KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA
B. 861.

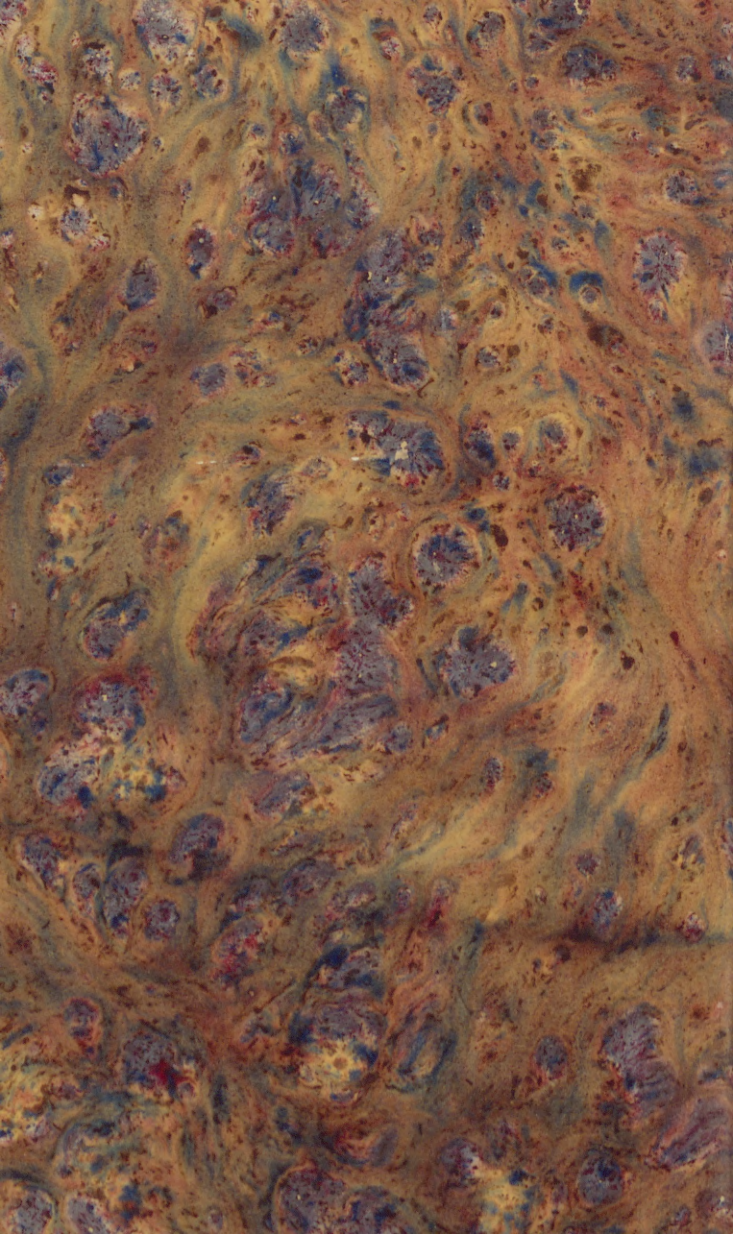

# שער השמים

## פירוש נאה על הסידור

לספר חיבר ימים חלקי בוצינא קדישא מרן דאתרעא דישראל החכם השלם בכל המדות וחכמות גלויות וסתומות • הגאון הגדול החסיד המפורסם מאור שפעת יפעת אור תורתו זורח בכל התפוצות • מקלה אל הקלה • כבוד מהו"ר יצחק בן הגאון מהו"ר אברהם הלוי זצ"ל ממשפחת הורוויץ • בעל המחברים הקדוש שני לוחות הברית • הספון ועטון במטוחתו באתרעא קדישא • ונסתתו בגנזי מרומים תחת כורסי דעתיקא קדישא • מראשית השנה ועד לחרית השנה כמנהג

### אשכנז :

ע"פ דקדוק אותיות ודקדוק הנקודות בעיון גדול כפי הקבוצה על המחבר • ותיקון שבת עם פי המשניות • פרשיות והוספעות ומערבות והגדה על פסח • ופרקים ועניינות וסליחות ותפלה לעצירת גשמים ולריבוי גשמים ועיר קיחוק עם פירוש • ותקלים עם פירושים ומוסרים מלוקטים ומעתקות • ופרק שירה • דינים ומיקודי דינים והנהגות מספר הקדוש של"ה וזולת זה מה שהוסיף המחבר ז"ל • מתדם ומספר נאוי מולם ותפלה ותחנות ובקשות מבוקות מן המחבר ומספרו של"ה ומספר ספרי קודש שכל מחל יבוש על מקומו בשלום • ומספר עמיריס גדולים וכפלים • ביופי כיור ודיו ואותיות מתקיות וכל הרוצים יעידון ויגידון כי נעשה כסדר הטוב •

וכאשר רצה רחימו שכתה בעני תריסין תלו בו זייניהון מלך היגון תלוי עלית כל שלשי הנעוריים ה"ה מבני שם נאוני מרן הפה מהו"ר יחזקאל סיריקיס זצ"ל דק"ק קרקוק • ותהי"ר יצחק זצ"ל דק"ק לובלין • ומהו"ר ליפמן בעל תוספות ע"ט ועוד כמה בחיי ולכשה בחסר ירלה הרוחה בקום הרחמן שכלפפם ע"י נכד הרב המחבר • ולאשורסיים מרן מדידים רחיים • ולכן לא רציתי להאריך לחזור לפום ההקבוצות הנ"ל • ונעשה בתוספות מרובה נתקנית היופי ותיקון האיצוות שבכל הספרים • למתות ולתלמים • כאשר עיני כל תחזינה ביושרים :

במצות האפוטרופסים

# באמשטרדם

---

בדפוס ובבית יהבי המנוח כהר"ר שלמה כ"ץ זצ"ל פרופס מוכרי ספריס :

בשנת שמע תפלה עדיך כל בשר יבאו לפ"ק:

# מפתחות

## למצוא דברי חפץ


דיניס והנהגות הבוקר דף ג' ראשון ע"ב
פרקי שירה דף ט' ראשון
סדר עטיפת הטלית דף י"ג ראשון
סדר הנחת תפילין דף י"ד ראשון
שחרית דף א'
שיר היחוד קל"ט
ע"ב פסוקים תמצא אצל איזהו מקומן כ"ו
תחינות קנ"א ע"ב
הטבת חלוס קנ"ו ע"ב
נשיאת כפים ודיניו קנ"ז
דיני וסדר תפלת הדרך ותפלת הים קנ"ט
דיני מנחה קס"א
מעריב בזמנו ותפלת ערבית שס ע"ב
ספירת העומר קס"ח ע"ב
קריאת שמע של לילה קע"א
יהי רצון לקבלת ד' מיתות ב"ד ועשרת הדברות שבואתחנן קע"ט ע"ב
תפלת מהרמ"בן בליל החיבור ודיניה ק"פ
לכו נרננה וקבלת שבת קפ"א
דיניס והנהגות לערב שבת קפ"ט ע"ב
תפלת מעריב לשבת קצ"א ע"ב
תפלת שחרית לשבת ר' ע"ב
תפלת מנחה של שבת רכ"ה ע"ב
תיקון שבת רל"א ע"ב
דיני וסדר ברכת הלבנה רס"ה ע"ב
מסכת אבות רס"ז ע"ב
סדר הפרשיות רפ"ד
דיני הלל ותפלת בשעת אגידת לולב ש"ה
מוסף לראש חדש שי"א ע"ב
תפלת שלש רגלים שט"ו
הזכרת נשמות שכ"א ע"ב
דיני וסדר הדלקת נרות חנוכה שכ"ב
דיני פורים וקריאת המגילה שכ"ג
דיני וסדר ערוב תבשילן שכ"ד ע"ב
דיני והנהגת ראש השנה ותפלת ראש השנה שכ"ה
סדר תקיעות ראש השנה ותחינות של"ו
בענין הפיוטים של ימים הנוראים שמ"ז ע"ב
סדר הכפרות שנ"א ע"ב
הפרת נדרים שנ"א ע"ב
תפלת יום כפור שנ"ד
דיני סוכה והושענות שס"ה ע"ב
לשמחת תורה שע"ז
דיניס והנהגות של ימים טובים ומערבות לפסח שע"ח
דיניס והנהגות של חג השבועות ומערבות לשבועות שפ"ח
מערבות לסוכות שצ"ב ע"ב
יוצרות וזולתות מדף שצ"ח עד תס"א
יוצר לברית מילה שס ע"ב
סליחות לשני וחמישי ושני תס"ג ע"ב
לעשרה בטבת ת"פ
לתענית אסתר תפ"ג ע"ב
לשבעה עשר בתמוז תפ"ז
תפלת מעולה לעצירת גשמים תצ"א ע"ב
דיניס וסדר הנהגת והגדה של פסח מדף תצ"ג עד תקכ"ג
דיני ברכת הנהנין תקכ"ג ע"ב
דיני עירובי חצרות וערובי תחומין תקכ"ו ע"ב
ברכת ארוסין ונשואין תקכ"ז
צדוק הדין שס ע"ב


הקדמת

M. T. AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

# הקדמת המחבר ב

## אמר ישעיה בן לא"א מוהר"ר אברהם סג"ל ז"ל ה"ה הורוויץ איש ירושלים ע"ה תוב"ב:

**ברוך יי' אלהי אדוני אבי אברהם** אשר הנחני בדרך אמת והצליח דרכי והביאני לירושלים עיר הקודש בשנת שפ"ב ביום הששי פרשת וזה שער השמים: אין זה כ"א זכות אבא מורי ע"ה קדוש יי' היא שעמדה לי לבא אל אדמת קודש ובפרט לירושלים המקודשת ביתר שאת מה נורא המקום הזה וזה **שער השמים** השער שעולות בו התפלות לא על התפלות עצמן של יושבי ירושלים יצא הדבר אלא על הכלל כלו שבכל גליות ישראל כולן תפלותיהן עולות דרך שער השמים:

**ובספר דניאל** כתוב וכוון פתיחן ליה בעליתה נגד ירושלים וזמנין תלתא ביומא הוא ברך על ברכוהי ומצלא וגומר:

**ובפ' תפלת השחר ת"ר** היה עומד בה"ל יכוין את לבו נגד א"י שנ' והתפללו אליך דרך ארצם. היה עומד בא"י יכוין את לבו נגד ירושלים שנא' והתפללו אל העיר הזאת. היה עומד בירושלים יכוין את לבו כנגד בית המקדש שנא' והתפללו אל הבית הזה. היה עומד בב"ה יכוין את לבו כנגד קדשי הקדשי' שנא' והתפללו אל המקום הזה כו'. וכתב רבינו יונה היה עומד בתפלה יכוין את לבו נגד א"י לא תימא כנגד א"י בלבד אלא כנגד א"י וכנגד ירושלי' וכנגד ב"ה וכנגד קדשי הקדשי' כו'. הרי כל תפלות משולחות לעלות דרך **שער השמים**. ומאחר שגמלני יי' החסר הגדול והביאני למקום הנורא שבו שער השמים אמרתי בלבבי כי מחויב אני ליתן להש"י מעין ברכותיו והסכמתי לעשר עשרה לשירות ושבחות והתפלה. שתהא לשער השמים עולה. כדרך סלולה. וזהו בידיעת שמותיו ברוך הוא ע"ה הכוונה. היא המסילה. בית אל והיה עשרה לראש קדוש יושב תהלה. וכי ידע שמו יקרא זה' ענה תלה. ובכן אבא אל המלך מלכי המלכים הק"בה בחילה יתנתי בדרך אמת בכל מלה ומלה. ולהרים ממני מכשול ולהסר תקלה. לפנות דרך וליישר מסילה. לבאר באורך וברוחב ובעומק מצולה. כל סדר הברכות וק"ש והתפלה כולה. אשר לא הקדמני אדם באלה. אפס קצהו תראה ברבריהם וגם זה מכסה טפח ומאצבע מגלה. כי אף הנוגע בקצהו אינו אלא רמזים דקים ככף איש עולה. ואני בעו"ה מפי ספרים ומפי סופרים. מה שחנני ה' בדרך **שער השמים** עלה נעלה ויכול נוכל לה. בכל גבולה. מבאר מים חיים להיות דלה דלה. חברי חפץ ואמת בעזרת אשר מלכותו בכל משלה. והוא ית' שומע תפלה:

**וע"פ הרברים ההם אני קורא שם החיבור הזה שער השמים** גם שמי בקרבו כו **השמים** ושמי חנשבניה דרין כדין **יש"ה** יעלה ויבא ויגיע להמתפלל השופך לבו כמים. ובכוונת המוכר בזה שער השמים. יוסף אומץ סחר ידים. **וכל מה** שהבאתי לעיל מפ' תפלת השחר נחבאר שהתפלה היא משולחת עד לבית המקדש ואל מקום קודש הקדשים ומשם עולה דרך שער השמים למקדש של מעלה שהוא העיר אשר ח' שמה. וצריך האדם לכוין בזה קודם שמתפלל. ומפני חיש השכחה חיברתי חרוזות אלו שיאמר האדם בפיו הדברים האלה. ומאחר שאסור להפסיק בשום דיבור מן ברוך שאמר ואילך ע"כ יאמרם קודם שיתפלל ברוך שאמר וכבר נתבע כי כלל גדול בתפלה הוא הכוונה כי התפלה במקום קרבן ומחשבה פוסלת שמה. ותפלה בכוונה שלימה. כגוף עם נשמה:

# שער השמים

שבח לומר קודם כל תפלה

י שְׁתַּבַּח הַבּוֹרֵא שֶׁבְּרָאָנִי בְּגוּף וּנְשָׁמָה:

שֶׁ הֱבִיאֲנִי לְבֵית הַתְּפִלָּה שֶׁהוּא בְּמָקוֹם מִזְבַּח אֲדָמָה:

ע וֹלָה הִיא רֵיחַ נִיחוֹחַ אֶל הָעִיר אֲשֶׁר יְיָ שָׁמָּה:

י תְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא בִּבְרָכוֹת וְשִׁירוֹת וּזְמִירוֹת בְּשָׂפָה בְרוּרָה וּנְעִימָה:

ה הוֹד וְהַהָדָר לְפָנָיו בִּקְרִיאַת שְׁמַע וּבִרְכוֹתֶיהָ בְּרֶתֶת וְזִיעַ וְיִרְאָה וְאֵימָה:

ו תְּפִלָּה בְּכַוָּנָה גְדוֹלָה וַעֲצוּמָה· בְּרוּחֲנִיּוּת הַגּוּף וּנְשָׁמָה: לְשֵׁם יִחוּד קָבְ"ה וּשְׁכִינְתֵּיהּ:

קודם תפלת מנחה מדלגין חרוז יתרומם וחרוז ההוד:
קודם תפלת ערבית מדלגין חרוז יתרומם:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ פְּתַח שַׁעַר הַשָּׁמַיִם בְּסוֹדוֹ·
יַעֲקֹב חָקוּק צוּרָתוֹ בְּמִשְׁכַּן כְּבוֹדוֹ:

שַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלַיִם יִפָּתְחוּ· לְהֵיכַל קָדְשׁוֹ·
יִוָּדַע שְׁמוֹ בִּשְׁבָחוֹ· וְזֹאת לְכָבוֹד הַשָּׁמַיִם:

שַׁעֲרֵי עִיר יְיָ שָׁמָּה· בְּמָקוֹם מִזְבַּח אֲדָמָה·
תְּהַלֵּל כֹּל הַנְּשָׁמָה· לְהַלְלוֹ בִּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם:

שְׁעָרִים מֵאָה בְּרָכוֹת· בִּקְרִיאַת שְׁמַע בִּקְדוּשָׁה וְתִשְׁבָּחוֹת·
בְּשָׂפָה בְרוּרָה וּבִשְׂמָחוֹת· תְּנָה הוֹדְךָ הַשָּׁמַיִם:

שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה וּבִתְהִלָּה· בָּרְכִי נַפְשִׁי וְנָגִלָּה:
וְנִקְשַׁר כֶּתֶר הַתְּפִלָּה· בְּזֶה הַשָּׁמַיִם:

---

והא לך צוואת המחבר בענין הדפסת הסידור הזה
בעזרת השם יתברך ויתעלה זכרו

אתם בני יצ"ו הכני גוזר בתוקף ליווי ובתוקף כבוד ומורא אב שלא לשנות ח"ו:
באשר שבאתי לירושלים ע"ה תוב"ב בערב שבת פרש' זה שער
השמים

השמים וחז עלה במחשבתי לחבר חיבור הקדוש הזה * כדי שיהיה נדפס שיתפללו בכל
תפוצות ישראל כדי שיהיה לי זכות וחלק בכל תפלות ישראל : ומתחלה עלה במחשבתי
להיות זה הסידור נדפס בלבדו וזולת הסידור * ויען סידורים מלאים כל הארץ בכותם *
ולפי מחשבה זו סדרתי ענין החיבור * כפי ענין חיבור המחובר בפני עצמו * לכן עתה
נחמתי את אשר עשיתי ואמרתי לא לפי כי לא נגמר במלואו ושוב ולא נאמר דו כי טוב :
על כן עלתה בהשכמה להיות נדפס גוף הסידור טוב ויפה וחיבורי שהוא פירוש הסידור
סביב סובב לו * וחז נאמר דו כי טוב ג"פ : וע"ד זה לחי מצוה תחוקק לימיו ולא יסיונה *
כאשר לחי מצוה * וצריך לחי לראש הן מנוף הסידור הן מסידור קדוש ויחיור ותבנו
בקלף לפי מה שבא בתוב ומסורה לפי מחשבה הראשונה : מחשת גוף הסידור יהיה
נדפס בדקדוק התיבות והחותיות והנקודות כפי המקומות אשר לראש * עליו לין
להוסיף ומפנו לין לגרוע * רק המקומות אשר לראש : בשובי את שבותיכם לעיניכם
אמר ה' * להיות נדפס כפי מה שהוא בסידור ספרדיים * להיינו מן יסי ראון מלבניך וכו'
עד אזכור מקומן : וחת"כ אזכור מקומן וכו' : מזבירין סס של ע"ב היולא מבגדרים
לכל הזכר' הקדושים שבתיטען בלשון קודש לכני הוה מסדר וכו' ובניוס הסדת ובראשי
חדשיכם ובלדו סס של ע"ב יורדס מה שכתב למעלה : ולכתיב בלדו (הג"הה) זה
הסדר של פרשת התמיד והזכרת הקטורת הוא מלוה רבה לומר כן בשחרית : וגם קודם
תפלת מנחה כמבואר בזוהר * וכן מנהג ספרדיים וכני נהוג : ועוד לומר ג"כ הזכרת
הקטורת לאחר התפלה כמנהג הספרדיים כמבואר בזוהר : יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלֹךְ
לעולם ועד * ככה נדפסים בקדושת ולא כמו שהוא בסידור מהו"רר שבתי שבדפס מלך
יְיָ מָלָךְ רק יהיה נדפס בקמ"ץ את"ת לאחל בסמוכר מלך במקומות לאחרות יהיה נדפס כמו
שהוא בסידור ר' שבתי : לאחל מזמור לדוד בסימים מספרים בבוד לאל וכו' ולכל המזמורים
של שבת תמלא פירוסס בסדר שבת : לאחל בהדפסה יובפס בכאן סביב המזמורים :
ופי' על ויהי נועם בק"ש בעל המטה יובפס בכאן : ולקמן בהגיעך לק"ש בעל המטה
תרגום תמלא לעיל במזמורים של שבת ופי' על מזמור שיר ליום השבת תמלאנו לקמן
בקבלת שבת רק בכאן תרגום תלנו תמלא ביאורו לקמן בסדר קבלת שבת : לאחל
מהללים לשם תפארתך (יהיה נדפס) ויברכו סס כבודך וכו' ולכתוב בלדו
הג"הה : אמר המחבר וכן הוא נוסח אמתיי לפי המתבאר בזוהר וכן הוא נוסח סידור
ספרדיים * וכן הס סדר הפסוקים כי מן ויברך דוד עד לעס תפארתך הוא בדברי הימים'
ס' סי' כ"ט ומן ויברכו סס כבודך עד בימים עזים הוא בס נחמיה סי' ט' : ובזה הפסוק
של ויברכו סס כבודך נתחבר פ' נחמיה עס פ' דברי הימים ומיכך סייכי להדדי כי במה
דמסיי' סס ומהללים לעס תפארתך מתחיל כאן ויברכו סס וכו' : (להדפיס נפילת אפיים
בזה הסדר) רחום וחנון חטאתי לפניך מלא רחמים רחם עלי וקבל תחנוני * ובזה
ימלא רושב הדף : ה' לא בחמתך תוכיחני וכו' עד יבושו רגע וכו' וחת"כ יודפס ג' עמודים
ל' נוסח מזבנזיס וה' נוסח ספרדיים ויכתוב עליהם (זהו נוסח ספרדי וכן הוא בזוהר
והכי נהוג : לדוד אליך ה' וכו' : עד יפלא את ישראל מכל עונותיו :
(ואתחנן לא נדע מה נעשה כי עליך עינינו זכור רחמיך ה' וחסדיך כי מעולם המה וכו') :

להדפים נוסח שומר ישראל קך : (והיה כאן שהדפסנו אותו בדף קכ"ח)
הג"הה

(הג"הה) כן הוא נוסח ספרדיים והכי נהוג: בנוסח תפלת שבת בברכת אלקינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתינו וכו' איתא בסידור מהו"רר הירץ וינוחו בו ישראל מקדשי שמך: (לדפוס נוסחא זו הג"הה אמר המחבר. זאת נוסחא של וינוחו היא עיקר וכן הוא במנהגים. וכן הוא בסידור ספרדיים והכי נהוג):

**בתפלות** ראש השנה וי"כ אצל ברוך אתה ה' עושה השלום: (הדפסנו כמו שצוה המחבר ותמצא בדף של"ג ע"ב)

**במערבית** של לילי יום טוב. אצל בא"י מלך צור ישראל וגואלו. (הדפסנו כמו שצוה המחבר בדף שע"ט ע"ב)

**לדפוס** אחר תפלת ערבית סדר ק"ש דלילה עם הפי' כמו שהוא לקמן ובנקודות אמיתיו' יהיה נקוד ע"פ הדקדוק: לדפוס אחר זה תפלות הרמב"ן לליל החיבור: לדפוס אחר זה חלמא טבא חזאי וכו': לדפוס אחר זה קבלת שבת של מהרמ"ק כמו שהוא לקמן אחר אתה קדשת וכו':

**עתה** אתחיל לרשום סדר הדפסת פירושי: מתחילה ההקדמה המתחלת אמר ישעיה וכו' עד ועתה אתחיל לפרש בעזרת השם ית' ויתעלה: ואז יתחילו לדפוס נוסח הסידור ע"פ הדקדוק ופירושו סביב סביב: ואני ברוב חסדיך אבא וכו' מה טובו וכו': לדפוס סביבו כמו שהוא לקמן פירושי: לדפוס הכל כפי מחשבתי המקומות אשר ארשום לקמן באריכות ובפנים:

# הנהגות הבוקר

## דיני קימה מהמטה

**כתב** אא"ז הגאון בשל"ה פי' הכתוב ושמרתם את חקותי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם ר"ל שיעשה בחיות ובזריזות ולא בעצלתים כשיש באדם רוח עצלות ועצבות שהוא כח החיצוני המכביד כל אבריו של האדם באופן שאין בו כח לקום ממטתו לעמוד לתורה ולתפלה וכן בשאר מצות ואז אבריו כאלו מתים אבל יעשה אותם האדם ויתגבר כארי על ידי דביקתו בה' אלהים חיים ואז וחי בהם עכ"ל:

**אלה** הדברים אשר יעשה אותם האדם וחי בהם חיי העולם. בכל בקר בהקיצו משנתו יזדעזע ויהיה נרתע ונפחד מאימת הבורא. בזכרו חסדו אשר עשה לו ואמונתו אשר שמר לו כי החזיר לו נשמתו אשר הפקיד אצלו ואז יברך בלבו הבורא אשר הגדיל לעשות עמו כי חידש והחליף כחו. ובשומו הדברים האלה על לבו תבער אהבת הבורא בלבו ואז אל יסוב על מטתו דרך עצל אך במהירות וזריזות יקום מיד. ואף אם ישיאנו יצרו בחורף לאמר איך תעמוד בבקר כי הקור גדול. או ישיאנו בקין לאמר איך תעמוד ממטתך ועדיין לא שבעת משנתך או יוליכנו דרך עצלות ישיב אמריו לו וישיב אל לבו כי אם יקרא בעל חוב או אדם אחר אליו יקום מיד או מפני כבוד אדם או מפני ריוח שיבא לו חיי שעה. או מיראת הפסד ממון כגון נפלה דליקה בעיר יקום מיד במהרה או אם יצטרך ללכת לעבודת המלך יקום ואל יתרשל פן יעלילו עליו או למצוא חן בעיני המלך. על אחת כמה וכמה לעבודת מלך מלכי המלכים הק"בה שיש לו להזהר לקום במהירות ובזריזות: כתב בסדר היום אע"פי שמברכין ברכ' המחזיר נשמות כו' מ"מ ראוי שגם

תוקף בהתעוררו מנמתו ליתן שבח והודאה לשמו הגדול ע"ז כי ע"פ הדוב מפקיד בשמתו בלילה והיה פגומה ומלוכלכת בעבירות וחע"פי כן החזיר לו הפי"ת בשמתו לכך מיד בשיעור משנתו יתמר זה. ולפיכך קודם שנטל ידיו כי חיכו מזכיר לה שם ולה כיכוי עכ"ל:

מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ מֶלֶךְ חַי וְקַיָּם שֶׁהֶחֱזַרְתָּ בִּי נִשְׁמָתִי בְּחֶמְלָה רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ:

**בפרק** ג' ממסכת סיבוט הקבר הרז"ל ג' זמנין שנפטר האדם מן העולם בח מלאך המות ויושב על קברו ומכה אותו וח"ל קוס הגידה לי מה שמך ח"ל גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שאיני יודע מה שמי מיד מכניס רוח ונשמה בגופו ושמעמידו ומהייבו בדין כו' וכתבו המקובלים תועלת לזה שלא ישכח שמו כשיעור משנתו מיד ישלח שמו עם אותיות נשמה כדאיתא בכתבי האר"י ז"ל כגון חס שמו יפחק ילייר לפניו אותיות אלו כזה *יג*צש*חמ*קה וחס אותיות שמו ב' ואו ג' חז יפרק המותר מאותיות נשמה להמשולש וכן להיפוך וק"ל:

## דיני נטילת ידים של שחרית

**נטילת** ידים בשחרית צריך לשערות מים על כל ח' מידיו ג' פעמים מחולפים להעביר רוח רעה השורה על הידים בלילה ע"י הסינה. ור"ח בן הורקנוס בתרחות חייב שלוה לבנו בשעת פטירתו. להיות זהיר בנטילה זו קודם שילבש הלוקו. ורשב"י כתב בזוהר הקדוש לחס שלא נוגע בשום קודם שיערה מים על ידיו ג"פ שרוח הטומאה השורה על הידים נלחץ בשבידים. ובכך הרבו להזהיר אותנו על דבר זה בכל החתרונים. והרב בשל"ה ז"ל כתב להזהיר בנטילו"ז יגלל מהופלת ש"ז לבטלה. ולח על הנמשים לבד מוטלת חובת נטילה זו אלא אף על הנשים ועל כל בני הבית. ובכן הפרידים שחר ה'קורח אותם נהגו והנהיגו את בני ביתם להכין סמוך למטתם כלי עם מים כדי ליטול ידיו ממנו כשיעורר משנתו קודם שיגע לשבידים או לשום דבר. ושכר נטילו' זו הוח שיקח הכלי בידו ימינו ויתנהו ליד שמאלו כדי לשפוך מים על ימינו תחלה וחח"כ יקח הכלי בידו ימינו ויפוך על שמאלו וכן יעשה ג"פ בשכר הזה. וצריך לפשוט כפות ידיו לקבל הטהרה כמי שרוצ'לקבל דבר ויגביהם כנגד הרחש. וטוב להקפיד לכתחלה בנט"י שחרית בכל הדברים המעכבי' בנט"י לשעורה: גם צריך להכין לכל מטתו כלי לחר לקבל המים שחר יחזן בהם כי חטור לרחוץ ע"ג קרקע. וכתב בשכר היום שטוב שיהא כלי התחתון מחוס. ואותן המים חסורי' בהנאה. ואסור לשפכם במקום הריסת בני חדם. ולח יעביר ידיו ממי שלח נטל ידיו שחרית: חס היה נעור כל הלילו חו הכניס קודם עמוד השחר כשיחיר היוס צריך ליטול ידיו בלח ברכה. וצריך לעורות עליהם מים ג"פ כשכר הכתוב לעיל. והוח הדין חס יש ביוס: ואיתא בגמ' רוחן חדם פניו ידיו ורגליו בכל יום משו' כבוד קונו ע"כ. ויש נוהגין לרחוץ פיהם שחרית משני הריחין שבתוך הפה שצריך להזכיר את השם הגדול בקדושה ובטהרה:

## דברים הצריכים נטילת ידים

**אלו** דברים צריכין נטילה במים חס יש לו' וחס חין לו מים יקנח ידיו בכל מידי דמנקי' הקש מהמטה וכיוצח מבית הכסח ומבית המרחץ והנוטל לפרכיו והחולן מנעליו והנוגע ברגליו והחופף ראשו וי"ח לח ההולך בין המתי' ומי שמפליח עליו חפי' לח מלח כניסי. והנוגע בכנה. והמשתח מעתו. והנוגע במקומות המכוסי'

בגופו: ומי שעשה ס' מכל חלו ולח נטל ידיו: שם תלמיד חכם הוא תלמודו מפתכה
וחס חימו ת"ח יוצח מדעתו. וכן המפתין מיס לחפי' לח נגע ולח עשה בידיו במקומות
המכוסים. קריך נט"י מסוס נקיות. והיוצח מבית הכסח קבוע. וכן היושן ביוס: קריך
לשפוך מיס על ידיו ג"פ מחולפים כלשעיל בנט"י סל שחרית: ובשעת הלימוד
והתפלה קרי' להיות זהיר מחד שלח יגע בידיו במקומות המכוסים בגופו: וכן שלח לשכך
רחשו אבל במקומות המגולים ברחשו ובפניו. ומקום המגולה שבזרועותיו להיותו על
הקובדו שקורין בל"ח עליבונן. ובשוחרו עד המזה חין להקפיד: המקיז דם
מהכתפים ולח נטל ידיו מחשר ז' ימים. המגלח ולח נטל ידיו מחשר ג' ימים. הנוטל
לפרכיו ולח נטל ידיו מחשר יום מחד ומיכו יודע ממה מחשר:

ועל כל הנטילות הנ"ל חין מברכין נטילת ידים. כי לח תקנו ברכה זו רק כשנוטל
ידיו בשחרית חו כשנוטל ידיו לחכול לחם חבל בכל חחר נטילות חין לריך ברכה:
ובשם שבת גדרסי' כשהוח רוחץ רוחץ כל ימין תחלה. וכשהוח סך סך כל ימין תחלה.
והרופה לסוך כל גופו סך רחשו תחלה מפני שהוח מלך לחבריס:

## דיני לבישת בגדים

כתב בשל"ה וז"ל המלבושים הם לבוש הגוף ולבוש הוא לבוש העשוי ובשחרת
המלבושים ישוכר שחרת הגוף ובשחרת הגוף ישוכר שחרת לבוש העשוי. ולחלם
מחויב להיות שיהיו בגדיו שהוריס מעיכוך ושומחה ולח יהיו מלוכלכים בשמן וכיוב
וכלל להוסיף טהרה עכ"ל: כתב בל"ח סי' כ' ליתח במדרש ס' מוקיר בשופו
בעלמותיו יתר המקרא ע"י שחדם מתעלל לעשות ברחשו יתר המוקדם הרי הוח
נעשה דומה לי' וזקיק. ובשפלות ידיס ילדוף הבית ע"י שחדם מתרפל לעשות גופו
כרחוי ילדוף הבית יעלה גופו חטעיס מכחן למדנו שיס לחדם לעשות כל גופו ולח יחך
יתר ועוד חמרו המוכח מגלגלין מרגליו הרי הוח מוזהר לשמיס עכ"ל: מנהגי שחר'
זלה"ה דע כשחר שחדם לובש בשחרית ובכל פעם שלובשין לריך להזהר להשיס
ב' בדדי כשפי לפוכו בלד ימין ויחתז בימיכו וחח"כ ילבשכו וישחר לד בכף ימיכו של
המלבוש בין ימיכו: וחח"כ יסבב לד שמחל המלבוש דרך חחוריו עד שמגיעו: וחח"כ ילבש
תחלה ידו הימכי בבית יד הימיכי של המלבוש: וחח"כ ילבש יד שמחלו: ותמיד יכוין
שהכל ככלל בין ימין וחח"כ כוחבו לשמחלו ולח ילבש במלבושי בימה שיש עוש' בימי
החוקף והקור רק ילבש כל ח' וח' בשבי עלמו והעוש כך הוח קשה לשכחה עכ"ל מלת
סמוכים קף ז' ע"כ: בהוריות י"ח המניח כליו תחת מרחשתיו הוח קשה לשכחה ע"כ:

כתב בהג"ה י"ד סי' ח' לחסור ללבוש ג' בחי שוקים ח' של פשתן וח' של לתר זה
על זה מחח' ללח חפשר למיעלף התחתון בלי העליון ולח דמי לב' חלוקות זו
על גב זו כו' וככון ליזהר עכ"ל הג"ה: וכתב ע"ז בשל"ה וחיני חומר דככון וככון כי כן
מוכח בירושלמי הובח בבית יוסף והירח חת דבר ה' לריך יתלח לבו' לעשו' וגב הירושלמי
בדבר שחין מפורש בהדיח בגמרח היפוכו והתגלות שכתב הב"י זה חינו דבר מפורש
עכ"ל: ובשפתי כהן י"ד שם כתב דהוח הדין בהפלות שקורין זוקין לחסור ללבוש
ב' הפלות ח' של לתר וח' של פשתן זה על גבי זה ע"ם ובטורי זהב: ומה מחד יש
ליזהר בחומר חיסור שעשו כמ"ם בשל"ה שהו' חיסור גדול ושומחת העון הזה הוח

עומאה חמורה מלבוש שהשטן מתלבש בו שכן שטן ר"ת "שוע "טוה "כוז וגם כרמז בתיבת שעטנז שטן עז ב"מ ושומר כפשו ירחק מזה:

## דיני קומה זקופה וגילוי ראש

**ואחר** שלבש כשיקום להתהלך יכפוף קומתו וישוח ראשו מאימת השכינה החופפת למעלה מראשו כדאית' במס' קדושין א'ר"י בן לוי אסור לילך ד' אמות בקומה זקופה שנא' מלא כל הארץ כבודו ע"כ ואע"ג דלא אסר אלא בד' אמות מ"מ רבינו יעקב בעל הטורי' סתם. וכתב לאסור אפי' בכל שהוא שמא ילך ד' אמות ולאו אדעתיה:

**וכובעים** הקלועים מקש חשיבי כיסוי. והנחת יד על הראש אינו מועיל דאין הגוף יכול לכסו' את עצמו. אבל אם חבירו מניח ידיו על ראשו שפיר חשיב כיסוי והב"ח כתב בסי' צ"א דנוהגים להמשיך הבית יד על היד ומכסה בו ושפיר הוי כסוי מהבית יד כמו משאר בגד ע"כ וכ"ל פשוט דפיאה נכרית חשיב כסוי מק"ו דכובעים של קש ומשום מראית עין ליכא כיון שרוב העולם יש להם פיאה נכרי' ומיהו מנהג העולם להחמי' בהזכר' השם ואין לזוז מן המנהג:

## הנהגות בית הכסא

**לעולם** ירגיל אדם את עצמו לפנות בוקר וערב כי הוא זריזות ונקיות. לכן תיכף ומיד אחר שלבש ילך ויבדוק את עצמו בבית הכסא ושם יהיה צנוע כמו שכתב הרמב"ם ז"ל פ"ה מהלכות דעות וז"ל צניעות גדולה נוהגי' ת"ח בעצמם וכו' ואפי' בשעה שיכנס לבית הכסא יהא צנוע כו' ויכנס חדר לפנים מחדר מערה לפנים ממער' ונפנה כו' ולא ידבר כשהוא נכנס אפי' לצורך גדול ע"כ. וז"ל הגהות ש"ע ולא ילכו שני אנשים ביחד גם לא ידבר שם. ויסגור הדלת בעדו ע"כ: **ולא** יפנה מעומד אלא מיושב. ולא ישב במהרה ובחוזק. וישב ואח"כ יגלה. ואל יגלה עצמו יותר ממה שהוא מן הצורך בצמצו' ואף שבגמר' התירו לגלות מאחריו טפח ומלפניו טפחיים וכו' היינו בבתי כיסאות שלהם שהיה על פני הארץ ולא היה להם בית מושב. אבל בשלנו היום שכולם הם בחפירה ויש מקו' מושב מנוקב כפי הצורך אין ספק שאסור לגלות שום דבר מבשרו שמחוץ לנקב: **ויבדוק** עצמו יפה יפה כי אחרי אשר קרביו ובני מעיו צריכין לברך את הבורא תמיד שנאמר ברכי נפשי את ה' וכל קרבי את שם קדשו אין נאה להביא בטן מלא צואה לפני הקדוש ב"ה רבונו של עולם לברכו: **ויקנח** בשמאל אבל לא בימין מפני שמראה בה טעמי תורה ואוכל בה. וכתב בשל"ה ונלע"ד דאף בשמאל לא יקנח בכל האצבעות דהיינו לא יקנח באמצעי לפי שבו כורך רצועה של תפלין של יד כו' ואיך יקנח עצמו בדבר שהוא מרכבה לקדושה ונלמד מק"ו שאין מקנחין ביד ימין וכו' ובאורח חיים מאריך בדינים אלו: וידוע דצואה במקומה בכל שהוא. אפי' איכ' נראית כשהוא עומד אם נראת כשהוא יושב דאסור להתפלל כמו שיתבאר בס"ד בהלכו' תפלה:

**ולא** ישתין מעומד פן יהיו ניצוצות ניתזות על רגלו וירא' ככרות שפכה אלא יעמוד במקום גבוה או ישתין בעפר תיחוח. ואם ישתין מעומד ישפשף הניצוצות בידו. ויזהר פן יאחז באמה אלא מעטרה ולמטה לצד הארץ או יסייע בבינים. ואף אם הוא נשוי כי אחרי אשר העונש גדול כל כך שהו' כמביא מבול לעולם מאוד מאוד יש לו לאדם להתחזק ולקדש עצמו אף במותר לו וכן רבינו הקדוש מימיו לא הכנים ידיו למטה

מאבנטו עכ"ל ס' הירא' לר' יונה ז"ל: **אם** נפנה במקום מגולה שאין בו מחיצות יכוין שיהא פניו לדרום ואחוריו לצפון או איפכא אבל בין מזרח למערב אסור:

**יפנה** בצניעות בלילה כמו ביום פי' שלא יגלה עצמו יותר מביום אבל אין צריך להתרחק. ואם אין שם אדם מפנה ברחוב אבל לא בפני עכו"ם. וכל זה לפנות אבל להשתין מותר אפי' ביום בפני רבים אם צריך לכך משום דאיכא סכנה:

**גרסינן** במס' מכות דף ט"ז המשהה נקביו עובר משום בל תשקצו ע"כ וכתב הט"ז וז"ל ובקטנים עובר משום בל תשקצו ומשום שלא יהיה עקר:

## פירוש ודיני ברכת אשר יצר

**כשיצא** מבית הכסא יברך אשר יצר ולא קודם לכן כדי שלא יעבור על פשיטות דברי הגמרא דמשמע הכי. דלא נתקנה ברכה זו לברכה בבקר עם שאר ברכות אלא למי שעשה צרכיו דוקא הוא שנתקנה לא שנא בבקר ולא שנא כל היום. וכ"כ הב"י ז"ל וכן דעת האר"י ז"ל כדאיתא בס' מצת שמורים. ופי' ברכת אשר יצר תמצא בש"ע אורח חיים סי' ו': **כל** היום כשעושה צרכיו בין גדולים בין קטנים מברך אשר יצר. ואין שיעור להשתין מים כי אפי' על טיפה אחת חייב לברך שאם יסתם הנקב מלהוציא הטיפה ההוא היה קשה לו וחייב להודות:

## סדר תקון חצות

**תכלית** המדות החשובות אשריו מי שיגיע אליה כי אין לה ערך. הלא היא לקום בכל לילה בחצי הלילה ללמוד ולהיות ער עד היום. וממעלותיו הוא שהזוכה אליה הרי זה נקרא עבד ה' ועליו נאמר הנה ברכו את ה' כל עבדי ה' העומדי' בבית ה' בלילות שאו ידיכם קדש וברכו את ה'. כמו שמבואר בזוהר פ' ויקרא ע"ש: ועוד במקומות הרבה מן הזוהר הרבו לספר בשבח הזוכה למעלה זו. עד שאין לך מדה מכל מדות הטובות שהרבו לצוות עליה כ"כ בזוהר כמו על דבר זה. עד שכמעט אין כרשה שלא דברו בה פעם ושנים מענין זה. ולכך לא נוכל להזכיר פה כל הדברים הנאמרים שם בשבח דבר זה. אך אפס קצהו נזכיר כאן. ונאמר ע"פ מה שכתוב שם במקומות מפוזרים ומפורדים. כי העומד בחצי הלילה הוא במדרג' צדיק. ועוד פי' שם שמברכין אותו וראה בנים לבניך. וחוט של חסד נמשך עליו להיות נשמר מכל בעל דין. והוא רשום שהוא מבני היכל המלך. ושמזונו מוכן לו שנאמר טרף נתן ליראיו וירא נקרא הקם בחצות. ושנקרא ג"כ אוהב למלך. ושנקרא בן הק"בה בר היכלא דמלכ' לית דמחי בידי' בשעתא דאקרי להיכלא דמלכ' עלי' כתיב קרוב ה' לכל קוראיו. ושהוא ממש קשור בעולם הבא. ושכל הצדיקים שבגן עדן והק"בה שומעין לקולו שנא' חברים מקשיבים וגו'. והשכינה אומרת כיון שכך הוא השמיעני כלומר תקרא בקול רם ואל תישן במטתך. ועוד פירשו באידרא שבחצות הלילה מצח הרצון מתגלה לבטל הדיני'. ולכן שכרו הוא שנשמתו תעלה בעת רצון הרי שכרו המובטח לו מפי הרשב"י זצוק"ל. ומי הוא זה ואיז' הוא אשר יראה אור הגדול הגנוז הזה ולא ישתדל להגיע אליה. ואם כבד ממנו ולא יוכל עשוהו כתקונו. הנה מה טוב ומה נעים כי יקנה כל איש קנין במקצ' דהיינו שירגיל עצמו לקום קודם אור הבוקר. ויתגבר כארי לעשות דבר זה בקביעות שיהא הוא מעורר השחר בעסק התורה כל אחד כפי גדר מדרגתו. אחד

המרבה

המרכה ואחד המעטיר ובלבד שיכוין לבו למה שמוציא בשפתיו. כי טוב מעט בכוונה מהרבה שלא בכוונה. לש"ע שנה בעניני התורה. ל"ש בעניני תחנונים ותפלות. כי תפלה שלא בכוונה כגוף בלא נשמה:

**והנה** סדר תקון חצות שסידר האר"י ז"ל הנה הוא כת"ת. עם שערי תשובה. ולהיות הספר ההוא אתי בידי הכל אין מרך להעתיקו פה. אך אין כונן לא נייכים לתיקון לחודשי לנשים. כי אם כתוב לחתן מתחלת לדוד ה' האזינו ואתחנן ונו' ואח"כ מתפללין ומשם ואילך אומרין הסדר שכת' בכוונת האר"י ומשם ספרית בכולם כתוב לומר בתחלה לחצות

**כתב** בפ"ה ענין לימוד בשמה הכוונה שיעסוק בתורה לקיים מה שמוטל עליו"ת ולאחדם לאותם וגו' • וכשקורא תורה לו כיליים וכתונים לו בתפלה גו' ופוסקים ישמח מוסכם כל מה שאתמה שם הכני מקיים כיוצא בזאין • ואם ילמוד לקיים דברי מופר והכונה מדות ישרות ילמדם על מנת לקיימם • ודברי תורה שהם מענייני הקיימות וידיעות והשגות ילמדם בפנים שיגיע שתי בתבין מגדולתו ומשתרי מתוקי ולא יתעלם לבבו לידעה ולהכיר אותו :

ומה טוב כשפותח הספר ללמוד יאמר דבר זה :

**הָבֵנִי** רוֹצֶה לִלְמוֹד בְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַלִּמּוּד אֶל לִידֵי מַעֲשֶׂה • וְלִידֵי מִדַּת יְשָׁרוֹת • וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה • וַהֲרֵינִי לוֹמֵד וְעוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ :

**גרסינן** בפ"ה מאי כי על לגלה מגדה הקדש וגו' על גלה גרסו בתורה תחלה • ע"כ כל הפותח ספרו יגין לתומו מיגרע בתורה תחלה • עוד מרע"ל ר' כחוניא בן הקנה היה מתפלל בכוונתו לניע הקדש ובניעתו תפלה קנה וכו' ודקדקו הקדש בפ' הרואה ע"כ אלא מדקתני' בפרייתא בכוונתו מה הוא לומר כו' ונ"ל מאי מה הי' לומר בדי שיהי' סיפור ליה מה שיהא לומר ר' כחוניא בן הקנה ולפי מה יהי' לפי' בדיעבד אבל לימוד מה הוא לומר ל"ל כשיכנס לניע הקדש מה יניע לומר : ויניע בכפלים בלשון התעלות כי לניע שנורות בפי כל על כן מני מעתיקים בלשונם בספר הני"ף • ע"כ לשון תי"ט ז"ל :

בכוונתו לבית המדרש יאמר :

**יְהִי** רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי שֶׁלֹּא אֶיגַע דְּבַר הַקָּלָה עַל יָדִי וְלֹא אֶכָּשֵׁל בְּדָבָר הֲלָכָה וְיִשְׂמְחוּ בִּי חֲבֵירַי שֶׁלֹּא אוֹמַר עַל טָמֵא טָהוֹר וְלֹא עַל טָהוֹר טָמֵא וְלֹא עַל מוּתָּר אָסוּר וְלֹא עַל אָסוּר מוּתָּר וְלֹא יִכָּשְׁלוּ חֲבֵירַי בְּדָבָר הֲלָכָה וְאֶשְׂמַח בָּהֶם :

וביציאתו מבית המדרש יאמר :

**מודה** אֲנִי לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי שֶׁשָּׂמְתָּ חֶלְקִי מִיּוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ וְלֹא שַׂמְתָּ חֶלְקִי מִיּוֹשְׁבֵי קַרְנוֹת שֶׁאֲנִי מַשְׁכִּים וְהֵם מַשְׁכִּימִים אֲנִי מַשְׁכִּים לְדִבְרֵי תוֹרָה וְהֵם מַשְׁכִּימִים לְדָבָרִים בְּטֵלִים אֲנִי עָמֵל וְהֵם עֲמֵלִים אֲנִי עָמֵל וּמְקַבֵּל שָׂכָר וְהֵם עֲמֵלִים וְאֵינָם מְקַבְּלִים שָׂכָר אֲנִי רָץ וְהֵם רְצִים אֲנִי רָץ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא וְהֵם רָצִים לִבְאֵר שַׁחַת שֶׁנֶּאֱמַר וְאַתָּה אֱלֹהִים תּוֹרִידֵם לִבְאֵר שַׁחַת אַנְשֵׁי דָמִים וּמִרְמָה לֹא יֶחֱצוּ יְמֵיהֶם וַאֲנִי אֶבְטַח בָּךְ :

**כל** פי שיש בו ריח תורה ומכל שכן מי שזכה להיות מורה הוראה יאמר גם תפלה זו בכל יום קודם הלימוד :

**יְהִי** רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּאִיר עֵינֵי בְּמְאוֹר תּוֹרָתֶךָ וְתַצִּילֵנִי מִכָּל מִכְשׁוֹל וְטָעוּת חֵן בְּדִינֵי אַסְוִיר וְהָהֵר הֵן בְּדִינֵי מְמוֹנוֹת הֵן בְּהוֹרָאָה הֵן בְּלִימוּד גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלָאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ וּמַה שֶּׁגְּנוּזִים כְּבָר הֶעְמַדְתַּנִי עַל הָאֱמֶת וְאֵל תַּצֵּל מִפִּי דְּבַר אֱמֶת עַד מְאֹד בִּי יְיָ יִחַלְתִּי מִשְׁפָּטֶיךָ (ע"כ)

**רבון** כָּל עָלְמִין אַנְתְּ הוּא מָארֵי מַלְבִּין וְגַלִּירִין יְהֵא רַעֲוָא דְּילָךְ לְסַבְּרָא מִילִּין בְּפוּמְאִי לְקַיְּמָא בִּי הַאי קְרָא וְאִנְכִּי אֶהְיֶה עִם פִּיךָ דְּלָא אֵיעוֹל בְּכִסּוּפָא קֳדָמָךְ וּקְדֵם רֵישׁ מְחִיבְתָּא דְּרַקִּיעַ וְאִזְכֶּה לְמִשְׁמַע מִילִּין וְרָזִין דְּאוֹרַיְתָא מֵרֵישׁ מְחִיבְתָּא עִילָּאִי :

**בזוהר** פ' שלח לך ח"ג קס"ו יהודה כתה סדרי עניך הק' נה לסהדותא נהו בני נשא וכולהו בעיטא ונסהדותה קיימין לקבלי' · קס נספרת מוסיף רבני למהך · סהדיה מכריזין ואמרין רבני סהדיה יאתיר ונו' שתיר רבלך כאשר רבלך פלס תעבר ונו' · סהדיה מאמרין כמה לאוקמא ונו' · קס לתעלת · סהדיה מאמרין כמה לאוקמא ונו' מוסיף ידוי כוותי דעלמא · סהדיה מאמרין עיניך למוכח יכיחו ונו' · קס נתעלת · לי ניית להו יתות · ולי לתו והשמן עמיד על ימינו לשמאל · כלהו סהדין עלוי בחוב' לעלמא · סור מרע ועשה טוב · מי כיני לך דם לתחתל' כפולתא דקדשא ברוך הוא כלהו סהדי סניגורין קמיי וקיימין לסהדותא עלי' שנאמר כשעתא דאמטרין לי' עב"ל:

**וטוב** לומר קודם הפסוקים בנקר מחר הברכות · מחכם מי שהוא בעל תורה טוב שיעסוק בסדר לומדו תמידין כסדרן והלכתן · לך יש לו לזכות לתדרינה ון יתנהג עצמו לומר תחינות ובקשות בסדר הזה ויצליח ויתמיד:

לַנְצֹור אֲרְחוֹת מִשְׁפָּט וְדֶרֶךְ חֲסִידָיו יִשְׁמוֹר: שְׁמוֹר רַגְלְךָ כַּאֲשֶׁר תֵּלֵךְ
אֶל בֵּית הָאֱלֹהִים וְקָרוֹב לִשְׁמוֹעַ מִתֵּת הַכְּסִילִים זֶבַח כִּי אֵינָם
יוֹדְעִים לַעֲשׂוֹת רָע: פֶּלֶס מַעְגַּל רַגְלֶךָ וְכָל דְּרָכֶיךָ יִכּוֹנָנוּ: עֵינֶיךָ לְנֹכַח
יַפִּיטוּ וְעַפְעַפֶּיךָ יַיְשִׁירוּ נָגְדֶּךָ: נְצֹור לְשׁוֹנְךָ מֵרָע וּשְׂפָתֶיךָ מִדַּבֵּר מִרְמָה:
סוּר מֵרָע וַעֲשֵׂה טוֹב בַּקֵּשׁ שָׁלוֹם וְרָדְפֵהוּ:

אֵל אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת שְׁלֹיט בָּעֶלְיוֹנִים וּבְהַתְחוֹנִים חֵן בִּי כֹּחַ לַעֲבוֹדָתֶךָ
וְלִירְאָתֶךָ וּלְחוֹרְתֶךָ · שֶׁיִּקְרְאוּ בִי מִקְרָא שֶׁכָּתוּב · בְּכָל עֵת יִהְיוּ בְגָדֶיךָ
לְבָנִים וְשֶׁמֶן עַל רֹאשְׁךָ אַל יֶחְסָר: וְאֶהְיֶה בְּלִי מוֹנֵן לְקַבֵּל נֶפֶשׁ רוּחַ וּנְשָׁמָה
אֲשֶׁר נָפַחְתָּ בִּי כְּדֵי שֶׁאֶזְהֵר לְמַקּוֹם שֶׁחָצַבְתָּ בַּפְּשִׁי וְרוּחִי וּנְשָׁמָתִי
כְּשֵׁם · שֶׁלֹּא אֶבוֹשׁ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא אִכָּלֵם לָעוֹלָם הַבָּא וְלֹא יִהְיוּ מוֹנִין
וּמְזוֹמָנִין מַאוֹתָם הַנּוֹהֲלִים לַחֲזוֹת בְּנֹעַם יְיָ וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ · כֵּן אוֹמֵר
כָּבוֹד אָמֵן:

אוֹרְךָ כִּי נוֹרָאוֹת נִפְלָאתִי נִפְלָאִים מַעֲשֶׂיךָ וְנַפְשִׁי יוֹדַעַת מְאֹד: וְנָהָר
יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים:
יְיָ אֱלֹהֵי אַתָּה אֲרוֹמִמְךָ אוֹדֶה שִׁמְךָ כִּי עָשִׂיתָ פֶּלֶא אֱמוּנָה אוֹמֵן אוֹמֵן:

ואחר כך יאמר תפלה זו של ר' נחוניא בן הקנה בכוונה גדולה:

אָנָּא בְּכֹחַ גְּדוּלַת יְמִינְךָ · תַּתִּיר צְרוּרָה: קַבֵּל רִנַּת · עַמְּךָ שַׂגְּבֵנוּ ·
טַהֲרֵנוּ נוֹרָא: נָא גִבּוֹר · דּוֹרְשֵׁי יִחוּדְךָ · כְּבָבַת שׁוֹמְרֵם · בָּרְכֵם
טַהֲרֵם · רַחֲמֵי צִדְקָתְךָ · תְּמִיד גְּמָלֵם: חֲסִין קָדוֹשׁ · בְּרוֹב טוּבְךָ · נַהֵל
עֲדָתֶךָ: יָחִיד גֵּאֶה · לְעַמְּךָ פְּנֵה · זׇכְרֵי קְדֻשָּׁתֶךָ: שַׁוְּעָתֵנוּ קַבֵּל ·
וּשְׁמַע צַעֲקָתֵנוּ · יוֹדֵעַ תַּעֲלוּמוֹת · ויאחר כלחש ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד

שָׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד בִּשְׁתַּיִם
יְכַסֶּה פָּנָיו וּבִשְׁתַּיִם יְכַסֶּה רַגְלָיו וּבִשְׁתַּיִם יָעוֹפֵף: וְקָרָא זֶה אֶל
זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: וַתִּשָּׂאֵנִי
רוּחַ וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם
אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

ואחר

ואח"כ יאחז הכתי מוכן ומזומן וכו' ואריך למתרו בכוונה וכריעותיה דלנא ויכוין בזה שיקבל על עצמו מלמ' שיים ס"ל ויה:

הֲנֵנִי מוכן ומזומן לקבל עליי אֱמונת אֱלֹהַי עוֹלָם אֲשֶׁר טָמִיר וְנֶעְלָם מִכָּל חַי: מָרוֹם קְדוּשָׁתוֹ וְהִנְנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהַבּוֹרֵא בָּרוּךְ הוּא אֶחָד וּמְיוּחָד וְאֵין יְחִידוּת כָּמוֹהוּ בְּשׁוּם פָּנִים בָּרוּךְ הוּא וְאֵין בִּלְתּוֹ: יָחִיד אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים הוּא הַיּוֹדֵעַ דֵּעוֹת וּמַחְשְׁבוֹת יְצוּרֵי נְשָׁמוֹתֵיהֶן הוּא: הָאֵצִיל יְחִידִי בָּרָא יָצַר וְעָשָׂה כָּל הָעֹלָמוֹת וְאֵין שֵׁנִי לוֹ. הָיָה הֹוֶה וְיִהְיֶה. הַקִּיף וּבַעַל הַיְכוֹלֶת. וּמְבֻלְבָּלִים אֵין אֱלֹהִים. הוּא הַבּוֹרֵא שָׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל צְבָאָם הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר עָלֶיהָ וְכָל אֲשֶׁר תַּחְתֶּיהָ. הַיַּמִּים וְכָל אֲשֶׁר בָּהֶם. בָּרָא לִוְיָתָן וְכָל הַתַּנִּינִים הַקְּטַנִּים עִם הַגְּרוֹלִים וְכָל שֶׁרֶץ הַשּׁוֹרֵץ עַל הָאָרֶץ וְרוֹמֵשׁ בְּתוֹךְ הַמַּיִם. גִּבּוֹל שָׂם לַיָּם שֶׁלֹּא יַעַבְרוּ גְּלָיו. בָּרָא אָדָם וּבְהֵמָה וְחַיּוֹת הַשָּׂדֶה וְחַיַּת יַעַר. וְכָל צִפּוֹר וְכָל בָּנָף וְכָל אֲשֶׁר תָּעוּף בַּשָּׁמַיִם. וְכָל הַשֶּׁרֶץ הַשּׁוֹרֵץ עַל הָאָרֶץ וְרוֹמֵשׁ בָּאָרֶץ. בָּרָא הָרִים וּגְבָעוֹת בָּרָא דּוֹמֶם צוֹמֵחַ חַי מְדַבֵּר. וְכָלָם זָן וּמְפַרְנֵס אוֹתָם מְבִיאֵי בָנִים עַד קְרֵנֵי רְאֵמִים. וְכָלָם בָּרָא לִכְבוֹדוֹ. בָּרָא בְּמָה אֲרָצוֹת הֶנֶעְלָמִים מִבְּנֵי אָדָם. וּבְהֶם בְּמָה מִינֵי בְּרִיּוֹת. וְכָלָם בָּרָא בְּחָכְמָה וּבְדַעַת וְהֵכִין לִכְבוֹדוֹ. בָּרָא כְּמָה רוּחוֹת וְנְשָׁמוֹת בֵּין הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. שָׁם עֹבְדִים רְכוּבוֹ וּמְהַלְּכִים עַל כַּנְפֵי רוּחַ. בָּרָא שָׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל צְבָאָם בָּרָא עוֹלָם הַגַּלְגַּלִּים. וְעוֹלָם הַמַּחֲזִירִים כְּנֶגֶד עוֹלָם הַגַּלְגַּלִּים כְּנֶגְרֵנֶר חַרְדָּל. וְכָל גַּלְגַּל לְפָנֵי חֲבֵירוֹ הַגְּבוֹהַּ מִמֶּנּוּ כְּנֶגְרֵנֶר חַרְדָּל. בָּרָא עוֹלָם הַמַּלְאָכִים אֶלֶף אַלְפֵי אֲלָפִים וְרִבּוֹא רִבְבוֹת עֵר אֵין מִסְפָּר לְגְדוּדֵי מַעֲלָה וְכָלָם בָּרָא לִכְבוֹדוֹ לְהַלְלוֹ וּלְסַפֵּר הוֹדוֹ. וְעוֹלָם הַגַּלְגַּלִּים כְּנֶגֶד עוֹלָם הַמַּלְאָכִים כְּנֶגְרֵנֶר חַרְדָּל. וְכָל מַלְאָךְ לְפָנֵי מַלְאָךְ חֲבֵירוֹ הַגְּבוֹהַּ מִמֶּנּוּ גַּם כֵּן כְּנֶגְרֵנֶר חַרְדָּל. וּמַלְאָךְ הַגָּבוֹהַּ שֶׁבְּגְבוֹהִים לְפָנֵי כִּסֵּא כְבוֹדוֹ כְּאֶפֶס וְכְאַיִן נֶחְשָׁב. וְכִסֵּא כְבוֹדוֹ לְפָנָיו כְּמוֹ כֵן. בָּרוּךְ הוּא. וְהוּא בָּרוּךְ. אֵין לוֹ דְּמוּת הַגּוּף וְאֵינוֹ גּוּף לֹא נַעֲרוֹךְ אֵלָיו קָדְשׁוֹ. רִאשׁוֹן לְכָל רֵאשִׁית אַחֲרוֹן בְּלִי חֲכִלִּית. עוֹלֵת כָּל הָעוֹלוֹת סְבַּר כָּל הַסְּבוֹת. שׁוֹלִיט בְּעֶלְיוֹנִים וּבַתַּחְתּוֹנִים הָיָה הֹוֶה וְיִהְיֶה. הַקִּיף בַּעַל הַיְכוֹלֶת בָּעַלְמָא דֵּין וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי. אֵין קְדוֹשׁ כַּיי כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ וְאֵין צוּר כֵּאלֹהֵינוּ כִּי מִי אֱלוֹהַּ מִבַּלְעֲדֵיי וּמִי צוּר זוּלָתִי אֱלֹהֵינוּ: (ואומר ז' פעמים) יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים: בְּדַעַת וּבִתְבוּנָה וּבְחָכְמָה בָּרָאתָ עוֹלָמְךָ אַתָּה הוּא יְיָ הָאֱלֹהִים לְבַדֶּךָ: הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וַאדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים. הוּא אֲשֶׁר בָּרָא שְׁדֵרִין וְלִילִין וְרוּחוֹת וּמַזִּיקִין וְכָל כַּת דְּלָהוֹן. וּמְצִיל בְּנֵי אָדָם מֵהֶם שֶׁלֹּא יַזִּיקוּ אוֹתָם. בָּרְכֵהוּ יְפוֹל מִצִּדְךָ אֶלֶף וּרְבָבָה מִימִינְךָ אֵלֶיךָ לֹא יִגַּשׁ. וְנֶאֱמַר לֹא תְאוּנֶה אֵלֶיךָ רָעָה וְנֶגַע לֹא יִקְרַב בְּאָהֳלֶיךָ כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָךְ לִשְׁמָרְךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ הוּא אֲשֶׁר בָּרָא מֵרֵי יוֹם בְּיוֹם אֶלֶף אַלְפֵי אֲלָפִים וְרִבּוֹא רִבְבוֹת מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת

הַמַּעֲבִיר אוֹתָם בְּנַהַר דִּינוּר כְּאֲמוּר חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ׃ הוּא שֶׁעָתִיד לְהַחֲיוֹת מֵתִים בְּרוֹב חַסְדּוֹ׃ בָּרוּךְ עֲדֵי עַד שֵׁם תְּהִלָּתוֹ׃ בּוֹ אֲנִי מַאֲמִין׃ וְעָלָיו הִשְׁלַכְתִּי יְהָבִי׃ וְאֵלָיו אֲנִי נַפְשִׁי אֶת נַפְשִׁי וְרוּחִי וְנִשְׁמָתִי׃ וְהֲנֵנִי מְקַבֵּל עֲלַי עוֹל מַלְכוּתוֹ וְעוֹל מִצְוֹתָיו לְעָבְדוֹ בְּכָל לִבִּי וּבְכָל נַפְשִׁי וּבְכָל מְאוֹדִי׃ ויאמר פסוקים אלו

יָדַעְתִּי יְיָ כִּי צֶדֶק מִשְׁפָּטֶיךָ וֶאֱמוּנָה עִנִּיתָנִי׃ אֱלוֹהַי בְּךָ בָטַחְתִּי אַל אֵבוֹשָׁה אַל יַעֲלְצוּ אוֹיְבַי לִי׃ אַל תֵּט לִבִּי לְדָבָר רָע לְהִתְעוֹלֵל עֲלִילוֹת בָּרֶשַׁע אֶת אִישִׁים פֹּעֲלֵי אָוֶן וּבַל אֶלְחַם בְּמַנְעַמֵּיהֶם׃ הַט לִבִּי אֶל עֵדְוֹתֶיךָ וְאַל אֶל בָּצַע׃ הַעֲבֵר עֵינַי מֵרְאוֹת שָׁוְא בִּדְרָכֶיךָ חַיֵּינִי׃ דַּרְכְּךָ שָׁקָר הָסֵר מִמֶּנִּי וְתוֹרָתְךָ חָנֵּנִי׃ וְאֶשְׁמְרָה תּוֹרָתְךָ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד׃ יְהִי לִבִּי תָמִים בְּחֻקֶּיךָ לְמַעַן לֹא אֵבוֹשׁ׃ גִּדְבוֹת פִּי רָצֵה נָא יְיָ וּמִשְׁפָּטֶיךָ לַמְּדֵנִי׃ הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהִים בְּחַסְדֶּךָ כְּרוֹב רַחֲמֶיךָ מְחֵה פְשָׁעָי׃ הָרֵב כַּבְּסֵנִי מֵעֲוֹנִי וּמֵחַטָּאתִי טַהֲרֵנִי׃ יְיָ אֱלֹהַי בְּךָ חָסִיתִי אַל אֵבוֹשָׁה לְעוֹלָם׃

**איתא** כשהוא התפילות ע"פ כתניא הקר"י ז"ל כשהוא סמוך לזמן היום יאמר לכתוב קומו תוכחות ושירות ויהיה לו תלק עם התלמידים כו' וכתיב כרן יחד כוכבי בקר וירעיעו כל בני אלהים וגו'

**ובזוהר** חדש פרש"ך ך' וז"ל ר' יהן לך כל לילה ולילה שתאיהו מומיו מט"ו שר הפנים כל כשיומיהם של תלמידי חכמים העוסקים בתורה ומרחם לומן לפני הק"בה: ומתתיהן תלמידי הנשרת ולומדין מלאחר שיהא על שיכבסו נפשות הצדיקים עתיקים ויתלמו ביחד שיהא לחל עליהן שכחתר הנפנים ברקו נתרן הענשקים בתורה כשיהא עת הזיעה רבים לומר לנורא ונקל התור בשתין בתרנה זה מט"ו שהא לתקף כשתין של צדיקים לומר ליומדים כל לילה ולילה ע"כ: ובטוב לומר תפלה שיר זה המתחיל כל כתיבי אילה וכו' ואח"כ יאמר פרק שיהא עד בשירה: וה שיר המשוכח הוה כהנו לומרו מומו בכל ל"ר קדם תפלה בשחרית הנוקר:

כָּל בְּרוּאֵי כַעֲלָה וּמַטָּה ׃ יְעִידוּן יַגִּידוּן בְּלֻם כְּאֶחָד ׃ יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד ׃

שׁ לְשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת שְׁבִילֶךָ ׃ לְכָל מֵבִין יִסְדֹם יַסְפְּרוּ אֶת גְּדֻלָּתֶךָ ׃ וְהֵם יַבִּירוּ בִּי הַכֹּל שֶׁלָּךְ ׃ וְאַתָּה הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַמְיוּחָד ׃ יְעִידוּן

ל בְּבוֹת בְּחֶשְׁבֹּם עוֹלָם בָּנוּי ׃ יִמְצְאוּ כֹּל יֵשׁ בִּלְתְּךָ שָׁנוּי ׃ בְּמִסְפַּר בְּמִשְׁקָל הַכֹּל מָנוּי ׃ בְּלֻם נַחְנוּ מְרוֹעָה אֶחָד ׃ יְעִידוּן

מֵ רֹאשׁ וְעַד סוֹף יֵשׁ לְךָ סִימָן ׃ צְפוֹנָיִם וְקֶדֶם וְחֵימָן ׃ שֶׁחַקְוֹתַבֵּל לְךָ עֵד נֶאֱמָן ׃ מְיֻחָד אֶחָד וּמְיֻחָד אֶחָד ׃ יְעִידוּן

ה כֹּל מִמְּךָ נָזֹבד זָבוֹד ׃ אַתָּה הָעָמוֹד וְהֵם יֹאבְדוּ אָבוֹד ׃ לָכֵן בְּלִי צִוּוּר יִתֵּן לְךָ כָּבוֹד ׃ כִּי מֵרֹאשׁ וְעַד סוֹף הַלֹּא אַב אֶחָד ׃ יְעִידוּן

נְ רוֹמֵם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה ׃ סַבַּת כָּל סִבָּה וְעִילַּת כָּל עִילָּה ׃ אֵין לוֹ רֵאשִׁית וְלֹא אַחֲרִית וְלֹא תְכִלָּה ׃ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד ׃ יְעִידוּן

שׁ דַּי שׁוֹכֵן בִּשְׁמֵי מְעֹנָיָה ׃ אֲשֶׁר לוֹ הַיָּם וַיַּבֶּשֶׁת וְצִיָּה ׃ יוֹצֵר הָרִים וּבוֹרֵא כָּל בְּרִיָּה ׃ בּוֹרֵא שָׁמַיִם וְאֶרֶץ וַיַּעֲמִדוּ כְּאֶחָד ׃ יְעִידוּן

ה אֵל הַבּוֹרֵא שְׁחָקִים בְּאוֹמְרוֹ ׃ גִּבּוֹרֵי כֹחַ עוֹשֵׂי דְּבָרוֹ ׃ אוֹמֵר לַחֶרֶס וְלֹא יְהֵל אוֹרוֹ ׃ עִמּוֹעוֹז הַמְשֻׁל וָפַחַד ׃ יְעִידוּן

# הנהגות הבוקר

א ל נַעֲרָץ בְּסוֹד קְדוֹשִׁים · אוֹפַנִּים וְאִשִּׁים וְחַיּוֹת וְתַרְשִׁישִׁים · כֻּלָּם
מְעָרִיצִים וּמַקְדִּישִׁים · וּקְדוּשָׁה לוֹ מִשְׁלֹשִׁים כְּאֶחָד : יְעִידוּן

ל אַדִּיר וְנֶאְדָּר בַּעֲלָה בְּרוֹב חֶבְיוֹן · אֵין לוֹ שֵׁנִי וְאֵין לוֹ רִאשׁוֹן וְלֹא דִמְיוֹן ·
דַּי בַּשַּׂחַק וְאֶמוּנָתוֹ בְּצִבְיוֹנָיו · כּוֹכְבֵי בֹקֶר בְּרוֹן יַחַד : יְעִידוּן

מ מוֹ אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי לְגַבְּדוֹ · הָיָה וְהוֶה וְיִהְיֶה וְאֵין עוֹד מִלְבַדּוֹ · מְלֹא כָל
הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ · מְשׁוֹא פָּנִים אֵין לְפָנָיו וְלֹא מַקַּח שׁוֹחַד : יְעִידוּן

נ דְּמוּן לְכָל נִמְצָא וְצוֹפֶה כָּל נֶעְלָם · לֹא יְשִׁיבֶנּוּ דֵּךְ נִכְלָם · אֱלֹהִים חַיִּים
וּמֶלֶךְ עוֹלָם · וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ הוּא בְּאֶחָד : יְעִידוּן

ס עַל כָּל רָמִים · וְרוֹכֵב עַל עֲנָנִים · מֶלֶךְ עֶלְיוֹן וְסוֹלֵחַ לַעֲוֹנִים · אֱלֹהֵי
הָאֱלֹהִים וַאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים וְעַמּוֹ כֻּלָּם בְּאֶחָד : יְעִידוּן יַגִּידוּן כֻּלָּם
בְּאֶחָד יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד :

כבתוב בְּתוֹרָתְךָ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד · וְנֶאֱמַר וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם
וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ
מִתָּחַת אֵין עוֹד :

שׁיר לַמַּעֲלוֹת אֶשָּׂא עֵינַי אֶל הֶהָרִים מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי : עֶזְרִי מֵעִם יְיָ עֹשֵׂה
שָׁמַיִם וָאָרֶץ : אַל יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלֶיךָ אַל יָנוּם שֹׁמְרֶךָ : הִנֵּה לֹא יָנוּם
וְלֹא יִישָׁן שֹׁמֵר יִשְׂרָאֵל : יְיָ שֹׁמְרֶךָ יְיָ צִלְּךָ עַל יַד יְמִינֶךָ : יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא
יַכֶּכָּה וְיָרֵחַ בַּלָּיְלָה : יְיָ יִשְׁמָרְךָ מִכָּל רָע יִשְׁמֹר אֶת נַפְשֶׁךָ : יְיָ יִשְׁמָר צֵאתְךָ
וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם :

## בכתבי

הארי"ז זצוק"ל מזהיר מאוד ליזהר פרק שירה בכל יום ומתן טעם לדבר והוא כי כל הנבראים
שבעולם יש להם שר כשירים · והוא סוד מה שאמרו רז"ל אין לך עשב תחתון שאין לו מזל ומלמעלה
מכהו עליו ואומר לו גדל · ועל ידי אותו השר נמשך על הצמח השפע והחיות ואותו השר אינו יכול להשפיע
לצמחים עד שיאמרו פרקי שירה ועל ידי אותם השירות מקבל ומושפע ומחיה להשפיע בצמחים ומתוך כך כל
אלו השירות הם על השרים והמזלות העליונים · ומה שאמרו כל המאמרו בכל יום זהה כל המעלות הוא כי בעלם
מלקים עשה את המלאכים וכתו שכל העליונים הם תלויים בשיעור קומתו של ת"ב כן כל התחתונים הם תלויים בשיעור
קומת מלאכ המתחתון ועל ידו מתברכים כולם · ולכן כל האומר פרק שירה ויודע לכוין הנבראים הרמוזים גו
ואומר אותם השירות הוא גורם שפע על כל הנבראים התלויים בו עכ"ל :

## ובחכמ

להבהם מיעין ענין כל בהר ג' כתב ז"ל מנהגי העולם כי ההפטרה היא כנתי מחיות · האחד
מה שהוא תקנה לכל העולמות לקיים ויחיותם שלא יפסוק לעולם והוא שלכולם יש שרים מיוחדים
עליהם והם משתבחים ומשוררים לפניהם ומתוך כך מתחיתה ומחיה והוא שאחר הלל של ר' יוחנן הכהנים ואומר
והוא הנקרא פרק שירה · והוא סוד מה שאמרו שרים אומרים וכו' לכן אומרת וכו' ושיר זה מתקבל יותר ועולה
ויתקבל אותם של שר העולם כו' · ולו יוסבון לומר למשל התפילה לת כולם ומפני זה התקנו להם תוך עמים כו' ·
ויש עוד שפע תלוי בקבוצתינו שם עובדים כדאמרי יוסיפון לומר ומפני לתעלה כו' ואותו השפע התלוי בקבוצתינו
מניע לנו על ידי הפרק שירה הוא שאנו אומרים כי שיר הלמד משובח מכולם ולכן שם יש למד משובח הם מעלים
שירו בפרק כל ושאר שירות ושירות כולם מזומנים ומשוררים מתת ידו ע"כ מתוך דברי"ע ז"ל :

## והנה

עיקרו הדעות למיות הדבר שכתה וכתה גדולי תקרי לב הקדמונים כתבו בפרק שירה ואחר
מחקרן מצאו בזה הלשון ס"ד מקור עד אין מקור אחרון אחרים הרבים מקילים בכתבים הלא הוא הדבר המקובל
נגרס לי מה שהוא קדישין כי' מה"ר יצחק ז"ל והרב המובהק כתוב בתכתו ובעלמא ומה"ר יצחק ז"ל
מעשה שלי מירושלים שם הי' מיח יצחק ושם הכני שיר שיהיון לנו שתי שיטות התחיה מפרק שירה על מה שלקיים
הטיטיון ועל השוב יזכר שהם שהמירכו לעיניהם מוסיף התחיתיקים הלא היא הכתובה בספרים הנז'
ומוסיף זו כמרתה וכהוויתה כלקמה בספר תפלה זו כלי תוספת ונרעון כלי וכלי · לכן כל מקום לב ויבון דעת
יתי'

יתעיל עמהן לומר פרק שירה בכלל הפתוב כאן • ויהיו' לא תזוע והיה כל מחזק למען טעם לשבח על כוסחק
זו עיניהן תחזקה השריס בספר הכו' דבר הכוב על תופתו :

## פרק שירה

כל העוסק בפרק שירה זה בעולם הזה זוכה ללמוד ולמודו מתקייס בידו וניצול מיצר הרע ומחבוט הקבר ומדינה של גהינם וזוכה לימות המשיח ולחיי ע"הב :

הניא ר' אליעזר אומר כל האומר פרק שירה זה בע"ה זוכה ואומרו לעולם הבא שנ'
חז יסיר משפ • שר לא כתיב הלא חז יסיר מלמד שעתיד לאומרה לעתיד לבא :

ותניא ר' אליעזר אומר כל העוסק בפרק שירה זה בכל יום מכי מעיד עליו שהוא בן עולם הבא וניצול מפגע רע ומיצר הרע ומכל מיני מפחית ומזיקין • גמור בכל לבבך ובכל נפשך לעשות ברכי ולשמור לתות היכלי ותורותי ולשמור מצותי וחקי ומשפטי אשר נתתי בלבך ונגד עיניך תהיה ירחתי ושמור פיך ולשוכך מכל חטא ופשע וחכי תהיה עמך בכל מקום שתלך ותלמדך שכל ודיבה וכל דבר והוי יודע שכל מה שברא הק"בה לא ברא חלא לכבודו שנאמר כל הנקרא בשמי לכבודי ברחתיו יצרתיו אף עשיתיו :

ארז"ל על דוד המלך ע"ה בשעה שסייס ספר תהלי' אמר לפני הק"בה

רבש"ע יש בריה שברחת בעולמך שאומרת שירות ותשבחות יותר ממני בחותה שעה נזדמנה לו לפרעה אחד ואו"ל דוד אל תזאת לעשיך שאני אומר שירות ותשבחות יותר ממך ולא עוד אלא כל שירה שאני אומרת ממשלת עליה שלשת אלפים משל שאומר ויהבר שלשת אלפים משל ויהי שירו חמשה ואלף ולא עוד אלא שאני עוסקת בתורה' גדולה וזו היא המלוה שאני עוסקת בה יש בשפת היש מין אחד שיון פרנסתו כי אם מן המיש ובשעה שהוא רעב נוטלני ואוכלני לקיים מה שנאמר אם רעב שונאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים כי בחליס אתה חותה על ראשו וה' ישלם לך אל תקרי ישלם לך אלא ישלימהו לך :

### פרק ראשון

שָׁמַיִם אומרים · הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מַגִּיד הָרָקִיעַ :

אָרֶץ אומרת · לֵיָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיוֹשְׁבֵי בָהּ : מְכַנֵּף הָאָרֶץ זְמִירוֹת שָׁמַעְנוּ צְבִי לַצַּדִּיק וַאֲמַר רָזַי לִי רָזַי לִי אוֹי לִי בּוֹגְדִים בָּגְדוּ וּבֶגֶד בּוֹגְדִים בָּגָדוּ :

מִדְבָּר אומרי · יִשְׂשׂם מִדְבָּר וְצִיָּה וְתָגֵל עֲרָבָה וְתִפְרַח כַּחֲבַצָּלֶת : יָשׂוֹשׂ מִדְבָּר הָרִים וְעָרְיָן חֲצֵרִים חֵשֶׁב קֵדָר יָרוֹנוּ יוֹשְׁבֵי סֶלַע מֵרֹאשׁ הָרִים יְצַוָּחוּ :

צִיָּה אומרת · גַּם צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת וּדְרוֹר קֵן לָהּ אֲשֶׁר שָׁתָה אֲפְרוֹחֶיהָ אֶת מִזְבְּחוֹתֶיךָ יְיָ צְבָאוֹת מַלְכִּי וֵאלֹהָי · אוֹר זָרוּעַ לַצַּדִּיק וּלְיִשְׁרֵי לֵב שִׂמְחָה :

תַּנִּינִים אומרים · הַלְלוּ אֶת יְיָ מִן הָאָרֶץ הַתַּנִּינִים וְכָל תְּהוֹמוֹת :

לְוִיָתָן אומרי · הוֹדוּ לַיְיָ כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :

דָּגִים אומרים · קוֹל יְיָ עַל הַמָּיִם אֵל הַכָּבוֹד הִרְעִים עַל מַיִם רַבִּים :

יַמִּים אומרים · מִקּוֹלוֹת מַיִם רַבִּים

אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי יָם אַדִּיר בַּמָּרוֹם יְיָ :

נְהָרוֹת אוֹמְרִים · נְהָרוֹת יִמְחֲאוּ כָף יַחַד הָרִים יְרַנֵּנוּ :

מַעֲיָנוֹת אוֹמְרִים · יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו :

נ״א מַעֲיָנוֹת אוֹמְרִים · וְשָׁרִים כְּחוֹלְלִים כָּל מַעֲיָנַי בָּךְ :

שְׁרָצִים אוֹמְרִים · יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו :

אֵלִים שֶׁבַּשְׁרָצִים אוֹמְרִים · יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעוֹשָׂיו בְּנֵי צִיּוֹן יָגִילוּ בְּמַלְכָּם :

נ״א אֵלִים שֶׁבַּשְׁרָצִים אוֹמְרִים · אֶשְׁתְּךָ כְּגֶפֶן פּוֹרִיָּה בְּיַרְכְּתֵי בֵיתֶךָ בָּנֶיךָ כִּשְׁתִילֵי זֵיתִים סָבִיב לְשֻׁלְחָנֶיךָ :

## פרק שני

שֶׁמֶשׁ אוֹמֵר · שֶׁמֶשׁ יָרֵחַ עָמַד זְבוּלָה לְאוֹר חִצֶּיךָ יְהַלֵּכוּ לְנוֹגַהּ בְּרַק חֲנִיתֶךָ · קוּמִי אוֹרִי כִּי בָא אוֹרֵךְ וּכְבוֹד יְיָ עָלַיִךְ זָרַח :

יָרֵחַ אוֹמֶרֶת · עָשָׂה יָרֵחַ לְמוֹעֲדִים שֶׁמֶשׁ יָדַע מְבוֹאוֹ :

כֹּכָבִים אוֹמְרִים · וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ כְּזוֹהַר הָרָקִיעַ וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כְּכוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד : אַתָּה הוּא יְיָ לְבַדֶּךָ אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל צְבָאָם הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיַּמִּים וְכָל אֲשֶׁר בָּהֶם וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת כֻּלָּם וּצְבָא הַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִים :

עָבִים אוֹמְרִים · יָשֶׁת חוֹשֶׁךְ סִתְרוֹ סְבִיבוֹתָיו סוּכָּתוֹ חֶשְׁכַּת מַיִם עָבֵי שְׁחָקִים :

רוּחַ אוֹמֵר · אֹמַר לַצָּפוֹן תֵּנִי וּלְתֵימָן אַל תִּכְלָאִי הָבִיאִי בָּנַי מֵרָחוֹק וּבְנוֹתַי מִקְצֵה הָאָרֶץ :

עֲנַנֵּי כָבוֹד אוֹמְרִים · לְקוֹל תִּתּוֹ הֲמוֹן מַיִם בַּשָּׁמַיִם וַיַּעֲלֶה נְשִׂיאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ בְּרָקִים לַמָּטָר עָשָׂה וַיּוֹצֵא רוּחַ מֵאוֹצְרוֹתָיו :

בְּרָקִים אוֹמְרִים · בְּרָקִים לַמָּטָר עָשָׂה מוֹצֵא רוּחַ מֵאוֹצְרוֹתָיו :

טַל אוֹמֵר · עוּרִי צָפוֹן וּבוֹאִי תֵימָן הָפִיחִי גַנִּי יִזְלוּ בְשָׂמָיו יָבוֹא דוֹדִי לְגַנּוֹ וְיֹאכַל פְּרִי מְגָדָיו :

גְּשָׁמִים אוֹמְרִים · גֶּשֶׁם נְדָבוֹת תָּנִיף אֱלֹהִים נַחֲלָתְךָ וְנִלְאָה אַתָּה כּוֹנַנְתָּהּ :

גַּן עֵדֶן אוֹמֵר · עוּרִי צָפוֹן וּבוֹאִי תֵימָן הָפִיחִי גַנִּי יִזְלוּ בְשָׂמָיו יָבוֹא דוֹדִי לְגַנּוֹ וְיֹאכַל פְּרִי מְגָדָיו :

גֵּהִינָם אוֹמֵר · כִּי הִשְׂבִּיעַ נֶפֶשׁ שׁוֹקֵקָה וְנֶפֶשׁ רְעֵבָה מִלֵּא טוֹב :

## פרק שלישי

נָחָשׁ אוֹמֵר · סוֹמֵךְ יְיָ לְכָל הַנּוֹפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים :

עַקְרָב אוֹמֵר · טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו :

חוּלְדָה אוֹמֶרֶת · כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּ יָהּ :

עַכְבָּר אוֹמֵר · אֲרוֹמִמְךָ יְיָ כִּי דִלִּיתָנִי וְלֹא שַׂמַּחְתָּ אוֹיְבַי לִי :

חָתוּל אוֹמֵר · אִם תַּגְבִּיהַּ כַּנֶּשֶׁר וְאִם בֵּין כּוֹכָבִים שִׂים קִנֶּךָ מִשָּׁם אוֹרִידְךָ נְאֻם יְיָ : (וכשמגיע אומר ארדוף וכו׳ עד כלותם):

נ״א אוֹמֵר אֶרְדּוֹף אוֹיְבַי וְאַשִּׂיגֵם וְלֹא אָשׁוּב עַד כַּלּוֹתָם : אִם תַּגְבִּיהַּ כַּנֶּשֶׁר וְאִם בֵּין כּוֹכָבִים שִׂים קִנֶּךָ מִשָּׁם אוֹרִידְךָ נְאֻם יְיָ : (וְהָעַכְבָּר אוֹמֵר) וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל הַבָּא עָלַי כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ וַאֲנִי הִרְשָׁעְתִּי :

נְמָלָה אוֹמֶרֶת · נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :

תַּרְנְגוֹל אוֹמֵר · בְּשָׁעָה שֶׁבָּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֵצֶל הַצַּדִּיקִים בְּגַן עֵדֶן מְרַנְנִין כָּל אִלָּנֵי גַּן עֵדֶן וּמְשַׁבְּחִים :

בְּקוֹל רִאשׁוֹן אוֹמֵר · שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד · מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ עִזּוּז וְגִבּוֹר יְיָ גִּבּוֹר מִלְחָמָה :

בְּקוֹל שֵׁנִי אוֹמֵר · שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה :

בְּקוֹל שְׁלִישִׁי אוֹמֵר · עִמְּדוּ צַדִּיקִים וְעִסְּקוּ בַּתּוֹרָה כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה שְׂכַרְכֶם כָּפוּל לְעוֹלָם הַבָּא :

בְּקוֹל רְבִיעִי אוֹמֵר · לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְיָ :

בְּקוֹל חֲמִישִׁי אוֹמֵר · עַד מָתַי עָצֵל תִּשְׁכַּב מָתַי תָּקוּם מִשְׁנָתֶךָ :

בְּקוֹל שִׁשִּׁי אוֹמֵר · אַל תֶּאֱהַב שֵׁנָה פֶּן תִּוָּרֵשׁ פְּקַח עֵינֶיךָ שְׂבַע לָחֶם :

בְּקוֹל שְׁבִיעִי אוֹמֵר · עֵת לַעֲשׂוֹת לַיְיָ הֵפֵרוּ תוֹרָתֶיךָ :

יוֹנָה אוֹמֶרֶת · כְּסוּס עָגוּר כֵּן אֲצַפְצֵף אֶהְגֶּה כַּיּוֹנָה דַּלּוּ עֵינַי לַמָּרוֹם יְיָ עָשְׁקָה לִי עָרְבֵנִי : אוֹמֶרֶת יוֹנָה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם יִהְיוּ מְזוֹנוֹתַי מְרוּרִים כְּזַיִת בְּיָדְךָ וְאַל יִהְיוּ מְתוּקִים כִּדְבַשׁ עַל יְדֵי בָּשָׂר וָדָם :

עָגוּר אוֹמֵר · הוֹדוּ לַיְיָ בְּכִנּוֹר בְּנֵבֶל עָשׂוֹר זַמְּרוּ לוֹ :

אַוָּז אוֹמֵר · שִׁירוּ לוֹ זַמְּרוּ לוֹ שִׂיחוּ בְּכָל נִפְלְאוֹתָיו :

אַוָּז הַבַּר אוֹמֵר · בִּטְחוּ בַּיְיָ עֲדֵי עַד כִּי בְּיָהּ יְיָ צוּר עוֹלָמִים :

## פרק רביעי

צִפּוֹר אוֹמֵר · גַּם צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת וּדְרוֹר קֵן לָהּ אֲשֶׁר שָׁתָה אֶפְרוֹחֶיהָ אֶת מִזְבְּחוֹתֶיךָ יְיָ צְבָאוֹת מַלְכִּי וֵאלֹהָי :

נ״א אִיזוּן אוֹמֵר · שִׁירוּ לוֹ זַמְּרוּ לוֹ שִׂיחוּ בְּכָל נִפְלְאוֹתָיו :

נ״א רְצִיפִי אוֹמֵר · נַחֲמוּ נַחֲמוּ עַמִּי יֹאמַר אֱלֹהֵיכֶם :

חֲסִידָה אוֹמֶרֶת · דַּבְּרוּ עַל לֵב יְרוּשָׁלַיִם וְקִרְאוּ אֵלֶיהָ כִּי מָלְאָה צְבָאָהּ כִּי נִרְצָה עֲוֹנָהּ כִּי לָקְחָה מִיַּד יְיָ כִּפְלַיִם בְּכָל חַטֹּאתֶיהָ :

זַרְזִיר אוֹמֵר · וְנוֹדַע בַּגּוֹיִם זַרְעָם וְצֶאֱצָאֵיהֶם בְּתוֹךְ הָעַמִּים וְכָל רוֹאֵיהֶם יַכִּירוּם כִּי הֵם זֶרַע

בָּרְכִי יְיָ׃

צִפּוֹרָה אוֹמֶרֶת׃ אֶשְׁאָ עֵינַי אֶל הֶהָרִים מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי׃

צָבִי אוֹמֵר׃ אוֹר לַטּוֹבִים אוֹר לַמְּטִיב עַל יוֹשֶׁר׃ וַאֲנִי אָשִׁיר עֻזֶּךָ אַרַנֵּן לַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ כִּי הָיִיתָ מִשְׂגָּב לִי וּמָנוֹס בְּיוֹם צַר לִי׃

חֲיוֹת הַשָּׂדֶה אוֹמְרִים׃ בָּרוּךְ הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב׃

פָּרוּגִיוֹת אוֹמְרִים׃ יוֹדוּךָ יְיָ כָּל מַלְכֵי אֶרֶץ כִּי שָׁמְעוּ אִמְרֵי פִיךָ׃

חָסִיל אוֹמֵר׃ יְיָ אֱלֹהַי אַתָּה אֲרוֹמְמֶךָ אוֹדֶה שִׁמְךָ כִּי עָשִׂיתָ פֶּלֶא עֲצוֹת מֵרָחוֹק אֱמוּנָה אוֹמֵן׃

נְמָלָה סִיְרָסוֹר אֹמֵר׃ הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב לַמְּטִיב׃

## פרק הכמישי

עוֹרֵב אוֹמֵר׃ מִי יָכִין לָעוֹרֵב צֵידוֹ כִּי יְלָדָיו אֶל אֵל יְשַׁוְּעוּ יִתְעוּ לִבְלִי אוֹכֶל׃ נוֹתֵן לַבְּהֵמָה לַחְמָהּ לִבְנֵי עוֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרָאוּ׃ קוֹל קוֹרֵא בַּמִּדְבָּר פַּנּוּ דֶּרֶךְ יְיָ יַשְּׁרוּ בָעֲרָבָה מְסִילָה לֵאלֹהֵינוּ׃

נָשֶׁר אוֹמֵר׃ וְאַתָּה יְיָ אֱלֹהִים צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הָקִיצָה לִפְקוֹד כָּל הַגּוֹיִם אַל תָּחֹן כָּל בּוֹגְדֵי אָוֶן סֶלָה׃

סְנוּנִית אוֹמֶרֶת׃ לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָּבוֹד וְלֹא יִדּוֹם יְיָ אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ׃

שְׁמָמִית אוֹמֶרֶת׃ הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שָׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה׃

זְבוּב אוֹמֵר׃ בְּשָׁעָה שֶׁאֵין יִשְׂרָאֵל עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה קוֹל אוֹמֵר קְרָא וְאָמַר מָה אֶקְרָא כָּל הַבָּשָׂר חָצִיר וְכָל חַסְדּוֹ כְּצִיץ הַשָּׂדֶה׃ יָבֵשׁ חָצִיר נָבֵל צִיץ וּדְבַר אֱלֹהֵינוּ יָקוּם לְעוֹלָם׃ בּוֹרֵא נִיב שְׂפָתַיִם שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרָחוֹק וְלַקָּרוֹב אָמַר יְיָ וּרְפָאתִיו׃

רְחָמָה אוֹמֶרֶת׃ אֲשֶׁרְקָה לָהֶם וַאֲקַבְּצֵם כִּי פְדִיתִים וְרָבוּ כְּמוֹ רָבוּ׃

שָׂרוֹת אוֹמְרִים׃ יְיָ בְּחָכְמָה יָסַד אֶרֶץ כּוֹנֵן שָׁמַיִם בִּתְבוּנָה׃

נֶפֶן אוֹמֶרֶת׃ כֹּה אָמַר יְיָ כַּאֲשֶׁר יִמָּצֵא הַתִּירוֹשׁ בָּאֶשְׁכּוֹל וְאָמַר אַל תַּשְׁחִיתֵהוּ כִּי בְרָכָה בּוֹ כֵּן אֶעֱשֶׂה לְמַעַן עֲבָדַי לְבִלְתִּי הַשְׁחִית הַכֹּל׃

תְּאֵנָה אוֹמֶרֶת׃ נוֹצֵר תְּאֵנָה יֹאכַל פִּרְיָהּ׃

רִמּוֹן אוֹמֵר׃ כְּפֶלַח הָרִמּוֹן רַקָּתֵךְ מִבַּעַד לְצַמָּתֵךְ׃

תָּמָר אוֹמֵר׃ צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה׃

תַּפּוּחַ אוֹמֵר׃ כְּתַפּוּחַ בְּעֵצֵי הַיַּעַר כֵּן דּוֹדִי בֵּין הַבָּנִים בְּצִלּוֹ חָמַדְתִּי וְיָשַׁבְתִּי וּפִרְיוֹ מָתוֹק לְחִכִּי׃

כָּל עֲצֵי הַשָּׂדֶה אוֹמְרִים׃ אָז יְרַנְּנוּ כָּל עֲצֵי יַעַר לִפְנֵי יְיָ כִּי בָא כִּי בָא לִשְׁפּוֹט הָאָרֶץ יִשְׁפּוֹט תֵּבֵל בְּצֶדֶק וְעַמִּים בֶּאֱמוּנָתוֹ׃

שְׁבוּלֶת חִטִּים אוֹמֶרֶת׃ שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ

קְרָאתִיךָ יְיָ:

**שִׁבּוֹלֶת** שְׁעוֹרִים אוֹמֶרֶת · תְּפִלָּה לְעָנִי כִּי יַעֲטוֹף וְלִפְנֵי יְיָ יִשְׁפּוֹךְ שִׂיחוֹ:

**שְׁאָר** הַשִּׁבֳּלִים אוֹמְרִים · לָבְשׁוּ כָּרִים הַצֹּאן וַעֲמָקִים יַעַטְּפוּ בָּר יִתְרוֹעֲעוּ אַף יָשִׁירוּ:

**יְרָקוֹת** שֶׁבַּשָּׂדֶה אוֹמְרִים · תְּלָמֶיהָ רַוֵּה נַחַת גְּדוּדֶיהָ בִּרְבִיבִים תְּמוֹגְגֶנָּה צִמְחָהּ תְּבָרֵךְ:

**שַׁבְּלוּל** אוֹמֵר · כְּמוֹ שַׁבְּלוּל תֶּמֶס יַהֲלוֹךְ נֵפֶל אֶשֶׁת בַּל חָזוּ שָׁמֶשׁ:

## פרק ששי

**בְּהֵמָה** דַּקָּה טְהוֹרָה אוֹמֶרֶת · מִי כָמֹכָה בָּאֵלִים יְיָ מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלּוֹת עוֹשֵׂה פֶלֶא:

**בְּהֵמָה** דַּקָּה (נ״א גַּסָּה) טְמֵאָה אוֹמֶרֶת · יְגִיעַ כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכֵל אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ:

נ״א **בְּהֵמָה** גְּדוֹלָה טְהוֹרָה אוֹמֶרֶת הָרִנִּינוּ לֵאלֹהִים עוּזֵּינוּ הָרִיעוּ לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב:

**גָּמָל** אוֹמֵר · יְיָ מִמָּרוֹם יִשְׁאַג וּמִמְּעוֹן קָדְשׁוֹ יִתֵּן קוֹלוֹ שָׁאוֹג יִשְׁאַג עַל נָוֵהוּ: (כ״א מוסיף) הֵידָד כַּדּוֹרְכִים יַעֲנֶה אֶל כָּל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ:

**סוּס** אֹמֵר · הִנֵּה כְּעֵינֵי עֲבָדִים אֶל יַד אֲדוֹנֵיהֶם וּכְעֵינֵי שִׁפְחָה אֶל יַד גְּבִרְתָּהּ כֵּן עֵינֵינוּ אֶל יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַד שֶׁיְּחָנֵנוּ:

**פֶּרֶד** אוֹמֵר · יוֹדוּךָ יְיָ כָּל מַלְכֵי אֶרֶץ כִּי שָׁמְעוּ אִמְרֵי פִיךָ:

**חֲמוֹר** אוֹמֵר · לְךָ יְיָ הַגְּדוּלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ (כ״א מוסיף) לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ: וְהָעוֹשֶׁר וְהַכָּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ וְאַתָּה מוֹשֵׁל בַּכֹּל: וּבְיָדְךָ כֹּחַ וּגְבוּרָה וּבְיָדְךָ לְגַדֵּל וּלְחַזֵּק לַכֹּל · וְאַתָּה אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ וּמְהַלְלִים לְשֵׁם תִּפְאַרְתְּךָ: וִיבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדֶךָ וּמְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה: אַתָּה הוּא יְיָ לְבַדֶּךָ אַתָּה עָשִׂיתָ אֵת הַשָּׁמַיִם שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל צְבָאָם הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיַּמִּים וְכָל אֲשֶׁר בָּהֶם וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת כֻּלָּם וּצְבָא הַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִים:

**שׁוֹר** אוֹמֵר · אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיְיָ וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר: אָשִׁירָה לַיְיָ כִּי גָאֹה גָּאָה סוּס וְרוֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם:

**פִּיל** אוֹמֵר · מַה גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ מְאוֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבוֹתֶיךָ:

**אַרְיֵה** אוֹמֵר · יְיָ כְּגִבּוֹר יֵצֵא כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יָעִיר קִנְאָה יָרִיעַ אַף יַצְרִיחַ עַל אוֹיְבָיו יִתְגַּבָּר:

**זְאֵב** אוֹמֵר · עַל כָּל דְּבַר פֶּשַׁע עַל שׁוֹר עַל חֲמוֹר עַל שֶׂה עַל שַׂלְמָה עַל כָּל אֲבֵדָה אֲשֶׁר יֹאמַר עָלָיו כִּי הוּא זֶה עַד הָאֱלֹהִים יָבֹא דְּבַר שְׁנֵיהֶם אֲשֶׁר יַרְשִׁיעוּן אֱלֹהִים יְשַׁלֵּם שְׁנַיִם לְרֵעֵהוּ:

**שׁוּעָל** אֹמֵר · הוֹי בּוֹנֵה בֵּיתוֹ בְּלֹא צֶדֶק וַעֲלִיּוֹתָיו בְּלֹא מִשְׁפָּט בְּרֵעֵהוּ יַעֲבוֹד חִנָּם וּפְעוּלָתוֹ לֹא יִתֵּן לוֹ:

## פרק שירה

**כְּלָבִים** אוֹמְרִים. בְּאוֹ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרָעָה נְבָרְכָה לִפְנֵי יְיָ עוֹשֵׂינוּ:

רַבִּי יְשַׁעְיָה תַּלְמִידוֹ שֶׁל רַ׳ חֲנִינָא בֶּן דּוֹסָא הִתְעַנָּה חֲמִשָּׁה וְשִׁמּוֹנִים תַּעֲנִיּוֹת אָמַר כְּלָבִים שֶׁכָּתוּב בָּהֶם וְהַכְּלָבִים עַזֵּי נֶפֶשׁ לֹא יָדְעוּ שָׂבְעָה וְזָכוּ וְנֶאֱמַר שִׁירָה וַעֲנָה לוֹ מַלְאָךְ מִן הַשָּׁמַיִם וְאָמַר לוֹ יְשַׁעְיָה עַד מָתַי אַתָּה מִתְעַנֶּה עַל זֶה הַדָּבָר שִׁבְעִים הֵיא מַלְפָנֵי הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא מִיּוֹם שֶׁגָּלְתָה סוֹדוֹ לַחֲבַקּוּק הַנָּבִיא לֹא גִּלָּה דָּבָר זֶה לְשׁוּם בְּרִיָּה בָּעוֹלָם אֶלָּא בִּשְׂבִיל שֶׁתַּלְמִידוֹ שֶׁל אָדָם גָּדוֹל אַתָּה שֶׁלְּחָנִי מִן הַשָּׁמַיִם לְיַדְּקֵךְ אֲלֵיךְ וְאָמְרוּ כְּלָבִים כְּתִיב בָּהֶם וְלָכֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יֶהֱרַץ כֶּלֶב לְשׁוֹנוֹ וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁזָּכוּ לַעֲבֹד עֲוֹרוֹת מְצוֹאֹתָם שֶׁכּוֹתְבִים בָּהֶם תְּפִילִּין וּמְזוּזוֹת וְסִפְרֵי תּוֹרָה עַל כֵּן זָכוּ לוֹמַר שִׁירָה וּמַה שֶּׁשָּׁאַלְתָּ חֲזוֹר לַאֲחוֹרֶיךָ וְאֵל תּוֹסֵף בַּדָּבָר הַזֶּה עוֹד כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שׁוֹמֵר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ שׁוֹמֵר מִצָּרוֹת נַפְשׁוֹ:

## הלכות ציצית

**גְּדוֹלָה** מִצְוֹת צִיצִית שֶׁמַּזְהִיר אֶת הָאָדָם לְקַיֵּם כָּל הַמִּצְוֹת. כְּדִכְתִיב וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת ה׳ וַעֲשִׂיתֶם אוֹתָם. וְכֵן רָבוּ כְּמוֹ רָבוּ הַאַחֲרוֹנִים שֶׁכָּתְבוּ לָנוּ מִכְּמִינוּ ז״ל בְּעִנְיַן קִיּוּם מִצְוָה זוֹ. וְלֹא גָּמְרוּ אֶת בִּיאוּרָהּ בְּגִלּוּת הַמָּר הַזֶּה וְאֵין כֹּחַ יָכוֹל לְהִיוֹת לְפָנֵינוּ כָּל הַיּוֹם טַלִּית גְּדוֹלָה. מִכָּל מָקוֹם מִצְוָה עָלֵינוּ לִהְיוֹת לְכָל לֹבֶשׁ מִיַּרְכְּתֵי טַלִּית קָטָן שֶׁיִּלְבַּשׁ תַּחַת לְמַדְיוֹ. לְכָל יָדָיו מִמֵּנּוּ מִצְוָה רַבָּה כְּזֹאת. וְיִשְׂרָאֵל כֻּלָּם קְדוֹשִׁים כּוּלָם מְבֻקָּשִׁים לְעִמַּת רָצוֹן קוֹנָם. לָזֹאת שֶׁלְּפָעָמִים לְחִסָּרוֹן יְדִיעָה לֹא יַעֲלֶה בְּדִיעָם מִצְוָה זוֹ כְּהוֹגֶן. כִּי לֹא כָל הַכַּוָּנוֹת רְאוּיוֹת לְהַטִּיל בְּהֶם צִיצִית. וְהַמְכַוֵּן לְשֵׁם רַבָּה מִתּוֹךְ דִּין הַמּוֹן הָעָם. שֶׁכָּל ה׳ בּוֹנֶה בְּמַה לְעַצְמוֹ וְעוֹשֶׂה לוֹ מִן מְמִינֵי הַכַּוָּנוֹת מַעֲשֶׂה פְּתוּחַ מֵאֲחוֹרָיו לֹו מֵהַמַּלְאָכִים. וְאֵין כְּמִי שֶׁם רוֹבּוֹ פְּתוּחַ עוֹשִׂים שֶׁם לוּלָאוֹת וְקוֹרְסִים לְסָתְמוֹ וְיֵעָלֶה בְּדַעְתּוֹ לְאַחַר שֶׁאֵין שֶׁם תְּפִירָה כְּפָתוּחַ דָּמֵי. וְהוֹאִיל וְרוֹבּוֹ פָּתוּחַ. וּמְטִילִים שֶׁם צִיצִית. וְלֹא יִדְעוּ וְלֹא יְבִינוּ כִּי יֵשׁ מִדַּעַת גְּדוֹלֵי הַפּוֹסְקִים לְאַחַר הָיוּ לָנוּ לְעַיְּנִים לְלֹא הֵמָּה מֵהַר״י קוֹרְקוֹס וְהַבַּיִת יוֹסֵף וְהַדְּרִכֵי מֹשֶׁה שֶׁכָּתְבוּ דְּבָרָיו לְפָסֵק הֲלָכָה בְּלִי שׁוּם חוֹלֶק לְסָתְמוֹת הַקְּרָסִים הוֹי סְתִימָה מְעַלְיָתָא לְעִנְיַן זֶה. וּרְ״כ נִמְצְאוּ לוֹתְסִים הַהֹוֹלְכִים בְּטַלִּיס מִמְּצוֹת צִיצִית רוֹב יְמֵיהֶם. וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁהֵם עוֹבְרִים בְּכָל יוֹם וְיוֹם עַל לֹא תַּעֲשׂוּן. כְּדִכְתִיב לֹא תַעֲשׂוּ אֶת ה׳ אֱלֹהֶיךָ לְמִנּוּ וְגוֹ׳. וְהֵם מְבָרְכִים בְּכָל יוֹם בְּרָכָה לְבַטָּלָה. וְכֵן הוּא עָלֵינוּ לִהְיוֹת מִן הַמּוּדִיעִים לְכָל הַקָּרֵב הַקְרֵב לֹא הִתְפַּלֵּל הַזֹּאת. אֵין שׁוּם לֵב וְאוֹזֶן לְעִנְיַן טַלִּית קָטָן כַּהֲלָכָתוֹ אֶלָּא דּוֹקָא מִיַּדִּי. רוֹבּוֹ פָּתוּחַ מִן הַמִּנֵי מַלְאָכִים. דְּהַיְינוּ מִמַּלְאָכָה לְהַנִּי חוֹרְבָּן וְלִמְטָה יְהֵא פָּתוּחַ בְּלִי שׁוּם קְטִירָה אוֹ עֲנִיבָה. בֵּין ע״י קוֹרְסִים אוֹ מַכְנְסַיִם אוֹ כָל דָּבָר מֵהַכַּוָּנוֹת הַנִּזְכָּרוֹת. וְאִם הוּא כְּתִיקוּנוֹ נָכוֹן וּמוּכָן לְהַטִּיל בּוֹ צִיצִיּוֹת. וּמַה יָּפֶה וּמַה נָּעִים שֶׁיִּהְיֶה בְּטַלִּית מִמֵּאֵר רְחָבִים כְּדֵי לְקַיֵּם הַמִּצְוֹת כְּתִקּוּנָהּ לְחוֹרַיְיתָא לְכָל הַדִּיעוֹת. וְשִׁיעוּר הַגֹּדֶל לְהַטִּיל בְּצִיצִית הוּא שִׁית כַּסְּה בּוֹ רִבְעוֹ וְהוּא עַל קְטָן הַמְהַלֵּךְ לְבַדּוֹ בַּשּׁוּק וְאֵין צָרִיךְ לְחַיֵּב לְגְמָרוֹ וְאֵז חַיָּב בְּצִיצִית. וְלֹא כְּשֶׁהַגְּדוֹל לוֹבְשׁוֹ פְּעָמִים עֲרֹמִיל וְיוֹצֵא בּוֹ לַשּׁוּק עַכ״ל הַסְּ״ע סִי׳ י״ו: וְכָתַב עַל זֶה בְּמָגֵן דָּוִד וז״ל וְכֵן מְנָהַג כָּמָה גְּדוֹלִים עַל הַהַמּוֹן עַם שֶׁעוֹשִׂים לִרְבִיעַ כְּנָפוֹת מִבֶּגֶד קָטָן מִחוּץ לְאֵין בּוֹ כְּלַי

גלל כשיעור כסוי קטן וזכרו גם כן במרדכי ומסייס לכך קורח תגר על העושים בין בציצית בין בלח ציצית כי רפיח בידם משום שפיר להניח טלית בת ד' כנפות בלח ציצית עכ"ל ומותר להזהיר שלח יבדכו על בגד קטן כזה: ובספר טולת בלולה מביא בשם גאוני ארץ שצריך שיהיה שיעור תרבע כנפות לכל הפחות חצי אמה ברוחב וג' רביעית אמה בארוך ע"כ: וצריך לדקדק לעשות הכתפים רחבים כדי שיהא מותן שני כתפים יחד יותר רחבים מן אותו החלל בית הצווחר שביניהם:

**נקבים** שעושים בתוך הטלית לתלות בו הציצית צריך לעשותו בתוך הטלית לא למעלה מג' אצבעות דהיינו גודלין מפני שהיכו נקרא כנף: ולא למטה מכשיעור שיש מקצר גודל על הצמורן משום שנאמר על הכנף: שם היה למטה מקצר גודל היה תחת הכנף ומודעין זה ביותר ולא בהלכסון מן הקרן: שם היה רחוק מהכנף מלא קצר גודל ונתקו מחוטי הערב על שלא נשאר בו כשיעור כפר כיון שהיה בו בשעה שהטיל בו ציצית זה: ונוהגים לעשות לימרל סביב הנקב שלא יתקע שם ויהיה פחות מכשיעור: וכן עושים לימרל בשפת הבגד למעלה מהלי טעמא: שם הגדיל שקורין מורל"יי הוא רחב לא יטיל בו הציצית ושם הטיל בו פסול דעל כנפי בגדיהם כתיב וזה הינו נחשב מהבגדים לכל עולה הוא לשיעור שלא קצר גודל ולהרקקת ג' אצבעות בין שהנקב בתוך הבגד ושוב שימדד שיעור קצר גודל שלא הגדיל: ויהיה תוך ג' אצבעות עם הגדיל:

**ציצית** שלא נעשתה לו שלא לשמה רחלים פוטרים בכל מיני בגדים והמכהג שלא לעשות ציצית משפתים: וציצית שלא שחר מינין אין פוטרין שלא במינן כגון משי לבגד משי וצמר וכן לצמר וכן בכל שלא במינן אין פוטרין:

**מנין** חוטי הציצית בכל כנף ארבע כפולים שהם שמונה ושם הוסיף פסוק: יתתוך רביעי החוטין הארבעה ויתחבש בכנף ויכפלם וזו יהיו שמונה: יזשר לתתוך החוטין לעשותם שמונה קודם שיכרוך: שהם כרך פעי' תוליה תחת וקצר תפילו קצר תחל וחל"כ נתתן פסול משום תעשה ולא מן העשוי שהרי בפיסול עשאם: יקח ארבעה חוטין מלך זה וארבעה מלך זה ויקשור שני פעמים זה על גב זה ותחר כך יכרוך חוט הארוך סביב הארבעה קלת כריכות וקושר ב"פ זה על גב זה וחוזר וכורך: וכן יעשה עד שיעלים לחמש קשרים כפולים וארבע חוטים ביניהם מלאים כריכות: אין שיעור לכריכות רק שיהיה כל הכרוך והקשרים רוחב ארבעה גודלים והענף שמונה גודלים: ושם הארוך הציצית יהיה שהליפותיו יהיה גדיל ושני חלקים ענף והמנהג לכרוך בחוץ ראשון שבעה כריכות ושבני תשעה ושלישי תחל עשר וברביעי שלשה עשר שעושים כלם ארבעים כמנין ה' תחל שעושים ל"ט ועשה הם ת' שבעים וחוטך החוטים הם כ"ח י"ב גודלים: י"ח שצריך לדקדק שיהא הציצית לחוטך הטלית דבענין שתהא נוטפת על הקרן פי' תלוי על הקרן ושם היה ברחקו לא היה נוטף שהרי כלפי קרקע היה תלוי: י"ח שאין לתת שום בגד שנקבי הטלית שמכניסין בהן הציציות ויש מתירין וכן נהגו: ע"ם יתר פרטי הלכות ציצית הלח הם מבוארים במקומם בש"ע חורח חיים המעויים ביד כל ואין צורך להאריך פה:

**לילה** לילה זמן ציצית הוא ואחר תפלת ערבית קבי"פ שעדיין הוא יום אין לברך עליו: וכתב הב"ח שפשוט היה טלית שלית עליו יסירנו כשמתפללין ברכו ואחר שעכשיו אין נוהגין הטלית בזמן חלה למעת ציצית שם יהיה עליו יהיה כלול סדר לילה זמן ציצית הוא: ואחר שמתעטפים בליל יום הכפורים הסעם להדמות לחלאכים ע"כ ובתב הלבוש סי' תקצ"ה אין לאחר י"ג מדות שלא שלית ע"כ דכל העובר לקבי התיבה צריך להתעטף

להתעטף כשתפלל אלא שיתעטף בקטן שיודע להזהר שלא יכנס בהן: וכן לא יתפלל אדם בבגדים שיש בהן שעטנז כגון המצוי ע"כ מהמ"מ: ובשאר מקומות נוהגין להתעטף בטלית שכולה צמר ואין לנו מעולת השעטנז ואילך ר"ת כתב שמותר להתעטף בהן ובכולם: ואם אינו קודם לכן כגון בשליחות: בשחיקת הסיס ושחטת בהמה ועיכול:

**קורם** שיכרוך יעריץ בחוטי הציצית שם הם כשרים ועיקר הציצית שיהיה לו יריעה מן הקשרים מקום שהחוטין תחזיק בקצה הטלית כי שם נפסק שם חוט אחד פסול לכל הציצית אבל שם נפסק ר' מן החוטין הפחולין ואילו לחוטי הקשרים בזה יש תילוק דיעות בין הפוסקים והוא מזמן ושתי כלל היוצא מדברי הפוסקים בציצית זה והוא לפי' חוטין אחד מהארבעה חוטין שבפסק לגמרי ולא כשאר כדי עניבה מן הענף פסול בין בשם י' כין ר"ת: ולכן אם נפסקו שני חוטין שזה וזה לא כשאר כשום ר' מהארבעה כדי עניבה פסול: ואחשם שם פסול כדי עניבה בין מהחוטים שהם לגוף עליו ואם נפסקו ג' רחשים ר' עליון: ואם נפסקו ג' רחשים אחר כשאר כדי עניבה פסול ל"ת כי ליתעטף צריך לעולם שיהיו שם רחשים הרוכים כשיעור כדי שבע בשיעור שיש שם שני חוטין שלשים: וכתוב בהגהות מ"ע שכתבתי כך ת"ת: ומכל מקום נראה לי דוקא מהארי"ז מזה הכיכה לתין לו טלית שאין שם שני חוטין שלשים ר' שכתבתי ר' שכתבתי ר' שכתבתי

חור וחתעטף בציצית ואח"כ יברך להתעטף בציצית ואם נתעטף תחלה בציצית ואח"כ נזכר שלא בירך יברך

וְדִקְדּוּקֶיהָ וְכַוָּנוֹתֶיהָ וְשִׁשָּׁה מֵאוֹת וּשְׁלֹשָׁה עָשָׂר מִצְוֹת הַתְּלוּיִם בָּהּ אֲמַן סֶלָה׃

מי שאינו רוצה להאריך כל כך יאמר זה:

לְשֵׁם יִחוּד דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּדַחֲלוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִימָא בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל: הֲרֵינִי מְתַעֲטֵף בְּטַלִּית שֶׁל צִיצִית כְּדֵי לְקַיֵּים מִצְוַת בּוֹרְאִי בְּכָתוּב וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדוֹרוֹתָם וּכְשֶׁם שֶׁאֲנִי מִתְכַּסֶּה בְּטַלִּית בָּעוֹלָם הַזֶּה כָּךְ אֶזְכֶּה שֶׁתְּהַלְבֵּשׁ נִשְׁמָתִי בְּטַלִּית נָאָה לָעוֹלָם הַבָּא בְּגַן עֵדֶן וְעַל יְדֵי מִצְוָה זוֹ תִּנָּצֵל נַפְשִׁי רוּחִי וְנִשְׁמָתִי וְחֶלְקָתִי מִן הַחַיּוֹת׃

ואחר כך יברך הברכה מלה במלה ובכוונה גדולה:

## בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהִתְעַטֵּף בַּצִּיצִית׃

בבל מקום שיזכיר שם הוי"ה צריך לכוין פי' קריאתו בהלכות שבועה שלום תדון הכל. ופי' כתיבתו כהוי"ה שהיה הוה ויהיה. ופי' אלהינו לשון חוזק ותוקף שהוא בעל היכולת והכוחות כולן. וירגיל תדם את עצמו וכני ביתו לומר הברכות בקול רם כדי שיזכרו השומעים בהזכרתו הש"ת ברוך הוא וברוך שמו וגם יענו אחריו אמן כמו שהוא חיוב לעמת על כל ברכה שתשמע מן שכותת השומע לצאת ג"כ בהותה ברכה ואין צריך כוונתו לצאת מ"מ צריך לעמת. וכשהוא מיכוין בלבו תמת היה הברכה שצריך המברך ואני מאמין בזה. וברכות הנהנות כגון בתפלת י"ח וכיוצא בה יכוין מיהיה רצון מלפניו יתברך לתת לת נקבת המברך. וילמד בניו הקטנים שיענו אמן כי מיל שהתינוק עונה אמן יש לו חלק לעולם הבא:

לא יענה אמן תשובה כאלו האל"ף בקודה בתיבה. וכן אלף ישתוק, ויהיה לעמת לאותי קודם שיסיים המברך. וכן לא יענה אמן קטופה להיימו שתתפר קריאת הש"ן שאיגו מוציאה כפה שהיא ניכרת עם לא יפסוק בתיבת הלה. ולא יענה אמן יתופה להיימו שהוא מייב בברכה לתת ז"ן שהכוך אותה וזה אמן שהוא תעמ"ש שיזכו לתת ברכה שתברך הש"ן. תתחיל אלף שיהיה לא יענה אחריו אמן להני אמן שהוא יתופה. ויש שתחיירין לתפיל לתת יחויב לאותה ברכה לא יענה אמן שם אחרון יודע בתיבה ברכה קלי הש"ן זה כמי שקרי אמן יתופה (והכ"ח כתב להתיישר לפי' אחרון יתופה ואחרי' יודע שם הברכה היה להניח דברים ידי חובתן). ולא שמע אלא קול ברכת המזונות וברכת הנהנין. ולא יתחיל עם עבירת אמן אלף ויה כשסיים הברכה יענה אמן וכאלו בים מתלין שאם האזן שתחיל בבנין אל ואחרו אמן שתחיל בבנין הוי הפסק ע"כ. ולא יענה אמן קודה אלף אחרונה קלת כאן שיהיל אל אלף ואין אלף יותר בה יותר מדאי לפי שאין קריאת התיבה כשיש כתיתין יותר מדאי: מצאתי בכתבי מהר"ר שבתי סופר שפריטא"ל דיש לומר בציצית בפתח הכי"ת לפ שבו"ת זאתן זה תלוי בעינין סיכות והפסק לפ להוחת על ה"ת הידיעה. כי הכה כתוב בגמרות היש (תליט ס"ו) תלת בגמרות דכוקה לאלף הים והב"ית כוקה בשוא וכפסוק דבית בגמרות (שס"ו) תלת בגמרות בפסוק פסוק והב"ית בשוא כי הוקה לידיעה והרגה כאלה. ואחלת בציצית תכוק הבי"ת בפתח להוחת על ה"ת הידיעה ר"ל בהאלית הכפתח על פי הדין. אחת"כ לפי לגי תבלת ת"ת צריך להזהר בהרבה מרטי ד יניש בתו אחרו"ל אין התבלת יעבוד את הלבן כו' ופס תכוק בציצית הבית בשוא ויחיו בציצית כל זהו לפי שהוא כמו כפרים לכן יש לקחת בפתח ואין לשמוח עכ"ל: וכן כתב הב"ח ולפ חיית זכן לפי לקרות:

אחר עשיית השלית יאמר פסוקים אלו:

מָה יָּקָר חַסְדְּךָ אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל כְּנָפֶיךָ יֶחֱסָיוּן: יִרְוְיוּן מִדֶּשֶׁן בֵּיתֶךָ וְנַחַל עֲדָנֶיךָ תַשְׁקֵם: כִּי עִמְּךָ מְקוֹר חַיִּים בְּאוֹרְךָ נִרְאֶה אוֹר׃

מְשׁוֹךְ חַסְדְּךָ לְיוֹדְעֶיךָ וְצִדְקָתְךָ לְיִשְׁרֵי לֵב:

## סדר הנחת תפילין

קודם הנחת התפילין יאמר זה:

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מְכַוֵּין בְּהַנָּחַת תְּפִלִּין לְקַיֵּם מִצְוֹת בּוֹרְאִי שֶׁצִּוָּנוּ לְהָנִיחַ תְּפִלִּין כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתוֹ וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ וְהֵם אַרְבַּע פָּרָשִׁיּוֹת אֵלּוּ שְׁמַע: וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ: קַדֵּשׁ: וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ: שָׁשׁ בָּהֶם יְחִידוּ וְאַחֲדוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ בְּעוֹלָם וְשֶׁנִּזְכּוֹר נִסִּים וְנִפְלָאוֹת שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ בְּהוֹצִיאֵנוּ מִמִּצְרַיִם וַאֲשֶׁר לוֹ הַכֹּחַ וְהַמֶּמְשָׁלָה בָּעֶלְיוֹנִים וּבַתַּחְתּוֹנִים לַעֲשׂוֹת בָּהֶם כִּרְצוֹנוֹ וְצִוָּנוּ לְהָנִיחַ עַל הַיָּד לְזִכָּרוֹן זְרוֹעַ הַנְּטוּיָה וְשֶׁהִיא נֶגֶד הַלֵּב לְשַׁעְבֵּד בְּזֶה תַּאֲוֹת וּמַחְשָׁבוֹת לַבֵּנוּ לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ וְעַל רֹאשׁ נֶגֶד הַמּוֹחַ שֶׁהַנְּשָׁמָה שֶׁבְּמוֹחִין עִם שְׁאָר חוּשִׁין וְכֹחִין כּוּלָּם יִהְיוּ מְשׁוּעְבָּדִים לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ וּמְשַׁפֵּעַ מִצְוֹת הְּפִלִּין יְחַמֵּשׁ עָלַי לִהְיוֹת לִי חַיִּים אֲרוּכִים וְשֹׂבַע קֹדֶשׁ וּמַחֲשָׁבוֹת קְדוֹשׁוֹת בְּלִי הֶרְהוּר חֵטְא וְעָוֹן כְּלָלוֹ שֶׁלֹּא יִפְתֶּנּוּ וְלֹא יְתַגְּרֶה בְּנוּ יֵצֶר הָרַע וְנַיְּחֵנוּ לַעֲבוֹד אֶת יְיָ כַּאֲשֶׁר עִם לְבָבֵנוּ: וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּהֵא חֲשׁוּבָה מִצְוַת הַנָּחַת תְּפִלִּין לְפָנֶיךָ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כְּאִלּוּ קִיַּמְתִּיהָ בְּכָל פְּרָטֶיהָ וְדִקְדּוּקֶיהָ וְכַוָּנוֹתֶיהָ וְיֵשׁ מֵאוֹת וְשִׁלְשִׁים עָשָׂר מִצְוֹת הַתְּלוּיִם בָּהּ אָמֵן סֶלָה:

ויברך תחלה על של יד ברכה זו:

בָּרוּךְ ׀ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם ׀ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו ׀ וְצִוָּנוּ לְהָנִיחַ תְּפִלִּין:

ויכוין להניח בקשר תחת הס"מ ולא נפסיק ונדבר:

ואחר זה יברך על של ראש ברכה זו:

בָּרוּךְ ׀ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם ׀ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו ׀ וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת תְּפִלִּין:

ומיד אחר הברכה אחר הנחתן כלי הפסק יאמר:

בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

כתב הס"מ ז"ל על מנת נפסיק תחת הני"ו להסיר לית מקרי רק על של ראש ולפני' לית"ם השור לקשר ג"כ על של יד ת"ח מהו מהנ לומר נפסיק כשכיוהם כהלכה תשיבני עכ"ל לתם תזהרות וכן כ"ל להם מסקינן נמוקה דף מ"ו כתב י' לתשור לכרך על התפות על מנים כתי' מלת ע"כ שניהם כתי' תשיבני כו' ויע"ש בח"מ: וכן כתבתי בתוב בשם מהר"ר שניהם מופר תפרנימט"ם ז"ל:

# הלכות תפילין

אחר שאמר בשכמל"ו יאמר כסדר הזה:

וּמֵחָכְמָתְךָ אֵל עֶלְיוֹן תַּאֲצִיל עָלַי:
וּמִבִּינָתְךָ תְּבִינֵנִי: וּבְחַסְדֶּךָ תַּגְדִּיל עָלַי:
וּבִגְבוּרָתְךָ תַּצְמִית אוֹיְבַי וְקָמַי וְשֶׁמֶן הַטּוֹב תָּרִיק עַל
שִׁבְעָה קְנֵי הַמְּנוֹרָה לְהַשְׁפִּיעַ טוּבְךָ לִבְרִיּוֹתֶךָ:
פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן:

**בכתבי** האר"י ז"ל בשעה שכורך ג' כריכות על האצבע האמצעי יאמר אלו הפסוקים:

וַאֲרַשְׂתִּיךָ לִי לְעוֹלָם:
וַאֲרַשְׂתִּיךָ לִי בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט וּבְחֶסֶד וּבְרַחֲמִים:
וַאֲרַשְׂתִּיךָ לִי בֶּאֱמוּנָה וְיָדַעְתְּ אֶת יְיָ:

אחר עטיפת הטלית והנחת תפילין יאמר זה:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ· שֶׁתְּהֵא חֲשׁוּבָה וּמְקוּבֶּלֶת
לְפָנֶיךָ מִצְוַת עֲטִיפַת צִיצִית· וּמִצְוַת הַנָּחַת תְּפִלִּין· כְּאִלּוּ קִיַּימְתִּי
אוֹתָם כְּהִלְכוֹתֵיהֶן וּתְנָאֵיהֶם· וּפְרָטוֹתֵיהֶם· וְדִקְדֻקּוֹתֵיהֶן· וְכַוָּנוֹתֵיהֶן·
וְתַרְיֵיג מִצְוֹת הַתְּלוּיִם בָּהֶם· וְלִהְיוֹת מְתוּקָנִים אֵבָרַי וְגִידַי מַה שֶּׁמְרַמְּזִים עַל
מִצְוֹת אֵלּוּ· כְּדֵי שֶׁאֶזְכֶּה לַעֲלוֹת עַל יְדֵיהֶן לְמָקוֹם שֶׁמִּצְוֹת אֵלּוּ מְרַמְּזִים
שָׁם בָּעוֹלָם הָעֶלְיוֹן לַחֲזוֹת בְּנוֹעֲמָךְ וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלֶךָ אָמֵן סֶלָה:

# הלכות תפילין

**אחר** שלבש טלית מצוייץ יניח תפילין שמעלין בקודש· וילבש טלית קטן ויניח
תפילין בביתו וילך לבוש בציצית ומוכתר בתפילין לבית הכנסת ושם יתעטף
בטלית גדול: אמנם מפשיטות דברי הזוהר משמע כי תחלה צריך ללבוש טלית גדול
דוקא ואח"כ תפילין וכ"כ בכוונת האר"י והנמוקי יוסף ובהגהות ש"ע וז"ל והעולם נהגו
להתעטף אף בטלית גדול קודם ולברך עליו ואח"כ מניח תפילין והולך לבית הכנסת
עכ"ל ומכל מקום דעת הפוסקים הוא דאם נזדמנו לידו התפילין קודם הטלית צריך
להניח התפילין כי מצוה הבאה לידו תחלה יעשנה· ובכן מצוה על כל מי שמניח כיס
התפילין והטלית לתוך כיס א' ליזהר להניח כיס התפילין למטה מהטלית כדי שיפגע
בטלית תחלה ומי שיש לו תפילין מזומנים בידו ואין לו ציצית אינו צריך להמתין אלא
מניח תפילין וכשמביאין טלית מעטפו דשהויי מצוה לא משהינן· וכשהולך לבית הכנסת
והוא לבוש תפילין ועובר דרך מבואות המטונפין צריך להיות זריז לכסותן בעוברו דרך
שם שלא להביא דברי קדושה במקום טינוף חלילה: ובמקום שירא מפני העכו"ם לילך
בשוק ותפילין בראשו מ"מ יתעטף בטלית ויניח תפילין בחצר בית הכנסת כדאי' בזוהר

מאן

מלך דיעבד לבי כנישתא ולא תפילין בריבי ובילדי בלבושי ואמר לשמשתו חלך היכל קדמך בריחתך קב"ה אמר לן הוה מורידי הא מסהיד סהדותי דשקרא עכ"ל:

**יכוין** בהנחתם שעמדו הקדוש ב"ה להניח ד' פרשיות הלו שיש בהם יחוד שמו ויציאת מצרים על הזרוע כנגד הלב ועל הראש כנגד המוח. כדי שנזכור נסים ונפלאות שעשה עמנו שהם מוריש על יחודו ויאהר לו הכח והממשלה בעליוני ובתחתוני לעשות בהם כרצונו ויעבוד להקדוש בריך הוא בהשפיה שהיה במוח וגם הלב שהוא עיקר התלוות ובזה יזכור הנורא וימעט בהרהוריו:

**יניח** של יד תחלה ויברך להניח תפילין, ואח"כ יניח של ראש ויברך על מצות תפילין אקי"ל הפסיק בשתיים ושיב לאחר תמיד אחר הברכה הסמוך בשל"ת: אם פגע בשל ראש תחלה צריך להעביר על אותה שעה ויניח של יד תחלה ואחר כך של ראש: כל המצות תלוין בעשייתן (פי' קודם לעשייתן) ושיהו לעשייתן לתיכן צריך לברך על התפילין של יד אחר הנחת של ראש ואם הפסיק בדיבור קודם שקשרתם או היה עסוק בהם וכן בשל ראש קודם שהתקין: וכתב הסמ"ק הטעם שמניחין של ראש קודם לשל יד משום דכתיב ראשית כל מעשיך קודם שתתחיל במלאכתך תכין ראשך: וכתב הכל"ח שלא יניח של ראש בלא שיער ולא יגלח שיער ראשו עד שיניח תפילין: ואם הפסיק בדבור בין תפילין של יד לתפילין של ראש ואם הפסיק צריך לחזור ולברך אתיהם על של ראש: להניח: ונם על מצות: אם שם לומר תפילין אינו חוזר ומברך: אם שיהא קדיש וקדושה בין תפילין של יד לתפילין של ראש לא יפסיק לענות אחריהם אלא אחרי שיגמרו ואחרי כן יחזור ויברך: לחר שקשרם של יד על הזרוע יניח של ראש קודם שיכרוך הרצועה ויש שאומר שאסור להניח תפילין של ראש שהתיק עליו תפילין של יד מוכחת: ואף אם שניהם לפניו אינו צריך לו יתקן לעצמו התפילין של ראש עד שלא יחר הכחה של יד: יש מי שכתב להניח של יד ויזכור ואל ראש מעומד וכ"כ הלר"י וז"ל לך בהנהות ש"מ כתב דבריהם אלו לא נהגו כן אלא אתיהן חעומד: **אם** מניח תפילין כתה פעמים ביום צריך לברך עליהן בכל פעם: כשיהיו מתקומם ומתעשים בהם להחזירם לתקומם צריך לברך ואם מתחיל לחד מהם מתרך כמי שהניח תפלה לחת ולברך: החזם מתקומם לחזעת להחזירם חיך צריך לברך: ויש לומרים אלא לברך ולכי נהוג: חי שהניח תפילין של יד וצריך זכירת היציאה כשפסק הקשר של יד והוצרך לעשות קשר לחת לחזור ולברך: אם הסיח דעתו חין צריך לחזור ולברך: אם האחר של יד קודם הנחת של ראש מהקשן ולחן צריך לחזור ולברך: אבל אם הסיח של ראש ולחר כך האחר של יד מהקשן ומברך: מותר לברך על התפילין שמולין ולא על נזולין:

**אם** חין לו אלא תפלה אחת מניח אותה שיש לו ומברך עליה שכל אחת מהנה בפני עצמה היא. והוה הדין אם יש לו שתיהן ויש לו סוס חוכם שחינו יכול להניח אלא אחת מניח אותה שיכול. ואם מניח של יד יברך להניח בלבד ואם מניח של ראש בלבד מברך שתי ברכות: **מקום** הנחתן של יד בזרוע שמול בשער התופח שבעקם שבין הקוב"ו שקורין בל"ה עליבוגין ובין בית השחי ויטה התפלה מעט לצד הגוף ביניהן שבשיכוף זרועו למעה יהיה ככנד לבו וכמלא מקיים והיו הדברים האלה על לבבך. וצריך להניח בריחק העשה שסמוך לקוב"ו שאל לא בחלי העשה שסמוך לשחי: המנהג הנכון שיהא היו"ד של קשר מהתפלה: המנהג הנכון לתקן שהמעברתא שבה הרצועה



**לא** יהא דבר חוצן בין תפילין לבשר בין של יד בין של ראש ודוקא בתפילין אבל בשחר תכשיטים אין להקפיד: לימור יד ושיבו אם עושה כל מלאכתו בשמאלו חניח בשמאלו שהוא ימין לו לדם ואם שולט בשתי ידיו חניח בשמאל כל לדם ואם כותב בימינו ואפר כל חעניו עושה בשמאל או כותב בשמאל ואפר כל חעניו עושה בימין ש"ח שיניח תפילין בין שתא כתב בימינו ואפר כל חעניו ע"ח שהיה שכותב בה היה תשובה ימין לעניין זה ויניח תפילין בין ב' שכנגדה והכי נהוג: אע"פ שיש לחלק מכה בחקום הנחת תפילין יניח התפילין כי חקום יש בזרוע להניח ב' תפילין: סורך הרמעה של יד כדי שתקיף את הזרוע ויקשור חותה הקשר ואחתת של מנגע לחליניו ויכרוך חחכה על מנגע ג' כריכות ב' בקרב האחתון וה' בקרב העליון ויקשור: ומהגים העולם לכרוך על הזרועות ג' כריכות ואין לכרוך הרצועה על התיבורת כדי לחזקם על היד:

**מקום** הנחת תפילין של ראש מהתחלת עיקרי השער חיינו על סוף החקום שחוזו של תיבוק רופס. צריך שיהיה הקשר ומחזורי הראש לעיגול בעורף ובתר בחלטי גבורי תפילין שחוזק לחטה מהחיות הזרועות וכן ציקר שחוזק למטה מהחיות העשרות על המוחר לת"י שלא קיים המצוה שלא תק הברכה שחברך היה לבטלה

# הלכות תפילין

עב"ל: וכתב וז"ל וכיצד נכנסים בהיסח הדעת זה ושוערים לומר שהקהל העלין מתחיל ממקום הציור וניקל התפילין מוכיחים על האמת ומוכרים על היסח לתורייתא דכל התפילין מרכיבים להיות מוכיחים במקום שיש קרקפת להיות מוכיחים כמקום הקרקפת בעקיבי הציור עכ"ל. ובמ"ב כ' שהיה כראים קצת הסוברות למשה מן התפילין וכתב שיהיו שיהיה קצה התחתון בעקיבי הציור עכ"ל. ובמ"ב כ' שהיה כראים קצת הסוברות למשה מן התפילין וכתב שיהיו שיהיה קצה התחתון בעקיבי הציור עכ"ל. ובמ"ב כ' שהיה כראים קצת הסוברות למשה מן התפילין וכתב שיהיו

**זמן** הנתתן בבוקר מסירחה את חבירו הרגיל עמו קצת ברחוק ארבע אמות ויכירנו: אסור להניח תפילין בלילה שמא יפסיח בהם. יש היה רואה לשלח לדרך בהשכמה מניחן וכשיגיע זמן ימשמש בהם ויברך לילוך למיחם שמא יפן בהם כיון שמשכים ויצא לדרך וכתב הלבוש דוקא שהולך ברגליו אבל רוכב או שיושב בקרון לא: ל"ל שאם התפלל תפלת ערבית מבעוד יום עד שלא הניח תפילין אין לו להניחם אח"כ:

**גדול** שכר מצות תפילין וכל מי שחינו מניח הוא בכלל פושעי ישראל בגופן: מצותן להיותם עליו כל היום אבל מפני שמריחין בהם בקי שלא יפיח בהם ושלא יסיח דעתו מהם ואין כל אדם יכול ליזהר בהם נהגו שלא להניחם כל היום ומכל מקום צריך כל אדם ליזהר בהם להיותם עליו בשעת ק"ש ותפלה:

**קטן** הידוע לשמור תפילין בשמחה שלא יפיח בהם ושלא ליכנס בהן לניחת הכשר חייב לחנך לקטן לו תפילין. כי"ל שאם קשן דוקא שהוא בן י"ג בשנים ויום אחד וכן נהגו ואין לשנות: וכתב בח"ל ובעכשיו נהגו ב' או ג' ימים קודם הזמן: **חולה** מעיים פטור מתפילין אפילו אין לו מער. אבל שאר חולה שם מכעיר בהניו ואין דעתו מיושבת עליו פטור ואם מיושבת עליו חייב: **המניח** תפילין צריך ליזהר מהריהור תחות תשה ואם אי אפשר שלא ישהה בהריהורים מועט שלא להניחם: אבל ביום הראשון של הקבורה מסור להניח תפילין מכאן ואילך חייב אפילו בתי אבלים מלאים:

**אסור** לתלות התפילין בין בצמים בין ברצועות אבל מותר לתלותן בכיסן: בית שים בו תפילין אסור לשמש בו מטתו עד שיוציאם או שיניחם בכלי תוך כלי והוא שאין הכלי השני מיוחד להם שאם הוא מיוחד להן אפילו מלא הפוצים כאחד ואם שניהם אין מיוחדים להם או שהפסימי אינו מיוחד להן והחיצון מיוחד להם מותר: ואסור להניחם תחת מרגלותיו ולא בכנד לידו וכן אסור להניחם תחת מראשותיו בכנד רחצה אפילו בכלי תוך כלי ואפי' אין תחתו עמו אבל שלא בכנד רחצה אם אין תחתו עמו מותר ואם תחתו עמו צריך בלי בתוך כלי ואם אין רוצה לשמש מקרי אין תחתו עמו: וכתב המ"ח דאם מצא מניח במקום אחר לא יניחם במטה אפי' מראשותיו שלא בכנד רחצה: ומיהו אם ים למעלה מראשותיו מקום גבוה ג' טפחים או נמוך ג' מותר ע"כ: כל זמן שתפילין ברחצה או בזרועו אסור ליגע בהם אפי' בשינת עראי שלא אם היה עליהם סודר ולא היתה עמו תחה יגע בהם שינת עראי. וכיצד הוא עושה מניח רחצה בין ברכיו והוא יושב ויגע אבל אם תחתו עמו אסור אפילו שינת עראי שמא יפסיק בהן: ואם לוחזן בידו אסור ליגע בהם אפילו שינת עראי דחייסינן שמא יפלו מידו וכשלוחזן בברתיקן בכל עניין שרי: נהגו העולם להתעטף בטלפלו תפילין על החרן שלא נרתיקן:

**תפילין** שהשוקו בבוקר אין נריך למוקן לעולם מן הדין. מיהו כבון למוקן שיתקלקלים מחיצה ואם לאו ואיכא חלא לפקפק נריכן בדיקה מעיים בשבוע דחייסינן שמא בתיבשו והוא הדין אם נפלו לים או נקרע החפוי ואם אין לו יד סומכל למוקן ולשוער לתוקנן יניח כך שלא בדיקה: אין נוקנין שלא בדיקה שלא מן היישוה שבקי בחסרות ויתירות. ואם לאר החיבר שהיו של שלם נדול נאין אם הוא מוחזק בכשרות: **הנושא** משאלי על רחצו חולן תפילין של כאם עד שיסיר האפוי ואפילו חשתא אסור להניח על האם שם מניחים תפילין לעולם ובר כי' תפלין של דבר שדרכו ליתן ברחצו כגון כובע או מנבעת מותר: **סומר** לחזרתי לאיזר כי' תפילין לעולם ובר כי' תפלין של זיבוק אסור לאיזר כי' ואם התנה עליו שתהלה בכל עניין שרי לחזרתי ולא ב'

כי אף כי, ולא לחומרי כי אחר: וכתב הת"ח ז"ל ואם עשה כיס לשם תפילין לחפי, אף כי, על דעת לסמוכתו לסור לחילוק כי אחר: והוא הדין אם היה כיס והוסיף בו לחזקה דבר לשם תפילין ולא כי, על דעת לסמוכתו לסור על סיבול מה שחידש: ואם אף כי, מד זיחכה מלעשות לחילוק לחפי, לא לחומרי, לסור עכ"ל:

**אבור** ליכנס בבית הקברות או בתוך ד' אמות של מת ותפילין בראשו משום לועג לרש ואם הם מכוסים מותר: ולא יכניסם לבית הכסא שבבית כיון שיכול להכניסם במקום המשתמר: וכתב הת"ח לחפילו בכיס לא יכניסם: ע"ש: **חייב** אדם למשמש בתפילין כל שעה שלא יסיח דעתו מהם ופי' הכ"ח דכלל שעה שנזכר בהם חייב למשמש שלא ישכחם: וימשמש בשל יד תחלה: ונהגו העולם שלא לחלוץ תפילין עד אחר קדושת ובא לציון ויש מי שכתב על כל הקבלה שלא לחלוץ עד שיאמר בהם ג' קדושות ול' קדישים דהייגו עד אחר קדיש יתום וכבי כוהגין המקדקים: ובזוהר רואה אדם חולצים אותם קודם תפלת מוסף והוא הדין בחול המועד: והרמ"ע בתשובה כתב לחלצן בח"ה קודם גלל והש"ץ לחר הלל: וכתב הת"ח דבח"ה של סוכות לף הש"ץ יחלוץ קודם הלל בעוד שמוכרין החתרוג: תפילין של ראש חולץ תחלה משום דכתיב והיו לטוטפות בין עיניך כל זמן שבין עיניך יהיו אתים: לריך לחלוץ תפילין של ראש מעומד: וכתב הת"ח דהוא הדין הכריכות של לחצע: וכתב עוד למנהגינו שמניחין של יד ג"כ מעומד לריך ג"כ לחלצן מעומד: כתב בשל"ה שראוי רבו שחלץ תפלין של ראש ביד שחלל שמראה שקשה עליו חליצתן מפני שמותן כל היום: **כתב** בש"ע יניח בתיק של ראש ועליו של יד שכשיבא להניחם יפגע בשל יד תחלה וכתב הת"ח כיון דשל ראש קדושתו חמורה חין להניח של יד עליו: ומשום הכי נהגינו עלמא להניחם זה אלל זה וש"ו ועליו פירושו שיתנו קלת לצד מעלה: ונהגו לשמן חיזה של ראש וחיזה של יד בכיון דשל ראש קדושתו חמורה לסור את"כ לשנות ליתן בו של יד מיהו אם התנה בתחלה מותר: נהגו לכורכן בכפים ע"ם בכפי יוכה: וחין להניח הרלוגו על הבתי' כיון דאפשר להניחם על השלחנים: לף יחתוך ברלועות ויגלול התפילין, ולף יעבירם מן התיק לף יוליחם בידו ע"כ מהת"ח: מנהג החכמים לנשק התפילין בשעת הנחתם ובשעת חליצתם ובכל משוש חבוב מלוה:

**ובזה** מחוב הפליגו רז"ל בשכר מלוה זו שחין לך גדולה בכל מלות עשה שבתורה יותר ממלות תפילין שנאמר והיו לאות על ידך ולזכרון בין עיניך למען תהיה תורת ה' בפיך: ואמרו בגמרא המניח תפילין ומתעטף בלילית ומתפלל בכוונה מובטח לו שהוח בן עולם הבח שבניי אמר כל המניח תפילין אני ערב בשכרו שאין גיהנם שולט בו: ועוד אמרו"ל כל מי שיש לו תפילין בראשו ולילית בבגדו ומזוזה בפתחו בחזקה שלא יחטח שנאמר והחוט המשולש לא במהרה ינתק: **וגודל** השוכח מי שהיו מקיים מלות תפילין מלבד מה שהיו זוכה לכל אותן המעלות טובות הנזכריים אמרו בגמרא כל מי שהיו מניח תפילין עובר בכל יום שמונה עשה כו' וכל הקורא ק"ש בלא תפלין כלאו מעיד עדות שקר בעלמו: עוד אמרו בר"ה פוסעי ישראל בגופו מהי היה קרקפתא דלא מנח תפילין כלומן ר"ג חדם בגיהנ' ולאחר י"ב חדש גופן כלה ונשמתן נשרפת ורוח מפזרתן תחת כפות רגלי הלדיקים: וכתב הת"ח בשם התוספות והרא"ם והר"ן ומרדכי היינו שהיו מניח תפילין בשביל בזוי מלוה ע"כ: והשל"ה כתב שהוא כמובדה לשמים: וכל המניח תפילין כהלכתן מחריך ימים שנאמר ה' עליהם יחיו:

## מעלת המתפלל בכוונה במחשבה ישרה ובכונה בקול נעים ודבור בבית ה׳ ובצבור:

**חיוב** התפלה ושתהיה בכוונה היא מצוה עשה מן התורה שנא׳ ולעבדו בכל לבבכם ואח״ל עבודה שבלב היא התפלה׳ ופירושו הקדמונים לעסון עבודה הוא לכבוש המחשבה הטרודה בעסקי העולם ולהגיעה בעבודת הכוונה: ואח״ז ל׳ מ כוונת לבך תהיה מבושר שתפלתך נשמעת שנא׳ תכין לבם תקשיב אזנך ואח״ז שיתפלל בדרך תחנוני׳ כרש המבקש בפתוח ובנחת שלא תרגיל עצמו במשוי ומבקש לפטור ממל׳ ויחשוב קול׳ התפלה רומם׳ כל יתפלה ושפלו׳ האל׳ נגדו ויבטל מלבו תעסוגי העולם ואז תהי׳ תפלתו רצויה׳ ולא יחשוב שרצוי הוא שיעשה הק״ב את בקשתו כיון שכוונתי בתפלתי להקרב׳ זהו המזיק עונותיו שלא יחשוב שיעשה הק״ב בקשתו בחסדו ויאמר בלבו מי הכי לו ובזה הא לבקש ממלך מלכי המלכים הק״ב הא לא מרוב חסדיו שהוא מתנהג בהם עם בריותיו:

**כתוב** בשל״ה וזקוק ל׳ התפלה צריך שתהיה **בדבור במחשבה ובכוונה** והחוט המשולש לא במהרה ינתק׳ **בדבור**׳ שיהיה במתון בקימה ובירחה ותרחה שכל תיבה שתזכיר יהיה בשפה ברורה לא מטופה ותקרא אותה בנקודותיה ולא תטעה לפי׳ בנקודה אחת כי בנקודה אחת תשתנה התיבה לענין אחר ולפעמים ח״ו בא לידי חירוף וגידוף וזהו במקומו׳ בלי מספר ואין חילוק בין השתנות אות או נקודה להשתנות ענין שלם׳ **במחשבה** שלא יחשוב שום מחשבת זוז על עסק משא ומתן או ענין אחר לפי׳ להרהר בד״ת אסור בתוך התפלה ויחשוב בלבו אלו היה מדבר לפני מלך ב״ו והיה מערב בין דבור לדבור דבריס אחריס זריס בודאי יתחייב ראשו למלך והכה אל מלך מלכי המלכים הק״ב מחשבה כדבור כי כל הלשונות דורש ה׳ וכל יצר מחשבות מדין ומה לי אם מפסיק בדבור דבר אחר תוך התפלה או מפסיק במחשבה אחרת בעסקים אחריס תוך התפלה וזהו סור מרע׳ ועשה טוב הוא קודם שיוציא הדבור מפיו יחשוב בכל תיבה פירוש פיאורו׳ **ובכונה** הוא שידע סודות התפלה על היכן הדברים מגיעים ועל זה אר״ל מפני מה אין ישראל נענים מפני שאין יודעים להתפלל בסוד התפלה ומשיב עליו נאמר לאשבתו כי ידע שמי יקראני ואעננו ותפלתו תהיה כתור על ראש הק״ב בא וזהו מ״ש תפלה לעני כאשר יעטף ולפני ה׳ ישפוך שיחו׳ תפלה הוא המחשבה כמ״ש עבודה שבלב זו התפלה וע״כ נקראת עבודה כי צריך להתגבר כארי להתעורר שלא יעלה על מחשבתו סוס מחשבת חוץ (כמ״ש בסמוך) ובאמת לעשות כן היה עבודה גדולה עבודת הקודש להכניע הקליפות המפגלות המחשבה וכל זה נקרא גוף התפלה שמתפלל ומבקש חיי שעה ענייני גופניות וכן סיפור שבחיו של י״ת הנהנת פעולותיו הן הם דברים נגליים׳ והכוונה שהוא סוד התפלה הוא נשמה של התפלה כי הסודות הם פנימיו׳ ענייניס הכוונני׳ דרומו של עולם סוד שורשי הנשמות הרי הנפלה מהתפלה נמשל להגוף והכוונה נמשל להנוף ע״כ: עוד שם שלא יוכל לפנות לבבו ממחשבות זרות בשעת התפלה יבקש תחבולו׳ ועצות וכגון שיחשוב שהק״ב הא נגד ומביט מולו שפניו וכוחן מחשבות לבו ויראד ויתפלל רת ושיעה וכל המלאות שיוכל לעשות להוליך המחשבה זרה ישפוך שיחו׳ כי יתגבר כארי להיפוך לחשוב מחשבות ופירוש המלות וישפוך שיחו ורוחו לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ויכול כל היכולת עכ״ל:

**ובחב** חת״ז בשם י״ם נוקבין וז״ל להרגיל התלמיד שלא יהא כשהוא קודם התפלה או שום ברכה

ברכה ירגיל עצמו לסמוך ולא יתן מקום לחיזה כלל לפסוק הראשון ומחשבה בעולם לבוא אל לבו חס ושלום מקו' לעצלה חלי' רגע ח' לפסוק מחשבה בעולם הוא נלכד ברשת יצה"ר והולך ומתגבר עליו ע"כ יסלוק מעליו טרדת מחשבתו כמו שמשליך מעליו מפת כסף אשר יכבד ממנו ויצייר במחשבתו שלו היה מדבר לפני מלך ב"ו היה עומד בחרדה גדולה שלא יכשל בדבורו ק"ו לפני מ"ה הקב"ה וכשיזהר הברכות יכוין בפסוקיות לבו לברכו בשמחה על הטוב אשר היטיב לנו שזיכנו ויטיבר לותנו בפקודותיו הקדושות שבחס תלויים העולמות ועל ידי קיומם נקדם גופינו ונשמותינו והם לתכליתינו והוא ית"ש מה לותנו מצות כגון נטילת ידים ציצית ותפילין וכן בברכת הכהנים יכוין לברכו ולייחד ית"ש שהוא ברך כל הברכיים והמציין זה הענין והטיב עמנו להגות ממנו וכן בברכות ההודאות והכסיס יכוין כמ"ש ואשר לו כח וממשלה בעליונים ובתחתונים לעשות בהם כרצונו ולשדך המערכות שעשה הכסיס הזה וכן כשאר ישים לב לבו פירוש המלות בבקשותיו וז יעורר עצמו ויכניע לבבו הערל כשרואה שהוא נלחך בכל יום תמיד לחסדי ה' לרפואה לפרנסה ולשאר מציאות גופו וחס יסתיר ממנו לפי'רגע אחד ימצאהו צרות רבות ורעות וז יתפלל מתוך קירות לבו כעני בפתח לפני מי אשר בידו למלאו ולו למנוע את שאלתו (עמ"ש קודם תפלת י"ח חס יבואר יותר ממה שכתוב כאן) וכן הענין כשמתעסק בשאר מקום בצרות ותחנונו' ומשיס אל לבו כוונת הענינים מה שהוא לומר יכוס בלבו מורה שמים וגדולתו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא מידי יום ויום יותר ויעלה ממדרגה למדרגה וממעלה למעלה עד שיזכה למדת החכמה עכ"ל:

**ובזה גם** מי שזכה בחברין להיינו שהוא מקבל מהם ומסר ג"כ בפרטות כל חבריו נוסף על הכוונה שזכרנו כגון בפסוק בידיו בהנחת ציצית ותפילין ועשיית סוכה ולולב לו אלת זה מעבייני המצות שעיקר העסק בהם בידים יכוין ג"כ לנקות ולטהר חטח ופגם הידי'להיינו שחטאו ופגמו בידיו בפועל לו חס קטר קטרו ידיו מלעסוק במצות התלויין בידיים כי חלש הין לסיק וגו' וג"כ יכוין לקדש ידיו להיינו שיכוין ג"כ להוסיף כח וגבורה בקדושה העליונה המכוונת כנגד הידים בפרט ולכל הקדושה וכן כשעוסק ברגליו בשוס דבר מצוה כגון בליכה לב"ה ולבית המדרש ולקריאת התורה ולהקבל פני חביו לו רבו ולבקר חולים ולעזיית החיים והמתים לו לקריאת מתן ולכה לשם מצות ג"ח לו הולך לשאר כל דבר מצוה וקדושה יכוין ג"כ נוסף על כוונת עשה המצוה לנקות ולטהר חטח ופגם הרגלים להיינו מה שחטאו ופגמו ברגליו וע"כ יכוין לקדש רגליו בזו המצוה להיינו שיכוין ג"כ להוסיף כח וגבור' בקדוש' העליונה המכוונת כנגד הרגלים בפרט ולכלל הקדושה וכן בעיניו כשרואה שום דבר קדושה ושהרה כגון קריאתו בתורה וכן בכל שאר ספרי הקודש ורחיית זקן לעמו' לכניו ורחיית ציצית ק"ש ושאר כל דבר מצוה ודבר שבקדושה שרואה בעיניו יכוין ברחייתו נוסף על כוונת עשה המצוה לתקן פגם שפגם בעיניו שלא עשם עיניו מרחות ברע כגון הסתכלות בעריות:

(לשון ס"ח ים לדברי רבינו למהות המושג מתן חזקתן לשוב לפי שהם לבריים קלים בעיניו כמו בני אדם והם משתוקקים ומצפים לגילוי והיסתכלות בעריות ועלה בלבבו מה שמצינו בזה שם בסי בהקדמתו וכו' בעלמים שהוא לשון חכמים שהוא יצר הרע שנקרא נחש ועקש ותמוה מאחר לנבראים שעשה ה' יתברך בעלמו ומאחר שהם בעלמים ומאחר שהם מוכרחים ע"כ) וזולת זה מעבייניס שחסור להסתכל בהם או העלים עיניו מלרחות המצוה שמצוה ברחייתו ויכוין ג"כ לקדש עיניו על ידי רחיית והסתכלות המצוה להיינו

שיכוין להוסיף כח וגבורה בקדושה העליונה המכוונת כנגד העינים ובפרט ולכלל הקדושה וכענין הזה יקיש האדם לכל חושיו ואבריו כשעוסק באיזה מצו׳ בהם וכתוב בכתבי הקודש מהקדושים אשר בארץ הקדושה המה זצ״ל לעניין כתיבת המצות בז״ל :

**יהי** רצון מלפניך יי׳ אלקי ואלקי אבותי שיהא חשוב ומקובל לפני כסא כבודך כתיבת מצוה זו שהיא כך וכך כאילו קיימתי אותה כהלכת׳ בכל תנאי׳ ופרטותיה ויהא מתוקן אותו האבר מרמ״ח האברים שמרומז מצוה זו מרמ״ח מצות עשה עליו כדי שאזכה לעלות למעלה למקו׳ שמצוה זו מרמזת שם בעולם העליון ולחזו׳ בנועם ה׳ ולבקר בהיכלו :

**וא״כ** לאו ק״ו הוא כשמקיים המצוה בפועל ומכוין לזה ואף אם לא ידע פרטי סודותיה׳ ומי שעושה כן ומכוין בזה לעשות נחת רוח ליוצרנו ית׳ בודאי נטהרו ונתקדשו אבריו ונעשו מרכבה לקדושה העליונה כעניין שאמרו׳ האבות הן הן המרכבה אך ורק בתנאי ובאופן זה אם מקודם לכן תקן חטא האברים וחזר בתשובה גמורה כהוגן ואם לא עשה כן אז בודאי לא נטהר גופו ולא נתקדשו אבריו כלל וכלל ומהנמנע להגיע אפי׳ לקצ׳ מדרגה זו כלל וכלל ואפי׳ אם הוא מכוין לכל הנ״ל ואומ׳ כן בפיו ובשפתיו כי לא תליא מילתא באמירה לחודא׳ כי אם במלולא ועובדא מעשה תשובה מקודם׳ כי זה כל האדם׳ והנה קצרנו והחכם הירא ישמע ויוסיף לקח ויפתח פתח כי הבא לטהר מסייעין אותו מן השמים :

**וטעם** העונש הזה אשר זכרנו למעלה בשם ס״ח הוא להיות שהכוונה והמחשבה נמשכין ממקו׳ השכל ע״כ אמר שהחכמים אשר אור השכל נגה עליהם ומברכים אותו במנהג ולא בכוונה יאבד חכמתם והוא מדה כנגד מדה :

וכשהוא יוצא מפתח ביתו ומנשק למזוזה יאמר פסוק שמע ישראל וגו׳ : ואח״כ

**ליי׳ הישועה על עמך ברכתך סלה : יי צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה : יי׳ צבאות אשרי אדם בוטח בך : יי׳ הושיעה המלך יעננו ביום קראנו : אנא יי׳ הושיעה נא : אנא יי׳ הצליחה נא :**

ובשעה שהוא הולך מביתו לבית הכנסת יאמר שיר המעלות שמחתי וגו׳ ואח״כ יאמר :

**יי׳ הוא האלהים בך אני בוטח הצילני מכל פגעים רעים המתרגשות לבוא בעולם הזה אמן סלה :**

## תפלה קודם הכנסת לבית הכנסת

**אנא** יי׳ אל יעקב שום חטא ועון והרהור רע את תפלתינו ותעלה לרצון למעלה עד עתיק יומין׳ אנא אלהינו תפשוט ידך מתחת כנפי הכרובים לקבל אותה ברחמיך הרבים ובצל כנפיך תסתירנו מכל הקליפות ותצוה למלאכיך הממונים על התפלה בגדול חסדך להכניס תפלתינו לפניך ואל יהיו עונותינו מבדילים בינינו לבינך ותתן לנו כח ע״י תפלתינו להברית הקליפות ולטהר העולמות ולהעלותך מעולם לעולם להעלות את נפשותינו ורוחותינו ונשמותינו ולטהרם מכל סיג :

**אנא** יי׳ זכני להיות מהשבים לפניך בכל לב הרב כבסני מעוני ומחטאתי טהרני ואל תטרוף עלי את השעה ותניחני לעבדך ולתקן את אשר עויתי למען אזכה לראות פניך כרכתיב אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך ולא איעול בכסופא קמך אמן סלה :

## כשנכנס לבית הכנסת יאמר

רבון העולמים אדון כל הנאצלים והנבראים והיצורים והנעשים אתה הוא ה' הוא ה' אלהים לברך ' יחיד ה' מיוחד ' ושב ה' מרומם ' משגיח ה' תחתונים אל לכל נמצא אי לחי ה' אלהים ' יחיד ה' מרחם ' אוהב ה' שבים לפניך בתשובה . שליט בצבאות העליונים שי ומר ד' לי ' תורנו ארון כל המעשים הבוחר בתפלת עבדיו :

יהי רצון מלפניך יי' אלהינו ואלהי אבותינו שתשוש ידך מתחת בפתי הכרובים לקבל את תפלתי ברחמים כי כוונתי בתפלה הזאת ליחדא קב"ה ושכינתי' ברהילו ורחיפו ליחר שם י"ה בו"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל לאקמא שכינתא מעפרא לגרום שפע בכל העולמות לתקן הניצוצות שנפלו בקליפה ולתקן כל הצינורות שנפלו על ידי בקליפה לגרום זווג בארבע אותיות שם המיוחד לעורר מיין תתאין על ידי מצוה זאת :

הון זהירין תמיד שתהיו מעשרה הרחמנים בב"ה כל ולכל הפחות תכוונו בעשה שהציבור מתפללין שהוא עת רצון . וכשאתם מתפללים . הסירו מלבבכם כל המחשבות הטורדות התפלה כדי שתכוונו לבכם לשמים . תחרו בלבבכם בעת התיה לילו כל ברפיכם עשויה . בעוון שלא תחשבו בעשית התפלה בשום מחשבה בעולם בלתי לה' לבדו . ר"ל כוונת התפלה ופי' כל מלה ומלה . ותפילו בד"ת אל תרהרו בעת התפלה . לא על גב דתרוויהו אל קודם הס . כתורה ז"ל זמן תורה לחוד וזמן התפלה לחוד . ומבואר תמרו אין עומדין להתפלל אלא מתוך הלבה פסוקה (ופרש"י שתהא עיניך כדי שלא יהרהר בה בתפלה) . והטעם לפי שהרהר בהלבה . לא יכוין בתפלה בהלבה . והתפלה צריכה כוונה . תפילו לת"ד מצות אינם צריכים כוונה . כמ"ש בתורני ע"ב ח"ב ע"ש : ולא התפלה בלבד צריכה כוונה . אלא כל דבר שבקדושה היוצא מפיכם צריכים אתם לכוון בכל דבר ודבר כפי עניינו . וכן בשאר מצות אל תלכו עמהם קרי' ומעו' לכשים (פלומה) כאלם העושה דבר מכח מנהג אבותיו בידיו' אלא תהיו עושים אותם בכוונה גדולה ועצומה . ובפרט ברכות הפירות . וברכת הלחם . וברכת המזון . תכוונו ביותר לברך בשמו ית' אשר הפליח חסדו עמנו תמיד . לתת לנו פירות ולחם ליהנות ממנו . וכבר כתבתי כל זה בתיבורי ע"פ ע"ש . וכתבתי ג"כ שם בחיוב תפלה רחוי לכוין בה . יותר מבאחר . כגון בחשרי יותר מבשאר פסוקי דזמרה ויותר מזה בפסוק פותח את ידיך והרבה יותר מזה . בפסוק רחמן על ק"ש :

הג"ה נהיכוין האדם בתוך כל יום תמיד בעיניי בפסוק והכתת את ה' לנקוך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך לשעבד עצמו ולהאהב אותו ית' בכל לבו שלשה עניניי שהם ג' לתקן מיעלותיו להיהיו בכל לבבו בשני יצריו יכוין שהיהיו שם שהוא תיעלות יצר טוב שכלי וכן שהוא תיעלות יצר הרע המיתיי עיכוין בזה שלם בם הדברים שהם כיוים מיעלות הנוף והמיתר בהיכילה ותיתים ויהיה וכן התפלות היומיון ושאר כל הדברים שבעולם שהם נרכי ועשקי נותו יכוין עניין שיעם' אות' בשכל שהבתו ית' שהיהיו שיהא נופו ברוח ומוקן ויהיעשון מיעלותיו טובה ובשלות גם בשאר כל העניינים והשלימות המדומה יכוין שהם כדי שיוכל לעשות בכל מה שהוא מיעלות ועם הכוונה בשכל שהבתו ית' שהיהיו לעשות כאת היה לפניו ית' לא על מנת לקבל פרס : וכשתיכוין בכל מיכוין בשכל יכוין לחסור כעסו על אחדות וקדושה שיו ית' שהוא היה היה והיהיה יחיד ומיוחד בעולם בכל וכל ועל תורתו הקדושה שהיא ומתיתיה ותיעלית וקדושה שיו ית' וקנין שאחבו התכמים בעניין שאחבו כיכה לתו ועליה תמו מיחתיין וכל זה בשכל שהבתו ית' : ובכל מלבבך בכל מיוכך יכוין עניין לחסור מיוונו על קדושת שיו ית' ועל תורתו ולפי שיין לא לים תלת ניתו כפי וזהב כוי יכוין לו ולא יעבור את שי ית' לקלקל לעשות אתילו קטנה : ועוד בכל מלבבך בכל מה שהוא מיוד הוי חולה לו ית' ויכוין לפלך דיכו הנדק ושהוא ית' בתיך בכל לדיכו ומשך בכל מיעשיו וכל הכהנותיו ית' בתיפי' כל העולמות הס בדק ויישתם תסך ותתיים בכל זה יכוין האדם לשעבד עצמו תחת שהבתו ית' בכל מלבבך מיאותיו ע"כ בכל עת בכיתחר הפסוק הזה יכוין וישעבד עצמו לעשות ולקיים כל זה בשכל שהבתו ית' שהיהיו לעשות כאת היה לפניו להוסיף כח ועוז בתפלתו על תעלה לא לכוונה אחת שה לכוונה אחת או לזו מין שכר לתקיים

כל זה · לפי שהי' ע"ד הכוונה הפנימית ועל הדרך היותר טוב שיש לקבל פיוס בשום אחד מהעולמות בלתי זה · לבדו כמו שכתבתי ומדלקי מי שירגיל עצמו בזה לקדום ולחתר לו כי הוא משעבד כל העולמות וכל תלקי הייחוד להתקדש יתי' בכל יום בתוך פנימיים ולבסוף · ועלה ויבא למדבר · המתנה והירחה הפנימית מפנימיות ומקרושה לנו :

**כי** הוא מקבל עליו עול מלכות שמים וכו' · סוף דבר כי שם ה' תקרלו · הן בתפלות · הן בשאר דבריס · שאתם לריכים לדרך · כגון ברכת השבח · או ברכת הכהנים · וברכת המזון · או שאר ברכות · אל תהיו מבוהלים ודחופים · לעשות הברכות כמהירות אלא מעט מקודם תתבוננו על מי · ולמי אתם רוצים לברך · וזה"כ תאמרו המלות אלה כמלה · וזו תהיה תפלתכם וברכתכם רלויה ומקובלת : כלל גדול · הן בברכת הכהנים · הן בברכת השבח · הן בברכות המזון · תרגילו עלמיכ' לומר אותם (בקול רם) כי הקול מעורר הכוונה · ועוד שתתפללו בכל מתוך הסידור · ולא בחוץ · כי זהו ג"כ התעוררות גדול · להתפלל בכוונה ועיקר הכוונה כתב הסמ"ק · שיחזוד בכל תיבה שאומר פירושה · וידקדק שלא ידלג תיבה אחת · כאילו מונה מעות עכ"ל · ומאד הוו זהירין וזריזין · שתעטו למן כרלוי · על כל ברכה וברכה · ותרגילו עלמיכם לעמוד לפני בקיץ · זמן מועט קודם עלות השחר · או כמו השחר עולה · כדי שתוכלו להתפלל ביחידות תחינות ובקשות · קודם קריאת השמע לב"ה לפחות לפי שעה · וכן בתוך כשתעמדו קודם היום ללמוד · תעשו ברכות שחרית · כסדר הכתוב בספרי ·

ולא תעשו מזה הסדר כלל כי כבוז הוא · ואח"כ תאמרו קלת תחינות ובקשות :

**הרגילו** להתפלל בקול רם כי הקול מעורר הכוונה להתעוררות גדול :

**הג"ה** אבל בתפלת ח"י ברכות יותר טוב שלא לומרם בקול רם בעניין שהיה בעניין בשום אדם כי אין בתחינת סוד לחבל' ואין שמיע קול · אלא לומר בין אדם לבר שהיא בתחינת ק"ש כדאיתא ואפילו הכי ק"ש ס' קל"ח אותיות בזוהר פ' נשא בעניין הכוונות שבת"י ברכות כשאומר בתוך כורע בברכה ובשיחיר לתא ושתי אותיות בלחש :

**מאוד** הוו זריזין וזהירין לעשות אותן כרלוי על כל ברכה וברכה : ואל בעל נפש יהום על עצמו ויתפלל ויקרא מתוך הספר המונח · מכל עשיות ושגגה :

**ובחבו** המפרשים ז"ל שמיום תיבות השבח שהוא שמיה רבא וכו' הוא שבע · ואותיותיה' הם כ"ח נגד פסוק ברלונית ונגד פסוק ויהיו דבר העשרת הדברות ואני אוסיף ואפרש דברי חכמי' שתקנו גם נגד ז' כוכבי לכת להיותנו שבתאי צדק מאדים חמה נוגה כוכב לבנה שהם ז' ואותיותיהם הם כ"ח והכוונה בזה להודיע לבני האדם גדורות הש"י שלפי גם זאת שהנהגת המציאות והמעשים · אשר תחת גלגל הירח נזכריס ונעשים · הוא ע"פ שבעת הכריסי' המשרתים · הם הם במלאכתו אשר המה עושים · מ"מ אין כחם ועוז יכם עושה את החיל הזה כדעת ההוכרסים · כי אם מאת ה' היתה זאת להם כי הוא ית' ברלונם ברחם יצרם לפי עשהם וכל הנקר' בשמו לכבודו ברחו ועשה ויגו יצנו והמציאו · ויפקד אותם הוולך פקידים הים על עבודתו ועל משלתו · ובידו להזקק ולגבלם · או להכניעם ולהפילם · כאשר נתפרסם בציורת מלריס וכנסים שניס וזולתן מהאותות אשר המה נעשים ונזכריס בתורה ובספרי הנבואה ובזולתן מהספריס הקדושים וע"כ נגד הלו ולהורו ג' כ שתכלית הכוונה בבריאה ובקיומה הוא בשביל התור' שיעסקו בה ישראל תקנו לומר זה השבח בכל יום שהי' שמיה רבא מברך וגו' שבע ז' תיבות וכ"ח אותיות · ותקנו ג"פ לפון לעלם נגד ג' עולמות הכוללים המציאות כולו

המפורסמי

המפורסמי במדרשי הזוה' שהם בריחה יפירה עשיה להורות שהוא מלוך יחיד ח"ל מל"ך כ"מן המושל בכולן ומקייס מליחותן דרוך ומבורך שמו של חי העולמים: והנה העוסק תמן ים"ר בכוונת לבו מודה ומעיד על יוצרינו ית' שהיה קודם שברית העול' ואחר שברית ועשה תבל בכחו ומקיימו ברחמיו שליט ומושל עולם בגבורתו והוא היה והוה ויהיה:

ויש שמוחקין וי"ו של ולעלמי כדי לכוין התשבון ואין צורך כי מלשון מלת שמה חסר יו"ד בדניאל סי' ג' והעתקתיהו למעלה ע"כ יש לומר ולעלמי ד"י כי הלשון יותר נכון ומבורר וכן מלשון בתרגומו של חוקלוס לעלם ולעלמי עלמיא: ועל מה שברז"ל כל העוסק תמן ים"ר בכל כחו כו' ושיר"י ז"ל בכל כוונתו: כוונתו שיכוין המכוין למה שכתבנו למעלה שהם"י שברח והמציא כל העולמות ומקייס מליחותם בכחו הגדול ובזרועו הנטויה שיומהר ויחיש מעשהו ויקרב קץ גאולתינו ופדות נפשינו ותזי יתגבל כל לד עומתה וחילון והלילים כליל יחלוף וגשגב שמו לבדו ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד והשם הגדול יהיה מבורך ומיוחד בילוח שלם כימי עולם: וכשנים קדמוניות: פניט בפניט: לעלמי עלמיא בלי סוף הפסק מפ"ק בזמן הגלות כמ"ש עמו אנכי בצרה כמו שזכרו זה החכמים החתייים בספרייהם: והנה כוונת המכוין החמתי קוה קף כי לנחמו בגלות הקשה והמריך הזה מסועבדי' ואין לך יום שאין קללתו מרובה משל חבירו עם כל זה בבקשת הגאול' אין אמו מכוונין לבקש ולהרוש לכבוד עצמינו רק אמו חסים על כבוד קונינו ותועבין את כבוד אביהן שבשמים כמו שרמז וסוף הכבוד לבא לנו גם כן כי אז תהיה שלוש ושלוה ומלא ברכת ה' בכל העולמו'כי לא ימצע ה' טוב להולכים בתמים: ולהיות שבשבח הזה תרוייהו איתנהו דיה שבח בשבח ונחה: לה' כי גחה גחה: ותפלה בפלהיע"כ הפליגו רז"ל בשבחו וזוה: ומהרחיש יותר מכבל השבחים לרוב העניינים הגדולים והנוראים שבפללו בו: וכתבו בזוה' שסגולת זה השבח לאמרו בקול רם וכן כתבו התוספות שבב' שם המפרש שפריך לאומרו בקול רם: ועל מה שברז"ל כל העוסק תים"ר בכל כחו מוחלין לו ים לדקדק ונכח ע"פ דרכנו יבא על נכון להיות שכבר אמרנו שכוונת זה השבח הוא שהם"י ברח את העול' מהשפיע הגמו' לא היה והוה הוא המקייס מליחותו ובלעדו לא יהיה שום נברית את ידו כי הוא המתן בהם כח וגבורה להיות מוסלים בקרב תבל וברגלינו נתנה להם וברגלינו טעלה מהם ומאחר שהוא כן הנה לפי אותו שעלת לו טיבת בלבו ומפלה בו מהשבח שכבודו לאחר נתן בולחי כפיות לבו לזוח יראה בעיניו ובלבבו יבין שזולתו ית' לפשם ותוהו נחשבו לו בפיו ובשפתיו יכבד למלך הכבוד ית' ושב ורפה לו: והנה לאחר שפירשנו קלת כוונת ים"ר בכפי יד ה' העוסה עליונו נפרש ונזכיר בשם הזוהר ומפרשים קלת מעניין תיבת אמן ושברו הרבה מחוק להבזהר לאומרו בכוונה וכראוי לפי דיונו וג"כ עוונו במדת הדין הקשה למי שאינו נזהר בו לאומרו בכוונה וכראוי לפי דינו:

**אמרו** בזוהר פ' וילך ובפ' שבת תית"ן בוטריקון של מלך בתתן פירש"י כך מעידין על נוהגין את והמקובלים ע"ה ומלבם בהשם הזוהר והאריזל והעיטיקו מחוק בסוד תיבת אמ"ן ואותיותיו וכתבו כי העליונים והתחתונים בכלל תלויין בחלת אמין והוא עיקר ושרש יסוד מוסד לכל העולמות כולן ועי אחכוין לכל ברכה וברכה ויתפלת תפי היוכרן ויונה לחין בכוונה וכדיבו גורם ליעלה קדושה הרבה תחוד ושפע רב טוב לכל העולמות כי הוא סותם התקור העליון מקור חיים כמי שקותם האעניין להשקות לכל הנהיכין השקאה והקול יוצא בשמים מיעוד ומודיעין שכל זו השובה והשתחה בדם תלוני זה עבד המלך הקדוש וכשיהראל כתובים בזוה' ומתפללים הכהו ויוצא בכל העליונות פתחו שוערים ויצא נוי לדיק שותר לחוצים כיון שהם פותחין שוערי הברכות וההשפעה מלעילא תקובל תפלתם ע"כ בזוהר וכן תירו רז"ל בתלמוד והנה זה שכתו בעה"ו: וכע"ה מה שברו תרז"ל בחיים הנו,

כשיגיע לתיבה שהיה נזהר לענות לאחר כריעתו וכשיזה כשחתם הגולה ואח"כ לפניו פתחו שערים וגו' כשיגיע לתיבה הזו פותח שערי התפלה והקדושה כנ"ל סי' . ועיקר מיהדרינא לאהדורי להתעדכן בד' ש"ע בשעה"כ ועליו לחזור כי יתכבדו לקבל זה פיקח לפי שיהיו קדיש שם הק' בה בעוון כו כראשו וכדיעו מכל מ"מ לא יפתח שערי התפלה בקדיש יתום וכתוב להתעדכן עליו לחזור וכתוב ויקלו וכשעה שיתרכז כיון שהוא לא פתח שערי הרחמים והתפלה לתעלה כך לא פותחין לו וכשהוא פותח מהרה ח"ו מכריזין לפניו סגרו פתחי ע"ג תלפני עליון ולא יכנס ולא תקבלו תפלתו וי ליה לבעה"ת ובשיהא נזהיר לו ליהכם מלדבר עד שיגיד לחזרנא הנקראת לחבון ונקראת תתקבל ושי שיגיד בשם אומו עולה בעולם וההוא לקרני נבר שבאחד ובכח מכל העולמות ובכוחם הרע הזה מוריחין מותן המלאכים שהיו מזהירין לעונות אחר ח"ן כ מהזוהר:

## וכבל

ההברים הללה וכבל המזהירין הזה דבר רבינו בתוי בס' בשלח לפ כי לא רצה לתורות הזהר מימיו • ולהיות שכל הכבוד הזה אינו בעשה הלה ויקה לפי שיתקיון לעונות אחר כריעה וכיון כשהתפה זה בזהר פעמים ושלש ואם ח"ו מהב בזיון ואיבו מכוין לעונות כריעה וכיון אז מתחקף לו התכבוד לקבל והעונב לבנע ע"כ בעתיק היכי עבידת אחר ההפוסקים ז"ל וזה שהוספנו מפי מלכו והוא מנהג פולין ושכח הכל כדי שיהא לזכרון תמיד להבאתי ולא יהיה להם עוד לויכוחין עוון:

## צריך

לזכר שיזמש הברכה מפי המברך מתחילה ועד סוף ובדעבד לו בלחוש בגון שלח לשמוע מפי המברך שהבית הכנסת כ"כ גדולה שם יודע אויזה ברכה הוא מברך יכול לענות אחר ואם לאו לא יענה אחר ויזהר שלא יענה אחר קטופה לפיכך כתילו התלך נקודם בתעה רק יקרא התלף בקמץ רחב • ויזהר ג"כ שלא לקרות המ"ם בסגו"ל כי אם בצי"רי וגם יזהר שימיד שמסיי המברך הברכ' יענה אחר ולא יפסיק ויתתין בתחייס כי זה נקרא אחר יתומה • וגם יזהר שלא לענות אחר קודם שמסיים המברך כי זהו נקרא אחר מטופס ואומר אחר קודם שתלמה הברכ' מפי המברך ועל מה הוא עונה • ויזהר ג"כ שלא יאמר מלת אחר במהירות כי זה נקרא גם כן אחר מטופס רק יאריך כשיעור שיכול לומר הל מלך נאחר • ויזהר שלא יאריך יותר מזה השיעור כי אז אין במשמעות התיבה כלום כמ"ש הפוסקים בשם הירושלמי • ויזהר שיהתוך האותיות שתהא נכרת יפה קריאת הל"ף וקריאת הנו"ן ואם לאו אז נקרא אחר מטופס אחרי החסרים העונה אחר יתומה יהיו בניו יתומים • קטופה יתקטפו ימיו • מטופה יתחטפו ימיו • והעונה אחר מרוכה יתריכו ימיו זהו שכרו בעה"ז • ובעה"ב הוא שכרו רק יזהר שלא יאריך יותר מכדי שכרו מאריכת בשמתו פעולתו לפניו כמ"ש לעיל בשם הזוהר רק יזהר שלא יאריך יותר מהשיעור שכתבנו לעיל כי אז אין במשמעות התיבה כלום:

## והנה

בשיטות וכוונת חלת אחר יש פנים שונות ע"כ נמיכין שכתבו לשוחיע לשעיר ות ביבה כדי שלא יצא שכרם בהפסדם ותתילה נקדים ונלחוך שהברכות כולן הם כנלקים בחשבונות יש מהם ברכת התורה כגון ברכת עב"ה ויוציית ותתילין דתוחיהם והכלל כל מקום שנוסח שלהן אחר כתבתו בחשבונותיו ומזו שכוונת הברכו' הללו הוא שלכתחלה מברכין בשם ית' על כל טוב אשר ברא בעולמו שהרי בקדש מזמנין בתשבחות הקדוש ברוך הוא שהם קיום העולמו' כמ"ש ועל ידאמר לפו שלה נקראין קדושים נזכה בקדש נפיכו ובכתשיהם אם תבליתינו לא זולת זה בשם עניני בעולם והוא ית' ניתן כח התורה להתעסק בעניני עולם לתיכת לו להניח תפילין ובזוזיהם מהעניינים לו העוסק אחר בתורה פטור מן המצות: ויש מהם שהברכות כלולו צריך לכוין אחת ואחת הוא הנזכר והברכה שבירך המברך ואני מאזין לו ועונה אמן ברכת הנהנין והנזכר והנהלות לא ית' כגון ברכת אקי פתח שתח ברכת שהכל ובורא נפשות ברכת מזה לן וברכת השוב והיוציר שבירכת האזון ולזוזיהם הם הולכה יכוין העונה אחת היא הברכה והולכה שבירך והולה המברך כעל כל טוב אשר גלנו ה' ואני מודה ומאמין בזה: ובגין ברכת אשר יצר • בחן אחר • ישתבח וכל הברכות של שחרית ושאר הלילות שנת"י ברכות וברכה ראשונה שבברכת האזון ולזוזיהם הם שנת יקר וגדולה יתנו לאל חלן יפר כל ית' וברכת הכהנים בכלל ע"כ העונה אחר חלו יכוין ג"כ הנזונה הנזכרת שתת היא הברכ' והשנה שבירך המברך ואני מודה ומאמין שהשכתים לו ית' הם יים ונתים: וברכות ההנהין יכוין העונה אחת הוא הנזה והברכה שבירך המברך שהוא ית' ברא והוא"ז הפרי לו הוא העניין • וברכות השלות והנקיות והתיעות כגון אחר שאחר הקדים שהוא תפלה ונקשה ואחר ברכת רחם והחתין שבברכת האזון ואחר שבירך שהוא ברכה ושומיה שהם נקשות ואחן שאחר ברכת שהכיו שהיא ברכה ישמח משה: והברכות המזונות האחר והנקשה הם ר"ת שאחינו נקשה המברך והנקשה ואכן יראה ה' לת דמו: והברכות המזונות שבת"י ברכות הם כולם שלות ונקשות שלנו שוללין ומנקשים מהכוללים מרכינו כתו שלו"ל מתקנים דומות לענב

שיקבל

שמקבל פרס מרבו וכן ברכת הלבנה ושאם שמע שנזכר רב הסם בולם בקשה ואולם התימוקי שכתבתי ושתירץ הכנסת ישראל ע"כ אחר ברכת אתה חונן שנתקן לכוין בהם העונה אחרי אותה הברכה שבירך התוקע בהם"ר הוא חונן הדעת והוא יקרי' ויאחז דברי המתקנ' ויתכוין מדע ביאה והשכל וכן בכל התקיעות כיתכוונו בהלות פ"ח סי' קכ"ד שיכוין בכל ת"ש ברכות כשיעורה שתירצה אחרים אחר אותה היא הברכה: **והנה** לי מפקר ליתן את התורה בזה גם בזה ואת התורה בזה גם כי יש שמתפללין בתוך ביתם ואין הכנסת על הקדיש ובזולת זה אין הפסקת והבקשות שנזכרו לעיל ולזוטרים וכן אחר אחר ברכת כהנים שהיה ברכה אם הוא מתפללין בעיירות אלו החזנים אחרים היה התפלה והבקשה והברכה עם התוקע הכה הוא עונה בכפיל כאותו כי לא ידע מפי מלמדו ולא שם לקיימו' לו בתחלת אחר התורה בשבתות ויומתורים ית' כגון בתך שחרר ויושבתם ושלם ברכות הרמזנו' שבת"י ברכו וכל מה שנזכרנו לעיל שהברכת ההולות והשבתים אחרתורים והשבתי ואחלה לו ית' הכה מי שתכוין בעיירות אחר שלהם זו הכוונה הנו' יהי רצון שיתקבל תפלתי והשבתי ואשבח כן כתוב שתורה הכה הוא כרצון (ומסופק בדעתו) שם התוקעים והשבתים הם בו ית' ואשבח לאחר שיהא כן • ע"כ יכוין הלקט בתוקע שיהא לו אחן שומעת לשמיע שם התוקעים והשבתים הם בו ית' לומר לזה הוא ברכה לו לזה עניין הוא תפלה ובקשה שתתקבל ושואל מרבי עם שיהא לו ידע לזה ברכה התוקע אחר הש"ץ

שהכוונה פעמיי לפי שחקירתו אותו העניין והבינו ולמד פירושו שכתוב בהדיא ויחדרון מן המחדרין עם כל זה לומנו מקבל אותו הסבר המיוחס בהדיא על אותן העניינין ומעידה לי שכי עדים כאחיני ות"ח כך לימני ות"ת כהושע בן חנניה למדיין שאר העניינים שבאותה הסוגה בהם • ואחרון נתלמד כל הזהיר בציצית זוכה לשלש כתר והנה החסידים ואנשי מעשה הזהיר בהם ר"י כך לימני לה היה בעל לעמוד רק שלית לחל שהיו שמה ת"ח מתפללין בה ועושקים בתורה ונם אחרון כל הזהיר בתפלין זוכה לדירה בתה והיי כ"ה הזהיר בן חנניה אומר יהי רצון מלפני ע"ש כמו שהיה בתפלין שלו כך שהיתה תפלתו כך שהיתה תפלתו כאילו היה שתוקה לומנו כאילו • **ומאמר** החכמים ז"ל כנענעים הזה שלמה אמר שאחר הכתוב לומנו יתרחיקון יחיד לעמל שכולו לחרב לומנו ויש לך לעולם שכולו טוב לומנו עניין לעניינינו ואין לשאחר שבכולו כנגד כנגדים, בזה לחתם כנגדים, ז"ל לומנו כתחילתו כי שם על הנשמות הנעמל שהכעיסה החיידה בשתם לתת שכר טוב לעתידים על קיום התורה והתומת ושיהיו ז"ל שכולו, הפסוק בזה הוא לעצה"כ בי שכר אמת בהלי עולמה ליראת ושונה נחלה היה לו לאדם כתחית ז"ל יפה עצה אחת של קורת רוח עצה"כ בי, לחתם הסבר החפוים בהדיא לשייר ליה"ו כתלמיון העניינים שזכרנו אל"כ אלו חלון שבתך עה"כ מגן מגזה שכר פעולתו לחל עפל בה • ועוד לתיכן מלי דרבת בהו שהדי מינו לה בעניינין העניינה שלחתו רז"ל אחת שעושה כך וכך נענים כך וכך ונענין שניה פלונית נענים כך בעניינין העניינות שזכרו בה כתוב תלינין בשתר התקיומות לו בעניינין התקנת הסכנו' שלחתו רז"ל שתי שעושה כך וכך דומו נגרמו לו שתקבן כך וכך לחתל מ"ש בעניינין כטילת ידי' שהדיני שתי אלחתו מתקדק בעתות ולשפוך על ידיו ג"כ רוח רעה שהוה עליהן ולחם כוננו בעניינו ישמח ונפניו יאלם ונחזיקו ישרה ותי שעובר ע"ז ואינו נענש לו אינו נה לידי סכנה לף כזה הרבה בדבריהם ז"ל והרי למו חילון שהדבר פעמים מי שעובר ע"ז ואינו נענש לו אינו נה לידי סכנה לף שחפוים בהדיא: **אל** תתחה על החטין וכו' העניינין הוה שהחכמים הזהירו ויפרשו לומנו שהי שחקיים זה הציווי לו זה המיעשה הטוב שהדין הרחוי והסבר הפסוק הזה הוה כך וכך לף וזל' וז וכן ליי שעובר אותה העניין' שהזכירו לי זו ההתקה והתוכחה שהזהירו מיכה לחתו שעונות יעשם בכך וכך ר"ל שהם הלויות ויפרשו לנו שהחטר יעבור הלל ע"ז העניין שזהו לומנו הלויה לו והשייך לזה לף זולת זה לכן לפעמים הוה טוב בעיני ה' ית'. לעונש אותו באותו העונש האמנות ושקולה ליטורפסקי בהדיי עליהן ולפעמים הין עליו העונש בעצה"ו ולפעמים הוה טוב בעיני ה' ית' כנגד אותו העונש הטוב שהיין לאותה העבירי' בעה"ו והשייך לאותה שופט בדק תעלה לומנו החסיד והחכמי לפלחי ידת מיומן בלא הוה יודע לדבר המשפטי על כל היות' טוב ויפר לאדם לתת לזה החיים העובר שעבור הפסוק בעה"ו לו יבה לידי סכנה המזכר' בזה בעה"ו ולאדם תחר העובר מתן כנגד אותו העונש לו ככנ' לאותה הסבר' הלויה לו לפת בעה"ו מתן שנאמר לי מן מצנע ובעה"ב ולפי שהיין הסבר החפוים לפעמים הוה טוב בעיני ה' ית' לו לאותו הסבר הפסוק בעה"ו ולפנד שעלתן בחיות ולפעמים הוה טוב בעיני ה' ית' לתת לו בנגד לאותו הסבר הלויה לפת לו בעה"ו מתן לו בעה"ו כזה הטוב לפל ומחיות על כל מעשיו היה ית' יודע לאיזה סגה הוה טוב לאדם לתת לאיזה שכרו בעה"ו ולא לפעמים ולאדם לאחר הוה יותר טוב שלא ליתן שכרו בעה"ו ולפנד שהוה לפעמים שהחכם הנעזר בה"ק ית' רוח יעזור לו מתנו לי מן מצנע ובעה"ב ומתחלי מי הוה לומנו ומי נבחרי ומפנדתי שהוה לפעמים העזר בו שהוה לפעמים והקניינים שהם שלמיות ושובה כפי הכלה הם שיזריע לאדם לעיבוד ויע"כ לשבח ליה עניין קב"ה ויחה לו עניינות לו יתברך מיומן שהר השונות הלויות לנו כדי שלא יבה בעניין לנו בעניין שאחר הכתוב בן תלכל ושבעת ואכלי' טובים תברה וגו' ורם לפנד ושבחת את ה' וע"כ הטוב והחשיב מוכן יומנו הטוב, לשונות ולפעמי' מלך בכי אדם הוה לשיפך מרעהו לחתו על דעת קונו ובן לם לא שבעני בפסו מן שבח השונה, הוה עומד ומתרעם ומשיח דברים בלפי תעלה ומרעה לל דעה יונח ועושה ובשר קנייני, ועבייני' המזומי' הוה מעשה טוב בעיני וקונה שלחתו על כן הצוון לנות ולשון שלקים בדיק הוה יודע דרכי השפטו ואומו לין בנו בת לתקוף על עמתך לפי דרך מתוייני לפתחו לניע ולפי על לפיהו ולקוטע בשפתיהו שלדיק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו והכל הוה להשתחו לשונותו של אדם כח' ה' הפתוח בידך מ' בכל דרכיו ואחרון בכל מעשיו • גם קודם לעיני הלבר מוכן בתשוב' שלחתו שפי מקיים לזה דבר שהחכמים פירשו ונקבו שבת הבה שבת אתו ויפיעלתו לפניו ועבוד הנעמל את, בודאי יפלח לו בעה"ו לאותו הסבר החפוים לף לזה לם יבא בעל דין לתוקף ויעבד בדבר שיעיון לו להיותו שתי יבחם החטת כעניין שאחרו בני יעקב לפניו פ' שבתיירת לף לתוקף שהבטיחו את, ושתיתיך בכל תאב תלך לתוקף שתי כתלמיד בתו' ובעניין שבתו' עיונותיהם הם לת לת כל תלה ושתוקיהם תניון הטוב תכם וכן לעניין העיונים והסבון' שהזכירו רז"ל על פרטי העיונו' בודאי תדע לזה מהן שאותו העונש לו לאותה הקבנה יחול על לפי העונ' כפלי יעבור לפן בעונה שלא יבה בתי פנים כו' כדלתיתן בפוסה • ולפעמים הי לו זכות שתפרעים מתנה ונוחיים שלזה כדין לאותו העונש שהיה לו לפי לה ולתה דע לך שהם לפרים לתתיים והכרחיים לידע ולהם לל הה לנך פוסה:

**הבוונה** שיכון בחשירת שלו הפרשי' כתב הרב"י שבפ' העקידה יכון להזכיר זכו' תכות לפני הש"י וגם להכניע יצרו לעניין (ולמסור נפשו על קדוש שמו ית')

כמו

גמו שמסר ישחק נפשו • וכפ' המן מיחמין שכל מזונותיו בחיים לו בהשגחה • ועשרת הדברו' לזכור מעמד הר סיני ותת חזק ממוכתו בכך ע"כ • והנה זהו הכנע' גוף וכיבון ונפש לפניו ית' והוה תכלית המכוקש מהחדש וחלק חלוק מעולמו • ולא יחמר לות' בסדר שם כתובים בסדורי המעמדו' כך בתפיל' יחמר פרש' העקידה ואחר כך פ' המן ואחר כך פ' י' הדברו' כי טעם גדול וסוד נפלא יש בדבר כמ"ש שם' התליחה וז"ל חמור ע' העקידה לכבוש ולמעט הדין מעליהו וכ' המן אחר כבים' הדין ולהמשיך עליהו ברכה לפרנסתיהו וכ' י' הדברות וקרבנות ע"כ:

וכוונתו על דרך מ"ש הרמ"ק ז"ל בשיש מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף לישרא' שנאמ' ית' זן ומפרנס לכל כולהון כקריע כתוב בתושבות מקרבי רחוקי' על פי ביני כיעים ומדת הדין מקשרת עליהו ומקשה בעיניהו את' נאמר לא עבד א' ניתן לו תומות והוא ית' עשה עימהם לפני' ומשורת הדין כדלית' כזה ס' תרי"ח על כן יחמר מקודם לכבוש ולמעט הדין מעליהו ע"י פ' העקידה כשהיו בתוכה פרסה בפסו' ויעקוד את יצחק בנו ואח"כ להזכיר מעניין המזונו' וכיון שנלקח לו הדין והקטגור • ואחר"כ אלהים יראה לו השה לעולה • ככתוב בפסוקו' • ויתפשט עליהו שפע טוב המן טוב וברכה • ושוב יוסיר אחר פ' העקידה התפלה ותפלתיה הכתובה בחוסף של ר"ה כמו שהפסוקים מכל הפרשיות בסדר המועדות: ודבר ברורה הוא טוב להתבונן מה ב' בעת הסיח על מותן העבריים והתפלה ומזונה ומחוקה:

ובעניין פרשיות הקרבנות הפליגו רז"ל מאד בתלמוד ובמדרשי' ובזוהר במעלתן וסגולתן והזהירו אותנו שנזהר ונתעסק בתמידות ורחיתי להעתיק קצת מהנה להודיע לבני האדם גבורותם ובמה כמה גדול להרחיק הסורעות ולקרב המעלות הגדולות העולות מתמידתן כדי לעורר הלב שלהן:

בתלמוד תמרו שכאשר מקריבות תמיד רבי יצחק כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת והעוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה והעוסק בתורת מנחה כאילו הקריב מנחה וכן כל שאר פרשיות הקרבנות הכתובות בתורה כת"ס רז"ל תמר הקב"ה כבר תקנתי להם סדר הקרבנות שכל זמן שקורין בהם יעלה מהן עליהם כאלו הן עסוקין בתוכן ומיד שהקב"ה מוחל לכל קהלן ישראל שנתכפר להם כל עוונותיהן:

במדרש פ' ר' נשא ר' חנינא בר פפא אמר אמר יהושע בן לוי לעתיד לבוא יהיו ישראל מזדרזין לפניהם ומקריבים קרבנות כו' תמר הקב"ה לשלמה ואתם מתעסקים בהם מעלה אני עליכם כאילו אתם מקריבים לפני ומפי שם הר"ב הנ"ל ז"ל ל' דרש היה העולה הכי זאת תורת העולה כשאתם עוסקים בתורת העולה היה הקב"ה מעלה עליכם כאלו אתם מקריבים אותה ומפי שם הר"ב הנ"ל ז"ל ל' נהגיה שהקב"ה היה כאילו הקריב מיום שנבראת העולה לשמו לקיים בם ס"ת ס"ב הר' כי סי' קל"ב כשם שהפרשיות וכו' ת"ל לפי

אמר הק"בה הואיל ואתם מתעסקים בו כאילו אתם בונין אותו ע"כ ומדברי אלו המאמרים למדנו עוד שכל מי שעוסק בקריאת עניין המקד' או המשכן הרי הוא כאילו עוסק בבניינו ממש:

**בזוהר** פ' וירא אמרו בשם רבי כרוספדאי מי שמזכיר בפיו בבתי כנסיות ובב"מ ענייני הקרבנות והקרבתן (דהיינו כל קרבן וקרבן למה הוא בא ומעשה העבודה והקרבה ממש בכל קרבן וקרבן) ומכון בהו (שתהא האמירה במקום עסק ההקרבה לכפר על חטא שבא עליו אותו הקרבן וכן בקרבנות שאינן באים על חטא מכוין שתהא עסק הקריאה כעסק הקרבת אותו הקרבן ולכוונה שבא עליו אותו הקרבן ולא כעוסק וקורא בתורה) ברית כרותה שאותן המלאכים הממונים להזכיר חטאתיהן של בני אדם שאין יכולין לעשות לו אלא טוב ע"כ וכן אמרו שאליהו הנביא ז"ל גילה זה הסוד לר' פינחס. ואמרו עוד שקריאת הקרבנות עוצרין המגפה. וז"ל הר"י ז"ל כאשר יעבור האדם על כריתות ומיתות ב"ד חייב להתודות כו' ויעסוק בפ' החטאת ויחשב לו כאילו הקריב חטאת כי יועיל לו הרבה וכן אם חטא האדם בהרהור הלב או עבר מצות עשה יקרא פ' העולה כי מקרא הפ' הוא לנו במקום הקרבת הקרבן ע"כ: **והנה** חסד וצדקה עשה עמנו ה' אלקינו וחשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח ואף שחרב המקדש המעוז מ"מ הכפרה לא חרבה והמזבח והקרבנות עדיין במקומם הם עומדים ולכל עון ולכל חטאת שיחטא האדם שחייב' עליו התורה קרבן טוב וישר ה' על כן הורה חטאים בדרך לעסוק ולעשות דוגמא ובמעש' הקרבן ממש כנ"ל וכמו שאכתוב לקמן והרי הוא ממש כאילו ב"ה קיים והקריב עליו הקרבן ונסלח לו מחטאתו אשר חטא כי כמו שבזמן שבית המקדש קיים אם חטא אדם חטא שחייב עליו קרבן יש לו תקנה ע"י הבאת קרבן והתשובה והודוי שהיה צריך להתודות ולומר חטאתי עויתי פשעתי ועשיתי כך וכך על עולה מתודה חטא שמביא עליו קרבן עולה ועל חטאת מתודה חטא שמביא עליו קרבן חטאת ועל אשם עון אשם כדאיתא במס' יומא וכן בשאר כל הקרבנות: **והנה** ע"פ הדברים האלה אומר אני מי שחטא חטא שחייבה עליו התורה קרבן אף אם עשה תשובה גדולה עם כל זה יזהר שיעסוק בפ' הקרבן הבא על אותו החטא כדי שיהא כפרתו שלימה כי מאחר שקבלו החכמים ע"ה שיש תקנה לזה כמו שאמרו כל העוסק בפ' חטאת כו' וגם במדרשי' הזהירו על זה אין אנו רשאין להתעצל מלגמו' כפרתינו וכל המרב' לשוב זכות הוא לו: **ופרשת** הקרבנות הם פרשת עולה מנחת שלמים חטאת. קרבן עולה ויורד. תודה. וראיתי לסדרם הנה סדור הגון כי לא ראיתים מסודרים כן בשום מקו' וגם בשביל דברים שנתחדשו בהם. (ועל הסדר הנכון כמו שנדפס בסדר מעמדות ליום ראשון ולא הנחנו דבר שלא כסדרן וכהלכתן): **והנה** קרבן עולת בהמה ושלמים הצריכן הכתוב מנחה ונסכים ע"כ לאחר שקרא פרשיותיהן יקרא פרש' מנחתם ונסכיה' בסדר שלח לך מפסוק ועשיתם אשה לה' כו' עד סוף הפסוק ויין תקריב ואם לא יאמר פרשת מנחה ונסכין איך יתכן לומר אח"כ יהי רצון מלפניך כאילו הקרבתי עולה בזמנה או שלמים בזמנה ואם הקריב עולה בלא מנחה זבח בלא נסכים הייטב בעיני ה' וגם מאחר שכל העוסק בפ' הקרבנות שכל הקרב' הקרבן הוא במקום הקרבת הקרבן צריך שיהיה דומיא להקרבה ככל חקותיה וכל משפטיה:

בפרק

פרק תפלת השחר תפלות כנגד תמידין תקנוס • ודוד המלך ע"ה המציא התפלה להחזיק שבכל הקרבנות שהוה הקטורת כמ"ש תכון תפלתי קטורת לפניך וגו' • ובמ' כתובות קף ל"ג אמר ר' אליעזר גדולה תפלה יותר מכל הקרבנות *שנאמר למה לי רוב זבחיכם יאמר ה' וכתי' בתריה ובפרשכם כפיכם אעלים עיני וגו' גדולה תפלה שהקישה הכתוב לקטורת שנאמ' תכון תפלתי קטורת לפניך ע"כ • ולפיז תפלה הוא מבור לורת שהתהיו כל מי שנתהיו אליו לקבל שפע וברכה ממנו נסוד הקרבנות ולזה תקנוס כנגדם כלומ' בזמנים ובמקומוס כמו שאמרי"ל בספר תפלת השחר תפלות כנגד תמידין תקנוס ומדרשו של ר' כהוניה בן הקנה ע"ה אמתי אוקירי קרבן אלא ע"מ שמקרב הקורבות כל"ח וקרב לותם אחד אל אחד והיו לאחדים בידיך ואמרו ליה ניחות ואין ריח אלא בלח ואין בשיר אלא בלח ואין ניחח אלא ירידה דכתי' וירד ותתרגמי' ונחת הרוח יורד ומתייחד בקורות הקרובו' הכא ומתקרב ע"י הקרבן והיינו דאוקירי קרבן ע"כ • וזה הקרבה מתפעלת בכל העולמות ועכשיו שפסק עבודת בית המקדש בעונותינו נשארה עבודת הלב במקומה כי ע"ד זה תקוני התפלות יש בהם סגולות נפלאות לסדר המרכבות ולהמשיך הרצון אל המלאים ולהאריך ביזה הריב המקובל בעל תולעת יעקב בהקדמתו • והרב במורה נבוכים בפ' מ"ד מחלק הג' כתב וז"ל המצות הנכללות בחלק הט' הם המניות בם לאהבה וכלם גלוי טעם, ר"ל כי כוונות העבודות הנם כדי לזכור אהל תמיד בהתבוננו וירגלנו לקבל המצות ע"ד כלל ולהתמיז בנורת יחבר' מה שהוה נריך לכל בעל תורה להתמיז והם התפלה וק"ש וברכת המזון והבלוה תליהם וברכת כהנים ותפילין ומזוזה ולקמות ס"ת ולקרות בו ועתי' יבועים כל אלה המעמי' ילמדו סבדות מועילות לא ישערהו לדבר אחר כי הם מבוהרות ע"כ • וכב' הסיב עליו הם התולעת יעקב וז"ל • והנה הרב ז"ל יבוזר כי עמייני התפלות שתמרו עליהם שהם גדולים מן הקרבנות אין כוונתם כי הם לזכור אהל יתברך וח"כ יתקנו לנו בעונותיהם לקרוא בתורה שהוה העיקר הנדול • בהבת אהל וירגלנו וקבלת מצותיו והתמונה בו ואין התפלה לתמונה לבל היא אלא מעשית כמו שאמ"ל לזה היה עבוד' שבבל זו תפלה והיות אהל יתברך הרחוי שבעבד בו היא התמונה • ויקשה עוד בירושה מדברי הרב ז"ל אלין בדברי התפלות סגולה ותועלת להסיר הרצון האלקי



*הג"ה

ז"ל בתר מיס קיים פי' ר"ת הכתוב הזה שהתפלה תועלה ותקובתה תלוי יותר מהקרבן לתוכם בשהיכה מה קרבן תועלה מהתפלה כי הקרבן בח לכפר החטת אבל יחטא בחדם ואפס • והחטת הזה פועל הזומר בעשה בתיבים בשמיים והקרבן הוא עבודה בשמיית פרטית בתיבי הבהמה וכל הדברים העשיים בקרבן משתיתו וזריקת דמו והקטרת חלבו היה רלוי שיעשה בנוף המוטל אבל עשה תעשה בהמה • ומתפלל הפס יתעלה שיהיה זה המעשה העשוי בנוף הבהמה תשוב ומקובל ותחולה לפניו כלומ' בעשה בנופו כלבתיב ותתה תתחול בו • ועפ"ז הסתבלה יבבע לבבו העליל ואז ירבה את עמו • ועיין פחמר ובתי לתרגם רוח בפחה וכו' למאכם תנר העבודה בעבותה התפלה מעולה הרבה יותר מהקרבן • ובעבודת התפלה רחבות גם עבודת הקרבן היא פרטית קרבן מיוחד לעיון ולתוך מיוחד כמו עולה תטחת לפס וכו' • ועבודת התפלה כוללת לכל מיני התטיים והעבות ולפיכך לפעמים אתיז להם בספר בקרבן את כפריים הם בתפלה • ים לתפלה מעלה אחרת על הקרבן כי הקרבן יש לו זמן ומעבל והתפלה בכל עת ובכל זמן • ועוד מעלה אחרת כי הקרבן אינו מיקרב ע"י אלים הוא הכהן והיות הלוי מסדר והכהן מקריב והתפלה בידי כל אדם יתחום לעבות אותה הוא בעצמו בלי מתיבות שום אלים • ועוד מעלה אחרת כי בקרבן בתיב השחר לך בן תעלה עולותיך בכל יום אבל תפלה בתיב בכל השעים אשר אנכי מצוך היום לאהבה את ה' אלהיך ולעבדו בכל לבבך ובכל נפשך • ועוד שהקרבן אינו לתפלה כמו שבתינו אחר להם המיוחד ברכו ברכה אחת וכו' ע"כ הג"ה:

ולהמשיכו אל העולמות לקיום הנמצאי' כמו הענין הקרבנות שהוקצו אליהם התפלו' כמש"
שיתבאר לחיתת כל זה כמו שיבא בע"ה והוא לומרו כל אלה המעשים כי לא יצטרכו
כולי' לעזול כל זה מבוא' עוד ממה שזכ"ל בספרי ולעבוד את ה' אלהיך מניו שנקראת
התפלה עבודה מן התורה מן הנביאים ומן הכתובים • מן התורה דכתיב ולעבדו בכל
לבבכם וכי יש עבודה בלב אלא זו תפלה • מן הנביאים דכתיב וכשלמה פריס שפתינו פי'
כשלם נאל כיב שפתינו שהיה התפלה מקום פרי הקרבנות והעבודה • מן הכתובים דכתיב
אלהיך די אנת פלח ליה וכי יש פולחן בבבל אלא זו תפלה • ושניו בתוספתא חגות פ"ק
שמעון הצדיק היה משיירי כנסת הגדולה הוא היה אומר על ג' דברים העולם עומד על
התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים וגרסי' בתוספתא על התורה מניו שכתוב
אמר ה' חס לא בריתי יומם ולילה וגו' • על העבודה מניו כמו שאנו אומרי' מעמדות
לא נתקיימו שמים וארץ והמעמדות הם שהיו מתפללים • ת"ר חנני אומר היו מתפללין
על קרבן לחיהם שיתקבל ברצון • הנה ביארו שזה ענין התפלה והמלות הם ללמד
סדרת מועילות כדעת הרב לבל ממשיך קיום העולם שלפי' העבודה שהיה אחת
מהעמודים שהעולם עומד עליהם הצטרך אל התפלה שיתקבל ברצון • ואם היה שכוונת
התפלה ללמד סדרות מועילות כדעת הרב ז"ל מה שבאו אל חזקיהו באומרו והעד
בעיניך עשיתי וזו"ל שמתך בגולה לתפלה • ואם אלה דברי הגדה מה יאמר במעשה
רב ברונא שברי הין הכרחה ממנו מה שאמר ועוד אלו היה להם לתקנם על הדרך
שתקנום כי הין משמעות כדבריו • ועוד למה התפלה מיוסד ותפלה מעומד ולמה דברים
יש שסותרים דעתו אלו אלו רמינו להלהיך:

**במדרש** תהלים על כי כי תקן ותפלתו תשבנהו כי יהיו ש"מ (הנ"ה בכולן כי יהיו שמי לניך לדעת
השמות יהיולות שהשתמשו בהן בשעת בקול הזמירות והתשבחות וכן הזמירות בשעת התפלה
והם יהלות שה"ת שו"ת שם ה"ת שו"ת שם ה"ת שו"ת שם 

ב"ן מילויו כמספרו. וסימנ' ויקרא ידו"ד ידו"ד. ולפעמים על מילוין של אלו השמות לכולן או למקצתן דהיינו מילוי ע"ב הוא מ"ו מלוי ס"ג הוא ל"ז מלוי מ"ה הוא י"ט מלוי ב"ן הוא כ"ו. וארבעתן ביחד עולה קכ"ח. וכן שם אהי"ה שני ההי"ן מתמלאין באותיות יהא כזה אל"ף ה"י יו"ד ה"י עולה קס"א. אלף ה"ה יו"ד ה"ה עולה קנ"א. אלף ה"א יו"ד ה"א עולה קמ"ג. שלשתן וסי' תנ"ה הודך על השמים שעולה מספר' תנ"ה. והמילוי של קס"א עולה ק"ס ושל קנ"א ק"ל ושל קמ"ג קכ"ב: ואמת שיש לאלו השמו' ידו"ד ואהי"ה עוד כמה מילויין אבל המילויין הנ"ל הם השרשי' כמוזכר בזוהר ובתיקוני' ונתבאר בחכמת הקבלה האמיתית של איש אלהים קדוש הא"רי ז"ל אמנם לפעמים באו רמזי' בפסוקי' כמספר המילויין אחרים. מספר ס"ב על מילוי יו"ד ה"י ו"ו ה"י יו"ד ה"א ו"ו ה"א עול' מ"ד יו"ד ה"י ו"ו ה"א וכן יו"ד ה"א ו"ו ה"י עולי' נ"ג יו"ד ה"י וא"ו ה"ה וכן יו"ד ה"ה וא"ו ה"י עולים נ"ח. יו"ד ה"א וא"ו ה"ה. וכן יו"ד ה"ה וא"ו ה"א עולים מ"ט. יו"ד ה"י וא"ו ה"א. וכן יו"ד ה"א וא"ו ה"י עולים נ"ד יו"ד ה"א ו"ו ה"ה וכן יו"ד ה"ה ו"ו ה"א עולים מ"ח. ויש עוד מילואין וכן בשם אהיה כשתמלא ה' אחת בי' ואחת בה' עולה קנ"ו. וכשתמלא אחת בי' ואחת בא' עולה קנ"ב וכשתמלא אחת בה' ואחת בא' עולה קמ"ז:

**אמנם** עיקרם ושרשם הם אלה השבעה מילואי' ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן קס"א קנ"א קמ"ג והם מרומזים בעיקר הזמירות ותושבחות וסימנך קח"ו מזמר"ת הא"רץ כי כן עולים כמספר מזמ"רת. וכן צריך אתה לידע מספר אחורים. אחורים של שם ע"ב כזה. י' י"ו יו"ד ה' ה"י ו' ו"י וי"ו ה' ה"י עולה ק"ל. אחורי' של ס"ג כזה י' י"ו יו"ד ה' ה"י ו' ו"א וא"ו ה' ה"י עולה יב"ק. אחורים של מ"ה כזה י' י"ו יו"ד ה' ה"א ו' ו"א וא"ו ה' ה"א עולה צ"ד. אחוריים של ב"ן כזה י' י"ו יו"ד ה' ה"ה ו' ו"ו ה' ה"ה עולה צ"ד:

**אחוריים** של מילוי ע"ב כזה יו"ד יו"ד ה"י יו"ד ה"י וי"ו יו"ד ה"י וי"ו ה"י עולה קס"ד. ושל ס"ג כזה יו"ד יו"ד ה"י יו"ד ה"י וא"ו יו"ד ה"י וא"ו ה"י עולים קס"ו. ושל מ"ה כזה יו"ד יו"ד ה"א יו"ד ה"א וא"ו יו"ד ה"א וא"ו ה"א עול' ק"ל ושל ב"ן כזה יו"ד יו"ד ה"ה יו"ד ה"ה ו"ו יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה עולים קד"ם. וכן בשם של אהי"ה דיודין כזה א' א"ל אל"ף ה' ה"י י' י"ו יו"ד ה' ה"י עולה רכ"ט דה"הין כזה א' א"ל אל"ף ה' ה"ה י' י"ו יו"ד ה' ה"ה עולה רי"ט דאלפין כזה א' א"ל אל"ף ה' ה"א י' י"ו יו"ד ה' ה"א עולה רי"א דמילואין דיודין כזה אל"ף אלף ה"י אל"ף ה"י יו"ד אלף ה"י יו"ד ה"י עולים קדמת דההין כזה אל"ף אל"ף ה"ה אל"ף ה"ה יו"ד אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה עולים תק"כד דאלפין כזה אל"ף אל"ף אל"ף ה"א אל"ף ה"א יו"ד אל"ף ה"י יו"ד ה"י עולי' תק"ח ולפעמים מצטרפין בכל עניני צירופין ג' אותיות מידו"ד וכן מאהי"ה מאחר שה"ה כפולה שם ידו"ד בריבועו י' פעמי' י' ה' פעמים ה' ו' פעמים ו' ה' פעמים ה' עולים כמנין מקו"ם. שם אהי"ה בריבועו עולה קנ"א במילואו כמספר אדנ"י אלהי"ם. ולפעמי' עושין מספר מחצי אל חצי כענין שאמרו היש בה עץ רומז לשם הוי"ה הוא יו"ד פעמים ה' ו' פעמי' ה' עול' ק"ס. הנה יש אלף פעמי' ככה ממה שהצעתי מספרי' באלו השמות וכן בשאר שמות הקדושים שאינם נמחקים רק הצעתי קצת מהקצת וישמע חכם ויוסף לקח ודע כי לכל הצירופים והמספרים וצירופי שמות מזה ומזה ביחד לכולם יש מציאות

למעלה

למעלה בחלקותו י"ת שמשם למורות ההשפעות ואשרי היודעי' ומשכילים ואף מי שלוכה זוכה לידע סודם ועשם הלטרפות שם זה לו מילוי לשם זה ׳ מ"ת טוב הוא שלפחות ידע השמות היוצאים מהפסוק ויתקיים בו בקלת כי הוא ידע שמי עכ"ל ) :

אך יהושע בשכר שפחתי מפני מה יאשרוהו מתפללים ואיזן בעיניהן לפי שאין יודעין להתפלל בשם כשומל הראוי למותה מדה ולמותו בשכר שיתדבק בשתדבקו בשתדבקו ובדומה בשם ההוא ותקבל הנפש התכמה שתיג מובקור הכל ע"י השם ההוא בטוהר מדותיו בהיותו ראוי להתדבק שלא יהיו העוונו מבדילין בינך׳ ובינ׳ שכת פ׳ כל כתבי ס"ל רב פפא לתכיי דיתי ודיתיך מתי ס"ל לימו דומה הכל שם שם מה שם להבל שם שלין בו מעלה ׳ נם ידיעת השם רומז על היחוד העליון דיוק תפארת בתלכות אשר מתעורר התפלל בשהוא ובכוונת הסודות ׳ ויהיה כי ידעו שתי ע"ז וידעו שלם את שאתו והוא סוד שלישי"ת שיתפלל מיין שיכוין לבו לשתים׳ ובכל מודע תהי׳ על לבו שפי׳ המקובלים בשפוק ויתענג על לבו שהיה תלבות תלקי ומל לבבי׳ ודיוק לכוונה בשתי׳ שהוא תפלה"ת ׳ וע"ו רמז התבת הוי מתפלל בשלש"ה של מלב"ות בשלש"ה בשל"וח בשלש"ת ׳ וס ולת"ת ׳ ועל מהכך תפלה זו הרו"ל בשהוא לתפלתן של נדיקים :

ולענין לידע להתפלל בשם שהוא מדותיו ברוך הוא ציריך להודיע ולהקדים מה שכתב בזה הפרדס בשער הכוונה ׳ וין רחוי למבוין להיות כוונתו במדות ר"ל שיעלה במחשבתו של המדות לבד ח"ו ולא שהכל יהיה בשוד השתתפם של מלילם שהוא מתנהג ע"י ולפי שהמלילי בלתי משתנה מתפללים לפניו שיפעול ע"י מדותיו כי הוא עקר הכל ולא יחשוד המעיין לומר שם כן כתפלל שליו בלי צירוף מדותיו כי הוא עקר הכל כי לפעמ"י שלא יהיה חמור כמתפלל של המדות בלי צירוף המלילי עם כל זה הוא חון מן החמת ׳ מפני שלמלילי ב"ה וין שם ומלה ואות ונקודה שיגביהו ואין תאר ומלה ופעולה מדקת ומתייחסת דו בעצמות מפני שהיו בעל תאריס ושיעורים ואינו משתנה מרצון של רצון ולא מפעולה לפעולה ולכן וין רחוי לחדם לכוין דו לומר שהוא נקרא של אלהים ושאר משמות והכינויים שלא כל השמות והכינויים יהיו כאחריס בדיוק בספיר׳ ואמרנו שיהיו בספיר׳ וין הכוונה שתתייב׳ בספיר׳ עלמות בלבד ח"ו שהאומר כן יהיה מקלל וע"ז אמ בספרי בכל קראיהו אליו ׳ אליו ולא למדותיו שכל הכוונה לומר שת"ם ב"ה נקרא בשר בחלת הגבורה ׳ חסיד בחלת החסד כי הוא נותן כח בגבורה לפעול גבורות ובחסד לפעול חסדים ולכן כשהוא מזוריס שהל הגדול רומז בגדולה והתיבה עלמה היא בגדולה לבל כוונתיהו תהי׳ על העלמות

*המתפעט בגדולה וכן הכוונה בכל השמו׳ והכינויים שיאמר בכל הספיר׳ וין דבר בכל הדבריס שיהיה רומז של העלמות שלא הכוונה לומר שיכוון בחלם לו בלבד שממנו ת"ם ב"ה יהיה הכל והוא מייחד המדות ומשפיע ע"י העלמות המתפעט ממנו ב"ה בתוכם וע"י כן יהיה כח בספי׳ לפעול פעולותיהן וע"י כן כל הפעולות תתייחסנה לת"ם ב"ה כשאר נתאר בשער עלמות וכלים :

הנ"ה

ואות בשיוין ושהל האומר בלחוד תן לי בירך דבר זה ׳ והיך מותנת ובאחת תין שהיה הכוונה בכל השמו׳ האומר תן לי היך ביעפרא דלמרעא וכן כשאומר לו תגביה בעיניך עלי ולו תלך עיוני תין הכוונה על העין והרגל הנלוה תין על הכח שבו הפועל בשתגביה וכל כיוצא בזה ואם הכוונ שתלך בלא כוונה כגוף בלא נשמה ר"ל כשייחד כח הספיר׳ לתקוקה שהוא ת"ם בתין הוא שהוא נשמה לספיר׳ אף המקוקה הכינלם ת"ם בתין הוא משפיע בספיר׳ שצריכה להשפיע בכל העולמות כמו הכוונה כמו הכוונה השפעות כח בגוף בכל שם שהוא מייחד ומקשר כוונתו הספיר׳ בתקוקה בתין הוא שהוא הנשמה ומקבל הספיר׳ מהיקוק ומייחו שתתפלל רק לספיר׳ ומפרש כח הספיר׳ מהיקוק ת"ם ב"ה ותין לו כוונה בת"ם ב"ה שהוא הספיר׳ השפעת הכח הספיר׳ לו בתוכה היא לו בגוף בלא נשמה ואינה משפעת לו כלום כמו הגוף שתין לו נשמה ואינו יכול לעשות כלום כיון שתין בו נשמה להשפיע בתוכו בו מהקוקה׳ כמו כן זהו שהתפלל בלא כוונה ישאל ת"ם ב"ה בספיר׳ שהתפלל בלא נשמה ובקוקה נשמה ולא כיון בהתבוננה לייחדה ולקשר בהקוקה כלו׳ עקר לותה מהיקוקה שהוא ת"ם ב"ה נשמה של ספיר׳ ואינה משפעת לו מזה כרכ׳ כתפלתו ועל כן תתיר בוכיה ובקיה׳ ואינה

סם קודש שהוא ספירה תהיה תמיד במחשבתך לייחדה ולקשרה בה"ס ב"ה המקור הנעלם חשפיע בכחותיו ב"ה ואותו מקור הנעלם לגודל ועוזם אור לא מוכל לקורלו בשום סם ולא מוכל להללו ולשבחו ולספר תהלתו בשם עמיי ומקורי כי אין בו השגה כי שם בכוונה ומחשבה וע"י זכירת ספירותיו בתוקף שהזכירה והדיבור והתיחוד בספירה והמחשבה והכוונה בה"ס ואז ברכות ימותו על ראשך:

ולפי מה שהצדיק כמה פעמים הכוונה הוא עיקר הדבר סיכוין בדבריו ומלותיו בשמות וכיוצויין של הספיר' ובלבו של העלמות המתפשט מה"ס בהם:

*ואולם בעניו כוונת הספירות יש הרבה סיכוין הדבר בספי' כך לומר שיהא בדעתו עניו הספירות. ויתבונ כוונתו

הע"ה וזהו ומשך אחר לו תלמידים קרובים בכל קהילות תלמידים קרובים ומזו על העלמות של הכוונה לקחת על דעת תלמידיו ואוהביו מלין קוף:

בהם כפי מה שיעל' במחשבתו הנעלמי' שהם יעשה כן יבא להנעשים ולעשות פרוד וזה כי ה"ל ליחס דבר בלשון כ"ה שלא יכניסהו בתוכר מגדיל ומתפעל ומנעשים וכן הם יכוין הדם שהלתו של אחת מהספירות ימלא ה"ו מקצן בנעימו' ועוסק פירוד. שלא הכוונה לריכה להיות בחופן זה והוא סיכוין בחדות בשמות ההויות ההלו הרומזים לעשם הספי' ואל רוחניותם הפנימי הנעשה לבים של העלמות המתפשט מה"ס המיוחדים. כל אחד תכלית יחוד ובהן לריך סיכוין המכוין ולריך שיעלה בדעתו שאין למו דבר מיוכל להגדיל ענין המלה הנרלה אליו ולא גדר מה שבנדרה ולא לרמוז אליה ולכלול כללות עלמותם ורוחניותם הפנימי אלא בהויה היות המיוחדת לה אשר יעייר בדעתו בד' אותיות מוקדות לפי נקודתם ואז ילך לבעוק דרכו. ואלו הן כתר עליון יְהוָה וכקוד כולו קמץ מורה על הכתר והל' אותיות שבו מורות על עשר ספירות שבו כדי שלא יהיה פרוד ח"ו. ושם החכמה יֱהֹוִה וכולו פתח והוא סם שבו יתגלה החכמה וגם הבינה יש לה סם יְהוָה וכולו לירי והוא סם שבו יתגלה הבינה וגם החסד יש לה סם יְהוָה והוא סם שבו יתגלה החסד וכולו סג"ול וגם הגבורה יש לה סם יְהוָה וכולו שב"א והוא סם שבו יתגלה הגבורה וגם ת"ת יש לו סם יְהוֹה וכולו בחו"ם וגם נלנח יש בו סם יְהוָה וכולו חיר"ק והוא סם שבו מתגלה הנלח וגם להוד יש לו סם יְהוָה והוא נקוד קבו"ץ ספתים וליסוד גם כן סם והוא זה יְהוֹה והוא כולו שור"ק ולמלכות ג"כ סם והוא בלי נקוד כלל שלא פשוט יְהוֹה ולפי קבלתה כן נקודה ועתה המכוין יכוין בהויה ההלה ויעלה בדעתו שאין דבר מיוכל לרמוז אל המדה הנרלה אליו שלא בהויה המעוירת בדעתו שהם ל' אותיות אלו בעלמות לפי נקודתם כדפי' ואז ילך לבעוק דרכו. וגם יכוין כי כל ל' אותיות אלו בללות העשר ספירות לרמוז שכל העשר ספירות מסכימות עם פעולת המידה הטיב הנרלת אליו מפני שאין פירוד ביניהם ומה טוב גם שם ירלה לעייר אליו בגוון פלוני הידוע ההוא הרומז לספירה ההיא כי אז ודאי תפלתו מעולה יותר ובתנאי סיכוין שאין בעה"ז דבר מיוכל להמשיל בעולות המד' ההיא אל הגוון ההוא ופרטי רמזי הגוונים כתבתי בשער הגוונים: ולהבין תכלית עיקר הכוונה ג"ל כי לריך המכוין להמשיך הרוחניות ממדריגות העליונות אל האותיות שהוא מזכיר כדי שיוכל להפריח האותיות ההם עד המדרגה העליונה לעורר לעשות שלמלתו והכוונה כי הכל מי האדם אינו דבר ריק אבל הוא רוחניות מתהוה ממנו ואל הרוחניו' ההוא לריך להמשיך כח מלמעלה להפריח שלמלתו ולעלות אותיותיו עד המדרגות הנרלות לו וזה עיקר הכוונה להמשיך כח כדי שבכח ההוא יעלו האותיות למעלה ויתהוו במקו' רומו של עולם

וימהרו בקשתו : **אמנם** ראוי לדעת כי לא תשתוה כוונת הזכרת הכינויים לכוונת הזכרת השמות שאינם נמחקים וכוונת הזכרת השמות לכוונת הזכרת ההויות עם היות שצריך לעולם שתהיה כוונתו כוללות אל ההויות כנזכר · והענין כי כאשר יזכיר האדם ההויה ראוי שיכוין בה אל עצם כללות הספירה ואל הרוחניות הפנימי הנעשה לבוש אל העצם המתפשט מא"ם וכאשר נזכי' שם משאר השמות שאינן נמחקים ראוי שנכוין אל הספירה פרטית מן הי"ם אשר יהיו היכלות לעצם הספירות הפנימיות שהן ההויות הנזכר ולפעמים אף בשם בן ד' ראוי שיכוין בו אל ספי' פרטית כי אעפ"י שרומז לכללות עצם הפנימי יהיה בו התעוררות פרטי לספי' פרטי' לפי ענינו ומקומו ודע כי כאשר נזכיר שם משמות שאינן נמחקין צריכים אנו לכוין בכלל הספירה ההיא הנרמזת בו מבלי פנות אל בחינה מבחינותיה ואעפ"י שיהיה לנו פירוש איך יהיו כלולות בו כל המדות וכמה בחינות אחרות אבל מ"מ צריך שנכווין שהספיר' הפרטית ההיא כלולה מי' ומתיחדת בכל הי"ם האחרות ע"י היות כל א' מהם כלולה מכולם וע"י צנורות נעשים מפנים דומים ובחינות שוות כי ע"י כן יהיה קשור ויחוד הספי' כאשר נתבאר בשאר הצנורות ומדות הספי' וכאשר נזכיר כנוי מהכינויים צריך שנכוין בבחינה הפרטית מהבחינה שבכל ספי' וספי' לפי מה שיהיה הכינוי לפי מקומו וענינו וצריך שנדע הכינוי ההוא לאיזה בחינה וענין ואופן מבחי' הספי' ההיא הנרצית אליו הוא רומז וע"ז לא יקשה בפל מלות הרומזות כלם במדה א' כי מה שרומז זה לא רומז זה ולכל א' מקום ומציאות וכח וסגולה מיוחדת לו בפני עצמו ולכן ראוי שנכוין בכל דבר לפי יחסו וערכו וכל זה בערך פרטי המעלות :

**אמנם** בכלל התפלה צריך שנכוין שהקול בת"ת שדבו' במלכות שהם יהיו בידו"ד אד"כי ויכוין שיהיו מתיחדים יחד קול בדיבור אל שם יאהדונ"הי שהוא רומז אל יחוד שניהם ועוד יכוין כי הקול והדיבור כלולים מאש ומים ואויר שע"י יהיה היחוד כנודע שהקול יוצא מורכב מאש ומים ואויר ויכוין שיהיו רומזים לכללות גג"ת שע"י שלשתן יהיה היחוד נגמר · עוד ראוי שיכוין בכל תפלה ותפלה למדה השולטת בזמנה לפי חלוק וחלוף העתים אם שחרית או ערבית או מנחה ובבחינת אותה המדה תהיה כל כוונתינו לפי ענינו לשעתו : עוד ראוי שיכוין בכל שם משמות שם בן ד' אל שם י"ב שנתבאר בשער פרטי השמות · עוד צריך אני להודיע שלא ישתומם המבין דברי התפלות והיחודים והקדושות הרומזו' על הספירות עניינים כפול ומכופל כמה וכמה פעמים בלי ערך ושיעור ומספ' מה הם משמשות כבר נתבא' דבר זה בפרדם בשער הכינויים בפ"א וז"ל · לכאורה ישתומם המשכיל בראותו לי' ספירות כנויים שונים עד אין מספר אם בכתובים ר"ל בפסוקים אם בדברי רז"ל עד שמפני זה כתב ר' משה דיליא"ון בהקדמת ס' השם כי טעם רבוי הכינויים הוא שהחכמים כוונו להסתיר החכמה הזאת וכל א' העלה לה שמות לעצמו להכחיד החכמה תחת לשון · הן אלה קצת דרכיו ואנחנו לא כן נראה ח"ו · אבל עוד נוסיף ונשאל כי נמצא בעניך המשכן כמה פעמים נרמזת הספי' שהרי המשכן עצמו היא השכינה י' יריעות ע"ם שוב היריעה של הקלעים הנקרא בלשון התורה חצר היא השכינה · בהיכל הפנימי היא השכינה א' מן הכרובים שכינה א' מן הלוחות שכינה · הארון שכינה השלחן

שכינה

כוונה המבואר בכוונה המזבח החיצון בכוונה לבונה בכוונה החדני בכוונה • ועתה מה הענין הזה וכי לא יספיק לנו בדמז"ן מהדברים על הכוונה ולא כל חלו הענייניס • ועוד כמה לחריס כמו הלחם על השלחן שהוא ג"כ כוונה וגר על המנורה שהיא ג"כ כוונה וכמה ענייניס אולתש • אלא ודאי לחתת הענין הוא כי אין ענין הספירות עצם ח' כלתי מתבחן על בחינות שונות עד שיקרא בשם ח' לבד • לחנם הספי' יבחנו על כמה בחינות ואל כמה ענייניס וכמה מציאיות ולכל בחינה ובחינה שם וכמי • ומה שיורה הכתוב הזה לא יורה הכתוב הזה ועתה אם היות שכבר קדם לנו הענין הזה בשערים הקודמים כמו שער הציורות ושער המציאיות ואולתם על"ז לא נאריך ידינו מלעסוק בו די לנו לדרוך להשביל הדרוש הזה היטב • והענין הזה נמשל במלכות ומשם נקיש על שאר הספירות • הנה נתבאר בשער מהות והנהג' היות הספירות כח שוה לכל דבר ותמורתו והנה לפ"ז תשתנה המדה מבחינה לבחינה לפי מציאות קבלתה מהספירות העליונות לפעול ברצון המשליל ועתה כאשר נבחין שהמלכות מקבלת מיסוד הרי כאן לפחות בי' בחי' על המלכות מקבלת מ' על היסוד המשפיע • כיצד היסוד ישפיע עליה מאי מה שהוא מקבל מהת"ת הרי שניס הן ישפיע מה שמקבל מנצח הרי ב' כי המלכות משתכה לפי שפע הנשפע והמשפיע ג"כ וכן שם ישפיע לה משסד • וע"ל זו לשאר הספירות • ועם היות שאנו אומרים תשתנה אין הכוונה שנוי ממש אלא הבחינה היא זה לעולם קיימת אלא הכוונה יהיר בבחינה ההיא וכן תבחן בי' בחינות על כל ספי' וספירה ולפעמים תהיה הבחינה בענין אחר כי תבחן בבחינה זו בעת שתקבל מהת"ת בהיותו מקבל מהגבורה והת"ת ישפיע לה משד אז יבחן בבחי' שהת"ת מקבל מהחסד וישפיע משד כי אינם שוות בחי' אלא ודאי ולכל ח' מהם כנוי לעצמו וזה הטעם שהסכימו חכמי ישראל שאין למו כוונה מפני פלריך המתפלל להיות בקי בענין הכיוונים לומר בחי' זו שוה אל בחי' זו ותקרא בשם זה וע"ז זה ישפיע דרך הבחי' השוות ויקובל התפלה ועבדיו שאין למו ידיעה בעניינים אלה נאמר שאין להו מכוונים • וזהו ענין שנוי מבחינות בכל מדה ומדה ולכל כנוי לכנוי בחינה מיורה אלא מה שלא יורה חבירו ומציאות זולת מציאות חבירו והקדמה זו מתבארת מכמה מקומות מתוך דברי הרשב"י ע"ה עכ"ל • עוד הכני מודיע ענין קרוב לזה מה שאומר בתיקונים כי הברכות ב"אי אכ"ה תעפ"י שהם מלות שוות לא יחשוו בפירושם • למשל בח"י דגלותא לו פי' וענין אחר ממה שמתבאר בברכות אחרות והעד על זה הכריעות משל"כ בשאר הברכות :

**וגדולה** מזה נתבאר לי מפי סופרים ומפי ספרים ובפרט מחכמת האר"י ז"ל כי לפי בענין אחד עלמו משתכה הכוונה לפי הזמן כי חילוק יש בין הכוונה ביומי דחול ליומי דשבתא • לכן במועדי ה' הכוונה ממשך לפי הזמן הלה • וכן ביומי ממחה או בהיפוכו או ביומי דדיל כגון ר"ה ויו"כ וכיוצא בהם • ואני העני הפושט יד לפניס ולפני ולפניס • ולכתוב סודות התפלה אל יעלה במחשבה כי ירדתי בעומק כל סתרי המלות וסודן כי זה היה מיס שאין להם סוף וקצה ידי כי אדוכה מחרץ מדה • אך טעמתי בקלה המעה מלוף דבש כפי מעט שכלי יטעם חכם ויוסף לקח :

**ולשלימת** מלאכת הקודש יתבארו ליזה עניניס על פי פסוקן המפיחין לילי התעוררות ולקטן כפי מה שמלאתי לחת הבה ולחת הבה עם תוספות מעט וזהו עבודת הקודש. ומה שפירשתי ע"ד עומק הסוד הוא קודש קדשים. למכס בכולם ללמוד לשוני לדבר בקלרה כדי שיהיה הכל בזכרון שמור. תקון במחשבה שהורה. זה הלאי. יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי:

**דרך** כלל ענין הברכות כתב האלהי מהרמ"ק סם תפלה למשה. וז"ל להיות כי פעולת דברים הנשמעים כולם להם מבוא ורמז בדברים הרוחניים ופלימות' הוא בהחזק הפעולה הנשמעי' ברוחניי' כדי שיתעורר הסוכם הנעלם הרוחניי ע"י הענף התלוי הנשמעי לכן הוקרך לכל כל פעולה גשמיית יתלוה לליה דבר נעלם ורוחני. וזהו ענין הברכה על מעשה המלוה כי אם המעשה הנשמע יתלוה לליו הרוחני שהוא הדבור והכל פה ולמעלה מזה עוד המחשבה לדיבור הזוה ג' מדריגות בדבר זה. הא' המעשה. הב' הדיבור. הג' המחשבה. וזה לך מזה וזה מזה. וסודם כי מעשה המלוה הנשמעית יעלה עמיל' במקום העשיה לבדו ועליו נאמר ששת ימים תעבוד ועשית וזהו בסוד העשיה שהוא במקום שבו מקבלים הנפשות אחר ממותם שברם והוא לבוש יתהוה ממעשה המלוה מגשמיות הפעולה בעשלה ובזה טוב שכרו הגוף העושה מלך העשיה בעה"ז בפירות והקרן קיימת לו לעה"ב וזהו לך הנפש שהוא מלך העשיה *ולכן שכרה בע"ה ר"ל במקום העשיה כלפי' סם הפרדם ענין הנפש בעשיה אחר המטירה. והדבור שהוא דק יותר והוא הבל הפה הוא במקום היצירה שסם ממותות הרוחות והמקולות והדיבורים נעשה להם לבוש והיינו חלוקה דרבנן בע"ז מקו' מכוחת הרוחות. והמחשבה שהיא דקה ביותר והוא חלק הכלי מורכב על הדיבור והמעשה כעם' לבוש לנשמות במקום הבריאה שסם תשובת הנשמות אחר פטירתן מן הגוף ולהיות כי ג' חלקים חלו הם חלקי הגוף כי זה כל האדם לכן כיוונו רז"ל לתפי כנסת הגדולה בכל מעשה המלות לתקן ברכות כדי שע"י הברכה יכוון האדם מחשבותיו אל שרשו ויפכל למעלה ויזכה אל תיקון ג' חלקים אלו הנזכרים. וכן בענין התפלות שסם דיבור ומחשבה תקנו שיתלוה לליו מעשה בענין הציצית והתפילין כאשר כתבתי שם ד"ל

*ויש בפרטי המלות שתקנו בהם רז"ל להכלים שעליהם נג' חלקים אלו כאשר יתבאר שם ד"ל ולכן בעניני פעולות הנשמיות נטילת ידים וכיוצא בהם תקנו רז"ל ברכה כדי שע"י הפעולה תהיה תזכה הרוח והנשמה. עוד תקנו בכל פעולות הנשמיות שיעשה האל שיתן תוקף לקיומו

הג"ה

ולענייני ברכת ההנין יראוי האדם להתעורר שיהיה ע"כ בפעולה המיוחדת שרך ממה שהיינו שלא יהיה לו יתרון לו אחר הפלות בעולם הזה רק שיהיה לו שכר בלבד תמות הגוף ולכל נפש שיש לו שכר הפלות ממה לו לאדם נופש ולהבריאתו לשיהיו חזק לעבודת הבורא לאהבתו עניני הנפש ויוכח הברכה והמחשבה יעורר רוחו ונפשו לכל מה שיוכל לעתוק והוא מוועלי בשר ושפכי יין קף כשיעבוך לא יפעל מאחר שאין ככוה לקדושה להפעולה עניני ע"כ יראה האל' את עניו שיתבר לו:

מעם והדיבור מוכב עליהם וכן כפף על הדיבור ולכן צריך כוונה עם הדבור והרי שלמדנו מתוכה דיבור מעשה עכ"ל. וכה יתבוננ כל המתפלל וברכות ובקשות שלהם בהם מעשה לכל מעשה הנעשית התחתונ בכפף והברכ' בדבור ומחשבה מוכב עליה ע"כ הנ"ה:

לקונו יורה זה על הפעולה הגשמיות נעשה רוחניות כי בקומו ממטתו בעלות מחשבתו לומר מי לנו ומשבח לקוני מלכי מלכי המלכים הקב"ה ע"י הברכ' ההיה ונמלא זוכה לעלמו ומזכה לכל הרוח והנשמ' ואחר שהרוח והנשמה לקחו שפר טוב בעמל הגשמי ממילא נמשך חלק לכל קנסם וזה ענין גדול מולל בכל הברכות בזולת טעם שיתבאר פרטי בכל ברכה וברכה. ויש מזה חלק גדול מתבאר בזוהר. והנה כגד ג' דברים הללו תרז"ל ד' לכלו את הפסח ה' לכלו לפס פסח והד' לכלו לפס לחילה נסמ על ה' כאמר לדיק לוכל ונו'. ועל הד' נאמר ודעו רשעים ונו'. הורו בזה כי אחר שהכילה בשר פסח הוא פעולה גשמיות היה כשכבת הכל אחר הכוונה שם ישמוך האדם בכוונתו שעוד רוחניות ממקו' הקודש בחומר שלוכל להוות לפס פסח לפי מה שעלידוה הבורה ברי הפעולה תהיה ע"י ההשבה העליונה נעשית עליונות לנפש וזהו לעובד נפשו הכוונה להשביע נפשו מהממות שהיה תאבה לפעול ושם ילה להיפך שהוא מלך בחשרון והקליפה כנודע. וזהו סוד והטעם שהזהיר בחומר בכל דרכיך דעהו והוא ישר אורחותיך ירמה כי יהיה פעולת האדם בכל דרכיו בגשמיות לשעת להקדוש ב"ה ולהדבק בו. הוא ישר אורחותיך מה שפס אורחותיך הגשמיות יקבל אותם כאלו הם ישר ומעשה המלוה: ודענה בענין הברכה שמה מעיד עליה שפי' המשכה והכוונה שהיא המשכה רוחניות ושפע מלמעלה מרוש המדרגו' עד המלכות שהיא הברייה שבה קיבון השפע והיא נקראת נכסת ישראל שהיא כוללת ומחשפת כל שפע ישראל תפארת ונח"ב משם ממשך אל התחתוני' ולא תוייבנו להמשיך אלא זה והיא הנותנת טרף לביתה ושק לנערותי' כדרכה והנה אותה הברכה תהיה פועלת למעלה וימשיך השפע במלכות כאשר תהיה רחויה ר"ל עלה תהיה לבעלה והטע' לזה כאשר תהיה אותה ברכה על מנוה או פעולה מהפעולות הנה אותה פעולה הוא כלי ולבי שבו יפתח ממי השפע ממעייני הישועה ואחר שים כלי שהוא המלכות שבו מתקבל הברכה הנשפעת לכן לין לאותה ברכה לבעלה פי' לין אותו זרע נזרע לבעלה להיותו על החיטוים ח"ו אלא המלכות מתקרבת שהיא הכפס במקום הפעולה היתה ומקבל השפע והזרע נזרע בשבן המליאה לבל כאשר ח"ו הברכה לבטל' לין פעולה ולין כפס מתקבל הברכה והשפע נשפעת למיטוי והייטו לבעלה ח"ו כל' ח זרע לבעלה וע"ז נאמר לה תפתח את פס ה' לקוף לפוח ופי' לקליפה שהיא פוח. וכמו שהוא גדול מעל המברך כך גדול עונש המברך לבעל' וכפ' תיקנו שיאמר מי שמזקה ברכה מפיו לבעלה בשכמ"ו והייטו המלכות ותקוניה כאשר יתבאר במקומו וירלה להזמינה ולכוונה שם כדי שתקבל השפע ההוה והמיטוי יסתלקו משם כי זה סוד בשכמ"ו כדפי' רז"ל שאמרו יעקב אבינו ע"ה כשברכה שלין פיסול בחטתו והקליפה היתה מסתלק' משם ועניו שומרים ברוך יתה ה' למהי חוקיך הוא תיקון לחרוניים כשלה הכיר מלקי' מלך העולם ויהיה כאומר פסוק וכוון הוא ודברו הוא במי שבירך ברכה שלימה שפי' בירוש שיאמר בשכמ"ו עכ"ל דברי מי חכם ון: עוד כלל גדול בענין סדר הברכות והקדמות והשבחות והזמירות וק"ש וברכותיה ותפלה מעומד ונפילת חפים ואשרי ולמנצח וסדר קדוש וכו' עד שלשו

לצבא כגון לך לריק אמו לאומרי דרך כלל על מה הוטבעו כפי מה שמלאתי בדברי קדוש מדברי האלקי האר"י ז"ל מה שהעתיקו תלמידיו וז"ל בענין סדר התפלה כבר ביארנו מן הברכות עד ברוך שאמר עולי העשיה * ומשם עד יוצר * עולם היצירה * ומשם עד העמידה עולם הבריאה * ומהעמידה עד קדיש שקודם תחנון * ומתחנון עד תפל' לדוד עולם הבריאה ומשם עד קוה אל ה' הן קדוש עולם היצירה * והשאר עולם העשיי' עד עלינו לשבח * והענין הוא כי תחלה אמו מעלי' העולמות מלמטה למעלה ומדבקים עולם תחתון בעולם שלמעלה ממנו עד שמגיעין * לכולם קדושים יחד בעת העמידה כלם בתפילות ואז נעשה הזיווג * ואזי למי לריך לפסיק ח"ו בתפילתי דעלמא ואפי' בדברי תורה ולמה לא יזהר כל אח' ואח' בכוונת תפלתו בב"ה שלא יפסיק כלל אפי' מחשבתו לריך שיהיה נקיה בלי עירבוב ועיכוב * כ"ש בדברים בעלים * ואח"כ לריך לקבל עפש מן אותו הזיווג ואז אמו אומרים מן חצרי עד תפלה לדוד להזכיר עפש מתפילתו, אל הברייה ולא להוריד עולם הבריאה, עלמו למטה במקומו וכן הכווכה בשאר העולמות עד עלינו לשבח אך בעלינו לשבח הם יורדים כל העולם למקומו כמו שנכתוב בע"ה * ואחכ"ם בתחילת מן הברכות עד ברוך שאמר תכוין תדיר בשם ב"ן שהוא בעולם העשיה ויוצא מן אות ה' אחרונה שבשם שהיה בעשיה וזה השם הוא בחמת העשיה העולה למעלה ביצירה גם תכוין בשם ס"ג אל אל"י שיש בעשיה ובהגיע לברוך שאמר עד יוצר תכוין אל בחמת עולם היצירה הוא שם מ"ה * גם תכוין בשם אל הוי"ה שביצירה ובהגיע ליוצר עד העמידה תכוין לבחמת הבריאה והוא שם ס"ג * גם תכוין בשם אל שדי שבבריאה * ואחרי אומרך אלהי נפשי תפתח שהוא סוד היכל קודש הקדשים דבריאה תכוין אל ש ס ע"ב דיודין סיוגין מיו"ד של השם וכן ע"ז הדרך תכוין בג' העולמות האלו כסדרן לאחר העמידה עד אחר עלינו לשבח * ואחכ"ם לא תכוין כל ג' בפנו עצמו כי עיקר הכווכה היא לכוין לשלב ולכלול עולם בעולם * ולכך בהגיעך לברוך שאמר תכוין אל אות אחרונה שבשם ושם ס"ג אל אל"י כי ותעלם ותחברם עם אות ו' של השם ושם מ"ה ושם ס"ג ידו"ד * וכן בהגיעך אל יוצר תכוין להעלו' את הה' תתאה דבקה עם הו' ואות ו' דבקה עם אות ה' עילאה שבבריאה, וכן שם ב"ן תחברהו לשם מ"ה ושם מ"ה עם ס"ג שבבריאה * ובהגיעך אל העמידה תכוין כל הד' כוללים זה בזה ממטה למעלה ע"ד הכ"ל * אחכ"ם בירידה שם העולמו' ממעלה למט' עד עלינו לשבח בתופן כי בהגיעך אל קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וגו' תכוין אל כל הד' עולמות מלמעלה למטה:

כדך עליית התפלות בחול תחלת הכל הוא לתקן ד' עולמות אבי"ע ע"י מעשה והווגת תקון זה הוא לתקן במקומם עלמן לעשות שלא יתדבקו עתה ביום ויתחזו

הג"ה זאת לתי תקון נוסח ספרדיים אחכם לתי מנהג אשכנזים כ"ל ויכון אחרי עולם הבריאה וכל לשון שלפי הקבוצה עם התרגום על לעלתי עלמיך עולם היצירה * אח"כ אחר הקסוקי' עד עלינו עולם העשיה אחכם מנהג ספרדיי' אתר דבריהם ובפרט שלומרים קדיש על כל עטיעלינו ע"כ הג"ה:

הג"ה ועתתי בקונטר' ההלך"א ז"ל דע כי בכל תפלותינו לין לנו מעולי' עולם העשי' יצירה בריאה על התפילות לכוללן שם אם לא בשחל בחימות הנפשות והחומות ובפשות שבעולמות אלו שם עולים עם השכינה שבל כללות העולמות אחים עולי' עד בירתך המשיח בע"ה כי לו יתעלו העולמות עמהן לבל עתה לא יש עליה אלא הכללות אלא אחרי הכפשות לבדן עם המלכות:

ויתחזו בהם הקליפות אחר סביבותם כמו בלילה. תחילה נוטל ידיו שחרית וע"י זה
יבוין כי הקליפות של ג' מחרוזות של עשיה נפרדים מסם סוד התיקוניות. וח"כ יפנה
ובזה נתקנו ג' מחרוזות דעשיה הפנימיות שלהם כי הלה דעשיה חפי' בפנימיותיה יש
לחזיה בקליפות כמוהע ומתערבים טוב ורע. וכן ביצירה כמו שנתבאר ולכן סוד יפנה
הוא הוצאות הקליפות מן הפנימיות. ומחמם כבר ידעת כי לעולם יש סוד אור פנימי
ומקיף והנה בלילה הפתיים שהם יפנה ויטול ידיו הנה נתקנו פנימיות ומיוחדות הג'
מחרוזות דעשיה בסוד אור פנימיות שבשני חלקים הלו. ומחמם אור מקיף שבכל ג' מהם הוא
נתקן ע"י הברכות שהמו מברכין על נטילת ידים ואחר יגר כי הלה הברכות הם הכל
הפה לאחר לעולם הוא סוד אור מקיף כמבואר והרי נתקן ג' מחרוזות דעשיה במקומם
ע"י שני מעשים הלו. וח"כ הנו מסיימין עלית קטן ועלית גדול והם ב' תיקוניס של ג'
מחרוזות דיצירה כי לעולם סוד עלית הוא ביצירה במטעה"ן אחר מתלבש בעלית
ומחמם עלית קטן כנגד הפנימיות ההפך
המוהגי, ללבוש עלית קטן למעל' מהלבושי'
והעלי' הגדול כנגד חיצוניות וע"כ נלבש
אותו על כל המלבושי' ומחמם הפנימיות
של היצירה הינו פנימיות גמור כמו העשי'
שהוא בתוך הגוף כי אין לחזיה קליפה
ביצירה כמו בעשיה וע"י ברכותיה נתקן
אור המקיף שלה. והנה בהיותינו בעולם
העשיה לא נתקנו רק ג'. לך עתה אחר
אחר נתקנו ג' מחרוזות דיצירה ממילא
נתקנו כל העשר דעשיה אחר למטה מהם
ממ"ל יוכלו הם להתקן אחי' בסו' הפנימיו'

הג"ה
כ"ל דהנה לא מיירי הלה בסדות ק"ש ותפלה שחלבש
בעלית גדול ומתקנין ד' יחולות אבי"ע וכיון שמפרש
לה יהיה העלית קטן בפנים ולא יראה מוחה. אבל
לאחר גמר התפלות בהסרת העלית הגדול. הו אלברכת
יקרי' מזות ורחית' לוחצי וזכרתם וגו' בציצית על עלית
קטן: כי תעמ רחי' הציצית בראש על כל הויס.
והתרתי בזה בספ"ח ד"ל שלי בחסב' חולין בדיני ציצית
לחכם פתעל ע"ל דברי הרב מהרוין לחיירי מכל הין יהי'
העלית הקטן חכום'. ע"כ התחלתי לביאור בדיוקי כך
להיות העלית קטן עם ציציותיו מכוסה בפני' רק לחי
עושה ב' ציציות הרלמבוסים לחוכי' ואחר מציעור ואח
שהוא יותר מציעור, לחי מלת אחרן לבגד לרחות אות'
ולזכור בחמת ה' עכ"ל:

רק בחיצוניות לבד נמצא כי עתה נתקנו ג' מחרוזות דיצירה פנימיות וחיצוניות ז' עליונו'
דעשי' בחיצוניות לבד וג' מחרוזות דעשיה בחיצוניות ופנימיות. וח"כ הנו מסיימין
תפלה של יד בכנד ג' מחרוזות דבריאה והברכה שלה בנגד אור מקיף כנ"ל לך כאן אין
צורך לתיקון שני לתקן הפנימיות כי בבריאה אין צורך לתקן רק בחיצוניו' כי אין לקליפה
לחזיה בפנימיות ומכ"ש בפנימיות דאילות. והנה עתה ביון שנתקנו ג' מחרוזות
דבריאה מכ"ש שנתקנה חיצוניות ז' עליונות דיצירה ופנימיות וחיצוניות ז' עליונות
דעשיה וג' מחרוזות דיצירה. וח"כ הנו מסיימין תפלה של רחץ בנגד האילות ובזה
נתקנו חיצוניות האילות ג' מחרוזות שבו ואין כאן ברכה לפי שאין בנו כח לתקן אור
המקיף ע"י מעשינו וממילא נעשה. לך סברת חכמי חלבבנו יש כח על זה בידינו ולכן
מברכין גם על של רחץ. והנה פנימיות האילות אין צורך לתקנו גם פנימיות הבריאה
אין צורך לתקנו והנה אחר שנתקנו ג' מחרוזות דאילות כ"ש שנתקנו ז' דבריאה
חיצוניות שבה וגם פנימיות ז' עליונות דיצירה הרי עתה נתקנו י' דעשיה פנימיות
וחיצוניות וי' דיצירה חיצוניות ופנימיות וי' דבריאה חיצוניות לבד כי הפנימיות אין
צורך לתקנו וג' מחרוזות דאילות החיצוניות לבד כי הפנימיות אין צורך לתקנם

ומכ"ש

ומכ"ש שאר הז' דאצילות הרי ביארנו כל סוד המעשה:

**ועתה** נתחיל בסוד הדיבור כמבואר בזוהר כי עד עתה תקננו את העולמות במקומם כדי לסלק מהם אחיזת הקליפות כדי שאח"כ ע"י תפלתינו נוכל לכלול עולם בעול' ולהעלותו למעלה והנה כוונתינו להעלות ג' ראשונות של העשיה ביצירה וכבר הודעתיך כי בכל העולמות יש חיצוניות ופנימיות והנה אנו מזככים ומאירים תחילה אל חיצוניות ג' ראשונות דעשיה כדי שיהיו במדרגת פנימיות ממש זה נעשה ע"י הברכות עד קרבן התמיד שהם מתברכין ומקבלים אור גדול כדי שיהיו במדרגת פנימיות אח"כ ע"י קרבן התמיד אנו מעלים את פנימיות ג' ראשונות דעשיה למעלה כדי שיהיו חיצוניות אל ג' אחרונות דיצירה וזהו סוד הקרבן לקרב התחתון ולהעלותו אל העליון וע"י זה עולה פנימיות ג' ראשונות דעשייה והם חיצוניות אל ג' אחרונות דיצירה. וע"י זה גם פנימיות של ג' אחרונות דיצירה מתעלה למעלה ונשא' חיצוניות של ג' אחרונות דיצירה בסוד פנימיות וג' פנימיות ראשונות דעשיה נעשית חיצוניות ג' אחרונות דיצירה ופנימיות ג' אחרונות דיצירה חיצוניות אל ג' אמצעיות דיצירה ומציאת ג' אמצעית דיצירה מסתלק בסוד חיצוניות אל ג' ראשונות ביצירה ונשארו חיצוניות ג' אמצעיות דיצירה בסוד פנימיות ג' תחתונות דיצירה חיצוניות שלהם ופנימיות ג' ראשונות דיצירה נעשי' חיצוניות אל המלכות דבריאה ונשאר החיצוניות שלהם בסוד פנימיות ואח"כ פנימיות המלכות מסתלק בסוד חיצוניות אל ג' אחרונות דבריאה כי החיצוניות של ג' תחתונות דבריאה חזרו לפנימיות כי פנימיות שלהם נתעלה בסוד חיצוניות אל ג' אמצעיות דבריאה וכן עד"ז עד שפנימיות ג' ראשונות דבריאה נעשים חיצוניות אל המלכות דאצילות ופנימיות דמלכות דאצילות לג' תחתונות דאצילות וכן על זה הדרך עד הפנימיות ג' ראשונות דנוקבא דז"א שנעשי' חיצוניות אל מלכות דז"א ופנימיות מלכות דז"א נעשה חיצוניות אל ג' אחרונות דז"א וכן עד"ז עד הפנימיות ג' ראשונות דמלכות דאבא ואמ' וכן עד"ז עד למעלה למעלה דעתיק יומין ובזה תבין מ"ש בזוהר פ' צו ע"ב כי רעותא דקרבנין סלקין עד א"ס פי' כי ע"י הקרבנות עולים ומתקשרין עולם בעולם עד א"ס ואל תאמר איך פנימיות הג' ראשונות נעשה חיצוניות אל מלכות לבדה או גם כן איך פנימיות המלכות נעשה חיצוניות אל ג' התחתונות שלמעלה ממנה כי הלא שיעור המלכות הוא לעולם בסוד נה"י שהם ג' עדרי צאן רובצים עליה והם סוד ג' הקווין שממנה נעשה המלכות להתלבש בפנימיות נה"י ולכן יש יכולת במלכות להתלבש בפנימיות נה"י גם יש בה יכולת להלבש את נה"י העליונים ממנה נמצא עתה כי יש חילוק א' מן העשיה אל פל שאר העולמות כי בעשייה שלש ראשונות שבה הם עולים עד ג' אחרונות נה"י של היצירה אך ג' ראשונות של היצירה אינן מלבישות רק אל המלכות דבריאה. וכן בשאר העולמות העליונות והטעם הוא כי עתה עד ברוך שאמר הלא הוא תיקון עשיה לבדה רק שפיון שעולות ג' ראשונות דעשיה ביצירה צריך שגם ג' תחתונות דיצירה יעלו יותר למעלה וכן בכולם ולכן כיון שאנחנו בעשיי' נשלים כל תיקון העשיי' לגמרי ויכולין להעלותו עד מקומם שהם ג' תחתונות דיצירה ממש. אך דשאר העולמות הלואי שיוכלו לעלות הג' ראשונות של עולם הא' אל המלכות שלמעלה ממנו ע"י תיקון

מעשיה. וח"כ כאחר ואמו בברוך שאמר שהוא הילירה עשתה אז יכולין לעלות ג' רחשונות הילירה בג' לחרונות דבריאה ממש וכן ביוצר שאז תיקון דבריאה אז יעלו ג' רחשונות דבריאה בג' לחרונות דילולות. גם יש שימוי לחר דעשייה מבאחר העולמות והוא כי בשחר העולמות כאחר עוליס ג' רחשונות הילירה בג' לחרונות דבריאה וכן ביוצר בשחר העולמות הכא אז עוליס ג' רחשונות בל' לחרונות המלכות של הבריאה ובשלש בג' כה"י של הבריאה ובאלו הל' עוליס ג' רחשונות הילירה וכשלים בהם לך בעשייה ואמו כן כי עוליס ג' רחשונות דעשייה בג' לחחונות כה"י הילירה לך המלכות הילירה בשחר לעשה ז' לחחונות של עשייה לעולם והטעם הוא שכל עשיה היא סוד המלכות ולכן לריך שהמלכות הילירה הדבוקה של העשיה שתהיה למטה בעשייה עלמה ולא בעולם הילירה ולכן נקשרת עם הג' לחחונות דעשייה בעולמות בעולם דעשייה ואינה נקשרת עם הג' רחשונות דעשייה לפי שאלו כבר בילירה. והנה עתה בעולם העשייה חסרים מהם ג' פנימיות ג' רחשונות שלה והנה כוונתינו להשלים עולם של עשיה ולתת בו כנגדו ממקום אחר והוא סוד אותו חיות של הקדושה אחר הוא בתוך הקליפ' ומקיא אותה ושם י"ה שמני הקטורת. ולכן אמו אומרים תכף אחר פ' התמיד קודם ויערבה לה' פעמים הקטורת לשלש חיות הקדושה של הקליפה דעשיה שהם עשתי עשרה יריעות עזים ואמו משלקים אות' ע"י י"ה שמני הקטורת. ואז אחר אחר תקנתו זה ושלקתו אותה הקדושה משם. ואתכם עדיין לא נתקנה מקום שתחול שם אותו חיות הקדושה הנזכר. ולכן אמו מריכין תחילה להתחיל מראש העשיה ואמו מתחלקים את המלכות הילירה שבאחרה בעשייה לג' הלקים ושם פנימיות ואילוניות. ואז אמו מעלים את האילוניות ג' רחשונות דעשיה הנאחרים בעשייה ושם אמו מלבשים של פנימיות ג' אמצעיות דעשיה ושם מלבשים אותה ונעשו אילוניות אליה ע"כ. ועוד האריך שם בחלוק גם בפרטי הברכו' והזמירות וק"ש וברכותיה והתפלה איך שמשורר שם כל ג' מהעולמות הנ"ל והאריך בחלוק ויתבאר קלת מזה לקמן:

מצאתי



כי עמך מקור חיים באורך נראה אור




ברוך שם כבוד ליש ועת דקו
מלכותו לעולם ועד יתי יהוה

**ואני** ברב חסדך אבא ביתך אשתחוה אל היכל קדשך
ביראתך:

**מה** טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל: יי אהבתי מעון
ביתך

**זה לשון תולעת יעקב** ואמר שהניח תפילין והוא מוכתר בשכינ' יפס פעמיו דרך בית הכנסת במרומה כעניין שנא' ובדעה נרדפה לדעת את ה'. כי בהלוך בתי כנסיות ובתי מדרשות מעורר והולך הרחמי' מסבה לסבה. ובכניסתו ימלוך בחצות ע"ה מתקני התפלו' ויקריס זכות שתהיה תפלתו רצויה ויאמר:

**ואני** ברוב חסדך והוא חסד לאברהם. תשתחוה אל היכל קדשך בי' רחתך זה פתח יפתח:

**מה** טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל יאריך ימים שנה עכ"ל:

**ובקונטרים** האריי"ז מלמדנו זו"ל הנכנס לב"ה ימלך בתפלתו ויאמר פסוק ואני ברוב חסדך אבוא ביתך דלת אשתחוה אל היכל קדשך בירתך דלת יפתח. ואפשר דלת אהבר יעקב הכה בדלתיהת בזוהר ויקרא לפי שהוא תיקון תפלת ערבית שהיה אלף רשות. ובמקום אחר בזוהר בי' ברוב חסדך אבוא ביתך אשתחוה אל היכל קדשך דלת יפתח. בירתך דלת יעקב שאמר מה טורח המקום הזה ודוק שאפי' בדרכים הזאת הבטי' לא יחד פעולה ליעקב מטעמת דאמרן: **עוד** כתב ואני ז' אעיר. אני מוקדיה. ברוב חסדך דלת אריך כו'. אבוא ביתך הוא בכניסת הפתח ונשמתו לתוך הבית העליון בסוד מיין מוקדין לסכיכה אתתייחד. אשתחוה אל היכל. סכיכה היכל אל הקודש שהוא זעיר ודייק קדשך סכיכה בחימת עילאה. היכל לזעיר לכליל בחצות שהוא הקודש העליון. בירתך הוא הדעת המזווג. ויאמר מה טובו אהליך יעקב. וימין מה לסכיכה. טובו לסוסדין. אהליך יהודה למעלה בזכות יעקב דלמטה. ובסתין יחוד קורין משכנות שהמה ממוסכנין עמנו ואין לנו להם מתקיימים אלא בדקדק ישראל לעשות עכ"ל: **ואת** זה מצאתי בספר כתיבת יד ודע כי סוד ואני רומז לזעיר ונוקביה.

**כרו"ב** הס עשר אהי"ה כמנין ברוב: חסדך נתפלל שיפרסמך ימין שהוא חסד ולא מצד שמאל שהוא גבורה אלא במיתוק הימין ואני אמתק ג"כ מצדי ואמשיך אמתתיתי מכתר עד מלכות כל סוד החסד וזהו אשתחוה כמנין י"פ חסד וכל אלו למלכות שנקראת היכל וזהו אל היכל קדשך וגו'. ודע כי ר"ת של פסוק זה עד היכל עולה כ"ו כנגד שם הוי"ה והיכל הוא סוד לחני כרי שרמז כאן סוד הזיווג שמות יחד. ועוד כי בזה הפסוקים כו' תיבות לרמז לכל הבנין מכתר עד המלכות. והוא מלמטה למעלה שמתחיל מאלף שהיא א של אהבתו שהוא"ו היא שימום ומסיים בך שהוא כתר. ויש בזה הפסוק מ"ה אותיות כנגד הפרצת ידו"ד במילואו יו"ד ה"א וא"ו ה"א עולה מ"ה כמלא שרמז בו כל סוד ו' ספירות. ואחר כך אומר אחריו. מה טובו ממקום שסיים במה שם שמתחיל משם מ"ה ו"ק כי מלת מה בזה הפסוק רומז למלכות שנקרא מה שנא' מה לעיניך ומה אדמה לך וגו'. טובו רמז ליסוד אהליך לתפארת ומלכות יחד דרך כלל. ואח"כ בפרט ואומר יעקב למלכות מלשון עוקבא: משכנותיך ישראל לתפארת ויש בזה הפסוק שם תיבות כנגד שם הקוות וכנגד שם מ"ה שכלול משמם. וגם בראיך שיכוון במחשבתו **מזרח מערב צפון דרום מעלה ומטה** שרומזי' לכל הבנין עוד יש בזה הפסוק ל"ח אותיות רומז

בֵּיתֶךָ וּמְקוֹם מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ: וַאֲנִי אֶשְׁתַּחֲוֶה וְאֶכְרָעָה אֶבְרְכָה
לִפְנֵי יְיָ עֹשִׂי: וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ יְיָ עֵת רָצוֹן אֱלֹהִים בְּרָב חַסְדֶּךָ
עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ:

## יגדל

לחסד אל אחד זה יהיה הכוונה בסס מ"ב והוא כך כי בכל יום ויום ובכל תפלת שחרית מנחה וערבית יכוין בכוונת בית הכנסת לפסח ראשון שלו שהוא אבגיתץ שהוא בית שהיסס פהלך בדגם כמנין אב"גית"ץ וכוונת זה הסס הוא שהוא הלב י"ג מדות ת"ץ תורה לפוכה"
זהו סודו והמשכיל יבין" עוד דע כי בריך יום ראשון לכלול כל שאר אותיות סס זה בת"
שהיה ראשונה" וביום הב' יכלול כל האותיות עמהם כאות שני שהיה ב' וביום ג' באות
ג' וכן ע"ז הדרך עד יום הששי מלבד כוונה אחרת שיש בשאר הימות כי זהו בסס הא' בכל
הכנסת ד"ה ובכל יום כמו שאמרנו בכללי האותיות" לבד שאר הימות ביום
השני" יכוין בג' תפלות שחרית מנחה וערבית בסס קרע שמן וביום ג' נגד יבש וסול
נגד כל עמך חטאה נפלאות: ביום ד' בטר צתג וסול וקיית בג"ן ורעוב בסול התתייה"
ביום ה' חקב טגע וסול חצ"ק בסדול וימיני תחזקני: בע"ן ענעמן" ביום ו' יגל פזקוסולו
פ"ז קדוש"ה" הרי לך כל בסת ימי המעשה" יום הז' שקוצית וסודו רה"י עכ"ל:

**וז"ל תורת חיים** ופריך ביכורין בחמיר הפסוק כמו שפירשו בפ' בראשית בהכנסת
לבית הכנסת בסיוע ג' התנות דהיינו ואתי ברוב חסדך אברהם שהוא חיים החסד" אחת
ביתך תשתחוה אל היכל קדשך בנגד יצחק מפני שהיה קדם עולה תמימה" בירושלתך בנגד
יעקב שאמר מה נורא ולפי הפסוק תקנו ז"ל בהכנסת ד"ה כדי להמשיך עליו מור" ושלח יקל
רחמו בהיותו עומד בב"ה וזה פי' ואתי ברוב חסדך יחסוד החדש היות ב"ה בית המלך ומלך
ב"ו לך כל עבדיו זוכים לפנות כי הם המולכי' חן בעיניו והרחיבו לשמושו ק"ו לבן
החדש לפני מ"ה הקב"ה שזוכה לעמוד במקום שכיתתו חע"פ שהיו הגון ורחוי" וזהו ואתי
ברוב חסדך בלומר חסד גדול עשית עמדי שהביא אותם הכנסיס לביתך בלומר
מקום שכיתתך" וזה ישמיעך על החדש ירחה כשיחסוד בבית הכנסת הוא בית המלך שהוא
ער סס והוא בת' ועתה סוף הפסוק כך פירושו תשתחוה בלומר כיון שזכיתי להיות מרוחי
פני המלך חע"פ שאיני כדאי ולא ברוב חסדך בשתשתחוה אל היכל קדשך שהו' מקום המקודש
יותר ממקום חצר המלך ממש עומד סס ואני משתחוה סס להתפלל לפניך" הברך
הוא שיהיה בירושלתך כי הכנסת לפני מלך ב"ו לשתול ממנו שלילה כמה הוא בחורה ופחל
לפניו ק"ו לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה וכן רחוי שיחסוד בסס ויהי לנגד עיניו שלא
יחרוב בחלוניו ולא יקילו רחמו שם בחור" תהיה עמידתו בתפלתו מבוהו ועד לפתו עכ"ל:

הג"ה

ובתקו' לחלי בקונט' הלח"י ומלחתי בתוב בזה הלשון בהכנסת בית הכנסת קול' שתכנסם תפלה חיצון ותכנון לבנם בחורה ולא תבכם בעתיד פתחו' והא בהלך בדגם פי' בהרגשה ובהרעלה" גם תכוין בסס תגבי"ת" ואחור בסוק ואתי ברוב חסדך וכו' ותכוין כי רוב חסדך הוא סס תגבי"ת שהוא בחסד וזה בסוק אחר תחזק ואמץ בסוק זה ובו בבית לבקר' בהלך בדגם כי בדגם עם התלה עולה יפר עכ"ל:

יש מהגין לומר זה בבואם לבית הכנסת

**ובהב מהרמיק מנהג יפה הוא**

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתְּחֹנֵן לִקְרִימִי וּשְׁבִי בֵּית הַכְּנֶסֶת

יגדל אֱלֹהִים חַי וְיִשְׁתַּבַּח נְמְצָא וְאֵין עֵת אֶל מְצִיאוּתוֹ :
אֶחָד וְאֵין יָחִיד כְּיִחוּדוֹ נֶעְלָם וְגַם אֵין סוֹף לְאַחֲדוּתוֹ:
אֵין לוֹ דְּמוּת הַגּוּף וְאֵינוֹ גוּף . לֹא נַעֲרוֹךְ אֲלָיו קְדֻשָּׁתוֹ :
קדמון

אמת ואמונה עיקרי הדת הם שלשה עשר זכרם הרב ר"מ בן מיימוני ז"ל במסכת
בפ' חלק והם מציאות הש"י . ויחודו . והרחקת הגשמות . ושהוא
קדמון . ושהוא לעבדו ולא לזולתו . והנבואה (נביאי האמת והצדק) . ונבואת משה
רבינו ע"ה . ותורה מן השמים . ושלא תשתנה התורה . וידיעת הש"י . ושכר ועונש .
ומשיח . ותחיית המתים . ועל זה מיסוד השיר והשבח יגדל אלקים חי וישתבח כו' ועתה
נפרשם לך אל לחת ויתבאר השיר המשובח על יגדל . ויפרש הענין בשרשו ע"פ החכמת
נסגולות הקבלה :

העיקר הא' נמצא ואין עת אל מציאותו ונקרא מחויב המציאות ובפי המון
המקובלים אין סוף . והוא עילת כל העילות וסיבת כל הסיבות ומהציאותו
מציאות כל היוה רוחני' וגשמי' השפלות והעליונות ובריאת הבריאה . ויצירת היצירה .
ועשיית כל נעשה . ובו הוא קיום מציאותם . ואלו נעלה על לבנו ביעול כל הנמצאים
אולתו לא נעלה מציאותו בעצורם . כי אין צורך לזולתו והנמצאים צריכים אליו . והוא
היוה אותם והוא מהיה אותם . בחפצו השפוע עליהם . ובחפצו יעבדו :

העיקר הב' אחד ואין יחיד כיחודו נעלם וגם אין סוף לאחדותו . אחדות אחד האחדתי
לא כאחד *המין הכללי ולא כאחד המין הפרטי ולא כאחד המורכב לאחדים בגוף הפשוט המקבל התיחוק ולא כאחד המניין . זהו שנאמר אחד ואין יחיד כיחודו . וסוד האחדות הזה במה שלנו עוסקין . הוא בסוד שמותיו יתברך שהן לדין ולרחמים הם באחדות החמיתי כמו שנאמר שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד . רק הפעולות הנמשכים מהם בהשתלשלות העולמות מצד המקבלים לפי כחם נעשה חלוקה מצד המקבלים . לכל מצד בחינו' במקולם הם בלי סוף ובלי תכלית . ושם אין שייך לומר אפילו תיבה של אחד . ובהיה לתתן בם יצירה ולפני אחד מה אתה סופר . כי סוד האצילות הוא בסוד אחד יחיד ומיוחד' ושייך מיבור ולא פירוד . לכל בחינה לא שייך לומר אפי' מיבור לרוב ההעלם בעצם הפשוט . וזהו שסיים וגם אין סוף לאחדותו . שהוא נשמה לכמותו' דהיינו שמותיו הם נשמות העולמות . והוא נשמה להם . והם צריכו להבדיל ערך הגוף בערך הנשמה לסבר את האזן :

העיקר הג' אין לו דמות הגוף ואינו גוף . כמו שנאמר כי לא ראיתם כל תמונה . ביום דבר ה' וגו' זה העיקר סובב והולך לשלילה . לומר שלא שהשלנו שום

הג"ה
פי' מן הכללי . כמו אחד כולל כל מיני אחדים ומיני בעלי חיים . מין פרטי מין האדם . מ"ח כולל רחמן שיעון לוי כו' . לאחד המורכב כמו זה הרחמן מ"ח כל מ' מלכיהן כולל ל' יסודות בגוף הפשוט . כמו אחד מל' יסודות שהוא מינו מורכב מהם . יקבל החיוק למתפרד לשלים לרגיעה . ל' המינין לע"פ שהוא עולה למספר מכוון ה"ה כו' . ולא יתכן להיות מציאות בלתי אחד ומציאות אחד למספר זולת . מ"מ אחד בלא המניני' מתחלק למתחלקים ושלשים ורגיעה כו' :

כַּדְּמוּת לְכָל דָּבָר אֲשֶׁר נִבְרָא רִאשׁוֹן וְאֵין רֵאשִׁית לְרֵאשִׁיתוֹ:

הנו

סמותיו נגד מליאותו המחויב בערך גוף לגשמה. אין המשל דומה לנמשל. כי ח"ו אין לו דמות הגוף ואינו גוף ולא יקיפוהו מקיפי הגוף ומקריו. כמו התמונה והעמידה לו שתר סיכויים. ודברה תורה כלשון בני אדם. לפנים להמדריס סוד. ורבים שוללים מאחר שאמר אין לו דמות הגוף. מה צריך לומר עוד שאינו גוף. הלא הוא בקל ויותר. ומפרשים אין לו דמות הגוף ואפילו אין לו דמות ממה שאינו גוף. להיותו המלאכים אין לו דמות מהם. ואני אומר שים בזה ענין עמוק. ויקדים דברי החכם בם' יונת חלם פתב ז"ל ואי קשיא לך עילוי החומר על המורה כפי מה שהאמנו בסדורנו על שם סיבות הלה מפורסם בהפכו אלא חכמי המחקר. עד שמקצתם אומרו היות החומר משתוקק ונכסף תמיד להתליף המורה על אותה שעה בצורה אחרת. בשעה שהבחת ריעה המגיעת. לא ואמור להם כי לא יבינו אלא פעולת ה'. שהרי נתחלפה להם המורה בנפשם. אמין להם חלק בנפש העליונה. כמבואר במקומה אשר אין חליפות לה ולא תמורה כלל. ולא מבעיא בגבהי מרומים כי הכא. שהנושא מאוד נעלה עד אין שיעור. והוא המהות הנפלא מהמורה והוא הנסוג נגלה ממנו. אלא אפילו במוחשות הטבעיות. אין ספק כי בין הפשט המורה הרחטונה להלבשת המורה השניה יש בחיוב בין מסרח לגבלו מציאת דק ככבד מאוד בלתי מוגג ההוא יקרא עפר בשם' תמורה. כטעם הכל היה מהעפר והכל שב לעפר דאתמר התם גבי תפרוח של בילה עריפה שהוא מותר באכילה. ולא תאמרין בי' היינו מהשמא טמא מ"ט כמה דלא מסריח לא גביל. ובעידנא דקא גביל עפרא בעלמא הוא. וזה המציאו' דביני וביני הוא הנושא החמיתי של המורה השניה. בהעדר הפרטי קודם להוויתו אחר אין בו סרחון בשום פנים. ולא מורה אחרת כלל ועיקר. והוא תחלתו. והוא הדין הפשוט בגמ' אין מי מילין ע"ג מי מילין. ועוד הדבר ידוע כי לזמן שמזריע האב לשעה קלה הוא עיקר בניינו ויסוד חומרו של עובר ומן האומד שמזרעת האם ממנו לתקן לבוש עור ובשר ע"ב עצמות וגידין הנברא מהאוכן. אלו ואלו מקטיריס בדחס האם כל ימי ירחיס אחין בהם שכיח. אלמלי עיקר החומר הוא מזרע האב. וכל עצמה של תורה לרקום החיברים והגידים כולם היה מכח האם. וזה יספיק להוכיח במיעוט שים הקדם מילוי לא החומר על המורה אחי' בנבראים הגשמיים כי הוא הנושא הקיי' מעמיד בשעתן הצורות המשתנות תולפות ובאות. שים לכולן ביטול ותמורה חוץ ממנו. והוא זוכה לכל השלחנות שהעבדריים לא יבטלוהו והפועלים לא ימאסוהו. כי כשהו אז כחו עתה לקבל הצורות זו אחר זו. שכולן לאובדות והוא יעמוד. ועליה על כולה. הוא הגורם כי כל ישנן וכל חפץ להתקק בו. שהרי בהסתלקן יאחר הרושם קיים אלמלי כשוד שיהי כחותם על לבך. והוא משתוקק לחלק מכבודו ובמחיותו לליים והכל מכי' ובזה אחר הוא שליחות נפלא לו' שוער. זהו החמת בעלמו בלי ספק. ומכאן יובן סוד הלז לפל תציית המתים וסוד נפחיית הימים לחיכון קרידין קמיה מלכא עילאה לפדיקים. ודע כי לפילו בחומר הפשל שבמציאות. והוא הדומם אחר אין סוס רושם נשאר בו מהתחלף הצורות יום יום. תאמרי' בפ' הגוזל נפכח ועבדי' זוזי לי קני. מ"ט הדר עביד להו נפכיקרי ליה שיטי החוזר לבריותו. זוזי ועבדינהו

נְהוֹ אֲדוֹן עוֹלָם לְכָל נוֹצָר יוֹרֶה גְדֻלָּתוֹ וּמַלְכוּתוֹ: שֶׁפַע
גְבוּאָתוֹ נָתָנוּ אֶל אַנְשֵׁי סְגֻלָּתוֹ וְתִפְאַרְתּוֹ: לֹא קָם בְּיִשְׂרָאֵל
כְּמשֶׁה

נסכי קני. מ"ט לפי הדר עבדי זוזי לחריני כיכרו. הא למדנו יתרון הנסכים שהוא החומר על הקורות המשכנות לפיכון זוזי. שזה גומר את הקנין והקורה לפי כן והוא מבוזר עכ"ל. והחכם המבין ומעמיק בענין יסכיל וידע כי כן. כי עיקר קורש החומר תמציתו ומרכזו הוא מעולה מכח הקורה והגוף מעולה מכח דמות הגוף:

**העיקר הד'** קדמון לכל דבר. מעונה אלהי קדם קדומה מוחלטת כמ"ם אלהי רחמון ואלהי מחרון. ואמר אין רחמיה לרחמיתו כי יש שהוא רחמית אבל יש רחמית לרחמיתו. ע"ד משל ר"ת כיסן הוא רחמון לחבשים הבאים לחריניו אבל בשכח שעבר היה רחמית לרחמיתו וכן שכח לפני שכחו רחמון רחמון לשמעון ולוי וכו' אבל יש לו רחמית כי יעקב רחמון לפניו וכן למעלה מיעקב כו' למכס הם"י רחמון אין רחמית לרחמיתו:

**עוד** נתתי להסכילך ביכה. כי בחלו אבי עיקרי' דהייגו מה שדיבר למעלה במלת ואין עת לל מלאותו. ומה שזכר בכאן קדמותו. הכה מלאתי כתוב בפ"ם של התר"י ז"ל. כתבר דיבר ממעלת הרוממות והעלם אין סו"ף. אמר וז"ל ובאלה העיוכי העליוכים בתכלית הרוממות והעלם התחיל התואר המורגל בפי החכמים לקרוא בשם אין סו"ף שהוא בגי' אור. וכן כל היכא דדרשי' בתילות העלם וגלוייות לפי סדר הלימוד הרחוי ברומו של עולם שבייחם אין סוף להעלמו של כתר עליון. לתפוקי תואר זה של ח"ם וזולתו מהתארים מבעל הרצון ית' שמו המרומם על כל ברכה ותהלה. שלא הורשנו להתבונן בו כלל ועיקר. שלא להכניס בספקיות חיוב מלאותו כו' ומלאתי במגלת סתרים דמהרח"ע וז"ל כתב הרב הגדול הרמב"ם ז"ל כדרך לידע שאל יתעלה קדמון כו'. עד אין שפיעתם שלא מאתו ע"כ ע"ש. ולפי זה כפרש כמלא ואין עת לל מלאותו. על עלות העלות רמזו שכמלא מכל מקום אין עת למלאותו. כי הוא למעלה מהזמן ואף למעלה מסדר זמניס. והוא אחד מתייחד עם התלילות. וקדמון לכל דבר כו' הוא מדבר מבעל הרצון קדמון המוחלט:

**העיקר הה'** שאין לעבוד ולהתפלל לזולתו. כי לו לבדו ית' יאתה העבוד' והגדולה לא לזולתו. כי כולם ברואים ואין להם יכולת מזולתו. והוא ית' כל יכול ולא יעצר מחומה. וזהו שאמר הנו אדון עולם לכל נוצר יורה גדולתו ומלכותו:

**העיקר הו'** שפע נבואתו נתנו. לל לחכמי סגולתו ותפארתיהו. כילמען טוהו מספיע שפע נבואתו על ידם לו לחבשים ממין החדש ועל אותם הרחוים לקד והיסדים בעיניו. כלי ליער מין החכוסי בדרך אחר ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון:

**העיקר הז'** לא קם כמשה זה הים משה גדול מאוד בנבואה על כל הנביאים שהיו מעולם ועד העולם. וכל אחר הנביאים שהיו לפניו ולפניו החבות ואחר קמו אחריהם כולם הם תחתיו במעלה. והוא היה בחיר אלהי יעקב שכתן על ידו לישראל תורת אמת מסיבת נפש. והסיג מידיעתו ית' מה שלא הסיג משה אדם ומעלת נבואתו

בתב הרמב"ם נבדלת בארבעה דברים מאחר הנביאים. האחד כי לזה נבואת שהיה לא

דיבר

כְּמֹשֶׁה עוֹד נָבִיא וּמַבִּיט אֶת תְּמוּנָתוֹ׃ תּוֹרַת אֱמֶת נָתַן לְעַמּוֹ
אֵל׃ עַל יַד נְבִיאוֹ נֶאֱמַן בֵּיתוֹ׃ לֹא יַחֲלִיף הָאֵל וְלֹא יָמִיר׃ דָּתוֹ
לְעוֹלָמִים לְזוּלָתוֹ׃ צוֹפֶה וְיוֹדֵעַ סְתָרֵינוּ׃ מַבִּיט לְסוֹף דָּבָר
בְּקַדְמוּתוֹ׃ גּוֹמֵל לְאִישׁ חָסִיד כְּמִפְעָלוֹ׃ יִתֵּן לְרָשָׁע רָע
כרשעתו

דיבר בו ה׳ אלא ע״י מלאך או נבדל׃ אמנם משה דיבר ה׳ עמו פה אל פה שנ׳ פה אל פה
אדבר בו׃ הב׳ כי כל שאר הנביאים לא באה אליהם הנבואה אלא בחלום וחזיון לילה או
ביום באופן אחר שיבטל כל הרגשותיהן כמ״ש במראה אליו אתודע בחלום אדבר בו׃ אבל
במשה נאמר לא כן עבדי משה פה אל פה וגו׳׃ הג׳ כי כל שאר הנביאים בבוא אליהם
שפע הנבואה יתבטלו כחותיהם ויחלשו׃ אבל משה לא ישיגהו רתת וחולשה בשום אופן
אמנם כאשר ידבר איש אל רעהו׃ הד׳ כי כל שאר הנביאים לא תנוח עליהם הנבואה
כל זמן שירצו אלא ברצון ה׳ והכנת׳ לנבואה׃ אבל משה בכל עת היה מוכן וכל זמן שהיה
רוצה שיחול עליו רוח ה׳ היה חל׃ שנאמר עמדו ואשמעה מה יצוה ה׳ לכם׃

**העיקר הח׳** תורת אמת נתן כו׳ היא תורת ה׳ מן השמים היא הנמצאת עתה בידינו
והיא כולה מהש״י הגיעה למשה רבינו ע״ה בהגעה הנקראת דיבור׃
ומרע״ה כדמות הסופר כתב וחקק מפי הש״ית׃ מבראשית עד לעיני כל ישראל כלה
כתבה משה מפי הקב״ה׃ ואין הפרש בין פסוק אנכי ה׳ אלהיך לותמנע היתה פלגש וכדומה
לזה׃ אלא כלה שוה ודבור ה׳ ומאמריו הם כל פסוקיה ודבריה׃ וכן פירושה המקובל בעל
פה באופן עשיית מצותי׳ גם כן הלכה למשה מה׳ מסיני ומשה אמר לנו ונאמן הוא בשליחותו
כמ״ש בכל ביתי נאמן הוא׃

**העיקר הט׳** לא יחליף האל ולא ימיר דתו׃ לא תחליף תורת משה רבינו ע״ה ולא תצא
תורה מעם הש״י זולתה׃ ולא יהיה בה לא תוספות ולא גרעון לא בכתב ולא
בעל פה׃ ועל תורת הש״י נאמר לא תוסיף ולא תגרע׃ ומה שנ׳ בירמיה סי׳ ל״א הנה
ימים באים נאם ה׳ וכרתי את בית ישראל ואת בית יהודה ברית חדשה לא כברית אשר
כרתי את אבותם ביום החזיקי בידם להוציא׳ מארץ וגו׳ ואנכי בעלתי בם כה אמר ה׳׃
כתב הרד״ק וז״ל ברית חדשה חדושה היא שתהיה קיימת לא תופר כמו שהופרה הברית
שכרת ה׳ עם בני ישראל בהר סיני כו׳ יע״ש׃ ודברי פי חכם חן׃ אבל יש עוד פנימיות
לדבר זה׃ כי נודע כמו שנתגשם האדם כן נתגשמה התורה׃ כי אילו היה האדם נשאר
בכתנות אור בגן עדן׃ היתה התורה מובנת בענין יותר רוחני כמו שכתב הפרדס בשער
הנשמה׃ כי אין שייך לא תחרוש בשור וחמור וכי צריך חרישה בגן עדן וכיוצא בזה הרבה׃
ולא שהיה מובן בענין חרישה בגן עדן וכיוצא בזה הרבה׃ אלא שהיה מובן בענין רוחני
מה שנקרא שור וחמור׃ כן לעתיד שיחזור העולם תפשוט התורה גשמיותה ויתקיימו
מצותיה כפי המובן בעת ההיא וק״ל׃ אבל הכל היא זו התורה בעצמה רק אורה יאיר ביותר
כמו שהאדם יאיר ג״כ וק״ל׃

**העיקר הי׳** צופה ויודע סתרינו׃ היא הידיעה שהש״י משגית יודע מעשה בני אדם
ואינו

פְּרִשְׁעָתוֹ: יִשְׁלַח לְקֵץ הַיָּמִין מִשִּׁיחֵנוּ. לִפְדּוֹת מְחַכֵּי קֵץ
יְשׁוּעָתוֹ: מֵתִים יְחַיֶּה אֵל בָּרוּךְ חַסְדּוֹ בָּרוּךְ עֲדֵי עַד שֵׁם תְּהִלָּתוֹ:

## אדון

וחיו מעלים עיניו מהם כמ"ש גדול העצה ורב העלילה אשר עיניך פקוחות על כל דרכי בני אדם. ונאמר ומגיד לאדם מה שיחו. ומ"ש מביא לסוף דבר בקדמותו. מבואר בכתוב סוד יראיה ובריתו להשכיל כותרים זה לזה וכבר בארתי בתורה בהקדמת

**תולדות האדם** (בס' של"ה) יעויין שם ואז תבין מ"ש מביא לסוף דבר בקדמותו והבן:

**העיקר הי"א** שכר ועונש ואמר כמפעלו וכרשעתו מורה למה שהרכתי בהקדמת

**תולדות אדם** כי השכר והעונש אינם הסכמיים רק טבעיים. כי

שכר מצוה היא המצוה בעצמ' ושכר העבירה' היא העבירה בעצמה וזהו שאמר כמפעלו וכרשעתו וזהו שדייקו רז"ל בלשון' ואמרו בעה"ב לדיקים יושבי' ועטרותיהן בראשיהן ונהנין מזיו השכינה לא אמרו ועטרותם בראשיהן רק ועטרותיהן ר"ל מה שעשו הן עצמן כי כמעשיהו בחול כן מעשהו בשבת וכמו שהרכתי לעיל:

**העיקר הי"ב** יצלח לקץ ימין משיחנו. שנאמר וירד מיעקב וגו' בסוד וקצך ה' לנוכח מכל העמים אשר הפיצך ה' אלהיך שמה. וכל בית ישראל ידעו

לותו ליתן לו הודיה ברוך ה' מציון שוכן ירושלים הללויה:

**העיקר הי"ג** תחיית המתי' ולא שם כבר נרקבו ונפררו לארבע' יסודות וכמו שהמציא מעיף קטנה את הלדם כן יעמיד הבורא הנפלא מיסודם. וכל זה מישלימו חוקם בתורה ובמצות ויעמוד ה' במעשיו ובגמול טוב לא לגוף הלדם מעשים העוסים אשר בהבלי עולם קנו בסוד ורדיס מיסמי לחמת עפר יקיצו. ויכירו וידעו כי אתה דיין לחמת בדין ממית ומחיה וזכרך לדור ודור היה הוה ויהיה:

## הרי י"ג עקרים ככתוב אח"ד. ועל זה בא רמז ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד:

**פירוש** בגיולת המשיח תתפרסם סוד ה' לחד. ושני פעמים לחד עולה כ"ו כמנין

הסם הגדול יתברך. כי אז יהי' שמיה רבה ויתפרסם שמו הגדול ויהיה הסם סלם והוא בארבע אמותיו רומז לכל הנסתרות והנגלות מסוד המעלה. הן באותיות הפשוטות הן במילואין הן במילוי המילוי כנודע לחכמי לב. והנה יש לו ל' מילואין שסימכם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן המפורסמים בזוהר ובספר תיקונים. ע"ב הוא מלוי ביודין כזה יו"ד ה' יו"ד ו' ה"ו ו' יודין ומרומזין בר"ת של "יגל "יעקב "ישמח "ישראל. וכן בר"ת "יסיב "ישיבו "יסוד ירושלים. מילוי ס"ג הוא ג' יודין ואלף תחת כזה יו"ד ה"א ו"ו ה"א. ומרומז בר"ת פסוק "ישראל "יסוד "חלציהו "יסוד. וכן בפסוק "יהל "ישראל "חל "יסוד. וכן "ישועת "יסוד "חסר "יעשה: וכן "יסוד "ירהם "חסר "יחמר מלוי מ"ה הוא ג' חלפין ויו"ד תחת כזה יו"ד ה"א ו"ו ה"א ומרומז בר"ת "יסוד "חלציו "חלצי "חדרי "חברכם: "יהוה

חלצי

אלהי נשמה אתה בראתה בי אתה נפחתה בי אתה מגן בעדי ואתה עתיד ליטול ממני ולהחזיר לי בעתיד לבא כל זמן הנשמה בקרבי מודה אני לפניך יי אלהי ואלהי אבותי רבון כל המעשים אדון כל הנשמות ברוך אתה יי המחזיר נשמות לפגרים מתים ברוך אתה יי אלהי נשמה אתה בראתה בי אתה נפחתה בי אתה מגן בעדי ואתה עתיד ליטול ממני ולהחזיר לי בעתיד לבא כל זמן הנשמה בקרבי מודה אני לפניך יי אלהי ואלהי אבותי רבון כל המעשים אדון כל הנשמות ברוך אתה יי המחזיר נשמות לפגרים מתים ברוך אתה יי אלהי נשמה אתה בראתה בי אתה נפחתה בי אתה מגן בעדי ואתה עתיד ליטול ממני ולהחזיר לי בעתיד לבא כל זמן הנשמה בקרבי מודה אני לפניך יי אלהי ואלהי אבותי רבון כל המעשים אדון כל הנשמות ברוך אתה יי המחזיר נשמות לפגרים מתים

ברוך שאמר יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שתבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות ותערב לפניך מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות

אֲדוֹן עוֹלָם אֲשֶׁר מָלַךְ· בְּטֶרֶם כָּל־יְצוּר נִבְרָא: לְעֵת נַעֲשָׂה בְחֶפְצוֹ כֹּל אֲזַי מֶלֶךְ שְׁמוֹ נִקְרָא: וְאַחֲרֵי כִּכְלוֹת הַכֹּל· לְבַדּוֹ יִמְלוֹךְ נוֹרָא: וְהוּא הָיָה וְהוּא הֹוֶה· וְהוּא יִהְיֶה בתפארה

**שיר אדון עולם** אדון עולם הוא כמו רבון העולמים המוזכר בכמה מקומות· ובספר התיקונים מדבר מאין סוף והאצילות· איתא שם פתח אליהו ואמר רבון עלמין אנת הוא כו׳· הובא בפרדס פ״ה משער עצמות וכלים וכתב שם וז״ל אמר רבון עלמין כי הוא רצ׳ לדבר בענין העולם ואצילתו לכן קראו אין סוף רבון עלמ׳ ועוד שרבון עלמא כמו מחויב המציאות כי מתוך מציאות הנבראים יבא האדם לחייב שיש לעולם מנהיג· ולכן יצדק שיקרא אותו רבון העולמים· והכונה דאנת הוא פי׳ אתה הוא מחויב המציאות וחוזר לרבון העולמים הנ״ל· וז״א רבון העולמים דאנת הוא האריך במלת הוא ומשמעות הוא המחוייב ע״כ· ואני אומר אדון עולם הוא כמו רבון העולמי׳ ורמז לדבר אדון עולם בגי׳ אין סוף חושבני דדין כדין ואין סוף בא בכאן דרך רמז והעלם כי הוא נעלם בתכלית ההעלם אבל בפי׳ התיבות בפרטיות הוא כך· הוא אדון האצילות הנקרא עולם· כי שם עולם יצדק באצילות בראש ובאמצע ובסוף רצוני לומר תפארת· הוא כל ההיקף נקרא עולם· הכולל ו׳ קצוות· זהו בסוף תפאר׳ שהוא ידו״ד ממקומו ואח״כ באמצע ר״ל בבינה הוא שורש העולם· אח״כ בשורש השרשים ראשי׳ מחשבות הגילוי להאצילות נקרא עולם· ושם שם ידו״ד הכולל האצילות הוא בתכלית ההעלם כי שם הם נעלמים· והכוונה ע״ד מ״ש ר״א הגדול בפרקיו קודם שנברא העולם היה הוא ושמו בלבד והרבה פירושי׳ נאמרים בזה· ופי׳ א׳ מהם הוא כשעלה ברצונו להוות הויה וקודם השתלשלות הויה היה הוא ושמו· כי עליית רצונו הוא שם הויה לא הויה נקראת ולא הויה נכתבת אלא הרהור בהרהור שאינו נתפס· וכמו שהארכתי בזה בהקדמ׳ תולדות אדם לספ׳ דרך חיים שלי· וזהו בתינת עלות רצונו להתהוות והוא אמר ויהי· ומיד שנתפס שורש ההויה להוות שייך לומר אשר מלך כי הומלך על רצון הגילוי וגילוי זה היה קודם שנברא העולם כלומר קודם גילוי הבריאה: וזהו בטרם כל יציר נברא כלומר לא מבעי׳ קודם יצירה אלא אף קודם בריאה וכל עניין קדימה אין ר״ל זמניית ח״ו אלא קדימת מעלה· לעת נעשה הכל יפה בעתו ונתגלה הגילוי עד אף עשי׳ זה״ש לעת נעשה בחפצו· ר״ל ברצונו כמו שפירש הרמב״ן במעשה בראשית כל ויאמר ר״ל חפץ ורצון· אזי מלך שמו נקרא כלומר בהתגלות העשיה בגין לאשתמודע אלהותו אזי היו בני האדם שהיו קורין אותו מלך· וככלות הכל וכאשר יאסוף אליו רוחו אזי ימלוך נורא· ומה שסידר מָלַךְ מֶלֶךְ יִמְלוֹךְ מלך בקמץ פתח תחלה· ובסדר ה׳ מֶלֶךְ ה׳ מָלַךְ ה׳ יִמְלוֹךְ· מסוד׳ בסגול תחילה· הכל אמת בבחינות שונות וסדר ה׳ מלך כו׳· הוא ענין היה הוה יהיה שמזכיר בעל השיר אחר והוא היה והוא הוה כו׳· והענין הזה עמוק ויתבאר לקמן בסדר ה׳ מלך כו׳ יעויין שם: והוא אחד רומז על האצילות אף שאומרים עשר ספירות הכל אחדות א׳ ומה שאומרים עשר הוא מצד השתלשלות עילהו עלול כי יש

בְּתִפְאָרָה: וְהוּא אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי. לְהַמְשִׁיל לוֹ לְהַחְבִּירָהּ:
בְּלִי רֵאשִׁית בְּלִי תְכְלִית. וְלוֹ הָעֹז וְהַמִּשְׂרָה: וְהוּא אֵלִי וְחַי
גּוֹאֲלִי. וְצוּר חֶבְלִי בְּעֵת צָרָה: וְהוּא נִסִּי וּמָנוֹס לִי מָנָת כּוֹסִי
בְּיוֹם אֶקְרָא: בְּיָדוֹ אַפְקִיד רוּחִי. בְּעֵת אִישַׁן וְאָעִירָה: וְעִם
רוּחִי גְּוִיָּתִי. יְיָ לִי וְלֹא אִירָא:

קדימת מעלה להעילוה על העולו. זהו ואין זולתו להמשיל לו ולהחבירה מלמעלה חבר: בלי
רחשית ובלי תכלית כלומר לפי שהוא מרומם רחשית גילוי התילות הכל הי׳ כמוהו בו בלי
רחשית בכח היותר טוב וזה כמנהגו בפרקים שער עלמות ובלים פ׳ תשיעי. לחתר שדיבר
ממציאות הש״ת יתבר׳ מדבר מיכלתו זהו ולו העוז והמשרה. חת״כ מדבר בהשגחתו יתברך
זהו והוא חלי כו׳ והוא נסי כו׳ בידו כו׳: בעת אישן ואעירה. יש מדבקים ואעירה
לתיבת אישן וכן מורה המרוז לפי זה צריך לנקוד אישן בפתח. ואמנם העיקר ואעירה קאי
למעשה. ואישן בנקוד בקמץ כלומר כשאני מעיר ורוחי עם גויתי שהוחזר הרוח לגוף.
ה׳ לי והבוגה אני לפקיד רוחי בידו כשאישן. וכשאעירה רוחי בגויתי תמיד
ה׳ לי ולא אירא. ע״כ הג״ה

## ועתה אתחיל לפרש:
## בעזרת שם המפורש:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדָיִם:

ברוך

ז״ל תולעת יעקב קס ט״ו. ברוך פירשו זו כמו רחוס וחנון. ואינו לשון פעולה
חלילה. שהוא עלמו מקור הברכות ואינו מקבלם מאחר. וכן צריכין לפרש בה
ברוך ה׳. ברוך בני לה׳. שלא לחלק. ולכאורה נרחה שאין זה נכון. ויש מי שפי׳ כי מה
שנמצא ממנו בעניין ברכת הנברחים לאל ית׳. הוא עניין תהלה כמו ברכו ה׳ מלאכיו.
וגם זה אינו נכון. ואם נפלו במהמורת. באחרון הקבלה מהם. והדבר אין בהם
לפעל העניין הגדול הזה. הוא מכלל סתרי התורה הרמים והנעלים. ועט חזניך ושמע
דברי חכמים. ולבך תשית לדעתי. דע כי ברוך כמשמעו. וחלילה כי הוא יתפעל
לפעל הברכה מלתו של המלאים מחוייו הנכללים בשם חרבע. וכבר כתבו כי מלהים
קדמוני והתהלות לאורך בנמלאים. כי העלה הרחשונה מרומם על כל ברכה ותהלה עכ״ל:

ובעגין ביאור הברכה מלתי בפתחי הקודם דתלמידי האר״י ז״ל דרך בלל בכל ברכות
המצו׳ ברוך בניגון. אתה ה׳ אלהינו חסד גבורה ותפארת. אשר בינה. קדשנו

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר יָצַר אֶת הָאָדָם
בְּחָכְמָה. וּבָרָא בוֹ נְקָבִים נְקָבִים חֲלוּלִים חֲלוּלִים.
גָּלוּי וְיָדוּעַ לִפְנֵי כִסֵּא כְבוֹדֶךָ. שֶׁאִם יִפָּתֵחַ אֶחָד מֵהֶם אוֹ יִסָּתֵם
אֶחָד מֵהֶם. אִי אֶפְשָׁר לְהִתְקַיֵּם וְלַעֲמוֹד לְפָנֶיךָ. בָּרוּךְ אַתָּה
יְיָ רוֹפֵא כָל בָּשָׂר וּמַפְלִיא לַעֲשׂוֹת:

## ברוך

תפלתיו במקומו נלמ והולי ופומו יסו"ל בו' על בו' מלכות. ולעמוד על הבמה לברכיס אלו. עת להחריך בניאור המלות ובניאור הענין:

**במלת** ברוך נאמרו בו ברכה פירושי׳ בתיקונים פירשו כי ברוך ר"ת ברוך רחם ומקור כל הברכות. דלת ויהיו רחם ומקור לכל הברכה בגין דת ב' תרין חיהו מכוון ומזרח על מכתר דיהיו ריחם ומבועא לכל ברכין. עוד פירשו סס בתיקון ב' לחזי תרין בחינתה עילאה ותתאה. ר' רחמיה חכמה. ו' לחזי ו' סטירין. ך' על כתר עלאה וכו'. והכה מתחלה כי כי ברוך הוא בחכמה סהיה ב' כלומר סטיר' סטיים ומזרח על מכתר שהוא רחם ומקור הברכות. וחת ב' כי ברוך מולל כל התהלות כי ב' ברוך רומז על כי הכתר סהם כיונה ומלכות. ור' היה רחמיה חכמה. ו' תפארת הכולל ו' קטנה. ך' הוא הכתר. וכת ב' מהרמ"ק בפי' תפלות רחם הכתר ו"ל ואולי יש להתעורר על סדר המדות במלה זו היותן מלא כסדרן. לא ממטה למעלה ולא ממעלה למטה. ונאמר כי בתמרו בי"ת תרי"ן יהיו"ד כי הבינה והמלכות הם שני בתים בית רחמים ובית שני. ובאומרינו בית לא נכתבים היות בה כלומים ג' המדות יחד. והיינו אומרו תרין בתי"ן כי מלת בית ירמה בתים. וירמה לשון בית. וירמה שני בתים. והכה בגין שתי בתים הלה הם ע"י החכמה כאומרו בחכמה יבנה בית. וירמה ע"י החכמה בגין שני הבתים. וח"כ תחר תמרו בי"ת בניית הרי"ם המורה על החכמה. שהיה רחמיה חכמה רחם ומקור כל תרין בתין ובוזה אות' שהם שני הטין. והבייחוד תרין בתין הלה הוה ע"י הת"ת הכולל ו' קלוות שהם ו' ספירות הרמוזות בחות ו' הקוסר שתי הטי"ן והיו"ד רחם על וח"ו מורה על קצר שתי המדות והוה המייסד גם בין החכמה והבינה בסוד הדעת. לכן בת הי"ג על ו' ו"ן. דהיינו רחם רחמיה. וחת ב' וח"ו שהוה רחמיה דעת. ולכן בזה שתי בתים הלה בשם קבי"ן כדפי' ולקיות תחר היחוד הזה שסשפע משפע מן הכתר. לכן בת ך' בסוף תיבה. ופלך' הרוכה להורות על סדר הסס הנכון שהוה ידו"ד לא תבא על חיסרון ברוח על בתת ובן בריך המכוין לייחד שתי הטי"ן. בסוד החכמה הבונ' חותם יחד"ת. והת"ת המייחד החכמה והבינה והמלכות בסוד הדעת כדפי' בסס"ד. וחת ב' הסשפע מסדר המדריגות מן הכתר על נקודה תחרונה שזהו ב' בתר עש"ל:

**ובפיקודין** פקודין דברכה לתר כי ברוך הוה בבינה וז"ל ברוך הת רוח דתקור עילאה



הג"ה
מכל מקום בפירושו יפתחה קצת מלבושי הלר"ח וז"ל כי לפי לפי פירוש יתפרש לתה בדעת ידו"ד תלבושים נתכוונה נגינה לך הענין בשם והוה היה. והמבין יבין.
ע"כ הג"ה:

מכלה לאורכה ולחסכה לתכונה כל בוראיו ויהיו ברוך ברוך תדיר לנה פסקין מימיו
ומתמן מרוחף לחקרי עלמה לחתי ע"כ • ובתיקונים בהרבה מקומות פי' ברוך ביסוד
גם פירשו ברוך במלכות • עוד יש בהיכת ברוך רמזים גדולים כולל את הכל • ברוך
לותיות רוכב • והנה כתיב כי הנה יהו"ה רוכב על ע"ב ק"ל • רוכב לותיות כ"ו ר"ב •
כ"ו הוא סם הוי"ה בפשוט הרוכב על ר"ב פשם שני מילואין ע"ב וק"ל עולין ר"ב ויהלו הפני
מילואין הן מפני עבריים מלא הפנים כזה יו"ד ה"י וי"ו ה"י עולה ע"ב • ומילוי למילוי
כזה י"ו"ד ה"י וי"ו ה"י עולה ק"ל • וכן בהקבון לחותיות עולה ע"ב ק"ל כזה
י"ו"ד ה"י ויהו"ה • הלכ במילוי הלפין כזה יו"ד ה"ו וי"ו ד ה"ו וה"י ו"ד ה"ו וה"ו
ה"ו עולה ק"ל • זהו רוכב כ"ו ר"ב • וברוך לותיות רוכב כל המרכבה העליונה ובללת
בסם יהו"ד הכולל כל התלולות • וכתבו התקונים פני המרכבה חכמה ובינה תפארת
ומלכות • לותפי המרכבה גבורה נצח והוד • לותפי המרכבה יסוד בכח הדעת
שבתתר ויתקור יוסף מרכבתו וכתר הוא הרוכב רוח ומקור כל • בתלת אתה גם כן נתתרו
פירושים הרבה • בזוהר ואתה תתעול בו בללת דכלה זעיר פין לקרי אתה עתיקא קדישא
ליקרי הוא עכ"ל • וזעיר פין הוא תפארת • ופן בסם התיקונים וז"ל אתה ה' לעולם
תעד וכו' ותי אתה ההוה לחיתתר ביה ה' אלהי אתה תרוממך בהוה לחתתר ביה רוח
יהיהו בסח ומתי ניהו • יו"ד ה"ו וא"ו ה"ו לחיהו חכמה כ"ח מ"ה • ועלה לחתתר כח מעשיו
הגיד לעמו • והתי כח פרקין דידין למלכה עילאה לחיהון כו' זו במוכם"ז כו' זו כימיין
דיתוהה ועילאה לחיהו ה' אלהיהו ה' • ובגין לחסתלק ודאי חילה דישראל ליתתר בהון יללו
בלה כח לפני היקף יו"ד ה"ו וא"ו ה"ו לחיהון לחצבעין לחיתתר בהון יהיו גלילי זהב כ"ח
פירקין לחיהון כ"ח לחתוון דעובדא דברחשית
ובגין דה ה' אלהי אתה ותי אתה *אתה בהוה
לחיתתר ביה כחתון כסאך תתו מעולם את מקי כהון דה כחתון יושב ונחתן עומד בחתצע ה"ל
כתפארת לחם לבשבת בית ותי תתו חלה בהוה לחיתתר ביה לו תקרא וה' יעלה ותי
ס"ו לחיהון ה' לחתוון לחיהון יא"ה "רונ"הי לסלקין לחוסבן לחתן ודאי לחיהו העובה לחתן בכל
כחו בהוה כח ובגין דה לחקהוה העובה לחתן בכל כחו קורעין לו בגד דיהו על ע' שנה ובגין
דה ליתתר ביה כהון בסאך תתו מעולם אתה ה' לחיהו מלכהו לחיהו אתה ותי לחיהו לח
ברחתן דליהו טולל לחתוון לחורייתא ותי ניהו לחוריתא דבכתב עמוד לחתעלית לועליה
לחתתר ביה אתה וכל ישראל קיימין בשלותא בשמירה לחיהו יחיד על כורסיה ובגין דה
לחתתר אתה ה' לעולם תעד בסאך דור ודור ותי ניהו דור ודור בלה בהוה ליתתר ביה
דור הולך ודור בח והעמד לעולם עומדת ולית דור פחות מס רבוא ותי ניהו תשה לשקיל
לס' רבוא דרגא דליהו לסשקליה לכרכה על ל"ו ז' לחיהם הנה כדור תזה כי בלה אתה
נתתרת בתפארת בח' עומתי ניהו תורית דבכתב עמוד לח לחעלית לוכל העבריו שבתתר
זה נתתרים עליו ויקרעו בתה בתתר אתה ההוה ליתתר ביה ה' אלהי אתה תרוממך
וכ"ו ל"ו אתה ההוה ה' אלהי תרוממך לחתחת רוש שהוה חכתר וחכתה כי בס יו"ד ה"ו
וא"ו ה"ו בתו ה' אלהי תרוממך תחכתה ריתית וחס' לותיות שבי בלהם מ"ה והעבר
לותיון הס כנגד עשר לחצבעות שבהן כ"ח פירקין וכל זה רמוז בחכמה כ"ח מ"ה כ"ח פרקין
שבעשר לותיות העולות מ"ק נמסברים ומלהם יצאו הדברים מהבח לפועל ובשה בחתר

הג"הה
אתה ו"ת תתר תכה הדה :

כמו כפתח מלא מעוג' אתה הכסה היה העטרת ובמלת כמו רמז נתמן יוסד שהיה העטרת
ונתמן עומד בחומע שהוא התפארת וזהו רמוז בב' נוב"ן שבמלה הזאת ואמרו ז"ל מי"ן
פשוטה נתמן פשוט מ"ן כפופה והכל עולה לסכנגן לחד ואמרו מעולם אתה רמוז כי אלת
אתה הוא בספירה הנקראת עולם ונתן סדה בזה מפני שהתפארת היא תורה שבכתב
הכוללת את"ה ואתה בו אל"ף אני ה' והה"א הכללות עמו היא העטרת שלין להפרידה
ממנו וגם כפר אמרתי כי בב' אותיות רמוזות באות ה' ס"ב כלקו דברי עכ"ל: וכן כתב
בפרדס בערכי הכינויים בערך אתה וז"ל גם אתורה פי' כי התפארת נקרא אתה והניח
רחיה אתה נורא אתה ודלג את"ת כאשר יתבאר בערכו והטעם שנקרא אתה מפני
שהוא סוד הקו האמצעי שבתפארת שממנו מתפשטות כל העבעים ס והתפארת והמרכבות נסוד
בריאתם ע"י התלבשות ביתות נברא כלם בסוד ס' יצירה ולכן נקרא אתה זה תוקף כוחותו בקצור נמר ז
רמז אל חמשה מוציאות היוצאות מהבינה ולכן נקרא אתה זה תוקף כוחותו בקצור נמר ז
והוסיף עליו ר' משה ואמר כי מפני שבחכלה מהבינה אמר מעולם אתה וכן הסכי' הרש"י
ע"ה בתיקונים כי אתה הוא בתפארת לבד מפאתו להרשב"י ע"ה בפיקודין פקודא לכרסא
וכו' הפך זה וז"ל אתה סרותה לאתגלייה לבר ובב"ה לקרי אתה ומתן לידו דא דוד דימינא
הנה פי' כי החסד נקרא אתה לנוכח להורות על תחלת הגלוי והתחלות מה שהיו כן
בשלש רחשונות שהם נעלמות עכ"ל: וכתב עוד וז"ל ודאזהר בפסוק ה' אלהי אתה פי'
אתה בחסד והבריחו הענין מפסוק אתה כהן לעולם לחסם אמר והא תוקיפת דתלת
לזכתי לינון לכל חד לישקי אתה והכוונה כי התפארת נקרא אתה וכן המלכות נקרא אתה
וכן פי' בזוהר פ' ויצא שהוא עולם הנגלה ולפיכך נקרא אתה ויש שפי' שעשה את ה' ולי
גראה שכיון שהיה נקראת את דהיינו תורה"ש דפי' בערכו וכן בהוספה עובה על
טובתה נקרא אתה בסוד בער בערה ליל לילה והכל בסוד הימין כי משם תחלת הגלות
הראשונות ומשם נקרא התפארת תורה שבכתב: ובפ' פקודי ז"ל ואתה רזא דאסקלריא
דלא נהרא דאחדי בגווה כל לחמן דיוקנין ע"כ וי"ש שגם החכמה נקרא אתה ויש אחרים
שפירשו שהבינה נקראת אתה והסוד לשון ואתה מרגנות קדש כי כן נקרא עולם הבא ולא
מצינו לזה גלוי בזוהר עכ"ל: ובפי' האחרון פי' במערכות אלהות כי אתה בבינה ופי' שם
בהג"ה אתה את ה' את הוא רבוי ומה הוא הרבוי מהחכמה והכתר: ה' שהוא הבינה כאלף
מהחכמה ע"כ: ואחי אפרש בסמוך מ"ש פי' יותר מרווח:

**ידו"ד** צריך לכוין בקריאתו ובכתיבתו כי לא כשכתוב נקרא כמ"ש זה שמי לעולם
להעלים אותו: וזה זכרי: זוכרין ומקוינין אותו בשם אדנ"י: כי ידו"ד בהיכל
קדשו והיכל שלו שם לחדי בני' היכל: שם ההויה מורה שהוא היה הוה ויהיה והוא היוה
הכל כי הכל ממנו נתהוה ושם לחדו' מורה שהוא לחדון הכל ומכוין הכל: ושתים שם
ידו"ד המזכר בתורה הוא תפארת הכולל כל מייחד ג' הראשונות בסוד הנעלם ומולל
במקומו כל הבנין: ע"כ נקוד בנקודות חולם שב"ח קמ"ץ כנגדו בפסוק כי בך חס"ק
ודו"ד כי הלא הנקודות הם סוד ג' קוין קו החסד וקו הדין וקו הרחמים ובכר מפורסם
כי חו"לם קו הרחמים וקמ"ץ קו החסד וסוד וקמץ בכהן: ושב"ח קו הדין ותפול שב"ח
ותקחם כי בחם ה' בשבט: על כן בנקודות שם אל"י שתחתו קורין אדני מוצא שפתיו
שמה שבנגה הוא לחדי ולבו יהרהר אדני ידוד וג' נקודות צבאות הרחמים

לנפח הוד יסוד המתפשטים מגדולה גבורה תפארת ונצח זה שמי לעולם וזה זכרי
מעלימין לותן מ"מ יהיה בכוונת הלב בתנועות הנקודות שסה"ק המרומזים ג"כ
בתיבת לְעוֹלָם יהיה נלמד על יְדֹוָד שנקוד כן בתורה על כן אותם המדקדקים
כשמזמרין לא' להעלים ידו"ד לותו בחטף פתח לא יפה עושין אותן
שסה"ק על ל"ת כשמזכר בתורה הוא בחטף אֲדֹנָי שם הכי אומר שיקראהו בחטף הבל
כשמזכיר שם לחבי במקום שם ידו"ד להעלימו לא יפה בקודש תחת מנקודת
ידו"ד וכבר זה רמוז ג"כ בדברי רז"ל אומרו לא בשלחי כתיב הכי נקרא הבל כמו
שנקנק נקרא כי זה שמו לְעוֹלָם:
לאחר ומן חזרתי
מסברתי הכ"ל ואחי הגני

מסכים לקרוא לותו בחטף כי ידו"ד הוא בהיכל קדשו שהוא לא"י ואנו מכוין לותו בשם
היכלו שהוא לא"י בחטף פתח ומה שסמלקת לדעתי כדי שיהיה מכוון בנקודות ידו"ד זהו
דבר בטל כי מודע להמעמיקים בחכמת הקבלה ובפרט בקבלת האלקי חאר"י ז"ל לפי
מחשבת הזכרת השם יהיה במחשבה תחת פליור נקודות ידו"ד בהכל לפי ענין הברכה ולפי
ענין הזמן יכיר במחשבתו ליורי נקודות יהו"ה בקריאתו בהיכלו מלובי. שם כן חין ענין
נקודות טעם לזה. לא יהרהר בקריאת שם ידו"ד בחולו כי בסוד והיה הוא ותמורתו
קודש כי ידו"ד ותמורתו כוז"א עולים במנין לא"י גם יש רמז בשטוק סולו לרוכב בערבות
כי ה' שמו' וקשה י"ל שמו הי' לא ללה הכוונה כי השם כולו ברמז הי' דהיינו יו"ד ה"ק
במילוי עולה כו' במנין השם כולו. ועתה אני אומר כי זה שמו וזה זכרו הי' הנ' מילואין
הי"ה דהיינו יו"ד הי יו"ד ה"ק עולים במנין ידו"ד לא"י:

נרחזור לענייננו וידו"ד בחי' כל קדשו קדושה הקריאה לא"י והכתיבה ידו"ד ויהרהר
בזה. ויוסף בהרהור סוד עפ"י יסודם סוד יאהד"ונהי' ברחמים בשם שם
מלא היחוד. וחל"ב יעלם במחשבתו ויהרהר בשם ס' ב שהוא יְדֹוד כָּלֶךְ יְדֹוד
יְמָלוֹךְ ויהרהר בנקודות חלם שמות במחשבתו שסה מנוקדים
בנקודות מלך מלך ימלוך וחלו"ב שמות שסה"ק אותיות שם
ס"ב גבולי חלכסון סוד י"ב צירופי שם הוי"ה והנקודות הם ל"ב שם ס"ב עולים קי"ב
כי כל נקודה היא עשרה וכל קו הוא ו' שסה. ממנה קמ"ן הוי"ו. וחשוב כל הנקודות
אלת החולם של ימלוך שתן לחשבון כי הנקודה כתה במקום חולם והרחוי להיות בתיבת
ימלוך. ע"כ לא נחשבה לנקודה. וחו תמלא מספר הנקודות כמנין שם של יב"ק שהוא
סוד יהוה ברכה קדושה. זה השם של יב"ק הוא מנין חסי"ה ידו"ד לא"י. אחי"ה הוא
רמ"ח חלילות. ידו"ד בתפארת אחלצ"ע חתילות. לא"י מלכות סוף חתילות. הוא אחל
יחיה ומיחל. ברחם ובחמלא ובכוזה. ובזה מערכת חלהות כתב בתריך להרהר תחר כן
ידוד בניקוד יְהֹוָה וס"מ הסלק על ה' יְהֹוָה. וחלו הנקודות עולות ע"ב רומזו
למילוי שם ידו"ד ניהוד"ן סולה ע"ב וו"ל ה"ה וי"ו ה"ה
כמלא עולה במחשבתו מחעלה למעלה בתחלה חומר אֲדֹנָי במקום שם יְדֹוד נקודות

חש"ק· ומייחדם בשם יאהד"ונה"י ואח"כ מהרהר בשם י"ב· ואח"כ בשם ע"ב·
וסימנך לעולם ידו"ד דְּבָרְךָ הרי לְעוֹלָם נקודות חש"ק וּדְבָרְךָ הם נקודות
יְהָבְךָ שפרישי· ואח"כ ילך לפני ולפנים להרהר בשם
המפורש· ויעלה במחשבתו סוד נקודו כזה יְדֶוָד שהוא שם המפורש הכולל
כל העצמות האצילות כמוזכר בס' הפרדס· וז"ל הרב בס' עבודת יום כיפורים
דל"ז וז"ל רבים חשבו הזכרת שם המפורש שהיה מזכיר כ"ג שם מ"ב· ויש שחשבו היותו
שם ע"ב ודבר זה בלתי אמת אמנם שם המפורש הוא שם בן ארבע ככתבו וכ"כ המפרשי'·
אמנם בכל יום היו מזכירים הכהנים אותו בברכת כהנים בניקוד אדני· דהיינו יְדֹוָד
ושם זה הוא נקוד כל שם בן ארבע שבתורה והוא שם הת"ת כדפרשנו בס' בשער
השמות ואין השם הנזכר ביום זה אלא שם המפורש שהוא כולל כל האצילות והוא נשמה
לכל השמות ולכל הכינויים ולכל ההויות ולכל הספי' והוא זה יְהֹוָה ושם זה שם העצם
ויש לו תשע נקודות שהם תשע ספי' האחד חול"ם והוא הכתר השלשה שבסג"ול
הם חכמ"ה ובינ"ה וחס"ד ורקיע הק"מן תפארת ומצד השני נקודה שהוא הגבורה·
וסגו"ל שהם נצח הוד יסוד· והאותיות במלכות ושם זה קדוש ונורא ויש לו פעולות
גדולו' במחשבה והרהור ויש גלוי לזה בדברי הרשב"י ע"ה· והנה במילוי שם זה עולה עשר
כזה יוֹד הֶי וָיו הֶי וממנו משתלשלים שם ע"ב הויות הנעלמות שהם עיקר א' ע"ב
שמות ונשמה אליהם· וכן בו מ"ב אותיות נשמה למ"ב אותיות אחרות
שהם נשמה לשם מ"ב עכ"ל· ר"ל ד' אותיות ידוד וי' אותיות המלוי אח"כ כ"ח אותיות
מילוי דמילוי עולה מ"ב:

**אלהינו** כשמזכיר שם אלהים יכוין שהוא תקיף בעל היכולת כלם מלך העולם נודע
כי סתם עולם הוא תפארת הכולל ו' קצוות הבנין ולפי זה מלך העולם הוא
הבינה· אשר ז"ל הפרדס בשער ערכי הכינויים בערך אשר במלת אשר פי' הרשב"י
ע"ה בתיקונים שני פי' א' אל הבינה כד"א באשרי כי אשרוני הבנות וזה אמרה לאה וכן
פי' בזוהר פ' ויחי ז"ל ת"ח מאשר דא הוא אתר דכלא מאשרין ליה ומאי איהו עלמא דאתי
דעילאי ותתאי מאשרין ליה ונכספין ליה עכ"ל· והנה פי' הלכתא וטעמא ובמקום אחר
פי' בתיקונים פי' אחר קרוב לזה שהוא אשר בכתר אמנם בסטרא דאימא וז"ל אשר אי"הו
אהי"ה ודאי הוא ודא כתר עילאה מסטרא דנוקבא אתקרי אשר וכו':

**ובמדרש** שיר השירים בפסוק אשר לשלמה פי' אשר בתפארת ופי' כי הוא רצוא ושוב
עולה אל הבינה ויורד אל המלכות וזהו אשר פי' קאים הכא והכא ובמקום
אחר בתיקונים פי' כי כאשר הוא בחכמה וז"ל מסטרא דכתר עילאה אתקריאו תלת
ספרין אהי"ה אשר אהי"ה הרי לפי זה אשר בשלשה מקומות בבינה בחכמה בתפארת כו'
ע"ש שהאריך ולבסוף כתב ונמצינו למדים שהחכמה בבחינת יחודה עם הבינה· וכן הבינה
בבחינת יחודה עם הבינה נקרא אשר· ובזה לא יתרחק אלינו היות גם אשר בתפארת
כי הוא המייחדם ומזווגם בסוד הדעת כו' ע"ש: **קדשנו** כתב הפרדס בשער ערכי
הכינויים בערך קדש הקד"ש היא מבינה ולמעלה וכן משם ולמעלה נקרא קדש קדשים
ואפשר לומר כי קדש הוא הכתר וקדושים הם חכמה ובינה ויש חילוק גדול בין קדש לקדוש
כי קדש בג' ראשונות· קדוש בתפארת וממנו ולמטה ע"כ· כי כשעולה תפארת בצורת

ו׳ למעלה בסוד הדעת אז נעשה קדוש:

**במצותיו** נודע כי תרי״ג מצות שהם שס״ה לאוין ורמ״ח מ״ע הם קו החסד וקו הדין מ״ע מצד החסד ומל״ת מצד הדין ומסתעפים עד נצח והוד. ונכללים ביחד ביסוד הכלול משניהם כי מ״ע כלולים מל״ת ול״ת מעשיי׳ וכמ״ש רש״י בפ׳ משפטים בפסוק ובכל אשר אמרתי לכם תשמרו. גם את ה׳ אלקיך תירא. נודע היראה היא שלא לעבור על לא תעשה. ואת ה׳ אלקיך תירא בא במצות עשה. ועשה בא בל״ת כדכתיב לא תוסיף ולא תגרע ומי שאינו מקיים עשה גורע הוא. וכבר הארכתי בדרוש הזה בהקדמת תולדות אדם. שהקדמתי לספ׳ דרך חיים שלי. ע״כ מצוותיו של התפארת שהוא התורה הם נצח והוד והוא מקבלם מחסד וגבורה ומשפיעם בנצח והוד ענפיהם. וציונו ביסוד שם מתייחדים. אחר כך עצם מעשה המצוה בפעולתה היא מלכו״ת גמר המעשה. כאשר נודע ומפורסם התורה והמצוה הוא תפארת ומלכות. על כן בכל ברכת המצות שמסיימין על עניין פלוני כמו על נטילת ידים וכיוצא בהן הוא במלכות. וז״ל מהרמ״ק ולכן אמר קדשנו וצונו ירצה יהיו הקידושין והיחוד בבחינת על נטילת ידים או נטילת לולב או למול את הבן וכיוצא כי טעם זה צודק בכל הברכות ולכן דקדקו בעלי המעשה שצריך לדעת בתחילת הברכה מה היא הברכה לכוין השפע ותיקונו הקידוש והייחוד הכל בבחינה ידועה ולא ישתנה להיות הענין על צד המקרה וההזדמן כי הדברים שהם במקרה ח״ו יש בהם צד קרי כו׳ ע״כ. עד כה עזרני ה׳ בביאור המלות ועתה אבוא בעזרתו יתברך לבאר הענין ואז יאירו עינינו בדברי רז״ל בזוהר ובתיקונים ובפיקודין שהעתקנו לעיל שנראים כסותרים פירושים מפירושים שונים. אמנם אלו ואלו דברי אלקים חיים הכל עולה בקנה אחד:

**ומתחלה** אקדים נודע ומפורסם כי תכלית השתלשלות האצילות לבריאות העולמות היה בגין לאשתמודע אלהותו להיות להברואים ידיעה ברוממתו וזה היה אי אפשר בלתי האצילות כי היה הכל נעלם בתכלית ההעלמה. ומזה מבואר כי תכלית השתלשלו׳ אצילות הקודש הוא מלכות והיא ראשית המחשבה כי ראשית המחשבה סוף המעשה שע״י המלכות נברא ונוצר ונעשה הכל כל העולמות כמות שהן מכח התפארת המשפיע בה. והתפארת הוא כלל הבנין שלמעלה הששה קצוות ועולה למעלה בג׳ ראשונות בסוד הדעת לקבל ההשפעה מרום המעלות וע״י המלכות יצא הכל לפועל. נמצא סוף המעשה הוא ראשית המחשבה ונעון סופו בראשו וראשו בסופו. הרי לך כי ה׳ אחרונה מהשם היא ראשית המחשבה. אף שלענין הגילוי הוקדם גילוי ו׳ מהשם שהוא תפארת. מ״מ לענין ראשית המחשבה קדמה הה׳:

הג״הה
מה שאנו אומרים הוקדם אין הכוונה ח״ו קדימת זמן כי אין שייך באצילות זמן. רק קדימת מעלה ורוממות ע״כ:

**ודכוותה** ה׳ ראשונה מהשם שהוא בינה בראשית המחשבה הוקדם לי׳ מהשם שהוא חכמה. כי אותיות ו״ה מכוונות נגד אותיות י״ה והם כלל ופרט ואין בכלל אלא מה שבפרט. רק שזה נעלם וזה נגלה. כי אצילות הבנין ששה קצוות של מעלה הכוללם תפארת המתייחד עם מלכות הוא נעלם למעלה בג׳ ראשונו׳ בסוד ד״ו פרצופין. כי בכתר נעלמים תכלית ההעלם ונקרא אין אפילו בבחינתו התחתונה כמבואר בפרדס

בשער

בשער התפילות ע"כ לית ים תות הרומז על התורה והחכמה נקרין יש מתין שמתקיל
קלת מן הקלת השות על כן נקרית רחשית כמ"ש רחשית חכמה אבל עדין היא
בהעלמה ואינו מגולה רק בנקוד זהו תות י'מהשם ובמילוה כזה יו"ד הוא ד'ו פרטופין
אבל עדין הכל בהעלם כמו הבן היולד ללמד ונמשך מזרע האיש שהשם בחוש הבן הוא בהעלמה
בדולה עד שהשפע הזרע לבטן האם ואז מגולה בהריון אבל עדיין אינו מגולה לגמרי
עד לאחר מרחם אמו כן הענין בהופיע החכמה ומתייחד עם הבינה אז הבינה ה'
רחשונה מהשם ד'ו בחוכה דהיינו ד'ו פרטופין קנו מלאית דהיינו שהשם בבינה שורש של
התפילות במקומו ע"כ נקרחים חכמה אם ואם ותפארת ומלכות במקומם בן ובת
ובסיהם שוין לטובה חותיות י"ה ואותיות ו"ה רק אלו אלו בכלל ואלו פרט כלומר אלו
בנעלם ואלו בנגלה וענין ההתייחדות חכמה עם בינה הוא להמליך התפילות במקומו
וענין התייחדו תפארת עם מלכות להוליח לפועל ברייתה ילידה ועשיה ולפעול שם כל
הפעולות נמצא ה' רחשונה מהשם וה' אחרונה מהשם המחיים לידי גילוי דהיינו ה'
רחשון מביחה לגלוי התפילות וה' אחרונה מביחה לגלוי השתלשלות די"ע וכל פעולתם
כמצ"ל שם מכוונת בזה שהשם נקרחים סוף ושם רחשית המתקבה שהיא רחשית המחשבה
לתכלית הגילוי וביחינת זה קדמ' ה' רחשונה לי' מהשם וה' אחרונה לו' מהשם והשם
הולו כל ל' אותיות היה בהעלם תכלית ההעלמה בסוד הכתר שהוא הראשון של השתלשלות
הזה ומרומז בקוקו של י' מהשם והשם הולו תלוי בקוקו ובספר התיקונים ז"ל ידו"ד
ליהיו מרכבה למריה לכתר עילאה וגו' לית קדום כידו"ד לעלת על כל כלה עתיר וגניז
בכתר ומניה אתפשט כהירה על ידו"ד לחיהו י' חכמה ה' בינה ו' כלילי שית ספירין ה'
מלכות עכ"ל וז"ל בפרדס פי' ידו"ד שהוא רמז לי' ספירות כדמפרש ואזיל הוא מרכבה
למריה כתר ושעם אמרו מריה מפני שהוא אב לתפילות כלו וכל התפילות בכח אליו
ואמר לית קדום כה' וכן עם מה שכתר הרש"י ע"ה בתקוס אחר שאמר שלית קדום כה'
הכוונה על הכתר ואמר כי זה הוא הב"ן דבה' שהוא כ"ף בכתר ושעם הב"ן כי הוא שני
יו"ד"ן בסוד עשרה עשרה הב"ן וזהו שאמר וגו' לית קדו"ם כה' פי' מפני שיד"ו הוא
מרכבה אל הכתר שהשם בן ד' הוא יו"ד ברחש ואל"ף יו"ד בסוף הם שני יו"ד"ן בסוד
אור יפר ואור חוזר שהוא כ"ף כתר כלומר יתגלה העניין הזה באחרונה בעשר ההתפכות
האור בם ד"ע כ"ל:

**ועתה** מתגלה תיבות **בר"וך** התפילות הוא ברוך ומקורך מהמרומם על כל ברכה
ותהלה זרחשית המחשבה סוף המעשה הם סוד ב' הכי"ן בדפי' הוא הסבר
הנאמר בתיקונים ב' מן ברוך ב' הכי"ן אבל הספעתם הוא כך מן י"ו ה"ן רחשונה
ומן ו"ו ה"ן אחרונה זהו רי"ם ו"ו מן ברוך ה' היחרחשית חכמה' י' מן שם ידו"ד
ו' הוא תפארת ו' מן שם ידו"ד במלת אותיות **בר"וך** מן ברוך שם ידו"ד יך מן ברוך
הוא כתר כי שם ידו"ד הוא מרכבה לכתר שהוא הקוראל יו"ד מן ידו"ד וסודך אחרונה
סוד הספעת הכתר עד המלכות שהוא בסוד יו"ד יו"ד עשרה עשרה הב"ן בנקל הקדש
זהו דרך פרט לומנם בכלל דהיינו בנעלם גם רחשונות התפילות ברוש גבוהים בתפילות
מובחר בתפילות הקדות חזי ברוך הוא בחכמה כי חכמה יש מתין ומתקיל בה רחשית
מלאות הוויות התפילות כי היא יש מתין ועל כן מרוחה התחפה מלילתה על הכתר בתו

מיו"ד מהסס שהיה סמ"ס פה קון מרמז על הכתר • כן תיבת בר"ך ר"ת ברוך רחם ומקור כל כלומר היה סניה לפנין התפילות והכתר מכח דביקתו בה"ס הוא רחם ומקור כל • ומכח עדיין מציאות התפילות הוא נעלם עד בניה שנתעברה מהחכמה וניכר בה הנעלם על כן ילדק סס בניה שבניה זו סס ברוך המכול כל התפילות • תת"ק תפילות הבנין במקומו תפארת הוא בן היולה מהבינה בסוד ב"ן ו"ה שהוא המלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו בחופתו בפרדס בפרק שני מפעשר הרשמות בפרשו הוא הדעת המתפשט בג' רקיעות ובמקומו הוא הגוף הכלול משתי זרועות וכ' שוקייס ודגרית המעור שהוא כמעור היס ולויות הרי מתפשט ברוך עד היסוד מלך התפארת שהוא הגוף ומשורים בלויס שלו שהיה התלכות כי סס פיה ה' את הברכה וברכה מלמון בראשה כמ"ש בשערי אורס ז"ל • ולפי ז"ל יתברך מספיע כל מיני שפע והפילות שפס לה"כי ובו כל גמיי המלך וכל מיני עסרו והליו יבואו ובו יתכנסו ויגנזו ומפס יתפשטו למלחות עורך כל הבריות והוא כדמיון בריכה שמנהל נמשך לתוכה ומן הבריכה מספקים מיס להשקות את הגן ולשתות ולשאר כל הנטרים מכניס בתורה סס לה"כי נכנסו • וברכה כי הברכה מלמון

**בְּרֵכָה** ע"ל ז"ל הפרדס בערבי הביניים בערך ברכה • **בְּרֵכָה** היא התלכות כי היא הברכה המקבלת כל שפע לכל המקורות העליוני ולפעמי הביניה ג"כ תקרא ברכה ומקור הברכה התחתונה הוא התפארת ג"כ המעון שהוא היסוד ומקור הבריכה העליונה הוא הכתר ע"י המעון שהוא החכמה ע"ל • ע"כ ילדק סס ברוך בחכמה מכח הכתר שנעלם • ותת"ק בניה • תת"ק מתנלה בהתפשטות על היסוד מלכות • והמברך צריך לכוין להמשיך ממקור הברכות • וכוין כשאומר בר"ך בניה מלד שנעלם רקיעות השמות פחות בסוד אהיה אשר אהיה וסס מתרחק ברוך שהוא בלל הפילות • כי הבניה שורס התפילות שהוא ג' קוין קו החסד וקו הדין וקו הרחמים זהו סוד ה' רקיעוסה כי הוא ג' קוין וביה יכוין כשאומר אתה ה' אלהינו והס סוד חכמה ותבונה ודעת שרמי"ב הקוין ה' אלהינו חכמה וביה כמו שביארנו בזוהר פסוק הבסתרות לה' אלהינו שהס חכמה וביה • וכן ביאר האזהר בפסוק שמע ישראל יהו"ה הוא חכמה אלקינו ביה וכו' • כי יהו"ד מתנלה מחכמה נעלם הס נחות י' שהיה חכמה • אלהינו בניה שחכמה מתעוררין דינין והס סס **יְדֵי"ד** בנקודות אלהים:

**אַתָּה** כתבתי למעלה הוא התפארת מיוחד במלכות כי התפארת היה התורה הכלולה מא' על ח' ומיוחד במלכות שהיה חותם ה' כדי אתה וכן ילדק סס אתה שהתפארת בנעלמו ובדעת בסוד הדעת שהוא מחבר ומיחד חכמה עם בניה • כי כמו שהתפארת במקומו הוא תורה שבכתב הכלולה מן עדת' ומחובר הס' שהיא תלמות בזוהר וגילוי התורה להבינו שהיא תורה שבעל פה כן חכמה היא התורה הקדמה לעולם שלפיס שהס שהחכמה היא העולם הוא הפילות הבנין המתחיל מחסד • וחכמה היא ס' ספירות לפני ספירות החסד וכל ספירה היא חלק בסוד כללות וכללות מלכות כמבואר במקומו • וגולת החכמה על מעלה היא התורה במקומה • לכל התורה הקדמה בסוד החכמה נעלמה מעין כל חי שהתפארת קלת בניה כי בניה גילוי החכמה מ"ת הבסתרות לה' אלקינו • ע"כ ילדק תיבת אתה גם בניה מלד החכמה • את היא התורה הקדמה מחכמה ומחוברת זוהיד בזיווג בניה דלה מתפרשין לעלמין כמבואר בזוהר והוא

בספרים. ע"כ ידלק תיבת אתה בניקוד. ונודע כי יחוד זיווג חכמה עם בינה הוא ע"י הדעת שהוא הפעלם מהתפארת ע"כ סם את"ה הוא בניקוד מבחי' הדעת המתמצע בין חכמה ובינה ומייחדם. והוא סודם קו הרחמים כי הדעת נרמז מעלה הוא בחינת הכתר ובמקומו ומתפשט בחכמה ומתמצע בין חכמה ובינה ומייחדם. ואח"כ מתגלה מבינה ומפתח על ע"כ ונעשה תפארת במקומו ממבואר הכל בתורה בספרדפה בהקדמת תולדת אדם עלי ע"כ מזכר אתה קודם י"י אלהינו כי הדעת נרמז מעלה הוא בחינת הכתר המתגלה. והדעת והחכמה ובינה הם ספרי ג' קוין קו החסד וקו הדין וקו הרחמים המתרחים בבינה שהיא הם הבניני ר"ל הם של ו' קצוות המתגלים למטה במקומם ונתחלתם מן חסד ע"כ ידלק גם תיבת אתה גם בחסד כמבואר לעיל. הרי מבוארים לנו התיבות ברוך אתה ה' אלהינו סוד הפעילות שהוא ברוך הנעלם למעלה בסוד ג' ספרי הקיום שהם אתה ה' אלהינו:

**אשר קדשנו** קאי על העולם הנזכר שהוא התפארת הנקרא קודם. ונקרא קודם מפני שהנעלם עלו סוד הדעת הוא סוכן בג' רחשונות שהם קדשי קדשים כדפי' לעיל. ונמשך הקדושה אל התפארת במקומו ע"י בינה הנקראת אמר כמ"ש לעיל ומכח דביקות ויחוד זה הנ"ה

נמשך אלף כתר אי"ן בינה רי"ש רחשית חכמה ע"כ: גם התפארת נקרא אמר כדפי' לעיל. ועניין הקדושה הוא מלך ג' רחשונות ואמר דנקרא קדושי"ג כי פי' קדוש הוא נגדל כמו קדוש יהיה בתוך בניך. והעניין כי ג' רחשונים הם נבדלים מהשגה כי אין השגה אלא בהבנין כנודע. והחכמה והבינה סוד תורה הקדושה ויחודם בעולמו מעיני כל חי להשיג בהם וע"ז נאמר הנסתרות לה' אלקינו. אך התורה שהתפארת במקומה ויחודם סוד תורה שבעל פה. על זה נאמר והנגלות לנו ולבנינו לשמור ולעשות. והנגלות הוא ו"ה נגלות שהם סוד ו"ה מסם ידו"ד והם לשמור ולעשות כי הם התורה והמצות שנתנו לנו. וכבר כתבתי תרי"ג מצות הם ס"ה לאו תעשה. הם מלך הדין רמ"ח מצות עשה הם מלך החסד ויסדקו בחסד וגבורה ובכלם ויהוה:

**וזה שאמר במצותיו** כיוצא לזה ג' פירושים המסויים לתפארת המשפיעים גם להיותו חסד וגבורה שהם תרי"ג מצות. וגם פירושו מצותיו המשפיעים ממנו להיותו נלחם ויהוה שהם תפארת והם עפ"י החסד והגבורה. והוא כמו ואני נסכתי מלכי פירושו המלך שלי שהוא תחתי והוא שלי כי אני המלכתי אותו. ומקום אחר מלכי פירושו מלך שהוא עלי וק"ל. ותיבת במצותיו קאי על התפארת המרומז בקדשנו כדפירש וצונו על ידי יסוד הכלול משניהם כדפירש. על נטילת ידים הוא עפ"י המצוה בעשייתה היא במלכות סוף המעשה וכלל כוונת הברכה היא על התורה. והמצות הנגלות לנו בחי"ת תורה. ו"ה שהוא הבנין תפארת כולל כל הו' קצוות מכח שים לנו לחיות

סוד רמ"ח הוא רמ"ס הבינה יתקנם ובפרט לתפארת שהוא תורה:

למעלה בסוד הדעת בקדושה עליונה בקדש קדשים. ונחנו פותחי המקור והסורים העליון סוד י"ה להיות התפארת יונק מהם. ואח"כ מתוך הקדושה מצוה אותנו בנעשית המצוה. ועל חותיות י"ה נמי חומרים. בח' יח"ה. והעולם הוא תפארת

הכולל הבנין ומכח אשר קדשנו במצותיו כו׳ כדפירשתי:

**ולא** יש קושיא בנוסח הברכה פתח בלשון נגלה וסיים בלשון נסתר קדשנו כו׳ כי אנחנו פותחים המקור והשורש ומדברי׳ לאותיות י״ה מאותיות ו״ה. י״ה הוא המלך של העולם שהוא התפארת אשר זה העולם קדשנו במצותיו וצונו וכו׳. והמפרשים שפי׳ טעמים על ענין נוכח ונסתר מהברכה לא ירדו לעומק הבנת הברכה כי לפי מה שפרשתי בס״ד אתי שפיר. כי אנחנו מדברי׳ הכל בנוכח להשורש ומקור ומברכים להשורש ומקור שהוא המלך מהבנין במקומו. והכל לפתוח השורש והמקור מהמרומם על כל ברכה ותהלה. ברוך שומע תפלה. הרי מבואר פי׳ הברכה וכן פירושה בכל ברכות המצות:

הג״הה
וכן הפי׳ של הברכות אשר ברא ואשר יצר ואשר עשה ואשר קידש ושהכל כו׳ וכיוצא בהן שקאי על העולם שהוא התפארת שהזכיר והמשכיל יבין ע״כ:

**אמנם** מצינו ג׳ אנפין דברכות יש ברכות שאין מוזכר בהן אלא ברוך אתה ה׳. ויש ברכות שנתוסף בהן ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם. ויש ברכות שנתוסף בהן בא״י אמ״ה אקב״ו. כדלעיל. בא״י. תיקן וזיכך הספירות לעלות אל הבינה דהיינו החזרת האצילות המתגלה המרומז במלת אתה. כי אתה סוד תפארת הכולל הקצוות נקרא את שהוא סוד התורה המיוחד עם ה׳ אחרונה העולה אל שרשו בבינה ששם סוד אתה גם כן בנעלם כמ״ש לעיל ואז מתיחד ידו״ד. כי עולה ו״ה לי״ה זהו סוד בא״י וכשמוסיפין מלך העולם זה מורה על העליה אחר התיקון והשפעת השפע בהעולם שהוא הבנין בא״י אמ״ה אקב״ו זה מורה על הקידושין ויחוד אשר בין החתן וכלתו מוסף על השפע והתקון. כלל גדול זה בג׳ נוסחאות הברכות למדתי מתוך דברי מהרמ״ק בספר תפלה למשה:

**נחזור** לענין הברכה על נטילת ידים אשר נצטווינו בטהרתם לסלק מהם רוח הטומאה בעמדינו בבוקר בהוחזר נשמתינו לגופינו רומז לענין גדול דתנן בספר יצירה וז״ל עשר ספירות בלי מה מספר עשר אצבעות חמש כנגד חמש ורומזים על האצבעות של מעלה שעליהם נאמר כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך וגו׳. ולשון נטילה כמו וינטלם וינשאם שהמים רומזים רחמים ושפע וע״ז נאמר ואשא כפי אל מצותיך ובהגבהתן יברך ברוך אתה מכאן להמשיך הברכה ממקור ההו״יה דרך המלך עד בית מלכותו והסוד והמלך שלמה ברוך. ומצאתי כתוב וינטלם וינשאם בסוד נשיאת כפים ולכוון להמשיך שפע מי׳ ספירות של מעלה לי׳ אצבעות ידיו ובהם כ״ח פרקים וכן שם ידו״ד הכולל האצילות הוא במילואו י׳ אותיות יוד הא ואו הא ובמילוי דמילואו כ״ח אותיות יוד ואו דלת הא אלף ואו אלף ואו הא אלף עוד מצאתי על נטילת ידים ר״ת ענ״י עולה ק״ל וס״ת של על נטילת. הוא ת״ל ורומז על י׳ ספירות שהם חמש נגד חמש. חמשה חסדים וחמשה גבורות. כי כתר חכמה חסד תפארת נצח מבחינת חסדים. בינה גבורה הוא יסוד מלכות בחינת גבורות והחסדים מתייחסים לשם ידו״ד וחמשה פעמים ידו״ד עולה ק״ל. והגבורות מתייחסות לשם אלהים וה״פ אלהים עולה ת״ל ויזהר שלא יגביה ידיו אלא בשעת ברכה שנא׳ שאו ידיכם קודש וברכו שאם ח״ו יגביה אותם בלא ברכה ובלא הודאה בריקניא אז יחזור לשרות עליו רוח הטומאה שהם

ריקים

ריקים רי"ק י"ס. רק העומלה שהם מכתוב ואינם שוויים לגמ על דבר ריקני ופגום מבל הקדושה לית סורה לגלה על דבר סלם וסימך ויבח יעקב סלם ע"כ:

**ברכת אשר יצר** כו' היה דוגמתו מברכת עב"י הבאה לשחרית מבעבות יריס המכוונים נגד סל מעלה כדפי' כן היה בברכת אשר יצר על טהרת הגוף מהגיעול ומהמותרות הכדאות תוכף כי טודע הסלם נעשה בעלמו בדמות עליון בכל תכונת פיריו פנימיות וחיצוני' הוא כולל בדמותו ובלמו עליונים ותחתונים כמו שהתרתי בשרוש הזה במתוך בתוכך ורוכב ושמיך בהקדמת תולדו"ת לח"ס שהבאתי לספר דרך חיים שלי. יעויין שם ע"כ הסלם תכלית הבריאה וזהו אשר יצר את הסלם בחכמה בדכתיב כולם בחכמה עשית וברחמים הוא מתמר הכולל כל העשרה מתמרות מתרגם בתרגום ירושלמי ברחמין בחוכמתך והכל היה בשביל הסלם והנה הסלם בדמות ובצלם עליון אשר עליו נאמר מבשרי אחזה אלוה. הסלם שלמטה כנימול רמוז ומרומז נגד הסלם העליון וגם למעלה ההפשעה אף שהיא זכה ונקיה שהורה מ"מ יש בה מותרות הרחוי להחיצוני' הקליפות כמו שהתריך בזה הפרדס בשער התמורות בפרק רחמון והבין משל מהדגן המנוקה מכל פסולת תכלית הנקיון והטהרה הבה עכ"פ כשיכלכל הסלם אותו ויתעכל המזון ההוא במעיו' יפלוך שם פסולת הרפה ופרש והנה הנאמר שבשעת תכילתו לכל הזוממה והפרש ההוא הלך לפי מליאות המזון קודם תכילתו היה הדבר הנכלל ההוא יותר נקי שהיה יכול להיות במליאות מובדל מכל פרש ומכל זוממה לאחר תכילה והבדלת הדבר המובחר ממנו יפלוך הפרש ההוא מה שלא היה עד עתה וכן הדבר בתכילות האמת הוא כי למעלה במקום התכילות לית דבר רע יורד מן השמים כי למעלה הדברים דקים תכלית הדקות לאמתם בהתעבו' הדברים ליריעתם בסדר מדריגות הנתכלות הוכרת היות הדבר נפרד לגמרי מכל מתוך לוכל ויתהוה שם פסולת עוד משל נכה ומתייבש יורד להמשל של זרע האדם אשר הוא המובחר המתהוה בגוף האדם והוא יוצא מהמוח דרך האחדו' של הגיד ואותה העיפה בצבע המלאה יתהוה ממנו הולד. והדברים אחרים מזוהמים מזולת הולד וכי יעלה על הדעת שבמוח האדם שהוא מבחר הגוף יתהוה כן מליאות הזוממה היה לא והלא שם"ב יסו"ד כרגע לכל הזוממה היתה מתהוי' בהמשכ' העפ' זרעי ממקום למקום וממדרגה למדרגה מתהוה הזוממה בהבדלת המובחר יתהוי' ממנו הולד ומשאר ומתהוי' הזוממה וכן הדברים בתכילות למעלה במקום' לית דבר רע לאמת בהמשפתם למעה יתהווה ממנו בהבדל' העובר והקדושה דבר שמשהיה הפסולת וסיגי הזכב. והנה בברכה זו מדבר בהסלם התחתון אשר הוא רומז בהסלם העליון. וזהו את הסלם בה' היריעה. ואמר ת"ת הש"ס הוא תפארת ומלכות אשר יצר כלומר ליי' לותם מהכמה העליונה הנקראת הסלם הרחמון ולעומת זה הסלם ונקבים לתתאה:

**ובראי** כו נקבים נקבים חלוליים חלולים ז"ל תולעת יעקב והם הצינורות שבהם הולך הספע ממנה למוה ועל ידיהם נותן הנותן ומקבל המקבל לקיום הנמלאים בעין דוגמתם נקבים בהסלם שהם מקבלין המחכל והמשתה ויש נקבים לוחים את המותרות ויש נקבים מקבלים ויש נקבים מספיעי' הכל כדוגמת עליונה. שאם יסתם אחד מהם והוא הצינור הבא בעולם הרחמים של הסלם הילוע. או הסיפתח אחד מהם והוא הצינור הבא ממנה הדין הקשה הלז היה גובר לי לספר להתקיים ולעמוד הלא

יסתלק למקומו ואז הברייות נועקים ואינן נענין וכמו שאמרו במדרש בזמן שישראל עומדין
רגלינו על מקום סוכן על ערבות ואינו מתרחק מהם שנאמר מכין מכי הכריבים וידבר אלין
ובשעת הכעס מתעלה ויושב בשמי מרום והכל נועקים וכורעים ואין קולם נשמע ונוזרים
אוס ומתפללים בעפר ונועקים ואינן נענין ע"כ. וכל זה בסתיומות ניכור הרחמים אז
בפתיחת ניכור הדין מפני קלקול הברייות כי מעשיהם של מטה מעוררים למעלה

ועל סוד זה רומזים ג"כ הסתומות והפתוחות שבתורה הסתומות הם בפני החיצונים שלא יכנסו לקדושה והפתוחות תלוי ניכר הנפתוחות לקבל האור הנמשך ותמיד התורה תלוי ליתיין ע"כ הנ"ה:

ע"כ: וז"ל מהרמ"ק וברוך הוא נקבים ג'
חלקים הם בחדם החחד מקום הרוחני והב
חלק הגשמי ופרוסת מסך מבדיל בין זה לזה
והיינו המרפסת כנודע כי הכלים שהם
מושב להרוחני הם הריחה. ומושב לגשמי הכבד וכו'. ולכן אמר נקבים נקטם ג' מיני
נקבים לג' מיני חלליס הח' במקום הגשמי הב' במקום הרוחני והכה גם בחדם העליון
יש כיוצא בזה חיברים פנימיים מחברים מתגלי' והכל בסוד מעין דמלכא חלו שחלו פנימיי'
וחלו מתגלי' מחלו יוצא מזון למחלוקים וכיוצא בזה מהם ניכור יוצא מזון לחיצוניס
בהסתלקות ממדרגה למדרגה כדפי' רז"ל יוסד זון מקרני רחמים ועד ביני כנים והיינו
נקבים נקבים מהם פנימיים ומהם מתגלים מהם לחיצוניס מהם לפנימיים וכן חללים
ונודע בסוד הדעת דמליל חדרין וכיוצא בזה בסוד מעין דמלכא ונודע כי
אותן שהן מושב הרוחני כדפי' הינם מפולגים לגשמיים לו לחזן ח"ו ואותן הגשמיים
הינם סתומים ח"ו ופתוחים למקום אחר כי זה יהיה בעוד החדם כרגע וכן למעלה אין
ניכור מתחלף בניכור זולתו ר"ל כל ח' וח' על מתכונתן הינם על עבודתו ועל משלו ואם
ח"ו אותם שהם מזון לפנימיים יסתם מהם כרגע שפו תמו כי אין להם חיות אלא מהם
ואם אותם הפנימיים יפתח לחיצוניס ח"ו לא יהיה תקומה ח' כל הנמשלים כי הינם
ניזונים אלא מן המותר לעולם וכן אם יפתח הניכור החיצון לפנימי' זה הכלה פורסת
נדה ואין סכיחוד וח"ל להתקיים אפי' המלכות שהיא נקראת שעה אחת כ"ש המתפלגים
ממנה שכלם נזונים מלמעלה וכן המציאות בעולם הסבל בחדם כו' עכ"ל:

**בא'** רופא כל בשר נתבע' החדם נעשה בכלם ודמות החדם מצד החדם העליון והחדם הוא
הקופר העליון בתחתון ולא תימא החדם מצד שהוא חדם להיותו הפנימיות
הנשמה שנקראת חדם וכמ"ש ואתה חדם לבי'. אבל הנוף המלבים את הנשמה הנקראת בשר
חדם כמ"ש על בשר חדם לא יסך זה אין לו תחיה בקדושה ע"ז אמר רופא כל בשר. בשגם
הוא בשר יש לו רפואה לכנס בקדושה כענין דתנן מפילין תיק הספר עם הספר ובשר
זה מכותר בתרוכה בהקדמת תולדות אדם שחברתי לספר דרך חיים עלי'. ואמר
מילתא בטעמא כי הנה כל ההסתלקות מרחם עד סוף מגזול על קטן הכל מוסגח מחת
סיבת כל הסיבות מילת העילות והוא אחד ומיוחד בכלם הוא הי"ה את כלם
ומחיה את כלם מרחם עד סוף בכל יחי"ע דהיינו כתר רחם העילות ומחלות לבריחה
ומבריחה ליצירה ומיצירה לעשיה ועשיה היא הסוף. זהו מה שאמר ומחלית לעשות בשר
נודע כי פלח הוא בכתר שהוא מופלח והוא סוד חלף ולעשות הוא עשייה. הפל מקופר
ע"י החדם שהוא כלול מעליונים ותחתונים כנודע:

דיני ברכות התורה

ברכת התורה מצד מרין להיות זהיר בה כדאיתא בברכות מפני מה תלמידי חכמים אין מצויין לפתח מכניהם ת"ש כדי שיהא לו שכר מצוה שלין מברכין בתורה תחלה וכ' המחבר ז"ל בסי' ס"ה בשמחה רבה

והערב לא נוי"ו כי ברכה ל' היא עם שעסק בדברי תורה ולכן אין לענות אחרי מי שלא עסק בתורה כד"ת:

אשר בתר כמו שפ"ת שהיא ברכה המסוכה לחברתה פיתחתי בחברך לפי שפיעתים היא ברכה בפני עצמה

להיותו הקודם בתורה בזיעור: ומרוץ לכוין על מעשה הר סיני בתר כמו שכ' מבל התורות וקרבנו לפני הר סיני והמתינו דבריו מתוך הלחם וכתן לנו את תורתו הקדושה שהיא בית חיינו כלי חמדתנו שהיה משתעשב בו כל היום: נותן התורה כ' כם' מפרידים מה שלנו לומרים מתן התורה לשון הווה הטעם כי הוא יתברך שמו נותן לנו בכל יום: תמיד תורתו דהיינו בשעה שלנו עוסקים בה הוא ית"ש מחדש לנו חדושי' ודיוקים חדשים ע"כ ובתב האי"ח שלאחר כל הלילה מרין לברך ב"ה בשחרית היום עכ"ל. וכן הוא היותר הפשוט ומרין ליזהר שלא לענות ואמרינן לכתוב ד"ת אחר שהחיר היום עד שיברך ב"ה. ויש מקילין לומר פסוקים קודם ב"ה דר"ל תתמכים ועיין בא"ר: ודע"ה שהוא חתת עשה דתורת' כדאיתא בנדה דברכות ולכן המיקל בזה ואינו מברך מקוטם שהוא מייב לברך עובר במחת עשה ועובר בכל ב"ד והמחמיר וחברך הינו משכיל ולכן ת"ש ברכה:

קודם שיברך יחזר הבייר ויל' לקייים מחת עשה דתלמידיתך לברך על התורה והבייר עושה בשם יחזר הקה"ב ונשבינתיה וכן בלוי לא בכל דבר אמה מו פעולה טוב' אחר יעשה אות' המלאך ודי בזה:

באשכנז אומרים ברוך התורה קודם וידבר

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לַעֲסוֹק בְּדִבְרֵי תוֹרָה:

וְהַעֲרֶב נָא יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת דִּבְרֵי תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְצֶאֱצָאֵינוּ וְצֶאֱצָאֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. כֻּלָּנוּ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלוֹמְדֵי תוֹרָתֶךָ (לִשְׁמָהּ) ברוך

ברכת התורה יש סוברין לומר תכף לאחר ברכת אשר יצר. ויש סוברין לומר אחר ברכות השחר קודם פרשת התמיד. ויש סוברין בחמץ. והכל כמנהג המדינה. א"ק"ב"ו לעסוק בדברי תורה ז"ל מהרח"ק עסק התורה לייחד שהוא עם כלתו קול ודיבור וטוב לכוין בשם יא"ה דה"ו"ה שהוא סוד יהוה"ע. היסוד: והערב סוד תפארת יסוד ומלכות וה' ערב יסוד מערב"ו עם ה' ומייחדם והוא ג"כ ממתקן ומזמן להם ערבה. בפינו ובפיות עמך בית ישראל וכהיה לאחת ולאחיהו ולאחיהו בלאחיהו היינו חבות. ובניס. ובני בניס. ולו לא ימוטו מפיך. ומפי זרעך. ומפי זרע זרעך. אמר ה' מעתה ועד עולם. והתורה לאכסניא שלה תוזרת כמו שתרז"ל לויבואן סוד הפחדות כת"ר ויחכמ"ה ובוי"ה. והבניס הם ד' גבור"ה תפא"ת. ובני בניס נצ"ח הו"ד יסו"ד. ולכן אמה יודעי שמך מלמדן והחלם ידע כי מייחדים שמך מלכות עם כל ההילולות:

ולומדי תורתך פי' נצ"ח הו"ד נקראים לתודי ה'. תורתיך תפארת. והכוונה מייקדו תפארתע"י עם המלכות. להייטו הע"ה הצילחת הנשמה היות ולומדי תורתיך לשמה לנצ"ח והו"ד הוות לשם ה' המלמד

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְלַמֵּד תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים· וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ· בָּאֵינוֹתֵן הַתּוֹרָה:

יברכך

**המלמד תורה** ירצה כי בעסק התור׳ הק״בה מייחד ע״י נצ״ח והו״ד הנקראים למודי תורה שהוא תפארת לעמו ישראל שהוא סוד קיבוץ הנשמות במלכות והענין כי שכינה נמצאת במקום עסק התורה והתפארת בא להתייחד שם עמה על ידי העוסקים:

**אשר בחר בנו** ירצה אשר בינה באשר חלק ע׳ אומות לע׳ שרים· בחר בנו מכלם לחלקו· ע׳ נפש נגד ע׳ אומות כנגד ז׳ מדות עליונות (כל אחד כלולה מי׳) שתחת הבינה ונתן לנו לחלק את תורתו דהיינו את מלכות תורתו תפארת והם חלקינו וגורלינו נותן התורה בינה כדכתיב אנכי ה׳ אלקיך וגו׳· ומסטרא דיובלא נפקו כדפי׳ בזוהר פרשת יתרו· התורה להורות על המלכות הא תורה· ונהגו לומר ברכת כהנים תכף אפשר מפני שבברכה זו ג׳ פסוקים נגד ג׳ שמות שהם בן י״ב· וכן בה שם ב״ן כב׳ פירשתי עניינו בספר הפרדס· שער פרטי השמות ע״כ דבריו ז״ל· וז״ל תולעת יעקב ויברך על התורה בשביל שצריך לקרוא ברכת כהנים וזה סודה על דרך החכמה האמיתית הברכה הזאת היתה כדי לפתוח המקור העליון להמשיך שפע וברכה מרום המעלות עד סופן ולזה היו הכהנים נושאין כפיהם למעלה מראשיהן חוץ מכהן גדול שאין מגביה ידו למעלה מן הצין כדאיתא פ׳ אלו נאמרין וזה במקדש אבל במדינה כנגד כתפותיהם בלבד כדי להמשיך מזרועות עולם· ודע כי הכהן היה מגביה עשר אצבעותיו להמשיך מעשר מאמרות ויד ימין היה מגביה יותר מיד שמאל שנאמר וישא אהרן את ידיו· ידו כתיב לרמוז כי היה מיוחד שני ידים סוד חמשה אצבעות מימין וחמשה משמאל ושיד ימין גוברת על יד שמאל למעלה וזהו רום ידיהם נשא· וכתב רשב״י ע״ה שאין לחבר האצבעות אלא שיהיה אויר בין כל אחד ואחד כדי שיתברכו המאורות כל א׳ לבדו בלא ערבוביא וזהו סוד האוירין שהיו עושין בשעת נשיאת כפים· כה תברכו אמר להם הק״בה לכהנים המשיכו הברכה מרום המעלות למדת כה בשביל שיתברכו ישראל בברכותיו וזהו את בני ישראל ודע כי מג׳ פסוקים אלה יוצא שם אחד של כ״ב אותיות שבו היה הכהן מוריד י״ג מדות של רחמים מהמאור העליון מקור ההויה ותשעה הנכללים במאורות הנתפשטים במחשבה ובהתייחד המאורות הנזכרים האלה אלה באלה היתה הברכה מתפשט למעלה ולמטה והנה הפסוקים מתחילים **בין״ד** לרמוז לנו התפוצצות האור אל העשרה הנתפשים בהרהור השכל מהעשרה הבלתי נתפשים בשום הרהור ומחשבה להנה יברך למעלה· וישמרך למטה· וכן כולם· והנה המאורות האלה היו מתייחדים בכח השם ההוא שזכרנו שהיה הכהן מצרף למכוין בו בשעת נשיאת כפים· ושמו את שמי יתקנו דכתיב ושמו אותם איש איש וגו׳ לתקן ברכתם הכתרים של ימין לימין· ושל שמאל לשמאל· ולא יטעו בהם כדי שיתברכו עליונים ותחתונים·

ואם

יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ
וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם: אֵלּוּ דְבָרִים שֶׁאֵין לָהֶם שִׁעוּר הַפְּאָה
וְהַבִּכּוּרִים וְהָרָאָיוֹן וּגְמִילוּת חֲסָדִים וְתַלְמוּד תּוֹרָה: אֵלּוּ
דְּבָרִים שֶׁאָדָם אוֹכֵל פֵּרוֹתֵיהֶם בָּעוֹלָם הַזֶּה וְהַקֶּרֶן קַיֶּמֶת
לעולם

וחס עושים כן וחני תברכם למי לכהנים למתיב מברכיך ברוך וכתיב ואברכה מברכיך
הס מברכים את העם וחני תברכם ולזה כתיב ושמו כתיב ויאמרו ויזכרו עכ"ל:

ודע שיש כמה סוגות בברכות הלו ולברך הכהן לותם בנשיאת ידים והוא סוד סס
ידו"ד שבו יד ימין ליד שמאל. דהיינו לותיות י"ה הס רחמים. ולותיות ו"ה
הס דין בעברה. ולותיות י"ה במלואו יו"ד ה"ה הוא ממשה מלגבעות. ובהלו ממשה יש
ל"ד פרקים וסימוך יד כי כן ביד יש ה' מלגבעות ובהלו ה' מלגבעות הס ל"ד פרקים. כי בכל
מלגבע ג' פרקים זולת בהלו לחיבו הלף ב' פרקים כן בהלו"ה דהיינו יו"ד ה"ה הפרקי הס
ל"ד דהיינו מלוי למילוי הזה יו"ד ולו"ו ד"ת הלף הס ל"ד פרקים הרי יד ימין. וכן יד
שמאל סוד ו"ו ה' מלגבעות הס וה"ו ה"ח כלס ל"ד פרקים כזה ולו הלף ולו הס הלף הרי
יד שמאל ולעומת זה נותנין הכהנים ידיס לקבל הספעת הסס הלו הברכות שהס ג' כ"ף
תיבות עד סלוס. וסלוס הוא קף היד הוא כללי המחזיק הברכות והוא כמו שתרז"ל לתן
לך כלי שמחזיק הברכות כמו סלוס שנאמר ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלוס ולע
כי סלוס הס סוד קייחוד ידו"ד ואדנ"י ע"כ נרמז ידוד בברכת יברכך ה' ויאמרך בר"ת
וסס"ת בר"ת יי"ו עולה ס"ו כמנין סס יהו"ד. וסס"ת עולה כמנין מלוי הסס העולה מ"ה
כזה יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה. וכן ס"ת של יברכך ה' ויאמרך שכולן קף וה"ך עולה מ"ה.
וסלוס הוא כלי המחזיק הברכות דהיינו יהוד ידו"ד עס ל"ך ויהיה עולה כמנין סלוס
עס ל' לותיות שעולה ס"ך כיצד תצרף י' של יהו"ד עס ל' של ל"ך ותשוב י' פ' הרי י' ולח"ך
תצרף ה' של יהו"ד עס ל' של ל"ך ותשוב ה' פעמים ל' עולה ך'. ולח"ך תצרף ו' של יהו"ד
עס ל' של ל"ך ותשוב ו' פעמים ל' עולה ס"ך ולח"ך תצרף ה' של יהו"ד עס י' של ל"ך ותשוב
ה' פעמים י' הרי ל' עולה הכל ביחד ס"ך כמנין סלוס עס ל' לותיות הרי הותס
הברכות סלוס עודים סודות גדולו בברכת כהנים ושמות נפלאות היוצאות מהם כזכריס
בספרי המקובלים זיל קרי בהו: אלו דברים שאין להם שיעור וכו' דע כי המצות יש
להם מדה ושיעור. הס מוסיף עליהם על שיעורם פעמים להדרש מפרי מה טוב חלקו.
ומנם זו בהוספה תינה חלף תוספות חור והמלוה בעצמה היה עשה לחור ומנם בחלו
דברים שאין להם שיעור. גם אין שיעור לחורים וכפי מה שמרבה מתרבה החור וכלל
הוא עמיימית החור:

אלו דברים שאדם אוכל פירותיהן וכו' חלו הדברים הם דברים גדולים בפעולתם
נעשה מרכבה להספירות. כיבור אב ואם נודע כי חכמה ובינה הם אב והס
שמהם נשתלשל חילות הבנין במקומו דהיינו התפארת הכולל ו' קצוות הוא הבן ומלכות
הבת ויחוד בחכמה עס הבינה מהספעת הכתר בסוד הדעת. והכתר הוא המקור והראש

לָעוֹלָם הַבָּא: וְאֵלּוּ הֵן כִּבּוּד אָב וָאֵם וּגְמִילוּת חֲסָדִים
וְהַשְׁכָּמַת בֵּית הַמִּדְרָשׁ שַׁחֲרִית וְעַרְבִית וְהַכְנָסַת אוֹרְחִים
וּבִקּוּר חוֹלִים וְהַכְנָסַת כַּלָּה וּלְוָיַת הַמֵּת וְעִיּוּן תְּפִלָּה וַהֲבָאַת
שָׁלוֹם בֵּין אָדָם לַחֲבֵירוֹ וְתַלְמוּד תּוֹרָה כְּנֶגֶד כֻּלָּם:

אלהי

המשתף עם החכמה והבינה ומבשרי אחזה אלוה. כי ג׳ שותפין באדם הקב״ה ואביו ואמו
ודוגמתו למעלה הבן הוא כתפארת אדם והחכמה והבינה אב ואם ב׳ שותפין והשתוף
המובחר הוא הכתר גמילות חסדים הוא כמשמעו מדת החסד. והשכמת ב״ה שחרית
וערבית. הוא נגד מדת הגבורה. נודע כי יצ״ט ויצה״ר השפעתם בהשתלשלות הוא
מחסד וגבורה ע״ז רמזו במשנה איזה גבור הכובש את יצרו כי צריך לכבוש אותו מיניה
וביה דהיינו להיות גבור לכבוש אותו דאתי מצד הגבורה. וענין הכבישה הוא בהשכמ׳
בית המדרש שחרית וערבי׳ כמ״ש רז״ל אם פגע בך מנוול משכהו לבית המדרש. והכנסת
אורחים וביקור חולים והכנסת כלה זהו נגד תפאר״ת יסו״ד ומלכ״ות דמישך שייך
בהדדי לענין הזיווג ונכללים באלה. על כן ערבינהו בהדי הדדי. הכנסת אורחים ז״ל
מהרמ״ק בספר תומר דבורה פ״ה הם הת״ת והיסוד לתת להם בית מנוחה שינוחו בה
דהיינו המלכות כיון שהם הולכי דרכים בסוד הגלות לחזור על אבדתם צריך להכניסם
שם ולפי המתבאר בזוהר שזו המצוה מתקיימת בהולכי על דרך שיחו שהם המתגרשים
מבתיהם לעסוק בתורה שגורמים שיהיו האורחים עסקים בצרכי המלכות וכן כל
העושה יחוד אל הת״ת במלה מבתינה אחרת וקובע מקום לתורתו גורם שהת״ת יענה
מלונו במלכות וכן פי׳ בתקון. ואל האורחים צריך להכין אכי״לה שתי״ה לוי״ה דהיינו
שצריך להכניס הת״ת והיסוד אל המלכות ולתת להם שם אכילה מעין באתי לגני אכלתי
יערי עם דבשי שהוא שפע ראוי להנהגה התחתונה המתפשטת מצד הגבורה המתוקה
ושתיה מעין שתיתי ייני עם חלבי שהוא שפע פנימי מן היין המשומר ומסוד החלב
המתמתק לקשר הת״ת והמלכות יעקב ורחל והגבורה בנצח או בהוד כי כן פירשו בד״מ
והלויה להביא עצמו ונשתו. שם עמהם בדיקון שליון ללותם שם עוד להביא שער הספי׳
שם עמהם לעשות להם לוי׳ טובה וכמה דברים נכללים בתיקון זה. כללו של דבר
ישתדל בצורך הדיוט ויכוין רמיזתו ומובטח הוא שיעשה למעלה כיוצא בו אחר שיהיה בקי
בסודות עכ״ל: הכנסת כלה בזה נכללים כל צרכי הייחוד תפארת ומלכות בתפלה
ובמעשים כנודע. ולוי׳ המת כל מה שעוסקין עם המת נקרא חסד של אמת. והוא
סוד נצ״ח שהוא חסד של אמת. כי נצח ענף החסד ולו צינור מתפארת המטה כלפי חסד
והתפארת מדת אמת ומשם נשתלשל הנצח הרי הנצח חס״ד של אמ״ת. ועיון תפלה
נגד מדת הוד ששם השבח והתהלה. והבאת שלום שבין אדם לחבירו הוא תפארת
עם היסוד כי הם שני מכריעין תפארת מטה כלפי כף חסד והיסוד מטה לכף חובה.
ולפעמים יתרחקו זה מזה וצריך להשלימם ולתקנם שיהיו שוים ונקשרים יחד באהבה
וחבה וזה ע״י כשרון המעשה הטוב שכאשר יהיה היסוד נוטה אל השמאל והת״ת אל

הימין

הימין. לז הם נגדיים זה לזה על סמיכות יסוד על הימין כמוהו וכאחר ח"ו יש לחוש פגם
על עון דעולם לז יש סנהה ונבזיות בין סניפיה ואין יחוד נקשר בין הספי' כלל ועל דרך
זה יהיה ג"כ בין כל שתי ספי' סמה ימין ושמל בין החכמה והבינה הו בין החסד והגבורה
הו בין הנצח והוד לריך להכניס שלום סניפיה והיינו הבחת שלום בין חסד לאחיריו ובין
לוח לשתא להיימו היסוד שלום בין ת"ת והמלכות כיוצא בזה מחריבי שלום יהיו גמולות
חסדים למעלה. ותלמוד תורה כנגד כלם. תורה הוא תפארת. ותלמוד הוא
מלכות כי התלמוד מביא לידי המעשה. והתורה והמלוה הוא תפארת ומלכות כנודע
ואמר שתלמוד תורה שהיא המלכות היא נגד כלם. כלומר מקבלת ההספעה מכולם ושם
הם מיוחדים:

## דיוני ברכות

בת' שם ע"פ ר' סיגיא ג' דברכות מלקי כשזה לריכה מוחלת שברון לפי שהיא ברכת ההודאה ופי' ע"ז. לחוש
לחרבי. כתבו שלין זה השעם מלוי לפי שהיא ברכה המסוכה לחברתה לפיכך לריכה מוחלת שברון וכן הוא לעת
הלחר ע"ז ולכן אם לבו נוסחון מלחי כשזה לבתוב בלחכם ח"ל פרי' לפי שהפסיק ביניו בין מלחי
לבשזה כדי שלא יהא כתוב נמעלה חלילה וחס ע"ז: שלא. עפני שע"ם כ' הב' ח יש מקשים לחלי לת מברך
שעשני ישרחל כמו שלר ברכות שחברכין על השובה פקח עוורים וכלומה ומחרלים חשם לומר לחלה שלח נברח
ולכן לחרי' הלילי שלח עפני ועיבלי שעשני לחי מברך שלח עפני עכו"ם או עבד או חשה ע"ל:

אם קדם וברך וקפ כפופים קודם שיברך חיבי לחזור: לין ובריכה שברין שנחן הדלקה שזוקה לנחרי הרי מחזיר
לסוריים כנלל. שנחקנו על כשיוכר על ושתו: כתב בם"ן סיימן הנזכר יש מהנין שלחר שברין לח ברכות
השלר ועבו לחרי לחן חוור לחר מהיובים לחן ושברך ועובים לחרי לחן ונסל' הזה עוסים כל לחוסם שעבו לחן
מחילה ולחן לעוקר עליהם ולוחר שכבר יצלו בלחן שעבו מחילה שפי' שהברך לחבו מכוין לוחיות לחרים ולפי' לם
הי' המברך מכוין להוליח לחרים הם מהיובים שלח בנמת ברכתו ע"ל הם ע"ש. ושפי' כן כדי לעשות ג' לחיים
לחריהן כשברין לדם נעשות בכל יום שלשים חלת בעיר להיימו ג' לחיובים. ל' לקוחות. ר' קדושות. ר' קדיסים וק'
ברכות והיה לריך לנרן מלה ברכות הכיולו הטור בח"מ סיימן ע"ו וז"ל תניח היה ר' לחיר לומר מלה ברכות חויב
לדם לנרך בכל יום שחחבו בו דם הפקיסים והביה דב בשרוב' רים חניכות חחבו חחסר' דוב הלך ע"ה לה חיקן
מלה ברכות בכדיב הוקם על ע"ל בגחשלר' מלה הוי לה יום חחי' מלה בכל יום חחי' מלה בכל יום חחי' מלה ברכות מיבחל ללו הי' יולדין על
מה הי' מלים על שחקלו והבחלו בריח הקודש וחיקן להם ליבחל מלה ברכו. ועל כן חיקנו מבחים ג' ל' לילו הברכות
על סדר העולם והבחלו להלים מלה ברכות בכל יום ליכחל מלה ברכו. ועל כן חיקנו מבחים ג' ל' לילו הברכות
על כל ברכה וברכה שבחקנה לו כמו שחחם הפקיסים בחרן ה' שם יום בכל יום יום חן לו חיבון בהבחנו ומחרינן בפ'
כיצד מברכין מחר רב יהודה חמר שמואל כל המכיר חן הבע"ה בלח בלכה כחילו חעל ומרין כל לדם ליהר שלח
יבח לילי חבילה עכ"ל הטור והרב ר' יונחם בי לומנו בדרך חיים שלו כ' כשם הר"ם בר מיח מברייחו' חעו' זו בחורה
ונבילים ובכחובים. בחורה זה ה' לילקין שמל חעניין. על חקרי זה מלח מלה בכחבי' נפ' הלכלח ודרשו בן
לפי שיש בפסוק ג"ש חחיחות ובפסוק לח' על זה חה כחיב מלה בכחבים בחרן ובחבון הלחיחות וכן בה"ח ב"ש ב"ל
ב"ן שעולה ק'. נבילים כשם הנביח הוקם על הקם כחיב בהקים מלה ברכות כשיעין על בכחובים כי כן יבוחר נבר
כי כן בנביח מלה יבוחר ברך כחיב בך ע"ל ובל זה כחוב נם בריש שנילי הלקט ובספר החם, לקבה עליו הקלוס הברוך
בשמ החמים הזחת ובשמ חחור לכן חת' בני הנלות שיהו לב לדעת חת לחלה' ולברך בכל יום ק' ברכות כדי
שחברכו מהם כי ע"י הברכות הללו בח חיים וקיימים בנלות לכן שיהו לליו חת' חקיו כי חלו הם חיינו ק':

ובנין ק' ברכות כן הוח. המפיל. ועב"י. ואחר יחר ובינות ותפילת וכ'. ברכות על התורה הרי ג' וש"ע
מלקי כשזה על הנומל חסלים טובים הרי כ"ג. ובהוי שלחר ושחתת חת' ברכות שם"ם שחחית ונוחניף
הרי ג"ב וב"ו בל שלו' תפלות הרי ג'. וי"ב בסכי פעוחות שלחם סועד בכל יום הרי ק"ב: ובינה השנת חסר
מחשבון לח חחד חק"ם בל ערבית. ושל חחלין ר"ב בכל חפלה חסרי הרי ל"ח ובכנין לחן חיסרון שני' בל קדיש
הלילה ולחד בל שהרית חת' בל יוסף ושבח בל סיגוד שלישית הרי י"ו ושם חיבון ברכת הינון על הכוס יש עוד שנים
בכל סעודה הוי לה כ"ב ובחקלו עליו חסרי' ו' ושריך לדקר לחלוחות בחיכלת פירות ושחיית ושקרין ובריח בשמים
מי שלין לו כדי לחלוחות יעשה לחין על ברכות הינוחן בחורה והחפטיר ובינו לחחת בשם י"ח. ובינה הנינית
שקרי' ל' ובחנו לחת חלוחות ובחלוחות בברכות הריח לין לברך בכל סיום לח בה בסיום הענין: ובחשובה נחר שחסור
להיות בלחיחת בת"ע י"ל סיימן ס"ם שריך להי' יותר לחלוחות החנוני בברכות מחחיות. ובחדני הי' ב"ג
חנים ח"ת בדיוק הכיתובים מיוחר להיות וכ' בסדר היום לחיום הכפור הנדול לח הסכים עיו ודעת הינו
בת"ק הוח לחקי' בשחר חעניות לין להיות ע"ש:

אֱלֹהֵי ׀ נְשָׁמָה שֶׁנָּתַתָּ בִּי טְהוֹרָה הִיא אַתָּה בְרָאתָהּ אַתָּה יְצַרְתָּהּ אַתָּה נְפַחְתָּהּ בִּי וְאַתָּה מְשַׁמְּרָהּ בְּקִרְבִּי וְאַתָּה עָתִיד

**אלהי נשמה** כו׳ הנה מתחיל לסדר ברכות זו אחר זו׳ דתניא בפ׳ התכלת ר׳ מאיר אומר חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום שנא׳ ועתה ישראל מה ה׳ אלהיך שואל מעמך אל תקרי מה אלא מאה וסוד מאה ברכות עשר ספירות כל א׳ כלולה מעשר הרי ק׳ ואמרו בזוהר זכאין אינון צדיקייא דאתדבקין נפש ברוח ורוח בנשמה והנשמה בהקב״ה ר״ל נפש רוח נשמה בעשייה יצירה בריא׳ והצדיקים מדבקין אותן ומקשרין אח״כ בעולם האצילות ז״ש והנשמה בהקב״ה שהוא נשמה לנשמות דהיינו לג׳ חלקים הנ״ל הנכללים בהנשמה דהיינו רוח נפש נשמה שהם בהשתלשלות בריאה יצירה עשיה׳ וכן שרשם באצילות נפש היא במלכות רוח בתפארת הכולל ו׳ קצוות׳ נשמה בבינה אשר ג׳ ראשונות חשובות כאחת והם מדובקים וקשורים בעילות כל העילות כשלהבת הקשורות בגחלת והוא נשמה להם כי הוא נשמה לנשמות:

**וכתוב** בספר שערי אורה וז״ל חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום כדי למשוך מכל אחת ואחת מאלו הברכות׳ ואם חסר ברכה אחת פוגם ומטיל מום והסוד תלוי בסוד אי״ק בכ״ר׳ שהוא סוד כהן לוי וישראל׳ שהוא סוד נפש ורוח ונשמה׳ ולפי עקר זה אמר דוד המלך ע״ה ברכי נפשי את ה׳ תלה הברכות בנפש בסוד שלשת המערכות העליונות והנפש צריכה לברך מאה ברכות והוי׳ כנגד ישראל ומן הברכות המאה יגיעו עשרה שהם המעשר לרוח שהיא כנגד לוי׳ ומן העשרה של רוח לוי יתן אחת לנשמה שהיא כנגד הכהן׳ ואם כן נמצאת למד שאם לא תברך נפשו של אדם מאה ברכות בכל יום לא תגיע לנשמה ברכה אח׳ מאחר שאין מגיע לרוח עשר ברכות שזהו סוד הלוים שלוקחים מעשר מישראל וחוזרים ונותנים לכהן אחד מעשרה ממה שנטלו וזהו סוד פר׳ מעשר לוים וכהנים וישראלים הכתובים בתורה׳ ולפיכך אמר ואל הלוים תדבר ואמרת אליהם כי תקחו מאת בני ישראל את המעשר׳ אשר נתתי לכם מאת׳ בנחלתכם והרמותם ממנו תרומת ה׳ מעשר מן המעשר וסוד מעשר מן המעשר הוא סוד אי״ק שאם אין ק׳ אין י׳ ואם אין י׳ אין א׳ ולפיכך צריך האדם להיות זריז לברך מאה ברכות ואם ח״ו חסר א׳ פגם ואלו מאה ברכות הם מאת אדני כסף שבהם שפע אדני מתפשט לכל צד למאה בריכות עכ״ל: עוד מצאתי בקונט׳ דהאר״י ז״ל כי הק׳ ברכות הם בסוד שם של ס״ג יו״ד ה״י וא״ו ה״י הנה עולה ביחד ס״ג ותחשוב בפרטיות המילוי הוא ל״ז הרי ביחד מאה ואני אומר רמז לזה יעקב בן ס״ג נתברך׳ ועוד רמז ברוך אברם לאל עליון נודע אברהם אבינו מקור הברכות ומסרם ליצחק ויצחק ליעקב ויעקב בירך את יוסף ור״ת של אברהם יעקב יוסף ייא״י ומילוי של ס״ג ג׳ יודין וא׳ אחת ייא״י עולה כמנין א״ל ע״כ ק׳ ברכות לאל עליון ועתה אפרש ברכת אלהי נשמה והוא שבח והודאה למקום ב״ה שמחזיר לו נשמתו כי בלילה הנשמה עולה ליתן דין וחשבון מכל מה שעושה ביום ואם נמצא מחוייבת מן הדין שלא לחזור לגוף עם כל זה הקב״ה מחזיר הפקדון אשר הפקד אותו ואין מדתו כמדת בשר ודם שמחזיר הפקדון בלוי ומקולקל אבל הקב״ה מחזיר נשמתו לו

שהפקיד

עָתִיד לִטְלָהּ מִמֶּנִּי וּלְהַחֲזִירָהּ בִּי לֶעָתִיד לָבֹא׃ כָּל־זְמַן
שֶׁהַנְּשָׁמָה בְּקִרְבִּי מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי
רִבּוֹן כָּל־הַמַּעֲשִׂים אֲדוֹן כָּל־הַנְּשָׁמוֹת בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר
נְשָׁמוֹת לִפְגָרִים מֵתִים׃

## ברוך

שהפקיד אתו חדשה ונוחה הה"ד חדשים לבקרים רבה אמונתך וראיתי לחכמי האמת בזה
ענין גדול והוא אמרם שהנשמה טובלת בנהר היוצא מעדן להניח לה מעצבה וזהו חדושה
ומרגוע וזהו עדות גדול על תחיית המתים ולזה אנו אומרים ואתה עתיד לטלה ממני
כו' לרמוז כי כמו שנטלה עכשיו בכל לילה ומחזיר' כן עתיד ליטלה כשיגיע זמנו ליפטר
מן העולם ולהחזיר' ביום אשר הוא עושה וחתימ' הברכה תוכיח והכי איתא במדרש אליך
ה' נפשי אשא זהו שאמר בידך אפקיד רוחי כו' כשאדם ישן מפקיד רוחו ביד הקב"ה שמא
עבר שחרית ולא מצאה הוי ה' אל אמת א"ר אלכסנדראי בנוהג שבעולם אדם מפקיד אצל
חבירו כליו חדשים ומחזירם לו ישינים אבל הקב"ה אינו כן אדם יגע במלאכתו כל היום
ולערב נפשו יגע' ושחוק' והוא ישן ומשלי' נפשו ביד הקב"ה ובשחרית היא חוזרת לגופו
חדשה ונוח' דכתיב חדשים לבקרים רבה אמונתיך ר' סימון אומר בשם ר' שמעון ממה
שאת' מחדש אותנו בכל בוקר ובוקר יודעים אנו שרבה אמונתך לתחיית המתים והנה
נזכר בברכה זו מדריגות הכוללות בנשמה שהם נפש רוח ונשמה׃ נפש מעשיה׃ רוח
מיצירה׃ נשמה מבריאה כמ"ש לעיל זהו שאמר אתה בראת בי׃ היא בריאה׃ אתה יצרת
בי׃ היא יצירה׃ אתה נפחת בי׃ היא בעשיה׃ וכן הוזכר אצל אדם ויברא אלקים את
האדם׃ וכתיב וייצר ה' אלקים את האדם וכתיב ויפח באפיו נשמת חיי' ויהי האדם לנפש
חיה זהו בעשיה אשר על זה נאמר נעשה אדם׃ והתחיל ואמר אלהי נשמה שנתת בי
טהורה היא זהו נשמה לנשמות שפי' לעיל דהיינו סוד נפש רוח ונשמה מאצילות וכ'
בכתבי האר"י ז"ל אע"פ שאין רוב ב"א זוכי' לנשמ' כמבוא' בזוהר בכמה מקומות דאית מאן
דזכה בנשמה ואית מאן דזכה באתערותא דרוחא ואית מאן דלא זכה אלא בנפש על כל זה
יש לו חלק בנשמת אדם הראשון אע"פי שלא זכה אליה והיא טהורה בסוד האצילות וכלל
זה יהיה בידך כל עניני' ויחודים שסודם להעלות נפשו ורוחו ונשמתו אף שאין לו במוחזק
יש לו בראוי ואשרי מי שממשיכים עליו אף במוחזק' יש לדקדק בנוסח זה בשינוי הלשון בין
בי לקרבי אמר נתת בי בראת בי יצרת בי נפחת בי׃ ואח"כ שינה ואמר משמרה בקרבי
ואח"כ חזר לתיב' בי שאמר ואתה עתיד להחזיר' בי׃ דע תיב' בי יותר רוחניי מתיבת
בקרבי כמו בי נשבעתי נאם ה' כי בי היא בעצמי׃ אבל בקרבי הוא לשון קורב' בעלמא
והנה עשה אלקים את האדם ישר להיות ג"כ זך ודק סוד כתנות עור באל"ף ומתדמה
הגוף במקצת להנשמה ע"פ אמר נתת בי בראת בי יצרת בי נפחת בי אבל אחר שקלקל
האדם ונתלבש בכתנות אור בעין ונעשה הגוף חומר עכור׃ ואז אין דבקות עצמיי נשמה
לגוף ע"ז אמר ואתה משמרה בקרבי׃ ולעתיד שיהיה אור חדש ויוחזר הגוף לכתנות אור
באל"ף חזר ואמר בי זהו שאמר ואתה עתיד להחזירה בי כו'׃ לעתיד לבא פי' מהרמ"ק

בכח

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן לַשֶּׂכְוִי בִּינָה
לְהַבְחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לָיְלָה:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא עָשַׂנִי עַכּוּם ׃
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא עָשַׂנִי עֶבֶד ׃
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא עָשַׂנִי אִשָּׁה ׃

## ברוך

בכח שפע הכתר בחותו השל הנאמר עליו כי טל אורות הוא מאריך אפים ולכן לא אמר לעולם הבא משום דלעילא מעולם הבא הוא זה כי עולם הבא כנר הוא אלא זה עתיד לבוא עכ"ל כל זמן שהנשמה בקרבי זה העולם מודה אני לפניך ה' אלקי כו' הנה מרמז כל השתלשלות התלולות ותיכת לפניך רומז ברוח וזוג אל סיבת כל הסיבות שהוא לפני התלולות והוא בחם וחם ברומז בם"ן יודי"ן על הכתר ׃ אלקי חכמה ׃ ואלקי בינה ׃ חבות יחסר גבורה תפארת ׃ רצון כל המעשים נודע כי כ"ל הוא יסוד ומעשה היא מלכות סוף המעשה וכתי' והיה מעשה הצדק' שלום ומלכות נקרא צדקה ׃ ורצון כל המעשים הוא תפארת המתייחד עם המלכות ע"י ברי' המעור שהוא יסוד בבחינ' נקח והוד תרין ציניין דכתי' ברי' השתלשלות התלי"ות ויסוד זיווג תפארת עם מלכות שמ' נתהוו הנשמה ע"י זיווגן ויצרהל בנשמותיהן עמוסים מבטן ׃ הם בבחי' המלכות סוד כנסת ישראל מכוסין שם ׃ ומשם השתלשלות הנשמות בעולמות בי"ע וזהו לחדן כל הנשמות הם מלכות שם אדני לחדן השתלשלות הנשמות למטה: אשר נתן לשכוי בינה ז"ל תולעת יעקב הוא התרנגול ונקרא כן בלשון המקרא והוא לופה ׃ תרגום מפה שכותא ונקרא בלשון רז"ל גבר כדאמרן תיכסי קרא גברא וכבר כתבנו למעלה כי רוח נפטרת מנשמת בחצות הלילה וחופק בכנפי התרנגול ונקר' ׃ ודע כי הרוח ההוא מניע מפטן לגר המשמש לפני הגבורה הנקרא גבריאל ונותן שם קולות ותחרי קריחה זו מכריז כל מעשה בני העולם לפי שקשת הסופר במתניו וכותב ביום כל מעשה העולם הזה ומכריז בלילה ומתעוררות הרוח ההוא בח לעולם השפל עד כנפי התרנגול הנקרא גבר על שם הגבר (ר"ל גבריאל) שבח ללוי הרוח ממנו ובשעה שהגבר העליון קורא למעלה כל תרנגולי עולם קורין ולפי שברוח ההוא כתב' בו ביום להבחין בין יום ובין לילה לזה אנו מברכין ברכה זו עכ"ל ׃ וכתב מהרמ"ק שכו' בגי' במספר קטן גבריאל"ל ובמספר שלם שב"ו עם המלה בגי' מלאך גבריאל ׃ וז"ל קונטרס התהר"י ז"ל ברכת המבין לשכוי בינה וכו' הענין הוא כי לילה הוא מחצית ויולך בסוד ליל ולילה ולכן אנו מברכין ברכה זו מחצות הלילה ואילך ושכוי הוא גבריאל"ל ויסוד הגבורה ובחצי הלילה נמשכת על הגבורה כח הארת הבינה וזהו המותן לשכוי בינה ואז מתמתקת בסוד ויבא לו יין ויצת בסוד יין המשמח והוא סוד היום והגבורה בעצמ' סוד יין המשכר והוא סוד הלילה וזהו להבחין בין יום וכו' שהוא ע"י יין המשמח על בינה והוא המבחין בין יום ובין לילה ע"כ ׃

שלא עשני עכו"ם. שלא עשני עבד ׃ שלא עשני אשה ׃ כתב האור זרוע

הנשים לומרות בָּאֵי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁעָשָׂנִי כִּרְצוֹנוֹ :
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם פּוֹקֵחַ עִוְרִים :

## ברוך

והביאו התי' סי' ל"ג יש לך להסתפק בסוד הנעלם בברכה זו כי כל הברכות שהזכרנו למעלה מן הדין לברך בכל יום אבל בברכה זו היה לו לברכה פעם אחת מיום שנברא ועד עלה עשני עבד וכן ע"ג תשה אבל הסוד בזה כי בעלות הנשמה בלילה לעולם העליון אם לדיק הוא כמה מדרגי העליון אוחזין בו ומושיבין אותה במקומה הראוי לה ואם הוא רשע כמה מלאכי חבלה יוצאין לקראת ואומרים אין שלום אמר ה' לרשעים ומכניסין אותו במקום העכו"ס הנשמה והגוף אז העבד שנדה לתמורת אז תשה אבל בזיקוק האדם ממעטת אם הוא יודע בעצמו שהוא לדיק יברך עלה עשני עכו"ס פי' עלה הושיב אותו במקום העכו"ס כי מי שהוא יושב ברשות העכו"ס כאלו עובד כוכבים ומזלות :

**אבל** יש לפקפק על זה שהיה ראוי עלה יברכו ברכות הנה רק הברירים אשר ה' קורא וירחי ה' וחושבי שמו עלה עלתה בנשמתם עלה במקום הקודש. ומהרמ"ק בספר תפלה למשה כתב בפי' אלו הברכות וז"ל כי העכו"ס בעת תפלת גם אם ישבחו או יברכו ויוציא הכל הוא בסוד יחוד התמורות ח"ו ולכן בקומו האדם לייחד לקונו יברך עלה עשאני עובדי כוכבי ומזלות ואין יחודו בחיצוניות כלל שעליהם נאמר ולרשע אמר אלהים וגו' וכן העבד לברך זה. המשכתו במקום העבד והנשמה למעה בגוף. ואין מי שיזכה לייחד הכל ייחוד בשלימות אם לא הזכר שחננו האל בנשמה טהורה ממקום הזכר כי ייחודו למעלה ולכן ברכות אלו אם כמו הקדמה להכיר כל ז' מקומו בתפלתו גם אם ישתנו במילות שוות הכוונה היכה אחת שהנקיבה במקו' הנקיבה והזכר למעלה עוד לאסור לפרש כי גם בחיים בחיותו לאסור לאדם להתעבר במה שלא יועילהו המשל בתשה ועבד. וכן במי שנתגלגל עכו"ס וזה ח"ו יתבע לאדם כמה פעמים והמשכיל לאסר יתן את לבו לדברים אלו ימצא כמה בני אדם משתני במעשיהם פעמים בתלות בכעסים פעמים כמדות אנשים פעמים לעבוד בני אדם כעבד כי הפנימי מרחם פעולותיו בחיצון ופעמים יפנה אחר המטבע דגוי ולכן כאשר יסוב נשמת האדם בו ויבין בעצמו טוב הכנתו בברכו לקונו יברך על העובה אשר גמלהו. ודבר זה מתחדש לו האדם בכל יום. והירא את דבר ה' בשמעו את הדבר הזה יחזיק בתומתו ולא ירפיה ולא יעשה בדברי שקר ולא ית לוה אליו לדבר אלה כראוי ח"ו ויכוין בג' ברכות לבעלם מעליו על עיבור עכו"ס ועיבור עבד ועיבור אשה ויטהר עצמו בסוד ג' ברכות אלו מהרהרה מהו ועיבו' עכ"ל ♦ והברכות שהם על מנהגו של עולם חייב אדם לברכם בכל יום אע"פ עלה בתחייב בהם כי כולם רומזים על אורות העליונות ואפי' אדם שלא יצן בלילה ולא הסיר כסותו ומלכתחלה ומעלין וכיוצא בהם חייב לברך בשחרית כל הברכות וכל ברכה וברכה מאלו הברכות היה שבח אחסד הם"י שעשה למעה אחבל מתעורר בברכה על עניין למעלה שהוא מדוגמת עניין ברכה זו. לעורר הדוגמין של מעלה בכל כחו :

**הברכות** על פוקח עוירים דזקף כפופים מלבישי ערומים : פי' אותם בעל אור זרוע והביאו התום' על סוד הנשמה וז"ל פוקח עוירים רומז לנפשות

הנדקות

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מַלְבִּישׁ עֲרֻמִּים :
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מַתִּיר אֲסוּרִים :
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם זוֹקֵף כְּפוּפִים :

סדר הברכות הזה הוא כפי המובא בשם כל העולם לחוכם נפי' רבינו המחבר סידר מלבים ערומים לחר זוקף כפופים והחכם עיניו בראשו לבחור לחת לאדר יכבד בעיניו :

## ברוך

הגדולות לעולם התמורו' הם יושבים שם בהשך ואחלה כעורים וכיון שמגיע זמן עליתן ויוצאין מאחילה לאורה ופוקחין עיניה' ומסתכלין בחור העליון שהוא שחם ומגן ה' לבחות חזי הוא פוקח עיני העורים וזורח עליהם מאור העליון הם ד"ו וזרחה לכם יראי שמי וגו' והסוד זה לומר לאסורים לאו' זוקף כפופים פי' אותם שהיו כפופים בידי שרי התמורות ויצא מניהם הי"ה סומך ה' לכל הנופלים וזוקף לכל הכפופים ועוד יש בו רמז לבנסת ישראל שהיה כפופה עם בניה בין האומות ועתיד הק"בה לזקף אותה ואת בניה כענין שכתוב וחסר פדית לך ממצרים וגו' וכתיב כימי לחתך מחרץ מצרים חראינו נפלאות

מלביש ערומים פי' אותם הנלחים למקום הנחם הערום מבלי לבוש כי כל לדיק ולדיק ים לו מלבוש מחה מיוחד בעולם ההוא חבל הרשעים חין להם מלבוש וחין כסות הי"ה וחין כסות לאבדון חלח הם מזוהמים וכשיעלו מעלו לעלוי חזי הק"בה מלבים בגדי' אחרים הי"ה ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים על זה אמו מדרכין לשמו הגדול שהוא משה כלפי חסד ומרחף על בריותיו עכ"ל :

**ובן** ברכ' מתיר אסורים פי' על הנשמות שהיו אסורים בעולם התמורות ויצאו משם כמו האסורים שיצאו מבית האסורים עכ"ל : ומהרמ"ק בספר תפלה למשה פי' ביותר פנימית בסוד התפילות לעורר למעלה מדגמת ברכות אלו ז"ל פוקח עורים העניו כי כמו שבשפע העליון פקיח' עיניו של אדם בהיותו יכול הוא עיור בקליפות כן צריך להשפיע הוא מלמעלה ממקום העין הפקוחה לעולם שפע אל העיניים הסתומים כדי שיסגיהו לסוד כענין שכתוב עורה למה תישן וגו' והסוד להשפיע מהכתר בעלמו בחינת החכמה והבינה שהו בעלמות שפע רב אל החכמה והבינה שלמטה והסוד הגדולה והגבור' שהם ומשם בגדולה ובגבורה עלמה : והם יאירו התפארת והמלכות שבעוייתם אל הימין והשמאל כמו"ש וזהו פוקח עורים להאיר עיניהן לסתיימין ולא להיו מלהטין בסוקמא אלא יאירו ולעמוד בתוכן דברים אלו צריך העיון בחלק ח' בחדרה :

**מתיר אסורים** העניו כמו שבשפע העליון הותר האדם ממאסר שיהיה שקוע במאסר הקליפות כן צריך להשפיע הוא מלמעלה שפע ממקום הבינה שהיא מתרת האסורים מן הגלות שהם תפארת ומלכות האסורים בגלות ועליו נאמר אין חנום מתיר עלמו מבית האסורים אבל כתיב ויבא אל בית האסורים שבבבי הנקר יראה בינה שהיא נקראת בבבי ואמרי האסורים ועליה נאמר לאסורים שהם תפארת ומלכות צאו וגו' :

**זוקף כפופים** יראה כמו שבשפע העליון האדם נזקף מכפיפתו שהיה כפוף ונשפל לתוך הקליפות לכן צריך גם הוא להשפיע שפע מהכתר

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם רוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם :
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁעָשָׂה לִי כָּל צָרְכִּי :
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמֵּכִין מִצְעֲדֵי גָבֶר :

ברוך

לזקוף התפארת והמלכות שהם כפופים בגלות זחפצר לפרש זוקף בשפע התפארת שכפופים שהם יסוד ומלכות וסיוע לדבר זה לומרם כל הזוקף זוקף בשם : ולדיק עמי ומלכות עניה והם כפופים ושני הפירושים החלו לומת כי תפארת מלך הכתר הוא הזוקף ומלך היסוד כפוף עמה בגלות כדפי׳ לעיל :

**מלביש** ערומים עניינו שהנשמה בעת השפירה היה לובשת לבושי מלכות העליונה שהתעשר בהם בעה״ז ולמד בקיתה מהגוף בעת השיב׳ לון לה לבוש כלל והוא משלל את נקבה שיש לה כלוניה ומלבוש והכשיט הרבה בבית חדים שהרויחה היא בעשה יליף ועכ״ז כל זמן שלא נת לחרסה ובקיאת לויה לובשת כלל כן ענין הנשמה שהכל שמור לה עד שיתה מהגוף מכל וכל והקב״ה מלבישה בכל יום בגוף חזה לכן צריך לבדך ליזהר ולומר מלביש ערומי׳ ירמה כמו שבשפע העליון החל לובש עלמו לכן צרי׳ להמשיך ג״כ שפע רב מפומא עילאה שהוא בחינת המלכות שבניה שבכתר ומשם יולא שפע רב להלבים כל הספירות לבושי חור כדפירש בחפרש ודבר זה ענין גדול מבואר שם עכ״ל :

**רוקע הארץ על המים** פי׳ האור זרוע רוקע הארץ לארץ החייט והמים שם מים תחתונים ובהגיעך לחבני שים לדבי עקיבא

תבינהו ע״כ ז״ל מהרמ״ק הענין הוא כי מציחות עולם השפל הימו כמציחות עולם העליון בבחינה זו והיה כי בעולם העליון הארץ למטה מהמים והענין כי החסד הם המים והמלכות הארץ והיה למטה מכל המדות מפני שנערדה ותחלת מיט שתחתונים היה ממנה כדפי׳ בספר הפרדס : בערך מיט בסוד יאה״דונ״הי שהם סוד מיט עליונים מלמעלה למטה ומיט תחתונים ממטה למעלה והמלכות למטה מקבל כמודע ושם היה הק״בה עושה עולם תחתון כעליון לפ היה לעולם תקומה ח״ו לכן בקום החדם מפנתו ירהה ויחשוב בלבו העובה הגדולה שעשו עמו בהיות המיט תחת הארץ ולמעלה ארץ תחת המיט ויפציע בם הוא שפע למעלה עד שיהיה ארץ מלכות מתייחדת בתפארת הנקרא רקיע והיינו רוקע הארץ על המיט יורה על יחודם בהיותם קודם הקטרוג ועשם ברכה זו בכל יום לפער מפני שבכל יום זוכר הק״בה מיעוט שניתנו עכ״ל :

**המכין מצעדי גבר** ז״ל מהרמ״ק הענין כמו שהקב״ה נותן כח לחדם שלא תמעד לפוריו כן רחוי לו להמשיך השפע העליון מלמעלה

מהבינה שפע של היסוד להכין לעבדיו להיותו יחודו שמייחד התפארת והמלכות קרוב לזה פיר׳ בספר אור זרוע : או ירמה המכין המותן שפע רב של התפארת ומשם נשפע כוננויות של הנפש והוא שהם הירכים הפועלים הלעילה להיותו שפע הנשפע מהם של המלכות והיסוד כענין שנקראו שחקים שמוחקים מן לדיקים לדיק ולדק וגבר הוא התפארת לפי דרך זה ויקרא גבר מלך הגבורה ומלך הבינה כי משם נת כח ההכנה

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אוֹזֵר יִשְׂרָאֵל בִּגְבוּרָה׃
ברוך

להודיעה בסוד החכמות כמודע. ועוד מצורף לזה כי מטטרון וסנדלפון סם מגיע ל וסכ"ל ועליהם כתיב מה יפה פעמיך בנעלים וגו'. והם מקבלים מלמעלה מפלח והול לפי הנראה מהזוהר ויתי בפסוק המלאך הגואל וגו'. וז"כ המכוין מעדני כו'. יראה לל בספע הנה לל ג' כרובים אלו ומסם לל החדש להמיבו ולהעמידו על רגליו וזה ג"ם המכוין מעדני גבר להספיע בהם ג"כ והסכינה נקראת גבר כי בעמים נקראת נער נערה בפי בחיבותיה עכ"ל:

שעשה לי כל צרכי ברכה זו היא כד סיים מסלניה. ומריך לתת טוד טעם ודעת בסייבות לבעילת מבעלים ברכה זו. וקבלתי ממורי הנאון החסיד מהרם"ל שהטעמן הוא כפי מה שאמר להע"ה במעלת קדש ותסירהו מעט מחלקיו וגו' תמצילהו במעשה ידיך הכל אתה תחת רגליו צונה וחלפים וגו' הכוונה כי קב"ה ברא ד' מדרגות בעה"ז זו למעלה מזו. ה' הדומם. ב' הצומח שולח עליו ויבק ממנו. ג' בעלי חיים עולים על הצומח ואוכלים אותו. ד' אדם מדבר הוא הקדש המושל בבעלי חיים ואוכלם ומשתמש בהם ועולם וזה ג"ם הכל אתה תחת רגליו צונה וחלפים ר"ל מאחר שמושל בבעלי חיים צונה וחלפים מכ"ש שמושל בצומח דומם שתחתיהם כמלא הכל תחת רגלי הקדש. וכשלוקח הקדש הטוב מהבהמה לעשות מבעלים למדרך קב רגליו מרחה ביותר מבואר שהוא המושל והכל תחת רגליו ממש ומאד המשלה הזאת נמצא מבואר בפעמה לו כל הכריכים שהרי מושל הוא בכל מה שיש בעולם על כן כשנועל מנעליו מברך שעשה לי כל צרכי. ובדרך הסוד כתב מהרם"ק ז"ל וז"ל שעשה לי כל צרכי כגר בתרגומו בספר הפרדס עניין העשיה והנה הקב"ה שכוון לברוא את הקדש ולהמשיך הנשמות גם בעשיה כוון להמשיך ג"כ שפע רב לזל כל צרכיו שלא יחסר לו דבר ונמצאו כל מדריגות התלולות בהדיוקה. כל מדריגות הבריאה היצירה. כל מדריגות היצירה בעשייה והיינו שעשה לי פי' המשיך בעשיה לי כל הנצרך לי לפי' מגיע לרגליו. לו יראה כי למעלה בחלכות רגליה יורדת חות כמודע וכדי שלא יטעמו רגליו להמגעלים. בה ירדוך במקום העשיה והיא קליפה לקה קרובה לל הרוחניות כדי שלא יתערב קדש בחול. וחול בקודש. שעשה לי כל צרכי. יראה שעשה לי שהיה החלכות כל צרכי היו"ד דהיינו המגעלים שלא יטעו בקליפ' וזהו מדה כנגד מדה כמו שעשה לו מגעלים:

אוזר ישראל בגבורה פי' האור זרוע אוזר ישראל שכח הוא התפתר' בכח הגבורה להלחם בהויניו הקדים לל בית מקדשו כדכתיב ה' איש מלחמה כי ה' לאקיך שם הכלה הוא לל קנה. ומהרם"ק כתב ז"ל לאוזר היה החלכות על נקח והול כדכתיב והיה לך שריח מלכות אזור מתניו וכסי מוסף בזוהר ולפי דרך זה נאמר כי כמו שהשפע העליון הזאת ורוחו עזר להתאזר בכח ואומץ לעבוד עבודתו כן רחוי לעשות לקוני בברכתו להמשיך שפע שתהיה בחלכות הנקרא גבורה תתאה מגבורת עילאה עולה למעלה להתייחד עם התפארת למעלה מהמתכיים שהם נקח והול והיינו

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם עוֹטֵר יִשְׂרָאֵל בְּתִפְאָרָה׃
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַנּוֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ׃
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמַּעֲבִיר שֵׁנָה מֵעֵינָי
וְתְנוּמָה מֵעַפְעַפָּי׃

וְיִהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתַּרְגִּילֵנוּ
בְּתוֹרָתֶךָ וְדַבְּקֵנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְאַל תְּבִיאֵנוּ לֹא לִידֵי
חטא

לחזר ישראל במלכות שהיה גדורה גם נקראת גבורה במדת נדק כי נדק נקראת כדיקת
מגבורה וכפדי בזוהר׃

**עוטר ישראל בתפארה** עוטר הוא בעטרה שמוזכר בפסוק נעמה ורחמה
בשת ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ׃

להייטו העיטור והלבוש והסידוד בכינוי הנקראת שם עטר׳ את הדעת ונעשה תפארת
במקומו כולל כל הפארויות ומסתעף בשם קלוות ועטרה לשון סבוב כמו ושלוֹ ומכתיו
עוטריס את דוד ואמר בתפארה לשון נקיבה כי העיטור שלו שם״י העיטור הזה נקרא
תפארת לשמר בכולל הפארויות והמסתעפות זה בא מהכינוי אשר ע״ז רמז הפסוק ישראל
אשר בך אתפאר וכי׳ הכינוי הומרת על התפארת הנקרא ישראל שבו היה מתפארת
ומסתעף בענפיה וכל זה מבואר בזהרוקה בפרשם בשער הרשמין פרק שני וזהו עוטר
ישראל בתפארה ׃ ובספר טעמי מנות דרקנטי״ כתב ז״ל ברכת עוטר ישראל בתפארת
תדין בברכת הלבנה עטרת תפארת לעמוסי בטן ׃ שהם ישראל שלי׳ העמוסים מני בטן
וכבר ידעת כי ישראל שבא הוא שבח׳ מקום ישראל עכ״ל ׃ הרי בתפארת ענייני הברכות
שהם שבחי׳ להש״י והודאה על החסדים והטובות שעושה עמנו ורומזים להתעוררות
שלמו מתעוררים להמשיך למעלה למעלה לעולם גבוה ע״ד שמי לחודי והודו לי וזה רומז בדברי
רז״ל בפ״ק דברכות שת ה׳ שתמרת היום וכתב זה׳ שתמירך היום ח״ל הקב״ה ליישראל
שתם עשיתוני תחיבה אחת בעולם ואני אעשה אתכם תחיבה אחת בעולם כו׳ ׃

**המעביר** שינה מעיני ותנומה מעפעפי הכינה למעלה סוד הדין ע״כ גם
למעה בלילה שבני אדם ישינים הלילה מדת הדין ופעימית הברכה רומז
למה שאמר הפסוק הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל ׃

**ויהי רצון** שלפניך ויהי נועם וכי׳ היה ברכה שמוכה וכתבו התוספות בפ׳ שלשה
שתכלו קף מ״ו וז״ל וה״ת והלא כל הברכות כולן צריך לומר בתחילתן מעין
פתיחתן ויהא ליכה ו״ל לספיר הוי מעין פתיחה שמוך לתחילת מהמעביר שמוך לתחילה
ליכה ותגמלני חסדים טובים והיינו גמילות חסדים שהקב״ה מעביר שינה מן החסד
ומחזיר בהו כלאחרי׳ במדרש חסדים לבקריס וגו׳ ׃ שהוא מחזיר הנשמה עליהם ושקשה
הרוב כאשר היתה בתחלה לעם״י שהיתה עיפה והיינו כעין פתיחה עכ״ל ׃ ואני שמעתי
שירוש יותר מרווח לשקיר הוא התחילה מעין הפתיחה והוא ע״ד שתן במסכ׳ סנהדרין

הַטֵּא וְלֹא לִידֵי עֲבֵרָה וְעָוֹן וְלֹא לִידֵי נִסָּיוֹן וְלֹא לִידֵי בְזָיוֹן
וְאַל יִשְׁלֹט בָּנוּ יֵצֶר הָרָע וְהַרְחִיקֵנוּ מֵאָדָם רָע וּמֵחָבֵר רָע
וְדַבְּקֵנוּ בְּיֵצֶר טוֹב וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים וְכוֹף אֶת יִצְרֵנוּ
להשתעבד

יון ומזה לרשעים הנאה להן והנאה לעולם ולמדיקים רע להן ורע לעולם ע"כ: נמצא שהעברת שיהא מהעיניים היא טובה גדולה למדיקים שירגילו בתורה ויעסקו בה ותלמוד תורה גדול שמביא לידי מעשה ובזה יהיו מדובקים בחמות ולא יבאו לידי חטא ועון ויסלוח להם היל"ד. והיל"ד הרע יהיה מסולק מהם. וכמ"ש רז"ל אם פגע בך מגואל זה מסקיהו לבית המדרש כי בלימוד תורה מסתלק ממנו. ואחז"ל העוסק בתורה בלילה הקב"ה מושך עליו חוט של חסד ביום ולמדו מקרא זומס יהוה חסדו ובלילה שירה עמו זהו וגמולינו חסדים טובים. דוגמת זה למעלה בסיקויים הבה לא יכול ולא יפן שומר ישראל לז ומלהה התרן דע כי עין בעין יראה בשוב ה' את ציון וכתיב והיו עיניך רואות מוריך:

עניין יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שכשם שזכיתנו לצאת מבית הכסא ז"ל וז"ל יהי היינו סוד "יה" יה מחכמה פי' בניכם להיותנו בתי' בינה בחכמה וחכמה בניכם וסודו חור יאר וחור חוזר והיינו "יה" שו וכללים במלת יה"ו רמזן בתר עליון אמר על הפתח ובינה בהיות כללו יחד ובלשתם בסוד הכללות מוסכות שפע ממקור הנשמלים והיינו מלפניך פי' מ"ם סתומה לפני הכתר ע"כ: על כן נראה הגירסא בכל מקום מלפניך ולא לפניך וק"ל: ה' אלהינו ואלהי אבותינו. ה' כתר אלהינו חכמה ואלהי בינה אבותינו גדולה גבורה תפארת. גדולה גבורה תפארת הם החסד וסוד ע' המתוסף על אבותינו וכן בכל מקום שנתושפו אלו האותיות של"ט כמו אלה"יכו מוריס על סוד ד"ו פרעופין התפארת ומלכות הנשלים מהחכמה ולכן קדמה וי"ן בפועה המורה על המלכות לוי"ו המורה על התפארת בסוד ד"ו ולא ו"ד ובזה נתמלא רמזן הפעם בכל הסתלבות התלילות מרמזן.

עליון שהוא כתר עליון על ארץ חפץ הנקראת ארץ מלמטן רמזן סודם הדברים למדתי מתוך דברי מהרמ"ק:

הע"ה והנה התלבות זה הענין ליל' נדיקים יבאו בו תמיד ע"כ ויש לומן דבקות מהל תפארת עיקוק עיקוק עם ההשגה לו בו רעלות בעלותה ע"כ הע"ה:

שתרגילנו בתורתך ודבקנו במצותיך תורה ומצות הם תפארת ומלכות ואחתנו כנסת ישראל תלק ידו"ד ואל תביאנו לא לידי חטא ולא לידי עון הם סביב רמזים יתהלכון הקדיפות סביבות הבנין היונקים משם ואחז"ל הבא לטמא פותחין לו ואחת דגרסי פתחין לו. על זה אמר מבקשים שאל תביאנו כו'. כלומר שלא נמצא פתח פתוח לחל"ב קשה מה זה אל תביאנו וכי ס"ד שהקב"ה יביא את האדם לידי כך אלהינו טוב ויפר ה' ע"כ יורה חטאי כדרך: ולא לידי נסיון ולא לידי בזיון פי' חעפ"י שתרגילני בתורתך ותדביקני במצותיך בקשתי אל תביאני לידי נסיון חעפ"י שבאחר ה' נדיק יבאן ודוד המע"ה אחר נסיני ה' מ"מ חזי מה עלתה בו. ולא לידי בזיון

לְהִשְׁתַּעְבֶּד לָךְ׃ וּתְנֵנוּ הַיּוֹם וּבְכָל יוֹם לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָּל רוֹאֵנוּ׃ וְתִגְמְלֵנוּ חֲסָדִים טוֹבִים׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל׃

יהי

פי׳ באם רצונך להביאני לידי נסיון תהיה עמדי לחזקני ולאמצני בקדושה ובטהרה שאעמוד בנסיון ולא ימשוך ממני בזיון׃ ואל ישלוט בנו יצה״ר בקשה זו היא לאחר שיזכה לשלימות התורה והמצות שלא ישלוט בו יצה״ר כי כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו׃ והרחיקני מאדם רע סוד אדם הבליעל אשר עליו נאמר אשר שלט האדם באדם לרע לו הוא סוד התלבשות הקדושה בקליפה להכניע׳ כמבואר בפרדס ואין להקשות על אלו הבקשות מה מועילים כי הלא הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים והבחירה נתונה בידי אדם׃ הלא מצינו גם דהע״ה התפלל על כיוצא בזה כמה פעמים הט לבי אל עדותיך וגו׳ העבר עיני מראות שוא וגו׳ הדריכני בנתיב וגו׳ וכאלה רבים וכן בתפלת י״ח אנו מתפללים חנינו מאתך דעה ובינה וכו׳׃ השיבנו אבינו לתורתך וכו׳ וכן במקומות רבים׃ הענין הוא שיסלק הקב״ה מאתנו המונעים המעכבים מלבוא אל השלימות ויזמין לנו דרכים המביאים לידי תכלית׃ אבל הענין בעצמו הרשות נתונה׃ עוד יש בענין הזה סוד כי מצינו לפעמים החטאים הגדולים גורמים שמסיר הקב״ה הבחירה מהאדם לקיים הלעיטהו לרשע וימות כענין שקרה בפרעה ובסיחון וכן בבני עלי כתיב כי חפץ ה׳ להמיתם כמו שהאריך שם הרד״ק׃ כי מדה טובה מרובה ממדת פורענות וא״כ מכ״ש שינהיג הקב״ה מדה זו לאחר זכיות הרבים שיוסיף הקב״ה טהרה על טהרתו ויתן בלבו דביקות נפלא ומצוה גוררת מצוה׃ ותנינו לחן ולחסד ולרחמים׃ חן הוא יסוד כמ״ש באיש צדיק נח ונח מצא חן ונודע כי שני המכריעין תפארת ויסוד תפארת מטה כלפי חסד ויסוד נוטה לקו הדין והנה נזכרו בכאן ג׳ קוין קו החסד וקו הרחמים וכדי להרפו׳ קו הדין הזכי׳ במקומו יסוד ואמר בעיניך שיהיה השפע מעינא פקיחא׃ ובעיני כל רואינו שלא יהיה שום קטרוג משום חצוני הן גשמי הן רוחני וגמלנו חסדים טובים כי יש חסדים הממעטים זכיות וכמו שאמר יעקב קטונתי מכל החסדים היה ירא שמא נתמעטו זכיותיו׃ ע״ז אנו מבקשים שיהיו החסדים טובים׃

**ביהי רצון** הא׳ הבקשה היא על סטרא דשמאלא בכל ענפיה שלא תשלוט בנו והיא רוחני כקוף לפני אדם ובויהי רצון השני הבקשה על בני בליעל הגשמיים עזי פנים שבדור ומאדם רע כו׳׃ וכן כולם שיצילנו הקב״ה מידם׃ ומשטן המשחית כמו שמצינו בשלמה ויקם ה׳ שטן לשלמה את הדד האדומי׃

הג״הה

**בספר** סדר היום כתב ג״כ דברים נאותין בפי׳ ברכות האלו קרוב לפשוטן וז״ל כל בעל נפש החפץ בעבודת אלהיו ויראתו וחרד על דברו צריך לכוין בכל ברכותיו ולא יאבד אחד מהם בלא כוונה כי זה עיקר גדול בירא׳ וישבח לבורא עולם י״ת שהחזיר לו נשמתו בחמלה ונתן לו בינה והשכל להבין ולהשכיל למאום ברע ולבחוני

בטוב

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתַּצִּילֵנִי הַיּוֹם
וְבָכָל יוֹם. מֵעַזֵּי פָנִים. וּמֵעַזּוּת פָּנִים. מֵאָדָם רָע.
וּמֵחָבֵר רָע. וּמִשָּׁכֵן רָע. וּמִפֶּגַע רָע. וּמִשָּׂטָן הַמַּשְׁחִית.
מִדִּין קָשֶׁה וּמִבַּעַל דִּין קָשֶׁה. בֵּין שֶׁהוּא בֶּן בְּרִית וּבֵין שֶׁאֵינוֹ
בֶּן בְּרִית:

## לעולם

בעוד כמו שכתוב בשכמי ביום להתפלל בין יוסופין לילה כן יהי רצון מלפניו שיכין את שכלנו
ואת תבונתנו לפחוד בכל דבר טוב ובדרך החיים ולהרחיק מעלינו כל דבר רע ודרך המות
לקיים את הכתוב ובחרת בחיים ולפקח את עיניו לראות ולעשות את כל דברי תורתו מתוקנים
ומיושרים כדת וכשורה כן יהי רצון שיפקח עיניו בין עיניו השכל בין עיני הראות לראות
את כל דבר הראות לו לראות ויעביר עיניו מראות ברע והוא מתיר לשורים שהתיר
מפרו מופלא מוטל על ערפו חסוד כמת נמסר ביד הטומאה הטורה עליו כן יתיר
מפרו חסר הוא לשור בזיקים ביד יפרו הרע המפקח ממנו טענת ותוכחות לעבור על
רצון קונו. ולבבינו ערומים להלבים אותנו בגדי עש לחמוכת תורה התמימ' כן יהיה רצון
מלפניו שמוסר ממחשבותינו כל ימינו ויסיר מעלינו הבגדי' הגוחים ממחשבו' רעים והרהורים
קשות שנלך לפניו בלבושים נקיים ומתוקנים שלא ירחיק אותנו מאת פניו והוא החזק
בפופי' מסגיל ומריס הוא יזקוף קומתינו בין פרס ויסמעאל ויריס אותנו במעלת
תורתינו וקיום מצותינו ויתקדש שמו בעולם. וזרקע הארץ על המים שיוכל להדם לעשות
את כל ברכיו בקיום הדת ומספיק כן נזכה ללכת בהם להפיק רצונו וחפצו להתהלך
לפני ה' באורות החיים. והכין מעשי גבר לילך בדרך חסר ירצה כי הבחירה ביד הוא
יכין מעדנו לטוב ללכת בדרך לה ככתוב בה. ועם לו כל ברכיו שהעניינים הצריכין לאד' כדי
להסיר בהם מכוונתו מכל חסר יעלה על לבו לעשות ימלא בעולם ולא יסוב מפני כל והוא
כעניין שאמרו בברכת בורא נפשות רבות וחסרונם שלא חסר מהם כלום מכל חסר החדם
תאב וחומד ואע"פ שהיו העניין מוכרח לקיומו מלבד על כל חסר ברית להחיות בהם נפש
כל חי שה"ל לחיות החדם זולתם ואמן כח ליעף שאע"פ שהחדם יעף ויגע בין במלאכת
שמים ועסק התורה שהקרוית תוביה שמתע' כחו של חדם בין במלאכתו לפרנסת ביתו
הקב"ה ברחמיו מחדש כחו ורוחו ככל בקר כחלו לא היה בו שום חליפת חיל ויגיעה כמ"ש
וקוי ה' יחליפו כח וכעניין שנאמר חדשים לבקרים רבה אמונתיך וכן אנו מתפללים לפניו
שיתן בנו כח וזירות חיל לעסוק בתורה ובמצוה כדת וכשורה ולא נעשר חיל מעשות
כל הבח מידינו להפיק רצון שמיט ואע"פ שזאת הברכה יש מנעיט שלבדך לותה מצוה
שלא מלאנוה בגמרא בסדר הברכות של שחרית והיא תקנת הגאונים ז"ל ה"ה להיות
שרוו תשות הכח שנתברכה בעולם ורוח שהיה יפה להם לדרך זאת הברכה על גמול העוב
שגומל עמנו בכל יום תמיד לחדם כחינו ורוחינו ולהחליף בנו כח לעשות מלאכתנו
מלאכת שמיט ולעבוד עבודתו שלא שאמרו החכמים שאין כח ביד שום בית דין לחתר

הגמרא

לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם יָרֵא שָׁמַיִם בְּסֵתֶר וּמוֹדֶה עַל הָאֱמֶת
וְדוֹבֵר אֱמֶת בִּלְבָבוֹ וְיַשְׁכֵּם וְיֹאמַר:

## רבון

הגמרא לחדם שום נוסח ברכה לא קטנה ולא גדולה וכדי שלא לפקל בברכות רחוי לחוש להם וכל מקום אין למחות ביד האומרה ולעטות אמן אחריו ולכוין לצאת בה י"מ ואחד אותם בגבורה ואין בגבורה שלא התורה שנתנה לנו מפי הגבורה כדכתיב לא כן דת והיה היא המחזקת אותנו בגלותינו ושלשלה היא לא נפחד לנו שריד ופליט וכח לעמד בפני כל הצרות אשר עברו עלינו ועודרים בכל עת ובכל שעה הקב"ה מצילנו מידם ועוזרנו להיות לנו שחרית בפרך: ועטר אותנו בתפארה היא עטרת המצות והחקים והמשפטים אשר נתם לנקנו בעטרים עטרת תפארה מכל מכתשיני התורה היא מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו ליסראל לא עשה כן לכל גוי: ואח"כ מדרך המעביר מבלי שיכה מעיניו להורות לחל יתב' ויתע' שהסיר תמות מחשבותיו והעיוהו שהיו לו בהאותו על מעשו והשכיל לחותו שכל טוב להבין ולהשכיל תורתו ויתפלל לפניו שידבקהו ביצר טוב וילמוד תורתו התמימה בעיני שלא יחרע דבר תקלה על ידו ולא יכשל בדבר עבירה ולא בדבר הלכה ולא יבא לידי כשיון וירחיק מעליו יצ"ר בעיני שלא בעשה הרע בעיניו וינצנו לחן ולחסד בעיני כל רואיו כדי שלא יבא לידי קטטה ולא לידי קנאה ולא לידי שנאה עם שום בריי ויגמלהו חסדי טובים מחסדו הגדולה וטובו עם בריותיו ברוך הגומל חסדי טובים:

יהי רצון מלפניך שתגילני היום ובכל יום וים מענות קנים מחמת עסקי שלא אהיה בני עם לחריס ואבא לידי תקלה ח"ו ומענו קנים שלא יענוני קנים לחריס כנגדי וידוני לידי תקלה על ידי ח"ו: והגילני מהרה רע ובליעל בעל מרמות ותחבולות שלא אוכל להשכיל ממנו ומחשבה הרעה שלא תעלה על עלילות ותועמות לבקש את נפשי ולא יבא"ר ולא עין הרע ולא לשון הרע שכל הלו פגעים רעים וקשים ולא יוקה כל המוגע בהם: מדין קשה שהדין עמהו שבידי לדין תבירי הוה קשה מצד עצמו ומעריה לב"ד שתין יכולים לברורו כרחוי: ומצעל דין קשה שתע"פי שהדין היכו קשה מצד עצמו הנע"ד הוה קשה שקשה ושתלתל ולא נייח לדיקה דין שהוה בן ברית כמוני שהוה ישרחל דין שהיכו בן ברית שהוה העכו"ם ואחשבה לבא לידי חלול ה' ח"ו ואתעבד עליו: מדינה של גיהנם לרבות כל מי עון ואשמה המחייבה עליו דין גיהנם: הכלל העול' מכל שהלתיכו בכל בקר ובקר לבקש מחת שלהיכו י"ר חל יתן למוט רגליכו מדרך הטובה והיסרה שלא שמוכל להסיק רצונו ושפקו כל ימיכו על תחמתיכו ולא יאחרע שום דבר תקלה על ידיכו עכ"ל:

לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם יָרֵא שָׁמַיִם בְּסֵתֶר: בכלל כולל עשה ירא השמים העיקרי והתמידי העיקרי הוה שהוה ירא שמים בסתר בחשכון לבו ובהתעודו בכל לבבו ולא כוונתו לשם שמים: והתמידי שלעולם יהיה ירא שמים בסתר ויובן זה ע"ד שתרז"ל כל מעשיך יהיו לשם שמים וכן כתיב בכל דרכיך דעהו ויישרו זו שהכוונה היא אף בפעולות שבשמיות שעושה למשל מטה ומתן יכוין בלבו שעושי לשם שמים כדי שיהיה לו להחיות את נפשו ובפרנסתו ולשם מזה פרקה והוציאה בניו את ת"ת ובן בתוכל ומוקה אף שהפעול היה בשמיי יכוין בלבו שעושה בשביל שיהיה בריה לעבודת הש"י ברי

לה

ואה ישמעתינו כ"ה ר' דוד מקודהה' אין למוד מזה ישמעו כי ה'הגדול והמורא הוא ישמעו על"ן ולכן שמעו מה' ישמעתינו נתון שכי תפלי ענוכה כדי שילמנו הקורא כי אין חילוק בין ישמעתנו ליעמנו: וכן בסידור תפלת המר"י ליתא וגם רמינו לה הזכירה:

רבון כָּל־הָעוֹלָמִים לֹא עַל צִדְקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ׃ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים׃ מָה אָנוּ מָה חַיֵּינוּ׃ מַה חַסְדֵּנוּ כַּמָּה־צִדְקוֹתֵינוּ (כַּמָּה־יְשׁוּעָתֵינוּ) מַה־כֹּחֵנוּ מַה־גְּבוּרָתֵינוּ׃ מַה־נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ׃ הֲלֹא כל

לף שהפעולה גמורי מ"מ בשתר שהיינו במלפון לבו יש בזה הענין מחשבה טובה לירחת שמים וכבר הארכתי בזרוע בזה במקומו׳ ומודה על האמת זהו כלל גדול כי לחכמו מחמיסים בחמונת אמת׳ ותורתינו הקדושה אמת׳ ע"כ יהיה החלם ג"כ אמת ויולה על האמת: ורובר אמת בלבבו ז"ל מברמ"ק היינו היותו מייחד אמ"ת שהו תפאר"ת עם ד"ר שהוא מלכות וזהוא דובר אמת בלבבו לף אמר בלבו אלף בלבבו שהן תרין לדין ימין ושמאל׳ והמובה אמי אלף כרמוזו ואלף לתועלתו בין להועלתו וזה יגרום שידבר אמת בלבבו׳ ושמעתי בפירושו שהיינו אם כוונתו למכור בשער פלוני ומלף קוני בשער גדול יאמ׳ לוי מוכר אלף בשער פחות מכך בדרתי בלבבי זה שמעתי ויפה עכ"ל:

רבון כל העולמים לא על צדקותינו אנחנו מפילים כו׳ יזוע בסוד היחוד כי מלכות היא הנקיבה לחומיות מיין נוקבין לקבל בכורה והיינו ממעשה מלות הלדיקים שהם בחרץ לז מתקשטת ויומרת חזי במאי ברה אתיבת לגבך׳ והיא מדת הלק אחר היא בין שני לדיקים שהיינו לדיק עליון יסוד׳ ולדיק תחתון המעורר התעוררות הזה ע"ז אנחנו מתודים לף על לדקותינו כו׳ כי על רחמיך הרבים׳ יודע כי תפארת הוא קו הרחמים ונקרא קו הרחמים כי הוא קו היולא מן הרחמים שהוא כתר כי רחמים הם יותר מרובים מחסד כמבואר בפרדס׳ והכוונה בכאן שלף שאין אנחנו יכולין לעורר הזיווג תפארת ומלכות מלד לדקותינו׳ מ"מ יעורר מלליו מלד שרשו שהוא רחמים מרובי׳ וזה"ס כי על רחמיך הרבי׳ כי מלדיקו מה אנו מה חיינו כו׳ יזוע מלכות נקרא חי ויסוד ס"ל ח"י גם חי עולמים׳ חסדינו לדקותינו המחזיק בכאן לנגף ויהוד כי נלח עקב החסד׳ ולדק הוד בבחינה שהוד עקב הגבורה שהוא מדת הדין לדק לדק תרדוף בחינו גבורתינו רומז בכאן לגדולה וגבורה׳ כי גדולה נקרא לח כמ"ש ועתה יגדל נא לח וגו׳ העניז כי יחוד מתן וכלה דהיינו תפארת ע"י בחינת המעו׳ עם המלכו׳ הוא ע"י התעוררו׳ התחתון וזו מעורר החתן עם סוסבינתו דהיינו חסד וגבורה ומייחד עם הכלה וסוסבינתו דהיינו נלח והוד והתעוררות הוא כוד מיין נוקבין כדפי׳׳ ע"ז אמו כנענין׳ ומודים ואומרים מה אנו מה חיינו כו׳ כלומר לליס ורקים אנחנו׳ אין בנו מעשים להתדבק בהם לעורר׳ מה נאמר לפניך יה"ד נלקינו ונלקי אבותינו׳ יזוע הוא תפארת והכוונה עתה בעלייתו בערכו למעלה בסוד הדע"ת על הכתר למזרח ההשפע לעורך היחוד וזו יה"ד הוא כתר אלקינו הכמה ואלקי בינה אבותינו חסד גבורה תפארת במקומו׳

והכלית

כָּל־הַגִּבּוֹרִים כְּאַיִן לְפָנֶיךָ. וְאַנְשֵׁי הַשֵּׁם כְּלֹא הָיוּ. וַחֲכָמִים
כִּכְלִי מַדָּע. וּנְבוֹנִים כִּכְלִי הַשֵּׂכֶל. כִּי רוֹב מַעֲשֵׂיהֶם תֹּהוּ
וִימֵי חַיֵּיהֶם הֶבֶל לְפָנֶיךָ. וּמוֹתַר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אָיִן כִּי
הַכֹּל הָבֶל:

אֲבָל אֲנַחְנוּ עַמְּךָ בְּנֵי בְרִיתֶךָ בְּנֵי אַבְרָהָם אוֹהֲבֶךָ. שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ
לוֹ. בְּהַר הַמּוֹרִיָּה. זֶרַע יִצְחָק יְחִידוֹ שֶׁנֶּעֱקַד עַל גַּבֵּי
הַמִּזְבֵּחַ. עֲדַת יַעֲקֹב בִּנְךָ בְכוֹרֶךָ שֶׁמֵּאַהֲבָתְךָ שֶׁאָהַבְתָּ אֹתוֹ
וּמִשִּׂמְחָתְךָ שֶׁשָּׂמַחְתָּ בּוֹ קָרָאתָ אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל וְיֶשֻׁרוּן:
לְפִיכָךְ אֲנַחְנוּ חַיָּבִים לְהוֹדוֹת לְךָ וּלְשַׁבֵּחֲךָ וּלְפָאֶרְךָ
וְלָבֵרֵךְ וּלְקַדֵּשׁ וְלָתֵת שֶׁבַח וְהוֹדָיָה לְשִׁמְךָ: אַשְׁרֵינוּ

מה

ותכלית בקשה זו שאם ירין בנו כח לעורר כל זה יעורר הוא ברחמיו הרבים מכל כי הוא
רצון העולמים כולם מעשה ידיו להתפאר:

כל הגבורים כאין לפניך כו' כתב בקרח ירין מכל ההעלמו גם הדעת הוא עדיין
לירון הוי"ב כי הוא בעלם. והדביקות מדיבו למה הוא ממנו לירין ממם וכלה
היה ממם כלומר בלי מציאות. ומחכמים כלומר גם מכל החכ"מ לחכמו כבלי מדע
נבונים גם מכל הבינה לנחנו כבלי השכל. כי רוב מעשיהם תהו וימי חייהם
כלומר דביקתיהו בהבנין שהם שבת ימי המעשה ועם המלכות שבעה ימי בראשית
לחיזתנו מכל מעשיהם שם רובם תהו. והם הכל בענין ז' הבליים שאמר קהלת בכנגד ז'
ימי בראשית. אבל לנחנו עמו בני בריתו כי חלק ידו"ד עמו בני בריתו סוד יחוד התפארת ע"י
בקדושה ולנחנו עמו בני בריתו כי חלק ידו"ד עמו בני בריתו סוד המרכבה לנחנו מוסרים
ברית המעור עם מלכות ומזה נמשכו נשמותינו:

לפיכך לנחנו חייבים כו' כל עניני השבחים המוזכרים כאן הם המשכה מכל
התכלית למלכות לחמר להודות לך כבר נודע תיבת לך רומז על הבינה
בחמשים שערי' כמנין לך והם מתפשטים עד הוד כמבואר בפרקים בשער השערים הרי
להודו"ת ל"ך רומז על הבינה והיא כלולה מג' רחמנות וחסדות פחות. ולשבחך מכל
החסד. ולפארך מכל הגבורה והוא הכיור המשפיע לתפארת הנקרא פאר להתעוררות
הזיווג. ולברך ולקדש תפארת ויסוד גוף וברית מהם הברכה והקדושה למלכות
כמ"ש ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אותו. וליתן שב"ח והודו"ת הם נתן
והו"ד הם הכל והודות. והשבחים לחמר יסוד בסוד ברית המעור ותרין ביעין דדכורא.
לשמך הוא מלכות הרי המשכת השפעות מכולם למלכות. וכל זה אמו מעוררים מכל
בחמתינו המבוררת וזהו שסיים הקדישנו מה טוב חלקינו כו' כודע כי מורם הנמשך מבינה

מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ וּמַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ וּמַה יָּפָה יְרֻשָּׁתֵנוּ: אַשְׁרֵינוּ שֶׁאָנוּ מַשְׁכִּימִים וּמַעֲרִיבִים עֶרֶב וָבֹקֶר וְאוֹמְרִים פַּעֲמַיִם בְּכָל יוֹם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

אַתָּה הוּא עַד שֶׁלֹּא נִבְרָא הָעוֹלָם אַתָּה הוּא מִשֶּׁנִּבְרָא הָעוֹלָם: אַתָּה הוּא בָּעוֹלָם הַזֶּה וְאַתָּה הוּא לָעוֹלָם

## חבא

כת"ם וכשמת על תביעם: וכבר מבוגר למעלה כי ביום נקרעת אסר מה עוב חלקינו כי חלק ה' עמו כי נשמתינו חלק אלוה ממעל: ואומר מה נעים גורלינו ומה יפה ירושתינו: אחתה בריעה מהימנה בעכן מעלת הנשמה ג' עניינים ה' ירדים לה ב"ז אבי הבשרים פ"ה מעשר הרשעות וז"ל כי ערוך אבי הבריים לזכות אל הנשמה אחשובה אחת ואחשובה מעד הכניסו מעד לחיי בשעת שהולידה בשעת פזיווג כאומרם ז"ל המקדש עצמו בשעת תשמיש כי אחר שנתקדש אחיו בכך אחשר תעלה העפה בריה זוכה לנשמה קדושה ממקום גבוה לפי שעור קדושתו קן תקדושת המשכתו וזש מפורסם בזוהר ובת למוד במקומות רבים רבו מסכה באחשרם זוכה לבניים הגוניים הכוונה שימשיך לבניו נשמה ממקום גבוה בעניין שיהיו הגופים זהו נקרע ירושה מאביו ועל אחת כמה וכמה ויריית לה' עוד שנית ערוך אל מעשים הגופים ואלויים לפני קונו כדי שלא יחסלק ממנו נשמה הסיית עב"ל: על בחינת זכי לה אחר מה נעים גורלינו היה טוב בחינתנו בעניין אחת תומך גורלי: ובמ"ש רש"י סוף פ' נצבים ו"ל ובחרת בחיים: אחיומרה לכם שתבחרו בחלק החיים בחשם אחומר לבנו ברור לך אחד"ע ז"אחמר ה' אחת חלקי וכוסי אחה אחומך גורלי" אחמר דוד לבני הק' בה הגח ובי על גורל אחיוב לומר את זה קח לך עב"ל: ומה יפה ירושתינו בחינת יריית לה:

**משכימים** ומעריבים ערב ובוקר כבר נודע סוד ערב ובוקר מלכות ותפארת והם מת ויחדים כמ"ש ויהי ערב ויהי בקר יום אחד: ובסוד אחחדות הזה אנהנו משכימים ומעריבים ומקבלים עלינו עול מלכו"ת שמי"ם שמע ישראל כו' ובבתי במקום אחר סוד הפסוק ויהי ערב ויהי בקר יום אחד כי היום והלילה כלל"ב שעות ו' שעות דין ו' שעות רחמים: להיינו בלילה ו' אחשעות דין ו' אחרעות נוטות לרחמים ובזש להיקד ואחרז"ל צריך להזכיר מדת לילה ביום ומדת יום בלילה להורות כי ברית ה' הוא יתברך ברחמים לא כהמינים שאומרו מי שברא יום לא ברא לילה: זהו סוד ו' ומלואה ו' לדין ו' לחמים אל"ף מחברם: ע"כ יעקר אור ומעריב ערבים קודם ק"ש ומקיימים בהכנע כי ית' במלוכתו עולם ועד הכה:

**אַתָּה** הוּא עַד שֶׁלֹּא נִבְרָא הָעוֹלָם: ויש גורסין אתה הוא עד שלא ברא את העולם ויש לי בזה עיון עמוק אחרכתי בזה בהקדמת תולדות אדם

הַבָּא׃ קַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ עַל מַקְדִּישֵׁי שְׁמֶךָ וְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ
בָּעוֹלָמְךָ׃ וּבִישׁוּעָתְךָ תָּרוּם וְתַגְבִּיהַּ קַרְנֵנוּ׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ
מְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ בָּרַבִּים׃

אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ וּבִשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם
הָעֶלְיוֹנִים׃ אֱמֶת אַתָּה הוּא רִאשׁוֹן וְאַתָּה הוּא
אַחֲרוֹן׃ וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין אֱלֹהִים׃ קַבֵּץ קוֹיֶךָ מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת
הָאָרֶץ׃ יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל בָּאֵי עוֹלָם׃ כִּי אַתָּה הוּא הָאֱלֹהִים
לְבַדֶּךָ לְכֹל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת
הָאָרֶץ׃ אֶת הַיָּם וְאֵת כָּל אֲשֶׁר בָּם׃ וּמִי בְּכֹל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ
בָּעֶלְיוֹנִים אוֹ בַתַּחְתּוֹנִים שֶׁיֹּאמַר לְךָ מַה תַּעֲשֶׂה׃ אָבִינוּ
שֶׁבַּשָּׁמַיִם עֲשֵׂה עִמָּנוּ חֶסֶד׃ בַּעֲבוּר שִׁמְךָ הַגָּדוֹל שֶׁנִּקְרָא
עָלֵינוּ׃ וְקַיֶּם לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מַה־שֶּׁכָּתוּב׃ בָּעֵת הַהִיא אָבִיא
אֶתְכֶם וּבָעֵת קַבְּצִי אֶתְכֶם כִּי־אֶתֵּן אֶתְכֶם לְשֵׁם וְלִתְהִלָּה
בְּכֹל עַמֵּי הָאָרֶץ בְּשׁוּבִי אֶת־שְׁבוּתֵיכֶם לְעֵינֵיכֶם אָמַר יְיָ׃

יהי

יעויין שם׃ קודם שנברא העולם ולאחר שנברא העולם ולעולם הבא זהו היה הוה ויהיה הרמוז בשם ההו״יה׃

אתה הוא ה׳ אלהינו בשמים ובארץ לפי הענין את״ה הו״א תפארת ומלכות ה׳ אלהינו חכמה ובינה סוד ידו״ד בשמים ובארץ תפארת ומלכות סוד יחוד התחתון׃ ובשמי השמים העליונים חכמה ובינה סוד יחוד העליון׃ אח״כ מעידים על אחדותו זהו מעלה ומטה ואמצעי׃ וז״הש אתה הוא ראשון סוד כתר אי״ן ואת׳ הוא אחרון סוד אנ״י אחרון ומבלעדיך אין אלהים פי׳ מחזיק ומייחד הכל ממטה למעלה וממעלה למטה ואין למעלה אלא מה שיש למטה ואין למטה אלא מה שיש למעלה׃

עד כאן פירשתי סדר הברכות של שחרית ומנהג יפה לאומרו בבית קודם בואו לב״ה ובפרט כשקם באשמורת ללמוד כמו שכתבתי בספר דרך חיים שלי במסכת חולין וכן מוכח בזוהר כמ״ש מהרמ״ק בספר תפלה למשה ומכאן ואילך ראוי הכל בבית הכנסת׃

זה הסדר של פרשת התמיד והזכרת הקטורת הוא מצוה רבה לומר כן בשחרית וגם קודם תפלת מנחה כמבואר בזוהר וכן מנהג ספרדים והכי נהוג ושוב לומר ג"כ הזכרת הקטורת אחר התפלה כמנהג הספרדים:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּרַחֵם עָלֵינוּ וְתִמְחוֹל לָנוּ אֶת כָּל חַטֹּאתֵינוּ וְתִכַּפֵּר לָנוּ אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ וְתִמְחוֹל וְתִסְלַח לְכָל פְּשָׁעֵינוּ וְשִׁיבְנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ קָרְבַּן הַתָּמִיד שֶׁיְּכַפֵּר בַּעֲדֵנוּ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ כָּאָמוּר:

וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי רֵיחַ נִיחֹחִי תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ: וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשֶּׁה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַיְיָ כְּבָשִׂים בני

**פרשת התמיד** סוף הקרבנות נורא ונשגב וכבר הזהרתי קצת מהם בספר שלי במסכת תעניות פרק שני ועתה בעזרת ה' אבאר כאן כלומר פרים שפתינו וז"ל מהרי"ק הענין כי העולה לו שתי הקרבנות ולפי שעל ידם היה הזהר העליון מתגלה ומתחדשים החותיות שהם המצוות העליונות וזהו קרבן לה' כי יחוק וקיימ"ב חותיות יה"ו והחיות החדש עוסק בתורה הנה התורה והחותיות הם נתגלות ממקומם והוא אחר בו פעולת העולה לו המנחה ונודע מענין התורה שהיא מהכל פה נעשה מכל חות וחות תלמד ריחוקי המסתלק מהדבקה אחר מדרגה עד שורש הענין ההוא ס"ם בהיות החדש העוסק בתורה בעולה לו במנחה וכיוצא נותן את כוחותו להגדלים המצות העליונות ולהאירם ולהעביר מסך החלוד שנרם בעונותינו ואין קסך שחותם החותיות יפעלו למעלה פעולה כפלה עד שיתעורר שפע עליון ויאיר המקום החסוך בעונותינו ומזה נמצא תורה במקום עולה כי בכל פחותיה והנה לל הייחוד הגדול שהחדש עושה בתפלתו ערוך עבורה גדולה מעונותינו ולבנו ולנרף נפשנו לכן הקריבו לכל ענין הקרבנות כדי שיערב החדש עלינו שהם וחו"כ יכנס לעבוד עבודתו מדריב אחר מדריב עכ"ל: וז"ל תולעת יעקב ואומר פ' התמיד שמזכיר בה כ' כבשים הקריבים בכל יום אחד בבקר כנגד מדת רחמים ואחד בערב כנגד מדת הדין וחו"כ אומר פר' אחד מקומן ותקנו לקרות בענין הקרבנות לפי שכל המכוון בהם בלולו מקריבין וחנו קורין בתורה שבכתב ושונין בתורה שבע"פ לחבר את החכל להיות אחד וכן רחוי לעשות בלח להפריד ביניהם: ועתה קבו לזכיך ושמע קצת סתרי הקרבנות כפי מה שקבלו חכמי ישראל ז"ל כבר הקדמנו כי בתעות בני ישראל מעל ה' אלהיהם והמירו את כבודם בתבנית שור הוצרכו להקריבנות לקרב מה שהרחיקו וליחדמה שהפריעו ובקרבן היו כהן של ישראל מתקרב ומתעלה מעלוי לעילוי עד ראש המעלות ולזו היו הדברים כמחים וזהו שהרשו

בְּנֵי־שָׁנָה תָּמִים שְׁנַיִם לַיּוֹם עֹלָה תָמִיד׃ אֶת־הַכֶּבֶשׂ אֶחָד
תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר וְאֵת־הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם׃
וַעֲשִׂירִית הָאֵיפָה סֹלֶת לְמִנְחָה בְלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית רְבִיעִת
הַהִין׃ עֹלַת תָּמִיד הָעֲשָׂיָה בְּהַר סִינַי לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַיְיָ׃
וְנִסְכּוֹ רְבִיעִית הַהִין לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד בַּקֹּדֶשׁ הַסֵּךְ נֶסֶךְ שֵׁכָר לַיְיָ׃
וְאֶת־הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם כְּמִנְחַת הַבֹּקֶר וּכְנִסְכּוֹ
תַּעֲשֶׂה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיְיָ׃
וְשָׁחַט אֹתוֹ עַל־יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צָפוֹנָה לִפְנֵי יְיָ׃

אתה

מז"ל ע"ה עולה לשם ריח ניחח לה' עולה לשם עולה׃ עשה לשם עשה׃ ריח לשם ריח׃
ניחח לשם נחת רוח ר"ל עולה לשם עולה שהיא עולה מעלין לעלין כמו שבתבנו לשם
לשם עשה שהמזבח מקבל תמיד שהיא הכלה הנזכרת בשיר השירים זה השיר כתי׳
ומתערבת במקום קבלתה שהוא השם הגדולה ומניחים על הרוח והרוח מתעלה לריח וזהו
לשם ריח וכשער מתחבר הכל נחת הה"פ ברוח ומוסיף רוח הקודם בטורות הקדושים וזהו
מאמר הכתוב מלמד שיורד לה' וזהו מאמר הכתי׳ יעלו על רצון מזבחי כלומר רצון שהוא
מזבחי ושם יעלה דרך גשולו ודית תפארתי תפאר בעלותו לריח וזו מתקבר הכל
למעלה וזורח בחור הגדול מהמקום העליון על התעלות הקדושות כי זו הברכה שורה
על הדבר שלם ועליונים ותתונים ונפשות המקריבים מתברכים וזהו נפש כי תקריב כי
הכל מהשתלשלות לחד והפרד הנשמה מן הגוף כך היה עליותיה דרך המזבח תחילה וזו
היא תפלת החסידים לחל סיולם שלח יזקו בלשד המזבח העליון הה"ד תודיעני אורח
חיים שתעבו׳ ונפש בשד דרך המזבח בשלוש והיתה הזריקה בשפון כדי להשלים חלוי
מדת הדין כי מפון תפתח הרעה וזהו שסמכינו ליזהו מקומן של זבחים קדשי קדשים והן
החטאת והאשמות ועולה ושלמי צבור כו׳ עכ"ל׃ עשירית האיפה מלכות מדה עשירית
וכתב מהרמ"ק והיא האיפה שהיא גבורה תתאה מגבורה עילאה ולכך איפה לשון דין הוא
והיא סלת נקיה מהקליפות שהן סוכין ומורסין למנחת למתוחה ודמי ולכן רמזה
תפלת המנחה לפני הקב"ה לפי שערכה על הדין ולכן סלת למנחה להקשיב דין האיפה
ולכן צריך להמשיך שפע מהחכמה שהיא הנשמן ונעשית סולת נקייה מכל הבירה כתית ע"י
שיסוד שהוא כותש אותם העליונים שהם ספירות עליונות נל"ח והו"ד ביעון דכורת
דתמן שומן הזרע נמשך מכל המוח שהוא החכמה והוא כותש אותם לותם ע"י בלילה
ולחכימות ברמיזת ומבשרי לחזה לוזה׃ ונסכו רביעית ההין מלכות רגל רביעי ונסכו
ונסך ו' מעלה לותם לבריה שהם יין המשמח דסוד ויבא לו יין ושמ' בקדם לתפוקי יין
המשכר׃ על כלן דבריו׃ עולת תמיד מפתחי בקונטרסי דהתר"י ז"ל תפוק במלת
עול"ת לומ"ד שתהרמו בספוק לדעת לעות ת"ת יע"ק לדבר כי הוא סוד שם מ"ג ית"ן בגימ'
תולע כי הוא הסוד המאיר בכל בקר וכקר כמבואר בספר הזוהר וכבר ידעת כי שם זה

הוא

אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהִקְטִירוּ אֲבוֹתֵינוּ לְפָנֶיךָ אֶת קְטֹרֶת
הַסַּמִּים בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָ
אוֹתָם עַל יַד מֹשֶׁה נְבִיאֶךָ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ: וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל
מֹשֶׁה קַח לְךָ סַמִּים נָטָף וּשְׁחֵלֶת וְחֶלְבְּנָה סַמִּים וּלְבֹנָה זַכָּה
בַּד בְּבַד יִהְיֶה: וְעָשִׂיתָ אֹתָהּ קְטֹרֶת רֹקַח מַעֲשֵׂה רוֹקֵחַ מְמֻלָּח
טָהוֹר קֹדֶשׁ: וְשָׁחַקְתָּ מִמֶּנָּה הָדֵק וְנָתַתָּ מִמֶּנָּה לִפְנֵי הָעֵדֻת
בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר אִוָּעֵד לְךָ שָׁמָּה קֹדֶשׁ קָדָשִׁים תִּהְיֶה לָכֶם:
וְנֶאֱמַר וְהִקְטִיר עָלָיו אַהֲרֹן קְטֹרֶת סַמִּים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר
בְּהֵיטִיבוֹ אֶת הַנֵּרוֹת יַקְטִירֶנָּה: וּבְהַעֲלוֹת אַהֲרֹן אֶת הַנֵּרֹת
בֵּין הָעַרְבַּיִם יַקְטִירֶנָּה קְטֹרֶת תָּמִיד לִפְנֵי יְיָ לְדֹרֹתֵיכֶם:

## תנו

הוא בחסד ולמכס להיות שרשו בגבורה שהוא סם המ"ת רק הוא סוד החסד שבגבורות
לכן נקרא תולעת שני כי גוונו אדום לפי ששרשו גבורה לך הוא בחסד שבגבורות ולמכס
להיותו משרש הגבורות נקרא ישראל על שמו כמ"ש לא תראי תולעת יעקב כי הם מכלים
העכו"ם הוגמת התולעת הרכ' במכל' ומרקבת את הען הקשה וחזק למכס יש בקליפות
והוא תולעת המרקי' ומכלה את הכל בכל בקר מתעורר לותו השעה לכלות העולם ח"ו
והם"י ברחמיו מגלה סוד החסד הזה כמ"ש ויסבם חברים בבקר וזה כעסה ע"י עולת
תמיד שהיו ישראל מקריבין והי' נכפף לותו התולע השמת מן עכ"ל:

**ענין** פטום הקטורת וסמני הקטרת שהם י"ח הם י"ס העשיה והכה יש י"ם הקליפות
ועוד כח ח' על קדושה המחייה לותם הם י"ח וע"י הנו הי"ח סמני הקטורת
שהם הי"ם העשיה עם כח הקדושה העליונה המחייה את כולם שהם י"ח לח כדחיים
הקליפות ולהנו מסלקים לותה נקודה לסדר היתה מחיה לותם ולח"כ הנו ממיתים את
הי' קליפות ולכן כיון שהקדושה והחיות שבהם מסתלק נשארו הם מתים. ולכן הקטרת
מסלק מותנת כי הוא ממית את המלאך המות ולין זו כח להמית:

### פירוש חסמנים

פיטום הקטורת לריך לעיין ולריך לחזרתו תחלה הכתוב אלא ילקח לחל יפטמנה והלה לן פי' הפיטום:
הצרי: הוא לין יותרי הבושם והוא מין החלטות ונוטף מן החלטות אלו בזמן הקדח. הביאנו הו שחלת הכתוב בתור שמי
רש"י: סורט בוס חלק ויקרחר כלימדון ע"כ: ולחלקים פי' שהוא יבשה אל ריח הים שהוא נעלינו עד ויש
לו ריח טוב: החלבנ' שרף הנקרא גלבנו ויש לו ריח לין ובלשוננו לינקרא בפרסיות הקשורת לריחו שלריך לשרף פוסקי
ישראל בתשובותמו: למוכה הוא ע"ב שרף שריחו שרף חיבמלמו בלשנו: ויזר הוא ג"כ שרף ושקרו שרידה בלשנו וכן
תרגם יונתן ויזרף דבי: קלישה: הוא עץ גלח מחבוטים שריחו טוב כשיכתשוהו על הגחלים: שבולת נרד: עשב
החריח ונרד שבולת כתיון שבולת: כרכום: זפרן: קשט הוא שורש לין רשוט: קילופה: קלמיסלי: קנמון: הוא כהקנינון
מחתך דקנוניות שהוא מוליה לנטיעה כך: סורית כרפיסין: הוא בורית הנזכר בכתוקום שמוח כרפיסין וי"ח מין
עשב שנהל בהומתו חקום ושוטה מגבה הבורית שלמו: יין קפריסין. יין הנגבה תמלין שמוח קפרס והוא
הנלע קפלרי בלעז;

תָּנוּ רַבָּנָן פִּטּוּם הַקְּטוֹרֶת כֵּיצַד׃ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים
וּשְׁמוֹנָה מָנִים הָיוּ בָהּ׃ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וַחֲמִשָּׁה׃
כְּמִנְיַן יְמוֹת הַחַמָּה׃ וּשְׁלֹשָׁה מָנִים יְתֵרִים שֶׁמֵּהֶם מַכְנִיס כֹּהֵן
גָּדוֹל מְלֹא חָפְנָיו בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים׃ וּמַחֲזִירָם לְמַכְתֶּשֶׁת בְּעֶרֶב
יוֹם הַכִּפּוּרִים׃ כְּדֵי לְקַיֵּים מִצְוַת ׀ דַּקָּה מִן הַדַּקָּה׃ וְאַחַד עָשָׂר
סַמָּנִין הָיוּ בָהּ׃ וְאֵלּוּ הֵן׃ הַצְּרִי׃ וְהַצִּפּוֹרֶן׃ וְהַחֶלְבְּנָה׃
וְהַלְּבוֹנָה׃ מִשְׁקַל שִׁבְעִים שִׁבְעִים מָנֶה׃ מוֹר׃ וּקְצִיעָה׃
וְשִׁבּוֹלֶת נֵרְדְּ׃ וְכַרְכּוֹם׃ מִשְׁקַל שִׁשָּׁה עָשָׂר׃ שִׁשָּׁה עָשָׂר
מָנֶה׃ קֹשְׁטְ שְׁנֵים עָשָׂר׃ קִלּוּפָה שְׁלֹשָׁה׃ קִנָּמוֹן תִּשְׁעָה׃
בּוֹרִית כַּרְשִׁינָא תִּשְׁעָה קַבִּין׃ יֵין קַפְרִסִּין סְאִין תְּלָתָא וְקַבִּין
תְּלָתָא׃ וְאִם לֹא מָצָא יֵין קַפְרִסִּין מֵבִיא חֲמַר חִיּוָר עַתִּיק׃
מֶלַח סְדוֹמִית רוֹבַע הַקַּב׃ מַעֲלֶה עָשָׁן כָּל־שֶׁהוּא׃ רִבִּי נָתַן
הַבַּבְלִי אוֹמֵר אַף כִּיפַת הַיַּרְדֵּן כָּל־שֶׁהוּא׃ אִם נָתַן בָּהּ דְּבַשׁ
פְּסָלָהּ׃ וְאִם חִסַּר אַחַת מִכָּל־סַמָּנֶיהָ חַיָּיב מִיתָה׃
רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר׃ הַצְּרִי אֵינוֹ אֶלָּא שְׁרָף הַנּוֹטֵף
מֵעֲצֵי הַקְּטָף׃ בּוֹרִית כַּרְשִׁינָא לְמָה הִיא בָּאָה׃ כְּדֵי
לִיפּוֹת בָּהּ אֶת הַצִּפֹּרֶן כְּדֵי שֶׁתְּהֵא נָאָה׃ יֵין קַפְרִסִּין לְמָה הוּא
בָּא׃ כְּדֵי לִשְׁרֹת בּוֹ אֶת הַצִּפֹּרֶן כְּדֵי שֶׁתְּהֵא עַזָּה׃ וַהֲלֹא מֵי
רַגְלַיִם יָפִין לָהּ׃ אֶלָּא שֶׁאֵין מַכְנִיסִין מֵי רַגְלַיִם בַּמִּקְדָּשׁ מִפְּנֵי
הַכָּבוֹד׃
תַּנְיָא רִבִּי נָתַן אוֹמֵר כְּשֶׁהוּא שׁוֹחֵק׃ אוֹמֵר הָדֵק הֵיטֵב הֵיטֵב
הָדֵק׃ מִפְּנֵי שֶׁהַקּוֹל יָפֶה לַבְּשָׂמִים׃ פִּטְמָה לַחֲצָאִין
כְּשֵׁרָה׃ לְשָׁלִישׁ וְלִרְבִיעַ לֹא שָׁמַעְנוּ׃ אָמַר רִבִּי יְהוּדָה׃ זֶה
הַכְּלַל אִם כְּמִדָּתָהּ כְּשֵׁרָה׃ לַחֲצָאִין אוֹ שֶׁחִסֵּר אַחַת מִכָּל־
סַמָּנֶיהָ חַיָּב מִיתָה׃ תָּנֵי בַר קַפָּרָא אַחַת לְשִׁשִּׁים אוֹ לְשִׁבְעִים
שנה

שָׁנָה׃ הַיְדָה בָּאָה שֶׁל שִׁירִים לַחֲצָאִין׃ וְעוֹד תָּנֵי בַּר קַפָּרָא׃
אִלּוּ הָיָה נוֹתֵן בָּהּ קוֹרְטוֹב שֶׁל דְּבַשׁ׃ אֵין אָדָם יָכוֹל לַעֲמוֹד
מִפְּנֵי רֵיחָהּ׃ וְלָמָּה אֵין מְעָרְבִין בָּהּ דְּבַשׁ׃ מִפְּנֵי שֶׁהַתּוֹרָה
אָמְרָה כִּי כָל שְׂאוֹר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַיְיָ׃

רבון

## ענין המגפה

דע כי הכל הוא מלד הבירורין כי הלא כל הנשמות הם מלד המלכים ומבירורין
כמבואר לעילוכו על כל ישראל כי מלכים וכאשר בתוך הבירורין יש פסולת שלא
כוודרך זהו סם המות הממית על האדם בעת המגפה׃ גם זה בא כאשר אין הל׳ שמות
של יהו״ה מאירים ומסתלקים הל׳ יהו״ה ובשאריים הל׳ מילויים לבדם שהם מילוי של ע״ב
מ״ו ושל ס״ג ל״ו ושל מ״ה י״ט ושל ג״ן ב״ן׃ הכל קכ״ח והל׳ כוללים׃ הרי בני נפש
ומזה בא הנפש׃ ולכן טוב לכוין תמיד בזמן המגיפה בשם שהוא נפש והוא שם קדוש
ותנקדהו בפי תנועות אותיותיו שור״ק חירי״ק לירי״ו גם טוב לכוין בפטום הקטורת
בבוקר ובמנחה באותה הכוונה שכתבנו בו׃ גם דע כי הכתוב אומר ידבק ה׳ דבר את
הדבר׃ והענין כי אותה הקליפות מהבירורין המכים את האדם במגפה הם הולכים
תמיד דבקי׳ עמו ומקיפין אותו מכל סביבותיו שיעור כמה אמות ואפי׳ באותה הסכומה
שיוצא שם האדם המוכ׳ או חיזה כלי הוא מלבוש ממנו וכל ההולך ומתדבק שם הוא מתדבק
בהוא שטרח אחריה ויכול להכנס ולהסתכל בפסוק ידבק ה׳ דבר מבא״כ בשאר חולאי שאין
דיבוק שם לך במגפה שהיא מלד הבירורין הוא תמיד דבק בו ובסכותו ובמלבושיו׃
והנה טוב לקום בחצות הלילה אחר שתאחר הסדר שידעת ותאמר אח״כ פסוק ויאמר ה׳
אל משה קח לך סמים עד בד נבד יהיה ותאמר אותו ג״פ ביומר ואח״כ ג״פ למפרע ואח״כ
ג״פ האותיות למפרע וכל הנקודות מן נקודות נָטָף וּשְׁחֵלֶת וְחֶלְבְּנָה וְלְבוֹנָה
וכשיסיימו תחזור כזה הָיְתָה רַבָּבָ דָּבָ הִכּ ז הִנְבָּלוּ מִיַּמֵּם הֶעֱבִילָהוּ
תַּלְחֲשָׁן פִּטְּגֵ מִיַּמֵּם כָּל חֹק חִשְׁמָ לָא הוּהִיָ רְמָאִיָ טוב הוא לכוין
זו הכוונה בכל
בבו׳ בסוק קח לך סמים נטף ושחלת וחלבנה סמים ולבונה זכה בכל בקר שם מצפ״ץ
בניקודי תיבות הלו ויסיירהו לכוין כשהוא עוסק בתורה׃ יום האחד בשבוע יקדים
בניקוד קָחָה בולו פתח כַּמַּצַּפִּין יום ב׳ בניקוד לְךָ מִצְּפֶּיךָ על יום שני׃ וחלבנה׳
חח״כ ביום שבת בלילה יקדימו בניקוד סמים ובבוקר
ניקוד לבנה במנחה ניקוד זכה׃ ישימו ״קטורה בחסך ר״ת יבך על מזבח ״ברך ר״ת
יב״ך׃ ״קטורת עם המלה בגי׳ להי״ם ברחמים פי׳ סע״י הקטר׳ הי׳ ממעקבי׳ שם הויה
שהוא רחמי׳ וחלוף מפ״ץ כמנין רחמי׳ והיו מתחפין זאת׳ עם הדין שהוא חיזה למיכה
דיינין מתעוררין וכן עם שם הויה בסוד יב״ק הכז׳ ובין מתקרין את הדינין ומתבטלין
בחה ע״י הקטרת׃

בזמן שמורת הדין מתוחה בעיר חס ושלום אומרים כאן תפלה זו

רִבּוֹן הָעוֹלָמִים גָּלוּי לְפָנֶיךָ כִּבְּא כְבוֹדֶךָ: אֲשֶׁר מִדַּת הַדִּין מִתְוַחָה עָלֵינוּ בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ: וּבָאנוּ לְחַלּוֹת פָּנֶיךָ: שֶׁתַּעֲצוֹר הַמַּגֵּפָה מֵעָלֵינוּ: וְלֹא תִתֵּן הַמַּשְׁחִית לָבֹא אֶל בָּתֵּינוּ וְרַחֵם עָלֵינוּ: וְעַל טַפֵּנוּ: וְעַל עוֹלָלֵינוּ: וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ: וְקַבֵּל תְּפִלָּתֵינוּ: כְּמוֹ שֶׁקִּבַּלְתָּ קְטֹרֶת הַפְּמִים שֶׁהִקְטִיר לְפָנֶיךָ אַהֲרֹן הַכֹּהֵן: כַּאֲשֶׁר חָתַל הַנֶּגֶף בְּעָם: שֶׁנֶּאֱמַר וַיַּעֲמֹד בֵּין הַמֵּתִים וּבֵין הַחַיִּים וַתֵּעָצֵר הַמַּגֵּפָה: וכן פִּינְחָס שֶׁנֶּאֱמַר וַיַּעֲמֹד פִּנְחָס וַיְפַלֵּל וַתֵּעָצֵר הַמַּגֵּפָה: כִּי דָוִד שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּבֶן שָׁם דָּוִד מִזְבֵּחַ לַיי וַיַּעַל עוֹלוֹת וּשְׁלָמִים וַיֵּעָתֵר יי לָאָרֶץ וַתֵּעָצֵר הַמַּגֵּפָה מֵעַל יִשְׂרָאֵל: כִּי אַתָּה אָבִינוּ: וְלֹא תְּלוּיוֹת עֵינֵינוּ: רְפָאֵינוּ יי וְנֵרָפֵא הוֹשִׁיעֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה כִּי תְהִלָּתֵינוּ אָתָּה: שָׂכֵן בָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ וְהַסִּיר יי מִמְּךָ כָּל חוֹלִי וְכָל מַדְוִי מִצְרַיִם הָרָעִים אֲשֶׁר יָדַעְתָּ לֹא יְשִׂימָם בָּךְ וּנְחָנָם בְּכָל שׂוֹנְאֶיךָ:

יי צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יי צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בּוֹטֵחַ בָּךְ: יי הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ: וְעָרְבָה לַיי מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיוֹת:

וביום הגה כי כן נהג רבינו היחכר בכתיבת ימין הנחלה במחזורו מפני שהוא להפסיק בהתפלה הוגות סם מפיר שנרין להפסיק פרשת וביום השבת בגלון לא לחקר פי התיר ושניהם וכיוצא עמ כי כן הוא סדר העבודות בירקדם לחקר שחיטת התמיד והוציא דמיו הוא מקדירון הקטורת וחלב ב לחקר כמה עשרות היה הקרבן יוסף וכן הוא הסדר בכל תפלות ימות של הספרדים חלף שחקשים מקחב גמו והפסי לחת סדר ותן לתצוית כהן:

לשבת וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימם ושנים עשרונים סלת מנחה בלולה בשמן ונסכו: עולת שבת בשבתו על עולת התמיד ונסכה:

לשבת חדש ובראשי חדשיכם תקריבו עולה לייי פרים בני בקר שנים ואיל אחד כבשים בני שנה שבעה תמימם: ושלשה עשרונים סלת מנחה בלולה בשמן לפר האחד ושני עשרונים סלת מנחה בלולה בשמן לאיל האחד: ועשרון עשרון סלת מנחה בלולה בשמן לכבש האחד עולה ריח ניחוח אשה לייי: ונסכיהם חצי ההין יהיה לפר ושלישת ההין לאיל ורביעית ההין לכבש יין זאת עולת חדש בחדשו לחדשי השנה: ושעיר עזים אחד לחטאת לייי על עולת התמיד יעשה ונסכו:

אבי הוה מסדר סדר המערכה: משמא דגמרא: ואלבא דאבא שאול כמערכה גדולה: קודמת למערכה שנייה

שֶׁל קְטוֹרֶת: וּמַעֲרָכָה שְׁנִיָּה שֶׁל קְטוֹרֶת: קוֹדֶמֶת לְסִדּוּר
שְׁנֵי גְּזִירֵי עֵצִים: וְסִדּוּר שְׁנֵי גְּזִירֵי עֵצִים: קוֹדֵם לְהֵישׁוּן מִזְבַּח
הַפְּנִימִי: וְהֵישׁוּן מִזְבַּח הַפְּנִימִי: קוֹדֵם לְהַטָּבַת חֲמִשָּׁה נֵרוֹת:
וְהַטָּבַת חֲמִשָּׁה נֵרוֹת: קוֹדֶמֶת לְדַם הַתָּמִיד: וְדַם הַתָּמִיד:
קוֹדֵם לְהַטָּבַת שְׁתֵּי נֵרוֹת: וְהַטָּבַת שְׁתֵּי נֵרוֹת: קוֹדֶמֶת
לְקְטוֹרֶת: וְקְטוֹרֶת קוֹדֶמֶת לָאֲבָרִים: וְאֵבָרִים: קוֹדְמִין
לְמִנְחָה: וּמִנְחָה: קוֹדֶמֶת לַחֲבִיתִין: וַחֲבִיתִין: קוֹדְמִין
לַנְּסָכִין: וְנְסָכִין לְמוּסָפִין: וּמוּסָפִין לְבִזְיכִין: וּבִזְיכִין: קוֹדְמִין
לַתָּמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם: שֶׁנֶּאֱמַר וְעֵרֶךְ עָלֶיהָ הָעֹלָה וְהִקְטִיר
עָלֶיהָ חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים: עָלֶיהָ הִשְׁלִים כָּל הַקָּרְבָּנוֹת כֻּלָּם:

אָנָּא בְּכֹחַ: גְּדוּלַת יְמִינְךָ: תַּתִּיר צְרוּרָה: קַבֵּל רִנַּת: עַמְּךָ
שַׂגְּבֵנוּ: טַהֲרֵנוּ נוֹרָא: נָא גִבּוֹר: דּוֹרְשֵׁי: יִחוּדֶךָ: כְּבָבַת
שָׁמְרֵם: בָּרְכֵם טַהֲרֵם: רַחֲמֵי צִדְקָתֶךָ: תָּמִיד גָּמְלֵם: חָסִין
קָדוֹשׁ: בְּרוֹב טוּבְךָ נַהֵל עֲדָתֶךָ: יָחִיד גֵּאֶה: לְעַמְּךָ פְּנֵה:
זוֹכְרֵי קְדֻשָּׁתֶךָ: שַׁוְּעָתֵנוּ קַבֵּל: וּשְׁמַע צַעֲקָתֵנוּ: יוֹדֵעַ
תַּעֲלוּמוֹת: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

רִבּוֹן הָעוֹלָמִים אַתָּה צִוִּיתָנוּ לְהַקְרִיב קָרְבַּן הַתָּמִיד בְּמוֹעֲדוֹ
וְלִהְיוֹת כֹּהֲנִים בַּעֲבוֹדָתָם: וּלְוִיִּם בְּדוּכָנָם: וְיִשְׂרְאֵל
בְּמַעֲמָדָם: וְעַתָּה בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ חָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וּבָטַל הַתָּמִיד
וְאֵין לָנוּ לֹא כֹהֵן בַּעֲבוֹדָתוֹ: וְלֹא לֵוִי בְּדוּכָנוֹ: וְלֹא יִשְׂרְאֵל
בְּמַעֲמָדוֹ: וְאַתָּה אָמַרְתָּ וְנִשַּׁלְּמָה פָּרִים שְׂפָתֵינוּ: לָכֵן יְהִי
רָצוֹן

בב"י ח"מ עוד לומר עם הקרבנות ספוק זה ומחק אותו על ירך המזבח כפרוב וגו' והוא
גם וחסן מן הכתוב כדחית במדרש תמיד הקב"ה מעיד לתי עלי שמים ואתן בין עכו"ם
בין ישראל בין עבד בין אמה בשע' סכן קורין מקרא זה בפנה לפני ה' אלי זוכר עקיד' יצחק
בן אברהם עכ"ל בזוה"ק יש סודות גדולות בזה"ל הרקנ"ט ומחק אותו על ירך המזבח

רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיְּהֵא שִׂיחָתֵנוּ
שִׂפְתוֹתֵינוּ חֲשׁוּבִין וּמְקֻבָּל לְפָנֶיךָ כְּאִלּוּ הִקְרַבְנוּ קָרְבָּנוֹת הַתָּמִיד
בְּמוֹעֲדוֹ וְעָמְדוּ וְעִמְּדוּנוּ עַל מַעֲמָדוֹ כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר וְנִשְׁלְמָה פָּרִים
שְׂפָתֵינוּ וְנֶאֱמַר וְשָׁחַט אֹתוֹ עַל יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צָפֹנָה לִפְנֵי יְיָ
וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת דָּמוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב וְנֶאֱמַר
זֹאת הַתּוֹרָה לָעֹלָה לַמִּנְחָה וְלַחַטָּאת וְלָאָשָׁם וְלַמִּלּוּאִים
וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים

לפוכה וגו' הקרבנות הבאים על חטא שחיטתן בצפון ומשום דכתיב' מצפון תפתח הרעה והנה למעט הרעה הבאה מן הצפון לו מפני שנגעים שם כתות המקטרגי' לבאות מדת הדין שוה הקב"ה שכל שעה שיבואו שם ימצאו שחד ולו יבאו לקטרג. לכך תודה ושלמים בכור ומעשר שחיטתן בכ"מ בעזרה שלא היו באים על חטא עכ"ל. וכפי האר"י ז"ל מרומז בזה הפסוק המעשים אשר יעשה והי בהם לע"ה לפוכה כתי' לפוכה בני בחירה כי בחירה לחוטית לפוכה בידיעתו ית' ולין זולתו יודע כיצד מקום יחידו בחמת. ולסוד דביקות החדש לפוכה קרי לפוכה כתיב לפוכה בני עם המלה ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן ל' מילוי' דשם יד"ו דלפוכה בני' ה' פעמים ע"ה היו"ד העוד הפוכה ה':

הנ"הה
המריתי בהקדמת הגולות שלם שלי בניית הבחירה מן התקיעה ותרוע' בקבר' בעקידת יצחק בחיר עתה ידיעתי כי יראי ללקים לתת שלום בחירה בדיעה ע"י הנחילה לפיכך כל המורר פסוק זה יזכירנו לו זכות העקידה ע"כ הנ"הה:

תקנו לוחר לחר פ' התמיד פר' יהיה מקומו לפני פלטין פ' בכל התשבחות שאין בו מלחמה חון מזה שהוא הלכה פסוק ותכתבו מריבים על השנים ולא על המחלוקת ע"כ מהחר"י ותקומהו ג"פ לפי שהוא חייבי בעבין התרכנות וכל המורכן בכוונת הלב כאלו מקריבו ושוב לוחר לחר עולה ומנחה ושלחי' ותעזבה י"ב שהי' שבו קרבנתי זאת כאלו הקרבתי עולה לו מנחה וכו' ואחר חטאת ואשם לא יחחר כי אם על תנאי שהם כתחייב חטאת לו אשם יהם תקוה כאלו הקריבה ואם לאו יהם לאו כקודם התורה. ונוהגי לרך טוב לומר בת"ת השחר בלייחודו ואין לו לפרוי לקול קדר התיצולות: וגם תקנו פר' יהיה מקומו ואח"כ. בריית"א הני בתקנה נח' כתב הח"ל דשמעתא דלפי שחייב אדם לעשות כל יום תקר' מצר' ונח'. ובריית"א הני בתקנה נח' כתב הח"ל דאם אומר התמנה ואינו מבין אינו בתקר לוחר ולכן אינו רשאי לזכות לרבים ולתקן להם פי' מעט מחזיק את המרובה על פ' לריהו מקומו ועל"י ג"כ מיהות:

אֵיזֶהוּ מְקוֹמָן שֶׁל זְבָחִים קָדָשִׁים קָדָשִׁים בִּנְגָלָה

אֵיזֶהוּ מקומן של זבחים כלומ לויל מקומות רחיות לעצות בהן החומת של זבחים שהיו שחיטתן וקבלת דמן וזריקתה ומקום מליקת הזבחים הנאכלין. וזבחים הקדשתין ונגב הני מקדש כיצי דמן לבלתן ומי הם המאכלין לומן כדאמר' ואוכל קדש

וְהָאֵזֹהוּ מְקוֹמָן שֶׁל קָדָשֵׁי קָדָשִׁים בִּנְסָתָר

אֵיזֶהוּ מקומן קדשי מקדש מהרמ"ק הקדשים יחלקו לכ' מלקים לחחד יכונה בשם קדשי קדשי וכל

שעד

קָדָשִׁים שָׁחִטְתָן בְּצָפוֹן פַּר וְשָׂעִיר שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים שָׁחִטְתָן בְּצָפוֹן וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלִי שֶׁרֵת בְּצָפוֹן וְדָמָן טָעוּן הַזָּיָה עַל בֵּין הבדים

עֵינֵי יְיָ אֶל צַדִּיקִים וְאָזְנָיו אֶל שַׁוְעָתָם: שלם
יְיָ אֱלֹהִים צְבָאוֹת הֱשִׁיבֵנִי הָאֵר פָּנֶיךָ וְנִוָּשֵׁעָה: מהש
חָנֵנִי יְיָ כִּי אֵלֶיךָ אֶקְרָא כָּל הַיּוֹם: ללה
אֲנִי שְׁכַבְתִּי וְאִישָׁנָה הֱקִיצוֹתִי כִּי יְיָ יִסְמְכֵנִי: אכא
יָדַעְתִּי יְיָ כִּי צֶדֶק מִשְׁפָּטֶיךָ וֶאֱמוּנָה עִנִּיתָנִי: כהת
לָמָּה יְיָ תַּזְנַח נַפְשִׁי תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי: הוי
יְיָ אֱלֹהֵי יְשׁוּעָתִי יוֹם צָעַקְתִּי בַלַּיְלָה נֶגְדֶּךָ: אלד
שֶׁרֶת בַּצָּפוֹן וְדָמָן יְלוֹלֵא הָאֱמַנְתִּי לִרְאוֹת בְּטוּב יְיָ בְּאֶרֶץ הַחַיִּים: לאו
שׁוּבָה יְיָ חַלְּצָה נַפְשִׁי הוֹשִׁיעֵנִי לְמַעַן חַסְדֶּךָ: ההע
יִשְׂבְּעוּ עֲצֵי יְיָ אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטָע: יול

ויהי

נסתר

יכוה בסם קדשים סתם. והם קדשי קדשים עניינו בסוד קודש הקדשים שהוא בינה והיא כוללת הד' רחמונו ולכן נקראת קודש ק' הכולל שתי קדשים שהם חכמה וכתר והם כלם קדשים מצד הקדם שהיא החכמה. או ירצה שהבינה נקרא קדש מצד החכמה וכוללת בעצמה ז' קדשים שהם ח' מדות לחמם סתם קדשים הם בז' בינה. ואחמם בחמרו קדשים קליס ירצה במלכות כי דעתן על בגדים קלות ולכן הם סוד הדעת שהוא כולל שית ספירין קדשים קליס ולהי וסוד ק"ל יורה על הכה ה' רומד על עד קל כי יסתלסל הסם על היותו מסתעף בסוד ק"ל כתסר (הנ"ה כתסרי לעיל בפרשת כ"י ע"ש) בתפארת ברעיא מהימנא. ולכן הסתלסלות הזה היתה תלוי במלכות שהם עכסי' קליס ובסתלם תנה לזיה מקומן כי כל זמן היתה שיהיה קדשי קדשים הוא שתרת הם בסוד המלכות ולהי כי היה השתת ואחם ועולה ועל כולם נאמר לה'. חטאת לה'. אשם לה'. עולה לה'. כולם יורו על היות המלכות מתייחדת עם התפארת שהוא שם יהוה והוא נקרא מקום דהכי סליק במילואו כנודע. ליזהו מקומן פי' בחי' התפארת שתלו הבחינות מתייחדות עמו. ליזהו מקומן על אותן הבחינות של זבחים דהיינו בחינות שבמלכות שחיטתן בצפון שהוא מצד הגבורה והם קדשי קדשים דהיינו בינה שהיא מקבלת מגבורה ומאי לשילה דניל בסטרא דצפון דאיהי כנודע. וכן לפרש על כל זה בחי' יהודה ועניינה בסוד פעולת הזבח בעצמו זכתיב דמן. ואמר פה ועשיר על יום כיפורים דהיינו פר מן הסוד לחיבו על הסתלל ועשיר תמן ליהו תלת לחיהו לת תת מיניה כי הוא יאתר קרוב אל החזן כאומ' ועשירים יפקדו סם ולכן הוא ה' לה' וה' לעזאזל. כי יש דין תצון ודין פנימי ובסוד הגורל יבדל זה מזה. והם על יום הכפורים דסלקין להו לגבי חיתא עילאה ואיהי תרי דיני שהם גבורה תתאה וגבורה עילאה וסלקין להו לגבי יה"ק דליית תמן דין שהם בסוד הצפון כדפי' לעיל ולכך שחיטתן בצפון וסוד שפעם דהיינו דמן ודין שהם

נגלח

קדשי קדשים. חטאות ועולות ואשמות: חזבחי שלמי עיבור: בצפון. חיבות על היסוד הנפסולי עד כותל המזבח והיא ס"ת ואחי רוחב על ע"ן לחה חורן: פר ושעיר של ה"כ הכתובים בתחרי חית. שעיר: לעזן מרן: על בין הבדים: עיוד בין שני בדי הארון ויחה: מעבכת. שהם תסר ח' חן לך כיפור: שירי הדם שחרית הדם:

פריש

הַכְּרִים וְעַל הַפְּרוֹכֶת וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב מִתָּנָה אַחַת מֵהֶן מְעַכֶּבֶת שְׁיָרֵי הַדָּם הַיָּרֵד שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מַעֲרָבִית שֶׁל מִזְבַּח הַחִיצוֹן אִם לֹא נָתַן לֹא עִכֵּב: ג פָּרִים הַנִּשְׂרָפִים וּשְׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִים

ויהי יי משגב לדך משגב לעתות בצרה:
יהונה כי טוב וברוך גבר ירא יי:
למה יי תעמוד ברחוק תעלים לעתות בצרה:
הודו ליי קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו:
ברכו יי כל צבאו משרתיו עושי רצונו:
קול קוראתי יי ויט אלי וישמע שועתי:
נדבות פי רצה נא יי ומשפטיך למדני:
על כן אודך בגוים יי ולשמך אזמרה:
רואה יי את יראיו את המיחלים לחסדו:
זה היום עשה יי נגילה ונשמחה בו:
באו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני יי עושנו:
דרשתי את יי ועננני ומכל מגורותי הצילני:
יי מלך תגל הארץ ישמחו אים רבים:
חלצני יי מאדם רע מאיש חמסים תנצרני:
שפטני כצדקך יי אלהי ואל ישמחו לי:

מבח
הרי
הקם
לאו
כלי
לוז
פחל
נלד
יוי
סלה
ההו
נתת
האא
ירת
שאח

זמרו

נגלה

פרים הנשרפים הכתובים פרקא ר': תלת פרים ושעירים הנשרפין: ותלת פר ושעיר של יום הכיפורים:

תלת

נסתר

בכלי שרת סדי' הסכיכה כלי משמש ודלתי ומזון טעון הזה' כו' זה יורה על יחודה בסוד בעלה לעילה לגבי ג' רחסונות לפני'

צבו היכל קודם לפיינו פינה וחכמה וסם תורה וחרון וסם מתייחדים ולכן זמן טעון הזיה על בין הבדים וסוד בדי הארון הייטו לומר לי בין שדי ילין לפיינו תרי דרועין לחימה ותמן מתן מתלכסן בחכמה וחבה ולכן סם כתיבת הלם להורות יחודם סם בסוד זבח זה וסוד הזה"ק סדם ר' ושבע בתב' בזוהר וייתב' בס' עבודת י"כ:

ועל הפרוכת סם הזה"ק שכינת יורה גם על יחודם בזיכל קודם בבחינת הכיסה למעה וסיה סוד קדם הקדשים וסם הלעת פרוכת רקיע סעל רמזי החיות העליונות ועב' זהכל בבחי' הכיסה וסם ג' מתייחדת' ועל מזבח הזהב זהו סוד הכיסה בחינה אחר לה בזיכל וסם ל' מתנות בל' קרמותיו ועל שהרו' הזהות כאחר בתבאר סוזו בספר עבודת יום הכפורי' לחנם בכלל יורה על היותו גם בחינה בחינה מתייחדת עמו' שירי הלם היה שופך על יסוד מערבי של מזבח כי' היינו סוד המסכת הייחוד של היסוד

הנ"הה

סוד הזהת הם הכיסורים בקל' היה עיוור בין בדי הארון וחיה אחת בחוץ בכנף הם העגלה עם חה שבעלה ושבע לחיה בכנף שבע"ב ועסוד זה היה תוכף בדרך זה חי' חי' וחי' בכנף ג' רחסונים אחת ושתים ר' וכלם הלם עם בניה וכלם בחחזות אחת ואינה בעוזת הדם כלל ולזה מרין למומחה עם כל ר' הדם על ר' ושבע להרות לרץ הם עיה בשלהבת קשר' בנחלת ובדי להיסתיר סוד הם הכרוב בחינת יחודות על הלם התחתונה והיה יחה בחחזות הכפורת לת העלה ולת ליחה לבי שהיה חכון לחדת בחיים וכהזהת הדם היה מתחדל מלעלות אחת מהלכתן בלבן יומיותיהם של ישראל הבפנימי ליה בקרא שיו לבדן הזהת חלבן יומיותיהן של ישראל ולזה היו הבניה בחומרו לם היו תשלוכים בשני' בשלג ילבינו ע"כ הנ"הה:

הַנִּשְׁרָפִים שְׁחִיטָתָן זִמְּרוּ לַיְיָ יוֹשֵׁב צִיּוֹן הַגִּידוּ בָעַמִּים עֲלִילוֹתָיו:
בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָן "אוֹדֶה יְיָ בְּצִדְקוֹ וַאֲזַמְּרָה שֵׁם יְיָ עֶלְיוֹן:
בְּכָלֵי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וַאֲנִי עָלֶיךָ בָּטַחְתִּי יְיָ אָמַרְתִּי אֱלֹהַי אָתָּה:
יְבֹשֶׁם יְיָ אֶקְרָא אָנָּא יְיָ מַלְּטָה נַפְשִׁי:
וָרָמָן טָעוּן הַנָּדָה מַה גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבוֹתֶיךָ:
הֵרִיעוּ לַיְיָ כָּל הָאָרֶץ פִּצְחוּ וְרַנְּנוּ וְזַמֵּרוּ:
עַל הַפְּרוֹכֶת וְעַל וַאֲנִי אֵלֶיךָ יְיָ שִׁוַּעְתִּי וּבַבֹּקֶר תְּפִלָּתִי תְקַדְּמֶךָּ:
מִזְבַּח הַזָּהָב מַתָּנָה יְיָ אָהַבְתִּי מְעוֹן בֵּיתֶךָ וּמְקוֹם מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ:
אַהֲרֹן מֵהֵן מְעַכֵּב אִם אָמַרְתִּי מָטָה רַגְלִי חַסְדְּךָ יְיָ יִסְעָדֵנִי:
שִׁירֵי הַדָּם הָיָה כִּי אַתָּה יְיָ מְחַסִּי עֶלְיוֹן שַׂמְתָּ מְעוֹנֶךָ:
יְמִין יְיָ רוֹמֵמָה יְמִין יְיָ עֹשָׂה חָיִל:
שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד "יָרֵאתִי יְיָ בְּפִטְחִי בְּיֵי עֶזְרָם וּמְגִנָּם הוּא:
כַּעֲרָבִי שֶׁל מִזְבֵּחַ יְיָ הַצִּילָה נַפְשִׁי מִשִּׂפַת שֶׁקֶר מִלָּשׁוֹן רְמִיָּה:
הַחִיצוֹן אֶם לְאַנְתָּן יְיָ יִשְׁמָרְךָ מִכָּל רָע יִשְׁמוֹר אֶת נַפְשֶׁךָ:
לֹא עָבַב אֵלּוּ יְיָ יִשְׁמֹר צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:
מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת יְיָ יַשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ:
וָאֵלּוּ נִשְׂרָפִין יְהִי חַסְדְּךָ יְיָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ:
בֵּית הַדֶּשֶׁן: אֶל הַעֲוִנֵּנִי יְיָ אֱלֹהַי אִל תִּרְחַק מִמֶּנִּי:
עֲבֹדוּ אֶת יְיָ בְּשִׂמְחָה בּוֹאוּ לְפָנָיו בְּרִנָּנָה:
חֲטֹאת הַצִּבּוּר אוֹדֶה יְיָ מְאֹד בְּפִי וּבְתוֹךְ רַבִּים אֲהַלְלֶנּוּ:
וְהַיָּחִיד אֵלּוּ גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר:
חֲטֹאת הַצִּבּוּר אוֹדֶה יְיָ בְּכָל לִבִּי אֲסַפְּרָה כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ:
יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו:

שעירי

זבר

נסחר

היסוד והמלכות ויהיה מתערבת דממילא
קלי לילין יחוד פחות מתרווייהו:

פרים הנפרסים אלו לינס מתייחדים

בסוד הסכיניות שלין מתחדש למעלה תוספות יחוד אלף הכפורים דיומא
פרים דחימא עילאה אלטא בגומסוסי. לחכם בהיכל עמוד שהוא מה שהכינה מספעת
בנבי' סס ייחוד ולכן סס היו שבע' הזאות שהם סוד היחוד של הכינה בשבע' הבניס:
אלו ואלו נפרסים סוד זה הוא כי סס היה נפרס במזבח היה מקלקל כי אחר שהם
הטלת סכיניות שלמן נכנס פנימי' שחיט שלים' לחיצון שהם כי המקודם יותר
שלמי' הוא יתיר ולכן נפרסין חוץ של מקום הזריקות המותר הגשמי שלא יבאו ליטול חלקם
לפני'

נגלה

אלו הן חטאות הציבור. שנכנס אלו מדברי' כיפני'
ו שהכי הפנימיות נכנר נשנו בחשבה ג'
שעירי

שַׁעֲרֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים וְשֶׁל מוֹעֲדוֹת שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וְדָמָן טָעוּן אַרְבַּע מַתָּנוֹת עַל אַרְבַּע קְרָנוֹת: כֵּיצַד עָלָה בַכֶּבֶשׁ וּפָנָה לִסּוֹבֵב

זְפַר רַחֲמֶיךָ יְיָ וְהַסְבִּיכָהּ בְּמַעֲלָם הַמָּה: עמם
הֵנָּה עֵין יְיָ אֶל יְרֵיאָיו לַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ: נגא
יְיָ מָנָה חֶלְקִי וְכוֹסִי אַתָּה תּוֹמִיךְ גּוֹרָלִי: נית
יְיָ בַּשָּׁמַיִם הֵכִין כִּסְאוֹ וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה: מבת
כִּי רוֹצֶה יְיָ בְּעַמּוֹ יְפַאֵר עֲנָוִים בִּישׁוּעָה: פוי
סוֹמֵךְ יְיָ לְכָל הַנֹּפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים: נמם
יְהִי שֵׁם יְיָ מְבוֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: יול
וְיִהְיוּ יְיָ לִי לְמִשְׂגָּב וֵאלֹהַי לְצוּר מַחְסִי: הרח
פְּנֵי יְיָ בְּעֹשֵׂי רָע לְהַכְרִית מֵאֶרֶץ זִכְרָם: מצר
יְיָ אֲדוֹנֵנוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ: ומב
יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְיָ וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ: יהת
וְהִתְעַנֵּג עַל יְיָ וְיִתֵּן לְךָ מִשְׁאֲלוֹת לִבֶּךָ: עמן

שבע

נגלה

שעירי ר"ח וכו' מיקרא כ"מ וכ"ש: עלה בכבש שהיה בדרום: ולוקח מתנות לכל דיכר לעצמו ע"ג החוזח מכני שדמה כיון על קרנות החוזח שהם תלויעה לכל סלר קרבנות דהם כיון מתני עובה החוזח ולמטה והסבין עומד ע"ג הרצפה:

נסתר

לפני' ועכ"ז צית הסדן מקום קדוש היה ומיוחד לעניו המותר הגשמי כדפי' ע"כ העתקתי ס"ל מהרמ"ק ז"ל:

כֵּיצַד עלה בכבש כו' בזוהר פ' במדבר ר"ח שמול לר"ם לדוכני סיומא

לזוגוף דיהודה מכון לימה ליה ברי תע"ב דלוקוניה מלין לכל סטר ותת בדרו הכה מלה והכה מלה ותת בדרו מלין סיומא דת נקוט בידך והכי הוא בעין סקרת דמדבתא תנן ובת לו לקרן דרומית מזרחית מזרחית לפונית מערבית מערבית דרומית ח"ל והת לת יכול עד דמקבל עליה בך כם עול מלכותת קדישת בקדמיתת ויהיב עליה עול דת ותתת מרת דיוהי לדרום בקדמיתת לימה לי' בלת הת לימה לך ובת לו לקרן בקדמיתת והת ידעת ודת הוא עול מלכותת קדישת לבתר דרומית דתמן הוא לילנא דהוי ודת לחזוזוגא ליה מזרח דיהוי לתת עי לאה דהת בן מסטרת לתת קת לתי' ובגין כך מדרוש למזרח דתקפא דדרוש במזרח הוא ובעי לתקטרת בתת דרוש במזרח ומזרח לתקטר בלפון כמו דתמרוכן ובקובר תילנא בעכס בגין דהתי תלגים ומליין בחלין ומבוענן ועל מזרחית לפונית דהילן תת ותימה לת מתפרשן לעלמין והת לתקימנא והת לתימר לפונית דהיה עומרת ומסטרת לילה בפיך לפון ודיבין מסטרת לילה מת ערעין תע"ג לתיקר רחמי וחדו והת לתוקימנא ובת לתיהי בקת לפון בפקת בפיך דהיהו לתכלל ובקיך בדרום לבתר לפונית מערבית דהת מסטרת לתת בפיך בן ומסטרת לתימה בפיך בתת ע"כ לפונית מערבית ודת היה קרן בקדמיתת דהסקת לתקטר בלפון סתם לבתר בעי לקטרת לי' בדרום דהתם הוא קטורת הסלה וגופא בית לתתבח ועל מערבית דרומית לתבח לת היו קרן תלתת זמני תד לקבלה לי' בר בש בקדמיתת ולבתר תרי לקטרת לי' בתרי דרועי לתת הכרת

| שחרית | השמים |
| --- | --- |
| שְׁמַע יְיָ וְחָנֵּנִי יְיָ הֱיֵה עוֹזֵר לִי: | מחי |
| שׁוּבָה יְיָ עַד מָתַי וְהִנָּחֵם עַל עֲבָדֶיךָ: | דסב |
| אוֹהֵב יְיָ שַׁעֲרֵי צִיּוֹן מִכֹּל מִשְׁכְּנוֹת יַעֲקֹב: | מנק |
| חֲנִי יְיָ וּבָרוּךְ צוּרִי וְרוּם אֱלֹהֵי יִשְׁעִי: | איע |
| כִּי בָחַר יְיָ בְּצִיּוֹן אִוָּה לְמוֹשָׁב לוֹ: | חבר |
| קָרָאתִי בְכָל לֵב עֲנֵנִי יְיָ חֻקֶּיךָ אֶצֹּרָה: | ראה |
| צַדִּיק יְיָ בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: | יבם |
| יְהוֹה שׁוֹמְרֶךָ יְיָ צִלְּךָ עַל יַד יְמִינֶךָ: | היי |
| יְחַל יִשְׂרָאֵל אֶל יְיָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: | מום |
| שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: | |

לְסוֹבֵב וּבָא לוֹ לְקֶרֶן דְּרוֹמִית מִזְרָחִית · מִזְרָחִית · צְפוֹנִית · מַעֲרָבִית · דְּרוֹמִית · שִׁירֵי הָאָדָם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד דְּרוֹמִי · וְנֶאֱכָלִין לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים · לִזְכָרִים כָּל הַלַּיְלָה · בְּכָל מַאֲכָל לַיּוֹם וְלַלַּיְלָה · עַד חֲצוֹת: ר הָעֲלָה קֹדֶשׁ קָדָשִׁים שְׁחִיטָתָהּ בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָהּ בִּכְלִי שָׁרֵת בצפון

נסחר

לאתחדרא בגופא ולמהוי כלא חד ודלא הוה סהדא דיהודא סליס וכל סהר וסהר דההו קסור דיתחזי ליה ולאיחליף סהרה בסהרא אחרא דלא יתחזי ליה בגין דלא יתעכבו ומאן דעבד יהודא דא כדקא חזי כמה דאמרן זכאה חולקיה וכו׳ · ביאור הענין דע כי כלל הכל נקרא כסא כי הם ההרגה זו עולם לזו · ופה לסובב הוא המאור העליון שהוא מקיף את הכל ומשם היתה כוונתו להמשיך ממנו עד בית מלכיותו ולז״ח ובא לו לקרן הוא קרן דוד הרומית הוא חסד לחברם כענין שנאמר וימינו תחבקני ושם הוא עץ החיים ועריך לייחדו במזרח שהוא החד העליון משם זרח האור וזהו שאמר הרומית מזרחית ועריך להתקשר יחד דרום במזרח ועריך ליחד מזרח בצפון היה לפי הכתוב לענין שנאמר צפון תמלא בעגם לפי שהוא הכתר המסתר נעיעות הגן ונקרא צפון לפי שמכאן ממנה מדת הדין הקשה ושם היה רחמים וחת״כ צפונית מערבית לקשר עם בחינה ות״כ מערבית דרומית הוזר ממקום שהתחיל כדי ליחדה ברחמים והוא סוד חסתר ירקרקת היתה וחוט של חסד משוך עליה והכהן היה מעורר מדת החסד על ישראל ולפיכך היה מסלוס שם כי שם ביחוד והכהן היה פועל פעולה זו למטה ומעורר הדברי העליונים למעלה לפתוח מהמקור העליון ומשם יפרד לעולם הנפרדים וחזית ברך עולם השפל · ונאכלין לפנים מן הקלעים מפני טהרתם וחומר הקדושה הרוצים לחברם לפנים ויש ספק בקליפה ליכנס לחוכם על קרוב לעזרם לכן

לפנים מן הקלעים ניתנין בחצר שהיה מקלעים · ובניית עזרה היתה חומת העזרה ביתים קלעים :
בכל מאכל · פי׳ בין בלחין בין בקרקע מן מבושלים :
ליום ולילה · יום זביחתו ולילו שלאחריו עד חצות :
העלה · בויקרא ו׳ י״ג : קדשי קדשים · ליתכל ביתה נאכלים

בַּצָּפוֹן וְדָמָה מָעוֹן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע. וּטְעוֹנָה הֶפְשֵׁט
וְנִתּוּחַ וְכָלִיל וְלָאִשִּׁים: ה זִבְחֵי שַׁלְמֵי צִבּוּר וַאֲשָׁמוֹת. אֵלּוּ הֵן
אֲשָׁמוֹת אֲשָׁם גְּזֵילוֹת אֲשָׁם מְעִילוֹת. אֲשָׁם שִׁפְחָה חֲרוּפָה.
אֲשָׁם נָזִיר. אֲשָׁם מְצוֹרָע. אֲשָׁם תָּלוּי שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל
דָּמָן בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וְדָמָן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע:
וְנֶאֱכָלִין לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים. לְזִכְרֵי כְהֻנָּה. בְּכָל מַאֲכָל לְיוֹם
וָלַיְלָה עַד חֲצוֹת:

ו הַתּוֹדָה וְאֵיל נָזִיר קָדָשִׁים קַלִּים שְׁחִיטָתָן בְּכָל מָקוֹם בָּעֲזָרָה
ודמן

נגלה

זמנים נה: שחי מתנות שהן ד'. שכל אח' חלוק, לפני כנון שמוקן בתירוד זוית הקרן והדם מתחלקת לפני נדרין: הפשט וניתוח וכו'. הפשט עורה. וניתוח לנריאה וכולה בחדרת ע"נ הפה על העזרה:

זבחי שלמי ציבור נכנסי עזרת הכתובי בויקרא כ"ח: לחם נעלות החיור בשבועת הפקדון בסוף סדר ויקרא: לחם תודת. הנחה יתן ההקדש: לחם שפחה חרופה. הבא על שפחה חבירו שפחה ועניה בת חורין המיועדת לעבד עברי: לחם נזיר. שמשחת בית: לחם תלוי. שפק אנם בלד שחייבין על זדונו פרת. והוא כתני' בויקרא לחל לחם תודת: התודה בויקרא'

נסתר

לריך שלא תלח מחם ולח יגח ונאכל חוץ לפסל כדי שלא יפגעו בה הסומרי' הסובבים ויכוה ויפסעוה כ"כ מהרמ"ק ילזכרי כהונה מעוה דבשורה דנוקבא לחיין ולח תאכל לנקיבו' ח"ו תפסל ויעמד לחרי שהרת למחת: ליום ולילה גמיל לכילתה. יום ולילה דהיינו מלפרת ומלכות רק החכמים לחרו עד חלות כדי להרחיק לחם מהעביר': העולה קודם קדשי ז"ל ת"י היח סוד התקשרות הכל עם המחשבה העליונה הנקראת קדש וקדשים ולפיכך נקראת על שמה (עולה לבעליה) והיח כליל לפי שהח על ההריחור. (וחכמה נקראת מחשבה) ולפיכך מוקדה על המזבח כל הלילה שעת ההריחור ושחיטתה בלפון שהיח לכפר על שהמשיך לבו למחשבה רעה לכל הפחות ומפני שעולה עד המחשבה העליונה שיין לשום בריה חלק בה והשגה חין לכהנים ולח לבעלים בה מלומה ללח סיכלה מנפש עד בשר ושיתה זכר ולח נקבה לפי שהיח למעלה מן המלות שיש בהם פועל ומתפעל עכ"ל. וז"ל מהרמ"ק פנינ העולה הוח סוד היחוד העליון בין י' לה' דהיינו חמת דסלקא לחתא לתר כולא נחלת לחישים שחין להנות בייחוד ההוח לחתר כלל. ועניו חישים הוח סוד הח ס"ה חיש לחם כדפירש בתיקונים ולכך נחלת לחישים ולח לזולתם עכ"ל: זבחי שלמי צבור שלמי לבור הם שני כבשי עלרת שמניפים חותם עם שתי הלחם יתבחרו במקומם והם ר"ל שלמי לבור רומזים לחת העולם ולפיכך היו קרבין במתן תורה יום החמישים כנגד חמשים טערי בינה ולפיכך שחיטתן בלפון והוח הלפון העליון כיכה:

התודה כו' קדשים קלים הקדשים הם ג' חלוקות קדשי קדשים וקדשים קדשים וקדשים קלים. קדשי קדשים בעזרה כמבואר לעיל קדשים קתם בשם

וְדָמַן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע. וְנֶאֱכָלִין בְּכָל הָעִיר
לְכָל אָדָם בְּכָל מַאֲכָל. לְיוֹם וָלַיְלָה עַד חֲצוֹת: הַמּוּרָם מֵהֶם
בַּיּוֹצֵא בָּהֶם. אֶלָּא שֶׁהַמּוּרָם נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים. לְנָשֵׁיהֶם
וְלִבְנֵיהֶם וְלַעֲבָדֵיהֶם: ז שְׁלָמִים קָדָשִׁים קַלִּים. שְׁחִיטָתָן בְּכָל
מָקוֹם בָּעֲזָרָה וְדָמָן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע. וְנֶאֱכָלִין
בְּכָל הָעִיר. לְכָל אָדָם. בְּכָל מַאֲכָל. לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה
אֶחָד: הַמּוּרָם מֵהֶם כַּיּוֹצֵא בָּהֶם. אֶלָּא שֶׁהַמּוּרָם נֶאֱכָל
לַכֹּהֲנִים. לְנָשֵׁיהֶם וְלִבְנֵיהֶם וְלַעֲבָדֵיהֶם: ח הַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֵׂר
וְהַפֶּסַח קָדָשִׁים קַלִּים. שְׁחִיטָתָן בְּכָל מָקוֹם בָּעֲזָרָה. וְדָמָן
טָעוּן מַתָּנָה אַחַת. וּבְלָבַד שֶׁיִּתֵּן בְּנֶגֶד הַיְסוֹד: שְׂנָה בָּאֵילְתָן
הַבְּכוֹר נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים. וְהַמַּעֲשֵׂר לְכָל אָדָם. וְנֶאֱכָלִין בְּכָל
הָעִיר

נסתר

קלות. קדשים קלים בזמנות כמבואר
לעיל. וכל הקדשים האלו הם בסכירות
מצד החכמה שהיא עיקר הקדם בנודע
והיותן קדשים הוא מקדשי קדשים כריך
שחיטתן בצפון להיותו לצד הציבה הסובבת
בצפון למטה קדשים קלים שהם בנקיבה
שחיטתן בעזרה שהיא הנקבה ומפני שהוא
במקום לחיצת הכל להיותו למטה כלפי
לפעלים בכל העיר שהיא מבחינת המלכות
למטה שהיא לה אחד מבחינת שהיא חופפת
לענין זה. וכן המורם מהם שהוא חזה ושוק להיותו חזה תפארת ושוק סוד הנצח שהוא
כיתן לכהנים לרמוז שהלו על הימין כנודע הוא נהלל לכהנים לנשיהם כו' מן הטעם
הנרמז מהרמ"ק קשלמים כו' לכילתן לעני יום ולילה ח'. להיות שהם שלמים פי' בזעיר
להיותו תרי שלמי שהם יסוד ותפארת והיותו שני יום ולילה ח' שהיא מלכות בחפצא וזהו
סוד וא"ו במילוי׳ להיותו תרי וו"ין גוף וזרוע על וא' בחפציותא לימין תתאה:

הבכור כו' ז"ל ת"י הוא בכור בהמה והמעשר מעשר בהמה ושניהם בנגד חכמה
תחתונה שהם היא נקודת בכור שנאמר גם זכר בכור תתנה עליון למלכי
ארץ והמעשר בנגד העשירי ולפיכך הם קדשים קלים ויש בהם חלק לכהנים והוא הנכנ

נגלה

בויקרא ז': ואיל נזיר. שחייב בשלמים
עם נזרו: קדשים קלים. שאין להם קרבן חעולה
כמ"ש בזבחי שלמי טעוני סמיכה: בכל העיר. בכל ירושלים:
לכל אדם. לזרי: המורם מהם. חזה ושוק שנתן לכהן
על תלות מהתודה וחזה ושוק וזרוע נאכלה ליכלת מצה לת'
ורקיק לחת מקרבן כזי: לב' ימים ולילה אחד. יום
שחיטתו וליל שלאחריו ויום שאחר. עד הנץ החמה ולא עד בכ"ג:
מעשר. מעשר בהמה: כנגד היסוד של מזבח. מקום שם
יסוד מתחתיו למקומי מזבחית דתימית שהיו שם יסוד
שינוה בהכילתן זה חזה לת"ע שהשוו בחזה לחזק
לימים: למחר. למחרת שהוא בחדי לניסוכו:

חָעִיר׃ בְּכָל מַאֲכָל׃ לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד׃ הַפֶּסַח אֵינוֹ
נֶאֱכָל אֶלָּא בְלַיְלָה׃ וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא עַד חֲצוֹת׃ וְאֵינוֹ
נֶאֱכָל אֶלָּא לְמָנִין׃ וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא צָלִי׃

רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר בִּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת הַתּוֹרָה נִדְרֶשֶׁת
בָּהֶן׃ מִקַּל וָחוֹמֶר׃ וּמִגְּזֵרָה שָׁוָה׃ מִבִּנְיַן אָב מִכָּתוּב
אֶחָד

נגלה

רבי ישמעאל מק"ו׃ סג׳ בחפצי ר"ב פ"י ר"ס לוקח
תכלם ז׳ יומים ק"ו לבהמה ר"ל יומים תלת שדיו
לבתי יון הדין להיות כבהמה׃

מגזירה שוה כת׳ כאזרח לגר שנאמר קרוב ונו׳ דברים
ר"ד פ"ט׳ ונכת׳ בבהמה לגר שקרוב קרוב
ונו׳ ויקרא כ"ד פ"ה׳ מה להלן כל הרוצה׃ לקח
כאן כל הרוצה׃ ומה להלן על פת לקח כאן על פת׃

מבנין לקח מכתוב אחד בלשון בא המעות בשוות
ר"ב פ"ט"ו לקח לשון עשה לכל כסף ונו׳ ונאמר
זה בנין לקח לכל המועדים׃

נסתר

לי מסס הס מקבלים ומסס נשלה האחרונה
סס זה ולפיכך נאכל לבהמים ולפי שהמעשר
רמז לעשירית יש בו חלק לבעלי ומה
שנשתנין בכל מקום׃ נתבאר למתכילע"כ
ר"ל כי היה מקבלת מכולן׃ הפסח הינו
נאכל בו׳ כוולות הפסח באחרונים במקומו׃

רבי ישמעאל אמר בי"ג מדות
התורה נדרשת

התורה מן התפארת כמודע והוא סוד סס
יזו"ד וכודע כי לסס יד"וד ב"ג הויות ואלו הס ידוד יודד יהד"ו׃ הי׳ויה ההיו היה׃
ויהה והיה וההי׃ ההיו ההוי הוהי וזכח הכולל הרי י"ג וי"ג מדות מדרשות בתורה
שבע"פ שהיא בסוד מלכות וזהו רמז שהתורה שבע"פ נקרא בשם הויות וכתיב לחמרו
הויות בחבדי ודעת כי הכל בשתי בסל מהויות הנ"ל בשם י"ג ועוד הכולל י"ג והנה יש לקצץ
י"ג מדות עניינים נסתרים בפיזורן בפיזונות הספירות מלך ההויות ורחיקי למקובלים
הדרוש דרכים לבל המסולת הוא דברי הקדמונים שהעתיק בספר תולעת יעקב ז"ל סתרי
שלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהם מק"ו מזה זו כנגד המאור העליון שהוא קל בערך
עולתו והלא תתה רואה שבתר עליון הנקרא קל אין בריה יכולה לעלות ולהשגה שהוא לידע
מהותו כ"ש וכ"ש עילות העילות שהוא חמור ונעלם ונסתר בהשגתו יותר אין בריה כל בריה
יכולה להדבר בו בעניין דוגמת זו אנו למדין בתורתינו החמור מן הקל כן בי מה זו בעל
חור זרוע׃

מגזירה שוה כל הסבות הס גזירות לם"י ואמר שזה מזיהר הלשם שלא ליתן פחיתות
בחתן מהן (בספר קנה) וכלב זרה שזה דומה הלשון שהוא לאחר לשחתך
לחדנו הנה הבא לגזירה שוה ואין הסס בן ב"ם מעמנו הלח ח"ב קבלו מרבו וכל זה רמז
לסס העולם שנתלבש בלי דעתו עויב ויקן תמיד ממנו ונשאר אותותו כי שמו (חכמה
נקרא י"ה ובינה ידו"ד) בקרבנו ועונשין מג"ם מי המדת נתלבש מחנה מדת הדין הקשה
סס היחידים ולפיכך הסס שלה (בינה נקרא ידו"ד בנקודה אלהים) כתיבתו רחמים
ונקחתו דין בן מי הרב רם"ס עובד"ן סס עובד"ל׃ מבנין אב רמז לחכמה שעליונה

אֶחָד׃ וּמִבִּנְיַן אָב מִשְּׁנֵי כְתוּבִים׃ מִכְּלָל וּפְרָט וּמִפְּרָט וּכְלָל׃
כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל אִי אַתָּה דָּן אֶלָּא כְּעֵין הַפְּרָט׃ מִכְּלָל שֶׁהוּא
צָרִיךְ לִפְרָט׃ וּמִפְּרָט שֶׁהוּא צָרִיךְ לִכְלָל׃ כָּל־דָּבָר שֶׁהָיָה׃
בִּכְלָל וְיָצָא מִן הַכְּלָל לְלַמֵּד׃ לֹא לְלַמֵּד עַל עַצְמוֹ יָצָא אֶלָּא
לְלַמֵּד עַל הַכְּלָל כֻּלּוֹ יָצָא׃ כָּל דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא לְטָעוֹן
טַעַם

נסתר

שהיה לא הבנין וכל הבנין שהוא מהסד עד
עשרת הלא סומך לבנותו ולקיימו׃ כלל
ופרט אם הבנים שהיו בה הבנים בכח פרט
התלילה כל ה׳ וחמ׳ במקומו׃ בפרט ר״ל
בפועל ולא תחמ׳ לחר שיצאו הבנים לפועל
אם כן מעולים הם מחמם או לחרי שהתלילו
ה״כ ים פחיתות בבנים תלילה רק אין דכלל
רק מה שבפרט והכל לחד׃ פרט וכלל
פרט הבנים כלל הוסיף על הפרט לא
החנות וזהו נעשה כלל מוסיף על הפרט
שלא תמעט מן הפרט דבר מעלה ותתן
פחיתו לכן בח הכלל והוסיף ונעשה מוסיף׃
כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין
הפרט ר״ל כלל הוא מה שהיו כולם בכח
פרט הוא התלילות שנתלו אין אים לדגלו
וכלל שלא תחמר לחר שנתלו אין להם יותר
מזה לורך בפועל הכלל הוא הגחלת ע״כ חזר
וכלל לומר שהפרט תלוי ונחזו מן הכלל
לחר משם נתלו ועם כל זה הכלל אינו בו אם כעין הפרט אם העולם כלחי ורוצה
הקב״ה לרחם עליהם נעשה גם הדין כעין רחמים ומרחם ואם אינו כדי ורוצה הקב״ה
להדיח דין חוזר הרחמים לדין והכל בהסתלק ע״י הכלל מן הפרט הוא בחיותו עמהם
מכלל שהוא צריך לפרט׃ ומפרט שהוא צריך לכלל׃ כלל הוא לחמר העליון
לחמר נו כל העבר תלוים והולריך פרטיו לפעול מעשיו ולהוסיף לפועל כמעשי חיבורי
הגוף שהם יודיעים ופועלים מחשבות השכל וה״ה הפרט לריך בח וחיות מפעל הכלל שלא
תרוח שהיו אם תועלת מזכר מחיבורי הגוף אם לא ע״י הנשמות להם כח וחיות׃ כל דבר
שהיה בכלל וכו׳ כל דבר שהיה בכלל הוא דבר שכל והיה הכלה שהיה בכלל העבר אם
היה קלולה ברחמים ויפה אך בכללים יפה אין ללמד מן הכתובים ללמד אין לא ללמד על עלמו ויפה

נגלה

בנין אב מבני כתובים כגון׳ ביומיו תלם ויקרח כ״ף
פ׳ כ׳ לו נגן ונו׳ ׃ וכן׳ ביומיו בהמה יומית
ונו׳ בויקרח כ׳ ב פ׳ כ״ב לחר׳ כל מקום שלמו מוקדים
חום קחם ׃ מיתיים עליו יומיו תלם ויומיו בהמה׃
מכלל שהוא צריך לפרט׃ ופרט כתיב בויקרח ח׳ פ׳ לחם כי יקריב
קרבן לה׳ מן הבהמה׃ זה כלל׃ שהיה בכלל
בהמה׃ מן הבקר ומן הלאן׃ פרט׃ ולמן בכלל מלמ
מה שבפרט׃ שפרט וכלל כתיב בהמת קדשה בלדמים
כ״ב פ׳ נ׳ כן תעשה לשוריו ולשחלתו׃ פרט׃ לכל
מגילת לחיך׃ כלל׃ זה כלל מוסיף על הפרט׃ והשבת
מביאה לכל דבר׃ כלל ופרט וכלל דכתיב בשמות כ״ב
פ׳ ח׳ על כל דבר פשע׃ כלל׃ לחיי שכויה׃ על שור׃
פרט׃ על כל מנילה׃ חוץ וכלל׃ לו מתה לבחלת
כעין הפרט׃ מה הפרט דבר המיטלטל ונופל חמון׃ לף
כל דבר המיטלטל ונופל חמון׃ וחכלל שהוא לריך לפרט׃
ופרט שהוא לריך לכלל כתיב במחבר ג׳ פ׳ ח׳ פקוד כל
בכור זה כלל׃ זכר זה פרט׃ וזה הפרט מוסיף לדון׳׳כ
הייתי כולל גם הנקבות׃ וכן הכלל מוכרח ללמד כתי׳
הפרט שהוא זכר היינו לוסרים לף שהם שהוא
בזכורים׃ דבר שהיה בכלל ויצא נתן׳ בויקרח כ׳ פ׳ כ׳
לחבר יתן חזרתו לימלך חות יומת׃ ומלך בכלל שלך
תוינות היה ויצא׃ לא ללמד על עלמו ויפה לחבר שהוא
בפקודה׃ אלא ללמד על כלם בפקודה׃ וכל דבר שהיה
בכלל

טַעַם אֶחָד שֶׁהוּא כְּעִנְיָנוֹ יָצָא לְהָקֵל וְלֹא לְהַחְמִיר: כָּל דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא לְטַעַם אַחֵר שֶׁלֹּא כְּעִנְיָנוֹ יָצָא לְהָקֵל וּלְהַחְמִיר: כָּל דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא לִדּוֹן בְּדָבָר הֶחָדֵשׁ אִי אַתָּה יָכוֹל לְהַחֲזִירוֹ לִכְלָלוֹ עַד שֶׁיַּחֲזִירֶנּוּ הַכָּתוּב לִכְלָלוֹ בְּפֵירוּשׁ: דָּבָר הַלָּמֵד מֵעִנְיָנוֹ וְדָבָר הַלָּמֵד מִסּוֹפוֹ וְכֵן שְׁנֵי כְתוּבִים

נגלה

בכלל ויצא לטעום טעם לחד שהוא כעניני וכו' כלומר דבתרים י"ט ה' ולתער יכה לת רעהו כיוצא ונו': מכה בשגג בכלל חמת היה שבת בוקרת כ"ד ס' כ"ת מכה למד יותת סתם: ומת מכה בשוגג מן הכלל לטעום טעם לחד שהוא כעניני של מכה יוציל זה החיית וזה החית: יצא להקל ולא להחמיר שכיוצל בערי מקלט וכל דבר שהיה בכלל ויצא לטעום טעם לחד שלא כעניני לחתר בעבד עברי ובשפחת יצא תעבדי: שמות כ"א פ"ב: והחית לחתה העבריה מן הכלל: שם בשמות כ"ל פ"ו: לא תנה כשתת העבדים: ולחתה בכלל היתה: שיין שלא כעניני: שהעבד לימו יוצא לת בשתי ולא בחיית השפחה ולחתיר יוצאת בשניהם לפי שלו ניתן שם לרבי להקל לה יצאה ולהחמיר שלחוכה לפי שלו ניתן שם: וכל דבר שהיה בכלל ויצא ללידון בדבר החדש לחתר בכתן אליך ביתי הם יהכלו נלחוש: בוקרת כ"ב פ"י: לת כתן בכלל בין בפויה בין בשוקה: ויוצת שב' בשתות זב בתחילת הקדשים לת תוכל בוקרת כ"ב פ"י: לי לחתה יכול להחזירה לכללה לתי תהיה שלמה ונחשב עוד שיחזירנו הכתוב בפירוש שב' בוקרת כ"נ פ"י: ושת כהן ונוזר ושבה שלו תגיה ונו': דבר הלמד מענינו ודבר הלמד מסופו נחתר בשבת שבו ים מת מתחת שחית ט"ו פ' כ"ט לאו דוקת שלת יזיזם מתקומם. שלת למד מענינו

נספר

להיותו הוא לבדו דין תלת לגלמד על הכלל כולו יצת שגם הם מסכימים בדין: כל דבר שהיה בכלל ויצה דבר הוא בכשת ישראל שהיה דבר של כל שהי בכלל היה כלולה עם העבר ויצת מן הכלל לטעון דין שהוא כעניני שהוא דין יפה ולכן קורת הדין עניני יצת להקל להקריב בתרת בתרן ולת לכלות בעבור שיצת מן הכלל והיה מרחמת: כל דבר שהיה בכלל ויצ' לטעום טעם אחר כו' כל דבר היה בכשת ישראל שהיה דבר של כל שהיה בכלל כ"ע בכח הרחמים ואין שם דין בכלל ויצת בפועל לטעון טעם אחר תלת כעניינו כי כשהיה בכח היה רחמים וכשיצת בפועל יצת בדין ולת יצת הדין מבלי הרחמים תלת ורחמים והוא דין רפה ח"כ יצת להקל ולהחמיר בדין: דבר שהיה בכלל כו' דבר זה תפארת ישראל שהיה בכלל הרחמים ויצת מן הרחמים לידון בדבר החדש לידון דין שהוא חדש תלמד כי רובו רחמים ונעתה נועה של הדין בענין הרחמים מהכריט את הרחמים לדין שנת' לדרכה נת ואורחה לת תתה יכול להחזירו לכללו הם הרחמים שהיה בכלל עד שיחזירנו הכתו' הוא החסד שהוא תורה שבכתב ותורת חסד על לשונו בפירוש היה ירושלם תור' שבע"פ מד' הר הרפה שכן ירושלי' עולה פירוש כדי למזוג הדין: דבר הלמד מענינו היה כי ערוכה לפעול דין והיה ממוזגת מן הרחמים למד מענינו הוא הדין פחד יצחק: דבר הלמד מסופו תפארת ישראל לימו דן עם פחד מתת הדין הקשה תלת עם מד"ה כ"י הרפה שני כתובים הם שני כתובים זהו חסד ופחד שמכמיני' זת"ו עד שיבה הכתוב הקליני הוא תפארת ישראל שהוא עליוני של היקף ויכריע ביניהם

בָּתּוּבִים הַמַּכְחִישִׁים זֶה אֶת זֶה עַד שֶׁיָּבֹא הַכָּתוּב הַשְּׁלִישִׁי
וְיַכְרִיעַ בֵּינֵיהֶם:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ:

נסתר

ועושה שלום ובכן הלכה כדברי המכריע
לעולם קכ"ו גם ק' מדות תלו עכ"ל:

כבר כתבתי ליישבה בשם האר"י ז"ל כי סדר הברכות
והקרבנות על פרון שחרי הוא בעבריה
מור הוא ביניהן ומשם עד העמידה הוא בגבריה ומעמיד
עד קדיש תתבי בתגלות:

נגלה

מעגיים: שלש יפסיק מתקומו מלפים מחה: ושבי כתובים
המכחישין זה את זה וכו' כתיב בראשית ברא אלקים את
השמים ואת הארץ ויש אומרים שמים התלה ויתחר בראשי
ב"ת ד' יום עשות ה' אלקים ארץ ושמים: ויש אומרים
ארץ תחלה: בת הכתוב השלישי והכריע ביניהם
שנאמר ביום עשות ה"ה ש' ו' קודש לכי עליהם
יעמדו ויתלו:

דינים

ברוך שאמר נרין לעולם ועכשיו וכו' הוא שיר וקשה וקשה כש"ם מלוכי ש"ן התחבר בפנים וכו'
בכתבי האר"י ז"ל שם לעולם וכו' ניעות שבשלית שהם בבנך פנין בשעת תפירת ברוך שאמר: ונרין ליהוה
אלהיכם בדיבור ושמיתם' ב"ש על סוף ש"ת לפרך מקום מקום מרן לדבר בין ב"ש ליתחבת: ולעגרן שלית שלום
בין ב"ש ליתחבת מיכו בתן בק"ם דנין הפרקי שאול בשלום שלום שלום בכבוד ושמיה שלום לכל שלום ובחתיכו ופקי בחתיכו
הפסוק שאול בשלום תי שהוא ורק נגד שלו תתנו קנגן מכיו לו רבו לו תי שנגלו: תחבו בתכמה וכל שכן תלך לו לנפש
ומשיב שלום לתלם בכבוד: וכל זה לוקה נפני תלמוד לו היכה לתיכה לשיתם בשפה שם לו ישמל בשלום לכל בלא
זה כנון ביכיכו ללך קדישון תין בשבני ודע שיהא שמיה, לשם בכל נשון שתבר: ויהא שלמה בכל נשון שמר -
לא שבח נשון חול ש"ם נשון הקודש הכל שוה לעניין זה: לקדיש ולקדושה ולברכו תפסיק ותפילו בתחנון הפסוק וכן
לשוחים: הפ"ג לא יתחר תלת מודים תלמוד לו גדולת מרדכי דרשינן: ובשרכו לחוכר ברון ה' התיכרו לעולם ועד -
ולא יתבון וכו' ותין הכי שהיה רבה ק"ל שלב לא יתפה על יתגבן: ולפי התכוללים עד עולמיה ותין הכא לעולם הקדום
ולשחיו תפלה ל' בהנהות ש"ע בעניין קנאה ק"ש דיש שלה' יהן קלוס וק"ש ליחי תקולה הזחירית תחכם בלילה מזה
שתתן לשחר ברכות תרן לעומת זה ב"ה זה תתיה ולא כקנאת הכר"י ז"ל שב' יתחר להפסיק ולעומת תתן על כל ברכה
בין ב"ש ליתחבת ותפסיר תהה לתלק בין ק"ש לבין ב"ש ליתחבת לכל תרן ברכה בין תדעת הפוסקים
שהשו תדוחיהם ולא תלקו כלל בין ב"ש ליתחבת לק"ש ות"י בכלה. ושב ואל תעשה עדיף ותין לחוש לחלר
פכיית תתן בין ברון שתתר לב"ש ליתחבת: ושוי שלש הניח שלית ותפילין עד שתחר ב"ש ברכה שהוא ג' שיחיתי ויפסיק
להניחם: בין ישתחוה ליחר ותה פיפסיק בין ב"ש ליתחבת לעניין ברכה פסק הם ש"ע בסיני ק"ש ועד תפילין תכון
בין הפסוקים לכל לעליה נהגו שלש נהגו לברך עד תחר התפילה ע"כ וברכה לכאורה שהוא הדין בין ב"ש ליתחבת וברכה
לעליה שלית בלא ברכה שרי בכל תקום שהוא רפואה של ק"ש. הם הליבור קורמים ק"ש בעוד שהוא עומד
בין ב"ש ליתחבת לא יפסיק אלא לתחה התיכת. שהוא תחר נשמה שהוא ליבור קומים פסוק רחמן בניגון הניגון
שיהא נרמה בקולו עיהם: הם ביום בתן שתחר קדם מיפיים התן עונה תחרי תתן:

בָּרוּךְ שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם. בָּרוּךְ הוּא בָּרוּךְ עֹשֶׂה
בְרֵאשִׁית. בָּרוּךְ אוֹמֵר וְעֹשֶׂה. בָּרוּךְ גּוֹזֵר וּמְקַיֵּם
ברוך

וכברוך שאמר הם פסוקי דזמרה וברוך שאמר הוא ברכה לפניהם ויש תתן ברכה
לתחריהם ובפסוקי דזמרה פורתין הקליפות המקטרגות למנוע הצורה
הטבעית ביטרחל ולקבל תפלתם וז"ל שערי תורה. בהיות החדש נכנס להקביל פני תמ"
ית' ויש לו לחדש להבין ולדעת כי מן האדר ועד הכרקיע תין שם מקום פנוי תלת הכל
מלא גלגלים המזונים. מהם עשויים בעלי חסד ורחמים. ויש למעה כתה ברזה
עמחות

טומאות מזיקות ומקטרגות וכלם עומדים ופורחים באויר ואין מן הארץ ועד הרקיע מקום פנוי כלל מכל מלא המוניס מהם לטובה ומהם למלחמה. מהם לטובה ומהם לרעה. מהם לחיים ומהם למות. וע"ז מיוסד שיר של פגעים יושב בסתר עליון. כי הוא יצילך מפח יקוש ומדבר הוות. מדבר באופל יהלוך. כי מלאכיו. וכל אלו המחנות בין הארץ ובין השמים דומות ההולך בדרך במקום סכנה. כך תפלתו של אדם עוברת בין אלו הכתות ועולה עד לרקיע. אם יש בו זכות אין לו יפגעו לסטים בתפלתו. ואם אין בו זכות כמה פגעים ומפחידים פוגעים בדרך. ולפי זה הדרך תקן דוד המלך ע"ה הזמירות כדי לפנות דרך לתפלות לעבור כי כל אותן הכתות הן כמו ענן המעכבין לעלות התפלה וע"ז נאמר סכות בענן לך מעבור תפלה. ובסבת דוד ע"ה ותקון זמירות בהיות האדם מסדר אותן הזמירות אזי מסתלקין והולכים להם אותם המפחידי' והמקלקלים והמעכבים ונקראו זמירות מלשון מזמר. וברית הזלזלים במזמרות. וע"ז נאמר בכתוב זמירות היו לי הקיך בבית מגורי כלומר בחות המקומות שהייתי מתירא מהן בדרך והיה לי פחד ומגו"ר באותן הזמירות פזרתים והבדחתים. ולפ"ז הדרך נאמר בדרן יחד בכבי בקר וגו' ועניין רנה הם הזמירות הנאמרים בבוק' ואזי יתפרדו ויתרועעו כל בעלי הדין הקשה הנקראים בני הלהים ולשון ירושו מלשון רוע התרועעה ארץ עכ"ל:

**ברוך שאמר** כתב בתולעת יעקב ורשיתי בחור זרוע כי שבח זה תקנוהו חכמי כנסת הגדולה על פי פתקא שנפלה מן השמים ומשלוהו בתוך בה ויש בו פ"ז תיבות וכן בתוב בספר היכלות והסימן רשתו כתם פ"ז והמוסיף לו גורע ממספר זה טועה וסותר הכוונה המכוונת בו כי כן קבלו חיים מפי חיים ובתב בחור זרוע ועוד קבלו חכמי הקבלה שבשם זה צריך לומרו מיושב לרמוז שהוא כנגד הצורה העליונה הה"ד שרפים עומדים ממעל לו. לכן בכל ארץ שבבבו ופרשת לומריס שבח של ברוך שאמר בעמידה כך קבלו מן החסידים הראשונים וחכמי משנה שהיו אומרים אותו בעמידה.

ויש בו עשרה מיני שבחות כנגד עשרה מאמרות שבהם נברא העולם וכנגדן עשה המלך דוד ע"ה ספר תילים בסוד עשרה מיני זמר עכ"ל: ורמז לדבר כי נתקן כנגד עשרה מאמרות שהתחיל ואמר ברוך שאמ"ר ובתיבת שאמ"ר נרמוז רמ"ח תיבות של עשרה מאמרות שהם עשר ספירות כי ר"ת של י' ספירות כח"ב גג"ת נהי"ם עולה תקמ"ח וכן עולה שאמ"ר: ודע כי ברוך הוא הנזכר בראש הנוסח וברוך שמו הנזכר בסוף הנוסח חיוס בכלל חסדון עשרה הפבחים הם רק ברוך הוא וברוך שמו הם תיבות שרגילי' לומ' בהזכרת כל ברכה וברכה וכן בתב הגאון מהרש"ל בתשובותיו והיה להזכירו בכל ביותר מבשאר מקומות הוא כדי למלאת פ"ז תיבות. נמצא הם עשרה ברכות ושבחות מלבד הנ"ל מלך מהולל בתשבחות שהוא התחיל על כולם. זהו לפי נוסח האשכנזים ויש שם פ"ז תיבות. ולהספרדים נוסח אחר ושם ג"כ פ"ז תיבות:

**והנה** עתה לפרש כיה"ה העובה עלי סדר הברכו והשבחות לפי סדר המאמרות ולפרש לפי נוסח האשכנזיים. ברוך מורה על השפעת כל חי, מהן מרחם ומקור כל הברכות והשפעה זו נמשכת עם

הנ"ה

ומלתי בתוב בקונטרס תלתידי האר"י ז"ל נוסח אחר שהוא מוזכר בתיקו"ז פקודים. עניין בתון אחר שהוא הפה זה על יחוד קוב"ה ושכי"נ ידעת כי בכל ג' תיבות הראשונות הוא העולמות הנ"ל של אבי"ע כי הם סדר לתקון הפרצופין ויחוד ונעיר ונקוד, ותמצא סוד זה הוא שם הוי"ה קומץ ה' יו"ד פ"ת ה' סגול ואלפין"ם הוי"ה הוא יחוד ונקוד הוי"ה

הכסא לתיקון עשר גלגלין דכורסיי להיות מחיריס ומתוקנים לל הסביבה הרוכבת עליו ומסס מתנועץ האור לעשר כתות מלאכיה וכו':

**ברוך** שאמר והיה העולם רומז על הכתר ויהי׳ והוא רומז על הכת׳ הנסתר כנודע לחי במלכות׳ ת״ת בתפארת׳ הו״ק בכתר׳ ועניו החמירה הוא הרצון כמו שפי׳ הרמב״ן בפרש בראשית כי יומר פירושו חפץ ורצון ונודע כי הכתר הוא סוד הרצון ואע״ג דכל י׳ ספירות מקרולו מאמרו הוא מלך המשכם מהכתר׳ והכתר הוא נעלם מלל שלא נתגלה בו ההגילות לפיכך לקרותן בסס ההויות כי סס בחכמה סהיה יס מחין ומס קנו קנת מהקנת מציאות לקרותן בסס ההויות עד הבינה היה להס גילוי ביותר כי סס סורס הבינו על כן נקרחת הבינה עולם על סס סס קלוות סהס העולם ומס בבינה סרמס על כן נקרח הבינה גס כן עולם ומכל מקום זה העולם הוא גס כן מלמון העלם כי אין סס בגילוי גמור רק מסורסים זה׳ והענין בכאן כי ג׳ רחשונות חסוזות כאחת כי כולס נעלמים לף שאחד יותר נעל׳ מחבי׳ הס סרמי ג׳ קויים סהס קו החסד קו הדין קו הרחמים׳ והקוין במקומס הס בבחינת וו״ן לחמנס ג׳ הכ״ל סהס הסרמים הס בבחינת ג׳ יודין סהס נקוזות וג׳ יודין מתאחדין בסוד י׳ לאחת כי גס לתמונת י׳ יס ג׳ יודין קו״ן וגיו ורגל והכוונה בסוד סוד שהייחדות בבחינה גאור קדמון ואור לח ומלואתה זהו ברוך שאמר והיה העולם׳

**ברוך עושה בראשית** זהובחכמה והוא ע״ד מהרבו מעגיך ה׳ כולס בחכמה עסית והחכמה נקרח רחשית כמ״ס רחשית חכמה כי היח רחשית הגילוי לף שהיח בבי׳ להחילות כמבואר בזוהר׳ והוא בפרדס בכמה מקומות׳ ובי״ת ברחשית המוזכר בכאן היח שמוסית כלומר עוסה היה עס רחשית חכמה והוא ממס כמ״ס כולס בחכמה עסית וזה הפסוק פי׳ הזוהר על כללי החילות המרומז בד׳ מערכת סס יהו״ד מתחילה הזכיר בחכמ״ה׳ עסי״ת בבינה׳ מלה״ם בתפארת׳ הארץ במלכות ויתבאר זה במקומו בעזר׳ הסס יתברך:

**ברוך אומר ועושה** זהובבינה׳ כבר פי׳ תיבת שאמר שהזכיר למעלה הרומז על הכתר כי הוא רצון הבה ג׳ רחשונות חסוזות כאח׳ אז יס לבינה בחינת שאמר בבחינת העלמה וכדפי׳ וגס בחי׳ עושה כי עסית היח בינה מבחינת גילויה׳ כי סס בסת ימי המעסה סוד ו׳ קלוות בבעלם ובס היין שמור מבסת ימי בראשי׳ כי היח למעלה מו׳ ימי בראשית הסר עליהס נאמר כי בסת ימים עסה ה׳ והיח שרפס

בָּרוּךְ מְרַחֵם עַל הָאָרֶץ׃ בָּרוּךְ מְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת׃ בָּרוּךְ מְשַׁלֵּם שָׂכָר טוֹב לִירֵאָיו׃ בָּרוּךְ חַי לָעַד וְקַיָּם לָנֶצַח׃ בָּרוּךְ פודה

**ברוך** נוזר ומקיים׳ ברוך מרחם על הארץ׳ הלוי סיימם רומזים על חסד וגבורה ולפום ריהטא ברוך מרחם על הארץ יהיה בחסד וברוך גוזר ומקיים בגבורה׳ למכם לפי סידורם בכאן הוא להקדיר ויתבאר ע״פ מאמרם ז״ל במסכת ערובין פרק עומדין בסוף כ״ב ומבאר לשמואלי הל פניו להסכידא לחיתחר לשמואלי חמר ר׳ לשמואלי הוא דלמ יחמר לבל יחמר לבל יחמר לדיקים גמוריס והיינו דחמר ר׳ יהושע בן לוי מאי דכתיב אשר הכיני תעוך היום לעשותם היום לעשות׳ ולא למח׳ לעשותם היום לעשותם למחר לקבל שכרן ר״ת חגי ויתימתי ר׳ שמואל בר נחמני מאי דכתיב ארך ימים ארך חף מבעי׳ ליה אלא ארך ימים לצדיקים ארך ימים לרשעים ע״כ׳ פרש״י ימים מצטיע בין שוחקות בין זעזועות ימי׳ שוחקות ומארי׳ ומחר לצדיק׳ לעתיד לבא וימי׳ זעזועות מארין לרשעי׳ ומחר פורענות לעולם הבא ע״כ וז״ל התוספו׳ ארך ימים לצדיקים ולרשעים ימים שוחקות מארין לצדיקים עד לעתיד וזעזעו׳ לרשעים ומחר פורענות׳ על לעולם הבא וגם זה לעובדי׳ ימים להם שהות לחזור בתשובה כדמשמע בחלק דהיו כמי לעובדה ע״כ׳ וזהו סוד לל זעזע בכל יום וקבל׳ האחר לל הוה מדת החסד וארך אמר שהוא זעזע ותירץ מה שתירץ לבל לענין הכ״ל גם כן ניחא וזהו חסד גדול לצדיקי׳ שמקבל׳ מרחה להם תמיד פניס זעזעות בעה״ז כדי שיהיה שכרם מעלם וגדול לעה״ב והוא ע״ד שכ אתכם ידעתי מכל העמים ע״כ לשקול על עוונותיכם והחרכתי בדרום הזה במקום אחר׳ על כן שפיר רומז ברוך גוזר ומקיים בחס״ד שחסניס זעזעות והגזירות החדשניל לקיים הנלחיי׳ ומלך הגבור״ה ברוך מרחם על הארץ׳

הנ״ה

גם מלך אחר יש שיעות לברוך מרחם על הארץ כאול הגבורה כי תקוקים נוזרך שהנשמים יעבורה על כן נקראו נבורות נשמים וכן הוא בגמרא בריש תענית אחר נבורות נשמים לפי שהן יורדין בגבורה וכה איתמר הלחק ל״ע כ״ה׳

מרחם פניס שוחקות לרשעים ואחר ברוך מרחם הוא פסוקו משניע להם ברחמים כדי לעזות להן דין קשה לעתיד׳ ומ״מ הוא נאחת בשביל רחמים וכמ״ש התוספות שהבאתי כדי שיהיה להם שהות לחזור בתשובה׳ ולא כי תכלית הדין הוא בשביל החסד כי אפי עליון לא תלה רע והרע הוא בשביל הטוב והחרבתי בדרום הזה שהקדמת תולדת חלם ספר לחך חייס עלי׳

**ברוך** מרחם על הבריות רומז על התפלרת כי אחר שהגשמות והבריו״ת הם מזיווג׳ התפלרת ושכינתיה הוא מרחם על הבריות׳ ואין הבריות שהם מעשה ידיו ותפלרת קו הרחמים ואחר על הבריות ולא אחר ברוך המרחם בריות אפני שפעם הרחמי׳ הזה נשפע על מלילות הנעלם בחלכות שחסס ותפלרתיהם׳ **ברוך משלם** שכר טוב ליראיו׳ ברוך חי לעד וקיים לנצח׳ הלו סיימם רומזים לנ״ח והו״ו והם ענפיהם ד׳ והגבו״ רה וגבורה המפורס לעיל בחסד וגבורה׳ כן מפורס בנ״ח והו״ו כי גוזר ומקיים בחסד שהזינו מרחם לצדיקים כזה העולם פניס זעזועו׳ וגזירות בשביל קיומם בעולמי וזהו קר

פּוֹדֶה וּמַצִּיל. בָּרוּךְ שְׁמוֹ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם.
הָאֵל אָב הָרַחֲמָן. הַמְהֻלָּל בְּפִי עַמּוֹ מְשֻׁבָּח וּמְפוֹאָר. בִּלְשׁוֹן
חֲסִידָיו וַעֲבָדָיו. וּבְשִׁירֵי דָוִד עַבְדֶּךָ. נְהַלֶּלְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ:

בשבחות

לעלם שכר טוב ליראיו לאלו שהיה מרחם להם ירחם בעבו"ז. לז הם זוכים לחזות בנועם ה' שהוא טוב להמתי עולם שכלו טוב. וכתיב נעימות בימינך נ"ח בי הוא בימין עקב החסד. ומלד ההוד פועל גבורות שהוא עקב הגבורה לחבל ממתין להם עד לעתיד ומ"ם לי לעד והוא ע"ד דכתיב בספר החזיון הי תלכני לעלם ופר"ש הין לחבי מחבר ליפרע לפי שים בידי שהות בדבר שהי תלכני לעולם. ובדורות לחרונות לחבי נפרע מהם והיכולת בידי להפרע מן המתים ומן החייס מלך בשר ודם שהוא הולך למו' ממהר ליפרע נקמתו בחייו כי שמח יותר לויבו ובמלח בלה רלה בו נקמתו לחבל לחבי הי לעולם והם יתומו הם ולויבי נפרע מהם בחייהם לפרע בחות ס ע"כל: ואמר וקים לנצח מור' שלח בזאת המד' שלח הדין נוטה לנצח שהוא רחמים כי זאת המדה בנגיל הרחמים בעין שבחתי לעיל בנרוך מרחם על הארן בשם התוספות שהוא בנגיל שיחזרו בתשובה ויהיו קיימים לנצח בנעימות ימיך נ"ח הרי נ"ל ח והו"ל הם שני עמודים שעליהם נשען גוף החדש והם תרין ירכין שיתעורר חדש בהם להיות רננין לטוב ירוץ:

**ברוך** פודה ומציל הוא יסוד הם יגלך טו"ב ונחמר תחרו לפיך כי טוב ופיך יסוד עולם ועליו חרז"ל להשמיך גחולה שהוא יסוד לתפלה שהוא מלכות על כן יפתח עליו פודה ומציל:

**ברוך** אתה ה' אמ"ה האל אב הרחמן כו' זהו ירמוז במלכות וכמו שיתבאר לח"כ. ובשירי דוד עבדך שהוא המרכבה למלכות כנודע. והנה בתיבת לחלו בח"י חמ"ה נכלל כל החלילות וכמו שכתבתי לעיל בענין פירוש הברכות לפעמים בח"י ולפעמים בח"י חמ"ה. עיין לעיל. והכוונה בכאן כי כל החלילות משפיע במלכות לח ברוכה עליונה המקבלת מכולם. האל אב הרחמן זהו כתר. הנה כי בכל מקום הזכו' לח שתם הוא בחכמה לחבל לח הרחמים הוא בינה שהוא שלח שבל קו הרחמים כנודע. והנה זה בקו כולל ומיוחד שני הקוויס כנודע. ובשמיעה זו קורהו הח"ל בה"ח כי הם"ח מורה המיוחד על היותו מחיל הכל והוא לח עליון כולל ומקף לח כולם:

**המהלל** בפי עמו נודע כי המלכות נקראת פה ושיח תורה שבע פ ושם מקור ישרחל בשמותיהן לחבר חלק ה' עמו והם בשתת החסידים עבדי ה'.

והכוונה בענין הזה הזכיר הכתר והזכיר המלכות לרמוז על סוד בענין תחלתו בסופו וסופו בתחלתו. וכן כתר נקרא חין ומלכות נקרא לחי יחיד ידובקו. ובשירי דוד שהיא מרכבה לח מלכות נהללך ה' אלהינו מלכות ביחוד התפלחית ע"י השבחות ומירות והענין כבר מלא סוד מיין נוקבין לחוסיפת מלכות לעורר יחודה קוח ע' ומעשה הקדיקים למעלה ותורתם ותפלת' ושבחם כי משמרים בשמותיהן שם. וחז לומרת חזי

בְּשִׁבָחוֹת וּבְזִמִּירוֹת וְנַגְדִּילְךָ וּנְשַׁבֵּחֲךָ וּנְפָאֶרְךָ וְנַזְכִּיר שִׁמְךָ
וְנַמְלִיכְךָ מַלְכֵּנוּ אֱלֹהֵינוּ: יָחִיד חֵי הָעוֹלָמִים: מֶלֶךְ מְשֻׁבָּח
וּמְפוֹאָר: עֲדֵי עַד שְׁמוֹ הַגָּדוֹל: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ מְהֻלָּל
בַּתִּשְׁבָּחוֹת:

הוֹדוּ לַיְיָ קִרְאוּ בִשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ בָעַמִּים עֲלִילוֹתָיו: שִׁירוּ לוֹ
זַמְּרוּ לוֹ שִׂיחוּ בְּכָל נִפְלְאוֹתָיו: הִתְהַלְּלוּ בְּשֵׁם
קָדְשׁוֹ

הנ"ה

מתחיל כאן בקול שהש נגילה נעשה תפארת ונעלץ נגילה ונשמח בך נזכיר אהבתך יותר מיין מישרים אהבוך: והשיר על הנסים יוכיח כי לזו מיד הגאולה כמעט ומפורש תפארת ע"כ הנ"ה:

הזכר. מזהו היחוד והוא שמסיים ומלכיך מלכינו תלכינו. מלכינו תפארת תלכינו מלכות. יחיד חי העולמים. נודע כי מי העולמים הוא יחוד והוא ברית המעור המייחדם: מלך משובח ומפואר עדי עד. מתבאר בכמה מקומות מלכות נקרא ע"ל וכן בינה נקרא ע"ל ומפאר שהטעם כי ע"ל בינה כנעלם של התלילות וע"ל מלכות הוא הגילוי של התלילות ועניין בפרדס בערך ע"ל. הרי עדי עד רומז לבינה ומלכות. ואמר מלך שהוא תפארת משובח מלך המלכות. ומפואר מלך הבינה כי הבינה עשתה לתפארת כמ"ש כוכן שמים בתבונה ומפואר בתריסיה במקומו. והכוונה כי יחוד וזיווג התחתון דהיינו ו"ה שהוא תפארת עם מלכות מעורר זיווג העליון סוד י"ה שמסיים דהיינו חכמה ובינה ע"י תפארת הנעלם בסוד הדעת. והוא שמו הגדול דהיינו שם יהו"ד במילוי ועוזו. בא"י מלך מהולל בתשבחות. ברכה זו מותם על כל העשרה ברוך שהם עשרה מאמרות וקדושה בכלל מלך מהולל בתשבחות בסוד מלך מלכי המלכים הקב"ה מהולל כל התלילו' כמבואר למטן ומהולל גם כן לשון נהלו עלי נרו בתלי כי הוא חור העולם ממאיר לעולם כולו בכבודו:

הודו ליי קראו בשמו קודש שמתחילין לומר פסוקי דזמרה מקדימין זה המזמור על הודו לה' שהוא בתרי דימים וכן יתר פסוקי הנפרדים והעניין במזמור על

הנ"ה ליתיה בזוהר ויקהל נשתתף לקדושת קטיר ביתיה ישתל נטלו שירותיה לתתא ושיפות ניגוניה ובשתתף בכנסי שיפות כנ"ל פתיח קל בעיוותיה ומה שירותיה ומשי שירותיה קשתיר הודו לה' קראו בשמו וגו' שיר לו שיר חדש וגו' ישמחו השמים ותגל הארץ ה"ק ביחיו' עם שיפות עם ה"ל: ילחון עם שיפות עם ל':

הנ"ה

ומזמור זה נפסוקי דמ"ב דידוד ה' ועוזו בקשו וגו' ה' ועוזו הוא כתו מתה ומחין עוזך שהוא לחין ברית ה' והכוונה הקב"ה ושכינתא עוזו ובקשו פניו תמיד הם הפנים האלהיים לפסקלית המלוכה ע"כ:

זמה ברח תתיעז לגבך ותז מתרוממות המלכו' ובזהמתגדלת ומתפחת ומתפאר' ונזכר שמה כי מלכות נקרא שם כנודע ותז נזכרת לטובה וסוד הזכירה בסוד

קָדְשׁוֹ׃ יִשְׂמַח לֵב מְבַקְשֵׁי יְיָ׃ דִּרְשׁוּ יְיָ וְעֻזּוֹ בַּקְּשׁוּ פָנָיו תָּמִיד׃
זִכְרוּ נִפְלְאֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה מֹפְתָיו וּמִשְׁפְּטֵי פִיהוּ׃ זֶרַע יִשְׂרָאֵל
עַבְדּוֹ בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו׃ הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּכָל הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו׃
זִכְרוּ לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף דּוֹר׃ אֲשֶׁר כָּרַת אֶת
אַבְרָהָם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִצְחָק׃ וַיַּעֲמִידֶהָ לְיַעֲקֹב לְחֹק לְיִשְׂרָאֵל
בְּרִית עוֹלָם׃ לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶרֶץ כְּנָעַן חֶבֶל נַחֲלַתְכֶם׃
בִּהְיוֹתְכֶם מְתֵי מִסְפָּר כִּמְעָט וְגָרִים בָּהּ׃ וַיִּתְהַלְּכוּ מִגּוֹי אֶל
גּוֹי וּמִמַּמְלָכָה אֶל עַם אַחֵר׃ לֹא הִנִּיחַ לְאִישׁ לְעָשְׁקָם וַיּוֹכַח
עֲלֵיהֶם

שירו זמרו שיחו התהללו דרשו ה׳ בקשו פניו זכרו ואחר תלו העשרה
ים שני פסוקים זרע ישראל עבדו וגו׳ הוא ה׳ אלהינו וגו׳ ואלו שני הפסוקים רומזים
לשני דיקוקי ישראל בשמו ית׳ והוא ע״ד שפתח לעיל פסוק ה׳ החמרתם ה׳ החמרתנו
עשאנו לו תעיבה אחת בעולם והוא עשנו תעיבה אחת׃ לכי לשודי ולורי לי׃ זהו זרע
ישראל עבדו והוא אחד בנו ואחינו כני יעקב בחיריו גם קחנו מכירים ויודעים אלהותו
ומקבלים עלינו הוא ה׳ אלהינו ועינן הוא בכל אחיליות ומחוזר בזוהר וז״ל כי סס ה׳
לקרקע הבו גודל לאלקיכו מאי סס ה׳ אי ס״ה דכתיב הבו גודל לאלקיכו דה גדולה
תמיס פעלו דה גבורה׃ כי כל דרכיו משפט דה ת״ת׃ אל אמונה ואין עול דה
הוד׃ צדיק דה יסוד וישר דה מלכות׃ הוא בלא סמא דקד״ם ובב״כ כי סס ה׳ לקרקע ס״ר
קייס אחי קרא מיניס לוליפקא חכמה עילאה ותבי הוא לבל סיפא לקרקע מקבר קסורה
דהימנותא במאי דכתיב הוא בלא הוא לבדו בלא הוא סה בלי פרוזה׃ וח״ת כל הבו סביחין
ליגון חזר ואמר הוא בלא סלקין ומתקבלין בחד והוא הוי והוא יהי והוא חד בחין שמים
לעלם ולעלמי עלמין עכ״ל׃ וזהו הו״ס ה׳ אלהינו ואחת ברית תתנו וזהו זכרו לעולם
בריתו וזהו הברית היה בחינת מתן תורה
אשר צוה׃ לאלף דור׃ לבל בתנה לכ״ן
דורות ותקע״ד דורות קומטו כמו שזכרו
חז״ל ומעלה זו שמלתני בני בריתו וכיון
מלד תבותינו וזהו אשר כרת את אברהם
ושבועתו ליצחק ויעמידה ליעקב׃ ולעשות
לנו רושם בעולם הזה ברושלמ לשון עשרה
קבוצות העליונות אשר ברזו בעשר לבוצות
שהזכיר והיה ארץ הקדושה דתנן עשר קדושות הן׃ והו שתמר לך אתן ארץ כפשוט
נגזור ולא היה לחם לאיש לעשקם ונוסף עוד בזכות המקום שתקיים בני שיהיו לה



הע״ה
ונשמר ט״ו חתת למקומ״ם וק״ו ק״ל כיצד זה הסמוך לך דבר מה לאלף דור זה הזהיר הוא באזב עליהו׳ ותתאכזם לעולם והו ויהי תימים אלף שנים והוא סוף הזהר הקדוש אלא שתחר יאוב לתמר קהיה כלומר יאוב אבל לתשובה והוא תחר האחרונות ואלו אלפתן תלכות כל עולמים כ״ל נבני תעשים ובסמוך להזהר תחרו תזהרים אלף דרין דורין קל״ה לפתנות ויהיה לי ותשמיים לי וה גרין בלור עכ״ל ע״כ הע״ה׃

עֲלֵיהֶם וּמְלָכִים: אַל תִּגְּעוּ בִּמְשִׁיחָי וּבִנְבִיאַי אַל תָּרֵעוּ:
שִׁירוּ לַיְיָ כָּל הָאָרֶץ בַּשְּׂרוּ מִיּוֹם אֶל יוֹם יְשׁוּעָתוֹ: סַפְּרוּ בַגּוֹיִם
אֶת כְּבוֹדוֹ בְּכָל הָעַמִּים נִפְלְאוֹתָיו: כִּי גָדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד
וְנוֹרָא הוּא עַל כָּל אֱלֹהִים: כִּי כָּל אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים
וַיְיָ שָׁמַיִם עָשָׂה: הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו עֹז וְחֶדְוָה בִּמְקוֹמוֹ: הָבוּ
לַיְיָ מִשְׁפְּחוֹת עַמִּים הָבוּ לַיְיָ כָּבוֹד וָעֹז: הָבוּ לַיְיָ כְּבוֹד שְׁמוֹ
שאו

כל הארץ בשרו מיום אל יום ישועתו היקד ממה שהרז"ל מיום שתרד ב"ה יהיו לך ככל יום ויום שיהיו קללתו מרובה מתחילה: לכל בעולמך ישראל היתה תרדפה ותוספת היסורים מיום אל יום ולא זו שהיתה הגרכה מתפשטת בישראל: אלא תפילו כל הארצות היו נזונים מתמצית ת"י זהו שפרו בגוים את כבודו ואת הוה הטפל לכבודו וזה"ב כי גדול ה' ומהולל מאוד ונורא הוא על כל האלהים והמחליפים את בית המקדש ויהיים יודעים מה החריבו כמו שהרז"ל ע"ז אמר אח"כ הבו לה' משפחות עמים וגו' הבו לה' כבוד שמו וגו' השתחוו לה' ואומר ישתחוו לו כל אלי ארץ ת"ת ידו"ד זהו לעתיד שיבנה ב"ה מזיהיה הפס שלם וזהו יהיה כשונה מעיקרו של הקב"ה כי רוצה כוסלו יהיה על ידו"ד ועל מעיקרו וגומר: והכה הודו לה' וגומר: ואומרו הושיעינו וגו' ברוך ה' אלהי ישראל מן העולם ועד העולם ויאמרו כל העם אמן והלל לה' עד כאן המזמור בדברי הימים: ומזכר גם כן בתהילים הפס קללה תרתה שם בתהילים ולא כולו ויש קצת לשונות שוות בהאמור בד"ה להאמור בתהילים וגם סדורים כדם כמו שהוא בתהילים ושעות הוא כי אלו לומדים המזמור על דברי הימים:

**הגה** פירשתי זה המזמור דרך כלל: עוד בכל מאמרים בזה המזמור כפי מה שמצאתי בקונט' האר"י ז"ל שכתבו המזמור הזה וכן הפסוקים הנפרדים שבתוכו אח"כ כל תיקון זה הוא בלולו הג' רחשונות של שמיעה פעלו פיירה והכה מכהו תשכבו לאומרו אחר דרוך שאומר והטעם לפי שעתה עדיין כל זה בקרה יפירה ולכן אומרי' אותו בתוך תיקוני יפירה שהוא מב"ם ואילך קל הפסוקים שאומרים אותו קודם לפי שעתה עדיין כל זה הוא

הג"ה
יש פסיק בין כי לכל ה"פ כף דכל דעם' תיע"ם שפיוכה לאות': לכי ועריך ליזה' להפסיק כי מעינו כי כל האומרה בקדושה על ספירת יסו"ד נפסיק לך ה' הגדולה וכו' וכן כ"ו ל"ב בני יסוד': עי"ב בכאן צריך להפסיק: הוד והדר להכין ונו' בזהר לתיקון והודו להכך לתפארת כי בתהכך הוד שהוא הקוויים לה' כי ה"פ כל הויה ע"ה: והדר שתחר בכאן תלמוד רמז"ל הדרן כלומר הוד להיפוכו דהיינו השוב והרע הכל בא מהם"ז ועז"ת לתיעל' בתיקוניו בשתו עוז ותדהר: כי מין הרע ניעשה רע רק מהתלבשות לתוכו תוך התוקבל ע"ב הג"ה:

הג"ה
סדר תיעות קס"ו ירקם היס ומלואה ר"ת שהי"ה ס"ת תלהים מתחתי:

עתה אין הפס שלם כי חסר ו"ה והשכיחם בגלות ולעתיד יתפשך מן גל"ת ותג"ל זהו ותג"ל בהארץ: וזו ירגינו עלי היער וכן תמר ישעיה הגבינו וכל עלי השדה יתקוקף כף הודו לה' וגומר: ואומרו הושיענו וגו' ברוך ה' אלהי ישראל מן העולם ועד העולם ויאמרו כל העם אמן והלל לה' עד כאן המזמור בדברי הימים: ומזכר גם כן בתהילים הפס קללה תרתה שם בתהילים ולא כולו ויש קצת לשונות שוות בהאמור בד"ה להאמור בתהילים וגם סדורים כדם כמו שהוא בתהילים ושעות הוא כי אלו לומדים המזמור על דברי הימים:

שְׂאוּ מִנְחָה וּבֹאוּ לְפָנָיו הִשְׁתַּחֲווּ לַיי בְּהַדְרַת קֹדֶשׁ: חִילוּ
מִלְּפָנָיו כָּל הָאָרֶץ אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט: יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם
וְתָגֵל הָאָרֶץ וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם ייָ מָלָךְ: יִרְעַם הַיָּם וּמְלוֹאוֹ
יַעֲלוֹץ הַשָּׂדֶה וְכָל אֲשֶׁר בּוֹ: אָז יְרַנְּנוּ עֲצֵי הַיָּעַר מִלִּפְנֵי ייָ כִּי
בָא לִשְׁפּוֹט אֶת הָאָרֶץ: הוֹדוּ לַיי כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
וְאִמְרוּ הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ וְקַבְּצֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִן הַגּוֹיִם
לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ: בָּרוּךְ ייָ אֱלֹהֵי
ישראל

תיקון העשיה כי יצירה עלמה עדיין היכה מקבלת ומתקנת ומקבלת אור עד אחר ברוך שאמר ולכן אמו אומרים אותו בין העשיה ליצירה שהוא אחר קדים העשיה וקודם ברוך שאמר של יצירה וכ"כ מורי ז"ל"ה והנה כוונה מור"י בהודו כי הנה תחלה ע"י מעשה שהוא עלית קטן וטליה גדול אז תקנו של הקליפות של עולם היצירה ושלקנו אותם והנה מה מעשינו אז הוא שלא יקבלו ויחזו הקליפות ליצירה לך עתה צ' רשמות מעשיה הם הנעשים תיקוניות של ג' תחתונות ליצירה וכבר ידעת כי תיקוניות היצירים בדול מפנימיות העשיה ואם כן עתה שתיקוניות היצירה הוא מן העשיה אמו ירחים שלא יחזרו הקליפות של ג' תחתונות של יצירה להתחזק ולכן אמו אומרים הודו ליי' קראו בשמו ע"י אותם מלחים קדושים וכתות הקדושה קראו בשמו של הש"ית והודיעו בעמים עלילותיו שהם הקליפות ע"י זה יפחדו הקליפות מהש"י שלא יתחזקו שם צ' לחתרונות ליצירה וכמעט כל המזמור הזה וכל הסדר עד ברוך שאמר כולו מדבר ע"ז ים שיכירו זו בזו למעלה כמו בקדושה וזו יעלו הקליפות הוד והדר לפניו עוז וחדוה במקומו הוד זה שלא עוז וחדוה הוא יסו"ד שהוא חדוה ועוז דמטרונית' והכוונה כי הנ"י ליצירה אלו שהם עתה תחלה ג' רשמות דעשיה לא יעלטו שהם הקליפות אלא לתרבה יהיו הוד והדר' אח"כ אמו אומרים של נקמות ה' וכו' והוא כי הלא כוונתינו עתה ע"י תפלתינו להעלות העולמות ולמלוך עד התעלות ולקוט כל הניצוצות של הקדושה שנתפזרו בין הקליפות העשיה והיצירה למעלה להעלות ולקוט הנשמות והניצוצות של המלכים דמיתו כנודע ומהם נעשים אח"כ מיין נוקבין של המלכות בתפילת חמים ושם סוד הנשמות הבאים בגולגלא קי' זיווג ע"י נפילות לפיס החמנים אותם שנפלו בעשייה חיכם דומים לאותן שנפלו ביצירה או בבריאה כי שם בעשיה קליפות עלומות ואין יכולת להוציא משם אותם הניצוצות שם לא ע"י הרובי מלובוב' במבואר בשם' פקודי על חיכון רוחין וגופין בחיכון' הרובי מלובוב ושם פי' כי הנופים שלהם מיין נוקבין של המלכות ושם המלקטים את ניצוצי הנשמה בעשיה שבאוקס אחר לי חשבר ללקטם בשוס אופן כלל מה שאין כן בבריאה העולמות ולכן הוצרכו בהכרח ליהרג אלו בעשרה לבדירי ישראל כדי שיוכלו ללקוט אלו הניצוצין שבעשיה מן הוום שנהרגו עד ביאת המשיח בע"ה' כמבואר אלנינו שם ואל

יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם׃ וַיֹּאמְרוּ כָּל הָעָם אָמֵן וְהַלֵּל
לַיְיָ׃ רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדוֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא׃
רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ׃ כִּי קָדוֹשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ׃
וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ׃ וְלֹא

יעיר

זה למו למכוונים בהל נקמות ה' שיקוים נקמת לותם הי' הרוגי מלוכה וע"י זכירתיכו לותם הם מתגברים ומלקטים נקמות וניצוצות שבקליפות דעשיה עכ"ל: ורמז להל נקמות ה' הל נקמות הופיע רמוז בתורה בעון יוסף כי נודע עשרה הרוגי מלוכה הם י' שבטים ועקרלובן ושמ"ה הל"י בה הכיר"ת ת"ל נקמו"ת ה' ת"ל נקמו"ת הופי"ע עכן רחיתי בספר לריר המור" ומהרמ"ק כתב שיש סייכות להל נקמות ה' למזמור הודו לה' הנאמר לפני האדון כי כל מקום שהתורה גולה ממקומו דין מתעורר כמוכח בזוהר בפ' אחרי מות בעובד לגוים הנ"ב ור"ש בספיכיה ואדון בחיים ממקום למקום שהדין מתעורר ועכשיו שאנו קוראין הספיכיה עליכו אפשר שיעורר דינה קצת עליכו כמו שעשה במשכן שפרסו כלב ואפיליו כלפי' במקומות לכן אנו אומרים שלותה הדין ולותה הנקמה יהיה על אויבים עכ"ל:

**רוממו** ה' אלהינו והשתחוו להדום רגליו קדוש הוא הדום רגליו הוא מלכות כמו שפי' בתקונים על הר"ן הדום רגלי הדום רגלי ופירשו הטעם כי נקרות הדום רגלי כאשר היה כלולה מעפר ואז היה הדום ומוסב לכלם ויתייסב פי' רגלי כעין ברגלי העגבורה פי' לשון כנופיה" וענין השתחוואה היא המשל הספע מלמעלה למטה" וע"ז אמר רוממו ה' אלהינו" ה' אלהינו תפארת ומלכות דסיינו מלד התעוררות התחתונים הגורמים במעשיהם התרוממותם על דום המעלות וזה"ם ה' אלהינו שהוא אלהי שלמע ומלד התעוררותינו רוממו וזו תרד ההשפעה מדום המעלות על הדום רגליו שהוא מלכות וזהו קדוש הו"א והו"ז כולל האילו' כנתבאר לעיל:

**רוממו** ה' אלהינו והשתחוו להר קדשו כי קדוש ה' אלהינו: בסמוך הרחמן המסבו ממרוממות על הדום רגליו" ובסמוך זה אנו ממשיכים מהמלכות שקבלה מהתרוממות הכ"ל ממשיכין לכל העולמות עד עולם עשיה שעיקרו ירושלים שבקרית הר קודש" ומתפלל' ניזונין כל הברואות וסייס כי קדום ה' אלהינו ע"ל והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני ה' אלקיכם וזהו שסייס ה' אלהינו כלומר המתייחד' עמנו: **והוא** רחום וגו' כלומר להכין לקדושה שריכין לסלק הדרבים קליפות הקטות להייכו עו"ן ומפחי"ת וה"ף וחמ"ה:

הנ"ה

שנמתי בתשובה שלח לייחד קדוש והוא רחום בשבת וי"ט מחחר שלין לחיירים והוא רחום קודם ערבית בליל שבת וי"ט לפי שיחתיו אותן ג"כ כלון זכן בפלל יהי כבוד יעלנו קדוש והוא רחום בשבת וי"ט ואלו בפל בכלן דק בשכיל יתחי לחול ע"כ הנ"ה:

**ובדרמ"ע** נמחמר הקור דין כתב ז"ל פסוק לותנם כלב כי עב לפי ממנו יובן עם מה שנחמר ותחמז במשבט ידו כי הק"ב ארק

יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ: אַתָּה יְיָ לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנִּי חַסְדְּךָ
וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנִי: זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם
הֵמָּה: תְּנוּ עֹז לֵאלֹהִים עַל יִשְׂרָאֵל גַּאֲוָתוֹ וְעֻזּוֹ בַּשְּׁחָקִים:
נוֹרָא אֱלֹהִים מִמִּקְדָּשֶׁיךָ אֵל יִשְׂרָאֵל הוּא נוֹתֵן עֹז וְתַעֲצֻמוֹת
לָעָם בָּרוּךְ אֱלֹהִים: אֵל נְקָמוֹת יְיָ אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ: הִנָּשֵׂא
שֹׁפֵט הָאָרֶץ הָשֵׁב גְּמוּל עַל גֵּאִים: לַיְיָ הַיְשׁוּעָה עַל עַמְּךָ
ברכתך

זורק חלו וילו וחותמת בהן להסיבן ברצונו ומזה זו נוהגת בלח יותר מכל שאר רטבי המסחית דבלולה כתיב תקון פסוט ועתיד יכפר עון ולח שחית ולח יעיר. ובלח כתיב והרסה להסיר לפי הרי זה תקון עבר ובפול שמעת היותו שם במחצלת הבריחה בחותה שעה נגדר עליו למוה רבה להסיב חותו ברגע. והוח הטעם העבר החוזר ונעור ומתפרך לעתיד ברחמיו י"ת וברוב חסדיו. לבל יתעלמה הזאת מעולה כל כך שהלף שלוחו של מקום שב מעלמו וחומר לפניו רבש"ע ח"ח לעשות שליחותי שכבר לחזוני בתוך הסופתו והוח מפחיך וחומר כלחוכי בני ולח עוד חלח שהקטיגור מעיד על עלמו שלח הביחה שביחה חרון לף בעולם זולתי הויתו כדכתיב לף לח הביחה לחסתר לל המלך כי חס חותי חס כן בעולו הוח הקון העולם כדכתיב וגם מחר לני קרוח לה לל המלך מהר דוקח ולח יותר כי פיוס ההוח יודע לה' בלע המות לנלח ע"כל:

אתה ה' לח תכלה רחמיך וגומר רחמיך הוח סוד קו הרחמים המתפשט מהכתר חסדך הוח קו החסד המתמתך הוח הנ"ה

תפארת הפשטה כלפי חסד זכור רחמיך וגומר כתב בספר תעמי מלות כלל גדול זכור רחמיך יהו"ד וחסדיך ל"ע ע"ב קנ"ח כי מעולם היתה ר"ת מלבי"ת מנחתי:

לתן לך כי מלת זכירה הנחמר בפם המיוחד יתברך הוח מלמען זכר כלח' ה' זברנו וכפהוח י"ת פועל בנו במדת הרחמים לף הוח זכור רחמיו כלומר כשמוניח מכח לל הפועל ע"ל. תנו עוז לאלהים וגומ'. להשריש קו הדין והגבורה. תנו לחת עוז לאלקים והוח ע"ד שחרז"ל כל זמן שיסראל עושין רלונו של מקום מוסיפין כח בגבורה של מעלה וכהוסף כח זה כתיב ועתה יגדל נח כח חלני פגם הגבורה מתלבש בגדולה שהוח החסד וים בפסוק הזה של תנו עוז לאלקים סוד גדול שהעבודה צורך גבוה כי אלהים נעשה חיל ובהתברך הפם יתברך העובד ומהעוז הזה מותן לל העובד כמ"ש חז"ל כאל יסראל הוח נותן עוז ותעלומות לעם ובבר הארכתי בדרוש הזה במקומו. ועל זה רומז גם כן הפסוק לה' הישועה על עמך ברכתך סלה. כי בני כול הישועה מגיע לה' מכח התעוררות שמוסיפין כח לייי' ולח"כ על עמך ברכתך סלה שפע עליהו: אל נקמות ת"ה אל נקמות הופיע ז"ל בעמי תמת דרקנ"טי לל נקמות וכו' עזרהו אלהי יעקב על דבר כבוד שמך וכו'. הבקשה הזאת כי בזמן שיסראל גולים מביניה גולה

בְּרָכָתֶךָ סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה:
יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ
בְיוֹם קָרְאֵנוּ: הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וְרָעֵם
וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם: נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה לַיְיָ עֶזְרֵנוּ וּמָגִנֵּנוּ הוּא:
כִּי בוֹ יִשְׂמַח לִבֵּנוּ כִּי בְשֵׁם קָדְשׁוֹ בָּטָחְנוּ: יְהִי חַסְדְּךָ יְיָ עָלֵינוּ
כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ: הַרְאֵנוּ יְיָ חַסְדֶּךָ וְיֶשְׁעֲךָ תִּתֶּן לָנוּ: קוּמָה
עזרתה

עמהם שלחמך עמו לנכי בקרב וזהו ולחכם חזרה בעכו"ם פו"ר"ל עמכם וע"כ לתחנן בפקב"ה שיעשה נקמה ויבב שבותינו על דבר כבוד שמך כלומר למענו וידעת כי השבים בקרבת כבוד ונקרות שם שב"ל בקבן שמו שם ותרגום שלחבדי שביבתי וע"כ תקנו עשה למען שמך וכו' עכ"ל: ה' צבאות עמנו וגו' ליי היסועה וגו' למ' כי היסועה תהיה ליי' כביכול כי השכינה בגלות ועתה אין השם שלם ולעתיד יהיה השם שלם ויבוא בירושלים שלם מעה ובירושלים של מעלה וסוד העניין תרין זיווגין זיווג התתון נרח זברתא תפארת ומלכות ירו"ד ואדנ"י ויחודם כזה יא"ה"ד וג"הי וזיווג עליון חכמה ובינה ידו"ד ואדי"ך ויחודם כזה יא"ה"הוי"ה ואילין תרין זיווגין השם אותיות השם שלם דהיינו יה חכמה ובינה וה"ו תפארת ומלכות: עוד תפלה השם בכל ד' מילואין העולים ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן: והנה שלו ל' מילואין עולים רל"ב וד' זיווגין דהיינו יאהדונ"הי יאהה"ויה"ה עולים קל"ח וסי' חלק ה' והוא סוד חק"ב תפחין: חל"ק זרל"ב עולין יחד ש"ע וכל זה נרמז בתיבת היסועה בו אותיות ידוד בשער ס"ע וחז מברכה בריכה העליונה יתברכו ישראל כמ"ש ומברכתיך יפוקה בית עבדך זהו על עמך ברכתיך סלה: ה' לפלות חסדי וגו' היסועה וגו': לרז"ל לעולם אל יהיו אלו הפסוקים זזים מפיכם ויש בהם סודות נפלאות: ופסוק האחרון יענכו ביום קרחכם מרומז בר"ת שם גדול יב"ק (ר"ת יחוד ברכה קדושה עולה יחוד אלהינו וגם עולה ג' פעמים שם רמ"ח תוך ופוף מהאלילות המתייחדים בחסדות מיוקד והם אהי"ה יה"ו וה' אדנ"י עולים יב"ק: ומרומז בפסוק ויעבר את העבור יב"ק ובתבתי מזה במקום אחר: היסועה את עמך וגו' נפשנו חכתה וגו' כי בו ישמח לבנו כי בשם קדשו בטחנו ר"ת יבק עניין זה הפסוק בקול: למנצח עפ"י הסוד ותבין: הנה כל נקסתינו הם בשמות הקדושים שהם הסטירות ומאחר שיש הוא בהם בשמותיו למנצח שבלב הוא על העלמות המתפשט בהם שפועל על ידם וכאשר בחרתם בשער הכוונה והועתק לעיל בהקדמה: ועל הקרהוך שבלב למר בו ישמח לבנו ועל מולא שפתינו שהם בשמות שעל ידם יפעל להסתיר למר כי בשם קדשו בטחנו: יהי חסדך יי עלינו וגו' הרחנו ה' חסדך וגו' הנה הם י"ב עושה עמנו שני שיני חסדים חסד אחד הוא אחון מודע לנו והם נסים נסתרים שעליהם נאמר לעושה נפלאות גדולות לבדו וחרז"ל אין בעל הנס מכיר בניסו: ואלו הם שלינו אנל לך לנו כלום לא נגלה לנו: הרחנו ה' חסדך הם הניסים הנגלה המשורה מזו

עֶזְרָתָךְ לָנוּ וּפְדֵנוּ לְמַעַן חַסְדֶּךָ: אֲנִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ הַמַּעֲלְךָ
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם הַרְחֶב פִּיךָ וַאֲמַלְאֵהוּ: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לוֹ
אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו: וַאֲנִי בְּחַסְדְּךָ בָטַחְתִּי יָגֵל לִבִּי
בִּישׁוּעָתֶךָ אָשִׁירָה לַיְיָ כִּי גָמַל עָלָי:

רוניים

שמחו באלוה עוזנו הריעו לאלהי יעקב שאו זמרה ותנו תף כנור נעים עם נבל בתקיעת שופר בכסה ליום חגנו כי חוק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים שפת לא ידעתי אשמע הסירותי משכמו כתפו עברו מדוד תרעם ואחלצך ענתיך בסתר רעם אבחנך על מי מריבה שמע עמי ואעידה בך ישראל אם תשמע לי לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר אנכי יי אלהיך המעלך מארץ מצרים הרחב פיך ואמלאהו ולא שמע עמי לקולי וישראל לא אבה לי ואשלחהו בשרירות לבם ילכו במועצותיהם לו עמי שומע לי ישראל בדרכי יהלכו כמעט אויביהם אכניע ועל צריהם אשיב ידי משנאי יי יכחשו לו ויהי עתם לעולם ויאכילהו מחלב חטה ומצור דבש אשביעך:

כְּזִמּוּר לְחוֹדָה. הָרִיעוּ לַיְיָ כָּל הָאָרֶץ: עִבְדוּ אֶת יְיָ בְּשִׂמְחָה. בֹּאוּ לְפָנָיו
בְּרִנָּנָה: דְּעוּ כִּי יְיָ הוּא אֱלֹהִים הוּא עָשָׂנוּ וְלוֹ אֲנַחְנוּ. עַמּוֹ וְצֹאן
מַרְעִיתוֹ: בֹּאוּ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה חֲצֵרוֹתָיו בִּתְהִלָּה. הוֹדוּ לוֹ בָּרְכוּ שְׁמוֹ: כִּי
טוֹב יְיָ לְעוֹלָם חַסְדּוֹ. וְעַד דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתוֹ:

## למנצח

זהו שאומר תתן לנו קו"ח עזרתה לנו ומר עזרת ה' היה כ' מחרונם מהפסח סול שכינה בגלות: זהו ובדידו למען מסדך כביכ"ל למען בחסד המגיע לך:

הג' מה

אנכי ה' אלהיך וגו' הרחב פיך ואמלאהו
הרחב פיך בשבחות ואני מסייע
לך מלמד שהקב"ה מסייע למשלים
ומלמד היה יפתחו ויתפללו מלפתי בסיעתו מהר"ר יוחנן ע"ד בת לעשר מסיעין לו:

אשירה לה' כי גמל עלי אזמר לתודה תקנו מזמור שיהא הפעל גמל עליו שזו ברכה הודאה
גומל חסדים לחייבי"ם תקנו לומר מזמור לתודה שהיו עושה נסים ונפלאות
ואין הפעל מסיר בכיסו ומריך לתת הודאה וכן תקנו מודי' בתפלה ותקנו על נסיך שבכל יום
עמנו מלפתי בסיסור מהר"ר הירץ ב"י גמ"ל על"י ס"ת ול"י והוא סם הב' משפטים על ע"ב:

בזמזור לתודה הב"י סי' כ"ח בהגיה ספר ח"ח שבתוב זו"ל מזמור לתודה תפוס לשבת
לתודה ע"כ וכ"כ בהגודרים וכ"כ בכל בו וכתב סתך לדבר שאחר דוד עמנו לא' בתודה
כמו"ש בלויים. ע"כ בקצי אומר שחרי לכוין בו בי"ת בע"ה שבסתר והכי אתעתיק בזוהר
מהרמ"ק מה שכתב פי' המזמור הזה בתיקוני' מפרש עשרה מיני שבח של תהילים ומפרש
מזמור בחסד. תודה היה מלכות. תרועה בגבורה ועתה אחר מזמור לתודה דסיימו
מלכות שהרכה בגבורה תפלה לחתי מגבורה עילאה דהיינו למטה מערבית הוה עתה
לצד החסד בגוון כוס של ברכה בימין והיינו מערבית דרומית וכן תפארת דרכו בימין
בעגין דרומית מזרחית ועתה בשמאל דהיינו מזרחית למטה וזהו סוד החיבוק וז"ש
הכתוב מזמור שהוא בחסד ותודה שהיה
מלכות ותרועה שהיה בגבורה כדיינו לה'
דהיינו לה' שהוא תפארת וזה הוא סוד
היחוד הגמור שיהוד שהוא שהוא מתפשט על המלכות והיינו כ"ל אחר"ך כלי סוד אחרון

מלכות

מלכות הקדוש מלמעלה • עבדו את ה׳ וגו׳ היינו יחוד המפורש במלכות וזה״ס את ה׳ שהוא תפארת בשמחה שהיה נקרא׳ שמחה מל׳ תקונה מלכות משמחת הבינה שבה יין המשמח והיה בהכך לשמח וכדי שהגבורים לא יעשרו ויפציע בה יין ויתבהכך לדין לומר בזה לפניו פי׳ לפני התפארת דהיינו בינה וקודם לזו היה בראשה שהיא גבורה ודין נתקן ע״י רננת הלויים כמודע בסוד ועבד הלוי הוא כענין שכתוב השם מפציע החלב בעיניהן אז מתלבן הדין כדפי׳ בספר הפרדס שער מהו ופסג׳: ועוד הוא לשון דעת יחוד וסדורות שע״י מתייחדים דהיינו ה׳ אלהים ואמר ה׳ הוא אלהים והיינו ממש כאמרו ה׳ אלהים ה׳ כדפי׳ בזוהר בפסוק ה׳ הוא אלהים והיינו אחדות בדעת כדפי׳ גם הפרדס בשעת מהות והבהבה וע״י יחוד לוקח תפארת הספירות הנקבלות מהם ומפציע למלכות וסם כעשות ומתקבלות ב״ה ע״י יחוד התחתון ז״ת הוא דהיינו תפארת עשתנו במלכות עמי ולא

הג״ה

מפתחי בהבהבי יופי חלק ג׳ פי׳ קל״ו סב׳ ו׳ל שפש הקרי וכתיב הוא כי התורה כדרשת בב׳ יפיפו מתיבת פעילה ותתקשה והסה בינה העליונה הרן שופר ופשם פקר שם כחו שהוא פקר וכן שהר התיבות ס״ת לשמות בהן להתיחדי מילמה לנרתיק כדנרי ר׳ חיננ סבת • גלו ולחד ז״ס גם תהלים דעו כי ה׳ הוא אלהים ונו׳ • ודוגע תלת גלו כתוב בה׳ לקרי בו׳ כי ס׳ מחשות לתיקון והוא מרכבה לה״ם ס״ב שפיר לינק לחיוך שלמו עמו ולהן תרעיתו על ה׳ הוא תקונה עילאה • לחוגם בינה על משה קניב לפנים יתהלכון ולרך בה לוי תוך לחיקו ושהוא פנים הדברים קחתי לחשבל החשון לנרים לפי׳ קרין בוה ז׳ שהוא שיחוש לה׳ מלמי׳ בריאת והרמז לזעיר שהוא החיזל בינה תחתונה וכל הדברים מתייחדים עם שרש וכן לא בשם לשוא כשמו כתיב כי ה׳ יקניא כי כי הנפש לשוא בשפע ויער הוא סוד ערי ה׳ מכבים היו כן ה׳ שהם התקונות לעזיר כמדנו והבאנו לשוא בשפע זוד שהוא השמור על עמו ועל כנסת ישראל מכבים היו כן ה׳ לה כסוד עמו זה סוגם בינה שהיא על מעלה מה שנ׳ בינה תחתונה ואשר לה בשם לשוא לה ז״ת לפי זו יפה ברכה מה׳ ונקבה מלהי ישעו תחן:

מתרך בינה לתפארת ותעלה המלכות עליו והיינו קשר תותית חזו״ח וחו מעלה גמולה למלכות וחשק גדול שהיה חושקת כדפיר׳ הרשב״י עליו בזיר הזיריים בפסוק הראשון ולהיות עיקר הכוונה לקשר הימין בשמאל ושמאל בימין ממר הגדלו לו להיותו הוד שמלין בתפארת שהוא ימין וברכו שמו להיותו הברכה שבחסד בימין להמציאה במלכות שהיא שמלין ועתה בזה הברכה מן הימין וחועבה שמלין בהבהו ברכתן כנודע כדפי׳ בזוהר ס׳ תרומה בסוד ברכת המזון כי עוד ה׳ ועתה ביחוד הנזכר נמלא התפארת כולנו קנאות מגריה מן הקלה הל הקלה ויחדיו יהיו תחומים מלמטה ויחדיו יהיו תמים וגו׳ וזהו קשר מיוחד פנים בפנים בסוד ל״ו מיוחדים וז״ס כי עוד היינו ע״ד בדרי״ת ה׳ נוף בסוד וה״ו ומקר וה״ו לעולם חסדו פי׳ על המלכות שהיא נקראת ג׳ כעולם עדי״ך מגיע חסדו שהיא ספירה רחשונה הנקשרת בבינה כנודע וכן ועד דור ודור תהיינו שהו הדין שבתיקון עד״ך דור דור ועד דור שהם מהי׳ על ה׳ עד שתתוקנו המלכות שהי׳ המלכו׳ הנקרא׳ תמונה • ע״כ

לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד: הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל· וּמַעֲשֵׂה
יָדָיו מַגִּיד הָרָקִיעַ: יוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ אוֹמֶר· וְלַיְלָה לְלַיְלָה
יְחַוֶּה־דָּעַת: אֵין אֹמֶר וְאֵין דְּבָרִים· בְּלִי נִשְׁמָע קוֹלָם: בְּכָל־
הָאָרֶץ יָצָא קַוָּם וּבִקְצֵה תֵבֵל מִלֵּיהֶם· לַשֶּׁמֶשׁ שָׂם אֹהֶל בָּהֶם:

והוא

**למנצח** מזמור לדוד השמים מספרים כבוד אל וכו׳ השמים הנקראים כאן הם
השמים שאמר עליהם שלמה ע״ה ואתה תשמע השמים סוד שמו של הק״בה
ואמר מספרים ר״ל מאירים שהם מקבלים האור והזוהר הנפלא מהמאורות אשר יצאו
משם להאיר לכל מה שתחתיה׳ ומהאור ההיא מאירה הלבנה ומתעטרת בחמשים שערים
כעין האם העליונה וזה שאמר תורת ה׳ תמימה משיבת נפש תורה שבע״פ שהיא תמימה
וכלולה מסוד חמשה מאורות שעליה׳ שהם עולים לחמשים· עיין בפרדס בשער השערים
למה מונה חמשה· ולפיכך באים הפסוקים בחמשה תיבות ותמצא בהם ששה אזכרות
ששה פעמים ה׳ כנגד ששה קצוות שהם סוד השם הגדול והיה הלבנה במלאותה ושלימה
מסוד השלימות העליון ביום השבת ולפיכך נתקן שבח זה לאומרו בשבת כל זה הענין
מתבאר בזוהר· עוד נ״ל כי זה המזמור יהיה סובב והולך על מדת תפארת שם ידוד
שבו נתנה התורה דכ״ע מודים שבשבת נתנה תורה· ע״כ אומרים אותו ביום השבת·
השמים מספרים כבוד אל הוא ע״ד שכתב מן השמים השמיעך את קולו ועל הארץ הראך
את אשו הגדולה· כי התורה נתנה מהשמים שהוא תפארת ומתבאר ע״י הארץ שהיא
מלכות תורה שבעל פה: ודע כי זו התורה היא מתאצלת מהתורה הקדומה דהיינו
חכמה ובינה כי כמו שבעלות לנו היא התורה והמצות דהיינו תפארת ומלכו׳ כך בשרשם
למעלה חכמה ובינה ובינה היא ביאור חכמה אבל הכל נסתרות· וכ״כ הנסתרות לה׳
אלהינו· היא התורה הקדומה והנגלות לנו ולבנינו היא התורה הזו אשר מן השמים
השמיעך וכו׳ ולמעלה בחינת הרקיע שהוא למעלה מן השמים כי הרקיע שם הוא סוד
הדעת צירוף רקיע רק״עי כמ״ש הפרדס בשער הראשון וע״ז אמר השמים מספרים כבוד
אל· וכבוד אל היא מלכות ענין הסיפור הוא ההמשכה והגילוי ומעש״ה ידי״ו הם
הלוחות מעשה אלהים המה כתובים באצבע אלהים הם מעשה ידיו· והם נסתרות
במאוד· מגיד הרקיע מגיד לשון המשכה והמשכתם הוא ממקום נסתר דהיינו הרקיע·
יום ליום יבי״ע אומ״ר ולילה ללילה יחוה דעת כתוב והגית יומם ולילה· ענין יום יום
הוא בחינת המתגלי׳ הנשמעים והנודעים וענין הלילה היא עניינים נסתרים וכמוסים
בלתי נשמעים ומתגלים וזהו בבחינת השמים יום ליום· יביע אומר מגלוי אל גילו וכן
נתגלה שם״ה לת׳ כנגד שם״ה ימי חמה שהוא תפארת ומתגלה מיום ליום· וכן התפארת
נקרא אדם הכלול מרמ״ח איברים פנימיים ומהם רמ״ח מ״ע אבל הנסתרות לה׳ אלקינו
בבחינת הרקיע אומר לילה ללילה יחוה דע״ת רומז לדעת הנסתר· אין אומר ואין
דברים בלי נשמע קולם· כבר נודע כי בינה נקרא קלא דלא משתמע כי שם הכל בנסתר
ועל הדעת אשר הוא שם אמר אין אומר ואין דברים כו׳· בפ״ל האר״ץ יצא קום ובקצה

תבל

זֶהוּא כְּהָתָן יוֹצֵא מֵחֻפָּתוֹ · יָשִׂישׂ כְּגִבּוֹר לָרוּץ אֹרַח : מִקְצֵה
הַשָּׁמַיִם מוֹצָאוֹ וּתְקוּפָתוֹ עַל קְצוֹתָם · וְאֵין נִסְתָּר מֵחַמָּתוֹ :
תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה מְשִׁיבַת נָפֶשׁ · עֵדוּת יְיָ נֶאֱמָנָה מַחְכִּימַת פֶּתִי :
פִּקּוּדֵי יְיָ יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי לֵב · מִצְוַת יְיָ בָּרָה מְאִירַת עֵינָיִם :
יִרְאַת יְיָ טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לָעַד · מִשְׁפְּטֵי יְיָ אֱמֶת · צָדְקוּ יַחְדָּו :
הַנֶּחֱמָדִים מִזָּהָב וּמִפָּז רָב · וּמְתוּקִים מִדְּבַשׁ וְנֹפֶת צוּפִים :
גַּם עַבְדְּךָ נִזְהָר בָּהֶם · בְּשָׁמְרָם עֵקֶב רָב : שְׁגִיאוֹת מִי יָבִין
מִנִּסְתָּרוֹת נַקֵּנִי : גַּם מִזֵּדִים חֲשׂוֹךְ עַבְדֶּךָ אַל יִמְשְׁלוּ בִּי אָז

איתם

תבל מילים · לפל בתלילות למטה נתפשטו קוים של חכמה ובינה ע"י היסוד הנקרא כל
לל הארץ עד שנתתללת הת"כל שהיה מלכות מילים לשמש שם לפל בהם כי התפארת
הנקרא שמש מתפשט בבחינת המלכות ושם שם לפולל ומלכות הוא היכל התפארת כמ"ש
וידו"ד בהיכל קדש"ו ה"ם מפכיו כל הארץ :

הנ"ה

יש נ"ב רזין לתמניו התיה הנשתיים אשר יש לה ג'
תמניות ותיכה כוחם להתפשתות מוהע כי כל הנבלים
מסכנים בתמניותם ותיינרב לחזרת זולת נבלת התיתי
סיבוב מחזרת לתערב ותבריח כל הנבלים לנקב תת
היבלם כל יום ויום היסוד תמניות לחת"כ ויקיפי' בתמנע
עניאה כל נבל ונבל בפי הזמן אשר קצב לו הש"י כ"ה
ג'כה עיקה מבכר מיתתו לאשר היה עיקיית ובתמנע'
עניא'מקפת לת העול לחת לשם ה"ה יום ורביע ובתמנע'
שיוכיח' מקפ' לבר יום ביתום ועל תמנעת עניאה שהיה
בשת לחיר והוא כחתן יוצא מחופתו שיוצא בשת ועל
תמניות ההכרחיים שהיה ביתיקף יום לחיר ישים
כנגד לחן כו' · ולו ג' תמניות הוחזות לחיה
הכפארת שים ג' תיני השנות ת' השנה תמשתתת מהיינו
השנה כנגליית והשנה הם ניית מלחתית לשם לשם נשתת
לעתיק המשנ :

סיים הלבור בתורה הנגלית שהיה סוד ו"ה מהשם כי התורה הקדומה סוד י"ה מהשם
ע"כ הזכיר ו' פסוקי ובכל פסוק ה'תיבות הרי סוד ו"ה מהשם ובכל פסוק מוזכר ידו"ד :
וכבר פירשתי לולו פסוקים בתיכוכה בתיבודי דרך חיים בשם שבועות פ' עיין שם :
שגיאות מי יבין כו' ז"ל ספר בעברה מלחמרות הנה יפר הרע מתעב מעט מעט והחשם
חוטח תחילתו בחוכם וסופו ברצון ע"כ לחמר שגיאות מי יבין בהיות הטבע מקולקל
בתקה של חוה לפיכך אתיים זו שהלתי מכפארות נקרי לף בתשבע לנקות לותי מפשע
הנסתרות כטעם הסתר לסתיר פני גם מזדים המתהויים מהזדונות בטעם קוטם
קציגור לחק תסוך עבדך של ימשלו בי לקטן ע"ל · לז לחיתם פי לחיה תמי' עמהם

ולחתים

אֵיתָם׃ וְנִקֵּיתִי מִפֶּשַׁע רָב׃ יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ׃ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי׃

לְדָוִד בְּשַׁנּוֹתוֹ אֶת טַעֲמוֹ לִפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ וַיְגָרְשֵׁהוּ וַיֵּלַךְ׃ אֲבָרְכָה אֶת יְיָ בְּכָל עֵת׃ תָּמִיד תְּהִלָּתוֹ בְּפִי׃ בַּיְיָ תִּתְהַלֵּל נַפְשִׁי׃ יִשְׁמְעוּ עֲנָוִים וְיִשְׂמָחוּ׃ גַּדְּלוּ לַיְיָ אִתִּי׃ וּנְרוֹמְמָה שמו

ואמתים אותם כי המציאים לא ישוב העדר וצרי׳ לטהר׳ כטהרת החזיר שעתיד הקב״ה לחדש בריאתו בב׳ סימני׳ שעכשיו אינו אלא מפרים פרסה והוא עתיד להעלות גרה ומה שהעיד הכתוב עליו והוא גרה לא יגר איננו עתיד כדברי הקמחי אלא פועל עבר הוא בשקל אבי יסר והתרגום מסייענו כו׳ עכ״ל:

**לדוד** בשנותו את וגו׳ כת׳ בקונטרים האר״י ז״ל דרך רמז לדוד בשנותו האדם וטעמו וריחו לפני אבינו שבשמים ומלך העולם ונשתנה הטעם שהיה לה בחו׳ ואז ויגרשהו לסמא״ל וילך וזה השבח הוא באלפא ביתא והם ב״ך פסוקים כנגד אותיות התורה ויש בו קכ״א תיבות כנגד אהיה דיודין ע״כ׳ על כן אומרים אותו בשבת כי נשתנה בטעם למעליותא להתקדש׳ ואפי׳ המאכל של שבת משתנ׳ טעמו למעליותא כמ״ש רז״ל תבשיל של שבת ריחו נודף ועל מדתו שהיא מלכות תיקן סוד זה המזמור בסוד הזיווג של שבת וז״ל ת״י הלבנה מתקנ׳ להאי׳ מן השמש וזהו לדוד בשנותו את טעמו לפני אבימלך ויגרשהו שפרשה מהסיג הבא מהזהב להתחב׳ עם דודה וזהו ויגרשהו והשבח זה בכ״ב אותיות (ר״ל תורה שבכת׳) שמאציל השמש בירח ותורה שבעל פה כלולה מתורה שבכתב אחר שפרש׳ מהסיג והנה השבח הזה כולל הפרידה ממנו והתחברה בדודה (הת״ת וחסד דרך יסוד):

הג״הה

לדוד בשנותו את טעמו ר״ת מ״ב׳ ועם לפני ע״ב טעמו לפני אבימלך ויגרשהו וילך ר״ת ב״ן׳ ויגרשהו וילך ס״ת כ״ו אברכה את ידו״ד ס״ת ת״י שעמד בית ראשון׳ עת תמיד תהלתו בפי ס״ת ת״ך שעמד בית שני בידוד תתהלל נפשי ס״ת מ״ה׳ ישמעו ענוים וישמחו ר״ת אלהי״ם ס״ת ב״ן גדלו לה׳ אתי ונרוממה ס״ת כ״ו׳ דרשתי את ה׳ וענני ומכל מגורותי הצילני ר״ת ע״ב ידו״ד וענני ומכל ס״ת מ״ה ידוד וענני ומכל מגורותי הצילני ס״ת אדנ״י וענני ומכל מגורתי ר״ת ב״ן וענני ומכל מגורתי הצילני ר״ת א״ל ידו״ד:

**אברכה** את ה׳ בכל עת תמיד תהלתו בפי ע״ד הפשט אף שאני מברך את ה׳ בכל עת בלי הפוגות רגע אפ״ה לא גמרתי אפי׳ תפלה אחת בשלימות מתהלותיו וזהו שכ׳ תהלתו ל׳ יחיד ולא אמר תהלותיו לשון רבים אלא כלומר אפילו תהלה אחת מתהלותיו עדיין היא בפי וע״ד הסוד את ה׳ נודע שהיא מלכות בכל עת הם כ״ח עתים כ״ח מחנות שכינה׳ ור״ל תמיד אני אברך ומשפיע למלכות ע״כ רמז אברכה מלא בה״א כלו׳ אברך את ה׳ היא ה׳ אחרונה מהשם והיא את ה׳ ותהלה היא בינה כמבואר בפרדם בערך תה״ילה

הג״הה

א״ת ה׳ בכ״ל ע״ת ר״ת אבי״ע הם השתלשלות עולמות וכן מרומזים בפס׳ אביע״ה חדו׳ מיני קדם׳ ותוסף ה׳ רומז לראשונים ואחרונה מהראשונות השתלשלות אצילות הבנין ומהאחרונ׳ השתלשלות בי״ע כי בי״ע הוא הרב״ו צבאיה של הלבנה עליונ׳ וכולם מיני קדם:

ומכוין

שָׁמוֹ יַחְדָּיו: דָּרַשְׁתִּי אֶת יְיָ וְעָנָנִי וּמִכָּל מְגוּרוֹתַי הִצִּילָנִי:
הִבִּיטוּ אֵלָיו וְנָהָרוּ וּפְנֵיהֶם אַל יֶחְפָּרוּ: זֶה עָנִי קָרָא וַיְיָ
שָׁמֵעַ וּמִכָּל צָרוֹתָיו הוֹשִׁיעוֹ: חֹנֶה מַלְאַךְ יְיָ סָבִיב לִירֵאָיו
וַיְחַלְּצֵם: טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי טוֹב יְיָ אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר יֶחֱסֶה בּוֹ:
יְרָאוּ אֶת יְיָ קְדֹשָׁיו כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירֵאָיו: כְּפִירִים רָשׁוּ
וְרָעֵבוּ וְדֹרְשֵׁי יְיָ לֹא יַחְסְרוּ כָל טוֹב: לְכוּ בָנִים שִׁמְעוּ לִי
יִרְאַת יְיָ אֲלַמֶּדְכֶם: מִי הָאִישׁ הֶחָפֵץ חַיִּים אֹהֵב יָמִים
לְרְאוֹת טוֹב: נְצֹר לְשׁוֹנְךָ מֵרָע וּשְׂפָתֶיךָ מִדַּבֵּר מִרְמָה:
סוּר מֵרָע וַעֲשֵׂה טוֹב בַּקֵּשׁ שָׁלוֹם וְרָדְפֵהוּ: עֵינֵי יְיָ אֶל
צַדִּיקִים

זמכוין ה' נגד ה' דסיימו ה' לחרונה מה' דשמונה: ביד"ו תתחלל נפשי מלכות היא
בסם דוד ואמר ואתה קדוש ותהקשר בידוד ישמעאל זהו מל' הכת' גדלו לידו"ד אתי וגומר
מלך הגבולה כו' דרשתי את ידוד ועננני ומכל מגורותי הם החילוקים מגורי מסביב
הגילני: הביטו אליו ונהרו ופניהם אל יחפרו כל הנע' מלמעלה למטה וזו בחוך
פני מלך חיים: זה עני קרא כו' מלחר שהתפלל בעד עצמו מדתו למעלה זו גם הוא בענף
ע"ל דשרי"ל כל המתפלל בעד חבירו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחלה: וזה רומז
הפסוק זה עני קרא בפזה קרי בעד חיזה עני זו ה' שמע ומילו תחילה מפרנסו כי הוא
בעבה תחלה: וזו חזקה מלאך ה' כו' והיא להזכיר בזו מלאך ובפסוק כי מלאכיו יצוה לך
לשמרך לחמר מלאכיו לעזון רבים יש לומר בשביהם הענין שזה כי כבר אמרו ל' בלעדיהם לזיכם
דזוקין וזיכם נזקין וזה יש פני ירחיה ה' זו עם מלאך ח' המלחם הם ג' ובפסוק מלאכיו
יצוה לך אחז הוא לבדו צריך לזיוף פני מלאכים וזה הם ג' טעמו וראו כי טוב ה'
הטעימה היא בפועל והרחיה היא בהשגה ור"ל שטעמו מלד פעולותיו ד"ה שהם נגלי
דלחו היו רחיים הלד השגתם מלד נסתרו יראו את ה' קדושיו קדושה מלד החכמה
שהיא קדם גם משם הירחה כמ"ש רחיתי חכמה ירחת ה' יזרחה זו שהיא מלד הקדושה
העליונה היא בודחי יזרחה ממימי דפנימית שהיא בתכלית העלימות וזוק בו מפסוק
כפירים רשו ורעבו הם החילוקים הכפיריים שוחגים לטרף ולבקש מחל לחלם וזורחי
ה' לח יחסרו כל טוב זורחי ה' הם בחיים יולקים מהקדושה לעולם ועד לח יחסירים למה
כל טוב: כלומר כל מה שיש להם הוא טוב והם יודעים שהוח מלד מדת הטוב
לחך שהוח רע לפי הנגלה יודעים שהוח מפחת הטוב וכמ"ש נהוס לים גם זו לטובה: לכו בנים שמעו לי כו' מי האיש הפוחד מלחוך כו' ר"ת ר"ע כו' חלו הפסוקים
פירשתי בתורה בספר דרך חיים עלי בסוף חלק עשרים מאחרית בסוף החלפת דבית
ת' הסוקה עיין שם: עיני ה' אל צדיקים וגו' כבר נודע המלכות היא בינו שני

צדיקים

צַדִּיקִים׃ וְאָזְנָיו אֶל שַׁוְעָתָם׃ פְּנֵי יְיָ בְּעֹשֵׂי רָע׃ לְהַכְרִית
מֵאֶרֶץ זִכְרָם׃ צָעֲקוּ וַיְיָ שָׁמֵעַ׃ וּמִכָּל צָרוֹתָם הִצִּילָם׃ קָרוֹב
יְיָ לְנִשְׁבְּרֵי לֵב׃ וְאֶת דַּכְּאֵי רוּחַ יוֹשִׁיעַ׃ רַבּוֹת רָעוֹת צַדִּיק
וּמִכֻּלָּם יַצִּילֶנּוּ יְיָ׃ שֹׁמֵר כָּל עַצְמוֹתָיו׃ אַחַת מֵהֵנָּה לֹא
נִשְׁבָּרָה׃ תְּמוֹתֵת רָשָׁע רָעָה׃ וְשׂנְאֵי צַדִּיק יֶאְשָׁמוּ׃ פּוֹדֶה
יְיָ נֶפֶשׁ עֲבָדָיו׃ וְלֹא יֶאְשְׁמוּ כָּל הַחוֹסִים בּוֹ׃

## תפלה

צדיקים הסיבונו צדיק לתתה המעורר צדיק לעילוי לסו׳ הייחוד וסימוך וצדיקים ירשו
ארץ׃ פני ה׳ בעושי רע שמעוררים הרע שהוא הקליפה וזו להכרית מארץ עליונו׳
זכרם מאחר שהם מעכבים היחוד ומעוררים הרע׃ צעקו וה׳ שמע הסיבונו הצדיקים
שהם בצרה מהקליפות זו צעקו וה׳ שמע ומילט מצרתם׃ קרוב ה׳ לנשברי לב ואת
דכאי רוח בשברי לב זה מתקני הפגם ממלכות הנקרא לב׃ ואת דכאי רוח בזה
מתקנים הפגם מהת פארת הנקרא רו״ח וזהו לפ שרעות רעות לצדיק כי הקליפות מתקנים
ביותר בצדיק מבאחר אבל מכולם מצילו ה׳ שומר כל עצמותיו אחת מהנה לא
נשברה ר״ל שהאחר סוד שעור קומה שלו בסוד פנימיים קדושים וטהורים הנשמה
דמ״ח לאיברים ומסלק מהם כל פגם וכל קליפה תמותת רשע רעה הרשע לפ שהוא חי
קרוי מת כי הרעה אחר שם לפנוק תמותת אותו אבל הצדיק הוא בן חיים חי ופודה ה׳ נפש
עבדיו פודה אותו מהשם וגואל אותו ממות כי לפ במיתתו קרוי חי כי לפנוק בעת החיים
וזו לעולם חיים נלחיים רוחניים׃ עוד התבוננתי בזה המזמור הרבה רמזים מרז
הקבלה של האר״י ז״ל בענין עולם הנקודות והתקלה ולפ שכתבתי שחיבי רוצה לגלות
מעלה פנימיות חכמ׳ הקבלה של האר״י ז״ל מ״מ התבוננתי הפסוקים האר״י ז״ל הביאני
לגלות קצת מהקצת כטיפה מן הים ויתבאר הענין שבוד תקן זה המזמור בהיותו נרמז
בין האותיות ואין לך יסורין קשים מזה אבל לכל הצדיקים הם לטובה וכמ״ש רבים ומכלם
יצילנו ה׳ הרבתי את ה׳ ועכשי ומכל מצורותיו הצילו הביאנו חלוי והכרו וגו׳ זה ענין קרח
וגו׳ חזונה מלאך ה׳ וגומר׳ ואחר כי אין מחסור ליריאיו ואילה רז הענין בפסוק קרח
ה׳ לנשברי לב׃ וכן כתיב לב בשבר ודכה תלהים לא תבזה וכ״ר פ׳ ואזהי תלהים רוחת
עשרה מ״ר אבל כל יודן כל מה שפשל הק״ב בהמה הכשיר בחלם פשל בשהמה עורת
או שבור או חרוץ או יבלת והכשיר בחלם לב בשבר ודכה מ״ר תלבשנדרי הקדוש הזה
שם מסתם הוא בכלי שבורין גנזתי הוא לו אבל הקב״ה כלי תשמישו שבורי׳ שנאמר קרוב ה׳
לנשברי לב הרוסה לשבורי לב את רכה ושפל רוח זאתי תלהים רוח נשברה כו׳ וסוד הענין
כי זו הוא כדוגמת של מעלה בסוד עלמות וכלים שהעלמות מסתם נכלים שבורים
כמבואר בחכמת קבלת האר״י ז״ל לכשעלה ברצונו הפשוט לברוא את העולם כדי להטיב
את ברואיו שיכרו את גדולתו ויזכו להיות
מרכבה למעלה ולהנחל ממנו זו מאמרן
והוא

הגה׳ הה
גון התיבות חיתים בקישר כיתן על רמז הכינוי
עומק ההעלמה נתן סוף ותכלית נזהו שית שרשון רע
קדש

קודם שנברא העולם היה הוא ושמו בלבד אבל אמנו
בני רבון כל שלפני התחלת קודם עלות הרצון לבחירת
התחלות לית היה שום כתובה לפני זולת הוא ושמו
קודם על ידי פתיחת מ"ת העלמות שהוא העלם הרצון שהוא
והעלם העלמים היה תכלית קוף . והוא רמזנו שהיה
מתפשט לאין תכלי' עד שנתהוה העלמו של מלך מלכי
המלכים לכל הקדושים שהוא קדמון לעולם האצילות לאחר
גבילה דו שמנו בתורתך והתקב ויצחק התלבי הלפי"ז ג"ל
וכיוצא בכתובות ורבבי רבבות עולמות בעלמים בלי ערך
ובלי שיעור ובלי מספר שהם בו בחלק עקודים ובנקודים
ובפרודים עולם עקודים הוא ר' פשירות שהם שרש שרשי
דו' לפעלות שהם כל העצ' מתחיבות ועקודים בינה
בבלי ר"ל . וזה הכלי הבעלם שנו הם עקודים הוא כתר
של כל העולמות שלפני' הם לחלוחית הבעלמות שמתלבשו
לתוכי מנקבי מלך קדמון ומתפשט על שפולת הזקן
ומתלבשו בחוטרת הבעלמות שמתגלגלו מנקבי החוטם
דמלך קדמון ומתפשט על החזה . ומתלבשו בחור
הנזכר מנקב הפה ומתפשט על טבורו ולא נעשה זה הכלי
הנזכר שנו העקודים ותל"ב יתלו לחוטית בעלמות
מהבחינות עגיבים כדי להתקנתן חשבונו ולהשב עשרה
נקודות להחזקו עשרה כלים . ולהו הנקודות נשברו
ונעשה מהם בחינת הרצון ר' פרמפין והם נקראים
כתרים להיותו קודם לכל ולחוכמה ובינה ושבעים והם
כל התורה כולה ומתחיה הם בחלב הפרמפים ונחתך
בזיעיר ונקודים . והנקודים לית להו בתורה אלא ברזין
תיבות הנקודים שבל' נתעלה שזה לית לה לחלי' ברזין
שבתורה הנזכרו מנוצלותה ומתעלה לשלש הקדמון לאלף
הנוצלותה הוא תכלית העלמו של מלכי מ"ב ומה
שהתחיל מן האחון ואילך הוא העלמו של מלכי מ"ב וכו' .
ולפי הדברים ערך לחון שנשם פה סוד רחיה מחיצה היא
דיבור שהם ד' לחודיות הם בהעצם שהיא ונבנה מיצה
גמה רמז על נתעלה מנוצלותה הנ"ל שהיא נקודי עזי
עד הפה עליהי בשפה זין הים הנזכל מחזיקת האלהי
הקד"ו ז"ל מהרי הזאהה לעמוד בשורה :

הע"ה

יאוה יהון מה שלמאמרה קשה בעל הרמז פיבות כל
הבחינות יהיו שלש יוכל הנקודות לשלשל הזוהר ויהיו
שברון נתל"ב יתקנו מ"ב אף אתחילה היה לו להיותם
יתקן מלכי מן לית היה בחינות שום שורש לשלשות
ונראה עלה להיות שבר ושוכח לעוד ולהו ובחי"ם התחת
בעשרה מחתחות כו' שלש להשברע הו ע"ב :

וברציעי עשיה שהוא קרקע העהירו וזהו פנים ואחור ימין ושמאל מהפנים הוכן עולם
להלילות מימין עולם הבריה׳ משמאל יצירה מהאחור עשיה ועשיה קרקע העהירו :

**והעניין** שבחותן הסבדרי כשהר בהם מעט מהאחור כמו כלי שמן הכשבר ונשפך השמן
כשהרין טיפין בשבדרי הכליס כן כשהרו ניצוצי אור בלולו הכשברין וכשירדו
ללו הכשברין לקרקע עולם העשיה נעשו מהם ד׳ יסודות שם מים רוח ועפר ומהם נעשו
ד׳ מדריגות דומם צומח חי מדבר והלדיקים בחעשיהם הטובים כשהם בעולם עשיה
מעלין טיפין הללו של קדושה וכשנפטרין מע״ז עוברים בעולם העשיה מעלות עמהם
ניצוצי הטהרה שבתוך הקליפות לעולם היצירה ומהיצירה להבריחה ומבריחה להלילות
ז׳ הכנין ומ״ז הלילות ל״ג הרחמנות שלא היתה שבירה ובפרט בשבירת מיתת הרוגי
מלוכה אשר בהעלות נשמותיהן מעלי מחתן הניצוצות שבתוך הקליפות וזהו שנזכר אצל
ר׳ עקיבא שתוך כך עלה במחשבה והנה לעקר בעקיבא גדולה לו ח״ו בשביל קצר הגוף כי
בשרו לו יכלה גם הנפש לו תאבד אלא הכוונה הלה התסידים בצעקתם ובהבל פיהם
מבשרים לויר החיצונים ותעל שועתם של שלהבי ע״ז רמז הפסוק ה׳ מתים ומחיה
מוריד שחול ויעל מתים מבטל הקדושות הרחבונות ומחיה מאור הפנימי שמשפלק מהן
לת הפרצופין שנתקנו על ידם מוריד שחול המחנין תבירין שהם שבדי שבדים אין גם
לחד יצליח לכל׳ ויעל לת ניצוצי הטהרה בשליקו עילאה׳ והענין רמוז בשביר הלוחות
לוחות שבדו ואותיות פרחו ורושם האותיות לו סר מהן וכן בשבדי הקדושות נשתרו
ניצוצי טהרה זהו ענין הק״ם משתמש בכלים שבורים כי הי״ת שותר ע״מ לבנות׳
ומדוגמת זה לך בשבר בשליקים ויקר בעיני ה׳ מותם כי מעלי הניצוצות ומעין זה הוא
בשמייסרין השליקים ולשם בשבר וע״ז ירמוז הפסוק לשבי הגשר אשר תיסרטו יה
ומתורתך תלמדנו כשר רמזתי למעלה כי טהירו בשו שהעבוד שבו הקדושות שם כדרש
ב״ח אותיות התורה והשבירה בהם ירמוז עוד לדבר פנימיי והוא סוד פירושי אותיות
התורה שמשברין ומהפכין אותם כדתנן בספר יצירה ד׳ הנים בוחות ב׳ ג׳ ו׳ ל׳ כ״ל ה״
ק״דומ׳ וכמה פנים לפנים הנוראים ואחוריי לאחוריי וזהו אשרי הגבר אשר תייסרנו
יה ומתורתך תלמדנו וכבר בודע כי שם י״ה הוא בחי׳ חכמה ובינה בכללות הכתר אשר
מהם כמשך השבירה למטה בקדושות הספירות של הבנין כי לה יוכלו לסבול אור הגדול
עד שנתקנו הפרצופין ׳ הנה גליתי קצת רמזים מחכמת קבלת האר״י ז״ל ותמצה במזמור
זה רמוז מהרמזים הללה כבר רמזתי תרעה אתבשלת ולה מתם׳ זהו כוד ללוד בשמות
לת טעמו דוד מלת מלכות והרמז כי טעמה לה עמה ורייחה כמר כי הביעה על שער המות
מ״ת תברכה לת ה׳ בכל עת כי לה מתם׳ לח״כ הזכיר במזמור כי יסודי הלדיקים
ושבירתן לאינה מלד הרע׳ לדרבה לטובתן כי מעלים הם בזה ניצוצי הקדושה־ רק
מיסדנק ברע בעלם מביה רעה על עלמו תמותת רשע רעה זהו כפיריים רשו ורעבו וגו׳
כני ה׳ בעופי רע׳ לכל רגיש רעות לדיק ומכלם יצילנו ה׳ ׳ ואמר בעקיבא וה׳ שמעובמ״ם
לעיל בעקב׳ר׳ עקיבא כי לה יגור לתו ריע רק בעקיבא וה׳ שמע מלטון ושמע שחול כי אם
ניצוצי קדושה ובבר רמזתי כי סורם הקליפות מהמחנין תבירין שנמשך הרע מהן ושבירם
מטוב נגלה ונתפשט מלותו האור שבתוך הקדושות ולולי שבירתן אין רע בעולם רק הכל
טוב ואין כאן בחירה ולה שכר ועונש לכל עתה תמותת רשע רעה ורעות רעות לדיק

ומכלם

תְּפִלָּה לְמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים׃ אֲדֹנָי מָעוֹן אַתָּה הָיִיתָ לָּנוּ
בְּדֹר וָדֹר׃ בְּטֶרֶם הָרִים יֻלָּדוּ וַתְּחוֹלֵל אֶרֶץ וְתֵבֵל׃
וּמֵעוֹלָם

ומכלס יפילנו ה׳ ורע נתכסך לו׳ לטוב׳ וסוד שבירת כלי׳ שלמעלה רמז בפסוק שומר כל עצמותיו וגו׳ כפי מה שמלאתי בתיקוני שבת של החסיד מהר״ר אברהם הלוי ז״ל ע״ש ״יום השבת ויקדשהו ר״ת יה״ו ס״ת מת״ו ואבל ה׳ אחרונה דהיינו תרעה לה מתה רק תתבטלת נסוד שומר כל עצמותיו כטעם המשמר את מתו אחת מהן לא נשברה אחת היה יוכתי תמתי׳ אחת דוקא כו׳ עכ״ל׃

## תפלה למשה איש האלהים

הנ״ה

תפלה למשה ר״ת ת״ל נבי׳ ה״ם תלמיד איש האלהים ס״ת נבי׳ יחיד סד״ה תלמ״ד מיוחן לתורה ר״ת ת״ב ס״ת תלמ״ד מיוחן נבי׳ קס״ו שת׳ היית לנו בדור ודור ר״ת יו״ד ה״ו ו״ו ה״ת׃

המזמור חיבר משה על סוד מעלות הנשמות וכן הדור לו למשה מחבר שבשמותו כוללת ס׳ רבוא נשמות של ישראל כנודע׳

וסיפר שהנשמות הם במדור העליון וסי׳ התשובה שמקבל הש״י הנשבי׳ הוא הכל בעבור הנשמה שהיא חלק אלוה ממעלה לבלתי ידח ממנו נדח וסיפר שהגוף שהוא נרתיק הנשמה קיומו הוא זמן קצר והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה עד זמן שיחדש הש״י עולמו ואז תיק הספר עם הספר וחי לעולם זהו כלל המזמור׳ ע״כ תומרים לותו בשבת שבו נשמה יתירה׃

ה׳ מעון אתה היית לנו בדור ודור׳ זהו ענין מעלות הנשמות בבריאת העולם שהיה במדור העליון והרחה לותם הקב״ה לאדם הראשון כשהראה לו דור ודור וחכמיו כו׳ וכן הוא בזוהר פרשת לך לך ז״ל ר״ש שמעון כתיב זה ספר תולדות אדם וכי ספר היה אלא לומר שהקב״ה החמי ליה לאדם הראשון דור ודור ודורשיו דור ודור ופרנסיו החיך לחמי ליה לי תימא דחמה דרוח הקודש דאיהו זמיכין למיתי לעלמא כמאן דחמה בחוכמתא מה דייתי לעלמא לאו הכי אלא חמה בעינא כולהו והוה דיוקנא דזמיכין למיק׳ בהאי עלמא כולהו חמה בעינא מ״ט בגין דמיומא דאתברו עלמא כלא כעבה זמיכין למיקם בעלמא דמיקם בגין כך כלהו קיימי קמיה קב״ה בהוה דיוקנא ממש זמיכין למיקם בעלמא בגוונא דא כל חיגון לזמיכין כתר דנפקי מהאי עלמא כולהו בגוון סגלגן וקב״ה אזמין ליה דיוקנא אחרא לאתלבם׳ והו בגוונא דהוו בהאי עלמא בג״כ כולהון קיימין קמיה וחמאן לון לאדם הראשון בעינא ולא תימא כתר דחמא לון לא קיימי בקיומייהו ת״ח כל מילוי דקב״ה בקיומא חיגון וקיימין קמיה עד דנחתא לעלמא כגוונא דא כתיב את אשר יצמו פה׳ ג׳ הא לוקמוה דכולהו בני נפש זמיכין למהוי בעלמא כולהו אתקכחו חמן הכא חיגון לאסתכלא בהא כתיב ואת אשר חיגיהו פה וכו׳ ומסתמא כולהו חיגון דיקרון מחיגון דקיימי תמן בגין דכתי׳ עמנו היום לא כתיב עמנו עומד היום אלא ודאי הכא כלהו קיימי תמן ולא אתחזו לעיל׳ בג״כ כתיב עמנו היום לפי ע״ג דלא אתחזי ואת״ת מ״ט לא אתחזון הכא כמו דאתחזון לאדם הראשון דחמה לו עיני בעינא והא הכא אתחזי יתיר אלא הכא כל מתיבה מוריתה ליישראל מיזן אחרא ודרגין עלאין הוו חמון ומסתכלין עינו בעינא והוו

וּמֵעוֹלָם עַד עוֹלָם אַתָּה אֵל: תָּשֵׁב אֱנוֹשׁ עַד דַּכָּא וַתֹּאמֶר
שׁוּבוּ בְנֵי אָדָם: כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר
וְאַשְׁמוּרָה בַלָּיְלָה: זְרַמְתָּם שֵׁנָה יִהְיוּ בַּבֹּקֶר כֶּחָצִיר יַחֲלֹף:
בַּבֹּקֶר יָצִיץ וְחָלָף לָעֶרֶב יְמוֹלֵל וְיָבֵשׁ: כִּי כָלִינוּ בְאַפֶּךָ
וּבַחֲמָתְךָ נִבְהָלְנוּ: שַׁתָּה עֲוֹנֹתֵינוּ לְנֶגְדֶּךָ עֲלֻמֵנוּ לְמָאוֹר
פָּנֶיךָ: כִּי כָל יָמֵינוּ פָנוּ בְעֶבְרָתֶךָ כִּלִּינוּ שָׁנֵינוּ כְּמוֹ הֶגֶה:
יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה וְאִם בִּגְבוּרֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה
וְרָהְבָם עָמָל וָאָוֶן כִּי גָז חִישׁ וַנָּעֻפָה: מִי יוֹדֵעַ עוֹז אַפֶּךָ
וּכְיִרְאָתְךָ

תחידין לאסתכלה ולמחמי ביקרה דמריהון וכ"כ המו יקרה עלאה דקב"ה בלחודוי ולה מחריה ועל דא כלהו בני נשא דזמינין לקיימא בעלמא הא"ל גלמי רחו עיניך ועל ספרך כלם יכתבו • גלמי רחו עיניך פי' מ"ט בגין דיוקנא לחרהא עלאה הוי בהאי וכ"כ כתיב ומי מור זולתי חלקינו מחן סייר עב הכלול הלה דא בדא קב"ה עכ"ל זהו מעון אתה היית לנו בדור ודור • ואמר בטרם הריים ילדו ותחולל ארץ ותבל הריים החצבת כדכתי' שמעו הריים וגו' ורומז על אבות העליונים ותחולל ארץ ותבל היא ארץ העליונה כלומר הלו הנשמות שהזכיר הם בטרם בלה בחינות הנשמות המתהוות מלד יחוד תפארת ומלכות

וביאור הענין תמצא בפרדס שער מהות והתגלגלות פכ"ב ע"ש:

**תשב** אנוש עד דכא ואמר שובו בני אדם. והכל בשביל שלא ידע ממנו כדאי:

גם ממעתי מצא האר"י ז"ל רמז בתיבת דכא ג' לדברי שארז"ל שמרחיקין לעתו של אדם והם "לירה נהה "כליס נהה "אמה נהה ר"ת דכ"ה וכולם רומזים על טהרת הנשמה אמה נהה היא הנשמה אשר עליה נאמר מסוכבת הקיר שמור וגו' ולירה נהה היא הלב טהור • וכליס נהיס הם כלי מעשה הגומרים שיהיו נהיס במעשיהם:

**כי** אלף שנים בעיניך כיום אתמול כי יעבור. עתה מצד מחיבור הגוף עם הנשמה אשר שם לו הקב"ה חק וגבול לאדם הרשעון לאחר שחטא שיהיה חלף שנים ויום כיום נחשב ליומו של הקב"ה שהרי אמ' לו הקב"ה ביום שלכלך מות תמות • מ"מ נתן לו הקב"ה יום מיומיו כלומר כי כל יום מהימים העליונים כלול מאחיזת חלף ההוא כל ספירה כוללה מי' וחל"ב כלולות זו מזו הרי כל ל' מחה וכן חל"ב כהכלולות זו מזו הרי כל ל' חלף שהוא המספר האחרון והכל אחדות אחד האלף חוזר לאלף • ואמר זרמתם שיהיה כי חלף אדם יחי' חלף שנים מעמים מה הוא • וחל"ב כלכלינו בחמך כי שתה עונותינו כו' • כי כל ימינו כו' עד שנת מעט מחוד שנות חיינו בגוף והוקבע לע' שנה ותפסת מועט תפסת ועניין של ע' שנה הוא מלד כללות הענין מעמד פעם ל' חזעולה ע' וחס ל' שנים הוא בהשערות הניכה שסם סורש הענין • וב"ם חס בגבורת ל' שנה הייינו הניכה שמיל' מתעריין גבור': מי יודע עוז אפך וגו' כלומר חס ע"פ מאכת

וְכִירְאָתְךָ עֶבְרָתֶךָ: לִמְנוֹת יָמֵינוּ כֵּן הוֹדַע. וְנָבִיא לְבַב חָכְמָה:
שׁוּבָה יְיָ עַד מָתָי. וְהִנָּחֵם עַל עֲבָדֶיךָ: שַׂבְּעֵנוּ בַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ.
וְנְרַנְּנָה וְנִשְׂמְחָה בְּכָל יָמֵינוּ: שַׂמְּחֵנוּ כִּימוֹת עִנִּיתָנוּ. שְׁנוֹת
רָאִינוּ רָעָה: יֵרָאֶה אֶל עֲבָדֶיךָ פָּעֳלֶךָ וְהַדְרְךָ עַל בְּנֵיהֶם:
וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ
וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:
יֹשֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן: אֹמַר לַיְיָ מַחְסִי וּמְצוּדָתִי.
אֱלֹהַי אֶבְטַח בּוֹ: כִּי הוּא יַצִּילְךָ מִפַּח יָקוּשׁ. מֶגֶן
הוות

הַחֹדֶשׁ לִימֵי גְּבוּרוֹת מַה הוּא יִהְיֶה לְךָ שֶׁיִּהְיֶה הַכֹּל יְמֵי יִרְאָ׳ וְעִבְרָ׳ וְזֶהוּ מִי רוֹמֵז לְךָ שֶׁיִּהְיֶה כְּנוֹדָע וּמְמֻכָּה נִמְצָא הָעוֹז שֶׁהִיא הַגְּבוּרָה לְמִינָהּ מִתְעָרִין: שׁוּבָה ה׳ עַד מָתַי וְכוּ׳ שַׂבְּעֵנוּ בַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ עַתָּה מִתְפַּלֵּל שֶׁיִּהְיֶה הָעוֹלָם כְּמוֹ שֶׁהָיָה רְאוּי לִהְיוֹת לוֹ לְפִי חֶטְאָם הַחֹדֶשׁ וְכֵן יִהְיֶה לְעָתִיד שֶׁיִּהְיוּ הַנְּשָׁמוֹת וְהַגּוּף בְּיִחוּד עוֹלָמִית כְּלוֹמַר כִּי הַגּוּף יִזְדַּכֵּךְ וְיִהְיֶה כְּתוּמַת אוֹר בַּת לֹא כְּמוֹ שֶׁהִרְכַּבְתִּי בָּזֶה מִקּוֹם לַחֵר׳ וְזֶה נִרְכָּבָה וְנִשְׁמַחְתָּ בְּכָל יָמֵינוּ כִּי לֹא יִהְיֶה מוּת. גַּם מִתְפַּלֵּל עַל הַגְּלוּת שֶׁדּוֹמֶה לְמוּת וְאֹמֵר שֶׁמֵּחָמַת כִּימוֹת עִנִּיתָנוּ שְׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה. יֵרָאֶה אֶל עֲבָדֶיךָ פָּעֳלֶךָ וְהַדְרְךָ עַל בְּנֵיהֶם:

הג״ה

ויהי נעם וכו׳ פ״ל מימים נעימים קס״ו נעם נעי׳ ס״נ ח״ם ג״ן מלכ״י אלהינו עלינו ר״ת ע״כ. ס״ת עטה״ד הם לחתיית מלמעלי יחד. יחזד נפתחי עליון ר״ת ס״נ י״ט יחזד נפתחי ס״ת ע״ב ק״ל. נפתחי עליון ר״ת ע״ב. נפתחי עליון בגל ס״ת סנדלפון. נפתחי תפתחי לחל עליון נעי׳ קס״ו נפתחי עליון בגל שדי יתעלמן ס״ת יהו״ד שדי תפלתי:

וְיִהְיוּ לְמִנְיָן יְחִד הַהֶבְדֵּה עַל יִשְׂרָאֵל גַּם מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ הַכ״ל כּוֹנְנֵהוּ כוֹנֵן ה״ן ה״ו וְהִיְינוּ מַלְכוּת וּת״ת קְצֵר יְחוּד:

יוֹשֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן הוּא נִקְרָא שִׁיר שֶׁל פְּגָעִים כְּדִבְרֵי רַז״ל וְעֵרֶךְ לֵיתֵן טַעַם מַה זֶּה שִׁיר פְּגָע לְסֵלֶק הַפְּגָעִים הַל״ל וּמָצָאתִי כִּי הוּא ע״ד דְּאִיתָא בְּפֶרֶק ר׳ עֲקִיבָא שֶׁמִּצְוַת מִנּוּי מוֹרֶה כָּל מֶלֶךְ מִסֵּר סוֹד לְמִשְׁנֵה כְּדִבְרֵינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם וְאִם מֶלֶךְ הַמֵּת מִסֵּר לוֹ דֶּרֶךְ שֶׁהַקְּטוֹרֶת עוֹלֶה הַמַּפְּקָה וְהִנֵּה בְּשִׁיר זֶה ג״כ סְגֻלּוֹת הַמּוֹנְעִים אֶת הָרָע וְאִסְפַּר גַּם זֶה בִּכְלָל מַה שֶּׁמִּסֵּר מֶלֶךְ הַמֵּת לְעֹצֶר וְזֶה יִתֵּן קְרִיאַת הַסֵּם שֶׁל שִׁיר שֶׁל פְּגָעִים כִּי הַפְּגָעִים עַצְמָם גִּילּוּי הַסּוֹד מִזֶּה הַשִּׁיר וּמִסְּרוֹ לְאוֹתוֹ לְמִרְצֵ״ה וְהָעִנְיָן הוּא בְּרָעוֹת ה׳ דְּרָכִי לְחַיֵּב גַּם לְחַיְבֵנוּ יִפְלֵיס לְאוֹתוֹ מֶלֶךְ רַע עוֹנֶה לְמִן בְּעֵל בְּרִתּוֹ ע״כ יֵשׁ מְיַחֲמִת לְשִׁיר זֶה סְגֻלּוֹת שֶׁל פְּגָעִים לְהַזְהִירוֹ בְּשִׁכְחָת:

הַוּוֹת׃ בְּאֶבְרָתוֹ יָסֵךְ לָךְ וְתַחַת כְּנָפָיו תֶּחְסֶה צִנָּה וְסֹחֵרָה
אֲמִתּוֹ׃ לֹא תִירָא מִפַּחַד לָיְלָה מֵחֵץ יָעוּף יוֹמָם׃ מֵדֶבֶר בָּאֹפֶל
יְהַלֵּךְ מְקֶטֶב יָשׁוּד צָהֳרָיִם׃ יִפֹּל מִצִּדְּךָ אֶלֶף וּרְבָבָה מִימִינֶךָ
אֵלֶיךָ לֹא יִגָּשׁ׃ רַק בְּעֵינֶיךָ תַבִּיט וְשִׁלֻּמַת רְשָׁעִים תִּרְאֶה׃
כִּי אַתָּה יְיָ מַחְסִי עֶלְיוֹן שַׂמְתָּ מְעוֹנֶךָ׃ לֹא תְאֻנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה
ונגע

יֹשֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן׃ הִנֵּה הַסְּפִירוֹת בְּמָקוֹם בְּרוֹס מַעֲלוֹתָם הֵם נִסְתָּרִים׃ לְמַטָּה
הִתְפַּשְּׁטוּתָם עַד כָּל שַׁדַּי שֶׁהוּא מְטַטְרוֹ״ן עוֹלָם הִיצִירָה שֶׁמֵּהוּ כִּסֵּא רַבּוֹ כִּי כֵן
מְטַטְרוֹ״ן עוֹלָה עַל״י׃ אֲבָל הוּא עַל כָּל שַׁדַּי׃ וְנוֹדַע כִּי בּוֹ זִיווּגָא דְיוֹמָא לְחוּל כְּמִבְּאוֹר
בְּרוּכָה בְּפֵרוּשׁ בְּסֵעַר יְחִי״ע וְשָׁם יִתְלוֹנֵן עוֹשֶׂה לֵיהּ הִתְפָּאֲרוּת בְּמַלְכוּת׃ אוֹמֵר לָהּ
מַחְסִי וּמְצוּדָתִי אֱלֹהַי אֶבְטַח בּוֹ׃ לְמַר אִתֵּי לְמַטָּה׃ וְכֵן לְמַ״כ כִּי הוּא יַצִּילְךָ מִפַּח יָקוּשׁ
מִדֶּבֶר הַוּוֹת׃ הוּא כְּפוֹל׃ כִּי מִדֶּבֶר נֶגֶד ג׳ מִינֵי קְלִיפוֹת׃ דְּהַיְינוּ דְּמוּרַת סַמְאֵל וְנַחְתֵּיהּ
וּמוֹקְדָא דְסַיְיעֵי לִילִי׳ וְכוֹתְבָתֵי׳ עוֹד הַתְּרֵיךְ דְּרֵבָה בְּמִזְמוֹר הַזֶּה כְּנֶגְדָּהּ כִּי מִדֶּבֶר מְשַׁבֵּשׁ
עֲנָיְנֵיהֶם׃ פַּח יָקוּשׁ׃ דֶּבֶר הַוּוֹת׃ פַּחַד לַיְלָה׃ חֵץ יָעוּף׃ דֶּבֶר בָּאֹפֶל׃ קֶטֶב יָשׁוּד
צָהֳרָיִם׃ וּכְבָר כָּתַבְתִּי כִּי זֶה לְעוּמַת זֶה׃ וְלָזֶה הֵם שִׁבְעָה קְלִפּוֹת עַל סִטְרָא דְּחֹרֶב
מִינָן׃ מִפַּחַד לַיְלָה מֵחֵץ יָעוּף יוֹמָם הֵם
קְלִיפוֹת הַמְכוּוָנוֹת׃ נֶגֶד הַמַּדּוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת
הַנִּקְרָאוֹת יוֹם וְלַיְלָה דְּהַיְינוּ תִּפְאֶרֶת
וּמַלְכוּת׃ מִדֶּבֶר בָּאֹפֶל יְהַלֵּךְ׃ הַקְלִיפָה
הַמְכוּוֶנֶת נֶגֶד הַחֶסֶד בָּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים
וְהַקְלִיפָה׃ דֶּבֶר וְשׁוֹפֵל מִקֶּטֶב יָשׁוּד צָהֳרָיִם
קְלִיפָה נֶגֶד מִדַּת הַגְּבוּרָה מִדַּת יִצְחָק שֶׁהוּא
צָהֳרַיִם כִּי הַצָּהֳרַיִם תִּיקוּן תְּפִלַּת שַׁחֲרִית
וְיִצְחָק לַצָּהֳרַיִם וְיַעֲקֹב עַרְבִית׃ וּפַח יָקוּשׁ וְדֶבֶר הַוּוֹת׃ יִהְיוּ קְלִיפוֹת נֶגֶד נֶפַח וְהוֹד שֶׁהֵם
רוֹס וְתַחַת כְּמִבְּאוֹר בְּפֵרוּשׁ׃ ע״כ רְמִז עֲלֵיהֶם בְּחִבּוּרִי יַסֵּךְ לָךְ כָּל סֹכֵךְ הוּא מִסֹּךְ
מַלְמְעֵלָה זֶהוּ וְגוּ רַכֵּס׃ וְתַ״ת בְּכַפָּיו תִּשָּׂאֶךָ׃ נֶגֶד הַתַּחַת׃ לְמַ״כ לְמַר לָךְ תִּירָא מִפַּחַד
לַיְלָה מֵחֵץ יָעוּף יוֹמָם כְּדִפְרִישִׁי׃ וְעַל מִדֶּבֶר בָּאֹפֶל יְהַלֵּךְ מְקֶטֶב יָשׁוּד צָהֳרָיִם קְלִיפוֹת
נֶגֶד חֶסֶד גְּבוּרָה שֶׁהֵם יְמִין וְשְׂמֹאל לְמַר יָשׁוּב מִלָּךְ חֶלֶף וְרִבָּבָה מִימִינְךָ אֵלֶיךָ לֹא יִגַּשׁ
גַּם מְרוּמָז בְּכֵהָן הַמְּפֹרָשׁ מִכָּל ד׳ רוּחוֹת דְּהַיְינוּ יְמִין וְשְׂמֹאל פָּנִים וְאָחוֹר׃ עַל יְמִין וְשְׂמֹאל
יָשׁוּב מִלָּךְ חֶלֶף וְרִבָּבָה מִימִינְךָ אֵלֶיךָ לֹא יִגַּשׁ׃ וְעַל פָּנִים לְמַר רַק בְּעֵינֶיךָ תַבִּיט וְשִׁלֻּמַת
רְשָׁעִים תִּרְאֶה׃ יִרְאוּ עֵינֶיךָ וְהֵם יִהְיוּ כְלִי׃ וְעַל הָאָחוֹר דְּהַיְינוּ סִנְגְּלָא מִמַּךְ לְמַר
כִּי ה׳ מַחְסִי׃

לֹא תְאֻנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה וְנֶגַע לֹא יִקְרַב בְּאָהֳלֶיךָ פִּירְשְׁתִּי ג״כ שֶׁם הָרָעָה הוּא
לֵילִית הַמִּתְעַבֶּרֶת בְּהַמּוֹת וְנֶגַע הוּא הַמַּהֲמִם בְּנֶגַע וְלְמַר אֵלֶיךָ לֹא תְאֻנֶּה וּ

הָרָעָה

ז״ל נִכְתַּב חַיִּים חַיִּים שֶׁהֵם חַיִּינוּ חַיִּים הֵם הַחִזּוּקִים שֶׁבְּנִשְׁמַת בְּנֵי״שׂ בֵּין הַחִזּוּקוֹת וְהַחִזּוּקִין שֶׁהֵלִי כְּדֵמֶה הַרְשָׁעִים בְּחַיֵּיהֶם וְאֵלּוּ שֶׁהֵם שֶׁמֵּתִים נִלְחָם בְּהֶם׃ וְהַחִזּוּקִין הָעוֹלִים בְּכָל זְמַן וְזְמַן מִכָּל מִינֵי וְסוּגֵי מִין מִקְרֵי הַחֹלֶה בְּלֵילוֹת וְהַחִזּוּקִין שֶׁמַּלְמַּעְלָה וְנוֹחֲלִין שֶׁהֵלִילִי מִן בְּעֵנֶת הַחִזּוּקִין שֶׁבְּנֵי״שׂ וְכֵן הַחִזּוּקוֹת הַרְשָׁעִים לְחַיֵּי מֵתִים׃ וְהַחִזּוּקִין הַטּוֹבִים וְנִכְנָעִים הַחִזּוּקִים עִם הַכְּנִיעִים בְּחַיֵּי מֵתִים וְכֵן שֶׁמֵּתִים כָּל זֶה נִכְתַּב הֵיטֵב בְּסֵפֶר הַזֹּהַר עַכ״ל׃

וְנֶגַע לֹא יִקְרַב בְּאָהֳלֶךָ: כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָךְ לִשְׁמָרְךָ בְּכָל־
דְּרָכֶיךָ: עַל כַּפַּיִם יִשָּׂאוּנְךָ פֶּן תִּגּוֹף בָּאֶבֶן רַגְלֶךָ: עַל שַׁחַל
וָפֶתֶן תִּדְרֹךְ תִּרְמֹס כְּפִיר וְתַנִּין: כִּי בִי חָשַׁק וַאֲפַלְּטֵהוּ
אֲשַׂגְּבֵהוּ כִּי יָדַע שְׁמִי: יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֵהוּ עִמּוֹ אָנֹכִי בְצָרָה
אֲחַלְּצֵהוּ וַאֲכַבְּדֵהוּ: אֹרֶךְ יָמִים אַשְׂבִּיעֵהוּ וְאַרְאֵהוּ בִּישׁוּעָתִי:
הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ הַלְלוּ עַבְדֵי יְיָ: שֶׁעוֹמְדִים בְּבֵית
יְיָ בְּחַצְרוֹת בֵּית אֱלֹהֵינוּ: הַלְלוּיָהּ כִּי טוֹב יְיָ זַמְּרוּ
לִשְׁמוֹ

הרעה. והנגע לא יקרב לאהלך ר"ת כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך סגי תהי הסדה שתתה יגיע בה סדם לדוש מחלקת שים יודע ליד רק מלכי הקדם יסמרך ותז יהיה הסדה מריח הסדה לאחר ברכו ה' סוד חק"ל תפותין. על כפ"ים ישאונך הייטו קיסור בחסד ובגבורה ותז לה תגוף באבן רגליך רק על שחל ופתן תדריך רגליך כי רגליך לטוב ירוצו להייטו הספעת נפת והוד סדם ענפי הכפים יספיעו לטוב סהוח יסוד ותז טו"ב הארז תאכל:

כי בי חשק כ"י ב"י עול"ם ר"ת רומז לסס של מ"ב סהוח בג' אחז כגון ע' וזהו חשק סוד נקודות סס ידו"ד חו"ס סג"ס קמ"ן סוד החסד. סג"ס סוד הגבורה. חו"ס סוד התפארת עמ"ס אנ"כ יבצ"רה סוד סביב בגלו אה"לצה"ו מלך הכיוכה אכבדה"ו מלך החכמ' הנקראת

הצ"ה
כי בי חשק ואפלטהו מוח יגיע סס כי"ט והוח בני' תהיה יקראני ואיענהו עמוד ר"ת אנכי בצרה ואכבדהו ר"ת עם כ"ו ואחלצהו ואכבדהו בני' קס"ל תפתחי עוד תפתחי כי בי חס"ק ר"ת כתר מכתה כיוכה והוח סיד עסוק ניהיה ידו"ד לחלק והי"ה ידו"ד לחנן ויחוק ויהיה ידו"ד לחל ושתו לחד בכתר הרי נ' לחשוקות וכל השתר של עשר פלגו' בחזק"ת:

כבו"ד אור"ך ימים מלך הכתר אשביע"הו למע' לל סוד הסבעה. וארא"הו בישועתי ישועה מלך ימין חסד הנקרא בחסד עליון לריך תנפין:

**הללויה** הללו את שם ה' ז"ל תולעת יעקב הללויה הנה המל' הזה כולל סס ובנתו וכת' ותמ' הללו את סס ה' הוא הסס הגדול ובנדי ה' היוצעים סולו הס לאחר יהללוהו והס העומדים בבית כל"ת בבל ביתי וג' ובחצרות בבית אלהינו כל"ת לאחרי תאחר ותקרב וגו' ויסרא"ל ביוס בבת דומין למלאכי השרת קדושים הין עסקיהם כ"ת ה"ל ובבת ליוצרם כי הלל בחר בהם להבחילם יוס זה סהוח סגולתו של מקום הגנוז בבית גנזיו וז"ס כי יעקב בחר לו יה וגו' (יסוד מלכות בנקראים בבת יסוד י' סהיסוד הוח מבך ו' דהיינו קוי"ו וזהו מלכות ה' אחרונה בבבוך) ובמסכת בילה פי"ט לדעת כי חני ה' מקדבבם ה"ל הקב"ה למבה מתנה טובה יש לי בבית גנזי ובבת שמה ותני מבקש ליתנה ליסרא"ל לך והודיעם וכבי חיתת בפ"ק דבבת ובודאי הבבת מתנה טובה היא סהוח מעין הע"הב וגנזו הוח בבית גנזיו העליונים ותין לבוס חומה ובבון

לִשְׁמוֹ כִּי נָעִים: כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ: כִּי אֲנִי
יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל יְיָ וַאֲדֹנֵינוּ מִכָּל אֱלֹהִים: כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ יְיָ
עָשָׂה בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ בַּיַּמִּים וְכָל תְּהֹמוֹת: מַעֲלֶה נְשִׂאִים
מִקְצֵה הָאָרֶץ בְּרָקִים לַמָּטָר עָשָׂה מוֹצֵא רוּחַ מֵאוֹצְרוֹתָיו:
שֶׁהִכָּה בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם מֵאָדָם עַד בְּהֵמָה: שָׁלַח אֹתוֹת
וּמוֹפְתִים בְּתוֹכֵכִי מִצְרַיִם בְּפַרְעֹה וּבְכָל עֲבָדָיו: שֶׁהִכָּה גּוֹיִם
רַבִּים

חלק זו תלת ביני ובין בני ישראל: (יסוד הוד נצ' תפארת ובין מלכות שנקרא כנסת ישראל): ומעשה זה לומר שהבחירה הזה בשבט ועוד לפי שמזכיר בו ענין מעשה ברחצית פרעה והכסיס והכפלות שעשה הקב"ה במצרים שזה עדות על היודע העולם ג"כ והשבת מורה על כל זה והוריעו השבעה עממים והכחילו את הרעם לעשו שגולתו בי זה מורה על ההשגחה והיכלות ושמירת השבת (יסוד) הוא קיום הארץ (מלכות) כדאמרינן פ' כל כתבי אמר אמר לפניו רבונו של עולם בשביל שחללו בה את השבת כי חלול השבת גורם הרבן יושלים של מעלה ומתוך כך חרבה ירושלים של מטה (כי גם את זה לעומת זה עשה אלהים) ועוד יש בשבת זה בעתון לעתיד הוא שאמר ה' שמך לעולם וגו' כי השם והזכר שקוה מחז בכל כפלולתיו אשר שם במצרים והוציא עם סגולתו מתוכ מתוך השם והזכר יקוה לעולם העתיד זה"ק כי ידין ה' עמו ועל עבדיו יתנחם כמחז והטעם כי עצמי הגויש והנ"ל ישראל לוקים כן חלק הקדוש ברוך הוא שיעשה בכל עמו"ם השם כלה עכ"ל ודעתי כי זה המזמור כתיישב על שם יהוד ורוממתו והתעלותו למעלה גב' רחשומות ואז נכלל בשם י"ה כי מלכנו משם י"ה יתמלך כולו כי יו"ד הא' עולה כ' וכולו כ' והנה השם הגדול הוא שבת הגדול כי שם יהו"ל גבוה עשרה וריבוי ל' שהוא רחשות שיהיה דהיינו ברוחבו הוא ד' אותיות ובגבהו במילואו יוד הא ואו הא הוא עשרה אותיות והוא רחשות על שבת ושבת שהוא עב"ם שם הקדוש ישראל. ע"כ בתחיל הלוויה כי יש ג' רחשומות להזכיר ד"פ לפון הלל הלוויה הללו. כי הללו עבדי כו' הלוויה כי טוב כו' נגד ד' אותיות השם. על כן חומרים זה המזמור בשבת. כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו כי יעקב שהוא תפארת בסוד הדעת שהוא ישראל עולם המחשבה גב' רחשומות שם י"ה. שם הוא לסגולתו שהוא מעלה הרמיח. כנודע סוד הילולות סגולתא סגול"ל והוא ג' רחשומות כתר הכחמה וביכה הדיינו כתר למעלה מחכמה וביכה הוא כלמות סגולתא. מש"כ מסך גבורה תפארת וכן כלח הוד יסוד הם כלמות סגול וזהו שמ' כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו מש"כ מספר מגדלות שם יהו"ד כי גדול ידו"ד וכו' לכל האותות והמופתים אשר שלחם למשה במצרים לחרי הודיע לו שם יהוד' שהכה גויש רבים והרג מלכים עזומים גויש רבים למטה ומלכים עזומים הם מזוחיהם למעלה והם הסרים של מעלה זהו שאחר לסיחון לעוג לכל ממלכות וק' סיחון ועוג כל ממלכות הנ"ל חלק רומז להסרים

דַּבִּים׃ וְהָרַג מְלָכִים עֲצוּמִים׃ לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי׃ וּלְעוֹג
מֶלֶךְ הַבָּשָׁן׃ וּלְכֹל מַמְלְכוֹת כְּנָעַן׃ וְנָתַן אַרְצָם נַחֲלָה׃ נַחֲלָה
לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ׃ יְיָ שִׁמְךָ לְעוֹלָם׃ יְיָ זִכְרְךָ לְדֹר וָדֹר׃ כִּי יָדִין
יְיָ עַמּוֹ׃ וְעַל עֲבָדָיו יִתְנֶחָם׃ עֲצַבֵּי הַגּוֹיִם כֶּסֶף וְזָהָב׃ מַעֲשֵׂה
יְדֵי אָדָם׃ פֶּה לָהֶם וְלֹא יְדַבֵּרוּ׃ עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ׃ אָזְנַיִם
לָהֶם וְלֹא יַאֲזִינוּ׃ אַף אֵין יֶשׁ־רוּחַ בְּפִיהֶם׃ כְּמוֹהֶם יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם׃
כֹּל אֲשֶׁר בֹּטֵחַ בָּהֶם׃ בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּרְכוּ אֶת יְיָ׃ בֵּית אַהֲרֹן
בָּרְכוּ אֶת יְיָ׃ בֵּית הַלֵּוִי בָּרְכוּ אֶת יְיָ׃ יִרְאֵי יְיָ בָּרְכוּ אֶת יְיָ׃
בָּרוּךְ יְיָ מִצִּיּוֹן שׁוֹכֵן יְרוּשָׁלָיִם הַלְלוּיָהּ׃

הוֹדוּ לַיְיָ כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
הוֹדוּ לֵאלֹהֵי הָאֱלֹהִים׃ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
הוֹדוּ לַאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים׃ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃

לעושה

של מעלה המיוחסים ושייכים להם׳ ידוד שמך לעולם׳ ידוד זכרך לדור ודור ירצה
אף כשלא נקרא כמו שנכתב כי זה שמי לעלם כתיב העלימהו׳ וזכרי אדני׳ מ״מ בזכר
אדני׳ נרמז גם כן ידוד הוא ותמורתו קודש כי ידוד ותמורתו שהוא כוזו עולים ביחד
מכין אדני כי ידין ה׳ עמו כי חלק ידוד עמו יעקב חבל נחלתו ואנחנו הדבקים בידוד׳
משא״כ עצבי העכו״ם כו׳ וכחותם של מעלה שאין להם שליטה מצד עצמם׳ וחשיב ד׳
דברים פה להם כו׳ עינים להם כו׳ אזנים כו׳ אף כו׳ הם ד׳ דברי׳ ראי״ה שמיע״ה
רי״ח דבו״ר וברעיא מהימנא פ׳ פנחס אמר שארבע אלו נגד ד׳ אותיות ידוד ואנחנו
דבקים בידוד אלהינו ואמרו בזוהר מוחא אית ליה ד׳ חיון דאינון כרסייא דרחמי ומאי
ניהו ראיי״ה שמיע״ה רי״חא די״בור ראי״ה ארי״ה׳ שמיע׳ שור׳ ריחא נשרא׳ וד׳ אנפין
וד׳ כנפים לכל חד׳ דבור אדם איהו אחיד עלא ותתא עכ״ל אבל שרי העכו״ם אין להם
אחיזה שם פה להם ולא ידברו כו׳ רק מה שנשפע להם מסוד אחורייים׳ ונגד מעלת
ישראל הדביקים בד׳ אותיות ידו״ד מזכיר ד׳ מדריגות בכלל ובפרט׳ בכלל הואמ״ש בית
ישראל ברכו את ידו״ד ובית ישראל כולל סוד בני בכורי ישראל עלו במחשבה אח״כ מזכיר
מדריגות בד׳ רגלי מרכבה שבאצילות שהם חסד גבורה תפארת מלכות ובכולם אמ׳
ברכו את ידו״ד בית אהרן חסד בית הלוי גבורה׳ יראי ה׳ הם בחירי ישראל שהוא
תפארת׳ ברוך ה׳ מציון שוכן ירושלים הואמלכות בית דוד׳ הללויה׃

הודו לה׳ כי טוב כי לעולם חסדו׳ ז״ל תולעת יעקב יש בו ששה ועשרים
פסוקים של הודאה לשם הגדול העולה ולזה נקרא הלל הגדול בדברי רז״ל

| שער | שחרית | השמים |
|---|---|---|
| לְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת גְּדוֹלוֹת לְבַדּוֹ׃ | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ | |
| לְעֹשֵׂה הַשָּׁמַיִם בִּתְבוּנָה׃ | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ | |
| לְרוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם׃ | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ | |
| לְעֹשֵׂה אוֹרִים גְּדוֹלִים׃ | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ | |
| אֶת הַשֶּׁמֶשׁ לְמֶמְשֶׁלֶת בַּיּוֹם׃ | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ | |
| אֶת הַיָּרֵחַ וְכוֹכָבִים לְמֶמְשְׁלוֹת בַּלָּיְלָה׃ | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ | |
| לְמַכֵּה מִצְרַיִם בִּבְכוֹרֵיהֶם׃ | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ | |
| וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם׃ | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ | |
| בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה׃ | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ | |
| לְגוֹזֵר יַם סוּף לִגְזָרִים׃ | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ | |
| וְהֶעֱבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ׃ | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ | |
| וְנִעֵר פַּרְעֹה וְחֵילוֹ בְּיַם סוּף׃ | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ | |
| לְמוֹלִיךְ עַמּוֹ בַּמִּדְבָּר׃ | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ | |
| לְמַכֵּה מְלָכִים גְּדוֹלִים׃ | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ | |
| וַיַּהֲרוֹג מְלָכִים אַדִּירִים׃ | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ | |
| לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי׃ | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ | |

ולעוג

כי גדול ה׳ ומהולל מאד והנה הוא רמז לשבת העליון ולפיכך אומרים אותו בשבת והזכיר בשבת הזה חידוש העולם ויציאת מצרים שהוא עדות על חידוש העולם והשבת מורה על הכל כמו שזכרנו ואח״כ מזכיר ירושת הארץ כמו שכתבנו למעלה אחר כך אומר שבשפלנו זכר לנו אולי הוא רמז על הגאולה השנית ומה שאמר ויפרקנו מצרינו יהיה רומז על הגאולה עתיד׳ ועל הזמן ההוא אמר נותן לחם לכל בשר והוא הדעת את ה׳ הוא שכתוב כי אז אהפוך אל עמים שפה ברור׳ לקרוא כולם בשם ה׳ ולעבדו שכם א׳ ומ״ש אח״כ הודו לאל השמים הוא רמז לעולם הבא שאחר התחי׳ שאז יתעלה הכל אל נרתקו ונשגב ה׳ לבדו והוא העולם שכלו שבת ומנוחה לחי העולמים והוא שאמר הודו לאל השמים ר״ל לאל הרוממות והעלוי ולפי שהשבת רמוז לעולם ההוא לפיכך אומרים השבת הזה בשבת עכ״ל׳ וז״ל קונטרס האר״י ז״ל ויש בו כ״ו פסוקים כנגד שם ההוי״ה ויכוין בהם מהודו עד ויוציא ישראל ביוד של שם הוי״ה ומפסוק ויוציא ישראל עד למוליך באות ה׳ של השם ומפסוק למוליך עד נחלה לישראל באות ו׳ של השם ומפסוק נחלה עד הודו לאל השמים

ה׳

| שער | שחרית | השמים | מוסף |
|---|---|---|---|
| וְלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן׃ | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ | | |
| וְנָתַן אַרְצָם לְנַחֲלָה׃ | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ | | |
| נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ׃ | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ | | |
| שֶׁבִּשְׁפָלֵנוּ זָכַר לָנוּ׃ | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ | | |
| וַיִּפְרְקֵנוּ מִצָּרֵינוּ׃ | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ | | |
| נֹתֵן לֶחֶם לְכָל־בָּשָׂר׃ | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ | | |
| הוֹדוּ לְאֵל הַשָּׁמָיִם׃ | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ | | |

רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיְיָ לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה׃

ס׳ מחזורים שבשם עכ״ל וז״ל מהרמ״ק הוא המחזור נקרא הלל הגדול וסולו טמון מלוי פסוקיו הם כ״ו כנגד שם ידוי בן״ב בגמטריא מותמין בחסד והיינו סוד שם ידוי״ד שבכתר העליון המתחסד עם הכל המלבין כל הספירות והם מקורות ותיקונים כנגד כל השם לכך הם ג״ו פסוקים כ״ו תיקונים שבשם הנזכרה כו׳ עכ״ל והתריך בביאור כו׳ תיקונים בכ״ו פסוקים הלה׳ כל פסוק מסיים בתיבת חסד ועולה במנין הי״ה הוי״ה ויה״י׃

מצאתי כתוב בדברי המקובלים וז״ל וזה הלל הגדול של מלאכי השרת והאומרו בכל יום מטהרה מובטח לו שהוא בן העולם הבא׃

תבענא שפתי תהלה להודות לשם קדשך ואמצא חן ושכל טוב לפניך שבח ותורה עמוסי לך כנפים לך משבחין ומודין בקול רנה וישועה ושירה׃

| | | | |
|---|---|---|---|
| אַדְרִיאֵל | תומר הודו ליי׳ כי טוב | כל״ח׃ | |
| בָּרְכִיאֵל | תומר הודו לאלהי האלהים | כל״ח׃ | |
| גַּאוּאֵל | תומר הודו לאדוני האדונים | כל״ח׃ | |
| דּוֹרְשִׁיאֵל | תומר לעשה נפלאות גדולות לבדו | כל״ח׃ | |
| הַדְרִיאֵל | תומר לעשה השמים בתבונה | כל״ח׃ | |
| וָעַזְרִיאֵל | תומר לרוקע הארץ על המים | כל״ח׃ | |
| זוֹכְרִיאֵל | תומר לעשה מאורים גדולים | כל״ח׃ | |
| חֲנִיאֵל | תומר את השמש לממשלת ביום | כל״ח׃ | |
| טַהֲרִיאֵל | תומר את הירח וכוכבי לממשלות בלילה | כל״ח׃ | |
| יְדִידְיאֵל | תומר לנוכה מצרים בבכוריהם | כל״ח׃ | |
| כְּרוּבִיאֵל | תומר ויוצא ישראל מתוכם | כל״ח׃ | |
| לָהֲטִיאֵל | תומר ביד חזקה ובזרוע נטויה | כל״ח׃ | |
| מַלְכִיאֵל | תומר לגוזר ים סוף לגזרים | כל״ח׃ | |
| נוּרִיאֵל | תומר והעביר מרעמסס בים סוף | כל״ח׃ | |
| שַׁרְפִיאֵל | תומר נחלתו עוד כתבכר | כל״ח׃ | |
| עַשָּׂאֵל | תומר לנוכה מלכים גדולים | כל״ח׃ | |
| פְּדָהְאֵל | תומר והעבירו מלכים מדיינים | כל״ח׃ | |
| צַדְקִיאֵל | תומר לנוכה מלך האמורי | כל״ח׃ | |
| צְוִיאֵל | תומר ועוג מלך הבשן | כל״ח׃ | |
| קְדוֹשִׁיאֵל | תומר וכתן ארצם לנחלה | כל״ח׃ | |
| רְמוּאֵל | תומר נחלה לישראל עבדו | כל״ח׃ | |
| שַׁחְמִיאֵל | תומר שבשפלנו זכר לנו | כל״ח׃ | |
| רוֹמְמִיאֵל | תומר והפרקנו מצרינו | כל״ח׃ | |
| שׁוֹמְרִיאֵל | תומר ויפרקנו מצרינו | כל״ח׃ | |
| שַׁלְהִיאֵל | תומר נותן לחם לכל בשר | כל״ח׃ | |
| תּוֹמְכִיאֵל | תומר נותן לחם לכל בשר | כל״ח׃ | |
| תַּקִּיפִיאֵל | תומר הודו לאל השמים כי לעולם חסדו | | |

הנני נקיים מה׳ ליחדם כחוה עלאה

וכשעה שהן מפארין פכסין פניהם לכל יראו עוזו וכנגדם מיכאל שר הגדול הממונה
על השרפים גבולים של מליצי על ישראל · וגבר״אל הממונה על שרי אומות
העולם · וחסדי״אל הממונה על שרי חסד · וענא״ל הממונה על הנחלים ועדמו״ניאל
הממונה על יצירת הולד · ופתחי״אל הממונה על פתחי החמים · ואכרכפ״אל הממונה
על מעשי בני אדם · וסורי״אל שיורע תעלומות לב ומחשבות ארם · וצפצפי״אל שישוב
החת כמא הכבוד ונותן שיחה בפי המלאכים המשרתים כנגר לפא הכבוד שנאמר שרפים
עומדים ממעל לו · וכל אלו המלאכים הקרושים וישמרו אותי מכל רע בצאתי ובבואי
בעיר ובעיר ובחוץ ובשכבי ובקומי כין אם אשב או אעמוד או אלך ואשעין יהיו מעשי
מסוקקים לפני אלהי הצבאות ויפתחו לי לבי לראות צוריונו ויתנו אותי להתן לחסר ולרחמי
בעיני אלהי צבאות · ובעיני כל רואי בשם · ואעגב חנני ה׳ כמיני ה׳ הצדיק
זנח כצאצאיו בעיני ה׳ הצריק חנניה
חסדיאל יופיאל תנו לי חן וחסר בעיני כל רואי · אמן אמן סלה סלה סלה
אל מלך נאמן · סומך לכל הנופלים · נותן לעלף כח · עד כאן מלפתי ·

דודו לי בכנור · ביבל עשור זמרו לו · שירו לו שיר חדש ·
היטיבו נגן בתרועה · כי ישר דבר יי · וכל מעשהו
באמונה · אהב צדקה ומשפט · חסד יי מלא הארץ ·
בדבר יי שמים נעשו · וברוח פיו כל צבאם · כנס כנד מי
הים · נתן באוצרות תהומות · יראו מיי כל הארץ · ממנו
יגורו כל ישבי חבל · כי הוא אמר ויהי · הוא צוה ויעמד ·
יי הפיר עצת גוים · הגיא מחשבות עמים · עצת יי לעולם
תעמוד · מחשבות לבו לדר ודר · אשרי הגוי אשר יי אלהיו ·
העם בחר לנחלה לו · משכים הביט יי · ראה את כל בני
האדם ·

דודו לה׳ בכנור בנבל עשור זמרו לו כמ״ר הוא ע״ן כ״ר דסירינו תסתרת
וכב״ל עמו״ל היא המלכות · והיא סוד עליית המלכות להת״ת כמתחיל
לומר בפרט ביום השבת וזהו שירו לו שיר חדש · הענינו נגן בתרועה היא תרועת מקר
ויסר דבר ה׳ וכל מעשהו בהמונה היא המלכות הנקראת המונה לו כל מעגי יד״ה הנבואה
בם · לומר למלכה ומשבע וזהו כמ״ש למלכה היא המלכות עם מעשה שהוא תפארת
ומסדה׳ תלוה הארץ העליונה · בדבר ה׳ שמים נעשו כו׳ מדבר מתורה שבכתב ומדברי
סופרים ס״ת וכבר אמרו בזוהר ברעיא מהימנא שבעשה התורה שבכתב נברחיש״ס שמים חדשים ומעשה
תורה שבע״פ ארץ חדשה ועל זה כתיב כי כאשר השמים חדשים והארץ חדשה אשר אני
עושה עומדים לפני וגו׳ · עשיתי לה כתיב הלא עוסה לעבדיך תדיר מחיטון חכוסי ורזין
דאוריית׳ כו׳ וע״ז יאמר בדבר ה׳ שמים נעשו שהוא תורה שבכתב שמים נעשו · וברוח פיו כל צבאם הוא תורה

דָּאָדָם: מִמְּכוֹן שִׁבְתּוֹ הִשְׁגִּיחַ׃ אֶל כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ: הַיּוֹצֵר
יַחַד לִבָּם׃ הַמֵּבִין אֶל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם: אֵין הַמֶּלֶךְ נוֹשָׁע בְּרֹב־
חָיִל׃ גִּבּוֹר לֹא יִנָּצֵל בְּרֹב כֹּחַ: שֶׁקֶר הַסּוּס לִתְשׁוּעָה׃ וּבְרֹב
חֵילוֹ לֹא יְמַלֵּט: הִנֵּה עֵין יְיָ אֶל יְרֵאָיו׃ לַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ:
לְהַצִּיל מִמָּוֶת נַפְשָׁם׃ וּלְחַיּוֹתָם בָּרָעָב: נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה לַיְיָ׃
עֶזְרֵנוּ וּמָגִנֵּנוּ הוּא: כִּי בוֹ יִשְׂמַח לִבֵּנוּ׃ כִּי בְשֵׁם קָדְשׁוֹ בָּטָחְנוּ:
יְהִי חַסְדְּךָ יְיָ עָלֵינוּ׃ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ:

שפע״פ כל נפש היה הארץ וכל נפחי׳ הנכללת בנפש השמים׃ וכן כפשרת הקד״ה העולם
היה מביט בתורה ופרח לת העולם כדאיתא בדרפא וע״ז ג״כ אמר בדבר ה׳ שמים נעשו׃
וקושב פריית השמים וכל נפחם׃ וגם היה והכל ברח בפשיל ע״י שקבלו את התורה׃
ויירחו מה׳ כל הארץ׃ כי הוא אמר ויהי כי הוא אדון הכל ופורח הכל ואמרי עלתו ית׳
הכל הולך ומתח׳ שהוא פרח הכל ע״כ משגיח בכל ומדין כל המעשי׳ ועין ה׳ על יראיו הוא׃

מזמור שיר ליום השבת תמצא ביאורו לקמן בפרר קבלת שבת כי כן צוה הרב המחבר ז׳

מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת: טוֹב לְהוֹדוֹת לַיְיָ׃ וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ
עֶלְיוֹן: לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת: עֲלֵי
עָשׂוֹר וַעֲלֵי נָבֶל׃ עֲלֵי הִגָּיוֹן בְּכִנּוֹר: כִּי שִׂמַּחְתַּנִי יְיָ בְּפָעֳלֶךָ׃
בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן: מַה גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ׃ מְאֹד עָמְקוּ
מַחְשְׁבֹתֶיךָ: אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדָע׃ וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת:
בִּפְרֹחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיָּצִיצוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן׃ לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי
עַד׃ וְאַתָּה מָרוֹם לְעוֹלָם יְיָ: כִּי הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ יְיָ כִּי הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ
יֹאבֵדוּ׃ יִתְפָּרְדוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן: וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי׃ בַּלֹּתִי
בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן: וַתַּבֵּט עֵינִי בְּשׁוּרָי׃ בַּקָּמִים עָלַי מְרֵעִים תִּשְׁמַעְנָה
אָזְנָי: צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח׃ כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה: שְׁתוּלִים
בְּבֵית יְיָ׃ בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יַפְרִיחוּ: עוֹד יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה׃
דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ: לְהַגִּיד כִּי יָשָׁר יְיָ׃ צוּרִי וְלֹא עַוְלָתָה בּוֹ:

יי מָלַךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ יי עֹז הִתְאַזָּר אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל
תִּמּוֹט: נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז מֵעוֹלָם אָתָּה: נָשְׂאוּ נְהָרוֹת
יי נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיָם: מִקּוֹלוֹת מַיִם
רַבִּים אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי יָם אַדִּיר בַּמָּרוֹם יי: עֵדֹתֶיךָ נֶאֶמְנוּ
מְאֹד לְבֵיתְךָ נַאֲוָה־קֹדֶשׁ יי לְאֹרֶךְ יָמִים:

הג"ה

לאיתא בגמרא לאיזה לילה כו' יומתן מריבה שבה בגבל תמיד מה' לאתן ויכון ויתיכם ויתי בכיכה על ההלחה כתיב אבל בת"ל לא כתיב ללאחרי ליה מקלוני ומתכבד בני כבשתא לאחרי ליה דלאחרי להן כלאחרי ל' והוסיב בן עזי לבניה קדיתו ומתכבד ועיילו לבני כניסתא כי היכי דתורכי מיי ע"ב קשה מה תירוץ הלזה הפסוק אחר על ההלחה דיהושע בלאחרן דקרא הכי הוה מתוכן ע"ד מה שאחרון ל' עיתידי' שיקבלנו בתי בכנסיות שבת"ל בת"י כן' בתוכן שהעתיק בכ"מ כעיין בת"י ועל ענין לריכת מיים והבכורות והינרת ב"ה ומחז הפסוק לאך שזה ומסוך ירלפוני כל מיי ושבתי בניות ה' וגו' להמע"ה לא התפללו רק על שילפוהו כל יומי תיין שזה ומסוך מכל על לריכת יומי תיין לא כיקש ז"ל לאך שאחר כי אך מיעוט לעיזר רק זה אחי מבקש ולכאר לאחר בתחת אחיו מבקש על לריכת תיין ע"ח ושבתי בניות ה' כל יומי חיי כלומר כזה אחי בשת כך שבתי בניות ה' בב"ב ולזו יכון יומי ושנותיכם . ולאה ומחז הפסוק ג' עולים בניות ה' בחגות מלהיות יפוריזו עוד יעלון כשיבה להיות אחיהם עתולים בניות ה' בב"ב עוד יתוכן כשיבה כי אם להיכון יומים ע"כ:

יְהִי כְבוֹד יי לְעוֹלָם יִשְׂמַח יי בְּמַעֲשָׂיו: יְהִי שֵׁם יי מְבֹרָךְ
מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ מְהֻלָּל
שֵׁם יי: רָם עַל כָּל גּוֹיִם יי עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: יי שִׁמְךָ
לְעוֹלָם יי זִכְרְךָ לְדֹר וָדֹר: יי בַּשָּׁמַיִם הֵכִין כִּסְאוֹ וּמַלְכוּתוֹ
בַכֹּל

יְהִי כבוד יהו"ה לעולם עד תפארי וכו' מוזכ' סס יהו"ה פעמים מעניין רוממותו
וגבוה והלולי מעלת שמו והזכרתו ומלכותו ויכולתו והנהגתו ובחירתו ואח"כ
בחתרונה לנו מזכירין סס יהו"ה עבורינו ויעזינו ויושיענו קרלנו. וכן הוזכר סס
יהו"ה ח"י פעמים במזמור הבו לה' בני אלים וכו' שניהו בספר יצירה על אברהם אביט
ע"ה בפרק החמון וז"ל חתם ריש וקבען בשתו הגדול יהו"ה ואתם בו שסה קלות פנה
למעלה ואתמו ביה"ו וכולי אמר כי מסס זה והוה סס יה"ו כעבו שסה פרופין והס סס
שמות הנזכרות סס כל סס משלשה אותיות שסס"ה אותיות ואתם בהס כל שסה קלות
כי אלו לא סס להס גבול היו כמתחיס והולכין לאין תכלית ושסה כל אות כלול
מכל אותיות וכל אלה סס תקונה לשכינה בסוד ח"י עלמין ורבותינו ז"ל אמרו ח"י
מילין בין בית המקדש של משה לבל משלש לזמן נגד ח"י הב"ל:

הג"ה

גם בגד קשות י"ב גבולי אלכסון שהם י"ב ניתוקי סס
היוה הרי י"ח: ועניין זה של י"ב גבולי אלכסון למרובע
סס הוי"ה מתבנת, כמאמר בפרקים בשער מרכבי השמות פ"ו
שביאר ע"ש. וגם ח' שחות וכלכל סס ד' אותיות עולים
ע"ב כיוצאין סס של ע"ב ע"ב הג"ה:

בְּכָל מַמְשְׁלָה: יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם
יְיָ מָלָךְ: יְיָ מָלָךְ יְיָ מָלַךְ יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: יְיָ מֶלֶךְ עוֹלָם
וָעֶד אָבְדוּ גוֹיִם מֵאַרְצוֹ: יְיָ הֵפִיר עֲצַת גּוֹיִם הֵנִיא מַחְשְׁבוֹת
עמים

ה' מלך ה' ימלוך לעולם ועד העולם ג"מ ה' מֶלֶךְ
עתה ה' מֶלֶךְ קודם שנברא העולם ה'
יִמְלוֹךְ לעתיד ולפי שקשה שיהיו בשני
משמרים והמוזכר בדבריהם הוא מה
שכתב מהר"ר הירץ בסידור שלו וז"ל ה'
מלך היינו פסוק אלה בבריית של המרכבה הוא והוה מעיד על השם הנכבד הוא והיה
ועתיד להיות וזהו מֶלֶךְ מֶלֶךְ ומג' פסוקים כתיישל שכ"ה' מלך עולם ועד ובמ' ה' מלך
ירגזו עמים ובלמר ויאמרו בגויים ה' מֶלֶךְ ואין לומר הפלר מֶלֶךְ ימלוך לפי שאין
פלר לגבורת י"ת בפלר בני אדם שעתיד ועבר הכל לפניו כלחם ותדע שכך הוא שהרי
השם הנכבד מעיד על היוי' הגבורה ובקרא ידו"ד ומתחיל בי' ולא התחיל לשעבר ל"ת
מלך מה שביזילנו עתה מתחילין בו שהוה עת' מלך וה"ת לפני כך וכך שנה התחיל מלכותו
והיותו ותרצה לתת זמן לתחלת מלכותו יש לחזור לתחוריך מלותיה מחשבה מקדום זה
כמה וכמה שני היה כבר מלך וזהו מלך ואת תחשוב לקץ ותכלית מלכותו ולתת זמן מוגר
בך וה' ימלוך לעולם ועד מלכות שתין לה הפסק: ויותר רחיטו זו שבניהו לשם כעוון
רחשו בסופו ובסופו בדחקו פי' בעון סופו שהם חשבת רחם ותחלה מלכותו בתוחו זמן
בתוחו שעה היתה יש לך לבעון לשם סופו כלומר תותו את שתתה שבור שהוא רחשו הוא
סופו כלומר כבר היה מקודם לכן אין חקר כחילו סופו הוא וכן בעון רחשו בסופו פי'
בתוחו זמן שתתה שבור שהוא סוף מלכותו ותכליתו יש לך לחשוב כחלו הוא רחם מלכותו
זהחילתו כי יוסף למלוך יותר ויותר לאין תכלית עכ"ל: ובשם הרמב"ם מלתי כתוב
וז"ל לדלך היסוד השלר משום לעולם ועד הנזכר בשיפה שהוא הנלחיים וזה שייך בעניין
הרלשית והאחרית בו ית' נלחי וזהו ה' מֶלֶךְ ה' ימלוך לעולם ועד לאין רלשית לרלשיתו
ולאין לחרית לאחריתו ועל שניהם קלי לעולם ועד משל"כ מלך שהוא מעת היות העולם
עד העלרו: ויש להקשות והא כתיב ה' מלך עולם ועד ואבדו גוים מארצו: וי"ל דה"פ
ה' שהוא מלך עתה יהיה לעולם ועד ומשל"כ כשכתוב הלא בהויה ה' ימלוך כו' מ'
ע"כ כשאמר מֶלֶךְ היינו מדבר הלא בעתיד שהוה ע"כ: ולפי זאת יומר שעטו ולחרדה פי' של
מלך מלך לימלוך כמו היה שהיה קודם שנברא העולם הוא מלך בשלטו כי יש הבדל בין
מלכותו למלכות בשר ודם מלך בשר ודם מלכותו הוא מלך העם שממליכים אותו ואין
מלך בלא עם והעם נותנים לו היכולת שימלוך והם מקיימים מלכותו ובלא עם מה הוא
לאבל הגבורה הוא מלך עולם ועד בלי רלשית ובלי תכלית: הוא הקיים לחמיתי ואתו היה
כמום ובעולם יכולתו הגלקיו מה שאין הלב יוכל להרהר עולם מליאותו לאבל קודם שנברא
העולם

עמים: רבות מחשבות בלב־איש ועצת יי היא תקום:
עצת יי לעולם תעמוד מחשבות לבו לדור ודור: כי הוא
אמר

העולם לא היה עדיין סוס נמצא זולתו שיכיר מלכותו עד שברח את העולם והמציא ברזלים שם מכיריס מלכותו וזה שייך לומר ה׳ מלך בקמ״ץ קפת״ח כי מלך עליהם כלומר גילה להם מלכותו: הפסוקים מוריס על זה: ענין מלך בקמ״ץ קפת״ח נקרא כן לחתך הברייה כמ״ש ה׳ מלך ירגזו עמים וכ״כ ויאמרו בגוים ה׳ מלך: ה׳ מלך גאות לבש וכן הרבהפסוקים: ה׳ ימלוך לעתיד וכדברי מלתי שהיה פיוט אחד מפיוטי הספרדיים וזה נוסחו ה׳ מלך ה׳ מלך ה׳ ימלוך לעולם ועד: בטרם שחקים וארקיו נמתתו ה׳ מלך: ועד לא מאורות זרחו: ה׳ מלך והארץ כבגד תבלנ ושמים כעשן נמלחו ה׳ ימלוך לעולם ועד: ועד לא עשה ארץ ותבלת ה׳ מלך: ובהכינו יעורים עלי ארצות ה׳ מלך ועת יקבץ מחרבע נפותת ה׳ ימלוך ל״ו ע״כ נוסחו הרי שמסודר בסדר היה הוה יהיה אחר כותבי זה כמה פעמים אחר כ״כ מלאתי כדברי בתפלה למסה של מהרש״ק ושמחתי במחזור והוכחתי שהיקון הנזכר של הגדון עולם נראה לכאורה היפוך זה שהוא מסדר ה׳ מלך ה׳ ימלוך בקודות מלך בקמ״ץ קודם נקודתו בסגו״ל לפי מה שפירשתיו למעלה במקומו ובהמה ה׳ הנה לא עסק עתה בזחינת היה הוה יהיה רק הוא מדבר בזחינת עלות רעיונו לברוא את העולם ובראו העולם: וזה שייך מלך מלך ימלוך מלך רוחו על רמח הגילוי: והבגילוי ה׳ נקרא ויש חילוק בין אמרינו ה׳ מלך לאמרינו מלך נקרא כי קודם הבריאה בזחינת הוא מלך אבל לא נקרא מלך כי לא היו נבראים ולאחר שהיו נבראים אז נקרא בפי הבריות מלך אחר זה הסגו״ל אז מדבר מבחינ׳ היה הוה יהיה כמו שאמר והוא היה והוה והוא יהיה כו׳ וד״ק: עוד מלאתי בתיקונים ביאור על מלך מלך ימלוך מסמע מדבריו שהוא מדבר על הבחי׳ לאחר שכתבלה וז״ל רשמון יְהוָה מֶלֶךְ מֶלֶךְ יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד יְהוָה מֶלֶךְ יְהוָה יִמְלוֹךְ והכי חימון לתתא בתרין סוקין ואמ׳ ובגין דא כפיל לון בתרין זמנין ה׳ מלך ה׳ מלך יהוה ימלוך ל״ו שכינת ונקוד׳ דיל׳ יְהוָה זרזיף כי בי חפק וחפלעהו רחמי רחמין דחימון כתר חכמה ובינה והיה ה׳ למלך על כל הארץ ביום ההוא וגומר: והוה יהו״ה לבדו ושמו יהיה ידו״ד לאחד ושמו לאחד כתר עילאה ע״כ מזה המאמר מבואר לומר זה הסגו״ל של ה׳ מלך מלך ימלוך סבי פעמים וכן מוכנין הספרדים ואיזהר המאמר מ בחומרו זה הסגו״ל בפעם ראשון יכוין לכל הרחמין שהן החסדים שהם גדולה גבורה תפארת בזחינת דיבוקם דרחמי רחמין שהם כתר חכמה בינה ובפעם השנית יכוין לכל הולדות החסדים שהן הבניס נצח הוד יסוד׳ וח״כ בזחמרך לע״ו תבוין לכל המלכות שבה כל המלכיות הנזכרת ומזמה משתלשלים העולמות ע״כ נקראת ג״כ עולם ונקראת ועד כי עד עדיה מגיע הפלילות והו״ו לועד הוה התפארת המיוחד בה׳ וגם ועד מלשון עד בסת״ם: כי נקראת לוהל מועד סעליוניס ותחתונים מתועדים שם וכ׳ מהרש״ק כי יהוד בסגו״ל בנקודות יְהוָה הוה בחסל: וַיְדַוִּיד בנקודות יְהוָה בגבורה וילוך

הג״ה

ונודע כי שם יהו״ה בתפארת נקודו חסק חולם שבא קיי״ן ויהו״ד וכן הם בנקודות לעולם והו לעולם ועד ע״כ הג״ה:

אָמַר וַיְהִי׃ הוּא צִוָּה וַיַּעֲמֹד׃ כִּי בָחַר יָהּ בְּצִיּוֹן׃ אִוָּה לְמוֹשָׁב
לוֹ׃ כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ׃ יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ׃ כִּי לֹא יִטּוֹשׁ
יְיָ עַמּוֹ׃ וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב׃ וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית

והרבה

וידוד בנקודות ימלוך בתפארת׃ וזמעתי מפי מורי פעם לענין זה ע״ל הזמיטות כי
זמעה קומת מסך וזמעה זו גבורה וזמעה העתידה תפארת והיינו מלך בזמיטה
הקומת מלך בזמיטה זו ימלוך לעתיד והבאתי׃ התמהם לין להכי לאתוז בזמיטות
לכך לכי לומר כי שֶׁלֹּא הוּז קודם בריאת העולם כמ״ש כטרם שחקים וארקים וכו׳ ועד
לא עשה ארץ וחוצות כו׳ ובכך הקודם לכל בריאת העולם הוז אתכסל כי העולם בריאתו
בגבורה ובדין כמודע ומציאות העולם לאחר מעת מדת הרחמים בבחינה ואתמם בבריאת
משיחנו יהיה ההכנעה בתפארת עכ״ל׃ מצאתי בקונטרסי הארי״ז ז״ל בזה הלשון הנה
היה רחמוקה דה׳ מלך נקודה בסג״ל ול סוד וסג״ל בוז״ו כענין ג׳ נקודי סגול שבמלת
מלך לך ג׳ הנה נתעטין זאין בהם ניקוד והויה שני בסוד בריאתו עד המזבר בחוקותי יע״ל
וז״ו וב׳ הנה בלי נקוד כענין ג׳ נקודי פת״ח שיש במלת מלך והויה שלישית בקודש
בתיבת ימלוך כילד חירי״ק דיו״ד שב״ה דה״א רחמוקה מגל״ה בוז״ו וה״ה תחרובה בלי
ניקוד זמלת לעולם תכוין זו לל המלכות כנזכר ותכוין בהוי״ה דהחמוקה נקודה במו
לעולם כזה שב״ה דיו״ד חול״ם דה״א קמ״ץ בוז״ו וה״ה תחרובה בלי ניקוד וכשתאמר
הוי״ה הגי״ל תכוין בב׳ ניקודיו ג׳ הויות חלו והם בגי׳ יב״ק הלהוים כנזכר בר״ם
ס׳ פרחים קף ר״י ע״ש עכ״ל׃ נתעטין מלך הבאי לפי דבריו נקוד בשבת את״ת שבל לית נעטת
נקוד כזה בכל התורה׃ ולענין למצוא בה ניקודים מספר יב״ק זהו ב״כ בנקוד מלך מלך
ימלוך׳ מלך רחמוקן בשני סגו״ל׃ והשני בקמ״ץ פת״ח והב׳ בחיריק בוז״ו׃ והם שוים
יב״ק כי כל נקודה י׳ וכל פתוז׳ וכל קמ״ץ י״ו׃ כדי כתוב מהרמ״ק בפרדס
בשער פרטי הסמות פרק תשיעי שעולין יבק׃ ואין להקשות הלא יש י׳ יתירה דהיינו
החולם של ימלך׃ נראה בעיני כי הבקודה הזאת היה במקין כי הבקודה זאת מסמנת
במקום ו׳ כי ימלך הוא חסר׃ והבקודה בו במקום ו׳ ואין להקשות למה נכתב חסר
והבקודה במקום ו׳ יהיה נכתב מלא׃ אז יהיה נשאר חסר׃ שעל כן לשמהם סוד החסך
מורה על סוד מנצפ״ך שכן עולה מלך מלך ימלוך במקין מנצפ״ך ולא לחכם תרי״ל מנצפ״ך
לומדים לחדרי׳ ולא לחדרי במקין לפי סדר החלפת בינה חלף להוהית על מלך מלכי ומלוך
מ״ב בני׳ מלך ל׳ מלך פ״ך דימלוך וסוד חותיות מנצפ״ך מבוארים במקום אחר׃ כי רב ורם
הם׃ ונראין ב״כ הוראה כי ימלוך חלה כי אז יהי׳ השבתו ויוד מלך יוד ימלוך
לעולם ועד עולה במקין בתר׃ וכן מצאתי בשעמי מעות דקדקפי׳ בן שולה כת״ר ותפסק
שזהו רמז במאמר הזוהר לעילא המסיי כתר עילאה ומצאתי בקו נסתרים הארי״ז ז״ל במאמר
הנ״ל שאמר כי הוז נסוד כ״י ב״י חס״ק סר״ת כת״ר חכמ״ה בינ״ה והם סוד פסוק ויקח
ה׳ למלך ובו׳ ואמר כי הוז בסודו״ה ה׳ לבדו ויהיה ה׳ אחד ושמו אחד בכתוב׃ הרי
הג׳ הרחמונות זכל השאר כלולות בהם׃ ע״כ ונקי מ״ש ירוד הנזכרים בפ

וְרִבְבָה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא־יָעִיר כָּל־חֲמָתוֹ: יְיָ הוֹשִׁיעָה
הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ:

דינים

ג׳ פסוקים אלו כתבתי ע״פ רוב יהיה חלקי עם נוחרי הגן בכל יום. והגן דקליפה הוא מתהלה לדוד עד כל הנשמה קבלה היה ולכן נרמיך לומרו בגינון בלקך הגן ובזמרה כשאו שבקרלין זמירות ואין לומר לקהתן בחצון כמו שמסיל תפלה אינגלין כמילו היה הענין שם. לקהת הוא לשון לקח. שהם כמו שמין כמו שלוקח דק. לשרת הזמרות ולשירים. כי הוא בחינת הגה לשון ולא ירחין ולא יאחר מן מצבות הרבה ויחסר. שבקהת ואהרן מחוברים ויגה ובהר׳ ולא לומדי קרקהת יעקב כי הלויים לומדים שירה ומשוררים. שה מזה סיד שלפני מלך כ״ו מתרוכים ומעוררים שלפני מעלת ה׳ הקב״ה ועכ״ל:

אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: אַשְׁרֵי הָעָם
שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו: תְּהִלָּה
לְדָוִד

הם סוד על סם י״ב שהזכירו המקובלים וביארו אותו במקומו. עוד בענין פסוקי יהי כבוד כו׳ כתוב בספר טעמי מצות דרקנטי וז״ל יהי כבוד ה׳ לעולם ישמח ה׳ במעשיו זה הפך ויתעצב הל לבו וכבר רמזתי לך במאמר רז״ל כל זמן שישראל עושין רצונו של מקום מוסיפין כח בגבורתו של מעלה ה׳ שמך לעולם וזכרך לדור ודור: יכון זה שמי לעולם וזה זכרי לדור דור. וכנגד מקום שהתחלת מלת זכרך סמוך לדור ודור ומלת זה שמי רמז לחלקי מחבשם ויפתק שהם תחילת העולם והמחכת הבניין ו״מ שמי על הכניסה וזכרי לתפארת ישראל. והכוונה הוא כאילו אמר נאה תורה שבע לתורה שבכתב. ותורה שבכתב לתורה שבעל פה וכן יהיה אמרו בכאן ה׳ שמך לעולם כלומר שמך הנכבד הוא לעולם רומה לומר עולם חבת הבקרה תפארת ישראל. ה׳ זכרך לדור ודור אחר שייחד מלמטה למעלה חזר ויחד מלמעלה למטה. ה׳ בשמים הכין כסאו ומלכותו בכל משלה כבר ידעת כי השמים עשמם שם כסא לתשובה שקאמר השמים כסאי וזה הפסוק מוכיח כי הכסא הוא השמים והיו השמים עשמם היה הכסא והכה כתוב ויכון בחסד כסא ממם כי השמים נקראים חסד כמו שכתוב השליכי והבריע. ביאיהם ה׳ בשמים חסדך ובאמרו בשמים ולא אמר בשמים הוא השמים וכתבנו שמיהם להבריע והפלל הוא כי אחת מהיות כל אחת נקראת כסא לפי מעלה ממנה שנאמר עד די כרסוון רמיו ונאמר כסאות לדיין דוד. ומעתה תוכל למרם על אחת כמי עניין. ומלת מלכותו ידעת למה היה רומזת והיה מושלת בכל העולם כי היה מהנג עולם השפל עכ״ל. ידוד מלך עולם ועד. כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו כתוב כי החלילת הוא בסוד סגולת ל׳ סגול סגו״ל כי הסימו הכתוב כתר

הג״ה

הענין כי שם יהו״ה בגימ׳ שמי ו״ה הוא נאמר שהיו בשם אלהים ו״ה ואהיה בגימ׳ זו הוא נאמר שהיו בשם אלהים

הנ"ה

בלב אדם ויצית ה' היה תקום אין הרשעי שעל כל פעולה שהאדם רוצה לעשות תחילו לומן קודם שיתחיל לעשות זה שהאדם הפשי יזן שיהיה דבר גדול או דבר קטן ופשיטא שם יהיה הפשי יזן שיהיה דבר גדול או דבר קטן פשיטא שם יהיה הפשי יזן שיהיה דבר גדול או דבר קטן ומזו נעלת ה' הוי"ו תקום ל"ת ת"ם שם יהיה הפשי יזן שיהיה דבר גדול או דבר קטן ומזו תקום אין שם יהיה לעשות תיכף ומיד ומתן כגון שהאדם רוצה לעשות תיכף ומיד ומתן כגון שהאדם רוצה לקנות או למכור

מה לא נאמר כ' בחצרי כו' מ"ד דאיכמי התלמוד היו מדקדקים הפסוק של אחרי להמזמור
של תהלה לדוד וקראוהו בשם אחרי. ואני אומר דאין מזה סתירה ואדרבה יש כמעט
להוכיח מזה כן שלא לומר אחרי תמיד. דהה לעיל מיניה איתיה שם בגמרא כל האומר
תהלה לדוד בכל יום ג"פ מובטח לו שהוא בן עה"ב ולא לאמרו כל האומר אחרי בכל יום
ג"פ שלא תהלה לדוד לומריס ג"פ בכל יום ואחרי אין אומריס רק פעם אחת. על כן אין
להוכיח מזה כלום. ומ"מ נוהגין בכל העולם לומר תמיד שלו שני האחרי קודם תהלה
לדוד. והיינו עמהם כי מתהלה לדוד מתחיל סדר התפלה ומתהלה לדוד נקרא נקבץ
נלב"ה כי סדר הבהמות ועכייב הקרבנות לא יש להם סייומות נלב"ה ומי יאמר לאומר
בדיתו רק התפלה ערוך להתפלל בציבור ולתפלה סייך ק"ש וברכותיה והקדמת פסוקי
דזמרה שהם מתהלה לדוד וברוך שאמר היינו שלא ברכה שתקנו לפסוקי דזמרה אבל
עצם פסוקי דזמרה הוא מתהלה לדוד. ודוחו לה' קראוהו בשמו כו' ויבי כבוד חינו שלא
מנהגו בעלמא ולא הוזכר בתלמוד. נמצא התחלה של החיוב נב"ה הוא מתהלה לדוד
והוא כלנו עתה היה בח ע"כ סייך אפי' לומר אחרי. וכן אחר גמר התפלה הוא בגמר
עניו ב"ה וכשמתחיל תהלה לדוד בסבול החיוב של רז"ל לאמרו ג"פ מתחיל אחרי על כן
התוספות כתבו שמתחיל לומר אחרי בסדר קודם תהלה לדוד ולא הזכירו מנחה בדבריהם. וכן
העור סי' כ"ח הזכיר אחרי בסדר זמירות של שחרית. ואף המרדכי שהזכיר וע"כ נוהגין
לומר אחרי קודם תפלת המנחה לא בח לשלול שחרית שלא כך היה כוונתו מענין הגמרא
זו של היו שוהין כו'. מובן מה שהיה קשה למה במנחה מתחילין באחרי בשלמא בשחרית
לא היה קשה. דמלן יימר לן דפסוקי אחרי הוא בסבול תהלה לדוד שלמא שם הזכרת
פסוקי בעלמא כמו שהזכיר לעיל מיניה מן יהי כבוד ואילך פסוקים נפרדים מצאתים של
הק"בה. אבל במנחה שלא יש שום פסוקים רק של אחרי חזינן דיש להם סייומות לתהלה
לדוד. ועל כרחך הוא משעם הכ"ל דהיו שוהין קודם התפלה ולמדו מפסוק זה וק"ל ותתב
דכוונת המרדכי כך דהל"ב היה קשה למה לא כתב לומר פסוק אחרי בשחרי' דבשחרי' נבחר ב"
וכמ"ש מהרש"ל שלא ע"כ כוונת המרדכי לא היה רק לתרץ מה שהיה קשה לכהורה מה
סייומות לפסוק אחרי קודם מנחה וכדפי' וק"ל:

**וגם** מה שהמרדכי נרים הפרק הקדיש פסוקי דזמרה ואח"כ הזכיר אחרי אין לדייק
דאחרי קאי אמנחה דוקא שלא כוונת המרדכי היה כך דנוהגין לומר פסוקי
דזמרה ואחרי ולכהורה לא הוצרך לפסוקי דזמרה והיה די באחרי כי עיקר התיקון הוא
לומר זה המזמור של תהלה לדוד ואגב תקנו פסוקי דזמרה וכ"כ רפיניו יונה פר' אין
עומדין וז"ל. וכתב רב עמרם גאון ז"ל שאם נכנס שלש לב"ה ורואה שאם יתחיל לומר
כל הפסוקים שלא יוכל להשלים ולהתפלל עם הצבור שיאמר ברוך שאמר ומזמור של
תהלה לדוד בלבד וחותם בו בברכת יפתחך שאע"פי שפסוקים תקנו לומר מתהלה לדוד
עד כל הנשמה כיון שעיקר התקנה ברוך שלא היתה אלא מפני המזמור של תהלה לדוד
בלבד שהרי אנו רואין שעל קריאת אותו המזמור בלבד אמרו שמוציא בו שהוא בן העה"ב
עכ"ל. והמרדכי נותן טעם כדי לעמוד בתפלה מתוך ד"ת ע"פ כתוספתא פסוקי דזמרה
ואין להקשות הלא אחרי כו' לבד כדי לעמוד מתוך ד"ת והא רגילים תפלת מנחה זה אינו
קושיא דבלאו הכי יש להקשות מה לנו זה בסבול לעמוד לתפלה מתוך ד"ת תיפוק ליה

לקורין ק"ש שהם פרשיות התורה. ולפי העניין הוא מה שהוא הוגה לומר קף שהן ד"ת
הם נכללין בכלל קיום מצוה רק מה שהיו חיוב כל כך ואמרו חז"ל נקרין עוסק בתורה
וכ"כ הב"י בשור"ח סי"מ ז על הח דאיתמי בירושלמי והוא שסמכה על ת"ק ג"כ לפי מקרי
עוסק בתורה ומה שדי בשחרי לבד קודם תפלת המנחה לפיות נקרין עוסק מתוך ד"ת כי
הוא ג"כ חיוב כל כך. ולפ שהרז"ל לומר ג"פ בכל יום לפשר שתיקנו רז"ל כן כדי
שעל כל פנים יכוין דעתו בפעם אחת כי לפנו יוצא שם לא יכוין. וכמ"ש רבינו יונה ז"ל
וכיון שעיקר לתירתו הוא מפני זה הפסוק להודיע גדורתיו של הקב"ה שהוא זן מקרבי
רחמים ועד גילי כינים חומרים הגחונים שצריך לכוין בתפירתו ואם לא כיון צריך
לחזור ולאומרו פעם אחרת וכו' שהע"פ אלא כיון בכולו כיון שכיון בפסוק של פותח את
ידיך סגי ליה בהכי כיון שעיקר התפירים היה בעבור זה הפסוק מפי מורי הרב נר"ו ועכ"ל
ע"כ לפ"ז לפנו לומר ואומרו אלו הפני לשחרי קול תהלה לדוד. והתוספות שכתבנו אלא לו
לשחרי תרבה לפשר שהיו קלת נוהגים להרבות בפסוקי לשחרי נוסף על אלו. ולבל

הג"ה
וע"ע מ"ש בשם הגי"ב סוף ס"ק ג ולפי פסוק לשחרי נבוחו ונ"ה וכן ביאורתו מה"ח שם ס"ק ג ולפי פסוק לן יבנו ונו' כשחר בהג שהרש"ל ע"כ הג"ה:

אלו יאמר ובפרט לפי הסוד שבהם. לשחרי יוסבי ביתך כתב מהרש"ם ז"ל יוסבי בביתך
לא נאמר אלא ביתך כי הצדיקים עצמם היכל ה' וכפה ה' כשכתיב זה אלי ואמרו שהיה
לו מוה ע"ל. ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם ולא כתיב בתוכו אלא שהם בעצמם מקדש
והיכל ה' לדומה לכבוד השכינה שאר נאמר בה למעלן ושמרך כבוד ולא יזוח וכן הוא אומר
בכאן עוד יהללוך סלה. אשרי העם שככה לו מצאתי הג"ה בסידור שפרדיי וזה
לשונה מדברי התוספות בפרק לין עומדין כראה שלין לומר לשחרי העם וכו'. ואמנם
הכמני הקבלה אמרו שיש לאומרו לפי שמזמור זה מיוסד על הפרנסה ובזה בזכות מרע"ה
(כי המן בזכות מרע"ה והוא תיקון ברכת הזן): ותיבת שככה בגימ' משה. עוד אני
אומר רמז כי נודע המן היה להם מן השמים להיינו תפאר"ת משה בזכות משה אספקלריה
המאירה לכל אח"כ הכלו מעבור הארץ וסוד ארץ נודע. והנה תפארת שהוא יהו"ה
בחילוף יוד הא ואו ה"ן עולה מ"ה ובתמורת ת"ת ד"ם מפ"ן עולה שזהו שככה ס' וככה
עולה מ"ה. וכן תמצא בכל משה ס' ומ"ה. ואמנם לחרי מות משה נתפעם המזמן ע"י
המדריגה למשה ממדריגתו להיותו עבור הארץ. ולזה נבחן שככה בבחינה לחרת להיינו
יד"ו בסוד התמורה מפ"ן וכמו שכתבתי וזהו ס' מן שככה. ולפ"כ כל"ה רומזת
למלכות הנקרית כל"ה: כמו שנקרית כ"ה מטעם המבואר בתרוכה בשערי אורה וכל
הנביאים נתנבאו בתמלת כה. וככה וכה ענין ס' ורמז ולפ שככה לת עושה לי שתפשם
כמו בנקיבה. הרי שם שייכות לזה הפסוק לתפלה לדוד. ומהרח"ק כתב בלולו שני
הפסוקים הז"ל ולהגו לומר קודם תפלה לדוד ב' פסוקים שהם לשחרי יוסבי ביתך מפני
שפסוק זה מורה על מעלת הזמירות כי בהם גורמים לשכינה שתרד על ישראל בענין
שהן יושבים בשכינה שהיא נקרית בית וז"ש לשחרי יוסבי ביתך ומלת לשחרי הכוונ' שמשם
זוכים לת השכינה שהיא נקרית לשחר כדכתיב בשחרי לשחר תשחרוני בכות וז"ש שפתי בצית
ה'וגו' לתזות בפועל ה' להיינו בינה ומשם מציגים לותה ואחר שהם ע"י הזמירות בה
עוד יהללוך סלה פי' מפציעים ומאירים כך בתפארת מלשון בקיעת קדיפת שריון

הנקרא

הנקרא סלה כדפי׳ בזוהר והיינו להמשיך אח״כ בתפלת יוצר עליהם התפארת ואחר כך להשפיע בו בסוד העמידה כדפי׳ בזוהר׳ ועוד נהגו לומר פסוק אחר שהוא סוף מזמור הקודם אל תהלה לדוד דהיינו אשרי העם שככה לו דהיינו השכינ׳ הנקראת כב״ה והכוונה על ישראל ששכינה חלקם ושורה עליהם ועל ידה הם משיגים בתפארת וז״ש אשרי העם שידו״ד שהוא תפארת אלהיו ומתייחד עליהם עם השכינה ומלת אשרי להורות על טעם ה׳ הרמוז לעיל עכ״ל:

**תהלה לדוד** כו׳ בפ״ק דברכות אמרו כל האומר תהלה לדוד בכל יום מובטח לו שהוא בן עה״ב׳ ואמרו שם משום דאית ביה תרתי דאתי באל״פא בית״א׳ וגם משום פסוק פותח את ידיך ובענין אלפ״א ביתא כתב מהרמ״ק אין ספק שכל המזמורים שיש בהם אלפא ביתא יש להם סגולה גדולה היות׳ כוללי׳ כל כ״ב אותיות שהם כ״ב חפצים וגוף א׳ וכל פסוק ופסוק נתלה בכל אות ואות׳ ובהיות האדם מניע הפסוקים ההם בפיו מעורר כל אות ואות במקומה להמשיך שפע ואור לתיקון השכינה ולהיות האותיות האלו אלפא ביתא ישרה הם אותיות הזכר׳ וכן מורה שבכל פסוק ופסוק יש אות ו׳ באמצעיתא כדפירש בזוהר׳ ועוד אני אומר כי האותיות למעלה במקורם מעוררים מהבינה דתמן אתוון ונמשכין עד אמצע הכתוב אל התפארת שהוא ו׳ ואח״כ נמשכים מהוא״ו אל המלכות שהיא סוף פסוק וכך שמה כדפי׳ בתקונים שהיא סוף האצילו׳ ודאי עכ״ל׳ ומבואר בזוהר כי בתהלה לדוד יש אחר כל אתנחתא שבכל אות סוד אות ו׳ חוץ באות חי״ת דהיינו חנון ורחום וגו׳ ארך אפים וגו׳ וגם באות קוף דהיינו קרוב ה׳ וגו׳ לכל אשר יקראהו באמת וטעמם מבואר בפ׳ תצוה עמוד שט״ו וז״ל ואלין לא קיימי באתוון רשימין מן כ״ב אתוון דאורייתא בר תרין ואלין חי״ת וקוף וסמכין לון בסמיכו אתוון דשקר׳ אבל אלין אינון אשתמודעא לגבייהו יתיר ועל דא בתהלה לדוד בכלהו כתי׳ וא״ו בכל את ואת בר מאלין תרין דלא כתיב וא״ו דהא וא״ו שמא דקב״ה איהו עכ״ל׳ פי׳ שם ואלין לא קיימי כו׳ פי׳ מקודם לזה אמר שם שיש אותיות ושמות שמשתמשין עמהם בצד הקליפה כגון בלעם וכיוצא בו שפעלו בהם אמר ואלין לא קיימי כו׳ פי׳ אותיות ההם אינם עומדים רשומין בין כ״ב אותיות התורה בר תרין ר״ל משני אותיות שהם שמשתמשין קצת אל סטרא אחרא שהוא הקליפה והם חי״ת ממלת ח״ט וקו״ף ממלת שק״ר והנה חט״א ושק״ר הם פעולות בקליפה וזהו אומרו וסמכין לון כו׳ שסומכין אלו אותיות להיות ממנו נבנה מלת שקר וחטא ולפי שיקשה א״כ למה אמר שחי״ת וקוף נשתמשו לקליפה הלא כל מלת שקר׳ וכן חטא נשתמשו לקליפה לכן חזר ואמר אבל אינון אשתמודעו כו׳ פי׳ אותיות ח׳ וקו״ף ניכרים וידועים אצלם יותר מאותיות האחרים של המלה ההוא ועל דא בתהלה לדוד בכלהו כו׳ פי׳ בתהלה לדוד יש אלף בית ובסוף כל אתנחתא יש אות וא״ו העיטוף חוץ באות החית׳ וכן באות קוף והכל מטעם שביארנו מאחר שאלו האותיות הם ניכרים וידועים יותר מכל האותיו׳ אל הקליפה לכן לא הוזכר אותו אצלם שהוא חותמו של הקב״ה סוד התפארת כנודע למבינים: ובתב מהרמ״ק ושתי אותיות אלו של ח״ק נמשכים מבינה דרך הצדדים ולכן אות ח׳ באה באות אלפ״א במקום דהיינו אל ארך אפים ודאי מצד הימין ואות ק׳ באה באות ל׳ במקום ו׳ דהיינו לכל אשר וגו׳ דהיינו מצד השמאל ואותיות אלו הם שם א״ל כי הוא הזועם בקליפות

כמו

לְדָוִד אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד :
בכל

(כמו שפי׳ הזוהר על פסוק אל זועם בכל יום) ומבטלם ולכן באו אותיות אל במקום ו׳ עכ״ל :

**תהלה** לדוד למעלת זה המזמור מתחיל בתהלה ומסיים בתהלה תהלת ה׳ וגו׳ וכן אח״כ החמשה הללויות כל מזמור מתחיל בהללויה ומסיים בהללויה וז״ל מהרמ״ק תהלה לדוד אין ספק שמלת תהלה מורה על מעלת המזמור הזה כי מלת תהלה גדול מתפלה ומכל השירים עד שרומז בבינה אמת שרומז במלכות בתפארת כי הללויה בתפארת ותהלה מלכות מצד התפארת ואחר שרומז אל המלכות בעלייתה ודאי גדול מכל השבח שבעולם והכוונה המשכה מהבינה עד המלכות ששם מקום התהלה לדעת רוב המפרשים והכוונה המשכ׳ האור דהיינו לשון תהלה מלשון בהלו נרו עד מקום דוד שהיא המלכות בחינת הדלות שמדת דוד היא דלה כדכתיב כי יחיד ועני אני וכתיב והתענית בכל אשר התענה אבי וכתיב בעניי הכינותי וגו׳ וא״כ יורה על עליית המלכות אל התפארת ויניקתה שם מהבינה עכ״ל ובזה מבואר תהלה לדוד וז״ל הפרדס בשער ערכי הכינויים בערך תהלה בשם זה פירשו פירושים רבים בס׳ הזוהר בר״מ פי׳ הרשב״י ע״ה כי תהלה בכתר ובמקומות אחרים תהלה בבינה ור׳ משה פי׳ כי חכמה ובינה כל א׳ נקרא תהלה ושתיהן יחד תהלות והמלכות נקרא ג״כ תהלה וכן מוכח מספר הבהיר ובפרשת בראשית בפסוק ותרא האשה וגו׳ ור׳ משה הכריח הענין מפסוק והוא תהלתך והוא אלהיך והנראה לי לפשר הענין כי תהילה אמיתית הוא הכתר ומשם נשפע אל החכמה ואל הבינה ושתיהם יחד תהלות מפני שנשפעות מהתהלה הגדולה ומלכות תהלה בסוד אני ואין נעוץ סופו בתחלתן ולא יקראו תהלות כי אם מצד המלכות ששם התהלות בסוד י׳ מיני תהילים שהם בעשר ספי׳ בסוד המלכות שהם ספר תהילים עכ״ל :

**ארוממך** אלוהי המלך ז״ל הרב ר׳ מנחם מרקנאט״י בספר טעמי מצות תמצא במזמור הזה עשר אזכרות עם אלוהי שהזכיר תחלה רומז לעשר הויות והראשונה הוזכרה בלשון אלהות והט׳ הם ביו״ד ה״א המורות על אלהות ונכתב אלודי מלא בוי״ו ליחדו בכל ההויות ארוממך אלהי תחלת כל שבח הוא לשבח הקב״ה ית׳ ולברכו והוא הרוממות עד אין סוף והוא מקור הברכה ובעבור כי משם הברכה נאצלת לכל הנבראים לפי׳ סמך ואברכה שמך כי משם ממשיך הברכה באצילות וזהו רוממו ה׳ אלהינו ואח״כ והשתחוו עכ״ל אבל לא ביאר הרב סדר הספירות לפי סדר האזכרות שהוזכרו במזמור הזה על כן אבארם כיד ה׳ הטובה עלי :

**ארוממך** אלוהי המלך רומז אל הכתר שהוא מרומם ברום מעלה עד אין סוף והתשעה ספירות שהם ט׳ פעמים ידו״ד שמזכיר אח״כ הם כסא אליו והם נרמזים בשם ידו״ד כנודע י׳ חכמה ה׳ בינה ו׳ תפארת עם ו׳ קצוות ה׳ אחרונה מלכות והם כסא אל הכתר וכדאיתא בספר התיקונים ז״ל ידו״ד איהו מרכבה למריה לכתר עילאה ובג״ד אין קדוש כיהוה עלת על כולא טמיר וגניז בכתר ומיניה נתפשט

נהורא

בְּכָל־יוֹם אֲבָרְכֶךָּ: וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יְיָ
וּמְהֻלָּל מְאֹד: וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר: דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח

מעשיך

כהורה על יד"ל דהיינו י' חכמה ה' בינה ו' כלול ת"ת ספירת ה' מלכות ע"כ: וכבר
הערתיך זה המאמר למעלה וכתבתי פירושו כי כ"ף דכי"ד הוא כתר על כן נקרא
אלוהי כי הוא לו שלשה ועל כן אלוהי מלא אותיות של יה"ו: כי יהו אותיות שם יי"ל
דהיינו מרכבה לכתר גם יה"ו כמספר חיה והוא הכתר שהוא למעלה עליון:

**ואברכה** שמך לעולם ועד בכל יום כו': דע כי לפעמים בינה נקראת עולם
על שם שהיא שורש וקצות העליונים שהם העולם: וגם המלכות
נקראת עולם על שם שממנה נשתלשלו גילוי העולם של מטה וכן תיבת ועד שייך בבינה
כי עדיה מגיע עולם שהכתר שהיינו הכסתרות לה' אלהינו ג' ראשונות כח"ב הנעלות
כאחת ועד כה מגיע להיותן מכוונין ושם ועד שלהם: וכן מלכות נקרא ועד כי עדיה
מגיע התלילות הנעלה והוא לשון מועד בית ועד לכולם: עוד נודע כי תיבת שם מורים
על גילוי כי שם של כל דבר והבר הוא גילויו: והנה בינה שם בה נקנת גילוי שבה שרשי
הקנות וזהו נקנת גילוי בערך החכמה שהכתרת ומ"ש בערך הכתר הנסתר בהסתר
ע"כ נקראת בינה שם: זה"ש ואברכה שמך תמיד לעולם ועד: ורומז לכן בשם ולעולם
ועד על הבינה ובכפי' ואמר ואברכה כי ברוך בבינה תמשך מבחינת הכתר שהוא בריך
ורוחם כל הברכות דהיינו שורש הברכה בכתר ומשכה לכל הנרחשים חכמה ומשם
לבינה כמו שהערתיך בזה הענין לעיל בברכת על נטילת ידים: זהו ואברכה שמך
לעולם ועד ואמר ואברכה מלא בהא רומז על הרחשוכה משם:

**בכל** יום אברכך ואהללה שמך לעולם ועד עתה מדבר מבחינת התלילות
במקומו שהם שבת ימים כנודע כי שבת ימים עשה ה' התלילו' מבבינה
בזווגה של החכמה מלד רצון הכתר ומשכה הברכה בכלם ואחד כל הנחלים דהיינו
הברכות של הבריכות שהיא המלכות והיא נקרא שם כי היא מלא מעלות התלילות
ונקרא לעולם ועד כפי' ואמר לברכך ולא אמר לברך דורשי רשומות אמרו כי רומז
לברך ך' כ"ף במילוי הוא מלא והוא מלא ברכות שחיב אדם לברך בכל יום: ורמז זה
הדבר בכאן: כי נודע תלילות במקומו בסוד ר' רבעלי המרכבה שהם חסד גבורה תפארת
ומלכות: הנה חסד גבורה תפארת הם סוד בהן לוי ויסרחל והם סוד ק' ברכות בסוד
מעבר מן המעבר כי חם חין ק' לחן מגיע ח' ובחריתי זה הדבר במקומו בחרוכה: אחל
ההתחד הכל הוא מהכתר שהוא ברוך ממנו ורחם ומקור כל:

**גדול** יי ומהלל מאד ולגדלתו אין חקר: הנ"ל
חקר רומז על החכמה כי מלת גדולה נודע שהוא לעולם בחסד: ונודע נחל יהוד זהאגל מחוד ר"ת נני' לחני' נחל יהו"ה
ואהבת ס"ת נני' לחני' ואהבת חסד ולגדלתו ר"ת נגיעת
כי החכמה שורש קו החסד: על זה אמר כ"ה חיות נשם ב' ן חבחיתי:
גדול ה' ומהולל מאד והוא מלשון בהלו נרו כי שם אור הגנוז הוא מאיר מאוד ומשם
ולגדולתו אין חקר: כי מגדולה במקומה להיותו חסד ים לחקור שם להיותו מהכמי

ולמעה

מַעֲשֶׂיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ: הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ. וְדִבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ

ולמטה. לאל לגדולת החכמה אין חקר. ומדבר עתה מבחינת רשפי הגילוי כי ברחשית ברא תרגום ירושלמי בחוכמתא והחכמה נקראת ים מחין. ע"כ מזכיר כיצוי על גדולה שהוא אסל ועולם אסל ינבע ע"ז אמר עדיין לגדולתו אין חקר:

דור לדור ישבח מעשיך וגבורתיך יגידו רועה לומר לף ע"פ אחין לגדולת החכמה חקר. מ"מ הכל נעשת מהחכמה. וכמ"ש במקום אחר מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית. ומדור לדור יסבח מעשיך: יסבח פי' ימשך ההספעה ודור דור הם בינה ומלכות כמו שפירש מהרמ"ק בשער ערכי הכינויים בערך דור. כי דור בינה בסוד כי יובל היה דרור לכל יושביה כי היה מקום החירות ודור שני המלכות בסוד שני היובלות כי שתיהן שוות עכ"ל. וכן פי' מהרמ"ק בפסוק ימלוך ה' לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה כי לדור ודור הם בינה ומלכות דכמו שבשניהם נקראים נצחים כן נקראים דרורית דהייע לשון דרור. והענין בכלן כי שתי ידים יחשר עשה ה' שהוא סוד הבנין זה המעשה נעשה מחכמה בכח שעליו"ע הבינה על המלכות ומלכות בכללם. ועל מה שמר כולם בחכמה עשית. ועיין עשית משמע תיקונם והוויותיה של הבנין במקומו ויש להתבונן הלא נודע כי החכמה עדיי' רחמים גמורים ואיך נעשה קו הדין שהוא גבורה והוא ומלכות במקום ע"י החכמה בשלמה כי תמריקן כללות' ספירות הם בשלם בחכמה זה תינו קושיא לף הם בכתר בשלם ולף בחין סוף היו בעלמים בחעלמה המוחלטת ותין זה קושיא. הלאיש בניהם דון כי בכר ביחר זה בפרדס בשער תהות והבינה ע"ב כי למעלה הם פשוטות ומתייחדים בעלם הפרצים בתכלית היחוד והם לקחת רוחניות תכלית הרוחניות על בחין סוף הם פשוטות תכלית הפשוטות כו' ע"ם שהחריך

חדר כבוד הודך הנה הוד"ך ענף הגבורה. וכבוד שהיה מלכות ג"כ נוטה לגבורה הכל הוא קו הדין הנמשך מכל הבינה לכל הבינה בעצמה

הג"ה
דור לדור ישבח מעשיך ר"ת ידמ"ש ת"ח ה"ת ו"ת ת"ת ובחינת מחוייבי"ם ר' ת"ת ה"ת מה"ר ה"ת ובכל ר"ת על זה הפסוק עולה כחינת ק"נ ג' וס"ת על זה הפסוק עולה עם הכולל כחינת קס"ח קנ"ח גמ"ח:

הג"ה
הדר כבוד הודך ר"ת הנ"ש ת"ח ה"ת ובכל פסוק זה הדר כ"ת כחינת ת"כ ת"ה מ"ת:

נִפְלְאֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה: וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ: וּגְדֻלָּתְךָ
אֲסַפְּרֶנָּה: זֵכֶר ׀ רַב טוּבְךָ יַבִּיעוּ: וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ: חַנּוּן
ורחום

ומכ"ש החכמה לומ' שם דין בעלמא רק הוד והדר לפניו עוז ותפארת במקומו זה"ש הדר כבוד הוד ומה שהקדים כבוד שהיא המלכות לפני ההוד מלינו כן בכמה מקומות והוא בחינת עליית המלכות למעלה מכלם והוד ודברי נפלאותיך אשיחה ר"ל וקו הדין למעלה בחכמה אחר נעשה הכלי על ידה: שם הוי' בפלה: בסוד ל"ב נתיבות פלאות חכמ"ה וסה"ל ג' תלתים שבמעשה ברחשית ותלתים הוי' בינה המקבלת מל"ב נתיבות פלאות חכמה שהיא ברחשית בחוכמתא:

הנ"ה

וְעֶזּוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ וּגְדֻלָּתְךָ יְסַפְּרֶנָּה ס"ת על כל פסוק ועזוז ס"ת יהי רצון מלפניך שתסיר מעלינו;

אספרנה כתב מהרש"ל עזוז לא למר עוז רק עזוז כי הם שני מיני עוז וכן לא למר גבורה ועוז הסני לך למר גבורותיך רק גבורותיך כי הם שני מיני גבורה דהיינו עוז ח' גבורה ועוז הסני הוד: וכינוי גבורה נודע שהוא תפארת כמ"ש כל המפרשים הם סמים דהיינו תפארת ויסוד סוד וה"ו ומשך הוא"ו: ואמירה לשון רכות רומז על הרחמים ע"ז אמר הגבורות להיינו תפארת ויסוד נוראי העזוזים דהיינו הגבורות לרחמים כי תפארת מכריע בין קשה וגבורה וכן יסוד בין נצח והוד ומכח זה גדולתך יספרנה כלומר מכריעים לה גדולה שהוא הקשה: ואספרנה לשון ספירה ומזירה כי בתור מלך חיים: ומשך העניין נכון הוא כי לף שכולם בחכמה עדיין הוד והדר לפנין והדין למעלה הוא בכפלת פלאותיו החכמ' ועתה אמר לף במקומו מובטח הם ספירו הדין ע"י גבורה המכריעי:

הנ"ה

זֵכֶר רַב טוּבְךָ יַבִּיעוּ זכר רב טובך ר"ת רט"ו ס"ת ע"ב ק"ל יביעו וצדקתך יירננו ר"ת יד"ו טובך יביעו וצדקתך יירננו ס"ת ע"ן יביעו וצדקתך ס"ת יהוה זכר רב טובך ס"ת קנ"ו ס"ת;

זכר רב טובך כ"ת רכ"ו וזכר רב טובך ס"ת ע"ב ק"ל יביעו וצדקתך יירננו ר"ת יד"ו טובך יביעו וצדקתך יירננו ס"ת ע"ן יביעו וצדקתך ס"ת יהוה זכר רב טובך ס"ת קנ"ו ס"ת;

חַנּוּן ורחום יי ארך אפים ורב חסד

הנ"ה חנון ורחום יהוה ס"ת ס"ג ע"ן;

רומז על הבינה: ונודע כי בבינה נאורים הג' קוין שהם שפה קטנות קו החסד וקו הדין וקו הרחמים הנה חנון ורחום הוא קו הרחמים וזהו חנון ורחום יהוה תפארת: ורחב חסים קו הדין שהוא חסים המשתר מסטרא דבינה מכל בינה בעלמא היא ארך חסים מלא יניקתה מהכתר שהוא ארך אפים: ורב חסד הוא קו החסד והכוונה בקיצור הוא לפי מדרש הוא שתלות שהוא בזעיר אנפין המתפלה בשתי לשון רב חסד כי חסד יגיע מבינה ואח"כ בשתי לשונות הגבורה מהמים יגיע שם ואח"כ בשתי לשונות התפארת:

וְרַחוּם יְיָ׳ אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדַל חָסֶד: טוֹב יְיָ׳ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל
כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְיָ׳ כָּל מַעֲשֶׂיךָ: וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה:
כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ׳ וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ: לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי
הָאָדָם

הנ"הה
שב ירו"ד לכל ר"ת יי"ת יי"ה וה"ו ה"ח ס"ת ל"ו ס"ת
של כל הפסו' ע"כ ל"ו וחתיו על כל ר"ת ל' מלכי מלכתי
ע"כ הנ"הה:

**טוב** יְיָ׳ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו

ביאור הפסוק טוב ה' לכל הוא ע"ל
דתנן בסוטה משמת יוסי בן יועזר חיש
לריחה ויוסי בן יוחנן חיש ירושלים בטלו החכמה כו' ופי' בגמ' חסכול חיש שהכל בו
זיה"ם טוב ה' לכל מי שהוא כל זה הטיבה ה' לטובים וידא טוב ויקבל טוב וזה כמעט
משורת הדין. ואמנם רחמיו על כל מעשיו. לפ שרוב מעשיו תהו וזהו רומז על החסד
שהוא טוב ומטיב לרעים ולטובים ומרחם על כולם ג"כ טוב מלשון בהטיבו את הכרות
וכתוב וירח לקיים את האמר כי טוב וכודע כי אתמר יהי אור נגמר בחסד שהוא יוס
רחמון מו' ימים העליונים:

**יודוך** ה' כל מעשיך **וחסידיך**

יברכוכ' זהו רומז על הגבורה
שהיא מדת הדין דיין אמת. כל דרכיו
משפט הין עול קריב ויבר הוא ופרש"י הכל
מלקיקים עליהם את דינו וכו' ובפרק

הנ"הה
אחרן כו' כל הפסוק ר"ת ל"ל אתכ"י ס"ת ס"ג ל"ן אחוך
בני' ת"ן יחוך ידו"ה כל מעשיך וחסידיך ר"ת מלכים
מעשיך וחסידיך יברכוכה ס"ת ת"ה ר"ת ל"ן י"ש
מלכתי:

עוסין בסין אמר ר"יב ל' אחי דכתיב עובדי בעמק הבכא. מעין ישתיהו גם ברכות
יעטה מורה שמלקיקין עליהם את הדין ואמרו לפניו רבש"ע יפה דמת יפה זכות יפה
חייבתו כו' זהו שאמר יודוך כל מעשיך:

**וחסידיך** יברכוכה תנן בסוס שמברכין על הטובה כך מברכין על הרעה. כי הרע
הבא מלמעלה הם יסורין של אהבה. ע"ל מדות הסוב והרע מסתפין
בברכה לברך בלב שלם. ואמר יברכוכה מלא ור"ל יברכו כ"ה כי כ"ה רומז על המלכות
והוא סוד יסורין של אהבה שהראיתי בהם במקום אחר שהענין הזה הלקיק מקבל עליו
יסורין להסר הפגימות של מעלה המונעים יחוד וזיווג העליון כדי שיהיה אהבה בין
הדכיקים וזהו יסורין של אהבה כלומר בשביל אהבה של מעלה. אהבת השכינה של דודה
וזהו כמשכת הברכה בכל העולמות וסימך כ"ה תברכו את בני ישראל:

**כבוד** מלכותך **יאמרו** וגבורתך

ידברו הנה הפסוק תנה והאר
מופרש מה שרמז למעלה בתיב כ"ה הנה
מפרש עקה ואמר כבוד מלכותך יאמרו וכו'. הנה נודע כי אמירה לשון רכות ודיבור
לשון קשה והכוונה הוא להיות הרכות לכבוד מלכותך שהיא מדת מלכות נוחה לרחם
תמיד וגבורה שהוא דיבור קשה ידברו הם כלומר מהניגים את הדין ויסורין של
עלמה בשביל אהבה של מעלה:

הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו וְכֵבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל־עֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל־דּוֹר וָדֹר: סוֹמֵךְ יְיָ לְכָל הַנֹּפְלִים

**לְהוֹדִיעַ** לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרוֹתָיו וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ כֵּבֶר נוֹדַע עִנְיָן יְדִיעָה פְּקִירוּשׁוֹ חִבּוּר וְחִבָּבָה וְחִיבָּה כְּמוֹ כִּי יְדַעְתִּיו וְגוֹ וְכֵן הַרְבֵּה וְרָאֶה לוֹמַר כִּי גְּבוּרוֹתָיו הֵם גּוֹרְמִים לִבְנֵי אָדָם חִיבָּה וְחִבָּה כִּי כְּאֲשֶׁר יֵיסַר חַיִּים אֶת בְּנוֹ הֵ׳ אֱלֹקֶיךָ מִיסָּרְךָ וְלִדְיָקִים תְּחִלָּתָן יִסּוּרִים וְסוֹפָן שָׁלוֹם: וְזֶה הַדִּין הוּא רַחֲמִים: הַגְּבוּרָה הִיא חֶסֶד: וְזֶהוּ שֶׁנִּרְמְזוּ בְּרִית לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָ״ם לֵל״ה שֶׁהוּא סֵ״ם אֶחָד מִשְּׁמוֹת שֶׁל סֵ״ם ע״ב: וְנוֹדַע סֵ״ם שֶׁל ע״ב בְּחֶסֶד: וְכֵן חֶסֶד עוֹלֶה ע״ב לֵל״ה בְּגִי׳ ג״כ אַדְנ״י שֶׁהִיא מִיכָ״ל לְשַׁלְּחוֹתוֹ עַל כָּל זֹאת תְּכוּלַת הָעִנְיָן הוּא חֶסֶד:

**וּכְבוֹד** הֲדַר מַלְכוּתוֹ כְּלוֹמַר בְּהַגִּיעַ לִיכ״כ לְעָתִיד זְמַן קִבְלַת שָׂכָר הַצַּדִּיקִים אָמַר שֶׁמָּא מִיסּוּרִין לֹא כְּבוֹד יִחְיוּ כִּי יִזְכּוּ לְהַזּוֹת בְּטוּבָם ה׳ וְלִבְקֹר בְּהֵיכָלוֹ הוּא קֵיכֵל הַקּוֹדֶם הוּא סֵ״ם לְאַדְנ״י הַנִּקְרָא הֵיכֵל כְּנוֹדָע: וְזֶהוּ הַסֵּתֶר לַה׳ לְצַדִּיקִים יִהְיוּ בְּלַעְתִּיד בִּנְחָיוֹת תִּתְעַלֶּה הַמַּלְכוּת לְמַעְלָה לְמַעְלָה וְעַל יְדֵי זֶה יִתְעַלּוּ הַצַּדִּיקִים וְהוּא סוֹד עוֹלָם הַבָּא שֶׁהוּא סוֹד הַבִּינָה וְיִתְעַלּוּ הַהַוָּיוֹת לְסִדְרָן וְזֶהוּ שֶׁאָמַר:

**מַלְכוּתְךָ** מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר כ״ל בְּגִימַ׳ חַמִּשִּׁים וְהוּא סוֹד כ׳ אֶלֶף דְּרִין דְּזִמְנִין הַקְּבָ״ה לְאַתְדָּרָא רְוִיחִין בְּסוֹד שִׁבְעָה שְׁמִטּוֹת וְחַ״כ הַיּוֹבֵל וְכָל שְׁמִטָּה ז׳ אַלְפִים שָׁנָה כִּי הָעוֹלָם מְשַׁמֵּשׁ ז׳ לְשִׁבְעַת אַלְפִים שָׁנָה וְאַף הַחֲמִשִּׁים הוּא סוֹד הַיּוֹבֵל הַגָּדוֹל וְזֶה תַּשְׁוּבוּ לִיִם לֵל לְחַזְּקוֹ וְכָל שְׁמִטָּה רוֹמְזִת עַל מַלְכוּת: וְהַיּוֹבֵל הַגָּדוֹל סוֹד הַבִּינָה זֶהוּ שֶׁאָמַר בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וְכֵבֶר כְּתַבְתִּי לְמַעְלָה כִּי דּוֹר וָדוֹר הֵם מַלְכוּת וּבִינָה:

**סוֹמֵךְ** ה׳ לְכָל הַנֹּפְלִים רוֹמֵז עַל הַתִּפְאֶרֶת: יְדוּעַ כִּי הַבֵּה גַּם הִיא ע״י תִּפְאֶרֶת וּמַלְכוּת וְהֵם כְּלֵל תְּלוּלוֹת הַבִּנְיָן כִּי תִּפְאֶרֶת כּוֹלֵל ו׳ קְצוֹות וּפְעוּלוֹת הַהַנְהָגָה הִיא ע״י הַמַּלְכוּת וְהֵבֵה בְּזִמְן שֶׁהַיִּן יִשְׂרָאֵל עוֹסְקִין רְצוֹנוֹ שֶׁל מָקוֹם לִז בְּשֵׁם שֶׁנִּלְחָם הַשֵּׁם וְשֶׁכִּינָה בְּגָלוּת כְּנוֹדָע: וְזֶהוּ שֶׁהִיא כְּ׳ כְּפוֹפָה כִּי כ׳ כְּפוֹפָה הִיא מַלְכוּת: וְהַרַ״ל דָּוִד לֵל רָמַז לְהַזְכִּיר בְּמִזְמוֹר הַזֶּה הַנּ״ן לְפִי שֶׁהִיא מוֹרֶה עַל הַנְּפִילָה: הָעִנְיָן כִּי מִזְמוֹר הַזֶּה מְיוּסָּד לִהְיוֹת כְּמוֹשֵׁךְ אֶת הַלֵּב לְדוֹד שֶׁהִיא מַלְכוּת לְהַיְמִינוֹ שֶׁכָּל יַעֲבֹר מִיכִי יַעֲבֹר אֶת חַיְלֵי הֵם בְּמַלְכוּת מְחִירִים לֵל עֹבֵר פְּנִים וּמַמְשִׁכִים בָּהּ: וְעַל כֵּן לֵל רָמַז לְהַזְכִּיר הַנּ״ן כְּכוֹפֵה: מ״מ רְמָזָהּ חַ״כ לְמַעְלוּתָהּ בְּמ״ם סְתוּם יְדוּ״ד לְכָל הַנּוֹפְלִים וְכֵן מ״ם זֶה״ל וְהָעִנְיָן כִּי יְדוּ״ד סוֹמֵךְ אֶת הַתִּפְאֶרֶת סוֹמֵךְ אוֹתָהּ תָּמִיד: לֵל גְּבוּלוֹת ע״י הַתְעוֹרְרוּת מַעֲשֵׂה הַצַּדִּיקִים וּבְזִכְרוֹ פ׳ ק׳ פִּתַּחְתָּ יְהוּ״ה וְאָמַר סְתוּמוֹת בְּתִסְתּוֹת דְּרָשׁוּנִי בְּתוּסִיתִים וְגוֹ׳ הִי קְרָא הָא אִיתְמַר

וּפְתִיר

---

תע״ה

לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרוֹתָיו וּכְבוֹד ס״ת ק״ל הֲדַר מַלְכוּתוֹ ס״ת ס״ג קק״ג: לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרוֹתָיו וּכְבוֹד הֲדַר ס״ת ר״ם וְהוּא סֵ״ם יחי״ה בְּכוֹלֶלֶת עֶשֶׂר וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ ס״ת מִהְיוֹת בְּכוֹלֶלֶת עֶשֶׂר: לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרוֹתָיו ר״ת אַדְנ״י ס״ת ק״ן כְּמִנְיַן מִיחִיאֵל סֵ״ם אֱלֹהִים גְּבוּרוֹתָיו וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ ר״ת ס״ת ר״ת ת״ד ה״ה וּת״ו ה״ת ס״ת יִ״ו הֲדַר מַלְכוּתוֹ ר״ת מ״ה מִפְּתָחִי:

הַנֹּפְלִים · וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים : עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ ·
וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ : פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ ·

ומשביע

ומשיר לכל כנסת ישראל קאמר דת"ח גבלותת סמכוני מלי סמכוני מלת מתן דכתל בעי לאסתמכא ליה הי"ד פומך ה' לכל הנופלים וכו' · ובגין כך כנסת ישראל לצפלה דכתיב נפלה ולת תוסיף בעיה לאסמכא והיה לאמרה סמכוני למתן ליישראל לכנסת דתיכון בגלותת עמה ובמה בתשיבו' תלין תיכון לאבהן דתיכון תיתמלין בקדמיתת מהכוא חמר טוב דמכטרת ומתן דידע לייחדא שמת קדישא תע"ב דברכתן לת מסתלקי בעלמת סמיך ומעיד לה לכ"י בגלותת עכ"ל · ותז מבואר שומך ה' לכל הנופלים היה כ' נפלה וזוקף לכל הכפופים הבה זאת הנו"ן היה כ' כפופה · גם זה נסמכו כנסת ישראל לאבר נפלו והם כפופה · כי בשלומה שלום לנו · ועניין הסמיכה היה בעת הנפילה והכפיפה · ולפ כפים קלת התעוררות מכח תיזה מעבה לדיקים שהסכיכה מתפארת ותומרת תזי כמה ברת לתיכון גבך · וזה היה כשהיה המלך שהוה מתפארת זהו נקר' עולם הנקיבה באחר יסדו שירה תדשה לכל לעתיד עתה יאמר יהו"ה שיתגלה המלך בכבודו ויקיים את המלכה ויביאה לביתו וכמ"ש קומי אורי כי בת אורך וכבוד ה' עליך יזרח · אזי יהי' שיר חדש לשון זמר ולת תוסיף ליפול עוד · וביאור הפסוק כי ולת תוסיף בדרך למעלה ולמטה למעלה שלת תוסיף לנפול · ולמטה שלת תוסיף קוס בתולת מעמתי ובתולת ישראל היה הסכיכה רק עתה יקום יאמר ה' שיהו"ד שהוה מתפארת הזכר ויקים סוכת דוד הנופלת וכבר האריכתי בדרוש הזה במקום אחר :

**עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו : פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון :** כבר כתבתי שהמגת הברוחים ע"י תפארת ומלכות בכח הספירה מלמעלה ומזה נמשך הקיום להעולמות וכמ"ש ואתה מחיה את כולם הוא היו"ה לת כולם ומחיה לותם וזן לותם הזכ' רוחנית וגשמית ועניין הזנה הוא קיומם כל ח' וח' מהשתלשלות ניזון לפי סדר מדריגתו · עד זה העולם שגם ניזונין בזנה גשמיית מ"מ מדריגות מדריגות יש כי ישלחם מן השמים כמ"ש הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ויש הזנה מעבור הארץ כמ"ש ויאכלו מעבור הארץ · ושמים וארץ נודע הם תפארת ומלכות ויש ניזונים מתמלת הארץ כי כל הארלות ניזונות מתמלת ארץ ישראל וע"ז כת רמז בפסוק תפתי ומשביע לכל חי · ומשבי"ע לותיות ושבעים שהן על לומות הניזונות מהתמלת יה · מה עיני כל אליך ישברו כולם אליך ישברו הן הנברים של מעלה והן של מטה · ואתה נותן להם את אכלם כל ח' ולחד לוכל ומזון שלו · ואמר בעתו ולת בעתם · כי בעתו קאי לאוכל כלומר בעת שמוכן האוכל ורומז על האוכל שלמעלה שעליו נאמר בתתי לנבי לחותי כלה אכלתי יערי עם דבשי וגו' לח"כ כתיב אכלו רעים שתו ושכרו דודים ודבר זה מבואר בתרוכה בזוהר ועתו זה הוא עת שלום הנזכר בקהלת והענין כי אחר שהנריכה העליונה מלח' מיס חייסו וזלים מן לבנון הרי פרנס שפע מאור גדול לתתתונים ויען דכל זה ע"י תפארת מלכות כמ"ש :

וּמַשְׁבִּיעַ לְכָל־חַי רָצוֹן׃ צַדִּיק יְיָ בְּכָל־דְּרָכָיו׃ וְחָסִיד
בְּכָל־מַעֲשָׂיו׃ קָרוֹב יְיָ לְכָל־קֹרְאָיו׃ לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ
בֶּאֱמֶת׃ רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה׃ וְאֶת שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם׃
שׁוֹמֵר יְיָ אֶת כָּל־אֹהֲבָיו׃ וְאֵת כָּל־הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד׃

תהלת

רוממ פתח את ידיך וסתת כי
בזה תתך חיים לכל חי כדי חיותו
ובקונטרס התר׳ ז״ל מצאתי מת״ך בח״ב
דף ת״ג ס״ב הוה סא״ל וזהו הסם עולה ג כ
יהללוהו וזה הסם הוא סם ס׳ מע״כ שמו
על ויסע ויבא ויט שנו נקרע יס סוף
ותרז״ל קטן מזומותיו של חדס כקריעת
יס סוף וכן של פתוח את ידיך פת״י הוה ג״כ סם מסס של ע״כ׳ ומאמר רצון המכוונה לפי
שקאמרינן שנמשך מהלו המדות הכל הוה מלך כוחס של מעלה כי גבוה מעל גבוה על
המקור והסורס של הכל סוד הרצון׳ ובזוהר פ׳ פנחס כתב תרין מזונין מסניין חלין
דלא מן דלא כתיב ואתה נותן להם לאכלם בעתו דלא מזוני דעתירי דיהיב מיכלה שני
בעתו׳ הה תרין דכתיב ומשביע לכל חי רצון דלא לאחורא דמסכני דחיכון שבעין
מרצון ולא מגו מיכלה שני כו׳ ע כ׳:

צדיק ה׳ בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו זה רומז למדת הבלח ונודע כי בלח עמה
חסד וכיון שנתפרש הפסוק של טוב ה׳ לכל ורחמיו על כל מעשיו במדת החסד כדלעיל
כן יתפרש בדוגמת זו זה הפסוק בבחינת׳ ואמר צדיק ה׳ בכל דרכיו׳ והוא ע״ד כי
יסרים דרכי ה׳ לצדיקים ילכו בם׳ וכתיב כי צדיק ה׳ לצדקות אהב׳ והנה ענין צדיק
הוא ענין ישרות ולא לפניס מסורת הדין והוא יתברך עושה לצדקות שהוא בדרכי
ה׳ והוא חסיד לפניס מסורת הדין בכל מעשיו לפ שאינם תמימי דרך והולכים בדרכיו׳

קרוב ה׳ לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת זה רומז למדת ההו״ד כנגד
כתבו המקובלים כי ההודאות והשבחות הם במדה זו׳ וכל תפלה צריכה
להיות בשבחות והודאות למקום ויש בדברי חלה ג״כ סוד כי לפ שהולים צריכים
ומצטרכים להמשיך שפע מלמעלה לתועלתם ההכרחיים יהיה כוונתם בתפלתם
להמשיך השפע׳ מלמעלה למטה׳ ובל גבו׳ לעשות יחוד למעלה וסוף הכוונה לבא מעשה
ויתגלגלו הברכות למטה וכלל גדול הוא העבודה למטה׳ ותפלה היא עבודה
ודבר זה יתבאר בתרוכה בתפלות י״ח שלפ צריכים הם למטה גבוה להגלו
ולשבחו ולפארו׳ וזהו שאתה קדוש ה׳ לאותן חסר קורחין אותו בחתם הקד״ה׳ וה׳
חלקים אתם׳ וזה״ס הכתוב אתת מחרן תמתח ודק מסמיס בפקף כלומר כשהתפלה
כולה מלמטה למעלה היה נתמת׳ זה ממילה של״ך דק מסמיס בפקף ולתת ברכה
כמ״ש הפקיע׳ ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך ישראל וגומ׳ וזהו סמיים של״ך:

הג״ה
ומשביע עולה ג״כ כתיבן תתך ע״כ הג״ה:

הג״ה
בסידור רש״ך דס״ה מתירין בפסוק זה לכוין ר״ת שלו
שהם פת״י מעולים ג״כ מתיבן שם ההויה וזס מלמות
יוד בלחש וזוך בסו׳ יהי מאורות יהי׳ פת ידיך את יודיך
כי על ידי ג׳ אותות הלו הפרנסה והטוב והיה בס׳
יהי הזוך ו׳ והו פת ידיך ע״ב הג״ה:

תְּהִלַּת יְיָ יְדַבֶּר פִּי וִיבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד׃
וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ׃
הַלְלוּיָהּ הַלְלִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ׃ אֲהַלְלָה יְיָ בְּחַיָּי אֲזַמְּרָה
לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי׃ אַל תִּבְטְחוּ בִּנְדִיבִים בְּבֶן אָדָם

שאין

רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם׃ שומר ה׳ את כל אוהביו את כל הרשעים ישמיד׃ זה רומז על מדת היסוד מבואר בפרקים בשער הפיורות בפ״ד ובשער ההיכלות כי ליסוד יש ג׳ פיורות מיוחד ג׳ בשפע להסכינה שפע קדוש וטהור אותו השפע הוא מים מתוקים ומשם יונקים כמה טעמים תורה ומשם יונקי נביאי וחסידי ותמימי כו׳ ויש עוד פיור בשפע להמיוני וכו׳ וכן הברית המעור בו שכו נקבים נקב ג׳ לזרע להוליד בדומה ומנקב שני יונקי סיגי המותרות שהוא השתן כו׳ וכבר התרכתי בענין זה בהקדמת תולדת אדם לספר דרך חיים סלי׳׃ ועז״ש שומר ה׳ את כל אוהביו כלומר השפע הטוב בשתר שמור לעונג והוא קיים׳ וכענין שפי׳ רז״ל והוד׳ ברש״י בפ׳ נשא יברכך ה׳ וישמרך׃ יברך ה׳ היא ההשפעה וישמרך פלא יאבד׳ תמנח ההשפעה



פקוטריס׳ דהתר״י ז״ל מלאתי מקדוש ה׳ לכל קורתיו כו׳ פסוק זה פרשה כפול כי לכל קורתיו לכל אשר יקראוהו בתחת כרשה שהכל ג׳ ואמת אחר מתלת קורתיו בלשון הזה ואחר כך יקראוהו בלשון עתיד והם תוקים הנ״ל ולכל יקראוהו בוש״ו והענין לת כל אלהכי שהים כי יש מכפים תוקיים לשר שרש יקראו ויתפללו יודע הש׳ ר׳ שכוונתם לקוראו ועוונה. מותם מתלה ויש מכפים אחרים שהיכם בתחדינה הזאת לכל אשר כשר הם מיקרים והם בשע תפלתם עונה תות׳ זה שאחר עול הם מדברים ואחי שמעון ז״ש קרוב ה׳ לכל קורתיו פי׳ כי לאותם שכשר קוראים אותו הוא קרוב להם ועונה אותם ואותו שקרוב הם לאויים הם שם לאו כי קרוב הוא לכלם בין שיהיו לאויים בין שם לאו יהיו לאויים לכל נפש ית׳ ב׳ והיה כי נפש קרוב הוא להם שרש שיקראוהו רק שהם חיבים לקרות ועדיין לא קראוהו ונפש הוא קרוב להם ו״ם לכל אשר יקראוהו בלשון עתיד ואחכם אלו אשר קרוב הם״י להם קודם שיקראוהו אין כם זה בעצה רק לאחר שהוא קרוב לכך והוא שתפללו בכוונה ועקורה בתחת בש״י זו״ש לכל אשר יקראוהו ובעתיד לן צריך כזה תבלי יהיה שכיון שיהיה קריאתם בתחת לכל כת רחשונה שהם לכל קורתיו הע״ם שתיכו בתחת ואיכם לאויים עכ״ל קרוב הוא להם לאשר שכבר קוראים אותו לכן בלשון בו ולכל אשר יקראוהו כי הם כתות תלוקות בחילוקים ובתנאים זה חוה עכ״ל׃ ע״כ הנ״ה׃

השמלין שהיה להקליפות לף שבעת הזאת הם בחלוה מ״מ שמידים לח״כ ויתבטלו ע״כ לשר שומר בלשון הוה ויש מיד לשר בלשון עתיד׃ תְּהִלַּת יְיָ יְדַבֶּר פִּי וִיבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ ל״ו זה הפסוק רומזאל המלכות והיא נקרא׳ פ״ה כנודע שהי תורה שבע״פ ע״כ תְּהִלַּת יְיָ יְדַבֶּר פִּי ונקראת ג״כ שם כנודע וזש״ה ויברך כל בשר שם קדשו ל״ו והכ בחות א תהלה לדוד לרוממך וגו׳ לשר פירשתיו על הבתר והזכיר שם תהלה וברכה בן בחות ת בפסוק זה תהלת ה׳ וגו׳ מזכיר תהלה וברכה זה מורה על סוד נעון סודו בתחילתו ותחילתו בסופו ואנחנו נברך י״ה מעתה ועד עולם הללויה׃

הללויה תיבה זו חסובה בגמלא׳ יה בה חותיות שם הוי״ה גם הללויה עולה כמנין מלכ״ו וכמנין יהי״ה וכן הללויה עולה מנין אלה״ים ואיתה שו השמות הם ג׳ יחודים דהיינו יהו״ד אלהים שם מלא יחוד הדין והרחמים׃ יהו״ד אדנ״י יחוד וזיווג קתתון תפארת ומלכות בסוד יהאהונה״י יהו״ד יהי״ה יחוד וזיווג חכמה ובינה בסוד

שָׁאֵין לוֹ תִּשׁוּעָה: תֵּצֵא רוּחוֹ יָשֹׁב לְאַדְמָתוֹ בַּיּוֹם הַהוּא
אָבְדוּ עֶשְׁתֹּנֹתָיו: אַשְׁרֵי שֵׁאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ שִׂבְרוֹ עַל יְיָ
אֱלֹהָיו

יהללוי"ה: כפפי היה כפפ דוד ספיר מלכות והיה מהללת ומזמרת לידו"ד סל מעלה ממה כמ"ם למען יזמרך כבוד ולא ידום ה' לולי לעולם לוחך וכבר נודע כי כבוד היה הכביכה המזמרת ומשבחת בהתעוררות מעלה התחתונים כמבואר במקומה בתרוכה על כן לתתעוררה מלמטה אמ"ד אהללה יי בחיי אזמרה לאלהי בעודי ר"ל להלל ה' בנשמתי זהו בחיי כי הנשמה חיי האדם: לזמרה לאלהי בעודי היינו בגופי בעוד שהוא בעולם הזה: ובענין כל עשותי תזמרנה ה':

הנ"ה

ר"ת סל זה הפסוק מ"ו ום"ת סל זה הפסוק יו"ד מ"ו מ"ם ביחד עולה יהוה הוא האלהים בנו' ירח"ל מ"ה ירח"ל נחיי נ"י ל"ו ר"ת אזמרה לאלהי בעודי ר"ת נם"ת יו"ד ה"ה יו"ד ה"ה:

אל תבטחו בנדיבים וכו' כתיב בזאת אני בוטח' ונודע כי זאת היה מדת מלכות וענין הבטחון הוא הדבקות בה כי היה המתפ' טרף מכתפר בסוף מצלי בחלב ה' בית"ת לחתת חיל מי יתלה המתוקן על מדת מלכות שהיה לחתת חיל עטרת בעלה ויומתם סם ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה וגו' והיה מדת דוד המלך ע"ה כמ"ם ויחלק לכל המון ישראל למחיים ועד לחמה וכו' וסם דבק יעקב בטחונו כמ"ם חס יהיה אלהים עמדי (וזהו המהה נקרחת אלה"ים ב"ל שלמטה) ושמרני וגו' ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש וגו' וזהו בסייס אשרי שאל יעקב בעזרו' ושמעתי בחלו הבסוקים בשם ה' כי נמצא במדרש ר' אלם הרחשון בשבעזר עליו מיתה מ"מ הוקבע לו יום ה' לחיות והוא יומו של הק"בה שהוא חלק שנה והתרצה מתחילה אלם הרחשון ליתן מחנותיו ע' שנה מחנותיו לדוד המלך כי כשהרחוהו הק"בה דור דור ודורשיו וחכמיו כו' והרחוהו לדוד להיותו נפל אמר אלם לדוד המלך ליתן לו ע' שנה מחנותיו' וכן פי' חי תתק"ל שנה שהוא חלק פחות ע' ובשהגיע לתק"ל והגיעה המיתה נתחרט ורצה לחזור ח"ל הק"בה אלם של תעשה כן מוטל שפתיך תשמור בשבע ביומלי חלניך ותרוחה סיקוס ר' סיקויס כל כדריו ומנו הוא יעקב כמ"ם ויזך יעקב נזר ומה שנזר קייס מיד חזר אלם ונשחר בנזרו וזה ב"ה של תבטחו בנדיבים בבן אלם רומז לאלם הרחשון שהיה נדיב והתנדב לו ע' שנים כי בשעה שלח רוחו אחבדו עשתונותיו רצה לחזור ולאבד כל אשר יצא כבר מרוחו' לולי אלהי יעקב שאמר לו הק"בה שעתיד יעקב לעמוד ולילוד נדיבים ולקיים וזה"ם אשרי שאל יעקב בעזרו: וע"ד הסוד כתב מהרמ"ק ז"ל בבר מי' בספר הפרדס בשער הכוונות סל מטער"ן וסנדל"פון ועל היותם מסתכלין תחת הכביכה כתיב מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב כי הכביכה קאמר של תבטחו בנדיבים כי' של תשימו בטחון שהיה שכיכה של תשימו אותה בנדיבים מטעם שאין שם שור כראוי שאם הגלות והחול כלפי שם' ומפני שלרוב הפעמים שכיכה מתלבשת במטער"ן בסוד קן צפור כלפי שם זה הוא בן אלם שהוא חמוך אמר בבן אלם שאין לו תשועה כי המלכות היכה נקראת שם תשועה שלא גולל ואורה' והעשם כי תצא רוחו יבחלק משם התפארת יסוד להמשותו כי תשוב אל המלכות

לקדש

אֱלֹהָיו: עֹשֶׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם ״
הַשֹּׁמֵר אֱמֶת לְעוֹלָם: עֹשֶׂה מִשְׁפָּט לָעֲשׁוּקִים נֹתֵן לֶחֶם
לָרְעֵבִים ״ יְיָ מַתִּיר אֲסוּרִים: ״ יְיָ פֹּקֵחַ עִוְרִים ״ זֹקֵף כְּפוּפִים ״

״

לבדה בסוד הגלות שהיא חדומה מצד הדין וזה ביום ההוא יהבו כל מלאורות שבו וז״ש עשתנותיו מלשון עשת שהיא חשל יעקב וגומ׳ כי חברי מהביהכ״נ כלומר בחברי חשר חברומי בנות כי׳ מלומר מהביהכ״נ אותו שהל יעקב שהוא התפארת בעזרו במלכות הנקראת עזר כלומ׳ לעשה לו עזר כנגדו ולומר חברי לשון רבים מכני שמלורות הביהכ״נ רבים להפציע בתפארת שברו דהיינו במלכות בש״רו ולחי על ה׳ אלהיו היינו למטה חלה מעלה חות׳ עד הכתר דהיינו ה׳ אלהיו חכמה ובינה ועל הוא הכתר עושה שמים וארץ ולחי שהלילות ע״י כ״ב שמות שהן תפארת ומלכות עב״ל ״ וזוהר״ם׳ שמות חברי שהל יעקב בעזרו שברו על ה׳ אלהיו ״ וכי הל יעקב ולח הל לחברהם ולח הל יצחק חלה הל דיעקב בגין דיעקב לח חתרחיק בלחודוי ולח בחמיה כד עריק קמי לחחי ולחזיל בלח מחוכח ולחזיל יחידאי כדאל׳ כי במקלי עברתי לת הירדן הזה ולהיו לחתרחין כיהו בהקב״ה דכתיב ״ חס יהיה אלהים עמדי וחמרני וגו׳ וכלח שהל מקמיה דקב״ה ויהב לי״ שברו על ה׳ אלהיו שברו ולח חמר תקוחו ולח בטחונו חלח שברו הל תקרי שברו חלח שברו ״ לניחח להו לאדיקייהו לתברח גרמייהו ולחתברח תבירו על תבירו וכלח על ה׳ אלהיו כד״ח כי עליך הורגנו כל היום עכ״ל ׃

**עושה** שמים וארץ וכו׳ כלומר מחכר שעשה כל הבריחה ממילח עליו יתברך מוסב לקיימה ע״כ בזחת יהיה בוסח ויר״ח אלהי״ם ח״ת כל חחר עשה ס״ת ומת וכן הרבה ״ ח״כ ישמור הבריחה שחות׳ חמת ״ עתה ידבר מענין יסוד העולם של מלכות וכי הם שתייחדים עושים משפט לעשוקים נותן לחם לרעבים זהו יוסף שהיה עשוק מבית חביו והיה מתקולה עובר על הל תבטחו בנדיבים שהיה בוטח בשר ומשקים ושקל למטרפסי׳ שהיה תפוס עוד שנחניים וחח״כ מבית הסוהרין יצח למלך ע״י שנתן הק״בה על ידו לחם לרעבים ״ ונודע כי יוסף הלדיק הוח נמדת לדיק יסוד עולם ״ וחרז״ל בעולם עומד על עמוד לחד ולדיק שמו סל׳ ולדיק יסוד עולם ״ ביחור שחמר כי עולם נקרח בכחן המלכות על שם שבעולם שהוח חיקף שם קלוות של מעלה בכחם של מעלה לחד הנחליס כולם הוח במלכות ומשם להעולמות שתחתיה וחמר שעמידתה וקיומה הוח ע״י עמוד ח׳ והוח יסו״ד כנודע ״ שלינורות בחלילות נמלכות להדדי וכולם מתפשטים הולכים ליסוד ומיסוד למלכות ״ לבל לח יש שום לינור משום שסירה למלכות כ״ח ע״י היסוד נמכוחר בפרדם נשער הלינורות נמלח שעמידת העולם שהוח המלכות הוח ע״י עמוד לחד שהוח הלינור מהיסוד ״ וע״ז פרט לעילח הפשטת הבנין לחד הנחליס וכל הנחליס הולכים לל היס שהוח מלכות ע״י לינור היסוד ה׳ מתיר אסורים בהפשטת הבלח מחס״ד כנודעבי שבח שילחו ישרחל מבית הלסוריס מלרים היה מצד החסד כמכוחר בספר דרך חיים שלי במסכת פסחים ה׳ פוקח עורים ללו הדינין שהם מצד הגבורה בסוד ותבהבה עיניו יפלח וכו׳ וסיבה זו בעצמה גרמה

יְיָ אֹהֵב צַדִּיקִים: יְיָ שֹׁמֵר אֶת גֵּרִים יָתוֹם וְאַלְמָנָה יְעוֹדֵד וְדֶרֶךְ
רְשָׁעִים יְעַוֵּת: יִמְלֹךְ יְיָ לְעֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:
הַלְלוּיָהּ כִּי טוֹב זַמְּרָה אֱלֹהֵינוּ כִּי נָעִים נָאוָה תְהִלָּה:
בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם יְיָ נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס: הָרוֹפֵא
לשבורי

מיעקב קיבל הברכות כך הדין מתבאר לרחמים ולפוס לערה לגרה׳ ה׳ זוקף כפופים
המסכת התפארת כמ״ש לעיל בפסוק סומך לכל הנופלים וזוקף לכל הכפופים׳ ה׳ אוהב
צדיקים מאחר שהזכיר תפארת מזכיר יסוד שהוא דדומתו כמודע הלה תולדות יעק״ב
יוס״ף ומודע כי יסוד לדיק שמו וזה״ש לאוהב לדיקים ה׳ שומר את גרים יתום ואלמנה
יעודד הם נפש והוד וישראל שהם חלופי כח מעמ״ש והם יתומי יתומים היינו ורין
אב ויהיה פלמה הק״ב שומרם ועודדם וכבר כודע כי לפחות ישראל המלאים הוא
פחלה שני המדות הנקראות ידו״ד חלופי ק״ש לפחו״ת פמו שהחריך בשערי חורב בספירות
נפח והוד׳ כמלת פרכים כוללות של ישראל׳ מתחזקו מחלו הסניס שהם שוקיו עמודי
על ו׳ קמות כמודע שהם סוד הפוקיו׳ והם
דרך רפניס יעות׳ וכל חלו הספעות של
לחד הנחלים ליסוד ומסס כולם הולכים לל
היס שהוא מלכות וסי׳ ימלוך ה׳ לעולם
אלהיך ליון וגו׳ מודע כי ליון הוא יסוד ומלכו׳
ירושלים כמבואר בחרוכה בפרדם בשער
ערכי הכינויים בערך ליון וזהו המחזיר
שכינתו לליון הוא סוד לדיקת ברי׳ המעור
בעט׳ לל המלכות הנקרא ג״כ עטרה׳
והנה ליון גבי יום׳ שהוא סוד יסוד וכל
הנזכ׳ מליונו ביוסף שהיה ניתר מבית
האסורים׳ ופוקח עוריס כי היה עלי עין
עול׳ על עין פמו שאמרו רז״ל והיה כפוף
כי לעבד נמכר יוסף וזה״כ נמכר והוא יוסף הלדיק לוהב לדיקי׳ והוא שומר גרי׳ בית לביו
שאמרו לפרעה לגור בארץ באנו כי גר יהיה זרעך יתום ואלמנה יעודד יוסף קודם
שנתגלה בן מי הוא׳ היה כמו יתום כי לא נודע יחוסו עד ח״כ רמז לדבר ויהי יוסף
״יפה תואר ויפה מראה ר״ת יתום׳ ודרך רשעים יעות פוטיפר ואשתו בן מלחתי
בסיפור מהר״ר הירץ׳ הרי שזה המזמור התחיל ממלכות וסיים ביסוד הללויה:

הללויה כי טוב זמרה אלהינו כי
נעים נאוה תהלה: מזמור
זה רומז לנלחמו הגדול וכודע כי חלו שני המדות
גם בהם הפר מצוכה מאחר מדות להשחר

הנ״ה
ומה שהזכיר שם ידו״ד בכל אחד מאלו שלת מאל יתום ואלמנה
יעודד ר״ל גם שם הויה שם ידו״ד בר״ת של ״יתום
ואלמנה״ יעודד שלת כ״ו׳ כיוצא שם ידוד ושיתוף
השם בתוך יתום ואלמנה עי״ש פסוק כי ידו״ד אלהיכם
אלהי האלהים ואדני האדונים כו׳ וכתיב בתריה עושה
משפט יתום ואלמנה כו׳ ע״ש׳

הנ״ה
יש מקשי׳ מ״ש מדיין״ה אחר ה׳ יחלוך ל״ו׳ ודחית״ שם
אחר יחלוך ה׳ לעולם וי״ל משום ללת רמז בסיוך השם
לחיות ניתת הכפתה קודם ל״ו׳ וע״כ היפך וכתיב
בחיות יחלוך כן שמעתי וע״כ השוד ידו״ד הוא תפלה
ומפס בפוחות יפס ע״כ התחיל בידו״ד ונחתם שם
המלכות וזוגתו והנו״ן לול יחלוך והשי״ן שנה ולללת מלמד
ע״כ התחיל ביחלוך שהוא מלכות לעולה׳ לתתלת
לתתלת׳

הנ״ה
כ״כ פעמים ל׳ תיעור ודיה׳ ותיחת בסמל מהיכלים
כתיבין ולהיהו וכן כשיעשים לחזרה ליל״ד אלהי ישראל
עבין לידו״ד אלהי פעמים לחזרה כתהילים מהלתי׳

לכל אחת ואחת מהם בפני עצמו ולפעמים אלו מהם אחת ביחד להיותו מכיר נקרא בפרוש
ובוחר קרוי לאלו הפעמים תרי פלגי דגופה וכו׳ התעורר על זה הפרוש כ״ד מפשר מהות
והנהגה וכתב וז״ל מפלוני לראובן״ פרשת בחוזותי כי העניין הזה וז״ל תו לחתפשט גופה
בתרי סוגי ומתחלקין בהיותו תרין כליין תרי ביתי דלכורה לכל מפחח ורבותה וחילה
דלכורה לכל גופה בהו לתתכשין וכל חילין דנפקי ומכוון נפקיין ורעיין כלה בפום אמה
ובגין כך לקרין בפרוש וחינן נפש וסוד ידוד בפרוש אמת דלכורה סיומ׳ לכל גופה ולקרי
יסוד וכו׳ עכ״ל לענייניט: והוא מדבר בענין התפשטות החילות עד נפש שלהם ג׳
בחינות כשורת הגוף והם סוקיים וכליות ובינו זכר מפני שהם חיברים הפריסים על
מילות הזיווג והטעם שאמרו חכמי הקבלה שמעבר הזרע דרך ג׳ צינורות אחד על
הימין ואחד על השמאל וירידתם דרך הירכים ומשם יורדים על הכליות ועוברים דרך
שם: ומשם ממשכים על הפשכים ומשם על פי האמה ולכן אמר לכל מפחח ורבותה וחילה
דלכורה וכו׳ דהיינו הזרע הנמשך מן הירכיים ומן הכליות ומן הפשכים על היסוד על שפת
אמה דהיינו הזרע הנמשך פי האמה ונכנס בפנים על הירכים שהם נפש והוד שלהם בחינות
המיוחדת זו שהוא הנקרא פי האמה ונכנס בפנים על הירכים שהם נפש והוד שלהם מתנים שהוא
החוד נקרא ירכים והיינו בחינתם המתקרבים על בחינתם הנקראים מתנים שהוא
בחינתם על התפארת ועל הגדולה שהם גבולה וגבורה והבחינה זאת נקרא ירכים
ועוד בחינה יותר ויותר מתקרבת והיא נקרא פשכים וכולם נרכיהן על יחוד חיים ונקרא
כמוהר לעיל ולכן על יחוד העליון ג׳ בחינות הלזה שנמשכים על היסוד בבחינתו המיוחדת
בפלכות ומתעלמת בתוכה והיא הנקראת רשם כדוק דהיינו מהעטרה ולמעלה כמו שכתוב
בשער ערכי הכינויים ואמר בגין כן לקרי בפרות לרמז על הפסי דברים ר׳ גל שם
החיילים דנפקין מתמן כלפרישנו לעיל וזה טעם על שם בפרות לשון בפרות מפני
שהמשכתם והשפעתם על היסוד וזו עקר בפרות המכוונה שהם לכן נקרא בפרות שהם ר׳
שוה לפניהם מורה על הריבוי מפ״ב בשתר השמות הקדש ולהורות על יחודם עם הגוף
שהיא ת״ת ת״מ ת״ת ידו״ד נפש בפרות והוד בפרות הכף דעת הקומרים שנפש נקרא ידו״ד
בפרות והוד הלזים בפרות ואין נכלל שם בפרות הלזה נפש והוד יחד כמו שנתרחיב ביתוך
בשער השמות והנה מתוך זה המחמר נתבאר טעם למה לפניהם שם אחד כלפרישי׳ ולפ
השער נאמר כי אחר שידעתו בתור השם הזה על היחוד: ויתוסו ענין בחינות המדות
הלזה על הזיווג ת״כ ראוי שיקראו שניהם בשמות קיום אחר שכבר קדם לנו בי אין הזרעים
הלזה ע״י ב׳ הפידרים הלזה ועם היות שיש בין חכמי הקבלה ובין חכמי ישראל במסכת
יבמות בפרק הערל לסבירא להו שבבר הפשר להוליד בפיפה אחת עם כל זאת כבר הודו
חכמי הקבלה הלזה יוליד כ״א זכר או נקבות לפי היות חסרון בהפשר ואחר שכבר קדם
לנו בפרקים הקודמים שהזיווג העליון בתוך זכר ונקבה ת״כ אי אפשר מילות הזיווג הלזה
ע״י שניהם יחד ולכן תרי פלגי דגופה הוא ולהיותו שהי אפשר לנוף לעמוד על מעמדו
אם לא ע״י ב׳ הירכיים המעמידים אותו מפ״ב בתור הזוגות שבכל אברי האדם ודי לנו
בזה ביתור לזה העניין הזה עכ״ל:

קיבואר מזה כי נפש והוד הם הרגלי שעליהם עומד הבנין של מעלה וזהו רמז
הפסוק שוקיו עמודי שם מיוסדים על אדני פ״ז שוקיו הם הירכים הקיימים

נפלא והוד שעליו ועמהם הם הבנין על שם קלות והם עמודי הגוף והם מיוסדי לעון יסוד
כי הוא סיומת הגופה והכל על הלב"י פ"ז ולבי רומז לשם לבבי שהוא מלכו והוא עולם פ"ז
כיצד טוען כי אלו שתי מחות נקראת למודי ה' ל"ל הפרדם למודי ה' נקרא נפלא והוד והטעם
כי שניהם מלומדי' ומופלגים הלימוד והבנותה מתפארת הנקרא יהו"ד ותפשר שנקראים
כן בהיות הבנותה מופשטת מתפארת הל הבניינים דרך מדריגות הבנותה כמו שנתרמז
בשער היכלות ע"כ הנה התפארת תורה שבכתב ומשפה דרך למודי ה' על לב"י ע"י
השוקיים החלו ואז היא תורה שבע"פ ותורה בכללה בכ"ב אותיות התורה תלוים כ"ב
למספר למודי עולה פ"ז זה"ש על לבי פ"ז גם נתבאר מהב"ל כי אלו השניים הם סוד זיווג
תפארת למלכות וזהו סוד עומדות היו רגלינו בשערי ירושלים סוד הרגלים הם אלו
השוקיים וירושלים היא מלכות ונתחבר ע"י יסוד שהוא יסוד • וזהו ענין שעשה שלמה
בנ"ה שני עמודים וקרא לאחד יכי"ן ולאחר בו"ע ופירשו המקובלים שרומזים לנפלא
והוד • וכן הוא חומר עמודים שניים וגלות הכותרת חסר על ראש העמודים שתים
והשבכו"ת שתים לכסות את שתי גלות הכותרת חסר על ראש העמודים וזהו רומז
עמודים שניים אלו הן נפלא והוד • וגלות הכותרת חסר על ראש העמודים שתים אלו הן
גדול"ה וגבור"ה • והשבכות שתים לכסות את שתי גלות הכותרת אלו הן חכמה ובינה
והענין נפלא עוד החסד והוד עוד הגבורה והנצח נקרא יכי"ן כי תבנה ותכונן עיר ציון
וירושלים וסיי"ן כי פתוחתך לעני"ן אלהים תכי"ן הוא עמוד הימיני נפלא ע"י היסוד
הנקרא טוב כמ"ש אמרו לצדיק כי טוב לעני היה מלפות • כמ"ש דוד כי עני אני • והיה
מקרית אלהים גבורה תתחתם • וזהו הוד הוד עמוד השמאלי הוד ב"ו ע"ז היה הגבורה
כי הוד ענף הדין • ואנשים אלו נקראו נפלאות כי משם ה' אלהים נפלאות • יוצא בנפלאות
ישראל • ומכתיבים בענין גדול כי לירוד הנפש • ואז ההודאות על הניסים והפלאות
והם קבועות בעמוד הטהוד כמ"ש המקובלים וע"ז נאמר יודו לה' חסדו ופלאותיו לבני
האדם • ורז"ל אמרו ד' מיליז להודות כו' וע"ז אמר דיממע"ה אלה ברכב ואלה בסוסים
כו' אנחנו ברעו ונפעלו ואנחנו קומו ונתעודד כי לנחנו בפריעה בשוקיים אלו המכוונים
עד שוקיים אלו קומו ונתעודד • ע"כ מודים אנחנו לך • ואחר שקדמתי כל הכ"ל יתבאר
במזמור הזה ופעם רומז על הנפש ופעם על הנפה • ופעם על שתיהן כי שתיהן פוחד כי
כן תרי מלני דגופה • ואז תפשר לעמוד על רגל אחד :

**הללויה** כי טוב זמרה אלהינו כי נעים נאוה תהלה רומז לזולת כי בכבר כתבתי
כי ההודאות הוא בהוד ואז מתעורר סוד היחוד אשר מתורת הי"ח אחרונ'
מהפם וזה"ש זמרים בה"ר ל' זמר ר' והיה המתנת שבח וזמר לשם הגדול ואמר כי זמר
הטוב ערב לשם עליון וזה"ש כי נעים ע"ל שנאמר הבך יפה דודי כמ"ש נעים וכבר נודע דוד
הוא בתפארת ואז נאוה תהלה היא המלכות • ומ"ש עליה הוא תהלתך וגו' והיחוד בשלש
ע"י בדית המעור יסוד הנקרא טוב כנודע וזה"ש כי טוב זמרה אלהינו כי נעים נאוה
תהלה • וזה בח מלך תתעוררותינו למעט בהם ירושלים ה' בחיי שרה"ל יכפם כבר
כתבתי אלו הם עמודי בית המקדש יכי"ן ובועז"ר והבנית המקדש מרכז של ירושלים ובלתי
ישראל יכנם כי דוד אלהים בפתוחת ישראל וימותה שלמה ס' ואז יהודה וישראל
וישבו איש תחת • ואז תרופה לשבורי לב ומחבש לעצבותם רומז על הפלכות שתהיה

לִשְׁבוּרֵי לֵב · וּמְחַבֵּשׁ לַעֲצֻבוֹתָם: מוֹנֶה מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים ·
לְכֻלָּם שֵׁמוֹת יִקְרָא: גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ · לִתְבוּנָתוֹ אֵין
מִסְפָּר

כרפשת כי מציח בן דוד תלייתו נוסף וכרמז כאן מלכות ע"ד דכתיב ויתעלע"ב לל לב"ו ·
וכי' המקובלים לב הוא מלכות כו' וזהו שאמר רופא לשבורי לב ומחבש לעצבות"ס נס
ר"ת על הרופ"ח לשבור"י ל"ב עולה ס"ה כמנין אלהי"ם:

מונה מספר לכוכבים כו' נודע כי בעת מיעוט הירח הרבה הק"בה לצבאיה וסס
הכוכבים ודבר זה הוא בכל עולמות של אבי"ע · בעולם העשיה סס חמה
ולבנה וכוכבים הלו הנראים לנו · ובעולם היצירה סרסם הדקות וברוחניות · ובעולם
היצירה יותר בדקי דקות וברוחניות כו' · ובזוה על בזוה ואמר כי אז יהיה אור הלבנה
גדול והכוכבים סהם כיוצאים וחירו המאורות ולכולם בשמות יקרא· גדול אדוננו ורב
כח לתבונתו אין מספר מלפני בקונטרס האחר"י ז"ל הקשה איך שייך לומר מספר אצל
תבונה רק היה לו לומר לתבונתו אין מקר · וכתב כי כאן מרומז שיעור קומה ומספרה
במ"ם ור"ב כ"ח שהוא רל"ו וזהו רמז לרל"ו הלף שסיפור בשיעור קומה והבה מה שדברו
בשיעור קומה הוא דוקא מלד הבניין והילך נאמ' בזוה"ק שספר הזה אצל למעלה מהבניין לה יש
מספר וזה"ס לתבונתו אין מספר לתבונתו הייט מבינה · ויען כי לכאורה ענין שיעור
קומה הוא דבר זר לתת ה"ו שיעור למעלה ע"כ אתרם בענין הבה מתחיל לה לעתיק הלמון
הנאמר בשבעה מראכה אחיתת סם ר"ר ישמעאל אמר לי מטטרו"ן שהוא רצון דשכינתא
עדות זה אחי מעיד בה' אלהי ישראל אלהה חייה וקיימא מראה ורבבא דמנח מבית מושב
יקריה ולעילא קי"ח רבבות פרסאות ומבית מותב יקריה ולמטה קי"ח רבבות פרסאות
מזרעו של ימין עד זרועו של שמאל ע"ז רבבות פרסאות וכו' · ונותן שיעור לקומה
רל"ו הלף הלפים רבבות פרסאות שנאמר תנו עוז לאלקים:

הנ"ה
מלאתי בכחה יהוה ובכוח ה' אלהי את השכן חוזו לה
כי אלוי על משכן עולה רל"ו מ"ם סתו' ב"ם ע"ב פ"ן מ"ן
ב"ן ן"ן הוא ר"ו כתי' וה' אלהים אחית הוא ל"ם ים חיים
ואילך עולה ס"ה לך עם בני' רל"ו ע"ב לשון הנ"ה:

מראכה הכבוד הרב המקובל הרר"י חיים הכהן בשער
מערכת השמות דברי הרב ר' מנחם
מרקאנט"י בסיעור קומה כת' בספירות ולה
במלכות ם' · ופי' הרב החיים סוף דף מ"ח

בפרעו וז"ל דף ה' חין לחשוב תלילה שהפרסאות הללו הסשיעור כמותי כפשוטו אלא הס
תלמון פרים פרישת מלכותך וכל הפרסאות הללו שבשיעור קומה הס אותיות שכל אחת
נקראת פרסה על כי נחתכו מהעיסה כלבים הנחתכות מהבהר במו ספירתי בדרוש
אותיות ורבוי הפרסאות שהאציל בכחן רומז לעילות המתפוללות מהבחות הפעמים
בקורבנם וסס השמות הנעשים מחסר אותיות והיתרופים הנעשים מלפלף ביתות
שבספר יצירה שעמהם נברא הנראים וכבר ידעת שכל התורה כולה שמותיו של הקב"ה
שכ"ל ובשבר הנראים דף קל"ו כתב הרב החייט ז"ל ובענין מקום השיעור הנזכר בי
לעיל ס' מי שאמר שהוא במטטרון שהוא לפס העליון כי ממנו ומעלה אל מי תדמיוני
ואחוה יאמר קדוש ואל מי תדמיון אל ומה דמות תערכו לו · ואל הספירה הזאת נתת
הכיר בעל הספר הזה במה שאמר ואין ענין שיעור קומה שהוא מראה הכבודה בחשבי

יתברך בפיות חסד ובמצות החסד לומר כיון שידע בעיון גודל החסד תוכל להסכול לא קבלת פניה לפיה לחמת מרחה הנבואה הנרחית לנביאים: ורז"ל קראו למרחה הזה שיעור קומה והוא לשון גבר חטאו בו דור הפלגה והוא סוד היודע שעורו של יוצר ברחמים ועל זה לחר הכתוב נעשה חסד בצלמינו ועל המרחה הזה נחמר ודיד הנביחים חלמה ולומר הר"ר יצחק דרך סימן תמוכה בגי' פרצוף חל"ם וכן מצחתי בדברי הר"ר חליעזר מגרמיזא והמקובל בעניין המרחה הזאת יתבונן עניין הגשמיות הנזכר לגבי ה' יתברך בתורה ויתבונן על עניין העברה והקלקלה כמו שנחמר ויעבור ה' על פניו ויתיצב עמו שם וכל עניני התנועות עכ"ל הנה מתוך דבריו נרחה שכוונתו ט כל חלו העניינים משיעור קומה ומחמונת חסד שהיו רוחים הנביחים ומקרחי הגשמיות הנזכרים בתורה כלום מטערון גופה דסכינתה לה למעלה חלילה עד כחן לשומו:

עור כתב שם ז"ל ויש מי שפירש כי שעור קומה הנזכרת הוא בלילך ובעטרה שבסיכום נחמר כל כך והוה מלשון וכל בשלים עפר כחרן כי הוה לשון חסה ים מי שפיר' שהוה בכל הבנין מגולה ולמעה כי למעלה חין שיעו' שהג' העליונות הם בסתה והשביע הם הגוף חחר בו בשערו וזכרו הו' קלוות וזה שחמר בכתוב ולחבוכתו חין מספר. ואני חומר בחולי כי בעבור זה נקרחו המדות של הבנין קלוות והוה מלשון קלהו תרחה כי למעלה מהם חין שעור שהשעור לה ישוער כי הם בגוף בעל שתה קלוות מעלה ומטה ימין ושמחל פנים וחחור חחר הם ושערם כל דבר שים לו שעור. ולפי דעת הרחשון של השעור פזה על מטערון גופה דסכינתה קשה לי עודה מחמר ר' יפחעלל כל היודע שעורו של יוצרינו וכו' והלא יוצרינו חינו מטערון נערך כי הם הסכינה בשליחות ושלוחה. ואם נכנסו בדעת הזה מפני שקשה להם לחת שעור ליוצרינו יש לומר כי מחחר שנח החלילות בחספר הנרחעה לחת חלינו גבול פמו שחמרתי למעלה בענין הם של"י ובזה הנקודה בשעור מוגבל כמו שפירשתי בתחלת הספר קומרנו גם לזה כי מסם נתפשט הכל וקשוק זחת קומתך דמתה לתמר ופשוק רחשו כתם פ"ז וכו'. חשר בחלו הפשוקים והנמשכים חחריהם רמזו שעור קומה לומר בפופס זה לודי וזה רעי. וכו' ויחזע כי לח נחמר זה על מטערון נערך חלח על הסכינה הנקרחת זחת וגם על הדוד הנעים תפחרת ור"ל שעור קומה הוח בד' פ' עם כל הבנין וכן מצחתי בספר התיקונים כי בחלו הפשוקים של זחת קחתך וכו' ופשוק מה דוקך מדוד וכו' דודי לח וחלוס וכו' והנמשכים חחריו רמזים בהם שעור קומה של הכלה ושעור קומה של החתן כי שני שעוריהם הם והסכינה יפחה המדה שלהם של' מי מדד בשעלו מים וזי"ו הוח הסכינה כי בח מ"י שערי בינה וגם נקרחת כן מפני שהיח בחחלה ע"ל שחומרים מי הוח שלוני בשפוח שלח לנוכח. והחריך להבין רחיות קפ"ס וכתב לבסוף וז"ל ואם עיני שכל לך ולח עיני עשלף הבל ברור לפניך ותדע מחזנו כי שעור קומה הוח בד"פ והסכינה היח המדה הרחשונה שלהם והסכינה תחלה היח מחה על כל חבר וחבר מהדוד הנעים ועל הד"פ קללו רמזו מקנת המקובלים שעור קומה

שלהן

הג"ה

ובשער ההשם כתב החייט ז"ל שיעור הפרפה ד' חילון והשיל מלחים מחה והחמה ו' עקחים ושבה עפחים הם חחריע ושחות והוחרת של חעלה הוח שהלך ת"ק שבה על שבה כחבר יון הלחן למחים והשחור של מעלה הוח ל' חלחים הנכנס פרפחות חחרפחות של מעלה מה שלין הפה יוכל לדבר פו':

מִסְפָּר: מְעוֹדֵד עֲנָוִים יְיָ מַשְׁפִּיל רְשָׁעִים עֲדֵי אָרֶץ: עֲנוּ לַיְיָ בְּתוֹדָה: זַמְּרוּ לֵאלֹהֵינוּ בְּכִנּוֹר: הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם בְּעָבִים

המכין

שלהן בפסוק ביום הוקם המשכן כי כשהוקם המשכן של מטה הוקם המשכן של מעלה והו"קם בו קו"מה וגם בגמטרי' שלו עולה אדני אלהים ודוק בפסוק ואלה פקודי המשכן משכן העדות וגו' אמר ב' פעמים משכן רמז למשכן תחתון ומשכן עליון. כי כשהוקם זה הוקם זה. וכשנתמשכן זה נתמשכן זה. ואל תחשוב בלבך כי הפרסאות הללו אשר הזכירו בשעור קומה הם כפשטן חלילה לשלוח לשון באל ית' לומר שיש בו כמותי ולא באצילותו כי ידוע היא האצילות הוא חלק האלהות ובספר הזוהר אמר מאין סוף עד אין תכלית וכו' נראה שתפש במדת המלכות לשון אין תכלית וגם בספר יצירה אמר ותכליתן אין להם סוף להרחיקנו מדעת המשובש הזה ואם ניחס בהם שעור הוא בענין כחם כי נתן לכחם קץ וגבול שלא יתפשט האצילות לפעול יותר מהדברים שעלו במחשבתו וזה השעור היה עם אלו הפרסאות של שעור קומה אשר הם כחות אלהיו' ופרסה הוא מלשון פרים פריסת מלכותך כי הדבר הנפרש זה מזה כל חלק וחלק הנפרש מחבירו נקרא פרסה מלשון פרוס לרעב לחמך ומורה על שעור מוגבל וכו' ע"כ אמנם קבלתי ששעור קומה זה הוא בעולם היצירה וע"ז רומזים דברי ר' ישמעאל בפרקי היפלות שאמר כל היודע שעור של יוצר בראשית מובטח לו שהוא בן הע"ה הרי שאמר יוצר מורה על יצירה שיש שם גבול מצד היצירה המקבלת האור העליון ע"כ הזכיר ר' ישמעאל אמר לי מטטרון כו'. שהוא יצירה. ומ"ש אני מעיד בה' אלהי ישראל כו'. אין המדידה זו מצד ה' אלקי ישראל רק מצד יצירה אשר ה' אלקי ישראל בא בה ומצמצם שם אורו כענין צמצם האור בין שני בדי ארון ושמים ושמי שמים לא יכלכלוהו והוא מבואר למבין ויהי' איך שיהיה המדיד' הזו של שעור קומה היא מצד הבנין שש קצוות. הן במקומם כלומר הגבול לפי שמשפיעים וכמו שפירש החייט. או ביצירה כפי קבלתי לפי התפשטות אור מהבנין שם. אבל מבחינת הבינה אין לספר שום שיעור. וזהו שאמר ולתבונתו אין מספר והנה הקומה היא קמה על הרגלים. ע"כ הוזכר זה הפסוק הרומז לשיעור קמה בזה המזמור הרומז לנצח והוד שהן שוקיו עמודי שש:

מעודד ענוים יי' משפיל רשעי' עדי ארץ זהו מצד נצח המנצח. ענו לי"י בתודה זמרו כו' זהו מצד ההוד כי לשם ההודאות והשבחים כדפי' לעיל. המכסה שמים בעבים וכו' שמים הוא תפארת כנודע. שחקי"ם נקראים נצח והוד שהם שוחקים מן לצדיקים שהוא יסוד הנקרא צדיק דהיינו ההשפעה הבאה על ידם לצדיק כי כמו ששתי ביצי זכר הם מבשלים הזרע שאל"כ לא יוכל לבא אל הברית כן הדבר בשתי ספירות אלו כי הם משפיעים שפע תפארת ומבשלים אותו ומהוים אותו הויה ראויה אל היסוד כן פי' הפרדם בערכי הכינויים והנה הם עובי שחקים כלומר שם ע"ב מצד החסד וע"ב מצד הגבורה שהם ענפי החסד והגבורה נשפע בהם ע"י תפארת שהוא השמים ותפארת מתלבש בהם זהו מכסה שמים בעבים ר"ל ע"ב ע"ב. אח"כ המכין ע"י היסוד אל הארץ שהיא מלכות. המטר שהיא ההשפעה: וז"ל הרב ר' מנחם רקנא"טי בספר טעמי המצות

שלו

הַמַּכִין לָאָרֶץ מָטָר · הַמַּצְמִיחַ הָרִים חָצִיר : נוֹתֵן לִבְהֵמָה
לַחְמָהּ · לִבְנֵי עֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרָאוּ : לֹא בִגְבוּרַת הַסּוּס יֶחְפָּץ ·
לֹא בְשׁוֹקֵי הָאִישׁ יִרְצֶה : רוֹצֶה יְיָ אֶת יְרֵאָיו · אֶת הַמְיַחֲלִים
לְחַסְדּוֹ : שַׁבְּחִי יְרוּשָׁלַיִם אֶת יְיָ · הַלְלִי אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן : כִּי חִזַּק
בְּרִיחֵי שְׁעָרָיִךְ · בֵּרַךְ בָּנַיִךְ בְּקִרְבֵּךְ : הַשָּׂם גְּבוּלֵךְ שָׁלוֹם חֵלֶב

חטים

עלו **המכין לארץ מטר** זה שאמרו חז"ל מיטר' בעלין דלרעא כי היכי תחיכה לצפע בעליון כחמה לבעלה ולבון מיטרא מלבון שמירה וחרמד לשומר ישראל זהו מטטרון והוא המצמיח הרים חציר נותן לבהמה לחמה כוונת הפסוק הזה בתחלת בספר הזוהר לחודו שם מצמיח חציר לבהמה דא בהמה דריבעא על חלף עורין דמגדלין לה בכל יומא בהוה חציר וחציר דא חיטין מלחכין קדישין עליונין לפום שעתא לחתברולו בשני וקיימי למיכלה דכתי בהמה בגין דתי' חסף וכו' והנס לפי כוונת הרמז בזה על הבהמות הנאמר בחיוב הנה נח בהמות אסר עשיתי עמך חציר כבקר יאכל שהרמז בו על כנסת ישראל שלא מעלה והחציר המומה בהרי להיות להם ללחם הם המלאכים אשר הושיט לאבינו בניהם ושורפין והוא סוד גדול :

**שבחי ירושלים את יי וכו'** הכווכה היא ירושלים שלא מעלה שנאמר למען יזמרך כבוד שהקב"ה יתברך חפץ לשמוע קולה שנאמר השמיעני את קולך והפך כשהוא גולה שהקב"ה יתברך אמר אסר מעלי המון שיריך והי' מסיג' לל נתבל כסף כבודך ובפירוש זה פירוש אלהיך ציון הסם גבולך שלום יש מפרשים מלשון גבול ותורה וכוונת המקר' לפילות הכמשך מן השלום של הקדם הסמוך לו כלפתיב קדק ושלום בקנו · חלב חטים ישביעך שפעת מים חלומים ובכתים בקליפת חטה וחטה שלה ופירו' מלת אמרתו תבין מזאת אמרת קדום ישראל וכבר פירשתיו עד מהרה ירון דברו והוא דיבור היולת מפי הכבוד שהיה מוזרת ומשחלת שנה הלה כה דברי כחם וככם הקול ברקיע שהוא כעין קרח הנורא מימינו כוזה לברד ומשמלו לשם והחשמ"ל מקבלו והלמלה הרקיע שבכתם שם הי' לוקך התלחכים שלפני הכבוד וזה מצליך קרחו כפי חיס · יצלה דברו ויתפס זהו דבור המם שבשוק על הרקיע · יצב ריחו יצב כח הדבור · יזלו מים כלומר שהוא הברד כלומר הלא וכברד היולת מכח הדיבור מתערבים ברקיע · מגיד דברו ליעקב כלומר משם

נחמך

הנ"ה

הלא כתוב בשור ש"ם שאמר לאת ויחו בין הדביקים כנון בין תיבות על לבנך וכשוחה ונם בריך ליחזר נ"ב שיפסיק קצת בין כ' תיבות המסוכות שהרשומים מפיס את ש"ם והשלישיה מתחיל בחל"ף כנון ושיחתם את וכשוחה ולא בחילת ק"ש לנד חלה כל מקום שהוא כתפלה או בשבועי דוחקה תיבה אחתיל"ת כשוף תיבה שלפניה או תחלה תיבה המסיימת בא"ם ותיבה של אחריו מתחלת באות חלף כנון שמח בעניים את שמח יחוצלים את ויחולליכים את ויקרוש על ליל שבת ויכון חלקים את וכן כל אח ואותם המסוכים בא"ם ברוך להפרל' זו חזו וכן כשיהל' בהלל חלת ה' :

הנ"ה

כי חזק בריחי שעריך הם כמו והוא בשוא יכין ובחן שכתבתי לעיל ש"ם ברך בנין והוא ע"ל הכתוב ולא בניין לשוחי ה' הם בפת והוא :

חֲמִשִּׁים יַשְׁבִּיעַ׃ הַשֹּׁלֵחַ אִמְרָתוֹ אָרֶץ עַד מְהֵרָה יָרוּץ דְּבָרוֹ׃
הַנֹּתֵן שֶׁלֶג כַּצָּמֶר כְּפוֹר כָּאֵפֶר יְפַזֵּר׃ מַשְׁלִיךְ קַרְחוֹ כְפָתִים
לִפְנֵי קָרָתוֹ מִי יַעֲמֹד׃ יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וְיַמְסֵם יַשֵּׁב רוּחוֹ יִזְלוּ מָיִם׃
מַגִּיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב חֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל׃ לֹא עָשָׂה
כֵן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בַּל יְדָעוּם הַלְלוּיָהּ׃

## הללויה

במסך הדפוס ליעקב המקום במרכאות׳ חקיו ומשפטיו לישראל לחיים עמהם ישראל
חסר תחת הרקיע׳ עכ״ל׃

**ובפכוך** לא כגבורת הסוס כו׳ כתב מהרמ״ק וז״ל סיפר בשבחו שלזה
בחסך בדברי הגשמיים ואינו שהתפארת אין חפצו ורצונו לו בדברים
הגשמיים הרמוזים כמה שלמעלה לא בחותם שהם למעלה ממנו וז״ש לא כגבורת הסוס
יחפץ לקיימו היות החפץ רצוי ולים מלחמה לימנו חפץ בו לכל חס הדברים הללו הם מצד
הגבורה שהיא למעלה מהתפארת וגם לא בשוקי הרוח ורלה שהם הדברים הרמוזים
בגלה והוד שהם למעלה הימנו ובשוקיה אין חפצו ורצונו להזותם דברים בשמיים בלתי
מגלגלים הגשם ואין חפץ בהלו חלה חל הקלקות שמשכים בחומר ובגשמיות׳ לחמס
רומה ה׳ לת ירחין שהם מצד הגבורה שהיא הירחה למעלה ממנו למיחלים לחסדו שהם
חותם שהם למעלה ממנו במקום למודי ה׳ שהם יונקים מחסד שבתפארת׳ ומלו היפך גבור׳
הסוס ושוקי הרוח ושפלו ורצונו בהם מפני היותם דברים רוחניים מלגלגי הגשמי עכ״ל׃

**ובסידור** מהר״ר הירץ ז״ל מלאתי וז״ל׃ המכין לארץ מטר זה רוח הקודש סירד כמטר
על ישראל׳ המממיח הרים חציר חלה ת״ח שהורי בתורה׳ י״ח חלי חלף
הרים שגדל שם ירק וחציר לבהמה כתורי חלף לכך שמך לו מתן לבהמה לחמה וכך
המממיח הרים חציר ס״ת חמר גי׳ לברכם נתן לאברכם זרע אמת ההורים בתורה׳ דמן
לחמה לישראל נתן להם תלמוד תורה שכ׳ לכו לחמו בלחמי׳ לבני עוסק תמר ועקרא
ת״ח העוסקים בתורה וחכמיים על בניהם כגבורה זהו לבני עוסק תמר חין לבבים לחכמי
ולבעות שהחכמה חינן שוסקים חלה בתורה לח בגבורת הסוס יחפץ בסוסי פרעה׳ כי
חזק ברוקי הם ת״ח העוסקים בבתי מדרשות ובבתי דינין ואלו שעריך כמו שבמתני
הסעורה׳ בדרך בינוני חלה ת״ח׳ הסס גבולך משה בזכותו וכל שלגלס׳ חלב חטים
ישביעך זו תורה גי׳ חלב מ׳ שבתנה לת׳ יוס׳ המולל אמרתו לארץ תורה עד מהרה ירוץ
דברו שמלאך המות טס בטיסה אחת ירוץ בס״ת ב״ש מגפ״ם בס המולל אמרתו לארץ
הנאמרת ס״ת חוץ וכתיב המולל מים על פני תהומות עד שקהרה ירוץ דברו המוסיף ת
עמידה מים עמוד ויקוים לדברו עכ״ל׃ ויתכנו ענינים בחזקוה הזה הרצוני לכלה שהם
מיחלי קצוני׳ וכמ לימודי ה׳׃ ועל פי הביאור מחזוקה על לימוד התורה בתוכח נכתב
הפסוק לת בגבורת הסוס יחפץ ולת בשוקי הרוח ירלה כמהורה התורה נקראת תורת
שמחת כחה של חדם ולי לפקר להסיגים ע״י תעגונים דהמקד״ם תשיקו מלך קדש

הַלְלוּהוּ הַלְלוּ אֶת יְיָ מִן הַשָּׁמַיִם. הַלְלוּהוּ בִּמְרוֹמִים:
הַלְלוּהוּ כָּל מַלְאָכָיו. הַלְלוּהוּ כָּל צְבָאָיו:
הללוהו

צורך שיהא מעיינו כדי לעסוק בתורה ולא היה יצחק כך כדי שיהא לסוס לכל היום כדעתם שמעצר לסם את עצמו רק על הפעולה והיינו עסק הלימוד. רק בידוד הסיבה גורמת לזה. וזהו סוד מרע מיסור מהמדברים המבטלים. לכל עסק התורה היה ועשה טוב עשם הרשון וזה כנגד הסם למעלה. זהו שאמר לה בגבורת הסוס יחפץ כלומר מי שמתגבר על יצרו כדוד המלך אלא יהן לה כסיבת הסוס. זה הדבר מצד עצמו לה נעלם החפץ. וכן לה נעלם החפץ והרשן במו שמקבלים תלמידי חכמים שמרין דעוקיים שלהם כי הקליפות מקניאים את תלמידי חכמים יותר מאחר בני אדם כמו שאמרו"ל ביצר הרע וצת"ח יותר מכולם. ובמסכת ברכות אמרו אלהו ברכי דרבנן דשלחי מיניאתי כי מן המזיקין אמת שמברכ מרובה לפוס מערת חגרת. אמנם החפץ והרשן הוה התורה שלומדי. ודברי תורת. כדבק למעלה למעלה וזה"ש רועה ה. את יריחו המיחלים לחסדו. הוה עסק התורה כל הלילה. וע"ד שאמרו"ל העוסק בתורה בלילה הקב"ה מושך עליו חוט של חסד ביום ולומדו מפסק יומם יצוה ה' חסדו וגו'. וזהו המיחלים לחסדו. שבחי ירושלים את ה' הללי אלהיך ציון. כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים נחזר לנגינן המזמור הזה רומזים על נ"ך והו"ל ולסומת מתחיל בהללויה ומסיים בהללויה:

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת ה' מִן הַשָּׁמַיִם הללויה

רומזין על התפארת הנקרא שמים ומאחר שמזכיר התפארת מזכיר את זובן שהיא המלכות הרמוזה בתיבת את שהיא ה' תחתונה. והעלין מי סוד אחרי הבנין הם ז"ו פרצופין כנודע כי התפארת הוא הבנין הכולל שם הקדוש בכולן ונפעל מכל ע"י מלכות מיעולם עד עולם דהיינו מתחילת העולם עד מיצלה דהיינו בנין אחרי. ואח"כ בנצח עולם הבריאה ואח"כ נוצר עולם היצירה. ואח"כ בעשה עולם העשיה ולעולם מכוונים ורמוזים זה מול זה שהוא הללוהו מהרומים הוא בעולם האצילות: הללוהו כל מלאכיו מלאכיו בכתוב רומז לתפארת על ידי חיות שבעולם הנסמך הנמשכות את הנסמך שהוא עולם הבריאה שהם ד' ענף התפארת שבמרומים שהוא סוד גבורה תפארת מלכות. ותפארת הוא הגוף כן בד' חיות המרכבה ד' פנים שהם שור עגל אריה נשר שהם לעומתם ושבו הוא עולם בתפארת והשם הללוהו כל צבאיו הוא בעולם היצירה מרכבו של תרגמן שהם אריה שור נשר אדם של רקיע מיכה"ל נוריא"ל ר"ת תרגמן. וכתב הספרים כי תוריא"ל והוא בתפארת ה' דאיהו אות תפארת כי תפארת מצד החסד הנקרא תור עטרת אל. ותפארת הוא הגבורה שלקרא נור בשם אל בנורא"ל ואלה הם ד' המיכה"ל הוא מצד החסד. והגבורה מצד הגבורה נור"פאל מצד המלכות ועל זו המרכבה אמר הללוהו כל צבאיו שהם בעולם היצירה שהוא בעולם שם מרכבת התפארת עיקר את ק' מצד הללוהו שהוא בעולם

הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ׃ הַלְלוּהוּ כָּל־כּוֹכְבֵי אוֹר׃ הַלְלוּהוּ
שְׁמֵי הַשָּׁמָיִם׃ וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמָיִם׃ יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם
יְיָ׃ כִּי הוּא צִוָּה וְנִבְרָאוּ׃ וַיַּעֲמִידֵם לָעַד לְעוֹלָם׃ חָק נָתַן וְלֹא
יַעֲבוֹר׃ הַלְלוּ אֶת יְיָ מִן הָאָרֶץ׃ תַּנִּינִים וְכָל תְּהֹמוֹת׃ אֵשׁ
וּבָרָד שֶׁלֶג וְקִיטוֹר׃ רוּחַ סְעָרָה עֹשָׂה דְבָרוֹ׃ הֶהָרִים וְכָל
גְּבָעוֹת׃ עֵץ פְּרִי וְכָל־אֲרָזִים׃ הַחַיָּה וְכָל־בְּהֵמָה׃ רֶמֶשׂ וְצִפּוֹר
כָּנָף׃ מַלְכֵי אֶרֶץ וְכָל־לְאֻמִּים׃ שָׂרִים וְכָל שׁוֹפְטֵי אָרֶץ׃
בחורים

והירח מקבל אור מהשמש וכוכבי אור הם הם ניצוצי הירח אח"כ חוזר להלל לשורש התפארת בסוד הדעת וזהו שאמר הללוהו שמי השמים ושמי על השמים הם חכמה ובינה שהם שרשי האש והמים כי החכמה שורש קו החסד שהוא מים והבינה שורש קו הדין שהוא האש׃ והמים אשר מעל השמים ההם שזכר שהם שמי שמים רומז על הכתר שהוא מימי הרחמים הגמורים ושם סוד מים העליונים אשר בערכם החסד מים תחתונים׃ והנה נרמזו בשמי השמים ובמים שעליהם כ"תר חכ"מה בינ"ה ששם שורש תפארת בסוד הדעת שמשכנו שם׃ נמצא התפארת מייחד הכל בשרשו הוא בעליונים ובמקומו הוא גופא דכליל כולם׃ ואח"כ לענין גילוי העולמות נבנו ממנו ע"י המלכות׃ זהו שאמר כי הוא צוה ונבראו ויעמידם לעד לעולם חק נתן ולא יעבור׃ תיבת הו"א רומז כשהוא למעלה בשרשו׃ ואח"כ צוה במקומו ונבראו עולם הבריאה׃ ויעמידם לעד לעולם הוא עולם היצירה כי המלאכים נקראים עומדים כמ"ש ונתתי לך מהלכים בין העומדים׃ חק נתן ולא יעבור׃ עולם העשיה כי חק וזמן נתן לו׃ אח"כ מאריך ומספר כמה ברואים שהם בעולם העשיה וזה"ש הללו את ה' מן הארץ תנינים וכל תהומות וגומר ההרים וכל גבעות וגו' החיה וכל בהמה וגומ' מלכי ארץ וגומ' והנה נזכרו בכאן ד' יסודות אש וברד הם אש ומים רוח סערה הוא רוח׃ ההרים וגבעות יסוד העפר׃ גם נזכרו בכאן דומם וצומח וחי מדבר׃ דומם הוא ההרים והגבעות עץ פרי וכל ארזים הוא הצומח׃ החיה וכל בהמה רמש וצפור כנף הוא החי׃ מלכי ארץ וכל לאומים שרים וכל שופטי הארץ הוא המדבר׃ והכוונה בכל זה להודיע אף כי רם יהו"ד מ"מ שפל יראה

הג"הה

בקונטרס האר"י ז"ל מצאתי דע כי כל מעשה בראשית הנדיקו עליהם דין שמים בתחילת מציאותם כדאמרו רבנן בצביונן נבראו דכתיב וכל צבאם א"ת צבאם אלא צביונם פי' רצונם ואמרו לדעת' נבראו שידעו מה תהא עליהם והסכימו באותו המציאות היפה להם יותר מהעדר זהו כדונו כל הבריות שהרהרו אחר מדותיו יתב' ואמ' לא הניין לי הוא שאמר אדונינו דוד יהללו את שם ה' כי הוא צוה נוטריקון "צדיק "ישר "הוא והדר כתיב ונבראו לפיכך ויעמיד' לעד לעולם תדע כי אפילו הבריאות הקלות פושטות צורה ולובשת צורה והארץ לעולם עומדת לקיים את המינים ולחדש מציאות אע"פ שדוד המלך ע"ה לא פירש דבריו אלא בצבא השמים אע"פכ סמכו ענין למאי דכתיב בתריה הללו את ה' מן הארץ׃ וכבר מפורש בתורה ויכלו השמים והארץ וכל צבאם סמך צבאם דהייני צביונ' אל הארץ ותולדותיה אלמא באידי ואידי משתעי קרא ע"כ׃

בַּחוּרִים וְגַם בְּתוּלוֹת׃ זְקֵנִים עִם נְעָרִים׃ יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ׃
כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ׃ הוֹדוֹ עַל אֶרֶץ וְשָׁמָיִם׃ וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ
תְּהִלָּה לְכָל חֲסִידָיו׃ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרֹבוֹ הַלְלוּיָהּ׃

הללויה

ומצגיה בתמונות לא כצופרים שהמרו השמים שמים לה׳ והארץ נתן לבני אדם *
ועוד ה׳ את הארץ חם ושלום׃ עוד רמז בפלוגתא גדול׃ מודע לי עולם חסדי יבנה׳ ל׳
הגורה יתבר׳ שברוך את העולם הי׳ מלך עוקד כליותיו ובוחנו לב למעלה כי אין לו קורב
בהעולם הלזה כדי שיהיה נבדלתו׳ ואם בחקותיו ילכו חלי הטיב ויטיב עמהם ׳ומ״מ כשברוך
ברוך להתהפך דיין לתת לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו כדי להפרע מהרשעי׳ הוא לטובה
כי הוא גדר וסייג להחזיק מיקחו מוסר הרשע ויהיו נדיקי׳ וזהו מדת הגבורה על כל זאת
רוחה שהין מתקייס ושותף מדת הדין עם מדת הרחמים׳ וכתגלה התפארת מהגבורה
והוא כלול מדין ומרחמים ע״כ נזכרים בכאן הרבה נכרחים המרחים חסדו הגדול *
והרבה נכרחים לסבר מהם ברוחה כי כחו וגבורתו מלא עולם׳ וגם בהם הרבה דברים
שהם מדת הגבורה כדין חזק כמו שם וקשור רוח סערה׳ וכן גבוהות על מלכי ארץ וכל
לאומים שרים וכל שופטי ארץ׳ וחסדר שגם בחורים וגם בתולות זקנים עם נערים
רומז על תוקף מדה״ד וכמ״ש זקן בחור ובתולה עף וכבים תהרוגו׳ כי ההפתרת שהוא
קו הרחמים׳ מ״מ הוא כלול מהגבורה׳ לפי שהוא מטה כלפי חסד כי הכל לעובד הדין
מתהפך לרחמים ויתרון אור יבוא מכח החשך׳ בחורים וגם בתולות זקנים עם נערים
ברוחה לפרש מחוזר על ענין הרחמנות כי ד״ו פרטיות תפארת ומלכות שהם הפועלים על
העולמות׳ ומודע כי תפארת נקרא בחור כראוי׳ ומלכות נקראת בתולת ישראל *
והכחות המתפשטות מהן לעולם הברואה נקראים בחורים וגם בתולות לפיכן נאים זקנים
עם נערים מודע כי פשוט נער הייתי גם זקנתי ארז״ל בפ״ק דיבמות פסוק זה אר
העולם אומרו ומודע לי אר העולם הוא מטטרון׳ והוא נקרא נער׳ ונתנו המקובלים
כי חנוך לנער׳ כי הוא שומר השער כלומר כי חנוך כתהפך לנער הזה׳ ומה שהקשו
התוספות מפ׳ הלוי עריפות כי חיך לפשר שחנוך אר העולם והלוי אר העולם היה בעת
הברואה ומדיין לית לן בולד חנוך הארכתי במקום אחר כי קושייתם חינוכ קושיא כי לפי
הענין שעשה מטטרו״ן הוא חנו״ך רק חנוך בעשה מטטרוני כלומר נבלע בו וכנכם
מחילתו׳ ס״ב נערים וזקנים רומז למטטרו״ן נער הייתי גם זקנתי ואומר לשון רבים
שם הכחות המתפשטים ממנו לעולם העשיה כי מטטרון עולם הילידה׳ והנה חיבר
הברואה להחלי כי ח״ת לחילות להחיר חלת ע״י התלבשות הברואה עכ״פ כמבואר
בפרדס שער כ״ע וח״כ מפרש ילידה ועשיה׳

* יְהַלְלוּ את שם ה׳ כי נשגב שמו
לבדו כי שמו בשגב ונעלם
כמו שנאמר זה שמי לעולם לעלם כתיב
נזכר בהגה חלח במקום וזה רמז כתיב׳

הג״ה
עודם לית נזכר כלום המפוקים יהללו את שם ה׳ כו׳
הוזו על ארץ ושמים כי הנה שם מדה״ד כלול בחילות
שם של ד׳ הויות חוחיות הי״ו כי הה״ח כפולה והם ידו״ד בשבר
עולים כמנין אהיה שם הה״ח כפולה ושם ידו״ד בשבר

הַלְלוּיָה שִׁירוּ לַיְיָ שִׁיר חָדָשׁ׃ תְּהִלָּתוֹ בִּקְהַל חֲסִידִים׃
יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֹשָׂיו׃ בְּנֵי צִיּוֹן יָגִילוּ בְּמַלְכָּם׃
יְהַלְלוּ

נשג"ב ר"ת נוב שילה גבעון בית עולמים זה ר"ת של נשגב קבלתי נשגב בגי' שכינה גילוי שכינה היה בד' מקומות הנ"ל: הודו על ארץ ושמים שהם רומזים על התפארת ומלכות׃ ובגלות השליך משמים ארץ תפארת ישראל כביכול תפארת ישראל השליך בת זוגו שהיא הארץ מן השמים׃ כי השכינה בגלות ובזה גדע בחרי אף כל קרן ישראל ונודע כי קרן הוא מלכות׃ אבל זה הוא בעצמו סיבה וירם קרן לעמו׃ והוא כמ"ש וירם קרן משיחו שהוא מלכות בית דוד כי יהיה יותר גדול ממה שהיה מכח זיכוך שמזדככים בהגליות כמבואר באורך דרוש זה במקומו׃ ואף שעתה מפני חטאינו גלינו מארצנו שהיא ארץ העליונה ונתלבשה במ"הד הקשה והאדום כמ"ש ונתרחקנו מעל אדמתינו׃ אבל זה עצמו הוא סיבה להתרוממות הקרן וזה"ש תהלה לכל חסידיו והוא ע"ד הפסוק בתהלה לדוד יודוך ה' כל מעשיך וחסידיך יברכוכה שפירשתי על מד' הגבורה שהחסידים מברכים ומשבחים על הרעה כשם שמברכים על הטובה׃ כי מסיבת הרעה תבא הטובה מרובה׃ וכן אמר בכאן תהלה לכל חסידיו כי החסידים מברכים ומהללים למד"הד:

לבדו והנה המילואים של שם ידו"ד ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן עולים רל"ב כמנין יהי אור וזהו יהללו את שם ידוד הילול פי' אור כמ"ש בהלו נרו עלי ראשי ומילואי שם אהיה קמ"ג קנ"א קס"א עולים תנ"ה וסימן תנה הודך על השמים רל"ב תנ"ה עולים כמנין שמי"ם וארץ ח"הש הודו על ארץ ושמים:

הללויה שירו לה' שיר חדש וגו' ורומז על מדת הגבורה זהו רומז בחסד שכן שיר חדש בו ודאי כדכתיב שירו לו שיר חדש וגו' הושיעה לו ימינו וגו' ע"כ אמר תהלתו בקהל חסידים שהם מחסד ודאי׃ ישמח ישראל בעושיו׃ יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו׃ הרי חטיבה מול חטיבה כשיהיה שיר חדש אז ישמח ה' במעשיו׃ וישמח ישראל בעושיו והענין עולם חסד יבנה והבריאה ראשונה דהיינו ביום ראשון שהוא בחסד כנודע נברא האור ונגנז שראה הק"בה את הרשעים וכן הוה שקלקל אדה"ר וכביכול ויתעצב אל לבו׃ היפך השמחה׃ ועדיין אין העולם בשלימתו כפי עניין הכוונה שנברא אף שקבלו ישראל התורה קלקלו אח"כ ולא יהיה התיקון הגמור עד לעתיד בביאת המשיח׃ ואז יהיה שיר חדש בל' זכר כנודע ואור חדש על ציון תאיר ואז ישמח ה' במעשיו דהיינו ישראל מעשה ידיו שבעבורם ברא הש"י את העולם הוא ישמח בהם והם ישמחו בו י"ת וזה יהיה כשיבא משיח׃ וכן ישמח אותיות משיח׃ בני ציון יגילו במלכם׃ ציון הוא יסוד כמו שכתבתי לעיל׃ ונודע כי יסוד נקרא גואל ומלכות היא המלאך הגואל׃ וכן כתיב אם יגאלך טוב יגאל ואם לא וגאלתיך אנכי ופי' המקובלים כל הגאולות שעברו היו ע"י המלכות ע"כ שירה חדשה לשון נקיבה׃ ולא היתה גאולה נצחיי׃ ע"ז אמר אם לא יגאלך טוב שהוא יסוד ע"י המלכות כלומר שלא תהיה גאולה נצחיי' אזי באחרית הימים וגאלתיך אנכי דהיינו בינה כמ"ש הפרדם בערכי הכינוים׃ ואז תהיה גאולה שלימה ונצחיית׃ והנה כל גאולות הם על כל פנים חסדים׃ ועד הגאולה האחרונה היא נמשכת הגאולה מן גואל טוב ע"י מלכות וזה"ש

הודו

יְהַלְלוּ שְׁמוֹ בְּמָחוֹל · בְּתֹף וְכִנּוֹר יְזַמְּרוּ לוֹ: כִּי רוֹצֶה יְיָ בְּעַמּוֹ ·
יְפָאֵר עֲנָוִים בִּישׁוּעָה: · יַעְלְזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד · יְרַנְּנוּ עַל
מִשְׁכְּבוֹתָם: · רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם · וְחֶרֶב פִּפְיוֹת בְּיָדָם:

לעשות

הודו לה׳ כי טוב לפי לעתיד יהיה חסד הגאולה עד לעולם שהיה הביטה בקריאת
לפעמים עולם · כמ״ש במקום אחר בתורתו · יהיה עולם על יובל והביטה היה היובל
משמש נקה לחירות המוחלט · וזהו שאמר כי ליון יגילו במלכם · מה שהיתה לפני
הגואל ט״ב שהוה ליון עתה יגילו במלכם שהוה מלך העולם שהוה הביטה כמו שפירשתי
מלך העולם בסוד הברכות: יהללו שמו במחול בתוף וכנור יתפאר לקמן במזמור
הללו אל בקדשו כי יש כלי הניגון המעוררים שמחה ושיר יש כלי הניגון המעוררים
הלחלה זתרועת מלחמה כמו תוף · ומחול וכיוצר לפ שמעורר השמחה מ״מ ג״כ רומז
ליציאתו מהודין כאשר יתפאר לקמן · וזהו כאשר בקע החסד על
ישראל גם בקו הרחמים מצרפו להיותו מכסהו שהוה חפד העליון על כל החסידים והוה
רחמים גמורים ורחמים גדולים וגם יקבץ
כדאיתו זהו שאמר כי רוצה ה׳ בעמו יפאר
ענוים בישוע׳ נודע כי רצון הוה כת״ר
שהוה סודם קו הרחמים נקו החסדים הוה
תפארת יסוד מלכות זה״ם רוצה רומז לבת״ר · יפא״ר רומז לתפארת ענוים הם יסוד
ומלכות · כי ענוים וענייים קרויים זה לזה וכבר נודע יסוד נקרא עני ומלכות ענייה·
עיין בפרדס בערך עני · בישוע״ה הוה התגברות החסד בהם וכ״כ בפרדס בערך
ישועה וז״ל כל לשון ישועה הושיעה ויושע כו׳ כלם מלד החסד וכן פירוש בזוהר פרשת
תרומה ז״ל מלן ישועות דלית ימינא דלישרא מושיע מכל מקטריגין דעלמא דכתיב והושיע לו
ימינו וכתיב הושיע ימיך וגו׳ עכ״ל ולפי זה פי׳ הפסוק הושיע לתת הימין שלתה ימינו
של הקב״ה ולך נאות הישועה עכ״ל וזהו שסיים יעלזו חסידים בכבוד כי החסידים מלד
החסדים שיתגברו · והכל יפתעל להמלכות הנקראת כבו״ד כמודע וז״ל בפרדס
בערכי הכינויים בערך כבו״ד דעת הרשב״י ע״ה כי בכוד נקרא הסביבה כאשר תתבונן
לל דודה ותמלא פניה ותהיה לבבה במילואה לז נקרא כבוד והטעם כי נתן לה בעלה
כח הל״ב נתיבות העליונות כי כך עולה בכוד ובחכמה עיקר הכבוד ולז בכל יאמר
יתייחד תקרא כבוד הלז דווקא בהיותה מתקשטת ומתלבשת בהיכל נאמר הנקרא כבוד
וזהו ובהיכלו כלו אומר כבוד וז״ל מלא כל הארץ כבודו וכדברים הללו נמייסים תיריכות גדול
ואין רואין להתריך הכא עכ״ל · ירגנו על משכבותם כי יקויים בהם בפלוס יחדיו תשכבה
ואיכן כי אתה ה׳ לבדך לבטח תושיבני · רוממות אל בגרונם כי עתה מדבר מחסדים
גדולים שיתעוררו · להיותו העלאת ישראל · וזהו בעלותו חסד ליזרעאל כענין שנאמר
יפיך ה׳ נאדרי בכח ימיך ה׳ תרעץ אויב הרי הכל מלד הימין שהוה החסד · ואמר
רוממות אל בגרונם · נודע כי סם אל בחסד · וגרונם הוה כימין לביטה וכתב מהרמ״ק

הג״ה
כי אתה ה׳ פינחס ס״ת לתפארת היום ר״ת ע״ב ס״ג
מ״ה ב״ן מעלתי ליון גאול כי אתה בנו בשמו הגדול
ומילואיהו״ת כל זה הפסוק הוא עד״י:

כי

לַעֲשׂוֹת נְקָמָה בַּגּוֹיִם תּוֹכֵחוֹת בַּלְאֻמִּים: לֶאְסֹר מַלְכֵיהֶם
בְּזִקִּים וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכַבְלֵי בַרְזֶל: לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט כָּתוּב
הָדָר הוּא לְכָל חֲסִידָיו הַלְלוּיָהּ:

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ: הַלְלוּהוּ
בִּגְבוּרֹתָיו הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדְלוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע

שופר

כי הלומר והגרון הוא בניגון. והכוונה רוממות של אל להיותו חכמה כי חסד עמק החכמה כמו"ש החכמה רוממות החסד וזה הרוממות מתייחד בגרון להיותו חכמה עם בינה. ומהבינה יתעלה החסד כמודע והם כולם רחמים. לחמש מהבינה מתעורר הגבורה שיהיה של ישראל חסד ורחמי. ויגבה ידו"ד במשפט. הדר הוא לכל חסידיו. מינו לפעמים תיבות הו"ה בניגון כדלעיל"ת בזוהר פ' וירא חלין בפסוק והוה יושב פתח האהל וכ"כ בפרשת ויקח עלמא עילאה דהיכי יובלא קרינן הוה דכל מילוי בתיבתי וכן תמלא בפרדס פ"ג מסער המילויות ע"ז. והכא כתבתי למעלה שהגדולה השתדיתם הגלחיית תהיה מהבינה שהיא העילה של החסד והחסד שלה והחסד עולל ממנה וזו יתרבה חסד הגדולה הללויה הוא בניגון:

הלל"ה

הללוהו הללו אל בקדשו זה מזמור רומז בחכמה. ויען כי עשר ספירות הם מלך החכמה כי הלעיגת שהוא תפארת הנעלם מעלים המקום הכתר כמו שהתריך הפרדס בדרוש הזה שספרו הגבכד. ע"כ מזכיר עשר ספירות בכלל בסוד כללות בחכמה: אל בקדשו זהו כתר שהוא של עליון ומשכנו בקדש שהיא החכמה שעליה קודש ישראל לה רחצית וכתיב רחצית ופר' של תפילין קדש רומזת עליה: ברקיע עזו רומז להחכמה עצמה. ממ"ש בפרדס בפ' שני מהשער הרחמון כי מציאת הדעת בחכמה בקרח הקיע רקעים ללומר התפשטות גילוי הדעת בי"ד שהיא חכמה. בגבורותיו רומז להבינה שהיא פועל גבורות כרוב גדלו רומז להחסד ומ"ש רוב גדלו היינו פלפחסד יוצא מהחכמה: בתקע שופר קודש שהפרדס בשלי הדעת ע"פ הסוד שהזיר חלקים מ"ש בפי' הסידור מ"ש הללוהו בתקע שופר יגלו שם שהם מיסים מהכוללים שיגיעים בפי' חצר חצרך יהיו כי יש בהחכמה תמוזיקא קולות המעוררות היגון וקולות מעוררות ההפך והוא השמחה כ"כ כלים מיוחדים של היגון וכלים מיוחדים של השמחה ומפני שעמדת הש"י שבלב בחי' התפלה והשתירות קריבות מחוץ של המוכה לכן רחמו שתעורר בהם השמחה עם היגון כי השמחה לפרקי כשתתגלה תזיק של המוכה מפני שהרוח אחר בלב תתפשט חוצה ויזיק חלש לירידת רוח וגם היגון לבדו תזיק של המוכה מפני שהרוח נרתע לחוץ ונתקבץ לפנים ויזיק החלש בהול וחרד ומזה שמעת זה שמלך דוד מחלף בעיני בעלוש

שׁוֹפָר · הַלְלוּהוּ בְנֵבֶל וְכִנּוֹר: הַלְלוּהוּ בְתֹף וּמָחוֹל · הַלְלוּהוּ
בְמִנִּים וְעוּגָב: הַלְלוּהוּ בְצִלְצְלֵי שָׁמַע · הַלְלוּהוּ בְצִלְצְלֵי תְרוּעָה:
כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ: כִּי הַתְּ יְ ה:

## ברוך

עבדו את ה' בירא"ה וגילו ברעדה ואמרו רז"ל במקום גילה שם תהא רעדה שתהא מעורב הגילה עם הרעדה ולכן אומר שיהללו את הש"י בכלים מעוררים השמחה והוא אומרו הללוהו בנבל וכנור · ובכלים המעוררים היגון והוא אומרו הללוהו בתקע שופר כי השופר מזהיר על החרדה שבאמר שם יתקע שופר בעיר והעם לא יחרדו · עוד מזכיר פעם שנית כלים אחרים מעוררים השמחה הוא אומרו הללוהו במינים ועוגב כי המינים הוא ככלי הנקרא בלע"ז אורגנ"ו מפני שהוא מיני קולות מזוגות עבות ודקות יחבר זה מפני זה מתיקות בד ועוגב כנגד מלמטן בסיר שהוא עגול שהכף ודברי הסק הללוהו בתוף ומחול הם כלים מביאין היגון כי מחול נגזר מן חלילה וכן הזכירו רז"ל החלילים בעניין האבילות ותוף הוא נגזר מלמטן תופת וכתיב כי ערוך מאתמול תפתה והוא כינוי לגיהנם · עוד הזכיר פעם שלישית כלים אחרים מבהיחים השמחה והוא אומר הללוהו בצלצלי שמע והם התעוררות שתוקעים בהם להקהיל את העם בעת המלחמה ויהיה שמע מגזרת ושמע שחול לו יהיה פירושו בצלצלים הנהותים על הזמן השמע · ואומר עוד הללוהו בצלצלי תרועה · והם הכלים אחרים המשמיעים תרועה כלומר קול שברים וידבה המכניעים את הלב · ע"ל וקרוב לדרכו אפרשם ע"פ הסוד · בתקע שופר הם יתקע שופר בעיר והעם לא יחרדו וידוע השופר הוא ביכה ותקיעת בגבורה · דתמן מתערין דינין · בנבל וכנור הוא תפארת במקומו המכריע בין חסד לגבורה · וכסוד הדעת הוא מכריע בין הכחה וביכה מלד הכרעה שבין חכמה וביכה נקרא נב"ל דהיינו ג' שערי ביכה ול"ב נתיבות חכמה · כנור רומז על הכרעתן במקומו בין חסד וגבורה כנור תותיות כ"ו ג' ר' כ"ו הוא הם יקו"ק ר' העולה כ"ו נקרא מלד כנייתו של החסד כי הם ידו"ד הקטנים · כ"ך נקרא מלד ויקחקו מהגבורה שהיא הם ומהחיבה זו היה רוח קטנות מנשבת בכנור של דוד ולפון הוא הגבורה · תוף ומחול רומז לנצח המנלח והלוחם בעד ישראל · והנה הלה הכלים רומזים על התעוררות קול מלחמה · ולפי הפשט נלח הוא עקב החסד · וזה התעוררות ללחום מלחמת ה' ולהחריד זהו החסד · גם ים רומז בהלו שבכנינו הקליטות ויחרדו · והם הקליטות לילי' ומחלות ואמרו חכמי הקבלה יש לילית ת"ק מחנות בימין לילי' כו' והענין הוא מובא בגחלב"ע בביאור תיכה · ע"כ תף חסר כתיב רומז לזה · ומחול לפון מחל"ת והלו בכנינו מלד הנצח המנלח · במינים ועגב · זה רומז להוד כי על הניסים והתשועות ותלחמות צריכין להלל ולהודות בשירי זמרה הרבה וזה במינים ובשירי עגבים לעורר החסדים והחסד של תעלה יתנדך · בצלצלי שמע רומז ביסוד · כי שמע מלמטן ויאמע שהוא פי' הוסף כי ביסוד מתחספים כל הכיוונים והוא העומד בעליון עומד מלכות הנקראת עולם וכמ"ש לעיל · בצלצלי תרועה רומז למלכות כתיב והקרועת מלך בו ומזרגש

בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: בָּרוּךְ יְיָ מִצִּיּוֹן שׁוֹכֵן יְרוּשָׁלָיִם
הַלְלוּיָהּ: בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֹשֵׂה
נִפְלָאוֹת לְבַדּוֹ: וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וְיִמָּלֵא כְּבוֹדוֹ אֶת
כָּל הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן:

## ויברך

וזכירת מלכיהון. כל הנשמה תהלל יה. רומז לכתר הכולל את פולס וכולל נסס
י"ה. הנה התלויות ג' קוין והקו הוא בחינת ו' כי הקו הוא ממשך וסדרתי הקוין סס
כתר חכמה ובינה וסס בערך ג' יודי"ן מעלמות יו"ד חינה חלף מקודם וחלו ג' במקומם
רחו"ר ל' ג' רחמנות חסונות בחסת מצד דבוק בכתר וכבר נודע כי י"ה מהסס הוא
חכמה ובינה ובתר בקוצו של ו' וסס חסונות בחסת מצד הכתר ע"ב רומז עליו סס י"ה:
עוד הדבר ביותר פנימיי כי חלו ג' ו' סדן כתר חכמה ובינה במקומו נכנסין לי' בחסת
כי לכל י' יש כמו ג' נקודות דהיינו הקוץ והגיו והרגל: וזה רומז לכתר חכמה ובינה
שנכתר י' וזהו סוד ד' יודין בסס ע"ב דהיינו יו"ד הי"ו ה"י כל הג' יודין נכנסין כי'
הנעלמה נמצח חכמה ובינה סהם חותיות י"ה נכנסין למעלה למעלה בכתר ע"כ כופלין
זה הפסוק של כל הכמה תהלל יה פע' רחמון על ג' במקום ועל כל זאת הס נמשבת
בחסת מצד דיבוקם בכתר: ובפעם שנית רומז ליותר פנימיית דהיינו העילאתם בכתר
עצמו הללויה הוא הכתר: ברוך ה' לעולם אמן ואמן בהוך ה' מציון וגו' אחר
סמיימו פסוקי דזמרה מתגין לומר תלו ל' פסוקים סהם נגד ל' חותיות הסס: ברוך
ה' לעולם אמן ואמן נגד י' סבסס סהיה חכמה וכבר הבחתיו לעיל בביאור הברכות
מ"ם בתיקונים ברו"ך כ"ל הברכות: ולעולם ר"ת ברו"ך רש"ם ומקו"ר הנזכר נבחן
הוא בינה עולם של יובל וידו"ד הנזכר בכתר כ"ל חכמה: והכוונה יחוד החכמה עם
הבינה בכח הכתר זהו ברוך ה' לעולם אמן ואמן ר"ל קיים וקיים כרומז על מ"ם הזאהר
ב' ויקרקף על יחודא של חכמה עם הבינה למשכח תדיר ולא מתפרשין לעלמין כו'
והמאמר הזה מובא בפרדס פי"ד משער מהות והנהגה ויבארו היטב: ברוך ה' מציון
שוכן ירושלים רומז לה' רחמונה מהסס סהיה הבינה כהחיתיה בזאהר ומבואר בפרדס
פי"ג משער מהות והנהגה כי מלכות היתה בירושלים שלמטה בינה היה ירושלים שלמעלה
וע"ז אמרינן ל' לית לכם בירושלים של מעלה עד תכנס בירושלים של מטה. ע"כ בתורף
ועיון של מעלה הוא סוד הדעת המייחד חכמה עם בינה הנקראת ירושלים של מעלה:
ברוך ה' אלהים אלהי ישראל עושה נפלאות לבדו. רומז לו' מהסס סהוא
תפארת הכולל ו' קמיות ומודע כי הנפלאות סהם הנסים הנגלו' מצד סס
יהו"ד סוד התפארת אחר מסס נבואת מרע"ה לכל האותות והמופתים אשר עשה משה
ונומר: וברוך שם כבודו לעולם וימלא כבודו את כל ארץ אמן ואמן זהו נגד
ה' אחרונה מהסס סהיה אחרון העליונה והיא נקראת כבוד. ונקראת סס כמ"ם לסס
ותפארת. ואחר אמן ואמן. כמ"ם לעיל בכניסת לירושלים שלמעלה אמן כן יהי רצון
שכן בירושלים שלמעלה סהיה מלכות זוה יהיה לעתיד אמן ואמן:

וַיְבָרֶךְ דָּוִיד אֶת יְיָ לְעֵינֵי כָל הַקָּהָל וַיֹּאמֶר דָּוִיד בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָבִינוּ מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם: לְךָ יְיָ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד: כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ

**וַיְבָרֶךְ דָּוִיד אֶת ה'** וכו' לפי מדרש ק"ר דוד לא היתה שכינתה לת"ה ממקור הברכות ס"ת לרבות השכינה לקהל גרמה בהסיעה ברכתה וכן לחיך החסד לעולם לכלול עמהו בקדושה וביחוד ובברכה וכן כי כל בשמים וכו' לעיני כל ע"מ שירכוז כו' לעיני כל שהקהל יהיו מרוכזים אליו ולא יסיחו דעתם כי דוד ה' עיניהם והכוונה דוד הזכיר הספירות בהדיא בפסוק לך ה' הגדולה וגו' שהגדר מיוחד בג' ספירות הללו לפי שהם עיקר הספירות ומהם נמשכות כל הספירות והנבראים למעט מהן ויאמר דוד בה' אלהי ישראל תפארת בסוד הדעת שבינו תכונת דעריך בשכינה לחזדווג בחיסוך ע"י הדעת. וזהו לחיסוך בינה ומתפשט אור החכמה דר' הספירות וזה"ג ועד עולם להיינו עולם תתאה מלכות עב"ל: הרי בפשוט זה רמז בפסוק הגדולה וגו' לך ה' הממשלה הנעלמות ועצם הכתר נרמז בברוך אתה יהוה"ך כי ברוך הוא בריך רישין ומקור כל ו' קצות הבנין והמלכות לחתר לך ה' הגבורה כו' ל' הקרדם פ"ח מעשה עשר ולא תעשה מלת לך ה' הס בינוני לא ג' רחמנות והבינה נקרא לך שעולה כ' בחמין כ' עשרה בינה ול"ך וכל התחתונות זה לחותיות זה והיסוד כחתר הוא מקבל מבינה השערים הנז' בקרא כ"ל והוא בדמות החותם החותם המחפך מן לך אל כל והנעשה שבחתימו כ' שערים במלת לך ומחלת כל מעני שהשערים הם כ' נסוד הבינה המתפשטת עד סוד שהם ה' סתי וכל ה' כוללה מעשר הרי כ' והם ב' על ב' גג"ת הם סגולתו הם סגולתה הם כ' וכללה והוא הם כ' ו' שב"ה הרי ך' הרי כ' כסדרן וכ"ל בסוד חותם המחפך מה שהיה למעלה חוזר למעה ונשתר עניני השערים יתבארם בשער השערים בע"ה והגדולה היינו חסד הגבורה היינו פחד ויצ"ת והנצח והוד כי כל בשמים ובארץ לך יסוד ת"ת לחתר בחתימה ובחרעה פי' המיחד הת"ת הנקרא שמים ואחרון לך הנקרא מלכות והוא פיסוד ומלכות לך נתבארים בכתוב היינו הלך לחתר לך ה' המחלכה מפני כי המלכות מקומה למעלה מהסוד והיסוד ומפני המעוט ירדה למטה לכן לה רמז להזמיר' להיחוד להזווגים משקוע' בחתימה הלך שהסליק מסתרים לחתר נאחר"כ לחתר לך ה' המחלכה לבחר חיליה וקטועיה בפני עצמה ועכ"ז חזר ויחד לחתר עד הסדים העליון לחתר לך ה' המחלכה לך פיכה כלפי יחו"ד ת"ה המלכה מלכות בחתימה והיינו מלישחה עם בעלה שני מלכים יושבים מכתר אחד עכ"ל. ובתיבת לרשת כת' רמ"ז בספר דברי הימים כשהמו סגורין שבחתימה לך כל הגדולות ולזן לך עוד שבח אחר עדיין לזכות שהמשבח עומד לרשת הברכות וכן בספרים דוד כל הושבחותיו בתהילים הוא מתחיל מזמור לאחרון עירו לה עיר מדד כלומר

וָבָאָרֶץ׃ לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ׃ וְהָעשֶׁר
וְהַכָּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ׃ וְאַתָּה מוֹשֵׁל בַּכֹּל׃ וּבְיָדְךָ כֹּחַ וּגְבוּרָה׃
וּבְיָדְךָ לְגַדֵּל וּלְחַזֵּק לַכֹּל׃ וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ׃
וּמְהַלְלִים לְשֵׁם תִּפְאַרְתֶּךָ׃ (וַיְבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדֶךָ וּמְרוֹמָם
עַל כָּל בְּרָכָה וְתְהִלָּה׃) אַתָּה הוּא יְיָ לְבַדֶּךָ׃ אַתָּה עָשִׂיתָ
את

כל הנבחות חדשים הם כתלו לה שבחנוהו מעולם׃ קד פו׳ לי ר״ם דר מחיר בר יצחק
מחורלי גם׃ וכן בחגיגת ירושלמי במחומה לי׃ עכ״ל׃ ע״כ צריך לפסוק מעט בין
לכל לכין לראש׃ כי סלר שבח הוא על לכל׃ ויהרהר עדיין אחי לרחם משבחנו כי אין
להם גבול׃ והעושר והכבוד מלפניך

הנ״ה
כגון דא צריך אחי להזהיר על החפץ הם זה שהוזכרו הספירות כאה פעמים כגון ה׳ מזמורי הללויה המתחילים בהללויה וחסיימין בהללויה החתומים על י׳ ספירות ומזמור הלל על בקדמו מרמז הי׳ ספירות וכן כלהן׃ ועוד הלכה פעמים ואין תקר להזכירם דע כי יש כאה פרשיות בכל עולם ועולם והדברים כפולים ומכופלים בכתי שומות ולכי נאה לאכין ע״כ׃ ועיין עוד מ״ש זאה בהקדמת המיבור הזה׃

הנ״ה
כן הוא נוסח אחתיני לפי המתבא׳ בזוהר׃ וכן הוא בספרים ספרדיים וכן הם סלר הפסוקים׃ אין ליערך דוד עד לשם תעלרתן הוא בדברי יחים ח׳ פרי׳ כ״ט ואין ליכרכו שם כבוקר עד כחים עזים הוא בספר כחתיב פרי׳ ט׳׃ וכוה הפסוק על ויכרכו שם כבוקר כחתיב פרש׳ כחתיב עם ח׳ דברי היחים ואיכן סייבי להלדי כי כאה לחסיימים שם והחללים לשם תפארתך׃ אחתיל בכאן ויכרכו שם וכו׳׃

לכל יסוד׃ שכולם מסביעים ביסודו׃ ולאי מהרמ״ק׃ ומצאתי בקונטר׳ לתלמידי האר״י ז״ל שהיה מכניס הלדקה שמותין בבית הכנסת לתכה בחמירת ויערך דוד וכתוב שם וז״ל והיה נותנה בחמרו ואחם מושל בכל כי הלא בכל הוא היסוד הנקרא כל והוא הנותן הלדקה לל השכינה הנקרא בכל בסוד בת היתה לו לאברהם וכלל שמה והוא שם ב״ן הכוז׳ כי׳ נגדלת פרצופים

ואחנכם כגר ישנת היות קו המלה דזעיר אנפין סוד נה״י של השכינה שהם המתפשטים דרך קוים ומלות דזעיר אנפין והם שם אהיה שהיה השכינה כנז׳ אלגיעו שהם ג׳ אמות להיה דיוקין ואלפין והכין לך המלכות שהיה מן האחרות שהיה לנגד קו המלות שלה הוא שם בוכ״ו שהוא שם אהיה בחילוף אחתיות הסמוכות לו כנודע והוא ר״ת של בכל ויסוד כח וגבורה ולכך סמיך אחתריה ויסוד לגדל ולחזק לכל בסוד הנזכר בזוהר ובמלמר דקו המלה כי הנעוצות היה מכה שהם יאומר להם גדל וכן בעוקיה השם המכה שהם והמגדילה בסוד קו המלה הוא שם בוכ״ו כנז׳׃ ואחנכים בכאן ב׳ ידים שם ויסוד כח וגבורה ויסוד לגדל ולחזק והם הם סוד בכל הנזכר שהוא שם בן המלה מיין נוקבין של ירים האר אחו עתה בן ויסוד המיין נוקבין הם הסדים וגבורות שהם סוד מנצ״ך בסוד והם סוד ב׳ ידים ימין ושמאל שהם י׳ לנצחות כנגד י׳ אותיות מנצ״ך בסוד׃

אֶת הַשָּׁמַיִם שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל צְבָאָם: הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר
עָלֶיהָ הַיַּמִּים וְכָל אֲשֶׁר בָּהֶם: וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת כֻּלָּם. וּצְבָא
הַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִים: אַתָּה הוּא יְיָ הָאֱלֹהִים. אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ
בְּאַבְרָם. וְהוֹצֵאתוֹ מֵאוּר כַּשְׂדִּים. וְשַׂמְתָּ שְׁמוֹ אַבְרָהָם:
וּמָצָאתָ אֶת לְבָבוֹ נֶאֱמָן לְפָנֶיךָ:

## וכרות

עכ"ל: ומהללים לשם תפארתך הוא סוד יחוד לם"ס לתפארת ולשוס שמ"ו תרגוס
חוקקוס לתפארת שכינת':

כהב שס בקונטרסי האר"י ז"ל שהאר"י ז"ל שהיה קס מעומד מן. ויברך דוד על
ידה"ס האלהים אשר בחרת בהברס ול' אותיות של אתה הוא ה' האלהים הס
בכלל העומד כי הס סוד הכתר לכן צריך לאומרס מעומד ולכן בר"ת של אתה הוא ה'
האלהים רמוז שס שהיה הוא וכל שהיה הוא בכתר עכ"ל. וכראה שיהיה שס שהיה שבו'
ויקדים לך שקקשה הפרדס בשער השמו"ת פ"ח מאחר שהכתר הוא עיקר והשורש של לילן
ובתפארת שס יהוד הוא סוף הלילן ובו תלויים המוחות ומופי כוחות מ"ש הכתר הוא
השורש ס"ב למה שס יהו"ד לילה נהגה ושס לילה נהג' ותירץ כי הגיונו של לילה מורה
על מעלת העלמו כי פירושו לילה קדיש למהוי דהיינו את"ב בחכמה ובינה ולא
בחכמה עיין שס ובדברי המגיד של הב"י מ"כ וז"ל דע דלילי' לה שמה דכתר ליהיו חלה
כיוונו ולהכי לית רשות למקרי יתיה בכתיבתו לבל שמה עקרה דכתר ליהיו שמה דהויה
חלה דשמשא דהויה דלילה כתיב הכי"ן ביוד בסוף וכן וי"ו וי"ו בתמצע ושמה דהויה
דתפארת הכי"ן דלילה בחלף לבסוף וכן בוא"ו בחלף בתמצע וכן בדין דכתר דמילוי י'
דליהי סתומה ובלילה בי' תלת דהיינו תפארת יסוד מלכות ולהכי לית בי' ג' יודי"ן
ותפארת לתגליא יתיר ולהכי לית בה ג' חלפין לחזקה דהכך ג' דהוו כלילן בתפארת
הה לתגלו' ולקבלו כל חד בדוכתיה ושמה עיקרה דכתר דליהיו שמה דהויה ביודין לה
לתיבה למכתב כלל מרוס קדושתי' ואתעלמותיה ואע"ג דכתיב שמה דה' לתתון דהויה
בלילודייהו לה מכחר שמה דתפארת משמה דכתר מ"מ לה לתקדי כתב בשמה דהויה

דג' יודין ע"כ דברי המגיד:

אשר בחרת באברם נסוד נילון הקדושה שהיה בתוך הקליפות ומשס נאר אותו
והוליך הכסף מתוך הסיגים והוצאת מאור כשדים. דהיינו לירוף שלרקו בנסיגון כנודע
כי ה' לריך יבחן. ושבחת שמו אברהם כי בעלייתו מן הקליפות לה עלה לל הקדושה
חלה בשס אברהם דהיינו בשמול ועלה לל מדריגות הקדושה ביותר מהרמ"ק ומחי'
דבריו נלמד תירץ למחי' כ"מ הוסיף שס אברהם שהיה מתחולה נקרא כך. מאחר שהקדוש
ברוך הוא עתיד אברהם עובר על ת' ואתי תרתי שבח לרמוז לנו למה שהר"ל שחולדו' השמי'
והארץ נברחו בשביל אברהם שלאחר חלוק חולדות ועומד בהברהם לל תקדי בהברהם
חלה בחברהם. והנה כתיב בהברהם ה' זעיתי לרמוז על אברהם שבשתסלק הב"ת

וְבָרוֹת עִמּוֹ הַבְּרִית לָתֵת אֶת אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי הַחִתִּי הָאֱמֹרִי
וְהַפְּרִזִּי וְהַיְבוּסִי וְהַגִּרְגָּשִׁי לָתֵת לְזַרְעוֹ וַתָּקֶם אֶת
דְּבָרֶיךָ כִּי צַדִּיק אָתָּה: וַתֵּרֶא אֶת עֳנִי אֲבֹתֵינוּ בְּמִצְרָיִם
וְאֶת זַעֲקָתָם שָׁמַעְתָּ עַל יַם סוּף: וַתִּתֵּן אֹתֹת וּמֹפְתִים בְּפַרְעֹה
וּבְכָל עֲבָדָיו וּבְכָל עַם אַרְצוֹ: כִּי יָדַעְתָּ כִּי הֵזִידוּ עֲלֵיהֶם
וַתַּעַשׂ לְךָ שֵׁם כְּהַיּוֹם הַזֶּה: וְהַיָּם בָּקַעְתָּ לִפְנֵיהֶם וַיַּעַבְרוּ בְּתוֹךְ
הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה: וְאֶת רוֹדְפֵיהֶם הִשְׁלַכְתָּ בִּמְצוֹלוֹת כָּמוֹ אָבֶן
בְּמַיִם עַזִּים:

וַיּוֹשַׁע יְיָ בַּיּוֹם הַהוּא אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרַיִם וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת
מִצְרַיִם מֵת עַל שְׂפַת הַיָּם: וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת
היד

נשחר באברהם ועם הוא באברהם והתורה רמזה כן להגיענו שמאברהם קח מיירי ע"כ עתה שהזכיר בריתו שמים וארץ וכל אשר עליהם יאמר בחתימת באברהם וקראת שמו אברהם להרחותינו הדרוש הז' הנרמז בחתימת באברהם כ' זעירית. לזה שנעשה בשביל אברהם:

וּמְצֹאת את לבבו נאמן לפניך וכרות עמו הברית וכו' כירושלמי פרק הרואה אברהם אבינו עשה היפ"ר עוד לפניך ומצאת את לבבו כאחז לפניך והפסיד ח"ו וכרות עמו הברית וכן שמעתי שסוד בזוהר שבחות עמו הברית קאי על יפ"ר שכרת ברית עם אברהם עליו יסיתנו ע"כ כתוב וכרות ולא וכרת. לכל דור לא היה יכול לעמוד בו והרגו בלבנו מ"ט ולבי חלל בקרבי ואין מקרין ונפל מידי פשוטו שקאי על המילה ומודע כי המילה ביסוד ע"כ זכה להארץ כי לדיקים ירשו ארץ לדיק יסוד עולם. וזהו ותקם את דבריך כי לדיק אתה. לתת את ארץ כנעני ומרכז קדושת ר"י הוא ב"ה של משה מכוון נגד של מעלה והנה ב"ה רחמון עמד ת"י שנה והשני ת"ך שנה לתת עולה ת"ת"ך. ותרא את עני אבותינו וגו' פסוקים אלו עיקרם יפיות מצרי ועיקר תיקונו שכינתא בהכו הוה כדכתיב זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר והיינו תחילת יפיות מצרים שפה ברית' זמורות הקליפות וזה טעם שירת הים בתקוני הזהר בכל יום מהרמ"ק:

ויושע ה' ביום ההוא וגו' ג' לילות נזכרו בענין מצרים יד חזקה יד רמה יד גדולה כיד הגדולה מדת החסד. יד חזקה מדת הגבורה יד רמה היא עלה תפארת ודבר זה מבואר בתרומה בפרדס בערכי ככוי'

הע"ה

נשאר לדרך חיים אלי קף רמ"ב בתחלתי שיעשתי שפה מצוות חיוביות לכפר עוונות שנדרך לזיהר כאם בתחלת ז"ת ביצל תשובה וזה אחד מהם יכוין בשירת הים שמצרים נפלו ים לתחתי בקול ובשחיה רבה כתלו לות, שפה יפת מצרים:

הַיָּד הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ בְּמִצְרַיִם וַיִּירְאוּ הָעָם אֶת־יְיָ
וַיַּאֲמִינוּ בַּיְיָ וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ׃

אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיְיָ וַיֹּאמְרוּ
לֵאמֹר׃ אָשִׁירָה לַיְיָ כִּי־גָאֹה גָּאָה סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַּיָּם

בערך י"ד וג"פ ד' דעול' מ"ב ערומז לסס של מ"ב. והנה יד הזק' הרחה הק"ה להמציים כמ"ש ביד חזקה ישלחם לנס במדת הדין הקשה. והנה מלחמונה היה מכת בכורות כתיב וה' הכה כל בכור ערומז על כחם של מעלה שנקרא בכור כי הוא הבכור ועליו רמז ירכיבהו במרכבת המשנה כי מצריים שניה לא"י כלומר ס"ו חלק ה'. והרחמן שבסס היה שר מצריים ממילא היה שני לא"י. וה' הכה אות אחל עדיין לא הוכ' לגמרי להיותו נעדר לגמרי ממחלתו שהרי רקח אח"כ אחר ישראל ביום כמ"ש והנה מצריים נוסע כו' ואמרו רז"ל שר של מצריים. אלא הענין הוכה בעצו בו מכות חנורות ופצעים והיינו בעייטו שפלות אחל עליין ריפוטו ניכר. והוא כדרך אמעני בין החסד והדין שלא היו עדיין בני ישראל לגמרי בני חורין. וע"ז כתיב ובני ישראל ילכו ביד רמה שהוא כלול מדין ומרחמים. אחל עתה על הגדולה לז' כתעור' מדת החסד היס שנעשית התעוצה שהוא ביומים ע"כ אח' ויושע כמ"ש הושיע לויתינו. ומה היה עניין החסד כי רקו ישראל שר מצריים מת כתבעל לגמרי גדולתו וכלח' ממה שהיה על שפת היס כי י"ס דומה למלכות כמ"ש המקובלים שהיה ארץ עליונה ונגל' למטה ארץ ישראל ותקי לשפתה היה שר מצריים ועתה מת לגמרי היה נעדר מסס וחז רקו ישראל בשכלס והתבוננו היה הגדולה:

מצריים מת. לאח' שהשר שר של מצריים לגמרי ממחלתו כתחנה על המים ונפשה שר של ניהנם כמו שהראיתי בישוקום אחר. וע"כ יתכן נכנון מת שנעשה שר של היס:

אָז ישיר בתתי להקדים ולהודיע כי לבחר דברי השירה הזאת מי הוא זה ואיזה הוא שעה מלאו לבו אלו היו כל השמים יריעות קלף וכל קוסים היו וכל הקנים קולמסי' ואין די בהם לבאר חלק ר' מלקף חלקי חלקים רבוחות מעשיה הזאת ומה גם היום כמוני. ע"כ לא בתתי אלא לגלות איזה ראשים מכי סופריס ומפי ספריס ומעניות דעתי. לך מריך לידע גודל מעלות האומר השירה הזאת בהתעוררות הלב. ואיזה לאומרה לעתיד לבוא. ובזוהר פ' בשלח תניינא כל פר שם דאמר שירתא דא בכל יומא ומכוין בה זכי למימרא לזמנא דאתי דהא אית בהו עלמא דעבר ואית בה עלמא דאתי ואית בה קדמי מהימנותא ואית בה יומאי דמשיחא עכ"ל ובזוהר פ' תרומה ז' בהאי זימנא למסיימי ישראל שבחי דאינון תוספתן דוד כדין מצפתא דשירתא דיימא כמה דתוקמינא מאי תימא הכי תוספתא דאמי בתיקונא בתריתא בתר סדורי שבחי דוד והא תורה שבכתב תקדימת לתורה שבע"פ ותקדימת לנביאים ותקדימת לכתובים וכמה דתקדימת הכי תיעברך לתקדם. אלא מגו דכנסת ישראל לא אתתקנת אלא מתורה שבכתב הכי תיעברך לומר בשירתא דתיקונהא והאי תוספתא מעלית מכל מאי

תוספתן דעלמא ואיכי לית אתתקנא מתוספתא דא ובגין כך איהי
כמיד לגלותא דמיתוסף כמה דאתמר לתוקימנא דא שעתא כל שירותא דימא דאיתמר הוה יומא
לאתעברא ישראל ית יעקב ואתעבד קב"ה למסריין דפרעה ופרעוהי בגויכי כך בעי ברחמי
לעווחה רעותי בהאי שירתא וכל מאן דזכי לה בהאי עלמא זכי לאתחזי מלכא משיחא
בתקוני הוה כתר' ובחגורי זייניה זכי לשבחא האי שירתא תתן והא תוקימנא מילי
ע"ל ולבתרה קדמה מה ענין השירה הזאת לגאולה העתידה • לכל דע שהשרבה עיקר
השירה הזאת היה לעתיד ובזה יובן מה שאמרו ל' שנהיה נזכר יציאת מצרים גם לעתיד
רק שקיבץ גלויות עיקר ויציאת מצרים תפל בהענין כי נזכר יציאת מצרים כ' פעמי' בתורה
נגד כ' שערי בינה כי בינה היה היובל המוצה לתירות כן היתה גאולת מצרים במסבת
מסערת דיובל למתם לית מלה עלם היובל שהיה הבינה רק מסערת דבינה דהיינו המסבת
הבינה בחלבות כי אם היתה הגאולה מעלם הבינה לה היתה גלות אמ"ב רק היה
הבינה בחלבות אלא שעפי הבינה המסבות לעם ולעתיד תהיה הגאולה מלא עלם ושורש
הבינה ע"ב לה תהיה לחריה גלות כמלה גאולת מצרים וגאולה לעתיד שבהן ענין
אחד כ' שערי רק זה שפל וזה עיקר כלומר גאולה לעתיד עיקר ושורש הבינה • וגאולת
מצרים השפיל עלי' דהיינו הענפים כן השירה הזאת עולם קנינתי קנינתי השירה רומז
על שורש הספירות שיפתחו לעתיד ועל העב' רומזת על ענפי הספירות וע"ז ורומז ת"ש
אז ישיר כמעט חלק ב' תיבות סותרות זו את זו • כי זו פירוש עתה ניעור פירוש
לעתיד • חלה האחת כן הוה היה לעבר ולעתיד • אם כפי הפסוק דברי עלמו נאמר
את השירה הזאת בלומר עתה היה השירה הזאת ואמרו"ל בלשון נקיבה כי כן היה
מלך בתלבות • אמר אמרו • ויאמרו לאמור •
בלומר ויאמרו בני ישראל שיגיע הזמן
בלעתיד אז לאמור יאמרו אתה בעיר אחת
בלשון זכר היה התפלה כת"ם עתה לקוים
יאמר ידון ד' והוה יעלה על מקומו כרמית
בסוד הדעת ויפתח עלם שערי הבינה •

והנה זה גרמוז"כ באז ישיר במדבר ס"ר עקיבא בשעה שאמרו ישראל אז ישיר לבן
קבה"ה חלוק של תפארת שחקוק עליו כל לן שבתורה ובכתובים קבעו שבאמר בשה
אמרתו ועתיד להחזירו שבאמר אז ימלא שחוק פינו • ובענין בהעלותך תפארת לשעלה
לז כתרומם הבנין כולו כי תפארת עם בת זוגו שיהיה בעם הכולל ב' אחד ושמו אחד
בשעלותו • לז מתפשט גג' החצונות שהם משבעת בחתת והם כרמזנת בחות אחד •
בם חל"ף במילוין רומזת לג' חלו"ת כתר ל' בינה כמבואר בתרוכה בפרדם בשער השמות
פ"ו פ' היה פלח והסלילות חכמה וזה א רומבת על ו' שהם ו' הבנין •

אשירה ליהוה כי גאה גאה ז"ל מהרח"ק העענין כי המלכות מלה נחלק בקרבת
שיר מי שה לבן פירוש בחיבוקים ומלה הבינה בקרבת שיר הי"ה ולזה
נאמרים היה מתייחדת למעלה עם בעלה וזהו שאמר שיר לי' דהיינו יחוד מלכות עם
תפארת • כי בשה בשה מי' התפארת בשה בגבורה בשה בחסד •
בשה אמלכות וכולם למעלה בחקוקים הגלוים שהוא בכתר עב"ל •

בָּיָם: עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ וַיְהִי־לִי לִישׁוּעָה זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ אֱלֹהֵי
אָבִי וַאֲרוֹמְמֶנְהוּ: יְיָ אִישׁ מִלְחָמָה יְיָ שְׁמוֹ: מַרְכְּבֹת פַּרְעֹה
וְחֵילוֹ יָרָה בַיָּם וּמִבְחַר שָׁלִשָׁיו טְבֻעוּ בְיַם סוּף: תְּהֹמֹת
יְכַסְיֻמוּ

עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה עוז היה מלכות שכאמר ה׳ בעזך ישמח מלך
וכן כתיב ויתן עוז למלכו והיה העתידית ע״כ אמר עזי׳ וזמרת הוה תפארת
הנקרא ע״ש הפארות שמסתעף בענפיו וזמרות ואמר עזי וזמרת י״ה שמתדבקו בחותיות
י״ה דהיינו חותיות ו״ה בחותיות י״ה וכתרגם ההפטרה ע״כ היה לי לישועה׳ זה אלי
ואנוהו׳ זה לפי רומז לתפארת שהוא מטה כלפי חסד הנקרא על כמ״ש חסד לאיוב׳
ונקרא זה כי זה וזאת שם תפארת ומלכות ואיתיה בזוהר תנה זה וזאת בחד דרגא אימון
ולא יתפרשן׳ גם זה עולה י״ב והסי״ב מרומזים שם יהו״ה׳ אמר ואנוהו שעשה לו כוה
ותרגום אתקלוס אתבי לו מקדשתי׳ ורז״ל כי ואנוהו התנוה לפניו במצות׳ ושניהם
עולים בקבה״ כי כשלהכהו מתעלים במצות הו מקדש ה׳ שהוא מלכות מתבנה בסוד
מיין נוקבין דאושידת מלכות לגבי תפארת לאמור הזו כמה בני אתיה לגבך׳ והו אלהי
אבי וארוממנהו׳ יש חילוק גדול בין הליכת תפארת למלכות או עליית מלכות לתפארת
כי עלייתה הוא הארוממות יותר׳ ונקראת מלכות אלהי אבי כי הלוחה שבלבבה היה צורת
יעקב כדאיתא בכמה מקומות והלבבה רומזת על מלכות׳ ובזוהר שמות זה שהזכיר
בריחה דקרא קאי גם אסיפת וקללו אמר זה אלי והנוהו זה אלהי אבי וארוממנהו והל
תתמה לאמור זה על המלכות׳ כי בדמי׳ זה שהנו עוסקים להיותו מלכות בעליית׳
לבעלה הו זה וזאת בחד דרגא לה מתפרשן׳

יי איש מלחמה יי שמו בספר הבהיר הוכח פרקעתי וביומי כ׳ בשלח פי׳ תיבת
ים על ג׳ רחמונות א כתר י׳ חכמה עוז תליסין היו ביניה׳ ובהטטרפותם נקרא
ים ותרגם הוקלקם ה׳ ים מלחמה ה׳ מארי בגלגן קרביה׳ נודע כי החזיקה על העובדי
כוכבים ומזלות מבחוץ לקדוש סביב לה הוא מחסד ולמטה ויסרחל החוזים מבפנים
העכו״ם לוחמים עם ישראל לכן מחסדו ולמעלה שהוא בג׳ רחמונות הנקראים מי״ה
אין להם החזיקה ע״כ ה׳ ים הוא מארי בגלגן קרביה׳ ואז כשהן מנוצחין ידו״ד שם מ״ב
דהיינו תפארת ומלכות שהן בכלל הבנין הם מיוחדים ביחוד׳

כרכבות פרעה וחילו ירה בים ומבחר שלישיו טבעו בים סוף למעלה אמר
רמה בים ועתה לאמר ירה בים׳ יהיה רמזו בכהן רמז גדול לפי מה
שמעתי בשם האלהי האר״י ז״ל שאמר בשופר ויקח שם מאותו הכד בתוך ושליש על
כלו כי רומז על מרכבת פרעה שלמעלה מטורח אחרת כי זה לעומת זה עשה אלהים ורמז
בכהן על שם של ע״ב שהו״ה אותיות והוא יוצא מפסוק וישע ביה״ו ויש כנודע והשמות
ע״ב תיבות כל תיבה ג׳ אותיות הרי ר״ו׳ ורמז כהן ג״כ כמרכבת פרעה שהיה מכהן
לשמות זה כי קח שם מאות רכב כלומר מתיבת רכב קח שם ממלוי בשלח הרי״ו׳ כמניין
בחי״ עולה ג״כרי״ו׳ ושליש על כלו כי רי״ו הוא מזושלש בתיבת דהיינו ע״ב וכל ש

יְכַסְּיֻמוּ יָרְדוּ בִמְצוֹלֹת כְּמוֹ־אָבֶן׃ יְמִינְךָ יְיָ נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ יְמִינְךָ
יְיָ תִּרְעַץ אוֹיֵב׃ וּבְרֹב גְּאוֹנְךָ תַּהֲרֹס קָמֶיךָ תְּשַׁלַּח חֲרוֹנְךָ
יֹאכְלֵמוֹ כַּקַּשׁ׃ וּבְרוּחַ אַפֶּיךָ נֶעֶרְמוּ מַיִם נִצְּבוּ כְמוֹ־נֵד נֹזְלִים
קָפְאוּ תְהֹמֹת בְּלֶב־יָם׃ אָמַר אוֹיֵב אֶרְדֹּף אַשִּׂיג אֲחַלֵּק שָׁלָל
תמלאמו

בו ג׳ אותיות מה עשה הקב״ה ויסר אופן מרכבותיו רומז על אופן פרעה שלמעלה ולשון אופנים׳ והנה האופן נמנה לאחד כמ״ש והנה אופן אחד בארץ ובהסיר א׳ מן רי״ו נשאר יר״ה וזהו מרכבות פרעה וחילו יר״ה בי״ס חילו למטה ומרכבתו למעלה׳ ואז מבחר שלשיו טבעו והענין בהסרת אופן אחד היינו מקום אחיז׳ מרכבתו כי יש לה אחיזה בקדוש׳ שמשם נשת לשלת מרכבתו ובהסרת אחיזה זו אזי הכל יר״ה יירה ואז תהומות יכסימו ירדו כו׳ כי נפלו מאיגרא רמא לבירא עמיקתא׃

**ימינך** ה׳ נאדרי בכח ימינך ה׳ תרעץ אויב׳ ארז״ל היתה ידו אחת משקעתן וידו אחת מצלת אתכם כי הכוונה במדת הדין היה דן המצריים וברחמים מרחם על ישראל ואל תתמה אם יזכור הכתוב ימין בפורענות הרשעים וכן הזכיר שם ידו״ל שהוא רחמים כי כבר ארז״ל הרשעים מהפכים מדת הרחמים למה״ד׳ ומהרמ״ק כתב וז״ל ימינך ה׳ נאדרי וכו׳ הענין כי ישראל יצאו ממצרים בפסח שהוא דרועא ימינא והיינו החסד שהוא טוב לטובים ולרעים ולפי זה חויב שלא יעשה דין במצרים מה עשה הקב״ה כלל השמאל בימין כדי שיעשה בכח השמאל ההוא דין במצרים וזה״ש ימינך ה׳ נאדרי ומחזק׳ בדין בכח דהיינו גבורה ולא גבורה ממש אלא גבורה מהבינה ששם כח כנודע ומצד כח זה ימינך ה׳ תרעץ אויב דאי לאו הכי דין מימין היכא לבטל הרשעים׳ **וברוב גאונך** וכו׳ דע שבתפארת י״ב גבולי׳ יונקים מצד עתיקא קדישא דהיינו י״ב תיקוני דיקנא דעתיקא קדישא׳ ובי״ב אלו שהם בתפארת תלוים ע׳ ענפים והרמז שתים עשרה עינות מים וע׳ תמרים וכדפי׳ בספר הפרדס בשער פרטי השמות שהדין כשזה קם זה נופל וכשזה נופל זה קם׳ וזש״ה וברוב גאונך פי׳ ברוב הנשפע השפע אליך מעתיקא שהוא גאון ודאי תהרוס קמיך מצד הדין כדפי׳ ואחר שהם נופלים תשלח חרונך דהיינו כח הדין נהר דינור עכ״ל׃

**וברוח אפך** נערמו מים וכו׳ ז״ל הרקנא״טי פ׳ בשלח וברוח אפך וגו׳ הכוונה היא כי נמנעו ההמשכות להתפשט בתחתונים ויהיה נערמו מים רמז לימין נצבו כמו נד נוזלים רמז להמשכת השמאלי קפאו תהומות רמז למכריעים בלב ים רמז לים האחרון כד״א כל הנחלים הולכים אל הים׃

**אמר** **אויב ארדוף אשיג אחלק** כו׳ הזכיר ה׳ אלפין בזה אחר זה׳ כי ששת אלפים הוה עלמא׳ והנה באלף הראשון לא היה נשמע קול תרועת מלחמה עד דור הפלגה שהי׳ באלף ותר״ט שנה ואז יצא נמרוד והוא אמרפל ואז הותחלו המלחמו׳ וההתגרות הזה הוא חמשה אלפים שנה ומעת היתה אומה ישראלית לעם אז קמים על אומה ישראלית כי תמיד הקליפה מתקנא׳ בקדושה׳ כי גם לקליפ׳ יש להם אחיזה

תִּמְלָא נַפְשִׁי אֲרִיךְ חַרְבִּי תּוֹרִישֵׁמוֹ יָדִי: נַשְׁפַּת בְּרוּחֲךָ
בְּסָמוֹ יָם צָלְלוּ בְּעוֹפֶרֶת בְּמַיִם אַדִּירִים: מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם יְיָ
מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא: נָטִיתָ
יְמִינְךָ תִּבְלָעֵמוֹ אֶרֶץ: נָחִיתָ בְחַסְדְּךָ עַם־זוּ גָּאָלְתָּ נֵהַלְתָּ
בְּעָזְּךָ אֶל־נְוֵה קָדְשֶׁךָ: שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגָּזוּן חִיל אָחַז יֹשְׁבֵי
פְלֶשֶׁת: אָז נִבְהֲלוּ אַלּוּפֵי אֱדוֹם אֵילֵי מוֹאָב יֹאחֲזֵמוֹ רָעַד

נמגו

בקדושה ונח"כ מתפללים לתוך והם מקהלות ביחד שהם בקיומיים הקדושה • וזהו שאומר החויב תמיד לחלק כלל • כי כלל הקדושה הוא טוב לקבוע דברי קדושה מכל מקום ולחברם יחד כמ"ש וקובע על יד ירבה • ועז"א אומר דהמע"ה שם אלהי על אמרתך כמונה כלל רב וזה הכלל הנה מתייחד ביחוד הקדושה לכל הכלל של החויב הקליפו הוא כפרד וזהו הרמז של לחלק כלל תמלאמו כפשו ר"ל החויב חוסב הלח יש לי ג"כ נפש קדושה להיותו בחינת לחיותו בקדושה • ואלי רואה שתהיה מלח ברכת ה' ואז נכח זה אומר החויב לאויב תרבי תוריסמו ידי כו' נשפת ברוחך כסמו ים לשון מהרמ"ק ולאי כשיבוא ברוחא מנוקבא דפרסקא של חקל תפוחין קדישין ובו ביטול הקליפות להיותו כסמו י"ס כענין תהומות יכסימו • כללו כעופרת ולאי סוסביתא לכסקא ולהבא • במים אדירים הם מלולות יס של מקום ירידת ע"כ ל:

מי כמוך באלם ידו"ד כו' ז"ל הרקאנ"י פ' בשלח נכתבו אלו הפתי התיבות כמכה וכאלם חסרי' ומלת כמכה הם"ה והפי' הם לשון הכחה ואלמות והרמז למדת הדין ולפי דעת חכמי הקבלה שני ההפי"ן שיש במלת כמכה רחמנות ושני רומזין למה שאמרו נספר ועירם עשר ספירות בלי מה חתם כנגד חתם ויש חלוקה ביניהם בזה כי החכם ר' עזריה ז"ל פי' כי ה"ה רחמנות רומזת כי ספירות רחמנות וה"ה אחרונה רומזת לחתם ספירות אחרונות ויש שהשיבו עליו ממה שאמר בחתרון נאחר בקדם ולכך כתבו להפך • עוד יש מפרשין כי שני ההפי"ן רומזין לשני הפי"ן של שם והראשונה רומזת על ה"ה השנייה שמשמעותה דין • והשניה על הראשונה הרומזת לתשובה המתעטפת ומתלבש בחכמה ולשון נאחר מלשון לחדרת והפירוש בו מלובש ומעוטר בקדם שהוא החכמה מקור הברכה שנא' שתו ידיכם קדש וברכו נורא תהלות כבר פירשו מלת נורא כי רומזת לתפארת ישראל שנאמר כי עמך מקור חייים כי עמך הסליחה למען תורא • ובתיב ותפארתו עבור על פשע ואמר תהלות רמז שמקבל מן הקדש ומשפיע לרפא הנקראת תהלות וזהו עושה פלא כד"א אלי כל' עושה כל • לשני הלשונות שכתבתי בו • וי"ל כי ע"כ נקראת תפארת ישראל בשם נורא שבו ירחו כל המרחות • נחית בחסדך וגו' רמז לעמו' ענן שהוא מלא החסד ולשון נחית מלשון מנוחה והנחה • נהלת בעזך רמז לעמו' הים וכן תרז"ל במכילתא • נהלת בעזך בזכות מלכות בית דוד תן עוז למלכך אלהים שבת ה' בעזך ישמח מלך:

נָמֹגוּ כֹּל יֹשְׁבֵי כְנָעַן׃ תִּפֹּל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה וָפַחַד בִּגְדֹל זְרוֹעֲךָ
יִדְמוּ כָּאֶבֶן עַד־יַעֲבֹר עַמְּךָ יְיָ עַד־יַעֲבֹר עַם־זוּ קָנִיתָ׃
תְּבִיאֵמוֹ וְתִטָּעֵמוֹ בְּהַר נַחֲלָתְךָ מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ יְיָ
מִקְדָּשׁ אֲדֹנָי כּוֹנְנוּ יָדֶיךָ׃ יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד׃ יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם
ועד

תפול עליהם אימתה ופחד וגו׳ כתיב אימתה והיה יכול לכתוב אימה ור״ל אימת ה׳ השנייה ופחד הוא פחד יצחק וע״ד זה כי טוב זמרה אלהינו והבן:

תביאמו ותטעמו וגו׳ מכון לשבתך כתרגומו וכן ארז״ל במכילתא מכון לשבתך זה אחד מן הדברים שכסא הכבוד של מטה מכוון כנגד של מעלה. וכן הוא אומר ה׳ בהיכל קדשו. ואמר בנה בניתי בית זבול לך וגו׳ תרגום יונתן בן עוזיאל אתר דמכוון קבל כורסי יקרך קבול בית שכינת קדשך מקדש ה׳ כוננו ידיך הרמז לירושלים של מעלה המקבלת מזרועות עולם דרך תפארת ישראל וזהו ידיך עכ״ל דרך כלל לביאו׳ הפסוקים מן נחי׳ וגו׳ נהלת בעוזך וגו׳:

כי בתפארת עזו גלולי׳ (יעביר) מן הארץ והארץ היא נוה קדשך ושמעו עמים ירגזון חיל אחז וגו׳ אז נבהלו וגו׳. על כן נרמזו בכאן ה״א ווא״ו יתירה דהיינו ה׳ של אמתה וא״ו של תביאמו ותטעמו דה״לל תביאם ותטעם ווא״ו א׳ אתיא לדרוש שהוא בזוה׳ כי בזכות אות הברית ביאתם לארץ שהוא יסוד משך הוא״ו כמ״ש וצדיקים ירשו ארץ שהוא מכח צדיק יסוד עולם. אמנם עוד ו׳ יתירה וה׳ דאימתה הם תפארת עוזו כדפיר׳ ואז כרות יכרתון הקליפות וכמו שנרמז גם בה׳ יתירה בפסוק כי טוב זמרו אלהינו פי׳ כי טוב לעשות דין וזמר׳ לשון כרית׳ וגם אותיות י״ה שהם הנסתרות נרמזו בכאן. כי אותיות ו״ה נרמזו בנגלה כי ו״ה נגלות לנו ולבנינו גם הנסתרות נרמזו בנסתר כי הה״א אף שלא נזכרה רק פעם אחת. מ״מ הנעלם מן ה׳ היא לפעמים ה׳ דהיינו הה׳ במילואה ה״ה. ויו״ד נרמזה במה שהפסוק תפול עליהם וגו׳ עד עם זו קנית מתחיל בת׳ ומסיים בת׳. דע כי אותיות הו״ה מהשם נכללים באות יו״ד מהשם כי באות י׳ כשתמלא אותה כזה יו״ד. נרמזו שם אותיות הו״ה כוצד אות ו׳ היא ביו״ד כפשוטו אח״כ יש לאות ה׳ שתי בחינות לפעמים בחינת ה׳ (היא ד׳ ו׳ באמצע ולפעמים בחי׳ ה׳) ד׳ י׳ באמצע וסימנ׳ דוד״י או ד״ו או ד״י והארכתי בזה במקום אחר וכל זה נרמז בצורת יוד דהיינו י׳ בד׳ או ו׳ בד׳ הרי ב׳ ההין נמצא בצורת יוד נכלל השם כולו. והנה עשר קדושות היו בארץ ישראל כדתנן רמז לאות י׳ וא״י במילואה היא כמו יו״ד במילואה כשתרבע אות׳ דהיינו יו״ד פעמים יו״ד עולה ת׳ וכן א״י היתה ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה. זהו שמתחיל הפסוק בת׳ ומסיים בת׳ דהיינו ת׳ פרסאות על ת׳ פרסאות:

הג״הה
בקונטרסי האר״י ז״ל מצאתי נהלת בעזך ר״ת שם ב״ן דהוא הויה במילוי ההין כזה יוד ה״ה ו״ו ה״ה אל נוה קדשך ר״ת קנ״א והוא שם אהיה במילוי ה״א כזה אלף ה״ה יו״ד ה״ה ע״כ:

יי ימלוך לעולם ועד ז״ל הרקנאט״י טעמו בסוד הברכות כי בהתעלות הרצון והתגדלו

וְעַד׃ כִּי לַיי הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל בַּגּוֹיִם׃ וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר
צִיּוֹן לִשְׁפֹּט אֶת־הַר־עֵשָׂו וְהָיְתָה לַיי הַמְּלוּכָה׃ וְהָיָה יי לְמֶלֶךְ
עַל־כָּל־הָאָרֶץ׃ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יי אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד׃
וּבְתוֹרָתְךָ כָּתוּב לֵאמֹר׃ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יי אֱלֹהֵינוּ יי אֶחָד׃

## ישתבח

ויתגדלו ויתקדש שמיה דמרן לעולם ועל"ע לעלמי עלמיא יתברך ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמיה דקודשא בריך הוא לעלא מן כל ברכתא ושירתא תושבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא ואמרו אמן׃ יהא שלמא רבא מן שמיא וחיים עלינו ועל כל עמו ישראל אמן׃ עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל עמו ישראל ועל כל יושבי תבל ואמרו אמן׃

## יהי רצון

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתבנה עיר המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך׃ ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות׃ ועבודת יהודה וירושלים תהיה ערבה לפני יי כימי עולם וכשנים קדמוניות׃ וערבה לפני יי מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות׃ ונחזה בעינינו בשובך לציון ברחמים׃ ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון׃

## אשרי

אשרי יושבי ביתך עוד יהללוך סלה׃ אשרי העם שכך לו אשרי העם שיי אלהיו׃ תהלה לדוד ארוממך אלוהי המלך ואברכה שמך לעולם ועד׃ בכל יום אברכך ואהללה שמך לעולם ועד׃ גדול יי ומהלל מאד ולגדולתו אין חקר׃ דור לדור ישבח מעשיך וגבורותיך יגידו׃ הדר כבוד הודך ודברי נפלאותיך אשיחה׃ ועזוז נוראותיך יאמרו וגדולתך אספרנה׃ זכר רב טובך יביעו ואת צדקתך ירננו׃ חנון ורחום יי ארך אפים וגדול חסד׃ טוב יי לכל ורחמיו על כל מעשיו׃ יודוך יי כל מעשיך וחסידיך יברכוכה׃ כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו׃ להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו׃ מלכותך מלכות כל עלמים וממשלתך בכל דור ודור׃ סומך יי לכל הנופלים וזוקף לכל הכפופים׃ עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו׃ פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון׃ צדיק יי בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו׃ קרוב יי לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת׃ רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם׃ שומר יי את כל אוהביו ואת כל הרשעים ישמיד׃ תהלת יי ידבר פי ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד׃ ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם הללויה׃

## הללויה

הללויה הללו אל בקדשו הללוהו ברקיע עזו׃ הללוהו בגבורותיו הללוהו כרב גדלו׃ הללוהו בתקע שופר הללוהו בנבל וכנור׃ הללוהו בתף ומחול הללוהו במנים ועוגב׃ הללוהו בצלצלי שמע הללוהו בצלצלי תרועה׃ כל הנשמה תהלל יה הללויה׃

## ברוך שאמר

ברוך שאמר והיה העולם ברוך עושה בראשית׃ ברוך אומר ועושה ברוך גוזר ומקיים׃ ברוך מרחם על הארץ ברוך מרחם על הבריות׃ ברוך משלם שכר טוב ליראיו׃ ברוך חי לעד וקיים לנצח׃ ברוך פודה ומציל ברוך שמו׃

## ברוך אדון

ברוך אדון לעולם ברוך אלהינו בחיינו׃ ברוך מביא מתים לחיים ברוך מחיה כל בשר׃ ברוך שאמרת לפניו העולם ברוך שנתן לנו תורת אמת׃ ברוך נוטע תורת חיים בתוכנו׃ ברוך חוקק לשון קדושה לעמו׃ ברוך נותן התורה׃ ברוך אתה יי נותן התורה׃

## אין כאלהינו

אין כאלהינו אין כאדוננו אין כמלכנו אין כמושיענו׃ מי באלהינו מי באדוננו מי במלכנו מי במושיענו׃ נודה לאלהינו נודה לאדוננו נודה למלכנו נודה למושיענו׃ ברוך אלהינו ברוך אדוננו ברוך מלכנו ברוך מושיענו׃ אתה הוא אלהינו אתה הוא אדוננו אתה הוא מלכנו אתה הוא מושיענו׃ אתה הוא שהקטירו אבותינו לפניך את קטרת הסמים׃ אתה הוא שבעתיד לבוא תעמוד לימין עני לושיעו׃

## אתה הוא

אתה הוא אלהינו בשמים ממעל ועל הארץ מתחת׃ אתה הוא אלהינו בשחקים ובכל מושבות גבהי עולם׃ אתה הוא שקדמו לפניך אבותינו בכל דור ודור׃ אתה הוא שקדמו לפניך אבותינו בעולם הזה׃ אתה הוא שקדמו לפניך אבותינו בעולם הבא

דיני ישתבח

סם נח ל"ב ויעל נמור בסוף פסוקי דזמרה אומר בתוך שלו אומר עד מהולל בתשבחות ואומר כן תהלה לדוד עד ויעתק
ועד עמלם הללויה: ואח"כ יהללו את ה' מן השמים עד לבני ישראל עם קהתו הללויה: ואח"כ הללו אל בקדשו
עד כל הנשמה תהלל יה וסם יג שהות יתיר יאמר הודו לה' קראו עד והוא רחום ויכלע עד והוא רחום שקדם
לשבי כי בעתים תלוים קיו רק פסוקים תעלומות: ואח"כ ישתבח וחח"כ יוצר וק"ש ובכרכותיה ויתפללו עם הצבור וסם
לשבי כי בעתים תלוים קיו רק פסוקים תעלומות: ואח"כ ישתבח וחח"כ יוצר וק"ש ובכרכותיה ויתפללו עם הצבור וסם
לין שהות כ"כ יכלע נם ויזהיר הללו: אח"ה לין השמים: סם עוד לין שהות לא יאמר רק כתך שאיר ותהלה
לדוד ויעתק: וסם כבר התפללו הצבור יותר ואין שהות לגמר פסוקי דזמרה כלל יכלע עד הללוהו רקיע ק"ם ובכרכותיה
עם הצבור ויתפללו עמהם ואח"כ יקרא כל פסוקי דזמרה בלא ברכה שלפניהם ולא שלאחריהם: ומבל מקום יאמר
כל הברכות שחתו' לברך בקהל: עב' ג' ע' ס' כ': תוער ג' יעתבח תוער' ואין לומר יעתבח אח"כ יאמר
כתך שאיר וקדש פסוקי דזמרה: לין לעשות לאין אמר אל תלך נקול בתשבחות אלא אחר כי בעתים תלוים עם הוא
סיו' הברכה: המספר בין יעתבח ליוצר עבירה היא בידו ומוזר. עליה מעורבי התלמוד ות"ת מותר לברך על
עטיפת גויה ותפילין:

יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ
בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ כִּי לְךָ נָאֶה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ שִׁיר וּשְׁבָחָה הַלֵּל וְזִמְרָה עֹז וּמֶמְשָׁלָה נֶצַח
גְּדֻלָּה וּגְבוּרָה תְּהִלָּה וְתִפְאֶרֶת קְדֻשָּׁה וּמַלְכוּת בְּרָכוֹת
והודאות

ויתרכח ביהורו במוסף ר"ה נם ל"ד. עכ"ל: וז"ל טעמי מלות סוף קף ל"ד דרקנחט"י
והיה ה' למלך ע"כ ל' הת"רן כו' כי הזכיר השלשה שהם כלל הכינן ואמר והיה ה' למלך
רומז לתשובה שהוא המלך על כל הארץ וידעת מסוד כל ושוד הארץ. וזה יהיה בזמן
המשיח שיהיה השלמות מה שלא היה לעולם וזהו והיה ואמר הלבנה כאור החמה ויתמעמו
ג' מלכים בכתר אחד עכ"ל אחד ושמו אחד ס"ת דוד רומז על משיח:

יִשְׁתַּבַּח שמך כו' זאת הברכה היא תשלום פסוקו דזמרה כי ברוך שאמר היא
ברכה שלפני פסוקי דזמרה ויתבח היא ברכה שלאחר פסוקי דזמרה
ע"כ יתבח הוא סותמת בברוך כי היא ברכה סמוכ' לברוך שאמר והפסוקים שבניהי'
הוא הפס' והבה בברוך שאמר מוזכרים י"ג פעמים ברוך. וכן ויתבח י"ג שבחים על
ומלכות: ומלכות בכלל: וכתב בזוהר בפ' תרומה ז"ל כיון דמטי בר נש ליתבח נעיל
קב"ה הוה כתרח ואזי לה קמיה וכנסת ישראל בריחל לאתקנא לחיתי לקמיה דמלכא
עילאה ואתערך לאכללא לה בתליסר מכילן עלאין דמיניהון אתברכת. והיכון תליסר
פסחין עילאין כד"ת ברד וברכוס קנה וקמון וגו' והכא הוא שיר ושבחה. הלל
וזמרה עוז וממשלה נצח גדולה וגבורה ותפארת קדושה ומלכות. הת תליסר
ולבתר לאחברא לה בתרוויהו ולומר ומלכות בגין דחיהי מתברכת מיניהו ועל דא
לאתעדיך בשעתא דאתכלילת ביניהו לסיומא לבא ורעותא לאהא ולא ליתעבי כלל הלל
ליפסק ביניהו ולא פסיק ביניהו מתחות גופי כרוביא נפיק תד שלהובא ואקרי בחילת
ואמר פלני ליפסוק בגיהותיה דקב"ה יתבח ויתפסק הלל יחחי כהורת למלכא קדישא
ג"ה ובל ירהה גחות ה' בגין דחלין תליסר חינן גחות ה' עכ"ל ההיה כתרח כו' פי'
קבתר הנעשים ע"י שבחות וזמירות בחותו זמן לוקחם הקב"ה וקושר כתר מהם נוחת
ברחם לפנין ומסתכל ביומי וע"י זה הכתר מתהלת העטרת סוד בנסת ישראל לתקן

וְהוֹדָאוֹת׃ כִּי עַד עוֹלָם׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל
בַּתִּשְׁבָּחוֹת אֵל הַהוֹדָאוֹת אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי
זִמְרָה מֶלֶךְ אֵל חֵי הָעוֹלָמִים׃

דיני קדיש

לעולם ח"ל קדיש בלח תהלה שלפניו ולכן יש לו מקום בנוסח הכנסת יותר מכל ש"ע ושתוק ביה ושתוק ביה שיהא מכוין ביותר שיענה קדיש וקדיש ולא יכריזו לפסוק כדי שיתפלל ליומו. ח"ל כשחוזרים להתפלל יחזר הש"ץ מקום שעומד לתחה קדיש עליהם. ויש לומרים קדיש ולא קדושה לו ברכו בפסוקי דזמרה שכרים נדולים מ"ש שכים ומעלה בני תורין. תרם שיהא שותק ושומע מלבד לימן כשהוא וקטן שיהא מצטרף לם התחיל ח"ל שיצטרך להתפלל לבדו ושומע יכול לענות עמהם לו שהוא יש לפילו הכי מצטרף עמהם: נרין שיהא כל העשר ביחוד לתפלל עם הש"ץ קדיש לו קדושה ביעשרה ושלו שקדיש נומרים לותו קדיש לו קדושה והוא שבתחילה לפנות בקול רם נומר לפילו קדושה וקדיש שתקבל שנם הוא שרין לתפלל מקום שלין מכין תפלל אחר שהתחילו לפנות בקול רם נומר לפילו קדושה וקדיש שתקבל שנם הוא שרין לתפלל מקום שלין מכין מכין תפלל אחר

בבה"כ כופין זה את זה בקבוצות שיהיו מוכין לגבי הכנסת שלח יבטל התפלל:

בשחרית החזן יתנדל כמו וכן בים"ע. וכן בתיבתן. וכן בכרכין הוא. וכן בתחן. ולח יפסיק בין ברוך הוא לשיגלח מכל ברכותיו. לחתר שסיים הקדיש פוסיק ג' פסיעות ויחל"ב לומר עושה שלום: יש להתפלל ולהרן כדי לשמוע קדיש לשנוחת לותו בקול רם. תבל לח יהיו קולות גדולות שיתלמד שלו בני תדם ויענו לחם חטת. ויש לגיזהר כשעונין קדיש וכל דבר שבקדושה. ויש שנהג לב"ה ובשמע הקהל עונים קדיש עוב' שיהם מע"ם שלח שיהא ש"ץ שלומר יתנדל: העונים על לשלמי שלמים הם כי יהן להפריד בין שלמיו ליתברך ועיין פרישה בדברי ח"ת המחבר:

ואומרים חצי קדיש

וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹּחַ אֲדֹנָי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לֵאמֹר׃ זָכוֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ
וְחַסָּדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה׃

## יתגדל

עלמה בקישוטי חורות שלמעלה ולח מריכים לחכתו לזרז לח עלמינו בלי עיכוב כלל מיד לחר פסוקי דזמרה להתחיל יתתבח שבה י"ג לשונות מסוד י"ג מדות רחמים. כשאומרו ולעטריך לחלכלך כו' והם נקריחים י"ג נהרי לפרסמון שהור שמתקבלת הכלה בעשרה בהם והם סוד י"ב מירופי השם יהו"ה המחיריס מהמקור סוד מדה הי"ג מי"ג מדות רחמים וכל אלו הלשונות הם מסודרים זכר ונקבה מסמיע ומוסמע כיצד שיר ושבחה כלל וזמרה. עוז וממשלה. נלח גדולה וגבורה הם בשנים והנלח הוח התפשטות החסד שהוח גדולה תהלה ותפחרת. קדושה ומלכות ויהן קדושה חלח מלד תפחרת בן זוגה כמודע הרי שהם זוגות עד המלכות בסוד שם קטנות המחיריס בה שהם נפולים מחסד ולין ולריך להבדר יחד וליחד' כי זה עיקר הייחוד והזיווג בסוד הייחוד שמע ישרחל כמ"ש במקומו בעז"ה. ולכן חמר כחן שחלו י"ג נקריחים גחות ה' שעל ידם ניכר גדולתו ותג' ורוממתו לכן לחסור להפסיק בהם כלל ולריך לקשר מלכות כוד העטרת בכלם להיות לכל ייחוד לחד. כתב הרקנטי"ו ח"ל

המלך הגדול והקדוש בשמים ובחרץ. ח"ל ועי"ל נרחה ח"ל בתבונה הילוך ריח לתשובה ס"ת:

המלך רמז לתשובה. הגדול רמז לפחד יצחק שהוח חם מים כי כל מי שהוח חם מים חוכלת חש. בשמים ובחרץ כגר יבעת כי הם תפחרת ועטרה

אדון הנפלאות רמז לשם הגדול העושה נפלאות לבדו והוא בוחר בשירי כ"י לפניו שנאמר השמיעני את קולך וכתיב שבחי ירושלים את ה' וכתיב למען יזמרך כבוד ולא ידום חי העולמים הרמז בו לימות עולם הכלולים בו שני עולמות עכ"ל:

**בין** ישתבח ליוצר אור לא יפסיק ע"כ אין לומר הפסוקים שדרך לומר כשאומר הש"ן קדיש דהיינו ועתה יגדל נא כח כו' על הקדיש שבין ישתבח ליוצר אור לא יאמרם מאחר שהם אינם מההכרח רק מנהגא בעלמא וכן בקדיש שקודם תפלת ערבית שצריך להסמיך גם בערבית גאולה לתפלה לא יאמר אלו פסוקים אז:

## סור הקדיש

**בזוהר** פ' תרומה תא חזי קדישתא דא לאו איהו כשאר קדושאן דאנן משלשן אבל קדושא דא סליק בכל סטרין לעילא ותתא ובכל סטרי מהימנותא ותבר מנעולין וגושפנקא דפרזלא וקליפין בישין לאסתלקא יקרא דקב"ה על כלא ואנן בעינן למימר ליה בלישנא דסטרא אחרא ולאתבא בחילה תקיף אמן יהא שמיה רבא וכו' בגין דיתבר חילא דסטרא אחרא ויסתלק יקרא דקב"ה על כלא וכד אתב' בקדושת' דא חילא דסטרא אחרא קב"ה אסתלק ביקרי' ואדכר לבנוי ואדכיר לשמיה ובגין דקב"ה אסתלק ביקריה בקדושתא דא לאו איהו אלא בעשרה ובלישנא דא על כרחיה דסטרא אחרא אתכפיא ואתבר חיליה ואסתלק יקרא דקב"ה ע"כ. לפי המתבאר מהמאמר הזה הוא שלכך נתקן בלשון תרגום כי הסגולה היא להכניע הקליפות בלשונם ממש. וכתב מהרמ"ק שמזה למדנו טעם למה נתקן הזוהר בלשון ארמי ע"כ: ואמר בגין דקב"ה אסתלק ביקריה וכו' בא לתת טעם למה אין אומרי' קדושה זו בפחות מעשרה הואיל ואינה בלשון הקודש ואמרו בפרק מי שמתו ובפ' הקורא את המגילה בתרא ונקדשתי בתוך בני ישראל כל דבר שבקדושה לא יהא פחות מעשרה וביאר המאור הקדוש ע"ה כי כל קדושה שהיא בלשון הקודש אינה אלא בעשרה בשביל שהשכינה משתתפת בלשון זה ולזה ונקדשתי בתוך בני ישראל שהם לשון הקודש. וקדושה שהיא בתרגום נאמר' ביחיד וא"כ למה אין אומרים קדושה זו בפחות מי' לז"א כי בשביל שהקב"ה מתעלה בכבודו בקדושה זו יותר משאר קדושות לא נתקנה בפחות מי':

הנ"ההו
מכאן משמע שמה שארז"ל העונה אמן בכל כחו לאו דוק' בכל כוונתו לחוד אלא גם ממש בקולות וכן הוא בהדיא בזוהר פ' נח וז"ל בזמנא דישראל אתיבא אמן יש"ר מברך בקול רם הקב"ה אתמלא רחמין וחיים על כלא:

**מצאתי** כתוב למקובל אחד בליקוטיו כתיבת יד לא ידעתי מי מקדושיו הוא וכתב שצריך לומר מן אמן יהא שמיה רבא עד יתברך ועד בכלל הכל בנשימה אחת כדי שלא להפסיק בדברים שהם יחודו של מקום. ואיתא במדרש אמר ר"א בר יוסי פעם אחת הייתי מהלך בדרך ומצאתי אליהו ז"ל ועמו ד' אלפים גמלים טעונים אמרתי לו מה אלו טעונים אמר לי אף וחימה לעשות נקמה באף וחימה מי שמספר בין קדיש לברכו בין ברכה לברכה בין פרק לפרק בין יהא שמיה רבא ליתברך משמע מזה שצריך לומר ג"כ תיבת יתברך ולא כמו אותן שאין עונים אלא עד עלמיא והרב מרקנאט"י כתב ג"כ בטעמי מצות שלו וז"ל ואסרו חז"ל להפסיק בין קדיש ליתברך ושלשתן אלו כולן אב אחד להם שמבטן אחד יצאו הקבלה האמיתיית וזולת טעם שלהם מצאתי דיתגדל יהא

יתברך

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּא. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵיהּ.
וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵיהּ. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן. וּבְחַיֵּי דְכָל
בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן:

אמן

יתברך חלו ג' יוד"ן סס לחד מסס המפורש היולח מויסע ויבוא ויט וסס זה יולח מוי ברכך "יהר "יסח לפיכך המפסיק בין חלו ג' יודין פוסק את הסס ע"כ והנה טועים העולם וסופרים דהמירת תיבת יתברך לבד די שלח ר"ל כל הנוסח של יתברך ויתפאר וכו' עד דהמירן בעלמא וכן הוא בב"י סימן כ"ו שהרחיב מלח בתוב סס יאמר יתברך ברוך להפליגם הקדים ולח יאמר לחריו למן שמה שהחזן חומר ואמרו למן הוא לחזרה לכל יחיד שסס הגיע הס"ן עד דהמירן בעלמא שיאמר לחריו למן:

נוסח י"ם מברך לעלם לעלמי עלמיח מברך קמן תחת הבי"ת ולח מבורך כי מבורך הוא לשון הקודם מברך לשון תרגום והקדים נתקן בלשון תרגום וגם קבלתי תיבת לעלם נקוד בב"ח תחת למ"ד ומ"ן תחת עין ופתח תחת למ"ד כי כן נקוד תיבת לעלם בתרגום של דניחל לף שבתרגום חומש לימו כן הוח טעות ולח מדויק הבל בדניחל הוח מדויק:

יתגדל ויתקדש הפירוש לפי פשוטו הוא יתגדל ויתקדש שמיה רבח יהי רעוח סתתח שהיה שמו ית' מחולל בעובדי כוכבים ומזלות ובלתי ניכר יתגדל וכו'. והכל ירומממו כענין שפה ברורה וגו':

ולפי הסוד ז"ל טעמי מלות קף ל"ה דרקיעין יתגדל ויתקדש וכו' הרמז בו לסס הגדול יתעלה שקיבל שפע מלמעלה ומפיע בעלמין די ברח כרעותיה שהוח הלל הנכבד ומפיע לעולם השפל וכן חרז"ל בספר הזוהר כל ברכתן לתגרייך בקדמיתא לגבי עלמח עלאה דהיינו מקור"ח דכולח ולבתר לגבי עלמח תתחה. שמיה רבח ההוח סס רבח עלאה על כולח מקור' דחיי דמיניה נפקין כל ברכתן וכל קדושה ולח עלמח דתתי. ולבתר מפיקו מיניה בעלמח דברח כרעותיה עלמח תתחה וכו' הבך רוחה בבחור כי כוונת רז"ל הוח כי בברכה וקדושה צריך להקדים בך מלמעלה למטה כענין שבחמר ברכות לריחם עלינו לחמכם הייחוד צריך לכוין וליחד מלמעלה למעלה כחבר חברת נק"ם נע"ה. ובעבור



הג"ה

כתב מהרח"ק יניעו בתלוח ובדברי רז"ל ג' לשונות נג' עניינים ומחתני' בקות והם קדים קדוש וקדוש ולהלי לדעת מה בין זה לזה ובלחוד כי קדושה היח קדיבה וכן מי' בתקוב' שפי' קדוש ה' ולשונו מוכיחו קדי הוח זכר כלומר עיר וקדים הן שניח ויתרגום קדוש קדים קדוש קדושה הוח הדבר החקדש והקדוש וה"ב קדוש יותר לזה קדוש בירושל' והיה ילחי שיהיה בעשרה וכן הוח כי הקדים הוח בתפלח וקדושה בחלוכות וקדוש הוח שוב קדוש זכור ושוב וחם כן לחה בירושל'. ויש לשחול בל עיקר מה שחזר לזן קדושה בתוח חעובדי ליח. וי"ל כי הקדושה הוח הספרי הכפפע חקדוש שהיה החביח ושם החדות בלעלות מי' חלבה בחקוני' ת"ב לזן לחזר שהיה בפחות מי' בדי שהיה עשרה לו חרבעה לעבר חדות הלו החתבלות שחל"ב לח יקבלו העבר ולח יתקדש. ולפי טעם זה בחזר כי בירושלם קדושה לו קדים הכוונה להחזיק שפע הכחוב מלמעלה עליהם ולשה לחיכם חתבלו, בבל חלבה ויהי עבר וזר הוח שיתקדש לישה ישפיע הקדש לח לח שיהיה עבר בדי שהם יהיו חרבעה לל הסביבה בחר עבר בחיות שהם ויחיו לזר החבחה בעבר בחיות ובחלבות דהיינו קדים וקדושה לחיכם ביום שבת וב"ט קול הקדים הוח העלות לחותם לל החבחה יחם בחול

ואמר ושמור לאחר סח ד"ו פרשיות נסח ת"ל ונחילוה בדמי' כוותר פ' ויקרא' לכן כשאני יתעלם הסח לאחלה מעלתם יוכלו ויתירו בעצר ולין מרך עצר שיהיו מרכבה לאחר שתרץ הכוונה לקדשם ליחסד עליהם ואחם תלה שיהיו באהבה וחפצה עפתה עליהם וסח הם יחיה ועצר כלי שתעלת תרכבת עצר ועוד שהם לאחר תמרוק מה כי מצד החכמה הנסחות נ"כ תתירות מעצר ספירות כי בענין הספירות כן ענין העניינים ולכן נכפלה לחת יחעלת תרכבה לל עצר ספירת' מצד החכמה לחכם ספירות הקדושה ליחסד בתקשרת ובחלבות לרן הנסחות תצדקו ספירות בעצר ונדיבי' עשהה לכל דבר שבקדושה עב ע"ל:

**עניין** שמיה רבה יש ע"ז כמה פירושים והכוונה עלכל פנים על התגדלות והתרוממות הסשפע של הסח. וביאור מהרש"ק זה על ג' פנים להיותו על ג' בחינות כללות' ספירות נסח. א הספירות בכללות הסח ידו"ד כגודע י' חכמה וקוסה כתר'. ה' בינה. ו' תפארת עס ו' קצוות. ה' אחרונה מלכות והנה לסיבת הגלות אין הסח שלם פי' שאין הסשפע מתגדל ומתרבה בוה"ן ה"ח מהסח וה"ן מתקשם האור העליון בעצמו והיינו שהסשפע עומד בג' רחצונות סהם י"ה כגודע ועתה הנו מתעלים שיתשפע גם של ו' המדות סהם חותיות ה"ה ואז יהיה ידו"ד: ב זה שתמרנו הספירות בכללות בסח ידו"ד הוא דרך כלל וזה מצד גילוי האור בספירות מצד הביכה שהוא מתקשם לחכם הם ג"כ עשר ספירות בפרטיות כרמוז בסח ידו"ד במילואו שהוא עשר חותיות כזה יו"ד ה"ח וא"ו ה"א. וזה מצד החכמה שמתגדלת ומתרבה ומאיר. וע"ז אומר גם כן יתגדל שמיה רבה שהיינו מן ידו"ד יו"ד ה"ח וא"ו ה"א ויבונן בקוצו שהוא יו"ד **הא ואו הא** שהם עשר ספירות בתיקוד מצד החכמה כדפי' בפרדס בשער סח דף ל': ג גאולת הסח בכ"ת חותיות מילוי דמילוי שגיחל זה הוא מצד אור הכתר והוא כזה יו"ד ה"ח וא"ו ה"א וא"ו ל"ת ה"ח וא"ו ה"א. ה"ח חל"ף: הם עשר חותיות שמצד החכמה מתגדלות להיותו עשר ספירות מתרחות בכל ח' קו הדין וקו הרחמים וקו החסד וכמו שפי' בתיקונים ע"ש והיינו בכללות בחמש אחרונות בסוד יתגדל מן הימין ויתקדש מן השמאל שמיה רבה מן החמל ואז מיד הכסא שלם וירוגלים שלם כנודע. עד כאן:

**ורהנה** כאמת ביתגדל ויתקדש כו' יתברך ויתפאר ויתפאר בו. שם שאומר הש"ץ קהל מ"ב חותיות: קף שבסחותיות ספרדי' ואשכנזים תיכם שוה: מ"ם בשיבסח יתגדל כו' יתברך כו' הם מ"ב חותיות רק שבנוסח ספרדי שמתיר חמץ לאיכו בכלל המכון לפי שאיכו חלה עוד בחצי שאומר לקהל שיאמרו אמן כו' ובנוסח האשכנזי גם ואמרו אמן בכלל מכון מ"ב:

**ורהנה** חלו ג' פנים הכ"ל עולה מ"ב חותיות. דהיינו ידו"ד קף חותיות: יו"ד ה"ח וא"ו ה"א. הם עשרה חותיות יו"ד וא"ו ל"ת ה"ח קף וא"ו ה"א הם סיח חותיות הרי הכל ביחד מ"ב. עוד צריך שתדע כי מלוי הש' בג' ענייכים להיותו למלואות ההה"ין כזה ה"י וכן ו"ו. או למלואותם בחל"ף כזה ה"א. וכן וא"ו. או למלואות ההה"ין כזה ה"ה. ומי חלו ג' מלוחין אי"ה מקום כבודו ועל זה רמזו יה"א שמיה רבה. כלומר שיתרבה בכל המילוחין שסימנם יה"ף. יהבה מהמילוחין דיו"ד וחל"ף תמצא ג' שמות שהם במילוחם עשר חותיות ובמילוי למילוחם כ"ח חותיות

דהייגו סם ע"ב דסהוה יו"ד ה"י ו"ו ה"י וסם מ"ה דסהוה יו"ד ה"ו ו"ו ה"ו: ותמיד דסם
הסם ומילויו ומילוי מילוחו מ"ב: וקריב-לסם להתפוקן בקדים לקעמים יכוון בעניו מ"ב
בסם ע"ב ולפעמים יכוון בעניו מ"ב בסם ס"ג ולפעמים יכוון בסם מ"ב בסם מ"ה והכל
לפי מעלת הקדים כי הקדים דיוקר הוא יותר במעלה מהקדים קודם בדוך שאחר ומכ"ש
הקדים שאחר התפלה וכיוצא בזה הקדים שאחר עליהו והחפש המבין מדעתו יודע לכוון
השעה לחזק דרך מהדרכים הנ"ל יכוון: ועל כל פניס נראה לס עוסק בעניו תיקון
הילוחי יכוון בסם מ"ה ובתיקון נריחה ויכוון בסם ס"ג ובתיקון ילירה בסם ע"ב: וכן
בעסקו בתיקון עסיה יכוון בסם ס"ה כי הי"ה מן הראוי לכוון בילירה בסם ד"ן רק עלה יש
לו מ"ב אותיות ודי למבין: וקדים שלאחר הלימוד יש ג"כ מעלות: משנה על מקרא
ולימוד קבלה הוא כמשנה: והנה עתה קודיע לחזק רלוי סודות שהעלתי בקונטרסי
להאחר י"ז לכוונות הקדים: והעמיק מאוד בעניין: ובבר כתבתי בהקדמת החיבור
שהסכמתי עלה לגלות מעומקן חכמתה סוס לבד בכתב כי לה ניתן רק למסור מפה אל
פה: מ"מ עניני רמזיו חברתם כיל ה' העומה עלי בדרך החכמה המבוארת: והנה
הקדים הקדמה קטנה נודע כי עניו הין הסם שלם דהייגו אותיות ו"ה הכוללים שבעה
שים לנו שהעבו"ס שאחר יש לחזיק לשריש הוא מהשבין ולמעלה דהייגו אותיות ו"ה הכוללי
כל הבנין לבל מבני' וחילך סם הין מגע עבו"ס ויין הוא מסומר ואותיות ו"ה הס י"ח
בסוד י"ח סיפוי הקטורת שהם החסוריים של מעלה והקטורת עוכר המגפה הוא סוד
ביטול הקליפות: כי לפעמים מיצון קדושה מתפשט בעשרה הקליפות שהם
נגד עשר ספירות הקדושות כי זה לעומת זה עשה אלקים ואז נמצא י"ח דהייגו י' מהם
ומיצון השכינה שנהם: וזה נסוד עתיקי עשרה יריעות כל המושכ גורע: וסוד הענין
כי בתחילות הקודש שהם י' ספירות והחין סוף נשמה בהם: מ"מ אין אנחנו אומרים
מספר י"ח ולעשה כי בתחילות הקודש קשור בו בשלהבת בנחלת ומתייחדים בו בחחלת
גמור: אבל מיצון השכינה מתפשט בי' ספירות על הקליפות אשר מיצון הזה כמו
ח"ם בתחילות הקליפות חיגם מיוחדים בניצון הזה ע"כ נמנה לאחד עשר: וזהו סוד עשר
יריעות ועשית עשר יריעות אזה הוא באותיות וה' שהסם כמ"ם ואנחנו אומרים קדים
לבעל ולבשר הקליפות: אומרים יתגדל ויתקדש שהם י' אותיות: ועתה בחתי
להודיע כי שם אהי"ה הוא בב' עליונות כתר חכמה בינה כנודע מהיות אשר אהיה וב'
עליונות הם י"ה מן השם: והנה לשם אהי"ה יש ג' מלואין סימנם ג' יה"ח: א' אל"ף
י' ו' ד' ה' י': ב' אל"ף ה' י' ו' ד' ה': וגם אל"ף ה' ו' ד' ה': הלן ב' מלואין
שהתחלתו מאותיות אהי"ה עולין אל"ף: דהייגו מילוי דיודי"ן הוא ל"ף י' ו' י' עולה ק"ם
מילוי דהה"ן שהוא ל"ף ה' ו' ה' עולה ק"ל: מילוי דאלפי"ן שהוא ל"ף ו' ד' עולה
ק"ב ב"ת מרכם ביחד עולין אל"ף שהתחלתו שם אהי"ה שסוד שתקנו יוצאים אותיות
עולה תנ"י: עוד נזכר שם אחד שהוא חילוף שם של אהי"ה בוכ"ו דהייגו אותיות שניות
מאהי"ה ושם זה בגי' ל"ל: כי בבר כתבתי שם אהי"ה בעשם הוא בג' רחבועות אותיות
י' ה' אחמש שהשמותו באותיות ו"ה הוא בחינת חילוף השם שהוא בוכ"ו בגמטריא ל"ל
ובחילוף זו בקריאת מלכות הלא תינה לוקחת רק החילוף לבד ע"ז אמרו מתפללין שתבדל
הוא אותיות תנ"י ר"ל שיקבל השם ויעלו אותיות ו"ה לי"ה: ויתקדש יתקבל ב' אותיות

אָמֵן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא׃
יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ וְיִתְעַלֶּה זִכְרוֹ לָעַד וּלְנֶצַח נְצָחִים׃

## יתברך

סד"י ת"ק וכו' כי נעלם מן סד"י עולה ת"ק כזה ס"ן דל"ת יו"ד ו"ן ת"ק ד"ל ת"ק׃ והעניין כי עתה שתין הסס סלס להיימו לותיות ו"ה ותין הזיווג גמור שהוא ע"י יסוד הנקרא סד"י המייחד תפארת עם מלכות שהסס ו"ה כנודע עד לעתיד נראה בתפארת עוז"ן לתקן עולם במלכות סד"י׃ זהו יתקדש שמו רמוז סד"י ומילואו העולה ת"ק׃ והנה עתיקא גלות הספירות ו' קצוות למלכות הכל בדין סוד אלהים׃ תשוב ו' פעמים אלהים עולה תקי"ו כמנין ושר ושמו ר"ת של יתגדל "ויתקדש שמיה רבה" והנה רב"ח סוד בח"ך עולה ידו"ד תקכ"ו׃ ידוד אלהים ידו"ד תקכ"ו עולה תמן ומילוי תמן להיימו לותיות שניות מן תמן הוה בג"ס העולה יג"ך הוה סס גדול כמ"ש במקום אחר וכן עולה ידו"ד אלהי"ם׃ כמלא תמן ומילואו עולה רב"ח ושמו תמן יהא שמיה רבה׃ גם כתבתי למעלה תיבת יהא רומז סיתרבה הסס בכל מילוחיו סהסס יה"ח׃ וגם שמיה רבה פירושו סס י"ה רבה׃ והנה תלת ה' מן י"ה גי' מילוחין כזה יו"ד ה"י יוד ה"ח יוד ה"ם פועלים ג"כ כמנין תמן׃ רוב דבריס תלו לקטעי"ם מקונטרסי האר"י ז"ל אשר העמיק בהם ואני כתבתי ובארתי כפי המובן׃

## בענין אמן לסון הרקמ"טי פ' בשלח

יש לך לדעת כי אין רשות כו' לאדם לעלות מחשבתו מן הבינה ולמעלה שנאמר אמור לאהמס תחותי אח ומודע לבינה תקרא שמסם ולמעלה אריך לדבר דרך נסתר ואיקיר אין מזכירין בברכות רק הסס המיוחד ולא סס שהיה ובעבור כי המתפלל אריך לכוין דעתו כלו מדבר לפני המלך פניס בפניס בקביעות כמו שאמרו רבותינו ז"ל דעו לפני מי אתם עומדים והוא מבקש לבריותיו תמנו לו נכפלות אשר עשה ואשר הוא מתנהג עם בריותיו ברחמים לא יתכן לעלות מחשבתו כי אם למקום שעלות הבשמה כמו המים שתין עולים רק עד מקום ירחתו׃ ומעתה זה אמרו רבותינו ז"ל גדול העונה אמן יותר מן המברך כי העונה אמן מעלה מחשבתו למעלה מן המברך כי הוא פותח המקור מרחשיתו להשפיע הברכה אל המדה הראויה למתפלל וכוונת המברך נתלבש



הנ"ה
לעניין מה שכתבתי בקיצור ר"ח דברים אלו, לפי פשטן
ז"ל נעניינין כוונת אמן יהא שמיה רבה יכוין מה שכתב
ר"י בטור ס"ח וכן בסדר תקונים שבכוונה סס י"ה
שהוא תני הסס יהיה סלס להיימו רבה בשלח, ידו"ד
לותיות בכוונת בשם עולם לעלמי עלמיא יכוין שהם ג' שלותות,
כנגד בחה"ת רוח נפש עולם אחד הוא עולם העליון תקו"
כסא כמוה שתינו סוכג׳. וכן יהיה בקריאת קד"ש ל"ת
והוא יחזה על כסא רם ונשא וכסאו נמוה ותלוי לעילה
לתיר וכן בלשון הזה בתרקי מסבכה ולכן נקרא בסס
עולם סתם עולם ס' לותות על חב' האחדות והעולם
יעלם תלמין העולם והסתר על דרך זה סיהיו בוודע ס'
פקודי ע"ם ולעלמי הוא עולם התלתלים ויתפרי עתיקא
התלתלים הם רגים כלומר הים יספר לנדודיו לתיר
עליו לילקק בהם עלמי תתפי שכל תלתן הוא עולם נפתי
עיניו תלתן ביחסבת תבונה קדושלי התתת. כנגד
כולם וכו' שכל תלתן תקיף בגללו הוא שלישה תמנו
עלמיות הוא עולם הנעלים וכל תעמה נראתית שהם
עולמות לתין יחסבר ותכלית כמו שכתב בע' תעמה
בתיקוני שב' ר' עקיבה שכל סוד שיראו הדברים יתברכו
ויתפרשו כמ' מה דכו תעמוק ה' לו תסתר בדרך לתר
לעלמי לנצחות על קצר עולם הכסה ניעולם התלתלים
שהם כ' עולמות שתין חיות ומסבי התלתלים תלת ניעולם
הכסה שהקטן נוסף את נוסתין עלמיות את קצר שני
עולמות הנזכרים בעולם התתתון והריעו עלמיות לשון
רגים ותין רגים פחות ומשלשה שתין חיות לעיל התתתון
תלת תהעליון ודקך זה נראתה לי עיקר׃ ויהיה לפי זה
שהיה רגל תחרך לעולם וכו' שכיון שהיתה הסס עלם

מקור ברכת העובה אמן כי העובה אמן
היכו קודם מחשבתו לפני המלך פניס בפני
ובמקל לא היו עוכין אמן לפי שהיו מזכירין
את הסם בכתבו ומפרשין היות שהוא מקור
הברכה אבל בגדוליס שאין רשו' להזכירו כי אם בכינוי הוצרכו לענות אמן כדי לפתוח
מקור הברכה למה היית ואמרו רבותינו ז"ל כל העובה אמן יהא שמיה רבה בכל כחו
קורעין לו גזר דינו שנאמר בפרוע פרעות ביעראל וגו' ר' יוחנן אומר לפי' יש בו אמן
עובדי כוכבים ומזלות מוחלין לו כתיב הכא בפרוע פרעות וכתיב התם כי פרעה אחרן
הפי' הכוון הוא שפי' בו התכס ר' יעקב בר ר' שמת ז"ל כי בכל כחו תוזר אל הסם ר"ל
שכיון את הסם בכל מה שרהוי לו בחותיותיו ופשיטותיו ובניוכיו והכיוקוד המקלקל
והסימן שלו לעולם ה' דברך נצב בשמים זהו בכל כחו בחותיותיו ובניוקודו ובכל מה
שניתן לנו רשות להתבונן בשעה שאומר יהא שמו הגדול מבורך עכ"פ יהא כח בידינו לשנות
גזר דינו ובלבד שלא תהא בו שבועה וצריך לכוין ואחר כך מבתך. עכ"ל: גם יכוין
באמרו אמן בסם יאהדונ"הי שכן עולה אמן גם רומז לידו"ד חת"ד כיוצ ידו"ד פי' הי"ה
והו"ה ויהי"ה והכה הי"ה והו"ה ויהי"ה אחד עולה כמנין אמנ"ן. עוד בזוהר והוא
ברקי"ע טי אמר ר' יודה מאי אמן אמר ר' חזקה תוקפוה כולא תיקרי אמן מצוע דהוה כתלת
דכניד אמן תיקרי דכתיב והיה הכלבו אמנן אל תקרי אמנן אלא אמן קיומה דכלהו הוה
כתלת דנציד ובניק אמן תיקרי. מן העולם ועד העולם עשה לעילא עולם לתתא
לקבל כתא אמן אמן לעילא ואמן לתתא. והא תוקפיהא אמן בתיון אתוון ר"ת אמר
ר' עמיקא תיריץ כל ברכין מתמן נבעין ונפקין מכהר לנציד ונפק ואיקרי
מ' מהוה רזא דתניעא ומתכחין מ"ס פתוחה מ"ס סתומה דתוקמינה לסברה המפרש
גו"ן גו"ן פסוקה גו"ן כפוסה כללא דתת וי"ו כללא דגו"ן כפוסה בגיני כך כ' איקרי גו"ן
וי"ו וגו"ן נרזא דמתניתא הכי תנא וי"ו דכד גו"ן פסוקה כללא דסכר וגוקבא וגו"ן כפוסה
כללא דפסוקה היא ובסברת הרב המבוא סבא מ"ם. הכהן גוטריקון מלך והיינו אמן
אמן גוטריקון ח"ל מל"ך נאמ"ן. כללא דכולא ושפיר הוא והאחיתפר. עכ"ל פי' כולא
איקרי אמן מבוא להוה נחלה לנציד אמן איקרי פי' הכ"ע הנקרא מבוא נקרא אמן והוא
קדושה דכולא. והוה נחלה ר"ל והוה את"ת איקרי אמ"ן מן העולם ועד העולם פי'
בענין פסוק מן העולם ועד העולם אר"ל עולם עילאה ועולם תתאה ה"נ אמן רומזים
לאמן עילאה ותתאה עמיק"ת דאיריח"ל לכתר עליון. ונעני ונפקין מכהרי כו' לאיקרי
מ"ר"ל תת'. ומתכחין מ"ס פתוחה פי' כי אות מ' במילואה בכתבת מ"ם פתוחה ומ'
סתומה לכך היה מורה על הבינה כללעיל ע"כ. והכי תוקימנא מ"ם סתומה דהם רבוא
דמסרה. מן"ן פסוקה נון כפופה פי' וכן הנו"ן שבמלת אמן במילואה יש בה נון פסוקה
וגו"ן כפופה להורות הכלל אחות ו' שהוא הת"ת והנכלל באות נ' כפופה שהוא העגו
ובגין כך נכתבה ונקרית הנו"ן גנו"ן ו"ן גו"ן שיהיו בה כל הסורות שיהו כתניא ברזא
דמתניתי שהוא ירומזת לזכרי ר"ל ת"ת והוא כפופה לנקבה ר"ל לעטר וגו"ן פסוקה
רומז להתפשטות וכללות הזכר והנקבה וזה כוונת כל המאמר מ"ס
הכהן גוטריקון מלך:

יתפשט הברכה מהשפע בכל העולמות בין שיהיה
בעולות אין הסם שלם ואין כסאו שלם והתלהבים עולהם
בחירבן קרלום שעקו תוקף מלחכי שנים חור יכיון
והגלבלים בהם כאמר מלגים שחים קדושת. עכ"ל:

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדַּר
וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלַּל שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
לְעֵלָּא מִכָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא
דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

החזן אופר

בָּרְכוּ אֶת יְיָ הַמְבֹרָךְ:

והקהל עונין

בָּרוּךְ יְיָ הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם
וָעֶד:

בשעה שהש"ץ אומר ברכו אומרים הקהל יתברך:

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם
וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ
מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא
שֶׁהוּא רִאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדָיו
אֵין אֱלֹהִים סְלוֹ לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ
שְׁמוֹ וְעָלְזוּ לְפָנָיו: וְשִׂישׂוּ מְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד
מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

## ברוך

הג"הה

יתברך וישתבח • יש לומרים ויתברך מלאחר שתמשוך ניהמ מחיה לכל כו' למען קדושתך לעומר יתברך בלח וי"ו ואח"כ מן וישתבח כו' עד ויתהללו יש ז' תיבות מבכל תיבה ר' קוסתית כוי שם של ע"ב תיבות ע"ן כו':

יתברך וישתבח ז"ל טעמי מלות דרקנח"טי לח' שרמז על השם הגדול ויתגדל ויתקדש. רמז על שכינת עזו ויתברך וישתבח וכו' ולפסר כי בשם הגדול חמ' לשון גדולה וקדוש ע"ם זרועות עולם הרומזים בגדולה וקדוש המסטיעות לקו החמלעי היונק מבניהם. למנם על בית דוד הבריכה ברכה חמר עליה יתברך וכו' והכ' רוחה כי הזכיר עשר מיני שבח בקדים יתגדל ויתקדש ויתברך וכו' ואסרו חכמים ז"ל להפסיק בין קדים ויתברך שלא יהיה כגרגן מפריד חלוף:

ואמר ונחמתא כי לחרי שהקדוש הוא לשכינה לפיכך לריכה לנחמה. בעניין התנערי מעפר קומי שבי ירושלים וכו'. יהי שלמת רבה מן שמיא וכו'. בעבור כי השמי"ם ח"ם ומ"ם ומשים שלו' ביניהם ע"כ נקט שהשפיע להו שלום מן השמים. עושה שלום במרומיו. כצר יעשת מה מחמרו רז"ל בפסוק המשל ומחך עמו עושה שלום במרומיו המשל זה מיכחל. ומחך זה גבריחל. והק"בה עושה שלום במרומיו ביניהם ולכן מותן שלום לשמלחו תחלה שהוא יחיטו של הק"בה ית' ומח"כ לישיטו שהוא שמחלו של הק"בה עכ"ל:

סוף ברכו את ה' המבורך: ברוך יי' המבורך לעולם ועד: ז"ל תולעת יעקב קף כ"ח ברכו את ה' המבורך ר"ל המשיכו שפע וברכה ממקור הברכה עד הכלה

הכלה כלולה הנקראת שת ה' ויעונין ברוך ה' וכו' ברוך הוא מפי מקור הברכות ממקור החיים
על סוד עמידו על עולם והוא נקרא מבורך לפי שמשלים לעולם ועד סוד הכלויה שלו
והיא מתברכ' ממקור הברכות בדרך זה ברוך הוא מקור הברכות ה' הוא קו התמצעי
המבורך הוא הנאדיק לעולם ועד סוד הכלה שכשה ישראל ואמו מברכים להק"בה בחמשה
תיבות על שמחזיר לנו בשמתיבו הנקרא בחמשה שמות כך רמיתי בחמדת רות ומכלן
רמיזה שעריך שליח ציבור להזכיר ברוך ה' המבורך לעולם ועד וכן כתב ר' יהודה בר ברזילי
ברבלוני שלה כדברי ר' מאיר מרוטנבורק שכתב שאין צריך עכ"ל • ולפי ישראל בלבד
מברכין ברכה זו כי לפילו המלאכים צריכים לברך ברכה זו כי מברכתו יבורכו עליונים
ותחתונים • וכן אמרו רז"ל אמר ר' עקיבא בכל יום ויום בשחרית מלאך אחד עומד
בחמצע הרקיע וכשמביע לברכו היה אחת שאמה ישראל חקוק על מצחה ישראל ועומד
בחמצע הרקיע ואומר בקול רם ברכו את ה' המבורך לעולם ועד • על אחת כמה וכמה

שאנו חייבין לברך את הש"ם הגדול הזה להמשיך הברכה והתפילות בכל ובכל נפש :

**כבר** כתבתי למעלה נפש התור"ז ז"ל שמן ג"ש עד יופר אור הוא תיקון עולם
יצירה • ומיופר אור עד העמידה בריאה והעמידה תפילות • ולא תתמה הלא
הוזכרו ספירות בכל חלק וחלק • דע כי השתלשלות אבי"ע בכל עולם יש אבי"ע כמ"ש
בפרדס קס"ו בתפילות יש אבי"ע ובבריאה אבי"ע ביצירה אבי"ע ובעשיה אבי"ע •
כי ענין אבי"ע הש כללות כל הנבדלים מן המחוייב הראשון ר"ם מלך מלכי המלכים
הק"בה מן הכתר עד הנקודה התחתונה שבעולם האדם והש מילי יריעתא דר' מדריגות
וכן כל אחד מהם נחשב כמו שנחלקים לד' מדריגות וכן כל מדריגה ומדריגה
לארבע מדריגות הלא זה של תפילות הש דקות עד שבעשיה שבתפילות היה שבה ועלה של
תפילות שבבריאה וכן עשיה שבבריאה היה שבה ועלה של תפילות שביצירה וכן על
הסדר הזה כל המדריגות וכל החלקים עד שמחמת התפילות מכורה של פרקים מתייחדים
ומתחברים היה בחיוי • והתריך זה הפרדס בשער חבי"ע פרק תשיעי ע"ש נחזור

לענין מן יוצר אור עד העמידה בריאה ופש נכללו עשיה ויצירה :

**כתב** בתולעת יעקב קס"ח ז"ל דע כי למטה מהתפילות הכעוס נבראו עשר
מעלות לחרות והמאורות העליונים מרחי' על ידיהם וז' חמלעות פועלים
בעולם פעולותיהם והש דמיון היכלות להם ונקראים בחשל סולם הנקבה לפי שהש
כבעלים מהעליונות להם הנקראים בחשל עולם הזכר וכללים בשבעה היכלות כמו
מהעליונות כללים בשבעה כי השלשה ראשונות נחשבים רחש ס' כנגדם למטה השלשה
ראשונות נחשבים רחש אחד ונקרא היכל קודש הקדשים והיכל זה מסתתרים שלשה
ראשונות והש לו לדמיון הנשמה לגוף ואחר זה הוא היכל הראשון והוא כנגד תפארת ישראל
ואחריו היכל להבה והוא כנגד החסד ואחריו היכל זכות כנגד הגבורה ואחריו היכל
נוגה כנגד נצח ואחריו היכל עשם השמים כנגד הוד • ואחריו היכל לבנת הספיר כנגד
יסוד ומלכות ועניין זה מרווח הלאו במקום אחר ולזה תיני מקריך בכלן והרופא לעשות
על עיקרן של דברי יכבס בשמש בהיכלי רשב"י ע"ה ויתבלו לו תעלומות חכמה והעבודה
השלימה החמיתית ליחד המאורות התחתונים עם המאורות העליונים ולקדש שלו עם
שלו ולחברם ולהרכיבם שלו עם שלו בכוונה שלמה ובמחשבה טהורה ופשוטה זו היא

הכהן מקריב קרבנות ובריות הקרבן הוא הדברים מתעלים מעילוי לעילוי ומתיחדים ומתחברים במקומם וכשהדברים מתיחדים ומתעוררות התחתונים הנפשות העליונה מתעורר • וכללת בהם וזה הברכה מגיעה בכל העולמות עליוני׳ ותחתונים ובכל לחד מנפעה היכלות הלה והם סוד שבע נערות של אסתר כמה ברכים וחיות ואופנים וכמה מלאכות כמו שכתוב במרכבו של רשב״י ע״ה והם מתקדרים קשר חמיתי עם המאורות העליונים בסוד התפלה כשמתווים מה שרואי לכוין • ודע כי על כל היכל והיכל עם לחד ומנפע שמות הקדושים שבהם נברא העולם והזוהר הלילהם נכנם להיכלי המלך ואין מוחה בידו ובהם היו חכמי ישראל יודעים למרכבה לראות את המלך ביופיו וקשר היכלות הלה עם סדותיהם למעלה תלוי בשמות הלה והם בעונותינו נעלמו ממנו מכל מקום קבלת הדברים כשהרה בידינו ומוטל עלינו לעשות מה שבידינו והוא לסדר הדברים בתפלותינו ולכוין בהם וזהו כבודו ורצונו של מלך כי אינו מבקש ממנו אלא מה שבפשטות בינו לעשות כי כל לבבות הוא חוקר ועל כיוצא בזה אמרו ז״ל רחמנא לבא בעי •

עכ״ל:

**והנני** מעתיק לשון הזוהר בפרשת פקודי וז״ל בשבעה היכלין אלין שלימו דעילא כל חיילין דא בדא ועולי לעילאין ובעותין דמלך בידא לסדר לון לאתקנא לון לעילא כמה דאת אמר ואת ז׳ הנערות הרואות לאת לם מבית המלך היכלא קדמאה יקר חור ובורח חוסך נהירו לאבן שבא נקי לאתרין סגירין כמה לאוקימנא לימינא ולשמאלא חור וחוסך מה רבו מעשיך ה׳ כלם בחכמה עשית כלהו אוקמוהון וגלגלים מלאה הארץ קניניך • המלך המרומם שמך קדישא יהודה׳ הי׳ כללא דשמך קדישא שלים בתרין שמהן ולהי הוא סליק לאורייתא ומתבשא מימות עולם • היכל תנייאה לל ברוך גדול דעה אורכיניהל רזין לכלילו לאתוון זעירין לאלפא ביתא הכא אינון לקדמאי קדוש וברוך והכא אינון קדושה וברוך כבוד ה׳ היכל תליתאה לאל ברוך נעימות יתמו׳ היכלא רביעאה המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית בגין דהכא מתגלין נהורין ודינין דעלמא מלן דאינון לאחיי׳ מתחדש כמלקדמין לאתקיימא בעלמא בנהורא דימינא לקרבי לל כלקדמין׳ היכלא חמישאה היכלא דא לקרבי לאבות עולם ודא אינון מסיכלין דרחימותא דהיכלא לקרבי להבת עולם להבתיה ה׳ אלהינו בא״י הבוחר בעמו ישראל באהבה ברוך אתה ל׳ ל שד׳ י היכל שתיתאה אחת ויחיד וכוון וקיים ובעינן לאא לאסתפקא בין היכלין אלין לאלין דהא בחדוהו לגלותא ורעותא מתחברין כחדא ואתקשרן אלין באלין ברזא דשמהן קדישין דשלימי׳ בכל חד וחד היכלא שביעאה רזא דרזין בלחשו עכ״ל לענייננו:

**ואלו ההיכלות** הם בבריאה כמו שגילה רז זה בחלמי האר״י ז״ל הנם שהרב הגדול מהרח״ק ז״ל בספר הפרדס רועה להוכיח שהם ביצירה • דברי האר״י אמתיים הם ומוסכמים וכן מוכח בקבלת הגלוסים כפי אשר הועתקו בדברי המחברים ואחר שמהרח״ק ז״ל בעצמו להוכיח מכח סברת המחבר בספרו שער ההיכלות שער ט׳ ע״ש• אין מתם בהם לכבר כודע לל יש מהריבות מהריבות כי בבריאה יש ג׳ כ חלוקי עולמות תיצילות בריאה יצירה עשיה כדברי׳ לעיל וכאה מיני השתלשלות בכל ענין וענין מהם וכולם נקראים בריאה • ומחוסר למבין ואין להאריך

שהמת יורה דרכו:

דינים

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם יוצר אור ובורא חושך עושה שלום ובורא את הכל:

## המאיר

ובענין יחוד ההיכלות כתב בפרדס כי ענין הקישו והיחוד לה על גוף ההיכלות לפי שהם נקראים חיבורי המרכבה אלא מתייחדים ביוצרי אור המתפעם ומתלבם בהם ועל ידי כך הם עצמם מתייחדים ביחוד הקדושה וגם יבמים עצמו ובשמחתו ביחוד הזה וזהו סוד עב"ל וכן הוא לומר לענין יחוד העולמות שמייקדים עולם העשיה בברכות ופרשת קרבנות עד ברוך שאמר ומברוך שאמר עד יוצר אור עולם הילדה ומיוצר אור עד העמידה עולם הבריאה. ח"כ עולם הצירוף. הענין שמעלים ממעשה למעלה ביצוי ההתפעמות ומדקין עולם התחתון בעולם שלמעלה ממנו עד שמתייחדים כולם קשורים ביחד בעת העמידה כולם בתכלית ואז נעשה הזיווג:

ויערבו אבאר בדבת יוצר אור ובורא חושך כו' הוא היכל לבנת הספיר כדמיון בפסוק ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטוהר ובקוטרם הלח"י ז"ל מפתחי כי רגליהם ע"ס הוד ותחתיהן הוא יסוד וכן תמר בזהב בספר היכלות ג' ברתיעת דמ"ה ע"ס יוכף הלדיק היה נוטל היכלה לספיר ותע"ג דתחת רגליו כגון יקרא למלכה הוא פי' כי היסוד הוא מבוסה וכגון יקרא למלכה לפי שרימם מן ביאור מקומו שהוא תחת רגליו כנזכר והנה היסוד הוא דכר ונוקבא כי יש בו בחינת העטרה כי כבר הודעתיך כי אין העטרה סוד מלכות אמנם רק בלבות דבורא מי"ס אל המלכות היה רחל ואינה העטרה ותמנע ומבשרי לחזקה חלוה והוא מפורש ולכן נקרא לבנת הספיר לבנת נקבה עטרה ספיר יסוד עמ"ש: ובהיכל זה יכוין בשם יהבדונ"י כי כי שם זה הוא יסוד כשמחבר עמו את המלכות כדי להעלותה אל התפארת. ובהיכל זה בו כח זכר ונקבה דהיינו יסוד ומלכות וז"ל תולעת יעקב: היכל ראשון יוצר אור ובורא חושך סוד שבי מיני מחורות שבהיכל זה כלולים זה בזה מתנוצצים ימין ושמאל והוא סוד אור והושך מה רבו מעשיך כו' סוד כמה מחורות וחופנים ותיות וגלגלים

הג"ה
וקבלתי שההיכלות הם שיעשקו בהם המזכירים בזה המאמר שהתקדני וגו' עקודי הם בגבורה ושל ההיכלות המוזכרת בזוהר פ' נחשתית הם לחשך מהם והם ביניהם שם בקו לדברי מהרח"ק ז"ל:

וגלגלים וכולם עשיים בחכמה לחרוכה וכמו שכתוב וכל מעשיהו בחמוכה: מלאה הארץ
קנינך וגוף ארץ החיים מלאה מכל הקניניים העליונים המלך המרומם הוא הסם הקדוש
שלם בשבי שמות יהלהוי"ה והוא מתרומם בחויר הקדמון ומתנשא מימות עולם הס ז'
ימי ברחשית העליונים והיכל כל זה הוא היכל לבנת הספיר בעבד הקדיק והצדק ותמ
מעלין אותו ממטה למעלה בכוונת התפלה לקדשו בשרשו למעלה ובתמצע היכל זה וש
עמוד אחד נעוץ ממנו להיכל שמי שמו אלדהבהליהל ובו עולה רוח התחתון לחל העליון
להתחבר יחד סל' ורוח אחד להם וכשהתפלות מגיעות לעמוד זה מסעים כל בני ההיכל
הזה חל תוך ההיכל הפמי להתייחד זה בזה להיות הכל אחד זכשתפת היכל זה ים תמוך אחד
וסהריר"ל שמו וכשהתפלות מגיעות לפתח היכל זה הס תפלות של רבים הס פותח
ומכניסם עד שבעזות כל התפלו' עטרה לרחם לדיק וחס של יחיד הס עולות עד שמגיעו'
לפתח היכל זה הס רחויות הס לכנם לפני מלך מיד פותח ומכניס. וחס חיכם רחויות
דוחה אותם לחון ויורדות ועומדת בתוך רקיע תחתון מחותם רקיעים של משה ובתוכו
רקיע ים ממוכה אחד וסבדיהל שמו ומוציא אותם התפלות הנקראת תפלת
פסולות ומוכו אותם עד שיסוד החיים ההוא בתסובה ויתפלל תפלה אחרת בכוונה
כראוי וכשעולה מוציא אותה הממוכה ההוא ומעלה אותה למעלה ופוגע בתוך
התפלות ומתערבות יחד ועולות לפני הקדוש ב"ה וזה אחד"ל בפרק מיהיתי הדא בימין
אומר אין תפלתו של אדם נשמעת אלא בפ"ה פי' עם הפסוד ותכיא"ר. כתן אומר מכון
שאין הק"בה מוחם בתפלתן של רבים שבאמר כן אל כביר לא ימאס אלפי שאין תפלת
הרבים נבדקת אבל תפלת היחיד בודקין אותה אם היא ראויה ואסור פניה אל תפלת
הערער ולא זאת אל תפלתם. עכ"ל. ומכאן לבריו אלה הם אבריו האומר בפלל הנזכר
בברכה זו מיוצר אור על אל ברוך גדול דעה: ולאיך אפרש קצת בפרטיות בעזה"ש:

תי"ה

ענין מכות של ק"ש להיותן יוצר אור ואעריך ענינים
בו' ים לאם שריכות לק"ש וכתבתי למעלה בפי' אבריהן
שאמר מבריאיש ומעריביש כו' ע"ש:

## יוצר אור ובורא חושך הס מלת יוצר ומלת לילה. עושה שלום הוא כיסוד הנקבה שלום ומיחדם. ומסם נשתלשל להבריחה שהיכול זה שהוא לבנת הספיר. ומסם יוצר בסוד עולם זעיר. וחס"ב עושה בעשה בעולם העשיה. ומסם הזכיר יוצר לכל אור. ובריחה לכל חושך. ויתבאר זה ע"פ מ"ש הרמב"ן בפסוק ויבדל אלהים בין האור ובין החושך ויקרא וגו' לפיהו החושך הכוכב. בפסוק ההוא שהס סתם לבל הוא לפיסת האור כי נתן אלהים אלה לאור ויהיהם מעל' אחר כן עד שובן ויאמרו קצת המפרשים כי האור הזה נברח לפניו של הקב"ה כלומר מתערב ונקטן מתבדי מת לילה ואחרי כן הזיר כמלת יום וזה טעם ויהי בוקר שקדם יהיה לילה וחס"ב יום ומניחם אחרי הוויית האור ואינו נכון כלל פן יומיפו על מת יום ברחשית יום קדם לבל יתכן שנאמר כי האור נברח לפניו זת' ולא נתפשטו בימות שנזכרים והכדל ביניו ובין החשך שנתן לפניהם אלה ועתה לפניו כמלת לילה ואחר כך הזכיר אותו על היסוד' שהוא קדם הערב לבקר עכ"ל. הרי מבואר לך כי האור נולד קודם החושך והחושך ההיינו הלילה נתגלה קודם האור כי אף שהיה האור כבר לא הזכיר על יסודות התחתונים עד אחר שעות הלילה ומזה יצר האור כלומר מתחילה נתגלה בהבריחה לבקר

המאיר לָאָרֶץ וְלַדָּרִים עָלֶיהָ בְּרַחֲמִים וּבְטוּבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית: מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ: הַמֶּלֶךְ הַמְרוֹמָם לְבַדּוֹ מֵאָז הַמְשֻׁבָּח וְהַמְפוֹאָר וְהַמִּתְנַשֵּׂא מִימוֹת עוֹלָם: אלהי

ועליון החוסך היה בבריותיו. לפל חמ"ך נתגלה החוסך מקודם ונוצר ונעשה ויהי ערב ויהי נתגלה ויהי בוקר. ויהי יום לחדתיזור ר' כמו בפרקים למעלה שנתחדרו ע"י היסוד כך חמ"ך בחמילות שיצא לפועל בעולם העשיה וזהו עושה שלום ובורא את הכל כלומר חור הבריאה כולל לחורות של יצירה ועשיה. לפל חור החילות חינו מרמז כאן כי הוא כולל חור הגמוז שבגזז הקב"ה. המאיר לארץ ולדרים עליה הנה המחורות שהם בעולם העשיה הם מחיירים לארץ הגשמיי ומגדלים בארץ מגוד תבואת שמש ומגרש ירחים. וגם לדרי עליה שהם בני אדם נהנים לאורם. ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית טובו היוס יסוד כדכתיב אמרו לפניך כי טוב להיינו שע"י שפעו לאורו מחיר במלכות בשורשי המלחות ההוויות התחתונות וז"ש מחדש בכל יום תמיד. להיינו יסו"ד כ"ל ו"ו שפחרת. תמיד מלכות ועל ידי יסודה היסוד מתחדש בחדושה של לבנה מעשה בראשי להיינו ההוויות שנתהוו למטה מכח החכמה שהיא נקראת בראשית והיינו ההוויות שנבראו בל"ג נתיבות חכמה ובורא כל התחתונים הגשמיים מהיכל הזה מברמ"ק:

מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית זה לשון הזוהר פ' תזריע זה לשונו אמר ר' חנה מה רבו מעשיך ה' כמה סגיאין עובדין דמלכא קדיש וכולן מתימין בחכמה הה"ד כלם בחכמה עשית כלם בחכמה כלילן ולא נפקין לבר חלה כמה בכלילן ידיעין לגבי דיבה ומתמן מתעבידו כלה ואתתקנו כלה כמה דאת אמר ותבונה יתבונן ועל חלה כלם בחכמה עשית דבינה מלאה הארץ קניניך דא כנסת ישראל דמתמן אתמלי מכל' כל"ת כל הנחלים הולכין אל הים והים אינו מלא דמלאה הארץ קנינין דהיא אפיקת לון לבתר הה"ד הלה תולדות השמים והארץ בהבראם בה' בראם ובגין כן מלאה הארץ קנינין עכ"ל: והכתיבי המאמר הזה בהקדמת תולדות אדם ושם מפורש. ובקוכערם הת"ז ז"ל מתחיל בענין המאמר הזה ז"ל בענין כי הלה יסוד דחכמה בתוך היסוד דבינה וסוד דבינה שבתוך זעיר אנפין כנודע והנה נודע כי החכמה אומר והבינה עושה בסוד ל"ב אלהים דמעשה בראשית כי ל"ב נתיבות דחכמה אומר ול"ב נתיבות אלהים דבינה עושה ויאמר אלהים נמלא כי כל הדברים והפעולות הם ממדרין מן החכמה דק שבעשי' ע"י הבינה המלבשת אותו וזהו כלם בחכמה עשית כי כל מעשיך היו בחכמה דק שבעשית בבינה וזהו עשית בבינה המלבשת ליסוד החכמה ותבין למה שאמרו בזוהר פ' פקודי בסי' ברכה זו כי מדבר בעניני חיות ואופנים שבהיכל הזה וזהו מלאה הארץ קנינין עכ"ל:

המלך המרומם לבדו מאז סוד ז"ת אותיות יהוה"ו' לו המלך עם המלכה לבדו בחחדות הגמור ובזה התרומם. המשובח והמפואר והמתנשא

מימות עולם זה רומז על המלך העליון להיינו זיונ חכמה ובינה ע"י תפארת בסוד

הדעת

אֱלֹהֵי עוֹלָם בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים רַחֵם עָלֵינוּ אֲדוֹן עֻזֵּנוּ צוּר
מִשְׂגַּבֵּנוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ מִשְׂגָּב בַּעֲדֵנוּ: אֵל בָּרוּךְ גָּדוֹל דֵּעָה הֵכִין
וּפָעַל זָהֳרֵי חַמָּה טוֹב יָצַר כָּבוֹד לִשְׁמוֹ מְאוֹרוֹת נָתַן סְבִיבוֹת
עֻזּוֹ · פִּנּוֹת צְבָאָיו קְדוֹשִׁים רוֹמְמֵי שַׁדַּי · תָּמִיד מְסַפְּרִים כְּבוֹד
אל

הדעת ששם ג"כ הייחוד בח' אותיות ידו"ד ואדי"ד כזה יאהה"ויה"ה וזיווג תפארת ומלכות מעורר זיווג חכמה ובינה וזהו התנשאות יותר מימות עולם כי עולם הוא הבנין מחסד ולמטה שהם ו' ימי בראשית ונקראו ימות עולם חכמה ובינה למעלה מימות עולם: אלהי עולם ברחמיך הרבים כו' ז"ל מהרמ"ק · אלהי עולם בינה ברחמיך החכמה · הרבים מצד הכתר ששם רחמים רבים · רחם עלינו מצד התפארת אדון עוזינו מלכות כי אחר שהם מתעלים למעלה בידם רחמים לרחם כי כניסתם אל הו"ד דהיינו היכל עצם השמים מורה על קשר יסוד ומלכות בבינה שעד הוד מתפשטת (כמבואר בפרדס בשער השערים) וצריך לכוון במדות נגד ההיכלות כנודע · צור משגבינו · השמאל דהיינו בינה מצד הגבורה · מגן ישענו בימין דהיינו חכמה מצד החסד (מגן אברהם וכתיב הושיעה לו ימינו) משגב בעדינו קו האמצעי דהיינו הכתר מצד התפארת · והרי בזה נכנ' היכל לבנת הספיר בהיכל עצם השמים דהיינו מדת יסוד ומדת מלכות מיוחדת ונכנסות בהוד ונקשרות בה עכ"ל:

אל ברוך גדול דעה כו' הוא היכלא תניינא היכל עצם השמים ובתוך היכל הזה רוח א' מאוד זך כעצם השמים לטוהר ונקרא עצם ונקרא אורפניאל והוא כולל בתוכו כל האותיות קטנות באלפא ביתא והוא ענף ההוא ומאור של היכל זה לא נקרא עצם השמים אלא כשהוא כלול מג' יסודות אש ומים ורוח שהוא סוד הג' קוים המאירים ומתנוצצים בו ועל סוד זה אנו אומרים אל ברוך גדול דעה כו' שהוא אלפא ביתא מאותיות קטנות כי יש ג' מיני אותיות גדולים וקטנים ובינונים מסוד ג' מערכות אותיות גדולות בג' עליונות אותיות בינונים בגג"ת אותיות קטנות בנה"י עטרת השבח הזה הוא בעולם ההיכלות ועל רוב ייחודם אין ריוח והפסק בין אות לאות ובהיכל הזה שרפים עומדים ששה כנפים לא' והם המקדישים כמ"ש וקרא זה אל זה ואמר וזהו אומרו הכא אינון דקאמרי כו' ויען כי היכל זה הוא היכל ההוד אשר בו ההודאות והתשבחות על כן בכאן שרפי קודש מעלה המקדישים והמשבחים והמפארים והמזמרים כמו שית באר אחר כך:

אל ברוך גדול דעה סוד ג' ראשונות אל עליון ומקור כל הברכות ושם גדולת הדיעה דהיינו הדעת תפארת הנעלם וכתיב כונן שמים בתבונה ע"י בינה הוכן התפארת במקומו · וזה"ש הכין ופעל זהרי חמה שהוא אור התפארת טוב יצר כבוד לשמו טוב הוא יסוד · וכבוד הוא המלכות שהם לשם ולתפארת והיסוד הוא המייחדם להוליד נשמות זהו יצר מלשון צר צורה בסוד צר צורה בתוך צורה מאורות נתן סביבות עזו עזו היא מלכות ומאורות שהם סביבה היא סוד הבריאה · פנות צבאיו קדושים

רוממי שדי פנות פי' שרים מלשון גוזו הגוש בל פנות העם. ונקראים פנות ע"ש
היתה להם פנה והכוונה כי הבריאה עשם שרפים המקדשים. הם השרים של נבחות
הקדושים להיותם המלאכים שהם בעולם היצירה. והבריאה רחם פירוש שלהם כי הם
פנימיים מקודשים מצחר המלאכים לפי שרוחין ומסתכלין בהסתכלות המחירה. ועל
ידה המלכות שהיא עולה שלהם שהם מתייחדי' בה כי הבריאה לבוש הפנימי' חזי מתרומי'
לחזות מחזה של"י שהוא יסוד לחזות עם נמוע ה'. תמיד מספרים כבוד אל
וקדושתו. בענין הקדושה קק"ק ה' לבחות כו' קדושה זו היא מיוסד והיכה קדושתינו
הלא סיפור קדושת המלאכים וכן פי' בזוהר פ' תרומה ז"ל בשעתא דמשתלן ישראל לסדרת
דקדושה כדין הוא גוונא דנמיז כפיק בגין דהתי תיכו קדושתה דקה מקדשי ישראל יתיר על
מלאכי עלאי לתיכון חברים בהדייהו. והאי גוונא נהיר בשעתא דישראל מתקדשי
דהא מסיימי ישראל עד לה יסגחון מלאכים עלאין ויענגו לון לעילא ולא יקטרגון
עלייהו. כדין כרוזא נפיק ואמר עילאין ותתאין תפיתו מהן תיכו גם רוחה במלי דאוריית'
מהן תיכו לכל מילוי בגין למגבה במלי דאורייתא דודאי תיכון דבר גם בעי למהוי שפיל
בהתי עלמא במלי דאורייתא דהא לית גסבו באורייתא אלא בעלמא דאתי בקדושתא דא
בעינן לאסתמרא ולאגבנא לה בינכו בגין דיתקדש גו קדושה בריאה ובסופא יתיר מיכון
קדושן דאמ' בהדן מלאכי עלאי. קדושה דאמן מתקדשי בשבחא דאן משבחין למלאכי
עלאי ובגין שבחא דא שבקין לן למיעלן גו תרעי עלאי ועל דא קדושה בלשון הקד' ושבקין
לן ברחימו למיעל תרעין דלעיל' מגו דאמן משבחין לון בסדורה דלהון ובגין כך אמן כטלין
קדושן יתיר ועלין תרעין עילאין ואי תימא רחמוהי היה לאו הכי אלא מלאכי עלאי
חיכון קדישין יתיר מיכן וחיכון כטלי קדושתא יתיר דאלמלא דאמן כטלין ומשבחין עלן לא
כיכול למהוי חברי' בהדייהו. ויקרא דקדושה בריך הוא לישתלם עילה ותתא בזמנא
הדא. ועל דא אמן משתדלין למהוי חברים עמהון וישתלק יקרא דק"ב עילה ותתא
בזמנא הדא כו' עכ"ל: ולכך זו הקדושה היא מיוסד בכלל שחר תפלה מיוסד שהיא
מתקוני שכינה שתיקונים הם מיוסד וכתב מהרח"ק אמנם יש לדקדק דהא איתא בחולין
פרק גיד הנשה שאין מלאכים מקדישין אלא פעם א' ביום וא"כ בפעם אחת מי הם
המקדישים כי אם ק"ל מהו מקדישין יחד עמהם כלומר יחד כולם קדושה לך ישלמו וכן פי'
בזוהר שהם מקדישים עמהם ממש ולומר שהם מקדישין ג"פ ביום דוחק ולחי ועוד יש
לדקדק לחיכה מ"ד פעם אחת בשבת וכו' מ"כ היאך אמן מקדישים בכל יום ועוד אמן
מקדישים במנחה. וע"ק כי קדושה זו בהיכל הסבי שהוא עשם השמים ושרפים וחיות הם
בהיכל קודם הקדשים והיכל הרצון כמודע. לכך כ"ל לפרש הכה בקרא כי קדושה היא
על החיות והשרפים העומדים בהיכל זה שאינם מקדישים הם בעצמם אלא מספרים מה
שמקדישים העליונים למעלה שהם בהיכל קודם הקדשים ובסבור קדושתם הם מכינים
עצמם להתייחד בהיכל העליון להכנים בתוך ההיכלות לקבל שפע הקדושה בזמנא
והמלאכים המקדישים בעצמם הם אותם שבהיכל קודם קדשים מ' עכ"ל. והנה הפילפול
הזה שפילפל המלאכי מהרח"ק ז"ל הוא לפי שיטתו דס"ל שההיכלות הם בעצמם היצירה
עולם המלאכים אבל לפי מה דקי"ל שההיכלות הם בבריאה כמו שגילה רז זה המלאכי
האר"י ז"ל לא קשיא מידי מההיא דחולין שעם מדבר תלמודית מסתם מלאכים שהם

בזיכרה לו בעמידה רומניי, כי הלו יהן יומריס הלף לפרקיס כי יש שרפיס ותיות גבוהיס
מעל גבוהיס. והלו שהס בבריאה הס מרוחי פני המלך ותמיד מספריס כבוד הל
וקדושתו דהיינו קדוש וברוך כבוד ה' כו', וכן איתא בהדיא בזוהר בהיכלא תניינא שהיו
היכל עשם השמים אחר שאמר ויהין שרפיס דשית גדפין דמקדשין למהריהון תל' זימנין
ביומא ע"ל כמלא יהן מקדשן עמהן תרין זימנין ובפעם רביעאה ביומר סיפור דבריס
מאתנו מקדושה שלהן שהס מקדשיס. וחז"ל בעמידה לחכמו מקדשין עמהס בחברות,
אבל פעמיס דהיינו בשחרית ובמנחה בעמידה ובדבר זה נוהג תמיד בהס בכל יום בהיכל
זה הלו מקדשיס ולעומתס יומריס ברוך איתיה הס בזוהר בענין סדר ברכות פ"ק
בהיכלות אחר היכל תנייא הל ברוך גדול דעה אורפניהל רזא דכליל לאתון זעירין
דלגלף ביה הכא יהיון דקאמרי קדוש וברוך והכא יהיו קדוש וברוך כבוד ה' ע"כ על
זה אחר הלו הפנות של בתיהו תמיד מספריס כו' ויש רחיה לזה שים עוד בתות מלאכיס
שאומרי' קדוש כו' לפרקי' לאיתיה בגיד הנשה קס"ג אחר רב הנכבד אחר רב שלם בתות של
מלאכי השרת אומרת שירה בכל יום אחת אומרת קדוש ואחת אומרת קדוש ואחת אומרת
קדוש ה' צבאות מיתיבי אחד בין ישראל לפני הקב"ה יותר ממלאכי השרת שישראל אומריס
שירה בכל שעה ומלאכי השרת אין אומריס שירה אלא פעם אחת ביום ואמרי לה פעם
אחת בשבת ואמרי לה פעם אחת בחדש ואמרי לה פעם אחת בשנה ואמרי לה פעם אחת
בשבוע ואמרי לה פעם אחת ביובל ואמרי לה פעם אחת בעולם וישראל מזכירין את השם
הזה אחר שתי תיבות שבאמר שמע ישראל ה' וגו', ומלאכי השרת אין מזכירין את השם
הזה לאחר שלש תיבות בכתיב קדוש קדוש קדוש ה' צבאות ואין מלאכי השרת אומריס
שירה למעלה עד שיאמרו ישראל למטה שבאמר ברן יחד כוכבי בוקר ויהר יריעו כל בני
אלהים אלא אחת אומרת קדוש ואחת אומרת קדוש קדוש ואחת אומרת קדוש קדוש קדוש
ה' צבאות והאיך ברוך. ברוך הופניס הוא דאמרי ליה ויחיעניות לימוך כיון דאתיהיב
רשותא לתיהיב ע"כ. ופירש"י והאיך ברוך והוא זכר אחד ג' תיבות בלכתיב ברוך
כבוד ה' ממקומו ומשני ברוך הופניס הוא דאמרי ליה שהס מכס' הכבוד עצמו וכי
אמריכן אין במלאכים עכ"ל. ויש לתמוה להה שהרפיס הומריס קדוש אותן שרפיס
יעניה הס למעלה מהומריס ברוך שהס מסבחים לעומתס וכן הוא בזוהר בהיכלא
תנייא אמר קדוש למעלה וברוך לתתא הלא בלע"ד הענין שהרפיס שומריס קדוש
והחיות והופניס הומריס ברוך שה' בהיכל עשם השמים הס תמיד מספריס כבוד
הל. אבל למטה בעולם המלאכים הס אותם שקורא מלאכי השרת הס ג' כתורים
ומברכים והס אינם תמידים רק מתחלפים למר פעם א' ביום ולמר פעם א' בשבת כו'
ומ"מ יש מהס ג' בתות בכל יום מהמתחלפים כי אין ערך לכחה מעלה ולאות' אין רשות
להזכיר הס רק אחר ג' תיבות והחיות והופניס שהס בהיכל עשם השמים הומריס
ברוך הס עדיפי מהומריס קדוש שהס למטה מהס. ואין לומר הלא הקושיא של
תלמודא במקומה עומדת שהרי הרפיס שלמעלה שריפה יעניי' שהס עדיפי מהחיות
והופניס שלמעלה והומריס ג"כ ג' פעמיס קדוש קודם הזכרת הס. זה אינו קושיא
דמה שהומריס ג"פ קדוש היינו בשביל שאין להס רשות להזכיר הס אחר ג' תיבות רק
שיש סוד לג' פעמיס קדוש על מה רומז וכמו שנבאר סודם. ומנהג שלנו שלמטה מוכת

אֵל וְקֻדְשָׁתוֹ: תִּתְבָּרַךְ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל שֶׁבַח מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ וְעַל
מְאוֹרֵי אוֹר שֶׁעָשִׂיתָ יְפָאֲרוּךָ סֶלָה: תִּתְבָּרַךְ צוּרֵנוּ מַלְכֵּנוּ
וְגֹאֲלֵנוּ בּוֹרֵא קְדוֹשִׁים יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ: יוֹצֵר
מְשָׁרְתִים וַאֲשֶׁר מְשָׁרְתָיו כֻּלָּם עוֹמְדִים בְּרוּם עוֹלָם
וּמַשְׁמִיעִים בְּיִרְאָה יַחַד בְּקוֹל דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ
עוֹלָם: כֻּלָּם אֲהוּבִים כֻּלָּם בְּרוּרִים כֻּלָּם גִּבּוֹרִים וְכֻלָּם עוֹשִׂים
בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה רְצוֹן קוֹנָם וְכֻלָּם פּוֹתְחִים אֶת פִּיהֶם בִּקְדֻשָּׁה
וּבְטָהֳרָה בְּשִׁירָה וּבְזִמְרָה וּמְבָרְכִים וּמְשַׁבְּחִים:
וּמְפָאֲרִים וּמַעֲרִיצִים וּמַקְדִּישִׁים וּמַמְלִיכִים. אֶת שֵׁם
הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא קָדוֹשׁ הוּא: וְכֻלָּם

## מקבלים

דע"כ הטעם הוא בשביל שאין להם רשות להזכיר אחר ג' תיבות דהא חזינן דג' כתות
אינם עושים רק מחלקים הקדושה לג' חלקים דהיינו כת ראשונ' אומרים קדוש ראשון
מהפסוק וכת שניה אומר עוד שני פעמים קדוש הנזכרים בפסוק נמצא נאמרו ג"פ קדוש
וכת ג' מוסיף ה' צבאות הנאמרות בפסוק א"כ לא היה להם לומר רק ה' צבאות כו'
ומאיזה טעם הם חוזרים לראש לומר קדוש קדוש קדוש אלא ש"מ משום שאין להם רשות
להזכיר השם עד אחר ג' תיבות ודוק:

**תתברך** יי אלהינו על שבח מעשה ידיך כו' ר"ל אתה מרומם ומשובח על
כל ברכה ותהלה שמשבחין אותך מעשה ידיך ואף על השבח שמשבחין
אותך מאורי אור הנה המלאכים שבהיצירה נקראים אור. ואלו שבבריאה נקראים
מאורי אור והם מפארים סלה ועל כל זאת את' מבורך ומשובח יותר ממה שמשבחים
דהיינו ממה שפארו וממה שיפארו סלה:

**תתברך** צורינו כו' קודם שאבאר השבחים האלו צריך אני להודיע מי הם
המשבחים. דע כי יש גבוהים על גבוהים אותם שאומרים ק' ק' ק' ה'
צבאות כו' הם השרפים העליונים כמבואר בישעיה שרפים עומדים ממעל לו וכו' וקרא
זה אל זה ואמר ק' ק' ק' כו' ואלו השרפים הם בבריאה בזה ההיכל שאנו עוסקים עתה
בו דהיינו היכל עצם השמים. אח"כ האופנים וחיות הקודש ג"כ בזה ההיכל מתנשאים
לעומתם ואומרים ברוך כבוד ה' ממקומו כמבואר ביחזקאל סימן ג' ואמר ובלכת החיות
ילכו האופנים אצלם ובהנשא החיות מעל הארץ ישאו האופנים על אשר יהיה שם הרוח
ללכת ילכו שמה הרוח ללכת והאופנים ינשאו לעומתם כי רוח החיה באופנים. ואח"כ
כל המלאכים והם הכתות של מלאכים שהם ביצירה ובסוף היצירה המתפשטים בעשיה
רוחניית שהוא אופן אחד בארץ והם ג"כ מרננים ומברכים ומשבחים. אבל אין להם
רשות

מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם זֶה מִזֶּה וְנוֹתְנִים רְשׁוּת זֶה לָזֶה: לְהַקְדִּישׁ לְיוֹצְרָם בְּנַחַת רוּחַ בְּשָׂפָה בְּרוּרָה וּבִנְעִימָה קְדֻשָּׁה כֻּלָּם כְּאֶחָד עוֹנִים וְאֹמְרִים בְּיִרְאָה:

קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:

וְהָאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ בְּרַעַשׁ גָּדוֹל מִתְנַשְּׂאִים לְעֻמַּת שְׂרָפִים לְעֻמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים:

בשבת וביום טוב כשאומרים אופן אומרים זה:

וְהַחַיּוֹת יְשׁוֹרֵרוּ· וּכְרוּבִים יְפָאֵרוּ· וּשְׂרָפִים יָרוֹנוּ וְאֶרְאֶלִים יְבָרֵכוּ· פְּנֵי כֹּל חַיָּה וְאוֹפָן וּכְרוּב לְעֻמַּת שְׂרָפִים לְעֻמָּתָם ׀ מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים:

בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ:

לאל

רשות לענות אחר השרפים ברוך כבוד וגומר אלא להחיות והאופנים הנ"ל ובזה יתבאר השבח שנוהגים לומר בפיוט שאומרים אותו אחר הקדושה וזה נוסחו והחיות ישוררו וכרובים יפארו ושרפים ירונו ואראלים יברכו פני כל חי' ואופן וכרוב לעומת שרפים לעומתם משבחים ואומרים· ברוך כבוד ה' ממקומו הנה עיקר השרפים הם בבריאה שרפים עומדים ממעל לו שראה ישעיה הם המקדשים בעצם ואומרים קדושה· ולעומתם יש שם בהיכל הזה חיות ואופנים האומרים ברוך· ואראלים הם כתות מלאכי השרת שהם בעולמות שלמטה מהם· ועתה אפרש ומתחיל' צריך אתה לדעת כי טעות נקודה יש במחזורים ובסידורים בתיבת פני כל כי נקדו כל בקמץ ואז היה דבק למה שלאחריו· אבל צריך לנקד כל בחולם ואז אינו דבק וכן קבלתי· ואז יתבאר פירושו אומר והחיות ישוררו וכרובים יפארו ושרפים ירונו ואראלים יברכו אמר פני כל כלומר לפני כל המלאכים הנכללים באראלים הם חיה ואופן וכרוב שבהיכל עצם השמים דהיינו החיות וכרובים שהזכיר בריש דבריו והם באופנים כי כמו שהרוח החיה באופנים כן רוח כרוב באופנים כמבואר ביחזקאל סי' י' שראה ד' חיות ונתהפך שור לכרוב וראה פני כרוב ואדם ואריה ונשר ואמר אח"כ ובלכת הכרובים ילכו האופנים· נמצא מה שאמר חיה ואופן וכרוב הוא פי' למ"ש ברישא והחיות וכרובים כי הם רוח באופנים ואמר כי חיה ואופן וכרוב הם לעומת שרפים הגבוהים במעלה מהם ואלו החיות וכרובים באופנים מתנשאים לעומתם ואומרי' ברוך כבוד ה' ממקומו·

ואח"כ כל המלאכים שתחתיהם מרננים ומברכים:

**ועתה** יתבאר מ"ש תתברך צורינו מלכנו וגואלנו ידב' ממדריגה ראשונה שהיא בבריאה דהיינו היכל עצם השמים· והנמשך מדריגות שתחתיהם דהיינו מדריגה שניה· ואח"כ הנמשך ממדריג' שני' לשלישי ומ"ש צורינו הוא הנמשך ממה שהזכיר לעיל טוב יצר כבוד לשמו שהוא הציור במלכות ומאורות נתן סביבות עוזו והיא

בבריאה

ברייתה כמ"ש אלעזי. מלכנו הוא התפשטות בעולם היצירה שהוא מטטרו"ן ונודע כי מטטרו"ן נקרא עבד כי ברייתה נקרא ממה שעבריה ומטטרו"ן עבד ע"כ יצדק שם ההתפשטות בשם מלך זהו שאמר מלכנו. גוזלנו הוא התפשטות במדריג' השלישית שם' ואילך שתפשע חיות הגלגלים לעורך קיום התחתונים הנשמעים זהו גאולתם של הנשמעים כי יגלו מכח אל הפועל בורא קדושים סוד הבריאה. יוצר מפרתיים סוד היצירה ואמר יוצר מפרתיים ואחר מפרתיו מפרתיו אחר הם מעולם כמו מיכאל גבריאל הם עסק היצירה והקב"ה מחדש בכל יום מלאכים מהחר דיבור שנאמר מקשים לכרובים רבה תמונתיך בפרק אין דורשין והם כמו חוטי שלביות וכיוצים בערכם. ואין שפק פרושו ג"כ ביוצר מפרתיים ואחר מפרתיו בכתות מלאכים שהם ביצירה ובכתות המתפשטים מהיצירה בעשיה רוחניות. ואמר בולם עומדים פרוש עולם כלומר קיומם ועמידתם הוא פרוש עולם הוא שפע הש"י פרוך הוא: כלם "אהובים "כרורים "גבורים ר"ת אכ"ג והוא מסר אבגית"ן שהוא מלא גבורה בולם "עושים "באימה ר"ת ע"ג רומז לשם של ע"ב שהוא מלא החסד כן מלתתי בסידור מהר"ר חירן ז"ל. והכוונה כי יש בשפעים מהחסד ויש מהגבורה עושים באימה ובויאה רצון קוניהם ° אתם בני ישראל שמעו לי ואתי נפשכם. למען תהיה ירחת ה' על פניכם ופחד עתה שאתם מברכים להש"י ומקדשים לוחו שתהיו ביראה גדולה כגבור ומחשבה וקדושה ובשברה לעתיק מפרקי היכלות החימה והיראה והקדושה יתירה של מלאכי השרת ומה יעשה עפה שרוחה חומר עכור מלא חטא ועון. אתם שם:

אבוך רבי ישמעאל אומרים ישראל כמה הם חביבין לפני הק"ב"ה יותר ממלאכי השרת. כי בשעה שמלאכי השרת מבקשים לומר שירה למעלה תחילה בתין סביבות כסא הכבוד נברי לם. וגבעות על לבנה. ואומר להם הקב"ה יתב' השיבו לי על מלאך ומלאך וכל חיה וחיה וכל אופן ואופן כל שרף ושרף שבראתי עד שתשמע ותחזון תחילה קול שירתן ותשבחתן של ישראל בני שבח' ברן יחד כוכבי בקר ויריעו כל בני אלהים. זהו שמליתן של מלאכים. ויחתי כבוד בשמים כלכתיב ושמה על השמים אלהים בזמן שכל הארץ כבודו וכו'. אלפים ורבבות של מלאכי השרת עומדים ליתן הכבוד והגדה לשמו של הקב"ה. ובין שהרי מקיפין ועומדין ושרי הגדולים העומדים ממונים

הג"ה

מפרתיים ואחר מפרתיו ר"ת מ"ם והוא שם תפשות ע"ב ובניו מלאים:

הג"ה

בספר היכלות מה לא יתחזם לומר מלך מרום על כל מלאכיו ברוחות בניו משרתים בשבל ועריצי מתנשאים כל משרתים בגדולה בפה לחד משיחין ומקני לחדה ומלאכה שעושין לפניו אין להם שיקדם לחשיר לכל השובח את הקול מחבירו לשיעור כיוצא בו שאין בקדושה לפה ולשבח וכו' ומשניהן הוא כבר, שר יחזקאל בהשוותה לחת שהם היה להם לחשיר לו מוקד, משמע מו מרים אין זה כח שלם שיהיה עמו לשלך שלם לחשיר לחזקים הם של הק"ב שיתגבר עם לחזקים זה לחד מהם שמרים בלחשים זה עם זה בעניין אין הן ומרים כי יש לומרים כי הוא כדי להודות לשחתי מעלה שלא יקנא לחזה קנאת לחזה הנ"ל. כלם נוראים וכו' החלאכים בשלחומים שיהם מתנבאים בשיר בלחשית בם ומשמע כלם נוראי לב. כלם נעוצים אחת בשיר ומשמע בעבור לחן לחזה. עושים בחשיה ובחשיה הן עושים לפי ישים בהם מעלה. וכלם פותחים את פיהם זה לחלאכים משוחרים. בפיהם ובכפיהם שבחתר לחשמיה את קול ככפיה וכחיב בעזרה תרשיבה בכפיהם ומלכן תרגם משתקין בדקריהן אחיתר כי יש חיה שחיתרת בכפיה כזו בתוך. ומשבחין זה חב' חזה שבחתרת לן בתפלת ברכה וו'. וכלם מקדשים עליהם בעל מלכות שמים וכו'. יש לומרים שבריך לומר על מלכות שמים

ויכה שתים כענין שאמרו ז"ל אין החכם שפל לפום שלא בפום שפל לחכם. ונתן להודות בתחלה זה כי העולם העליון מרות מלוכות לתחתונות וכל מהה תקבלת מחזר עליה ותמציע לל אשר תתחיה זה תזה ולי נרמה שיאמר כאן לומר מלכות שתים העליונים שב' ותחה תשמש השתים ואם היה לומר מכוב שתים הוא ותשתחות כתענין לתפוסה שב' השתים בסלוי ואף כי התפלות מיוסד התכונה לתפלתה מ"ח עתה נא לסדר השיחה של תעלה שנאמר לכבוד היוסד על כפה ואם מוצנים רשות זה לזה להקדים ליתרם וכו' כוח ורחה כחה עמה יש ניגיהם שלין אחד מהם פותח בשיחה בלא רשות תכירו שב' וקרא פה אל אל". בתחת רחה כלומר שהקדישין אלכם לעשות לו מתת תחת ומכוונים להשתוות לו השיר וזה ברכו ה' כל נגדיו משרתיו וכו':

## בשפה

בחחה". כנגד האדעתין כי המלאכים חשוחרים בשיחם ופיומים בכוונתיהם כשהם קרובים לכבוד זה הכניסה יתירתן ותחה תוקף הכבוד סוגרים פיהם בניכול כלאם המותה פיו בתוך החם תיל מת. לכן מרכנין בכוונתיהן כמו שאומר בתרגום ומחרף את החת כן בכוונתיהם ומעניין את עצמן ויעוד כי הם מכניעין עצמן בכוונתיהם וביטוחתם ובזיירתם לחתום כשהשתים מתחקים מן הכבוד שהם חופלה לין מרכנין נפה ותשוררין בכוונתיהם". בשפה בחחה בני לשון הקודש. עכ"ל:

כנסיות ובתי מדרשות לפני כל רקיע ורקיע". וחיות הקודש וחופפים וסרפים ומכבי הדר". ולאחר שהוא שותע ומשמיע לכל מלאכי רקיע ורקיע מיד יתחדין כחות כתות סוגות חיילות לנהוג של מלאכי השרת בתוך נהרי אש ונהרי לבב' נהרי שלהב' ומטבילין עצמם בהם מאה פעמים". ובאותה שעה בודקין עצמן שם" פעמים כמין יומא החמה". וכי יש במלאכי השרת זה ומומאה שצריכין טבילה אלא לומר שם מלאכי השרת הממונים על מלאכת העולם שיורדים בכל יום ויום לשיר שלוש בעולם". ובשעה שמגיע זמן לומר שירה עולים לרקיע ומפני ריחם של בני אדם שהם בעלי זוב ומומאה מטבילין עצמן בהם ומטיל' ומפחרים עצמן בהם ומדיחין ומזהירין עצמן כהם ומקדישין עצמן בהם". עד שעושין עצמן קדוש ומקודש". טהור ומטוהר". ומזדרזין והוין כמלאכי ערבות". ואח"כ בקורין זה אל זה ועולין בתוך נהרי אש זה ברשות זה ומתנגנין ומיעצין עצמן בתוך זהרי ברקיט". ואח"כ עולים בסולם של נהרי אש זה ברשות זה". אחלה בשבח מזמור בשלו' ברנה עד שמגיעין אל חיילי ערבות אל חשמלי טוהר". אצל כרובים וחופפים". אצל חיות הקודש ובלגלי המרכבה". אצל הלוחי פנים ובעלי כנפים ואצל כסא רם ונשא". ומיד הם כרתת בזיעה בעהרים בקדושה בחימה בעוזה". ומכסין פניהם בכנפיהן לבל יביטו דמותן לדמות הכבוד הסוכן במרכבה". ועומדין כתות כתות של אלף אלפי אלפים וטירות של רבוא רבבות". ומחנות מחנות שחין להם חקר ומספר לחין מספר". וכמה הרים של אש וגבעות של להבה לפני כסא הכבוד ובאותה שעה יאמר הקב"ה בת ית' על כסא הכבוד". וכבודו מלא כל הארץ שנאמר מלא כל הארץ כבודו ואף חיות הקודש מתקדשות ומתטהרות יותר מהם וכל חיה ויחה קשור בראשה אלף

מלאכים כתריס של מיני מחורות ומתלבשי' בלבושים שם ומתעטפות בלבוש להבה ומכסות פניהם בכנפיהם ׃ והק"ב ית' מוזר פניו מהם ומפני מה חיות הקודש והופני הדר מתקדשין ומתטהרין ומתלבשין ומתעטפין מימי קדם יותר ממלאכי השרת והופנים והשמלי' וסרפים וכרובים וחיות הקודש ובעלי כנפים וגלגלי מרכבה ואפי מעלה וחיים והופן ׃ ומלאכי השרת כל אלו ים לכל אחד מהם ענין בפני עצמו ׃ מפני שהמרכבה נתון על פניהם וכח הגשם על רחשיהם וסכינה למעלה מהם ונהרי אש עוברים ביניהם ׃ על כן הם מכווצים ומזורזין ׃ ומזהרין ומטוהרין ומיופין ומחזקין בחוך שבע פעמים ׃ וכלם בחומה וביראה ובטהרה ובקדושה בקול אחד ׃ ובדבור אחד ובצווי אחת ולא זו בלבדי הלא מצינו מן המלאכים הלך מלאכים ורבי רבבות לתוך כרך ליכור ובשרטין מפני להיות בגשם מוקדם ומאוחר ומשפיל זמרים שירה וקדושה לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה ית' ועוד כל מוקדם ומאוחר מהבירו בשירה כשרה לתוך כרך ליכור ׃ ולפ היות בקדם לין בגשם מוקדם ומאוחר מפני שמעשר קומתן כאחד וגבורתן באחד ׃ וארבע רבעי הכסא מכוונת זה כנגד זה וגלגל זה כנגד גלגל זה ואופן זה כנגד זה ואופן זה כנגד זה וחיה זו כנגד זו ׃ וכפ זו כנגד זו וסיפי פתחון פניהם בגלגלי חיותם בירחים בירתם בזיעם בפחד ברעדה בשירה בקדושה בקול רעש ובכניעה ומשמשין המרכבה בקול שירות ותשבחות ותהלות בשעה שעה קדוש' מקדישין עטרות מקלסין עירין מרוממין גלגלים מגדלים מלאכים מזמרי' ומחלקי' לג' שורות של חלקי מלאכים ורבוא רבבות ׃ כת אחת אומרת קדוש ונופלת על פניהם וכת אחת אומרת קדוש ׃ וכת אחת אומרת קדוש ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו ׃ ומפני מה לא אמרי ברוך כבוד ה' ממקומו מפני שהשכינה בכל מקום ׃ ולעתיד לבא השכינה חוזרת למקומה לקדושם ואומרת ברוך כבוד ה' ממקומו ׃ ע"כ ׃

**ובלם** פותחים את פיהם בקדוש"ה ובשיר"ה ובזמר"ה ומברכי"ן ומשבחי"ן ומפארי"ן ומעריצי"ן ומקד"שין ומליכי"ן כרי שיאמרו לפניות כנגד עמר ספירות ׃ ועל ענין שיאמרו כתב מה"ר הירץ מסיגורו שלוז"ל מלאתי מה שיאמר שיטיעה שהורות הם ים בתלפה בית"ת ר' עקיבא מלאך לחל עומד ממוך לבריות ברקיע רקסון ורוחה מעשה בני חלם ומברני למלאך המעבה שנעשה זיעתו מלאך מברני ושמע לפני שפרגוד ומחותם מקומות שבעירות מחלקים המלאכים לומר שירה על שמעברי, ואותו מקום

**ובלם** מקבלים עליהם עול מלכות שמים בו' עתה ידבר מעניין שרפים השומדים ממעל לו שהם מקבלים עליהם עול מלכות שמים שהוא

התפארת מלכות בתפארת בקרקע שמים. ואחר הבריית"ה סביבות עוזה כמ"ש לעיל
ונותנים רשות זה לזה הוה כפשוטו כמ"ש וקרזה אל זה. נסרשות מלשון רשות ביתו
כי נכנסים זה בזה העולם בעיל' ומתייחדים ההיכלות לתעלה להקדים
ליוצרם כו':

ק' ק' יי צבאות מלא כל הארץ כבודו ק' ק' ג' רחשונות יהו"ד קדו"ש יעקב
כולל זרועתיו. בחות נקח והוד מלך כל יסוד"ס ממלא הארץ היה מלכות וכנסם בה.
וחח"כ יכוין כפשוטו מלא כל הארץ ויתמיך לחם הקדוש' על עצמו גם יתבאר הקדוש
בעניין המפרשי' בחמן ים"ר על הסת"לבלי חכי"ע כמ"ש למעלה במקומה וזהו ג' קדושו'
וחח"כ מלא כל הארץ כו' הרי חכי"ע וכתב בתוספות חיים ואומר מלא בחולם ולא מלא
בקמץ כמו וכבוד ה' מלא את המשכן מלא כי הוה בעניין מלא ביתו בסף וזהב שהכוונה
ג"כ על מילוי בניין בתלי הבית ולא חויר הבית בלבד. ומלהוות מעניין קיבוץ וחסיפה
כמו וזרעו ויהיה מלא הגוים וכן עניין מלא כל הארץ פי' כבודו הוה מלא וקיבוץ כל מה
שבארץ מחי ולומח ודומם וחיונו על הלול חויר העולם לבד והוה בעניין הוה מקומו של
עולם וחין העולם מקומו: וז"ל מהרמ"ק בפי' תפלות ר"ה שלו קדוש קדוש קדוש
הרשב"י ע"ה הרבה פי' מלות חלו וחולם רחיתי מפרש ח' פי' דו פי' נחה וכללו דו רוב
דברי הרשב"י ע"ה בכל המקומות והוה קדוש ח' המסב' השפע מן הכתר אל החסד
וקדוש שני מן החכמה אל הגבורה וקדוש ג' מביחה אל הת"ת וחל יתמה המעיין
בחומריהם המסבה מחכמה אל הגבורה כי כמוהו פי' הרשב"י עליו השלום בתיקונים
והעתיק ר' יוחה חייט בספרו ומלת שחתר שעליהו אל הכתר בסוד ואחר המסבה
הקדושה מן הקדוש אל ג' לחות חח"כחנו מקבלים השפע אל הקו החמלעני הימיני
והשמחל והיינו יהו"ד לבחות ואחר שהשפעתו את"ת הזכר הכל חנו ממשיכים השפע אל
ביני הזכר והיינו לבחות ובן פי' בזוהר כי ה' לבחות הוה ת"ת על נקח והוד והיסוד
לרחות ומלחנו בפ' ויקרח. מלא כל הארץ כבודו ואחר שה מסבה השפע אל המשכים
חנו ממשיכים חותו אל היסוד שהוה נקרח בשני חותי במלכות וזהו מלא כל הארץ
שממלא ונכנס בתוכה וחח"כ יכוין מלא כל הארץ כפשוטו להמשיך הקדושה החדש על
עצמו ובן פי' הרשב"י ע"ה בפיקודין כי בחלות חלו יכלול החדש עלמו בקדושה עכ"ל:

ובספר תפלה למשה כתב בעניין

אחר ז"ל קדוש רחשון בכתר
ומכוון שהוה בקרקע קדש בלח וח"ו והטעם
שהקדש הוה שלו והוה מקדש הספירות
ולכך לחיילדק בו לשון קדוש להיינו מקולם
בקדש עליון חלח קדש שהוה בעלמו' המקדש
לחחרי ומה שחנו מייחסים קדוש הוה בסוד
התפחרת העולה אל מקום הקדש למעלה



נעשה שם בסוד הדעת קדוש להיילו קדש ו' ומכוון כי' מימין הוח"ו וה"ו מסמחל להיילו
יהו"ו בסוד כתר חכמה בינה וחח"כ מוסף דרך קו החמלעני קדוש שני בתפחרת בסוד
הוח"ו ועמה נמשכים י' בחסד ה' בגבורה יהו"ה בסוד דרך קו החמלעני

לָאֵל בָּרוּךְ נְעִימוֹת יִתְּנוּ לַמֶּלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם: זְמִירוֹת
יֹאמֵרוּ. וְתִשְׁבָּחוֹת יַשְׁמִיעוּ כִּי הוּא לְבַדּוֹ פּוֹעֵל
גְּבוּרוֹת עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת בַּעַל מִלְחָמוֹת: זוֹרֵעַ צְדָקוֹת
מַצְמִיחַ יְשׁוּעוֹת. בּוֹרֵא רְפוּאוֹת. נוֹרָא תְהִלּוֹת אָדוֹן
הנפלאות

בחמלתו קדוש עליוני ביסוד וה״ו שנו ועתה כמשכי׳ ו׳ בנקח ה׳ בהוד ויהיו יה״ו עליוני׳
ואח״כ שם מלכות שהיה ה׳ נעשה קדוש להיותו קדושה שהוא סוד שמות הלו נפלאים
ונעשה ידו״ד׳ והיותו ידו״ד ושם נמשך במלאכים ובכל נפלאות מעלה והיותו צבאות
ושם שפי׳ לתחתונים והיותו מלא כל הארץ כבודו ואח״כ הוא קדושה מעומד מושך קדושה
זו אל התחתונים וכולל עצמו כאומר מלא כל הארץ כבודו כשפי׳ בפיקודין עכ״ל:
וז״ל קונטרס להאר״י ז״ל ענין קק״ק פי׳ קדוש הרחמן להעלות משך בחכמה קדוש
שני גבורה בבינה קדוש ג׳ תפארת בדעת אח״כ עולם נה״י בחג״ת ושם ידו״ד בנפלאות כי
יסוד היסוד ונפלאות הוא כ״ה העולים במקום חג״ת ואח״כ עולה הנקבה שם עד נה״י
במקומם וזהו מלא כל הארץ כבודו כי הארץ היא המלכות ממלאה את כל אותו מקום של
נה״י וביאור הדבר כי הלה בשעולה המלכות אל מקום נה״י היה נרחה שיריחה מקום
המלכות הלל ושמו ולזה אמר מלא כל הארץ כבודו כי לפילו מקום הארץ שהיא המלכות
היה עליונה מכבודו ולכן נאחר המקום ריקן מפני שעלתה למעלה והנה מעשם זה לריך
לדעת בקדושה כי הלה כל זה בחינת הדילוג שמדלגין למעלה ממקומם חג״ת בנה״י
ונה״י בחג״ת ומלכות בנה״י. והנה רלוי לכוון כי קדוש בגי׳ ת״י׳ וסולו שם ע״ב שם
בן ה׳ יודין כל אחת כלולה מי׳ הרי ת׳ וי׳ אותיות מילוי ג׳ ידו״ד הרי ת״ת ת״ו ו׳:

לאל ברוך כו׳ הוא היכל נוגה עקב הנשם והוא ברוך מחסר הל ויש כו עשרה מיני
שבח להיותו לאל ברוך כו׳ ואח״כ כי הוא לבדו. ג׳ פועל גבורות כו׳ וכן
כולם והענין הוא שהם ככנגד עשר ספירות להיותו ית״ל הוא בסוד הכתר הל אחד אפיס
פי׳ הוא לבדו ככנגד החכמה שע״י גילוי החכמה נראה שהכתר הנקרא הוא נעלם ונכנס
הוא לבדו יותר מכלם מכל נעלמים והברכה היה פועל גבורות שהדין מתעורר ממנה
וממנה יניקת הגבורה והיה מקור כל הדינים אע״פי שהיכה מתגלי׳ בה עושה חדשות
הוא החסד גדולה שכו גדולתו ושובו שהוא מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית
והוא יום רחמון למעשה בראשית וממנו נעשה כל החסדות שע״ל מלחמו״ת הוא הגבורה
אחר היתלוחמת עם כל עוברי דת ודין וכל קטטה ומריבה הוא מכילה ומכה יוכני׳ כל
כחות הטומאה והמקטרגים וכולם הסרעועות המרדות להמית לכל רשע והיה מסכמת
עמהם זורע לדקו״ת הוא שתפארת שהוא מתוך הקלות ועושה שלום ביניהם ומצמיח
לדקות מזורע שפע לדקה ע״י הלדיק יסוד עולם נמלך שהיה העטרת״ת ועושה לדקה בכל
עת. מצמיח ישועו״ת הוא נקח מולי׳ לימין משה זרוע תפארתו והוא הרועה הנחתן
אחר על ידה נמשחה ישועתינו מכור הברזל ממערים וממנה ועל ידה מתגלה ישועתינו
לנקח כל הקמים עלינו ולהשיב גמולם בראשם כי נעימות בימיך נקח. גור״ה רפוא״ת

הוא

הַגְּפָלָאוֹת: הַמְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל־יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה
בְרֵאשִׁית: כָּאָמוּר לְעֹשֵׂה אוֹרִים גְּדוֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
אוֹר חָדָשׁ עַל צִיּוֹן תָּאִיר וְנִזְכֶּה כֻלָּנוּ מְהֵרָה לְאוֹרוֹ בָּרוּךְ
אַתָּה יְיָ יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת:

## אהבה

הוה"ד ע"פ שמעת הדין הסכימה להרוג היה מרפה את הדין מעט ותינו מתנהג כל כך בחזקה וזה הוה רפואתה שמיקל החולי שלא יהיה כל כך קשה מורת תבלות היסוד בסוד מי עולמים שהוה כולל כל תבלות והוה מורת מלך התפארת שנקרא מורת. לזון הנפלאות היה העטרת מלכות אשר היה בכל תפלה והיה מלאך החלמים ההולך לפני מחנה ישראל ולכן צריך החלם לומין דהם היטיב ולייחד בהם העשר ספירות ייחוד גמור ושלם *בהיכל זה:

**נעימות יהגו** וכן מינו נעימות בימיך *כנח המחר'

**בטובו בכליום תמיד מעשה בראשי'** הוה היכל זכות שהוה עקר גבורתו דבחיכתו של החסד שהין הסחלות והברכו' והתפלות יוצאים משם עד שמעייבי' דהם סם ים דהם זכות שם נלוז והוה הגבורים שממנו בא התעוררות הדין ותתלהבות התהבה של ייחוד הזיווג ולכן כל כך מיחוד טוב המתחדש בעולם הו' מצדו שהוה מעורר התהבה ומתוך כך הטוב הוה מתחדש ומפני כי מצד גבנו האור הגדול אשר נברא ביום רחשון מצד הרחמים שהיו בעולם ולא היה מן הדין שיהא ממנו ונבנו לצדיקים לעתיד לבא וע"ז מתחדש מקלתו ממנו בכל יום מכח התעוררות החסד שבו הקרוא טוב כמ"ש שוירת חלקים את האור כי טוב ומעשם זה לנו חומרים בסיום הברכה יוצר המאורות שבו מתורין אור הנפלו ונבנו ואור המתחדש לשימוש עה"ז ולפי שבו כידון הלל ומתחדש ע"י בכח החסד שבו לכן אמר כאן ומתן לחייהו לחייהם כו' ועל סוד זה ניתקן ברכה זו כתב הזוהר פ' נו על פסוק ח"ל זוע"ס



הנ"ה

מנחתי בקונטרס מהחר"י ז"ל בענין הסילוק שהם בגרילה וז"ל דע כי הסיל קדם קדמים הוא עליון מכלם וסתום לתלמות והכה היכל נקר' הסביר מתפשט ונמלך על כל ברוך נברל דעה ומכאן תלמד היכל עצם השמים ונקרא עצם הסמים לפי שהוא עצמות זריך על בריאה הנקרא שמים וכוה היכל יג מו שם ש"ם בית ש"ם ונקר' מלפני בית ש"ם כוה היכל לפי שהמחניות הם מניעה הוא היכל קדם קדמי"ם שבגלגל ומתפשט הסביר ככנד מתפרעין כל מ' כלל מי' וינוקו עד הוד שהוא רחוק זמת המלמלת בית ש"ם מהיכל זה הם הסרפים בעלי כנפים וכאן הוא תמצ"ל הנקרא אוריפיגל וזה היתו ת"ם מתוהה ונקרא שוט מניעל כי לפיהי תלמים פנים של פנים. ודע כי עצם השמי' הוא הנקרא תלמים נמלות וכן תתפה תלמים נמלות עם המחניות ועם הכולל כיוצין עצם השמים כי הוא חיות כוכב של בריאה נתלה בית ש"ם עד וקדושתו הם ס"ג תיקון כמ"ש בחקי ח"ק



הנ"ה

על דרך הפשט שהבר מתחתונים להיותו שנעוץ בוכבי לכת התכוונ' כנד ג' הענין לתעלה וכמ"ש לתנדהם וז"ל והענין לשלול מדעת הסופר שלומר המיחשלה ביד נגת שלמעלה ע"ז פתיר עד יתפר ה' יתרף יר יכתן לויב שתן לנגת ר"ת שבעני תלדים כוכב לנבה מוצה דק מתה. נם זה מתתני בתנודהם ונסיך לזה מה שלמ' לת"כ התחדש נשמו בכל יום תמיד תעשה בתחלת לשלול אפי' דעת התחיניים שמחיניים שהקב"ה ברחם ובידה הכח והיכולת לשדדם ולהרסם כפי רצונו. רק זה שתין שהין תשדד' הם מהיניים ומוציאים כפי הכח אשר נתן להם הטורת וכל זמן שהין תשדד' לחי כביכול הוא שקולך מהם והבינהם הוא כפי כח הפתנין להם בגרילה כתלך התחבה

**זך** תיבו"ק לת זה ידו יתבר' מהם רבנ לחת ולזו לת היה שופע רבנ לחד היה הכל תהו ובוהו תה שהיר כת

אַהֲבָה רַבָּה אֲהַבְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ חֶמְלָה גְדוֹלָה וְיִתֵרָה חָמַלְתָּ עָלֵינוּ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּעֲבוּר אֲבוֹתֵינוּ

## שבטחו

כל"ל יו"ס ז"ל לא כלל אתי' נהירו רב דהכמת' עילאה הוא וקיימת בקיומיה ולמלמ דהאי לא איתער בעלמא לא יכול עלמא למיקם אפי' שעתא חדא מקמי דיכין תקיפין דמתערין בעלמא כלל ועוד ה"ד הלא תולדות הסמים והארץ בהברואם לא תקרי בהברואם אלא בהבראם באתערו דהברואם קיימי וכד איתער אברהם בעלמא כל לילות דיכין דמשתכחי בכל יומ' ויומ' דאי להו לבר ולא קיימין קמיה ה"ד ולא זועם בכל יום נזעם לו זעום בכל יום לא כתי' אלא זעם בכל יו' בכל יומ' ויומ' דליכא חיסתכה ואי לון לבר וקיימ' הוא ומבשם עלמא ה"ד יומם יאוה ה' חסדו ולמלמ האי לא יכול עלמא למיקם אפי' רגע אחד ועל דא כלא קיימ' בגיניה דאברהם ע"ה: וכתב הרשבי' חכמה ז"ל ומתמה זה יובן מה שהיו אומרים בתפלת יוצר ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית וכן המחדש בכל יום תמיד כי טוב הוא סוד החסד הנודע ואור החסד הנפשע בכל יום לחדש כל ההויות שבעולם ולתת להם קיום הוא החיזוק לעניין הלבנה המתחדש מאור החמה והיינו דאומרינן כתמור לעשה אורים וכו' והכוונה כי בסוד המעיינו עניין החיזוק במאמרו לעשה אורים והיינו שלעולם הוא עושה אורים גדולים מטעם כי לעולם חסדו כי החסד הוא המתחד' ועושה אותם בכל יום ומטעם זה לא אמר הכתוב שעשה אורים גדולים שהיה משמע לשעבר בעת בריאת העולם אלא לעשה שבכל יום ויום עושה ומחדש והיינו ג"כ עושה תדשות הנאמר בברכת יוצר אחל ברוך והוא כנגד החסד שכן מצינו שנאמר חסד אל כל היום ע"כ:

**בענין** יוצר המאורות למה הנוסח יוצר ולא יצר וכן לקמן בסמוך בחתימת ברכת יהבה רבה בתר נעמו ישראל ולא אמר בתר הארכתי בזה בהקדמתי תולדות אדם לחיבורי דרך חיים ע"ם ירחו עיניך ויסתם לבך היינו היכל אהבה היכל החסד והוא חסד שבבריאה וכן מתעור' סוד ההבדה בין הקב"ה ובכינתי' ובענין כי תפלות התחתונים גורם העלות ההיכלות תתחיל לעילא וכו הם נעשים סוד ריחניות להסתלק תפלתן של ישראל להיותם מיין נוקבין להתעטר קב"ה ובכינתי' · ובשתגיע להיכל זה

שֶׁבָּטַחוּ בְךָ וַתְּלַמְּדֵם חֻקֵּי חַיִּים כֵּן תְּחָנֵּנוּ וּתְלַמְּדֵנוּ׃ אָבִינוּ
אָב הָרַחֲמָן הַמְרַחֵם רַחֵם עָלֵינוּ וְתֵן בְּלִבֵּנוּ לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל
לשמוע

יכוין שהמלכות למעלה בין החסד והגבורה והיינו על ידי שהרצון היכלות שהם לבחת הספיר כעלם השמים ועלם השמים בינוה וגוה בזכות הם בסוד הגבורות והדינים וזהו שאתר יכנסו לל היכל להבה מיד השלים הדין בחסד ונקראה חסד בגבורה וגבורה בחסד ולכך המלכות נלחזות בין שני זרועות סוד החיבוק והנשיקה ודהו מרמ"ק ׃ והגה ההבה היא גורמת בעלם היחוד ׃ ובברכת להבה מוזכר הייחוד מהתורה ומקיום המצות ותכלית התורה היא קיום המצות כי התלמוד מביא לידי מעש והתרחתי בדרוש זה במקומו ויען כי כל זה נרמז בברכת להבה רבה ע"כ בברכת להבה רבה פוטר ברכת התורה בשונה על אתר ׃ והייחודין של התורה ושל המצות הכללין בברכת להבה רבה הם שפיר ברכה לייחוד ק"ם בעונתה שהוא הייחוד העולה על הכל ׃ ולהבין זה היטב וגם לדרך הברכה זו של להבה רבה אתעתיק כל דברי בעל עבודת הקודש ומה שכתוב בזה סם"ע מחלק התבלית וז"ל הנה בעם שתין דבר חסוד לפני המקום בעסק התורה היה הייחוד בעונתו ויותר גדול ׃ והקורלי ק"ם לאחר סוף זמנה שהוא משלש שעות זלמעלה היינו חלק בעוסק בתורה וכמו שבשיני הקורלי מכאן ואילך לה בעסיד בחלש קקורלי בתורה ׃ ומשמע מקורלי ק"ם שלה בעונתה אף אם בין ויויחד ברחוי היינו חלק בקורלי בתורה ׃ והטעם בזה כי המייחד בעונתו הרי זה בבנין העולם בעונתו כי הייחוד הוא בנין העולמות ובנין העולם לריך שבה להמשכות קיומו משם ואילך אבל בין כת קיומו לאחר שבברלי בכתי בשעה שבברלי אין הייחוד שהוא בנין העולמות לריך שבה לקיומו שימשיך ויתמיד על אפנו והבה להתמידתו וקיומו הוא עסק התורה שבכתב וזה היה ק"ם שלה בעונתו בעסק התורה שהתמיד הייחוד לה בייחוד עלמו לאחר שעבר זמנו המיוחד לו כי בשעה הראיה זמן הייחוד למעלה ומדרשו של רשב"י ע"ה בשעתא דקדרנותא דלברלי אסתכף לתתא אסתעיתת בשלה ואיתנון ברזא בחדא דבעיץ חיים למיהב למיכלתא עם עולימתה הה ליתבון בהדה ובגין כך לה לידעי ליה לבר נש למיסק בשעוביהו דמחברן בחדא ולה ישלה מלה לאחרא בזיניהו עד דיהוי שמשא דהוה עלן לעלאה בכתיב ירחוך עם שמש לאחברא ירחא גבי שמשא ע"כ ׃ ולריך לעוררו למשה בעונתו וליחד בדוגמת הייחוד ההוא לאחר שבשלם הייחוד למעלה ועבר זמנו ויחד אתי"ב היינו זה חלק בהתמיד ומשיך הייחוד הבוקר של מעלה ולזה לאמרי שהיינו חלק בקורלי בתורה ׃ ואמנם העוסק בתורה שבכתב ובתורה שבע"פ יחד הנה זה מייחד תורה של מעלה להקב"ה ומשו שאחרו במדרשו של ר' ינחוניא בן הקנה ע"ה ומה היה מזבח תורה של מעלה היה מחבר להקב"ה והנה זה מעיל שלום בין שני דודים ומיחדם והיינו זה הייחוד כייחוד ק"ם בעונתה ולהורות על זה הסוד שסקנין לק"ק לשבת לחברים את והתם לומנוהו מסיקין לק"ם ׃ לחמרינן התם ומסיקין לק"ם והיינו מסיקין לתפלה לאמר ר' יוחנן לה שמו חלק בגון ר' שמעון בן יוחאי וחבריהו שתורתן אומנותן אבל בגון אנו מסיקין בין לתפלה בין לק"ם ובפרק היה קורא לאמר ליה רב' חייא לא תקרא ליה

לִשְׁמוֹעַ לִלְמוֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל־
דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ בְּאַהֲבָה: וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ
וְדַבֵּק לִבֵּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְיַחֵד לְבָבֵינוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה שְׁמֶךָ
ולא

לר׳ דמקבל עליה עול מלכות שמים אמר ליה בר פחתי בשעה שמעביר ידיו על עיניו
מקבל עליו עול מלכות שמים׳ מכל זה יתבאר כי הייחוד הזה של ק״ש יותר יקר וחשוב
מאוד כידוע מעניינו וכמו שכתבתי מייחוד עסק התורה עם שהוא חביב מאוד שגורם
העוסק אהבה ואחוה בין איש לאשתו סוד דו פרצופין כי על ייחודם נאמר והגית בו
יומם ולילה כדי לייחד מדת יום ומדת לילה כאחד שהם תורה שבכתב ותורה שבע״פ
ולסוד זה צריך שיהיה העסק בשתי׳ יחד כדי לחבר את האהל להיו׳ אחד וכ״ש אם העסק
מכוין אל זה כי אז תורתו אמת ושלימה ועולה לרצון כי הכל הולך אחר כוונת הייחוד
וזה דרך שני בייחוד׳ עוד יש דרך שלישי בייחוד נדרש לעצמו והוא פרי התורה ותכליתה
והוא המעשה קיום המצו׳ בפועל והוא דרך מכוון לעצמו יש בהם סגולה נפלאה והיא
הכשר ותיקון השם וייחודו בכבודו כי כל מצו׳ ומצו׳ ממצות התורה חלק מחלקי האדם
העליון כמו שהתבאר בזה הספר׳ וכבר התבאר ג״כ כי האדם התחתון נתקן בדמות
העליון לתבנית פרקי המרכבה ולזה באו מצות עשה בכוון נפלא למספר איברי האדם
עליון ותחתון כמו שכתבנו וכשהאדם למטה מקיים מצוה אחת הנה הוא נותן כח ואון
וחיל ומקיים ומחזיק האבר והחלק העליון׳ שכנגד המצוה ההיא ומיחדו במקומו והסי׳
אבר מחזיק אבר וכבר כתבנו זה׳ ומשל זה ממקצת המצוה ומהם תלקח ראיה על השאר
כי הנה המניח תפילין נעשה כסא ומעון לשכינה ומיחד את השם הגדול בכבודו והוא
דוגמא עליונה דוגמת האדם היושב על הכסא המניח תפילין נעשה בסוד שאמרו מניין
שהק״בה מניח תפילין כי תפילין של ראש בארבע פרשיות סוד חכמ״ה ובינ״ה חס״ד
גבור״ה מתיחדים וחלים על ראש דברך אמת סוד וא״ו שבשם סוד המניח תפילין
מתקשר ומתייחד ועולה עד המוח המוח הסתום באמצעות זה הפאר סוד ארבע פרשיות
אלו׳ ותפילין של יד בשמאל סוד יד כהה זרוע עוזו נכללת מארבע פרשיות אלו בבית
אחד להורות על שכלם מתיחדים בה והיא מתיחדת על יד הצדיק סוד יו״ד זעירא והנה
היא קשר וייחוד יסו״ד הו״ד נצ״ח תפאר״ת סוד פרשיות תפילין של יד והנה המתפאר
במצוה זו ומניח תפילין בראש וקושרן על ידו נמצא מעורר האהבה והייחוד למעלה
במעשה הזה הנעשה למטה וכבר כתבתי כי המעשה הנעשה למטה מעורר דוגמתו
למעלה ולסוד זה צריך לדקדק מאוד במעשה המצוה ולכוין בה הכוונה הראויה ובזה
תעלה לרצון ובזה היא מכוונת כנגד האבר והחלק ההוא שכנגדה למעלה ועולה למעלה
שלימה ומתייחדת במקומה ומיחדת הצורות הקדושות ועל דרך זה שאר מצות התורה כל
אחת ואחת מכוונת אל זה התכלית עם חלופיהן שאין זו דומה לזו הנה כולן פונות
לכוונה אחת הוא הצד השוה שבהן שכולן הכשר ותיקון השם הגדול וייחודו בכבודו ולזה
התיקון רמזה תורה בעשייתם באמרם ועשיתם אותם ועשיתם את כל מצותי כוללות

וְלֹא נֵבוֹשׁ לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי בְשֵׁם קָדְשְׁךָ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא
בָּטָחְנוּ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתֶךָ: וְהָבִיאֵנוּ לְשָׁלוֹם
מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ וְתוֹלִיכֵנוּ קוֹמְמִיוּת לְאַרְצֵנוּ: כִּי אֵל
פועל

העשיה למטה והעשיה למעלה ובשלמות כל המצות על דרך זה נשלם הכלל התחתון
ונתקן העליון • ומדברים של רשב"י ע"ה מלי ועשיתם אותם הלוי מהן דעביד פקודי
מריתה וחזיל בחורתה כביכול כלילו עביד לי' לעילא אמר הקב"ה כלו עשאני ורוקמו'
ועל דל ועשיתם אותם ועשיתם ודלי הוחיל ומתערי עלינו לתחברה דל בלה לתשתכח'
שמה קדישה בקדה יחות ועשיתם אותם ודלי בגונא דלת' אמר ר' שמעון ויעש דוד שם
וכו' וכבר כתבתי זה ולפי שלענין זה יקר ונפלא עד מאוד פריך פזר מלמעלה לפקות
עיניים עורות לרחות נפלאות מהתורה והמצות היה דוד ע"ה מבקש עליו באמרו גל
עיני ואביטה נפלאות מתורתך ועל זה אנו מתחננים באמרנו והאר עיינינו במצותיך
ומחבת ה' לותנו נתן לנו תורה ומצות לנוליש מרצונו לדעת יחודו ולעבדו ובברכה
שני' מסתיים שלפני קרי' שמע בשחר קודם פרשת הייחוד לנו מזכירים אהבה זו ומבקשי'
מלפניו יתן בלבנו בינה לדעת ייחודו ולהסיר כל הדברים המונעים זה ושלשלם מעלינו
והוא שהקדישו באמרו אהבת עולם אהבתנו שתין לאהבה זו הפסק ולא תעבור ממנו כלל
חמלה גדולה חמלת עלינו להבינו לותנו בעול מלכותך ולהודותך לפניו כי לנו בניו
הגולדים לו בניתו וכבר כתבתי זה • מלכינו לנו עבדינו שמלך עלינו יום אחר קבלנו
תורתו ומצותיו בשתעבדנו לו כי ליזה ברחנו והוציאנו מכור הברזל ממצרים מבית עבדים
ולזה כתיחדנו לו מכל לוחה ולעון בעבור שמך הגדול כי זה שלנו שולטים לעוך בגוה
הוא גם כן • ובעבור לחותינו שבעטו בך ותלמד חוקי חייס חוקים חייס חוקים
כחקקים ממקור החייס כן תחנינו וכו' ותן בלבנו ברכה להבין להשכיל וכו' כי התלמוד
מביא לידי מעשה ואמר לשמור ולעשות שסה שני חלקי התור' מצות עשה ומצות לח תעשה
ולקיים כי בשמירה ובעשייה יש קיום למעלה את כל דברי תלמוד תורתך תורה העליון'
והמצות למטה נותנת קיום ומשלמת דוגמתה למעלה בהבה כי העבודה השלמה היא
האהבה והייחוד וכבר כתבנו סודה בחלק הרחשון מזה הספר בס"ד • והאר עיינינו
במצותיך לבר זה לנשמת התורה והמצו' הוא עולם כי מה שאמרנו שמה שאמרנו ותן בלבנו
בינה וכו' לשמור ולעשות חלה ולהי חין זה כי חס על סתרי התורה והמצות ושעמיקם
הנעלמים וסוד הייחוד שהוא תכלית התלמוד והמעש' והוא שלמות העבודה ולזה שלמו
בתחלה על התלמוד שממנו נבח הל המעשה וחל"ב על החכמה החמיתית חכמת הייחוד
שממנה כלע מה הרצון בעבודה ותכליתה ושלימתה שהוא הייחוד כי זהו התקון והעשיה
וגמר השלמות הל התלמוד והמעשים וכמו שכתבתי בבר וזה מביא הל הדבקות בתורה
עד שיחשבו שניהם בדבר אחד ומזה יבנה בכל שאר הדברים זולתה כענין שבתבתי
בשבה תמיד וזה אמרו ודבק לבנו בתורתך ואמרו ויחד לבבנו וכו' כי מזה יבא לייחד יצ'
הרע ניצ' טוב עד שיהיו לחלים ויבפוך המר שבו למתוק והרע לטוב וכמו שבתבתי בכל

פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת אַתָּה וּבָנוּ בָחַרְתָּ מִכָּל־עָם וְלָשׁוֹן וְקֵרַבְתָּנוּ
לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה בֶּאֱמֶת לְהוֹדוֹת לְךָ וּלְיַחֶדְךָ בְּאַהֲבָה׃
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה׃

## שמע

לבבך בשני יצרך וזה תכלי׳ פטוד והשלמות הנפש׳ והוא לתקן כל ההפכי׳ לכוונה וליישרם כמו שיהיו בשלמות ההוא במחשבה קודם שיצאו אלו שלא יהיו מעכבים לזה אחזו אלא שתהיה כוונת כלם דבר אחד ודרך אחד שהוא הייחוד וכבר כתבתי זה׃ ואמר למען לא נבוש ולא נכלם לעולם ועל כי כשנסע מלכה החייס בשלמות הזה אשר אמרנו הנה השלמנו הכוונה אשר להשלימה בזאת תקון הכבוד כמו שכתבנו כבר הנה לא נבוש ולא נכלם לעולם הנה בתקון ההוא וזה עשינו שליחתינו והשלמנו הרצון העליון אשר להשלימו ברצוננו כי מי שלח השליח הכוונה אשר בעבורה נברא שהוא תקון הכבוד וייחודו הנה זה יכלם ויבוש לעולם הנה כי לא עשה שליחתינו׃ וזה כענין אמרם ז״ל ובכתיב ונמצה יחול לבבינו לירושה את שמך ועל הדרך שפירשתי בפ״ד מהחל׳ השני מזה הספר בם״ד כי בשם קדשך זמ׳ בטחנו בשם׳ התיקון ההוא להתמיינו כי בו לנו עושים נגילה ונשמחה בישועתך עתה שלנו על המלאות מקוס ותיכת יד להשלים זה התיקון שהיה הישועה שלנו מקויים מיגיע הזמן שנאמר בו כי מלאת הארץ דעה את ה׳ ויהיה שפק בידינו להשלים הכוונה שנבעבור ברצוננו ויאמרנו ביישועתך כטעם כי הנה מלכך יבא לך פדיק ונושע וכבר ביארנו סודו׃ והבא עלינו ברכה ושלום מתרגם בנפות כל הארץ׳ לדי״ק ולפ״ק כטעם ופלו החוזים בהארץ חשוך וגו׳ לדיק חוזר בצדקו׳ לח״כ שלנו על הסרת המונעים והמעכבי׳ זה השלמות שהוא עול הגלות אשר על מוחרינו וזה אמרו ושוב עולנו מעל מוחרינו וגו׳ ואתה יכול על זה לפעול ישועות ולחדש נפלאות כמו שכן פעלת מקדם כי כנו בחרת מכל עם ולשון ולזה יתחייב שתעשה לנו כל זה ועוד כי קרבתנו לשמך הגדול בהכנה כמו שכתבנו ותכלית זה כלו להודות לך ולייחדך כי זה רצונך וחפצך ממנו ולזה בחרת בנו וקרבתנו לשמך הגדול ליחדו בכבודו והוא השלימות הנכסף מהכנסרינו לעבוד בו בזה הפרק׃

**מצוה ו׳** בקונטרסי דהאר״י ז״ל כשתגיע אל ובנו בחרת מכל עם ולשון תסיים למעמד הר סיני שזו בחר בנו מכל עם ואמכם דע כי ד׳ זכירות יש בתורה שתלויים בזכירת הלב והם זכירת מתן תורה שנאמר זכו״ר ס״ת ר״ת עמד״ת לפי״ה אלהי״ך בחורב כו׳ כן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך כו׳ וזכור אשר עשה לך עמלק בדרך׃ ג׳ זכור את אשר עשה ה׳ אלהיך למריס בדרך׃ ד׳ לזכור יציאת מצריס׃ והנה ד׳ זכירות אלו כנגדם ד׳ ימים טובים שיש בשנה יציאת מצריס כנגד פסח ומתן תורה כנגד שבועות ועמלק כנגד סוכות כמודע שלא היה מכה עמלק אלא אחזו שהיו הענן קולטן כרי ג׳׃ עוד יש יום טוב אחר והוא ר״ה והוא כנגד מריס שבדברה דלטוריס על מרע״ה וכבר ידעת כי מריס סוד הדיינין והמיירו׳ כי מריס בגי׳ פ״ר מנפ״ך ועם ה׳ אחיות שהם כפולות הרי ר״ן במנין מריס׃ ואמנם בר״ה הדיינין מתעוררין ג״כ אלו

הל' מועדים שבשבה כי יום כפור הוא שבת שבתון ומינו י"ט וחכונה ופוריס לינם י"ט כי לא הוזכרו בתורה ונכזור לענין כי ג' זכירות אלו מזכירין עתה וזכירה הל' שהיה יפיאת מצרים אלו מכוונים ביציאת מצרים בפ' יציא ואמכם ג' אלו הרחשונות מתן תור' תכוין בהמרך וכנו בתרת ובהמרך מלכנו שהוא מעמד הר סיני לקבל אותו עלינו למלך ולקבל תורתו. הב' זכירת של עמלק וזהו לשמך הגדול כי בעבור עמלק לין שמו שלם כביכול כמ"ש ז"ל ואלו מכוונים שיהיה שמו גדול. הג' זכירת מריס וזהו להודות לך פי' כי הלשון ויפה שנתן לנו הש"ית אלו לינו לדבר לשון הרע רק להודות לו ולרוממו וכנו

זוכרי' מה שהיינ למריס על שקטרג ככנד משה רבינו עליו השלום עכ"ל:

הנ"ה
וזכירות אלו נוסף על הזכרה והשנת מקיים עשין שבתורה שנית, לזכור את אלה בלב והוא זוכרם וכבר כתבתי וזה בשקום לאחר:

**וקרבתנו לשמך הגדול סלה**
**באמת כו'ים לפרש גם כן על סוד מיין נוקבין ממעשה התחתונים שעל ידיהם מחירות הנשמות שבהם**

מתקרב' מלכות לשם הגדול וד"ל כמלך לחכחנו מקורבי' לשמו הגדול שהתקרבותה הלוי וזהו שסיים הכותב בעמו ישראל *בחשפם כסות נשמותיהן של ישראל ס' רבוא כם, רבוא אותיות התורה:

הנ"ה
ל' ר"ת שיר להנה פי' ויקריבתו חלבנו לשון הגדול שיהיה תפי' יחודי הר' ד' לעריך לשמכם". שכיון כאן שהקריבנו לשמו בחיבוק הר סיני לתת לנו התורה כי התורה ושמו הגדול הכל לחד כדפי' כוהר בכתוב מקומות עכ"ל:

דיני קריאת שמע וברכותיה

**כשאומר** יתחיל בכוונת התורם לחתום ד' אחיות בראשי התיבות כנגד לבו בשנות ק"ם. וכשם נתון לחתום עכשיו בין קדיש' נוהג ולכתחיל כיצד עד ולכתחיל בעד: י"ח שתין תמיד בתרוכות כוונה יי"ח שבתרוכות כוונה לכתת ביציאת אות' תמה וכן הלכה ועפי זה העושה תמה ואינו תכוין בשני שעושה אותה לנגד פני הרי אותו תינו יוצא ע"כ תמה עלינו מפי התקובלים ומפי בעלי התשוב שרבינו מדם עלינו לומר על כל דבר אמה תאר יוצר לעשות' הריני תוכ לקיים תמ' פלונית והריני עושה שם יחוד קנ"ה ושכינתיה וכו' וקודם ק"ש אמה שתר כתה כ"תר" שנתיר לכוין כך שהוא הוכה לקיים תמת עשה קנ"ה: הקוה"ת שתינ ולא כיון לכו בשתיק שת"ם לא יוצר כתה כ"תר" שנתיר לכוין כך שהוא הוכה לקיים תמת עשה קנ"ה: הקוה"ת שתינ ולא כיון לכו בשתיק שת"ם לא יוצר כתה כ"תר" שנתיר לכוין כך שהוא הוכה לקיים תמת עשה קנ"ה: הקוה"ת שתינ ולא כיון לכו בשתיק

הכתפון ליתר שהוא חוזר לא יצא י"ח: ואם לא כוכר עד שסיים ק"ש צריך לחזור ולקרות את פולה. וצריך לקרות ק"ש בתיתה בריתה בתת ובזוכ ליעזר הכוונה. וצריך ג' להשתיע קולו בשיע ישראל כדי שישתינו ומהנין לקרות פסוק ראשון בקול רם כדי שיקבל יחלינו שם שתים בריתה. מהנין ליתן לדיהם על פניהם בשעת קריאת פסוק ראשון כדי שלא יסתכל בדבר אחר שיסיח מכוונו. וכשהוא אומר ד' כ' כשיאמר שתינ שהנו עיניו כדי שיוכל לכוין יותר ובעת שהוא אומר אחד יאריך בו כדי שיוכל לכוין שלא יבלבל שלא יבלע ושלא יתרחק לקף וכן יזהר שלא לשתוע בין אות לאות. וצריך לאריך בפתיח של אחד כדי שיוכל הקב"ה בשתים שתרך שלוה רוחו ומשרת שכחתנו נב התוית. ויאריך בל' אחד שיוכל שיקבל הקב"ה יחיד כיצלו ומשל בל' רחמים העולם ולא יחריע יתר מלכיותיו הוא ים מהנין לאריך בפתיח כפי היכולת ועשה ול' רחמים: יהנים בל' של מלך מלכי המלכים הקב"ה ולא לאנשים יותר מדאי ואינו מהנה בשל' המלכות הקב"ה קרוב יותר על האנשים יותר מדאי ובקרוב כתלו הלשון בשתים ולא יתחיל בחית ולא יתחיל בחלף. אחור לאחר שיע ב' פעמים ביו שכוכל התיבות שאחיר שיע ביו שכוכל הפסוק הראשון שהם לא קרא פסוק ראשון בכוונה יחזור ויקרא אותו בלחש: וצריך להשמיע שיע ביו שכוכל הפסוק הראשון שהם לא קרא פסוק שיתם בשיע שיע ישראל כי ה' אלהי אלהינו אחד ה' אחד ויש להשמיע ביו שלא יאריך בל' אחד ובין אלהינו אל' אחד כדי שלא יבלע אלהינו אחד

ויש אומרים מותר לקרות בכל מקום ובכל זמן ואפילו בלא נטילת ידים ובלא ברכות ובלא תפלין ובלא ציצית ובלא תפלה ואפילו בבית הכסא ובבית המרחץ ובבית המדרש ובבית הכנסת ובבית המקדש ובכל מקום שירצה ואפילו בלא כוונת הלב ובלא עיון התפלה ובלא שום דבר ואפילו בלא הבנת הקורא ובלא הבנת השומע ובלא שום כוונ

מלכות והם הכתרות הכוללים בסוד המיוחד בחד ולעון שמע לסיפה ואבוק כמו ושמע שחול והעניין שצריך לקשר וליחד העליונים בשרש וצריך ליחד בכוונה ובמחשבה זכרי מפוש הרהור לחטר פלא להרהורות סוס קטן ופרוד חלילי יי אלהינו יי אחד ז"ל הזוהר ידו"ד ריפה לכלה בהרהורו דעתיקא קדישא ואיקרי ח"ח אלהינו עמיקתא דכלין ומבוערן דנקבי ובגדין לכלה יהו"ה נופה לחילנא עלימה דשרשין • אחד בנסת ישראל וכלה חדא שלמות ואת קשר זה בדא ולא אתתבה פרוד אלא כלה חד ע"כ הרי מבוא"ר היחו' בדרך קצרה ידו"ד היה"י מהשם עם קומה דסיינו חכמה קו החסד וקומה שם י' הוי רומז לכתר שהוא מרכבה לה"ם השוכן בו והוי נשמה דאצי' וכן הס מקוצרי' ומיוחדים :

**אלהינו** יי' שבשם הסיינו בינה קו הדין ידו"ד ו' שבשם הסיינו תפארת קו הרחמים אחד והכל קשר אחד מרחשית המחשבה עד סוף המחשבה • וד' גבולה

הנ"ה

ולכן צריך לחשוב בלשון בדכתיב לא תתחכם יותר ובמשנה תורה לא תדחה ובלבד שלא יתשבח בתי"ת כי יש לנו רשות להתבונן וחריך בלל"ת ליחדו כו' על כלן נאמרו :

דחד רומזת חליה ומיוחדי כלם בתיבת דחד' א כתר לריך לכפין * ח' זעיר לכפין ח' ספירות מחכמה עד יסוד ד' נוקב' דזעיר לכפין מלכות שהיא הלה ועניה בגלות לבל בהיותה מיוחדת עם המדות שעליה שהם ח"ח מכתר עד היסוד תשעה כמנין ח"ח אז היה בעשית גדולה וכל העולמות יונקים ממנה וזה סוד לילי ויבתי כי מה שהיתה חוזרת להיות עשירה מלהה כל טוב :

**ויאריך** בדלי"ת אח"ד שהוא נסת ישראל ויעלה במחשבה בדרך ההוא עלמו שבא ויקשרנה למעלה עד אין סוף והרי היחוד תקוע במקום נחמן שם תקיעת הרעיון והמחשבה גו' הוא הכל והכל הוא כי אל מי כל תמדת פנימיות היחוד הלה חליו והרי הוא מיוחד בשם"ו ושם"ו בו דסיינו ח"ם בתילות ואחילות בו : וכתב בתולעת יעקב וצריך לחם לתקן מקום אהור ונקי מכל פסולת על מה שיצרף בגודו של מקום כי בזה נעשה כשה לשמינה לפי שכל חיברי החלם מסודרים על סדרי ברחשית כמו שכתבנו וכנגד זה נקרא החלם עולם קטן ומי שממליך את המקום ב"ה על חיבריו כאלו ממליכו על כל העולם ודרז"ל שהשם דבריס מרחיבים דעתו של חלם חשה נה"ה והוא משל על נשמתו שהיא מלד שצריך שיהיה קדושה וטהורה כשבילה שורק עליו הקרחת נשמת כל חי ודיבה נאה משל על הלב וכלים נאים משל על חיברי • שצריך שיהיו מתוקנים וזלמים על מה שיצרף העולם וע"ז נאמ' והיה מחניך קדוש עכ"ל • מצאתי בקונטרס האחר"י ז"ל שצריך לכוין למסור נפשו על קדושת השם וזהו קבלת "עול "מלכות "בתים וגם שמע עולה בתיבין קדוש רומז על קידוש השם ע"כ . גם שמע מה"ר ת"ם ז"ל וש"ת "מיש "לל "עזרני "ה "תבל"ת "לילה מסרו נפשם וגוד לריות החרם שורף בתם מלחתי :

**ונבדי** להעמיק מחשבתו בסוד לחמות התילות לקיימו לחקדות התילות בשמים

והחדותם במלילם ברי׳ לידע בעניין תיבת אח״ד מה שפי׳ בו החסיד החכם מהר״ר יוסף יעבץ ז״ל במאמר החחדות שלו ריש ספרו וז״ל סם לחד יורה על שהקורץ בו מיוחד במעלה שלא במלאת בזולתו לחד העם מיוחד שבעם והוא המלך אשר אין כמוהו בעמו׳ לחד היה לחברהם שלא במלאת בזמנו כמוהו קורץ בסם הסם ולזה סם לחד יוריה על בורחינו ית׳ שמו על מעלה אשר לחינה במלאת בזולתו לא מן המלחכי׳ ולא מן הגלגלים והיה החחדות נחלק לשלשה חלקים לחחד והוא החחדות במוחלט מי הוא י״ת בורא לבדו ואין לחחר אתו במאמר הכתוב אתה הוא ה׳ לבדך אתה עשית את השמים וכו׳ ובמקום הזה מעדו קרטולי קלת חכמינו החחרונים המתפלספי׳ שחשבו שפי׳ החחד מחולק מן הגשמות והעניין הזה והם הוא לחמת גמור אין הש״י לבדו בכלל בזה מזולתו כי גם המלחכים בגלגלים מחומר גם נפש האדם לחברי אחר השלימה חוקה כמו שכתבתי טוב שם משם טוב ומן הפי׳ הזה נתחייב להם לדרוף לחברי חכמת הפילוסופי׳ והיה זה לחבן בגף ולגור מכשול להניח כלי חמדה שבו נברח העולם והשם יכפר וכבר חשב ר״ל להפלל מן הספק אשר הבחתי עליהם בפי׳ ה׳ לחד והמתבונן בזה החבור הקצר יתבאר לו הכל:

**והחלק השני** מחחדותו של להינו שהוא י״ת המשגיח החמיתי ואין מבלעדיו והחלק הזה הינה החחדות במוחלט בחלק הרחמנן לפי שהש״י ברחמיו העולם מהפיק המוחלט לבדו לך החלק השני לפעמים על ידי חמלחי ולפעמים לבדו כאומרו לעושה נפלאות גדולות לבדו לבל לחברי שהכל בחפלו ורומו ואין בה לעוש לחד החמלעני׳ לשנות מאמרו כאומרו חז״ל שפעולות חמת יאמר עליו לחד בחחתות:

**והחלק השלישי** הינו בזמן הזה לבל לעתיד לביות ולזיו עיניהו נופו׳ כי הוא י״ת לבדו יעבדוהו ז״ח בספרי ה׳ חלהינו בעה״ז ה׳ לחד לעה״ב כי חז יהיה חלהות הש״י ומלכותו ניכר ומפורסם לחטה כמו שהוא למעלה יראו עיניהו ושמח לבבנו וזהו פי׳ שם הוי״ה הרומז היה והווה ויהיה היה בעד החחדות הרחמנן כי היה לבדו והיה במחשבתו לנהוג העולם בזמן חשר רשם הווה כנגד החלק השני יהיה כנגד השלישי ועיקר החמונה בזה השלישי כי הרחמנן שהו מרוס עיניכם ורחו וכו׳ והשני בחזיונו שמענו לבושיהו ספרו לנו וכו׳ חמכם זה לריך להחמינו בחמונה מוחלטת ולפי שהו יהיה החחדות שלם התחיל השם הנכבד והנורח שם הוי״ה כיו״ד שהוא לחד מחותיות לינתן המורות גם זה פי׳ להיה כי לעתיד יתברר לחדותו כי זה תכלית הברילה עכ״ל ולפי זה יהו״ד רחמנן רומז על היה׳ חלהינו כלומר מבניח בנו רומז על הוה׳ יהו״ל רומז על יהיה וכן מוזכר בדברי ר״ח הגדול קודם שנברח העולם היה הוא ושמו לבד להיינו העלמו של יהו״ד בתין סוף בתכלית ההעלמה המוחלטת כאשר נתבחר סוד הענין בחרוכה בהקדמתי **תולדות אדם** חז יהיה לחד המוחלט רק תין לריך לומר שם לחד בחיוב רק בשלילה וכמ״ש הפילוסופים לענין התחדי׳ בעלמותו הפשוט׳ וחס״כ בחינת הוה להיינו כשנתגלה הפילות הנכלל בשם יהו״ד והפילות הוא לחדות לחד מיוחד במלחיל כשלהבת הקטור׳ שנחלת וזו נכלן לריך לומר הכוונה להחיר בד׳ לחדות שבשם כמ״ש בשם הזוהר: **ויחן** יהרחר ג״כ נכלל יהו״ד הכולל שם הלוות של מעלה כנודע ומחלו בשתלשלת כל המלילות רוחניות

הנ״הה

וז״ל הזוהר פרשת בראשית הכי תולימך בראש דקרא דק״ם דבעני כר כם ליחדא ליחודיה ולקטרא קדמיין דהויא מחשבה בראשיתה דלבא וכך משי ליחד מחבעי׳ לי׳ לכוונה בלבף

וגבורות עד למטה שסח שם קלות מזרח
ומערב צפון ודרום מעלה ומטה. והכל
קשור ותלוי בו וממנו נתהוו והוקמו יסוד.
והנה לשם קלות יפ"ב גבולי חלבנוני
כנודע וכן בשורש ערבים למעלה יפ"ב
חלבנונים דהיינו י"ב גזירות שם ידו"ד
כנודע וזה יחשוב בתיבת חח"ד ח' הוא חחד
המיוחד למעלה בו' קלות והוא היה
ומקיים כל ההתחלפות מרחם עד סוף
דהיינו עולם הגשמי הזה שבו מעלה ומטה
דהיינו ז' רקיעים והארץ וד' רוחות
הרמזות בד' לחחד. ויחשוב כי ח"ד מן
חח"ד עולה י"ב הרומז לי"ב גבולי
חלבנונין כל הכוונו' הכ"ל יכוין כשמברך
בבחי' הוה לחבל בבחינת ידו"ד היה וכן בבחי' ידו"ד יהיה לין להברכה על מה לפנים ומה
לאחור. מ"מ הוא לחד יחיד ומיוחד בח"ם. הח"ם מייחד בחתלות ואילוך בן. כל
אלו המחשבות צריך לכוין המייחד המתיחד מתחלה מייחד שם ידו"ד הכולל כל התחלות
מח"ם עד המלכות והח"כ עולה במחשבתו מהמלכות עד ח"ם: ומאחר שלח"ם סוס
רמז אות לח"ם. יהברך בתיבת לחד והג' שמות פירושו של החסיד הר' י ע"ה הכ"ל
ובתוך כך יבחין כי העלמו של שם ידו"ד היה בח"ם קודם שנברא העולם ובכאשר הוא הוה
ולעתיד יהיה. ומה שהוא הוה הוא היה רק שהיה בהעלמה תכלית ההעלמה שאז היה
הוא ושמו ידו"ד בהעלמה מוחלטת עד שאין להברהר בזה ובכאשר הוא הוה ומ"מ הוא הוא
ובבחינת הוה הם כל אלו הרהורים של האזהר הכ"ל. ועניין מעלה ומטה ול' רוחות
וי"ב חלבנונין ועל כולם יעמוד מחשבתו לייחד שם ידו"ד מלמעלה למטה מח"ם על
המלכות וחח"כ מלמטה למעלה יעלה את המלכות לרך המדריגות עד ח"ם. וחח"כ
ימסכמה מלחה כל טוב ויקבל שפיר בשורות הקדושות מלמעלה למטה. ברוך סוד
העדן מקור הברכות שם סוד חם הכינוי כבוד המחוך הכולל ימין ושמאל עם ענפיהם
מלכותו מלכות לעולם ועד היה מספעת
לכל העולמות שתחתיה עוד יכוין לעניין
יחוד ידו"ד לחד דהיינו בשסוק שמע ישראל
שית תיבין יחוד המלכו"ת עם המאורות שם
קלות שלמעלה הימל': בשכמ"ו שית
תיבין יחוד תתח' מלכות עם נערותי' כי
היכלות שסה הם המתייחד קודם קדשים
הוא הכולל הרומז לג' רחשונות וכל
ההיכלות מתייחדים בהיכל זה והיכל זה
במלכות וביחוד התחתון יכוים גם עלמתו
ונעמתו

הג"ה

מאחר שלח הוזכרה מלכות בפני' בהיחוד רק דרך רמז
בד' לחחד הוזכרו כלן בפרוש ובפרק חקום שכהנו דרש
ר' שימעון בן פזי ויקרא יעקב אל בניו וגו'. ובפרוש
רחובן בכורי אתה זה' ביקש יעקב לגלוח לבניו לעתיד
הקץ ונסתלקה מהם שכינה אחר שאמ' להם שמע ישראל
ביחודי כתבתי' שיעמ' חזקו ישראל ויקשקל ויקבלו עליהם מלכות
עמו אחרו לו בחיי ישראל ה' אלהינו ה' אחד. כשם
שלין בלבבן אלא אחד כך לין בלבבו אלא אחד כאותה
שעה פתח ואמר בשבח"ו אחרו הכבן היכי כעבוד
ביחודיה לא אחרו משה לא כחיי הא אחרי יעקב התקינו
שהו מוזהרים לזכור בחחלתי. ול' יחחד דבי ר' אחי מסל
שתיקת עתיקא דלכלא וח' אחידת דרגין עילאין יחחדון
עילאה על ידיק ול' דכתי אתדבקותא לכ"ע להחדי
תוקיעא דתקרי עני ותבין כד אתדבקת לתיכין דרגין
לעילאה דאיזיל בח"ם כדין אתיל דכתי ועלתה כלח
יניק מיניה וכו'. עוד שם ו"ל ביני לתרכה בהא ל"ת
ותתן אחרי כתה בעני בר בם לתרכה. הה בסיעורת
דיחודין יתה לעילאה ותתא ולתרבע זווין (פי' תרבע ל' ריבוע
הם בחינה נבוהה ח"ם יסוד ותכונת תקרת תיבה והחול
בקרת יסוד כח"ם בחחבת העומקי' בספר יצירה
(וכחכוחר בפרדס) וזח שפע העליון יחחדך על רחשך
מיחיך ושבי' עליונים ע"י חסידיהן בחחבדותם הטהורה
והיינו אומרו וכך בר בר כח תחריך בו' כי ע"י גודל חב
כוונתו ההוה הוא בחקוח מיחוד בחול ידיע עליון וזה
הסביבה בין ג' בחיקים וכל העולמות בפלטות ולל'
זווין דעלמא דאתי דשיך סטרין עילאין דכלהו אתחדבן
עמה ולא יתפרסון לעלמין וכך בר בם אחרי' בהאי כל
אינון יחחין ושבין עילאין מוסרין ברכאן על דיוקנא
וקב"ה קבי ליה ויחחר לי עבדי אתה ישראל אשר בך
אחפאר ע"כ:

פתחי יי. לה עיר התמלון עליהיה והבינו לה בתחלי
ונתנו הודעת יעקב יי מחכוי מחת תומרים כי שתם
שלח מחת משה לפי שהיה הסם הנדול מלבר עיו פניס
לל פניס דיעקב תנינו לה עלת מעלותיה לפי
שנתנלה הקדוש יתוו הנדול לישר בנבוא עם הקדוש
רוח הקדש. וחיתיו בלנות הספיר כי טוש שתיהו
יעקב לפי שהיה יורה לנעות ובכיר. עיו ויאמרו להשלוש
לה נרל. ולח יפסיק הפתע ושהיה עולה יון הנבלות
לחתן לח היה יכיר לחתיר כי כבר כלה כתיי נח שלה
על מלכות ושה היה מחיר לסם השוש וירח מקבלת לפי
התסק על כתן. ש ולח יזכין ושתע כי התשל המיתן הה
בחתים ע"ש ושל לנעת תלך הוח ותע על מלהים נעל
התסל ועליה תו ל בת היתה לאברהם תכיו וכל שתה
כל כבודה בת תלך פנייה ובית דינה בת לתך והריתה
ליקי קדמה ויהיו התובר שבקדר. והוח תבל נשפע
היעלין שוב וכוך היה על הרתם ושסם לשתר מחתיו
שהתעוררת יתוד. על יתודים התיתחים והיה לח נזכרה
ביתוד היהוה כי תם בתרכות הלל"ת כתו שיתנהר
ולכרכול תיתה תנטעלת בשלח נתייחידה בלבוד שתים
כי בשם שהוח תחל כך היה יתידה כי לין יתודו ביבר
כי תם בה ות"ת שבא יעקבה נפיה היה זה נבתי לה ויש
תפרשים תתחר יש לה נעבר תם תשחל שתע בתחמה
שים בה תום. דבר זה נעבר לח תתחרים לה נעד כי היו.
כען הניין השקלה כי לין לה קיום כי תם שהלוד רבה
תליה תלישלה בלח יעבדיה הזכירו שבת היתוחל לה
נתחלי עב"ל:

ת"ת שהוח ישראל וחח"כ יהודו עם השסל ומסס ייחל בת"ת שהוח תמזרח
דהייכו ילו"ד וחח"כ יכוין שהחכמה מיוחדת עם הבינה דהייכו שהוח הסמון יכוין
לל הבינה ולל הגבורה שהוח הסמון ובסס תלהיכו ולל התלכות דהייכו שהוח הסמון יכוין
וחח"כ ויסד התלכות בידו"ד שהוח ת"ת שהוח הדרוש וחח"כ בחלת לחל ירחוץ שכלם
מיוחדים ביחוד שלם עכ"ל. הרי לכלורה דברי סותרין זה לת זה בבוונת ביחור
היחוד. חבל דע כי תלו ותלו דברי תלקיס חייס כי זה התמתר של קבלנית היוחד הוא
סייחוד של מעה להייכו יחוד מלכות עם ת"ת ע"י בל התלילות ויכיחוד הנזכר בתמתר
שלמעלה הוא יחוד העליון דהייכו תפארת ובל התלילות בתון סוף תין סוף בסס ורחני
מתחילה לייחד היחוד של תחתון וחח"כ תעלין בקודש לייחד יחוד העליון על כן דברי
האחר של קבלנות יכוין בשני תיבות של שם ע"ב יהוה"ל בעת מלבות שבתל תפארת שהוא
יחוד התחתון ובבוחו חח"כ לידו"ד לקליגן יהו"ד תחל יהוין בכל התבוב למעלה יחוד
העליון וכן תבואר בקבלתו י"פ נתתתן בסס תדרים רות בכל בתבלן תבטרוך בקדמיתו
לגבי עלמה עילאה דהיינו תקורא לכוגלא נלבתר גבי עלמה תתאה וכן בקבלתם כו' תבל
ביחוד תלמטה למעלה בל ע"ב יכוין המבטן בת יהוה ת"ת שבשבת"ל בעניין היחוד המוזכר
בתחתר הזה בעין קרנות התזבח וחח"ב בידו"ד לתלהוגן יבו"ך לתל שיקח הכוונה בכל"ל:
תם כ"ת מלתתי קרוב לדברי דברי תחיים בסוף סדרן ובתחלת הדבלים:



כשמתו ביחוד זה: ועוכין בשכמ"ו לו שהוח
יחוד התתתון בלחם שלח ירגיש הסר
הילוע וחילו היה מרגיש היה מעכבת
הסמח ומקטרב על בניהו ומתוך קדתעכב
רחס. מלעלות להתחבר עם דודה וביוסף
הכיסורים הקטיגור מעשה סניגור לי
ככיסו ברחובות הכיר לח לומרי בקולרס:
אמנם מלתו בדברי הרשב"י ז"ל דרך
לחר בעניין היחוד בזוהר פ'
במדבר וז"ל ר"ח פתל לך ש"ם פי' לזיווגת
דילהלה מכין ח"ל בדרי חל"ג לתוקימנה מילין
לכל סער ותתבדרו הכת תלה והכת תלה
ותתבדרו מיליין סימנה דח נקיע בידך
והכי הו בעין סדרת המדבקה תנן והכי
לקרן דרומית מזרחית כו' והמחמר תרוך
והעתקתיו לעיל בפרק חיזהן מקומן וכתב
הפרדס בפרק כ"ח משער מהות והנהגם
וז"ל בתחתר הזה עסקינן ביחוד פי' בכוונת
קריית שמע ותחר שבריך לייבנם בקדן שהני
המלכות דהיינו שמע ותח"כ בדרוש להייבו

עוד כתבו המקובלים גם צריך לכוון
על ידי"ד הלא יהוה ידו"ד שהם י"ז
אותיות והם מתחלפים בחשב"ד כו"ז
גמוכ"ז בזז"ו שהם ג"כ י"ד הלו מלך
בימין ונלוו מלך בשמאל וחק"כ מתיישבות
במלת חק"ד ובפלגם בות כ"ת אותיות ובזה
יגדל כח ארני וכן עם יקוד במילואו
ומילוי מילואו הוא כ"ת אותיות גם יכוין
כי יש כ"ה אותיות בפסוק שמע ישראל וגו'
והמרים לותו פעמיים בערך בדבר הרי כ'
כנד המשים שערי בינה עו"ז נה הרמתו ויקו
כ"ה וכ"ק ויהי בי מין היש ופי' רז"ל מין
היש יוצא ממנו להתגייר:

ובשתחשוב פסוק שמע ישראל כו' עם
בשמל"ו ובשמע ישראל כ"ה אותיות
ובשמל"ו וכ"ד אותיות והרי בכל ביחד מ"ט
אותיות כי שער החמשים הוא נעלם:

אתם רחיתם את כל מה שכתבתי בזה
הפסוק על הייחוד שהוא על פי
המתבאר מקבל' המקובלים לפי מה
שמוסרים מדבריהם לבל יש פנימי' לפנימי'
עמוק עמוק מי יחקרנה ואיך תכסה ידלנה הן
החכם הגדול המקובל האלהי מרן הגדול
מהר"ז"ל תאר הוי' עיני המשכילים בתלמה הפנימית בסודות קדושות ה' לירחיו בשפתי
המלות ובימוקיהן ובתפלות ובשבחות ויחודיהן וסודות ק"ש עולות על גביהן
חשרי הזוג' ואני קיימתי להן בנפשי תמיד בתוקפה ממך אל תתרי לרגיש ומנעתי את
עצמי מלגלות סודותיו הפנימיים לרגיש אחר לא יתכמו כי חס הדברים הפנימים
המובנים מלקריו כי אמרתי כי אין העולם כדי להשתמש בזאור הגנוז לך בפסוק
הזה של קבלת עול מלכות שמים נפשי חשקה ונכספה לגלות קצת מסתרי סודותיו
אחר זכיתי להנות מאורו אחת הבה מתוך תלמידיו הקדושים אחר
בארץ חמנכ בולו לא תדריך חסם קלהו תרחיב להשביר את החזון בכי מה שיכול לשמוע
והחכם יבין מדעתו. ואני להבין קצת מסודותיו העמוקים בק"ש בסוד היחוד כאיך אחי
לאוקמי ג"כ מברכת ק"ש סוד ברכת אהבה רפה ממה שאחיך עיני הרב הקדוש ז"ל בזה
הענין לה' יבואו בו הקריאים להבין ולהשכיל בסוד היחוד קבלת עול מלכות שמים ברכת
אהבה רבה הוא היכל אהבה שהוא החסד אשולע כי והוכן בחסד כסאו גם אחר הפסוק
ואתם אשר יקח אחזתו וכו' חסד הוא כי חסד הוא המתקן הוא' ומזמנגם ואחכם כפר
ידעת כי כל כוונת התפלות הם להחר זעיר אנפין ונוקבי' ולאחדם ואלה שהיות הם קיום כון



הג' חסד

ענין היחוד ק"ש אחינו תפארת ומלכות להשלים
בשמות כי זהו בחי' אחרית מהיחוד כמובאר שם בפרדס
ומשיחר בחמישה בפרדס שער חמשת והכוונה פי' ג' ע"ג
יתיר השמיעות הוא בח' חג' פניס הוא' בחה שהם
חיזוקות אלף מיה שהשניית בהם הקב"ה בשתילת
מלאותם וקבע להם שתהיו אחיה בהם אחה בחזון
ושפע זה הם חתיישבות יחוד מתתי ומזון ומחיין על
שהם חם וגלום יעלה בדעת החשע השפע ההוא היה
העולם כלה ואבד והחרבניות מזדעזים על מקדם בקדמת
מלכתם וזו היא כוונת ק"ש לפי הכוונה הנכונה שהיו
הכוונה בחיוד ק"ש להשפיע בגלגלים שפע רב יותר
משפיעת אחר בו שנים בחובתו שהוא ידוע ובו תלוי קיום
הדברים וקבל היסודות הלח הכוונה ע"י שניחיד
הבשיחות כלם אחד אל אחד ובלם בחתיכול ואחיכול
בכל הכוונות נדולים וקטנים לכוונות על אחת אחת
קיימין ואזון היה לחתיכונים השלימה לח להוסיף ולהגדיף
על המתוכנן אלא להחות על היחוד השוכחת לקיים
להעיד"ן ולהבינו כדי שהיה הבנהרי' בחשתדם בגדיעם
לקץ הם יזעקו בקצת חקוויות בלבדי ההשג"ו שבחיוד
הזה מובלף אחת הכוונה הנסתר כדי שהיה הנבראים
שלימים בכחם בגבולות בתתלת חטח אדם הראשון
שהיתה הבריאה חוקה בכח ויהי השפע הנשפע אלף
אחת לאלף הארץ ובתחיעה יפיי הנבראים בכולב היחוד
השני והוא להשפיע שפע רב דרך הפנימיות ביותר לפי
ענין הבריאה והוא כפי מדרך הזמן יש מעם שיהיה מדרך
הזמן לא היתה ושלימה וכשהיה כו"ע ק' שהיחוד וכשהיה
עוד יום יחוד השלימי שהוא פרטי כל' שהיחוד שהוא
חכמה וביחה ת"ת ויסודות שהוא ענין הדיוקן אחר שם
יתפרט לפלא בשחיחות האלה עב"ל:

המוחין דלהון תדירין ולא היו מסתלקין לך עתה המוחין מסתלקין מניהו ולכן זעיר
מכפין ונוקבי נקראים נופלין ואובדין ועכין תפלתינו הוא להחזי' להם המוחין ושעטין
כי הלא כוונתינו לזווגם כדי שיולדו שפע ושמות בעולם והנה ירידת טיפת הזרע היא
ממוחין ואם אין להם מוחין איך יולידו לכן כיוצא היקטן אינה פיזה עד שיגדיל שתין בתין
לו מוחין על היותו בן י"ג שנה ולכן אמו צריכין לתת להם מוחין . והנה המוח הם בג'
מיני ח' הוא סוד מוחין דעטה קדושה אז מוחין דג' רישמות וכמו שנתבאר בע"ה ואמנם
קודם שנזווג' בעמידה צריך שיהיה להם מוחין ולכן בנתן בהיכל אהבה תפר בו יסוד
הימין המוכן בחסד כפה נעשין בו יסוד מיין נוקבין לעורר זיווג העליון על חנה ואמא
שבתפילות כדי שע"י זווג חנה ואמא יולידו וימשיכו מוחין לזעיר ונוקבי' ויזדווגו גם זעיר
ונוקבים ואח"כ בעמידה נמצא כי ענין ק"ש הוא בחינת זווג חנה ואמא והורדת מוחין
לזעיר ונוקבים ואח"כ בעמידה הוא זיווג זעיר ונוקבים ולכן גדולה מצות ק"ש מהתפלה
כי רבינו הקדוש ואחר החכמים אחר תורתן שמוכתן לנו היו מתפללין אך בהגיע זמן
ק"ש היו אומרים פסוק ראשון כי הוא זווג חנה ואימא כי אחר ק"ש הוא תיקון רמ"ח
אברים דזעיר כמו שנתבאר בעזה"י ולכן צריך למסור נפשו על מיחות ב"ד כשהומר אחד
מהם"כ בעמידה אך להיותינו עדיין בבריאה אין אנו חייבין לקום מעומד כמו בעמידה
אלא אנו בעולם התפילות וזו היא סברת ב"ה כל אדם קורא כדרכו ואמנם ג"כ אחרבה
להיות זיווג חנה ואימא עליון ובעולם אחר אין זמן כה לעוררו בהיותינו בעולם התפילות
רק בהיותינו בבריאה לז אנו מעוררים זיווגם כי הוא בעולם אחוד ובין שאנו בבריאה
אין אנו צריכים לקום ולכן אנו אומרים פסוקי התורה פר' שמע בעולם הבריאה כי פ'
שמע אינה אלא בתפלי' רק שנשמה זווג זה ע"י התעוררות מיין נוקבין בהיכל אהבה
דבריאה נמצא כי סוד ק"ש לזווג חנה ואימא ולתת מוחין לזעיר ונוקבי' ויורדין מוחין אלו
עד היכל אהבה דבריאה וזו תוכל מלכות לעלות בתפילות ליעשות פרצוף גמור כו' :
ועתה נבאר הענין בתרוכה בניאור ענין ק"ש בעלמו . דע כי זעיר ונוקבי' הם נקראים
בניס של חנה ואמא ואנחנו בני אדם גם בני אדם היושבים בעולם הזה נקראים בניס לה'
אלהינו שהם זעיר ונוקבי' והנה המיין הנוקבין שנעלה המלכות אל הזעיר הוא סוד
בשמות הפדיקים שהם הבניס שלהם והמיין נוקבין שנעלה אימא אל חנה הם זעיר
ונוקבי' דמוחין שלהם-שהם סוד הנשמה הפנימי דזעיר ונוקבים שהם הבניס שלהם .
ובווזת יחוד ק"ש הוא זיווג חנה ואימא שהמ"ב בניס שלום הוא יחוד תפארת ומלכות
ולכן צריך להקדים זווג עליון זה אל התחתון וכבר ביארנו שכמו שלזיווג התחתון של
תפארת ומלכות אנו צריכין אל התעוררות מיין נוקבי' הם בשמות של הפדיקים בניס
לתפארת ומלכות גם זיווג העליון צריכין אל המיין נוקבין מתפארת ומלכות שהן
ביניהן ולפי שהם צריכין תחלה להתקן עצמם כדי שיוכלו לעלות ולהיו' בסוד מיין נוקבין
לכן אנו ממשיכין לבניהם שפע בסוד שמע ישראל פר' כי שמע הוא המלכות שם ע' :

הג"ה
פיתקום לאחר מנחתי בדברי הרב ז"ל שיעו וכו' כתחילה
תבטוון להסיר אל המלכות מן לימינו ואל זעיר מן חנה
ואמא שמע אל המקבלת ויתרחל לכוונת כו' עד ואהב ע'
לבתי ותתגם בניתוך זה הוא כי הוא האילנות מקרוים שם

ואם היה המלכות בסוד שמע ישראל פר' כי שמע הוא המלכות שם ע' ולא
העולי' בגי' שם ואנו ממשיכין לה שפע מן
ע' הגדולה שהם סוד ע' שמהן עולים
לבחינה דחיי היה הבינה והם סוד ז'

ספירות התחתונות על הברכה עלמה
וכולם כלולים מעשר הם ע' וזהו סוד ע'
רבתי שהחותם רבתי הם בברכ' : וזה"כ
יי אל סוד קדושים רבה ונורא ל"ל סוד ברכה הנקראת
שיר והחכמ' הנקראת חל כי עתה התפארת
מקבל מהם ואחר שקבלנו שבעה זה חן הם
בסוד מיין נוקבי' ואז מזדווגי' לחג ואמת
בסוד דעת ממזדווגם וזהו סוד יהו"ל
שלהיהו ידו"ד הם סוד חכמה ובינה ודעת :
וברזי להבינך ענין זה שאמרנו משיר
ונוקבי' צריכין לקבל בחסד מן חבה ואמת
ואח"כ נעשין מיין נוקבין לזווג חבה ואמת
כנ"ל יוקב' להמשכיל ההאר' מחבה ואמת
מתחלה שמקבלין משי' ונוקבי' להיותו מיין
נוקבין ליך יכולים לקבל מלמעלה אם לא
ע"י למעלה זיווג שברי מין למעלה זיווג
עד שיהיה נשיר ונוקבי' מיין נוקבין דע
כי הלח ב' זיווגים יש למעלה מחבה ואמת ס', הוא זיווג הכניסי
הזווג התיכון הוא לתחתית העולמות ולקיומ' קיום שהכרחי וזיווג זה הוא תדיר ואינו
פוסק לעולם כו אם יתבטל הגבו העולמות וזווג זה ס"ג להעלות מיין
נוקבין של יצי' ונוקביה כי אין זה זיווג גמור רק בבחינות התיכוניות והוא תדיר ואינו
פוסק לעולם כי אם יתבטל רגע א' יתבטלו כל העולמות : זווג שני לתת מוחין של
יצי' ונוקביה כדי להוליד בחמות בעולם שהוא פנימיות העולמות כנודע וזהו הזווג
שאינו תדירי לכן תמלוק לפעמים בזווג ים פירוש בביכול מגיע עד חבה ואמת ומשם
מה שחוץ"ל נשבע הקב"ה שלא יכנוס בירושלים של מעלה וכו' כי אכי ירושלים הלזו הם
סוד אמת ומלכות למעלה מעלה ומכאן בסמוק וסרוך יוצא מעגן ללא פסיק תדיר ומשפיע מתוכן
עם הנזכר : והמוחין הנוקבין של הבינה לעולם הנפחות זיווג שהוא פנימיות העולמות
הם יצי' ונוקבי' : ואם הם לא יעלו אין זיווג זה למעלה וע"ז מיוחדים אמ"ע יצי' לאמ"ע
ואמ"ע לעיל ונזהה חמרו כי זה ישראל הוא ישראל סבא וכבר הודענו פירושו במקום
אחר כי הלח בחי משי' מתחלק לבנים והוא יעק"ב וישרא"ל וכן נוקבי' נחלקת לבחי
רחל ולאה כן בשלה בחי' נחלקת לבחי בינה ותבונה וכן בחב' נחלק לבחי חכמה
וישראל סבא ונקרא סבא בערך יצי' שנקרא ישראל וזעו"ה ועתה יצי' שהוא ישראל זעו"ה
ונקבל האיר מישראל סבא ומתיקן מן חסד ונבנה שהוא סוד שי' ר"ת ח"ל : ומיומנה ח"ל
מתחלק היר ובשבר לשיל : ובחלת שמע המלכות מקבלת מז' תחתונות דלמטה שהוא
תבונה וזו כנפין מיין נוקבין מזווגי' וחכמה ובינה וזווג הפנימי ע"י הדעת המזדווגים
והוא סוד ידוד אלהינו ידו"ד הם סוד חכמה ובינה ודעת והבהיר זו נמשכת לחבת
ולמטה מחריך לנפין :

הנ"ל כם
זה מלמעלה מקושרים לחד וכשאומר ירק"ע רמזען יכוין
בשם ע"כ דיודין שבחכמה ובשם מלהיות שהוא פיכה
מכוון בשם מלהיות יודין ובשם הב' ירה"ע שהוא
בלידת תכוון ג"כ ביחידה יודין ים לה סוד גחל כו'.
לחלק מאור בכור בדוגמא מלמעלה ומלמטה כן תהו מורידין שפע
המוחין מלת הכ"ל על התפארת בסוד ת"ח לחלק ולהיות
לחותם ותהו מכוונים שב' יודין הב"ל בחכמין בסוד
בכורה שניה של זעיר ונקודין לבינה בן ג' אותות הכ"ל
ב"כ בת"ל דלמה"ד שהוא התפארת וכל' לחלק תכוין על
המלכות המייחד עם התפארת בקריאת שח ולכן הל'
בחלה ליאותה ליעקב בחמה ולחמה בסוד מיין מקבלין
ותה בק"ם בעשה זיווג העליון ולכך ותחם ע"י מיין
מקבלין דזעיר ונקוביו ותה בעבי מוחין דזעיר ונקוביו
כמ"ם בעיל והיו יכולים להזדווג לולדך הוא הזיווג
התחתון עשה בשם שעם ע"י מיין מקבלין בחסדים
על דקיקים בעשה"ק ומעלים בחשתיהן בכללות תפי'
בסוד המיתה שבחשבים בחתים בסוד תלין ה' עפרי
לחמה כיון שיתקשר בסוד כפלת תפים ותחר תלך ירח"ל
בפרי לחמה תלך מחז כי לכן תעלי עמיתו ע"ז ירח"ל
מ"ש שהוא התפארת לך עתה בק"ם הוא כוללים עמיתו
ע"כ בסוד מיין מקבלין על זעיר ונקוביו כי הלח בחלם
ים ד' בחיבות והם כמו' לבחסה מלך לבחסה התפארת
ותחם מן זעיר ובשם אמקבי' ותחסם רוחין ונפשין של
דקיקים הן מיין מקבלין ונכללין על זעיר ונקוביו לך
בחסה לבחסה הן מיין מקבלין ונכללין על תפי' ותחם
כי משם נתכנו' ובפעלת תפים לתפי' מעלה מיין
מקבלין דזעיר ונקוביו ע"י מעשים עמהו בחתם לך בק"ם
שהוא כוללים עמהו גם כן בסוד מיין מקבלין על זעיר
ונקוביו לפי כי פיהיה בסוד התחתון, לפי בסוד קיומו בשם
ע"י מסירת נפשיהו להיחוד'. ולכן לריך לכוון בחלת
לחד בשם יהדונה"י ויכוין בד' חיותות ב"ל כאמור
בחתם לחלי לריך ד' חיותות ב"ל נגיש משם יהו"ה
בהתלבשותו בל' חיותות לחדב"י חיותות י"ה בחילה
וחיותות ה"ל שריפה וחיותות ו"ן הרב וחיותות ה"א
חכך. ויתסוד כחלבוקקין ושורפין והורגין וחוכין
לחיהו והוא חקבל בהיבל בשביל קיומו בשם ולחת בחסוד
חלים לו בד' על לחד החוסן על שם לחדני בחשם לין ד'
חיותות הוא ע"י שהתלבש בו שם יהו"ה:

ומעליהו עד לחיים עילאה בנקודה תשובה כו':

## כוונת פסוק זה של היחוד

**לקמתי** מלבדי קונטרס ו' הרב הקדוש הב"ל אשם קללו ולא כעלו כי מי יוכל לעזוב
בסוד ה' הרמים והנשגבים שחין להם סוף. ובענין בשבמל"ו הרב הקדוש
הנ"ל לאחר שביאר המשכת המוחין לזעיר ונוקבי' שמר ועתה בשבמל"ו תנו ממציכן
ג"כ מוקין דמלכות בסדר זה בנ"ב כבמה ביכה בעת מלכותו היה גוללת בדיעת
לילה

לילה. לעולם הם ר' קלוות שלה ועד היה בחיל עשירית שבה ולכן מסיים בחות ל'
סהיה בחיכה תתקה שלה ע"כ:

**ז"ל מהרמ"ק** נרעיה מהימנא פי' כי סוד ק"ש בפרשותיהם ותיבותיהם שהן
פרשה רחמוה מ"ב ופרשה שניה ע"ב ושלישית כ' ורביעית ע"ב
הם סוד היכלות עליונים שהם סוד מקוה שם עובלת קומת השכינה והוא סוד היות
אורות הלו נפתחים ומטהרים השכינה מכל פגם ועון התתונים ומחיירים לות'
והיכלות הם סוד לרום מכל החסד נכנסים מ"ב אורות והם נפתחי' ע"י מ"ב תיבות

הג"ה

בקונטרים הקר"י ז"ל מוקחת בזה הלשון דע כי בפרשה
ראשונה תחת מ"ב הן ואהבת עד סוף הפרשה נרחה
לשם מ"ב ככנד ראשם שמוד הגדולת שהם שמותן
גל' תב"ד ומשוו כחלת שם זה הוא ב"ב. אח"כ הן והיה
אם שמוע עד ושמת ע"ב תיבות ואת הפרשה עד תנ"ת
האחרונה והנף על העטור ומשו כחלת עשב והשי"ן
ככנד ג' תבות וע"ב ככנד התיבות. פרשה ג' הן
ושימתם עד ויאחר חמשים תיבות והלו הם נוף לחילוף
מטבור ולמעלן והחמשים הם כשוד המן קשוטה שהוא
מיוחד לת"ת וזהו הרמוז בחלת הקדמו' לשחיה ג' תחתי'
הן ויאחר עד לחת ויביו ע' ל' יום הם ע"ב תיבות הם
ככנד כה יפי' רמז שבחיות יה ג' ע"ב ויה ע"ב
ויש"ן שבולים הי' להחיות' כך ככנד השוקיים שהם
כה"ן ג' כהם ע"ב. ויש בפסוק זה ע"ב תיבות
כמוכה עם ג' תיבות שחוור ג"כ שהם ה' שלהיכם לחת
וזכה כחלם רמ"ק מיהיניו ע"כ נספר מקור חיים סי' ס"ו
מרין לכוון שם בפרשה זה ה' פשוקים שתפלין בוש"ן
ומסיימין בכ"ף הוא סי' כ"ו כמיין שם שהוי"ה ב' ה' הם
פשוקים כ"ו עולה ק"ג: וזהו סוד מ"ש ד' שחיתון ל'
וזה לשוני שתת ר' שחיתון ואחר שיני דת שיני דת שלהיכו
ק"ל ורוח אלהי הכה ה' מיכה על ע"ב ק"ג ע"ב
דת ל' ד' ה' ו' ה' ויעד ע"ב דת ל' ד' ה' ו' ה' הוי
ק"ל. ד' ת' ל' ד' ה' ת' ל' ד' ה' ת' ל' ד' ה

וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם

הג"ה
נפסוק ואהבת וגו' תכוין נקייס מ"ע של אהבתך
לה' ונפסוק נקני ה' אלהיכם אשר הוצאתי אתכם
מ"ת נקייס מ"ע להאמין ושכחת יציאת מצרים ביום
ובלילה כן מתחלת נקוטרסי להאר י"ז:

ואהבת צריך את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך: לכוון בפ' רק"ש וכן ואהבת סדם י"ג מלות במ"ם הזאכר בפרשת תרומה וז"ל תליס' פקודין הכה בימינה ואהבת את ה' תלקיך הה חהה בכל לבבך תחרין ובכל נפשך ג' ובכל מאודך ד' ושננתם לבניך חמשה ודברת בם הה שתה בשבתך בביתך הה שבעה ובלכתך בדרך הה תשעה ובשכבך הה עשרה וקשרתם לאות על ידיך הה חד סרי והיו לטוטפות בין עיניך הה תריסר וכתבתם על מזוזת ביתך ובשעריך הה תלסר תלוסר פקודין הלין בימינה בשמאלה תתכליל ימינה ובכי לעטריך כו' עכ"ל הלן תליין בימינה כו' פי' הלו י"ג מלות הם בסוד החסד ימין התפארת והם מהירים מי"ג מדות רחמים המהירים בחסד מלמעלה ולכן נכללו הלו י"ג בחס"ד ימין התפארת ולחר כך בפרשת והיה אם שמוע וגומר שהוא בסוד הגבורה שמחל הת"ת כי זו הירחה הסמרו לכם פן יפתה וגומר אחר הוא כמשך מהגבורה וע"פ כלול זו ההבדה בסוד שבמ' לאהבה את ה' אלקיכם וגו' לבלול ימין בשמאל כלול זה נזה כמה שכתבתי:

ר"ל מקור חיים סימן כ"ד שעוד תמלח שמע לאזנים: טוטפות לעיני: ובדרת ללשון ושננתם לבניכם וקשרתם וכתבתם לידיים ימין ושמאל: ובלכתך לרגליים והלב והנפש ובכלל הנפש הלח שבו מציא מרוח וחזקר מיעד הרע של בניקך ולח בנית רעיך: הרי בפרשה זו רמוזים שלם מלות במחשב קבלת עול מלכות שמים ייחול הסם אהבת הסם: וחרבע מלות בדגור הסם ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך: ושלם מלת במשמ' תפלין של יד ושל ראש ושל מזוזה והלה כוללות כל המצוה כמו שמבואר ליקנא קבלתם וסודם עכ"ל:

ואהבת וגומ' בהבה סמסם חוקד את הס"ו בכל לבבו ובנפשו ומחודו של מוסר בסבילו להוסד לותו זק, וחפי' למסור נפשו לה מעורר אהב למעלה לקשרה עם חכמה ובינה זהגידו"ך חלבו"ך ולחך כך מהבינה בין החסד והגבורה שהם עומק עוב ושומק רע ונמסך נמלך י"ש ויפה"ר

הַיּוֹם ׀ עַל־לְבָבֶךָ׃ וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ
בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ׃ וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת
עַל־יָדֶךָ וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ׃ וְכָתַבְתָּם ׀ עַל־מְזוּזוֹת
בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ׃

וְהָיָה אִם־שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה
אֶתְכֶם הַיּוֹם ׀ לְאַהֲבָה אֶת־יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ בְּכָל־
לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם׃ וְנָתַתִּי מְטַר־אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ יוֹרֶה
וּמַלְקוֹשׁ

ויקה"ר כמוהו זהו בכל לבבך בשני יצריך. ואחר מחשבה ומדבק לאותה בישוב הנברא כל
וכולל ג"כ נפש וממון. וזהו בכל נפשך. ובפשיטות היה מלכות. ובכל מאודך פי' רע"ל בכל
מיד"ה ומיד"ה שמודה לך בהיותו להודה בכל המדות. ובכל זה מכח התעוררות
שמתעורר חסד למעלה ומקיים ואהבת כו' בכל לבבך כו' בכפשוטו. אז מלכות נלחם במיין
ויקבלין ונפרד במסירת נפשו כמ"ש חליץ ה' נפשי חמד׃

והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך
הנ"ה

למעלה שהוזכרו בק"ז מלות הכוללות לימוד מחשבה ומעשה. ומורות
על לימוד תורה המוזכר בשנית, כאן סודו, שעמי, על תפילין ומזוזות פרשתי, במקומם
בחלק עשרת הדברות עיין שם. בספר לך,
חיים שלי׃

כתב מהרמ"ק ועל דרך כלל יכוון בכל פרש' זו סוד היו"ד של שם בשמ"ה בכלל, בשמחל להייכו מ"ג תיבין. ואל
שם מ"ב אות מ' בכלל בית בכפי, לעיל. ויקון שביה הליר וזיכר סוד א' של אחד הי'
עכ"ל. הנה א' פרת יו"ד כי י' תתאוכה קלת יותר בגלולם מן א' עליונה של חל"ף
וברחית כללי"ת ולתרכתי בזה במקום אחר׃

פרשה שניה והיה אם שמוע כו' פרשה זו היא סוד השמיעה לי היא חדת הדין לאות
לחיים בדרכיו ובפרי מעלליו אם שמוע ישמעו סוד החדש יהללה ואם לא יחדל
חפו במדת הדין הקשה לו'. מ"מוזכר בה גם כן החבה כמ"ש להאהבה את ה' אלהיך
ים בה ע"ב תיבות מלך החסד להיותה כוללת משיחין׃

ולעבדו בכל לבבכם פי' רע"ל היא עבודה שבלב הוי אומר זו היא תפלה.
וכבר הערכתי בזה למעלה ופירשתי סודו׃

ונתתי מטר ארצכם בעתו. מדבר מהמטר שלמעלה וגם רומז שלמעלה
אחר שהעלוה מלכות במקבלת מסמ"ס שלמעלה שהוא תפלת בעתו

בעת

וּמַלְקוֹשׁ וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירוֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ׃ וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ
לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ׃ הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה לְבַבְכֶם
וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם׃ וְחָרָה
אַף־יְיָ בָּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא־
תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר
״

בעת ו׳ שהוא תפארת בעת זיווגם׳ ורז״ל דרשו בפסוק גשמיכם בעתם בלילי שבתות כו׳ וזהו עונת זיווג תלמידי חכמים׳ או רז״ל פסוק אשר פריו יתן בעתו דרשוהו על עונת ת״ח׳ ובזה יובן למה בפר׳ בחקותי אמ׳ לשון גשם ונתתי גשמיכם בעתם׳ וכאן הזכיר מטר׳ בפרשת בחקותי אמר בעתם וכאן אמ׳ בעתו׳ הענין מטר לשון מטר׳ הרומז על מטטרון כמ״ש הרקנאט״י׳ והענין כי כל ששה ימי חול ההנהגה ע״י מטטרון שבו מתלבש השכינה כמבואר בפרדס זהו ונתתי מט״ר ארצכ״ם׳ ואמר:

**בעתו** זה רומז על ליל שבת זמן הזיווג שהוא עת ו׳׳ הרי שרומז זה המטר על הזיווג שלמעלה ובזה יובן מאמרם ז״ל ארז״ל משום בר קפרא נאמר עצירה באש׳ ונאמר עצירה בגשמים נאמר עצירה באשה כי עצר עצרני ה׳ ונאמר עצירה בגשמים ועצר את השמים נאמר לידה באשה ותהר ותלד בן ונאמר לידה בגשמים כי אם הרוה את הארץ והולידה והצמיחה נאמר פקידה באשה וה׳ פקד את שרה ונאמר פקידה בגשמים פקדת הארץ ותשוקקי׳ פי׳ פקידה מלשון ופקדת נוך ולא חחטא ע״כ:

**ונתת** עשב בשדך פסוק זה רומז על מ״ש הזוהר בפסוק מצמיח חציר לבהמה ועשב לעבודת האדם וז״ל מצמיח חציר לבהמה דא בהמה דרביעא על אלף טורין דמגדלין לה בכל יומא ההוא חציר ואינון מלאכין שליטין לפום שעתא דאיתבריאו בשני וקיימא למיכלא דהאי בהמה בגין דאית אשא אכלא אשא׳ ועשב לעבודת האדם׳ עשב אילין אופנין וחיות וכרובין דכולהו מתקנן גו תיקונייהו וקיימין לאתקנ׳ בשעתא דבני נשא אתיין לפולחנא דמריהון בקרבנין ובצלותא דדא איהו עבודת האדם ועשב דא אזדמן ואתעטר לעבודת האדם לאתתקנא בתיקוניה כדקא יאות׳ וכד אינון מתתקנן בההוא עבודת האדם לבתר מינייהו נפקי מזוני וטרפי לעלמא דכתיב להוציא לחם מן הארץ כו׳׳ בהמה דרביעיא׳ היא מלכות מצד קבלתה מפני השור בשמאל שהוא הגבורה והיא נקיבה ע״כ נקראת בהמה׳ וקיימין לאתתקנא כלומר כי ע״י עבודת ישראל למטה הם מקבלין שפע ובברכה:

**ואבדתם** וגו׳ אשר ידו״ד נותן לכם הזכיר שם ידו״ד לאחר תוקף מד׳ הדין ואמר שהידו״ד הוא הנותן כתב מהרמ״ק זהו כשהאדם מצדיק דין שמים אז הגבורה מתתקנת בקבלת האדם על עצמו דין ומעורר׳ האהבה על כן יכוון בפרשה זו סוד הה״א של השם בגבורה כוללת החסד דהיינו ע״ב תיבין שבה׳ ויכוון שבזה האיר וזיכך סוד ה׳ של אהב״ה:

יְיָ נֹתֵן לָכֶם: וְשַׂמְתֶּם ׀ אֶת־דְּבָרַי ׀ אֵלֶּה עַל־לְבַבְכֶם וְעַל־
נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם ׀ אֹתָם לְאוֹת עַל־יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין
עֵינֵיכֶם: וְלִמַּדְתֶּם ׀ אֹתָם ׀ אֶת־בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ
בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּכְתַבְתָּם עַל־
מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְיָ
לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ:
וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵיהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל־כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם
וְנָתְנוּ עַל־צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם
אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְיָ וַעֲשִׂיתֶם ׀ אֹתָם וְלֹא־תָתוּרוּ
אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם זֹנִים ׀ אַחֲרֵיהֶם:

למען

**פרשה** שלישית ושמתם את דברי אלה כו׳ פרשה זו בסוד התפארת המייחד שני המדות חסד ודין. והוא תם ומתמם אותם וסוד ויעקב איש תם. והתפארת הוא ו׳ מהשם. ומלכות הנקראת שם כמ״ש לשם ולתהלה ולתפארת היא אחוזה בו זהו ושננתם ו׳ היא ו׳ מהשם. אחר כך אותיות ש״ם ת״ם וכפי׳:

**למען** ידבו ימיכם וימי בניכם. מדבר למטה ורומז למעלה. והימים שלמעלה הם שבעת ימי בראשית ותפארת כוללם. ועניין רבויים הוא תוספות אור ושפע מלמעלה. והבנים שלמעלה הם ניצוצות הנשמות שמצידם נקראים ישראל שהם בני עליה בנים לה׳ אלהינו: **כימי השמים על הארץ** הם הראשונים והמשכיל יבין ע״כ. ביאור דבריו ר״ל הראשונים המוזכרים בפסוק בראשית הרומזים לתפארת ומלכות. ומ״ש והמשכיל יבין כי רומז זמן קיום פעולתם כי גם הם ישבו למקום שיהיו כמוסי׳ בראשונה להכוונה שהיא התשובה. ויכוון בפרשה זו שהיא ו׳ מהשם ויכוון שבזה האיר וזיכך סוד ב׳ של אהבה. כי תפארת קו האמצעי ומייחד גם השני קוין הרי מיוחדי׳ ג׳ קוין וזהו צורת ב׳ ג׳ קוין:

**פרשה** רביעית פרשת ציצית הרמז לה״א אחרונה של השם מדת מלכות והיא מדת הדין הרפה על כן גם היא מזהרת שלא לתור אחר לב ועינים ולזכור תמיד בכל מצות ה׳. וכבר הארכתי בסוד מצות ציצית במקומו. וארז״ל תכלת דומה ליום וים לרקיע ורקיע לכסא כי רומז לכם׳ הכבוד שהוא כסא למלכות וד׳ כנפות רומזי׳ לד׳ סמכין של הכסא ובכל כנף עוף דומז לאור העליון המתפשט. וזהו סוד לאחוז בכנפות

M.T. AKADEMIA KÖNYVTÁRA

לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתָי וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים
לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם. אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים. אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם:

אֱמֶת וְיַצִּיב וְנָכוֹן וְקַיָּם וְיָשָׁר וְנֶאֱמָן וְאָהוּב וְחָבִיב וְנֶחְמָד
וְנָעִים וְנוֹרָא וְאַדִּיר: וּמְתֻקָּן וּמְקֻבָּל וְטוֹב וְיָפֶה הַדָּבָר
הַזֶּה

כנגדות הארץ הם הכניסת המחירות מארץ העליונה. אני ה' אלהיכם. כנר טוען סוד לחי שהוא מלכות. על כן צריך לקדשה בתיבת לחמת וכן ויאמר לחמת ויציב לא יפסיק כי צריך לקדשה בתפארת הנקרא לחמת. ויכוון בקדשה זו שהיא ה' תתרומם מפסח ויכוון שכזה האיר וזיכך סוד של אהב"ה. והל' כנגדות הסו"ל מותיות של אהב"ה. הרי נשלם היכל אהב"ה:

אמת ויציב הוא היכל הרצון שהוא היכל התפארת הנקרא לחמת. והוקדם בעליה היכל הרצון להיכל זכות והיכל לף ע"פ שחסד וגבורה קומתו, לתפארת מ"מ יהוע הוא שהרצון קודם ואפשר שזה היכל בבחינת עליית התפארת לקבל מרצון העליון כי נחלת יעקב עולה בלי מקרים. והנה כתקון דווי"ן ויציב וכנון כו' כי כנר סוד ו' תפארת. והס ט"ו וו"ן עם לף"ק עולים כמנין יהו"ד תהל"י שהוא תפארת עם בת זוגו דהיינו הוא ושמו. ממ"ו עולה רצון. עוד ט"ו וו"ן הס שפה פעמים י"ה לו' קלות וכהצטרף לות ו' לי"ה הוא לותו' יה"ו שבעבר לירופין מתם הקב"ה ו' קלות כדתנן בספרי יצירה ועם ה' מן הזכר נשלם סם יהו"ה:

בזוהר ויקהל כתב לומר ח' פעמים לחמת. ל' פעמים נגד ל' גאולות שהיו במצרים ואוציתי והצלתי וגאלתי ולקחתי. ועוד ל' פעמים לחמת כנגד ל' גאולות של ל' גליות. וכח מלת לחמת כי הגאולו' בקיומה תקיף דגוספנך דמלכא פי' כי לחמת מותמו. כי יהי"ה במספר המרובע דהיינו להיה עולה לחמת: והנה בלחמת ובלחמוכה נמצא ל"ב פעמים לחמת. ועל כל זאת לא יס בנוסחאות שלנו רק ז' פעמים לחמת ובנוסח שלו ספרדיים ריחיתי לחמת מלחמי' גאלתו לבד בנוסח אות של האבנזים היכו קריכין לחכתו לומר כי לחמת ויציב נחשב לס"ג כי ציב הוא תרגום של לחמת. ורחיתי בתולעת יעקב שכתב לחמת זה יעקב ויציב זה יוסף הצדי ק ולפי סדין לומר לחמת לחמת תקנו לומר ויציב בתרגום



הג"ה

אפלין נר' בעניני מדברי התוספות גם' היה קורא לף ע"כ שכתבנו וז"ל לחמת ויציב וכו' לא קאי על הסכיפה אלא קאי לתהלה הזה וכו' וכן לחמת הר"ט המר יחדניתיה לליית שיחי מי' שאין לה שומת כל מה שהשבח מתנבי לה כלחמר לקיון חל' דפתח ולחמר הלל הגדול הגבור והמרכה והיה מלחרך הרבה ולחיר ליה ל' תפיקה פיירוש לשבחיהו לחמך כי כל לא חכל לשבח שבחו עכ"ל. הס הגרים הקיימין גם הרלויה שהביאו לחיבה רחיה בלל. לבוחלי לסור להיכנס בשבחים אלל כל מה שחשיב בכאן הו' שבח ל' רק שיחשיבנו ומשיבו ומקיימו ומשיבו כו':

הג"ה

ובזר כנר' לחיה בגאולת מצרים וכן בשאר גאולות ע"ש לחי לשר לחי'. לחיה עיחה בגלות זה לשר לחיה עיחה בגלות לחחת:

כך רחיתי במהרשו"ל ז"ע ה"ק עכ"ל הרי מבואר כדברי:

**חיוב** גדול להזכיר יציאת מצרים בכל יום. ואף שהוזכר יציאת מצרים בפ' ויצא הוזכר בתורת בברכה שלאחר ק"ש וז"ל הזוהר פ' ויקהל וז"ל רזא לאדכרת יציאת מצרים לבתר בגין דהות שכינתא בגלות' ובזמנא דהיכי בגלותא לאו היכו חיבורא לאתחברא דא בדא עלמא תתאה בעלמא עילאה ולאחזאה חירו דהוה בגאולה דהות כמה נתין ונכסין ואתעדו ואצטריך לאחזאה חירו דילה בגין דתתחבר' בעלה ובגין לאסמכא גאולה לתפלה למהוי כלא חד בלא פרודא ולא לאחזאה תרוכין כו' עכ"ל. רזא לאדכרת כו' פי' סוד הדבר הוא להזכיר יציאת מצרים לאחר שהגלי' הייחוד של ק"ש להרחות לכל העמ"פ שהיתה בגלות והיה כביכול עמנו ואין הייחוד בשלימות על כל פנים יש לה חירות וממשלה וחיבור לה בגלות ע"י הצדיקים במעשיהם הטובים והוא סוד שמיכת גאולה לתפלה ר"ל היש"ת אשר בסוד וגאלתיך ח"י תכבי היינו ח"י עולמים צריכים לשמוך לה המלכות שהיא תפלה ר"ל תפלה לעני שאין לה מעצמה כלום וצריך לשמוך אותה אל היסוד דשהוא גאולה והוא המשפיע בה וקיומה וזהו חומרו ולא לאחזאה תרוכין כו'. פי' שאין להרחות גירושין שאין חיבור המלכו"ת עם התפארת ע"י היסוד אלא לחברה עם הגואל תמיד ולהרחות חירות שלה שהע"פ שהיתה בכיבול עם ישראל בגלות מצרים מ"מ היתה מיוחדת למעלה ייחוד מה וכן הוא בגלות עתה וייחוד הגמור יהיה לעתיד במהרה בימינו:

**וראיה** ראיתי בקונטרס הי להאר"י ז"ל דברים מתוקים בעניין הזכרות גאולת מצרים ע"כ לשתיקם ז"ל הטעם שיותר טוב נזכר מצרים מיציאת בבל מה ויון דע כי מצרים היו ארץ שמחה מכל הארצות והשכיבה היה בגלות עם ישראל ואותו הגלות היה ע"י חכמה נפלאה של כפיים שעשו המצריים שלא יוכלו לגלות משם בנזכר בזוהר גם ידעת סוד גלות השכיבה בחמימות מה שעיינתי כי ע"י עון חלם הרחטון נפלו הניצוצות של קדושה תוך הקליפות ואין כח לגלות משם לולא רחמיו ית' שגלתה שכינה עמנו והיו מלקטת אותם הנשמות ומאחר יסתיים קבוץ גליות זה מכל הקליפות אז עדנה דמטו רגלין ברגלין ואז יתקייים בלא המות לנצח כנזכר בפ' פקודי. ומחמת כל הגאולות שנגאלו ישראל כמו מן בבל ומדי ויון לא היתה גאולה שלמה כי עדיין נשארו קצת ניצוצות הקדושה שלא יכלו להתברר לגמרי ומחמת כל הגאולות שנגאלו ישראל וקרקיס גאולה ע"ש העקר אך היכה גאולה שלימה אך גאולת מצרים היתה גאולה שלמה כי ויוציאו את מצרים כמשמעו אין בה רגיש ולא נאחר שם שום ניצוץ לקדושה והיתה גאולת השכיבה לגמרי משא"כ בשום גאולה אחרת וזהו העשם לזכור יציאת מצרים מכל שאר הגאולות כי היא גאולה שלימה וכוללת בכל העולם כי לא ישאר שום ניצוץ קדושה בכל העכו"ם אשר הדחנו שם ולכן לא יאמר חי ה' אשר העלה את ישראל ממצרים כי חס חי וכו' כנזכר בדברי ירמיהו לכן גאולת מצרים היה אחריה הפסק כי עדיין כל שאר הארצות היה שם ניצוצות אך לעתיד לבא תהיה גאולה שאין אחריה הפסק כי היה כוללת בכל העולם וזה תבין סוד גדול בסוד הגלות שהזכרנו ישראל לגלות בבל ל' רוחי העולם וכמו שהוא"ל גלו ישראל בכל ע' לשון כי כיון שגלה יהודי א' כיון שגלו כוכבים ובין עכו"ם ח' נחשב כילו גלות ישראל שם ונמצא כי כל עבו"ם שלשו

ביעקב ואלו שם ושעם הדבר תלוין עם הנזכר ובפרט כאשר נסתכל המצות כי כאשר
רואים את מצריים היום לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם כי למה נאסר דיר' מצריים
מכל התורות רק סוד הדבר הזה כי גם זה לעומת זה עשה האלהים וכאשר תעיז חדם
מכל התורות רק סוד הדבר הזה כי גם זה לעומת זה עשה האלהים וכאשר תעיז חדם
הרחמן פגם כל העולמות ואם כן היה מוכרח שנפלו הניצוצות ממנו דקדושה ונתערבו
בכל ל' רוחות העולם וכל שרי העכו"ם כל אחד נפל חלקו והנה אותם הניצוצו' תין להם
לחזור וכח לגאת משם רק ע"י ישראל שעושים מצות ותפלות וע"י תפלתם מעלים
אותם בסוד מיין נוקבי' כנודע ליודעי חן ואז מתבררים כלם ונודע' זה הוא ג"כ בעולם
הבא אחר פטירת הצדיק מן העולם הזה שאין לך צדיק מישראל שאין עובר ובכנס שם
בגיהנם אעפ"י שאינו רואי אלינו אך הענין שעוברים בתוך גיהנם לחטף ולהוציא משם
נכח מעשיו לאיזה רשע מישראל אחר שם וזה ג"כ עושים הצדיקים בחייהם בשפ"ז כי
הם גולים לכל העכו"ם כדי להוציא אותם הניצוצות וזהו עת אשר ישלוט האדם בחדם
לרעתו שהעכו"ם בידי ישראל כדי להוציא מתחת ידם אותם הניצוצות הם המחיים
את הקליפה כי הקליפות הם מתים וזהו סוד שהרשעים בחייהם קרויים מתים כי אין
להם נשמה קדוש' מן היסוד הנקרא חל כי רק מן הקליפה הנקרא מות ולכן נא"י אותם
הניצוצות הם חיים לזהו שבת תפן ורצון הקליפות לחזור נשמות ולהחזיקם כי אין להם
חיים כלל אע"י שמחיים אחרים להם יכול' לחטוף נשמות טהורות קדושות והם מתים
ולכן גדול עונש הרשע שהוא ממית הקדושה שהוא כותבה על יד המות והקליפות ומחיים
את הקליפה. ולזאת הוצרכו ישראל לגלות הסכינה שם בכל ע' לזון לאחר שם הניצוצות
הקדושה ללקוט אותם משם וזה תבין לאיך עון חדם הראשון גרם כל הגלות עד ימות
המשיח וגם תבין למה הוצרכו לגלות ישראל במצרים ובמדי ויוכוף בזה ולמה הלכו הל'
גליות מרמזים מכל הספר כי לחרי שגלו בכל ע' לזון למה לא נזכרו רק הלכו הל' ולמה
נאלו הל' גלו כל ישראל לאך בספר ע' לזון אחפי' ח' מישראל גולה שם נחשב ומגלה כאלו
גלו כל ישראל. לאך הענין כי הלא כמו שעקר הקדושה הם ל' כהרות הם ל' אותיות
הפה כך בנגדם יש ל' כהרות היוצאים בקליפה והם כוללים הכל וכשגלו הנשמו' עיקר
כל ניצוצי הנשמות הלכו לשם לאלו הל' כהרות היוצאים בקליפה ולכן הוצרכו כל ישראל
להיותם גולים בחילו הל' כי בפי בחינת כלאדם ודאם כפי שורשו בחיל ח' ואז גולה שם
אותו יהודי שבח' מאותו שורש ובחינת נשמה ההיא כדי להוציאה משם ובזה תבין כל
הספר מעמך. גם לטעם זה גלו תחילה למצרים כי הוא ראשון לל' כהרות וכן בכל
חנת הוא ריפוי דהנה כי סדר הגלות הוא לך שמתחיל הקדושה ליכנס מהרש"ם ולילך
עד למטה עד הרגלים. ולכן כאשר נכנסה הסכינה עד הרגלים אז תגבורת החיצונים
לאך תדרדה כי יבח כנהר עד ובח לציון גואל כי תוקף הגלות הוא סיבת הגאולה כי כיון
שישלמו הרגלים להתגורר אז בלע המות לנצח. לאמנם בגלות יון וגלות אחרון לא היו
כל ישראל כי' הנשמות מתחיל' והוא כי בחינות ניצוצין שביון ועכו"ם הם הלו הנשמות
וכיוצא בזה ואין להאריך והמבין יבין מעצמו והנה בכל הגדולות לא היו שלמות כי הנה
נשאר ניצוצות קטנים לאשר גברה יד הקליפה בהם מאד ולא יכלו להתגרר אם לא
בפרישות זמן ולכן לא הוצרכו ישראל להתאחר שם ויצאו מן הגלות הזה. ולאמנם לטעם
זה לא נאסר החזרה אל המקום הזה כי עדיין צריך שיגלה שם אותו האדם הנה מצורע

אותם

חַזֵּה עֲלִינוּ לְעוֹלָם וָעֶד: אֱמֶת אֱלֹהֵי עוֹלָם וּמַלְכֵּנוּ צוּר יַעֲקֹב
מָגֵן יִשְׁעֵנוּ: לְדֹר וָדֹר הוּא קַיָּם וּשְׁמוֹ קַיָּם וְכִסְאוֹ נָכוֹן וּמַלְכוּתוֹ
ואמונתו

אותם הגילוים שנאמר שם כדי להוציא, אך במצרים לא נאמר בו שום סודות כלל ועיקר וז"כ אין צורך להזהר שם וז"כ דאמר תרגום תעפ"י שבאמר גולה ישראל ביניהם הוא מכניע הקדושה ומכניסה שם והוא לצורך בסוד עת אמר יעלוט אחם בחלם וכו' אבל מי שהזהר ליכנס במצרים הוא גורם גלות שכינה על מנת ללא תועלת והזהר ומחייב החלוציים ללא תועלת אחר שמתו ואמנם לטעם זה תרהה אין אין לך שום חלם גלות מלנו שלא היה להם מעלה גדולה כי כשגלו במצרים היו מולכים בכל העולם כי השכינה גולה שם ועיקר החיות מוכשים שם ובשארו התרגות טעלין להם ולכן בשלח ישראל ממצרים נשארו מחלכה שפלה כי אחרי שיש גלות בשאר תרגות יש להם יניקה משם אך לעתיד לבא שתהיה גאולה כוללת ואין שום גלות אז לא תהיה שום יניקה לשום קליפה

ויתבטל החיות מהם לגמרי וזה בלע המות לנצח שהוא שנאמר לאורחת עכ"ל:

ז"ל מדרשן בענין פי' חלו ט"ו תיבות המתחילין בווי"ן הרומזים לתפארת התפארת נקרא' יניד דהיינו כינוי אמת והוא נקרא להוד מלד החסד ונקרא לחיר מלד הגבורה והיינו סודם ב"ן ד' שבתפארת שנקודתו קמ"ץ הולם שב"ש חול"ם מלד התפארת דהיינו יניד קמ"ץ מלד החסד והיינו להוד. שב"ש מלד הגבורה דהיינו לחיר. ותחת כל ה' מהלו תרבעה כנויים רמוזים בתרבעה חותיות השם נסוד שם יניד מלד החסד ושם יניד מלד הגבורה תרבעה כנויי לחיר ושם יד"יד מלד התפארת תרבעה כנויים לחיר ושם רמוז' בד' חותיות השם כדפי' ולבך סדרם. לחת רחם לטולם. יפי"ב תהו"ב תדי"ר ג' רחמים תחת הרחם החחל רחמי' לעני' עשרה שהם ל' תחת כל ה' וה'. והיינו יניד מלד התפארת שבתפארת, ותרבעה חותיות שמו הן כנון', וקיים ה' ויבר ו' וכחמן ה' וכ"ך תהו"ב מלד החסד שבתפארת ותרבעה חותיות שמו הם חניב', כחמד ה' נעים ו' מורח ה' וג"ך תדי"ר מלד גבורה שבתפארת וכ"ך חותיות שמו הם ו' מתוקן ה' מקובל ו' טוב ה' יפה. וקשוט זה מתייחדת המלבות עמו וזהו שאמר הכתב הזה עם היסוד עליונו לכולו מעולם בינה ועד המלכות שהם עולם ה' עילאה עד ה' תתאה ו' שית סטירין עכ"ל:

אבות אלהי עולם מלכנו צור יעקב כו'. הנה עתה עסקינו בהיכל הרצון שהוא היכל התפארת וכבר רמזתי למעלה כי לפי דעתי רמז היכל הזה הוא בדרך עלייתו התפארת למעלה ע"כ ירמוז עתה התפארת מלד הדעת ובכח הדעת שורשו בחכמה ובינה מבחינ' הכת', וזהו שאמר אלהי עולם מלכנו עולם הי' הבינה ואלהי עולם היא החכמה והיא מלך עליון מבחינת הכתר וצור יעקב יעקב הוא התפארת ובינה היא הנייר שער אותו כי כונן שמים. בתבונה והיא הוא שנאמר לו ת"ת לשעותו במקומו כלול מחסד וגבורה ובחינ' עלמו וזהו מגן ישענו כי ג' חבות חסד וגבורה תפארת נכללים במגן שהם כמשכין למטה מיכ"ל כ"ו ויריחל. לזור וזהר הוא קיים ושמו קיים רומז על חכמה ובינה כי בינה הוא שמו של חכמה כי שם רומז

וֶאֱמוּנָתוֹ לָעַד קַיֶּמֶת: וּדְבָרָיו חַיִּים וְקַיָּמִים נֶאֱמָנִים וְנֶחְמָדִים
לָעַד וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים עַל אֲבוֹתֵינוּ וְעָלֵינוּ עַל בָּנֵינוּ וְעַל
דּוֹרוֹתֵינוּ וְעַל כָּל דּוֹרוֹת זֶרַע יִשְׂרָאֵל עַבְדֶּיךָ. עַל הָרִאשׁוֹנִים
וְעַל הָאַחֲרוֹנִים דָּבָר טוֹב וְקַיָּם לָעוֹלָם וָעֶד: אֱמֶת וֶאֱמוּנָה חֹק
וְלֹא יַעֲבוֹר: אֱמֶת שֶׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. כְּמַלְכֵּנוּ
מֶלֶךְ אֲבוֹתֵינוּ גּוֹאֲלֵנוּ גּוֹאֵל אֲבוֹתֵינוּ יוֹצְרֵנוּ צוּר יְשׁוּעָתֵינוּ פּוֹדֵנוּ
וּמַצִּילֵנוּ מֵעוֹלָם (הוּא) שְׁמֶךָ. אֵין אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ:

עֶזְרַת אֲבוֹתֵינוּ אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם מָגֵן וּמוֹשִׁיעַ לִבְנֵיהֶם
אַחֲרֵיהֶם בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: בָּרוּם עוֹלָם מוֹשָׁבֶךָ
ומשפטיך

תָּמִיד עַל הַגְּלוּי. וְרוֹמֵז לָמָה שֶׁאָמְרוּ וְרָמַז בְּזוֹהַר לְחָכְמָה וְזִיכֶה לְהָבִין לָלֵת לְתִתְרַגֵּן
לְעִלָּאֵי וְכַבֵּר מְבוֹאֵר זֶה בְּתִקּוּנֵי בְּמָקוֹמוֹ. וְכִסְאוֹ נָכוֹן הוּא תִּפְאֶרֶת כִּסֵּא הַחָכְמָה
וּמַלְכוּתוֹ וּמֶמְשַׁכְתּוֹ הִיא מַלְכוּת תַּחַת זִיכֶה ה' מוֹל ה'. וְהַעִנְיָן כִּי הִתְעוֹרְרוּת הַתַּחְתּוֹנִי'
בְּגֹרֶם הִתְעוֹרְרוּת זִיווּג תִּפְאֶרֶת וּמַלְכוּת וְאֵ"כ תִּפְאֶרֶת וּמַלְכוּת מִתְעוֹרְרִי לְיִחוּד לְזִווּג
עִלָּאָה חָכְמָה וְזִיכֶה. וְדַבְּרִיו חַיִּים וְקַיָּמִים עַתָּה מְדַבֵּר מֵעֵכְיָן זִיווּג תִּפְאֶרֶת וּמַלְכוּת
חַיִּים הוּא תִּפְאֶרֶת מִצַּד הַחָכְמָה לְאַחַר הִיא תְּחִיָּה לַת בְּעִלִּיָּה קַיָּם רוֹמֵז לְיִסּוּד בְּרִית
הַמְעוֹר סוֹד וְהַקִּימוֹתִי לַת בְּרִיתִי. וְהֵם נֶחְמָדִים וְנֶחְמָדִים לְעַד שֶׁהִיא הַמַּלְכוּת. וּמֵסֵ
גִּמְסַכ' הַסֵּפֶר לְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים הַקַּיָּמִים עוֹלָמוֹת הָרוּחָנִי' וְעוֹלְמֵי הַגַּשְׁמִיִּים שֶׁתַּחְתֵּיהֶם:

וְהִנֵּה עִיקַּר תְּכִלִּית הַזִּווּג הוּא לְהַמְשִׁיךְ נְשָׁמוֹת זֶהוּ שֶׁאָמַר עַל אֲבוֹתֵינוּ וְעָלֵינוּ
עַל בָּנֵינוּ וְעַל דּוֹרוֹתֵינוּ וְעַל כָּל דּוֹרוֹת זֶרַע יִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ:

עַל הָרִאשׁוֹנִים הֵם נְשָׁמוֹת חֲדָשׁוֹת וְעַל הָאַחֲרוֹנִים הֵם מְגֻלְגָּלִין כְּלֹם נְשָׁמוֹת
מְלֵיחוֹת דָּבָר טוֹב וְקַיָּם הוּא יְסוֹד בְּרִית הַמְעוֹר שֶׁהַתַּיְיחֵד
תָּמִיד שֶׁהוּא תִּפְאֶרֶת עִם הַמַּמְתָּקָה שֶׁהוּא מַלְכוּת: חֹק וְלֹא יַעֲבוֹר נוֹדֵעַ כִּי יְסוֹד הוּא
חֹק. וּמ"ם וְלֹא יַעֲבוֹר רוֹמֵז לְמ"ם הַפְּרָדֵס בְּסֵעַר מ"ם ח"ס הוּא כַּת' שֶׁלֹּא לְעַתִּיד בְּעֵת
עֲלִיַּת מַלְכוּת לְמַעְלָה בְּסוֹד עַטֶּרֶת תִּפְאֶרֶת וְיסוֹד הוּא לְאַחֲרוֹן מ"מ יִהְיֶה לוֹ מֶהֱלַךְ שֵׁם
יְדוֹ יִהְיֶה הַיְסוֹד סִבְּיַן תִּפְאֶרֶת וּמַלְכוּ' כִּי הוּא בְּרִית הַמְעוֹר ע"ם בְּאוֹרֶךְ זֶה"ס וְלֹא יַעֲבוֹר:

אֱמֶת שֶׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ כוֹ' עַתָּה יָבִי' מְעַיֵּן הַגְּאוּלוֹת הַנִּמְסָכוֹת מִלְּמַעְלָה
וְהַזְּכִיר ח' לְסוֹמְכוֹת נֶגֶד ד' גְּאוּלוֹת שֶׁל מִצְרַיִם וְנֶגֶד ד' גְּאוּלוֹת שֶׁל גָּלִיּוֹת וְהֵם
ח' אֱלֹהֵינוּ. ב' מַלְכֵּינוּ ג' גּוֹאֲלֵינוּ. ד' יוֹצְרֵינוּ. ה' יְשׁוּעָתֵינוּ. ו' פּוֹדֵינוּ. ז' מַצִּילֵנוּ.
ח' עֶזְרַת אֲבוֹתֵינוּ. מִבֵּן וּמוֹסִיף כַּבֵּר הַזְּכִיר לְמַעְלָה:

הנ"ה
מ"ה פְּעָמִי' מ"ה עֵס הַכּוֹל' עוֹלָה עֵצ"ת הַמ"י ו' ב'

בָּרוּם עוֹלָם מוֹשָׁבֶךָ וּמִשְׁפָּטֶיךָ
וְצִדְקָתְךָ עַד אַפְסֵי אָרֶץ
עתה

וּמִשְׁפָּטֶיךָ וְצִדְקָתְךָ עַד אַפְסֵי אָרֶץ: (אֱמֶת) אַשְׁרֵי אִישׁ
שֶׁיִּשְׁמַע לְמִצְוֹתֶיךָ וְתוֹרָתְךָ וּדְבָרְךָ יָשִׂים עַל לִבּוֹ: אֱמֶת אַתָּה
הוּא אָדוֹן לְעַמֶּךָ וּמֶלֶךְ גִּבּוֹר לָרִיב רִיבָם: אֱמֶת אַתָּה הוּא
רִאשׁוֹן וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ
(אֱמֶת) מִמִּצְרַיִם גְּאַלְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ:
כָּל־בְּכוֹרֵיהֶם הָרָגְתָּ וּבְכוֹרְךָ גָּאָלְתָּ וְיַם סוּף בָּקַעְתָּ וְזֵדִים
טִבַּעְתָּ וִידִידִים הֶעֱבַרְתָּ וַיְכַסּוּ מַיִם צָרֵיהֶם אֶחָד מֵהֶם לֹא נוֹתָר:
עַל זֹאת שִׁבְּחוּ אֲהוּבִים וְרוֹמְמוּ אֵל וְנָתְנוּ יְדִידִים זְמִירוֹת שִׁירוֹת
וְתִשְׁבָּחוֹת בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לַמֶּלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם: רָם וְנִשָּׂא
גָּדוֹל וְנוֹרָא מַשְׁפִּיל גֵּאִים וּמַגְבִּיהַּ שְׁפָלִים מוֹצִיא אֲסִירִים
וּפוֹדֶה עֲנָוִים וְעוֹזֵר דַּלִּים וְעוֹנֶה לְעַמּוֹ בְּעֵת שַׁוְּעָם אֵלָיו:

## תהלות

עתה מלל ומיחד מרום המעלות על המלכות וזהו עד לחפסי ארץ. לחבל עד ולח עד
בכלל כי לחפסי ארץ המה החיצונים: אשרי איש שישמע למצותיך ותורתך ודברך
ישים על לבו נודע כי התורה והמצוה הוח תפארת ומלכות ולתכלית זה הוסיפו
הם"י ממריס שנקבל תורתו. וקר"ם הוסיפו מניח עבדים שנהיה לו לעבדים וזה"ש
לחתה הוח לחדון לעמך גם לחנחנו כנסת ישראל מקור נשמתו נבנין ממנו מלכות שם לחדוני
ממקור ישראל וזהו לחתה הוח לחדון למו מחחי' שם לחדני ומבחינת מלכות לחתה מלך גבור
לריב ריבם אמת אתה הוא ראשון ואתה הוא אחרון ומבלעדיך כו' כבר כתבתי
סוד למת חותמו והוח להיה לחבר להיה ישמר הקב"ה להיה עמהם בגלות זה ולחבים
עמהם בגליות לחחרות: זהו למת לחתה הוח ראשון ולחחרון ומבלעדיך לין גוחל:
ממצרים גאלתנו הוח סוד של מלריס שהיה הבכור מהמלריס ע"כ כל בכוריהם הרגת
ובכורך גחלת כי לנחנו בניס למקום ישראל בני בכורי. וים סוף בקעת היס סוף
היה עומד ליסראל וכבר נודע סוד היס הוח מלכות. וזדים נטבעו בסוד מעולות יס
כתבר בתרתי הבל על כלן למעלה בהסירה: זמירות שירות ותשבחות ברכות
והודאות הסיב חמסה לשונות נגד עשרה ספירות בענין שהם חמש נגד חמש ועתים
עתים נהו כענין ה' הללות שבהם עשרה פעמים הללויה: הללויה ברחש והללויה
בסוף וכל מזמור כולל שני ספירות כתר' בתרתי למעלה בתרוכה: רם ונשא תכתר
גדול ונורא בינה משפיל גאים גבורה מגביה שפלים חסד מוציא אסירים
תפארת פודה ענוים נה עוזר דלים הוד העונה לעמו ישראל יסוד בעת שועם
אליו מלכות שנקרת עת מח"כ כולל הכל

הג"ה
ותתתי נקוטים, דהתר"י ז"ל כתתניע לעזור לעים לה
תעשה עניך עני עם הסביכה כבוכר כתוכר ס' כמ
עכ"ל:

תְּהִלּוֹת לְאֵל עֶלְיוֹן (גּוֹאֲלָם) בָּרוּךְ הוּא וּמְבֹרָךְ: מֹשֶׁה וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל לְךָ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כֻלָּם:
מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם יְיָ מִי כָמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְּהִלֹּת
עֹשֵׂה פֶלֶא:
שִׁירָה חֲדָשָׁה שִׁבְּחוּ גְאוּלִים לְשִׁמְךָ עַל שְׂפַת הַיָּם יַחַד כֻּלָּם
הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ וְאָמְרוּ: יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד:
צוּר יִשְׂרָאֵל קוּמָה בְּעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל וּפְדֵה כִנְאֻמֶךָ יְהוּדָה
וְיִשְׂרָאֵל: גּוֹאֲלֵנוּ יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל:

## אדני

בכתר וזהו שאומר תהלות לאל עליון כי הכתר הוא לאל עליון והוא ברוך ומבורך ברוך רוחם ומקור כל הברכות. ומהכא בני ישראל לעומת כשאומרים תהלות לאל עליון ומהכא יפה הוא לפי הסוד שכתבתי וכן מפאתי בדברי האר"י ז"ל לעומת ועד הנתת תפלה מיוסד היה מלכות ועתה מלכות חזדמנת לאסתלקא לגבי מלכא לחיהו תפלה מעומד. עם"מחה ר"בה ו"אמרו כ"ל לס"ת ב"רוך סילור מהר"ר הירז:

הג"הה
הכה מסך עלמ מניכה. וכן בגבורה מנך קו הדין היוצ עכ הגבורה ומניכה שרשם ע"כ מניכה נקראת נגזל ומגזל נגזל מנך גזלה מרע לכל היותרת מנך הגבורה ומאי דקאים פתח ע"מ מסדר מסטיל בפיס ושת"כ מנניה שפלים:

אח"כ מזכיר הסירה שאמרו ישראל בגאולת מצרים להייכו מי כמוכה כו' וזה היה סידה חדשה בלשון נקבה לפי התכבדו על סיר העתיד בגאולה אחרונה וזה ידוד ימלוך לעולם ועד:

צור ישראל כו' ברוך אתה ה' גאל ישראל: הזהירו מהור"ר ל' להסמיך גאולה לתפלה וכתב הזוהר פ' תרומה בשעת' דישראל עלין לבי כנסתא ומפלי צלותהן כד מטלן לגאל ישראל וסמכין גאולה לתפלה כדין הוי גוון חסדא על רשיה ואתעביד לי' כתרא דקיימא וכרוזא נפיק ואמר זכין לתתן עמה קדישא דעבדי טוב קמיה דקודשא בריך הוא ורזא דא והטוב בעיניך עשיתי לסמיך גאולה לתפלה כו' עכ"ל כדין הוי גון כו' פי' כי סם חמר סים ג' גוונין המתעוררי' למעלה מפי' עליונים מנ' קיין חסד דין רחמים והנה בהיות סיפרחל סומכי' היסוד שהוא גאולה אל העטרת סוד תפלה לעני חזי מתעורר גוון ההוא והיה גוון לבן מסוד קו החסד ונעשה כתר על אותן המייחדים וזרוז יופי ואומר זכין לימין כו'. כי גוון ההוא הוא בחינת הטוב הנמשך מהחסד טוב העליון וע"ז אמר יחזקי' המלך והטוב בעיניך עשיתי כמבואר. ומפאתי בקוטר' האר"י ז"ל. ז"ל יבוין לסמוך גאולה לתפלה שהם יסוד ומלכות סיסוד נקרא גואל

שכח שם יגלגל טוב יגלגל ותפלה היא מלכות שנאמר תפלה לדוד ומתרגם להזכר שלא לדבר כלל ועיקר ח"ו כמו שאתה נזכר מהם וכן תמצא כי המלכות נקראת גם כי ה' תלקוד הם תכלה ויסוד ג"כ נקרא גם כתם תוכלת ברחם הסר כי עתה נכנם האדם בפלילו ונדרך ליסד חומה שעם בחינת החלטה בהתת וזעזע לפני הדור, ולכן הוא בעמיד' ולא מיוסד כשאר התפלה כי אפי' כל הכתות של מעלה עד חיות הקודש שהם יותר עליונים כשישראל הם בעמידה אז גם הם מרפים כנפיהם של בעמדם תרפינה כנפיהם ובשיתחיל אחרי שתתא אזי נכנעים בהיכל קדם הקדושים הרומז לכתר חכמה בינה של ברייה כו' שלשתם יחד כי נחשבים כו' ונדרך שיעלה המדרגות מחשבתו ממדרג' למדריגה עד בינה של מעלה כי זה ההיכל היכל ז' והבינה למעלה היא ז' ממלכות עד בינה ומסס יכלל שבעיני בשביעי ויעלה עד ש"ס במחשבתו וחוזר חלילה ברלוה ושוב כשריך למקומו עכ"ל:

**וז"ל** הזוהר בפר' פקודי היכלא שביעאה רזא דרזין בלחישא ולא אשתמע חלא הכא היכו ריעותא לבתר לאתכוון ולסלקא רעותא לעילא עד אין סוף ולקשרא שביעאה בשביעאה וכולא חד בחד דא מתתא לעילא ולבתר מעילא לתתא לאשכחא ברכאן בכולהו כדקא חזי ממקורין דמיי דהיכו שביעאה לעילא ודא הוא שירותא דרעותא דלבא ובסתימו לתתון דשבע שמהן עילאין קדישין היכלא שביעאה דא הוא מקור' דחיי דא היכלא קדמאה שירותא מעילא לתתא ולבעלא שביעאה מתתא לאתחברא דא בדא שביעאה בשביעאה דהא מהאי לתתא עייל מאן דעייל להיכלא עילאה כו' ע"ש בתורך וסס ביאר כל התפלה מתחלה עד סוף לך דבריו הם עמוקים עמוקים מים עמוקים ואיש חכם ילקנה זהו החלבי מהרמ"ק ז"ל שפי' זה המאמר בתורך וברוחב ובעומק וכן יתר מקובלים העתיקו דברי מאמר הזוהר הזה תחת הכה ותחת הכה ואני בחתי ללמוד דרך קצרה. מתחלה תרומו שלא התפלה ותח"כ תבחר פרשיה ושבל בקיצור כמו"ש שהכנני החזון לאדם דעת מפי סופרים ומפי ספרים:

**ענין** כוונת ההיכלות מלמטה למעלה שהוא מיוסד חור וחילך הכל תפלה מיוסד שהוא תקוני הבינה וכבר רמזתי למעל' שהכוונ' היה בילוני הראשוני שבהיכלו' המתחלקים ועולים למעלה למעלה עד היכל קדם קדשים שהוא היכל הבינה הכולל ג' דחסונות כתר חכמה בינה. וכל ההיכלות נכנסו תוך היכל הזה. ואז תפלות העמידה רזא דרזין בלחישו כי הספירות הם ז' קולות שבמזמור הבו לה' בני אלים. ובינה קלא דלא משתמע והכא היכו ריעותא לבתר כי היכל זה שבבינה כולל ג' דחסונות עד הכתר שהוא הרצון כנודע והיכלא שביעאה דא דהיינו היכל השביעי לקשרו בשביעאה שהוא הבינה שעם היות שהיא שמינית בערך המדריגות אחר שתמו מחשבין תפארת ומלכות הוי מלכות ויסוד לאחד היא שביעית והענין כי בהתעוררות התחתות ההיכלות של הספירות אז מתרומם ג"כ התחתות הספירות בעצמם בהתרוממות הגדול ועולות אל הבינה ובתוך הבינה הכתר והחכמה ובינה היא שירותא דרעותא דלבא כלומר תחתו מעלים אותם עד שבעאה ולא למעלה יותר בעצם החכמה ומכ"ש בעצם הכתר כי על כן יש תפיסה לחכם ממנו ולמעלה אין תפיסה ותפיסה זו שהיא במחשבה שאתו מתעריס לו מצד גבהם כי ההכלים הגבוליים מהמחשבות שכל התחתון לא יתפוס כו חלא

דווקא בסתימה לחתום דסגי בשמעון עלמן קדישין:

כלל העולה לאחר שהעלה ההיכלות בהיכל קודש הקדשים אז יעלה התפלות בעלמא לביתה ויתפלל מחצתו עד חין סוף ומסיים בלחש התפלה כמ"ש כי ביתה קלה ללון מסתם ואומר חלילה ברגוע וסד לשחוד מהמקור וחוזר למקומו. וזהו ענין ח"י ברכות דענין ג' רחשונות קבות וגבורות וקדושת השם הם חסד גבורה תפארת בהיכלם היכל רצון והיכל זכות והיכל להבה כמו שיתבד לקמן וג' אחרונות רצה ומודים ושים שלום הם בני החבות דהיינו נמי הוד יסוד בהיכלם היכל מוגה היכל עלם השמים היכל לבנת הספיר כמו שיתבאר לקמן והבה הלה הם ו' קבוות הכללים בתפארת שהוא סם ירו"ד והנה להלה ו' קבות ו"ב גבולי הלבסון שהם

ו"ב לירושי שם הוי"ה ועניבל' מבורך בפרדם בשער פרטי השמות פרק שמי ע"ש בתורך: לעומתם י"ב ברכות לאמבעיים וברכה למלוכיים שהוסיפו היה כמו מרכז:

**ודהנה** יתעתיק מ"ש מהרש"ק בזה כי הוה ביאור בכל התורך: ז"ל לולא בי"ב לאמבעיי שהם י"ב כנגד הי"ב מבולי בדברי הימים י"ב פי' הוי' אחד שהם ח"י ברכות בנגד ח"י שבישוד: ובסוד ח"י שבישוד פירושים לו שם קבות מימין ושם משמאל ושם מאמצע לו תצע ממטה למעלה ותצע ממעלה למטה והם שני פירושים בחי' ברכן. שפי' הב' בר"מ ובמקומות אחרים שהם ג' חלוקות בברכות החתד שם קבות והיינו ג' רחשונות וג' אחרונות: הב' י"ב ברכות והיינו י"ב גבולי הלבסון שהם י"ב שבטים י"ב עניבים בתפארת הב' ברכה המוספת למלכיים שהוא נקודות מרכז לכל והוא הפי' הב' מכריע ביניהם לכך בפרק אותו בחזקת היה וחלוקיות לזו שני הפירושים אח"כ בע"ה. ולחמר כי הם י"ב ברכות. והם הלו ברכת אתה חונן בחסד שהם החכמה והיינו בקשרה עם בתפארת והיינו גבול דרומית מזרחית. ברכת השיבנו בחסד עם הוד. שהם ביהה על הוד בתפארת והיינו סוד התשובה. בסוד הימין המשובה לקבל שבים. והיינו גבול דרומית תחתית. ברכת סלח לנו בחסד עם נצח שהוא הגבול הרחמים מן הכל ומחסד הסליחה מהבתר הוריך והיינו חסד בג' רחשונות שהכל ענין אחד הכמה מחכמה תשובה מביה סליחה מבתר הוריך לגפין. וחח"כ מזרחית לבונית תפארת בגבורה משם הגאולה מצד שהוא שבה הגאולה והיינו ברכת רחה כי בעניבו וחח"כ גבול מזרחית רומית והיינו ברכת רפאינו מצד התפארת בנצח והיינו גבול רחומים מן הכל ורפואה מבתר דהיינו הוריך לגפין. וחח"כ מזרחית תחתית והוא ברכת ברכינו שהוד היה בגבורה ומשם גבורת גשמים והוד סודו. ר"ת דהכי סליק והיינו מצד חכמה ומשם הברכה והחי מימיך



הנ"ה

כי יעקב הכוונה היה בזמנים והזמנים בכוונה הספירות שהל"ב אבגי"ם ת"ן ביחודיה בפרדם בתורך. והשפע שזמנים הם שהי"ה מלוקים יח"ו ומם פ"ם הלהים ומם זמנים ד"ש יח"ו והלו הזמנים בהיכלות הם תפארות להיותם תפארות מלהים לכלם"ם שהיינו אלף ת"ם בשתי בחינות כי יש בהשלים כי בחות שלמעלה כי יש בחות שלמטה כי'. וכן ת"ם שהוא הות שלמעלה כי"ת ב"ת מ' הכל כל"ם הם לותיות שלמטה לי"ת ב"ת מתחלף בותיות כו"ת ת"ל מתחלף בותיות השוקדות בשם ב"ם מלהים מתחלף בותיות השוקדות בשם ת"ת ב"ת מתחלף בת"ת ב"ת מתחלף"ת. והשפע לתלו קשמות דוקא מבתר שם בוהה והבה הלה הזמנים בעת היותם בהיכל קדש קדשים שהכלו כח הזמנים העליונים והספירות שהוא בעת עלותם תלמטה לתעלה שהיינו בבוונת הכוללות להם זמנים החדשים העוברים לתעלה שהיינו הרחשון הרחשה לתעלה יהרחיב"ה הב' מוסיפני"ם. הפ' נופה. הל"ל. הה"ד סל"ה. הו' לתן. ושמשם מפורש בזוהר:

## כלל

בהיכל קודש הקדשים אז יעלה התפלות בעלמא לביתה ויתפלל מחצתו עד חין סוף ומסיים בלחש התפלה כמ"ש כי ביתה קלה ללון מסתם ואומר חלילה ברגוע וסד לשחוד מהמקור וחוזר למקומו. וזהו ענין ח"י ברכות דענין ג' רחשונות קבות וגבורות וקדושת השם הם חסד גבורה תפארת בהיכלם היכל רצון והיכל זכות והיכל להבה כמו שיתבד לקמן וג' אחרונות רצה ומודים ושים שלום הם בני החבות דהיינו נמי הוד יסוד בהיכלם היכל מוגה היכל עלם השמים היכל לבנת הספיר כמו שיתבאר לקמן והבה הלה הם ו' קבות הכללים בתפארת שהוא סם ירו"ד והנה להלה ו' קבות ו"ב גבולי הלבסון שהם

והיינו תפארת בג' רחשונות • שהכל ענין ח' גחולה מביאה רפואה מכחר ברכה מחכמה
חח"כ לפונית מערבית להיינו גבור' במלכות ומסם תקיעת שופר בגבורה מלד הביאה
שהיח שופר ומסם החירות • וחח"כ גבול לפונית תחתית גבור' בהוד ומסם יונען שופ"ר
כי כליות יועלות ושופטות מלד דין וגבורה והיינו מלד התכמה וסמוך לו גבול לפונית
רומית גבורים בנלח חלק מפכי שגבול הזה גבול הדין החזק שים זו כל בחינות סדין
לפונית תחתית לכן נקודה החמלעייה נקודות המרכז לכל י"ב גבולי' להיינו תפארת
שבתפארת נרמז כאן והוח ברכת למלכיזים שנו ביטול הרעים והחיטונים מלד שהוח
מקור לאור לכל הו' קלוות ולכל י"ב גבולי' ולזה כאן הרעים לפגוש בסוד והודי נהפך
עלי למחקי' כל היום דו"ה כאן נכנם כח המבטלים לתקן הכל • וחח"כ גבול לפונית
רומית להיינו גבורה בנלח ומסם ברכת הלדיקים המלדיקים מעשיהם מלד הנלח המסדים
והוח בבחינת הכתר ומסם הרחמים בחומר יהמו לח רחמיך וכו' וכמו שנבחר וח"כ הם
גבורה נג' רחשונות תקיעת שופר מביאה ושופטים תכמה ולדיקים מכתר •
וחח"כ הם גבול מערבית תחתית והיינו תשכון בתוך יהושלים שהיח המלכות מלד זה
הוד ובניי"ל בביאה בסוד ויבן ה' חלהים חת הנלע וחח"כ גבול מערבית דרומית מלכות
מלד החסד ומסם השמעת תפלה שתפלה מלכו' וקבלתה מימין והמתוקה שם נקרח חסד
כדפירש בזוהר והיינו מלד הכתר שכולו חסד עליון והם ג' ברכות מלכות מלד ג' רחשונו'
בנין מביאה למיחת גחולה מתפארת שמיעת תפלה מכתר • ובזה נכלל הפי' הח' שהם
י"ט ברכות ג' רחשונות וג' לחרונות הם ו' קלוות ממש שתפארת ו"ב הם י"ב ענפים
לשם קלוות והלחת היח נקודה מרכז לכולם ועתה לדקי דבריו בחמרו שהם ח"י ג'
חמלעייה מתפארת הם ג' רחשונות וג' לחרונות וי"ב חמלעיות הם שהם ממטה למעלה
ומהם ממעלה למטה והלחת החמלעי כלל הי"ח והם ח"י יסוד שהוח כולל הכל כדפי'
והפי' הג' לחר שבהם סוד ג' רחשונות שבהכרחיובת היותם בסוד תשעה ממש למעלה
ותשעה מלמעלה למטה • לחר שים בהם היסך ויש בהם ג' רחשונות בדפי' והלחת
קוסר ט' בט' וכל בסוד היסוד עכ"ל :

עוד כתב ז"ל ויש לי דרך נהה מזו יותר והיח ברכת לחה קונן גבול דרומי' רומית
להיינו חסד בנלח תעם התכמה ולפי' ברכת הביאה חסד בהוד דרומית
תחתית שהם הביאה תשובה • חלח לנו חסד בתפארת שהם סוד גילוי הכתר שמהם
הסליחה והיינו גבול דרומית מזרחית • ראיה לח בעניינו תפארת בנלח שהם הגחולה
מכל לרה והנלחון והיינו גבול מזרחית רומית רפלינו תפארת בהוד ורפוח' לתי מלד
הכתר לרפוח' ומרפח לחנם מגו לחיקיה לדיקה בהוד בדפי' בוהר בפ' פקודי
הרלון במלוך הגואל והיינו גבול מזרחית תחתית • ברכינו מלד תתפארת עם הגבורה
שמסם המזון שלחן בנלחון ומסם הגשמים והיינו גבול מזרחית לפונית • תקע מלד הגבור'
שהם תקיעת שופר הבח לחנם לנלחון והיינו גבול לפונית רומית • הסיבה שופטינו
מלד הגבורה בהוד שהם שתי בתי דיניס קנוניים בשני ואחמשי והיינו גבול לפונית
תחתית למלכיזים גבורה במלכות מסם מלכיזים ויועלים לחון כנודע שבחיבה זו היח
בחינת המכשול ומסם ויעת מן היין ויסכר ויתגל בתוך יהלה • ומסם וירח חס ולכך
ויסתר משה כניו כי ירח מקביל על הלהלים ומסם וירחו חת הלהלים ויהללו ויסתו'

ומטעם זה משם אבודם וקודם לא רצו להחזיק בבחינה זו והסתירוה וכשראו שפקרו
המינים וגילו אותה עוררו להם דין ממנה · על הצדיקים דע כי ברכה זו בנקודה
אמצעית היא נקודת המרכז היא נקודת ציון בחינת היסוד שהיא עולה עד גון תכלת
והיא סוד התוכיות בסוד הדעת ולכך הנשמות שהם מתוכיות המיעים הם תלויות כאן
ולכך אנו אומרים יהמו נא רחמיך וכאן כולל אדם עצמו באומר ושים חלקינו עמהם
לעורר הזווג ועם היות שהעיקר בברכת שים שלום ובנפילת אפים כאשר יתבאר כאן
עיקר כללותו בסוד נקודה אמצעי' לי"ב גבולי' ולכך כולל עצמו בצדיקים ומושך שפע
בנקודה זו שהיא עיקר ואומר ושים חלקינו עמהם וטעם הנקודה זאת כאן מפני שהם
ט' גבולין זכרים ועתה מזכיר ג' נקיבות שהם ולירושלים כו' תשכון את צמח גבול
מערבית רומית ותחתית שמע קולינו גבול מערבית רומית ותחתית שמע קולינו גבול
מערבית דרומית אמנם ט' גבולי הזכר הם אחוזים ע"י היסוד עם ט' תיקוני דיקנא
ולכך כיון שגמר אותם מיד כולל עצמו שם ונותן כללות אחד לכולם יחד · ודרך זה נאות
הרבה בעיני יותר מכל הדרכים שפי' בזה כי דרכים הרבה פי' במקומות מפוזרים עכ"ל
פה מדבר קדוש :

**עוד** כלל גדול בתפלה צריך אני להודיע · מה שכתב הזוהר בפ' פקודי במאמר הזה
וז"ל בעי לאתקשרא בקשורה דקדושה דמאריה ולא אתפרש מיניה בר נש וכד
שאל שרותא דשאלתין לאחזאה דתיאובת' לגביה מכאן והלאה יתפרש זעיר זעיר וישאל
שאלתיה מה דאיצטרך לשאלה וכל שאלתוי יהון לבתר דסדר סידור' דקאמר כגוונא דא
כל שאלתוי יהון בתחנוני' ובעותין לקמי' מארי ולא יצדק גרמי' מיניה כו' ופי' מהרמ"ק
וז"ל בעי לאתקשרא בקשורה דקדושה היינו כדפי' לעיל כי באמרו מלא כל הארץ כבודו
יכלול עצמו שם בסוד נשמתו באותה קדושה וימשיך הקדושה באצילות וישם נשמתו בזה
דאצילות ואח"כ ימשיך בסוד כסא הכבוד ושם סוד נשמתו מתקדשת בבריאה וימשיך
הקדושה ביצירה ושם סוד רוחו וכן בעשיה ושם סוד נפשו ואפי' גופו יקדש בסוד מלא כל
הארץ אפי' הארץ הגשמיים והרי הוא עצמו נדבק בסוף הקדושה ונקשר בקדושה לאחר
שקדש עצמו ואתקשר בקשור' דקדושה אין ראוי מיד להיות פונה לצרכי גופו כגון
רפאינו וברך וכיוצא שהם הדברים הגשמיים בסוד עבד המשמש ע"מ לקבל פרס אלא
יבדל מעט ממנו ויתרחק לצורכי העולם עם היות שאינם קדושה כי הקדושים נבדלים
מצורכי הגוף ולזה סדר הברכות ראשונה אתה חונן לאדם דעת שהוא השכל הצריך
לאדם לעסוק בתורה ובעבודת השם ואח"כ חפצו בתשובה לידבק בו מה שנבדל ממנו
ומה גם בשובו לידבק בתורה כאומר השיבנו אבינו לתורתך ואח"כ בקשת סליחות
העון שהוא המעיין הגדול המונע הטוב ואח"כ גאולה מן הצרות שהם צורכי העבודה
ג"כ וצורך הגוף ואח"כ הרפואה שהם צרכי הגוף יותר וקצת אל העבוד' שאם הוא חולה
אי אפשר לעבוד כראוי כך יבדל מהקדושה מעט מעט · מורה היות קשה עליו תתרחק
מקדשתו אלא שצרכי הגוף מכריחים אותו וזהו בבחינת עבד שהוא בהיכלות נוטל פרס
מרבו ולכך כוונתו בברכות אל עניני העולם הגשמיי לצרכיו אמנם הבן המשמש את
אביו שלא ע"מ לקבל פרס אין כוונתו בעבודת תפלתו לצרכי גופו אלא צורכי גופו שואל
בזריזות בקצרה אחר עלינו לשבח כאשר נבאר בסדר היום אח"כ וכל כוונתו בתפלתו
להשפיע .

להספיק לספירות וכל תפלותיו תהיה לכוונה זו וכדפי' בברכות לעיל שהכל סוד הקטר והייחוד בבחינות שומות עכ"ל:

**וכבר** התריץ בזה בעל ספר עבודת הקודש בחלק העבודה בענין התפלה שהיא עבודה והיא יותר עבודה חשובה מעבודת הקרבנות ותכלית עבודה היא לעורך גבוה ע"כ כל התפלה תהיה לעורך גבוה ופי' לפי ברכות החומעיות שהן ברכי גבוה כמאמר לעתיק את דבריו לקמן וכבר התרכתי בדרוש זה במאוד בענין עבודה לעורך גבוה לעיל בפרק בעשרה מחמרות עיין שם:

**והתפלה** זו שהיא לעורך גבוה היינו לתכלית שיתברך השם הגדול ויתייחד בכבודו והיא התפלה אשר הקב"ה מתאוה לה כמו שאמרו"ל הקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים ובברכות פרק הרואה. תניא אמר ר' ישמעאל בן אלישע פעם אחת נכנסתי להקטיר קטורת לפני ולפנים ורחיתי אכתריאל י"ה ה' צבאות שהוא יושב על כסא רם ונשא ואמר לי ישמעאל בני ברכני ואמרתי לו יהי רצון מלפניך שיכבשו רחמיך את כעסך ויגולו רחמיך על מדותיך ותתהג עם בניך במדת רחמי' ותכנס להם לפנים מגורת הדין ונענע לי ראשו ע"כ. וז"ל בעבודת הקודש סוד הענין כי התפלה השלמה ממשכת הברכה מן המקור והוא אמר רמז לו בזאמרו ברכני כלומר שיתפלל באופן תמכך הברכה ויגורך מלכות בית דוד ולפון התפלה וענייניו' מוריס כן אמר יהי רצון מלפניך ולא אמר לפניך והוא נסוד מי יתן והיה לבבם זה וגו' לפי שהרצון הזה הוא הרצון העליון הפשוט אשר בו ספוק כל הרצים וממנו הכל ולזה שהל ואמר מלפניך שיכבשו רחמיך את כעסך שתהיה ימינך רוממה גוברת על שמאלו באופן שתעשה השמאל ימין ותהפך מדת הדין למדת הרחמים ויגולו רחמיך מלמעלה רחם שיהפל רוח הקדש ותוספת ברכה וירד השמן הטוב והשפע הקדוש על מדותיך בענין שכתוב כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן לאהרן דרך הימין והחסד ולזו שיורד על פי מדותיו וכשהברכה והגילות רוח הקודש בא על זה הדרך מראש ועד סוף כשם הגדול מתייחד בכבודו וזו היא שהלת השם הנכבד ישמעאל בני ברכני והוא ע"ה המשיך תפלתו לזה התכלית כי זה הוא החפץ והרצון העליון ולפי שבקשת רחמים על ישראל היה גם כן ברכי גבוה כי ברחם הזה הידוע על הבנים לז הוא מזדווגת עם בעלה לזה המשיך תפלתו גם זה ואמ' ותתהג עם בניך וכו' ולמדנו עוד לפי דרכנו כי שהתברך השם הגדול והתייחד בכבודו על ידי התפלה ימשך מזה שתשפך מדת הדין למדת רחמי' לעורך התחתונים ויברכו גם הם בברכתו ובענין שכתוב ומברכיך ארור ברוך בית עבדך ובמה הנה כי התפלה על הדרך הזה היא עולה כולה לגבוה עכ"ל:

יהודיהון דהא דתכון בפר' לקין צומדין תפדים הרחמוני' הוו שהיין שינה את' ותתפללין בדי שיכוונו את לבם ליקדם ולבוראה תיבת לתקום תיובר ופשיטא דכוונת הלב הוא להם"ו אלא רמז שיכוין שתיבות כל התפלה למדרך המקום ב"ה ולבדר זה נרין כוונה ג"כ שיכוין שכל מה שיתפלל שיהיה מדרך גבוה עכ"ל:



לא יעשה לה דפלי' אלא בהיותה והכניעה לה יתיין שחוק וקלות רחם ודברים בטלים אלא יתיין כעם אלא יתיין שתהיה כוון דברי תפחונים של תורה כגון שיהין לבתולת ומחשים לרוש יוד לתפלה לזוד שכתוב בו רצון יראיו יעשה ד' את כל תפלתינו: ואין נוהגים להתפלל מתוך הלכה אלא יהא לבו שוה בה לפני המקום: והיינו כמו שנתן שתה כי קדושי ה' ישמרו ושוחרי ה' יקומו להתפלל יקדיר כבוד מרן

צ"ל שם ס"ק פוסק להזכיר בתפלת מוסף י"ט הרמ"ה של פסח לגבל הקבל מזכירין ואין פוסקין עד מנחה שמחתו כבר עש"ב שפסק בתפלת מוסף וכן מנהגי והא דאין מכניסין שלח יאחרו משיב הרוח ומוריד הגשם. לכרתה כמחמכי עין הוא שיטה ע"ב שאחרו הכותים אין מזכירין בו רוב טוב. (נוסח): אם אחר משיב הרוח בימות החמה אז לא אחרו בימות הגשמים אין מזכירין אותו: אבל אם אחר מוריד הגשם בימות החמה מזכירין אותו ומזור לרחם הכרכה ואם סיים הכרכה מזכר לרחם התפלה. וביחות הגשמים אם לא אחר מוריד הגשם אם נזכר קודם שסיים הכרכה אחרו במקום שנזכר ואם סיים הכרכה ונזכר קודם שהתחיל אחה קדוש ע"כ לא נחזור אלא אומר משיב הרוח ומוריד הגשם בלא תפיחה והוא הדין לכל דבר שאחזירין אותו כגון יעלה ויבא דר"ח בשחרית ומנחה אז דת"ל ובן שאלת נשמים בברכת השנים אלא בשחרית נשמים אחי לפי שהתפלה מקרא בשופר אחי לפי שהתפלה מקרא בשופר ואם היה לו תענית צריך לומר עניבו ת"כ לשחור אלא שואל בשומע תפלה אחר השאלה קודם עניבו ואם לא נזכר על שהתחיל ויה אומר לרחם אבל דבר שאין מחזירין כגון יעלה ויבא דל"ח אז על הניסים או עניבו בכל אלו עם נזכר קודם שסיים הכרכה אחרו לפי אחר שסיים הכרכה אינו חוזר לראש כדלקמן ואם נזכר קודם שנתר רגלו אחור עניבו לאחר מפלתו בלא תפיחה אם כשהתפיל אם הזכיר הגשם או שאל מטר בימות החמה אז אם לא הזכיר או לא שאל בימות הגשמים. על שלשים יום בחזקה אחור כמו שהוא לימות ועניך לחזור ולעשת הב' ה"ה הב"ח והמ"ח ז"ל: יחתדל אדם בתפלתו בב"ה עם הציבור ואם הוא קטום אינו יכול לגמור לב"ה יכוין לגמור בשעה שהציבור מתפללים. וה"ה בני אדם הדרים בישובים ואין להם מכין מ"מ יתפללו אחריות בזמן שהציבור מתפללים. וכן אם נתקע ואת התפלל בשעה שהתפלל הציבור ואת התפלל אחריהם ע"ש כן יתפלל בב"ה: כשעומד עם הציבור אסור לו להקדים תפלתו לתפלת הציבור אף ב"ב השנה עוברת ואין הציבור מתפללין אלא שחרית אין מתפללין בשישים לו לשנה אחרת: אבל בלח שנה עוברת יתפלל התפיחים והתפיחית. עם הציבור אלא שלא יתחיל עם הציבור לתפיל לעשוק בדברי קורה: מי שיש לו ב"ה בעיר ואינו מכוון בהם להתפלל בקרא שכן דין ובורח גלות לו ובנביא: תמה לאדן בשאלוך לב"ה וכן לבל לבל תמה ואתפלל בשדה אסור לשמוע בקריעה נסה לבל בשיעה מב"ה לשאר לאדן: שחרי לאדן בב"ה ולחזרו בית לו שכשהו בנביי: יאבי לאדם לב"ה כלי שיאמר עם הי' הרשעים: יקניע מקום לתפלתו אלא שבאו אם לא לאדן ואין לי בית שיקניע לו ב"ה להתפלל אלא בבית הכנסת אין מקום לו מקום קבוע: יכנס אדם לבית שני פתחים ואת"כ יתפלל ר"ח שיעור שני פתחים הסמוכים זה לזה שתפיח יכנס לפנים אלא יצב אחד הפתח שבחוץ כשהלוך יחיל ב"ה ולבי זה אם יש לו מקום מיוחד לגל הפתח אין בכך כלום. וי"מ שהעם מקני אחניהם לאדן ואינו יכול לכוין ולפי זה אם אינו פתוח לרשות הרבים אין בכך כלום. וי"מ אלא שיהא להתפלל חיב כשבבית אלא שבבית שיעור שני פתחים ובכון לאחוז לכל הפחות: אדיך אלא יהא דבר חוצן בינו ובין הקיר ודבר קטנים כגון לאדן ואינה לאדם חוצנים: ויש מי שאומר שיש ליזהר שלא יתפלל אחרי שום אדם שאינו אוחז לדברי: הנגדים שמתפיילים לפי ע"ם שאינם בושתות אין כוון להתפלל כנגדם ואם יקראי לו להתפלל כנגד גגד לו כותל שעיר ועניים עיניהן: ולכן לאסור נ"ב לאדן ניוחים בפניהם שאחפללין אלא שלא תתגבל הכוונה: לבל בנגדים שאחפללין עליהם לדברי תפלות לאחלו לאשר עליהם בב"ה לאסור: האחפלל לא יעשה לו על גבי אשה ולא על גבי בהמה אלא על גבי כסא ולא על גבי ספסל: ולא על גבי מקום גבוה בלא לו כן הוא זקן או חולה או שהוא מוכתח להתעיף לגירוי: שיעור מקום גבוה שאחרו ג' טפחים היה גבוה ג' וים כו ד' לאחות על ד' לאחות הרי הוא כעלייה ויותר להתפלל בו וכן אם היה מקום אחמות אע"פ שאין בו ד' על ד' אותר להתפלל בו שאין גובהו כיוצא בזה אלא כמלא קומת אדם: כל מקום שאין קיבים בו ג"ט אין אחפללים בו וכשם שאחיקים מקומה ואי רגלים ויש לו אחת ואחילית העשרה לב"ש כך אחיקים בבית הכנסת: היה עומד בתפלה והשמש מניח ב"ה ישתוק עד שיגיעו אל הפיוט שיש לשמוע על הפיוט ולא יפסיק אלא כדי לגמור לת כולה ויעשוך לחזור לרחש: צריך לחזור לחזור בשעת התפלה לפי ב"ש לו מכנס שאין לבו מיוחד לתפלה אלא אם כן שהיה מחשב בדברים שאין צריכין כוונה כגון שחשב בדבר שאם לא יחשוב בו שכחו ולא יעלה על לבו עוד: לא יעמוד בשחוכלתו ולא בהיותו חשוב הכון אבל יכול לעמוד בשחוכלתו אם דרך לבני המקום שלא יעמדו לפני הנגדולים בבתי אוקיים של מסתן ואם ב"ש בשאינהן סבול שהעשן מגיע לו ואם הן לגבוה בתי ידים בתרך עוקרי לרבים ב"ש: דרך המכיים ואחיהיהם שלא יתפללו אלא בשעת עשוקים: ובשעת יש לחוק בידים בשעת התפלה כעבד קשה מלריה ובשעת שלי"ם להתקשט בבגדים בלים להתפלל: היה צריך להקניע לו יתפלל ואם הוא מתפלל בעוקצה עומד שיעור פרסה יש בדיעבד אבל לכתחלה לא יתפלל על מרחק עומד שיעור הליך פרסה אבל אם יכול להתפלל בסמוך לו כדי שיעור פרסה יתפלל בסמוך לו: וכל הצריך להקניע אסור לתפלל בדברי תורה כל זמן שנוסע ומסוקן מן הקניעים:

ועה נבאר התפלה. ברדך קצרה ולשון קלילא. בעזרת עלית כל עילה.

אדני.

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ׃

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר והנורא

אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך׃

הנ״הה

סם עם ס״ג. גום כ״ב לותיות היונלות תמנו כנג׳ פ״ה ויעם ה׳ מולות לו ונוכח״ך וזהו ופי יגיד ל״ע יגי״ל ממלה כ״ו להיות כ״ב מותיות ומנוכח״ך מותיות עב״ל׃

זה השער לה׳ צדיקים יבאו בו

מלכות היא השער השלישי שפתי״ם כולל כי סם קיטור כ״ס ה׳ והוי״ה ומלכות הוא הפה והלשון הוא היסוד׳ ובהיות שפתים משיקות ומסתירות האור והשפעה למעלה מראים שהמלכות לעולה תפתיח ושפתיה היא החסד עליון׳ ופי הוא סם כולל כלה הוא יסוד ומלכות כדפי׳ ויאמר ולי בתוספות רומז על קו האמצעי יגיד תהלתיך יבד פי׳ ימשיך תהלתך היינו בינה שנקראת ג״כ תהלה כמבואר בספרים בערכי הסימנים בערך תהלה׳ ובינה היא שורש קו הדין׳ והבוכה בפתן להמשיך החסד׳ מצורף הבינה כי ככשכו בהיכל הקולם ומסך בעומק מחשבתינו בסוד הלעילות בפיוה כי מסך ולמעלה לין תפיסה לשלול בחשבה קך הבינה בחתחתות הכתר והחכמה עד ח״ס׳ והנה אחר כך בראשית ופוב׳ מוזרין למקומן להיכלות כמ״ש לעיל׃

ברוך אתה יהוה הרז״ל כותב בברוך ושוקף בסם עניך הסריעה היא המשכת שמחתן ראשו של כסא בריכו להמשיך מלמעלה להרקש למטה׳ ותיבת ברוך הנה הברכות כמבואר בסמה מקומות כי בריך הוא ב״ת ב״ריך ח״ס׳ ומקור פ״ל ומורע על שיתפקדו כל חוליות שבשדיים שהוא ח׳ חוליות לנבי ח׳ חוליות שבעמוד׳ שולחים כי ברכות לריחק לדי ומלו חי סם לירושי על ב׳ חותיות סם יה״ו העולים ח׳ חותיות׳ והיותו כרוע אומר אתה להיותו המלכות המתוקנת ע״י היסוד להעלותה למעלה ועתה מתקנת אותה בחתרי חתה׳ כי בהיות קו האמצעי כולל חותיות התורה העליונים נקרא את השמים ומסך כוכבים מרקיע ירקיע על הגון ולפיכך נקרא את הארץ סוד ארץ החיים בלולה מן השמים והוא סוד ה״ה לחלוטה שבסם ובהיותה כולל חותיות התורה נקראת אתה וזה יורה כי הברכה תלויה בחזוי מראיית המחשבה על סוד וזוקף בסם להיותו בתפארת זוקפה למעלה על חון תבליט׳ וכתב מהרי״ק ויסוון בסם סוד זקיפה ע״י ה״ס והיינו סוד תרין פריעות סוד תרין זקופין ר״ל סוד המ״ם בעומ״ס וה״ה סוד ה״ס הפועל בה ולכן פי׳ בתיקונים שמיך יזקוף בשתים ויפרע בשתים מעט מעט כנודע ויכוון סוד עניו הפתרת יל״ו למטה בסם חדני׳ ולמו תיהיה בינה למעלה בסם ידו״ל מכמה והיינו קשר ל׳ חותיות י׳ ידו״ד ה׳ תהיה ו׳ ידו״ד ה׳ תהיה ו׳ ידו״ד ה׳ תהיה ו׳ יכוון כי קשר ע״י ה״ס׳ הכוכב בכתר הנקרא ידו״ד שכול ל׳ חותיות מ״ב להיותו מילוי ד׳ שמות יו״ד ה׳ וא״ו ה׳ אל״ף ה׳ יו״ד ה׳ אד״נ ה׳ ה״א ו״ו ה׳ אל״ף ד׳ נו״ן י״ו ד׳ הס״ג ל״ב חותיות שע״י מ״ב חותיות הלו הטרחזות בד׳ חותיות שבסם ידו״ד שבלהה מקטרות

הספירות למטה חכמה בבינה ותפארת במלכות עכ"ל:

ב"ה הה על פי הלוז הנמות יתבאר גם כן סוד כריעה וזקיפה חוליות ולריך להקדים מה שמבואר בתיקונים והוא בפרדס בשער מהות והנהגה פ' וז"ל היות להחמה ובינה ב' יחודים ר"ל יחוד בג' מקומות ובן לתפארת ולמלכות והם הלוז רחמנותה הם החכמה והבינה יהו"ד בחכמה תהיה בבינה ותהיה הוא היכל לנסס בן ל' נרתקות דחדרא כמבואר בתיקונים והיינו סס ב"ן ל' שבחכמה ותהיה הוא בבינה זו של ימיון וזה של השמאל כדרך הזכר והנקבה שהזכר לעולם נטייתו של הימין והנקבה לעולם נטייתו של השמאל בסוד שכל נקבה מושה אל הדין ולכן זה בימין וזה בשמאל כל אחד כראוי לו שניהם מתייחדים בסוד יחודם בכתר וגרמז יחודם בסס זה יהו"ה וי"ה הה כי הוא סס מורכב מכוני שמות מורה שהוי"ה היכל ומכון לסס יהו"ד וגם מורה שידוד"ן בהיכלו ולכן להורות על יחודם בספירות הכתר שניהם מיוחדים סס בסס הנזכר וכן הם מתפרדים של הימין ושל השמאל בגבולה גבורה כזה. יהו"ד בחסד תהיה בגבורה ומתייחדים בחמצע שהוא בתפארת כזה יהו"ה וי"ה הה וכן הם מתפרדים של הימין ושל השמאל בנצ"ח וה"ד כזה יהו"ד בנצח תהיה בהוד והם מתייחדים בחמצע שהוא היסוד כזה יהוהוי"ה ופתיחם במלכות שהיא נקרחת קריית תרבע על סס שבה בכללות ל' שמות סס יהו"ד תהיה יהו"ד אל"י סד' שמות אלה סס ל' אותיות שבסס בן ל'. בסס רחמנותה הוא בנגד היו"ד שהוא בחכמה וסס תהיה כנגד הה"ח שהיא בבינה וסס בן ל' הנמי הוא בתפארת שהוא כנגד הוא"ו וסס אלה"י הוא כנגד ה"ח שהיא במלכות ורחמי שהיא במלכות ל' שמות אלה הוא"ו יו"ד הה סס קדוש וקוא רחמי יו"ד "אלקינו וי" "אחד שהם ל' אותיות שבסס כדפי' והנה יהוד ידו"ד בחכמה ואהי"ה שבבינה הוי' בסוד מעלה למטה וסוד ידו"ד בתפארת ומלכות הם מוסקיע הוא בסוד אור היסר ממעלה למטה וסוד ידו"ד בתפארת ומלכות הם מוסקיע ויהודם הוא ממטה למעלה ולכן בנצח והוד הם מתפרדים ידו"ד אלה"י זה של הימין וזה של השמאל כדרך זכר והנקבה שהזכר לעולם של ימין והנקבה לעולם של השמאל ושניהם מתייחדים בסוד כו' עכ"ל. ע"כ הכריעה שהיא מלמעלה למטה מורה על חיזור יהוהוי"ה. והזקיפה מלמטה למעלה מורה על יהדונה"י. והנה סס ע' שמות מלמעלה למטה וע' שמות מלמטה למעלה. הרי ק"מ. עוד מפתחי הכריעות והזקיפות בענין אחר בסדר היום וז"ל בריך הכורע כורע בברוך ולריך לעשות הכריעה בפתי. וזהו שאמרינן הכורע כורע. והם להוריד השפע רחמנותה מן המקור העליון. קוח הוי"ד של הה"ן רחמנותה של סס ולייחד אותם. שניהם להוריד השפע מן ה"ן רחמנותה דרך קו מן הוי"ו של הה"ן מחרונה. וליחד הוי"ו עם הסס קמוץ עם ה"ן מחרונה. ומפתח הרביעה אותיות של סס מקוצרות ומוסלמות זו עם זו יחוד גמור ונמצא שני יחודין א' חכמה ובינה חבת ורחמי"ה ותפארת סס של ב"ו ה"ה ו' מחד ושמו יחד"ן ובן עולין סס הרביעה אותיות כ"ו. לרמוז הנני יחודין ה' וה' וכל השפע יניח של ה"ו העולמים הנקרין דרוך שהוא ממקור הברכות ולהבר אותו עם סס ה"ן מחרונה וזהו ברו"ך את ה"ו. וכל הזוקף זוקף בסס. לריך לזקוף שני פעמים נרמז ה"ן מחרונה עם הוי"ו. ולחבר ה"ן רחמנותה עם היו"ד וזו היא עיקר הכוונה להוריד השפע בתפלה בדרוך מקומו של יו"ד של ק"י העולמים עם העטרה שהיא את של ה"ו. וזקוף

וְהַנּוֹדָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי
אָבוֹת וּמֵבִיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה: ✻

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן
אַבְרָהָם:

(בעשרת ימי תשובה נוסף)
זָכְרֵנוּ לַחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים
וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים
לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים: מלך

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:
(בחורף מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם:) מְכַלְכֵּל חַיִּים
בְּחֶסֶד

העטרה מלמטה למעלה כמלת ה' אלהיכם הסד קלוות ואלהיכם היה ר"ח רחמים ואלהי אבותי היו"ד סהם אלה"י אברהם חכמה ואלהי יצחק בינ"ה ואלהי יעקב כתר בסוד הדעת עכ"ל:

**אלהינו** ואלהי אבותינו רומז לכתר אלהי אברהם חכמה אלהי יצחק בינה ואלהי יעקב דעת הגנוז בכתר: *הקל הגדול בחסד. הגבור בגבורה. והנורא את"ת. על עליון חוזר למעלה בכתר שהוא על עליון. גומל חסדים טובים שהוא חסד עליון הסמוך ואמר קונה הכל בכח ר"ם עלת כל העולו' ומתדבק סס מחשבתו וחוזרת ממדריגה למדריגה לכח ב"ד:

**וזוכר** חסדי אבות הס חג"ת ומביא גואל לבני בניהם הס נה"י למען שמו באהבה זו מלכות:

**ברוך** אתה יי *מגן אברהם ✻ וכורע לכלול הכל בסוד ימין ועליון וברכה זו כנגד חסד לאברהם

הג"ה
מעתיקי מקובץ ההתר"י ז"ל. נסם תלמיזים נ' מילוחין דהיינו תיקון ה' ביוד ה' והוא בחכמה וה' בה' דהיינו הי' והוא כביכול. וה' בלוף דהיינו הת' בדעת ומספר שלמתם ה"י ה"ה ר"ת הכתיר לת' עולה הת' והוא הת"ל כלומר לת' יהיה חן ה' של הת' עכ"ל:

**וזוכר** וזכר בני' נס ע"ב דיודין למנצח נסם מהים דיודי"ן למחיה דעולה קס"ו:

הג"ה
שני פעמים יתן עולה קו"ף כתיקון יהו"ה נרמיזו:

הג"ה
תחנה בר"ת תן נחלך עד לת' עליון עולה ע"ב. ותח"כ תיר עליון כלומר זה הסם הוא עליון נוחל תחנים מוגים ויקוה ר"ת כ"ו כתיקון סס של ל' והוא הכל מוכל הכל מלכות. הכה סס יהו"ד בחלוקו יה"ו ה"י וי"ו ה"י עולה ע"ב. וכנר יהוע סס של ע"ב נחסד:

ולפיכך פותחין וחותמין בו. וכן הוזכר בה למען שמו באהבה כי בברכה זו היתה החזרת ברכות וסוד כברך למקומו בהיכל אהב"ה:

**אתה** גבור לעולם אדני ברכה זו היא בגבורה לחכם היא גבור, מתוקה פועלת הטובות להתגבר על הקליפות ולהכניעם. וכן מרומז לת"כ בברכה זו חיים וחסד. וגם הר"ת של "אתה גבור לעולם "אדני עולה סס הגל"ת סס שהוא סס גדול ויתיין מרומז בתור. בדברי רבקה אשת יצחק אביכם בפסוק זת "אמר "גס "לגמליך "תשקה ר"ת הגל"ת. זה הסס עולה אלף שהוא סס משמות של ע"ב שהוא בחסד. וכן אנלא חותיות אגאל כמ"ס הפרדס פ"ו משער פרטי השמות גס עולה כמנין יו"ד ה"י. גס

בברכה א גבורת גשמים שהם רחמים לעולם ותחיית המתי' הם רחמים גדולים ויהיה בעת תחיית המתים רעש גדול מכל הגבורה • ונודע כי שם אלהים הרומז למדה"ל נמצא בג' מקומות מלכות וגבורה ובינה שלשתן נקראים אלהים • זהו ואתה גבור רומז לגבורה עצמה לעולם רומז לגבורה עילאה דבינה הנקראת ג"כ עולם המנוקד תחתיון דיקין • ואל"ף גבורה תתאה דהיינו מלכות היא אדני • ובגמ' ג' תחיות המוזכרים בברכה זו ג' תחיות העולם הגמורי דהיינו שפע גשמים וברכה לעולם וזהו אל"ף אתה מתים אתה רב להושיע הנ"ה מתי"ה עולמים ג':

**משיב הרוח ומוריד הגשם • ג' מכלכל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים רבים** כו' הוא שפע ומזון ופרנסה מקובץ הע"י לכל ח' וז' • ג' תחיית המתים כמשמעו • ונפ' הכתוב הרחמנים נקראים תחיית המתים כי ענין התחיה הוא התפשטות השפעה העליונ' והסיבה להשפעה וסילוקו ממנו אז נקרא זה התחתון מת • ע"כ בהסיבת התפשטות השפעת הגשם והשמים לא יעכו את הארץ אז נקראת הארץ מתת ובהסיבה מלא הוא למה כמוה בגבולך לחנכו ולחמדיכו • קרי מעינו מיתה בלחמה • וכן בעפי חמרו רבותינו ז"ל כתיב כתת מפני שהוא בעבר השפעה • הנה בזה תחיית המתים העולם שהוא גשמים חמר הוא גבור שמשם וגבורת גשמים מלך הגבורה וז"ל תלמוד יעקב וכאן שלמת גשמים שהגשמי' יורדין בגבורה וע"ד שה אדנ"י לקשקש יומין תמיטרון כיומין דלהון ולפיכך גבורות גשמים תניהן וכאן הכוונה לומר שהגשמים יורדין מן הגבורה שבכתר אדנ"י שהמים יוצאים מהעבים מפולמות המשוקעות בתהום לפי שהמים בחום דרך שם ומתוקף הדין נקפאין ונעשין קרח וכאן יורדין מלא שגוברין רחמיו על הקדוש ברוך הוא ומעורר ימינו ודופק בקרת ההוא ונעשה מים ונגריס ויורדין לעולם ע"ל • הרי שהגשמים בגבורה מלך חסד שבכתר:

**נגד** פרנסה על כל גויה וגויה הוא שם אלהי כי המזונות מעל"ו הארץ העליונה והמן היה מעיר מן השמים ובכר ביארתיו זה בתרוכה בחומר תפלה לדוד והמזונות נפשעות שם ע"י יסוד וכן יוסף הצדיק כלכל בית חיו זהו שאומר מכלכל חיים בחסד כו' • ומי' מהרח"ו קבלת ר"ה ז"ל מכלכל חיים בחסד בזוהר בתסבר כי ג' חבות בתבריהו במלת כל וקוק יסוד וה' ברך את אברהם בכל • והנה לא יסוד ג' בחינות והם בכל מכל כל שבתבריהו ג' חבות מתוכו והנה לא רזיאל הבחינות שהם מכלכל • והיינו מלך הגבורה והת"ת • שהוא מקום המשך וע"ז נקראת היסוד מכלכל רוצה לומר מכלכל והנה החיים נשפעים מיסוד מכל כל שהוא יסוד ויסוד בכל בחסד כי עם היות שפע המזון נשפע מן הגבורה כאומרם קשים מזונותיו וכו' • עם כל זה הוא בחסד שלא לחוסך מכל וכל ולא שלח גם מלך החסד כדפירש ויהיה ירא ה' השפע הנשפע מן הבינה שעל שמה נקרא היסוד כל דהיינו כ' שעריה עכ"ל:

**מכלכל חיים** וכו' ברחמים רבים נגד תחיית המתים הגמור דהיינו החזרת הנשמות זהו מהבינה שמשם הנשמות • ז"ל תולעת יעקב טעם שנזכרה תחיית המתים בברכה זו ידוע לחכמי ישראל כי המדע גורמת המיתה בסוד הסיבה היגלת ממנה וכתי' לכי תמית ותחיה במדה שהיא ממית לכי מחיה ואמרי חכמי האמת בסוד זה לכי תמית בסוד תלים שהוא מדת הדין ותחיה בסוד בתוכ"ד סז שהוא שם שמו

בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים
וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר מִי כָמוֹךָ בַּעַל
גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

ביומרת יחי תשובה למחיים זה

מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים: ונאמן

נַקְדִּישׁ אֶת שִׁמְךָ בָּעוֹלָם כְּשֵׁם שֶׁמַּקְדִּישִׁים אוֹתוֹ בִּשְׁמֵי מָרוֹם כַּכָּתוּב
עַל יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר:

קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:

לעמתם

תחיית המתים והוא סוד הלבוש מהלתי ולכי תרפה בחותה מחיה שעשיתי בין עליונים
ותחתונים לכתיב יהי רקיע בתוך המים חותה המחיה גרמה לתחתונים המיתה ומי
תרפה חותם על כתן לבוש: ז"ל מהרמ"ק בתפלת ר"ה ברחמים רבים סתם סם סוד
קו הרחמים דרך הקו האמצעי והם רחמי זעיר אנפין סהם רחמים מעטי' מפני שיש
בהערובתם דין אבל בתגבורות שפע אריך אנפין סם רחמים רבים רחמים גדולי' רחמים
בלי תערובות דין וע"ז אמר מוכי בחזקה תליה מילתא ובקרא רבים מפני שהשמאל
והימין והאמצע סכל רחמים והם רבים לעיל רבים פחות מתלת עכ"ל:

כמי כמוך בעל גבורות ז"ל מהרמ"ק בתפלת ר"ה מי כמוך בעל גבורות כנגד פי'
בספר פרדס ובספר אור יקר ענין בחי' הבינה בחכמה ובחינת חכמה בבינה וזהו
כוונ יה שבחכמה להיינו יו"ד ה"ן שבסם חכמה ובינה וכן הי' שבסם אלהים שבבינה
להיינו בחינת חכמה בבינה ובחינת בינה בחכמה יו"ד קשורים בה"ן וה"ן קשורה ביו"ד
וסודם מתנה למעלה וממעלה למטה י"ה ו"י כמבואר סם בתרוכה וזהו סוד אומרו מי
כמוך בעל גבורות תעמ"י שבמקומות רבים פי' הרשב"י ע"ה פועל גבורות בבינה בעל
גבורות ירצה חכמה בעל פי' חיים לגבורות שהיא הבינה בעניין שנקרית הבה וחמה ולכן
אמר מי שהיא הבינה הוא כמוך בעניין בחינתך שהיא בעל גבורות להיינו בחינת בינה
שבחכמה ולא אמר חכמה כמו הבינה לפי שבבחינ' הבינה שבח כמה מסובחות ולקה
מחכמי' בינה עלמה ולכן נקט לעולם החכמ' ואמר שבינה מסתמות חליה וזו מעלה להיו'
ה' שבבינה מאירים בה' שבחכמה. ומי דומה לך פי' גם הבינה בסוד בחינת החכם' עלמה
הי' דומה לעלם החכמה ולכן אמר דומה לך לעלמותיך והיינו בחי' יו"ד שבבינה יאמר
בבחי' יו"ד שבעלם החכמה כדפירש לעיל:

מלך ממית ומחיה מלך החכמה ממית בסוד רוח ונשמתו חלין יאסוף והיינו חסיפת
העלמות אל מקום ואזו ממית מ' ומחייה סוד התפשטות העלמות בעניני
הים חיים בסוד ואתה מחיה את כולם. ופי' רז"ל ואתה מחיה לכולם והתרכזו בספר

לְעַמָּתָם בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ: בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: וּבִדְבָרֵי
קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר: יִמְלֹךְ יְיָ לְעֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן
לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

לְדוֹר וְדוֹר נַגִּיד גְּדֻלָּתֶךָ וּלְנֵצַח נְצָחִים קְדֻשָּׁתְךָ נַקְדִּישׁ וְשִׁבְחֲךָ אֱלֹהֵינוּ
מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ: המלך הקדוש

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךְ סֶלָה
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ: (המלך הקדוש)

## אתה

פרנס ועניין תלוי בחכמה דתלת רשין לימון ח"ס כתר חכמה כדפיר' הרשב"י ע"ה בעת פטירתו ופי' בספר אור יקר והקיצור הכא יפה:

ומצמיח ישועה היסועה עיקרה בניצה שהוא יובל חירו' ונאולה למחצ למיתתה הוא מן החכמה כמודע כי כל הדברי המתילדי' בנקב' שם מיוחס בזכר וסוד הצמיח' הוא בהיותה מספיע החיים ומתשיעם בכל ענפיה על"ל ובברכה זו של גבורה החזרה ברגוע וסוד כברק למקומו בהיכל זכות:

אתה קדוש ושמך קדוש רומז לוהקדשו לת קדוש יעקב והתפארת בקרית קדוש מלת קדוש' ר"ת בעלותו של קדוש שהיא החכמה בסוד הדעת לז קדוש מלת בו"ת לז הרומז על התפארת כמוזהר בפרדס בערכי הכינויים. לתה קדוש חיבור לת"ה בקדוש יעקב ושמך קדוש יחוד הסס בקדוש ישראל והכל לחד הלא שמחר שה הדבריס ביחוד גמור עד ח"ס כנריך קדושה ותוספות קדושה והכה בקדושה רשקודה מתקדש הכלה כלילת יופי ותוספות קדושה מתקדשים הקדושים שבכל היכל והיכל ולזה אמר וקדושים בכל יום יהללוך סלה. וברכה זו של תפארת החזרה ברגוע וסוד כברק למקומו בהיכל רצון:

לשלישית המלאכה מלאכת הקורש אעתיק פה קונטרים אחר מצאתיו בק"ק צפ"ת הוב"ב ענין מראות אלהים בחלום וז"ל כוונת הקרושה לטורינו הרב כמהור"ר יוסף קארו נ"ע שאמר אותה בחלום לאחר מחבירי חישיבה לא ידעתי מי הי' בעל החלום ומתוך דברי החלום ונוראותיו נראה שהיה אדם גדול כישראל בפ"ר:

ליל שמי בשבת בתחל לתקן חסון שמת הסס"ה ליצירה פה קמ"ת תובב רחיתי בחלומי למוריגו הרב כהר"ר יוסף קארו זצ"ל וק"ל יושב על כסא חסוד מהול וסניו מחירי, פזוהר הרקיע, והיו שם חכמים רבני עולי לחין מספר הכרתי הרבה ביניהם הגביל כמהר"ר יצחק סוליל נ"ע ולרבינו כמה"ר יעקב בי רב נ"ע ולחכם כמה"ר שמואל סדיה גר"ו ולחכם כמהר"ר מרדכי חסק' ולחכם כמהור"ר חלג"ר ולחכם כמהר"ר אברהם זיחלל תנצב"ה והיה החכם אומר קדוש קדוש קדוש זה הקב"ה כי שם הויה כמספר מרובע כילא בעשרה פ' ו' ד' חמסה פ"ה שסה פעמי' וה' חמשה פ"ה עולה קו"ף כמלואה של"ת והוה"ץ של קדוש עול' עשר ועם כללות הג' אותיות קדוש בס י"ג ר"ל ה' אחד גם השם בת"ת כו'

לו' עולה סלם מלות הוא הסדן על קדוש ותחזור הו"ו הלל"ת הס עשר וג' לותיות סדו' הס י"ג לחריס הרי סני פ' לחד הס כו' וסין כמנין פרוע' לכן קרו"ל שחין קדושין תופסין בפחות מפרועה ובדור המבול הפכו הרחמים לדין ולכן נח עשה התיבה ג' מלות לחמה לתקן מה שעותו במלת שמילת קדוש רמוזים בה ג' שמותיך ק' ד' ו' ובנקודת על קדש ים סס לח' ביכל קמ"ץ על הקוף וחול' על הלל"ת הס סני נקודות וקו לחד שעוליס כ"ו הרי ל' שמות במלת קדוש בחותיותיו ובנקודותיו במלא' קדוש עולה י"ג שמות ועס ה' בפחות הס י"ג סני קדשות בהס כ"ו שמות סה' סס לחד ולכן מלה כל הארץ כבודו לותיותיהס עוליס י"ד והו"ו במילואו היה י"ג הרי כ"ו וי' יתיר רמז לשילת העלות שכל השמות קשוריס זה בזה וקמו כל העס ואמרו ברוך בכוד ה' מקומו תס' ולח"כ קס ח' ולח הכרתיו מי היה ואמר לו אמור לזה החכס שמהיום הזה והלאה יתפלל בעד כנסת ישרא' ותקובל תפלתו ויכוון בה כשאומר ברוך רחמון יכרע ביו"ד של הוי"ה ויזקוף כדת ישרא' על אלהי ויעשה החל"ף כסף ליו"ד ובמגן יכרע בה' של סס ובכיזקוף יעלה הל' של אלהי ויעשה אותה כסף לה' ובמודים יכרע ביו"ד ויזקוף בנו"ן של אלהי ויעשה הנון כסף ליו"ד ובהל' ההודאות יכרע בה' אחרונה ויזקוף ביוד ויעשה יו"ד כסף לה' ועל כוונה זו אמר דוד ע"ה אז תקרא וה' יענה ר"ל ח"ו מכיניס שמוקה בשתחבר ה' של הוי"ה עס ל' של אלהי שהס ח"ו ה' יענה וחזר ופירש לי אלה השתי שמות היו"ד שבפריע' הרחשונה בה רמוז עילות העילות וה' של אלהי היה יו"ד למעלה ויו"ד למטה וה"ו בחמשע הרי כ"ו ועשריס של יו"ד למעלה במילואה ועשריס של יו"ד למטה במילואה הרי תרבעים וח"ו במילואו הרי בן כל הספירות הרמוזים בכ"ו הס ג'כ"ו של עילת העילות והוא המשקה והמחיר לנו לעשות פרי לקוס העולמות ובבריעה שניה כשמוריד הה"ח מעיירת כך הי' ובשתזקוף הלל"ת במילואה כך לל"ת במ"ק עולה י' עס הי' עוליס הכל כ"ו הרי שס הוי"ה ובבריעה. שלישית תכרע בו"ו מלה ובשתזקוף בנו"ן מלא עולה ק"ו הוא קו שתפארת המיוחד עס שס אלהי"ו הקוף כמו כוונת הקוף שאמרנו למעלה והוא היה י"ג בהסבון תהבירו עס הוא שהורדתי בבריעה של מודים והוא כ"ו שתי שמות תח' ויסוד ובבריע' רביעית תוריד הח' במילוי חלף כזה הח' היה עשה ובשיזקוף בין"ף של אל"ף כי היה עשריס הרי כ"ו במלאו כל השמות מתיחדים ולכן שתמו התפל' במלת אמן שהיה שמות הוי"ה אלהי"ו ובשלמו שתי שמות מתחברים כל העשר הס מתחברים היחוד ח' בשלהבת קשורה בגחלת ומלת אמן בת"ק עולה עשר עכ"ל ה'.) סוד הקדושה בשר כתבתי סודה למעלה בברכת יוצר אור ע"ש. ואריך להעמיק בכוונות הס שכתבתי למעלה ביותר בקדושת העמידה כי היא עיקר. והקדושה ביוצר היכה חלה פיוסר לדבריס: גם למעלה לא הזכר רק קדוש וברוך. וכאן קדוש וברוך וימלוך וה"ת שלהם בק"ו סוד סס של יב"ק:

הג"ה ואתחנו תכרי' עס המלאכים מקדישים עתיד ע"כ בקדוש קדושה נאריך הקדושות תלויס כאן בתפלה כמו שכתוב במלאכים ורגליהם רגל יחידה:

יִמְלֹךְ ה' לעולם אלהיך כתב מהרש"ק בתפלת ר"ה ימלוך ה' לעולם אלהיך זהו סוד עליית המלכות ממדרגה אל מדרגה דרך מות ותיות ידו"ד ויסיימו ה' יהיה המלכות תתיחד עס הוא"ו והוא ימלוך ה' כי אין מלך בלא מלכות וח"כ תהו מעלים מותה

אתה חונן לאדם דעת ומלמד לאנוש בינה אתה חננו מאתך דעה בינה והשכל בפוצאי שבת ובפוצאי י"ט אומר אתה חוננתנו:

אתה חוננתנו למדע תורתך ותלמדנו לעשות חקי רצונך ותבדיל בין קודש לחול בין אור לחושך בין ישראל לעמים בין יום השביעי לששת ימי המעשה: אבינו מלכנו החל עלינו הימים הבאים לקראתנו לשלום משוכים ממכל חטא ומנקים ממכל עון ומדבקים ביראתך וחננו מאתך דעה בינה והשכל:

ברוך אתה יי חונן הדעת:

## השיבנו

השיבנו אבינו לתורתך וקרבנו מלכנו לעבודתך והחזירנו בתשובה שלמה לפניך ברוך אתה יי הרוצה בתשובה:

סלח לנו אבינו כי חטאנו מחל לנו מלכנו כי פשענו כי מוחל וסולח אתה: ברוך אתה יי חנון המרבה לסלוח:

ראה בענינו והושיענו למען שמך כי גואל חזק אתה: ברוך אתה יי גואל ישראל:

רפאנו יי ונרפא הושיענו ונושעה כי תהלתנו אתה והעלה רפואה שלמה לכל מכותינו כי אל מלך רופא נאמן ורחמן אתה: ברוך אתה יי הרופא חולי עמו ישראל:

ברך עלינו יי אלהינו את השנה הזאת ואת כל מיני תבואתה לטובה ותן ברכה על פני האדמה ושבענו מטובך וברך שנתנו כשנים הטובות: ברוך אתה יי מברך השנים:

תקע בשופר גדול לחרותנו ושא נס לקבץ גליותינו וקבצנו יחד מארבע כנפות הארץ מנדחינו בתוך עמך ישראל ברחמים: ברוך אתה יי מקבץ נדחי עמו ישראל:

השיבה שופטינו כבתחלה ויועצינו כבתחלה והסר ממנו יגון ואנחה ומלוך עלינו אתה יי לבדך בחסד וברחמים וצדקנו במשפט: ברוך אתה יי מלך אוהב צדקה ומשפט:

ולמלשינים אל תהי תקוה וכל הרשעה כרגע תאבד וכל אויבי עמך מהרה יכרתו ותמגר ותשבר ותמגיר ותכניע במהרה בימינו: ברוך אתה יי שובר אויבים ומכניע זדים:

על הצדיקים ועל החסידים ועל זקני עמך בית ישראל ועל פליטת סופריהם ועל גרי צדק ועלינו יהמו רחמיך יי אלהינו ותן שכר טוב לכל הבוטחים בשמך באמת ושים חלקנו עמהם ולעולם לא נבוש כי בך בטחנו: ברוך אתה יי משען ומבטח לצדיקים:

ברצון קבל יי אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם ושוב את העבודה לדביר ביתך והאשי ישראל ותפלתם באהבה תקבל ברצון ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך: ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון:

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד צור חיינו מגן ישענו אתה הוא לדור ודור נודה לך ונספר תהלתך על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובקר וצהרים הטוב כי לא כלו רחמיך והמרחם כי לא תמו חסדיך מעולם קוינו לך: ועל כולם יתברך ויתרומם שמך מלכנו תמיד לעולם ועד וכל החיים יודוך סלה ויהללו את שמך באמת האל ישועתנו ועזרתנו סלה ברוך אתה יי הטוב שמך ולך נאה להודות:

שים שלום טובה וברכה חן וחסד ורחמים עלינו ועל כל ישראל עמך ברכנו אבינו כולנו כאחד באור פניך כי באור פניך נתת לנו יי אלהינו תורת חיים ואהבת חסד וצדקה וברכה ורחמים וחיים ושלום ויהי נא רצון שנברך אתה ונשבח לפניך בכל עת בשלום: ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום:

הַשִּׁיבֵנוּ אָבִינוּ לְתוֹרָתֶךָ וְקָרְבֵנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְהַחֲזִירֵנוּ
בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָרוֹצֶה
בִּתְשׁוּבָה:

סְלַח לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ מְחַל לָנוּ מַלְכֵּנוּ כִּי פָשָׁעְנוּ
כתענית צבור אופרים בכאן סליחות כִּי מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ אָתָּה בָּרוּךְ
אַתָּה יְיָ חַנּוּן הַמַּרְבֶּה לִסְלוֹחַ:

ראה

חסד מספע ודקה ייחוד השלשה חמות פתרן תרן החיים וחרי המרכבה שלמה בהתחבר
השלש הגלים עם דוד שהוה הגל רביעי והוה סוד עשה שהוה לייחוד בסוד מעשה
מרכבה: כי בלילה התרגע' שסם סוד מרכבת הרוכב בשמיעתי קדם חפצתי לפניות ייחודי
כבר ונודע בהם וייחודם הוה הדמון והחסן העליון: הכה כי הדעת התחתי הוה ליחוד
ולזה נתקנה ברכת הדעת ברחם כל הברכות והשחלות: ברכה שניה ברכת התשובה
השיבנו ונתקנ' ברכה זו תחר ברכת הדעת שהוה לייחוד והעשה לפי שמטעם החסם
לחטוא והחטיא סבת קטן הכתיפות היפות והספרוד בייחוד הקדום ולזה לנו שוללי' שיורנו
דרך התשובה ושיקרבנו לתורתו שהוה הדרך לדעת להשיב חס על פניס כתחלה שהוה
בחטאו גרס שתסלק ותלקח החסם העליון' מעל פניס וזה גלה ערותן ותשובה השלמה
תשוב החסם למקומה בסוד יסוד ירחמנו: ברכה שלישית ברכת הסליחה סלח לנו תחיינו
והטע' לפי שסליחת העון הוה לורך הכפרה כי העון והפשע גורר' ובפשעם שולחה תחכם
ולפיכך לנו שוללים הסליחה כדי שתשוב ולפי שהסליחה והכפרה לורך החסם הכתוב לחמר
דוד הע"ה למען שמך ה' וסלחת לעוני: וכתיב עזרנו אלהי ישענו על דבר כבוד שמך
והצילנו וכפר על חטאתינו למען שמך: ברכה רביעית ברכת הגאולה וגאלנו בגאולה
שלמה למען שמך והסוד זה כי הסכינה סוד החסם הכתוב עמנו בגלות ואנו מתפללין
שיגאלנו כדי שיגאל את עמנו והוה לחמרנו למען שמך שתגאל הסכינה מגלותה: ואחרון
בחתרם סוחר טוב ולכה ליסועתי' לנו ח"ר חלקי' בחס ר' לחבהו ולכה' מלא כתיב שכל
ליסועתי שלך היה: ואחרון עוד חס ואחרהו ביסועתי זה לחל מן המקרקות הקטין
מיסועתן של ישראל היה יסועתו של הקב"ה ובגאולה שמות רבה החסם הזה לכם ר' מחיר
לחמר לי ולכם היה הגאולה בביכול אחי נפתדתי עמכם אל' לחבר פדיית לך ממצרים:
ובספרי פסוק ויהי בנסוע ר' עקיבה חומר אלמלא מקרא כתוב לי לחבר לחמר בביכול
לחמרו ישראל לפני המקום עמך פדיית: ברכה חמישית ברכת הרפואה ורפאנו והוא לנורך
נגוה בהיות החסד ברית לחמה בביכול הברייות נוגע לדמות העליון ובפרק הקורח את
הנגעים ואם ראו לומר רפואה בשמיעית ח"ר אחת מתוך שבתה מילה בשמיעית שריבה
רפואה לפיכך קבעוה בשמיעית הרי שהמילה צריכה רפואה: ובפרק נגמר הדין ח"ר
מחיר נשעת שחסד מלטער בביכול מה לנסון לומרת קלני מרחתי קלני מזעזעי: ובמדרש
חנית ר' יהושע דסכנין בשם ר' לוי תלומתי מה התלומים הללו חס מוסיף אחד מהם

דֵּאֵה נָא בְעָנְיֵנוּ וְרִיבָה רִיבֵנוּ וּגְאָלֵנוּ מְהֵרָה לְמַעַן שְׁמֶךָ
כִּי גּוֹאֵל חָזָק אָתָּה בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל:

בחעניות אומר שליח צבור כאן ענינו

רְפָאֵינוּ יְיָ וְנֵרָפֵא הוֹשִׁיעֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה כִּי תְהִלָּתֵנוּ אָתָּה
וְהַעֲלֵה רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל־מַכּוֹתֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ
רוֹפֵא נֶאֱמָן וְרַחֲמָן אָתָּה בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ רוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

בָּרֵךְ עָלֵינוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת הַשָּׁנָה הַזֹּאת וְאֶת כָּל מִינֵי
תְבוּאָתָהּ לְטוֹבָה וְתֵן בחורף אומר (טל ומטר) לִבְרָכָה
עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וְשַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וּבָרֵךְ שְׁנָתֵנוּ כַּשָּׁנִים
הַטּוֹבוֹת בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים:

תקע

ברפואה תבירו מרגיש כך כביכול אמר הקב"ה עמו אנכי בצרה: והסוד הנעלם בברכת
ברפואה שהרי הלבנה סגולה כי העיל הנחש בחוה ועמה המקדש ועתיד הקב"ה
לרפאת המכה ההיה ולמלא פגימת' וחסרונה וזה יהיה אור הלבנה כאור החמה כסוד
ויהיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים וסוד כי
יתיחד השם בעבודו והכנפי' מבהון כעבדים משמשים את מלכם ואור שבעת הימים
העליונים יתחלל על החמה וזה יתמלא פגם הלבנ' והשם העליונה תגלה בשערי' עליהם
וזה יהיה כ' ה' ושמו ה' ובאר סבת זה ואמר ביום תקם ה' את שבר עמו ומחץ מכתו היה
סבת הנחש הנורים פגימת הלבנה וטומאת המקדש וזה סבת החרבן והגלות ולסוד זה
אמר מתעללין בברכה זו של הרפואה ההיה וזה רפאנו ה' וברפא הושיענו ונושעה כי
ברפואה היה סבת הישועה כמו שהמכה סבת החרבן והגלות וזו היה הכוונה הרשומה
בברכת הרפואה ואמר שומעין את ת"ל כ על רפואת שחר תלמים ומכות ההווים במקומנו על
עולם וזה אמרנו והעלה רפואה שלמה וכו': ברכ' עשים ברכת השנים וצריך לכוין
שיתברך השם הנכבד למעלה כדי שתתפשט הברכה למעה ויתברכו השנים כי בהמשך

הברכה למעלה תמשך גם למטה וזהו
תומרים *יתן טל ומטר לברכה על פני
האדמה והיה האדמה העליונה שיולדה
מהאדם העליון ואחר כך ורוה פני תבל
מרמז הגקרלת תבל ושפע את העולם כולו
מטוב, ומלא ידינו מברכותיך שיתברך
העולם והוא עולם השמע. מטובנו ותן טוב
לנו לפי שבהמר אמרו לדיק כי טוב
ג"ב לצדיק

הגהה

שור השל הוא שיירין כי ש"ל מוחקין הם ת"ל
ה"ת וה"ו עולים ש"ל והשור הוא המחזיק שור בעזרת
בשדים ומחלקין כולם ביחיאלה כברכה על פני האדמה
שהיא גילגות ה' לחתיכה מהאדם וזה כי השם כי השם
הוא שהשדים כי ש"ם ושד השדים שהוא תקוף ואכזרי
ין הוא ומלא כי מקשה שיני תבואה שם שוד ה'
לחתיכה, ודו כרן עליהו ה' הלהיטו את הקשה שהוא
שבה בגלגות ה' בקרדים בגרון שבה ע"ש ונזכרו
שחרו ע"ש ל"ל שיעור כי תעיד יתברך הוא קיים וזה
קיים. וש"ל עם הסר ן הוא שור ידו"ד על כן המשמ
החתני

המחתי על פני האדמה ואכעיטו מטוטה ולא מטוטן כי
לא ס"ת הס יה"ו ל"ף שים תולקי' וס"ג לוחר מטוטן ת"ת
קבלתי לנחת ידי שכחתם מי שהות בעיר ואתפלל ילחור
מטוטה • בשביל לשם יה"ו ל"ף שהות שם ת"ת כמו שפתחתי •
ומי שהות בדרך ואתפלל ילחור מטוטן כי לא הס ס"ת על
פני האדמה ואכעיטו מטוטן יה"ך והות שם שתירת הדרך
כת"ם יהך ישחרטו יהכן ילכלו כו' • ויגזר תם ת"ת פשוק
כי מלכיו יהוה לך לשחרך בדרך • ודבר כאזן הזה:

ובהתברך העולם ההוא מה עוד לא
תתפעל הברכה למטה ויתברכו השני'
והתבוזה והפירות: ומלא יהיינו וכו' היה
יד כסה שמרה וכו' ומכל דבר רע וכו'
מהדברים החלוניים שהם מיני מסחית ומיני
פורענות שלא יעמדו שנה א שהיה מקדש

ר'. ועשה לה תקוה בשוח וקו ישמה על ירושלם קו החמישי ואחרית שלוש לקדו של עולם
מתייחדים שה • וברכה בגשמי רצון ברכה ובשנה והכוונה שימשך השפע מלמעלה ראש על
הבית המקדש העול' כדי שתתפעל הברכה משם אל התחתונים והמעורר הברכה מלמטה
שהוא שתתעורר ותמשך למעלה והכוונה השלמה לכוין לזה והוא שיתברך השם הנכבד
למעלה • כי עם שהמתפלל צריך כל זה לקיום הגוף כי לא יוכל לעמוד ולעבוד אם לא
יהיה בריא ואם לא יהיו לו מזונות ואחר צרכי הגוף עם כל זה תהיה הכוונ' לעורך הנכבד
וכלו יורה בעצמו שהשם הוא שורש צרכי הגוף הוא לשבה שתמשך הברכה למעלה ולזה הוא
שואל כי בשאלתו למטה יתברך הכבוד למעלה ולתכלית זה הוא מבקש צרכיו לא להנאת
עצמו ולצרכיו כי אם במקרה כי בשאלת צרכי הגוף למטה שהוא שיתעוררו וימשכו צרכי
מעלה כי אי אפשר שימשכו למעלה אם לא יעוררו הצרכים למטה ולזה הוא שואל' כדי
שימשכו למעלה • ובענין שאלת המזונות אמרו במדרשו של רשב"י ע"ה בזה הלשון הכני
ממטיר לכם לחם מן השמים וגו' ר' יוסי פתח פותח את ידיך וגו' מה כתיב לעיל עיני כל
אליך ישברו וגו' כל לחון בני עלמא מפתחין וזקפן עיניהן לך"ה בגיני כך כל לחון בני
מהימנותא בעון בכל יומא ויומא לשאלה מזוניהו לקב"ה ולשלחה לאותהון עליהם מ"ט בגין
דכל מאן דמצלי צלותיה לגבי קב"ה על מזוניה גריס ליתברך כל יומא על ידוי דהוה
דמליה דיה וטעמא דמלה ברוך ה' יום יום ואע"ג דאשתכח עמיה בעי לשאלה קמי קב"ה
ולשלחה צלותיה על מזוניה כל יומא בגין דאשתכח ברכאן כל יומא ויומא לעיל ועל דא לא
ליפצי ליה לאינש לשאלה מזונא מן יומא ליומא אחרא ולא ליערב יומא ביומא אחרא הה"ד
ויאמר העם ולקטו דבר יום ביומו דוקא בר מערב שבת כמה דאוקמוה וכדין קב"ה אשתכח
מלה ברכאן בכל יומא ויומא כדין פותח את ידיך וגו' מאי רצון ההוא רעוא דאשתכח
מעתיקא קדישא ונפק מיניה רצון לאשתכחא מזונא לכלא למאן דשאיל מזוניה בכל יומא
ויומא ההוא איקרי ברא דמהימנותא ברא מהימנותא ברא דעליה משתכחן ברכאן לעילא
ע"כ •

הנה בארו כי שאלת המזונות בכל יום למטה שהוא שיתברך הכבוד למעלה •
והעובד בשלימות צריך לשאול לזולת הכוונה ולזה התכלית לא לעורך עצמו כי חילו צריך
לכל בהמשך הברכה למעלה על ידו יהיה הוא בכלל הברכה ואם תמשך שאלתו עם שלא
יכוין לעצמו ובכך התאחר זה: ברכה שביעית ברכת קבוץ גליות ויש לספק מפני שאלנו
על הגאולה בברכ' רביעית ולמה שכאוה כאן ורש"י ז"ל כתיר זה בספק בפרק הקורא את
המגילה למה שכתב שם והוא אמרו שתשלחת לגאולה היה ואע"ג דהאי גאולי לאו גאולה
דעלמא היה אלא שיגאלנו מן הצרות הבאות עליהן תמיד דאף ברכת קבוץ וכנין ירושלים
ותחת דוד יש לכל אחת ואחת ברכה לעצמה לכך מגאולה זו אפי' הכי כאן אם גאולה
עלה קבעוה בשביעית ע"כ • ומלשון התלמוד נראה שעל גאולת קבוץ גליות תקנו:

מוסף הברכה מוכיח כן: על כן יש לדעת כי כתקנו אתי ברכות אלו על שני גאולות
החתך גאולת הגוף והשני גאולת הנשמה ובתפלה שלנו גאולת הגוף כי כן יגאלך ברחמיו
וחז"ל שלנו על גאולת הנשמה ולפיכך כתחרה כי גאול' הנשמות היה לאחר גאולת
הגופים כי גאולתן היה בתחלה וגאולת הגופים בתחרוכה והם נגאלין קודם כך קבלו בעלי
העבודה והוא סוד מספרי התורה וגאולת הנשמה שבלתן לעתיד ובכמו שאמרו במדרש
של ר' נחוניה בן הקנה ומ"ט כי בשעה שאמו נזכה בעולם הזה לעולם הבא הו' גדול ולפי
שהוצרכו לעשות בברכה זו על גאולת הנשמות כללו בה גם גאולת הגופי' והוא
לומרם וקבלנו יהד ויען כי אין גאות אחד אלו הגאולות לאמרו תקע בשופר גדול
לחרותנו כי הוא השופר המוזכר עבדים לחרות יובל היה שכת התמצים שכה וגם
ים רמז בלמרם וקבלנו יחד על גאולת
הנשמה ולפן כן הרי זה לעתיד גבוה גם כן:
ברכ' שמיניה ברכת המפטיר שיהיו שופטינו
ממנו מיעיד' כברלשונה ושפטנו על פי
התורה ולא יהיו לויבי ה' פלוגים: ומלוך
עלינו אתה ה' לבדך ובזמן הגלות שלנו אנו
תחת רשות אחר וכמ"ש בעלונו אדונים
זולתך ואנו שולטים שתגלה ותרומה מלכות
שמים עלינו ולא יהיו' כעלם דרך שעבוד
והיה שלמה על כוזרת מלכות בית דוד למקומה והוא לעתיד גבוה: והוא שכתוב אחר
יסודו בני ישראל ובקשו את ה' ואין נגאלין עד שיבקשו ויפרק הקורא את התגלה אחר
וכיון שנתקבלו גאולות נעשה דין ברשעים לרמוז שאין כל הגופים זוכים לגאולה ואין כל
הנשמות זוכות לחרות והם הרשעים שידונו לדורי דורות ויעשה מהם משפט על שלח
הנעויתו ביעוע' ה', ותחתית המתים וידונו מדה כנגד מדה: ברכה תשיעית ברכת
המלשינים והיא שלשה על המעיקים והמעכבים חזרת התלכות ולוקומה כי כשיתקיים
כי רוחה בשמים והוא עקידת בח"ג. וסימן לדבר וכל קרני מלשינים למחלה ולמטה
רשעים תגדע תרוממנה קרנות לדיק: ברכה עשירית ברכת הלדיקים לדיק והוא נטור
מ"ח סי' קי"ח כי כשיכלו הרשעים ויבוערו מתרוממת קרן הלדיק סוד קרן דוד לעלוק
מי העולמים ביחוד לחל כי המפריסים הנוע', ספו תמו זו היא הכוונה בשלשתיהן עקרי'
המלשינים והרשעים לפי שהם סבת החרבן והגלות למעלה ולמטה: ברכת י"א ברכת
בנין ירושלים מקבן הכסוד העליון כי שם בית מועד לנדיק ולדיק כי בנבין שלמטה ובנה
גם למעלה ובשכון השכינה למטה תשכון גם שכינה עליונה למעלה כי זה תלוי בזה
וזה רמז זוקחדו של ה' ואל עוזו בתחרית הימים שהוא בקבוץ בנין ב"ה שהוא הדבר שב
שמשמו בו: ובפרק הקורא את התגלה ויכון מתרוממת קרנן בירושלים שב' שלמה שלוש
ירושלים שלעו תוכיך". הנה כי קרנן של לדיקים סוד קרן דוד מתרוממת בירושלים

ולתכלית

הע"ה

עיקר ברכ' א על גאות הנשיכה חוזר כשיתחיינו של ישראל המוזכרות. ותתבאר ברכה זו קודם למטפ תאחר תתקע בשופר המוסמכין תפני תשלימו כי'. וקבל פזוריינו תניין הנוים כו'. ופי' תרחיק"ן בתפלת ר"ה ת"ל כי' כסוד את תאחר אלוה תלדים בתרם והם הנשמות המוזכרות תהנו"ן והוא"ן נחשוך לך" הר' והם בין הנוים וזהו סוד הנרים ושוך לך תנר את תוכך בעבור רות תוזכרים שבתפוזרה של מקום קליפת תחיות המתים וכן לך בכי עניין וכן הרבה וזה יתרך ביחוד כספר של יקר: וכשתלמו ככם תירכתי לר' פי' לחינן כשתתין לתלמין פנד בינלאין שתיכם בקליפות ת"ו: לנלך בירכתי לרן שהם תדרגות תתחתונות ולא זכו לעזה של קן היחין לעזה וכם ג"כ תלוי בירת תשתחוו כיעונין לתן בן דוד בא וכו': והביאתו ה' לתלמין לעין שיריך ברכה והביאתו פי' קיבון הנשמות תן התחיית לתר כתוב שם של בחינת עין שיריך להיניו יסוד ותלכות וקיבונם ע"י תכוי' וכיכם תת"ת ותלכות וזה ג"ה ת"ת ונ"ה קיבונם יהיה החיבול נחתית ואחוזה ברכה פי' חוזר הנחלת הקליפות והסיגים

עפ"ל:

ולתכלית זה ראו שזלים שלא זו: ברכת י"ב ברכת הישוע' וסיו למאות המלכות
והרמת קרן דוד למעלה רחם מקום הישועה וזו ימיה קרן ישועה למטה וזה רמז על
תמרו את דוד מלכם והוה הדבר הפליאי שמאסו בו. ושלחתנו כי ליהושעתך קוינו להורות
על ישועת מעלה כי היה עיקר הקוינו ואמו מציקים ברכיהו ושזלים ברכי גבוה:
שזלים ישועה שלמטה כי בם כביכול הוה נוסע למעלה כי ישועתו תלויה בישועתנו
ואמרו במדרש תנחומא ר"ר ברכי' הכהן בא ורואה מה כתיב גילי מאד בת ציון והרע ירושלם
מלכך יבא לך צדיק ונוסע ומושיע הין כתיב כאן אלא נוסע וכן הוא אומר אמרו לבת ציון
הנה מושיעך בא הין כתיב כאן אלא יושב כביכול הוה נוסע: אמר רבי מאיר ויושע ה'
ביום ההוא את ישראל ויושע כתיב כביכול בישראל הוה נגאל וכל זמן שישראל נגאלין
כאלו הוה נגאל ע"כ: ואמרו עוד סם וכתיב וסם דרך אראנו בישע אלהים בישע ישראל
היכו ואומר אלי בישע אלהים: ובפרק הקורא את המגלה ובין שבכנית ירושזלים את
דוד שכך אחרי שובו בני ישראל יבקשו את ה' ובאמר רמוז מה שבאחרנו: ברכת י"ג ברכת
התפלה ובריך המתפלל הירא את דבר ה' לכוין בברכה זו שישמע קולו והוה קול גבוה
כלומר כל מה שזלנו בכל הברכות הממעניות מברכי גבוה וכמו שהתבאר כי בשזלנו
ברכינו שהי תפסר לנו לעמוד זולתם כוונו בהם בעשם לברכי גבוה ובברכה זו אמו שזלין
שישמע קולינו כמה שזלנו ולזאת הכוונה היתה שזלת חדון הנביאים באמרו לעברה
נא ואראה לה לברכו כי חס לעורך גבוה: והוה אמרם ז"ל פ"ק דסוטה מפני מה נתחוה
משה רבינו ליכנס לארץ ישראל וכי לחכל פירותי' או לשבוע מטובה אלא כך אמר משה
הרבה מצות נצטוו ישראל וין מתקיימות אלא בארץ ישראל אכל' אני לארץ כדי שיתקיימו
כלם על ידי והתפלה על הכוונה הזאת ובענין שבארנו היה העולה למעלה ומתקבלת
ברצון ואמרו בברכות פרק הרואה מהי כרוס זלת לבני חדם דבריס העומדים ברומו של
עולם ובני חדם מזלזלין בהם. ופרש"י ז"ל דבריס העומדים ברומו של עולם כגון
תפלה שעולה למרום ע"כ כלו' כשהכוונה בה על הדרך שבארנו עולה ומתעטרת בראש
לדיק והוה אמר' העומדים ברומו של עולם. ובזה נשלמה הכוונה בברכות הממעניות:

עכ"ל דברי מי חכם חן:

**והנה** זכיני ה' לראות בקונטריסי הפלאי האחר"י מ"ם על ברכות הממעניות ודבריו
דברי אלהים חיים וז"ל ואתה חונן לאדם דעת רומז לנקידה הנסתרת בדעת
שמסם נותנת מתפת חכם ומדעת זה בת לת"ת הנקראת אדם ומדעת זה בת ויודעת בינה
לאדם וזהו שאנו שזלים שיחוננו דעה וחכמה ובינה מאותו חכם שת"פ שהין אמו רואים
בת"י חונן הדעת חונן בחכמה הדעת בת"ת ויכוין בחכמה ודעת שלה שמקבלת עלמה
לזווג השיבנו אבינו לתורתך ויכוין בבינה שלה ודע כי כל אדם שהין בו דעת אב אל קונו
כי הין בור יראי חטא וגם בלה דעת נפש לא טוב ולפי זה במשכה התשובה אחר הדעת
ותשובה היא הכוונה שאנו מכוונים עתה להוריד שפע מחכמה לבינה ומבינה לחסד בדרך
יצרה ובכל ספיר' וספירה אנו שזלין הדבר התלוי בחותה הספיר' ולפי שהתשובה היא
לחזור הדבר בשורשו ולתיקון הראשון לתקן את חסר עוותו והין דרך לשוב ולתקן כי חס
ע"י התורה שבע"פ שנתתרקה מן המטה ואנו שזלים שיחיינו לתורת וסיה הבינה
והנקו במחיתך שה' הספיר' הנכללות בת"ת והחזירנו בתשובה שלמה לפניך היה היובל

ולק

תְּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוּתֵינוּ וְשָׂא נֵס לְקַבֵּץ גְּלֻיּוֹתֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ יַחַד מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַבֵּץ נִדְחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

הָשִׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבָרִאשׁוֹנָה וְיוֹעֲצֵנוּ כְּבַתְּחִלָּה וְהָסֵר מִמֶּנּוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ אַתָּה יְיָ לְבַדְּךָ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים וְצַדְּקֵנוּ בַּמִּשְׁפָּט בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט: בי׳ ימי תשובה המלך המשפט

וְלַמַּלְשִׁינִים אַל תְּהִי תִקְוָה וְכָל אוֹיְבֶיךָ מְהֵרָה יִכָּרֵתוּ ותכניעם

ולכך צריך לכוין בבינה שלה ולקשטה לזווג:

ראה נא בענינו אחר התשובה. יש לנו מה לשאול והוא שיראה בעניינו וילחם מלחמותינו כמ״ש וירא אלהים את בני ישראל וידע אלהים ולכן צריכין אנו למדת הגבור׳ להשפיל ולהכניע אויבי השם של מעלה וזה יגאל אותנו ביד חזק׳ רפאנו (הנ״הה רפאינו ידוד ונרפא ר״ת רי״ו וגו׳) סלח לנו וגו׳ אלו הם השני לפי שהם חסד ורחמים סלח למדת החסד ולכן אנו שואלי במדת החסד אע״פ שאין אנו ראויים לסליחה שיסלח לנו בחסדו הגדול כי אל טוב וסלח אתה אל רומז לחסד. טוב ליסוד בחיבור הת״ת אתה רומז למלכות ובברכה זו רומז לחסד שלה: ברך עלינו רומז למדת נצח ירך ימין ולשון וברך מלשון כי לך תכרע כל ברך לשון ברכים ומכאן יתברכו השנים כי מכאן טוחנים מן לצדיקים שהם יסוד ומלכות ויכוין בנצח שלה: תקע בשופר גדול רומז להוד ירך שמאל שנקר׳ ותקע כף ירך יעקב ועליו נאמר כל היום דו״ה ולזה אמר ותקע כף ירך יעקב וצריכים אנו הגאולה משופר גדול שהוא שופר הגדול שנקרא יובל ולחבר את האהל להיות אחד לגאול אותנו והוא רמוז במלת ושא נ״ס עם הב׳ אותיו׳ כמנין יב״ק וזהו למתק הדין של הו״ד שהו׳דו״ה וזה המיתוק הוא בקיבוץ הגליו׳:

וקבצנו יחד מד׳ כנפות הארץ רומז ג״כ הנה הנשמות נפוצות בארבע כנפות האר״ץ בפני שור ופני אריה ופני אדם ופני נשר ויתייחדו אל הנקודה האמצעי׳ והיינו מארבע כנפות הארץ אל הארץ ארצינו. וזהו מקבץ נדחי ישראל בסוד וחשב מחשבה לבלתי ידח ממנו נדח ובארו המקובלי׳ זה על תקון הגלגול: השיבה שופטינו כבראשונה. דע כי שופטינו הם צדיק וצדק אחים ולא יתפרדו ויועצינו הם נצח והוד שהם כליות יועצות ומלוך עלינו אתה הוא הם ידו״ד אד״ני שרומזים בתפארת ומלכות וזהו בצדק ובמשפט וכשמתחברים ומתייחדים צדק עם משפט אז נקראים שניהם צדקה ולזה אנו חותמים מלך אוהב צדקה ומשפט:

ולמלשינים אל תהי תקוה דע כי כאשר יתחברו הב׳ מדות שהם צדק ומשפט אזי יאבדו

וְתַכְנִיעֵם בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹבֵר אוֹיְבִים
וּמַכְנִיעַ זֵדִים׃

עַל הַצַּדִּיקִים וְעַל הַחֲסִידִים וְעַל זִקְנֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעַל
פְּלֵיטַת סוֹפְרֵיהֶם וְעַל גֵּירֵי הַצֶּדֶק וְעָלֵינוּ יֶהֱמוּ רַחֲמֶיךָ יְיָ
אֱלֹהֵינוּ וְתֵן שָׂכָר טוֹב לְכָל הַבּוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ בֶּאֱמֶת וְשִׂים
חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם לְעוֹלָם וְלֹא נֵבוֹשׁ כִּי בְךָ בָּטָחְנוּ׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ
מִשְׁעָן וּמִבְטָח לַצַּדִּיקִים׃

וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים תָּשׁוּב וְתִשְׁכּוֹן בְּתוֹכָהּ כַּאֲשֶׁר
דִּבַּרְתָּ וּבְנֵה אוֹתָהּ בְּקָרוֹב בְּיָמֵינוּ בִּנְיַן עוֹלָם
וְכִסֵּא דָוִד מְהֵרָה לְתוֹכָהּ תָּכִין׃ נחם בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ בּוֹנֵה
יְרוּשָׁלַיִם׃

נַחֵם יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת אֲבֵילֵי צִיּוֹן וְאֶת אֲבֵילֵי יְרוּשָׁלַיִם וְאֶת הָעִיר הָאֲבֵלָה
וְהַחֲרֵבָה וְהַבְּזוּיָה וְהַשּׁוֹמֵמָה הָאֲבֵלָה מִבְּלִי בָנֶיהָ וְהַחֲרֵיבָה
ממעונותיה

יאבדו כל כחות הטומאה ולא יהיה להם חלק במרכבה מבפנים שהם מפסיקים עתה
בינינו ובין אלהינו שפחה כי תירש גבירתה מפסיקים השפע מן הארץ הקדוש׳ כי שעתה
הם מקבלים השפע מפסיקים בין אות ו׳ לה׳ אבל כשיתחברו משפע ולדק שהם ו״ה אז
לא יעבור ביניהם ואז לא יהיה ביניהם תקוה והסוד כי בעונותינו רחוק הטומאה כמו
תיק ומלבוש לב׳ אותיות אלו ו״ה והם מקבלים השפע אבל באותו זמן שיתחברו יחד לא
יהיה חלק באותם השני אותיות וסימן אל תהי תקוה תוק ו״ה פי׳ לא יהיה ת״ק ו״ה ולכן
אנו אומרים בר״ה תן כבוד לעמך כו׳ ותקוה טובה לדורשך׃

על הצדיקים הם צדיק ולדק מלכות ויסוד׳ ועל החסידים שהם נ״ה שנקראים חסדי
דוד ועל שארית עמך בית ישראל מצד תפארת ועל גירי הצדק מצד החסד
לאברהם אב הגרים ועלינו יהמו נא רחמיך מצד הגבורה יהמו הרחמים ויתגברו על
הדין ותן שכר טוב וגו׳ בא״י משען ומבטח לצדיקים ר״ת כל מי שימול מישראל נק׳ צדיק
שנא׳ ועמך כלם צדיקים׃

תשכון בתוך ירושלים עירך כאשר דברת׳ ר״ל כאשר יתחברו אלו הב׳ מדות פי׳
צדיק ולדק הנקראים צדיקים אז יתחברו העולמות כלם ויבנה בית המקדש
וישכן השכינה בתוכו ואין שטן ואין פגע רע שנ׳ בונה ירושלים ה׳ ואז יקדים המח לקליפ׳
שנ׳ הטיבה ברצונך את ציון ותבנה חומות ירושלים׃

נחם ה׳ אלהינו וכו׳ נוסח זה נתקן על גלות השכינה ועל גלות הנשמות ומיעונין
והנשמות

מִמְּעוֹנוֹתֶיהָ וְהַבְּזִיָּה מִכְּבוֹדָהּ וְהַשִּׁמָּמָה מֵאֵין יוֹשֵׁב וְהָיָה יִשְׁבַּת וְרֹאשָׁהּ
חָפוּי כְּאִשָּׁה עֲקָרָה שֶׁלֹּא יָלְדָה וּבְלִיוָּה לְגִיוֹנוֹת וַיִּרְשׁוּהָ עוֹבְרֵי כוֹכָבִים
וַיִּטְּלוּ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְחֶרֶב וַיַּחֲרְגוּ בְּזָדוֹן חֲסִידֵי עֶלְיוֹן עַל בֶּן צִיּוֹן בְּמַר
הַבְכָּה וִירוּשָׁלַיִם תִּתֵּן קוֹלָהּ לִבִּי לִבִּי עַל חַלְלֵיהֶם מֵעַי מֵעַי עַל חַלְלֵיהֶם כִּי
אַתָּה יְיָ בָּאֵשׁ הַצָּתָהּ וּבָאֵשׁ אַתָּה עָתִיד לִבְנוֹתָהּ בְּאָמוּר וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהּ נְאֻם
יְיָ חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְתוֹכָהּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְנַחֵם צִיּוֹן וּבוֹנֵה
יְרוּשָׁלָיִם:

## את

והגמות ג"כ מתפעסות מהשכינה שהיא המקור של ישראל שסם הגשמות כמ"ש במקבלות
ברכו חלקים חד"י ממקור ישראל וע"ז נח' זכור תזכרנו עוד ע"כ המו מעי לו רחם
ארחמנו ורחם עליהן רחם כי השכינה היא המקום שבה הגשמות הבחות לה מהזכרות זהו
זכו"ר תזכרנו: והם יורדות מיסוד שהוא ברית המעור לויות היא עם אשתו כי זיווג
התפארת עם מלכות ע"י ברית המעור שהוא יסוד וכנסת ישראל למטה נגד ככנסת ישראל
למעלה: וכבר ידעת כי סוד ציון וירושלים הוא יסוד ומלכות וע"כ ציון נבי יוסף כי
הוא הדיק המרכבה לדיק יסוד עולם וירושלים היא מלכות כנודע: ע"כ אמר רחם
את חבילי ציון ואת חבילי ירושלים ונמרת ירושלים היא בחינת ציון כי יותר ממה שהעגל
רוצה לניק פרה רוצה להניק: ובזמן שב"ה קייס והיו ישראל שלחין את הכרובים
כמעור היא ולויות פי' רז"ל כמעור היא עם הלויה שלו זהו ענין המחזיר שכינתו לציון:

**ומזכיר** בחלן טוסים רשות שבן: שתים בכנסת ישראל למעלה בשמות: שתים בכנסת ישראל למטה בגשמות יחן:
ושתים בכנסת ישראל למעלה בשמות: התחיל להזכיר הרעות של כ"י
למעלה: והח"כ של כ"י למעלה ומורה הרעות בדרך לח זו לף זו **אמר** החבילה מבלי
בניה והחריבה ממעונותיה: העיר שהזכיר כאן היא העי' המוזכר בפסוק היכה יבבה
בדד העיר שהיתה רבתי עם ופי' בספר קול בוכים כי העיר היא מדת מלכות הנקראת
עיר קטנה ויבבה בדד מריבה עם שהן הגשמות לחלקין מתתרכין כלחיתה בתקוני
דמעריין דגשמתין חלקין מתתרכין מהשכינתא דחיהו יחידאה היכה יבבה בדד כי' והם
כולל הגשמות דכל ישראל שהם במלכות שהיא הים והמקור של ישראל והגשמות בניה זהו
החבילה מבלי בניה: עוד נעשה העלר גדול מן נשמות בני עליה שהם הלדיקים הגדולים
לחזר מדי עסקיהם בתורה ובמלות ובתבלית הדיקות חז מחיריס שהרי בשמותהן
שבמלכות וגורמים התעוררות גדול למעלה כי בחמלעות מתרחה פניס חל פניס של
המלך הקדוש ומרחה בניה לו ואומרת חזי מה ברח לחזיה לגבך והם סוד מיין מוקין
המוזכרים בזוהר ואמר כי בתשובתה לעקב' תשתבח לחיה בדכותה: וזהו ענין הלרה בין
שני הלדיקים לדיק שלמעלה שהיה שורה עליו: ובבואה לדיק שלמעלה אומר' חזי ומה
ברח לחזיה ועיין בפרדס שער חני"ע פרק שבי: ועתה בעו"ה נתמעט גדולת מעלת
הלדיקים: וע"כ חין נשמות הדבות: וע"ז אמר והחריבה ממעונותיה כי לפני היו לו
שתי משען דהיינו מעון בלדיק שלמעלה וח"כ נכנסה למעון לדיק שלמעלה להוליד נשמות
הרי שתים רעות שמתחבל על כ"י שלמעלה בג' בחינות הגשמות והבזויה מכבודה

והשוממה

אֶת צֶמַח דָּוִד עַבְדְּךָ מְהֵרָה תַצְמִיחַ וְקַרְנוֹ תָּרוּם בִּישׁוּעָתֶךָ
כִּי לִישׁוּעָתְךָ קִוִּינוּ כָּל־הַיּוֹם בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מַצְמִיחַ קֶרֶן
יְשׁוּעָה:

שמע

והשוממה מקין יושב עתה מזכיר בהי' רעות לחבר הס בחורבן פגמו בכיכול בסכיכה
עצמה לפ כי בזויה מכבודה • ז"ל הפרדס בערך כנוד דעת הרשב"י ע"ה כנוד נקראת
שכיכה כלחבר תתחבר לל דודה ותמלא פגימתה ותהיה לכנה במלוא זו נקרא כנוד
והטעם כי נתן לה בעלה הל"ב נתיבות העליונות כי כך עולה כנודו בחכמה עיקר
הכנוד ולא בכל יחוד לחבר יתיחד בקרא כנוד חלא דווקא בהיותה מתקשטת ומתלבשת
בהיכל בחמד הנקרא כנוד וזהו ובהיכלו כלו אומר כנוד וזהו חלא כל החרץ כנודו •
ומטעם זה נקרא מלכות לב כנודע • ועתה בחורבן בזויה מכבוד' כי אין הסס שלם •
גם שוממה מקין יושב כי המלך יושב על כסא וגודע כי הבריאה היא כסא המלכו' ותתקה
כסאות שהס יכירה ועשיה • ועתה בעו"ה אין הכסא שלם • גם היכירה מלאכי שלו' מך
'בניין' גם העשיה כתיב חלבים שמיס קדרות • והיא יושבת ורוקמה חפוי כי היו ערי'
לרחם' הכה לקינו בכפלי' כי לא זו מלכות שמיס שבנגד נשרד' חלא לף זו שמלכות
גדרה • וכל הספי שרחויה לבא מיסו"ד למלכות • שהיה הסס לבני ישראל וזהו בא •
חלא לף שבסה הספיה לזולתס והס סוד ד' לימורות שבישוב ועניינו מבואר בפרדס
בשער לימורות פ"ד ע"ם ומעמיקים חלו שכתבתי יתבאר למבין מלמר רז"ל בפ' קדהגיגה
מסתרים תבכה נפשי מפני גוה ר' שמואל בר יהק מפני גחותן של ישראל שבעלה מכן
ונתנה לזולתס רם' בן אמר מפני גחותה של מלכות שמיס שר מדבר מן כ"י שלמעה ומך
מדבר מן כ"י שלמעלה • וע"ז מלכות שמיס ירדה מכבודה שהין היחוד שלס ע"כ היא
לחסה עקרה שלח ילדה • לחבל ובעלעוהו לגיונות כי להס ההשפעה והס לגיון המלך •
ועל הכסא שהיתו שלס אמר וירדוה עודני כוכבי' כי להס מלך ומריס יושבי' על כסאות •
ומפני חטחיתו הין הסס ולח הכסא שלס • וכנגד שהס כ"י שלמעה כלל הנשמות • אמר
ויטילו עפר ישראל לחרב וכנגד מעלתו בני עליה אמר לזוק עיגרתו התעוררות למעלה'
כמ"ש ויהרגו חסידי עליון • ע"כ עיון במרר תבכה • ואשבר לע"ז רומז מלאכי כי יכול
שהוא עיון נקרא שלוס לכתיב משלו' כפשי שהוא המעיל שלוס • ועניין מר הוא עיון שעל
ידו מלכות לטעמת מר כמבואר בזוהר ויתבא' בפרדס במקום הנ"ל ע"ש • וירושלים
תתן קולה בתי' בעת הגלולה רחל מנעי קולך ונודע כי רחל מדת המלכות • לבני לבני מעי
מעי כפר פי' עניינים למעלה מעי כנגד ד' רעות של כ"י שלמעה וכ' מעשים לב כנגד ב'
של כ"י שלמעלה שהס הנפת' ובהס שהה עתיד לבמותה • שם הוא מדת הגבורה הדין התזק
חשר משה כתעוררו הקליפות החזקות • והנה הגליות לף שהס לתכלית הגדול כי מכח
זה יזדככו ותס עוכך ומכח התשך יהיה האור יותר גדול כי יזדככו הקליפות והתרחקו
מהעם הזה בכמה מקומות כמלת שבזה השם שבו הוסף יתשקף לעובה ויגרום זה שהס
בעצמו שיהיה לה שם סביב • ולבבור יהיה בתוכה זו יהיה הסס שלס סוד השלי'
ונעול סופו בתפילתו ותחילתו בסופו • ויהיה הוא כבר • וכבוד הוא מלכות :

שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים
וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת וְתַחֲנוּנִים
אָתָּה וּמִלְּפָנֶיךָ מַלְכֵּנוּ רֵיקָם אַל תְּשִׁיבֵנוּ: עננו כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ
תְּפִלַּת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

עננו

**את** צמח דוד עבדך מהרה תצמיח רמז למשיח בן דוד שיצמיח בהיו' זה הזיווג למעל' שיחברו צדיק וצדק ירים קרן משיחינו וימלוך דוד למטה ומלכות שהיא כנגד המדה שלו תרום קרנו למעלה וז"ש וקרנו תרום בישועתיך: צמח גי' הוי"ה אהי"ה: אב הרחמן שמע קולנו ברכה זו רומזת לת"ת שהוא אב הרחמן ולזה אנו אומרים בר"ה אם כבנים אם כעבדים אם כבנים רחמינו כרחם אב על בנים:

**איתא** בזוהר פ' בלק כי צריך האדם לתקן בתפלתו ד' ענינים כדי שתהא תפלתו רצויה שכך היה עושה דוד הע"ה: א' שישים עצמו עבד כשמספר שבחו של מקום בזמירות ובברכות ק"ש לפניה ולאחריה: ב' למסור נפשו על קדושת השם באמרו ק"ש באחד וכן בכל נפשך ואם יחשוב כך מעלין עליו כאלו מסר נפשו ממש: ג' לשים עצמו עני דופק על פתח היכל המלך: באמרו ה' שפתי תפתח וכן בכל שאלותיו באתה חונן ובהשיבנו: ובראה נא וכיוצא בהן כי אין לך תפלה שנכנסת קודם כתפלת העני וכל התפלות מתעטפות על ידי תפלת העני ונכנסות על ידה וזהו פירוש אחד מתפלה לעני כי יעטוף וכיון שראה דהע"ה מעלת תפלת העני עשה עצמו עני כאמרו כי עני ואביון אני והטעם שהעני לבו נשבר וכתוב קרוב ה' לנשברי לב: ובחשבו שהוא עני יחשוב כי אין עני כעניותו בקברו כי שם הוא נכנע ושפל כי לא יתלוה לו לא כסף ולא זהב ויתרקב כל מה שעליו באופן שישארו עצמותיו נקיות מכל דברי העולם הזה ואפשר שעל זה כיון דוד הע"ה באומר כי יחיד ועני אני כי בערך זה ג"כ יחיד עומד בקברו לבדו וכל רעיו ואוהביו ישובו כל אחד לביתו: הרי זה המצאה שיחשוב עצמו עני אפי' היה עשיר: ועוד כי הוא עני ממעשים טובים ואינו ראוי לשאול מהמלך אלא בדרך חן ותחנונים: ד' לשים עצמו חסיד בשומע תפלה שיהרהר בלבו תשוב' ויתודה ויאמר אנא ה' חטאתי עויתי פשעתי אנא ה' כפר נא לחטאים ולעונות ולפשעים שחטאתי ושעויתי ושפשעתי לפניך מעודי עד היום הזה וכזה וכזה עשיתי וכפי הפנאי שיהי' לכך יאריך ואחר וידוי יאמר ותשליך במצולות ים כל חטאתינו וכל חטאת עמך בית ישראל ותחזירנו בתשובה שלמה לפניך ומלפניך מלכנו וכו' ובאמרו ואתה צדיק על כל הבא עלינו יכוין לקבל ייסורין על עונותיו בעה"ז כדי שלא ישאר עליו משאוי עונותיו לעה"ב וטוב לאומרו בכפיפת ראש ובדמעה אם אפשר: עכ"ל: וז"ל מהרמ"ק וכאן מתודה על עוניו כפי כחו ומתכוון לטהר סוד המדות הפנימיות להשליך במצולת ים החטא הפוגם במלכות והעון שביסוד והפשע שבתפארת ואומר אנא ה' חטאנו עוינו פשענו לפניך אני ואבותי וכזאת וכזאת עשיתי אנא כו' ומתכוון בסוד ידו"ד שהוא בעוקץ יו"ד שם יו"ד ה"י וי"ו ה"י בחכמה שבכתר אל"ף ה"א יו"ד ה"א בה"א בינה שבכתר: יו"ד ה"א וא"ו ה"א בו"או שם קצוות

תפארת

עֲנֵנוּ יְיָ עֲנֵנוּ בְּיוֹם צוֹם תַּעֲנִיתֵנוּ כִּי בְצָרָה גְדוֹלָה אֲנָחְנוּ אַל תֵּפֶן אֶל רִשְׁעֵנוּ
וְאַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ וְאַל תִּתְעַלֵּם מִתְּחִנָּתֵנוּ הֱיֵה נָא קָרוֹב
לְשַׁוְּעָתֵנוּ יְהִי נָא חַסְדְּךָ לְנַחֲמֵנוּ טֶרֶם נִקְרָא אֵלֶיךָ עֲנֵנוּ כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר וְהָיָה
טֶרֶם יִקְרָאוּ וַאֲנִי אֶעֱנֶה עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וַאֲנִי אֶשְׁמָע כִּי אַתָּה הֱיֵה הָעוֹנֶה
בְּעֵת צָרָה פּוֹדֶה וּמַצִּיל בְּכָל עֵת צָרָה וְצוּקָה: כי אתה החזן כשחותם ענינו מיתם

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָעוֹנֶה בְּעֵת צָרָה:

## אתה

תפארת שבכתר ל"ק ל"ת גו"ן יו"ד בה"ח מלכות שבכתר להיינו יהו"ד לתריך חנפין
ומוריך מסס החור לל החכמה שהיה יו"ד של מסס יהו"ד ומתכוין ביו"ד במולוי
שהיה בחכמה בסוד ד' פרלופין סי"ח שבדוכה ומולין מסס של ה' להיינו ביהה ומס
אהיה ומוסך חס של ו' קטות להיינו וי"ו מלכות בין התפארת והיס"ד ולחלף בחמלע תריין
ויין והיינו יהוד שבתפארת ומסס מוסך לל המלכות מס לאדנ"י והיינו ה' שבמס ומכוין
במס זה יהו"ד בנקודתו שעול' עשר ואח' מירה כל זה לומר בפר נח בסוד אחור העליון
המכסר ומטהר באורו העליון שהוח ב"ה העולה עד הכתר. לחטחים שבמו במלכות
ולעוונות שבמו לף היסוד ולפשעים שבמו חפי' נגד התפארת ואח"כ מוסך לפשע
והעון והחטאת מסס גמלוך במלוכת יס ואומר אחטאתי ועויתי ופשעתי לפניך מיום
היותי על האדמה ועד היום הזה ותמלוך במלוכת יס כל חטאתי וכל עוונתי וכל פשעי
ואחר שבעשה חסיד כדפי' בזוהר שע"ז הוידוי הנה מתכפר אומר ומלפניך מלכינו
בזיכה. ריקם לל תשיבנו להיינו מלכות שלח תחזור ריקם להיינו יוכת ח"ס רחוקים
חלח מליח"ה להיינו חלהי"ם בה"י. יו"ד מהחכמה והבינה כו' עכ"ל. בשלם ענין
ברכות התפלעיות הכלל העולה כי בהתחלת העמידה נכנסין בהיכל קודש הקדשים היכל
הגיזה ושס עולה במחשבתו בהקיצות עד עשס הגיזה כלול מג' רחמנות עד ח"ס והוח
ברמ"ו וסוד ממשיך מלמעלה עד שחוזר להיכל וזהו ג' רחמנות היכל להבה היכל זכות
היכל הרעון שהוח היכל התפארת הכלול מכל השפה קטות שהוח מס ידנ"ד והנה למס
ידנ"ד י"ג ברופי' ג' ביו"ד ובה"ח וג' בוח"ו וג' בה"ח יד יל"ד ויו"ד ה' היו"ה
היו"ה היה"י: והי"ה ויה"ה והה"י: ההי"ו והי"ה והו"ה: וכן נמשך למטה מרכבה
שהן ל' וכל ח' של ג' ולעומתם ד' דגלי ישראל וכל דגל ג' שבטים כמחוור בזוהר פ'
בהעלותך שכתב דגלח קדמאה מדבריית מזרים לריה. מיכלרדים בפריסו דגלח פריסח
לימינח כו' מזרח תרין ממין תחות ידלה יוסי' של נפת"ל יהל כו' דגלח תניינה מדבריית
מזרים נשר לוריהל דרום תרין ממין עמי' שמשי"ל חסדיה"ל כו' דגלח תליתאה מזה
נשריהל נפתן תרין ממין עמי' קבציה"ל חזקי"ה כו' דגלח רביעאה חדם רפיהל מערב
כו' וביחר בזוהר פ' ויקח בעגין חכני יעקב כי נטל י"ב חכני ג' לכל מד ע"ב וכן בעולם
העשמי הזה ד' תקופות ולכל תקופה ג' חדשים והכל נמשך מדגלי מדבריית ברשים הל"ל ברופי
שם הוי"ה ד' דגלים כן בברכות החמלעיות יש ד' חלקים ובכל חלק ג' ברכות המיכי
מיכי בהדלי'. ח' הדעת והתשובה והסליחה. כי כל תועה שוגה והחכמה ביניהן ברחמי
ג' הגחולה מהגדות והרפוח מגדת החולי וברכת השנ' להנגל מגדת הרעב ג' קיבוץ גלוי

תפלה שתקנו על תחומו בשחרית קודם כי לתה וכו'

**אַתָּה** הוּא יְיָ הָאֱלֹהִים הַזָּן וּמְפַרְנֵס וּמְכַלְכֵּל מַקְרֵנִי רְאֵמִים עַד בֵּיצֵי כִּינִים הַמְרִיפֵנִי לֶחֶם חֻקִּי וְהַמְצֵא לִי וּלְכָל בְּנֵי בֵיתִי מְזוֹנוֹתַי קוֹדֶם שֶׁאֲצְטָרֵךְ לָהֶם בְּנַחַת וְלֹא בְצַעַר בְּהֵיתֵר וְלֹא בְאִיסּוּר לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם מְשֻׁפַּע בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מְשֻׁפַּע בְּרָכָה עֶלְיוֹנָה בְּרֵי שֶׁאוּכַל לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ וְלַעֲסוֹק בְּתוֹרָתְךָ וּלְקַיֵּם מִצְוֹתֶיךָ וְאַל תַּצְרִיכֵנִי לִידֵי מַתְּנַת בָּשָׂר וָדָם וְיִקְווּיִים בִּי בִּיקָרָא שָׁכְתוּב פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶיךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן: כי אתה

## רצה

יִשְׂרָאֵל וְהַעֲבַדַת מוֹפְטִים כְּשֶׁרְאוֹת וְזוֹ תְּרוּמָתָם קְרוּאוֹת לְמִיקִים ' ד' בְּיוֹן יְרוּשָׁלַיִ' וְתְפִלָּתָם קְרֵן דּוֹד וְתְפִלָּתָם תְּפִלָּה ' וְכִשְׁיְהֵי בְּיוֹן יְרוּשָׁלַיִם וְתְפִלָּתָם קְרֵן דּוֹד זוֹ יְקוּיִים וְהַבְּיאוֹתִי' אֶל הַר קָדְשִׁי וְשִׂמַּחְתִּי' בְּבֵית תְּפִלָּתִי ' וְכִבֵּר הִקְדִּימוֹ מִי שֶׁהוּא בֵּן מֵאַד הַתְּלוּלוֹת הוּא כְּעֵבֵד הַמְשַׁמֵּשׁ ע"מ שֶׁלֹּא לְקַבֵּל פְּרָס כָּל תְּפִלּוֹתָיו בְּתְלוּלוֹת וְלֹא לְתוֹעֶלֶת עַצְמוֹ ' וּמִי שֶׁהוּא בֵּן חוֹרִין עֹבֵד הַמּוֹעֵד ' זוֹ הוּא כְּעֵבֵד הָעוֹבֵד אֶת רִבּוֹנוֹ ע"מ לְקַבֵּל פְּרָס ' וְעַל זֶה רָמְזוּ רַז"ל בְּ' רְחִמּוֹנוֹת לְמָה דּוֹמוֹת לְעֵבֵד שֶׁמְּקַבֵּל פְּרָס מֵרִבּוֹנוֹ לְאַחֲרוֹנוֹ' לְעֵבֵד שֶׁמְּקַבֵּל פְּרָס מֵרִבּוֹנוֹ כו':

**וְזֶה** לְשׁוֹן הָרַמְב"ם ז"ל רֵישׁ הִלְכוֹת תְּעִנִּית מִצְוַת עֲשֵׂה מִן הַתּוֹרָה לְזְעֹק וּלְהָרִיעַ בְּתַעֲנִיּוֹת עַל כָּל צָרָה שֶׁלֹּא תִבָּא עַל הַצִּבּוּר שֶׁכְּ' עַל הַצַּר הַצֹּר' לְתִקְעַ בַּחֲצֹצְרוֹת כְּלוֹמַר כָּל דָּבָר שֶׁיְּעוֹרֵר לָכֶם כְּגוֹן צַעֲרַת וְדֶבֶר וְחֶרֶב וְכִיוֹצֵא בָּהֶן ' וְאִם עָלוּ עֲלֵיכֶם וְהָרִיעוּ ' וְזֶה מִדְּרְכֵי הַתְּשׁוּבָה הוּא שֶׁבְּזְמַן שֶׁתְּצ' צָרָה וְיִזְעֲקוּ עָלֶי' וְיָרִיעוּ יֵדְעוּ הַכֹּל שֶׁבִּגְלַל מַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים הוֹרִיעַ לָהֶם כְּתוֹעֶלֶת עִוְּתוֹתֵיכֶם הָעֹוֶן וכו' וְזֶהוּ שֶׁיְּגָרוֹם לָהֶם לְהַסִּיר הַצָּרָה מֵעֲלֵיהֶם ' אֲבָל אִם יִזְעֲקוּ וְלֹא יָרִיעוּ אֶלָּא יֹאמַר דָּבָר זֶה מִמְּקָרֶה עוֹלָם אֹרֵעַ לָנוּ וְצָרָה זוֹ נִקְרֵית נְקֵרִית הָיָה זֶה דֶּרֶךְ מֵרֹעַ וְגְזֵרַת אַכְזְרִיּוּת וְגְזֵרַת לָהֶם לְהַדְבֵּק בְּמַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים וְתוֹסִיף צָרָה לְרוֹת אַחֲרוֹת הוּא שֶׁכָּתוּב בְּתוֹרָה וְהָלַכְתֶּם עִמִּי בְּקֶרִי וְהָלַכְתִּי גַּם אֲנִי עִמָּכֶם בְּחֵמַת קֶרִי כְּלוֹמַר בְּמִקְרֶה עֲלֵיכֶם צָרָה שֶׁתְּסַבְּבוּ אֶת עַצְמְכֶם לְהַחֲרוֹת קְרִי תּוֹסִיף לָכֶם חֵמַת קְרִי ' וּמִדְּבְרֵי סוֹפְרִים לְהַתְעַנּוֹת עַל כָּל צָרָה שֶׁתָּבוֹ' עַל הַיְּחִיד עַל שִׁירוּחָהּ מִן הַשָּׁמַיִם עכ"ל ' הֲרֵי בְּפֵרוּשׁ תַּעֲנִית בְּצִבּוּר הִיא צָרָה לִית דָּא תִּרְתֵּי חֲדָא הַתְּשׁוּבָה שֶׁעוֹשִׂי' ' וְעוֹד מְקוֹמוֹת מִמַּת עֲשֵׂה דְּרַבָּנָן שֶׁיֵּשׁ לְהַתְעַנּוֹת בְּעֵת צָרָה וּגְדוֹלָה מ"ע זוֹ שֶׁל דְּרַבָּנָן כִּי נוֹגֵעַ מִמ"ע דְּאוֹרַיְתָא' כְּיִגְּעַ הַצַּר הַצּוֹרֵר וְהָרִיעוֹתֶם וגו' וְהוֹשִׁיעֲנִי' בְּכָלַל הָרִעָה:

**וְכֵן** מוֹטֵל ג"כ עַל יְחִיד שֶׁיְּהֵא לוֹ חֵיזֵהּ צָרָה שֶׁיִּגְזֹר תַּעֲנִית עַל עַצְמוֹ וְיִתְפַּלֵּל בְּמַעֲמָדוֹ זְכֵן יַעֲשֶׂה כָּל הַיְּחִידִים וְהַכְּלָלִי' לְעֵ' הַזְּמַנִּים ' וְזוֹ יֹאמַר מְקַבֵּל הַתַּעֲנִית בְּצִבּוּר זוֹ הִיא תְּפִלַּת וְתְשׁוּבָה זוֹ עוֹשֶׂה כְּתִקּוּנָהּ וְעוֹשֶׂה: וְיֹאמַר בְּקִבּוּל הַתַּעֲנִית הַכֹּל מְקַבֵּל עָלָיו קַפְּנִית יְחִיד לְהַתְעַנּוֹת לְמֹחָר כְּמַר מוֹרִי ה' אֱלֹהֵי עַ"ה וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי קָדְ"ה וְכִבְיָכוֹל ע"י ה' הוּא מֵעִיר וְעוֹשֶׂה: וְיִתְכַּן לְמִזְן לְכַפֵּר מוֹרִי ה' אֱלֹהֵי עַ"ה וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי קָדְ"ה כְּמוֹ מְלִיקִין עַל עֵצִין מוֹסִיף הַבְּרָכָה שֶׁל מְרוֹם לְרַבָּנָן שֶׁיִּמְחֲלוּ וְיוֹכִיחַ לְוֹנוֹ רַב לְוִיָּה חֲמֹר מִלָּה תְּסוּר רַב נְחֵמִי' לְמֹחָר שֶׁהֵל תַּכִּיר וְיִגְדֵּל זְקֵךְ וְיֹאמַר לָךְ ע"כ:

**אַכְזְרִי הַקְּדְמוֹנִים** תַּעֲנִית חֲתִיוֹת ת"ת עַל"י וְזֶהוּ עִנְיָן מַה שֶׁתִּרְגֵּ"ל אֲחֲרֵי תַּעֲנִיתָם לְדַקְתָּה הַפִּי' הוּא כְּשֶׁהֵלֶם מִתְעַבֵּה זוֹ הוּא מַסְ

לחם שחינו אוכל וכיוצא בו אז מרגיש בעצמו שתענית הוא חסר לחם איך הוא בצער ובכאב ומרחם עליו. וז"ל ה"מ הרב ז"ל בספר עמק ברכה ז"ל ביתן ממונו לנדק' ביום התענית לקיים מה שאמר והצבת את ה' לנגדך כל לנגדך וכל כפנך וכל מלחך. וי"ל יתן מה שלא אכל היום לעני לערב שאם לא עשה כן נראה כמי שלא התענה לשם שמים רק כדי להרויח בתעניתו מיעוט הפיזור ואפשר לדקדק עניין זה מדברי הכתיבה שאמר שלא פרס לערב לחתך הלחם שהיה מגיע לחלקו לאפוקי שלא יתן חלק לחמתו ובניו שהוא חייב במזונות' שם אין לו כדי לפרנסם שלא לחלוש לחמו' חלקו יתן. כך מצאתי כו' עד דע"ז רימז דהמע"ה שאמר לבבו ואני בעניי הכימותי לבית ה' זהב כסרי' מאה חלף וכסף חלף חלפים כסרים ולכדזל אין מספקל כי לרוב הזוהב וגו' וקשה מזה הפסוק מ"ש ואני בעניי הכימותי מי יתן והיו כל עם ה' עניי' כמותו מקדמה הל"ל ואני בעשרי הכימותי: שלא ה"פ שידוע שדהמע"ה אחר חותו מעשה של בת שבע היה בעל תשובה גדול כאשר' ז"ל שכוסק ועלה על תשוב' ועיק' תשובה היה התענית והנה גודלו דמי שעולתו היה הרבה כי היה מלך ושעולתו גדולה ויה בכל תענית ותענית שהתענה מקדם דמי שעולתו לגבוה ואח"כ אחת לאחת למנוח תחזון קר דמי כל השעולות מאה חלף ככר זהב וחלף חלפים כסר כסף. וע"ז אמר ואני בעניי וגו' ר"ל בעניי כשעיבה עצמו והתענ' הכין כל חלה כי לא רצה לקנות ממה שקיימין מתוך התעניות והקדישם לשמים ע"כ ואני מצאתי כן בירושלמי בפרק הפלה נתנת הניח הפסוק לעיל ואני בעניי וגו' ומקשה התם מאי בעניי תם היה זה הסך הגדול בידו קודם שהקדיש עשיר היה ותירצו בעניי בעיני שהיה מתענה ומקדיש שעולתו לשמים הרי מבואר כדברים הל"ל וכן הוא בדר"ק בדברי הימים בפסוק הזה:

**ומנהג** הוא להתענות יום שמת בו אביו ואמו מידי שנה בשנה ונראה בעיני שגם מנהג יפה הוא להתענות יום שמת בו רבו מוהכ כי חייב לחלש בכבודו רבו ויראתו יותר מפל אביו:

**כתב** מהר"י קולון בשרש ס' לחם הירש יום שמת אביו בשבת או בר"ח יש לדחות למחר ורחוי לנהוג כן לף שכתב רמ"ה שאין נוהגין כן לפל לחם גם למחר הוא יום שאין מתענין בו הואיל ואתמי מתחי:

**כתב** רמ"א בהגה בטור י"ד סימן ת"ב בענין תענית יום שמת בו אביו או אמו וז"ל לחם חל תענית זה בע"ש היכו כשאר תעניות: ועיין מה"ח סי' רמ"ו מיהו לחם בפעם הראשון הפליט יכהוג כן כל ימיו עכ"ל ויען כי דבריו סתומים קצת לפ"ז אריך לפי להודיע מה שכתב הגאון רש"ל בתשוב' בענין זה וכללו דעתו היה שתולה בפעם הראשון שלחם יבא בפעם הראשון על יום שמת בו אביו בע"ש או חל בראש חדש או לחם חל אחר חגינו מפליט אחר חגינו אריך להפליט לעולם כשחל בע"ש או לחם חל בפעם הראשון היו' חל בחול והוצרך להפליט אז מחוייב לעולם להפליט לף כשחל בע"ש:

**בשהאשה** תכנס בעיבורה לחדש התשיעי רוחי שיקצרו תעניות ולעת ערב קודם חכילת' יתנו לצדקה לעניי' הגוים ויפקפקו ממעשיהם ויתקרבו שיעמו מניהם לפל הקיר זה בזוי' זו וזו בזוי' זו ויפלגו: ענינו אי מעיבו ביום לום תעניתיו

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה
לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל: וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל
בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

לראש חדש ולחול המועד מפורש בכ"מ

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד
וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד
עַבְדֶּךָ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ לִפְלֵטָה
לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם: בְּיוֹם ראש חֹדֶשׁ הַזֶּה:

בחול המועד חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה: זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה:
וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה: וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים: וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחָנֵּנוּ
וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

## ותחזינה

תעבות יתו וכו' עד ואתי תשמע עניכו ה' עמינו • תלקינו עניכו כו' • מיסענה כו' עד
ובזמן קריב • רחמנא רחם על כל יולדות בנות ישראל ובכללם תחתי תשתי מרת פלונית
הכתן תפיליס תתכוונינו לפניך רחום וחנון כי רציס רחמיך ויריך ה' המפתח הזה של
חיה ולח מסרתו לעליח ובכן זכור רחמיך ה' וחסדיך ה' תלקינו המפן חיים לפקדה
ביטועה ורחמים ותלד בריות זרע קיימת וכשר מסטרח דקדוש (והיח תחמר לפקדני
ותלד) דהמ"ע כמ נעים זמירו' חמר מן המפר קרחתייה עכני במרחב יה ה' ליולח לירח:

למנצח מזמור לדוד יענך ה' ביום צרה וכו' עד יעננו ביום קרחנו • מי שמענ
תפלת דוד הוח ישמע תפלתינו בזכות התכו' והחתומות מי שענה לחמות יענ
בקדושים צרה רבקה רחל ולחה וחנה ולכל נקת וחסיל האל יענכו יהיו לרצון חמרי
פי והגיון לבי לפניך וכו':

רְצֵה ה' אֱלֹהֵינוּ בְּזִיווּר פַּרְשַׁת פְּקוּדֵי
רְצֵה ה' אֱלֹהֵינוּ קְחֵי תִּיהֵוּ
לְמַעְמָדוֹת בֵּנִין לְמַעְמָדוֹת לִימִין סַמְכֵין
לְגוּפָה פְּרוּתָה לְתַתָּה מִן גּוּפָה תְּרִין יְרֵכִין
עַל דְּמוּ לְבָרֵכִי וְלָלוּ לִימִין רֵוזָה לְמַעְמָדוֹ
עַל קוּרְבָּנָה וְהָכָה לִיהֵוּ רֵוזָה לְתַתָּרִין יְרֵכִין
פְּרוּתָה עַד בְּרֵכִין מִלְעֵילָה חֲבוּרָה דְּעֵיהִין
כֵּן ה' עַד הֵיכְלָה תְּנִיעֵנָה לְתַתָּה דְּתִתְנַקְּרוּן בָּהּ
נְסְמִתִּין לְתִתְחַזְּקָה בְּחִיזּוּ דְּחֵלְמָה מוֹדִים לְתִכְנַעַת בְּרֵכִין לְתוֹדָה עַל נְסְמִתִּין דְּתִקְּחָתֵּי
נְסְמִתִּינוּ דְּפְקוּדוֹת לָךְ כוֹ' כְּבֵר כְּתִבְתִּי ג' רְשׁוּיוֹת הוּא דְּהַמְּסַפֵּר בְּרָכוֹת וְצוּד לְמִקְוֵמוֹ
לג' הֵיכְלוֹת הֵיכָל דְּהַבָּה הֵיכָל זְכוּת הֵיכָל הָרָצוֹן • וּמְהָרָצוֹן נִסְתַּלֵּק לי"ב עִנְפִּים וְהֵם
עֲלֵת הָרָצוֹן בְּחֻמְּשִׁים: עִתָּה נג' תַּחֲרוּמוֹת הֵם ג' הֵיכָלוֹת עֲלֵמָה דְּהֵיינוּ הֵיכָלוֹת

הנ"ה

ז"ל קוּנְטְרֵס דְּהַתּוֹר"ה ג"ל כְּמַתְּחִלַּת רְצֵה בְּעִיוּרֵיהּ תְּרֵין
נְסְמִתִּין בְּחֻלּוֹי כּוֹזֵה מָל"ק לח"ת ה"ת ר"ת ס"ם שֶׁלֹּא
נִבְרְאוּ וְעוֹד הַדְּבָר כִּי לְעֵילָּא הֵם לְחִיִּים וּבְפֵרוּשׁ בְּפֵרוּשׁ
בְּחֻלּוֹי ה"ה תִּתְחַזְּקוּ בְּבְרֵכִין וְהַיְנוּ ס"ם מְבָרְכִיהֶם בְּחֵיִּים
לְחַיֵּי עֹה"ז שֶׁהוּא כְּמוֹ כֵּן מִן שְׁמֵיהֶם וְחֵיהֶם מְחֻבָּרִים
וְהוּא סוֹד כְּמוֹ הוֹד יוֹסֵד הֵם הֵם רְצֵה וְחוֹדִים וְשִׂים
עֲלֵיהֶם הֵם סוֹד כ"ה ד' דְּזִיוּרֵי וְתִקְנֵי הַבְּתֵי' נֹ' חֵנֵךְ הַיְנוּ
כְּמוֹ כֵּן כְּמוֹ כֵּן סוֹדוֹ מְקוֹמוֹ וְלָכֵן בְּתִפְלַת כֵּן
כְּמַתְּחִיל רְצֵה מְקוֹמוֹ עַל שֵׁם הַמְּחַבֵּר עכ"ל:

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ
הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מודים דרבנן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ
אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי
כָּל בָּשָׂר יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית
בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל
וְהַקָּדוֹשׁ עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ כֵּן
תְּחַיֵּנוּ וּתְקַיְּמֵנוּ וְתֶאֱסוֹף גָּלְיוֹתֵינוּ
לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ לִשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ
וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְךָ בְּלֵבָב
שָׁלֵם עַל שֶׁאֲנוּ מוֹדִים לָךְ בָּרוּךְ אֵל
הַהוֹדָאוֹת:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ
הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד צוּר
חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא
לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְךָ וְנְסַפֵּר
תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים
בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ
הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ
שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עֶרֶב
וָבֹקֶר וְצָהֳרַיִם הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ. וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ
חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

## ועל

נצח והוד ויסוד. והס מכוונות לג' רגשונות כי גם רגשונות הס בחינות גדולה גבורה
תפארת והחזרונות נבניס נצח הוד יסוד והיכל נצח הוא היכל נגה והיכל הוד היכל
עצם השמים. והיכל יסוד הכולל היכל מלכות הוא היכל לבנת הספיר. והנה נודע
שחילו הספירות נצח והוד הנקראים תרי פלגין דגופא ובנצח הוא הוד ובהוד הוא נצח.
והס סוד הסוסייס שהס מעמידים הגוף והנה שמי הירכים רומזי' לנצח והוד. ומני
הרמים רומזים ג"כ לנצח והוד. וברכ' רפא שהוא בהיכל נוגה שהוא היכל נצח רמוז
ג"כ שס הוד בסוד הירכים שהס סמוכי' לגוף והגוף עומד עליהס והיינו סוד המעמדות
שהרו"ל בתוספת תענית פרק גב' פרקים בשנה ח"ר יעקב בר לחיו ח"ר חסי אלמלא
מעמדות לא נתקיימו שמים וארץ. שמי"ם ואר"ץ סוד הגוף כנודע ונצח והוד מעמידים
הגוף דהיינו מקבלים משל מעלה מהשמים ומשפיעים בשל מטה והוא קיום שמים וארץ.
זהו ענין שנזכר בברכת רפא העבודה והתפלה שהיא במקום העבודה. ומעמיד העבודה
הוא בנצח כלול מהוד בסוד ירכיים שהגוף נשען עס ובקיום העבודה ובזכה לבניו ניתן
שהוא בית המקדש בית נחמן כי העבודה היא סוד קרבן לידו"ד דהיינו יחוד קב"ה
בשכינתיה. וכל זה בהמשכת המקור מהביעה שהיא התפוזה זהו שאמר ואשב
העבודה. והס"ג מסתעף בה ואשי ישראל הס נצח והוד הס חיסים המשכי' מתפארת
המקרין ישראל כנודע והס בינין דכורין שעל ידס הזיווג והיחוד שהוא מקבל מרצון

אלהינו עשה תפארת הממך מהרעון העליון וכמו שהתחיל רשה ה' אלהינו פי' רשה
ברעון שהוא הכתר. ה' אלהינו בחכמה ובינה. בעמך ישראל סוד קיבון עשה הקלוות
בתפארת הנקרא ישראל. ותז"י המחזיר שכינתו לציון היסוד הוא נקוד' ציון סוד
ברית המעור. המזווג השכינה ומחזירה לבעלה:

מודים אנחנו לך הוא בהוד חיבור עמוד האמצעי בהיכל עשה השמים. וכנר
נודע כי כל ההודאות הם בהוד והכה בהוד הוא ג"כ נגה כמ"ש למעלה והם
סוד הברכי' ע"כ צריך לכרוע בהם וזהו כריע. בהודאה תחילה וסוף. והכה בנגה סוד
הרחות הנצחות במרחה תליו תתודע ובהוד בחלוים לחבר בו ושם בהוד פקדון הנשמות
לשלוח כמצוותיו לעיל במאמר הזה". ובכלן סוד הכריע' להמשיך האור ולהודות על
הנשמות על מצוותיכו הפקודות לך. ובספר היכלות ובעיגן לחמשבת בהני תתרי ברכות
בגין לאשכחה כייה. בהאי עלמא ובעלמא דאתי ע"כ. ואמרם וכל החיים יודך סלה
להורות כי תכלית החיים הם כדי שנודה ונשבח לשם הגדול בתין הפסק והכה מודים
אנחנו לך צריך להיות הכל בברייעה. כי ג"ך רומז לביהם כנודע בסוד ב' שערי בינה
המתפשטים עד הוד ה' ספירות כל ח' כלולה מיו"ד כמבואר בפרדס בשער השערים:

שאתה הוא ה' אלהינו הוא הכתר תלהי תבותינו חכמה ובינה על חיינו המסורים
ביקר חסד וגבורה ועל נשמותינו הפקודות לך בתפארת. ועל נסיך שבכל
יום הכל ל"ה. ועל נפלאותיך וטובותיך הם יסוד ומלכות הרי כלם מלמעלה למטה
דרך פרע ואח"כ חוזר וכולל אותם דרך כלל העוב כי לה כלו רחמיך המרחם כי לה תמו
חסדיך הם נה"י עם המלכות בכלל הרחמים נה' על העוב. והמרחם כי לה תמו
חסדיך הם ת"ת וגבורה וחסד כי מעולם הוא מלכות שנקראת עולם קיוינו לך בת"ת:
על הניסים זכר בכלן חמשה דברים נסים ופורקן וגבורות ותשועות ומלחמות לכולם
הזכיר בלשון רבים זולת פורקן שהוא לשון יחיד ולפ שהיו הרבה פורקנות. ותגבור'
עליון כי הרבה מלחמות היו ופרות רבות שחסם נפלו וכדי להבין הלה הדברים צריך
להקדים הקדמה מדע כי התלילות הוא חסד נגד חסד הם חמשה חסדים לחמש' גבורות
כתר חכמה בינה חסד ותפארת נגח הם חסדים. בינה גבורה הוד יסוד מלכות הם
גבורות. כתפר ביתרתי בברכת הרב את ריבנו כו' ע"ם והלו החמשה מכוונים מול
חמשה. כתר מול מלכות. כתר הוא הרחק מלכות הסוף וסימך שויס כתר מלכות.
חכמה נגד בינה חסד נגד גבורה. תפארת נגד יסוד כי תפארת חמה כלפי חסד
יסוד כלפי הדין והתגברות החסדים לישראל והגבורות התעוררו' לחויבים וזה שתת'
ביסים רומז לכתר ומלכות. גם והתרוממות לישראל וניסה לעכו"ם ועל הפורקן על
חכמה ובינה והסבינה לחד כי בינה חין בה דין בעלמה רק מסטרא אלה מתעורר הדין
כמוזכר בזוהר והחכמה סורם החסדים מעלם הבינה במשך הגלולה והפורקן כנודע
ועל הגבורות. חסד וגבורה והם גבורות. חסד גבורות החסדים והרחמים. כי חסד
אל. ושם אל מורה על החוזק שהוא תגבורת הרחמים. והגבורה גבורת הדין. ועל
התשועות. נגח והוד העלור של ישראל מלד תוקף הגבורה. וזה ישראל מושיעים עם
נושע בה' ותלר תרב נחותם. ועל המלחמות תפארת והוד. ידו"ד חים מלחמה ידו"ד
עמו ימיך ידו"ד נלחמי בכח ימיך ידו"ד תרעץ תויב:

וְעַל הַנְּסִים וְעַל הַפֻּרְקָן וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת עַל
הַמִּלְחָמוֹת שֶׁעָשִׂיתָ לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה:

לחנוכה

בִּימֵי מַתִּתְיָהוּ בֶּן יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל חַשְׁמוֹנַי וּבָנָיו כְּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת יָוָן הָרְשָׁעָה עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁכִּיחָם תּוֹרָתֶךָ וּלְהַעֲבִירָם עַל חֻקֵּי רְצוֹנֶךָ. וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים עָמַדְתָּ לָהֶם בְּעֵת צָרָתָם. רַבְתָּ אֶת רִיבָם. דַּנְתָּ אֶת דִּינָם נָקַמְתָּ אֶת נִקְמָתָם. מָסַרְתָּ גִּבּוֹרִים בְּיַד חַלָּשִׁים. וְרַבִּים בְּיַד מְעַטִּים. וּטְמֵאִים בְּיַד טְהוֹרִים. וּרְשָׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים. וְזֵדִים בְּיַד עוֹסְקֵי תוֹרָתֶךָ. וּלְךָ עָשִׂיתָ שֵׁם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ בְּעוֹלָמֶךָ וּלְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה וּפֻרְקָן כְּהַיּוֹם הַזֶּה. וְאַחַר כָּךְ בָּאוּ בָנֶיךָ לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וּפִנּוּ אֶת הֵיכָלֶךָ וְטִהֲרוּ אֶת מִקְדָּשֶׁךָ וְהִדְלִיקוּ נֵרוֹת בְּחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ וְקָבְעוּ שְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל:

לפורים

בִּימֵי מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה כְּשֶׁעָמַד עֲלֵיהֶם הָמָן הָרָשָׁע בִּקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד לַהֲרוֹג וּלְאַבֵּד אֶת כָּל הַיְּהוּדִים מִנַּעַר וְעַד זָקֵן טַף וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד בִּשְׁלשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ שְׁנֵים עָשָׂר הוּא חֹדֶשׁ אֲדָר וּשְׁלָלָם לָבוֹז: וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים הֵפַרְתָּ אֶת עֲצָתוֹ. וְקִלְקַלְתָּ אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ וַהֲשֵׁבֹתָ לוֹ גְּמוּלוֹ בְּרֹאשׁוֹ. וְתָלוּ אוֹתוֹ וְאֶת בָּנָיו עַל הָעֵץ:

## ועל

ביתי מתתיהו בן יוחנן כ"ג. הנה התגד' החסידים והיה חסד גדול ליעקב. וכבר נודע כי הכהן מלא החסד כי כהן לוי ויעקב הם חסד גבורה תפארת. וע"כ נעשה הנס ע"י חותם כ"ג. להסמיכם מתורתך ולהעבירם מחקי רצונך. הנה ים ג' שלמיות הנפש שהוא התורה והמצות ושלימות הגוף והממון. וזה החילוק היה בין גזירת יון לגזירת המן. גזירת יון היה להפריד יעקב מהדביקות מהתורה והמצות וכמו שאמרו כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלהי ישראל. וגזירת המן היה על הגוף והממון להשמיד, להרוג ולאבד ולשלל לבוז. וע"כ ימי חנוכה לא נתקנו רק להלל ולהודות שהוא ענין הנפש ולא למשתה ושמחה וימי פוריס נתקנו גם למשתה ושמחה שהם כנגד הגוף וזה"ש שעמד יון הרשע להשכיח מהתורה ולהעבירם מחקי רצונו. הדביקות של יעקב הוא בקיום המצות. ועל ידי ידיעת סודותיהן הן מעלים את עצמם למעלה למעלה. וזהו ענין תורה ושמירת חוקים ויון עמדו עליהן לבטלם משכחו התורה שהוא הנסתרות. ולהעבירם על הנגלות שהם קיום המצות והחקים שלא יקיימום וזה יהיה הפירוד בין הדבקים. ואתה ברחמיך הרבים עמדת להם בעת צרתם כי בצרתם לו אך כשיכול רבת את ריבם דנת את דינם נקמת את נקמתם הוא קדין שהוא מודד הש"י להרשעים עיין מ"ש בברכת הרב את ריבנו הדן את דיינינו

מסרת גבורים ביד חלשים הזכיר ממשה ענייני חלשים מעטים טהורים לזיקי עוסקים
בתורה: כבר כתבתי יון הרשעה עמד על שלשת הנפש והנה מדריגות הנפש הם
ממשה נפש רוח נשמה חיה יחידה אשר לעומתם מלמעלה למטה לריך וחפץ ואפשי
ונוקביה: ורחיית ההשגה מצד לריך שהוא הכתר זו חלשה היא כי אין רוחה עם כי
הכתר נקרא אין ומצד חפץ שהוא החכמה הנקראים מחין מ"ן מעטה היא ורחיתי בני
עליה עם שהם מועטים: ומצד חפץ שהיא הבינה משם נקראת הנשמה נשמתם כמ"ש
ונשמת שדי תבינם נקראת עטרה כמו שאנו אומרים אלהי נשמה שנתת בי טהורה היא:
ומצד זעיר שהוא תפארת הכולל עשה קלות עד יסוד נקראים לזיקים כי לזיק יסוד
עולם: ומצד המלכות שמשם המלך כי תורה ומצוה הוא תפארת ומלכות: וקיום המצוה
היא עסק התורה: העוסק הוא מעשה המלך זהו עוסקי תורתיך: ולך עשית שם
גדול וקדוש בעולמך כו' כבר כתבתי יון הרשע שלחה יד בדביקות ישראל בהקב"ה
ובכיכול גורם פגם למעלה בשמו הגדול ולמטה בישראל אשר שמו מזווג בשמיו ובבוא
הגאולה חזר לך עשית שם גדול וקדוש בעולמך שהוא עולם הלזי והוא עולמו דרוך הוא:
ולעתיד ישראל עשית תשועה גדולה למטה וחק"ס כתוב בניך וכו' במקדש העליון שהוא
היכל יהו"ה כמ"ש וירא"ך בהיכל קדשו: וכתיב והאר פניך על מקדשך השמם למען
אד"ני: ונודע שם אלהי בגי' היכל הוא היכל שם יהו"ה: ובהסר הטומאה והחשך
ממקדש העליון והתחתון ואז יאיר יהו"ה לנו: והנה הלזיקו נרות כו': והבדלקת הנרות
למטה יאירו הנרות שלמעלה בזיונין קדישין: וקבעו שמונת ימי חנוכה אלו להודות
ולהלל לשמך הגדול: בחיבור דרך חיים שלי במסכת תמיד המדבר מענין חנוכה הארכתי
שם בשם האר"י ז"ל בענין ספירות נלח והוד שהאריך הזוהר בעניני והוזכר בפרלם
בשער יריד יעקב: וכלל העולה מדבריו כי נלח נתקן בימי שמואל כמ"ש וגם נלח ישראל
לח יעקר והוד נתקן ע"י מתתיהו כ"ג כו' ע"ש בתורך ע"כ הם ימי שמונת ימי חנוכה
לי הו"ד ספירה שמימית וקבעו על הנסים בברכת ההלאה: זה"ש וקבעו שמונת ימי
חנוכה אלו להודות מצד ההו"ד ולהלל מלשון בהלו נרו עלי ראשי שהוא נרות המחירות:
ואמר לשמך הגדול ע"ד לכתיב קומי אורי כי בא אורך וכבוד ה' עליך זרח כי
בהאיר מאור הגדול שם הגדול חזי מאורו הגדול מאיר לכל עולם כולו כמה שכתב
ומברכתך יברך בית עבדך לעולם:

**רבון** הרשב"ם ע"ה שבקש בעלות יד למטה להרוג ולאחד מכעד ועד זקן כו' ונעלם
לבוז: מ"מ כתוב ושרו שהוא כמלאך שלח יד למעלה כי הוא בחינת תליה כי הם
אין בדייס אין תייסים ממילא נעקר הכל וזה פת מקטרוגו של סמאל כי הוא היפה"ר
הוא הנחש הוא מלאך המות הוא הסטנא ושלוה ומסטין ויורד והורב כן היה המן ב'
שמות נקרא המן ונקרא מומכן כי כן הוכתב במגילה בראשונ' ונקרא מומכן נקר' המן
סמכות ומליה של המן הענן תשר לויתיך וגו' כי הוא סטנא ושדיה את ישראל שיהנו
מעשות לתשורות: ח"ס סמאל מוס מוכן לפלות המומין כי עולה ומסטין וחק"כ
מוכן לפורעניות כי יורד להרוג: וכתו הפתח הקדמוני ברכב עליה סמאל כדאיתא
בפרקי ר"א: וגרס לתוה ותדם ואלכלו מן הענן להביא מיתה לעולם אין נקי ורז"ל
דימו המן מן התורה מנין שנאמר המן הענן תשר לויתיך וכו' כן המן בקש להרוג

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:

בעשרת ימי תשובה וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל־בְּנֵי בְרִיתֶךָ:

וְכָל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

## אלהינו

וְלַחֲבֹשׁ אֶת כָּל הַיְהוּדִים כִּי יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים מֵהֶם: וְלִזְכֹּר לְזֶה הַצֶּמַח תְּלוּי לְהוֹתוֹ וְאֶת בְּנֵיהוּ עַל הָעֵץ: וְהַסִּיבָה לוֹ הֵם"י גְּמוּלוֹ בְּרֹאשׁוֹ כִּי רֹאשׁוֹ וְשֵׂר שָׁלוֹ הוּא מַמְלָה: וְכֹשִׁיוּיִים מְחֵה תִּמְחֶה אֶת זֵכֶר עַמְלֵק: וְזֹה בְּלֹא הַמּוֹת לְנַפְשׁ וְיִחְיֶה עוֹד לְעוֹלָם:

(ואני אברהם בן הגאון מהור"ר ישעיה סג"ל זצ"ל מצאתי בכתיבת יד של אדוני אבי זקני הגאון מהור"ר שעפטל זצ"ל בעל וזי העמודים כיאור נוסף על הניסי וו"ל:)

ולך עמית סס גדול וקדוש בעולמך מה ענין זה לניסים שמוזכר בנוסח ענין תוארים הללו: הענין יובן כי עיין בעור יורה דעה סימן ער"ו: וכב"י שכתב שמה ולכאן למימר כל מחיקה שהיא לתיקון שריה מהנותן לכן מסמוכה לא מחייב רק דרך הכתתה לבל יס כשנמחה שצריך לתקן דומי' בבני חשמונאי שנתלו לחרות שבנה עזרה מפני שטמאוהו יוונים: דהתם שאני דלי לאפשר בלי מזבח וגס ח"ו לא לבנות מזבח במקום אחר במקדש לבל הכח לאפשר לגבות סיריעה כו': ע"ש: ועל פי זה יובן בוחותו נוסח מזכיר עניין ופימו את הילוך ושטרו מקדשך ובאותו הכס היה שהיו מתקנין המזבח אחר עליו כאמר לתתעשה כן לה' אלהיכם: ובכלל זה אזהרה למחיקת הסס ושמו תאמר מהאותיות לתקן המזבח וה"ס מותר לתקן הסס ב"ה: על זה אמר ולך עמית שם גדול קדוש שכשם שלך יעמוד בקדושה עולמים וחין רשאי למחוק אפילו על ידי תיקון: פ"א ע"ד מהרם רבנכ"ל מקן שכי פרופי' חנו למדי' מפרשה כו' "כול מצוה ת"ל רק גדולתי למעלה מגדולתך והדין קדושים תהיו יכול כמוני ת"ל כי קדוש אני קדושתי למעלה מקדושתכם וה"כ בענין אתי תוארים הללו רמז הקב"ה שאין למי שהתוות כלפי מעלה על זה אמר ולך עמית סס גדול וקדוש הניכר: תוארים מגדולה ומקדושה לך עמית ורמזת שגדולתך וקדושתך למעלה מעלינו:

ויעל כלס יתברך מלך הכיכה: ויתרומס מלך החכמה ויתנשא מלך הכתר הרי שהכלה והחתן והסוסניניס כלס למעלה עד שמוסיפים הכלה לחופה בניית אהיה ומחה ונסתרו הכלה והחתן לבד למעלה בזווג וזהו וכל החיים יודו"ך סלה הס הסס קמות גדולה גבורה ונצח והוד יסוד וסוד הרע' בכלל הסמה ועתה הוא סוד היחוד ומרי' ליסד בחיי' ברעדה ברתת בזיע לפני המלך והמלכה להוריד פניו למטה בהכרעה גדולה וזה ויהללו ויברכו את שמך הגדול בחתת לעולם כי טוב בסוד הסוסניניו

הנ"ה סהוח יסוד הנקר' טוב בח"י הטוב שמך

ע"ן מח"ת ם ת"ת כח"ת והוא סס תשוחות ע"כ: ולך נאה להודות: וזה לומר סיס סלוס

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בָּרְכֵנוּ בַּבְּרָכָה הַמְשֻׁלֶּשֶׁת
בַּתּוֹרָה הַכְּתוּבָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ
הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו כֹּהֲנִים עַם קְדוֹשֶׁיךָ כָּאָמוּר:
יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו
אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם:
שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל
יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ כִּי
באור

כו' שהוא הזיווג כמו שיתבאר בסמוך: וכ' מהרמ"ק סוד הכריעה היא המשכת הברכות והברכות עיקרם היותם ברכו"ת והודו"ת שסודם המשכת הברכות מהימין והכתרת המשכיל בברכה. ולכך הברכה מסמך כורע בתחלת מתחילה וסוף. ובמדת הוד הודאה מסמיכ:

**ובב"ק** פ"ק שדרו של חדש לחתר ע' שנה כעשה נחש ה"מ דלא כרע בתודיה וז"ל תולעת יעקב דע כי יש בחדש עשה שנתחדשה מחנו ונקרא לוז וכשמת אין העשה ההוא נפסד ואינו נמוח והוא קיים לעולם והוא המקבל עונש הגדול לאחר מיתת הפליק ועליו נאמר ועשותיך יחלין והוא המקבל עונש ברשעים שנאמר ותהי עונותם על עצמות, ובזמן תחיית המתים יוריד הקדוש ברוך הוא טל מלמעל על העשה הזה ויעשה כמו עשה מלוחלחת מחוד ויהיה נתך כחלב שנ' הלה כחלב תתיכני ואחר כן יקפיץ אותו הקב"ה כגביר' שנא' וכגביהה תקפיאני וא"כ יעלה עליו גידים ובשר ויקרם עליו עור כמו שאמרנו במתי יחזקאל זהו שכתוב עור ובשר תלבישני ובעצמות וגידים תסוככני וכתיב חיים ותסד עשית עמדי ופקודתך שמרה רוחי להסיר, על הגוף הזה לתחיית המתים הרי כי זה העשה נשאר לבנין החדש כדי שיהיה דבר קיים על מה שתשרה ברכה ובשאין חדש זה כורע בתודיו' להורות' על לשון הודאת שהעשה אורח אותו העשה שהוא סורח החדש כעשית בריה חש' מקוללת שהיא נחש שלעולם אין לו רפואה שנא' ונחש עפר לחמו וז', שהבריה זו כעשית מעשה זה אין הקדוש ברוך הוא הופכה לבריה אחר' ולעולם לתיקוס ולא יבנה ולא יהיה חדש עוד עם יושבי חלד ומשמת ימי ברחשית והלאה אין הקב"ה עושה חלף ים מים ומה שאמר לאחר שנעשים שנה יהושע כי הנחש ממשלתו לאחר שנעשים שנה סוד שנעשים סנהדרין של מעלה והוא חורב שם למטה מסוד שהוא תשובה עקב ומי שאינו כורע בתודיו' שדרו ר"ל הקיום העצמי שבו כשכל לאחור למקום הנחש הגורם מיתה ונטול הרגשה על שלח הרגי' בעצמו להודות לשם יתברך ומה שלא אמר מלך כורע בתחנת חע"ג דמעלה לכרוע בתחנ' תחלה וסוף מעון דהתם רב חסד מטה כלפי חסד דחיי' בימינו ואינו מדקדק אחריו לכל בתודיו' סוד העמוד המשכלי מקום הדין שמדקדקים כחוט השערה לפיכך צריך ליזהר בכריעה זו ליעכל

מהעונש

בְּאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד
וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת
עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ:

בעשרת ימי חשובה אומרים זה

בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל
עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם: בָּאֵי עוֹשֶׂה הַשָּׁלוֹם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם:

## שלום

מהעוסק הגדול הזה ולקייס זו עלמותיך יחלין עכ"ל:

**שים** שלום הוא יסוד המעיל שלוס בין חיס לחסתו והוא סהיכל לנפת הספיר.
ובברכה זו לריך לכוין כי סוד התפלה כולה היא סוד משך הזרע. בברכה
רחשונה מריעה המלכה לדרועה ימינה ומדרועה ימינה בנפגרות לדרועה שמלה ומתרין
דרועין לגופה המלכה בקדושות ומסס משך הגופה כי"ג גבולי חלכסון דתקופי הגופה
סגיחין חינון בסוד הדעת ומסס לירכה ימינה בעבודה ומסס לירכה שמלה בהודאה
וחינון תרין ביעין דלכורה וכל הברכות כמסכין לחתה להיימו השלוס וברכות לריחם
לדיק ושלוס נתון בתרך החיים שלוס מלכות בית דוד. לדק ושלוס נקנו כי בהמלה
השלוס הזה ימלאו כל העונות והברכות כי הוא הלוקט והמושך השפע והאור מריחם
לשבן סוד המוח דרך חוט השדרה ומריק
בלויה שלו וזו חלו חותמין המברך את
עמו ישראל בשלוס: מדרשו של רשב"י
ע"ה בפוס היכילות זזה השמון הכה תיהו
שלוס שלוס לעילה שלוס לתתה שלוס לכל
סערין שלוס בממליה לעילה ושלוס
בממליה לתתה. דה חת יהיב לשלו' דלה

הנ"ה עיין לקמן בתפלת ר"ה
המברך את עמו ישראל בשלום ברכה ראשונה המתחבר לדרועה
ר"ת שעה כוונת אלהים תגר על תתייחה זאת:
שחף יודת הדין מתחברן
בשלום וז"ל קוטרס דהאלי"ז ז"ל הזהר בכל תפלותיך
בין בחול בין בשבת לעולם לכוין בכדי"ה המברך את עמו
ישראל בשלום. לל שם ידו"ד אלהים שם חלת שהם ה'
גבורות והמתפתיין בה' חסדים וגם זה השם שהוא
יג"ק עב"ג:

חיהו שלם' בממליה לעילה ודה חיהו בממליה לתתה לחיהו היכלא לתתה ודה בחבורה
חדה בממליה לעילה. ומהכה נגיד לכל חינון תתהי לנבר. ורזה דה כלילו ושתלים
כלה כחדה. עילה ותתה בנהירו חד לחסתלמה שם מלה שם דה לחיהו שלים בכלהו
היכלין בכל חינון נהורין עילאי' לה הוי כלהו חד שיסשלוס טובה וברכה וכו' הלי בר שם
כד חסתחיל לנפקא מהיכלה דה לנבר יסוי גרמוהי כלהו נפיק מחברות' המלכה ומנו
היכליה ומלוך גרמיה קמיה. אבל יחודי בגרמיה דהה קדמאה חיהו לנטלה עטרת
לחיהו דברכהן דנגדין מייחודא דמלריה דה חיהו בר שם דחיהו מהיכלא למלכה. דהה
בהיהו שעתא דנפיק מהיכלא למלכה וכלא קשיר בכל הכי סטרין דקטורא וייחוד' וברכהן
יקדוסה ותוספת קדוסה קב"ה קרא לכלא בממליה לעילה ואמר לון כתבו להאי ברזא דשמיה
מלגיה מחינון דלקרון מוסדי שמו מלן חוסדי שמו חינון דמחסדי וכוונין ברזא דשמיה

ליחדא

שָׁלוֹם רָב עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ תָּשִׂים לְעוֹלָם כִּי אַתָּה הוּא
מֶלֶךְ אָדוֹן לְכָל־הַשָּׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ
אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ: בספר

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם:

אלהי

ליחדא סיכלין בסיכלין ולקדרא קסרין וליסד כלהו ביסודא חדא ולחלין לישנן חוסני שמו כל"ח ולקשוב מחשבות כדין לכתיבו ליה ולתרעיס ולסתמודע לעילא ולפתלים ליהו לעילאות תתא ע"כ: וסוד הענין כי כשמתפלל יודע סד' הדברים עליונים ותתונים ומכוונין בתפלתו הכוונה הרצויה בכוונה ההיא מתחברים היכלות סל משה בפרציפס וסבותיהם שהם המאורות העליונות והוא ייחוד השם הגדול בכבודו: וזה סוד שם מלא ידו"ד תלתיס והעובד בשלימות המכוין לזה הרי הוא מכת הנקדושי חוסני שמו המכוונין בסוד השם הגדול ליחדו בכבודו והוא ייחוד היכלות סל משה בסוד שם סהוא ידו"ד ברחם יו"ד בנקוד חירק יהיו לרצון אמרי פי יו"ד ברחם יו"ד בנקוד להודות שהכל ביחוד שלם וקבעוהו לחתר י"ח ברכות ואימתי אמר דוד אחר י"ח פרשיות כלתיתי בפרק מאימתי ויש בו עשר תיבות ועשר יודין כנגד העשר ויש בו מ"ב אותיות כנגדשם בן מ"ב: יהיו לרצון אמרי פי אמרי הוא קול ודיבור דהיינו תפארת ומלכות והגיון לב"ו היינו מחשבה

הע"ה

מחתי נקוטר' דאחר' י' ו"ל שים שלום כאן תקנו ברכת כהנים קודם שים שלום שהוא בחינת כעיס וידוע שהברכה שורה בבחי' כעיס לפי שים שהם עשר לתבונו' המחוות לעשר ספירות וכל הברכות הבאות לשלום צריך לבוא קודם לכן החתם לחותמה מעשר ספירות שהיו בחינת ישראל ותחם ישראל לעולמות ובחינת הקב"ה נאמת את ישראל ובתן לותם כתן לנו את התורה שהיא החיים' ותלבשת לותנו את התוך לאחר כלן כה ואת החיים שהיו בחינת את ישראל ובלה לשם הסוד שהיו' קוד' להתחיל את הברכה תחלן קוף על לין תכלית ותסם יתברכו ישראל יתברכו התל יתברך ואחר הכתוב כה תברכו את בני ישראל שהיא החתה העשירית הנקרת לין תכלית

סגל יהה כוללות כל העולמות הין"ה ובזה ניעדים כל הניסים והנפלאות שנעשו ונעתידים שם' כה תחר"ה ומה להניסים שיחשבו הברכה לחתם כ"ה ותחתה לל בני ישראל וזהו כה תברכו לומר כה תברכו לותם הכהנים תלין סוף תן כתר עלין: ואף תברכו לותו בכתיב כלשון תן הכתוב לדוד' תנבין ששה הני"ן בגמ' כ"ב יודי"ן בגמ' כ"ג תיקוני דיקנא למיכין ניעם תיבה וי"ן בגמ' ט' תיקון דוד' לנבין ששה הני"ן בגמ' כ"ב ורמה שבשני' שהכהנים מוסיפי' ידיה' לכרך העם לז הבריכה שורה על ידיהם ותתלחלי' מהשפע ויל ויין נמשך על מחיל כן צריך להגביה ידיו ויחן על ידי אחלחלו ולז כל מותם התלדות שנעשו ונתחדשו ידיו כלם הין"ה שבשם הקוד העליון שכל הנסים מתיחס מתנו. וכל הברות שם תליקין ותתלחלי' ולז היה שעת רצון משפעת לז"ה ותחתם שכל ברכה תלוי ג' ברכות היה כתולה. יברכך ה' ושמרך הני' כתולה. יאר ה' פניו אליך ויחנך ג"כ כתולה. ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום ג"כ כתולה. לויזוז שקודש יבא השפע לתחלת כ"ה ותח"ב ביסודא והוז סוד הע' שבו יבא על בני ישראל ולכי מברכם ולחוי לכיון בלז הג' ברכות הנ' מסוקים הזה יברכך וישמ"ך ויאר וישא ד' ג' בנקוד מלע ישלמו עב"ל. ובבר רשותי הרבה סודות בברכת כהנים לתיבה בברכת התורה ע"ש. עוד כ' ושיים בברכת הכהנים וישם לך שלום. והזיווג של יעקב לא נעשה אלא ע"י השלום ועתה הוא סוד הזיווג התפארת ומלכות ע"י היסוד ומשתיים כאלו אחד נמשך ליסוד על כן אמר לפי שהוא זיווג חילוק ואין יחוד והתלכה אלא כל סוד שהוא חילוק ואין מעיב ואין לכן צריך ליסוד על כן אמר לו עצה ותושיה לפי שהוא נמשך ליחוד והתלכה כי כל סוד שהוא חילוק ואין מעיב ואין ע"ש ומתחילין לקרות ויחי יעקב וגו' ופתוחות ויחי ויסתם ויחי ויפתח ויחי ויסתם ויחי ויפתח ויחי ויסתם ויחי ויפתח

דיני אלהי נצור

**יהיו** לרצון אמרי פי וגו' בדברי רבינו המחבר סידר אותו אלהי כמר וכן פסק בש"ע וכתב בכרכי משה להכי אתיר עצמי לומר לפני מלך מלכי המלכים קב"ה והכ"מ כתבו לחתן יהיו לרצון קודם תחנוני ואחיכים וכן הוא מנהג ספרדי וכן ראוי לנהוג לעולם בכל הדיעות ואחר שנת"י כ"א כשחותר תחנונים הפיוט לקדיש וקדושה: ובורא ופוסק ג' פסיעות לאחוריו ואחר שפסק בורא פסיעות ביעודו כורע קודם איזוקף אחיר עושה שלום. וכשחותר עושה שלום בחתימת הוכך פניו לצד שמאלו ואומר יהיו לרצון וכשאחיר הוא יעשה שלום עליינו וכל ישראל ואמרו אמן ואחר כך יפסיק לפניו כעובד המרכבה מרכוז. – ובשפסיק עוקר רגל שמאל תחלה ואחיר פסיעות אלו לכל הפחות הוא כדי שיהיו גודל בגד עקב (ולכתחלה לא יפסיע פסיעות גסות איתר מזה: ויש מחמיר על ג' פסיעות הלו שיהיה): בחזקת שכל הנ"ל פסיעות יעשה ולא יחזור לאחוריו על שיניע ג' לקדושה ולכתוב לא יעשה שיתחיל ג' ולא יתפלל כלל רש"ל ויעיין כדי לילך ד' אמות קודם שיחזור לאחוריו שיתפלל כלל רש"ל. וכן נראה שיתפלל ויעמוד בחזקת שכל פסיעותיו כאחיור זה קודם שיחזור לאחוריו: והאידנא שום הציבור וסיים תפלתו קודם החזן אסור לאחיר פניו לציבור עד שיסיים ג' תפלתו כי יתחיל בשוה התפללים עדיין אינם מתחלקים בין כאלו ציבור אחד התפלה הקהל ים להם לפתוח ולכוין לברכות שאיחיר החזן ולענות אמן ואם אין מכוונים לברכות קרוב לחיות ברכותיהם לבטלה לכן כל אדם שיודע בעצמו כלילו אין מתכוין ויכוין לברכת החזן ולכל הפחות יענה אחיריו בשחזור ג' התפלה ובפרט מי העומדים קרוב אחר הש"ץ שלא יחזור אחיריו ויתחיל בשנת חזרת הש"ץ התפלה אינם מכוונים לפתוח בברכה לעצמו אמור בקצה יחזור אמור בקצה אין לעמוד עד שיגמור הש"ץ התפלה ואינו מכוין לברכות של ג' ראשיות הוה שכר תפלת חבר כשהוא מכוין בכוונה ושתיק דעונה שום דבר. וכן יש לחזן ויכוין לכן לברכות של ג' ראשיות הוה שכר תפלת חבר כשהוא מכוין בכוונה ושתיק דעונה לברכת החזן ולכל הפחות יענה אחיריו בשחזור ג' התפלה ובפרט מי העומדים קרוב אחר הש"ץ שלא יחזור אחיריו ויתחיל בשנת חזרת הש"ץ התפלה אינם מכוונים לפתוח בברכה לעצמו אמור בקצה יחזור אמור בקצה אין לעמוד עד שיגמור הש"ץ התפלה ואינו מכוין

וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי וְכָל־הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר
עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם· עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ· עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ·

## עשה

שהוא התפארת ופתיחה לקבל זרע האדם הוא ע"י התפארת אחרי מצותיך שהם משתי
זרועות רמ"ח ואבר"הם מן הימין שס"ה מן השמאל נקשרו בשם ידו"ד דביה תליין
נקודין כעובין באתפלא והיינו שמ"י עם י"ה שס"ה משמאל ו"ה עם זכ"רי רמ"ח
מימינא· ואחרי מצותיך תרדוף נפשי בה בחשק להאיר מאותם הזרועות והחצונים
הרוצים לידבק הפר עצתם וקלקל מחשבותם והיינו ביטול סמאל וכחותיו : עשה למען
שמך עשה למען ימינך עשה למען תורתך עשה למען קדושתך בנוסח הזה מרמז על ד'
רגלי המרכבה העליונה בספירות שהם חג"ת שם הוא מלכות כמ"ש לשם ולתפארת וכ"כ
ויעש דוד שם ימין הוא חסד ותורה תפאר' כידוע קדושה גבורה וכמ"ש וקדשת את הלוים
שהם גבורה כאמור בזוהר וסדרנו בסדר הזה חסד אצל מלכות להמשיך חוט של חסד על
אסתר שהוא ירקרוקת · אח"כ הזכיר התורה אצל קדשה שהיא הגבורה כי התורה נתנה
מהשמים שהוא תפארת מפי הגבורה כמ"ש בי' דברות וידבר אלהים ואלהים דיין כמ"ש
רש"י שם · והנוסח של מלכנו ואלהינו שמיוסד על ו' ספירות הבנין שעד הם מגיע הפגם
ממעשה התחתונים משא"כ בג' ראשונות הנסתרות לה' אלהינו והנגלות שהם ז' הבנים
לנו · כדאיתא בזוהר ואנחנו מתפללין שיוחזר הדבר לתקונו ויתוקן הכל ועז"א מלכינו
ואלהינו כי עתה בגלות הוא יתברך מלך שלנו ואנחנו עבדיו · ולעתיד יהיה אלהינו
כלומר שנזכה כולנו להיות מרכבה אליו כמו האבות שעל כן אומרים אלהי אברהם יצחק
ויעקב ואז נהיה בנים למקום כמ"ש בנים אתם לה' אלהיכם ולא זו מצד נשמותינו אלא
אפי' ואלהי כל בשר כי לעתיד יהיה כתנות אור באלף והבשר שהוא עכשיו שבר חומר
קליפה יהיה בשר קודש · כמו משה רבינו ע"ה קרן אור פניו וכתיב בשגם הוא בשר
בשג"ם עולה משה כמ"ש רז"ל אח"כ מבקש ז' דברים המשכה מז' הבנין אמר יחד שמך
בעולמך כתיב עולם חס"ד יבנה וארז"ל ביקש הקב"ה להשרות שכינתו בתחתונים ואז
יחודו היה מיוחד בכל העולמות אף בגשמיי ומפני חטאינו עלתה שכינה למעלה ע"ז
מבקשין יחד שמך בעולמך אח"כ אמר בנה עירך איכה ישבה בדד העיר ממד"הד הקשה
של גבורה מתפללין שתבנה כמ"ש באש הצתה ובאש עתיד לבנותה אח"כ אמר ליסד
ההמשכה מתפארת שנא' בו ובית תפארתי אפאר ומאחר שהזכיר תפארת הזכיר היכל
שלו שהיא המלכות כנודע אדני בגי' היכל זהו שכולל היכלך אח"כ בזאת משיחך רומז
על השפעה מנצח המוזכר במלכות בית דוד כמ"ש שמואל לשאול קרע ה' את ממלכות
ישראל מעליך היום ונתנה לרעיך הטוב ממך וגם נצ"ח ישראל לא ישקר והאריכו המקובלים
בסוד הזה אח"כ אמר פדה עמך היא השפעה מהוד כמבואר בפרדס בערך הוד כי משם
ההשפעה להשפיל אויבי השם וכן כתיב חגור חרבך על ירך גבור הודך וגו' אח"כ אמר
שמח עדתך היא ההשפעה מיסוד אנחנו נקראים עדה מצד נשמותינו שהם מתקבצים
ומתוועדים והנשמות פורחות מיסוד כנודע אח"כ אמר אם לא תעשה למענינו להשפיע
לנו כנ"ל · עשה למענך כדי שיוסר הפגם מהאצילות זה"ש עשה למען שמך היא המלכות

עשה

עֲשֵׂה לְמַעַן קְדוּשָׁתֶךָ׃ עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ׃ לְמַעַן יֵחָלְצוּן
יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי׃ יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן
לבי

עשה למען תורתך תפארת למען קדושתך גבורה׃ למען מלאכי מרומים נצח והוד שהם
תרין נביאי קשוט שמהם יניקת הנביאים הנקראים מלאכים כמ"ש וילעיבו במלאכי אלהי'
ע"כ הם נקראים מלאכי אלהים ימינך הוא חסד צדקתך הוא צדיק יסוד עולם וסדרם
בסדר הזה מתחיל ממלכות ואח"כ תפארת בסוד ד"ו פרצופין ותפארת הוא התורה
שנתנה מפי הגבורה ע"כ מזכיר אח"כ גבורה׃ ואח"כ נצח והוד שהם למודי ה' כנודע
וחוזר לימין שהוא חסד׃ ובאחרונה יסוד שלעתיד יהיה אחרון בעליית מלכות למעלה׃
"למען "יחלצון "ידידיך ז"ל קונטרס דהאר"י ז"ל קודם שתאמר יהיו לרצון תאמר פסוק
למען יחלצון ידידיך ותכוין ר"ת יל"י ושם זה המעלה ניצוצי מז' מלכין כמבואר אצלינו
בקבלת שבת בפסוק ידו"ד למבול יש"ב וע"ש ותכוין להעלותם ע"י שם זה ור"ת של
"ידידך "הושיעה "ימינך "ועננני הוא יהיו ולכן אמו' לאחריו יהיו לרצון ותכוון ביהיו שהוא
בגי' אל ובר"ת לרצון אמרי פי אלף ותכוין בשם שדי במילואו שהוא תתי"ד ותחברהו עם
שם אל הנזכר במילויו ג"כ שעולה הק"ף הרי הכל בגי' אלף נמצא שתכוון בשם אל שדי
במילואו ואמנם תכוין כי פסוק זה יש בו י' תיבות ובכל תיבה יש בה אות י' חוץ ממלת
לרצון שאין בו י'׃ על כל זה באמרו ב' יו"דין במלת יהיו יכוין כדי לתת"י א' ולהשלים
י' החסד במילת לרצון׃ אמנם על כל זה אין יו"דין ממש אלא בט' תיבות בלבד ותכוין
כי ט' יודין אלו הם ט' יוד"ין שהם בד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן ונמצא כי בפסוק זה
נכללים כל הד' שמות אשר כל סוד העמידה תלוי בהם עכ"ל׃ וענין ניצוצין של שבעה
מלכין שאמ' הרב ז"ל עיין מזה מה שכתבתי במזמור לדוד בשנותו את טעמו׃ והנ' התפלה
ההגונה היא העולה י"ח מסעות להתעטר בראשו של צדיק המסע הראשון הוא ירושלים
ולפיכך בני הגלות מתפללים דר"ך שם כדי שתעלה התפל' למקומה בלי מונע כמו
שהודענו למעלה המסע השני הוא בית המקדש הוא שאמר שלמה הע"ה ושבו אליך בכל
לבב' ובכל נפשם בארץ אויביהם אשר שבו אותם והתפללו אליך דרך ארצם אשר נתתי
לאבותם העיר אשר בחרת והבית אשר בניתי לשמך ושמעת השמי' מכון שבתך את תפלתם
וגו' ושבעה מסעות בשבעה רקיעים ומבית המקדש עולה התפלה באויר ויש משרתים
ידועים ממונים באויר לארבע רוחות העולם לרוח מזרח יש ממונה א'גזר"יא שמו ועמו
משרתים אחרים עומדים באויר ממוני' על התפלה העול' דרך שם מבני הגלות היושבים
לצד מזרח ונוטלים התפלה ההיא אם היא כראוי ונושקי' אות' ועולי' עמה עד האויר
של רקיע למעלה ושם כמה משרתים וממונים אחרים ועונים ואומרים אשריכם ישראל
שאתם יודעים להעטיר ליוצריכם בכמה עטרות קדושות אשרי הפה שדברי העטרה
הזאת יצאו ממנו שם של י"ב שם הוא שולט על האויר וכל שאר ממונים כלם עולים
בתפלה ההיא עד הרקיע ונמסר' ביד ממונה אחד לעלות למעלה׃ לרוח דרום יש ממונה
אחד וכמה ממונים אחרים עמו ספגני' שמו וכל אות' השרוי' בצער המתפללים לפני
קב"ה מצרת לבם אם התפלה ההיא כראוי עולה באוי' ונוטל אות' הממונה ההוא ונושק

לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי׃ עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ׃ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן׃

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ׃ וְעָרְבָה לַיְיָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת׃

## קודם

אותה ומחבב ואמר הקב"ה יתמלא רחמים עליך ועולים עמה הממונים ההם עד הרקיע׃ לרוח צפון יש ממונ' אחד וכמה ממונים עמו שולטים באויר ואותו ממונה פתחיה שמו׃ וכל המתפללים על אויביהם המציקים להם אם התפלה ההיא כראוי נוטל אותה הממונה ההוא ונושק אותה אז מתעורר רוח אחד שיוצא מהתהום בצד צפון ואותו רוח מכריז בכל האוירין ההם ונוטלין התפלה ההיא ומעלין אותה עד הרקיע ונושקין אותה ואומר הקב"ה יפול שונאיך לפניך ועולה ובוקעת הרקיעים עד שעולים עמה לרקיע ראשון התפלה מגעת אצל ממונה אחד שנתמנ' לצד מזרח ושם יש תשעה פתחים ובהם עומדים כמה ממונים ועליהם ממונה אחד זבולי"אל שמו וממונה זה רוצה לשמש בזה הרקיע ביום ואין נותנים לו רשות׃ עד שעולה אור הלבנה ואז מוציא החיילים והממונים ההם ובאור היום נכנסים כלם בפתח אחד מאותם ט' פתחים שהוא הפתח העליון על כלם וכשהתפלה עולה נכנסת בפתח ההוא וכל אותם ממונים וזבולי"אל עליהם יוצאים ונושקים אותה ובאים עמה עד רקיע השני התפלה עולה עד הרקיע השני ונפתחים י"ב פתחים של אותו רקיע ובפתח י"ב עומד ממונה אחד ענ"אל שמו והוא ממונה על כמה חיילים וכמה מחנות וכשהתפלה עולה עומד אותו הממונה ומכריז על כל אותם פתחים ואומר פתחו שערי' וגו' ונפתחי' הפתחים ההם התפלה נכנסת בהם׃ ממונה אחד עומד לצד דרום ועזרי"אל שמו ולפעמים נקרא מחני"אל בשביל שהוא ממונה על ששים רבוא מחנות וכלם בעלי כנפים מחנות מלאים עינים מגביהם ומחנות בעלי אזנים נקראים אזנים בשביל שהם מקשיבים לקול המתפללים בלחש בכוונת הלב ואין התפלה ההיא נשמעת לאחרים וכבר ביארנו למעלה ענין זה וכשהתפלה עולה בלחש אותו ממונה וכל ששים רבוא מחנות וכל אותם בעלי עינים וכל אותם בעלי אזנים כלם נושקים אותה הה"ד עיני ה' אל צדיקים וגו'׃ עיני ה' אל צדיקים אלו בעלי עינים ואזניו אל שועתם אלו בעלי אזנים׃ רקיע שלישי התפלה עולה אליו ושם ממונה אחד גדר"יה שמו ועמו כמה ממונים אחרים והוא משמש שלשה פעמים ביום עד שרביט אחד של אור וכשהתפלה עולה יורד אותו שרביט ומשתחווה ונקרא אותו רקיע שרביט ואותו ממונה מקיש באותו שרביט אחר שנשתחוה בצור אחד חזק שעומד באמצע הרקיע ויוצאים ממנו שלש מאות ושבעים וחמשה חיילים שהם גנוזים שם מן היום שירדה תורה לארץ בשביל שהיו מסבבים שלא תרד וגער בהם הק"בה ונכנסו באותו ציר ואינן יוצאים אלא בזמן שהתפלה עולה ועונין ואומרים ה' אדונינו מה אדיר וגומר אשר תנה הודך על השמים היא התפלה שעולה בכל הרקיעים אז משתחוים לפניה והתפלה ההיא מתעטרת

בעטרות

בעטרות עליונות ועולה לרקיע ד' וז יוצא ממזי"ל ועמו סמ"ך מחנות ועולים עמה להיותו רקיע ונקראים ימות החמה וכלם מעטרים לתוכה תפלה ומה מתעכבות התפלה עד שכל המחנות הסם עולים עמה לרקיע ה' ומס ממונה מחד מגדרי"ן ועמו בעל מלחמות שהר העמים וכשהתפלה העולה מזדעזע הוא וכל חייליו ונכנעין ויוצאים ומסתחוים לה ועולים עמה עד שמגיעים לרקיע שבעי ויוצאים כמה חיילות ומחנות ומקבלים אותה ועולים עמה עד שמגיעים לתוך הרקיע ומס ממונה גדול מענפי"ן ועמו והוא מעטיר לתפלה היוה בע' עטרות ומתחברים כל חיילי הרקיעים ומעלים התפלה היוה שמעטרת מכל לד לתוך רקיע שביעי וסנדלפו"ן רגש ויקירה שכל מפתחות לחדרי בידו מכניס התפלה היוה לתוך שבעה היכלי המלך והתפלה עולה ומיחדת אותם להתעטר למעלה להיות הכל לאחד כמו שבארנו למעלה ועמו של הק"בה מתעטר מכל לד מעלה ומטה להיות אחד אחר עולה התפלה ומתייחדת בעטרת זהב גדולה מבן ספיר ועולה ומתעטרת על ראש הדמות היושב על הכסא הנורא והנשגב וזו וברכות לראש נדיך ורידי שבע ואור וחיים עליונים מפקור החיים וז מלכו רעיים שתו ושכרו דודים שאר תחתונים ואין רשות לאחד מהם לפשוט ידו בשעודה העליונה עד שיכנה המלך הנשגב ומטעם זה אמרו רז"ל בברכות פרקא קמא אסור לאדם שיטעום כלום קודם שיתפלל שהוא תקון סעודת המלך כי בתפלה אנו מזמינים המרכבות העליונות בסוד מה שבארנו למעלה מה רבו מעשיך ה' והחופפים וחיות הקודש וחק"ב סוד יחודו ומהבתו של יוצרינו ובסוד והיה אם שמוע ויאמר ואמת ויציב סוד המאורות מזמינים ועומדים על הסלחן ואין רשות לאחד מהם לפשוט ידו עד שיכנה המלך וזה סוד שלשה רגלות ושלש לחרוטות וחק"ב מתן רשות לשאר מאורות ליהנות ודע כי הקרבן היה בדרך זה כהן בעבודתו שהיה יודע סדר הקרבן ומכוין בו מה שהיו רואי לכוונו ועל ידו היו מתיחדים המורות הקדושות ולויס בדוכנם בסוד השיר לעורר הממחה בדברים העליונים וישראל במעמד' מעוררים כחם הפנימי וכל אחד מעורר כחו ודוגמתו למעל' ולזה הוקרבו כהנים לויס וישראל על הקרבן והנה בקרבן ההוא היו נהנים המאורות החקוקים בכסא מסוד התפשטות שלהם בנקרבים וסוד פני אדם שהם נהנה מריחו ובסמתו שעל בעל הקרבן ואין רשות לאחד מהם ליהנות מהם עד שיהנה מי שברחם יתברך עכ"ל: והם דברי הזהר בקונטרס האחר"י מפתחי כתוב וז"ל כותב ברוך הוא וברוך שמו בגמ"ד לותיות הוי"ה ידו"ד ותבוין כי מברוך אתה י' הוא ה' לחשובה של סם וברוך ו' של סם שמו הוא ה' לחרוטה של סם ועוד ג"כ לכוין בשאומר ברוך הוא לעם שהיה מלבוש למילוי ג'עולין הנקראים ס"ג וברוך שמו לחדרי מלכות לעם מלוי לחלפין ושמו הוא הוי"ו והוא סם ידו"ד שמתיחד עם הה' לחרוטה שמו סם ו' עד כאן:

הנ"ה

וכתב מהרח"ק כהנו לומר בהכוין ס"ן לומר כאן הוא ישראל שהם והעניין כי ס"ן חזקי' הסם כאותן היכלי להיותו עילו ד' לשכל עולה ס"ה יכן בלחוחה ה"ם תפקיני וכו' ומיחדים התפקיניים בסם יקו"ד מלך הגאולה והנבואה מה בלחוחה כאן הוא להיותו הסם יקו"ד הנקלט בסוד לחשובת מזרחית מזרקיית בעונית ולחק"ב לומדים וכ"ג בסם לחדבי בסוד בעונית מערבית מערבית לחתית

## טעם מזרת ס"ן התפלה • כתב מהרח"ק

רגיש חשבו כי היחוד העליון נגמר בשיות כל אחד ואחד מתפלל תפלתו בלחש אבל היכו כן כי היכו נגמר בכל מכל אלא בחזרת ס"ן התפלה בשיש שלש והחריך הרבה מהרח"ק בזה וכתב

לצמוח וז"ל סורס כל זה הוא כי תפלת יחיד ויחיד בפני עצמו הוא סוד הייחוד גמור ולכך צריך שיכוין בלחש משום דסלקא שכינתא לגבי קב"ה כנודע ולכך הוא בסתימא סלקא דלא אשתמע אשתי ולחי ממנם לית לן סיחוד גמור כנ"ל בחזרת מטעם שהייחוד צריך שיהיה בפול סכינתא סלקא לקב"ה וקודשא בריך הוא נחית לגבי שכינתא ומשיקם בסוד התפלה נחית הקב"ה על נקה לגבי שכינתא ומשיקה סלקא בהוד לגבי הקב"ה והיסוד לוחז בסוד ח"י ברכות שהם זית בנצח וזית בהוד וזית מלך עמנו וכך בתפלת יחיד מקבילות הלולות דהיינו שם הירושו, לבד דהיינו ידו"ד דנחית בנצח וחתם הירושות לבד דהיינו אלהי"ו דסליק בהוד והיסוד סולם לוחז בתפארת ומלכות ובינה נחית ידו"ד בנצח ובינה סלקא מלכות בהוד ממנם שם זה סוד פנים ידו"ד בכפיס אלהי"ו ופניהם וכפניהם פרודות מלמעלה ובחזרת ש"ץ שמעלתו ניסוד בלבי' בזוהר הוא סוד בחינת היסוד מתמלעת בין נקה והוד ויקוסר שני שמות ויסוד נקרא כל דהיינו חמשי' קרסי זהב לחבר את האהל והיה אחד שהוקשרו וכתיבהו יחד שני שמות יהוה"ו הי' ויסוד גדול העולה חמן שעולה ב' מן המנרת וביחוד הקול' שיהיה ממם בתפארת והמלכות שעולה חלין והוא יורד חליה דהיינו במהרינת הזכר צריך שיהיה בחשאי ממנם בחזרת שליח לציבור צריך שיהיה בקול רם כי היסוד קלא דמשמע ואינו בתשיעי ועל כל זה עיקר הייחוד הוא בו ולזה בו סוד קדושה משמיל בסוד סרפים שהם מקדישים מהשמיל וברכו מימין דהיינו סוד ברכת כהנים והיסוד סיס שלוש קושר קדושה לברכה יחד:

הנ"ה

ואחר שגמר הייחוד כראוי מכל וכל ח"כ בצלותו בשלום מן הקודם מרע"ה על עוניו להמשיך מלמעלה שפע לטהר וללרחון בתמי העונות ולהשלימם בתפלת יש שהוא חלק החיצונים כדפי' בזוהר וח"כ אחר גמר ש"ץ חזרת התפלה אומר י"ג מדות של רחמים ורוחץ הפנים והשחרות משפע עגון ושעשת ממדות התפארת והיסוד והמלכות כדי שלא יהיה להחיצונים חלק ביחוד ומיד נופל על פניו למטה וכו' עכ"ל:

ת"א מעלת הקדושה היא גדולה כי היא מהגיעת והברכה מהשמים:

קודם יהיו לרצון יאמר זה:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁלֹּא אַבוֹשׁ מֵאֲבִי אָדָם עָלַי וְלֹא אֶקָּנֵאתִי עַל אֲחֵרִים וְשֶׁלֹּא אֶבְעוֹם הַיּוֹם וְשֶׁלֹּא אַבְעִיסֶךָ וְתַצְלֵנִי מִיֵּצֶר הָרָע וְתֵן בְּלִבִּי הַבְנָעָה וַעֲנָוָה:

ואח"כ יאמר

בְּלֵבֵנוּ וֵאלֹהֵינוּ יַחַד שְׁמֵךְ בָּעוֹלָמֶךָ בְּנֵה בֵּיתֶךָ וְשַׁכֵּל הֵיכָלֶךָ וְקַבֵּץ קִבּוּץ גָּלִיוֹת פְּדֵה צֹאנֶךָ וּשְׁכֹּח עֲדָתֶךָ:

אם רצה להתענות לסתר יאמר זה בתפלת מנחה קודם יהיו לרצון:

רבון

רִבּוֹן הָעוֹלָמִים הֲרֵי אֲנִי לְפָנֶיךָ בְּתַעֲנִית יָחִיד נְדָבָה לְמָחָר בְּלִי נֵדֶר וּבְלִי שְׁבוּעָה׃

אם רעתו שלא להשלים ער צאת הכוכבים יאמר (ער אחר תפלת מנחה או ער שישליטו הקהל התפלתם) לשם יחוד הק׳בה ושכינתיה׃

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתְּקַבְּלֵנִי בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן וְתִבָּא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתִי וְתַעֲנִיתִי עֲתִירָתִי וְתִרָּפְאֵנִי בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים רְפוּאָה שְׁלֵמָה רְפוּאַת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאַת הַגּוּף וְתַבְּטֵל מֵעָלַי וּמֵעַל כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל כָּל גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת וְרָעוֹת כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה׃ יהיו לרצון וכו׳

אחר התענית יאמר זה קודם יהיו לרצון׃

רִבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ בְּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם אָדָם חוֹטֵא וּמַקְרִיב קָרְבָּן וְאֵין מְבִיאִין מִמֶּנּוּ אֶלָּא חֶלְבּוֹ וְדָמוֹ וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים מְכַפֵּר׃ וְעַתָּה בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ חָרַב בֵּית מִקְדָּשֶׁךָ וְאֵין לָנוּ מִקְדָּשׁ וְלֹא כֹהֵן שֶׁיְּכַפֵּר בַּעֲדֵנוּ׃ לָכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁיְּהֵא מִיעוּט חֶלְבִּי וְדָמִי שֶׁנִּתְמַעֵט הַיּוֹם בְּחֶלֶב מִזְבַּח עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ לְפָנֶיךָ וְתִרְצֵנִי׃

אם ירצה להתענות שני ימים או שלשה ימים ולילות רצופים יאמר זה׃

רִבּוֹן הָעוֹלָמִים הֲרֵינִי לְפָנֶיךָ בְּתַעֲנִית יָחִיד נְדָבָה שְׁנֵי יָמִים וּשְׁנֵי לֵילוֹת רְצוּפִים (שְׁלֹשָׁה יָמִים וּשְׁלֹשָׁה לֵילוֹת רְצוּפִים) יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁתְּקַבְּלֵנִי בְּאַהֲבָה׃

ולאחר התענית למנחה יאמר זה קודם יהיו לרצון׃

ובכן יהי רצון מלפניך יו׳ אלהי ואלהי אבותי שתעשה למען שמך הגדול ותקבל תעניתי של שני ימים ושל שני לילות רצופים כאלו התעניתי ששה ועשרים יום ויאירו האותיות של שמך הגדול והקדוש אשר נמנתי בהם ולמען הכולל של שמך הקדוש תקבל עור שעה אחת שאתענה ליום והיה זך וישר פעלי׃ ותקבלני עם שאר בעלי תשובות מעמך ישראל השבים אליך בכל לבם וחן בלבי לשוב אליך בלב שלם באהבה וכל החטאים והעונות והפשעים שחטאתי ושעויתי ושפשעתי לפניך מעודי עד היום הזה׃ בין בגלגול זה בין בגלגול אחר כולם יהפכו לזכיות והושיענו ברחמיך הרבים לבלתי אשיב לבסלה׃ ולא אחטא עוד ועזה שחטאתי מחוק ברחמיך הרבים אבל לא על ידי יסורים וחלאים רעים יהיו לרצון אמרי פי וכו׳׃

דינים

אין לדבר בין תפלה לג"ת לכתפלל לחבירתו, דחיי, ובראשה שומעני זה סידור הגאון החסיד נפלאים לחפיס קודש והוא רחום: נפלאים לחפיס מיוסד ולא מיעורד: ואין ג"ת מלמד בחיקוים שים לחתן וש"ת בתוכו לחבל בלא זה מומרים תמנה בלא כפרי מנים: לחן ג"ת בלע"ז ולא בבית הלחבל ולא בבית. התתן ולא בבית הכנסת בשחרית שים שם מיללה: מהנו שלא ליפול על פניהם בט"ו בתב ולא בט"ו ולא בבית ר"ח ולפי שחרית. ולא בתכוכה ולא בחנוכה שלפניה ולא בל"ג לעומר ולא ערי"כ ולא ערב ר"ה ולפיכך שחרית: נפריים אין נופלין על פניהם ובחנוכה פסוק שלא ליפול ע"פ בכל חדש ניסן ולא בט"ב ולא בין ה"כ לסוכות ולא מתחלת ר"ח סיון עד אחר שבועות:

רַחוּם וְחַנּוּן חָטָאתִי לְפָנֶיךָ יְיָ מָלֵא רַחֲמִים רַחֵם עָלַי וְקַבֵּל תַּחֲנוּנָי:

זהו נוסח אשכנזי

יְיָ אַל בְּאַפְּךָ תוֹכִיחֵנִי וְאַל בַּחֲמָתְךָ תְיַסְּרֵנִי: חָנֵּנִי יְיָ כִּי אֻמְלַל אָנִי רְפָאֵנִי יְיָ כִּי נִבְהֲלוּ עֲצָמָי: וְנַפְשִׁי נִבְהֲלָה מְאֹד וְאַתָּה יְיָ עַד מָתָי: שׁוּבָה יְיָ חַלְּצָה נַפְשִׁי הוֹשִׁיעֵנִי לְמַעַן חַסְדֶּךָ: כִּי אֵין בַּמָּוֶת זִכְרֶךָ בִּשְׁאוֹל מִי יוֹדֶה לָךְ: יָגַעְתִּי בְאַנְחָתִי אַשְׂחֶה בְכָל לַיְלָה מִטָּתִי

זהו נוסח ספרדי

לְדָוִד אֵלֶיךָ יְיָ נַפְשִׁי אֶשָּׂא: אֱלֹהַי בְּךָ בָטַחְתִּי · אַל אֵבוֹשָׁה · אַל יַעַלְצוּ אוֹיְבַי לִי: גַּם כָּל קוֵּיךָ לֹא יֵבוֹשׁוּ · יֵבוֹשׁוּ הַבּוֹגְדִים רֵיקָם: דְּרָכֶיךָ יְיָ הוֹדִיעֵנִי אָרְחוֹתֶיךָ לַמְּדֵנִי: הַדְרִיכֵנִי בַאֲמִתֶּךָ וְלַמְּדֵנִי · כִּי אַתָּה אֱלֹהֵי יִשְׁעִי אוֹתְךָ קִוִּיתִי כָּל הַיּוֹם: זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ · כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה: חַטֹּאת נְעוּרַי וּפְשָׁעַי אַל תִּזְכֹּר · כְּחַסְדְּךָ זְכָר לִי אַתָּה לְמַעַן טוּבְךָ יְיָ: טוֹב וְיָשָׁר יְיָ עַל כֵּן יוֹרֶה חַטָּאִים בַּדָּרֶךְ: יַדְרֵךְ עֲנָוִים בַּמִּשְׁפָּט וילמד

סוד נפילת אפים מבואר בזוהר פרשת מזמור

כ"ה לדוד אליך ה' נפשי תשא וכן מוהגים הספרדיים ותמה הגי מאוד על הקהילות שלנו שהולכין כן לפי הסומע ישמע וחדל לפי יחדל יאמר כל ה' בנפיל' חפים תפי' זה המזמור · וסודו מבואר בזוהר ובספרי המקובלים ובפרט בדברי מהרח"ו ז"ל והאר"י ותעתיק לכון הזוהר פרשת במדבר ת"ח כיון דבר גם עניד לגותא ודאי בעובדא ובמילולא וקשיר קטורת דייחודא ואסתכת דעל ידיה מתברכי עילאי ותתאין כדין בעי ליה לבר נש לאחזאה גרמיה בתר דסיים צלותיה דעמיד' כלאי אתקטר מן עלמא דלא אתפרש מן חילוה דחיי וכניש רגלוי לגבי הדוא חילוה דאהדר ליה פקדוניה כל"ל ויחפוף

הג"ה

כן יתבואר בזוהר לחזקיה י"ג תדות על רחמים בכל יום לחד תורת ג"ן התפלה וגם להתודות וכן הוא מנהג הספרדי' בכל תקנותיו ומנהגיהם בכל העולם וכן ראוי לנהוג ויש מהם שלא נקבל שאומרים כן מי מתקנו בעיתים ניעיתים · לוי יזכיר י"ג תדות בתוך סדי אחות הרחמות בח"ת ב"ש והם חיים ן' חיים ן'. וכן כתב בתולעת יעקב ח"ל כתב רב כתן בתוך ג"ל שאין לאומרו אלא ג' תדות על רחיי וכן דיעת היחור הקדוש רשב"ץ ע"ה שאין ליתיר לאחר ה"ה ולפי שם יהיה בעשרה כמ"ש יתיר שני שיות אלו בתוך תוספות בית כת"ת ב"ש כדכתר זה חיים ן' חיים ן' על רחום וחנון וגו' עכ"ל:

מִמְּחִתִּי בִּרְמָסֵתִי עַרְשִׂי אַמְסֶה׃
עָשְׁשָׁה מִכַּעַס עֵינִי עָתְקָה
בְּכָל צוֹרְרָי׃ סוּרוּ מִמֶּנִּי כָּל
פֹּעֲלֵי אָוֶן כִּי שָׁמַע יְיָ קוֹל
בִּכְיִי׃ שָׁמַע יְיָ תְּחִנָּתִי יְיָ
תְּפִלָּתִי יִקָּח׃ יֵבֹשׁוּ וְיִבָּהֲלוּ
מְאֹד כָּל־אוֹיְבָי יָשֻׁבוּ יֵבוֹשׁוּ
רֶגַע׃

ואנחנו

שְׁנֹאנִי׃ שָׁמְרָה נַפְשִׁי וְהַצִּילֵנִי · אַל אֵבוֹשׁ כִּי חָסִיתִי בָךְ׃ הֹם וְיִשֹׁר יִצְּרוּנִי
כִּי קִוִּיתִיךָ׃ פְּדֵה אֱלֹהִים אֶת־יִשְׂרָאֵל מִכֹּל צָרוֹתָיו׃ וְהוּא יִפְדֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל
מִכֹּל עֲוֹנוֹתָיו׃

וַיַּלְמֵד עֲנִיִּים דַּרְכּוֹ׃ כָּל־אָרְחוֹת יְיָ
חֶסֶד וֶאֱמֶת לְנֹצְרֵי בְרִיתוֹ וְעֵדוֹתָיו׃
לְמַעַן שִׁמְךָ יְיָ וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנִי כִּי רַב
הוּא׃ מִי זֶה הָאִישׁ יְרֵא יְיָ׃ יוֹרֶנּוּ
בְּדֶרֶךְ יִבְחָר׃ נַפְשׁוֹ בְּטוּב תָּלִין ·
וְזַרְעוֹ יִירַשׁ אָרֶץ׃ סוֹד יְיָ לִירֵאָיו ·
וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעָם׃ עֵינַי תָּמִיד אֶל יְיָ׃
כִּי הוּא יוֹצִיא מֵרֶשֶׁת רַגְלָי׃ פְּנֵה אֵלַי
וְחָנֵּנִי · כִּי יָחִיד וְעָנִי אָנִי׃ צָרוֹת
לְבָבִי הִרְחִיבוּ · מִמְּצוּקוֹתַי הוֹצִיאֵנִי׃
רְאֵה עָנְיִי וַעֲמָלִי · וְשָׂא לְכָל חַטֹּאתָי׃
רְאֵה אוֹיְבַי כִּי רַבּוּ · וְשִׂנְאַת חָמָס

## ואנחנו

ויחסוף רגליו על המטה דהא לודי חטאוי ולגי עלייהו השתא בעי לאתכנעא לגבי קונא
לילבא דמותא ולמכפל ולימלי לגבי חילך ה' כשפי לשא בקדמיתא יהיבנא לך בשפקונא
השתא דקשירנו ייחוד ועבידנא עובדא ומילולא כדקא יאות ואודינא על חטאי הא כשפי
מסרינא לך ולחי ויחזי בר כס גרמיה כחלו פטיר מן עלמא דכשפא מסיר להאי אתר מותא
בגין כך לא אית ביה וח"ו לומ"ו לילבא דחיי הוא והאי לילבא דמותא הוא והא קמל"ך
רזא דמלה דאית חזדין דלא מתכפרן על דאתפטר מעלמא הה"ד אם יכופר העון הזה
לכם עד תמותון והא יהיב גרמיה ודחי למותא ומסיר כשפיה להאי אתר ולחי בשקדונא
כתה בלילית חלה כמלן דאיתפטר מן עלמא ודחי ואיקול דא בעי כוונא לדבא ובדין קב"ה
מרחם עליה ומכפר לי' לחודי' כו' עכ"ל · וכתה עמיתים נכללים במאמר הזה הא'
מצריך להרחות ממש כחלו בשטר מהעולם וכוונת הענין מיגמור בדעתו דחלו בהמוח
שעתה נסתלק לרצות לקומו לחפי רגע בהעלות בנשמתו בייחוד העליון די לו' וכד' כי ענין
זה מריך למלבות שהיה הנקודה שבה המיתה לחוזה והיינו שתפלת העמיד למעל' בייחוד
הזכר שהוא לילבא דחיי ובילידתו בשלום מן הקודש יהא לא רגליה היורדות מות · הג'
מצריך לוידוי בעמידה בשומע תפלה כמו שפירש והריעוי לחר העמיד' כמו שפירש וזה"ג
דהא לודי חטאוי ולגי עלייהו · הל' מצריך נפילה כמה כי תיקון התפלה בנפילה
ממש · הה' מסירת נפשו למעלה במלכות לפרקים כלפי' הוא וזה ירמה לעצמו שמת על
עון חילול השם שחיכפר על לחר המות וקבל עליו דין עליון לטהר המלה הזאת
מכל דין ופגם כדי שתתייחד עם דודה וז"ל תולעת יעקב :

**סוד נפילת אפים** חלק ה' כשפי לשא מזמור זה תקנתו לנפילת לפיס
והטעם

והטעם על"ה כי כבר ידעת שגלילה שולטת המדה חסד רגליה יורדת מות והחדס מפקיד נשמתו בידה ובבוקר מבקש את יוצרו על שהחזיר לו נשמתו חסר הפקיד אתו כפי מה שבקרבנו תלוי כמ"ש אח"כ מתעטף בציצית ומניח תפילין ומתפלל על הדרך שהודענו ואחר תפלתו והתודה צריך לחסוף רגליו אל המטה ולנפול על פניו ולומר תליך ה' נפשי אחסף: כלומר ברחמנותה נתתיה לך בפקדון נלבב ליראתיך שחיגה שלמה ברחמי ועכשיו מעשיתי הטוב בעיניך ויחדתי הדברים העליונים וקיימתי תרי"ג מצות והתודיתי על חטאתי ועזה נפשי שלמה בתכלית השלימות הריני מוסרה ביד קונה ורחמיו לזה טופלים בל השמלאי כנגד יד כסה כי תתחנם תליה ומגדיהן לך יחין כי יחין ה' רוממה ברחמים וחדיך לכוין בתפילת נשמתו שהוא מוסרה ביד הקב"ה בהחנה שלמה והקב"ה מעלה עליו כחלו נפל נשמתו ממנו ומת ובפגיל זה חין וח"ו במזמור הזה שהוא"ו היה סוד עץ החיים ובפחדם מסר נפשו בכוונה זו הקב"ה מרחם עליו ומכפר עוונותיו כי כן יש עוונות שאינם מתכפרים אלא בחיתה שנאמר חנה יכופר העון הזה לכם עד תמותון כך העליתי ממדרשו של רשב"י ע"ה סוד מלאתי לו ע"ה במקום אחר בענין נפילת חדים ז"ל כפילת אנפין מהו לה אומרה דקעביד כל מה דעביד מסה: לעותם ותחנונים ובעותיו ונפילת אנפין ותתגבל לפני ה' אבל בתר למסיים ללותיה ועאל בכל חינון דרגין פילאין ואתיקשר כלה בבולהו אית לכתתה לתתה והוחילו ונחית לתתא לאתקשרא בשל"ה בית"ה מאי טעמא בגין דכיון דלא ללותיה ומודי על חובוי מכאן ולהלאה אחזי גרמיה דמסר' נפשה למאריה כדקדימו לתליך ה' נפשי אחסף וניחח ליה להחוה סערת דמריה ביה מות' ועביד ליה נייחא בדא ועם כל דה בחלפ"ח בית"ה אית רוח לאחכימי לית בהו"ו ואתי' ביה פ"ח בחתריה ולבתר תרי זמנין ניכנו ולית בה קוף מ"ע בגין דנפילה לא לאתמסר בר נש למותא לאיטעריך לכוונה רעותיה ולמעבד כחת רוח להחוה סערת דמריה ביה מותא כמה דעביד קוף בחבריה לחזי גרמיה דמית קדי אתיה חדה דדחיל מיכה כיון דסכינא אית ליה לקטלה ליה ולכסכא ליה תמני ליה נפיל בתרעא כמית ואחיבת לאיהו מית כדין תבת לאחורא ועל דה נסתלקו אלין ת"ת לאתזון דלא ילע בהו בר קב"ה בלהודי ע"כ וידוע כי החדס סופל על פניו בזוגתו זו והקטיגור מוסב שהוא מת ומסתלק מעליו ומשחר לימין ביד הקב"ה והקב"ה מכפר עליו: ושוב יש בדבר סוד פנימי בעלם רחיקיתי מחדרשו של רשב"י ע"ה כי בפחדם מסר הבחרים העליונים כמו שכתבנו לז הכלה נכללת בסוד הנשמות בחבור של מעלה

וכפחדם

הג"ה

ז"ל החיקוני תיא"ם הלי מלקחי"ן בספר זוהר ים בספר' ותפיל על פני' וגו' וכדברי תיקוני הקבלה ספר עיזלו נפוד ה' דלמו בענין נפיל' תחים לחדר הוה כיחסר עפיו למיתה כי לחרי שתתלות בכוך תתידין תקנים ים עונות לחדר לח נתנו לכתה לחם שהוא"ו היה סוד הפע בענין בחלל הפס בדברי ר' ישיעלל ניחוח פרק יום הכפורים לכן החדם יסוד עפיו למיתה בעת תהיה כי ע"כ יחזור לחד לחיק ה' נפשי אחם הוה היחיחוד לכן בדברי ספר הזוהר בתקוניות סוכים ויחזל בם' תתיחד וכם ויקבל ויכוסכו עניו למיתה זכפר לו עכ"ל:

הג"ה

ובקונטרסי תהלה"ר ז"ל תתלחם ל' בית"ה זו ה' תיחת ג' לותיה' בו' ק' בחכין ניהל"ם והיה תלחן קוק וג' ב' תחת ג' לותיה' כמו"ל וכו' תם ל' תחל"ה תחתה סוכות תכון עניה ותקבל ליה בית תחתי תחתי תחתי תחתי הנלקיים וזכה עתה להיות בית תחתי תחתי תחתי תחתי ובכפם בג' ענין וחזר להזכיר חות ו' כסוף החלם ל' בית"ה כיהו בה"ת ב"ם והיה ת' חתות קדה תלחי' וחות תקדה ונו' ולית חזר ולהזכירה לפי שהוא ריח חל עץ החיים כי עד עתה היה בחילת לחותה לח בחחתר לפי שהוא ענין לחיחת לכן עתה חזר ולהזכירה לחילת לחיי הוא ג' ענין הכללות בית"ה לכן חזר וזכה לחותו שכי מלעלה עכ"ל:

וכשהאדם מפלל על פניו ומסיר נפשו בידה הרי היא כלולה מסוד הנשמות של מעלה ומסוד הנשמות של מטה וצריך לכוין בסוד המפלה הזה ולכלול נשמתו עם הנשמות ההם שהיא מקבלת מלמעלה ומכוין בזה זוכה להיות נשמתו מאורה בצרור החיים ויורין לו סלוס למעלה ולמטה לפי שהוא מעטיר את הכלה מלמעה כענין שמעטיר לותה הקדיש מלמעלה והרי היא כלולה מכל הקדישים ויש לומרים דברים אחרים בנפילת אפים וכן יש מי שכתב מן הפסוקים והכל כפי מה שעלה על רוחם ודבו מלבם בלה טעם. ולפי האמת מזמור תליך ה' נפשי תשא שכתקן לנפילת אפים וכבר כתבנו מעמו זכן דעת המאור הקדוש רשב"י ע"ה ומי למו גדול ממנו ולסמוך עליו בדברים שאינם מפורשים בתלמוד שלנו עכ"ל וז"ל בכפי יוכה פרק ס"ח מחלק הרשאון סוד נפילת אפים וז"ל אחר השלם עשרה מדות יאמר נפילת אפים וסודה הוא כי עתה שהוא אחר סיום התפלה שהוא עולם התפילות לדם מפיל עצמו מתפילות עד למעה בעשייה ומוסר עצמו למיתה ויכוין ממם כילו מת וכשאר יאמר תליך ה' נפשי תשא ימסור נשמתו לשכינתא שכשמת הצדיק בשעולה מעלה מיין מוקדין לזיווג ת"ת ומלכות יהוע שאמר בזוהר כי שכינה בין שני לדיקים יוסף ובנימין והסוד שאמרו"ל אין מתעברת מביא רחשובה אלא לריך שתכנס בה האהבה רוחה לשדי בגוה הזכר שיהיה במעי הנקבה ועם אותו הכח מתעברת בביאה שניה ואילו הם הב' גבורות שנותן לה הזכר לנקיבה בלי מיתוק שהם סוד ב' הויות שעולי כמכין ב"ן. והו סוד בנימין. וזה' גבורות האחרות הממותקים בחסדים הם סוד יוסף שעולה ג"כ ב"ן. ולזה בנפילת אפים כי היא שעת הזיווג יכוין להעלות מיין מוקדין בעליו' נפשו ורוחו ונשמתו בסוד זה של ב"ן הרמוז בג' מקומות בזה המזמור נפשי תשא כ' נפשי וכ' תלפי"ן תשא עולה בן ומלת תלפי שעולה מ"ו ור"ת בך בטחתי אל אבושה ר"ת ב"ן הרי ב"ן שמי. ר"ת אל יעלצו לויבי י' ותיבת ל"י מ' הרי בן ג'. ובחלו הג' בן עולה הנפש ורוח ונשמה במיין מוקדין כאמור. ובקונטרסים אחרים מפתחי הרביעה פעמים ב"ן נפשי תשא תלפי ר"ת עולה ב"ן. מי זה האיש ר"ת עולה ב"ן. נפשי בטוב ר"ת ב"ן. בטוב תלין ס"ת ב"ן הם ל"ם ב"ן ונגד ל' עולמות מיכוון לדם להפיל עצמו מהתפילות ובכל עולם יכוין לעשות עצמו מת בין לותן הקדישים שבכל עולם ועולם. ובמקום אחר ביאר הרב ז"ל ענין העלאת מיין מוקדין הוא בידוי"ד שאנו מבדרין מן ז' מלכין שמתחת ובאחרו שם מיוחין והם ג' כעולין בחיתת לדישים כמ"ש במזמור לדוד בשמותו את טעמו ע"ש ומשם מעלין מיין מוקדין והנה הלו המלכים שלא יכלו להתברר עד עתה הנה הם בעשיה קרובים אל הקליפות ואחוזה בתוכם וגם יש קליפות בילידה ושם הבחינות המלכין השייכין אל הילידה וגם יש בחינות הלו המלכין בבריאה כי גם שם יש קליפות ונמלא כי לריכין להעלות המיין מוקדין כל הלו הבחינות, שיש בכי' ע והנה בתפלת העמידה עלינו על

הג' הה
מזמור תליך ה' נפשי תשא יכוין כי הה"ח ז' בחלוי הה"י ן עולה ב"ן והיא מוקדת דז"ת):

הג' הה
מזמור תליך ה' נפשי תשא יכוין כי הה"ח ז' בחלוי הה"י ן עולה ב"ן והיא מוקדת דז"ת):

וְאַל תַּרְחִיקֵנוּ לָאַבַּד מִמַּה נַּעֲשֶׂה כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ: זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וְחַסְדֶּיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה: יְהִי חַסְדְּךָ יְיָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ: אַל תִּזְכֹּר לָנוּ עֲוֹנוֹת רִאשׁוֹנִים מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דַלּוֹנוּ מְאֹד: חָנֵּנוּ יְיָ חָנֵּנוּ כִּי רַב שָׂבַעְנוּ בוּז: גְּרֹן רַחֵם תִּזְכּוֹר: כִּי הוּא יָדַע יִצְרֵנוּ זָכוֹר כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ: עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:

## נוהג

עוֹלם הַתְּפִלּוֹת אֵינָן שָׁוִין בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת תּוֹךְ מִקְצָת זְמַן וְאֵינָן עוֹמְדִים וְנִרְאִים מֵעֲצָמָן מֵהַתְּפִלּוֹת עַד הָעֵת הַהִיא מֵהֶם שֶׁנּוֹפֵל מֵרֹחַב הַגַּג עַל הַקַּרְקַע וְאֵין יְכוֹלִין לְהִקּוֹת וְלִדְבֹּר מִיַּן מְקוֹמִין מִן הָעֵת הַהִיא וְאֵילָךְ כְּמוֹ שֶׁהִיא וְאֵילָךְ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב מִן הַתּוֹרָה וְאֵילָךְ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִידּוּרֵי שֶׁלְּהוֹן וְכֵן כְּתוּבִים בְּסִפְרֵי תְּפִלּוֹת וְכֵן כְּתוּבִים בְּסִידּוּרֵי שֶׁלְּהוֹן וְאֵין לְשַׁנּוֹת מִנֻּסְחָתָן כְּלָל מִפְּנֵי שֶׁהֵם מְיֻסָּדִים מִפִּי הַנְּבִיאִים וְחֲכָמִים הָרִאשׁוֹנִים וְכֵן כְּתוּבִים בְּסִידּוּרֵי הַתְּפִלּוֹת

היכלות ומקטר בעולם התפלות ע"י סדר היכלות וחזר בנגמר התפלה בלחש וחזרת
ש"ץ התפלה בנגמר היקוד והזיווג העליון וחנכנו טופלין על בושי' ומסתירי' פניהו מפני
המלך והמלכה כמתיחדים בסוד הדעת שהוא הידיעה והחיבור • לאחר כל המעשים
שהם שכתבנו תומנים לך כדע מה נעשה אין לנו דעת לעורר חיבור הידיעה והחיבור כי
אין לנו כח יותר ממה שעשינו • כי מלבד עינינו תלויות כך שכתבנו מקבלי מלמעלה מעצם
הקדושה מתרבה מלמעלה : ובאם ח"ו ים סיבה קטרוג המקטר' זכור רחמיך ה'
וחסדיך כי מעולם המה • יסי חסדך וגו' אל תזכור לנו עוונות וגו' לבאר זה פרישין לג'
הקדמות ס"א נודע כי הקליפה קודם לפרי והערלה על הזיון קודמת לפרי קודם הזילוי'
וזיבה"ר בח לחדש קודש יה"ק בקיום' שתכם מעלה ורוחנית המחשבה סוף המעשה הוא
בכל מעשה בקדושה • ב' כי גב' רחמנות אין לחוש' וניקה לעוס קליפה כי שמהבדין
ולמעלה בסוד בוכה עולמות ומחריבין שם נפתחין בנודע והם רז' ונקדימין לכל דבר
מקדושה ומפלה הקליפה קודמת לפרי • ע"ז באנו מחפלליו זכור רחמיך ה' וחסדיך כי
מעולם המה דהיינו הרחמים והחסדי' שהם נצח' ותחכמה כי כתר עורם קו הרחמים
וחכמה מגדיל קו החסד ושם הם מעולם לא יבוד שם רע כי לית מנם יניק' להקליפות
יסי חסדך ה' עליונו כחסד יחלנו לך בבר מבוא' לעיל בביאור ברכ' לאחר קדמנו כי הבינה
נקרא' חס"ר והיה נקרא' ל"ך על שם כ' מערי בינה והב' ב' כיצה הגם לחיל' מתערי'
דיין זה מזה שלח מסקרה כמוך אחב' היה בעלמה חס' ופיין המשומר ממנה דהיינו
הקליפות וזה בהתעוררות ב' עליונות על נזכר לנו וכן' דהיינו הקליפות היונקים
מבחינה עלמונה שהם הרחמנות הקלים קודם לפרי אל תזכור אות' כי מהר יקדמונו
רחמיך כל"ל שים לב דין קדימה כדפי' ועשה זה בשביל חסד כמ"ש שיחי' שיחי' קין לעול'
כי דלנו מאוד • וחכנו בחתנת חנ' כי רב בסלחנו בנו ברוב רחמיך ובזה יקדמונו
רחמיך כי ס"ן עון הוא המקטרג ויקדמנו רחמיך כי רח"ס שהם בחלב"ן בינת חלתיו' מוקדמו'
לחותיות שהן כי הוא יודע יצרנו לא תמר כי יודעת יצרנו הק הוא יבר בלוס למעל' בכעל'
יודע יצרינו וסופר למתקן בסודם מחיר' הענף המתפשט בסוד שער של תפילין של רחמ'
עזרינו אלהי ישענו וכו' עזרינו סיד המלכות שהיא העיר לקסורה בניה שהיא הישועה
החתונית הגאולה בסוד היחוד על בבר כבוד שמך וחז מלכות סנקרת סס בעליותיו של
אבל עול' היה עד החכמה ספק' כבו' דיעה"ם ס"ב בתי' דות' והצילנו מזה מקטרגים חסר
שניה לה השעים יתהלכון ניתמו וכו' הבורחים המקטרגים וזהו ובקר על חשתחוה
ועשה כלל למען שמך :

דיוקים

ביום כ' וה' שכתבתי בתי דינים יושבים
לפי שהכח יפי חדין ביסים
תעליונים יום ב' גבור"ה יום ה' הו"ד ע"כ
נוהגים להתענות בהם ולהוסיף בויזוים
ובקשות רחמים ותקנו הקדמונים לומר ותוא רחום וכו' ובוראי נתקן ברוות הקורים ואפרש
כן קצת רמזים :

**וְהוּא** רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא
יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ: אֲתָּה יְיָ לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנּוּ
חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנוּ: הוֹשִׁיעֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן
הַגּוֹיִם לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ: אִם עֲוֹנוֹת
תִּשְׁמָר־יָהּ אֲדֹנָי מִי יַעֲמֹד: כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּוָּרֵא: לֹא
כַחֲטָאֵינוּ תַּעֲשֶׂה לָּנוּ וְלֹא כַעֲוֹנֹתֵינוּ תִּגְמוֹל עָלֵינוּ: אִם עֲוֹנֵינוּ
עָנוּ בָנוּ יְיָ עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ: זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם
הֵמָּה: יַעֲנֵנוּ יְיָ בְּיוֹם צָרָה יְשַׂגְּבֵנוּ שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: יְיָ הוֹשִׁיעָה
הַמֶּלֶךְ

**והוא** רחום בזוהר פר' נראשית כתב וז"ל וכב"ל מלמן והוא רחום יכפר עון דה
סמ"ל דלהיכו כתם ולא יפחי"ת דה מפחי"ת וכרכה להסיב תפ"ר דלה ת"ף ולה
יעיר כל חמת"ו דה חמ"ה: בבין דלה רדפן בתר לעותה וכמה מלאכי חבלה תליין מכייהו
סבע ממכן לחיכון ותליין מכייהו סבעין ולכל רקיע ורקיע לחיכון מקטרגי' ותליין מכייהו
עבור' לתף רבוה עכ"ל: בבין דלה רדפי כו' פי' אמו כריבין לומר כך והוא רחום כו' להזכיר
לנו ל' כדי שלא ירדפו אחר תפלתינו אחר הס תמיד עומדים על הדרכים לעכב
התפלות העולות למעלה כי רב מחניה' כאומרו וכמה מלאכי חבלה מי' הרחמן יצילנו
מהם ואמר ז' ממכן לחיכון הס מכוחרי' בפ' מקובי אחר הס על ז' מדורי גיהנם ומהס
מתפללים חייבים מיי לות לחין מספר במכוחר:

**אתה** ה' לא תכלא רחמיך ממני הס רחמי הכתר' ויתפללו לחסך שהוא שמות ימין וגם
להחמת שהוא תפארת המטה כלפי חסד' הושיענו יהו"ה אלהינו חכמה
ובינה וקבצנו מבין הגוים להודות לשם קדשך להשתבח בתהלתך' היה הסיבה שמהס
תהיה גאולה העתידי' הס עונות תגמור יה פי' אם אתה שומר עונות אז אין הסס בלא
בלא כשאר רק י"ה גם הס אל"י הוא כפלה בסוד סביבה גבולות וזה"ק אל"י מי יעמוד
ביעמך הסליחה פי' הסליחה היא עמך מסייעך כי בשתסלח לנו ותגלילנו אז תהיה ירא
כמ"ש הכרתי עכו"ס בשמו פשתם תמרתי לך תרחו וגו' וזהו למען תורא' ולא
כחטאינו תעשה לנו נודע כי פגם החט' הוא בחלוקת העון ביסו' והפס' בתפארת והפס
מלכות היה סוף המעשה על זה אמר לא כחטאינו תעשה לנו והגמול הסוד הוא מלך
ליסוד כעונותינו הנך' סוד עליו ולא תגמול עלינו הס שוכינו עכו בנו נודע כי מהעונו'
נגרמים מפחיתים בע"ק וחלכי כרחתי מפחי' הן הן העדים המעידים על החטא זה"ש
הס שוכינו עכו בנו פי' העידו' ה' עשה למען שמך:

**זכר** רחמיך ה' פירשתיו כוחלכתו לא כל ע"ק עכינו ה' ביום כרה וגומ' ה' הוא ביום
וגו' יתפרש בעזרת הש"י במזמור יעקר ה' ביום כרה: אבינו מלכנו חנו
ועכינו כו' חכינו מלכינו חכמה ובינה קבינו פי' חכינו חכם כי חין בנו מעשים עשה עמנו
צדקה

הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ כִּי אֵין בָּנוּ
מַעֲשִׂים צְדָקָה עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: אֲדוֹנֵנוּ אֱלֹהֵינוּ שְׁמַע
קוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ וְכָרֵת לָנוּ אֶת בְּרִית אֲבוֹתֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן
שְׁמֶךָ: וְעַתָּה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ אֶת עַמְּךָ מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה וַתַּעֲשׂ לְךָ שֵׁם כַּיּוֹם הַזֶּה חָטָאנוּ רָשָׁעְנוּ:
אֲדֹנָי כְּכָל צִדְקוֹתֶיךָ יָשָׁב נָא אַפְּךָ וַחֲמָתְךָ מֵעִירְךָ יְרוּשָׁלַיִם
הַר קָדְשֶׁךָ כִּי בְחַטֹּאתֵינוּ וּבַעֲוֹנוֹת אֲבוֹתֵינוּ יְרוּשָׁלַיִם וְעַמְּךָ
לַחֶרְפָּה לְכָל סְבִיבוֹתֵינוּ: וְעַתָּה שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֶל תְּפִלַּת עַבְדְּךָ
וְאֶל תַּחֲנוּנָיו וְהָאֵר פָּנֶיךָ עַל מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם לְמַעַן אֲדֹנָי:

הטה

לדקה יסוד נקרא מלכות נקד וחיבורי' מלכה ' ובקשתינו מיוסף מחכמה ובינה
לף שם חין בנו מעשים להיותן מיין נוקבין דאוסיף לגבי דכורה דלות מעשים שלנו
בשורך קרב נקד אתה דהיינו יחוד תפארת ומלכות והושיענו למען שמך מיהיה ירו"ד
לחד ושמו לחד:

**אדונינו** אלהינו שמע קול תחנוניו פו' אחזיניו מדת אלה"י שמע בקול שמע
הוא חיבור כמו ושמע שאול וקול הוא תפארת שהוא התעוררות מנחיה
לחסדי שלמעלה לבית בעלה כי הס ל' רגלי המרכבה להיותו ג' כתובות ולזה הוא רגל
הרביעי במרכבה זהו זכור לנו ברית אבותינו והושיענו למען שמך וזו המרכבה שלמה
ועתה אל"י אלהינו וכו' בפל הפסוקים עד הטה אלהי כו' מדבר בכל מסך אלהי
שיבדל בה אלהי והקליפות הסובבות מכח החטאים והעונות כרות יכרותון זה"ס אלהי
אלהינו לשון הוספת וגומר כיציאת מצרים מכח ל' מערי ביכה הוא מלך ענפי הצערים
שהם במלכות המתוקן בפרדס בסער הצערים. והעז לך שם כהיום הזה הוא תיקון
המלכות הנקראת שם בחיבור עם התפארת הנקרא יום. ובקשתינו אל"י אלהי במדת הדקדק
שבו תניק לשך וחמתך מעירך ירושלים הס הקליפות שלך ואיימה הסובבו' את ירושלים
שלמעלה ע"ז בקש דניאל אחר פניך על מקדשך השמם למען אדני. וז"ל מערי חורם
בשבח דניאל והתפלל לפני ה' ויתפרך כדי לבנות בית המקדש נתכוון לכל מדה זו ואחר
והאר פניך על מקדשך השמם למען אדני אף על ת"ת ן יו"ד כלומר בנה בית המקדש
שהוא הכסא והסיבול לשם אדני: ומה שהרשו ז"ל בשם ברכות למען אדני למעך מבעלי
עיה הלוה למען חסידים שקדיך אדון חמת ויעיד כי המה הזאת היתה שומרת לאדוניהם
ולאחותו מלחשותיו בסוד וחזק עליהם לילה הוא ועבדיו ויכם. ובסוד מי שעיר ממזר
לדק יקראהו לרגלו. כמו שכתבתי במדת דק בע"ם עפ"ל ובקונטרס אחר"י ז"ל מלאתי
כי בפעמיהו ובעונות חבותינו כו' דע כי בכה"ר ל' אין מיתה בלא חטא והענין כי

הַשָּׁה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשְׁמָע פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שֹׁמֵמוֹתֵינוּ וְהָעִיר
אֲשֶׁר נִקְרָא שִׁמְךָ עָלֶיהָ כִּי לֹא עַל צִדְקֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ
מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים: אֲדֹנָי שְׁמָעָה
אֲדֹנָי סְלָחָה אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי

כִּי

הלשם מת בחטאים הסגנות שעשה בימיו לך העונות הם נתלדים חס"כ נבניו כלי
שיקבלו יסורין על עונות אביהם וזהו ענין לבנות חטאתינו השתא ואיכא וכו' כי' לפי שחטאתינו
בשוגג לכן ואיכא כי' שמתו בחטאתם לפל למחנו סובלים עונותיהם כי מה שהם מתו
ואינ' היה בשבת החטאים בשוגג ונזה מתורץ פסוק לא ימותו אבות על בנים וגו'
ובשיפה הקרקעים נחשתו ימותו כי ענין החטאה בשוגג אין הבנים סובלים על העונות החדות
כי אם בשחטאו יומת לך בעונות המיוחדים אז הבנים ימותו עליהם ואמרו כי' בחטאתינו כי'
כי הלא לכתנו סבלנו חטאים שוגבים שלנו כמ"ש אם אינם נחטאו יומת וגם לכתנו סובלים
עונות אבותינו ולא חטאם וכן בנינו סבלו עונותינו וחטאים שלהם וכן תמיד בסדר
הזה ע"כ בי בחטאתינו ובעונות אבותינו לפל החדות הזכירו עון ולפל עמהם חטאה והשעין
כי הורדן ירושלים בימי אבותינו הוה מפח עונות שהם מזידים ועתה שנחרב הבית
להושיע מחזקת החורבן ולהוציאנו בקבה מדיך זכות גדול ולפל ביחיד בנו חטאים על לכך
המוליך מחזירו עליו הרחים:

הַשָּׁה אלהי חזקך בו' כתב הפרדם עתה הכיבויים בעבך חזון לזגים הוא מצל אל
כחות הגבורה והם נקראים חזגיים ובהם קבלת התפלה והצעק' כענין כי
לזון מילין תבחן כו' וע"ז אמר השה בדי להעביר הדינים מעל החזגים ' פקח עיניך הם
העיניין הסתימים מלהסגיה ולפעמים פקיחין סומקת דעיניהן והם עיניין מלהסתן מהשחר
באחר ' ע"ז אתפלל פקח עיניך ורחם בשומעתינו והעביר בו' כי לא על לכקותנו להיות
בתי דיני' לפל לפל תחתון ולפל עליון: כי על רחמיך הרבים הוא הכתר עורם קו
הרחמי' והם רחמי' מרובי' והוא עין פיקחת תדיר וכמ"ש בפרדם בשרך עין זו"ל ועל כל
העיניים יש עין אחת שהיא לה בחות עיניים שמעולם לירו בזוגר וזהו הכתר וקרוי
בלשון הקבלה לכלה והוא משפיע הרחמים בכל שיעים התחתונים כו' עכ"ל '
לחני שמעה לחני סלחה לחני הקשיבה ' הזכיר ג"פ לחני וחס"כ שמעה סלחה הקשיבה
ר"ת שם ס"ה ' והוא ע"ד ולך נא לחני בקרבינו כי עם קשה ערף הוא וסלחת וגו' בתיב
לחל"מ כי לחיגיו הו חיגיס והסליחות כי מרבנו הו' כי הענין ש"ש כילונין בב"ד של מעלה
ובפרעין מהן ע"י מלאך או שר וחין חנה' ואר יכול למחול ולהעבו' לחמשה יפרעל בילונין
במדת לפל שהיא לחני ולו הרחמי' והסליחות זהו מסמיך שם ה"הרחמו לשם ס"ה ג' ואחת
שמעה סלחה הקשיבה כו' כל זה העליתי מדברי שערי חורה ' וכן הזכיר בס בן חס"ב
ענין העבודה על מנת עשה לו ית' שמחילה וסליחה וזה"ש ועשה חל תאחר מבלי לחתר
ישמע ויסלח על עסקין ג"כ ' וענין ג' בעמים לחני כי הם ג' בתי דיבין למיך מיוחי
מהולו בקרקים לחלים לחיינו בימה וגבורה ומלכות ' גם מלחתי במקום לחר רחמ בלחו

כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ: אָבִינוּ אָב הָרַחֲמָן הַרְאֵנוּ אוֹת לְטוֹבָה וְקַבֵּץ נְפוּצוֹתֵינוּ מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ יֵבִינוּ וְיֵדְעוּ כָּל הַגּוֹיִם כִּי אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ: וְעַתָּה יְיָ אָבִינוּ אָתָּה אֲנַחְנוּ הַחֹמֶר וְאַתָּה יוֹצְרֵנוּ וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ כֻּלָּנוּ: הוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שִׁמֶךָ צוּרֵנוּ מַלְכֵּנוּ וְגוֹאֲלֵנוּ: חוֹסָה יְיָ עַל עַמֶּךָ וְאַל תִּתֶּן נַחֲלָתְךָ לְחֶרְפָּה לִמְשָׁל בָּם גּוֹיִם לָמָּה יֹאמְרוּ בָעַמִּים אַיֵּה אֱלֹהֵיהֶם: יָדַעְנוּ כִּי חָטָאנוּ וְאֵין מִי יַעֲמוֹד בְּעַדֵּנוּ שִׁמְךָ הַגָּדוֹל יַעֲמֹד לָנוּ בְּעֵת צָרָה: יָדַעְנוּ כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים צְדָקָה עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שִׁמֶךָ: כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים

כן

כל' תיבות ס"מעה ס"לחה ה"קשיבה ו"עפה ל"מותות ג"ד פסס ס"ריפה ם"קילה ה"רג וחנך על כולם הלויה סליחות יסלח ויכפר:

**אבינו** חצ' הרחמן הוא יתפארת קו הרחמים לשר הוא תפארת לדם נסוד לדם קדמאה שהי' החכמה שהיא כח מ"ה מ"ה עולה לדם הייכו' מכשם היא מכוונת ליו"ד מיכשם: הרחמו אות לעומה: מודע כי היסוד נקרא אות ברית והוא נקרא טוב כמ"ש חמרו לצדיק כי טוב ובתחור עם המלכות שהיא ה' אחרונה המכוונת כנגד ה' תחתונה הוי נקרא' טוב"ה וזהו אות ת"ו לטוב"ה: ולז כשהיא הייסוד הגמור יתחדשו עממות חדשות: והנפלאות מתרבע בכפות האחז העליונה להייכו המוחין בלבות בפני עור ובפני חריה ובפני לדם ובפני נשר ומסורות כולם יקובלו: ויכירו וידעו כל הגויים כי אתה ה' אלהינו ואתה ה' אלהינו ואחתנו בחים לה' אלהינו: ומודע זוה בבחינות כשיהי מלחמות נקרבנו בגוים וכשמות מלך אחה העבריה לו עבד עברי לכם בחריחה ומע"ש ערון נקרבנו עבריה למקום לכבד לגאולה אחיתית הוא לבינו ואחתנו הבגיים: ואפי' החומר יזכר מה שפוח בחנות עור יהיה בחנות אור החומר יתקרב להיות כלור' זה"ש אחתנו החומ"ר ואתה יוצרינו ומעשה יקר כלנו: לין לקליפה חלק בנו: חוסה ה' על עמך בגסת ישראל שלמעלה ואל תתן נחלתך סוד בגסת ישראל שלמעלה לחפשה למשול בם גויים להייכו לשכון שפחה כי תירוש נפרחה: ידענו כי חטאנו ואין מי יעמוד בעדינו הגאולה העתידה תהיה מעשה הבינה לעולם: כי לף גאולת מצריים לא היתה מעשה הבינה רק מסטרחה להייכו שנפי הבינה שנתפשטו בחלכות ע"ז נרמז שכתוב גדול כיום שברך: מודע כי היס הוא חלכות כלומר מאחר שלא היה הגאולה רק מצד התפ' להייכו חלכות ע"כ חזר והיה שברך: אחכם הגאולה העתידה האחיתית להייכו חבינה שכתוב מ"י הרומה לאחמי' שעריה: ולז ירפא לך: עז"ח ידענו כי אחתנו ולף הגיע התעוררותינו שיעמוד מ"י בעדנו: אחל מלך הגאול שם יהו"ד יעמוד בעת צרה

בֵּן תְּרַחֵם יְיָ עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: חָמוֹל עַל עַמְּךָ
רַחֵם עַל נַחֲלָתֶךָ חוֹנְנֵנוּ כִּי רַב חַסְדְּךָ עַנֵּנוּ כִּי לְךָ יְיָ
הַצְּדָקָה עֹשֵׂה נִפְלָאוֹת בְּכָל עֵת:

חַבֵּט נָא רַחֵם נָא עַל עַמְּךָ בְּמֵהֵרָה לְמַעַן שְׁמֶךָ בְּרַחֲמֶיךָ
הָרַבִּים יְיָ אֱלֹהֵינוּ חוּס וְרַחֵם וְהוֹשִׁיעָה צֹאן מַרְעִיתֶךָ וְאַל
יִכְּשֶׁל בָּנֶיךָ קָצְתָּ בִּי לְךָ עֵינֵינוּ תְלוּיוֹת וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:
רַחֵם עָלֵינוּ לְמַעַן בְּרִיתְךָ הַבִּיטָה וַעֲנֵנוּ בְּעֵת צָרָה כִּי לְךָ יְיָ
הַיְשׁוּעָה בְּךָ תּוֹחֲלָתֵנוּ אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת אָנָּא סְלַח נָא אֵל טוֹב
וְסַלָּח כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

אָנָּא מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם זְכוֹר וְהַבֵּט לַבְּרִית בֵּין הַבְּתָרִים
וְתֵרָאֶה לְפָנֶיךָ עֲקֵדַת יְחִיד לְמַעַן יִשְׂרָאֵל. אָבִינוּ
מַלְכֵּנוּ

כמ"ש עתה קומה יאמר ה' ויחבר לדיק עם לדק ויהיה לדקה: ותזי תעורר גם כן החיבור של מעלה מעלה להיותו חיבור שביעה עם החכמה: והחכמה עם בינה בסוד יהודה תפתח כגופו יפפיע החכמה שפע הרחמים על הבניס להיותו הבנין של מטה וזהו רחם נא על בניס הושיענו ותמול על עמך רחם על כחלתך כו' חוסה כריוך רחמיך כו' ולך ה' המלוקה כו' הן הן הדברים הנאמרים למעלה אלא שבאו בכפל לחזק העניין:

הבט נא רחם נא כל הבע' היא מלמעלה למטה והיא הבעה לרחם ברחמים מרובי' מלמעלה: והיא במהרה בלי עיכוב מחמת מתוק דין כי הכל ברחמי מרובי' זהו שאמר במהרה למען שמך ברחמיך הרבים: והושיעה למען מרעיתיך והושיעה מכסרת דימיונא כמ"ש הושיעה ימיך ועננו: ואל ימשל בנו קשה הוא סטרא' דשמאלא: בך תוחלתינו אלוה סליחות: כך סוד כ"ג אותיות התורה בהם נקבר תוחלתנו שהמלכות כי תפארת תורה שבבתב ומלכות תורה שבעל פה: וח"כ בכללם במלת אתה סביים חנון ורחום את"ה את כ"ב אותיות התורה מא"לף עד ת"ו סוד ה' אחרונה:

אנא מלך חנון ורחום: כתב מהרמ"ק בסדר עבודת י"ה בעניין אנא בכח הסס תעתי כו' וז"ל לכך כולו כתר חכמה ובינה כי הן חמשים שערי בינה שתי אלפ"ין כתר וחכמה ובסוד חמשים שבבינה כללות גדולה גבורה תפארת נצח והוד יסוד סהם החמשה וסם כללות כל שבעת הימים עכ"ל: כו' רומז בכאן בתיבת לנא: והדר קא מפר' להו מלך חנון ורחום: מלך רומז על מלך עליון של מלך יושב על כסא רם ונשא שהוא הכתר רחום בחכמה חנון בבינה: זכור והבט בשר כתבתי כי הבט' הי' מלמעלה גם הזכירה היא בלב ובמחשבה: והכוונה בכאן שיפתחו המקוריות למעלה בג' רחמנות לג' החנות להיותו לברית בין הבתרים היא בריתת ברית לאברהם תניינו בסוד החסד ותרגה.

מְלֹכֵנוּ חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ כִּי שִׁמְךָ הַגָּדוֹל נִקְרָא עָלֵינוּ עֲשֵׂה נִפְלָאוֹת
בְּכָל עֵת עֲשֵׂה עִמָּנוּ בְּחַסְדֶּךָ חַנּוֹן וְרַחוּם הַבִּיטָה וַעֲנֵנוּ בְּעֵת
צָרָה כִּי לְךָ יְיָ הַיְשׁוּעָה: אֲבִינוּ מַלְכֵּנוּ מַחֲכֵנוּ אַל תַּעַשׂ עִמָּנוּ
פְּרוֹעַ מַעֲלָלֵנוּ זְכֹר יְרַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ וּכְרוֹב טוּבְךָ הוֹשִׁיעֵנוּ
וַחֲמָל־נָא עָלֵינוּ כִּי אֵין לָנוּ אֱלוֹהַ אַחֵר מִבַּלְעָדֶיךָ: צוּרֵנוּ אַל
תַּעֲזֹבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַל תִּרְחַק מִמֶּנּוּ כִּי נַפְשֵׁנוּ קָצְרָה מֵחֶרֶב
וּמִשְּׁבִי וּמִדֶּבֶר וּמִמַּגֵּפָה וּמִכָּל צָרָה וְיָגוֹן הַצִּילֵנוּ כִּי לְךָ קִוִּינוּ
וְאַל

ותרחה לפניך כו' מבואר בפרדס כי חלוק גדול יש בין כללות מהספירות לו התרחות כי התרחות הוה יותר מעלה • עקידת יחיד • דע כי מכח העקידה נתייקדו החסד והגבורה בתחדות גמור כי עקד אברהם במדת חסד את הגבורה מלתתו על ידחק במבואר במקומו התרוכה חסר על זה לחו מתפללין בחצר כו' כן יכבשו רחמיך את כעסך • וזהו שאומר עקידת יחיד רומז על היחוד הזה ותכלית הכל למען ישראל כי ישראל עלה במחשב' והוא בסוד התפארת העולה למעלה במחשבה: תחיינו מלכנו • דע כי אלו התיבות פירושם ע"ד שאומרים בנוסח היום הרת עולם כו' חס כבני או בעבדי כן חס כבני הרי הוא תחיינו חס בעבדים הרי הוא מלכנו • ויהיה לחיך שיהיה תכונו כי שמך הגדול נקרא עלינו • חס כי אחכחנו בעבדים מ"מ אחכחנו עבדים בחמלים בינו כי זרע ישראל אחכחנו אחר מכל זה שמך הגדול נקרא עלינו כי כן הוליד יעקב י"ב בניים שבטי יה נגד י' מירופי השם הויה הרי השם הגדול נקרא עלינו עושה נפלאות בכל עת הנה יש כ"ח עתים המוזכרי' בקבלת שהם במלכות אחד הם נהוגים מהשם הגדול שהוא בחילוו מילוחו כ"ח לחתיות כזה יו"ד וה"ו ול"ד ת"ח ה"ח ל"ך וח"ו ר"ל"ך וח"ו ר"ל"ך וח"ו ר"ל"ך • חנון ורחום הביטה על לחן דיבר מבחינל' פתיחת המקור בכתר' ועתה ידבר מחכמ' וביחה שמחפשט שם הגילוי ביחות' וזהו חנון ורחום הביטה ועננו בעת צרה • והצרה נמשכת מהקליפות אחר יש להם יניקה מהבנין ולמטה • על כן אנו פותחין המקור למעלה מהביחה וזהו כי לך ה' הישועה ל"ך נודע שהוא ביחה ומשם ולמעלה הישועה כי בביחה היין משוש ממנע עכו"ם וחזר ואנו אומרו מלכנו כלעיל • מחסינו כי ה' מחסי מכל הקליפות כמוזכר בשיר של מעלים • על תעש עמנו כרוע מעלינו חע"פ שרו המעלני' מעוררי הקליפו' ומפיקי' לחוחם כי בורחים מפחיתים לחבל • זכור רחמיך ה' וחסדיך כו' חקון ל"ח עלינו וכבר מ' סוד נ"א מאנ"א • כי חין לנו אלוה אחר מבלעדיך פי' מאחר שאנחנו מחוזים בחיי' הקדושה מכל בחמותינו ולח סוס אחפני' למו מבלעדיך אלא עשאנו בגוי' החרות כנודע • על כן רחוי לנסי' ממנו זוהמת הקליפות הנחזות בנו אף כי חטאנו ע"ז מחחרטי' אנו • אל תעזבנו ואל תרחק ממנו • אחר כפל לשון כי ב' חיני רעות משבות מהקליפות • הא' רוחניית היינו מחגשמיות כל כך להיינו דבר ומגפה הנה מהקליפות עשמס שזוכר אח"כ • והב' הבח מכחס למטה להיינו חרב ושבי שזכר אח"כ •

וְאַל תַּכְלִימֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהָאֵר פָּנֶיךָ בָּנוּ: וּזְכֹר־לָנוּ אֶת בְּרִית אֲבוֹתֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: רְאֵה בְצָרוֹתֵינוּ וּשְׁמַע קוֹל תְּפִלָּתֵינוּ וַעֲנֵנוּ כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל־פֶּה:

אֵל רַחוּם וְחַנּוּן רַחֵם עָלֵינוּ וְעַל כָּל־מַעֲשֶׂיךָ כִּי אֵין בְּמוֹךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אָנָּא שָׂא נָא פְּשָׁעֵינוּ אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ צוּרֵנוּ וְגוֹאֲלֵנוּ אֵל חַי וְקַיָּם רַחֲמָיו בְּכָל־חַסְדֵּי וְטוֹב עַל כָּל־מַעֲשֶׂיךָ: כִּי אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֵל אֶרֶךְ אַפַּיִם וּמָלֵא רַחֲמִים וַעֲשֵׂה עִמָּנוּ כְּרוֹב רַחֲמֶיךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שִׁמְךָ שְׁמַע מַלְכֵּנוּ תְּפִלָּתֵינוּ וכו׳

כגד׳ אמר אל תעזבנו. ואל תרחק ממנו. והאר פניך בנו כי בחור פני מלך חיים והושיענו למען שמך כו׳. ושמע קול תפלתינו הוא חיבור תפארת ומלכות כי קול הוא בתפארת ותפלה היא במלכות:

אֵל רַחוּם וְחַנּוּן רַחֵם עָלֵינוּ כו׳ בכר פי׳ רחום וחנון הוא חכמה ובינה. והכה לעיל הזכיר חנון ורחום ועתה רחום וחנון זה מתפתח ע״ד מה שכתוב מהרש״ק בתפלת ר״ה קף קכ״ט בתיבות יהי רצון מלפניך נו״ן לפי׳ יה״ו היינו סודי״ה ה״י״ה בחכמה ה״י בבינה היינו בחינת בינה בחכמה ובחינת חכמה בבינה וסודו אור יסר ואור חוזר והיינו י״ה ה״י ונכללי׳ במלת יהי רצון כ״ע אמר על חכמה ובינה בהיותם בכללות יחד ולפעמים בסוד הכללות מוסבים שפע ממקור המקבלים והיינו מלפניך פי׳ מח״ס שהוא לפני הכתר. עכ״ל. כן ג״כ חנון ורחום. ורחום וחנון. והענין שלמעלה בתיבת׳ חנה מלך כו׳ מכוונים התכלית שלמעלה להיינו בסוד הבינה ובסוד החכמה. וכתר הוא כוללם כי כתר סודם התכלית כן מלמעלה למטה הן ממטה למעלה. והענין בהכנסתם למעלה למעלה לפתוח המקורות גם אז הם מסודרים בסוד יין המשומ׳ ממג׳ העכו״ם ועתה בזו התחינה על אל רחום וחנון ממשכיל׳ לאותם בשפע רצון מלמעלה למעה למקומם וכולם מתלבשי׳ ברחמי׳ זהו רחם עלינו ועל כל מעשיך ופי׳ רחם עלינו על נשמותינו שהם עלינו עלות יהיו פגומו׳. ועל כל מעשיך הם מלך גופינו כי מעשה ידיך אתנחנו. והתמלאותם ברחמים מכח שפע העליון שקבלו מכלה ענן ויולך היינו ביטול הקליפות. וזה״ק אמת שה נה פשעינו כי הוא יל״ו מסח עון וז״ל מהרש״ק במת׳ מוסח עון קף ב׳ שהרי לא יעשה הקדש עון שלא יברח מבחינת כלתנן העובר עבירה אחת קונה לו קטיגור אחד והרי לאותו קטיגור עומד לפני הקב״ה ואומר פלוני עשאני וחין בריה מתקיימ׳ בעולם שלא בשפעו של הקב״ה והרי המשחית יבא לזה עומד לפניו ואמה מתקיים. הדין נותן שיאמר הקדוש ב״ה תיכף ומיד מתחיתים יבא שלא מי שעשאו ויתפרנס ממנו ויהיה מתקיי׳ יורד מיד ונוטל נשמתו או כורתו או בעשה עליון כפי עונשו עד שיתבטל מחיתת ההוא וחין הקב״ה עושה כן שלא נוסיף חטא וכמו

וּמִיַּד אוֹיְבֵינוּ הַצִּילֵנוּ שְׁמַע מַלְכֵּנוּ תְּפִלָּתֵנוּ וּמִכָּל צָרָה וְיָגוֹן הַצִּילֵנוּ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ אָתָּה וְשִׁמְךָ בָּנוּ נִקְרָא עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ אַל תַּנְהֵגֵנוּ אֵל תַּעַזְבֵנוּ אָבִינוּ וְאַל תִּטְּשֵׁנוּ בּוֹרְאֵנוּ וְאַל תִּשְׁכָּחֵנוּ יוֹצְרֵנוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ ׀ חַנּוּן וְרַחוּם ׀ אָתָּה:

אֵין כָּמוֹךָ חַנּוּן וְרַחוּם ׀ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֵין כָּמוֹךָ אֵל ׀ אֶרֶךְ ׀ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת הוֹשִׁיעֵנוּ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים מְרַעֵשׁ וּמְרוֹגֵז הַצִּילֵנוּ: זְכֹר לַעֲבָדֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלִיַעֲקֹב אַל תֵּפֶן אֶל קְשִׁי הָעָם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל חַטָּאתוֹ: שׁוּב מֵחֲרוֹן ׀ אַפֶּךָ וְהִנָּחֵם עַל הָרָעָה לְעַמֶּךָ: וְהַסֵּר מִמֶּנּוּ מַכַּת הַמָּוֶת כִּי רַחוּם ׀ אָתָּה: כִּי כֵן דַּרְכֶּךָ עָשֹׂה חֶסֶד הָנֵם בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: חוֹסָה יְיָ עַל עַמֶּךָ וְהַצִּילֵנוּ מִזַּעֲמֶךָ וְהָסֵר מִמֶּנּוּ מַכַּת הַמַּגֵּפָה וגזרה

וכמו שהוא זן העולם כולו זן ומפרנס המשמית הזה עד שיהיה ח' מצלצה דבריס ׳ לו שיהוד החוטא בתשובה ויעבלהו ויבטלו בסגופו׳ לו יבטלהו שופט לדק ביסוריס ומיתה ׳ לו ילך בגיהנם ושם יפרע חובו והיינו שאמר קין גדול עוני מנשוא ופי׳ רז״ל כל העולם כלו אתה סובל ירבה לומר זן ומפרנס ועוני כבד שאין אתה יכול לסובלו פי׳ לפרנסו על שהשוב ואתקן ׳ ח״כ הרי זו מדת סבלנות גדולה שיזון ויפרנס בריה רשה שברח החוטא על שיוב ׳ עכ״ל ׳ תבינו מלכנו מורנו וגואלנו ׳ מזכיר ספירות הבינו בהתעוררותם ברחמים ומתחיל נקו הדין שהוא הצור תמים פעלו מ״מ נמשך על היסוד המוטה לקו הדין ומתהפך שם לגאולה שהיא ביסוד ׳ וגאולה זו היא גאולה מהקליפות ולח״כ היסוד מתעורר ביותר בהתעוררות הרחמים לקבל ולהתלבש בהלבשת קו החסד׳ וזהו לל מי וקייס שהוא היסוד החסין בכח חסיד ושוב שהוא החסד ׳ ושוב הוא היסוד הנקרא שוב וזהו בחינה מעול׳ ואור יותר מבחינת גאולה וכתיב שם יגאלך שוב ושוב מל׳ בהעינו את הברות ולח החוסך הלך ׳ כי אתה לל מרך תפיס ומלח רחמים עתה מדבר מקו החמלני תפארת הנקרא את״ה בעלותה הרחמה ומוחך מסורים קו הרחמים שהוא כתר לל עליון מריך תפיץ ומלח רחמים ׳ לל תניחנו ולל תעזבנו ולל תשכחנו ולל תשכחנו ל׳ לשונות של גאולה לנו מהל׳ קליפות הקשות שהם עון ומחית ולף וחיפה רחמנא לצלן:

אין כמוך חנון ורחום ה׳ אלהינו בתחינה זו מתחנן שלף שם יפלח הס״ג ה״ס יסורין לו ברות לף יהיו ברעם וברוגז כדי להנקם רק יהיו כדרך יסורי הקדיקים שאמר ייסר ייסרני יה אבל אם יהיו יסורין הס לעונות׳ להביא להם בתחרית׳ וזהו שוב מחרון לף שלח יהיה החרון לף וברוגז׳ והכה החרון לף הוא שילח הקלף מלאני ה׳ ועלה עבן

וְגִוָּדָה כָּשָׁה כִּי אַתָּה שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: לְךָ אֲרֹנָי הַצְּדָקָה וְלָנוּ
בֹּשֶׁת הַפָּנִים: מַה־נֹּאמַר וּמַה־נְּדַבֵּר וּמַה־נִּצְטַדָּק:
נַחְפְּשָׂה דְרָכֵינוּ וְנַחְקֹרָה וְנָשׁוּבָה אֵלֶיךָ כִּי יָמִינְךָ פְּשׁוּטָה
לְקַבֵּל שָׁבִים: אָנָּא יְיָ הוֹשִׁיעָה נָּא: אָנָּא יְיָ הַצְלִיחָה נָּא:
אָנָּא יְיָ עֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ: לְךָ יְיָ חֲבִינוּ: לְךָ יְיָ קִוִּינוּ: לְךָ יְיָ
נַיֶחֱל: אַל תֶּחֱשֶׁה וְתַעֲנֵנוּ כִּי נָאֱמוּ גוֹיִם אֲבֶדֶת תִּקְוָתָם כָּל
בָּרֶךְ וְכָל־קוֹמָה לְךָ לְבַד תִּשְׁתַּחֲוֶה:
הַפּוֹתֵחַ יָד בִּתְשׁוּבָה לְקַבֵּל פּוֹשְׁעִים וְחַטָּאִים נִבְהֲלָה נַפְשֵׁנוּ
מֵרוֹב עֲצֵבוֹנֵנוּ אַל תְּשַׁכְּחֵנוּ נֶצַח קִוִּינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ
כִּי

בְּתוֹכוֹ וְאֵם מְכִיו תֹּאכַל. וְהַמְּזַבֵּה מְחַיִּין לְאֵם הַוְּלָד בְּתוֹךְ בִּטְנָהּ שֶׁמּוֹצִיא הַחֲרוֹן אַף
וְהַכַּעַס עַל הָרָעָה שֶׁלֹּא יִהְיוּ יְסוֹרִין מֵצֵד הָרָעָה כִּי אֵם מֵצֵד הַטּוֹב כְּמוֹ שֶׁאָמַר נָחוּם אִישׁ
גַּם זוֹ לְמֵיטַב עַל כָּל מַה שֶׁיִּרְצֶה לוֹ גַּם זוֹ לְטוֹבָה. וְזֶהוּ שֶׁהוּא אוֹמְרִים וְתִסְבֹּל וְתִפְלֹט
וְלָזֶה מַעֲבִירִין אֶת רוֹעַ הַגְּזֵירָה לֹא לְמַר מַעֲבִירִין אֶת הַגְּזֵירָה רַק רוֹעַ גְּזֵירָה. כִּי יֵשׁ
גְּזֵירָה שֶׁהִיא לְטוֹבָה. וְזֶהוּ שֶׁאָמַר וְהַסֵּר מִמֶּנּוּ מַכַּת הַמָּוֶת כְּלוֹמַר מוּת שֶׁהוּא מַכָּה כִּי יֵשׁ
מָוֶת שֶׁהוּא טוֹב מְאוֹד וְעָלָיו נֶאֱמַר יָקָר בְּעֵינֵי ה' הַמָּוְתָה לַחֲסִידָיו. כִּי כֵן דֶּרֶךְ עוֹשֶׂה
חֶסֶד תָּמִים בְּכָל דּוֹר וָדוֹר. דּוֹר הוֹלֵךְ. וְדוֹר בָּא. וְהַסֵּר מִמֶּנּוּ רָעָה וּמַכָּה דְּהַיְינוּ בְּסִיוּעַ
מֵצֵד הָרָע. וּגְזֵירָה קָשָׁה הַיְינוּ הַגְּזֵירָה שֶׁהִיא מֵצֵד הַקָּשֶׁה וְלֹא רַק: לְךָ אֲדֹנָי הַצְּדָקָה
וְכוּ' הֵנָּה לֹא דַּי בְּתַחְנוּנִים מְיֻדָּבָרִים לְעוֹרֵר הַחֶסֶד וְהַחֲנִינָה. רַק צָרִיךְ לְפַיֵּס בְּמַעֲשִׂים
וְלִהְיוֹת עַל עִוְנוֹתֵינוּ וְלִהְיוֹת בְּתִשׁוּבָה וְזֶהוּ לְךָ ה' הַצְּדָקָה וְלָנוּ בּוּשַׁת הַפָּנִים כִּי' מַה
בְּתוֹכֵן כִּי' נַחְפְּשָׂה דְרָכֵינוּ וְנַחְקוֹרָה וְנָשׁוּבָה כִּי' וְחַ"כ מִתְחַנְּנִי' וּמְבַקְּשִׁים סְיוּעִינוּ הַ"
שֶׁנַּעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה וְיַעֲלֵינוּ וְיַעֲבְרוּ: לְךָ ה' חֲבִינוּ לְךָ ה' קִוִּינוּ לְךָ ה' נַיֶּחֱל. ג' לְשׁוֹן
רוֹמְזִים עַל הַתִּיקוּן מִהַפְּלִימָה שֶׁגּוֹרֶם גַּם קִיּוּן בְּעִנְיָנוֹ. וּבִתְשׁוּבָה נַעֲשֵׂי מְחֻבָּרִי'
וְנוֹדַע כִּי סוֹד הַתְּשׁוּבָה הוּא בְּחִינַת הַנְּקֵבוֹת לְךָ כְּנוֹדַע. כִּי שֵׁם הֵם סְבִיבִים. לְךָ ה' חֲבִינוּ
קִוִּינוּ מְיֻחָד. לְךָ ה' קִוִּינוּ קוֹ הַדִּין מְמַתֵּק. לְךָ ה' נַיֶּחֱל קוֹ הַחֶמְלָה. וְעַל תֵּל
ג"כ חֲנֵם. חֲנֵם ה' הוֹשִׁיעָה כִּי הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ. חֲנֵם ה' הַצְלִיחָה כִּי מְצֻמְצָלָה. חֲנֵם
ה' עֲנֵינוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ. תִּפְאֶרֶת נִקְרָא יוֹם כְּנוֹדַע. וְגַם קוֹל הַקְּרִיאָה כְּנוֹדַע. בְּתוֹ
גּוֹיִם אֲבֶדֶת תִּקְוָתָם. אֲבָל לְעָתִיד כָּל בֶּרֶךְ לְךָ תִּכְרַע וְכָל קוֹמָה לְךָ לְבַד תִּשְׁתַּחֲוֶה
כְּמוֹ שֶׁהוּא בְּנוֹסַח עַל כֵּן נְקַוֶּה לְךָ ה' אֱלֹהֵינוּ יְכִירוּ וְיֵדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵּבֵל כִּי לְךָ תִּכְרַע
כָּל בֶּרֶךְ כוּ':

הַפּוֹתֵחַ יָד בְּתִשׁוּבָה כִּי יְמִינוֹ שֶׁל הַקָּבָ"ה פְּתוּחָה לְקַבֵּל תְּשׁוּבָה דְּהַיְינוּ הַחֶסֶד מֵצֵד
הַחֲנִינָה. לְקַבֵּל פּוֹשְׁעִים וְחַטָּאִים לֹא הַזְכִּיר שׁוּם רַק הֵנָּה כָּל ג' כָּל ג' לְרַחֵם.

מַקְבֵּל

כִּי חָסִינוּ בָךְ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ אִם אֵין בָּנוּ צְדָקָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים
זְכָר־לָנוּ אֶת בְּרִית אֲבוֹתֵינוּ וְעֵדוּתֵינוּ בְּכָל־יוֹם יְיָ אֶחָד:
הַבִּיטָה בְּעָנְיֵינוּ כִּי רַבּוּ מַכְאוֹבֵינוּ וְצָרוֹת לְבָבֵינוּ חוּסָה יְיָ
עָלֵינוּ בְּאֶרֶץ שִׁבְיֵנוּ וְאַל תִּשְׁפּוֹךְ חֲרוֹנְךָ עָלֵינוּ כִּי אֲנַחְנוּ עַמְּךָ
בְּנֵי בְרִיתֶךָ אֵל הַבִּיטָה דַּל כְּבוֹדֵנוּ בַּגּוֹיִם וְשִׁקְצוּנוּ כְּטֻמְאַת
הַנִּדָּה: עַד מָתַי עֻזְּךָ לַשְּׁבִי וְתִפְאַרְתְּךָ בְּיַד צָר עוֹרְרָה
גְּבוּרָתְךָ וְקִנְאָתְךָ עַל אוֹיְבֶיךָ הֵם יֵבֹשׁוּ וְיֵחַתּוּ מִגְּבוּרָתָם וְאַל
יִמְעֲטוּ לְפָנֶיךָ תְּלָאוֹתֵינוּ מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ בְּיוֹם צָרוֹתֵינוּ
וְאִם לֹא לְמַעֲנֵנוּ לְמַעֲנְךָ פְּעַל: וְאַל תַּשְׁחִית זֵכֶר שְׁאֵרִיתֵנוּ
וְחוֹן אוֹם הַמְיַחֲדִים שִׁמְךָ פַּעֲמַיִם בְּכָל יוֹם תָּמִיד בְּאַהֲבָה
וְאוֹמְרִים: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

שמקבל אפי' פושעים וחטאי' הוא רבותא שאפי' שוגגין צריכין כפרה ולפתוח פתח
התשובה: נבהלה נפשינו מרוב עצבונינו: נפשינו היא מלכות אשר גרמנו לנו
עצב בחטאינו ועונותינו: כמ"ש ויתעצב אל לבו שרומז על מלכות כמו שפי' המקובלים
כי בפשעינו האם נרדית כמ"ש בפשעיכם שולחה אמכם: אל תשכחנו נצח שלא נהיה
ח"ו נטבעים בתוך הקליפות כמו שפי' בזוהר פרש' מקץ כי בצד הקליפה היא השכחה:
אבינו מלכנו אם אין בנו צדקה ומ"ש זכור לנו כו' העלינו למקום הזכירה בזכות ברית
אבות וכדי היא האמונ' עדותינו בכל יום ה' אחד: וגם המכאוב והצרות יכפרו
עון: אל הביטה דל כבודינו פי' אם לא למענינו תעשה למען כבודך וכבוד היא
השכינה שהיא בגלות ודלה ושקצונו גרם כטמאת הנדה ח"ו שפי' בעלה תפארת ממנה
וזהו שאמר עד מתי עזך לשבי ותפארתך ביד צר: עוז ותפארת הם ידועים: והנה
השכינה הנקראת עוז היא בגלות ותפארת שהוא שם ידו"ד אין השם שלם: על כן
עורר' גבורתך וקנאתך עליהם: וזהו שאמר אח"כ למענך פעל כו' וחון עם המייחדים
כו' ובזה יתעוררו שתהי' הגאולה האמיתית ויתגלה היחוד ויקויים ביום ההוא יהיה
ידו"ד אחד ושמו אחד:

רַחוּם וְחַנּוּן חָטָאתִי לְפָנֶיךָ יְיָ מָלֵא רַחֲמִים רַחֵם עָלַי וְקַבֵּל
תַּחֲנוּנַי: יְיָ אַל בְּאַפְּךָ תוֹכִיחֵנִי וְאַל בַּחֲמָתְךָ תְיַסְּרֵנִי:
חָנֵּנִי יְיָ כִּי אֻמְלַל אָנִי רְפָאֵנִי יְיָ כִּי נִבְהֲלוּ עֲצָמָי: וְנַפְשִׁי נִבְהֲלָה
מְאֹד וְאַתָּה יְיָ עַד מָתָי: שׁוּבָה יְיָ חַלְצָה נַפְשִׁי הוֹשִׁיעֵנִי לְמַעַן

חסדך

חַסְדֶּךָ: כִּי אֵין בַּמָּוֶת זִכְרֶךָ בִּשְׁאוֹל מִי יוֹדֶה לָּךְ: יָגַעְתִּי
בְּאַנְחָתִי אַשְׂחֶה בְכָל לַיְלָה מִטָּתִי בְּדִמְעָתִי עַרְשִׂי אַמְסֶה:
עָשְׁשָׁה מִכַּעַס עֵינִי עָתְקָה בְכָל צוֹרְרָי: סוּרוּ מִמֶּנִּי כָּל פֹּעֲלֵי
אָוֶן כִּי שָׁמַע יְיָ קוֹל בִּכְיִי: שָׁמַע יְיָ תְּחִנָּתִי יְיָ תְּפִלָּתִי יָקָח:
יֵבֹשׁוּ וְיִבָּהֲלוּ מְאֹד כָּל אוֹיְבָי יָשֻׁבוּ יֵבֹשׁוּ רָגַע:

יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ וְהִנָּחֵם עַל הָרָעָה לְעַמֶּךָ:

הַבֵּט מִשָּׁמַיִם וּרְאֵה כִּי הָיִינוּ לַעַג וָקֶלֶס בגוים נֶחְשַׁבְנוּ כְּצֹאן לַטֶּבַח
יוּבָל לַהֲרוֹג וּלְאַבֵּד וּלְמַכָּה וּלְחָרְפָּה:

וּבְכָל זֹאת שִׁמְךָ לֹא שָׁכָחְנוּ נָא אַל תִּשְׁכָּחֵנוּ: "אלהי

זָרִים אוֹמְרִים אֵין תּוֹחֶלֶת וְתִקְוָה · חוֹן אוֹם לְשִׁמְךָ מְקַוֶּה · טַהֵר יְשׁוּעָתֵנוּ
קָרְבָה · יָגַעְנוּ וְלֹא הוֹנַח לָנוּ רַחֲמֶיךָ יְכַבְּשׁוּ אֶת כַּעַסְךָ מֵעָלֵינוּ:

אָנָּא שׁוּב מֵחֲרוֹנֶךָ וְרַחֵם סְגֻלָּה אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ: "אלהי

חוֹסָה יְיָ עָלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ וְאַל תְּהִי נָנוּ בִּידֵי אַכְזָרִים לְמָה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אַיֵּה
נָא אֱלֹהֵיהֶם לְמַעַנְךָ עֲשֵׂה עִמָּנוּ חֶסֶד וְאַל תִּאָחֵר:

אָנָּא שׁוּב מֵחֲרוֹנֶךָ וְרַחֵם סְגֻלָּה אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ: "אלהי

קוֹלֵנוּ תִּשְׁמַע וְחָחוֹן וְאַל תִּטְשֵׁנוּ בְּיַד אוֹיְבֵנוּ לְמֹחוֹת אֶת שִׁמְנוּ זְכֹר
אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם אַרְבֶּה אֶת זַרְעָכֶם וְעַתָּה
נִשְׁאַרְנוּ מְעַט מֵהַרְבֵּה:

וּבְכָל זֹאת שִׁמְךָ לֹא שָׁכָחְנוּ נָא אַל תִּשְׁכָּחֵנוּ: "אלהי

עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ:

וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:

יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ וְהִנָּחֵם עַל הָרָעָה לְעַמֶּךָ:

שומר

ידו"ד אלהי ישראל שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך. בגמטריא זה
עשרה תיבות כנגד י' ספירות גם חלם"י ישרח"ל כל תיב' עולה במספר קטן עשרה כי
אין הסכינה שורה על ישראל חלף בעשרה. גם ידו"ד חלם"י ישראל עולה תרי"ג כי
בזכות התורה והמצות מתחננים שוב מחרון חקך כו':

שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל שְׁמוֹר שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל וְאַל יֹאבַד יִשְׂרָאֵל הָאוֹמְרִים
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל :

שׁוֹמֵר גּוֹי אֶחָד שְׁמוֹר שְׁאֵרִית עַם אֶחָד ׳ וְאַל יֹאבַד גּוֹי אֶחָד הַמְיַחֲדִים
שְׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד :

שׁוֹמֵר גּוֹי קָדוֹשׁ שְׁמוֹר שְׁאֵרִית עַם קָדוֹשׁ וְאַל יֹאבַד גּוֹי קָדוֹשׁ
הַמְשַׁלְּשִׁים בִּשְׁלוֹשׁ קְדֻשּׁוֹת לָקָדוֹשׁ :

[illegible] הדפסתי כי אם פעם אחת כי אין זו מיקום שיש לחזכנים להפריד׃

(שׁוֹמֵר גּוֹי אֶחָד שְׁמוֹר שְׁאֵרִית עַם אֶחָד וְאַל יֹאבַד גּוֹי אֶחָד הָאוֹמְרִים
יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד :

שׁוֹמֵר גּוֹי קָדוֹשׁ שְׁמוֹר שְׁאֵרִית עַם קָדוֹשׁ וְאַל יֹאבַד גּוֹי קָדוֹשׁ הָאוֹמְרִים
קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ :

שׁוֹמֵר גּוֹי רַבָּה · שְׁמוֹר שְׁאֵרִית עַם רַבָּה · וְאַל יֹאבַד גּוֹי רַבָּה · הָאוֹמְרִים
בְּכָל יוֹם · אָמֵן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּה · ) :

מְרַחֵם בְּרַחֲמִים וּמִתְפַּיֵּס בְּחַנּוּנִים הִתְרַצֵּה · וְהִתְפַּיֵּס לְדוֹר עָנִי
כִּי אֵין עוֹזֵר :

אָמַן חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים · עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה וָחֶסֶד וְהוֹשִׁיעֵנוּ :

וַאֲנַחְנוּ לֹא נֵדַע מַה־נַּעֲשֶׂה כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ : זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ
וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה : יְהִי חַסְדְּךָ יְיָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר
יִחַלְנוּ לָךְ : אַל תִּזְכָּר לָנוּ עֲוֹנוֹת רִאשׁוֹנִים מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ
רַחֲמֶיךָ כִּי דַלּוֹנוּ מְאֹד : חָנֵּנוּ יְיָ חָנֵּנוּ כִּי רַב שָׂבַעְנוּ בוּז : בְּרֹגֶז
רַחֵם תִּזְכּוֹר : כִּי הוּא יָדַע יִצְרֵנוּ זָכוֹר כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ : עָזְרֵנוּ
אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ
לְמַעַן שְׁמֶךָ : חצי קדיש

מנחם אשכנז

אֵל · אָרֵךְ · אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת אַל בְּאַפְּךָ תוֹכִיחֵנוּ ·
חוּסָה יְיָ · עַל · עַמֶּךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ מִכָּל רָע · חָטָאנוּ לָךְ
אָדוֹן · כְּלַח נָא כְּרוֹב רַחֲמֶיךָ אֵל :

מנהג פולין

אֵל ׀ אָרֵךְ ׀ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ ׀ הוֹשִׁיעֵנוּ ׀ עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְהַצִּילֵנוּ מִכָּל רָע׃ חָטָאנוּ לְךָ אָדוֹן׃ סְלַח נָא כִּרוֹב רַחֲמֶיךָ אֵל׃

ויהי

אל ארך אפים ורב חסד בו׳ יש בו כ״ד תיבות נגד כ״ד ספרים׳ ומה שתקנו לומר ארך אפים ובסוף כתיב אל רחום וחנון ארך אפים בו׳ משום שכבר זכרנו רחום וחנון כמה פעמים׳ ח״ל ח״רך חפי״ם הס ג׳ הלפי״ן וג׳ הלפין הס חפי״ה חסר הי״א שתמר הקב״ה שהיה מכוסה בגלולות וה והיה עמהם בגלויות תחרות׳ ומסיים רחמיי״ך ל״ל הס הותיות ר״ח מיכ״ל ור״ח רומז ליצחק בני ר״מ׳ ומיכ״ל מרחם עשן על יצחק הצדוק למעלה מעלתי בסידור מהר״ר הירוז ז״ל׳ עוד כתב שם וז״ל ואל ארך אפים מתחיל בח״ל עוד לכיוסוף העובר בין כפי׳ ויתמר אל ארך אפים כלומר תחלת פרשיות פסוקים וב״ה יוסי הגלילי פתח בחות החיצונות ח״ו לעשות לשוערין על ישראל וכחות חיצוניות נקראים נשים כמו שכ׳ ויהי לו פלגש נשים כלומר המלך הס היו כחות חיצוניות והוא היה מושל בכל כן תפלה זו עושה מתחיל בכ׳ ומסיים בחל אל הוה לשון כח כמו וחילי החרן לקח״ל׳

דיני קריאת התורה

בישני ואחשה אין מוסיפין על ג׳ קהתיאן ואין פוסקין מהם ואפי׳ רוצה הכנסת לוותן לאיש אחר לעלות לא יעשה כך שם על פי הסנן׳ ואין קוראין לוותן בשתי כיוון בשת׳ הצועים ואי אפשר שיהיה קורין אותו בשם אחר אפי׳ בשם אחר שאינו

קריאתו לקיחת בתורה צריך לחזור ולברך אחר בתר כמו בקריאת בתורה דמשום כבוד התורה בתקנה בקריאת
בציבור: קודם שיברך צריך לפתוח הספר ולרמות הפסוק שיברך להתחיל בו ולברך להתחיל בעיונדא תם"ת ולהוסיף פנינ
לגד שיתלה בשיחור הברכה שלא יהא ברכה כתיבך תתוך תם"ת: ויש נוהגין בשעה שאומר עלינו לשבח תורתנ
יכן בשאומר ונתן לנו תורת אמת וכתב"י תתם"י לחיות שקודם הברכה יחזור בשתי עמודים ובשניה ברכה יסי'
ידו בשתחלית להנביא הישיר: אומר ברכו והברכות בקול רם והשומ' בלחש טוב, ו"ל שצריך לחזור ולברך בקול רם
כדי שישמעו העם וייענו ברוך ה' המבורך לעולם ועד: ויש לנו שיהיו הציבור את המברך ג"כ בשחזן החזן עונה
לנו ויענו עליו עונין אחר על דברי החזן אחר שענו העם ברוך המבורך תוך הכיבך ואומר ברוך ה' המבורך
לעולם ועד כדי לבטל המברך עצמו בכלל המחבבים צריך לקרות תעונה צריך לקרות עם הצ"ץ כדי שלא תהא קריאה
לפ"ע כדי שיהא בקל גם יכן החזן הקורא צריך לעיין עם הקורא העולה צריך לקרות עם הצ"ץ כדי שלא תהא קריאה
לבטל: כיון שהתחיל הקורא לקרות בס"ת אסור לספר לפני בד"א ת"ת ואפי' בין פרשה לפרשה: קורא ג"ת ושונה אחר
בקריאתו אחת ג' תפוארין אחוזו ודקדק בניקוד אשמועינן בעי"ז בענין: ומנהג כל מנהגי אשכנז ס"ת לפניו לילות על
לפני התחן שתכבשין אותו שם ונגילו וכן המנהג ס"ת ילך לחריו ולא לחני התרון ויעמוד שם עד שיחזירו הס"ת
לתיבתו ובארון התיבות לשנק התורה כדי לתכבד ולזוזה בתוכה:

בפתיחת הארון הקודש יאמר

וַיְהִי בִּנְסֹעַ הָאָרֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמָה יְיָ וְיָפֻצוּ אֹיְבֶיךָ וְיָנֻסוּ מְשַׂנְאֶיךָ מִפָּנֶיךָ׃
כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וּדְבַר יְיָ מִירוּשָׁלָיִם׃

בשעת הוצאת ס"ת מן ההיכל יאמר בָּרוּךְ שֶׁנָּתַן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתוֹ׃
החזן אומר גדלו גַּדְּלוּ לַיְיָ אִתִּי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו׃

לך

ביום ב"ה קורין בתורה כי עיקר תיקון התפלה היה בתורה שבכתב כי התפלה
היה מלכות ותורה שבכתב תפארת והמסרת חזקו משאר תורה גם תפלתנ
תועבה ודקדקו בזה ביותר בימי שני וחמשי משאר ימים כי הם ימי הדין וחז התפלה
מדוקדקת יותר בדין ע"כ הוסיפו תיקון זה לקצר התפלה בתורה:

ומאחר שהתורה שבכתב היה תפארת חסד הוא כלול מלכותן דהיינו מחסד
וגבורה והוא בעלמו וחסד וגבורה תפארת הם סוד כהן לוי וישראל *
וכל אחד כלול מכלם ע"כ צריך למקרי כהן לוי וישראל: וכל אחד יקרא על כל פנים ג'
פסוקים ואחד מהם עכ"פ ד' פסוקים ויהיה ביחד ו' פסוקים: כי כן קו החסד הוא ג'
דהיינו חכמה חסד נצח וקו הדין ג' דהיינו בינה הוד וגבורה: וקו המתעני ד' דהיינו
כתר תפארת יסוד מלכות: וז"ת לפ"ז יהיה ראוי לזקוק לישראל לקרות ד' פסוקים ולמה
יקרי"ל ליזהר מהם שיקרות ד' פסוקים משונה: וי"ל דמלכות מתנהג' לכל הנדרים פעמים
ליחיד פעמים לצבור ופעמים ליחנצ"ע: כן תירץ מהרח"ק ז"ל:

ודע כי העם השומעים קריאת התורה הם בסוד בנסת ישראל שלמעלה שהיא
מלכות והקורא בתורה הוא בבחינת יסוד שעליו נאמר הנכון עומד בין ידו"ל
וביניכם דהיינו בין תפארת ובין בנסת ישראל שהיא מלכות שלו"י מקור ישראל ובני
עמודי התורה הם סוד נקח והו"ד העמודים שעליהם נמסך התפארת שהוא התורה *
והנה לותיות התורה נפעמות מהבינה והנקודות מהחכמה והטעמ' מהכתר כמפורסם
בקבה מקומות ושלשה העולי' כהן לוי וישראל הם חסד וגבורה תפארת הרי יסוד ו'
סדירות בענין התורה וקריאתה ומהרח"ו קבתב התורה שהיא בהיכל הם רומזים על התפארת
שנעלם בסוד הדעת למעלה בבינה וכשפותחין ללותות בהיכל הם רומזים לנקח והוד *

כשהחזן מתחיל גדלו יאמר הקהל לך

לְךָ יְיָ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ:

ואחר שאמר החזן גדלו וכו' יאמר הקהל

רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדוֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא: רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ:

אַב הָרַחֲמִים הוּא יְרַחֵם עַם עֲמוּסִים וְיִזְכּוֹר בְּרִית אֲחָנִים וְיָצִיל נַפְשׁוֹתֵינוּ מִן הַשְּׁעוֹרִים הָרָעוֹת וְיִגְעַר בְּיֵצֶר הָרַע מִן הַנְּשׁוּאִים וְיָחֹן עָלֵינוּ לְפְלֵיטָה עוֹלָמִים וְיִמָּלֵא מִשְׁאֲלוֹתֵינוּ בְּמִדָּה טוֹבָה יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים:

בכל פעם שקורין בתורה איסור החזן זה חוץ משחרית של שבת ושל י"ט

וְתֹאמֶר מַלְכוּתוֹ עָלֵינוּ בְּזִמַּן קָרוֹב וְיָחֹן פְּלֵיטָתֵינוּ וּפְלֵיטַת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחֵן לְחֶסֶד לְרַחֲמִים וּלְרָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן: הַכֹּל הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ וְתֵנוּ כָבוֹד לַתּוֹרָה: כֹּהֵן קְרַב יַעֲמֹד רבי פלוני בר פלוני הכהן

בָּרוּךְ שֶׁנָּתַן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתוֹ: הוֹרֵנִי יְיָ תְּמִימָה מְשִׁיבַת נָפֶשׁ עֵדוּת יְיָ נֶאֱמָנָה מַחְכִּימַת פֶּתִי: פִּקּוּדֵי יְיָ יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי לֵב מִצְוַת יְיָ בָּרָה מְאִירַת עֵינָיִם: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם: הָאֵל תָּמִים דַּרְכּוֹ אִמְרַת יְיָ צְרוּפָה מָגֵן הוּא לְכָל הַחוֹסִים בּוֹ:

## ואתם

והפרוכת הוא נסוד מלכות ובהסרת הפרוכת ופתיחת הדלתות שעושה הס"ן שהוא נבחינ' יסוד חזי לוקח הס"ת שהיה מפוארת מן ההיכל העליון וכו':

פי' ברכות התורה למהרמ"ק חוזר ברכו את ה' המבורך ר"ת הבוונה לכלול כל העם מהמקבה זו הנמשכת מהמקור העליון לתפארת ולמלכות ע"י היסוד דהיינו תורה תפארת והתיבה שעליה מונח הס"ת מלכות והקורין יסוד וקיינו ברכות לבולם. ברו"כו ה"ת מלכות ידו"ד תפארת. המבורך יסוד מבורך מתפארת מברך למלכות וכל העם עונים ברוך ה' להמשיך במלת ברוך מהכתר. ידו"ד תפארת. המבורך ביסוד לעולם במלכות לעולם המתלבשת בנפש ועד קבעה היכלות הכל מתברך שהתור' קיום לכל העולמו' והקורין תוזר והוא ברוך ה' המבורך; לעולם ועד להמשיך כמו הס. ותו"כ מברך תחר בחר בנו. הס"ר ביכה ולתי דמלך חימת עילאה היה הבחירה שהנו נבחרים מכל העמים דהיינו הקדוש המתקד' עליונו יותר מכל הברים שהס לה קבלו התורה הנתונה בהרי וקנו קבלנו אותה ולזה תחר בחר בנו מכל העמים וכל ניצוצות שבישר שהיה בברים לקף אותם לגיונו כדקי' בזוה"ק קר' בלק בעניו וזרח מכוכיר למן הוכיע מהר פארן ע"ש. ונתן לנו ה"ת תור"קו הקר תפארת ומלכות את תורתו. תורה שבכתב ותור' שבע"פ ותהלה בחר בנו והעלנו מהקליפות בתיב שקדשנו המצות יום בספירת קעומר מיציאת מצרים עד נתינת התורה. ותו"כ נתן לנו את תורתו. ה"ת שבעולה תורתו תורת ו' קיץ קבועות בלל הכל שבעה שבועות. ולזה הס"ר חימת עילאה יום

ואח"כ אומר הקהל וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיי אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם:

בָּרְכוּ אֶת יי הַמְבֹרָךְ: והקהל עונין בָּרוּךְ יי הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ. בָּרוּךְ אַתָּה יי נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת. וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יי נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

בשעה שמגביה ספר תורה ומראה לכל הקהל יאמר זה

וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל פִּי יי בְּיַד מֹשֶׁה:

עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ וְתֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁר. דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נֹעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם: אוֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ בְּשְׂמֹאלָהּ עוֹשֶׁר וְכָבוֹד: יי חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר:

אלו החתנות אופרים בשני וחמישי שני קורם הכנסת ס"ת בהיכל

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם. לְכוֹנֵן אֶת בֵּית חַיֵּינוּ וְלַהֲשִׁיב אֶת שְׁכִינָתוֹ בְּתוֹכֵינוּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְנֹאמַר אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם: לְרַחֵם עָלֵינוּ וְעַל פְּלֵיטָתֵינוּ וְלִמְנוֹעַ מַשְׁחִית וּמַגֵּפָה מֵעָלֵינוּ וּמֵעַל כָּל עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְנֹאמַר אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם: לְקַיֵּם בָּנוּ חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל הֵם וּנְשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם וְתַלְמִידֵיהֶם וְתַלְמִידֵי תַלְמִידֵיהֶם בְּכָל מְקוֹמוֹת מוֹשְׁבוֹתֵיהֶם וְנֹאמַר אָמֵן:

יְהִי

החתנים לפנים מפטרת בחר בנו והעלנו חליה ותזי נתן לנו את תורתו בס"ר נותן התורה נותן מכינה ה' מלכות. תורה תפארת. ון ירצה נותן ה' ספרים תורה שם

ספירות כמותם:

וכישגומר קדישתו מברך חשר נתן לנו. ביה חשר נתן לנו בפסיעתנו תורת חמת להיינו המשכת תפארת ומלכות. כדפי' בזוהר בהעלות עומדת דר' עילאי. ועוד תורת חמת להיינו המלכות תורה המשכת ממדת חמת וחיי עולם סוד החיים העליונים שהם כשיבו ברוחה לכשיב מעילא להיינו עולם ביכה לותיו. חיי הותיו' נקודות ושעתי' חיי עולם נטע בתוכינו שהנו בסוד הותיות והמשיך הטעמי סוהנקודות לשתה בנו מיין נוקבין דבי כנישתא שמא שבשמות ישראל בבית הכנסת לינון מיין נוקבין כדפי' בס"י נות"ן התור"ס: סוד הותיות מבינה נקודות מחכמה טעמים מכתר

ס"ת הס

עיין בדחשא' שני בדחש מוקת וחה שבירכתי לכי שם בברכת התורה (הובא בשבי לוחות דף ס"ם):

רצון הכוונה מאמר המתגלה מה"ס בשלשה

חלו הספירות העליונות נשפע דרך תפארת שהוא סוד ו' להמשיך למלכות מקבלת הכל פה ומתתקנת:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם: שֶׁנִּשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׂר בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת
יְשׁוּעוֹת וְנֶחָמוֹת מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ וְנֹאמַר אָמֵן:

אַחֲרֵינוּ כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל הַנְּתוּנִים בַּצָּרָה וּבַשִּׁבְיָה הָעוֹמְדִים בֵּין בַּיָּם
וּבֵין בַּיַּבָּשָׁה הַמָּקוֹם יְרַחֵם עֲלֵיהֶם וְיוֹצִיאֵם מִצָּרָה לִרְוָחָה וּמֵאֲפֵלָה
לְאוֹרָה וּמִשִּׁעְבּוּד לִגְאֻלָּה וּבִזְמַן קָרִיב וְנֹאמַר אָמֵן:

ואח"כ יאמר החזן יהללו יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ. כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ:
והקהל אומר הודו הוֹדוֹ עַל אֶרֶץ וְשָׁמָיִם. וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְּהִלָּה לְכָל
חֲסִידָיו לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרוֹבוֹ הַלְלוּיָהּ:

זה המזמור מומרים כאמת

מִזְמוֹר לְדָוִד הָבוּ לַיְיָ בְּנֵי אֵלִים
הָבוּ לַיְיָ כָּבוֹד וָעֹז: הָבוּ
לַיְיָ כְּבוֹד שְׁמוֹ הִשְׁתַּחֲווּ לַיְיָ בְּהַדְרַת
קֹדֶשׁ: קוֹל יְיָ עַל הַמָּיִם אֵל הַכָּבוֹד
הִרְעִים יְיָ עַל מַיִם רַבִּים: קוֹל יְיָ
בַּכֹּחַ קוֹל יְיָ בֶּהָדָר: קוֹל יְיָ שֹׁבֵר
אֲרָזִים וַיְשַׁבֵּר יְיָ אֶת אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן:
וַיַּרְקִידֵם כְּמוֹ עֵגֶל לְבָנוֹן וְשִׂרְיוֹן
כְּמוֹ בֶן רְאֵמִים: קוֹל יְיָ חֹצֵב
לַהֲבוֹת אֵשׁ: קוֹל יְיָ יָחִיל מִדְבָּר
יָחִיל יְיָ מִדְבַּר קָדֵשׁ: קוֹל יְיָ
יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת וַיֶּחֱשֹׂף יְעָרוֹת
וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אֹמֵר כָּבוֹד: יְיָ
לַמַּבּוּל יָשָׁב וַיֵּשֶׁב יְיָ מֶלֶךְ לְעוֹלָם:
יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ
בַּשָּׁלוֹם:

ומומרים בנ"ה ור"ח ו"ט וחה"מ בסוכה לדוד יהוה:

לְדָוִד מִזְמוֹר לַיְיָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ
תֵּבֵל וְיוֹשְׁבֵי בָהּ: כִּי הוּא עַל
יַמִּים יְסָדָהּ וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶהָ: מִי
יַעֲלֶה בְהַר יְיָ וּמִי יָקוּם בִּמְקוֹם
קָדְשׁוֹ: נְקִי כַפַּיִם וּבַר לֵבָב אֲשֶׁר לֹא
נָשָׂא לַשָּׁוְא נַפְשִׁי וְלֹא נִשְׁבַּע
לְמִרְמָה: יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְיָ וּצְדָקָה
מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ: זֶה דּוֹר דּוֹרְשָׁיו
מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ יַעֲקֹב סֶלָה: שְׂאוּ
שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי
עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי זֶה
מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ עִזּוּז וְגִבּוֹר יְיָ גִּבּוֹר
מִלְחָמָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם
וְשֹׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד:
מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ צְבָאוֹת
הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה:

## ובנחה

**ובישהוא** פותח לקרות מוחז"ס ת"ת בידו כדי להחזיק כיסוד מתפארת דהיינו קורא
בתורה כולל התפארת כיסוד ולכך מוחזק ברוחה מקום שהוא קורא
ומכוון עליו בכל מיכון נברכתו להמשיך חלק התורה שהיא ומסוון שהתורה בין שני
עמודים תפארת בין נצח והודתך תיקון שהיא המלכות תיקון שהספרים הוא עומד יסוד בין
שני עמודים קורא ומוסך בקול וביכור מן התפארת למלכות וחם הוא כהן מכוין שהוא
יסוד קורא מלא החסד וחם הוא לוי בגבורה כיסוד וחם הוא ישראל תפארת כיסוד בסוד
ה' דהיינו שלא מן החסד ושלא מן הגבורה והשלא מן התפארת ולכך הוא קורא יסוד מלא

ג' בחינות חתן. עב"ל מהרח"ק:

ואומר

בשעת הכנסת ספר תורה בהיכל יאמר

וּבְנֻחֹה יֹאמַר שׁוּבָה יְיָ רִבְבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל: קוּמָה יְיָ לִמְנוּחָתֶךָ אַתָּה
וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ: כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ יְרַנֵּנוּ: בַּעֲבוּר דָּוִד
עַבְדֶּךָ אַל תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם · תּוֹרָתִי אַל תַּעֲזֹבוּ:
עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ וְתֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁר: דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נֹעַם וְכָל
נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם: הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם:

כשעולה למרן הקדוש להוצאת ספר תורה יאמר:

מַה נּוֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה · אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם:

כשמגיע הספר תורה לזמוע יתין יאמר שִׁמְאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקָנִי:

כשנוטל הספר תורה בידיו יאמר וְיִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ כִּי טוֹבִים דּוֹדֶיךָ מִיָּיִן:

וְהָיָה מֵימִי יוֹכֵל לְנַקֵּה הֵם אֶת נַפְשִׁי רַק בִּירוּדִי יֹאמַר מְצוֹת יְיָ בָּרָה מְאִירַת עֵינַיִם:

כשקורין לתוך לם"ת בשנית הליכתו יאמר:

מִשְׁכֵּנֹתֶיךָ אַחֲרֶיךָ נָרוּצָה הֲבִיאַנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בָךְ:

כשמגביה הם"ת מתפתחה כנגד הכתב ויאמר וְזֹאת הַתּוֹרָה וְכוּ' כשגוללו הם"ת יאמר יְהִי רָצוֹן וְכוּ':

כשהולך הם"ק עם הם"ת והוא הולך תמיד יאמר:

אַחֲרֵי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם תֵּלֵכוּ וְאוֹתוֹ תִירָאוּ וְאֶת מִצְוֹתָיו תִּשְׁמֹרוּ וּבְקֹלוֹ תִּשְׁמָעוּן וְאוֹתוֹ
תַּעֲבֹדוּן וּבוֹ תִּדְבָּקוּן:

כשבא למקום הקדוש יתפתח לפניו ויאמר:

שׁוֹמְתִי יְיָ לְנֶגְדִּי תָּמִיד כִּי מִימִינִי בַּל אֶמּוֹט: אֲשַׁחֲוֶה אֶל הֵיכַל קָדְשְׁךָ בְּיִרְאָתֶךָ:

כשפותחין מרן הקדוש יאמר שיר היחוד יאמר:

שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ עִזּוּז
וְגִבּוֹר יְיָ גִּבּוֹר מִלְחָמָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי
הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה:

אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה
לוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו: תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמִמְךָ
אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָּ
וַאֲהַלְלָה

ואומר תְּהִלָּה לְדָוִד וְאַרז"ל כל האומר תהלה לדוד בכל יום מובטח לו שהוא בן
עה"ב ובזוהר פ' פנחס אמר ר' אליעזר בן כל מאן דאמר תהלה לדוד בכל יום
תלתי זימנין ליה בר עלמא דאתי והא אתמר מ"ט אי בגין פרנסה ומזונא דכל עלמא
קרין זמני ליומא בכל יומא ובשבתא דכתיב פותח את ידך וגו' אי בגין דכל עלמא
אתמלי בלא זמנין אלא תרין זמנין לגו מכמי דכל עלמא וחד למיהב תוקפא לההוא אתר

דסתימו

וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ
אֵין חֵקֶר: דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ: הֲדַר
כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדִבְרֵי נִפְלְאֹתֶיךָ אָשִׂיחָה: וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ
וּגְדֻלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה: זֵכֶר רַב טוּבְךָ יַבִּיעוּ וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ: חַנּוּן
וְרַחוּם יְיָ אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל חָסֶד: טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל
מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְיָ כָּל מַעֲשֶׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה: כְּבוֹד
מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ: לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם
גְּבוּרוֹתָיו וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים
וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדֹר: סוֹמֵךְ יְיָ לְכָל הַנֹּפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל
הַכְּפוּפִים

דפתיחו ידוי עכ"ל. פי' אפשר להיות הטעם שיאמר ג' פעמים תהלה לדוד בפניל פרנסתו שצריך האדם בבקר ובערב ולכן צריך לומר תהלה לדוד שבו פותח את ידיך וגו' אם כן היה לו לומרו ג' פעמים אחד בבוקר ואחד בערב. אלא הטעם הזה שכי פעמים בפניל פרנסתו בוקר וערב. ובספר ת"י למה שלם פעמים והעלה שאין החיוב לומרו אלא שכי פעמים ביום אחד אחר התפלה כי המלך יזדמן בתחילה לאכילה ואחרי כן יאכלו עבדיו הה"ד בחתי תפלה מיושב עם דבשי זו ק"ש אכלתי יערי זהו יער לבנון יוצר אור אכלתי יערי זו היא תפלה מיושב עם דבשי זו ק"ש אכלתי יערי זהו יער לבנון יוצר אור והחופניסיותיות הקדם כל אלה נקראי' יער לבנון עם דבשי זו ק"ש מתוקה מדבש ונופת צופים אתיתי ייני עם חלבי תפלה מעומד שהוא מסך יין העליון המסומר בעבותי וזה שלם רחשונות עם חלבי בשלם אחרונות וזהו מאכל המלך חת"כ אכלו רעים למפלה אתו ושכרו דודים למעלה ולשיקר אין חייב לומרו אלא אחרי התפלה. הטעם הפני במנחה בעוד שפני המלך מאירין ועדיין לא הוספנו מתת הדין יאמר תכל' לדוד להמשיך פרנסה לעולם ובשני עונות אלו צריך אדם לכוין בפותח את ידיך מה שרגילו לסיומו ומה שאנו אומרים תהלה לדוד בשחרית קודם התפלה היינו אלא לשבח למקום ב"ה בתהלותיו של דוד ולא לשאול מזונות. ומצאתי לומר תהלה לדוד שנתקן על הפרנסה שנאמר פותח את ידיך וגם כן לסוד אחד כי מאחר שהתפללנו בעולם הייחוד צריכים אנו להניח ברכה והשפע למלאכים ורפיים וחופניים וחיות הקודם וזהו סוד יגיעי ידיהם יאכל אשרינו ירננו שהכל נאמר על המלאכים ואחר שהוא בשלום עם כלם וכלם הם סניגורים בעדו ואז הוא עת רצון לשאול צרכיו לפי שבתחלה זמן המאורות החקוקים בכסא הכבוד לשבוח ולא בשע אוש אחד מהם ידו עד שנהנה המלך קודש ואחר כך נתן רשות למאורות להיות והחלם מסר נפשו וכפל על פניו לעורר כחו כנ"ל ואחר מאורות נהנים נשוד תהלה לדוד כל אחד כרחוי וזהו יגיעי ידיהם יאכל אשרינו ירננו יספרו זכו' וכלן תבין סוד

הפרנסה

הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם
בְּעִתּוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן: צַדִּיק יְיָ בְּכָל
דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יְיָ לְכָל קֹרְאָיו לְכָל אֲשֶׁר
יִקְרָאֻהוּ בֶּאֱמֶת: רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע
וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְיָ אֶת כָּל אֹהֲבָיו וְאֶת כָּל הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד:
תְּהִלַּת יְיָ יְדַבֶּר פִּי וִיבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:
וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד: יַעַנְךָ יְיָ בְּיוֹם צָרָה יְשַׂגֶּבְךָ שֵׁם אֱלֹהֵי
יַעֲקֹב: יִשְׁלַח עֶזְרְךָ מִקֹּדֶשׁ וּמִצִּיּוֹן יִסְעָדֶךָּ: יִזְכֹּר
כָּל מִנְחֹתֶיךָ וְעוֹלָתְךָ יְדַשְּׁנֶה סֶלָה: יִתֶּן לְךָ כִלְבָבֶךָ וְכָל עֲצָתְךָ
יְמַלֵּא: נְרַנְּנָה בִּישׁוּעָתֶךָ וּבְשֵׁם אֱלֹהֵינוּ נִדְגֹּל יְמַלֵּא יְיָ כָּל־
משאלותיך

הפרוכה בפותח את ידיך וחס"ל תומר ברת לבו יענך ה' ביום צרה ויש בו ט' פסוקים כנגד ט' מלורות וט' רקיעים ודמ"ש שה היה ממשיך שפע וברכ' מן הט' מלורו' עליוני למלה שלו בית מלכותו ותמלא פיהם בו שבעים תיבות כנגד שבעים אומות שיש לו להק"ה בה וכנגד שבעים לירים שניב לבסח הרודפי' לחרבי דוד כמו שנאמר כל גויים סבבוני בשם ה' כי אמילם ומזמור זה הוא לנקם רחמים על היולדות לפי שיש בו תשעה פסוקים כנגד תשעה חדשים של הריון ויש בו שבעים תיבות כנגד שבעים לירי יולדה שהיא יולדת עד קניתנית שבעים קולות לה שחות חלח יותר פן והטעם הוא מפני שמפתח היא לפנים משבעים מדריגות ובכל קול וקול יורדות מדרגה אחת אותו המפתח ואם תעקר למעלה משבעים הכל ברצון הבורא יתברך אבל למטה משבעים לח תלד עכ"ל וכל זה מבואר בזוהר:

לַמְנַצֵּחַ וב' כלל המזמור על הקרה שלח תבא שהיינו מניעת השפע הבא מלמעלה שהיינו יורד למטה מלד החמוני העומדי וזהו עלירת הרחס ובית הרחס לר והכה כתיב בכל לרתס לו לר וכתיב עמו לנכי בלרה כי עלר כעפר הרחס של מעלה וכביכול השכינה בגלות והחשך מקשה לילד ולפעמים יולדת נפלי' מחמת תשות הכח וזהו טור ילדך תשי. שהלידה היא בתשות כח ועל זה לריך להשניב הכח וזהו ישגבך שם אלהי יעקב. שיגוב השם שהיא מלכות מאלהי יעקב שהוא תפלרת וביגוד מזכות יעקב מלמטה והכה מעטו של יעקב מטה שלימה קולם זרע אמת י"ב בניס בסוד י"ב

הג"ה
זה לשון שמר לעקב הכינוי שוף בירושת ק"ר מלין יחיד לשלחי יעקב ה' ביום לרה יגבבך שם אלהי יעקב ולא לשלחי יעקב ה' מהרחם ויאמרו אלה תכלין לנעל הקול שבכתם שעוני הקולה שם זה לשלי תודע שה קי' ושה קי' לשלי

מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ: עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי הוֹשִׁיעַ יְיָ מְשִׁיחוֹ יַעֲנֵהוּ מִשְּׁמֵי
קָדְשׁוֹ בִּגְבוּרוֹת יֶשַׁע יְמִינוֹ: אֵלֶּה בָרֶכֶב וְאֵלֶּה בַסּוּסִים

## ואנחנו

וְאָנַחְנוּ נַזְכִּיר שֵׁם יְיָ אֱלֹהֵינוּ: הֵמָּה כָּרְעוּ וְנָפָלוּ וַאֲנַחְנוּ קַמְנוּ
וַנִּתְעוֹדָד: יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ: כִּי אַתָּה
תְּהִלָּתֵנוּ וְאַתָּה אֱלֹהֵינוּ וְשִׁמְךָ נִקְרָא עָלֵינוּ אַל תַּנִּיחֵנוּ: יְיָ
אֱלֹהֵינוּ בְּכָל הָאָרֶץ שְׁמֶךָ וְזִכְרְךָ לְדוֹר וָדוֹר תְּהִלָּתֵנוּ: יְיָ
אֱלֹהֵינוּ הַכֵּל יוֹדוּךָ וְכֹל הָעוֹלָמִים יְשַׁבְּחוּךָ: כִּי יֵשׁ בְּפִיהֶם
וְלָשׁוֹן בְּיָדָם וְעֵינֵיהֶם יְיָ אֱלֹהֵינוּ תְּצַפֶּינָה: וְכָל אֵבֶר וְאֵבֶר
וְכָל נִימָא וְנִימָא עָלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְשַׁבְּחוּ וְיַפְאִירוּ וְיָרוֹמְמוּ
וְיַעֲרִיצוּ וְיַקְדִּישׁוּ וְיַמְלִיכוּ אֶת שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ: כִּי כָל פֶּה לְךָ
יוֹדֶה וְכָל לָשׁוֹן לְךָ תִשָּׁבַע וְכָל בֶּרֶךְ לְךָ תִכְרַע וְכָל קוֹמָה
לְפָנֶיךָ תִשְׁתַּחֲוֶה וְכָל לְבָבוֹת יִירָאוּךָ וְכָל קֶרֶב וּכְלָיוֹת יְזַמְּרוּ
לִשְׁמֶךָ כַּדָּבָר שֶׁכָּתוּב כָּל עַצְמוֹתַי תֹּאמַרְנָה יְיָ מִי כָמוֹךָ וְגוֹ'
וְאַתָּה יְיָ מֶלֶךְ עֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם
וְעֶזְרַת שָׂרָה:

אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ: מוֹרִיד
הַטַּל: מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ
נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר
מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ
יְשׁוּעָה: וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה
הַמֵּתִים:

קְדוּשָׁה דְסִדְרָא

נְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ בָּעוֹלָם כְּשֵׁם שֶׁמַּקְדִּישִׁים אוֹתוֹ בִּשְׁמֵי מָרוֹם
כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ
יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: לְעֻמָּתָם בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ בָּרוּךְ
כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: מִמְּקוֹמְךָ מַלְכֵּנוּ תוֹפִיעַ וְתִמְלֹךְ עָלֵינוּ כִּי
מְחַכִּים אֲנַחְנוּ לָךְ מָתַי תִּמְלֹךְ בְּצִיּוֹן בְּקָרוֹב בְּיָמֵינוּ לְעוֹלָם
וָעֶד תִּשְׁכֹּן: תִּתְגַּדַּל וְתִתְקַדַּשׁ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ לְדוֹר
וָדוֹר וּלְנֵצַח נְצָחִים: וְעֵינֵינוּ תִרְאֶינָה מַלְכוּתֶךָ כַּדָּבָר הָאָמוּר
עַל יַד דָּוִד מִשִּׁירוֹ בְּצִיּוֹן יִמְלֹךְ אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:
לְדוֹר וָדוֹר נַגִּיד גָּדְלֶךָ וּלְנֵצַח נְצָחִים קְדֻשָּׁתְךָ נַקְדִּישׁ וְשִׁבְחֲךָ
אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ
אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ
מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לְעֲבוֹדָתֶךָ
וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ: וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה לִקְדֻשָּׁה וְלִמְנוּחָה וְאֶת יוֹם הַכִּפּוּרִים
הַזֶּה לִסְלִיחָה וְלִמְחִילָה וְלִכַפָּרָה וְלִמְחוֹל בּוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ
וְלִקְרוֹת בּוֹ מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם: וְעַל כֵּן יְיָ אֱלֹהֵינוּ
וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד
וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד
עַבְדֶּךָ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל
לְפָנֶיךָ לִפְלֵיטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם
בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה וּפָקְדֵנוּ בּוֹ
לִבְרָכָה וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחָנֵּנוּ
וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם
אָתָּה: וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ: בָּרוּךְ אַתָּה
יְיָ בּוֹנֵה בְרַחֲמָיו יְרוּשָׁלָיִם אָמֵן:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה
לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן
וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ: וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ
לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שֶׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם
וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְךָ וּנְסַפֵּר
תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ
וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת
עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא
תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ: וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ
מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד: וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ
בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ
וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל
עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ
לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים
וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת
וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
בַּשָּׁלוֹם אָמֵן:

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: אֱלֹהַי
נְצֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וְשִׂפְתוֹתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדֹּם
וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף
נַפְשִׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם
עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ עֲשֵׂה
לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ: לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ
לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עֹשֶׂה שָׁלוֹם
בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ וְשָׁם נַעֲבָדְךָ
בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת וְעָרְבָה לַיְיָ מִנְחַת יְהוּדָה
וִירוּשָׁלָיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

## עלינו

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית שֶׁלֹּא
עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה שֶׁלֹּא שָׂם
חֶלְקֵנוּ כָּהֶם וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם: וַאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים
וּמוֹדִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: שֶׁהוּא נוֹטֶה
שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי
מְרוֹמִים הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד אֲמֶת מַלְכֵּנוּ אֶפֶס זוּלָתוֹ כַּכָּתוּב
בְּתוֹרָתוֹ וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים
בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד:

עַל כֵּן נְקַוֶּה לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לִרְאוֹת מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ לְהַעֲבִיר
גִּלּוּלִים מִן הָאָרֶץ וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת
שַׁדַּי וְכָל בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל רִשְׁעֵי אָרֶץ:
יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל כִּי לְךָ תִכְרַע כָּל בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל לָשׁוֹן:
לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וְיִפֹּלוּ וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יְקָר יִתֵּנוּ וְיִקַּבְּלוּ
כֻלָּם אֶת עֹל מַלְכוּתֶךָ וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד כִּי
הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלֹךְ בְּכָבוֹד כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ
יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: וְנֶאֱמַר וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם
הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

## ובכן

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ וְתִקְוָה לְדוֹרְשֶׁיךָ וּפִתְחוֹן
פֶּה לִמְיַחֲלֶיךָ שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ וְצֶמַח קֶרֶן לְדָוִד
מְשִׁיחֶךָ וְעָרוֹךְ נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ: אָז צַדִּיקִים
יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ וִישָׁרִים יַעֲלְזוּ וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ
פִּיהָ וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ כְּעָשָׁן תִּכְלֶה כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן
מִן הָאָרֶץ: וְתִמְלֹךְ אַתָּה יְיָ לְבַדְּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן
כְּבוֹדֶךָ וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם
אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ
כָּתוּב לֵאמֹר יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ: לְדוֹר
וָדוֹר נַגִּיד גָּדְלֶךָ וּלְנֵצַח נְצָחִים קְדֻשָּׁתְךָ נַקְדִּישׁ וְשִׁבְחֲךָ אֱלֹהֵינוּ
מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה: בָּרוּךְ
אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ
מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לְעֲבוֹדָתֶךָ
וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ: וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה לִקְדֻשָּׁה וְלִמְנוּחָה וְאֶת יוֹם הַכִּפּוּרִים
הַזֶּה לִסְלִיחָה וְלִמְחִילָה וְלִכַפָּרָה וְלִמְחוֹל בּוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ
וְלִקְרוֹת בּוֹ מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם: וְעַל כֵּן יְיָ אֱלֹהֵינוּ
וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד
וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד
עַבְדֶּךָ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל
לְפָנֶיךָ לִפְלֵיטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם
בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה וּפָקְדֵנוּ בּוֹ
לִבְרָכָה וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחָנֵּנוּ
וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם
אָתָּה: וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ: בָּרוּךְ אַתָּה
יְיָ בּוֹנֵה בְרַחֲמָיו יְרוּשָׁלָיִם אָמֵן:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה
לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן
וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ: וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ
לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שֶׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם
וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְךָ וּנְסַפֵּר
תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ
וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת
עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא
תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ: וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ
מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד: וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ
בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ
וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל
עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ
לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים
וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת
וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
בַּשָּׁלוֹם אָמֵן:

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: אֱלֹהַי
נְצֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וְשִׂפְתוֹתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדֹּם
וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף
נַפְשִׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם
עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ עֲשֵׂה
לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ: לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ
לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עֹשֶׂה שָׁלוֹם
בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ וְשָׁם נַעֲבָדְךָ
בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת וְעָרְבָה לַיְיָ מִנְחַת יְהוּדָה
וִירוּשָׁלָיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

## עלינו

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית שֶׁלֹּא
עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה שֶׁלֹּא שָׂם
חֶלְקֵנוּ כָּהֶם וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם: וַאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים
וּמוֹדִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: שֶׁהוּא נוֹטֶה
שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי
מְרוֹמִים הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד אֲמֶת מַלְכֵּנוּ אֶפֶס זוּלָתוֹ כַּכָּתוּב
בְּתוֹרָתוֹ וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים
בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד:

עַל כֵּן נְקַוֶּה לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לִרְאוֹת מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ לְהַעֲבִיר
גִּלּוּלִים מִן הָאָרֶץ וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת
שַׁדַּי וְכָל בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל רִשְׁעֵי אָרֶץ:
יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל כִּי לְךָ תִכְרַע כָּל בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל לָשׁוֹן:
לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וְיִפֹּלוּ וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יְקָר יִתֵּנוּ וְיִקַּבְּלוּ
כֻלָּם אֶת עֹל מַלְכוּתֶךָ וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד כִּי
הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלֹךְ בְּכָבוֹד כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ
יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: וְנֶאֱמַר וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם
הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

## ובכן

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ וְתִקְוָה לְדוֹרְשֶׁיךָ וּפִתְחוֹן
פֶּה לִמְיַחֲלֶיךָ שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ וְצֶמַח קֶרֶן לְדָוִד
מְשִׁיחֶךָ וְעָרוֹךְ נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ: אָז צַדִּיקִים
יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ וִישָׁרִים יַעֲלְזוּ וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ
פִּיהָ וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ כְּעָשָׁן תִּכְלֶה כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן
מִן הָאָרֶץ: וְתִמְלֹךְ אַתָּה יְיָ לְבַדְּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן
כְּבוֹדֶךָ וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם
אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ
כָּתוּב לֵאמֹר יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ: לְדוֹר
וָדוֹר נַגִּיד גָּדְלֶךָ וּלְנֵצַח נְצָחִים קְדֻשָּׁתְךָ נַקְדִּישׁ וְשִׁבְחֲךָ אֱלֹהֵינוּ
מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה: בָּרוּךְ
אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ
מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לְעֲבוֹדָתֶךָ
וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ: וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה לִקְדֻשָּׁה וְלִמְנוּחָה וְאֶת יוֹם הַכִּפּוּרִים
הַזֶּה לִסְלִיחָה וְלִמְחִילָה וְלִכַפָּרָה וְלִמְחוֹל בּוֹ עַל כָּל

וְאַתָּה בְּשֵׁם יְיָ אֱלֹהֵינוּ נַזְכִּיר: הַמָּה כָּרְעוּ וְנָפָלוּ וַאֲנַחְנוּ קַמְנוּ
וְנִתְעוֹדָד: יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ:

**וּבָא** לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשָׁבֵי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב נְאֻם יְיָ: וַאֲנִי זֹאת
בְּרִיתִי אָמַר יְיָ רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרַי אֲשֶׁר
שַׂמְתִּי בְּפִיךָ לֹא יָמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זַרְעֲךָ וּמִפִּי זֶרַע זַרְעֲךָ אָמַר

יְיָ

תת"ה

לקוטר' להמ"י ז"ל כתב ז"ל בתחומי כאם תכוין בכוונה שתל יב"ק סמ"ך מהי"ה אלהים ה"א והם יעוד יהו"ד ביום ההוא ל"ת בני יב"ק. ולהמתין קרוב ונתעודד ל"ת יב"ק ג"ם וכתיב"ד יה"ד הושיע המלך ר"ת הוי"ה ענינו ויה"ה נלח"ם ונלח"ם יענכו ביום קראנו ר"ת גם יענכו ביום קראנו ר"ת יב"ק סוס"ת ג"ן. גם יענכו ביום קראנו ר"ת יב"ק סוס"ת ג"ן. ואותיות הרחמנות הוא יעקב והוא סוד ויעבר מעבר יב"ק. ויב"ק הוא סוד "חוד ב"רכה ק"דושה. ברכה מימין קדושה מהשמאל ויחוד בחמצע. גם יב"ק בגימטריי' ה"י ידו"ד חל"כי שחלו ג' שמות הם רחמ"ק תוך"ס הלילות והכל יחד יחיד ויחודם גם יחוד אלהים עולה יב"ק וכן הי"ה ו"מילוי יודי"ן ד"ריבוע כזה ה"ל יו"ד ה"י יו"ד ה"י ו"ו עולה יקב כוכ הדברים שכתבתי בזה המזמור למתיקים מדברי הרמ"ק ז"ל ובתקון כל הכ"ל חז ובא לציון גואל יחסוך גאולה על מעה מגאולה על מעלה ולבני פדע ביעקב יהיה מתוקן פגם הפדע. ולבני סוד התשובה העליונה שהיא הבינה שתסד הגאולה התחתית הנלחמת. נחם ה' כמ"ש עתה תקוים יאמר ה':

**ואני** זאת בריתי. ולהי יחוד תפלרת"ת ומלכו' כי לקי"ו מלכות ו' תפלרת"ת זא"ת ברי"תי יחוד מלכות ויסוד נקרא ברי"ת. ותסכ"ת ברכה והסוסים המה מרעו ונפלו. ואנחנו קמנו ונתעודד. ה' הושיעה המלך יענכו ביום קראנו. יענכו ביום קראנו ר"ת יב"ק סוס"ת ג"ן. גם יענכו ביום קראנו ר"ת יב"ק סוס"ת ג"ן. גם יענכו ביום קראנו ר"ת עם ג' אותיות הרחמנות הוא יעקב והוא סוד ויעבר מעבר יב"ק. ויב"ק הוא סוד "חוד ב"רכה ק"דושה. ברכה מימין קדושה מהשמאל ויחוד בחמצע. גם יב"ק בגימטריי' ה"י ידו"ד חל"כי שחלו ג' שמות הם רחמ"ק תוך"ס הלילות והכל יחד יחיד ויחודם גם יחוד אלהים עולה יב"ק וכן הי"ה ו"מילוי יודי"ן ד"ריבוע כזה ה"ל יו"ד ה"י יו"ד ה"י ו"ו עולה יקב כוכ הדברים שכתבתי בזה המזמור למתיקים מדברי הרמ"ק ז"ל ובתקון כל הכ"ל חז ובא לציון גואל יחסוך גאולה על מעה מגאולה על מעלה ולבני פדע ביעקב יהיה מתוקן פגם הפדע. ולבני סוד התשובה העליונה שהיא הבינה שתסד הגאולה התחתית הנלחמת. נחם ה' כמ"ש עתה תקוים יאמר ה':

**ואני** זאת בריתי. ולהי יחוד תפלרת"ת ומלכו' כי לקי"ו מלכות ו' תפלרת"ת זא"ת ברי"תי יחוד מלכות ויסוד נקרא ברי"ת. ותסכ"ת

עם ישראל שהם המתקנים היחודים הללו. רוחי אשר עליך מלך הזכר. ודברי אשר שמתי בפיך מלך הנקיבה. לא ימושו מפיך היינו להקשר מהריג' בתר מהריג"ם מפיך ה"הבל. ומפי זרעך מהעשיה ומפי זרע זרעך מהעשיה להיינו רוח נפ נשמה ונפש

יְיָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל:
וְקָרָא ז�ֶה אֶל זֶה וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא
כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: וּמְקַבְּלִין דֵּין מִן דֵּין וְאָמְרִין: קְדִישׁ בִּשְׁמֵי
מְרוֹמָא עִלָּאָה בֵּית שְׁכִינְתֵּיהּ קַדִּישׁ עַל אַרְעָא עוֹבַד
גְּבוּרְתֵּיהּ קַדִּישׁ בְּעַלְמָא: יְיָ צְבָאוֹת מַלְיָא כָּל אַרְעָא
זִיו יְקָרֵיהּ: וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ: וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל
בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: וְנָטְלַתְנִי רוּחָא: וְשָׁמַעְתִּי בַּתְרַי
קָל זְיָע סַגִּיא דְּמִשַּׁבְּחִין וְאָמְרִין: בְּרִיךְ יְקָרָא דַייָ מֵאֲתַר בֵּית
שְׁכִינְתֵּיהּ: יְיָ יִמְלֹךְ לְעָלָם וָעֶד: יְיָ מַלְכוּתֵיהּ קָאִים לְעָלַם
וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: יְיָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבוֹתֵינוּ
שָׁמְרָה זֹאת לְעוֹלָם לְיֵצֶר מַחְשָׁבוֹת לֵבָב עַמֶּךָ וְהָכֵן לְבָבָם
אֵלֶיךָ

בן לרוח. וכספירות כנגדם מעתה ועד עולם. עתה מלכות נפש. ועד רוח תפארת
עולם ביניה נשמה. מהרמ"ק:

**ואתה** קדוש כו' ענין הקדושה וסודה מבואר לעיל בקדושה שביוצר בו קדושת
העמידה: ושעשה הקדושה ותרגומה בכאן. הוא לאחר שעשינו כל
התיקונים בכל העולמות בזה אחר זה גם ביחוד העליון. וכדי שנאחר בקדושה בדיבוקות
ולא נפרד בפאת תינו מענייני הקדושות ויחודים כתלמיד הנפטר מרבו. והנה שנתח
הוא כריך וימים הם ימי חול העלולים לקבל טומאה. ע"כ מורידים הקדושה ומלבשים
אותה בהתרגום שהתרגום הוא כמו לחמעלי בין הקדושה והקליפה. והקדושה הוא מגן
ותריס לנו. ומלבש אותם בשמוכם הקדוש להם. כמלא מהם עמ' חלק מהמגן והוא מגן
הוא לכל החוסים בו. ובשבת שחרית שהן התפשטות לתלמיד שכי קדוש היום לאלוקינו
רק בשבת מנחה שהן המנחה ולמעלה מתחיל להתעורר קצת מדת הדין:

**ידו"ד** אלהי אברהם יצחק וישראל אבותינו כו' הוא סוד ל' רגלי מרכבה של
מעלה להיותו קיצור האמות שהם גדולה גבורה תפארת במדה הנקראת
מלכות זא"ת ומקום' האמות בבקיעת עליותיהם למעלה זהו ידוד אלהי אברהם יצחק וישראל לחכמה ובינה
ע"כ הזכיר שם ישראל ולא שם יעקב. ואחר שהתקשרו בזאת חזי בקשתינו שתהיה מדת
זאת דבוקה בנו. וכמ"ש בהמע"ה בזת"ת לחי בוטח. ובקשתינו שלאחיסיה יער מחשבת
לבבינו והוא יתברך יכין לבבינו לזה: והוא רחום כו' הוא בשבתות הקליפות המוכנו'
זה ובבר פירשתי זה בפסוק למעלה: צדקתך צדק לעולם כו' לדק היה המלכות ותורת
אמת תפארת כמודע. והם לעולם. ואף כשהמורים שבוכה אלקינו בגלו' הזה זהו מצד

אֱלֹהֶיךָ: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ
וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ: כִּי אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסַלָּח וְרַב חֶסֶד לְכָל
קֹרְאֶיךָ: צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת: תִּתֵּן אֱמֶת
לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם:
בָּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם יוֹם יַעֲמָס לָנוּ הָאֵל יְשׁוּעָתֵינוּ סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת
עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם
בֹּטֵחַ בָּךְ: יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ: כִּי אַתָּה הוּא
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבֵּרַכְנוּ לְכָבוֹדוֹ וְהִבְדַּלְתָּנוּ מִן הַתּוֹעִים: וְנָתַן לָנוּ

תורת

ריבוי הטפש הרחוי לבו' חלילנו ויש בזה דרו' עמוק והתרכתי בזה במקומו ה' לעלות עמנו
בו ה' בעלות תשרי כו' ה' הוסיעה כו' פירשתי חלו הפסוקים למעלה:

**ברוך** חלילנו שברחנו לכבודו כו' לריך החלם להתעורר מחזר ולומרו כוחם הזה
ולהיותו מוכן ומזומנות להפוך ולדבוק בו יתברך ולעבדו למען שמו כי
העבודה צורך גבוה: והח לך אמרי פי חלם חן החלהי בעל תולעת יעקב וז"ל תסכיל
ותורך בדרך זו תלך ולמדך תורותיו חייב לחזור ולומרו על הסדר וכ"ל ז"ל כל הנקרא
בשמי ולכבודי ברחתיו יצרתיו אף עשיתיו ולכבודי ברחתיו דייקא ורק לכבודי ברחתיו
חולילנה דהחי כבוד דלתתה כורסיה קדישה לה חיתקן לעילה חלה מבו תקונה דכני עלמה
כד חתקן בני נשה זכחין וחסידין ויודעין לתקנה תקוניה הדה הוח לכתיב ולכבודי ברחתיו
בגין החוח כבוד לחתקנה ליה עמודין תקיפי בתקונה וקשורה לחתתה בגין דהחי כבוד
חסתלק ביקר' ולחיקיה לי בחרעה בגין כך ברחתיו בגונה דכבוד עלחה דחתקונה חלין ליה
ברחתיה לסטר שנחמר ברחתיה ברח חלה"ש) סמילנה יצירה לסטר ימינה (שנחמר
ויי"ר ה"ב) כתה דחת חמר יוצר חור זכורה חוסף עשייה בחמלעיתה כתה דחת חמר
חט ה' עושה כל חלה וכתיב עושה שלום ובורח רע וכתיב עושה שלום במרומיו ועל דא
ברחתיו יצרתיו חף עשיתיו בתקונה עלחה ועל דה הוחיל ולחלם חיהו בחרעה ולחית ליה
לתקנה החוח כבוד עבידת ליה תקונין לכבוד עלחה דחית ליה חוף הכי בריחה ועל דא
ברחתיו בהחוח כבוד חית ליה יצירה ועל דא יצרתיו בהחוח כבוד עלה' חית ליה עשייה
ועל דא עשיתיו כל דה יהבית ליה בחלם למהוי חיהו בגונה לכבוד עלחה דחתקן וכריך
לכבוד תתחה ומכח-לן דהחוח בכוד עלחה חית ליה חלת חלין דכתיב יוצר חור ובורח
חשך עושה שלום יוצר חור הוח יצירה ובורח חשך הוח בריחה עושה שלום הוח עשייה ולח
חיהו בכוד עלחה דקח מברך אסתכל כל מילי לכבוד חתחה בגונה דה לחלם בחרעי לכבוד
עלחה חחית ליה חלת חלין לחלם לחתחה דחית ליה חלת חלין זכחה חיהו בר כם דזכי
בעובדוי למהוי בגונה דה ע"כ: הקדוש ע"ה בח להוחיענו טעם ביחת החלם ליה
משלש והבונה בברחיתיו והוכיחנו מן הפסוק שחמר כל הנקרח בשמי ולכבודי ברחתיו

תּוֹרַת אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ הוּא יִפְתַּח לִבֵּנוּ בְּתוֹרָתוֹ
וְיָשֵׂם בְּלִבֵּנוּ אַהֲבָתוֹ וְיִרְאָתוֹ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ וְלַעֲבֹדוֹ
בְּלֵבָב שָׁלֵם לְמַעַן לֹא נִיגַע לָרִיק וְלֹא נֵלֵד לַבֶּהָלָה: יְהִי רָצוֹן
מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁנִּשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ בָּעוֹלָם
הַזֶּה וְנִזְכֶּה וְנִחְיֶה וְנִרְאֶה וְנִירַשׁ טוֹבָה וּבְרָכָה לִשְׁנֵי יְמוֹת

המשיח

ופירש ואמר בגין דהוה כדוד למתקנא ליה וכו' ואמר פתקון הכבוד הוא ושלמותו תלוי
בתיקון כנ"י לפי שהם החסידים היודעים לתקנו כרחוי במעשיהם הטובים ואמר כי לעשה
זה נקרא פתקון העליון רוזא לומר כי מה שבעליונים בפלא הוא והוא פתקון הכבוד העליון
המתקן לכבוד התחתון והוא בריחה ויצירה ועשייה כי זה שלימת הכבוד ההוא בהיותו
בכולל ומתקן מעלה מעלה גם התחתון במעלה מהם וזהו גן נעול לעתיד יהיה בדמות הכבוד
העליון לתקן הכבוד התחתון במעשיו הטובים והוא יהיה הכבוד שלם בשלמות עליונים
ותחתונים זו היא כוונת הבריחה כי זה כל החלם וזהו שאמר ולכבודי ברחתי רומז
לומר לגורך בכבודי נמשלת בריחת החלם לגרך גבוה והבדרים שתיקים הן הלשון יכולה
לדברו לא יסתיקו ידי כחלם לכתוב וזה שכתבנו הוא בשעה מן היום הגדול וידע כי עיין
זה עלמו בת להוליעינו המסדר סדר זה בחומרו ברוך שלהיכנו שברחנו לכבודו וכו' רומז
לומר לגורך בכבודו לתקנו ולהשלימו בתקון העליון חסר ברחנו בדמותו ובבילנו מן
התועים סגורים קלקול העולמות במעשיהם כי עזנו מקור מים חיים לעזוב לשון
ברחות נשברים בסך כוונת הבריחה ואמר זה בזה הסדר לפי שהוא סוף מחלה אחר שם
הוא תקון הכבוד וה"ב כמו שהודענו ואמר כי כתוב לנו תורתו תורת חסד תאחר הוא הסדר
לתקון הכבוד וה"ב מזה השעם לבדו צריך לברכו ולהללו תמיד יומם ולילה שם' וכיוצא
לזה ברחנו לסגול' גדולה כוללת ואנו מבקשי' מלמעלה שיקח' לבבנו בתורתו וחוזל והוא
ואמר הגדול לתקן התקון העליון ויצי' בלבבינו יראתו והתבוננו כי הם שני עמודים
גדולים לקיים מעלה עשה ומצות לא תעשה חסר מתוכם הוא עליונות ותקון הכבוד ובכל
זה יתן לנו לבונן כי שם לבעשות הכוונו והוא תקון הכבוד בו לזה צריך שלחם לבוין בכל
מעשיו ולא יערב בזה הבריחם אחריהם וזהו שמבינו כל הקושק בתורה לשמה וזכה לדברים
הרבה שה"ב ותנו מבקשים ואומרים כן יהי רצון מלפניך כמו מי שיתן והיה והרמון יהיה
שכתוב תוקיד בעולם הזה ואומר תוקיד כי מתוב' הוא תקון הכבוד ושלימתו ולזה אומר
לעבת שהם דרך ישרה ולבנין בשם מה שרחנו לכוונו כו בשחריתם כאמה ואחיה ויצירה
עובדה וברייה לחיי הע"ה הבן ופעשה שהנו מבקשים כל זה לה לכוונו לנו בזה תוקיד
נגלה שום שכר לחבל כוונתינו בכל מעשינו לתקן הכבוד והוא עפ"י השוב בחיבוב והוא
שאמר למען יזמרך כו' ר"ל למען יזמרך הכבוד קדוש בהוותו שלם בשלימות העליון
והתחתון בכבוד העליון תתקן אותו לתעלה ובקשה הסדוה בדמותו תתקן אותו לתשב
עלין שעורך הכבוד לפני המלך שהשלום שלו חסר קדש החלם לפי אותו תתקן שבתו לשמש

הַמְּשִׁיחַ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָמִים הַבָּא: לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָבוֹד וְלֹא יִדֹּם יְיָ אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ: בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּיְיָ וְהָיָה יְיָ מִבְטַחוֹ: בִּטְחוּ בַיְיָ עֲדֵי עַד כִּי בְיָהּ יְיָ צוּר עוֹלָמִים: וְיִבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ כִּי לֹא עָזַבְתָּ דֹרְשֶׁיךָ יְיָ: יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר:

וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹּחַ אֲדֹנָי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לֵאמֹר: זְכֹר יַחֲמָיךְ יְיָ וְחַסְדֶּיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה:

נִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּא בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִּרְעוּתֵיהּ: וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵיהּ בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן:

אָמֵן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא:

## יתברך

כמו שמתקן הכבוד העליון למעלה כמו שאמר ולכבודי בריתיו וזהו שאומר למען יזמרך כבוד ולא ידום כמו שלמים על דומיה לך זו היא כוונותיו בשלמותיו שכוונה ע"ה לפי שבנשמות הצדיק משתלם הכבוד הזה והיא המעוררתו המשמחה מלמעלה עליו וזהו משורר ומשורר על רבי נתוניה בן הקנה ע"ה מלמד שחי העולמים כולנים בו כל המשת כולם וברחמיו נתנם לנו כדי לקדשו וחולי נזכה מהי טעמיה כי בשע' שאנו נזכ' בע"ה נז בעה"ב הוא גדול עכ"ל • ובקונטרס דהתר"י ז"ל כתב בזמרך תלהיכו שברחמיו לכבודו תבוין בו היע' בי שם סוד הברייה ומשם סוד תורתיו ומשם עשותיו וזה שברחמיו לכבודו בסוד הבריאה והבדילנו מן התועים בסו' כמותיו משם ונתן לנו תור' חמת חיים הבריאה ולכן הנו מתפללין כאן הוא יפתח לבינו וכו' ותבוין בו היטב ובתחלת ס"ח למען צדקו וכו' תבוין בר"ת של "צדקו" "יגדל" "תורה" משם לחרון של י"ת שהוא בהיכל קודש קדשים דזירה בנגד בוכה דבריאה ושם זה עולה ת"ק במילוי

סד"ו ומשם סוד התורה כי שם זה הוא בהשגיעי ביום השבת:

ברוך הגבר לשון יבטח בה' והיה ה' מבטחו כי האדיר בכחו ל' הבטחות לכל ג' הזכיר שם יודו"ד בגד ג' אותיות השם דהיינו יהו"ה ו כי ה' לחרוזה בסולה היא דומות למלכות ע"ד זה הרמז ויבטחו בך יודעי שמך כי מלכות נקרא שם • ה' חפץ למען צדקו למען לקדש תורת הצדיק תורת חתום שם ולכך יגדיל תורה ויאדיר תלה שמחל דהיינו מצד הימין • עשיין ולא תעשיין • "לצדקו" "יגדיל" "תורה" "ויאדיר" ר"ת צי"ת ועם ו' ויאדיר כמנין מנצפ"ך הכן שולח "עלימו" "נשלח"

יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ וְיִתְעַלֶּה זִכְרוֹ לָעַד וּלְנֶצַח נְצָחִים:

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדַּר
וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלַּל שְׁמֵיהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:

לְעֵלָּא מִכָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא
דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן: תְּקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵינוּ:

תִּתְקַבֵּל צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קֳדָם אֲבוּהוֹן
דִּי בִשְׁמַיָּא וְאִמְרוּ אָמֵן: יְהֵי שְׁמוֹ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל
וְאִמְרוּ אָמֵן: עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל
יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית
שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת
הָאֲדָמָה שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם:
ואנחנו

סוד עלינו לשבח הוא לך כיוצא מהרמ"ק בסדר הגדול הזה סל עלינו מיס
שכתב בתפלת ר"ה סלו ו"ל עלינו לשבח לאדון הכל פי'
עלינו ענין כ"ו כדפי' לעיל כי הש"ס קלות ו' ומלכות כו"ן וענין לשבח פי' להמשי' השפע
והשבח של הכתר הנקרא חדון הכל מפני שהוא חב וחדון לכל הפלי לות וסוד המחשבה זו
הוא מחדון סוף והענין לכוון בדבקותו עם מלילו:

לתת גדולה ליוצר בראשית פי' לחתר
שפתחנו מקודי הנבואות שבכתי'
אנו מעלי' ז' המדות למעלה סס ו"ק לתת
גדולה ובמלת גדולה קוף כללות ו' המדות
בחסד כי סס גדל וה"ו ה"ק וסוד הגדול
וגלכן הס בכללות סס וטעם כללותם
בגדולה מפני שהן התפשטות הענפים
מתגלים בכתר ולפי עד חסד דהיינו חסד
עילוי כדפי' בסידרם ולזה כדי להשלותם

ואנחנו כורעים ומשתחוים ומודים לפני מלך מלכי המלכים
הקדוש ברוך הוא: שהוא נוטה שמים ויוסד ארץ ומושב
יקרו

כתיב כולם בחכמה עשית וגו׳ כוונה בחכמה חכמה עשית בינה ומבונה לעיל כיצד בפסוק מה רבו מעשיך והכוונה בבינה שהוא קו הדין וכתב שהם הבנין בחשבונות החלמה כשהם ניתרו הבינה לשתה בשם קטנות לפי שהם בחשבונות החלמה כחומתן החיים העליונים שהם בינה ושם הויה ולפי שם מלקיטם כשם מלקיטו הוא חלק לעולם הבא שהוא בבינה כי הכל בחכמה עשית בעשה ע״י בינה והיא יתירה עילאה ויתירה תתאה מכוונת בגבלה שהחכמה יצא הכל לפניהל וכל ישראל יש להם חלק לעה״ב שהוא הבינה שהשם בשמות:

**לפני** מלך מלכי המלכים לפני המקום שהוא ברוך הוא ושמו שהוא קודם לכל הקדומים מלך כתר מלכי חכמה ובינה המלכים סוד ו׳ קצוות עד המלכות שעל שמה נקראות כולם מלכים והכוונה להמשיך השפע מלמעלה למטה ע״י תפלה זו שהנו מספרים על ידי ההמשכה העליונה:

**הקב״ה** קדושת ת״ת שהוא נקרא קדו״ש מפני יניקתו מהקדוש העליון כדפי׳ ובזה הוא ה״הילויה להורות על הביט״ה ב״ג כמנין המלה זו כלליות אותיות יה״ו יו״ד קדש ה״א היינו ה״א הילויה כדפי׳ בזוה״ק כי כל ה״א הילויה בבינה וה״ו ושל קדו״ש וכולם כלולות בת״ת ברוך יסוד כדפי׳ לעיל הוא מלכות כדפי׳ לעיל:

**שהוא** נוטה שמים ויוסד ארץ שהוא בינה כענין ועבד הלוי הוא ומה גם שבח המלה בגי״ן להורות על הבינה שרשה דלילנא נוטה שמים מהבינה מתפשט הת״ת הנקרא שמים כדי להתייחד עם המלכות וכן פירש בתיקונים בפסוק עושה אור כשלמה נוטה שמים:

הג״הה
ו״ת של ״שהוא״ ״נוטה״ ״שמים״ עולה כיוצין ו״ת לדפי׳ שהם עשר ספירות דנוקבא התח״ת ז״ל:

**ויוסד** ארץ פי׳ יוסד מלשון יסוד שהמלכות מתייחד עם היסוד מלד הבינה הנזכרת כי על ידי הבינה הוא הייחוד לו יראה כי נטיית שמים להיינו התפשטות ודעת הרקיע הנעשה ח״כ שמים בין חסד ופחד ענין זה ע״י הבינה כדפי׳ בתיקוני כפ׳ ״ויקרא אלהים לרקיע שמי ופי׳ כם׳ פרל בשער י׳ ולא ע׳ומיניה׳ שהוא מן החכמה להיינו יו״ד שבה שהוא יסוד בבינה וע״ז נח׳ ויבן ה׳ אלהים את הצלע וקודם צלע היית מציות׳ מחכמ׳ שהוא יו״ד ו וע״ז נח׳ ה׳ בחכמה יסד ארץ כדפי׳ בתיקונים פעמים רבות:

**ומושב** יקרו פי׳ המפרשי׳ מושב בינה יקרו חכמה וכ״ל יקר ר״ל בכל מקום לאור בענין וכירח יקר הולך ופי׳ יקר וה״ו להיינו ת״ת מוסכו הוא כמה שלמעלה מגדולה וגבורה שהם יחד שמים הם ומים והענין בסוד הדעת שהוא נשמה לת״ת ואור והוא למעלה ממנו הכרי״ח שמים בחינת הכוללות גדולה וגבורה והיינו מקור בין חכמה ובינה בין חגת ונימה כנודע:

יָקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגַבְהֵי מְרוֹמִים: הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד אֲדֹנֵינוּ אֶמֶת מַלְכֵּנוּ אֶפֶס זוּלָתוֹ כַּכָּתוּב בָּתוֹרָתוֹ וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבוֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים בשמים

**ושכינת** עזו בגבהי מרומים פי' המלכות הלוא תורה כלפי' רז"ל והיא נמתיקת העלזונה בסוד עלייתה ע"י הזרק"ח היא בגבהי מרומים שמים הם גדול גבורה מהשמים הם למעלה מהשמים דהיינו חכמה ובינה גבהי מרומים היינו בחינת חכמה ובינה המתייחד בכת' והם בעלמות בתוכו:

**הוא** אלהינו ואין עוד אחר זהו סוד אלי ראשון ואני אחרון שפי' בתיקונים כי כתר במלכות ומלכות בכתר בסוד אור יקר ואור חוזר אין אלי בעון סופו בתחילתו ותחילתו בסופו כלפי' בספר פר' בשער מטעה למעלה ז"ע היה כתר אלהינו סוד התפשטותו עד כ"ו שהוא עד המלכות ואין עוד דהיינו ת"ת מלכות ע"ד ו"ת ו"ו אחר פי' אלהים אחר שהוא הם בעלמו אלהים דבר זולתו כי אלי ואין הכל דברך:

**אמת** מלכנו ומפי זולתו פי' אחת ת"ת מלכנו מלכות ואלהים זולת הכתר כי כמו שהכתר הינו עשין בפני עצמו כך הם אלהים עניין בפני עצמם הלוא מיוחדים קצר למיין כפול הכתר מקושר עם הת"ת והמלכות ות"ת ומלכות מקושרים עמו שהוא שני קצרים כלפי' בספר אור יקר:

**כתוב** בתורה פי' ענין קצר זה מתגלה ומצייר בת"ת שהוא בין עליוני' לתחתונים לחזק בכתר ולחזק במלכו' וענין זה מתגל' בתוח יו"ד למעלה ויו"ד למטה וה"ו בלחלצע מורה על היותו רקיע המייחד מים עליונים ומים תחתונים כלפי' בתיקוני' ופי' בספר פר' בערכי הכינויים:

**וידעת** היום פי' ידיעות ויקוד ג' אותיות יה"ו שהם נכללות במלת היום ומה גם שבהה המ"ג כ' להורות כי סתומה תעשה פתוחה: ע"י הידיעה כי תחזה מתייחד עם הבינה בסוד הדעת שהוא וה"ו עילאה לעילאין אותיות יה"ו הם יום כי מ"ם וה"ה הכל אחד:

**והשבות** אל לבבך פי' אחר היות ייחוד יה"ו דהיינו קצר ג' רחמנו' בסוד הדעת כדרך ליחד התשובה שהיא הבינה וזהו והשבות אל הגדולה והגבורה שזהו לבבך פי' בב' ידיך יפרד הטוב דהיינו חסד ופלה"ך דהיינו גבורה וכן פי' בזהר יפל"ך למעלה מהן הוי ותירגמו גבורה והכוונה על התעוררות הזיווג מקום החק והיא פעולה טובה אל יפל"ך:

**כי** י"י הוא האלהים שם ידו"ד תרכ' וגרתיקא דילה אלהים והוא ככתב ה' ונקרא ה' אלק"י הוא אלהים דהיינו הבינה שהוא למעלה לשמים הוא במלכות על הארץ מתחת והכל בסוד הרצה בגרתיקי כלפי' בספר פר' בתרוכא: והנה נמצא שם הת"ת קושר שם אלהים בבינה ושם אלק"י במלכות דהיינו סוד הזה והיותו רמז וסוד לחיכו ו"ו רמוז לגבי ה"ח עילאה וסוד לגבי ה"ח תתאה כלפי' בזוהר שיר השירים:

בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד׃

עלינו בֵּן נְקַוֶּה לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לִרְאוֹת מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ
לְהַעֲבִיר גִּלּוּלִים מִן הָאָרֶץ וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן
לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי וְכָל בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ
לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל רִשְׁעֵי אָרֶץ׃ יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל
כִּי לְךָ תִכְרַע כָּל בֶּרֶךְ׃ תִּשָּׁבַע כָּל לָשׁוֹן׃ לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
יִכְרְעוּ וְיִפֹּלוּ׃ וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יְקָר יִתֵּנוּ׃ וִיקַבְּלוּ כֻלָּם אֶת
עֹל מַלְכוּתֶךָ׃ וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד׃ כִּי
הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלֹךְ בְּכָבוֹד׃ כַּכָּתוּב
בְּתוֹרָתֶךָ יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד׃

וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד׃

קדוש יתום רבי

אין עוד וקצר כל הייחוד הזכיר הוא בכלל במה' ולפיכך לפי כתר יו"ד חכמה וי"ו בינה ה' עוד פי' עוד נפ"נ וגד מלכות סוף כל התלולות וזה"ו שיש ספירות נעלמות במלת אלו קצר ויחוד כל התלולות בקצר עכ"ל׃

ובקונטרס האחרי' ז"ל מצאתי וז"ל עליונו לשמח כבר פי' לך ברחוקים מן ותבנו מתחברים עד הסוף שהוא התלולות עם המוקיפין שבהן׃ ותחכם תחלה פירוש לכוון בד' עולמות הקדמוים הללו והם עליונו לשמח לתחתון כנגד היות הברייה שהוא תחתון בכל הארץ ליוצרה ברחמים אחים מיוחדים שלא יעשו פנים זו"י האחרונה סוד העבור׃

על כן ז"ל ת"י על כן נקוה לך יי' אלהינו שנזכה ונראה תקוננו שעשה עלינו לשמח ור"ל כי אחר שחנו חלקה׳ ועם סגולתו שלחו מזלותיהם לשמי מלך מלכי המלכים שהוא בעצם כיכולו ופועלו בכל העליונים ותחתונים כי הוא שורש הכל אין זולתו עם היות שחלקו בגלות וסובלים ערות רגות ורשעות לא שחכחו שם תלמידיהם ואם מחזיקים לתורתה ולא כן ים למו תקנה בגאולתן לרחו' מהרה ובקי לו לחנו שחקים מיובל לשוב יעגנו ולחדש עולמו ולהכלים כוחכו בבריאתה והוא מה שיאמר ונקוה למשמע כל כן נקוה לך ה' אלהינו לראות מהרה בתפארת עזך הוא גילוי הכבוד סוד ויתן עז למלכו בגבורות עליון סוד תפארתי ומלכותי ואל זה להעביר גילולי' והכל זה בגלל זה לתקן עול במלכות שדי כי לא פעלתיו כוחכו הנעלם כנפש׳ ורוח הקדוש לעלמה לרך שעבוד ועתה תיעורך לחתם פעולם ולתקנו במלכות שדי ואז הוא יסוד כמו שאומרים בהכתרה מתחילה אז כל בני בשר יקראו בשמך להפנות אליך כל רשעי חרץ וחז יכירו וכו' ויקבלו כולם את עול

הגה"ה נוסח שכתוב בסידורים שלנו אלהינו שבשמים ואמתיכם הוא אלהים על הארץ מלמטה אין עוד׃

עול מלכותך כי המלכות שלך הוא כי יתייחד בכבודו וכמו שכתוב והיתה לה' המלוכה וגומר:

**אמר** אברהם הלוי שמעתי מאדוני אבי הגאון מהור"ר ישעיה סג"ל זצ"ל בשם א"א וקיני הגאון מהו"רר שעפטיל זצ"ל טעם הגון בזה למה שהקשה עליו למה אומרים לתת גדולה ליוצר בראשית ה"ל והקשה עיין גדולה מה שהעלית ויתר מזה לשונות של שבח וזמרה: יהודע שמקובלים כתבו על ספירות כי שבעה ספירות שהם גדולה וגבורה תפארת וכו' נקראי' ימי הפתח וע"ז בשפע של שערג' פ"ב מטעם שעולם נבנה בחסד עולם חסד יבנה: ושם גדולה מורה על חסד: וזהו הכוונה להתת גדולה ליוצר בראשית: כי מן מדת גדולה נבנה עולם בשבת ימי בראשית: מעתה כ' בספירות הישמורות הין הקדושים ימי בניך:

**עמק** הברכה ויכוין מחוד כשיאמר עליונו לשבח כמ"ש הש"ע בסי' נ"ט נ"ל ונאמרים ב"ב עליונו לשבח בכוונה גדולה וכו' ה"ל ספר המוסר פ"ד שבח של עליונו לשבח הינו בשאר כל הברכות שבתפלות ותפלות מעמי שבו בכללות על העיקרים וזיכרונות ומדריגות כל הנאמנה מה שהין הפה יכול לדבר והלב לחשוב וקבלנו שים לומר שבח זה ומשתחוה בהימה ובירושלי ובתרתי ובזיע בשיפוי רחם כין כל שבח שבמים שומעים והקב"ה עומד עם המלוין של מעלה וכולם עונים ואומרים יתברי העם שבכה לו יתברי העם שה' אלהיו וכו': וכן משמע מדברי הטור שכתוב כוונה יתירה בעליונו לשבח מלכתב בהלכות ר"ה בסי' תקנ"ו ולא גמיר עליונו לשבח לימ' וכו':

אחר הלמדי יאמר זה קודם קדיש

**רבי** חנניא בן עקשיא אומר רצה הקדוש לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות שנאמר יי חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר:

**על** ישראל ועל רבנן ועל תלמידיהון ועל כל תלמידי תלמידיהון ועל כל מאן דעסקין באורייתא די באתרא הדין ודי בכל אתר ואתר יהא להון ולכון שלמא רבא חנא וחסדא ורחמין וחיין אריכין ומזונא דרויחא ופורקנא מן קדם מאריהון שמיא וארעא ואמרו אמן:

אח"כ יאמר פסוקים אלו פסוקים להציל מגזירות רעות

**אל** תירא מפחד פתאום ומשואת רשעים כי תבוא: עצו עצה ותפר דברו דבר ולא יקום כי עמנו אל: ועד זקנה אני הוא ועד שיבה אני אסבל אני עשיתי ואני אשא ואני אסבל ואמלט:

חמשה פסוקים אלו יאמר בכל יום מסנגלים מאר:

**עירי** מעם יי עושה שמים וארץ: השלך על יהוה יהבך והוא יכלכלך: שמה תם וראה ישר כי אחרית לאיש שלום: בטח בי ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה: הנה אל ישועתי אבטח ולא אפחד: כי עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה:

רבונו

מי שהוא בעל משא ומתן יאמר אחר התפלה פסוקים אלו:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם בְּדִבְרֵי קְדוּשָׁתְךָ בְּתוֹב לֶאֱמוֹר הַבּוֹטֵחַ בַּיי חֶסֶד יְסוֹבְבֶנְהוּ: וּכְתִיב וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת כֻּלָּם: יי אֱלֹהִים אֱמֶת תֵּן בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדַי כִּי בְטַחְתִּי בְךָ שֶׁעַל יְדֵי מַשָּׂא וּמַתָּן וַעֲסָקִים שֶׁלִּי תִּשְׁלַח לִי בְּרָכָה כְּדֵי שֶׁאוּכַל לְפָרְנֵס אֶת עַצְמִי וּבְנֵי בֵיתִי בְּנַחַת וְלֹא בְּצַעַר בְּהֵיתֵר וְלֹא בְּאִיסּוּר לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם וְיִקְיֵם בִּי מִקְרָא שֶׁכָּתוּב הַשְׁלֵךְ עַל יי יְהָבְךָ וְהוּא יְכַלְכְּלֶךָ אָמֵן:

אם בדעתו לילך באותו יום לדרכו לעסוק במשא ומתן יאמר ת' פסוקים הנ"ל ואחר כך יאמר בוה הלשון:

אני רוצה היום לילך לעשות משא ומתן ברשות הש"ית ולמען שמו ולישא וליתן באמונה לשם יחוד הק"בה ושכינתיה ע"י החוא טמיר ונעלם:

ואח"כ יאמר רבש"ע הנ"ל עד ונחוא יכלכלך:

חכמי קבלה כותבים שיאמר כל ארם בכל יום ד' זכירות:

זכירת יציאת מצרים לְמַעַן תִּזְכּוֹר אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ:

זכירת מעמד הר סיני זָכוֹר אֶת יוֹם אֲשֶׁר עָמַדְתָּ לִפְנֵי יי אֱלֹהֶיךָ בְּחוֹרֵב פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ:

זכירת מחיית עמלק זָכוֹר אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ עֲמָלֵק בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם: אֲשֶׁר קָרְךָ בַּדֶּרֶךְ וַיְזַנֵּב בְּךָ כָּל הַנְּחֲשָׁלִים אַחֲרֶיךָ וְאַתָּה עָיֵף וְיָגֵעַ וְלֹא יָרֵא אֱלֹהִים: וְהָיָה בְּהָנִיחַ יי אֱלֹהֶיךָ לְךָ מִכָּל אוֹיְבֶיךָ מִסָּבִיב בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יי אֱלֹהֶיךָ נוֹתֵן לְךָ נַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ תִּמְחֶה אֶת זֵכֶר עֲמָלֵק מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם לֹא תִּשְׁכָּח: יָמַח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ: וְנִמַּח זִכְרוֹ מֵלְהַזְכִּירוֹ:

זכירת פרים זָכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה יי אֱלֹהֶיךָ לְמִרְיָם בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם:

אחר התפלה יאמר אדון עולם ואח"כ יאמר זה:

יְהִי יי אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם אֲבוֹתֵינוּ אַל יַעַזְבֵנוּ וְאַל יִטְּשֵׁנוּ: לְהַטּוֹת לְבָבֵנוּ אֵלָיו לָלֶכֶת בְּכָל דְּרָכָיו וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וְחֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו אֲשֶׁר צִוָּה אֶת אֲבוֹתֵינוּ: וְיִהְיוּ דְבָרַי אֵלֶּה אֲשֶׁר הִתְחַנַּנְתִּי לִפְנֵי יי קְרֹבִים אֶל יי אֱלֹהֵינוּ יוֹמָם וָלָיְלָה לַעֲשׂוֹת מִשְׁפַּט עַבְדּוֹ וּמִשְׁפַּט עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ: לְמַעַן דַּעַת כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי יי הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד: יי נַחֵנִי בְּצִדְקָתְךָ לְמַעַן שׁוֹרְרָי הַיְשֶׁר לְפָנַי דַּרְכֶּךָ: וַאֲנִי בְּחַסְדְּךָ בָּטַחְתִּי יָגֵל לִבִּי בִּישׁוּעָתֶךָ: פְּנֵי אֵלַי וְחָנֵּנִי כִּי יָחִיד וְעָנִי אָנִי: רַגְלַי עָמְדָה בְּמִישׁוֹר בְּמַקְהֲלִים אֲבָרֵךְ יי: יי שְׁמֶרִי צֵאתִי וּבוֹאִי לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: הַשְׁקִיפָה מִמְּעוֹן קָדְשְׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם וּבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל וְאֶת הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לָנוּ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ אֶרֶץ זָבַת חָלָב

וּדְבָשׁ: אֵל הַכָּבוֹד אֶתֵּן לָךְ שִׁיר וְהַלֵּל · וְאֶעֱבוֹד לָךְ יוֹם וָלַיִל: בָּרוּךְ יָחִיד
וּמְיוּחָד · הָיָה הֹוֶה וְיִהְיֶה: יְיָ אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים
הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: הוּא אֱלֹהִים חַיִּים מֶלֶךְ חַי וְקַיָּם לָעַד וּלְעוֹלְמֵי עַד: בָּרוּךְ
שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְיָ: כִּי כָל הָעַמִּים יֵלְכוּ
אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהָיו · וַאֲנִי אֵלֵךְ בְּשֵׁם יְיָ אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם: עָזְרִי מֵעִם
יְיָ עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד:

לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת מִזְמוֹר שִׁיר: אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה:
לָדַעַת בָּאָרֶץ דַּרְכֶּךָ בְּכָל גּוֹיִם יְשׁוּעָתֶךָ: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים
יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם: יִשְׂמְחוּ וִירַנְּנוּ לְאֻמִּים כִּי תִשְׁפּוֹט עַמִּים מִישׁוֹר וּלְאֻמִּים
בָּאָרֶץ תַּנְחֵם סֶלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם: אֶרֶץ נָתְנָה יְבוּלָהּ
יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים · וְיִרְאוּ אוֹתוֹ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ:

ואח"כ ישב מעט ויאמר אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לִשְׁמֶךָ יֵשְׁבוּ יְשָׁרִים אֶת פָּנֶיךָ:

ואחר כך ישתחוה אל ההיכל וילך ויאמר:

כִּי כָל הָעַמִּים יֵלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהָיו · וַאֲנִי אֵלֵךְ בְּשֵׁם יְיָ אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ
עוֹלָם: עָזְרִי מֵעִם יְיָ עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

ואח"כ ילך לפתח ויאמר יְיָ נְחֵנִי בְּצִדְקָתֶךָ לְמַעַן שׁוֹרְרַי הַיְשַׁר לְפָנַי דַּרְכֶּךָ:

ואחר כך כשהולך יאמר ג' פסוקים:

גָּד גְּדוּד יְגוּדֶנּוּ וְהוּא יָגֹד עָקֵב: וַיְהִי דָוִד לְכָל דְּרָכָיו מַשְׂכִּיל וַיְיָ עִמּוֹ:
וְנֹחַ מָצָא חֵן בְּעֵינֵי יְיָ:

ואח"כ יאמר יהי רצון וכו' אבל אין אומרים אותו בשבת ויום טוב:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתַּקְשִׁיב שַׁוְעָתִי וְאֶת עֲתִירָתִי
וּכְשֵׁם שֶׁשָּׁמַעְתָּ לִתְפִלָּה מִי שֶׁהִתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ בְּזֶה הַמִּזְמוֹר כֵּן תִּשְׁמַע
לִתְפִלָּתִי וְתַאֲזִין וְתַקְשִׁיב לִתְחִינָתִי הֶרֶב כַּבְּסֵנִי מֵעֲוֹנִי וּמֵחַטָּאתִי טַהֲרֵנִי
וּמִשְׁגִּיאוֹת זַכֵּנִי וּמִנִּסְתָּרוֹת נַקֵּנִי · תָּשׁוּב תְּרַחֲמֵנִי וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצוּלוֹת יָם כָּל
חַטֹּאתַי וְכָל חַטֹּאת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בִּמְקוֹם אֲשֶׁר לֹא יִזָּכְרוּ וְלֹא יִפָּקְדוּ וְלֹא יַעֲלוּ
עַל לֵב לְעוֹלָם תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם: וְאֶהְיֶה מִבְּנֵי אָדָם אֲשֶׁר
בְּצֵל כְּנָפֶיךָ יֶחֱסִיוּן וְיִרְוְיוּן מִדֶּשֶׁן בֵּיתֶךָ וּמִנַּחַל עֲדָנֶיךָ תַּשְׁקֵם: תּוֹדִיעֵנִי אוֹרַח
חַיִּים שׂוֹבַע שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח: וְזַכֵּנִי לְעוֹלָם הַבָּא
הַצָּפוּן לַצַּדִּיקִים כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ:

אשירה

# שיר היחוד ליום ראשון

אָשִׁירָה וַאֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי. הָאֱלֹהִים הָרוֹעֶה אוֹתִי מֵעוֹדִי:
עַד הַיּוֹם הַזֶּה הֶחֱזַקְתָּ בְּיָדִי. חַיִּים וָחֶסֶד עָשִׂיתָ עִמָּדִי:

בָּרוּךְ יְיָ וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ. כִּי עַל עֲבָדוֹ הִפְלִיא חַסְדּוֹ:
לֵאלֹהֵי מָרוֹם בְּמֵה אֲקַדֵּם. וּבְמֵה אַכְפִּ לֵאלֹהֵי קֶדֶם:

אִלּוּ הָרִים לְמַעֲרָכָה. וְכָל עֲצֵי לְבָנוֹן בְּכֵל עֲרוּכָה:
וְאִם כָּל בְּהֵמוֹת וְחַיּוֹת קְרוֹצִים. נִתָּחִים עֲרוּכִים עַל הָעֲצִים:

אַף זְוִיוֹת מִזְבֵּחַ מְכוּסִים. דָּם כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים:
וְכִחוֹל סְלֹת דֶּשֶׁן וָשֶׁמֶן. בָּלוּל בְּרִבְבוֹת נַחֲלֵי שָׁמֶן:

לְאַזְכָּרָה לְבוֹנָה וְסַמִּים. וְלִקְטֹרֶת כָּל רֵאשֵׁי בְשָׂמִים:
וְאֵלּוּ וְגֵרוֹת עַל הַמְּנוֹרוֹת. יְהִיוּ מְאִירוֹת כְּשִׁבְעֵי הַמְּאוֹרוֹת:

כְּהַרְרֵי אֵל לֶחֶם הַפָּנִים. עַל שֻׁלְחָנוֹת עֲרוּכִים בְּפָנִים:
וְיַיִן כְּמֵטַר הַשָּׁמַיִם. וְשֵׁכָר לַנֶּסֶךְ בְּעֵינוֹת מַיִם:

אִלּוּ כָּל בְּנֵי אָדָם כֹּהֲנִים. לְיוֹם מְשׁוֹרְרִים בְּכִנּוֹר וְרָנִים:
וְכָל עֲצֵי עֵרֶן וְכָל עֲצֵי יָעַר. כְּנוֹרוֹת וְנְבָלִים וְשִׁירִים:

כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים בְּקוֹל תִּרְעָתָם. הַכּוֹבְשִׁים מִסְּלוֹתָם:
וְכָל הֵילֵי בָנוֹן עוֹלָה כָלִיל. אֵין דֵּי בָעֵר וְאֵין דֵּי עוֹלָה:

זְכָל אֵלֶּה אֵין דֵּי לַעֲבוֹד. וְאֵין דֵּי לְקַדֵּם לְאֵל הַכָּבוֹד:
כִּי נִבְרֵאתָ מֵאֵר מַלְכֵּנוּ. וּבְמֵה נִבְרֵךְ לַאֲרוֹנֵנוּ:

מָנֹם לֹא יוּכְלוּ בָרְכֶךָ. כָּל חֵי אַף כִּי אֲנִי עַבְדֶּךָ:

ואני

אשירה בעודי בחיי מי: מעודי מבטני: הפליא הגדיל: אכף אסיים כפוף: למערכה זו מערכת המזבח: ערוכה מונח וערוך על המזבח: קרוצים שחוטים: מבוסים לשון מתבוססת: ולאזכרה היא הקומץ: לבונה על המנחה: וכהרי אל אם הן גדולים כהררי אל: בכנף רננים כמו המלאכים עניף ל' הפסוק בחיוב ב"ע ב' י"ג כנף רננים בעלמה: ונבלים מיני כלי זמר: בני אלהים המלאכים: אין די בער לך הוי בי לשרפה: נכף נסיים בסופים:

# שיר היחוד ליום ראשון

וַאֲנִי נִבְזֶה וַחֲדַל אִישִׁים׃ נִמְאַס בְּעֵינַי וּשְׁפַל אֲנָשִׁים׃
וְ אֵין לְעַבְדְּךָ כֹּל לְכַבְּדֶךָ׃ לְהָשִׁיב לְךָ גְּמוּל עַל חֲסָדֶיךָ׃
כִּי הִרְבֵּיתָ טוֹבוֹת אֵלַי׃ כִּי הִגְדַּלְתָּ חַסְדְּךָ עָלַי׃
וְ רַב שַׁל וּמִים לְךָ חֻיַּבְתִּי׃ כִּי עָשִׂיתָ טוֹבוֹת אִתִּי׃
וְלֹא חֻיַּבְתָּ לִי גְּמוּלֶיךָ׃ כָּל טוֹבָתִי בַּל עָלֶיךָ׃
עַ ל הַטּוֹבוֹת לֹא עֲבַדְתִּיךָ׃ אַחַת לְרִבּוֹא לֹא גְּמַלְתִּיךָ׃
אִם אָמַרְתִּי אֲסַפְּרָה נָא כְמוֹ׃ לֹא יָדַעְתִּי סְפוֹרוֹת לָמוֹ׃
וּ מָה אָשִׁיב לָךְ וְהַכֹּל שֶׁלָּךְ׃ לְךָ שָׁמַיִם אַף אֶרֶץ לָךְ׃
יַמִּים וְכָל אֲשֶׁר בָּם בְּיָדֶךָ׃ וְכֻלָּם יִשְׂבְּעוּן מִיָּדֶךָ׃
וַ אֲנַחְנוּ עַמְּךָ וְצֹאנֶךָ׃ וַחֲפִצִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ׃
וְאֵיךְ נַעֲבוֹד וְאֵין לָאֵל יָדֵינוּ׃ וְלִשְׂרֵיפַת אֵשׁ בֵּית מִקְדָּשֵׁינוּ׃
וְ אֵיךְ נַעֲבוֹד וְאֵין זֶבַח וּמִנְחָה׃ כִּי לֹא בָאנוּ אֶל הַמְּנוּחָה׃
וּמַיִם אֵין לְהַעֲבִיר טֻמְאָה׃ וַאֲנַחְנוּ עַל אֲדָמָה טְמֵאָה׃
שָׁ שׁ אָנֹכִי עַל אֲמָרֶיךָ׃ וַאֲנִי בָאתִי בִּדְבָרֶיךָ׃
כִּי כָתוּב לֹא עַל זְבָחֶיךָ׃ וְעוֹלֹתֶיךָ אוֹכִיחֶךָ׃
עַ ל דְּבַר זֶבַח וְעוֹלֹתֵיכֶם׃ לֹא צִוִּיתִי אֶת אֲבֹתֵיכֶם׃
מַה שָּׁאַלְתִּי וּמַה דָּרַשְׁתִּי׃ מִמְּךָ כִּי אִם לְיִרְאָה אוֹתִי׃
לַ עֲבוֹד בְּשִׂמְחָה וּבְלֵבָב טוֹב׃ הִנֵּה שְׁמוֹעַ מִזֶּבַח טוֹב׃
וְלֵב נִשְׁבָּר מִמִּנְחָה טְהוֹרָה׃ זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה׃
זֶ בַח וּמִנְחָה לֹא חָפַצְתָּ׃ חַטָּאת וְעוֹלָה לֹא שָׁאַלְתָּ׃

מזבח

אישים אנשי׳ פי׳ אני כמנע מלהיות כדמה לשאר אנשים : ולא חוייבת לי לא היית חייב לי לגמול חסד : בל עליך לגמול לך כמו שעשית עמי : נא כמו כמה הם מספר הטובות ולשון פסוק הוא בתהלים ע״ג פ׳ ט״ו : לאל לשון כח : ולשרפת אש כו׳ פי׳ כיון שגם זה הוא שנשרף בית מקדשינו : אל המנוחה זו ירושלים : באתי בדבריך באתי לראות וראיתי בדבריך שאינך חפץ בקרבנות : הנה שמוע טוב לשמוע בקול הקב״ה מלהקריב קרבן : ולב נשבר יותר טוב מן מנחה : רוח נשברה דעת שפלה :

ואקרע

מִזְבֵּחַ אֶבְנֶה בְּשִׁבְרוֹן לִבִּי׃ וַאֲשַׁבְּרָה אַף רוּחִי בְּקִרְבִּי׃
ד וּם לֵב אַשְׁפִּיל וְאֶת רוּם עֵינַי׃ וְאֶקְרַע לְבָבִי לְמַעַן אֲדֹנָי׃
שִׁבְרֵי רוּחִי הֵם זְבָחֶיךָ׃ יַעֲלוּ לְרָצוֹן עַל מִזְבְּחֶיךָ׃
ו אַשְׁמִיעַ בְּקוֹל הוֹדָיוֹתֶיךָ׃ וַאֲסַפְּרָה כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ׃
וַאֲשֶׁר יָדְעָה נַפְשִׁי אַחְבִּירָה׃ אֲמַלֵּל גְּבוּרוֹת וַאֲדַבֵּרָה׃
ו מָה אֶעֱרוֹךְ וְלֹא יְדַעְתִּי מָה׃ הֲיָכוֹל אוּכַל דַּבֵּר מְאוּמָה׃
כִּי אֵין חֵקֶר לִגְדֻלָּתוֹ׃ וְגַם אֵין מִסְפָּר לִתְבוּנָתוֹ׃
ח כַּם לֵבָב הוּא מִי כָמוֹהוּ׃ שַׂגִּיא כֹּחַ לֹא מְצָאנוּהוּ׃
עוֹשֶׂה גְּדוֹלוֹת וְרַב נוֹרָאוֹת׃ גָּדוֹל אַתָּה וְעוֹשֵׂה נִפְלָאוֹת׃
ע ד אֵין מִסְפָּר וְעַד אֵין חֵקֶר׃ וְלֹא נוֹדַע כִּי לֹא יֵחָקֵר׃
אֵיזוֹ עַיִן אֲשֶׁר תְּעִידֶךָ׃ וְאֵיזֶה פֶּה אֲשֶׁר יַגִּידֶךָ׃
ח י לֹא רָאֲךָ וְלֵב לֹא יָדֲעֶךָ׃ וְאֵיזֶה שֶׁבַח אֲשֶׁר יַצִּיעֶךָ׃
גַּם מְשָׁרֲתֶיךָ לֹא רָאוּךָ׃ וְכָל חַכְמֵי לֵב לֹא מְצָאוּךָ׃
א תָּה לְבַדֶּךָ מַכִּיר שְׁבָחֶיךָ׃ וְאֵין זוּלָתְךָ יוֹדֵעַ כֹּחֶךָ׃
שְׁבָחוֹת רְאוּיוֹת לְכַבְּדֶךָ׃ אֵין יוֹדֵעַ בִּלְעָדֶיךָ׃
ע לֵכֵן תְּבוֹרֶךָ כָּרָאוּי לָךְ׃ כְּפִי קָדְשָׁךְ כְּבוֹדֶךָ וְגָדְלֶךָ׃
וּמִפִּי הַכֹּל בְּכָל אֱיָלוּתָם׃ כְּפִי מַדָּע אֲשֶׁר אַתָּה חֲנַנְתָּם׃
י וֹדוּ פִלְאֲךָ הַשָּׁמַיִם׃ וִיאַדְּרוּךָ קוֹלוֹת מַיִם׃
וְיָרִיעוּ לְךָ כָּל הָאָרֶץ׃ יוֹדוּךָ כָּל מַלְכֵי אָרֶץ׃

אף

ואקרע לבבי שנאמר בינאל ב׳ ס׳ י״ג וקרעו לבבכם׳ כלומר קרעו מחשב׳ הבאה
מן הלב׃ שברי רוחי הם זבחיך אמר רבי יהוד׳ כל מה שפסול בבהמה הכשיר באדם׳
עורת או שבור פסול בבהמה ולב נשבר ונדכא הכשיר באדם׃ הודיותך שבחיך׃
אחבירה לשון חבור׃ אמלל אדבר׃ אערוך דברים׃ שגיא כח תוקף וחוזק כח׃
לא מצאנוהו שבא על הבריות בחוזק אלא בנחת ועניה יתירה׃ תעידך לשון עדות׃
חי לא ראך המלאכים׳ דכתיב בישעיה ו׳ ס״ב ובשתים יכסה פניו וכל שכן אדם׃
יציעך יפרים לפניך׃ משרתיך המלאכים׃ אילותם לשון כח׃ ויאדרוך לשון חוזק׳
וגם הוא לשון שבח׃

אַ ף יוֹדוּךָ כָּל הָעַמִּים׃ וִישַׁבְּחוּךָ כָּל הָאֻמִּים׃
כָּל זֶרַע יַעֲקֹב עֲבָדֶיךָ׃ כִּי עֲלֵיהֶם גָּבְרוּ חֲסָדֶיךָ׃
אֶ ת שֵׁם ׀ יְיָ יְהַלְלוּ כֻלָּם׃ אֵל אֱלֹהִים ׀ אֱמֶת וּמֶלֶךְ ׀ עוֹלָם׃

## שיר היחוד ליום שני

וַאֲנִי עַבְדְּךָ בֶּן אֲמָתֶךָ׃ אֲדַבֵּר אֲמַלֵּל גְּבוּרוֹתֶיךָ׃
דַּרְכֵי שְׁבָחֶיךָ קְצָתָם אֲסַפְּרָה׃ מַעֲשֶׂיךָ מַה נּוֹרָא אוֹמְרָה׃
אֶ ין אֵלֶיךָ עֲרוֹךְ בַּסֵּפֶר׃ אַגִּיד שְׁבָחוֹת עָצְמוּ מִסַּפֵּר׃
חֵקֶר אֱלֹהַּ לֹא יִמָּצֵא׃ וְתַכְלִית שַׁדַּי לֹא תִקָּצֶה׃
וְ לִתְבוּנָתוֹ הֲלֹא אֵין חֵקֶר׃ וּמִסְפַּר שָׁנָיו לֹא יֵחָקֵר׃
וְגַם אֵין מִסְפָּר לִגְדוּדֶיךָ׃ בְּצִבְאוֹתֶיךָ אוֹת כְּבוֹדֶךָ׃
אֶ יזוֹ עַיִן אֲשֶׁר תְּעִידֶךָ׃ וְחַי לֹא רָאָה פְּנֵי כְבוֹדֶךָ׃
נָבוֹן וְחָכָם הֵן לֹא יֵדָע׃ וְאֵיךְ אֶעֱרוֹךְ עַל אֲשֶׁר לֹא אֵדָע׃
וְ אִם יֹאמַר אִישׁ עַד תַּכְלִיתוֹ׃ אֶעֱרוֹךְ אֵלָיו וּבְמִתְכֻּנְתוֹ׃
אָבֹא וְאָמְצָא תַּכְלִית שְׁבָחוֹ׃ לֹא נֶאֱמָנָה אֶת אֵל רוּחוֹ׃
יְ בֻלָּע כִּי לֹא יֵדַע עֵרְכּוֹ׃ אַחֲרִית פִּיהוּ רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ׃
וְעִמָּדִי לֹא כֵן אָנֹכִי׃ וּפִי לֹא אֶתֵּן לַחֲטֹא וְחִכִּי׃
אֶ סַפְּרָה לְאֶחָי קְצוֹת דַּרְכֵי אֵל׃ וּלְיִשְׂרָאֵל מַה פָּעַל אֵל׃
כַּכָּתוּב אִמְרוּ לֵאלֹהִים׃ מַה נּוֹרָא מַעֲשֶׂיךָ אֱלֹהִים׃
וְ אָמַרְתָּ עַם זוּ לִי יָצַרְתִּי׃ יְסַפְּרוּ שְׁמִי וּתְהִלָּתִי׃
בְּמִצְרַיִם שַׂמְתִּי עֲלִילוֹתִי׃ לְמַעַן תְּסַפֵּר אֶת אוֹתוֹתַי׃

ואני

ואני תקצה לשון סוף: לגדודיך לשון מחנות וחיל: אות כבודך כבודך הוא
אות בצבא שלך: ובמתכנתו לשון מספר: יבולע האיש ההוא יהא נשאת
אחרית פיהו אם אדם היה מספר שבח הקב"ה כל ימיו הנה אחרית פיהו עודנו
ראשית התחלת שבחו ודרכו של הקב"ה: ועמדי לא כן אנכי פסוק הוא באיוב ט
פ' ל"ה ופירושו ואני לא כן עכשיו שאספר כל השבחות של הקב"ה: קצות קצת ומעט:

ממך

א אֲנִי עַבְדְּךָ עַל כֵּן אֲסַפֵּר כַּאֲשֶׁר אֵרְוֹשׁ מֵעַל כַּפֵּר
תְּהַלֵּל נַפְשִׁי כִּי מַעֲשֶׂיךָ וְכָל קִרְבַּי אֶת שֵׁם קָדְשֶׁךָ
ב אֲבָרְכָה בְכָל עֲנָיַנִי וּבְכָל לִבִּי אוֹדֶה אֶת אֲרָנָי
גַּם בְּגָרוֹנִי רוֹמְמוֹתֶיךָ וְאֶת פִּי אֲמַלֵּא תְּהִלָּתֶךָ
ג פִּי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ כָּל הַיּוֹם אֶת תִּפְאַרְתֶּךָ
וְאֹמְרָה נָא עֵזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ וְאָשִׂיחָה דִּבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ
ד אֹזְכִּיר טוּבְךָ וְצִדְקוֹתֶיךָ חֲסָדֶיךָ וְגִבּוּרוֹתֶיךָ
יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל אַתָּה עַל כָּל אֱלֹהִים מְאֹד גָּדַלְתָּ
ה וְלַעוֹבְדֵיהֶם גָּמוֹל אֵין מְשִׁיבִים וְלָמָּה לָהֶם הַמָּה מַטִּיבִים
וּבְעֵת צָרָה אֵז יִתְפַּלְלוּ וְלֹא יַעֲנוּם כִּי לֹא יוֹעִילוּ
ו וְרִשְׁעִים בְּכָל לֵב לְרוּחַ אֵינָבוֹ וְקֶרֶב יֵאָל עִם קִרְבּוֹ
כִּי כָל אֱלֹהֵי הָעַמִּים הֵם אֱלִילִים אִלְמִים רוּחַ אֵין בָּהֶם
ז יוֹצֵר כֹּל הוּא אֱלֹהֵינוּ הוּא עָשָׂנוּ וְלוֹ לְבַד אֲנַחְנוּ
עַם מַרְעִיתוֹ וְצֹאן יָדוֹ נְבָרֵךְ שְׁמוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ
ח צַר לָנוּ מְאֹד נִמְצֵאתָ כִּי דוֹרְשֵׁיךָ לֹא עָזַבְתָּ
וְתָמִיד בְּפִינוּ תְּהִלָּתֶךָ וּמְהֻלָּלִים לְשֵׁם תִּפְאַרְתֶּךָ
ט אַתָּה בֵּרַךְ וּבְרוּכֶיךָ וּמְשֻׁרְתֶיךָ אַף עֲבָדֶיךָ
אֲשֶׁר כְּבוֹדְךָ מָלֵא כָל הָאָרֶץ וְכִבּוּדְךָ עַל כָּל הָאָרֶץ
י אֲבוֹתֵינוּ בָּחַרְתָּ אוֹתָךְ לְדָרְךָ לַעֲבוֹד וְאֵילוֹר אַתָּה
גַּם אֲנַחְנוּ אוֹתְךָ לְבָרְךָ נַעֲבוֹד כְּבָנְאֵב נְכַבְּדֶךָ
יא חָנֵנוּ עַל יְחִידֶךָ יוֹמָם וָלַיְלָה עֲרֵיךָ
כְּפִי כָּלֵנוּ וּבְלִבֵּנוּ שָׁאַתָּה לְבַדְךָ אֱלֹהֵינוּ
יב לְהֵינוּ אַתָּה עַל יְחוּדֶךָ עֲדֵי אֲנַחְנוּ נַעֲבְדֶיךָ
אֵין תְּחִלָּה אֶל רֵאשִׁיתֶךָ וְאֵין קֵץ וְתַכְלִית לְאַחֲרִיתֶךָ
יג אִשּׁוֹן וְאַחֲרוֹן כְּבָלִי רֵאשִׁית וּמְבֻלִּי אַחֲרִית וְאֵין לְךָ לְהָשִׁית:

אֵין קָצֶה אֶל גְּבוּרוֹתֶיךָ׃ וְאֵין סוֹף לְעוֹמֶק מִדּוֹתֶיךָ׃
א יֵשׁ לְךָ סוֹבֵב וְאֵין לְךָ פָּאָה׃ עַל כֵּן אוֹתְךָ תְּיַלֵּד אָדָמָה
אֵין צַד וְצֶלַע יַצְלִיעֶךָ׃ וְרוּחַ וְאוֹרְךָ לֹא יַמְצִיעֶךָ
א יֵשׁ פֵּאָה לְסִבִּיבוֹתֶיךָ׃ וְאֵין תָּוֶךְ מַכְרִיל בֵּינוֹתֶיךָ
אֵין חֻכְמָה אֲשֶׁר תַּדְעֶךָ׃ וְאֵין כַּדַּע אֲשֶׁר זַגִּיעֶךָ
ו לֹא יַשִּׂיג אוֹתְךָ כָּל מַדָּע׃ וְאֵין שֵׂכֶל אֲשֶׁר יָבִין וְיֵדַע
מִמְּךָ מְאוֹמָה וְאֵיכָה אַתָּה׃ וְאֵיךְ בְּלִי מְאוֹמָה כֹּל בָּרָאתָ

## שיר היחוד ליום שלישי

אָמְנָם יָדַעְתִּי כִּי אַתָּה׃ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב כֹּל יְצַרְתָּ
אַתָּה בּוֹרֵא וְלֹא נִבְרָאתָ׃ אַתָּה יוֹצֵר וְלֹא נוֹצַרְתָּ
א אַתָּה מְכִית וְאֵת כָּל תְּבֵלָה׃ אַתָּה מוֹרִיד שְׁאוֹל אַף תַּעֲלֶה
וְנֶאֱמָן לְהַחֲיוֹת מֵתִים אַתָּה׃ וְעַל יְדֵי נְבִיאֶיךָ כֵּן הוֹדַעְתָּ
ו לֹא תָמוּת אֵל חַי וְלֹא תָמָתָּה׃ מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אַתָּה
מַשְׁבִּיר וּמוֹלִיד וְלֹא נוֹלַדְתָּ׃ מוֹחֵץ וְרוֹפֵא וְלֹא חָלִיתָ
מ וּת וּמְרוּדָה אֵין לְפָנֶיךָ׃ תְּנוּמָה וְשֵׁנָה אֵין לְעֵינֶיךָ
הֲלֹא מִקֶּרֶם אֵל חַי אַתָּה׃ מֵאֲשֶׁר בְּךָ לֹא נִשְׁתַּנֵּיתָ
ו עַד הָעוֹלָם לֹא תִשְׁתַּנֶּה׃ וּמֵאֱלֹהוּתְךָ לֹא תִתְגַּנֶּה
חָדָשׁ וְנוֹשָׁן לֹא נִמְצֵאתָ׃ חֲדָשַׁת כֹּל וְלֹא חֲדַשְׁתָּ
ל אֵיחוּלוֹ זְקֵנָה וּבֵרוֹת׃ עָלֶיךָ גַּם שֵׂיבָה וְשַׁחֲרוּת
וְלֹא חָלוּ בְךָ שְׁמִחָה וְעֶצֶב׃ וְדִמְיוֹן מוֹצֵר וְכָל רֶבֶר קָצֶב

כי

ממך מאומה קחי לדלעיל:

אמנם חכלה"ג בלוס בסדרי וגו' חיבה ג' פ' ל' והזה לעזון כליון: מתה לעזון מיתה: משביר לעזון מוסבר של לוס סיוסף שלא בסעות לידעם: חולית ל' חולי: מאשר בך מכל הדבריס אשר בך: תתנה לעזון גנות וכזיון: לא יחולו לא יכולו: חן לעזון תחלה: קצב כל הנבראים ים לוס קצבה:

ג ילא יסובב אותך גושם׃ אף לא תדמה אל כל נשם׃
כל היצורים גבול סבבתם׃ אל ראשיתם ולאחריתם׃
ד כל ברואים בגבול שמתם׃ ולימי צבאם גבול הקפתם׃
ולך אין גבול ולימיך׃ ולשנותיך ולעצמך׃
ע ל בן אינך צריך לכל׃ לידך ולחסדך צריכים הכל׃
הכל צריכים לצדקותיך׃ ואינך צריך לברי׳ותיך׃
ב שרם כל יציר היית׃ לבדך מאומה לא נצרכת׃
ראשית ואחרית בידך ערוכים׃ אתה בם והם ברוחך
שרוכים׃
ג ל אשר היה בראשונה׃ ואשר יהיה באחרונה׃
כל היצורים וכל מעשיהם׃ וכל דבריהם ומחשבותיהם׃
מ ראשון ועד סוף תדע כלם׃ ולא תשכח כי אתה אצלם׃
אתה ברא אתם ולבך ערכם׃ לבדך תדע מקומם ודרכם׃
ה ז אין דבר מסתר נעלם׃ כי לפניך נכונים כלם׃
אין חושך ואין מנוס וסתר׃ לנוס שמה ולהסתר׃
א ת אשר תבקש אתה מוצא׃ בל ינטוש אלהים בעת שתרצה׃
כי את הכל כאחת תראה׃ לבדך תעשה כל ואינך נלאה׃
ג יעל כל גוי ועל אדם יחד׃ על כל תדבר ברגע אחד׃
תשמע ברגע כל הקולות׃ זעק ולחש וכל התפלות׃
א ך תבין אל כל מעשיהם׃ ברגע תחקור כל לבביהם׃
ולא תאריך על מחשבותיך׃ ולא תתמהמה על עצתך׃
אצל

נושם גוף׃ אל כל נשם קי׳ אשר בו נשמת רוח חיים׃ צבאם זמנם׃ שרוכים לשון קשור וקבור׃ נלאה לשון לחות׃ על כל תדבר וכו׳ על כל הנמצאים הנזכר בזמירות בפנים לחת כתם שאומרי חכמינו ז״ל כלם נסקרים בסקירה לחת׃ ולא תאריך לשון לחת תה צריך להשו׳ בתאריכות זמן׃ אצל עצתך נזרתך מיד ולשון מוך כך׃

א צֵל עֲצָתְךָ גְּדָלֶתְךָ׃ לְקֵץ וְלַמּוֹעֵד קְרִיאָתֶךָ׃
ב וְכֻלָּם בֶּאֱמֶת בְּתֹם וּבְיֹשֶׁר׃ מְבִלִי עֻוָּדֶךָ וּמִכְלֵי חוֹסֶר׃
מ מִמְּךָ דָּבָר לֹא יֵאָבֵד׃ וְדָבָר מִמְּךָ לֹא יִכָּבֵד׃
כָּל אֲשֶׁר תַּחְפּוֹץ תּוֹכָל לַעֲשׂוֹת׃ וְאֵין מְמַחֶה בְּיָדְךָ מֵעֲשׂוֹת׃
כּוֹלֶלֶת יָיָ בְּחָפְצוֹ קְשׂוֹרָה׃ וּבִרְצוֹת יָיָ לֹא אֵיחָרָה׃
אֵין דָּבָר סֵתֶר מִמְּךָ נִכְחָד׃ עֲתִידוֹת וְעוֹבְרוֹת לְךָ הֵם יַחַד׃
א שֶׁר מֵעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם׃ הֵם כֻּלָּם בְּךָ וְאַתָּה בְּכֻלָּם׃
חָדָשׁוֹת תַּגִּיד וְסוֹד דְּרָכֶיךָ׃ אֶל עֲבָדֶיךָ וּמַלְאָכֶיךָ׃
ו אֵינְךָ צָרִיךְ לְהַשְׁמִיעֲךָ׃ דָּבָר סוֹד וְסֵתֶר לְהוֹדִיעֲךָ׃
כִּי מִמְּךָ כָּל סוֹד יָגֶלֶה׃ בְּטֶרֶם עַל לֵב כָּל יְצִיר יַעֲלֶה׃
ב לֵב כָּל נִבְרָא לֹא יִתְמַצָּא׃ וּמַפְעִינוֹ עָתָק לֹא יֵצָא׃
בְּאֵיזוֹ קָצֶה וְלֹא יֵחָצֶה׃ לֵב לֹא יָתוּר וְאֵין פֶּה פּוֹצֶה׃
ב אֵין לוֹ רוּחוֹת וְלֹא רֻחוֹת׃ אֵין לוֹ שִׂיחוֹת בּוֹ מוֹכִיחוֹת׃
לְמֵרַחוֹק מִי יִשָּׂא דַּעְוֹ׃ לְלֹא תְחָלָה וְלֹא סוֹף לְהַגִּיעוֹ׃
א גּוֹדִים אֲחוֹדִים תּוֹךְ וְסוֹף וְרֹאשׁ׃ פָּחָוֹלֵב אָבְלוֹם מְדֻרוֹשׁ
וּמְחֻרוֹשׁ׃
גּוֹבָה וְעוֹמֵק נָעוּצִים בְּסוֹבֵב׃ חָכָם וָלֵב נִבּוֹב לֹא יִלָּבֵב׃

## סובב

לקץ ולמועד ע"פ שגזרתך מיד אחר עצתך מכל מקום יתה נותן קץ וזמן לעניין הגזרה שמא יעשה תשובה׃ מבלי עודך ומבלי חוסר׃ נכחד לשון כיסוי׃ נבחר לשון מניעה׃ הם כלם בך הם תולים בך׃ ואתה בכלם ואתה מסגיר בכלם׃ עתק חזק ודבר עזות׃ לא יתור כל לב אין להבין לחבריו׃ רוחות גד ועל כן׃ אין לו רוחות שיוכל לומר ע"כ היה רוחק וגבולו׃ שיחות דבריס׃ בו מוכיחות לשון תוכחת׃ למרחוק דבר אחר לו תחלה מחמת ריחוקו׃ אגודים קשורים׃ אבלום אסתס׃ נובה ועומק מפל הוא וקרי אלעיל ל׳ לפי שאתר לעיל ואין לו תחילה ואין לו סוף אתר המצור׳ אמצול לך משל׃ בסובב והוא גלגל העליון נקרא כך שלא תוכל לומר עליו כאן ראשיתו כאן אחריתו כי אין יודע היכן התחיל הפייר לפייר זה הגלגל או היכן השלים וה"ס ולכל דבר עגול כך הקב"ה ית"ש שמו ודוק׃ נעוצים לשון דקר בעוז׃ ולב נבוב שלבו פנוי וחלול׃

ס וּבֵב אֶת הַכֹּל וּמָלֵא אֶת כֹּל׃ וּבִהְיוֹת הַכֹּל אַתָּה בַּכֹּל׃
אֵין עָלֶיךָ וְאֵין תַּחְתֶּיךָ׃ אֵין חוּץ לָךְ וְאֵין בֵּינוֹתֶךָ׃
א ין מַרְאֶה וְגַב לְיִחוּדֶךָ׃ וְאֵין גּוּף לְעוֹצֶם יִחוּדֶךָ׃
וְאֵין בַּתָּוֶךְ מִמְּךָ נִבְדַּל׃ וְאֵין מָקוֹם דַּק מִמְּךָ נֶחְדַּל׃
ו אֵינְךָ נֶאֱצַל מִכֹּל וְנִבְדַּל׃ וְאֵין מָקוֹם רֵק מִמְּךָ וְנֶחְדַּל׃
מִקְרָה וְשִׁנּוּי אֵין בְּךָ נִמְצָא׃ וְלֹא זְמָן וְעַרְעַר וְלֹא כָּל שִׁמְצָה׃
כ ל זְמָן וְכָל עֵת אַתָּה מְכִינָם׃ אַתָּה עוֹרְכָם וְאַתָּה מְשַׁנָּם׃
כָּל מַדַּע לֹא יַשִּׂיג אוֹתֶךָ׃ אֵין שֵׂכֶל אֲשֶׁר יִמְצָא אוֹתֶךָ׃
כ מִדָּתֶךָ חָכְמָתֶךָ׃ כִּגְדֻלָּתֶךָ תְּבוּנָתֶךָ׃
חָכָם אַתָּה מֵאֵלֶיךָ׃ חַי מֵעַצְמָךְ וְאֵין כְּגִילֶיךָ׃
ז וֹלַת חָכְמָתֶךָ אֵין חָכְמָה׃ בִּלְתִּי בִּינָתֶךָ אֵין בִּינָה וּמְזִמָּה׃
חָלַקְתָּ בְּלֵב חֲכָמִים שֵׂכֶל׃ וְרוּחֲךָ תְּמַלְּאֵם וְדַעְתָּם תַּשְׂכֵּל׃
מ בַּלְעֲדֵי כֹחֲךָ אֵין גְּבוּרָה׃ וּמִבַּלְעֲדֵי עֻזְּךָ אֵין עֶזְרָה׃
אֵין נִכְבַּד כִּי אִם כִּבַּדְתּוֹ׃ וְאֵין גָּדוֹל כִּי אִם גִּדַּלְתּוֹ׃
כ לְיָקָר וְכָל טוּב מִיָּדֶךָ׃ לַאֲשֶׁר תַּחְפּוֹץ עֲשׂוֹת חֲסָדֶיךָ׃
אֵין חֵקֶר לִגְדֻלָּתֶךָ׃ וְאֵין מִסְפָּר לִתְבוּנָתֶךָ׃
א ין עוֹד זוּלַת הֲוָיוֹתֶךָ׃ חַי וְכֹל תּוּכַל וְאֵין בִּלְתֶּךָ׃
וְלִפְנֵי הַכֹּל הָיִיתָ׃ וּבִהְיוֹת הַכֹּל אֶת כֹּל מִלֵּאתָ׃
ל א לְחֲצוּךָ וְלֹא חִטּוּךָ׃ יְצוּרֶיךָ אַף לֹא מִעֲטוּךָ׃
בַּעֲשׂוֹתֶךָ כֹּל לֹא נִבְדַּלְתָּ׃ מִתּוֹךְ מְלַאכְתֶּךָ לֹא נֶחְדַּלְתָּ׃
כ עֲשׂוֹתֶךָ אֶת הַשָּׁמַיִם׃ וְאֶת הָאָרֶץ וְאֶת הַמַּיִם׃
לֹא קִרְבוּךָ וְלֹא רִחֲקוּךָ׃ כִּי כָל קִירוֹת לֹא יְחַלְּקוּךָ׃
ז רֶם מַיִם לֹא יִשְׁטְפוּךָ׃ וְרוּחַ כַּבִּיר לֹא יְהַדְּפֶךָ׃

אף

וגב לשון על גבו ולשון גובה: נאצל לשון פרישה: וערער לשון ריב: כגולך לשון דמיון: לחצוך לשון לחץ ודוחק: קירות לשון מחשבות כמו בקירות לבם:

ושמך

אַךְ כָּל מְנוּפָה לֹא תִטַּנֵּף · אֵשׁ אוֹכְלָה אֵשׁ לֹא תִשְׂרְפֶךָּ :

ל הַיְיוֹתֵךְ אֵין חֶסְרוֹן · וְלִיחוּדֵךְ אֵין יִתְרוֹן :

כְּמוֹ הָיִיתָ לְעוֹלָם תִּהְיֶה · חוֹסֵר וְעוֹדֵךְ בְּךָ לֹא יִהְיֶה :

ו שִׁכְחָךְ מְעִידֵךְ כִּי הָיִיתָה · וְהָוֶה וְתִהְיֶה וּבְכֹל אַתָּה :

הָוֶה לְעוֹלָם וְכֵן נוֹדַעְתָּ · נְעִידֵךְ וְכֵן בְּךָ הֵעִידוּתָ

ש אַתָּה הוּא וְהָוֶה בַּכֹּל · שִׁלְּךָ הַכֹּל וּמִמְּךָ הַכֹּל :

שְׁמוֹת יְקָרֶךָ יֵעָנוּ וְיָעִידוּ · בְּתוֹקֶף יְקָרֶךָ בְּךָ יַסְהִידוּ :

# שיר היחוד ליום רביעי

אָרוֹמִם אֱלֹהַי אָבִי וְאֵלִי · אֲגַוֶּה אֱלֹהַי צוּרִי וְגוֹאֵלִי :

אֶחָד אֱלֹהַי הַשָּׁמַיִם · וְהָאָרֶץ בְּכָל יוֹם פְּעָמַיִם :

א לְחַי אֶחָד הוּא בָּרָאנוּ · אֲבִיר יַעֲקֹב אָב לְכָלָנוּ :

אֲדוֹנֵנוּ אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ · מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ :

א יְקָבֵּל אֵשׁ אוֹכְלָה וְקָנָא · לְעוֹלָם יְיָ אֱמֶת אֵל אֱמוּנָה :

אוֹרִי וְיִשְׁעִי מָעוֹז חַיַּי · עָלַיו תְּלוּיִם כָּל מַאֲוַיַּי :

א לֹהִים אֱמֶת הוּא אֱלֹהִים חַיִּים · לְאָיְכִילוּזַעֲמוֹ גּוֹיִם וְאִיִּים :

אַדִּיר וְאַמִּיץ כֹּחַ וְרַב אוֹנִים · אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וַאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים :

א לֹהַי עוּשִׂי אִישִׁי וּבוֹעֲלִי · אֱלוֹהַּ נְעוּרַי שׁוֹכְּרִי וְצֵלִי :

בּוֹרֵא כָּל וְיִשְׂרָאֵל גּוֹאֲלוֹ · בָּרוּךְ אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל :

ב וֹרֵא רוּחַ הָרִים יוֹצֵר · מִמְּךָ מְזִמָּה לֹא יִבָּצֵר :

גָּאֶה מֵשִׁיב גְּמוּל עַל גַּאִים · עַל הָרָמִים וְעַל הַנִּשָּׂאִים

גבור

וש[illegible]ך מעידך סס לחיים וסס לרבע לחתיות מוריס ומעידים על שלם סהויות יסהידו לסון עדות :

ארומם אגוה ל' יופי וכוי : מעוז לסון חוזק : יבילו יסבלו : אוגים לסון סח : וצלי כל מלי כחלס שמסתתר בצל מסני חחמה : יבצר ימנע :

לערוץ

ג בור בקומו לַעֲרוץ בָּעֲבָרָה · מֻהֲדָר גְּאוֹנוֹ מִי לֹא יִירָא :
גָּבוֹהַּ כָּל אֲשֶׁר תַּחְתָּיו נוֹשָׂא · וְגָדֵל כֹּחַ גְּדוּלוֹת עוֹשֶׂה :
ד דּוֹל הוּא וְשָׁמוֹ בְּגִבּוֹרָה · אַרְיֵה שָׁאָג מִי לֹא יִירָא :
דּוֹדִי גָּדוֹל הוּא מְרֻבָּה · אֵל נֶעֱרָץ בְּסוֹד קְרוֹשִׁים רַבָּה :
ה יָּן יָתִיב בְּעַתִּיק יוֹמִין · וְצָבָאוֹ עַל שְׂמֹאל וְעַל יָמִין :
הֲדָרוֹ וְהוֹדוֹ עַל בְּנֵי עֲבָדָיו · הָדָר הוּא לְכָל חֲסִידָיו :
ו וֹא אֵל אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת לַכֹּל · בָּשָׂר שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה תָּמִיד כֻּלּוֹ :
וַדַּאי וָתִיק יוֹדֵעַ וָעַד · יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד :
ז אֲשֶׁר חָרַב גַּאֲוָתֵינוּ · לְחַלְּחֵם מִלְחֲמוֹתֵינוּ :
זוֹכֵר לְעוֹלָם בְּרִית רִאשׁוֹנִים · כְּיוֹם אֶתְמוֹל לוֹ אֶלֶף שָׁנִים :
ח אֱלֹהֵינוּ וְלוֹ קִוִּינוּ · וְזִמְרָתָהּ הוּא יִשְׁעֵנוּ :
חֵלֶק יַעֲקֹב יְצַר הַכֹּל · חַנּוֹן וְחָסִיד בַּכֹּל :
ט לְעוֹלָם יְיָ הֶלְקִי · חֲכַם הָרָזִים יָחִישׁ בְּקֵץ :
טוֹב וּמֵטִיב הַמְלַמֵּד דֵּעָה · טָהוֹר עֵינַיִם מֵרְאוֹת בְּרָעָה :
י שֶׁר יְיָ וְיָשָׁר דְּבָרוֹ · יְדִידֵי יְדִידוּת מִשְׁכְּנוֹת דְּבִירוֹ :
יוֹעֵץ וְגִבּוֹר וּמִי יְפִירֶנָּה · וְיִרְאַת הוֹ וְיָפְעַל וּמִי יְשִׁיבֶנָּה :
כְּ פִי דּוֹדִי יָפִיחַ וְטוֹבוֹ · יִרְאוּ וְיֶחֱזוּ צִיּוֹן בְּשׁוּבוֹ :
כְּגִבּוֹר יֵצֵא כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת · יָעִיר קִנְאָה לַעֲשׂוֹת נְקָמוֹת :
ל גֶּשֶׁר עַל בְּנֵפִי נְשָׁרִים · נָשָׂא עֶבְרָיו וְיָשַׁר הֲדוּרִים :
בְּדוֹב שַׁכּוּל וְכָמֵר שַׁחַל · בָּרַק וְכָעַשׂ וְרוּחוֹ כָּנָחַל :

כדוב

לערוץ לסגר : בעברה בזעם : שאג נעקץ : נערץ נתחזק בסבחות : קדושים
המלאכים : כעתיק כוכן מלה רחמים : באותינו הקב"ה : ידידות חבה יתיר :
דמירו ב"ה : ויחתוף לשון חטיפ' ומהירות : בשובו בשוב לציון : הדורים סגוכי'
יעקומי' : ורוחו כנחל סגוכע תמיד ולשון פוסק : שקד לשון מקדים והם ממהרים
במלם : כרקב דבר המורקי' : דבר אחר בקיץ רקב בשעה קטנה וזוהי שם התולעת :

# שיר היחוד ליום רביעי

בְּ דוֹב שַׁבּוֹל וּכְנָמֵר שׁוֹקֵד · דְּבָרוֹ לַעֲשׂוֹת כְּמַקֵּל שָׁקֵד
כַּבִּיר כֹּחַ לֵב כְּמוֹ שַׁחַל · כְּלָבִיא וְכַאֲרִי וְרוּחוֹ כְּנָחַל
בְּ אֶרֶז בָּחוּר בִּגְדֻלָּתוֹ · כִּבְרוֹשׁ רַעֲנָן עִנְוָתָנוּתוֹ
כְּתַפּוּחַ בְּרֵיחוֹ עוֹז אַהֲבָתוֹ · עַל יִשְׂרָאֵל נַאֲוָתוֹ
בְּ תַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר · כֵּן דּוֹדִי עִם יוֹשְׁבֵי שָׁעַר
כַּבִּיר כֹּחַ לְמַרְגִּיזֵי אֵל · נוֹקֵם וְכַטַּל הוּא לְיִשְׂרָאֵל
כ וֹסִי מְנַת חֶלְקִי וְגוֹרָלִי · אֲנִי לְדוֹדִי נַחֲלָה וְדוֹדִי לִי
כְּבוֹדִי יְיָ לֹא אֲמִירֶנּוּ · הֶאֱמַרְנוּהוּ וְהֶאֱמִירָנוּ
בְּ אַרְיֵה יִשְׁאַג וְכַכְּפִיר יִנְהַם · אַל יִהְיֶה כְּגֵר וּכְאִישׁ נִדְהָם
כְּרוֹעֶה אֲשֶׁר לֹא יוּכַל · צֹאנוֹ לְהַצִּיל וְהָיָה לְמַאֲכָל
כְּ גִבּוֹר אֵין אֱיָל וּכְאוֹרֵחַ · נָס וּבוֹרֵחַ מַר צוֹרֵחַ
כְּאַרְיֵה מַשְׁחִית וְכַכְּפִיר לְעֹזְבָיו · כְּרָקָב גַּם כְּעָשׁ לְאוֹיְבָיו
כַּ בִּיר כֹּחַ כְּשָׁמִיר וְשַׁיִת · וְלֹא יַשְׁאִיר כְּנוֹקֶף זַיִת
כְּשָׁמִיר וְשַׁיִת צָרִים יְמַגֵּן · כְּצִפָּרִים עָפוֹת לְעִירוֹ יָגֵן
כְּ גִשְׁמֵי נְדָבָה לָנוּ יָבֹא · כְּמַלְקוֹשׁ וְכַטַּל לַדְּבֵקִים בּוֹ
כְּנֶשֶׁר יְרַחֵף עַל גּוֹזָלָיו · וּבְצֵל כְּנָפָיו יֶחֱסוּ מְיַחֲלָיו
כְּ צִפָּרִים עַל עִירוֹ יָגֵן · וּבְצֵל כְּנָפָיו רְנָנוֹת נְנַגֵּן
לְבַדּוֹ יְיָ הוּא וְנִפְלָאוֹת גְּדוֹלוֹת · עוֹשֶׂה אֵל נוֹרָא עֲלִילוֹת
לַ צְבִי וְלָעוֹפֶר דּוֹמֶה דּוֹדִי · כִּי יְקַדְּמֵנִי אֱלֹהֵי חַסְדִּי
לִפְנֵי עַמּוֹ וְיַשֵּׁר הֲדוּרִים · וַיְנַשְּׂאֵם עַל כְּנָפֵי נְשָׁרִים
לְ עוֹלָם יְיָ חֶלְקִי וְצוּר לְבָבִי · כָּלָה שְׁאֵרִי לְךָ וּלְבָבִי

לבדו

וכעש תולע האוכל וטוחן את העץ : יושבי שער אלו ת"ח : אמירנו לשון תמורה
ואלוף : האמרנוהו והאמירנו לשון חבה : נדהם לשון תנומה עצלות ובהלה : איל
לשון כח : צורח נועק : שמיר תולע המשבר את האבן : שית לשון חורבה : ימגן
פירושו לפי עניינו לשון שבירה : כצפרים עפות שפורחים מהרה כן במהרה לעירו
יגן : כלה לשון תאוה : מחוללי

לְבַדּוֹ יְיָ הוּא וְנִפְלָאוֹת · גְּדוֹלוֹת עֹשֶׂה וְרַב נוֹרָאוֹת :
מָ קוֹם וְמָעוֹן אַתָּה לְעוֹלָמֶךָ · וְאֵין יוֹדֵעַ אֶת מְקוֹמֶךָ :
מוֹרֵאִי אֵל רוֹעִי וְיוֹצְרִי · צוּר יַלְדָנִי מְחוֹלְלִי וְצוּרִי :
מָ רוֹם וְמָעוֹז הוּא לִי וּמַחְסִי · מִגְדַּל עוֹז שֵׁם יְיָ מָנוֹסִי :
מֶלֶךְ יַעֲקֹב מִשְׂגָּב לָנוּ · הוּא מְחוֹקְקֵנוּ וּמוֹשִׁיעֵנוּ :
מִ גְדּוֹל יְשׁוּעוֹת מִשְׁעָן יְהִי לִי · מְבֻטָּח אֱלֹהִים יְיָ חֵילִי :
מוֹשֵׁל עוֹלָם מַלְכוּתְךָ · בְּכָל דּוֹר וָדוֹר מֶמְשַׁלְתֶּךָ :
מִ יתָנְךָ בְּאָח לִי לְצָרָה · הוֹשַׁע יְיָ כִּי יָדְךָ לֹא קָצְרָה :
מָקוֹר חַיִּים מַקְוֵה יִשְׂרָאֵל · לֹא אֶעָזוֹב כִּי מָעַזִּי אֵל :
מָ גֵן יְשׁוּעִי וְחֶרֶב גְּאוָתִי · לְשִׁמְךָ וּלְזִכְרְךָ נֶפֶשׁ תַּאֲוָה :
מָגֵן הוּא לְכָל הַחוֹסִים בּוֹ · אַשְׁרֵי אָדָם אֲשֶׁר עוֹז לוֹ בּוֹ :
נָ בִר וְנָעִים נָאוֹר וְנוֹרָא · נֶאְדָּר וְנֶאְזָר שְׁמוֹ בִּגְבוּרָה :
נָאֶמֶן נָצַח יִשְׂרָאֵל וְגוֹאֲלוֹ · לֹא יְשַׁקֵּר אַשְׁרֵי כָּל חוֹבֵי לוֹ :
נָ צַח יְשָׁרוּן הַאֵל הַנֶּאֱמָן · מֵאֱלֹהֵי יְהוּדָה לֹא אֵלְמָן :
נִפְלָא עַל כָּל הַנִּפְלָאִים · וּמִתְנַשֵּׂא עַל כָּל הַנִּשָּׂאִים :
נָ קֹד וְנֶעֱרָץ אֱלֹהֵי קְדוּשִׁי · נָכוֹן וְנִשְׂגָּב יְיָ נִפְשִׁי :
נוֹקֵם וְנוֹטֵר וּבַעַל חֵימָה · לְצָרָיו לְאוֹיְבָיו אִישׁ מִלְחָמָה :
נִ ירְיְיָ בְּהִלּוֹ נֵרוֹ · עֲלֵי רֹאשִׁי וְנֵר לְרַגְלִי דְּבָרוֹ :
סוֹמֵךְ וְסוֹעֵד יְיָ סַלְעִי · סוֹבֵל וְסוֹלֵחַ וְנוֹשֵׂא לְפִשְׁעִי :
סָ חֲדֵי יְיָ סַלְעִי וְסָתְרִי · סוֹלֵחַ וְסוֹבֵל מַעֲדֵי וְסֹבְרִי :

סלענו

מחוללי נורחי : מקוה לשון תקוה : נפש תאוה כפסי מתחות : נבר לשון גבור
פלגל : חוכי מקוים : נצח ישראל תקפם ונקצנם של ישראל : לא אלמן פסוק
הוא בירמיה כ"ח פ"ה ומי שמת לו אשתו נקרא חלמן ואשה שמת לה בעלה נקראת
אלמנה : כהלו לשון מאור : סברי לשון תקוה . ולי נראה לשון גדול וחומן . כתוב
ישן החומן הרגש אוכלוס כמו דמסובר במדבר י"ח פ"ו :

# שיר היחוד ליום רביעי

סַלְעֵנוּ יְיָ וּמְצוּדָתֵינוּ׃ עֶזְרָתֵנוּ וּמְפַלְטֵנוּ׃
ע זוּז וְגִבּוֹר עֻזִּי וְעֶזְרִי׃ עֶלְיוֹן עוֹז לִי אַל יְהִי עָרִי׃
עִיר וְקַדִּישׁ שָׁת סְבִיבָיו סֵתֶר׃ אָכֵן אַתָּה אֵל מִסְתַּתֵּר׃
ע ד מְמַהֵר לְשַׁלֵּם גְּמוּל לְאוֹיְבָיו׃ שׁוֹמֵר הַבְּרִית וְהַחֶסֶד
לְאוֹהֲבָיו׃
פָּדָה אֶת אַבְרָהָם יְדִידוֹ׃ הוּא יִפְדֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ׃
פ חַד יִצְחָק יִתֵּן פַּחְדּוֹ׃ עַל צָרֵי בְּנֵי יַעֲקֹב עַבְדּוֹ׃
פּוֹעֵל וְחוֹקֵר וְדוֹרֵשׁ וּבוֹדֵק׃ כָּל הַלְּבָבוֹת לוֹ אֶתֵּן צֶדֶק׃
צ רוֹר הַמּוֹר אֶשְׁכּוֹל הַכּוֹפֶר׃ נוֹתֵן לְעַמּוֹ צָרָיו כּוֹפֶר׃
צַח וְאָדוֹם דּוֹדִי בִּצְבָאָיו אוֹת׃ עַל כֵּן נִקְרָא שְׁמוֹ יְיָ צְבָאוֹת׃
צ דִּיק יְיָ הַצּוּר תָּמִים׃ אֶבְטַח עֲדֵי עַד בְּצוּר עוֹלָמִים׃
צְבָא הַשָּׁמַיִם מִשְׁתַּחֲוִים לוֹ׃ שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ׃
ק דוֹשׁ הוּא בְּכָל מִינֵי קְדֻשׁוֹת׃ כִּתּוֹת שָׁלוֹשׁ קָדוֹשׁ מְשַׁלְּשׁוֹת׃
קַיָּם לְעַלְמִין אֱלָהָא חַיָּיא׃ מָרָא דְּאַרְעָא וּמָרָא דִּשְׁמַיָּא׃
ק וֹנִי מֵרֶחֶם מְקַנֵּא לְשׂוֹנְאָיו׃ קֶרֶן יִשְׁעִי וְקָרוֹב לְקוֹרְאָיו׃
רָחוֹק מִכֹּל וְאֶת כֹּל רוֹאֶה׃ כִּי רָם יְיָ וְשָׁפָל יֵרְאֶה׃
ר וֹעִי יְיָ לֹא אֶחְסָר כֹּל׃ וְרַב כֹּחַ וְרַב חֶסֶד לַכֹּל׃
רַחוּם יְיָ רוֹפֵא וּמְחַבֵּשׁ׃ לִשְׁבוּרֵי לֵב וְעָוֹן כּוֹבֵשׁ׃
ר עִי כֻּלּוֹ הוּא מַחֲמַדִּים׃ מִשְׁפָּטָיו אֱמֶת מְתוּקִים וַחֲמוּדִים׃
רִאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן מֵעוֹלָם וְעַד׃ עוֹלָם אַתָּה אֵל שׁוֹכֵן עַד׃
שׁ לִיט מֶלֶךְ שְׁמַיָּא בְּכָל דַּר וְדַר׃ לֵיהּ אֲנָא מְשַׁבַּח מְרוֹמָם
וּמְהַדָּר׃
שַׁלִּיט וּמָגֵן יְיָ אֱלֹהִים׃ שׁוֹפֵט צֶדֶק וּמַשְׁפִּיל גְּבוֹהִים׃

שגיא

ערי שונא: עיר וקדיש שניהם מלאכים: פחד יצחק הקב"ה נקרא בן: צרר
המור אשכול הכופר שניהם שמות להקב"ה: קוני עושי:

ישגיב

שׁ גִּיא כֹּחַ לֹא מְצָאנוּהוּ׃ יַשְׂגִּיב בְּבוּחוֹ וּמִי כָמֹהוּ׃
שְׁלֹמֹה שְׁמוֹ כִּי שָׁלוֹ שָׁלוֹם׃ כִּי יְדַבֵּר אֶל חֲסִידָיו שָׁלוֹם׃
שׁ ם יְיָ אֲהִיָּה אֲשֶׁר אֲהִיָּה׃ כְּתוּעֲפוֹת רְאֵם לוֹ כִּכְפִירוֹ כְּאֲרִיֵּה׃
שַׁדַּי כְּאוּרִי מַלְכִּי וֵאלִי׃ הַלְלוּיָהּ שִׁמוּ נַפְשִׁי הַלְלִי׃
ת תַּמָּם עִם יוֹשְׁבֵי נְטָעִים׃ הַשָּׂרִיגִים שִׁלְשֶׁת הָרוֹעִים׃
תִּתְחַסַּד תִּתְבָּר עִמָּם׃ וְעִם עִקְּשִׁים תִּתְפַּל לְחָמָם׃
תָּ מִים דְּרָכֶיךָ תַּקִּיף מִכֹּל׃ תּוֹכֵל לְבָרֵךְ לַעֲשׂוֹת אֶת כֹּל׃
תּוֹחַלְתִּי וְסִבְרִי וְתִקְוָתִי׃ תַּאֲוַת נַפְשִׁי וּתְשׁוּקָתִי׃
תָּ הַלָּתִי וְתִפְאַרְתִּי וְעֻזִּי׃ מְמַעֲנֵי אִמְּי גּוֹחִי וְגוֹזִי׃
תָּמִים דֵּעִים אֶל דֵּעוֹת אֶחָד׃ כָּל הַלְּבָבוֹת הוֹרֵשׁ יַחַד׃

## שיר היחוד ליום חמישי

מִי כָּמוֹךָ דֵּעָה מוֹרֶה׃ גִּיב שְׁפָתַיִם אַתָּה בּוֹרֵא׃
מַחְשְׁבוֹתֶיךָ עֲמֻקִּים וָרָמוּ׃ וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמוּ׃
ל א לְמֵרוּךָ הָכְמָתֶךָ׃ וְלֹא הֲבִינוֹךָ תְּבוּנָתֶךָ׃
לֹא קִבְּלַתְךָ מַלְכוּתֶךָ׃ וְלֹא יָרְשַׁתְךָ מַמְשַׁלְתֶּךָ׃
ל עוֹלָם יֵהָלֵךְ לִבְרָכֶךָ׃ וְלֹא לַאֲחֵרִים כְּבוֹד הוֹדֶךָ׃
וְלֹא תִתֵּן לֵאלֹהִים אֲחֵרִים׃ תְּהִלָּתְךָ לִפְסִילִים וְזָרִים׃
ז גְּבוֹר וְגִם כָּל יָקָר מֵאִתָּךְ׃ וּכְבוֹדְךָ לֹא לְזָרִים אִתָּךְ׃
אַתָּה תָּעִיד בְּיִחוּדֶךָ׃ וְתוֹרָתְךָ וַעֲבָדֶיךָ׃
א לְהֵינוּ עַל יִחוּדֶךָ׃ אַתָּה עֵד אֱמֶת וַאֲנַחְנוּ עֲבָדֶיךָ׃

לפניך

ישגיב לשון חוזק: יושבי נטעים הנו למדיקים: שלשת הרועים הנו יעקב ומשה
ויהוי: תתבר לשון בירור וזיכוך: תתפל לשון עקום: וסברי לשון תקוה:
ותשוקתי לשון תאוה: גוחי לשון הופה: גוזי לשון העברה:
מי דעה מורה פי׳ מורה דבר לחדש: ורמו לשון גבוה: אתה תעיד ביחודך
ענה׳ בדברים ל״ב פ׳ ל״ג הני מלי הוה ואיך הלחיש עמהי:

לְפָנֶיךָ לֹא אֵל חִקְּדִימָךְ · וּבְמַלְאַכְתֶּךָ לֹא חָיָה זָר עִמָּךְ
לֹא נוֹעַצְתָּ וְלֹא לָמַדְתָּ · בְּחָדְשָׁךְ בְּרִיאוֹת בִּי נִבְנוֹתָ
מִמַּעֲמַקֵּי מַחְשְׁבוֹתֶיךָ · וּמִלִּבְּךָ כָּל פְּעֻלּוֹתֶיךָ
צוּר דְּרָכֶיךָ חַלֵּא תִכְּרֵנוּ · וּמִמַּעֲשֶׂיךָ חֲזֵה דְעֵנוּ
שְׁאַתָּה אֵל כֹּל יָצַרְתָּ · לְבַדְּךָ כְּאוּמָּה לֹא נִגְרַעְתָּ
לַעֲשׂוֹת מַלְאַכְתֶּךָ לֹא לָחַצְתָּ · וְגַם לְעֵזֶר לֹא נִצְרַכְתָּ
כִּי אַתָּה הָיִיתָ לִפְנֵי הַכֹּל · וְאָז בְּאֵין כֹּל לֹא נִצְרַכְתָּ כֹּל
מֵאַהֲבָתְךָ עֲבָדֶיךָ · כֹּל בָּרָאתָ לִכְבוֹדֶךָ
לֹא נִשְׁמַעְמַע אָז וְהֶלְאָה · וְלֹא קָם וְלֹא נָחָה וְלֹא נִרְאָה
לֹא נוֹדַע אֵל זוּלָתֶךָ · וְאֵין בְּמוֹךָ וְאֵין בִּלְתֶּךָ
וְגַם אַחֲרֶיךָ לֹא יִהְיֶה אֵל · רִאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן אֵל יִשְׂרָאֵל
רִיק יֵי יָחִיד וּמְיוּחָד · יֵי אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד
אֲשֶׁר מִי יַעֲשֶׂה כְּמַלְאַכְתֶּךָ · כְּמַעֲשֶׂיךָ וְכִגְבוּרוֹתֶיךָ
אֵין יָצִיר זוּלָתְךָ יְצִירָתֶךָ · וְאֵין בְּרִיאָה כִּי אִם בְּרִיאָתֶךָ
כָּל אֲשֶׁר תַּחְפּוֹץ תַּעֲשֶׂה בַּכֹּל · כִּי אַתָּה נַעֲלֵיתָ עַל כֹּל
אֵין כָּמוֹךָ וְאֵין בִּלְתֶּךָ · כִּי אֵין אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ
אַתָּה חָאֵל עוֹשֶׂה פֶּלֶא · וְדָבָר מִמְּךָ לֹא יִפָּלֵא
מִי כָמוֹךָ נוֹרָא תְהִלּוֹת · אֱלֹהִים לְבַדְּךָ עוֹשֵׂה גְּדוֹלוֹת
אֵין אוֹתוֹת כָּמוֹ אוֹתוֹתֶיךָ · אַף אֵין מוֹפֵת כְּמוֹ מוֹפְתֶיךָ
אֵין תְּבוּנָה כִּתְבוּנָתֶךָ · אֵין גְּדֻלָּה כִּגְדֻלָּתֶךָ
כִּי מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבוֹתֶיךָ · וְנִבְהוּ מַדְרְכֵי אוֹרְחוֹתֶיךָ
אֵין גָּאָוָה כָּמוֹ גַאֲוָתֶךָ · אַף אֵין עֲנָוָה כַּעֲנָוָתֶךָ
אין

נועצת לפי קבלת עלמה: ממעשיך ר"ל פקס"ה מיכר מתוך מעשיו שסוף כמ"ש
מאומה כאן: לוחצת לשון חוסק: כי מאהבתך עבדיך כי כל פעול כלו לפ
נגרע לפי שעניל עבדיו למיקיום ועבודתו הם נצרכו בשביל כבודך:

אֵין קָדוֹשׁ כַּיקָדְשָׁתֶךָ׃ אֵין קְרִיבוּת כְּמוֹ קִרְבוֹתֶיךָ׃ :
אַ ין צַדָּקָה כְּמוֹ צִדְקוֹתֶיךָ׃ אֵין תְּשׁוּעָה כִּתְשׁוּעָתֶךָ׃ :
אַין זְרוֹעַ כִּזְרוֹעוֹתֶיךָ׃ אֵין קוֹל כְּרַעַם גְּבוּרוֹתֶיךָ׃ :
אַ ין רַחֲמִים כְּרַחֲמָנוּתֶךָ׃ אֵין חֲנִינוּת כַּחֲנִינוֹתֶיךָ׃ :
אֵין אֱלָהוּת כֵּאלָהוּתֶיךָ׃ וְאֵין מַפְלִיא כְּשֵׁם תִּפְאַרְתֶּךָ׃ :
ב יִשְׁמוֹתֶיךָ אֵלִים מְרוֹצִים׃ בְּזָכְרְךָ לְחוּצִים לְהַפְלִיא נְחוּצִים׃
וְאָשַׁף וְחַרְטֹם לֹא יְלַחֲצוּךָ׃ וְכָל שֵׁם וְלַהַט לֹא יְנַצְּחוּךָ׃ :
ל אֵ ינְנַצְּחוּךָ כָּל הַחֲכָמִים׃ כָּל הַקּוֹסְמִים וְהַחַרְטֻמִּים :
אַתָּה מֵשִׁיב לְאָחוֹר חֲכָמִים׃ לֹא יוֹבִילוּ לָךְ עֲרוּמִים וְקוֹסְמִים׃
ל הָשִׁיב לְאָחוֹר מְזִמּוֹתֶיךָ׃ לְהָפֵר עֲצַת סוֹד גְּזֵרָתֶךָ׃ :
מֵרְצוֹנְךָ לֹא יַעֲבִירוּךָ׃ לֹא יְמַהֲרוּךָ וְלֹא יְאַחֲרוּךָ׃ :
ע צָתְךָ תָּפֵר עֲצַת כָּל יְעָצִים׃ וְעֵזֶךְ מַחֲלִישׁ לֵב אַמִּיצִים :
אַתָּה מְצַוֶּה וּפַחְדְּךָ מַשְׁוֶה׃ וְאֵין עָלֶיךָ פָּקִיד מְצַוֶּה :
א תָּה מְקֻוֶּה וְאֵינְךָ מְקֻוֶּה׃ לְךָ כָּל מְקַוֶּה נֶפֶשׁ תְּרַוֶּה :
וְכָל הַיְצוּרִים וְכָל עֲגָנָם׃ וְכָל יְקָר אֲשֶׁר בְּךָ אֵין דְּמְיוֹנָם :
ל אַ מַחְשְׁבוֹתָם מַחְשְׁבוֹתֶיךָ׃ כִּי אֵין בּוֹרֵא זוּלָתֶךָ :
וְאֵין דְּמְיוֹן נִפְלָא אֱלֹהֵינוּ׃ וְאֵין חֵקֶר נִשְׂגָּב אֲדוֹנֵנוּ :
פ תּוֹר מִכָּל סָתוּר וְעָמוּם׃ מִכָּל עָמוּם וּמִכָּל כָּמוּם :
דַּק מִכָּל דַּק וְצָפוּן מִכָּל׃ צָפוּן וְיָכוֹל מִכָּל יָכוֹל :
ג שְׂגָב מִכָּל נִשְׂגָּב וְנֶעְלָם׃ מִכָּל נֶעְלָם וּשְׁמוֹ לְעוֹלָם :

גבוה

ברעם כרעם : שמותיך אלים מרוצים רמז לומר מלאכים הממהרים הם נקראים בשמותיו של הקדוש ברוך הוא : בזכרך לחוצי׳ הלוי יפרוש המדקים בגלוי : להפליא נחוצים המלאכים מתפרי׳ הן להפליא פלאות : ואשף הלוי בעלי המזלות : ולהט בעון כישוף : אמיצי׳ גבוריהם : פחדך משוה מכוה ותייסר הברואים בדרך יפר וסיה : אתה מקוה שנתמה בירמיה י״ז פ׳ י״ג מקוה יפרוש לי׳ : ואין דמיון נפלא אלהינו בכל וכבל מלהינו : נשגב אדונינו מחכו : ועמום פירושו לפי ענינו כעלם : כמום בעון מומר : חכיון

גָּבוֹהַּ מִכָּל גָּבוֹהַּ וְעֶלְיוֹן׃ מִכָּל עֶלְיוֹן וּמִכָּל חֲבִיוֹן׃
בּוּי וַעֲמוּק מִכָּל עָמוּק׃ לֵב כָּל דַּעַת עָלָיו חָמוּק׃
שֶׁאֵין שֵׂכֶל וּמַדָּע וְחָכְמָה׃ יְכוֹלִים לְהַשְׁוֹת לוֹ כָּל מְאוּמָה׃
לֹא מַשִּׂיגִים לוֹ אֵיךְ וְכַמָּה׃ לֹא מוֹצְאִים לוֹ דָּבָר דּוֹמֶה׃
מְקֹרָהוּ וְעֶרְעָר וְשִׁנּוּי וְטָפֵל׃ וְחֶבֶר וּמִסְמָךְ אוֹר וְגַם אוֹפֶל׃
לֹא מוֹצְאִים לוֹ מַר אֶחָד וְצֶבַע׃ וְלֹא כָּל טַבַּע אֲשֶׁר שֵׁשׁ וְשֶׁבַע׃
לָכֵן נִבּוּכוֹת כָּל עֶשְׁתּוֹנוֹת׃ וְנִבְהָלוֹת כָּל הַחֶשְׁבּוֹנוֹת׃
כָּל שַׂרְעַפִּים וְכָל הֲרְהוּרִים׃ נִלְאִים לָשׂוּם בּוֹ שִׁיעוּרִים׃
מִלְּשַׁעֲרוֹ וּמִלַּהֲגְבִּילוֹ׃ וּמִלְּתָאֲרוֹ וּמִלְּפַרְסְמוֹ׃
כָּל שִׂכְלֵנוּ חַפְּשֵׂנוּהוּ׃ בְּמַדָּעֵנוּ לְמָצוֹא מַה הוּא׃
לֹא מְצָאנוּהוּ וְלֹא יְדַעְנוּהוּ׃ אַךְ מִמַּעֲשָׂיו הֲכַרְנוּהוּ׃
שֶׁהוּא לְבַדּוֹ יוֹצֵר אֶחָד׃ חַי וְכֹל יוֹבֵל וְחָכָם מְיוּחָד׃
כִּי הוּא הָיָה לִבַדּוֹ קוֹדֶם׃ עַל כֵּן נִקְרָא אֱלֹהֵי קֶדֶם׃
עָשׂוּהוּ בְּלִי כָּל מְאוּם אֶת כֹּל׃ יָדַעְנוּ כִּי הוּא כָּל יָכוֹל׃
בַּאֲשֶׁר מַעֲשָׂיו בְּחָכְמָה כֻּלָּם׃ יָדַעְנוּ כִּי בְּבִינָה פָּעָלָם׃
כָּל יוֹם וָיוֹם בְּחַדְּשׁוֹ כֻּלָּם׃ יָדַעְנוּ כִּי הוּא אֱלֹהֵי עוֹלָם׃
בַּאֲשֶׁר הָיָה קוֹדֶם לְכֻלָּם׃ יָדַעְנוּ כִּי הוּא חַי וְקַיָּם לְעוֹלָם׃
אֵין לְהַרְהֵר אַחַר יוֹצְרֵנוּ׃ בְּלִבֵּנוּ וְלֹא בְּסִפּוּרֵנוּ׃
לְמַשָּׂשׁ וְגוֹדֶשׁ לֹא נְשִׁעֲרֵהוּ׃ לְטַפֵּל וְתוֹאַר לֹא נְדַמֶּהוּ׃
לֹא נַחֲשֹׁב בֵּהוּ לְעִקָּר וְנָצָב׃ וְלֹא לְמִין וְכֹל אוֹן וּלְכָל נִקְצָב׃

כל

חבין וחכוי סגיאס לשון נסתר׃ חמוק לשון סתר׃ ושרעפת לשון מקריס׃ ושפל לשון חסור׃ שש ושבע שם הנמרים בטעיים יש בילדים ושבע דכתיב מקריס מלכים טבעו בילדים בלשון מפורש בספרי רבותינו ואין סייך למזמר עליו לחד מהם׃ עשתונות מהשבות׃ שרעפים מחשבות׃ להרהר לחשב׃ וגודש לשון גדיש וקמה׃ ונצב בטעיעה והוא תרגומו של נטיעה כי אין לקשות לשורש ולנטיעה כי כל שורש ועיקר יש לו שמיטת בשבר לחר ויש לו סוף׃

ולא

כָּל הַבְּרִיאִים וְהַנִּשְׁכָּלִים׃ וְהַמַּדָּעִים בְּעֵשֶׂר בְּלוּלִים׃
שִׁבְעָה בְּמָיוֹת וְשִׁשָּׁה גְּזֵרוֹת׃ וְשָׁלֹשׁ גְּזֵרוֹת וְעִתּוֹת וּמִדּוֹת׃
הֵן בְּבוֹרֵא אֵינָם אֶחָד׃ כִּי הוּא בָּרָא אֶת כֻּלָּם יַחַד׃
לָהֶם יִבְלוּ אַף יַחְלוֹפוּ׃ הֵם יֹאבְדוּ וְאַף יָסוּפוּ׃
וְאַתָּה תַּעֲמוֹד וּתְבֻלָּה כֻּלָּם׃ כִּי חָיוּ וְקַיָּם אַתָּה לְעוֹלָם׃

## שיר היחוד ליום ששי

אַתָּה לְבַדְּךָ יוֹצֵר כָּל הוּא׃ וְלֹא יִדְמֶה מַעֲשֶׂה לְעוֹשֵׂהוּ׃
כָּל הָאֲרָצוֹת לֹא יְכִילוּךָ׃ וְאַף הַשָּׁמַיִם לֹא יְכַלְכְּלוּךָ׃
אַתָּה זָיַחְתָּ מַיִם חַיִּים׃ מִפַּנֶּיךָ אֱלֹהִים חַיִּים׃

רעשה

ולא למין ולא לנזוס מין פי׳ כי המין הוא תחת הכלל והסוג והכלל גבוה ממנו כלומ׳ תאמר על דרך משל כל בעלי חיים כו׳ כלל וסוג לכל דבר חי והאדם והבקר והדגים והעופות הם מיני׳ ודוק׃ וכל און לנזון כח כי הוא כח הכחו׳ לכול׳׃ והנשכלים יש דברים שחיכם מופגים בחוש חלק בשכל כגון המלאכים והמזרות השבעיות והספיות׃ והמדעי׳ לנזון ידיעה׃ בעשר כלולי׳ לילו עשרה מחמרות שחמו הפילוסופים והם עפה וט׳ מקרי׳ ר״ל כמות ואיכות מתי אלה מכד קניין מלטרף פועל פעול׃ ושבע במיות חמר המחבר יש בכחן מקום להחריך כי לסוד מוסד לחי לריך במיות פירסו המפרסים שהוא ל׳ יון ופירוסו מידה וחין לחי חולק עליהם בזה כי מילת כמה לפי הורחתו בל׳ הקודם גם כן ענין מידה וסיעור ולפי זה חין לחו לריכין לנזון יון יהיה מה שהוא תדע כי שבע במיות חינם ד״ח זולת השבע חבר לעיל מזה מעט ומזו ב״כ עליו תאמרו ולא כל שבע חבר שם ושבע ור״ל בשבע במיות הם ז׳ דברים שבעיים שחמו הרוספי׳ בחדם ולהו הם ד׳ יסודות מוג שבעי ד׳ לחות חברים ג׳ כחות הנפש פעולת שבע חמוסי ג׳ רוחות שבעיות שהם חבות ושורש לג׳ כחות הנפש וכל לילו יש לומר בהם במות ושיעור׃ וששה גזרות הם שלשת דברים שלתי שבעיים הם לויר לכיל׳ ושתייה לילו וריקן׃ סיכה וקילה תנועה ומנוחה שינוי לו מקרה הרגון׃ ושלש גזירות הם שלשה דברים נגד השבע והם חולי סיבת החולי מקרה החולי ועל לילו רחוי לומר גזירות כי הם לח בחים חלק בגזרה׃ ועתות ר״ל שלש עתות שהם ימי הגערות ימי הבחרות ימי הזקנה׃ וי״מ כי שלש עתות הם עת הבים ועת ההוה ועת היהיה לכל דור והמון חינם יכולים להבין לחיתת זה העניין כי הוא לריך ליחוד הרבה חע״פ שהוא לחת׃ ומדות פי׳ שלש מדות והם מידת הלח ומידת היבש ומידת הלחת׃ יבלו ותבלה שניהם לנזון כליון׃ יסופו ג״כ כליון׃

אתה לא יכילו לנזון מידה׃ יבלכלוך ל׳ שבל׃ יחילו לנזון פחד׃

סוער

רָעֲשָׁה אֶרֶץ וְנָסוּ מַיִם׃ וְנָטְפוּ מַיִם מִן הַשָּׁמָיִם׃
נ וֹטֶה לְבַדְּךָ הַשָּׁמַיִם׃ רוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם׃
עָשִׂיתָ כָּל חֶפְצְךָ לְבַדֶּךָ׃ וְלֹא נִצְרַכְתָּ עֵזֶר כְּנֶגְדֶּךָ׃
ס וֹעֵד אֵין מִי יִסְעָדֶךָ׃ הַכָּל מִמְּךָ וּמִיָּדֶךָ׃
כְּכֹחֲךָ אָז כֵּן אַתָּה וְדַעְתָּךְ׃ וּלְעוֹלָם כָּל כְּבוֹדֶךָ אִתָּךְ׃
וְ לֹא יָעַפְתָּ וְלֹא יָגַעְתָּ׃ כִּי בִמְלַאכְתֶּךָ לֹא עָמַלְתָּ׃
כִּי בִדְבָרְךָ כָּל יְצוּרֶךָ׃ וּמַעֲשֵׂה חֶפְצְךָ בְּמַאֲמָרֶיךָ׃
וְ לֹא אִחַרְתּוֹ וְלֹא מִהַרְתּוֹ׃ הַכֹּל בְּעִתּוֹ יָפֶה עֲשִׂיתוֹ׃
מִבְּלִי מְאוּמָה כֹּל חִדַּשְׁתָּ׃ וְאֶת הַכֹּל בְּלִי כֹּל פָּעַלְתָּ׃
וְ עַד לֹא יְסוֹד כֹּל יָסַדְתָּ׃ בִּרְצוֹן רוּחֲךָ כֹּל תָּלִיתָ׃
זְרוֹעוֹת עוֹלָם אֶת כֹּל נוֹשְׂאוֹת׃ מֵרֹאשׁ וְעַד סוֹף וְאֵינָם
נִלְאוֹת׃
בְּ עֵינֶיךָ לֹא דָּבָר הוּקְשָׁה׃ רְצוֹנְךָ כָּל דָּבָר רוּחֲךָ עוֹשָׂה׃
לִפְעֻלָּתֶךָ לֹא דָמִיתָ׃ אֶל כָּל תּוֹאַר לֹא שָׁוִיתָ׃
וְ לֹא קָדְמָה לִמְלַאכְתֶּךָ מְלָאכָה׃ חָכְמָתְךָ הִיא הַכֹּל עָרְכָה׃
לִרְצוֹנְךָ לֹא קִדְּמוּ וְאִחֲרוּ׃ וְעַל חֲפָצֶיךָ לֹא נוֹסְפוּ וְחָסְרוּ׃
מִ כָּל חֲפָצֶיךָ לֹא שָׁכַחְתָּ׃ וְדָבָר אֶחָד לֹא חָסַרְתָּ׃
לֹא הֶחֱסַרְתָּ וְלֹא הֶעֱדַפְתָּ׃ וְדָבָר רֵק בָּם לֹא פָּעַלְתָּ׃
אַ תָּה תְשַׁבְּחֵם וּמִי הִתְעִיבָם׃ וְשֶׁמֶץ דָּבָר לֹא נִשְׁמַע בָּם׃
הַהִלּוֹתָ בְּחָכְמָה עֲשִׂיתָם׃ בִּתְבוּנָה וּבְדַעַת כִּלִּיתָם׃
מֵ רֵאשִׁית וְעַד אַחֲרִית עֲשׂוּיִם׃ בֶּאֱמֶת וּבְיוֹשֶׁר וְטוֹב רְאוּיִם׃
הִקְדַּמְתָּ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ׃ רוֹב רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ׃

כי

סועד לשון עזר: זרועות עולם הם זרועות של הקב"ה שנאמר בדברים ל"ג פ' כ"ז
ותחתת זרועת עולם: התעיבם לשון תועבה:

כ יַחַסְיְךָ וְחַסְדֶּיךָ׃ חֲלֹא מֵעוֹלָם עַל עֲבָדֶיךָ׃
וְעַד לֹא כָּל הַיּוֹכַן לְכָלְכָּל׃ לִפְנֵי אוֹכֶל תִּתֵּן אוֹכֶל׃
ד מָעוֹן וּמָקוֹוֶה תַּעֲשֶׂה בְּפִי כֹל׃ צַדְּכֵי הַכֹּל בְּאֲשֶׁר לָכֹל׃
שִׁלְשֶׁת יָמִים הָרִאשׁוֹנִים׃ אָז הֲבִינוֹתָם לָאַחֲרוֹנִים׃
א זָעַטְתָּ אוֹר כַּשַּׁלְמָה׃ אֶדֶר מְאוֹרוֹת מְמוּל שַׁלְמָה׃
בְּטֶרֶם כָּל הַיְצוּר מְאוֹד גָּדַלְתָּ׃ וְאַחַר כֹּל מְאוֹד נִתְגַּדַּלְתָּ׃
א זִבְאֵין לְבוּשׁ הוֹד וְהָדָר לוּבָשׁ׃ עַד לֹא אוֹרֵג גְּאוּת לָבָשׁ׃
אוֹר כַּשַּׁלְמָה וְכִמְעִיל עוֹטֶה׃ וְשָׁמַיִם כַּיְרִיעָה נוֹטֶה׃
ע שִׁיתָ בָּם לְאוֹרִים דְּרָכִים׃ רָצוֹא וְשׁוֹב בְּנַחַת מְהַלְּכִים׃
הִבְדַּלְתָּ בֵּין מַיִם לָמָיִם׃ בְּמִתְיַחַת רְקִיעַ הַשָּׁמָיִם׃
מ זוֹנוֹת מְעוֹנוֹת לְשֶׁרֶץ כַּיִם׃ וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמָיִם׃
עֹשֶׂב וְהָצִיר לָבָשָׁה אַדְמָה׃ מַאֲכָל לְחַיָּה וּלְכָל בְּהֵמָה׃
נ קֶרֶן שָׂכִין גַּן נָטַעְתָּ׃ אֶל הָאָדָם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ׃
עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ עָשִׂיתָ לוֹ׃ דֵּי מַחְסוֹרוֹ אֲשֶׁר יַחְסַר לוֹ׃
ב לְכַעֲשִׂיכָ בְּיָדוֹ תָּתָה׃ וְתַחַת רַגְלָיו הַכֹּל שַׂתָּה׃
לְהַעֲלוֹת מֵהֶם בָּקָר וָצֹאן׃ עַל מִזְבַּחֲךָ יַעֲלוּ לְרָצוֹן׃
ע שִׂיתָ לוֹבְהוֹנַת לְשֶׁרֶת׃ לְהַדֶּרֶת קוֹדֶשׁ וּלְתִפְאֶרֶת׃
שִׂמְתָּ בְּקִרְבּוֹ חָכְמַת אֱלֹהִים׃ כִּי יְצִרְתּוֹ לְךָ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים׃

לא

ועד לא קודם שנברא קדם ברישון כנראה׃ כל הי ומעשה ברישית כתדם המכון
כשורה וקס"כ מזמן לוהכו׃ ומעון שמיס׃ ומקוה המיס׃ ר"ל ע"י מעון ומקוה
תעשה צרכי הכל׃ שלשת ימים הראשונים פי' בג' ימים הרחשונים של מעשה
ברישית ברח צרכי הבריות שנברחו בג' ימים האחרונים׃ את עטית אור כשלמה
רמי לעצור לומר שמיס מהיכן נברחו׃ מחור לכוחו׃ מלמד שעטף הקב"ה את החור
כשלמה וברח ממנו שמיס וזהו כוונת המשורר בכתן גם כן והנך זה׃ בם בשמיס׃
דצוא ושוב בנחת מהלכים רמז במרומה גדולה ולעתיכו ברחוק כחילו מהלכים
שמח׃ במתיחת לשון פשוט׃ מעונות מעונות לשרץ לדגיס הפרוצים במי' שם
שם מזונותם ודירתם׃ בקרן שמן בטוית שמנה וטוב בטעת הגן׃ שתה כמו שתת׃

ל א מָגִנַּתָּ עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה׃ צָרְכֵי אָדָם וְכֻלָּם בְּחָכְמָה׃
מַעֲשֶׂיךָ מְאֹד רַבּוּ וְגָדְלוּ׃ וְשִׁמְךָ יְיָ כֻּלָּם יְהַלְלוּ׃
ח בּוּ וְגָדְלוּ מְאֹד מַעֲשֶׂיךָ׃ יְהוּדְךָ יְיָ כָּל מַעֲשֶׂיךָ׃
כָּל פָּעֳלָתְךָ לְמַעֲנֶךָ׃ וְלִכְבוֹדְךָ כָּל קִנְיָנֶיךָ׃

## שיר היחוד ליום השבת

אָ בְּיוֹם הַשִּׁבִּיעִי נָחַתָּ׃ יוֹם הַשַּׁבָּת עַל כֵּן בֵּרַכְתָּ׃
וְעַל כָּל פּוֹעַל הַהֲלָה עֲרוּכָה׃ וְהִסְכַּרְתָּ בְּכָל עֵת יְבָרְכוּכָה׃
בָּ רוּךְ יְיָ יוֹצֵר כֻּלָּם׃ אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם׃
כִּי מֵעוֹלָם עַל עֲבָדֶיךָ׃ רוֹב רַחֲמֶיךָ וְחַסְדֶּיךָ׃
ו בְּמִצְרַיִם הֶחִילוֹתָ׃ לְהוֹדִיעַ כִּי מְאֹד נַעֲלֵיתָ׃
עַל כָּל אֱלֹהִים בַּעֲשׂוֹתֶךָ בָּהֶם׃ שְׁפָטִים גְּדוֹלִים וּבֵאלֹהֵיהֶם׃
בָּ בָּקָעְךָ יַם סוּף עַמְּךָ רָאוּ׃ יַד הַגְּדוֹלָה וַיִּירְאוּ׃
נָהַגְתָּ עַמְּךָ לַעֲשׂוֹת לָךְ׃ שֵׁם וּתְפֶאֶרֶת לְהַרְאוֹת גְּדֻלָּךְ׃
ז דִּבַּרְתָּ עִמָּם מִן הַשָּׁמַיִם׃ וְגַם הֶעֱבִים נָטְפוּ מָיִם׃
יָדְעָתָ לִבָּתָם בְּמִדְבָּר׃ בְּאֶרֶץ צִיָּה אִישׁ לֹא עָבַר׃
ת תָּה לָעֲכוֹר דֶּגֶן שָׁמַיִם׃ וְכֶעָפָר שְׂאֵר וּכְצוֹר כָּמַיִם׃
תְּגָרֵשׁ גּוֹיִם רַבִּים עֲכָמִים׃ יֵרְשׁוּ אַרְצָם וַעֲמָל לְאֻמִּים׃
בַ עֲבוּר יִשְׁמְרוּ חֻקִּים וְתוֹרוֹת׃ אִמְרוֹת יְיָ אִמְרוֹת טְהוֹרוֹת׃
וַיִּתְעַדְּנוּ בְּמַרְעֵה שָׁכֵן׃ וּמֵחֲלְבוּשׁ צוּר פַּלְגֵי שָׁבֵן׃

בנוחם

בצלם אלהים סי׳ ה״ר מסה כ״ר מיימון ז״ל בי׳ פלס בולל סמי דברים כולל הדמות מקדם וכול׳ להסביר לו ברחיים לו במסמום וכולל מורה סתין חדש וכול׳ להסיבה לא ברחי׳ ולא במסמום במו הבשמה והסכל קורא לסם פלס ועור׳ חע״ס סתין מסיגים עורת׳:

אז ציה לעזריאל: תתח פי׳ כתת: שאר לעון מזון לא מתסם הפסוק בתהלים מזמור ע״ח ובירושלמי בפר סבחמר במקבר ו״ח פ׳ ס״ל גרוח נפש מחת וי׳:

בְּ נוֹחָם בָּנוּ עִיר קָדְשֶׁךָ׃ וִיפָאֲרוּ בֵּית מִקְדָּשֶׁךָ׃
וַתֹּאמֶר פֹּה אֵשֵׁב לְאוֹרֶךְ׃ יָמִים צֵדָה בָּרֵךְ אֲבָרֵךְ׃
כִּ ישָׁם יִזְבְּחוּ זִבְחֵי צֶדֶק׃ אַף כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק׃
וּבֵית הַלֵּוִי נְעִימוֹת יְזַמֵּרוּ׃ לְךָ יִתְרוֹעֲעוּ אַף יָשִׁירוּ׃
בֵּ ית יִשְׂרָאֵל וְיִרְאֵי יְיָ׃ יְכַבְּדוּ וְיוֹדוּ שִׁמְךָ יְיָ׃
הֱטִיבוֹתָ מְאוֹד לָרִאשׁוֹנִים׃ כֵּן תֵּטִיב גַּם לָאַחֲרוֹנִים
יְיָ תָּשִׂישׂ נָא עָלֵינוּ׃ כַּאֲשֶׁר שַׂשְׂתָּ עַל אֲבוֹתֵינוּ׃
אוֹתָנוּ לְהַרְבּוֹת וּלְהֵטִיב׃ וְנוֹדֶה לְשִׁמְךָ לְעוֹלָם כִּי תֵטִיב׃
יְיָ תִּבְנֶה עִירְךָ מְהֵרָה׃ כִּי עָלֶיהָ שִׁמְךָ נִקְרָא׃
וְקֶרֶן דָּוִד תַּצְמִיחַ בָּהּ׃ וְתִשְׁכּוֹן לְעוֹלָם יְיָ בְּקִרְבָּהּ׃
זִ בְחֵי צֶדֶק שָׁמָּה נִזְבְּחָה׃ וְכִימֵי קֶדֶם תֶּעֱרַב מִגְּחָה׃
וּבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ בְּאוֹר פָּנֶיךָ׃ כִּי חֲפֵצִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ׃
וּ בִרְצוֹנְךָ תַּעֲשֶׂה חֶפְצֵנוּ׃ הַבֵּט נָא עַמְּךָ כֻּלָּנוּ׃
בְּחַרְתָּנוּ לִהְיוֹת לְךָ לְעַם סְגֻלָּה׃ וְעַל עַמְּךָ בִּרְכָתֶךָ סֶלָה׃
וְ תָמִיד נְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ׃ וּנְהַלֵּל לְשֵׁם תִּפְאַרְתֶּךָ׃
וּמִבִּרְכָתְךָ עַמְּךָ יְבוֹרָךְ׃ כִּי אֶת כָּל אֲשֶׁר תְּבָרֵךְ מְבוֹרָךְ׃
וַ אֲנִי בְּעוֹדִי אֲהַלְלָה בּוֹרְאִי׃ וַאֲבָרֶכְכָה כָּל יְמֵי צְבָאִי׃
יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ לְעוֹלָם׃ מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם׃

כַּכָּתוּב בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וַיֹּאמְרוּ
כָּל הָעָם אָמֵן וְהַלֵּל לַיְיָ׃ עָנֵה דָנִיֵּאל וְאָמַר לֶהֱוֵא
שְׁמֵיהּ

בנוחם בנו כשנחו מן המלחמות היו בונין בית המקדש וירושלים בימי שלמה: ותאמר פה אשב אמרת כאן אשב לאורך ימים: צדה ברך אברך פי' רש"י על המזון שלה ברך אברך: יתרועעו פי' תרוע' בכלי שיר לא בפה: כל ימי צבאי זמני ונקרא הזמן צבא על שם שיש בו ימים הרבה כמו צבא של חיל שיש בו אנשים הרבה:

כַּכָּתוּב על כל ברכה ותהלה שאין בריה יכול לברכו ולהללו לפי גדלו ורוממותו שהוא מרומם ונשא יותר ממה שהפה יוכל לדבר:

## שיר היחוד ליום השבת

שְׁמֵיהּ דִּי אֱלָהָא מְבָרַךְ מִן עָלְמָא וְעַד עָלְמָא דִּי חָכְמָתָא
וּגְבוּרְתָא דִּי לֵהּ הִיא: וְנֶאֱמַר וַיֹּאמְרוּ הַלְוִיִּם יֵשׁוּעַ וְקַדְמִיאֵל
בְּנֵי חֲשַׁבְנְיָה שֵׁרֵבְיָה הוֹדִיָּה שְׁכַנְיָה פְּתַחְיָה קוּמוּ בָּרְכוּ אֶת יְיָ
אֱלֹהֵיכֶם מִן הָעוֹלָם עַד הָעוֹלָם וִיבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדֶךָ וּמְרוֹמָם
עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה: וְנֶאֱמַר בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן
הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וְאָמַר כָּל הָעָם אָמֵן הַלְלוּיָהּ: וְנֶאֱמַר
וַיְבָרֶךְ דָּוִיד אֶת יְיָ לְעֵינֵי כָל הַקָּהָל וַיֹּאמֶר דָּוִיד בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָבִינוּ מִן הָעוֹלָם וְעַד עוֹלָם:

## שיר הכבוד

אָנְעִים זְמִירוֹת וְשִׁירִים אֶאֱרוֹג · כִּי אֵלֶיךָ נַפְשִׁי תַּעֲרוֹג :
נַפְשִׁי חֲמָדָה בְּצֵל יָדֶיךָ · לָדַעַת כָּל רָז סוֹדֶךָ :
מָה דִּי דִבְּרִי בְּכְבוֹדֶךָ · הוֹמָה לִבִּי אֶל הוֹדֶךָ :
עַל כֵּן אֲדַבֵּר בָּךְ גְּבֻרוֹת · וְשִׁמְךָ אֲכַבֵּד בְּשִׁירֵי יְדִידוֹת :
אָ סַפָּרָה כְּבוֹדֶךָ וְלֹא רְאִיתִיךָ · אֲדַמְּךָ אֲבָנָךְ וְלֹא יְדַעְתִּיךָ :
בְּיַד נְבִיאֶךָ בְּסוֹד עֲבָדֶיךָ · דִּמִּיתָ הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ :
גְּ דַּלְתָּךְ וּגְבוּרָתֶיךָ · בָּנוּ לְתוֹקֶף פָּעֳלָתֶיךָ :
דִּמּוּ אוֹתְךָ וְלֹא כְּפִי יִשְׁךָ · וִישׁוּךָ לְפִי מַעֲשֶׂיךָ :
הְ מְשִׁילוּךָ בְּרוֹב חֲזִיזוֹנוֹת · הַנְּךָ אֶחָד בְּכָל דְּמְיוֹנוֹת :
וַיְחַזּוּ בָךְ זְקֵנָה וּבַחֻרוֹת · וְשָׁעַר רֹאשְׁךָ בְּשִׁבָה וְשַׁחֲרוּת :

**אנעים** אארוג ל' אריגה · **מה** המורג הזה כל ימיו ובימי מלכותך להתבונן בגדול שבמלכים ע"ג פ' ח' וי' מלך גאות לבש : **תערוג** תצעק : **אספרה כבודך** בגובה שבעולם מי שרגיל בפלטין של מלך ורואה כבודו של מלך תדיר יכול לספר בשבחו וכבודו אבל מי שלא ראהו מעולם מה יכול לספר בכבודו אלא להשתומם מזון : **אדמך** אכי מלמה לחוכך לכמה דמיונות כמו י"י חים מלחמה שמות ט"ו פ' ג' ויפתיק יומין יתיב דניאל ז' פ' ט' . **דודי** לח וחלוש שיר השירים ה' פ' י' : **אכנך** לשון כנוי שם פי' שמות שם כמוים : **כנו** לתוקף כתנו לך שם כנוי החזקים בכל ברירות כמו תריה אחד מי לא יירא עמוס ג' פ' ח' : **וישווך** השוו לותך כפי מה שראו חותך . במגרים בחים מלחמה בסיני בחים מלא רחמים :

ז קָנָה בְיוֹם דִּין וּבַחֲרוֹת בְּיוֹם קָרָב כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יָדָיו לוֹרָב׃
חָבַשׁ כּוֹבַע יְשׁוּעָה בְּרֹאשׁוֹ הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוֹ וּזְרוֹעַ קָדְשׁוֹ׃
ט לֵלֵי אוֹרוֹת רֹאשׁוֹ נִמְלָא׃ קְוֻצּוֹתָיו רְסִיסֵי לָיְלָה׃
יִתְפָּאֵר בִּי כִּי חָפֵץ בִּי׃ וְהוּא יִהְיֶה לִי לַעֲטֶרֶת צְבִי׃
י תָּם טָהוֹר פָּז דְּמוּת רֹאשׁוֹ׃ וָחָק עַל מֵצַח כְּבוֹד שֵׁם קָדְשׁוֹ׃
לְחֶן וּלְכָבוֹד צְבִי תִּפְאָרָה׃ אֶמָּתוֹ לוֹ עֲטֶרֶת עֲטָרָה׃
יא חִלְפּוֹת רֹאשׁוֹ בְּבִימֵי בַחֲרוּת׃ קְוֻצּוֹתָיו תַּלְתַּלִּים שְׁחוֹרוֹת׃
גַּוֵּה הַצֶּדֶק צְבִי תִּפְאַרְתּוֹ׃ יַעֲלֶה נָא עַל רֹאשׁ שִׁמְחָתוֹ׃
יב גָּלָתוֹ תְּהִי נָא בְיָדוֹ עֲטֶרֶת׃ וְצָנִיף מְלוּכָה צְבִי תִּפְאֶרֶת׃
עֲמוּסִים נִשָּׂאתָ עֲטֶרֶת עֶנְדָּם׃ מֵאֲשֶׁר יָקְרוּ בְּעֵינָיו כְּבָדָם׃
יג אֲרוֹעֲלִי וּפְאֵרִי עָלָיו׃ וְקָרוֹב אֵלַי בְּקָרְאִי אֵלָיו׃
צָח וְאָדוֹם לְלִבּוּשׁוֹ אָדוֹם׃ פּוֹרָה בְּדַרְכּוֹ בְּבוֹאוֹ מֵאֱדוֹם׃
יד שֵׂר תְּפִילִין הֲדָאָה לְעֵינָיו׃ תְּמוּנַת יֵי לְנֶגֶד עֵינָיו׃
רוֹצֶה בְּעַמּוֹ עֲנָוִים יְפָאֵר׃ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת בָּם לְהִתְפָּאֵר׃
טו אֵשׁ דָּבָרְךָ אִמֶּת קוֹרֵא מֵרֹאשׁ דּוֹר וָדוֹר עַם דּוֹרֵשׁ דָּרוֹשׁ׃
שִׁית הֲכוֹן שִׁירֵי נָא עָלֶיךָ׃ וְרָנָתִי תִּקְרַב אֵלֶיךָ׃
טז תִּלָּתִי תְּהִי נָא לְרֹאשֶׁךָ עֲטֶרֶת׃ וּתְפִלָּתִי תְּכוֹן קְטוֹרֶת׃
תְּיֵקַר שִׁירַת דָּשׁ בְּעֵינֶיךָ׃ כַּשִּׁיר יוּשַׁר עַל קָרְבָּנֶךָ׃
יז רָבָתִי תַּעֲלֶה לְרֹאשׁ מַשְׁבִּיר׃ מְחוֹלֵל וּמוֹלִיד צְדִיק כַּבִּיר׃
וּבִרְבָתִי תְּנַעֲנַע לִי רֹאשׁ׃ וְאוֹתָהּ קַח לְךָ בְּבִשָּׂמִים רֹאשׁ׃
יח עֶרֶב נָא שִׂיחִי עָלֶיךָ׃ כִּי נַפְשִׁי תַּעֲרוֹג אֵלֶיךָ׃

כובע כמו מגבעות: תלולי אורות על תורה ומלות ופסוק הוא ביסעיה כ"ו פ' י"ט: שם של מרכב מחזיות' חק לשון חזק: צבי לשון רגון: מחלפות ראשו כמו ז' המשנן במופטים פ"ז פ' י"ב וכוס לשון קוצות: נוה הצדק זו ירושלים: יעלה נא על ראש ע"ד ואם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי תהלים קל"ז פ"ו: פורה לשון גת: קשר תפילין הראה לעניו הרואה למשה: תיקר לשון יקר: ראש משביר זה תיקר"ה: מחולל כורח: תנענע לי ראש כעובדה דר' ישמעאל כ"ג מסכת ברכות:

# תחינות

שבעים ושתים פסוקים תמצא אצל איזהו מקומן כי כן צוה הרב המחבר:

זה המזמור יאמר ד׳ פעמים:

**מִזְמוֹר** לְדָוִד הָבוּ לַיְיָ בְּנֵי אֵלִים · הָבוּ לַיְיָ כָּבוֹד וָעֹז: הָבוּ לַיְיָ כְּבוֹד שְׁמוֹ
הִשְׁתַּחֲווּ לַיְיָ בְּהַדְרַת קֹדֶשׁ: קוֹל יְיָ עַל הַמָּיִם · אֵל הַכָּבוֹד
הִרְעִים · יְיָ עַל מַיִם רַבִּים: קוֹל יְיָ בַּכֹּחַ · קוֹל יְיָ בֶּהָדָר: קוֹל יְיָ שֹׁבֵר אֲרָזִים ·
וַיְשַׁבֵּר יְיָ אֶת אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן: וַיַּרְקִידֵם כְּמוֹ עֵגֶל לְבָנוֹן וְשִׂרְיוֹן כְּמוֹ בֶן
רְאֵמִים: קוֹל יְיָ חֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ · קוֹל יְיָ יָחִיל מִדְבָּר · יָחִיל יְיָ מִדְבַּר קָדֵשׁ:
קוֹל יְיָ יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת וַיֶּחֱשֹׂף יְעָרוֹת וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אֹמֵר כָּבוֹד: יְיָ לַמַּבּוּל
יָשָׁב · וַיֵּשֶׁב יְיָ מֶלֶךְ לְעוֹלָם: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן · יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

שלשה פסוקים אלו יאמר ג׳ פעמים

**יְיָ** צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ · אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם
בּוֹטֵחַ בָּךְ: יְיָ הוֹשִׁיעָה · הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ: ג״פ

**אַתָּה** סֵתֶר לִי · מִצַּר תִּצְּרֵנִי · רָנֵי פַלֵּט תְּסוֹבְבֵנִי סֶלָה: בִּטְחוּ בַיְיָ עֲדֵי
עַד · כִּי בְיָהּ יְיָ צוּר עוֹלָמִים: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן · יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ
בַשָּׁלוֹם: ג״פ פנים ואחור

**יְהִי** רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם · אֱלֹהֵי יִצְחָק ·
וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב · הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא · אֵל עֶלְיוֹן אֶהְיֶה אֲשֶׁר
אֶהְיֶה · עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ וּלְמַעַן פְּסוּקֵי תוֹרָתֶךָ אֵלּוּ · וּלְמַעַן שֵׁם שֶׁל שִׁבְעִים
וּשְׁתַּיִם שֵׁמוֹת · הַיּוֹצְאִים מֵאֵלּוּ הַפְּסוּקִים · וַיִּסַּע · וַיָּבֹא · וַיֵּט · שֶׁתְּרַחֲמֵנִי
וְתַצְלִיחַ אֶת דְּרָכַי וְתִהְיֶה בְעֶזְרִי וּבְעֵזֶר כָּל אֲשֶׁר לִי · וְתַצִּילֵנִי מִכַּף מְעַוֵּל
וְחוֹמֵץ וּבְלִיַּעַל · וְכָל מִינֵי פּוּרְעָנִיּוֹת הַמִּתְרַגְּשׁוֹת וּבָאוֹת לְעוֹלָם · וּתְפַרְנְסֵנִי
בְּכָבוֹד וְלֹא בִּבְזוּי · וּמַלֵּא יָדַי מֵעוֹשֶׁר מַתְּנַת יָדֶיךָ · וּשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה
בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדַי לְטוֹבָה · וּבְכָל נְכָסַי: וְתַצִּילֵנִי וְתִרְצֵנִי · וְתַחְפּוֹץ תְּפִלָּתִי
כְּזִבְחֵי צֶדֶק וּכְרֵיחַ נִיחוֹחַ · טֶרֶם אֲשַׁוֵּעַ אֵלֶיךָ עֲנֵנִי: כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר ·
וְהָיָה טֶרֶם יִקְרָאוּ וַאֲנִי אֶעֱנֶה · עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וַאֲנִי אֶשְׁמָע · וְתוֹלִיכֵנִי
לְשָׁלוֹם · וְתַצְעִידֵנִי לְשָׁלוֹם · וּתְבִיאֵנִי אֶל מְחוֹז חֶפְצִי לְשָׁלוֹם · כִּרְצוֹן לִבִּי
הַיָּדוּעַ לָךְ · יָהּ בִּימִינִי · וּבָרוּךְ בִּשְׂמֹאלִי · אֱלֹהִים מִלְּפָנַי · וְאַדִּיר מֵאֲחוֹרַי ·
וּשְׁכִינַת אֵל · עַל רֹאשִׁי: עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו · הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם
עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

**אֲנִי** מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ הוּא מַנְהִיג וּבוֹרֵא
לְכָל הַבְּרוּאִים וְהוּא לְבַדּוֹ עָשָׂה וְעוֹשֶׂה וְיַעֲשֶׂה לְכָל הַמַּעֲשִׂים:
אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ · הוּא יָחִיד וְאֵין יְחִידוּת
כָּמוֹהוּ בְשׁוּם פָּנִים וְהוּא לְבַדּוֹ אֱלֹהֵינוּ הָיָה הֹוֶה וְיִהְיֶה: אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה
שְׁלֵמָה

שְׁלֵמָה · שֶׁהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ · אֵינוֹ גּוּף · וְלֹא יַשִּׂגּוּהוּ מַשִּׂיגֵי הַגּוּף ·
וְאֵין לוֹ שׁוּם דִּמְיוֹן כְּלָל : אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ
שְׁמוֹ · הוּא רִאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרוֹן · אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהַבּוֹרֵא
יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ לוֹ לְבַדּוֹ רָאוּי לְהִתְפַּלֵּל · וְאֵין לְזוּלָתוֹ רָאוּי לְהִתְפַּלֵּל : אֲנִי
מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁכָּל דִּבְרֵי נְבִיאִים אֱמֶת : אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה
שְׁלֵמָה שֶׁנְּבוּאַת מֹשֶׁה רַבֵּינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם הָיְתָה אֲמִתִּית · וְשֶׁהוּא הָיָה אָב
לַחֲכָמִים לְקוֹדְמִים לְפָנָיו וּלְבָאִים אַחֲרָיו : אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁכָּל
הַתּוֹרָה הַמְצוּיָה עַתָּה בְּיָדֵינוּ הִיא הַנְּתוּנָה לְמֹשֶׁה רַבֵּינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם : אֲנִי
מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁזֹּאת הַתּוֹרָה לֹא תְהֵא מוּחֲלֶפֶת וְלֹא תְהֵא תּוֹרָה
אַחֶרֶת מֵאֵת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ : אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהַבּוֹרֵא
יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ יוֹדֵעַ כָּל מַעֲשֵׂה בְּנֵי אָדָם וְכָל מַחְשְׁבוֹתָם שֶׁנֶּאֱמַר הַיּוֹצֵר יַחַד
לִבָּם הַמֵּבִין אֶל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם : אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ
שְׁמוֹ גּוֹמֵל טוֹב לְמִי שֶׁיִּשְׁמוֹר מִצְוֹתָיו וְיַעֲנֵשׁ לְמִי שֶׁיַּעֲבוֹר עַל מִצְוֹתָיו :
אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה בְּבִיאַת מָשִׁיחַ וְאַף עַל פִּי שֶׁיִּתְמַהְמַהּ אֲפִילוּ הָכִי
אֲחַכֶּה לוֹ בְּכָל יוֹם שֶׁיָּבֹא : אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁיִּהְיֶה תְּחִיַּת
הַמֵּתִים בְּעֵת שֶׁתַּעֲלֶה רָצוֹן מֵאֵת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ וְיִתְעַלֶּה זִכְרוֹ לָעַד
וּלְנֶצַח : לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְיָ · קִוִּיתִי יְיָ לִישׁוּעָתְךָ · יְיָ לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי :
לְפוּרְקָנְךָ סַבָּרִית יְיָ · סַבָּרִית יְיָ לְפוּרְקָנְךָ · יְיָ לְפוּרְקָנְךָ סַבָּרִית :

תִּתְבָּרַךְ · אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים · וַאדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים · וְתִשְׁתַּבַּח בְּפִי עֶלְיוֹנִים
וְתַחְתּוֹנִים · כִּי אֵין כָּמוֹךָ שֹׁכֵן מְעֹנִים · בָּרוּךְ אַתָּה שׁוֹמֵעַ
תַּחֲנוּנִים : תִּתְבָּרַךְ בָּרוּךְ בְּכָל פֶּה · וְתִשְׁתַּבַּח בְּפִי עַם מְצַפֶּה · כִּי אֵין כָּמוֹךָ
מוֹחֵץ וְרוֹפֵא · בָּרוּךְ אַתָּה עֲתִידוֹת צוֹפֶה : תִּתְבָּרַךְ גְּדוֹל הָעֵצָה וְרַב
הָעֲלִילִיּוֹת · וְתִשְׁתַּבַּח בְּפִי כָּל בְּרִיּוֹת · כִּי אֵין כָּמוֹךָ בּוֹחֵן כְּלָיוֹת בָּרוּךְ אַתָּה
הַמְקָרֶה בַּמַּיִם עֲלִיּוֹת : תִּתְבָּרַךְ דַּר בַּמְּרוֹמִים · וְתִשְׁתַּבַּח מָלֵא רַחֲמִים ·
כִּי אֵין כָּמוֹךָ אֲבִי יְתוֹמִים · בָּרוּךְ אַתָּה חַי הָעוֹלָמִים : תִּתְבָּרַךְ הָאֵל יְיָ ·
וְתִשְׁתַּבַּח בְּפִי מַעֲנִי · כִּי אֵין כָּמוֹךָ בָּאֱלֹהִים יְיָ · בָּרוּךְ אַתָּה שׁוֹמֵעַ
תַּחֲנוּנִי : תִּתְבָּרַךְ וְאֵין דּוֹמֶה לָךְ רַב הָעֲלִילוֹת · וְתִשְׁתַּבַּח יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת ·
כִּי אֵין כָּמוֹךָ עוֹשֶׂה גְדוֹלוֹת · בָּרוּךְ אַתָּה גִּבּוֹר בְּמִפְעָלוֹת : תִּתְבָּרַךְ זוֹכֵר
הַבְּרִית · וּמַזְכִּיר נִשְׁכָּחוֹת · וְתִשְׁתַּבַּח אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת · כִּי אֵין כָּמוֹךָ דּוֹלֶה
מִמַּעֲמַקִּים וּמִשּׁוּחוֹת · בָּרוּךְ אַתָּה מֶלֶךְ מְהֻלָּל בַּתִּשְׁבָּחוֹת : תִּתְבָּרַךְ חֲסִין
יָהּ אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים · וְתִשְׁתַּבַּח רוֹכֵב גְּבוֹהִים · כִּי אֵין כָּמוֹךָ עַל כָּל אֱלֹהִים ·
בָּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים : תִּתְבָּרַךְ טָהוֹר בָּהִיר בַּשְּׁחָקִים · וְתִשְׁתַּבַּח
בְּפִי עוֹלְלִים וְיוֹנְקִים · כִּי אֵין כָּמוֹךָ גּוֹזֵר וּמֵקִים · בָּרוּךְ אַתָּה עוֹשֶׂה מִשְׁפָּט
לַעֲשׁוּקִים : תִּתְבָּרַךְ יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים · וְתִשְׁתַּבַּח מוֹנֶה מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים ·

כִּי אֵין כָּמוֹךָ הַמְכֻסֶּה שְׁמַיִם בָּעָבִים · בָּרוּךְ אַתָּה · נוֹתֵן לֶחֶם לָרְעֵבִים ·
תִּתְבָּרַךְ כּוֹנֵס מֵי הַיָּם · וְתִשְׁתַּבַּח מוֹשֵׁל בְּגַאוּת הַיָּם · כִּי אֵין כָּמוֹךָ דּוֹרֵךְ
עַל בָּמֳתֵי יָם · בָּרוּךְ אַתָּה חַי וְקַיָּם · תִּתְבָּרַךְ לוֹבֵשׁ צְדָקוֹת · וְתִשְׁתַּבַּח
גּוֹלֶה עֲמוּקוֹת · כִּי אֵין כָּמוֹךָ מַאֲזִין נְאָקוֹת · בָּרוּךְ אַתָּה · שׁוֹמֵעַ צְעָקוֹת ·
תִּתְבָּרַךְ מְמִית וּמְחַיֶּה · וְתִשְׁתַּבַּח לָעוֹלָם יִהְיֶה · כִּי אֵין כָּמוֹךָ יוֹרֵעַ מַה
שֶּׁיִּהְיֶה · בָּרוּךְ אַתָּה · אֲשֶׁר בְּיָדְךָ כָּל יְצִיר וְחַיָּה · תִּתְבָּרַךְ גֶּאְזַר בְּגֵו בּוּרָה ·
וְתִשְׁתַּבַּח לוֹבֵשׁ עֹז וְתִפְאָרָה · כִּי אֵין כָּמוֹךָ עוֹטֶה אוֹרָה · בָּרוּךְ אַתָּה ·
עֶלְיוֹן וְנוֹרָא · תִּתְבָּרַךְ שׁוֹגֵא כֹּחַ · וְתִשְׁתַּבַּח נוֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ · כִּי אֵין כָּמוֹךָ
יוֹצֵר הָרִים וּבוֹרֵא רוּחַ · בָּרוּךְ אַתָּה עוֹשֶׂה מִשְׁקָל לָרוּחַ · תִּתְבָּרַךְ עוֹזֵר
לָנִכְשָׁלִים · וְתִשְׁתַּבַּח מֵעוֹז לַדַּלִּים · כִּי אֵין כָּמוֹךָ סוֹמֵךְ נוֹפְלִים · בָּרוּךְ
אַתָּה שׁוֹמֵעַ הַלּוּלִים · תִּתְבָּרַךְ פּוֹדֶה מִכָּל צָרוֹת · וְתִשְׁתַּבַּח אֲדוֹן הַגְּבוּרוֹת ·
כִּי אֵין כָּמוֹךָ עוֹנֶה עֲתִירוֹת · בָּרוּךְ אַתָּה קוֹרֵא הַדּוֹרוֹת · תִּתְבָּרַךְ צַדִּיק
וְחָסִיד בְּכָל מַעֲלָה · וְתִשְׁתַּבַּח עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה · כִּי אֵין כָּמוֹךָ אֵל
הַנּוֹרָא · בָּרוּךְ אַתָּה הַמַּפְלִיא בְּמוֹרָא · תִּתְבָּרַךְ קָדוֹשׁ אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת
וְתִשְׁתַּבַּח מַפְלִיא פְּלָאוֹת · כִּי אֵין כָּמוֹךָ עוֹשֶׂה נִפְלָאוֹת · בָּרוּךְ אַתָּה
עוֹשֶׂה נִפִּים וְנִפְלָאוֹת · תִּתְבָּרַךְ רָם שׁוֹכֵן עַד וְקָדוֹשׁ · וְתִשְׁתַּבַּח בְּפִי עַם
קָדוֹשׁ · כִּי אֵין כָּמוֹךָ נוֹרָא וְקָדוֹשׁ · בָּרוּךְ אַתָּה הָאֵל הַקָּדוֹשׁ · תִּתְבָּרַךְ
שַׁדַּי מַעֲרִיכוֹת יִשְׂרָאֵל · וְתִשְׁתַּבַּח קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל · כִּי אֵין כָּמוֹךָ אֵל יִשְׂרָאֵל ·
בָּרוּךְ אַתָּה מֶלֶךְ צוּר יִשְׂרָאֵל · תִּתְבָּרַךְ הוֹגֵן רוּחוֹת וּבוֹרֵא עוֹלָם ·
וְתִשְׁתַּבַּח מִכָּל עֵין נֶעְלָם · כִּי אֵין כָּמוֹךָ מֶלֶךְ הָעוֹלָם · בָּרוּךְ אַתָּה מִן
הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם · יִהְיוּ רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ · אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים שֶׁתְּהֵא עִם פִּי בְּעֵת
הַטִּיפִי · וְעִם לִבִּי · בְּעֵת מַחְשְׁבִי · וְטַהֵר רַעְיוֹנַי לְיַחֲדְךָ בְּאַהֲבָה · וּלְהַמְלִיכְךָ
בְּיִרְאָה · וְלָבָרֵךְ בְּלֵב שָׁלֵם וְהַמְצִיאֵנִי אַהֲבָתֶךָ · וְתָנֵנִי לְחֵן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים

בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָּל רוֹאַי ·

בְּשֵׁם יְיָ אֱלֹהֵי · יִשְׂרָאֵל · אֱלֹהִים · אֱלֹהֵי מַעֲרְכוֹת יִשְׂרָאֵל : בָּרוּךְ שֵׁם
כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד · בָּרוּךְ שְׁמֶךָ · וּמְבוֹרָךְ שִׁבְחֶךָ · וּמְלֻכּוּתְךָ
מְרוֹמָם · עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה : כִּי שִׁמְךָ בְּךָ · וְלִפְנֵי כָּל נָכוֹן שִׁמְךָ · וְלַעוֹלְמֵי
עוֹלָמִים שְׁמֶךָ : וּמְשִׁמְךָ יֵרֵעוּ נִגְדִּי רֹאשׁ · וּמַפְאֲרִים אֶת שִׁמְךָ וְשִׁמְךָ לֹא
חָזוּ : וּמִשִּׁמְךָ יָנוּסוּ הַיָּם לְאָחוֹר · וְכָל מִשְׁבְּרֶיהָן וְגַלֶּיהָ מְאַדְּרִים · אֶת שִׁמְךָ :
וְאֶרֶץ בְּהַבִּיטְךָ תִּרְעַד · וְעַמּוּדֶיהָ יְנוּדוּן מֵיִרְאַת שִׁמְךָ : וְכָל דְּרֵי מַעְלָה
שִׁבְכָל מְעוֹן וּמָעוֹן · מֵאֵימָתְךָ יִרְעָדוּן וְיִפְחָדוּן · אֶרֶץ וְדָרֶיהָ תְּהוֹם וְאַבְדוֹן
אֵיָה וְצַלְמָוֶת · מִשִּׁמְךָ יְרוֹפָפוּן : גַּן עֵדֶן וְכָל חֲסִידֶיהָ לְשִׁמְךָ יְרַנְּנוּ : וְכָל
אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים בְּאַפּוֹ · בִּנְעִימָה לְשׁוֹנוֹ יְשִׁישׁ כְּבוֹד לְשִׁמְךָ · וְגַם אֲנִי
עַבְדְּךָ עָפָר וָאֵפֶר · רַחֵם וְחָנְנֵנִי עַל עוֹבְרֵי רְצוֹנֶךָ שֶׁגָּרָה · בְּאָתְיָ לְהַפִּיל תְּחִנָּה

לְפָנֶיךָ

לְפָנֶיךָ · וּלְבַקֵּשׁ רַחֲמִים מִלִּפְנֵי כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ · שֶׁתַּעֲנֵנִי וּתְחָנֵנִי · וַהֲקִימֵנִי
וּתְחַיֵּנִי וּתְבָרְכֵנִי · וְתִכְתְּבֵנִי בְּסֵפֶר הַחַיִּים עִם הַצַּדִּיקִים · וְתָשִׂים גּוֹרָלִי
בָּעוֹלָם הַזֶּה · וּבָעוֹלָם הַבָּא · וְתֵן לִי מִטּוּבְךָ וּמִבִּרְכוֹתֶיךָ וּמִמִּחְיָתֶיךָ · וְתֵטִיב
וּתְבָרֵךְ וְתַצְלִיחַ אֶת דְּרָכַי וְכָל מַעֲשֵׂי יָדַי : וּפְתַח לִי שַׁעֲרֵי אוֹרַח · חַיִּים ·
וְשַׁעֲרֵי רַחֲמִים · וְשַׁעֲרֵי תְשׁוּבָה · וְשַׁעֲרֵי מְחִילָה · וְשַׁעֲרֵי כַפָּרָה · וְשַׁעֲרֵי
חָכְמָה וּבִינָה וְהַשְׂכֵּל · וּפְתַח לִי שַׁעֲרֵי פַּרְנָסָה וְכַלְכָּלָה · וְתֵן לִי חַיִּים וְלֵב
טוֹב · וְיֵצֶר טוֹב · וְתוֹלִיכֵנִי בְּדֶרֶךְ קוֹמְמִיּוּת : וְתוֹסִיף וְתִתֵּן וְהַטֵּה עָלַי חֵן
וָחֶסֶד וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְכָבוֹד · לְמַעַן אֶמְצָא חֵן בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָּל רוֹאַי · כִּי
אַתָּה קָרוֹב לְכָל קוֹרְאֶיךָ · וּמָצוּי לְדוֹרְשֶׁיךָ · קְרָאתִיךָ בֶּאֱמֶת · מַהֵר עֲנֵנִי
וְהוֹשִׁיעֵנִי · וְאֶשְׁמְרָה עֵדוֹתֶיךָ נֶגֶד מְלָכִים וְלֹא אֵבוֹשׁ · וַעֲשֵׂה שְׁאֵלָתִי
וּבַקָּשָׁתִי בְּרַחֲמִים · בַּעֲבוּר שִׁמְךָ הַגָּדוֹל בָּרוּךְ אַתָּה · שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה :
אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ · בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ : גִּבּוֹר וְנַעֲרָץ · דָּגוֹל מֵרְבָבָה :
הוּא שָׁחוּ וַיֶּהִי · וְצִוָּה וְנִבְרָאוּ : זִכְרוֹ לָנֶצַח · חַי עוֹלָמִים :
טְהוֹר עֵינַיִם · יוֹשֵׁב סֵתֶר : כִּתְרוֹ יְשׁוּעָה · לְבוּשׁוֹ צְדָקָה :
מַעֲטֵהוּ קִנְאָה · נֶאְפַּד נְקָמָה : סִתְרוֹ יוֹשֶׁר · עֲצָתוֹ אֱמוּנָה :
פְּעֻלָּתוֹ אֱמֶת · צַדִּיק וְיָשָׁר : קָרוֹב לְקוֹרְאָיו בֶּאֱמֶת · רָם וּמִתְנַשֵּׂא :
שׁוֹכֵן שְׁחָקִים · תּוֹלֶה אֶרֶץ עַל בְּלִימָה : חַי וְקַיָּם · נוֹרָא וּמָרוֹם וְקָדוֹשׁ :
הָאַדֶּרֶת וְהָאֱמוּנָה לְחַי עוֹלָמִים · הַבִּינָה וְהַבְּרָכָה לְחַי עוֹלָמִים :
הַגַּאֲוָה וְהַגְּדֻלָּה לְחַי עוֹלָמִים · הַדֵּעָה וְהַדִּבּוּר לְחַי עוֹלָמִים :
הַהוֹד וְהַהָדָר לְחַי עוֹלָמִים · הַוַּעַד וְהַוָּתִיקוּת לְחַי עוֹלָמִים :
הַזּוֹךְ וְהַזּוֹהַר לְחַי עוֹלָמִים · הַחַיִל וְהַחוֹסֶן לְחַי עוֹלָמִים :
הַטֶּכֶס וְהַטּוֹהַר לְחַי עוֹלָמִים · הַיִּחוּד וְהַיִּרְאָה לְחַי עוֹלָמִים :
הַכֶּתֶר וְהַכָּבוֹד לְחַי עוֹלָמִים · הַלֶּקַח וְהַלְּבוּב לְחַי עוֹלָמִים :
הַמְּלוּכָה וְהַמֶּמְשָׁלָה לְחַי עוֹלָמִים · הַנּוֹי וְהַנֶּצַח לְחַי עוֹלָמִים :
הַסִּגּוּי וְהַשֶּׂגֶב לְחַי עוֹלָמִים · הָעוֹז וְהָעֲנָוָה לְחַי עוֹלָמִים :
הַפְּדוּת וְהַפְּאֵר לְחַי עוֹלָמִים · הַצְּבִי וְהַצֶּדֶק לְחַי עוֹלָמִים :
הַקְּרִיאָה וְהַקְּדֻשָּׁה לְחַי עוֹלָמִים · הָרוֹן וְהָרוֹמְמוּת לְחַי עוֹלָמִים :
הַשִּׁיר וְהַשֶּׁבַח לְחַי עוֹלָמִים · הַתְּהִלָּה וְהַתִּפְאֶרֶת לְחַי עוֹלָמִים :

## תחנה

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתִּתֶּן לִי הַיּוֹם הַזֶּה מַתָּנָה טוֹבָה
וּפַרְנָסָה טוֹבָה : וְזָכְרֵנִי בְּזִכְרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ וּפָקְדֵנִי בִּפְקוּדַת יְשׁוּעָה
וְרַחֲמִים · לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל · וְתִתֵּן לִי חֵלֶק טוֹב · וְשָׂכָר טוֹב וּמַעֲשִׂים
טוֹבִים · כְּדֵי שֶׁאֶזְכֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם הַבָּא · וְתַשְׁמִיעֵנִי שְׁמוּעוֹת טוֹבוֹת ·
וְתַכְשְׁרֵנִי בְּשׁוֹרוֹת טוֹבוֹת · וְתִתֶּן לִי אוֹרַח חַיִּים וּשְׁנוֹת חַיִּים · וְשַׁלְוָה

וְהַשְׁקֵט וָבֶטַח · וְחָכְמָה וָדַעַת וּבִינָה · וְחֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים לְפָנֶיךָ וְלִפְנֵי כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ · וְלִפְנֵי כָּל הַבְּרִיּוֹת · שֶׁרוֹאִין אֶת פָּנַי · וְיַחֵד לְבָבִי לְאַהֲבָה אוֹתְךָ · וּלְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ · וְהַט לִבִּי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבַב שָׁלֵם · וְתִתֶּן לִי חֶלְקִי עִם הַצַּדִּיקִים · וְשַׂבְּעֵנִי מִטּוּבֶךָ וְרַחֵם עָלַי בִּישׁוּעָתֶךָ · לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל בָּרוּךְ אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה :

**רִבּוֹן** כָּל הָעוֹלָמִים · סְלַח לְכָל חַטֹּאתַי · וּמְחַל לִי עַל כָּל פְּשָׁעַי · וְכַפֵּר לִי עַל כָּל עֲוֹנוֹתַי · רְפָאֵנִי יְיָ וְאֵרָפֵא · הוֹשִׁיעֵנִי וְאִוָּשֵׁעָה · כִּי תְהִלָּתִי אָתָּה · וְהָאֵר עֵינַי בְּמִצְוֹתֶיךָ · וְתַכְנִיעַ אֶת כָּל אוֹיְבַי וְשׂוֹטְנַי וּמְצִיקַי וְעוֹיְנַי וְרוֹדְפַי תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלַי · וְקַיֵּם בִּי וְאַתָּה עַל בָּמוֹתֵימוֹ תִדְרֹךְ וּשְׁבוֹר וּגְעוֹר וּמַגֵּר אֶת כָּל הַקָּמִים עָלַי · וְהַחוֹשְׁבִים וְהַיּוֹעֲצִים עָלַי רָעָה : וּסְתוֹם פֶּה דּוֹבְרֵי רָעָתִי · הַצִּילֵנִי מִדִּין קָשֶׁה וּמִבַּעַל דִּין קָשֶׁה בֵּין בֶּן בְּרִית וּבֵין שֶׁאֵינוֹ בֶּן בְּרִית · וְהַצִּלֵנִי מִשְּׁבִי · וּמֵחֶרֶב · וּמִגָּלוּת וּמֵחֳלָאִים רָעִים וּמֵחִבּוּט הַקֶּבֶר וּמֵעֵצוֹת הָרָעוֹת וּמֵעַזֵּי פָּנִים · וּמֵעַזּוּת פָּנִים מֵאָדָם רָע · וּמֵחָבֵר רָע · וּמֵשָׂטָן הַמַּשְׁחִית · וּמִפֶּגַע רָע · וּמִשָּׁעוֹת רָעוֹת · הַמִּתְרַגְּשׁוֹת וּבָאוֹת לְעוֹלָם · וּמֵהִרְהוּרִים רָעִים וַעֲשֵׂה עִמִּי חֵן וָחֶסֶד · וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד · וְאוֹדְךָ כָּל יְמֵי חַיָּי · וּבְשָׁלוֹם תְּמַלֵּא מִסְפַּר יָמַי וּבְחַיִּים טוֹבִים · וּבְשֵׁם טוֹב · וּבְשָׁעָה טוֹבָה · וּבְמִיתָה טוֹבָה · וּתְהֵא מִיתָתִי כַּפָּרָה עַל כָּל עֲוֹנוֹתַי · וְתָנוּחַ נַפְשִׁי בִּצְרוֹר הַחַיִּים · וְנִקֵּנִי בְּיוֹם הַדִּין · וְצַדְּקֵנִי בְּיוֹם הַמִּשְׁפָּט · וְהָפֵר עֲצַת רָעִים מֵעָלַי · וְתִטַּע בְּלִבִּי עֵצוֹת טוֹבוֹת · וְתֵטִיב לִי כָּל הַחֶזְיוֹנוֹת · וְכָל חֲלוֹמוֹת שֶׁחָלַמְתִּי אֲנִי לְעַצְמִי וְשֶׁחָלְמוּ חֲבֵרַי עָלַי וְהָבֵא עָלַי בִּרְכוֹת כֹּהֲנִים · וְהַצְלַח דְּרָכַי וּמַחְשְׁבוֹתַי לְטוֹבָה כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה : בָּרוּךְ אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה :

## תחנה שלישית

**אנא** ה׳ אלהי ואלהי אבותי בורא בראתני וגדלתני וזנתני פרנסתני וכלכלתני עד היום הזה ואנכי באולתי גמלתי הרע בעיניך וכעסתיך במעשי הרעים מידי יום יום והרע בעיניך עשיתי הנה הסכלתי ואשגה הרבה מאד וחטאתי לפניך בעבירה (פלונית ופלונית) אנא אב הרחמים הנני קורע את לבבי באנחתי לפניך ובמסתרים תבכה נפשי ומבקש אני רחמיך וחסדיך כעני בפתח לעזרני לשוב בתשובה שלימה לפניך ושמרה זאת ליצר מחשבות לבב עבדך והכן לבבי אליך לאהבה וליראה את שמך הגדול ולהיות לפניך עבד נאמן כל הימים ותקום ותרחם ציון ותבנה חומות ירושלים ונדחי ישראל תכנס · וצמח דוד עבדך מהרה תצמיח וקרנו תרום בישועתך למען שמך הגדול :

ברוך אתה שומע תפלה :

(שם המחבר שלמה הקטן ברבי יהודה) :

**שׁוֹכְנֵי** בָתֵּי חוֹמֶר · לָמָּה תִּשְׂאוּ עַיִן · וּמוֹתַר אָדָם מִן הַבְּהֵמָה אָיִן : לָנוּ יֵשׁ לָדַעַת · כִּי אֲנַחְנוּ תּוֹלַעַת · לְגַב חוֹמֶר גַּבֵּינוּ · וְאֵיךְ יִגְבֶּה לְבֵנוּ : מַה יִּתְרוֹן לַגֶּבֶר · וְאַחֲרִיתוֹ לַקֶּבֶר · וְזֶה יִהְיֶה לוֹ חֵלֶף · לוּ חַי שָׁנִים אלף

אֶלֶף: הֲלֹא אִם יֵלֵךְ מֶרִי · יְבוּלָע בַּחֲמַת קֶרִי · וְיִשָּׂרֵף בְּלַהַב · וְלֹא יוֹעִיל
הַזָּהָב: הָאָדָם הַנִּכְאֶה · פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה · מֵאַיִן בּוֹאֶךָ וְאָנָא מוֹצָאֶךָ:
קַצֶּךָ עָנִי וָאֶבְיוֹן · נִמְשַׁל לְקִקָּיוֹן · שֶׁבֶן לַיְלָה הָיָה · וְעַד בּוֹקֶר לֹא חָיָה: טוֹב
אֲשֶׁר לֹא נוֹצַרְתָּ · וְעָמָל לֹא קָצַרְתָּ · וְאֵיךְ גְּדוּלָה תְּבַקֵּשׁ · וְאַתָּה בְּתוֹךְ
הַמּוֹקֵשׁ: נוֹפֵל אַתָּה מֵרֶחֶם · וְתִפְשַׁע עַל פַּת לֶחֶם · וְאִם יִתְמַהְמַהּ רֶגַע · אָז
תִּמְצָא כָּל נֶגַע: בְּשָׂרְךָ כְּאוֹר זָרוּחַ · בְּעוֹד יֵשׁ בּוֹ הָרוּחַ · וְעֵת תֵּצֵא הַנֶּפֶשׁ ·
נִשְׁאַר טִיט וָרֶפֶשׁ: רְאֵה כִּי אֵין בְּיָדְךָ · מְאוּמָה מִכְּבוֹדֶךָ · לְזָרִים חֵילֶךָ
יָקוּם · וְאַתָּה תֵלֵךְ רֵיקָם: בְּכָל זֹאת לֹא חָשַׁבְתָּ · לְתַאֲוָה הִקְשַׁבְתָּ · וְאִם
תֵּטִיב רֵאשִׁיתָהּ · מַה תַּעֲשֶׂה בְּאַחֲרִיתָהּ: יַעֲזֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ · וְיָשׁוֹב לִפְנֵי
מַלְכּוֹ · אוּלַי צוּר יֵעָתֵר · וּמֵחֲרוֹנוֹ יִסְתֵּר: יְהִירִים הִתְקוֹשְׁשׁוּ · זִכְרוּ
וְהִתְאוֹשְׁשׁוּ · שְׂאוּ לֵבָב וְכַפַּיִם · אֶל אֵל בַּשָּׁמַיִם: הוֹי עַל נַפְשׁוֹתֵינוּ · וְאוֹי
עַל חַטֹּאתֵינוּ · כִּי רוּחַ רָעִינוּ · וְגַם כַּצֹּאן תָּעִינוּ: וּמַה נְבַקֵּשׁ וּמַה נִדְרוֹשׁ ·
כִּי עֲוֹנוֹתֵינוּ עָבְרוּ רֹאשׁ · מְאוֹד רַבּוּ עֲוֹנֵינוּ וְאֵיךְ נִשָּׂא פָנֵינוּ: דְּלֵה עַמְּךָ
מִשַּׁחַת · מוֹשֵׁל רוּם וְתַחַת · וְאִם הִקְשִׁינוּ עוֹרֶף · חַסְדְּךָ אַל תֶּרֶף: הָפֵק
חֶמְלָתֶךָ · לְעַם דּוֹפְקֵי דְּלָתֶיךָ · כִּי אַתָּה אֲדֹנֵינוּ · וְאֵלֶיךָ עֵינֵינוּ: מיוסד ע"פ א"ב

**אֶזְכְּרָה** יוֹם מוֹתִי וּמֵאַיִן בָּאתִי · וְלִפְנֵי מִי עֲמִידָתִי: בָּאתִי מִלֵּיחָה סְרוּחָה ·
וְאֵלְכָה אֶל עוֹמֶק שׁוּחָה · וְלִפְנֵי מַגִּיד לְאָדָם שִׂיחָה: גְּוִיָּתִי
תִּסְרַח · נִשְׁמָתִי תִּבְרַח · תּוֹלַעַת בִּי תִפְרַח · דַּרְכֵּי מִיתָה אָרוּצָה · גּוֹלֵל
וְדוֹפֵק לִי לִמְחִיצָה · שָׁם אֶשְׁכָּב וְלֹא אֵצֵא חוּצָה: הַיּוֹם הַהוּא · חוֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת
יִגְאָלֵהוּ · וְשֻׁפוּ עַצְמוֹתַי לֹא רָאוּ: וּכְדוֹמָן עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה · תּוֹלַעַת בִּי
תִרְדֶּה · אֵין גּוֹאֵל וְאֵין פּוֹדֶה: זָרָה רוּחִי לְאִשְׁתִּי · לִבְנֵי בִטְנִי נִתְעַבְתִּי ·
וּבְעֵינֵי כֹּל נִמְאַסְתִּי: חֲבִיבִי וְרֵיעַי הֵמָּה · יַעַזְבוּנִי אֶקְרָא שָׁמָּה · אִמִּי וַאֲחוֹתַי
לָרִמָּה: טֶרֶף אֶהֱיֶה לְשִׁנֵּיהֶם · וַיַּחְפְּרוּ בִּי מְעוֹנוֹתֵיהֶם · וַיַּחֲנוּ שָׁם עִם יַלְדֵּיהֶן:
יַחַד יָבוֹאוּ גְדוּדִים · רִמָּה וְתוֹלֵעָה צְמוּדִים · לֶאֱכוֹל בְּשָׂרִי וְגִידִים: כָּל קְרָבַי
יִרְמוֹסוּ · יַחֲלִידוּ וְגַם יִדְרוֹסוּ · וְעַל כָּל בְּשָׂרִי וְעוֹרִי יָבוֹסוּ: לֹא אָרִים יָדַי וְרַגְלַי · לֹא
אוּכַל לְגָרְשָׁם מֵעָלַי · וְיָכוֹל יוּכְלוּ עָלַי: מַעֲנִיתָם עָלַי יַאֲרִיכוּ · וְכִלְיוֹתַי יַפְלִיחוּ
וְיַדְרִיכוּ · וּמְרֵרוֹתַי לָאָרֶץ יִשְׁפּוֹכוּ: נְמָלָה תּוֹרִישֵׁנִי · תּוֹלַעַת תַּאֲכִילֵנִי ·
רֶגֶב וְרִמָּה תַּמְתִּיקֵנִי: סְבִיבוֹת שְׁנֵי רִמָּה · חֶשְׁבּוֹן עָלַי כַּחוֹמָה · וְעַל רֹאשִׁי
אֲדָמָה: עֵינַי תַּמְקִנָה בְּחוֹרֵיהֶן · וְרִמָּה תָּבוֹא בָהֶן · וְיִרְבְּצוּ שָׁם עִם גּוּרֵיהֶן:
פִּי תֹאכְלֵנוּ · וְלֹא יַשְׁאִירוּ מִמֶּנּוּ · נְמָלָה שָׁם יְקַנֵּנוּ: צָמְתוּ בַּבּוֹר הֲדָרַי · וְרִמָּה
תְּכַסֶּה כָּל אֵבָרַי · וְעָלוּ עַל חֶלְקַת צַוָּארַי: קָדְקְדִי וְכָל קְרָבִי · וּמוֹחִי וְכָל
טוּבִי · תּוֹלַעַת תִּ־עַדֵּן בִּי: רוּחִי חֻבָּלָה · וְנַפְשִׁי נִבְחֲלָה · בְּיַד מַלְאֲכֵי חַבָּלָה:
שְׁאוּל יִשְׁאָלוּנִי · וְהֵמָּה יְעִידוּנִי · וְכָל לִבִּי יוֹדִיעוּנִי: תְּרַחֵם עַל נִשְׁמָתִי ·
וְעַל אֵבָרַי וּגְוִיָּתִי · וְאָבֹא בְּשָׁלוֹם אֶל מְנוּחָתִי:

# תחינות

ביום התענית במנחה מתפלל · וכשיגיע לשמע קולנו יאמר זה :

שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְרַחֵם עָלֵינוּ וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵינוּ :
וּזְכוֹר רַחֲמֶיךָ וּכְבוֹשׁ אֶת כַּעַסְךָ וְהָסֵר מִמֶּנּוּ דֶּבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וּשְׁבִי
וּבִזָּה וְיֵצֶר רָע וָחֳלָיִים רָעִים וְנֶאֱמָנִים וּמְאוֹרָעוֹת קָשׁוֹת וְרָעוֹת וְתַגְזוֹר עָלַי
גְּזֵרוֹת טוֹבוֹת וְעַל כָּל אַנְשֵׁי בֵיתִי וְיִגּוֹלוּ רַחֲמֶיךָ עַל מִדּוֹתֶיךָ וְתִתְנַהֵג עִמָּנוּ יְיָ
אֱלֹהֵינוּ בְּמִדַּת חֶסֶד וּבְמִדַּת רַחֲמִים וְתִכָּנֵס לָנוּ לִפְנִים מִשּׁוּרַת הַדִּין וְתַאֲזִין
תְּפִלָּתֵנוּ וְתַחֲנוּנֵינוּ וְשַׁוְעָתֵינוּ כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה : עֲנֵנִי אָבִי · עֲנֵנִי
בְּיוֹם צוֹם הַתַּעֲנִית הַזֶּה כִּי בְּצָרָה גְדוֹלָה אָנִי עַל כָּל מַה שֶּׁחָטָאתִי וְשֶׁעָוִיתִי
וְשֶׁפָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ מִיּוֹם הֱיוֹתִי עַל הָאֲדָמָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה מוּכְלָם אֲנִי מִפְּשָׁעַי
וּמִתְבַּיֵּשׁ וְנֶחְפָּר מֵעֲוֹנוֹתַי וּמֵחַטֹּאתַי אֲבָל שַׂמְתִּי רַחֲמֶיךָ לְנֶגֶד עֵינָי כִּי דַּרְכְּךָ
לְהַאֲרִיךְ אַפֶּךָ וּמִנְהָגְךָ לְרַחֵם עַל בְּרִיּוֹתֶיךָ כִּי אַתָּה טוֹב וְסַלָּח וְרַב חֶסֶד לְכָל
קוֹרְאֶךָ וּבְרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים עֲנֵנִי בְּעֵת וּבְעוֹנָה הַזֹּאת וִיהֵא מִיעוּט חֶלְבִּי וְדָמִי
הַנִּתְמַעֵט בְּתַעֲנִיתִי הַיּוֹם חָשׁוּב וּמְקֻבָּל וּמְרוּצֶה לְפָנֶיךָ כְּחֵלֶב מוּנָח עַל גַּבֵּי
מִזְבָּחֲךָ לְכַפֵּר עַל כָּל מַה שֶּׁחָטָאתִי וְשֶׁעָוִיתִי וְשֶׁפָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ בֵּין בְּאוֹנֵס בֵּין
בְּרָצוֹן בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד בֵּין בִּידִיעָה בֵּין שֶׁלֹּא בִּידִיעָה וְתִרְצֵנִי בְּרַחֲמֶיךָ
הָרַבִּים וְאַל תֵּפֶן לְרִשְׁעִי וְאַל תִּתְעַלַּם מִתְּחִנָּתִי הֱיֵה נָא קָרוֹב לְשַׁוְעִי וְשַׁוְעַת
אַנְשֵׁי בֵיתִי טֶרֶם אֶקְרָא אֵלֶיךָ אַתָּה תַּעֲנֶה אֲדַבֵּר וְאַתָּה תִּשְׁמָע כָּאָמוּר וְהָיָה
טֶרֶם יִקְרָאוּ וַאֲנִי אֶעֱנֶה עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וַאֲנִי אֶשְׁמָע כִּי אַתָּה יְיָ פּוֹדֶה וּמַצִּיל
וְעוֹנֶה וּמְרַחֵם בְּכָל עֵת צָרָה וְצוּקָה וְשׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה בָּרוּךְ · אַתָּה יְיָ
שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה :

תחינה זו יאמר בכל יום :

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים שֶׁתְּקַבֵּל בְּרַחֲמִים
וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ · וְתִפְתַּח לָנוּ שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם וְשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה · וְשַׁעֲרֵי
גַּן עֵדֶן · וְשַׁעֲרֵי צְדָקָה · וְשַׁעֲרֵי בְּרָכָה · וְשַׁעֲרֵי תְּפִלָּה וּכְמוֹ שֶׁשָּׁמַעְתָּ תְּפִלַּת
אַבְרָהָם אָבִינוּ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה וּתְפִלַּת יִצְחָק בְּנוֹ עַל גַּבֵּי הַמִּזְבַּח וּתְפִלַּת יַעֲקֹב
בְּבֵית אֵל וּתְפִלַּת אֲבוֹתֵינוּ עַל יַם סוּף וּתְפִלַּת מֹשֶׁה בְּחוֹרֵב וּתְפִלַּת אַהֲרֹן
בַּמַּחְתָּה וּתְפִלַּת פִּנְחָס בְּקוּמוֹ מִתּוֹךְ הָעֵדָה וּתְפִלַּת יְהוֹשֻׁעַ בַּגִּלְגָּל וּתְפִלַּת
שְׁמוּאֵל בַּמִּצְפָּה וּתְפִלַּת דָּוִד וּשְׁלֹמֹה בְּנוֹ בִּירוּשָׁלַם וּתְפִלַּת אֵלִיָּהוּ בְּהַר
הַכַּרְמֶל וּתְפִלַּת אֱלִישָׁע בִּירִיחוֹ וּתְפִלַּת יוֹנָה בִּמְעֵי הַדָּגָה וּתְפִלַּת חִזְקִיָּהוּ
בְּחָלְיוֹ וּתְפִלַּת חֲנַנְיָה מִשָּׁאֵל וַעֲזַרְיָה בְּתוֹךְ כִּבְשָׁן הָאֵשׁ וּתְפִלַּת דָּנִיאֵל בְּגוּב
הָאֲרָיוֹת וּתְפִלַּת מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה וּתְפִלַּת עֶזְרָא בַּגּוֹלָה וּתְפִלַּת
כָּל הַצַּדִּיקִים וְהַתְּמִימִים וְהַיְשָׁרִים כֵּן תִּשְׁמַע קוֹלִי מִמֶּנִּי עַבְדְּךָ (פלוני בן
פלונית) וְהָסֵר מִמֶּנִּי לֵב רָע וְיֵצֶר הָרָע וְתֵן בְּלִבִּי יִרְאָתֶךָ וּתְזַכֵּנִי לַתּוֹרָה
וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים וּתְנֵנִי הַיּוֹם וּבְכָל יוֹם לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי
כל

כָּל רוֹאַי וְתַצִּילֵנִי מִדִּין קָשֶׁה וּמִדִּינָה שֶׁל גֵּיהִנָּם וּמֵחִבּוּט הַקֶּבֶר וּמֵחֶבְלֵי
מָשִׁיחַ וְתִגְמְלֵנִי חֲסָדִים טוֹבִים אָמֵן:

אֱלֹהַי בּוֹשְׁתִּי וְנִכְלָמְתִּי לַעֲמוֹד לְפָנֶיךָ לְדַעְתִּי · כִּי כְפִי עָצְמַת גְּדוּלָּתְךָ
כֵּן תַּכְלִית דַּלּוֹתִי וְשִׁפְלוֹתִי: וּכְפִי תוֹקֶף יְכָלְתְּךָ · כֵּן חוּלְשַׁת
יְכָלְתִּי · וּכְפִי שְׁלֵימוּתֶךָ · כֵּן חֶסְרוֹנִי · כִּי אַתָּה אֶחָד וְאַתָּה חַי · וְאַתָּה גִּבּוֹר ·
וְאַתָּה קַיָּם וְאַתָּה גָּדוֹל · וְאַתָּה חָכָם · וְאַתָּה אֱלֹהַי: וַאֲנִי גּוּשׁ וְרִמָּה · עָפָר
מִן הָאֲדָמָה · כְּלִי מָלֵא כְּלִימָה · אֶבֶן דּוּמָה: צֵל עוֹבֵר · רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא
יָשׁוּב · חֲמַת עַכְשׁוּב: עָקוֹב הַלֵּב עָרֵל לֵב: גְּדָל חֵמָה: חוֹרֵשׁ אָוֶן וּמִרְמָה:
גְּבַהּ עֵינָיִם · קְצַר אַפַּיִם · טְמֵא שְׂפָתַיִם: נֶעֱקַשׁ דְּרָכִים · וְאָץ בְּרַגְלַיִם: מַה
אֲנִי מַה חַיַּי וּמַה גְּבוּרֹתַי וּמַה צִדְקָתִי: נֶחֱשַׁב לְאַיִן כָּל יְמֵי הֱיוֹתִי · וְאַף כִּי
אַחֲרֵי מוֹתִי: מֵאַיִן מוֹבָאִי · וּמֵאַיִן מוֹצָאִי · וְהִנֵּה בָאתִי לְפָנֶיךָ אֲשֶׁר לֹא
כְּדַת · בְּעַזּוּת מֶצַח · וְטוּמְאַת רַעֲיוֹנִים: וְיֶצֶר זוֹנָה · לְגִילוּלָיו פּוֹנֶה · וְתַאֲוָה
מִתְגַּבֵּרָה: וְנֶפֶשׁ לֹא מְטוֹהֲרָה · וְלֵב טָמֵא אוֹבַד וְנִדְמָה · וְגוּף נָגוּף · מָלֵא
אֲסַפְסוּף · יוֹסִיף וְלֹא יָסוּף:

אֱלֹהַי יָדַעְתִּי כִּי עֲוֹנוֹתַי עָצְמוּ מִסַּפֵּר: וְאַשְׁמוֹתַי עָצְמוּ מִלִּזְכּוֹר: אַךְ
אֶזְכּוֹר מֵהֶם כְּטִיפָה מִן הַיָּם וְאֶתְוַדֶּה בָּהֶם אוּלַי אַשְׁבִּיחַ שְׁאוֹן
גַּלֵּיהֶם וְדָכְיָם · וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם וְסָלַחְתָּ: אָשַׁמְתִּי בְּתוֹרָתֶךָ · בָּזִיתִי
בְּמִצְוֹתֶיךָ: גָּעַלְתִּי בְּלִבִּי וּבְמוֹפִי · דִּבַּרְתִּי דוֹפִי · הֶעֱוִיתִי וְהִרְשַׁעְתִּי זַדְתִּי ·
חָמַסְתִּי טָפַלְתִּי שֶׁקֶר · יָעַצְתִּי רַע לְאֵין חֵקֶר · כָּזַבְתִּי לַצְתִּי מָרַדְתִּי נֹאַצְתִּי
סָרַרְתִּי עָוִיתִי · פָּשַׁעְתִּי · צָרַרְתִּי וְעוֹרֶף הִקְשֵׁתִי · קַצְתִּי בְּתוֹכְחוֹתֶיךָ רָשַׁעְתִּי ·
שִׁהַתִּי דְּרָכִי תָּעִיתִי מִמַּהֲלָכַי: עָבַרְתִּי מִמִּצְוֹתֶיךָ וְסַרְתִּי וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל
הַבָּא עָלַי כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ וַאֲנִי הִרְשָׁעְתִּי: אֱלֹהַי נָפְלוּ פָּנַי בְּזָכְרִי כָּל אֲשֶׁר
הַכְעַסְתִּיךָ · כִּי עַל כָּל טוֹבוֹת שֶׁגְּמַלְתַּנִי רָעָה גְּמַלְתִּיךָ · כִּי בְּרָאתַנִי לֹא
לְצוֹרֶךָ רַק נְדָבָה · וְלֹא בְּהֶכְרַח כִּי אִם בְּרָצוֹן וְאַהֲבָה: וְטֶרֶם הֱיוֹתִי בַּחֲסָדֶיךָ
קִדַּמְתָּנִי · וְנָפַחְתָּ רוּחַ בִּי וְהֶחֱיִיתָנִי: וְאַחֲרֵי צֵאתִי לְאַוֵּיר הָעוֹלָם לֹא עֲזַבְתָּנִי
אֲכָל כְּאָב חוֹמֵל גִּדַּלְתָּנִי · וּכְאוֹמֵן אֶת הַיּוֹנֵק אוֹמַנְתָּנִי עַל שְׁדֵי אִמִּי
הִכְטַחְתָּנִי · וּמִנְּעִימוֹתֶיךָ הִשְׁבַּעְתָּנִי · וּבְבוֹאִי לַעֲמוֹד עַל עָמְדִי חִזַּקְתָּנִי ·
וְקַחְתָּנִי עַל זְרֹעֹתֶיךָ וְהִרְגַּלְתָּנִי · וְחָכְמָה וּמוּסַר לִמַּדְתָּנִי · וּמִכָּל צָרָה וְצוּקָה
חִלַּצְתָּנִי · וּבְעֵת עֲבוֹר זַעַם בְּצֵל יָדְךָ הִסְתַּרְתָּנִי · וְכַמָּה צָרוֹת נֶעֱלָמוּ מֵעֵינֵי
מֵהֶם גְּאַלְתָּנִי · וּבְטֶרֶם בֹּא הַתְּלָאָה הִקְדַּמְתָּ רְפוּאָה לְמַכָּתִי וְלֹא הוֹדַעְתָּנִי ·
וּבְעֵת לֹא נִשְׁמַרְתִּי מִכָּל נֶזֶק אַתָּה שְׁמַרְתָּנִי · וּבְבוֹאִי בֵּין שִׁינֵי אֲרָיוֹת שִׁבַּרְתָּ
מַלְתְּעוֹת כְּפִירִים וּמִשָּׁם הוֹצֵאתָנִי: וּבְבֹא עָלַי חֲלָאִים רָעִים וְנֶאֱמָנִים חִנָּם
רְפָאתָנִי · וּבְבֹא שְׁפָטֶיךָ הָרָעִים עַל הָעוֹלָם מֵחֶרֶב הִצַּלְתָּנִי וּמִדֶּבֶר מִלַּטְתָּנִי
וּבְרָעָב זַנְתָּנִי וּבְשׂוֹבַע בִּלְכַּלְתָּנִי · וּבְהַכְעִיסִי אוֹתְךָ בַּאֲשֶׁר יְיַסֵּר אִישׁ אֶת בְּנוֹ

יסרתני

יִסַּרְתָּנִי׃ וּבְקָרְאִי מִצָּרָתִי נַפְשִׁי יְקָרָה בְּעֵינֶיךָ וְרִיקָם לֹא הֲשִׁיבוֹתַנִי׃ וְעוֹד
הִגְדַּלְתָּ וְהוֹסַפְתָּ עַל כָּל זֶה׃ בְּתִתְּךָ לִי אֱמוּנָה שְׁלֵימָה לְהַאֲמִין כִּי אַתָּה אֵל
אֱמֶת וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת וּנְבִיאֶיךָ אֱמֶת׃ וְלֹא נָתַתָּ לִי חֵלֶק עִם טוֹרְדֶיךָ וְקָמֶיךָ׃
וְעַם נָבָל נִאֲצוּ שְׁמֶךָ׃ אֲשֶׁר בְּתוֹרָתְךָ יַלְעִיבוּ׃ וּבְעוֹבְדֶךָ יָרִיבוּ׃ וּנְבִיאֶךָ
יַכְזִיבוּ׃ מַרְאִים תּוּמָה׃ וְתַחְתֶּיהָ עָרְמָה׃ מַרְאִים נֶפֶשׁ זַכָּה וְנִטְהֶרֶת׃
וְתַחְתֶּיהָ תַּעֲמוֹד הַבַּהֶרֶת׃ כִּכְלִי מְלֵא כְלִימָה׃ רָחוּץ מִחוּץ בְּמֵי עָרְמָה׃ וְכָל
אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ יִטְמָא׃ קָטוֹנְתִּי מִכָּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל הָאֱמֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ
אֶת עַבְדֶּךָ׃

**אָמְנָם** יְיָ אֱלֹהַי אוֹדְךָ׃ כִּי נָתַתָּ בִּי נֶפֶשׁ קְדוֹשָׁה׃ וּבְמַעֲשַׂי טְמֵאתִיהָ׃
וּבְיִצְרִי הָרַע חִלַּלְתִּיהָ וּגְאַלְתִּיהָ וְהִנֵּה גָבַר עָלַי׃ וְהֵפִיץ חֲיָילַי׃ וְלֹא
נִשְׁאַר אֵלַי כִּי אִם מַחֲנֶה רַחֲמֶיךָ׃ אַךְ אֵדַע כִּי בָם אֶתְקְפֶנּוּ׃ וְיִהְיוּ לִי מֵעִיר
לַעֲזוֹר אוּלַי אוּכַל נַכֶּה בּוֹ וַאֲגָרְשֶׁנּוּ׃

**יְהִי** רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי׃ לָכוֹף אֶת יִצְרִי הָאַכְזָרִי וְהַסְתֵּר פָּנֶיךָ מֵחֲטָאַי
וּמֵאֲשָׁמַי וְעַל תַּעֲלֵנִי בַּחֲצִי יָמַי׃ עַד אָכִין צֵידָה לְדַרְכִּי וְצֵדָתִי לְיוֹם
נְסִיעָתִי׃ כִּי אִם אֵצֵא מֵעוֹלָמֶךָ כַּאֲשֶׁר בָּאתִי וְאָשׁוּב עֵרוֹם לִמְקוֹמִי כַּאֲשֶׁר
יָצָאתִי׃ לָמָּה נִבְרֵאתִי׃ וְלִרְאוֹת עָמָל נִקְרֵאתִי׃ טוֹב לִי עוֹד אֲנִי שָׁם מִצֵּאתִי
לְהַגְדִּיל וּלְהַרְבּוֹת אָשָׁם׃ אָנָא הָאֱלֹהִים בְּמִדַּת רַחֲמֶיךָ שָׁפְטֵנִי׃ אַל בְּאַפְּךָ
פֶּן תַּמְעִיטֵנִי׃ כִּי מֶה הָאָדָם כִּי תְּדִינֵהוּ׃ וְהֶבֶל נִדַּף אֵיךְ בְּמִשְׁקַל תְּבִיאֵהוּ׃
וּבַעֲלוֹתוֹ בְּמֹאזְנֵי מִשְׁקַל לֹא יִכְבַּד וְלֹא יִקַּל׃ וּמַה יִסְכּוֹן לָךְ לַעֲשׂוֹת לָרוּחַ
מִשְׁקַל׃ מִיּוֹם הֱיוֹתוֹ הוּא נִגַּשׁ וְנַעֲנֶה נָגוּעַ מֻכָּה אֱלֹהִים וּמְעֻנֶּה רֵאשִׁיתוֹ
מוֹץ נִרְדָּף׃ וְאַחֲרִיתוֹ קַשׁ נִדָּף׃ וּבְחַיָּיו כְּעֵשֶׂב נִשְׂדָּף׃ וְהָאֱלֹהִים יְבַקֵּשׁ
אֶת נִרְדָּף׃ מִיּוֹם צֵאתוֹ מֵרֶחֶם אִמּוֹ׃ יָגוֹן לֵילוֹ וַאֲנָחָה יוֹמוֹ׃ אִם הַיּוֹם יָרוּם׃
מָחָר תּוֹלָעִים יָרוּם׃ הַמּוֹץ יִדְּפֶנּוּ׃ וְהַקּוֹץ יִגָּפֶנּוּ׃ אִם יִשְׂבַּע יִרְשַׁע׃ וְאִם
יִרְעַב עַל פַּת לֶחֶם יִפְשַׁע׃ לִרְדּוֹף הָעוֹשֶׁר קַלּוּ נְשָׁרָיו׃ וְיִשְׁכַּח הַמָּוֶת וְהוּא
אַחֲרָיו׃ בְּעֵת הַמֵּצַר יֵרֶב אֲמָרָיו׃ וְיַחֲלִיק דְּבָרָיו׃ וְיִרְבֶּה נְדָרָיו׃ וּבְצֵאתוֹ
לְמֶרְחָב יַטֵּל דְּבָרָיו וְיִשְׁכַּח נְדָרָיו׃ וַיְחַזֵּק בְּרִיחֵי שְׁעָרָיו׃ וְהַמָּוֶת בַּחֲדָרָיו׃
וְיַרְבֶּה שׁוֹמְרִים מִכָּל עֶבֶר׃ וְהָאוֹרֵב יוֹשֵׁב לוֹ בְּחֵדֶר׃ וְהַזְּאֵב לֹא יַעַצְרֶנּוּ
גָּדֵר׃ מְבֹא אֶל הָעֵדֶר׃ בָּא וְלֹא יִדַּע לָמָּה׃ וְיִשְׁמַט וְלֹא יָדַע בְּמָה׃ וַיְהִי וְלֹא
יָדַע בָּמָה׃ בְּיַלְדוּתוּ הוֹלֵךְ בִּשְׁרִירוּתוֹ׃ וְכַאֲשֶׁר תָּחֵל רוּחַ יְיָ לְפַעֲמוֹ׃ וּתְעוֹרֵר
לֶאֱסוֹף חַיִל וָהוֹן וַיִּסַּע מִמְּקוֹמוֹ׃ לִרְכּוֹב אֳנִיּוֹת וְלִדְרוֹךְ בַּצִּיּוֹת׃ וּלְהָבִיא
נַפְשׁוֹ בִּמְעוֹנוֹת אֲרָיוֹת׃ וְהִיא מִתְהַלֶּכֶת בֵּין הַחַיּוֹת׃ וּבְחָשְׁבוֹ כִּי רַב הוֹדוֹ
וְכִי כַּכִּיר מָצְאָה יָדוֹ׃ בְּשָׁלוֹם שׁוֹדֵד יְבוֹאֶנּוּ׃ וְעֵינָיו פָּקַח וְאֵינֶנּוּ׃ וְכָל עֵת
הוּא מְזוּמָן לַתְּלָאוֹת׃ חוֹלְפוֹת וּבָאוֹת וּבְכָל שָׁעוֹת מְאוֹרָעוֹת׃ בְּכָל הָרְגָעִים
לְפֶגְעִים׃ וּבְכָל הַיָּמִים עָלָיו אֵימִים׃ אִם רֶגַע יַעֲמוֹד בְּשַׁלְוָה׃ פֶּתַע תָּבוֹאֵהוּ

הזה: או במלחמה תבא. וחרב תנפחו או קשת נחושה תחללוהו: או
יקיפוהו יגונים או ישטפוהו מים זדונים. או ימצאוהו חלאים רעים
ונאמנים: עד יהיה למשא על נפשו. וימצא מרורת פתנים ברבשו: ובעת
כאבו ינהל. שכלו נבהל: ונערים יתקלסו בו. ותעלולים ימשלו בו: ויהיה
למורת על יוצאי מעיו. ויתנברו לו כל יודעיו ובבא עתו יצא מהצרו ולחצר
מות. ומצל חדריו לצלמות: ויפשט רקמה וחולע וילבש רמה וחולע
ולעפרי ישכב וישוב אל יסודו אשר ממנו חוצב: ולאיש אשר אלה לו מתי
ימצא עת תשובה לרחוץ חלאת משובה: והיום קצר והמלאכה מרובה.
והנגעים אציים חשים ורצים: והזמן ממנו שוחק. ובעל הבית דופק:
לכן נא אלהי זכור אלה התלאות אשר על אדם באות: ואם אני הרעותי
אתה תטיב. ואל תגמול מדה במדה. לאיש אשר עונו בלי מדה: ובמותו
ילך בלי המדה:

אלהי אם עוני מנשא גדול מה העשה לשמך הגדול: ואם לא אוחיל
לרחמיך. מיתים על חיין ממך: לבן אם תקטלני. לך איחל:
ואם תבקש לעוני. אברח מפוך אליך ואחסה מחמתך בצלך: ובשולי
רחמיך אחזיק עד אם רחמתני. ולא אשלחך כי אם ברכתני: זכור נא כי
בחומר עשיתני. ובאלה התלאות נסיתני: על כן לא תפקוד עלי במעלליי
ואל תאכילני פרי פעלי: והארך לי אפך. ואל תקריב יומי. עד אכין צדה
לשוב אל מקומי: ואל תתניח עלי למהר לשלחני מן הארץ. ומשאורת
אשמי צרורות על שכמי: ובהעלותך במשקל עונותי שים לך בכף שניה
חלאותי: ובזכרך רשעי ומרדי זכור ענוי ומרודי. ושים אלה נוכח אלה.
וזכור נא אלהי כי זה כמה לארץ נוד צנפתני. ובבור גלות בהגתני. ומרוב
רשעי צרפתני ולא שרפתני וירעתי כי לטובתי נפיתני. ואמונה עניתני
ולהשיב לי באחריתי במבחן התלאות הביאותני. לכן יהמו עלי
רחמיך. ואל תכלה עלי זעמיך. ואל תגמלני כמעבדי. ואמור למלאך
המשחית די. ומה מעלתי ויתרוני כי תבקש לעוני. וחשים עלי משמר.
יתצדני בתוא מכמר: הלא ימי חלפו רוכם ואינם. והנשארים ימקו בעונם
ואם היום לפניך הנני. מהר עיניך בי ואינני. ועתה למה אמות. כי תאבלני
ראש הגדולה הזאת אלהי שים עיניך עלי. לטובה לשארית ימי המעטים.
ואל תרדוף השרירים והפלטים: והפלטת הנשארת מברך מהומותי. אל
יחסלנה לך אשמותי: כי יציר כפיך אני. ומה יכבון לך כי רמה תקחני
לאוכל. יגיע כפיך כי תאבל:

יהי רצון מלפניך יי אלהי לשוב עלי ברחמים ולהשיבני בחשובה
שלימה לפניך ולחתתי תכין לבי וחקשיב אזניך ותפתח לבי
בתורתיך

בְּחֹזֶר חֵיךְ וְחַסְּנֵי בְּרַעְיוֹנַי יִרְאָתֵיךְ וְחָגְזוֹר עָלַי גְּזֵירוֹת טוֹבוֹת וְחַבֵּטֶל מַעֲלַי
גְּזֵירוֹת רָעוֹת וְאַל תַּבִּיאֵנִי לִידֵי נִסָּיוֹן וְלֹא לִידֵי בְּזָיוֹן וּמִכָּל פְּגָעִים רָעִים
הַצִּילֵנִי וְעַד יַעֲבוֹר הַזַּעַם בְּצִלְךָ תַּסְתִּירֵנִי וְהָיָה עִם פִּי בְּהָגְיוֹנִי · וּשְׁמֹר דִּבְרֵי
מַחְשׁוֹבָה בְּלָשׁוֹנִי וְזָכְרֵנִי בְּזִכָּרוֹן וּרְצוֹן עַמֶּךָ · וּבְבִנְיַן אוֹלָמֶךָ לִרְאוֹת בְּטוּבַת
בְּחִירֶיךָ · וְזַכֵּנִי לְשַׁחֵר בְּבִירְךָ הַשְׁמֵם וְיֶחֱרַב וּלְרָצוֹת אֲבָנָיו וַעֲפָרוֹתָיו וְרַגֵּבֵי
חָרְבוֹתָיו · וְתִבָּנֶה שׁוֹמְמוֹתָיו :

אֱלֹהַי יִדַּעְתִּי כִּי הַמְּחַנְּנִים לְפָנֶיךָ · יְלִיצוּ עֲלֵיהֶם מַעֲשִׂים טוֹבִים אֲשֶׁר
הִקְדִּימוּ אוֹ צִדְקוֹתֵיהֶם אֲשֶׁר הֵרִימוּ וַאֲנִי אֵין בִּי לֹא צֶדֶק וְלֹא כֹּשֶׁר
לֹא חֶסֶד וְלֹא יֹשֶׁר : לֹא תְּחִנָּה וְלֹא מִדָּה טוֹבָה לֹא עֲבֵירָה וּלֹא תְּשׁוּבָה :
לָכֵן אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי וּמִלְּפָנֶיךָ אַל תַּשְׁלִיכֵנִי : וּבְעַת מִן הָעוֹלָם
תּוֹצִיאֵנִי לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא בְּשָׁלוֹם תְּבִיאֵנִי : וְעִם הַחֲסִידִים בְּכָבוֹד
תּוֹשִׁיבֵנִי : וְעִם הַמְנוּיִים בְּחֶלֶק חַלְּקֵם בְּחַיִּים תַּמְנֵנִי : וְלֶאוֹר בְּאוֹר פָּנֶיךָ
תְּזַכֵּנִי : וְתָשׁוּב תְּחַיֵּינִי : וּמִתְּהוֹמוֹת הָאָרֶץ תָּשׁוּב תַּעֲלֵנִי : וְאוֹמַר אוֹדְךָ יְיָ
כִּי אָנַפְתָּ בִּי יָשׁוּב אַפְּךָ וְתִנָּחֲמֵנִי : לְךָ יְיָ חֶסֶד עַל כָּל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר גְּמַלְתָּנִי :
וַאֲשֶׁר עַד יוֹם מוֹתִי תְּגַמְּלֵנִי : וּבִירֻאתְךָ הַטְהוֹרָה אֶל אֶחָד תְּחַזְּקֵנִי :
וּבְתוֹרָתְךָ הַתְּמִימָה תְּאַמְּצֵנִי : וְעַל כָּל זֶה אֲנִי חַיָּיב לְהוֹדוֹת לְהַלֵּל לְשַׁבֵּחַ
לְפָאֵר וּלְרוֹמֵם לְבָרֵךְ וּלְקַדֵּשׁ וּלְיַחֵד אֶת שֵׁמְךָ הַגָּדוֹל · הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא : בְּפִי
יְשָׁרִים תִּתְבָּרֵךְ · וּבִלְשׁוֹן חֲסִידִים תִּתְקַדָּשׁ · וּבְקֶרֶב קְדוֹשִׁים תִּתְהַלָּל
וּבְלַהֲקַת אַרְאֵלִים תִּתְפָּאַר וְתִתְיַחֵד · תִּשְׁתַּבַּח בְּפִי רַחֲמֶיךָ תִּתְקַדַּשׁ בְּפִי
קְדוֹשֶׁיךָ : תִּתְרוֹמַם בְּפִי מַלְאָכֶיךָ : תִּתְיַחֵד בְּפִי מְיַחֲדֶיךָ : תִּתְנַשֵּׂא בְּפִי
מְנַשְּׂאֶיךָ : כִּי אֵין כָּמוֹךָ בֵּאלֹהִים יְיָ וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ · וּבְמַחֲנוֹת · חַיּוֹת וְאוֹפַנִּים
וְכְרוּבִים וְעִירִין קְדִישִׁין תִּתְנַשֵּׂא וְתִתְעַלֶּה בַּשְּׁמַיִם מִמַּעַל · וְתִתְיַחֵד בְּפִי
מְיַחֲדֶיךָ בְּמוֹרָא וְפַחַד · עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל עַם אֶחָד · בַּשָּׁמַיִם מַמָּעַל וְעַל הָאָרֶץ
מִתַּחַת אֵין עוֹד : יהיו לרצון כו׳

## הטבת חלום

הרואה חלום ונפשו עגומה עליו ישיבנו בפני שלשה האוהבים אותו בזה הסדר :

החולם אומר שבעה פעמים : חֲלוֹמָא טָבָא חֲזַאי : ועונין ג׳ המטיבים שבעה פעמים :
חֲלוֹמָא טָבָא חֲזֵית · טָבָא הוּא וְטָבָא לְהֵוֵי רַחֲמָנָא טָבָא לְשַׁוְיֵהּ לְטָב · שַׁבְעָא
זִמְנִין לְגַזְרוּ עֲלֵיהּ מִן שְׁמַיָּא דִּי לְהֵוֵי טָבָא · וַיְהֵי טָבָא · שָׁבָא הוּא וְטָבָא לְהֵוֵי :
ואומר החולם רַהֲבַת מְסַפְּדֵי לְמֵחוֹל · לִי פִּתַּחְתָּ שַׁקִּי וַתְּאַזְּרֵנִי שִׂמְחָה ·
ושונין וְלֹא אָבָה יְיָ אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹעַ אֶל בִּלְעָם וַיַּהֲפֹךְ
יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת הַקְּלָלָה לִבְרָכָה כִּי אֲהֵבְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ : אָז תִּשְׂמַח בְּחוּרָה
בְּמָחוֹל וּבַחוּרִים וְזְקֵנִים יַחְדָּו וְהָפַכְתִּי אֶבְלָם לָשׂוֹשׂ וְנִחַמְתִּים וְשִׂמַּחְתִּים
מיגונם

מיגונם: החולם אומר פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי:
ושוניו ופדויי יי ישבון ובאו ציון ברנה ושמחת עולם על ראשם ששון
ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה: ויאמר העם אל שאול היונתן ימות אשר
עשה הישועה הגדולה הזאת בישראל חלילה חי יי אם יפל משערת ראשו
ארצה כי עם אלהים עשה היום הזה ויפדו העם את יונתן ולא מת: החולם אומר
בורא ניב שפתים שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר יי ורפאתיו: ושוניו ורוחץ
לבשה את עמשי ראש השלישים לך דויד ועמך בן ישי שלום שלום לך
ושלום לעזרך כי עזרך אלהיך ויקבלם דויד ויתנם בראשי הגדוד: ואמרתם
כה לחי ואתה שלום ובתיך שלום וכל אשר לך שלום: יי עוז לעמו יתן
ויי יברך את עמו בשלום: ואומר החולם ג׳פ׳
אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי: עזרי מעם יי עשה שמים וארץ:
ושוניו ג׳ פעמים אל יתן למוט רגלך אל ינום שמרך: הנה לא ינום
ולא יישן שומר ישראל: יי שמרך יי צלך על יד ימינך: יומם השמש לא
יכנה וירח בלילה: יי ישמרך מכל רע ישמר את נפשך: יי ישמר צאתך
ובואך מעתה ועד עולם: ואומר החולם וידבר יי אל משה לאמר: דבר
אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל אמור להם: ושוניו ג׳פ׳
יברכך יי וישמרך: יאר יי פניו אליך ויחנך: ישא יי פניו אליך וישם
לך שלום: ואומר החולם ג׳פעמים תודיעני ארח חיים: ושוניו ג׳ פעמים שבע
שמחות את פניך נעימות בימינך נצח: ואומר החולם ג׳פ יי שכחתי שמעך
ביראתו: ושוניו ג׳ פעמים יי פעלך בקרב שנים חייהו בקרב שנים תודיע ברגז
רחם תזכור: ואחר כך יאמרו המשיבים
לך אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב ייניך כי כבר רצה האלהים את
מעשיך: ותשובה ותפלה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה ושלום
עלינו ועל כל ישראל אמן:

## הלכות נשיאת כפים

דיני נשיאת כפים ואיזה דברים הפוסלים בכהן:

מי שנה ואמר שהוא כהן נאמן ליטול את כפיו. רמ״ה נה״ע סי׳ ג׳ ס״ק ע״מ ב׳:
אין כפיותיו כפים פחות מעשרה ומכהנים מן המנין. ואפילו מתפללין בבית אחין
ס״ס״ת מסתפק בפיסקי: יחלוץ הכהן מנעליו ויכניעו תחת הספסל ואח״כ יטול ידיו
ומתפללים שתפסיר לחלוץ בלא מגיעה ביד יכול ליטול ידיו קודם חלוצת מנעליו:
אם אין לו יום בבה״כ יפסקו הכהנים המים על ידיהם ויוקף בכור ואם אבל אם
הוא בכור לאכל לבד לו ואם אין שם בכור בבה״כ וגם לא לוי יפסוק הכהן עצמו
על ידיו ולא ישראל:
עוקר רגליו בשעתחיל החזן רצה אפי׳ לא יגיע למקום הדוכן עד שגומר רצה אבל אם

לא עקר רגליו כשהתחיל רצה לא יעלה לדוכן כל כהן ירא ורך ישמור ידיו מעשות כסילת שחרית שלא יגע במקום מלוכלך עד לאחר ברכות כהנים:

**כהן** שעומד בשמונה עשרה וחזן מגיע לרצה פוסק ושולח וחס ים שם כהני' לחריים לוקו פוסק. חס ים כהן אחד לבד לוקו חומר כהנים שלא שולח מעצמו ע"י שים עמו קטן שלוקו בן י"ג שנים:

**הש"ץ** לא יתריך ברכה. כשמחזירים הכהנים את פניהם בין בתחילה ובין בסוף לא יחזירו שלא דרך ימין וכשורדין מן הדוכן לא יגעו במנעלים וחס נגעו יעלו ידיהם לתפלה:

**אין** לכהנים לנגן שלא ניגון אחד מתחילה ועד סוף. בשעה שהכהנים מברכים את העם לא יביטו ולא יסתכלו לשתם שלא יהא פניהם כלפי מטה כמו שעומדים בשמונ' עשרה והעם יכוונו לברכה ויהא פניהם כלפי הכהנים ולא יסתכלו בהם משום היסח הדעת ע"ז:

**אין** הש"ץ שונה חמן אחר ברכות כהנים חס הש"ץ כהן חס ים שם כהנים אחרים לא יפה כפיו וחס אמרו לו עלה ברוך לעולות וכתב טו"ז כמה פעמים בילמותי הייתי לכי מקרא שלפ הש"ץ שהיה כהן והש"ץ אמר שים שלום ומורי' חמי הגאון היה בבה"כ ולא מיחה וכן עיקר: עכשיו שהכהנים עומדים במזרח אותן הפנים היושבים בכותל מזרח הם עם שבפלדים ס"ל לזוז ממקומן. הש"ץ שכולה בכהנים חס ים רק עשרה כהנים כולם עולים לדוכן והכשים והטף עומים אחן וחס ים יותר מעשרה כהנים היתריים מעשרה יעלו והעשרה יעמדו אחן:

**עכשיו** שהכהנים מתריכין בנעולים נהגו לומר פסוקים אך יותר טוב שלא לאומרם כי חס בשעה שהחזן מנגן התיבה ולא יתריכו בפסוקים יותר:

**כהן** שנשא כפיו וחל"ש בה לבה"כ בשחרית יכול לישא כפיו עוד פעם אחרת אבל אין חיוב עליו אפי' היה בבה"כ בשחרית כהני'. כהן שלא התפלל עדיין יכול לישא כפיו:

**מי** שים לו מום בפניו או ידיו עקומות או נגע בהן או שחיטו יכול להלוך ידיו לא ישא כפיו וכן חס ים לו מום ברגליו במקומות שעולין לדוכן שלא יתן סוקיים שלא ישא כפיו שמסתכלין בו וכן מי שרירו יורד על זקנו או שחיטו זוטות למעה וסומא בחד מחיטו. חס היה דם בעירו מותר לישא כפיו והיינו שנהגו ל'יום בעירו ודוקא בעירו אבל הלך לפעמים בעיר אחרת בחקרתי ושמעתי ל'יום שלא חס היה רוצה להיות מלמד או סופר או חזן חפי שהוא בעירו מותר לישא כפיו אם היה דם בעירו אבל חס היה רוצה לקבוע דירתו לשם וחס היה ידיו לפניו מטלית כמו שנהגין בקצת מקומות מותר. היו ידיו מכוערים שלא ישא כפיו וחס רוצה לנשני עיר מלאכתן בכך או שהוא דם בעירו מותר לישא כפיו:

**כי** שחיטו יודע לחתוך הלותיות כגון שקורא לחלף שעיניו או להיפוך לא ישא כפיו:

**קטן** שלא הביא ג' שערות ישא כפיו עם כהנים אחרים. חס הביא ג' שערות אפי' כפיו לבד אל' לא בקביעו עד שיגיע לשנים שרחוי להתחלחות זקנו. כהן שהרב הכפה לא ישא כפיו:

**שתה** רביעית יין בבת אחת לא ישא כפיו בשני פעמים או שנתן לתוכו מים מעט מותר חס שתה יותר מרביעית אפי' בשני פעמים או שנתן לתוכו מים

לא

לא ישא את כפיו עד שיסיר יינו מעליו. לא היו כהנים דברי שמעכב. בזמירת כפים אע"פ שאינו מדקדק במצות והעם מרננים אחריו ישא את כפיו: כהן שנשא גרושה פסול ואינו מהגין בו קדושה לקריאת התורה ראשון ואפי' גרשה או מתה עד שידור הנשא על דעת רבים מהנשים שהוא אסור בהם. כיוצא למת שאינו משגיח מתים של מצוה פסול

אבל מכל מעלות הכהונה עד שיקבל עליו שלא יטמא למתים:

כל י"ב חדש לא ישא כפיו ואם לא ישא מבה"כ כשקר' החזן כהניס עובר בעשה לכך יאמר מבה"כ:

כהן שהוא פגום אם אין רוצה ליטול כפיו אין מוחין בידו רק שלא יהא נבה"כ כשקורא החזן כהניס או כשמוליון את הידים: ומוהירים רבנו ס"ע בשעה שמנגנין ומהריכין בכ"ף של ויאמרך. ובכ"ף של ויחנך ובשלום. אסור להשתמש בכתף בזמן הזה אם אינו מוחל על כך:

ובני אמת לו מת ברגל ונקבר ואין החגלות חלין אלא מבה"כ קודם שאומרים לו עלה והבחי' מתעסקת רש"ל סי' ע"ח. ואומרים במנחה י"כ אלהינו ברכינו מפוס דשם עלה הכהן לדוכן לא ירד:

קודם הדוכן יאמרו הכהנים תחינה זו

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּהֵא הַבְּרָכָה הַזֹּאת שֶׁצִּוִּיתָנוּ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרָכָה שְׁלֵמָה וְלֹא יִהְיֶה בָּהּ מְכְשׁוֹל וָעָוֹן מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

ואחר התחינה זו יאמר הכהן ברכה זו

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בִּקְדֻשָּׁתוֹ שֶׁל אַהֲרֹן וְצִוָּנוּ לְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה:

אחר הדוכן אומרים הכהנים תחינה זו

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם עָשִׂינוּ מַה שֶּׁגָּזַרְתָּ עָלֵינוּ אַף אַתָּה עֲשֵׂה עִמָּנוּ כְּמוֹ שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ הַשְׁקִיפָה מִמְּעוֹן קָדְשְׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם וּבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאֶת הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לָנוּ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ:

# ברכת כהנים

זה יאמר כישעה שכהנים עולים לדוכן:

יְבָרֶכְךָ יְיָ מִצִּיּוֹן עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

יְיָ אֲדֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ:

וְיִשְׁמְרֶךָ שֶׁמְּרֵנִי אֵל כִּי חָסִיתִי בָךְ: רבונו של עולם

יָאֵר אֱלֹהִים פָּנָיו וִיחֻנֶּנּוּ יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה:

יי יי אל רחום וחנון ארך ורב חסד ואמת:
פניו פנה אלי וחנני כי יחיד ועני אני:
אליך יי נפשי אשא
ויחנך הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם כעיני שפחה אל
יד גברתה כן עינינו אל יי אלהינו עד שיחננו: רבונו וכו׳
ישא יישא ברכה מאת יי וצדקה מאלהי ישעו ומצא
חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם:
יי יי חננו לך קוינו היה זרועם לבקרים אף ישועתינו
בעת צרה:
פניו אל תסתר פניך ממני ביום צר לי הטה אלי אזנך
אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים
וישמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם
לך יי הגדלה והגבורה והתפארת והנצח וההוד
כי כל בשמים ובארץ לך יי הממלכה והמתנשא
לכל לראש:
שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר יי ורפאתיו:

רבונו של עולם אמן:

אדיר במרום שוכן בגבורה אתה שלום ושמך שלום
יהי רצון שתשים עלינו ועל עמך בית ישראל
חיים וברכה למשמרת שלום:

אם הוא חולם ואינו יודע הפתרון ואמר זה בשעה שהכהנים מנגנים:

וישמרך ויחנך שלום

רבונו של עולם אני שלך וחלומותי שלך חלום חלמתי ואיני יודע מה
הוא יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שיהיו כל חלומותי
עלי ועל כל ישראל לטובה בין שחלמתי על עצמי ובין שחלמתי על
אחרים ובין שחלמו אחרים עלי אם טובים הם חזקם ואמצם ויתקיימו כי
הבהם בחלומותיו של יוסף הצדיק ואם צריכים רפואה רפאם כחזקיהו
מלך

מֶלֶךְ יְחוּדָה מַחֲלִיט · וּבְמָרוֹם הַגְבִּיהָ מִצְּרָעָתָהּ וּבְנַעֲמָן מִצָּרַעְתּוֹ · וּכְמֵי מָרָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּינוּ · וּכְמֵי יְרִיחוֹ עַל יְדֵי אֱלִישָׁע · וּכְשֵׁם שֶׁהִפַּכְתָּ אֶת קְלָלַת בִּלְעָם הָרָשָׁע מִקְּלָלָה לִבְרָכָה · כֵּן תַּהֲפוֹךְ כָּל חֲלוֹמוֹתַי עָלַי וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל לְטוֹבָה וְתִשְׁמְרֵנִי וְתָרַצְנִי וְתַחֲיֵנִי אָמֵן :

כתב בשערי ציון שאין לאמר רבון אצל שלום רק במקום רבון יאמר זה :

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתַּעֲשֶׂה לְמַעַן קְדוּשַׁת חַסְדֶּיךָ וְגוֹדֶל רַחֲמֶיךָ הַפְּשׁוּטִים וְלִמְעַן טָהֳרַת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא בֵּן עֶשְׂרִים וְשִׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת הַיּוֹצְאִים מֵהַפְּסוּקִים שֶׁל בִּרְכַת כֹּהֲנִים (אלו האותיות לא יחסר כהן ויראה כאותיות) אנקיחם פסיחם פסיפסים דירנסים הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו עַם קְדוֹשֶׁיךָ שֶׁתִּהְיֶה קָרוֹב לִי בְּקָרְאִי לָךְ וְתִשְׁמַע תְּפִלָּתִי וְנַאֲקָתִי חָמִיד כֹּשֶׁם שֶׁשָּׁמַעְתָּ אֲנָקַת יַעֲקֹב חֲמִידְךָ הַנִּקְרָא אִישׁ תָּם וְתִתֶּן לִי וּלְכָל נַפְשׁוֹת בֵּיתִי מְזוֹנוֹתֵינוּ פְּרָנָסָתֵינוּ בְּהֶיתֵר וְלֹא בְאִיסּוּר בְּנַחַת וְלֹא בְּצַעַר מְתַחַת יָדְךָ הָרְחָבָה כֹּשֶׁם שֶׁנָּתַתָּ פִּיסַת לֶחֶם לְאָכוֹל וּבֶגֶד לְלָבוֹשׁ לְיַעֲקֹב אָבִינוּ הַנִּקְרָא אִישׁ תָּם · וְתָחֹנֵנוּ לְאַהֲבָה וּלְחֵן וּלְחֶסֶד בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָּל רוֹאֵינוּ · וְיִהְיוּ דִּבְרֵי נִשְׁמָעִין לְעַבּוֹרָתֶךָ כֹּשֶׁם שֶׁנָּתַתָּ אֶת יוֹסֵף צַדִּיקֶךָ בְּשָׁעָה שֶׁהִלְבִּישׁוּ אָבִיו כְּתֹנֶת פַּסִּים לְחֵן וּלְחֶסֶד וּרְחָמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָּל רוֹאָיו וְתַעֲשֶׂה עִמִּי נִפְלָאוֹת וְנִסִּים וְלִטּוֹבָה אוֹת וְתַצְלִיחֵנִי בְּדַרְכִּי וְתֵן לִבִּי בִּינָה לְהָבִין וְלַהֲשִׂכִּיל וְלִקְיֵם אֶת כָּל דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ וְסוֹדוֹתֶיהָ וְתַצִּילֵנִי מִשְּׁגִיאוֹת וְתִטַּהֵר רַעְיוֹנַי לַעֲבוֹדָתֶךָ וְתַאֲרִיךְ יָמַי וְיָמֵי אִשְׁתִּי וּבָנַי וּבְנוֹתַי בְּטוּב וּבְנְעִימוּת בְּרוֹב עוֹז וְשָׁלוֹם · אָמֵן סֶלָה :

## דיני וסדר תפלת הדרך

**תפלת הדרך** מי שרוצה להתפלל תפלת הדרך בשעת מחיצתו יאמר בתחילת היום בעיר · אבל אם דעתו ללון בעיר ואח"כ ירצה ויוכל יתפלל תפלת הדרך בתוך ד' מילין שהלך · ואם לאו לא יתפלל תפלת הדרך בתחלת הלכתו אלא יתפלל תפלת הדרך בתוך ד' מילין שהלך · ואם הלך ד' מילין ולא התפלל תפלת הדרך אינו יכול להתפלל עוד · ואם הלך ד' מילין ונזכר בתוך ד' מילין שהלך יחזור למקום שהתפלל בו תפלת הדרך · ואם הלך ד' מילין ונזכר אחר ד' מילין שהלך יתפלל תפלת הדרך בתחלת הלכתו

# תפלת הדרך

יאמר הפסוקים כנגד התיבה לעיל: והריני ככנד אות ל' יאמר ל' פעמים הפסוק לישועתך קויתי יי': וכנגד אות ו' יאמר ו' פעמים והיה כי נבקשון ונומר: וכנגד אות ת' יאמר ת' פעמים יגיפכן ונומר: וכנגד אות ה' יאמר ה' פעמים המלך ונומר: ואח"כ יאמר ז' פעמים והיה מעט עד נשיבה הריני כיוצ"ע: גם מנוחה נומר ז' פעמים הפסוק וגם כח אסר שרח: ואח"כ יאמר כל הפסוק מן ז' הפסוקים ש"פ פנים ואמור: ונלנו גם את הכתבים אסר פתח הניחת הכו נסמרים מקטן ועד גדול ונלנו למעלה הפתח: והנשמה אסר אמר יקר יי' כיוצ וכיוצ כי כשהר לרש מיעצו: ויעבו והיה אמת אל הים על הערים אסר אמר סביבותיהם ונלנו ודקו לאחרי כני יעקב לאחיהם תפלנו לי חרות סוגה אסיר: כיוצ עתותי הלילי חיל לחיבי ומחמדני: אתה סתר לי ונומר: נשמה ונומר: יי' יי' עוזו ונומר: יי' צדקות עמהנו ונומר: יי' נצחות לעבי מלא ונומר: יי' הושיעה ונומר: ג"פ ונגדל עון גם יי' כו יחן נקיק ונשבע: נ"פ סיר לחעלות אמר עיני אל ההרים ונומר: תהלים קפיטל קכ"א ואח"כ יאמר

**יהי** רצון מלפניך יי' אלהי צבאות יושב הכרובים חוסה נא וחמול עלי והצילני מכל אויבים ולסטים שלא להרע לי ולכל הנלוים אלי לא בגופנו ולא בממונו ולא בכל אשר לנו: וכן יהי רצון מלפניך ארון הרחמים והסליחות הרוכב בערבות שתצילנו מכל מיני כלי זיין ומכל פורעניות המתרגשות לבוא לעולם: חנוך ואליהו הלכו בדרך ולא נזוקו: כן לא נזקו אנחנו ונלך בשם אלהינו לעולם ועד אמן סלה:

**קבלה** מחתית מהרמ"ן ז"ל כל הסופגו בלחם רע שיאחר בגד המוכר ויביט בפניו ויאחר ז' פעמים בבשימה אחת לוריחל ויוציך יהבך בה אחיר לאוהב בחיק ויריחה חיק: והוא בחק ומסכה המלחך הלז שמו בשם לחם אחר מאחר שאחר מחוץ בפה:

**עניין** אחר יכשה עיניו בידו הימנית ויאחר ג"פ והסירו את כפו ואחיות את אחרי ופ"כ ג' פעמים פני אל אחרי אל תסתר ממני אוכל פנים רע ביוצ"ע שרי מיצרכות ישראל:

**הנכנס** לברך קודם שיכנס יאמר: יהי רצון מלפניך יי' אלהי ואלהי אבותי שתכניסני לברך זה בשלום:

**נכנס** בשלום יאמר: מודה אני לפניך יי' אלהי ואלהי אבותי שהכנסתני לברך זה בשלום: בקש לצאת יאמר: יהי רצון מלפניך יי' אלהי ואלהי אבותי שתוציאני מברך זה בשלום:

**יצא** בשלום יאמר: מודה אני לפניך יי' אלהי ואלהי אבותי שהוצאתני מברך זה בשלום וכשם שהצאתני בשלום כן תוליכני בשלום וכרך אחרי רחה לילך בשלום:

# תפלת הים

תפלת הים להרמ"ן ז"ל ויתנלה ויתוכחת לירחי הים והלכי תדבחת אסר תיקן הרמ"ן ז"ל כסדר לחרן הקדושה תוב"ב:

**אנא** האל הגדול הגבור והנורא עושה גדולות עד אין חקר ונפלאות עד אין מספר הבורא כל נברא המצויה יש מאין ותישועתו כהרף עין: הנושה חבל על חחו: ומקוה מים על פני בהו: הנותן באוצרות התהומות: וכונס כנד כל המימות: הנותן בים דרך וכמים עזים נחיבה: ורוח השובה תנחם תיורדים אל מחוז חפצם: יורו לי' חסדי ונפלאותיו לבני אדם כי רצם: כי המה ראו מעשי יי' ונפלאותיו במצולה בשלחו חציו: וברקי נוראותיו: ויירא ויפיקי מים ויגלו מוסדות חבל: למען הראותם כי המה הבל שקר המלחים לתישועה והבל רב החובל: אם ח"ו יי' לא יעשה נס שוה עמלי בוגיו בחוזן וכנס: ואם ברוב רחמיו וחסדיו לא יגין ח"ו שוא שקרו האומנין והמנהיגין: כי קולו שובר ארזים וחכמת חכמיו תחבלע וכלם חונים: יעמור רוח סערה וירקידם כמו ענל יצעקו וישקים שאונם ונהר יעבירו ברגל: כי למען הראות כח מעשיו לכל העמים: יצר אדם עובר ארחות ימים: חיכן את רוח: אם מעט ואם סרוח: מי חמשיבה בשוא נלך שאוניו: מי הנותן חול גבול על פניו: מי המשקיט המונו לרגעים: ויקרענו לשניים עשר קרעים: חלא אלהי ישראל מושיע: והוא ישקוט ומי ירשיע: אתה האל עושה פלא: אשר הכל בזרועו חולת: הנוטה כרוק שמים וכאהל חסתחם: ובאחריתה פעשן תפלחם: הנותן שמש לאור יומם חוקות ירח וככבים באטירתם תזריחם: הוציא מזרות בעתם ועיש על בניה חנחם: אתה הוא האלהים אשר בחרת בנפש אליך חמים גואל ישראל קדושו: אם עקיר בים צאנו ורכושו: ראוך מים יחילו וירגזו: אף כי לבות בני ארם נפלאותיך יחוו

יחזו׳ בראותם ים דרכיך · ובמים רבים מהלכך · ועקבותיך לא נודעו · אבן דבקיך כך גושעו · הושיענו משיט ורפש · כי באו מים עד נפש · למען שמך אלהי השמים אנצלה משונאי וממעמקי מים · קרבה אל נפשי גאלה · ואל תשטפני שבולת מים ואל תבלעני מצולה · ענני יי׳ כי טוב חסדיך ואל תסתר פניך מעבדך · חשאת נעורי ופשעי אל תזכור · ונפש תורך אל תעבור · משאון מים כבירים הצילני · ועל מי מנוחות תנהלני · נפשי תשובב תנחני · באורח מישור אל מחוז לבי ישובב אספרה שמך לאחי · ולבי בשרי ירננו אל אל חי · ארוממך בקהל עם ובמושב זקנים בנפלאותיך יביעו · על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו · ואני לא בחסידותי באתי לפני כפא כבודיך · משתטה ונושא כפי אל רביר קדשיך · כי אם בחסדיך וברחמיך הרבים כי לא עזבת דורשיך ולא דחקת מבקשיך כי אתה קרוב לקוראיך ומקרב ישע ליראיך · חשאתי תשליך במצולות ים · והעלני משאון מים כבירים ישאו רכים · הרחק מנגד עיניך דברי עוני וגברי · והרחק ממני כל משבריך וגליך עלי לא יעברו · ורוח המשבר אניות · תשקיט כי אליך עינינו צופיות · חבא לפניך אנקת אפירי חלאה המתחננים אליך בקולם · והמים להם חומה מימינם משמאלם : יי׳ צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה · ג״פ יי׳ צבאות אשרי אדם בוטח בך : ג״פ יי׳ הושיעה המלך יענינו ביום קראנו : ג״פ אתה סתר לי מצר תצרני רני פלט תסובבני סלה : ג״פ בטחו ביי׳ עדי עד כי ביה׳ יי׳ צור עולמים : ג״פ יי׳ עוז לעמו יתן יי׳ יברך את עמו בשלום : ג״פ (לחחר כן יחחר מחזור ס״ט · ולחר כן יחחר מחזור כ״ט · ר׳ פיעחים · ולחר כן יחחר יוסד נסחר מחזור ג׳ ס׳ · ולחר כן יחחר פסוק זה · נקלחי עכבי חלחי לקלי בנר החסכת לי חכלני ושחני חפלחי · לחכמח נבנימת מחזור כ״ו ושיל לחנעות · ולחר כן יחחר שבעים ושחים פסוקים לחר כן יחחר חלו שחומה פסוקים חיוכה :

**ויאמר** קראתי מצרה לי אל יי׳ ויענני מבטן שאול שועתי שמעת קולי · ותשליכני מצולה בלבב ימים ונהר יסובבני כל משבריך וגליך עלי עברו · ואמרתי נגרשתי מנגד עיניך אך אוסיף להביט אל היכל קדשך · אפפוני מים עד נפש תהום יסובבני סוף חבוש לראשי · לקצבי הרים ירדתי הארץ בריחיה בעדי לעולם ותעל משחת חיי יי׳ אלהי · בהתעטף עלי נפשי את יי׳ זכרתי ותבא אליך תפלתי אל היכל קדשך · משמרים הבלי שוא חסדם יעזובו · ואני בקול תודה אזבחה לך אשר נדרתי אשלמה ישועתה ליי׳ :

לחר כן יחחר מחזור ס״ט עוד פיעם לחחת :

---

# סוד תפלת המנחה

**הנה** היום כחלק ל״ב חלקים שסה שעות מזריחת השמש עד חצי היום החור מתגבר · מורה על מדת רחמים כי בחור פני מלך חיים ומחצי היום ואילך הולך ומתעטף עד הלילה · ולזה שם שעות סה מצד הדין בחופן שסשה שעות רחמונות רומזות על שסה קלוות הבנין הכלולים מצד החסד והשסה האחרונות רומזות על שסה חלו הכלולות מצד הגבורה וזהו ענין אברהם תיקן תפלת שחרית ומשה להקדים התפלה בג׳ שעות רחמונות כדי לעורר החסד הגמור שבשלשה הראשונות מהבנין לקיימו חסד גבורה תפארת שהם האמצעות · ונמלא הוד יסוד הם הבנים · ע״כ בשחרית שיקר המלכות שהיא התפלה בג׳ שעות רחמונות · ותפלת מנחה תיקן יצחק ותיקונה לקצר מלפות בגבורה כדי לרפות מדת הדין :

והזהר

**והזוהר פרשת פנחס** כתב טעם שאומרים אשרי קודם תפלת המנחה כי בשעת מנחה מתעורר הדין בעולם ובעוד שהדין לא נתעורר לגמרי מכח הגבור' מדת הדין הקשה ופני המלך תפארת עדיין מאירים מאור היום שהוא סוד החסד והרחמים צריך לומר כל אחד ואחד תהלה לדוד • וז"ל הזוהר בצלותא דמנחה בערב קודם צלותא מ"ט בגין דעד לא אשתכח דינא קשיא בעוד דאנפין דמלכא נהירין יימא תהלה לדוד בהאי סדורו' דמזונא • דלבתר דדינא שריא ותלי בעלמא לאו שעתא איהו עכ"ל: **ואח"כ מתפלל ח"י בכוונה גדולה להמתיק הדין ולעורר הרחמי':**

**ועניין** סוד התפלה מפורשת למעלה בשחרית אמנם יש להפליא מאי שנא תפלת שחרית שאין נכנסין לה אלא אחר יחוד ההיכלות מיוצר אור ואילך עד היכל קודש קדשים ששם מתחלת התפלה ומשוטט בעולם האצילות ובמנחה אינו כן מתחיל מיד התפלה • ומצאתי תירון בהרמ"ק ז"ל כי אף שנוסח א' שוה לכל התפלות מ"מ תשתנה הכוונה לפי הזמן • והביא משל • משתי הה"ין שבשם ידו"ד אף ששוין בצורתן מ"מ משתנה עניינם • והשינוי בתפלות הוא זה הנה התפלה היא שיעור קומה כי ג' ראשונות הוא ראש ושני זרועות ומשך הגוף קצת והאמצעיות הם י"ב גבולי' למשך הגוף וג' אחרונות אמה ותרין שוקין כמבואר למעלה אמנם ישתנה קישור שיעור קומה הכל לפי מהות הזמן בתפארת • אם שחרית בתפארת מצד החסד • אם מנחה בתפארת מצד הגבורה אם ערבית בתפארת מצד המלכות כאשר יתבאר במקומו • והנה בשחרית הוא הייחוד והזיווג הגמור שאין זיווג אלא בהקדמת חיבוק והנישוק בסוד וימינו תחבקני ולכך יהיה העליה ששה מדריגות ששה היכלות ואח"כ במדריג' השביעית יהיה סוד שיעור קומה לקשר המלכות למעלה בסוד הזיווג הידוע • והחיבוק הוא סוד קריאת שמע • והנישוק הוא סוד ברכת אמת ויציב • ובמנחה אין לה כל אלה • כי אין בעמידה זיווג אלא שיעור קומה הנעשה בשמאל לבד דהיינו למתק הדינים וסוד שיעור קומה זו אינה אלא מלכות בגבורה דהיינו תחלת החבוק בסוד שמאלו תחת לראשי לחודיה • והנה לכאורה יש להקשות מאחר שבתפלת מנחה אין הזיווג הגמור א"כ איך הוא נפילת אפים אחר תפלת המנחה שכבר מבואר שסוד נפילת אפים הוא בסוד הזיווג

הג"ה וזהו בסוד עקידת יצחק שעקדו אברהם שהוא החסד הקשה שיהיה רפות: ועיקר מצוותה בג' שעות אחרונות כי כן התמיד היה קרב בתשע ומחצה וזהו מנחה קטנה ואע"פי שזמנו לאחר שש ולמעלה שהוא מנחה גדולה מ"מ טוב שלא להתעורר ג' ראשונו' מהששה ששם הגבורה בתוקפה • רק באחרונות ששם הגבורה אינה בתוקף כ"כ והן כשמתפלל מנחה גדולה או קטנה טעם הקישור והייחוד הוא לרפות הדין • והנה הזהירו רז"ל בתפלת המנחה מאוד מאוד וכן אליהו לא נענה אלא בתפלת המנחה • וכן הזוהר בפרשת ויחי מזהיר מאד על תפלת המנחה שתהיה ביתר שאת בכוונה גדולה וז"ל בשעתא דמנחה דדינא שריא בעלמא אתכוון דוד בהאי צלותא דכתיב תכון תפלתי קטורת לפניך והאי צלותא דסלי' ואעביר רוגזא דדינא קשיא דשליט השתא בעלמא בהאי צלותא בהאי שעתא בהאי קטרת דדמי ואעביר כל רוגזא וכל קטרוגא דעלמא היינו דכתב מנחת ערב מ"ט בגין דאיהו מנחת ערב דדינא בעלמא ת"ח כד אתחרב בית מקדש בשעתא דאתוקד זמן מנחה הוה וע"ד דכתיב אוי לנו כי פנה היום כי נטו צללי ערב צללי ערב מקטרגין ורוגזי דדינין דזמינין בהאי שעתא וע"ד תכינן דבעי בר נש לכוונא דעתיה צלותא ומנחה בכלהו צלותא בעי בר נש לכוונא דעתיה ובההי צלותא מכלהו בגין דדינא שרי' בעלמא וע"כ זמן צלותא דמנחה יצחק תיקון לה עכ"ל • הרי בשעת המנחה למנחה יומא הוא מדה"ד וע"כ צריך לגב' כח הרחמים בתפלתו ובקשתו וכתב מהרמ"ק ז"ל שעל כן נקראת תפלה זו מנחה מפני שהקשר והייחוד הזה אינו כיחו' השחר שהוא ממש שעה המיוחדת לו שהיא שעת החסד • אמנם במנחה בשעת הדין והיחוד אז אינו מן הנהוג והגור' בתפלה היחוד ודאי מנח' היא שלוחה לבי מעלה להמציא מנוחה ונחת רוח ומניחי רוגז העליון:

זה לישנו קושיא כי נודע כל המדרשות הם כלולות זו מזו דהחסד כלול גבורה רק בחינת החסד גובר וכה גבורה חסד רק הגבורה גובר כמלא בבחינת שמלו תחת לראשי הוא בחי' ימיני ימיני תחבקני • ובבחינה ימינו תחבקני בחי' שמלו תחת לראשי • רק בבחינה זו זה גובר ובבחינה זו זה גובר • ובזה יתורץ עניין התעוררות הזיווג בזמן הגלות בכל הימין לישנו שחינו כתקונו עד לעתיד כמו שנאמר נחם ה' לחדוני שב לימיני שפריך להמתיק עד שיהיה ימין ה' רוממה חלק הכל בבחינת סוגות וים מדרשות על מדרשות עליות ח"ו על גב זו • כך העליתי מתוך דבריו :

**ובקונטרס** האחר"י ז"ל מפתחי נ"ל תפלת מנחה היא דיוקן קטיף ולכן לין עיקר רק תפלת העמידה והיא בהלילות כי שם נחבר השחר יעורר כל הקליפות ותפלת ערבית דיוקן הפיוט ולכן לנו חומרים ק"ש עם ברכותיה שהם בבריחה אך על"ז לישנו מזהירים רק היכלי רחמים לבד והם ברכה ח' לבנות הספיר והוא מבדיל בין יום ובין לילה • דוגמת רקיע יסוד המבדיל בין מים למים והוא סוד ה' בחות שמן שהוא יסוד הכולל נפח והוד ונצח"כ להבת עולם בהיכל להבה ונח"כ לחמת ונחושה היכל הרעיון ונח"כ הבהיבו בסוד מטה עליונה היכל קודש הקדשים ולכן נזכר בה הפורס סוכת וגו' ונח"כ העמידה בחי' עב"ל :

**ואני** אברהם הלוי שמעתי מן אדוני אבי מהור"ר ישעיה סנ"ל זצ"ל בסדיה הב"ד ור"מ בק"ק פרנקפורט דמיין טעם הנון • היו לפנינו ב' תפלות • כתב הרשב"ם לא שהלכה הוא להקדים מנחה למוסף מ"מ מסתבר שחילו עבר והקדי תפלת מוסיפין לתפלת המנחה וחילו בחקום שים להתפלל תפלת המנחה יפה • ולא דמי לדתמרינן הבדיל בסכיין • ולא ברהמזונה • שכייה עלתה לו • רהמזונה לא עלתה לו • לפי שהקדים תפלת התעלומין לתפלת חובה • דשמו התם • לפי שהלכה בדין שיקדים תפלות התעלומין שכבר עבר זמנה לתפלת חובה שהיא בזמנה • אבל מוסיפין כל שעתה ושעתיה זמנה הוא דהא תפלת מוסיפין כל היום • אלא להתחלה לינן דתפלת המנחה תדיר, והניע זמנה קדיך להקדים' • הא שם עבר והקדים אל מוסיפין יפה :

**אמר אברהם הלוי** מצאתי בצוואות אבי זקיני הגאון המחבר צוק"ל וז"ל הסובא בהקהלתי לספר חוה • הסדר של פרשת התמיד •

והזכרת הקטורת • הוא מצוה רבה לומר בין בשחרית • וגם במנחה כמבואר בזוהר ובן מנהג ספרדיים • והבי נהוג • בראשונה לעולם בהוה ב' ע' ב' ובפרק ב' ג' ע' ב' אתה הוא יי' וכו' :

## דיוקים של מנחה

לא יפה מדם להם שפרו לנו עכם לשתים ולא לבעשקה ולא לנדון • עפשית מהגי לשקל לשמוע סיעתה נ"ל שיש לחלק בין שחיתה נ"ל ושאילתה שקלה לשלוחי שקלה מהם לעצמה קורין לזה הכלכלת מיהו סיעתה נ"ל שקלה שקלה לעצמה נ"ל שקלה לעצמה ונתנה לקרקע ברוב לקרקע לא

זמירות וכן כל מקום שצריך לומר ואתפלל אין יכול לומר אלא ואתפלל עמוד אחד ואחזור ואומר ואתפלל לפני ולאחר תפלתו אם
אם יש מים צריך ליטול ידיו ואתפלל אין יכול לברך אשר קדשנו במצותיו וצונו על נטילת ידים אלא יטול ידיו ואתפלל ואם אין שם מים מזומנים לפניו לא יחפש
ולא יתן להתפלל עם הצבור אלא יקנח ידיו בסודר ויתפלל עם הצבור:

אין מוכר לחבירו על שיקנה ממנו כדי שיתפלל עליו ויוכל קדים ואם בדיעבד מכר לחבירו ולא הרויח
אם שום עשרה ואם ב"כ בעל יחפרו עמד מזומן מכר ויחפרו עליו קדים:

אם נכנס ב"כ והתחיל הצבור להתפלל שחכה עשרה יתפלל עמהם ויחפר ויתחנן ואח"כ יחפר מכרי:

אם שכח ולא התפלל מנחה ומתפלל ערבית שתים רצופות ואם יעריב ואח"כ יחפר מכרי. ואח"כ
יתפלל שחכה עשרה ואם תעלומין כי לעולם מתפלל ואם חוזה ברביעית ואח"כ לתעלומין:

## דיני ערבית והלכות ק"ש ותפלה של ערבית

והוא רחום וכו' ואח"כ ק"ש בלילה בשנת יעיתא ג' כוכבים קטנים ואם הוא יום התעוכן ייחתין עד שיהו כמשהו
מלבן ואם קרא קודם לכן חוזר וקורא ק"ש בלא ברכות: ויהיו לו יחזור ויתפלל בלילה: מהרש"ל כתב
לקרות ג' פרשיות של ק"ש על מטתו וכיון לצאת ידי חובת ק"ש כזה: ואסור להתחיל לאכול בשעה שיושבין לומר ק"ש
של ערבית ואם התחיל לאכול אחר שהגיעו זמנה מפסיק וקורא ק"ש בלא ברכות וגומר פיסקתו ואח"כ קורא לתוכה
ברכותיה ומתפלל: הקורא ק"ש של ערבית אחר שעלה עמוד השחר קודם הנץ החמה לא יצא: ולא"כ היה לאדם
כגון מי שהולך לנסוע בשיירא אחר ברכות כגון אחר הברכות שלפני ק"ש ואח"כ ק"ש ואחריהם עד השכיבנו
שומר עמו ישכחנו לעד תומר: אין לדבר בין גאולה של ערבית לבין שמונה עשרה וכן בין גאולה לגאולה ואם
לא יפסיק כתב הב"ח כשם שהרש"ל אומר ויתפלל יש לו לקיים שכבר ירדו עיניהם לשמונה עשרה יהיו הפסק בין
גאולה לתפלה: ונהגו לעשות כשחותר כרוך ה' לעולם אמן ואמן: ומנהג שחרית שיתפלל עמהם ואח"כ
יקרא ק"ש וברכותיה וילך בחנה ה' לעולם אמן ונגש אליהו עיניהם: אם פי' ב"כ ואתה תלין ברכו והוא לא התפלל
יתפלל עמהם בעוד שהם קורין ק"ש וברכותיה ואח"כ יתפלל עם הציבור ערבית ואח"כ יקרא ק"ש עם
ברכותיה בלילה אבל לא יתחיל להתפלל מבעוד יום שכבר התחילו תעיריבו שזה לא יתקיים כשאר שכבר התפללו
כתב מהרי"ו מכי שקיעת החמה בשל"ה שם יתחיל מלעיל של יום והתחילו שנעשו תחנה אם בתפלה לכך נראה לי
שיקבע עתים ללימוד קודם בלילה ויזהר כה יתחיל מלעיל של יום והתחילו שנעשו תחנה אם בתפלה לכך נראה לי
שהרי לו נחש יקליב בלילה:

קדר תפלת מעריב בזמנה כמו שנזהגין בקצת ק"ק

שיר המעלות הנה ברכו את יי כל עבדי יי העמדים בבית
יי בלילות: שאו ידיכם קדש וברכו את יי: יברכך
יי מציון עשה שמים וארץ:

ג"פ יי צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה:

ג"פ יי צבאות אשרי אדם בוטח בך:

ג"פ יי הושיעה המלך יענינו ביום קראנו:

הושיעה את עמך וברך את נחלתך ורעם ונשאם עד
העולם: מי יתן מציון ישועת ישראל בשוב יי את
שבות עמו יגל יעקב ישמח ישראל: בשלום יחדו אשכבה
ואישן כי אתה יי לבדד לבטח תושיבני: יומם יצוה יי חסדו
ובלילה

וּבַלַּיְלָה שִׁירֹה עִמִּי תְּפִלָּה לְאֵל חַיָּי׃ וּתְשׁוּעַת צַדִּיקִים מֵיְיָ
מָעֻזָּם בְּעֵת צָרָה׃ וַיַּעֲזֵרֵם יְיָ וַיְפַלְּטֵם יְפַלְּטֵם מֵרְשָׁעִים וְיוֹשִׁיעֵם
כִּי חָסוּ בוֹ׃ חצי קדיש

**וְהוּא** רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית׃ וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ׃
וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ׃ יְיָ הוֹשִׁיעָה׃ הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ
בְיוֹם קָרְאֵנוּ׃

ברכו

## סוד תפלת ערבית

**יעקב** אבינו ע"ה תיקן תפלת ערבית והיא רשות כדאיתא פרק תפלת השחר ועל דרך האמת היא רשות לפי שהאש' חיל עטרת בעלה זמן ממשלתה בלילה והיא מחלקת מה שמקבל' ביום מסוד הברכות לאנשי ביתה הוא שכתוב ותתן טרף לביתה וחוק לנערותי' ואז היא ברשות עצמה ולפיכך זמנה משעת צאת הכוכבים לפי שמאז עת ממשלתה ולפי שלא תשאר המדה לבדה אבל צריך ליחדה עם דודה אמרו ז"ל פרק מאימתי צריך להזכיר מדת היום בלילה ומדת לילה ביום שלא לקצן׃ ואמרו עוד כל שלא אמר אמת ויציב שחרית׃ ואמת ואמונה ערבית לא יצא ידי חובתו׃ ויש בכאן מקום שאלה כי מאחר שיעקב אבינו ע"ה תקן תפלת ערבית והוא עיקר האבות למה תהיה תפלתו רשות ולא קבעוה חובה כשאר תפלות והשיבו במדרשו של רשב"י ע"ה כי מאחר שהמטה נתונה בין צפון לדרום ונתחברה במזרח בסוד תפלת היום שוב אין צריך לקובעו חובה כי כבר היא בחיק דודה נתונה ובמקום נאמן תקועה ועכשיו קבעוה חובה לייחדה עם דודה ולא להניחה רשות בפני עצמה כי הוא קצון נטיעות וזה סוד מחלוקת ב"ש וב"ה במשנתינו כי ב"ש באמרם בערב יטו כו' סוברי' כי מאחר שהמדה שולטת צריך להטו' לרמוז אל הנקבה וכבר ביארנו כי כל הדברים הרומזים אליה צריכים להיות מיושב ובבוקר שהוא עת שולטנות הזכר צריך לעמו' כמו שהתבאר לעיל וב"ה סוברים כי אם היה זה לבדו וזו לבדה היתה סברתם אמיתית אבל מאחר ששניה' ביחוד אחד ואין להראות שום פירוד אבל יקרא איך שיזדמן לו בין עומד בין יושב ומהלך להראות שהם בייחוד אחד ואין להראות שום קצון לא במעשה ולא במחשבה׃ והלכה כבית הלל׃ כתב מהרמ"ק הענין כי סוד שיעור קומה הם שתי תפלות שחרית ומנחה שהם ב' הנהגות כדמפורש לעיל׃ הא' הנהגת החסד שאליה יתלווה כל מציאות הייחוד וכל קבלת שפעו לכל טוב והיא תפלת שחרית שהמלכות נקשרת בחסד וממנה ולמעלה עד אין סוף וכולל הכל כדפירש׃ ותפילת מנחה היא מההנהגה השני' הנהגת הדין ואליה יתלוו כל מציאות צורך הנהגת העולם ודיניו וכל כיוצא בזה והיא תפלת המנחה הכוללת מן הבינה בבחי' הגבורת ועד למטה׃ ותקנום אברהם ויצחק והם נגד ב' תמידין את הכבש הא' תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים׃ והנה יש עוד נוסף בהנהגת

אלו מדת כל ההנהגות לא המלכות לה כמתי הקדמות שמלכות עולה להקשר בשני של
ההנהגות הנזכרות למכם היה מלאה מכל השפע והנה בעוד לילה ליתן למט' לא
הגיחתונים מה שקבלה ביום ערף לביתה וחק לנערותיה ואותן הנשמות שקבלה ביום
מחלקת בזוגין בלילה. וה"ס שפע לכל הנזונים משם כלומר משעה שההנהגים
נכנסים ההנים הם הנשמות והנה ההנהגה זו למטה תעשה היה ממה שכבר נתייחדה
ולכך תפלת ערבית רשות פי' רשות בפני עצמה ויעקב תקנו קודם תקן לזה, כדי להורות כח
עליון שיהיה עמה בעצה בחלק שלה השפע לכל הניזונים ולא תהיה לפיכך בתוכה
ההנהגה נפרדת למטה כדי שלא תתלבד בדיוקים הנזכרים מפני שהבלבדים נתרים
ממחסרם והחמורים משלמים גלא שמירתם ומתפשטים להנהיג בתחתונים הדינים
שקבלה ממנה והעליונים מקבלים מזונם ולכן כולם עומדים ואינם מנהיגים מפני
שהם טרודים לגלוע חינם פולטי' וולתי ההנהגת העשירי שקולי בולעי' הדין ופולטי'
לחינמי' המתפשטים בכל העולם וזו היא ההנהגה כוללת חינה צריכה בעצמה יחוד מפני
שכיון שנתפשטים ההנהגות הקודמת קבלה מחסד והדין ביחוד והרי היא בין שתי זרועות
ממילא היא נקשרת ביחוד זה עם המלך דקיינו ההנהגה עליונית. אמנם עכשיו קבועה
מובה כמו שיעקב תיקן אותה מפני הדורות שלא היו מתקנים כראוי והוצרך לתקן זו
העליוני' גם לנחמו בעניותינו קבעוה' חוב' מפני שאין כדאי ביחודינו שלא נצטרך עוד
לייחד התפלה' עמה גם ההנהגה הזאת העליונית מפני שהם ק"ו תהיה לעצמה ותפלת
פירוד לחר מהיחודים הקודמין בלתי שלמים והם כנגד לילה וכנגד יבריו ופרידים המתלכלים כל
הלילו' דהיינו לבדי קרבנות היום מתלכלים בלילה הורה שמה שנתייחדו בסוד לבדי
הקרבנות היום מתלכלין לותו שפע כל הלילה. ועיקר תנדורות ההנהגה היא בתלונו'
ולכך עמן המערכה נוטה לצפון שעיקר הסליחה לותן הצפוני' כו'. ודרך כלל תפלת
ערבית הוא יחוד התפארת במלכות דהיינו מדת יעקב דקו האמצעי המכוון שתהא שניהם
היה עולה למעלה בתפלת שחרית ומנחה ותפלת ערבית הוא יורד עליה לשומרה
מהדינים והחיצונים שהם סביבה דהיינו וילן שם כי בא השמש דהיינו בא השמש תפארת
למלכות ועשה לה ליכה וכתיב ויקח מאבני המקום דהיינו הכהות הנפרדים שהם חצני
המקום ויסם מרחשותיו וכי' כל שהם דהיינו מלכה דאתי לבי מערבי' ושוכב בלילה
דהיינו שהוא בא אל תוך הקליפות למטה ופירשו עוד בתיקוני' שהלילה הוא גלות והוא
עמה בגלות לשומרה והיינו שהיה למטה בעשיה להנהיג התחתונים והוא יורד אל
העשיה ולכך ביום אל ליל' כתי' ובלילו' מדת יום בלילה דהיינו את המאור הגדול תפארת
למשלת היום עטרון ויכילו ואת המאור הקטן מלכות למשלת הלילה שנלעלה
ובחיכוכיו יוקיים' לן ביום מדת לילה ביום דהיינו שהוא עולה לילו ומדת יום בלילה
דהיינו שהוא יורד לליה והיינו סוד אומר ה' הלילים הלילי' הוא ה' מדת הדין בחסד
הרחמים דהיינו מדת לילה ביום מדת רחמים במדת הדין דהיינו מדת יום בלילה כו'.

כל זה דברי מהרמ"ק והתריך ביותר:

(הגה"ה מלתתי בקונטרסי להרחי ז"ל שעם שקורין"ס בשחרית ובערבית ובשכיבה
ולא במנחה. גם בתפילת לחיים בשחרית ובמנחה ולא בערבית. בתפלת שחרית
היווצ הוא לחנים בתנים ולבנון בתילת לחיים וק"ס בוד ק"ס הוא ליקד לחבץ ואומת ואת
מעולה

החזן אומר

בָּרְכוּ אֶת יְיָ הַמְבֹרָךְ:

והקהל עונין

בָּרוּךְ יְיָ הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

בשעה שהש"ץ אומר ברכו אומרים הקהל יתברך:

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא רִאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדָיו אֵין אֱלֹהִים לְרַכֵּב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעָלְזוּ לְפָנָיו • וְשִׁמּוֹ מְרוֹמֵם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

## ברוך

משעולה כליציתייחדו תפארת ומלכות בסוד פנים בפנים וסוד נפילת אפים הוא העלאת מיין נוקבין כנזכר לעיל • בסוד נפילת אפים • ובמנחה הזווג בחוך וכן בערבית למנחם סוד אחור בחוך של מנחה משעולה במוקף מבערבית כי במנחה הוא שיעור קומתו ממש רק שהוא אחור בחוך ובערבית אחור בחוך ושיעור גינו רק בתפארת כה"ע כ' אין שייך בערבית העלאת הזה מיין נוקבין בנפילת אפים וגדול כחן של ק"ש דשחרית שאמרו בקו התסד שמנשל אף למנחה שמתחיל כח הגבורה מתני היום ואילך מ"מ היום מלת היום הוא ולכך מסכיק ג"כ של זיווג המנחה אך בערבית מלת לילה אז צורך של יחוד ק"ש כי כבר בלו ונפסקו המיין נוקבין בשני זיווגין דשחרית ומנחה ואז צריך יחוד מחדש לזווג אחור בחתו' דערבית אך לפי שזיווגם עתה גינו רק אחור בחתור ועוד הלב לכן אין צריך של נפילת אפים' וק"ש של ערבית אין בו כח כמו בק"ש של שחרית גינו שהיו רק לצורך אחור בחתור דתפלה' ומלכו' ועוד הלב לבד ולכך אין בו כמו בק"ש של שחרי' שהועיל אף למנחה אך עתה גינו מועיל רק כי אחר חצות לילה אז מתעורר השמאל לחבק את המערוכיתא לצור' היום בסוד שמלאו תשת לרגלי ויהיו תחבקני זה נעשה בכח אותו היחוד בערבית ואמנם ק"ש של הסכיבה גינו כלום בענין הנ"ל אך הכוונ' הוא להסכיע לור חזק מן חבח ואמח של התפארת ומלכות כדי לחבק את הנשמות בסוד חבשים לבקרים רבה אמונתך ולכן אנו צריכין לגיחוד מחדש ולא יסכיק אותו של ערבית רק לחבק של אחר חצות אך זהו לחבק נשמות ע"כ • עוד מפתי בקונטרס דהרב ז"ל טעם אחר למה אין נפילת אפים בערבית כי בשחרית ובמנחה היה עולה למעלה גינו והוא אחר מעוררת התשוקה ולכן היה צריכה אלינו בסוד מיין נוקבין להעלותה לסד בערבי' אין היא יכולה לעלות אלינו רק הוא היורד למטה בסיכל הבריחים של קודש הקדשים • ולכן אין אנו מעוררין אותה בתפארת הוא המקדים התעוררות ולכן אין נפילת אפים עכ"ל • כדי להכניע אלו ל' קליפות הגדולות עון ומשחית ואף וחימה שבליטתם בלילה:

ברכו בו' ק"ש וברכותיה

מפורש למעלה וסגולתו לפתוח המקורות העליונים להסכיע למלכות: ק"ש מפורש למעלה בשחרית • והנה ברכות ק"ש דשחרית הם קיצורי ההיכלות וכבר כתבתי למעלה בשם האר"י

שער ערבית השמים

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בִּדְבָרוֹ מַעֲרִיב
עֲרָבִים. בְּחָכְמָה פּוֹתֵחַ שְׁעָרִים. וּבִתְבוּנָה מְשַׁנֶּה

עתים

דברכות ק"ש דערבית סדם בדריהה לף נזכרוך היכלי הרחמים דהיינו לבנת הספיר
והיכל להבהבו ע"ל. אמנם המתבון מדברי מהרש"ק שגם בדברו ק"ש דערבי
נרמזו לך נרמז ובהסתר. ועניו כי ביום מעלין העמיים והיצירה והיכלו ממדריגה
אל מדריגה למעלה לסוד הייחוד ובלילה מדת יום בלילה יורדת ויורדת המדריגות
לשמירה והלילה היא הגלות וחין זיווג אלא שמיר בעלמא ועסהיות שנייח סוד הייחוד
והזיווג בתפלתינו היינו זיווג גמור אלא קצר וייחוד סגל וסמך בעולמות התחתוני
והרמיזות של ההיכלות נסתרים ועלמים מתלבשים בתוך העשייה. ולזה יש בדברכ
רשמונה ל' היכלות האחד לבנת הספיר"ר היינו אחר בדברו מעריב ערבים וכו'. הנ
עש"ס השמי"ם ומחליף את הזמנים כו' שמחליף בחות תחתונים למעלה ומסתירם
הג' נוג"ה גולל אור מפני חושך. הל' זכות ומעביר יום ומביא לילה כו' להבת עולם
היכל להבה עם סוד ק"ש סוד להבה אמנם להבה זועה שהיא למטה סוד ההיכלות
דהיינו הנהגת המלכות למטה ובהיכל זה ק"ש וחין ק"ש זה תורה רמ"ח מפני מהין
גילית בלילה ועם כל זה כבר קבעוה חובה וחין ק"ש זו שלימה בגילית ובתפילין לכך חין
העניין כזווג העליון שהמלכות נקשרת למעלה ונשלמת בדיבור ובמעשה דהיינו תורה
ומלות זכר ונקיבה. אלא בדיבור תורה אמנם במעשה מלוה חין שלימות לייחוד לכך חין
בו גילית ותפילין כו'. ע"ד חתת וחמונה היכל הרצון כו'. וחותם גאל ישראל וחין
עולה אל היכל קודם הקדושים שחין היכל קודם הקדושים אלא לזווג אמנם מוריד התפילות
חליה. שהוא עושה עם שכינה לכך חין לסמוך גאולה לתפלה אלא יאמר השכיבנו ואיני
לשלום דהיינו סיעתא שכינה עם הנקיבה עם הזלו"ס כאומר וילן עם כי בא השמש
וישכב ובהקדמה זו נכנס אל הזיווג לא זווג אחתי דהיינו עליית המלכות למעלה אלא
ירידת התפילות חליה ולכך חין הזיווג למעלה בהיכל קודם הקדושים אלא יהיה למטה
תפילות (בדריהה) בריהה ביצירה ויצירה בעשיה כו' עד כאן דברינו:

## פי' ברכת אשר בדברו

מעריב ערבים דע כי השתלשלו העולמו' תפילות

בריהה יצירה עשיה כולם מכוונים זה נגד זה אלא שהתפילות כל רוחניות תכליות הרוחניות ובחחדות החמתי והבריהה למטה ממנה והיצירה למטה מהבריהה והעשיה למטה מהיצירה ונשתלשלו כל העניניים עד שמעשי רוחניות יצא לפועל הגשמיית הזה אחר עיניהו רוחות כל מה שיש למטה דהיינו בגשם' הזה יש למעלה ממנו אמנם למעלה

הג"ה הח"ן פי' ברכות ק"ש של ערבית כפי מה שיחתי' בקונטרסי' הנחתי"ו כי ברכת מעריב ערבים היה יחידת לילה תלכות. וכתב שם ז"ל ובזה הברכה יתפתחו הכוונות שלה בכל העולמות בחכמה פותח שערים בכנד הבריהה שהם עולמות כוונות שהיצוי עולם התילות ולבך אחר שערים שבחר מהם שערים וגם היא בחינת שער זה הדעה לה' וכלם הללו נקראו שערים ולח"כ ובתבונה משנה עתים בכנד היצירה שהם הוח"ן שבהם' משנה לילן ויחשבה לעתים וחח"כ יחחר ויחליף חת הזמנים בכנד העשיה כי שם חילוף הזמנים יותר מכל העולמות וחילוף הזמנים שיחתי' שם כפי הרחוי לו ויחשוך חת הקטנים ויחת לבינונים ככלי לבת שם כחלים כוונות ויכולות של ישראל ש"ס חנכ"ע הרחש כוונה שהם אור הקדושה ויחשוך חת'

לות' בחשתתיהם נראיין שלא יצא לו' מהם מחשיכתו
ולפיכך שלא נראין עליון הוא שחשיר כראשון בורח יום
ועליה אור מאיך בלעל זה בזה ונזה לחר מפני שנעל אור מפני
חושך ומושך מפני אור ומחיכת אור מפני חושך שנעל
בחושך שלא יוכל בשום לוחץ מפני חושך בשביל החשן *
לח מוכל לאור מפניו מחש ר"ל שנעל האור מפני הקליפ'.
ע"כ המשלר לסדר בחופן שנעל האור כשיבא זמן
השלטת החשך כדי שלא יהנה הקליפה ממנו מזוג
החיצוני' ומחשיך על הקליפות בשביל הערבים שהם
העילות של חטאה שהם מעוכרים יחד ולא יהם נהם
פירוד כלל ולזה נקרלו ערבים ולזה כתיב למעלה ואחר
המבדיל בין יום ובין לילה שהם מעוכרים פירוד לא כתיב
אחרים להם פירוד כלל. ח"ת ב"ב מהבת שלום לריוו שהם
בחינה שהם העולות בית ישראל שהם העולות של
מעלה והאור ד' דבריס בכנד ד' עולמ' מלמעלה למטה
ברחשונה אחר תוהה בכנד ג' לילות ומחת בכנד ברילה
חקי' בכנד ישיהה ושפעטים בכנד עשיה ח"ת ב' מוזג
ומוליך מהם זה עם זה כמו שחתרלה ביעיין עכ"ל:

להוא אור הגדול שבחורות הלילות כל הלילות הוא מרכבה להכתר כמותו * והכה
הכתר הוא דקות הטהלילות הלילות הרחשון מהמחלילן אין סוף כמלח זה הכתר שהוא
האור הגדול כדפירש הוא הרחשון שנחלקל לפי האמת זה הרחשון הוא החשך כי מיד
בעיור התהוות להחלילן הרחשית אז הוא החושך בערך המחלילן שהוא האור אחין להריבר
מחחשבה כלחיתית בתקונים כתר עליון חע"ב לחיהו אור קדמון אור לח אור מלוחלת
לובמח לחיהו קדם עילת העילת כי בבחינת אין סוף קודם גילויו היה הוא פשוט בבלית
הפשיטות ואז לא נבחן לו זה הגוף בערכו * אבל לחם' עלה ברעתו לגלות ולהלילן את
הכתר להיות הוא אור למאורת הרוחניות בנקודה פיוטי' גילוי זה האור תקי ומיד היה
החשך דהיינו חוכמח חיהו לגבי הרי בעצם האור החושך בנקודות ליורו הרחשונות *
זהו סוד בדברו מעריב ערבים * ובדברו רומז למ"ש בדבר ה' שמים נעשו * והנה
בתיב ברחשית ברח כו' * ויחמר חלהים יהי אור חשר מדבר בתתונים ורומז בעליונים
וכבר רמוז בדברי רז"ל שחמרו בעשרה מחמרות ומקשה ע' הוו ומתרץ ברחשית מי הוו
מחמר הוא לכתיב בדבר ה' שמים נעשו וזה רומז על הכתר ועיין בפרדם בשער טעם
הלילות שם חתמת * וזהו בדברו מעריב ערבים ושם הת לחזות החושך מהאור בעצם
החחד בדפירש:

**בחכמה** פותח שערים דע כי החכמה הוא המפתח שפותח השערים שהם חמשים
שערים בבינה והיינו בסוד הדעת שבחכמה כמ"ש בדעת חדרים ימלחון
והם החדרים שבבינה:

**בתבונה** משנה עתים הבינה נקרלת תבונה מלי שורש הלילות שהם כי
הלילות במקומו הוא בין זרחמים זכר ונקב' כן בתבונה נרחה ב"ת וב"ן
שהם ז"ו פרלופין תפלרת ומלכות כמותו חכמה ובינה נקרחים חב ושם ותפלרת ומלכות
ג"ן וב"ת והם כוללים הלילות והנה יש ב"ח עתים הרומזים ליד ימין וליד שמחל שהם
בין זרחמים ובפעמים י"ד הוא כ"חולקו העתים המשתנים זה לדין וזה לרחמים ברפש

עתים ומחליף את הזמנים ומסדר את הכוכבים :
במשמרותיהם ברקיע רצונו בורא יום ולילה גולל
אור מפני חושך והושך מפני אור ומעביר יום ומביא
לילה

בזמנים ומדינה הם מתפעלים למקומה ובפרישה זו קורה לגירה תבונה כדפי' :

**ומחליף** את הזמנים מולא בי תפארת ומלכות הם סודם הזמנים להיינו יום
ולילה . והלילה עם היותם נחשב יום כי כן הם בענין סוד ד"ו פרעופין
והנה בחכמה היו בסוד ו"ק דהיינו מיחוי יו"ד שהיא בחכמה הוא ו"ד וחו"כ בבינה
המולפן בסוד ד' דהיינו מורת ה' שהיא ה"א וחו"כ במקומן חזר והקודם תפארת למלכות
ובזה נת בתרוכה בזוהר ובפרדס ביאר בתרוכה הענין והחילופן הכל ע"י בינה
שהוא סודם ואם לילות הבנין והעמידם במקומן :

**ומסדר** את הכוכבים במשמרותיהם ברקיע כרצונו . כבר כתבתי מה למסדם
בעולם הגשמיים למעלה בעולם הרוחניים והנה מעל גבוה יש למעלה
ממה ולמה וכוכבים כן למעלה . עד שלמעלה בחלילות החמה ולמה הוא תפארת
ומלכות וכוכבים למעלה הם ניצוצי התפארת המתנוצצים למלכות ע"י היסוד שהוא
ע"ז דוחזת ויתן אותם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ . ויסוד הוא התפעלות
של תפארת הנקרא שמים וברקיע פירושו התפעלות וזה מאיר על הארץ העליונה כי
הרבה נפאיר של לבנה בכוכבים וענין זה הוא בכל העולמות ובעולם האצילי הם ניצוצי
התפעלות תפארת כמו שפי' על פסוק דרך כוכב מיעקב כי כוכב"ב הוא פ"ר כ"ב הוא
מנין סם יהו"ד שבתפארת כ"ב הם כ"ב אותיות התורה ונודע התפארת הוא תורה
שבכתב ואמר המסדר כו' כרצונו . הנה לרקיע יש שני פירושי' הפרדס בשער הרמשך
כתב שתפארת נקרא שמים ובבחינת הדעת נקרא רקיע כי הוא רקיעי כלומר שהוא
התפעלות סוד הדעת מסכתר הוא בחכמה הנקרא י"ור' וג' רקיע שמים רומז על
היסוד המתפעל מהשמים כלפי' והוא אומתו כי התפארת מתנוצץ במלכות ע"י היסוד מה
שיוצק מפרשו בסוד הדעת המתלבל מהסכתר הנקרא רצון והם סוד הכוכבים שלמעלה
ממם . וזהו שאמר ומסדר הכוכבים במשמרותיהם ברקיע כרצונו עד כאן הזכיר סוד
השתלשלות המאורות בחלילות עתה אומר :

**בורא** יום ולילה זה הענין השתלשלותם בפרישה זו שאמר בורא
**גולל** אור מפני חושך והושך מפני אור מלבר מענין האור והחושך שבעולם
יצירה כי סביב עולם יצירה שהם חורות קדושים ים מסבבות הקליפות שהם
החשך . ואהו ובהו . ויש חלוקו עמיונים בקליפות בשמות החור הקדש שנתב שלש
שלש תרחם חומה ובדומה לזה למעלה ים פירוש שהחושך הוא סביב הקליפה שלו להיינו
הגרעינין ולפעמים הקליפה היא חיה בעלה . והחשך מכסה את הפנימית הקדושה
ולפעמים הלילון קדושה בקרבה לה שבניצוץ בסוד אחר שלש אחדם בחלם לרע לו כאמרו
בזוהר וחזקת לזה יש הרבה פירות שבקליפה מבחון והחוכל מבכים . והוא סוד גולל
אור

לַיְלָה׃ וּמַבְדִּיל בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ׃ אֵל חַי
וְקַיָּם תָּמִיד׃ יִמְלוֹךְ וְעָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ׃
הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים׃

אַהֲבַת עוֹלָם׃ בֵּית יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ אָהַבְתָּ׃ תּוֹרָה וּמִצְוֹת
חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים׃ אוֹתָנוּ לִמַּדְתָּ׃ עַל כֵּן׃ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
בְּשָׁכְבֵנוּ

מעביר יום ומביא לילה ומבדיל בין יום ובין לילה זהו בעולם העשייה
ונודע כי בעשיית ג׳ מלקים עשיה רוחניי׳ סוד חותם ר׳ בחרן ועשיי׳
בשמיי׳ ע״כ תמר בכפל מעביר בו׳ ומבדיל בו׳. והבדל בעצם בין יום ובין לילה הוא בעולם
הגשמיים הזה׃ אבל למעלה למעלה האור והחושך מתייחדים ונבוה מעל גבוה עד
שלמעלה בחילות ערב ובוקר יום אחד פירוש בחחדות החמיתי׃ וע״ז רומז ירו״ל
בחיות שמו של חי וקיים תמיד ימלוך עלינו ירו״ל הוא תפארת המתייחד ע״ו הבריח
המעבר יסוד הנקרא של חיים׃ גם וקיים בסוד והקימותי את בריתי ובפרוש שהם נצח
והוד שם תרין ביעין דלכורח ומתייחד עם המלכו׳ שהו תמיד ימלוך חל״ כ עלינו לעולם
ועד׃ הוא המפעפע חל״ כל הפולטות׃ וע״ז סיים כמ״ש המעריב ערבים׃ והחכם
הרחב״ע ז״ל פי׳ כי בכל יום שני ערבים בחחד ערבית השמש והיה בחיתת את הארץ״
והכ׳ בחיות חורו הגרולה בעבור וים בניהם קרוב מאה ושלושת ע״כ׃

אהבת עולם בית ישראל כו׳ ברכה זו בהיכל אהבה שהוא היכל החסד וכתיב
חסדך עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד ואתיב עולם חסד יבנה
ועיקר האהבה היא תורת חסד והבן בוכגר״ל שנזכרים תורה ומצות חקים ומשפטים
שהם ל׳ אותיות הסד חכמה ובינה תפארת ומלכות׳ תורה תפארת ומצוה מלכות
כנודע׳ והבן חקים שהם ברזא הקדושה הסתומה שהיא חכמה כמ״ש בסוד״ה על
פרה אדומה שהיא חק תורתי חכמה״ב ומשפטים ובינה כמ״ש בסוד״ה אלה המשפטים אשר
תשים לפניהם הם בניהם זהו למי שרוצה לעמוד על שרשם ועקרן של המשפטים
ולהבין דבר מתוך דבר׃ ומדע״ה רמה למלות חכמים וכוונים להרומם
להחכים יעסוק בדיני ממונות ובדוק להיות בה כן נמצא להגיד דבר מתוך דבר לבל
יגסוף לח מלח נבוני׳ כמ״ש רש״י בפ׳ חלה הדברים על כן חל״כ בנוסח ברכה זו תוסיף
וחביב חקים ותורה והמצות׳ ומשפטים שהם חלק נבונים לח מזכיר כי הם מדע״ה
לח מחים׃ הרי ל׳ חלו ל׳ מערכות הל״ל בהם ל׳ אותיות מהשם כי חכמה ובינ״ה הם
הם לו חק ומשפט ותורה ומלות תפארת ומלכות כן׃

בְּשָׁכְבֵּנוּ וּבְקוּמֵנוּ נָשִׂיחַ בְּחֻקֶּיךָ: וְנִשְׂמַח בְּדִבְרֵי תוֹרָתֶךָ
וּבְמִצְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאוֹרֶךְ יָמֵינוּ. וּבָהֶם
נֶהְגֶּה יוֹמָם וָלָיְלָה: וְאַהֲבָתְךָ. אַל תָּסִיר מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים.
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אוֹהֵב עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

**בשכבינו** ובקומינו רומז על ק"ש בְּשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ שמעלת קריאת שמע היות' עול' על עסק התורה והמלה כמ"ש לעיל בק"ש דיומא ודחמשא' יומם ולילה היא התורה כמ"ש והגית בו יומם ולילה. גם רומז כי סוד התורה יומם ולילה כנודע תורה שבכתב ותורה שבע"פ יום ולילה ושתי התורות מתיחסות כי התורה שבע"פ היא חלק ביאור וגילוי תורה שבכתב והוא בסוד ערב ובוקר יום אחד מיוחד. הרי ענין שני ברכות ק"ש של ערבית עולים בסגנון ז' עם ברכת ק"ש של שחרית אשר בדברו מעריב ערבים מכוין לברכות יוצר אור ותורת חסד כי החנת עולם כי' כנגד החכם רפא של יום אור ואשמיעם הזוכר לחכת התורה והמצות כי הם החכם החמיתי:

הג"ה ואין להקשות הלא מקריימים התקים שהם מחכמה שבינה על הבינה ליח' שהקיימ' מכל שיעשים כעלם מכל תבונה שבחפשים אה לא נמצא כי אין מבין:

ימיד ומחר אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן: וכוס מבלים מנין רמ"ש

# שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

מיין לשחר ק"ש בגינגן המעריים

בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:
וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל
מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ
הַיּוֹם עַל לְבָבֶךָ: וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ
בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת
עַל יָדֶךָ וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת
בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:
וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה
אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ בְּכָל
לְבַבְכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מְטַר אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ יוֹרֶה

וּמַלְקוֹשׁ וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירוֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ
לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ: הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה לְבַבְכֶם
וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה
אַף יְיָ בָּכֶם וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא
תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר
יְיָ נֹתֵן לָכֶם: וְשַׂמְתֶּם אֶת דְּבָרַי אֵלֶּה עַל לְבַבְכֶם וְעַל
נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין
עֵינֵיכֶם: וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ
בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּכְתַבְתָּם עַל
מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְיָ
לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵיהֶם וְעָשׂוֹ לָהֶם צִיצִת עַל כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם
וְנָתְנוּ עַל צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם
אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יְיָ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תָתוּרוּ
אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם:
לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתָי וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים
לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם:

אֱמֶת וֶאֱמוּנָה כָּל זֹאת וְקַיָּם עָלֵינוּ כִּי הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֵין
זולתו

אמת וחמוכה מכוון לברכת אמת ויציב בשחרית רק בשחרית לומריס אמת ויציב הרומז לתפארת ויסוד כי יסוד ג"כ מדת יום ואמת וחמוכה אמוכה היא מלכות אשר לילה יורד האמת שהיא תפארת כמו שכתבתי למעלה. כי בתפלות היום התפארת עול למעלה בעליותם על בעלה ולכן יחוד הזיוג ועתה בערבית התפארת יורד

זולתו. ואנחנו ישראל עמו: הפודינו מיד מלכים
מלכנו הגואלנו מכף כל העריצים האל הנפרע לנו מצרינו
והמשלם גמול לכל אויבי נפשנו: העושה גדולות עד אין
חקר. נסים ונפלאות עד אין מספר. השם נפשנו בחיים
ולא נתן למוט רגלנו המדריבנו על במות אויבינו וירם
קרננו על כל שונאינו. העושה לנו נסים ונקמה בפרעה
אותות ומופתים באדמת בני חם: המכה בעברתו כל
בכורי מצרים. ויוצא את עמו ישראל מתוכם לחרות
עולם. המעביר בניו בין גזרי ים סוף. את רודפיהם ואת
שונאיהם

עליה לשמירה יתירה ע"כ רמזה עוד במה שאומר כל זאת בי זאת היתה מלכות בי הוא עתה כל מאת' שהמלך בה עליה. כי הוא ה' אלהינו ואין זולתו כו'. כי מלכתו דבקים בו והוא אומר ישראל שומר מליל:

**הפודנו מיד מלכים** כו' חתיב עפרה דבריה וכו' פותחי' בה"ק: הפודינו הגואלינו הנפרע המשלם העושה השם המדריבנו'

**העושה. המכה. המעביר.** הם מלך עתיק ספירות שבמלכות שהיא ה' אחרונה מהשם: הפודינו מיד מלכים בחינת מלכות בעצמה פודינו מיד מלכים הגואלינו מכף כו' מבחינת יסוד שבה כי יסוד הוא גואל כמודע המשלם גמול כו' בחינ' הו"ד וכ"ה שם בה הלומחי' מלחמות לצבאו' כמודעי העושה גדולות עד אין חקר ונפלאות עד אין מספר הוא בחינת תפארת לכל האותות והמופתים אשר עשה משה מוליך לימי"ן מש"ה זרוע תפארתו זה רומז לתפארת המטה כלפי חסד ומשם ידו"ד המיסיס בפלאות וימין ה' נלחמי בכח. וזהו שאומר גדולות עד אין חקר הוא ימין ה' חסד הגדולה. ופלאות עשה משה בשם ידו"ד מדתו חסד הש"י הודיעו מה שלא הודיע לאבות כמ"ש ושמי ה' לא נודעתי. כי אף שיעקב הוא ג"כ מדת התפארת כבר פירשתי יעקב מלבד ה"ל מבחינת תפארתו. ומשה מגלה בסוד הדעת שהוא למעלה בסוד נפלאות שהוא ל"ב פלאיות חכמה הנמשכים מכתר הנקרא פלאות. וחכמה היא שורש החסד ושם הגדולה אין לה חקר. הש"ס נפשינו בחיים ולא נתן למוט רגלינו. רומז לגבור' שבלב יה"ר בפסקא מהגבורה הוא הטעם הוא מלאך המות אחז מסטיא לנו בגבורה מת וקה. הש"ס נפשינו בחיים כו'. המדריכינו על במות לויבינו וירם קרנינו על כל שונאינו. בבחינת חסד יד רמה ימין ה' רומזת זכו וירם וגו' וזה שם דורכים על במות לויבינו. העושה לנו נסים ונקמה בפרעה אותות ומופתים זהו

הנ"ה עיין לקמן בברכת הרפ לת ריבנו א"ש במסת זה שם הנפרע לנו מצרינו:

בב חיצת

שׂוֹנְאֵיהֶם בִּתְהוֹמוֹת טִבַּע׃ וְרָאוּ בָנָיו גְּבוּרָתוֹ׃ שִׁבְּחוּ וְהוֹדוּ
לִשְׁמוֹ׃ וּמַלְכוּתוֹ בְּרָצוֹן קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם׃ מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃
לְךָ עָנוּ שִׁירָה׃ בְּשִׂמְחָה רַבָּה׃ וְאָמְרוּ כֻלָּם׃
מִי כָּמֹכָה בָּאֵלִים יְיָ׃ מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ׃ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא׃
מַלְכוּתְךָ רָאוּ בָנֶיךָ׃ בּוֹקֵעַ יָם לִפְנֵי מֹשֶׁה׃ זֶה אֵלִי עָנוּ
וְאָמָרוּ׃ יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד׃
וְנֶאֱמַר כִּי פָדָה יְיָ אֶת יַעֲקֹב׃ וּגְאָלוֹ מִיַּד חָזָק מִמֶּנּוּ׃
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ׃ גָּאַל יִשְׂרָאֵל׃
הַשְׁכִּיבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם׃ וְהַעֲמִידֵנוּ מַלְכֵּנוּ לַחַיִּים׃
וּפְרוֹס עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמֶיךָ׃ וְתַקְּנֵנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה
מלפניך

בבחינת הבינה שממנה יצאו ישראל ממצרים כ׳ פעמים יציאת מצרים בסוד כ׳ שערי בינה
המתפשטות למלכות כנודע׳ המכה בעברתו כל בכורי מצרים׳ רומז לחכמה הנקראת
בכור ופרשת קדש לי כל בכור רומז לחכמה׳ כנודע׳ המעביר בניו בין גזרי ים סוף
כו׳ כתיב לגוזר ים סוף לגזרים כי נקרע הים לי״ב חלקים׳ לי״ב שבטי ישראל שהם נגד
י״ב צרופי שם הויה המכוונים לי״ב צרופי שם אהי״ה שהוא בכתר הרי עשר ספירות
שבמלכות שהיא סוד הא ומלכו״תו׳ ברצון קבלו עליהם הוא סוד נעון סופו בתחלתו
דהיינו מלכו״ת ברצו״ן שהוא הכתר ואז משה ובני ישראל אמרו שירה ושירה זו בלשון
נקיבה נאמרו ונתחבר משה שהוא מתפארת עם כנסת ישראל שהם במלכות׳ אבל
לעתיד תעלה האשה לבעלה ואז ידו״ד ימלוך לעולם וע״ד׃ (הגה״ה מצאתי בדברי
מהרמ״ק שכתב הנה אבאר דרך כלל סוד בשחר שתי׳ לפניה ואחת לאחריה ובערב שתים
לפניה ושתים לאחריה כי סוד אהב״ה היא השכינה המתקשטת ועולה אל התפארת
והנה בשחר שתים לפניה שהם חסד וגבורה דהיינו היכל זכות והיכל אהבה ושם ק״ש
דאיהי סוד האהבה בין תרין דרועין ואחת לאחריה אמת דהיינו היכל הרצון תפארת
ובערב שתים לפניה דהיינו נצח והו״ד שהם נגד החסד והגבורה והם סוד אהבה זועא
ודאי ושתים לאחריה יסוד ומלכות יסוד גאול׳ ודאי מלכות השכיבנו שומר את עמו
ישראל דהיינו מטרוניתא וסוד ק״ש היא בחינתה למעלה ובשחר שהיא סוד הרחמי׳ היא
עולה מלמטה למעלה ובערב היא יורדות ממעלה למטה והיחוד בערב למטה ולכך אין
בה כל כך חובת סמיכת גאולה לתפלה כמו בבוקר והיינו סוד בערב היא באה למטה
ובבוקר היא שבה אל בית בעלה בין תרין דרועין דמלכא עכ״ל׃ השכיבנו ה׳ אלהינו
היא גאולה אריכתא וכלל הברכה על שמירת נשמות והגופות ונהי׳ נשמרים בשמירת
אמנו היא השכינה ארני׳ מקור ישראל ונהי׳ נשמרי׳ מפחד בלילות׳ הן בלילות ממנו

הן

מִלְּפָנֶיךָ וְחוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: וְהָגֵן בַּעֲדֵנוּ וְהָסֵר מֵעָלֵינוּ
אוֹיֵב דֶּבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וְיָגוֹן וְהָסֵר שָׂטָן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ
וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנוּ: כִּי אֵל שׁוֹמְרֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ אָתָּה כִּי אֵל
מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה וּשְׁמוֹר צֵאתֵנוּ וּבוֹאֵנוּ לְחַיִּים
וּלְשָׁלוֹם מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵר
עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לָעַד:

בָּרוּךְ יְיָ לָעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: בָּרוּךְ יְיָ מִצִּיּוֹן שֹׁכֵן יְרוּשָׁלָיִם
הַלְלוּיָהּ: בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֹשֵׂה
נפלאות

הן בגלויות שהם הסכי הלילות הן מוחות דדין המשטינים והמקטרגים וכיוצא בהם
והנה כבר רמזתי למעלה בס' מהרמ"ק שבתפלות היום הוא היחוד והזיווג הנמור
בעליותיה של מלכות למעלה לכל בערבית שהתפארת יורד למטה הין היחוד הלא עכין
השמירה וכמו שכיבה ליה בעלמא בסוד וילן שם ויכב והנה מזכיר כאן שכיבה לשל
שלום ועמידה לשל חיים ונודע כי הלו ד' שמות הם ליסוד נקרא של חי ונקרא שלום
ברית שלום ונראה בעיני כי בחינת חי יותר פנימי ביחוד מבחינת שלום על כן לשל
העמידה שהיא ביום הזכיר חיים ולשל השכיבה הזכיר שלום: והכוונה בכאן שהאחנו
מתפללין עלינו ומשכיבי מלחמנו זו עלינו מלד בשמותינו החתוזות בה ויזכר לומר לשלו,
בלמ"ד ולא בשלום כמ"ש רז"ל הנפסד מהחי לא יאמר לו לך בשלום לשלו יאמר לו לך
לשלום: והנה בערב נפטרין מהחי להיינו בחיל' היום שהוא העמידה לחיים ע"כ מיסך
שייך בזה לומר השכיבנו לשלום ופרוס עלינו סוכת שלומיך סוכה היא סוכת דוד
שנתייקרה בתפארת בחמצעות השלום מזה תפרוס עלינו ותקננו בעצה טובה לפניך
מלכות היא העצה היועלת מהכלי' שהם נפח והוד ע"י היסוד הנקרא טוב וזו היא עצה
טובהבה"ו ותחיינו שהם"בה יתן בלבינו עצה טובה ועצה זו שנהיה מתוקנים להיותנו
יתן בלבינו שהבה וחירוק והדביקות בו לחנחנו מתחנניס שנהיה דבוקים בו בשמירה
המעול' הנזכרת למעלה שנהיה נצולים מכל הקליפות והחיצוניי' שהם מלד הרע בן
גשמיית הן רוחניית לויב דבר ורוב ורעב ויגון שהם שמ"ל וכוחותיו: ויסר השטן
מלפנינו ומאחרינו: תרז"ל הוא היל"ה הוא השטן מלאך המות יורד ומסית זהו
מלפנינו ותל"כ עולה ומקטרג זה מאחרינו ויורד והורג כו' הם"י יסיר אותו מלפנינו
ומלאחרינו: ובכל כנפיך תסתירנו הסס ידו"ד נקרא פניס של"י כנפי ואנו מסתופפים
בצל כנפיו הלו: ושמור צאתינו ובואינו לחיים ולשלום מעתה ועד עולם השמירה ליציאה וביאה
היא בפנימיות עולמית נלחיים דהיינו הפשוטה שבבית לביה והוא ע"ד שתרז"ל ברוך תהא
בצאתך

נִפְלָאוֹת לְבַדּוֹ׃ וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם׃ וְיִמָּלֵא כְבוֹדוֹ
אֶת כָּל הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן׃ יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם׃ יִשְׂמַח יְיָ
בְּמַעֲשָׂיו׃ יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם׃ כִּי לֹא יִטֹּשׁ
יְיָ אֶת עַמּוֹ׃ בַּעֲבוּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל׃ כִּי הוּאִיל יְיָ לַעֲשׂוֹת אֶתְכֶם לוֹ לְעָם׃ וַיַּרְא כָּל הָעָם וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם׃ וַיֹּאמְרוּ יְיָ
הוּא הָאֱלֹהִים יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים׃ וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ
בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד׃ יְהִי חַסְדְּךָ יְיָ עָלֵינוּ
כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ׃ הוֹשִׁיעֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן הַגּוֹיִם
לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ׃ כָּל גּוֹיִם אֲשֶׁר
עָשִׂיתָ יָבוֹאוּ וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי וְיכַבְּדוּ לִשְׁמֶךָ׃ כִּי
גָדוֹל אַתָּה וְעוֹשֵׂה נִפְלָאוֹת אַתָּה אֱלֹהִים לְבַדֶּךָ׃ וַאֲנַחְנוּ
עַמְּךָ וְצֹאן מַרְעִיתֶךָ נוֹדֶה לְךָ לְעוֹלָם לְדוֹר וָדוֹר נְסַפֵּר
תְּהִלָּתֶךָ׃ בָּרוּךְ יְיָ בַּיּוֹם בָּרוּךְ יְיָ בַּלָּיְלָה בָּרוּךְ יְיָ
בְּשָׁכְבֵנוּ בָּרוּךְ יְיָ בְּקוּמֵינוּ׃ כִּי בְיָדְךָ נַפְשׁוֹת הַחַיִּים
וְהַמֵּתִים אֲשֶׁר בְּיָדוֹ נֶפֶשׁ כָּל חָי וְרוּחַ כָּל בְּשַׂר אִישׁ

בידך

בגודך ובצלתיך שתהא ידיעתך בגלוי תשע ועל שני הענייניס הלו אמר מעתה
ועד עולם בסמיכה בהבנופות עתה׃

ר׳בנן בתראי תקינו למימר ברוך יי׳ לעולם אמן ואמן והם פסוקים מפוזרים וכבר רובם
ורובא דרובם נזכרו למעלה בסדר הברכות ושבחות ושם פירשנום יעויין שם׃

כי

לה׳ יסוד ה׳ עמו בעמיר שמו הגדול כי שמו מסותף בשמינו כל בר ישראל נקרא
יהודי׳ יהודי אותיות יי׳ד ה״י גם ח״ת בה ח״ת ויסראל גוי ח״ת בארץ והצטרפו
שמי ח״ת עולה כ״ו כמנין ידו״ד שמו הגדול ע״כ לה׳ יסוד הת עמו׳ וזו נכלם שמו
הגדול׳ ידו״ד הוא האלהים יי׳ הוא האלהים סם הלהים גרמז בסס ידו״ד כזה
יי׳ד עולה כ״ו תמלה כ״ף״ו אותיות הרחמנות כמנין ידו״ד ואחרונות פ״ו כמנין
אלהים ׳ ונוסד בדרך אחרת הנה ידו״ד במולוי״ו ד״ם ו״י ו״ו ה״י עולה ע״ב וקשוב עשרה
אותיות הלו׳ ועוד ל׳ אותיות של ידו״ד פשוט הכל ביחד פ״ו כמנין אלהים ע״כ אמר
בכלל ידו״ד הוא האלהים׳ עוד אחרכתי בעניין זה במאמר בהקדמתי תולדות אדם
ע״ש ברוך ה׳ ביום בלילה בשכבינו ובקומינו ככה היום נחלק לל׳ חלקים להיינו
ל׳ שבעה שעות מאז הנוקר עד חצות שאז אלהי מהרוכה ונוכר הרחמים בו׳ שעות מחצות

בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי פָּדִיתָה אוֹתִי יְיָ אֵל אֱמֶת: אֱלֹהֵינוּ
שֶׁבַּשָּׁמַיִם יַחַד שִׁמְךָ וְקַיֵּם מַלְכוּתְךָ תָּמִיד וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ
לְעוֹלָם וָעֶד:

יֵרָאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לִבֵּנוּ וְתָגֵל נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתְךָ בֶּאֱמֶת
בֶּאֱמוֹר לְצִיּוֹן מָלַךְ אֱלֹהָיִךְ יְיָ מָלַךְ יְיָ מְלֹךְ
לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלוֹךְ
בְּכָבוֹד כִּי אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ
בְּכְבוֹדוֹ תָּמִיד יִמְלוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד וְעַל כָּל מַעֲשָׂיו:

חצי קדיש שמונה עשרה ברוך ק"א קדיש שלם עלינו ברוך קל"ה ע"ב קדיש יתום:

עד הלילה הסור הולך ומתמעט והדין מתחיל להתעורר ומעמ"י שמלת היום מתח
רחמים מ"מ יש חילוק בין ו' שעות רחמנות לחברות:

**הלילה** מתח הדין מ"מ יש חילוק בששה שעות רחמנות עד חצות הדין הולך
ומתרבה. ובו' שעות החברות מחצות עד לור הבוקר חז הדין הולך
ומתרפ' עד לור הבוקר וחז בלור בכי מלך חיים מ"מ לף שהלו שעות לדין והלו רחמים
כולם הם מתייחדים וזהו סוד וח"ו שבחלף שבחמצע וח"ו מחבר שני הוויין המתנגדים
כי כל מה שעושה הש"י הכל לטובה: והערב והבוקר הכל לחלות לחד בסוד יום לחד
וזהו הל' ברוך שהזכיר ביום ר"ל ו' שעות הרחמנות בלילה ר"ל ו' שעות החברות
מהיום המעריבים לילה בשכבינו ו' שעות הרחמנות מהלילה זמן שכיבה בקומינו
חמת לילה לקום להודות לך ו' שעות החברות מהלילה וחז הל ה' יאר לנו: ביד"ך
אפקיד ד' רוח"י ר"ת בח"ר וחוח בחר מים חיים והיח שם רצ"ח עולה ק"ב ילו"ד לחכי
לחלים והכל ביחד מנין בחר: ונעגין שני פעמים ילו"ד יחסוד מה שחרת"ל ילו"ד ילו"ד
ק' קודם שיחטיח וח' לאחר שיחטיח: וע"ז נח הרמז חנח ה' הוסיעה נח חנח ה' הפליחה
נח שני פעמים ילו"ד עולה חנח כמנח בחר עולה חכ"ח חדכ"י חלחים גם בחר עולה
למספר יג"ק ויהדוכו"י פרו"ת אות"י יהו"ד חל חמת ר"ת פח"י עולה ל"ח כמנין
יהו"ה חל"ה כי והוח ג"כ הר"ת של פות"ח ח"ת ידי"ך והוח נגו' חמן: ברוך יהוה
לעולם אמן ואמן:

## סדר ספירת עומר

**בָּרוּךְ** אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל סְפִירַת הָעֹמֶר:
הַיּוֹם יוֹם אֶחָד לָעֹמֶר: יהי רצון

היום

הַיּוֹם שְׁנֵי יָמִים לָעֹמֶר: — י"ג ניסן
יהי רצון

הַיּוֹם שְׁלֹשָׁה יָמִים לָעֹמֶר: — י"ד ניסן
יהי רצון

הַיּוֹם אַרְבָּעָה יָמִים לָעֹמֶר: — ט"ו ניסן
יהי רצון

הַיּוֹם חֲמִשָּׁה יָמִים לָעֹמֶר: — כ' ניסן
יהי רצון

הַיּוֹם שִׁשָּׁה יָמִים לָעֹמֶר: — כ"א ניסן
יהי רצון

הַיּוֹם שִׁבְעָה יָמִים שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד לָעֹמֶר: — כ"ב ניסן
יהי רצון

הַיּוֹם שְׁמוֹנָה יָמִים שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד וְיוֹם אֶחָד לָעֹמֶר: — כ"ג ניסן
יהי רצון

הַיּוֹם תִּשְׁעָה יָמִים שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד וּשְׁנֵי יָמִים לָעֹמֶר: — כ"ד ניסן
יהי רצון

הַיּוֹם עֲשָׂרָה יָמִים שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד וְשֶׁל שְׁנֵי יָמִים לָעֹמֶר: — כ"ה ניסן
יהי רצון

הַיּוֹם אַחַד עָשָׂר יוֹם שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד וְאַרְבַּע יָמִים לָעֹמֶר: — כ"ו ניסן
יהי רצון

הַיּוֹם שְׁנֵים עָשָׂר יוֹם שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד וַחֲמִשָּׁה יָמִים לָעֹמֶר: — כ"ז ניסן
יהי רצון

הַיּוֹם שְׁלֹשָׁה עָשָׂר יוֹם שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד וְשִׁשָּׁה יָמִים לָעֹמֶר: — כ"ח ניסן
יהי רצון

| | | | |
|---|---|---|---|
| הַיּוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם שֶׁהֶם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת לָעוֹמֶר: | כ״ט ניסן | הַיּוֹם עֶשְׂרִים יוֹם שֶׁהֶם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת וְשִׁשָּׁה יָמִים לָעוֹמֶר: | ה׳ אייר |
| יהי רצון | | יהי רצון | |
| הַיּוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם שֶׁהֶם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת וְיוֹם אֶחָד לָעוֹמֶר: | ה״ח אייר | הַיּוֹם אֶחָד וְעֶשְׂרִים יוֹם שֶׁהֶם שְׁלֹשָׁה שָׁבוּעוֹת לָעוֹמֶר: | ו׳ אייר |
| יהי רצון | | יהי רצון | |
| הַיּוֹם שִׁשָּׁה עָשָׂר יוֹם שֶׁהֶם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת וְשְׁנֵי יָמִים לָעוֹמֶר: | א׳ אייר | הַיּוֹם שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים יוֹם שֶׁהֶם שְׁלֹשָׁה שָׁבוּעוֹת וְיוֹם אֶחָד לָעוֹמֶר: | ז׳ אייר |
| יהי רצון | | יהי רצון | |
| הַיּוֹם שִׁבְעָה עָשָׂר יוֹם שֶׁהֶם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת וּשְׁלֹשָׁה יָמִים לָעוֹמֶר: | ב׳ אייר | הַיּוֹם שְׁלֹשָׁה וְעֶשְׂרִים יוֹם שֶׁהֶם שְׁלֹשָׁה שָׁבוּעוֹת וְשְׁנֵי יָמִים לָעוֹמֶר: | ח׳ אייר |
| יהי רצון | | יהי רצון | |
| הַיּוֹם שְׁמוֹנָה עָשָׂר יוֹם שֶׁהֶם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת וְאַרְבַּע יָמִים לָעוֹמֶר: | ג׳ אייר | הַיּוֹם אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים יוֹם שֶׁהֶם שְׁלֹשָׁה שָׁבוּעוֹת וּשְׁלֹשָׁה יָמִים לָעוֹמֶר: | ט׳ אייר |
| יהי רצון | | יהי רצון | |
| הַיּוֹם תִּשְׁעָה עָשָׂר יוֹם שֶׁהֶם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת וְחֲמִשָּׁה יָמִים לָעוֹמֶר: | ד׳ אייר | הַיּוֹם חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים יוֹם שֶׁהֶם שְׁלֹשָׁה שָׁבוּעוֹת וְאַרְבַּע יָמִים לָעוֹמֶר: | י׳ אייר |
| יהי רצון | | יהי רצון | |

הַיּוֹם שְׁלֹשָׁה וְעֶשְׂרִים יוֹם שֶׁהֵם שְׁלֹשָׁה שָׁבוּעוֹת וְהַמִּשָּׁה יָמִים לָעֹמֶר: יהי רצון

ה״א באויר

הַיּוֹם שִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים יוֹם שֶׁהֵם שְׁלֹשָׁה שָׁבוּעוֹת וְשִׁשָּׁה יָמִים לָעֹמֶר: יהי רצון

ו״ב באויר

הַיּוֹם שְׁמוֹנָה וְעֶשְׂרִים יוֹם שֶׁהֵם אַרְבַּע שָׁבוּעוֹת לָעֹמֶר:

ז״ב באויר

יהי רצון

הַיּוֹם תִּשְׁעָה וְעֶשְׂרִים יוֹם שֶׁהֵם אַרְבָּעָה שָׁבוּעוֹת וְיוֹם אֶחָד לָעֹמֶר: יהי רצון

ז״ר באויר

חֲמִשִּׁים יוֹם שֶׁהֵם שִׁבְעָה שָׁבוּעוֹת וּשְׁנֵי יָמִים לָעֹמֶר: יהי רצון

ט״ו באויר

הַיּוֹם אֶחָד וּשְׁלֹשִׁים יוֹם שֶׁהֵם אַרְבַּע שָׁבוּעוֹת וּשְׁלֹשָׁה יָמִים לָעֹמֶר: יהי רצון

י״ו באויר

הַיּוֹם שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים יוֹם שֶׁהֵם אַרְבַּע שָׁבוּעוֹת וַאֲרַבָּעָה יָמִים לָעֹמֶר: יהי רצון

י״ן באויר

הַיּוֹם שְׁלֹשָׁה וּשְׁלֹשִׁים יוֹם שֶׁהֵם אַרְבַּע שָׁבוּעוֹת וַחֲמִשָּׁה יָמִים לָעֹמֶר: יהי רצון

י״ח באויר

הַיּוֹם אַרְבַּע וּשְׁלֹשִׁים יוֹם שֶׁהֵם אַרְבַּע שָׁבוּעוֹת וְשִׁשָּׁה יָמִים לָעֹמֶר: יהי רצון

י״ט באויר

הַיּוֹם חֲמִשָּׁה וּשְׁלֹשִׁים יוֹם שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת לָעֹמֶר:

כ׳ באויר

יהי רצון

הַיּוֹם שִׁשָּׁה וּשְׁלֹשִׁים יוֹם שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְיוֹם אֶחָד לָעֹמֶר: יהי רצון

כ״א באויר

הַיּוֹם שִׁבְעָה וּשְׁלֹשִׁים יוֹם שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וּשְׁנֵי יָמִים לָעֹמֶר: יהי רצון

כ״ב באויר

הַיּוֹם שְׁמוֹנָה וְשִׁלְשִׁים יוֹם שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְשִׁלְשָׁה יָמִים לָעֹמֶר: יְהִי רָצוֹן ב״ג אייר

הַיּוֹם תִּשְׁעָה וּשְׁלֹשִׁים יוֹם שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְאַרְבָּעָה יָמִים לָעֹמֶר: יְהִי רָצוֹן ק״ר אייר

הַיּוֹם אַרְבָּעִים יוֹם שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וַחֲמִשָּׁה יָמִים לָעֹמֶר: יְהִי רָצוֹן כ״ה אייר

הַיּוֹם אֶחָד וְאַרְבָּעִים יוֹם שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְשִׁשָּׁה יָמִים לָעֹמֶר: יְהִי רָצוֹן כ״ו אייר

הַיּוֹם שְׁנַיִם וְאַרְבָּעִים יוֹם שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת לָעֹמֶר: יְהִי רָצוֹן כ״ז אייר

הַיּוֹם שְׁלֹשָׁה וְאַרְבָּעִים יוֹם שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְיוֹם אֶחָד לָעֹמֶר: יְהִי רָצוֹן כ״ח אייר

הַיּוֹם אַרְבָּעָה וְאַרְבָּעִים יוֹם שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת וּשְׁנֵי יָמִים לָעֹמֶר: יְהִי רָצוֹן כ״ט אייר

הַיּוֹם חֲמִשָּׁה וְאַרְבָּעִים יוֹם שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְשִׁלְשָׁה יָמִים לָעֹמֶר: יְהִי רָצוֹן ה׳ סיון

הַיּוֹם שִׁשָּׁה וְאַרְבָּעִים יוֹם שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְאַרְבָּעָה יָמִים לָעֹמֶר: יְהִי רָצוֹן ו׳ סיון

הַיּוֹם שִׁבְעָה וְאַרְבָּעִים יוֹם שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת וַחֲמִשָּׁה יָמִים לָעֹמֶר: יְהִי רָצוֹן ז׳ סיון

הַיּוֹם שְׁמוֹנָה וְאַרְבָּעִים יוֹם שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְשִׁשָּׁה יָמִים לָעֹמֶר: יְהִי רָצוֹן ח׳ סיון

הַיּוֹם תִּשְׁעָה וְאַרְבָּעִים יוֹם שֶׁהֵם שִׁבְעָה שָׁבוּעוֹת לָעֹמֶר: יְהִי רָצוֹן

בכל לילה תאמר מזמור אלהים יחננו וכו׳

לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת מִזְמוֹר שִׁיר: אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ יָאֵר
פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה: לָדַעַת בָּאָרֶץ דַּרְכֶּךָ בְּכָל גּוֹיִם
יְשׁוּעָתֶךָ: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם: יִשְׂמְחוּ
וִירַנְּנוּ לְאֻמִּים כִּי תִשְׁפּוֹט עַמִּים מִישׁוֹר וּלְאֻמִּים בָּאָרֶץ תַּנְחֵם
סֶלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם: אֶרֶץ נָתְנָה
יְבוּלָהּ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וְיִירְאוּ אוֹתוֹ
כָּל אַפְסֵי אָרֶץ:

בכל לילה תאמר חפלת ר׳ נחוניא בן הקנה:

אָנָּא בְּכֹחַ גְּדֻלַּת יְמִינְךָ תַּתִּיר צְרוּרָה אב״ג ית״ץ
קַבֵּל רִנַּת עַמְּךָ שַׂגְּבֵנוּ טַהֲרֵנוּ נוֹרָא קר״ע שט״ן
נָא גִּבּוֹר דּוֹרְשֵׁי יִחוּדֶךָ כְּבָבַת שָׁמְרֵם גנ״ר יכ״ש
בָּרְכֵם טַהֲרֵם רַחֲמֵי צִדְקָתְךָ תָּמִיד גְּמָלֵם כט״ר צת״נ
חָסִין קָדוֹשׁ בְּרוֹב טוּבְךָ נַהֵל עֲדָתֶךָ חק״ב טנ״ע
יָחִיד גֵּאֶה לְעַמְּךָ פְּנֵה זְכֹר קְרֻשָּׁתֶךָ יג״ל פז״ק
שַׁוְּעָתֵנוּ קַבֵּל וּשְׁמַע צַעֲקָתֵנוּ יוֹדֵעַ תַּעֲלֻמוֹת שק״ו צי״ת
בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

---

# סוד קריאת שמע של לילה

בפ״ק דברכות כל הקורא ק״ש על מטתו כלילו לוקח חרב פיפיות בידו ויליף מפסוק יעלזו חסידים בכבוד ירננו על משכבותם רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם ופסוק סחרב פי׳ דאהרן הוא סמ״ק יהו״ד הג׳ יחס

מיתות של בתיכם ס״ת ניתתן לתוכיות בתר ומרו ליו״ד רחם לחרב והחרב-עשמו וה״ו מתי ניתנתר ״ניתן ״לתוכיה ״תחי:

פיפיות סוד שתי הפין ר״ת רחמנא

דמסערין מתערין לינק וה״ח לחרונה מלכות שהיא מדת הדין. ובחרב הזה מניף מלאך ומטה ומרצע רוחות בקריאת שמע שמלילך חת סמ״י מעלה ומשה וד׳ רוחות בסוד יחוד סמ״ה ד׳ וה׳ מכריעים בעבל המדינן כל הרוחות והמזיקין לחבר בלילה שולטים ויעלזו

ויעלזו חסידים וירננו על משכבותם כי מכבודם תהיה בדיבוק השכינה העליונה שפי' בסוד וילן עם ויסכב. דהיינו שבלילה היה השינה חלק מהמיתה ולזה הנשמות חוזרות לתוך המלכות ולזו לחמותך רבה לחמותך היה המלכות בכיכול כתרגמה מנשמות הצדיקים ומלכות מחזיר לותם בבוקר חלקים וזהו מעשים לבקריס רבה לחמותך. אבל הנשמות בהליכתן למעלה לזו מה רבו מריב ומרות רבות סובבות לותה המקטרגים. ועל כן החיוב שיעשה תשובה קודם שכיבה ויתודה בכל כחו וגם ימחול למי שחטא נגדו כדי שיסח לו הק"בה עונו כמו שחכתי"ל נושא עון ועובר על פשע למי נושא עון למי שעובר על פשע. ובייחוד שמייחד עם ידו"ד לזו לזותו בחתרב הכ"ל:

**וכמו** שכל מיתה מריבה להיות בדיחוי ולרחות ג"כ מתלת בסמתו בתחד דהיינו בדיחודית כן מריך להיות כל שכיבה של שינה: כי כמו שבשכיבה כאמר שכיבה כן כאמר במיתה ויסכב: ועוד יש סוד בענין וחרב פיפיות כי וחר"ב הוא סוד לחרבו על יריכו. חרבו עולה ריו"ד והוא הב"ה עם הכולל בני' שינה: ג"ם ע"ב. והסם של ע"ב כל סם הוא ג' לותיות ממילא עולה ריו"ד וכולם כי ריו"ד לוגין הוא סוד טהרת קרי. והענין הוא מזכירות גדול שירלה בחלם שיסתר בקדושה שחם ושלום לא יבא לידי קרי בלילה. וע"ז מתוקן לומר ויסב בסתר עליון כו' וכתיב לא תלונה לריך השם ונגע לא יקרב בחבליך וכתב לחתר"י כמו שיולא מן החלם מזיקין מהקרי בלא חשם. כן בחשם בורחה מזיקין בלא חים זכו לא תלונה לריך רעה שהיה הליליה. ונגע שהוא שמחל לא יקרב בחבליך שהיה לחתך. והנה כשחתחוסס הכולל סם של ע"ב תיבות והפרטי' שסם ר"ו לותיות ע"ב ורי"ו ביחד סם סוד ויעבור הוא סיפיות שני פיות בלומר הכללי והפרטי וזהו. וחרב פיפיות ומלחתי בקונטרס הלר"י ז"ל זה לשונו סוד ע"ב רי"ו בני' רפ"ח והוא. סוד והנה פרח מטה לחרן לבית לוי כי לחרן הוא סוד החסד שהוא ע"ב ולוי הוא בגבורה שהוא רי"ו ושיעים בני' רפ"ח וזהו סוד ורוח חלהים מרחפת וגו' חלת מרחפת הוא מ"ת רפ"ח כן לותיות רל"ח בחמלא לותיות מ"ת והוא סוד קליפת מצ' הכקרא רוח חלהי' מרחפת כי ע"י לותה הנשמה היורדת מן העליון שהוא ע"ב ה"ו היא נכנסת במקום המיתה כמו שבחיינו לעיל בענין המוליח ס"ז לבעלה ומתקם עם המולות עמו הוא בני' טרף והוא סוד טרף טרף כתן לירחיו כי לותם הטיפות טרף חוזרים ועוטרים לותם מן החיצונים וזה נעשה כאשר לעולם בריתי העליון שהוא מערת דעת העליון הכפרה מולה על היסוד התחתון. חלם הקרי סיולה מהחלם בלא חשה מתלבש בו גוף מקליפ' נוגה וזהו טיקלא דעשיק בקמתין ופוגם במחשבה לבד ונוגע הפגם עד דעת לחבון וחכמה ולזו הנשמות מתלבשי' חס בגופי' לחשת זוהים והתיקון הוא להמית הגופין שיחזרו הנשמות לעתיקא ומזלה בי' ג' הויות כל הויה ע"ב חס ריו"ד ועי"ב ריו"ד כדמי' ועם הכולל טרף וזהו סוד לה יסבב עד יחלבל טרף כי בהריב' לותם המזיקין לזו טורפים לותם הנשמות הבחים מסוד הטרף שהם ע"ב ריו"ד ומחזירים לותם לל מקומם וזהו סוד יפול מלדך חלף שהם לותם גופות הקילוטים ולזו לדיך לה יבא לין הכוונה לדיך מחם כי זה שיעשה מחר שיפול מלדך חלף שחדיך לה יגע לך הפוונה לומר כי לותם הנשמות הנחשים מתך וזהו לדיך לה יגע חליהם להחלבם חס כי מחר שיעלו ויחזרו לה יזכלו עוד ליגע חל לותם

אותם הטיפות הנשמות לחזור ולקרותם ע"כ וזהו סוד חרבו על יריכו שיהיו יוצאי יריכו כולם זרע קודש: ולא המזיקין הנעשי' מהקרי בלתי טהור בר מינן:

וזהא לך סדר הקריאה בלילה לפי תקון חכמי המקובלים

איש מפי איש ונדפס בסידור הספרדיים והוספתי קצת הגהות

רבונו של עולם: הריני מוחל וסולח לכל מי שהכעיס
והקניט אותי: או שחטא כנגדי: בין בגופי: בין
בממוני: בין בכבודי: בין בכל אשר לי: בין באונס: בין ברצון:
בין בשוגג: בין במזיד: בין בדבור: בין במעשה: בין בגלגול
זה: בין בגלגול אחר: לכל בר ישראל: ולא יענש ו שום
אדם בסבתי: יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שלא
אחטא ומה־שחטאתי לפניך: מחוק ברחמיך הרבים: ולא
על ידי יסורין: יהיו לרצון אמרי פי: והגיון לבי לפניך
יי צורי וגואלי:

ויאמר דוד אל גד צר לי מאד נפלה נא ביד יי כי רבים
רחמיו וביד אדם אל אפולה: בידך אפקיד רותי
פדית אותי יי אל אמת: אלהינו שבשמים יחיד חי וקיים
תמיד הוא ימלוך עלינו לעולם ועד ועל כל מעשיו: והוא
רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפו ולא יעיר כל
חמתו: יי הושיעה המלך יעננו ביום קראנו:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם המפיל חבלי שנה על
עיני: ותנומה על עפעפי: ומאיר לאישון בת עין:
יהי רצון מלפניך יי אלהי שתשכיבני לשלום ותעמידני לחיים
ולשלום ותן חלקי בתורתך ותרגילני לדבר מצוה ואל
תרגילני לדבר עבירה ואל תביאני לידי חטא ולא לידי נסיון
ולא לידי בזיון וישלוט בי יצר הטוב: ואל ישלוט בי יצר

הרע

הָרָע׃ וְתַצִּילֵנִי מִיֵּצֶר רָע וּמֵחוֹלָאִים רָעִים׃ וְאַל יְבַהֲלוּנִי
חֲלוֹמוֹת רָעִים וְהִרְהוּרִים רָעִים וּתְהֵא מִטָּתִי שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ׃
וְהָאֵר עֵינַי פֶּן אִישַׁן הַמָּוֶת׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֵּאִיר לְעוֹלָם
כֻּלּוֹ בִּכְבוֹדוֹ׃

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד׃ בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ
לְעוֹלָם וָעֶד׃ וְאָהַבְתָּ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ
וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־מְאֹדֶךָ׃ וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי
מְצַוְּךָ הַיּוֹם׀ עַל־לְבָבֶךָ׃ וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ
בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ׃ וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת
עַל־יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ׃ וּכְתַבְתָּם׀ עַל־מְזוּזוֹת
בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ׃

וְהָיָה אִם־שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם
הַיּוֹם׀ לְאַהֲבָה אֶת־יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ בְּכָל־לְבַבְכֶם
וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם׃ וְנָתַתִּי מְטַר־אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ
וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירוֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ׃ וְנָתַתִּי עֵשֶׂב׀ בְּשָׂדְךָ
לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ׃ הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה לְבַבְכֶם
וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם׀ אֱלֹהִים׀ אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם׃ וְהָרָה׀
אַף־יְיָ בָּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא
תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ וְאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל־הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְיָ
נֹתֵן לָכֶם׃ וְשַׂמְתֶּם׀ אֶת־דְּבָרַי׀ אֵלֶּה עַל־לְבַבְכֶם וְעַל־
נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם׀ אֹתָם לְאוֹת עַל־יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת
בֵּין עֵינֵיכֶם׃ וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם׀ אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ
בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ׃ וּכְתַבְתָּם עַל־
מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ׃

לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְיָ
לאבתיכם

לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ׃
וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵיהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל־כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם
וְנָתְנוּ עַל־צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת׃ וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת
וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְיָ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא
תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם זֹנִים
אַחֲרֵיהֶם׃ לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתָי וִהְיִיתֶם
קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם׃ אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם׃

הג"ה ויש מתחילין ויהי נועם׃

יֹשֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן׃ אֹמַר לַיְיָ מַחְסִי וּמְצוּדָתִי
אֱלֹהַי אֶבְטַח בּוֹ׃ כִּי הוּא יַצִּילְךָ מִפַּח יָקוּשׁ מִדֶּבֶר
הַוּוֹת׃ בְּאֶבְרָתוֹ יָסֵךְ לָךְ וְתַחַת כְּנָפָיו תֶּחְסֶה צִנָּה וְסֹחֵרָה
אֲמִתּוֹ׃ לֹא תִירָא מִפַּחַד לָיְלָה מֵחֵץ יָעוּף יוֹמָם׃ מִדֶּבֶר בָּאֹפֶל
יַהֲלֹךְ מִקֶּטֶב יָשׁוּד צָהֳרָיִם׃ יִפֹּל מִצִּדְּךָ אֶלֶף וּרְבָבָה מִימִינֶךָ
אֵלֶיךָ לֹא יִגָּשׁ׃ רַק בְּעֵינֶיךָ תַבִּיט וְשִׁלֻּמַת רְשָׁעִים תִּרְאֶה׃
כִּי אַתָּה יְיָ מַחְסִי׃
יְיָ מָה רַבּוּ צָרָי רַבִּים קָמִים עָלָי׃ רַבִּים אוֹמְרִים לְנַפְשִׁי
אֵין יְשׁוּעָתָה לוֹ בֵּאלֹהִים סֶלָה׃
וְאַתָּה יְיָ מָגֵן בַּעֲדִי כְּבוֹדִי וּמֵרִים רֹאשִׁי׃ קוֹלִי אֶל יְיָ אֶקְרָא
וַיַּעֲנֵנִי מֵהַר קָדְשׁוֹ סֶלָה׃ אֲנִי שָׁכַבְתִּי וָאִישָׁנָה הֱקִיצוֹתִי כִּי יְיָ
יִסְמְכֵנִי׃ לֹא אִירָא מֵרִבְבוֹת עָם אֲשֶׁר סָבִיב שָׁתוּ עָלָי׃
קוּמָה יְיָ הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהַי כִּי הִכִּיתָ אֶת כָּל אוֹיְבַי לֶחִי שִׁנֵּי
רְשָׁעִים שִׁבַּרְתָּ׃ לַיְיָ הַיְשׁוּעָה עַל עַמְּךָ בִרְכָתֶךָ סֶלָה׃
יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ׃ יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ׃ יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם׃

# קריאת שמע על המטה

יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ׃ יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ׃ יָאֵר יְיָ פָּנָיו
אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ׃ יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם׃ יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו
אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם׃ יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם׃
יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ׃ יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ׃ יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו
אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם׃ יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ׃ יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ
וִיחֻנֶּךָּ׃ יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם׃ יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ׃
יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ׃ יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם׃
הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה שִׁשִּׁים גִּבּוֹרִים סָבִיב לָהּ מִגִּבּוֹרֵי
יִשְׂרָאֵל׃ כֻּלָּם אֲחֻזֵּי חֶרֶב מְלֻמְּדֵי מִלְחָמָה אִישׁ חַרְבּוֹ
עַל יְרֵכוֹ מִפַּחַד בַּלֵּילוֹת׃

גָּד גְּדוּד יְגוּדֶנּוּ וְהוּא יָגֻד עָקֵב׃ ג״ב ד״ק ג״ע ד״ד ו״ג ד״י״א
ג״ו ו״ח״ ד״ו נ״ו וַיִּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים הַהוֹלֵךְ לִפְנֵי מַחֲנֵה
יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ מֵאַחֲרֵיהֶם וַיִּסַּע עַמּוּד הֶעָנָן מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמֹד
מֵאַחֲרֵיהֶם׃ וַיִּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים הַהוֹלֵךְ לִפְנֵי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל
וַיֵּלֶךְ מֵאַחֲרֵיהֶם וַיִּסַּע עַמּוּד הֶעָנָן מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמֹד מֵאַחֲרֵיהֶם׃
וַיִּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים הַהוֹלֵךְ לִפְנֵי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ
מֵאַחֲרֵיהֶם וַיִּסַּע עַמּוּד הֶעָנָן מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמֹד מֵאַחֲרֵיהֶם׃ וַיָּבֹא
בֵּין מַחֲנֵה מִצְרַיִם וּבֵין מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיְהִי הֶעָנָן וְהַחֹשֶׁךְ וַיָּאֶר
אֶת הַלָּיְלָה וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלָּיְלָה׃ וַיָּבֹא בֵּין מַחֲנֵה
מִצְרַיִם וּבֵין מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיְהִי הֶעָנָן וְהַחֹשֶׁךְ וַיָּאֶר אֶת
הַלָּיְלָה וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלָּיְלָה׃ וַיָּבֹא בֵּין מַחֲנֵה
מִצְרַיִם וּבֵין מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיְהִי הֶעָנָן וְהַחוֹשֶׁךְ וַיָּאֶר אֶת הַלָּיְלָה
וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלָּיְלָה׃ וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ עַל הַיָּם
וַיּוֹלֶךְ יְיָ אֶת ׀ הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עַזָּה כָּל הַלַּיְלָה וַיָּשֶׂם אֶת הַיָּם
לֶחָרָבָה וַיִּבָּקְעוּ הַמָּיִם׃ וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ עַל הַיָּם וַיּוֹלֶךְ יְיָ אֶת
הַיָּם

הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עַזָּה כָּל הַלַּיְלָה וַיָּשֶׂם אֶת הַיָּם לֶחָרָבָה וַיִּבָּקְעוּ
הַמָּיִם: וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ עַל הַיָּם וַיּוֹלֶךְ יְיָ אֶת הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים
עַזָּה כָּל הַלַּיְלָה וַיָּשֶׂם אֶת הַיָּם לֶחָרָבָה וַיִּבָּקְעוּ הַמָּיִם: וַיַּסַּע
מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים הַהֹלֵךְ לִפְנֵי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ מֵאַחֲרֵיהֶם
וַיִּסַּע עַמּוּד הֶעָנָן מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמֹד מֵאַחֲרֵיהֶם: וַיָּבֹא בֵּין מַחֲנֵה
מִצְרַיִם וּבֵין מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיְהִי הֶעָנָן וְהַחֹשֶׁךְ וַיָּאֶר אֶת הַלָּיְלָה
וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלָּיְלָה: וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ עַל הַיָּם
וַיּוֹלֶךְ יְיָ אֶת הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עַזָּה כָּל הַלַּיְלָה וַיָּשֶׂם אֶת הַיָּם
לֶחָרָבָה וַיִּבָּקְעוּ הַמָּיִם: וַיַּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים הַהֹלֵךְ לִפְנֵי
מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ מֵאַחֲרֵיהֶם וַיַּסַּע עַמּוּד הֶעָנָן מִפְּנֵיהֶם
וַיַּעֲמֹד מֵאַחֲרֵיהֶם: וַיָּבֹא בֵּין מַחֲנֵה מִצְרַיִם וּבֵין מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל
וַיְהִי הֶעָנָן וְהַחֹשֶׁךְ וַיָּאֶר אֶת הַלָּיְלָה וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל
הַלָּיְלָה: וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ עַל הַיָּם וַיּוֹלֶךְ יְיָ אֶת הַיָּם בְּרוּחַ
קָדִים עַזָּה כָּל הַלַּיְלָה וַיָּשֶׂם אֶת הַיָּם לֶחָרָבָה וַיִּבָּקְעוּ הַמָּיִם:
וַיַּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים הַהֹלֵךְ לִפְנֵי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ
מֵאַחֲרֵיהֶם וַיַּסַּע עַמּוּד הֶעָנָן מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמֹד מֵאַחֲרֵיהֶם: וַיָּבֹא
בֵּין מַחֲנֵה מִצְרַיִם וּבֵין מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיְהִי הֶעָנָן וְהַחֹשֶׁךְ וַיָּאֶר
אֶת הַלָּיְלָה וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלָּיְלָה: וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ
עַל הַיָּם וַיּוֹלֶךְ יְיָ אֶת הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עַזָּה כָּל הַלַּיְלָה וַיָּשֶׂם
אֶת הַיָּם לֶחָרָבָה וַיִּבָּקְעוּ הַמָּיִם:

הַשְׁכִּיבֵנוּ אָבִינוּ לְשָׁלוֹם וְהַעֲמִידֵנוּ מַלְכֵּנוּ לְחַיִּים וְלָשָׁלוֹם:
וּפְרוֹס עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ וְתַקְּנֵנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה
מִלְּפָנֶיךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ מְהֵרָה לְמַעַן שְׁמֶךָ: וְהָגֵן בַּעֲדֵנוּ וְהָסֵר
מֵעָלֵינוּ אוֹיֵב דֶּבֶר חֶרֶב צָרוֹת רָעָה רָעָב וְיָגוֹן וּמַשְׁחִית וּמַגֵּפָה
שָׂטָן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵנוּ וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנוּ:

וּשְׁמוֹר צֵאתֵנוּ וּבוֹאֵנוּ׃ לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם׃
כִּי אֵל שׁוֹמְרֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ אַתָּה מִכָּל דָּבָר רָע וּמְפַחֵד לַיְלָה׃
וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל הַשָּׂטָן יִגְעַר יְיָ בָּךְ הַשָּׂטָן וְיִגְעַר יְיָ בָּךְ הַבּוֹחֵר
בִּירוּשָׁלַיִם הֲלֹא זֶה אוּד מֻצָּל מֵאֵשׁ׃ וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל
הַשָּׂטָן יִגְעַר יְיָ בָּךְ הַשָּׂטָן וְיִגְעַר יְיָ בָּךְ הַבּוֹחֵר בִּירוּשָׁלַיִם הֲלֹא
זֶה אוּד מֻצָּל מֵאֵשׁ׃ וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל הַשָּׂטָן יִגְעַר יְיָ בָּךְ הַשָּׂטָן
וְיִגְעַר יְיָ בָּךְ הַבּוֹחֵר בִּירוּשָׁלַיִם הֲלֹא זֶה אוּד מֻצָּל מֵאֵשׁ׃
אַתָּה סֵתֶר לִי מִצַּר תִּצְּרֵנִי רָנֵּי פַלֵּט תְּסוֹבְבֵנִי סֶלָה׃ סֶלָה
תְּסוֹבְבֵנִי פַלֵּט רָנֵּי תִּצְּרֵנִי מִצַּר לִי סֵתֶר אַתָּה׃ אַתָּה סֵתֶר
לִי מִצַּר תִּצְּרֵנִי רָנֵּי פַלֵּט תְּסוֹבְבֵנִי סֶלָה׃ סֶלָה תְּסוֹבְבֵנִי פַלֵּט
רָנֵּי תִּצְּרֵנִי מִצַּר לִי סֵתֶר אַתָּה׃ אַתָּה סֵתֶר לִי מִצַּר תִּצְּרֵנִי
רָנֵּי פַלֵּט תְּסוֹבְבֵנִי סֶלָה׃ סֶלָה תְּסוֹבְבֵנִי פַלֵּט רָנֵּי תִּצְּרֵנִי
מִצַּר לִי סֵתֶר אַתָּה׃ יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב
סֶלָה׃ יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה׃
יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה׃ יְיָ צְבָאוֹת
אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ׃ יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ׃ יְיָ צְבָאוֹת
אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ׃ יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ׃
יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ׃ יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ
בְיוֹם קָרְאֵנוּ׃ יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה׃
יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ׃ יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ
בְיוֹם קָרְאֵנוּ׃ יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה׃
יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ׃ יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ
בְיוֹם קָרְאֵנוּ׃ שָׁמְתִּי בְּאִישׁוֹן בַּת עַיִן בְּצֵל כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנִי׃

אם

אִם תִּשְׁכַּב לֹא תִפְחַד וְשָׁכַבְתָּ וְעָרְבָה שְׁנָתֶךָ: בָּרוּךְ יְיָ בַּיּוֹם
בָּרוּךְ יְיָ בַּלַּיְלָה בָּרוּךְ יְיָ בְּשָׁכְבֵנוּ בָּרוּךְ יְיָ בְּקוּמֵנוּ בְּיָדְךָ
נַפְשׁוֹת הַחַיִּים וְהַמֵּתִים אֲשֶׁר בְּיָדוֹ נֶפֶשׁ כָּל חַי וְרוּחַ כָּל בְּשַׂר
אִישׁ: בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי פָּדִיתָ אוֹתִי יְיָ אֵל אֱמֶת:
בְּקָרְאִי עֲנֵנִי אֱלֹהֵי צִדְקִי בַּצַּר הִרְחַבְתָּ לִי חָנֵנִי וּשְׁמַע
תְּפִלָּתִי: בְּנֵי אִישׁ עַד מָה כְּבוֹדִי לִכְלִמָּה תְּאֶהֱבוּן
רִיק תְּבַקְּשׁוּ כָזָב סֶלָה: וּדְעוּ כִּי הִפְלָא יְיָ חָסִיד לוֹ יְיָ יִשְׁמַע
בְּקָרְאִי אֵלָיו: רִגְזוּ וְאַל תֶּחֱטָאוּ אִמְרוּ בִלְבַבְכֶם עַל
מִשְׁכַּבְכֶם וְדֹמּוּ סֶלָה: זִבְחוּ זִבְחֵי צֶדֶק וּבִטְחוּ אֶל יְיָ: רַבִּים
אוֹמְרִים מִי יַרְאֵנוּ טוֹב נְסָה עָלֵינוּ אוֹר פָּנֶיךָ יְיָ: נָתַתָּה שִׂמְחָה
בְלִבִּי מֵעֵת דְּגָנָם וְתִירוֹשָׁם רָבּוּ: בְּשָׁלוֹם יַחְדָּו אֶשְׁכְּבָה וְאִישָׁן
כִּי אַתָּה יְיָ לְבָדָד לָבֶטַח תּוֹשִׁיבֵנִי:

חג"ה יש אומרים לישועתך קויתי י"י: לישועתך ת' קויתי: קויתי י"י לישועתך =
קויתי לישועתך י"י: י"י לישועתך קויתי: י"י קויתי לישועתך:

תּוֹדִיעֵנִי אוֹרַח חַיִּים שׂוֹבַע שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ נְעִימוֹת בִּימִינְךָ
נֶצַח: תּוֹדִיעֵנִי אוֹרַח חַיִּים שׂוֹבַע שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ
נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח: תּוֹדִיעֵנִי אוֹרַח חַיִּים שׂוֹבַע שְׂמָחוֹת אֶת
פָּנֶיךָ נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח:
שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֶשָּׂא עֵינַי אֶל הֶהָרִים מֵאַיִן יָבוֹא עֶזְרִי: עֶזְרִי
מֵעִם יְיָ עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֶשָּׂא עֵינַי
אֶל הֶהָרִים מֵאַיִן יָבוֹא עֶזְרִי: עֶזְרִי מֵעִם יְיָ עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:
שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֶשָּׂא עֵינַי אֶל הֶהָרִים מֵאַיִן יָבוֹא עֶזְרִי: עֶזְרִי
מֵעִם יְיָ עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:
אַל יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלֶךָ אַל יָנוּם שֹׁמְרֶךָ: הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא
יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: יְיָ שֹׁמְרֶךָ יְיָ צִלְּךָ עַל יַד יְמִינֶךָ:

## קריאת שמע על המטה

יוֹמָם יְצַוֶּה יְיָ חַסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי תְּפִלָּה לְאֵל חַיָּי׃
יְיָ יִשְׁמָרְךָ מִכָּל רָע יִשְׁמֹר אֶת נַפְשֶׁךָ׃ יְיָ יִשְׁמָר צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם׃
אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ תָּבֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ וְאַל תִּתְעַלַּם
מִתְּחִנָּתֵנוּ שֶׁאֵין אָנוּ עַזֵּי פָנִים וּקְשֵׁי עֹרֶף לוֹמַר
לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ צַדִּיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חָטָאנוּ
אֲבָל חָטָאנוּ אֲנַחְנוּ וַאֲבוֹתֵינוּ׃

אָשַׁמְנוּ בָּגַדְנוּ גָּזַלְנוּ דִּבַּרְנוּ דופִי׃ הֶעֱוִינוּ וְהִרְשַׁעְנוּ
זַדְנוּ חָמַסְנוּ טָפַלְנוּ שֶׁקֶר׃ יָעַצְנוּ עצוּת רָעוֹת
כִּזַּבְנוּ לַצְנוּ מָרַדְנוּ נִאַצְנוּ סָרַרְנוּ עָוִינוּ פָּשַׁעְנוּ
צָרַרְנוּ קִשִּׁינוּ עֹרֶף רָשַׁעְנוּ שִׁחַתְנוּ תָּעִינוּ תִּעְתָּעְנוּ׃
וְתָעֲתַעְנוּ וְסַרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא שָׁוָה
לָנוּ׃ וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל הַבָּא עָלֵינוּ כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ וַאֲנַחְנוּ
הִרְשָׁעְנוּ׃

אָנָא בְכֹחַ גְּדוּלַת יְמִינְךָ תַּתִּיר צְרוּרָה׃ קַבֵּל רִנַּת עַמְּךָ
שַׂגְּבֵנוּ טַהֲרֵנוּ נוֹרָא׃ נָא גִבּוֹר דּוֹרְשֵׁי יִחוּדֶךָ כְּבָבַת
שָׁמְרֵם׃ בָּרְכֵם טַהֲרֵם׃ רַחֲמֵי צִדְקָתְךָ תָּמִיד גָּמְלֵם׃ חָסִין
קָדוֹשׁ בְּרוֹב טוּבְךָ נַהֵל עֲדָתֶךָ׃ יָחִיד גֵּאֶה׃ לְעַמְּךָ פְּנֵה׃
זוֹכְרֵי קְדֻשָּׁתֶךָ׃ שַׁוְּעָתֵנוּ קַבֵּל׃ וּשְׁמַע צַעֲקָתֵנוּ׃ יוֹדֵעַ
תַּעֲלוּמוֹת׃

עוֹרָה כְּבוֹדִי עוֹרָה הַנֵּבֶל וְכִנּוֹר אָעִירָה שָׁחַר׃ שָׁחַר אָעִירָה
וְכִנּוֹר הַנֵּבֶל עוֹרָה כְּבוֹדִי עוֹרָה׃ עוֹרָה כְּבוֹדִי עוֹרָה
הַנֵּבֶל וְכִנּוֹר אָעִירָה שָׁחַר׃ שָׁחַר אָעִירָה וְכִנּוֹר הַנֵּבֶל עוֹרָה
כְּבוֹדִי עוֹרָה׃ עוֹרָה כְּבוֹדִי עוֹרָה הַנֵּבֶל וְכִנּוֹר אָעִירָה
שָׁחַר׃ שָׁחַר אָעִירָה וְכִנּוֹר הַנֵּבֶל עוֹרָה כְּבוֹדִי עוֹרָה׃
שָׁרַי לֵיהּ מָארֵיהּ לְמַאן דְּמִצַּעֲרָן לֵי׃ תּוֹרָה צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה

שער קריאת שמע על המטה השמים קעו

מוֹרָשָׁה קְהִלַּת יַעֲקֹב: שָׁרֵי לֵיהּ מָאֵרֵיהּ לְמַאן דִּמְצַעֲרָן לִי:
תּוֹרָה צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרָשָׁה קְהִלַּת יַעֲקֹב: שָׁרֵי לֵיהּ מָאֵרֵיהּ
לְמַאן דִּמְצַעֲרָן לִי: תּוֹרָה צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרָשָׁה קְהִלַּת יַעֲקֹב:

ויאמר פסוק תורה צוה לנו הרבה פעמים עד שיישן מתוך הפסוק הזה:

## ועתה אפרש

**בענין** ברכת המפיל שמסודר כסדר הנ"ל בראשונה וכן הוא בכל הסידורים אמנם כבר כתבתי בחבורי דרך חיים במס' חולין בפרק דרך חיים תוכחת מוסר. לומר המפיל באחרונה ע"ש:

**קודם** שמתחיל לקרות יקרא עשרת הדברות שהם בואתחנן וכ"כ הגאון מהרש"ל בתשובותיו סי' ס"ד ויקרא במחרת י' דברות שהן בפ' יתרו. ועתה בלילה יקרא אותן שבואתחנן. ותכף ומיד אח"כ יקרא שמע כי מישך שייכי להדדי כי עשרת הדברות נכללות בפרשת שמע כמו שביארתי במקומו:

**ובענין** פרשה של שמע כתב בעור א"ח סי' רל"ט וז"ל ודי בפרשה ראשונה דגרסי' בפרק הרואה הנכנס לישן אומר משמע עד והיה אם שמוע. ור"ח כתב שצריך לקרות גם והיה אם שמוע לפי שיש ובשכבך ובקומך וכן היה כוהג א"א ז"ל עכ"ל. אבל פר' ציצית מה צורך להזכיר בק"ש שעל המטה. אם לא אותן המקומות שמתפללין ערבית בעוד היום גדול ואין חוזרין וקוראין ק"ש בצאת הכוכבים הם עושין כהוגן שקורין עתה כולה. אבל למי שכבר יצא כהוגן הוא יתיר. אבל מצאתי בדברי מקובלים אחרונים לקרוא גם על המטה ק"ש שלם ותמיד ישלים רמ"ח תיבות דהיינו בשחרית יש לו תקנה אף כשאינו בציבור דהיינו בע"ו ווי"ן ובערבית בוי"ו דואמונה כמבואר במקומו. ובערבית יהיו נשלמים הרמ"ח במה שיאמר אח"כ פדית אותי ה' אל אמת שהוא כנגד ה' אלהיכם אמת:

**ומצאתי** בראש וראשון הק"ש של שחרית הוא משלי' רמ"ח אברים של הגוף הנגוף. ושל ערבית מתקן ומשלי' רמ"ח איברים של נפש רוח ונשמה. ובק"ש שעל מטתו הוא מתקן ומשמר גופו למטה בשעת שינה שלא יוכלו לפגוע בו סטרא אחרא הקליפות ולהיות נשמר ונעזר מהם ונפשו ורוחו ונשמתו בעלייתם למעלה עד שידם וכחם מגעת ע"כ: אחר כתבי זה מצאתי בקונטרס האר"י ז"ל ק"ש שעל המטה שמ"ע ישרא"ל והי"ה א"ם שמו"ע ויאמ"ר ויכוין כי הוא עושה מרכבה את נשמתו אל אלו הרמ"ח תיבין שבק"ש ולהלביש נשמתו בהם לעלות אל אדוניה ולכן צריך שיאמר תחלה אל מלך נאמן או יחזור ה' אלהיכם אמת ויכוין בפ' שמע לשם בן מ"ב אב"גית"ן כמספר תיבותיו ויכוין שעושה את ראשו מרכבה לשם מ"ב ומתלבש בו: ובפ' והיה אם שמוע עד ושמתם יכוין ע"ב תיבין ויכוין בהם לשם ע"ב היוצ' מן ויסע ויצא ויט ויעשה זרועותיו וגופו מרכבה אליו ומן ושמתם עד פ' ציצית כ' תיבין יכוין להלביש גופו מבטנו ולמטה בכ' שערי בינה בסוד מבטן מ"י יצא הקרח ובפ' ציצית

יכוין

יכוין שמלבים את יסוד ברית קדש וכ' ירכין בסם ע"ב שהוא ג"כ כמנין תיבות פ' פינחס
וכל זה נזכר בתיקון קף קל"ג ע"ב ויכוין שכל הלו הס רמ"ח תיבורי דכורא ואז כתתברו
עם הנוקבא הנקראת מטה ויהיה מלכות * ויאמר פסוק הבה מטתו שלשלמה כלם תחזי
קרב ג"פ לרמוז שיש בהם ס' תיבין והם הס' גבורים שהם ו' קלות י' כל ח' כלול
מעשרה וחת"כ יאמר ישרך יתר יחא שהם הס' גבורים הנזכר ותתך"כ יוסד בסתר עליון
עד ה' מחסי * כי הס ג"כ ס' תיבין ותת"כ פסוק ניגד לפקיד רוחי ויכוין שב' תיבות
רחמוזות ר"ת בח"ר ויכוין להעלות בסתמא של המלכות בסוד מיין נוקבין כדי שתתמלא
המלכות ממיין דוכרין מבעלה ותקרוי בח"ר ומהו שידעת * תת"כ יתודה על עוונותיו
ויכוין בלו מודה בפעיו בפני ב"ד ורוצים להמיתו ולכפר חטאתיו ולכן תת"כ יכוין
ויהיה נגד פניו יהלוזקה"י ויכוין בלו עושים בו ד' מיתות ב"ד ויכוין בסני חותות ה"ש
כי משם דנין אותו בסקילה ויחסוד בשלמו בלו דנין אותו לז בסקילה וכנ' חותיו ה"ר
יחסוד כי משם השריפה ויחסוד כל"ל * וכנ' חותיות ו"כ יחסוד בחרב וסיף שהורגים
אותו וכנ' חותיות ה"י יחסוד שחוקקים אותו ומכלה שחלף"י שעבר בכל ל' מיתות ב"ד
הוא מקבלו עתה בחפלו כפר ידעת חיך ל' מיתות ב"ד בחיים משם יגל"ד בהתלבנו
בלכות ודי בזה למבין * ואז תחסוד בחילו בפסוק עולה למעלה ותאמר תנח בכח גדולת
ימיך ויכוין בשם מ"ב תבנית"ן קר"ע שע"ן בסדר מחסה על המלכות * ובגליל מ"ם
יהזור לומר שם אל"גית"ן על קרורה שהוא תנח בכח וכו' ויכוין שבשם זה כלולים כל הו'
שמותיו ויכוין שהוא בשפי' החסד ויכוין בשפי' החסד אל ההויה שבה ידו"ד שהוא נקודת
סגול * גם אל ההויה שנקודה בר"ת של ד' תיבות ברחמיה ברית אלהים את ויכוין
בשם זה שמעלה את נפשו בב' חותיות מן השם הרחמוזות מכסה פניו וג' שניות מכסה
רגליו וכנ' אחרונות יעופף * ותת"כ יחזור לאומרו ויכוין להעלות בו את הרוח בסוד
הנזכר ויכוין בב' שמות אהי"ה אהי"ה העולים מ"ב מ"ב * ותת"כ יחזור לאומרו ויכוין
להעלות הנשמה בסדר הנזכר ויכוין במ"ב חותיו' והוי"ה שם יהו"ה דיו"ד ה"א וא"ו ה"א
יו"ד וא"ו דל"ת ה"א הל"ף וא"ו הל"ף וא"ו ה"א הל"ף ויזהיר שלא יזכור שם מ"ב אלא
בסדר הנה בכח ולא בחותיותיו ממש אז מתמדד בלו פורח למעלה לרקיע ותמיד יכוין
בשם הגבית"ן על סיגון ובגליל שני יעשה בסדר הנזכר רק במקום שם הגבית"ן יזכור
שם הנני שהוא קר"ע שע"ן ויכוין שהוא בגבורה וההויה בנקודת שב"ש והחויות
החתרות בקודם בר"ת ויאמר אלהים יהי רקיע ובגליל שלישי פ"ד יו"ד ויהיו בנקודת
בחולם והויה חתרת נקודם בר"ת ויאמר אלהים יקוו המים * ובגליל ד' של ע"ב
ויהיו בחירק והויה חתרת נקוד' בר"ת ויאמר אלהים יהי מאורות ברקיע השמים *
ובגליל ה' חק"ב עב"ע ויהיו בקודת שורק חסר ו' והוא קיבוץ והויה חתרת נקודם
ברחשי תיבות ישרצו המים * ובגליל שפי יב"ל פז"ק ויהיו שורק ב"ו והויה חתרת
בקודם בר"ת תוציא הארץ * ובגליל שבת שקו"ציית ויהיו כלולה מכלם והויה חתרת
כתתי לכם ונסוף יאמר בידך לשפקיד רוחי ובהויה שבזה הפסוק ישרו שהוא נקוד שבת
בגול בכל לות ולות ותמיד יחסוד בו על סיתגמכם וכל זה מעומד ונפרט מפני
הטירוד * ובתיבת ובשעריך יכוין ברחם התיבה ובסופה שהוא ך' כחוסבן ידו"ד כ'
הגה העתקתי כל הנריו לף שיש סיגוי קצת מעניין הסדר של פסוקי לרחמי ממה
שנרשמו

שברשמי לעיל חלו וחלו דברי חלקים חיים • הרי עיכובו רוחות שהסכמת החלהי הוא לקרות ק"ש כולה :

הג"ה ודעין רמיזות השדות שכתב החלהי צריך החלם להיות בקי בהן ובשמותיהן ובמחשבה בקי ושאומה :

ודבריו הם כולם מדברי רשב"י והכי נהוג וכתב בספר בתר מים חיים וצריך לדקדק בק"ש שעל מטתו

כמו בק"ש בבית הכנסת ויקראהו בחימה ובירהה ובכוונה עצומ' וצריך ג"כ לדקדק בחותיותיו ע"כ :

**אחר ק"ש** יאמר מזמור יוסד בסתר עליון עד ה' מחסי ולא יות' וחת"כ ה' מה רבו צרי עד ליד"ו היסועה ולא יותר והמוסיף גורע ועובר על לא תסיג גבול אחר גבלו הרחשונים והכל ע"פ הסוד וחת"כ ברכת כהנים וחת"כ פסוק הבה מטתו שלשלמה כו' ולא יפסיק בפוס דבר ביניהם • והענין הוא כי יש ס' תיבות במזמור יוסד בסתר עד ה' מחסי • וכן יש ס' תיבות במזמור ה' מה רבו צרי עד לה' היסועה • וכן יש ס' אותיות בברכת כהנים • ויחסוד בפרשה רחשונה של ק"ש שהיא קבלת עול מלכות שמים יש בה ס' אותיות מן אותיות של שם הויה • והענין כי זה לעומת זה עשה אלקים כמו שים ו' קצוות בהקדושה וכל ה' כלול מעשרה הרי ס' • כן בפטרה דשמלה • ובד' עבריי חלו שים בהם ס' הוא כיצול מס' של הקליפה • ובדבק בקדושה בכל לבדיו • ימין ושמאל פנים ואחור • וכתב מהרח"ק יחסוד שמע מלפני יוסד בסתר מימין ה' מה רבו משמאל • יברכך מאחור ע"כ :

הג"ה "הבה "מטתו "שלשלמה ר"ת תת"ם שהוא שם קדוש מפס ע"כ :

**ותבה** ומיד יאמר הבה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה רומז לששים בל"ט: והם מגבורי ישראל סוד ישראל סבא המרומז בפסוק שמע ישראל שהוא בלול ו' קצוות • וז"ל בתר מים חיים סי' ט"ו כלם אחזי חרב על פס רוממות של גבורים וחרב פיפיות בידם מלמדי מלחמה כדי להבדיל המזיקים • הים תרבו על ירבו • פה רומז סוד גדול תרבו עולה רי"ו כמספר רי"ו אותיות שבשבעים ושתים שמות היוצאים משלשה פסוקים ויסע ויבא ויט ירבו עם תרבע אותיות התיבה עולה ר"ס • כי רם ה' ושפל יראה להבן עליו בכל תרבעה לדדין • בעבור תרבע פעמים ששים שהזכיר שעוליס ר"ת • והם פרשת ואהבת שים בה ששים אותיות הויה • וששים תיבות של שיר של פגעים • וששים תיבות של מזמור ה' מה רבו צרי • וששים אותיות שבברכת כהנים • הרי תרבעה פעמים ששים העולה ר"ס • ולזה כיון הפסוק הים תרבו על ירבו פירוש כל הים ואיים שאתה השלשה פסוקים של ויסע ויבא ויט אשר בהם יולא ששים ושתים שמות שים בהם ריי"ו אותיות במנין תרבו • על ירבו פירוש על תרבע' פעמים ששים שבבר הזכיר שעוליס ר"ת במנין ירבו עם תרבע אותיותיו • זהו הים תרבו על ירבו מפחד בלילות הם המזיקים השולטים בלילה כדכתיב תשת חשך ויהי לילה בו תרמוש כל חיתו יער והם לילית ומחנותיה זהו מפחד בלילות של תקרי בלילות חלח בלילית ומכלם ימלטו ה' בשמו הגדול כי הציע מטתו בהצעות טובות מהסיעות שהזכיר עכ"ל :

**אחר** כך יאמר ויסע ויבא ויט פ' הוי הוא כנגד אברהם הים החסד ויט בו ע"ב

לותיות כמנין חסד פסוק שני יש בו גם כן ע"ב לותיות והוא כנגד יחוק מדת הגבורה פסוק שלישי יש בו ג"כ ע"ב לותיות והוא כנגד יעקב מדת התפארת ויוליכם מהם שבעים ושתים שמות מפורשים כל אם ושם משלם לותיות השם הראשון הוא הי"ו האות הראשונה שהיא וי"ו היא לות ראשונה של פסוק ויסע והות האמצעית שהיא ה"א היא לחרונה של פסוק ויבא שמסיים הליליה והוי' השלישי שהיא וי"ו היא לות ראשונה של פסוק ויט • וכן יוליכם כל אחר השמות מזה האופן • האות ראשונה והאות אחרונה של אם יוליכם מפסוק ראשון ושלישי דרך יסר לפי שרומזים לאחרים וליעקב אמר תמים והאות האמצעית של אם יוליכם מפסוק שני ליחזר ולא לפנים מתחילות מהות אחרונה של פסוק לפי שרומזת ליצחק מדת הגבורה ולכן אם מסודרות לותיות פסוק זה בשמות למפרע מסוף הפסוק לתחילתו וסוד שלשה פסוקי' הלו והשמות היוליכם מהן וסגולותיהן מבואר • ובזוהר פ' בשלח בפרשת בהעלותך האריך בביאור שלשה הלו השמות ויסע ויבא ויט :

**והנוהגין** לומר בשם ה' אלהי ישראל כי' לא יאמרו לותו עד אחר ויסע ויבא ויט • כי הלו העבריים הנזכרים מיסך שיך להדדי :

## ועתה אפרש

**יושב** בסתר עליון הנה הספירות במקומם ברוש מעלותם סם בסתריס • לחנם התפשטות' עד כל שדי שהוא מטטרון עולם היצי' שמשו כשם רבו כי כן מטטרון עולה של"י לחבל הוא כל שדי • ונודע כי בו זיווגא דיומא דחול כמבואר בתיקונים בפרדס בשער חני"ע ושם יתלונן עושה לינה התפאר' במלכות :

**אומר** ליי' מחסי ומפלטתי אלהי אבטח בו • לחמר שתי לאומות • וכן לח"ב כי הוא יצילך מפח יקוש מדבר הוות הוא כפל כי מדבר נגד ג' מיני קליפות דהיינו דבורא סמאל וכחותיו • ונוקבא דהיינו לילית וכחותיה • עוד הלריך הרב' במזמור הזה כנגד' כי מדבר מצפה ענינים פח יקוש • דבר הות • פחד לילה • חץ יעוף • דבר בחושך • קטב ישוד לצהריים וכבר כתבתי כי זה לעומת זה • ולהו הם שפה קלוות של סערה לחרוש בר מיכן :

מפחד

הג"ה

והנה פסוקי ברכת כהנים כוללין כל פסוק ג"פ וחל"פ כולם ביחד ג"פ וכן ויסיע ויבא ויט וזה זכר כל פסוק ג' פעמים והכל לנוקד שפה קמוץ של הקדוש :

הג"ה

הנה יש שיירות לויסע ויבא ויט שהם רי"ו לותיות לפסוק מרע"ו על ירבו • תרבו הוא רי"ו כמ"ש מכל תקוה זה הפסוק נד בגוד אשר מיום יצא אם שנעל לכל תקוה ימינו הם' ומשך שיך ליהוה שבשלשה שיירות הנזכרות שליה' • מפתח לילות היא הלילית האחרונה' לת' הלום ניאור הענין של זה הפסוק מלותיו ו"ל • יאחר פסוק זה ג"פ יבר וג"פ הסוף והכוונה שששה תיבות שבפסוק הנ"ל יבר ג"פ יבר • עוליס ק"י תיבות וכן ג"פ הסוף שעולים ג"כ ת"י והוא סוד ת"י ק' הוא יודע מי בעולם דין ומי בעולמא דאתי הוא ת"ק יודע ויתן לך שיר ושבח ותעלה ותבוא ולי ויוצא מפסוק זה שם שלם בכוונה לעכוינו • והוא כן ג"כ תיבות והיודע כמירוף תיבות ת"ת ב"ם • לות לחמוזה של פסוק עם לות לחמוזה ולות הי"ת שמות מתנגדי' כנגד ג"כ קליפות כמבואר לילינו יון • והכח של ג"כ שמות אלו נקרי בכח ג' שמי הקסוך' לענבה • ובקדושת השמות יהיו תמוזה כנקודת החיתות בפסוק' והם ג"כ ת"ת ל"ל מה שלמעלה מענק' בפסוק וכל הפסוק יש בו ג"כ לותיות כמ"ש בזהר הלדם בחיירת פסוק זה כמוהה לו בג' הפסוקים הן אלה ואלה קדי על כן יכוין בו בכוונה ובהתבוננות לליבה ובשמוזר תיבות יג"ל יכוין כי יג' מדות ג"ל ול"י ולו השם שיולה בה"ק ג' מסתלק מהם ומחמת ע"י זה תיקון גדול לשיירת ל"ל נוראת קודם ע"כ שבלילי מפי הלליה האחרונה מ' קדוש הזכיכה מזיהר קו"ק לשם עיני על הסיירים מ' והוא סגול' להכרי' מיהני לילית שבשיירות האחרונות ג' ת"ק וכן עולה הל"ת המזכרי' לאחר שם יהי' יאחר כזה המזוזה הם "ושמרתם" "לן" "ושמרתם" "ושמרתם" :

הג"ה

הנ"ה ז"ל בפ' ויאמר ויהי שמה מיכי מזיקים הם המזיקין שבגרלו בע"ם בין השמשות והמזיקין שהלילי' שהלילי' הם הראשון בחלה ושבעים שבה שעתה בלילה לפה והמזיקי' המולדים בכל זמן וזמן מכל לילה ולילה מן הקרי המתה בלילות והמזיקין שמולדו מיצוה ועונל שהולידו מן נשמה. והמזיקין שבעצמי' תנקשות הרשעים שהיו מתים. והמזיקין המולדים מעבר בעיתה המזיקין עם הפגרים בחלום מזיון בלילה וכזה שבמיתת כל זה בפר היעב בפסוק הזהר עכ"ל והמדרש שם בתהלים:

מפחד לילה מחץ יעוף יומם הם הקליפות המכוונת נגד המדות הקדושות הנקראת יום ולילה להיינו תפארת ומלכות מדבר בתופל יהלוך הקליפה המכוון' נגד החסד בשור פני מלך חיים והקליפה דבר ותופל מקטב ישוד צהריים. קליפה נגד מדת הגבורה מדת יצחק שהוא צהריים כי

לחברים תיקון תפלת שחרית ויצחק לצהריים ויעקב ערבית. ופח יקום ובער הוות. יהיו קליפות נגד כפה והול שהם ראש ותחת כמבואר בפרדס. על כן רמז עליה בפרשתו יסך לך כל סכך הוא מסכך מלמעלה זהו נגד רס. ות"ת כנפיו תחסה נגד התחת. וח"ב לחמר לה תירת מפחד לילה מחץ יעוף יומם כלפריסית. ועל מדבר בתופל יהלוך מקטב ישוד לצהריים קליפות נגד חסד וגבורה שהם ימין ושמאל לחמר יפול מצדך אלף ורבבה מימינך אליך לא יגש:

**גם** מרומז בכאן השמירה מכל ל' רוחות להיינו ימין ושמאל פנים ואחור. על ימין ושמאל לחמר יפול מצדך אלף ורבבה מימינך אליך לא יגש. ועל הפנים לחמר רק בעיניך תביט ושלומת רשעים תראה. ירחו עיניך והם יהיו כלים. ועל האחור להיינו הבעלם ממך לחמר כי אתה ה' מחסי:

**יי'** **מה רבו צרי** הוא מדוגמת לזה הזכיר ג"פ רבו. הנה כמו בו' קצוות הקדושה הם בכללות בג' כי חסד וגבורה תפארת הם האבות ונלה הוד ויסוד הם הבנים ענפיהם כן שרשי' החיו' הקליפות יצאו שמעלה מלמטה' כן כתו שלשמעלה יש לו החיזת יניקה מהחסד וכן עשו מיעקב. וכן יש מיימינים ומשמאילים החיזת יניקת מצד התפארת. עז"ח מה רבו צרי. רבים קמים עלי. רבים אומרים לנפשי כו' והם הרבים הם המקטרגים:

**ואתה** ירו"ד מגן בעדי סוד מגן נודע הוא ג' האבות שהר מדותם מתפשטים עד מגן דהיינו מיכאל גבריאל נוריאל מיכאל שר החסד גבריאל שר הגבורה נוריאל שר התפארת. כי הנה לחמנו לחזוא בפנימיותם ע"כ לחמנו נלוים מהחיצונים זהו ואתה ה' מגן בעדי. ובתיבת ואת"ה נרמז היחוד הפנימי כי אתה רומז לתפארת ומלכות. תפארת שהוא תורה שבכתב הכלולה מן' עד ת' נקרא ת"ת ובחיבור ה' אחרונה נקרא אתה והחיבור הוא בסוד הדעת העולה עד רוס ע"כ לחמר ואתה בתוספות ו' לנרמז אל הדעת:

**קולי** אל ה' אקרא ויענני מהר קדשו סלה. התפארת נקרא קול כמו"ש ולחמר אחדיק קול תחנוני בו והוא יענני בעניה שיענה להר קדשו. והר הקודש הוא מלכות כמו"ש ששם המקדש נמלא שיבא לי עניה מהר קדשו נבא הר קדשו. ומה תהיה העניה. לחני שכבתי ואשינה הקיצותי כי ה' יסמכני. הנה השכיבה עתה כביכול שנה בגליות כמ"ש לחני ישנה ולבי ער. לחני חדת מלכות נקראת לחני. ותפארת שהוא לב שלם הוא יקיצנה. ויקיצה מכשילתה ויסמכנ' כמ"ש סומך ה' לכל הנופלים ויקויים נפלה ולא תוסיף קם בתולת ישראל עליו. ואז מובן לחני שכבתי ואשינה

הוסיף תיבת לחי לרמוז לזה. הקיצותי כי ה' יסמכני. וסמיכה שלנו היא בשמותיו
בסוד חדשים לבקריס רבה לאמותיך. ורומז לכל בוקר ובוקר כפשוטו וגם לבוקר
לעתיד בגאולה. בהתחדש אור חדש הוז סוד עלייתן בשמות:

**לא** **איזא** מרבדות עם הס ג' רמז הנזכרים למעלה הערי הקמיס כמה רבבות
והס נקראים רבבות עם כי ישראל מלא הקדושה הס רבבות קודם והס שרבי
קודם כמו המלאכים מלא כוונתם בהשכינה כי ה' אלהיך הם אלהה הוא ורומז על
התחלות בסוד השלהבת הקשורה בגחלת. אבל אלו הרבבות של החיצונים הס נחלי
עמומות זהו רבבות עם ולשון עמומות הס חיצוני קומה ה' סוסיעני כו'. כי הכית את
כל אויבי לחי הס אויבי של מעלה דהיינו הקליפות המקטרגים ויש להס יניקה למעלה
ויונקים פלחי שלהם כענין שנה' נופת תטופנה לחלק ממון חכה. אבל לחתי הכית את
אויבי לחי. זה שיני רשעים שברת. לידו"ד היסודה:

ברכת כהנים בארתי למעלה בברכות ובתפלה. השכיבנו בארתי בערבית

**ויאמר** ה' אל השטן כו' ז"ל כנפי יונה ס"י ס"ד יגער ה' בך השטן הבה ה' מקור
הקדושה והשטן מלבוש העומדים מחי בעי להדדי אלא לשלם שכיחתו משם
ח"ו לשום מניות מבלעדיו מהו עושה יגער משפט המל' ג"ע ע"ר פי' כועס ומעיר
דהיינו מריק ומשלך שכיחתו משם לחרי שגגה בו כחוב השערה להשחיר עם רושם של
דהוה מן הקדושה והוה נהורא דקיק שהמר בזוהר דק מאוד שהוא אור ער פי' משלך
לגמרי אלא שרישומו כיכר מעט מזעיר וכו כוונעות הקדושה לא זולת זה. עכ"ל
וישמעתי אומרים דרך הלצה שיגער ה' השטן וירתע לאחוריו וזו יהיו רחמים כי
אותיות של פני שטן הס רח"ס וזהו הענין המקדישרחמים לרוגז. יגער ה' כך הנזהר
בירושלים. כי ירושלים הריש סגיב לה והס הרי כשף כי זאת ירושלים בתוכם נתתיה
ויגער ה' בס:

**אתה** **סתר** לי מצר ר"ת סמ"ל כי הוא הצר הצורר רוקח הקריס הוא הילה"ר הוא
השטן הוא מלאך המות וזהו מתפללין שלא יהיה לו כח להשטין ולקטרג זהס קטרג לא יועיל
לעבירה. וזהס ח"ו הסית לא יהיה לו כח להשטין ולקטרג זהס קטרג לא יועיל
קטרוגו וזהו רבי פלט תסגבני סלה:

**ה'** **צבאות** עמנו כו' פירשתי הפסוקים למעלה בסדר התפלה. ברוך ה' ביום
כו' פירשתי בתפלת ערבית:

**בזמזור** בקרבי עניי כו'. תעמ"י שמדבר מהחויבים שהס כוחותם וזהו שסיים
בשלום יחדיו תשכבה ויתיסן לבוש והפשם הגוף הירח מהרשעים. והפשם
הירח משל מעלה נהי' בשלום יחדיו גם רומז לסוד השכיבה שהיא בלילה השכיבה בסוד
וילן שס ויקבץ כמ"ש לעיל בתפלת ערבית. ובדי לדבק עלמו בשכיבה תמר בשלום יחדיו
תשכבה ויתיסן. ובשיתודה יתריך כל ר' בויזויו כפי מעשה ועבר וכל המרבה לספר
הרי זה משובח. ובתנאי סיהיה לבו נשבר בקרבו ויהיה מודה ועוזב. ויתוסר נפשו
ויכוין כלפי עושרי בו ד' מיתות ב"ד כמו שהעתקתי לעיל מהאר"י ז"ל: ויאמר היהי
רצון שיהקון לזה וזה יהי רצון מלפניך שס פגעתי בזוית רחמון משקוי הגלוי כו'
ונתחייבתי סקילה כו' והעתקתי בחיבור תרך היש שלי בקרק בעשרה הלוים כו'
ויתמר

**ויאמר** אנא בכח גדולת כו' שהוא תפלה נוראה ומיוסדת על שם של מ"ב היוצא מפסוק בראשית עד ב' של ובה"ו בחלופי אלפ"י בי"תות כמבואר בס' הפרדס בשער השמות והשם של מ"ב הם שבעה שמות נוראו' בששה אותיות כל שם ושם ויכוין בכל לילה ולילה בשם א' בתוך התפלה הנזכ' בדרך משל בלילה ראשונה יכוין "באנא" בכח "גדולת" "ימינך" "תתיר" "צרורה" בשם אבגית"ן המרומז בראשית אלו הששה תיבות ובליל שניה יכוין ב"קבל" "רנת" "עמך" "שגבנו" "טהרינו" "נורא" בשם קר"ע שט"ן המרומז ג"כ בר"ת אלו הששה תיבות וכן בכל לילה ולילה יכוין בששה תיבות מהתפלה בשם היוצא מהם והא לך ליל ג' נג"ד יכ"ש ליל ד' בט"ר צת"ג ליל ה' ח"קב ט"נע ליל ו' יגל פז"ק ליל ז' שקוצי"ת. ואף כי יכוין בכל לילה ולילה בשם המיוחד לאותו לילה מ"מ יאמר כל התפלה מראשה לסוף' וכשיגיע לשם של אותו הלילה יכוין ביותר ובכוונה וברעות' דליבא כי ע"י תפלה זו הורג כל המזיקין והשדי' והרוחות שיעשה אותו בקרי בעו"ה ובשכבת זרע לבטלה ואף כי כבר אמרנו תיקונים הרבה להרוג כל סטרא אחרינא פעמים ושלש. מ"מ המוסיף יוסיף ובפרט מן הכלל בתפלה זו מרומז בה שם של מ"ב וכחו גדול רב ורם כמו שמצינו בתיקונים החדשים דף א' וז"ל שם אבגית"ן עלייהו איתמר שש כנפים לאחד והאי שמא איהו סגולתא א"בג ית"ן וסגולתא דיליה לכסאה לנשמתא כד סלקת לעילא בכל ליליא ולילי לאסהד' על עובדין טבין דבר נש ממלאכי חבלה ומכל מזיקין ורוחין ולילין ושידין ובהון פרחת לעילא בשתים אתוון משל שם תכסה אגפהא מנהון ובשתים אתוון תכסה רגלהא ובשתים אתוון פרחת לעילא ואוף הכי לרוחא ואוף הכי לנשמתא וכו'. כיון שהוא מכוין בכל לילה בתוך התפלה הנזכר בשם המיוחד לאותו לילה כאמור הוא מועיל להעלות הנפש מעולם העשיה ואח"כ כשיחשוב בכל לילה אחר התפלה הנז' בשם אהי"ה ויה"ו עולה מ"ב מועיל להעלות הרוח מעולם היצירה ואח"כ כשיחשוב בכל לילה בד' אותיות אהיה והמילוי ומלוי דמילוי עולה מ"ב כזה ידו"ד יו"ד ה"י וי"ו ה"י יו"ד ה"י דל"ת. ה"י יו"ד וי"ו יו"ד וי"ו ה"י יו"ד ומועיל להעלות הנשמה מעולם הבריאה לעולם האצילו' ואשרי לו ואשרי חלקו בעלמא דין ובעלמא דאתי מי שמכוין בכל זה כראוי שנסתלקים ממנו ומנשמתו כל הדינים והסטרא אחרינא בעלמא דין כאמור. ומשבע עדנין דיתחלפון על אינשא בעלמא דאתי אחר מותו כמו שהם מובאים בס"ה פ' נשא דף קכ"ו ואין להאריך. מצאתי:

**ברכת** השינה השינה הוא טובה למנוחת הגוף. וגם לנשמה אם היא קדושה שעולה למעלה. ומנוחת הגוף הוא ג"כ בשביל שיהיה חזק לעבודת הבורא. ואז השינה היא מצד הקדושה ובהיפך ח"ו היא מסטרא דמותא. ומאיר לאישון בת עין פי' מהרמ"ק וז"ל ירצה יהיה בסוד שינה זו הארה ותיקון למלכות שיתעלו הנשמות לעשות היחוד בינה ובין התפארת שעמה דהיינו לאישון בת עין למלכות שהיא בת עין כו'. ומקים תפלה זו להתפלל על טהרת הגוף שלא יהיה סיבה לפגל נשמה שהרואה קרי מטמא הגוף ומפגל הנשמה למעלה ונדחת משם וגורע כבוד עליון ולזה מתפלל על השלום לייחד ולא יהיה לו מקרה או פגע בעליה והיינו שתשכיבני לשלום ומלכות עם היסוד ותעמידני לשלום תפארת עם היסוד. ואל יבהלוני רעיוני וחלומות

רעים

רעים מסטרא אחרא ותהי מטתי שלימה כדפי' שלא יראה קרי ואם היא עת זיווג יחשוב שיהא מטתו שלימה כמטתו של יעקב. והאר עיני פן אישן המות. כלומר שיהיה השינה הכל מסטרא דקדושה ולא יהא מעורב בה שינה שהיא חלק' ממות בא"י המאיר לעולם כלו בכבודו עולם הוא בינה חכמה דהיינו כבוד ולעולם כולו ר"ל עד סוד התפשטות תפארת ומלכות ומאיר לעולם כולו בכבודו. ובקונטרס האלהי האר"י ז"ל מצאתי בברכת המפיל וז"ל כשרצ' המאצי' להביא' פנים בפנים אפי' לארך אנפין דורמיטא על ז"א ולא אשתא' בי' אלא קרסתא דחיי פי' ו' קצוות מדת חיי ז"א ונסתמו אז עיניו ועפעפיו בתנומה ולא היה יכול להביט במלכות להאיר בה. וגם הבטת ארך אנפין חסרה ממנו וב' דברים הם א' המפיל חבלי כו' חסרון הבטת א"א בו. ב' ותנומה על עפעפי חסרון הבטתו בנוקבא ואז נטרד מאחוריו אותו הצלע לבד. אז מאיר א"א באישון בת עין היא המלכות וזה נעשה בכל לילה כדי שבבוקר בשים שלום תהיה פנים בפנים שהמלכו' היא בבחינת נקודה אחת כלולה מעשר ונקרא אשון בת עין עד שנעשית פרצוף שלם ע"כ:

## ברוך יי לעולם אמן ואמן:

ע"ל נכתב בדברי הגאון המחבר נר"ו לאמר בק"ש שעל המטה היהי רצון הנתקן לקבלת הארבע מיתות כמו שכתוב בס' הגדול של"ה וראינו להעתיקו כאן וגם י' דברות שבאתחנן:

**יהי** רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שאם חטאתי עויתי פשעתי לפניך ופגמתי באותיות של שמך הגדול יהו"ה ובאות א' של אדנ"י ונתחייבתי בדינך הצדק סקילה או כיוצא בו הרי אני מקבל עלי סקילה והריני כאלו נסקלתי על ידי אות א' של השם אדנ"י בב"ד הגדול שבירושלים על דבר כבוד שמך ואתה ברחמיך הרבים תשוב ותייחד שלשה אותיות ראשונות של שלשה שמותיך היקרים **יהו"ה אהי"ה אדנ"י יא"א** ושם קדשך במילוי ד' יודין שהוא בגי' ע"ב כזה: **יו"ד ה"י וי"ו ה"י** ויאיר ברצונך בעולם האצילות ואל יהי מונע:

**ואם** חטאתי עויתי פשעתי לפניך ופגמתי באות **ה'** ראשונה של שמך הגדול **יהו"ה** ובאות ד' של **אדנ"י** ונתחייבתי בדינך הצדק שרפה או כיוצא בה הריני מקבל עלי שרפה והריני כאלו נשרפתי על ידי אות **ד'** של **אדנ"י** בב"ד הגדול שבירושלים על דבר כבוד שמך ואתה ברחמיך תשוב ותייחד שלשה אותיות שניות של ג' שמותיך היקרים **יהו"ה אהי"ה אדנ"י הה"ד** ושם קדשך במילוי ג' יודי"ן כזה **יו"ד ה"י וא"ו ה"י**. ויאיר ברצונך בעולם הבריאה ואל יהא מונע:

**ואם** חטאתי עויתי פשעתי לפניך ופגמתי באות ו' של שמך הגדול **הוי"ה** ובאות נ' של שמך **אדנ"י** ונתחייבתי לפניך בדינך הצדק הרג או כיוצא בו הריני מקבל עלי הרג והריני כאלו נחרגתי על ידי אות ג' של **אדנ"י** בב"ד הגדול שבירושלים ואתה ברחמיך הרבים תשוב ותייחד שלשה אותיות שלישיות של שלשה שמותיך היקרים **יהו"ה אהי"ה אדנ"י** וי"נ ושם קדשך במילוי אלפין כזה **יו"ד ה"א וא"ו ה"א** ויאיר ברצונך בעולם היצירה ואל יהא מונע:

**ואם** חטאתי עויתי ופשעתי לפניך ופגמתי באות **ה'** אחרונה שבשמך הגדול **הוי"ה** ובאות י' של **אדנ"י** ונתחייבתי בדיניך הצדק חנק או כיוצא בו הריני מקבל עלי חנק והריני כאלו נחנקתי ע"ו אות י' של **אדנ"י** בב"ד הגדול שבירושלים:

ואתה

ואתה ברחמיך הרבים תשוב ותייחר של שה אותיות אחרונות של שלשה שמותיך היקרים
יהו"ה אהי"ה אדנ"י הוי"ה ושם קדשך במילוי הוי"ן כזה יו"ד ה"ה וא"ו ה"ה
ויאיר ברצונך בעולם העשייה ואל יהי מונע:

והרי עתה קבלתי עלי כל ארבע מיתות ב"ד לכפר על כל עוונותי שחטאתי ופשעתי
מנעורי ועד היום הזה לכפר על כל עוונותי ולתקן כל העולמות שפגמתי בהם:

יָיְ אֶחָד וְיִנְחַהּ יְהוָה אֶהְיֶה אֲדֹנָי:

אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים: לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי: לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וַאֲשֶׁר בָּאָרֶץ מִתָּחַת וַאֲשֶׁר בַּמַּיִם מִתַּחַת לָאָרֶץ: לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תָעָבְדֵם כִּי אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵל קַנָּא פֹּקֵד עֲוֹן אָבוֹת עַל בָּנִים וְעַל שִׁלֵּשִׁים וְעַל רִבֵּעִים לְשֹׂנְאָי: וְעֹשֶׂה חֶסֶד לַאֲלָפִים לְאֹהֲבַי וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָי: ס לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לַשָּׁוְא כִּי לֹא יְנַקֶּה יְהוָה אֵת אֲשֶׁר יִשָּׂא אֶת שְׁמוֹ לַשָּׁוְא: ס שָׁמוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ כַּאֲשֶׁר צִוְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל מְלַאכְתֶּךָ: וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה כָל מְלָאכָה אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ וַאֲמָתֶךָ וְשׁוֹרְךָ וַחֲמֹרֶךָ וְכָל בְּהֶמְתֶּךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ לְמַעַן יָנוּחַ עַבְדְּךָ וַאֲמָתְךָ כָּמוֹךָ: וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיֹּצִאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִשָּׁם בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה עַל כֵּן צִוְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לַעֲשׂוֹת אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת: ס כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ כַּאֲשֶׁר צִוְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְמַעַן יַאֲרִיכֻן יָמֶיךָ וְלְמַעַן יִיטַב לָךְ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ: ס לֹא תִרְצָח: ס וְלֹא תִנְאָף: ס וְלֹא תִגְנֹב: ס וְלֹא תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ עֵד שָׁוְא: ס וְלֹא תַחְמֹד אֵשֶׁת רֵעֶךָ: ס וְלֹא תִתְאַוֶּה בֵּית רֵעֶךָ שָׂדֵהוּ וְעַבְדּוֹ וַאֲמָתוֹ שׁוֹרוֹ וַחֲמֹרוֹ וְכֹל אֲשֶׁר לְרֵעֶךָ:

דינים

דין ק"ש על משכבו מקובלין שמותיו ולא מדברים מחר ק"ש על משכבו ויהיה קריאתו סוד לשיכה ויקיצה עשית
הלבנת פחד ק"ש וסק קצת ק"ש סימן לשכבו ולא יכול לישן תיד מוזר ויקיצה כתה פעמים זה לחד זה
ויהיה שלא יפחד מקול רמשון שני פעמים ויפסקם בישנו ויתוד' על משכבו בפרס העכירת החושים כגון חניפות
שחרים ולעכמת ולשון הרע מריכין בקריה בישנו כל יום ויום כן יתוקה עליהם בלילה ויקבל עליו שלא יעשם עוד
יפחד יצחק ולחזון עובד סימן כי בזה תקבל עליו שלשה עשרה עקרים שהם כינדל קודם סימן ויעיל אם שלא
יפיק כשתתו בלילה כיון שכתבו המפרשי' ולכן מרין לקבל עליו ג' עקרים קודם שיעשם פרשת השבוע בלילה:

## זו תפלת האלהי המקובל הרמ"ן ז"ל בליל חיבור

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי צור כל העולמים למען שמך הגדול והקדוש
היוצא מפקוק ה' זכרנו יברך ויברך את בית ישראל יברך את בית אהרן שתאציל
מרוח גבורה עלי וחתן אומץ וכח באיברי ובגופי לקיים מצות עונתי בכל עת ולא יפצא
באיברי ובגופי ובתאותי שום חולש ושום רפיון ולא אונס ולא הרהור ולא בלבול מחשבה

ולא

# זו תפלת האלהי המקובל הרמב"ן ז"ל בליל חיבור

ולא חשיש כח כדי לבטלני מלהשלים תאותי בכל עת שארצה עכ אשתי ונהיה תאותי מזומנת לי בכל עת שארצה בלי שום השמטה ובלי שום רפיון אבר מעתה ועד עולם:

**יהי** רצון מלפניך צור כל העולמים צדיק בכל הדורות למען שמך הגדול היוצא מפסוק ה' זכרנו יברך שתתן לי זרע חדש וזרע קודש רצוי והגון טוב ויפ' מתזוקן ומקוב 'וראוי לחיות ולהתקיי 'בלי עון ואשמ 'ותברכני בשמך ותברך את ביתי בזכרה(בזכרים)ואדע כי שלום אהלי ותמשוך משך זרעי וכל מעייני ממקור ישראל וטהר גופי וקדש נפשי ומחשבותי ושכלי ודעתי ויחד הרגשתי ואתחזק ואתאמץ ואתלבש ברוחך הטובה הזכה והנדיבה בכוונה תחינתי כדי שאשלם רצונך ותשלים זרעי ויבנה ויהיה ויצטייר ויעשה באמת ויושר וימשוך ויותך ויעמור במקום הצלחתו ובחוזק ובתוקף ובגבורה ותרחם עליו בהעשותו בהתקרמו בהתמתחו בהתלבשו והצנתו על בוריו על מכונו בהווייתו ובכריאתו ביצירתו בעשייתו בנפשו ברוחו ובנשמתו בקרביו וביצוריו ולא יהא בו ולא באחר מאיבריו לא נזק ולא חסרון לא פגם ולא מקרה לא חולי ולא מדוה לא כאב ולא ציר ולא נגע ולא רפיון ולא יחסר כל טוב כל ימי חייו ותרבני אני וביתי וזרעי בכל רבר המשלי'דעתנו ושכלנו והרגשתינו לעשות כל מעשים לרצונך ותברכני ברכות שמים מעל ברכות תהום רובצת תחת ומברכותך יבורך בית עבדיך לעולם אמן נצח סלה:

יהיו לרצון אמרי גו'

**ככה** תזמרו אתה ותצתך בתשורות לב ובעטרת נשמה לאח' תיקון המעשים בכל ליל עבילה ורחוי ליתן לדקה מקול':

ואחר התפלה הנ"ל מפיים כך (אם הוא ליל שבילה)

**אנא** י"י צבאות אלהי ישראל יושב הכרובים תהינה אונך קשובות לקול תחנוני השיקים' מעון קדשך מן השמים עלי וזכרני ולא תשכח את עבדיך (פלוני בן אמתך פלונית) ונחה לעבדיך זרע אנשים ויהיה הולך הנוצר בן זכר ולא נקבה ותשפיע עליו נשמה קדושה מעלמא דרכורא ומסטרא דימינא ויהיה עוסק בתורה לשמה ומקיים מצות בישראל ויהיה רודף צדקה וחסד ומברכתיך תברכנו ויברך בירך עבדיך עם כל בית עמך ישראל מעתה ועד עולם אמן אמן סלה סלה תהיה ימינך עשה למען חורתך עשה למען לפניך ה' צורי וגואלי · עשה למען שמך עשה למען ימינך עשה למען תורתך עשה למען קדושתך הושיעה ימינך וענני יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי:

**לשם** יחוד הקב"ה ושכינתיה ברחילו ורחימו עתים' בקשפא אזרמנת שארי שארי לא תיעול ולא תנסיק לא דירך ולא בערבך חוב חוב ימא ארגיש' גלגלוי ליך קראן בחלקא קדישא אהדרנא בקודשא דמלכא אתעטפנא: (קצת מיחם על הלחם הזה)

**הג"ה** בעזרת החלך בשנוי תיקוני התשוב' דף י"ט ח"ג והנה הקליפה הקדמה היא לילית היא תחיר בשרון החיסה על חיים ולפה החזוקים לקחת נישמי טיב' ורע ההלכת למקטן כי לי מעבר בלא כן אינה בעזרת מחנו סידין והתיין ולילין לכך למתי רע' החסה' על הנשן קודם התשמיש כדי שיהיה הקדם תחילה ואחר התשמיש עד שיחות החבר כדי שלא ילכו מיחו טיפת זרע לשלה הזיין לה בגוים וכרים ויש לחוש כן שהלילית מהחשה לישות קדושת יחיר לחת זה טיפה בקנה זה לילית הרשעה דחשתית בשרון החיסה שיקון קוב תוב לחמרין ולח נעדכן מע"ג שהס נגולך בכר תנית לחתם · ועח קרעת בלגלגן קרקן ר' בלי

עלי היס קרקען לך ושם הרגיע ליליח ויבאת בתקלה קדישה תחדיבת ע"ל ונך חזוך לאחוזך כי בתקן הקדושה
לחי מוחו שבולה טוב ומחשבה שהוחה: והוח מקיבל שהיח נוחחת ע"י נשם זו ע"כ הנ"ה:

**כל** פעם קודם הזיווג ואמר הנני רוצה לזווג עם אשתי לשם יחוד הקב"ה ושכינתיה:
ברחילו ורחימו:

**היוצא** חניח כשה קטנה שיש לה שם משקה ומשכר לה יפחת מהחנו חיוב לחת יותנין לכל המשחות כמו חני
בגיטין ל"ג יפחות לה יפחות משלשה קבים ברביעית שוה פרוטה עליו:

**צריך** חדם לקיים העונה קף בימי העיבור ועיקה ובזמן עבור שם החסה חותלת פעור חלקיים
העונה:

**כתב** בשחבי הר"ן ז"ל סחים נשחים חחדנו בגיל"ו ול"ז ל' של פסח וגיל"ו ל' של שבועות ולגל שחיני עשרת שם לא
בגיל שביל"ו של חדם ללמוד והחחת בקר בשביל שיהיה חדם מבבוע חוכל בחחים עם חשחו החחד בשח"ת
סיחן ר"ה והשני בשל"ה ע"י בסיחן ר"ה עם החפרשים שבלילה ושם חחחת מרגוע בעשבן כדי
שחחר

ובסדר הזה אמירת במה מדליקין הוא קורס הרלקת נרות וכן נהגו לעשות

ויכוון כנגד יום א' צה לָכוּ נְרַנְּנָה לַיְיָ נָרִיעָה לְצוּר יִשְׁעֵנוּ: נְקַדְּמָה פָּנָיו בְּתוֹדָה בִּזְמִירוֹת נָרִיעַ לוֹ: כִּי אֵל גָּדוֹל יְיָ וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים: אֲשֶׁר בְּיָדוֹ מֶחְקְרֵי אָרֶץ וְתוֹעֲפוֹת הָרִים לוֹ: אֲשֶׁר לוֹ הַיָּם וְהוּא עָשָׂהוּ וְיַבֶּשֶׁת יָדָיו יָצָרוּ: בֹּאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרָעָה נִבְרְכָה לִפְנֵי יְיָ עֹשֵׂנוּ: כִּי הוּא אֱלֹהֵינוּ וַאֲנַחְנוּ עַם מַרְעִיתוֹ וְצֹאן יָדוֹ הַיּוֹם אִם בְּקֹלוֹ

הכוונה עתה בקבלת שבת וקודם כל דבר מריך ביוסף מחול על הקודש ומיבעין במה שפירש רש"ל בפ"ד מסכת ברכות הלכה ה' סימן ס' לעשות שהמזיקין נכרלו בע"ש בין השמשות. והנה בחדרי פי' שמעתי סוד קורחין לו היה נגלות נזיקין מלמעלה קודם היות השכינה פנים בפנים עם הזכר והם מקבר המקור העליון עם התוך יורה הנגלות הללו והיינו סוד חיס עבוריס מותר המעשה שנאמרו שמרי מעשה בראשית יהיו מתפיסים והולכים ובין שבאה כך הקדוש קדושת שבת ונתייחד השכינה של הזכר והנקבה פניהם סוד הקדושה והפסיק מהטיפין החיצונים הללו והם הדיוט הזה רחב מאד מבוך במקומו ואלו קדרתיו תכלית קצור לא יוכל המעיין לעמוד על תוכן העניין מתוך דברי הלה: ועכ"ו הכוונה לפרוך טעם תוספת שבת: דע כי כל מעשה ברחשית ממש מתחזק ביומו ונוטל כח ממרכיו מפני שבת ימי המעשה ממש הס מעוררי הפרשים הפנימיים לכל המעשה הלוך ביום שני בערב שבת בין השמשות מתעורר הסורס ההוא לסר למזיקין ולחיצונים פנימה וזורקים נגלות הס לא ישראל מקדמין ממש לומר רעיהה שהקדים בה מקדן שהקדים קדושת שבת והזיווג העליון ומיד נכתם המקור ההוא ומוליד בקדושה לכך מטעם זה מצוה להוסיף מחול על הקודש להקדים קדושת שבת כדי שבאותו העת שהם רוצים להחזיר באותה המרגל, הסורס מיד ברחו בהבלו וקדמן קדושת שבת ומעשה היחוד העליון וזהו טעם להוסיף מחול ממש ממדרגות חול שהחיצונים לחזור, בו לעשותו קדש לקדשו בקדושת שבת ונכתם המקורות

בְּקוֹלוֹ תִּשְׁמָעוּ: אַל תַּקְשׁוּ לְבַבְכֶם כִּמְרִיבָה: כְּיוֹם מַסָּה בַּמִּדְבָּר: אֲשֶׁר נִסּוּנִי אֲבוֹתֵיכֶם בְּחָנוּנִי גַּם רָאוּ פָּעֳלִי: אַרְבָּעִים שָׁנָה אָקוּט בְּדוֹר: וָאֹמַר עַם תֹּעֵי לֵבָב הֵם: וְהֵם לֹא יָדְעוּ דְרָכָי: אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי בְאַפִּי: אִם יְבֹאוּן אֶל מְנוּחָתִי:

ויכוין כנגד יום ב' צו שִׁירוּ לַיְיָ שִׁיר חָדָשׁ: שִׁירוּ לַיְיָ כָּל הָאָרֶץ: שִׁירוּ לַיְיָ בָּרְכוּ שְׁמוֹ: בַּשְּׂרוּ מִיּוֹם לְיוֹם יְשׁוּעָתוֹ: סַפְּרוּ בַגּוֹיִם כְּבוֹדוֹ: בְּכָל הָעַמִּים נִפְלְאֹתָיו: כִּי גָדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד: נוֹרָא הוּא עַל כָּל אֱלֹהִים: כִּי כָל אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים: וַיְיָ שָׁמַיִם עָשָׂה: הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו: עֹז וְתִפְאֶרֶת בְּמִקְדָּשׁוֹ: הָבוּ לַיְיָ מִשְׁפְּחוֹת עַמִּים: הָבוּ לַיְיָ כָּבוֹד וָעֹז: הָבוּ לַיְיָ כְּבוֹד שְׁמוֹ: שְׂאוּ מִנְחָה וּבֹאוּ לְחַצְרוֹתָיו: הִשְׁתַּחֲווּ לַיְיָ בְּהַדְרַת קֹדֶשׁ: חִילוּ מִפָּנָיו כָּל הָאָרֶץ: אִמְרוּ בַגּוֹיִם יְיָ מָלָךְ: אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט: יָדִין עַמִּים בְּמֵישָׁרִים

המקורות לחול וכפתח לשבת וענין קבלתו פירשו בגמרא ר' חנינא מעטף וקאי אפני' דמעלי שבת אמר ניתו ונצא לקראת שבת מלכתא. ר' יוחי אמר ניתי כלה כלה והנה ים רגיש שדמו מכאן שמריך לאיתי' החופה השדה לקבל השבת ותמיהה לי מלתא טובא מהרי השבת אינו בא מדרך השדה אלא מדרך עליון מלמעלה למטה. ועוד אמר מעטף ויקאי ולא קאמר וכפיך אלא שהיה חושב בוחו ומצא לו אמר שהיה יוצא בשועל ועוד רבי יוחי אמר בשלמא אם הרחוק בתמירים כיחא דר' יוחי בתמירה אלא אם כן ר' חנינא היה יוצא בדגליו אין ר' יוחי מתייחס בתמירתו. לכך נראה לי שלא היה יוצא זה כדי שלא והנה הוא מלמעלה בא עלינו להשרו שכינתו עלינו אלא הכי קאמר מעטף ויקאי ותמירתו במקום תמירת ר' יוחי והיה חושב בוחו ומצא כלומר לא נמתין עד שתבוא תבא מהליה עלינו וזו נקבל פניו אלא בוחו נקדים מחול על הקודש שזהו שהגו יוצאים מהחול לקראתה קודש בתה בעניו שאין שבת בתה אלא לאדם בוחה. ומתם הגו מקדימין מה שמוסיפין מחול על הקודש

בְּמִישָׁרִים: יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ יִרְעַם הַיָּם וּמְלֹאוֹ:
יַעֲלֹז שָׂדַי וְכָל אֲשֶׁר בּוֹ אָז יְרַנְּנוּ כָּל עֲצֵי יָעַר: לִפְנֵי יְיָ כִּי בָא
כִּי בָא לִשְׁפֹּט הָאָרֶץ יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצֶדֶק וְעַמִּים בֶּאֱמוּנָתוֹ:

ויכוין כנגד יום ג׳ צז יְיָ מָלָךְ תָּגֵל הָאָרֶץ: יִשְׂמְחוּ אִיִּים רַבִּים:
עָנָן וַעֲרָפֶל סְבִיבָיו צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן
כִּסְאוֹ: אֵשׁ לְפָנָיו תֵּלֵךְ וּתְלַהֵט סָבִיב צָרָיו: הֵאִירוּ בְרָקָיו
תֵּבֵל רָאֲתָה וַתָּחֶל הָאָרֶץ: הָרִים כַּדּוֹנַג נָמַסּוּ מִלִּפְנֵי יְיָ
מִלִּפְנֵי אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ: הִגִּידוּ הַשָּׁמַיִם צִדְקוֹ וְרָאוּ כָל
הָעַמִּים כְּבוֹדוֹ: יֵבֹשׁוּ כָּל עֹבְדֵי פֶסֶל הַמִּתְהַלְלִים בָּאֱלִילִים
הִשְׁתַּחֲווּ לוֹ כָּל אֱלֹהִים: שָׁמְעָה וַתִּשְׂמַח צִיּוֹן וַתָּגֵלְנָה בְּנוֹת
יְהוּדָה לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ יְיָ: כִּי אַתָּה יְיָ עֶלְיוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ
מְאֹד נַעֲלֵיתָ עַל כָּל אֱלֹהִים: אֹהֲבֵי יְיָ שִׂנְאוּ רָע שֹׁמֵר נַפְשׁוֹת
חֲסִידָיו מִיַּד רְשָׁעִים יַצִּילֵם: אוֹר זָרֻעַ לַצַּדִּיק וּלְיִשְׁרֵי לֵב
שִׂמְחָה: שִׂמְחוּ צַדִּיקִים בַּיְיָ וְהוֹדוּ לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ:

## מזמור

כמי שמקדים לקריאת המלך קודם בואו שמתחילין תיכף לבה וכך מיכף שבת בתים וחכו
מקדימים לקריאתה ויכיון ובפה לקריאת כדפי׳ ור׳ יוחי מדקדק לומרה יותר דסדירת גי׳
ממם קדושת שבת מקדמת ובאה ולכך מיד היה אומר בתי כלה ובתי השבת כענין הכלה
המפסה לבעלה לעת שיקר׳ אותה וכיון שקורין אותה מיד היה בתה לכך בתי כלה מיד
ובאה שבת מלכתא היינו טעם היות שהשבת היה בינה ת״ת ומלכות כדפי׳ לעיל בסי׳
ח׳ ועכ״ז מעלי שבתא היה המלכות והיינו שבת מלכתא והיה מלכות ע״י הת״ת והבינה
שעמה ור׳ יוחי קורא לה כלה שהיה מיוחדת עם בעלה דהיינו כלה כנוסה והיה מעטרת
את שניהם כדפירש בפ׳ בלק סימ׳ ולזה אמר בתי כלה לחנם אמר תרי זימנא בתי כלה
פירשו בתיקונים שהם בתים הי׳ כלה העליונה בינה שם תשבחן בין שפתים שהיא
מקבלין אותה בין בלה והוד שהם שפתים ולבבה לנו אומרים זמנא חדא בתי כלה ולבבי
המלכות הנאה שעליונו בתי כלה שני׳ ובמקום אחר פי׳ בתיקונים בתי כלה מצד ימין ובתי
כלה מצד שמאל והיינו שהבינה לימין והמלכות לשמאל והכל עולה לתרי״ך׳ והכל הדברים
הנראה לבי שהיולה לחזן לקבל שבת תיכו מהחסידים חלה מן המתמידין והעיקר והוא
מקדים ויותר טוב לקבלו בבה״כ ולומר בה ובלה ומיד בואי כלה כלה לקיים דברי שניהם
כדפי׳ ותחילה יאמר בואו ובלה ומיד יזכי׳ בואי כלה בואי כלה כדפי׳ ועכשיו נכנו לומר

דיכוין כנגד יום ד׳ צח מִזְמוֹר שִׁירוּ לַיְיָ שִׁיר חָדָשׁ: כִּי נִפְלָאוֹת
עָשָׂה הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוֹ וּזְרוֹעַ
קָדְשׁוֹ: הוֹדִיעַ יְיָ יְשׁוּעָתוֹ לְעֵינֵי הַגּוֹיִם גִּלָּה צִדְקָתוֹ: זָכַר
חַסְדּוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ לְבֵית יִשְׂרָאֵל רָאוּ כָל אַפְסֵי אָרֶץ אֶת יְשׁוּעַת
אֱלֹהֵינוּ: הָרִיעוּ לַיְיָ כָּל הָאָרֶץ פִּצְחוּ וְרַנְּנוּ וְזַמֵּרוּ: זַמְּרוּ לַיְיָ
בְּכִנּוֹר· בְּכִנּוֹר וְקוֹל זִמְרָה: בַּחֲצֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר· הָרִיעוּ
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְיָ: יִרְעַם הַיָּם וּמְלֹאוֹ· תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ: נְהָרוֹת
יִמְחֲאוּ כָף· יַחַד הָרִים יְרַנֵּנוּ: לִפְנֵי יְיָ כִּי בָא לִשְׁפֹּט הָאָרֶץ·
יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצֶדֶק וְעַמִּים בְּמֵישָׁרִים:

״

מזמור שיר ליום השבת ועומדים בעמידה לכבוד שבת מלכתא הבאה מפני שאשת זכר
הרי היא כזכר וכיון שהיא מיוחדת בשבת הרי היא באה באות עול׳ הזכ׳ וצריך לעמוד
בעמידה ולכבודה בתקוני התפלה ועתה נכנס במזמור ראשונה· וכוונתין הבו לה׳ בני
אלים יחד ותנו למעלה בת״ת בני אלים שהם נצח והוד הנקראים בני אלים מפני שהם
ענפים לחסד וגבורה שהם אלים א״ל אלהי״ם· הבו לה׳ כבוד ועוז· הם חסד גבורה
בעצמן דהיינו כבוד מימין ועו״ז משמאל הבו ליי׳ כבוד שמו היינו יסוד ומלכות כבוד
יסוד שהרי הוא יוד בחכמה עצמה והוא מקור למלכות בחכמה דלבינה וע״י ובהיכלו
כולו אומר כבוד שמו מלכות הרי נתן קשר הייחוד לשש קצוות בת״ת שם יהו״ה השתחוו
השפיעו אח״כ לה׳ת״ת בהדרת בינה קדש חכמה והדרת החכמ׳ בינה ודאי שהיא המגלה
הפעולות הנעלמות: קול ה׳ כו׳ הקולות הם שבעה ופירשו בזוהר שהם שבעה ספירות
חסד גבורה כו׳ עד המלכות ובתיקוני׳ פירשו שבעה ספירות ששה בששה קצוות והבינה
שביעית עליהם גם כסדר הקולות יותר באות לכוון שבעה בשבעה ספירות וסדרן
בסדר התפארת הראשונה קול ה׳ על המים בחסד דהיינו מים והנה הקולות הוא בחי׳
התפשטות קול מגו שופר שסתם קול יש בו מים ואש ורוח והיינו קול המתפשט מן הבינ׳
ולהיות ידוה בת״ת לכך אמר ידו״ד ייחס הקול אל שם יהו״ה שסתם קול בת״ת והיינו
סוד התפשטות נקודות ו׳ בכל שבע ספירות שם ידו״ד בכל ספירה וספירה כנודע·
על המים ממש מתפשט מלמעלה ונמשך עד החסד אל הכבוד הרעים הנה הרעם
מהבינה כאומר ורעם גבורותיו מי יתבונן ולכך אל הכבוד דהיינו חכמה הרעים ע״י
הבינה י׳ על מים רבים דהיינו רבוי החסדים הימיניים· קול ה׳ בכח היינו מצד
הגבורה וסוד הכ״ח הוא התפשטות הבינה בכ״ח עתים הם כ״ח אותיות כדפי׳ קול ה׳
בהדר מצד התפארת והרי ההוד עם התפארת הכל אחד· קול ה׳ שובר ארזים היינו
מצד הנצח שהיא מדת הניצוח לנצח החסד על הדין מפני שהיא מדת ראשונה מהגבורה
לחסד

ויכוין כנגד יום ה׳ צט יְיָ מָלָךְ· יִרְגְּזוּ עַמִּים· יֹשֵׁב כְּרוּבִים· תָּנוּט
הָאָרֶץ: יְיָ בְּצִיּוֹן גָּדוֹל· וְרָם הוּא עַל כָּל
הָעַמִּים: יוֹדוּ שִׁמְךָ גָּדוֹל וְנוֹרָא קָדוֹשׁ ׀ הוּא: וְעֹז מֶלֶךְ
מִשְׁפָּט ׀ אָהֵב ׀ אַתָּה כּוֹנַנְתָּ מֵישָׁרִים מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בְּיַעֲקֹב
אַתָּה עָשִׂיתָ: רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ· וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדוֹם רַגְלָיו·
קָדוֹשׁ הוּא: מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בְּכֹהֲנָיו· וּשְׁמוּאֵל בְּקֹרְאֵי שְׁמוֹ·
קֹרְאִים ׀ אֶל יְיָ וְהוּא יַעֲנֵם: בְּעַמּוּד ׀ עָנָן יְדַבֵּר אֲלֵיהֶם·
שָׁמְרוּ עֵדֹתָיו וְחֹק נָתַן לָמוֹ: יְיָ אֱלֹהֵינוּ אַתָּה עֲנִיתָם· אֵל
נֹשֵׂא הָיִיתָ לָהֶם· וְנֹקֵם עַל עֲלִילוֹתָם: רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ· כִּי קָדוֹשׁ ׀ יְיָ אֱלֹהֵינוּ:

## מזמור

לחסד ולזה בא שובר ארזים שהארזים הם למטה בגבורה באומ׳ בחור כארזים דהיינו
גבורת זעיר אנפין ולכך שובר ארזים ומכניע דינם והא כיצד ע״י שרשים שבכתר
וזהו וישבר ה׳ את ארזי הלבנון הם מושרשים בלבנון העליון וע״י כך שובר דינם
למטה· וירקידם כמו עגל היינו שמחם עד שהם קופצי׳ דינם ומסתלקי׳ כמו עגל פני
שור למטה שהשמחה גובר בו ודינו מסתלק לבנון ושריון היינו לבנון כתר שבין חכמה
כי שם משורשת הספירות וע״י השרשים ההם דינם מתמתק לבנון שריון משי״ר ודאי
כמו כן הת״ת מהשרשים העליונים שבכתר דהיינו ראמים לשון רמות· קול ה׳ חוצב
מצד ההוד ששם הדינים לכך חוצב להבות אש כחות הגבורה שהם להבות מתפשטין
מן הגבורה העליונה· קול ה׳ יחיל מדבר מצד היסוד והיינו שממתק דיני הגבורות
התחתונה והיינו יחיל מדבר שמכניע דינ׳ והמדבר היינו המלכות לשון דיבור והנה
השכינה פעמים משתמש׳ בחצונים השולטים במדבר ולזה יחיל מדבר שהרי ביחוד׳
החיצונים מסתלקים יחיל ה׳ מדבר קדש אפי׳ בחינ׳ המלכות המתקדשת כיון שהיא
יבשה ודין כמדבר יחיל ה׳ ומכניע את דיניה ע״י היסוד המייחד· קול ה׳ יחולל היינו
מצד המלכות יחולל שביר׳ על שבירה לכחו׳ הדין התחתונים דהיינו איילות ואם נפרש
יחולל לשון בריאה יהיה ממש סוד התפשטות הכחות התחתונים מהמלכות אחר
וכללותם למעלה כדפי׳ בשער ז׳ מענין כניסת ההיכלות זה אל זה וכולן למעלה ויחשוף
אחר העלמן למעלה ויחשוף יערות וסוד היער הם סוד המלאכים המתפשטים וסנדלפון
עולה יער או ירצה ויחשוף שהיערות הנזכרות מתלבשות ומתכסות בלבוש החיצונים
המלבישין היצירה והעשיה מבחוץ והנה בהשתבר הדינים ויחשוף יערות ומפשיטין
מלבושים הקליפות ומי׳ מתייחד׳ המלכות למעלה והיינו בהיכלו כולו אומר כבוד
דהיינו סוד הכתר העליון הממלא ההיכל כאומר מלא כל הארץ כבודו· ה׳ למבול ישב
ורצה

כט ויכוין כנגד יום ו'

מִזְמוֹר לְדָוִד הָבוּ לַיְיָ בְּנֵי אֵלִים הָבוּ לַיְיָ כָּבוֹד וָעֹז: הָבוּ לַיְיָ
כְּבוֹד שְׁמוֹ הִשְׁתַּחֲווּ לַיְיָ בְּהַדְרַת קֹדֶשׁ: קוֹל יְיָ עַל
הַמָּיִם אֵל הַכָּבוֹד הִרְעִים יְיָ עַל מַיִם רַבִּים: קוֹל יְיָ בַּכֹּחַ קוֹל
יְיָ בֶּהָדָר: קוֹל יְיָ שֹׁבֵר אֲרָזִים וַיְשַׁבֵּר יְיָ אֶת אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן:
וַיַּרְקִידֵם כְּמוֹ עֵגֶל לְבָנוֹן וְשִׂרְיֹון כְּמוֹ בֶן רְאֵמִים: קוֹל יְיָ
חֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ: קוֹל יְיָ יָחִיל מִדְבָּר יָחִיל יְיָ מִדְבַּר קָדֵשׁ:
קוֹל יְיָ יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת וַיֶּחֱשֹׂף יְעָרוֹת וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אֹמֵר כָּבוֹד:
יְיָ לַמַּבּוּל יָשָׁב וַיֵּשֶׁב יְיָ מֶלֶךְ לְעוֹלָם: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ
אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם:

בְּמֶה מַדְלִיקִין וּבְמֶה אֵין מַדְלִיקִין אֵין מַדְלִיקִין לֹא בְּלֶכֶשׁ
וְלֹא בְּחוֹסֶן וְלֹא בְּכַלָּךְ וְלֹא בְּפְתִילַת הָאִידָן וְלֹא
בְּפְתִילַת הַמִּדְבָּר וְלֹא בִּירוֹקָה שֶׁעַל פְּנֵי הַמַּיִם וְלֹא בְּזִפֶּת וְלֹא
בְּשַׁעֲוָה וְלֹא בְּשֶׁמֶן קִיק וְלֹא בְּשֶׁמֶן שְׂרֵפָה וְלֹא בְּאַלְיָה וְלֹא
בחלב

ורמה הדיוט מתחגרין למעה מחליפין שברי ה' למדוך יפה כתעלה לל התעוכה ומחליפין הדיוט גברו והחריבו העול' ולזה יהיה השבתת הדיוט סוד ה' ולכך אמר קול ה' וגו' כשהתפרנת (ויפה ה' מלך סוד ידו"ד מתפשט לל המלכות להתפשט רפתיו לעולם התחתון ומטעם זה ה' עוז לעמו יתן היינו לחיזוקן של ישראל בדין החזק מלד מעבר הדיוט בידם שהם ישלטו עליהם מלד התורה שהיא מן השם והם מחליפי' כחו ה' יברך לת עמו בשלום היה השכיבה על ישראל ממש שוכבת עליהם וחל"ב שהשלום הוא היסוד יתחבר לליהם ויתברכו עמה ממנו והיינו ה' יברך לת עמו בשלום יסוד

חל"ב לומרים מזבת במה מדליקין:

במה מדליקין הנה ענין הנרות הם סודות ופלליס מבחה טעמי מליחותיהם דו שלשה גוונין שהם ג' ספירות כלפי' בפ"ר חסדים שמן הנר ילמד החלם רוח דיחודא דהיינו הענין השחור התכלת הסמוך לל הפתילה לל בחלת שברישאה היה נגד המלכות התפתיב כי ה' חלוקה לת לוכלה הוא שהוא השם שעל הענין הגם התחתון שהשכיבה היא התחתונים לחכול מעשיהם לתת התעוררות וקשר וייחוד למעלה. ולמעלה מגוון שלבתת לבן ים שלבתת דקה מן הדקה שאין לה גוון כלל דומה לבינה שעל שניהם חיקיה החופפת על חתן וכלתו והסוד הזה ממש סוד השבת בקדושתו כדכי' לעיל בסי' ל"ו שהם יתברר השבת בסוד הנר ובהלקתו יותר על הנפש מפני שהם סוד נר ערוך

בְּחֻלְבּ: נָחוּם הַמָּדִי אוֹמֵר מַדְלִיקִין בְּחֻלְבּ מְבֻשָּׁל: וַחֲכָמִים
אוֹמְרִים אֶחָד מְבֻשָּׁל וְאֶחָד שֶׁאֵינוֹ מְבֻשָּׁל אֵין מַדְלִיקִין בּוֹ:
אֵין מַדְלִיקִין בְּשֶׁמֶן שְׂרֵפָה בְּיוֹם טוֹב: רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר
אֵין מַדְלִיקִין בְּעִטְרָן מִפְּנֵי כְּבוֹד הַשַּׁבָּת: וַחֲכָמִים מַתִּירִין בְּכָל
הַשְּׁמָנִים בְּשֶׁמֶן שֻׁמְשְׁמִין בְּשֶׁמֶן אֱגוֹזִים בְּשֶׁמֶן צְנוֹנוֹת בְּשֶׁמֶן
דָּגִים בְּשֶׁמֶן פִּקָּעוֹת בְּעִטְרָן וּבְנֵפְט: רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר אֵין
מַדְלִיקִין אֶלָּא בְּשֶׁמֶן זַיִת בִּלְבָד: כָּל הַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ אֵין
מַדְלִיקִין בּוֹ אֶלָּא פִּשְׁתָּן וְכָל הַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ אֵינוֹ מִטַּמֵּא
טֻמְאַת אֹהָלִים אֶלָּא פִּשְׁתָּן: פְּתִילַת הַבֶּגֶד שֶׁקִּפְּלָהּ וְלֹא
הִבְהֲבָהּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר טְמֵאָה הִיא וְאֵין מַדְלִיקִין בָּהּ:

רבי

זה ולכך רמזו בסוד הנר להשם ואמרו קך גבי שרה ורבקה וכיוצא שהיה נר לנוק מלאה
בחלם מכני הסוד הזה והנה הייחוד הזה נעשה ע"י שני עניינים ע"י השמן והפתילה
לנר השמן סוד החכמה והפתילה סוד הת"ת ו' העובר מהשמן דרך כל העולמות עד
הגיע למשה ועד הכלי וקושר הכל ומייחד הכל ואין ספק שצריך שני עניינים הנ"ל שהפתילה
יהיה מוסכת השמן מן הסוכך העליון להביאו אל הגיע שעל ראש הפתילה שהוא הפתילה
דהיינו הת"ת אל יתעכב ביחוד בעשה ולא ימשוך השמן הנה לא יועיל והרי זה כפשוט
דבר וכראות שסבה שהיינו מושך זרע שהוא לשון לסור בלא יבוא ולזה יש פתילות בשרות והם
כל אותן שנתחדד הגיע בגופם ומוסכין השמן ולזה הם ממתקין הדיני מפני שהם בבחינת
הת"ת שנתחזקו בדינים בעשה ומוסכין אליהם השמן העליון וממתקין אותם והדינים
מתירי' מצרי לור הייחוד ואינם מתקיימים ואם לאו מתקיימים ואתי לאתויי שהרי הוא
מסה הנר בשבת לצד הדין ובעשה מחלל וברגן מפריד אלוף וכענין זה ג"כ בסוד שמשון
שצריך שיהיה מאותו הספיר הטוב הירוד על הזקן זקן אהרן שיורד על פי מדותיו ואם
אין השמן ממין זה אין מציאותו ממתק הדין כיון שהיה כמשך אחר הסיבות דהיינו שימשכו
הרחמים דרך הת"ת ולזה יש שמנים שהם מייחדים ומאריכים הנר ויש שמנים שאינם
מייחדים ואינם מאריכים הנר ואדרבה מחשיכין הנר מצד שמניעת השמן מרדת למטה וזה
אתי לאתויי הנר שהיה המלכות בשבת לצד הדין ומחלל וגורם פירוד והוא ברגן מפריד
אלוף ומטעם זה תנן פתיכתין במה דהיינו שמן מ"ה יו"ד ה"ו ה' וא"ו ה"ו מה שמן וכן
מה שם בנו דהיינו שמן הפתילה שמ"ם מדליקין ומייחדין ומה אין מדליקין שאין יחוד
בהותו שם כדפיר' ופירוש שעשה מיני פתילות הרומזות לעשה קצות מצד הדין הקשה
המתפרד מהדינים התתאונים ומחשיכין ואינם מאירין דהיינו חומר לא בלב"ם לא
בחום"ן ולא בכל"ך ולא בפתילת החיזן ולא פתילת המדבר ולא בירוקה שעל פני המים

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר טַהֲרָה הִיא וּמְדַלְּיקִין בָּהּ: לֹא יַקּוֹב אָדָם שְׁפוֹפֶרֶת שֶׁל בֵּיצָה וְיִמְלָאֶנָּה שֶׁמֶן וְיִתְּנֶנָּה עַל פִּי הַנֵּר בְּשַׁבִּיל שֶׁתְּהֵא מְנַטֶּפֶת וַאֲפִילוּ הִיא שֶׁל חֶרֶס וְרַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר אֲבָל אִם חִבְּרָהּ הַיּוֹצֵר מֵתְּחִלָּה מֻתָּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּלִי אֶחָד: לֹא יִמְלֵא אָדָם קְעָרָה שֶׁמֶן וְיִתְּנֶנָּה בְּצַד הַנֵּר וְיִתֵּן רֹאשׁ הַפְּתִילָה בְּתוֹכָהּ בְּשַׁבִּיל שֶׁתְּהֵא שׁוֹאֶבֶת וְרַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר: הַמְכַבֶּה אֶת הַנֵּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִתְיָרֵא מִפְּנֵי גוֹיִם מִפְּנֵי לִסְטִים

מפני

הרי פיסול שמה פתילות שמה קמוות • ע"כ פסול פתילות מכאן ואילך פסול שמיכים • לא נזכרת ולא בשנוה וכו' כולם מיני שמיכים ויש בהם דין ואינם ממשיכין לאחר הפתילה להיינו שהוא שפע שאינה נמשך לאחר הת"ת והמדות התתאות להיינו שאינה יורד על מדותיו ואינו גורם תיקון והדלקה לא הגר אלא מחזיקה כלפי' ואומנם שאר מיני שמיכים עם היות שהם מבחינות שונות מדליקין בהם מפני שהם ממשיכין לאחר הפתילה ומחיירים הגר • אומנם ר' טרפון אומר אין מדליקין אלא בשמן זית וגו' מפני שהשמן הרומז אל העל' החכמה הוא דווקא השמן זית בלומרם כל מקום שנאמר מרפה חכמה מגויים שם ולא לאמרו אלא בשמן זית מפני שהוא הרומז בחכמה כלכתיב זית רענן יפה פרי תאר קרא ה' שמך • והמתיר בעטרן ובכפר היה מפני שאינו חושש שהזורע וגורם רעה מפני שהרעה נכספה אל מקום הסתרה ואינו חושש לה וזה כלל מחלוקתם: ר"ל היולת מן העץ אין מדליקין בו אלא פתן היינו לפתילות שסודם בעץ החיים ואמר אין האור מתאחז בו לפי שהוא מלמעלה ואין לו לחיזה בדיניס מפני רחמיו וכן כל היולת מן העץ להיינו עץ החיים ומתפשט ממנו אין מדליקין בו אלא פתן מפני שהדין מאחז בו וכללו בעצם בדיניס ומתתקן בשעושים ממנו פתילה רמז לו"ו ועם היות מהפתן למטה היינו דווקא זרע פתן שהקריב קין להיינו הדין הקשה הנשפ'מהגבורות אל המיצועים למטה עץ הפתן ויולת ממנו דבר המושך השמן טוב מחול לפתילה והטעם שאינו יורד למקום המיצועים אלא בדרכו אל מקום המיתה משם המיצועים והיינו אומרו וכל היולת מן העץ אינו משמח טומאת אוהלים להיינו להל המת למטה במקו' המיצועים אלא פתן מפני שבהיותו נוגע במקום הטומאה' והמיתה ויורד למטה מיד המיתה נאחזת בו מצד הדין שהוא אחוז בפתן"ן בהפך האמר שהוא תכלית הרחמים כלפי' ושער ריפוי נאמר נקי והוא הדין לכיולת בהם • פתילת הבגד שקפלה וכו' כל דבר שהשוה כלי מקבל טומאת מפני שהמדה לחרוכה נקראת כלי ובו אחוזות כל הכחות ולזה כיון שקפלה בטלה מכלי מפני שלא היה הבוד אלא כלי כלאמר' וכו' • טמאה שעדין שם כלי עליו ולעניין הלקה פליגי דר' עקיבא סבירא ליה שאין צריך הבאוד להיינו לאחוז הדין מפעול היום ואינו אחוז שהוא מהבהב וכו' אין מדליקין בה מפני שיעדך הבאוד שהפתילה בה שיאחז

מִפְּנֵי רוּחַ רָעָה אִם בִּשְׁבִיל הַחוֹלֶה שֶׁיִּשָּׁקֵן פָּטוּר: כְּתָם עַל הַבֵּר כְּתָם עַל הַשִּׂמְלָה כְּתָם עַל הַפִּתִּילָה חַיָּב: רַבִּי יוֹסֵי פּוֹטֵר בְּכֻלָּן חוּץ מִן הַפִּתִּילָה מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה פֶּתֶם: עַל שָׁלֹשׁ עֲבֵרוֹת נָשִׁים מֵתוֹת בְּשָׁעַת לִדְתָּן עַל שֶׁאֵינָן זְהִירוֹת בְּנִדָּה בְּחַלָּה וּבְהַדְלָקַת הַנֵּר: שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים צָרִיךְ אָדָם לוֹמַר בתוך

הלין מתחילה בפתילה כדי שיתדבק בדיוט למתק בשמן כדפירשמ"י לף יקוד וכו' היינו שמא יבא להסתפק מן השמן של התחתונה למטה וגורם כבוי הנר המסתפק מן השמן שבנר בשבת שהין ליהנות מאותו השמן המחיר למעלה ושפופר' על בילה מקום השבת התחתונים ויבא ליהנות ממנו כיון שהיו בנר עלמו אם חברה היופר היינו שהוא סול המחובר לנר מלמעלה מהיופר העליון הין הבדל בינה ובין השמן ולף יבא להסתפק מפני שהיא בחיבה נקבית למעלה והיינו ממש הנר שהיא המלכות כלי אחר ודאי "והיינו נמי טעם קערה שמן המבדלת מן הנר כדפי' עם היות שהנר מחיר ע"י הפתילו' המוחדת לה שמן מרחוק סוף סוף כיון שהיא בנר עלמו יסתפק ממנו ויגרו' כבוי לנר מכיון שהמלכות מסתפקין התחתונים משמנה ומה גם בשבת מיד גורמין כבוי וחוסך לה המכבה את הנר היינו המלכות שמכבה את תורה ומחשיכה מפני שהוא מתיירא שלא יאחד החיצונים בה ומרחיק בה פנים חצונים של הקטיגון ורוח רעה שמולם חיצונים וכן בשביל החלה שהיא השמינה חולה כלומר כי חולת אהבה הוא כדי שיכון ויתיחד למעלה והיינו בכוח של תרתוני שהני שתרחורת לחמם של הכווה כחם על השמן העליון שהיו רוצה שיתעבל השמן כחם על הנר מלכות עלמה שהיו רוצה שיתכבו התחתונים על ידי כחם על הפתילה שהיו רוצה שיהיה התחתוני' מהנהנת הת"ת חייב מפני שכל חלו גורמין סילוק שפע עליון ותיקון המלכות וגורמין כיבוי בשבת ר' יוסי פוטר בשלן מפני שהיא מלוכה שהיה צריכה לגופה והין חיוב בשבת חלף בשבת שיהנה מן החיצונים ממש מהמלוכה עלמה לחמם בעת שהמלוכה עלמה הין לו הנאה ממנו הין החיצונים נדבק למעלה והין הכבוי והוא כיבוי חוץ מן הפתילה כשיכוון לעשות פתם בפתילה שהם גורם להחיד החיצונים בשחרות ההוא. על שלש עבירות נשים מתות הנה הנשים צריכות זהירות לעניין חייהם מפני שהם למטה בחיבה לתותח והם כעין י"ל שלא היה לו חיים והנה להסיר החיים העליונים צריכות להזהר בשלשה דברים שהם עבירות הגורמות דבקות החיצונים בהם והיה המיתה והקליפה הברורה כמלחם והיינו זהירות רחמנן כדה להבדל מן החיצונים שהם ח"ו יתקרבו אל הזכר הוא ערו"ה שהרע כדבק נו"ה ולזה מיד הדין מתעורר עליהם מלמעלה והמיתה היא כרוכה בעקביה. הב' אחר תיקונים והחוקים מן החיצונים צריכות עוד זהירות חלה דהיינו הכהן סלוק המלכות שהיא חלה רחמנית עריסותיכם העולה להדבק בימין דהיינו הכהן והיינו עלויה להקשר בימין ליחוד ואחי זה צריכות עוד הג' דהיינו הדלקת הנר שהוא

מדתם

בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ עֶרֶב שַׁבָּת עִם חֲשֵׁיכָה עֲשָׂרָתָם עֲרָבָתָם הַדְּלִיקוּ
אֶת הַנֵּר: סָפֵק חֲשֵׁיכָה סָפֵק אֵינָהּ חֲשֵׁיכָה אֵין מְעַשְּׂרִין אֶת
הַוַּדַּאי וְאֵין מַטְבִּילִין אֶת הַכֵּלִים וְאֵין מַדְלִיקִין אֶת הַנֵּרוֹת אֲבָל
מְעַשְּׂרִין אֶת הַדְּמַאי וּמַעֲרִבִין וְטוֹמְנִין אֶת הַחַמִּין:

מתתם הנקטרת בסוד תקוכה העליון בפתילת השמן ועריכת נר הרמוז למעלה ובפלגה
הלז החייט העליונים נמסכין למטה למכם לם חיכה זהירות הם מתות בשעת לידתן
מפני שהליידה לי לפסקר להיות לם לח יתנו חלק לנחש הנוש בתוכו מקום להיינו עומקת
לידה והדם והלידים כולם חלק לחילוניס ולם חיכה מתקנת המלה הזאת כראוי להגיל
לה מהלו החילוניס הנכרכים בעקבה ח"ו מידיסת לקו ותחזו בה: ג' דבריס
צריך לדם וכו' פירשתיה לעיל סי' ל' פסק הסיכה ספק חיכה מסיכה העניין שייחודי
המלכות צריך להזמיכם בע"ש לשבת מלכם חין לעשותם בשבת שחיכם יחוד חלה פירוד
לכך ספק חסיכה וכו' דהיינו בין השמשות שלם כבר התחיל הקדושה לשבון ולכך חין
מעשרין את הודאי שכבר המלכות התחילה לתקן שחין לעשות כיון שלח עשרה מבעוד
יום וחין מטבילים את הכלים דהיינו המלכות כלי ומחזק בעומק'לין הסחיכה זו בחיכה
לשבת לכך חין מטבילים את הכלים וחין מדליקין את הנרות שתיקון זה לימו תיקון
לה לחר שהגיע עת זו: לבל מעשרין את הדמחי שהיו בחיכתם של עכיים כלומר
מחליליו את העכיים דמחי ולסלקה מן העולי ומערבין ערובי חצרות לתת יחוד מחצר
לתת לחצר הוד כדפי' לעיל וטומנין את החמין לתוך על"ג שבת שהוח עדן כהר גן

כיצד נבאר:

אָמַר רַבִּי אֶלִיעֶזֶר אָמַר רַבִּי חֲנִינָא תַּלְמִידֵי חֲכָמִים מַרְבִּים
שָׁלוֹם בָּעוֹלָם שֶׁנֶּאֱמַר וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְיָ וְרַב שְׁלוֹם
בָּנָיִךְ: אַל תִּקְרֵי בָּנָיִךְ אֶלָּא בּוֹנָיִךְ: שָׁלוֹם רַב לְאֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ
וְאֵין לָהֶמוֹ מִכְשׁוֹל יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ: לְמַעַן
אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה נָּא שָׁלוֹם בָּךְ: לְמַעַן בֵּית יְיָ אֱלֹהֵינוּ
אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם:

יום נאה — המשוכח והמהולל ברוב התשבחות אשר בנאו ויסדו הרב הכולל כמהור"ר שלמה הלוי זצ"ל אלקבין ושמו תהום בראשו שהיה בעיר ואם בישראל ארץ צבי לכל הארצות צפ"ת חוב"כ אמן:

לְכָה דוֹדִי לִקְרַאת כַּלָּה פְּנֵי שַׁבָּת נְקַבְּלָה: לכה
שָׁמוֹר וְזָכוֹר בְּדִבּוּר אֶחָד הִשְׁמִיעָנוּ אֵל הַמְיֻחָד יְיָ אֶחָד

וּשְׁמוֹ אֶחָד. לְשֵׁם וּלְתִפְאֶרֶת וְלִתְהִלָּה: לכה

לִקְרַאת שַׁבָּת לְכוּ וְנֵלְכָה. כִּי הִיא מְקוֹר הַבְּרָכָה: מֵרֹאשׁ מִקֶּדֶם נְסוּכָה סוֹף מַעֲשֶׂה בְּמַחֲשָׁבָה תְּחִלָּה: לכה

מִקְדַּשׁ מֶלֶךְ. עִיר מְלוּכָה. קוּמִי צְאִי מִתּוֹךְ הַהֲפֵכָה. רַב לָךְ שֶׁבֶת בְּעֵמֶק הַבָּכָא. וְהוּא יַחְמוֹל עָלַיִךְ וְיַחֲמֹל: לכה

הִתְנַעֲרִי. מֵעָפָר קוּמִי. לִבְשִׁי בִּגְדֵי תִפְאַרְתֵּךְ עַמִּי. עַל יַד בֶּן יִשַׁי בֵּית הַלַּחְמִי. קָרְבָה אֶל נַפְשִׁי גְּאָלָהּ: לכה

הִתְעוֹרְרִי. הִתְעוֹרְרִי. כִּי בָא אוֹרֵךְ קוּמִי אוֹרִי. עוּרִי עוּרִי שִׁיר דַּבֵּרִי. כְּבוֹד יְיָ עָלַיִךְ נִגְלָה: לכה

לֹא. תֵּבוֹשִׁי וְלֹא תִכָּלְמִי. מַה תִּשְׁתּוֹחֲחִי וּמַה תֶּהֱמִי. בָּךְ יֶחֱסוּ עֲנִיֵּי עַמִּי. וְנִבְנְתָה עִיר עַל תִּלָּהּ: לכה

וְהָיוּ. לִמְשִׁסָּה שֹׁאסָיִךְ. וְרָחֲקוּ כָּל מְבַלְּעָיִךְ. יָשִׂישׂ עָלַיִךְ אֱלֹהָיִךְ. כִּמְשׂוֹשׂ חָתָן עַל כַּלָּה: לכה

יָמִין. וּשְׂמֹאל תִּפְרוֹצִי. וְאֶת יְיָ תַּעֲרִיצִי. עַל יַד אִישׁ בֶּן פַּרְצִי. וְנִשְׂמְחָה וְנָגִילָה: לכה

בּוֹאִי. בְשָׁלוֹם עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ. גַּם בְּשִׂמְחָה וּבְצָהֳלָה. תּוֹךְ אֱמוּנֵי עַם סְגֻלָּה. בּוֹאִי כַלָּה בּוֹאִי כַלָּה: לכה

מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת: טוֹב לְהוֹדוֹת לַיְיָ. וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֶלְיוֹן: לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ. וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת: עָלֵי עָשׂוֹר וַעֲלֵי נָבֶל. עֲלֵי הִגָּיוֹן בְּכִנּוֹר: כִּי שִׂמַּחְתַּנִי יְיָ בְּפָעֳלֶךָ

במעש

מזמור שיר ליום השבת היש
הסכינה שהיה מלך ימין
מזמור ובחכמה עולה וכעשת שיר כדפירש
צתקול תניינא בשיר רביעא במזמור

הג"ה ומה שאומרים שיר ליום השבת ר"ת נשמה וי"ל דמשום דאיכא בחלוקי הגירסי שהקבלת שבת ליום השבת על ידו עיין מה שכתבתי בשמ' הפסוקי דזמרה: נחזור לקבלת שבת:

והיום

בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן: מַה־גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ מְאֹד עָמְקוּ
מַחְשְׁבֹתֶיךָ: אִישׁ־בַּעַר לֹא־יֵדָע וְכְסִיל לֹא־יָבִין אֶת־זֹאת:
בְּפְרֹחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיָּצִיצוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי
עַד: וְאַתָּה מָרוֹם לְעוֹלָם יְיָ: כִּי הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ יְיָ כִּי הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ
יֹאבֵדוּ יִתְפָּרְדוּ כָּל־פֹּעֲלֵי אָוֶן: וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי בַּלֹּתִי
בשמן

והיינו מזמור שיר השור להתייחד ליום שהוא הת"ת הזכר מדת יום השבת השור
הנקבר בסוד השבת על החכמה שמשם קדושת שבת כדפי' לעיל סימן ר"ח טוב להודות
היינו להייחד ולכך ים עליו רגיע שהיסוד הוא העושה הרגיעה בנודע ובקרוב טוב
והוא להודות לה' להיינו להשפיע ולהמשיך מלמעלה מהמוח דרך השדרה הזרוע על
החמה למטה והיינו להודות לה' ולזמר לשמך להיינו לקצר המלכות בימין עליון הייגו
הת"ת המתעלה על למעלה להגיד בבוקר חסדך להיינו להמשיך בבוקר חסד ואמת
בקרבי' חסד המתלבש למטה לחמה ביום שבת להמשיך ממש החסד בבקר לעולם שבקר
השבת חסד עליון מתפשט וחמותך שהיא המלכות בהיותה בקצרת עם הת"ת והביכה
להיינו לחמוכה חס וכ"ה ת"ת ומלכות והביכה כולם בביכה והכה עניין זה כמשך שלמטה
בלילות עם היות שיש בחינות לילות בחומ' לף לילו יסרוני כליותי לין דין משפטי בהם
ביום שבת הלף הכל לחמוכה עלי עשור ועלי בכל המלכות הקר' עשור שהיא מדת עשירית
וכל מספר העשר לה ועלי בכל היינו המלכות הלף שהיא נכ"ל מלך הביכה והחכמה
דהיינו כ' ל"ד והעשור היא כללותיה מעשר עד התתר וכ"ל עד החכמה והביכה עלי
הגיון שהיא דבור והגיון לחמכם הגיון בחמץ מלך שלמה רחמנות בכתר היא המלכות
מלך הת"ת בן' ומלך עמלה כ"ל. כי שמחתני ה' היינו מלך הביכה הבקרית שמתפ
בפעלייך הם ההיכלות הפי עוליים הכוללים זה בזה וזה בזה עד היכל קדש הקדשים כך
בדפי' נסיון ר' וזה היא בקצרת בביכה בענין שהם עולי' עד היכל קדש הקדשים כך
היא עולה עד הביכה בקדושת שבת במעשה ידיך שהם המלאכים מעשה טירות העליונות
שהם מלאכי חסד מעשימי שיר' ביום ומלאכי דין מזמרי בינה בלילה והבינה מתעוררת
לעיר על ידם והיינו במעשה ידיך הרנן' מה גדלו מעשיך ה' היינו המלאכים התחתונים
מהכסה מלמטה גדלו ונקצרו עד החסד העליון והיינו מ"ה בחכמה גדלו בחסד מעשיך
ה' ולכך הם גורמין למלכות הקצר עם היותם למטה מלך עמקו היינו החכמה סורם
כל המלאכות המוסרתם למעלה עד ה"ס והיינו מחוד עמקו מחשבותיך ולכך גורמין
למטה קצר המלכות עד ה"ס שהיא עולם
ונקצרת ע"י עד הסורם העמוק. היש
בער ירע' עם היות שכל המעשי' מהשרשי'
ומשכיים לחבר סורסים החלוני' המתפשטין
לחון חיכם ככללים בסורם העליון והיינו

בְּשָׁמַיִם רַעֲנָן: וַתַּבֵּט עֵינִי בִּשְׁדֵי בַקְּמִים עָלַי מְרַעִים תִּשְׁמַעְנָה
אָזְנִי: צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה: שְׁתוּלִים
בְּבֵית יְיָ בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יַפְרִיחוּ: עוֹד יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה
דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ: לְהַגִּיד כִּי יָשָׁר יְיָ צוּרִי וְלֹא עַוְלָתָה בּוֹ:

לוֹם בער דומיה דחיים חון לך ידע לומו
ככלל בדעת וכן כסיל שהוא יפל"ר גילית
הרשעה לך יבין לת זאת ואיכה נקפרת
בה כלל בפרוש רשעים וכו' ירפא ועם
היות שהמו רוחים שהחטוכים נחחזים
פנימה עם שהר הכוחות כלומר ויבח גם
השטן בתוכם להיותו בפרוש רשעים כמו
עם"כ להיותו כחות הקדושה הקדרחים
עם"ב ע"ב שמו"ת והיותו ויבחו בני השלחי
להתיצב על ה' ויבח גם השטן בתוכם
והיותו ויעלו כל פועלי און לין כניסת
פנימה ממש חלק עד מקום ידוע מחון
והיכל שני ושליטי ויותר מזה לך יכנסו
והיותו להשמל שם יעלו על"י עד להיותו
עד ע"ך מקום הידוע שלין להם לחיזה
יותר להיותו עד ע' דשמע ד' לחחד שלין
להם לחיזה בחחזות זה כלל והיותו ואתה
מרום לעולם ה' להיותו הת"ת ואתה במרום במלכות להקדר בניבה לעולם ה' על
החכמה להיותו סוד מנחה וקטורת הסמים • כי הנה אויביך ה' יאבדו כל פועלי און
חלק לעורך שהם רשעה ביחס לחלקלה והמלכו' רוצה בהם לעורך וחת"כ החטוכים בלשם
הם כלומר חלי חלכלה בם והיותו כי הנה אויביך יאבדו והיותו יתפרדו שלין להם קשר
ויחוד חלק להתחבר יתפרדו כל פועלי און • ותרם כרחם רחם בכתר כלכי במלכות
קרן ההתרוממות ותרם כרחם ממש חיה מתרוממת בכתר בלותי בשמן היותו השמן
הנמשך ביחוד מחכמה ועניין בלותי היותו פעולת היסוד בכלל בשמן המלכות רעב"ן מלי
הלחות הימיני • ותבט עיני בשורי היותו מה שהשגחת העליונה מבטת במעוררים
ממטה למעלה להיותו בשורי קמים עלי מרעים להיותו חותם המעוררים לכן חיכם
בכנסים למעלה בניבה חלק תשמענה חזקי בעניו שהקול שהם מעוררים בכנם חיכם
הם לחיכם בכנסים • צדיק כתמר יפרח היותו היסוד שלדיק כתמר להיותו התרוממות
למעלה עד מחוד והיותו עד החכמה והניבה שהם נשרשי' בחרז בלבנון בשורש הת"ת
הנקרח חרז שהוא נכתר להיותו לבנון כך יצוח לל הייחוד. שתולים בבית ה' היותו



בהוספו' וח"ו להיותו הדעת שהיא לא ולפיכך כתיב בו
ויודיע דעת עליון לפיכך על בעל מחר לא ידעו לבל בלעם
בלעם קללו בסיל ואחר וכסיל לא יכין זאת בפחות
הרשעים כמו עשב ויציצו כל פועלי און • פי' קללת הרשעים
יום"כ ויחת"ם בניו שנשו את הענל תבניות שור אוכל
עשב ולפיכך כתיב כמו עשב ובל"ת בפחות הרשעים
כמו עשב כציור שפת בעלנו ויחתו ולנו הם להשחית
עלי עד שלין להם סוס תקוה לבל הכלילים להיותו קטן
יפרח בסוף ע"ב ובתקום תחר בתקטרת להקרי"ב
מנחתי בפרוח הרשעים זה תניין בח"ם החוהר להיותו
יומח להיות בילנולת הכשחיתין וסוד הדבר כי בע"ם
כל הכשחיות תוף תומן שבקליפות הם עולן להיכלל בהם
ולח כל הכשחיות זוכות לעילות ולידוקין בחצילים הם
רוחים לעילות לו לחו ולח בקלת בלנולת הכשחיתין כי הם
מתבלנלים לוח לבהן ולוח לבהן ובידוקין חו ולבך בוכר
ענין הרשעים והלידיקים בחוחור לל שבת בפרוש רשעים
להשחיתם כי בית הבחת לין להם תמותה לך בהלילים
הם כתחר והם מוחרי' כתיב לעילות לבהן הוחר לחכל
להם ו"ם בידק כתיב יפרח וכו' שתולים וכו' נם ב"ם
בחיות בילנולת בחותן לחר כי בם בשחות שלחות לין בן
עלין לחרן לחילנה כבוכר בחחר וים בשחות שלחות
להיות בסוף תוספות שבת לל בידיקים בפרי"ו ובהו בקר
בלנולת הכשחיתין ע"ם:

יד מָלַךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ׃ לָבֵשׁ יְיָ עֹז הִתְאַזָּר אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל
תִּמּוֹט׃ נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז׃ מֵעוֹלָם אָתָּה׃ נָשְׂאוּ נְהָרוֹת
יד נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם׃ יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיָם׃ מִקֹּלוֹת מַיִם
רַבִּים אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי יָם׃ אַדִּיר בַּמָּרוֹם יְיָ׃ עֵדֹתֶיךָ נֶאֶמְנוּ
מְאֹד לְבֵיתְךָ נַאֲוָה־קֹדֶשׁ׃ יְיָ לְאֹרֶךְ יָמִים׃

תג"ה מלכות על הקב"ה הו' תחכונות התורה רמז להכה"ה. עוד לעיתים יתן ה' יבוקר לפת עשו בסלום תוקיעתא מלכות התאחר עולה תרי"ג:

שכי קלות נטויים במקומה זשתוליס במלכות הנקרא בית ה' בחפרות מלהיהו אלהיהו שעד נפח והוד לתפשטות שהם יפריחו שפע המים שהנהרות הם הנחלים ההולכים אל הים ונקבציהם הם כדפי' בזוהר בכמה דוכתי. עוד יתובון בשיבה ים להם תוספת עידון ושפע מהכתר העליון שהוא מקום השיבה והזקנה דשניה וערעניס מלד החכמה דשניס בשמן וערעניס במים מלד החסד יהיו נוסף על מה שיתעדנו מהשיבה העליונ' להגיד ולהמשיך מלד החכמה כי יאר ה' בקו החמפעי כוללת הימין והשמאל דהיינו יאר בין קלות נורי מלד השיבה והדין ועכ"ז ולא עולתה דהיינו התנועי שהיכה מתד בקת בו כלל:

יד מלך קשר התפארת במלכות. גלות לבם דהיינו לבם התפארת מהכתר מקום הגלוה בהיותו נקשר במלכות. לבם ה' עד שהתזהר תתתון היה המלכות דהיינו שם ידו"ד תחילה יתלבם בעד שיתלבם בשם אלה"י כלומר וידו"ד בשיב"ל קדשו הם. שעולה אלה"י ה"ס. והיינו עד שהתזהר שהמלכות תזהר אל מתני הים כלומר כשהר יתדק התזהר ותהר שיתזהר ויתלבם בשם אלהי כזה יהדונה"י. יתעטר ויתלבם הגלוה שם תהיה והיינו ה' מלך גלוה לבם כדפי' לף תכון תבל ירע"ל שלף והדין לא יהיה לפנוס אלא שמאל התוחזת במלכות לכוננה ולתקנה שתתקשר עם התפארת כלומר שמלו תחת לרגלי. כל תמוט ממקומה ורדת למטה. נכון כסאך מאז. המלכות כסא להתפארת. והבינה כסא נכון שמייחוד הנעשה תחתי' כלומר לף יכנוס בירוגליס של מעלה י' לגבי ה' עד שיכנס בירוגליס שלמטה ו' לגבי ה' כדפי' בתקונים וכדפי' בזיר הסיריס שהתעוררות זווג החכמה בבינה מהמלכות לכך נכון כסאך מאז נשאו נהרות ה' בתיקונים פי' שהנהרו' הם החכמה ובינה ונשאו הכתר ונשאו נהרות חסד וגבורה קולם תפארת. ישאו נהרות נפח והוד לכיס ד"ך י"ס היסוד והמלכות וכל בחיל' לעליות המלכות. מקולות הם ז' קולות. מים רבים מו' סעירות. אדירים מסבבי יס שהם שוברי' כח דיכה וממתיקי' לותה. אדיר במרום ה' דהיינו במלכות הנקראת אדירה מן הדין שם ה' אדיר לשבר דיכיה והיא נקראת מרום כדפירש בזוהר פ' בראשית בסתום שהו מרום עיניכם. עדותיך נאמנו מאד הנה העדות הם תפארת ויסוד כדפירש בתקוני ח"ת עדות אלף דעות. בסוד היות במלכות הנקראת אמונה בסוד הייחוד דהיינו רות"ן כגודע ואמר נאמנו מאד היסוד. מאד חזוק אמונתם מאד התפארת מח"ל

לותו"ת

אותיו"ת הד"ס. לפיכך צריך שיהיה המלכות. נלוה קודם החכמה עשתה לה סם נלוה התנה' המלכות ותקן לותה מן הקדם ומסס קצר לריך לנפין והיינו יהו"ד לאורך ימים להיינו סוד הכתר:

**ואחר** שנתקנה המלכות שבת מלכתה כלה נלה והסודם במסך' ותקוניה בסוד הדלקת נר שבת ונתקנה במזמור זה שהוא שיר יום השבת וידמה ליל' ויחיר כיום מה שאין כך אחר הימים שאין בלילה שיר על יום וקבלו ים, הכלה עליהם בשיר הזה והנה הזמינו עצמן לקבל סוד הנשמה עתה השכינה המלכות נפתחת ליסרחל וסובבת על רחסס ולזה סוד ברכו היה פתיחת המקור להוסיף נשמת, והנה חח' שקבלו השבת בחה שבת כלה אמ' לה נפתחה בענין שהם ג' בחינות והח' התוספות נשמה שנוסף על החדם קודם השבת אחר תיקוניו כדפי' הב' שבת מלכתה כלה נחה השבת לשבות על יסרחל בחומרם מזמור ובו הג' פתיחת להחיר בהם שאינה נפתחת חלה בחומרם ברכו את ה' המבורך לעולם ועד שים בסודו פתיחת המקורות וכן יש בסודו תיקון הנשמה והתרכת מלמעלה כדפירם לעיל בשער ל' סי' ה'. ואין חומרים והוא רחוס שהפסוק הזה סגולתו להכניע הקליפות כדפי' בשער ט' סי' ובשבת אין קליפות שולטות כדפי' והאחר בשבת פוגם בסוד שבת ממרחה חסרון ושלימות החיצונים בשבת ואח"כ. וכן פירשו בזוהר פ' תרומה סי' וזה הטעם שאין חותמין שומר את עמו ים, וכן אין חומרים ושומר בתיהנו וכן אין חומרים והסר מעלינו שכל חלו העניינים לא כתמרו חלה בחול לשמירה מן החיצונים השולטים בלילה ובשבת אין שולטין והחומר בשבת מרחה גרויעות בקדוש' שבת ופוגם'. ולכך אין חותמין והסר מעלינו חלה ופרוס עלינו סוכת שלום והיינו התפלה לביטה שיפרים עלינו המלכות סוכות הסוכבת המיוחדת עם השלום ת"ת וחח"כ חותם בח"י הפורס סוכת שלום היא הביטה הסוכבת על השלום עלינו ועל עמו יסרחל סוד הנשמה שבתוכה לו אפסר שכה קצות עמו יסרחל שכם יחד מתועדים עם ת"ת הנקרא יסרחל ועל ירושלים היא המלכות ואין העניין לשמיר' שליל שומרים הוא חלה לתוספת קדושה ותוספות נשמה כדפי':

הע"ה לחשוש קצת לדייקות מקוניטרסי מלחמר"ש ז"ל בחזמורים של קבל' שבת וז"ל ומריך לכוין בחזמור הנה לי"י בני קליט ג"ם הבו כו' עד וסל' קו"ל דוקי לחפלל עכ"ל ותחל' בם' הכוונות ד"ה:

**ואוכר** קודם עמידה ומסרו בני יסרחל הכלל כדי לקשור התפלה בסוד תורה שבכתב מפני שאין בה חזרה וסוף סוף היא לילה להרחות קשורה למעלה מבדרחים שכם נלח והוד ופרט המקרא מורה ג"כ שכי לכתיב ומסרו בני יסרחל שהם שתי ענפים ליסרחל בניס ליסרחל הנלח והוד ומסרו את השבת וירלה שמירה זו שהם מעלים אותה למעלה וקוסרים שמור בשבת זכור העליון והיינו לעשות לכורה לעשות ולתק"ן את השבת מוקדם שיהיה עולה ורבה על גביהון והיינו לעשות את השבת לדורותם לדירתם לכור עליהם כדפי' בתיקוניס וחם אפרש לדורותם סוד הביטה בעלות ההדור והחירות שהיא מתפשטת ביום שבת עליהם כדפירש לעיל סי' ב' חם תסכבון בין שפתים והנה המלכות כשהיא למטה מהיסוד היא חוץ מהחדר ההוא משום דחימא עילאה עד הוד לחודה מתפשטת חמכס כאשר תעלה על נלח והוד ובכח של הדירה ההיא הנעשית מהדר עליון ולכך ומסרו בני יסרחל את השבת להיינו לקשר שמור

שמור בשבת העליון לעשות את השבת התחתון שבת למעלה שבתא לדורותם שיהיה
לה דירה למעלה בדבור תחר להם או תפסר לדורותם ממש הם סוד שם קטנות לית דור
פחות מפשים רוח בנגד שסה קטנות כלולות עשר מעשר והיינו להסתלק למעלה
להתקשר בסוד הדור העליון הזכר תחר עליהם׳ או ירצה לדורותם להזדווג לקבל
בשמות שהם סוד מסך הדורות ומפני שהשמות הם זרע מתרי עשר דלכורא יקרא על
שמם דורותם דבני ישראל׳ ברית עולם ועיקר הוא סוד זווגא דק״ה ושכינתיה ע״י
היסוד דביומין דחול הוא ע״י מטטרון כדפירש בתיקונים לכך מכוון בסוד ההיכלות
לחכם ביום שבת לתן לכוין בהם כלל שאין הזיווג אלא בתפילות לזה אמר ברית עולם
היינו שע״י העליה שהיא עולה על גביהן יתעורר היסוד ברית מהבינה הנקראת עולם
שסודו עולה עד הבינה וכמו שסוד הייחוד בחול ע״י היכל קודש הקדשים דהיינו היכל
הבינה והוא היכל יוסף כדפי׳ בפרש פקודי סי׳ מפני קשר הכתיב בבינה דהיינו לעולם
הבא ולכך אמר ברית עולם׳ ביום ובין בני ישראל לות היא לעולם אלו הם דברי
הת״ת ואמר ביום דהיינו ת״ת מכל מעלה ובין בני ישראל נקח והוד מכל מעה והמלכות
שתמצעין דהיינו היותה נקשרת עם היסוד העולה עמה והיינו לות היא מלת הנקבה
לות מלת היסוד ר״ל שתיהם יחד לות היא עולות ונקשרות בסוד שבת עם הבינה
והיינו לות היא לעולם ובזה יתייצב כי מזמור יום שבי הוא ה׳ מלך ה׳ ויום שבת יתמרים
ה׳ מלך גלח היסוד הוא גולט ביום שבי ושירו ה׳ מלך ויום שבת גם היסוד יתעורר
לל היחוד ויתקשר בבינה ר״ל שירו יהיה שיר יום זולתי במנחה שאין זווג ואין לומרים
ה׳ מלך ועם זה יתייצ׳ לומרים יום שבשי שרמז סוד ה׳ מלכות נקשרת בשבי ערב
שבת בין השמשות ובו סוד הבשיעי מכל הספירות שביעיות ביסוד כדפי׳ בתיקוני ולזה
שבת עיקר ג״כ בסוד הקושר מהבינה עד המלכות תוך שסה קטנות שהוא חבל הכסף
חוט השדרה המושך הזרע תוך הגוף הת״ת ובחינתו עולה ממעלה למעלה עד המוח ולזה
אמר ברית עולם׳ ואת״כ אות היא לעולם׳ כי שבת ימים עשה ה׳ היינו סוד הספי׳
עם היות שאתה אומרים דרך העברה שבע ספירות דהיינו חסד גבורה ת״ת נצח הוד
יסוד זכריס מלכות נקבה דע שהספירות הם סוד שסה פעולות מתפשטות מא״ס
דבקות בנו רחמם העליון אתו מכניס זכריס מפני שהם משפיעים והם רחמים מפני
קריצתם בא״ס ומפסק דבקות בנו הם נקב׳ והם מוספעות ולזה יכונה היחו׳ הזה
בתיקונים מלכא ומטרוניתא הקשה העליון הקדש בא״ס מלכא וקלא התחתון שכינתיה
ועיקר הכוונה לקשר שני הקצוות לייחדם יחד והיינו סוד יהו״ה אדנ״י ויחודם
יאחדונה״ ולזה אמר כי שבת ימים עשה שסה פעולות חסד גבורה ת״ת נצח הוד
יסוד עשה ה׳ את השמים דהיינו הקשה העליון ואת הארץ הקשה התחתון כל אתו מלכ
השמים שהם זכר והארץ נקבה עשוי שסה בחינות שסה הנהגות שסה ימים ומיום
השביעי דהיינו יום הקשר כל המילאות יחד וסביעית׳ שכל יום מכניע בליליו מה שלבשות
ההנהגה כדפי׳ לעיל סי׳ ו׳ ויום שבת מכניע סוד קשר ת״ת ומלכות עם הבינה דהיינו
יום השביעי הנקודה החמצעי׳ לכל הספיר׳ דהיינו היסוד השביעי לכולם וכולם שביעיי׳
גו שבת מלמעלה מזכור׳ שהשבת׳ בא עליו מהבינה ויבפש מ״ם שתקשר׳ המלכות בפש עם
השבת העליון והיינו שבת מ״ה עילאה ויבפש מ״ם תתאה ובין חבת בפש ו״ו דהיינו ת״ת

ויסוד כנודע והיינו שבת ו"י נפש ופרודס ח"ו ו"י דהיינו סלוק הת"ת והיסוד לבחי׳ נפש שהיא המלכות תוספת מעלתה כדפי׳ רז"ל: ובזה נתקנה המלכות תיקון יפה קודם תפלתה שהיא תפלת ערבית רשות בפני עצמה ועתה בזה תעשה ברשות בעלה עם היות שזיווג ממש הוא במלא בלילה סוף סוף מעין הזיווג במלא כדפי׳: ונאמר קדים וכבר פי׳ שבקדים מוסיף קדושה ומבטל הדינים ומשבת החיצונים ולכן לכו מוכנין מאתמול בשבת כעין שמוכנין והוא רמוז כדפי׳ מפני שהוא לתוספת קדושה לחיזוק עליון שהרי הקדים חוזק מה"ס עד הכפל למעלה לכך תקנו בשבת יין בה סוף סוף מעין הזיווג במלא כדפי׳: ונאמר קדושה מהכתר לקדש הספירות העליון בפי בחינותם והחלוקים וגיבוים מובשבת ועומד הוא וחין הענין פוגם בשבת מה שאין כך והוא רחוק ושמור וכיוצא שכל עמנו הוא חלק לשמירה מהחיצונים והוא שמרו בשבת פוגם כדפירש:

# דינים והנהגות השייכים לערב שבת

כתב אבי זקיני המחבר בשל"ה נתחבת שבת דף ק"ן:

**אמר** רב חסדא לעולם יסבור אדם להתענות שבת שלעולם אינו מתענה ביום הספר והכינו את אשר יביאו והיכין לאלתר: ובכבודי יובה תלת רבריני כיון מוב לאדם שכל מרכי שבת יהיה לו תיב ביום הספר ולא ביום ה' אם הוא נטוע בלא יהסר וכל המ שיקנה יחיר לכבוד שבת ע"כ: וכרלה דזהו דוקא בעניני תאכלים אבל יותר ערבים ומוטעמים לאכול אם קונה אותם ע"ב כעניין שהתירו לוכל בפה בי"ט לכל עניניו אם שנים אותוקנים ויפים כפקונה אותם קודם ע"ב כמו בע"ב אם לדבריה זכרונו לברכה שבת לחי תקנה: ובתנחומא **ובתנחומא** תחר ר' זירא לפי שהוא אדם ע"ב שחרית יתמה לאדם ע"ב בחרית בין השמשות שבתחר ויהא תמצא עב"ל: וכתב רח"ו בפ"ב נשיטין רנ"ו ע"ב: ויש לאדם לעשות בליל ו' בע"ב כדי שיכון בערב שבת בעינן שהרי יעיבו בעיבה שבת חביבים גדולים ומחוטים הין עושין בעיבין והיכינו בערב שבת ע"כ ואין אדם לן בשבת ומתרעם לאחת אמה גדולה להכין בעיבו בערב שבת כדי לכבדו ולא יתחר היוקר אפנם כנודע כי אין כבודו שיתכבד את הבשר:

**במסכת גיטין** פרק האשה שחתר ר' חייא בר אבא אחתר' יוחנן אתי דשמיה הין בריחליים את קנעה שבודתה בשבתא (בעיבו בית הדרסא) ואת קנעה שבודתה בע"ב ובעיבוי כעקרו ע"כ ופרש"י בע"ב בגלל שבת ואין כאן בגלל שבת אתי לאקנויי: כנודע לעלה ומאמרי דיוקרא בע"ב הוא וכן בכל אם תרוב עושר לכל בהם מיהא לית לאיסורא שיכנס לשבת כשהוא שבוע בלא תלוה עכ"ל ותח"ל ה' מיחן רח"ו כת' וסעודי שחרית ע"ב בעין בריח חילה ומיעין הבן יותר כך ע"ל וכן החמה פשוט עכ"ל וכשליחתי תורה בק"ק קרלקוה לגל"י חזרי הגרון התקיד מה"ר שלמה זלה"ה מיהו בע"ב ע"ב ולא רצה לילך לקניית הבשמים של חילה ואחר שבות ק"ו בשעות חילה שהוא שלח"ר לא בא לקניית בשמים כשבר כי אם יכין ולא יתר רצה לילך לקניית בשמים

כשבת וכ"כ הב"ח ע"ג וכתיים דברי שניהם להתענות כדי שיוכל להתחזק לבל יקדים מבית הכנסת לביתו מבעוד יום ויתחיל לתקן וייתשן בשעותיו עד קרוב לחשיכה ע"כ:

ולענין מי שמתיירים מתענית בע"ש לתן לקטן מקום להתחזק:

**כתב** בית"מ סי' רמ"ט ס"ק ז' וז"ל הב"ח כתב משם הפוסקים והיינו לחסור להתענות בע"ש שלא יכאב לבעל השבת כשהוא מעונה וכן הוא בתשובה ס"ב התענית ס"ו מהשבה ט' וכן נ"ב בשם תשובות ר' ברחמים ומנילת תענית וכ"כ בכורי העתים ס"ב מורים והגהות מיי"ם ס"ק ז' וכתב עוד ע"ל ה"ה לר' לתן ניים כל ע"ש היינו משום שהיה לו מסעים ולא היה לו לאכול ניום לא היה יכול לאכול בלילה לתיתן וכן עיק' עכ"ל ע"כ הב"ח:

**ויטול** מהריני ככל ע"ש ובספר הנן כתב שלא יטול מהריני ניום ה' כי המה בלילם בשבת ויתחיל ליטול מהריני ביר שלא מהריניה ויטיים בתנודל ותל"ב ניימין ויתחיל בתנודל ויסיים בתיניה ולא יסבור זה הסדר ניימין על זה בכבוד ל"ם בשחל ובניימין מנבד ר"ל ולא יטול שתי הנטילות בו בחר ז' כי הוא סכנה ועם קשה לשבחה ושעם וסוד לנטילת מהריני הוא יסוד ליודעי תן . ואחר נטילת מהריני יטול ידיו:

הדגים שבירך ליטול ידיו:

**ואחר** נטילת מהריני יקח מהריה דגים ויקח ואחד מהנום כי קדו"ל כל הדגים פרשיותיו עם הנשר מתרכין לו ניתו ומכותיו . ליניין על דבר זה מקרא עם הטעמים מל התרגום שלא יקרא עם הטעמים ובתבו תלמידי הגר"א ז"ל הטעם כי הנ' אלהיות שהם ג' עליות זו על נב זו וחיותיה בקולות טעמים לא שייכים כלל בהוה שבכתב ולא בתרגום ומשום הן המוכחר שלא יקרא שוה"ת רק בע"פ אחר תפלת מנ"ע שלנוים ליום מיום לחשון תסוב הדגים:

**הג"ה** כתב בשם"ט ס"ה מלחדי תיכוקות לין מיכיון לחזור ולקרות מהריה שוה"ת עכ"ל וכתב בית מהיה התרגום מיכיון לקרות וכמ"ש בשם"ט כתב הוא שמריות שוה"ת הוא סוד גדול שיו"ל מלחיכין ס"ק ס' מלחדי תיכוקות ע"ל דוקא בימיהם שהיו לומדים פי' המקרא עם התיכוקת מבל שם לומד רק פי' התלות לחוק לא יפול שה"ת דו שיקרא עוד פעם ל' מקרא דוה שלא ידקדק בו ניקום מקרא עכ"ל:

**ולא יכתב** יפסיק בדיבור משהתחיל לקרא שוה"ת ויש טעם נכון בפיהם לדבר זה:

המור מנה מן המוכחר שיכלים שוה"ת קודם שיטול בשבת שם לין לו מבחי להכלים בע"ש ולא כיון שמהניין קנת לקרות שוה"ת בשבת שקור הם"ן בע"ש ג' בזכור לחון העיונין כן לימי יפה עשיין כי חן ההיתר לשמוע מן הם"ן דוקא שתהיו בע"ש ואם שתיתו ר"ל שיכלים בע"ש הכבור לכיתו כל זתן שהבדה א היה לו מעוור לשמוע מהיניו מן מבחי בשבת ולילן עד מבחי בשבת הבחי . ומי שהוא מנום שתיניו יכול להכלים קודם שיטול ת"ח מתעיינים להכלים קודם מבחי:

**ואחר** שכיים לקרות שוה"ת יאחר מבף הקטרה הסיבר לאותו שבת ואחר כך שם היה ע"ג יאחר מזמור של ה' אלן נאות לבב ושם היה בשבת יאחר מזמור שיר ליום השבת ויהיו השבת שבת מלבתא . ולאחר מלבם שם יבא לומם בקיים מה שבתב בעוף יהיו לוכם מלבתי של שבת לבבוד שבת מלבתא . ולאחר מלבם שם יבא לומם בקיים מה שבתב בעוף יהיו לוכם מלבתי של שבת בעוף יהיו לוכם מלבתי של שבת בעוף יהיו לוכם מלבתי של שבת

# דינים והנהגות השייכים לערב שבת

**כתב** הט"ו נכון לקדש ואח"כ ישול ידיו: מי שיש לו יין מעט יותר מכשיעור אחד כשיעור אחד לזמן הזה והוא שיש לו יין אחר לקידוש יכוין בלבו שיהא מה שיש לו יין לקידוש ולא יאמר בפיו כלום: ואם אין לו יין אחר לקידוש אלא אותו יין

וקידוש היום יוכל להתפלל תפלה של מוסף יתפלל ערבית שחרית של שבת ומה שלא נהגה כ"ש שיזהר לקבלת שבת מתפילת מנחה וערב ש"פ שבשוגגו מתפלל יקבלו השבוע שבת לפי שיודע לו שלא יגמ' לתפילו תני תפלתו קודם שיתפלל החזן כדרכו והולך ומתפלל בהיתר וכתב התוספות שם מנחת החזן לאחר כדרכו לפי שיעבור עליהם יתנך וישתתף תלת ויתן לחזן לפה"ב כדי שיתפלל בחזן ולתקן לידי לימוד כי תיכף לתפלתו של מוסף. עכ"ל:

## כתב

ת"ו המחבר בשו"ע תענית חלום האחרון ולתקן לידי לימוד כי תיכף לתפלתו של מוסף. עכ"ל:

מקילין ומתענים כשבת כשנפל שבועה וכבר כתבתי שכנהוג היום אין להתענות תענית חלום בשבת שאין לומר בקיאין בפתרון חלומות לידע היום טוב ולראות רע ישמחו מהבנין להתענות על ב' חלומות כו' כתבו הרמ"א ומ"מ נהגו כ"ג דבש בלוז אין להתענות חלום ג"כ בפני עצמה ומשערו בלבו דהו כחד חלום ואפשר דלכו הוי התענית תענית ויקיימו מנהג שנוהגים שלא לתת כח בחלום כדי שלא יתענו בשבת היום דמיך לחיוב תענית לתענית שבת ויקבלו עליהם שני ימים תעני' דיחיד החול כ"ף היה מתענה בשבת היום דמיך לחיוב תענית לתענית כן יקבל עליו שני ימים ותע"ב דלמרו"ל בו ביום. מ"מ די בקבלה בו ביום שאחר שכותבתו לפ"ה ושלח לחבל שבת כשאר הקבל לחיוב כי שבת הדחק שלחי:

## מצוה יום

לעשות התבשילין קודם השבת כדי לתקנם בהנאן והסיוען על זה שיעשה היום זכו:

שבת צריך לישה כולה בתן ובחסד ובשלום ובאהבה רבה כי בו שבתים לפי רבשים שבניהם ושל כן עבשיהה כפולה היה מי שחרית כעם בשבת וחכמים ז"ל נתנו סימן ע"ז לא תבערו אש בכל משבותיכם ביום השבת שהיה לפי המסורת והיום הכעום ויהיה כאלו כתוב בתורה גמור מתמת היום ע"ם ולילך שהו ל"ם שמת והזו ל"ם תבערו ח"ם ונו':

## צריך

לקרות שיר השירים בערב שבת מן המנחה ולמעלה בבגדי שבת ולפחות מי שאין לו שהות יקרא אלו ז' פסוקים שהם ראשי תיבות יעקב ועל זה נאמר והאכלתיך נחלת יעקב אביך ואלו הם:

יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ כִּי טוֹבִים דּוֹדֶיךָ מִיָּיִן: עוֹרִי צָפוֹן וּבוֹאִי תֵימָן הָפִיחִי גַּנִּי יִזְּלוּ בְשָׂמָיו יָבֹא דוֹדִי לְגַנּוֹ וְיֹאכַל פְּרִי מִגְדָּיו: קוֹל דּוֹדִי הִנֵּה זֶה בָּא מְדַלֵּג עַל הֶהָרִים מְקַפֵּץ עַל הַגְּבָעוֹת: בְּאחִי לְגַנִּי אֲחוֹתִי כַּלָּה אָרִיתִי מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי אָכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דִּבְשִׁי שָׁתִיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי אִכְלוּ רֵעִים שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דוֹדִים:

וזהו סור והאכלתיך נחלת יעקב אביך

## דיני תפלות ליל שבת

## כתב

ת"ו זקיני המחבר בשו"ע כל בעל נפש ירא ה' שיתפלל ויתקן כל מה דלאפשר להלילי, כן מנהג ליתיר לאחר שתפלל הקהל תפלה וכו' הכל מוכנים בקבלת שבת וערב שחלילי לכבוד שבת כי השום של יקדים הוא שום שיהו כיכר שחלילי ג"כ שבת מלך הוא לכן כיכר וכיכר כראה בעיני להלילי הכתות כיכר חוקק ולא כמו שבהנו בקנ' מקומות להלילי בכתות שיהא לו חלב ודם ותע"ב לדבר ותתה תמה ויקחו לחלק שתן ת' תמה יתירה כת' בעל הטורי כני' כיכר ואחר ויקחו שתן ע"כ וי"ש משמתי מזמור שיר ליום השבת ועי"ש מלת שהתפלל הקהל יעדיין לם יתיר קדם להתפלל של שבת מנגן ע"ת של עלת שבת ומשור בעמידי' חלילה: לם חל הקהל קבל עלהם כנרר אחר החב. לדם שבת ליעיר וכבר קבלו עלהם שבת מע"פי שעדיין יום לם היה עלת חוצת לו שום תפן חיכתו ליפול ולם שנו ביום החיעונן ומכאן שהוא לילה להלילים בחת שהתפלל ערבית ואח"כ יתחדש הענין ואח"כ הבדל, ולם יחי' עיבה והתפלל יום החיעונן ואח"כ הבדל, לרכם מרכין לחזור ולהתפלל לם היה תפלה מנחה ולתעלה: ולם יחי' עיבה והתפלל ערבית ולחזור ולהתפלל תפלת ערבית: לענין תלחכה יש מוחרים שחותן שהלילה בחת מחרים עשי תפלחכה ושאר מנהגים מיתרין. לם קבלו קהל שבת לא יתפלל יחיד תפלה בחותו בה"כ ולם עבה וקבל שבת עליו יתפלל ערבית שחרים של שבת. יש מוחרים מי שקיבל עליו שבת קודם שחשה, שחזר ואחר לישראל תבת ועשה מלחכה ושחזר להות מלחכה בשבת וכל שכן בין ב"ה שיחת, לו לחביח שחתפלל והבדיל, שיעשה לו מלחכה להלילה לו כר:

# תפלת מעריב של שבת

החזן אומר

בָּרְכוּ אֶת יְיָ הַמְבֹרָךְ׃

והקהל עונין

בָּרוּךְ יְיָ הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד׃

בשעה שהש"ץ אומר ברכו אומרים הקהל יחברך׃

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא שִׁמוֹ שֶׁל מַלְכֵּנוּ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא רִאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדָיו אֵין אֱלֹהִים סְלוֹ לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעָלְזוּ לְפָנָיו׃ וְשִׁמְחוּ מְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וְתִהֻלָּה׃ בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד׃ יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם׃

## ברוך

**בהתחלת ברכו** ימין את לבו במאוד מאוד לקדושת שבת וכשיאמר הש"ץ את ה' יברך במאוד בסוד יחוד המלכות בהשם׃ וכי ליכא כניסת השבת וז"ל הזוהר בפרשת תרומה כדין צירותא דלעותא לצלותא לברכא לה בחדוה בנהירו לתתפין ולומ' ברכו את ה' המבורך׃ את ה' דייקא בגין למפתח לגבה בברכה ואסור לעמיד קדישא למפתח לגבה בפסוק' דליל' כגון והוא רחום וגו' בגין דהא אתפרשת מראש לסטרא אחרא וכל מארי דלילה את פרשו ואתעברו מיניה ומאן לאתער הא לית לתתא גריס לאתערא הכי לעילה כו' בהאי ברכה שרמז ישראל לברכה׃ קלא אזלה בכולהו רקיעי' דמתקדשי' בקדושה דמעלי שבתא זכאי חולק עמה קדים' דאתון מברכי ומקדשי לתתא בגין דיתברכון ויתקדשון לעילה כמה מתריין עילאין קדישין עכ"ל כדין צירותא כו' פי' בעת כניסת שבת יהיה התחלת התפלה ברכו את ה' וגו' בקול גדול ונמוך ולכוין במלת ה"ת שהיא סוד הערות לייקדל למעלה בחלולות ע"י ברכה שהוא התעוררו' החסד וזהו אומרו את ה' דייקא ר"ל מלת את הוא דיוק סדריך לכוין במלת את ביותר כמ"ש לגבי לא יתחילו בהתעוררות דין שהוא והוא רחום כו' שבו נזכרים כל הרחמי' של בעלי תוקף הדינים שהם עון מסתית לף ומימה הרחמן ילילו מהם והוא מתפרש' מכל הלו שלמיי הדין בחופן שכלם מסתלקין לנקבי התהום רבא ואין להם כח להתעורר בעולם כי אז זמן התעוררות הקדושה בעולם ובכל עולה בהתעוררות של מעלה לכן אמר ומאן לאתערא הכי כו' פי' שם יתעורר ויאמר החלם למעה והוא רחום וגו' יעורר למעלה הדין עליו לכן יזה' מלהזכירו רק יתחי' בברכו כאמור׃ בהה ברכה כו' פי' בשמתחילין ישראל בברכו אז מתעורר קול ברקיע זכאין חולק עמה כו'׃

**ומצאתי** בקונטרס האר"י ז"ל יכוין במלת ברכו כשיאמר החזן הוא עונה ברוך ה' המבורך ל"ו ולקבל כפס יתירה על שבת שבחותו רגע יחול על החלם ולזה צריך כוונה גדולה שלא יהוו דבריס בעולי לכבוד כשמ' יתיר' ויאמר ערבי הרומז לסוד המעה ובבוקר שלהן בסוד הקרבנות הנשחטים בצפון והשלהן בצפון ע"כ׃

הע"ה ובמקום לחתר בקונטר' מפתחי בע"ם תכוין בקבל הכפס יתירה בהכנס' שבת דהיינו כשאומר' בוחר בלה והחתי יתירה בגרגו בליל שבת והכשיהה בסוים שבת שלום וכו׃

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בִּדְבָרוֹ מַעֲרִיב
עֲרָבִים. בְּחָכְמָה פּוֹתֵחַ שְׁעָרִים. וּבִתְבוּנָה מְשַׁנֶּה
עִתִּים. וּמַחֲלִיף אֶת הַזְּמַנִּים. וּמְסַדֵּר אֶת הַכּוֹכָבִים:
בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם בָּרָקִיעַ כִּרְצוֹנוֹ. בּוֹרֵא יוֹם וָלָיְלָה. גּוֹלֵל
אוֹר מִפְּנֵי חוֹשֶׁךְ. וְחוֹשֶׁךְ מִפְּנֵי אוֹר: וּמַעֲבִיר יוֹם וּמֵבִיא
לָיְלָה. וּמַבְדִּיל בֵּין יוֹם וּבֵין לָיְלָה. יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ. אֵל חַי
וְקַיָּם תָּמִיד. יִמְלוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ
הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים:

אַהֲבַת עוֹלָם. בֵּית יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ אָהַבְתָּ. תּוֹרָה וּמִצְוֹת
חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים. אוֹתָנוּ לִמַּדְתָּ. עַל כֵּן. יְיָ אֱלֹהֵינוּ
בְּשָׁכְבֵנוּ וּבְקוּמֵנוּ נָשִׂיחַ בְּחֻקֶּיךָ: וְנִשְׂמַח בְּרִבְרֵי תוֹרָתֶךָ
וּבְמִצְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאוֹרֶךְ יָמֵינוּ. וּבָהֶם
נֶהְגֶּה יוֹמָם וָלָיְלָה: וְאַהֲבָתְךָ. אַל תָּסִיר מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים.
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אוֹהֵב עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

אל

ז"ל הזוהר פ' תרומה מעה וסלקן וכסף ומטר'. תרבע חלין כלהו בסכינתא
לישון ואיהי כלה וכל תקונין חלין מתתקן לגבי עלמא עילאה
בסדורא דחכן מסדרין בסדורא דלעותא דערבית ובתקונ' דליליה הא מעה בסדורא
דחכון קדמיון ועלוון לחכן מסדרין בגפרא וחכון צירין ותובמהן הא' טולקן בההוא
סדורא דלעותא למיובב ובתקונה דק"ם בההוא יחודא דחכן מתתקנין הא כסף. בההוא
סדורא דלעותא דמעומד ובחיכון קדושן ותוספת קדושה ובברכתן דחכן מסדרין הא
מטרא זכאה חיכון בר נש דלא סוי ברעותי' לאסלמא לגבי מריה בכל יומא ולאתקנא
לגבי כסי תקונין כדין ודאי קנ"ם לוספיזיה לגביה בכל יומא. זכאה חיכון דהאי עלמא
ומאי חיכון בעלמא דאתי בגין דחלין מרבי חיכון תיקוני דסכינתא לאתתקנא לגבי
בעל' ע"כ:

סוד ק"ש וברכותיה כתבתי למעלה בחול מ"מ בשבת צריך להעמיק יותר
בפנימיות המחשבה:

מעריב של שבת

ויחיר יאמר אל מלך נאמן: ובזה משלים מנין רמ"ח

# שמע ישראל יי אלהינו יי אחד:

ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד: מריך לומר ק"ש בכינון הטעמים

ואהבת את יי אלהיך בכל־לבבך ובכל־נפשך ובכל־
מאדך: והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך
היום ׀ על־לבבך: ושננתם לבניך ודברת בם בשבתך
בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך: וקשרתם לאות
על־ידך והיו לטטפת בין עיניך: וכתבתם ׀ על־מזוזות
ביתך ובשעריך:

והיה אם־שמע תשמעו אל־מצותי אשר אנכי מצוה
אתכם היום ׀ לאהבה את־יי אלהיכם ולעבדו בכל־
לבבכם ובכל־נפשכם: ונתתי מטר־ארצכם בעתו יורה
ומלקוש ואספת דגנך ותירושך ויצהרך: ונתתי עשב ׀ בשדך
לבהמתך ואכלת ושבעת: השמרו לכם פן יפתה לבבכם
וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחויתם להם: וחרה
אף־יי בכם ועצר את־השמים ולא־יהיה מטר והאדמה לא־
תתן את־יבולה ואבדתם ׀ מהרה מעל הארץ הטבה אשר
יי נתן לכם: ושמתם ׀ את־דברי ׀ אלה על־לבבכם ועל־
נפשכם וקשרתם ׀ אתם לאות על־ידכם והיו לטוטפת בין
עיניכם: ולמדתם ׀ אתם ׀ את־בניכם לדבר בם בשבתך
בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך: וכתבתם על־
מזוזות ביתך ובשעריך:

למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יי
לאבתיכם לתת להם כימי השמים על־הארץ:

ויאמר

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵיהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל־כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם
וְנָתְנוּ עַל־צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם
אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְיָ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תָתוּרוּ
אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם:
לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתָי וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים
לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם:

אֱמֶת וֶאֱמוּנָה כָּל זֹאת וְקַיָּם עָלֵינוּ כִּי הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֵין
זוּלָתוֹ וַאֲנַחְנוּ יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ: הַפּוֹדֵינוּ מִיַּד מְלָכִים
מַלְכֵּנוּ הַגּוֹאֲלֵנוּ מִכַּף כָּל הָעָרִיצִים הָאֵל הַנִּפְרָע לָנוּ מִצָּרֵינוּ
וְהַמְשַׁלֵּם גְּמוּל לְכָל אוֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ: הָעוֹשֶׂה גְּדוֹלוֹת עַד אֵין
חֵקֶר נִסִּים וְנִפְלָאוֹת עַד אֵין מִסְפָּר הַשָּׂם נַפְשֵׁנוּ בַּחַיִּים
וְלֹא נָתַן לַמּוֹט רַגְלֵנוּ הַמַּדְרִיכֵנוּ עַל בָּמוֹת אוֹיְבֵינוּ וַיָּרֶם
קַרְנֵנוּ עַל כָּל שׂוֹנְאֵנוּ הָעוֹשֶׂה לָנוּ נִסִּים וְנָקָם בְּפַרְעֹה
אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּאַדְמַת בְּנֵי חָם: הַמַּכֶּה בְּעֶבְרָתוֹ כָּל
בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם וַיּוֹצֵא אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם לְחֵרוּת
עוֹלָם: הַמַּעֲבִיר בָּנָיו בֵּין גִּזְרֵי יַם סוּף אֶת רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת
שׂוֹנְאֵיהֶם בִּתְהוֹמוֹת טִבַּע: וְרָאוּ בָנָיו גְּבוּרָתוֹ שִׁבְּחוּ וְהוֹדוּ
לִשְׁמוֹ: וּמַלְכוּתוֹ בְּרָצוֹן קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם: מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
לְךָ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כֻלָּם:

מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם יְיָ מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא:
מַלְכוּתְךָ רָאוּ בָנֶיךָ בוֹקֵעַ יָם לִפְנֵי מֹשֶׁה זֶה אֵלִי עָנוּ
וְאָמְרוּ: יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְנֶאֱמַר כִּי פָדָה יְיָ אֶת יַעֲקֹב וּגְאָלוֹ מִיַּד חָזָק מִמֶּנּוּ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל:

הַשְׁכִּיבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם וְהַעֲמִידֵנוּ מַלְכֵּנוּ לַחַיִּים
וּפְרוֹס עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ וְתַקְּנֵנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה
מִלְּפָנֶיךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: וְהָגֵן בַּעֲדֵנוּ וְהָסֵר שָׂטָן מִלְּפָנֵינוּ
אוֹיֵב דֶּבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וְיָגוֹן וְהָסֵר שָׂטָן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ
וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנוּ: כִּי אֵל שׁוֹמְרֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ אָתָּה כִּי אֵל
מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה וּשְׁמוֹר צֵאתֵנוּ וּבוֹאֵנוּ לַחַיִּים
וּלְשָׁלוֹם מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

וּפְרוֹס עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ. פּוֹרֵס סֻכַּת שָׁלוֹם. עָלֵינוּ
וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְעַל יְרוּשָׁלָיִם:

וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם
בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִיא לְעֹלָם כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְיָ אֶת
הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנָּפַשׁ:

לשלש רגלים וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת מוֹעֲדֵי יְיָ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

## תקיעה

וְאוֹמְרִים פּוֹרֵס סֻכַּת שָׁלוֹם בְּמָקוֹם שׁוֹמֵר עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לָעַד. וז"ל הזוהר פר'
פרשת תא חזי כד אתקדש יומא דשבתא דשבתא, סכת שלום עריית
ואתפריסת, בעלמא. מאן סכת שלום דא שבת וכל רוחי, ועלעולין וכדין וכל סטר
דמסחרא כלהו טמירין ועלעין בגוי"ל דריחיי דכוקבא דתהומא רבא דהא כיון דאתער
קדושת, על עלמא רוחא מסחרא אתער בהדיה ולא ערוך מקמי דהא ובדין עלמא
בגטירו עילאה ולא בעינן למלאה על גטירו כגון שומר עמו ישראל לעד דהא לא ביומא
דחול אתתקן דעלמא בעינא גטירו. אבל בשבת סכת שלום אתפריסת על עלמא
ואתגטיר כל סטרין ואפילו חייבא דגיהנם כגטירו, איכון וכלא בשלימו אסתכחו עיילין
ואתתקן בג"כ בקדוש' דיומא מברכין הפורס סכת שלום עלינו ועל עמו ישראל ועל
ירושלים לאחאי על ירושלים הלא דא היא מדורת הכבוד סכה ובעינא לזמנא להסיר סכה
דיתפרים עלנא ולמשרי עמנו ולמחוי עלנא כחימת דשריא על בנין ובגין דא לא אתקין
מכל סטרין ועל דא הפורס סכת שלום וגו' עכ"ל:

וז"ל קונטרסי מהר"י ז"ל וקורין ק"ש וברכותיה עד והושיענו מהרה למען שמך
וסרוס עלינו סכת שלומך הרומזת לסוכת דוד וז"ל פורסת כנפי יתירה על כל
העולם וזהו מ"ש הפורס סוכת שלום עלינו ויכוין להמשיך על מדת מלכות רמוז בר"ת
הפורס סוכת להמשיך עליה מלמעלה ס"ע נהורין שהם רמוזים בר"ת שלום עלינו
וחתי"ב יהיה מספקת לעלינו נפש יתירה שתאיר בו וזהו על עמו ישראל ועל ירושלים אמן:
ומתפללין

לראש השנה תְּקָעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ: כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב:

ליום כפור כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ:

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה: זכרנו וכו׳

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:

בחורף מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם: מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר מִי כָמוֹךָ בַּעַל

ומתפללין ג׳ רחמונות וג׳ סחרונות וקדושת היום בתמצע

וכבר פי׳ בתפלת החול ג׳ רחמונות מסך גבורה תפחר׳ ב׳ מחרונות נלח בוד יסוד׳ והכה בחול מזלין בתמצע נרמי חול שהש״ב בתמצעיות י״ג גבולי חלבסון גופה תמציעתא המתנב׳ בי״ב תהכין לחיון דהיינו עובדין בחול במטטרון׳ תחנם בשבת שהוא דומה לעולם שכולו שבת סוד עה״ב ב׳ חין שום טורח בקשת החול אך מלכא מתקט׳ עם מטרוניות מתפטמין

אע״פ שקדמו הסר״י ז״ל ענין תפלת של שבת הם ל׳ תפלות וכבל ל׳ יש בה ז׳ ברכות ולכן בכל ברכה תכוין לשות ל׳ חין בהי״ה יה״ו כי ז׳ ברכות של כל תפלה ותפל׳ הם ז׳ חותיות ההי״ה יה״ו וסדרן נ׳ רחמונות הם מה״י תחתיר׳ ה׳ תחתיות וג׳ תחתיות י״ה ע״ן הסדר מחס וכן בז׳ שהו׳ מיוחדים מהם כחו מיוחדת ולכן כשהוא תתה על ענין מהחהם תכוין תחתיות הם מה״י תחתיר׳ ה׳ וכשהוא מתיים ה׳ עם הם מיוחדים ידו״ד ובשהוא תתה קדוש ה׳ עם הם מיוחדים ידו״ד בקדושה ובשהוא תתה קדוש ה׳ עם הם מהוה ענין ה׳ שהכהר עם תחתיות ה׳ תחתיה עם הם מיוחדים יה״ו ואח״כ יה״ו בסדרן י׳ עם הם ה׳ תחתיות בחושים י׳ ענין ז׳ בשים שנם ביחוד ושה הענין דע כי בענות שם ענין הם תפלות ויחוד וכו׳ עם כ׳ תקוניות תחתיות הסדרן יתלו הנשמות:

מתנין לבושין וכובעין ועובדין בחול המל והמלכ׳ מתקדמין ומתחזקין ויהו לכבר אחד׳ לו במקום שחלות החול הוח סוד קדושת היום בתמצע׳

עם בוצאתי בדברי הסר״י ז״ל השתנות כוונה בענין כריעות חנות והזקף תחילה וסוף בשבת מבימי החול׳ ויכוין בתפילת שבת לסס ע״ב

ס״ג ת״ה ב״ן העוליס ממקומו וזהו קול ברוך כבוד ה׳ ממקומו יו״ד ה״י ו״י ה״י

בַּעַל גְּבוּרוֹת׃ וּמִי דּוֹמֶה לָךְ׃ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ
יְשׁוּעָה׃ מי כמוך וְנֶאֱמָן ׀ אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים׃ בָּרוּךְ אַתָּה
יְיָ׃ מְחַיֶּה הַמֵּתִים׃

אַתָּה קָדוֹשׁ׃ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ
סֶלָה׃ בָּרוּךְ ׀ אַתָּה יְיָ׃ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ׃ המלך הקדוש

אַתָּה קִדַּשְׁתָּ אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי לִשְׁמֶךָ׃ תַּכְלִית מַעֲשֵׂה
שָׁמַיִם וָאָרֶץ וּבֵרַכְתּוֹ מִכָּל־הַיָּמִים וְקִדַּשְׁתּוֹ מִכָּל
הַזְּמַנִּים וְכֵן כָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ׃

ויכלו

ה״י עולה ע״ב שם של ע״ב שהי׳ בחכמה חיות לעולם האצילות׃ יוד ה״י וא״ו ה״י
עולה ס״ג שם של ס״ג שהוא בבינה חיות לעולם הבריאה כי אמא מקננת בבריאה בינה
קו ירוק המקיף את העולם דהיינו לכל האצילות מבחוץ ונעשה מסך בין אצילו׳ לבריאה׃
והאור המאיר מאצילות ובריאה ע״י האור ההוא׃ יו״ד ה״א וא״ו ה״א עולה מ״ה שם
של מ״ה הוא בתפארת חיות לעולם היצירה כי תפארת מקנן ביצירה דהיינו תפארת
שבעולם הבריאה ונעשה מסך שע״י האור מתנוצץ לעולם היצירה׃ יו״ד ה״ה ו״ו ה״ה
עולה ב״ן שם של ב״ן במלכות כי מלכות מקננת בעולם העשיה דהיינו המלכות
שבעולם היצירה עובר בו האור ומאיר לעולם העשייה׃ ובשבת שהאורות נפתחים
יכוין לזה בד׳ זקיפות שבתפל׳ באבות ובהודא׳׃ בזקיפה הראשונ׳ יכוין בשם של ע״ב
לתת הארה בעולם האצילות שיכינו מקום לקבל הבריאה כאשר תעלה למעלה וזהו
הזקיפה שיעלה עולם האצילות׃ ואח״כ בזקיפה השניה יכוין בשם ס״ג להאיר לעולם
הבריאה לכנוס עולם הבריאה במקום עולם האצילות׃ ואח״כ בזקיפה שלישית יכוין
בשם מ״ה להאיר לעולם היצירה ולכנוס עולם היציר׳ במקום עולם הבריאה ואח״כ
בזקיפה רביעית יכוין בשם ב״ן להאיר לעולם העשיה ולכנוס עולם העשיה במקו׳ עולם
היצירה וכשיעלה עולם העשיה למעלה אז יעלה ג״כ את עצמו מצד נשמתו׃

**ומתפללין** אתה קדשת כו׳ וז״ל האר״י ז״ל ומתפללי׳ אתה קדשת שהוא רומז
בסוד הקידושין שלה שנתן לה החפץ בסוד ז׳ ברכות ואז היא נתקנת
ונקנית לבעלה ואסורה לכל העולם כי אין לכחות חיצוניות אחיזה ויניקה בה ולפיכך
נתקנה בסוד הקידושין ותמצא שאנו אומרים ג״פ ויכולו הא׳ בעמיד׳ והשני אחר העמיד׳
והג׳ בבית ולמה ג״פ שהוא עדות על חידוש העול׳ שהק״בה ברא עולמו בששת ימי
המעשה והעדות הוא על פי שנים עדים או בשלשה עדים ולמה מעומד לפי שהעדות
צריך שיהיה מעומד שנ׳ ועמדו שני האנשים ודע כי בכל פעם שתאמר ויכולו צריך
לכוין שיש ג׳ אלהים שהם ויכל אלהים ויברך אלהי׳ ברא אלהים וכשיאמר בתפלה יכוין
להעלותם בנה״י וכשתחזור בקול רם יכוין להעלותם בחג״ת ובבית יכוין להעלות

בחב״ד

בחב"ד וכשיקח הכוס בידו לקדש יכוין בשם אלהים כמנין כוס ואז יכוין בכתר וכוונת
אלו הדברים לעשות לה פרצוף שלום מאלו הבחי' נה"י שלה שיתלבשו בחג"ת שלה ואלו
ג"כ יתלבשו בחכמ' שלה וכשיקח את הכוס בידו אז יכוין בכתר הכתר שלה לעשותו מחצי
השם הנקרא י"ה כשיתחיל יום הששי ויכוין כי יו"ד מלאה עשרים ועשרים פעמים ה"י
עולים ש'. עוד יכוין עשרים פעמים ה"ה הוא מאתיים הרי ת"ק ועוד עשרים פעמים
ה"א עולה ק"ך הרי כתר. ויש בויכולו ג"פ שביעי והוא כי המוחין שלה נעשה מנה"י
שלו והם שביעיות כיצד מכתר עד נצח הם שבעה. ומחכמה עד הוד שבעה ומבינה עד
יסוד שבעה. הרי נעשו הג' מוחין מאלו הג' שביעיות. ודע שיש בויכולו ל"ה תיבות
ואומרים אותו בבית להשלים השבעים כנגד ע' עטרות שהכלה נוטלת משבע מעלות
עליה וכל א' מהם כלול מעשר. ועוד הם ג"פ ל"ה עם הקדוש שאומר בבית כנגד אדנ"י
הוי"ה אהי"ה שהם יב"ק וג"פ ל"ה עם הג' שמות וארבע אותיות השם ג"כ יב"ק. וגם
נוכל לומר כי ג"פ ל"ה הם ק"ה ועם הכולל הם ק"ו רמז שהיא נתחברה בקו האמצעי.
גם נוכל לומר כי שם ב"ן נתוסף זאת הלילה בתוספת ברכה ונשתנה שמה גן שנכנס
באמצע הווין אות א' נמצא כי גן וכן עולה ק"ה וזהו באתי לגני אחותי כלה שבליל' הזאת
היא כלה ויש ג"פ שביעי כנגד ז' דבריאה וז' דיצירה וז' דעשיה ואמר ש"ן ברכת מגן
אבות אשר הוא מעין שבע שנתקנה בשביל הסכנה ובי"ט אין מזכירין בחתימת י"ט אלא
מקדש השבת לבד כי ברכ' זו תקנו אותה מפני כבוד הכלה הכלולה משבע וקראוה מעין
שבע פי' הארה מן הז' ולא השבע עצמם וזהו בלילה אבל ביום הם השבע עצמם כי אז
הם שולטים ע"כ:

**סוד** אתה נודע שהיא מלכות והיא המקודשת לסוד יום. סוד זכור ושמור בדיבור
אחד. תכלית מעשה שמים וארץ המלכות היא כלי חמדה שבה כל החמודות
משעת ימי בראשית העליוני' והיא האפריון של המלך שלמה. מלך שהשלום שלו והיא
תכלית כולם וזה"ש בכאן תכלית מעשה שמים וארץ כי שמים וארץ כולל כל הבנין והיא
נשתכללה מכל הבנין שהם סוד המים העליונים וז"ל הזוהר בפ' תרומה אפריון עשה לו
המלך שלמה מעצי הלבנון אינון אילנין נטיעין דעקר לון קודשא בריך הוא ושתיל לון
באתר אוחר' ואילן איקרון ארזי לבנון כד"א ארזי לבנון אשר נטע ולא אתבני האי אפריון
ולא אשתכלל אלא בהו מעצי הלבנון אלו שתא יומי בראשית כל יומא ויומא מסדר בהאי
אפריון דאתחזי ליה סדרא קדמא' אתנגיד מסטרא דימינא אור קדמאה דאתנגיד ואתנטיל
מסטרא דימינא ואעל בהאי אפריון חד דיוקנא בגוונא דהאי אור על ידא דסדורא חד
ועביד ביה שמושי לבתר אפיק האי אפריון חד דיוקנא בגוונא דהאי אור ודא הוא רזא
דכתיב יהי אור ויהי אור כיון דאמ' יהי אור אמאי כתיב ויהי אור לא אצטריך קרא למכתב
אלא יהי מהו ויהי אור אלא ההוא אור אפיק אור אחרא דאתחזי ליה ודא איהו יומא
קדמאה מאינון ארזי לבנון סדורי תניינא אתנגיד מסטרא דשמאלא פרישו דמיא דנגדין
דאשא תקיפ' ואתנטיל מסטרא דשמאלא ועאל בההוא אפריון ועביד ביה שמושא ואפריש
בין מיין דבסטר ימינא ובין אינון מיין דבסטר שמאלא לבתר אפיק ההוא אפריון חד
דיוקנא בגוונא דיליה ודא הוא רזא דכתיב בין המים אשר מתחת הרקיע ובין המים אשר
מעל לרקיע ויהי כן ודא איהו יומא תניינא מאינון עצי לבנון. סדורא תליתאה אתנגיד
מסטרא

וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר־עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי

מכל

מפטיר דסמחלה ומסטרה דימינה תד יומת ת ליתתה דעביד שלמ' בעלמ' ומתמן אתמסכ
חנין ולה עביד שמוש' דהתי תפריון ופסיק זיכה לזיכה זיכה לעובדיון סגיהיון זיכה
לתתחז' ליה וכל דסלין ועבדי ולנין בכמה חיילין ומסתח' דיוקנה דתמן ופסיק זיכה
ההוה תפריון בההוה גווכה ממש ולה ליכו יומה ת ליתתה דתתכליל מתרין סטרין מיכון
עלי לבנון סדורה רביעה' תקבי' ותבנה' כהיר דסמחה לתכרה להה תפריון גו חשוך
ליה ולעל דה לתכרה ולה עביד ביה שמוש עד יומה חמחה דפסיק ההי תפריון הכו'
שמוש דכהיר ועלל ליה ביומה רביעה' דפסיק ההוה תפריון בההוה גווכה ממש בההוה
בהירו חד מעלי לבנון • סדורה המחה תתכביד חד מסיכו דרחיכו דמיה ועביד שמוש
לתפקה ההוה בהירו בסדורה דיומה רביעה ועביד בהה תפריון שמוש ופסיק זיכ
לזיה חיכון לתתחזי בההוה גווכה ממש ולהי יומה שמש שמוש יתיר מכל שהר יומין
דתלי' כלה עד יומה ת ליתתה דפקי הה תפריון כל מה דהיכו בניו ליה דכתיב תוה
הארן נפש חיה למיכה ולה היכו יומה ה' חד מחיכון ארז לבנון • סדורה ת ליתתה דת
היכו יומה דתתקן כל הה תפריון ולית תקוכה ולית ליה תוקפא בר מהה יומה כד ה
הה תתקן הה תפריון בכמה רוחין בכמה נשמתין בכמה עולמתן שפירין בחיכו חיכון
דתתחזיון למיתב בהיכלה דמלכה חוף היכו תתקן בשפירו כל שהר יומין דההוה
בקדמיתה ותתקין לון בתתוכתה חלק ברעוה בחדוה תקוכה דלעילה ותתה כדין תתקדש
הה תפריון בקדושין עלאין ותתעטר בעטרוי עד דסליק בסליקו דעטרם דסייחה ויקרי
שמה עילאה שמה קדישה דהיכו שבת סייחה דכלה תיהוה דכלה דבקודשה דכלה דעילה
ותתה כהלה וכדין כתיב תפריון עשה לו המלך שלמה מעלי הלבנון עד כאן לשונו:

**וברכתו** מכל הימים רומז למה שכתוב בשמ' הזה מהזה' שהה תפריון
מתברך מהימים העליונים וקדשתו מכל הומנים הנה ברכה היה מלמ
הימין מלד החסד וקדושה היה מלד שמחל כדי לקדש את השמחל שלא ישלטו הקליפות
ולבעל הדין • וכל קדושה היה פריסה ומעלה יתירה ואין להקשות מאחר שהברכה מלד
ימין והקדושה מלד שמחל ס"ב הוה זו ושל"ל זו מאחר שאמר וברכתו מה צריך לאחסוניכן
לא"כ וקדשתו • דע כי אף שהקדושה משמחל היה מלד הבינה שהיא למעלה מהחסד שהוה
הימין • וכן הענין בקדושה שהשרפים אומרים קד"ק ולעומתם שהם במדרגה תחתונ'
מהם אומרים ברוך והוה כמו שכתבתי:

**ואדר** שהזכיר הברכה והקדושה שהם ימין ושמחל הזכיר שהמלא שהוא המעריב
דהיינו תפארת וזה"ש וכן כתוב בתורתך והתפארת הוא תורה שבלבד:

**ויכלו** השמים והארץ ויכלו תרגום ואשתכללו הוא היסוד המחבר שמים וארץ:

**וכל צבאם** סוד נפלות שם נפח וסוד והשם ג"כ מיוחדי ע"י כל שהוא יסוד:

**ויכל** אלהים ביום השביעי ג"פ הוזכר ביום השביעי בפרש' זו והטעם בזה
הזכר • ואני כתבתי בתיקוני דרך חיים במסכת שבת פרק ותורה אור כי ג'

מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר־עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים ׀ אֶת־יוֹם
הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר־בָּרָא
אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִּמְנוּחָתֵנוּ קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ
וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ
בִּישׁוּעָתֶךָ וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בוֹ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

רצה

יום השביעי רומזים לג' שבתות שהם שבת ברחשית שבת מתן תורה שבת עה"ב ע"ש
בתוך עוד התרכתי שהם בסוד ויכלו ולחמרו ג"ם. ע"ש:

ישמחו במלכותך שומרי שבת וקוראי עונג כו' ענ"ג רומז לג' רחשון' שהם עדן
נהר גן סוד כתר חכמה בינה. הפה הם שתי שבתות דהיינו השבת של
הבנין על זה אמר ישמחו במלכותיך' פ' שומרי שבת שהיא מלכות הנקראת שבת והיא
שמו"ר וזהו שומרי. ומיוחדת בזכור כי זכור ושמור בד"ח קוראי ענ"ג רומז לשבת
הגדול סוד בינה שהוא עה"ב. ועל שבת הגדול מסיים ואומר ובשביעי רצית בו
וקדשתו גם הבינה נקראת שביעית מלמטה למעלה שהחסד ד' פרעופים ל"ח ואמר
רצית מלך הכתר שהוא הרצון. וקדשתו מלך החכמה שהיא קדש. חמדת הימים אותו
קראת זכר למעשה בראשית. זהו סוד השבת למעה מלכות שהיא חמדת היום של
שבת ימי ברחשית בסוד לחפרינן במו זכר לעיל כמאמר הזוהר:

אלהינו ואלהי אבותינו חכמה ובינה וג' לחבות רצה במנוחתינו משך הרצון
מהכתר עד מנוחתינו היא המלכות שהם קיבון בשמות ישראל השומרי
שבת וזוכין לבחמה יתירה. קדשנו במצותיך מלך החכמה. ותן חלקינו
שהיא המלכות חלק ה' עמו בתורתיך הוא התפארת שבענו מטובך טו"ב הוא
יסוד ושמחנו בישועתך מלך החסד הימין כמ"ש הושיעה ימיך: וטהר לבנו
לעבדך בלי פגם. ויהיה הל"ב שהוא מלכות כנודע ממוכר בחמת שהוא תפארת ע"י
עבודתינו זהו טהר לבנו"ו לעבדך בחמת. באהבה וברצון שבת קדשך והבה שבת
הסד-קו החסד. קדם משמלה קו הדין רצון הוא קו רחמי' הבשפע מהרצון:

ג"פ ויכלו. לחד בתפל' בסוד נפש
מלכות ב' לחתר תפלה בסוד
רוח מהתפארת. ג' בקיצור בסוד נשמה
מהבינה ויעורר נשמה יתירה מלך בחינה

הנקראת

ויכלו לחתר שמחכר זאת הכוללת היא עיקר ויכולו
בו שמחלל מקדשי שיון כחיך לחתם ה' כו' וכן הוא
בשבועים וכן הוא בסידור ספרדיים. ושנו' בסידור
ספרדיים והכי נהוג:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה
לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל: וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְּקַבֵּל
בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ: יעלה ויבא
וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ
הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
לְעוֹלָם וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר
וָדוֹר נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ
וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל־יוֹם עִמָּנוּ
וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם
הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם
קִוִּינוּ לָךְ: על הניסים

ועל

הנקראת חי"ה והיא בחכמה והסימן והחכמה חחי"ה והחכמה נקראת קדש ומשם שבת
קדש ושבת מקודש מלמעלה מהזמני' כי פסח מצד החסד ר"ה מצד הגבורה שבועות
מצד התפארת חנוכה ופורים מצד נצח והוד. סוכות שלום מצד יסוד שלום. עצרת
רגל בפני עצמו מלכות. יום כפורים מצד הבינה שהיא התשובה וסוד נשמה יתירה
בחינת חי"ה הוא מצד החכמה ואז נשלם שם ידו"ד וקוצו של יו"ד הרומז לכתר סוד
יחידה שבת שלעתיד עין לא ראתה אלקים זולתיך סוד אור הגנוז:

**וכשמקדש** בביתו ולוקח כוס יין בידו אזי מעור' במחשבתו יין המשומר בענביו
משפת ימי בראשית אשר עליו נאמר עין לא ראתה אלקים זולתיך
ובשעת הקידוש דומה למלאך ה'צבאו'ויהיה הוא המרכבה דהיינו יקבל הכוס בשתי ידיו.
כוס בגי' אלהים שהיא המלכות והוא בין החסד והגבורה והיא נקשרת בימין שהוא
החסד ויחשו' פני אריה ושור הם ימין ושמאל. והמקדש בעצמו הוא פני אדם
באמצע. והכוס הוא נשר:

**ודיני** הקידוש וסודו מבואר וזה לשון הכל בו בשעה שמתחיל לומר יום הששי ויכלו
השמים שנרמז השם בר"ת עומדים קצת לכבו' השם וכשמתחילין יתן עיניו
בנרות ובשעת הקידוש בכוס כמו בכוס של ברכה עכ"ל. גרסינן בפרק במה מדליקין
פסיעה גסה נוטל א'מחמש מאות ממאור עיניו של אדם ומאי תקנתיה ליהדרי'בקדושה
דבי שמשא ופירש האר"י כלומר כיון דפסיעה גסה נוטלת אחד מחמש מאות ממאור
עיניו של אדם ופעם אחר א' מחמש מאות הנשארים במהרה יבא לידי עורון. ומהדרי
כו'

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד׃
זכתוב וְכָל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל
יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ
וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת׃

שָׁלוֹם רָב עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ תָּשִׂים לְעוֹלָם כִּי אַתָּה הוּא
מֶלֶךְ אָדוֹן לְכָל הַשָּׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ
אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ׃ בספר

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם׃

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי
תִּדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ
וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר
עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ
עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ׃ לְמַעַן יֵחָלְצוּן

ידידיך

כו׳ יחזור מי׳ בזכות שיהיה רגיל בקידוש שבת אבל לא שיתן את היין בתוך עיניו דהא
אחרינן במסכת שבת שחלילו על גבי העין הוא אסור מפני שהוא דרך הפוחזים ע״כ
עוד מלאתי מועת, מספרים של שלמה ז״ל מצאתי בתו׳ חידושי מהרכי״ו ז״ל שהלתי את
מי מהר״ם הוחיל והובה לאכול אצל הגר אם כן אחיך רגילין להניח הגר בבית ולאכול
אחר והשיבני שהגרות לעונג נעטרו ולא לצער ואם הוא כהנה בחויר החגר יותר בשיעת
דמותר והגרוה בעיני לא ארי אלא לאכול בהג׳ אבל הקידוש הוא במקום הגר מאחר
שהוא לקבוד שבת בפרט לפי מה שמצאתי כתוב בשם שבל עוד טעם לשתי הגרות
על דרך מה שאמרו פסיעה גסה גורם לאחד מחמשה מיתות ממאור עיניו׳ ומהדר ליה
קידושא דידיה שמשה ב׳ פעמים גר הוא חמש מיתות ואף כשיסת כל הגרות בשעת שיקדש
יהא לו רפואה ונס החיים ים לו רמ״ח חיברים ולאחה רכ״ג בני ג׳ פעמים גר נגד
חיבור חים ואחה ומעתה כשרואה הגרות בשעת שיקדש יהא לו רפואה ולפי זה מיושב כמי
שהבאה שכורכים שתי גרות בשבת כלומר ח׳ חיבור חים ואחה על דרך שנוהג תלמידי
חכמים כו׳ והשתא מסתבא להיות דלא ארי לקדש אלא במקום הגר ומשום הכי נרחה מי
שיש לו כמה חדרים והולך מן בית לחדר שבריך להיות לו גר אחד בכל המקומות שיש
שתה ישבל שם׳ וכן קבלתי מן המקדקים במאה ואמר על זה כתכוונו מה
שאמרו חזי להוי רגיל בגרגיר שונה כלומר במקומות הרבה׃

יְדִידְיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן
לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה
שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:
יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה
בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעַבְדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים
קַדְמוֹנִיוֹת: וְעָרְבָה לַיְיָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיוֹת:

החזן יאמר זה

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל
עֶלְיוֹן קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

יחיר מחחיל כאן

מָגֵן אָבוֹת בִּדְבָרוֹ מְחַיֵּה מֵתִים בְּמַאֲמָרוֹ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ
המלך הקדוש שֶׁאֵין כָּמוֹהוּ הַמֵּנִיחַ לְעַמּוֹ בְּיוֹם שַׁבַּת
קֹדֶשׁ כִּי בָם רָצָה לְהָנִיחַ לָהֶם לְפָנָיו נַעֲבוֹד בְּיִרְאָה וָפַחַד
וְנוֹדֶה לִשְׁמוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מֵעֵין הַבְּרָכוֹת אֵל הַהוֹדָאוֹת
אֲדוֹן הַשָּׁלוֹם מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת וּמְבָרֵךְ שְׁבִיעִי וּמֵנִיחַ בִּקְדֻשָּׁה
לְעַם מְרֻשְּׁנֵי עוֹנֶג זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

אלהינו ואלהי אבותינו וכו׳

בוד נוסח הקידוש בא״י אמ״ה אק״בו ורצה בנו ושבת קדשו באהבה וברצון הנחילנו
זכרון למעשה בראשית תחילה למקראי קודש זכר ליציאת מצרים ושבת קדשך
באהבה וברצון הנחלתנו פא״י מקדש השבת: וכתב נסתר לקט סכתה ופיה וכן כתב הרא״ש ז״ל
כי טעמו גדול מאוד כי כנגד נתכת ולא יהיה רק ע׳ תיבות ניחל וכן התרגום כנגד תולעת שני וקא״ה כנגד
הקדוש כן ל״ה תיבות ופס דיבלו הם ע׳ תיבות והתירון כפול הכתוב ע״ש: וז״ש בלקט וסכתה ופיה ל״ה
דקל יאמר סכתי יתרי כלי שנים הלו ע׳ תיבות יהיה ע״ב כמיכן ויבלו: הדין עיוה שהתה לנקבה ב׳ תיבות
זה שיעלה להתנון ע״ב כנד סם של ע״ב ושתעם עולם תסד יעבה תקל עולה ע״ב וכן ויבלו השמים והארץ ל״ת ב׳ שהם
סם המוסגן יסם של ע״ב ושתעם לפי מהכתוב שהתחילים יום השבת יהיה בדעתו הלו הסכי תיבות להיות
ע״ב: ויתחזק סכי הכוונות יתחזק שנוכיכו עם הקידוש יש ע׳ תיבות לסוד המזבח ותת״כ יתחזק שהרי
מיבות יום השבת הוא ע״ב: לכל על כל זאת לפי שהכיכים שבכל פעם שתברך ויהיה ברכה נשבת יתוסר ל״ל
לכוונ פנים חדשות לכל לפי שיהיה כוונתו הלו ע׳ תיבות ויחזור לראשון: ונסתר התוכחה ל״ל
בגי״ה כתב עוד בשעין לחתר ליעקוב בירוש ע״ב וז״ל יסוד הקידוש של ליל שבת. ותוא הקדושים ל״ל שנתת
התלם ניעידה כוותו קידוש שפכי קדושת כלה הכוונה לפי שנתנו שבע הברכות של הכלה הם בעידה בשבת
קידושה והכל עומדין לכבודה ב״ש בכלה העליונה הכללה בכל יפי שלמו מריכין לעיזוד בשבע ברכות קידושה לכבודה

על לחת כתה וכמתי ואל יהא הענין הזה והדבר הזה קל בעיניך כי הענין גדול ועמוק הוא כי הכלה מתקדשת
ומתייחדת עם החלך ה' בנשמות כי הקידושין שלהן מקדשין יש מן ל"ה תיבות כדי להשלימם ע"ב שמות שהכלה
מתעטרת בהם ויכלו יש מן ל"ה תיבות כדי להשלימם על היין שם ס"ג שמיות של הקב"ה להתעטר בהם ע"ה
הכלה וכן ויכלו בנו ע"ג ושם ע"ב שמו יתברך ויתעלה ע"ב ואתה תחזר ע"ג ולא יותר תדע לך כי העיקר הוא סוד ע"
שמות והשבעים הם מיוחדים לחתים עם ס"ה שהן ככסאו בחינת כתר שהדורין שהם ע"ב מנהדרין שהם ע"
שמות והשבעים לפניהם הם עליהם כלכלון עושהם בחינת כתר אתי נרכוה שהם בכתר נא ע"ה חת"ם
סוד פרי הבטן בח"י לאדני כו' בתך לתת ברוך לתת שני פעמים רמז לב' עולמות שמוחתמים בשמו יתברך
שהוא ע"ה להתעטר בהם הכלה התיחוה ועולה הכל לסוד ע"ב שמות וע"כ אל יהי בעיניך לעשות מפני קלוסי הכלה
לכבוד הש"י ולכבודה יאמרו העם שכבה לו ע"כ:

---

**אמר** אברהם הלוי הואיל שמקום פנוי בא לידי אכתוב קצת דינים השייכים לתפלת ליל שבת:

**כתב** ל"ת המתחר ליחר בתה תדליקין קודם לכה דודי:

**י"ט** שהל בערב שבת תרין לחמים בתה תדליקין וכן י"ט שהל בשבת:

**ובשבת** חול התועד יש ליחר בתה תדליקין תהר"ז ז"ל:

**אתה קדשת** וכו' לם שנה והתיבו תפלת חול ביחר לותה נרכה ולחל"כ מתחיל של שבת וכן בשחרית ומוסף ומנחה ו"ל בחוסף פוסק לפני לחתנו נרכה:

**אם היה** שכוח שהוא חול והתחיל-תפלתו לחול ונזכר בשחר לתה נזכר שהוא קודש שלחר תיבת חוכן היו ליה התחלה כשל חול וגחר לותה נרכה. לכל לם היה יחוע שהוא שבת ולא נזכרו' תפלת חול בשבת ולא הזכיר של שבת לא יפה:

**אם** הזכיר של שבת בחוך שחוכה עשתה לת"ם ולא קבע נרכה לשבת יפה:

**טעה** והתפלל של חול בשבת ולא הזכיר של שבת לם שקר תליו חוזר לרחש ולם לא עקר רגליו לת"ם שהיה תפלתו לינו חוזר ולא גמל שבת:

**המועה** בשל שבת והתליף של זו בזו לינו חוזר י"ל לם לא התליף של חוסף בלחרת לו לחרת בחוסף חוזר:

**ויכלו השמים** כשלומר החזן לחזור ג"כ חעמוד:

**מגן אבות** לומר החזן ולרן הציבור לומר לותה ולם חצה לומרה בלא פתיחה שיתחיל חזן לפחות ויפיים בלא פתיחת הברכה ראשי בירו. כתב בכנסת הגדולה בשיטה שלרן בירך בית הכנסת קטנה בם ת"ת לרן לומרה:

**אין** לומרים חזן לפחות בשבת ובמנחה של חול ולרן לדבר בשעה שלומר החזן ויכלו ולא בשעה שלומר חזן לפחות:

**כתב בספר** חסידים חעושה בחסיד לרחה שרחה לחסיד לחר לותו חזן ובניו חזרינו, ע"ל מ"ש בפרק חזרינו ע"ל חפני שהייתי חדבר בשעה שלומר החזן ויכלו וחזן לפחות וקדיש ולא הייתי יכול לשמוע בקדיש בשבת שבת:

**אם** התפלל של חול ולא הזכיר של שבת לו שלא התפלל כלל ושחרי יחזור לרכת חזן לפחות חתפלל ועד סוף יפה:

**מיד שיוצאים** בניית הכנסת יפלכל חיד לריך לפחול ולחסוך פעודתו עד הלילה ולם נאר פעודתו קודם שרחה שלשה מובנים יש לפחול לחר כן כשיוצר כדי שיגיע ברכות החזן לעני ג' פעודות בשבת ולא לפחות בינה שבתים שבתבין בחי הקיץ שעודתים לפילתן קודם לילה הרבה ויפסיק שהתפלת לחר שנתת פעודת' והבחת לרוקים ולא נרחה שחילו פעודת שבת על כן יש להזהיר על זה שהפוכל קודם לילה ליחכון פעודתו עד לילה:

# סדר ליל שבת

וזו היא התפלה שיאמרו כל איש ואשה בבית אחר יציאת בית הכנסת:

שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן מִמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: ג"פ בּוֹאֲכֶם לְשָׁלוֹם מַלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן מִמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: ג"פ בָּרְכוּנִי לְשָׁלוֹם מַלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן מִמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: ג"פ צֵאתְכֶם לְשָׁלוֹם מַלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן מִמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: ג"פ

ואומר בנחת ובכוונה כנגד נפשו ורוחו ונשמתו פסוקים אלו:

כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך: יי' ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם:

## רבון

**ואחר** התפלה לא יעכבו הרבה בבית הכנסת מפני שמצוה להקדים לקדש היום וכל הזריז הרי זה משובח וסודו מבואר למטה קודם שיבא ממשלת סמאל וכוכב מאדים בתחילת ליל שבת כידוע:

**תיכף** בהכנסתו לביתו יאמר כנגד השלחן שהעריכו ומנורה שהדליקו לכבוד שבת מלכתא תפלה זו המהוללת הנזכרת בפני' בכוונה וברעותא דליבא בשמחה ובחדוה והטעם כי שני המלאכים הם מלווין לו מבית הכנסת לביתו אחד טוב ואחד רע כדרז"ל בפרק כל כתבי ואלו המלאכים הם צדקיא"ל וסמא"ל צדקיא"ל משמש השעה אחרונה של ערב שבת וממשלתו על כוכב צדק. וסמא"ל בתחילת ליל שבת וממשלתו על כוכב מאדים. וצדקיא"ל הוא הטוב. וסמאל הוא הרע על פי י"י הם עומדים על משמרתם על פי י"י יחנו ועל פי י"י יסעו. ואם ימצא "שלחן "מטה "נר כראוי אז מלאך צדקי"אל מעוט' עם השכינה שנקרא' צדק כידוע ומשמן משחת קודש על ראשו ושמן בא"ת ב"ש בי"ט והוא שם גדול ועצום שעולה אהי"ה ובא על ידי כ"א פסוקים הנזכרים האמורים בה מאהיה אשר אהיה לראש מלאך צדקיאל והוא מטטרון וכדאז"ל כנזכר ומלאך רע מתהפך לסנגורי' כי כן הוא האמת על פי דברי הרשב"י כי כבר כל הדינים נסתלקו וכוונת ביאתו אדרבה לברך את עמו ישראל. ואם המצא ימצא שמהפך אותו האיש דברי אלהים חיים מלקים שולח"ן מט"ה נ"ר כראוי אז יש רשות לסמאל להתעורר לקטרג עליו ובחטאו מתגרשת השכינה מביתו ומגבולו וצדקיאל מתהפך בעל כרחו לקטיגור. וז"ל בספר הזוהר כשאדם בא מב"ה באים עמו מלאכים מצד זה ומצד זה ושכינה על כולם באם על בנים ובאותו שעה יפול מצדך אלף רק בעיניך וגו' כי אתה ה' מחסי וגו' לא תאנה אליך רעה וכל זה כשאדם בא לביתו ומקבל אושפיזא בשמחה והשכינה והמלאכים בואים נר דלוק שלחן ערוך ואיש ואשתו שמח השכינה

אומרת

לומרת זה שלי הוא ישראל אשר בך אתפאר ואם לאו השכינה הולכת ומלחכים עמה ויכה"ר בח וחייליו עמו ומתפארים עמו ואומר זה שלי הוא בן חילי דילי הוא מיד רוח העומאה סורה עליו ומסתלק יו"ד מן הי"ם וה"א מהשם"ה ונשאר שם אם ומלו נקר' שמא ועל זה נאמר אל תתאוה למטעמותיו אל רע עין ובלחמו אלא קיץ נוראה עד כאן ומעתה מבואר היטב שהדיסים מסולקים כשזכר לעיל בם"ה ואם כן מהיכן בח סמא"ל לקטרג כמבואר לעיל אלא שהוא ע"ד לא תבערו אש בכל מושבותיכם ע"פ דרך ס"ה נכנסה מקומות וזהו שמדקדק רשב"י בלשונו ויכר הרע בח מסא"ל כ' בראשונו' שכי' מסולק לגמרי כנאמר ועתה הוא בעצמו הוליך לותו מנוקד' דתהומה רבח להסרות אותו עליו וזהו ויכר הרע בח וכו':

**רבון** כָּל הָעוֹלָמִים אֲדוֹן כָּל הַנְּשָׁמוֹת אֲדוֹן הַשָּׁלוֹם מֶלֶךְ אַבִּיר מֶלֶךְ בָּרוּךְ מֶלֶךְ גָּדוֹל מֶלֶךְ הוֹבֵר שָׁלוֹם מֶלֶךְ הָדוּר מֶלֶךְ וָתִיק מֶלֶךְ זָךְ מֶלֶךְ חַי הָעוֹלָמִים מֶלֶךְ טוֹב וּמֵטִיב מֶלֶךְ יָחִיד וּמְיוּחָד מֶלֶךְ כַּבִּיר מֶלֶךְ לוֹבֵשׁ רַחֲמִים מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים מֶלֶךְ נִשְׂגָּב מֶלֶךְ סוֹמֵךְ נוֹפְלִים מֶלֶךְ עוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית מֶלֶךְ פּוֹדֶה וּמַצִּיל מֶלֶךְ צַח וְאָדוֹם מֶלֶךְ קָדוֹשׁ מֶלֶךְ רָם וְנִשָּׂא מֶלֶךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה מֶלֶךְ תָּמִים דֵּרְכּוֹ׃ מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי עַל כָּל הַחֶסֶד אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּדִי וְאֲשֶׁר אַתָּה עָתִיד לַעֲשׂוֹת עִמִּי וְעִם כָּל בְּנֵי בְיתִי וְעִם כָּל בְּרִיוֹתֶיךָ בְּנֵי בְרִיתִי׃ וּבְרוּכִים הֵם מַלְאָכֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים וְהַטְּהוֹרִים שֶׁעוֹשִׂים רְצוֹנֶךָ׃ אֲדוֹן הַשָּׁלוֹם מֶלֶךְ שֶׁהַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ בָּרְכֵנִי בְשָׁלוֹם וְתַפְקְדֵנִי אוֹתִי וְאֶת כָּל בְּנֵי בֵיתִי וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם׃ מֶלֶךְ עֶלְיוֹן עַל כָּל צְבָא מָרוֹם׃ יוֹצְרֵנוּ וּיוֹצֵר כָּל מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית׃ אֲחַלֶּה פָּנֶיךָ הַמְּאִירִים שֶׁתְּזַכֶּה אוֹתִי וְאֶת כָּל בְּנֵי בֵיתִי לִמְצֹא חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָּל בְּנֵי אָדָם וְתִהְיֶה וּבְעֵינֵי כָּל רוֹאֵינוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וּסְלַח וּכְחַל וּלְנוּ וְלִזְרָעֵנוּ עַל כָּל פְּשָׁעֵינוּ וְהַטְאֹתֵינוּ וַעֲוֹנוֹתֵינוּ וְזַכֵּינוּ לְקַבֵּל שַׁבָּתוֹת מִתּוֹךְ רוֹב שִׂמְחָה וּמִתּוֹךְ עֹשֶׁר וְכָבוֹד וּמִתּוֹךְ מִיעוּט עֲוֹנוֹת וְהֶסֵּר מִמֶּנִּי וּמִכָּל בְּנֵי בֵיתִי וּמִכָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל כָּל מִינֵי חוֹלָה וְכָל מִינֵי מַדְוֶה וְכָל מִינֵי רָעוֹת וְעָנְיוֹת וְאֶבְיוֹנוֹת וְתֵן בָּנוּ וּיְצֹר טוֹב לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת וּבְיִרְאָה וּבְאַהֲבָה וְנִהְיֶה מְכֻבָּדִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל רוֹאֵינוּ כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד כִּי לְךָ נָאֶה כִּי לְךָ יָאֶה׃ אָנָּא מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים צִוֵּה לְמַלְאָכֶיךָ הַשָּׁרֵתִים עָלֵינוּ׃ שֶׁיִּפְקְדוּנִי בְּרַחֲמִים וְיָבָרְכוּנִי בְּבוֹאִם לְבֵיתִי בְּיוֹם קָדְשֵׁנוּ כִּי הִדְלַקְתִּי נֵרוֹתַי וְהִצַּעְתִּי מִטָּתִי וְחִלַּפְתִּי שִׂמְלוֹתַי לִכְבוֹד יוֹם הַשַּׁבָּת׃ וּבְאתִי לְבֵיתְךָ לְהַפִּיל תְּחִנָּתִי לְפָנֶיךָ שֶׁתַּעֲבִיר אַנְחָתִי וַאֲעִיד אֲשֶׁר בָּרָאתָ בְּשִׁשָּׁה יָמִים כָּל צְבָאָם׃ וַאֲשַׁבָּת וַאֲשֶׁל עוֹד לְהָעִיד עַל כִּסְאִי בְּתוֹךְ שִׂמְחָתִי בַּאֲשֶׁר צִוִּיתָנִי לְזָכְרוֹ׃ וְהִתְעַנֵּג בְּיֵיךָ נִשְׁמָתִי אֲשֶׁר נָתַתָּ בִּי׃ בּוֹ אֶשְׁבּוֹת כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָנִי לְשָׁרְתֶיךָ וְכֵן אַגִּיד גְּדוּלָּתֶךָ בְּרִנָּה׃ וְשָׁוִיתִי יְיָ לְקִרְאָתִי שְׁהֶרְחַמְנִי עוֹד בגלותי

בְּגָלוּתִי לְנָאֵלֵנִי לְעוֹרֵר לִבִּי לְאַהֲבָתֶךָ׃ וְאָז אֶשְׁמוֹר לְפִקּוּדֶיךָ וְחֻקֶּיךָ בְּלִי עֶצֶב וְאֶתְפַּלֵּל כַּדָּת כָּרָאוּי וּכְנָכוֹן׃ מַלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם בּוֹאֲכֶם לְשָׁלוֹם׃ בָּרְכוּנִי לְשָׁלוֹם וְאִמְרוּ בָּרוּךְ לְשֻׁלְחָנִי הֶעָרוּךְ וְצֵאתְכֶם לְשָׁלוֹם מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם אָמֵן סֶלָה׃

ואחר כך בלי הפסק יאמר פרשת אשת חיל מראשה לסופה כנגד השכינה מרומז על דרך הקבלה על השכינה כידוע ליודעי חן ויש בה כ"ב פסוקים כנגד כ"ב צנורות של מעלה שכעת הם פתוחים ומריקים שפע וברכה מהבריכה העליונה מראש כל הכתרים וזו היא:

**אֵשֶׁת** חַיִל מִי יִמְצָא וְרָחֹק מִפְּנִינִים מִכְרָהּ׃ בָּטַח בָּהּ לֵב בַּעֲלָהּ וְשָׁלָל לֹא יֶחְסָר׃ גְּמָלַתְהוּ טוֹב וְלֹא רָע כֹּל יְמֵי חַיֶּיהָ׃ דָּרְשָׁה צֶמֶר וּפִשְׁתִּים וַתַּעַשׂ בְּחֵפֶץ כַּפֶּיהָ׃ הָיְתָה כָּאֳנִיּוֹת סוֹחֵר מִמֶּרְחָק תָּבִיא לַחְמָהּ׃ וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרֹתֶיהָ׃ זָמְמָה שָׂדֶה וַתִּקָּחֵהוּ מִפְּרִי כַפֶּיהָ נָטְעָה כָּרֶם׃ חָגְרָה בְעוֹז מָתְנֶיהָ וַתְּאַמֵּץ זְרוֹעֹתֶיהָ׃ טָעֲמָה כִּי טוֹב סַחְרָהּ לֹא יִכְבֶּה בַּלַּיְלָה נֵרָהּ׃ יָדֶיהָ שִׁלְּחָה בַכִּישׁוֹר וְכַפֶּיהָ תָּמְכוּ פָּלֶךְ׃ כַּפָּהּ פָּרְשָׂה לְעָנִי וְיָדֶיהָ שִׁלְּחָה לָאֶבְיוֹן׃ לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשָּׁלֶג כִּי כָל בֵּיתָהּ לָבֻשׁ שָׁנִים׃ מַרְבַּדִּים עָשְׂתָה לָהּ שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁהּ׃ נוֹדָע בַּשְּׁעָרִים בַּעְלָהּ בְּשִׁבְתּוֹ עִם זִקְנֵי אָרֶץ׃ סַדִּין עָשְׂתָה וַתִּמְכּוֹר וַחֲגוֹר נָתְנָה לַכְּנַעֲנִי׃ עֹז וְהָדָר לְבוּשָׁה וַתִּשְׂחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן׃ פִּיהָ פָּתְחָה בְחָכְמָה וְתוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָהּ׃ צוֹפִיָּה הֲלִיכוֹת בֵּיתָהּ וְלֶחֶם עַצְלוּת לֹא תֹאכֵל׃ קָמוּ בָנֶיהָ וַיְאַשְּׁרוּהָ בַּעְלָהּ וַיְהַלְלָהּ׃ רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חָיִל וְאַתְּ עָלִית עַל כֻּלָּנָה׃ שֶׁקֶר הַחֵן וְהֶבֶל הַיֹּפִי אִשָּׁה יִרְאַת יְיָ הִיא תִתְהַלָּל׃ תְּנוּ לָהּ מִפְּרִי יָדֶיהָ וִיהַלְלוּהָ בַשְּׁעָרִים מַעֲשֶׂיהָ׃

קצת אנשים אומרים זה

**שלום** עליכם מלאכי השלום בבואכם לשלום כאשר צוה אתכם אדוננו המלך הכבוד והקדוש אדון השלום: רבון כל העולמים אדון כל הבריות ואדון על כל אשר עשית ואשר אתה עתיד לעשות עשה עמי חסד ועם בריותיך: וברוכים המלאכים שעושים רצונך: אדון השלום: תברכני בשלום: ותפקדני בשלום: לחיים טובים ולשלום ותזכני למצותיך: ותן לי חן ושכל טוב בעיניך ובעיני כל רואי: ותעבור ותמחול לי על כל חטאתי ועונותי ופשעי: ותזכני לקבל שבתות וימים טובים מתוך רוב עושר וכבוד: ומתוך מיעוט עונות: והסר ממני ומזרעי: ומזרע זרעי: מעתה ועד עולם כל הלי וכל דלות ועניות ואביונות: ולא תהא צרה ביום מנוחתינו: ותן בי יצר טוב לעבדך באהבה וביראה: ואהיה מכובר בעיניך ובעיני כל רואי: כי אתה המלך הכבוד אמן סלה:

**ואחר** כן קודם כל סעודה וסעודה ילמוד ח' פרקים ממסכת שבת שנמצאים בה כ"ד קשוטי הכל' ויכוין בכל פרק ופרק כנגד צירוף אחד מכ"ד צרופי אדנ"י כידוע ובלימוד הכ"ד קישוטו פרקים מסכת שבת מבריח הכ"ד מיני טומאה סטרא אחרא

לחברת שהטיל המשכ שמלא יצר הרע בחוש בעת שהיה מתחבר עמה כמו שמצאתי בס"ה פרשת אחרי מות עמוד קמ"ד ו ז"ל כ"ד מיני מסחבות התיל חיויא בבוקבא כל אתחבר עמיה כהושבן ואי"ה וכו' ומסכ נתעוררו הקליפות (בס"ח) כ"ד מיניס רוחות אבי לחבות הטומאה: ואנו בכל יומי השבוע כמו שמשיכים לבפע כמצוותר שעמו למעלה ומחמת שהוא עת רצון מבעל הרצון הס נכרתים בכ"ד קיצועי פרקי מסכת שבת וזהו סוד ושמתי כ"כל"ד שמצותיך וסוד ותשבר כ"ד על המצו"ע כלומר שכ"ד מיני קליפות הנזכרים הס נשברים ומסולקים עס תיקון התפילה כהאוי כנזכר למעלה זיהי ה' מסגב לל"ך לל יסוד ד"ך נכלס יפאו נהרות דכי"ס ולא יזעקו ולא יפקדו לעולם ועד וכ"ל במילואו כ"ף לל"ת עולה תקל"ד: ועס הב' אותיות כ"ד הוא כמנין סמ"ל המקטרג הגדול שכל המקטרגים מסולקים בזוקבא דתהומא רבא כשזה קס זה נופל ועוד לרמז שקל"ד פעמים מוזכר בתורה אלבי"ו ושעמו כי שלש רוחות מזרח מערב דרום הס סגוריס בן עולה רוחני תיבות וס"ת של מזרח מערב דרום כמנין קל"ד לשבל לפון היכו בשלש שהוא פתוח להפרע לרשעים מלפון תפתח הרעה והשלשה רוחות מסוגרי' בחותם בשם אלבי"ו וקל"ד לשון סגירה כמו קלידה. ועתה כיון שאלס מקיים התיקון הנזכר מלשבש הכלה מלכתח בשעריס וארבע קיצועים בשערי"ס וארבע קיצועי פרקי הנזכר שמרומז לכ"ד פירופי אלבי"ו שמלא וארבע אותיות כיתות סטרא אחרא שהס חיילותיו הס נכרתים ומסולקים ממנו. וזהו תקל"ד מורה שהוא בשמר מהס בשמקיים תיקון שבת מלכתא ניחות של שמלא. וקל"ד מורה שהוא בשמר מהס בשמקיים תיקון שבת מלכתא קיצועים הנקרא אלבי"ו זכאי מולקים בעלמא דין ובעלמא דאתי וידוע כי מי שקורא מצניות בכל יומי שבוע שהוא נקרא בפי כל תורה שבעל פה שמקודם בהיכל היכ"ל ה' הוא תיקון גדול לכשמה והוא מסוגל להרוג היצר הרע ולהכניעו חוסבן אותיו' דדין כחוסבן אותיות דדין בשמ"ה מסב"ה ומ"ק עולה סט"ן וכן עולה תור"ה בשמ"ק: ומכל שכן בשבת עצמו שאז כל המקטרגים נעצו סניגורי' כיאמור שיהיו אז נכרתים ומסולקי' ואין הנשמה ונחת רוח לנשמה בעלמא דין כי אס מלימוד בשבתות בפרט כמו שמצותר בס"ה פרשת ויקהל עמוד שמ"ו ופרשת יתרו עמוד קע"ו ונעמוד קכ"ח ופרשת שלח לך עמוד שכ"ח שהנשמה יתירה מתכנה מעסק חיזוק התורה שלמד האדם בשבת כשיהיה עולה בס"ם שמתעוררים ממנו כל העליונים אותם החיזוקים של התורה כולה ועוד מזה בפרשת פנחס עמוד רמ"ח וכן בפרשת מטעים עמוד קמ"ג ומלכס ברישם הוא המשכה שהוא כתר תורה של בעל פה ועל ידיה נמשלת תיקון גדול לל' דבריס ונעלמים מעין כל חי שכל הנשמות ליסראל מתעוררים מלמעלה להאיר ולהוריד כחס למטה: הרשון הס' של משכה מתקנת וממתק' הס' של למרב"ה המשרה שהיה שתומה וחתומה עד קן הימי"ן ומתח ע"י לימוד המשכה ומצי"ן של מסכה מתקנ' וממתקת הכ' של יפתח שהוא דין קשה להיות בסי"ן יפתח היה עתיד לעתיד גיל ושמון ולזה מרמז המסורות של ל' יפתח בסי"ן יפתח כאשר מרומז ומבואר ליודעי הן והכון מקרבת הגאולה וממתק ושער החירות שהוא שער הכ' ההוא שער הגאולה. והס' מרמזת על השכינה שהיא בגלות ועס הלימוד מוציא אותה מהגלות הזה והמכתב והמוסיף מוסיפין לו חיים עליונים מעינה קיימא לית ליה גנין והוא לימוד גמרא שהוא תיקון הגוף והנשמה שניהם יחד

בזוהר חיים כן עולה גמרא עם הל' לותיות כמנין רמ"ח מיבדי הגוף ולימוד הגמרא מועיל לו ולנשמתו שמלך מיהר מיכאל מיהר פניו בהלכה וכן עולה גמרא עם הל' תיבות כמנין מוריאל המיהר כי מזרח ושם לה אמר ס"ה קודש התיקון הנזכר במקומו הרמוז לו יש לו עוד לתקן את המעוות ואף כי אמרנו שם לה אמר ס"ה קודש התיקון יאמר ל' פסוקים שמיניכם יעק"ב כאמור אחר קבלת שבת מכל מקום יותר טוב הוא שיקרא ס"ה כאשר עיניך תחזנה במיפרים של הוא הסערה ולא יחטא לפי שסוד ס"ה אין כל בריה יכולה לעמוד עליו כמ"ש הפסוק רחמו כתם פז וגומר כמו שהרשו רבותינו ז"ל וכן במדרש הנעלם בפרשת וירא עמאר ר"ש ז"ל תנו רבנן בשלשה ר' אליעזר הגדול הוה יומא ערב שבת היה כו' עד דבכי רבי עקיבא אמר ליה ר' חולוף לי מוריתא פתח פומא ר"ח במעשה מרכבה אתא לסא לסאסר' לתרוייהון אמרו חכמים ז"ל שמע מינה דלית לחן חזיתין ופלחין לך נפקו לפתח דברית ויתבו תמן הוה מה דהוה והזל לסא וחולף בבפרת עזה ג' מאות הלכות פסוקות חולף ליה בעמים דפסוקי דס"ה והיו עיניו דר"ע נתתון מיא ואתחזר לסא כדמיית' כד מטא להאי פסוקא סמכוני בתפוחים רפדוני בתפוחים וגומר לית יכול למסבל ר"ע ואריס קליה ובעי בבכיית' ולא הוה ממלל מדחילו דמכיתים דהוה תמן חורי ליה כל עמיקתא ורזין עלמין דהוה בס"ה. אם כן פתח עיניך ורחם בעוד מעלות שלימות ס"ה שהוא קודש קדשים מה שאין רמשונים ומכל שכן מחרונים היו יכולין לעמוד על סודו כי עמוק עמוק הוא מי ימצאנו:

---

# תפלת שחרית של שבת

בשחר אומרים הברכות והקרבנות כבשאר ימות החול ואסור להתעסק אפילו בצורך בית הכנסת כי אם ברברי שירות ותשבחות ובתפלה ובדברי תורה והמתעסק בדברים אחרים הרי הוא מחלל השבת חקרוש שני מלאכים ממונים על ענין זה והם מניחים ידיהם על ראשו ואומרים אוי לפלוני שאין לו חלק באלהי ישראל:

**נְשָׁמַת כָּל חַי תְּבָרֵךְ אֶת שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְרוּחַ כָּל בָּשָׂר תְּפָאֵר וּתְרוֹמֵם זִכְרְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד מִן הָעוֹלָם וְעַד**

**נשמת כל חי תברך את שמך** סוד הנשמות הפורחות מחי העולמים מבריפין כלולה מסוד לדיק של מעלה ומסוד לדיק של מטה המוכתר בנפש יתירה בחול מתברכת מהנשמות הפורחות מחי העולמים והכל היה כלולה בכל ומברכים לותה וכן הוא בזוהר פרשת תרומה דע כי זה השבח של נשמת הוא גדול במאוד הוא מדבר ממעלת

הג"ה מנחתי נקוטע' דהמר"י ז"ל בפתיחת כל חי ר"ת עולה ע"ח כיוצין נ' הנות שהם תכלה ניצה לעת כו' ולו תכוין לקבל תוספות נפש מבחינת קדושת היום דסודיה כי נפש רוח ונשמה של הלילה כל' נוקבין וביום הם דכורין כו':

נפש

וְעַד הָעוֹלָם אַתָּה אֵל וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ
פּוֹדֶה וּמַצִּיל וּמְפַרְנֵס וּמְרַחֵם בְּכָל־עֵת צָרָה וְצוּקָה אֵין לָנוּ
מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה: אֱלֹהֵי הָרִאשׁוֹנִים וְהָאַחֲרוֹנִים אֱלוֹהַּ כָּל־
בְּרִיּוֹת אֲדוֹן כָּל־תּוֹלָדוֹת הַמְּהֻלָּל בְּרוֹב הַתִּשְׁבָּחוֹת הַמְנַהֵג
עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים: וַיְיָ לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן
הַמְעוֹרֵר יְשֵׁנִים וְהַמֵּקִיץ רְדוּמִים וְהַמֵּשִׂיחַ אִלְּמִים וְהַמַּתִּיר

אסורים

נפש רוח נשמה התירה בנו. כי תחנו חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו וזה תחנו
דבקים בו. ית' וה' מלכנו והוא תחינו ועל כן עשה לנו ניסים ונפלאות תמיד בכל עת
ועיגנו להודות ולהלל לותו ברוך הוא וקע"פ שהן בתחינו להללו ולשבחו חלק ה' מחלף
חלקי חלפים רבנות בו. על כל זאת עלמותינו תאמרנה ה' כי הנוף הזה נרתיק הנשמה
מתקדש מקדושתה ע"כ צריכין להתקדש בכל התיחדרים בכל שיעור קומה שהוא פלס
ודמות הנשמה שיש בה רמ"ח תיחדרים רוחניים מקבילי' בסוד רי"ו אותיות מסס של ע"ב
וכ"ע בתיבות חכמה. והתרכתי זה בהקדמתי הגדולה תולדות אדם לתיבור
דרך חיים זהו כלל ענין הנשמה הזה של נשמה. וזמנו לומר בשבת כי הן תוספות
נשמה יתירה:

והבדה מתחילה מדבר ממעלת נשמה ורוח הם נכללים בחותיות יהו מהסס כי כלל הם
ה' מדריגות נפש רוח נשמה חיה יחידה. נפש מלד המלכות ה' תחרוכה
רוח מלד תפארת ו' מהסס. נשמה מלד הבינה ה' רחשונה מהסס חיה מלכיונה יחידה
שעל הנשמה מלד החכמה י' מהסס. יחידה מלד קומה של יוד. התחיל ואמר נשמת
כל חי הוא קצר הנשמה מביכה ולמעלה ומתפשט עד היסוד הנקרא כ"ל ח"י ומסס
הבינה למלכות ורוח הוא מלד התפארת שהוא רוח של כל דהיינו זעזוי והוא רוח של בשר
שהוא המלכות וזהו שאמר ורוח כל בשר תפארת לשון תפארת. ואמר זכרך מלכנו כי
התפארת הוא הזכר מן העולם ועד העולם. הייגו התגדלות מביכה עד המלכות
שמסיים בקרוא עולם. ושם דביקותיהו מבינת המקדשה אלא מחשוקיתיה כי
מלבושיך הין לנו מלך גואל ומושיע כי הין לנו מלך אלא אתה: אלהי הראשונים
והאחרונים הוא אלהי הנשמות הן הראשונות הן האחרונות המגולגלות הן כל מדריגות
הנשמות העיקרות ותולדותיהן אתה אלוה שלהם ובך הם דביקי' אף כי הם מדרג' נמוך
יש למעלה מזו. ובזה אתה מנהג העולם בחסד והבריות שהם בני אדם בראתם. ומכח
הבריות הנשמות אתה מעורר ישינים ומקין רדומים כו' ומשוב שהם דברים שבל
מתפרשת המתפשט בשפה קטנות כי כן התפשטות הנשמה ע"י תפארת נזהגו עם
מלכות כמו שהתרכתי במקומו. על כן ראוי לאדם לקדש גם גופו שהוא נרתיק הנשמה
שהוא שיעור קומה שלו המכוון נגד שיעור קומה של מעלה. וזה"ש ולו ימי מלך
שהוא כיש כו'. הפה והלשון והשפתי' הם מלכות ויסוד והפה שמסי' יפה הדבור

אֲסוּרִים וְהַסּוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְהַזּוֹקֵף כְּפוּפִים לְךָ לְבַדְּךָ אֲנַחְנוּ
מוֹדִים אִלּוּ פִינוּ מָלֵא שִׁירָה כַּיָּם וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה כַּהֲמוֹן גַּלָּיו
וְשִׂפְתוֹתֵינוּ שֶׁבַח כְּמֶרְחֲבֵי רָקִיעַ וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת כַּשֶּׁמֶשׁ
וְכַיָּרֵחַ וְיָדֵינוּ פְּרוּשׂוֹת כְּנִשְׁרֵי שָׁמַיִם וְרַגְלֵינוּ קַלּוֹת כָּאַיָּלוֹת:
אֵין אֲנוּ מַסְפִּיקִים לְהוֹדוֹת לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
וּלְבָרֵךְ אֶת שְׁמֶךָ: עַל אַחַת מֵאֶלֶף אֶלֶף אַלְפֵי אֲלָפִים וְרִבֵּי
רְבָבוֹת פְּעָמִים הַטּוֹבוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִם אֲבוֹתֵינוּ וְעִמָּנוּ:

ממצרים

ברוך והשב' לכל הס קנועים מי הים והשבח מתנשא עד ברוך וב' לאדני כח
הדבור הס למעלה ברוך ומודע מי רוח העליון כולל ג' רוחניות שהם חמשה כחות.
ועינינו כשמש וירח עתה מדבר מהכוכבים ושמש וירח הס נגד תפארת ומלכות.
הס נגד הזרועות. ורגלינו הס נגד הסוסיים. והיסוד כנר רמז בהלטון המוכח בין
הספתיים ומופיע הדיבור על ידי הפה. והכח הכמוסה בכהן שרוי לחדש להיות מרכבה
לדמות לעליון בלשם ודמות שלו בכל מה דאפשר לו לדמות. ואמר לך הס לו יהי כן על
כל זאת אין לנו מספיקין להודות כו' מאד מאותו בסוד' שהין בנו כח להללו תפלו
מעלותיו ואין לנו מספיקין על ה' מחלף כו'. הסטירות כלולות כל ה' מעשר הרי כל
ה' מאה ואח"כ כלול כל ה' מכולן הרי כל אחד חלף וחזרות וכלולות מחלפים ואלפי
חלפים ורבי רבבות עד אין קץ ותכלית. ואין בנו כח לברך אפי' על מאיר' אח' מחלף
בו' ממעריס בחלתנו בו' ברעב ומתנו בו' מחרב כו' מדבר כו' מחלאי' רעים כו' קל חמיר
וחומר איך הלילנו בתוך הגוי מקום הלין ממדת הדין קשה. ואחר כך חמיר קו הרחמים
שנשם עלינו. זהו מחמיר בזכותו רחמיך. אחר כך חמיר קו החסד שהשם עלינו וזה
הלא עובדינו מסדיך אחר מסדיך לעון רבים כולל חמשה שהיה שורש החסד והחסד מעשה
ח"כ לומר לל תעשינו! הללינו לנפלי הרי נפלו על כן חבריס שפלגת בנו ורוח ונשמה
שנפחת בחיינו לעון אחר אחת בחיינו כבר אחרינו כי הנוף שהוא נרתיק שכשמה מריך
להתקדש בו. זהו שאמר חבריס שפלגת בנו ורוח ונשמה שנפחת בחיינו. והשם הזה
ונשמה הס ריחו' וחבריס הס נשמתי' והלעון שהוא הדבור הוא נשמי לרוחכי' כי הלא'
מקרא מדבר בעבור כי הדבר כמשך מהשכל דבור החמרי ממשך מהבחיני ע"כ הדיבור
מריך להתקדש ביותר בתורה ובמצות ותשבחות ואח"כ כל כלי המעשה כולם קדושים
יהיו להלהיל'. הן הס יודו ויברכו. לפוס ריסטא תיבה ה"ן ה"ס מיותריס כי היה
די בשאמר על כן חבריס שפלגת בו' יודו ויברכו כו' לכל רמז בכהן סוד שם ידו"ד שהוא
בו מדריגות הלקי הכמות כמ"ש לעיל והנה שם ידו"ד דרמוז בברכה אותיו' הללת בחיתו
ושתי אותיות רחמונות שהם י"ה בכללות בתיבת מ"ה וסימנך מ"ה ס' הללוך מעתך ושתי אותיות רחמונות שהם ו"ה בכללות בתיבת ה"ן וסימנך הן לילינו ל' הללוך

וגו'

מִמִּצְרַיִם גְּאַלְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ כָּל בְּכוֹרֵיהֶם הָרָגְתָּ וּבְכוֹרְךָ גָּאָלְתָּ וְיַם סוּף בָּקַעְתָּ וְזֵדִים טִבַּעְתָּ וִידִידִים הֶעֱבַרְתָּ וַיְכַסּוּ מַיִם צָרֵיהֶם וְלֹא נוֹתַר מֵהֶם אֶחָד עַל זֹאת שִׁבְּחוּ אֲהוּבִים וְרוֹמְמוּ אֵל וְנָתְנוּ יְדִידִים זְמִרוֹת שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם רָם וְנִשָּׂא גָּדוֹל וְנוֹרָא מַשְׁפִּיל גֵּאִים וּמַגְבִּיהַּ שְׁפָלִים מוֹצִיא אֲסִירִים וּפוֹדֶה עֲנָוִים וְעוֹזֵר דַּלִּים וְעוֹנֶה לְעַמּוֹ בְּעֵת שַׁוְּעָם אֵלָיו תְּהִלּוֹת לְאֵל עֶלְיוֹן בָּרוּךְ הוּא וּמְבֹרָךְ שְׁמוֹ בְּפִי כָל חַי תָּמִיד יְשַׁבְּחוּ וִיפָאֲרוּ לְשִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ כִּי כָל פֶּה לְךָ יוֹדֶה וְכָל לָשׁוֹן לְךָ תִשָּׁבַע וְכָל בֶּרֶךְ לְךָ תִכְרַע וְכָל קוֹמָה לְפָנֶיךָ תִשְׁתַּחֲוֶה וְכָל לְבָבוֹת יִירָאוּךָ וְכָל קֶרֶב וּכְלָיוֹת יְזַמְּרוּ לִשְׁמֶךָ

וגו' והוא כזה לח וחצי כמה פעמים מספר י"ה שהוא עול' חמשה עשר תמלח בכל לחלח ביתא כשתצטרף אבי לאותיו' יחד וזוגות זוגות לח תמלח יותר מן ג' זוגות והם חלו ל"ה ע"ו ויותר מזה לח תמלח בכל לחלח ביתא חלו ג' זוגות שבכל ז' מהם מספר חמשה עשר שהוא הסם של י"ה ברוך הוא כמה עולה כלל מספרם עולה מ"ה כי ג' פעמים חמשה עשר עולה מ"ה וזהו סוד החלם העלין ברוך הוא וברוך שמו שעולה במילואו מ"ה כיצד חלם כמה עולה מ"ה הסם הגדול הקדוש עם בן ד' ידו"ד במילואו כזה יו"ד ה"ח ו"ו ה"ח כמה עולה מ"ה :

אחר קך לח וחצי כמה פעמים מספר י"ה שהוא מספר אחד עשר תמלח בכל לחלח ביתא ח' ולח תמלח יותר מן ה' זוגות והם עו ו"ה ז"ד ח"ג ט"ב י"ח יותר מזה לח תמלח בכל לחלח ביתא ח' חלו ה' זוגות שבכל ח' מהם מספר אחד עשר כמה עולים בכלל כלל מספרם עולים מספר ה"ן וזהו הסוד שלמ' חיו' ה"ן ירח' ה' היה חכמה ר"ל סוד התורה שכלם שמותו של הקב"ה המורים על סוד אחדותו וירחתו דרוך הוא וברוך שמו לעד ולעולמי עולמים ולנלח כאחים כיצד תורה כמה עולה תרי"ח אותיות תרי"ח מיינו אותיות ירח"ת וזהו סוד הן ירחת ה' רומה לומר סוד של שם ה"ן הוא סוד התור' וסוד הירחה כי ירחת ה' מיינו תורה והתור' שעולה תרי"ח מיינו אותיות ירחת וגרמז גם כן בחלוקתו ית' הוא שהרז"ל בפסוק יוסי קורין לחה' ה"ן וכדי להורות שסוד ה"ן המורה על החכמה ועל התורה ועל הירחה מורה גם כן שהתורה היא כלה שמותיו של הקב"ה מכאן זה לומר היה חכמה . על זה הרמז נכתוב הן ה"ס ותיבת יהדו עולה כ"ו ממכין ידו"ד שעולה במספר זוגות חלמח ביתא הכ"ל . הן הם ומזה הן שם יהו ויברכו

כ"ן ה"ס עולים מזה וזהו סוד מזה ברכות :

בי כל פה לך יודה וכל לשון . וכל ברך כו' קך חציב הרחם מהחדם לחבר בו הפה והלשון וחח"כ הסוף שהם הברכי' וכל קומה היא כל הקומה בכללי' וחח"כ האחברים

לִשְׁמֶךָ כַּדָּבָר שֶׁכָּתוּב כָּל עַצְמוֹתַי תֹּאמַרְנָה יְיָ מִי כָמוֹךָ מַצִּיל עָנִי מֵחָזָק מִמֶּנּוּ עָנִי וְאֶבְיוֹן מִגּוֹזְלוֹ׳ מִי יִדְמֶה לָךְ וּמִי יִשְׁוֶה לָךְ וּמִי יַעֲרָךְ לָךְ הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃ נְהַלֶּלְךָ וּנְשַׁבֵּחֲךָ וּנְפָאֶרְךָ וּנְבָרֵךְ אֶת שֵׁם קָדְשֶׁךָ כָּאָמוּר לְדָוִד בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ וְכָל־קְרָבַי אֶת שֵׁם קָדְשׁוֹ׃

הָאֵל בְּתַעֲצֻמוֹת עֻזֶּךָ׃ הַגָּדוֹל בִּכְבוֹד שְׁמֶךָ הַגִּבּוֹר לָנֶצַח וְהַנּוֹרָא בְּנוֹרְאוֹתֶיךָ׃ הַמֶּלֶךְ הַיּוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא׃

שוכן

הפנימיים שהוא הלב מבין והכליות יועצות ואמר כולם יזמרו לשמך לקיים כל עצמותי תאמרנה ה׳ כי כולם רמזים פנימיים לשיעור קומה של מעלה ובצלם אלהים עשה את האדם׳ ואע״פ שאנו עשוים בדמות ובצלם ח״ו אין דמיון בינינו ובינו יתב׳ כי אל מי תדמיון וע״ז אמר כל עצמותי תאמרנה ידו״ד מי כמוכה׳ כי רם ה׳ מאוד׳ ולפי גדולתו ענותנותו וכדאמ״ר״י בכ״מ שאת מוצא גדולת הקב״ה שם אתה מוצ׳ ענוותנותו זהו שסיים מציל עני מחזק ממנו וכו׳ אבל מי ידמה ומי ישוה ומי יערוך ג׳ לשונות נגד ג׳ קוים אש׳ כלל׳ אח״כ הגדול גבור ונורא כנודע׳ שם קדשך כאמור לדוד ברכי נפשי את ה׳ וכל קרבי את שם קדשו׳ הנה למעלה דיבר מנשמה ורוח כאשר התחיל נשמת כל חי כו׳ ורוח כו׳ ורוח ונשמה שנפחת באפינו והם נרמזות באותיות יה״ו מהשם עתה מדבר מהנפש שהיא מצד ה״א א חרונה מהשם וזה״ש נהללך כו׳ עד שם קדשך שהוא המלכות וע״ז סיים לדוד הג״ה ברכי נפשי את ה׳ ג׳ נפש רוח נשמה יחיד״מיה׃

ברכי נפשי את ה׳ והמלכות היא נפש דוד כנודע׃

**האל בתעצומות** עזך רומז לג׳ ראשונות האל המיוחד אל עליון הוא כתר בתעצומות עולם החכמה עוזך זו בינה דמיכה מתעורין דינין והם כללות ג׳ ראשונות חשובות כאחד׃

**הגדול** בכבוד שמך רומז לגדולה עם הו״ד כי הוד ששם ההלל והשבח הוא כבוד שמו׳ ורומז בכאן לזרוע ימינא בירכא שמאלא׳ הגבור לנצח הוא גבורה עם נצח זרועא שמאלא בירכא ימינא׳ וזה רומז למאמר הזוהר בס׳ רעיא מהימנא שכתב ובחבורא קדמאה אריתי מורי עם בשמי זרועא ימינא בירכא שמאלי יערי כו׳ ייני עם חלבי זרועא שמאלא בירכא ימינא כו׳ עיין ביאור המאמר בפרדס בשער הראשון פרק ג׳׃

**והנורא** בנוראותיך תפארת ויסוד היינו וא״ו ומשך הו״או׳ המלך היושב על כסא רם ונשא הוא מלכות׳ ומלכות היא על בריאה שהוא סוד הכסא׳ שוכן עד מרום קדוש שמו הוא ניצוץ השכינה בעולם היצירה שהם מלאכי מרום קדושי׳ משמי עליון׳ והשכינה מרום וקדוש שמו ביניהם׳ רננו צדיקים בה׳ בפי ישרים כו׳

שׁוֹכֵן עַד מָרוֹם וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ: וְכָתוּב רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיְיָ
לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה: בְּפִי יְשָׁרִים תִּתְהַלָּל: וּבְדִבְרֵי
צַדִּיקִים תִּתְבָּרַךְ: וּבִלְשׁוֹן חֲסִידִים תִּתְרוֹמָם: וּבְקֶרֶב
קְדוֹשִׁים תִּתְקַדָּשׁ:

**וּבְמַקְהֲלוֹת** רִבְבוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרִנָּה יִתְפָּאַר שִׁמְךָ
מַלְכֵּנוּ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר שֶׁכֵּן חוֹבַת כָּל הַיְצוּרִים
לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְהוֹדוֹת לְהַלֵּל לְשַׁבֵּחַ
לְפָאֵר לְרוֹמֵם לְהַדֵּר לְבָרֵךְ לְעַלֵּה וּלְקַלֵּס עַל כָּל־דִּבְרֵי
שִׁירוֹת וְתִשְׁבְּחוֹת דָּוִד בֶּן יִשַׁי עַבְדְּךָ מְשִׁיחֶךָ:

**יִשְׁתַּבַּח** שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ
בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ כִּי לְךָ נָאֶה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ

מי' לדיקים כו' תוסב דבי עליה שבעולם עשיה ולכך רמז בדיחה יפרה עשיה כי בהשתלשלות נשמה בדיחה רוח יפירה נפש עשיה: בפי ישרים כו' ז"ל מהרמ"ק הנה בכתוב ל' אחרים פ"ה שפתי"ם לפ"ן קר"ב. ויש ל' מדריגות שהם "יפריס "לדיקים "חסידים "קדושים סימוך יפא"ק ויש ל' מיני שבח וסי' "רבקה "רוממות "ברכה "קדושה "הלל והעניין שהאחרים הם פה מלכו"ת. לפ"ן יפ"ון ל'. שפתים נפח וה"ו' והלשון עולה ונקשר בדעת ונקרב כל בחינת הדעת. יפריס עליית ס בחלוקת דרך יפר פה העולה דרך קן החמלעי לדיקים ביסוד הנקשר בשפתים. חסידים מלד החסד העולים עד סוד הדעת הנקשר בחסד עליון עד החיך תכמה. קדושים עולים לל סוד הקדש. שמשם הדעת כנודע. והנה היפריס ע"י הפה מלכות רוממי' עד חכמה רוס השמים. והלדיקים מברכי' בשפעם מפני שהמלכות עולה ויסוד מברך ע"י שקדושת השמים שהם השפעה נפח והוד והחסידים ע"י הלשון מושכים מן החכמה ע"י הדעת קדושה מן הקדש והקדושים מהללים ומחיריס כמו שהלו נרו עלי ראשי והלל שתפארת בסוד הדעת מהחכמה עכ"ל:

**וּבְמַקְהֲלוֹת** רבבות עמך בית ישראל הוא על שם במקהלות ברכו אלהים יהוי ממקור ישראל כי מלכות היא השם של ישראל העמוסים מימי בטן ואי' ברחם שפשם עיבור הנשמות. ואמר יתפאר שמך מלכינו כו'. להודות להלל לשבח לפאר לרומם להדר לברך לעלה ולקלס הרי תשעה לשונות המשכת תשע הספירות למלכות והוא שסיים על כל דברי שירות ותשבחות דוד בן ישי שהוא מלכות בית דוד:

**יִשְׁתַּבַּח** כו' משורש לעיל בשער של חול:

אֲבוֹתֵינוּ· שִׁיר· וּשְׁבָחָה· הַלֵּל· וְזִמְרָה· עוֹז· וּמֶמְשָׁלָה· נֶצַח·
גְּדֻלָּה· וּגְבוּרָה· תְּהִלָּה· וְתִפְאֶרֶת· קְדֻשָּׁה· וּמַלְכוּת· בְּרָכוֹת·
וְהוֹדָאוֹת· מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל
בַּתִּשְׁבָּחוֹת אֵל הַהוֹדָאוֹת אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי
זִמְרָה מֶלֶךְ אֵל חֵי הָעוֹלָמִים:

וַעֲתָה יִגְדַּל נָא כֹּחַ אֲדֹנָי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לֵאמֹר: זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ
וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּא· בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵיהּ·
וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵיהּ· בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן· וּבְחַיֵּי דְכָל
בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן:

אָמֵן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ· לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא:
יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ וְיִתְעַלֶּה זִכְרוֹ לָעַד וּלְנֵצַח נְצָחִים:

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר
וְיִתְעַלֶּה· וְיִתְהַלָּל שְׁמֵיהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
לְעֵילָא מִכָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא· תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא·
דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

החזן אומר

בָּרְכוּ אֶת יְיָ הַמְבוֹרָךְ:

והקהל עונין

בָּרוּךְ יְיָ הַמְבוֹרָךְ לְעוֹלָם
וָעֶד:

בשעה שהש"ץ אומר ברכו אומרים הקהל יתברך:

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם
וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ
מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא
שֶׁהוּא רִאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדָיו
אֵין אֱלֹהִים סֹלּוּ לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ
בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד
שְׁמוֹ וְעִלְזוּ לְפָנָיו· וּשְׁמוֹ מְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה:
מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ
עֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא אֶת הַכֹּל:

בשאומרים יוצר אומרים אוֹר עוֹלָם בְּאוֹצַר הַיִּים אוֹרוֹת מֵאֹפֶל אָמַר וַיֶּהִי:

בשחל

כשחל יום טוב בחול מהתילין כאן המאור לארץ וכו' תמצא ברף ע"ז עמוד ב':

הַכֹּל יוֹדוּךָ וְהַכֹּל יְשַׁבְּחוּךָ: וְהַכֹּל יֹאמְרוּ אֵין קָדוֹשׁ כַּיְיָ:
הַכֹּל יְרוֹמְמוּךְ סֶּלָה יוֹצֵר הַכֹּל. הָאֵל הַפּוֹתֵחַ בְּכָל-
יוֹם דַּלְתוֹת שַׁעֲרֵי מִזְרָח: וּבוֹקֵעַ חַלּוֹנֵי רָקִיעַ. מוֹצִיא חַמָּה
מִמְּקוֹמָהּ. וְלְבָנָה מִמְּכוֹן שְׁבָתָהּ: וּמֵאִיר לְעוֹלָם כֻּלּוֹ
וְלִיוֹשְׁבָיו

**בא"י** אמ"ה יוצר אור וכו'. זה לשון מהרמ"ק הנה לעיל פיר' בסס הרסב"י בתפלת חול עניין כוונת ביהילות וביינו סוד תפלת חול וביום שבת קודש אין רחוי לכוין בהיכלו' מפני שאין להזכיר חותם שיש לפני חותם המלך וכדפירש בסיר הסיריס בעניין התפילין בשבת כו' עכ"ל. וזהו לפי סברתו שסובר שהיהילות הם בירירה שהוא עולם מטטרון שהוא לעתים הסיכוים בשית יומין לחול. אבל לפי מה שהיר' החרי"ל בעיניו כי היהילות הם בבריאה הנה הבריאה היא לעולם שבת כמודע. ע"כ אלו הברכות גם ביומי דשבתא הם בסוד היהילות שהם בבריאה אומנם על כל פניס יש עילוי רב ובחיבות רחות ובסגבות בהיכלות הבריאה בשבת יותר מבחול כי כבר הודעתי כי בכל מדריגו' ממדריגות אבי"ע יש בה אבי"ע לפי בחיבות המעלות ובשבת הכוונה ברוס ההיכלות דהיינו בחיבות אילות שבבריאה. ואחר כך בבוקר להיכל קודם קדושים יעוטף במחבאה בשם פמיני האילי מעלה מעלה וחק"ב ברוח ושוב ממשיך מלמעלה ועל דרך שמפורש בק"ס וברכותיה בתפלת חול. כן בשבת רקבתוספות יתר בקודם:

**אחר** כתבי זה זכרי הס"י ומפלתי בקונטרסי דהח"ר ז"ל וז"ל דע כי ז' היכלות דיוצר לחול הס ז' היכלי דזעיר אנפין דבריאה וכללין בהס היכלי הנוקבא והס נקראי שבעה נערות אסתר לך יש ז' היכלות של חנה ורחמ ולאו בפתחין ביום השבת וכו':

**בא"י** אמ"ה יוצר אור ובורא חושך עושה שלום ובורא את הכל כ"כ מהרמ"ק:

אור וחושך הס מדת יום ומדת לילה הס חסד וגבורה ואור מלך הגבורה. והנה בחמת יתייחס אור לבריאה וחשך לירירה כי כן בהיכלות יתייחס הס בריאה לחכמה שממנה אור החסד ויצירה לבינה שממנה הגבורה. אומנם כדי לכללם ביחד מדת יום בלילה ומדת לילה ביום הזכיר יצירה באור ובריאה בחושך. וזהו עושה שלום ובורא את הכל כ"כ מהרמ"ק:

**הכל יודוך והכל ישבחוך והכל יאמרו אין קדוש כה' הכל ירוממוך סלה יוצר הכל הלוי ל' הכל הס ל' עולמו' לחבי"ע מלמעלה למעלה שעולה שבח לאלהו הכל אחר המי' וחק"ב שבת ביום השבת ע"כ מזכירין בשב' הכל יודוך מעולם העשיה כי חייבי' להודות וכמ"ש רז"ל ל' סריסין להודות ול' יודו לה' חסדו הזכיר הוד בתהלים והכל ישבחוך מעולם היצירה שהסיר והשבח הוא מהמלאכים הקדושים**

הגיה מעתיק הקונטר' דהחר"י ז"ל ביאור של שבת לומר לאחריהם שבח פיעוטים הכל והם על הסד' הלשון לשעבר יסוד על חסד כיצד בורח הכל יסוד. הכל יודוך הוד. הכל ישבחוך נצח. הכל יאמרו תפארת. הכל יתייחדו בגבורה. יאמר הכל חסד: כי כל ז' מעשה קדוש הלז כולל מתייחסים שיעור ביניה לחבי בפתחין בשבת דיוקא של לילה ע"כ:

וְלִיוֹשְׁבָיו׃ שֶׁבָּרָא בִּמְדַּת רַחֲמִים׃ הַמֵּאִיר לָאָרֶץ וְלַדָּרִים׃
עָלֶיהָ בְּרַחֲמִים׃ וּבְטוּבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה׃
בְרֵאשִׁית׃ הַמֶּלֶךְ הַמְרוֹמָם לְבַדּוֹ מֵאָז הַמְשֻׁבָּח וְהַמְפוֹאָר
וְהַמִּתְנַשֵּׂא מִימוֹת עוֹלָם׃ אֱלֹהֵי עוֹלָם׃ בְּרַחֲמֶיךָ רַבִּים
רַחֵם עָלֵינוּ׃ אֲדוֹן עֻזֵּנוּ׃ צוּר מִשְׂגַּבֵּנוּ׃ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ׃ מְשֻׂגָּב
בַּעֲדֵנוּ׃ אֵין כְּעֶרְכֶּךָ׃ וְאֵין זוּלָתֶךָ׃ אֶפֶס בִּלְתֶּךָ וּמִי דּוֹמֶה לָךְ׃

אין

יסוררו וכרובים יפארו וסרפים ירוממו כו׳׃ והכל יתמרו אין קדוש כיהו״ה זה עולה מן
הסדריאה כי אין קדוש כאלילות המרומז בתיבת כידו״ד כ״ף בתר יו״ד תחמה ה׳ כיהו״ה
תפארת ה׳ מלכות׃ הכל ירוממוך סלה יומר הכל זה הרוממות הוא מאלילות של
המרומס על כל ברכה ותהלה אשר הוא סיבת הכל כי הוא סיבת כל הסיבות ועלת כל
העילות׃ וקראו יומר הכל כי כבר נודע כי גם באלילות שמו מיחסים בריאה יוצרה
עשיה בכמה אנפין כמבואר בתרוכא בפרדס בשער חדי״ע פרק תשיעי ע״ם בתוכך
ומאחר שהתחיל ביומר חור ובורח חסך מסתתם בשמות שלו של בריאה ויצירה וכן תמר
עושה סלום ובורח את הכל עתה לומר יומר הכל׃ וכבר כתבתי כי בלשם בידה לבוקר
מדת יום בלילה ומדת לילה ביום והכל ח׳ מיוח׳ ומזה נמשך כלל הנהגתו יתבר׳ במדת
הדין ובמדת הרחמים׃ וכמ״ש בדבר ה׳ שמים נעשו ובדרשי רשומות יתבר׳ במדת
במדת די״ן במדת רחמים׃ ולפ רמז ובמדת רחמים בוש״ו חלף בלח ומ״ו כי מדת הדין
היה מדת הרחמים ומדת הרחמים הוה מדת הדין והכל ח׳ כלולי׳ זה בזה׃

האל הפותח בכל יום בו׳ ז״ל מהרח״ק החל בהתקשרו בתחר פותח פותח לתלו׳ שערי
בחכמה בכל יום להיותו סוד התפשטות הדעת מן החכמה פותח לתלו׳ שערי
מזרח המזרח היא החכמה לתות הם מדת המלכות שערי מדי הברכות שהם מתקשרות
יחד להיותם מעלת החכמה בעניין ד׳ רוחות ד׳ תרין היהין שסוד הרוחות מזרח בתוכן
וע״י הדעת בסוד בכל יום פותח שערי החכמה להמשיך לקדם התחתונים׃ ובזה
השער נפתחי׳ למטה הרקיע הפרוש שהיו מניח סוד החכמה להמשיך אויר בקישה ממש
והחלונות הם שמה בשמה ברקיע ובוקע פותחים לצאת האורה מהם מוציא חמה
התפארת הנקשר למעלה בבחינת רקיע בסוד הדעת מהם מוציא למטה להיותו מביא
בשפירות לעשות היחוד בתפארת ולבנה שהיא מלכות יפה כלבנה מדת אור הלבן העליון
ממכון שבת׳ המתעלם׳ למעלה כדי שתתפשט להיות מבוע ומקור נקיבה במלכות כדי
שעל ידי יחודם הם מחיריס בכל המפלגים עליונים ותחתונים להיותו לעולם כולו ביחד
וכן ליוסבני שהם הספירות שברח והחליל במדת רחמים שהוא התפארת שהוא הוה
המחליל הספירות מפני שבחליל מן הביבה נתגלו וחת״כ מחיר לחר״ן מלכות ולחריס עליה
עליה שהם הספירות ויוסבני עולם הם הברכים בתוך הביבה עולם החר״ן והחריס מהבחר
מלכות והספירות חבר עליה שמדת רחמים שהיא התפארת נועל הרחמים מהבחר
ולזה

אֵין כְּעָרְכֶךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה. וְאֵין זוּלָתְךָ מַלְכֵּנוּ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא: אֶפֶס בִּלְתֶּךָ גּוֹאֲלֵנוּ לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ. וְאֵין דּוֹמֶה לָךְ מוֹשִׁיעֵנוּ לִתְחִיַּת הַמֵּתִים:

אֵל אָדוֹן עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים. בָּרוּךְ וּמְבֹרָךְ בְּפִי כָּל נְשָׁמָה: גָּדְלוֹ וְטוּבוֹ מָלֵא עוֹלָם. דַּעַת וְתִבוּנָה סוֹבְבִים אוֹתוֹ: הַמִּתְגָּאֶה עַל חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ. וְנֶהְדָּר בְּכָבוֹד עַל הַמֶּרְכָּבָה:

זכות

ולזה מחירים ברחמים עליונים מהכתר. עוזו סוד האור הגדול בסוד סדעת שורש הנשמות כולם מחסד ולמעלה מחדש בכל יום בסוד התלבשו למטה בתפארת כל יום ויום תמיד מדת מלכות מפחדת השורש נשמות כולם דהיינו חדושם והברדסים הם מעשה והגלות והתפשטו החכמה ברחמים עכ"ל:

המלך המרומם כו' משורש לעיל ביומר סל חול: אין כערכך מהנהגת המלכו' ואין זולתך מהנהגת התפארת' אפס בלתך מהנהגת הבינה. ומי דומה לך להנהגת החכמה והס ל' זמנים לד' חותיות הסס אין כערכך בעה"ז כי תתגד' המלכות למעלה מכד החכמה והבינה להנהיג בעולם הזה. אין זולתך מלכינו תפארת ע"י המלכות להיים המתפשטים מן הבינה חלהים והיינו העה"ב כנמשך למעה. אפס בלתך גואלנו דהיינו ונחלתיך לנכי וכתיב לנכי לנכי מוחה וכתיב לנכי ר' חלהיך אשר הופתתיך לימות המשיח סמלכות תמשך מהסמן העליון והבינה תכלה כל המיצרים. ואין דומה לך מושיענו לתחיית המתים. כאשר יגברו חיי החכמ' מלמעלה כדי לתקן חטא אדם הרחשון מכל וכל ויהיה תחיית המתים וכבר והושיע את ישראל כמודע:

עוד עיין בהקדמתי של ספר דרך חיים אשר קראתיה תולדות אדם הארכתי מאוד בביאור ר' ומנים שהזכיר כאן ע"ש באורך:

אל אדון על כל המעשים דע כי סוד יומר סל שבת הוא בסוד עליון סודו ותכונתו כרחוי ואע"פ שהוא גלוי למקובלים ומפורש בספר עכ"ז ים לנו לפרש כי בימי החול סוד היומר בתכונתו רמז לכלה הידועה. סל ברוך מיומר דעה החלפה ביתה ליחידה חות אחר חות בכל בסבת שעגינו בסוד עולם העליון

זיל סוד החלפה ביתה סלו בכל תשלוש:

תולעת יעקב סל אדון על כל המעשים שבת זה בחל"ף בי"ת ברוח בין חות לחות להרחות שהוא בכנגד העולם שהכל סס ברוח גדול הוא עולם הנשמות

זְכוּת וּמִישׁוֹר לִפְנֵי כִסְאוֹ׳ חֶסֶד וְרַחֲמִים לִפְנֵי כְבוֹדוֹ׳
טוֹבִים מְאוֹרוֹת שֶׁבָּרָא אֱלֹהֵינוּ׃ יְצָרָם בְּדַעַת בְּבִינָה וּבְהַשְׂכֵּל׃
כֹּחַ וּגְבוּרָה נָתַן בָּהֶם׃ לִהְיוֹת מוֹשְׁלִים בְּקֶרֶב תֵּבֵל׃ מְלֵאִים
זִיו וּמְפִיקִים נוֹגַהּ׳ נָאֶה זִיוָם בְּכָל הָעוֹלָם׃ שְׂמֵחִים בְּצֵאתָם

וששים

הנקרא שבת הגדול ותמצא שתי אותיות ראשונות א"ב מחרוז א"ל אדו"ן באות בחמשה תיבות כנגד חמשים שערי בינה ושתי אותיות אחרונות שה' באות בשש תיבות כנגד ששה הויות הנאצלות מאם העול' והאותיות האמצעיות באות בארבעה תיבות כנגד המרכבה מרכבת הרוכב בשמי שמי קדם ובשתי אותיות ראשונות ואחרונו' יש כ"ב תיבות כנגד כ"ב אותיות גדולות סוד אלפא ביתא רבתי שהיא כנגד ה"א ראשונה ובאותיות אמצעיות יש ע"ב תיבות כנגד שם הקדוש העליון בן ע"ב אותיות שהקב"ה מתעטר בו ובו מתעטר' עטרת שלמה והזו כ' לזה יזכה לשבחו לעול' הבא ואמרו המאו' הקדוש רשב"י ע"ה כי כששבת זה עול' למעלה כוטלין אותו ששי' מרכבו' ומעלין אותו להעטיר בו כמה מאורות וכמה צדיקים שבגן עדן מתעטרין בו ועולים עד כסא הכבוד ושם עומדי' עד שאומרים קדושת מוסף ואז עולין ליזון מזיו העליון כל המאורו' והנשמו' ההם ולפיכך שבח זה גדול ונסמד למעל' עכ"ל וכל דבריו הם דברי הזוהר: ועוד תדע כי שני אותיות ראשונות דהיינו אלף בית באות חמשה חמשה תיבות רומזת לעשר ספירות שהם חמש נגד חמש כדתנן בספ' יצירה ומפורש היטב בפרדס בשער הראשון ושתי אותיות אחרונו' שהם שי"ן תי"ו הם של ששה ששה תיבות הם נגד י"ב צירופי שם הויה שהם י"ב גבולי אלכסון העליון מהם מתפשטו' מי"ב אל י"ב עד י"ב בקר שהים עומד עליהם וכמה בחינות י"ב הם למטה בסוד פני חיות וכנפי חיות ואופנים גם מי"ב אל י"ב אפילו למטה בעשי' כשמות י"ב שבטים י"ב מזלות י"ב חדשים וי"ב אברי' בגוף האדם כמוזכר בספר יצירה · ואותיות אמצעיות מן גימ"ל עד רי"ש הם ח"י אותיות וכל אות ד' תיבות הרי ד"פ ח"י עולה ע"ב וב' אותיות ראשונות וג' אותיות אחרונות הם אותיות א' שבת כי ראש ומקור הוא א' המורה אחדותו · ועדות עליו י"ת הוא שבת זהו כלל השבת המפואר הזה ועתה אפרש: אל אדון על כל המעשים רומז על כתר עליון שהוא אל עליון ואדון הכל על כל מעש' · אלהינו שהוא האצילות · וכל האצילות מרכבה אל הכתר · והוא ברוך ומבורך כי הוא ברוך ראש ומקור כ"ל כדאיתא בתיקונים והוא שורש לעשר ספירות עם בחינת הדעת ונודע כי עשר ספירות נקראות נשמות כי הם נשמות לכל זה"ש ברוך ומבורך בפי כל נשמה: גדלו וטובו מלא עולם רומז לספיר' חכמ' המתפשטת ממנו שהוא שורש קו הגדולה והחסד והטוב · והחכמה ממלא העולם הנסתר שהוא בינה סוד עולם הבא ושם דעת ותבונה סובבים כי הדעת במקו' הכתר מתפשט מהחכמ' אל הבינה בדעת חדרים ימלאון · ומבינה ואילך מתגאה

על

הנ"ה ולכן הגיר' האמיתית ברוך ומבורך בפי כל נשמה ואז הוא ה' תיבות ולא כיש גורסין ומוסיפין תיב' הוא ברוך הוא ומבורך כי הוא נגד הזוהר וכן באות תי"ו הגיר' האמיתי' תפארת וגדלה ושרפים ואופנים ותיות הקודש כדי שיהיה שם ששה תיבות:

וְשִׁשִּׁים בְּבוֹאָם׃ עוֹשִׂים בְּאֵימָה רָצוֹן קוֹנֵיהֶם׃ פְּאֵר וְכָבוֹד
גּוֹתְנִים לִשְׁמוֹ׃ צָהֳלָה וְרִנָּה לְזוֹכְרֵי מַלְכוּתוֹ׃ קָרָא לַשֶּׁמֶשׁ
וַיִּזְרַח אוֹר׃ רָאָה וְהִתְקִין צוּרַת הַלְּבָנָה׃ שֶׁבַּחֲנוֹתָנִים לוֹ כָּל־
צְבָא מָרוֹם׃ תִּפְאֶרֶת וְגַדְלָה שְׂרָפִים וְאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ׃

לאל

על חיות הקודש החיות ל' מסך גבור' תפארת מלכות והם קדם מלך החכמה ולפי
והכתר עורים עליהם ומתגלה עליהם דהיינו כי גלגל גלה והיינו סיום לו סס ירוד"ר מלך
ל' חיות ולזו זאין דו סס ממם חלה מתגלה עליהם׃ ונהדר בכבוד על המרכבת
כבוד היא מלכות כמודע והנה נעוץ סופו בתחילתו מלכות בכתר כמו שהכתר מתגלה
על המרכבה פנימי דפנימי סוד ידו"ד כן דכפי' כן המלכות מכח קבלתה ההידור הזה היא
רוכבת על המרכבות של מטה ממנה המכוון' נגד חותן של מעלה שהן ל' חיות וסוד
מרכב' תרגמן זכות ומישור לפני כסאו חסד ורחמים לפני כבודו רומז לפני קויס
והכסה רומז לכסה דין על כל זאת הוא מישור כמ"ש המור תמיס פעלו וגו' לדיק ויסר׃
והוא זכות לף שהוא קף חוכה מ"ש החוב הוא זכות וכן נקרית היכל הנפורת היכל הזכות׃
כי הכל לעובה מלך הכתר שהוא סורם הכל והוא סורם הרחמים׃ וזהו חסד ורחמים
לפני כבודו שהוא קו החסד׃ כי כלל כוונת הכל הוא לעובה ולברכה טובים מאורות
שבראי אלהינו כו' מתחלה דיבר מרומעות הכתר עם חכמה ובינה התחיידים דו כי
ג' רלשונות הסובות כלחת׃ ועתה ידבר מז' ספירות הבנין אחר ל"ו פרלופין שהם
תפארת ומלכות כולל אותם׃ והם שני מאורות העליונים המאור הגדול והמאור הקטן
סוד חמה ולבנה העליונים וזהו טובים מאורות שברח אלהינו׃ ובריחה זו פי' לפלולות
יצרם כדעת בבינה ובהשכל ירמז לשון ליור כי הם מאיירים למעלה בסוד הדעת
ובינה והשכל׃ כח וגבור' נתן בהם להיות מושלים בקרב תבל כנודע כי ל"ו
פרלופים בכתר של מעלה הם המושלים בבריאת השמי' וארץ וכל לבאם והם המהיגים
וזהו מלאים זיו ומפיקים נגה נאה זיום בכל העולם היינו סוד הנהגת' והשפעת'
שמחים בצאתם וששים בבואם הם המוליחים ומביחים מוליחים השפעה להנהגה
מלמעלה ומביחים למטה ועל הנהגתם מלך החסד לחמר שמחים וששים ועל הנהגת
השפעת' בדין לחמר עושים באימה רצון קוניהם כי הכל נמשך מהדעת של מעלה סוד
ב' ההתקוטות הנכללות בכתר הנקרא רצון והם שבתי ב' קויס׃ והכל מחלות לחל
מיוחד׃ פאר וכבוד נותנים לשמו הנה עולה סיר ושבח מהמאורות של מטה היינו
ל' פרלופין שהזכיר עולה למעלה עד הכתר שהוא שמו של אין סוף כי הוא הגילוי של
ה"ס ובכל מקום שם הוא גילוי כלומר הכתר הוא כסא לה"ס׃ ולחמר פאר זהו מן
ההפארת לשון פחר"ו׃ וכבוד היא המלכות כנודע וכן כתוב למען יזמרך כבוד ולא ידום
משבחת למעלה׃ וכן צהלה ורנה לזכ"ר מלכ"ו ותו שהוא היסוד סוד בריח התיכון
המיחד תפארת ומלכות׃ קרא לשמש כו' דהיינו סוד ההשפעה העליונה והתיקון
ב גוני נקרית זה לל זה ומקבלין דין מן דין וכן ויקרא לל משה זהו לשון חבה והכה קרא

היחולת על דרך שנאמר כוכבי בוקר יחד ויהו"ה יח' פועל מה שפועל על כל התחתונים בתחתונות הלו הכוכבים גם שהכוכבים פועלים תלולה וחם • לתוכם הוא פועל בתחתונות ולפי זה הדרך יש לי להודיעך מה הן הפעולות הנעשות בתחתונות כל אחד ואחד על ידי כוכב שבראו יהו"ה יח' פועל בעולם משפט ועקיבה בהיות מהם להנקם מהשתדלים לפניו מעיר עליהם בתחתונות כוכב זה מלאכת ובזה ובזי וריגו ושלוח מלכיות ויצוקירת מרמת ומכר שהוא רוצה להנקם מעיר עליו זה הכח שנקרא כוכב שבתאי וזה הקדוב לתעלת הנקרא מים העליונים יתר מזה שנקרא הכוכבים וזה הכוכב מוכר על הקול בהיותו קרוב למים העליונים קט"ם שמין מים חזק כי כשיין קמי וכל שנקרא הכוכבים תוכל עליו ובהיותו הכוכב הזה מתוך כין המים העליונים קט"ם ולמטה מהם ומחלק מיין קמי קדימה

אותם כמו שנראה בענין קדמות העולם. ובענין ההשגחה אלו ודומיהן
נסכים לארכם ולרחבם ונהרום בנייניהם ונקהה שיניהם ונהרום
מלתעות אשר הם ביסודות וכל זה מדרכי השכל ויסודות תורתינו התמימה
אשר אנו מחזיקים בה. אמנם בכל אשר נמצא הפילוסופים מודים ומסייעי' על דעתינו
ומביאים ראיות על טענותינו ואין מפסידים כלום ואע"פי שהוא שוכן
באביונות ולא נניח לקבל העניינ' הנכוחי' ואפי' ממי שיאמר ויהי מה. ולפי זה הדרך
אשר עוררנוך תדע לך כי המחלוקת הגדולה ותגבור' המלחמה בין היונים ובין חכמי
תורתינו בעניין כחות העליונות דעת היוני' כי העולם התחתון הפקר הוא למה שיולד
עליו מאלו השבעה כוכבי לכת בעת תנועת כל כוכב מהם כפי הדרך שהערכנוהו
ואומרים כי הם פועלים כל אחד ואחד מהם בעת ממשלתו בין טוב למוטב מבלתי כוונ'
עליונה. ואנחנו כן לא נראה ולבבינו לא כן יחשוב כי להאמין בלבבם בדרך
המקרה לא מעט ולפיכך תדע לך כי יסודינו ועיקר תורתינו בהיות הכוכבי' המשרתים
חלוקי הכוחות כפי שהערכנום וזה בלתי ספק כי הכוכבים ממונים לטוב ולמוטב
בענינים ההווים בזה העולם השפל בלתי צד ספק. אמנם כי הוא העריכם ומונה
כוכב פלוני על ממשלה פלונית בין טוב למוטב והכוכבים הממונים על שמחות ועל
הטובות ועל ההנחות והריוח והצהלה וששון ושמחה באמת כי הוא ית' העריכם לגמול
על ידיהם טובה לטובים וזהו שנאמר בספר היצירה באלו העניינים טובה שמור'
לטובים והכוכבים הממונים על הנקמה ועל המלחמות ועל כל מיני משחית ומלחמות
ופורענות וחרב והשחת' ודומיהם באמת כי הוא יתב' העריכם לגמול על ידיהם רעה
על רעים. ועל זה נאמר בספר היצירה רעה שמורה לרעים. ואמנם כי הוא ית'
מעריך הכחות לגמול כי הגמול על דרך המעשה באמצעו' הדברים הממונים על כל מין
ומין. ועל זה נא' כי בם ידין עמים יתן אוכל למשביר. כלומר כאלו דן ית' את בריותיו
על מעשיהן ומאכילן כפרי מעלליה' וזו היא כוונת פסוק זה כשתתבונן בו לא פחות ולא
יותר. וע"ז הצד הוצרכו נביאים ע"ה להודיענו זה מאותות השמים אל תחתו
וזהו פי' הפסוק בעצמו באמרו מאותות השמים אל תחתו וכו' מהמה
ואילו תקשה עלי ותאמר כיצד תוכל לומר כי הוא ית' דן את בריותיו ואילו הכחו' אילו
לא היו מתנועעי' לעולם ולא היו פועלי טוב ומוטב עד שעת הגמול או העונש כלומר
בשעת הצורך היה לך לומר זה אמנם מאחר שאני רואה הכחות נבדלים כפי הכוכבים
ותנועת נערכת תמיד כפי התנועה וכשמתנועע מזל פלוני וכוכב פלוני יולד כך וכך בין
טוב למוטב. והיאך נוכל לומר כי אין הכח מסור בידם. ובשעה שכוכב הטוב מתרוצן
הרי פוגע בטובים וברעים מקרה אחד לצדיק ולרשע: וכן בהיות כוכב העונש מרוצן
פוגע בטובים וברעים ומה לטעון על זה. תשובתך על זה נכונה ודבר ברור. דע לך
כי כדבריך כן הוא בהיות הכוכבים והמזלות מתנועעים בתנועה כתנוע' התכונה על
סדר הכוונה ובשעה שכח מתנועע מתהוה כך בעולם כל זה כך הוא. וקושייתך היא
המסייעת אל כוונתינו. דע לך כי לפי העניינים הבדילנו יתברך והבטיחנו להיות
השגחתו עלינו תמיד באמרו ושכנתי בתוך בני ישראל. וכשהתנוע' נמשכת בגלגל על
צד הדין והעונש הוא ית' מגין עלינו ועל זה אמר דוד ע"ה וישמחו כל חוסי בך לעולם
ירננו

ירננו ותסך עלימו בהיות ית' מגן לכל החוסים בו. ולפיכך אין ישראל הפקר למה
שיקרה מתנועת הגלגלים. ולא לחנם נאמר באברתו יסך לך ותחת כנפיו תחסה ואז
יפול מצדך אלף ורבבה מימינך אליך לא יגש. וכך התבונן אחי כי הכחות העליונים
תמיד הן חוגגים על סדר התכונה בלתי ספק. אמנם כשהפורענות באה ע"י התנועה
הוא ית' מגין וזה בלתי ספק ולא לחנם נאמר לא האמינו יושבי תבל כי יבא צר
ואויב בשערי ירושלים בהיותו ית' מגין עליהם ואין פוגע בעולם רשאי להגיע עליה וזו
היא העדות הברורה בהיותו ית' השגחתו למטה ועל היסוד הזה נתיסדו התפלות
והתחנונים לבקש מלפניו ית' להציל פורענות המתרגשות בכח התנוע' כשהו' ית' מגין
עלינו מבטל כח המזל ומעביר אותנו מבלתי שיגיע אלינו. ע"ז נאמר בשש צרות יצילך
ובשבע לא יגע בך רע ולפי זה הדרך השגחתו שופעת אין שם כח עומד לפניו כי כל מזל
וכל כח מתבטלים לפניו מאחר שהוא ית' מושל על כולם. אמנם אם מסתלק השגחתו
בתנועות המזלות והכחות וזו היא העדות הברור' על ההשגח'
התמידת ובהיותו ית' מושל על כל הכוחו' מבטל כח ומעבירהו אמנם הכל ברצונו תלוי
להודיע ולהעיד כי השגחתו ושמירתו צורך גדול הם ומבלתי זה אי אפשר. ומתוך זה
יכנסו העולם לחקירתו ולעבודתו מאחר שהממשל' בידו לבטל כח תנועה או
להוסיף ולפי היותו ית' מגין עלינו תמיד הוצרכו ז"ל לומר אין מזל לישראל כלומר
שאין ישראל הפקר למה שיקרה בתנועת הכחות העליונים והמזלות כי מלך יחיד המושל
על כול' מגין על ישראל שלא יקרה עליהם פגע רע ונזקלפי זה הדרך אומר בתורה אם
תלכו עמי קרי. כלומר אם תכפרו בהשגחתי ותאמרו שהשגחתי מסתלק' מכל וכל
והטובות והרעות ההוות עלינו מצד המקרה הם לפי תנועת הכוכבים והמזלות אף אני
אסלק השגחתי מכם מכל וכל וזהו אמרו והלכתי עמכם בחמת קרי והכתי אתכם גם
אני כלומר אתנהג עמכם כמנהג מקרה שאסתיר פני מכם ותהיו הפקר למה שמתהוה
במקרה התנועו' שבעה כוכבי לכת וזהו אמרו והכתי אתכם גם אני שבע על חטאתיכ'.
והתבונן בהיותו כולל מקרה ושבע בפסוק אחד. כלומר שיהיה העונש שלהם סלוק
השגחתו ואז יהיו הפקר למקריים המתהוים בתנועה שבעה כוכבי לכת. והתבונן עד
מאוד כי עניין זה מבואר הוא. ולפי זה הדרך אומר אל תשמע להם כי לא ירעו וגם
היטב אין אתם כלומר אל יעלו בדעתך כי הטובות והרעות המתהוים בתנועת
הכוכבים והמזלות כי הם המושלים על כל הבא מהם כי שלוחים הם ע"פ מצותי ואני
מושל עליהם ובידי יכולת לשנותו ולבטל כל כחותיו כי הטוב או הרעה הנמשכת על
פי תנועתם בשליחותי וברשותי הם עושין ושלוחי מצוה הן לא שהן עושין מעצמ' אע"פ
שתראה בתנועתם העניינ' הנמשכים כי הדברים ההוים בעולם ע"י תנועה היא
והתנועה היא המנועע' ע"י המניע הכל תלוי לבטל דבר או לחזקו והוא ית' המושל על
כל התנועות ועל כל העניינים ולפיכך בידו הכל ואין כח לא בכוכב ולא במזל ולא
בדבר אחר לעמוד לפניו כי ברשותו הכל תלוי ובמאמרו בראם ולפני כסאו כולם
משתחוים. ואל תטעה עצמך בדבר אשר בעולם. ומכל אלו העניינים אשר התעוררנו
ידיעתי עליהם. יש לך לדעת כי הכוכבים והמזלות כחותם ידועים ועניינים קבועים
ובאמת כי כוכב פלוני מושל על עניינים כך וכך ומאמתת תנועתו מתהוה כך. וכל זה
כשאי'

לָאֵל אֲשֶׁר שָׁבַת מִכָּל־הַמַּעֲשִׂים בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי נִתְעַלָּה
וַיֵּשֶׁב עַל כִּסֵּא כְבוֹדוֹ: תִּפְאֶרֶת עָטָה לְיוֹם הַמְנוּחָה
עוֹנֵג קָרָא לְיוֹם הַשַּׁבָּת: זֶה שַׁבָּת שֶׁל יוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבוּ שַׁבָּת
אֵל מִכָּל מְלַאכְתּוֹ וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי מְשַׁבֵּחַ וְאוֹמֵר מִזְמוֹר שִׁיר
ליום

כמאי שם השגחה עליה יכולה לבטל הכוחות שלהן. ואמנם כי רוח ית' מצניח כרי הוא מניף על כל מצניח ומבטל מלפניו ומאחריו כל מיני פורעניות המתרגשות והמתהוות בעולם כפי התועלת מאחר שהוא מוסיף על כל התועלות ועל כל הכחות וכמאמרו כולם עושים. ואחר שכן יש לך להתעורר על כל אילו הענייניים אשר ביארנום הנה כסדר כוכבי לכת. והעיקר הגדול הנכבד שאתה צריך לשומרו לדעת כי כל הכוכבים והמזלות שלוחים הוא ויחלטעות' הוא ית' גומל ומעניש וכולם במאמרו שם תלויים ועל פיהם יחנו ועל פיהם יסעו. עכ"ל דברי פי חכם הן: והנה שבת נותנים לו כל לצבא מרום כי הוא השבת מלידה רק מלד המשפיע בהם. ורמז לדבר אמרי דורשי רשומות כי בר"ת של שבת נותנים כו' מרומזים ז' מכוכבי לכת שעל ידיהם מספיעים ע"ב מזלות. דהיינו שי"ן של שבתי נו"ן של נותנים וגו"ם ה' של ל"ו לבנה. כ"ם של כ"ל כוכב. ל' של לבנה הוא לד"ק. מ"ם של מרו"ם הוא מלדי"ם. בשאר תמם שהן רמוזים לאבל רמוזה היא בתיבת תפארת כמודע כי תפארת נקרא תמה. וכן דרז"ל במסכ' ברכות בדרש הפסוק לך ה' הגדלה כו' עד והתפארת זו תמה כו'. ועל כן קורא ביותר הנוסחא של סדורי תשכנזי הגורסין שבת נותני ולא כסידורי הספרדיים שבת יתנו. רק הגירסא הנכונה שבת נותנים וזו מרומז הרמזת הכ"ל והכוונ' בו שהם מודי ומעידי, שהכל מאתו יתברך ולא מפיהם והנה בשבת נותנים לו כל לצבא מרום כו' רומז על עול העשיה הגשמי והרוחניי דהיינו כחות הגלגלים תפארת וגדל' שרפים וחופנים עולם הלורה. וחיות הקודש הם הנותנו' הכסא שהוא עולם הבריאה כולם מספרים ומפארים:

לאל אשר שבת מכל המעשים כתיב כולם בחכמה עשית. נודע כי החכמה נקראת יום כי היום מאיר מפיעתה מאין שהוא כתר והכתר אל מעבר לכל י"ש. וכבר כתבתי בכמה מקומו' כי תיבת אחר רומז בבינה ובינה נקרא שבת הגדול: ביום השביעי נתעלה וישב על כסא כבודו רומז לשבת של מטה מלכות עם יסוד זכור ושמור בדיבור אחד וכבר כתבתי למעלה כי בימי החול לא ניתן הכחות מתלכם במטטרון ובשבת הכחות פושט בגדי חול ולובש מתלבם רק בבגדי שבת שהיא הבריאה סוד הכסא. וזה"ק ביום השביעי נתעלה מלמון בהעלות הענן להיות הסתלקות בגדי חול וישב על כסא כבוד להיותו בגדי שבת. ה' מלך גאות לבש. תפארת עטה ליום המנוחה יום הוא יסוד מוחה מלכות ותפארת הוא העולם עונג קרא ליום השבת. סוד עונג הוא ג' ראשונות שסם שבת הגדול כי סוד ענ"ג ער"ן נה"ר ג"ן ומסם מתפשט למטה. זהו עונג קרא ליום השבת: ויום השביעי

לְיוֹם הַשַּׁבָּת טוֹב לְהוֹדוֹת לַיי׳ לְפִיכָךְ יְפָאֲרוּ וִיבָרְכוּ לָאֵל
כָּל יְצוּרָיו שַׁבָּח יְקָר וּגְדֻלָּה יִתְּנוּ לָאֵל מֶלֶךְ יוֹצֵר כֹּל
הַמְנַחֵל מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתוֹ בְּיוֹם שַׁבָּת קֹדֶשׁ :
שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִתְקַדַּשׁ וְזִכְרְךָ מַלְכֵּנוּ יִתְפָּאֵר בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל
וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת תְּבָרֵךְ מוֹשִׁיעֵנוּ עַל שֵׁבַח מַעֲשֵׂי יָדֶיךָ וְעַל
מְאוֹרֵי אוֹר שֶׁעָשִׂיתָ יְפָאֲרוּךְ פֶּלָה : תְּתַבְּרֵךְ צוּרֵנוּ מַלְכֵּנוּ
וְגֹאֲלֵנוּ בּוֹרֵא קְדוֹשִׁים יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ : יוֹצֵר
מְשָׁרְתִים וַאֲשֶׁר מְשָׁרְתָיו כֻּלָּם עוֹמְדִים בְּרוֹם עוֹלָם
וּמַשְׁמִיעִים בְּיִרְאָה יַחַד בְּקוֹל דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ
עוֹלָם : כֻּלָּם אֲהוּבִים כֻּלָּם בְּרוּרִים כֻּלָּם גִּבּוֹרִים וְכֻלָּם עוֹשִׂים
בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה רָצוֹן קוֹנָם וְכֻלָּם פּוֹתְחִים אֶת פִּיהֶם בִּקְדֻשָּׁה
ובטהרה

הֵיינו מלכות מסבחת ומזמרת למעלה ליום השבת הגדול בסוד למען יזמרך כבוד
ומזה מתעורר הזיווג של תפארת ומלכות דהכי מרומז כאן שחרית בסותה ועוטרה לה
יגרינ״ תפארת עטה ליום המנוחה סוד בסותה׳ ענג קרי לשבת סוד שחרית׳ משבח
ומזמר מזמור סוד עוטרה׳ לפיכך יפארו ויברכו לאל כל יצוריו׳ הכה למעלה
אמר שחרית מתלבש חור תכילות תלת בכסא שחרית הנריחה׳ ומשם מחיר לעולמות של
משה דרך יצירה בלי התלבשות ביצירה ויסרחל בקדושתם מסגת ותוספות בשמחת תס
מלאכי השרת ומקבלים החור׳ זה״ש יברכו לאל כל יצוריו מלמטן יצירה׳ שבח יקר
וגדולה יתנו לאל מלך יומר כל המחיל מכוחה לעמו ישראל בקדושתו ביום שבת קדש ׳
כי ישראל לחטה הם דת זוג לשבת ומהתעוררו׳ קדושת׳ עולה שבח יקר וגדול׳ כנ׳
שמור ה׳ אלהינו יתקדש׳ עתה מאיר מעניין זיווג תפארת ומלכות׳ ומתחילה היא
כלה ונקי״כ הזיווג גמור׳ והכתם לה ב׳ שמות המבוארים במחזור שהבוחרים לעיל
בחול שבת מפרק המכיר דאמר רבי מניינא בוחו ונכנס לקרותה כלה מלכתא׳ ור״ל לקרותה
שבת כלה מלכתא ר׳ יוחי מתעטף ונקי ואומר בוחי כלה בוחי כלה ע״כ ופירשתי למעל׳
מתחילה לקרותה כלה בכניסה לאוב ובתעם הזיווג נקרותה מלכתא׳ וזהו ר״ת סלא״ם מלך
שבת מלכה ״כלה ואומר מתחילה שמך ה״ חלניון יתקדש ושמך רומז למלכות ׳
ויתקדש רומז לסוד הקדושין ואם״כ סוד הנשואין זהו זכרך מלכנו יתפאר הוא התפארת
ע״ הזכור יסוד ברית המעור׳ ותזן בשמים ממעל ועל החרך מתחת ום״מי ומר״ן

סוד תפארת ומלכות :

התחבר פושיעגו וברכות ק״ש וכו׳ וכו׳ חכל מבואר לעיל ביוצר דחול

וּבְטָהֳרָה בְּשִׁירָה וּבְזִמְרָה וּמְבָרְכִים וּמְשַׁבְּחִים
וּמְפָאֲרִים וּמַעֲרִיצִים וּמַקְדִּישִׁים וּמַמְלִיכִים אֶת שֵׁם
הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא קָדוֹשׁ הוּא: וְכֻלָּם
מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם זֶה מִזֶּה וְנוֹתְנִים רְשׁוּת
זֶה לָזֶה: לְהַקְדִּישׁ לְיוֹצְרָם בְּנַחַת רוּחַ בְּשָׂפָה בְרוּרָה וּבִנְעִימָה
קְדֻשָּׁה כֻּלָּם כְּאֶחָד עוֹנִים וְאוֹמְרִים בְּיִרְאָה:
קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:
וְהָאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ בְּרַעַשׁ גָּדוֹל מִתְנַשְּׂאִים לְעֻמַּת
שְׂרָפִים לְעֻמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים:

בשבת וביום טוב כשאומרים אופן אומרים זה:

הַחַיּוֹת יְשׁוֹרְרוּ וּכְרוּבִים יְפָאֲרוּ וְשִׂרְפִים יְרוֹנְנוּ וְאֶרְאֲלִים יְבָרְכוּ פְּנֵי
כָל הַיָּה וְאוֹפָן וְכָרוּב לְעֻמַּת שְׂרָפִים לְעֻמָּתָם כְּשֶׁבָּהִים וְאוֹמְרִים:

בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ:

לָאֵל בָּרוּךְ נְעִימוֹת יִתֵּנוּ לַמֶּלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם זְמִירוֹת
יֹאמֵרוּ וְתִשְׁבָּחוֹת יַשְׁמִיעוּ כִּי הוּא לְבַדּוֹ פּוֹעֵל
גְּבוּרוֹת עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת בַּעַל מִלְחָמוֹת זוֹרֵעַ צְדָקוֹת
מַצְמִיחַ יְשׁוּעוֹת בּוֹרֵא רְפוּאוֹת נוֹרָא תְהִלּוֹת אֲדוֹן
הַנִּפְלָאוֹת הַמְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה
בְרֵאשִׁית: כָּאָמוּר לְעֹשֵׂה אוֹרִים גְּדוֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
אוֹר חָדָשׁ עַל צִיּוֹן תָּאִיר וְנִזְכֶּה כֻלָּנוּ מְהֵרָה לְאוֹרוֹ בָּרוּךְ
אַתָּה יְיָ יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת:

אַהֲבָה רַבָּה אֲהַבְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ חֶמְלָה גְדוֹלָה וְיִתֵּרָה
חָמַלְתָּ עָלֵינוּ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּעֲבוּר אֲבוֹתֵינוּ
שֶׁבָּטְחוּ בְךָ וַתְּלַמְּדֵם חֻקֵּי חַיִּים כֵּן תְּחָנֵּנוּ וּתְלַמְּדֵנוּ: אָבִינוּ
אָב הָרַחֲמָן הַמְרַחֵם רַחֵם עָלֵינוּ וְתֵן בְּלִבֵּנוּ לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל
לִשְׁמוֹעַ

לִשְׁמוֹעַ לִלְמוֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל־
דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ בְּאַהֲבָה׃ וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ
וְדַבֵּק לִבֵּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְיַחֵד לְבָבֵינוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה שְׁמֶךָ
וְלֹא נֵבוֹשׁ לְעוֹלָם וָעֶד׃ כִּי בְשֵׁם קָדְשְׁךָ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא
בָּטָחְנוּ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתֶךָ׃ וַהֲבִיאֵנוּ לְשָׁלוֹם
מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ וְתוֹלִיכֵנוּ קוֹמְמִיּוּת לְאַרְצֵנוּ׃ כִּי אֵל
פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת אָתָּה וּבָנוּ בָחַרְתָּ מִכָּל־עַם וְלָשׁוֹן וְקֵרַבְתָּנוּ
לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה בֶּאֱמֶת לְהוֹדוֹת לְךָ וּלְיַחֶדְךָ בְּאַהֲבָה׃
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה׃

יחיד יאמר אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן׃ וכזה משלים מנין רמ״ח

## שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד׃

בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד׃ מרין לומר ק״ש בכינון העצמים
וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־
מְאֹדֶךָ׃ וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ
הַיּוֹם ׀ עַל־לְבָבֶךָ׃ וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ
בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ׃ וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת
עַל־יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ׃ וּכְתַבְתָּם ׀ עַל־מְזֻזוֹת
בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ׃

וְהָיָה אִם־שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה
אֶתְכֶם הַיּוֹם ׀ לְאַהֲבָה אֶת־יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ בְּכָל־
לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם׃ וְנָתַתִּי מְטַר־אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ יוֹרֶה
וּמַלְקוֹשׁ וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירוֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ׃ וְנָתַתִּי עֵשֶׂב ׀ בְּשָׂדְךָ
לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ׃ הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה לְבַבְכֶם
וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם׃ וְחָרָה

אַף־יְיָ בָּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא־
תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ וַאֲבַדְתֶּם ׀ מְהֵרָה מֵעַל־הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר
יְיָ נֹתֵן לָכֶם: וְשַׂמְתֶּם ׀ אֶת־דְּבָרַי ׀ אֵלֶּה עַל־לְבַבְכֶם וְעַל־
נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם ׀ אֹתָם לְאוֹת עַל־יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין
עֵינֵיכֶם: וְלִמַּדְתֶּם ׀ אֹתָם ׀ אֶת־בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ
בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּכְתַבְתָּם עַל־
מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְיָ
לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵיהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל־כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם
וְנָתְנוּ עַל־צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם
אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְיָ וַעֲשִׂיתֶם ׀ אֹתָם וְלֹא־תָתוּרוּ
אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם זֹנִים ׀ אַחֲרֵיהֶם:
לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם ׀ אֶת־כָּל־מִצְוֹתָי וִהְיִיתֶם קְדוֹשִׁים
לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים ׀ אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם:

אֱמֶת וְיַצִּיב וְנָכוֹן וְקַיָּם וְיָשָׁר
וְנֶאֱמָן וְאָהוּב וְחָבִיב
וְנֶחְמָד וְנָעִים וְנוֹרָא וְאַדִּיר:
וּמְתֻקָּן וּמְקֻבָּל וְטוֹב וְיָפֶה
הַדָּבָר הַזֶּה עָלֵינוּ לְעוֹלָם
וָעֶד: אֱמֶת אֱלֹהֵי עוֹלָם ׀
מַלְכֵּנוּ צוּר יַעֲקֹב מָגֵן יִשְׁעֵנוּ:
לְדֹר וָדֹר הוּא קַיָּם וּשְׁמוֹ קַיָּם
וכסאו

כשאומרים זולת · אומרים זה באשכנז:
אֱמֶת וְיַצִּיב וְנָכוֹן וְקַיָּם וְיָשָׁר
וְנֶאֱמָן וְטוֹב וְיָפֶה הַדָּבָר הַזֶּה
עַל־אֲבוֹתֵינוּ וְעָלֵינוּ עַל בָּנֵינוּ וְעַל
דּוֹרוֹתֵינוּ וְעַל כָּל דּוֹרוֹת זֶרַע יִשְׂרָאֵל
עֲבָדֶיךָ:

ובפולין מתחילין באן:
עַל הָרִאשֹׁנִים וְעַל הָאַחֲרוֹנִים לְעוֹלָם
וָעֶד חוֹק וְלֹא יַעֲבוֹר · אֱמֶת שֶׁאַתָּה
הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
לְעוֹלָם וָעֶד אַתָּה הוּא מַלְכֵּנוּ מֶלֶךְ
אבותינו

וְקַיָּמִים נֶאֱמָנִים וְנֶחְמָדִים לָעַד וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים עַל אֲבוֹתֵינוּ וְעָלֵינוּ עַל בָּנֵינוּ וְעַל דּוֹרוֹתֵינוּ וְעַל כָּל דּוֹרוֹת זֶרַע יִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ. עַל הָרִאשׁוֹנִים וְעַל הָאַחֲרוֹנִים דָּבָר טוֹב וְקַיָּם לְעוֹלָם וָעֶד: אֱמֶת וֶאֱמוּנָה חוֹק וְלֹא יַעֲבוֹר: אֱמֶת שֶׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מַלְכֵּנוּ מֶלֶךְ אֲבוֹתֵינוּ גּוֹאֲלֵנוּ גּוֹאֵל אֲבוֹתֵינוּ יוֹצְרֵנוּ צוּר יְשׁוּעָתֵנוּ פּוֹדֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ מֵעוֹלָם (הוּא) שְׁמֶךָ. אֵין אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ:

עֶזְרַת אֲבוֹתֵינוּ אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם מָגֵן וּמוֹשִׁיעַ לִבְנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: בְּרוּם עוֹלָם מוֹשָׁבֶךָ וּמִשְׁפָּטֶיךָ וְצִדְקָתְךָ עַד אַפְסֵי אָרֶץ: (אַשְׁרֵי) אִישׁ שֶׁיִּשְׁמַע לְמִצְוֹתֶיךָ וְתוֹרָתְךָ וְדִבָּרְךָ יָשִׂים עַל לִבּוֹ: אֱמֶת אַתָּה הוּא אָדוֹן לְעַמֶּךָ וּמֶלֶךְ גִּבּוֹר לָרִיב רִיבָם: אֱמֶת אַתָּה הוּא רִאשׁוֹן וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ (אֱמֶת) מִמִּצְרַיִם גְּאַלְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ: כָּל בְּכוֹרֵיהֶם הָרָגְתָּ וּבְכוֹרְךָ גָּאָלְתָּ וְיַם סוּף בָּקָעְתָּ וְזֵדִים טִבַּעְתָּ וִידִידִים הֶעֱבַרְתָּ וַיְכַסּוּ מַיִם צָרֵיהֶם אֶחָד מֵהֶם לֹא נוֹתָר: עַל זֹאת שִׁבְּחוּ אֲהוּבִים וְרוֹמְמוּ אֵל וְנָתְנוּ יְדִידִים זְמִירוֹת שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לַמֶּלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם: רָם וְנִשָּׂא גָּדוֹל וְנוֹרָא מַשְׁפִּיל גֵּאִים וּמַגְבִּיהַּ שְׁפָלִים מוֹצִיא אֲסִירִים וּפוֹדֶה עֲנָוִים וְעוֹזֵר דַּלִּים וְעוֹנֶה לְעַמּוֹ בְּעֵת שַׁוְּעָם אֵלָיו: תְּהִלּוֹת לְאֵל עֶלְיוֹן (גּוֹאֵל עַם) בָּרוּךְ הוּא וּמְבוֹרָךְ. מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כֻלָּם:

מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם יְיָ. מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ. נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא:

שִׁירָה

אֲבוֹתֵינוּ אָתָּה. לְמַעַן שִׁמְךָ מַהֵר לְגָאֳלֵינוּ כִּגְאָלַתָּ אֶת אֲבוֹתֵינוּ אֱמֶת מֵעוֹלָם שִׁמְךָ הַגָּדוֹל עָלֵינוּ נִקְרָא בְּאַהֲבָה אֵין אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ:

שִׁירָה חֲדָשָׁה שֵׁבְחוּ גְאוּלִים לְשִׁמְךָ· עַל שְׂפַת הַיָּם יַחַד כֻּלָּם
הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ וְאָמָרוּ: יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד:
צוּר יִשְׂרָאֵל קוּמָה בְּעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל וּפְדֵה כִנְאֻמֶךָ יְהוּדָה
וְיִשְׂרָאֵל: (גּוֹאֲלֵנוּ יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל):
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל:
אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח· וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:
בָּרוּךְ ׀ אַתָּה יְיָ· אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ· אֱלֹהֵי אַבְרָהָם·
אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב· הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא·
אֵל ׀ עֶלְיוֹן· גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים· וְקֹנֵה הַכֹּל· וְזוֹכֵר חַסְדֵי
אָבוֹת· וּמֵבִיא גוֹאֵל ׀ לִבְנֵי בְנֵיהֶם· לְמַעַן שְׁמוֹ· בְּאַהֲבָה: זכרנו וכו׳
מֶלֶךְ ׀ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן· בָּרוּךְ ׀ אַתָּה יְיָ· מָגֵן אַבְרָהָם:
אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם ׀ אֲדֹנָי מְחַיֶּה מֵתִים ׀ אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:
בחורף מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגָּשֶׁם: מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד·
מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים· סוֹמֵךְ נוֹפְלִים· וְרוֹפֵא חוֹלִים·
וּמַתִּיר ׀ אֲסוּרִים· וּמְקַיֵּם ׀ אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁינֵי עָפָר· מִי כָמוֹךָ
בַּעַל גְּבוּרוֹת· וּמִי דּוֹמֶה לָךְ· מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ
יְשׁוּעָה: פי כמוך וְנֶאֱמָן ׀ אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים· בָּרוּךְ אַתָּה
יְיָ· מְחַיֶּה הַמֵּתִים:
אַתָּה קָדוֹשׁ· וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ
סֶלָה· בָּרוּךְ ׀ אַתָּה יְיָ· הָאֵל הַקָּדוֹשׁ: המלך הקדוש
יִשְׂמַח מֹשֶׁה בְּמַתְּנַת חֶלְקוֹ· כִּי עֶבֶד נֶאֱמָן קָרָאתָ לוֹ· כְּלִיל
תִּפְאֶרֶת בְּרֹאשׁוֹ וָתַתָּ· בְּעָמְדוֹ לְפָנֶיךָ עַל הַר סִינָי·
ושני

תפלת אבות וגבורות וקדושות ואומר קדושת היום באמצע סוד היכל הקודש
מכוון באמצע סוד ישמח משה שמחת המעלה עיקר האבות תורה שבכתב
שמח במתנת חלקו סוד התורה שבע״פ והשני דודים ממתיקי׳ סוד שני לוחות אבנים
כתוב

וּשְׁנֵי לֶחוֹת אֲבָנִים הוֹרִיד בְּיָדוֹ וְכָתוּב בָּהֶן שְׁמִירַת שַׁבָּת
וְכֵן כָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ:
וְשָׁמְרוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם
בְּרִית עוֹלָם: בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִיא לְעוֹלָם
כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְיָ אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
שבת

כתוב בהם שמירת שבת בני ובין בני ישראל כי כולו קדש לה' ולפיכך תקנו וסיימו
דלחמרינן בשם' בילה פרק יום טוב ת"ר שמעון בן יוחאי כל מלות שנתן הק"בה לישראל
כתן בפרהסיא חון משבת שנתן להם בגבעת שנן' ביני ובין בני ישראל ולא כי מטע' זה
לף מזכר בו שני' חטא' כמו בשמות י"ט כי חילו קריך כי כנסת ישראל כתבה בת עוג לשבח
ושלום בכל שמיו וחין טוען ולין פגע רע והוחיל והעת עת דוחים ועת רצון תנו מקדשים
לעפיו עליהו ואומריס רפה נח בחמוחתיהו וכו' ואומר רפה ומודי' ושים שלום והכל שבע

ברכות כנגד ימות עולם עכ"ל:

והנראה בש"ס בחתנת חלקו ולח חמר בחתנתו לו חלקו רק מחנת חלקו שסם ב'
עניניס מרע"ה עליו נחמר בכל ביתי נחמן והוח נקרח שם חלקים
דעלה דמטרונית. והמה חלקו הוח סוד חלק לבן שחרז"ל שמרע"ה שמח בו. והוח
לחלק הנזכר במדרש בשחמר מרע"ה לח ישיר לבם הק"בה חלק של תפחרת בו' והיח
מדתו של משה לספקלריח המחירים ובזה בחלק שימש כלו' מחחר שזכה למעלה זו היה
משה קדוש ולח היה סוס זרות בו וע"כ הוסיר לו לשמש וע"ז רמז לחמ"כ בליל תפחרת
פרחשו נחת ומעלת מרע"ה גדולה לח קס כמוהו כי תפחרת מדת החמת ליעקב חבל
מרע"ה הוח מרכב' כליל של תפחרת שהוח סוד הדע"ת במבואר בתיקוני' והובח בפרל'
שערי הרחשון. והמתנה שהזכיר היח מתנה טובה בבית גנזי שבת שמה בוחי כלה סוד
בלת משה בקבלת עמו בסוד הדעת. ובכל בית זה הוח נחמן. ע"כ עבד נחמן קרחת
לו למעלה מהדריח עבד שהוח סוד הדעת טוב ורע שביב רשעי' יתהלכון
ולפעמים המשה מתכסף לנחש חס"כ משה משה שהוח בסוד ה' רחשונה וזכה שם למ"ע
שערי בינה בסוד הדעת ושם העלה חת
המלכות שהיח כלת משה: ושני לוחות
הוריק בידו פי' מהרמ"ק שם נלח והוד
שהעול' מלכות שהיח שבת עליה' וכן כתו'
בתורתך סוד יחודה עם תפחרת שהוח
תורה שבכתב. ושמרו בני ישראל נלח
והוד שם בני ישראל שבח שהוח תפחרת
שסם נוטלים עליהם חת השבת ומה היח
השמיר' לעשות חת השבת לדרתם ופי'

בתיקוני

שם

שַׁבַּת וַיִּנָּפַשׁ: וְלֹא נָתַתּוֹ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת: וְלֹא הִנְחַלְתּוֹ מַלְכֵּנוּ לְעוֹבְדֵי אֱלִילִים: וְגַם בִּמְנוּחָתוֹ לֹא יְשַׁכְּנוּ דְּשָׁעִים: כִּי לְיִשְׂרָאֵל עַמְּךָ נְתַתּוֹ בְּאַהֲבָה: לְזֶרַע יַעֲקֹב אשר

פִּתְקוּכִי׳ לְדוּרוֹתָם שִׁיעֲשׂוּ לָהּ דִּירָה עַל שְׁמִיסִים וְיִעֲלוּה עַל גַּבֵּיהֶן וְזֶהוּ שְׁמִירַת זִינוּ שע״י מָה שֶׁהֵמָּה חוֹמְרִים הֵמָּה גּוֹרְמִין מִמֶּנּוּ עֲלִיָּתָהּ **בְּרִית עוֹלָם** הַמַּלְכוּת נִקְרֵאת בְּרִית עוֹלָם שֶׁהִתְקַנֵּן בָּהּ ב׳ עִנְיָנִים הַלּ׳ הַיְסוֹד שֶׁהוּא הַבְּרִית עִיקַּר נִקּוּבָהּ בָּהּ. הַב׳ שֶׁהַבְּנִיָּנָה שֶׁהִיא עוֹל״ם וּבְהַעֲלוֹת אֶתְכֶם הוּא תִּקּוּן אוֹתוֹת הַיּוֹ לְעוֹל׳ בְּעֲלוֹתָם בֵּין הִתְפָּאֲרוּת לְמַטָּה וְהוּא דְּהֵיְינוּ בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֲזִי הַיּוֹ נִקְבָּרוּת עִם הַבְּנִיָּנָה וְהַיְסוֹד וְהַטַּעַם שֶׁהַבְּנִיָּנָה תִּתְפַּסֵּט עַל נֹגַהּ וְהוֹד וְכֵן שְׁעָרִים לַבְּנִיָּנָה וְכֹאשֶׁר תִּתְכַּנֵּן הַיּוֹ לְמַעְלָה מִנֹּגַהּ וְהוֹד כְּרֵי הַיּוֹ עֶלְיוֹנָה בְּתוֹכִיּוֹת הַבְּנִיָּנָה וְהַיְסוֹד עִיקְּרוּ בִּתְפִלַּת שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ כְּמוֹ לְכָל אוֹת הַיּוֹ לְעוֹלָם הַיּוֹ הַמַּלְכוּת נִלְחֶזֶת בְּבִנְיָנָהּ עוֹלָם וְהֵיְינוּ אוֹת הַיּוֹ לְעוֹלָם כִּי מִשָּׁם יָמִים עֲשָׂה ה׳ יִרְאֶה לְהֵיוֹת תִּפְאֶרֶת וְהַמַּלְכוּת מִן הַבְּנִיָּנָה ע״י הַחֻמָּה דְּהֵיְינוּ יְרֵ״ח חָכְמָה עֲשָׂה בְּנִיָּנָה הַלְּמֵ׳ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ כָּל ל׳ וּ׳ מֵהַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ הֵם סוֹד זָכָר וְנְקֵבָה כּוֹלֵל מִשָּׁם יָמִים שֶׁיְּעוּר קוֹמַת הַגּוּף מִזְּרוֹעוֹת וְלִמְטָה כִּי הָרֹחַב נַעֲשָׂה בְּלֵילוֹת וּמִשָּׁם הַלּוֹ הֵם יָמִים לְכָל הַזָּכָר וְיָמִים לְכָל הַנְּקֵבָה מִשָּׁם לֵילוֹת בְּעֶרֶךְ יְמֵי הַזָּכָר וְנִקְבָּרִים שֶׁשֶׁת יָמִים שֶׁהֵם לֵילוֹת דְּהֵיְינוּ שָׁמַיִם וְאֶרֶץ קוֹרֵחַ חָכִי עֲלֵיהֶם יַעַמְדוּ יַחַד. וְזֶיוּם הַסְּגִיעִי שֶׁהִיא בְּחִינַת יוֹם שַׁבָּת וְלֵילוֹ יִתְקַשְּׁרוּ זָכָר וְנְקֵבָה מִפְּנֵי שֶׁבַּחוֹל הֵם עֲסָקִים מִתְפָּרְדִין לְיַחְמִינָה וְלִשְׂמֹאלָהּ וְזֶיוּם הַסְּגִיעִי סוֹד שֶׁם נִקְבָּרִים דְּהֵיְינוּ לְהַבְדִּיל הַלּוֹלֵב וְהֵיוּ תּוֹחֲמִים וְזֶה זִיוּם הַסְּגִיעִי שַׁבָּת וְיוֹם דְּהֵיְינוּ שַׁבָּת מִצַּד הַזָּכָר שָׁמַיִם וְיוֹם מִצַּד הָאָרֶץ וְהַמַּחְבֵּר שְׁתֵּיהֶן וְיוֹם דְּהֵיְינוּ ו׳ הַמְיֻחָד חֻמָּה וְרֹחַב הַחֻמָּה וְכֹחוֹל ו׳ שֶׁם חַד דְּהָא הַיּוֹם

ו׳ וְנִסְתַּלֵּק מִמֶּנּוּ סוֹד בְּרָכַת שַׁבָּת דְּהֵיְינוּ ו׳ ע״כ דִּבְרֵי׃

**וְלֹא** הִנְחַלְתּוֹ מַלְכֵּנוּ לְעוֹבְדֵי אֱלִילִים בְּו׳ כִּי שַׁבָּת מִשַּׁבָּת הַגְּדוֹל עוֹלָם הַבָּא מֵשָׁם לִין לְהֶם יְנִיקָה כִּי שָׁם הַיַּיִן מְשׁוּמָּר בְּעַנְבָיו׳ וְאִם הָיוּת חִסְרֵי מֵהֶם יִם לְהֶם חֵלֶק לְעֵה״ב יִם לְהֶם יְנִיקָה׃

**כִּי** לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל נָתַתָּ כִּי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בַּת זוּג לְשַׁבָּת וְסִימָךְ **שַׁבַּתְכֶם** וְאוֹתִיּוֹת יִשְׂרָאֵל הֵם מְזֻוָּגִים כִּי אוֹתִיּוֹת יִשְׂרָאֵל הֵם הָאוֹתִיּוֹת הַסְּמוּכוֹת לְשַׁבַּתְכֶם רֵי״ם מִיִּשְׂרָאֵל קוֹדֵם שִׁי״ן שַׁבַּתְכֶם וְלֵ״ת קוֹדֵם בֵּי״ת וּשִׁי״ן קוֹדֵם תִּי״ו וְיוּ״ד קוֹדֵם כ״ף וְלֵ״ת קוֹדֵם מ״ם׃

וְהִנֵּה

אֲשֶׁר בָּם בָּחַרְתָּ (נ"א יִשְׂמְחוּ בְמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֹנֶג) עַם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי כֻּלָּם יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ וּבַשְּׁבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ חֶמְדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

אבתוב מה שחתר מרני זקיני הגאון מהר"ר מנחם מ"ש ז"ל: במוסף ישמח משה בחתכת תלמי כי עבד כחתן וכו' ז"ל: מה קישור יש לזאת התלי' והיתה לי על מי מה שחסיק בחדרים רבה סוף פ' תפלת ד"ן כתוב לך התיתלו מלתכי הדברת לומר לפני הק"ב מה אתה נותן רשות לאחרים לישב בישיבתינו מה שאתה מבקש שיושבין לפני כתתי כתיב התורה מרי הוא שכתבתי לכם: תחר הק"ב מ"ו שחשב יעשה כן שבחתר לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא: ועדיין לכל תלות הכתובים בתורה שיהיו לפי שכתב לאחריכי תיתי' ולחתר שחשב מתוך התשובה: אם לא בשבת שהוא כתר מעונג בהשתתפות בתרים. ועל זה תתקון מוסף ישמח משה בחתכת תלתי' ולכך דייק לומר כי עבד כחתן קרתת לו ותירגו תולה בעונג: ולחתר כלל תפלת כחלשו בחתכת. כי יהוג תדתיו יעקב היה תפלת בתקונו ובשבת שהוא היה תפלת. בסוד הדעת שהוא בין הכתר וחכמה והוא ו' שהוא כלל תפלת בתלשו בחתכת: ולא זה התפלת בתקונו: רק מה שתתי כלל תפלת ולא שהוא בעצמו לפניך והוא הר סיני ובני לומות תבנים: ודייק התדרש לשה היה לומות תבנים בזכות יעקב: ולא סיהה בזכות יעקב. ויעקב לא היה תיכתו רק בתפלת בתקונו. ותירץ"ה זכה לבלל תפלת. וייעל דייק לחת בלחת הוא זכה לקיימן הוא: תבת ובני לומות תבנים הוכיח בירו וכתוב בהם שתירת שבת והוא היה התשובה הראשון ותבת שבת יש קיימן פנים לבני מלם. ולכן גם הוא זכה לקיימן חול פנים וק"ל:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִּמְנוּחָתֵנוּ קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ

אמר הנ"ה המתבר נוסח, של ויכוחו היא עיקר וכן הוא בתכנים וכן הוא בסידור ספרדיים והכי נהוג:

וְיָנוּחוּ בוֹ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל: וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ: יעלה ויבא

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מודים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר

וָדוֹר נוֹדֶה לְךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ
וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִפֶּיךָ שֶׁבְּכָל־יוֹם עִמָּנוּ
וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל־עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם
הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ · וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם
קִוִּינוּ לָךְ: על הניסים

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:
וכתוב וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ פֶּלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל
יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ
וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בָּרְכֵנוּ בַּבְּרָכָה הַמְשֻׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה · הַכְּתוּבָה
עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ · הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו כֹּהֲנִים · עַם
קְדוֹשֶׁיךָ · כָּאָמוּר: יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא
יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם:

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל
יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר
פָּנֶיךָ כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת
חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ
אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ: בספר

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם:

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי
תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה · פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ
וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי וְכָל־הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר
עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם · עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ · עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ ·
עֲשֵׂה לְמַעַן קְדוּשָׁתֶךָ · עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ · לְמַעַן יֵחָלְצוּן
יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן
לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה
שָׁלוֹם

שָׁלוֹם עָלֵינוּ. וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעַבְדְּךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת: וְעָרְבָה לַיְיָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

בחזרת הש"ץ יאמר זה הקדושה

נְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ בָּעוֹלָם כְּשֵׁם שֶׁמַּקְדִּישִׁים אוֹתוֹ בְּשְׁמֵי מָרוֹם. כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר. קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: אָז בְּקוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל אַדִּיר וְחָזָק מַשְׁמִיעִים קוֹל מִתְנַשְּׂאִים לְעֻמַּת שְׂרָפִים לְעֻמָּתָם בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ: בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: מִמְּקוֹמְךָ מַלְכֵּנוּ תּוֹפִיעַ וְתִמְלוֹךְ עָלֵינוּ כִּי מְחַכִּים אֲנַחְנוּ לָךְ מָתַי תִּמְלוֹךְ בְּצִיּוֹן בְּקָרוֹב בְּיָמֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד תִּשְׁכֹּן: תִּתְגַּדַּל וְתִתְקַדַּשׁ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם. עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֵצַח נְצָחִים: וְעֵינֵינוּ תִרְאֶינָה מַלְכוּתֶךָ כַּדָּבָר הָאָמוּר בְּשִׁירֵי עֻזֶּךָ עַל יְדֵי דָוִד מְשִׁיחַ צִדְקֶךָ:

יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ: לדור ודור וכו'

כפולין אומרים זה

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל עַם וְלָשׁוֹן וְקֵרַבְתָּנוּ לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה בֶּאֱמֶת לְהוֹדוֹת לָךְ וּלְיַחֶדְךָ בְּאַהֲבָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה:

וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

יִשְׂמַח מֹשֶׁה בְּמַתְּנַת חֶלְקוֹ כִּי עֶבֶד נֶאֱמָן קָרָאתָ לוֹ. כְּלִיל תִּפְאֶרֶת בְּרֹאשׁוֹ כִּי עָמַד לִפְנֵי מֶלֶךְ קָדוֹשׁ. עֲנָוָה עָלְתָה לְהַכְתִּיר אֶת רֹאשׁוֹ. מֵאָז עָנָה לְמִי מְרִיבָה. וְנָתַן לְעַמּוֹ תּוֹרָה וְחֹק בְּהוֹד וְהָדָר. וְלָבַשׁ אֶת הַמִּצְוֹת בְּשִׂמְחָה וְצָהֳלָה. וְהִתְקִין תְּפִלָּה לְיוֹצְרוֹ בְּכַוָּנָה וְצַחוּת לָשׁוֹן. וְהִתְפַּלֵּל בְּעַד הָעָם שֶׁיִּמָּחֲלוּ לָהֶם עֲוֹנוֹתֵיהֶם. וְהִרְבָּה לְהַזְכִּיר חַסְדֵי אֵל וְתִפְאֶרֶת גְּבוּרָתוֹ. כַּכָּתוּב וַיַּעֲבֹר יְיָ עַל פָּנָיו וַיִּקְרָא יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת. וְנֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה. וְאָמַר הִנֵּה אָנֹכִי כֹּרֵת בְּרִית נֶגֶד כָּל עַמְּךָ אֶעֱשֶׂה נִפְלָאוֹת אֲשֶׁר לֹא נִבְרְאוּ בְכָל הָאָרֶץ וּבְכָל הַגּוֹיִם וְרָאָה כָל הָעָם אֲשֶׁר אַתָּה בְקִרְבּוֹ אֶת מַעֲשֵׂה יְיָ כִּי נוֹרָא הוּא אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּךְ. וְכָתַב עִם הַלֻּחוֹת כַּכָּתוּב וַיִּכְתֹּב עַל הַלֻּחוֹת אֶת דִּבְרֵי הַבְּרִית עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים. וְכָתַב בְּלוּחוֹת הָאֲבָנִים כַּכָּתוּב בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְוָה

**צריך** לכוין בברכות הקודמת בתורה ובברכות הפטרה: ויעבה מחריחם מזן כדי להשלים מלה בברכות בשבת. לכתחילה אסור לעצות למפטיר מי שאינו יודע להפטיר. אם נפתח המפטיר בהפטרה הבא לסיים יתפיל תפילת הפטרה ואחר כך תפילת הלחנוכה. שבת לא יקפיצנו גמ'. אין מחזקין מפטיר על מיגוי הנעלם ממ"ם כלי שישמש בו כ"ש לאחר לילי שב"ש. ומפטיר עיין לעיל בתפלת חול ובליל יום ב'.

**היב** לקרות שבת מקרא ואחד תרגום אבל מי שאינו יודע הפיוט מקרא שנאמר ושכחה כאן בספר ואחד תרגום ויש לדעת ליכתי מקנה מקרא לזוקק תרגום: מין להפסיק בשבת מקרא ואחד תרגום פיק מקרא הכל כפעם אחד ונמעיד אחד אם מין כיוצא חומש עם תרגום יקרא המקרא שני פעמים וישתוק. עם התרגום עיין שיהא לו חומש עם תרגום:

**כו** שהות נקי בכינון ובטומים בעל פה יקרא תפסר תורה: אם לוקד הפרשה עם פי' רש"י תשוב כיון תרגום וירא שיש יקרא של תרגום ונם פי' רש"י. חיום הרחמן אחילן תשוב כיון עם הצבור לקרות שבת מקרא ואחד תרגום: חמה מן התוכחה לקרות קודם לכולם שחרית ואם לא עשה כן שלים קודם מנחה ו"ת עד יום ל' ו"ת עד שיעי עשרת ליהיינו בשחרית תורה שתי ושלישי הצבור ויקרא נותנו פעם שבת מקרא ואחד תרגום ולא כקר, לכשיש המונים לקרות המקרא לבד:

בכל מקום שמוציאין הס"ת מהיכל יאמר זה בבוונה ויקראו ג"פ י"ג מדות בשעה התורה ואחר כך יאמר. ונהגו לאמרו ביום טוב לבד:

**רבש"ע** מלא משאלותי לטובה והפק רצוני וחן שאלתי לי ולכל בני ביתי לעשות רצונך בלב שלם ומלטנו מיצר הרע ופגעים רעים וחן חלקינו בתורתך ודבקנו ללמוד תורה וחכמה ולעשות מעשים טובים לפניך ולזכות בררכי ישרים לפניך וקרשנו במצותיך ובקרושך כרי שנזכה לחיים טובים ארוכים ולחיי העולם הבא ושמרנו מפעשים רעים ומיצר הרע מכל שעות רעות המתרגשות ויוצאות בעולם והבושה בה' חסר יסובבנו אמן וכן יהי רצון: ג' פעמים:

וַיְהִי בִּנְסֹעַ הָאָרֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמָה יְיָ וְיָפֻצוּ אֹיְבֶיךָ וְיָנֻסוּ מְשַׂנְאֶיךָ מִפָּנֶיךָ:
כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תּוֹרָה וּדְבַר יְיָ מִירוּשָׁלָיִם:

בשעת הוצאת ס"ת מן ההיכל יאמר בָּרוּךְ שֶׁנָּתַן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתוֹ: ואח"כ

**ענין** קריאת התורה כפר כתבתי מזה בקריאת התורה על ב' וה' אחים בתוספות ענייניים בשבת ואגב אחרא הפסוקים שנוהגין לומר. ונוהגין לומר בהוצאת ס"ת ויהי בנסוע הארון כו' ובהחזרת ס"ת ובנוחה כו' קומה ה' למנוחתך כו' וכתב מהרמ"ק ז"ל ויהי בנסוע הארון שהכניסה ממסע לא מסע בסוד מ"ב מסעות מ"ב חותיות שם הגבורה ויהיה מסע' ומתתקל' כלומרו אחן שלימה מסע כפנה מבני שהיה עולה מ"ב מסעות כנגד ז' פעמים ז' שכל שפה הם ז' ולזה היה עולה ומחזירה מפני שהם י"ד ימים י"ד עתים י"ד מאזני לבנה י"ד מסעות והם מ"ב לזה היה כתוב י"ד למשקל י"ד לחמצע כתיב בספר הפרדם בשער פרטי השמות בשם מ"ב לזה היה עולה ומחזירה וכל יום הם ג' מסעות ימין ושמאל וחמצע הם י"ד ימים מ"ב מסעות ולשראל היו במדבר ממם נוסעי' בדרך זה מסעות עד שהיה מתתקנת והיינו על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו לדעת כמה יתעכבו כפי התקון העליון להיינו חת משמרת ה' שמרו והעשם על פי שהיה המלכות בוד משה עד שתתעל' י"ד מעלות הלבנה להתקרב אל אור החמה י"ד משה מפני חמה ולפי ולא נתקיים הדבר עד לעתיד ולזה אמר ויאמר משה קומה ה' מלמטה למעלה ויפוצו אויביך עתה כמו שהיה מתירים כך מצרת ומכתת הקליפות והיינו אמר לויכך משניך השוכנים במדבר הנכנעים ע"י נסיעת הצבור שם ממסע למסע

ואח"כ אומרים בָּרִיךְ שמיה וישׁ בו ק"ל תיבות והוא תיקון לקרו׳:
רבי שמעון פתח כד מפקין ספרא דאורייתא בציבורא פתפתחין תרעי דרחמי טב ליה לבר נש למיסר הכי ואומרים אותו בלחש וש"צ אומר נהלו לה׳ אתי והאר"י ז"ל רש"ׁ לא היה אומרו כי אם בשבתות וי"ט:

בָּרִיךְ שְׁמֵיהּ דְּמָרֵא עָלְמָא בָּרִיךְ כְּתָרָךְ וְאַתָּרָךְ יְהֵא
רְעוּתָךְ עִם עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל לְעָלַם וּפוּרְקַן יְמִינָךְ אַחֲזֵי
לְעַמָּךְ בְּבֵית מִקְדָּשָׁךְ וְלַאֲמְטוּיֵי לָנָא מִטּוּב נְהוֹרָךְ וּלְקַבָּלָא
צְלוֹתָנָא בְּרַחֲמִין יְהֵא רַעֲוָא קֳדָמָךְ דְּתוּרַךְ לָן חַיִּין
בְּטִיבוּתָא וְלֶהֱוֵי אֲנָא פִּקִידָא בְּגוֹ צַדִּיקַיָּא לְמִרְחַם עָלַי
וּלְמִנְטַר יָתִי וְיָת כָּל דִּילִי וְדִי לְעַמָּךְ יִשְׂרָאֵל אַנְתְּ הוּא זָן
לְכֹלָּא וּמְפַרְנֵס לְכֹלָּא אַנְתְּ הוּא שַׁלִּיט עַל כָּלָּא אַנְתְּ הוּא
דְּשַׁלִּיט עַל מַלְכַיָּא וּמַלְכוּתָא דִּילָךְ הִיא אֲנָא עַבְדָּא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּסַגִּידְנָא קַמֵּיהּ וּמְקַמֵּיהּ דְּיָקָר
אוֹרַיְתָא בְּכָל עִדָּן וְעִדָּנִין לָא עַל אֱנָשׁ רְחֵיצְנָא וְלָא עַל בַּר
אֱלָהִין סְמִיכְנָא אֶלָּא בֶּאֱלָהָא דִּשְׁמַיָּא דְּהוּא אֱלָהָא קְשׁוֹט
וְאוֹרַיְתֵיהּ קְשׁוֹט וּנְבִיאוֹהִי קְשׁוֹט וּמְסַגֵּי לְמֶעְבַד טַבְוָן
וּקְשׁוֹט בֵּיהּ אֲנָא רָחִיץ וְלִשְׁמֵיהּ יַקִּירָא קַדִּישָׁא אֲנָא אֵימַר
תּוּשְׁבְּחָן יְהֵא רַעֲוָא קֳדָמָךְ דְּתִפְתַּח לִבָּאי בְּאוֹרַיְתָא
וְתַשְׁלִים מִשְׁאֲלִין דְּלִבָּאי וְלִבָּא דְּכָל עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל לְטַב
וּלְחַיִּין וּלְשָׁלָם: אמן

## שמע

למסע והס שתי נחיכות לויזכר מזנחך מהנקידה ושו יפוקנו ויתפוקנו לחברי הזכר ולגו יכוסו וכדי שלא יסיח להס תקומה. קומה ה' היינו להמשיך התפארת למוחין המלכות שכך חמר דוד להמשיכו למטה משה מעלה תורתה למעלה. דוד מושך התפארת למטה ולזה חמר קומה ה'. שאם היות שרוי חליה קומה היה לו להתייחד עמה למנוקדת שהמלכות מנוחה היה לו מפני שהיו מוחים עליונה נשפעת לו חלח ע"י התקשרו בבת אחת. לחם ותרון דהיינו התפארת והמלכות עוד ולחי שהחכמה תעוז לחכם שהוח נועל עון עליון על ידם והיה להמשיכו למטה רלה להסך המדות כדחי' בזוהר ס' פנחס. הח"ס

בפולין אומר החזן בשבת ויום טוב:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד: אֶחָד אֱלֹהֵינוּ גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ קָדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ:
באשכנז מתחיל החזן גַּדְלוּ לַיְיָ אִתִּי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו: והקהל אומרים

לְךָ יְיָ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ
יְיָ הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל ׀ לְרֹאשׁ:

רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדוֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ ׀ הוּא: רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ:

עַל הַכֹּל יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם
וְיִתְנַשֵּׂא· שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ
הוּא

וזה"ש כהניך ילבשו צדק שהמלכו' מצד הדין היא צדק והיא חלק הלוים ועתה אמר כהניך
שהם מצד הימין ילבשו צדק כדי למתק דיניה וחסידיך שהם ימינים מצד החסד ירננו
עבודת הלוים שהם מתקנים הגבורה והפך כדי למתק הדינים בעצם ויהיה דין השמאל
כפוף ע"י הימין ולזה אמר לו הק"בה לאו אורח ארעא לבטל הדין כ"כ אלא שיהיו הלוים
אשר מצד הגבורה ממתקים הדין כדי שלא יתבטל מכל וכל לא ימזג במים רבים עד
שיעבור כל טעם היין וזה"ש בעבור דוד עבדך מפני שהזיווג למטה מקום דוד דהיינו
תפארת נמשך למלכות ושם העבד שהדינים כרוכים לרגלו א"כ צריך למתק הדינים
יותר מדאי· א"כ בעבור דוד עבדך כיון שמנה אכסנאי בביתו תסבול המזוגה זו והיינו
אל חשב פני משיחך דהיינו פני המלכות שהם ממושח בשמן העליון ועולים אל זיווג
וצריכין המזגה זו אל תשיבם אחור ח"ו אלא צריך לעשות רצונו וצורך תקון העדות
במקומו למטה כו' עכ"ל:

אח"כ מתחיל החזן בשבת וי"ט לומר שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד· כי תורת ה'
תמימה כולה היא שמותיו ית' וכינוייו הכינויים נארגי' על השמות והשמות
על ההויות והכל על שם העצם ידו"ד וזהו תורת ידו"ד תמימה והתורה היא אחת בסוד
נסתרה כי ה' אלהינו ה' אחד ויען כי בימים המקודשי' שבתות וי"ט פתוחים ביותר
שערי חכמה ובינה ע"כ אומרים פסוק היחוד ואח"כ אחד אלהינו כו':

ונוהגין לומר בהוצאת ס"ת ויהי בנסוע הארון כו' ובהחזר' ס"ת ובנחה כו' קומה
ה' למנוחתיך:

גדלו לה' אתי ונרוממה שמו יחדיו הש"ן אומר לעם ה' הללו עצמיכם עמי להיותם
מיין נוקבין לגדל התפארת בחברתי כדי לרומם המלכות אליו וזהו ונרוממה
שמו יחדיו· והעם משיבין ומסכימין ואומרים· רוממו ה' אלקינו· רוממו ה' אלהינו
קשר חכמה ובינה ברוממות העליון ומשם להשפיעם למטה והיינו והשתחוו להר קדשו
מדת המלכות ע"י היסוד הקודש והיינו כי קדוש מה קדושה העליונה ה' אלהינו תפארת
ומלכות· רוממו ה' אלהינו חכמה ובינה נקשרות ברוממות העליון ומשם להמשיך אל
המלכות

הוא: בָּעוֹלָמוֹת שֶׁבָּרָא הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא: כִּרְצוֹנוֹ
וְכִרְצוֹן יְרֵאָיו וְכִרְצוֹן כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל: צוּר הָעוֹלָמִים אֲדוֹן
כָּל הַבְּרִיוֹת אֱלֹהַּ כָּל הַנְּפָשׁוֹת: הַיּוֹשֵׁב בְּמֶרְחֲבֵי מָרוֹם הַשּׁוֹכֵן
בִּשְׁמֵי שְׁמֵי קֶדֶם: קְדֻשָּׁתוֹ עַל הַחַיּוֹת וְקְדֻשָּׁתוֹ עַל כִּסֵּא הַכָּבוֹד:
וּבְכֵן יִתְקַדַּשׁ שִׁמְךָ בָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְעֵינֵי כָל חָי: וְנֹאמַר לְפָנָיו
שִׁיר חָדָשׁ בַּכָּתוּב: שִׁירוּ לֵאלֹהִים זַמְּרוּ שְׁמוֹ סֹלּוּ לָרוֹכֵב
בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעִלְזוּ לְפָנָיו: וְנִרְאֶה עַיִן בְּעַיִן בְּשׁוּבוֹ אֶל
נָוֵהוּ כַּכָּתוּב: כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ בְּשׁוּב יְיָ צִיּוֹן: וְנֶאֱמַר וְנִגְלָה

כְּבוֹד יְיָ וְרָאוּ כָל בָּשָׂר יַחְדָּו כִּי פִּי יְיָ דִּבֵּר: בחול מתחיל כאן

אַב הָרַחֲמִים הוּא יְרַחֵם עַם עֲמוּסִים וְיִזְכּוֹר בְּרִית אֲתָנִים וְיָצִיל נַפְשׁוֹתֵינוּ
מִן הַשְּׁעוֹרִים הָרָעוֹת וְיִגְעַר בְּיֵצֶר הָרָע מִן הַנִּשּׁוּאִים וְיָחֹן עָלֵינוּ
לִפְלֵיטַת עוֹלָמִים וְיַמְלֵא מִשְׁאֲלוֹתֵינוּ בִּמְהֵרָה טוֹבָה יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים:

## ויעזור

המלכות הר להיינו והמתחזו להדום רגליו סהיא המלכות למטה מנקח והוד: קדשו
הוא תפארת:

על הכל יתגדל ויתקדש הוא שיר וסבח מהודר כהראוי ובלל הענין כמ"ש
תורת ה' תמימה כי התורה שבכתב ע"י רז"ל תפארת והיא כולה שמותיו וכו'
סובבים לעם העלם ויאמר ו' לעמות על סבח יתגדל ויתקדש ויתפאר ויתרומם
ויתנשא נגד תור' שבע"פ שהיא ו' סדרים לייחדה עם תורה שבכתב שהיא כולה שמותיו.
וזה"פ שמו של ממ"ה ה"ב שזהו עם העל'ידו"ד הכולל כל הספירות כנודע והם רמוזים
במ"ה הק"ב מלך כתר מלאכי חכמה ובינה. המלאכים ג' חסדו וגבורתם שהם נה"י.
קק"ב מלכות. והנה חמשה חומשי תורה הם נעה"ו ונעה"ב להיינו היוס
לנשמותם ולמחר לקבל סברים וזה"פ בעולמות שברית כו' ושורש עה"ז ה' לחרוב סוד בית
המקדש ועה"ב ב' ה' רמזונה. ע"כ הם ה' חומשין והתורה בעלמה תורה שבכתב היא
ו' מהשם שהוא תפאר' הכלולה משמותיו ית' שהם עשרה סודי' ספירו' הרי הם יקו"ק
ואהי"ה לו ברחמים בסבילו התורה ויסרחל נברית העולם כי כן הדור להם כנודע כי ישרא
מלך התפארת וזה"פ כרצונו כו' כל בית ישרחל. והנה אמרו המקובלים כי יש בתורה
ס' רבוא אותיות והם ס' רבוא נשמות של ישרחל. זה"פ צור העולמים אדון כל הבריות
אלוה כל הנפשות היושב במרכבי מרום השוכן בשמי שמי קדם בכתן רומז סוד תורה
הקדומה סהיא בחכמה ובינה שעליה נאמר הנסתרות לה' אלהינו. וכבר הארכתי בזה
במקומו. ואמ"כ אומר קדושתו על החיות כו' בתתן תורה ובמשכה קדושתה לנו לעיני
כל חי כי לנו נתנה תורה. ואתה מרנבות קודם שנאחו להר סיני. ונאמר לפניו שיר

בשבת ו"ט אומרים זה

וַיַּעֲזֹר וְיָגֵן וְיוֹשִׁיעַ לְכָל הַחוֹסִים בּוֹ וְנֹאמַר אָמֵן הַכֹּל הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ
וְתֵנוּ כָּבוֹד לַתּוֹרָה כֹּהֵן קָרֵב יַעֲמֹד רבי פלוני בר פלוני הכהן
בָּרוּךְ שֶׁנָּתַן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּקָדְשָׁתוֹ: תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה מְשִׁיבַת נָפֶשׁ:
עֵדוּת יְיָ נֶאֱמָנָה מַחְכִּימַת פֶּתִי: פִּקּוּדֵי יְיָ יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי לֵב מִצְוַת יְיָ בָּרָה
מְאִירַת עֵינָיִם: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם: הָאֵל תָּמִים
דַּרְכּוֹ אִמְרַת יְיָ צְרוּפָה מָגֵן הוּא לְכָל הַחוֹסִים בּוֹ:
ואח"כ אומר הקהל וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם:

מי שעולה בתורה יאמר זה כשיבא לפ"ת

בָּרְכוּ אֶת יְיָ הַמְבֹרָךְ: והקהל וגם הוא עונין בָּרוּךְ יְיָ הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

## ברוך

הדם כי כל התורה בלשון זכר כמ"ש: וברחמו עין בעין כו' כדכתיב והיו עיניך רואות מורך כו':

וקורין שבעה ז"ל ת"י וקורין שבעה כנגד שבעה ימי בראשית ושבעה קולות שבתוה דהם התורה וכהן קורא ראשון כי הוא הראש ואחריו לוי ואחריו ישראל כי כן בסדר והשאי הוא בדוגמ' הלדיק ועריך שיהי' הגון ועליו נאמר מגדול עוז שם ה' וז ירון לדיק בשפ' תורה ירון הדברים הלדיק הזה ושגבו מירות תלדך המות שיהריך ימים ולא יזוק לעולם המלים הפרשה נוטל שכר כנגד כל העולים כי הוא בדוגמ' הכלה המשלמת המנין ומוסלת שכר כנגד כל מה שעליה כי כל הכתלים הולכים אל היס עכ"ל ומהרש"ק כתב וז"ל ושפת קורין שבעה וגומרין כל הספר העשם לשבעה הוא סוד כתר חכמה ביוה לותם הג' שהם בחול כהניס לויס ישראל בחסד גבורה תפארת הס שתה בסוד הרחמוות דהיינו חכמה כהן ביוה לוי לעת עתה הכתר ישראל ועוד ג' הס חסד גבורה תפארת והשביעי הנ"ה בקונטרס התתר"י ז"ל תעילות שה"ת בתחול ביוה כ' וה' שהוא סוד היסוד לתתה שבתוך הירוד התתגלה לתוץ אל יעקב ויתול ותאמם שם בראתו כי בחול אין מתגלים רק בה"י דאל' לנד ג' מקרין תתקין שהם בה"י דוקיר לתכניו לך עתה תתגלים כולם תוץ תה' דלתומות הוא כי הוא זיוך עלה בתוה ולתוה לכן תחכוויות שבו ולמוה שלה בו' תתומות לתתה תפארת עתה לותם הו' התתומות תתגלות בסוד התפארת לך בחול אלא עלה יעקב רק תתגלה בה"י דזיוך לך ם רק ג' שולין לך עתה הס ו' ככנד ד' ספירת' שלה דיוך לתכניו עתה בתוה תפארת שבים לתחריהם בכתר ותי לוי גבורה ישראל תפארת שבים לתחריהם בכתר ותי השבי תיסוד הו' בילות עתה תתגלה לך הסוד הנסתר ד' כראתסרתי תתים לבת לתחריהו לך תלת ס"ת תלת שבי לתיהו לניך בו ירון לניך ובשב ותי דע כי הלת מודע כי התחתי תלדים שהם תתגלים לך הזיוך והשולים שבהם הם השוכרים והשב לתים לך כל הלותות ותחכם בחול לך גילוי רק בה"י. לך עתה שלה על ג' תתגלות לתתה הכה כל הו' תתגלה לך תול תגולה. התחכם ככר ידעת כי כל מה שתתגלה לך תתה היוד ביסוד לבדו לתתבלה כי ככר בספרי הסוד לתתה לך מה שהוא לותים בחול אין גילוי רק בה"י. לך עתה הוא כי כיון שהתלדים הם תגולים ותכח הלוי שהם בכל הגדלין וכ"ה לתתה ותתבלה לותם תלכים לך רק שני שלישי התפארת והיסוד כולו וכמ"ש שבכולם הוא היסוד כי כלו בגלוי ולכן ר' כחסלמלי נא היה שליק תלת שבי כו':

וגם הוא יאמר ברוך כדי שיכלול עצמו עם הקהל : ואחר כך אומר :

**בָּרוּךְ** אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם · אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ נוֹתֵן הַתּוֹרָה :

אחר קריאת התורה יאמר זה

**בָּרוּךְ** אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת · וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵינוּ · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ נוֹתֵן הַתּוֹרָה :

כשמגביה הס"ת יאמר זה

**וזאת** הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם ׀ מֹשֶׁה לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל פִּי יְיָ בְּיַד מֹשֶׁה : תּוֹרָה צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה : עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ וְתוֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁר · דְּרָכֶיהָ דַּרְכֵי נוֹעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם : אוֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ בִּשְׂמֹאלָהּ עוֹשֶׁר וְכָבוֹד : יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר :

## ברוך

מלכות נשארו שלשה שהם נצח הוד יסוד שגומרים במנחה בשבת ועל כל זה אין אנו מניחים אותם אלא כוללים אותם בשחר בסוד הפטרת נביאים שהם נצח הוד יסוד וקושר תורה בנביאים ולכך אומר אותה אפי' נער קטן להראות אנפי זוטרי לגבי רברבי עכ"ל :

**בקונטרס** האר"י ז"ל מצאתי וז"ל ספר תורה הוא דיוקנא דזעיר אנפין וכשמוציאין אותו מן ההיכל לקרות בו הוא כעין יציאת ז"א ממעי אימא ואז יוצא הארה מזעיר אנפין שהוא מושפע באות' שעה מא"א דהיינו כתרה של תורה פי' תרין עטרין דאבא ואימא ונרמזים ברימונים שלנו דאינון חסד כולל חסדים וגבורות כוללות כו' גבורות ואז הוא עת רצון והעולה יכוין כי הדוכן הוא אדני וס"ת בסוד הויה והגבהת ס"ת להראותו לעם שלא נשאר לו לז"א כי אם גוייתו סוד האותיו' אבל נקודי וטעמי סוד תור' שבע"פ הכל מסור לנוקביה דהיינו בית הכנסת סוד כנסת הגדולה של חכמים ושל סופרים מארי תורה שבע"פ ויניח קודם הקריאה שתי ידיו על התורה הנגללת בשני העמודים להמשיך על ס"ת תרין עטרין בחמ' אצבעות ימין וחמש של שמאל ויכוין בהם קסאל קנאל שהם בגימט' שי"ב דהיינו י"ב הוייות ועם כ"ח אותיות של מילוי המילוי כנגד כ"ח פרקיו דהיינו ספר וכן ד' פעמים ע"ב בד' אצבעות ושם ב"ן בגודל ימין ושמאל דאינון שם וספר דשוי גמור להמתיק רק המלכות להעלות' לז"א פנים בפנים ואומר ברכו את ה' המבורך שהם מ"ב ר"ך שמאל וימין כשהוא מברך על הקריא' מסיר ידו השמאלית מעל הספר והימין במקומה מונחת להראות שנמתקו הגבורה ונכללו בחסדים וכשהוא קורא יכוין כי הדוכן הר סיני וכאילו מקבל התורה מפי ז"א ואם יזכה יאירו גלמי האותיות לפניו כמראה אש לבנה להורות כי חוט של חסד משוך עליו למט' ממנו כמו אש אדומה ואם לא יהיה כונה אז יהי' העם ככהן עכ"ל :

פירש ברכת התורה כתובים למעלה בקריאת התורה ב' וה' :

בחול ובשבת ו"ט מתחיל הטפטיר הברכה קורס הפטרה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בִּנְבִיאִים טוֹבִים וְרָצָה בְדִבְרֵיהֶם הַנֶּאֱמָרִים בֶּאֱמֶת׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ וּבְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ וּבִנְבִיאֵי הָאֱמֶת וָצֶדֶק:

אחר הפטרה אומר הטפטיר זה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם צוּר כָּל הָעוֹלָמִים צַדִּיק בְּכָל הַדּוֹרוֹת הָאֵל הַנֶּאֱמָן הָאוֹמֵר וְעוֹשֶׂה הַמְדַבֵּר וּמְקַיֵּם שֶׁכָּל דְּבָרָיו אֱמֶת וָצֶדֶק:

נֶאֱמָן אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְנֶאֱמָנִים דְּבָרֶיךָ וְדָבָר אֶחָד מִדְּבָרֶיךָ אָחוֹר לֹא יָשׁוּב רֵיקָם כִּי אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן וְרַחֲמָן אָתָּה בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַנֶּאֱמָן בְּכָל דְּבָרָיו:

רַחֵם עַל צִיּוֹן כִּי הִיא בֵּית חַיֵּינוּ וְלַעֲלוּבַת נֶפֶשׁ תּוֹשִׁיעַ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְשַׂמֵּחַ צִיּוֹן בְּבָנֶיהָ:

שַׂמְּחֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא עַבְדֶּךָ וּבְמַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה יָבֹא וְיָגֵל לִבֵּנוּ עַל כִּסְאוֹ לֹא יֵשְׁבוּ זָר׃ וְלֹא יִנְחֲלוּ עוֹד אֲחֵרִים אֶת כְּבוֹדוֹ כִּי בְשֵׁם קָדְשְׁךָ נִשְׁבַּעְתָּ לוֹ שֶׁלֹּא יִכְבֶּה נֵרוֹ לְעוֹלָם וָעֶד׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן דָּוִד:

## על

והא לך פי' ברכות הטפטיר מחרמ"ק:

אשר ולפי מימרא עילאה דעד הוד הוא הטפטיר ולכך מימרא עילאה מית קריאת נביאים דהיינו כנודע ולכך בחר וקצר סוד הבחירה שהיא מלכות דנביאים טובים דהיינו ביותם מחירים מסטר' דטוב עליון והיינו סוד ביעור דדכורא דתמן טוב והירו עילאה משך הזרע חור זרוע לפדיק החור כי טוב ולכך הם נביאים טובים וכמה נביאים היו בישראל ולא בחר שיהיו טובים ומחירים ליסראל בנבואת' חלח חלו מפני שהם בסוד הייחוד הבחינה הנזכרת והיינו ורצה בדבריהם הבפיע והמשיך הרצון העליון בנבואת' דבר שכינה הכאחזת בהם והיינו דבריהם בחינות המלכות הנאמרים ונקשרים על ידם בתפארת להיינו בחו"ת בעניין שהם מחירים מן הטוב והמלכות שעל גביהם נקשרים למעלה מהרצון ע"י קשרים בתפארת׃ וזו היא בחינ' המלכות על גביהן והם נקשרים למעלה ולכן הם בגדול הבינה נקשר ע"י המלכות שהכרובים מתעלי' ע"י השכינה בסוד שורה על גביהן וזהו מלד ימין בחינתם בנפח ויש לשכינה בחינה בהוד והם יורדים עם המלכות למטה לכך כאן מתם חלי הברכה בחלת ולבסוף מתם הברכה בלשון חלי בנפח מלד התפארת ה' בחינות וחלית בהוד מלד המלכות ולכך מותם במלת כלל ולזה אמר הבותר בתורה דהיינו קשר הבחירה מלכות עם התפארת ובמשה עבדנו בסוד הדעת המנהיג בחינת עבד עליון שהוא כנגן מלד הברייה וביסראל עמו שהם קדושים עליונים

בשבת עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוֹדָה וְעַל הַנְּבִיאִים וְעַל יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה ·
שֶׁנָּתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לִקְדֻשָּׁה וְלִמְנוּחָה לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת :
עַל הַכֹּל יְיָ אֱלֹהֵינוּ אָנוּ מוֹדִים לָךְ · וּמְבָרְכִים אוֹתָךְ · יִתְבָּרֵךְ שִׁמְךָ בְּפִי כָּל
חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת :

בשלש רגלים

עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוֹדָה וְעַל הַנְּבִיאִים (וְעַל יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה) :
(ועל יום חג המצות הזה) : (ועל יום חג השבועות הזה) : (ועל יום חג הסוכות הזה) :
(ועל יום שמיני עצרת החג הזה) : שֶׁנָּתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לִקְדֻשָּׁה וְלִמְנוּחָה
לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת : עַל הַכֹּל יְיָ אֱלֹהֵינוּ אָנוּ מוֹדִים לָךְ
וּמְבָרְכִין אוֹתָךְ יִתְבָּרֵךְ שִׁמְךָ בְּפִי כָּל חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד : בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ
מְקַדֵּשׁ (הַשַּׁבָּת וְ) יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים :

## על

עליונים מצד התפארת ובנביאי האמת דהיינו בחינה בתפארת והצדק במלכות דהיינו המלכות למטה והם קצה א׳ במלכות וקצה א׳ בצדק והיינו בחינת התחתונה מצד ההוד והם ב׳ ברכות בדרך א׳ חציה מן הימין וחציה מן השמאל וימין ושמאל ברכה א׳ · והם ג׳ ברכות שתים לתורה חסד וגבורה וא׳ להפטרה תפארת וסמוך לג׳ אבות מיד בהפטרה מלכות כדפי׳ · אח״כ מברך ד׳ ברכות שהם ראשונה צור כל העולמים דהיינו הבינה שצייר ב׳ עולמים עולם העליון עולם הזכר ועול׳ התחתון עולם הנקיבה דהיינו סוד עולם האצילות ועולם הבריאה ועולם היצירה ועולם העשיה והיא נקראת צור העולמים בכח החכמה שהיא סוד ל״ב נתיבות חכמה מתלבש בבינה להמציא העולמות צדיק בכל הדורות הנה העולמים האלו הם עולמי הצדיקים בסוד נפש רוח נשמה בי״ע ושלשתם אצילות ולכן צור כל העולמים צדיק מנהיג צדקו להצד הנשמות :

**דור האל** הולך ודור בא לזכות׳ לעולמים ההם לקשר הנשמות בשרשים הנזכרים : הנאמן הנה הבינה פועלת בסוד הנביאים סוד ה׳ נקודות שבה דהיינו סוד ה״א כזה ה׳ שהם חמשה ספירות ולכך היא האל שכל ה׳ הנהגות מנהיג בשם אל עליון דהיינו הנאמן אשר לא ישתנה והוא מאיר בנקוד׳ אמצעית בתפאר׳ ע״י הדעת ועם אל נאמן אשר לא יכזבו מימין פועל ע״י אל דעות ה׳ כנודע · האומר מצד החכמה בחסד עם עשרה מאמרות מהחכמה שבה׳ ברא הנמצאי׳ אמרתי עולם חסד יבנה · ועוש׳ מצד הבינה העושה ע״י הגבורה דהיינו בראשית ברא אלהים עם שהוא כולל הגבורה יצר את העולם בדין מדבר ע״י המלכות סוד הדיבור בהוד ומקיים ע״י התפארת הקיים שהמלכות אינה קיימת אלא מצדו בנצח והרי הם ה׳ נקודות כדפי׳ · בחינה א׳ חסד גבורה תפארת נצח הוד · ובחינה ב׳ כתר חכמה בינה תפארת מלכות · פעולות אלו באלו · כי כל דבריו הוא בייחוד קול ודיבור יחד ומבין שניהם יתפשטו ההנהגות דהיינו האמת וצדק וסוד אור הכתר מתלבש בתוכן להאמין ולקיים המציאות דהיינו ונאמן אתה הוא והיינו נגלה ונסתר נסתר למעלה דהיינו הוא נגלה ע״י

בראש השנה

עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוֹדָה וְעַל הַנְּבִיאִים וְעַל יוֹם (השבת הזה ועל יום)
הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה שֶׁנָּתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לִקְדֻשָּׁה וְלִמְנוּחָה לְכָבוֹד וּלְתִפְאֶרֶת:
עַל הַכֹּל יְיָ אֱלֹהֵינוּ אָנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אוֹתָךְ · יִתְבָּרֵךְ שִׁמְךָ בְּפִי כָּל חַי
תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד · וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקַיָּם לָעַד · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ · מֶלֶךְ עַל כָּל
הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ (השבת וְ) יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזִּכָּרוֹן:

## על

התפשטות אל הספירות חכמה ובינה שהם מגלי' פעולותיו והיינו אומר אתה הוא ה'
אלהינו ואח"כ יתפשט סוד נאמן בכל הספירו' עד בחינות המלכות והיינו ונאמנים
דברך והיינו סוד ההנהגה הפנימי' המתלבשת בתוך הספירות לתת להם קיו' תמיד'
ודבר אחד מדברך אפי' הבחינה האחרונה המייחדת כל בחינות כלם דהיינו דבר אחד
מהם י"ג בחינות נעשית אח"ד מכלל כל הבחינות דהיינו מדברך אינה מתפשטת
למקום החיצוני אחור לא ישוב ריקם אלא כולם נקשרים בקדושה העליונה המאירים
מאור יחוד העליון והיינו אומר אל מלך נאמן אתה והכוונה שהמלכות נקשר בסוד אמן
לפי הפירושי' ההם והיינו אומר אל מלך נאמן אתה דהיינו המלכות נקראת אתה ועוד
נפרש אל בבינה מלך בחכמה נאמן בכתר כדפי' שהוא נאמן בלתי משתנה מרחמי' לדין
והוא הנאמן הקיים וחותם האל הנאמן בכתר בכל דבריו ע"י היסוד בבחינות המלכות
כולם כדפי' והיינו ברכה ג' מצד הנצח הימיני העולה עד למעלה שכתיב לא ידעו
עיט בחינת השפה העליונ' הוא נצח מושרש ברישא דמלכא · הברכה הב' בהוד ושם כל
היום דוה ולכך אמר ולעגומת נפש והוא שכוון דמלכא גזרין מילין דקשוט ולכך מצד
הנצח שממנו נבואות הנחמות הוא נאמן וכו' אמנם מצד ההוד גזירת הדינין ונתקיימו
והיא כל היום דוה א"כ רחמים בעי רחם על ציון דהיינו נקודה אמצעית אשר הברכו'
כי שם ציוה ה' את הברכה חיים עד העולם ולזה אמר כי היא בית חיינו שחיים
הנמשכים לכל הקדושים נובע' משם והיא בית קיבול להם מלמעלה והנה המקור הזה
נאמר אזלו מים מיני ים ונהר יחרב ויבש והיינו במחשכי' הושיבני כמתי עולם ומטעם
זה רחם על ציון לתקן הנהר ולעגומ' נפש לתקן הים ומפני שבה שלטו האויבי' כאומר
נחם ה' את אבילי ציון ואת אבילי ירושלים וכו' לזה אמר תנקום נקם שהושיבוה
שוממה מבלי בטה היא יושבת · במהרה מלכות נקשר' בימינו הרי ששה ימים שישראל
מרכב' אליהם חסידים גבורים מארי תורה חוזים נביאים צדיקים ולכך הם ימינו
והארתנו ושם תתקשר ציון וירושלים ע"י הנשמות הנכללות בה המעורר זווגה והיינו
ע"י הצדיקים הגשמיים נאספים בה בגשמיי' למטה ויאספו אלי' המעל' בסוד נפשותם
ולזה אמר משמח ציון בבניה שהנשמות בינה ימשיכו לה השמחה מהבינה דהיינו מצד
ההוד · הג' מהיסוד הנקשר בבינה סוד הצדיק לעה"ב ולזה מצד ושמחינו התעוררות
השמחה ה' אלהינו חכמה וברכ' באליהו הנביא עבדך שהוא קודם אל המשיח כנודע
מפני שסוד אליהו הוא סוד גילוי והנה אין כח להגלות מלכות בית דוד · אור שכינה
בתחתונים אם יתקדש תחומה תחלה וגם ידעת סוד אליהו שנעשה מלאך תדע סוד
הגבול

ביום כפור

עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוֹדָה וְעַל הַנְּבִיאִים וְעַל יוֹם (השבת הזה וְעַל יוֹם) הַכִּפּוּרִים הַזֶּה שֶׁנָּתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לִקְדֻשָּׁה וְלִמְנוּחָה לִמְחִילָה וְלִסְלִיחָה וּלְכַפָּרָה לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת: עַל הַכֹּל יְיָ אֱלֹהֵינוּ אָנוּ מוֹדִים לָךְ. וּמְבָרְכִים אוֹתָךְ. יִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ בְּפִי כָּל חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד. וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקַיָּם לָעַד. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ השבת וְ יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַכִּפּוּרִים:

## יקום

הגבול שאינו מתקדש אלא על ידו דהיינו תחום שבת ולזה הקדים אליהו להגביל תחום שכינה בלבות עם ה' כאומר והשיב לב אבות וגו' וכאשר יבער מחשבות רעות מלבבינו מיד יתגלה מלכות בית דוד סוד השכינה בלבות בני אדם כדי שלא תתהפך לדין ע"י תערובות וטוב שבנו והיינו פן אבוא והכיתי את כל הארץ חרם ולכך אמר באליהו הנביא עבדך המטהר מקום לעבדי' שיהא עץ הדעת טוב כולו ומיד ובמלכות בית דוד משיחך מהשמן העליון משח רבות קדושא מצד החכמה העליונה במהרה יבא ודאי צדיק ונושע הוא ויגל היא השכינה ותגל הארץ מצד היסוד גיל יגיל אבי צדיק והנה עד עתה שלטו החיצונים בה נהגה אבל מכאן ואילך לא דהיינו השדים. ולא ינחלו עוד אחרים הם לילת הרשעה ששלטה עד עתה ולא ינחלו עוד אחרים את כבודו מפני שהגאולה הזאת גאולה שלימה מפני שהיא מלמעלה דהיינו כי בשם קדשך מצד הבינה והחכמה נשבעת לו השפעת סוד השבעה ספירות למלכות בסוד הגאולה כדי שתהיה הגאולה קיימת באמת לעולם ועד ושוב אין המלכות נר לבן ישי כבה והיינו שלא יכבה נרו ל"ו מפני שעד עתה נדלק' במצרים וכבתה נדלק' וכבתה עתה לא יכבה נרו לעולם ועד אפי' שיש עתי' מן הבינה עד המלכות שהם חסדים ומורים חסרון ללבנה לא יכבה נרו ל"ו מן הבינה עולם ועד עד המלכות ועד: הברכה הרביעית למלכות עצמה בסוד קדושת היום ולכך חותם בה בסוד הקדוש' והיינו אומר על התור' היא כנסת הכל והיינו התורה שבה מצד התפארת העבודה שבה מצד המלכות עבודת בית המקדש ועל הנביאי' כצח והוד ועל יום קדושתו מצד אור השולט כל יום ויום כפי קדושתו שהיא אות בשבת אות ימים טובים כדפי' בתיקונים שנתת לנו ע"י אור תוספות נשמה שעלינו ה' אלהינו חכמה ובינה שמשם קדושת שבתות ומועדים כדפי' בפ' אמור לקדושה מצד החכמה למנוחה מצד הבינה שהיא מנוחת העולמות עולם הבא ודאי לכבוד מצד המלכות ולתפארת מצד התפארת בשתי אותיות י"ה אמר מלמעלה למטה וב' אותיות וה' אמר מלמטה למעלה על הכל שנמשך לנו ע"י היסוד ה' אלהינו חכמה ובינה. אנו מודים מצד ההוד. ומברכין מצד החסד שאלו השני מדות קיומן של ברכות ימין ושמאל במלכות ומברכין את שמך. תתברך אח"כ יתמשכו הברכות ע"י היסוד וברכות לראש צדיק והיינו בפי כל חי דהיינו ראש צדיק פי האמה מבוע הברכות תמיד למלכות יהיו נהרא ולא פסיק ממומי לעלמין לעולם ועד בכל כדפי' לעיל או להמשיכם למטה לכל העולמות והחתימה מעין מציאות קדושת היום כל קדושה וקדושה עכ"ל:

יהללו

יְקוּם פּוּרְקָן מִן שְׁמַיָּא חִנָּא וְחִסְדָּא וְרַחֲמֵי וְחַיֵּי אֲרִיכֵי וּמְזוֹנֵי
רְוִיחֵי וְסִיעְתָּא דִּשְׁמַיָּא וּבְרִיּוֹת גּוּפָא וּנְהוֹרָא מַעֲלָיָא:
זַרְעָא חַיָּיא וְקַיָּימָא זַרְעָא דִּי לָא יִפְסוֹק וְדִי לָא יִבְטוֹל
מִפִּתְגָּמֵי אוֹרַיְיתָא: לְמָרָנָן וְרַבָּנָן חֲבוּרָתָא קַדִּישָׁתָא דִּי
בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל וְדִי בְּבָבֶל לְרֵישֵׁי כַלָּה וּלְרֵשֵׁי גָלוּתָא וּלְרֵשֵׁי
מְתִיבָתָא וּלְדַיָּינֵי דְּבָבָא: לְכָל תַּלְמִידֵהוֹן וּלְכָל תַּלְמִידֵי
תַּלְמִידֵיהוֹן וּלְכָל מַאן דְּעַסְקִין בְּאוֹרַיְיתָא: מַלְכָּא דְּעָלְמָא
יְבָרֵךְ יַתְהוֹן יַפִּישׁ חַיֵּיהוֹן וְיַסְגֵּי יוֹמֵהוֹן וְיִתֵּן אַרְכָּא לִשְׁנֵיהוֹן
וְיִתְפָּרְקוּן וְיִשְׁתֵּזְבוּן מִכָּל עָקָא וּמִכָּל מַרְעִין בִּישִׁין מָרָן דִּי
בִּשְׁמַיָּא יְהֵא בְּסַעְדֵּהוֹן כָּל זְמַן וְעִידָן וְנֹאמַר אָמֵן:

יְקוּם פּוּרְקָן מִן שְׁמַיָּא חִנָּא וְחִסְדָּא וְרַחֲמֵי וְחַיֵּי אֲרִיכֵי וּמְזוֹנֵי
רְוִיחֵי וְסִיעְתָּא דִּשְׁמַיָּא וּבְרִיּוֹת גּוּפָא וּנְהוֹרָא מַעֲלָיָא:
זַרְעָא חַיָּיא וְקַיָּימָא זַרְעָא דִּי לָא יִפְסוֹק וְדִי לָא יִבְטוֹל מִפִּתְגָּמֵי
אוֹרַיְיתָא: לְכָל קְהָלָא קַדִּישָׁא הָדֵין רַבְרְבַיָּא עִם זֵעֵרַיָּא
טַפְלָא וּנְשַׁיָּא מַלְכָּא דְּעָלְמָא יְבָרֵךְ יַתְכוֹן יַפִּישׁ חַיֵּיכוֹן וְיַסְגֵּי
יוֹמֵיכוֹן וְיִתֵּן אַרְכָּא לִשְׁנֵיכוֹן וְתִתְפָּרְקוּן וְתִשְׁתֵּזְבוּן מִכָּל עָקָא
וּמִכָּל מַרְעִין בִּישִׁין מָרָן דִּי בִּשְׁמַיָּא יְהֵא בְּסַעְדֵּכוֹן כָּל זְמַן וְעִידָן
וְנֹאמַר אָמֵן:

מִי שֶׁבֵּרַךְ אֲבוֹתֵינוּ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב · הוּא יְבָרֵךְ אֶת כָּל הַקָּהָל
הַקֹּדֶשׁ הַזֶּה · עִם כָּל קְהִלּוֹת הַקֹּדֶשׁ · הֵם וּנְשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם
וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם · מִי שֶׁמְּיַחֲדִים בָּתֵּי כְנֵסִיּוֹת לִתְפִלָּה · וּמִי שֶׁבָּאִים בְּתוֹכָם
לְהִתְפַּלֵּל: וּמִי שֶׁנּוֹתְנִים נֵר לַמָּאוֹר · וְיַיִן לְקִדּוּשׁ וְלַהֲבִדָּלָה · וּפַת לְאוֹרְחִים
וּצְדָקָה לַעֲנִיִּים · וְכָל מִי שֶׁעוֹסְקִים בְּצָרְכֵי צִבּוּר בֶּאֱמוּנָה · הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ
הוּא · יְשַׁלֵּם שְׂכָרָם · וְיָסִיר מֵהֶם כָּל מַחֲלָה · וְיִרְפָּא לְכָל גּוּפָם · וְיִסְלַח לְכָל
עֲוֹנָם · וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם · עִם כָּל יִשְׂרָאֵל
אֲחֵיהֶם וְנֹאמַר אָמֵן:

הנותן תשועה למלכים ממשלה לנסיכים מלכותו מלכות כל עולמים הפוצה
את דוד עבדו מחרב רעה: הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה:
הוא

הוא יברך וישמור ויצור ויעזור וירומם ויגדל וינשא למעלה את אדונינו (פלוני בר פלוני) ירום הודו · מלך מלכי המלכים ברחמיו יהייהו וישמרהו מכל צרה ויגון ונזק ויצילהו וידבר עמים תחת רגליו ויפיל שונאיו לפניו ובכל אשר יפנה יצליח · ממ״ה ברחמיו יתן בלבו ובלב כל יועציו ושריו רחמנות לעשות טובו׳ עמנו ועם כל ישרא׳ וביומיו ובימינו תושע יהודה וישראל ישכון לבטח ובא לציון גואל ובן יהי רצון ונאמר אמן :

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן דוד ושלמה הוא יברך את כל הקהל הקודש הזה עם כל קהלות הקודש וישובים וסביבות שלׄ כל עיר ועיר הם ונשיהם ובניהם ובנותיהם וכל אשר להם וכל מי שיתן נדבת לבו הן איש הן אשה ללומדי תורה ולעניי ירושלים עיר הקודש בשכר זה הקדוש ברוך הוא יזכהו לראות בבנינה ולישמוח בהוכה וישמרהו מכל צרה וצוקה ומכל נגע ומחלה ויזכהו לביאת משיחנו ולהביא ברבתו לבנין בית המקדש במהרה ביומינו בעגלא ובזמן קריב וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו עם כל ישראל אחיו ונאמר אמן :

בשבת כשמברכין החדש יאמר החזן זה · נכון לידע המולד קודם שמקדשים החדש :

מִי שֶׁעָשָׂה נִסִּים לַאֲבוֹתֵינוּ וְגָאַל אוֹתָם מֵעַבְדוּת לְחֵרוּת הוּא יִגְאַל אוֹתָנוּ וְיַקֵּבֵץ נִדָּחֵינוּ מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ · חֲבֵרִים כָּל יִשְׂרָאֵל וְנֹאמַר אָמֵן :

ראש חדש פלוני ביום פלוני

קהל וחזן יְהַדְּשֵׁהוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא · עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה לִישׁוּעָה וְלִנֶּחָמָה וְנֹאמַר אָמֵן : אשרי וכו׳

אַב הָרַחֲמִים · שׁוֹכֵן מְרוֹמִים · בְּרַחֲמָיו הָעֲצוּמִים · הוּא יִפְקֹד בְּרַחֲמִים · הַחֲסִידִים וְהַיְשָׁרִים וְהַתְּמִימִים · קְהִלּוֹת הַקֹּדֶשׁ שֶׁמָּסְרוּ נַפְשָׁם · עַל קִדֻּשַׁת הַשֵּׁם · הָאֲהֻבִים וְהַנְּעִימִים · בְּחַיֵּיהֶם וּבְמוֹתָם לֹא נִפְרָדוּ · מִנְּשָׁרִים קַלּוּ וּמֵאֲרִיוֹת גָּבְרוּ · לַעֲשׂוֹת רְצוֹן קוֹנָם וְחֵפֶץ צוּרָם : יִזְכֹּרֵם אֱלֹהֵינוּ לְטוֹבָה עִם שְׁאָר צַדִּיקֵי עוֹלָם : וְיִנָּקֵם (בימינו) נְקִמַת דַּם עֲבָדָיו הַשָּׁפוּךְ : כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים הַרְנִינוּ גוֹיִם עַמּוֹ כִּי דַם עֲבָדָיו יִקּוֹם · וְנָקָם יָשִׁיב לְצָרָיו וְכֹפֶר אַדְמָתוֹ עַמּוֹ : וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב לֵאמֹר : וְנִקֵּיתִי דָמָם לֹא נִקֵּיתִי וַיהוה שֹׁכֵן בְּצִיּוֹן : וּבְכִתְבֵי הַקֹּדֶשׁ נֶאֱמַר לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אַיֵּה אֱלֹהֵיהֶם יִוָּדַע בַּגּוֹיִם לְעֵינֵינוּ נִקְמַת דַּם עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ : וְאוֹמַר כִּי דוֹרֵשׁ דָּמִים אוֹתָם זָכַר לֹא שָׁכַח צַעֲקַת עֲנִיִּים : וְאוֹמַר דִּין בַּגּוֹיִם מָלֵא גְוִיּוֹת מָחַץ רֹאשׁ עַל אֶרֶץ רַבָּה : מִנַּחַל בַּדֶּרֶךְ יִשְׁתֶּה עַל כֵּן יָרִים רֹאשׁ :

יהללו

ואח"כ יאמר החזן יהללו יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ · כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ :

והקהל אומר הודו **הוֹדוֹ** עַל אֶרֶץ וְשָׁמָיִם · וַיָּרֶם ׀ קֶרֶן לְעַמּוֹ תְּהִלָּה לְכָל חֲסִידָיו לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרוֹבוֹ הַלְלוּ יָהּ :

**מִזְמוֹר** לְדָוִד הָבוּ לַיְיָ בְּנֵי אֵלִים · הָבוּ לַיְיָ כָּבוֹד וָעֹז : הָבוּ לַיְיָ כְּבוֹד שְׁמוֹ הִשְׁתַּחֲווּ לַיְיָ בְּהַדְרַת קֹדֶשׁ : קוֹל יְיָ עַל הַמָּיִם · אֵל הַכָּבוֹד הִרְעִים · יְיָ עַל מַיִם רַבִּים : קוֹל יְיָ בַּכֹּחַ · קוֹל יְיָ בֶּהָדָר : קוֹל יְיָ שֹׁבֵר אֲרָזִים · וַיְשַׁבֵּר יְיָ אֶת אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן : וַיַּרְקִידֵם כְּמוֹ עֵגֶל לְבָנוֹן וְשִׂרְיוֹן כְּמוֹ בֶן רְאֵמִים : קוֹל יְיָ חֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ · קוֹל יְיָ יָחִיל מִדְבָּר · יָחִיל יְיָ מִדְבַּר קָדֵשׁ : קוֹל יְיָ ׀ יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת וַיֶּחֱשֹׂף יְעָרוֹת וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אֹמֵר כָּבוֹד : יְיָ לַמַּבּוּל יָשָׁב · וַיֵּשֶׁב יְיָ מֶלֶךְ לְעוֹלָם : יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן · יְיָ ׀ יְבָרֵךְ ׀ אֶת ׀ עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם :

## ובנחה

**יהללו** את שם ה' כו' ומשיבין הקהל הודו על ארץ כו' ואומרים מזמור לדוד הבו לה' בני אלים כו' וז"ל ת"י ובחזרתו נהגו לומר מזמור לדוד הבו לה' בני אלים לפי שיש בה שבעה קולות כנגד שבעה קולות שנתנה בהם התורה ולפיכך נהגו לאומרו בשבת שאז מתיחדים השבעה הויות סוד שבעה קולות ויש בו י"ח אזכרו' שבהם שט הב"ה בי"ח רבוא עולמות דכתיב רכב אלהים רבותים אלפי שנאן וגו' וסוד אלו העולמות יתבארו למשכיל אשר זכה להם ועוד מוסיפין שאו שערים ראשיכם שאמר שלמה כשהכנים הארון לבית קדש הקדשים בדוגמא עליונה כי בשבת זמן הכנסת התורה העליונה בסו' הארון בית גנזו של הק"בה ואז החיות העליונו' הנקראות בשם ה' עונים ואומרים שאו שערים ראשיכם ויבא מלך הכבוד בהיכלו ולפיכך אומרין אותו כשמכניסין ספר תורה להיכלו ועוד מורים לנו התבלעות הקדש והסתלקות הכבוד ועלויו מעילוי לעילוי אל מקומו שנאצל משם בעול' שכלו שבת והדברי' עתיקים עכ"ל :

ומזמור זה מפורש לעיל בקבלת שבת ע"ש :

**תפלת מוסף** כנגד העמוד שעליו העולם עומד סוד זכור ושמור נגד ב' שבתות שמתייחדים בתפלת מוסף שיש בו תוספות רוח הקודש · וז"ל מהרמ"ק תיקון המוסף דרך כלל הוא יוסף כל מציאות תוספות שבעולם הוא מצד יוסף והיא תוספת ברכה והענין עם היות שהתפלה בסוד הבינה יתעלה עליו מציאות תוספות קדושה מצד יוסף כי לעולם יוסף מוסיף על מציאות הזמן אם ר"ח מוסיף על קדושת ר"ח אם י"ט מוסיף על קדושת י"ט ואם שבת מוסיף על קדושת שבת והרי לעולם תוספת יוסף מוסף זיווג על עיקר הזיווג ולכך הם שני זיווגי' זיווג ו' עילאה עולת הבוקר ו' תתאה היא תוספת וסוף עיקר המוספין הוא מהכתר שבו סוד תוספת קדושה ועיקר גילויו ע"י יוסף ואין לתמוה ע"ז שהרי בסוד שבע' היכלות בשבעה ספירות אין יוסף משמש אלא בשביעי העליון הכל קודש הקדשים ומוסף אור הכתר נקשר בסבתו א"כ לעול' יוסף גורם התוספת קדושה מלמעלה ולכך תמיד קדושת המוסף בכתר להראות על גילוי הכתר שאור הכתר העליון מתפש' ומתגלה בספירות

ע"י

וּבָרוּךְ יֹאמַר שׁוּבָה יְיָ רִבְבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל: קוּמָה יְיָ לִמְנוּחָתֶךָ אַתָּה
וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ: כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ יְרַנְּנוּ: בַּעֲבוּר דָּוִד
עַבְדֶּךָ אַל תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אַל תַּעֲזֹבוּ:
עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ וְתוֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁר: דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נֹעַם וְכָל
נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם: הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם:

פ"י יוסף ועם היות שחין זיווג חלח ביוסף בשחר תפלו' הוח החבר לבד ממכס עתה הוח שיעור קומה המוספת חור וקדושה על הזווג הכעשה ובחול מלילות הזיווג לבד הוח כן היהילו שיעור קומה וביח למטה סוכבת מרגלותיו ובשבת עלה הזיווג חל כל שיעור קומה עליונה ויוסף חבר הברית ובמוסף חוזר חל חלקו שהוח שיעור קומה כולה ויש לו חבר לייחד יוסף והוח סוד מוסף ועולה ונקצר דרך הסימיים בספיר' העליונה רחם לכל הנחלים ולכך מוסיף קדושה בלחזן כתר מפני שהוח סוד חוט השדרה העולה דרך פנימה לכל האיברים ומוסך מהמוח והחוח ממח לעילה מיניה ועם היות שגם בתפלה הוח עולה, בומוסף מוסיף חם להבר' שפע כל הספירות עולה ומגיע ומוסך להגרת עצמו לח כ"ם וכשהוח משתם הדביקות הפנימיים מתעורר והייחוד בתיכונות בסוד נשמתה לכשמתה והייתו חלק יוסף וזהו דרך כלל לכל המוספין עכ"ל:

## דיני מוסף של שבת

זמן תפלת מוסף מיד לחר תפלת שחרית. היה לפניו שתי תפלות מוסף ומנחה כגון שהגיע זמן תפלת מנחה מתפלל מנחה ואח"כ מוסף היה לו הקדים של מוסף יצא. ואם שכח ועבר כל היום הרי זה משלים. יש להחריכ לכתחילה יותר מכדאי שעות. ואם היה לפניו מנחה ומוסף ושכח מנחה ואח"כ מוסף כתב מהריטו לעצה תוקף שניהן עתה להתפלל שניהם כגון שהיה לפניו לאכול ושכח עד שהתפלל מנחה אבל אם אינו צריך עתה להתפלל מנחה יוכל להקדים מוסף ואם הגיע זמן מנחה קטנה מתפלל מנחה תחילה וי מחמירים שאסור לעשות כן בכדור כדי שלא ישנו:

מזרך נהגו קודם תפלת המוספין להניח כלאים שהיו עליהם בשעת מלחכה ולא הקפידו עליהם. ומהרי"ו כתב שיש לנהוג קודם תפלת המוספין שיהא מהלך ד' מילין קודם שיתפלל (וח"ל כתב להתיר מהלך ד' מילין כדי לעשות הלכ אבל מעומד לשחות):

ואני שחיתי טוס הגון שחיר וכי זקיני הגאון מהר"י מינסטרל סג"ל ז"ל בחסכת נרכות דף כ"ח ע"ב ון"ל: ולית הלכת' כוותי' פירוש שלח שיהיר לשיעה קודם תפלת מוספין: וכתב המחבר ז"ל דוקח שיעשה והוח ז"ל פירוש מהילו שיעשה שים בה כדי שביעה לשעה הלכ ושיהא בהשב"ש והכינו יכה בתנו דוקח שיעשה שרי לכל סעודה לח: ואני מכניס לפני בין הסים הנ"ל לסוכות שהיו שיעה שיעשה: כלי שעשה הלכ לשעה לח יקשה מהח לשחריכן בשיעה בדף הנ"ל: דב לוחה שלח לחת בשחלקיה לדב יוסף. ולחתר כי לחתה לשעה לחנוהי דשעה לדב יוסף ס"ל שפי שיעה לשחתה שה ס"ל להה שלח בשחלקיה שלח הוכיח. ס"ל לחתי לח שיעה ולחתיה ס"ל לח סבר שה לשה דרב הונח. ולחתר רב הונח מסור לשדם שיעשה כלים קודם שיתפלל תפלת מוספין ס"ל לחבני לייה לשה לשעני בלותה דמוספין לייתי ולשיעה שיהי ולחיתי שלח שבר שה לשה דלחתר ר' יוחנן מסור ס"ל לשדם שיתפלל תפלת מיטה ס"ל לשה שתתר שלח שה דני שיעשה שבת ס"ב: והכי קשה לי שם שיתפל בין שיעשה לשביעה שיש בה כדי שביעה שה שהו שים שה כדי שביעה לשור שה דרב הונח מסור לשדם שיעשה קודם שיתפלל תפלת מוספין היה לו לשהל בי לחייני בשביעה שיש שה כדי שביעה לשור משל"ב מה שהיה לייהי בשביעה שיעשה הוח שרי שלח לחיל ולחי שין שיהל שם הוח מסור מסור שיעשה מעומד ושם הוח שרי שיהל בשביעה שיש בה כדי שביעה שרי עכ"ל:

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וְפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ׃
בִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ׃

**בָּרוּךְ** אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר
וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי
אָבוֹת וּמֵבִיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה׃ זכרנו וכו׳
מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם׃
אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב
לְהוֹשִׁיעַ׃ (בחורף מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם׃)
מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ
נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ
לִישֵׁנֵי עָפָר מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית
וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה׃ מי כמוך וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת
מֵתִים׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים׃
**אַתָּה** קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶלָה
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ׃ (המלך הקדוש)
**תִּכְנַת** שַׁבָּת רָצִית קָרְבְּנוֹתֶיהָ׃ צִוִּיתָ פְּרוּשֶׁיהָ עִם סִדְרֵי
נְסָכֶיהָ מַעֲנִיגֶיהָ לְעוֹלָם כְּבוֹד יַנְחִלוּ׃ טוֹעֲמֶיהָ חַיִּים
זכו

**הכנת** שבת וכו׳ מיוסד על פי תשרוק לפעם כו׳ ויש לתמוה למי מקדי דבתפלת מוסף קאמר יתירא דא לימא תקנו דחותית תשר״ק שהם חלפי בית״ת זעירא וחותית מהופכות שהם נקבה הלמ״ד ביומר על שבת לא רצו לומר סוד חותיות זעירא שהם חל״ת ברוך גדול דעה כו׳ רק תקנו מחותיות הדברים כמבואר לעיל. ומכ״ש בתפלה וק״ו בתפלת מוסף שבת תוספת קדושה היה ראוי לתקן בה חותיות הלפ״ת בית״ת רבתיין מיוסדים ונכתבים כתבנו. מה שכתבנו. ומבהרים ק״ק כתב ואפשר היה לתרץ שהעניין לתקן זעירו ודיבור דסלי ברתא דמלכא שהיה הכרזת ויסוד ועכ״ז אינו מספיק שהן עניות במקום עשירות ובשבת כלל וכלל אינה מהופכת וקטנה

זָכוּ וְגַם הָאוֹהֲבִים דְּבָרִיהָ גְּדֻלָּה בָּחֲרוּ אָז מִסִּינַי נִצְטַוּוּ עָלֶיהָ
וַתְּצַוֵּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְהַקְרִיב בָּהּ קָרְבַּן מוּסַף שַׁבַּת בְּרָאוּי:
יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתַּעֲלֵנוּ
בְּשִׂמְחָה לְאַרְצֵנוּ וְתִטָּעֵנוּ בִּגְבוּלֵנוּ וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ
אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִים כְּסִדְרָם וּמוּסָפִים כְּהִלְכָתָם:
וְאֶת מוּסַף יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה
כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה
עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר:

## וביום

הג"ה
ובתוס' כתבו ר"י מנהגינו לומר מוסף בלחש ויש לומר הטעם
בג' לחששת הדם ולפי זה יהא מקום לומר בהתפלל ציבור
בג' שתקנות לחששת הדם אם מקום כי תתפלל
היחיד לבדו יעשה יחיד כמנהג ציבור ורבינו ר"ת וכן עשה
הוא"ה כי יש לומר ויחזיר ג"כ על מכבה שבת כו' על מקדש השבת
ועל לחשת שבת כי הוא סוד החתן כ"ם לחתן בחופתו
ולחתן שבת בשבלת בסוד ת"ם בזוהר תניא בשבת בשמוני
לשתיקין יחזיר לית דמודי ע"כ:

ע"כ דברים: ומצאתי בספר המוסר
שכתב וז"ל סוד מוסף שבת רחיתי בעניין
המהבבות מקומות בארץ וכלם קדושים
ובתוכם ה' ויש מהם בצרפת ובפרובינצ"ה
ובשאר ארצות לומר במוסף שבת בחלש"ו
בית"ו למפרע והמהבב הזה מהבב חבמים
ותקון יפה בהמה גדולה ותקדיש לך

בתחיל' עניין עמוק וסוד חמיתי יש לך לדעת כי סוד עניין של מוסף הוא סוד יהוע וכנון
בסוד יוסף הצדיק יפה נוף משוש כל הארץ והיה תוספת הגוף בסוד ברית קדש וסוד
הברית הוא נקרא מוסף תוספת הגוף תוספת ברכה לתת מזון לפרנס כל הארץ וליעבור
יוסף פרי כחול היה לתת מזון ועתה לכל חי ומחמו מקבלת הארץ ברכה ותוספת טובה
תוספת הברכות בהנחיל לארץ שהיא סוד שבת שמור עניין האותיות מעוטרות בסדרן
והשמיענו בסוד התורה כל"ב אותיות מחפך המדרגות העליונות למנם כי הוא המוסף
לכל האותיות בתחילה ומקבל אותן מתחיל בחלף ומסיי' בת"ו ובהנחילו אותם מתחלת
בת"ו ומסיים בחלף מתחיל ממקום שפסק ומסיים ממקו' שהתחיל כי הוא סוגר בתחתו
לכלם וזה סוף' את בגדיו הראשון הוא שלב' אחרון והאחרון הוא ראשון וזהו סוד
המוסף להוסיף ולהשפיע בסוד החלפ"ו בית"ו ביום שבת כאשר אמרנו שהוא סוד
קדושת התורה ממם ומחלקת בחמשה חלקים כנגד חמשה חומשי התורה והלו הן תכנת
שבת רעית קרבנותיה עד כו' • וכו' הרי לך חמשה חלקי התורה בסוד חמשה חומשי
תורה ומוספה בחלת השות הבשחרית בסוד ק"ז וזהו ת"ז מוסל אותיות ם' ן' ץ' ף' ך'
בגרמו אותם שתקיים ברכתו עליה והן אותיות הכפולות וסודם ומעלתם בפלח ועניינן
ושרון ליהוע לבעלי החכמה וזו ת"ז מסיב' לכלמו"ו ומ"ו מעלי' כ' בראשו' ב' בסוד מנכלפ"ך
בסוד חמש מדריגות הכפולות בסודותן ותעש"י שהן חמש הן עשר כי סוד החמשה הן
בהסתרות ולפיכך תשלום הכל לסוד שלשים ושתים בתיבות החכמה וזהו סוד מוסף

וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֹלַת שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ עַל עֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ:

יִשְׂמְחוּ בְמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֹנֶג עַם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי כֻּלָּם יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ וּבַשְּׁבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ חֶמְדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

שבת ודי פרוש למספיק עד כאן: ומכאן ברוחה הגירסי הכתובה מסיני ע"י נצפ"ו פעלי"ה כראו"י והוא ר"ת מנצפ"ך: יהי רצון מלפניך ה' אלהינו שתעלינו בשמחה לארצינו בשמחה היית ביהכ"נ כי מקום גאולה תחמיתית. ותטענו בגבוליו הם הגבולים כפי אשר סדרם בנביאים ואז נהיה נטועי בי"ב גבולי אלכסון שלמעלה הבאים מי"ב פרופי שם ידו"ד ואז יהיה לנו נטיעה מוצלחת ושם נעשה קרנן מובחרינו סוד קרנן לידו"ד קירוב אותיות שם ידו"ד. וביום השבת שני כבשים תפארת ומלכות הם חלוקי' הם ב' ספירו' המתאימות והם כנפי' כובשי הדין והם בני שנה בניס לאחוץ בי לאה הנקרא שנה תמימים שהין להם לחזיק בחיצוני' מה שאין כן בחול שמחזיקים ע"י החיצוני'. ושני עשרונים כל ח' כלולה מעשר כנס סולת יין. הכנס מלא היתון סולת מהחמצע יין ממחל עולת שבת בשבתו קיצור שבת בראשית בשבת הגדול:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִמְנוּחָתֵנוּ קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בוֹ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ:

אמר המחבר מסתי' על ויניחו היה עיקר וכן הוא בנוסחים וכן הוא בסידור ספרדיים והכי נהוג:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם. וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ. וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם. בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן. וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ: יעלה ויבא וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ. הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

כְּזוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שֶׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. צוּר חַיֵּינוּ. מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר: נוֹדֶה לְךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ. עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ. וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ. וְעַל נִפֶּיךָ

שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ · וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת · עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרַיִם
הַטּוֹב · כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ · וְהַמְרַחֵם · כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:
על הנסים וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד: וכתוב
וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶלָה · וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת · הָאֵל
יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ · הַטּוֹב שִׁמְךָ · וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:
אֱלֹהֵינוּ · וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בָּרְכֵנוּ בַּבְּרָכָה הַמְשֻׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה · הַכְּתוּבָה
עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ · הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו כֹּהֲנִים · עַם
קְדוֹשֶׁיךָ · כָּאָמוּר: יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא
יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם:
שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ ·
בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ · כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ
אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים · וְאַהֲבַת חֶסֶד · וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם ·
וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל · בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ: בספר
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ · הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם:
אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע · וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה · וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם ·
וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה: פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ · וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף
נַפְשִׁי וְכֹל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה · מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם · וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם · עֲשֵׂה
לְמַעַן שְׁמֶךָ · עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ · עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ · עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ ·
לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ · הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן
לִבִּי לְפָנֶיךָ · יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם
עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל · וְאִמְרוּ אָמֵן:
יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה
בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ · וְשָׁם נַעַבְדְּךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים
קַדְמוֹנִיּוֹת · וְעָרְבָה לַיְיָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:
נַעֲרִיצְךָ וְנַקְדִּישְׁךָ כְּסוֹד שִׂיחַ שָׂרְפֵי קֹדֶשׁ הַמַּקְדִּישִׁים שִׁמְךָ
בַּקֹּדֶשׁ כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה
וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:
כבודו
כאורת הש"ץ תפלה לחוד קדושה רבה ומה טוב נוסח הספרדי המתחילי כתריצמו
קדושה דסדרי לעיל: כנר ביחרתי הקדושה לעיל בתפלת חול לחמכוס יש בקדושה זו
תוספת דברים וז"ל ת"י ק' ק' ק' כנגד שלשה חבות ה' לבחות לדיקו של עולם כולל
לשלשי ה' הנקראים בהם, מלא כל הארץ ארץ ישראל מלאה מכבוד ה' כענין שכתוב והארץ
האירה מכבודו:

כְּבוֹדוֹ מָלֵא עוֹלָם מְשָׁרְתָיו שׁוֹאֲלִים זֶה לָזֶה אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ
לְעֻמָּתָם בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ: בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: מִמְּקוֹמוֹ
הוּא יִפֶּן בְּרַחֲמִים וְיָחוֹן עַם הַמְיַחֲדִים שְׁמוֹ עֶרֶב וָבוֹקֶר בְּכָל־
יוֹם תָּמִיד פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה שְׁמַע אוֹמְרִים: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ
אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד: אֶחָד הוּא אֱלֹהֵינוּ הוּא אָבִינוּ הוּא מַלְכֵּנוּ
הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ: וְהוּא יַשְׁמִיעֵנוּ בְּרַחֲמָיו שֵׁנִית לְעֵינֵי כָּל־חַי
לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים: אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם: באשכנז אומרים כאן אלהיכם

אדיר

**כבודו** מלא עולם משרתיו שואלים איה מקום כבודו מקום אצילות הכבוד ממקום
איה (א' כתר י' חכמה ה' בינה) למבין ועולה מעילוי לעילוי הרמתה
אל ביתה להתקשר שם לעומת' משבחים ואומרים ברוך כבוד ה' ממקומו: ובמדרשו
של ר' נחוניא בן הקנה מאי ניהו מלא כל הארץ כבודו אלא כל אותה הארץ שנבראת
ביום ראשון שהיא למעלה כנגד ארץ ישראל מלאה מכבוד השם ומאי ניהו חכמה דכתיב
כבוד חכמים ינחלו ואומר ברוך כבוד ה' ממקומו. ומאי הוי כבוד השם משל למה הדבר
דומה למלך שהיה לו מטרונית' בחדרו שכל חיילותיו משתעשעי' בה והיו לו בנים ובאי'
כל היום לראות פני המלך ומברכים אותו אומרים לו אנה אמנו אמר להם לא תוכלו
לראותה עתה אמרו ברוכה תהא בכל מקום שהיא ומאי דכתיב ממקומו מכלל דליכא
דידע מקומו משל לבת מלך שבאה ממקום רחוק ולא ידעו מאין באת עד שראו אות' שהיא
אשת חיל נאה והגונה בכל מעשיה אמרו זאת ודאי מצד האור נלקחה כי במעשיה יאיר
העולם שאלו אותה מאין את אומרה ממקומי אמרו אם כן גדולים אנשי מקומה ברוכה
תהא ומבורכ' ממקומה. ממקומו יפן ברחמיו לעמו גם אם נעל' הכבוד אל ביתה הרמתה
משם יתמלא רחמים לרחם על בניו הדבקים בו:

**ובמדרשו** של רשב"י ע"ה ואתה ה' אל תרחק את"ה סוד התייחדות הכלה עם
דודה ומשם מתקשרים למעלה באין סוף ולפי' אל תרחק ממנו לעזוב
אותנו כד"א מרחוק ה' נראה לי ובנים נכללים עמה בסוד התפלה ואינם עוזבים אותה
להתרחק מהם אילותי מה איל וצבי כשהולכים ומתרחקים חוזרים למקומ' אף הקב"ה
אם מתעלה באין סוף מיד חוזר למקומו בשביל ישראל שהם דבקים בו ואינם מניחים
אותו להתרחק מהם לפי' אילותי לעזרתי חושה ע"כ. ועתה היא עת בקשת רחמים
כי היא עת רצון כי בעל הרחמים הופיע ורחובות הנהר משקה נטיעות הגן ואנו
מזכירים לפניו זכות היחוד פעמים לומר כי בזכות זה ירחם עלינו ולזה אנו אומרים
ממקומו המיחדים שמו וכו' עכ"ל גם רמוז בכאן סוד צירופי שם ידו"ד כמ"ש בתחילה
**אי"ה** מקום כבודו ואח"כ אמר **ממקומו** הוא יפן ברחמים ממקו"מו עולין רל"ב
כארבע צירופי' שם ידו"ד ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן ומלואן של ה"א הוא באותיו' **אי"ה** דהיינו
אין
ה"א ה"י ה"ה:

ביום טוב אומרים זה

אַדִּיר אַדִּירֵנוּ יְיָ אֲדוֹנֵנוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל־הָאָרֶץ׃ וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד׃ וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר׃ יִמְלֹךְ יְיָ לְעֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ׃ לדור ודור וכו׳ קדיש שלם

שם המחבר יהודה חזק

## לשבת ראש חדש

אֱלֹהֵיכֶם יַזְרִיחַ שִׁמְשׁוֹ שִׁבְעָתַיִם בִּגְבוּרָתוֹ׃ הַיָּרֵחַ בְּהִתְחַדְּשׁוֹ כַּשֶּׁמֶשׁ זְרִיחָתוֹ׃ וְהַחֹדֶשׁ בְּהִתְקַדְּשׁוֹ לְחַדֵּשׁ כַּפָּרָתוֹ׃ דַּת הַיּוֹם לְשַׁמְּשׁוֹ׃ חֲזוֹת קְדֻשַׁת שְׁכִינָתוֹ׃ מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבַּת בְּשַׁבַּתּוֹ׃

ובדברי קדשך

שם המחבר יהודה

## לשבת בראשית

אֱלֹהֵיכֶם יַשְׂכִּיל עַבְדּוֹ יִכּוֹן כִּסְאוֹ כְּמֵרֵאשִׁית׃ הָעִיר עַל תִּלָּה יִבְנֶה וְאַרְמוֹן יָשִׁית׃ וּמִזְבְּחוֹ יְרַפֵּא וּמָקוֹם נִסּוּךְ לְהָשִׁית׃ דְּרוֹר לְעִבְרִיָּה יִקְרָא חֱיוֹתָה חָפְשִׁית׃ יִמְלוֹךְ יַעַל עַם שׁוֹמֵר שַׁבַּת בְּרֵאשִׁית׃ ובדברי קדשך

שם המחבר יהודה חזק

## לשבת וחנוכה

אֱלֹהֵיכֶם יָבִיא מְשִׁיחוֹ אֵזוֹר צֶדֶק וּמִשְׁפָּט רְבִיד׃ הָרָשָׁע יָמִית בְּשֵׁבֶט פִּיו וְיֶאֱבִיד׃ וְעַל הַנִּסִּים הַלֵּל לִגְמוֹר צָעִיר מֵהַעֲבִיד׃ דַּת חֲדָשָׁה יְחַדֵּשׁ׃ הַטּוֹת אוֹזֶן מֵהַכְבִּיד׃ חִלּוּף אֱלִילִים זְבוּל קֹדֶשׁ יְקוֹמֵם יַזְבִּיד׃ וְנָשִׁיר מִזְמוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת לְדָוִד׃ ובדברי קדשך

שם המחבר יהודה בר שמואל חזק

## לשבת נחמו

אֱלֹהֵיכֶם יוֹסִיף יָדוֹ יְקַבֵּץ נִפּוּצוֹתֵיכֶם׃ הָעֵת יָחִישׁ לֵאמֹר צְאוּ מֵאֲסִירְכֶם׃ וּמַלְאַךְ בְּרִיתוֹ יְשַׁלַּח לְהָשִׁיב לְבַבְכֶם׃ דְּרוֹךְ עָקוֹב לְמִישׁוֹר לְעִירְךָ יִקְבֶּצְכֶם׃ הַשּׁוֹמְרִים שַׁבָּת בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם׃ בָּרְכוּ שְׁמוֹ אַל תִּתְּנוּ דָמִי לָכֶם׃ חַי זֵכֶר קָדְשׁוֹ נַחֲמוּ יֹאמַר אֱלֹהֵיכֶם׃ כִּי אֲנִי הוּא מַלְפְּכֶם וְאֶמְלוֹךְ עֲלֵיכֶם׃ ובדברי קדשך

שמואל חזק סימן

## לשבת תשובה

אֱלֹהֵיכֶם שׁוֹפֵט צֶדֶק מִישׁוֹר וּלְאֻמִּים מִדּוֹתָיו יְהַפּוֹךְ מִדַּת הַדִּין לְרַחֲמִים׃ וִיכַפֵּר זְדוֹנוֹת וּשְׁגָגוֹת וְעוֹן אֲשָׁמִים׃ אֲדוֹן חֲטָאִים הִצְהִיר וְהַלְבֵּן כְּתָמִים׃ לְכַפָּרָה מַשִּׂיגִים לַיְלוֹת וְיָמִים׃ חֲזֵה עַמְּךָ בְּצָרָה מִתְעַנִּים וְצָמִים׃ זְכוֹר לָהֶם בְּרִית רִאשׁוֹנִים יְשָׁרִים וּתְמִימִים׃ קַיִּים לִבְנֵי בְנֵיהֶם שְׁבוּעַת קְדוּמִים׃ וְיַמְלִיכוּ מַלְכָּם לְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים׃ ובדברי קדשך

אלהיכם

רשם המחבר יהודה

## לשבת חול המועד של סכות

אֱלֹהֵיכֶם יָשִׁיב שְׁלֹם סְכּוֹ וּמְעוֹנָתוֹ · הָקֵם יָקֵם דְּבִירוֹ וַהֲדַר מִטָּתוֹ · יָעֵד תּוֹכֵם יִשְׁכּוֹן הוֹד שְׁכִינָתוֹ · דָּרוֹךְ פּוּרָה יִדְרוֹךְ אוֹיֵב בְּחַמָּתוֹ · הָיוֹת סֻכָּה לְצֵל לְשׁוֹמְרֵי סָכָּתוֹ · הָעֵת תַּעֲמִיד עַל אֶרֶץ אֲגוּדָתוֹ · יְמֻלַּךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּשָּׁמַיִם מַעֲלָתוֹ : ובדברי קדשך

## לשבת וברית מילה

אֱלֹהֵיכֶם אֲנִי זוֹכֵר הַבְּרִית · הִנֵּה אָנֹכִי שׁוֹלֵחַ לִשְׁאֵרִית · אֶת נִסְתָּר בְּבַת אֵל בְּרִית · וּפְנֵה לְפָנַיו אֶת הַמִּכְרִית · מְבַשֵּׂר טוֹב וְשָׁלוֹם בְּאַחֲרִית · יֵדָעוּ זֹאת כָּל בְּרוּחֵי בְּרִית · אוֹמֵר לְצִיּוֹן מָלַךְ אֱלֹהַיִךְ וְהָרִית : ובדברי קדשך

שם המחבר שמואל חזק

## לשבת וחתונה

אֱלֹהֵיכֶם שָׁכְנוּ שָׁם בָּם אַלְמוֹ · מַלְאָכֵיו רוּחוֹת רַ"ז לֹא לָמוֹ · וְאֵיזֶה מָקוֹם כְּבוֹדוֹ הוֹלְמוֹ · אוֹמְרִים בָּרוּךְ כְּבוֹדוֹ מִמְּקוֹמוֹ · לְעֵרֶת יְמֻלַּךְ לְיוֹם קוֹמוֹ · חָזוֹן צִיּוֹן גָּנוּז בִּמְקוֹמוֹ · זֶה יְרֵאוּ וְיֵדְעוּ כָּל יְקוֹמוֹ · קְרוֹא לִירוּשָׁלַיִם בְּפֶה מְקוֹמוֹ : ובדברי קדשך

אֵין כֵּאלֹהֵינוּ אֵין כַּאדוֹנֵנוּ אֵין כְּמַלְכֵּנוּ אֵין כְּמוֹשִׁיעֵנוּ : מִי כֵאלֹהֵינוּ מִי כַאדוֹנֵנוּ מִי כְמַלְכֵּנוּ מִי כְמוֹשִׁיעֵנוּ : נוֹדֶה לֵאלֹהֵינוּ נוֹדֶה לַאדוֹנֵנוּ נוֹדֶה לְמַלְכֵּנוּ נוֹדֶה לְמוֹשִׁיעֵנוּ : בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ בָּרוּךְ אֲדוֹנֵנוּ בָּרוּךְ מַלְכֵּנוּ בָּרוּךְ מוֹשִׁיעֵנוּ : אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ אַתָּה הוּא אֲדוֹנֵנוּ אַתָּה הוּא מַלְכֵּנוּ אַתָּה הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ : אַתָּה הוּא שֶׁהִקְטִירוּ אֲבוֹתֵינוּ לְפָנֶיךָ אֶת קְטֹרֶת הַסַּמִּים :

### פטום

אין כאלהינו כ' מהרמ"ק הכה כתן ה' נצנות אי"ן מ"י כוכ"ה ברו"ך אתה ה' ועניינו מתיקון הקדמוניס וסמו להם סימן : אמ"ן ברו"ך את"ה ועניינו להמשיך השפע מהכתר דהיינו אין עד הבינה מ"י ומסם להו"ד שעד הו"ד כינ' מתפשטת בכוכ"ה ומסם ליסוד ברו"ך ומסם למלכות את"ה את ה' וכלל בנה מלוי החמשה בנות סם ל' דהיינו מלכינו מלוכי"נו מוציעי"ו וסם גנ' ל' אותיות שבשם ' מלכינו ה' מלוכינו ' מוציעינו ' מלכינו ה' מוציעינו ' מלכינו ה' מלוכינו ' מוציעינו ' מלכינו ה' מלוכינו ' וזה יות' נכון אלף שהסל' חינו כתיקונו אלף המלו' יות' מלויקו' ולכולהו פירושי העיק' הוא סם ידו"ד שבשת' וסם הסרי' שבניב' וסם ידו"ד שבשהוד וסם ידו"ד שבניסוד וסם ידו"ד שבמלכות :

פִּטּוּם הַקְּטֹרֶת הַצָּרִי וְהַצִּפּוֹרֶן הַחֶלְבְּנָה וְהַלְּבוֹנָה מִשְׁקַל
שִׁבְעִים שִׁבְעִים מָנֶה: מוֹר וּקְצִיעָה שִׁבּוֹלֶת נֵרְדְּ
וְכַרְכֹּם מִשְׁקַל שִׁשָּׁה עָשָׂר שִׁשָּׁה עָשָׂר מָנֶה: הַקּוֹשְׁטְ שְׁנֵים
עָשָׂר וְקִלּוּפָה שְׁלֹשָׁה: וְקִנָּמוֹן תִּשְׁעָה: בּוֹרִית כַּרְשִׁינָה
תִּשְׁעָה קַבִּין: יֵין קַפְרִיסִין סְאִין תְּלָתָא וְקַבִּין תְּלָתָא: וְאִם אֵין
לוֹ יֵין קַפְרִיסִין מֵבִיא חֲמַר חִוַּרְיָנִיתִּיק: מֶלַח סְדוֹמִית רוֹבַע
הַקַּב: מַעֲלֶה עָשָׁן כָּל שֶׁהוּא: רַבִּי נָתָן אוֹמֵר אַף כִּפַּת הַיַּרְדֵּן
כָּל שֶׁהוּא: וְאִם נָתַן בָּהּ דְּבַשׁ פְּסָלָה אִם חִסַּר אַחַת מִכָּל
סַמָּנֶיהָ חַיָּיב מִיתָה: רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר הַצָּרִי אֵינוֹ
אֶלָּא שְׂרָף הַנּוֹטֵף מֵעֲצֵי הַקְּטָף: בּוֹרִית כַּרְשִׁינָה שֶׁשָּׁפִין בָּהּ
אֶת הַצִּפּוֹרֶן כְּדֵי שֶׁתֵּהֵא נָאָה: יֵין קַפְרִיסִין שֶׁשּׁוֹרִין בּוֹ אֶת
הַצִּפּוֹרֶן כְּדֵי שֶׁתֵּהֵא עַזָּה: וְהֲלֹא מֵי רַגְלַיִם יָפִין לָהּ אֶלָּא
שֶׁאֵין מְכַנִּיסִין מֵי רַגְלַיִם בָּעֲזָרָה מִפְּנֵי הַכָּבוֹד:

הַשִּׁיר שֶׁהַלְוִיִּם הָיוּ אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ: בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן
הָיוּ אוֹמְרִים לַיְיָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיוֹשְׁבֵי בָהּ:

בשני

ברייתא דפטום הקטורת כשר כתנתי בחזקיה גדולה בשם הזהר לאומרה בכל יום תמצה למעלה: אמר ר"א אמר ר"ח תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם כתיב מהרמ"ק בשמיר' זו ופסוקים הלו שבעה פעמים שלום בלוו' הסכינים ותפלה העולה בשבעה שלומות בכנד שבעה ספירות והיינו תלמידי חכמים שהם נצח יהוד שבהם קיבון הזרע מרבים בעולם דהיינו יסוד במלכות ועניין מרבים שהוא סוד גידול היסוד והקימותי את בריתי וגו' ואת בריתי לקים את יעקב לזה מרבים שלום בעולם מלכות שבחי' וכל בניך בשם נצח והוד בני ישראל שבח למודיה' הם תרי נהורין קדוש וברך שלום בניך שמתרבה השלום ע"י כלפי' והנה שמי שלומי' הלו בחסד וגבורה תתי' תקרי בניך שהם חסורי' בניהה עמה הלך בוניך שהם יכין ובועז הבונים מתה ותתקיים אותה שהם מוכיחים הזרע לה ע"י השלום והיינו בניהה שהבנים בניין לשם ויהיה שלום בחילך דהיינו המשכת השלום השלימי והתפארת ע"י יה"ו קשור חכמה בניהה ותקים בחכמה י"ה ה"י שלום בחילך תפארת למטה במלכות שלום המלכות שהיא למטה תתלבשה שלימות בתרמנותיך נצח והוד שהיא שלום עליהם למעלה לחי ורעני הם בחינת לבשמותם של ישראל ע"כ:

בַּשֵּׁנִי הָיוּ אוֹמְרִים גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הַר
קָדְשׁוֹ: בַּשְּׁלִישִׁי הָיוּ אוֹמְרִים אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת אֵל בְּקֶרֶב
אֱלֹהִים יִשְׁפּוֹט: בָּרְבִיעִי הָיוּ אוֹמְרִים אֵל נְקָמוֹת יְיָ אֵל נְקָמוֹת
הוֹפִיעַ: בַּחֲמִישִׁי הָיוּ אוֹמְרִים הַרְנִינוּ לֵאלֹהִים עֻזֵּנוּ הָרִיעוּ
לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: בַּשִּׁשִּׁי הָיוּ אוֹמְרִים יְיָ מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ
יְיָ עוֹז הִתְאַזָּר אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט: בַּשַּׁבָּת הָיוּ אוֹמְרִים
מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת מִזְמוֹר שִׁיר לֶעָתִיד לָבֹא לְיוֹם שֶׁכֻּלּוֹ
שַׁבָּת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים:

אָמַר רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר רִבִּי חֲנִינָא תַּלְמִידֵי חֲכָמִים מַרְבִּים
שָׁלוֹם בָּעוֹלָם שֶׁנֶּאֱמַר וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְיָ וְרַב שְׁלוֹם
בָּנָיִךְ: אַל תִּקְרֵי בָּנַיִךְ אֶלָּא בֹּנַיִךְ: שָׁלוֹם רַב לְאֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ
וְאֵין לָמוֹ מִכְשׁוֹל יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ: לְמַעַן
אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה נָּא שָׁלוֹם בָּךְ: לְמַעַן בֵּית יְיָ אֱלֹהֵינוּ
אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

עלינו וכו׳ · קדיש יתום · תמצא ברף קל״ה ע״ב · יגדל:

# מנחה של שבת

אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ · עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶלָה: אַשְׁרֵי רָעָם שֶׁכָּכָה לוֹ · אַשְׁרֵי
הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו: תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ · וַאֲבָרְכָה
שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָּ · וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יְיָ
וּמְהֻלָּל מְאֹד · וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר: דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ · וּגְבוּרֹתֶיךָ
יַגִּידוּ: הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ · וְדִבְרֵי נִפְלְאֹתֶיךָ אָשִׂיחָה: וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ
יאמרו

**תפלת** מנחה אומרים אשרי ובא לציון וטעם שאומרים סדר זה מפני שמן המנחה
ולמעלה מתעוררת מדת הדין ובקדושה זו מתעוררים הרחמים ובתפלת
שחרית אין צריך לאומרו כי מדת הרחמים שולטת ובימות החול אומרים אותה בשחרית
מפני שבחול ימי הרע׳ שולטים ואחר שחרב בית המקדש אין לך יום שאין קללתו מרובה
משל חבירו כדאמר רבן שמעון בן גמליאל בשם ר׳ יהושע כי בית המקדש היה קיו׳ העול׳
ובזכות

יֹאמְרוּ · וּגְדֻלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה : זֵכֶר רַב טוּבְךָ יַבִּיעוּ · וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ : חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ · אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל חָסֶד : טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו : יוֹדוּךָ יְיָ כָּל מַעֲשֶׂיךָ · וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה : כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ · וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ :

## להודיע

וזכות העבודה היה העולם מתברך כי העבוד' לחד מעמודי העול' ועתה נצטרך לומר סדר זה לנסס העולם קצת כדאמר בשלבי סוטה למאי קאי עלמא מסדרי דקושטא והיה' סמוך רבה לתפלתא ולחר כך תומר ואני תפלתי לך ה' עת רצון כתב הזוהר פ' תרומה ז"ל ואני תפלתי לך ה' הה הכ' רצה דייקו' ואני דה דוד מלכא אמ' דלחקרי גאולה תפלתי דה תפל' והכה היהו סמיכ' לגאולה דהיהו חד כדיין כד היהו סדר גאולה לתפל' כדין היהו עת רצון · עת רצון לוף הפי כלל' היהו כחד' עת חד רצון חד יתכלילו דה בדה והוה חד ודוד מלכא בעה לייחדה בהאי קרא דייחודה חדא ואי תימה למאי תתמי הכי קא' בללות' דתפלה דנסת יהות היהו למיהוי בנפ' בההיה בללותה דמנח' ולה בללותה דחול דוד מי לללותה דמנח' דנסת יהות היהו למהוי חול בנין דכ' אתו' בנפ' דמנח' תליה דיכה פעלמה ולאו היהו עת רצון לנל בנסת דכל דוגז' יתעדי וכל' יתכלילו בחד' ואע"ג דדיכ' יתע' יתנסום' היהו וע"ד הנטרי' קרא דייחוד לייחד כל דדגין דכד הוי יחוד' דיכה יתחד' ויתכלילו ברחמי ויתנסי' כלה וכדין עת רצון כתי' עת רצון כליל כלה כחלה ודיכאיתיתנסם בהיה זימנה והוה חדו בכולה עכ"ל · בשבת דכל כו' פי' ביום הנסת שהוה יום מנוחה וכל בעם והתעוררת דין מסתל' וכנל בירוד לחד ת"ג שבמנחה הוה זמן התעוררות דין בעולם הין התעוררות שלהם הלה להתנסם ברצון ובשע החכמ"ה הנת"ר מלחה דמלכה וזהו שאומרו ואע"ג דדיכה יתעור יתנסמותה כו' ולעורר רצון העליון לנסס הרחמים בדין לכן נריכים הנו לומר ואני תפלתי וגו' כלומרו ועל דה לתעוריך קרה כי עיקר הכוונתייחוד הוה לחבר ולכלול בין ברחמים וברחמים בדין ובעת התנסמו הזה בעת רצון ממש ולרמז לייחוד הזה בקשוק ואני תפלתי וגו' תוך ואחר עת רצון כליל כלה בחלה כי בעת פירושו הטעור"ת הנקבה' ע"ת נסוד כ"ת עתו' שבה ל' לעומה וי"ל לרעה לחבר רמזם קהלת בספרו ועליה נה' ולל יבה בפל עת לל הקדש לחבל בייהו הטעור"ת למעלה דרך המדרגו' עד הכ"תר שמם' כמשך הרצון שהוה התכ"ת מה בעלמה לחי היה עת רצון ממש שהיה לו מקושרת ברצון העליון והרצון מתפשט בכל הנעולות וכלם מתלבשי' ברחמים ת"י · ובסוק זה מורה על לייחוד ולטעם זה תקנו לומר בתוכתה שעה ואני תפלתי לחי סוד הכלה כנסת ישרל (ולחי בתוספת ו' מורה על תפלתה המקושר בחלבות הקדושת לחי ותפלתה בסוד הדעת שולה לל הרצון) תפלתי יסוד תפלה למסה עת רצון מתחברות הכלה הקדושת עת עלום ברצון העליון בשעה בשעה היהיו ומוליחין ספר תורה ואני בעמים קורין בתורה בשבת בשחרית קורין בפרשה בולה לפי שחסד לל כל היום כי הוה השלימות ובערב קורין עשרת פסוקים לו יותר לבל לא כל הפרשה שהין שלימות הפרשה לללה בימיו והיהו עולם לללה עד שעת המנחה ומתן עולמות מדת הדין ולזה הטעם קורין בתורה בפנחס כדי לפלול השחול בימין כי מזניהם יחד כתנה שבאמר מימינו לם דת למו ומחזיריס ספר תורה

ומתפללין ואתה תחד :

לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: סוֹמֵךְ יְיָ לְכָל הַנֹּפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן: צַדִּיק יְיָ בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יְיָ לְכָל קֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת: רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְיָ אֶת כָּל אֹהֲבָיו וְאֶת כָּל הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד: תְּהִלַּת יְיָ יְדַבֶּר פִּי וִיבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

**וּבָא** לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשָׁבֵי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב נְאֻם יְיָ: וַאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אֹתָם אָמַר יְיָ רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרַי אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְּפִיךָ לֹא יָמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זַרְעֲךָ וּמִפִּי זֶרַע זַרְעֲךָ אָמַר יְיָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: וּמְקַבְּלִין דֵּין מִן דֵּין וְאָמְרִין: קַדִּישׁ בִּשְׁמֵי מְרוֹמָא עִלָּאָה בֵּית שְׁכִינְתֵּיהּ קַדִּישׁ עַל אַרְעָא עוֹבַד גְּבוּרְתֵּיהּ קַדִּישׁ לְעָלַם עָלְמַיָּא: יְיָ צְבָאוֹת מָלְיָא כָל אַרְעָא זִיו יְקָרֵיהּ: וְנִשְׁאַנִי רוּחַ: וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: וְנָטְלַתְנִי רוּחָא: וְשָׁמַעְתִּי בָּתְרַי קָל זִיעַ סַגִּיא דְּמְשַׁבְּחִין וְאָמְרִין: בְּרִיךְ יְקָרָא דַיְיָ מֵאַתַר בֵּית שְׁכִינְתֵּיהּ: יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: יְיָ מַלְכוּתֵיהּ קָאִים לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: יְיָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבוֹתֵינוּ שָׁמְרָה זֹאת לְעוֹלָם לְיֵצֶר מַחְשְׁבוֹת לְבַב עַמֶּךָ וְהָכֵן לְבָבָם אֵלֶיךָ: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ: כִּי אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסַלָּח וְרַב חֶסֶד לְכָל קֹרְאֶיךָ: צֶדֶק צִדְקָתְךָ לָעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת: תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם: בָּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם יוֹם יַעֲמָס לָנוּ הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ: בָּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ לִכְבוֹדוֹ וְהִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים: וְנָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ הוּא יִפְתַּח לִבֵּנוּ בְּתוֹרָתוֹ וְיָשֵׂם בְּלִבֵּנוּ אַהֲבָתוֹ וְיִרְאָתוֹ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ וּלְעָבְדוֹ בְּלֵבָב שָׁלֵם לְמַעַן לֹא נִיגַע לָרִיק וְלֹא נֵלַד לַבֶּהָלָה: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁנִּשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְנִזְכֶּה וְנִחְיֶה וְנִרְאֶה וְנִירַשׁ טוֹבָה וּבְרָכָה לִשְׁנֵי יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא: לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כְּבוֹדִי וְלֹא יִדֹּם יְיָ אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ: בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּיְיָ וְהָיָה יְיָ מִבְטַחוֹ: בִּטְחוּ בַיְיָ עֲדֵי עַד כִּי בְיָהּ יְיָ צוּר עוֹלָמִים: וַיְבַטְּחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ כִּי לֹא עָזַבְתָּ דֹּרְשֶׁיךָ יְיָ: יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר:

וַאֲנִי תְּפִלָּתִי לְךָ יְיָ עֵת רָצון אֱלֹהִים בְּרָב חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ:

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה: זברנו וכו' מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ בחורף מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגָּשֶׁם: מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה לָךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה: מי כמוך וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ: תפלה לחרש

אַתָּה אֶחָד וְשִׁמְךָ אֶחָד וּמִי כְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ תִּפְאֶרֶת גְּדֻלָּה וַעֲטֶרֶת יְשׁוּעָה: מְנוּחָה וקדושה

אתה לחד ושמך לחד וזה הפלוס בתפלות ואז אומרים כל המהנדות בסוד מרבע תפלות כי הפלת ערבית לבלה בגולה שמקדקדים לאחן ותפלת שחרית ישמח משה סוד נתתן שמח בחתנת

רבי חיים לחד סימן לחד ויצחק לחד בכרן סוד גדול שהקדושים הקב"ה ויעקב ויוסף סוד חסד הוא בלה שלו ויהוה ואדני ג' לחן לקדושים ב' לחן ויהוה ואדני ג' לחן ויהוה ואדני ג' לחן ויהוה ואדני ג

וְקַדְּשָׁה לַעֲמֹךְ נָתַתָּ: אַבְרָהָם יָגֵל · יִצְחָק יְרַנֵּן · יַעֲקֹב וּבָנָיו
יָנוּחוּ בוֹ: מְנוּחַת אַהֲבָה וּנְדָבָה · מְנוּחַת אֱמֶת וֶאֱמוּנָה ·
מְנוּחַת שָׁלוֹם וְשַׁלְוָה וְהַשְׁקֵט וָבֶטַח · מְנוּחָה שְׁלֵמָה שֶׁאַתָּה

רוצה

במתנת חלקו שעולה להתחבר עמו והוא כולל זרועותיו ותפל' מוסף סוד לדיקו של עולם כולל שני העמודי' ימין ובועז שהבנית נכון עליהם והרי הסבעה מדריגות מתיקים סוד לה' ועת' הוא ושמו אחד · ובמדרשו של רשב"י ע"ה תל' לעותיו לכון בשבת ורביני לעותיה דמוסף לעותיה דערבית לתת קדשת ותפ' תתהה דהיינו מסטרא דשמאלא דתמן ליזקי דתתמר בהוא וקדשת את הלויים לעותיה דקרית יומם ממה במתנת חלקו ודא נפתח כל מי דהיה חמת עוילה עלה לתמר חס תשכבון בין שפתים של תקרי חס חלה חס תתה אחד ושמך אחד דף יו"ד ה' וא"ו ה' עמוד דמפיעת' דאחיד בתרוייהו חיכון כשמה יתירה כשמת כל מי דאיתמר בה יומם ממה במתנת חלקו רוח יתירה תהה אחד ושמך אחד זכאה היה מאן דאשתדי בתלת לעותין לקבל לון בשבת תפלת מוסף דא לדיק דכליל כלהו וכיס חמרין בלעותיה דמוסף כתר יתנו לך וכו' ע"כ · תפלה' בזוהר עתה מזכיר הלוים מתיחסים הדברי' העליונים סוד חסד ואמת זהו תפלת בלילה ועטרת ישועה לכלול חסד חיל עטרת בעלה בימין כעמין ותועש לו ימינו וגומר והו מתיחד הכל למעלה בסוד מנוחה וקדושה לעמך נתת וחת"כ ממעל' למטה להוריד השפע העוד על הרחם וליחל המרכבה העליונה לברהם יגל יצחק ירנן סוד סיר הלוים יעקב

ובניו ינוחו בו מנוח' לחבה ונדבה מנוחת
אמת ואמונה (הרי אמת תפארת ואמונה
מלכות בייקוד גמור ואחר כך מבקשים
רחמים על עמהם ואומרים רצה נא
במנוחתינו וכו' ויש בתפלת רמז לעולם
שיהיה ה' אחד ושמו אחד ואמר כי לו
לברהם יגל ליצחק ירנן יעקב ובניו ינוחו
בו יכירו בניך וכו' ואנו מבקשים רחמים
שיגיע הזמן ההוא ואז יכירו בניך וכו' :

זבקונטרס הקר"י ז"ל מצאתי לתת
לחד וכו' הכא כגר
הועתיך כי לו עולה התפארת בלחש
בדיקנא י"ב דאריך ובחזרת קול רם עולה
בתיקון ח' כי ב' הלו בקריאים מזל · ואמנם
אי אפשר לו לעלות חס לא עם אבא ואימא
בהברח כי איך יוכל לעלות למעלה מהם
אך עולי חס אבא ואימא ואז הזעיר עולה

הג"ה

ז"ל קונטרסי הקר"י ז"ל חסד התלכות בקריאת שמע
של יחיד כהיותם בסוד תשובי כיצד לחברהם יגל ליצחק
ירנן יעקב ובניו ינוחו בו ת"ת עולה ל יחיד"ך אך הוא לאחד
סוד של אדי ואמתן לה של יחיד"ך כנזכר לעיל עבדין ג"כ
כאל אד"י תפארת אלוה הבקש ר"ת עולה של אדי ·
ובחזרת העמדה תכוין כי הוא עוקף של אדי בחילוף
אלוה בני, אלף ופתן אליה קשוטי, אחוז אלוה ועשה
מנוחה אליה בני, אל אדי עם הכולל :

הג"ה

והנה החסדת היא נג"ע של חיצה ביה וכו' ע"ב
חסד תלכות ובחזרת, נאחזני תפארת ויסוד לאה
מנוחת לבבה ובדבה ביה שתים התלכות התפארת
לילה וכדבה תקוה בכדר שתים הנצחה והוד
הצלוחה נן ועדן לחבה ובדבה ולישה בתפארת סוד
חמת תפארת תחיחד התלכות בחיחה חמת
אלוה ואלוה אלוה יסוד אלוה תלכות הבקש ובחזרת חמת
והוד · מקש בכח שהחסד בעת הול יתן התלכות כחיל
אלהים נבלות ירח"ך נבלות · חמת אלוה בחיחה אלוה
חסד כח יחוד וכולל כל החסדות בחיחה אלוה בחיחה הכי יתן
תלכות הצלוחה סוד שבת הגדול סוד עולם הבא יתן
מבוכה כח :

רוֹעֵה בָּהּ. יַבִּירוּ בָנֶיךָ וְיֵדְעוּ. כִּי מֵאִתְּךָ הִיא מְנוּחָתָם וְעַל מְנוּחָתָם יַקְדִּישׁוּ אֶת שְׁמֶךָ:

שמחם בשוה לחד שכבר נשתוה עד המוחין דלהון ממש. וזהו סוד לתתה לחד הוץ לחבת החכמה. ושמך לחד ביהה לימין. ומי כעמך ישראל גוי ח' הוא ה זעיר לנפיק בסוד הדעת כי פלגתן עולין עד החסד שהוא הכתר וגם כי עולין בתיקון י"ג כמנין חס"ד וגם כי ג"פ לחד הוא ט"ל והוא סס יה"ו במילואו הרומז בחבת ואימת ורוח לחכם המלמת לנפיק עולה למעלה כי אין לנפי' דיקנא לך כשאר במקום חבת ואימת ובעבודת סס כסף חל הזעיר לנפיק העולה בדיקנ' והוא מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ שהיה המלכות תחתיו במקום חבת ואימת. לחכם עליית התפארת סס רק בסוד תלת מוחין דיליה ושאר קלוותיו נשארין למטה והוא לומרים בכנגדם לאברהם יגל יצחק ירכן יעקב ובניו סס כה"י שהם בניו דיעקב בני ישראל והרי ו' קלוותיו רמוזים כאן כי עתה נמשך להם גיל"ם ורינ"ם:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִמְנוּחָתֵנוּ קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ

הג"הם המתפלל יעסוק בזה ימים הילו עיקר וכו'

וְיָנוּחוּ בוֹ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם. וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ. וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל. וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן. וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ: יעלה ויבא וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ. הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שְׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. צוּר חַיֵּינוּ. מָגֵן יִשְׁעֵנוּ. אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר: נוֹדֶה לְךָ. וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ. עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ. וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ. וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ. וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עֶרֶב וְבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ. וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ. מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

על הניסים

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד: וכתוב וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶלָה. וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת. הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ. הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

שים

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ.
בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ
אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים. וְאַהֲבַת חֶסֶד. וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם.
וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ: בספר
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ. הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. בַּשָּׁלוֹם:

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע. וְשִׂפְתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדֹּם.
וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה. פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף
נַפְשִׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם. עֲשֵׂה
לְמַעַן שְׁמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ.
לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי
לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ. וְעַל
כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעַבְדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי
עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת: וְעָרְבָה לַיְיָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם כִּימֵי עוֹלָם
וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

עיין בְּסִי' שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים וְתַתְּ"ן בְּעֵת ק"ו הַנִּמְצָן הַמְּחַבֵּר סִדְרָתוֹ הַמְּתֻקָּן מְסַכִּים לְהַלָּכָה הַסֵּדֶר שֶׁל נ' פְּסוּקִים
הַנ"ל וְכֵן שֶׁלֹּא הַפְּסוּקִים בְּתְהִלִּים וְכֵן הוּא בְּסֵדֶר הַסְּפָרַדִּים וְכֵן בְּמַחֲזוֹר מִנְהַג הַחֲסִידִים בְּתוֹכָם:

צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת: וְצִדְקָתְךָ אֱלֹהִים עַד
מָרוֹם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ גְּדוֹלוֹת אֱלֹהִים מִי כָמוֹךָ:
צִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה אָדָם וּבְהֵמָה:

תּוֹשִׁיעַ יְיָ: קְרִישׁ שָׁלֵם

צדקתך צדק כו' מוסרים ג' לידוק הדין ובזוהר מפורש הטעם שמוסרים ג' מיני
לידוק הדין לפי שנסתלקו ג' מן העולם בחותם שעה וכולם בכללים
במשה ע"ה והם משה ע"ה ויוסף הצדיק ודוד המלך ע"ה. הרמבן ליוסף הצדיק לפי
שקדם להם והוא צדקתך כהררי אל זה יוסף הצדיק שהוא כהרי שקול כעליונים
ותרין מינין הללו תלוין במפטיך תהום רבה שהם המים שאין להם סוף:
אלהים על מרום על משה רבינו ע"ה כדכתיב ואת' מרום תשת עשית גדולות ע"ה שהוא
כולל הגדולות והמורות: לצדקתך צדק לעולם ותורתך אמת על דוד המלך ע"ה שהוא
צדק תחתון והכא בחותם שעה נסתלקו תורה שבכתב ותורה שבעל פה ולפיכך בחותם
שעה מזכירות בפלים בשע' מיתת יוסף יבמו המקורין כי נחסף הצדיק והתורה
נפלו בגלות תחתיו עליו ותמרו לצדקתך כהררי אל בשעה מיתת משה חסך השם שתורה
שבכתב חספה תורה סוד הסתקבלי' המחוברים. וכשמת דוד תורה שבע"פ שהם מחיית
ויהי לפי יגיה תורו ולסוד זה נתקנו שלשה מיני צידוק הדין במנחה של שבת:
ברכי

בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ. יְיָ אֱלֹהַי גָּדַלְתָּ מְאֹד הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ:
עֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה נוֹטֶה שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה: הַמְקָרֶה
בַּמַּיִם עֲלִיּוֹתָיו. הַשָּׂם עָבִים רְכוּבוֹ. הַמְהַלֵּךְ עַל כַּנְפֵי רוּחַ:
עֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת. מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לֹהֵטֶת: יָסַד אֶרֶץ עַל
מְכוֹנֶיהָ. בַּל תִּמּוֹט עוֹלָם וָעֶד: תְּהוֹם כַּלְבוּשׁ כִּסִּיתוֹ. עַל
הָרִים יַעַמְדוּ מָיִם: מִן גַּעֲרָתְךָ יְנוּסוּן. מִן קוֹל רַעַמְךָ יֵחָפְזוּן:
יַעֲלוּ הָרִים יֵרְדוּ בְקָעוֹת. אֶל מְקוֹם זֶה יָסַדְתָּ לָהֶם: גְּבוּל שַׂמְתָּ
בַּל יַעֲבוֹרוּן. בַּל יְשֻׁבוּן לְכַסּוֹת הָאָרֶץ: הַמְשַׁלֵּחַ מַעְיָנִים
בַּנְּחָלִים. בֵּין הָרִים יְהַלֵּכוּן: יַשְׁקוּ כָּל חַיְתוֹ שָׂדָי. יִשְׁבְּרוּ
פְרָאִים צְמָאָם: עֲלֵיהֶם עוֹף הַשָּׁמַיִם יִשְׁכֹּן. מִבֵּין עֲפָאִים יִתְּנוּ
קוֹל: מַשְׁקֶה הָרִים מֵעֲלִיּוֹתָיו. מִפְּרִי מַעֲשֶׂיךָ תִּשְׂבַּע הָאָרֶץ:
מַצְמִיחַ חָצִיר לַבְּהֵמָה וְעֵשֶׂב לַעֲבֹדַת הָאָדָם. לְהוֹצִיא לֶחֶם
מִן הָאָרֶץ: וְיַיִן יְשַׂמַּח לְבַב אֱנוֹשׁ. לְהַצְהִיל פָּנִים מִשָּׁמֶן.
וְלֶחֶם לְבַב אֱנוֹשׁ יִסְעָד: יִשְׂבְּעוּ עֲצֵי יְיָ. אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר
נָטָע: אֲשֶׁר שָׁם צִפֳּרִים יְקַנֵּנוּ. חֲסִידָה בְּרוֹשִׁים בֵּיתָהּ: הָרִים
הַגְּבֹהִים לַיְעֵלִים. סְלָעִים מַחְסֶה לַשְּׁפַנִּים: עָשָׂה יָרֵחַ
לְמוֹעֲדִים. שֶׁמֶשׁ יָדַע מְבוֹאוֹ: תָּשֶׁת חֹשֶׁךְ וְיְהִי לָיְלָה בּוֹ
תִרְמֹשׂ כָּל חַיְתוֹ יָעַר: הַכְּפִירִים שֹׁאֲגִים לַטָּרֶף. וּלְבַקֵּשׁ מֵאֵל
אָכְלָם: תִּזָּרַח הַשֶּׁמֶשׁ יֵאָסֵפוּן. וְאֶל מְעוֹנָתָם יִרְבָּצוּן: יֵצֵא
אָדָם לְפָעֳלוֹ. וְלַעֲבֹדָתוֹ עַד עֶרֶב: מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ. כֻּלָּם
בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ. מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ: זֶה הַיָּם גָּדוֹל וּרְחַב
יָדָיִם. שָׁם רֶמֶשׂ וְאֵין מִסְפָּר. חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדֹלוֹת: שָׁם
אֳנִיּוֹת יְהַלֵּכוּן. לִוְיָתָן זֶה יָצַרְתָּ לְשַׂחֶק בּוֹ: כֻּלָּם אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּן.
לָתֵת אָכְלָם בְּעִתּוֹ: תִּתֵּן לָהֶם יִלְקֹטוּן. תִּפְתַּח יָדְךָ יִשְׂבְּעוּן
טוֹב: תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ יִבָּהֵלוּן. תֹּסֵף רוּחָם יִגְוָעוּן. וְאֶל עֲפָרָם

יְשׁוּבוּן: תִּשְׁלַח רוּחֲךָ יִבָּרְאוּן וְתְחַדֵּשׁ פְּנֵי אֲדָמָה: יְהִי
כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו: הַמַּבִּיט לָאָרֶץ וַתִּרְעָד
יִגַּע בָּהָרִים וְיֶעְשָׁנוּ: אָשִׁירָה לַיְיָ בְּחַיָּי אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי:
יֶעֱרַב עָלָיו שִׂיחִי אָנֹכִי אֶשְׂמַח בַּיְיָ: יִתַּמּוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ
וּרְשָׁעִים עוֹד אֵינָם בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ הַלְלוּיָהּ:

קכ שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֶל יְיָ בַּצָּרָתָה לִי קָרָאתִי וַיַּעֲנֵנִי: יְיָ הַצִּילָה
נַפְשִׁי מִשְּׂפַת שֶׁקֶר מִלָּשׁוֹן רְמִיָּה: מַה יִּתֶּן לְךָ וּמַה
יֹסִיף לָךְ לָשׁוֹן רְמִיָּה: חִצֵּי גִבּוֹר שְׁנוּנִים עִם גַּחֲלֵי רְתָמִים:
אוֹיָה לִי כִּי גַרְתִּי מֶשֶׁךְ שָׁכַנְתִּי עִם אָהֳלֵי קֵדָר: רַבַּת שָׁכְנָה
לָהּ נַפְשִׁי עִם שׂוֹנֵא שָׁלוֹם: אֲנִי שָׁלוֹם וְכִי אֲדַבֵּר הֵמָּה
לַמִּלְחָמָה:

קכא שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֶשָּׂא עֵינַי אֶל הֶהָרִים מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי: עֶזְרִי
מֵעִם יְיָ עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: אַל יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלֶךָ אַל
יָנוּם שֹׁמְרֶךָ: הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: יְיָ
שֹׁמְרֶךָ יְיָ צִלְּךָ עַל יַד יְמִינֶךָ: יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא יַכֶּכָּה וְיָרֵחַ
בַּלָּיְלָה: יְיָ יִשְׁמָרְךָ מִכָּל רָע יִשְׁמֹר אֶת נַפְשֶׁךָ: יְיָ יִשְׁמָר
צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

קכב שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד שָׂמַחְתִּי בְּאֹמְרִים לִי בֵּית יְיָ נֵלֵךְ:
עֹמְדוֹת הָיוּ רַגְלֵינוּ בִּשְׁעָרַיִךְ יְרוּשָׁלָיִם: יְרוּשָׁלַיִם
הַבְּנוּיָה כְּעִיר שֶׁחֻבְּרָה לָהּ יַחְדָּיו: שֶׁשָּׁם עָלוּ שְׁבָטִים שִׁבְטֵי
יָהּ עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל לְהֹדוֹת לְשֵׁם יְיָ: כִּי שָׁמָּה יָשְׁבוּ כִסְאוֹת
לְמִשְׁפָּט כִּסְאוֹת לְבֵית דָּוִד: שַׁאֲלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַיִם יִשְׁלָיוּ
אֹהֲבָיִךְ: יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ: לְמַעַן אַחַי
וְרֵעָי אֲדַבְּרָה נָּא שָׁלוֹם בָּךְ: לְמַעַן בֵּית יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה
טוֹב לָךְ:

קכג שיר המַעֲלוֹת אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי אֶת עֵינַי· הַיֹּשְׁבִי בַּשָּׁמָיִם:
הִנֵּה כְעֵינֵי עֲבָדִים ׀ אֶל יַד ׀ אֲדוֹנֵיהֶם· כְּעֵינֵי שִׁפְחָה
אֶל יַד גְּבִרְתָּהּ· כֵּן עֵינֵינוּ אֶל ׀ יְיָ אֱלֹהֵינוּ· עַד שֶׁיְּחָנֵּנוּ: חָנֵּנוּ
יְיָ חָנֵּנוּ· כִּי רַב שָׂבַעְנוּ בוּז: רַבַּת שָׂבְעָה לָהּ נַפְשֵׁנוּ הַלַּעַג
הַשַּׁאֲנַנִּים· הַבּוּז לִגְאֵיוֹנִים:

קכד שיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד לוּלֵי יְיָ שֶׁהָיָה לָנוּ· יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל:
לוּלֵי יְיָ שֶׁהָיָה לָנוּ· בְּקוּם ׀ עָלֵינוּ אָדָם: אֲזַי חַיִּים
בְּלָעוּנוּ· בַּחֲרוֹת ׀ אַפָּם בָּנוּ: אֲזַי הַמַּיִם שְׁטָפוּנוּ· נַחְלָה עָבַר ׀
עַל נַפְשֵׁנוּ: אֲזַי עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ· הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים: בָּרוּךְ ׀ יְיָ·
שֶׁלֹּא נְתָנָנוּ טֶרֶף לְשִׁנֵּיהֶם: נַפְשֵׁנוּ כְּצִפּוֹר נִמְלְטָה מִפַּח
יוֹקְשִׁים· הַפַּח נִשְׁבָּר וַאֲנַחְנוּ נִמְלָטְנוּ: עֶזְרֵנוּ בְּשֵׁם יְיָ· עֹשֵׂה
שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

קכה שיר הַמַּעֲלוֹת הַבּוֹטְחִים בַּיְיָ· כְּהַר צִיּוֹן לֹא יִמּוֹט לְעוֹלָם
יֵשֵׁב: יְרוּשָׁלַיִם הָרִים סָבִיב לָהּ· וַיְיָ סָבִיב לְעַמּוֹ מֵעַתָּה
וְעַד עוֹלָם: כִּי לֹא יָנוּחַ שֵׁבֶט הָרֶשַׁע עַל גּוֹרַל הַצַּדִּיקִים לְמַעַן
לֹא יִשְׁלְחוּ הַצַּדִּיקִים בְּעַוְלָתָה יְדֵיהֶם: הֵטִיבָה יְיָ לַטּוֹבִים·
וְלִישָׁרִים בְּלִבּוֹתָם: וְהַמַּטִּים עֲקַלְקַלּוֹתָם יוֹלִיכֵם יְיָ· אֶת
פּוֹעֲלֵי הָאָוֶן שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל:

קכו שיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוּב יְיָ אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן· הָיִינוּ בְּחוֹלְמִים:
אָז יִמָּלֵא שְׂחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה· אָז יֹאמְרוּ בַגּוֹיִם
הִגְדִּיל יְיָ לַעֲשׂוֹת ׀ עִם אֵלֶּה: הִגְדִּיל יְיָ לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ· הָיִינוּ
שְׂמֵחִים: שׁוּבָה יְיָ אֶת שְׁבִיתֵנוּ· כַּאֲפִיקִים בַּנֶּגֶב: הַזּוֹרְעִים
בְּדִמְעָה· בְּרִנָּה יִקְצֹרוּ: הָלוֹךְ יֵלֵךְ וּבָכֹה נֹשֵׂא מֶשֶׁךְ הַזָּרַע·
בֹּא יָבֹא בְּרִנָּה נֹשֵׂא אֲלֻמֹּתָיו:

קכז שיר הַמַּעֲלוֹת לִשְׁלֹמֹה· אִם יְיָ לֹא יִבְנֶה בַּיִת· שָׁוְא עָמְלוּ

בוֹנָיו בּוֹ׃ אִם־יְיָ לֹא יִשְׁמָר־עִיר שָׁוְא שָׁקַד שׁוֹמֵר׃
שָׁוְא לָכֶם ׀ מַשְׁכִּימֵי קוּם מְאַחֲרֵי שֶׁבֶת אֹכְלֵי לֶחֶם
הָעֲצַבִּים כֵּן יִתֵּן לִידִידוֹ שֵׁנָא׃ הִנֵּה נַחֲלַת יְיָ בָּנִים שָׂכָר פְּרִי
הַבָּטֶן׃ כְּחִצִּים בְּיַד גִּבּוֹר כֵּן בְּנֵי הַנְּעוּרִים׃ אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר
מִלֵּא אֶת־אַשְׁפָּתוֹ מֵהֶם לֹא־יֵבֹשׁוּ כִּי יְדַבְּרוּ אֶת־אוֹיְבִים
בַּשָּׁעַר׃

קכח
שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אַשְׁרֵי כָּל־יְרֵא יְיָ הַהֹלֵךְ בִּדְרָכָיו׃ יְגִיעַ כַּפֶּיךָ
כִּי תֹאכֵל אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ׃ אֶשְׁתְּךָ בְּגֶפֶן פֹּרִיָּה
בְּיַרְכְּתֵי בֵיתֶךָ בָּנֶיךָ כִּשְׁתִלֵי זֵיתִים סָבִיב לְשֻׁלְחָנֶךָ׃ הִנֵּה כִי
כֵן יְבֹרַךְ גָּבֶר יְרֵא יְיָ׃ יְבָרֶכְךָ יְיָ מִצִּיּוֹן וּרְאֵה בְּטוּב יְרוּשָׁלָ͏ִם
כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ׃ וּרְאֵה בָנִים לְבָנֶיךָ שָׁלוֹם עַל־יִשְׂרָאֵל׃

קכט
שִׁיר הַמַּעֲלוֹת רַבַּת צָרְרוּנִי מִנְּעוּרַי יֹאמַר־נָא יִשְׂרָאֵל׃
רַבַּת צָרְרוּנִי מִנְּעוּרָי גַּם לֹא יָכְלוּ לִי׃ עַל־גַּבִּי חָרְשׁוּ
חוֹרְשִׁים הֶאֱרִיכוּ לְמַעֲנִיתָם׃ יְיָ צַדִּיק קִצֵּץ עֲבוֹת רְשָׁעִים׃
יֵבֹשׁוּ וְיִסֹּגוּ אָחוֹר כָּל שֹׂנְאֵי צִיּוֹן׃ יִהְיוּ כַּחֲצִיר גַּגּוֹת שֶׁקַּדְמַת
שָׁלַף יָבֵשׁ׃ שֶׁלֹּא מִלֵּא כַפּוֹ קוֹצֵר וְחִצְנוֹ מְעַמֵּר׃ וְלֹא אָמְרוּ
הָעֹבְרִים בִּרְכַּת יְיָ עֲלֵיכֶם בֵּרַכְנוּ אֶתְכֶם בְּשֵׁם יְיָ׃

קל
שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְיָ׃ אֲדֹנָי שִׁמְעָה בְקוֹלִי
תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי׃ אִם־עֲוֹנוֹת
תִּשְׁמָר־יָהּ אֲדֹנָי מִי יַעֲמֹד׃ כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּוָּרֵא׃
קִוִּיתִי יְיָ קִוְּתָה נַפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחָלְתִּי׃ נַפְשִׁי לַאדֹנָי
מִשֹּׁמְרִים לַבֹּקֶר שֹׁמְרִים לַבֹּקֶר׃ יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל־יְיָ כִּי עִם־
יְיָ הַחֶסֶד וְהַרְבֵּה עִמּוֹ פְדוּת׃ וְהוּא יִפְדֶּה אֶת־יִשְׂרָאֵל
מִכֹּל עֲוֹנוֹתָיו׃

קלא
שיר
המעלות לדוד יי לא גבה לבי ולא רמו עיני ולא
הלכתי בגדלות ובנפלאות ממני: אם לא שויתי
ודוממתי נפשי כגמל עלי אמו כגמל עלי נפשי: יחל ישראל
אל יי מעתה ועד עולם:

קלב
שיר
המעלות זכור יי לדוד את כל ענותו: אשר נשבע
ליי נדר לאביר יעקב: אם אבא באהל ביתי אם
אעלה על ערש יצועי: אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה:
עד אמצא מקום ליי משכנות לאביר יעקב: הנה שמענוה
באפרתה מצאנוה בשדי יער: נבואה למשכנותיו נשתחוה
להדום רגליו: קומה יי למנוחתך אתה וארון עזך: כהניך
ילבשו צדק וחסידיך ירננו: בעבור דוד עבדך אל תשב
פני משיחך: נשבע יי לדוד אמת לא ישוב ממנה מפרי
בטנך אשית לכסא לך: אם ישמרו בניך בריתי ועדותי זו
אלמדם גם בניהם עדי עד ישבו לכסא לך: כי בחר יי בציון
אותה למושב לו: זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי אותיה:
ציד ברך אברך אביוניה אשביע לחם: וכהניה אלביש
ישע וחסידיה רנן ירננו: שם אצמיח קרן לדוד ערכתי נר
למשיחי: אויביו אלביש בשת ועליו יציץ נזרו:

קלג
שיר
המעלות לדוד הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים
גם יחד: כשמן הטוב על הראש ירד על הזקן זקן אהרן
שירד על פי מדותיו: כטל חרמון שירד על הררי ציון כי
שם צוה יי את הברכה חיים עד העולם:

קלד
המעלות הנה ברכו את יי כל עבדי יי העמדים בבית
יי בלילות: שאו ידיכם קדש וברכו את יי: יברכך
יי מציון עשה שמים וארץ:

# סדר תקוני שבת

**תפלה** זו יאמר אחר שיר השירים בכוונה וברעותא דלבא ואשרי חלקו כי תפלה זו היא פתח פתוח להרבה פתחים סגורים למי שיש לו מוח בקדקדו וזו היא התפלה :

**רבון** כָּל הָעוֹלָמִים יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁבִּזְכוּת שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר קָרִיתִי וְלָמַדְתִּי שֶׁהוּא קֹדֶשׁ קָדָשִׁים וּבִזְכוּת פְּסוּקָיו וּבִזְכוּת תֵּיבוֹתָיו וּבִזְכוּת אוֹתִיּוֹתָיו וּבִזְכוּת נְקוּדוֹתָיו וּבִזְכוּת טַעֲמָיו וּבִזְכוּת שְׁמוֹתָיו וְצֵירוּפָיו וּרְמָזָיו וְסוֹדוֹתָיו הַקְּדוֹשִׁים וְהַטְּהוֹרִים הַנּוֹרָאִים הַיּוֹצְאִים מִמֶּנּוּ שֶׁתְּהֵא שָׁעָה זוֹ · שַׁעַת רַחֲמִים שַׁעַת הַקְשָׁבָה שַׁעַת הַאֲזָנָה וּנִקְרָאֲךָ וְתַעֲנֵנוּ נַעְתִּיר לָךְ וְהֵעָתֵר לָנוּ שֶׁיִּהְיֶה עוֹלֶה לְפָנֶיךָ קְרִיאַת וְלִמּוּד שִׁיר הַשִּׁירִים כְּאִלּוּ הִשַּׂגְנוּ כָּל הַסּוֹדוֹת הַנִּפְלָאוֹת וְהַנּוֹרָאִים אֲשֶׁר הֵם חֲתוּמִים בּוֹ בְּכָל תְּנָאָיו וְנִזְכֶּה לַמָּקוֹם שֶׁהַנְּשָׁמוֹת נֶחֱצָבוֹת מִשָּׁם וּכְאִלּוּ עָשִׂינוּ כָּל מַה שֶּׁמּוּטַל עָלֵינוּ לְהַשִּׂיג בֵּין בְּגִלְגּוּל זֶה בֵּין בְּגִלְגּוּל אַחֵר וְלִהְיוֹת מִן הָעוֹלִים וְהַזּוֹכִים לְעוֹלָם הַבָּא עִם שְׁאַר צַדִּיקִים וַחֲסִידִים וּמַלֵּא כָּל מִשְׁאֲלוֹת לִבִּי לְטוֹבָה וְתִהְיֶה עִם לְבָבֵנוּ וְאִמְרֵי פִּינוּ בְּעֵת מַחְשְׁבוֹתֵינוּ וְעִם יָדֵינוּ בְּעֵת מַעֲבָדֵנוּ וְתִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה וְהַרְוָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ וּמֵעָפָר תְּקִימֵנוּ וּמֵאַשְׁפּוֹת דַּלּוֹתֵינוּ תְּרוֹמְמֵנוּ וְתָשִׁיב שְׁכִינָתְךָ לְעִיר קָדְשֶׁךָ בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן :

וזהו הסדר לסעודה ראשונה

**שִׁיר** הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה: יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ כִּי טוֹבִים דֹּדֶיךָ מִיָּיִן: לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים שֶׁמֶן תּוּרַק שְׁמֶךָ עַל כֵּן עֲלָמוֹת אֲהֵבוּךָ: מָשְׁכֵנִי אַחֲרֶיךָ נָרוּצָה הֱבִיאַנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בָךְ נַזְכִּירָה דּוֹדֶיךָ מִיַּיִן מֵישָׁרִים אֲהֵבוּךָ: שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם כְּאָהֳלֵי קֵדָר כִּירִיעוֹת שְׁלֹמֹה: אַל תִּרְאֻנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחוֹרֶת שֶׁשְּׁזָפַתְנִי הַשָּׁמֶשׁ בְּנֵי אִמִּי נִחֲרוּ בִּי שָׂמֻנִי נוֹטֵרָה אֶת הַכְּרָמִים כַּרְמִי שֶׁלִּי לֹא נָטָרְתִּי: הַגִּידָה לִי שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי אֵיכָה תִּרְעֶה אֵיכָה תַּרְבִּיץ בַּצָּהֳרָיִם שַׁלָּמָה אֶהְיֶה כְּעוֹטְיָה עַל עֶדְרֵי חֲבֵרֶיךָ: אִם לֹא תֵדְעִי לָךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים צְאִי לָךְ בְּעִקְבֵי הַצֹּאן וּרְעִי אֶת גְּדִיּוֹתַיִךְ עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרוֹעִים: לְסֻסָתִי בְּרִכְבֵי פַרְעֹה דִּמִּיתִיךְ רעיתי

רַעְיָתִי: נָאוָה לְחָיַיִךְ בַּתּוֹרִים צַוָּארֵךְ בַּחֲרוּזִים: תּוֹרֵי זָהָב
נַעֲשֶׂה לָךְ עִם נְקֻדּוֹת הַכָּסֶף: עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ בִּמְסִבּוֹ נִרְדִּי נָתַן
רֵיחוֹ: צְרוֹר הַמֹּר דּוֹדִי לִי בֵּין שָׁדַי יָלִין: אֶשְׁכּוֹל הַכֹּפֶר דּוֹדִי
לִי בְּכַרְמֵי עֵין גֶּדִי: הִנָּךְ יָפָה רַעְיָתִי הִנָּךְ יָפָה עֵינַיִךְ יוֹנִים:
הִנָּךְ יָפֶה דּוֹדִי אַף נָעִים אַף עַרְשֵׂנוּ רַעֲנָנָה: קורות בָּתֵּינוּ
אֲרָזִים רָהִיטֵנוּ בְּרוֹתִים:

פרק א **יְצִיאוֹת** הַשַּׁבָּת שְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע בְּפָנִים · וּשְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע
בַּחוּץ: כֵּיצַד · הָעָנִי עוֹמֵד בַּחוּץ וּבַעַל הַבַּיִת בְּפָנִים ·
פָּשַׁט הָעָנִי אֶת יָדוֹ לְפָנִים וְנָתַן לְתוֹךְ יְדוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת אוֹ שֶׁנִּטַּל מֵהוֹכָה
וְהוֹצִיא · הֶעָנִי חַיָּב וּבַעַל הַבַּיִת פָּטוּר · פָּשַׁט בַּעַל הַבַּיִת אֶת יָדוֹ לַחוּץ וְנָתַן
לְתוֹךְ יְדוֹ שֶׁל עָנִי אוֹ שֶׁנִּטַּל מֵחוֹכָה וְהֵכְנִיס בַּעַל הַבַּיִת חַיָּב וְהֶעָנִי פָּטוּר ·
פָּשַׁט הָעָנִי אֶת יָדוֹ לִפְנִים וְנָטַל בַּעַל הַבַּיִת מֵחוֹכָה אוֹ שֶׁנִּתַּן לְתוֹכָהּ וְהוֹצִיא ·
שְׁנֵיהֶם פְּטוּרִים: פָּשַׁט בַּעַל הַבַּיִת אֶת יָדוֹ לַחוּץ וְנָטַל הֶעָנִי מֵחוֹכָה אוֹ שֶׁנָּתַן
לְתוֹכָהּ וְהֵכְנִיס שְׁנֵיהֶם פְּטוּרִים: ב לֹא יֵשֵׁב אָדָם לְפֶתַח הַסַּפָּר סְמוּךְ
לְמִנְחָה עַד שֶׁיִּתְפַּלֵּל לֹא יִכָּנֵס אָדָם לְמֶרְחָץ וְלֹא לְבוּרְסְקִי וְלֹא לָאֲכוֹל וְלֹא
לָדִין וְאִם הִתְחִילוּ אֵין מַפְסִיקִין · מַפְסִיקִין לְקְרִיאַת שְׁמַע וְאֵין מַפְסִיקִין
לִתְפִלָּה: ג לֹא יֵצֵא הַחַיָּט בְּמַחְטוֹ סָמוּךְ לַחֲשִׁיכָה שֶׁמָּא יִשְׁכַּח וְיֵצֵא וְלֹא
הַלְבְּלָר בְּקוֹלְמוֹסוֹ וְלֹא יָפָלָה אֶת בְּלָיו וְלֹא יִקְרָא לְאוֹר הַנֵּר בֶּאֱמֶת אָמְרוּ
החזן

**יציאות** השבת בנתר' לגדו חכמים ז"ל
יציאות השבת תפלות היתיר לעבות
החכם יפסוק' על יום יום יתיקנו קדי' על יום יום
מתקנים מביאין לעשות לתר והכה שתים שהן ארבע
פתים הן התוכה האמלה והכפוה בעבי הבית פעמים
בפנים שהן ארבעה שתים בחוץ ושתים בפנים
לתחוב בהתלה היכן דתתלה ביצמית ע"י סנהם
זה יעקוב זה חבית ומתים שהן לחיצין בתוך פתים הן
התוך התלה והכפה בעבי העומד בתוך בתים הרבים
שהן ד' אמות והרשות היחיד בתוך בתים הרבים
שהוא ד' אמות ובתים הרבים בתוך בתים הרבים
פתיל"ו לתקף חבית ע"ה ובע"ה בפנים בתוך בתים
התוכה לידו לתוך ולפי זה הכפה תפוחה תלויה:

ב **לא** ישב אדם לפני הספר וכו' כל שלו
דברים המפסיקים סתום לומנתם עד שיתפלל
שאין יכולת תכת שרירות מלאכתו ולא יתפלל בזמנו
שהוא עסוק בעונות ומתפה ולעתלה: ולא לאכול לפני,
שמתוך הקובה שהוא ירעב בסעודה ולא לדון לפני,
שבתוך דין שלו בפתח דין לכתוב לזכות חבי

טעמא וים מתרת מה שהיו חכים לפסוק: ואם התחילו
כתר מפלל הני לתחתי': אין מפסיקין לתלמוד ישיעור אחר
כך יתפלל' לפי שהוא שהות ביום: ומפסיקין לקרות
ק"ש מילתא' בפני עצמה היא והכי קתני חבני'
העוסקים בתורי' מפסיקין תורתן לק"ש דזימנ' קבוע
דבתריב בשכבך ובקומך: ואין מפסיקין להפלה
שאין לה זמן קבוע דתורייתא': ודוקא כגון שכ"י
שתורתו מומנתו לכל אבל מפסיקין:

ג **לא** יצא החייט במחטו סמוך לחשיכה
שמא וכן הלבלר הסופר בקולמוסו תחוב
לאחוריו לאזנו שמא ישכח ויצא ונמצא עובר
את כלו' תבעי כעיס מבנדין: ולא יפלה
הנר בספר שמא יכבה הנר להכיה הזקן לפי שהפלה
ונמצא מבעיר בשבת אלא לפ כן יש עמו לדם לתר
לעשות: החזן מלמד תינוקות: היכן התינוקות
קוראים: מביאין אותן לקתת: בעיון שיהיו כי
הלי לא עזריכן שיהו יפה: אבל היה לו יקיה כל
הפרשה שפני שאין מביא עמו ואחתי טעמא שיהא
את ל"ב למשה שמורת לעבודה לן ס שיהא שין
מיותר'

הַחַזָּן רוֹאֶה הֵיכָן הֶחְנִיקוֹת קוֹרְאִים אֲבָל הוּא לֹא יִקְרָא בַּיּוֹצֵא בּוֹ לֹא יֹאכַל הַזָּב עִם הַזָּבָה מִפְּנֵי הָרֶגֶל עֲבֵירָה: ד וְאֵלּוּ מִן הֲלָכוֹת שֶׁאָמְרוּ בְּעֲלִיּוֹת חֲנַנְיָה בֶּן חִזְקִיָּה בֶּן גּוּרְיוֹן כְּשֶׁעָלוּ לִבְקֹרוֹ נִמְנוּ וְרַבּוּ בֵּית שַׁמַּאי עַל בֵּית הִלֵּל וְשִׁמְנָה עָשָׂר דְּבָרִים גָּזְרוּ בוֹ בַּיּוֹם. ה בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים אֵין שׁוֹרִין דְּיוֹ וְסַמְמָנִים וְכַרְשִׁינִים אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיְּשׁוּרוּ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב בֵּית הִלֵּל מַתִּירִין: ו בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים אֵין נוֹתְנִין אוֹנֶן שֶׁל פִּשְׁתָּן לְתוֹךְ הַחַנּוּר אֶלָּא כְּדֵי שֶׁהַבִּילוּ מֵעֶרֶב יוֹם וְלֹא אֶת הַצֶּמֶר לְיָרֹק אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיִּקָּלֵט הָעֵין בֵּית הִלֵּל מַתִּירִין: ז בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים אֵין פּוֹרְשִׁין מִצּוֹרוֹת הַיּוֹם וְעוֹפוֹת וְדָגִים אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיְּצוּדוּ מֵעֶרֶב יוֹם וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין: ח בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים אֵין מוֹכְרִין לְנָכְרִי וְאֵין טוֹעֲנִין עִמּוֹ וְאֵין מַגְבִּיהִין עָלָיו אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיַּגִּיעַ לְמָקוֹם קָרוֹב וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין: ח בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים אֵין נוֹתְנִין עֹרוֹת לְעַבְּדָן וְלֹא כֵלִים לְכוֹבֵס נָכְרִי אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ מֵעֶרֶב יוֹם וּבְכוּלָּן בֵּית הִלֵּל מַתִּירִין עִם הַחֶשְׁכָּה: ט אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל נוֹהֲגִין הָיוּ בֵּית אַבָּא שֶׁהָיוּ נוֹתְנִין בְּלֵילֵי לְכוֹבֵס נָכְרִי שֶׁלֹּשָׁה יָמִים קוֹדֶם לְשַׁבָּת וְשׁוּיָן אֲלוּ וְאֵלּוּ שְׁטוּעָנִים קוֹדֶת בֵּית הַבַּד וְעַגְלוֹנִי חַגָּת: י אֵין צוֹלִין בְּשַׂר בְּצָל וּבֵיצָה אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיְּצוּלוּ מֵעֶרֶב יוֹם אֵין נוֹתְנִין פַּת לְתַנּוּר עִם חֶשְׁכָּה וְלֹא חַרְדָּה עַל גַּבֵּי גֶּחָלִים אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיִּקָּרְמוּ מֵעֶרֶב יוֹם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר כְּדֵי שֶׁיְּקָרְמוּ הַחִתְּהוֹן שֶׁלָּהּ: יא מְשַׁלְשְׁלִין אֶת הַפֶּסַח בְּתַנּוּר עִם חֶשְׁכָּה וּמַאֲחִיזִין אֶת הָאוּר בְּמְדוּרַת בֵּית הַמִּזְחָר וּבְגַבְרִלִּין כְּדֵי שֶׁתְּהֵא בְרוּבָּן רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בְּפַחְמִין כָּל שֶׁהוּא:

## אני

לימת' עליו: כיוצא בו כזב וחכז כדי לעשות פריקה מן העבירה שלא יאכלו יחד לפי שקשה לבן התשעי' וחפי' שניהם שוחטים מתכי הרגל עבירה:

ד **בעליות** חננ'א וכו' שנקטו חכמים לשון ספר יחזקאל שנכתב מוקדים לפי הרגלים וכו' ובשלו חכמים בכו בעליה ויסד שם שיכה עשר דברים שהלא גזירות חכמים הוסיפו שיהא שלח יבא לידי העבירה ענינה וכל הי"ח דברים שקראנ' בלשון כתבת עיין שם:

ה **אין** שורין דיו וכו' לפי שהוא נמלח שחזר מהזר על שניהם בהחתו ועל שניהם כלים שהזר על שניהם בהחתו ולא על שניהם כלים:

ו **אונן** פירש הגאון ז"ל שנתן מעופן ומכוכן בתוך הנבן: שיחבילו שיעלה בהן ההבל: ליורה על שניהם: שיקלט את העין לפי הצבע ויבין כי היין מתירי' לוקח ביותר

ז **מקום** לרוב שיהיה המקח נשלח: נוס קרוב לו: ובית הלל מתירין כלי שיעת מקחת ביתו ומכעול יום:

ח **וב"ה** מתירין עם השמש: כעוד שהחמה על האילן קודם שתשקע:

ט **קורות** בין הבד לגת שהחמה הזהיר' זה כל עליהם קודמין בכלים והחשך זה הנשמ: ועגלי הגה נחת על דוכיו יין נבוה:

י **חררה** עניה רחבה: שיקרמו שניהם הקרום העליון של פת: וקרום התחתון הוא הנלבן מהחבר והוא נחתה קרום שבתחת העליון: נשמט של יחד: נתן יותריני בשמט ומאחיזין החיוב יותר הוא בעניים לוקח נשקדו: גבולין הוא מן ניקדו:

אֲנִי חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים: כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים כֵּן רַעְיָתִי בֵּין הַבָּנוֹת: כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר כֵּן דּוֹדִי בֵּין הַבָּנִים בְּצִלּוֹ חִמַּדְתִּי וְיָשַׁבְתִּי וּפִרְיוֹ מָתוֹק לְחִכִּי: הֱבִיאַנִי אֶל בֵּית הַיַּיִן וְדִגְלוֹ עָלַי אַהֲבָה:

פרק ב

**במה** מדליקין. אין מדליקין לא בלכ׳ כחוסן ולא בכלך ולא בפתילת האירן ולא בפתילת המדבר ולא בירוקה שעל פני המים ולא בזפת ולא בשעוה ולא בשמן קיק ולא בשמן שרפה ולא באליה ולא בחלב: נחום המדי אומר מדליקין בחלב מבשל. וחכמים אומרים אחד מבשל ואחד שאינו מבשל אין מדליקין בו:

ב אין מדליקין בשמן שרפה ביום טוב. רבי ישמעאל אומר אין מדליקין בעטרן מפני כבוד השבת. וחכמים מתירין בכל השמנים בשמן שומשמין בשמן אגוזים בשמן צנונות בשמן דגים בשמן פקועות בעטרן ובנפט. רבי שמעון אומר אין מדליקין אלא בשמן זית בלבד:

ג כל היוצא מן העץ אינו מטמא טמאת אהלים אלא פשתן. פתילת הבגד שקפלה ולא הבהבה רבי אליעזר אומר ממאה היא ואין מדליקין בה רבי עקיבא אומר טהורה היא ומדליקין בה:

ד לא יקנב אדם שפופרת של בצה וימלאנה שמן ויתננה על פי הנר בשביל שתהא מנטפת. ואפילו היא של חרס ורבי יהודה מתיר אבל אם חברה חיבורי מתחלה מותר מפני שהוא כלי אחד: לא ימלא אדם קערה שמן ויתנה

**במה** מדליקין. אין מדליקין לא בלכ׳ כחוסן שאין מאירים יפה ועולין בפתילת המדבר יפה ואינן מתקיימין הרבה ולא בירוקה כחוסן שאינן מאירים יפה ומהרה הפתילת מתכבה ומסרחת ולא בפתילת האירן כחוסן שאינן מאירים יפה ומהרה הפתילת מתכבה ומסרחת ולא בזפת ולא בשעוה ולא בשמן קיק שאינן מאירים יפה ומסרחים ולא באליה ולא בחלב שאינן מאירים יפה ומסרחים ומעלין עשן הרבה ומקטירין את הבית:

**בפשתן** הלכה למשה מסיני. ואיתא רבי שמעון שזורי (משלי) צנוניות שזורי נגדן. נפט יון היא שמן לבן הנמכר בכל השווקים שמדליקין בכל השווקים שמדליקין בפתילות שעושין מפתילת הבגד ומשמן

**כל** היוצא מן העץ אלא פשתן. לעזות חיטה פתילות מלח פשתן שבלתיך ותלתיך כפשתי הגן. אינו מטמא טומאת אהלים. לפי שעד מהן לחול והאת פתיתיו. שקפלה כלומר מגולגלין הפתילות. הבהבה. על האבוקה כדי שיהא מאיר (ע׳ פסחים) וכנגד שם מלכיות על שם מלכיות ומשועבדות עמקיך. שכאשה היא לקפילה לינה מפני שהיא מגולגלת כנגד ואמרו עליה הבהבה היא דקפיל. פשתן מגולגלת כנגד ואמרו עליה טהורה היא דקפיל. פשתן מגולגלת כנגד ואמרו עליה שם שם ושזור מלמעלה ואין מדליקין בו ביום טוב מפני שהוא מתקיים הרבה:

**ד שפופרת** של בצה. הלכיות הגדולות הקשה שהיא מחוברת כנטפת. שהיא מנטפת. ואם הברה היוצר מתחילה זכו ואתו הניין שם מהרה נעשו כלי ואתו

וַיְהִי נֹעַם בְּצֵאת הַגֶּבֶר וַיִּתֵּן רֹאשׁ הַפְּתִילָה בְּחֻזְקָה בְּשֶׁבִיל שֶׁתְּהֵא שׁוֹאֶבֶת וְרַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר: ה הַמַּבְדִּיל אֶת הַגֶּבֶר מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְתִירָא מִפְּנֵי גוֹיִם אוֹ מִפְּנֵי לִסְטִים אוֹ מִפְּנֵי רוּחַ רָעָה אִם בְּשֶׁבִיל הַחוֹלֶה שֶׁיִּישַׁן פָּטוּר: כֹּחַם עַל הַנֵּרוֹת כֹּחַם עַל הַשֶּׁמֶן כֹּחַם עַל הַפְּתִילָה חַיָּב: רַבִּי יוֹסֵי פּוֹטֵר בְּכֻלָּן חוּץ מִן הַפְּתִילָה מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה פֶּחָם: ו עַל שְׁלֹשׁ עֲבֵירוֹת נָשִׁים מֵתוֹת בְּשַׁעַת לָדְתָּן עַל שֶׁאֵינָן זְהִירוֹת בְּנִדָּה בְּחַלָּה וּבְהַדְלָקַת הַנֵּר: ז שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים צָרִיךְ אָדָם לוֹמַר בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ עֶרֶב שַׁבָּת עִם חֲשֵׁכָה עַשְּׂרוּ עָרְבוּ הֲדְלִיקוּ אֶת הַנֵּר: סָפֵק חֲשֵׁכָה סָפֵק אֵינָהּ חֲשֵׁכָה אֵין מְעַשְּׂרִין אֶת הַוַּדַּאי וְאֵין מַטְבִּילִין אֶת הַכֵּלִים וְאֵין מַדְלִיקִין אֶת הַנֵּרוֹת אֲבָל מְעַשְּׂרִין אֶת הַדַּמַאי וּמְעָרְבִין וְטוֹמְנִין אֶת הַחַמִּין:

סַמְּכוּנִי בָּאֲשִׁישׁוֹת רַפְּדוּנִי בַּתַּפּוּחִים כִּי חוֹלַת אַהֲבָה אָנִי: שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי: הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם בִּצְבָאוֹת אוֹ בְּאַיְלוֹת הַשָּׂדֶה אִם תָּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ: קוֹל דּוֹדִי הִנֵּה זֶה בָּא מְדַלֵּג עַל הֶהָרִים מְקַפֵּץ עַל הַגְּבָעוֹת:

מרק ג בֵּירָה שֶׁהִסְקִיהָ בְּקַשׁ וּבִגְבָּא נוֹתְנִים עָלֶיהָ חֲבִשִׁיל בְּנֵי בְּעָצִים לֹא יִתֵּן עַד שֶׁיִּגְרוֹף אוֹ עַד שֶׁיִּתֵּן אֶת הָאֵפֶר בֵּירוֹת שֶׁמְּאֵי אוֹמְרִים חֲמִין אֲבָל לֹא חַבְשִׁיל וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים חַמִּין וַחֲבִשִׁיל בֵּית

לא נחלקו בצד שבת ליכא למיחש משום שיורי דשבת בכלי שיניה. ויהו ראש הפתילה בהוכה סיועא דין הנר לשחוט השמן ומשקן דרך הפתילה לתוך הכלי:

ה כיפני גוים. כגון פרסי׳ שהן מכישים לשחוט שלא כדין ישראל: מפני רוח רעה. המולי הנזכר תכת מהה השחוטה שלא כדין לתוך הכד ולא ימות שלא כשיעבו מחוך: ואם כשביל החולה שישן פטור. לפ שלא שהם כן מלאכה לצורך החולה שהוא עושה פחם. שהוא מתכוין לעשות עבמת בכבוי זה פחם שהשהב לרע׳ יפה להדלק:

ו על שלש עבירות נשים מתות. מקצי מהשמן מקטת בשעת הסכנה. בחלרה ובהדלקה לפי שנרכי בית הם והיא מקויה בשעת תענית בה:

ז צריך אדם לומר בעיותיו כי היכי דלקבלו מיניה. עם חשיכה קודם

בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים נוֹטְלִין אֲבָל לֹא מְחַזְּירִין וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים אַף מְחַזְּירִין׃

ב חֲנִנְיָה שֶׁהִסִּיקוּהוּ בְּקַשׁ וּבְנֵי בָבָא לֹא יִתֵּן בֵּין מְתוּכוֹ בֵּין מֵעַל גַּבָּיו כּוּפַּת שֶׁהִסִּיקוּהוּ בְּקַשׁ וּבְנֵי בָבָא הֲרֵי הוּא כִּכְרִים בְּגָפָּת וּבְעֵצִים הֲרֵי הוּא כַּחֲנִוּר׃

ג אֵין נוֹתְנִין בֵּיצָה בְּצַד הַמַּיְחָם בְּשׁבִיל שֶׁתִּתְגַּלְגֵּל וְלֹא יִפָּקַע נָה בִּסְדָרִים. וְרַבִּי יוֹסֵי מַתִּיר. וְלֹא יִטְמִינֶנָּה בְּחוֹל וּבְאֶבְקַת דְּרָכִים בְּשׁבִיל שֶׁתְּצָלֶה׃

ד מַעֲשֶׂה שֶׁעָשׂוּ אַנְשֵׁי טְבֶרְיָא וְהֵבִיאוּ סְלוֹן שֶׁל צוֹנֵן לְתוֹךְ אַמָּה שֶׁל חַמִּין. אָמְרוּ לָהֶן חֲכָמִים אִם בְּשַׁבָּת כַּחֲמִין שֶׁהוּחֲמוּ בְּשַׁבָּת אֲסוּרִין בְּרָחְצָה וּבִשְׁתִיָּיה. וְאִם בְּיוֹם טוֹב כַּחֲמִין שֶׁהוּחֲמוּ בְּיוֹם טוֹב אֲסוּרִים בְּרָחְצָה וּמוּתָּרִין בִּשְׁתִיָּיה. מוֹלִיאִר הַנָּרוּחַ שׁוֹתִין הֵימֶנּוּ בְּשַׁבָּת אֲנָטִיכִי אַף עַל פִּי שֶׁגְּרוּפָה אֵין שׁוֹתִין מִמֶּנָּה׃ ה הַמִּיחָם שֶׁפִּינָּהוּ לֹא יִתֵּן לְתוֹכוֹ צוֹנֵן בְּשׁבִיל שֶׁיְּחַמּוּ אֲבָל נוֹתֵן הוּא לְתוֹךְ הַכּוֹס אוֹ לְתוֹךְ הַכַּדּ כְּדֵי לְהַפְשִׁירָן הָאַלְפָּס וְהַקְּדֵרָה שֶׁהֶעֱבִירָן מִרּוֹתְחִין לֹא יִתֵּן לְתוֹכָן חֲבָלִין אֲבָל נוֹתֵן הוּא לְתוֹךְ הַקְּעָרָה אוֹ לְתוֹךְ הַמְּתֻמְחוּי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לְכָל הוּא נוֹתֵן חוּץ מִדָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ חוֹמֶץ וְצִיר׃ ו אֵין נוֹתְנִין כְּלִי תַּחַת הַנֵּר לְקַבֵּל בּוֹ אֶת הַשֶּׁמֶן. וְאִם נָתְנוּ מִבְּעוֹד יוֹם מוּתָּר. וְאֵין נֵרוֹת מְמֻנִּין לְפִי שֶׁאֵינוֹ מִן הַמּוּכָן. מְטַלְטְלִין נֵר חֲרֵשׁ אֲבָל לֹא יָשַׁן רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר כָּל הַנִּרוֹת מְטַלְטְלִין חוּץ מִן הַנֵּר הַדּוֹלֵק בְּשַׁבָּת נוֹתְנִין כְּלִי תַּחַת הַנֵּר לְקַבֵּל נְצוֹצוֹת וְלֹא יִתֵּן לְתוֹכוֹ מַיִם מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְכֻבֶּה׃

## דּוֹמֶה דּוֹדִי לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אַחַר כׇּתְלֵנוּ

חיין אין מבשל יכולין להחזיר לחזר קטנטן. ולא את ס"ה אלא בעודן בידו אלא הכיעין על גבי כדר לחזר לכל הכיעין על הקדירה או על גבי לחזר מפני כ"ש להני כחמיהו בשבת.

ה **המיחם** הוא כעין קנקר לחיצה וחתוך לשנים ותחוב יותר מכיפה: כופת שעושה כדיבה אלא שמרכו כחתוכו ואין חוקה אלא כדי שתיית קדירה אחת ומחמת בזעל והנלוז רב מהבל כיפה. נגעה בו חולין (נ"ל פ' שהוטלין):

ו **נותנין** ביצה בצד המיחם, הוא כלי בזעל שתתחמם, כי חיים על גבי חם. ולא יתפקע: בסודרים ר"ל אלא שכבר הביצה על הסודר אחר שנתבשלה לעזריכן חיובה שמא יטול תולדות התם. ולא ישמיענה בחול ובאבק דרכים. בשביל שתצלה הביצה כי הם הוחמו מכח החיה: ובהא לא מרי רבי יוסי דנר, חול לאו בר בישול:

ז **אלן** כימר שתשכיבו תוך לחוכה ולא להחזיר חיים מכניס בתוך החמ' של תי שכבר חיים שהחזיר אחת בשבת ואחת ביום טוב ואחת בחול ואחת מכחים שהיום כדין

בְּתְלֹנוֹ מִשְּׁגִיחַ מִן הַחַלּוֹנוֹת מֵצִיץ מִן הַחֲרַכִּים: עָנָה דוֹדִי
וְאָמַר לִי קוּמִי לָךְ רַעְיָתִי יָפָתִי וּלְכִי לָךְ: כִּי הִנֵּה הַסְּתָו עָבַר
הַגֶּשֶׁם חָלַף הָלַךְ לוֹ: הַנִּצָּנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ
וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ:

פרק ר בַּמֶּה טוֹמְנִין וּבַמֶּה אֵין טוֹמְנִין אֵין טוֹמְנִין לֹא בְּגֶפֶת וְלֹא בְּזֶבֶל
וְלֹא בְּמֶלַח וְלֹא בְּסִיד וְלֹא בְּחוֹל בֵּין לַחִים בֵּין יְבֵשִׁים וְלֹא
בְּתֶבֶן וְלֹא בִּזְגִים וְלֹא בְּמוֹכִים וְלֹא בְּעֵשָׂבִים בִּזְמַן שֶׁהֵן לַחִים אֲבָל טוֹמְנִין
בְּהֶן כְּשֶׁהֵן יְבֵשִׁים טוֹמְנִין בְּכִסּוּת וּבְפֵרוֹת בְּכַנְפֵי יוֹנָה וּבְנִסֹּרֶת שֶׁל חֲרָשִׁים
וּבְנֵעוֹרֶת שֶׁל פִּשְׁתָּן רַבָּקָה: רַבִּי יְהוּדָה אוֹסֵר בְּרַבָּקָה וּמַתִּיר בְּגַמָּה: ב טוֹמְנִין
בִּשְׁלֹחִין וּמְטַלְטְלִין אוֹתָן בְּגִיזֵי צֶמֶר וְאֵין מְטַלְטְלִין אוֹתָן. בֵּיצַד הוּא
עוֹשֶׂה. נוֹעֵר אֶת הַכִּסּוּי וְהֵן נוֹפְלוֹת רַבִּי אֶלְיעֶזֶר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר קוֹפָּה מְשֻׁוֹת
עַל צִדָּהּ וְנוֹטֵל שֶׁמָּא יִטּוֹל וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהַחֲזִיר וַחֲכָמִים אוֹמְרִים נוֹטֵל וּמַחֲזִיר
לֹא בָּהּ מִבְּעוֹד יוֹם לֹא יִכָּפְנוּ מִשְׁתֶּיךָ בִּפְתוּ וְנִתְגַּלָּה מוּפָר לְכִסּוּתוֹ
מְמַלֵּא אֶת הַקְּתוֹנוֹן וְנוֹתֵן לְתַחַת הַבֵּר אוֹ תַחַת הַכִּסָּה:

הֵתְאֵנָה חַנְטָה פַּגֶּיהָ וְהַגְּפָנִים סְמָדַר נָתְנוּ רֵיחַ קוּמִי לָךְ רַעְיָתִי
יָפָתִי וּלְכִי לָךְ: יוֹנָתִי בְּחַגְוֵי הַסֶּלַע בְּסֵתֶר הַמַּדְרֵגָה הַרְאִינִי
אֶת מַרְאַיִךְ הַשְׁמִיעֵנִי אֶת קוֹלֵךְ כִּי קוֹלֵךְ עָרֵב וּמַרְאֵךְ נָאוֶה:
אֶחֱזוּ לָנוּ שְׁעָלִים שְׁעָלִים קְטַנִּים מְחַבְּלִים כְּרָמִים וּכְרָמֵינוּ
סְמָדַר: דּוֹדִי לִי וַאֲנִי לוֹ הָרוֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים:

פרק ה בַּמֶּה בְּהֵמָה יוֹצְאָה וּבַמֶּה אֵינָהּ יוֹצְאָה יוֹצֵא הַגָּמָל בְּאַפְסָר וְהָאָתוֹן
בְּחוֹטָם וְלוּבְרִקִים בְּפָרוֹמְבִיאָ וְסוּס בְּשִׁיר וְכָל בַּעֲלֵי הַשִּׁיר
יוֹצְאִים

---

במה טומנין. הכח לפלוח קדיחה מיצל נבי כיחה כצ"ש לשחיטה כדבר אחר. בגפת פסולת זיתים ושתיהן בכסות כמו יחד הם תמיים מלחד. בזגין קליפי הענבים. מוכי. גרגירי ענבים. כוכין כל דבר כגון נייר וגפן קרוי חוכין בנסרים. של חרשים (זעק שקיעת) בעורות של פישתן. שיהיו עדיין הפשתן קשורין לתוכו: ב בשלחין עגולת: נוטל הכסוי (הלעיל) שגל הקדירה שיש תוך כלי עליה. ואפה הקופה הוא הכלי שהשוכים בו. וגוחן כשהוא

---

תחת הכר או תחת הכסה. ומצ"ע שהכסות הלל יוכיח בע"ש שהשוכה בדבר אחר. ועוד שהם חמה יותר מלרך השינה ואינם לוי.

במה בהמה יוצאה. לפי שלהם חמה יתירה על הרגיל מתלאיכות לוי. באפסר חבל שקשרין על השיה. נאקה מין בהמה. ולובריא הוא תיאור הבא מתלאיכות לוי. בפרומביא. (הלעיל בהל' נכ"ל) בשיר (הלעיל בהל' שיר כגון כלים העיירין ויתר. קשרת. המשכין (הלעיל בהל'). ושובלין במקומן כיוצא שהן כשלהן הכסה שם נשתמש הסיר בתת:

יוֹצְאִים בְּשִׁיר וְנִמְשָׁכִים בְּשִׁיר וּמְזִיזִין עֲלֵיהֶן וְטוֹבְלִין בְּמִקְוֶה: ב חֲמוֹר יוֹצֵא בְּמַרְדַּעַת בְּזְמַן שֶׁהִיא קְשׁוּרָה לוֹ זְכָרִים יוֹצְאִין לְבוּבִין רְחָלוֹת יוֹצְאוֹת שְׁחוּזוֹת בְּבוּלוֹת וּכְבוּנוֹת הָעִזִּים יוֹצְאוֹת צְרוּרוֹת רַבִּי יוֹסֵי אוֹסֵר בְּכוּלָּן חוּץ מִן הֶחָלִין הַכְּבוּנוֹת רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עִזִּים יוֹצְאוֹת צְרוּרוֹת לִרְבַשׁ אֲבָל לֹא לַחֲלֹב: ג וּבְמֶה אֵינָהּ יוֹצְאָה לֹא יֵצֵא גָּמָל בְּמִטְוֹטֶלֶת לֹא עֲקוּד וְלֹא אַרְגּוּל וְכֵן שְׁאָר כָּל הַבְּהֵמוֹת לֹא יִקְשׁוֹר גַּמָּלִים זֶה בָּזֶה וְיִמְשׁוֹךְ אֶבֶל מְכֻנִּים חֲבָלִים לְתוֹךְ יָדוֹ וְיִמְשׁוֹךְ וּבְלֹבַד שֶׁלֹּא יְכַוְּנֵךְ: ד אֵין חֲמוֹר יוֹצֵא בְּמַרְדַּעַת בְּזְמַן שֶׁאֵינָהּ קְשׁוּרָה לוֹ וְלֹא בְּזוֹג אַף עַל פִּי שֶׁהוּא פָּקִיחַ וְלֹא בְּסוֹלֵם שֶׁבְּצִנְּרוֹ וְלֹא בִּרְצוּעָה שֶׁבְּרַגְלוֹ וְאֵין הַתַּרְנְגוֹלִין יוֹצְאִין בְּחוֹטִין וְלֹא בִּרְצוּעוֹת שֶׁבְּרַגְלֵיהֶן וְאֵין הַזְּכָרִים יוֹצְאִין בְּעֲגָלָה שֶׁפְּתָחָהּ לְאָחוֹר שְׁלָהֶן וְאֵין הָרְחָלִים יוֹצְאוֹת חֲבוּנוֹת וְאֵין הָעֵגֶל יוֹצֵא בְּגִימּוֹן וְלֹא פָּרָה בְּעוֹר הַקּוֹפֵּר וְלֹא בִּרְצוּעָה שֶׁבֵּין קַרְנֶיהָ פָּרָתוֹ שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה הָיְתָה יוֹצְאָה בִּרְצוּעָה שֶׁבֵּין קַרְנֶיהָ שֶׁלֹּא בִּרְצוֹן חֲכָמִים:

עֵר שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים סוֹב דְּמֵה לְךָ דוֹדִי לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים עַל הָרֵי בָתֶר: עַל מִשְׁכָּבִי בַּלֵּילוֹת בִּקַּשְׁתִּי אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי בִּקַּשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו: אָקוּמָה נָּא וַאֲסוֹבְבָה בָעִיר בַּשְּׁוָקִים וּבָרְחֹבוֹת אֲבַקְשָׁה אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי בִּקַּשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו: מְצָאוּנִי הַשֹּׁמְרִים הַסּוֹבְבִים בָּעִיר אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי רְאִיתֶם:

פרק ו בַּמֶּה אִשָּׁה יוֹצֵאת וּבַמֶּה אֵינָהּ יוֹצֵאת לֹא תֵצֵא אִשָּׁה לֹא בְּחוּטֵי צֶמֶר וְלֹא בְּחוּטֵי פִשְׁתָּן וְלֹא בִּרְצוּעוֹת שֶׁבִּרְאִשָּׁהּ וְלֹא בְּטַבּוּל

ב **כמרדעת** מוכף קמץ (משנה): זכרים יוצאין לבובין כיגול שחוזות כנגד זכרות שלא יגלו על הקטנות. שחוזות שחוזרין פניהם לאחוריהן וקורניהן לחוץ כדי שיגלו עליהן הזכרים: בבולות. שקורניהם פונים לאחוריהן שלא יגלו עליהן הזכרים. כבונות היא כנגד שאומרים הכבשים לשחוד הזמיר שלא ישכחו. צרורות. שיהיה קורניהם נראים לחוץ כחוזרת. קורניהן לפנים כדי שלא יתפשטו החלב ויפול לתוך. ר' יוסי אוסר בכולן. לחשמיטי הוא חוץ מן הכבשות:

**כמטולטלת** מתניכה של ויטלי. קשורה בזוגו לסיטון של לגל. לא עקוד. שקורניו יוצא עם רגליו. נכנעים שלא

**במה** אשה: שבראשה לסלעה קלי בחוטי צמר ופשתן לצורת שיקלית בהן

יכרת: רגול שכפפו רגו על זרועו וקורניו לאחוריו. לא יקשור גמלים זה בזה וימשוך לתוך ידו וכן לשאין לסוף לאוכלין לחיצרת. שלא יכרכו לסוף לאוכלין:

ד **בזוג** כשיש פניהם שלא כנוהגת. פקוק (משנה) ולא ברצוע שברגלו: בהמה שיהא רגליה זו כנגד זו ויהיו קשורים על רגלי עצה שלא יקפצו זו כנגד זו: הנונות (כרם זרעים) בגימון. כשיש גוף של גיד. בעור הקופר שכן שמייחד מדין כשתוקו (לשון הגיד) שמתקן בדקי הפרי שלא יקפצו הכרעים. פרתו של ראב"ע שלא היתה שלא על שכמיה ועל שלא יחיה בה כלכלת על אשה: שבראשה לסלעה קלי בחוטי צמר ופשתן לצורת שיקלית בהן

הַטָּבוּל בְּהֵן עַד שֶׁתְּרַפֵּם וְלֹא בְטוֹטָפֶת וְלֹא בְּסַנְבּוּטִין בִּזְמַן שֶׁאֵינָן הָפוּרִין
וְלֹא בְּכָבוּל לְרֹשׁוּת הָרַבִּים וְלֹא בְּעִיר שֶׁל זָהָב וְלֹא בְּקַטְלָא וְלֹא בִּנְזָמִים וְלֹא
בְּטַבַּעַת שֶׁאֵין עָלֶיהָ חוֹתָם וְלֹא בְּמַחַט שֶׁאֵינָהּ נְקוּבָה וְאִם יָצָאוּ אֵינָהּ
חַיֶּבֶת חַטָּאת: ב לֹא יֵצֵא הָאִישׁ בְּסַנְדָּל הַמְסוּמָּר וְלֹא בְּיָחִיד בִּזְמַן שֶׁאֵין
בְּרַגְלוֹ מַכָּה וְלֹא בְּחַפִּילִין וְלֹא בְּקָמִיעַ בִּזְמַן שֶׁאֵינָהּ מִן הַמּוּמְחֶה לֹא בְּשִׁרְיוֹן
וְלֹא בְּקַסְדָּא וְלֹא בְּמָגֵפַיִם וְאִם יָצָא אֵינוֹ חַיָּב חַטָּאת: ג לֹא תֵּצֵא אִשָּׁה
בְּמַחַט הַנְּקוּבָה וְלֹא בְּטַבַּעַת שֶׁיֵּשׁ עָלֶיהָ חוֹתָם וְלֹא בְּכוֹלְיָאר וְלֹא בְּכוֹבֶלֶת
וְלֹא בִּצְלוּחִית שֶׁל פַּלְיְטוֹן וְאִם יָצְאָה חַיֶּבֶת חַטָּאת דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר
וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין בְּכוֹבֶלֶת וּבִצְלוּחִית שֶׁל פַּלְיְטוֹן: ד לֹא יֵצֵא הָאִישׁ לֹא
בְּסַיָּף וְלֹא בְּקֶשֶׁת וְלֹא בָּתָרִים וְלֹא בְּאֵלָה וְלֹא בְּרוֹמַח וְאִם יָצָא חַיָּב חַטָּאת
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר הַכְּשִׁיטִין הֵן לוֹ וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵינָן אֶלָּא לְנָאי
שֶׁנֶּאֱמַר וְכִתְּתוּ חַרְבוֹתָם לְאִתִּים וַחֲנִיתוֹתֵיהֶם לְמַזְמֵרוֹת וְלֹא יִשָּׂא גּוֹי אֶל גּוֹי
חֶרֶב וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה בִּירִית טְהוֹרָה וְיוֹצְאִין בָּהּ בְּשַׁבָּת בְּכָל
טְמָאִין וְאֵין יוֹצְאִין בָּהֵן בְּשַׁבָּת: ה יוֹצְאֵת אִשָּׁה בְּחוּטֵי שֵׂעָר בֵּין מְשֻׁלָּשׁ
בֵּין מְשֻׁלָּשׁ חֲבוּרָה בֵּין מְשֻׁלָּשׁ בְּהֵמָה בְּטוֹטָפֶת וּבְסַנְבְּטִין בִּזְמַן שֶׁהֵן הָפוּרִין
בְּכָבוּל וּבְפֵיאָה נְכִרִית לְחֵצֶר בְּמוּךְ שֶׁבְּאָזְנָהּ וּבְמוּךְ שֶׁבְּסַנְדָּלָהּ וּבְמוּךְ
שֶׁהַחִתְּנָה לְנַדָּתָהּ בְּפִלְפֵּל וּבְגַרְגִּיר מֶלַח וּבְכָל דָּבָר שֶׁתִּתֵּן לְתוֹךְ פִּיהָ
וּבִלְבַד שֶׁלֹּא תִּתֵּן לְכַתְּחִלָּה בְּשַׁבָּת וְאִם נָפַל לֹא תַּחֲזִיר שֵׁן תּוֹתֶבֶת וְשֵׁן שֶׁל
זָהָב רִבִּי מַתְיָא וַחֲכָמִים אוֹסְרִים: ו יוֹצְאִין בְּסֶלַע שֶׁעַל הָאֲיָנִית הַבְּנוּיָה
קְטַנּוֹת יוֹצְאוֹת בְּחוּטִין וַאֲפִילוּ בְּקִיסְמִין שֶׁבְּאָזְנֵיהֶם עֲרָבִיּוֹת יוֹצְאוֹת

רעולות

ד **תרים** יתן הנשואים כתכנית תשוב׳ באלה׳. חתן יתן ענוג׳ (פרשתן) וכתתו חרבותם וגו׳ לאתים (זומין) שתוכיח בו התנוחה׳. למזמרות (רשע ויעשיר בעיר) כיורות תכשיטין ניכה להם הזה בשלים לעתיד׳. (חזון נכד)׳. כבלים כתין שבאזנים׳. ולא ישא גוי אל גוי חרב׳ ולא ילמדו עוד מלחמה׳ בירית טהורה׳ ויוצאין בה בשבת׳ מכה שתתרפא לעתיד׳.

ה **חוטי** שער שתשת׳ לתוך שבורת השבכה (שלייטר) נזין שהן תקונין. בפיאה נכרית (נייט הער) כמוך׳. הוא נגד שתתן ידה שתתרפא מהרה׳. שבסנדלה׳. שבכתפה׳ לנקב הלבוש תחת החתן׳. לנדחה כאותו שתקום ותשב ביום הכפורים׳ לנקף הרבה׳. לנדחה כאותו שתקום ותשב ביום הכפורים׳ שן תותבת שתשים בשבת׳ שן של זהב׳. שן של זהב׳ שיעשו כלאחרים שמתקנים לאדון בהמה׳.

ו **בסלע** שתכנת שתי עינין שתי מהה׳. מכה שתתרפא לעתיד הבא׳.

נהן שער שבראשה׳. עד שתרפם׳. שתתירם קשת׳. בסנבוטין בטוטפת׳. יין שקושרין לאחוזן׳. סנבוטין תכשיט שתולין בו טוטפת ותלוין על גדיהן (שלחפי׳)׳. כבול׳. תיבה׳ של נגר כמו שנכפת קטנה׳. בעיר עטרת זהב שמאיר כמין עיר של יחלאים׳. קטלא׳. תכשיט שתתן במאר כחוזק והמשה שנתנה בו כדי שתתילה כעצלת כאר׳. נזמים כמיי הלף לאל כנזמי המזון יתנלין׳. חותם שהה לחתום בו לעגת׳.

ג **סנדל** הפסוכר׳. הוא שקבל של עץ ומחפי עיבור וברים שתתן׳ ולא ביחיד׳. בשבל ש׳. לא בקמיע שתתלין ליחוקה׳. שאינו תולם מומחה׳. שתקח׳ בכני לדם בזה הקמיע לאל תולם מומחה שפיר דמי לעלת קמיע לחלי׳. (שתים הוא)׳. במגפים כתי שוקיים של ברזל׳.

ג **בכחט** נקוב׳ שתופרין בה בגדים׳. בכוליאר׳. כלי שהאשה תיבה׳. בצלוחית כתין שבשת׳. בכובלת (פיזה קטנה) של פליישון׳. תוך שקורין יתשקי׳.

דְּעוּלוֹת וּמְדִיוֹת פְּרוּפוֹת וְכָל אָדָם אֶלָּא שֶׁהִבְרִיחַ חֲכָמִים בְּהוֹוֶת: ז פּוֹרֶפֶת
עַל הָאֶבֶן וְעַל הָאֲגוֹז וְעַל הַמִּטְבֵּעַ וּבִלְבַד שֶׁלֹּא תִּפְרוֹף לְכַתְּחִלָּה בְּשַׁבָּת:
ח הַקִּיטֵּט יוֹצֵא בְּקֶבֶק שֶׁל דְּבָרִי רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יוֹסֵי אוֹסֵר וְאִם יֵשׁ לוֹ בַּיִת
קִיבּוּל בְּתוּחִים טְמֵאָה סְמוּכוֹת שֶׁלּוֹ טְמֵאִין מִדְּרַס וְיוֹצְאִין בָּהֶן בְּשַׁבָּת וְנִכְנָסִין
בָּהֶן בָּעֲזָרָה בְּפֵאָה וּסְמוּכוֹת שֶׁלּוֹ טְמֵאִין מִדְּרַס וְאֵין יוֹצְאִין בָּהֶן בְּשַׁבָּת
וְאֵין נִכְנָסִין בָּהֶן בָּעֲזָרָה אֲנַקְטְמִין טְהוֹרִים וְאֵין יוֹצְאִין בָּהֶן: ט הַבָּנִים
יוֹצְאִים בְּקִשְׁרִים וּבְנֵי מְלָכִים בְּזָגִין וְכָל אָדָם אֶלָּא שֶׁהִבְרִיחַ חֲכָמִים בְּהוֹוֶה:
י יוֹצְאִין בְּבֵיצַת הַחַרְגּוֹל וּבְשֵׁן שׁוּעָל וּבְמִסְמֶרֶת מִן הַצְּלוּב מִשּׁוּם רְפוּאָה
דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר וַחֲכָמִים אוֹמְרִים (נ"א דברי רבי יוסי ורמ"א) אַף בְּחוֹל אָסוּר
מִשּׁוּם דֶּרֶךְ הָאֱמוֹרִי:

כְּמְעַט שֶׁעָבַרְתִּי מֵהֶם עַד שֶׁמָּצָאתִי אֶת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי
אֲחַזְתִּיו וְלֹא אַרְפֶּנּוּ עַד שֶׁהֲבֵיאתִיו אֶל בֵּית אִמִּי וְאֶל חֶדֶר
הוֹרָתִי: הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם בִּצְבָאוֹת אוֹ
בְּאַיְלוֹת הַשָּׂדֶה אִם תָּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאַהֲבָה עַד
שֶׁתֶּחְפָּץ: מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר כְּתִמְרוֹת עָשָׁן מְקֻטֶּרֶת
מוֹר וּלְבוֹנָה מִכֹּל אַבְקַת רוֹכֵל: הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה
שִׁשִּׁים גִּבֹּרִים סָבִיב לָהּ מִגִּבֹּרֵי יִשְׂרָאֵל:

פרק כְּלָל גָּדוֹל אָמְרוּ בְּשַׁבָּת כָּל הַשּׁוֹכֵחַ עִיקָּר שַׁבָּת וְעָשָׂה מְלָאכוֹת
הַרְבֵּה בְּשַׁבָּתוֹת הַרְבֵּה אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא חַטָּאת אַחַת הַיּוֹדֵעַ
עִיקָּר שַׁבָּת וְעָשָׂה מְלָאכוֹת הַרְבֵּה בְּשַׁבָּתוֹת הַרְבֵּה חַיָּיב עַל כָּל שַׁבָּת וְשַׁבָּת
הַיּוֹדֵעַ שֶׁהוּא שַׁבָּת וְעָשָׂה מְלָאכוֹת הַרְבֵּה בְּשַׁבָּתוֹת הַרְבֵּה חַיָּיב עַל כָּל אַב
מְלָאכָה וּמְלָאכָה שֶׁעָשָׂה מְלָאכוֹת הַרְבֵּה מֵעֵין מְלָאכָה אַחַת אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא
חַטָּאת

---

הגה"ל קשרין עליו ישבע שיש עליו מיתה:
פּוֹרֶפֶת ויחכרת:
הַקִּטֵּט מגיקטע"ץ בלע"ז ויש לוקין על ענין הקיטוט בגמרא (שבת קיז:) ומיהו בכל מלאכה:
הַבָּנִים יוצאין בקישורים הבן שיש לו ניענועים על קטני סוס הסוס רגיל לנענע ראשו ויקוט לכן כשהולכין בו ראוי שיהא קשור בשיר הניענועים ותלוים ומנענעים:
הַחַרְגּוֹל מין חגב ומלין המתו לחזן:

---

בשן שועל דעבדין לשיניתא. ובמסכת (שבת קיז:)
כְּלָל גדול אמרו בשבת כל השוכח עיקר שבת כסבור לן שבת בינתים. היודע עיקר שבת ובשבת מלאכות הרבה ועשה בשבתות הרבה ע"ג שגגת שבת אחת חייבת שבשבת היום. היודע שהוא שבת ועשה מלאכות הרבה אחת חייבת שלא מלאכות הללו שהרבה ועשאן כאחת בעיניהם בקשה שבתות. העושה מלאכות הרבה מעין אחת אינו חייב אלא אחת. כגון שתי תולדות של הכנסת:

---

חטאת

חַטֹּאת אַחַת: ב אֲבוֹת מְלָאכוֹת אַרְבָּעִים חָסֵר אַחַת הַזּוֹרֵעַ וְהַחוֹרֵשׁ
וְהַקּוֹצֵר וְהַמְעַמֵּר הֵדֵשׁ וְהַזּוֹרֶה הַבּוֹרֵר הַטּוֹחֵן וְהַמְרַקֵּד וְהַלָּשׁ וְהָאוֹפֶה הַגּוֹזֵז
אֶת הַצֶּמֶר הַמְלַבְּנוֹ וְהַמְנַפְּצוֹ וְהַצּוֹבְעוֹ וְהַטְּוֹוֶה וְהַמֵּיסֵךְ וְהָעוֹשֶׂה שְׁתֵּי בָתֵּי
נִירִין וְהָאוֹרֵג שְׁנֵי חוּטִין וְהַפּוֹצֵעַ שְׁנֵי חוּטִין הַקּוֹשֵׁר וְהַמַּתִּיר וְהַתּוֹפֵר שְׁתֵּי
תְּפִירוֹת הַקּוֹרֵעַ עַל מְנָת לִתְפּוֹר שְׁתֵּי תְּפִירוֹת הַצָּד צְבִי הַשּׁוֹחֲטוֹ וְהַמַּפְשִׁיטוֹ
הַמּוֹלְחוֹ וְהַמְעַבֵּד אֶת עוֹרוֹ וְהַמּוֹחֲקוֹ וְהַמְחַתְּכוֹ הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת
וְהַמּוֹחֵק עַל מְנָת לִכְתּוֹב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת הַבּוֹנֶה וְהַמַּסִּיר הַמַּכֶּה
בְּפַטִּישׁ הַמּוֹצִיא מֵרְשׁוּת לִרְשׁוּת הֲרֵי אֵלּוּ אֲבוֹת מְלָאכוֹת אַרְבָּעִים
חָסֵר אַחַת: ג וְעוֹד כְּלָל אָחַר אָמְרוּ כָּל הַכָּשֵׁר לְהַצְנִיעַ וּמְצַנִּיעִין בְּכָמוֹהוּ
וְהוֹצִיאוֹ בְּשַׁבָּת חַיָּב עָלָיו חַטָּאת וְכָל שֶׁאֵינוֹ כָּשֵׁר לְהַצְנִיעַ וְאֵין מְצַנִּיעִין
כָּמוֹהוּ וְהוֹצִיאוֹ בְּשַׁבָּת אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא מַצְנִיעוּ: ד הַמּוֹצִיא תֶּבֶן כְּמִלְא
פִי בְּרָה עֲצָה כְּמִלְא פִי גָּמָל עָמִיר כְּמִלְא פִי טְלֶה עֲשָׂבִים כְּמִלְא פִי גְּדִי עֲלֵי
שׁוּם וַעֲלֵי בְצָלִים לַחִים כִּגְרוֹגֶרֶת יְבֵשִׁים כְּמִלְא פִי גְּדִי וְאֵין מְצַטְרְפִין
זֶה עִם זֶה מִפְּנֵי שֶׁלֹּא שָׁוּוּ בְּשִׁעוּרֵיהֶן: הַמּוֹצִיא אוֹכָלִים כִּגְרוֹגֶרֶת חַיָּב וּמְצַטְרְפִין
זֶה עִם זֶה מִפְּנֵי שֶׁשָּׁוּוּ בְּשִׁעוּרֵיהֶן · חוּץ מִקְלִיפֵּיהֶן · וְגַרְעִינֵיהֶן וְעוֹקְצֵיהֶן
וְסוּבָּן וּמוֹרְסָנָן רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר חוּץ מִקְלִיפֵּי עֲדָשִׁים שֶׁמִּתְבַּשְּׁלוֹת עִמָּהֶן:

כֻּלָּם אֲחָזֵי חָרֵב מִלְּמֵרֵי מִלְּהָמָה אִישׁ חַרְבּוֹ עַל יְרֵכוֹ מִפַּחַד
בַּלֵּילוֹת: אַפְרִיוֹן עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מֵעֲצֵי הַלְּבָנוֹן:
עַמּוּדָיו עָשָׂה כֶסֶף רְפִידָתוֹ זָהָב מֶרְכָּבוֹ אַרְגָּמָן תּוֹכוֹ רָצוּף
אַהֲבָה מִבְּנוֹת יְרוּשָׁלָיִם: צְאֶינָה וּרְאֶינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ
שְׁלֹמֹה בָּעֲטָרָה שֶׁעִטְּרָה לוֹ אִמּוֹ בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ וּבְיוֹם
שִׂמְחַת לִבּוֹ:

פרק ח הַמּוֹצִיא יַיִן כְּדֵי מְזִיגַת הַכּוֹס חָלָב כְּדֵי גְּמִיעָה דְּבַשׁ כְּדֵי לִיתֵּן
עַל הַבְּהִית שֶׁמֶן כְּדֵי לָסוּךְ אֵבֶר קָטָן מַיִם כְּדֵי לְשׁוֹף

---

ב **אבות** מלאכות ארבעים חסר אחת · זה הכלל כל המלאכות שהיו במשכן לשבות מלאכה ולקרקעים מצות ושל מלאכות נקראים תולדות · המעבר חוסך זריעת תלושים וזורעים תלושים מקום לחדד · הזורה ניתק (וניטע מיבלן) הבורר סמל מיתן המוכל · המולבנו מכלים מיהרי · המנפץ מנקה כשבט כל"ש (לוח שטיינין) בתי נירין שמיתן שני חוטין בתוך בית הניר · הפוצע חסיר חוט הערב מעל השתי או השתי מעל הערב למרך מיינה · המוחקו מגרד שעות · ומחתכו למלאות

ג **כל** הכשר להצניע · שהוא לכבר הצמוד למקח לתוכו · ומצניעו · כמוהו שהוא מתוקן · ולא שהוא מיועד להצניע לתוכו מיהא · עשוי לכך מתחלתו · כגון סל שיכין קטנטנת · שעדיין לא נגמל · לחין הלולין · שהוא לח · שנלין · סובין קשין · ועוקציהן וזב הפרי שהוא עץ בעלמא · וסורסן הנחתי · שהוא המוסרת · שהפיתים · ומניח הכוס · יין כדי מזיגת הכוס · על מנת לשתות · המוזג לתוכו יין לתוך כדי

ד **עצה** תכן של שיכין קטנטנת · שעדיין לא נגמל · לחין הלולין · שהוא לח · שנלין · סובין קשין · ועוקציהן וזב הפרי שהוא עץ בעלמא · וסורסן הנחתי · שהוא המוסרת · שהפיתים · ומניח הכוס · על מנת לשתות · המוזג לתוכו יין לתוך כדי

**המוציא** המוזג שהוא לתוכו יין לתוך כדי

בְּהֶן אֶת הַקִּילּוּר וּשְׁאָר כָּל הַמַּשְׁקִין בְּרִבִיעִית וְכָל הַשְּׁפָכִין בְּרִבִיעִית רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר כּוּלָּן בְּרִבִיעִית וְלֹא אָמְרוּ כָּל הַשִּׁיעוּרִין הַלָּלוּ אֶלָּא לְמַצְנִיעֵיהֶן׃

ב הַמּוֹצִיא חֲבָל בְּרִי לַעֲשׂוֹת אוֹזֶן לְקוּפָּה גָּמִי כְּרִי לַעֲשׂוֹת חִלְאִי לְנָפָה וְלִכְבָרָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כְּרִי לִטּוֹל מִמֶּנּוּ מַדָּה מַנָּעָל לְקָטָן נַיָּיר כְּרִי לְכָתוֹב עָלָיו פָּרָשָׁה קַסְתָּנָה שֶׁבַּתְּפִלִּין שֶׁהִיא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דּוֹכְסוֹסְטוֹס כְּרִי לְכָתוֹב מְזוּזָה דְּיוֹ כְּרִי לְכָתוֹב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת בְּחוֹל כְּרִי לְכָחוֹל עַיִן אַחַת׃

ד דֶּבֶק כְּרִי לְיַחֵז בְּרֹאשׁ הַשָּׁבְשֶׁבֶת זֶפֶת וְגַפְרִית כְּרִי לַעֲשׂוֹת נֶקֶב שֶׁעָזָה כְּרִי לְיַחֵז עַל פִּי נֶקֶב קָטָן חַרְסִית כְּרִי לַעֲשׂוֹת פִּי כּוּר שֶׁל צוֹרְפֵי זָהָב רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כְּרִי לַעֲשׂוֹת פְּטִפּוּט סוּבִין כְּרִי לְיַחֵז עַל פִּי כּוּר שֶׁל צוֹרְפֵי זָהָב׃ סִיד כְּרִי לְסוֹד אֲצֶבַע קַטָּנָה שֶׁבַּבְּנוֹת ׃ רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כְּרִי לַעֲשׂוֹת פִּלְכּוֹל רַבִּי נְחֶמְיָא אוֹמֵר כְּרִי לְסוֹד (נ״א לַעֲשׂוֹת) אַנְדִּיפִי׃ ה אַדְמָה בְּחוֹתָם הַמַּרְצוּפִין דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא וַחֲכָמִים אוֹמְרִים בְּחוֹתָם הָאִיגָּרוֹת זֶבֶל וְחוֹל תַּדְקִיק כְּרִי לְזַבֵּל קֻלָּח שֶׁל כְּרוּב דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא וַחֲכָמִים אוֹמְרִים כְּרִי לְזַבֵּל פְּרִישָׁא חוֹל הַגֶּפֶן כְּרִי לְיַחֵז עַל מְלֹא כַף סִיד ׃ קַנָּה כְּרִי לַעֲשׂוֹת קוֹלְמוֹס וְאִם הָיָה עָב אוֹ מָרוּסָק כְּרִי לִכְשֹׁל בּוֹ בֵּיצָה קֻלָּה שֶׁבַּבֵּצִים טְרוּפָה וְנִתּוּנָה בְּאֵילְפָּס׃ ו עֲצֵי כְּרִי לַעֲשׂוֹת תַּרְוֹר ׃ רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כְּרִי לַעֲשׂוֹת מַמְגֵּנָה חַף זְכוּכִית כְּרִי לִגְרוֹר בּוֹ רֹאשׁ הַכִּרְכֹּר צְרוֹר אוֹ אֶבֶן כְּרִי לִזְרוֹק בְּעוֹפְרִבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר כְּרִי לִזְרוֹק בִּבְהֵמָה׃ ז חֶרֶס כְּרִי לְיַחֵז בֵּין פְּצִים לַחֲבִירוֹ דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר כְּרִי לַחֲתוֹת בּוֹ אֶת הָאוֹר רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר כְּרִי לְקַבֵּל בּוֹ רְבִיעִית אָמַר רַבִּי מֵאִיר אַף עַל פִּי שֶׁאֵין רַאְיָה לַדָּבָר זֶכֶר לַדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר לֹא יִמָּצֵא בְּמִכְיָתֹחוֹ חֶרֶס לַחֲתוֹת אֵשׁ מִיָּקוֹד אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסֵי מִשָּׁם רַאְיָה וְלָחֶשׁוֹף מַיִם מִגֵּב׃

## הנך

ד כרי גמיעה. מה שחדס נוטע בגנת תחת. ערל התרומות. מכה שע״ג סוסים וחמורים (גליקט ב׳ ל״ח): אבר קטן של תינוק בן יומו והיא תוכיח קטנה שבהן: לשם שפה לתחתות בהן (תוס׳ ויומא) קילור (פלסטר):

ג אוזן קמיע. לעשות לכסות בו את הקמיע. קלף וכו׳ (פרשיות) לתפילין שהיו יקרין לו עבידי תינוקות: והמוציא קטנה של תפילין חייב ניר ממחוק כדי לכתוב עליו פרשה קטנה שבתפילין שהיא שמע ישראל דוכסוסטוס כדי לכתוב מזוזה דיו כדי לכתוב שתי אותיות בחול כדי לכחול עין אחת:

ה אדמה עיש לחתם: מרוסק. יחתון ויסמרו: ביצה קלה. ביצת תרנגולת: טרופה. מעורבת בשתן. ונתונה באילפס שתחתם כבר שהיה מחתה להתבשל:

ו תרוד (קלן בעפל) אף (תרין בתן):

ז בין פצים לחבירו. (וחזו מן מוזגין בריבועין) זכר לדבר. דחקי חרס בתיתיית החור. בכביתתו (תרין זרין מן שתקן) לחחות (מן שתרין) לחשוף (מן שתופין). מגבא (פין לעבר נהוג):

הִנָּךְ יָפָה רַעְיָתִי הִנָּךְ יָפָה עֵינַיִךְ יוֹנִים מִבַּעַד לְצַמָּתֵךְ שַׂעֲרֵךְ
כְּעֵדֶר הָעִזִּים שֶׁגָּלְשׁוּ מֵהַר גִּלְעָד: שִׁנַּיִךְ כְּעֵדֶר הַקְצוּבוֹת
שֶׁעָלוּ מִן הָרַחְצָה שֶׁכֻּלָּם מַתְאִימוֹת וְשַׁכֻּלָה אֵין בָּהֶם: כְּחוּט
הַשָּׁנִי שִׂפְתוֹתַיִךְ וּמִדְבָּרֵךְ נָאוָה כְּפֶלַח הָרִמּוֹן רַקָּתֵךְ מִבַּעַד
לְצַמָּתֵךְ: כְּמִגְדַּל דָּוִד צַוָּארֵךְ בָּנוּי לְתַלְפִּיּוֹת אֶלֶף הַמָּגֵן
תָּלוּי עָלָיו כָּל שִׁלְטֵי הַגִּבּוֹרִים:

וישורר בנעימות קול לו קול אליו כל אחד ואחד לכבד את ה׳ מהונו אל תקרא מהונו אלא מגרונו. כי לעת מצוא הוא בשבתות וימים טובים ור״ח בהגלות מאורות השמים להאיר על הארץ שסימנם שי״ר ולכן בהם נאה להודות ולזמר ובזה יזכו המקיימים שיהיה חלקם בחיים וחיי עולם הצפון עין לא ראתה בעלמא דאתי בעולם שכולו ארוך על שלחן ערוך וזהו השיר ושמי בקרבו:

אַתְקִינוּ סְעוּדָתָא דִמְהֵימְנוּתָא שְׁלֵימָתָא חֶדְוָתָא דְמַלְכָּא
קַדִּישָׁא אַתְקִינוּ סְעוּדָתָא דְמַלְכָּא דָּא הִיא
סְעוּדָתָא דַּחֲקַל תַּפּוּחִין קַדִּישִׁין וְזֵעִיר אַנְפִּין וְעַתִּיקָא קַדִּישָׁא
אַתְיָין לְסַעֲדָא בַּהֲדָהּ:

(ועיין בספר הזוהר פרשת פקודי עמוד תכ״ג ושם מבואר סודו ועוד מזה בפ׳ יתרו עמוד קכ״ז קכ״ח):

אֲזַמֵּר בִּשְׁבָחִין. לְמֵיעַל גּוֹ פִּתְחִין. דְּבַחֲקַל תַּפּוּחִין. דְּאִנּוּן
קַדִּישִׁין:

נְ זַמִּין לָהּ הַשְׁתָּא. בִּפְתוֹרָא חַדְתָּא. וּבִמְנַרְתָּא טַבְתָּא. דְּנַהֲרָא
עַל רֵישִׁין:

יְ מִינָא וּשְׂמָאלָא. וּבֵינַיְהוּ כַּלָּה. בְּקִישׁוּטִין אַזְלָא. וּמָאנִין
וּלְבוּשִׁין:

יְ חַבֵּק לָהּ בַּעֲלָהּ. וּבִיסוֹדָא דִילָהּ. דְּעָבִיד נַיְחָא לָהּ. יְהֵא כַּתִּישׁ
כַּתִּישִׁין:

צְ וְחִין אַף עַתְקִין. בְּטֵלִין וּשְׁבִיתִין. בְּדַם אַנְפִּין חַדְתִּין. דְּרוּחִין
עִם נַפְשִׁין:

חַ דוּ סַגֵּי יֵיתֵי. וְעַל חֲדָא תַּרְתֵּי. נְהוֹרָא לָהּ יִמְטֵי. וּבִרְכָאן
דִּנְפִישִׁין:

קריבו

קְ רִיבוּ שׁוֹשְׁבִינִין · עֲבִידוּ תִּיקוּנִין · לְאַפְשָׁא זִינִין · וְנוּנִין עִם
רַחֲשִׁין :
לְ מֶעֱבַד נִשְׁמָתִין · וְרוּחִין חַדְתִּין · בְּתַרְתִּין וּבִתְלָתִין · וּבִתְלָתָא
שִׁבְשִׁין :
וְ עִטּוּרִין שַׁבְעִין לָהּ · וּמַלְכָּא דִלְעֵילָא · דְּיִתְעַטֵּר כֻּלָּא · בְּקַדִּישׁ
קַדִּישִׁין :
דְ שִׁימִין וּסְתִימִין · בְּגוֹ כָּל עַלְמִין · בְּרַם עַתִּיק יוֹמִין · הֲלֹא בַּטִּישׁ
בַּטִּישִׁין :
יְ הֵא רַעֲוָא קַמֵּיהּ · דְּתִשְׁרֵי עַל עַמֵּיהּ · דְּיִתְעַנֵּג לִשְׁמֵיהּ · בִּמְתִיקִין
וְדוּבְשִׁין :
אֲ סַדֵּר לִדְרוֹמָא · מְנַרְתָּא דִסְתִּימָא : וְשֻׁלְחָן עִם נַהֲמָא · בִּצְפוֹנָא
אַרְשִׁין :
בְּ חַמְרָא גּוֹ כַּסָּא · וּמְדָאנֵי אַסָּא · לְאָרוּס וַאֲרוּסָה · לְהִתַּקְפָּא
חַלָּשִׁין :
נְ עֲבֵד לְהוֹן כִּתְרִין · בְּמִלִּין יַקִּירִין · בְּשִׁבְעִין עִטּוּרִין · דְּעַל גַּבֵּי
חַמְשִׁין :
שְׁ כִּינְתָּא תִּתְעַטַּר · בְּשִׁית נַהֲמֵי לִסְטַר · בְּוָוִין תִּתְקַטַּר · וְזִינִין
דִּכְנִישִׁין :
שְׁ בִּיתִין וּשְׁבִיקִין · מְסַאֲבִין דִּרְחִיקִין · חֲבִילִין דִּמְעִיקִין · וְכָל זִינֵי
חֲבוּשִׁין :

ויהא רעוא מן קדם עתיקא קדישא דכל קדישין טמירא דכל טמירין סתימא דכלא דיתמשך טלא עילאה מניה למליא רישיה דזעיר אנפין ולהטיל לחקל תפוחין קדישין בנהירו דאנפין ברעוא ובחדותא דכלא ויתמשך מן קדם עתיקא קדישא דכל קדישין טמירא דעל טמירין סתימא דכלא רעותא ורחמי חנא וחסדא בנהירו עילאה ברעותא וחדוה עלי ועל כל בני ביתי ועל כל הנלוים אלי ועל כל בני ישראל עמיה ופרקינא מכל עקתין בישין דייתין לעלמא ויזמין ויתיהב לנא מזונא ופרנסתא טבתא בלי צרה ועקתא ממזלא דכל מזוני ביה תליא וישזבינא מעינא בישא ומחרבא דמלאך המות ומדינה של גיהנם ויתי לנא ולכל נפשתנא חנא וחסדא וחיי אריכי ומזוני רויחי ורחמי מן קדמיה אמן קן יהי רצון אמן ואמן :

ותיכף בלי פירוד יקדש :

יוֹם הַשִּׁשִּׁי וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם וַיְכַל אֱלֹהִים
בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבּוֹת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי

# סדר תקוני שבת

מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי
וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים
לַעֲשׂוֹת:

סברי מרנן ורבנן ורבותי: ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְרָצָה בָּנוּ וְשַׁבַּת קָדְשׁוֹ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן הִנְחִילָנוּ זִכָּרוֹן
לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית כי הוא יום תְּחִלָּה לְמִקְרָאֵי קוֹדֶשׁ זֵכֶר
לִיצִיאַת מִצְרָיִם כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים
וְשַׁבַּת קָדְשְׁךָ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן הִנְחַלְתָּנוּ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ
מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

ואחר כך נוטל ידיו ומברך על נטילת ידים ולא קודם הקידוש דהוי הפסק אף על גב
דהקידוש הוא מצרכי הסעודה אפילו הכי הוי הפסק כמבואר בפוסקים:
וקודע שיבצע אומר אלו החרוזים המדברים בסוד המוציא: ומה טוב ומה נעים שיהיה
על לחם משנה שיקחם בידו ויאמר:

לְ מִבְצַע עַל רִפְתָּא · כְּזֵיתָא וּכְבֵיעָתָא · תְּרֵין יוּדִין נַקְטָא · סְתִימִין
וּפְרִישִׁין:
מְ שַׁח זֵיתָא דַכְיָא · דְּטַחֲנִין רֵיחַיָּא · וְנַגְדִּין נַחֲלַיָּא · בְּגַוָּת
בִּלְחִישִׁין:
הֲ לֹא נֵימָא רָזִין · וּמִלִּין דִּגְנִזִין · דְּלֵתְהוֹן מִתְחַזִּין · טְמִירִין
וּכְבִישִׁין:
אִ תְעַטְרַת כַּלָּה · בְּרָזִין דִּלְעֵילָא · בְּגוֹ הַאי הִילוּלָא · דְּעִירִין
קַדִּישִׁין:

ואחר כך יסרר שלחנו כפי כחו ויאכל בשמחה ובטוב לב ואחר שיאכל ושתה כרצונו וגמר
סעודתו יטול ידיו ויאמר מה שכתוב למטה בסעודת שחרית ידי אסחי אנא וכו׳ ויברך
אח״כ ברכת המזון מלה במלה בכוונה וברעותא דלבא:

אמר

* ביום השבת קודם סעודת שחרית שהוא לעתיקא קדישא יאמר זה:

פרק ט אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא מָנִין לַעֲבוֹדָה כּוֹכָבִים שֶׁמַּטְמְאָה בְּמַשָּׂא כְּנִדָּה • שֶׁנֶּאֱמַר תִּזְרֶה כְּמוֹ דָוָה צֵא תֹּאמַר לוֹ • מַה נִּדָּה מְטַמְּאָה בְּמַשָּׂא אַף עֲבוֹדָה כּוֹכָבִים מְטַמְּאָה בְּמַשָּׂא: ב מָנִין לְסַפִּינָה שֶׁהִיא טְהוֹרָה שֶׁנֶּאֱמַר דֶּרֶךְ אֳנִיָּה בְלֶב יָם • מַנִּין לָעֲרוּגָה שֶׁהִיא שִׁשָּׁה טְפָחִים עַל שִׁשָּׁה טְפָחִים שֶׁזּוֹרְעִין בְּחוֹכָהּ חֲמִשָּׁה זֵרְעוֹנִין • אַרְבַּע בְּאַרְבַּע רוּחוֹת הָעֲרוּגָה • וְאַחַת בָּאֶמְצַע • שֶׁנֶּאֱמַר כִּי כְאֶרֶץ הוֹצִיא צִמְחָהּ וּכְגִנָּה זֹרְעֶיהָ תַּצְמִיחַ • זֶרַע לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא זֹרְעֶיהָ: ג מָנִין לַפּוֹלֶטֶת שֶׁבָּרֶת זֶרַע בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי שֶׁהִיא טְמֵאָה • שֶׁנֶּאֱמַר הָיוּ נְכוֹנִים לִשְׁלשֶׁת יָמִים • מָנִין שֶׁמַּרְחִיצִין אֶת הַמְּיֻלָּה בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת • שֶׁנֶּאֱמַר וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיוֹתָם כּוֹאֲבִים • מָנִין שֶׁקּוֹשְׁרִין לְשׁוֹן שֶׁל זְהוֹרִית בְּרֹאשׁ שְׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ • שֶׁנֶּאֱמַר אִם יִהְיוּ חַטֹּאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ: ד מָנַיִן לְיוֹצֵא שֶׁהִיא כְשׁוּתָּיָה בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים אַף עַל פִּי שֶׁאֵין רְאִיָּה לַדָּבָר זָכָר לַדָּבָר • שֶׁנֶּאֱמַר וַתֹּאכַל כַּיַּיִן בְּקִרְבּוֹ וְכַשֶּׁמֶן בַּעֲצָמוֹתָיו: ה הַמּוֹצִיא עֲצִים כְּדֵי לְבַשֵּׁל בֵּיצָה קָלָה • תַּבְלִין כְּדֵי לְתָבֵל בֵּיצָה קָלָה • וּמְצָטָרְפִין זֶה עִם זֶה • קִלְפֵּי אֱגוֹזִים • קִלְפֵּי רִמּוֹנִים • אִיסְטִיס • וּפוּאָה • כְּדֵי לְצַבּוֹעַ בָּהֶן בֶּגֶד קָטָן בְּסַבְּכָה • מֵירָנְלִים • נֶתֶר • וּבוֹרִית • קְמוֹלְיָא • וְאֶשְׁלָג • כְּדֵי לְכַבֵּס בָּהֶן בֶּגֶד קָטָן בְּסַבְּכָה • רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כְּדֵי לְהַעֲבִיר עַל הַכֶּתֶם: ו פְּלֶפֶלֶת כָּל שֶׁהוּא • וְעִטְרָן כָּל שֶׁהוּא • מֵינֵי בְשָׂמִים וּמֵינֵי מַתְּכוֹת כָּל שֶׁהֵן • מַאבְנֵי הַמִּזְבֵּחַ וּמֵעֲפַר הַמִּזְבֵּחַ • מִקֹּק סְפָרִים וּמִקֹּק מִטְפָּחוֹתֵיהֶם כָּל שֶׁהוּא • שֶׁמַּכְנִיעִים אוֹתָן לְגוֹנָן • רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף הַמּוֹצִיא מִמְּשַׁמְּשֵׁי עַבוֹדַת אלילים

**אמר** ר"ע מנין לעבודת כוכבי שמטמאה במשא תלמיד לתלמיד לגיל נתלכתת

ג **שהיא** שתורה. שלימו יקוב"ה: בלב ים ובשעת הלכתה בלב ים היתה מלא [תוספתא] שיורעים כה חמשה זרעונים שיש כה [תוספתא] ד' רוחות הערוגה ואחת באמצע. ולימו זרע [תוספתא] כל שהוא. לשון מעט שנאמר כי כארץ הוציא צמחה: שנא' כי כארץ הוציא צמחה:

ד **שהיא** טמאה. לגיזי הטלית לכתפי לפי שהיו מוקפין בה שבעת ועת הלכתה לגזיזין:

מנין שמרחיצין לפי. כתיון שהחזיר בשבת: לשון של זהורי. כתיון לגון של: זיהר לחזה:

ה **מנין** לסוכה שהיא כשחיה. לפי כתיבי: מיתה לחייב עליה כרת מלא שיהא לחצר: קלח. ביצה. ביצה תרנגולת שיהא קלה לבשל: איסטיס סיומי לתבלת (בל"פ כלח):

ופואה. סומק שצבע שבגיגית לסוס. נתר (בל"פ קרוייל) בורית (בל"פ נוי"ף) אשלג (קסולי) עצב שחוקקין בעיקת של הזיתים (בל"פ טיקסקי זיי"ף):

ו **פלפלת** כל שהוא. לחזיה לגיזי הסק ולגן זה פלפל אלגי: עטרן כל שהוא: שחוקקין בו מי שיש לו בהם חלק הלכתי: מיני בשמים כל שהן לגיזי שבת. מיני מתכות כל שהן. לחזיה לגיזי הדבק קטן. בקק (בל"פ טיקסקי זכין):

אֵלִילִים כָּל שֶׁהוּא · שֶׁנֶּאֱמַר וְלֹא יִדְבַּק בְּיָדְךָ מְאוּמָה מִן הַחֵרֶם : ז הַמּוֹצִיא קְפַּת הָרוֹכְלִין אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בָּהּ מִינִין הַרְבֵּה אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא חַטָּאת אַחַת · זֶרַע עוֹנֵי גִּנָּה פְּחוּת מִכְּגְרוֹגֶרֶת · רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָה אוֹמֵר חֲמִשָּׁה · זֶרַע קִישׁוּאֵין שְׁנַיִם · זֶרַע דְּלוּעִין שְׁנַיִם · זֶרַע פּוּל הַמִּצְרִי שְׁנַיִם · חָגָב חַי טָהוֹר כָּל שֶׁהוּא · מֵת כְּגְרוֹגֶרֶת · צְפּוֹרֶת כְּרִמִּים בֵּין חַיָּה בֵּין מֵתָה כָּל שֶׁהוּא שֶׁמַּצְנִיעִין אוֹתָהּ לִרְפוּאָה · רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף הַמּוֹצִיא חָגָב חַי טָמֵא כָּל שֶׁהוּא · שֶׁמַּצְנִיעִין אוֹתוֹ לְקָטָן לְשַׂחֵק בּוֹ :

שְׁנֵי שַׁדַּיִךְ כִּשְׁנֵי עֳפָרִים תְּאוֹמֵי צְבִיָּה הָרוֹעִים בַּשּׁוֹשַׁנִּים : עַד שֶׁיָּפִיחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים אֵלֵךְ לִי אֶל הַר הַמּוֹר וְאֶל גִּבְעַת הַלְּבוֹנָה : כֻּלָּךְ יָפָה רַעְיָתִי וּמוּם אֵין בָּךְ : אִתִּי מִלְּבָנוֹן כַּלָּה אִתִּי מִלְּבָנוֹן תָּבוֹאִי תָּשׁוּרִי מֵרֹאשׁ אֲמָנָה מֵרֹאשׁ שְׂנִיר וְחֶרְמוֹן מִמְּעוֹנוֹת אֲרָיוֹת מֵהַרְרֵי נְמֵרִים :

פרק י הַמַּצְנִיעַ לְזֶרַע וּלְדוּגְמָא וְלִרְפוּאָה וְהוֹצִיאוֹ בְּשַׁבָּת חַיָּב בְּכָל שֶׁהוּא וְכָל אָדָם אֵין חַיָּב עָלָיו אֶלָּא כְּשִׁיעוּרוֹ הַזֶּר וְהַכְּנִיסוֹ אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא בְּשִׁיעוּרוֹ : ב הַמּוֹצִיא אוֹכְלִין וְנָתַן עַל הָאַסְקוּפָּה בֵּין שֶׁהָיָה הוֹצִיאָן בֵּין שֶׁהוֹצִיאָן אַחֵר פָּטוּר מִפְּנֵי שֶׁלֹּא עָשָׂה מְלַאכְתּוֹ בְּבַת אַחַת קוּפָּה שֶׁהִיא מְלֵאָה פֵּרוֹת וְנָתַן עַל הָאַסְקוּפָּה הֶחֱזִיקָה אַף עַל פִּי שֶׁרוֹב הַפֵּרוֹת מִבַּחוּץ עַד שֶׁהוֹצִיא אֶת כָּל הַקּוּפָּה : ג הַמּוֹצִיא בֵּין בִּיכִינוֹ בֵּין בִּשְׁמֹאלוֹ בְּתוֹךְ חֵיקוֹ אוֹ עַל כְּתֵפָיו חַיָּב שֶׁכֵּן מַשָּׂא בְּנֵי קְהָת לְאַחַר יָדוֹ בְּרַגְלוֹ בְּפִיו וּבְמַרְפִּיקוֹ בְּאָזְנוֹ וּבְשַׂעֲרוֹ וּבְפוּנְדָּתוֹ וּפִיָּה לְמַטָּה בֵּין פּוּנְדָּתוֹ לַחֲלוּקוֹ וּבְשֶׁפַח חֲלוּקוֹ בְּמַגָּלוֹ בְּסַנְדָּלוֹ פָּטוּר שֶׁלֹּא הוֹצִיא דֶּרֶךְ רְמוּאָיָן : ד הַמַּחְכִּין לְהוֹצִיא לְפָנָיו וּבָא לוֹ לְאַחֲרָיו פָּטוּר לְאַחֲרָיו וּבָא לוֹ לְפָנָיו חַיָּב · בֵּאֵמֶת אָמְרוּ הָאִשָּׁה הַחוֹגֶרֶת בְּסִינָּר בֵּין מִלְּפָנֶיהָ וּבֵין מִלְּאָחֳרֶיהָ חַיֶּבֶת שֶׁכֵּן רָאוּי לָהֱיוֹת חוֹזֵר · רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף מְקַבֵּל



ז הרוכלין יוכרי בשמי' נקשוט כיום · הגב חי (בל"ת האמורי"ן) צפורת כרמי' עוף שיעור בין הקליפ הניתרים: הכצניע קיים שנת: לזרע ולרוגמא להרפות שם ע' שחיטים ויקח להרפות: אלא לשיעורו· כל ג' נמי שיעור היוקרם כו:

ג המוציא אוכלין ונתנן על האסקופ' שהי' כראוי' בעין שנטלה מן ידו ולבסוף הכניסה החיצונה שנטלה

ג שכן משא בני קהת בכתף ישאו ושאול ותיקו מחוסרי למרימין: מרפקו· האמרין האחוזין מלמעלה (בלעזין) באמה ורחו בעין בגד שלובשין שיוך לנשים לקבל הזיעה ונוהגין בו כיסין (פרין בלע"ז) שבכתפיהן ·

ד לפניו ובא לו לאחריו פטור · לכתפיו בזירה שהיא מעלה לו לאחריו פטור: לפניו ובא לו לפניו חייב דכתיב בזירה פחות ויעלה לו: לאחריו ובא לו לאחריו פטור: בסינר· בעין

פְּתִקִין: ה הַמּוֹצִיא כֹּכָר לָרְשׁוּת הָרַבִּים חַיָּיב הוֹצִיאוּהוּ שְׁנַיִם פְּטוּרִין לֹא יָכוֹל אֶחָד לְהוֹצִיאוֹ וְהוֹצִיאוּהוּ שְׁנַיִם חַיָּיבִים · וְרַבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר הַמּוֹצִיא אוֹכְלִין פָּחוּת מִכְּשִׁיעוּר בִּכְלִי פָּטוּר אַף עַל הַכֵּלִי שֶׁהַכֵּלִי טְפֵלָה לוֹ · אֶת הַמֵּת בְּמִטָּה וְכֵן בְּמִטָּה פָּטוּר אַף עַל הַמִּטָּה שֶׁהַמִּטָּה טְפֵלָה לוֹ · אֶת הַמֵּת חַיָּיב וְכֵן בַּיְזַת מֵת הַמֵּת וְבַיְזַת מֵת הַנְּבֵלָה וְכַעֲרָשָׁה מִן הַשֶּׁרֶץ חַיָּיב וְרַבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר: ו הַנּוֹטֵל צִפָּרְנָיו זוֹ בְזוֹ אוֹ בְשִׁנָּיו וְכֵן שֶׁפָּמַז וְכֵן שֶׁעֵרוֹ וְכֵן זָקְנוֹ וְכֵן הַגּוֹזֵז חַלָּתוֹ וְכֵן הַכּוֹחֵל וְכֵן הַפּוֹקֵחַ · רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּיב וַחֲכָמִים אוֹסְרִין מִשּׁוּם שַׁבּוּת הַתּוֹלֵשׁ מֵעֲצִיץ נָקוּב חַיָּיב וְשֶׁאֵינוֹ נָקוּב פָּטוּר · וְרַבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר בְּזֶה וּבָזֶה:

לְבָבְתִּנִי אֲחוֹתִי כַּלָּה לְבָבְתִּנִי בְּאַחַד מֵעֵינַיִךְ בְּאַחַד עָנָק מִצַּוְּארוֹנָיִךְ: מַה יָּפוּ דוֹדַיִךְ אֲחוֹתִי כַּלָּה מַה טֹּבוּ דוֹדַיִךְ מִיַּיִן וְרֵיחַ שְׁמָנַיִךְ מִכָּל בְּשָׂמִים: נוֹפֶת תִּטֹּפְנָה שִׂפְתוֹתַיִךְ כַּלָּה דְּבַשׁ וְחָלָב תַּחַת לְשׁוֹנֵךְ וְרֵיחַ שַׂלְמוֹתַיִךְ כְּרֵיחַ לְבָנוֹן: גַּן נָעוּל אֲחוֹתִי כַּלָּה גַּל נָעוּל מַעְיָן חָתוּם:

פרק יא הַזּוֹרֵק מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים מֵרְשׁוּת הָרַבִּים לִרְשׁוּת הַיָּחִיד חַיָּיב · מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הַיָּחִיד וּרְשׁוּת הָרַבִּים בָּאֶמְצַע · רַבִּי עֲקִיבָא מְחַיֵּיב וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין: ב כֵּיצַד · שְׁהֵי גְזוּזְטְרָאוֹת זוֹ כְּנֶגֶד זוֹ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים הַמּוֹשִׁיט וְהַזּוֹרֵק מִזּוֹ לְזוֹ פָּטוּר הָיוּ שְׁתֵּיהֶן בִּרְשׁוּתָא אַחַת הַמּוֹשִׁיט חַיָּיב וְהַזּוֹרֵק פָּטוּר שֶׁכְּבָר הָיְתָה עֲבוֹדַת הַלְּוִיִּם שְׁהִי עֲגָלוֹת זוֹ אַחַר זוֹ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים מוֹשִׁיטִין הַקְּרָשִׁים מִזּוֹ לְזוֹ אֲבָל לֹא זוֹרְקִין חוֹלְיוֹת הַבּוֹר וְהַפֶּלַע שֶׁהֵם גְּבוֹהִים עֲשָׂרָה וְרָחְבָּן אַרְבַּע הַנּוֹטֵל מֵהֶן וְהַנּוֹתֵן עַל גַּבָּן חַיָּיב פָּחוּת מִכָּאן פָּטוּר: ג הַזּוֹרֵק אַרְבַּע אַמּוֹת בְּכוֹחַ לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים כְּזוֹרֵק בְּאֲוִיר לְמִטָּה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים כְּזוֹרֵק בְּאֲוִיר

הזורק

ה **הַמּוֹצִיא** כיון שכבר חייב בראשונה פטור על השניה: **כֹּכָר** שנים פטורים · כיצד ניצוצות נתנו בתוך כלי ונפלו לתוכו ונעשה פחם כלי פטור מפני שהוא כלי שני למלאכה: **אוֹכְלִין** פחות מכשיעור כגון פחות מכזית ואפילו כל שהוא: **אֶת הַמֵּת** וכן הגודלת שער רחמו וקולעת לתוכו תרתי · **בַּיְזַת** עצמות גדילו: **הַכּוֹחֵל** מתקנת שער שבחוטמו הרחם (שחט): **הַפּוֹקֵחַ** מרשות היחיד לרשות הרבים · **הַזּוֹרֵק** רשות היחיד הוא מקום שיוקף ל' טפחים גבוה י' טפחים ורחבו ד' טפחים על ד' טפחים שם יתר וכן תל גבוה י' וחצרו ד' וכן כלים וכפיפה

ו **הַנּוֹטֵל** צִפָּרְנָיו זוֹ בְזוֹ וכיוצא בהם אם נתם ד' על ד' כגונה י' כל אלו הם י"ט זו זו"ה הוא כגון השוקים והרחובות והדרכים החיצונים להם · לחייב ר"ה לימי כ"ה אלא על י' טפחים ולעולם הוא מקום פטור:

ב **כֵּיצַד** רוכן ק"ו אמות ליתי: שתי גזוזטראות זו כנגד זו ר' גבוהים מכותל העליה למטן על ר"ה · אבל לא זורקין · אחין הקרוב · מוכני · מפני כבוד · חוליות הבור · עפר שמוליכין מן תפיר הבור:

ג **כְּבוֹתֵל** ויתחלת ד' לסוף ד' וכח נכותל המיון לר"ה למעלה מי' טפחים:

הזורק

הַזּוֹרֵק בָּאֲרֶץ אַרְבַּע אַמּוֹת חַיָּיב עָרַק לְתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת וְנִתְגַּלְגֵּל חוּץ
לְאַרְבַּע אַמּוֹת פָּטוּר חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת וְנִתְגַּלְגֵּל לְתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת חַיָּיב:
ד הַזּוֹרֵק בֵּית אַרְבַּע אַמּוֹת פָּטוּר אִם הָיָה רַקָּק מָיִם וּרְשׁוּת הָרַבִּים מְהַלֶּכֶת
בּוֹ הַזּוֹרֵק לְתוֹכוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת חַיָּיב וְכַמָּה הוּא רַקָּק כַּמַּיִם פָּחוּת מֵעֲשָׂרָה
טְפָחִים רַקָּק מַיִם וּרְשׁוּת הָרַבִּים מְהַלֶּכֶת בּוֹ הַזּוֹרֵק בְּתוֹכוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת חַיָּיב:
ה הַזּוֹרֵק מִן הַיָּם לַיַּבָּשָׁה וּמִן הַיַּבָּשָׁה לַיָּם לִסְפִינָה וּמִן הַסְּפִינָה לַיָּם
וּמִן הַסְּפִינָה לַחֲבֵירָתָהּ פָּטוּר סְפִינוֹת קְשׁוּרוֹת זוֹ בְזוֹ מֻטָּלְטָלִין מִזּוֹ לָזוֹ אֲפִלּוּ
אֵינָן קְשׁוּרוֹת אַף עַל פִּי שֶׁמּוּקָפוֹת אֵין מֻטָּלְטָלִין מִזּוֹ לָזוֹ: ו הַזּוֹרֵק וְנִזְדַּמֵּן
לְאַחַר שֶׁיְּצִיאָתוֹ מִיָּדוֹ קִלְקְלָה אַחַר קִלְקְלָה כֻּלָּם אוֹ שֶׁנִּשְׁרְפָה פָּטוּר זֶרֶק לָעֲשׁוֹת
חֲבוּרָה בֵּין בְּאָדָם וּבֵין בַּבְּהֵמָה וְנִזְכַּר עַד שֶׁלֹּא נַעֲשֵׂית חֲבוּרָה פָּטוּר זֶה
הַכְּלָל כָּל חַיָּבֵי חֲטָאוֹת אֵינָן חַיָּבִין עַד שֶׁתְּהֵא תְּחִלָּתָן וְסוֹפָן שְׁגָגָה תְּחִלָּתָן
שְׁגָגָה וְסוֹפָן זָדוֹן זָדוֹן תְּחִלָּתָן וְסוֹפָן שְׁגָגָה פְּטוּרִין עַד שֶׁתְּהֵא תְּחִלָּתָן
וְסוֹפָן שְׁגָגָה:

שֶׁלָּחַיִךְ פַּרְדֵּס רִמּוֹנִים עִם פְּרִי מְגָדִים כְּפָרִים עִם נְרָדִים: נֵרְדְּ
וְכַרְכֹּם קָנֶה וְקִנָּמוֹן עִם כָּל עֲצֵי לְבוֹנָה מוֹר וַאֲהָלוֹת עִם כָּל
רָאשֵׁי בְשָׂמִים: מַעְיַן גַּנִּים בְּאֵר מַיִם חַיִּים וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן:
עוּרִי צָפוֹן וּבוֹאִי תֵימָן הָפִיחִי גַנִּי יִזְלוּ בְשָׂמָיו יָבֹא דוֹדִי לְגַנּוֹ
וְיֹאכַל פְּרִי מְגָדָיו:

סרק יב הַבּוֹנֶה כַּמָּה יִבְנֶה וְיִהְא חַיָּיב הַבּוֹנֶה כָּל שֶׁהוּא וְהַמַּסֶּקֶת וְהַמַּפֶּצֶת
בְּפַטִּישׁ וּבְמַעֲצָד הַקּוֹדֵחַ כָּל שֶׁהוּא חַיָּיב זֶה הַכְּלָל כָּל
הָעוֹשֶׂה מְלָאכָה וּמְלַאכְתּוֹ מִתְקַיֶּמֶת בְּשַׁבָּת חַיָּיב רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל
אוֹמֵר אַף הַמַּכֶּה בְּקוֹרְנָס עַל הַסַּדָּן בְּשַׁעַת מְלָאכָה חַיָּיב מִפְּנֵי שֶׁהוּא בְּתִקּוּן
מְלָאכָה: ג הַחוֹרֵשׁ כָּל שֶׁהוּא הַמְנַכֵּשׁ וְהַמְקַרְסֵם וְהַמְזָרֵד כָּל שֶׁהוּא חַיָּיב
הַמְלַקֵּט עֲצִים אִם לְתַקֵּן כָּל שֶׁהֵן אִם לְהַסִּיק כְּדֵי לְבַשֵּׁל בֵּיצָה קְלָה הַמְלַקֵּט

עשבים

ד **הזורק** בים. תחתית מרגע לפח מרגע פשוט דכרמלית הוא. רקק מים מלין נכוהים יש להתרע ים כהם רקק ושיט נקרלים רקק:

ה **כן** הים ליבשה מכרמלית לר"ה. כן הים לספינ', מכרמלית לרה"י:

ו **הזורק** בשבת בשוגג. ונזכר שהוא שבת לאחר שיצאת המקל מתחת ידו קודם שתחת לפני, לית קלשה לאחר מלוא קומה כדרכו פשוט:

**הבונה** שתיהן בתחת תלמות כתיב הכא והיה חייב. כל שהוא: המסתת מעצר. תוכיח מן מחתיך. הקורה המקר מרגע את המקל או מחתיך. (בל"ג מין קליפין העקיל) מין ענבר) בקורנס (בל"ג מחתי"ל) פרו (בל"ג מין לן גוים):

ב **המנכש** תולש עשבי' רעים מתוך מרגע ( בל"ג ניתוק לשון מנכש) והיה תלתל' מעין תרישה. מקרסם (בל"ג שר מקוצר

עֲשָׂבִים אִם לְחַקֵּן כָּל שֶׁהוּא אִם לַבְּהֵמָה כְּמֹאכְפִי הַגְּדִי: ג הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת בֵּין בִּימִינוֹ וּבֵין בִּשְׂמֹאלוֹ בֵּין כְּשֵׁם אֶחָד בֵּין מִשְּׁתֵּי שְׁמוֹת בֵּין מִשְּׁתֵּי סְמָנִיּוֹת בְּכָל לָשׁוֹן חַיָּיב אָמַר רַבִּי יוֹסֵי לֹא חַיָּיבוּ שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת אֶלָּא מִשּׁוּם רוֹשֶׁם שֶׁכָּךְ הָיוּ כּוֹתְבִין עַל קַרְקְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן לַיְדַע אֵיזוֹ בֶּן זוֹגוֹ אָמַר רַבִּי מְצִינוּ שֵׁם קָטָן מִשֵּׁם גָּדוֹל שֵׁם מִשְׁמוּעֵן וּמִשְׁמוּאֵל נַחְשׁוֹן מִנַּחְשׁוֹן בֶּן מִדְיָנְיֵאל גַּד מִגַּדִּיאֵל: ד הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת בְּהֶעְלֵם אֶחָד חַיָּיב כְּתַב בְּרִיוֹ בְּסֵם בְּסִיקְרָא בְּקוּמוֹס וּבְקַנְקַנְתּוֹם וּבְכָל דָּבָר שֶׁהוּא רוֹשֶׁם עַל שְׁנֵי כּוֹתְלֵי זָוִיוֹת וְעַל שְׁנֵי לוּחֵי פִּינְקָס וְהֵן נֶהֱגִין זֶה עִם זֶה חַיָּיב הַכּוֹתֵב עַל בְּשָׂרוֹ חַיָּיב הַמִּסְרֵט עַל בְּשָׂרוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּיב חַטָּאת וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר: ה כָּתַב בְּמַשְׁקִין בְּמֵי פֵּרוֹת בְּאַבָּק הָרְכִים בְּאַבָּק סוֹפְרִים וּבְכָל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מִתְקַיֵּם פָּטוּר לְאַחַר יָדוֹ בְּרַגְלוֹ בְּפִיו וּבְמַרְפִּיקוֹ כָּתַב אוֹת אַחַת סָמוּךְ לְכָתַב וְכָתַב עַל גַּבֵּי כָּתַב נֶחְבַּיָּין לְכָתוֹב חֵית וְכָתַב שְׁנֵי זַיְינִין אַחַת בְּאֶרֶץ וְאַחַת בְּקוֹרָה כָּתַב עַל שְׁנֵי כּוֹתְלֵי הַבַּיִת עַל שְׁנֵי דַּפֵּי פִּנְקָס וְאֵינָן נֶהֱגִין זֶה עִם זֶה פָּטוּר כָּתַב אוֹת אַחַת נוֹטְרִיקִין רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן בְּתֵירָא מְחַיֵּיב וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין: ו הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת בִּשְׁתֵּי הֶעְלֵמוֹת אַחַת שַׁחֲרִית וְאַחַת בֵּין הָעַרְבַּיִם רַבָּן גַּמְלִיאֵל מְחַיֵּיב וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין:

בָּאתִי לְגַנִּי אֲחוֹתִי כַלָּה אָרִיתִי מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דִּבְשִׁי שָׁתִיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי אִכְלוּ רֵעִים שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דודים: אֲנִי יְשֵׁנָה וְלִבִּי עֵר קוֹל דּוֹדִי דוֹפֵק פִּתְחִי לִי אֲחוֹתִי רַעְיָתִי יוֹנָתִי תַּמָּתִי שֶׁרֹּאשִׁי נִמְלָא טַל קְוֻצּוֹתַי רְסִיסֵי לָיְלָה: פָּשַׁטְתִּי אֶת כֻּתָּנְתִּי אֵיכָכָה אֶלְבָּשֶׁנָּה רָחַצְתִּי אֶת רַגְלַי אֵיכָכָה אֲטַנְּפֵם: דּוֹדִי שָׁלַח יָדוֹ מִן הַחוֹר וּמֵעַי הָמוּ עָלָיו:

רבי

---

א דיש דיעות מוויתין): והמזרד (עי׳ שבת קג ב) דיש תרתי מוויתין ויתין בי תי דיתין):

ג בין בימינו בין בשמאלו בין כשם אחד שתים שלש בשתי ידיו בשתי לוחות כל שהם חייב שתי אותיות כתיבה: בין בשם א׳ שתים שתי שמות · משני שמות · אלו הן שמות שהן כשתי אותיות בקרקע (בל״מ ע״ש) בכל לשון עלעזון): בשתי העלמות שתים שחרית ושתים בין הערבים (שבת קג ב):

ד בסם (עיין קדושין) בסיקרא (עיי שבת קד ב) בקומוס (עיי בילה לקמן ל ב) בקנקנתום (סוסמא שחורה): "על שני לוחי פנקס (בל״מ מויתין בלעזיר שין שתים לוחי פנקס שחתכן):

ה במשקין (עיי שבת קד ב) בכרפיקו (בל״מ עלעזון):

ו בשתי העלמות שתים שחרית ושתים בין הערבים כדרך שהוא כותב לעתיד שכתוב ע׳ כתוב לו מעכר ויהו וכיוצא אתמו ושתים וכתב שתים שניה כנגדה:

פרק יג **רבי** אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר הָאוֹרֵג שְׁלֹשָׁה חוּטִין בְּתְחִלָּה וְאֶחָד עַל הָאֲרִיג חַיָּב וַחֲכָמִים אוֹמְרִים בֵּין בַּתְּחִלָּה בֵּין בַּסּוֹף שְׁיעוּרוֹ

שְׁנֵי חוּטִין: **ב** הָיָה שׁוֹשֶׁ שְׁתֵּי נֵירִין בְּנֵירִין בְּקִרוֹם בְּנִפָּה בִּכְבָרָה וּבַסַּל חַיָּב וְהַתּוֹפֵר שְׁתֵּי תְפִירוֹת וְהַקּוֹרֵעַ עַל מְנָת לִתְפּוֹר שְׁתֵּי תְפִירוֹת: **ג** הַקּוֹרֵעַ בַּחֲמָתוֹ וְעַל מֵתוֹ וכל הַמְקַלְקֵלִין פְּטוּרִין וְהַמְקַלְקֵל עַל מְנָת לְתַקֵּן שִׁיעוּרוֹ

בְּמְתַקֵּן: **ד** שִׁיעוּר הַכִּלְבָּן וְהַמְנַפֵּץ וְהַצּוֹבֵעַ וְהַטָּווֹה כְּמְלֹא רוֹחַב הַפִּיס

בָּפוּל וְהָאוֹרֵג שְׁנֵי חוּטִין שִׁעוּרוֹ כְּמְלֹא הַפִּיס: **ה** רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הַצַּד

צָפוּר לְמַגְדֵּל וְרַבִּי לְבֵית חַיָּב וַחֲכָמִים אוֹמְרִים צָפוּר לְמַגְדֵּל וְרַבִּי לַבַּיִת

וְלַחֲצֵר וְלִבְיבְרִין רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר לֹא כָל הַבִּיבְרִין שׁוֹוִין זֶה

הַכְּלָל כָּל הַמְחוּסַּר צְדָדָה פָּטוּר וְשֶׁאֵינוֹ מְחוּסַּר צְדָדָה חַיָּב: **ו** צְבִי שֶׁנִּכְנַס

לַבַּיִת וְנָעַל אֶחָד בְּפָנָיו חַיָּב נָעֲלוּ שְׁנַיִם פְּטוּרִין לֹא יָכוֹל אֶחָד לִנְעוֹל וְנָעֲלוּ

שְׁנַיִם חַיָּבִין וְרַבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר: **ז** יָשַׁב הָאֶחָד עַל הַפֶּתַח הוֹלִיא מִלְּאָהוֹ יָשַׁב

הַשֵּׁנִי וּמִלְּאָהוֹ הַשֵּׁנִי חַיָּב יָשַׁב הָרִאשׁוֹן עַל הַפֶּתַח וּמִלְּאָהוּ בָּא הַשֵּׁנִי וְיָשַׁב

בְּצִדּוֹ אַף עַל פִּי שֶׁעָמַד הָרִאשׁוֹן וְהָלַךְ לוֹ הָרִאשׁוֹן חַיָּב וְהַשֵּׁנִי פָּטוּר הָא

לְמָה זֶה דּוֹמֶה לְנוֹעֵל אֶת בֵּיתוֹ לְשׁוֹמְרוֹ וְנִמְצָא צְבִי שָׁמוּר בְּתוֹכוֹ:

רַחְתִּי אֲנִי לִפְתֹּחַ לְדוֹדִי וְיָדַי נָטְפוּ מוֹר וְאֶצְבְּעוֹתַי מוֹר עֹבֵר

עַל כַּפּוֹת הַמַּנְעוּל: פָּתַחְתִּי אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי הָמַק עָבָר נַפְשִׁי

יָצְאָה בְרַבְּרוֹ בִּקַּשְׁתִּיהוּ וְלֹא מְצָאתִיהוּ קְרָאתִיו וְלֹא עָנָנִי:

מְצָאֻנִי הַשּׁוֹמְרִים הַסֹּבְבִים בָּעִיר הִכּוּנִי פְצָעוּנִי נָשְׂאוּ אֶת

רְדִידִי מֵעָלַי שֹׁמְרֵי הַחוֹמוֹת: הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם

אִם תִּמְצְאוּ אֶת דּוֹדִי מַה תַּגִּידוּ לוֹ שָׁחוֹלַת אַהֲבָה אָנִי:

## שכונה

**רבי** אליעזר בתחלה אם זה תחלת מרינתו של כגד חיטין חייב על מלאכתו ג' חושין:

**ב שתי** בתי נירין שבתי שני חוטין נירין ונקרס (קרס של סרן תכיר) בקירום (מיין שנוק) בנפה (נחבי ויפה) בכברה ליין קלניין ויפה:

**ג הקורע** על מתו וכו' על חת שקרעו חייב לקרוע עליו הוא שמקלקל ופטור מכל על חת שחייב לקרוע עליו אחתכן הוא ומקרע וכן בחתמתו חייב אע"פ דמקלקל בכגד חתקן הוא מכל מקום ולעתו חייבת עליו כך:

**ד שיעור** המלבן וכו' כולן לחות מלאכות הן שיעורן כחלת רחב · הפיס

כפול (מיין שמקפלן מוויע חלל נכג) האורג ב' חושין בחתב הכגד: כמלא הפיס (מיין שמקפלן כרייט):

**ה למגדל** (מגדור): חייב אחת בחתן מכל לם הכגיבה לגיבה לחתן כמו בכל:

ביבירין (טיר נחרטין):

**ו צבי** שנכנס חלחת לבית ונעל אחד בפניו חייב ב' חיו עיקרי: נעלו שנים פטורים הוא לנעלו בשנים והוי לכל ל' חלחה דבלאו הכי מתעצלי:

**ז השני** חייב אחת כל חתן:

פרק יד שְׁמוֹנָה שְׁרָצִים הָאֲמוּרִים בַּתּוֹרָה · הַצְּדָן וְהַחוֹבֵל בָּהֶן חַיָּב ·
וְשֶׁאַר שְׁקָצִים וּרְמָשִׂים · הַחוֹבֵל בְּהֶן פָּטוּר · הַצְּדָן
לְצוֹרֶךְ חַיָּב · וְשֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ פָּטוּר · הָיָה וְעוֹף שֶׁבִּרְשׁוּתוֹ · הַצְּדָן · פָּטוּר ·
וְהַחוֹבֵל בָּהֶן · חַיָּב : ב אֵין עוֹשִׂין הִילְמֵי בְשַׁבָּת · אֲבָל עוֹשֶׂה הוּא אֶת מֵי
הַמֶּלַח · וְטוֹבֵל בְּהֵן פִּתּוֹ · וְנוֹתֵן לְתוֹךְ הַתַּבְשִׁיל · אָמַר רַבִּי יוֹסֵי · וַהֲלֹא הוּא
הִילְמֵי · בֵּין מְרֻבֶּה · וּבֵין מוּעָט · וְאֵלּוּ הֵן מֵי מֶלַח הַמְּתֻרִין · נוֹתֵן שְׁכָנֶגֶד
בַּתְּחִלָּה · לְתוֹךְ הַמַּיִם · אוֹ לְתוֹךְ הַמֶּלַח : ג אֵין אוֹכְלִין אֶיזוֹבְיוֹן בְּשַׁבָּת ·
לְפִי שֶׁאֵינוֹ מַאֲכַל בְּרִיאִים · אֲבָל אוֹכֵל הוּא אֶת יוֹעֶזֶר · וְשׁוֹתֶה אַבּוּב רוֹעֶה ·
כָּל הָאוֹכְלִין אוֹכֵל אָדָם לִרְפוּאָה · וְכָל הַמִּשְׁקִין שׁוֹתֶה · חוּץ מִמֵּי דְקָלִים ·
וְכוֹס עִקָּרִים · מִפְּנֵי שֶׁהֵן לִירוֹקָה · אֲבָל שׁוֹתֶה הוּא מֵי דְקָלִים לִצְמָאוֹ · וְסָךְ
שֶׁמֶן עִקָּרִין שֶׁלֹּא לִרְפוּאָה : ד הַחוֹשֵׁשׁ בִּשְׁנָיו לֹא יִגַּע בָּהֶן אֶת הַחוֹמֶץ ·
אֲבָל מְטַבֵּל הוּא בְּדַרְכּוֹ · וְאִם נִתְרַפָּא נִתְרַפָּא · הַחוֹשֵׁשׁ בְּמִתְנָיו · לֹא יִסּוֹךְ
יֵינוֹ וְחוֹמֶץ · אֲבָל סָךְ הוּא אֶת הַשֶּׁמֶן · וְלֹא שֶׁמֶן וָרֶד · בְּנֵי מַלְכִים סָכִים שֶׁמֶן
נֵרְד עַל מַכּוֹתֵיהֶן · שֶׁבֵּן דַּרְכָּם לִסּוֹךְ בַּחוֹל · רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר כָּל יִשְׂרָאֵל
בְּנֵי מַלְכִים הֵם :

מַה דּוֹדֵךְ מִדּוֹד הַיָּפָה בַּנָּשִׁים מַה דּוֹדֵךְ מִדּוֹד שֶׁכָּכָה
הִשְׁבַּעְתָּנוּ : דּוֹדִי צַח וְאָדוֹם דָּגוּל מֵרְבָבָה : רֹאשׁוֹ כֶּתֶם פָּז
קְוֻצּוֹתָיו תַּלְתַּלִּים שְׁחֹרוֹת כָּעוֹרֵב : עֵינָיו כְּיוֹנִים עַל אֲפִיקֵי
מָיִם רְחֻצוֹת בֶּחָלָב יוֹשְׁבוֹת עַל מִלֵּאת :

פרק טו אֵלּוּ קְשָׁרִים שֶׁחַיָּבִין עֲלֵיהֶן · קֶשֶׁר הַגַּמָּלִין · וְקֶשֶׁר הַסַּפָּנִין ·
וְכֵיצַד שֶׁהוּא חַיָּב עַל קְשׁוּרָן · כָּךְ הוּא חַיָּב עַל הַהֶרֶן · רַבִּי
מֵאִיר אוֹמֵר · כָּל קֶשֶׁר שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַתִּירוֹ בְּאַחַת מִידָיו אֵין חַיָּבִין עָלָיו :
ב יֵשׁ לְךָ קְשָׁרִים שֶׁאֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן · כֶּקֶשֶׁר הַגַּמָּלִין · וּכְקֶשֶׁר הַסַּפָּנִין ·
קֶשֶׁר אִשָּׁה מַפְתַּחַת חֲלוּקָה · וְחוֹטֵי סְבָכָא · וְשֶׁל פִּסְקִיָּא · וּרְצוּעוֹת מְנַעֲלִי-
הַסַּנְדָּל · וְנוֹדוֹת יַיִן וְשֶׁמֶן · וּקְדֵרָה שֶׁל בְּשַׂר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר
קוֹשְׁרִין לִפְנֵי הַבְּהֵמָה בְּשַׁבָּת שֶׁלֹּא תֵצֵא · קוֹשְׁרִין רְלִי בִּפְקִיקָיָא · אֲבָל לֹא
בַּחֲבֹל

שבנה שרצים האמורים בפ' ויהי כיום התולעים שבחומים · אבוב רועה · עין שנין שיחידי
ואין לו ענפים ויקרין לתוכו בצרורי עפר · רבי יהודה החובל בהן חייב דיש להן יתר: התובל בהן
טוב ליתי שניהן על שניהם חיים ומגלים: ספני שהוא לירוקה (דיש בפ' וזכו):

אין עזיזב יגע את החומץ ויפלוט שמיכת חילת לעשותה הוא ואם תגעו ובולע מפיו ואסור

בְּחֻבָּל · רַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר · כְּלַל אָמַר רַבִּי יְהוּדָה · בָּל קֶשֶׁר שֶׁאֵינוֹ שֶׁל קַיָּמָא · אֵין חַיָּבִין עָלָיו : ג מְקַפְּלִין אֶת הַבְּלִים אֲפִילּוּ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה פְּעָמִים · וּמְצַיְּעִין אֶת הַמִּטּוֹת מִלֵּילֵי שַׁבָּת לְשַׁבָּת · אֲבָל לֹא מִשַּׁבָּת לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת · רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר מְקַפְּלִין אֶת הַבְּלִים וּמְצַיְּעִין אֶת הַמִּטּוֹת · מִיּוֹם הַכִּפּוּרִים לְשַׁבָּת · וְחִלְבֵּי שַׁבָּת קְרֵבִין בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים (נ"א אֲבָל לֹא שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים בְּשַׁבָּת) רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר לֹא שֶׁל שַׁבָּת קְרֵבִין בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים ·

וְלֹא שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים בְּשַׁבָּת :

לְהָיָיו כַּעֲרוּגַת הַבֹּשֶׂם מִגְדְּלוֹת מֶרָקְחִים שִׂפְתוֹתָיו שׁוֹשַׁנִּים נוֹטְפוֹת מוֹר עוֹבֵר : יָדָיו גְּלִילֵי זָהָב מְמֻלָּאִים בַּתַּרְשִׁישׁ מֵעָיו עֶשֶׁת שֵׁן מְעֻלֶּפֶת סַפִּירִים · שׁוֹקָיו עַמּוּדֵי שֵׁשׁ מְיֻסָּדִים עַל אַדְנֵי פָז מַרְאֵהוּ כַּלְּבָנוֹן בָּחוּר כָּאֲרָזִים : חִכּוֹ מַמְתַקִּים וְכֻלּוֹ מַחֲמַדִּים זֶה דוֹדִי וְזֶה רֵעִי בְּנוֹת יְרוּשָׁלָיִם :

פרק טו כָּל בְּתֵבֵי הַקֹּדֶשׁ · מַצִּילִין אוֹתָן מִפְּנֵי הַדְּלֵיקָה · בֵּין שֶׁקְּרוּיִין בְּהֵן וּבֵין שֶׁאֵין קְרוּיִין בְּהֵן · וְאַף עַל פִּי שֶׁכְּתוּבִים בְּכָל לָשׁוֹן טְעוּנִים גְּנִיזָה · וּמִפְּנֵי מָה אֵין קוֹרִין בָּהֶם · מִפְּנֵי בִּטּוּל בֵּית הַמִּדְרָשׁ · מַצִּילִין תִּיק הַסֵּפֶר עִם הַסֵּפֶר וְתִיק הַתְּפִלִּין עִם הַתְּפִלִּין · וְאַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בְּתוֹכָן מָעוֹת · וְלֹא הֵיכֵן מַצִּילִין אוֹתָן · לְמִבּוֹי שֶׁאֵינוֹ מְפֻלָּשׁ · בֶּן בְּתֵירָה אוֹמֵר מַר אַף לְמְפֻלָּשׁ : ב מַצִּילִין מָזוֹן שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת · הָרָאוּי לְאָדָם · הֵיכִי דָּמֵי · נָפְלָה דְּלֵיקָה בְּלֵילֵי שַׁבָּת · מַצִּילִין מָזוֹן שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת · בְּשַׁחֲרִית מַצִּילִין מָזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת בְּמִנְחָה מָזוֹן סְעוּדָה אַחַת · רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר לְעוֹלָם מַצִּילִין מָזוֹן שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת : ג מַצִּילִין סַל כְּמֵלֹא בְּרוֹת · וְאַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כְּמֵאָה סְעוּדוֹת · וְעִגּוּל שֶׁל דְּבִילָה · וְחָבִית שֶׁל יַיִן · וְאוֹמְרִים לָאֲחֵרִים בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ לָכֶם · וְאִם הָיוּ פִּקְחִין עוֹשִׂין עִמּוֹ חֶשְׁבּוֹן אַחַר הַשַּׁבָּת · לְהֵיכָן מַצִּילִין אוֹתָן · לְחָצֵר הַמְעוֹרָבָת בֶּן בְּתֵירָא אוֹמֵר אַף לְשֶׁאֵינָהּ מְעוֹרָבָת : ד וְלֹשֶׁם מוֹצִיא כָּל כְּלֵי תַשְׁמִישׁוֹ · וְלֹא כָּל מַה שֶּׁיָּכוֹל לִלְבּוֹשׁ · וְעוֹטֵף כָּל מַה שֶּׁיָּכוֹל לַעֲטוֹף · רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר שְׁמוֹנָה עָשָׂר כֵּלִים · וְחוֹזֵר וְלוֹבֵשׁ וּמוֹצִיא · וְאוֹמֵר לָאֲחֵרִים בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ

כל בתבי הקדש · מצילין מניחים וכתובי מצילין לחזן בית הכנסת כל זמן שרוצה להדר שכתובים וחוזר :

מצילין ג׳ סעודות ואע״ג דכ׳ תיכף קח טרח והכן לך סריס ליה למעבד חלא לחתך המעורב׳ מתיב רבי לית סריס למעבד מפי :

ג כל בלא ככרות הוחל בנת אחת קטן חכם מה לי משם יה לי הכא · ועיין שם דבילה (נ"ל מיין קלריב היא פיגוע) :

ד ולשם מוציא נר׳ לית ליה לחתך המשרתת ולכן כתיבה מצילין לחתך אחרת :

עמי: ה רבי שמעון בן נגס אומר פורסין עור של גדי על גבי שידה חיבה
ומגדל שאחז בהן את האור: מפני שהוא מחרך. ועושין מחיצה בכל
הבלים בין מלאים בין ריקנים בשביל שלא העבור הדליקה: רבי יוסי אוסר
בכלי חרש חדשים מלאין מים לפי שאין יכולין לקבל את האור: והן
מחבקגין ומכבין את הדליקה: ו נכרי שבא לכבות. אין אומרים לו כבה
ואל תכבה. מפני שאין שביתתו עליהן. אבל קטן שבא לכבות. אין
שומעין לו: מפני ששביתתו עליהן: ז כיפין קערה על גבי הנר בשביל
שלא תאחוז בקורה. ועל צואה של קטן. ועל עקרב שלא תשוך. אמר
רבי יהודה מעשה בא לפני רבי יוחנן בן נזאי בערב ואמר חוששני לו
מחשאת: ח נכרי שהדליק את הנר משתמש לאורו ישראל. ואם בשביל
ישראל. אסור. מלא מים להשקות בהמתו. משקה אחריו ישראל. אם
בשביל ישראל. אסור. עשה גוי בבש לירד בו. יורד אחריו ישראל. ואם
בשביל ישראל. אסור. מעשה ברבן גמליאל וזקנים שהיו באין בספינה.
ועשה גוי בבש לירד בו. וירדו בו רבן גמליאל וזקנים:

אָנָּה הָלַךְ דּוֹדֵךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים אָנָה פָּנָה דוֹדֵךְ וּנְבַקְשֶׁנּוּ עִמָּךְ:
דּוֹדִי יָרַד לְגַנּוֹ לַעֲרוּגֹת הַבֹּשֶׂם לִרְעוֹת בַּגַּנִּים וְלִלְקוֹט
שׁוֹשַׁנִּים: אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי לִי הָרוֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים: יָפָה אַתְּ
רַעְיָתִי כְּתִרְצָה נָאוָה כִּירוּשָׁלִַם אֲיֻמָּה כַּנִּדְגָּלוֹת:

**מצאתי** כתוב בשם גדולים שאומרים ביום השבת קודם שמקדשים קידושא רבא
פרק ז' מסכת שבת כי בו יזדרזו לכלתי יכשלו בשום מין מלאכה ח"ו אף
כי אמרו אותו בלילה חוזרים אותו ביום ואח"כ פ"ק דמסכת כלים המשנה המתחלת עשר
קדושות עד בשעת הקטרה סוף הפרק. והמשנה הראשונה מהפרק השני משום אל תעמוד
על הפרק כי בזה יתקשרו קשר אמיץ תורה וארץ ישראל וירושלים וביה המקדש ושבת
וה' בראשם וכל הברכה לעשות השוב והישר יצפה לטוב הצפון ליראיו:

עֶשֶׂר קְדוּשׁוֹת הֵן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מְקוּדֶשֶׁת מִכָּל הָאֲרָצוֹת וּמַה הִיא
קְדוּשָׁתָהּ שֶׁמְּבִיאִים מֻמְנָה עוֹמֶר וְהַבְּכוּרִים וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם מַה שֶּׁאֵין
מְבִיאִין כֵּן מִכָּל הָאֲרָצוֹת: ז עָרֵי הַמּוּקָפוֹת חוֹמָה מְקוּדָּשׁוֹת מִמֶּנָּה
שֶׁשִּׁלְחִין מִתּוֹכָן אֶת הַמְצוֹרָעִים וּמְסַבְּבִין לְתוֹכָן מֵחַ עַר שֶׁיִּרְצוּ וְיֵצְאוּ אֵין
מַחֲזִירִין אוֹתוֹ: ח לְפָנִים מִן הַחוֹמָה מְקוּדָּשׁ מֵהֶם שֶׁאוֹכְלִים שָׁם קָדָשִׁים
קַלִּים

ה שידה היפה בנשים (כ"ל מאין יחתוך): תיבה קטנה של אילנות: וכגדל (ל"א) שלתן של אילן: מפני שהוא מחרך (כ"ל ניצוקו):
ו אין אומרים לו כבה דלמיחה לכותי מכות: בערב שם חשוך:
ז מחשאת השוש עלה:
ח בלא פיס חצר כל"ח:

מִזְמוֹר לְדָוִד יְיָ רֹעִי לֹא אֶחְסָר: בִּנְאוֹת דֶּשֶׁא יַרְבִּיצֵנִי עַל מֵי מְנוּחוֹת
יְנַהֲלֵנִי: נַפְשִׁי יְשׁוֹבֵב יַנְחֵנִי בְּמַעְגְּלֵי צֶדֶק לְמַעַן שְׁמוֹ: גַּם כִּי
אֵלֵךְ בְּגֵיא צַלְמָוֶת לֹא אִירָא רָע כִּי אַתָּה עִמָּדִי שִׁבְטְךָ וּמִשְׁעַנְתֶּךָ הֵמָּה
יְנַחֲמוּנִי: תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן נֶגֶד צֹרְרָי דִּשַּׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן רֹאשִׁי כּוֹסִי רְוָיָה:
אַךְ טוֹב וָחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי כָּל יְמֵי חַיָּי וְשַׁבְתִּי בְּבֵית יְיָ לְאוֹרֶךְ יָמִים: אִם תָּשִׁיב
מִשַּׁבָּת רַגְלֶיךָ עֲשׂוֹת חֲפָצֶיךָ בְּיוֹם קָדְשִׁי וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עוֹנֶג לִקְדוֹשׁ יְיָ
מְכֻבָּד וְכִבַּדְתּוֹ מֵעֲשׂוֹת דְּרָכֶיךָ מִמְּצוֹא חֲפָצֶיךָ וְדַבֵּר דָּבָר: אָז תִּתְעַנַּג עַל
יְיָ וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ וְהַאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ כִּי פִּי יְיָ דִּבֵּר:
וְשָׁמְרוּ בְּנֵי ׀ יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת
לְדוֹרוֹתָם בְּרִית עוֹלָם: בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי ׀ יִשְׂרָאֵל
אוֹת הִיא לְעוֹלָם כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְיָ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת
הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנָּפַשׁ: זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת
לְקַדְּשׁוֹ: שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל מְלַאכְתֶּךָ: וְיוֹם
הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה אַתָּה
וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ עַבְדְּךָ וַאֲמָתְךָ וּבְהֶמְתֶּךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ:
כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְיָ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֶת הַיָּם וְאֶת
כָּל אֲשֶׁר בָּם וַיָּנַח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי עַל כֵּן בֵּרַךְ יְיָ אֶת יוֹם
הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֵׁהוּ:

סַבְרִי מָרָנָן וְרַבָּנָן וְרַבּוֹתַי:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

ושותה כדי רביעית ויתן לכל המסובין ויטול ידיו וקודם שינגבם יברך על נטילת ידים
וקודם שיבצע על שתי ככרות יאמר גם כן למבצע על רפתא ככתוב לעיל בליל שבת
ואח"כ יבצע על שתי ככרות ויברך ברכת המוציא:
ואחר גמר הסעודה יטול ידיו למים אחרונים וכשיבא ליטול ידיו אחר הסעודה יאמר זה:

יָדֵי אַסְחֵי אָנָא · לְגַבֵּי חַד מָנָא · לְסַטְרָא חוֹרִינָא
דְּלֵית בֵּיהּ מַמָּשָׁא:
אֲזַמִּין בִּתְלָתָא · בְּכַסָּא דְּבִרְכָתָא · לְעִילַת עִילָתָא
עִתִּיקָא קַדִּישָׁא:

ויברך ברכת המזון

ואחר

ואחר המנחה לסעודה שלישית לזעיר אנפין יאמר שמונה פרקים אלו:

פרק יז כָּל הַכֵּלִים נִטָּלִין בְּשַׁבָּת וְדִלְתוֹתֵיהֶן עִמָּהֶן. אַף עַל פִּי שֶׁנִּתְפָּרְקוּ בְּשַׁבָּת. שֶׁאֵינָן דּוֹמִין לְדִלְתוֹת הַבַּיִת. לְפִי שֶׁאֵינָן מִן הַמּוּכָן:

ב נוֹטֵל אָדָם קוֹרָנָס לְפַצֵּעַ בּוֹ אֶת הָאֱגוֹזִים וְקוֹרְדוֹם לַחֲתוֹךְ בּוֹ אֶת הַדְּבֵלָה מְגֵירָה לְגָרוֹר בּוֹ אֶת הַגְּבִינָה. מִגְרִיפָה לְגָרוֹף בָּהּ אֶת הַגְּרוֹגָרוֹת אֶת הָרֶחֶת וְאֶת הַמַּזְלֵג לְחַת עֲלֵיהֶן לִקְטָן. אֶת הַבּוֹשׁ וְאֶת הַכַּרְכֹּר לְחַתּוֹךְ בּוֹ. מַחַט שֶׁל יָד לְטוֹל בּוֹ אֶת הַקּוֹץ. וְשֶׁל סַקָּאִים לִפְתּוֹחַ בּוֹ אֶת הַדֶּלֶת: ג קַנֶּה שֶׁל זְחָלִים אִם יֵשׁ קֶשֶׁר בְּרֹאשׁוֹ מְקַבֵּל טוּמְאָה וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקַבֶּלֶת טוּמְאָה. בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ נוֹטֵל בְּשַׁבָּת: ד רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כָּל הַכֵּלִים נִטָּלִין חוּץ מִן הַמֶּסֶר הַגָּדוֹל. וְיֶתֶד שֶׁל מַחֲרִישָׁה. כָּל הַכֵּלִים נִטָּלִין לְצוֹרֶךְ וְשֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ. רַבִּי נְחֶמְיָא אוֹמֵר אֵין נִטָּלִין אֶלָּא לְצוֹרֶךְ: ה כָּל הַכֵּלִים הַנִּטָּלִין בְּשַׁבָּת. שׁוֹבְרִיהֶן נִטָּלִין עִמָּהֶן. וּבִלְבַד שֶׁיְּהוּ עוֹשִׂין מֵעֵין מְלַאכְתָּן. שׁוֹבְרֵי עֲרֵיבָה לְכַפּוֹת בָּהֶן אֶת פִּי הַחָבִית שׁוֹבְרֵי זְכוּכִית לְכַפּוֹת בָּהֶן אֶת פִּי הַפַּךְ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר וּבִלְבַד שֶׁיְּהוּ עוֹשִׂים מֵעֵין מְלַאכְתָּן שׁוֹבְרֵי עֲרֵיבָה לָצוֹק לְתוֹכָן מַסֵּכָה וְשׁוֹבְרֵי זְכוּכִית לָצוֹק לְתוֹכָן שֶׁמֶן: ו הָאֶבֶן שֶׁבְּקְרָוְיָה. אִם מְמַלְּאִין בָּהּ וְאֵינָהּ נוֹפֶלֶת. מְמַלְּאִין בָּהּ. וְאִם לָאו. אֵין מְמַלְּאִין בָּהּ. זְמוֹרָה שֶׁהִיא קְשׁוּרָה בְּטַפְּיִים. מְמַלְּאִין בָּהּ בְּשַׁבָּת: ז פֶּקֶק הַחָלוֹן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר בִּזְמַן שֶׁהוּא קָשׁוּר וְתָלוּי. פּוֹקְקִין בּוֹ. וְאִם לָאו. אֵין פּוֹקְקִין בּוֹ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ פּוֹקְקִין בּוֹ: ח כָּל כִּפּוּיֵי הַכֵּלִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם בֵּית אֲחִיזָה. נִטָּלִים בְּשַׁבָּת. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּכִפּוּיֵי הַקְּרָקָעוֹת. אֲבָל בְּכִפּוּיֵי הַכֵּלִים. בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ נִטָּלִים בְּשַׁבָּת:

חֲסִבִי עֵינַיִךְ מֻגָּדִי שֶׁהֵם הֲרְהִיבֻנִי שַׁעֲרֵךְ כְּעֵדֶר הָעִזִּים שגלשו

כל הכלים שים להן לתוך כיסוי שבת ולתוך תיקן עיקרן:

ב קורנס (בל"ח החיתוך): הרבלר"ה (לחתוך שיעשה עגול היא עגה וקש) ומריבה קורדום (לחתוכה): מגרה (בל"ח זגג) מגריפ"ה (בל"ח לחתוך קרקעות שיכל): הרחת (לרין ויריכ שיכל): ומזלג כלי שיש לו שלשה שיניים: ותקבין (בל"ח לחתוך הקש): כוש פוך (בל"ח לחתוך שיכל): כרכר (לרין נחתוך בלחל לחתוך): מחט של יד (לרין כלייני ושעורה הכתן): של סקאים (לרין כלייני מן עזבון לפתוח בו את הדלת יש שאינו לו שיפתח:

ג קנה של זחלים. קנה שעשוי לגדול הזחלים שם לרין לנעת הכד: אם יש קשר בראשו כעין פקק (לרין קנקום):

ד מסר גדול (לרין נחתוך וזגג): יתר של מחרישה (לרין שחיתוך לרין):

ה מעין מלאכה. שיהא תלוכה שיהיה מקפה (לרין בלשיטיל זחל):

ו האבן שבקרויה. לשיהא יכפה (בל"ח בקרקן קיבורים) שמחזיק כד כמן כלי למלאות בו חיים מן הנהר: זמורה (לרין רעוב) כטפיח (לרין קרטן): ממלאים בה לשהיה לתך זשהה כלי:

ז פקק החלון (בל"ח מ שטחתן):

ח בד א בכסוי קרקעות בנין. קשור דבכסוי כלים כ"ע לא קתיני לשרי מע"ב לשיה להו בית קחזקה:

שֶׁגָּלְשׁוּ מִן הַגִּלְעָד׃ שִׁנֵּיךְ כְּעֵדֶר הָרְחֵלִים שֶׁעָלוּ מִן הָרַחְצָה
שֶׁכֻּלָּם מַתְאִימוֹת וְשַׁכְלָה אֵין בָּהֶם׃ כְּפֶלַח הָרִמּוֹן רַקָּתֵךְ
מִבַּעַד לְצַמָּתֵךְ׃ שִׁשִּׁים הֵמָּה מְלָכוֹת וּשְׁמוֹנִים פִּילַגְשִׁים
וַעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר׃

פרק יח מְפַנִּין אֲפִילּוּ אַרְבַּע וְחָמֵשׁ קוֹפוֹת שֶׁל תֶּבֶן וְשֶׁל תְּבוּאָה מִפְּנֵי
הָאוֹרְחִים וּמִפְּנֵי בְּטוּל בֵּית הַמִּדְרָשׁ׃ אֲבָל לֹא אֶת
הָאוֹצָר׃ מְפַנִּין תְּרוּמָה טְהוֹרָה׃ וּדְמַאי׃ וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁנִּטְּלָה תְּרוּמָתוֹ׃
וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהֶקְדֵּשׁ שֶׁנִּפְדּוּ וְהַתּוֹרְמוֹן הַיּוֹצֵא מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַאֲכַל לָעֲנִיִּים
נ״א לָעֲזִים אֲבָל לֹא אֶת הַטֶּבֶל׃ וְלֹא אֶת מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁלֹּא נִטְּלָה
תְּרוּמָתוֹ׃ וְלֹא אֶת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהֶקְדֵּשׁ שֶׁלֹּא נִפְדּוּ׃ וְלֹא אֶת הַלּוּף׃ וְלֹא אֶת
הַחֲרָדָל׃ רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל מַתִּיר בַּלּוּף׃ מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַאֲכַל עוֹרְבִין׃

ב חֲבִילֵי קַשׁ׃ וַחֲבִילֵי עֵצִים׃ וַחֲבִילֵי זְרָדִים׃ אִם הֶחְקִינָן לְמַאֲכַל בְּהֵמָה׃
מְטַלְטְלִין אוֹתָן׃ וְאִם לָאו׃ אֵין מְטַלְטְלִין אוֹתָן׃ כּוֹפִין אֶת הַפֵּל לִפְנֵי
הָאֲפֹרוֹחִים׃ כְּדֵי שֶׁיַּעֲלוּ וְיֵרְדוּ׃ תַּרְנְגוֹלֶת שֶׁבֵּרְחָה׃ דּוֹחִין אוֹתָהּ עַד שֶׁתִּכָּנֵס
מְדַדִּין עֲגָלִין בְּסַיָּתִין בְּרְשׁוּת הָרַבִּים׃ אִשָּׁה מְרַדָּה אֶת בְּנָהּ׃ אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה אֵימָתַי׃ בִּזְמַן שֶׁהוּא נוֹטֵל אֶחָד וּמֵנִיחַ אַחֵר׃ אֲבָל אִם הָיָה גּוֹרֵר
אָסוּר׃ ג אֵין מְיַלְּדִין אֶת הַבְּהֵמָה בְּיוֹם טוֹב אֲבָל מְסַעֲדִין וּמְיַלְּדִין אֶת
הָאִשָּׁה בְּשַׁבָּת׃ וְקוֹרִין לָהּ חֲכָמָה מִמָּקוֹם לְמָקוֹם׃ וּמְחַלְּלִין עָלֶיהָ אֶת
הַשַּׁבָּת׃ וְקוֹשְׁרִין אֶת הַשְּׁפוֹר׃ רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אַף חוֹתְכִין׃ וְכָל צָרְכֵי מִילָה
עוֹשִׂין בְּשַׁבָּת׃

אַחַת הִיא יוֹנָתִי תַּמָּתִי אַחַת הִיא לְאִמָּהּ בָּרָה הִיא לְיוֹלַדְתָּהּ
רָאוּהָ בָנוֹת וַיְאַשְּׁרוּהָ מְלָכוֹת וּפִילַגְשִׁים וַיְהַלְלוּהָ׃ מִי זֹאת
הַנִּשְׁקָפָה כְּמוֹ שַׁחַר יָפָה כַלְּבָנָה בָּרָה כַּחַמָּה אֲיֻמָּה
כַּנִּדְגָּלוֹת׃ אֶל גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי לִרְאוֹת בְּאִבֵּי הַנַּחַל לִרְאוֹת
הֲפָרְחָה הַגֶּפֶן הֵנֵצוּ הָרִמּוֹנִים׃ לֹא יָדַעְתִּי נַפְשִׁי שָׂמַתְנִי
מַרְכְּבוֹת עַמִּי נָדִיב׃

רבי

נִמְפָּנִין אם זריז ליתיר להוסיף אם מותרין לסכך בסיגוף׃ ולא את הליוח ולא החרדלי לוף הוא חיטי וזרע קטנית שמגדל לחלוב את מיני לבהמה ונראה ס״ת שהוא מין חיטים הנקליט׃ עורבים עזיריים שחין להן עורבים לעולם׃

ב חֲבִילֵי תגודות׃ (נ״ל ת כוכו)׃ זרדים

(גריסי מויינן)׃ מרדין יענלין ומייתין (חלן מלא שיעפין קינלניר לוכ׳ מכני פילן)׃ והאשרה מרדה את בנה׃ (חלן פירש לפי קיבל הן לשון הכעס)׃

ג אֵין מילדין הן חיזכין הולד הן הריחם כי״ם לחיכת שרחת יחיהם׃

פרק יט דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אִם לֹא הֵבִיא כֵּלִי מֵעֶרֶב שַׁבָּת · מֵבִיאוֹ בְּשַׁבָּת
מְגוֹלָה וּבִסְכָּנָה מִכְּסֵהוּ בְּעַל כָּרְחָם · וְעוֹד אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
כּוֹרְתִים עֵצִים לַעֲשׂוֹת פִּחְמִין לַעֲשׂוֹת כְּלֵי בַרְזֶל · בְּלֹא אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא כָּל
מְלָאכָה שֶׁאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָהּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת · אֵינָהּ דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת · וְשֶׁאִי
אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָהּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת : ב עוֹשִׂין כָּל צָרְכֵי מִילָה
בְּשַׁבָּת · מוֹהֲלִין וּפוֹרְעִין וּמוֹצְצִין וְנוֹתְנִין עָלֶיהָ אִיסְפְּלָנִית וְכָמוֹן · אִם לֹא
שָׁחַק מֵעֶרֶב שַׁבָּת · לוֹעֵס בְּשִׁנָּיו וְנוֹתֵן · אִם לֹא טָרַף יַיִן וְשֶׁמֶן מֵעֶרֶב שַׁבָּת
נוֹתֵן זֶה בְּעַצְמוֹ וְזֶה בְּעַצְמוֹ · וְאֵין עוֹשִׂין לָהּ חָלוּק בַּתְּחִלָּה · אֲבָל כּוֹרֵךְ
עָלֶיהָ סְמַרְטוּט · אִם לֹא הָיְתָה עֲקוּרָה מֵעֶרֶב שַׁבָּת · כּוֹרֵךְ עַל אֲצִבְעוֹ וּמֵבִיא ·
וְאַפִּילוּ מֵחָצֵר אַחֶרֶת : ג מְרַחֲצִין אֶת הַקָּטָן בֵּין לִפְנֵי הַמִּילָה וּבֵין לְאַחַר
הַמִּילָה · וּמְזַלְּפִין עָלָיו בְּיָד · אֲבָל לֹא בִכְלִי · רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר
מְרַחֲצִין אֶת הַקָּטָן בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת שֶׁנֶּאֱמַר וַיְהִי בַּיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיוֹתָם כֹּאֲבִים · סְפֵק וְאֵנְדְּרוֹגִינוֹס אֵין מַחֲלִלִין עֲלֵיהֶן אֶת
הַשַּׁבָּת · וְרַבִּי יְהוּדָה מְחַיֵּיב בְּאֵנְדְּרוֹגִינוֹס : ד מִי שֶׁהָיוּ לוֹ שְׁתֵּי הִנּוֹקוֹת ·
אֶחָד לְמוּל אַחַר הַשַּׁבָּת · וְאֶחָד לָמוּל בְּשַׁבָּת וְשָׁכַח וְלֹא מָל אֶת שֶׁל אַחַר הַשַּׁבָּת
בְּשַׁבָּת · חַיָּיב · אֶחָד לָמוּל בְּעֶרֶב שַׁבָּת · וְאֶחָד לָמוּל בְּשַׁבָּת · וְשָׁכַח וּמָל
אֶת שֶׁל עֶרֶב שַׁבָּת בְּשַׁבָּת · רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּיב חַטָּאת · וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר :
ה קָטָן נָמוּל לִשְׁמֹנָה וְתִשְׁעָה וְלַעֲשָׂרָה וְלְאַחַר עֶשֶׂר וְלִשְׁנֵים עָשָׂר · לֹא
פָּחוֹת וְלֹא יוֹתֵר הָא כֵיצַד · כְּדִרְכּוֹ לִשְׁמֹנָה · נוֹלַד לְבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת נָמוּל
לְתִשְׁעָה · בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁל עֶרֶב שַׁבָּת נָמוּל לַעֲשָׂרָה יוֹם טוֹב לְאַחַר הַשַּׁבָּת
נָמוּל לְאַחַר עֶשֶׂר שֶׁנֵּי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה נָמוּל לִשְׁנֵים עָשָׂר קָטָן
הַמִּילָה · אֵין מוֹהֲלִין אוֹתוֹ עֵר שֶׁיִּבְרָיא : ו אֵלּוּ הֵן צְיצִין הַמַּעֲכִבִין אֶת
בַּעַל בְּשָׂר · מַחֲקָנוֹ מִפְּנֵי מַרְאִית עַיִן · מָל וְלֹא פָּרַע אֶת הַמִּילָה · כְּאִלּוּ
לֹא מָל :

## רבי אליעזר

אם לא הביא כלי מעורב שבת מביאו בשבת מגולה ובסכנה מכסהו בעל כרחם · ועוד אמר רבי אליעזר כורתים עצים לעשות פחמין לעשות כלי ברזל · בלל אמר רבי עקיבא כל מלאכה שאפשר לעשותה מערב שבת · אינה דוחה את השבת · ושאי אפשר לעשותה מערב שבת דוחה את השבת : ב עושין כל צרכי מילה בשבת · מוהלין ופורעין ומוצצין ונותנין עליה איספלנית וכמון · אם לא שחק מערב שבת · לועס בשיניו ונותן · אם לא טרף יין ושמן מערב שבת ינתן זה בעצמו וזה בעצמו · ואין עושין לה חלוק בתחילה · אבל כורך עליה סמרטוט · אם לא היתקין מערב שבת · כורך על אצבעו ומביא · ואפילו מחצר אחרת : ג מרחיצין את הקטן בין לפני המילה ובין לאחר המילה · ומזלפין עליו ביד · אבל לא בכלי · רבי אלעזר בן עזריה אומר מרחיצין את הקטן ביום השלישי שחל להיות בשבת שנאמר ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים · ספק ואנדרוגינוס אין מחללין עליהן את השבת · ורבי יהודה מחייב באנדרוגינוס : ד מי שהיו לו שתי הנוקות · אחד למול אחר השבת · ואחד למול בשבת ושכח ומל את של אחר השבת בשבת · חייב · אחד למול בערב שבת · ואחד למול בשבת · ושכח ומל את של ערב שבת בשבת · רבי אליעזר מחייב חטאת · ורבי יהושע פוטר : ה קטן נמול לשמנה ולתשעה ולעשרה ולאחר עשר ולשנים עשר · לא פחות ולא יותר הא כיצד · כדרכו לשמנה · נולד לבין השמשות נמול לתשעה · בין השמשות של ערב שבת נמול לעשרה יום טוב לאחר השבת נמול לאחד עשר שני ימים טובים של ראש השנה נמול לשנים עשר קטן המילה · אין מוהלין אותו ער שיבריא : ו אלו הן ציצין המעכבין את המילה · בשר החופה את רוב העטרה · ואינו אוכל בתרומה · ואם היה בעל בשר · מחקנו מפני מראית עין · מל ולא פרע את המילה · כאלו לא מל :

## שובי

ר ושכח ומל את של אחר השב בשבת חייב שהרי עיבר בכדי שהספיק עשה יומו :

ה נולד בין השמשות סמוך יום שמן לילה :

ו ציצין כיוון שיש בו בשר מעכבין מן המצוה שהרי היה מקום בשר להקיפת העיר שמא יהא כרוך כיוצא: ולא פרע לא עלתה לו מצוה · ואם פרע ויצא וימצא ולא ימצא סלק את ידו מתוכו כל זמן שהוא מתעסק במילה :

שׁוּבִי שׁוּבִי הַשּׁוּלַמִּית שׁוּבִי שׁוּבִי וְנֶחֱזֶה בָּךְ מַה תֶּחֱזוּ
בַּשּׁוּלַמִּית כִּמְחוֹלַת הַמַּחֲנָיִם: מַה יָּפוּ פְעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים בַּת
נָדִיב הַמּוּקִי יֶרֶכַיִךְ כְּמוֹ הֲלָאִים מַעֲשֵׂה יְדֵי אָמָן: שָׁרְרֵךְ אַגַּן
הַסַּהַר אַל יֶחְסַר הַמָּזֶג בִּטְנֵךְ עֲרֵמַת חִטִּים סוּגָה בַּשּׁוֹשַׁנִּים:
שְׁנֵי שָׁדַיִךְ כִּשְׁנֵי עֳפָרִים תָּאֲמֵי צְבִיָּה:

פרק כ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר חוֹלִין אֶת הַמְשַׁמֶּרֶת בְּיוֹם טוֹב. וְנוֹתְנִין
לְתוֹלְיָה בְּשַׁבָּת: וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵין חוֹלִין אֶת הַמְשַׁמֶּרֶת
בְּיוֹם טוֹב. וְאֵין נוֹתְנִין לְתוֹלְיָה בְּשַׁבָּת. אֲבָל נוֹתְנִין לְתוֹלְיָה בְּיוֹם טוֹב:
ב נוֹתְנִין מַיִם עַל גַּבֵּי שְׁמָרִים בְּשַׁבָּת וּמְסַנְּנִין אֶת הַיַּיִן בְּסוּדָרִין
וּבִכְפִיפָה מְצָרִית. וְנוֹתְנִין בֵּיצָה בְּמַסְנֶנֶת שֶׁל חַרְדָּל. וְעוֹשִׂין אֲכִלְמִין
בְּשַׁבָּת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בְּשַׁבָּת בְּכוּס. בְּיוֹם טוֹב בְּלָגִין. וּבְמוֹעֵד
בְּחָבִית. רַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר הַכֹּל לְפִי הָאוֹרְחִין: ג אֵין שׁוֹרִין אֶת הַחִלְתִּית
בְּפוֹשְׁרִין אֲבָל נוֹתֵן לְתוֹךְ הַחוֹמֶץ. וְאֵין שׁוֹרִין אֶת הַכַּרְשִׁינִין. וְלֹא שְׁפָן
אוֹתָן. אֲבָל נוֹתֵן לְתוֹךְ הַכְּבָרָה אוֹ לְתוֹךְ הַכְּלָכְלָה. אֵין כּוֹבְרִין אֶת הַחֶבֶץ
בִּכְבָרָה. וְלֹא יִתְּנֶנּוּ עַל גַּבֵּי מָקוֹם גָּבוֹהַּ בִּשְׁבִיל שֶׁיֵּרֵד הַמּוֹץ. אֲבָל נוֹתֵן
הוּא בִּכְבָרָה: וְנוֹתֵן לְתוֹךְ הָאֲבוּס: ד גּוֹרְפִין מִלְּפָנֵי הַפֶּטֶם וּמְסַלְּקִין
לְצַדְדִין מִפְּנֵי הַרְעִי דִּבְרֵי רַבִּי רְאוֹסָא. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים נוֹטְלִין מִלְּפָנֵי בְּהֵמָה
זֶה וְנוֹתְנִין לְפָנֵי בְּהֵמָה זוֹ בְּשַׁבָּת: ה הַקֵּשׁ שֶׁעַל גַּבֵּי הַמִּטָּה לֹא יִנְעַר
בְּיָדוֹ. אֲבָל מְנַעְנְעוֹ בְּגוּפוֹ. וְאִם הָיָה מַאֲכָל בְּהֶמָּה. אוֹ שֶׁהָיָה עָלִין כַּר.
אוֹ סָדִין. מְנַעְנְעוֹ בְּיָדוֹ. מִכְבָּשׁ שֶׁל בַּעֲלֵי בָתִּים. מְתַּרְתְּרִין. אֲבָל לֹא בְּקַרְדֹּם
וְשֶׁל כּוֹבְסִין. לֹא יִנְעַר: רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם הָיָה מוּתָּר בְּעֶרֶב שַׁבָּת.
מֵהֵיכָן אֶת כֵּלָיו וְשׁוּמְטוֹ: ג׳ א מֵתִיר אֶת כֵּלָיו וְשׁוֹמְטָן:

צַוָּארֵךְ כְּמִגְדַּל הַשֵּׁן עֵינַיִךְ בְּרֵכוֹת בְּחֶשְׁבּוֹן עַל שַׁעַר בַּת
רַבִּים אַפֵּךְ כְּמִגְדַּל הַלְּבָנוֹן צוֹפֶה פְּנֵי דַמָּשֶׂק: רֹאשֵׁךְ עָלַיִךְ

כב רמל

רבי אליעזר · חולין את המשמרת (כל"ח
לירן שור דין דעבד קרן עיין עירין הירן אור
מקריים עז מיבר לירן לע"ע):
ב נותנים מים ע"ג שמרים התעונים
ניתשרת תכשיל יום כדי שיזלו
מיהם הסמרים לע"ים ויאור כל ייכ: ובכפיפה
מצרית (כל"ח לירן קרוב ניתקכ לירן ומיירן):
אגוזלין יין ודבש ופלפלין. לגיון נדול תכום
וקטן יתקניות:
ג חלתית כן שמו בגרבי והיא תקנה ומהנין

ד גורפין
ה הקש

(לתכול ניתקוניות הקרים ולירן מותרין לתקנה בשבת לחולה
כיוצא תול: אה הכרשינין (כל"ח לתקנה
ולא שפין אותן גיל (כל"ח תכ ליינן תים לל
הנטו: הכברה (לירן ניתקו לתו דיתן שמרחילה לתו
לתרים לגין):
(כל"ח קרוב דו תקיפא לתו מר
דיתם ניתנסת לוקם):
שעל גבי מטה מתרין לתכתף
ויוקנה הוא: מכבש של בעלי
בתים (כל"ח לירן תתכנל):
נושל

כְּבַרְמֶל וְדַלַּת רֹאשֵׁךְ כָּאַרְגָּמָן מֶלֶךְ אָסוּר בָּרְהָטִים: מַה
יָּפִית וּמַה נָּעַמְתְּ אַהֲבָה בְּתַעֲנוּגִים: זֹאת קוֹמָתֵךְ דָּמְתָה
לְתָמָר וְשָׁדַיִךְ לְאַשְׁכֹּלוֹת:

פרק כא נוֹטֵל אָדָם אֶת בְּנוֹ וְהָאָבָן בְּיָדוֹ. וְכַלְכָּלָה וְהָאֶבֶן בְּתוֹכָהּ
וּמִטְלְטָלִין תְּרוּמָה טְמֵאָה עִם הַטָּהוֹרָה וְעִם הַחוֹלִין. רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר אַף מְעַלִּין אֶת הַמְדוּמָע בְּאֶחָד וּמֵאָה: ב הָאֶבֶן שֶׁעַל פִּי
הַחָבִית מַטָּה עַל צִדָּהּ וְהִיא נִפֶּלֶת. הָיְתָה בֵּין הַחָבִיוֹת. מַגְבִּיהָה וּמַטָּה
עַל צִדָּהּ. וְהִיא נוֹפֶלֶת. מֵעוֹת שֶׁעַל הַכַּר נוֹעֵר אֶת הַכַּר. וְהֵן נוֹפְלוֹת.
הָיְתָה עֲלֵיהֶן לְשִׁלְשָׁה. מִקַּנְחוֹ בְּסַמַּרְטוּט. הָיְתָה שֶׁל עוֹר. נוֹתְנִין עָלֶיהָ
מַיִם עַד שֶׁתִּכָּלֶה: ג בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים מַגְבִּיהִין מִן הַשֻּׁלְחָן עֲצָמוֹת
וְקִלִּיפִּין. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים נוֹטֵל אֶת הַטַּבְלָא כֻּלָּהּ וּמְנַעֲרָהּ. מֻעֲבִירִין
מֵעַל הַשֻּׁלְחָן פֵּירוּרִין פָּחוֹת מִכַּזַּיִת וְשֶׁעֶר שֶׁל אִפּוּנִין וְשֶׁעֶר שֶׁל עֲרָשִׁים כִּמְפֻנֵּי
שֶׁהוּא מַאֲכַל בְּהֵמָה. סְפוֹג אִם יֵשׁ לוֹ עוֹר בַּיִת אֲחִיזָה מִקַּנְחִין בּוֹ. וְאִם לָאו
אֵין מִקַּנְחִין בּוֹ וַחֲכָמִים אוֹמְרִים בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ נוֹטֵל בְּשַׁבָּת וְאֵינוֹ
מְקַבֵּל טוּמְאָה:

אָמַרְתִּי אֶעֱלֶה בְתָמָר אֹחֲזָה בְּסַנְסִנָּיו וְיִהְיוּ נָא שָׁדַיִךְ
כְּאֶשְׁכְּלוֹת הַגֶּפֶן וְרֵיחַ אַפֵּךְ כַּתַּפּוּחִים: וְחִכֵּךְ כְּיֵין הַטּוֹב
הוֹלֵךְ לְדוֹדִי לְמֵישָׁרִים רוֹבֵב שִׂפְתֵי יְשֵׁנִים: אֲנִי לְדוֹדִי וְעָלַי
תְּשׁוּקָתוֹ: לְכָה דוֹדִי נֵצֵא הַשָּׂדֶה נָלִינָה בַּכְּפָרִים:

פרק כב הַבַּיִת שֶׁנִּשְׁבְּרָה. מְצִילִין הַיְמָנָה מִזֹּון שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת. וְאוֹמֵר
לָאֲחֵרִים בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ לָכֶם וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִסְפּוֹג. אֵין
מוֹחֲקִין אֶת הַפֵּירוֹת לְהוֹצִיא מֵהֶן מִשְׁקִין. וְאִם יָצְאוּ מֵעַצְמָן אֲסוּרִים.
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם לְאוֹכְלִים. הֲיוֹצְאָ מֵהֶן מוּתָּר. וְאִם לְמַשְׁקִין הֲיוֹצְאָ
מהן

עטל
את בתוך בחתן ביד ולא תחתין
לתשלשל לחתן: כלכלה. סל. והתן
בתוכה:
ב ממה על צדה. יצה התניות שם צרין
ליטול חן היין והתן נופלת ולא ישוב
היתה בין החביות. ויתיר. שלא
יהיו נופלים: מגביהה ומטה על צדה. כדי שתהא התחיות ותנכרם הענבים לתחיות כלה
ותהא מוחזקת על ידי שתי חביות: והיא נופלת. שהרי נוער את הכר והן נופלות
ומתגלגלות: לשלשה. מיני לכר ולתיקו הכר: מקנחה. בסירטוט (כל"ל תיין המדר):
ג ושיער של אפונין. מרכיבין מקטנית (כל"ל תיין מושין): ספוג נקבי נהן (כל"ל תיין מושין): ספוג (כל"ל תיין מושים):
חבית מזון ג׳ סעודות תחילה נכלים בהתה כתבי לכתה דבעי תניל: ובלבד שלא יספוג (כי
כר ושלא דבעי עיין תוק הכין ייש תיין מושים לוק דבר
נתן תוי: תני ב׳ מושים (בל"ל תיין מושים): מיתין (בל"ל תיין מושים):
כל

מַהֵן אִסּוּר · חֹלוֹת דְּבָשׁ שֶׁרִּסְקָן מֵעֶרֶב שַׁבָּת · וְיָצְאוּ מֵעַצְמָן אֲסוּרִים
וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַתִּיר : ב כָּל שֶׁבָּא בְחַמִּין מֵעֶרֶב שַׁבָּת · שׁוֹרִים אוֹתוֹ בְּחַמִּין
בְּשַׁבָּת · וְכָל שֶׁלֹּא בָא בְּחַמִּין מֵעֶרֶב שַׁבָּת · מַרְחִיקִין אוֹתוֹ בְּחַמִּין בְּשַׁבָּת ·
חוּץ מִן הַמְּלִיחַ הַיָּשָׁן · אֲוַרְגִּים מְלוּחִים קְטַנִּים · קוֹלְיוֹס הָאִסְפָּנִין שֶׁהַדַּחְתָּן
זוֹהֶה · ג שׁוֹבְרִי אֶרֶם אֶת הַחֲבִית · לֶאֱכוֹל הַיֶּמֶנָּה גַּרְגֶּרֶת ·
וּבְלָבַד שֶׁלֹּא יַחְבִּין לַעֲשׂוֹת כֵּלִי · וְאֵין נוֹקְבִים מִגּוּפָה שֶׁל חָבִית · דִּבְרֵי רַבִּי
יְהוּדָה · וַחֲכָמִים מַתִּירִין (נ״א רַבִּי יוֹסֵי מַתִּיר) · וְלֹא יִקְּבֶנָּה מִצִּדָּהּ · וְאִם
הָיְתָה נְקוּבָה לֹא יִתֵּן עָלֶיהָ שַׁעֲוָה · מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְחָרֵת · אָמַר רַבִּי יְהוּדָה ·
מַעֲשֶׂה בָּא לִפְנֵי רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי בְּעֶרֶב · וְאָמַר חוֹשְׁשֵׁנִי לוֹ מֵחֲטָאת ·
ד נוֹתְנִין תַּבְשִׁיל לְתוֹךְ הַבּוֹר בְּשַׁבִּיל שֶׁיֹּאכַל שְׁמוּר · וְאֶת הַמַּיִם הַיְּפִים
בָּרָעִים · בְּשַׁבִּיל שֶׁיְּצַנְּנוּ · וְאֶת הַצּוֹנֵן בְּחַמִּין · בְּשַׁבִּיל שֶׁיַּחֲמוּ · מִי שֶׁיֵּשׁ שָׁם
בְּלִיוּ בְּרֵךְ בַּמַּיִם · מְהַלֵּךְ בָּהֶן וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ · הִגִּיעַ לְתֹצֶר הַחִיצוֹנָה ·
שׁוֹטְחָן בַּחַמָּה · אֲבָל לֹא כְנֶגֶד הָעֵם · ה הָרוֹחֵץ בְּמֵי מְעֹרָה וּבְמֵי טְבֶרְיָא ·
וְנִסְתַּפֵּג אֲפִילּוּ בְּעֶשֶׂר אִלּוֹנְטִיאוֹת · לֹא יְבִיאֵם בְּיָדוֹ · אֲבָל עֲשָׂרָה בְּנֵי אָדָם
מְסַתַּפְּגִין בְּאִלּוֹנְטִית אַחַת · פְּנֵיהֶם יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם · וּמְבִיאִים אוֹתָן בְּזוֹן ·
ו סְכִין וּמְמַשְׁמְשִׁין בְּבְנֵי מְעַיִם · אֲבָל לֹא מִתְעַמְּלִים · וְלֹא מִתְגָּרְדִין ·
אֵין יוֹרְדִין לְקוּרְדִּימָה וְאֵין עוֹשִׂין אֲפִיקְטוּזִין · וְאֵין מְעַצְּבִין אֶת הַקִּטֶּן ·
מַחֲזִירִים אֶת הַשֶּׁבֶר · מִי שֶׁנִּפְרְקָה יָדוֹ אוֹ רַגְלוֹ · לֹא יִטְרֹפֶם בְּצוֹנֵן · אֲבָל
רוֹחֵץ הוּא כְּדַרְכּוֹ · וְאִם נִתְרַפֵּא נִתְרַפֵּא :

נְשַׁבֵּיחָה לַכְּרָמִים נִרְאֶה אִם פָּרְחָה הַגֶּפֶן פִּתְחָה הַסְּמָדַר הֵנֵצוּ
הָרִמּוֹנִים שָׁם אֶתֵּן אֶת דֹּדַי לָךְ : הַדּוּדָאִים נָתְנוּ רֵיחַ וְעַל
פְּתָחֵינוּ כָּל מְגָדִים חֲדָשִׁים גַּם יְשָׁנִים דּוֹדִי צָפַנְתִּי לָךְ :

כמ

ג כל שבא בחמין מבתחלה · מרחיקין אותו מפני שנראה כמבשל · חוץ מן המליח הישן · דג מלוח שנה שכבשוהו · וקוליס האספנין דג שקליפתו קשה והפנימיות רחוקין ממנו ביותר ·

ג שוברי את החבית יתכן שהוא מן הכלל לעשות כלי לעשות לה פה כלשהו : סמרת (בל תשחית יומין) :

ד לתוך הגיגר · מלשון גוים : שוברים · שלא יהא בהם יותר מכדי שיעור · ולא יתן לתוכו יותר מכדי שיעור · וכן הוא בירושלמי : וקוליס (יש ט״ז קוליס וכן הוא) : אלונטיאות מדקין (ליתלכר)

ה ונסתפג

ו עשרה בני ארם · מהלכי חמשה מילין · ומחזירים אותו בשבת · אבל לא מתעסקין עמו · שאין מתעסקין עם המת בשבת · אבל לא מתעמלין · שמשמשין בגופו ומתעסקין עמו · ואין מתגרדין · שאין מגרדין את המת (מיין ייטב) : לקורדימה (מיין ייטב) : יחזיר שנדלקה בו השיר · אפילו לחקות (מיין שלחקות) שמשין) · ואין מעצבין את הקטן · שנפרקה ידו · מיין העצם שנתרחק מחברתו (מיין ניי ערבין) דיין שנתרחק מחברתו · ויטרפם (מ קיקוס) :

ז סכין כשיין בשבת : אבל לא מתעמלין · שלא יהא נראה כמתקן · (מיין ייטב) : לקורדימה (מיין ייטב) : יחזיר שנדלקה בו השיר · אפילו לחקות (מיין שלחקות) שמשין) · ואין מעצבין את הקטן · שנפרקה ידו · מיין העצם שנתרחק מחברתו (מיין ניי ערבין) דיין שנתרחק מחברתו · ויטרפם (מ קיקוס) :

מִי יִתֶּנְךָ כְּאָח לִי יוֹנֵק שְׁדֵי אִמִּי אֶמְצָאֲךָ בַחוּץ אֶשָּׁקְךָ גַּם לֹא
יָבֻזּוּ לִי: אֲנַהֲגֶךָּ אֲבִיאֲךָ אֶל בֵּית אִמִּי תְּלַמְּדֵנִי אַשְׁקְךָ מִיַּיִן
הָרֶקַח מֵעֲסִיס רִמּוֹנִי:

פרק כג שׁוֹאֵל אָדָם מֵחֲבֵירוֹ כַּדַּיְיָן וְכַדְּרֵי שָׁמֶן וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יֹאמַר לוֹ
הַלְוֵינִי וְכֵן הָאִשָּׁה מֵחֲבֵירְתָּהּ כָּכָרוֹת וְאִם אֵינוֹ
מַאֲמִינוֹ מַנִּיחַ טַלִּיתוֹ אֲצָלוֹ וְעוֹשֶׂה עִמּוֹ חֶשְׁבּוֹן לְאַחַר שַׁבָּת וְכֵן עֶרֶב
פֶּסַח בִּירוּשָׁלַיִם שֶׁחַל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת מַנִּיחַ טַלִּיתוֹ אֲצָלוֹ וְנוֹטֵל אֶת פִּסְחוֹ
וְעוֹשֶׂה עִמּוֹ חֶשְׁבּוֹן לְאַחַר יוֹם טוֹב: ג מוֹתָה אָדָם אֶת אוֹרְחָיו וְאֶת פְּרָפְרוֹתָיו
מִפְּיוֹ אֲבָל לֹא מִן הַכָּתוּב וּמֵפִיס עִם בְּנָיו וְעִם בְּנֵי בֵיתוֹ עַל הַשֻּׁלְחָן וּבִלְבַד
שֶׁלֹּא יִתְכַּוֵּן לַעֲשׂוֹת מְנָה גְּדוֹלָה כְּנֶגֶד קְטַנָּה מְשׂוּם קוֹבְיָא וּמְטִילִין
חֲלָשִׁים עַל הַקְּדֵרוֹת בְּיוֹם טוֹב אֲבָל לֹא עַל הַמָּנוֹת: ד לֹא יְשַׂכֵּר פּוֹעֲלִים
בְּשַׁבָּת וְלֹא יֹאמַר אָדָם לַחֲבֵירוֹ לְשַׂכֵּר לוֹ פּוֹעֲלִים אֵין מַחֲשִׁיכִין עַל
הַתְּחוּמִים לְשַׂכֵּר פּוֹעֲלִים וְלְהָבִיא פֵּרוֹת אֲבָל מַחֲשִׁיךְ הוּא לְשָׁמֵר וּמְבִיא
פֵּרוֹת בְּיָדוֹ כְּלָל אָמַר אַבָּא שָׁאוּל כָּל שֶׁאֲנִי זַכַּאי בְּאֶמִירָתוֹ רַשַּׁאי אֲנִי
לְהַחְשִׁיךְ עָלָיו: ה מַחְשִׁיכִין עַל הַתְּחוּמִים לְפִקֵּחַ עַל עִסְקֵי כְלָה וְעַל עִסְקֵי
הַמֵּת לְהָבִיא לוֹ אָרוֹן וַחֲכִירִין נָכְרִי שֶׁהֵבִיא חֲלִילִין בְּשִׁבָּת לֹא יִסְפּוֹד
בְּתוֹךְ יִשְׂרָאֵל אֶלָּא אִם כֵּן בָּאוּ מִמְּקוֹם קָרוֹב עָשׂוּ לוֹ אָרוֹן וַחֲפָרוּ לוֹ קֶבֶר
יִקְבֹּר בְּתוֹךְ יִשְׂרָאֵל וְאִם בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל לֹא יִקְבֹּר בְּתוֹךְ יִשְׂרָאֵל: ו עוֹשִׂין
עַל צַרְכֵי הַמֵּת סָכִין וּמַרְחִיצִין אוֹתוֹ וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַזִּיזוּ בּוֹ אֵבֶר שׁוֹמְטִין
אֶת הַכֶּבֶר מִתַּחְתָּיו וּמַטִּילִין אוֹתוֹ עַל הַחוֹל בְּשִׁבִּיל שֶׁיִּמָּחֵין קוֹשְׁרִין אֶת
לְחָיָיו לֹא שֶׁיִּעֲלֶה אֶלָּא שֶׁלֹּא יוֹסִיף וְכֵן קוֹרָה שֶׁנִּשְׁבְּרָה סוֹמְכִין אוֹתָהּ
בְּסַפְסָל אוֹ בַּאֲרוּכוֹת הַמִּטָּה לֹא שֶׁתַּעֲלֶה אֶלָּא שֶׁלֹּא תּוֹסִיף אֵין
מְעַמְּצִין אֶת הַמֵּת בְּשַׁבָּת וְלֹא בְּחוֹל עִם יְצִיאַת נְשָׁמָה וְהַמְעַמֵּץ עִם יְצִיאַת
הַנְּשָׁמָה הֲרֵי זֶה שׁוֹפֵךְ דָּמִים:

## שכ"א לו

שואל ובלבד שלא יאמר הלוני:
פרפרותיו תיכי מיגלגלים: אבל לא מן הכתוב אם כתב בע"פ שלא יאכל, לא יקרא בתורה, כתב שלא יקרא, לא יאכל: מפיס מטיל גורלות לחלק חי מיגיעו כל חבר ויבר:
לא ישכור פועלים בשבת דשכיר מחוייב תקון ויבר דבר:
לפקח על עסקי כלה. לעיין ולקן בגרסי

כלה: חלילין (פייפין): לא יספוד בהן ישראל משום קנס:
ה סכין בצנין: ומרחיצין בחיים: פוקקין (מ"שמוקן) בקבים העליונים, ותחתונים ובלבד שלא יזיזו בו שהרי הן רגילין שלא ריסי עיניו מתאחר לשלשל התת לת"ק אחיכיו. שומטין שלא יכרי' תכת חום הסדרים והכריס. אלא שלא תיסוף לפתוח יותר: אין מעצמין את עיניו בשבת תעיניו לתחר יציאת הנפש דה"ל יזיז מאבר:

שְׁמֹאלוֹ תַּחַת רֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי: הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת
יְרוּשָׁלַיִם מַה תָּעִירוּ וּמַה תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ:
מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר מִתְרַפֶּקֶת עַל דּוֹדָהּ תַּחַת הַתַּפּוּחַ
עוֹרַרְתִּיךָ שָׁמָּה חֶבְלָתְךָ אִמֶּךָ שָׁמָּה חִבְּלָה יְלָדַתְךָ: שִׂימֵנִי
כַחוֹתָם עַל לִבֶּךָ כַּחוֹתָם עַל זְרוֹעֶךָ כִּי עַזָּה כַמָּוֶת אַהֲבָה
קָשָׁה כִשְׁאוֹל קִנְאָה רְשָׁפֶיהָ רִשְׁפֵּי אֵשׁ שַׁלְהֶבֶתְיָהּ:

פרק כה

כִּי שֶׁהֶחְשִׁיךְ לוֹ בַּדֶּרֶךְ · נוֹתֵן כִּיסוֹ לַנָּכְרִי · וְאִם אֵין עִמּוֹ נָכְרִי ·
מַנִּיחוֹ עַל הַחֲמוֹר · הִגִּיעַ לְחֲצַר הַחִיצוֹנָה · נוֹטֵל אֶת הַכֵּלִים
הַנִּטָּלִין בְּשַׁבָּת · וְשֶׁאֵינָן נִטָּלִין בְּשַׁבָּת · מַתִּיר אֶת הַחֲבָלִים · וְהַשְּׂקִים
נוֹפְלִין מֵאֲלֵיהֶם: ב מַתִּירִין בִּקְרֵעֵי עַמְעָר לִפְנֵי בְהֵמָה · וּמְסַפְּסְפִין אֶת
הַכִּיפִּין · אֲבָל לֹא אֶת הַזֵּירִין · אֵין מְרַסְּקִין לֹא אֶת הַשַּׁחַת · וְלֹא אֶת
הַחֲרוּבִין · לִפְנֵי בְהֵמָה בֵּין דַּקָּה וּבֵין גַּסָּה · רַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר בַּחֲרוּבִין
לְדַקָּה: ג אֵין אוֹסְסִין אֶת הַגָּמָל · וְלֹא דּוֹרְסִין · אֲבָל מְלַעֲיטִין · וְאֵין
מְמָרְחִים אֶת הָעֲגָלִין · אֲבָל מְלַעֲיטִין · וּמְהַלְּקְטִין לַחֲרֵנָגוֹלִים · וְנוֹתְנִין מַיִם
לְמִרְסָן · אֲבָל לֹא גוֹבְלִים · וְאֵין נוֹתְנִין מַיִם לִפְנֵי דְּבוֹרִים וְלִפְנֵי יוֹנִים
שֶׁבִּשּׁוּבָךְ · אֲבָל נוֹתְנִין לִפְנֵי אוֹוָזִין וְתַרְנְגוֹלִים · וְלִפְנֵי יוֹנֵי הַרְדְּסָיוֹת:
ד מְחַתְּכִין אֶת הַדְּלוּעִין לִפְנֵי הַבְּהֵמָה · וְאֶת רַגְבָּלָה לִפְנֵי הַכְּלָבִים · רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר אִם לֹא הָיְתָה נְבֵלָה מֵעֶרֶב שַׁבָּת · אֲסוּרָה · לְפִי שֶׁאֵינָהּ מִן
הַמּוּכָן: ה מְפִירִין נְדָרִים בְּשַׁבָּת · וְנִשְׁאָלִין לַנְּדָרִים שֶׁהֵן לִצְרָךְ הַשַּׁבָּת ·
פּוֹקְקִין אֶת הַמְּאוֹר · וּמְזַרְדִּין אֶת הַמַּטְלִית · וְאֶת הַמְּקוּוֶה · וּמְעַשֶּׂה בִּימֵי
אָבִיו שֶׁל רַבִּי צָדוֹק וּבִימֵי אַבָּא שָׁאוּל בֶּן בָּטְנִית · שֶׁפָּקְקוּ אֶת הַמָּאוֹר

בטפיח

כִּי שהחשיך בדרך מותן כיסו לנכרי מנשוא יום יפשוט מתיר שבית כוותי ועליו:

ב פְּקִיעֵי עפיר (גל"ח יין מחת מוף כיכן קיטין נוסף שבת) לכל זמן שהן קשורין לתוך הוסף · ומסספסין את הכיסין (מחת הוסף שפרקמטין קיטין נוסף נוייכן מוך טעונן כיוס) כלי שיהיה הכיסה הייח ויתכל וכלומר הכי לתוך הוסף · הזירין (גל"ח יין נוסף שבת הוסף לתוך הייח מחל ניטנין קיטין) אסור לפספס משום טרוח · אין מרסקין לא את השחת ולא החרובין (גל"ח יין טחר כיכ ע ניייכן לתוך נרוסין מוכר נוקב הורן לן שבת) משום טרוח יתיר: רבי יהודה מתיר לפרק לבהמה דקה שבינו דקות

ג אין אוכסין וכו' (גל"ח יין שבת כיכ לתוך קיטין) בע"כ: אבל מלעיטין (גל"ח יין אין מכרים (גל"ח יין לא קיטין) שיש היזקטן לתוך קיטין): למרסן (גל"ח יין גובלין להכן (לן מתכן לתוך קיטין) שהן מלכלכות: הדרסות (היו טוכין) כיוס שבגל המקום התלבשות מים ונשארין בתוכו: ד מחתכין את הדלועין לתוך מי שיחכל לתוכו: כלים שיהיה אלא ניתוכל לתוכו: ה מפירין נדרים בשבת · ונשאלין לנדרים שהן לצורך השבת: המאור (גל"ח יין מחת מ שבותין לתוך קיטין שון): המטלית (גל"ח מתיר קיטין) שם פוקקין את המאור

בְּסִפְתֵּיהֶם וְקִשְׁרוּ אֶת הַמַּקֵּדָה בְּגָמְיֵי לֵידַע אִם יֵשׁ בְּגִינִית פּוֹתַחַ טָפַח אִם לָאו
וּמַכְרִיזִים לָמְדְנוּ שֶׁפּוֹקְקִין וּמוֹדְדִין וְקוֹשְׁרִין בְּשַׁבָּת:

מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאַהֲבָה וְנַהֲרוֹת לֹא
יִשְׁטְפוּהָ אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ בָּאַהֲבָה בוז יָבוּזוּ לוֹ:
אָחוֹת לָנוּ קְטַנָּה וְשָׁדַיִם אֵין לָהּ מַה נַּעֲשֶׂה לַאֲחוֹתֵנוּ בְּיוֹם
שֶׁיְּדֻבַּר בָּהּ: אִם חוֹמָה הִיא נִבְנֶה עָלֶיהָ טִירַת כָּסֶף וְאִם דֶּלֶת
הִיא נָצוּר עָלֶיהָ לוּחַ אָרֶז: אֲנִי חוֹמָה וְשָׁדַי כַּמִּגְדָּלוֹת אָז
הָיִיתִי בְעֵינָיו כְּמוֹצְאַת שָׁלוֹם: כֶּרֶם הָיָה לִשְׁלֹמֹה בְּבַעַל
הָמוֹן נָתַן אֶת הַכֶּרֶם לַנֹּטְרִים אִישׁ יָבִא בְּפִרְיוֹ אֶלֶף כָּסֶף:
כַּרְמִי שֶׁלִּי לְפָנַי הָאֶלֶף לְךָ שְׁלֹמֹה וּמָאתַיִם לְנֹטְרִים אֶת
פִּרְיוֹ: הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים חֲבֵרִים מַקְשִׁיבִים לְקוֹלֵךְ הַשְׁמִיעֵנִי:
בְּרַח דּוֹדִי וּדְמֵה לְךָ לִצְבִי אוֹ לְעוֹפֶר הָאַיָּלִים עַל הָרֵי בְשָׂמִים:

הביאור בטפיח (זיל הלכן וז ניסטפיס דלו פינגסטר גילינגן מוינט מויריין הייזר) ובלתר היה מוחזק מה שיש מירין קרקן): את המקדה כלי חתוך: בגמיי שהוא מלכל בהמה ולפ שהוא ניכר לה לראות קצר של קיסח: לידע אם יש בגינית טפח. (כל ל' מירין בישה

ואח"כ לוקח הכוס בידו ואף על פי שחזינו מחויב לנהוג המנהג לקדש על היין בסעודה
עליסית אחר שכבר קידש על היין בסעודת שחרית ודי לנו בזה לכל היום כי פעם בזמן
ובעם בלילה יספיק לנו לפי חכמי החכמת יודעי ון מריך גס בן לקדש בסעודה עליסית
על היין כי היין עולה שבעים ועם הכולל עולה ע"ח כמנין גוג מגוג שעולה ס"ל ועם
מעשה אחיתית הרי ע"ח להורות שעם היין שהוא מסטרא דדינא קשיא יתכפר לרחמים
ויגיל לותנו ממלחמות גוג מגוג שהיה בכנגד סעודה עליסית שאמרו חז"ל: ועוד שבזמן
מהמה מתו שלמה לדיקים יסודי עולם "משה "דוד "יוסף כמבואר בספר הזוהר פרשת
ויחי ובכמה מקומות ולכנודש מקדשים על היין על דרך ויין למרי נפש ובשבת אין הספל
מ' רק בזה מתעוררי' כל ירחי ה' בלבם ומקבלי' תנחומים מידי שבת בשבתו כי הם
היו מחמדי עיניהו וזה ר"ת שלמה מד' והמדין יבין סוד שלמה למקתך שחומרי' במהה
בשבת שכל אחד מורה על אחד משה וכמה סודות שמירין דכל שמירין יש לכל אחד ואחד
לפי מדתו ודי ליוצעים:

ואומר על הכוס

אַתְקִינוּ סְעוּדְתָא דְמְהֵימְנוּתָא שְׁלֵימְתָא חֶדְוָתָא דְמַלְכָּא
קַדִּישָׁא אַתְקִינוּ סְעוּדְתָא דְמַלְכָּא דָּא הִיא

סְעוּדָתָא דִזְעֵיר אַנְפִּין וְעַתִּיקָא קַדִּישָׁא וַהֲקַל תַּפּוּחִין אַתְיָין לְסַעֲדָא בַהֲדֵיהּ:

בְּנֵי הֵיכָלָא · דִּכְסִיפִין · לְמֶחֱזֵי זִיו זְעֵיר אַנְפִּין: יְהוֹן הָכָא בְּהַאי תַּכָּא · דְּבֵיהּ מַלְכָּא בְּגִילוּפִין: צְבוּ לַחֲדָא · בְּהַאי וַעֲדָא · בְּגוֹ עִירִין וְכָל גַּדְפִּין: חֲדוּ הַשְׁתָּא · בְּהַאי שַׁעְתָּא דְּבֵיהּ רַעְוָא וְלֵית זַעֲפִין: קָרִיבוּ לִי · חֲזוּ חֵילִי · דְּלֵית דִּינִין דִּתְקִיפִין: לְבַר נַטְלִין וְלֹא עָאֲלִין · הַנֵּי כַלְבִּין דַּחֲצִיפִין: וְהָא אַזְמִין · עַתִּיק יוֹמִין · לְמִנְחָה עֲדֵי יְהוֹן · חַלְפִּין: רְעוּ דִילֵיהּ · דְּגַלֵּי לֵיהּ · לְבַטָּלָה בְּכָל קַלִּיפִין: יְשַׁוֵּי לוֹן · בְּנוֹקְבֵיהוֹן וִיטַמְרוּן בְּגוֹ כֵּפִין: אֲרֵי הַשְׁתָּא בְּמִנְחָתָא · בְּחֶדְוָתָא דִזְעֵיר אַנְפִּין:

מִזְמוֹר לְדָוִד יְיָ רוֹעִי וכו׳: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אִכְלֻהוּ הַיּוֹם כִּי שַׁבָּת הַיּוֹם לַיְיָ הַיּוֹם לֹא תִמְצָאֻהוּ בַּשָּׂדֶה רְאוּ כִּי יְיָ נֹתֵן לָכֶם הַשַּׁבָּת עַל כֵּן הוּא נוֹתֵן לָכֶם בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי לֶחֶם יוֹמַיִם שְׁבוּ אִישׁ תַּחְתָּיו אַל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי עַל כֵּן בֵּרַךְ יְיָ אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֵׁהוּ:

סַבְרִי מָרָנָן וְרַבָּנָן וְרַבּוֹתַי:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

וישלים סעודתו כיד י״י השובה עליו · ויטול ידיו למים אחרונים ויאמר:

יָדַי אַסְחֵי אֲנָא · לְגַבֵּי חַד מָנָא · לְסִטְרָא חוֹרִינָא דְלֵית בֵּיהּ מַמָּשָׁא:

אֲזַמִּין בִּתְלָתָא · בְּכַסָּא דְּבִרְכָתָא · לְעִילַת עִילָתָא עַתִּיקָא קַדִּישָׁא:

ויברך ברכת המזון ואחר הסעודה יאמר

אַשְׁלִימוּ סְעוּדָתָא דָא · דִּמְהֵימְנוּתָא שְׁלֵימָתָא · דְּזַרְעָא קַדִּישָׁא דְּיִשְׂרָאֵל:

ואחר

**ואחר** שסיים סעודה סליחית כהלכתה רחמנא לבא בעי ואומר המשולש לא ינתק שקיים אותם וסודם מבואר בספר הזוהר פרשת יתרו עמוד קכ"ח ובפרשת חמור עמוד קנ"ה ובפרשת עקב עמוד תקכ"ג שבכרס גדול למי שמקיים שלש סעודות ולהיפך רחמנא לסיזבן למי שמיזנו מקיים שלש סעודות חס ושלום לו: וחס עדיין נשאר מן היום יחזור ללימודו: כל אחד ואחד כפי השגתו עד שיגיע זמן ללכת לבית הכנסת שם כי אין קובעין מדרש ממנחה ואילך כמבואר בספר הזוהר פ' תרומה עמוד שע"ח מכל מקום כל אחד ואחד לבדו הרשות בידו: ומשוך לשקיע, החמה ימהר כל אחד ואחד ללכת לבית הכנסת ויקרא מזמורים הללו:

לְדָוִד בָּרוּךְ יְיָ צוּרִי: הַמְלַמֵּד יָדַי לַקְרָב אֶצְבְּעוֹתַי לַמִּלְחָמָה: חַסְדִּי וּמְצוּדָתִי מִשְׂגַּבִּי וּמְפַלְטִי לִי מָגִנִּי וּבוֹ חָסִיתִי הָרוֹדֵד עַמִּי תַּחְתָּי: יְיָ מָה אָדָם וַתֵּדָעֵהוּ בֶּן אֱנוֹשׁ וַתְּחַשְּׁבֵהוּ: אָדָם לַהֶבֶל דָּמָה יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר: יְיָ הַט שָׁמֶיךָ וְתֵרֵד גַּע בֶּהָרִים וְיֶעֱשָׁנוּ: בְּרוֹק בָּרָק וְתָפִיצֵם שְׁלַח חִצֶּךָ וְתָהֳמֵם: שְׁלַח יָדֶיךָ מִמָּרוֹם פְּצֵנִי וְהַצִּילֵנִי מִמַּיִם רַבִּים מִיַּד בְּנֵי נֵכָר: אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר שָׁוְא וִימִינָם יְמִין שֶׁקֶר: אֱלֹהִים שִׁיר חָדָשׁ אָשִׁירָה לָךְ בְּנֵבֶל עָשׂוֹר אֲזַמְּרָה לָךְ: הַנּוֹתֵן תְּשׁוּעָה לַמְּלָכִים הַפּוֹצֶה אֶת דָּוִד עַבְדּוֹ מֵחֶרֶב רָעָה: פְּצֵנִי וְהַצִּילֵנִי מִיַּד בְּנֵי נֵכָר: אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר שָׁוְא וִימִינָם יְמִין שֶׁקֶר: אֲשֶׁר בָּנֵינוּ כִּנְטִעִים מְגֻדָּלִים בִּנְעוּרֵיהֶם בְּנוֹתֵינוּ כְּזָוִיוֹת מְחֻטָּבוֹת תַּבְנִית הֵיכָל: מְזֵוֵינוּ מְלֵאִים מְפִיקִים מִזַּן אֶל זַן צֹאנֵנוּ מַאֲלִיפוֹת מְרֻבָּבוֹת בְּחוּצוֹתֵינוּ: אַלּוּפֵינוּ מְסֻבָּלִים אֵין פֶּרֶץ וְאֵין יוֹצֵאת וְאֵין צְוָחָה בִּרְחֹבוֹתֵינוּ: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו:

לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת מִזְמוֹר שִׁיר: אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה: לָדַעַת בָּאָרֶץ דַּרְכֶּךָ בְּכָל גּוֹיִם יְשׁוּעָתֶךָ: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם: יִשְׂמְחוּ וִירַנְּנוּ לְאֻמִּים כִּי תִשְׁפֹּט עַמִּים מִישׁוֹר וּלְאֻמִּים בָּאָרֶץ תַּנְחֵם סֶלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם: אֶרֶץ נָתְנָה יְבוּלָהּ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וְיִירְאוּ אוֹתוֹ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ:

**וישב** הללו המזמורים תועלת גדול לנוף וכשמה: ובפרט בתמיהי לפי שכל אחד ואחד מהם יש בו סגולה פסוקי, וכל אחד ואחד יש לו סגולה בפני עצמו להועיל מיד מיוחד ועוד כשהצבת יוצא יש מקום למקוטרגים לקיחת ממקום אחר כהבאו שם שמקבלת ליתהומת רבת וכל אחד יפה לעשות מלאכתו אחר הופקד עליו: ולזה מתחננים המזמורים הללו לחל יתברך שיצילנו מידם על כן חל יהא מוכן: ומעכבים על הלילה על מה שמפורש כמו שמבואר בספר הזוהר פרשת ויקהל עמוד שע"ח: ומתפללים לחתי שיעבירם בכוונה כי לז בפתחו ז' מדורי גיהנם להחזיר כשמות הרשעים כל ח' למקומו לתן הרחמן יצילנו על כן צריך להיות חרד לעורר עצמו שלא יהיה גורלו ביניהם כמבואר בספר הזוהר פרשת ויחי עמוד תק"ד: וכיוצא בזה של פגעים בכל הכוונות

# סדר תקוני שבת

הצריכים להיות בו כנודע ליודעי חן שאז מתחילי' להתעורר הקליפות לשוב בעולם
כמבואר בספר הזוהר פרשת בראשית עמוד מ"ב וכן בסדר קדושה ובהבדלה בתפלה
ובכוס שעל ידי זה מקבלי' רוב ברכות ואפילו יורדי גיהנם מסכימים לברכתם כמבואר
בספר הזוהר פרשת בראשית עמוד מ"ב ובפ' ויקהל עמוד שע"א וסוד ההבדלה מבואר
בספר הזוהר פרשת ויקהל עמוד שע"ב ושע"ג ובפרשת בראשית עמוד צ"ח ועיין שם :

---

# במוצאי שבת

בערבית מתחילין והוא רחום כו' · לגרש מאתנו הקליפות עון ומשחית ואף וחימה
ששליטתם ביומי דחול · ואומרים הבדלה בחונן הדעת :

**ומאחרים** תפלת ערבית במוצאי שבת כדי להוסיף מחול על הקודש · צריך ליזהר
שלא יעשה מלאכה עד שיראו ג' כוכבים קטנים ולא יהיו מפוזרים
אלא רצופים ואם הוא יום המעונן צריך שימתין עד שיצא ספק מלבו · נהגו לומר והוא
רחום וברכו בקול נועם כדי להוסיף מחול על הקודש :

תפלת ערבית תמצא בדף קס"ב · ושמונה עשרה בדף ק"א :

אַתָּה חוֹנַנְתָּנוּ לְמַדַּע תּוֹרָתֶךָ · וַתְּלַמְּדֵנוּ לַעֲשׂוֹת בָּהֶם חֻקֵּי
רְצוֹנֶךָ · וַתַּבְדִּילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בֵּין קוֹדֶשׁ לְחוֹל · בֵּין אוֹר
לחושך

**ענין** הבדלה שלא לתת להחיצונים התקרבות בהנהגת הקדושה העליונה הנעתקת
משבת לחול ואנו תחת רשות' בהיותינו מבדילין אנו עושין מחיצה והבדל בין
קודש לחול הנה המנהיג הנאחז בחיצונים ומשמש על ידם ובזה אנו מבדיל' ביניהו לבינ'
ואינה שולטת בנו שהרי אנו מכלל הקודש אנו ואין לחיצונים תפיסה בנו · ועל כן נתקנה
בברכה ראשונה של ברכות של חול שהיא אתה חונן · גם נודע שזו הברכה מדברת
מהחכמה ובינה שנמסכות מג' ראשונות של ברכות של חול שהיא אתה ושם אין אחיזה
לקליפ' ומדבקין אנחנו את עצמינו להיות הקדוש' נמשכת בנו בהבדלת הקליפה מאתנו ·
בין קדש לחול בין אור לחשך כו' ז"ל ספר גנת אגוז הענין שיש להתעורר עליו
הוא סוד הבדלה שבמ"ש בהיותינו מבדילים בסדר זה המבדיל בין קודש לחול בין אור
לחושך ובין ישראל לעמים ובין יום השביעי לששת ימי המעשה · ומה שתצטרך לדעת
בהיות אלו מיוחדים להבדלה יותר משאר כל הדברים · תדע לך כי על כל דבר הנא'
בו הבדל אינן זולתי בהיות אותו הענין כולו ממין אחד נקר' והבדלתו אינן הבדל מקום
אלא הבדל מעלה ועילוי גדול ונכבד · אמנם תדע לך כי קדש וחול שהן ראשית ההבדלה
ענין אחד הן · ואילו הן הכוללים שאר הבאים אחריהם והתבונן בהיות השבת נקרא
קדש ושאר ימי השבת חול ואע"פ שאילו ימים ואלו ימים וכול' מין אחד והבדל שביניהם
הוא הבדל מעלה ועילוי לא הבדל מקום · וכן בהיות הכהנים קדש וישראל אצלם חול ·
וכן בהיות עבודת המקדש קדש ושבחון חול · וכן כל הדברים הנמשכים זה אחר זה כי
הדברים

לְחוֹשֶׁךְ בֵּין יִשְׂרָאֵל ׀ לָעַמִּים׃ וּבֵין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה׃ אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָחֵל ׀ עָלֵינוּ הַיָּמִים הַבָּאִים לִקְרָאתֵינוּ לְשָׁלוֹם׃ חֲשׂוּכִים ׀ מִכָּל חֵטְא׃ וּמְנוּקִים ׀ מִכָּל ׀ עָוֹן וּמְדֻבָּקִים בְּיִרְאָתֶךָ ׀ וְחָנֵּנוּ מֵאִתְּךָ בִּינָה דֵּעָה וְהַשְׂכֵּל׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ׃ חוֹנֵן הַדָּעַת׃

## אומרים

הדברים המובדלין מין ובטבע אינו צריך להבדל׃ אמנם שני דברים הנשענים בקנה אחת ההבדל צורך ביניהם בהיות ימי החול וימי השבת עולים בקנה אחד וכולם ימים וכיוצא באילו וצריך הבדל וכן בשאר׃ ולפיכך תמצא המבדיל בין קדש לחול בהיות ההבדל צורך גדול ביניהם שאם לא תבדיל בין הימים הרי כולם ימים אחדים ואם לא תבדיל בין משפחות ישראל הרי כולם ישראל׃ וכן תמצא שבין אור וחושך כי אור וחשך סודם אחד הוא אע"פ שתרא' אותם הפכים בדומיהם שניהם יסוד אחד הם׃ כי אש היסודות נקראת חשך׃ ואמנם האור הראשון אור השכל ואור מתהוה מאמתו וא"כ הרי יסוד האור והחשך אש כולל אותם׃ אמנם עילוי האור על החשך כעילוי השכל על ההרגש ומה נעימים דברי שלמה ע"ה׃ כי יש יתרון לחכ' מן הכסיל כיתרון האור מן החשך׃ והתבונן כמה הפליג בשומו חכם וכסיל ששניהם בני אדם הן׃ אמנם הבדל המעלה ביניהם והיא החכמה כי שניהם מין אדם הן וכך סמך לזה כיתרון האור מן החשך כי שניהם אש הם׃ אמנם זו מאירה וזו חשיכה׃ וחשך מניין שהוא אש שנאמר כל חשך טמון לצפוניו תאכלהו אש לא נופח׃ ופירושו מהו החשך אש לא נופח וכן הוא האמת׃ ולפי היותם שניהם יסוד ההבדל צורך ביניהם׃ ולפיכך תמצא כי יסודות האש השכלי' העליונים נקראים חשך בהיות היסודות נמשכים בהרכבתם ובאמת תמצא כי השכלי' הפשוטים נקראים יום כמו האור כאמרו ויקרא אלהים לאור יום׃ והמורכבים התחתונים נקראים לילה כמו החשך באמרו ולחשך קרא לילה׃ ואע"פ שאני קורא העליונים אש והתחתונים אש זה חשך וזה אור זה יום וזה לילה זו צור' וזו גול' לפיכך נאמר יוצר אור ובורא חשך אור בצור' חשך בגול' כי זהו סוד יוצר אור ובורא כי שניהם אש נקראים והכן אמרו אור קרוב מפני חושך בהיותם קרובים זה לזה׃ ולפיכך נאמר בהם הבדל להיותם נחלקים באחד ושתים וכן בין ישראל לעמים כי ישראל ושאר עמי' מין אדם הם ובני אדם הן ולפיכך צורך ההבדל ביניהם בהיותם מין אחד וטבע אחד והרכבת חמר כי תדע לך שלא אמר בהבדלה בין ישראל לגלגלי' או בין גלגלים למלאכים׃ ולא בין הבהמות לעמים כי אלו מובדלי' הן במין ובטבע אמנם אמר בדבר שהבדל צורך בו והוא בין ישראל לעמים׃ שאם אתה אומר כך הנה בכל העמים בית יהודה והרי כולן מין אחד׃ כלומר מין אדם׃ וכן המבדיל בין קודש או בין טהור לחול או לדבר שאינו נמשך עם מינו וכן ה"ה בין אור למים או בין אור לרוח כי זה שבדל הוא׃ אמנם כלל הדברים שההבדל מחלק ביניהם וזולתו מין אחד הן׃ וכן בין

יום

אומרים ויהי נועם וסדר קדושה באריכות כדי לאחר סדר קדושה כי אז חוזרים הרשעים לגיהנם ואין אומרים ויהי נועם ואתה קדוש אם חל י"ט באמצע שבוע:

וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

יֹשֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן: אֹמַר לַיְיָ מַחְסִי וּמְצוּדָתִי אֱלֹהַי אֶבְטַח בּוֹ: כִּי הוּא יַצִּילְךָ מִפַּח יָקוּשׁ מִדֶּבֶר הוות

יום השביעי לששת ימי המעשה בהיותם כולם ימי' ההבדל צורך ביניהם ולפי אילו העיקרי' יש לך להתבונן סוד ההבדלה באמרם ז"ל המבדיל בין קודש לחול ובין אור לחשך ובין ישראל לעמים יום השביעי לששת ימי המעשה בהיותם עניינים קרובים לזה ואולי נוטים לענין אחד אם לא יהיה ההבדל ביניהם כי בכל דבר שהוא משונה במין ובטבע מדבר אחר לא נאמ' בו הבדלה כי מובדלים הן בטבע אמנם דבר שההבדל מכריחו להיותו מובדל נאמ' בו הבדל' וכן תמצא מעשה בראשית אמר ויבדל אלהים בין האור ובין החשך שזהו יסוד האש אש השכלי' ואש הגופות וכן ויבדל בין המים וכו' ובין המים הלא תראה כי ההבדל במין המים ולא תמצא במעשה בראשית אומר ויבדל מים מאש ולא אש ממים ולא אש מרוח ולא רוח מאש כי כל אלו הדברים מובדלי' ועומדין הן. ואמר מה שאמר בהבדלה בין קודש לחול בין אור לחשך ובין ישראל לעמים בכולן תמצא לשון הבדלה בין קדש לחול נאמר ולהבדיל בין הקדש ובין החול שאם לא יבדילו הרי הכל חול באומרו בין קודש לחול לא הבדילו ואחל בתוכם. והתבונן בין אור לחשך נאמר ויבדל אלהים בין האור ובין החשך ובין ישראל לעמים נאמר ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי הרי בכולן לשון הבדל ואמנם בין יום השביעי לששת ימי המעשה תמצא כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת. ובכל התורה כולה מעיד הבדל השבת משאר הימים והוא בכלל ולהבדיל בין הקודש ובין החול. ושמור זה העיקר הגדול בהיות ההבדל בדבר שהוא אחד כאמרו ויבדל אלהים בין האור ובין החשך ששניהם אש כוללות אותם וכן אמרו ויבדל בין מים למים כי שניהם מין כוללת אותם. וכן אמרו בין ולהבדיל בין הקודש ובין החול כי שניהם הענין המובדל כולל אותם בכל מי שנקרא קודש או חול. וכן אמרו ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי שניהם עמים כולל אותם. וכן אמרו והבדלתי אתכם מן העמים להיות לי כי שניהם עמים כולל אותם. וכן אמרו והבדלתם בין הבהמה הטהורה לטמאה כי שניהם בהמה כולל אותם וכן והבדלת' בין הטמא לטהור כי שניהם ענין דכולל אותם וכן שאר הבדלות. והתבונן בכל אלו שנאמר בהם הבדל כי ההבדל במין ואל תרחק זה העיקר הגדול מנגדך. ואולי תקש' עלי בענין ההבדלה ותאמר למה כלל בה בין קודש לחול ובין אור לחשך ובין ישראל לעמים ובין יום השביעי לששת ימי המעשה ולא כלל בתוכם המבדיל בין מים ובין הבהמה לטהורה ובין עוף הטמא לטהור כי כולם מובדלים כמין ההבדל.

הַוּוֹת: בְּאֶבְרָתוֹ יָסֶךְ לָךְ וְתַחַת כְּנָפָיו תֶּחֱסֶה· צִנָּה וְסֹחֵרָה
אֲמִתּוֹ: לֹא תִירָא מִפַּחַד לָיְלָה· מֵחֵץ יָעוּף יוֹמָם: מִדֶּבֶר בָּאֹפֶל
יַהֲלֹךְ· מִקֶּטֶב יָשׁוּד צָהֳרָיִם: יִפֹּל מִצִּדְךָ אֶלֶף וּרְבָבָה מִימִינֶךָ·
אֵלֶיךָ לֹא יִגָּשׁ: רַק בְּעֵינֶיךָ תַבִּיט· וְשִׁלֻּמַת רְשָׁעִים תִּרְאֶה:
כִּי אַתָּה יְיָ מַחְסִי· עֶלְיוֹן שַׂמְתָּ מְעוֹנֶךָ: לֹא תְאֻנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה·
וְנֶגַע לֹא יִקְרַב בְּאָהֳלֶךָ: כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָךְ· לִשְׁמָרְךָ בְּכָל־
דרכיך

ההבדל ולא במין ובטבע· תשובת' על זה נכונה דע לך כי העניינים אשר סדרם כסדר
ההבדלה כולם ראשי התחלו' הן כמו שהן מתחילין בראש השבוע' בהתחלה ימי המעשה
כך כולם ראשי התחל' וההבדל' הראשונ' שהיא המבדיל בין קודש לחול זהו הכולל את
כל המציאות בין הדברים השכליים ונקראי' קודש ובין הדברים החמרים ונקראים חול
ולאלו שני הדרכים כל העולם כולו נחלק לכל מיני הבדלות בין קודש לחול במים שיש
הבדל בהן נמצא ולקח הכהן מים קדושים בכלי חרש· באור שהוא שכל אינו צריך כי כולו
קודש· בישראל תמצא קדש ישראל לה' ראשית תבואתו· בשבת תמצא כי קדש היא לכם
בבהמה תמצא וכל מעשר בקר וצאן העשירי יהיה קדש לה'· וכן שאר בהמות קדשים·
וכן בהיות עופות תורים ובנייונה בכלל הקדשים וא"כ הרי לך בין קדש לחול כולל כל
ההבדלות כולם ולפיכך אני אומר כי הוא ראש לכל התחלות החלוקי'· ולפיכך תמצא
כשהתחיל בהבדל' ואמר המבדיל בין קודש לחול וחתם המבדיל בין קדש לחול להיותו
כולל כל ההבדלו' כולו ואמר אחריו ובין אור לחשך שזהו אור וחשך שהן תחילות המציאו'
וזו היא התחלת העולם באמרו ראשון ויבדל אלהים בין האור ובין החשך· והרי הבדלה
זו החל המציאות ולפיכך כולל אותה בסדר ההבדלה· ואמר אחריו ובין ישראל לעמים
זו היא התחלת כי ישראל זו היתה שהתחילה לקבל עול מלכות ולעבוד לפניו· ואין
להקשות בענין אדם שת אנוש ושאר ראשי הדורות ואע"פ שידעו הם וחבריהם יחידי
הדור היו· אבל ישראל זאת היתה אומה שלימה קבלה תורתו ונבדלה משאר והתחלה
לפרסם אלוהותו ית' וקבלה מלכותו· ולפיכך נשים הבדל' זו בכלל ההבדלות בהיותם
ענין התחלה ואמר אחריו ובין יום השביעי לששת ימי המעשה וזו היא כמו התחלה כי
יום שביעי הוא תחילת כל המועדים אשר הם נקראים קדש· וכן תמצא בשבת ויום
טוב שהוא מקדש השבת ישראל והזמנים· והטעם בהיות השבת קודמת לכל הזמנים
בהיותם עדות לחדוש העולם· והתבונן במה שהפליגו ז"ל בעניין זה בגמר' יום טוב
דאיהי מקדשא עצמה· אמנם ישראל מקדשי להו לזמנים על פי הקביעות והמולדות·
ולפיכך קדם שבת לישראל וישראל לזמנים בהיות השבת היא קובעת עצמה ועל כל פנים
תחלת כל המועדים היא וא"כ אלו ההבדלות הנכללות בסדר ההבדלה כולם ראשי
התחלות הן· קדש וחול ראש לחול התחלות העולם וכל החלקים שבו הנערכי' בין אור
וחשך ראש לכל מציאות העולם בהיות ראשית המציאות אש באמרו בין האור ובין החשך
ונאמר

דְּרָכֶיךָ: עַל בַּפַּיִם יְשָׁאוּנֶךָּ פֶּן תִּגּוֹף בָּאֶבֶן רַגְלֶךָ: עַל שַׁחַל
וָפֶתֶן תִּדְרֹךְ תִּרְמֹס כְּפִיר וְתַנִּין: כִּי בִי חָשַׁק וַאֲפַלְּטֵהוּ
אֲשַׂגְּבֵהוּ כִּי יָדַע שְׁמִי: יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֵהוּ עִמּוֹ אָנֹכִי בְּצָרָה
אֲחַלְּצֵהוּ וַאֲכַבְּדֵהוּ: אֹרֶךְ יָמִים אַשְׂבִּיעֵהוּ וְאַרְאֵהוּ בִּישׁוּעָתִי:
וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: וְקָרָא זֶה אֶל זֶה
וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל

## הארץ

וכאמר קדם ישראל לה' רחשית תבוחתו יום הסביעי לסמת ימי המעשה רחם והתחל לכל
ימים טוביס ומועדים כאמרו אות היח. והרי חלו העבייני' הכללים בסדר הבללה
כולם רחשי התחלות מה שאין כן בהבדל מים ממים שאין זו רחשית התחלה שהרי כאמר
קדם אותה וכן שאר ההבדלות. וח"כ יש לך להתעורר כי בכל חלו ההבדלות עילוי
מעלה והבדל מין. אמנם לח תמלח הבדל ההפכיס שהרי הן מובדלים ועומדים. ואל
תחוש לדבר אחר כי בכל מעשה בראשית וכל שאר המקומות לח תמלח לשון הבדל בדבר
שהוח מובדל במין ובטבע אמל' תמלח הסבדל במין לבד. וזו היח הגבורה העשומה
והממשלה החזקה בהיותו ית' מושל בכל חלקי המציאות ובכל מיני טבעים ומבדיל בין
חלקיסודין המיוחן להודיע כי יש מושל על כל חיסי העולם וכי הוח ית' יכול לשמותו ולח
במאמר האומריס כי הפועלים הן לרבע החום והקור והלחות והיובש כי אינם פועלים
אמנם הם נפעלים ע"י פועל חוצה להם אשר הוח משמה אותם ומלמדם לכל יסוד ויסוד
דבר והפכו בהיותו ית' מלמדם ליסוד האש אור וחשך שהרי אני מיחן מתלמדין ביסוד
האש וכל זה להודיע כי אין לח"ח בכל חיסי העול' זולת היחיד הקדמון שהיתה ממנו
והוא נחמד:

בזה כפלאו אמרי יושר והן דברי הרב הגדול ר"מ מיימון ז"ל והוא העיקרי בכל אלו
העניניס הנכבדים ברמזיו הנאמנים. ואמנם כי בהיותך מסתכל
בעניין ההבדלות מצא יתאחר לך הקושיות כנגד האמת. ותדע כי הוא ית' כותן כח בכל
היסודות לקבל דבר והפכו ברצונו ית'. ולפיכך נאמ' בכאה עניניס. שהן מין אחד
הבדלה בהיותו ית' מבדיל במין ונתן בו כח והפכו וזהו היסוד בהיותו ית' מושל על כל
הנמצאיס וזהו יסוד כל הנפשיס והנפלאות בהיות כל הטבעים נחלקים לשתי מחלקות
ואמ' הוא ית' הטבי' כל הטבעי' והבדי' במין כדי להשתות ברצונו ית' מבלתי שיהי
לח זולת זה וזהו ית' באמת מקויס כל טבע על זמן טבעו שיהי. אמנם כדי לפרסם
מלכותו בהיותו מושל על הכל ובהיותו נותן בכל הטבעי' כח והפכו להשתנות אל
המקום אשר יהיה שמה הרוח ללבת ומה שעולה על דעתם של חילו שהוא תכלית
הסתירה לדעתינו וזהו תכלית הסיוע והעזר והוא בהיות העולם מתקויס בטבעת
בלתי שינוי וזהו הסיוע לכל דברינו שאם היו הטבעי' מסתיים מחיליהם אמכם בהיות
לנמנע טבע קויס ע"י התנועה והקיום והתמד' זהו העבודה בהיות שינוי מסתיים

הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: וּמְקַבְּלִין דֵּין מִן דֵּין וְאָמְרִין: קַדִּישׁ בִּשְׁמֵי
מְרוֹמָא עִילָאָה בֵּית שְׁכִינְתֵּיהּ קַדִּישׁ עַל אַרְעָא עוֹבַד
גְּבוּרְתֵּיהּ קַדִּישׁ בְּעָלַם עָלְמַיָּא: יְיָ צְבָאוֹת מַלְיָא כָּל אַרְעָא
זִיו יְקָרֵיהּ: וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ: וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל
בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: וּנְטָלַתְנִי רוּחָא: וּשְׁמַעֵית בַּתְרַי
קָל זִיעַ סַגִּיא דִּמְשַׁבְּחִין וְאָמְרִין: בְּרִיךְ יְקָרָא דַיְיָ מֵאֲתַר בֵּית
שְׁכִינְתֵּיהּ: יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: יְיָ מַלְכוּתֵיהּ קָאִים לְעָלַם
ולעלמי

מורה כי זהו נס גמור ומושלים על כל הטבעים שיכול לבטל הנמנעות ולשומם ראוי
לכל שהן אפשרי שאם לא היה לנמנע טבע קיים לא היו הנסים והנפלאות דברים
מופתיים מאחר שאיפשר לטבעי להשתנות ע"י האיפשרות • אמנם בהיות כל הטבעי'
מתקיימים בלתי שינוי זהו המופת על הנסים והנפלאות שאם היו הטבעים איפשרים
להשתנות אפי' ע"י משנה זו היא הכפירה בנסים ובנפלאות ובחדוש העולם • אבל
האמת הוא מה שאמרנו והוא בהיות לנמנעו' טבע קיים ע"י הנהגה אמנם לא ע"י
הממשלה כי הנמנע מעיד על המופת בהיותם מבלתי משנה ובהיותו מוכרח ע"י מושל
ומשנה על יסוד כינוי טבעים כתבונה ושינוייו בממשל' תורתינו בנויה וזו היא האמת
ובהיות העדות על אלו הדברים חותם אמתי הוצרכו ההבדלו' להיות ית' יכול לשנות
הטבעי' כמו ששנ' בראשונ' טבע האש ונתן בו כח האור וכח החשך וזהו סוד אמרו
בראשית ברא אלהים בראשית הבריאה ויבדל אלהים בין האור ובין החשך • וזהו ההבדל
במין להודיע לכל אנשי העולם כי אפשרות בכל המינים להשתנות ברצונו וזו היא
העדות שאנו מעידין כל מוצאי שבת עליו ית' בעניין ההבדלות בהיותו מחדש העולם
ברצונו ובהיותו מבדיל במנין שחדש ולפיכך אמרנו כי כל ההבדלות במין אחד הן כי כל
טבע משונה בטבע אינו צריך הבדל כי כבר הבדיל ית' בחדוש היסודות ולפי זה העניין
מבוא' הוא עניין ההבדל' והנה לך מבואר בהיות אור וחשך סוד התחלות המציאו' ואינן
מתחילין בדבר שהוא התחלת המלאכ' בחדוש העול' כדי להעיד על חדוש העולם
ותחלתו בששת ימי המעשה • אמנם מה שארז"ל שאין מחזירין על האור כשם שמחזיר
על שאר המצות והטעם בהיות ההבדלה הראשונה והחותם כוללות מציאות האש עם
שאר כל המציאות ושנעיד בין קודש לחול זה העדות לבין אור וחושך שזהו הכלל הכולל
מציאות האור • ולפיכך אמרו אין מחזירין שהרי סדר ההבדלה כולל הענין באמרו
המבדיל בין קדש לחול ובין אור לחושך • ובביאור אמרו ז"ל בתלמו' ברכות א"ר זירא
עריש הוה מהדרנא וכו' כיון דשמיעת להא וכו' אין מחזירין וכו' אמר אביי כי איקלע
לך ממילא מברכינן ואי לא לא מהדרינ' וכל זה בהיות בין אור לחשך הנכלל בסדר
ההבדלה וזה בלתי ספק וכמו כן בהיות בין קדש לחול כולל מציאות האור ושאר כל

וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: יְיָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבוֹתֵינוּ
שֶׁמָּרָה זֹאת לְעוֹלָם לְיֵצֶר מַחְשְׁבוֹת לְבַב עַמֶּךָ וְהָכֵן לִבָּם
אֵלֶיךָ: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ
וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ: כִּי אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסַלָּח וְרַב חֶסֶד לְכָל
קֹרְאֶיךָ: צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת: תִּתֵּן אֱמֶת
לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם:
בָּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם יוֹם יַעֲמָס לָנוּ הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת
עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם
בֹּטֵחַ בָּךְ: יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ:
בָּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ לִכְבוֹדוֹ וְהִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים
ונתן

בתחלות והבדלות כמו שאמרנו ולפיכך התחיל בו ותתם בו. ובלחמת כי מה שתקנו
כמה בריות הוא תחילת המלחמות כמו שאמרנו. וזה העזרת על החדוש ולפילו לדעת
אותו שאמרו כי מלחמות רחמנות רוח וחו"כ מרוח הוא ומים יורן בכלל זה מלחמה על
דעתיכו כי רוח הכאמל הוא מכלה הוא וכל אחד ואחד כמפך כמפך על קרוח כלומר כל
בחפץ ודי לכל מספיק וכמה הרחבנו כל אלו הדברים על היות יסוד אור שהוא סוד
המלחמות שכל הקרואת רוח הקדש. ועל מי שרוח הקדש שורה עליו הוא סוד ה' כמו שכתוב
ברוחם הדבים כי רוח הוא לה ולפי זה הדרך אין להקשות כי רוח השכלי הוא הקרוי
אור השכל ועדיין יתבאר זה בע"ה ואמנם כי בהיות אור השכל רחמים החפץ בקבוע
בהבדל' להיותו רחמים המלחמות. ומה שים לך להתבונן ולדעת בהיותם ז"ל חוסרים
כל המלחמות שבעולם במוצאי השבת קודם שיבדיל. ועשה זה נכון לכל מספיל שאינו
לו היו מבדילים אולי יבואו לידי חיסור ויתחילו במלחמה קודם זמנה ולפיכך גדרו גדר
בדבר ועשו סייג לתורה ולא ליגע בחיסור' לאחר שיתפ'. אמנם ההבדלה שהוא מבדילים
הוא העזרת על חידוש העולם ועל ההנהגתו ועל היסוד הרחמן שממנו נתהוו העולם
והוא אמרינו בין אור לחשך ואחר שנתעסק בהתפלות ונעיד על חידוש העולם אז נוכל
להתעסק בשאר המלאכות אשר לצרכינו בהויתינו מעידי' תחלה כי יש מושל עלינו והוא
חדש העולם מאין. ואחר שנעיד זה אז נוכל להתעסק בשאר המלאכות ואלו נתחיל
להתעסק במוצאי שבת בשאר מלאכות קודם ההבדל' מה תועלת יש בזה שאנו מוציאין
בשבת. אלו לא נבדיל בין מעלת שבת לשאר הימים. ע"כ ל' נינת גנוז והיעת קדושי
בתורה כי כמה תועלת והבדלי' נכבדי' כלולים בהבדלין. וז"ל מהרש"ק ההבדלות הם
ג'. הא' בין הקדש ובין החול היינו סוד הכוונת החול מטערין שבלילות בכל התפללות
בתחדישות למפה ואח שער החמר הפנימי יהי' סגור בשת ימי המעשה וההבהב' העליון'
בעלמת

וְתֵן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ הוּא יִפְתַּח לִבֵּנוּ
בְּתוֹרָתוֹ וְיָשֵׂם בְּלִבֵּנוּ אַהֲבָתוֹ וְיִרְאָתוֹ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ וּלְעָבְדוֹ
בְּלֵבָב שָׁלֵם לְמַעַן לֹא נִיגַע לָרִיק וְלֹא נֵלֵד לַבֶּהָלָה: יְהִי רָצוֹן
מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁנִּשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ בָּעוֹלָם
הַזֶּה וְנִזְכֶּה וְנִחְיֶה וְנִרְאֶה וְנִירַשׁ טוֹבָה וּבְרָכָה לְשֹׁנֵי יָמוֹת
הַמָּשִׁיחַ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא: לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָּבוֹד וְלֹא יִדֹּם יְיָ
אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ: בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּיְיָ וְהָיָה יְיָ
מִבְטַחוֹ: בִּטְחוּ בַיְיָ עֲדֵי עַד כִּי בְיָהּ יְיָ צוּר עוֹלָמִים: וְיִבְטְחוּ
בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ כִּי לֹא עָזַבְתָּ דֹּרְשֶׁיךָ יְיָ: יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ
יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר:

## ויתן

נעלמת ונסתמת ואינה מנהגת אין הקדש פסיק מנהגה תלויה בחכמה פשוטה
הקדש להול: ועם היות פשיק הו"ל עליון בקומה הול גבול ליט ויש הו"ל תחתון
מהות לעון הולין עכ"ו ולת הול ירמוז ק' ביכה תפאר"ת לו מלכות בכל מקום חלה
מסוד הול העליון גבוה מעל גבוה וסוד הול זה הוה ההנהגה למעט מן פקדם שבחסר
פקדם יקדם סוד הול יהים קד"ש שב"ת כדקי' חמשם הול לבדו הוה ההנהגות הידוע
התפשטים ולזה יש הבדל בין הנהגת פקדם מן החכמה להנהגות הול שבעה ספירות
עם הביכה פועלת גבורות ' קב' ובין הור לחסך היינו שיש הבדלה בין עולם הזכר
ויחסר לחלהים יהי הור ויבדל לחלהים בין האור עולם הזכר ובין החסך עולם הנקבה
הבדלה בין הימין ובין השמאל פשיק הימין הור והשמאל חסך להיינו חסד וגבורה בין
ורחמים והשפע שמן האור ית נהגו כל ההנהגו' פקדם לחיות החסך והזכר מן החכמה
ולחיות הגבור' והנקיב' מן הבינה הרי הבדלה שנית נפלה מן העליונ': הב' ובין ישראל
היינו בהשתות הקדושות והנהגת התורה בפועל בפשט בשכר שבועה ' ושפע ירד הבדלה
הוחת ולזה יחסר הכולל כל סוד ההנהגו' העשוות לפ' ג' הוח סוד יוס הבניעי
לעמת יום השפעה פשט הס ג' הבדלות שלפתם יהיו מבשם ביום הבניעי להיות
היחוד הנקבר עם החכמה למעלה למעלת יום השפעה שמאל ב' הבדלות הנזכרות
מלעל להיות היחוד הנקבר מהגבורות כולם כדמי' מו' עכ"ל ' אבינו מלכנו
החל עלינו היחוד הנאים לקראתינו לשלום בו' בקשתינו היה שנהיה מחוברים ביחוד
הפשט ובקדושתו:

וְהַמְבִינִים במ"ש אליהו ויש בזה ג' פעמים פשט ח"ל ופשט יפה"ת בפי' ח שלשה
פנ"ל: מלוי פשט"ד ו"ד ה"ן וח"ו ופשט"ד:

וְיִתֶּן לְךָ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרֹב דָּגָן
וְתִירֹשׁ: יַעַבְדוּךָ עַמִּים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְךָ לְאֻמִּים הֱוֵה גְּבִיר
לַאֲחֶיךָ וְיִשְׁתַּחֲווּ לְךָ בְּנֵי אִמֶּךָ אֹרְרֶיךָ אָרוּר וּמְבָרְכֶיךָ בָּרוּךְ:
וְאֵל שַׁדַּי יְבָרֵךְ אֹתְךָ וְיַפְרְךָ וְיַרְבֶּךָ וְהָיִיתָ לִקְהַל עַמִּים:

ויתן

**נהגין** לומר בפ"ס פסוקים של ברכות המלוקטים מתור' ונביאים וכתובים
והמנהג הזה יש בו יסוד סוד מסודות התורה והוא זה: כי שבת הוא קדש
לה' מקודש מקדושתו ית', ושבת הוא היה בינו ובין עמו ישראל קדושים הם מפני
קדושם מניעות מהם בשבתו בשמחתו, מפניעיות הקדושה לחנם שבת ימי החול הם התלמוד
מחוץ למחנה מושבם ועל כן לחנמו מדלילין בין שבת לחול. להורות כי לף שבכנסים
ימי החול המפריל בין קודש לחול. כי לף בימי החול לחנתו עפני' מיום שבת קודש
וישראל דבקי' בשבת קודש. הרומז לעולם הבא יום שכלו שבת קודש. ולף בעה"ז
שהוא חול בני עליה רוחי' עולמים בחייהם. רמוני לומר כי הם הדבקים בה' אלהיכם
וכל מעשיהם בשם שמים והכל נעשה להם מפנימי' הקדושה בל ירחה חוכה. ורב טוב
הצף ליסראל אשר לפי רחות עין הם דברים גשמיי'. לחנם בעשם ממקור הקודש הם
בחיים ורומזים לדברים רוחניי' פנימיים וזהו עניין כל הברכות. ומקור הברכות מסרש
הק"בה לאברהם אבינו כמ"ש והיה ברכה והוא מסרש ליצחק ויצחק ליעקב אשר בקרה
שמו וישראל ועלו במחשב' קודם בריאת העולם. לח"כ קיום העולם
(הם בקבלת התורה) ולעתיד יתגלה מעלת רוממות' הרי
היה הוה יהיה. עג"ד זהירי' בסוקי של ברכות ומי יוכל לעמוד על רזיהם
לפי' על חלק לח' מחלפי מלפים רבבות. מ"מ לגלה כשפה מן היס וכל מכס לב יבין
מדעתו. וה' יתנו:

**הנה** סורם הברכות נתנו לאברהם אבינו שס"ל הס"י והי' ברכה הברכות מסורות
ביד יצ"ח מסרם ליצחק ויצחק ליעקב ויעקב בירך את יוסף ובירך את
שתם קהלת יעקב בדבקו. כי סורם הברכות הם פנימיות לפני ולפנים והם שורש
הקדושות וכבר נודע כי מדת יעקב תפארת גוף בחינת קו החלמעי העובר למעלה למעלה
עד ראש המעלות והלה קדושת יעקב יוסף כי גוף ופרית הצדיק חד וחתם נקרא
יעקב כנסת ישראל:

**והנה** תפארת מדת יעקב החלמעי פנימי מייחד מלמעלה למטה והם ג' שמות המלאים
החלילות שהוא ל"ד יה"ו ל"ד כי הם ריח"ם והוד יסוד וכן הוא החלמעי בסוד כללות
החלילות שהוא ג' קווין הבינו קו החסד וקו הדין וקו הרחמים שהם ג' שמות לל שלים
ילו"ד שהם מסד גבורה תפארת. וכל זה נרמז בברכת ויתן לך האלהים מטל השמים
ומשמני הארץ. ושמים וארץ הם תפארת ומלכות כנודע. ובעלייתם לשעלה למעלה
בקו החלמעי עם רוח המעלות נמשכני לחן כי לחתיות שם הוי"ה הס יל"ו העולה לה"ס שהוא
הן הוא מעל השמים ומשכני לחן כי לחתיות שם הוי"ה הס יל"ו העולה לה"ס שהוא

בכתר

וַיִּתֶּן לְךָ אֶת בִּרְכַּת אַבְרָהָם לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אִתָּךְ לְרִשְׁתְּךָ אֶת אֶרֶץ מְגֻרֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן אֱלֹהִים לְאַבְרָהָם: מֵאֵל אָבִיךָ וַיְעָזְרֶךָ

ואת

בתר׳ ויד״ו במילוי יו״ד ה״ח וח״ו ע״ה ט״ל׳ נס שמ״ן בח״ת ב״ה הוק״ס ב״ע וכתבו המקובלים שהוק״ס גדול וקדוש עולה כמנין לחדי״ל׳ והכה מתפשט השמ״ן להיותו ההפעה בכל התלולת עד שיורד למלכות ובזוהר ויקרא כשמן הטוב מלן שמן העוב לא משם רבות קודשא דנגיד ונפיק מעתיק קדישא לאתתכא׳ בהוק״ס נהר עילאה דיקא לבנין ולחלק בוליקין כו׳ ע״ש שהחריך׳ והכה נגיד מעתיק קדישא לנהר עילאה שהוק״ס הבינה הנק׳ ג״כ לחדי״ל׳ הפני שבפסוק לחדי״ל׳ לחתר לחדי״ל׳ כמ״ש המקובלים׳ ויש רמז לזה בפסוק מ״מרי ה״לזיכה י״לוד בינה ה׳ גי״בי ר״ת זה הפסוק זולת תיבת בינה הוא לחדי״ל׳ לרמוז כי לחדי״ל׳ בבינה שהיא שם הבניים ומשם ירד השפע כו׳ על התלכות׳ ובשמעון יורד למלכות בחמלעות החסד בקרחת שמן המשחה כי תרגו׳ משחה רבות וקוק לפון גדולה שהוק״ס׳ ומלך הגבורה שמן משחת קודש כי שם הקדש כמ״ש ויקדשת את הליוים׳ ומלך התפארת שמן למאור כי התפארת הוא מאור הגדול המאיר בה ונקרא שמן כתית מלך היסוד ונשעם כי היסוד נותן הזהי׳ וכותבים ומעלר שמעם שהוא השפע ומוריד למלכות כן ביאור הפרדס בערך שמן׳ עוד מלאתי בקונטרסי האחר״ י״ל עפרה בעמוד׳ יד״ו במילוי יו״ד ה״ח וח״ו עולה ב״ן כמנין שמי״ם זהו מוכ״ל בשמי״ם׳ ונודע כי אותיות שם הוי״ה כל ספיר׳ וספיר הרי גרמז בלקח ג׳ שמות רחם תוך וסוף שהם שדי׳ ד ידו״ד שדי׳ יסוד יהוד ודו״ד ואלהי״ם כזה יהה דוהה״ זה גרמז תחבת האלהים העולה כמנין שם זה׳ ע״כ אמר ויתן לך האלהים וגו׳ ואמר ור״ב דג״ן בכלן גרמז ג׳ אלה ח״ל אלהי״ם יהו״ה׳ כי אלהים מדת הגבורה מדתו של יצח״ק שעולה כמנין ור״ב׳ דג״ן עולה כמנין אל יהו״ה׳ ותירם בתיבה זו גרמז כי הברכות אלו שהם למעלה גשמיים הקיימו בע״ז הן אבל הם למעלה רוחניים בסוד עה״ב׳ והכה עה״ו ועי״ה נגרחו ביו״ד ה״ח והגרמזים בתיבת תיר״ם׳ וז״ל הרב ר׳ משה בוטריל בפי׳ ספר יצירה בחות ה״ח נגרת העול׳ ובזאת החות יש ג׳ הוי״ת כי ה״ח במילוי מספרה ו׳ והוי״ת שעולים שהם הם מנב׳ ומנב׳ מתחלף בח״ת ב״ת הם״ר שעולה כמנין מפ״ן מפ״ך מפ״ן ג׳ פעמים שהם יהו״ד יהו״ד יהו״ד בח״ת ב״ת והם אותיות היה והוה ויהוה ע״כ ומי חומר שע״ז בח הרמוז העולם נגרת בתשרי ר״ל עה״ז ועה״ב תש״ר היה ה׳ שהם נבר׳ עה״ז ו׳ שהם נבר׳ עה״ב׳ ע״כ בשתרת י׳ נקוד׳ כמות שהיה לרוח העול׳ עה״ב זהו סוד תיר״ם ויתן לך האלהים וגו׳ אורייך תירר ומברכיך ברוך זהו הבדלת התרוכה מהקודש הברוך ולא תערב זה ואל שדי יברך אותך וגו׳ כפר רמזתי תלה תולדות יעקב יוסף ויוסף הצדיק הוא יסוד עולם שהוא משך תפארת והוא סוד ברי׳ המעור שמשל׳ פריה ורבי׳ על הולדת הנשמות בבטן האם מגליון׳ סוד כנסת ישראל׳ והוא ויהיי לקבל עמים כי היה קהלת יעקב כי מבטן אמו יצלחנו׳ ונעלתי ברמז התר״י ז״ל הל שדי במילוי חלף למ״ד דל״ת יו״ד עולה שבעת ארץ׳

וְאֵת שַׁדַּי וִיבָרֶכְךָ בִּרְכוֹת שָׁמַיִם מֵעָל · בִּרְכוֹת תְּהוֹם רוֹבֶצֶת
תָּחַת · בִּרְכוֹת שָׁדַיִם וָרָחַם: בִּרְכוֹת ׀ אָבִיךָ גָּבְרוּ עַל בִּרְכוֹת
הוֹרַי עַד ׀ תַּאֲוַת גִּבְעוֹת עוֹלָם תִּהְיֶיךָ לְרֹאשׁ יוֹסֵף וּלְקָדְקֹד
נְזִיר אֶחָיו: וַאֲהֵבְךָ וּבֵרַכְךָ וְהִרְבֶּךָ וּבֵרַךְ פְּרִי בִטְנְךָ וּפְרִי
אַדְמָתֶךָ דְּגָנְךָ וְתִירֹשְׁךָ ׀ וְיִצְהָרֶךָ שְׁגַר אֲלָפֶיךָ וְעַשְׁתְּרוֹת
צֹאנֶךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ לָתֵת לָךְ: בָּרוּךְ
תִּהְיֶה מִכָּל הָעַמִּים לֹא יִהְיֶה בְךָ עָקָר וַעֲקָרָה וּבִבְהֶמְתֶּךָ:

והסיר

**ויתן** לך את ברכת אברהם כי הברכות מסורו׳ ביהו וה׳ ביחד את אברהם בכל את
היתה לו ובכל שמה כבר מבואר סוד העניין בראב״ן פר׳ חיי שרה וזה תבין
שהוא דומה לברכת ואל שדי יברך אותך ויפרך וירבך: והמשכיל יבין:

**כאל** לחיך ויעזרך ואת שדי כו׳ כבר רמזתי למעלה שכל מה שחירש ליעקב חירש
ליוסף שמדתו שדי ע״כ ברכתו מעין ברכת שהיה ברכת זעיר ונוקביה שמים
מעל וברכת תהום רובצת תחת שהוא הקב״ה ושכינת עז וזהו ברכת שדים ורחם
ותרגו׳ לוקלוס לחבוך ולחמך כי זעיר ונוקביה מחבן ולחמ ובעת עלייתם עוליים זעיר
ונוקביה למעלה בחבוך ולחמ ולפעמי׳ יעקב בסוד הדעת עולה עד ראש המעלו׳ וזהו סוד
ברכת לחיך גברו על ברכת הורי עד תאות גבעות עולם. כי תורין הם מהתחלת הבינין
לחברים חסדי יצחק גבורה כו׳:

**ואהבך** וברכך והרבך וברך כו׳. בכאן נרמזו הברכות הגדולות הנפשפי׳
מערבי הברזים והם כמי חיי ומזוני שהשפעתם מהכתרות שהם ג׳
רגזונות כמבואר בתיקוני׳ והוסף בפרדס שער חס הס״ם הוא הכתר פרק תמיני ע״ש.
ע״כ תמלא בג׳ חלה לגון נסתר בחיי כתי׳ הכני יוסף על ירך עלה חמר מוסף כמדבר
לנוכח חלה יוסף לנסתר. וכן נבני בתיב ותתגלל חנה על ה׳ ולא כתיב חל ה׳ וכן
בזמזמי כתיב הסלך על ה׳ יהבך ולא כתיב חל ה׳. והם נרמזו בכאן וברכך הוא ריבוי
ברכת זמן החיות. וברך פרי בטנך הם בני. ופרי אדמתך דגנך ותירשך וגו׳ הוא מזוני:

**ברוך** תהיה מכל העמים לא יהיה בך עקר ועקרה ז״ל הרקנאט״י כי בהתעלות
הספירות בסיבת ישראל דהיינו על הבחות החילוניות גם ישראל למטה
היוקדים מסם יתעלו על העמים התילוניים וזהו טעם לא יהיה בך עקר ועקרה כי
ביחודו׳ דישראל יספיע למטה עכ״ל. ותחת עקר ועקרה יהיה עיקר ועקרת וכתב הפרדס
בערך עיקר ועיקר הוא היסוד והטעם כי הוא יסוד ועיקר ושורש לעולם כדכתיב וצדיק
יסוד העולם וכי יסוד למלכות עקרת היא המלכות כי היא עקרת הבית וזו רב עוד
ומסע רב כל חולי וכל מדוי מצריים שהיו ישראל נותנו׳ טעם מובטחי׳ דהם בגלות מצרים
חס״כ גחלם מסם הס״ו כיד חזקה ע״כ נסיק לזה המלוך הגואל וגו׳:

המלוך

וְהַסֵּר יְיָ מִמְּךָ כָּל חֹלִי וְכָל מַדְוֵי מִצְרַיִם הָרָעִים אֲשֶׁר יָדַעְתָּ לֹא יְשִׂימָם בָּךְ וְנָתָנָם בְּכָל שׂנְאֶיךָ׃

מלאך

הַמַּלְאָךְ הַגּוֹאֵל אֹתִי מִכָּל רָע יְבָרֵךְ אֶת הַנְּעָרִים וְיִקָּרֵא בָהֶם שְׁמִי וְשֵׁם אֲבוֹתַי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִדְגּוּ לָרֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ׃ יְיָ אֱלֹהֵיכֶם הָרְבָּה אֶתְכֶם וְהִנְּכֶם הַיּוֹם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֹב׃ יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם יֹסֵף עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֶלֶף פְּעָמִים וִיבָרֵךְ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם׃

בָּרוּךְ אַתָּה בָּעִיר׃ וּבָרוּךְ אַתָּה בַּשָּׂדֶה׃ בָּרוּךְ אַתָּה בְּבֹאֶךָ׃ וּבָרוּךְ אַתָּה בְּצֵאתֶךָ׃ בָּרוּךְ טַנְאֲךָ וּמִשְׁאַרְתֶּךָ׃ בָּרוּךְ פְּרִי בִטְנְךָ וּפְרִי אַדְמָתְךָ וּפְרִי בְהֶמְתֶּךָ׃ שְׁגַר אֲלָפֶיךָ וְעַשְׁתְּרוֹת צֹאנֶךָ׃ יְצַו יְיָ אִתְּךָ אֶת הַבְּרָכָה בַּאֲסָמֶיךָ׃ וּבְכֹל מִשְׁלַח יָדֶךָ וּבֵרַכְךָ בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ׃ יִפְתַּח יְיָ לְךָ אֶת אוֹצָרוֹ הַטּוֹב אֶת הַשָּׁמַיִם לָתֵת מְטַר אַרְצְךָ בְּעִתּוֹ וְלָבֵרֵךְ אֶת כָּל מַעֲשֵׂה יָדֶךָ וְהִלְוִיתָ גּוֹיִם רַבִּים וְאַתָּה לֹא תִלְוֶה׃ כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ בֵּרַכְךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָךְ

והעבטת

המלאך הגואל מיכו מלאך כפשוטו רק הרמז לסכיכה׃ הנקרא מלאך מטעם כי הנהגת העם״ז על פיה׃ והמלאך הגואל עונה בעת ברכתו ואומר לו אלהי האל בית אל והוא שנאמר עליו כי שמי בקרבו ולכך אמר בקרב הארץ דוק ברמז״ן בפ׳ ויחי׃

יי אלהיכם הרבה אתכם וגו׳ ה׳ אלהיכם יוסף עליכם וגו׳ פרש״י מהו טוב ויברך אתכם כאשר דבר לכם אלף פ׳ ל׳ מפה אתה מתן קצב לברכתיו כבר הבטיח הקב״ה את אברהם אבינו שיכול הוא למנות וגו׳ ל׳ מפה זו מצלי היה האל הוא יברך אתכם כאשר דבר לכם׃ ומקשים העולם מה הוסיף משה בברכה שלו מאחר שאין קצב לברכת הקב״ה את ישראל ל׳ כ׳ הכל בכלל ואני אומר כי הק״ב ברך בריבוי הנמשכי שלהם ומשה ברכם בעניין הידיעה והתור׳ לא בירך כי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים׃ ואומר משה רבינו על ישראל היה מתפעל לברכם ברכ׳ רוקניות שיהיה סייעתא דשמיא ויוסף ה׳ עליכם אלף פעמים הבנה וידיעה בהם שהם דור דעה׃ ע״כ בברכת הק״ב כתיב אתכם ובברכת משה כתיב בכם ודוק שאמר זהרי מצלי כי כל בחירת ומגמת משה היה על הידיעה ועל הדביקות׃

ברוך אתה בעיר כו׳ הנה כתיב ומברכתך יברך בית עבדך כי מסורס הברכות הרוחניות נמשכו הברכות גם למעשה בזבחו בביתו ובלכתו בדרך ובשכבו

וְהַעֲבַטְתָּ גּוֹיִם רַבִּים וְאַתָּה לֹא תַעֲבֹט וּמָשַׁלְתָּ בְּגוֹיִם רַבִּים
וּבְךָ לֹא יִמְשֹׁלוּ: אַשְׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ עַם נוֹשַׁע בַּיְיָ מָגֵן
עֶזְרֶךָ וַאֲשֶׁר חֶרֶב גַּאֲוָתֶךָ וְיִכָּחֲשׁוּ אֹיְבֶיךָ לָךְ וְאַתָּה עַל
בָּמוֹתֵימוֹ תִּדְרֹךְ:

קדיש

מָחִיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאתֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךָ: רַנְּנוּ שָׁמַיִם
כִּי עָשָׂה יְיָ הָרִיעוּ תַּחְתִּיּוֹת אֶרֶץ פִּצְחוּ הָרִים רִנָּה יַעַר וְכָל עֵץ בּוֹ כִּי
גָאַל יְיָ אֶת יַעֲקֹב וּבְיִשְׂרָאֵל יִתְפָּאָר: גּוֹאֲלֵנוּ יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:

יִשְׂרָאֵל נוֹשַׁע בַּיְיָ תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים לֹא תֵבֹשׁוּ וְלֹא תִכָּלְמוּ
עַד עוֹלְמֵי עַד: וַאֲכַלְתֶּם אָכוֹל וְשָׂבוֹעַ וְהִלַּלְתֶּם
אֶת שֵׁם יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר עָשָׂה עִמָּכֶם לְהַפְלִיא וְלֹא יֵבֹשׁוּ
עַמִּי לְעוֹלָם: וִידַעְתֶּם כִּי בְקֶרֶב יִשְׂרָאֵל אֲנִי וַאֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם

ואין

וכנגדו וברכ' ה' בכל' • וז"ל הרקנ"ט טו בפ' כי תבא בברכות הלוי וטע"ס פרי"ח את"ה
בפ"ב ה"ו"ח סד"ה ס"ל תפוח"ים והעניז כולו ע"ד לדי"ק יסו"ד עול"ס תול"ן
וכות"ן עכ"ל:

אשרך ישראל מי כמוך כו' עד כאן היה מסדר פסוקי' המקדרי' ממה שיהיה
סודם ישרחל דבקים בסודם הברכות וסם הדבקים בה' חלהים חיים
חבל בעו"ה מפני חטחינו גלינו מחרמנו חמכם גם זה לטובה כי חז מזדככים ישרחל ותם
עוכ"ם • ולעתיד הקללות יתהפכו לברכה • וחחרינה כפי תוקף הקללות יתרבו הברכו'
בהיפוך נפלא ההזככות ויהיה מקוייס יתרון חור מפני חשך • כלומר מכח החשך
דהיינו הקללות ויסורין המתרקים ומזככי' והקללות מקיימ' לחותן כי יהיה לעתיד יתרון
חור ממה שהיה בתחילה ויהיה הכל ברוממות מעלה בדביקת רוחניי':

וזדהו סוד שכינ' בגלו' והוח יתברך עמהו בצרה כביכול • ובהגעת הגחולה בחסדיה
דיחידו חזי ישרחל נוסע בה' ר"ל בתשועה שיהיה כביכול נוסע ה' חזי יהי
ישרחל ג"כ מושיעים וחז תהיה תשועת עולמים כמ"ש ישרחל נושע בה' תשועת עולמים
וחז יקויים וידעתם כי בקרב ישרחל חני וחכי ה' חלהיכם ר"ל כי חשכינה בקרבנו ממש
ולח בהפסק מהיכה גם יש רמז בכתן על הסם ידו"ד שיהי' סלם ככודע ויהי' הסם רפח
ומלח • כי ימלח החרץ חסד וסם' בחילוחו ביודין שהוח רם על רמיס עולה במניי
סם"ך כזה יו"ד ה"י ו"ו ה"י ועל סם של ע"ב יהיה מקוייס ושמו חת שמי על בני ישרח
וחכי חבדכם כי חז יהיו הברכות בהתרוממות ורמז לדבר "על "בני ר"ת ע"ב •
יהיה מר מעה ותורה חור הכל בהתרוממות' רמז לדבר סם ע"ב עס ישר"ל עולה
תרי"ג וזהו שמי על בני ישרחל • וזהו וידעתם כי בקרב ישרחל חני • עוד יש רמז ב

המקור

וְאֵין עוֹד׃ וְלֹא יֵבוּשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם׃ וּפְדוּיֵי יְיָ יְשָׁבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן
בְּרִנָּה וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֹאשָׁם שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ וְנָסוּ
יָגוֹן וַאֲנָחָה׃ כִּי בְשִׂמְחָה תֵּצֵאוּ וּבְשָׁלוֹם תּוּבָלוּן הֶהָרִים
וְהַגְּבָעוֹת יִפְצְחוּ לִפְנֵיכֶם רִנָּה וְכָל עֲצֵי הַשָּׂדֶה יִמְחֲאוּ כָף׃
הִנֵּה אֵל יְשׁוּעָתִי אֶבְטַח וְלֹא אֶפְחָד כִּי עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ יְיָ וַיְהִי
לִי לִישׁוּעָה׃ וּשְׁאַבְתֶּם מַיִם בְּשָׂשׂוֹן מִמַּעְיְנֵי הַיְשׁוּעָה׃
וַאֲמַרְתֶּם בַּיּוֹם הַהוּא הוֹדוּ לַיְיָ קִרְאוּ בִשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ בָעַמִּים
עֲלִילוֹתָיו הַזְכִּירוּ כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ׃ זַמְּרוּ יְיָ כִּי גֵאוּת עָשָׂה

מודעת

מקור של ישראל הוא חמס היא מדת מלכות סם לחל"י וכן כשנמנו ישראל היו ס"ה
מספחות כמנין סם לחל"י. ומס לחל"י הוא מקור ישראל הנמין שנו נשמותיהן כמ"ש
מהקהלות ברכו אלקים לחלקים ממקור ישראל והכה בקרב סם לחלקי תמלח ג"כ סם ע"ב
כשתכתבנו במילוי לזי החותיות החמלעני הס ע"ב כזה חל"ף לל"ת מו"ן יו"ד ל' ל' ו' ו'
עולה ע"ב. וכבר ידעת כי חלי רומז למדת מלכות זהו חלי וחלי ה' לחלכיכם. ותיב'
וחלי רומז לישוב וזיווג תפארת ומלכות כי תפארת הוא ו' מהסם חלי הוא מלכות
זהו וחלי:

ולעתיד יתעלה כל הבריאה ויזדכך כמו שהיתה כוונת הבריאה מלתו ית' לס
לית מקום אחדס. שמים כעצם כמלחו והארץ כבגד תבלה ויהיו שמים
וארץ חדשים וכל לבביהם. וזהו ענין הפסוקים רנו שמים כי עשה ה' הריעו תחתיות
ארץ וגו' וכל עץ בו כי עתיד לילני ברק יופיעו פירות. כי בשמחה תצאו וגו' ההרים
והגבעות יפצחו רינה וגו':

דעה אל ישועתי וגו' ושאבתם מים בששון וגו'. עתה בגלות אין הסם שלם
ואסר ו"ה מן הסם עד לעתיד ביום ההוא יהיה ידו"ד זהו עזי וזמרת יה
עתה ולעתיד ידו"ד. ויהי לי לישועה ישועה אותיות יש"ע ו"ה. ולעתיד יהא שמיה
דמרא מבך המלוחין שהם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן. וע"ז נדה הרמז ושאבתם מים בששון
ורומז למה שכתוב וזרקתי עליכם מים טהורים וכבר ביאר האר"י ז"ל בענין סוד
מהרת מקום כי מי"ם עולים תשעים נגד ט' יוד"ין שנד' מילוחין. במלוי ע"ב ל' יודין
יו"ד ה"י ויו"ו ה"י במלוי ס"ג ל' יודין יו"ד ה"י וה"ו ה"י. במילוי מ"ה ל' יו"ד ה"ה
וה"י ה"ם. במילוי ב"ן ל' יו"ד ה"ם ו"ו ה"ם ויעיק הטבילה בל' יודין של מילוי סם
ע"ב שהם סוד מ' סלה והם סוד מים טהוריס מיזרוק הק"ב עלינו לעתיד. זהו
ושאבתם מים בששון ממעייני הישועה. גם בתיבת הישוע"ה נרמזו סם ידו"ד ובשם
ס"ג רומזו על סם ידו"ד ממקורו מכתר עליון לריך לנפין הכולל ג' רחמנות. ומהם
שוד ע"ב כהורין י"ה בחלב"ס ס"ע שמנוע, בקבל' התח"י ו"ל ועיין מ"ל של בהולו לה'

מוֹדַעַת זֹאת בְּכָל הָאָרֶץ: צַהֲלִי וָרֹנִּי יוֹשֶׁבֶת צִיּוֹן כִּי גָדוֹל
בְּקִרְבֵּךְ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל: וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה
קִוִּינוּ לוֹ וְיוֹשִׁיעֵנוּ זֶה יְיָ קִוִּינוּ לוֹ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתוֹ:

פיוט בַּיִת יַעֲקֹב לְכוּ וְנֵלְכָה בְּאוֹר יְיָ: וְהָיָה אֱמוּנַת עִתֶּיךָ חֹסֶן יְשׁוּעוֹת חָכְמַת
וָדָעַת יִרְאַת יְיָ הִיא אוֹצָרוֹ: וְהָיָה דָּוִד לְכָל דְּרָכָיו מַשְׂכִּיל וַיְיָ עִמּוֹ:

פדה

קריאו בשמו כפ' לה' הישועה וגו' שיך לכאן:

ואמר ביום ההוא הנה אלהינו זה וגו' הכא בפסוק הזה כפל העניין בתחלה אלהינו זה קוינו לו: זה ה' קוינו לו כו' ומרגלא בפומיה דאמימר' לומר כי העולם הזה אין הק"בה מוסב אלא מהותו רק מלד פעולותיו אשר ע"ז העניין כתוקף הברכות בלשון נוכח ונסתר כי הוא נסתר מלד מהותו ונוכח מלד פעולותיו. אבל לעתיד תתרבה הידיעה ויאמרו אלהינו זה מלד פעולותיו עוד יוסיפו לומר ולהגיד זה ה' וגו' דהיינו מלד מהותו. ורציס קמיס על זה הפירוש בתמרס כי איך אפשר לומר מלפה להיות לו הסבה מהות עלם מליותו. ואני אומר כי לא רבי יאמכו כי הס אינם מבינים זה הפי' כי אין ענין זה הפי' שיגיע ממם עלם מהותו רק שיתוסף להסבה להגיע כל המעלות עד עלם מהותו ולא עד בללי. והנני ממשיל מלשיל משל לשני בני אדם ההולכים בדרך עד היס הגדול והנה הוא בעמקו שולך בתוך עומק היס. וגם בתחלת הדרך יס הרבה הרים וגבעות ומדברות חלקי חלקים ורבוחות. ואשר לו כח וזריזי מחוד מהלו הסבים יוכל להלוך מהר לגבעה וממדבר למדבר עד שמגיע ליס הגדול ודאי רואה ומבין שהי אפשר לו לילך ולירד בעמקו כי זה היס גדול ועמוק ועמוק מי יתלמו. ע"ז נאמר שהשיג את היס פלומר שמשיג מהו ענין היס ומשיג אשר הוא מהלמעט להשיג אותו בתרכיו. ואחרים שהי אשר אם כמו שכבר אירו אלו ענין מהיס כי נשאר בתחלת הדרך שלא יוכל להשיג עד שם ותקלר נפשו בדרך קר הוא הענין בענין הסבת הבורא ית', כי עתה משיגים אותו מלד פעולותיו. מ"מ אין משיגים כל מה שיש בו להשיג מכל המעלות שהמציא המחוייב המציאות עד לעתיד שתתרבה הדעת ויהיו משיגים הכל ויהיה הכל מוסב עד מהותו ממש. ואז יפתחו מעיני החכמה ויהיה מוסב להם מהותו יתברך שהי אפשר להשיגו וזהו התכלית כמ"ש תכלית מה שנדע הוא שלא נדע. וזהו ענין הסבת המהות לעתיד שיהיה הכל מוסב עד מהותו ממש ומהותו יהיה מוסב עד"ז להשיג הכל לא תעמוד ההסבה בתחלת הדרך וזה שרמזו בסוף מסכת תענית ר"ר חלבו אמר עולא אמר ר' עקיבא עתיד הק"בה לעשות מחול לצדיקים בג"ע והוא יושב ביניהם וכל א' וא' מראה עליו באצבעו שנ' ואמר ביום ההוא הנה אלהינו זה קוינו לו ויושיענו וגו' רז"ל רמזו בדבריהם הנעימים כל מה שכתבתי ענין המחול הוא שיגיו הסוב את המרכז ומן המרכז ויהיו קווים אל העיגול סביב ולעתיד הצדיקים הם העיגול סיגיעו מהותו שהוא המרכז ויהיו שוין בהגבעה ולא אמרו יהיו מגיעי בהגבעה והוא הוא הענין שכתבתי ומבואר למבין:

ההסבה

פָּדָה בְשָׁלוֹם נַפְשִׁי מִקְּרֹב לִי כִּי-בְרַבִּים הָיוּ עִמָּדִי: וַיֹּאמֶר הָעָם אֶל־שָׁאוּל
הֲיוֹנָתָן וְמוּת אֲשֶׁר עָשָׂה הַיְשׁוּעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת בְּיִשְׂרָאֵל חָלִילָה חַי יְיָ אִם
יִפֹּל מִשַּׂעֲרַת רֹאשׁוֹ אַרְצָה כִּי עִם־אֱלֹהִים עָשָׂה הַיּוֹם הַזֶּה וַיִּפְדּוּ הָעָם אֶת־
יוֹנָתָן וְלֹא מֵת: וּפְדוּיֵי יְיָ יְשֻׁבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל־רֹאשָׁם
שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ וְנָסוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה: הַפַּכְתָּ מִסְפְּדִי לְמָחוֹל לִי פִּתַּחְתָּ
שַׂקִּי וַתְּאַזְּרֵנִי שִׂמְחָה: וְלֹא אָבָה יְיָ אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹעַ אֶל בִּלְעָם וַיַּהֲפֹךְ יְיָ
אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת הַקְּלָלָה לִבְרָכָה כִּי אֲהֵבְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ: אָז תִּשְׂמַח בְּתוֹלָה
בְּמָחוֹל וּבַחֻרִים וּזְקֵנִים יַחְדָּיו וְהָפַכְתִּי אֶבְלָם לְשָׂשׂוֹן וְנִחַמְתִּים וְשִׂמַּחְתִּים
מִיגוֹנָם:

בּוֹרֵא נִיב שְׂפָתַיִם שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרָחוֹק וְלַקָּרוֹב אָמַר יְיָ
וּרְפָאתִיו: וְרוּחַ לְבָבָה אֶת עַמְּשֵׁי רֹאשׁ הַשָּׁלִישִׁים
לְךָ דָוִיד וְעִמְּךָ בֶּן יִשַׁי שָׁלוֹם: שָׁלוֹם לְךָ וְשָׁלוֹם לְעֹזְרֶיךָ כִּי
עֶזְרְךָ אֱלֹהֶיךָ וַיְקַבְּלֵם דָּוִיד וַיִּתְּנֵם בְּרָאשֵׁי הַגְּדוּד: וַאֲמַרְתֶּם
כֹּה לְחַי וְאַתָּה שָׁלוֹם: וּבֵיתְךָ שָׁלוֹם: וְכֹל אֲשֶׁר לְךָ שָׁלוֹם:
יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם:

פּוּלְיָן אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בְּכָל מָקוֹם שֶׁאַתָּה מוֹצֵא גְּדֻלָּתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ
הוּא שָׁם אַתָּה מוֹצֵא עַנְוְתָנוּתוֹ דָּבָר זֶה כָּתוּב בַּתּוֹרָה וְשָׁנוּי
בַּנְּבִיאִים וּמְשֻׁלָּשׁ בִּכְתוּבִים:

כָּתוּב בַּתּוֹרָה כִּי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וַאדֹנֵי הָאֲדֹנִים הָאֵל
הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פָּנִים וְלֹא יִקַּח שֹׁחַד: וּכְתִיב
בתריה

וחדשגדה הנפלאה שתהיה לעתיד הוה בחמצעי שתורה כי תמלא הארץ דעה
והמסכילים יזהירו. והנה הם שתי תורות תורת משה שבכתב ותורה
שבע"פ. ועל תורה שבכתב נה הרמז בית יעקב לכו ונלכה באור ה'. ובכתיבת רבנו
מ"ר סימון המתם בעמים אור כתיב נגד ה' חומשי תורה והיה לאומת עתיד וגו' רמז
לתורה שבע"פ וכדאיתא בשבת פ' במה מדליקין אר"ל מ"ד והיה לאומת עתיד חוסן
ישועה חכמת ודעת וגו' לאומת סדר זרעים עתיד זה ס' מועד קונסן זה ס' נשים ישועת
זה ס' נזיקין חכמת זה ס' קדשים ודעת זה ס' טהרות וכו' והיתיעה בתורה תיים
בעולת תמיד וזהו ויהי דוד לכל דרכיו משכיל וגו' ורז"ל דרשו זה שתי הלכה למשה
בכל מקום. ויומשך הענין על שהול תחילת זריחת מלכות רומן על סף מלכות שהוא
מלכות משיח והנה יהונתן נפרד מהמנות על החיים כן תהיה בזמן מלכות משיח כי לא
בשלו האומות ויהיה הקיומת נקמי, וזהו רמז תחפת דוד ויקומתן כי משיח מלכות בית דוד

בַּתְּרֵיהּ עוֹשֶׂה מִשְׁפָּט יָחוֹם וְאַלְמָנָה וְאוֹהֵב גֵּר לָתֵת־לוֹ לֶחֶם וְשִׂמְלָה: וְשִׁנֵּי
בַּנְּבִיאִים דִּכְתִיב כִּי כֹה אָמַר רָם וְנִשָּׂא שׁוֹכֵן עַד וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ מָרוֹם וָקָדוֹשׁ
אֶשְׁכּוֹן וְאֶת־דַּכָּא וּשְׁפַל־רוּחַ לְהַחֲיוֹת רוּחַ שְׁפָלִים וּלְהַחֲיוֹת לֵב נִדְכָּאִים:
מִשְׁלֹשׁ בִּכְתוּבִים דִּכְתִיב שִׁירוּ לֵאלֹהִים זַמְּרוּ שְׁמוֹ סֹלּוּ לָרוֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ
שְׁמוֹ וְעִלְזוּ לְפָנָיו: וּכְתִיב בְּתַרְיהּ אֲבִי יְתוֹמִים וְדַיַּן אַלְמָנוֹת אֱלֹהִים בִּמְעוֹן
קָדְשׁוֹ: יְהִי יְיָ אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם אֲבוֹתֵינוּ אַל יַעַזְבֵנוּ וְאַל יִטְּשֵׁנוּ:
וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם: כִּי נָחַם יְיָ צִיּוֹן נָחַם כָּל חָרְבוֹתֶיהָ
וַיָּשֶׂם מִדְבָּרָהּ כְּעֵדֶן וְעַרְבָתָהּ כְּגַן יְיָ שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יִמָּצֵא בָהּ תּוֹדָה וְקוֹל
זִמְרָה: יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אַשְׁרֵי כָל יְרֵא יְיָ הַהֹלֵךְ בִּדְרָכָיו: יְגִיעַ כַּפֶּיךָ
כִּי תֹאכֵל אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ: אֶשְׁתְּךָ כְּגֶפֶן פֹּרִיָּה
בְּיַרְכְּתֵי בֵיתֶךָ בָּנֶיךָ כִּשְׁתִלֵי זֵיתִים סָבִיב לְשֻׁלְחָנֶךָ: הִנֵּה כִי
כֵן יְבֹרַךְ גָּבֶר יְרֵא יְיָ: יְבָרֶכְךָ יְיָ מִצִּיּוֹן וּרְאֵה בְטוּב יְרוּשָׁלָיִם
כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ: וּרְאֵה בָנִים לְבָנֶיךָ שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל:

ומג סקללות יתהכלו לברכה כמ"ש לעיל וזהו הסכת מספרי למחול ותותם כל ברכות
הוה שלום: על כן מסיים בפסוקים המדברים מענין שלום:

אחי"כ נותנין לומר מאמר דר' יוחנן בכל מקום שהתם מוצא גדולתו של הקב"ה כו',
לרמוז כי לעתיד יתגלה גדולת ורוממות הש"י ויכירו וידעו על כל זאת
ירחו עין בעין התבקיעתו וזה ויקיר מסגרת האומרים הסמיס סמיס לפ' והארץ מתן
לבני לדם כלומר שמסולק הסגתחו מהם כי האומרים סמיס סמיס הסרון בחקיות' להשתתף
להסגיא בשפלים ועל זה אמר דוד הסר ימרוך למזימה לבל הסמת לימו כן אדרבה בכל
מקום שהתה מוצא גדולתו שם שהתה מוצא ענוותנותו. וע"ז אמר דוד וענוותך תרביני:

גם יש רמז במאמר כל מקום שהתה מוצא גדולתו של הקב"ה שם שהתה מוצא
ענוותנותו כי גדולתו של הב"ה הוא שם הוי"ה שם העצמות ואותיות זה השם
שהתה מוצא ענוה בשתי אלפים שם מועטין במספר. מכל שאר אותיות אלף בית שבמספרים
יותר מרובה:

ובשיבוא לביתו יאמר פזמונים ושיריס כל אחד ואחד כפי כוחו ללות המלכה
ואחר כך יאמר תליהו הבדיל מלה ושלשים פעמים במקום תליהו הבדיל
עם עשרה אותיות ומי שהתיר ה' רוחו עליו יכוין בק"ך לירושים של תליהו הבדיל ועוד
עשרה ענתיים בפזמונו כנגד כל אות ואות תליהו הבדיל שעולה במקום ק"ל ובזה יברח
כל המקטרגי' והקליפות וזהו סוד הכה ה' רוכבו על ע"ב ק"ל: ויאמר אחר כך יברכך
ה' וגו': שיר למעלות אשא עיני וגו' ופרשת ויהללה עד מלה קדישא שהוא מסוגל

לפל

לכל דבר ופרט היוצא לדרך בחותו השבוע ופטוס הקטורת שהוא סימן הצלחה
כמבואר טעמו להכמינו ז"ל במסכת חדשים לקטורת בחו וכו' : והוא לך הסדר :

אֲלִיָּדָד אֱלִיהוּ אֱלֹהִיו אֱלֹהָיו אֱלוֹהָ אֱלוֹהִי אֱיהוֹל אֱיָהֲלוּ אֱיוּלָה
אֱיוּהֵל אֱיָלֵהוּ אֱיָלוּהּ אֱהוֹהֵל אֲהוּלֵי אֲהוֹלֵי אֲהָיְלוּ אֲהָוְלוּ אֲהָלֵינוּ
אֲהָלְיוּ אוּלָיָה אוּלָהֵי אוּיָהֵל אוּיְלֵהּ אוּהֲלֵי אוּהֵל לְיהוּא לְיהוֹאָ
לְיוֹאָה לְיוּהָא לְיָאהוּ לְיָאוּהּ לְהוּיָה לְהוּאִי לְהֵאוּ לָהֲאוּ לָהֲוּיָא
לְהָיְאוּ לוּאָהּ לוּאֲהִי לוּיָהּ לוּיָאה לוּהֵאִי לוּהֵיא לְאֵיהוּ לְאֵיוּהָ
לְאוּיָה לְאוּהֵי לְאֲהִי לְאֲהוּי יְהוּאֵל יְהוּלֵא יְהֵאוּלוּ יְהֵאוּל יְהוּלֵא
יְהֵלְאוּ יוּאֲלָהּ יוּאֵהֵל יוּלְהָא יוּלֵאָה יוּהֵאֵל יוּהֲלֵא יְאֵלְהוּ יְאֵלוּהָ
יָאֵהוּל יָאוּלֵהּ יָאוּלֵהּ יָאוּהֵל יָלֵהוּא יָלוּהֵא יָלוּהָא יָלְאֵהוּ יָלְאֵהוּ
יָלְאוּהָ הוּאֵלִי הוּלֵיָא הוּלְאֵי הוּיָאֵל הוּילָא הָאֵלִיוּ הָאֵלוּי
הָאֵילוּ הָאוּלִי הָאוּיֵל הָלְאוּי הָלְאִי הָלְיוּא הָלְיָאוּ הָלוּאֵי
הָלוּיָא הָיוּאֵל הָיוּלְאֵ הָיְאֵלוּ הָיְלוּאֵ הָיְלְאוּ הָיְלָאוּ הָאֵלְהָי
וְאֵיהָל וְאוּלֵהּ וְאֵהֲלִי וְאוּהֵל וְלְאֵיה וְלְאֲהִי וְלְיָאֵהּ וְלְאֵיהָ וְלְהָאֵי
וְלְהֵיא וְיֵאֲלָה וְיֵאֲהֵל וְיֵלְהָא וְיֵלְאָה וְיֵהֲאֵל וְיֵהֲלֵא וְהֵאֵלִי
וְהֵלְיָא וְהֵיאֵל וְהֵילָא : אֵלְיָהוּ אֵלְיָהוּ אֵלְיָהוּ אֵלְיָהוּ אֵלְיָהוּ
אֵלְיָהוּ אֵלְיָהוּ אֵלְיָהוּ אֵלְיָהוּ :

הִנֵּה אָנֹכִי שׁוֹלֵחַ מַלְאָךְ לְפָנֶיךָ לִשְׁמָרְךָ בַּדָּרֶךְ וְלַהֲבִיאֲךָ אֶל הַמָּקוֹם
אֲשֶׁר הֲכִינוֹתִי :

יְבָרֶכְךָ יְהוָה וְיִשְׁמְרֶךָ : יֵאֵר יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ : יִשָּׂא יְהוָה פָּנָיו
אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם :

פִּטּוּם הַקְּטֹרֶת הַצְּרִי וְהַצִּפּוֹרֶן הַחֶלְבְּנָה וְהַלְּבוֹנָה מִשְׁקַל שִׁבְעִים שִׁבְעִים
מָנֶה : מוֹר וּקְצִיעָה שִׁבּוֹלֶת נֵרְדְּ וְכַרְכֹּם מִשְׁקַל שִׁשָּׁה עָשָׂר שִׁשָּׁה
עָשָׂר מָנֶה : הַקֹּשְׁטְ שְׁנֵים עָשָׂר וְקִלּוּפָה שְׁלֹשָׁה · וְקִנָּמוֹן תִּשְׁעָה · בּוֹרִית
כַּרְשִׁינָה תִּשְׁעָה כִּכָּרִין : יֵין קַפְרִיסִין סְאִין תְּלָתָא וְקַבִּין תְּלָתָא · וְאִם אֵין לוֹ
יֵין קַפְרִיסִין מֵבִיא חֲמַר חִוָּרִין עַתִּיק · מֶלַח סְדוֹמִית רוֹבַע הַקַּב · מַעֲלֶה
עָשָׁן כָּל שֶׁהוּא : רַבִּי נָתָן אוֹמֵר אַף כִּפַּת חִירְדִין כָּל שֶׁהוּא : וְאִם נָתַן בָּהּ
דְּבַשׁ פְּסָלָהּ אִם חִסֵּר אַחַת מִכָּל סַמָּנֶיהָ חַיָּיב מִיתָה : רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל
אוֹמֵר הַצְּרִי אֵינוֹ אֶלָּא שֹׂרֶף הַנּוֹטְף מֵעֲצֵי הַקְּטָף : בּוֹרִית כַּרְשִׁינָה שֶׁשְּׁפִין
בָּהּ אֶת הַצִּפּוֹרֶן כְּדֵי שֶׁתֶּהֱא נָאָה : יֵין קַפְרִיסִין שֶׁשּׁוֹרִין בּוֹ אֶת הַצִּפּוֹרֶן מִפְּנֵי
שֶׁהוּא עַזָּה : וְהָלֹא מֵי רַגְלַיִם יָפִין לָהּ אֶלָּא שֶׁאֵין מַכְנִיסִין מֵי רַגְלַיִם בָּעֲזָרָה
מִפְּנֵי הַכָּבוֹד :

אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא אֵלִיָּהוּ הַגִּלְעָדִי בִּמְהֵרָה יָבוֹא
אֵלֵינוּ עִם מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד: אִישׁ אֲשֶׁר קִנְאָה לְשֵׁם
הָאֵל. אִישׁ בְּשֹׂר שָׁלוֹם עַל יַד יְקוּתִיאֵל. אִישׁ גֶּשׁ וְיַכַּפֵּר עַל
בָּנָיו יִשְׂרָאֵל: אליהו אִישׁ הוֹרוֹת שָׁגִים עָשָׂר וְרָאוּ עֵינָיו
אִישׁ הַנִּקְרָא בַּעַל שֵׂעָר בְּסִימָנָיו. אִישׁ וְאָזוֹר עוֹר אָזוֹר
בְּמָתְנָיו: אליהו אִישׁ זַעַף עַל עוֹבְרֵי חֲמָנִים. אִישׁ חָשׁ וְנִשְׁבַּע
מְהֵרוֹת גִּשְׁמֵי מְעוֹנִים. אִישׁ טַל וּמָטָר עָצַר שָׁלֹשׁ וְשָׁנִים: אליהו
אִישׁ יָצָא לְמִצּוֹא לְנַפְשׁוֹ נַחַת. אִישׁ כִּלְכְּלוּהוּ הָעוֹרְבִים וְלֹא
מֵת רַשַּׁחַת. אִישׁ לְמַעֲנוֹ נִתְבָּרְכוּ כַּד וְצַפַּחַת: אליהו אִישׁ
מוֹסְרֵי הִקְשִׁיבוּ כְּמִיחִים. אִישׁ נֶעֱנָח בָּאֵשׁ מִשְׁמֵי גְּבוּהִים
אִישׁ סָחוּ אֲוִרֵיו יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים: אליהו אִישׁ עָתִיר
לְהִשְׁתַּלַּח מִשְׁמֵי עֲרָבוֹת. אִישׁ פָּקִיד עַל כָּל בְּשׂוֹרוֹת
טוֹבוֹת. אִישׁ צִיר נֶאֱמָן לְהָשִׁיב לֵב בָּנִים עַל אָבוֹת: אליהו
אִישׁ קָרֵא קָנוֹא קִנְאָתִי לַיְיָ בְּתִפְאֶרֶת. אִישׁ רָכַב עַל סוּסֵי
אֵשׁ בְּכַרְמֶל. אִישׁ שָׁלֵא טָעַם כִּיתָּה וְקִבּוּרָה: אליהו תִּשְׁבִּי
תַּצִּילֵנוּ מִפִּי אֲרָיוֹת. תְּבַשְּׂרֵנוּ בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת. תְּשַׁמְּחֵנוּ
בָּנִים עַל אָבוֹת. בִּמְוֹצָאֵי שַׁבָּתוֹת: אליהו אִישׁ תִּשְׁבִּי עַל
שְׁמוֹ נִקְרָא. תַּצִּילֵהוּ עַל יָדוֹ בַּתּוֹרָה. תַּשְׁמִיעֵנוּ מִפִּיו בְּשׂוֹרָה
טוֹבָה בְּמִהֵרָה. תּוֹצִיאֵנוּ מֵאֲפֵלָה לְאוֹרָה: אליהו אַשְׁרֵי מִי
שֶׁרָאָה פָּנָיו בַּחֲלוֹם. אַשְׁרֵי מִי שֶׁנָּתַן לוֹ שָׁלוֹם וְהֶחֱזִיר לוֹ
שָׁלוֹם. יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם: אליהו

בְּפִתְחוּ הַגָּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ לָכֶם אֶת אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא לִפְנֵי בּוֹא יוֹם יְיָ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא
וְהֵשִׁיב לֵב אָבוֹת עַל בָּנִים וְלֵב בָּנִים עַל אֲבוֹתָם:

**ואחר** הַמְזמוּן הוּא וּמַמְר ק"ל פְּעָמִים אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא בְּכוּלָּם אֵלִיָּהוּ בְּלַחַשׁ אַסְדֵּר
לְפִיכָךְ: (מַלְאָתִי כְּתוּב בְּסִיּוּמָהּ אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא יְכוּין לְפָס עַל ק"ל וְכֵן
יְהוֹ"ה וְפָס עַל ס"ג וְיוֹד ה"ו וְאֵ"ל ק"י פְּעוּלָה פְּסִפְרֵי כְּמִנְיַן נְבִיאִים וּמִסְפַּר ג' יְהוֹיָדִין וְקָ'
סַנְהֶדְרִיָּה

שבמילוי הוא"ו הוא כמנין א"ל כידוע) ואחר כך יאמר אליהו הנביא ובזה האופן כנגד האותיות של אליהו הנביא שעולים למספר ק"כ. ועם הי' אותיות הרי ק"ל. ובזה הדרך יאמר פעם א' אליהו הנביא כנגד האל"ף מאליהו ואחר כך ל' פעמים כנגד הלמ"ד ואח"כ עשרה פעמים כנגד היו"ד. ואח"כ חמשה פעמים כנגד הה'. ואח"כ ששה פעמים כנגד הוא"ו מאליהו: וכן במלת הנביא גם כן עד סופו: ובהשלימו כל מספר אותיות אליהו הנביא שעולים ק"כ. יחזור לאמרם י' פעמים כנגד י' אותיות ונעשה בין הכל ק"ל. ואח"כ כשישלים הק"ל פעמים יכוין לשם בן ארבע אותיות העולה ברבועו ק"ל כמבואר ברעיא מהימנא בריש פ' ויצא כזה י' י"ו יו"ד. ה' ה"י. ו' ו"י וי"ו ה' ה"ה. ואח"כ יאמר ה' הוא האלהים שעולים גם כן למספר ק"ל עם הכולל ויכוין גם כן האותיות כמו באליהו הנביא הנ"ל ויכוין בהשלימו הק"ל פעמים לשם ב"ן ארבע אותיות שעולה ק"ל כנזכר: ובאמרו ה' הוא האלהים יכוין בזה הדרך השם במילואו יו"ד ה"י וי"ו ה"ה עולה ע"ב וי' אותיות הרי ע"ב. וארבע אותיות הפשוטות עולה כמנין אלהים שהוא פ"ו: ואז תאמר כן שמספר הפשוט משם הוי"ה עולה כ"ו: וכשתאמר כ"ף ו"ו במילואו הרי הנעלם משם ב"ן ד' עולה פ"ו כמנין אלהים לזה יכוין באמרו יהו"ה הוא האלהים והכל אחד בלי שום פירוד והכל עולה בקנה אחד: ואח"כ יאמר הפסוק הנה יהו"ה רוכב על ע"ב ק"ל ובא מצרים. ויכוין בשם הוי"ה העולה ע"ב ושם של ע"ב ברבוע עולה ק"ל כנ"ל. וזה ע"ב ק"ל ור"ל שם של הוי"ה שעולה ע"ב גם ק"ל יכניע ויכרית כל הקליפה הגדולה הנקראת ק"ל עם מחנותיה וכל כת דילה תחת השם הגדול העולה ק"ל. ואחר כך יאמר תכף פ' שמע ישראל עד ובשעריך ויכוין בה' פסוקים שראשיתם וסופם כ"ו וחמשה פעמים כ"ו עולה ק"ל ודי למבין:

זהו הסדר ק"ל פעמים **אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא** ק"ל פעמים **יְהוָֹה הוּא הָאֱלֹהִים:**

**הִנֵּה יְהוָֹה רוֹכֵב עַל עָב קַל וּבָא מִצְרָיִם**

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:
וְאָהַבְתָּ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל לְבָבֶךָ. וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ
בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת
עַל יָדֶיךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל מְזֻזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:
מַשְׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם כָּל הָרוּחוֹת וְכָל הַשֵּׁדִין וְכָל הַמַּזִּיקִין וְכָל הַמְקַטְּרֵגִים
כָּל מִינֵי קִטְרוֹג בָּעוֹלָם שֶׁלֹּא תּוּכְלוּ לִגַּע בִּי וְלֹא בְּנִשְׁמָתִי וְרוּחִי
וְנַפְשִׁי לְהָרַע אוֹ לְקַטְרֵג אוֹ לְהַסְטִין עָלַי נֶגְדִּי. בְּשֵׁמוֹת הַגְּדוֹלִים שֶׁזִּכַּרְתִּי:
וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁיַּעֲשֶׂה לְמַעַן שְׁמוֹ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ
וְהַנּוֹרָא וּלְמַעַן שְׁמָהָתָא קַדִּישָׁתָא דְּמִתְמַשְׁכָּן מִכִּתְרָא עִילָאָה וּמֵחָכְמָה
וּבִינָה וְדַעַת דִּינַטְרוֹן יַת גּוּפִי וּזְרוֹעוֹתַי וּבְכֹחַ שְׁמָהָתָא קַדִּישָׁתָא דְּמִתְמַשְׁכָּן
מִנֶּצַח הוֹד וִיסוֹד וּמַלְכוּת דִּינַטְרוּן יַת תְּרֵין יַרְכוֹי וְרַגְלוֹי וּבְרִית קַיָּימָא דִּילִי
וְכָל רְמִיחַ אַבְרוּי וּשְׁסִיָּה גִּידוֹי וְעַרְקוֹי בַּשָּׁלוֹם וְאֶהְיֶה נִשְׁמַר מִכָּל מִינֵי חוֹלִי
ומכל

וּמִכָּל מִינֵי רוּחַ רָעָה מִשֵּׁידִין מִלִּילִין וְלִילְתִין וְנֶזֶק וּמַזִּיקִין שֶׁבָּעוֹלָם דִּדְכִירִין
שְׁמָהָן וּדְלָא דְּכִירִין שְׁמָהָן וְכָל מִינֵי קִטְרוֹג וְכָל מִינֵי סִטְרָא אַחֲרָא
וּמִלְסִטִים וּמִגַּנָּבִים וּמִשּׁוֹלְלִים וְחוֹמְסִים וְשׁוֹדְדִים בֵּין בְּיוֹם וּבֵין בְּלַיְלָה בֵּין
בַּיָּם וּבֵין בַּיַּבָּשָׁה וְתֵן לִי בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדַי וּשְׁלַח פַּרְנָסָתִי
בְּרֶוַח וְלֹא בְּדוֹחֶק וְלֹא בְּצַעַר וִיקוּיַיִם בִּי מִקְרָא שֶׁכָּתוּב הַשְׁלֵךְ עַל יְיָ יְהָבְךָ
וְהוּא יְכַלְכְּלֶךָ: וְתֵן לִי לֵב טָהוֹר לְבָרְכֶךָ בֶּאֱמֶת וּבְאַהֲבָה וּבְחִבָּה כְּדִכְתִיב
לֵב טָהוֹר בְּרָא לִי אֱלֹהִים וְרוּחַ נָכוֹן חַדֵּשׁ בְּקִרְבִּי: וִיקוּיַיִם בִּי כָּל הַבְּרָכוֹת
הַכְּתוּבִים בְּתוֹרָתֶךָ כְּדִכְתִיב יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ
יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם:

ואחר כך יאמר שבע פעמים תפלת רבי נחוניא בן הקנה המיוסדת על פי שם של מ"ב
היוצא מבראשית עד הבית של ובהו כמבואר בספרי קבלה:

ז' פעמים אָנָּא בְּכֹחַ גְּדוּלַת · יְמִינְךָ תַּתִּיר צְרוּרָה: אבנייתץ קַבֵּל רִנַּת
עַמְּךָ שַׂגְּבֵנוּ טַהֲרֵנוּ נוֹרָא: קרע שטן נָא גִּבּוֹר דּוֹרְשֵׁי
יִחוּדְךָ כְּבָבַת שׁוֹמְרֵם: נגד יכש · בָּרְכֵם טַהֲרֵם רַחֲמֵי · צִדְקָתְךָ תָּמִיד
גָּמְלֵם: בטר צהג חֲסִין קָדוֹשׁ בְּרוֹב · טוּבְךָ נַהֵל עֲדָתֶךָ: חקב טנע יָחִיד
גָּאֶה לְעַמְּךָ · פְּנֵה זוֹכְרֵי קְדוּשָׁתֶךָ: יגל פזק שַׁוְעָתֵנוּ קַבֵּל וּשְׁמַע · צַעֲקָתֵינוּ
יוֹדֵעַ תַּעֲלוּמוֹת: שקו צית

וטוב לומר גם כן פסוק

וַיִּזְרַע יִצְחָק בָּאָרֶץ הַהִיא וַיִּמְצָא בַּשָּׁנָה הַהִיא מֵאָה שְׁעָרִים וַיְבָרְכֵהוּ יְיָ:

וטוב ג"כ לומר כל הפסוקים שנזכר בהם אליהו והוא מופלא להצלחה ולזכרון
ולפתיחת הלב כמו שכתב הרוקח והם במלכים א' י"ז ויאמר אליהו התשבי
וגו' ובדברי הימים ב' כ"א ובמלאכי סימן ג' י' וטוב ג"כ לומר פטום הקטורת שהוא
סימן הצלחה והרוחה וסימן עושר כמו שמצינו במשנה חדשים באו והפיסו ומי שהקטיר
פעם א' לא היה מקטי' פעם אחרת כדי שכולם יזכו להצלחה טובה ועושר כענין ישימו
קטורה באפך וגו' וכתיב בתריה ברך ה' חילו וגם כן אנחנו נזכה בקריאתינו להצלחת
עושר אמן:

ויאמר אתה שהקטירו אבותינו לפניך קטורת הסמים וכו':

ואחר כך אומרים אלו פסוקים משלש תיבות:

וּמִשְׁמָע וְדוּמָה וּמַשָּׂא: וַיֵּשֶׁב יִצְחָק בִּגְרָר וְהָרָעָב כָּבֵד בָּאָרֶץ: וּבְנֵי דָן
חֻשִׁים: לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְיָ: יִשָּׂשכָר זְבוּלֻן וּבִנְיָמִן: מְכַשֵּׁפָה
לֹא תְחַיֶּה: וְעָשִׂיתָ מִשְׁבְּצוֹת זָהָב: וּלְצָרַעַת הַבֶּגֶד וְלַבָּיִת: וְלַשְׂאֵת
וְלַסַּפַּחַת וְלַבֶּהָרֶת: יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ: וַיְהִי אַחֲרֵי הַמַּגֵּפָה: וּבְנֵי פַלּוּא
אֱלִיאָב: בְּרוּךְ טַנְאֲךָ וּמִשְׁאַרְתֶּךָ: וְהַחוּט הַמְשֻׁלָּשׁ לֹא בִמְהֵרָה יָנָתֵק:

יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה׃ יְיָ צְבָאוֹת׃ אַשְׁרֵי אָדָם בּוֹטֵחַ
בָּךְ׃ יְיָ הוֹשִׁיעָה׃ הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ׃ יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן׃ יְיָ יְבָרֵךְ׃
אֶת׃ עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם׃ יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי׃

עשרה פסוקים מהרמב"ן ז"ל וצריך בהם כוונה גדולה׃

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ׃ וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה
וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל׃
וְיַעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים׃ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאָם
מַחֲנֵה אֱלֹהִים זֶה וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחֲנָיִם׃ הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וַאֲדַבֵּרָה
וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי פִי׃ יַעֲרֹף כַּמָּטָר לִקְחִי תִּזַּל כַּטַּל אִמְרָתִי כִּשְׂעִירִים
עֲלֵי דֶשֶׁא וְכִרְבִיבִים עֲלֵי עֵשֶׂב׃ וַיְהִי בִּנְסֹעַ הָאָרוֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמָה יְיָ
וְיָפֻצוּ אֹיְבֶיךָ וְיָנֻסוּ מְשַׂנְאֶיךָ מִפָּנֶיךָ׃ וּבְנֻחֹה יֹאמַר שׁוּבָה יְיָ רִבְבוֹת אַלְפֵי
יִשְׂרָאֵל׃ וּצְבָאוֹ וּפְקֻדֵּיהֶם חֲמִשָּׁה וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת׃ כָּל
הַפְּקֻדִּים לְמַחֲנֵה אֶפְרַיִם מְאַת אֶלֶף וּשְׁמֹנַת אֲלָפִים וּמֵאָה לְצִבְאֹתָם
וּשְׁלִשִׁים יִסָּעוּ׃

י"א פסוקים שמתחילין בנו"ן ומסיימין בנו"ן והם טובים׃

נֶגַע צָרַעַת כִּי תִהְיֶה בְּאָדָם וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן׃ נַחְנוּ נַעֲבֹר חֲלוּצִים לִפְנֵי
יְיָ אֶרֶץ כְּנָעַן וְאִתָּנוּ אֲחֻזַּת נַחֲלָתֵינוּ מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן׃ נָבִיא מִקִּרְבְּךָ
מֵאַחֶיךָ כָּמֹנִי יָקִים לְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֵלָיו תִּשְׁמָעוּן׃ נָהָר פְּלָגָיו יְשַׂמְּחוּ עִיר
אֱלֹהִים קְדוֹשׁ מִשְׁכְּנֵי עֶלְיוֹן׃ נֶגֶד אֲבוֹתָם עָשָׂה פֶּלֶא בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׂדֵה
צֹעַן׃ נָחִיתָ כַּצֹּאן עַמֶּךָ בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן׃ נַפְתִּי מִשְׁכָּבִי מֹר אֲהָלִים
וְקִנְמוֹן׃ נֵר יְיָ נִשְׁמַת אָדָם חֹפֵשׂ כָּל חַדְרֵי בָטֶן׃ נֹפֶת תִּטֹּפְנָה שִׂפְתוֹתַיִךְ
כַּלָּה דְּבַשׁ וְחָלָב תַּחַת לְשׁוֹנֵךְ וְרֵיחַ שַׂלְמֹתַיִךְ כְּרֵיחַ לְבָנוֹן׃ נֻדוּ מִתּוֹךְ בָּבֶל
וּמֵאֶרֶץ כַּשְׂדִּים צְאוּ וִהְיוּ כְּעַתּוּדִים לִפְנֵי צֹאן׃ נִשְׁקֵי קֶשֶׁת מַיְמִינְם
וּמַשְׂמִאלִים בָּאֲבָנִים וּבַחִצִּים בַּקֶּשֶׁת מֵאֲחֵי שָׁאוּל מִבִּנְיָמִן׃

שלשה פסוקים מהר"ר יהודה החסיד ז"ל׃

אַתָּה סֵתֶר לִי מִצַּר תִּצְּרֵנִי רָנֵי פַלֵּט תְּסוֹבְבֵנִי סֶלָה׃ בִּטְחוּ בַּיְיָ עֲדֵי עַד כִּי
בְיָהּ יְיָ צוּר עוֹלָמִים׃ יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן׃ יְיָ יְבָרֵךְ׃ אֶת׃ עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם׃
כִּי תַעֲבוֹר בַּמַּיִם אִתְּךָ אָנִי וּבַנְּהָרוֹת לֹא יִשְׁטְפוּךָ כִּי תֵלֵךְ בְּמוֹ אֵשׁ לֹא
תִכָּוֶה וְלֶהָבָה לֹא תִבְעַר בָּךְ׃ כִּי עַם בְּצִיּוֹן יֵשֵׁב בִּירוּשָׁלַיִם בָּכוֹ לֹא
תִבְכֶּה חָנוֹן יָחְנְךָ לְקוֹל זַעֲקֶךָ כְּשָׁמְעָתוֹ עָנָךְ׃ כִּי אֲנִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ קְדוֹשׁ
יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעֶךָ נַתַּתִּי כָפְרְךָ מִצְרַיִם כּוּשׁ וּסְבָא תַּחְתֶּיךָ׃ כִּי אֲנִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ
מַחֲזִיק יְמִינְךָ הָאֹמֵר לְךָ אַל תִּירָא אֲנִי עֲזַרְתִּיךָ׃ כִּי לֹא שְׁאוֹל תּוֹדֶךָ מָוֶת
יְהַלֶּלֶךָ לֹא יְשַׂבְּרוּ יוֹרְדֵי בוֹר אֶל אֲמִתֶּךָ׃ כִּי אֶצָּק מַיִם עַל צָמֵא וְנוֹזְלִים עַל

יַבָּשָׁה אֶצֹק רוּחִי עַל זַרְעֶךָ וּבִרְכָתִי עַל צֶאֱצָאֶיךָ: כִּי אַתָּה אָבִינוּ כִּי אַבְרָהָם
לֹא יְדָעָנוּ וְיִשְׂרָאֵל לֹא יַכִּירֵנוּ אַתָּה יְיָ אָבִינוּ גֹּאֲלֵנוּ מֵעוֹלָם שְׁמֶךָ:

יברכך יי׳ וגומר שיר למעלות אשא עיני וגומר:

**והנה** כגר ידוע מה שכתבו המקובלים וברזתם הרוקח מתועלת הגדול׳ למסכיריס
את חליהו הנכתב במס״ק מפסוקים המפורשי׳ בנביאים וכתובים וכי המה
מסוגלי׳ להסלחה ולפתיחת הלב:

**וַיֹּאמֶר** אֱלִיָּהוּ הַתִּשְׁבִּי מִתֹּשְׁבֵי גִלְעָד אֶל אַחְאָב חַי יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
עָמַדְתִּי לְפָנָיו אִם יִהְיֶה הַשָּׁנִים הָאֵלֶּה טַל וּמָטָר כִּי אִם לְפִי דְּבָרִי:
וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֱלִיָּהוּ אֵל תִּרְאִי בְּאֵי עָשִׂי כִּדְבָרֵךְ אַךְ עֲשִׂי לִי מִשָּׁם עֻגָּה קְטַנָּה
בָּרִאשֹׁנָה וְהוֹצִאת לִי וְלָךְ וְלִבְנֵךְ תֶּעֱשִׂי בָּאַחֲרֹנָה: וְהֵלֶךְ וַתַּעַשׂ כִּדְבַר
אֵלִיָּהוּ וַתֹּאכַל הִיא וְהוּא וּבֵיתָהּ יָמִים: כַּד הֵקִמָה לֹא כָלְתָה וְצַפַּחַת הַשֶּׁמֶן
לֹא חָסַר כִּדְבַר יְיָ אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד אֵלִיָּהוּ: וְתֹאמֶר אֶל אֵלִיָּהוּ מַה לִּי וְלָךְ אִישׁ
הָאֱלֹהִים בָּאתָ אֵלַי לְהַזְכִּיר אֶת עֲוֹנִי וּלְהָמִית אֶת בְּנִי: וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ אֵלֶיהָ
תְּנִי לִי אֶת בִּנֵךְ וַיִּקָּחֵהוּ מֵחֵיקָהּ וַיַּעֲלֵהוּ אֶל הָעֲלִיָּה אֲשֶׁר הוּא יוֹשֵׁב בָּהּ
וַיַּשְׁכִּבֵהוּ עַל מִטָּתוֹ: וַיִּקְרָא אֶל יְיָ וַיֹּאמַר יְיָ אֱלֹהַי הֲגַם עַל הָאַלְמָנָה אֲשֶׁר
אֲנִי מְתָגֹרֵר עִמָּהּ הֲרֵעוֹתָ לְהָמִית אֶת בְּנָהּ: וַיִּתְאַפַּשׂ עַל הַיֶּלֶד שְׁלֹשׁ פְּעָמִים
וַיִּקְרָא אֶל יְיָ וַיֹּאמַר יְיָ אֱלֹהַי תָּשָׁב נָא נֶפֶשׁ הַיֶּלֶד הַזֶּה עַל קִרְבּוֹ: וַיְהִי כֵּן
וַיִּשְׁמַע יְיָ בְּקוֹל אֵלִיָּהוּ וַתָּשָׁב נֶפֶשׁ הַיֶּלֶד עַל קִרְבּוֹ וַיֶּחִי: וַיִּקַּח אֵלִיָּהוּ אֶת הַיֶּלֶד וַיּוֹרִדֵהוּ מִן הָעֲלִיָּה
הַבַּיְתָה וַיִּתְּנֵהוּ לְאִמּוֹ: וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ רְאִי חַי בְּנֵךְ: וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל
אֵלִיָּהוּ עַתָּה זֶה יָדַעְתִּי כִּי אִישׁ אֱלֹהִים אַתָּה וּדְבַר יְיָ בְּפִיךָ אֱמֶת: וַיְהִי יָמִים
רַבִּים וּדְבַר יְיָ הָיָה אֶל אֵלִיָּהוּ בַּשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית לֵאמֹר לֵךְ הֵרָאֵה אֶל אַחְאָב
וְאֶתְּנָה מָטָר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה: וַיֵּלֶךְ אֵלִיָּהוּ לְהֵרָאוֹת אֶל אַחְאָב וְהָרָעָב חָזָק
בְּשֹׁמְרוֹן: וַיְהִי עֹבַדְיָהוּ בְּדֶרֶךְ וְהִנֵּה אֵלִיָּהוּ לִקְרָאתוֹ וַיַּכִּרֵהוּ וַיִּפֹּל עַל פָּנָיו
וַיֹּאמֶר הֲאַתָּה זֶה אֲדֹנִי אֵלִיָּהוּ: וַיֹּאמֶר לוֹ אָנִי אֱמֹר לְאֲדֹנֶיךָ הִנֵּה אֵלִיָּהוּ:
אֵלִיָּהוּ: וְעַתָּה אַתָּה אוֹמֵר לֵךְ אֱמֹר לַאדֹנֶיךָ הִנֵּה אֵלִיָּהוּ: וְעַתָּה
אַתָּה אֱמֹר לֵךְ אֱמֹר לַאדֹנֶיךָ הִנֵּה אֵלִיָּהוּ וַהֲרָגָנִי: וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ
חַי יְיָ צְבָאוֹת אֲשֶׁר עָמַדְתִּי לְפָנָיו כִּי הַיּוֹם אֵרָאֶה אֵלָיו: וַיֵּלֶךְ עֹבַדְיָהוּ
לִקְרַאת אַחְאָב וַיַּגֶּד לוֹ וַיֵּלֶךְ אַחְאָב לִקְרַאת אֵלִיָּהוּ: וַיְהִי כִּרְאוֹת אַחְאָב אֶת
אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַחְאָב הַאַתָּה זֶה עֹכֵר יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לֹא עָכַרְתִּי
אֶת יִשְׂרָאֵל כִּי אִם אַתָּה וּבֵית אָבִיךָ בַּעֲזֹבְכֶם אֶת מִצְוֹת יְיָ וְהָלַכְתָּ אַחֲרֵי
הַבְּעָלִים: וְעַתָּה שְׁלַח קְבֹץ אֵלַי אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל אֶל הַר הַכַּרְמֶל וְאֶת נְבִיאֵי
הַבַּעַל אַרְבַּע מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים וְנִבְיאֵי הָאֲשֵׁרָה אַרְבַּע מֵאוֹת אֹכְלֵי שֻׁלְחַן
אִיזֶבֶל: וַיִּשְׁלַח אַחְאָב בְּכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְבֹּץ אֶת הַנְּבִיאִים אֶל הַר הַכַּרְמֶל:
וַיִּגַּשׁ אֵלִיָּהוּ אֶל כָּל הָעָם וַיֹּאמֶר עַד מָתַי אַתֶּם פֹּסְחִים עַל שְׁתֵּי הַסְּעִפִּים אִם יְיָ הָאֱלֹהִים לְכוּ אַחֲרָיו וְאִם הַבַּעַל
לְכוּ אַחֲרָיו וְלֹא עָנוּ הָעָם אֹתוֹ דָּבָר: וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ אֶל הָעָם אֲנִי נוֹתַרְתִּי
נָבִיא לַיְיָ לְבָדִי וּנְבִיאֵי הַבַּעַל אַרְבַּע מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים אִישׁ: וְיִתְּנוּ לָנוּ שְׁנַיִם
לָנוּ בִּיאֵי הַבַּעַל בַּחֲרוּ לָכֶם הַפָּר הָאֶחָד וְיַנְּשׁוֹרְאֵשׁנָה כִּי אַתֶּם הָרַבִּים וְקִרְאוּ
בְּשֵׁם אֱלֹהֵיכֶם וְאֵשׁ לֹא תְשִׂימוּ: וַיְהִי בְּצָהֳרַיִם וַיְהַתֵּל בָּהֶם אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר
קִרְאוּ בְקוֹל גָּדוֹל כִּי אֱלֹהִים הוּא כִּי שִׂיחַ וְכִי שִׂיג לוֹ וְכִי דֶרֶךְ לוֹ אוּלַי יָשֵׁן הוּא
וְיִקָץ: וַיִּקְרְאוּ אֵלִיָּהוּ לְכָל הָעָם גֹּשׁוּ אֵלַי וַיִּגְּשׁוּ כָּל הָעָם אֵלָיו וַיְרַפֵּא אֶת
מִזְבַּח יְיָ הֶהָרוּס: וַיִּקַּח אֵלִיָּהוּ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אֲבָנִים כְּמִסְפַּר שִׁבְטֵי בְנֵי יַעֲקֹב
אֲשֶׁר הָיָה דְּבַר יְיָ אֵלָיו לֵאמֹר יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ: וַיִּבֶן בָּאֲבָנִים מִזְבֵּחַ בְּשֵׁם יְיָ וַיַּעַשׂ
אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא וַיֹּאמֶר יְיָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל הַיּוֹם יִוָּדַע כִּי אַתָּה
אלהים

אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל וַאֲנִי עַבְדֶּךָ וּבִדְבָרֶיךָ עָשִׂיתִי אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה :
וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לָהֶם תִּפְשׂוּ אֶת נְבִיאֵי הַבַּעַל אִישׁ אַל יִמָּלֵט מֵהֶם וַיִּתְפְּשׂוּם
וַיּוֹרִדֵם אֵלִיָּהוּ אֶל נַחַל קִישׁוֹן וַיִּשְׁחָטֵם שָׁם : וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לְאַחְאָב עֲלֵה
אֱכֹל וּשְׁתֵה כִּי קוֹל הֲמוֹן הַגָּשֶׁם : וַיַּעֲלֶה אַחְאָב לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְאֵלִיָּהוּ עָלָה
אֶל רֹאשׁ הַכַּרְמֶל וַיִּגְהַר אַרְצָה וַיָּשֶׂם פָּנָיו בֵּין בִּרְכָיו : וְיַד יְיָ הָיְתָה אֶל אֵלִיָּהוּ
וַיְשַׁנֵּס מָתְנָיו וַיָּרָץ לִפְנֵי אַחְאָב עַד בֹּאֲכָה יִזְרְעֶאלָה : וַיַּגֵּד אַחְאָב לְאִיזֶבֶל
אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֵלִיָּהוּ וְאֵת כָּל אֲשֶׁר הָרַג אֶת כָּל הַנְּבִיאִים בֶּחָרֶב :
וַתִּשְׁלַח אִיזֶבֶל מַלְאָךְ אֶל אֵלִיָּהוּ לֵאמֹר כֹּה יַעֲשׂוּן אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִיפוּן כִּי
כָעֵת מָחָר אָשִׂים אֶת נַפְשְׁךָ כְּנֶפֶשׁ אַחַד מֵהֶם : וַיָּבֹא שָׁם אֶל הַמְּעָרָה וַיָּלֶן
שָׁם וְהִנֵּה דְּבַר יְיָ אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ מַה לְּךָ פֹּה אֵלִיָּהוּ : וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ אֵלִיָּהוּ וַיָּלֶט
פָּנָיו בְּאַדַּרְתּוֹ וַיֵּצֵא וַיַּעֲמֹד פֶּתַח הַמְּעָרָה וְהִנֵּה אֵלָיו קוֹל וַיֹּאמֶר מַה לְּךָ פֹּה
אֵלִיָּהוּ : וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם וַיִּמְצָא אֶת אֱלִישָׁע בֶּן שָׁפָט וְהוּא חֹרֵשׁ שְׁנֵים עָשָׂר
צְמָדִים לְפָנָיו וְהוּא בִּשְׁנֵים הָעָשָׂר וַיַּעֲבֹר אֵלִיָּהוּ וַיַּשְׁלֵךְ אַדַּרְתּוֹ אֵלָיו : וַיַּעֲזוֹב
אֶת הַבָּקָר וַיָּרָץ אַחֲרֵי אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר אֶשְׁקָה נָא לְאָבִי וְלֶאִמִּי וְאֵלְכָה אַחֲרֶיךָ
וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ שׁוּב כִּי מֶה עָשִׂיתִי לָךְ : וַיָּשָׁב מֵאַחֲרָיו וַיִּקַּח אֶת צֶמֶד הַבָּקָר
וַיִּזְבָּחֵהוּ וּבִכְלִי הַבָּקָר בִּשְׁלָם הַבָּשָׂר וַיִּתֵּן לָעָם וַיֹּאכֵלוּ וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אַחֲרֵי
אֵלִיָּהוּ וַיְשָׁרְתֵיהוּ : וַיְהִי דְּבַר יְיָ אֶל אֵלִיָּהוּ הַתִּשְׁבִּי לֵאמֹר : וַיֹּאמֶר אַחְאָב
אֶל אֵלִיָּהוּ הַמְצָאתָנִי אוֹיְבִי וַיֹּאמֶר מְצָאתִי יַעַן הִתְמַכֶּרְךָ לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי
יְיָ : וַיְהִי דְּבַר יְיָ אֶל אֵלִיָּהוּ הַתִּשְׁבִּי לֵאמֹר :

**ומלאך** יְיָ דִּבֶּר אֶל אֵלִיָּה הַתִּשְׁבִּי קוּם עֲלֵה לִקְרַאת מַלְאֲכֵי מֶלֶךְ שֹׁמְרוֹן
וְדַבֵּר אֲלֵהֶם הַמִּבְּלִי אֵין אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל אַתֶּם הוֹלְכִים לִדְרֹשׁ
בְּבַעַל זְבוּב אֱלֹהֵי עֶקְרוֹן : וְלָכֵן כֹּה אָמַר יְיָ הַמִּטָּה אֲשֶׁר עָלִיתָ שָׁם לֹא תֵרֵד
מִמֶּנָּה כִּי מוֹת תָּמוּת וַיֵּלֶךְ אֵלִיָּה : וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אִישׁ בַּעַל שֵׂעָר וְאֵזוֹר עוֹר
אִזּוֹר בְּמָתְנָיו וַיֹּאמַר אֵלִיָּה הַתִּשְׁבִּי הוּא : וַיַּעֲנֶה אֵלִיָּהוּ וַיְדַבֵּר אֶל שַׂר
הַחֲמִשִּׁים וְאֵם אִישׁ אֱלֹהִים אָנִי תֵּרֵד אֵשׁ מִן הַשָּׁמַיִם וְתֹאכַל אֹתְךָ וְאֶת
חֲמִשֶּׁיךָ וַתֵּרֶד אֵשׁ מִן הַשָּׁמַיִם וַתֹּאכַל אֹתוֹ וְאֶת חֲמִשָּׁיו : וַיַּעַן אֵלִיָּה וַיְדַבֵּר
אֲלֵיהֶם אִם אִישׁ הָאֱלֹהִים אָנִי תֵּרֵד אֵשׁ מִן הַשָּׁמַיִם וְתֹאכַל אֹתְךָ וְאֶת חֲמִשֶּׁיךָ
וַתֵּרֶד אֵשׁ אֱלֹהִים מִן הַשָּׁמַיִם וַתֹּאכַל אֹתוֹ וְאֶת חֲמִשָּׁיו : וַיָּשָׁב וַיִּשְׁלַח שַׂר
חֲמִשִּׁים שְׁלִשִׁים וַחֲמִשָּׁיו וַיַּעַל וַיָּבֹא שַׂר הַחֲמִשִּׁים הַשְּׁלִישִׁי וַיִּכְרַע עַל בִּרְכָיו
לְנֶגֶד אֵלִיָּהוּ וַיִּתְחַנֵּן אֵלָיו וַיְדַבֵּר אֵלָיו אִישׁ הָאֱלֹהִים תִּיקַר נָא נַפְשִׁי וְנֶפֶשׁ
עֲבָדֶיךָ אֵלֶּה חֲמִשִּׁים בְּעֵינֶיךָ : וַיְדַבֵּר מַלְאָךְ יְיָ אֶל אֵלִיָּהוּ רֵד אוֹתוֹ אַל תִּירָא
מִפָּנָיו וַיָּקָם וַיֵּרֶד אוֹתוֹ אֶל הַמֶּלֶךְ : וַיָּמָת כִּדְבַר יְיָ אֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלִיָּהוּ וַיִּמְלֹךְ
יְהוֹרָם תַּחְתָּיו בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לִיהוֹרָם בֶּן יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה כִּי לֹא הָיָה לוֹ
בֵּן : וַיְהִי בְּהַעֲלוֹת יְיָ אֶת אֵלִיָּהוּ בַּסְּעָרָה הַשָּׁמַיִם וַיֵּלֶךְ אֵלִיָּהוּ וֶאֱלִישָׁע מִן

הַגִּלְגָּל: וַיֹּאמֶר אֵלָיהוּ אֶל אֱלִישָׁע שֵׁב־נָא פֹּה כִּי יְיָ שְׁלָחַנִי עַד בֵּית אֵל וַיֹּאמֶר
אֱלִישָׁע חַי יְיָ וְחֵי נַפְשְׁךָ אִם אֶעֶזָבֶךָּ וַיֵּרְדוּ בֵּית אֵל: וַיֹּאמֶר לוֹ אֵלִיָּהוּ אֱלִישָׁע
שֵׁב־נָא פֹּה כִּי יְיָ שְׁלָחַנִי יְרִיחוֹ וַיֹּאמֶר חַי יְיָ וְחֵי נַפְשְׁךָ אִם אֶעֶזָבֶךָּ וַיָּבֹאוּ יְרִיחוֹ:
וַיֹּאמֶר לוֹ אֵלִיָּהוּ שֵׁב־נָא פֹּה כִּי יְיָ שְׁלָחַנִי הַיַּרְדֵּנָה וַיֹּאמֶר חַי יְיָ וְחֵי נַפְשְׁךָ אִם
אֶעֶזָבֶךָּ וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם: וַיֵּקַח אֵלִיָּהוּ אֶת אַדַּרְתּוֹ וַיִּגְלֹם וַיַּכֶּה אֶת הַמַּיִם וַיִּתָּצוּ
הֵנָּה וְהֵנָּה וַיַּעַבְרוּ שְׁנֵיהֶם בֶּחָרָבָה: וַיְהִי כְּעָבְרָם וְאֵלִיָּהוּ אָמַר אֶל אֱלִישָׁע
שְׁאַל מָה אֶעֱשֶׂה לָךְ בְּטֶרֶם אֶלָּקַח מֵעִמָּךְ וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע וִיהִי נָא פִּי שְׁנַיִם
בְּרוּחֲךָ אֵלָי: וַיְהִי הֵמָּה הֹלְכִים הָלוֹךְ וְדַבֵּר וְהִנֵּה רֶכֶב אֵשׁ וְסוּסֵי אֵשׁ וַיַּפְרִדוּ
בֵּין שְׁנֵיהֶם וַיַּעַל אֵלִיָּהוּ בַּסְּעָרָה הַשָּׁמָיִם: וְאֱלִישָׁע רֹאֶה וְהוּא מְצַעֵק אָבִי אָבִי
רֶכֶב יִשְׂרָאֵל וּפָרָשָׁיו וְלֹא רָאָהוּ עוֹד וַיַּחֲזֵק בְּבִגְדֵיהוּ וַיִּקְרָעֵם לִשְׁנַיִם קְרָעִים:
וַיַּרֶם אֶת אַדֶּרֶת אֵלִיָּהוּ אֲשֶׁר נָפְלָה מֵעָלָיו וַיָּשָׁב וַיַּעֲמֹד עַל שְׂפַת הַיַּרְדֵּן: וַיִּקַּח אֶת אַדֶּרֶת אֵלִיָּהוּ אֲשֶׁר נָפְלָה
מֵעָלָיו וַיַּכֶּה אֶת הַמַּיִם וַיֹּאמַר אַיֵּה יְיָ אֱלֹהֵי אֵלִיָּהוּ אַף הוּא וַיַּכֶּה אֶת הַמַּיִם
וַיִּתָּצוּ הֵנָּה וְהֵנָּה וַיַּעֲבֹר אֱלִישָׁע: וַיִּרְאֻהוּ בְּנֵי הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר בִּירִיחוֹ מִנֶּגֶד
וַיֹּאמְרוּ נָחָה רוּחַ אֵלִיָּהוּ עַל אֱלִישָׁע וַיָּבֹאוּ לִקְרָאתוֹ וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ אָרְצָה:
וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט הַאֵין פֹּה נָבִיא לַיְיָ וְנִדְרְשָׁה אֶת יְיָ מֵאוֹתוֹ וַיַּעַן אֶחָד מֵעַבְדֵי
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר פֹּה אֱלִישָׁע בֶּן שָׁפָט אֲשֶׁר יָצַק מַיִם עַל יְדֵי אֵלִיָּהוּ: וַיֹּאשְׁבוּ
וַיֹּגִידוּ לוֹ וַיֹּאמֶר דְּבַר יְיָ הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד עַבְדּוֹ אֵלִיָּהוּ הַתִּשְׁבִּי לֵאמֹר
בְּחֵלֶק יִזְרְעֶאל יְאֻכְלוּ הַכְּלָבִים אֶת בְּשַׂר אִיזֶבֶל: דְּעוּ אִפּוֹא כִּי לֹא יִפּוֹל לְדָבָר
יְיָ אַרְצָה אֲשֶׁר דִּבֶּר יְיָ עַל בֵּית אַחְאָב וַיְיָ עָשָׂה אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד עַבְדּוֹ אֵלִיָּהוּ:
וַיַּכֵּא שֹׁמְרוֹן וַיַּךְ אֵת כָּל הַנִּשְׁאָרִים לְאַחְאָב בְּשֹׁמְרוֹן עַד הִשְׁמִידוֹ כִּדְבַר יְיָ
אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל אֵלִיָּהוּ: וַיָּבֹא אֵלָיו מִכְתָּב מֵאֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְיָ
אֱלֹהֵי דָּוִיד אָבִיךָ תַּחַת אֲשֶׁר לֹא הָלַכְתָּ בִּדְרָכַי יְהוֹשָׁפָט אֲבִיךָ וּבִדְרָכֵי אָסָא
מֶלֶךְ יְהוּדָה: הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ לָכֶם אֵת אֵלִיָּה הַנָּבִיא לִפְנֵי בוֹא יוֹם יְיָ

הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא:

וכשיאמר ויסלח יכוין בגימטריה סלו עולה לפניו צְבָרֶכֶךָ ומקורו מסופי ה׳ פסוקים
של ברוכתיה והכיוון יוכל מרחקי הפסוקים ועולה למנין ל״ח וסגולתו לחן לנשואת הפלגי
נפוש וכ״ח מפה ח״ן ויש מנקדים אותו ברוכתי התיבות שבסוף יוכל מהן כזה צְבָרֶכֶךָ

החרן המים לזר המשך לחד:

צ ר
ר ם
ך

ועולים למנין ס״ח כמנין חיים ונקרא שם
הכוף וסגולתו בדרך סיכון
כו כזה כד״ך מ״ר על הלסטי׳
ועלי ר״ס כד״ך לחן סלה:

וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים לְפָנָיו אֶל עֵשָׂו אָחִיו אַרְצָה שֵׂעִיר שְׂדֵה אֱדוֹם:
וַיְצַו אֹתָם לֵאמֹר כֹּה תֹאמְרוּן לַאדֹנִי לְעֵשָׂו כֹּה אָמַר עַבְדְּךָ יַעֲקֹב

עִם־לָבָן גַּרְתִּי וָאֵחַר עַד־עָתָּה׃ וַיְהִי־לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה
וָאֶשְׁלְחָה לְהַגִּיד לַאדֹנִי לִמְצֹא־חֵן בְּעֵינֶיךָ׃ וַיָּשֻׁבוּ הַמַּלְאָכִים אֶל־יַעֲקֹב
לֵאמֹר בָּאנוּ אֶל־אָחִיךָ אֶל־עֵשָׂו וְגַם הֹלֵךְ לִקְרָאתְךָ וְאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ
עִמּוֹ׃ וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּצֶר לוֹ וַיַּחַץ אֶת־הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וְאֶת־
הַצֹּאן וְאֶת־הַבָּקָר וְהַגְּמַלִּים לִשְׁנֵי מַחֲנוֹת׃ וַיֹּאמֶר אִם־יָבֹא עֵשָׂו אֶל־הַמַּחֲנֶה הָאַחַת
וְהִכָּהוּ וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לִפְלֵיטָה׃ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֱלֹהֵי אָבִי אַבְרָהָם
וֵאלֹהֵי אָבִי יִצְחָק יְיָ הָאֹמֵר אֵלַי שׁוּב לְאַרְצְךָ וּלְמוֹלַדְתְּךָ וְאֵיטִיבָה עִמָּךְ׃
קָטֹנְתִּי מִכֹּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל־הָאֱמֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־עַבְדֶּךָ כִּי בְמַקְלִי
עָבַרְתִּי אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה וְעַתָּה הָיִיתִי לִשְׁנֵי מַחֲנוֹת׃ (ויכוין נאלף ג' שיות הוי"ה)

בכוונה הפשוטה הוי"ה יְהוָה יְהוָה יְהוָה) הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אָחִי מִיַּד עֵשָׂו כִּי יָרֵא
אָנֹכִי אֹתוֹ פֶּן־יָבֹא וְהִכַּנִי אֵם עַל־בָּנִים׃ וְאַתָּה אָמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ
וְשַׂמְתִּי אֶת־זַרְעֲךָ כְּחוֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא־יִסָּפֵר מֵרֹב׃

וַיָּלֶן שָׁם בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיִּקַּח מִן־הַבָּא בְיָדוֹ מִנְחָה לְעֵשָׂו אָחִיו׃ עִזִּים
מָאתַיִם וּתְיָשִׁים עֶשְׂרִים רְחֵלִים מָאתַיִם וְאֵילִים עֶשְׂרִים׃ גְּמַלִּים
מֵינִיקוֹת וּבְנֵיהֶם שְׁלֹשִׁים פָּרוֹת אַרְבָּעִים וּפָרִים עֲשָׂרָה אֲתֹנֹת עֶשְׂרִים
וַעֲיָרִם עֲשָׂרָה׃ וַיִּתֵּן בְּיַד־עֲבָדָיו עֵדֶר עֵדֶר לְבַדּוֹ וַיֹּאמֶר אֶל־עֲבָדָיו עִבְרוּ
לְפָנַי וְרֶוַח תָּשִׂימוּ בֵּין עֵדֶר וּבֵין עֵדֶר׃ וַיְצַו אֶת־הָרִאשׁוֹן לֵאמֹר כִּי יִפְגָּשְׁךָ
עֵשָׂו אָחִי וְשָׁאֲלֵךָ לֵאמֹר לְמִי־אַתָּה וְאָנָה תֵלֵךְ וּלְמִי אֵלֶּה לְפָנֶיךָ׃
וְאָמַרְתָּ לְעַבְדְּךָ לְיַעֲקֹב מִנְחָה הוּא שְׁלוּחָה לַאדֹנִי לְעֵשָׂו וְהִנֵּה גַם־הוּא
אַחֲרֵינוּ׃ וַיְצַו גַּם אֶת־הַשֵּׁנִי גַּם אֶת־כָּל־הַהֹלְכִים אַחֲרֵי
הָעֲדָרִים לֵאמֹר כַּדָּבָר הַזֶּה תְּדַבְּרוּן אֶל־עֵשָׂו בְּמֹצַאֲכֶם אֹתוֹ׃ וַאֲמַרְתֶּם
גַּם הִנֵּה עַבְדְּךָ יַעֲקֹב אַחֲרֵינוּ כִּי אָמַר אֲכַפְּרָה פָנָיו בַּמִּנְחָה הַהֹלֶכֶת לְפָנַי
וְאַחֲרֵי־כֵן אֶרְאֶה פָּנָיו אוּלַי יִשָּׂא פָנָי׃ וַתַּעֲבֹר הַמִּנְחָה עַל־פָּנָיו וְהוּא לָן
בַּלַּיְלָה הַהוּא בַּמַּחֲנֶה׃ וַיָּקָם בַּלַּיְלָה הוּא וַיִּקַּח אֶת־שְׁתֵּי נָשָׁיו וְאֶת־
שְׁתֵּי שִׁפְחֹתָיו וְאֵת אַחַד עָשָׂר יְלָדָיו וַיַּעֲבֹר אֵת מַעְבַר יַבֹּק׃ וַיִּקָּחֵם וַיַּעֲבִרֵם
אֶת־הַנָּחַל וַיַּעֲבֵר אֶת־אֲשֶׁר־לוֹ׃ וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ עַד
עֲלוֹת הַשָּׁחַר׃ וַיַּרְא כִּי לֹא יָכֹל לוֹ וַיִּגַּע בְּכַף־יְרֵכוֹ וַתֵּקַע כַּף־יֶרֶךְ יַעֲקֹב
בְּהֵאָבְקוֹ עִמּוֹ׃ וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֵנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁלֵּחֲךָ כִּי אִם־
בֵּרַכְתָּנִי׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַה־שְּׁמֶךָ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב׃ וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲקֹב יֵאָמֵר
עוֹד שִׁמְךָ כִּי אִם יִשְׂרָאֵל כִּי שָׂרִיתָ עִם־אֱלֹהִים וְעִם־אֲנָשִׁים וַתּוּכָל׃ וַיִּשְׁאַל
יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הַגִּידָה־נָּא שְׁמֶךָ וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶּה תִּשְׁאַל לִשְׁמִי וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ
שָׁם׃ וַיִּקְרָא יַעֲקֹב שֵׁם הַמָּקוֹם פְּנִיאֵל כִּי רָאִיתִי אֱלֹהִים פָּנִים אֶל־פָּנִים
וַתִּנָּצֵל נַפְשִׁי׃ וַיִּזְרַח־לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ כַּאֲשֶׁר עָבַר אֶת־פְּנוּאֵל וְהוּא צֹלֵעַ עַל־
יְרֵכוֹ׃ עַל־כֵּן לֹא־יֹאכְלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־גִּיד הַנָּשֶׁה אֲשֶׁר עַל־כַּף הַיָּרֵךְ

עַד הַיּוֹם הַזֶּה כִּי נָגַע בְּכַף־יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּגִיד הַנָּשֶׁה: וַיִּשָּׂא יַעֲקֹב עֵינָיו וַיַּרְא
וְהִנֵּה עֵשָׂו בָּא וְעִמּוֹ אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ וַיַּחַץ אֶת־הַיְלָדִים עַל־לֵאָה וְעַל־
רָחֵל וְעַל שְׁתֵּי הַשְּׁפָחוֹת: וַיָּשֶׂם אֶת־הַשְּׁפָחוֹת וְאֶת־יַלְדֵיהֶן רִאשֹׁנָה וְאֶת־
לֵאָה וְיַלְדֶיהָ אַחֲרֹנִים וְאֶת־רָחֵל וְאֶת־יוֹסֵף אַחֲרוֹנִים: וְהוּא־עָבַר לִפְנֵיהֶם
וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה שֶׁבַע פְּעָמִים עַד גִּשְׁתּוֹ עַד־אָחִיו: וַיָּרָץ עֵשָׂו לִקְרָאתוֹ
וַיְחַבְּקֵהוּ וַיִּפֹּל עַל־צַוָּארָו וַיִּשָּׁקֵהוּ וַיִּבְכּוּ: וַיִּשָּׂא אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא אֶת־הַנָּשִׁים
וְאֶת־הַיְלָדִים וַיֹּאמֶר מִי־אֵלֶּה לָךְ וַיֹּאמֶר הַיְלָדִים אֲשֶׁר חַנַּן אֱלֹהִים אֶת־
עַבְדֶּךָ: וַתִּגַּשְׁן הַשְּׁפָחוֹת הֵנָּה וְיַלְדֵיהֶן וַתִּשְׁתַּחֲוֶיןָ: וַתִּגַּשׁ גַּם לֵאָה
וְיַלְדֶיהָ וַיִּשְׁתַּחֲווּ וְאַחַר נִגַּשׁ יוֹסֵף וְרָחֵל וַיִּשְׁתַּחֲווּ: וַיֹּאמֶר מִי לְךָ כָּל־הַמַּחֲנֶה
הַזֶּה אֲשֶׁר פָּגָשְׁתִּי וַיֹּאמֶר לִמְצֹא־חֵן בְּעֵינֵי אֲדֹנִי: וַיֹּאמֶר עֵשָׂו יֶשׁ־לִי רָב
אָחִי יְהִי לְךָ אֲשֶׁר־לָךְ: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אַל־נָא אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ
וְלָקַחְתָּ מִנְחָתִי מִיָּדִי כִּי־עַל־כֵּן רָאִיתִי פָנֶיךָ כִּרְאֹת פְּנֵי אֱלֹהִים וַתִּרְצֵנִי:
קַח־נָא אֶת־בִּרְכָתִי אֲשֶׁר הֻבָאת לָךְ כִּי־חַנָּנִי אֱלֹהִים וְכִי־יֶשׁ־לִי כֹּל וַיִּפְצַר־
בּוֹ וַיִּקָּח: וַיֹּאמֶר נִסְעָה וְנֵלֵכָה וְאֵלְכָה לְנֶגְדֶּךָ: וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲדֹנִי יֹדֵעַ
כִּי הַיְלָדִים רַכִּים וְהַצֹּאן וְהַבָּקָר עָלוֹת עָלָי וּדְפָקוּם יוֹם אֶחָד וָמֵתוּ כָּל־
הַצֹּאן: יַעֲבָר־נָא אֲדֹנִי לִפְנֵי עַבְדּוֹ וַאֲנִי אֶתְנַהֲלָה לְאִטִּי לְרֶגֶל הַמְּלָאכָה
אֲשֶׁר לְפָנַי וּלְרֶגֶל הַיְלָדִים עַד אֲשֶׁר אָבֹא אֶל־אֲדֹנִי שֵׂעִירָה: וַיֹּאמֶר עֶשָׂו
אַצִּיגָה־נָּא עִמְּךָ מִן הָעָם אֲשֶׁר אִתִּי וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶּה אֶמְצָא־חֵן בְּעֵינֵי
אֲדֹנִי: וַיָּשָׁב בַּיּוֹם הַהוּא עֵשָׂו לְדַרְכּוֹ שֵׂעִירָה: וְיַעֲקֹב נָסַע סֻכֹּתָה: וַיִּבֶן
וַיִּבֶן לוֹ בַּיִת וּלְמִקְנֵהוּ עָשָׂה סֻכֹּת עַל־כֵּן הָרָא שֵׁם הַמְּקוֹם סֻכּוֹת: וַיָּבֹא
יַעֲקֹב שָׁלֵם עִיר שְׁכֶם אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנַעַן בְּבֹאוֹ מִפַּדַּן אֲרָם וַיִּחַן אֶת־פְּנֵי
הָעִיר: וַיִּקֶן אֶת־חֶלְקַת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר נָטָה שָׁם אָהֳלוֹ מִיַּד בְּנֵי־חֲמוֹר אֲבִי
שְׁכֶם בְּמֵאָה קְשִׂיטָה: וַיַּצֵּב שָׁם מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא־לוֹ אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

טוב לומר זה אחר הבדלה

**במה** יזכה נעך את ארחו לשמור פרכיך: בכל לבי דרשתיך אל תשגיני ממצותיך:
כלבי צפנתי אמרתיך למען לא אחטא לך: ברוך אתה יי למדני חוקיך: בשפתי
ספרתי כל משפטי פיך: בדרך עדותיך ששתי כעל כל הון: בפיקודיך אשיחה ואביטה
אורחותיך: בחוקותיך אשתעשע לא אשכח דבריך:

ואחר הבדלה יאמר אנא משבענא ושיר חמעלות בראשית ברא ואח"כ יאמר רב"ש:

ויש אומרים יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שתבנין ויכו':

קליפות היונקים מפ"ר דיכים כי פ"ן הוא אלהים פסוק ור' הוא אלהים נרבוע וה' הם האותיות אלהים:

**אָנָּא** מְשַׁבְּעָנָא עָלָיךְ פּוּרָה שַׁה שֶׁל שְׁכִינָה שְׁתַסְּיר לֵב טִפֵּשׁ
וְתָבִין וְתַפְקִיל יָתֵיהּ עַל טוּרָא דְמָטָא אַרְמִיסְמָס רְמִיסְמָס מִימָם יַמִּם כַּם

ותכוין שמם לאיש בלילה והוא הנקרא יום סד של סכות סיוטק מלאורים לדניאל ותמונה הנקראת תם ושיסיר כח הזמנקה מיון:

ויתחיל פּוֹרֵה דָּרַכְתִּי לְבַדִּי וּמֵעַמִּים אֵין אִישׁ אִתִּי וְאֶדְרְכֵם בְּאַפִּי וְאָרְמְסֵם בְּחֲמָתִי : וְנִזַּח מִבְצָאֲחִן בְּעֵינַי יְיָ : וַיְהִי דָּוִד לְכָל דְּרָכָיו מַשְׂכִּיל וַיְיָ עִמּוֹ :

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֶשָּׂא עֵינַי אֶל הֶהָרִים מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי : עֶזְרִי מֵעִם יְיָ עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ : אַל יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלֶךָ אַל יָנוּם שֹׁמְרֶךָ : הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישַׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל : יְיָ שֹׁמְרֶךָ יְיָ צִלְּךָ עַל יַד יְמִינֶךָ : יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא יַכֶּכָּה וְיָרֵחַ בַּלָּיְלָה יְיָ יִשְׁמָרְךָ מִכָּל רָע יִשְׁמוֹר אֶת נַפְשֶׁךָ : יְיָ יִשְׁמָר צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם :

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ : יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה :

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אָדוֹן כָּל הָעוֹלָמִים אַב הָרַחֲמִים וְהַסְּלִיחוֹת בְּסִימָן טוֹב וּבְמַזָּל טוֹב הָחֵל עָלֵינוּ אֶת שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה הַבָּאִים לְקָרָאתֵנוּ לְשָׁלוֹם חֲשׁוּכִים מִכָּל חֵטְא וָפֶשַׁע וּמְנוּקִים מִכָּל עָוֹן וַאֲשָׁמָה וְרָשַׁע וְדָבְקִים בְּתַלְמוּד תּוֹרָה וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים וַחֲנוּנִים דֵּעָה בִּינָה וְהַשְׂכֵּל מֵאִתְּךָ וְחַשְׁמִיעֵנוּ בָּהֶם שָׁשׂוֹן וְשִׂמְחָה וְלֹא תַּעֲלֶה קִנְאָתֵינוּ עַל לֵב אָדָם וְלֹא קִנְאַת אָדָם תַּעֲלֶה עַל לִבֵּנוּ מַלְכֵּנוּ אֱלֹהֵינוּ אָב הָרַחֲמָן שִׂים בְּרָכָה וּרְוָחָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ וְכָל הַיּוֹצֵץ עַל עֵסֶק בֵּית יִשְׂרָאֵל עֲצֵה טוֹבָה וּמַחֲשָׁבָה טוֹבָה אֶמְצוֹ וּבָרְכוֹ גָּדְלוֹ וְקָרְבוֹ קָרִיב עֲצָתוֹ כְּדִבֵּר שֶׁנֶּאֱמַר יִתֵּן לְךָ כִּלְבָבֶךָ וְכָל עֲצָתְךָ יְמַלֵּא וְנֶאֱמַר וְתִגְזַר אוֹמֶר וְיָקָם לָךְ וְעַל דְּרָכֶיךָ נֹגַהּ אוֹר וְכָל הַיּוֹצֵץ עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל עֲצָה שֶׁאֵינָה טוֹבָה וּמַחֲשָׁבָה שֶׁאֵינָה טוֹבָה הוּפַר עֲצָתוֹ כְּדָבָר שֶׁנֶּאֱמַר יְיָ הֵפִיר עֲצַת גּוֹיִם הֵנִיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים וְנֶאֱמַר עֲצוּ עֵצָה וְתֻפָר דַּבְּרוּ דָבָר וְלֹא יָקוּם כִּי עִמָּנוּ אֵל וּפִתַּח לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אַב הָרַחֲמִים אָדוֹן הַסְּלִיחוֹת בְּזֶה הַשָּׁבוּעַ וּבְכָל שָׁבוּעַ : שַׁעֲרֵי אוֹרָה · שַׁעֲרֵי אוֹרֶךְ יָמִים וְשָׁנִים : שַׁעֲרֵי אֲרִיכַת אַפַּיִם · שַׁעֲרֵי בְּרָכָה · שַׁעֲרֵי בִּינָה · שַׁעֲרֵי גְּאֻלָּה · שַׁעֲרֵי גְּדֻלָּה · שַׁעֲרֵי גְּאוּלָה : שַׁעֲרֵי גְּבוּרָה שַׁעֲרֵי דִּיצָה · שַׁעֲרֵי דֵעָה · שַׁעֲרֵי הוֹד · שַׁעֲרֵי הָדָר : שַׁעֲרֵי הַצְלָחָה · שַׁעֲרֵי הַרְוָחָה שַׁעֲרֵי וַעַד טוֹב : שַׁעֲרֵי זְרִיזוּת · שַׁעֲרֵי זִמְרָה : שַׁעֲרֵי זְכִיוֹת : שַׁעֲרֵי זִיו · שַׁעֲרֵי זוֹהַר חִדָּה · שַׁעֲרֵי זוֹהַר חָכְמָה · שַׁעֲרֵי זוֹהַר בִּינָה : שַׁעֲרֵי זוֹהַר דַּעַת · שַׁעֲרֵי חֶמְלָה · שַׁעֲרֵי חֵן וָחֶסֶד · שַׁעֲרֵי חַיִּים טוֹבִים · שַׁעֲרֵי חָכְמָה · שַׁעֲרֵי טוֹבָה · שַׁעֲרֵי טוֹהַר · שַׁעֲרֵי יְשׁוּעָה : שַׁעֲרֵי יֹשֶׁר · שַׁעֲרֵי כַּפָּרָה · שַׁעֲרֵי כַּלְכָּלָה : שַׁעֲרֵי כָּבוֹד · שַׁעֲרֵי לִמּוּד · שַׁעֲרֵי מָזוֹן · שַׁעֲרֵי מְנוּחוֹת · שַׁעֲרֵי מְחִילוֹת · שַׁעֲרֵי מַדָּע · שַׁעֲרֵי נַחֲמָה · שַׁעֲרֵי נְקִיוֹת · שַׁעֲרֵי סְלִיחָה ·

שערי

שַׁעֲרֵי סַיְעָתָא דִּשְׁמַיָּא · שַׁעֲרֵי עֶזְרָה · שַׁעֲרֵי פְּרוּת · שַׁעֲרֵי פַּרְנָסָה טוֹבָה ·
שַׁעֲרֵי צְדָקָה · שַׁעֲרֵי צָהֳלָה · שַׁעֲרֵי קְדוּשָׁה · שַׁעֲרֵי קוֹמְמִיוּת : שַׁעֲרֵי
רַחֲמִים · שַׁעֲרֵי רָצוֹן · שַׁעֲרֵי רְפוּאָה שְׁלֵימָה · שַׁעֲרֵי שָׁלוֹם · שַׁעֲרֵי שִׂמְחָה
שַׁעֲרֵי שְׁמוּעוֹת טוֹבוֹת · שַׁעֲרֵי שַׁלְוָה · שַׁעֲרֵי תּוֹרָה · שַׁעֲרֵי תְּפִלָּה · שַׁעֲרֵי
תְּשׁוּבָה · שַׁעֲרֵי תְּשׁוּעָה כְּרָכְתִיב וּתְשׁוּעַת צַדִּיקִים מֵיְיָ מָעוּזָּם בְּעֵת צָרָה
וַיְעָזְרֵם יְיָ וַיְפַלְּטֵם יְפַלְּטֵם מֵרְשָׁעִים וְיוֹשִׁיעֵם כִּי חָסְיוּ בּוֹ וְנֶאֱמַר חֲשׁף יְיָ אֶת
זְרוֹעַ קָדְשׁוֹ לְעֵינֵי כָּל הַגּוֹיִם וְרָאוּ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ אֶת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ וְנֶאֱמַר
קוֹל צוֹפַיִךְ נָשְׂאוּ קוֹל יַחְדָּיו יְרַנֵּנוּ כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ בְּשׁוּב יְיָ צִיּוֹן וְקַיִּים לָנוּ יְיָ
אֱלֹהֵינוּ מִקְרָא שֶׁכָּתוּב מַה נָּאווּ עַל הֶהָרִים רַגְלֵי מְבַשֵּׂר מַשְׁמִיעַ שָׁלוֹם
מְבַשֵּׂר טוֹב מַשְׁמִיעַ יְשׁוּעָה אוֹמֵר לְצִיּוֹן מָלַךְ אֱלֹהַיִךְ רִאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִנֵּה הַיָּם
וְלִירוּשָׁלַיִם מְבַשֵּׂר אֶתֵּן אֲמֵן סֶלָה :

**ויש** שמהגיס תקף לקרות כל הפרשה על חותו השבוע ואפרי להס כי זאת הס
ממציכים השפע משבת הבא עליו וסודו כמוס ליודעי חן ואחר כך יסדר עלתנו
לכבוד שבת מלכתא לף על פי שחיטו אפרי' אלף לכזית כי זה כבוד גדול לה כי כמו שמכבדין
אותה בכניסתה כן יכבדו אותה ביציאתה ויש זאת קיטור נמרץ עם הסביכה כל ימי
השבוע חוץ מטע' הפשוט שאבר אחד יש בחדש ונסכוי שמו ואינו נהנה בהכלתו אלא
במוצאי שבת :

**ואלה** מוסיף על הרחשונים מה הרחשונים מסיני ועוקר הריסו וטוחכן זו בזו מרבה
הגחל מהר"ר יצחק לוריא מזכרני ז"ל אף אלו מסיני ושובי השבי מן החחל.
כפי אשר נלפשו תקוני שבת בספר רחשית חכמה הקצר שהרב החכם החסיד כמהר"ר
אברהם הלוי הזקן קנה חכמה אחד מתלמידי החכם בעל הפרדס עם פרפראות שמשם מן
המהר"י ז"ל והוה היה כל ימיו אפטרופוס גדול לשבת מכריז ומזהיר את יראיו תמיד
אוכלים ושותים על שמירתו וכ"ה משפטו כל ימי' היו מדי שבת בשבתו לבית הכנסת
בשוקות ובחוצות בשבתים ובאמרות לילה ויום מחלות ליל שישי ואילך לזרז את העם
שיכינו את אשר יביאו ושתהא השה משמן' ואופה ושיהו מועלין התנורים סמוך לחשכה
כדי שיהי' פנאי ביום להתקדש לקראת שבת מלכתא בשבילה ובהרחיק פניו ידיו ורגליו
בחמין וחלוף שמלותיו ככתוב לעיל באורך טעמים אלו ובקריאת הפרשה שנים מקרא
ואחד תרגום הרחמן יתן חלקו עם שומרי שבי כהלכתו אמן כן יהי רצון : ואחי אחרים
המעתיק לא העתיק רק פשוטן של דברים כי הרב הנ"ל האריך בטעמי תקוני אלו עם
דרך הקבלה :

**תיקון הראשון** שלא יוציא לשם מרשות היחיד לרשות הרבים גם לא יטלטל
ארבע אמות ברשות הרבים לפי ברשות היחיד היא הסביבה
רחבו ד' ר"ל ד' לותיות השם וגבהו עשרה ר"ל עם המלוי כך יו"ד ה"א וא"ו ה"א
ורשות הרבים הוא נחש אשת זוכים ובעלה שמחל והיה חללה ובעלה תילול שבת :

**תיקון ב** לעגלות עירוב הוא כוד קו החמלעי וכו' :

תיקון ג להקביל פני שבת תחר שטבל לו תחר שרחץ פניו ידיו ורגליו לפחות במים חמין ככתוב לעיל ובגדים לבנים שם תפשר לו ויש להקבלת פני שבת תוגמת קלת לגלולה העתידה במהרה בימינו שיאמר לה הקדוש ברוך הוא לכנסת ישראל התנערי מעפר קומי שבי ירושלים רמז לעלייתה מן העפר וכו':

תיקון ד לקדם על היין המשובח בע' תיבו' ל"ה בויכלו ול"ה בקידוש ככתוב לעיל בפרוש וכן בגימט' יי"ן שהוא היין המשומר בענביו:

תיקון ה שרי לתקן נר לכבוד הדרוש העליון ולתן לכבוד הפתיל ומשח בין לפתן לדרוש במקלוט לפנימית מערבית רחבה למערב ורגליה למזרח וכולו ועל זה נאמר ושמרו בני ישראל את השבת לדורות"ס לשון דירה וכל בית שמלאכי השרת מוליכים בו דברים הלז שהם כסדרן הומרים דירה זו של ישראל היא ומברכים אותו:

תיקון ו להתפלל תרבע תפלות בשבת ובכוונה גדולה: כי הפוגם בשבת עונשו גדול מאוד:

תיקון ז לענג השבת בכל מיני תענוג ולעשות מכל המינים והמעגן גורם לשכינה לקבל מכל המאורות והדם שהוא מוסיף מוסיפין לו בממונו ובגשמי יתירה: ואם חס ושלום גורע גורעין ממנו כמה יתירה ואם הוא חכם חכמתו מסתלקת ממנו ואם הוא עשיר יסתלק עשרו כמו שהמיהשכינה יבישהכך יהיה לו:

תיקון ח לשמות השבת לשבח ולמעלתה בכל דבר בהכילה ובמלבוש שם הוא רגיל לאכול בחול ד' פעמים יאכל בשבת ג' פעמים. ואם הוא רגיל לאכול לחם ויין יוסיף בשבת בשר ודגים ויתקן הבית בכמה מיני בגדים מרוקמים ויהיה שמח זעוב לבו אם יש לו קטטה ומחלוקת עם אשתו בימי החול אף על פי שלימו רשאי יהיה לו שלום ושמחה עמה בשבת על כל פנים ויקוים בו שכוי השם שבכל יום חול ויום קדש. שכוי מקו בשר דולק ומשה מוציאת ושלחן ערוך. ושכוי משמה בשבילה תתלהכה וכן לבשוע על שני כבשים. ולעשות לפחות משני תבשילין ולקיים מצות שמה בשמחה ובפיוט ובזה לא יהיה רשות למקטרגים להתקרב ועליהם נאמר והזר הקרב יומת:

תיקון ט שלח לדבר דברי חול בשבת שנאמר ודבר דבר שלח יהיה דמורך של שבת כדבורך של חול:

תיקון י לשמח מטתו מלילי שבת ללילי שבת דוקא ולא בחול שלח שם כן הוא יוסף שבילה לו יום שובערים מדם כדי שיזכה לשמות קדושות וכתיב ביה ויון "בני "ישראל "אות "היא לעולם ר"ת בי"ה "אות היי"ה לעול"ם ר"ת (אהל ואין אהל שלח שבאמר שובו לכם לאהליכם וגומר גם יזכה לבנים כשרי' שיאירו בתורה לשון בהלו נרו עלי ראשי) וסופו תיבות אמת שירבה על ידי זה:

תיקון יא לאכול על שלחן של תרבע רגלים לעומת השלחן העליון שעליו נאמר זה השלחן אשר לפני ה' וכן מלמד שצפר שבת להיות פירותיו בעולם הבא כאותו קצף בפרק כל כתבי ואם תפשר יהיה על שלחן י"ב כברות שהם מכאן ואילך:

תיקון יב לגבות בגדים לבנים או מצחר גוונים חוץ מן האחו' והחדו' שם הוא

בתפ' וכו':

**צריך** לזכור לג בשבת ומה טוב שיהיה בכל השלם שעורו' לפי שהגג חין לו עקבי' ועיניו פתוחין והוח רמז מסך בה עיניו של ירחיו בקוחות להגביה עליהם

ברחמים גמוריס: צריך לקרות שיר השירים בערב שבת מן המנחה ולמעלה בשבת ולפחות מי שחין לו שהות יקרח ל' פסוקים מן יפקוים עד דודים ככתוב לעיל בסם ר"ת יעקב"ב ועל זה נחמר והחלכתיך בחלת יעק"ב תחיך: לסור לישון בשבת וק"ן לבבות ושחר עניני חילוחת כי בקושי השיגו חז"ל לפחות בשבת: שבת מושריקון "שבת "בשביעי "תחבר: ר"ח "שלוס "בשבת" "תדבר וכתי' "לח תעשו בה מזוכרה לבעלי

המחלוקת ביום השבת וכן בכ"ת בח"ת ב"ת בח"ש בח"ש: שבת חלקיהו מי"ן הס ג' חבות שהרי יש לה שלשה רחשין עם ב"ת שהיה מלכות: שבת מושריקון "שבת "בשבת "תבחר ר"ל מפסכת שבת תלמוד עד גמירה ותקרח ח' פרקים לכל סעודה כנגד לירופי חלב"ם שהם כ"ד קשוטי כלה שחמר יעשיהו הנביח וכו': "הס "תשיב "משבת ר"ת חמ"ת "משבת "רגליך "עשות ר"ת חר"ע שבשבי משחלק הרע ועול' העוב "ביום "קדשי "וקרחת "לשבת ר"ת ש"ק קול זומ' לך שחריך לקר' בקול רם:

**בשה** צריך החדם להשתדל לענג חת יום השבת שהוח ז' לימים ושימוך זיי"ן

משמעו מזון ומשמעו כלי זיין שכל המרבה במזון ביום ז' כגול מכל כלי זיי"ן על דרך שחמר"ל כגול ממלחמו' גוג ומגוג לעתיד לבח מורת הזיי"ן דומה לחרב ודומ' לשבע של החין וכל המוסי' מוסיפין לו על דרך שחמר"ל בכל מזונותיו של חדם לעולם לא מרחם השנה חוץ מהולחת שבת ועוד זיי"ן פוגה לכאן ולכאן רמז שצריך להוסיף מחול על הקודם בין בכמיסתו ובין בעיניתו: כי פועל חדם ישלם לו כאן רמז מחמר רז"ל שהקב"ה הזהיר לישרחל על ענין קולחת שבת ויום טוב בני לוו עלי ואני פורע והוח פוע"ל נוערייקון למערע "לוו "עלי "ואני "פורע מזונותיכם שבשביל זה לח יבוש ויעלבו מכל רע אמן כן יהי רלון. וכשנסמור שבחות בראשי לח יבלבו בנו חויבו ונזכה לביחת בן דוד מהיכנו אמן כן יהי רלון:

---

## דיני ברכת הלבנה

**בברכת הלבנה** חוקר ג' פעמים ודיין ליזהר שלח יברכו בין ועקר מזיניותיה ולח יסתכל בה כ

שם בעיום ראשון שרחה ניחוחיה. ואחיה המלך עליהם וגו' ר"ת עד שם ש

קניות ובקלה חר' חדם שחסק בחור מסוכ קול חדי הבה זה בחנו' שחה חדי לנקי וכו' עד שן בחסיו ס

לחיליות חשה ניחוי לל הבחים וגם הלוח לל נקבה. שם חתחיל לברך ובחתם: נחיר הברכה ושם יזכיר

לעיבור חסור להחחיל: יחיד שחתענה בקדם עם הנכור. לין מקדימין חלח הנץ חיישי חי שחשם בחיים

יכול לקדם בעית דרך חלון ויסתכל בה חבדם"ל כשהיה בחמלית חשה לח היה לעיות ושחשלון לין הלבנה

וקדשה ב"ם כשים חכוחות חשוכות חשוב לקדם בעית ואחר שחיר חעמל וגו' יחיר ג' פעיים לין הלבנה

בשוב לב: שחיה יכול לקדם הלבנה. שם חתחיל שבת הזה קדום ליל ר"ח בחשם לו שחתחיל ברכה ושם יזכיר

חוקר שבת הוח שחיר ר"ח בחדם לין לו לחתיין על חתחיל שבת. חבל כח' יחיר חבל לו שחתחיל ברכה ושם יזכיר

בחלים שבלילה יום ר' בחדם חת החולה לל יחתין עד ליל ר"ח ללח יקדם בחיר חבת לין חקדימין לברכה

בחבת וקדים: כ' פעים שחיה לו בחיקה לנקבה עד ליל ר' בשבת ויעבור בחקלחה וקדשה כי ש"ק חבל ביוצין

חיה יכול לקדם כי ש"ק. שם לו לקדם עד חעבירת חסכר יש לקדם החילה שבעה עוברת. עד שיחת חכיבין

עליו יד ש"ק ויום החולד ולח ש"ק בכלל ולח לקדם עלח עד חמי כ"ש כ' חמ"ב חת החולד. לין חכרכין חלוקה בשוב:

עד שיעבור ו' ויחיו בוחמי חבת לקדים שם לו עבת עליין. וקדשין חלוקה שם בדבין חלוקה בשוב:

בָּרוּךְ ׀ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ ׀ הָעוֹלָם ׀ אֲשֶׁר בְּמַאֲמָרוֹ
בָּרָא שְׁחָקִים וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם חֹק וְזְמַן נָתַן
לָהֶם שֶׁלֹּא יְשַׁנּוּ אֶת תַּפְקִידָם שָׂשִׂים וְשְׂמֵחִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹן
קוֹנָם ׀ פּוֹעֵל אֱמֶת שֶׁפְּעָלָתוֹ אֱמֶת וְלַלְּבָנָה אָמַר שֶׁתִּתְחַדֵּשׁ

עטרת

**ברכת** הלבנה ב"מ כ"ה מנהג מעונג שבת ומלובש בבגדים נקיים כדי להקביל פני המלך בתפציו כתיב בהחיתיה בסנהדרין בפ' היו בודקין ר' יוחנן בר' חנינא פני המערב לבנה בחדושה כחלו מקבל פני השכינה וילף מס בג"ש: ומה שהזהרתי למ"ש זהו להידור מצוה: הגה יש יומשך הזמן הרחוי לזהירין המקדימין דפר' בעתו מה טוב: ומ"מ לא יסח דעתו בימי לחול יחזר על טרפת הקודם ויקדש את עצמו ברוח קדושה ובבגדים נקיים להקביל פני המלך דתניא דבי ר' ישמעאל תלמוד לומר זכו ישראל תלוי להקביל פני שכינה בכל חדש דיי להם חמי חבוי מלכך כ"ל מעומד:

**ודע** שבנוסח ברכה זו יש בה כמה סודות עמוקות ומהרהרתי בזה בחיבורי דרך חיי, פמ' פסחים: מ"מ לתרמוז עתה בקצרה דפר' מה חפש קלהו תרפה: דע כי כל מה שיש בתחתון יש בעליון ובמה מעל גבוה: הנה חמה ולבנה שעשינו רוחות בעולם העשיה דהיינו בעולם הגשמי הזה שהוא חלק התחתון בעולם העשיה הם דוגמת לחמה ולבנה שבעולמות העליונים ועליוני' לעליונים דהיינו עשי' דוגמת וסימן ליצירה ויצירה דוגמת וסי' לבריאה ובריאה דוגמת וסי' להיכלות וסם בחמישית קבלת פני השכינה ויחוד בסוד ה' פרקיפין תפארת ומלכות אחר לעומתם למטה כי כתיבה להשרות שכינתו בתחתונים והם פרץ וזרח: ומלכות בית דוד מפרץ הוא סוד קביעת הלבנה ומילואה כי נתמעט הירח עד עת קץ וחז השכינה שהיא הלבנה יתמם בכתר ע"ש החמה שני מאורות הגדולי' תור הלבנה כתור החמה ומלכות בית דוד מורה על השכינה כי יהיה ה' אחד ושמו ה' והשכינה תתעלה בעליוני רב בחידושה הנעלה ויהיה עטרת תפארת: סוד בעלייתו של בעל עולה עמו וחיבה יורדת ודבר זה צריך ביאור כי מנהגי דברי חכמי הקבלה כי ו' מן שם ידו"ד רומז על תפארת ולאותו ו' קורין מוריק שורק חולם: זה רומז על מיעוט ומעלת הלבנה העליון בת זוגו של תפארת: הנה בגלות הזה השכינה בגלות וחיבה לדבק תחת רגליו וחז היא מוריק נקודה תחת חות ו' וסימן ויהריק"ו מן: וחז היא השכינה יורדת ובזמן הבית היתה הלבנה במילואה שהוא לו בנקודת שור"ק לשון קום"ר קשורי"ם ביחד חז היא עולה עמו ואינה יורדת מחנם לכתיב תהיה העטר"ה עטרת בעלה ותעלה למעלה בסוד חול"ם וחז תהיה עטרת תפאר"ת בעלה וחיבה בעלייתו של בעלה עולת ועולה למעלה: וחז החתם בנסת ישראל ובעלייתה עולים למעלה ישראל ומקויים בזה ולתחך עליון וישקנו מיינו שהוא סוד ישראל רומז דו ויקח לו יעקב מקל לבנה רומז ללבן"ה כי ל"ו פרקופין ויחוד חתך אז פני יעקב חקוקים בלבן' וע"כ נתקן ברוך "ויעקר" ברוך "עושך ברוך "קוסך בריך "בורכך על ר"ת יעקב: ולפי זה רומזים לבסת לבנה חכי"ע כמו פרמוקי

עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת לַעֲמוּסֵי בָטֶן שֶׁהֵם עֲתִידִים לְהִתְחַדֵּשׁ כְּמוֹתָהּ וּלְפָאֵר לְיוֹצְרָם עַל שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַדֵּשׁ חֳדָשִׁים: ג״פ בָּרוּךְ יוֹצְרֵךְ. בָּרוּךְ עוֹשֵׂךְ. בָּרוּךְ קוֹנֵךְ. בָּרוּךְ בּוֹרְאֵךְ: וכוכר ג״פ בְּשֵׁם שֶׁאֵנִי רוֹקֵד כְּנֶגְדֵּךְ וְאֵינִי יָכוֹל לִנָּגַע בָּךְ כָּךְ לֹא יוּכְלוּ כָּל אוֹיְבַי לִנָּגַע בִּי לְרָעָה:

## תפול

למעלה כי כל הדברים בכל העולמות. והנה עוה״ר רומז לעולם עשיה. ויוסף לעולם יצירה. ודורחך לעולם הבריאה. קונך הוא קונך עולם המלות. ומה שלא הזכיר כאן הוא בשביל רמז שם יעקב וכן כרמזו בזוהר הברכה הזאת במאמרו ברית שחקים וכו׳. במאמרו רומז על עולם המלות כמו״ש סוד עשרה מאמרות שבהם נברא העולם. שחקים סוד הבריאה שהוא הכסא שהשמות קדושות תחת הכסא זהו סוד שחקים עולם שוקי׳ מן לגדיקים כמו שכתב״ל ודרוח פיו השתלשלות עולם היצירה שהוא עולם המלאכים העליונים שהם רוח פיו של הקב״ה. כל צבאם שהם צבאים התחתונים עולם העשיי׳. חק וזמן נתן להם שהגיעם הם בעולם הזה וגבוה מעל גבוה למעלה סדר זמנים סוד מדת יום ומדת לילה כמו״ש להבדיל בסוד ה׳. עזים ושמחים לעשות רצון קונם. ענין קטרוג הלבנה שגרם המיעוט הוא סוד גדול מסודות התורה סדיך ביאור רחב ואין כאן מקומו להאריך:

**חידוש** לבנה שלמטה מורה חידוש לור הלבנה של מעלה שעולה היא מעלה מעלה ע״כ שחכמו מתפללין גם כן יעלה ויבא כו׳ וז״ל ס׳ אור יראש בפי׳ זו התפלה כי בתחילת תפלתינו אנו אומרים יעלה אל ואין סוף הסתום ואח״כ יגיע ויבא הסתום אל כח המוסכל שהוא חכמה ומן המוסכל אל המורגש שהוא בינה ומן המורגש אל המוטבע שהוא תפארת ומן המוטבע אל כוח הנוטני מלכות שאין לה אור מעצמה כך ירד הקול ממדה למדה עד שיגיע ויבוא תפלתן של ישראל ומכריז ואומר כי׳ רצה והושיעם את מעשיך וגו׳ ע״כ. וז״ל ח״ו ולהלן ולהלי אבות ואבות ואבות כו׳ סדר בכאן י״ג עניינים להמשיך החסן וברוך מן המקור העליון אשר משם תושלות חיים ומשם כי יעלה ויבא כלומר יתעלה הכבוד בעילוי כוד מעלה עד מקום הסתום שיבא כלומר יבא מסתם כל הסדרים סוד קדם הקדמים יגיע כלומר יתחלל בהמלוי מסבה לסבה ומכח לכח עד הגיעו אל המדרינ׳ התחתונה ירחה מכח העליון אל כח הנגלה כדי להשפיע לתחתונים מתחת ועילה שיתרצה במקום מושבו ולא יתגבר עליו אל ת כח הדין ושמע כלומר כי בהיות משך הרצון מקום הדק הפנימי אשר לא ישמע חוץ אל הקול היולא הנשמע בהגיע לשם. משם יורד בהיות המים העליונים יורדים אל הסבה התחתונה שהוא תפארת הרקיע העומד בינתים בתמרו יהי רקיע בתוך המים ו׳ ברגום במילעיות מים והוא סוד קול הנשמע היולא מהקול הדק הפנימי אשר לא נשמע ע״ל כי תמיר ישמע יפקד והוא מקו׳ הפקידה להזכירה בקדושות הרי הם כזכרונות ותמנע

ג״פ תְּפוֹל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה וָפַחַד בִּגְדוֹל זְרוֹעֲךָ יִדְמוּ כָּאָבֶן׃
ג״פ כָּאָבֶן יִדְמוּ זְרוֹעֲךָ בִּגְדוֹל וָפַחַד אֵימָתָה עֲלֵיהֶם תִּפֹּל׃
דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל חַי וְקַיָּם ואומר לחבירו ג״פ שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם׃
וחבירו משיב לכל פעם עֲלֵיכֶם שָׁלוֹם׃ ואומר אה״כ כימין טוב מזל טוב לכל
ישראל אמן׃

יִשְׂמַע יִפְקַד ויזכר סוד זכר ונקבה פקידה לנקבה וזכירה לזכר לחד בלחד יגסו ויתן להפריד ביניה׳. זכרונו הוא יסודו של עול׳ לשר משם הנשמות פורחות והשורש למטה ועשה פרי למעל׳ כי סוד הפקידה עומד בזכירה וזהו סוד ועל ועוד יעלם סרטיו לפליטה לטובה כי הם סוד הפליטה ומתוכם כי על כן נאמר שלם עשרה עניים יהודים בכנד שלם עשרה מהות המתייחדים ביחוד לחד ועל כן הנו אומרים זכרנו בו לטובה שהוא זכירה זכר ופקדינו בו לברכה סוד הפקידה המתברכ׳ מן הזכירה והושיענו בו לחיים סוד הנעלם בסוד החיים חום וחניני ורחם עלינו והושיענו שלשה בכנד שלשה לפתיחת

הכל לחד בסוד חותם לחד עכ״ל׃

**והנה** מתעתיק מה שכתב מהרח״ק בפרי תפלת ר״ה שלו מע״ש שדבריהם יעלין בסגנון ג״כ מ״ש לרן מדרש גלוח תירוש׃ **וז״ל** מלקוטי אלהי קדושים פי׳ תקיעה וזכירה וזעקה ונעלה ות״ת כדפרי׳ בתפילת התפלה ע״ש ויעלה זהו סוד עליות התלכות. דרך התלכות על הכתר וזה יכוון בקול תוקיעות ויעלה כי הוא ל׳ מוסר המוסיף בחויר והיה לחל בלעה ג׳ תלות עליונות להזיר כל ג׳ כלילה יתן יח״ל והרי עלתה ה׳ תלכות. על תקוף כל הזכירות בעניני תפילתה עד לין סוף בסוד הזוהר כנדרש בתקונים ותקו״ז בזכירה ותת״ב בת׳ תמות בתלת תמותיו בסוד ז׳ ויקוק׳ ולכנגד בזה תקנו חזנין שתפלת ר״ה יסוד זכירה ותת״ב בת׳ תמות בתלת תמותיו בסוד ז׳ ויקוק׳ היא התפלה עד התלכות מקבלה דהיינו כ״ן כדפירש לעיל וזה״ב כנ״ל תמו יעלין מותו עד לין סוף׃

**ויבא** יעיין ויפקד אלן הענין כי תחר שהעליונה לתעלה תמו מיתיחים מותה דרך התלכיות עד מקומה מלמה שפיו רב וזהו שתחר ויבא להיינו בכתר ובלה מלה זו בזה״ו לזהות על קו התחיני בסוד הדעת ותחר לן יחיד לזהות על היחה עצמת בעלה כמודע לתיכי תבא על ויסת דזוקת ותת״ב ז׳ יעיין בסוד יריחה בתכונת ותת״ב יריחה בסוד יריחה בעלה כמודע לתיכי תבא ובלה לא נזכר וה״ו יעיין מקום התחיני כדפי׳׃

**וירצה** יפתיע ויפקד אלן רס״ג שמות והיה יחודת לתמוחה בת״ת וזהו וה״ו על ויהיה היה בתה שם מלתה תשפיע רצון העליון הנישפך לה דרך קו התחיני ותתי כן יפתיע תן התסד יפקד מנד הנגוזה ותין נתלוו״ן תן תן הטוב שפיר׃

**ויזכר** זכרון אלן הם סוד יסוד ונצח והוד ולהיותה בסוד ביני הזכר ולכן נתו כולם בתלת זכרון בתלת ויזכר כיסוד שהוא קו התחיני בדרך הקדם בוה״ו ת״ל כדפי׳׃

**אבותינו** יזכרון יתחילים יעירך להיימ ויפוד ע״י נ׳ יוסיפים שהם בלה והוד ויסוד הנזכר עם התסד והגבורה והת״ת הנ׳ יתרייתיך ויוסקדלים ע״י הייחוד הקדוש זכרון עם יולמים עיר הקודש להיינו בחיבת התחתונה התקוה כמודע׃

**זכרון** יתפיח בן דוד ינד״ך פי׳ נתה שפיר׳ בתקונים הענין ניבוט״ת תלפיים אל תפיח לדקיני וכן אל כל הכפולות אל התחיה להיינו כי בהתסכת שפיע אל התלכות התיעוכת בסוד הכפוי׳ יתפיע אל הכפולות יתפיח לקרב הגאולה והתחייה ונפ אל כל עניני הגלות להיות בהקליפות והוא בקליפה כתלך יגאר׃

**לפליטה** לשונה תלך הזיכה שנה השבתת הקליפות כמודע ואחר לטובה פי׳ בהיותה נושה לנד התסד הקדוש טוב כלפי׳ כזהר שיר השירים נפסוק כי טובים דודיך מיין ולריחיהם תנד ת״ת קו התחיני ותתסדר בעלות אל נ׳ התמותות כזה לפליטה לטובה היינו הפליטה תלך יהיות תסד עליית הקליפות ע״י ד׳ שפי׳ ל״ם פ״ם ע״י בשיבר התיעוכות. לתן תנד הזיכה ולתסד תנד התכונה ולריחיהם תנד הכתר׃

**לרחם** מ עליונו להושיענו ענין זה אל התחתונים כי בהפכן הענינים יתפיעו התתחתונים כמודע כי בהשקיעו התסדים יגלו העגפים ויגין זכרנו וכו׳ הוא ע״י היסוד וכדפי׳ ניעין זכרנו לחיים ע״פ

# שער השמים

**ואלהינו** בו לשונה היינו השפעת חכמה וביניה בוש"ו כי פי' חלת בו וחל"ף ביסוד וחלכות שבריאה כנ"ל בחלת לשונה פי' טוב הש' וזכרון חנך הזכר פי' שפע הרחני לזכר ולפקיד לשפע הרחני לנקבה:

**ופקדנו** בו בנרכה וכלף' כי יסוד נקרא ברון וברכה פי' ברך ה' כמ"ש ושיתיך ות"ן עם ה' ע"י היסוד כשפירסמו:

**והושיענו** בו לחיים טובים כתבי ונו' ע"י החשכת השפע מן הבינה שהיא מקום הישועה והרחמים והחיסכה דרך וח"ו והיינו מלת בו והחשכת החיים הנה מל' היסוד והיינו לחיים טובים כי היסוד נקרא טוב וחח"כ להשפיעם מל' החלכות הנקף' כדכר נדבר וחח"כ שהיא בה ישועה ורחמים ולא יהיה כח בחי' הדם כי תלה הדם בחלכות כנ"ל וזה לפי שהחיים יהיו מהיסוד ולא מן הבינה ולפי שהיסוד נקרא ברית קודש ומשם יונקין כל החיים:

**דום** וחנינו וכו' כל זה להחשיך שחילכות מל' התתחונים ועל זה אמר חותיין חנין ורחם למה כי תלה הדם בחלכות כנ"ל ומחר חום יונד הת"ת עם היסוד כשהיינו רחום עם ות"ן ורחום תלה והרי הכל בה עכ"ל ענין ג' בו הנזכרים: זכרנו בו לשונה: בו לנרכה בו לחיים: רעיונים אלו ג' בו קיצור לענן וקבלתי כי חיה אזבונה שהיה סם נחיל וקדש ונ"ש בו הוא חנין אזבונ"ה:

# מספת אבות פרק ראשון

**כָּל** יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא. שֶׁנֶּאֱמַר. וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר:

**משֶׁה** קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי וּמְסָרָהּ לִיהוֹשֻׁעַ וִיהוֹשֻׁעַ לִזְקֵנִים וְזְקֵנִים לִנְבִיאִים וּנְבִיאִים מְסָרוּהָ לְאַנְשֵׁי כְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה. הֵם אָמְרוּ שְׁלֹשָׁה דְבָרִים הֱווּ מְתוּנִים בַּדִּין וְהַעֲמִידוּ תַּלְמִידִים

**משה** קבל תורה מסיני. מאחר שהי' לפי תומתה זו ראוי' שיוסדת על פי תומה אחת התורה כשהי' מסכתת שנאמרה לפי כלה ומסרים ואחות שהיה העולם גם כן תכלת שפיי' בדרכי היושר כענין יעקב הלדם עם תכלית לשיקר האמת התכלת כשהכתה זו יפה קבל תורה מסיני עיתר לך שהחלות והיושרות שבו הכתכסת לא נדעו לחתם חכמי התכנה חלקם חלת לף חלו כאחר בסיני:

**משה** קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים ואיתם הלו שבעים הזקנים שבחי תשה חלת זקנים שהיו לדעים ושוערים על ישראל מאחר יהושע כיון שנאחזי ויעבדו את ה' כל ימי יהושע וכל ימי הזקנים אשר האריכו ימים אחרי יהושע וזקנים הללו חסרו לכל הזקנים שהיו בכל דור ודור כתו' ויעקיאל שנאמרו לאהוב ואהוב לשלר שיפטים שהיו אחריו עד שהגיעו לנביאים עלי הכהן ושמואל הרמתי ונביאים שהיה זה לזה עד שנתן לתפארי כנסת הגדולה: ק"ן וקנים היו שהובאו כאחרונה שהיה

תַּלְמִידִים הַרְבֵּה וַעֲשׂוֹ סְיָג לַתּוֹרָה: ג שִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק הָיָה מִשִּׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה הוּא הָיָה אוֹמֵר עַל שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוֹדָה וְעַל גְּמִילוּת חֲסָדִים:
ד אַנְטִיגְנוֹס אִישׁ סוֹכוֹ קִבֵּל מִשִּׁמְעוֹן הַצַּדִּיק הוּא הָיָה אוֹמֵר אַל תִּהְיוּ כַּעֲבָדִים הַמְשַׁמְּשִׁין אֶת הָרַב עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס אֶלָּא הֱווּ כַּעֲבָדִים הַמְשַׁמְּשִׁין אֶת הָרַב שֶׁלֹּא עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס וִיהִי מוֹרָא שָׁמַיִם עֲלֵיכֶם: ה יוֹסֵי בֶּן יוֹעֶזֶר אִישׁ צְרֵדָה וְיוֹסֵי בֶּן יוֹחָנָן אִישׁ יְרוּשָׁלַיִם קִבְּלוּ מֵהֶם יוֹסֵי בֶּן יוֹעֶזֶר אִישׁ צְרֵדָה אוֹמֵר יְהִי בֵיתְךָ בֵּית וַעַד לַחֲכָמִים וֶהֱוֵי מִתְאַבֵּק בַּעֲפַר רַגְלֵיהֶם

לֹא תַעֲלֶה בְּיָדֵינוּ עַל יְחִידִי וְאֵינוֹ לֹא תֹאכַל מִשְׁפְּטֵי: הָהוּא מִתְחַיֵּב בְּדִינֵי וְאֵינוֹ מִתְחַיֵּב בְּדִינֵי אֶלָּא בְּשֶׁלְּשָׁה שֶׁיִּתְחַיְּבוּ כָּל הָעוֹלָם

דְּגָלֵיהֶם וְהָיוּ שׁוֹתָה בַּצָּמָא אֶת דִּבְרֵיהֶם׃ ה יוֹסֵי בֶּן יוֹחָנָן אִישׁ
יְרוּשָׁלַיִם אוֹמֵר יְהִי בֵיתְךָ פָּתוּחַ לָרְוָחָה וְיִהְיוּ עֲנִיִּים בְּנֵי בֵיתֶךָ
וְאַל תַּרְבֶּה שִׂיחָה עִם הָאִשָּׁה בְּאִשְׁתּוֹ אָמְרוּ קַל וָחוֹמֶר
בְּאֵשֶׁת חֲבֵרוֹ מִכָּאן אָמְרוּ חֲכָמִים כָּל הַמַּרְבֶּה שִׂיחָה עִם
הָאִשָּׁה גּוֹרֵם רָעָה לְעַצְמוֹ וּבוֹטֵל מִדִּבְרֵי תוֹרָה וְסוֹפוֹ יוֹרֵשׁ
גֵּיהִנֹּם׃ ו יְהוֹשֻׁעַ בֶּן פְּרַחְיָה וְנִתַּאי הָאַרְבֵּלִי קִבְּלוּ מֵהֶם יְהוֹשֻׁעַ
בֶּן פְּרַחְיָה אוֹמֵר עֲשֵׂה לְךָ רַב וְקְנֵה לְךָ חָבֵר וְהֱוֵי דָן אֶת כָּל
הָאָדָם לְכַף זְכוּת׃ ז נִתַּאי הָאַרְבֵּלִי אוֹמֵר הִרָּחֵק מִשָּׁכֵן רָע
וְאַל תִּתְחַבֵּר לָרָשָׁע וְאַל תִּתְיָאֵשׁ מִן הַפֻּרְעָנוּת׃ ח יְהוּדָה
בֶּן טַבַּאי וְשִׁמְעוֹן בֶּן שָׁטַח קִבְּלוּ מֵהֶם יְהוּדָה בֶּן טַבַּאי אוֹמֵר
אַל תַּעַשׂ עַצְמְךָ כְּעוֹרְכֵי הַדַּיָּנִין וּכְשֶׁיִּהְיוּ בַּעֲלֵי הַדִּין עוֹמְדִים
לְפָנֶיךָ

שהוא יחיה ושותה בצמא ולא כלום שהוא שונא׃ יוסי
בן יוחנן כו׳ פתוח לרווחה לקבל עניים וצנים׃
ויהיו עניים בני ביתך כלומר אל תרבה בעבדים
ושפחות לשמחתך אלא הוי עניים בתוכם שיתמשך
ותקבל שכר׃ ואל תרבה שיחה עם האשה אפי׳
היא מחזקת לפי שמקבלת מדברי תורה׃ קל
וחומר באשת חבירו שלא ירבה שיחה עמה והוא
התנא ובאמת דר׳ נתן סבר שפיקח יותר לא נחשוש
כדי שלא יבא לידי הרגל עבירה ולכן נראה לפרש
נחשוש הרבה אפי׳ שיתעסק מדברי תורה וכן הוא
באמת דר׳ נתן מהנהו אלמלי יתרון יש׳׳ל׃ יהושע בן
פרחי׳ ונתאי הארבלי קבלו מהם ויוסף בן
יועזר ויוסף בן יוחנן הנזכרו בן פרחיה לחוד הכי הוה
מתנו בתורו׳ הכי לומדים בכולהו׃ עשה לך רב
שלא תהא לומד מעצמך כמה שלא יהיו בין הרב ובין התלמיד
וקנה לך חבר סמיכים ומתיר׳ לה תכר חיים לפי
שמניחים הזכות בין הכתב׃ והוי דן את כל האדם
לכף זכות שכל מה שתשיג עליו תמיד לזכות בתמוז
עד שיהא נראה שלשו כך שלש שנות כך לכאן
לשון בין הדיינים לכף זכות׃ נתאי הארבלי
אומר הרחק משכן רע ואל תחבר לרשע
מפורש בנביאים אחז על בית ויחד על שלח שכן
בכותל שכנו הרע לנדיקו ומנגע בשכנו הרשע יחזק הזה
לזה לרשע לזה לשכינו׃ ואל תתיאש מן הפורענות
שלא ליאמר מתענין אנו ויבא ויקרעינו ויבטלנו
מיניה לו ויבא בזה׃ ואל תתייאש מן הפורענות
שלום שתבא עליו׃ על תעשה עצמך כעורכי

קיזוב לבא לכן תהיה ככל שעה שפחד וכן הוא לשון
חזרי לדם שפחד תיכף וכן שם נא עליך רע
תתיעם שתיראו לא תשוב ביראת שמים׃
קחוכה לבא וכן הוא לשון לא קרוי ה׳ ה׳ והוא
כעורכי ד׳׳דיינין כתוב בהשכר כלומר כעין
ואתחלף בעני׳׳ והשוה כעורכי הדיינים כלומר שלא
ליתן ולעבור ויסכר עיניו מהם כדי שיזכה בדין
התם ס׳׳ר יתן ויסכר עיניו מהם כדי שיזכה בדין
ואמאי ליה ליחיד דיינו כיון שכתוב שיהא נתן
ושפתים אחת כיצד מם כיצד מם מנה ומה מנה
שנותנים וכשיתבטל בדין הכי הוא שלא ליתן
ליחיד את דינו לומר ליחיד מתירין לו ומשוה
שנותנים ליחיד פסוק להם הדין ליחיד את התורה
לעשות את הזכות שלא תיעשה עוקר לשון עקירה
לעשות הדין ליחיד מפני הכתוב ואחר׳׳כ יהיה לו כעני
ז׳׳ל כעניין אחריהם כל קהיל׳ לומר לו מה לך עליו
מתן ליתפסק לי דיינו להוי לי מת כי לא תכבד ויהי
הכי דיינו תביעה ושיבתא לחוד לא יהא לו
לדיינים לתפוס לו כלום בעבור לא יהא תקנה
כתכנום של יורקות שבין תיכף ומיד עבר כאלו
והתני׳ עלה וכ׳׳ה בכתובות של מעם עמך כאלו
הדיינים שבשיבה שלם אחד ויסתלק אחד מהם
ישתון על תביעה שלהן לקרוא לאחד מהם
על תעש עצמך כעורכי הדיינים כלומר שתעשה
ומסדרין השעות לפי שמיון תדע שעורכי
הדיינים ההוה קודמת דדבי ינקן הדיינים
להוה קא משמע לה לאשון שהוא מסכר

לְפָנֶיךָ יִהְיוּ בֵּיעֵינֶיךָ כְּפֻרְשָׁעִים וּכְשֶׁנִּפְטָרִים מִלְּפָנֶיךָ יִהְיוּ בְּעֵינֶיךָ
כְּזַכָּאִין כְּשֶׁקִּבְּלוּ עֲלֵיהֶם אֶת הַדִּין: ס שִׁמְעוֹן בֶּן שָׁטָח אוֹמֵר
הֱוֵי מַרְבֶּה לַחֲקוֹר אֶת הָעֵדִים וֶהֱוֵי זָהִיר בִּדְבָרֶיךָ שֶׁמָּא
מִתּוֹכָם יִלְמְדוּ וְלִשְׁקֶר: שְׁמַעְיָה וְאַבְטַלְיוֹן קִבְּלוּ מֵהֶם שִׁמְעָיָה
אוֹמֵר אֱהוֹב אֶת הַמְּלָאכָה וּשְׂנָא אֶת הָרַבָּנוּת וְאַל תִּתְוַדַּע
לָרָשׁוּת: יא אַבְטַלְיוֹן אוֹמֵר חֲכָמִים הִזָּהֲרוּ בִּדְבָרֵיכֶם שֶׁמָּא
תָּחוֹבוּ חוֹבַת גָּלוּת וְתִגְלוּ לִמְקוֹם מַיִם הָרָעִים וְיִשְׁתּוּ
הַתַּלְמִידִים הַבָּאִים אַחֲרֵיכֶם וְיָמוּתוּ וְנִמְצָא שֵׁם שָׁמַיִם
מִתְחַלֵּל: יב הִלֵּל וְשַׁמַּאי קִבְּלוּ מֵהֶם הִלֵּל אוֹמֵר הֱוֵי
מִתַּלְמִידָיו שֶׁל אַהֲרֹן אוֹהֵב שָׁלוֹם וְרוֹדֵף שָׁלוֹם אוֹהֵב אֶת
הַבְּרִיּוֹת וּמְקָרְבָן לַתּוֹרָה: יג הוּא הָיָה אוֹמֵר נֶגֶד שְׁמָא אָבַד

## שמיה

שלח תחתח דכר קל נדברי תורה ותקילו תתם עוחלים
עכשיו כתקום בכי תורה יזדעים שלח יקרת
מתון דבריכם שתח תתוכו תוכת נעלת כתו. כתוכם
בהרבה תכמים שגלו וגבל: ותגלו
למקום מים הרעים ויתקום עם התלן שתכהם
דע: וישתו התלמידים הבתים תחריכם ויתמת
התלמידים העתידים תחריכם ותעשיכם ותסיפו לתקל
בל"ת מתון דבריכם ושותו שנתחר כי רעים תלמים
הפרעים ונמצא שם שמים מתחלל שחוחרים
תני לו לעלמי שלמד תורה ולמד תה מריע לו ותתורה
התעיתה שבתוב בה כי היא תיין ותוכן יתיין ותוכן בך
תיים היא לתוחזיקים בה לא הרגיל עלת והוא שתיצי
בתלמיד כך בקרוב תעלה נבדר בה נדבר: הלל ושמאי
קבלו מהם יתמתיים ותבטלין הוי מתלמידיו של
אהרן שהיה תוהב שלום שנת עלת בדברי קבלה כריתי
מיכה תתו התיים והשלום כמ"ש ותוכה תוקה שנים תריבי
זה עמ"ז היה הולך לכל"ז: ואין זו לא לעלמי לקה תה
תתה תריב עם עלמי הלא כשתשוב לעבני ומיסיכני עלכת
אלא לדבר עשוי עד שתהיה להתמיים עמו וכתו כן היה
תכהר לתכיתו ותתון דבריו הלא היה יהיה שלום
ביניהם ועל"כ נתתר בו ובכתו את תהרון שלמים תם כל
בית ישראל תתך תנשים ותתך בנים ותתך בנות
לא כתיתר אלא כבי אהרון שלמד כתכתיב ובכתו בבי ישראל
את תשה: הוא היה אומר נגד שמא אבד
שמיה כל מי שאין כתוך ומעלה לגדולה מיתת
מתקרב היה שנתתר לגדולה בתוקה ותן הקטנה כתוב
מתיב לגדולה שכן תתה שנתתר לפני אהרן כלומר

לה תשם שנתתר ומצאתן אל תתעלם והלל היה אלא
שנתתר לה תשם לתציון ואל תעש עצמן כשומרי
הדיינים: יהיו בעיניך כרשעים שלא תתשוב
בעיניך ובלבך זה תשוב הוא ולא היה תלכר שקר אלא
תהיו בעיניכם שהיכם שקולין כתתר שלא תתה עושה כן
ולא תתגלו לגלות תוכה לתותו שתשוב בעיניהן: שקבלו
עליהם את הדין נראין היושלים וקבלו עליהם את
הדין ואמרו שהוא ובניו ואחיו חלוץ עליו אל תחשתה
והוי זהיר בדבריך כשתתה תוקר בהם שלא תתוך
תיין ויגרום לה שבלבך ביניהן לשקר עליו תה שלא
שמעיה ואבטליון אוהב את המלאכה
ושונא את הרבנות ואל תתודע לרשות שלא תתרבה
בתתיר תני תשוט ואל תתתר בהיה בלתי תכיר
תיין לעשות ויגרום תיין תקוה שלא תעשה
תיין ויגרום תיין תקוה שלא תעשה ואל תתודע
לרשות שלא תתרבה בתתיר תני תשוט ואל תתתר בהיה
אבטליון אומר הזהרו בדבריכם שלא תתרבה
תתיר להם תכתים שיתנו ויכינו תה שלא תוחר
תתיר בדבריכם תקומם שגרויתם ראו שלא תעשה
תתיר תיכרי תוכה ותתתירו עליו בעת שתוחר
תתיר לא תתיר להם שנים שתתתר לבריכם לתלמידים
שהם ותתרבים שלא יהו יוצא תכר שלא כדבריכם
ותקריבו עליה ע"ש תכתים הזהר בדבריכם

שְׁמַיָּה וְדַלָּא מוֹסִיף יַסִּיף וְדַלָּא יָדַע קַטְלָא חַיָּיב וְדַאֲשְׁתַּמַּשׁ
בְּתָגָא חֲלָף: הוּא הָיָה אוֹמֵר אִם אֵין אֲנִי לִי מִי לִי וּכְשֶׁאֲנִי לְעַצְמִי
מָה אֲנִי וְאִם לֹא עַכְשָׁיו אֵימָתַי: שַׁמַּאי אוֹמֵר עֲשֵׂה תּוֹרָתְךָ
קֶבַע אֱמֹר מְעַט וַעֲשֵׂה הַרְבֵּה וֶהֱוֵי מְקַבֵּל אֶת כָּל הָאָדָם בְּסֵבֶר
פָּנִים יָפוֹת: רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר עֲשֵׂה לְךָ רַב וְהִסְתַּלֵּק מִן הַסָּפֵק
וְאַל תַּרְבֶּה לַעֲשֵׂר אוֹמְדוֹת: שִׁמְעוֹן בְּנוֹ אוֹמֵר כָּל יָמַי גָּדַלְתִּי
בֵּין הַחֲכָמִים וְלֹא מָצָאתִי לְגוּף טוֹב מִשְׁתִּיקָה וְלֹא הַמִּדְרָשׁ
הוּא הָעִיקָּר אֶלָּא הַמַּעֲשֶׂה וְכָל הַמַּרְבֶּה דְּבָרִים מֵבִיא חֵטְא:
רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר עַל שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הָעוֹלָם קַיָּם
עַל הַדִּין וְעַל הָאֱמֶת וְעַל הַשָּׁלוֹם שֶׁנֶּאֱמַר אֱמֶת וּמִשְׁפַּט
שָׁלוֹם שִׁפְטוּ בְּשַׁעֲרֵיכֶם:

רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן עֲקַשְׁיָא אוֹמֵר רָצָה הַקָּבָּה לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל לְפִיכָךְ הִרְבָּה
לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת שֶׁנֶּאֱמַר יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר:

רבי

קודם שנת נ לפרט שנה יעלה לנחלה וה"ר נגד
שיה כלומר כל מי שהיה מחד מלה לנדל שם לקדמת
נ ר' לפנה לחזיריה נגד שיה שיהיה כשם היוצרה:
דרלא מוסיף יתן הלילות על היחיים מע"ז נקב ודלי"ן
יפיף לחיר רב יוסף תקנריה לחיה: קטלא חייב
הגל קטסין ותנכתין עליו שיחתו קרוב לנח:
דראשתמש בחגא ר"ל המשתמש בכתר של תורה
כמו שפרינו בגדרים פר' טרפון שהיה מחלב כל היחיים
על שהיה ניעל מיד לחם לחד מפני כבוד התורה:
חלף כלומר חלף ונפל מן העולם: הוא היה אומר
אם אין אני לי כמי לי ר"ל אם אין לי לקיים את
עצמי מי יקיים: וכשאני לעצמי
מה לי ואף כשלחני הלך ועשוה לי עושה כמי חובתי
השיטלת עלי ואם לא עכשיו לימתי כל מי שמירת בע"ם
אתכל בשנת הגל מי שלא עשה בע"ם מה יהיה בשנת
שמאי אומר עשה תורתך קבע שלא תהא קובע
ם יעתים ללה כל היום תעשה עליו קבע: אמור
מעט ועשה הרבה סבן דרכן של נדיקים כמו
שיעינו בתורתם ותקחם את לתפוסיהם ויקח מיללה
מלב וכן נקר רך ושוב שלם סלין קיחת סלנת: רבן
גמליאל הוקן נמו של הגל הוקן סומר עשה לך רב

רבי

רבי אומר איזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם כל שהיא תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם והוי זהיר במצוה קלה כבחמורה שאין את יודע מתן שכרן של מצות והוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה׃ הסתכל בשלשה דברים ואין את בא לידי עבירה דע מה למעלה ממך עין רואה ואזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים׃ רבן גמליאל בנו של רבי יהודה הנשיא אומר יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ שיגיעת שניהם משכחת עון וכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה וגוררת עון וכל העוסקין עם הצבור יהיו עוסקין עמהם לשם שמים שזכות אבותם מסייעתם וצדקתם עומדת לעד ואתם מעלה אני עליכם שכר הרבה כאלו עשיתם׃ הוו זהירין ברשות שאין מקרבין לו לאדם אלא לצורך עצמן נראין כאוהבין בשעת הנאתן ואין עומדין לו לאדם בשעת

## דוחקו

רבי אומר כל שהיא תפארת לעושיה
כלומר כל מי שיהיה מיקרי שהיא תפארת לעושיה כל דרך שיהיה מתוקן ותפארת לו מן האדם שהאדם מתפאר לומר שהוא מתנהג בדרך ישרה והוי זהיר במצוה קלה כבחמורה לומר לי שהלכתי בדרך ישרה כשהלכתי בדרך שהיא קלה כבחמורה שאין את יודע מתן שכרן של מצות שאין יודע כמה שכר נותנין על כל מצוה ומצוה והוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה כלומר כשאתה רוצה לעשות מצוה חשוב בדעתך כמה שכר נותנין עליה וכמה הפסד יש בה כנגד השכר ושכר עבירה כנגד הפסדה כלומר כשאתה רוצה לעשות עבירה חשוב בדעתך כמה הפסד יש בה כנגד השכר הסתכל בשלשה דברים ואין את בא לידי עבירה דע מה למעלה ממך עין רואה ואזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים׃ רבן גמליאל בנו של רבי יהודה הנשיא אומר יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ שיגיעת שניהם משכחת עון וכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה וגוררת עון וכל העוסקין עם הצבור יהיו עוסקין עמהם לשם שמים שזכות אבותם מסייעתם וצדקתם עומדת לעד ואתם מעלה אני עליכם שכר הרבה כאלו עשיתם׃ הוו זהירין ברשות שאין מקרבין לו לאדם אלא לצורך עצמן נראין כאוהבין בשעת הנאתן ואין עומדין לו לאדם בשעת

דוחקו: ר הוא היה אומר עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו בטל רצונך מפני רצונו כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך: הלל אומר אל תפרוש מן הצבור ואל תאמן בעצמך עד יום מותך ואל תדין את חברך עד שתגיע למקומו ואל תאמר דבר שאי אפשר לשמוע שסופו להשמע ועל תאמר לכשאפנה אשנה שמא לא תפנה: ה הוא היה אומר אין בור ירא חטא ולא עם הארץ חסיד ולא הביישן למד ולא הקפדן מלמד ולא בכל המרבה בסחורה מחכים ובמקום שאין אנשים השתדל להיות איש: ו אף הוא ראה גלגולת אחת שצפה על פני המים ואמר לה על דאטפת אטפוך וסוף מטפיך יטופון: ז הוא היה אומר מרבה רמה מרבה נבכים מרבה הגה מרבה נשים מרבה כשפים מרבה שפחות מרבה זמה מרבה עבדים מרבה גזל מרבה תורה מרבה חיים מרבה ישיבה מרבה חכמה

מרבה

שכר הרבה כנגדו עשיתם כאלו עשיתי הדבר בשבילכם הוסיף ועקיבא נם ח: עשה רצונו כרצונך שתעשה כל רצונך כרצונו בטל רצונך מפני רצונו כדי שיבטל רצון חבירך מפניך מעשה בשם כהן שהיה כרוי בבית האסורין ויתן לו שומה גדולה ויצא בשלום אמר רבינו לא יתלה כאן שהרי כל ישראל נתונין בבית האסורין ואמר כדי שתעשה רצונו כרצונך כדי שיעשו כל רצונך כרצונו: הלל אומר אל תפרוש מן הצבור אל תאמן בעצמך עד יום מותך אל תדין את חבירך עד שתגיע למקומו אל תאמר דבר שאי אפשר לשמוע סופו להשמע שכיון שיגיע לידי כן לסוף ישמעו: ואל תאמר דבר שאם שמעת לשמוע שסופו להשמע שלפעמים אדם שומע ואינו יודע מה שומע ומה אומר ומה מעיד: ואל תאמר לכשאפנה אשנה שמא לא תפנה שלפעמים אדם עושה תשובה ביום טוב האחרון של חג: ה הוא היה אומר אין בור ירא חטא שאין אדם יכול לעמוד על דקדוקי כל התורה כולה: ולא הביישן למד שאין אדם למד לא מתוך בושת ולא מתוך כעס ולא עם הארץ חסיד שאין אדם יכול להיות חסיד ולא הקפדן מלמד שאין אדם יכול ללמד לתלמידיו בנחת ובסבר פנים יפות: ולא בכל המרבה בסחורה מחכים שאין אדם יכול להיות חכם אלא מתוך שתיקה ולא במקום שאין אנשים השתדל להיות איש שאין אדם יכול להיות מוסרי אלא במקום שאין אנשים: ו אף הוא ראה גלגולת אחת שצפה על פני המים ואמר לה על דאטפת אטפוך וסוף מטפיך יטופון: ז הוא היה אומר מרבה רמה מרבה נבכים מרבה הגה מרבה נשים מרבה כשפים מרבה שפחות מרבה זמה מרבה עבדים מרבה גזל מרבה תורה מרבה חיים מרבה ישיבה מרבה חכמה מרבה מתון מרבה עוסק בתורה: ולא הביישן למד שאין אדם למד אלא מתוך בושת ולא עם הארץ חסיד שאין אדם יכול להיות חסיד אלא מתוך שאלות ותשובות של תלמידיו ולא הקפדן מלמד שאין אדם יכול ללמד לתלמידיו בנחת ובסבר פנים יפות ולא בכל המרבה בסחורה מחכים שאין אדם יכול להיות חכם אלא מתוך שתיקה ולא במקום שאין אנשים השתדל להיות איש שאין אדם יכול להיות מוסרי אלא במקום שאין אנשים: ו אף הוא ראה גלגולת אחת שצפה על פני המים ואמר לה על דאטפת אטפוך וסוף מטפיך יטופון: ז הוא היה אומר מרבה רמה מרבה נבכים מרבה הגה מרבה נשים מרבה כשפים מרבה שפחות מרבה זמה מרבה עבדים מרבה גזל מרבה תורה מרבה חיים מרבה ישיבה מרבה חכמה מרבה מתון מרבה עוסק בתורה: ולא הביישן למד שאין אדם למד אלא מתוך שאלות ותשובות של תלמידיו ולא הקפדן מלמד שאין אדם יכול ללמד לתלמידיו בנחת ובסבר פנים יפות ולא בכל המרבה בסחורה מחכים שאין אדם יכול להיות חכם אלא מתוך שתיקה ולא במקום שאין אנשים השתדל להיות איש שאין אדם יכול להיות מוסרי אלא במקום שאין אנשים: ו אף הוא ראה גלגולת אחת שצפה על פני המים ואמר לה על דאטפת אטפוך וסוף מטפיך יטופון: ז הוא היה אומר מרבה רמה מרבה נבכים מרבה הגה מרבה נשים מרבה כשפים מרבה שפחות מרבה זמה מרבה עבדים מרבה גזל מרבה תורה מרבה חיים מרבה ישיבה מרבה חכמה

מַרְבֶּה עֲצָה מַרְבֶּה תְבוּנָה · מַרְבֶּה צְדָקָה מַרְבֶּה שָׁלוֹם · קָנָה
שֵׁם טוֹב קָנָה לְעַצְמוֹ · קָנָה לוֹ דִּבְרֵי תוֹרָה · קָנָה לוֹ חַיֵּי
הָעוֹלָם הַבָּא : ׀ רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי · קִבֵּל מֵהִלֵּל וּמִשַּׁמַּאי הוּא
הָיָה אוֹמֵר אִם לָמַדְתָּ תּוֹרָה הַרְבֵּה אַל תַּחֲזִיק טוֹבָה לְעַצְמְךָ
כִּי לְכָךְ נוֹצָרְתָּ : חֲמִשָּׁה תַלְמִידִים הָיוּ לוֹ לְרַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי ·
וְאֵלּוּ הֵן · רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן הוֹרְקְנוֹס · וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָא ·
וְרַבִּי יוֹסֵי הַכֹּהֵן · וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן נְתַנְאֵל · וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ ·
הוּא הָיָה מוֹנֶה שִׁבְחָן · אֱלִיעֶזֶר בֶּן הוֹרְקְנוֹס בּוֹר סִיד שֶׁאֵינוֹ
מְאַבֵּד טִפָּה · יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָא אַשְׁרֵי יוֹלַדְתּוֹ · יוֹסֵי הַכֹּהֵן
חָסִיד · שִׁמְעוֹן בֶּן נְתַנְאֵל יְרֵא חֵטְא · אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ כְּמַעְיָן
הַמִּתְגַּבֵּר · הוּא הָיָה אוֹמֵר אִם יִהְיוּ כָּל חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל בְּכַף
מֹאזְנַיִם וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן הוֹרְקְנוֹס בְּכַף שְׁנִיָּה מַכְרִיעַ אֶת כֻּלָּם :
אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר מִשְּׁמוֹ אִם יִהְיוּ כָּל חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל בְּכַף
מֹאזְנַיִם וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן הוֹרְקְנוֹס אַף עִמָּהֶם וֶאֱלִעָזָר בֶּן עֲרָךְ
בְּכַף שְׁנִיָּה מַכְרִיעַ אֶת כֻּלָּם : ׀ אָמַר לָהֶם צְאוּ וּרְאוּ אֵיזוֹ הִיא
דֶּרֶךְ טוֹבָה שֶׁיִּדְבַּק בָּהּ הָאָדָם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר עַיִן טוֹב רַבִּי
יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר חָבֵר טוֹב רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר שָׁכֵן טוֹב רַבִּי שִׁמְעוֹן
אוֹמֵר הָרוֹאֶה אֶת הַנּוֹלָד רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר לֵב טוֹב אָמַר
לָהֶם רוֹאֶה אֲנִי אֶת דִּבְרֵי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ מִדִּבְרֵיכֶם
שֶׁבִּכְלָל דִּבְרֵיו דִּבְרֵיכֶם : אָמַר לָהֶם צְאוּ וּרְאוּ אֵיזוֹ הִיא דֶּרֶךְ
רָעָה שֶׁיִּתְרַחֵק מִמֶּנָּה הָאָדָם : רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר עַיִן רָע רַבִּי
יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר חָבֵר רָע רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר שָׁכֵן רָע רַבִּי שִׁמְעוֹן

אומר

אשרי יולדתו · לפי שאותו נביא לו שיהיה תוכם שכל
היתים שנבראו מתן התיבה יתחזרו בכלל יום ע"ד כתיב
יולדות אחרי בניהן ואומר לכם ונקבה שכם נקבו
מחתים שלא מצאו היה שיהיה תוכם · בתלמוד ירושלמי
שבכלל דבריו דבריכם · לפי שכלכל כלכל · אחר
הלוה

אוֹמֵר הַלָּוֶה וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶחָד הַלָּוֶה מִן הָאָדָם כְּלָוֶה מִן
הַמָּקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר לָוֶה רָשָׁע וְלֹא יְשַׁלֵּם וְצַדִּיק חוֹנֵן וְנוֹתֵן׃
רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר לֵב רָשָׁע אָמַר לָהֶם רוֹאֶה אֲנִי אֶת דִּבְרֵי רַבִּי
אֶלְעָזָר בְּנִי עֲרָךְ מִדִּבְרֵיכֶם שֶׁבִּכְלָל דָּבָר יוֹ דִּבְרֵיכֶם׃ הֵם אָמְרוּ
שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר יְהִי כְבוֹד חֲבִירְךָ חָבִיב
עָלֶיךָ כְּשֶׁלְּךָ וְאַל תְּהִינוֹחַ לִכְעוֹס וְשׁוּב יוֹם אֶחָד לִפְנֵי מִיתָתֶךָ
וֶהֱוֵי מִתְחַמֵּם כְּנֶגֶד אוּרָן שֶׁל חֲכָמִים וֶהֱוֵי זָהִיר בְּגַחֶלְתָּן שֶׁלֹּא
תִכָּוֶה שֶׁנְּשִׁיכָתָן נְשִׁיכַת שׁוּעָל וְעָקְצָתָן עָקְצַת עַקְרָב
וְלָחִישָׁתָן לְחִישַׁת שָׂרָף וְכָל דִּבְרֵיהֶם כְּגַחֶלֵי אֵשׁ׃ יא רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
אוֹמֵר עַיִן הָרָע וְיֵצֶר הָרָע וְשִׂנְאַת הַבְּרִיּוֹת מוֹצִיאִין אֶת
הָאָדָם מִן הָעוֹלָם׃ יב רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר יְהִי מָמוֹן חֲבִיבָךְ
עָלֶיךָ כְּשֶׁלָּךְ וְהַתְקֵן עַצְמְךָ לִלְמוֹד תּוֹרָה שֶׁאֵינָהּ יְרֻשָּׁה לָךְ
וְכָל מַעֲשֶׂיךָ יִהְיוּ לְשֵׁם שָׁמָיִם׃ יג רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר הֱוֵי זָהִיר
בְּקְרִיאַת שְׁמַע וּבִתְפִלָּה וּכְשֶׁאַתָּה מִתְפַּלֵּל אַל תַּעַשׂ תְּפִלָּתְךָ
קְבָעָא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים לִפְנֵי הַמָּקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר כִּי חַנּוּן וְרַחוּם
הוּא אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וְנִחָם עַל הָרָעָה וְאַל תְּהִי רָשָׁע
בִּפְנֵי עַצְמְךָ׃ יד רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר הֱוֵי שָׁקוּד לִלְמוֹד תּוֹרָה



הלוה לקטן לוה מן הגדול כלוה מן העכו"ם מלחמר
מהמקום שקדיק לפרוע לו לעולה מלחמת ונדיק חוזן וכוי
המקום כל"ל הוא מקום העולם שכולו מחיה ג' ומזינה
עולם כל העולם לה יכולו שנאת הבריות ואהבת הבריות
לא יכלכלון: הם אמרו ג' דברים כל אחד מהם
לחוד נ': יהי כבוד חבירך חביב עליך כשלך
לחתי נותן עלת תהא כן לכעוס: ושוב יום אחד
לפני מיתתך הכי ג' וכי יודע לדם מתי יום מיתת
ויעשה תשובה תלת כל יום ויום יעשה תשובה ויעשה
עצמו כאלו למחר ימות ויהיה כל ימיו בתשובה והב' הוי
מתחמם ליהי זהיר: כנגד אורן של חכמי' שנקרא
להדיוט: שלא תכוה ר"ל שלא יעשה עליהם:
תשועל הוא מיכיו קטן ועקיצתו קשה כשכיכתו מיתר
מאחר כשכיכה עקרב משל הוא שנקרא כן העקרן כתם פוקי
לוחם כתיב (בלעז ) כשרן שכלע מחיון שנשך
ומזיקין זה לזה: ר' יוסי אומר שנאת הבריות
זהו שנאת מכס: ר' יוסי אומר יהי ממון חביב
לך כשלך תחיה מלמדך מכס שלך לתי מלמדך
שום שתיה: הוי והיה בקריאת שמע לקדישין:
בשעתה: ובתפלה לתפלין לשון מגפלין
תפלתך קבע כתפ"ל שנעלה לבי קבוע ויהיו
תוכן ומיותר כך וכן לתי תייב מתי למתוך תעלה ועל
לתפלתך תפי' דעת: כי חנון ורחום
הוא מלמדך שתהא מתנהג עם הבריות
רשע בפני עצמך כלומר לא תעשה כמה
תעשה לתה עצמך לפני ולתאר לא תהא עושה
ר' אלי עזר אומר הוי שקוד ללמוד
מי שתה עתל מתי כעל מלמדך הכי נ': רבי טרפון
אומר

וְדַע מַה שֶּׁתָּשִׁיב לָאֲפִיקוֹרוֹס. וְדַע לִפְנֵי מִי אַתָּה עָמֵל. וּמִי
הוּא בַּעַל מְלַאכְתֶּךָ שֶׁיְּשַׁלֵּם לְךָ שְׂכַר פְּעֻלָּתֶךָ: ט רַבִּי
רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר. הַיּוֹם קָצֵר וְהַמְּלָאכָה מְרֻבָּה. וְהַפּוֹעֲלִים
עֲצֵלִים. וְהַשָּׂכָר הַרְבֵּה. וּבַעַל הַבַּיִת דּוֹחֵק: י הוּא הָיָה
אוֹמֵר. לֹא עָלֶיךָ הַמְּלָאכָה לִגְמוֹר. וְלֹא אַתָּה בֶּן חוֹרִין
לְהִבָּטֵל מִמֶּנָּה. אִם לָמַדְתָּ תּוֹרָה הַרְבֵּה. נוֹתְנִין לְךָ שָׂכָר
הַרְבֵּה. וְנֶאֱמָן הוּא בַּעַל מְלַאכְתֶּךָ. שֶׁיְּשַׁלֵּם לְךָ שְׂכַר
פְּעֻלָּתֶךָ. וְדַע שֶׁמַּתַּן שְׂכָרָן שֶׁל צַדִּיקִים לָעָתִיד לָבֹא:

רבי חנניא

## פרק שלישי

עֲקַבְיָא בֶּן מַהֲלַלְאֵל אוֹמֵר. הִסְתַּכֵּל בִּשְׁלֹשָׁה דְּבָרִים.
וְאֵין אַתָּה בָּא לִידֵי עֲבֵרָה. דַּע מֵאַיִן בָּאתָ.
וּלְאָן אַתָּה הוֹלֵךְ. וְלִפְנֵי מִי אַתָּה עָתִיד לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבּוֹן.
מֵאַיִן בָּאתָ. מִטִּפָּה סְרוּחָה. וּלְאָן אַתָּה הוֹלֵךְ. לִמְקוֹם עָפָר
רִמָּה וְתוֹלֵעָה. וְלִפְנֵי מִי אַתָּה עָתִיד לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבּוֹן. לִפְנֵי מֶלֶךְ
מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: ב רַבִּי חֲנִינָא סְגַן הַכֹּהֲנִים
אוֹמֵר. הֱוֵי מִתְפַּלֵּל בִּשְׁלוֹמָהּ שֶׁל מַלְכוּת. שֶׁאִלְמָלֵא
מוֹרָאָהּ. אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ חַיִּים בְּלָעוּ: רַבִּי חֲנִינָא בֶּן תְּרַדְיוֹן
אוֹמֵר. שְׁנַיִם שֶׁיּוֹשְׁבִין וְאֵין בֵּינֵיהֶם דִּבְרֵי תוֹרָה. הֲרֵי זֶה
מוֹשַׁב לֵצִים. שֶׁנֶּאֱמַר. וּבְמוֹשַׁב לֵצִים לֹא יָשָׁב. אֲבָל שְׁנַיִם
שיושבין

אוכר היום קצר והמלאכה מרוב. היום קצר זה
העולם הזה ומעל הכיתת דומק זה הק"ב שנקרא ודבית
מלאכתך הוא עלי: לא עלי המלאכה לגמור את כולה:
ולא אתה בן חורין ליבטל ממנה אפילו אם כולה:

תניא רבי עקביא
בן מהללאל אומר מאין ולאן
ולפני מי

מחקקין זה וזכור את בוראך זה הק"ב שנתן דין
וחשבון לפניו וקרי ביה בראשית ברא אלהים ואומר נעשה
אדם בצלמנו כדמותנו ומתן בחת
מעשיה מחשבה של שכבת זרע וקרי ביה כוזר שמזכור
את בוראך שתהא הולך ממקום עפר רמה ותולעה:
ר' חנניה סגן הכהנים תרגום ותת כהני
המשבה ויהי סגן כהניא כלומר שהיה שכי לכהן גדול:
חיים בלעו משה לעזר כל לחד מנהון לת חכיה:

שֶׁיּוֹשְׁבִין וְיֵשׁ בֵּינֵיהֶם דִּבְרֵי תוֹרָה. שְׁכִינָה שְׁרוּיָה בֵּינֵיהֶם שֶׁנֶּאֱמַר. אָז נִדְּבְרוּ יִרְאֵי יְיָ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ. וַיַּקְשֵׁב יְיָ וַיִּשְׁמָע. וַיִּכָּתֵב סֵפֶר זִכָּרוֹן לְפָנָיו. לְיִרְאֵי יְיָ וּלְחֹשְׁבֵי שְׁמוֹ. אֵין לִי אֶלָּא שְׁנַיִם. מִנַּיִן שֶׁאֲפִילוּ אֶחָד שֶׁיּוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא קוֹבֵעַ לוֹ שָׂכָר שֶׁנֶּאֱמַר. יֵשֵׁב בָּדָד וְיִדֹּם כִּי נָטַל עָלָיו: ג רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. שְׁלֹשָׁה שֶׁאָכְלוּ עַל שֻׁלְחָן אֶחָד. וְלֹא אָמְרוּ עָלָיו דִּבְרֵי תוֹרָה. כְּאִלּוּ אָכְלוּ מִזִּבְחֵי מֵתִים. שֶׁנֶּאֱמַר. כִּי כָל שֻׁלְחָנוֹת. מָלְאוּ קִיא צֹאָה. בְּלִי מָקוֹם. אֲבָל שְׁלֹשָׁה שֶׁאָכְלוּ עַל שֻׁלְחָן אֶחָד. וְאָמְרוּ עָלָיו דִּבְרֵי תוֹרָה. כְּאִלּוּ אָכְלוּ מִשֻּׁלְחָנוֹ שֶׁל מָקוֹם. שֶׁנֶּאֱמַר. וַיְדַבֵּר אֵלַי זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ: ד רַבִּי חֲנִינָא בֶּן חֲכִינַאי אוֹמֵר. הַנֵּעוֹר בַּלַּיְלָה. וְהַמְהַלֵּךְ בְּדֶרֶךְ יְחִידִי. וּמַפְנֶה לִבּוֹ לְבַטָּלָה. הֲרֵי זֶה מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ: ה רַבִּי נְחוּנְיָא בֶּן הַקָּנֶה אוֹמֵר. כָּל הַמְקַבֵּל עָלָיו עֹל תּוֹרָה. מֵעְבִירִין מִמֶּנּוּ עֹל מַלְכוּת. וְעוֹל דֶּרֶךְ אֶרֶץ וְכָל הַפּוֹרֵק מִמֶּנּוּ עוֹל תּוֹרָה. נוֹתְנִין עָלָיו עוֹל מַלְכוּת. וְעוֹל דֶּרֶךְ אֶרֶץ: ו רַבִּי חֲלַפְתָּא בֶּן דּוֹסָא אִישׁ כְּפַר חֲנַנְיָא אוֹמֵר. עֲשָׂרָה שֶׁיּוֹשְׁבִין וְעוֹסְקִין בַּתּוֹרָה. שְׁכִינָה שְׁרוּיָה בֵּינֵיהֶם. שֶׁנֶּאֱמַר. אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת אֵל. וּמִנַּיִן שֶׁאֲפִילוּ חֲמִשָּׁה. שֶׁנֶּאֱמַר. וַאֲגֻדָּתוֹ עַל אֶרֶץ יְסָדָהּ. וּמִנַּיִן שֶׁאֲפִילוּ שְׁלֹשָׁה. שֶׁנֶּאֱמַר. בְּקֶרֶב אֱלֹהִים

## ישפוט

איש אל רעהו הרי כאן ששה: מניין אפילו אחד כו' ת"ל תמיד כתוב ביחזקאל יושב בדד וידום מכל הרעיון: העם לומדת ולמען ידעום ויעמוד מחכמת כאן מלמד שהקב"ה מוחל ומחזיק בכבודו מיהו: כי נטל עליו כי הקב"ה נתן על הנביא עומס כפל כמו ישא ו"ק כפל לשון סיכך כמו וסכות על האחין יתחת שיכך ותעל: ולא אפקרו עליו דברי תורה מן והיעלין בכי מלמד שמשיר עיניו בגבורת התורן: קיא צואה דרך משקום הוא: בלי מקום בשני מלין מזכירין עליו

שיהו על מקום: ר' חנינא בן חכינאי אומר הנער בלילה והמהלך בדרך יחידי ומפנה לבו לבטלה חייב נפשו מיחזקאל ומדברי תורה: ר' נחוניא בן הקנה אומר כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ וכל הפורק ממנו עול תורה נותנין עליו עול מלכות ועול דרך ארץ: ר' חלפתא בן דוסא איש כפר חנניא אומר עשרה שיושבין ועוסקין בתורה שכינה שרויה ביניהם שנאמר אלהים נצב בעדת אל ומנין שאפילו חמשה שנאמר ואגדתו על ארץ יסדה ומנין אפי' חמשה שנ' בקרב אלהים ישפוט כנגד שלשה דיינים נ"ל בעלי דיינין הרי תיאשה ואגדתו על ארץ יסדה ומנין לשנים שלשה בכלל

יִשְׁפֹּט׃ וּמִנַּיִן שֶׁאֲפִילוּ שְׁנַיִם שֶׁנֶּאֱמַר אָז נִדְבְּרוּ יִרְאֵי יְיָ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וַיַּקְשֵׁב יְיָ וַיִּשְׁמָע וּמִנַּיִן אֲפִילוּ אֶחָד שֶׁנֶּאֱמַר בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת שְׁמִי אָבוֹא אֵלֶיךָ וּבֵרַכְתִּיךָ׃ ז רַבִּי אֶלְעָזָר אִישׁ בִּרְתוֹתָא אוֹמֵר׃ תֵּן לוֹ מִשֶּׁלּוֹ׃ שֶׁאַתָּה וְשֶׁלְּךָ שֶׁלּוֹ׃ וְכֵן בְּדָוִד הוּא אוֹמֵר׃ כִּי מִמְּךָ הַכֹּל וּמִיָּדְךָ נָתַנּוּ לָךְ׃ רַבִּי יַעֲקֹב אוֹמֵר׃ הַמְהַלֵּךְ בַּדֶּרֶךְ וְשׁוֹנֶה׃ וּמַפְסִיק מִמִּשְׁנָתוֹ וְאוֹמֵר׃ מַה נָּאֶה אִילָן זֶה׃ מַה נָּאֶה נִיר זֶה׃ מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב׃ כְּאִלּוּ מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ׃ ח רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר׃ כָּל הַשּׁוֹנֶה דָּבָר אֶחָד מִמִּשְׁנָתוֹ׃ מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב׃ כְּאִלּוּ מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ שֶׁנֶּאֱמַר׃ רַק הִשָּׁמֶר לְךָ וּשְׁמוֹר נַפְשְׁךָ מְאֹד׃ פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ׃ יָכוֹל אֲפִילוּ תָּקְפָה עָלָיו מִשְׁנָתוֹ׃ תַּלְמוּד לוֹמַר׃ וּפֶן יָסוּרוּ מִלְּבָבְךָ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ הָא אֵינוֹ מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ׃ עַד שֶׁיֵּשֵׁב וְיסִירֵם מִלִּבּוֹ׃ ט רַבִּי חֲנִינָא בֶּן דּוֹסָא אוֹמֵר׃ כֹּל שֶׁיִּרְאַת חֶטְאוֹ קוֹדֶמֶת לְחָכְמָתוֹ׃ חָכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת׃ וְכֹל שֶׁחָכְמָתוֹ קוֹדֶמֶת לְיִרְאַת חֶטְאוֹ׃ אֵין חָכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת׃ י הוּא הָיָה אוֹמֵר׃ כֹּל שֶׁמַּעֲשָׂיו מְרֻבִּין מֵחָכְמָתוֹ׃ חָכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת׃ וְכָל שֶׁחָכְמָתוֹ מְרֻבָּה מִמַּעֲשָׂיו׃ אֵין חָכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת׃ הוּא הָיָה אוֹמֵר׃ כָּל שֶׁרוּחַ הַבְּרִיּוֹת

## נוהה

מִתְקַיֵּמִים כג׳ תיכין שבעלב שהיה כאנדי כפתח ועוד
תכן לפתח״ם לנוסת לזוב שבשה קלתין עם נוכסין
תיכין לשלוח מתשם שכ׳ ותנודתנו על לרן ישהה כשו
שהם לונב כיזכו שכה ה׳ תנכיעית ויכין לתניו שבשה
שכ בקרב לתניים ישמעו ונו׳ הלייניים: אזכיר את
שמי אזכיר לשלוח לפתחים שהיה יזכירין לת שהי:
ר אלי׳עזר איש ברתותא שם מקום: וכן ברוך
הוא אומר כי ממך הכל ומידך נתנו לך על
תחו שנשה: מה נאה ניר זה שהה זה שמחרש: תקפה
עליו משנתו שהכחו ניעל כרחו מפני שחזוהו:
כל שירא חטאו קודמת לחכמתו ר״ל שתתקק

נוֹחָה הֵימֶנּוּ׃ רוּחַ הַמָּקוֹם נוֹחָה הֵימֶנּוּ׃ וְכָל שֶׁאֵין רוּחַ
הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הֵימֶנּוּ אֵין רוּחַ הַמָּקוֹם נוֹחָה הֵימֶנּוּ׃ רַבִּי הוֹסָא
בֶּן הָרְכִינַס אוֹמֵר שֵׁינָה שֶׁל שַׁחֲרִית יֵינוֹ שֶׁל צָהֳרַיִם וְשִׂיחַת
הַיְלָדִים וְישִׁיבַת בָּתֵּי כְנֵסִיּוֹת שֶׁל עַמֵּי הָאָרֶץ מוֹצִיאִין אֶת
הָאָדָם מִן הָעוֹלָם׃ יא רַבִּי יַעֲזַר הַמּוֹדָעִי אוֹמֵר הַמְחַלֵּל אֶת
הַקָּדָשִׁים וְהַמְבַזֶּה אֶת הַמּוֹעֲדוֹת וְהַמַּלְבִּין פְּנֵי חֲבֵירוֹ בָּרַבִּים
וְהַמֵּפֵר בְּרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ וְהַמְגַלֶּה פָּנִים בַּתּוֹרָה שֶׁלֹּא
כַּהֲלָכָה אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בְּיָדוֹ תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים אֵין לוֹ
חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא׃ יב רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר הֱוֵי קַל לְרֹאשׁ וְנוֹחַ
לְתִשְׁחוֹרֶת וַהֲוֵי מְקַבֵּל אֶת כָּל הָאָדָם בְּשִׂמְחָה׃ יג רַבִּי עֲקִיבָא
אוֹמֵר שְׂחוֹק וְקַלּוּת רֹאשׁ מַרְגִּילִין לָעֶרְוָה׃ מָסוֹרֶת סְיָג
לַתּוֹרָה מַעֲשְׂרוֹת סְיָג לְעוֹשֶׁר נְדָרִים סְיָג לַפְּרִישׁוּת סְיָג
לַחָכְמָה שְׁתִיקָה׃ יד הוּא הָיָה אוֹמֵר חָבִיב אָדָם שֶׁנִּבְרָא
בְּצֶלֶם׳ חִבָּה יְתֵרָה נוֹדַעַת לוֹ׳ שֶׁנִּבְרָא בְּצֶלֶם׳ שֶׁנֶּאֱמַר׳ כִּי
בְּצֶלֶם׳ אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם׃ חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרְאוּ
בָּנִים לַמָּקוֹם׳ חִבָּה יְתֵרָה נוֹדַעַת לָהֶם׳ שֶׁנִּקְרְאוּ בָּנִים
לַמָּקוֹם׳ שֶׁנֶּאֱמַר בָּנִים אַתֶּם לַיי אֱלֹהֵיכֶם׃ חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל
שֶׁנִּתַּן לָהֶם כְּלִי חֶמְדָּה׳ חִבָּה יְתֵרָה נוֹדַעַת לָהֶם שֶׁנִּתַּן לָהֶם
כְּלִי חֶמְדָּה׳ שֶׁנֶּאֱמַר׳ כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אַל
תַּעֲזֹבוּ׃ טו הַכֹּל צָפוּי וְהָרְשׁוּת נְתוּנָה׳ וּבְטוֹב הָעוֹלָם נִדּוֹן
וְהַכֹּל

ר׳ הוסא אומר שינה של שחרית סהולך ויסן
על מענר וסקריית׳ סמיין: יין של צהרים סיוניאלסי
לידי שכחת׳ וישיבת בתי כנסיות סיחכנסים
ועושקים בלבדים נטלים׳ המבזה את המועדות
סעושה בהם מלאכה לו׳ סמחלל את הקדשים
וכסמניה אחרים לוכל׳ כהן כרשוי׳ והמלבין והמלבי׳
פני חבירו ברבים כדלמיני׳ דעיר׳ סוחקה ושאם מרקה
בהדי מתי מיוחת׳: אף ע״פ שיש בידו תורה׳
ומעשים טובים כך כתוב נתפנה׳: הוי קל

לראש בתחילה ננע׳ שתהא כתוב הוי קל כנגד מוקל
ונם נזקקתן תהא כתוב נוח לו שחוב׳ לשון הבאה כמו הולכת
והחרות׳: סיג הוא גדר וחזוק׳: נדרים סיג
לפרישות׳ נזיר סדם מתקדש בפרישות ומתרחק
מלא יעבור יהא מקבל עליו בלשון כך׳ מלך הוא שדם
בעצון זה נוסף לת יתר׳: הכל צפוי׳ רחב׳ הקב״ה
עושה בחלדי תלדים מתני ונלוי לפני הקב״ה׳ לקח טוב
נתתי לכם׳ נילוי לדם לעשות סכ׳ לקח נתתי לכם
היום לת התייס ולת הטוב ונו׳: ובטוב העולם
נדון

וְהַכֹּל לְפִי רוֹב הַמַּעֲשֶׂה: יוהוּא הָיָה אוֹמֵר הַכֹּל נָתוּן בָּעֵרָבוֹן
וּמְצוּדָה פְּרוּסָה עַל כָּל הַחַיִּים הֶחָנוּת פְּתוּחָה וְהַחֶנְוָנִי מַקִּיף
וְהַפִּנְקָס פָּתוּחַ וְהַיָּד כּוֹתֶבֶת וְכָל הָרוֹצֶה לִלְווֹת יָבֹא וְיִלְוֶה
וְהַגַּבָּאִין מַחֲזִירִין תָּדִיר בְּכָל יוֹם וְנִפְרָעִין מִן הָאָדָם מִדַּעְתּוֹ
וְשֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ וְיֵשׁ לָהֶם עַל מַה שֶּׁיִּסְמְכוּ וְהַדִּין דִּין אֱמֶת
וְהַכֹּל מְתֻקָּן לִסְעוּדָה: יאהָיָה רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר אִם אֵין
תּוֹרָה אֵין דֶּרֶךְ אֶרֶץ אִם אֵין דֶּרֶךְ אֶרֶץ אֵין תּוֹרָה אִם אֵין
חָכְמָה אֵין יִרְאָה אִם אֵין יִרְאָה אֵין חָכְמָה אִם אֵין דַּעַת אֵין
בִּינָה אִם אֵין בִּינָה אֵין דַּעַת אִם אֵין קֶמַח אֵין תּוֹרָה
אִם אֵין תּוֹרָה אֵין קֶמַח: יבהוּא הָיָה אוֹמֵר כָּל שֶׁחָכְמָתוֹ
מְרֻבָּה מִמַּעֲשָׂיו לְמָה הוּא דּוֹמֶה לְאִילָן שֶׁעֲנָפָיו מְרֻבִּין
וְשָׁרָשָׁיו מוּעָטִין וְהָרוּחַ בָּאָה וְעוֹקְרָתוֹ וְהוֹפְכָתוֹ עַל פָּנָיו
שֶׁנֶּאֱמַר וְהָיָה כְּעַרְעָר בָּעֲרָבָה וְלֹא יִרְאֶה כִּי יָבוֹא טוֹב
וְשָׁכַן חֲרֵרִים בַּמִּדְבָּר אֶרֶץ מְלֵחָה וְלֹא תֵשֵׁב אֲבָל כָּל
שֶׁמַּעֲשָׂיו מְרֻבִּין מֵחָכְמָתוֹ לְמָה הוּא דּוֹמֶה לְאִילָן שֶׁעֲנָפָיו
מוּעָטִין וְשָׁרָשָׁיו מְרֻבִּין שֶׁאֲפִילּוּ כָּל רוּחוֹת שֶׁבָּעוֹלָם בָּאוֹת
וְנוֹשְׁבוֹת בּוֹ אֵין מְזִיזִין אוֹתוֹ מִמְּקוֹמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְהָיָה כְּעֵץ
שָׁתוּל עַל מַיִם וְעַל יוּבַל יְשַׁלַּח שָׁרָשָׁיו וְלֹא יִרְאֶה כִּי יָבֹא

חם

נדון כתלת דיינים: והכל לפי רוב המעשה
לפי רוב חיובין של אדם הוא כדין אם רוב זכיות זכאי
אם רוב חיובין חייב: הוא היה אומר הכל נתון
בערבון שכל יצורי עולם זה לזה כדיוקרוס בשוק
סוחר: ומצודה פרוסה כו' על כל החיים כיולד
החנות פתוחה והחנוני מקיף ר"ל מחזיק לכל הבא לקנות ממנו ומוכר בקנקנו וכל
החנות בלשון בית עלה: והגבאין מחזירין תדיר בכל יום לגבות חובותיהן
של אנשים בין מדעתו בין שלא מדעתו אומנין בין לדעתו בין
שלא לדעתו יש להם על מה שיסמכו שנותנין בדין והדין דין
אמת ואע"פ כן הכל מתוקן למצוותיו לתקן ולתקד

חֹם וְהָיָה עֲלֵהוּ רַעֲנָן. וּבְשָׁנַת בַּצֹּרֶת לֹא יִדְאָג. וְלֹא יָמִישׁ
מֵעֲשׂוֹת פֶּרִי: יה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן חִסְמָא אוֹמֵר. קִינִּין וּפִתְחֵי
נִדָּה. הֵן הֵן גּוּפֵי הֲלָכוֹת. תְּקוּפוֹת וְגִמַּטְרִיָּאוֹת. פֵּרָקֵי אָבוֹת
לַהֲגָדָה: רבי חנניא

# פרק רביעי

בֶּן זוֹמָא אוֹמֵר. אֵיזֶהוּ חָכָם. הַלּוֹמֵד מִכָּל אָדָם. שֶׁנֶּאֱמַר.
מִכָּל מְלַמְּדַי הִשְׂכַּלְתִּי. אֵיזֶהוּ גִבּוֹר הַכּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ.
שֶׁנֶּאֱמַר. טוֹב אֶרֶךְ אַפַּיִם מִגִּבּוֹר. וּמֹשֵׁל בְּרוּחוֹ מִלֹּכֵד עִיר.
אֵיזֶהוּ עָשִׁיר. הַשָּׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר. יְגִיעַ כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכֵל.
אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ. אַשְׁרֶיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְטוֹב לָךְ לָעוֹלָם הַבָּא.
אֵיזֶהוּ מְכֻבָּד. הַמְכַבֵּד אֶת הַבְּרִיּוֹת. שֶׁנֶּאֱמַר. כִּי מְכַבְּדַי
אֲכַבֵּד. וְרַיָּקְלוּ: ג בֶּן עַזַּאי אוֹמֵר. הֱוֵי רָץ לְמִצְוָה קַלָּה
וּבוֹרֵחַ מִן הָעֲבֵירָה שֶׁמִּצְוָה. גּוֹרֶרֶת מִצְוָה. וַעֲבֵירָה. גּוֹרֶרֶת
עֲבֵירָה. שֶׁשְּׂכַר מִצְוָה. מִצְוָה. וְשָׂכַר עֲבֵירָה. עֲבֵירָה. ד
הוּא הָיָה אוֹמֵר. אַל תְּהִי בָז לְכָל אָדָם. וְאַל תְּהִי מַפְלִיג
לְכָל דָּבָר. שֶׁאֵין לְךָ אָדָם שֶׁאֵין לוֹ שָׁעָה. וְאֵין לְךָ דָּבָר שֶׁאֵין

לו

פלגי יום: ר"א בן חסמא אומר קינין וכו' לומר
הלכות קינין: ופתחי נדה. הלכות נדה שנאמר
ופתח ומיכה לשון עד שתחזור לפתחה: הן הן
גופי הלכות. כיון שתקופות וכו' כלה לנו תקופות
ענין הלמד חכמת ומקצתן ונטריי קינין הרי יקובלין עליה.
שכך כשהלכות נפי שהיו מלא מתפרשות כלומר
ענייניי הכתוב כתו פשר לת המתפרשות שלאחר החתון:

בן זומא הוא רבי שמעון בן זומא וכן עזאי הוא
רבי שמעון בן עזאי ולפי שלא התירעו חוזים
כלאחריהן נתן תנינא בקרקו נפש שנאמר: הלומד
מכל אדם ואפילו מחי שהיו נדול ממנו בחכמה
הלך ולמד ואפילו מתנייס: טוב ארך אפים שהיו
ענין לכעוס שלא מתנבר על יצרו עוד הוא מגבור:
השמח בחלקו שהיו מחשין לו הכל מעל נעין

לוֹ מָקוֹם: ׀ רַבִּי לְוִיטַס אִישׁ יַבְנֶה אוֹמֵר׳ מְאֹד מְאֹד הֱוֵי
שְׁפַל רוּחַ׳ שֶׁתִּקְוַת אֱנוֹשׁ רִמָּה: רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר׳
כָּל הַמְחַלֵּל שֵׁם שָׁמַיִם בַּסֵּתֶר׳ נִפְרָעִין מִמֶּנּוּ בְּגָלוּי׳ אָחָד
שׁוֹגֵג וְאֶחָד מֵזִיד׳ בְּחִלּוּל הַשֵּׁם: ׀ רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר׳
הַלּוֹמֵד עַל מְנָת לְלַמֵּד׳ מַסְפִּיקִין בְּיָדוֹ לִלְמוֹד וּלְלַמֵּד׳
וְהַלּוֹמֵד עַל מְנָת לַעֲשׂוֹת׳ מַסְפִּיקִין בְּיָדוֹ לִלְמוֹד וּלְלַמֵּד׳
לִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת: רַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר׳ אַל תַּפְרוֹשׁ מִן הַצִּבּוּר׳
וְאַל תַּעֲשׂ עַצְמְךָ כְּעוֹרְכֵי הַדַּיָּנִין׳ וְאַל תַּעֲשֵׂם עֲטָרָה
לְהִתְגַּדֵּל בָּהֶם׳ וְלֹא קַרְדוֹם לַחְתּוֹךְ בָּהֶם׳ וְכָךְ הָיָה הִלֵּל
אוֹמֵר׳ וְדַאֲשְׁתַּמֵּשׁ בְּתַגָּא חֶלֶף׳ הָא לָמַדְתָּ׳ כָּל הַנֶּהֱנֶה
מִדִּבְרֵי תוֹרָה׳ נוֹטֵל חַיָּיו מִן הָעוֹלָם: ׀ רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר׳ כָּל
הַמְכַבֵּד אֶת הַתּוֹרָה׳ גּוּפוֹ מְכֻבָּד עַל הַבְּרִיּוֹת׳ וְכָל הַמְחַלֵּל
אֶת הַתּוֹרָה׳ גּוּפוֹ מְחֻלָּל עַל הַבְּרִיּוֹת: ׀ רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר׳
הֶחוֹשֵׂךְ עַצְמוֹ מִן הַדִּין׳ פּוֹרֵק מִמֶּנּוּ אֵיבָה וְגֵזֶל וּשְׁבוּעַת שָׁוְא׳
וְהַגַּס לִבּוֹ בְּהוֹרָאָה׳ שׁוֹטֶה רָשָׁע וְגַס רוּחַ: ׀ הוּא הָיָה אוֹמֵר׳
אַל תְּהִי דָן יְחִידִי׳ שֶׁאֵין דָּן יְחִידִי אֶלָּא אֶחָד׳ וְאַל תֹּאמַר
קַבְּלוּ דַעְתִּי׳ שֶׁהֵן רַשָּׁאִין וְלֹא אָתָּה: ׀ רַבִּי יוֹנָתָן אוֹמֵר׳ כָּל

## המקום

המכבד את התורה׳ שתירגם אונקלוס לעיל מיקר׳ קשה
לו על שפסק׳ משמעות שם בני לקדם ונגם לא תוקם ע״ג
תורה ה״נ נאמרו חולין יו״ל התכבד לת התורה שתירגם
אונקלוס לעיל יתיקר׳ שתירגם הנון: רבי ישמעאל בנו
של ר׳ יוסי׳ המשך עמנו יתן הדין מצה לומר שתירגם
מצה ליפול בדין שלא שם כן יתפתחו זה עם זה פורק
מימיו לריבה וגזל ושבועות שוא שתין הגזל בעלי דינין
שנכנסים למחוי ומיגו כח לידי עוכש הדין: שוטה רשע
וגס רוח כי יתגבר להוציא מבלי ידעה ומפיק הוא
לשון גס לפי: ואל תאמר לבעלי דינין קבלו דעתי
שהם רשאין ליעשות כדברין שם הם חצים ולא תתפס
רשאי להכריח׳ בעל כרחם שי שלא תתפס קבלו
דעתי שם הוא דיין לחד מיתכב בין שני בעלי דינין
מיגו יכול לומר לומו הדיין קבלו דעתי בעל כרחכם
מיע״ש שתני לחד שהורשתין בעלי דינין לומר לדיין

המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר וכל
המבטל את התורה מעושר סופו לבטלה מעוני: רבי
מאיר אומר הוי ממעט בעסק ועסוק בתורה והוי שפל
רוח בפני כל אדם ואם בטלת מן התורה יש לך בטלים
הרבה כנגדך ואם עמלת בתורה יש שכר הרבה ליתן
לך: רבי אליעזר בן יעקב אומר העושה מצוה אחת
קונה לו פרקליט אחד והעובר עבירה אחת קונה לו
קטיגור אחד תשובה ומעשים טובים כתרים בפני
הפורענות: רבי יוחנן הסנדלר אומר כל כנסיה שהיא לשם
שמים סופה להתקיים ושאינה לשם שמים אין סופה
להתקיים: רבי אלעזר בן שמוע אומר יהי כבוד תלמידך
חביב עליך כשלך וכבוד חבירך כמורא רבך ומורא רבך
כמורא שמים: רבי יהודה אומר הוי זהיר בתלמוד
ששגגת תלמוד עולה זדון רבי שמעון אומר שלשה
כתרים הם כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות
וכתר שם טוב עולה על גביהן: רבי נהוראי אומר הוי

גולה

לחד מינהו לקבל את דיבך ותתילו לחד יחידי ולא
לחד רבים קבלו דיבך כדי ש"ס והא ר"ל דיבי
מיומת כשלשה: כל המקיים התורה מעוני ר"ל
רוב עניים הם פחים מיעשר ורוב חיים יכולים לעיין
בתורה כי טרחים הם בשביל מזונותיהם ובפחות לומד
בתורה ולימוד טוב בשביל מזונותיהם הן בשביל שהם
מבני לומד שמתוך לימודו מיושב שיהיה לו עסק ולימוד
עריך לטרחת בשביל מזונותיו וכל המבטל מעשר ר"ל
שיתעשר לימוד מבני לעסוק בתורה מכח עסקיו ויהא
לימוד מקובץ עת לעיין שמתוך שיהיה עני ומוכרח בשביל
התורה מכח שיטריח אחר מזונותיו: ר' מאיר אומר
הוי ממעט בעסק ויהי עיסקך דרך לימוד אם
בשלח מן התורה יש לך בשלים הרבה כנגדך
וכתיב דברים יכולים לירד שתבטל מהם: פרקליט
אחד יהא לומד מלין אחד שיזכה לזכות וכן כתוב
לעם ים יועץ אלקך מלין אחד מיני לקוף: ר' אלעזר
בן שמוע אומר יהי כבוד תלמידך חביב עליך



המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר וכל
המבטל את התורה מעושר סופו לבטלה מעוני: רבי
מאיר אומר הוי ממעט בעסק ועסוק בתורה והוי שפל
רוח בפני כל אדם ואם בטלת מן התורה יש לך בטלים
הרבה כנגדך ואם עמלת בתורה יש שכר הרבה ליתן
לך: רבי אליעזר בן יעקב אומר העושה מצוה אחת
קונה לו פרקליט אחד והעובר עבירה אחת קונה לו
קטיגור אחד תשובה ומעשים טובים כתרים בפני
הפורענות: רבי יוחנן הסנדלר אומר כל כנסיה שהיא לשם
שמים סופה להתקיים ושאינה לשם שמים אין סופה
להתקיים: רבי אלעזר בן שמוע אומר יהי כבוד תלמידך
חביב עליך כשלך וכבוד חבירך כמורא רבך ומורא רבך
כמורא שמים: רבי יהודה אומר הוי זהיר בתלמוד
ששגגת תלמוד עולה זדון רבי שמעון אומר שלשה
כתרים הם כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות
וכתר שם טוב עולה על גביהן: רבי נהוראי אומר הוי

גּוֹרָה לְמָקוֹם תּוֹרָה׃ וְאַל תֹּאמַר שֶׁהִיא תָּבֹא אַחֲרֶיךָ׃
שֶׁתְּהֵא בָּאָה וְתַעֲמוֹד בִּירֻשָּׁתֶךָ׃ וְאַל בִּינָתְךָ אַל תִּשָּׁעֵן׃ ס רַבִּי נַנַּאי
אוֹמֵר׃ אֵין בְּיָדֵינוּ לֹא מִשַּׁלְוַת הָרְשָׁעִים׃ וְאַף לֹא מִיִּסּוּרֵי
הַצַּדִּיקִים׃ רַבִּי מַתְיָא בֶּן חָרָשׁ אוֹמֵר׃ הֱוֵי מַקְדִּים בִּשְׁלוֹם כָּל
אָדָם׃ וֱהֵוֵי זָנָב לָאֲרָיוֹת׃ וְאַל תְּהִי רֹאשׁ לַשּׁוּעָלִים׃ יי רַבִּי
יַעֲקֹב אוֹמֵר׃ הָעוֹלָם הַזֶּה דּוֹמֶה׃ לִפְרוֹזְדוֹר׃ בִּפְנֵי הָעוֹלָם
הַבָּא׃ הַתְקֵן עַצְמְךָ בִּפְרוֹזְדוֹר׃ כְּדֵי שֶׁתִּכָּנֵס לְטַרְקְלִין׃
יי הוּא הָיָה אוֹמֵר׃ יָפָה שָׁעָה אַחַת בִּתְשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים
טוֹבִים בָּעוֹלָם הַזֶּה׃ מִכֹּל חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא׃ וְיָפָה שָׁעָה אַחַת
שֶׁל קוֹרַת רוּחַ בָּעוֹלָם הַבָּא׃ מִכֹּל חַיֵּי הָעוֹלָם הַזֶּה׃ יי רַבִּי
שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר׃ אַל תְּרַצֵּה אֶת חֲבֵרְךָ בְּשַׁעַת
כַּעְסוֹ׃ וְאַל תְּנַחֲמֵהוּ בְּשָׁעָה׃ שֶׁמֵּתוֹ מֻטָּל לְפָנָיו׃ וְאַל תִּשְׁאַל
לוֹ בְּשַׁעַת נִדְרוֹ׃ וְאַל תִּשְׁתַּדֵּל לִרְאוֹתוֹ בְּשַׁעַת קְלָקְלָתוֹ׃
יש שְׁמוּאֵל הַקָּטָן אוֹמֵר׃ בִּנְפֹל אוֹיִבְךָ אַל תִּשְׂמָח׃ וּבְכָּשְׁלוֹ
אַל

לשרקלין לפני התלמידי׳ שתה לתקן עצמו כשהוא׳
כן צריך אדם לתקן עצמו בע״ה כדי שיכנס בפני המלך
בע״ה ואל יחשוב אדם שמת בערב שבת יתמ׳ כשבת: מכל חיי
העה״ב שכל הע״ה לומ׳ כך לפי שבאותו הזמן לא
יהיה מרוב בתשובה וכיוצא׳ שנים שתהיו הע״ה מלא
בשלום שכר על מה שקיים בע״ה ושעה אחת בע״ה
יפה לקורת רוח ונחמה ויתי׳ מכל קורות רוח שבע״ה
לפי שתהיו לו לאדם כשהוא בע״ה ושבעה נתת ויעזת
הכוונת עליו ויקם המיתה שתתיירא ממנו: ר׳ שמעון
בן אלעזר אומר אל תשאול לו בשעת נדרו
בשעה שהוא מדבר על מנת לנדור ולהתיר בני כאה וכאה על
תרו׳ כדי שיתיחס לך ויחתל לנדור לפי שחשבון
כעבור מיחר לא כן חלק בכל ענין שבעולם שני מדר
ונחתל שתהיו נא ליבי תרוחי לשלום וי״ל על תשאל
לגודל כשנת כדרו שיתירנו על שתקדר דעתו עליו
כי כוונתו שעה לא יהיה לבריות שיקובלים ממקדרי׳ על
תשאל לחכם לתיתר לך בדרך בשבל שבדרך בכדרו שב
תלמיד חכם לפי שתתי מיצר בשתתי חכה לשלמו על
כדרך: ואל תשתדל לראותו בשע׳ קלקלתו
לפי שהוא מתביים מכל אדם: שמואל הקטן הוא
קטן שבשמואל הרמתי כיון שהשיגה את קול ומחמת

כשבת וע״ש שהיה מקדיר ומחזיר ציצי מכמיס
בהלכה מקלת כן: הוי גולה למקום תורה ליתקום
הרבה ואל תאמר שהיא תבוא אחריך ושתהיה
ומחזיק בשבילו מה שתקיק בידו שכל מקיימות אם
לא יחזיקו לך: ואל בינתך אל תשען על תאמר
מיני בדין לעסק על הרבה מלמ שתצטרך לחבי יכול לעמוד
ולהרבה לעתון שמקשה על תורה ואל תלמד: רבי נאני
אומר אין בידינו לא משלות רשעים ולא
מיסורי הצדיקים שמין הדבר יכול מדוע דרך
הרשעים צלחה וי״ל מין בידינו משלות הרשעים כלומר כן
הדין עשה שלמ תהא שלוה לרשעים בעולם הזה ולא
יסורין לצדיקים שלמ מין הדבר חסור בידינו שלמ נתנו
הקדוש ברוך הוא תהא שלוה לרשעים בעולם
הזה כדי שישול חלקו ויהלק תכלית הקדוק בעולם הבא
ויסורין כדי שישול חלקו ויהלק רשע בעולם הבא
שכל חלק שיש לו שני חלקים לחד בעולם הזה ולחד בעולם
הבא שהקדוש ברוך הוא שלמינו בדין והלוקם זה טוב
(שהוא) לרשע כך אמרתיני ר׳ יעקב אומ׳ פרוזדור
הוא קדי שיכנס לפני המלך: כדי שתכנס

אַל יָגֵל לִבֶּךָ: פֶּן יִרְאֶה יְיָ וְרַע בְּעֵינָיו. וְהֵשִׁיב מֵעָלָיו אַפּוֹ:
ב אֱלִישָׁע בֶּן אֲבוּיָה אוֹמֵר. הַלּוֹמֵד יֶלֶד. לָמָּה הוּא דוֹמֶה.
לְדְיוֹ כְּתוּבָה עַל נְיָיר חָדָשׁ. וְהַלּוֹמֵד זָקֵן. לָמָּה הוּא דוֹמֶה.
לְדְיוֹ כְּתוּבָה עַל נְיָיר מָחוּק: רַבִּי יוֹסֵי בַּר יְהוּדָה אִישׁ כְּפַר
הַבַּבְלִי אוֹמֵר. הַלּוֹמֵד מִן הַקְּטַנִּים. לָמָּה הוּא דוֹמֶה. לְאוֹכֵל
עֲנָבִים קְהוֹת וְשׁוֹתֶה יַיִן מִגָּתוֹ. וְהַלּוֹמֵד מִן הַזְּקֵנִים. לָמָּה הוּא
דוֹמֶה לְאוֹכֵל עֲנָבִים בְּשׁוּלוֹת וְשׁוֹתֶה יַיִן יָשָׁן. רַבִּי מֵאִיר
אוֹמֵר. אַל תִּסְתַּכֵּל בְּקַנְקַן אֶלָּא בְּמָה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ. יֵשׁ קַנְקַן
חָדָשׁ מָלֵא יָשָׁן. וְיָשָׁן שֶׁאֲפִילוּ חָדָשׁ אֵין בּוֹ:
כא רַבִּי אֶלְעָזָר
הַקַּפָּר אוֹמֵר. הַקִּנְאָה. וְהַתַּאֲוָה. וְהַכָּבוֹד. מוֹצִיאִין אֶת
הָאָדָם מִן הָעוֹלָם:
כב הוּא הָיָה אוֹמֵר. הַיְלוּדִים לָמוּת.
וְהַמֵּתִים לַחְיוֹת. וְהַחַיִּים לִידּוֹן. לֵידַע וּלְהוֹדִיעַ.
שֶׁהוּא אֵל. הוּא הַיּוֹצֵר. הוּא הַבּוֹרֵא. הוּא הַמֵּבִין. הוּא
הַדַּיָּן. הוּא הָעֵד. הוּא בַּעַל דִּין. הוּא עָתִיד לָדוֹן. בָּרוּךְ
הוּא. שֶׁאֵין לְפָנָיו לֹא עַוְלָה. וְלֹא שִׁכְחָה. וְלֹא מַשּׂוֹא פָּנִים.
וְלֹא מְקַח שׁוֹחַד. וְדַע שֶׁהַכֹּל לְפִי הַחֶשְׁבּוֹן. וְאַל יַבְטִיחֲךָ
יִצְרֶךָ

שהיה רואי שתשב׳ עליו שכינה כמ״ש: בנפול אויב אל תשמח הכי הוה מרגלא בפומיה וקרא הוא דכתיב היה מוכיח כופת המלה תעיר ומזהיר תוספת העבירה: והשיב מעליו אפו שיסיר ממנו ויסב עליך: לדיו כתובה על נייר חדש דבוק׳ שם יפה ולימו מחק לעולם כך הלמיד ביל׳ומדמו לימו שוכח לעולם: קהורת שלח ביל׳ל כל מרכן לפ׳ נרים בל׳יון: ושותה יין מגיתו היינו מן הגת ולימו מתוק לכל תורתן של זקני שלא חיסר כיון מן שתיעיס לת הלב: רבי אומר לא כן הדברים אלא שתיעיסה יש בתוך שתורתו שלמד מן הזקנים יש קנקן חדש ולשלו׳ מן יש נים קנקן יש שתיעיסו חדש לון כו לכן של יש הכל כקנקן נאור זקן יוכיח מן הנאור שלא ידקה מה יש כו קנקן חדש שלא יש חכה לאור זקן שתיעיסו יין חדש שנתוע לון כו ידקה לאור זקן לפי שתיעיסה יש בתוכו יין ישן ולא יהא חדש שלא יש חכה לאור זקן שתיעיסו יין חדש ולא יהא ישן שלא יש חכה לאור זקן שתיעיסו יין ישן: ר׳ אליעזר אומר הקנאה שיש לו

לאדם על חבירו כדכתיב וקנא עמיו קנלה׳ה: והתאוה שהוא תחר תאות לבו: והכבוד שרוצה שיכבדוהו בפרהסיא שיהא מלוי בפי הבריות: מוציאין את האדם מן העולם: הוא היה אומר היילודים למות מותם שכל מלוי עתידים למות: והחיים לידון שעתידים ליתן דין וחשבון לפני המקום ב״ה: לידע ולהודיע שעתידין עתידים לידע ויש לידע הוא שלא ידענו ולהודיע שעתידין ליתן דין וחשבון לפני המקום ב״ה: שהוא אל שיכול לעשות כל מה שירצה: הוא היוצר יוצר כל הנבראים: הוא הבורא שברא כל הנבראים: הוא המבין שמבין במעשה כל יצורי׳ו: הוא הדיין שעתיד לדון את כל הנבראים: הוא העד שיודע בכל העדים שבעולם שהם עדים בכל דור ודור: הוא בעל דין שמלוי עתידים ליתן דין וחשבון לפניו: הוא עתיד לדון שעתיד ליתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקב״ה: ברוך הוא שאין לפניו לא עולה ולא שכחה ולא משוא פנים ולא מקח שוחד שכל מעשיו באמת ובצדק: ודע שהכל לפי החשבון שכל מעשיך נכתבים בספר ושמים לך חשבון על כל מעשיך: ואל יבטיחך יצרך שתאמר לו שיש לך זמן להתשובה שאפשר שתמות קודם שתעשה תשובה:

יִצְרָךְ. שֶׁהַשָּׁאוֹל בֵּית מָנוֹס לָךְ. שֶׁעַל כָּרְחָךְ אַתָּה נוֹצָר
וְעַל כָּרְחָךְ אַתָּה נוֹלָד. וְעַל כָּרְחָךְ אַתָּה חַי. וְעַל כָּרְחָךְ
אַתָּה מֵת. וְעַל כָּרְחָךְ אַתָּה עָתִיד לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבּוֹן. לִפְנֵי
מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: רבי חנניא

## פרק חמישי

**בַּעֲשָׂרָה** מַאֲמָרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם. וּמַה תַּלְמוּד לוֹמַר.
וַהֲלֹא בְּמַאֲמָר אֶחָד יָכוֹל לְהִבָּרְאוֹת. אֶלָּא
לְהַפְרַע מִן הָרְשָׁעִים שֶׁמְּאַבְּדִין אֶת הָעוֹלָם שֶׁנִּבְרָא בַּעֲשָׂרָה
מַאֲמָרוֹת. וְלִתֵּן שָׂכָר טוֹב לַצַּדִּיקִים. שֶׁמְּקַיְּמִין אֶת הָעוֹלָם.
שֶׁנִּבְרָא בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת: ג עֲשָׂרָה דוֹרוֹת מֵאָדָם וְעַד נֹחַ.
לְהוֹדִיעַ. כַּמָּה אֶרֶךְ אַפַּיִם לְפָנָיו. שֶׁכָּל הַדּוֹרוֹת הָיוּ מַכְעִיסִין
וּבָאִין עַד שֶׁהֵבִיא עֲלֵיהֶם אֶת מֵי הַמַּבּוּל: עֲשָׂרָה דוֹרוֹת מִנֹּחַ
וְעַד אַבְרָהָם. לְהוֹדִיעַ. כַּמָּה אֶרֶךְ אַפַּיִם לְפָנָיו. שֶׁכָּל הַדּוֹרוֹת
הָיוּ מַכְעִיסִין וּבָאִין. עַד שֶׁבָּא אַבְרָהָם אָבִינוּ. וְקִבֵּל שְׂכַר
כֻּלָּם: ג עֲשָׂרָה נִסְיוֹנוֹת נִתְנַסָּה אַבְרָהָם אָבִינוּ. וְעָמַד בְּכֻלָּם.
להודיע

בעשרה מאמרות תשובה ויתיר וכרתשית
כתי ותחתי תחת הוית שב׳ נדבר ה׳
שיוש כיצחי: שמאבדין את העולם שטרח נח
הקדוש ברוח הוית כל כך שנהרו ביצחרה מתחרות: כמה
ארך אפים לפניו שהיתנין להם שתי יצחי תשובה:
וקבל שכר כולם הצב׳ שיהיה לחוש לכלם שם היו
צדיקים קבל אברהם על עשרה שנסנה ולקח בעולם
הבא וכתוב לו בתלמוד שנה וקבל שכר כלם לפי שלח היה
נתון כל כך שבתוך תתיים היה בהומתיו ולא בחומות
תתיים: עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו
ניתלה נקח ניתול להרגו ובחנה בקרקע ר״ג שנה כ׳
השלימו בתור הכסדי ג׳ הצלתו הקדוש ברוך הוא
מיידותיו ל׳ הכית רעב ניתיו ה׳ בלקחה שרה ו׳ בתו
עלית כלי לעזרי וחבירתי והנלו את לוט בן תתיו ז׳
הרתתו בין הבתרים ל׳ תלכות תישלתים בגבית ת׳ נוה
לוחל את בנו ותת עשרת ע׳ תתר לו ברש לת ישתעאל בנו

לְהוֹדִיעַ׃ בַּמֶּה חִבַּתּוּ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ׃ ד עֲשָׂרָה נִסִּים
נַעֲשׂוּ לַאֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם׃ וַעֲשָׂרָה עַל הַיָּם׃ עֶשֶׂר מַכּוֹת
הֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרִיִּים בְּמִצְרַיִם׃ וַעֲשָׂרָה עַל
הַיָּם׃ עֲשָׂרָה נִסְיוֹנוֹת נִסּוּ אֲבוֹתֵינוּ אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא
בַּמִּדְבָּר׃ שֶׁנֶּאֱמַר׃ וַיְנַסּוּ אֹתִי זֶה עֶשֶׂר פְּעָמִים׃ וְלֹא שָׁמְעוּ
בְּקוֹלִי׃ ה עֲשָׂרָה נִסִּים נַעֲשׂוּ לַאֲבוֹתֵינוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ׃ לֹא
הִפִּילָה אִשָּׁה מֵרֵיחַ בְּשַׂר הַקֹּדֶשׁ׃ וְלֹא הִסְרִיחַ בְּשַׂר הַקֹּדֶשׁ
מֵעוֹלָם׃ וְלֹא נִרְאָה זְבוּב בְּבֵית הַמִּטְבָּחַיִם׃ וְלֹא אֵרַע קֶרִי
לְכֹהֵן גָּדוֹל בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים׃ וְלֹא כִבּוּ הַגְּשָׁמִים אֵשׁ שֶׁל עֲצֵי
הַמַּעֲרָכָה׃ וְלֹא נָצְחָה הָרוּחַ אֶת עַמּוּד הֶעָשָׁן׃ וְלֹא נִמְצָא
פְּסוּל בָּעֹמֶר׃ וּבִשְׁתֵּי הַלֶּחֶם׃ וּבְלֶחֶם הַפָּנִים׃ עוֹמְדִים

## צפופים

ואת אחז ר׳ מה לשמוע את יתק נמו ויתיבו בתנחם
שלך ניתבסה לחניהם בעשרה כיסומות כנגד ר׳
בחתימת שבהם נברה העולם ולעתיד שהכל נזכותו
עתיד וכן תהה תומת לעשרה דורות שהלה הקדוש ברוך
הוא מתקים ועל כח שתת ויעמו תשובה כנגד ר׳ תחתימת
שבהם נברה העולם והתרוך תפו והתה כך הניח עליהם
את מי החיכול וקף כח לך היה בו זכות להעיל לאת מאתנו
ובכח עתו בלבד הכל שהכים הגיל את כל העולם לתחר
שהתתין להם הקדוש ברוך הוא עשרה דורות לפי
שהדרין בתשוב׳ דכתי׳ את הכתם תפר עמו ברוך והתיל
שהכניסן תחת ככפי הכניסה תעלה עליו הכתו׳ כתילו
עמלן ויתין לו שברי גיל שנתקיים העולם בשבילו
לפי שהקדוש ברוך הוא תפן בתשובתן של הדשים ואינו
תפן בויתתן ובכנד ר׳ כיסומות שבתעם שהכים הניעו
ויתה בכלן כנגד עשה הקדוש ברוך הוא ליעקב
בתורים ר׳ ניסים ר׳ על הים והבית עשר מכות
על המצרים בתורים ועשרה על הים ובכנד נתן להם
למען עשרת הדברות וכנגד שעשה את העגל ובתחנה
הלוחות שהיה בהם עשרת הדברות שנתו להם עשר׳
כיסומות שלת כלם התקום זכן הוא מוחר זכור לתקבה
שבכנד ר׳ דכתי׳ שתכלן מהסם אלך אחר עשר׳ כיסומות
שבתעם שהכים לם הם תיבני מיתת הת זכור
לתחן שבעקד על גבי המזבח ולם הם תייבים גלות
עשר לייעקב שנלה על תעת תניו: ר׳ ניסים נעשו
במצרים וי׳ על הים לת בתפרשו לנו ותלמות דרבי
נתן דהמו תן הכתוב׳ ר׳ בתרים זה סימום דכ״ך על ע״פ
את תם ועשרה על הים מפורשים בתכילתה והם כנגד

עשרה נפילות שבשירת ויעבר: עשרה נסיונות נסו
אבותינו את המקום בתדבר תפורשין בתה שבתורה
המקדש לא תפילה אשה מריח בשר הקודש
שהכתי׳ ונתן׳ לעניתן לי כתי מריח תיכתם בשר תקדש
אלא היתה מניח׳ לתן כותנין לה ולא תפילה
תפילה: לא הסריח כשלה בשר הקדש מימות עזרא
שלילה כל שהתרי שביתותיו בעזרא מעלין לתיו בשבת
של חזנת ונעשה בהם נס שלא היו תסריחים
עכבתן: ולא נראה זבוב בבית המטבחיים
שבעזרה בתקום שהיו שם הפלחמות של שם שהיתה
עליהם התיהיהים לעתיד׳ שהדל׳ של שהיה׳ זה
אירע קרי לכהן גדול דמתרת זה שהיה
מעונה דבר עונה ותכוער מאשר שותות ותה שהיה
מתקנים כהן גדול תחר ביומת תחתת פסול תחר שהיה
עושין כי תהיה ניתסק כן תלם בתסכת יומת תחר תהה:
לו מיעוטת של עם תהרן שכתה׳ על גבי אי ולא תהה
לא כבו הגשמים ולא נצחה הרוח׳ לת נתשך
כהן הניי ב׳ תהת בפרק קתת ניומת קתנו בה בית תפלל
ותסק כי בכריתה ותפשוט ותיה תלת נתיסים בפרק
בתנחם והב׳ ג׳ עומר ושתי תלחם ולחם תפנים בלחם
קתשיר ניה ויהי לה כתי עשר ותיכני תלת שלשה עשרון
עכור תם לכך לת ניתנה כהם פנים: בעומר שהיו
קרן בתכתת תעוף׳ לו לקוחה שלת כהלכתה וכן ג׳
זה שתלו תירש בו מסל היה כלקח לקנירתו ולקוחה שלת
תעליתן שהרי לו תפסר לקנירתו ולקוחה שלת
ע״י כניסן כלתתרי בתכנות: ובשתי הלחם

שלו

צַדִּיקִים. וּמִשְׁתַּחֲוִים רָחִים. וְלֹא הֵזִיק נָחָשׁ וְעַקְרָב בִּירוּשָׁלַיִם.
וְלֹא אָמַר אָדָם לַחֲבֵרוֹ. צַר לִי הַמָּקוֹם שֶׁאָלִין בִּירוּשָׁלַיִם:
יֵעָשֶׂה דְבָרִים נִבְרָאוּ בְּעֶרֶב שַׁבָּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. וְאֵלּוּ הֵן. פִּי
הָאָרֶץ. פִּי הַבְּאֵר. פִּי הָאָתוֹן. הַקֶּשֶׁת. וְהַמָּן. וְהַמַּטֶּה. וְהַשְּׁמִיר.
הַכְּתָב. וְהַמִּכְתָּב. וְהַלּוּחוֹת. וְיֵשׁ אוֹמְרִים אַף קְבָרוֹ שֶׁל מֹשֶׁה
בַּגַּיְא. וְאֵילּוּ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ. וְיֵשׁ אוֹמְרִים אַף הַמַּזִּיקִין.
וְאַף צְבַת בְּצֶבֶת עֲשׂוּיָה: ז שִׁבְעָה דְבָרִים בְּגוֹלֶם וְשִׁבְעָה
בְּחָכָם. חָכָם אֵינוֹ מְדַבֵּר לִפְנֵי מִי שֶׁגָּדוֹל מִמֶּנּוּ בְּחָכְמָה וּבְמִנְיָן.
וְאֵינוֹ נִכְנָס לְתוֹךְ דִּבְרֵי חֲבֵרוֹ. וְאֵינוֹ נִבְהָל לְהָשִׁיב. שׁוֹאֵל
בְּעִנְיָן. וּמֵשִׁיב כַּהֲלָכָה. וְאוֹמֵר עַל רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן. וְעַל
אַחֲרוֹן אַחֲרוֹן. וְעַל מָה שֶׁלֹּא שָׁמַע. אוֹמֵר לֹא שָׁמַעְתִּי. וּמוֹדֶה
עַל הָאֱמֶת. וְהִפְּכָן בְּגוֹלֶם: ח שִׁבְעָה מִינֵי פּוּרְעָנִיּוֹת בָּאִין
לָעוֹלָם. עַל שִׁבְעָה גּוּפֵי עֲבֵרָה. מִקְצָתָן מְעַשְּׂרִין וּמִקְצָתָן

אינן

באות ונושבורת בו אין מזיזין אותו ממקומו
מבעוד היה מתיר ועלה כאיל כדי שלא יזיק עיני
הכלבים העומדין בעזובה ואפילו פסולין דעיזור ואתי
להתם ולתם הכפים קח תמיד התם בחד ניסן ואתי
תרי ניסי מתריסי לחיר חדי חדי ומזה ופזה ודיזין
מזח הפנימי ואמעוה בגלגין בחקונין ולתם הכפים
הוה לך"ר יהושע בן מי כם גחול בעזה לתם הכפים
פסיקון כפיזרוני יפי התרם שנגוד עליה לגלגל הפנימי:
ופי הבאר שתתח פיו ואחר שיהה שנתיר עלי כתר
שנו לה: פי האתון שנגוד עליה שתתח פיה לכך:
והכתב הם האותיות: והמכתב הם הטיטרות:
ויש אומרים אף צבת בעבת עשויה כלי רפואות
לת ניעזת תלוי ע"י בעת אחת שהי מכסה לעשות
בעזרן לחר וחכמן לתה לחר שהכל: ולחשאה כדי שיים
ניעזת ואי בעת מלקחים פ"ק גב"ל: בתכשרת
שהרוח בתורה: יותר מזה: ובמנין בתים
ובתנין תלמידים: ומשיב כהלכה. להעמיד דבר על
בוריו ולא פסל לו ר' לוי. דברים כאחת תשיב כסדר ה
אחד זה: אומר לא שמעתי. שתיתו על דבר שלא
שמעו רבו. לפי שיכול לחזור מר הלמוד על דבר שלא
שמעתי נגד. לפי שיכול מתפיסלך מיבמות:
בעניין בעניין שנשתקין בן מוחל ואינו מוחל בשמיעת
הלכות עניות: ובורה על הארץ. ואינו מוחל על

על עניות כתי לא לריכין שום פסול לשוב לא יהיה להם
מתנות אלו לריכין לאחזון כי"ט כראשון: בשבתי:
ולחם הפנים. שם נתת פסול נשבת כלחה עד
עיר שבת הבאה ולה לפקד לשלון ולא ניום השבת
עלגד שלפניו. ניום השבת יעניכון ולפי שתין לריכים
הלגו שבת הזו יהיו לריכין לאחון יון הראשים יותר משלשה
קרבנות: עוסרים בחרוז שתבשלין ניעזה נרע לעם
בחוך יותם השנה יעתידים לפוקין ואחתיין
לעתידין ולא על פי כן בחרוז יעתידים כלפי הילכ
לחילל שבת הוא הוחר: כל כך שהיה כל אחד ד' אמות
ואחד ואחד כדי שלא יהיו ר' אחים מפלגתו על אחת
ויהיו מתעכבין על ידי זה ולא יספיקו להגיע לבית
הדחילה: ולא הזיק נחש שלא כאן לדם ואת
שר לי המקום לשוקה לי שעתי ואיני יכול להתפלל
עד שלא היה לחר שהם הקב"ה ואחיו לא פרישין
שפלו. ולילה ואת. בת"ק אותיות עלה להם פתח
בחיבת ולקבל פני שכינה ואיני יכול להתפלל
לחיר מיסי בתרתי לחיר מיסי בתרתי ולא
לחיר לא שלחו להיות לחיר יש לך תרי ניסים
ואי התינוקות החסנון הם שלא כיבו נשמים על ג
ואי התינוק ואת"ם שהיה היוצא ועלגו ניתר שלא חסך
עון: ושעשון המשרפה אפילו כדי הרתחת

אינן כמעשרין. מקצתן רבעים ומקצתן שבעים. גמרו שלא
לעשר. רבע של מהומה ושל בצורת באה. ושלא ליטול
את החלה. רבע של בליה בא. דבר בא לעולם. על
מיתות האמורות בתורה שלא נמסרו לבית דין. ועל פירות
שביעית: חרב בא לעולם. על ענוי הדין. ועל עוות הדין
ועל המורים בתורה שלא כהלכה: ס חיית רעה באה לעולם.
על שבועת שוא. ועל חלול השם: גלות בא לעולם. על
עובדי אלילים. ועל גלוי עריות. ועל שפיכות דמים. ועל
שמיטת הארץ: בארבעה פרקים הדבר מתרבה. ברביעית.
וברביעית. ובמוצאי שביעית. ובמוצאי החג שבכל שנה
ושנה: ברביעית. מפני מעשר עני שבשלישית. בשביעית.
מפני מעשר עני ששבששית. במוצאי שביעית. מפני פירות
שביעית. במוצאי החג שבכל שנה ושנה. מפני גזל מתנות
עניים: ארבע ביחות באדם. האומר שלי שלי. שלך
שלי. עם הארץ. שלי שלי. ושלך שלך. זו מדה בינונית.

ריש

על ז' נופי עכירות ג"ע שמסתקק ליה לתלמיד הכי
נ"מ עכירות ולכן קא תני הכא נופי עכירות
שמכניע ולקח נתין הפירות התילו לתלמיד אינו יודע
מכניע לית ליה נמחה כי כיוצא בזה שקולים: רעב של
בצורת בא מיתיקר השער עד שיתן. כגי לדם יתנין
ויתקנתן שבעי מזה כמגל מזה: גמרו שלא לעשר
כגון של יהושפט ושל בצורת גמ שיורעים את כל העיר.
לכל עדיין לית ליכו מגיחה שלא ליטול את
החלה וכל הלוי מורעניות לית ליה לאחד העיר ונמרת
לוי שיחזיר ישראל חבירו ולכן תקנו לה נג'. וכן תני
שלשה עכירות אחת העיר ניטול תחילת
ומיתות שלא החלה בכלל תקנה הא: ועל מיתות
האמורות בתורה שלא נמסרו לב"ד שלא
ליתיה בידי בייס שם תיבים בכי חלם ביעורית שלין
בהם מיתות ב"ד שלא תית בידי בייס אלא מיתות שהב"ד
דיבי ביעולם נמסרו בהם: ועל פירות שביעית
הישנה בהם שהוליה לתילו לכי הביעורית והשנה שהם
לאחר זמן הביעור: והרי תינו פ"ב נופי עכירות
שהרי אם כלו שלשה חלקי עניי הדין ועיוות הדין

והיולי כתוהה שלא כהלכה עכגן לאחר הם זמן מחכמין
לומן שלא כחכת הרי ל' ומבוכות שלא ומיכול הפסד עולם
לשתים לפי שלמען יזהיר זו לזו הרי עם שכל מעכב
כבודם ומיולות ונלוי עכירות ומסיבת לחיים עכגן ס"ם
החיים והזהיר ומבוכות וזה הוא שיבוכים על מיכות
ומיכון מחכמין שלא כחכת הרי ל' ועל שחיבות הפסד
שביעית שלמיכון ליטול ומיכון זמן הביעור ומכן שלא
ז' עכירות ואם שיבל עכירות זו ניקח בשלו ועל ז'
כי כליות הכי מיקור. בחכת ב"ח ומיכוס הפסיק:
לאחר שמיכון הפסוס ומיכון לאיכון הדין ומיכון
מיכון מכגן שלא ע"י ישראל נדל: עולת הדין ומיכות
שלח ומיכות הדין: בורין בתורה שלא כהלכה
על לאיכור ומיכה: ברביעית שם ביכיכי בייס
מפני מעשר עני שלא נתנו כשלמיכה: בשביעית
שביעית שביעית שביעית בכל מקום: בשביעית
תפי פירות שביעית שלא נתנו כהן כשהיה:
תת הפסוק: מפני גזל מתנות עניים שהפילו
לקיפה ומיכן לית שתמיכי לעניים כגון שמת
ולא: שלו שלו ושלך שלך שהוא מיכון

וְיֵשׁ אוֹמְרִים זוּ מִדַּת סְדוֹם: שֶׁלִּי שֶׁלָּךְ וְשֶׁלָּךְ שֶׁלָּךְ חָסִיד׃
שֶׁלָּךְ שֶׁלִּי וְשֶׁלִּי שֶׁלִּי רָשָׁע: יא אַרְבַּע מִדּוֹת בְּדֵעוֹת נוֹחַ
לִכְעוֹס וְנוֹחַ לְרָצוֹת יָצָא הֶפְסֵדוֹ בְּשִׂכָרוֹ קָשֶׁה לִכְעוֹס
וְקָשֶׁה לְרָצוֹת יָצָא שְׂכָרוֹ בְּהֶפְסֵדוֹ קָשֶׁה לִכְעוֹס וְנוֹחַ
לְרָצוֹת חָסִיד נוֹחַ לִכְעוֹס וְקָשֶׁה לְרָצוֹת רָשָׁע: יב אַרְבַּע
מִדּוֹת בְּתַלְמִידִים מַהֵר לִשְׁמוֹעַ וּמַהֵר לְאַבֵּד יָצָא שְׂכָרוֹ
בְּהֶפְסֵדוֹ קָשֶׁה לִשְׁמוֹעַ וְקָשֶׁה לְאַבֵּד יָצָא הֶפְסֵדוֹ בְּשִׂכָרוֹ
מַהֵר לִשְׁמוֹעַ וְקָשֶׁה לְאַבֵּד זוּ חֵלֶק טוֹב קָשֶׁה לִשְׁמוֹעַ
וּמַהֵר לְאַבֵּד זוּ חֵלֶק רָע: יג אַרְבַּע מִדּוֹת בְּנוֹתְנֵי צְדָקָה
הָרוֹצֶה שֶׁיִּתֵּן וְלֹא יִתְּנוּ אֲחֵרִים עֵינוֹ רָעָה בְּשֶׁל אֲחֵרִים יִתְּנוּ
אֲחֵרִים וְהוּא לֹא יִתֵּן עֵינוֹ רָעָה בְּשֶׁלּוֹ יִתֵּן וְיִתְּנוּ אֲחֵרִים
חָסִיד לֹא יִתֵּן וְלֹא יִתְּנוּ אֲחֵרִים רָשָׁע: יד אַרְבַּע מִדּוֹת
בְּהוֹלְכֵי לְבֵית הַמִּדְרָשׁ הוֹלֵךְ וְאֵינוֹ עוֹשֶׂה שְׂכַר הֲלִיכָה
בְּיָדוֹ עוֹשֶׂה וְאֵינוֹ הוֹלֵךְ שְׂכַר מַעֲשֶׂה בְּיָדוֹ הוֹלֵךְ וְעוֹשֶׂה
חָסִיד לֹא הוֹלֵךְ וְלֹא עוֹשֶׂה רָשָׁע: טו אַרְבַּע מִדּוֹת בְּיוֹשְׁבִים
לִפְנֵי חֲכָמִים סְפוֹג וּמַשְׁפֶּךְ מְשַׁמֶּרֶת וְנָפָה סְפוֹג שֶׁהוּא

סופג

מחיית כיה שהוא קשה לכעוס והפסדו על שהוא קשה
לרצות. ומה לכעוס ומה לרצות יצא הפסדו שהוא מפסיד
כיה שהוא מה לכעוס בשכרו על שהוא מה לרצות:
רשע שיתחיל כך בית עון שהתחיל לא תתבטל ולא
תתקיים: יצא שכרו בהפסדו שיעור שהוא מפסיד עולה
כעס שהיי מתכוד מהכי: יצא הפסדו בשכרו שהוא מפסיד
שמחיית בקושי מ"מ מועיל לו היינ"ע כשהוא נעצבי ולא
ומתפלל על תקלתן: עיינו רעה שהוא בחיתון שהוא מפסיד
תועה שיעשו בקוקי כדי שלא יהיה בכעסיהן ויצא לה' שם
שוב: עיינו רעה כשלו מיהו שהוא בעיניהו רעה. בשל
תחרים לפי שבחיתנו מיהו יעשה חתו. מביאית וקשה לה
שם: ואינו עושה ר"ל שאינו מחזיק כך שהוא מתיר:
עושה ואינו הולך ר"ל שאינו נותן כיוצא: ספוג
שהוא סופג את הכל כך יש בלמידי חכמה שלמו חוקר
לשמוע הכל כדי שוב כדי שיוכל מיהו חוקר כדרך שיכל
לבניו לפי. לבו ולידע לדיה היה עיקר תחכיהו ספוג
שהוא כל"ל שבולע את כל שביניהן: ומשפך שהכניס

סוֹפֵג אֶת הַכֹּל. וּמַשְׁפִּיךְ שֶׁמַּכְנִיס בְּזוֹ. וּמוֹצִיא בְּזוֹ. מְשַׁמֶּרֶת שֶׁמּוֹצִיאָה אֶת הַיַּיִן וְקוֹלֶטֶת אֶת הַשְּׁמָרִים. וְנָפָה. שֶׁמּוֹצִיאָה אֶת הַקֶּמַח וְקוֹלֶטֶת אֶת הַסּוֹלֶת: יו כָּל אַהֲבָה שֶׁהִיא תְלוּיָה בְּדָבָר. בָּטֵל דָּבָר בָּטְלָה אַהֲבָה. וְשֶׁאֵינָהּ תְּלוּיָה בְּדָבָר. אֵינָהּ בָּטֵלָה לְעוֹלָם. אֵיזוֹ הִיא אַהֲבָה שֶׁהִיא תְלוּיָה בְּדָבָר זוֹ אַהֲבַת אַמְנוֹן וְתָמָר. וְשֶׁאֵינָהּ תְּלוּיָה בְּדָבָר זוֹ אַהֲבַת דָּוִד. וְיוֹנָתָן: יו כָּל מַחֲלוֹקֶת שֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם סוֹפָהּ לְהִתְקַיֵּם וְשֶׁאֵינָהּ לְשֵׁם שָׁמַיִם אֵין סוֹפָהּ לְהִתְקַיֵּם אֵיזוֹ הִיא מַחֲלוֹקֶת שֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם זוֹ מַחֲלוֹקֶת הִלֵּל וְשַׁמַּאי וְשֶׁאֵינָהּ לְשֵׁם שָׁמַיִם זוֹ מַחֲלוֹקֶת קֹרַח וַעֲדָתוֹ: יח כָּל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים אֵין חֵטְא בָּא עַל יָדוֹ. וְכָל הַמַּחֲטִיא אֶת הָרַבִּים אֵין מַסְפִּיקִין בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה. מֹשֶׁה זָכָה וְזִכָּה אֶת הָרַבִּים. זְכוּת הָרַבִּים. תָּלוּי בּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. צִדְקַת יְיָ עָשָׂה. וּמִשְׁפָּטָיו עִם יִשְׂרָאֵל. יָרָבְעָם בֶּן נְבָט חָטָא וְהֶחֱטִיא אֶת הָרַבִּים. חֵטְא הָרַבִּים. תָּלוּי בּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. עַל חַטֹּאת יָרָבְעָם אֲשֶׁר חָטָא וַאֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל: יט כָּל מִי שֵׁשׁ בּוֹ שֶׁל שָׁלֹשׁ דְּבָרִים הַלָּלוּ. הוּא מִתַּלְמִידָיו שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ. וְשֶׁל שָׁלֹשׁ דְּבָרִים אֲחֵרִים. הוּא מִתַּלְמִידָיו שֶׁל בִּלְעָם הָרָשָׁע. תַּלְמִידָיו שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ. עַיִן טוֹבָה. וְרוּחַ נְמוּכָה. וְנֶפֶשׁ שְׁפָלָה.

## תלמידיו

הדבר וכוללה הלכה: כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו כדי שלא יהא הוא בגיהנם ואלישע נמי ר"ע מקיים ליה מדכתיב כי לא תעזוב נפשי לשאול לא תתן חסידך לראות שחת: וכל המחטיא את הרבים אין מספיקין בידו לעשות תשובה. שהרי כתיב כאן ונתן ותלמידיו בניהם שהלכו אחריו ועוד כתיב כתם עון טמון לנגד מחיי כוונה: עין טובה. שיהיו עניו ורוח נמוכה. שיהיו שפלי רוח ונפש שפלה. שיהיו מחניע עצמן כנגד חביריהן ומשפילין עצמן לפניהם: ונפש שקולה. שיהיו נוחים בין אדם לחבירו ובין אדם למקום ויהיו מקבלים כל באי עולם בשמחה:

כזו ר"ל את כל מה שמתכוין בו דרך מצוה יפה דרך התחנון כך יש תלמיד שמחזיק את הכל ויש תלמיד אחר שקולט הפלוגתא כמשחר' הוא של יין שקולטו את השמרים כך הוא מקבל הטעמ' ומניח העיקר אבל זה משמרת יפה שמוחזק לנפה ז"ש בג' מיני תלמידים שהן כנגד ג' מיני הקיתון וקולט את הסולת כך כתוב בתשבה לפיכך כלילה שהיו לחם כפה עשוי מנכל מיר ושומרון את הקיתון עליהן וכיצד את הבבל ומניח את הקיתון ומוליך את השומרון שהוא הסולת והן שקולטת את הסולת ומוליך את הקיתון על חבירתה שהוא שקולטו את הקיתון: בטל רב בטל אהבה כמו בדבר יופי וכילוף ולא מחמת קורבה ומריעות כגון אמנון

תַּלְמִידָיו שֶׁל בִּלְעָם הָרָשָׁע. עַיִן רָעָה. וְרוּחַ גְּבוֹהָה. וְנֶפֶשׁ
קְשׁוּיָה. מַה בֵּין תַּלְמִידָיו שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ. לְתַלְמִידָיו שֶׁל
בִּלְעָם הָרָשָׁע. תַּלְמִידָיו שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ. אוֹכְלִין בָּעוֹלָם
הַזֶּה. וְנוֹחֲלִין הָעוֹלָם הַבָּא. שֶׁנֶּאֱמַר לְהַנְחִיל אֹהֲבַי יֵשׁ
וְאֹצְרֹתֵיהֶם אֲמַלֵּא אֲבָל תַּלְמִידָיו שֶׁל בִּלְעָם הָרָשָׁע יוֹרְשִׁין
גֵּהִינָּם. וְיוֹרְדִין לִבְאֵר שַׁחַת שֶׁנֶּאֱמַר וְאַתָּה אֱלֹהִים תּוֹרִידֵם
לִבְאֵר שַׁחַת. אַנְשֵׁי דָמִים וּמִרְמָה לֹא יֶחֱצוּ יְמֵיהֶם. וַאֲנִי
אֶבְטַח בָּךְ: כ יְהוּדָה בֶּן תֵּימָא אוֹמֵר. הֱוֵי עַז כַּנָּמֵר. וְקַל
כַּנֶּשֶׁר. רָץ כַּצְּבִי. וְגִבּוֹר כָּאֲרִי. לַעֲשׂוֹת רְצוֹן אָבִיךָ שֶׁבַּשָּׁמָיִם:
הוּא הָיָה אוֹמֵר עַז פָּנִים לְגֵהִנֹּם. וּבוֹשֶׁת פָּנִים לְגַן עֵדֶן. יְהִי
רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: בֶּן בַּג בַּג אוֹמֵר. הָפוֹךְ
בָּהּ. וַהֲפוֹךְ בָּהּ. דַּכּוֹלָא בָהּ. וּבָהּ תֶּחֱזֵי. וְסִיב וּבְלֵה בָהּ.
וּמִנָּהּ לָא תָזוּעַ. שֶׁאֵין לְךָ מִדָּה טוֹבָה הֵימֶנָּה. בֶּן הֵא הֵא
אוֹמֵר. לְפוּם צַעֲרָא אַגְרָא: הוּא הָיָה אוֹמֵר. בֶּן חָמֵשׁ שָׁנִים
לַמִּקְרָא. בֶּן עֶשֶׂר שָׁנִים לַמִּשְׁנָה. בֶּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה לַמִּצְוֹת.

בן

לשמוע חת נבוהה ⁂ חסון: לתתי להעין עיוכם לא
עם החיים כבבדי: מכס: נפש רחבה שבאחיר חס
יתן לו בלב חלק ניתו כשם והכז: להנחיל אוהבי יש
החיה יש בחורי להחיות ליהיות פשטה קקרו ובחדרם
אחר בחיבין ס"ם להיות ס"י עולות יתחו לעתיד לבא
לגל בחיים: לא יחצו יסיהם בכלעם וזולת ולחיות עפ
אלה בחו לתני יחיהם שהם ל"ה אבי' לייתי שמותיו של
חים שבעים שנה ומיום נחנת חלק לבחרי על פנקסה
הלבנים בר תלתין ותלת שנין הוי בעים תניתא כל
קלוה שבעים שהחה: יהודה בן תימא אומר
הוי מתחזק להיות לב עקיבא לחל עצה שבתן חול תניון
לה נחים קשתים בקר חקים שבהנו ותחת לחמרי לך
מרוצה לה לחיר חלק בחי שהשינה זוחק לו ביותר מכל
חדם לעז עניו בכוחר ובכבר לעשות רצון חבין
שבשמים לבצר שבחות ויחיים טובים: יהי רצון וכו'
שיבנה חמקדש בימינו ותן חלקנו בתורתך כי
שמה חשכרתים נבי רצון לחר יעז פנים לגיהנם תפלתי כי
לא חלק קלת עזות בליחות בו כי

בן

לא הביישן למד ובלן למד מתפללין שיבנה בית המקדש
לז יהיה כל החרן תלוה דיינה ומיום נחיכים לחיות
עמות לחיי: בקרבי תורה: בן ה' שנים למקרא
קרא קל דרים לכתיבה וכשנה הל' יהיה כל פרט קדם
הילדים לחתכנן לותה לחתיר' וכשנה התחילות כתוב
להוסיף לכם כל תבונתו חכל לא קודם לכן שהתורה
מתפת כתו ויורד לחלמות ותחיירין התם תפקון ותילך
ליספי ליה כתורה: בן י' למשנה חלחי כחיה ה'
לומד התקרא לכל תלמיד שחינו חלה בה' שנים פרט
יפה בחיבתו ש' לימ חת' וכלחמבחן נבי לים יהיי
ניחר לכלת עבודה בה' שנים: בן י"ג שנים למצות
דכתי' לים לו חמה כי חיננו וכל חטחת החדם וגו'
ותיהו קרוי לים עד שיהיה י"ג שנים ומלחמבחן התם
ותיהו בלוי י"ג שנים כשתתחיל בי"ג שנה מתחו ותו
לבן תחר שנים ילקה ועליה לו כ' שנים בקרו שיגיע
בהיריון לשנת החיתין לקוהן שחשון לוי חבנין ז' חדשים
לכל

בֶּן חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה לַמִּקְרָא. בֶּן שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה לַחֻפָּה. בֶּן עֶשְׂרִים
לִרְדּוֹף. בֶּן שְׁלֹשִׁים לַכֹּחַ. בֶּן אַרְבָּעִים לַבִּינָה. בֶּן חֲמִשִּׁים
לְעֵצָה. בֶּן שִׁשִּׁים לְזִקְנָה. בֶּן שִׁבְעִים לְשֵׂיבָה. בֶּן שְׁמוֹנִים
לִגְבוּרָה. בֶּן תִּשְׁעִים לָשׂוּחַ. בֶּן מֵאָה כְּאִלּוּ מֵת וְעָבַר וּבָטֵל
מִן הָעוֹלָם: רבי חנניא

# פרק ששי

שָׁנוּ חֲכָמִים בִּלְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה בָּרוּךְ שֶׁבָּחַר בָּהֶם וּבְמִשְׁנָתָם:
רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה לִשְׁמָהּ זוֹכֶה
לְדָבָרִים הַרְבֵּה וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁכָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ כְּדַאי הוּא
לוֹ נִקְרָא רֵיעַ אָהוּב. אוֹהֵב אֶת הַמָּקוֹם. אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת.
מְשַׂמֵּחַ אֶת הַמָּקוֹם. מְשַׂמֵּחַ אֶת הַבְּרִיּוֹת. וּמַלְבֶּשֶׁתּוֹ עֲנָוָה
וְיִרְאָה וּמַכְשַׁרְתּוֹ לִהְיוֹת צַדִּיק חָסִיד יָשָׁר וְנֶאֱמָן. וּמְרַחֶקֶתּוּ

כן

כל ל' כתוב. לו כן ג"ל שני כשנאמר חסד עליה
ז' חסדים בדרך זו ל' חסדים שיש בהוכחת קיומך
וכן בסם ב' שנים הרי לו כן ג"ל שנה בלבוש לשם
ובקרא לרע: בן י"ח שנה לחפה. די"ח פעמי' כתי'
לדם מכפר' על שנזדווגה לו חוה ואחר כי חלים
לקחה זוגת: בן כ' לרדוף חסר לזה שיתרפין לזולתו
מן המזיקים וזוכה לחיות: בן ל' לכח שכן הנאים לא
תת יכולין ליפול בכפיפ על ל' שכח חפני שלמה היה בעלי
כח: בן מ' לבינה כלשמרי' לתם עלת כתן ה' לכם
לב לדעת ויצרים לרחות והוגים לשמוע על היום הזה
תבלין לעלות שתוכנו מעורר על דעת רבן עד שיאת בן ג'
שנה: בן חמשים לעצה. שכח וכן חמשים שנה
ישב ונו' ושרת לת לחזו בהכ"ג מועד שחייבין ואילך
לשחוט תמידים: בן ששים לזקנה שכלוחר תבלת
בכלת עלי קנה כב ל"ת עולה בגיל ס': בן ע' לשיבה
שכן כתוב בזקן בן ל' שכח דוד בחלכו ויו' שכח שלך
בחיים הוא בן ע' כשמת וכתי' בדברי הימים ויחיו ויחת
דוד בשיבה טובה אלינו בחיוב שכתי' שב בחיוב לו
חפרת גם שב גם ישיב בגן לעלת כחוך ושבכבלה לו
לגיל שכח כתו שכתוב ויקוף ה' לת כל לחמי לחיב
ליושבי ירושלם לת ל"כ מלכי יון שכח ס"ת שהיה לו לחיב בן
ע' שכח: בן שמונים לגבורה. כלחיב דבר גבול
הזה לם יחיה לדם עד ס' שכח כלכתיב ויהי שנותיו

כלם

מִן הַחֵטְא׃ וּמֵעֲרֵב בְּתוֹ לִידֵי זְכוּת׃ וַהֲבִינָן מִמַּנּוּ עֲצָה וְתוּשִׁיָּה׃
בִּינָה וּגְבוּרָה שֶׁנֶּאֱמַר׃ לִי עֵצָה וְתוּשִׁיָּה׃ אֲנִי בִינָה לִי גְּבוּרָה׃
וְנוֹתֶנֶת לוֹ מַלְכוּת וּמֶמְשָׁלָה וְחִקּוּר דִּין׃ וּמֵגִיל יְלוּדֶיהָ תּוֹרָה׃
וְנַעֲשֶׂה כְּמַעְיָן הַמִּתְגַּבֵּר׃ וְכַנָּהָר שֶׁאֵינוֹ פוֹסֵק׃ וְהֶוֵה צָנוּעַ׃
וְאֶרֶךְ רוּחַ׃ וּמוֹחֵל עַל עֶלְבּוֹנוֹ׃ וּמְגַדֶּלֶתּוֹ וּמְרוֹמַמְתּוֹ עַל כָּל
הַמַּעֲשִׂים׃ אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי׃ בְּכָל יוֹם וָיוֹם׃ בַּת קוֹל
יוֹצֵאת מֵהַר חוֹרֵב׃ וּמַכְרֶזֶת וְאוֹמֶרֶת׃ אוֹי לָהֶם לַבְּרִיּוֹת
מֵעֶלְבּוֹנָהּ שֶׁל תּוֹרָה׃ שֶׁכָּל מִי שֶׁאֵינוֹ עוֹסֵק בַּתּוֹרָה׃ נִקְרָא
נָזוּף שֶׁנֶּאֱמַר׃ נֶזֶם זָהָב בְּאַף חֲזִיר׃ אִשָּׁה יָפָה וְסָרַת טָעַם׃
וְאוֹמֵר׃ וְהַלֻּחוֹת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה׃ וְהַמִּכְתָּב מִכְתַּב
אֱלֹהִים הוּא׃ חָרוּת עַל הַלֻּחוֹת׃ אַל תִּקְרֵי חֲרוּת אֶלָּא
חֵירוּת׃ שֶׁאֵין לְךָ בֶּן חוֹרִין אֶלָּא מִי שֶׁעוֹסֵק בְּתַלְמוּד תּוֹרָה׃
וְכָל מִי שֶׁעוֹסֵק בְּתַלְמוּד תּוֹרָה׃ הֲרֵי זֶה מִתְעַלֶּה׃ שֶׁנֶּאֱמַר
וּמִמַּתָּנָה נַחֲלִיאֵל׃ וּמִנַּחֲלִיאֵל בָּמוֹת׃ הַלּוֹמֵד מֵחֲבֵרוֹ פֶּרֶק
אֶחָד׃ אוֹ הֲלָכָה אַחַת׃ אוֹ פָּסוּק אֶחָד׃ אוֹ דִּבּוּר אֶחָד׃
אֲפִילּוּ אוֹת אַחַת׃ צָרִיךְ לִנְהוֹג בּוֹ כָּבוֹד׃ שֶׁכֵּן מָצִינוּ בְּדָוִד
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא לָמַד מֵאֲחִיתוֹפֶל אֶלָּא שְׁנֵי דְבָרִים בִּלְבָד

קראו

קְדָאוּ רַבּוֹ אַלּוּפוֹ וּמְיֻדָּעוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְאַתָּה אֱנוֹשׁ כְּעֶרְכִּי
אַלּוּפִי וּמְיֻדָּעִי: וַהֲלֹא דְּבָרִים קַל וָחוֹמֶר וּמַה דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
שֶׁלֹּא לָמַד מֵאֲחִיתוֹפֶל אֶלָּא שְׁנֵי דְבָרִים בִּלְבַד קָרָאוּ רַבּוֹ
אַלּוּפוֹ וּמְיֻדָּעוֹ הַלּוֹמֵד מֵחֲבֵירוֹ פֶּרֶק אֶחָד אוֹ הֲלָכָה אַחַת אוֹ
פָּסוּק אֶחָד אוֹ דִבּוּר אֶחָד אוֹ אֲפִלּוּ אוֹת אַחַת עַל אַחַת
כַּמָּה וְכַמָּה שֶׁצָּרִיךְ לְנַהֵג בּוֹ כָּבוֹד וְאֵין כָּבוֹד אֶלָּא
תּוֹרָה שֶׁנֶּאֱמַר כָּבוֹד חֲכָמִים יְנַחֲלוּ וּתְמִימִים יִנְחֲלוּ טוֹב וְאֵין טוֹב
אֶלָּא תּוֹרָה שֶׁנֶּאֱמַר כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אַל
תַּעֲזֹבוּ: כָּךְ הָיָה רַבָּה שֶׁל תּוֹרָה הַפֶּרֶת בַּמֶּלַח תֹּאכַל וּמַיִם
בַּמְשׂוֹרָה תִּשְׁתֶּה וְעַל הָאָרֶץ תִּישָׁן וְחַיֵּי צַעַר תִּחְיֶה וּבַתּוֹרָה
אַתָּה עָמֵל אִם אַתָּה עוֹשֶׂה כֵּן אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ אַשְׁרֶיךָ
בָּעוֹלָם הַזֶּה וְטוֹב לָךְ לָעוֹלָם הַבָּא אַל תְּבַקֵּשׁ גְּדֻלָּה לְעַצְמְךָ
וְאַל תַּחְמוֹד כָּבוֹד יוֹתֵר מִלִּמּוּדֶךָ עֲשֵׂה וְאַל תִּתְאַוֶּה
לְשֻׁלְחָנָם שֶׁל מְלָכִים שֶׁשֻּׁלְחָנָךְ גָּדוֹל מִשֻּׁלְחָנָם וְכִתַּרְךָ גָּדוֹל
מִכִּתְרָם וְנֶאֱמָן הוּא בַּעַל מְלַאכְתְּךָ שֶׁיְּשַׁלֵּם לְךָ שְׂכַר פְּעֻלָּתֶךָ
גְּדוֹלָה תּוֹרָה יוֹתֵר מִן הַכְּהֻנָּה וּמִן הַמַּלְכוּת שֶׁהַמַּלְכוּת נִקְנֵית
בִּשְׁלֹשִׁים מַעֲלוֹת. וְהִבְרִיתָה בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה. וְהַתּוֹרָה
נִקְנֵית בְּאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה דְּבָרִים. וְאֵלּוּ הֵן. בִּלְמוּד
בִּשְׁמִיעַת הָאוֹזֶן בַּעֲרִיכַת שְׂפָתַיִם. בְּבִינַת הַלֵּב. בְּשִׂכְלוּת
הַלֵּב

כהלך בתם כדגם בני אל. ובלן אמי ואתה אמל בכנסת
התיאם לא למדו אלו ומקני אחתו; ואתה אנוש
כערכי דוד הילך היה משכח את מחיתופל ועוזאו
כתוהו ואף תשוב ותחזו רבו לאמון ותחלוק תכם
ירוק שלי כיון לכתים תכמיסודיעים: הלמד מחבירו
לדם הידיוט על אחת כמה וכמה כו' כל שכן שצריך
להשפיל את עצמו: או אפי' אות א' שלפי גילוי
של דוד ואל מחיתופל שהשפיל עצמו בב' דברים כדי לדם
לאל תביית כוזל בו באות ס': ואין כבוד אלא תורה
אין לך לדם הלמוד להתכבד יותר מזה שאתה צריך לתורה
ג"ם שי שאתה תורה צריך אתה לכבדו ונם אימו מקיים

תם עד שילמד תורה דכתי' ותחיימי יפתץ אל
וכזכרנו שוב לחי הם תחיימי': את בסלח שמים
שלף על פי שאין לו לאדם שלח את חבירו שלא
לעשות כ"ב לא יתכן עניתו שלשמוק כתורה ואף
כ"ב מיעשים כתורה ושוב לו שנ'
יעלים: ומים בשורה תשתה. אין
לדם אותה בחלה ע"י עגירת מים:
כבוד להתכבד בתורתן דל"ב לאתה כל
תחכות: ובערוב שפתים בבינת הלב: בבינת הלב
לכל מיקרין בם אחת שלאדם נתן:

חֵלֶב׃ בְּאֵימָה בַּעֲנָוָה׃ בְּיִרְאָה׃ בְּשִׂמְחָה׃ בְּשִׂמְחַת הַכְּמִים׃
בְּדִבּוּק חֲבֵרִים׃ בְּפִלְפּוּל הַתַּלְמִידִים׃ בְּיִשּׁוּב בְּמִקְרָא׃
בְּמִשְׁנָה בְּטַהֲרָה׃ בְּמִיעוּט שִׂינָה׃ בְּמִיעוּט שְׂחוֹק׃ בְּמִיעוּט
קְלוּת רֹאשׁ׃ בְּמִיעוּט שִׂחוֹק׃ בְּמִיעוּט תַּעֲנוּג׃ בְּמִיעוּט דֶּרֶךְ
אֶרֶץ׃ בְּאֹרֶךְ אַפַּיִם׃ בְּלֵב טוֹב׃ בֶּאֱמוּנַת הַכְּמִים׃ בְּקַבָּלַת
הַיִּסּוּרִין׃ הַמַּכִּיר אֶת מְקוֹמוֹ׃ הַשָּׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ׃ הָעוֹשֶׂה סְיָג
לִדְבָרָיו׃ וְאֵינוֹ מַחֲזִיק טוֹבָה לְעַצְמוֹ׃ אָהוּב אוֹהֵב אֶת
הַמָּקוֹם׃ אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת אוֹהֵב אֶת הַתּוֹכָחוֹת אוֹהֵב אֶת
הַמֵּישָׁרִים׃ מִתְרַחֵק מִן הַכָּבוֹד׃ וְאֵינוֹ רוֹדֵף אַחַר הַכָּבוֹד׃ וְלֹא
מֵגִיס לִבּוֹ בְּתַלְמוּדוֹ׃ אֵינוֹ שָׂמֵחַ בְּהוֹרָאָה׃ נוֹשֵׂא בְּעוֹל עִם
חֲבֵרוֹ

חלב׃ שיתכוון להקשות וחוזר ושסתכל בתוכן ולהעיוני׳
הרבה עכל׳ בוריו׳ וסס בו עיונים׳ ורוח׳ ושקול בלבו לכתת
מלאכה הכיתה ונם תקראה ביחור לחדם׳ היה
שקול׳ היה סיפר׃ באימה וביראה שיחת׳ שיהם לבוין
בנו שלא יחשוב ומחשב הרע שהיהו מחשבה ולא יעשנו בהם
מעשים׳ היו שפיהיהו חכמים׳ כל׳ לון עיונים ועילו בתוכל׳
שיהיה שם בילה שהם תהא היעה׳ בעומה זכהיב בקש
שיקבו עמוה ושחוה חכמים לא הכיעון לוד לפיכך
צריך לחם לדחות עצמו ולשחוק׳ ולשחוק חרבו מה שצריך ולא
יחזיק עצמו כחדם גדול׃ בשמחה שלון השכיעה שהה
חיתון עצמות שלא יחתון בשיחוק של שעה׃ בשמוש
חכמים שיהיהם עוסקים בשמוש חכמים׳ כדי שילמוד לפניהם
שלמוד ושלא לפני החכם הרב חוזר ושחתלד עם
חבריו׳ ושחתלמידי אינו לפני הרבה לעיתוי מרבותיו ושיהר
עם חבריו׳ כמ״ש בחלמיד שלא שיהיר לכתוב בתוך
בבואו אצל חבירו׳ שלכן נחמר שיהיר לכתוב בתוך
שיחתו שהכתב נישאר ושלא יחשוב שכן חיהרו חכמים לם
יחיהר לן לחדם יעניהר ולא יחלוקה לא תלחק לו בשי
חבריו׃ במיעוט שחוק׳ שלחדם חיר לא תיהיה תוהה לא
יהיו שלא בתוהה׃ במיעוט דרך ארץ כיון שבמיעו
יהיה תלמוד תוך עם דרך לחץ שלא יהיה בה שלא
יהיו שני בני חדם בשוק׃ ושלחץ שני שבפרי
ה״ חניגה׳ ר״ בהבי חניגה היה דוחק כל יחיו בה
ושלה כיה קשה הקבלה שהקבלתה של חשה נראה לו
שהשחרה הלכ׳ ושבפרי כן שכיו ר״ שלעזר בר׳
חניגה לם חשה לבלו בעם ובה לבלו עבות פיהם בו

דְּבִירוֹ׃ מַבְרִיעוֹ לְכַף זְכוּת׃ מַעֲמִידוֹ עַל הַשָּׁלוֹם׃ מִתְיַשֵּׁב בְּהֲלָמוּדוֹ׃ שׁוֹאֵל פְּעָנְיָנוֹ וּמֵשִׁיב כַּהֲלָכָה׃ שׁוֹמֵעַ וּמוֹסִיף׃ הַלּוֹמֵד עַל מְנָת לְלַמֵּד׃ הַלּוֹמֵד עַל מְנָת לַעֲשׂוֹת׃ וְהַמַּחְכִּים אֶת רַבּוֹ הַמְכַוֵּין אֶת שְׁמוּעָתוֹ׃ וְהָאוֹמֵר דָּבָר בְּשֵׁם אוֹמְרוֹ׃ הָא לָמַדְתָּ שֶׁכָּל הָאוֹמֵר דָּבָר בְּשֵׁם אוֹמְרוֹ מֵבִיא גְּאֻלָּה לָעוֹלָם׃ שֶׁנֶּאֱמַר וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר לְמֶלֶךְ בְּשֵׁם מָרְדְּכָי׃ גְּדוֹלָה תּוֹרָה׃ שֶׁהִיא נוֹתֶנֶת חַיִּים לְעוֹשֶׂיהָ בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא׃ שֶׁנֶּאֱמַר כִּי חַיִּים הֵם לְמוֹצְאֵיהֶם וּלְכָל בְּשָׂרוֹ מַרְפֵּא׃ וְאוֹמֵר רְפָאוֹת תְּהִי לְשָׁרֶךָ וְשִׁקּוּי לְעַצְמוֹתֶיךָ וְאוֹמֵר עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ וְתוֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁר׃ וְאוֹמֵר כִּי לְוִיַּת חֵן הֵם לְרֹאשֶׁךָ וַעֲנָקִים לְגַרְגְּרוֹתֶיךָ׃ וְאוֹמֵר תִּתֵּן לְרֹאשְׁךָ לִוְיַת חֵן׃ עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת תְּמַגְּנֶךָּ׃ וְאוֹמֵר אֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ׃ בִּשְׂמֹאולָהּ עוֹשֶׁר וְכָבוֹד׃ וְאוֹמֵר׃ כִּי אֹרֶךְ יָמִים וּשְׁנוֹת חַיִּים׃ וְשָׁלוֹם יוֹסִיפוּ לָךְ׃ רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן

יוחאי׃

מפני שזוכה שתי יכשל בל"ת: נושא בעול חבירו ומיטיבו נראין לומר בנקיה: ומכריעו לכף זכות הדבר לזכות ולחוב מכריע לזכות שיתנו כן בכל מהני מתניתין לומר ותתקבל לו לעשות על החשבון שתהיו בשלום: על השלום כשם שנתנה ניטו ברית: ומוסיף תורה תתן מתנה דבר לימוד ללמד ויראת שמים: והמחכים ארז רבו כשם שהיה רבי שיעזון בן לקיש מחכים את רבי יוחנן שהיה מקשה לו כ"ך קושיות בהלכה ברבי יוחנן היה נראין לתרץ ולהלכה לומר: והיה ר"י מצטער את רבי שיעזון בדבר זה כשהוכיח להשוכר את הפועלי: והמכוין את שמועתו לחייב לאדם לומר לפלוני רבו כשהקשה בן סורר ומורה לפני לפני לתרץ: והאומר דבר בשם אומרו שכל תלמיד חכם שמורים דבר שמועה ואפי בעלמא הוה שקרתו נקבר שנתחר דומה שקברי נביאים: כי חיים הם למוצאיהם: ומיהו כבר הזהיר ע"ה ושמרתם ועשיתם כי היא חכמתכם ובינתכם לפי שהיו נראין בעיני האומות שהיו מצוות קלות ולא היה מקפיד בהן כל כך כמו בשאר מצות לפיכך הזהיר שתהא שמירתן בעיניכם כשאר מצות שלא יהא מקפיד בהן כל כך ומתוך כך יבואו לידי עבירה

יוֹחָאי אוֹמֵר. הָנוֹי. וְהַכַּח וְהָעוֹשֶׁר וְהַכָּבוֹד. וְהַחָכְמָה.
וְהַזְּקָנָה. וְהַשֵּׂיבָה. וְהַבָּנִים. נָאֶה לַצַּדִּיקִים. וְנָאֶה לָעוֹלָם
שֶׁנֶּאֱמַר. עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת שֵׂיבָה. בְּדֶרֶךְ צְדָקָה תִּמָּצֵא.
וְאוֹמֵר עֲטֶרֶת זְקֵנִים בְּנֵי בָנִים וְתִפְאֶרֶת בָּנִים אֲבוֹתָם: וְאוֹמֵר
תִּפְאֶרֶת בַּחוּרִים כֹּחָם וְהֲדַר זְקֵנִים שֵׂיבָה. וְאוֹמֵר וְחָפְרָה
הַלְּבָנָה וּבוֹשָׁה הַחַמָּה כִּי מָלַךְ יְיָ צְבָאוֹת בְּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַיִם
וְנֶגֶד זְקֵנָיו כָּבוֹד: רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן מְנַסְיָא אוֹמֵר אִלּוּ שֶׁבַע
מִדּוֹת שָׁמְנוּ חֲכָמִים לַצַּדִּיקִים כֻּלָּם נִתְקַיְּמוּ בְּרַבִּי וּבְבָנָיו:
חֲמִשָּׁה קִנְיָנִים קָנָה לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּעוֹלָמוֹ. וְאֵלּוּ הֵן.
תּוֹרָה קִנְיָן אֶחָד. שָׁמַיִם וָאָרֶץ קִנְיָן אֶחָד. אַבְרָהָם קִנְיָן אֶחָד.
יִשְׂרָאֵל קִנְיָן אֶחָד. בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קִנְיָן אֶחָד. תּוֹרָה קִנְיָן אֶחָד
מִנַּיִן דִּכְתִיב יְיָ קָנָנִי רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ קֶדֶם מִפְעָלָיו מֵאָז. שָׁמַיִם
וָאָרֶץ קִנְיָן אֶחָד מִנַּיִן שֶׁנֶּאֱמַר כֹּה אָמַר יְיָ הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי
וְהָאָרֶץ הֲדוֹם רַגְלָי אֵיזֶה בַּיִת אֲשֶׁר תִּבְנוּ לִי וְאֵיזֶה מָקוֹם

## מנוחתי

לחקלאים כה יעשר וכבוד תכל לא יהיה לחוכים ושיחת
קלחור לחיים ולישוב וכבוד הוא אומר לך לשלום
לכן ולחיר ולשלום יהיה לך: הנוי זה קלסתר פנים
שנאמר חכמת אדם תאיר פניו וחדרין נחיתין: כח כדי ליירא מיבעיי.
ויוד אתמהה מיבעיא ליה אחתר ר' יוחנן לרש"ב בל ילין
לאורייתא בשהוכר את הטובעים: ונאה לעולם
הזה כמה שים בו לחבים כתיב: עטרת זה העושר:
תפארת זה הנוי שנאמר כתפארתי: ושלו בדרך צדקה
יימלא וכתיב בתפארת הבנים וכתיב ניון שנה ותפארת
בנים אבותם תפארת בחורים כחם וכתיב נעך זקנים
חכמה ומיכן ונעך זקנים בעל עניעים מכובדים
רבי הוה מיניעו בעוד זקנים נדריכין לאור תיהוכלכה:
בעלי מקרא: אין מלרגין לאמן לבית הכנסת: סופרי'
לעין ומלמדי לינוק לומדים מתוך ד"ת שבהם ושיח מלאכה
מניחים מיניהם לאחר: תנחה לאמן לך בית הכנסת
תשכור לחנין ולחינוק: תשיחך תדבר בשבילך
תשים לחלי ישי בעין'ך: לי הכסף ואני הזהב פירש
לאמר שלחתי לך כל לחתרך כבודו: חמישה קנינים
נקראים וכן מיכחי בתת דבי חלישו לחברהם לחלך

מה' קנינים שקנה הקדוש ברוך הוא בעולמו של
רבי שיעשן קלח בשבר חשלי שיעשיר קניטו של לחברהם
שנאמר אלה תולדות שרה וי לחרן בהברהם של תקרי
בהברהם חלא בחברהם זהו שלאחר הכתוב בחרן חברהם
ונאחר וכן שתחיו המקרא בחרן חברהם לחלי עליון הקונה
לחובו בלרך שקנה שמים ולחרן חלל בשפתי חלל הלה הוח
לחרץ קנן לין בתב חלל ג' קנייני: וחכל יהי: בחבילתא
לחלל נמי זו קנין חיובה לחובם ד' לבן היה בניהו כל יחיד
לחובר ד' וחפני שקנ"ו לו לחיר קנייני של חברהם מבחרן
חברם לחלי ונאחר לפי שלין המקרא בשיש בן קנין
שיש הוח יוניח לחברהם בחרן חברם לחלי עליון קונה שמים
וחרץ וחלי לחובר בשם שהברהם וחשכינתא חלקים שהם
לחובר ג' חה לחובר חלנצן בן לחסבר שהברהם שניהם
שלקח ליחר חיים' וחחיתני בן לחר בן בתנה דבי לחיה
והה לך לשון הסיפרי ובחכינתא שניהן בספרי הלה הוח
לחרץ קנן זה לחד חנ' שנקראו קניינים לחקום שהיה
שנחחר ה' קנני חשית דרכו ישראל הלה הוח לחרץ
קנן: בירת המקדש הוי זה הנחלה יהונו
וביבילתא בן שניהן בקרחו קניין ישראל שנחחר
יום זו קנים לחרץ ישראל שנחחר בחרן חברם לחל עליון
קנה שמים לחרץ בית המקדש שנחחר הוי זה קנחה

מנוחתי׳ ואומר מה רבו מעשיך יי כלם בחכמה עשית
מלאה הארץ קנינך׳ אברהם קנין אחד מניין׳ כתיב ויברכהו
ויאמר ברוך אברם לאל עליון קונה שמים וארץ׳ ישראל
קנין אחד מניין׳ כתיב עד יעבור עמך יי עד יעבור עם זו
קנית׳ ואומר לקדושים אשר בארץ המה ואדירי כל חפצי
בם׳ בית המקדש קנין אחד מניין שנאמר מקדש אדני כוננו
ידיך׳ ואומר ויביאם אל גבול קדשו הר זה קנתה ימינו׳
אמר רבי יוסי בן קסמא פעם אחת הייתי מהלך בדרך ופגע
בי אדם אחד ונתן לי שלום והחזרתי לו שלום אמר לי רבי
מאיזה מקום אתה אמרתי לו מעיר גדולה של חכמים ושל
סופרים אני אמר לי רצונך שתדור עמנו במקומנו ואני אתן
לך אלף אלפים דינרי זהב אמרתי לו אם אתה נותן לי כל כסף
וכל זהב שבעולם אין אני דר אלא במקום תורה׳ לפי
שבשעת פטירתו של אדם אין מלוין לו לאדם לא כסף
ולא זהב אלא תורה ומעשים טובים בלבד שנאמר
בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך והקיצות



יחיו כתוה שנאמר׳ קנני ראשית דרכו יהוה ישראל
שנקראו קנין לאל׳ שנאמר׳ קנין ונינו נתת
להקדש שנקר׳ קנין וזכות התורה שנקראת קנין
ולדברי המזיר מיכה הוציא קניי׳ שמים וארץ ילכתיב
השמים כסאי וכתיב התחרו ותקח כל לו׳ ידי עשתה
והיעודי׳ והקניין לאל הוא׳ כל חפצי בם כל חפצי
שהם חשובי׳ לפני הקדוש כל קנייניו שלעולם הן קנין
העולם עמיהל׳ כוננו ידך לשון קנין שם כתיב לעיל
הכל׳ לאחת היה וקנין לאל הוא הרי הוא מוחזר ויכיולם
על גמול שקדמו הר זה שקנתה ימינו פירש׳ לאחר שתשה
קניני׳ קנה הש״ה בעולמות כלומר׳ דברי׳ יש לו להקדוש
ברוך הוא בעולמו שכל השלש מתקיים בשביל כל אחד
ואחד׳ ה׳ קנני ראשית דרכו לאחה קודם לעולם
כלי שכשיבנה העולם לתחיו׳ יתקיים בשביל התורה כמו
שנאמר׳ לפי לא כריתי יומם ולילה חקי׳ שמים וארץ לא
שמתי׳ שמים וארץ קנין אח׳ שהן עתידין על

יעול שנאמר השמים כסאי והארץ הדום רגלי׳ הלכך
ארץ זכתה להן׳ שנאמר׳ ארץ הקנין שקנין הוא לפני
שמים ואחר׳ לא כתיב שמים וארץ אלא להלן קנין כתיב
קנין׳ אברהם מניין שנקרא קנין לפי שמתקיים העולם בזכותו שנאמר׳ ויאמר הקדוש ברוך הוא
מנחם לאל עליון קונה שמים וארץ׳ ואין אברהם
הראשון תחת כנפי השכינה והחזיר׳ ואין
מתקיים העולם שכל׳ אחד היה מבקש ליטול את
העולם וכשהיתה לפי שהיה עניין לפניו׳ עם זו קנית העולם
שנקרא׳ על שם שנתקשרו בתורה ובמצות שכל׳ אחד
אחר׳ היה ואדירי׳ שהם עיקר׳ לאחר׳ ואחת
בתחלת ברא אלהים את השמים שנתקדש בשביל ישראל שנקראו׳ ב׳ קדש ה׳ כוננו ידיך׳ שהן
שקדש ולהלן הוא מוחר ויכיל׳ על גמול שקדמו

הֵיא תִשְׂיחַ בְּהִתְהַלֶּכֵךְ תַּנְחֶה אוֹתָךְ בָּעוֹלָם הַזֶּה בְּשָׁכְבֵךְ
תִּשְׁמוֹר עָלַיִךְ בַּקֶּבֶר · וְהַקִיצוֹתָ הִיא תְשִׂיחֵךְ לְעוֹלָם הַבָּא ·
וְכֵן כָּתוּב בְּסֵפֶר תְּהִלִּים עַל יַד דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל טוֹב לִי
תּוֹרַת פִּיךָ מֵאַלְפֵי זָהָב וָכֶסֶף וְאוֹמֵר לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב נְאֻם
יְיָ צְבָאוֹת: כָּל מַה שֶּׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּעוֹלָמוֹ לֹא
בָרָאוֹ אֶלָּא לִכְבוֹדוֹ שֶׁנֶּאֱמַר כָּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי
בְּרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף עָשִׂיתִיו וְאוֹמֵר יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

רבי חנניא

יקדים לך להיות יקדים וכתי' הרי זה קנין' ויש' מה להלן שהים וקרן מהפסוק
שהים וקרן ויש' רמיה לשהים וקרן: לכבודו שהים ושהים
שנא' כתוכה שהים וקרן ויתי' כיוצא
עליהם:

# סדר קריאת הפרשיות

## שקורין בשבת למנחה ובשני ובחמישי

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ: וְהָאָרֶץ הָיְתָה
תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל־פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל־
פְּנֵי הַמָּיִם: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי־אוֹר: וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת־הָאוֹר
כִּי טוֹב וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ: וַיִּקְרָא אֱלֹהִים ׀ לָאוֹר יוֹם
וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם אֶחָד: לוי וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם: וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־
הָרָקִיעַ וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לָרָקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לָרָקִיעַ
וַיְהִי־כֵן: וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָרָקִיעַ שָׁמָיִם וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שֵׁנִי:
ישראל וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל־מָקוֹם אֶחָד
וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה וַיְהִי־כֵן: וַיִּקְרָא אֱלֹהִים ׀ לַיַּבָּשָׁה אֶרֶץ וּלְמִקְוֵה הַמָּיִם
קָרָא יַמִּים וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי טוֹב: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא
עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע עֵץ פְּרִי עֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ אֲשֶׁר זַרְעוֹ־בוֹ עַל־הָאָרֶץ וַיְהִי־כֵן:
וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע לְמִינֵהוּ וְעֵץ עֹשֶׂה פְּרִי אֲשֶׁר זַרְעוֹ־
בוֹ לְמִינֵהוּ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי טוֹב: וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שְׁלִישִׁי:
אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֶת־הָאֱלֹהִים
הִתְהַלֶּךְ־נֹחַ: וַיּוֹלֶד נֹחַ שְׁלֹשָׁה בָנִים אֶת־שֵׁם אֶת־חָם וְאֶת־
יפת

יֶפֶת׃ וַתִּשָּׁחֵת הָאָרֶץ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ חָמָס׃ וַיַּרְא
אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה כִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר אֶת דַּרְכּוֹ עַל־
הָאָרֶץ׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ
חָמָס מִפְּנֵיהֶם וְהִנְנִי מַשְׁחִיתָם אֶת הָאָרֶץ׃ עֲשֵׂה לְךָ תֵּבַת עֲצֵי־גֹפֶר
קִנִּים תַּעֲשֶׂה אֶת הַתֵּבָה וְכָפַרְתָּ אֹתָהּ מִבַּיִת וּמִחוּץ בַּכֹּפֶר׃ וְזֶה אֲשֶׁר
תַּעֲשֶׂה אֹתָהּ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַמָּה אָרֶךְ הַתֵּבָה חֲמִשִּׁים אַמָּה רָחְבָּהּ
וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתָהּ׃ צֹהַר תַּעֲשֶׂה לַתֵּבָה וְאֶל אַמָּה תְּכַלֶּנָּה מִלְמָעְלָה
וּפֶתַח הַתֵּבָה בְּצִדָּהּ תָּשִׂים תַּחְתִּיִּם שְׁנִים וּשְׁלִשִׁים תַּעֲשֶׂהָ׃ לוי וַאֲנִי
הִנְנִי מֵבִיא אֶת הַמַּבּוּל מַיִם עַל הָאָרֶץ לְשַׁחֵת כָּל בָּשָׂר אֲשֶׁר בּוֹ רוּחַ
חַיִּים מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם כֹּל אֲשֶׁר בָּאָרֶץ יִגְוָע׃ וַהֲקִמֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתָּךְ
וּבָאתָ אֶל הַתֵּבָה אַתָּה וּבָנֶיךָ וְאִשְׁתְּךָ וּנְשֵׁי בָנֶיךָ אִתָּךְ׃ וּמִכָּל הָחַי
מִכָּל בָּשָׂר שְׁנַיִם מִכֹּל תָּבִיא אֶל הַתֵּבָה לְהַחֲיוֹת אִתָּךְ זָכָר וּנְקֵבָה יִהְיוּ׃
ישראל מֵהָעוֹף לְמִינֵהוּ וּמִן הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ מִכֹּל רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה
לְמִינֵהוּ שְׁנַיִם מִכֹּל יָבֹאוּ אֵלֶיךָ לְהַחֲיוֹת׃ וְאַתָּה קַח־לְךָ מִכָּל־מַאֲכָל
אֲשֶׁר יֵאָכֵל וְאָסַפְתָּ אֵלֶיךָ וְהָיָה לְךָ וְלָהֶם לְאָכְלָה׃ וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר
צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים כֵּן עָשָׂה׃

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל אַבְרָם לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ
אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַרְאֶךָּ׃ וְאֶעֶשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל וַאֲבָרֶכְךָ
וַאֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ וֶהְיֵה בְּרָכָה׃ וַאֲבָרְכָה מְבָרְכֶיךָ וּמְקַלֶּלְךָ אָאֹר וְנִבְרְכוּ
בְךָ כֹּל מִשְׁפְּחֹת הָאֲדָמָה׃ לוי וַיֵּלֶךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יְהוָה
וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ לוֹט וְאַבְרָם בֶּן חָמֵשׁ שָׁנִים וְשִׁבְעִים שָׁנָה בְּצֵאתוֹ מֵחָרָן׃ וַיִּקַּח
אַבְרָם אֶת שָׂרַי אִשְׁתּוֹ וְאֶת לוֹט בֶּן אָחִיו וְאֶת כָּל רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכָשׁוּ
וְאֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחָרָן וַיֵּצְאוּ לָלֶכֶת אַרְצָה כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ אַרְצָה כְּנָעַן׃
וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בָּאָרֶץ עַד מְקוֹם שְׁכֶם עַד אֵלוֹן מוֹרֶה וְהַכְּנַעֲנִי אָז בָּאָרֶץ׃
וַיֵּרָא יְהוָה אֶל אַבְרָם וַיֹּאמֶר לְזַרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ
לַיהוָה הַנִּרְאֶה אֵלָיו׃ וַיַּעְתֵּק מִשָּׁם הָהָרָה מִקֶּדֶם לְבֵית אֵל וַיֵּט אָהֳלָה בֵּית־
אֵל מִיָּם וְהָעַי מִקֶּדֶם וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקְרָא בְשֵׁם יְהוָה׃ וַיִּסַּע אַבְרָם הָלוֹךְ
וְנָסוֹעַ הַנֶּגְבָּה׃ ישראל וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרַיְמָה לָגוּר
שָׁם כִּי כָבֵד הָרָעָב בָּאָרֶץ׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב לָבוֹא מִצְרַיְמָה וַיֹּאמֶר
אֶל שָׂרַי אִשְׁתּוֹ הִנֵּה נָא יָדַעְתִּי כִּי אִשָּׁה יְפַת מַרְאֶה אָתְּ׃ וְהָיָה כִּי
יִרְאוּ אֹתָךְ הַמִּצְרִים וְאָמְרוּ אִשְׁתּוֹ זֹאת וְהָרְגוּ אוֹתִי וְאוֹתָךְ יְחַיּוּ׃
אִמְרִי נָא אֲחֹתִי אָתְּ לְמַעַן יִיטַב לִי בַּעֲבוּרֵךְ וְחָיְתָה נַפְשִׁי בִּגְלָלֵךְ׃
וירא וַיְהִי כְּבוֹא אַבְרָם מִצְרַיְמָה וַיִּרְאוּ הַמִּצְרִים אֶת הָאִשָּׁה כִּי יָפָה הִוא מְאֹד׃
וַיִּרְאוּ אֹתָהּ שָׂרֵי פַּרְעֹה וַיְהַלְלוּ אֹתָהּ אֶל פַּרְעֹה וַתֻּקַּח הָאִשָּׁה בֵּית פַּרְעֹה׃
וּלְאַבְרָם הֵיטִיב בַּעֲבוּרָהּ וַיְהִי לוֹ צֹאן וּבָקָר וַחֲמֹרִים וַעֲבָדִים וּשְׁפָחֹת וְאֲתֹנֹת
וּגְמַלִּים׃ וַיְנַגַּע יְהוָה אֶת פַּרְעֹה נְגָעִים גְּדֹלִים וְאֶת בֵּיתוֹ עַל דְּבַר שָׂרַי אֵשֶׁת
אַבְרָם׃ וַיִּקְרָא פַרְעֹה לְאַבְרָם וַיֹּאמֶר מַה זֹּאת עָשִׂיתָ לִּי לָמָּה לֹא הִגַּדְתָּ לִּי
כִּי אִשְׁתְּךָ הִוא׃ לָמָּה אָמַרְתָּ אֲחֹתִי הִוא וָאֶקַּח אֹתָהּ לְאִשָּׁה וְעַתָּה הִנֵּה
אִשְׁתְּךָ קַח וָלֵךְ׃ וַיְצַו עָלָיו פַּרְעֹה אֲנָשִׁים וַיְשַׁלְּחוּ אֹתוֹ וְאֶת אִשְׁתּוֹ וְאֵת כָּל
אֲשֶׁר לוֹ׃

מפטיר

מִפֶּתַח הָאֹהֶל וַיִּשְׁתַּחוּ אָרְצָה׃ וַיֹּאמַר אֲדֹנָי אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ
אַל־נָא תַעֲבֹר מֵעַל עַבְדֶּךָ׃ יֻקַּח־נָא מְעַט־מַיִם וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשָּׁעֲנוּ
תַּחַת הָעֵץ׃ וְאֶקְחָה פַּת־לֶחֶם וְסַעֲדוּ לִבְּכֶם אַחַר תַּעֲבֹרוּ כִּי עַל־כֵּן
עֲבַרְתֶּם עַל־עַבְדְּכֶם וַיֹּאמְרוּ כֵּן תַּעֲשֶׂה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ׃ לוי וַיְמַהֵר
אַבְרָהָם הָאֹהֱלָה אֶל־שָׂרָה וַיֹּאמֶר מַהֲרִי שְׁלֹשׁ סְאִים קֶמַח סֹלֶת לוּשִׁי וַעֲשִׂי
עֻגוֹת׃ וְאֶל־הַבָּקָר רָץ אַבְרָהָם וַיִּקַּח בֶּן־בָּקָר רַךְ וָטוֹב וַיִּתֵּן אֶל־הַנַּעַר
וַיְמַהֵר לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ׃ וַיִּקַּח חֶמְאָה וְחָלָב וּבֶן־הַבָּקָר אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּתֵּן
לִפְנֵיהֶם וְהוּא־עוֹמֵד עֲלֵיהֶם תַּחַת הָעֵץ וַיֹּאכֵלוּ׃ ישראל וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
אַיֵּה שָׂרָה אִשְׁתֶּךָ וַיֹּאמֶר הִנֵּה בָאֹהֶל׃ וַיֹּאמֶר שׁוֹב אָשׁוּב אֵלֶיךָ כָּעֵת
חַיָּה וְהִנֵּה־בֵן לְשָׂרָה אִשְׁתֶּךָ וְשָׂרָה שֹׁמַעַת פֶּתַח הָאֹהֶל וְהוּא אַחֲרָיו׃
וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה זְקֵנִים בָּאִים בַּיָּמִים חָדַל לִהְיוֹת לְשָׂרָה אֹרַח כַּנָּשִׁים׃
וַתִּצְחַק שָׂרָה בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר אַחֲרֵי בְלוֹתִי הָיְתָה־לִּי עֶדְנָה וַאדֹנִי זָקֵן׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַבְרָהָם לָמָּה זֶה צָחֲקָה שָׂרָה לֵאמֹר הַאַף אֻמְנָם אֵלֵד וַאֲנִי
זָקַנְתִּי׃ הֲיִפָּלֵא מִיהוָה דָּבָר לַמּוֹעֵד אָשׁוּב אֵלֶיךָ כָּעֵת חַיָּה וּלְשָׂרָה בֵּן׃
וַיִּהְיוּ חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשֶׁבַע שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה׃
וַתָּמָת שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע הִיא חֶבְרוֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֹא
אַבְרָהָם לִסְפֹּד לְשָׂרָה וְלִבְכֹּתָהּ׃ וַיָּקָם אַבְרָהָם מֵעַל פְּנֵי מֵתוֹ וַיְדַבֵּר
אֶל־בְּנֵי־חֵת לֵאמֹר׃ גֵּר־וְתוֹשָׁב אָנֹכִי עִמָּכֶם תְּנוּ לִי אֲחֻזַּת־קֶבֶר עִמָּכֶם
וְאֶקְבְּרָה מֵתִי מִלְּפָנָי׃ וַיַּעֲנוּ בְנֵי־חֵת אֶת־אַבְרָהָם לֵאמֹר לוֹ׃ שְׁמָעֵנוּ
אֲדֹנִי נְשִׂיא אֱלֹהִים ׀ אַתָּה בְּתוֹכֵנוּ בְּמִבְחַר קְבֹרֵינוּ קְבוֹר אֶת־מֵתֶךָ אִישׁ
מִמֶּנּוּ אֶת־קִבְרוֹ לֹא־יִכְלֶה מִמְּךָ מִקְּבוֹר מֵתֶךָ׃ וַיָּקָם אַבְרָהָם וַיִּשְׁתַּחוּ
לְעַם הָאָרֶץ לִבְנֵי־חֵת׃ לוי וַיְדַבֵּר אִתָּם לֵאמֹר אִם־יֵשׁ אֶת־נַפְשְׁכֶם
לִקְבוֹר אֶת־מֵתִי מִלְּפָנַי שְׁמָעוּנִי וּפִגְעוּ־לִי בְּעֶפְרוֹן בֶּן־צוֹחַר׃ וְיִתֶּן־לִי
אֶת־מְעָרַת הַמַּכְפְּלָה אֲשֶׁר־לוֹ אֲשֶׁר בִּקְצֵה שָׂדֵהוּ בְּכֶסֶף מָלֵא יִתְּנֶנָּה
לִי בְּתוֹכְכֶם לַאֲחֻזַּת קָבֶר׃ וְעֶפְרוֹן יוֹשֵׁב בְּתוֹךְ בְּנֵי־חֵת וַיַּעַן עֶפְרוֹן
הַחִתִּי אֶת־אַבְרָהָם בְּאָזְנֵי בְנֵי־חֵת לְכֹל בָּאֵי שַׁעַר־עִירוֹ לֵאמֹר׃ לֹא־
אֲדֹנִי שְׁמָעֵנִי הַשָּׂדֶה נָתַתִּי לָךְ וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר־בּוֹ לְךָ נְתַתִּיהָ לְעֵינֵי בְנֵי־
עַמִּי נְתַתִּיהָ לָךְ קְבוֹר מֵתֶךָ׃ וַיִּשְׁתַּחוּ אַבְרָהָם לִפְנֵי עַם הָאָרֶץ׃
ישראל וַיְדַבֵּר אֶל־עֶפְרוֹן בְּאָזְנֵי עַם הָאָרֶץ לֵאמֹר אַךְ אִם־אַתָּה
לוּ שְׁמָעֵנִי נָתַתִּי כֶסֶף הַשָּׂדֶה קַח מִמֶּנִּי וְאֶקְבְּרָה אֶת־מֵתִי שָׁמָּה׃ וַיַּעַן
עֶפְרוֹן אֶת־אַבְרָהָם לֵאמֹר לוֹ׃ אֲדֹנִי שְׁמָעֵנִי אֶרֶץ אַרְבַּע מֵאֹת שֶׁקֶל־
כֶּסֶף בֵּינִי וּבֵינְךָ מַה־הִוא וְאֶת־מֵתְךָ קְבֹר׃ וַיִּשְׁמַע אַבְרָהָם אֶל־עֶפְרוֹן
וַיִּשְׁקֹל אַבְרָהָם לְעֶפְרֹן אֶת־הַכֶּסֶף אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּאָזְנֵי בְנֵי־חֵת אַרְבַּע
מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף עֹבֵר לַסֹּחֵר׃

וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק בֶּן־אַבְרָהָם אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת־יִצְחָק: וַיְהִי
יִצְחָק בֶּן־אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּקַחְתּוֹ אֶת־רִבְקָה בַּת־בְּתוּאֵל
הָאֲרַמִּי מִפַּדַּן אֲרָם אֲחוֹת לָבָן הָאֲרַמִּי לוֹ לְאִשָּׁה: וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַיהוָה
לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ כִּי עֲקָרָה הִוא וַיֵּעָתֶר לוֹ יְהוָה וַתַּהַר רִבְקָה אִשְׁתּוֹ: וַיִּתְרֹצַצוּ
הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ וַתֹּאמֶר אִם־כֵּן לָמָּה זֶּה אָנֹכִי וַתֵּלֶךְ לִדְרֹשׁ אֶת־יְהוָה:
לוי וַיֹּאמֶר יְהוָה לָהּ שְׁנֵי גוֹיִם בְּבִטְנֵךְ וּשְׁנֵי לְאֻמִּים מִמֵּעַיִךְ יִפָּרֵדוּ
וּלְאֹם מִלְאֹם יֶאְמָץ וְרַב יַעֲבֹד צָעִיר: וַיִּמְלְאוּ יָמֶיהָ לָלֶדֶת וְהִנֵּה
תוֹמִם בְּבִטְנָהּ: וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אַדְמוֹנִי כֻּלּוֹ כְּאֵדֶרֶת שֵׂעָר וַיִּקְרְאוּ
שְׁמוֹ עֵשָׂו: וְאַחֲרֵי־כֵן יָצָא אָחִיו וְיָדוֹ אוֹחֶזֶת בְּעֲקֵב עֵשָׂו וַיִּקְרָא שְׁמוֹ
יַעֲקֹב וְיִצְחָק בֶּן־שִׁשִּׁים שָׁנָה בְּלֶדֶת אֹתָם: ישראל וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים
וַיְהִי עֵשָׂו אִישׁ יוֹדֵעַ צַיִד אִישׁ שָׂדֶה וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֹהָלִים: וַיֶּאֱהַב
יִצְחָק אֶת־עֵשָׂו כִּי צַיִד בְּפִיו וְרִבְקָה אֹהֶבֶת אֶת־יַעֲקֹב: וַיָּזֶד יַעֲקֹב
נָזִיד וַיָּבֹא עֵשָׂו מִן־הַשָּׂדֶה וְהוּא עָיֵף: וַיֹּאמֶר עֵשָׂו אֶל־יַעֲקֹב הַלְעִיטֵנִי
נָא מִן־הָאָדֹם הָאָדֹם הַזֶּה כִּי עָיֵף אָנֹכִי עַל־כֵּן קָרָא־שְׁמוֹ אֱדוֹם:
וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב מִכְרָה כַיּוֹם אֶת־בְּכֹרָתְךָ לִי: וַיֹּאמֶר עֵשָׂו הִנֵּה אָנֹכִי
הוֹלֵךְ לָמוּת וְלָמָּה זֶּה לִי בְּכֹרָה: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב הִשָּׁבְעָה לִּי כַּיּוֹם וַיִּשָּׁבַע
לוֹ וַיִּמְכֹּר אֶת־בְּכֹרָתוֹ לְיַעֲקֹב: וְיַעֲקֹב נָתַן לְעֵשָׂו לֶחֶם וּנְזִיד עֲדָשִׁים
וַיֹּאכַל וַיֵּשְׁתְּ וַיָּקָם וַיֵּלַךְ וַיִּבֶז עֵשָׂו אֶת־הַבְּכֹרָה: וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ
מִלְּבַד הָרָעָב הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר הָיָה בִּימֵי אַבְרָהָם וַיֵּלֶךְ יִצְחָק אֶל־אֲבִימֶלֶךְ
מֶלֶךְ פְּלִשְׁתִּים גְּרָרָה: וַיֵּרָא אֵלָיו יְהוָה וַיֹּאמֶר אַל־תֵּרֵד מִצְרַיְמָה שְׁכֹן
בָּאָרֶץ אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ: גּוּר בָּאָרֶץ הַזֹּאת וְאֶהְיֶה עִמְּךָ וַאֲבָרְכֶךָּ
כִּי לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת־כָּל־הָאֲרָצוֹת הָאֵל וְהַקֹּמְתִּי אֶת־הַשְּׁבֻעָה אֲשֶׁר
נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם אָבִיךָ: וְהִרְבֵּתִי אֶת־זַרְעֲךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם וְנָתַתִּי
לְזַרְעֲךָ אֵת כָּל־הָאֲרָצוֹת הָאֵל וְהִתְבָּרְכוּ בְזַרְעֲךָ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ:
עֵקֶב אֲשֶׁר־שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקֹלִי וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמַרְתִּי מִצְוֹתַי חֻקּוֹתַי וְתוֹרֹתָי:
וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן: וַיֵּצֵא מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה: וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיָּלֶן שָׁם כִּי־בָא
הַשֶּׁמֶשׁ וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם וַיָּשֶׂם מְרַאֲשֹׁתָיו וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם
הַהוּא: וַיַּחֲלֹם וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה וְהִנֵּה
מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ: לוי וְהִנֵּה יְהוָה נִצָּב עָלָיו וַיֹּאמֶר אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ וֵאלֹהֵי יִצְחָק הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שֹׁכֵב עָלֶיהָ לְךָ
אֶתְּנֶנָּה וּלְזַרְעֶךָ: וְהָיָה זַרְעֲךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ וּפָרַצְתָּ יָמָּה וָקֵדְמָה וְצָפֹנָה
וָנֶגְבָּה וְנִבְרְכוּ בְךָ כֹּל מִשְׁפְּחֹת הָאֲדָמָה וּבְזַרְעֶךָ: וְהִנֵּה אָנֹכִי עִמָּךְ
וּשְׁמַרְתִּיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ וַהֲשִׁבֹתִיךָ אֶל הָאֲדָמָה הַזֹּאת כִּי לֹא אֶעֶזָבְךָ
עַד אֲשֶׁר אִם עָשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לָךְ: וַיִּקַץ יַעֲקֹב מִשְּׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר

אָכֵן יֵשׁ יְהוָה בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְאָנֹכִי לֹא יָדָעְתִּי: וַיִּירָא וַיֹּאמַר מַה־נּוֹרָא הַמָּקוֹם
הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם־בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמָיִם: ישראל וַיַּשְׁכֵּם
יַעֲקֹב בַּבֹּקֶר וַיִּקַּח אֶת־הָאֶבֶן אֲשֶׁר שָׂם מְרַאֲשֹׁתָיו וַיָּשֶׂם אֹתָהּ מַצֵּבָה וַיִּצֹק
שֶׁמֶן עַל־רֹאשָׁהּ: וַיִּקְרָא אֶת־שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא בֵּית אֵל וְאוּלָם לוּז שֵׁם־
הָעִיר לָרִאשֹׁנָה: וַיִּדַּר יַעֲקֹב נֶדֶר לֵאמֹר אִם־יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי וּשְׁמָרַנִי
בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי הוֹלֵךְ וְנָתַן לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבֶגֶד לִלְבֹּשׁ: וְשַׁבְתִּי
בְשָׁלוֹם אֶל־בֵּית אָבִי וְהָיָה יְהוָה לִי לֵאלֹהִים: וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שַׂמְתִּי
מַצֵּבָה יִהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים וְכֹל אֲשֶׁר תִּתֶּן לִי עַשֵּׂר אֲעַשְּׂרֶנּוּ לָךְ:

וַיִּשָּׂא יַעֲקֹב מַלְאָכִים לְפָנָיו אֶל־עֵשָׂו אָחִיו אַרְצָה שֵׂעִיר שְׂדֵה אֱדוֹם:
וַיְצַו אֹתָם לֵאמֹר כֹּה תֹאמְרוּן לַאדֹנִי לְעֵשָׂו כֹּה אָמַר עַבְדְּךָ יַעֲקֹב
עִם־לָבָן גַּרְתִּי וָאֵחַר עַד־עָתָּה: וַיְהִי־לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה
וָאֶשְׁלְחָה לְהַגִּיד לַאדֹנִי לִמְצֹא־חֵן בְּעֵינֶיךָ: וַיָּשֻׁבוּ הַמַּלְאָכִים אֶל־יַעֲקֹב
לֵאמֹר בָּאנוּ אֶל־אָחִיךָ אֶל־עֵשָׂו וְגַם הֹלֵךְ לִקְרָאתְךָ וְאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ
עִמּוֹ: וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּצֶר לוֹ וַיַּחַץ אֶת־הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וְאֶת־הַצֹּאן וְאֶת־
הַבָּקָר וְהַגְּמַלִּים לִשְׁנֵי מַחֲנוֹת: וַיֹּאמֶר אִם־יָבֹא עֵשָׂו אֶל־הַמַּחֲנֶה הָאַחַת
וְהִכָּהוּ וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לִפְלֵיטָה: ישראל וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֱלֹהֵי אָבִי אַבְרָהָם
וֵאלֹהֵי אָבִי יִצְחָק יְהוָה הָאֹמֵר אֵלַי שׁוּב לְאַרְצְךָ וּלְמוֹלַדְתֶּךָ וְאֵיטִיבָה עִמָּךְ:
קָטֹנְתִּי מִכֹּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל־הָאֱמֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־עַבְדֶּךָ כִּי בְמַקְלִי
עָבַרְתִּי אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה וְעַתָּה הָיִיתִי לִשְׁנֵי מַחֲנוֹת: הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אָחִי מִיַּד
עֵשָׂו כִּי־יָרֵא אָנֹכִי אֹתוֹ פֶּן יָבֹא וְהִכַּנִי אֵם עַל בָּנִים: וְאַתָּה אָמַרְתָּ הֵיטֵב
אֵיטִיב עִמָּךְ וְשַׂמְתִּי אֶת־זַרְעֲךָ כְּחוֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא־יִסָּפֵר מֵרֹב:

וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו בְּאֶרֶץ כְּנָעַן: אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב
יוֹסֵף בֶּן שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה הָיָה רֹעֶה אֶת־אֶחָיו בַּצֹּאן וְהוּא נַעַר
אֶת־בְּנֵי בִלְהָה וְאֶת־בְּנֵי זִלְפָּה נְשֵׁי אָבִיו וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת־דִּבָּתָם רָעָה אֶל־
אֲבִיהֶם: וְיִשְׂרָאֵל אָהַב אֶת־יוֹסֵף מִכָּל־בָּנָיו כִּי־בֶן־זְקֻנִים הוּא לוֹ וְעָשָׂה
לוֹ כְּתֹנֶת פַּסִּים: לוי וַיִּרְאוּ אֶחָיו כִּי אֹתוֹ אָהַב אֲבִיהֶם מִכָּל־
אֶחָיו וַיִּשְׂנְאוּ אֹתוֹ וְלֹא יָכְלוּ דַּבְּרוֹ לְשָׁלוֹם: וַיַּחֲלֹם יוֹסֵף חֲלוֹם וַיַּגֶּד
לְאֶחָיו וַיּוֹסִפוּ עוֹד שְׂנֹא אֹתוֹ: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שִׁמְעוּ נָא הַחֲלוֹם הַזֶּה
אֲשֶׁר חָלָמְתִּי: וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ מְאַלְּמִים אֲלֻמִּים בְּתוֹךְ הַשָּׂדֶה וְהִנֵּה קָמָה
אֲלֻמָּתִי וְגַם נִצָּבָה וְהִנֵּה תְסֻבֶּינָה אֲלֻמֹּתֵיכֶם וְתִשְׁתַּחֲוֶיןָ לַאֲלֻמָּתִי:
ישראל וַיֹּאמְרוּ לוֹ אֶחָיו הֲמָלֹךְ תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ אִם־מָשׁוֹל תִּמְשֹׁל בָּנוּ
וַיּוֹסִפוּ עוֹד שְׂנֹא אֹתוֹ עַל־חֲלֹמֹתָיו וְעַל־דְּבָרָיו: וַיַּחֲלֹם עוֹד חֲלוֹם אַחֵר
וַיְסַפֵּר אֹתוֹ לְאֶחָיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה חָלַמְתִּי חֲלוֹם עוֹד וְהִנֵּה הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ
וְאַחַד עָשָׂר כּוֹכָבִים מִשְׁתַּחֲוִים לִי: וַיְסַפֵּר אֶל־אָבִיו וְאֶל־אֶחָיו וַיִּגְעַר־בּוֹ

אָבִיו וַיֹּאמֶר לוֹ מַה הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חָלָמְתָּ הֲבֹא נָבֹא אֲנִי וְאִמְּךָ וְאַחֶיךָ
לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְךָ אָרְצָה: וַיְקַנְאוּ בוֹ אֶחָיו וְאָבִיו שָׁמַר אֶת הַדָּבָר:
וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפַרְעֹה חֹלֵם וְהִנֵּה עֹמֵד עַל הַיְאֹר: וְהִנֵּה מִן
הַיְאֹר עֹלֹת שֶׁבַע פָּרוֹת יְפוֹת מַרְאֶה וּבְרִיאוֹת בָּשָׂר וַתִּרְעֶינָה
בָּאָחוּ: וְהִנֵּה שֶׁבַע פָּרוֹת אֲחֵרוֹת עֹלוֹת אַחֲרֵיהֶן מִן הַיְאֹר רָעוֹת מַרְאֶה
וְדַקּוֹת בָּשָׂר וַתַּעֲמֹרְנָה אֵצֶל הַפָּרוֹת עַל שְׂפַת הַיְאֹר: וַתֹּאכַלְנָה הַפָּרוֹת
רַעוֹת הַמַּרְאֶה וְדַקֹּת הַבָּשָׂר אֵת שֶׁבַע הַפָּרוֹת יְפֹת הַמַּרְאֶה וְהַבָּרוֹת אֶת וַיִּיקַץ
פַּרְעֹה: וַיִּישָׁן וַיַּחֲלֹם שֵׁנִית וְהִנֵּה שֶׁבַע שִׁבֳּלִים עֹלוֹת בְּקָנֶה
אֶחָד בְּרִיאוֹת וְטֹבוֹת: וְהִנֵּה שֶׁבַע שִׁבֳּלִים דַּקּוֹת וּשְׁדוּפֹת קָדִים צֹמְחוֹת
אַחֲרֵיהֶן: וַתִּבְלַעְנָה הַשִּׁבֳּלִים הַדַּקּוֹת אֵת שֶׁבַע הַשִּׁבֳּלִים הַבְּרִיאוֹת
וְהַמְלֵאוֹת וַיִּיקַץ פַּרְעֹה וְהִנֵּה חֲלוֹם: ישראל וַיְהִי בַבֹּקֶר וַתִּפָּעֶם
רוּחוֹ וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא אֶת כָּל חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם וְאֶת כָּל חֲכָמֶיהָ וַיְסַפֵּר פַּרְעֹה
לָהֶם אֶת חֲלֹמוֹ וְאֵין פּוֹתֵר אוֹתָם לְפַרְעֹה: וַיְדַבֵּר שַׂר הַמַּשְׁקִים אֶת
פַּרְעֹה לֵאמֹר אֶת חֲטָאַי אֲנִי מַזְכִּיר הַיּוֹם: פַּרְעֹה קָצַף עַל עֲבָדָיו וַיִּתֵּן
אֹתִי בְּמִשְׁמַר בֵּית שַׂר הַטַּבָּחִים אֹתִי וְאֵת שַׂר הָאֹפִים: וַנַּחַלְמָה חֲלוֹם
בְּלַיְלָה אֶחָד אֲנִי וְהוּא אִישׁ כְּפִתְרוֹן חֲלֹמוֹ חָלָמְנוּ: וְשָׁם אִתָּנוּ נַעַר עִבְרִי
עֶבֶד לְשַׂר הַטַּבָּחִים וַנְּסַפֶּר לוֹ וַיִּפְתָּר לָנוּ אֶת חֲלֹמֹתֵינוּ אִישׁ כַּחֲלֹמוֹ
פָּתָר: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר פָּתַר לָנוּ כֵּן הָיָה אֹתִי הֵשִׁיב עַל כַּנִּי וְאֹתוֹ תָלָה
וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה וַיִּקְרָא אֶת יוֹסֵף וַיְרִצֻהוּ מִן הַבּוֹר וַיְגַלַּח וַיְחַלֵּף שִׂמְלֹתָיו
וַיָּבֹא אֶל פַּרְעֹה:
וַיִּגַּשׁ אֵלָיו יְהוּדָה וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנִי יְדַבֶּר נָא עַבְדְּךָ דָּבָר בְּאָזְנֵי אֲדֹנִי
וְאַל יִחַר אַפְּךָ בְּעַבְדֶּךָ כִּי כָמוֹךָ כְּפַרְעֹה: אֲדֹנִי שָׁאַל אֶת
עֲבָדָיו לֵאמֹר הַיֵּשׁ לָכֶם אָב אוֹ אָח: וַנֹּאמֶר אֶל אֲדֹנִי יֶשׁ לָנוּ אָב זָקֵן
וְיֶלֶד זְקֻנִים קָטָן וְאָחִיו מֵת וַיִּוָּתֵר הוּא לְבַדּוֹ לְאִמּוֹ וְאָבִיו אֲהֵבוֹ: וַתֹּאמֶר אֶל עֲבָדֶיךָ הוֹרִדֻהוּ אֵלַי וְאָשִׂימָה עֵינִי עָלָיו: וַנֹּאמֶר אֶל אֲדֹנִי
לֹא יוּכַל הַנַּעַר לַעֲזֹב אֶת אָבִיו וְעָזַב אֶת אָבִיו וָמֵת: וַתֹּאמֶר אֶל עֲבָדֶיךָ
אִם לֹא יֵרֵד אֲחִיכֶם הַקָּטֹן אִתְּכֶם לֹא תֹסִפוּן לִרְאוֹת פָּנָי: וַיְהִי כִּי עָלִינוּ
אֶל עַבְדְּךָ אָבִי וַנַּגֶּד לוֹ אֶת דִּבְרֵי אֲדֹנִי: ישראל וַיֹּאמֶר אָבִינוּ
שֻׁבוּ שִׁבְרוּ לָנוּ מְעַט אֹכֶל: וַנֹּאמֶר לֹא נוּכַל לָרֶדֶת אִם יֵשׁ אָחִינוּ הַקָּטֹן אִתָּנוּ
אָחִינוּ וְיָרַדְנוּ כִּי לֹא נוּכַל לִרְאוֹת פְּנֵי הָאִישׁ וְאָחִינוּ הַקָּטֹן אֵינֶנּוּ אִתָּנוּ:
וַיֹּאמֶר עַבְדְּךָ אָבִי אֲלֵינוּ אַתֶּם יְדַעְתֶּם כִּי שְׁנַיִם יָלְדָה לִי אִשְׁתִּי: וַתֵּצְאוּ
הָאֶחָד מֵאִתִּי וָאֹמַר אַךְ טָרֹף טֹרַף וְלֹא רְאִיתִיו עַד הֵנָּה: וְלָקַחְתֶּם גַּם
אֶת זֶה מֵעִם פָּנַי וְקָרָהוּ אָסוֹן וְהוֹרַדְתֶּם אֶת שֵׂיבָתִי בְּרָעָה שְׁאֹלָה:
בְּבֹאִי אֶל עַבְדְּךָ אָבִי וְהַנַּעַר אֵינֶנּוּ אִתָּנוּ וְנַפְשׁוֹ קְשׁוּרָה בְּנַפְשׁוֹ: ויהי

ויחי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיְהִי יְמֵי־יַעֲקֹב שְׁנֵי חַיָּיו
שֶׁבַע שָׁנִים וְאַרְבָּעִים וּמְאַת שָׁנָה׃ וַיִּקְרְבוּ יְמֵי־יִשְׂרָאֵל לָמוּת
וַיִּקְרָא׳ לִבְנוֹ לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר־לוֹ אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ שִׂים־נָא יָדְךָ
תַּחַת יְרֵכִי וְעָשִׂיתָ עִמְּדִי חֶסֶד וֶאֱמֶת אַל־נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרָיִם׃ וְשָׁכַבְתִּי
עִם־אֲבֹתַי וּנְשָׂאתַנִי מִמִּצְרַיִם וּקְבַרְתַּנִי בִּקְבֻרָתָם וַיֹּאמַר אָנֹכִי אֶעֱשֶׂה
כִּדְבָרֶךָ׃ וַיֹּאמֶר הִשָּׁבְעָה לִי וַיִּשְׁבַּע לוֹ וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל עַל־רֹאשׁ הַמִּטָּה׃
לוי וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף הִנֵּה אָבִיךָ חֹלֶה
וַיִּקַּח אֶת־שְׁנֵי בָנָיו עִמּוֹ אֶת־מְנַשֶּׁה וְאֶת־אֶפְרָיִם׃ וַיַּגֵּד לְיַעֲקֹב וַיֹּאמֶר
הִנֵּה בִנְךָ יוֹסֵף בָּא אֵלֶיךָ וַיִּתְחַזֵּק יִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב עַל־הַמִּטָּה׃ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב
אֶל־יוֹסֵף אֵל שַׁדַּי נִרְאָה־אֵלַי בְּלוּז בְּאֶרֶץ כְּנַעַן וַיְבָרֶךְ אֹתִי׃ ישראל
וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנְנִי מַפְרְךָ וְהִרְבִּיתִךָ וּנְתַתִּיךָ לִקְהַל עַמִּים וְנָתַתִּי אֶת־הָאָרֶץ
הַזֹּאת לְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ אֲחֻזַּת עוֹלָם׃ וְעַתָּה שְׁנֵי־בָנֶיךָ הַנּוֹלָדִים לְךָ בְּאֶרֶץ
מִצְרַיִם עַד־בֹּאִי אֵלֶיךָ מִצְרַיְמָה לִי־הֵם אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה כִּרְאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן
יִהְיוּ־לִי׃ וּמוֹלַדְתְּךָ אֲשֶׁר־הוֹלַדְתָּ אַחֲרֵיהֶם לְךָ יִהְיוּ עַל־שֵׁם אֲחֵיהֶם
יִקָּרְאוּ בְּנַחֲלָתָם׃ וַאֲנִי׳ בְּבֹאִי מִפַּדָּן מֵתָה עָלַי רָחֵל בְּאֶרֶץ כְּנַעַן בַּדֶּרֶךְ
בְּעוֹד כִּבְרַת־אֶרֶץ לָבֹא אֶפְרָתָה וָאֶקְבְּרֶהָ שָׁם בְּדֶרֶךְ אֶפְרָת הִוא בֵּית
לָחֶם׃ וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת־בְּנֵי יוֹסֵף וַיֹּאמֶר מִי־אֵלֶּה׃ וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־
אָבִיו בָּנַי הֵם אֲשֶׁר־נָתַן־לִי אֱלֹהִים בָּזֶה וַיֹּאמַר קָחֶם־נָא אֵלַי וַאֲבָרְכֵם׃
ואלה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיְמָה אֵת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ׃
רְאוּבֵן שִׁמְעוֹן לֵוִי וִיהוּדָה׃ יִשָּׂשכָר זְבוּלֻן וּבִנְיָמִן׃ דָּן וְנַפְתָּלִי
גָּד וְאָשֵׁר׃ וַיְהִי כָּל־נֶפֶשׁ יֹצְאֵי יֶרֶךְ יַעֲקֹב שִׁבְעִים נָפֶשׁ וְיוֹסֵף הָיָה
בְּמִצְרָיִם׃ וַיָּמָת יוֹסֵף וְכָל־אֶחָיו וְכָל הַדּוֹר הַהוּא׃ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ
וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעַצְמוּ בִּמְאֹד מְאֹד וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אֹתָם׃ לוי וַיָּקָם
מֶלֶךְ־חָדָשׁ עַל־מִצְרָיִם אֲשֶׁר לֹא־יָדַע אֶת־יוֹסֵף׃ וַיֹּאמֶר אֶל־עַמּוֹ הִנֵּה עַם
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעָצוּם מִמֶּנּוּ׃ הָבָה נִתְחַכְּמָה לוֹ פֶּן־יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי־
תִקְרָאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסַף גַּם־הוּא עַל־שֹׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם־בָּנוּ וְעָלָה מִן־הָאָרֶץ׃
וַיָּשִׂימוּ עָלָיו שָׂרֵי מִסִּים לְמַעַן עַנֹּתוֹ בְּסִבְלֹתָם וַיִּבֶן עָרֵי מִסְכְּנוֹת לְפַרְעֹה
אֶת־פִּתֹם וְאֶת־רַעַמְסֵס׃ וְכַאֲשֶׁר יְעַנּוּ אֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרוֹץ וַיָּקֻצוּ
מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ ישראל וַיַּעֲבִדוּ מִצְרַיִם אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ׃
וַיְמָרְרוּ אֶת־חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בַּחֹמֶר וּבִלְבֵנִים וּבְכָל־עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה אֵת
כָּל־עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר־עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ מִצְרַיִם לַמְיַלְּדֹת
הָעִבְרִיֹּת אֲשֶׁר שֵׁם הָאַחַת שִׁפְרָה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית פּוּעָה׃ וַיֹּאמֶר בְּיַלֶּדְכֶן
אֶת־הָעִבְרִיֹּת וּרְאִיתֶן עַל־הָאָבְנָיִם אִם־בֵּן הוּא וַהֲמִתֶּן אֹתוֹ וְאִם־בַּת הִוא
וָחָיָה׃ וַתִּירֶאן הַמְיַלְּדֹת אֶת־הָאֱלֹהִים וְלֹא עָשׂוּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵיהֶן מֶלֶךְ

מצרים

מִצְרַיִם וְתַחְיִין אֶת־הַיְלָדִים׃

**וַיְדַבֵּר** אֱלֹהִים אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי יְהוָה׃ וָאֵרָא אֶל־אַבְרָהָם אֶל־
יִצְחָק וְאֶל־יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדָּי וּשְׁמִי יְהוָה לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם׃ וְגַם
הֲקִמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתָּם לָתֵת לָהֶם אֶת־אֶרֶץ כְּנַעַן אֶת אֶרֶץ מְגֻרֵיהֶם
אֲשֶׁר־גָּרוּ בָהּ׃ וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת־נַאֲקַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר מִצְרַיִם
מַעֲבִדִים אֹתָם וָאֶזְכֹּר אֶת־בְּרִיתִי׃ לוי לָכֵן אֱמֹר לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲנִי
יְהוָה וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלֹת מִצְרַיִם וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעֲבֹדָתָם
וְגָאַלְתִּי אֶתְכֶם בִּזְרוֹעַ נְטוּיָה וּבִשְׁפָטִים גְּדֹלִים׃ וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם לִי
לְעָם וְהָיִיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם
מִתַּחַת סִבְלוֹת מִצְרָיִם׃ וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָשָׂאתִי אֶת־
יָדִי לָתֵת אֹתָהּ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלִיעֲקֹב וְנָתַתִּי אֹתָהּ לָכֶם מוֹרָשָׁה אֲנִי
יְהוָה׃ וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה כֵּן אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל־מֹשֶׁה מִקֹּצֶר רוּחַ
וּמֵעֲבֹדָה קָשָׁה׃ ישראל וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ בֹּא דַבֵּר אֶל־
פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְיְשַׁלַּח אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצוֹ׃ וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה
לִפְנֵי יְהוָה לֵאמֹר הֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁמְעוּ אֵלַי וְאֵיךְ יִשְׁמָעֵנִי פַּרְעֹה וַאֲנִי
עֲרַל שְׂפָתָיִם׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן וַיְצַוֵּם אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְאֶל־פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְהוֹצִיא אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃

**וַיֹּאמֶר** יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בֹּא אֶל־פַּרְעֹה כִּי אֲנִי הִכְבַּדְתִּי אֶת־לִבּוֹ וְאֶת־
לֵב עֲבָדָיו לְמַעַן שִׁתִי אֹתֹתַי אֵלֶּה בְּקִרְבּוֹ׃ וּלְמַעַן תְּסַפֵּר בְּאָזְנֵי
בִנְךָ וּבֶן־בִּנְךָ אֵת אֲשֶׁר הִתְעַלַּלְתִּי בְּמִצְרַיִם וְאֶת־אֹתֹתַי אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי בָם
וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה׃ וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל־פַּרְעֹה וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כֹּה
אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי הָעִבְרִים עַד־מָתַי מָאַנְתָּ לֵעָנֹת מִפָּנָי שַׁלַּח עַמִּי וְיַעַבְדֻנִי׃
כִּי אִם־מָאֵן אַתָּה לְשַׁלֵּחַ אֶת־עַמִּי הִנְנִי מֵבִיא מָחָר אַרְבֶּה
בִּגְבֻלֶךָ׃ וְכִסָּה אֶת־עֵין הָאָרֶץ וְלֹא יוּכַל לִרְאֹת אֶת־הָאָרֶץ וְאָכַל
אֶת־יֶתֶר הַפְּלֵטָה הַנִּשְׁאֶרֶת לָכֶם מִן־הַבָּרָד וְאָכַל אֶת־כָּל־הָעֵץ הַצֹּמֵחַ
לָכֶם מִן־הַשָּׂדֶה׃ וּמָלְאוּ בָתֶּיךָ וּבָתֵּי כָל־עֲבָדֶיךָ וּבָתֵּי כָל־מִצְרַיִם אֲשֶׁר
לֹא רָאוּ אֲבֹתֶיךָ וַאֲבוֹת אֲבֹתֶיךָ מִיּוֹם הֱיוֹתָם עַל־הָאֲדָמָה עַד
הַיּוֹם הַזֶּה וַיִּפֶן וַיֵּצֵא מֵעִם פַּרְעֹה׃ ישראל וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי פַרְעֹה
אֵלָיו עַד־מָתַי יִהְיֶה זֶה לָנוּ לְמוֹקֵשׁ שַׁלַּח אֶת־הָאֲנָשִׁים וְיַעַבְדוּ אֶת־
יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם הֲטֶרֶם תֵּדַע כִּי אָבְדָה מִצְרָיִם׃ וַיּוּשַׁב אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־
אַהֲרֹן אֶל־פַּרְעֹה וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם לְכוּ עִבְדוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מִי וָמִי
הַהֹלְכִים׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בִּנְעָרֵינוּ וּבִזְקֵנֵינוּ נֵלֵךְ בִּבְנֵינוּ וּבִבְנֹתֵינוּ בְּצֹאנֵנוּ וּבִבְקָרֵנוּ נֵלֵךְ כִּי חַג־יְהוָה לָנוּ׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יְהִי כֵן יְהוָה עִמָּכֶם כַּאֲשֶׁר אֲשַׁלַּח אֶתְכֶם וְאֶת־טַפְּכֶם רְאוּ כִּי רָעָה נֶגֶד פְּנֵיכֶם׃ לֹא

כֵן

בֵּין לְכוּ נָא הַגְּבָרִים וְעִבְדוּ אֶת־יְהוָה כִּי־אֹתָהּ אַתֶּם מְבַקְּשִׁים וַיְגָרֶשׁ
אֹתָם מֵאֵת פְּנֵי פַרְעֹה׃

וַיְהִי בְּשַׁלַּח פַּרְעֹה אֶת־הָעָם וְלֹא־נָחָם אֱלֹהִים דֶּרֶךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים כִּי
קָרוֹב הוּא כִּי׳ אָמַר אֱלֹהִים פֶּן־יִנָּחֵם הָעָם בִּרְאֹתָם מִלְחָמָה׃
וְשָׁבוּ מִצְרָיְמָה׃ וַיַּסֵּב אֱלֹהִים׳ אֶת־הָעָם דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר יַם סוּף וַחֲמֻשִׁים
עָלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־עַצְמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ כִּי
הַשְׁבֵּעַ הִשְׁבִּיעַ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פָּקֹד יִפְקֹד אֱלֹהִים אֶתְכֶם וְהַעֲלִיתֶם
אֶת־עַצְמֹתַי מִזֶּה אִתְּכֶם׃ וַיִּסְעוּ מִסֻּכֹּת וַיַּחֲנוּ בְאֵתָם בִּקְצֵה הַמִּדְבָּר׃
וַיהוָה הֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם בְּעַמּוּד עָנָן לַנְחֹתָם הַדֶּרֶךְ וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ
לְהָאִיר לָהֶם לָלֶכֶת יוֹמָם וָלָיְלָה׃ לֹא־יָמִישׁ עַמּוּד הֶעָנָן יוֹמָם וְעַמּוּד הָאֵשׁ
לָיְלָה לִפְנֵי הָעָם׃ לוי וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְיָשֻׁבוּ וְיַחֲנוּ לִפְנֵי פִּי הַחִירֹת בֵּין מִגְדֹּל וּבֵין הַיָּם לִפְנֵי בַּעַל צְפוֹן
נִכְחוֹ תַּחֲנוּ עַל־הַיָּם׃ וְאָמַר פַּרְעֹה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל נְבֻכִים הֵם בָּאָרֶץ סָגַר
עֲלֵיהֶם הַמִּדְבָּר׃ וְחִזַּקְתִּי אֶת־לֵב פַּרְעֹה וְרָדַף אַחֲרֵיהֶם וְאִכָּבְדָה בְּפַרְעֹה
וּבְכָל־חֵילוֹ וְיֵדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־אֲנִי יְהוָה וַיַּעֲשׂוּ כֵן׃ ישראל וַיֻּגַּד
לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם כִּי בָרַח הָעָם וַיֵּהָפֵךְ לֵבַב פַּרְעֹה וַעֲבָדָיו אֶל־הָעָם וַיֹּאמְרוּ
מַה־זֹּאת עָשִׂינוּ כִּי שִׁלַּחְנוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵעָבְדֵנוּ׃ וַיֶּאְסֹר אֶת־רִכְבּוֹ וְאֶת־
עַמּוֹ לָקַח עִמּוֹ׃ וַיִּקַּח שֵׁשׁ מֵאוֹת רֶכֶב בָּחוּר וְכֹל רֶכֶב מִצְרָיִם וְשָׁלִשִׁים
עַל־כֻּלּוֹ׃ וַיְחַזֵּק יְהוָה אֶת־לֵב פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יֹצְאִים בְּיָד רָמָה׃

וַיַּשְׁמַע יִתְרוֹ כֹּהֵן מִדְיָן חֹתֵן מֹשֶׁה אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים לְמֹשֶׁה׃
וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ כִּי הוֹצִיא יְהוָה אֶת־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם׃ וַיִּקַּח
יִתְרוֹ חוֹתֵן מֹשֶׁה אֶת־צִפֹּרָה אֵשֶׁת מֹשֶׁה אַחַר שִׁלּוּחֶיהָ׃ וְאֶת שְׁנֵי בָנֶיהָ
אֲשֶׁר שֵׁם הָאֶחָד גֵּרְשֹׁם כִּי אָמַר גֵּר הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נָכְרִיָּה׃ וְשֵׁם הָאֶחָד
אֱלִיעֶזֶר כִּי אֱלֹהֵי אָבִי בְּעֶזְרִי וַיַּצִּלֵנִי מֵחֶרֶב פַּרְעֹה׃ לוי וַיָּבֹא יִתְרוֹ
חוֹתֵן מֹשֶׁה וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ אֶל־מֹשֶׁה אֶל־הַמִּדְבָּר אֲשֶׁר הוּא חֹנֶה שָׁם הַר
הָאֱלֹהִים׃ וַיֹּאמֶר אֶל־מֹשֶׁה אֲנִי חִתְנְךָ יִתְרוֹ בָּא אֵלֶיךָ וְאִשְׁתְּךָ וּשְׁנֵי
בָנֶיהָ עִמָּהּ׃ וַיֵּצֵא מֹשֶׁה לִקְרַאת חִתְנוֹ וַיִּשְׁתַּחוּ וַיִּשַּׁק לוֹ וַיִּשְׁאֲלוּ אִישׁ־
לְרֵעֵהוּ לְשָׁלוֹם וַיָּבֹאוּ הָאֹהֱלָה׃ וַיְסַפֵּר מֹשֶׁה לְחֹתְנוֹ אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה
יְהוָה לְפַרְעֹה וּלְמִצְרַיִם עַל אודות יִשְׂרָאֵל אֵת כָּל־הַתְּלָאָה אֲשֶׁר מְצָאָתַם
בַּדֶּרֶךְ וַיַּצִּלֵם יְהוָה׃ ישראל וַיִּחַד יִתְרוֹ עַל כָּל־הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה
יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִצִּילוֹ מִיַּד מִצְרָיִם׃ וַיֹּאמֶר יִתְרוֹ בָּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר
הִצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד מִצְרַיִם וּמִיַּד פַּרְעֹה אֲשֶׁר הִצִּיל אֶת־הָעָם מִתַּחַת יַד־
מִצְרָיִם׃ עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל יְהוָה מִכָּל־הָאֱלֹהִים כִּי בַּדָּבָר אֲשֶׁר זָדוּ
עליהם

עֲלֵיהֶם: וַיִּקַּח יִתְרוֹ חֹתֵן מֹשֶׁה עֹלָה וּזְבָחִים לֵאלֹהִים וַיָּבֹא אַהֲרֹן וְכָל־
זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל לֶאֱכָל־לֶחֶם עִם־חֹתֵן מֹשֶׁה לִפְנֵי הָאֱלֹהִים:

**וְאֵלֶּה** הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תָּשִׂים לִפְנֵיהֶם: כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עִבְרִי שֵׁשׁ
שָׁנִים יַעֲבֹד וּבַשְּׁבִיעִת יֵצֵא לַחָפְשִׁי חִנָּם: אִם־בְּגַפּוֹ יָבֹא בְּגַפּוֹ
יֵצֵא אִם־בַּעַל אִשָּׁה הוּא וְיָצְאָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ: אִם־אֲדֹנָיו יִתֶּן־לוֹ אִשָּׁה
וְיָלְדָה־לּוֹ בָּנִים אוֹ בָנוֹת הָאִשָּׁה וְיִלְדֶיהָ תִּהְיֶה לַאדֹנֶיהָ וְהוּא יֵצֵא בְּגַפּוֹ:
וְאִם־אָמֹר יֹאמַר הָעֶבֶד אָהַבְתִּי אֶת־אֲדֹנִי אֶת־אִשְׁתִּי וְאֶת־בָּנָי לֹא אֵצֵא
חָפְשִׁי: וְהִגִּישׁוֹ אֲדֹנָיו אֶל־הָאֱלֹהִים וְהִגִּישׁוֹ אֶל־הַדֶּלֶת אוֹ אֶל־ המזוזה
וְרָצַע אֲדֹנָיו אֶת־אָזְנוֹ בַּמַּרְצֵעַ וַעֲבָדוֹ לְעֹלָם: לוי וְכִי־יִמְכֹּר אִישׁ
אֶת־בִּתּוֹ לְאָמָה לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֲבָדִים: אִם־רָעָה בְעֵינֵי אֲדֹנֶיהָ
אֲשֶׁר־לֹא יְעָדָהּ וְהִפְדָּהּ לְעַם נָכְרִי לֹא־יִמְשֹׁל לְמָכְרָהּ בבגדו בָּהּ: וְאִם־
לִבְנוֹ יְיַעֲדֶנָּה כְּמִשְׁפַּט הַבָּנוֹת יַעֲשֶׂה־לָּהּ: אִם־אַחֶרֶת יִקַּח־לוֹ שְׁאֵרָהּ הנם
כְּסוּתָהּ וְעֹנָתָהּ לֹא יִגְרָע: וְאִם־שָׁלֹשׁ אֵלֶּה לֹא יַעֲשֶׂה לָהּ וְיָצְאָה חִנָּם
אֵין כָּסֶף: ישראל מַכֵּה אִישׁ וָמֵת מוֹת יוּמָת: וְאֲשֶׁר לֹא צָדָה
וְהָאֱלֹהִים אִנָּה לְיָדוֹ וְשַׂמְתִּי לְךָ מָקוֹם אֲשֶׁר יָנוּס שָׁמָּה: וְכִי־יָזִד אִישׁ
עַל־רֵעֵהוּ לְהָרְגוֹ בְעָרְמָה מֵעִם מִזְבְּחִי תִּקָּחֶנּוּ לָמוּת: וּמַכֵּה אביו
וְאִמּוֹ מוֹת יוּמָת: וְגֹנֵב אִישׁ וּמְכָרוֹ וְנִמְצָא בְיָדוֹ מוֹת יוּמָת: וּמְקַלֵּל
אָבִיו וְאִמּוֹ מוֹת יוּמָת: וְכִי־יְרִיבֻן אֲנָשִׁים וְהִכָּה אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ בְּאֶבֶן
אוֹ בְאֶגְרֹף וְלֹא יָמוּת וְנָפַל לְמִשְׁכָּב: אִם־יָקוּם וְהִתְהַלֵּךְ בַּחוּץ עַל־
מִשְׁעַנְתּוֹ וְנִקָּה הַמַּכֶּה רַק שִׁבְתּוֹ יִתֵּן וְרַפֹּא יְרַפֵּא:

**וַיְדַבֵּר** יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ־לִי תְּרוּמָה
מֵאֵת כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ תִּקְחוּ אֶת־תְּרוּמָתִי: וְזֹאת
הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתָּם זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת: וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן
וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעִזִּים: וְעֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים וְעֹרֹת תְּחָשִׁים וַעֲצֵי
שִׁטִּים: לוי שֶׁמֶן לַמָּאֹר בְּשָׂמִים לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים:
אַבְנֵי־שֹׁהַם וְאַבְנֵי מִלֻּאִים לָאֵפֹד וְלַחֹשֶׁן: וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי
בְּתוֹכָם: כְּכֹל אֲשֶׁר אֲנִי מַרְאֶה אוֹתְךָ אֶת תַּבְנִית הַמִּשְׁכָּן וְאֶת תַּבְנִית
כָּל־כֵּלָיו וְכֵן תַּעֲשׂוּ: ישראל וְעָשׂוּ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים אַמָּתַיִם
וְחֵצִי אָרְכּוֹ וְאַמָּה וְחֵצִי רָחְבּוֹ וְאַמָּה וְחֵצִי קֹמָתוֹ: וְצִפִּיתָ אֹתוֹ זָהָב
טָהוֹר מִבַּיִת וּמִחוּץ תְּצַפֶּנּוּ וְעָשִׂיתָ עָלָיו זֵר זָהָב סָבִיב: וְיָצַקְתָּ לוֹ
אַרְבַּע טַבְּעֹת זָהָב וְנָתַתָּה עַל אַרְבַּע פַּעֲמֹתָיו וּשְׁתֵּי טַבָּעוֹת עַל־צַלְעוֹ
הָאַחַת וּשְׁתֵּי טַבָּעֹת עַל־צַלְעוֹ הַשֵּׁנִית: וְעָשִׂיתָ בַדֵּי עֲצֵי שִׁטִּים וְצִפִּיתָ
אֹתָם זָהָב: וְהֵבֵאתָ אֶת־הַבַּדִּים בַּטַּבָּעֹת עַל צַלְעֹת הָאָרֹן לָשֵׂאת אֶת־
הָאָרֹן בָּהֶם: בַּטַּבָּעֹת הָאָרֹן יִהְיוּ הַבַּדִּים לֹא יָסֻרוּ מִמֶּנּוּ:

אֶל־הָאָרֹן אֵת הָעֵדֻת אֲשֶׁר אֶתֵּן אֵלֶיךָ׃

וְאַתָּה תְּצַוֶּה ׀ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זַיִת זָךְ כָּתִית
לַמָּאוֹר לְהַעֲלוֹת נֵר תָּמִיד׃ בְּאֹהֶל מוֹעֵד מִחוּץ לַפָּרֹכֶת
אֲשֶׁר עַל־הָעֵדֻת יַעֲרֹךְ אֹתוֹ אַהֲרֹן וּבָנָיו מֵעֶרֶב עַד־בֹּקֶר לִפְנֵי יְהוָה
חֻקַּת־עוֹלָם לְדֹרֹתָם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְאַתָּה הַקְרֵב אֵלֶיךָ אֶת־אַהֲרֹן
אָחִיךָ וְאֶת־בָּנָיו אִתּוֹ מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכַהֲנוֹ־לִי אַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא
אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר בְּנֵי אַהֲרֹן׃ וְעָשִׂיתָ בִּגְדֵי־קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אָחִיךָ לְכָבוֹד
וּלְתִפְאָרֶת׃ וְאַתָּה תְּדַבֵּר אֶל־כָּל־חַכְמֵי־לֵב אֲשֶׁר מִלֵּאתִיו רוּחַ חָכְמָה
וְעָשׂוּ אֶת־בִּגְדֵי אַהֲרֹן לְקַדְּשׁוֹ לְכַהֲנוֹ־לִי׃ וְאֵלֶּה הַבְּגָדִים אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ
חֹשֶׁן וְאֵפוֹד וּמְעִיל וּכְתֹנֶת תַּשְׁבֵּץ מִצְנֶפֶת וְאַבְנֵט וְעָשׂוּ בִּגְדֵי־קֹדֶשׁ
לְאַהֲרֹן אָחִיךָ וּלְבָנָיו לְכַהֲנוֹ־לִי׃ וְהֵם יִקְחוּ אֶת־הַזָּהָב וְאֶת־הַתְּכֵלֶת
וְאֶת־הָאַרְגָּמָן וְאֶת־תּוֹלַעַת הַשָּׁנִי וְאֶת־הַשֵּׁשׁ׃ לוי וְעָשׂוּ אֶת־הָאֵפֹד זָהָב
תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן תּוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב׃ שְׁתֵּי כְתֵפֹת
חֹבְרֹת יִהְיֶה־לוֹ אֶל־שְׁנֵי קְצוֹתָיו וְחֻבָּר׃ וְחֵשֶׁב אֲפֻדָּתוֹ אֲשֶׁר עָלָיו
כְּמַעֲשֵׂהוּ מִמֶּנּוּ יִהְיֶה זָהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר׃
וְלָקַחְתָּ אֶת־שְׁתֵּי אַבְנֵי־שֹׁהַם וּפִתַּחְתָּ עֲלֵיהֶם שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
ישראל שִׁשָּׁה מִשְׁמֹתָם עַל־הָאֶבֶן הָאֶחָת וְאֶת־שְׁמוֹת הַשִּׁשָּׁה
הַנּוֹתָרִים עַל־הָאֶבֶן הַשֵּׁנִית כְּתוֹלְדֹתָם׃ מַעֲשֵׂה חָרַשׁ אֶבֶן פִּתּוּחֵי
חֹתָם תְּפַתַּח אֶת־שְׁתֵּי הָאֲבָנִים עַל־שְׁמֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֻסַּבֹּת מִשְׁבְּצוֹת
זָהָב תַּעֲשֶׂה אֹתָם׃ וְשַׂמְתָּ אֶת־שְׁתֵּי הָאֲבָנִים עַל כִּתְפֹת הָאֵפֹד אַבְנֵי
זִכָּרוֹן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָשָׂא אַהֲרֹן אֶת־שְׁמוֹתָם לִפְנֵי יְהוָה עַל־שְׁתֵּי
כְתֵפָיו לְזִכָּרוֹן׃

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ כִּי תִשָּׂא אֶת־רֹאשׁ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
לִפְקֻדֵיהֶם וְנָתְנוּ אִישׁ כֹּפֶר נַפְשׁוֹ לַיהוָה בִּפְקֹד אֹתָם וְלֹא־
יִהְיֶה בָהֶם נֶגֶף בִּפְקֹד אֹתָם׃ זֶה ׀ יִתְּנוּ כָּל־הָעֹבֵר עַל־הַפְּקֻדִּים מַחֲצִית
הַשֶּׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה הַשֶּׁקֶל מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל תְּרוּמָה לַיהוָה׃
לוי כָּל הָעֹבֵר עַל־הַפְּקֻדִּים מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה יִתֵּן תְּרוּמַת
יְהוָה׃ הֶעָשִׁיר לֹא יַרְבֶּה וְהַדַּל לֹא יַמְעִיט מִמַּחֲצִית הַשֶּׁקֶל לָתֵת אֶת־
תְּרוּמַת יְהוָה לְכַפֵּר עַל־נַפְשֹׁתֵיכֶם׃ וְלָקַחְתָּ אֶת־כֶּסֶף הַכִּפֻּרִים מֵאֵת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָתַתָּ אֹתוֹ עַל־עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד וְהָיָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְזִכָּרוֹן
לִפְנֵי יְהוָה לְכַפֵּר עַל־נַפְשֹׁתֵיכֶם׃ ישראל וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
לֵאמֹר׃ וְעָשִׂיתָ כִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְכֹנוֹ נְחֹשֶׁת לְרָחְצָה וְנָתַתָּ אֹתוֹ בֵּין־
אֹהֶל מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וְנָתַתָּ שָׁמָּה מַיִם׃ וְרָחֲצוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מִמֶּנּוּ
אֶת־יְדֵיהֶם וְאֶת־רַגְלֵיהֶם׃ בְּבֹאָם אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד יִרְחָצוּ־מַיִם וְלֹא

יָמֻתוּ אוֹ בִגְשָׁתָם אֶל־הַמִּזְבֵּחַ לְשָׁרֵת לְהַקְטִיר אִשֶּׁה לַיהוָה׃ וְרָחֲצוּ
יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם וְלֹא יָמֻתוּ וְהָיְתָה לָהֶם חָק־עוֹלָם לוֹ וּלְזַרְעוֹ לְדֹרֹתָם׃
וַיְקַהֵל מֹשֶׁה אֶת־כָּל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֵלֶּה הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת אֹתָם׃ שֵׁשֶׁת יָמִים תֵּעָשֶׂה מְלָאכָה
וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם קֹדֶשׁ שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן לַיהוָה כָּל־הָעֹשֶׂה בּוֹ
מְלָאכָה יוּמָת׃ לֹא־תְבַעֲרוּ אֵשׁ בְּכֹל מֹשְׁבֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת׃ לוי
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־כָּל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה
לֵאמֹר׃ קְחוּ מֵאִתְּכֶם תְּרוּמָה לַיהוָה כֹּל נְדִיב לִבּוֹ יְבִיאֶהָ אֵת תְּרוּמַת
יְהוָה זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת׃ וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעִזִּים׃
וְעֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים וְעֹרֹת תְּחָשִׁים וַעֲצֵי שִׁטִּים׃ וְשֶׁמֶן לַמָּאוֹר
וּבְשָׂמִים לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים׃ וְאַבְנֵי שֹׁהַם וְאַבְנֵי מִלֻּאִים
לָאֵפוֹד וְלַחֹשֶׁן׃ וְכָל־חֲכַם־לֵב בָּכֶם יָבֹאוּ וְיַעֲשׂוּ אֵת כָּל־אֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה׃ ישראל אֶת־הַמִּשְׁכָּן אֶת־אָהֳלוֹ וְאֶת־מִכְסֵהוּ אֶת־קְרָסָיו וְאֶת־
קְרָשָׁיו אֶת־בְּרִיחוֹ אֶת־עַמֻּדָיו וְאֶת־אֲדָנָיו׃ אֶת־הָאָרֹן וְאֶת־בַּדָּיו
אֶת־הַכַּפֹּרֶת וְאֵת פָּרֹכֶת הַמָּסָךְ׃ אֶת־הַשֻּׁלְחָן וְאֶת־בַּדָּיו וְאֶת־כָּל־
כֵּלָיו וְאֶת לֶחֶם הַפָּנִים׃ וְאֶת־מְנֹרַת הַמָּאוֹר וְאֶת־כֵּלֶיהָ וְאֶת־נֵרֹתֶיהָ
וְאֵת שֶׁמֶן הַמָּאוֹר׃ וְאֶת־מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת וְאֶת־בַּדָּיו וְאֵת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה
וְאֶת קְטֹרֶת הַסַּמִּים וְאֶת מָסַךְ הַפֶּתַח לְפֶתַח הַמִּשְׁכָּן׃ אֵת ׀ מִזְבַּח
הָעֹלָה וְאֶת מִכְבַּר הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר־לוֹ אֶת־בַּדָּיו וְאֶת כָּל־כֵּלָיו אֶת־הַכִּיֹּר
וְאֶת־כַּנּוֹ׃ אֶת קַלְעֵי הֶחָצֵר אֶת־עַמֻּדָיו וְאֶת־אֲדָנֶיהָ וְאֵת מָסַךְ שַׁעַר
הֶחָצֵר׃ אֶת־יִתְדֹת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־יִתְדֹת חֲצַר וְאֶת מֵיתְרֵיהֶם׃ אֶת־
בִּגְדֵי הַשָּׂרָד לְשָׁרֵת בַּקֹּדֶשׁ אֶת־בִּגְדֵי הַקֹּדֶשׁ לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן וְאֶת־בִּגְדֵי
בָנָיו לְכַהֵן׃ וַיֵּצְאוּ כָּל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִלִּפְנֵי מֹשֶׁה׃ עבודת

אֵלֶּה פְקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדֻת אֲשֶׁר פֻּקַּד עַל־פִּי מֹשֶׁה עֲבֹדַת
הַלְוִיִּם בְּיַד אִיתָמָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן׃ וּבְצַלְאֵל בֶּן־אוּרִי בֶן־
חוּר לְמַטֵּה יְהוּדָה עָשָׂה אֵת כָּל־אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ וְאִתּוֹ
אָהֳלִיאָב בֶּן־אֲחִיסָמָךְ לְמַטֵּה־דָן חָרָשׁ וְחֹשֵׁב וְרֹקֵם בִּתְכֵלֶת וְבָאַרְגָּמָן
וּבְתוֹלַעַת הַשָּׁנִי וּבַשֵּׁשׁ׃ לוי כָּל־הַזָּהָב הָעָשׂוּי לַמְלָאכָה בְּכָל מַלֶאכֶת
הַקֹּדֶשׁ וַיְהִי ׀ זְהַב הַתְּנוּפָה תֵּשַׁע וְעֶשְׂרִים כִּכָּר וּשְׁבַע מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים
שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ׃ וְכֶסֶף פְּקוּדֵי הָעֵדָה מְאַת כִּכַּר וְאֶלֶף וּשְׁבַע
מֵאוֹת וַחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ׃ בֶּקַע לַגֻּלְגֹּלֶת מַחֲצִית
הַשֶּׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ לְכֹל הָעֹבֵר עַל־הַפְּקֻדִים מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה
לְשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים׃ וַיְהִי מְאַת
כִּכַּר הַכֶּסֶף לָצֶקֶת אֵת אַדְנֵי הַקֹּדֶשׁ וְאֵת אַדְנֵי הַפָּרֹכֶת מְאַת אֲדָנִים
למאת

לִמְאַת הַכִּכָּר כִּכָּר לָאָדֶן׃ ישראל וְאֶת־הָאֶלֶף וּשְׁבַע הַמֵּאוֹת וַחֲמִשָּׁה
וְשִׁבְעִים עָשָׂה וָוִים לָעַמּוּדִים וְצִפָּה רָאשֵׁיהֶם וְחִשַּׁק אֹתָם׃ וּנְחֹשֶׁת
הַתְּנוּפָה שִׁבְעִים כִּכָּר וְאַלְפַּיִם וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁקֶל׃ וַיַּעַשׂ בָּהּ אֶת־אַדְנֵי
פֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת וְאֶת־מִכְבַּר הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר־לוֹ וְאֵת
כָּל־כְּלֵי הַמִּזְבֵּחַ׃ וְאֶת־אַדְנֵי הֶחָצֵר סָבִיב וְאֶת־אַדְנֵי שַׁעַר הֶחָצֵר וְאֵת
כָּל־יִתְדֹּת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־כָּל־יִתְדֹּת הֶחָצֵר סָבִיב׃ וּמִן־הַתְּכֵלֶת וְהָאַרְגָּמָן
וְתוֹלַעַת הַשָּׁנִי עָשׂוּ בִגְדֵי־שְׂרָד לְשָׁרֵת בַּקֹּדֶשׁ וַיַּעֲשׂוּ אֶת־בִּגְדֵי הַקֹּדֶשׁ
אֲשֶׁר לְאַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃

**וַיִּקְרָא** אֶל־מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יְהוָה אֵלָיו מֵאֹהֶל מוֹעֵד לֵאמֹר׃ דַּבֵּר
אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אָדָם כִּי־יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן
לַיהוָה מִן־הַבְּהֵמָה מִן הַבָּקָר וּמִן־הַצֹּאן תַּקְרִיבוּ אֶת־קָרְבַּנְכֶם׃ אִם־עֹלָה
קָרְבָּנוֹ מִן־הַבָּקָר זָכָר תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד יַקְרִיב אֹתוֹ
לִרְצֹנוֹ לִפְנֵי יְהוָה׃ וְסָמַךְ יָדוֹ עַל־רֹאשׁ הָעֹלָה וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר עָלָיו׃
לוי וְשָׁחַט אֶת־בֶּן הַבָּקָר לִפְנֵי יְהוָה וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים
אֶת־הַדָּם וְזָרְקוּ אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃
וְהִפְשִׁיט אֶת־הָעֹלָה וְנִתַּח אֹתָהּ לִנְתָחֶיהָ׃ וְנָתְנוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אֵשׁ
עַל־הַמִּזְבֵּחַ וְעָרְכוּ עֵצִים עַל־הָאֵשׁ׃ וְעָרְכוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת
הַנְּתָחִים אֶת־הָרֹאשׁ וְאֶת־הַפֶּדֶר עַל־הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל־
הַמִּזְבֵּחַ׃ וְקִרְבּוֹ וּכְרָעָיו יִרְחַץ בַּמָּיִם וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת־הַכֹּל הַמִּזְבֵּחָה
עֹלָה אִשֵּׁה רֵיחַ־נִיחֹחַ לַיהוָה׃ ישראל וְאִם־מִן־הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ מִן־
הַכְּשָׂבִים אוֹ מִן־הָעִזִּים לְעֹלָה זָכָר תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ׃ וְשָׁחַט אֹתוֹ עַל־
יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צָפֹנָה לִפְנֵי יְהוָה וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת־דָּמוֹ עַל־
הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃ וְנִתַּח אֹתוֹ לִנְתָחָיו וְאֶת־רֹאשׁוֹ וְאֶת־פִּדְרוֹ וְעָרַךְ הַכֹּהֵן
אֹתָם עַל־הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל־הַמִּזְבֵּחַ׃ וְהַקֶּרֶב וְהַכְּרָעַיִם
יִרְחַץ בַּמָּיִם וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן אֶת־הַכֹּל וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה עוֹלָה הוּא אִשֵּׁה
רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה׃

**וַיְדַבֵּר** יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ צַו אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת
תּוֹרַת הָעֹלָה הִיא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָהּ עַל־הַמִּזְבֵּחַ כָּל־הַלַּיְלָה
עַד־הַבֹּקֶר וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ׃ וְלָבַשׁ הַכֹּהֵן מִדּוֹ בַד וּמִכְנְסֵי בַד
יִלְבַּשׁ עַל־בְּשָׂרוֹ וְהֵרִים אֶת־הַדֶּשֶׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת־הָעֹלָה עַל־
הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוֹ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ׃ לוי וּפָשַׁט אֶת־בְּגָדָיו וְלָבַשׁ בְּגָדִים
אֲחֵרִים וְהוֹצִיא אֶת־הַדֶּשֶׁן אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה אֶל־מָקוֹם טָהוֹר׃ וְהָאֵשׁ
עַל־הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד־בּוֹ לֹא תִכְבֶּה וּבִעֵר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן עֵצִים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר
וְעָרַךְ עָלֶיהָ הָעֹלָה וְהִקְטִיר עָלֶיהָ חֶלְבֵּי הַשְּׁלָמִים׃ אֵשׁ תָּמִיד תּוּקַד עַל־

הַמִּזְבֵּחַ לֹא תֹאכֵלוּ׃ ישראל וְזֹאת תּוֹרַת הַמִּנְחָה הַקְרֵב אַהֲרֹן
אַהֲרֹן לִפְנֵי יְהוָה אֶל־פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ׃ וְהֵרִים מִמֶּנּוּ בְּקֻמְצוֹ מִסֹּלֶת הַמִּנְחָה
וּמִשַּׁמְנָהּ וְאֵת כָּל־הַלְּבֹנָה אֲשֶׁר עַל־הַמִּנְחָה וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה רֵיחַ נִיחֹחַ
אַזְכָּרָתָהּ לַיהוָה׃ וְהַנּוֹתֶרֶת מִמֶּנָּה יֹאכְלוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מַצּוֹת תֵּאָכֵל
בְּמָקוֹם קָדֹשׁ בְּחֲצַר אֹהֶל מוֹעֵד יֹאכְלוּהָ׃ לֹא תֵאָפֶה חָמֵץ חֶלְקָם נְתַתִּי
אֹתָהּ מֵאִשַּׁי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא כַּחַטָּאת וְכָאָשָׁם׃ כָּל־זָכָר בִּבְנֵי אַהֲרֹן
יֹאכְלֶנָּה חָק־עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם מֵאִשֵּׁי יְהוָה כָּל אֲשֶׁר־יִגַּע בָּהֶם יִקְדָּשׁ׃
וַיְהִי בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר
אֶל־אַהֲרֹן קַח־לְךָ עֵגֶל בֶּן־בָּקָר לְחַטָּאת וְאַיִל לְעֹלָה תְּמִימִם
וְהַקְרֵב לִפְנֵי יְהוָה׃ וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר קְחוּ שְׂעִיר־עִזִּים
לְחַטָּאת וְעֵגֶל וְכֶבֶשׂ בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם לְעֹלָה׃ וְשׁוֹר וְאַיִל לִשְׁלָמִים לִזְבֹּחַ
לִפְנֵי יְהוָה וּמִנְחָה בְלוּלָה בַּשָּׁמֶן כִּי הַיּוֹם יְהוָה נִרְאָה אֲלֵיכֶם׃ וַיִּקְחוּ אֵת
אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה אֶל־פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּקְרְבוּ כָּל הָעֵדָה וַיַּעַמְדוּ לִפְנֵי יְהוָה׃
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה תַּעֲשׂוּ וְיֵרָא אֲלֵיכֶם כְּבוֹד יְהוָה׃ לוי
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן קְרַב אֶל־הַמִּזְבֵּחַ וַעֲשֵׂה אֶת־חַטָּאתְךָ וְאֶת־עֹלָתֶךָ
וְכַפֵּר בַּעַדְךָ וּבְעַד הָעָם וַעֲשֵׂה אֶת־קָרְבַּן הָעָם וְכַפֵּר בַּעֲדָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה׃ וַיִּקְרַב אַהֲרֹן אֶל־הַמִּזְבֵּחַ וַיִּשְׁחַט אֶת־עֶגֶל הַחַטָּאת אֲשֶׁר לוֹ׃
וַיַּקְרִיבוּ בְּנֵי־אַהֲרֹן אֶת־הַדָּם אֵלָיו וַיִּטְבֹּל אֶצְבָּעוֹ בַּדָּם וַיִּתֵּן עַל־קַרְנוֹת
הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־הַדָּם יָצַק אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ׃ וְאֶת־הַחֵלֶב וְאֶת־הַכְּלָיֹת
וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת מִן־הַכָּבֵד מִן־הַחַטָּאת הִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה׃
אֶת־מֹשֶׁה׃ ישראל וְאֶת־הַבָּשָׂר וְאֶת־הָעוֹר שָׂרַף בָּאֵשׁ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה׃
וַיִּשְׁחַט אֶת־הָעֹלָה וַיַּמְצִאוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֵלָיו אֶת־הַדָּם וַיִּזְרְקֵהוּ עַל־הַמִּזְבֵּחַ
סָבִיב׃ וְאֶת־הָעֹלָה הִמְצִיאוּ אֵלָיו לִנְתָחֶיהָ וְאֶת־הָרֹאשׁ וַיַּקְטֵר עַל־
הַמִּזְבֵּחַ׃ וַיִּרְחַץ אֶת־הַקֶּרֶב וְאֶת־הַכְּרָעַיִם וַיַּקְטֵר עַל־הָעֹלָה הַמִּזְבֵּחָה׃
וַיַּקְרֵב אֶת־קָרְבַּן הָעָם וַיִּקַּח אֵת שְׂעִיר הַחַטָּאת אֲשֶׁר לָעָם וַיִּשְׁחָטֵהוּ
וַיְחַטְּאֵהוּ כָּרִאשׁוֹן׃ וַיַּקְרֵב אֶת־הָעֹלָה וַיַּעֲשֶׂהָ כַּמִּשְׁפָּט׃
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר וְטָמְאָה שִׁבְעַת יָמִים כִּימֵי נִדַּת דְּוֹתָהּ
תִּטְמָא׃ וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשַׂר עָרְלָתוֹ׃ וּשְׁלֹשִׁים יוֹם וּשְׁלֹשֶׁת יָמִים
תֵּשֵׁב בִּדְמֵי טָהֳרָהּ בְּכָל קֹדֶשׁ לֹא תִגָּע וְאֶל־הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבֹא עַד־מְלֹאת
יְמֵי טָהֳרָהּ׃ לוי וְאִם־נְקֵבָה תֵּלֵד וְטָמְאָה שְׁבֻעַיִם כְּנִדָּתָהּ וְשִׁשִּׁים יוֹם
וְשֵׁשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב עַל־דְּמֵי טָהֳרָהּ׃ וּבִמְלֹאת יְמֵי טָהֳרָהּ לְבֵן אוֹ לְבַת
תָּבִיא כֶּבֶשׂ בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה וּבֶן־יוֹנָה אוֹ תֹר לְחַטָּאת אֶל־פֶּתַח אֹהֶל
מוֹעֵד אֶל־הַכֹּהֵן׃ וְהִקְרִיבוֹ לִפְנֵי יְהוָה וְכִפֶּר עָלֶיהָ וְטָהֲרָה מִמְּקֹר

הַמֵּת אֶת הוֹרַת הַיֹּלֶדֶת לְזָכָר אוֹ לִנְקֵבָה: וְאִם־לֹא תִמְצָא יָדָהּ דֵּי שֶׂה
וְלָקְחָה שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה אֶחָד לְעֹלָה וְאֶחָד לְחַטָּאת וְכִפֶּר
עָלֶיהָ הַכֹּהֵן וְטָהֵרָה: ישראל וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן
לֵאמֹר: אָדָם כִּי־יִהְיֶה בְּעוֹר־בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת אוֹ־סַפַּחַת אוֹ בַהֶרֶת וְהָיָה
בְעוֹר־בְּשָׂרוֹ לְנֶגַע צָרָעַת וְהוּבָא אֶל־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אוֹ אֶל־אַחַד מִבָּנָיו
הַכֹּהֲנִים: וְרָאָה הַכֹּהֵן ׀ אֶת־הַנֶּגַע בְּעוֹר הַבָּשָׂר וְשֵׂעָר בַּנֶּגַע הָפַךְ לָבָן
וּמַרְאֵה הַנֶּגַע עָמֹק מֵעֹר בְּשָׂרוֹ נֶגַע צָרַעַת הוּא וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן וְטִמֵּא אֹתוֹ:
וְאִם־בַּהֶרֶת לְבָנָה הִוא בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְעָמֹק אֵין מַרְאֶה מִן־הָעוֹר וּשְׂעָרָה
לֹא־הָפַךְ לָבָן וְהִסְגִּיר הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּגַע שִׁבְעַת יָמִים: וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן בַּיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי וְהִנֵּה הַנֶּגַע עָמַד בְּעֵינָיו לֹא־פָשָׂה הַנֶּגַע בָּעוֹר וְהִסְגִּירוֹ הַכֹּהֵן
שִׁבְעַת יָמִים שֵׁנִית:
וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שֵׁנִית וְהִנֵּה כֵהָה הַנֶּגַע וְלֹא־פָשָׂה הַנֶּגַע
בָּעוֹר וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן סִפַּחַת הִוא וְכִבַּס בְּגָדָיו וְטָהֵר: וְאִם־פָּשֹׂה תִּפְשֶׂה
הַסַּפַּחַת בָּעוֹר אַחֲרֵי הֵרָאֹתוֹ אֶל־הַכֹּהֵן וְנִרְאָה אֵלָיו הַכֹּהֵן: וְרָאָה הַכֹּהֵן
וְהִנֵּה פָּשְׂתָה הַסַּפַּחַת בָּעוֹר וְטִמֵּא הַכֹּהֵן אֹתוֹ צָרַעַת הִוא: אָדָם כִּי
תִהְיֶה־בּוֹ נֶגַע צָרָעַת וְהוּבָא אֶל־הַכֹּהֵן: וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה שְׂאֵת לְבָנָה
בָּעוֹר וְהִוא הָפְכָה שֵׂעָר לָבָן וּמִחְיַת בְּשַׂר חַי בַּשְּׂאֵת: צָרַעַת נוֹשֶׁנֶת הִוא
בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְטִמְּאוֹ הַכֹּהֵן לֹא יַסְגִּירֶנּוּ כִּי טָמֵא הוּא: אִם־פָּרוֹחַ תִּפְרַח
הַצָּרַעַת בָּעוֹר וְכִסְּתָה הַצָּרַעַת אֵת כָּל־עוֹר הַנֶּגַע מֵרֹאשׁוֹ וְעַד־רַגְלָיו
לְכֹל מַרְאֵה עֵינֵי הַכֹּהֵן: וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה כִסְּתָה הַצָּרַעַת אֶת־כָּל־
בְּשָׂרוֹ וְטִהַר אֶת־הַנָּגַע כֻּלּוֹ הָפַךְ לָבָן טָהֹר הוּא: וּבְיוֹם הֵרָאוֹת בּוֹ
בָּשָׂר חַי יִטְמָא: וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַבָּשָׂר הַחַי וְטִמֵּא אֹתוֹ הַבָּשָׂר חַי
טָמֵא הוּא צָרָעַת הִוא: אוֹ כִי־יָשׁוּב הַבָּשָׂר הֶחָי וְנֶהְפַּךְ לָלֶבֶן וּבָא אֶל־
הַכֹּהֵן: וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן וְהִנֵּה נֶהְפַּךְ הַנֶּגַע לָלָבָן וְטִהַר הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּגַע
טָהוֹר הוּא:
וּבָשָׂר כִּי יִהְיֶה־בּוֹ שְׁחִין וְנִרְפָּא: וְהָיָה בִּמְקוֹם הַשְּׁחִין שְׂאֵת לְבָנָה
אוֹ בַהֶרֶת לְבָנָה אֲדַמְדֶּמֶת וְנִרְאָה אֶל־הַכֹּהֵן: וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה מַרְאֶה
שָׁפָל מֵעוֹר וּשְׂעָרָה הָפַךְ לָבָן וְטִמֵּא אֹתוֹ הַכֹּהֵן נֶגַע צָרַעַת הִוא בַּשְּׁחִין
פָּרָצָה: וְאִם־יִרְאֶנָּה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה אֵין־מַרְאֶה לָבָן וְהִוא שָׁפָלָה מִן־הָעוֹר
וּשְׂעָרָה לֹא־הָפַךְ לָבָן וְהִסְגִּירוֹ הַכֹּהֵן שִׁבְעַת יָמִים: וְאִם־פָּשֹׂה תִּפְשֶׂה
בָּעוֹר וְטִמֵּא הַכֹּהֵן אֹתוֹ נֶגַע הִוא: וְאִם־תַּחְתֶּיהָ תַּעֲמֹד הַבַּהֶרֶת לֹא
פָשְׂתָה הִוא מִכְּוִיַּת הַשְּׂרֵפֶת וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן כִּי־צָרֶבֶת הַשְּׂרֵפֶת הִוא:
אוֹ אִשָּׁה כִּי־יִהְיֶה בָּהּ וּבְשָׂרָהּ נֶגַע צָרָעַת וְנִרְפָּא: וְהָיָה בְּעוֹר בְּשָׂרָהּ
תַּחַת הַשְּׂאֵת אוֹ בַהֶרֶת לְבָנָה אֲדַמְדֶּמֶת וְנִרְאָה אֶל־הַכֹּהֵן: וְרָאָה הַכֹּהֵן
וְהִנֵּה שֵׂעָר לָבָן בַּבַּהֶרֶת וּמַרְאֶה שָׁפָל מֵעוֹר בְּשָׂרָהּ נֶגַע צָרַעַת הִוא
בַּשְּׂאֵת פָּרָצָה וְטִמְּאוֹ הַכֹּהֵן נֶגַע צָרַעַת הִוא: וְאִם־יִרְאֶנָּה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה
אֵין־בָּהּ שֵׂעָר לָבָן וְהִוא לֹא־שָׁפָל מִן־הָעוֹר וְהִוא כֵּהָה וְהִסְגִּירָהּ הַכֹּהֵן
שִׁבְעַת יָמִים: וְרָאָהּ הַכֹּהֵן בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי אִם־פָּשֹׂה תִּפְשֶׂה בָּעוֹר
וְטִמֵּא הַכֹּהֵן אֹתָהּ נֶגַע הִוא: וְאִם־תַּחְתֶּיהָ תַּעֲמֹד הַבַּהֶרֶת לֹא פָשְׂתָה
וְהִוא כֵּהָה מִכְּוִיַּת הַבַּעֶבֶת הִוא וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן כִּי־צָרֶבֶת הַבַּעֶבֶת הִוא:
וְאִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי־יִהְיֶה בְּרֹאשׁ אוֹ בְזָקָן וְנִרְאָה נִגְעוֹ אֶל־הַכֹּהֵן:
וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה מַרְאֵה הַנֶּגַע עָמֹק מֵעוֹר וּבוֹ שֵׂעָר צָהֹב דָּק וְטִמֵּא
אֹתוֹ הַכֹּהֵן נֶתֶק הוּא צָרַעַת הִוא עַל־הָרֹאשׁ אוֹ בַזָּקָן: וְאִם־מַרְאֵה
הַנֶּתֶק אֵינֶנּוּ עָמֹק מֵעוֹר וְשֵׂעָר שָׁחֹר אֵין בּוֹ וְהִסְגִּיר הַכֹּהֵן אֶת־נֶגַע
הַנֶּתֶק שִׁבְעַת יָמִים: וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּתֶק בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְהִנֵּה לֹא־
פָשָׂה הַנֶּתֶק וְלֹא־הָיָה בּוֹ שֵׂעָר צָהֹב וּמַרְאֵה הַנֶּתֶק אֵין עָמֹק מֵעוֹר:
וְהִתְגַּלַּח וְאֶת־הַנֶּתֶק לֹא יְגַלֵּחַ וְהִסְגִּיר הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּתֶק שִׁבְעַת יָמִים
שֵׁנִית: וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּתֶק בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְהִנֵּה לֹא־פָשָׂה הַנֶּתֶק
בָּעוֹר וּמַרְאֵהוּ אֵין עָמֹק מֵעוֹר וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְטָהֵר:
וְאִם־פָּשֹׂה תִּפְשֶׂה הַנֶּתֶק בָּעוֹר אַחֲרֵי טָהֳרָתוֹ: וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן וְהִנֵּה פָּשָׂה
הַנֶּתֶק בָּעוֹר לֹא־יְבַקֵּר הַכֹּהֵן לְשֵׂעָר הַצָּהֹב טָמֵא הוּא: וְאִם־בְּעֵינָיו
עָמַד הַנֶּתֶק וְשֵׂעָר שָׁחֹר צָמַח בּוֹ נִרְפָּא הַנֶּתֶק טָהוֹר הוּא וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן:
וְאִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי־יִהְיֶה בְעוֹר־בְּשָׂרָם בֹּהֶרֶת בֹּהֶרֶת לְבָנוֹת: וְרָאָה
הַכֹּהֵן וְהִנֵּה בְּעוֹר־בְּשָׂרָם בָּהֳרִים לְבָנִים בֹּהַק הוּא פָּרַח בָּעוֹר טָהוֹר הוּא:
וְאִישׁ כִּי־יִמָּרֵט רֹאשׁוֹ קָרֵחַ הוּא טָהוֹר הוּא: וְאִם־מִפְּאַת פָּנָיו יִמָּרַט
רֹאשׁוֹ גִּבַּח הוּא טָהוֹר הוּא: וְכִי בְּקָרַחַת אוֹ בְגַבַּחַת נֶגַע לְבָנָה אֲדַמְדֶּמֶת
וְהוּא נֹגַהּ בְּקָרַחְתּוֹ אוֹ בְגַבַּחְתּוֹ: וְרָאָה אֹתוֹ הַכֹּהֵן וְהִנֵּה שְׂאֵת הַנֶּגַע
לְבָנָה אֲדַמְדֶּמֶת בְּקָרַחְתּוֹ אוֹ בְגַבַּחְתּוֹ כְּמַרְאֵה צָרַעַת עוֹר בָּשָׂר:
אִישׁ צָרוּעַ הוּא טָמֵא הוּא טַמֵּא יְטַמְּאֶנּוּ הַכֹּהֵן בְּרֹאשׁוֹ נִגְעוֹ: וְהַצָּרוּעַ
אֲשֶׁר־בּוֹ הַנֶּגַע בְּגָדָיו יִהְיוּ פְרֻמִים וְרֹאשׁוֹ יִהְיֶה פָּרוּעַ וְעַל־שָׂפָם יַעְטֶה
וְטָמֵא טָמֵא יִקְרָא: כָּל־יְמֵי אֲשֶׁר הַנֶּגַע בּוֹ יִטְמָא טָמֵא הוּא בָּדָד יֵשֵׁב
מִחוּץ לַמַּחֲנֶה מוֹשָׁבוֹ:
וּבֶגֶד כִּי־יִהְיֶה־בּוֹ נֶגַע צָרָעַת בֶּגֶד צֶמֶר אוֹ בֶגֶד פִּשְׁתִּים: אוֹ בִשְׁתִי
אוֹ בְעֵרֶב לַפִּשְׁתִּים וְלַצֶּמֶר אוֹ בְעוֹר אוֹ בְכָל־מְלֶאכֶת עוֹר: וְהָיָה הַנֶּגַע
יְרַקְרַק אוֹ אַדַמְדָּם בַּבֶּגֶד אוֹ בָעוֹר אוֹ בַשְּׁתִי אוֹ בָעֵרֶב אוֹ בְכָל־כְּלִי־עוֹר
נֶגַע צָרַעַת הוּא וְהָרְאָה אֶת־הַכֹּהֵן: וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּגַע וְהִסְגִּיר אֶת־
הַנֶּגַע שִׁבְעַת יָמִים: וְרָאָה אֶת־הַנֶּגַע בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי כִּי פָשָׂה הַנֶּגַע
בַּבֶּגֶד אוֹ בַשְּׁתִי אוֹ בָעֵרֶב אוֹ בָעוֹר לְכָל־אֲשֶׁר־יֵעָשֶׂה הָעוֹר לִמְלָאכָה
לְצָרַעַת הַנֶּגַע מְמָאֵר הוּא בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף אֶת־הַבֶּגֶד אוֹ אֶת־הַשְּׁתִי אוֹ
אֶת־הָעֵרֶב בַּצֶּמֶר אוֹ בַפִּשְׁתִּים אוֹ אֶת־כָּל־כְּלִי הָעוֹר אֲשֶׁר־יִהְיֶה בּוֹ
הַנָּגַע כִּי־צָרַעַת מְמָאֶרֶת הִוא בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף: וְאִם־יִרְאֶה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה
לֹא־פָשָׂה הַנֶּגַע בַּבֶּגֶד אוֹ בַשְּׁתִי אוֹ בָעֵרֶב אוֹ בְכָל־כְּלִי הָעוֹר: וְצִוָּה
הַכֹּהֵן וְכִבְּסוּ אֵת אֲשֶׁר בּוֹ הַנָּגַע וְהִסְגִּירוֹ שִׁבְעַת יָמִים שֵׁנִית:
וְרָאָה הַכֹּהֵן אַחֲרֵי הֻכַּבֵּס אֶת־הַנֶּגַע וְהִנֵּה לֹא־הָפַךְ הַנֶּגַע אֶת־עֵינוֹ
וְהַנֶּגַע לֹא פָשָׂה טָמֵא הוּא בָּאֵשׁ תִּשְׂרְפֶנּוּ פְּחֶתֶת הִוא בְּקָרַחְתּוֹ אוֹ
בְגַבַּחְתּוֹ: וְאִם־רָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה כֵהָה הַנֶּגַע אַחֲרֵי הֻכַּבֵּס וְקָרַע אֹתוֹ
מִן־הַבֶּגֶד אוֹ מִן־הָעוֹר אוֹ מִן־הַשְּׁתִי אוֹ מִן־הָעֵרֶב: וְעוֹד תֵּרָאֶה בַּבֶּגֶד
אוֹ בַשְּׁתִי אוֹ בָעֵרֶב אוֹ בְכָל־כְּלִי־עוֹר פִּרְחָת הִוא בָּאֵשׁ תִּשְׂרֹף אֶת־
אֲשֶׁר־בּוֹ הַנָּגַע: וְהַבֶּגֶד אוֹ הַשְּׁתִי אוֹ הָעֵרֶב אוֹ כָל־כְּלִי הָעוֹר אֲשֶׁר
תְּכַבֵּס וְסָר מֵהֶם הַנֶּגַע וְכֻבַּס מִשֵּׁנִית וְטָהֵר: זֹאת תּוֹרַת נֶגַע צָרַעַת
בֶּגֶד הַצֶּמֶר אוֹ הַפִּשְׁתִּים אוֹ הַשְּׁתִי אוֹ הָעֵרֶב אוֹ כָל־כְּלִי עוֹר לְטַהֲרוֹ
אוֹ לְטַמְּאוֹ:
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצֹרָע בְּיוֹם
טָהֳרָתוֹ וְהוּבָא אֶל־הַכֹּהֵן: וְיָצָא הַכֹּהֵן אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְרָאָה הַכֹּהֵן
וְהִנֵּה נִרְפָּא נֶגַע הַצָּרַעַת מִן־הַצָּרוּעַ: וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְלָקַח לַמִּטַּהֵר
שְׁתֵּי צִפֳּרִים חַיּוֹת טְהֹרוֹת וְעֵץ אֶרֶז וּשְׁנִי תוֹלַעַת וְאֵזֹב: וְצִוָּה
הַכֹּהֵן וְשָׁחַט אֶת־הַצִּפּוֹר הָאֶחָת אֶל־כְּלִי־חֶרֶשׂ עַל־מַיִם חַיִּים: לוי
אֶת־הַצִּפֹּר הַחַיָּה יִקַּח אֹתָהּ וְאֶת־עֵץ הָאֶרֶז וְאֶת־שְׁנִי הַתּוֹלַעַת וְאֶת־
הָאֵזֹב וְטָבַל אוֹתָם וְאֶת־הַצִּפֹּר הַחַיָּה בְּדַם הַצִּפֹּר הַשְּׁחוּטָה עַל הַמַּיִם
הַחַיִּים: וְהִזָּה עַל הַמִּטַּהֵר מִן־הַצָּרַעַת שֶׁבַע פְּעָמִים וְטִהֲרוֹ וְשִׁלַּח אֶת־
הַצִּפֹּר הַחַיָּה עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה: וְכִבָּס הַמִּטַּהֵר אֶת־בְּגָדָיו וְגִלַּח אֶת־כָּל־
שְׂעָרוֹ וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָהֵר וְאַחַר יָבוֹא אֶל־הַמַּחֲנֶה וְיָשַׁב מִחוּץ לְאָהֳלוֹ
שִׁבְעַת יָמִים: וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יְגַלַּח אֶת־כָּל־שְׂעָרוֹ אֶת־רֹאשׁוֹ
וְאֶת־זְקָנוֹ וְאֶת־גַּבֹּת עֵינָיו וְאֶת־כָּל־שְׂעָרוֹ יְגַלֵּחַ וְכִבֶּס אֶת־בְּגָדָיו וְרָחַץ
אֶת־בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְטָהֵר: ישראל וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִקַּח שְׁנֵי־כְבָשִׂים
תְּמִימִם וְכִבְשָׂה אַחַת בַּת שְׁנָתָהּ תְּמִימָה וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה
בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן וְלוֹג אֶחָד שָׁמֶן: וְהֶעֱמִיד הַכֹּהֵן הַמְטַהֵר אֶת־הָאִישׁ
הַמִּטַּהֵר וְאוֹתָם לִפְנֵי יְהוָה פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: וְלָקַח הַכֹּהֵן אֶת־הַכֶּבֶשׂ
הָאֶחָד וְהִקְרִיב אוֹתוֹ לְאָשָׁם וְאֶת־לוֹג הַשָּׁמֶן וְהֵנִיף אוֹתָם תְּנוּפָה
לִפְנֵי יְהוָה:
וְיִשְׁחַט אֶת־הַכֶּבֶשׂ בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת־הַחַטָּאת וְאֶת־הָעֹלָה בִּמְקוֹם
הַקֹּדֶשׁ כִּי כַחַטָּאת הָאָשָׁם הוּא לַכֹּהֵן קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא: וְלָקַח הַכֹּהֵן
מִדַּם הָאָשָׁם וְנָתַן הַכֹּהֵן עַל־תְּנוּךְ אֹזֶן הַמִּטַּהֵר הַיְמָנִית וְעַל־בֹּהֶן יָדוֹ
הַיְמָנִית וְעַל־בֹּהֶן רַגְלוֹ הַיְמָנִית: וְלָקַח הַכֹּהֵן מִלּוֹג הַשָּׁמֶן וְהִזָּה הַכֹּהֵן
מִן־הַשֶּׁמֶן עַל־כַּפּוֹ הַשְּׂמָאלִית: וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶת־אֶצְבָּעוֹ הַיְמָנִית מִן־
הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל־כַּפּוֹ הַשְּׂמָאלִית וְהִזָּה מִן־הַשֶּׁמֶן בְּאֶצְבָּעוֹ שֶׁבַע פְּעָמִים
לִפְנֵי יְהוָה: וּמִיֶּתֶר הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל־כַּפּוֹ יִתֵּן הַכֹּהֵן עַל־תְּנוּךְ אֹזֶן
הַמִּטַּהֵר הַיְמָנִית וְעַל־בֹּהֶן יָדוֹ הַיְמָנִית וְעַל־בֹּהֶן רַגְלוֹ הַיְמָנִית עַל־דַּם
הָאָשָׁם: וְהַנּוֹתָר בַּשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל־כַּף הַכֹּהֵן יִתֵּן עַל־רֹאשׁ הַמִּטַּהֵר
וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה: וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶת־הַחַטָּאת וְכִפֶּר עַל־
הַמִּטַּהֵר מִטֻּמְאָתוֹ וְאַחַר שְׁחַט אֶת־הָעֹלָה: וְהֶעֱלָה הַכֹּהֵן אֶת־הָעֹלָה
וְאֶת־הַמִּנְחָה הַמִּזְבֵּחָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן וְטָהֵר:
וְאִם־דַּל הוּא וְאֵין יָדוֹ מַשֶּׂגֶת וְלָקַח כֶּבֶשׂ אֶחָד אָשָׁם לִתְנוּפָה לְכַפֵּר
עָלָיו וְעִשָּׂרוֹן אֶחָד סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן וְלוֹג שָׁמֶן: וּשְׁתֵּי תֹרִים
אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה אֲשֶׁר תַּשִּׂיג יָדוֹ וְהָיָה אֶחָד חַטָּאת וְהָאֶחָד עֹלָה:
וְהֵבִיא אֶת־כַּרְּעֹתָיו בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי לְטָהֳרָתוֹ אֶל־הַכֹּהֵן אֶל־פֶּתַח אֹהֶל
מוֹעֵד לִפְנֵי יְהוָה: וְלָקַח הַכֹּהֵן אֶת־כֶּבֶשׂ הָאָשָׁם וְאֶת־לוֹג הַשָּׁמֶן
וְהֵנִיף אֹתָם הַכֹּהֵן תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה: וְשָׁחַט אֶת־הַכֶּבֶשׂ בִּמְקוֹם אֲשֶׁר
יִשְׁחַט אֶת־הַחַטָּאת וְאֶת־הָעֹלָה בִּמְקוֹם הַקֹּדֶשׁ כִּי כַחַטָּאת הָאָשָׁם
הָאָשָׁם הוּא לַכֹּהֵן קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא: וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הָאָשָׁם וְנָתַן
הַכֹּהֵן עַל־תְּנוּךְ אֹזֶן הַמִּטַּהֵר הַיְמָנִית וְעַל־בֹּהֶן יָדוֹ הַיְמָנִית וְעַל־בֹּהֶן
רַגְלוֹ הַיְמָנִית: וְיָצַק הַכֹּהֵן מִן־הַשֶּׁמֶן עַל־כַּף הַכֹּהֵן הַשְּׂמָאלִית:
וְהִזָּה הַכֹּהֵן בְּאֶצְבָּעוֹ הַיְמָנִית מִן־הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל־כַּפּוֹ הַשְּׂמָאלִית
שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי יְהוָה: וְנָתַן הַכֹּהֵן מִן־הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל־כַּפּוֹ עַל־
תְּנוּךְ אֹזֶן הַמִּטַּהֵר הַיְמָנִית וְעַל־בֹּהֶן יָדוֹ הַיְמָנִית וְעַל־בֹּהֶן רַגְלוֹ
הַיְמָנִית עַל־מְקוֹם דַּם הָאָשָׁם: וְהַנּוֹתָר בַּשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל־כַּף הַכֹּהֵן יִתֵּן
עַל־רֹאשׁ הַמִּטַּהֵר לְכַפֵּר עָלָיו לִפְנֵי יְהוָה: וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶת־הָאֶחָד
מִן־הַתֹּרִים אוֹ מִן־בְּנֵי הַיּוֹנָה מֵאֲשֶׁר תַּשִּׂיג יָדוֹ: אֵת אֲשֶׁר תַּשִּׂיג יָדוֹ
אֶת־הָאֶחָד חַטָּאת וְאֶת־הָאֶחָד עֹלָה עַל־הַמִּנְחָה וְכִפֶּר הַכֹּהֵן עַל־
הַמִּטַּהֵר לִפְנֵי יְהוָה: זֹאת תּוֹרַת אֲשֶׁר־בּוֹ נֶגַע צָרָעַת אֲשֶׁר לֹא תַשִּׂיג
יָדוֹ בְּטָהֳרָתוֹ:
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר: כִּי תָבֹאוּ אֶל־אֶרֶץ כְּנַעַן
אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם לַאֲחֻזָּה וְנָתַתִּי נֶגַע צָרַעַת בְּבֵית אֶרֶץ אֲחֻזַּתְכֶם:
וּבָא אֲשֶׁר־לוֹ הַבַּיִת וְהִגִּיד לַכֹּהֵן לֵאמֹר כְּנֶגַע נִרְאָה לִי בַּבָּיִת: וְצִוָּה
הַכֹּהֵן וּפִנּוּ אֶת־הַבַּיִת בְּטֶרֶם יָבֹא הַכֹּהֵן לִרְאוֹת אֶת־הַנֶּגַע וְלֹא יִטַּמֵּא
כָּל־אֲשֶׁר בַּבָּיִת כִּי בְעַנְיַן יָבֹא הַכֹּהֵן לִרְאוֹת אֶת־הַבָּיִת: וְרָאָה אֶת־
הַנֶּגַע וְהִנֵּה הַנֶּגַע בְּקִירוֹת הַבַּיִת שְׂקַעֻרֹרֹת יְרַקְרַקֹּת אוֹ אֲדַמְדַּמֹּת
וּמַרְאֵיהֶן שָׁפֵל מִן־הַקִּיר: וְיָצָא הַכֹּהֵן מִן־הַבַּיִת אֶל־פֶּתַח הַבָּיִת וְהִסְגִּיר
אֶת־הַבַּיִת שִׁבְעַת יָמִים: וְשָׁב הַכֹּהֵן בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְרָאָה וְהִנֵּה פָשָׂה
הַנֶּגַע בְּקִירוֹת הַבָּיִת: וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְחִלְּצוּ אֶת־הָאֲבָנִים אֲשֶׁר בָּהֵן
הַנָּגַע וְהִשְׁלִכוּ אֹתָם אֶל־מִחוּץ לָעִיר אֶל־מָקוֹם טָמֵא: וְאֶת־הַבַּיִת יַקְצִעַ
מִבַּיִת סָבִיב וְשָׁפְכוּ אֶת־הֶעָפָר אֲשֶׁר הִקְצוּ אֶל־מִחוּץ לָעִיר אֶל־מָקוֹם
טָמֵא: וְלָקְחוּ אֲבָנִים אֲחֵרוֹת וְהֵבִיאוּ אֶל־תַּחַת הָאֲבָנִים וְעָפָר אַחֵר
יָקַח וְטָח אֶת־הַבָּיִת: וְאִם־יָשׁוּב הַנֶּגַע וּפָרַח בַּבַּיִת אַחֲרֵי חִלַּץ אֶת־
הָאֲבָנִים וְאַחֲרֵי הַקְצוֹת אֶת־הַבַּיִת וְאַחֲרֵי הָטְחוֹ: וּבָא הַכֹּהֵן וְרָאָה וְהִנֵּה
פָּשָׂה הַנֶּגַע בַּבָּיִת צָרַעַת מַמְאֶרֶת הִוא בַּבַּיִת טָמֵא הוּא: וְנָתַץ אֶת־
הַבַּיִת אֶת־אֲבָנָיו וְאֶת־עֵצָיו וְאֵת כָּל־עֲפַר הַבָּיִת וְהוֹצִיא אֶל־מִחוּץ
לָעִיר אֶל־מָקוֹם טָמֵא: וְהַבָּא אֶל־הַבַּיִת כָּל־יְמֵי הִסָּגֵר אֹתוֹ יִטְמָא עַד־
הָעָרֶב: וְהַשֹּׁכֵב בַּבַּיִת יְכַבֵּס אֶת־בְּגָדָיו וְהָאֹכֵל בַּבַּיִת יְכַבֵּס אֶת־
בְּגָדָיו: וְאִם־בֹּא יָבֹא הַכֹּהֵן וְרָאָה וְהִנֵּה לֹא־פָשָׂה הַנֶּגַע בַּבַּיִת אַחֲרֵי
הָטְחַ אֶת־הַבַּיִת וְטִהַר הַכֹּהֵן אֶת־הַבַּיִת כִּי נִרְפָּא הַנָּגַע: וְלָקַח לְחַטֵּא
אֶת־הַבַּיִת שְׁתֵּי צִפֳּרִים וְעֵץ אֶרֶז וּשְׁנִי תוֹלַעַת וְאֵזֹב: וְשָׁחַט אֶת־
הַצִּפּוֹר הָאַחַת אֶל־כְּלִי־חֶרֶשׂ עַל־מַיִם חַיִּים: וְלָקַח אֶת־עֵץ הָאֶרֶז וְאֶת־
הָאֵזֹב וְאֶת־שְׁנִי הַתּוֹלַעַת וְאֶת־הַצִּפֹּר הַחַיָּה וְטָבַל אֹתָם בְּדַם הַצִּפֹּר
הַשְּׁחוּטָה וּבַמַּיִם הַחַיִּים וְהִזָּה אֶל־הַבַּיִת שֶׁבַע פְּעָמִים: וְחִטֵּא אֶת־
הַבַּיִת בְּדַם הַצִּפּוֹר וּבַמַּיִם הַחַיִּים וּבַצִּפֹּר הַחַיָּה וּבָעֵץ הָאֶרֶז וּבָאֵזֹב
וּבִשְׁנִי הַתּוֹלַעַת: וְשִׁלַּח אֶת־הַצִּפֹּר הַחַיָּה אֶל־מִחוּץ לָעִיר עַל־פְּנֵי
הַשָּׂדֶה וְכִפֶּר עַל־הַבָּיִת וְטָהֵר:
זֹאת הַתּוֹרָה לְכֹל נֶגַע הַצָּרָעַת וְלַנָּתֶק: וּלְצָרַעַת הַבֶּגֶד וּלְצָרַעַת הַבָּיִת:
וּלְשְׂאֵת וְלַסַּפַּחַת וְלַבֶּהָרֶת: לְהוֹרֹת בְּיוֹם הַטָּמֵא וּבְיוֹם הַטָּהֹר זֹאת
תּוֹרַת הַצָּרָעַת:
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר: דַּבְּרוּ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה זָב מִבְּשָׂרוֹ זוֹבוֹ טָמֵא הוּא: וְזֹאת תִּהְיֶה
טֻמְאָתוֹ בְּזוֹבוֹ רָר בְּשָׂרוֹ מִפְּסֹלְתָיו טֻמְאָתוֹ הִוא: כָּל־מִשְׁכַּב אֲשֶׁר־
יִשְׁכַּב עָלָיו הַזָּב וְכָל־כְּלִי אֲשֶׁר־יֵשֵׁב עָלָיו יִטְמָא: וְכָל־הַנֹּגֵעַ בְּמִשְׁכָּבוֹ
יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב: וְהַיֹּשֵׁב עַל־הַכְּלִי אֲשֶׁר־
יֵשֵׁב עָלָיו הַזָּב יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב: וְהָרֹכֵב עַל־
כְּלִי אֲשֶׁר־רָכַב עָלָיו הַזָּב יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב:
וְכָל־הַנֹּגֵעַ בְּכָל־הַנֹּגֵעַ אֲשֶׁר־יִגַּע בּוֹ הַזָּב וְיָדָיו לֹא־שָׁטַף בַּמַּיִם
וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב: וְכֶלִי־חֶרֶשׂ אֲשֶׁר יִגַּע־בּוֹ
הַזָּב יִשָּׁבֵר וְכָל־כְּלִי־עֵץ יִשָּׁטֵף בַּמָּיִם: וְרָפָא הַזָּב מִזּוֹבוֹ וְסָפַר לוֹ הַזָּב
שִׁבְעַת יָמִים לְטָהֳרָתוֹ וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בְּשָׂרוֹ בְּמַיִם חַיִּים וְטָהֵר:
וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִקַּח־לוֹ שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה וּבָא לִפְנֵי יְהוָה
לְפֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְנָתַן אֹתָם אֶל־הַכֹּהֵן: וְעָשָׂה אֹתָם הַכֹּהֵן אֶחָד
חַטָּאת וְהָאֶחָד עֹלָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה מִזּוֹבוֹ: וְכִי תֵצֵא
מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת זָרַע וְרָחַץ בַּמַּיִם אֶת־כָּל־בְּשָׂרוֹ וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב:
וְכָל־בֶּגֶד וְכָל־עוֹר אֲשֶׁר יִהְיֶה עָלָיו שִׁכְבַת זָרַע וְכֻבַּס בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד־
הָעָרֶב: וְאִשָּׁה אֲשֶׁר יִשְׁכַּב־אִישׁ אֹתָהּ שִׁכְבַת זָרַע וְרָחֲצוּ בַמַּיִם וְטָמְאוּ
עַד־הָעָרֶב:
וְאִשָּׁה כִּי־תִהְיֶה זָבָה דָּם יִהְיֶה זוֹבָהּ בִּבְשָׂרָהּ שִׁבְעַת יָמִים

וּמִכְנְסֵי־בַד יִהְיוּ עַל־בְּשָׂרוֹ וּבְאַבְנֵט בַּד יַחְגֹּר וּבְמִצְנֶפֶת בַּד יִצְנָף בִּגְדֵי
קֹדֶשׁ הֵם וְרָחַץ בַּמַּיִם אֶת־בְּשָׂרוֹ וּלְבֵשָׁם׃ וּמֵאֵת עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
יִקַּח שְׁנֵי־שְׂעִירֵי עִזִּים לְחַטָּאת וְאַיִל אֶחָד לְעֹלָה׃ וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת־
פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר־לוֹ וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ׃ לוי וְלָקַח אֶת־שְׁנֵי
הַשְּׂעִירִים וְהֶעֱמִיד אוֹתָם לִפְנֵי יְהוָה פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃ וְנָתַן אַהֲרֹן עַל
שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים גֹּרָלוֹת גּוֹרָל אֶחָד לַיהוָה וְגוֹרָל אֶחָד לַעֲזָאזֵל׃ וְהִקְרִיב
אַהֲרֹן אֶת־הַשָּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל לַיהוָה וְעָשֵׂהוּ חַטָּאת׃
וְהַשָּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל לַעֲזָאזֵל יָעֳמַד־חַי לִפְנֵי יְהוָה לְכַפֵּר עָלָיו
לְשַׁלַּח אֹתוֹ לַעֲזָאזֵל הַמִּדְבָּרָה׃ וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת־פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר
לוֹ וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ וְשָׁחַט אֶת־פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר־לוֹ׃ ישראל
וְלָקַח מְלֹא־הַמִּחְתָּה גַּחֲלֵי־אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ מִלִּפְנֵי יְהוָה וּמְלֹא חָפְנָיו
קְטֹרֶת סַמִּים דַּקָּה וְהֵבִיא מִבֵּית לַפָּרֹכֶת׃ וְנָתַן אֶת־הַקְּטֹרֶת עַל־הָאֵשׁ
לִפְנֵי יְהוָה וְכִסָּה ׀ עֲנַן הַקְּטֹרֶת אֶת־הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל־הָעֵדוּת וְלֹא
יָמוּת׃ וְלָקַח מִדַּם הַפָּר וְהִזָּה בְאֶצְבָּעוֹ עַל־פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת קֵדְמָה וְלִפְנֵי
הַכַּפֹּרֶת יַזֶּה שֶׁבַע־פְּעָמִים מִן־הַדָּם בְּאֶצְבָּעוֹ׃ וְשָׁחַט אֶת־שְׂעִיר
הַחַטָּאת אֲשֶׁר לָעָם וְהֵבִיא אֶת־דָּמוֹ אֶל־מִבֵּית לַפָּרֹכֶת וְעָשָׂה אֶת־דָּמוֹ
כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְדַם הַפָּר וְהִזָּה אֹתוֹ עַל־הַכַּפֹּרֶת וְלִפְנֵי הַכַּפֹּרֶת׃ וְכִפֶּר
עַל־הַקֹּדֶשׁ מִטֻּמְאֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפִּשְׁעֵיהֶם לְכָל־חַטֹּאתָם וְכֵן יַעֲשֶׂה
לְאֹהֶל מוֹעֵד הַשֹּׁכֵן אִתָּם בְּתוֹךְ טֻמְאֹתָם׃ וְכָל־אָדָם לֹא יִהְיֶה ׀ בְּאָהֳלָם
מוֹעֵד בְּבֹאוֹ לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ עַד־צֵאתוֹ וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ וּבְעַד כָּל־
קְהַל יִשְׂרָאֵל׃

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם קְדֹשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ אִישׁ אִמּוֹ
וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֶת־שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמֹרוּ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ אַל־תִּפְנוּ אֶל־ לוי וְכִי
הָאֱלִילִם וֵאלֹהֵי מַסֵּכָה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃
וְזִבְחֵי זֶבַח שְׁלָמִים לַיהוָה לִרְצֹנְכֶם תִּזְבָּחֻהוּ׃ בְּיוֹם זִבְחֲכֶם יֵאָכֵל וּמִמָּחֳרָת
וְהַנּוֹתָר עַד־יוֹם הַשְּׁלִשִׁי בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף׃ וְאִם הֵאָכֹל יֵאָכֵל בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי
פִּגּוּל הוּא לֹא יֵרָצֶה׃ וְאֹכְלָיו עֲוֹנוֹ יִשָּׂא כִּי אֶת־קֹדֶשׁ יְהוָה חִלֵּל וְנִכְרְתָה
הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ׃ וּבְקֻצְרְכֶם אֶת־קְצִיר אַרְצְכֶם לֹא תְכַלֶּה פְּאַת שָׂדְךָ
לִקְצֹר וְלֶקֶט קְצִירְךָ לֹא תְלַקֵּט׃ וְכַרְמְךָ לֹא תְעוֹלֵל וּפֶרֶט כַּרְמְךָ לֹא תְלַקֵּט
לֶעָנִי וְלַגֵּר תַּעֲזֹב אֹתָם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ ישראל לֹא תִגְנֹבוּ וְלֹא
תְכַחֲשׁוּ וְלֹא־תְשַׁקְּרוּ אִישׁ בַּעֲמִיתוֹ׃ וְלֹא־תִשָּׁבְעוּ בִשְׁמִי לַשָּׁקֶר וְחִלַּלְתָּ
אֶת־שֵׁם אֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה׃ לֹא תַעֲשֹׁק אֶת־רֵעֲךָ וְלֹא תִגְזֹל לֹא תָלִין
פְּעֻלַת שָׂכִיר אִתְּךָ עַד־בֹּקֶר׃ לֹא תְקַלֵּל חֵרֵשׁ וְלִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשֹׁל
ויראת

וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה׃

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אֱמֹר אֶל־הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם לְנֶפֶשׁ לֹא־יִטַּמָּא בְּעַמָּיו׃ כִּי אִם־לִשְׁאֵרוֹ הַקָּרֹב אֵלָיו לְאִמּוֹ וּלְאָבִיו וְלִבְנוֹ וּלְבִתּוֹ וּלְאָחִיו׃ וְלַאֲחֹתוֹ הַבְּתוּלָה הַקְּרוֹבָה אֵלָיו אֲשֶׁר לֹא־הָיְתָה לְאִישׁ לָהּ יִטַּמָּא׃ לֹא יִטַּמָּא בַּעַל בְּעַמָּיו לְהֵחַלּוֹ׃ לֹא יְקָרְחָה קָרְחָה בְּרֹאשָׁם וּפְאַת זְקָנָם לֹא יְגַלֵּחוּ וּבִבְשָׂרָם לֹא יִשְׂרְטוּ שָׂרָטֶת׃ קְדֹשִׁים יִהְיוּ לֵאלֹהֵיהֶם וְלֹא יְחַלְּלוּ שֵׁם אֱלֹהֵיהֶם כִּי אֶת־אִשֵּׁי יְהוָה לֶחֶם אֱלֹהֵיהֶם הֵם מַקְרִיבִם וְהָיוּ קֹדֶשׁ׃ לוי

אִשָּׁה זוֹנָה וַחֲלָלָה לֹא יִקָּחוּ וְאִשָּׁה גְרוּשָׁה מֵאִישָׁהּ לֹא יִקָּחוּ כִּי־קָדֹשׁ הוּא לֵאלֹהָיו׃ וְקִדַּשְׁתּוֹ כִּי אֶת־לֶחֶם אֱלֹהֶיךָ הוּא מַקְרִיב קָדוֹשׁ יִהְיֶה־לָּךְ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה מְקַדִּשְׁכֶם׃ וּבַת אִישׁ כֹּהֵן כִּי תָחֵל לִזְנוֹת אֶת־אָבִיהָ הִיא מְחַלֶּלֶת בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף׃ וְהַכֹּהֵן הַגָּדוֹל מֵאֶחָיו אֲשֶׁר יוּצַק עַל־רֹאשׁוֹ שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וּמִלֵּא אֶת־יָדוֹ לִלְבֹּשׁ אֶת־הַבְּגָדִים אֶת־רֹאשׁוֹ לֹא יִפְרָע וּבְגָדָיו לֹא יִפְרֹם׃ וְעַל כָּל־נְפָשֹׁת מֵת לֹא יָבֹא לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא יִטַּמָּא׃ וּמִן־הַמִּקְדָּשׁ לֹא יֵצֵא וְלֹא יְחַלֵּל אֶת מִקְדַּשׁ אֱלֹהָיו כִּי־נֵזֶר שֶׁמֶן מִשְׁחַת אֱלֹהָיו עָלָיו אֲנִי יְהוָה׃ ישראל

וְהוּא אִשָּׁה בִּבְתוּלֶיהָ יִקָּח׃ אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה וְחֲלָלָה זֹנָה אֶת־אֵלֶּה לֹא יִקָּח כִּי אִם־בְּתוּלָה מֵעַמָּיו יִקַּח אִשָּׁה׃ וְלֹא יְחַלֵּל זַרְעוֹ בְּעַמָּיו כִּי אֲנִי יְהוָה מְקַדְּשׁוֹ׃

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי אַתֶּם בָּאִים אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם וְשָׁבְתָה הָאָרֶץ שַׁבָּת לַיהוָה׃ שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע שָׂדֶךָ וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְמֹר כַּרְמֶךָ וְאָסַפְתָּ אֶת־תְּבוּאָתָהּ׃ לוי וּבַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִת שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן תִּהְיֶה לָאָרֶץ שַׁבָּת לַיהוָה שָׂדְךָ לֹא תִזְרָע וְכַרְמְךָ לֹא תִזְמֹר׃ אֶת סְפִיחַ קְצִירְךָ לֹא תְקַצֹּר וְאֶת עִנְּבֵי נְזִירֶךָ לֹא תִבְצֹר שְׁנַת שַׁבָּתוֹן יִהְיֶה לָאָרֶץ׃ וְהָיְתָה שַׁבַּת הָאָרֶץ לָכֶם לְאָכְלָה לְךָ וּלְעַבְדְּךָ וְלַאֲמָתֶךָ וְלִשְׂכִירְךָ וּלְתוֹשָׁבְךָ הַגָּרִים עִמָּךְ׃ וְלִבְהֶמְתְּךָ וְלַחַיָּה אֲשֶׁר בְּאַרְצֶךָ תִּהְיֶה כָּל־תְּבוּאָתָהּ לֶאֱכֹל׃ ישראל

וְסָפַרְתָּ לְךָ שֶׁבַע שַׁבְּתֹת שָׁנִים שֶׁבַע פְּעָמִים וְהָיוּ לְךָ יְמֵי שֶׁבַע שַׁבְּתֹת הַשָּׁנִים תֵּשַׁע וְאַרְבָּעִים שָׁנָה׃ וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפַר תְּרוּעָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בְּיוֹם הַכִּפֻּרִים תַּעֲבִירוּ שׁוֹפָר בְּכָל־אַרְצְכֶם׃ וְקִדַּשְׁתֶּם אֶת־שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וְקָרָאתֶם דְּרוֹר בָּאָרֶץ לְכָל־יֹשְׁבֶיהָ יוֹבֵל הִוא תִּהְיֶה לָכֶם וְשַׁבְתֶּם אִישׁ אֶל־אֲחֻזָּתוֹ וְאִישׁ אֶל־מִשְׁפַּחְתּוֹ תָּשׁוּבוּ׃ יוֹבֵל הִוא שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה תִּהְיֶה לָכֶם לֹא תִזְרָעוּ וְלֹא תְקַצְרוּ אֶת־סְפִיחֶיהָ וְלֹא תִבְצְרוּ אֶת־

נְזִירֶיהָ׃ כִּי יוֹבֵל הוּא קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לָכֶם מִן־הַשָּׂדֶה תֹּאכְלוּ אֶת־
תְּבוּאָתָהּ׃ בִּשְׁנַת הַיּוֹבֵל הַזֹּאת תָּשֻׁבוּ אִישׁ אֶל־אֲחֻזָּתוֹ׃
אִם־בְּחֻקֹּתַי תֵּלֵכוּ וְאֶת־מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם אוֹתָם׃ וְנָתַתִּי
גִּשְׁמֵיכֶם בְּעִתָּם וְנָתְנָה הָאָרֶץ יְבוּלָהּ וְעֵץ הַשָּׂדֶה יִתֵּן פִּרְיוֹ׃
וְהַשִּׂיג לָכֶם דַּיִשׁ אֶת־בָּצִיר וּבָצִיר יַשִּׂיג אֶת־זָרַע וַאֲכַלְתֶּם לַחְמְכֶם
לָשׂוֹבַע וִישַׁבְתֶּם לָבֶטַח בְּאַרְצְכֶם׃ וְנָתַתִּי שָׁלוֹם בָּאָרֶץ וּשְׁכַבְתֶּם
וְאֵין מַחֲרִיד וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה רָעָה מִן־הָאָרֶץ וְחֶרֶב לֹא־תַעֲבֹר בְּאַרְצְכֶם׃
וּרְדַפְתֶּם אֶת־אֹיְבֵיכֶם וְנָפְלוּ לִפְנֵיכֶם לָחָרֶב׃ וְרָדְפוּ מִכֶּם חֲמִשָּׁה
מֵאָה וּמֵאָה מִכֶּם רְבָבָה יִרְדֹּפוּ וְנָפְלוּ אֹיְבֵיכֶם לְפְנֵיכֶם לָחָרֶב׃ וּפָנִיתִי
אֲלֵיכֶם וְהִפְרֵיתִי אֶתְכֶם וְהִרְבֵּיתִי אֶתְכֶם וַהֲקִימֹתִי אֶת־בְּרִיתִי
אִתְּכֶם׃ ישראל וַאֲכַלְתֶּם יָשָׁן נוֹשָׁן וְיָשָׁן כִּפְנֵי חָדָשׁ
תּוֹצִיאוּ׃ וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי בְּתוֹכְכֶם וְלֹא־תִגְעַל נַפְשִׁי אֶתְכֶם׃ וְהִתְהַלַּכְתִּי
בְתוֹכְכֶם וְהָיִיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים וְאַתֶּם תִּהְיוּ־לִי לְעָם׃ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִהְיוֹת לָהֶם עֲבָדִים וָאֶשְׁבֹּר מֹטֹת
עֻלְּכֶם וָאוֹלֶךְ אֶתְכֶם קוֹמְמִיּוּת׃
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי בְּאֹהֶל מוֹעֵד בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ
הַשֵּׁנִי בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֵאמֹר׃ שְׂאוּ
אֶת־רֹאשׁ כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר
שֵׁמוֹת כָּל־זָכָר לְגֻלְגְּלֹתָם׃ מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל־יֹצֵא צָבָא
בְּיִשְׂרָאֵל תִּפְקְדוּ אוֹתָם לְצִבְאֹתָם אַתָּה וְאַהֲרֹן׃ וְאִתְּכֶם יִהְיוּ אִישׁ
אִישׁ לְמַטֵּה אִישׁ רֹאשׁ לְבֵית אֲבֹתָיו הוּא׃ לוי וְאֵלֶּה שְׁמוֹת
הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר יַעַמְדוּ אִתְּכֶם לְרָאוּבֵן אֱלִיצוּר בֶּן־שְׁדֵיאוּר׃ לְשִׁמְעוֹן
שְׁלֻמִיאֵל בֶּן־צוּרִי שַׁדָּי׃ לִיהוּדָה נַחְשׁוֹן בֶּן־עַמִּינָדָב׃ לְיִשָּׂשכָר
נְתַנְאֵל בֶּן־צוּעָר׃ לִזְבוּלֻן אֱלִיאָב בֶּן־חֵלוֹן׃ לִבְנֵי יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם
אֱלִישָׁמָע בֶּן־עַמִּיהוּד לִמְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בֶּן־פְּדָהצוּר׃ לְבִנְיָמִן אֲבִידָן
בֶּן־גִּדְעֹנִי׃ לְדָן אֲחִיעֶזֶר בֶּן־עַמִּישַׁדָּי׃ לְאָשֵׁר פַּגְעִיאֵל בֶּן־עָכְרָן׃
לְגָד אֶלְיָסָף בֶּן־דְּעוּאֵל׃ לְנַפְתָּלִי אֲחִירַע בֶּן־עֵינָן׃ אֵלֶּה קְרִיאֵי
הָעֵדָה נְשִׂיאֵי מַטּוֹת אֲבֹתָם רָאשֵׁי אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל הֵם׃ ישראל
וַיִּקַּח מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶת הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר נִקְבוּ בְּשֵׁמוֹת׃
כָּל־הָעֵדָה הִקָּהִילוּ בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי וַיִּתְיַלְּדוּ עַל־מִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית
אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה לְגֻלְגְּלֹתָם׃ כַּאֲשֶׁר
צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה וַיִּפְקְדֵם בְּמִדְבַּר סִינָי׃
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ נְשֹׂא אֶת־רֹאשׁ בְּנֵי גֵרְשׁוֹן גַּם־
הֵם לְבֵית אֲבֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם׃ מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָמַעְלָה
עַד

עַד בֶּן־חֲמִשִׁים שָׁנָה תִּפְקֹד אֹתָם כָּל־הַבָּא לִצְבֹא צָבָא לַעֲבֹד עֲבֹדָה
בְּאֹהֶל מוֹעֵד׃ זֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפְּחוֹת הַגֵּרְשֻׁנִי לַעֲבֹד וּלְמַשָּׂא׃ לוי
וְנָשְׂאוּ אֶת־יְרִעוֹת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד מִכְסֵהוּ וּמִכְסֵה הַתַּחַשׁ
אֲשֶׁר־עָלָיו מִלְמָעְלָה וְאֵת־מָסַךְ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃ וְאֵת קַלְעֵי הֶחָצֵר
וְאֶת־מָסַךְ ׀ פֶּתַח ׀ שַׁעַר הֶחָצֵר אֲשֶׁר עַל־הַמִּשְׁכָּן וְעַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב
וְאֵת מֵיתְרֵיהֶם וְאֶת־כָּל־כְּלִי עֲבֹדָתָם וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
לָהֶם וְעָבָדוּ׃ עַל־פִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו תִּהְיֶה כָּל־עֲבֹדַת בְּנֵי
הַגֵּרְשֻׁנִי לְכָל־מַשָּׂאָם וּלְכֹל עֲבוֹדָתָם וּפְקַדְתֶּם עֲלֵיהֶם בְּמִשְׁמֶרֶת
אֵת כָּל־מַשָּׂאָם׃ זֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפְּחוֹת בְּנֵי הַגֵּרְשֻׁנִי בְּאֹהֶל
מוֹעֵד וּמִשְׁמַרְתָּם בְּיַד אִיתָמָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן׃ ישראל בְּנֵי
מְרָרִי לְמִשְׁפְּחוֹתָם לְבֵית־אֲבוֹתָם תִּפְקֹד אֹתָם׃ מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה
וּמַעְלָה וְעַד בֶּן־חֲמִשִׁים שָׁנָה תִּפְקְדֵם כָּל־הַבָּא לַצָּבָא לַעֲבֹד אֶת־
עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד׃ וְזֹאת מִשְׁמֶרֶת מַשָּׂאָם לְכָל־עֲבֹדָתָם בְּאֹהֶל מוֹעֵד
קַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן וּבְרִיחָיו וְעַמּוּדָיו וַאֲדָנָיו׃ וְעַמּוּדֵי הֶחָצֵר סָבִיו וַאֲדָנֵיהֶם
וִיתֵדֹתָם וּמֵיתְרֵיהֶם לְכָל־כְּלֵיהֶם וּלְכֹל עֲבֹדָתָם וּבְשֵׁמוֹת תִּפְקְדוּ אֶת־
כְּלֵי מִשְׁמֶרֶת מַשָּׂאָם׃ זֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי מְרָרִי לְכָל־עֲבֹדָתָם
בְּאֹהֶל מוֹעֵד בְּיַד אִיתָמָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן׃ וַיִּפְקֹד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּנְשִׂיאֵי
הָעֵדָה אֶת־בְּנֵי הַקְּהָתִי לְמִשְׁפְּחֹתָם וּלְבֵית אֲבֹתָם׃ מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה
וּמַעְלָה וְעַד בֶּן־חֲמִשִׁים שָׁנָה כָּל־הַבָּא לַצָּבָא לַעֲבֹדָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד׃
וַיִּהְיוּ פְקֻדֵיהֶם לְמִשְׁפְּחֹתָם אַלְפַּיִם שְׁבַע מֵאוֹת וַחֲמִשִׁים׃ אֵלֶּה פְּקוּדֵי
מִשְׁפְּחֹת הַקְּהָתִי כָּל־הָעֹבֵד בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל־פִּי
יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה׃

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּהַעֲלֹתְךָ
אֶת־הַנֵּרֹת אֶל־מוּל פְּנֵי הַמְּנֹרָה יָאִירוּ שִׁבְעַת הַנֵּרוֹת׃ וַיַּעַשׂ
כֵּן אַהֲרֹן אֶל־מוּל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה הֶעֱלָה נֵרֹתֶיהָ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־
מֹשֶׁה׃ וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמְּנֹרָה מִקְשָׁה זָהָב עַד־יֵרֵכָהּ עַד־פִּרְחָהּ מִקְשָׁה הִוא
כַּמַּרְאֶה אֲשֶׁר הֶרְאָה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשָׂה אֶת־הַמְּנוֹרָה׃ לוי
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ קַח אֶת־הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְטִהַרְתָּ
אֹתָם׃ וְכֹה־תַעֲשֶׂה לָהֶם לְטַהֲרָם הַזֵּה עֲלֵיהֶם מֵי חַטָּאת וְהֶעֱבִירוּ תַעַר
עַל־כָּל־בְּשָׂרָם וְכִבְּסוּ בִגְדֵיהֶם וְהִטָּהֲרוּ׃ וְלָקְחוּ פַּר בֶּן־בָּקָר וּמִנְחָתוֹ
סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן וּפַר־שֵׁנִי בֶּן־בָּקָר תִּקַּח לְחַטָּאת׃ וְהִקְרַבְתָּ אֶת־
הַלְוִיִּם לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְהִקְהַלְתָּ אֶת־כָּל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ ישראל
וְהִקְרַבְתָּ אֶת־הַלְוִיִּם לִפְנֵי יְהוָה וְסָמְכוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־יְדֵיהֶם עַל־
הַלְוִיִּם׃ וְהֵנִיף אַהֲרֹן אֶת־הַלְוִיִּם תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

וַיְהִי֙ לַעֲבֹ֣ר אֶת־עֲבֹדַ֔ת יְהוָ֑ה׃ וְהַלְוִיִּ֖ם יִסְמְכ֥וּ אֶת־יְדֵיהֶ֖ם עַל־רֹ֥אשׁ
הַפָּרִ֑ים וְעָשֵׂ֞ה אֶת־הָאֶחָ֣ד חַטָּ֗את וְאֶת־הָאֶחָד֙ עֹלָ֔ה לַיהוָ֖ה לְכַפֵּ֥ר עַל־
הַלְוִיִּֽם׃ וְהַעֲמַדְתָּ֤ אֶת־הַלְוִיִּם֙ לִפְנֵ֣י אַהֲרֹ֔ן וְלִפְנֵ֖י בָּנָ֑יו וְהֵנַפְתָּ֥ אוֹתָ֖ם
תְּנוּפָ֥ה לַיהוָֽה׃ וְהִבְדַּלְתָּ֤ אֶת־הַלְוִיִּם֙ מִתּ֣וֹךְ בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל וְהָי֥וּ לִ֖י הַלְוִיִּֽם׃

(בקצת קהילות מסיימין כאן)

וְאַחֲרֵי־כֵ֞ן יָבֹ֣אוּ הַלְוִיִּ֗ם לַעֲבֹד֙ אֶת־אֹ֣הֶל מוֹעֵ֔ד וְטִהַרְתָּ֥ אֹתָ֖ם וְהֵנַפְתָּ֣ אֹתָ֑ם
תְּנוּפָֽה׃ כִּ֣י נְתֻנִ֤ים נְתֻנִים֙ הֵ֣מָּה לִ֔י מִתּ֖וֹךְ בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל תַּ֚חַת
פִּטְרֵ֣ת כָּל־רֶ֔חֶם בְּכ֖וֹר כֹּ֣ל מִבְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל לָקַחְתִּי֥ אֹתָ֖ם לִֽי׃ כִּ֣י לִ֤י כָל־
בְּכוֹר֙ בִּבְנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל בָּאָדָ֖ם וּבַבְּהֵמָ֑ה בְּי֗וֹם הַכֹּתִ֤י כָל־בְּכוֹר֙ בְּאֶ֣רֶץ מִצְרַ֔יִם
הִקְדַּשְׁתִּי֥ אֹתָ֖ם לִֽי׃ וְאֶקַּ֞ח אֶת־הַלְוִיִּ֣ם תַּחַת֮ כָּל־בְּכוֹר֒ בִּבְנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל׃
וַיְדַבֵּ֥ר יְהוָ֛ה אֶל־מֹשֶׁ֖ה לֵאמֹֽר׃ שַׂלַּ֤ח לְךָ֙ אֲנָשִׁ֔ים וְיָחֻ֖רוּ אֶת־אֶ֣רֶץ
כְּנַ֑עַן אֲשֶׁ֥ר אֲנִ֛י נֹתֵ֥ן לִבְנֵ֖י יִשְׂרָאֵ֑ל אִ֣ישׁ אֶחָ֣ד אִ֣ישׁ אֶחָ֔ד
לְמַטֵּ֥ה אֲבֹתָ֖יו תִּשְׁלָ֑חוּ כֹּ֖ל נָשִׂ֥יא בָהֶֽם׃ וַיִּשְׁלַ֤ח אֹתָם֙ מֹשֶׁ֣ה מִמִּדְבַּ֣ר
פָּארָ֔ן עַל־פִּ֖י יְהוָ֑ה כֻּלָּ֥ם אֲנָשִׁ֛ים רָאשֵׁ֥י בְנֵי־יִשְׂרָאֵ֖ל הֵֽמָּה׃ וְאֵ֖לֶּה
שְׁמוֹתָ֑ם לְמַטֵּ֥ה רְאוּבֵ֖ן שַׁמּ֥וּעַ בֶּן־זַכּֽוּר׃ לְמַטֵּ֥ה שִׁמְעוֹן֙ שָׁפָ֣ט בֶּן־
חוֹרִֽי׃ לְמַטֵּ֥ה יְהוּדָ֖ה כָּלֵ֥ב בֶּן־יְפֻנֶּֽה׃ לְמַטֵּ֥ה יִשָּׂשכָ֖ר יִגְאָ֥ל בֶּן־יוֹסֵֽף׃
לְמַטֵּ֥ה אֶפְרַ֖יִם הוֹשֵׁ֥עַ בִּן־נֽוּן׃ לְמַטֵּ֥ה בִנְיָמִ֖ן פַּלְטִ֥י בֶן־רָפֽוּא׃ לְמַטֵּ֥ה
זְבוּלֻ֖ן גַּדִּיאֵ֥ל בֶּן־סוֹדִֽי׃ לְמַטֵּ֥ה יוֹסֵ֖ף לְמַטֵּ֣ה מְנַשֶּׁ֑ה גַּדִּ֥י בֶן־סוּסִֽי׃ לְמַטֵּ֥ה
דָ֖ן עַמִּיאֵ֥ל בֶּן־גְּמַלִּֽי׃ לְמַטֵּ֥ה אָשֵׁ֖ר סְתוּר֥ בֶּן־מִיכָאֵֽל׃ לְמַטֵּ֥ה נַפְתָּלִ֖י
נַחְבִּ֥י בֶן־וָפְסִֽי׃ לְמַטֵּ֥ה גָ֖ד גְּאוּאֵ֥ל בֶּן־מָכִֽי׃ אֵ֖לֶּה שְׁמ֣וֹת הָאֲנָשִׁ֑ים
אֲשֶׁ֨ר שָׁלַ֤ח מֹשֶׁה֙ לָתֻ֣ר אֶת־הָאָ֔רֶץ וַיִּקְרָ֥א מֹשֶׁ֛ה לְהוֹשֵׁ֥עַ בִּן־נ֖וּן יְהוֹשֻׁ֥עַ
יִשְׂרָאֵֽל׃ וַיְשַׁלְּחֵ֥ם אֹתָ֛ם מֹשֶׁ֖ה לָתֻ֣ר אֶת־אֶ֑רֶץ וַיֹּ֣אמֶר אֲלֵהֶ֗ם
עֲלוּ־זֶ֥ה בַּנֶּ֖גֶב וַעֲלִיתֶ֥ם אֶת־הָהָֽר׃ וּרְאִיתֶ֖ם אֶת־הָאָ֑רֶץ מָ֣ה הִ֔וא וְאֶת־הָעָ֕ם
הַיֹּשֵׁ֥ב עָלֶ֖יהָ הֶחָזָ֣ק הוּא֮ הָרָפֶה֒ הַמְעַ֤ט הוּא֙ אִם־רָ֔ב׃ וּמָ֥ה הָאָ֖רֶץ אֲשֶׁר־הוּא֙
יֹשֵׁ֣ב עָלֶ֔יהָ הַטּוֹבָ֥ה הִ֖וא אִם־רָעָ֑ה וּמָ֣ה הֶֽעָרִ֗ים אֲשֶׁר־הוּא֙ יֹשֵׁ֣ב בָּהֵ֔נָּה הַבְּמַחֲנִ֖ים
אִם־בְּמִבְצָרִֽים׃ וּמָ֥ה הָאָ֖רֶץ הַשְּׁמֵנָ֣ה הִ֑וא אִם־רָזָ֣ה הֵ֔יֶשׁ בָּ֖הּ עֵ֣ץ אִם־
אֵ֥ין וְהִתְחַזַּקְתֶּ֖ם וּלְקַחְתֶּ֣ם מִפְּרִ֣י הָאָ֑רֶץ וְהַיָּמִ֗ים יְמֵי֙ בִּכּוּרֵ֣י עֲנָבִֽים׃ וַיַּ֣קְרָ֔ב
קֹ֚רַח בֶּן־יִצְהָ֣ר בֶּן־קְהָ֔ת בֶּן־לֵוִ֖י וְדָתָ֣ן וַאֲבִירָ֑ם בְּנֵ֣י אֱלִיאָ֔ב וְאוֹן֙ בֶּן־
פֶּ֣לֶת בְּנֵי־רְאוּבֵֽן׃ וַיָּקֻ֣מוּ לִפְנֵי־מֹשֶׁ֗ה וַאֲנָשִׁים֙ מִבְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל חֲמִשִּׁ֖ים
וּמָאתַ֑יִם נְשִׂיאֵ֥י עֵדָ֛ה קְרִאֵ֥י מוֹעֵ֖ד אַנְשֵׁי־שֵֽׁם׃ וַיִּקָּהֲל֤וּ עַל־מֹשֶׁה֙ וְעַל־
אַהֲרֹ֔ן וַיֹּאמְרוּ֙ אֲלֵהֶ֔ם רַב־לָכֶ֕ם כִּ֚י כָל־הָעֵדָ֣ה כֻּלָּ֔ם קְדֹשִׁ֖ים וּבְתוֹכָ֣ם יְהוָ֑ה
וּמַדּ֥וּעַ תִּתְנַשְּׂא֖וּ עַל־קְהַ֥ל יְהוָֽה׃ וַיִּשְׁמַ֥ע מֹשֶׁ֖ה וַיִּפֹּ֥ל עַל־פָּנָֽיו׃
וַיְדַבֵּ֞ר אֶל־קֹ֤רַח וְאֶל־כָּל־עֲדָתוֹ֙ לֵאמֹ֔ר בֹּ֥קֶר וְיֹדַ֖ע יְהוָ֣ה אֶת־אֲשֶׁר־לוֹ֙ וְאֶת־
הַקָּד֣וֹשׁ וְהִקְרִ֣יב אֵלָ֑יו וְאֶת֙ אֲשֶׁ֣ר יִבְחַ֣ר בּ֔וֹ יַקְרִ֥יב אֵלָֽיו׃ זֹ֣את עֲשׂ֔וּ קֹ֖רַח

לָכֶם מַחְתּוֹת קֹרַח וְכָל־עֲדָתוֹ׃ וּתְנוּ בָהֶן ׀ אֵשׁ וְשִׂימוּ עֲלֵיהֶן קְטֹרֶת לִפְנֵי
יְהוָה מָחָר וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה הוּא הַקָּדוֹשׁ רַב לָכֶם בְּנֵי לֵוִי׃
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־קֹרַח שִׁמְעוּ־נָא בְּנֵי לֵוִי׃ ישראל הַמְעַט מִכֶּם
כִּי־הִבְדִּיל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶתְכֶם מֵעֲדַת יִשְׂרָאֵל לְהַקְרִיב אֶתְכֶם אֵלָיו לַעֲבֹד
אֶת־עֲבֹדַת מִשְׁכַּן יְהוָה וְלַעֲמֹד לִפְנֵי הָעֵדָה לְשָׁרְתָם׃ וַיַּקְרֵב אֹתְךָ וְאֶת־כָּל־
אַחֶיךָ בְּנֵי־לֵוִי אִתָּךְ וּבִקַּשְׁתֶּם גַּם־כְּהֻנָּה׃ לָכֵן אַתָּה וְכָל־עֲדָתְךָ הַנֹּעָדִים
עַל־יְהוָה וְאַהֲרֹן מַה־הוּא כִּי תַלִּינוּ עָלָיו׃ וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה לִקְרֹא לְדָתָן
וְלַאֲבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב וַיֹּאמְרוּ לֹא נַעֲלֶה׃ הַמְעַט כִּי הֶעֱלִיתָנוּ מֵאֶרֶץ זָבַת
חָלָב וּדְבַשׁ לַהֲמִיתֵנוּ בַּמִּדְבָּר כִּי־תִשְׂתָּרֵר עָלֵינוּ גַּם־הִשְׂתָּרֵר׃
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר׃ זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר־
צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר דַּבֵּר ׀ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ פָּרָה
אֲדֻמָּה תְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוּם אֲשֶׁר לֹא־עָלָה עָלֶיהָ עֹל׃ וּנְתַתֶּם
אֹתָהּ אֶל־אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְהוֹצִיא אֹתָהּ אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְשָׁחַט אֹתָהּ
לְפָנָיו׃ וְלָקַח אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן מִדָּמָהּ בְּאֶצְבָּעוֹ וְהִזָּה אֶל־נֹכַח פְּנֵי אֹהֶל־
מוֹעֵד מִדָּמָהּ שֶׁבַע פְּעָמִים׃ וְשָׂרַף אֶת־הַפָּרָה לְעֵינָיו אֶת־עֹרָהּ וְאֶת־
בְּשָׂרָהּ וְאֶת־דָּמָהּ עַל־פִּרְשָׁהּ יִשְׂרֹף׃ וְלָקַח הַכֹּהֵן עֵץ אֶרֶז וְאֵזוֹב
וּשְׁנִי תוֹלָעַת וְהִשְׁלִיךְ אֶל־תּוֹךְ שְׂרֵפַת הַפָּרָה׃ לוי וְכִבֵּס בְּגָדָיו
הַכֹּהֵן וְרָחַץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְאַחַר יָבֹא אֶל־הַמַּחֲנֶה וְטָמֵא הַכֹּהֵן עַד־הָעָרֶב׃
וְהַשֹּׂרֵף אֹתָהּ יְכַבֵּס בְּגָדָיו בַּמַּיִם וְרָחַץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב׃
וְאָסַף ׀ אִישׁ טָהוֹר אֵת אֵפֶר הַפָּרָה וְהִנִּיחַ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה בְּמָקוֹם
טָהוֹר וְהָיְתָה לַעֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמֶרֶת לְמֵי נִדָּה חַטָּאת הִוא׃
ישראל וְכִבֶּס הָאֹסֵף אֶת־אֵפֶר הַפָּרָה אֶת־בְּגָדָיו
וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב וְהָיְתָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם לְחֻקַּת
עוֹלָם׃ הַנֹּגֵעַ בְּמֵת לְכָל־נֶפֶשׁ אָדָם וְטָמֵא שִׁבְעַת יָמִים׃
הוּא יִתְחַטָּא־בוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִטְהָר וְאִם־לֹא יִתְחַטָּא
בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי לֹא יִטְהָר׃ כָּל־הַנֹּגֵעַ בְּמֵת בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם
אֲשֶׁר יָמוּת וְלֹא יִתְחַטָּא אֶת־מִשְׁכַּן יְהוָה טִמֵּא וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא
מִיִּשְׂרָאֵל כִּי מֵי נִדָּה לֹא־זֹרַק עָלָיו טָמֵא יִהְיֶה עוֹד טֻמְאָתוֹ בּוֹ׃ זֹאת
הַתּוֹרָה אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֹהֶל כָּל־הַבָּא אֶל־הָאֹהֶל וְכָל־אֲשֶׁר בָּאֹהֶל
יִטְמָא שִׁבְעַת יָמִים׃ וְכֹל כְּלִי פָתוּחַ אֲשֶׁר אֵין־צָמִיד פָּתִיל
עָלָיו טָמֵא הוּא׃ וְכֹל אֲשֶׁר־יִגַּע עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה בַּחֲלַל־
חֶרֶב אוֹ בְמֵת אוֹ־בְעֶצֶם אָדָם אוֹ בְקֶבֶר יִטְמָא שִׁבְעַת יָמִים׃
וְלָקְחוּ לַטָּמֵא מֵעֲפַר שְׂרֵפַת הַחַטָּאת וְנָתַן עָלָיו מַיִם חַיִּים
אֶל־כֶּלִי׃

# בלק פנחס מטות

**וַיַּרְא** בָּלָק בֶּן־צִפּוֹר אֵת כָּל־אֲשֶׁר־עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לָאֱמֹרִי׃ וַיָּגָר
מוֹאָב מִפְּנֵי הָעָם מְאֹד כִּי רַב־הוּא וַיָּקָץ מוֹאָב מִפְּנֵי בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר מוֹאָב אֶל־זִקְנֵי מִדְיָן עַתָּה יְלַחֲכוּ הַקָּהָל אֶת־כָּל־
סְבִיבֹתֵינוּ כִּלְחֹךְ הַשּׁוֹר אֵת יֶרֶק הַשָּׂדֶה וּבָלָק בֶּן־צִפּוֹר מֶלֶךְ לְמוֹאָב
בָּעֵת הַהִוא׃ לוי וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל־בִּלְעָם בֶּן־בְּעוֹר פְּתוֹרָה אֲשֶׁר
עַל־הַנָּהָר אֶרֶץ בְּנֵי־עַמּוֹ לִקְרֹא־לוֹ לֵאמֹר הִנֵּה עַם יָצָא מִמִּצְרַיִם הִנֵּה
כִסָּה אֶת־עֵין הָאָרֶץ וְהוּא יֹשֵׁב מִמֻּלִי׃ וְעַתָּה לְכָה־נָא אָרָה־לִי אֶת־
הָעָם הַזֶּה כִּי־עָצוּם הוּא מִמֶּנִּי אוּלַי אוּכַל נַכֶּה־בּוֹ וַאֲגָרְשֶׁנּוּ מִן־הָאָרֶץ
כִּי יָדַעְתִּי אֵת אֲשֶׁר־תְּבָרֵךְ מְבֹרָךְ וַאֲשֶׁר תָּאֹר יוֹאָר׃ וַיֵּלְכוּ זִקְנֵי מוֹאָב
וְזִקְנֵי מִדְיָן וּקְסָמִים בְּיָדָם וַיָּבֹאוּ אֶל־בִּלְעָם וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו דִּבְרֵי בָלָק׃
ישראל וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לִינוּ פֹה הַלַּיְלָה וַהֲשִׁבֹתִי אֶתְכֶם דָּבָר כַּאֲשֶׁר
יְדַבֵּר יְהוָה אֵלַי וַיֵּשְׁבוּ שָׂרֵי־מוֹאָב עִם־בִּלְעָם׃ וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל־בִּלְעָם
וַיֹּאמֶר מִי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה עִמָּךְ׃ וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל־הָאֱלֹהִים בָּלָק בֶּן־צִפּוֹר
מֶלֶךְ מוֹאָב שָׁלַח אֵלָי׃ הִנֵּה הָעָם הַיּוֹצֵא מִמִּצְרַיִם וַיְכַס אֶת־עֵין הָאָרֶץ עַתָּה
לְכָה קָבָה־לִי אֹתוֹ אוּלַי אוּכַל לְהִלָּחֶם בּוֹ וְגֵרַשְׁתִּיו׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־
בִּלְעָם לֹא תֵלֵךְ עִמָּהֶם לֹא תָאֹר אֶת־הָעָם כִּי בָרוּךְ הוּא׃

**וַיְדַבֵּר** יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ פִּינְחָס בֶּן־אֶלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן
הֵשִׁיב אֶת־חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּקַנְאוֹ אֶת־קִנְאָתִי בְּתוֹכָם
וְלֹא־כִלִּיתִי אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי׃ לָכֵן אֱמֹר הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת־
בְּרִיתִי שָׁלוֹם׃ לוי וְהָיְתָה לוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֻנַּת עוֹלָם תַּחַת
אֲשֶׁר קִנֵּא לֵאלֹהָיו וַיְכַפֵּר עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמֻּכֶּה
אֲשֶׁר הֻכָּה אֶת־הַמִּדְיָנִית זִמְרִי בֶּן־סָלוּא נְשִׂיא בֵית־אָב לַשִּׁמְעֹנִי׃ וְשֵׁם
הָאִשָּׁה הַמֻּכָּה הַמִּדְיָנִית כָּזְבִּי בַּת־צוּר רֹאשׁ אֻמּוֹת בֵּית־אָב בְּמִדְיָן
הוּא׃ ישראל וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ צָרוֹר אֶת־
הַמִּדְיָנִים וְהִכִּיתֶם אֹתָם׃ כִּי צֹרְרִים הֵם לָכֶם בְּנִכְלֵיהֶם אֲשֶׁר־נִכְלוּ
לָכֶם עַל־דְּבַר פְּעוֹר וְעַל־דְּבַר כָּזְבִּי בַּת־נְשִׂיא מִדְיָן אֲחֹתָם הַמֻּכָּה בְּיוֹם־
הַמַּגֵּפָה עַל־דְּבַר פְּעוֹר׃ וַיְהִי אַחֲרֵי הַמַּגֵּפָה ° פ שאו
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל אֶלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן לֵאמֹר׃
אֶת־רֹאשׁ כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה לְבֵית אֲבֹתָם כָּל־
יֹצֵא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל׃ וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר הַכֹּהֵן אֹתָם בְּעַרְבוֹת מוֹאָב
עַל־יַרְדֵּן יְרִיחוֹ לֵאמֹר׃ מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־
מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הַיֹּצְאִים מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃

**וַיְדַבֵּר** מֹשֶׁה אֶל־רָאשֵׁי הַמַּטּוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר
צִוָּה יְהוָה׃ אִישׁ כִּי־יִדֹּר נֶדֶר לַיהוָה אוֹ־הִשָּׁבַע שְׁבֻעָה
לאסר

לֶאֱסֹר אִסָּר עַל־נַפְשׁוֹ לֹא יַחֵל דְּבָרוֹ כְּכָל־הַיֹּצֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה׃ וְאִשָּׁה
כִּי תִדֹּר נֶדֶר לַיהוָה וְאָסְרָה אִסָּר בְּבֵית אָבִיהָ בְּנְעֻרֶיהָ׃ וְשָׁמַע אָבִיהָ
אֶת־נִדְרָהּ וֶאֱסָרָהּ אֲשֶׁר אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ וְהֶחֱרִישׁ לָהּ אָבִיהָ וְקָמוּ כָּל־
נְדָרֶיהָ וְכָל־אִסָּר אֲשֶׁר־אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ יָקוּם׃ וְאִם־הֵנִיא אָבִיהָ
אֹתָהּ בְּיוֹם שָׁמְעוֹ כָּל־נְדָרֶיהָ וֶאֱסָרֶיהָ אֲשֶׁר אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ לֹא יָקוּם
וַיהוָה יִסְלַח לָהּ כִּי הֵנִיא אָבִיהָ אֹתָהּ׃ וְאִם־הָיוֹ תִהְיֶה לְאִישׁ וּנְדָרֶיהָ עָלֶיהָ
אוֹ מִבִּטְא שְׂפָתֶיהָ אֲשֶׁר אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ׃ וְשָׁמַע אִישָׁהּ בְּיוֹם שָׁמְעוֹ
וְהֶחֱרִישׁ לָהּ וְקָמוּ נְדָרֶיהָ וֶאֱסָרֶיהָ אֲשֶׁר אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ יָקֻמוּ׃ וְאִם בְּיוֹם
שָׁמְעוֹ אִישָׁהּ הֵנִיא אוֹתָהּ וְהֵפֵר אֶת־נִדְרָהּ אֲשֶׁר עָלֶיהָ וְאֵת מִבְטָא
שְׂפָתֶיהָ אֲשֶׁר אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ וַיהוָה יִסְלַח לָהּ׃ לוי וֶנֶדֶר אַלְמָנָה
וּגְרוּשָׁה כֹּל אֲשֶׁר אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ יָקוּם עָלֶיהָ׃ וְאִם־בֵּית אִישָׁהּ נָדָרָה
אוֹ־אָסְרָה אִסָּר עַל־נַפְשָׁהּ בִּשְׁבֻעָה׃ וְשָׁמַע אִישָׁהּ וְהֶחֱרִישׁ לָהּ לֹא הֵנִיא
אֹתָהּ וְקָמוּ כָּל־נְדָרֶיהָ וְכָל־אִסָּר אֲשֶׁר אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ יָקוּמוּ׃ וְאִם־
הָפֵר יָפֵר אֹתָם אִישָׁהּ בְּיוֹם שָׁמְעוֹ כָּל־מוֹצָא שְׂפָתֶיהָ לִנְדָרֶיהָ וּלְאִסַּר
נַפְשָׁהּ לֹא יָקוּם אִישָׁהּ הֲפֵרָם וַיהוָה יִסְלַח לָהּ׃ ישראל כָּל־נֶדֶר
וְכָל־שְׁבֻעַת אִסָּר לְעַנֹּת נָפֶשׁ אִישָׁהּ יְקִימֶנָּה וְאִישָׁהּ יְפֵרֶנּוּ׃ וְאִם־הַחֲרֵשׁ
יַחֲרִישׁ לָהּ אִישָׁהּ מִיּוֹם אֶל־יוֹם וְהֵקִים אֶת־כָּל־נְדָרֶיהָ אוֹ אֶת־כָּל־אֲסָרֶיהָ
אֲשֶׁר עָלֶיהָ הֵקִים אֹתָם כִּי הֶחֱרִישׁ לָהּ בְּיוֹם שָׁמְעוֹ׃ וְאִם־הָפֵר יָפֵר אֹתָם
אַחֲרֵי שָׁמְעוֹנָשָׂא אֶת־עֲוֹנָהּ׃ אֵלֶּה הַחֻקִּים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה בֵּין
אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ בֵּין אָב לְבִתּוֹ בִּנְעֻרֶיהָ בֵּית אָבִיהָ׃

אֵלֶּה מַסְעֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְצִבְאֹתָם בְּיַד מֹשֶׁה
וְאַהֲרֹן׃ וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת־מוֹצָאֵיהֶם לְמַסְעֵיהֶם עַל־פִּי יְהוָה
וְאֵלֶּה מַסְעֵיהֶם לְמוֹצָאֵיהֶם׃ וַיִּסְעוּ מֵרַעְמְסֵס בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בַּחֲמִשָּׁה
עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן מִמָּחֳרַת הַפֶּסַח יָצְאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּיָד רָמָה לְעֵינֵי
כָּל־מִצְרָיִם׃ לוי וּמִצְרַיִם מְקַבְּרִים אֵת אֲשֶׁר הִכָּה יְהוָה בָּהֶם כָּל־
בְּכוֹר וּבֵאלֹהֵיהֶם עָשָׂה יְהוָה שְׁפָטִים׃ וַיִּסְעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵרַעְמְסֵס וַיִּחֲנוּ
בְּסֻכֹּת׃ וַיִּסְעוּ מִסֻּכֹּת וַיִּחֲנוּ בְאֵתָם אֲשֶׁר בִּקְצֵה הַמִּדְבָּר׃ ישראל
וַיִּסְעוּ מֵאֵתָם וַיָּשָׁב עַל־פִּי הַחִירֹת אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי בַּעַל צְפֹן וַיַּחֲנוּ לִפְנֵי
מִגְדֹּל׃ וַיִּסְעוּ מִפְּנֵי הַחִירֹת וַיַּעַבְרוּ בְתוֹךְ הַיָּם הַמִּדְבָּרָה וַיֵּלְכוּ דֶּרֶךְ
שְׁלֹשֶׁת יָמִים בְּמִדְבַּר אֵתָם וַיַּחֲנוּ בְמָרָה׃ וַיִּסְעוּ מִמָּרָה וַיָּבֹאוּ אֵלִימָה
וּבְאֵלִם שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עֵינֹת מַיִם וְשִׁבְעִים תְּמָרִים וַיַּחֲנוּ שָׁם׃ וַיִּסְעוּ
מֵאֵלִם וַיַּחֲנוּ עַל־יַם סוּף׃

אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בַּמִּדְבָּר
בָּעֲרָבָה מוֹל סוּף בֵּין פָּארָן וּבֵין תֹּפֶל וְלָבָן וַחֲצֵרֹת וְדִי זָהָב׃

אַחַר עָשָׂר יוֹם מֵחֹרֵב דֶּרֶךְ הַר־שֵׂעִיר עַד קָדֵשׁ בַּרְנֵעַ׃ וַיְהִי בְּאַרְבָּעִים
שָׁנָה בְּעַשְׁתֵּי־עָשָׂר חֹדֶשׁ בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ אֲלֵיהֶם׃ לוי אַחֲרֵי הַכֹּתוֹ אֶת סִיחֹן מֶלֶךְ
הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבּוֹן וְאֶת עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן אֲשֶׁר־יוֹשֵׁב בְּעַשְׁתָּרֹת
בְּאֶדְרֶעִי׃ בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בְּאֶרֶץ מוֹאָב הוֹאִיל מֹשֶׁה בֵּאֵר אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת
לֵאמֹר׃ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ דִּבֶּר אֵלֵינוּ בְּחֹרֵב לֵאמֹר רַב לָכֶם שֶׁבֶת בָּהָר הַזֶּה׃
פְּנוּ וּסְעוּ לָכֶם וּבֹאוּ הַר הָאֱמֹרִי וְאֶל כָּל שְׁכֵנָיו בָּעֲרָבָה בָהָר וּבַשְּׁפֵלָה
וּבַנֶּגֶב וּבְחוֹף הַיָּם אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַלְּבָנוֹן עַד הַנָּהָר הַגָּדֹל נְהַר־פְּרָת׃
ישראל רְאֵה נָתַתִּי לִפְנֵיכֶם אֶת הָאָרֶץ בֹּאוּ וּרְשׁוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר
נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֵיכֶם לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלְיַעֲקֹב לָתֵת לָהֶם וּלְזַרְעָם
אַחֲרֵיהֶם׃ וָאֹמַר אֲלֵכֶם בָּעֵת הַהִיא לֵאמֹר לֹא אוּכַל לְבַדִּי שְׂאֵת
אֶתְכֶם׃ יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הִרְבָּה אֶתְכֶם וְהִנְכֶם הַיּוֹם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֹב׃
יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם יֹסֵף עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֶלֶף פְּעָמִים וִיבָרֵךְ אֶתְכֶם
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם׃

וָאֶתְחַנַּן אֶל יְהוָה בָּעֵת הַהִוא לֵאמֹר׃ אֲדֹנָי יֱהוִה אַתָּה הַחִלּוֹתָ
לְהַרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ אֶת גָּדְלְךָ וְאֶת יָדְךָ הַחֲזָקָה אֲשֶׁר מִי־
אֵל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֶׂיךָ וְכִגְבוּרֹתֶךָ׃ אֶעְבְּרָה נָּא וְאֶרְאֶה
לוי אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְּבָנוֹן׃
וַיִּתְעַבֵּר יְהוָה בִּי לְמַעַנְכֶם וְלֹא שָׁמַע אֵלָי וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי רַב־לְךָ אַל־תּוֹסֶף
דַּבֵּר אֵלַי עוֹד בַּדָּבָר הַזֶּה׃ עֲלֵה רֹאשׁ הַפִּסְגָּה וְשָׂא עֵינֶיךָ יָמָּה וְצָפֹנָה
וְתֵימָנָה וּמִזְרָחָה וּרְאֵה בְעֵינֶיךָ כִּי לֹא תַעֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה׃ וְצַו אֶת־
יְהוֹשֻׁעַ וְחַזְּקֵהוּ וְאַמְּצֵהוּ כִּי הוּא יַעֲבֹר לִפְנֵי הָעָם הַזֶּה וְהוּא יַנְחִיל אֹתָם אֶת־
הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּרְאֶה׃ וַנֵּשֶׁב בַּגַּיְא מוּל בֵּית פְּעוֹר׃ וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל שְׁמַע אֶל־
הַחֻקִּים וְאֶל הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי מְלַמֵּד אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תִּחְיוּ וּבָאתֶם
וִירִשְׁתֶּם אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם נֹתֵן לָכֶם׃ לֹא תֹסִפוּ עַל־
הַדָּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם וְלֹא תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ לִשְׁמֹר אֶת מִצְוֹת
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם׃ עֵינֵיכֶם הָרֹאוֹת אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה
יְהוָה בְּבַעַל פְּעוֹר כִּי כָל הָאִישׁ אֲשֶׁר הָלַךְ אַחֲרֵי בַּעַל פְּעוֹר הִשְׁמִידוֹ יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ מִקִּרְבֶּךָ׃ וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם׃
ישראל רְאֵה׀ לִמַּדְתִּי אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים כַּאֲשֶׁר צִוַּנִי יְהוָה אֱלֹהָי
לַעֲשׂוֹת כֵּן בְּקֶרֶב הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּאִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ׃ וּשְׁמַרְתֶּם וַעֲשִׂיתֶם
כִּי הִוא חָכְמַתְכֶם וּבִינַתְכֶם לְעֵינֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן אֶת כָּל הַחֻקִּים
הָאֵלֶּה וְאָמְרוּ רַק עַם חָכָם וְנָבוֹן הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה׃ כִּי מִי גּוֹי גָּדוֹל
אֲשֶׁר־לוֹ אֱלֹהִים קְרֹבִים אֵלָיו כַּיהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קָרְאֵנוּ אֵלָיו׃ וּמִי
גּוֹי

גּוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר־לוֹ חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים צַדִּיקִם כְּכֹל הַתּוֹרָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אָנֹכִי
נֹתֵן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם׃

וְהָיָה ׀ עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן אֶת־הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה וּשְׁמַרְתֶּם וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם
וְשָׁמַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת־הַבְּרִית וְאֶת־הַחֶסֶד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
לַאֲבֹתֶיךָ׃ וַאֲהֵבְךָ וּבֵרַכְךָ וְהִרְבָּךְ וּבֵרַךְ פְּרִי־בִטְנְךָ וּפְרִי־אַדְמָתֶךָ דְּגָנְךָ
וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ שְׁגַר אֲלָפֶיךָ וְעַשְׁתְּרֹת צֹאנֶךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע
לַאֲבֹתֶיךָ לָתֵת לָךְ׃ בָּרוּךְ תִּהְיֶה מִכָּל־הָעַמִּים לֹא יִהְיֶה בְךָ עָקָר וַעֲקָרָה
וּבְבְהֶמְתֶּךָ׃ וְהֵסִיר יְהוָה מִמְּךָ כָּל־חֹלִי וְכָל־מַדְוֵי מִצְרַיִם הָרָעִים אֲשֶׁר
יָדַעְתָּ לֹא יְשִׂימָם בָּךְ וּנְתָנָם בְּכָל־שֹׂנְאֶיךָ׃ וְאָכַלְתָּ אֶת־כָּל־הָעַמִּים אֲשֶׁר
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ לֹא־תָחוֹס עֵינְךָ עֲלֵיהֶם וְלֹא־תַעֲבֹד אֶת־אֱלֹהֵיהֶם
כִּי־מוֹקֵשׁ הוּא לָךְ׃ כִּי־תֹאמַר בִּלְבָבְךָ רַבִּים הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִמֶּנִּי אֵיכָה אוּכַל
לְהוֹרִישָׁם׃ לֹא תִירָא מֵהֶם זָכוֹר תִּזְכֹּר אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
לְפַרְעֹה וּלְכָל־מִצְרָיִם׃ הַמַּסֹּת הַגְּדֹלֹת אֲשֶׁר־רָאוּ עֵינֶיךָ וְהָאֹתֹת וְהַמֹּפְתִים
וְהַיָּד הַחֲזָקָה וְהַזְּרוֹעַ הַנְּטוּיָה אֲשֶׁר הוֹצִיאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כֵּן־יַעֲשֶׂה יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ לְכָל־הָעַמִּים אֲשֶׁר־אַתָּה יָרֵא מִפְּנֵיהֶם׃ וְגַם אֶת־הַצִּרְעָה יְשַׁלַּח
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּם עַד־אֹבַד הַנִּשְׁאָרִים וְהַנִּסְתָּרִים מִפָּנֶיךָ׃ לֹא תַעֲרֹץ
מִפְּנֵיהֶם כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּקִרְבֶּךָ אֵל גָּדוֹל וְנוֹרָא׃ וְנָשַׁל
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־הַגּוֹיִם הָאֵל מִפָּנֶיךָ מְעַט מְעָט לֹא תוּכַל כַּלֹּתָם מַהֵר פֶּן־
תִּרְבֶּה עָלֶיךָ חַיַּת הַשָּׂדֶה׃ וּנְתָנָם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהָמָם מְהוּמָה
גְּדֹלָה עַד הִשָּׁמְדָם׃ וְנָתַן מַלְכֵיהֶם בְּיָדֶךָ וְהַאֲבַדְתָּ אֶת־שְׁמָם מִתַּחַת
הַשָּׁמָיִם לֹא־יִתְיַצֵּב אִישׁ בְּפָנֶיךָ עַד־הִשְׁמְדֶךָ אוֹתָם׃ פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם
תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ לֹא־תַחְמֹד כֶּסֶף וְזָהָב עֲלֵיהֶם וְלָקַחְתָּ לָךְ פֶּן־תִּוָּקֵשׁ בּוֹ
כִּי תוֹעֲבַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא׃ וְלֹא־תָבִיא תוֹעֵבָה אֶל־בֵּיתֶךָ וְהָיִיתָ חֵרֶם
כָּמֹהוּ שַׁקֵּץ תְּשַׁקְּצֶנּוּ וְתַעֵב תְּתַעֲבֶנּוּ כִּי־חֵרֶם הוּא׃ כָּל־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר אָנֹכִי
מְצַוְּךָ הַיּוֹם תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תִּחְיוּן וּרְבִיתֶם וּבָאתֶם וִירִשְׁתֶּם אֶת־
הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֵיכֶם׃ וְזָכַרְתָּ אֶת־כָּל־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הוֹלִיכְךָ
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה בַּמִּדְבָּר לְמַעַן עַנֹּתְךָ לְנַסֹּתְךָ לָדַעַת אֶת־
אֲשֶׁר בִּלְבָבְךָ הֲתִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו אִם־לֹא׃ וַיְעַנְּךָ וַיַּרְעִבֶךָ וַיַּאֲכִלְךָ אֶת־הַמָּן
אֲשֶׁר לֹא־יָדַעְתָּ וְלֹא יָדְעוּן אֲבֹתֶיךָ לְמַעַן הוֹדִיעֲךָ כִּי לֹא עַל־הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ
יִחְיֶה הָאָדָם כִּי עַל־כָּל־מוֹצָא פִי־יְהוָה יִחְיֶה הָאָדָם׃ ישראל

רַגְלְךָ לֹא בָצְקָה מֵעָלֶיךָ וְרַגְלְךָ לֹא בָצְקָה זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה׃ וְיָדַעְתָּ
עִם־לְבָבֶךָ כִּי כַּאֲשֶׁר יִיַּסֵּר אִישׁ אֶת־בְּנוֹ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מְיַסְּרֶךָ׃ וְשָׁמַרְתָּ
אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָלֶכֶת בִּדְרָכָיו וּלְיִרְאָה אֹתוֹ׃ כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
מְבִיאֲךָ אֶל־אֶרֶץ טוֹבָה אֶרֶץ נַחֲלֵי מָיִם עֲיָנֹת וּתְהֹמֹת יֹצְאִים בַּבִּקְעָה

וּבְהָר: אֶרֶץ חִטָּה וּשְׂעֹרָה וְגֶפֶן וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן אֶרֶץ־זֵית שֶׁמֶן וּדְבָשׁ: אֶרֶץ
אֲשֶׁר לֹא בְמִסְכֵּנֻת תֹּאכַל־בָּהּ לֶחֶם לֹא־תֶחְסַר כֹּל בָּהּ אֶרֶץ אֲשֶׁר אֲבָנֶיהָ
בַרְזֶל וּמֵהָרָרֶיהָ תַּחְצֹב נְחֹשֶׁת: וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
עַל־הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ:

רְאֵה אָנֹכִי נֹתֵן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וּקְלָלָה: אֶת־הַבְּרָכָה אֲשֶׁר
תִּשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם
הַיּוֹם: וְהַקְּלָלָה אִם־לֹא תִשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְסַרְתֶּם
מִן־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לָלֶכֶת אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים
אֲשֶׁר לֹא יְדַעְתֶּם: וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־
אַתָּה בָא שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ וְנָתַתָּה אֶת־הַבְּרָכָה עַל־הַר גְּרִזִים וְאֶת־
הַקְּלָלָה עַל־הַר עֵיבָל: הֲלֹא הֵמָּה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן אַחֲרֵי דֶּרֶךְ מְבוֹא
הַשֶּׁמֶשׁ בְּאֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי הַיֹּשֵׁב בָּעֲרָבָה מוּל הַגִּלְגָּל אֵצֶל אֵלוֹנֵי מוֹרֶה:
כִּי אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן לָבֹא לָרֶשֶׁת אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
נֹתֵן לָכֶם וִירִשְׁתֶּם אֹתָהּ וִישַׁבְתֶּם בָּהּ: וּשְׁמַרְתֶּם לַעֲשׂוֹת אֵת כָּל־
הַחֻקִּים וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם: אֵלֶּה הַחֻקִּים
וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ
לְךָ לְרִשְׁתָּהּ כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר־אַתֶּם חַיִּים עַל־הָאֲדָמָה: אַבֵּד תְּאַבְּדוּן
אֶת־כָּל־הַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר עָבְדוּ־שָׁם הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אַתֶּם יֹרְשִׁים אֹתָם אֶת־
אֱלֹהֵיהֶם עַל־הֶהָרִים הָרָמִים וְעַל־הַגְּבָעוֹת וְתַחַת כָּל־עֵץ רַעֲנָן: וְנִתַּצְתֶּם
אֶת־מִזְבְּחֹתָם וְשִׁבַּרְתֶּם אֶת־מַצֵּבֹתָם וַאֲשֵׁרֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ וּפְסִילֵי
אֱלֹהֵיהֶם תְּגַדֵּעוּן וְאִבַּדְתֶּם אֶת־שְׁמָם מִן־הַמָּקוֹם הַהוּא: לֹא תַעֲשׂוּן כֵּן
לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם: כִּי אִם־אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מִכֹּל
שִׁבְטֵיכֶם לָשׂוּם אֶת־שְׁמוֹ שָׁם לְשִׁכְנוֹ תִדְרְשׁוּ וּבָאתָ שָׁמָּה: וַהֲבֵאתֶם
שָׁמָּה עֹלֹתֵיכֶם וְזִבְחֵיכֶם וְאֶת־מַעְשְׂרֹתֵיכֶם וְאֶת תְּרוּמַת יֶדְכֶם וְנִדְרֵיכֶם
וְנִדְבֹתֵיכֶם וּבְכֹרֹת בְּקַרְכֶם וְצֹאנְכֶם: וַאֲכַלְתֶּם שָׁם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
וּשְׂמַחְתֶּם בְּכֹל מִשְׁלַח יֶדְכֶם אַתֶּם וּבָתֵּיכֶם אֲשֶׁר בֵּרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: לֹא
תַעֲשׂוּן כְּכֹל אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ עֹשִׂים פֹּה הַיּוֹם אִישׁ כָּל־הַיָּשָׁר בְּעֵינָיו:
כִּי לֹא
בָאתֶם עַד־עָתָּה אֶל־הַמְּנוּחָה וְאֶל־הַנַּחֲלָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ:
וַעֲבַרְתֶּם אֶת־הַיַּרְדֵּן וישבתם וְיָשַׁבְתֶּם בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מַנְחִיל אֶתְכֶם
וְהֵנִיחַ לָכֶם מִכָּל־אֹיְבֵיכֶם מִסָּבִיב וִישַׁבְתֶּם בֶּטַח:

שֹׁפְטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֶּן־לְךָ בְּכָל־שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ
לִשְׁבָטֶיךָ וְשָׁפְטוּ אֶת־הָעָם מִשְׁפַּט־צֶדֶק: לֹא־תַטֶּה מִשְׁפָּט
לֹא תַכִּיר פָּנִים וְלֹא תִקַּח שֹׁחַד כִּי הַשֹּׁחַד יְעַוֵּר עֵינֵי חֲכָמִים וְיסַלֵּף דִּבְרֵי
צַדִּיקִם: צֶדֶק צֶדֶק תִּרְדֹּף לְמַעַן תִּחְיֶה וְיָרַשְׁתָּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ

אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ׃ לֹא־תִטַּע לְךָ אֲשֵׁרָה כָּל־עֵץ אֵצֶל מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה לָּךְ׃ לוי וְלֹא־תָקִים לְךָ מַצֵּבָה אֲשֶׁר שָׂנֵא יְהוָה׃
אֱלֹהֶיךָ׃ לֹא־תִזְבַּח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ שׁוֹר וָשֶׂה אֲשֶׁר יִהְיֶה בּוֹ מוּם
כָּל־דָּבָר רָע כִּי תוֹעֲבַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא׃ כִּי יִמָּצֵא בְקִרְבְּךָ בְּאַחַד
שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ אִישׁ אוֹ־אִשָּׁה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֶת־הָרָע
בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לַעֲבָר בְּרִיתוֹ׃ וַיֵּלֶךְ וַיַּעֲבֹד אֱלֹהִים וַיִּשְׁתַּחוּ
לָהֶם וְלַשֶּׁמֶשׁ ׀ אוֹ לַיָּרֵחַ אוֹ לְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לֹא צִוִּיתִי׃ וְהֻגַּד־
לְךָ וְשָׁמָעְתָּ וְדָרַשְׁתָּ הֵיטֵב וְהִנֵּה אֱמֶת נָכוֹן הַדָּבָר נֶעֱשְׂתָה הַתּוֹעֵבָה הַזֹּאת
בְּיִשְׂרָאֵל׃ וְהוֹצֵאתָ אֶת־הָאִישׁ הַהוּא אוֹ אֶת־הָאִשָּׁה הַהִוא אֲשֶׁר עָשׂוּ
אֶת־הַדָּבָר הָרָע הַזֶּה אֶל־שְׁעָרֶיךָ אֶת־הָאִישׁ אוֹ אֶת־הָאִשָּׁה וְסָקַלְתָּם
בָּאֲבָנִים וָמֵתוּ׃ עַל־פִּי שְׁנַיִם עֵדִים אוֹ שְׁלֹשָׁה עֵדִים יוּמַת הַמֵּת לֹא יוּמַת
עַל־פִּי עֵד אֶחָד׃ יַד הָעֵדִים תִּהְיֶה־בּוֹ בָּרִאשׁוֹנָה לַהֲמִיתוֹ וְיַד כָּל־הָעָם
בָּאַחֲרֹנָה וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ׃ כִּי יִפָּלֵא מִמְּךָ דָבָר לַמִּשְׁפָּט בֵּין דָּם לְדָם
בֵּין דִּין לְדִין וּבֵין נֶגַע לָנֶגַע דִּבְרֵי רִיבֹת בִּשְׁעָרֶיךָ וְקַמְתָּ וְעָלִיתָ אֶל־הַמָּקוֹם
אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ׃ וּבָאתָ אֶל־הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְאֶל־הַשֹּׁפֵט
אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הָהֵם וְדָרַשְׁתָּ וְהִגִּידוּ לְךָ אֶת־דְּבַר הַמִּשְׁפָּט׃ וְעָשִׂיתָ עַל־
פִּי הַדָּבָר אֲשֶׁר יַגִּידוּ לְךָ מִן־הַמָּקוֹם הַהוּא אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה וְשָׁמַרְתָּ
לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר יורוּךָ׃ ישראל עַל־פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יורוּךָ וְעַל־
הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר־יֹאמְרוּ לְךָ תַּעֲשֶׂה לֹא תָסוּר מִן־הַדָּבָר אֲשֶׁר־יַגִּידוּ לְךָ
יָמִין וּשְׂמֹאל׃ וְהָאִישׁ אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה בְזָדוֹן לְבִלְתִּי שְׁמֹעַ אֶל־הַכֹּהֵן הָעֹמֵד
לְשָׁרֵת שָׁם אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אוֹ אֶל־הַשֹּׁפֵט וּמֵת הָאִישׁ הַהוּא וּבִעַרְתָּ
הָרָע מִיִּשְׂרָאֵל׃ וְכָל־הָעָם יִשְׁמְעוּ וְיִרָאוּ וְלֹא יְזִידוּן עוֹד׃
תֵּצֵא לַמִּלְחָמָה עַל־אֹיְבֶיךָ וּנְתָנוֹ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּיָדֶךָ וְשָׁבִיתָ שִׁבְיוֹ׃
וְרָאִיתָ בַּשִּׁבְיָה אֵשֶׁת יְפַת־תֹּאַר וְחָשַׁקְתָּ בָּהּ וְלָקַחְתָּ לְךָ לְאִשָּׁה׃
וְהֵבֵאתָהּ אֶל־תּוֹךְ בֵּיתֶךָ וְגִלְּחָה אֶת־רֹאשָׁהּ וְעָשְׂתָה אֶת־צִפָּרְנֶיהָ׃
וְהֵסִירָה אֶת־שִׂמְלַת שִׁבְיָהּ מֵעָלֶיהָ וְיָשְׁבָה בְּבֵיתֶךָ וּבָכְתָה אֶת־אָבִיהָ וְאֶת־
אִמָּהּ יָרֵחַ יָמִים וְאַחַר כֵּן תָּבוֹא אֵלֶיהָ וּבְעַלְתָּהּ וְהָיְתָה לְךָ לְאִשָּׁה׃ וְהָיָה
אִם־לֹא חָפַצְתָּ בָּהּ וְשִׁלַּחְתָּהּ לְנַפְשָׁהּ וּמָכֹר לֹא־תִמְכְּרֶנָּה בַּכֶּסֶף לֹא־
תִתְעַמֵּר בָּהּ תַּחַת אֲשֶׁר עִנִּיתָהּ׃ לוי כִּי תִהְיֶיןָ לְאִישׁ שְׁתֵּי נָשִׁים הָאַחַת
אֲהוּבָה וְהָאַחַת שְׂנוּאָה וְיָלְדוּ־לוֹ בָנִים הָאֲהוּבָה וְהַשְּׂנוּאָה וְהָיָה הַבֵּן
הַבְּכֹר לִשְׂנִיאָה׃ וְהָיָה בְּיוֹם הַנְחִילוֹ אֶת־בָּנָיו אֵת אֲשֶׁר־יִהְיֶה לוֹ לֹא
יוּכַל לִבְכֹּר אֶת־בֶּן־הָאֲהוּבָה עַל־פְּנֵי בֶן־הַשְּׂנוּאָה הַבְּכֹר׃ כִּי אֶת־הַבְּכֹר
בֶּן־הַשְּׂנוּאָה יַכִּיר לָתֵת לוֹ פִּי שְׁנַיִם בְּכֹל אֲשֶׁר יִמָּצֵא לוֹ כִּי־הוּא רֵאשִׁית
אוֹנוֹ לוֹ מִשְׁפַּט הַבְּכֹרָה׃ ישראל כִּי יִהְיֶה לְאִישׁ בֵּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה אֵינֶנּוּ

שְׁמַע בְּקוֹל אָבִיו וּבְקוֹל אִמּוֹ וְיִפְרְעוּ אֹתוֹ וְלֹא יִשְׁמַע אֲלֵיהֶם : וְחָפְשׂוּ בּוֹ
אָבִיו וְאִמּוֹ וְהוֹצִיאוּ אֹתוֹ אֶל־זִקְנֵי עִירוֹ וְאֶל־שַׁעַר מְקֹמוֹ : וְאָמְרוּ
אֶל־זִקְנֵי עִירוֹ בְּנֵנוּ זֶה סוֹרֵר וּמֹרֶה אֵינֶנּוּ שֹׁמֵעַ בְּקֹלֵנוּ זוֹלֵל וְסֹבֵא :
וְרָגְמוּהוּ כָּל־אַנְשֵׁי עִירוֹ בָּאֲבָנִים וָמֵת וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ וְכָל־יִשְׂרָאֵל
יִשְׁמְעוּ וְיִרָאוּ :

וְהָיָה כִּי־תָבוֹא אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה וְיָרַשְׁתָּהּ
וְיָשַׁבְתָּ בָּהּ : וְלָקַחְתָּ מֵרֵאשִׁית ׀ כָּל־פְּרִי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תָּבִיא
מֵאַרְצְךָ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ וְשַׂמְתָּ בַטֶּנֶא וְהָלַכְתָּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם : וּבָאתָ אֶל־הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים
הָהֵם וְאָמַרְתָּ אֵלָיו הִגַּדְתִּי הַיּוֹם לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי־בָאתִי אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֵינוּ לָתֵת לָנוּ : וְלָקַח הַכֹּהֵן הַטֶּנֶא מִיָּדֶךָ וְהִנִּיחוֹ
לִפְנֵי מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ : וְעָנִיתָ וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי ׀ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲרַמִּי
אֹבֵד אָבִי וַיֵּרֶד מִצְרַיְמָה וַיָּגָר שָׁם בִּמְתֵי מְעָט וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל עָצוּם
וָרָב : וַיָּרֵעוּ אֹתָנוּ הַמִּצְרִים וַיְעַנּוּנוּ וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה : וַנִּצְעַק
אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶת־קֹלֵנוּ וַיַּרְא אֶת־עָנְיֵנוּ וְאֶת
עֲמָלֵנוּ וְאֶת־לַחֲצֵנוּ : וַיּוֹצִאֵנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה
וּבְמֹרָא גָּדֹל וּבְאֹתוֹת וּבְמוֹפְתִים : וַיְבִאֵנוּ אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיִּתֶּן־לָנוּ
אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ : וְעַתָּה הִנֵּה הֵבֵאתִי אֶת־רֵאשִׁית
פְּרִי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־נָתַתָּה לִּי יְהוָה וְהִנַּחְתּוֹ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ
לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ : וְשָׂמַחְתָּ בְּכָל־הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן לְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
וּלְבֵיתֶךָ אַתָּה וְהַלֵּוִי וְהַגֵּר אֲשֶׁר בְּקִרְבֶּךָ : ישראל כִּי־תְכַלֶּה לַעְשֵׂר אֶת־
כָּל־מַעְשַׂר תְּבוּאָתְךָ בַּשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁת שְׁנַת הַמַּעְשֵׂר וְנָתַתָּה לַלֵּוִי לַגֵּר
לַיָּתוֹם וְלָאַלְמָנָה וְאָכְלוּ בִשְׁעָרֶיךָ וְשָׂבֵעוּ : וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
בִּעַרְתִּי הַקֹּדֶשׁ מִן־הַבַּיִת וְגַם נְתַתִּיו לַלֵּוִי וְלַגֵּר לַיָּתוֹם וְלָאַלְמָנָה כְּכֹל
מִצְוָתְךָ אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי לֹא עָבַרְתִּי מִמִּצְוֹתֶיךָ וְלֹא שָׁכָחְתִּי : לֹא־אָכַלְתִּי
בְאֹנִי מִמֶּנּוּ וְלֹא־בִעַרְתִּי מִמֶּנּוּ בְּטֻמְאִי וְלֹא־נָתַתִּי מִמֶּנּוּ לְמֵת שָׁמַעְתִּי בְּקוֹל
יְהוָה אֱלֹהָי עָשִׂיתִי כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי : הַשְׁקִיפָה מִמְּעוֹן קָדְשְׁךָ מִן־הַשָּׁמַיִם
וּבָרֵךְ אֶת־עַמְּךָ אֶת־יִשְׂרָאֵל וְאֶת־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לָנוּ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ
לַאֲבֹתֵינוּ אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ :

אַתֶּם נִצָּבִים הַיּוֹם כֻּלְּכֶם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם רָאשֵׁיכֶם שִׁבְטֵיכֶם
זִקְנֵיכֶם וְשֹׁטְרֵיכֶם כֹּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל : טַפְּכֶם נְשֵׁיכֶם וְגִרְךָ
אֲשֶׁר בְּקֶרֶב מַחֲנֶיךָ מֵחֹטֵב עֵצֶיךָ עַד שֹׁאֵב מֵימֶיךָ : לְעָבְרְךָ בִּבְרִית יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ וּבְאָלָתוֹ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כֹּרֵת עִמְּךָ הַיּוֹם : לוי לְמַעַן
הָקִים אֹתְךָ הַיּוֹם לוֹ לְעָם וְהוּא יִהְיֶה־לְּךָ לֵאלֹהִים כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר־לָךְ
וכאשר

וְכַאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב: וְלֹא אִתְּכֶם לְבַדְכֶם
אָנֹכִי כֹּרֵת אֶת הַבְּרִית הַזֹּאת וְאֶת הָאָלָה הַזֹּאת: כִּי אֶת אֲשֶׁר יֶשְׁנוֹ פֹּה
עִמָּנוּ עֹמֵד הַיּוֹם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֵת אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ פֹּה עִמָּנוּ הַיּוֹם:
ישראל כִּי אַתֶּם יְדַעְתֶּם אֵת אֲשֶׁר יָשַׁבְנוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֵת אֲשֶׁר
עֲבַרְנוּ בְּקֶרֶב הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עֲבַרְתֶּם: וַתִּרְאוּ אֶת שִׁקּוּצֵיהֶם וְאֶת גִּלֻּלֵיהֶם
עֵץ וְאֶבֶן כֶּסֶף וְזָהָב אֲשֶׁר עִמָּהֶם: פֶּן יֵשׁ בָּכֶם אִישׁ אוֹ אִשָּׁה אוֹ מִשְׁפָּחָה
אוֹ שֵׁבֶט אֲשֶׁר לְבָבוֹ פֹנֶה הַיּוֹם מֵעִם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לָלֶכֶת לַעֲבֹד אֶת אֱלֹהֵי
הַגּוֹיִם הָהֵם פֶּן יֵשׁ בָּכֶם שֹׁרֶשׁ פֹּרֶה רֹאשׁ וְלַעֲנָה: וְהָיָה בְּשָׁמְעוֹ אֶת דִּבְרֵי
הָאָלָה הַזֹּאת וְהִתְבָּרֵךְ בִּלְבָבוֹ לֵאמֹר שָׁלוֹם יִהְיֶה לִי כִּי בִשְׁרִירוּת לִבִּי אֵלֵךְ
לְמַעַן סְפוֹת הָרְוָה אֶת הַצְּמֵאָה: לֹא יֹאבֶה יְהוָה סְלֹחַ לוֹ כִּי אָז יֶעְשַׁן
אַף יְהוָה וְקִנְאָתוֹ בְּאִישׁ הַהוּא וְרָבְצָה בּוֹ כָּל הָאָלָה הַכְּתוּבָה בַּסֵּפֶר
הַזֶּה וּמָחָה יְהוָה אֶת שְׁמוֹ מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם: וְהִבְדִּילוֹ יְהוָה לְרָעָה מִכֹּל
שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אָלוֹת הַבְּרִית הַכְּתוּבָה בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה: וְאָמַר
הַדּוֹר הָאַחֲרוֹן בְּנֵיכֶם אֲשֶׁר יָקוּמוּ מֵאַחֲרֵיכֶם וְהַנֵּכְרִי אֲשֶׁר יָבֹא מֵאֶרֶץ
רְחוֹקָה וְרָאוּ אֶת מַכּוֹת הָאָרֶץ הַהִיא וְאֶת תַּחֲלֻאֶיהָ אֲשֶׁר חִלָּה
יְהוָה בָּהּ: גָּפְרִית וּמֶלַח שְׂרֵפָה כָּל אַרְצָהּ לֹא תִזָּרַע וְלֹא תַצְמִחַ
וְלֹא יַעֲלֶה בָהּ כָּל עֵשֶׂב כְּמַהְפֵּכַת סְדֹם וַעֲמֹרָה אַדְמָה וּצְבוֹיִם אֲשֶׁר
הָפַךְ יְהוָה בְּאַפּוֹ וּבַחֲמָתוֹ: וְאָמְרוּ כָּל הַגּוֹיִם עַל מֶה עָשָׂה יְהוָה כָּכָה
לָאָרֶץ הַזֹּאת מֶה חֳרִי הָאַף הַגָּדוֹל הַזֶּה: וְאָמְרוּ עַל אֲשֶׁר עָזְבוּ אֶת
בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתָם אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּם בְּהוֹצִיאוֹ אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם:
וַיֵּלְכוּ וַיַּעַבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לָהֶם אֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּם וְלֹא
חָלַק לָהֶם: וַיִּחַר אַף יְהוָה בָּאָרֶץ הַהִוא לְהָבִיא עָלֶיהָ אֶת כָּל הַקְּלָלָה
הַכְּתוּבָה בַּסֵּפֶר הַזֶּה: וַיִּתְּשֵׁם יְהוָה מֵעַל אַדְמָתָם בְּאַף וּבְחֵמָה וּבְקֶצֶף
גָּדוֹל וַיַּשְׁלִכֵם אֶל אֶרֶץ אַחֶרֶת כַּיּוֹם הַזֶּה: הַנִּסְתָּרֹת לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ
וְהַנִּגְלֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת:
וילך משֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר
אֲלֵהֶם בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי הַיּוֹם לֹא אוּכַל עוֹד לָצֵאת
וְלָבוֹא וַיהוָה אָמַר אֵלַי לֹא תַעֲבֹר אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה: יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
הוּא עֹבֵר לְפָנֶיךָ הוּא יַשְׁמִיד אֶת הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִלְּפָנֶיךָ וִירִשְׁתָּם
יְהוֹשֻׁעַ הוּא עֹבֵר לְפָנֶיךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה: וְעָשָׂה יְהוָה לָהֶם
כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְסִיחוֹן וּלְעוֹג מַלְכֵי הָאֱמֹרִי וּלְאַרְצָם אֲשֶׁר הִשְׁמִיד
אֹתָם: וְנָתַן יְהוָה לִפְנֵיכֶם וַעֲשִׂיתֶם לָהֶם כְּכָל הַמִּצְוָה אֲשֶׁר צִוִּיתִי
אֶתְכֶם: חִזְקוּ וְאִמְצוּ אַל תִּירְאוּ וְאַל תַּעַרְצוּ מִפְּנֵיהֶם כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
הוּא הַהֹלֵךְ עִמָּךְ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַעַזְבֶךָּ: ישראל וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לִיהוֹשֻׁעַ

# וילך האזינו וזאת הברכה

וַיֹּאמֶר אֵלָיו לְעֵינֵי כָל־יִשְׂרָאֵל חֲזַק וֶאֱמָץ כִּי אַתָּה תָּבוֹא אֶת־הָעָם הַזֶּה
אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתָם לָתֵת לָהֶם וְאַתָּה תַּנְחִילֶנָּה אוֹתָם :
וַיהוָה הוּא ׀ הַהוֹלֵךְ לְפָנֶיךָ הוּא יִהְיֶה עִמָּךְ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַעַזְבֶךָ לֹא תִירָא
וְלֹא תֵחָת : וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת־הַתּוֹרָה הַזֹּאת וַיִּתְּנָהּ אֶל־הַכֹּהֲנִים בְּנֵי לֵוִי
הַנֹּשְׂאִים אֶת־אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה וְאֶל־כָּל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל : וַיְצַו מֹשֶׁה אוֹתָם
לֵאמֹר מִקֵּץ ׀ שֶׁבַע שָׁנִים בְּמֹעֵד שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה בְּחַג הַסֻּכּוֹת : בְּבוֹא כָל־
יִשְׂרָאֵל לֵרָאוֹת אֶת־פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר תִּקְרָא אֶת־
הַתּוֹרָה הַזֹּאת נֶגֶד כָּל־יִשְׂרָאֵל בְּאָזְנֵיהֶם : הַקְהֵל אֶת־הָעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים
וְהַטָּף וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ לְמַעַן יִשְׁמְעוּ וּלְמַעַן יִלְמְדוּ וְיִרְאוּ אֶת־יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם וְשָׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת : וּבְנֵיהֶם אֲשֶׁר לֹא־
יָדְעוּ יִשְׁמְעוּ וְלָמְדוּ לְיִרְאָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר אַתֶּם
חַיִּים עַל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ :

**האזינו** הַשָּׁמַיִם וַאֲדַבֵּרָה וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי־פִי : יַעֲרֹף כַּמָּטָר
לִקְחִי תִּזַּל כַּטַּל אִמְרָתִי כִּשְׂעִירִם עֲלֵי־דֶשֶׁא וְכִרְבִיבִים עֲלֵי־
עֵשֶׂב : כִּי שֵׁם יְהוָה אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ : לוי הַצּוּר תָּמִים
פֹּעֲלוֹ כִּי כָל־דְּרָכָיו מִשְׁפָּט אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא :
שִׁחֵת לוֹ לֹא בָּנָיו מוּמָם דּוֹר עִקֵּשׁ וּפְתַלְתֹּל : הַלְיהוָה תִּגְמְלוּ־זֹאת
עַם נָבָל וְלֹא חָכָם הֲלֹא־הוּא אָבִיךָ קָנֶךָ הוּא עָשְׂךָ וַיְכֹנְנֶךָ :
ישראל זְכֹר יְמוֹת עוֹלָם בִּינוּ שְׁנוֹת דּוֹר־וָדוֹר שְׁאַל אָבִיךָ וְיַגֵּדְךָ זְקֵנֶיךָ
וְיֹאמְרוּ־לָךְ : בְּהַנְחֵל עֶלְיוֹן גּוֹיִם בְּהַפְרִידוֹ בְּנֵי אָדָם יַצֵּב גְּבֻלוֹת עַמִּים
לְמִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : כִּי חֵלֶק יְהוָה עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ : יִמְצָאֵהוּ
בְּאֶרֶץ מִדְבָּר וּבְתֹהוּ יֵלֵל יְשִׁמֹן יְסֹבְבֶנְהוּ יְבוֹנְנֵהוּ יִצְרֶנְהוּ כְּאִישׁוֹן עֵינוֹ :
כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ עַל־גּוֹזָלָיו יְרַחֵף יִפְרֹשׂ כְּנָפָיו יִקָּחֵהוּ יִשָּׂאֵהוּ עַל־אֶבְרָתוֹ :
יְהוָה בָּדָד יַנְחֶנּוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֵכָר :

**וזאת** הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בֵּרַךְ מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי
מוֹתוֹ : וַיֹּאמַר יְהוָה מִסִּינַי בָּא וְזָרַח מִשֵּׂעִיר לָמוֹ הוֹפִיעַ
מֵהַר פָּארָן וְאָתָה מִרְבְּבֹת קֹדֶשׁ מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ : אַף חוֹבֵב עַמִּים
כָּל־קְדֹשָׁיו בְּיָדֶךָ וְהֵם תֻּכּוּ לְרַגְלֶךָ יִשָּׂא מִדַּבְּרֹתֶיךָ : תּוֹרָה צִוָּה־לָנוּ
מֹשֶׁה מוֹרָשָׁה קְהִלַּת יַעֲקֹב : וַיְהִי בִישֻׁרוּן מֶלֶךְ בְּהִתְאַסֵּף רָאשֵׁי עָם יַחַד
שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל : יְחִי רְאוּבֵן וְאַל־יָמֹת וִיהִי מְתָיו מִסְפָּר : וְזֹאת
לִיהוּדָה וַיֹּאמַר שְׁמַע יְהוָה קוֹל יְהוּדָה וְאֶל־עַמּוֹ תְּבִיאֶנּוּ יָדָיו רַב לוֹ
וְעֵזֶר מִצָּרָיו תִּהְיֶה : לוי וּלְלֵוִי אָמַר תֻּמֶּיךָ וְאוּרֶיךָ לְאִישׁ
חֲסִידֶךָ אֲשֶׁר נִסִּיתוֹ בְּמַסָּה תְּרִיבֵהוּ עַל־מֵי מְרִיבָה : הָאֹמֵר לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ
לֹא רְאִיתִיו וְאֶת־אֶחָיו לֹא הִכִּיר וְאֶת־בָּנָו לֹא יָדָע כִּי שָׁמְרוּ אִמְרָתֶךָ
ובריתך

וּבְרִיתְךָ יִנְצֹרוּ׃ יוֹרוּ מִשְׁפָּטֶיךָ לְיַעֲקֹב וְתוֹרָתְךָ לְיִשְׂרָאֵל יָשִׂימוּ קְטוֹרָה
בְּאַפֶּךָ וְכָלִיל עַל־מִזְבְּחֶךָ׃ בָּרֵךְ יְהוָה חֵילוֹ וּפֹעַל יָדָיו תִּרְצֶה
מְחַץ מָתְנַיִם קָמָיו וּמְשַׂנְאָיו מִן־יְקוּמוּן׃ לְבִנְיָמִן אָמַר יְדִיד יְהוָה
יִשְׁכֹּן לָבֶטַח עָלָיו חֹפֵף עָלָיו כָּל־הַיּוֹם וּבֵין כְּתֵפָיו שָׁכֵן׃ ישראל
וּלְיוֹסֵף אָמַר מְבֹרֶכֶת יְהוָה אַרְצוֹ מִמֶּגֶד שָׁמַיִם מִטָּל וּמִתְּהוֹם רֹבֶצֶת
תָּחַת׃ וּמִמֶּגֶד תְּבוּאֹת שָׁמֶשׁ וּמִמֶּגֶד גֶּרֶשׁ יְרָחִים׃ וּמֵרֹאשׁ הַרְרֵי־
קֶדֶם וּמִמֶּגֶד גִּבְעוֹת עוֹלָם׃ וּמִמֶּגֶד אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ וּרְצוֹן שׁוֹכְנֵי
סְנֶה תָּבוֹאתָהּ לְרֹאשׁ יוֹסֵף וּלְקָדְקֹד נְזִיר אֶחָיו׃ בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר
לוֹ וְקַרְנֵי רְאֵם קַרְנָיו בָּהֶם עַמִּים יְנַגַּח יַחְדָּו אַפְסֵי־אָרֶץ וְהֵם רִבְבוֹת
אֶפְרַיִם וְהֵם אַלְפֵי מְנַשֶּׁה׃

## לתענית צבור

וַיְחַל

מֹשֶׁה אֶת־פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהָיו וַיֹּאמֶר לָמָּה יְהוָה יֶחֱרֶה אַפְּךָ
בְּעַמֶּךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּכֹחַ גָּדוֹל וּבְיָד חֲזָקָה׃
לָמָּה יֹאמְרוּ מִצְרַיִם לֵאמֹר בְּרָעָה הוֹצִיאָם לַהֲרֹג אֹתָם בֶּהָרִים וּלְכַלֹּתָם
מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה שׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ וְהִנָּחֵם עַל־הָרָעָה לְעַמֶּךָ׃ זְכֹר
לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ וַתְּדַבֵּר אֲלֵהֶם
אַרְבֶּה אֶת־זַרְעֲכֶם כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי
אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם וְנָחֲלוּ לְעֹלָם׃ וַיִּנָּחֶם יְהוָה עַל־הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר
לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ׃ לוי וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה פְּסָל־לְךָ שְׁנֵי־לֻחֹת
אֲבָנִים כָּרִאשׁוֹנִים וְכָתַבְתִּי עַל־הַלֻּחֹת אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל־הַלֻּחֹת
הָרִאשׁוֹנִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ׃ וֶהְיֵה נָכוֹן לַבֹּקֶר וְעָלִיתָ בַבֹּקֶר אֶל־הַר סִינַי
וְנִצַּבְתָּ לִי שָׁם עַל־רֹאשׁ הָהָר׃ וְאִישׁ לֹא־יַעֲלֶה עִמָּךְ וְגַם־אִישׁ אַל־יֵרָא
בְּכָל־הָהָר גַּם־הַצֹּאן וְהַבָּקָר אַל־יִרְעוּ אֶל־מוּל הָהָר הַהוּא׃
ישראל וַיִּפְסֹל שְׁנֵי לֻחוֹת אֲבָנִים כָּרִאשׁוֹנִים וַיַּשְׁכֵּם מֹשֶׁה
בַּבֹּקֶר וַיַּעַל אֶל־הַר סִינַי כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ שְׁנֵי לֻחוֹת
אֲבָנִים׃ וַיֵּרֶד יְהוָה בֶּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְשֵׁם יְהוָה׃
וַיַּעֲבֹר יְהוָה ׀ עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא יְהוָה ׀ יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ
אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וֶאֱמֶת׃ נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע
וְחַטָּאָה וְנַקֵּה לֹא יְנַקֵּה פֹּקֵד עֲוֹן אָבוֹת עַל־בָּנִים וְעַל־בְּנֵי בָנִים עַל־
שִׁלֵּשִׁים וְעַל־רִבֵּעִים׃ וַיְמַהֵר מֹשֶׁה וַיִּקֹּד אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ׃ וַיֹּאמֶר
אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנָי יֵלֶךְ־נָא אֲדֹנָי בְּקִרְבֵּנוּ כִּי עַם־קְשֵׁה־
עֹרֶף הוּא וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ׃ וַיֹּאמֶר הִנֵּה אָנֹכִי
כֹּרֵת בְּרִית נֶגֶד כָּל־עַמְּךָ אֶעֱשֶׂה נִפְלָאֹת אֲשֶׁר לֹא־נִבְרְאוּ בְּכָל־הָאָרֶץ
וּבְכָל־הַגּוֹיִם וְרָאָה כָל־הָעָם אֲשֶׁר־אַתָּה בְקִרְבּוֹ אֶת־מַעֲשֵׂה יְהוָה כִּי־נוֹרָא
הוּא אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּךְ׃

## הפטרה לתענית צבור

דִּרְשׁוּ יְהוָה בְּהִמָּצְאוֹ קִרְאֻהוּ בִּהְיוֹתוֹ קָרוֹב: יַעֲזֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ וְאִישׁ
אָוֶן מַחְשְׁבֹתָיו וְיָשֹׁב אֶל יְהוָה וִירַחֲמֵהוּ וְאֶל אֱלֹהֵינוּ כִּי
יַרְבֶּה לִסְלֹחַ: כִּי לֹא מַחְשְׁבוֹתַי מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם וְלֹא דְרָכֵיכֶם דְּרָכָי נְאֻם
יְהוָה: כִּי גָבְהוּ שָׁמַיִם מֵאָרֶץ כֵּן גָּבְהוּ דְרָכַי מִדַּרְכֵיכֶם וּמַחְשְׁבֹתַי
מִמַּחְשְׁבֹתֵיכֶם: כִּי כַאֲשֶׁר יֵרֵד הַגֶּשֶׁם וְהַשֶּׁלֶג מִן הַשָּׁמַיִם וְשָׁמָּה לֹא
יָשׁוּב כִּי אִם הִרְוָה אֶת הָאָרֶץ וְהוֹלִידָהּ וְהִצְמִיחָהּ וְנָתַן זֶרַע לַזֹּרֵעַ וְלֶחֶם
לָאֹכֵל: כֵּן יִהְיֶה דְבָרִי אֲשֶׁר יֵצֵא מִפִּי לֹא יָשׁוּב אֵלַי רֵיקָם כִּי אִם עָשָׂה אֶת
אֲשֶׁר חָפַצְתִּי וְהִצְלִיחַ אֲשֶׁר שְׁלַחְתִּיו: כִּי בְשִׂמְחָה תֵּצֵאוּ וּבְשָׁלוֹם תּוּבָלוּן
הֶהָרִים וְהַגְּבָעוֹת יִפְצְחוּ לִפְנֵיכֶם רִנָּה וְכָל עֲצֵי הַשָּׂדֶה יִמְחֲאוּ כָף: תַּחַת
הַנַּעֲצוּץ יַעֲלֶה בְרוֹשׁ וְתַחַת הַסִּרְפָּד יַעֲלֶה הֲדַס וְהָיָה לַיהוָה לְשֵׁם לְאוֹת
עוֹלָם לֹא יִכָּרֵת: כֹּה אָמַר יְהוָה שִׁמְרוּ מִשְׁפָּט וַעֲשׂוּ צְדָקָה כִּי קְרוֹבָה
יְשׁוּעָתִי לָבוֹא וְצִדְקָתִי לְהִגָּלוֹת: אַשְׁרֵי אֱנוֹשׁ יַעֲשֶׂה זֹאת וּבֶן אָדָם
יַחֲזִיק בָּהּ שֹׁמֵר שַׁבָּת מֵחַלְלוֹ וְשֹׁמֵר יָדוֹ מֵעֲשׂוֹת כָּל רָע: וְאַל יֹאמַר בֶּן
הַנֵּכָר הַנִּלְוָה אֶל יְהוָה לֵאמֹר הַבְדֵּל יַבְדִּילַנִי יְהוָה מֵעַל עַמּוֹ וְאַל יֹאמַר
הַסָּרִיס הֵן אֲנִי עֵץ יָבֵשׁ: כִּי כֹה אָמַר יְהוָה לַסָּרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת
שַׁבְּתוֹתַי וּבָחֲרוּ בַּאֲשֶׁר חָפָצְתִּי וּמַחֲזִיקִים בִּבְרִיתִי: וְנָתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי
וּבְחוֹמוֹתַי יָד וָשֵׁם טוֹב מִבָּנִים וּמִבָּנוֹת שֵׁם עוֹלָם אֶתֵּן לוֹ אֲשֶׁר לֹא יִכָּרֵת:
וּבְנֵי הַנֵּכָר הַנִּלְוִים עַל יְהוָה לְשָׁרְתוֹ וּלְאַהֲבָה אֶת שֵׁם יְהוָה לִהְיוֹת לוֹ
לַעֲבָדִים כָּל שֹׁמֵר שַׁבָּת מֵחַלְלוֹ וּמַחֲזִיקִים בִּבְרִיתִי: וַהֲבִיאֹתִים אֶל הַר
קָדְשִׁי וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי עוֹלֹתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם לְרָצוֹן עַל מִזְבְּחִי כִּי
בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל הָעַמִּים: נְאֻם אֲדֹנָי יֱהוִה מְקַבֵּץ נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל
עוֹד אֲקַבֵּץ עָלָיו לְנִקְבָּצָיו:

## ליום ראשון דחול המועד של פסח

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: קַדֵּשׁ לִי כָל בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל רֶחֶם
בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה לִי הוּא: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעָם
זָכוֹר אֶת הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יְצָאתֶם מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים כִּי בְחֹזֶק יָד
הוֹצִיא יְהוָה אֶתְכֶם מִזֶּה וְלֹא יֵאָכֵל חָמֵץ: הַיּוֹם אַתֶּם יוֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ
הָאָבִיב: וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ יְהוָה אֶל אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי
וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ לָתֵת לְךָ אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ
וְעָבַדְתָּ אֶת הָעֲבֹדָה הַזֹּאת בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה: שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מַצּוֹת
וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי חַג לַיהוָה: מַצּוֹת יֵאָכֵל אֶת שִׁבְעַת הַיָּמִים וְלֹא יֵרָאֶה
לְךָ חָמֵץ וְלֹא יֵרָאֶה לְךָ שְׂאֹר בְּכָל גְּבֻלֶךָ: וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא
לֵאמֹר בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה יְהוָה לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם: וְהָיָה לְךָ לְאוֹת עַל

יָדְךָ וּלְזִכָּרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ לְמַעַן תִּהְיֶה תּוֹרַת יְהוָה בְּפִיךָ כִּי בְּיָד חֲזָקָה
הוֹצִיאֲךָ יְהוָה מִמִּצְרָיִם׃ וְשָׁמַרְתָּ אֶת־הַחֻקָּה הַזֹּאת לְמוֹעֲדָהּ מִיָּמִים
יָמִימָה׃ ישראל וְהָיָה כִּי־יְבִיאֲךָ יְהוָה אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע
לְךָ וְלַאֲבוֹתֶיךָ וּנְתָנָהּ לָךְ׃ וְהַעֲבַרְתָּ כָּל־פֶּטֶר רֶחֶם לַיהוָה וְכָל־פֶּטֶר
שֶׁגֶר בְּהֵמָה אֲשֶׁר יִהְיֶה לְךָ הַזְּכָרִים לַיהוָה׃ וְכָל־פֶּטֶר חֲמֹר תִּפְדֶּה בְשֶׂה
וְאִם־לֹא תִפְדֶּה וַעֲרַפְתּוֹ וְכֹל בְּכוֹר אָדָם בְּבָנֶיךָ תִּפְדֶּה׃ וְהָיָה כִּי־יִשְׁאָלְךָ
בִּנְךָ מָחָר לֵאמֹר מַה־זֹּאת וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם
מִבֵּית עֲבָדִים׃ וַיְהִי כִּי־הִקְשָׁה פַרְעֹה לְשַׁלְּחֵנוּ וַיַּהֲרֹג יְהוָה כָּל־בְּכוֹר
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכֹר אָדָם וְעַד־בְּכוֹר בְּהֵמָה עַל־כֵּן אֲנִי זֹבֵחַ לַיהוָה כָּל־
פֶּטֶר רֶחֶם הַזְּכָרִים וְכָל־בְּכוֹר בָּנַי אֶפְדֶּה׃ וְהָיָה לְאוֹת עַל־יָדְכָה וּלְטוֹטָפֹת
בֵּין עֵינֶיךָ כִּי בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ יְהוָה מִמִּצְרָיִם׃

## בספר תורה שניה קורין זה בכל יום לרביעי

וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה עֹלָה לַיהוָה פָּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁנַיִם וְאַיִל אֶחָד
וְשִׁבְעָה כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם׃ וּמִנְחָתָם
סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאַיִל תַּעֲשׂוּ׃
עִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן תַּעֲשֶׂה לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכְּבָשִׂים׃ וּשְׂעִיר חַטָּאת
אֶחָד לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם׃ מִלְבַד עֹלַת הַבֹּקֶר אֲשֶׁר לְעֹלַת הַתָּמִיד תַּעֲשׂוּ
אֶת־אֵלֶּה׃ כָּאֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם שִׁבְעַת יָמִים לֶחֶם אִשֶּׁה רֵיחַ־נִיחֹחַ
לַיהוָה עַל־עוֹלַת הַתָּמִיד יֵעָשֶׂה וְנִסְכּוֹ׃ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא־קֹדֶשׁ
יִהְיֶה לָכֶם כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ׃

## ליום שני

אִם־כֶּסֶף ׀ תַּלְוֶה אֶת־עַמִּי אֶת־הֶעָנִי עִמָּךְ לֹא־תִהְיֶה לוֹ כְּנֹשֶׁה לֹא־
תְשִׂימוּן עָלָיו נֶשֶׁךְ׃ אִם־חָבֹל תַּחְבֹּל שַׂלְמַת רֵעֶךָ עַד־בֹּא
הַשֶּׁמֶשׁ תְּשִׁיבֶנּוּ לוֹ׃ כִּי הִוא כְּסוּתֹה לְבַדָּהּ הִוא שִׂמְלָתוֹ לְעֹרוֹ בַּמֶּה יִשְׁכָּב
וְהָיָה כִּי־יִצְעַק אֵלַי וְשָׁמַעְתִּי כִּי־חַנּוּן אָנִי׃ לוי אֱלֹהִים לֹא תְקַלֵּל וְנָשִׂיא
בְּעַמְּךָ לֹא תָאֹר׃ מְלֵאָתְךָ וְדִמְעֲךָ לֹא תְאַחֵר בְּכוֹר בָּנֶיךָ תִּתֵּן־לִי׃ כֵּן־
תַּעֲשֶׂה לְשֹׁרְךָ לְצֹאנֶךָ שִׁבְעַת יָמִים יִהְיֶה עִם־אִמּוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי תִּתְּנוֹ־לִי׃
וְאַנְשֵׁי־קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה לֹא תֹאכֵלוּ לַכֶּלֶב תַּשְׁלִכוּן
אֹתוֹ׃ לֹא תִשָּׂא שֵׁמַע שָׁוְא אַל־תָּשֶׁת יָדְךָ עִם־רָשָׁע לִהְיוֹת עֵד חָמָס׃
לֹא־תִהְיֶה אַחֲרֵי־רַבִּים לְרָעֹת וְלֹא־תַעֲנֶה עַל־רֹב לִנְטֹת אַחֲרֵי רַבִּים
לְהַטֹּת׃ וְדָל לֹא תֶהְדַּר בְּרִיבוֹ׃ כִּי תִפְגַּע שׁוֹר אֹיִבְךָ אוֹ חֲמֹרוֹ תֹּעֶה הָשֵׁב
תְּשִׁיבֶנּוּ לוֹ׃ כִּי־תִרְאֶה חֲמוֹר שֹׂנַאֲךָ רֹבֵץ תַּחַת מַשָּׂאוֹ וְחָדַלְתָּ מֵעֲזֹב לוֹ

עזב

# ליום שני דחול המועד של פסח

עָזֹב תַּעֲזֹב עִמּוֹ׃ ישראל לֹא תַטֶּה מִשְׁפַּט אֶבְיֹנְךָ בְּרִיבוֹ׃ מִדְּבַר־שֶׁקֶר
תִּרְחָק וְנָקִי וְצַדִּיק אַל־תַּהֲרֹג כִּי לֹא־אַצְדִּיק רָשָׁע׃ וְשֹׁחַד לֹא תִקָּח כִּי
הַשֹּׁחַד יְעַוֵּר פִּקְחִים וִיסַלֵּף דִּבְרֵי צַדִּיקִים׃ וְגֵר לֹא תִלְחָץ וְאַתֶּם יְדַעְתֶּם
אֶת־נֶפֶשׁ הַגֵּר כִּי־גֵרִים הֱיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע אֶת־
אַרְצֶךָ וְאָסַפְתָּ אֶת־תְּבוּאָתָהּ׃ וְהַשְּׁבִיעִת תִּשְׁמְטֶנָּה וּנְטַשְׁתָּהּ וְאָכְלוּ
אֶבְיֹנֵי עַמֶּךָ וְיִתְרָם תֹּאכַל חַיַּת הַשָּׂדֶה כֵּן־תַּעֲשֶׂה לְכַרְמְךָ לְזֵיתֶךָ׃ שֵׁשֶׁת
יָמִים תַּעֲשֶׂה מַעֲשֶׂיךָ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִּשְׁבֹּת לְמַעַן יָנוּחַ שׁוֹרְךָ וַחֲמֹרְךָ
וְיִנָּפֵשׁ בֶּן־אֲמָתְךָ וְהַגֵּר׃ וּבְכֹל אֲשֶׁר־אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם תִּשָּׁמֵרוּ וְשֵׁם אֱלֹהִים
אֲחֵרִים לֹא תַזְכִּירוּ לֹא יִשָּׁמַע עַל־פִּיךָ׃ שָׁלֹשׁ רְגָלִים תָּחֹג לִי בַּשָּׁנָה׃
אֶת־חַג הַמַּצּוֹת תִּשְׁמֹר שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מַצּוֹת כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִךָ לְמוֹעֵד
חֹדֶשׁ הָאָבִיב כִּי־בוֹ יָצָאתָ מִמִּצְרָיִם וְלֹא־יֵרָאוּ פָנַי רֵיקָם׃ וְחַג הַקָּצִיר
בִּכּוּרֵי מַעֲשֶׂיךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע בַּשָּׂדֶה וְחַג הָאָסִיף בְּצֵאת הַשָּׁנָה בְּאָסְפְּךָ אֶת־
מַעֲשֶׂיךָ מִן־הַשָּׂדֶה׃ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָּל־זְכוּרְךָ אֶל־פְּנֵי הָאָדֹן ׀
יְהוָה׃ לֹא־תִזְבַּח עַל־חָמֵץ דַּם־זִבְחִי וְלֹא יָלִין חֵלֶב־חַגִּי עַד־בֹּקֶר׃
רֵאשִׁית בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ תָּבִיא בֵּית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא־תְבַשֵּׁל גְּדִי
בַּחֲלֵב אִמּוֹ׃ והקרבתם

ליום שלישי של חול המועד קורין ויאמר יי׳ אל משה פסל לך וגומר · עד עושה עמך
תמצא בפרשת ויחל כדף רצ״ט ע״א ואחר כך מתחילין כאן׃

שְׁמָר־ לְךָ אֵת אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם הִנְנִי גֹרֵשׁ מִפָּנֶיךָ אֶת־הָאֱמֹרִי
וְהַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהַפְּרִיזִי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי׃ הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן־תִּכְרֹת
בְּרִית לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה בָּא עָלֶיהָ פֶּן־יִהְיֶה לְמוֹקֵשׁ בְּקִרְבֶּךָ׃
כִּי אֶת־מִזְבְּחֹתָם תִּתְּצוּן וְאֶת־מַצֵּבֹתָם תְּשַׁבֵּרוּן וְאֶת־אֲשֵׁרָיו תִּכְרֹתוּן׃
כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחֵר כִּי יְהוָה קַנָּא שְׁמוֹ אֵל קַנָּא הוּא׃ פֶּן־תִּכְרֹת
בְּרִית לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ וְזָנוּ ׀ אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶם וְזָבְחוּ לֵאלֹהֵיהֶם וְקָרָא לְךָ
וְאָכַלְתָּ מִזִּבְחוֹ׃ וְלָקַחְתָּ מִבְּנֹתָיו לְבָנֶיךָ וְזָנוּ בְנֹתָיו אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶן וְהִזְנוּ
אֶת־בָּנֶיךָ אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶן׃ אֱלֹהֵי מַסֵּכָה לֹא־תַעֲשֶׂה לָךְ׃ ישראל אֶת־
חַג הַמַּצּוֹת תִּשְׁמֹר שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מַצּוֹת אֲשֶׁר צִוִּיתִךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ
הָאָבִיב כִּי בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב יָצָאתָ מִמִּצְרָיִם׃ כָּל־פֶּטֶר רֶחֶם לִי וְכָל־מִקְנְךָ
תִּזָּכָר פֶּטֶר שׁוֹר וָשֶׂה׃ וּפֶטֶר חֲמוֹר תִּפְדֶּה בְשֶׂה וְאִם־לֹא תִפְדֶּה וַעֲרַפְתּוֹ
כֹּל בְּכוֹר בָּנֶיךָ תִּפְדֶּה וְלֹא־יֵרָאוּ פָנַי רֵיקָם׃ שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבוֹד וּבַיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי תִּשְׁבֹּת בֶּחָרִישׁ וּבַקָּצִיר תִּשְׁבֹּת׃ וְחַג שָׁבֻעֹת תַּעֲשֶׂה לְךָ בִּכּוּרֵי
קְצִיר חִטִּים וְחַג הָאָסִיף תְּקוּפַת הַשָּׁנָה׃ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה
כָּל־זְכוּרְךָ אֶת־פְּנֵי הָאָדוֹן ׀ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ כִּי־אוֹרִישׁ גּוֹיִם
מִפָּנֶיךָ וְהִרְחַבְתִּי אֶת־גְּבֻלֶךָ וְלֹא־יֶחְמֹד אִישׁ אֶת־אַרְצְךָ בַּעֲלֹתְךָ לֵרָאוֹת
את

אֶת־פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה׃ לֹא־תִשְׁחַט עַל־חָמֵץ דַּם־
זִבְחִי וְלֹא־יָלִין לַבֹּקֶר זֶבַח חַג הַפָּסַח׃ רֵאשִׁית בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ תָּבִיא
בֵּית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא־תְבַשֵּׁל גְּדִי בַּחֲלֵב אִמּוֹ׃ והקרבתם

## ליום רביעי

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר־סִינַי בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן לֵאמֹר׃ וְיַעֲשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־
הַפָּסַח בְּמוֹעֲדוֹ׃ בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה בֵּין הָעַרְבַּיִם תַּעֲשׂוּ
אֹתוֹ בְּמוֹעֲדוֹ כְּכָל־חֻקֹּתָיו וּכְכָל־מִשְׁפָּטָיו תַּעֲשׂוּ אֹתוֹ׃ וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה
אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הַפָּסַח׃ וַיַּעֲשׂוּ אֶת־הַפֶּסַח בָּרִאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָה
עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בֵּין הָעַרְבַּיִם בְּמִדְבַּר סִינָי כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־
מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ לוי וַיְהִי אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ טְמֵאִים
לְנֶפֶשׁ אָדָם וְלֹא־יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּקְרְבוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה
וְלִפְנֵי אַהֲרֹן בַּיּוֹם הַהוּא׃ וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים הָהֵמָּה אֵלָיו אֲנַחְנוּ
טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם לָמָּה נִגָּרַע לְבִלְתִּי הַקְרִיב אֶת־קָרְבַּן יְהוָה
בְּמוֹעֲדוֹ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה עִמְדוּ וְאֶשְׁמְעָה מַה־
יְצַוֶּה יְהוָה לָכֶם׃ ישראל וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃
דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה טָמֵא לָנֶפֶשׁ אוֹ בְּדֶרֶךְ
רְחֹקָה לָכֶם אוֹ לְדֹרֹתֵיכֶם וְעָשָׂה פֶּסַח לַיהוָה׃ בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בְּאַרְבָּעָה
עָשָׂר יוֹם בֵּין הָעַרְבַּיִם יַעֲשׂוּ אֹתוֹ עַל־מַצּוֹת וּמְרֹרִים יֹאכְלֻהוּ׃ לֹא־
יַשְׁאִירוּ מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר וְעֶצֶם לֹא יִשְׁבְּרוּ־בוֹ כְּכֹל חֻקַּת הַפֶּסַח יַעֲשׂוּ אֹתוֹ׃
וְהָאִישׁ אֲשֶׁר־הוּא טָהוֹר וּבְדֶרֶךְ לֹא־הָיָה וְחָדַל לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח וְנִכְרְתָה
הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ כִּי־קָרְבַּן יְהוָה לֹא־הִקְרִיב בְּמוֹעֲדוֹ חֶטְאוֹ יִשָּׂא הָאִישׁ
הַהוּא׃ וְכִי־יָגוּר אִתְּכֶם גֵּר וְעָשָׂה פֶּסַח לַיהוָה כְּחֻקַּת הַפֶּסַח וּכְמִשְׁפָּטוֹ
כֵּן יַעֲשֶׂה חֻקָּה אַחַת יִהְיֶה לָכֶם וְלַגֵּר וּלְאֶזְרַח הָאָרֶץ׃ והקרבתם

ערב חמ"ז בספרו הקדוש סל"ה וז"ל בתחל בניסן טוקס המזכן וי"ב בסיוניס הקריבו קרבנם ע"כ מכאן טוב ויפה לקרות בכל יום ויום מן ר"ת יום דבר יום ביומו מי"ב בסיוניס סל הכוכת המזבח הכתובה בפרשת בשלח כי כל בסיוניס היה לו סודות גדולות אחר המזכח שפע הרוחניות כ"ח לבעבדו כל ימי עולם ולא נתכם בתורה כל שבט ושבט ופרטי הקרבן אע"פי שכולם היו שוות והיה הכל אחד היה לו סודות מיוחדות. ומצאתי כתוב בעריך החדש ליתן חיזוק דבר בפי הסובר יש לעבדקה ובצדקה זו הוא מזכה כל אותו השבט שיקריב באותו יום:

ואחר שיקריב בכל יום בסיוניס סל אותו יום יאמר תפלה קדרם וזו היא:

# ליום ראשון של חנוכה

יהי רצון מלפניך ה׳ אלהי ואלהי אבותי שתאיר היום בחסדך הגדול על נשמתין קדישין דמתחדשין כצפרין ומצפצפין ומשבחין ומצלאין על עמא קדישא ישראל. רבונו של עולם תכניס ותעייל הנך ציפרא קדישא לאתר קדישא דאיתמר עלייהו עין לא ראתה אלהים זולתך: יהי רצון מלפניך וי׳ אלהי ואלהי אבותי שבאם אני עבדך משבט פלוני שקראתי בתורתך פרשה של הנשיא היום אזי יאירו נא עלי כל ניצוצין קדישין וכל האורות קדושות הכלולות בקדושת זה השבט להבין ולהשכיל בתורתך וביראתך לעשות רצונך כל ימי חיי אני וזרעי וזרע זרעי מעתה ועד עולם:

וכן יאמר דבר יום ביומו והוא מנהג כשר וישר:

# ליום ראשון של חנוכה

וַיְהִי בְּיוֹם כַּלּוֹת מֹשֶׁה לְהָקִים אֶת־הַמִּשְׁכָּן וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וַיִּמְשָׁחֵם וַיְקַדֵּשׁ אֹתָם: וַיַּקְרִיבוּ נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל רָאשֵׁי בֵּית אֲבֹתָם הֵם נְשִׂיאֵי הַמַּטּוֹת הֵם הָעֹמְדִים עַל־הַפְּקֻדִּים: וַיָּבִיאוּ אֶת־קָרְבָּנָם לִפְנֵי יְהוָה שֵׁשׁ־עֶגְלֹת צָב וּשְׁנֵי עָשָׂר בָּקָר עֲגָלָה עַל־שְׁנֵי הַנְּשִׂיאִים וְשׁוֹר לְאֶחָד וַיַּקְרִיבוּ אוֹתָם לִפְנֵי הַמִּשְׁכָּן: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: קַח מֵאִתָּם וְהָיוּ לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד וְנָתַתָּה אוֹתָם אֶל־הַלְוִיִּם אִישׁ כְּפִי עֲבֹדָתוֹ: וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הָעֲגָלֹת וְאֶת־הַבָּקָר וַיִּתֵּן אֹתָם אֶל־הַלְוִיִּם: אֵת שְׁתֵּי הָעֲגָלֹת וְאֶת־אַרְבַּעַת הַבָּקָר נָתַן לִבְנֵי גֵרְשׁוֹן כְּפִי עֲבֹדָתָם: וְאֵת אַרְבַּע הָעֲגָלֹת וְאֵת שְׁמוֹנַת הַבָּקָר נָתַן לִבְנֵי מְרָרִי כְּפִי עֲבוֹדָתָם בְּיַד אִיתָמָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן: לוי וְלִבְנֵי קְהָת לֹא נָתָן כִּי־עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ עֲלֵיהֶם בַּכָּתֵף יִשָּׂאוּ: וַיַּקְרִיבוּ הַנְּשִׂאִים אֶת־חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ בְּיוֹם הִמָּשַׁח אֹתוֹ וַיַּקְרִיבוּ הַנְּשִׂיאִם אֶת־קָרְבָּנָם לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נָשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם נָשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם יַקְרִיבוּ אֶת־קָרְבָּנָם לַחֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ: ישראל וַיְהִי הַמַּקְרִיב בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן אֶת־קָרְבָּנוֹ נַחְשׁוֹן בֶּן־עַמִּינָדָב לְמַטֵּה יְהוּדָה: וְקָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן נַחְשׁוֹן בֶּן־עַמִּינָדָב:

# ליום שני של חנוכה

ליום שני של חנוכה קורין ביום השני וביום השלישי · וביום השלישי קורין ביום השלישי וביום הרביעי · ליום רביעי קורין ביום הרביעי וביום החמישי · ליום חמישי קורין ביום החמישי וביום הששי · ליום הששי קורין ביום הששי וביום השביעי · ליום

ליום השביעי קורין ביום השביעי וביום השמיני: ליום השמיני קורין מן ביום השמיני
עד כן עשה את המנורה:

בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי הִקְרִיב נְתַנְאֵל בֶּן צוּעַר נָשִׂיא יִשָּׂשכָר: הִקְרִיב אֶת קָרְבָּנוֹ
קַעֲרַת כֶּסֶף אַחַת שְׁלשִׁים וּמְאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף
שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה:
כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ
אֶחָד בֶּן שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר
שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתּוּדִים חֲמִשָּׁה כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן
נְתַנְאֵל בֶּן צוּעַר:

בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי נָשִׂיא לִבְנֵי זְבוּלֻן אֱלִיאָב בֶּן חֵלֹן: קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת כֶּסֶף
אַחַת שְׁלשִׁים וּמְאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל
בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת
עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן
שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם
אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתּוּדִים חֲמִשָּׁה כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֱלִיאָב
בֶּן חֵלֹן:

בַּיּוֹם הָרְבִיעִי נָשִׂיא לִבְנֵי רְאוּבֵן אֱלִיצוּר בֶּן שְׁדֵיאוּר: קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת
כֶּסֶף אַחַת שְׁלשִׁים וּמְאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל
בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת
עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן שְׁנָתוֹ
לְעֹלָה: שְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם
חֲמִשָּׁה עַתּוּדִים חֲמִשָּׁה כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֱלִיצוּר
בֶּן שְׁדֵיאוּר:

בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי נָשִׂיא לִבְנֵי שִׁמְעוֹן שְׁלֻמִיאֵל בֶּן צוּרִי שַׁדָּי: קָרְבָּנוֹ
קַעֲרַת כֶּסֶף אַחַת שְׁלשִׁים וּמְאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים
שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת
עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן
שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם
אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתּוּדִים חֲמִשָּׁה כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן שְׁלֻמִיאֵל
בֶּן צוּרִי שַׁדָּי:

בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי נָשִׂיא לִבְנֵי גָד אֶלְיָסָף בֶּן דְּעוּאֵל: קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת כֶּסֶף אַחַת
שְׁלשִׁים וּמְאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל
הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב
מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן שְׁנָתוֹ לְעֹלָה:

שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנֵים אֵילֶם חֲמִשָּׁה
עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֱלִיסָף בֶּן דְּעוּאֵל:
בַּיּוֹם הַשִּׁבִיעִי נָשִׂיא לִבְנֵי אֶפְרַיִם אֱלִישָׁמָע בֶּן־עַמִּיהוּד: קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־
כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמְאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים
שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת
עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה:
שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה
עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן גַּמְלִיאֵל בֶּן פְּדָהצוּר:
בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי נָשִׂיא לִבְנֵי מְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בֶּן־פְּדָהצוּר: קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־
כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמְאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל
בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה
זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה:
שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה
עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֲבִידָן בֶּן גִּדְעֹנִי:
בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי נָשִׂיא לִבְנֵי דָן אֲחִיעֶזֶר בֶּן עַמִּישַׁדָּי: קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף
אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמְאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל
הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב
מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה:
שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה
עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֲחִיעֶזֶר בֶּן עַמִּישַׁדָּי:
בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי נָשִׂיא לִבְנֵי אָשֵׁר פַּגְעִיאֵל בֶּן עָכְרָן: קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־
כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמְאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף
שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן לְמִנְחָה:
כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ
אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר
שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן

ביום שנים־עשר יום נשיא לבני נפתלי אחירע בן־עינן׃ קרבנו קערת־
כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל
בשקל הקדש שניהם ׀ מלאים סלת בלולה בשמן למנחה׃ כף אחת
עשרה זהב מלאה קטרת׃ פר אחד בן־בקר איל אחד כבש אחד בן־
שנתו לעלה׃ שעיר עזים אחד לחטאת׃ ולזבח השלמים בקר שנים
אילם חמשה עתרים חמשה כבשים בני־שנה חמשה זה קרבן אחירע
בן־עינן׃ זאת ׀ חנכת המזבח ביום המשח אתו מאת נשיאי ישראל
קערת כסף שתים עשרה מזרקי כסף שנים עשר כפות זהב שתים
עשרה׃ שלשים ומאה הקערה האחת כסף ושבעים המזרק האחד כל
כסף הכלים אלפים וארבע־מאת בשקל הקדש׃ כפות זהב שתים־
עשרה מלאת קטרת עשרה עשרה הכף בשקל הקדש כל־זהב הכפות
עשרים ומאה׃ כל הבקר לעלה שנים עשר פרים אילם שנים־עשר
כבשים בני־שנה שנים עשר ומנחתם ושעירי עזים שנים עשר לחטאת׃
ולזבח הבקר ׀ זבח השלמים עשרים וארבעה פרים אילם ששים עתדים
ששים כבשים בני־שנה ששים זאת חנכת המזבח אחרי המשח אתו׃
ובבא משה אל־אהל מועד לדבר אתו וישמע את־הקול מדבר אליו מעל
הכפרת אשר על־ארון העדת מבין שני הכרבים וידבר אליו׃ וידבר
יהוה אל־משה לאמר׃ דבר אל־אהרן ואמרת אליו בהעלתך את־
הנרת אל־מול פני המנרה יאירו שבעת הנרות׃ ויעש כן אהרן אל־
מול פני המנורה העלה נרתיה יהוה את־משה׃ וזה מעשה
המנורה ׀ מקשה זהב עד־ירכה עד־פרחה מקשה היא כמראה אשר
הראה יהוה את־משה כן עשה את־המנורה׃

## בפורים · קורין זה

ויבא עמלק וילחם עם־ישראל ברפידים׃ ויאמר משה אל־יהושע
בחר־לנו אנשים וצא הלחם בעמלק כיחר אנכי נצב על־ראש
הגבעה ומטה האלהים בידי׃ ויעש יהושע כאשר אמר־לו משה׃
ויחלחם בעמלק ומשה אהרן וחור עלו ראש הגבעה׃ לוי
והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וכאשר ינית ידו וגבר עמלק׃
וידי משה כבדים ויקחו אבן וישימו תחתיו וישב עליה ואהרן וחור
תמכו בידיו מזה אחד ומזה אחד ויהי ידיו אמונה עד־בא השמש׃
ויחלש יהושע את־עמלק ואת־עמו לפי חרב׃ ישראל ויאמר יהוה
אל־משה כתב זאת זכרון בספר ושים באזני יהושע כי־מחה אמחה
את־זכר עמלק מתחת השמים׃ ויבן משה מזבח ויקרא שמו יהוה
נסי

נִסִּי׃ וַיֹּאמֶר כִּי־יָד עַל־כֵּס יָהּ מִלְחָמָה לַיהוָה בַּעֲמָלֵק מִדּוֹר דּוֹר׃

## לחול המועד של סכות

ביום הראשון של חול המועד סכות שהוא יום ג׳ דסכות קורין לכהן ביום הב׳ ללוי ביום שלישי לישראל ביום הרביעי · לרביעי חוזרין למעלה וקורין ביום השני וביום השלישי שהן ספיקא דיומא · וכן כל חול המועד קורין לרביעי ספיקא דיומא :

**וּבַיּוֹם** הַשֵּׁנִי פָּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁנֵים עָשָׂר אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם׃ וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים לָאֵילִם וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט׃ וּשְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד חַטָּאת מִלְּבַד עֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהֶם׃

**וּבַיּוֹם** הַשְּׁלִישִׁי פָּרִים עַשְׁתֵּי־עָשָׂר אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם׃ וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים לָאֵילִם וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט׃ וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד מִלְּבַד עֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ׃

**וּבַיּוֹם** הָרְבִיעִי פָּרִים עֲשָׂרָה אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם׃ מִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים לָאֵילִם וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט׃ וּשְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד חַטָּאת מִלְּבַד עֹלַת הַתָּמִיד מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ׃

**וּבַיּוֹם** הַחֲמִישִׁי פָּרִים תִּשְׁעָה אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם׃ וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים לָאֵילִם וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט׃ וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד מִלְּבַד עֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ׃

**וּבַיּוֹם** הַשִּׁשִּׁי פָּרִים שְׁמֹנָה אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם׃ וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים לָאֵילִם וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט׃ וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד מִלְּבַד עֹלַת הַתָּמִיד מִנְחָתָהּ וְנִסְכֶּיהָ׃

**וּבַיּוֹם** הַשְּׁבִיעִי פָּרִים שִׁבְעָה אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם׃ וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים לָאֵילִם וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּטָם׃ וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד מִלְּבַד עֹלַת הַתָּמִיד מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ׃

## בתשעה באב קורין זה

כִּי־תוֹלִיד בָּנִים וּבְנֵי בָנִים וְנוֹשַׁנְתֶּם בָּאָרֶץ וְהִשְׁחַתֶּם וַעֲשִׂיתֶם פֶּסֶל תְּמוּנַת כֹּל וַעֲשִׂיתֶם הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְהַכְעִיסוֹ׃ הַעִידֹתִי בָכֶם הַיּוֹם אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ כִּי־אָבֹד תֹּאבֵדוּן מַהֵר מֵעַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עוֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ לֹא־תַאֲרִיכֻן יָמִים עָלֶיהָ כִּי הִשָּׁמֵד תִּשָּׁמֵדוּן׃ וְהֵפִיץ יְהוָה אֶתְכֶם בָּעַמִּים וְנִשְׁאַרְתֶּם מְתֵי מִסְפָּר בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר יְנַהֵג יְהוָה אֶתְכֶם שָׁמָּה׃ וַעֲבַדְתֶּם־שָׁם אֱלֹהִים

מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם עֵץ וְאֶבֶן אֲשֶׁר לֹא־יִרְאוּן וְלֹא יִשְׁמְעוּן וְלֹא יֹאכְלוּן
וְלֹא יְרִיחֻן׃ וּבִקַּשְׁתֶּם מִשָּׁם אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּמָצָאתָ כִּי תִדְרְשֶׁנּוּ
בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשֶׁךָ׃ לוי בַּצַּר לְךָ וּמְצָאוּךָ כֹּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
בְּאַחֲרִית הַיָּמִים וְשַׁבְתָּ עַד־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְקֹלוֹ׃ כִּי אֵל רַחוּם
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַשְׁחִיתֶךָ וְלֹא יִשְׁכַּח אֶת־בְּרִית אֲבוֹתֶיךָ
אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָהֶם׃ כִּי שְׁאַל־נָא לַיָּמִים רִאשֹׁנִים אֲשֶׁר־הָיוּ לְפָנֶיךָ לְמִן־
הַיּוֹם אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים ׀ אָדָם עַל־הָאָרֶץ וּלְמִקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד־קְצֵה
הַשָּׁמַיִם הֲנִהְיָה כַּדָּבָר הַגָּדוֹל הַזֶּה אוֹ הֲנִשְׁמַע כָּמֹהוּ׃ הֲשָׁמַע עָם קוֹל
אֱלֹהִים מְדַבֵּר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ אַתָּה וַיֶּחִי׃ אוֹ ׀ הֲנִסָּה
אֱלֹהִים לָבוֹא לָקַחַת לוֹ גּוֹי מִקֶּרֶב גּוֹי בְּמַסֹּת בְּאֹתֹת וּבְמוֹפְתִים
וּבְמִלְחָמָה וּבְיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה וּבְמוֹרָאִים גְּדֹלִים כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה
לָכֶם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֶיךָ׃ ישראל אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת
כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מִלְבַדּוֹ׃ מִן־הַשָּׁמַיִם הִשְׁמִיעֲךָ אֶת־
קֹלוֹ לְיַסְּרֶךָ וְעַל־הָאָרֶץ הֶרְאֲךָ אֶת־אִשּׁוֹ הַגְּדוֹלָה וּדְבָרָיו שָׁמַעְתָּ מִתּוֹךְ
הָאֵשׁ׃ וְתַחַת כִּי אָהַב אֶת־אֲבֹתֶיךָ וַיִּבְחַר בְּזַרְעוֹ אַחֲרָיו וַיּוֹצִיאֲךָ
בְּפָנָיו בְּכֹחוֹ הַגָּדוֹל מִמִּצְרַיִם׃ לְהוֹרִישׁ גּוֹיִם גְּדֹלִים ׀ וַעֲצֻמִים מִמְּךָ
מִפָּנֶיךָ לְהָבִיאֲךָ לָתֵת לְךָ אֶת־אַרְצָם נַחֲלָה כַּיּוֹם הַזֶּה׃ וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם
הַשֵּׁבֹת אֶל־לְבָבֶךָ כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ
מִתָּחַת אֵין עוֹד׃ וְשָׁמַרְתָּ אֶת־חֻקָּיו וְאֶת־מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ
הַיּוֹם אֲשֶׁר יִיטַב לְךָ וּלְבָנֶיךָ אַחֲרֶיךָ וּלְמַעַן תַּאֲרִיךְ יָמִים עַל־הָאֲדָמָה
אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ כָּל־הַיָּמִים׃

## הפטרה לתשעה באב

אָסֹף אָסִיפֵם נְאֻם־יְהוָה אֵין עֲנָבִים בַּגֶּפֶן וְאֵין תְּאֵנִים בַּתְּאֵנָה וְהֶעָלֶה
נָבֵל וָאֶתֵּן לָהֶם יַעַבְרוּם׃ עַל־מָה אֲנַחְנוּ יֹשְׁבִים הֵאָסְפוּ וְנָבֹא
אֶל־עָרֵי הַמִּבְצָר וְנִדְּמָה שָּׁם כִּי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ הֲדִימָנוּ וַיַּשְׁקֵנוּ מֵי רֹאשׁ
כִּי חָטָאנוּ לַיהוָה׃ קִוֵּה לְשָׁלוֹם וְאֵין טוֹב לְעֵת מַרְפֵּה וְהִנֵּה בְעָתָה׃
מִדָּן נִשְׁמַע נַחֲרַת סוּסָיו מִקּוֹל מִצְהֲלוֹת אַבִּירָיו רָעֲשָׁה כָל־הָאָרֶץ
וַיָּבֹאוּ וַיֹּאכְלוּ אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ עִיר וְיֹשְׁבֵי בָהּ׃ כִּי הִנְנִי מְשַׁלֵּחַ בָּכֶם
נְחָשִׁים צִפְעֹנִים אֲשֶׁר אֵין לָהֶם לָחַשׁ וְנִשְּׁכוּ אֶתְכֶם נְאֻם־יְהוָה׃
מַכְאִיבִי עָלַי יָגוֹן עָלַי לִבִּי דָוִי׃ הִנֵּה קוֹל שַׁוְעַת בַּת־עַמִּי מֵאֶרֶץ
מֶרְחָקוֹת הֲיְהוָה אֵין בְּצִיּוֹן אִם־מַלְכָּהּ אֵין בָּהּ מַדּוּעַ הִכְעִסוּנִי
בִּפְסִלֵיהֶם בְּהַבְלֵי נֵכָר׃ עָבַר קָצִיר כָּלָה קָיִץ וַאֲנַחְנוּ לֹא נוֹשָׁעְנוּ׃
עַל־שֶׁבֶר בַּת־עַמִּי הָשְׁבָּרְתִּי קָדַרְתִּי שַׁמָּה הֶחֱזִקַתְנִי׃ הֲצֳרִי אֵין בִּגִלְעָד

אִם־רוֹפֵא אֵין־שָׁם כִּי מַדּוּעַ לֹא עָלְתָה אֲרֻכַת בַּת־עַמִּי׃ מִי־יִתֵּן
רֹאשִׁי מַיִם וְעֵינִי מְקוֹר דִּמְעָה וְאֶבְכֶּה יוֹמָם וָלַיְלָה אֵת חַלְלֵי בַת־עַמִּי׃
מִי־יִתְּנֵנִי בַמִּדְבָּר מְלוֹן אֹרְחִים וְאֶעֶזְבָה אֶת־עַמִּי וְאֵלְכָה מֵאִתָּם כִּי כֻלָּם
מְנָאֲפִים עֲצֶרֶת בֹּגְדִים׃ וַיִּדְרְכוּ אֶת־לְשׁוֹנָם קַשְׁתָּם שֶׁקֶר וְלֹא לֶאֱמוּנָה
גָּבְרוּ בָאָרֶץ כִּי מֵרָעָה אֶל־רָעָה יָצָאוּ וְאֹתִי לֹא יָדָעוּ נְאֻם־יְהוָה׃ אִישׁ
מֵרֵעֵהוּ הִשָּׁמֵרוּ וְעַל־כָּל־אָח אַל־תִּבְטָחוּ כִּי כָל־אָח עָקוֹב יַעֲקֹב וְכָל־רֵעַ
רָכִיל יַהֲלֹךְ׃ וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ יְהָתֵלוּ וֶאֱמֶת לֹא יְדַבֵּרוּ לִמְּדוּ לְשׁוֹנָם דַּבֶּר־
שֶׁקֶר הַעֲוֵה נִלְאוּ׃ שִׁבְתְּךָ בְּתוֹךְ מִרְמָה בְּמִרְמָה מֵאֲנוּ דַעַת־אֹתִי נְאֻם־
יְהוָה׃ לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הִנְנִי צוֹרְפָם וּבְחַנְתִּים כִּי־אֵיךְ אֶעֱשֶׂה
מִפְּנֵי בַת־עַמִּי׃ חֵץ שָׁוֹחֵט לְשׁוֹנָם מִרְמָה דִּבֶּר בְּפִיו שָׁלוֹם אֶת־רֵעֵהוּ
יְדַבֵּר וּבְקִרְבּוֹ יָשִׂים אָרְבּוֹ׃ הַעַל־אֵלֶּה לֹא־אֶפְקָד־בָּם נְאֻם־יְהוָה אִם
בְּגוֹי אֲשֶׁר־כָּזֶה לֹא תִתְנַקֵּם נַפְשִׁי׃ עַל־הֶהָרִים אֶשָּׂא בְכִי וָנֶהִי וְעַל־
נְאוֹת מִדְבָּר קִינָה כִּי נִתְצוּ מִבְּלִי־אִישׁ עֹבֵר וְלֹא שָׁמְעוּ קוֹל מִקְנֶה מֵעוֹף
הַשָּׁמַיִם וְעַד־בְּהֵמָה נָדְדוּ הָלָכוּ׃ וְנָתַתִּי אֶת־יְרוּשָׁלַם לְגַלִּים מְעוֹן תַּנִּים
וְאֶת־עָרֵי יְהוּדָה אֶתֵּן שְׁמָמָה מִבְּלִי יוֹשֵׁב׃ מִי־הָאִישׁ הֶחָכָם וְיָבֵן אֶת־
זֹאת וַאֲשֶׁר דִּבֶּר פִּי־יְהוָה אֵלָיו וְיַגִּדָהּ עַל־מָה אָבְדָה הָאָרֶץ נִצְּתָה כַמִּדְבָּר
מִבְּלִי עֹבֵר׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה עַל־עָזְבָם אֶת־תּוֹרָתִי אֲשֶׁר נָתַתִּי לִפְנֵיהֶם
וְלֹא־שָׁמְעוּ בְקוֹלִי וְלֹא־הָלְכוּ בָהּ׃ וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי שְׁרִירוּת לִבָּם וְאַחֲרֵי
הַבְּעָלִים אֲשֶׁר לִמְּדוּם אֲבוֹתָם׃ לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מַאֲכִילָם אֶת־הָעָם הַזֶּה לַעֲנָה וְהִשְׁקִיתִים מֵי־רֹאשׁ׃
וַהֲפִיצוֹתִים בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ הֵמָּה וַאֲבוֹתָם וְשִׁלַּחְתִּי אַחֲרֵיהֶם אֶת־
הַחֶרֶב עַד־כַּלּוֹתִי אֹתָם׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הִתְבּוֹנְנוּ וְקִרְאוּ
לַמְקוֹנְנוֹת וּתְבֹאֶינָה וְאֶל־הַחֲכָמוֹת שִׁלְחוּ וְתָבוֹאנָה׃ וּתְמַהֵרְנָה וְתִשֶּׂנָה
עָלֵינוּ נֶהִי וְתֵרַדְנָה עֵינֵינוּ דִּמְעָה וְעַפְעַפֵּינוּ יִזְלוּ־מָיִם׃ כִּי קוֹל נֶהִי
נִשְׁמַע מִצִּיּוֹן אֵיךְ שֻׁדָּדְנוּ בֹשְׁנוּ מְאֹד כִּי־עָזַבְנוּ אָרֶץ כִּי הִשְׁלִיכוּ
מִשְׁכְּנוֹתֵינוּ׃ כִּי־שָׁמַעְנָה נָשִׁים דְּבַר־יְהוָה וְתִקַּח אָזְנֵיכֶם דְּבַר־פִּיו
וְלַמֵּדְנָה בְּנוֹתֵיכֶם נֶהִי וְאִשָּׁה רְעוּתָהּ קִינָה׃ כִּי־עָלָה מָוֶת בְּחַלּוֹנֵינוּ בָּא
בְּאַרְמְנוֹתֵינוּ לְהַכְרִית עוֹלָל מִחוּץ בַּחוּרִים מֵרְחוֹבוֹת׃ דַּבֵּר כֹּה נְאֻם־
יְהוָה וְנָפְלָה נִבְלַת הָאָדָם כְּדוֹמֶן עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה וּכְעִמִּיר מֵאַחֲרֵי הַקּוֹצֵר
וְאֵין מְאַסֵּף׃ כֹּה אָמַר יְהוָה אַל־יִתְהַלֵּל חָכָם בְּחָכְמָתוֹ וְאַל־יִתְהַלֵּל
הַגִּבּוֹר בִּגְבוּרָתוֹ אַל־יִתְהַלֵּל עָשִׁיר בְּעָשְׁרוֹ׃ כִּי אִם־בְּזֹאת יִתְהַלֵּל
הַמִּתְהַלֵּל הַשְׂכֵּל וְיָדֹעַ אֹתִי כִּי אֲנִי יְהוָה עֹשֶׂה חֶסֶד מִשְׁפָּט וּצְדָקָה
בָּאָרֶץ כִּי־בְאֵלֶּה חָפַצְתִּי נְאֻם־יְהוָה׃

דיני

**ברוך** אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו לקרוא את ההלל. קורין הלל מעומד ואין לפסוק עומו לכתחלה אם נעשתה ספק נגמר ההלל כתקנתו ואם לאו לא יחזור. והמבור קורין את ההלל יש לקרות עמהם את ברכת ההלל. אם יחיד קורא ההלל בין בציבור יחידים שיודעים בקריאתו להודות למי שבירכו עמו ואם הוא יום שמתפללים בו כתב לתם תחילות אחרי קריאת ההלל עד ובמדבר שכחם פסק דמיין. אין קורין ההלל בבית האבל. תוך שבעה ולשלושים וכשבת לגיהוץ קורא:

**ולעניין** אם מותר להפסיק בחצי. שואל מפני הכבוד ויש"ש אלום לכל אדם אבל בעניין אחר לא יפסיק ודוקא ביחיד אחרי שהתחיל אבל אם התחילו הכל אפילו יחידים שבציבור בין ההלל לעניין הפסקה כיח נגיד ג"ש. אם התחיל בו ואמר אחר כדי לעשות את כולה אחר יחידי שבציבור אחרי שהתחיל אחר לגמור אם מותר ואחר יחזור לקריאתו בלא ברכה. יש להזהיר התוכים שיחתחו בתוך שתה ה' אלהינו בתשבחות נקול כם כדי שיהא הצבור אחר ולא ידענו לתת מגבלים מותר ואחר יגיע ברכה זו אפילו בתוך ברכות:

## תפלה נאה לאומרה בשעה שאוגדין את הלולב

**יהי** רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שיתקשרו על ידי אגודת לולב זה הגדולת והגבורה והתפארת והנצח והוד וכל בשמים ובארץ לך ה' הממלכה על ידי ג' הדשים שהם כנגד ג' אבות אברהם יצחק ויעקב. ועל ידי שני ברי ערבות שהם כנגד משה ואהרן. ועל ידי לולב ואתרוג שהם כנגד יוסף ודוד יתקשרו ד' אותיות של שמך הגדול והקדוש. ועל ידי ג' הדסים אות יו"ד של שמך הגדול. ועל ידי שני ברי ערבות מלוי ה"ה של שמך הגדול. ועל ידי הלולב מלוי ו"ן של שמך הגדול. ועל ידי אתרוג מלוי ה"ה אחרונה של שמך הגדול. ומשם יושפע לעבדך (פלוני בן פלונית) אתתך חיים שובים שעולה כמנין הד"ם וכמנין לו"לב עם שני המלות. ותחן לי זרע כשר וחס"ד מיראי"ך שעולה כמנין ערב"ה עם הכולל. ותתן לי לב טוב וכשר להבין תורה שעולה כמנין אתר"וג עם הכולל. ותתן לי זכות שאאגוד אותם בבית מקדשך במהרה אמן:

## תפלה נאה לומר קודם נטילת הלולב

**יהי** רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי בפרי עץ הדר וכפות תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל אותיות שמך המיוחד תקרב אחד אל אחד והיו לאחדים בידי ולידע איך שמך נקרא עלי ויראו מגשת אלי ובני ענועי אותם חשפיע שפע ברכות מדעת עליון לנוה אחרון למכון בית שהינו ויהא חשוב לפניך מצות ד' מינים כאילו קיימתיה בכל פרטותיה ודקדוקיה ותהי' ג' מצות התלוים בה כי כוונתי ליחדא שמא דקב"ה ושכינתי' בדחילו ורחימו ליחד שם י"ה בו"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל אמן: ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

## סדר הלל

**אלו** ימים שגומרים את ההלל. ג' ימים דרשונים על פסח. ג' ימים על שבועות. ע' ימים על חג הסוכות עם שמיני עצרת. ח' ימים לחנוכה וסמיך הוא

נד"ט:

**בָּרוּךְ** אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לִקְרוֹא אֶת הַלֵּל:

**הַלְלוּיָהּ** הַלְלוּ עַבְדֵי יְיָ הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ: יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ

**הַלְלוּיָהּ** מעורה

הללו עבדי יהו"ה זה המזמור מדבר תרו' מעלת ברוך הוא ה' אלהינו ה' תחת סוד התלות המיוחד ביחוד במתקיל ושם יהו"ה במילוי יודין רומז על

מַעַתָּה וְעַד עוֹלָם: מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ מְהֻלָּל
שֵׁם יְיָ: רָם עַל כָּל גּוֹיִם יְיָ עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: מִי כַּיְיָ
אֱלֹהֵינוּ הַמַּגְבִּיהִי לָשָׁבֶת: הַמַּשְׁפִּילִי לִרְאוֹת בַּשָּׁמַיִם
וּבָאָרֶץ: מְקִימִי מֵעָפָר דָּל מֵאַשְׁפֹּתוֹת יָרִים אֶבְיוֹן: לְהוֹשִׁיבִי
עִם נְדִיבִים עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ: מוֹשִׁיבִי עֲקֶרֶת הַבַּיִת אֵם הַבָּנִים
שַׁבֵּחַ הַלְלוּיָהּ:

## בציאת

אֲמַר כְּמוֹ שֶׁהִתְחַלְתִּי וְהִטְעַמְתִּי כִּי הַהִלּוּלוֹת הוּא ג' קוֹיִן הַמִּתְיַיחֲדִים בְּמַרְאֵה שֶׁהַטַּעַם יוֹדִין לִהְיוֹתוֹ חָכְמָה בִּינָה וְדַעַת. וְהוּא ג' יוֹדִין נִכְלָלִין בְּחוֹת' לְחוֹת' שֶׁיֵּשׁ בָּהּ ג' נְקוּדוֹת לְהַיְינוּ ג"פ וְרוּחַ וְקוֹן שֶׁהוּא כֶּתֶר הַנֶּעְלָם הַמְדוּבָּק בְּחוֹן סוֹף סִיבַּת כָּל הַסִּיבּוֹת עַלַּת כָּל הָעִלּוֹת נִבְחָל. שֶׁלֹּא נִתְגַּלּוּ הַמְּאוֹרוֹת בְּשַׁעַר הַלְּחָלְחוֹת. וְע"כ רוֹמְזִין ל' יוֹדִין (כּוֹסְמוֹת) שֶׁהַמְזֻמָּר הוּא שֶׁמַּגְבִּיהִי הַמַּשְׁפִּילִי מְקִימִי לְהוֹשִׁיבִי לְהוֹדוֹת לוֹ לְהַמְשִׁיל הַמְּקִים הַמַּשְׁפִּיל הַיְחִידִים לַ' יוֹדִין שֶׁבְּסוֹדָם זֶה וְמ"ם מוֹשִׁיבִי עֲקֶרֶת הַבַּיִת אֵם עוֹד יו"ד נוֹסֶפֶת תִּתְאַחֵר ג"כ:

**והנה** לְמוֹכְתִּיכוֹ לְעַבְדּוֹ וְעַל זֶה יִתְבָּאֵר הַמְזֻמּוֹר הַלְלוּ עַבְדֵי ה' וְלֹא תַּעֲשֶׂה לְפִרְ לְהַלֵּל וְלִשְׁבֹּר אֶת עַבְדּוֹ וע"כ שֶׁכָּתַב הָרַמְב"ם בְּמִלְּעֵ' וְאָמוּר, נִכְוִיס שֶׁמֵּשׁוּ דוֹר חוֹזֵם לְקָרְבָּם בְּשֵׁם ה' ב"ל בְּסִבְּיל ה' לַעֲבוֹד הַמַּלְאָכִים וְכֹחַ הַשָּׁמַיִם כִּי מְבֻזּוֹת הָעֲבָדִים גְּדוֹלַת הַמֶּלֶךְ נוֹדַע, וְעַל זֶה אָמַר לֹא תַּעֲשֶׂה כֵּן רַק הַכַּוָּנָה אֶת הַשֵּׁם עֲבָדִים הַלְּעֵ' אֶת שֵׁם ה' וְחַשְׁתַּחֲוֶה שֵׁם כֵּן לְמִתְּי הוֹפֵךְ לְהַחֲרִיךְ בְּלִבּוֹ לְזַכֵּר עַבְדֵי ה' לֹא בְּכַתֵּב וְלֹא וְעַל זֶה אָמַר מִה מְאֹד מִצְוָתִי הַלְלוּ עֲבָדִים כַּוָּנָתִי יְהִי שֵׁם ה' מְבֹרָךְ כְּלוֹ יִהְיוּ עֲבָדִים לַעֲבוֹד אֶת ה' וְלֹא לְהַעֲבוֹד אֶחָד אֶת עַצְמוֹ לְהֵיוֹתוֹ עַל מַת לְקַבֵּל פְּרָס לֹא וְלֹמֵד מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ מְהֻלָּל שֵׁם ה' עַל דְּבַר וְנִשְׂגָּב הַמַּיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִים וְשֶׁאֵינָן כִּי כֹּל הַגְּלָגְלִי' תְּנוּעַת מְמַעֲרִיב לְמַזְרִיחַ: זוּלַת גִּלְגַּל הַיּוֹמִי מִקִּיף מִמִּזְרַח לְמַעֲרִיב, וְהוּא מַכְרִיחַ וּמַעֲבִיד לְחוֹר דֶּרֶךְ יוֹם בְּיוֹמוֹ וּנְסִיעַת מַקִּיפוֹ מַשְׁתַּחֲוִים לְמַעֲרִיב שֶׁם הַמַּכְרִיחַ זֶה הַלְלוּ עֲבָדִים שֶׁלֹּא יִתְגָּאֶה מַקְבִּלִים שָׂכָר עוֹשִׂי רָצוֹן קוֹנָם וְאֵין יִרְאַת הַלֵּב רַק הַלֵּב וְכֵן

**ואם** תַּקְשֶׁה מ"ט בְּחַתּוֹם לֹא נֶאֱמַר וְכֹל רַס"ג פְּרָסַת נַפְלַיִם מִלְּכוּתוֹ מֵאֵין כְּמוֹךָ וְאֵחָה סִיב כָּל הַסִּיבּוֹת עַל זֶה תִּירָץ מִי כָּכָה, וְגוֹ', ר"ל אֵין דּוֹמֶה לְמַלְכֵּנוּ ב"ו רַק סִיבַּת הַרִאשׁוֹנוֹת יִתְ' יוֹתֵר מוּסָב וּמֻכָּן וְדָבָק עִמָּהֶם וְזֶהוּ אֵין עֵרֶךְ לוֹ אֶת הַסִּבּוֹת רַק הַסִּבָּה בְּנִבְדְּלֵי מְרוֹמִי וְאוֹרוֹ נוֹקֵב וְיוֹרֵד וּמַסְפִּיל לְרִאוֹת בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ וְלֹא הִתְפָּרֵשׁ בְּעֵצֶם כְּמוֹ בְּסִבּוֹרוֹת הַמְּבַדְּלִי' מִי כָּכָה לְהַמְשִׁיל לְהַסִּבָּה כוֹ, הַכַּוָּנָה לְפִי עִנְיַן סוֹמֶה

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לֹעֵז: הָיְתָה
יְהוּדָה לְקָדְשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מַמְשְׁלוֹתָיו: הַיָּם רָאָה וַיָּנֹס
הַיַּרְדֵּן יִסֹּב לְאָחוֹר: הֶהָרִים רָקְדוּ כְאֵילִים גְּבָעוֹת כִּבְנֵי צֹאן:
מַה לְּךָ הַיָּם כִּי תָנוּס הַיַּרְדֵּן תִּסֹּב לְאָחוֹר: הֶהָרִים תִּרְקְדוּ

כאלים

תחתה לו ומי כה' אלהינו והוא מרומם על כל: ע"כ הוא מעגיח בתחתונים ובשפלים ולא בקרקת המסירים ההשפחה מהשפלים לרוממתו ית', שעליהם אמר דוד אשר ירמוך באמתה ולא כן רק מעגיח מנקודה עליונה עד התחתונה: המגביהי המשפלי מקימי בשחיני כבר כי' רמז דד' יודי"ן ועניין יו"ד דמוציאי עקרת הבית כבר נודע עניין, הוא ב' בבריחה יצירה ועשיה שם בחינת מי' ספירות: כמבואר בתיקוני' בפרד"ס שער הי"א וזה שהתפעלות בי"ע הוא מהמלכות וזה"ב מוציאי עקרת הבית סוד רחל שהיא עקרת הבית והיא הבית על כל המדו' והיא שם הבניה בני ישראל כי היא אמנו ובמתיקונים שהם בחסד העליון העמוסים מיכי בטן ומכח שמותיהם נזכה לדביקות בסוד בחינתיו והוא עולם הבא הכללי נעימות בימיך נצח ויתגלה לנו סודות שמותיו והוא בחינת נשמה לנשמה שכתבתי:

הג"ה

מחתת יחתרים ר"ת ב"ן ת"ת כחכין יה"ה
ה"ה כללות עשר. בית יעקב חיצוני ר"ת
ב"ן ב"ן. הקהה יהוה לקדשו ר"ת מ"ה יהוה
מחתת יחתרים ר"ת ב"ן ת"ת כחכין יה"ה
ה"ה כללות עשר. בית יעקב חיצוני ר"ת
ב"ן ב"ן. הקהה יהוה לקדשו ר"ת מ"ה יהוה

**בצאת** ישראל ממצרים סוד שם ס"ג הוה בחינה המקננת בבריאה שהוא הכסא וגלולת מצרים נזכרה כ'פעמי' בתורה כנגד כ' שערי בינה וזהו בצאת ישראל ממצרים ומכ'שערי בינה מתפשטים סודות התורה הנקראת נשמה בסוד ונשמתי שדי תבינם ומכאי מעלה רוחים עולמים בחיים להיותו שהשמה המגיע לשם בעוה"ז חיים חיותם חיים לפי ערכו אף על פי שים הבדל גדול בין מה שיגיעו לאחר מותם כי תוסף רוחם כשיגיעו מכל מקום נקראו

יעקב קס"ת מתחתי:

יעקב בני מ"ב. יעקב בני
חלמי כנ"ר ד"ה ו"ה. חלון בני,
חלמי בני מ"ב. יעקב ס"ת
חלמי בני מ"ב. יעקב בני,

נשמות נשמה ולאחר מותם נשמה לנשמה כדפרשתי: וכבר נודע כי נפש רוח נשמה שמה יצירה בריאה: המכוונין נגד מלכו"ת תפא"ת כיצ"ה שהם נפש רוח ונשמה בחינה לנ' נר' חי' כי בריאה סוד גילוי נשמה ועל זה יתבאר זאת המזמור בצאת ישראל ממצרים שהוא בחינה חי' יצא יעקב למטה מעם לועז להיותו ממצרים שלמטה ולעניין מעלה קורין שהם ישראל ולמטה מלך גואלם קראם בשם יעקב ואז כתרומ"ו וה' הוא חלקם שהם מרכבה לו ליעקב כסא כבודו שהוא הבריאה כמו החיות המוזכות בכסא שהם חיים בשר ודומות ישראל למטה ל' הגלים להיותו נגד מלכות שביניה סוד הרגש ונגד ל' חיות הנזכרות בכסא כמבואר בזוהר ובספרי המקובלים:

**תחת** יהודה לקדשו כי הגל יהודה בראשונה גם יהודה לקדשו הוא על דרך שפתץ

כְּאֵלִים גִּבְעוֹת כִּבְנֵי צֹאן: מִלִּפְנֵי אָדוֹן חוּלִי אָרֶץ מִלִּפְנֵי
אֱלוֹהַּ יַעֲקֹב: הַהֹפְכִי הַצּוּר אֲגַם מָיִם חַלָּמִישׁ לְמַעְיְנוֹ
מָיִם:

דולג לא לָנוּ יְיָ לֹא לָנוּ כִּי לְשִׁמְךָ תֵּן כָּבוֹד עַל חַסְדְּךָ עַל
אֲמִתֶּךָ: לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אַיֵּה נָא אֱלֹהֵיהֶם:
וֵאלֹהֵינוּ בַּשָּׁמַיִם כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ עָשָׂה: עֲצַבֵּיהֶם כֶּסֶף וְזָהָב
מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם: פֶּה לָהֶם וְלֹא יְדַבֵּרוּ עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ:

אזנים

הזכר בלילת יהודה ותמר מלת כלומר לכסא היה עמידה כי דוד שהיה מיהודה
רגל רביעי במרכבה ואמר היתה לשון נקיבה כי לז ישראל נעשו בת זוג להקדוש ברוך הוא
ישראל מתעלותיו על דרך אמ' הקב"ה מי מוכל בי לדיק אני גוזר גזירה והוא מבטלה היה
רחה כו' עתה מספר מהכסי' שנעשו בלאת' ממצרים שהוא מסטרא דציבה כנודע ועניין
היסרחה ר"ל סס המפורש על משה משה ויכס אמרו במדרש בזכות יוסף שפארבנו ויכס
החולה כי יוסף הצדיק משה גם כן ע"י סס מן היאור כנודע. מה לך היס כו' ענין
הסיסה והציבה אחור מורה על החרדה והעבודה מירחה. והריס וגבעות שרקנו מורה
על העבודה בשמחה והיתה הסלה מדוע הלז עובדים בשמחה והלז עובדים בירחה. וזה
מתורץ לפריכת הלשון וחזרת העניין בכפל כמו שנאמר מה לך היס כי תנוס כו' וירדן כו'
והריס כו' הוה ליה למימר בקריה מה לכם הלז בחריכת הלשון הרחה הקושיא כלומר
ממ"נ כשם רחוי עתה לעבוד את ה' בשמחה מה לכם היס והירדן כי הרחיתם ירחה. ואם
רחוי לעבוד בירחה מה לכם הריס וגבעות כי הרחיתם שמחה ובאתה התשובה מלפני
חדון חולי ארץ חמרו במדרש כי היס לח רגה לבקע והלז הסגיה בשמה רבינו ע"ה פר
שנגלה הקב"ה ועשה היס היה לפי שחשב שעתיין לא עת הגאולה כי חיכם הלז הרב זה בחלב
לכל להרי' וגבעות כבר נתגלה שחשב הקב"ה את הקץ כמ"ש קול דודי הנה זה בא מדלג
על ההריס מקפץ על הגבעות ועשה הגילוי להם כי להריס וגבעות היתה כשורה שזה
כי נשתנו למעליותא עלו מחומר עכור שהוא יסוד העפר ליסוד יותר דק שהוא יסוד מים
כי נקבעו צורים לישראל במדבר והלז מהם מים לכל היס והירדן להיפך כי נקבעו
ונתהפכו ליבשה מפלפלי חדון היתה תשובת היס מלפני חדון חלילה יעקב והלא אתה
ליעקב שנתן סימן רד"ו שנה והריס וגבעות שהיו רוקדים ומחתים שהזכר כלן המיכת
ההוכיו הלז לגמ מים. וממה שכתבתי מתורץ מלי נפקא מיניה שהזכר כלן המיכת
הצור לגמ מים. שלח היה לו להזכיר הלז המיכת יס ליבשה והלמי מ"ש ניחה וכתו
שנתהפך עפר למים כן הלדיק מהפך החומר שלו שהוא עפר להיותו זך כמים מלד כמותו
שהיה בהיכה:

לא למו ה' לח לנו סוד שם מ"ה הוא בתפארת המקנן בבריה' והתפארת הוא גוף
ההיכלות כנודע ליודעי חמת וגופי התורה גופי תרי"ג מצות שהן גופי
הלבות

אֲזְנַיִם לָהֶם וְלֹא יִשְׁמָעוּן אַף לָהֶם וְלֹא יְרִיחוּן: יְדֵיהֶם וְלֹא יְמִישׁוּן
רַגְלֵיהֶם וְלֹא יְהַלֵּכוּ לֹא יֶהְגּוּ בִּגְרוֹנָם: כְּמוֹהֶם יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם
כֹּל אֲשֶׁר בֹּטֵחַ בָּהֶם: יִשְׂרָאֵל בְּטַח בַּיי עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא:
בֵּית אַהֲרֹן בִּטְחוּ בַיי עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא: יִרְאֵי יְיָ בִּטְחוּ בַיי
עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא: ע"כ

"

הלכות והויס לדעת מה יעשו ישראל והנה כתיב כתפארת אדם תפארת נקרא אדם
ותאמר כמה נקרא אדם הראשון כנודע כי תפארת למלכות כמו החכמה לבינה ע"כ תפארת
גי' לוי החכמה ועניין סס חכמה פירשו המקובלים כ"ח מ"ה ומ"ה הוא סס של מ"ה:

הגהה

עין בענין מרכבות בספרי פרי צדיקים שפרי אדם על
הפסח הוא חכמה כח מה כתיבין אדם לבינה ואדמה
אחד ואור בעוה"ב הרי מרכבה עליונה ותתאה מרכבה
עליה הם עני אדם תפארת נקח הוד יסוד אדמה שוי
הרי מרכבה שניה וכ"ע ומ"ל הכל למעלה ומלכות
כולל הכל ושוה:

מל"ה ועס חותיות מילוי
דמילוי עולים כ"ח חותיו' כזה יו"ד וה"ו
של"ת ה"ח של"ף וה"ו של"ף וה"ו ה"ח של"ף
ונסוד זה נקראים של"ס ולפ
כעובדי כו"ס וישראל כשעוסין רצונו של
מקום מוסיפין כח של מעלה וכשאין עוסין
רצונו של מקום כביכול מתיישין כח של
מעלה כמ"ש רז"ל על ויכלו בלח כ"ח לשפי
רוקף. ועל זה רומז ג"כ מילוי סס ס"ב
שהוא מלא חכמה כי חותיות יו"ד ה"י הס
צירוף יהוד"י כי שמיהו קרוי שמו בשתי'
וא"ו ה"י עולה מספר כ"ח וזהו סוד
גרשתיו שתרגום יונתן בחכמה ורבותיכו
ז"ל הרגו גרשתיו בשניל תורה וישראל
נקרא אדם. נחזיר לענין סס של מ"ה
שעתה עסקינו דו והנה דו גרמז סוד יהו"ה הוא התלתים כי בשתכתוב מ"ה
במילוי מ"ם ה"ח עולה פ"ו כמנין תלתים וכן גרמז בסס יהו"ה העולה כ"ו כ"ף ו"ו
התלותים חותיות כ"ו פ"ו וכבר הארכתי בזה במקום אחר והוא סוד כללות הדין
גרחמים והלדיקים מהפכין הדין לרחמים והרבעי בהיפך והרב גלגלתא יפירש בסגולת
העניות זכור יהו"ה מ"ה היה לב"ו כי סס יהו"ה במילואה מ"ם נתהפך למדת הדין הרמוז
בלב"ו העולה פ"ו כמנין אלהים ועל זה רמוז כאן לא לב"ו יי' לא לנו לא יתהפך ללנו כי
בתפך סהוא יהו"ה תן כבוד"ך בהפעת החכמה וזו של הסד"ך ועל אמת"ך תפארת שהיא
בחינה יסוד כלפי החסד ולכל מה שכתבתי ירמוז מזמור הזה כי תחתנו נקראים אדם נסוד
בחינה של"ס בגלגלתו שהוא בסוד ועל דמות הכסא דמות מראה אדם. וכבר הארכתי בזה
בהקדמת תולדת אדם ועתה אשים ידי אכתוב לפרש מן לא לנו אבר הכוונה לא למעננו כי
אם למען שמך ולא יאמרו ח"ו הזקיקו הדברים ואמר על הסדר והוסיף על אמתך כי לפ

יא זָכַרְנוּ יְבָרֵךְ יְבָרֵךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל יְבָרֵךְ אֶת בֵּית אַהֲרֹן:
יְבָרֵךְ יִרְאֵי יְיָ הַקְּטַנִּים עִם הַגְּדֹלִים: יֹסֵף יְיָ עֲלֵיכֶם עַלֵיכֶם
ועל

שכתוב לאמת ליעקב וחסד לאברהם אשר רוצים בחסדך ואמתך. לאחוקי חסד לאברהם ואמת ליעקב מלא עמשסט"ל אברהם ויעקב כי אברהם לא ידענו וישראל לא יכירנו וכלליתא כמ' שפת' ישראל בעת בני' בית יזכרון בתיב ונעשה את שמותם ובתוך כפלי הענן היה שם המפורש. יראי ה' כתיב וירא כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך. כי כמוי יראים הם הגוים כי כשמעו משה רבינו מי לה' אלי כתיב ויאמנו אלו כל בני לוי הרי כלי מחזיק ברכה שהם כה"ן לו"י וישראל והתחיל בישראל כי הם הראים מהם כבלו כהנים ולוים גם התחיל בישראל כי בתפארתם אנו קיימין במזמור הזה סוד ישראל סבתא. יהו"ה זכרנו יברך ע"ד הפשט חוזר לג' אלו ומוסיף עליהם ברכה בפרטיות ה' זכרנו יברך להיינו יברך את הזכרים בית ישראל הם הגבוים וכמ"ש רש"י בפסוק כה תאמר לבית יעקב אלו הגבוים גו' ועל ירחי ה' שהם הלוים רמז הקטנים עם הגדולים כי למוד הוא אותו הפעל בתנ"ך. עוד רמז בכאן סוד גוף התורה שהוא תרי"ג. מלותיה בתחלת המזמור אמר לשמך תן כבוד ועתה אמר ה' זכרנו יברך והוא על דרך שנאמר בזוהר י"ה גם שמי שם"ה ו"ה עם זכרי רמ"ח זכרון לשמך וזה ה' זכרנו ויכון לו וישראל הם סוד כעס רוח בשמה וזכרון לזרעיית לחתדבקין בעפ ברוח ורוח בנשמה ונשמה בהק"ב. הקטני' עם הגדולי' הם סוד תלמידי רבנני ותלמידי זו שרה כן מלינו למעט גם כן בישראל קטנים שהם במדרגה גבוהה שהם בחינת תלמוד הבו תיקוק דהוה בר בית' לתורי ובחניגה מלינו תינוק שהיו בחינה במעשה מרכבה וכן היונוקת המוזכר בזוהר ת"ת והחיך למד והה לא קשה ושם בחינה חיתא שהיה רבי פלוני עדיין לא קשתי על זה תירץ יוסף ה' עליכם ככם אלף פעמים שהק"ה מוסיף לו מניס בכח אע"פ שהיתם בשעה הק"ב מחשבו בלו היה בן שנים רבות והוא ית' יודע טעם הענין ואפשר שהוא בסוד הגלגול ואמר בשפל לשון יוסף ה' עליכם עליכם ועל בניכם מ"ם עליכ' רמז למי שהוא גדול הק"ב מוסיף עליו בלו היה יותר גדול בשנים בענין רבה"ע שהיה בר תשני כרי ואמר הריני כנן שבעים ולא זו אלא אף זו עליכם ועל בניכם שלא הגיעו לגדלות והם עדיין בניכם הקטנים בהכוונה ויונקת דהוה בר חיתא וכיונקה דדריס בשעשה מרכבה. ברוכים אתם ליי' עושה שמים וארץ לנהר זה כדיך להקדי' מחמר מהאוכר בתרוכו' בפר' בראשית ז"ל ר' שמעון פתח ואמר בפיך כמה חית לי' לבר גם להשתדל בתורתי' יממה ולילה בגין דקב"ה ניית לקבלון לחיזון בפיך כמה חית לי' לבר גם להשתדל בתורתי' יממה ולילה בגין דקב"ה ניית לחשתדל בתורתי' בשעשקי בתורתי' וכבל מלה דחתחדם בתורתי' על ידא דהוה לחשתדל בתורתי' בשעשקי בתורתי' ברקיע חלל. תנן בהוה שעתא דמלה דתורתי' חתחדם מסומיה דבר כם הוה מלה סלקא והתערית קיים דקב"ה וק"ם בה נעיל להוה מלה ומסיק ליה ועטרין ליה בשבעין עטרין גליפן ומחקקן ומלה דחכמתה דחתחדם סלקא ויתבה על ריסא דלדיקי חי עלמין ומם מתעטרא ובה בשבעים חלף עלמין וסליק לגביה עתיק יומין וכל מינין דעתיק יומין מלין דחכמתה לחיזון ברזא סתימין עילאין והוה מלה סתימה דקכמתה לחתחדם הכא כל סלקא לחתבר

וְעַל בְּנֵיכֶם: בְּרוּכִים אַתֶּם לַיי עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: הַשָּׁמַיִם
שָׁמַיִם לַיי וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי אָדָם: לֹא הַמֵּתִים יְהַלְלוּ יָהּ וְלֹא
כָּל יֹרְדֵי דוּמָה: וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

אהבתי

אחימן מילין לעתיק יומין וסליק ומחית בהדיה ועלל בתמיסר עלמין גביזין דעין לא
רחמי נפקי מתמן ואתלן ואתיין מלין ואלמין ואתעתדו קמיה עתיק יומין בהניה מעתא
חדא עתיק יומין בההוא מלה ומיחח קמיה מכלא נטיל לההוא מלה ואתעבר לה בתלת
מלה ואבעין לגלף בעתרן ההוא מלה טס וסליק ומחית ואתעבידת רקיע חדא וכן כל מלה
ומלה דאתכתבת אתעבדין רקיעין בקיומא שלים קמיה עתיק יומין ואקרי לון שמים
החדשים שמים מחודשים סתימין דרזין דאתכתבת עלאה וכל אלין שתר מלין דאוריית
דאתחדשין קיימין קמיה קב"ה וסליקין ואתעבידו תרעת החייס ואתתין ואתעתרין לגבי
ארץ חד ואתחדים ואתעביד כלה ארץ חדשה מההוא מלה דאתחדם באוריית ועל דא
כתיב כי כאשר השמי' החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה עומדי' לפני ונו' עשיתי
לה כתיב הלה עושה דעשיד תדיר מיכון חדושין ורזין דאוריית וע"ד כתיב והשמים
דברי פיך ובגל ידי כסיתיך ח"ל בעטת' דאתמסר לאמה אתו כמה רבוא
דאתמכין עילאין לאוקדי ליה בגלופתא דפומהן עד דאתפח עלי הב"ה והשתא דהאי מלה
אתחדתת ואתעתרת וקיימת קמיה קב"ה אית אפי על ההוא מלה וכפי על האוארהם דלא
אתחדתת לגבייהו ולא יקהלון לגביה עד דאתעבידת ההוא מלה שמי' החדשים וארץ חדשה
דתיהי קיימת לכתיב ובגל ידי כסיתיך מיכון אתתפי ואתכסי בעינה בגין לה ועלתת עלה סדין
לתרעין לגעות שמים וליסוד ארץ כמה דאתמר ולאמר לציון עמי אתה ולאמר לירושלם
תתיישבן ויתבין דמשתיירן מלין על אלין עמי אתה לגלגל הקרי עמי אתה אלף עמי אתה למהוי
מיחתח עמי מה לכה מחלולי לגי עבדית שמי' וארץ תוף הכל' את זכאי לירושלם דמשתלי
לאוריית ואיתמחת בכלהלה דבר גם בלה ידע דא תפחזי ההוא מלה סליקת ואקיף לגבי
ההוא מלה מבו נוקבא דתהומא רבה ולגג חמש מאה פרסי לקבלה לההוא מלה ונטיל
לה וחיל בההיא מלה לבו נוקבין ועביד בה רקיע דאקרי תהו ושם ההוא רקיעא
אתתח לאלפי פרסא בזמנא חדא כיון דהאי רקיעא ואתתפח בה מתמן נפקת
ונטלת כתם אלפין ורבוון בגין דכד קיימת ההוא רקיע אית להו רשו ויכלת למהוי
כמה מיין גריס דא תא חזי בלה מטי לההוא ומוהא דאמרת לשמן על זה
תחר ברוכים אתם לי' ומאוד רחו מה אתם גורמים בעסק תורתכם שסק"ה עושה
תורתכם שמים וארץ חדשים כעין השמים חדשים והארץ החדשה אשר אני עושה
הכי אתחר' ה' שהם הסודו' נעשים שמים חדשים ותורת החדש דהייט משחר מילין
דאוריית חוקי ומשפטי התור' ומוסריה נעשים ארץ חדשה והיא תרגמת החיים וזה"ש
השמים שמים לה' לגומר מתורת ה' סוד שמותיו והארץ נתן לבני אדם תורת החדש

דולג אָהַבְתִּי כִּי יִשְׁמַע יְיָ אֶת קוֹלִי תַּחֲנוּנָי: כִּי הִטָּה אָזְנוֹ
לִי וּבְיָמַי אֶקְרָא: אֲפָפוּנִי חֶבְלֵי מָוֶת וּמְצָרֵי
שְׁאוֹל מְצָאוּנִי צָרָה וְיָגוֹן אֶמְצָא: וּבְשֵׁם יְיָ אֶקְרָא אָנָּה יְיָ
מַלְּטָה נַפְשִׁי: חַנּוּן יְיָ וְצַדִּיק וֵאלֹהֵינוּ מְרַחֵם: שֹׁמֵר פְּתָאִים
יְיָ דַּלּוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ: שׁוּבִי נַפְשִׁי לְמְנוּחָיְכִי כִּי יְיָ גָּמַל עָלָיְכִי:
כִּי חִלַּצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת אֶת עֵינִי מִן דִּמְעָה אֶת רַגְלִי מִדֶּחִי:
אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְיָ בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים: הֶאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר אֲנִי
עָנִיתִי מְאֹד: אֲנִי אָמַרְתִּי בְחָפְזִי כָּל הָאָדָם כֹּזֵב: ע"כ

מה

וסוד שמי"ם סו"ר"ן החדשים הם נעשים מתפאר"ת ומלכו"ת שמסם נתנו תורה שבכתב
ותורה שבע"פ וכן כתיב מן השמים השמיעך את קולו ועל הארץ הראך ובו' קול הוה
תפאר' הם רתיתה בדגן פלפולי התלמוד. וסם ותיות ו"ה מסם (כי היה ה' לור עולמים) ת"ת מן
בעלמא סהם ת"ת ומלכות הם נתהוו מין"ה מסם (כי היה ה' לור עולמים) ת"ת מן
החכמה סהיה י' מהסם מלכות ה' לחרונה מה' רחשונה שבסם סהיה הדיבה כרי תורת
יהו"ד תמימה ונחנו בנרך י"ה לחנחנו סוד תפאר' ומלכות ו' ונחנו סוד הדעת. שבל
ידו מקוסרים בשלשה הרחשונו' והכול' בהתחדשותיו בתורת חמת דבוקים לחנחנו במדות
החלה להיות עמים וארץ חדשים חיים מסכילים וחז בנרך י"ה כו' ומסיים הפלוויה:

אהבתי כי ישמע ה' את קולי תחנוני סוד שם ג"ן שהוח במלכות המקבלת בשעריו
מלכות מקושרת ומקבל' משפת ימים הרחשוני שהסו' קשות וסיוח יום הז'
שבת וחח"כ משפעת למטה עד בעולם העשיה וחז שם ו' ימי חול ליום הז' קודש לוהים
להם ולרומם התפשטות התחתון למעלה ברין העליון להטות חוזן לשמוע ועכין
השמיעה היה התאספות של ההתייחדות בעכין וישמע שחול כו' ועוד ברין שתשיע כי חן
קול חלת ת"ת כמ"ש הפרדם בערך קול. ותחיכה היה במלכות לחמכ מלך הדיבה וכן
כתב הפרדם בערך תחנה וז"ל לפי המלכות ובזולת זה בל נשון תפלה הוח תחנה ובקריחת
תחנה מלך הדיבה דהיינו מלשון הנון ושוחל לע"פי שחינו הגון לכתיב תחנונים יפגר רם
וכתיב ואחנוחי חת חשר חחון לע"פי שחינו הגון דהיינו מלך הדיבה שמסם מתנת חכם
ע"ל הרי נחמו בכחן הסם שלם יהו' ד' הוח חכמה חת מלכו' כנודע קול הוח תפלה
תחנוני מלך הדיבה. כי הטה חזנו לי מלמעלה למטה. ובימי שסם היימים שבסוח
בעשיה חקרח למעלה. חפפוני חבלי מות כי על מלכות כחמר רגליח יורדות מות וזהו
בענין החבלות במטטרו"ן וסכולפו"ן שסם סוד מנעל וסכולם המלבשים הרגלים כי בורח
מטטרו"ן סוד עץ הדעת טוב ורע לחמכ הכל לטובה כי טוב מחול מלמעלה ובסם
הדיבוקות בשם ה' לקרח ועל זה התפלל חנה ה' מלטח נפשי סלח תדהקו מלמעלה ובסם
יהו"ד לקר"ח לח"ק יהו"ד מלטח ר"ת תמי"ח עול' ג' רומז לשם ג"ן ועל זה רמזו בשם
יהו"ד

קז אָשִׁיב לַיְיָ כָּל תַּגְמוּלוֹהִי עָלָי: כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא וּבְשֵׁם
ייָ אֶקְרָא: נְדָרַי לַייָ אֲשַׁלֵּם נֶגְדָּה נָּא לְכָל עַמּוֹ: יָקָר
בְּעֵינֵי ייָ הַמָּוְתָה לַחֲסִידָיו: אָנָּה ייָ כִּי אֲנִי עַבְדֶּךָ אֲנִי עַבְדְּךָ
בֶּן אֲמָתֶךָ פִּתַּחְתָּ לְמוֹסֵרָי: לְךָ אֶזְבַּח זֶבַח תּוֹדָה וּבְשֵׁם ייָ
אקרא

יתי"ב כי כל המלוחין של שם יהו"ה מיוחדים זה בזה. כי שם ב"ן שהוא במלוי' היינו
בחמי' יהודים בתפארת הנקר' בן כי כן חכמה ובינה סוד הב' וחס ות"ת ומלכות סוד בן ובת
הת"ת בן בריח כרע. לתשוב חכמה ומלכות את כעובדא דלחתא כך עובדא דברתא הרי כל
ד' מיוחדים זה בזה וזהו ובשם ה' אקר' הנון ה' ונקדיק עניך של זה המזמור להורות
כי כל התורעות והתקונות הנאות בעול' העשיה מצד הינה דמלכותא דיצד' תהיינו המלכו'
עם חבי' המכניע בדין והכל הוא לטובה להטיב לו באחריתו לעב"ד להיותו הדין מכפר
ומחריבה גורם לו עה"ב כה"ג רחשובה שהיא הבינה סוד עה"ב וע"ז אמר חנון ה'
ומרחם מצד הבינה ומשם מקבל יהו"ה זהו חנון יהו"ה ומשפיע לנקיד שהוא יסוד עולם
שנקר' ע"י מלכות הנקרא"ל והיינו זה"ם והיינו מרחם כלומר מה שהקב"ה מוכר מהוא דיק
הוא רחום: שומר פתיים ה' וזה לך האות כי הרבה פעמים שומר ות"ם פתיים הוא
כלל אחרי"ל חין בעל כם מכיר בסיסו. ומה שמשפיע לפעמים דין זהו לתקוני ולי
יסורי לתרבה היה לו בעצם לתשועה כדי שתסוב נפשו למתוקנתה וה' גמל חסד עליה.
לכפר בפני מחות הכפם חי בעצם ומת בחקרה. את עיני מדמעה כי יקויים וחיו עיניך
ואות חס זו נוכה ביותר להיות לפניים ממחיצתן של העומדים והוא תלך לפני ה' להיותו
בחיים מהחיים. בארצות החיים הוא עה"ב. כדתתן כל ישראל ש"ם לחס חלק לעה"ב
שנאמר ועמך כלם צדיקי' לעולם ירשו ארץ ומם החיים נקראים עליהם נאמר וחי בהם
ע"י. החזקתי שחזקה לארצות החיים כשלאבר לחי עשיתי דהיינו כשסבלתי עכויים
ע"י שמ"ם עיכויים של עה"ו הם המביאים לעב"ד. לחנם מה שחמרתי ככר דהיינו
הפסוק ולחי לחמרתי בחפזי חזקתי זהו כוזב כי החזקתי עשקה שהיו כן:

תהיב כו' עד כאן דיבר מלגל העולם ועתה מדבר לרוח בעלו שהוא מרכבה למדת
מלכות שלחכמו עוסקים בם בזה המזמור ע"כ מרמז בעיניי עצמו שקראה לו
בדבריו שני פעמים בשם יהו"ה שקראה כי ב' פעמים יהו"ה עולה ב"ן והוא
שלחכמו עוסקים בו בזה המזמור ועיין ב"ן יהו"ה הוא ה' קוד' שחוא ות' שלחכ
ומלכות

אֶקְרָא׃ נְדָרַי לַיי אֲשַׁלֵּם נֶגְדָּה נָּא לְכָל עַמּוֹ׃ בְּחַצְרוֹת בֵּית
יי בְּתוֹכֵכִי יְרוּשָׁלָיִם הַלְלוּיָהּ׃
הַלְלוּ אֶת יי כָּל גּוֹיִם שַׁבְּחוּהוּ כָּל הָאֻמִּים׃ כִּי גָבַר עָלֵינוּ
חַסְדּוֹ וֶאֱמֶת יי לְעוֹלָם הַלְלוּיָהּ׃

הודו

הלילה וכן היה בחלומי יעקב ויעקב מקנו דוד ומלכי עבדך בן ימתך עכ"ל. ושאיכה כתפסקה
לגדולה שבח מדות המוזכרים זה גרם לו כוס ישועות והוא כח לתיבת בפרק ר' עקיבא
עוברת מ"ד ויגדל הילד ויגמל עתיד הקב"ה לעשות סעודה לצדיקי כיוס שגמול חסד
לזרעו של יצחק לחתר שקולין ושותין נותנין לו לח"ל כוס של ברכה לברך וח"ל לחיי
מברך ח"ל ליעקב טוב וברך ח"ל לחיי מברך ח"ל ליעקב טוב וברך ח"ל לחיי מברך ח"ל
למשה טוב וברך ח"ל לחיי מברך ח"ל ליהושע טוב וברך ח"ל לחיי מברך ח"ל לדוד טוב לברך
ח"ל לחיי מברך ולי נראה לברך כוס ישועו' לשון נפסח ה' לקרקע"כ הגה אחר לי נראה לברך
ולי הגיה סעיף למה לן נראה לברך ושמעתי שהסיבה הוא מאחר שבח מדות המוזכרים
והענין כי הדין הוא בעל הבית בונע והחורה מברך ודוד הוא תורה כי בח מלאומה שחתר
מלך החם ולח מלוסה ישראלית וכן אחר גר מלכי בחרן ודוסי הגרי סיבה בן תמרים שחתר
לחני עבדך בן אמתך: פתחת למוסרי מה שהיה לסור ותפוס לגל שהול הדרוך לחרון

הלילו הקב"ה והמליכו על כל ישראל:

נדרי לה' אשלם כו' בפה כתבתי כי יסורין של דוכה למלכות ה' לחרוכה גדולים
לגדול עכ"ל שבפיכה זה' רחטוכה וידוע שסוד כדרים הם בביכה כמ"ש
המקובלים בפ' מעות וזהו גדר ע"ד ע"כ אחר נגלה בה יתירה ה' לחרוכה מ"מ בפסוק
ב' רחטוכה ופסוק זה של נדרי לה' אשלם הוזכר בכפל לחיזוק העניו והכה זה בפסוק
מתחיל בג' ומסיים בו' תחטוב ב"פ כ"ע עולה יב"ק כמנין אשלם שמות הרחם והחסוה
והסוף להיותו לחי"ר ד' יהו"ד לחל"י מתשפיעי' ומיוחדים במלכות: יקר בעיני' המותה
לחסידיו כי הרשה יקר וגדולה מגיע לחסיד בחותו ובפרט בקטע"ה היה בכלל בחתם
הרחטון יליר כפיו של הק"בה ומותו היה מיתת חסד כי נתן לחסד הרחטון לחם שיש
בו לחיות רק תתק"ל ועכ"פ בחותריס לדוד ומיוכל לעשר היקר והגדולה שים לחסד קדושה
לחתר מותו כי לחתר מחטח ומתקיים בו חסד ביקר בל ילין לז עוב לו מחול זה המות
יקר בעיני ה' כמו שהתרכתי בחקו' לחר ותכלית הכל הוח מה שמסיים בחטרות בית ה'
בתוככי ירושלים הללויה שהיתרון החייסירושלי' של מעלה הרי כתפרשו ה' המזמורים
על יסוד ד' חותיות יהו"ד וה' מילוחיו שהם רומזים לחכי"ע ולה' תקני התורה שהם
נשמה לנשמה ונשמה וגוף ולבוש והכל עמוק עמוק מי ימלחנו: כי גם הלבוש והגוף
סיפורין דעלמח לפי שהרשה וסם עמוקים מני ים מעוררים על מדות נפלחות הנמצח
ישרות וגם רומזים על סודות נפלחי' כמו שהתריך בזה באורך והם כלמות שהם
הק"בה את העולם עשיה שהוח עולם התמורה מדין לרחמים ומרחמים לדין וחין בן חסד
מבין ענין ההנהגה והרבה נפלחים התרעמו על קדוק ורע לו רעה ועוב לו לחכי' ודעתו ק

כל

הוֹדוּ לַיְיָ כִּי טוֹב· כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל· כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
יֹאמְרוּ נָא בֵּית אַהֲרֹן· כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
יֹאמְרוּ נָא יִרְאֵי יְיָ· כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָה עָנָנִי בַּמֶּרְחָב יָה: יְיָ לִי לֹא אִירָא מַה
יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם: יְיָ לִי בְּעֹזְרָי וַאֲנִי אֶרְאֶה בְשֹׂנְאָי: טוֹב
לחסות

כל דרכיו משפט אל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא· הללו את ה' כל גוים שבחוהו כל
האמים הענין דהיינו כל גוים כל האמים של עובדים כו"מ מודים ומעידי' על אחיזתם
בפנימיות הקדוש' בסוד ידו"ד והם חיצוניים וז"ל שערי אורה נאחזים באברהם יצחק שהם
אל אלהים ולא ביעקב שהוא סוד מדת ידו"ד דע משחט' אדם הראשון הוטלה בו פגימה
ונעש' עיסה לכחות הטומאה החיצונים וכן הטילו בו חומצן וזהו זוהמה שהטיל הנחש
בחוה ואע"פ שהדברים עמוקים יותר וכשנעשה גופו של אדם הראשון עיסה לחמוצין
אותה הזוהמה לא נפרדה מגופו של אדם עד שנזדקקה מעט מעט בצדיקים שבדורות כמו
הכסף שמצרפין אותו בכור כיצד בא שת וזקק מעט שנאמר ויולד בדמותו בצלמו ויקרא
שמו שת בא חנוך וזקק מעט שנאמר ויתהלך חנוך את האלהים ובא נח וזיקק יותר שנאמר
את האלהים התהלך נח בא שם וזקק יותר שנאמר וישכון באהלי שם בא אברה' וזקק יותר
בא יצחק וזקק יות' נמצ' יעקב מזוקק כלו טהור אין בו פסול נמצא יעקב צור' אדה"ר
ולפיכך אמר יעקב לבניו כשבא ליפטר מהעול' שמא יש בכם פסולת וענו כולם ואמרו
שמע ישראל כו' והנה קצת הזוהמות נתנו מקום לחיצונים להתאחז בהם זה מימין וזה
משמאל זה בכינוי אל וזה בכינוי אלהים אבל יעקב ובניו באמצע בשם ידו"ד ע"כ· כי
גבר עלינו חסדו ואמ' ידו"ד כי מדת יעקב מדת אמת ונוטה כלפי חסד:

הודו לידו"ד כי טוב כל"ח זה המזמור הוא כעין משנה תורה החוזר ממה שנזכר בד'
חומשין הראשונים· הני ד' כל"ח הם על השתלשלות אבי"ע הודו ליהו"ד זה
עולם האצילות אח"כ חושב כהן לוי ישראל והזכיר ישראל איידי דלעיל הזכיר ישראל
ברישא ויודע כי סוד כל"י הם נפש רוח ונשמה כמו שהאריך בשערי אורה בסוד ק' ברכות
ונודע כי נפש רוח נשמה הם בריאה יצירה עשיה והכל נכלל בשם יהו"ה ע"כ חוזרים
הקהל ואומרים בכל פעם הודו לה' כי טוב כל"ח:

מן המצר קראתי יה התפלל על שם ידו"ד שיהיה שלם כי בעת המיצר קראתי שם י"ם
וכב יכול ו"ה נחסר· ענני במרחב יה שיתרחב יה דהיינו י"ה במילואו יו"ד
ה"אעולה כ"ו כמנין יהו"ה יהו"ה לי לא אירא כו' זהו ענין הצלה שלא נירא משום נברא·
טוב לחסות בידו"ה כו' אדם העליון הוא כלל צורת ההרכבה ונכללים שם השרים
המקיפין ואותן השרים העמדים לימין דביקים ביהו"ה נדיבים ויותר וותרנים
והעומדים לשמאל וטוב לחסות בו מבטוח באדם אף בנדיבים· כל גוים סבבוני כשם

לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטֹחַ בָּאָדָם: טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטֹחַ בִּנְדִיבִים:
כָּל גּוֹיִם סְבָבוּנִי בְּשֵׁם יְיָ כִּי אֲמִילֵם: סַבּוּנִי גַם סְבָבוּנִי בְּשֵׁם
יְיָ כִּי אֲמִילֵם: סַבּוּנִי כִּדְבֹרִים דֹּעֲכוּ כְּאֵשׁ קוֹצִים בְּשֵׁם יְיָ כִּי
אֲמִילֵם: דָּחֹה דְּחִיתַנִי לִנְפֹּל וַיְיָ עֲזָרָנִי: עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ וַיְהִי
לִישׁוּעָה: קוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה בְּאָהֳלֵי צַדִּיקִים יְמִין יְיָ עֹשָׂה חָיִל:
יְמִין יְיָ רוֹמֵמָה יְמִין יְיָ עֹשָׂה חָיִל: לֹא אָמוּת כִּי אֶחְיֶה וַאֲסַפֵּר
מַעֲשֵׂי יָהּ: יַסֹּר יִסְּרַנִּי יָהּ וְלַמָּוֶת לֹא נְתָנָנִי: פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי
צֶדֶק אָבֹא בָם אוֹדֶה יָהּ: זֶה הַשַּׁעַר לַיְיָ צַדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ:
אוֹדְךָ כִּי עֲנִיתָנִי וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה: אוֹדְךָ אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים
הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה: אֵבֶן מֵאֵת יְיָ הָיְתָה זֹאת הִיא נִפְלָאת
בְּעֵינֵינוּ: מֵאֵת יְיָ הָיְתָה זֹאת הִיא נִפְלָאת בְּעֵינֵינוּ: זֶה
הַיּוֹם עָשָׂה יְיָ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בוֹ: זה

אָנָּא יְיָ הוֹשִׁיעָה נָא: אָנָּא יְיָ הוֹשִׁיעָה נָא:
אָנָּא יְיָ הַצְלִיחָה נָא: אָנָּא יְיָ הַצְלִיחָה נָא:

ברוך

שלמעלה ידו"ה בחמצע והשרים מקיפין כן למטה כמ"ש זאת ירושלים וכו' שתהיה כמו
למעלה רמיתי את ידו"ה יוסב על כסאו וכל צבא השמים עומדים עליו מימינו ומשמאלו
זה כל גוים סבבוני בשם ידו"ה: דחה דחיתני לנפול וה' עזרני רומז לסוד דוד
המכוללת בגבורות וידו"ה בעצמו יקיימנה כמ"ש עתה תקום יאמר ה' וזה יהיה בעת הגאולה
ודבר זה בארתי בתחרוכה במקומו • עז"ו וזמר"ת י"ה כו' כבר בארכתי בכמה מקומות
כי חסרונו פה לנו בגבורות והגרות שסבלנו הם כולם לנו לטובה לזכך לותנו ויהיה
לנו יתרון אור ממה שהיה לנו אור קודם הגליות ויתרון אור מכח סיבת חשוך שיצטרך
וסבלמ • וזה"פ שלח היה הפס פלס ומתוך כך הלבנו חשכים זה יהיה לנו קו המתח
ויהיה קול ריקוד ישועה וגו' ויתגבר הימין שהוא החסד והזכיר ג"פ ימין כי קו החסד
ג' הסיומו חכמה חסד נצח ולעתיד יחיו הדורות ותחזור הכוונה שהיתה בבריאתם שיהיה
החסד חי לעולם והארכתי בדרוש הזה במאמר בהקדמת תולדת חסד וז"ש הפ לה תחית כי
אחיך וגו' יסור ישרבי כו' פתחו לי שערי צדק תחזור התלכות שהיה המלוכה לדו"ד
הבן מחסו הבוזים היינו מלכות שידרדה בגלות כביכול בסוד שכינה בגלות ומחסו הם
הבוזים שלמעלה כי נתמעט שפע העליון מלהיותה כסו' התיבות והזיווג ולעתיד יחמרו
היתה לרחש פינה כי תגדל ותורה בכוחה לאור הלבנה כאור החמה וזהו מלת ה' היו' עשה ה' וגבר
היו' מלכות הנקראת זאת כי מחיש לזקתה זאת סוד התיבור והזיווג זה היו' עשה ה' וגבר
הגה

בָּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם יְיָ בֵּרַכְנוּכֶם מִבֵּית יְיָ: בָּרוּךְ אֵל יְיָ וַיָּאֶר
לָנוּ אִסְרוּ חַג בַּעֲבֹתִים עַד קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ: אֵל אֵלִי
אַתָּה וְאוֹדֶךָּ אֱלֹהַי אֲרוֹמְמֶךָּ: אֵלִי הוֹדוּ לַיְיָ כִּי טוֹב כִּי
לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: הודו

יְהַלְלוּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ צַדִּיקִים עוֹשֵׂי
רְצוֹנֶךָ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרִנָּה יוֹדוּ וִיבָרְכוּ
וִישַׁבְּחוּ וְיָפְאֲרוּ וִירוֹמְמוּ וְיַעֲרִיצוּ וְיַקְדִּישׁוּ וְיַמְלִיכוּ אֶת שִׁמְךָ
מַלְכֵּנוּ כִּי לְךָ טוֹב לְהוֹדוֹת וּלְשִׁמְךָ נָאֶה לְזַמֵּר כִּי מֵעוֹלָם
וְעַד עוֹלָם אַתָּה אֵל. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ מְהֻלָּל בַּתִּשְׁבָּחוֹת:

ערבית

הנה עתה היום לנו חציו יום וחציו לילה . ולעתיד לילה כיום יהיה ואמה כבעלה . ואמר
על שניהם זה היום וזה יחברו לקרות בשם זה סור מיר חדם בלעזן זכר בהתפלל
אחנות מערב היטוע, והכללה, ואמר אמת מלך כי ב"פ אתה עולה ל' פעמים יהו"ה וסם
ל' מלוחים הכ"ל אמ"כ ד"פ יהו"ה בפי' דרוך הגה בשם יהו"ה ברכנוכם מבית
יהו"ה ג"ל יהו"ה הודו ליה"ה וה ואחיות' המזמור מעין פתיחתו שמרמז על הערבית וסיים
אמה שפתחו הודו ליהו"ה כי טוב כי לעולם חסדו ברוך ה' אלהי ישראל
עושה נפלאות לבדו בש"כ

וקודין ההלל בלילות טעם שאין גומרין ההלל בר"ח לתמידין בערבית ד"ת משום
ללה שקדים בעשיי' מלאכה דכתיב הסיר יהיה לכם כליל התקדש חג המקודש
לחג טעון שירה שאין מקודש לחג אין טעון שירה ואמרינן על ר' נחוניה ב"הק מ"ש
שיקרי פרץ זרח פרץ שיקרי על שם הלבנה וזרח על שם החמה פרץ על שם הלבנה
שהלבנה נפרצת לעתים ונבנה לעתים וזרח נקר' על שם החמה שהחמה זורח תמיד
בעניין אחד ע"כ הכוונה להם על מלכות בית דוד שהוא כפרץ לעתים ונבנה לעתים כפי
שהוא העניין עד שיהיה השעת עת דודים כי זה שבת שבשם הירח וזו יתקייים והיה אור

וקודין הלבנה כאור החמה וכל עוד שאין זה כן אין גומרין ההלל :
תרגיעה כי זאת עולת חדש בחדשו סור דוד המלך להתחבר בשלשה לבות
וזה המרכבה שלימה וזה סור מוסף שים תוספות רוח הקודש בלבבם

בר"ח במוסף ולפיכך מוסיפין לחד על שלר הימים :
יש לנו בשם יתירה מהרגיל דתפילין של יד לפיכך לחסור בתפילין
מיום מעשכות זו שת זו בשתה מיהת לחסורין שום בשתיהן ורוזא לה שלח יהבו בה מנהג
פרסיים כן כתב מהרמ"ק :

ענין

# שער מוסף לראש חדש השמים

**ערבית** שחרית ומנחה מתפללי"ח בהרכות ומוסף יעלה ויבוא בהם • ואם לא אמרו בערבית לא יאמרו בשחרית אלא מי שהתפלל ערבית ביחידות אומרו בין אם ר"ח חל בין שני ימים שאין מקדשין את החדש בפועל • אבל אם לא אמרו שחרית ומנחה ביחידות אומרו אם לא נזכר קודם שהתחיל מודים אומר ביקום שבמנחה ואם לא נזכר עד שהתחיל יעלה ואם לא התחיל מודים אם נזכר קודם שהתחיל תפלתו תועלת ואם לא נזכר עד שהתחיל תפלתו חוזר להתחלה ואם הזכיר רגלי לעמר מתחילים אחר תפלתו ונזכר אחר שהתחיל תפלתו קודם שיעקור רגליו חוזר לראשה: ואם הזכיר שם מלכות לבד אין צריך לחזור:

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:
כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ:

**בָּרוּךְ** אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר
וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי
אָבוֹת וּמֵבִיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:
מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם
אתה

## תפלת מוסף

**ענין** שעיר של ר"ח שהוא לכפר כנגד התרכתי בסודו וברמיזתו בתרוכם ת"ל נפ' פסחים בענין החדש הזה לכם יעויין שם ועל הפסוק החדש הזה לכם לרז"ל יסראל מוכין ללבנה של מעלה במילואה יסראל מלאי ובפנים' בשנות יסראל • חזי יסראל פגומין • והוא שאמר רבי חדשים לעמך נתת • והוא זמן פגרים כי שעיר לכפר כמו שכפרתי סודו במקום הכ"ל • ואמר לכל תולדותם כי יש מולים במילואה של לבנה ויש בפגומה • ואלו ואלו מהמתכפרין • זבחי רצון הם שני פרים ואיל ו' וז' כבשים שהם עולה הם לרצון ויתנדר סודם בסמוך • ושעירי חטאת לכפרה פרים • מזבח חדש בניין תכין ועולת ר"ח כו' בית המקדש כו' ירושלים ובית המקדש כשתתחדש שיהיה אור הלבנה כאור החמה לז מזבח חדש בניין ומוסד כי ציון נקוד' פנימית המיחד' תפלה' ותלכות כמו שהתרכתי במקום אחר: ושירי דוד מהבת נפשי' כי בהתרוממם מדת דוד יתרוממם מלכותו ולשוננו רינה בשירותיו. מהבת עולם תביא להם לעתיד כי יהיה אור הלבנה כאור החמה ויוסר הקטרוג ויהיה מהבת עולם • ובריית לבנות בנפש תזכור ודוד מלכם חי וקיים והוא רגל רביעי ל"ך נכון עלד' רגלים דהיינו ג' החדות ודוד רגל רביעי • ובביאתו כו'. עולה לילו"ל פרים בני בקר פרים ואיל וחד כבשים בני שנה שבעה תמימים. נוקב כי פר בן בקר הוא גבורה פי השור והוא בן בקר העליונה שהוא הביניה והנה שני פרים הם נגד גבורה עילאה וגבורה תתאה מדת הדין הקשה ומדת הדין הרפה שהם שני סי"ן מהשם • ואיל אחד • אחד היה מהרהם ואילו של אברהם הוא אחד מאיל מלמען חילי התרן המורה על התוקף וז"ל תוקף חסד דהיינו מצד החכמה יו"ד מהשם

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב
לְהוֹשִׁיעַ: (בחורף מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם:)
מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ
נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ
לִישֵׁנֵי עָפָר מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית
וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה: וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת
מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל־יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶלָה
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

רָאשֵׁי חֳדָשִׁים לְעַמְּךָ נָתַתָּ זְמַן בַּפָּרָה לְכָל תּוֹלְדוֹתָם
בְּהִיוֹתָם מַקְרִיבִים לְפָנֶיךָ זִבְחֵי רָצוֹן וְשָׂעִירֵי חַטָּאת
לְכַפֵּר בְּעַדָם זָרוֹן לְכֻלָּם יִהְיוּ וּתְשׁוּעַת נַפְשָׁם מֵיר שׁוֹגֵא:
מִיּוֹבַח חָדָשׁ בְּצִיּוֹן תָּכִין וְעוֹלַת רֹאשׁ חֳדָשׁ נַעֲלֶה עָלָיו וְשָׂעִירֵי

עזים

שֶׁשָּׁם שׁוֹרֵשׁ הַחֶסֶד וְתוֹקְפוֹ. וְשִׁבְעָה כְּנֶגֶד שִׁבְעָה. תִּפְאֶרֶת הוּא כְּנֶגֶד כמ"ס שֶׁהֵם מְאִירִים יִשְׂרָאֵל וְהוּא זִן שֶׁהוּא כִּי תִּפְאֶרֶת זִן וְעַקֵּם מִן הַשֵּׁהוּ לְהַיְינוּ לְהַבִּיא שֶׁהוּא כְּמִבְּחוֹר בְּפַרְדֵּס. וְשִׁבְעָה הֵם. סוֹד שִׁבְעָה קוֹלוֹת שֶׁהֵם שִׁבְעָה תְּנוּעוֹת הַבִּינַיִן אֲשֶׁר תִּפְאֶרֶת כּוֹלֵל. וְהַקְּרִיב זֶה לִז עוֹלָה לִידו"ד מִ'כוֹת הִיא בְּעֶלְיוֹנָה עַל בְּעֵל וּמְיוּחָדִת לִידו"ד. וְעוֹלָה עִיזִּים עַל רֹאשׁ הַמֵּעַל. בְּסוֹד הַדַּעַת עַד הַכֶּתֶר שֶׁהוּא הָרָצוֹן כמ"ס לְעֵיל: זִבְחֵי רָצוֹן וְתִכְלִית הַסֵּדֶר, כ"ג בְּקָצוֹת בְּשֵׁשׁ בְּצוֹת. א' לְטוּבָה וְלִבְרָכָה. ב' לְפַסֵּן וְלִשְׂמְחָה לִתְשׁוּעָה וְלִנְחָמָה. ד' לִפְרִנְסָה וְלִכְלָכָלָה. ה' לְחַיִּים וְלִסְלוֹס. ו' לִמְחִילַת חֵטְא וְלִסְלִיחַת עָוֹן. עֵרֶךְ שֶׁתֵּדַע כִּי הִתְחַדְּשׁוּת י"ב חֳדָשִׁים הֵם סוֹד י"ב מַזְּרוֹפֵי שֵׁם הַיּוֹצֵא שֶׁהֵם שֵׁשׁ קְצוֹת וְהֵם י"ב גְּבוּלֵי שְׁלֹמֹה כְּמִבְּחוֹר בְּפַרְדֵּס בְּשַׁעַר פְּרָטֵי הַמַּחֲנוֹת סֵדֶר שְׁבִיעִי. וְלִהְיוֹת לְמַעְלָה בְּרוּחֲנִיוּת עֵרֶךְ מַתְחִילָה לְהִתְבּוֹנֵן לִמְעָה בְּגַשְׁמִיוּת וּמִמֶּנּוּ יְשׁוֹטֵט הַשֵּׂכֶל לְהָבִין לְמַעְלָה בְּרוּחֲנִיוּת הֵכָה בְּכָל בִּינָן גַּשְׁמִי יֵשׁ י"ב גְּבוּלִים ז' לְז' קְרָנוֹת חִיצוֹן כ' כּוֹתְלִים בֵּיחַד דְּהַיְינוּ דְּרוֹמִית מִזְרָחִית מִזְרָחִית לְצוֹנִית מַעֲרָבִית מַעֲרָבִית

דְּרוֹמִית

עֹשִׂים נַעֲשֶׂה בָּרָצוֹן וּבַעֲבוֹדַת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נְשַׁמֵּחַ כָּלָנוּ
וּבְשִׁירֵי דָוִד עַבְדֶּךָ הַנִּשְׁמָעִים בְּעִירְךָ הָאֲמוּרִים לְפָנֶיךָ מְבֹרָךְ
אַהֲבַת עוֹלָם תָּבִיא לָהֶם וּבְרִית אָבוֹת לַבָּנִים תִּזְכּוֹר וְהָבִיאֵנוּ
לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרָנָה וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם
וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת הוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִים כְּסִדְרָם
וּמוּסָפִים כְּהִלְכָתָם: וְאֶת מוּסַף יוֹם רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ הַזֶּה נַעֲשֶׂה
וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ
בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְּבוֹדֶךָ כָּאָמוּר: וּבְרָאשֵׁי

חדשיכם

דרומית תח"כ ל' לל' כות לי' גרוס דהיינו מזרחית רומית דרומית רומית מערבית
רומית לפונית רומית אסר כך ל' לל' כותליס בתחתי' דהיינו מזרחית תחתי'
דרומית תחתית מערבית תחתית לפונית תחתית ונקרחיס בפרלס גבולי חלטון
מפני שהם בחלכסון ויניס כסדר הו' קלות שהם ביושר מזרח נגד מערב לפון
נגד דרום מעלה נגד מטה חבל חלה הם נגדייס זה זה בחלכסון גבול מזרחית רומית
נגד מערבית תחתית וגבול מערבית רומית נגד מזרחית תחתית וגבול לפונית רומית
נגד דרומית תחתית וגבול רומית נגד לפונית תחתית וגבול מזרחית לפונית נגד
מערבית דרומית וגבול מזרחית דרומית נגד מערבי' לפונית וכולס נגדייס בחלכסון
ויש חוב דבריס אלה קרוכיס לל הסכל בעיור נקל מאד כדאי' ובעיון זה לל הספירות
להבחיל כמה הבדלות כי הכל ע"ד משל לאדם לת החזן כיצד ת"ח שהוא המדת. ויחיד
עם הלפון שהוא הגבורה. ועם הדרו' שהוא החסד ועם הנצח שהוא המעל' ועם ההוד
שהוא המעה וכמו כלה יתהוה הדרוש עם הלפון דהיינו החסד עם הגבור' שהרי הם שתי
מדי' לכל ח' מהם פעולה בפני עלמה כן לת יתחו' יחוד הת"ת עם החסד עם יחוזו עם
הגבורה וכן לת יתחו' נחיל' יחוזו עם הנצח עם בחינת יחוזו עם ההוד כמצח לפי זה
יתהוה בחינה אחת מיחוד התפארת עם החסד והיה תקרת גבול מזרחית דרומית
מקרוית מיחוד שתי מדות של רחמים הרי גבול אחד ונגד גבול זה שהוא מזרחית דרומית
הנה גבול מערבית לפונית דהיינו יסוד עם הגבורה והנה מיחוד הזה הוא דין כי
היסוד בעצמו דין וגבורה דין ויחוד' יתהוה מהנו דין דהיינו גבול ב' עוד יתייחד
התפארת עם הגבורה וזה יהיה בהכרח נוטה אל הדין כי הגבורה דין וזה יקרא גבול
מזרחית לפונית הרי גבול ג'. ונגד הגבול הזה שהוא מזרחית לפונית הוא גבול
מערבית דרומית דהיינו יסוד היסוד עם החסד וזה ולמי רחמים הפך הגבול הקודם הרי
גבול ד' והם סניס נגד סניס התפארת נגד היסוד. עוד יתיחד הדרו"ס עם המעלה
והיינו יחוד החסד עם הנצח ולמי היה בחינת רחמים. כבן סניהם דהיינו יחוד
גבול דרומית רומית. הרי גבול ה' ונגד זה הגבול גבול לפונית תחתית דהיינו יחוד
הגבורה

חָדְשֵׁיכֶם תַּקְרִיבוּ עֹלָה לַיי פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנַיִם וְאַיִל אֶחָד
כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה תְמִימִם: וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם בְּמַרְבַּד
שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרנִים לָאַיִל וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ שְׁוִיין
בְּנִסְכּוֹ וּשְׂעִיר לְכַפֵּר וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלָּכָתָם:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ חַדֵּשׁ עָלֵינוּ אֶת הַחֹדֶשׁ הַזֶּה
לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה: לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה: לִישׁוּעָה
וְלִנֶחָמָה: לְפַרְנָסָה וּלְכַלְכָּלָה: לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם: לִמְחִילַת
חַטֹּאת וּלְסִלִּיחַת עָוֹן: בשנת העבור ולכפרת פשע כִּי בְעַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל בָּחַרְתָּ מִכָּל הָאֻמּוֹת וְחֻקֵּי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים לָהֶם קָבָעְתָּ:
בָּאֵי: מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְרָאשֵׁי חֳדָשִׁים:

## רצה

הגבורה ביהוד וזה ודאי דין גמור שכן סניפיה דין וזה יחוד בתפארת עם הפתוח והרי גבול
המזרי. עוד יתיחד הדרוס עם התפארת והיינו יחוד החסד עם ההוד והיה בחינת רחמים
והיינו גבול דרומית תחתי' הרי גבול ז'. ונגד הגבול הזה הוא גבול פנימית רומית
והיינו יחוד הנצח עם הגבורה והוא הסך הגבול הקודם הרי גבול ח'. הס סניס נגד
סניס. עוד יתיחד הרוס עם המזרח והיינו הנצח בת"ת והיה בחי' רחמים והיינו
גבול מזרחית רומית הרי גבול ט' ונג'גמל מערבית תחתית והיינו יחוד הוד ויסוד והיה
בחי' דין הרי גבול י'. עוד יתיחד הנצח עם היסוד והיינו גבול מערבית רומית והוא
בחי' רחמים והיינו גבול אחד עשר. ונגד גבול זה גבול מזרחית תחתית והיינו יחוד
התפארת עם ההוד והוא בחינת דין והיינו גבול י"ב הרי סניס נגד סניס נגד הוד נמל
כלל הגבולים הללו שסה לדין ושסה לרחמים ולכן בחינתם י"ב כלפי' ע"כ הנרי
פרדים.
יסוד יחוד ג' מדות של רחמים. הרי הס"ג והס שסה זוגות. ג'גבול מזרחית דרומית שהס תפארת
גבורה ג' מדות של דין: וגנד זה גבול מערבית לפנימית יחוד יסוד עם

## מתפלל

לעוזה ולגבורה ומתחלה לקדש כי כל שסה בנות תיבות הנקשות הס
מסוג ג' כי עוזה וגבורה ג' ושמח ושמחה ג' וכן כולם. ועכין התפלה
ג"כ כל לשון העבה הוא מצד החסד ופי' מלשון בהעבותו את הצירות והוא לשון התיהה
מצד התפארת מצד החס' שתחר (את האחר כי) עוד כו' ואנחנו מתפללין לפי החלכסון
שהוא הדין דהיינו גבול לפנימית מערבית יהיה מוכרע ויתחבר לברכה זהו
ולברכה. ב' גבול מזרחית לפנימית הוא דין דהיינו תפארת עם גבורה וכנ'
גבול מערבית דרומי' רחמים שהוא יסוד עם חסד ושם מתנגדים ותפלתינו שלד

**רְצֵה** יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם. וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר
בֵּיתֶךָ. וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם. בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן. וּתְהִי
לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ: וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ
לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ. הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

**מוֹדִים** אֲנַחְנוּ לָךְ. שְׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד.
צוּר חַיֵּינוּ. מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר: נוֹדֶה לְךָ וּנְסַפֵּר
תְּהִלָּתֶךָ. עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ. וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ. וְעַל נִסֶּיךָ
שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ. וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת. עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם
הַטּוֹב. כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ. וְהַמְרַחֵם. כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ. מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:
עַל הַנִּסִּים וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד.
וְכָל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶלָה. וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת. הָאֵל
יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ. הַטּוֹב שִׁמְךָ. וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:
**אֱלֹהֵינוּ** וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בָּרְכֵנוּ בַּבְּרָכָה הַמְשֻׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה. הַכְּתוּבָה
עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ. הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו כֹּהֲנִים. עַם
קְדוֹשֶׁיךָ. כָּאָמוּר: יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ:
יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם:

**שִׂים**

הדין יהיה מוכרע ויסכים ויתערב בשמחת ההספעה זהו לשון ולשמחה. ופי' בזוהר
פ' בלק כי יסו' נק' שלום והכיא בפרדס ערך שלום וכ"ם מילדק בהפקדון עם החס'. ג'
גדול דרומית רומית דהיינו חס' עם הגלח שהם מדת רחמים ונגד זה גבול קטנית
תחתית גבורה עם הוד שהם מדת הדין'. ותפלתינו שהדין יכרע וירחם בנחת
היסועה זהו ליסועה ולנחמה. וכל יסועה מלד החסד שהחמר הוסיע ימיך והסר הוא
ימין עליון'. ד' גבול דרומית תחתית חסד עם הוד ונגדו גבול קטנית רומית דהיינו
גלח עם גבורה תפלתינו ג"כ ע"ד הנ"ל. לפרנסה ולכלכלה והלכלוכה והחזון מלד
החסד כמנוחר בפרדס בערך מזון וכן בברכת הזן חומרים הזן לחת עולמו בחן ובחסד
ומטוחף עם הוד כי קטין מזונותיו של חסד. ה' גבול מזרחית רומית היינו גלח
ותפארת ונגד זה גבול מערבית תחתית הוד ניסוד ותפלתינו להיים ולכלוים ע"ד הנ"ל
ומבואר בתיקונים והוא בפרדס שער ח"ם הח"ם הוא כתר ס' חמיסי כתב ז' בפסוק'
ירכח יחיוה ויחסהלבי' לעילא ותחוס ביה חייה'. הרי חיים מלד הגלח וכן מלינו לפסוק'
התפאר' נקרא חי כמ"ש בפרדס בערך חי בסם הזוהר ו' גבול מערבי רומית דהיינו
הגלח עם היסוד ונגד זה גבול מזרחית תחתית ותפלתינו למחילת חטח ולסליחת עון
והמחילי וסליח' גמר סלה ע"י הגלח כי סם גמר הוא המתלבן כי סוד החוט המתלבן הוא
קו המלבן וגמר החוט בגלח וזהו היה הגדול' ורמזת ע"י היסו' הרי לך ע"ב עייינים סם
זוגות לי"ב נ'ירוסי' סם הויה. ובשבת העיבור מוסיפין עוד ולכפרת פסם זהו כנ"ל
כי ע"ב נ'ירוסי סם הוי"ה עם הכולל הרי"ג והם סוד י"ג מדות של רחמי' כנ"ל

מקדש ישראל וימי המכיים:

שים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ · בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ · כִּי בְּאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים · וְאַהֲבַת חֶסֶד · וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם · וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל · בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶיךָ :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ · הַמְּבָרֵךְ · אֶת · עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם :

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע · וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה · וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם · וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה : פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ · וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה · מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם · וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם · עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ · עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ · עֲשֵׂה לְמַעַן קְדוּשָׁתֶךָ · עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ · לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ · הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי : יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ · יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי : עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל · וְאִמְרוּ אָמֵן :

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ : וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת : וְעָרְבָה לַיְיָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת :

# מוסף לשבת וראש חדש

אומר שמונה עשרה עד האל הקדוש תמצא בדף שי"א ע"ב ואח"כ אתה יצרת :

אַתָּה יָצַרְתָּ עוֹלָמְךָ מִקֶּדֶם כִּלִּיתָ מְלַאכְתְּךָ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶיךָ וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ : וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה שַׁבָּתוֹת לִמְנוּחָה וְרָאשֵׁי חֳדָשִׁים לְכַפָּרָה וּלְפִי שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וַאֲבוֹתֵינוּ חָרְבָה עִירֵנוּ וְשָׁמֵם בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ וְגָלָה יְקָרֵנוּ וְנֻטַּל כָּבוֹד מִבֵּית חַיֵּינוּ וְאֵין אֲנוּ יְכוֹלִין לַעֲשׂוֹת חוֹבוֹתֵינוּ בְּבֵית בְּחִירָתֶךָ בַּבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ · שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו

מפני

כשבת אתה יצרת עולמך מקדם כלית מלאכתך ביום השביעי · הוזכרו ביחד חידוש העולם אצל ענין ר"ח וחידושו · כי הכל ענין א' · העולם עדין לא יהיה כפי התכלית אשר נברא עד לעתי' ע"כ כתיב ישמח ה' במעשיו ולא כתיב שמח ה' וזה יהיה כשיסולק המעוט שנתמעטה הלבנה ויהיה אור הלבנה כאור החמה אז יהיה העולם מאיר בכבודו :

## מוסף לשבת וראש חדש

מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלְּחָה בְּמִקְדָּשֶׁךָ יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתַּעֲלֵנוּ בְּשִׂמְחָה לְאַרְצֵנוּ וְתַטְּעֵנוּ בִּגְבוּלֵנוּ
וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִים כְּסִדְרָם
וּמוּסָפִים כְּהִלְכָתָם: וְאֶת מוּסַף יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְיוֹם רֹאשׁ
הַחֹדֶשׁ הַזֶּה נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ כְּמוֹ
שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי
כְּבוֹדֶךָ כָּאָמוּר:

וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִים וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים
סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֹלַת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתּוֹ
עַל עֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ: וְהָקְרַבְתֶּם לַיהוָה פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנָיִם
וְאַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם
וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כְּמִדְבָּר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים
לָאַיִל וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ יַיִן נִסְכּוֹ וְשָׂעִיר לְכַפֵּר וּשְׁנֵי
תְּמִידִים כְּהִלְכָתָם:

יִשְׂמְחוּ בְמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֹנֶג עַם מְקַדְּשֵׁי
שְׁבִיעִי כֻּלָּם יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ וּבְשִׁבְיִעִי רָצִיתָ
בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ חֶמְדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:
אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִמְנוּחָתֵנוּ וְחַדֵּשׁ עָלֵינוּ בְּיוֹם
הַשַּׁבָּת הַזֶּה אֶת הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה
לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה: לִישׁוּעָה וּלְנֶחָמָה: לְפַרְנָסָה וּלְכַלְכָּלָה:
לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם: לִמְחִילַת חֵטְא וְלִסְלִיחַת עָוֹן: בשנת העבר
וּלְכַפָּרַת פֶּשַׁע כִּי בְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בָּחַרְתָּ מִכָּל הָאֻמּוֹת וְשַׁבָּת
קָדְשְׁךָ לָהֶם הוֹרַעְתָּ וְחֻקֵּי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים לָהֶם קָבָעְתָּ: בָּאֵי
מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת וְיִשְׂרָאֵל וְרָאשֵׁי חֳדָשִׁים: רצה והודיעם וכו׳

# שער לשלש רגלים השמים שטו

## לשחרית ולמנחה ולמעריב

בעזרת ידוד אלהינו · על יום טוב באנו :

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח · וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ :

כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ :

בָּרוּךְ · אַתָּה יְיָ · אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ · אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
אֱלֹהֵי יִצְחָק · וֵאלֹהֵי · יַעֲקֹב · הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר
וְהַנּוֹרָא · אֵל · עֶלְיוֹן · גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים · וְקוֹנֵה הַכֹּל · וְזוֹכֵר
חַסְדֵי אָבוֹת · וּמֵבִיא גוֹאֵל · לִבְנֵי בְנֵיהֶם · לְמַעַן שְׁמוֹ ·
בְּאַהֲבָה : מֶלֶךְ · עוֹזֵר · וּמוֹשִׁיעַ · וּמָגֵן · בָּרוּךְ · אַתָּה · יְיָ · מָגֵן אַבְרָהָם :
אַתָּה · גִּבּוֹר לְעוֹלָם · אֲדֹנָי · מְחַיֵּה מֵתִים · אַתָּה · רַב · לְהוֹשִׁיעַ

בחורף מַשִּׁיב הָרוּחַ · וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם :

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד ·
מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים · סוֹמֵךְ נוֹפְלִים · וְרוֹפֵא חוֹלִים ·
וּמַתִּיר · אֲסוּרִים · וּמְקַיֵּם · אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר · מִי כָמוֹךָ בַּעַל
גְּבוּרוֹת · וּמִי דוֹמֶה לָךְ · מֶלֶךְ · מֵמִית · וּמְחַיֶּה · וּמַצְמִיחַ
יְשׁוּעָה :

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים · בָּרוּךְ · אַתָּה
יְיָ · מְחַיֵּה הַמֵּתִים :

אַתָּה · קָדוֹשׁ · וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ · וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ
סֶלָה · בָּרוּךְ · אַתָּה · יְיָ · הָאֵל הַקָּדוֹשׁ ·

**אתה** בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ
וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת · וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ ·
וְקֵרַבְתָּנוּ

**אתה** בחרתנו וכו' · וז"ל תוס' יומא
לתה בחרתנו מכל העמי' אהבתנו
בניס למקו' המולדי' בניתנו ולפיכך בחרתמו
להיות לו עם כי בקבי' בשמו הגדו' קו
חומתני בין כל עם ולשון ברזמו והוא
סוד נעלם · אחנת אותנו משך בנו משך
החנה ·

הג"ה
ומיהו"ן פי' ורוחותיהם מ"ה פירוש החזק' הנמצ' ין
הכוכ' כל(שם)והמזיקות כדפי' בזוה' בפסוק ירוח ובפ
עבה החוד' ובכוכ' ד"ן שפי' ליגיל ונקוד לשבח לשמחת
כל הבריאה עקרת לשון זכיכה לשון קדש ניתנו חפש
לשמחת חול יום של החדשים (דהיינו חלו היובלים
בחדשים ושלית בחדשים חדשים) וע"י הכיכה יש בת
עבדי חדשים להבדיל על החדשים :

וְקָרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְשִׁכְּךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ: כשחל יום טוב בסוצאי שבת אומר כאן ותודיענו וכו':

וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (שבתות למנוחה ו) מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה חַגִּים וְזְמַנִּים לְשָׂשׂוֹן את יום השבת הזה.

לפסח — ואת יום חג המצות הזה זמן חרותינו:

לשבועות — ואת יום חג השבועות הזה זמן מתן תורתנו:

לסכות — ואת יום חג הסכות הזה זמן שמחתנו:

לשמיני עצרת — ואת יום שמיני עצרת החג הזה. זמן שמחתנו:

(באהבה) מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

וַתּוֹרִיעֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ וַתְּלַמְּדֵנוּ לַעֲשׂוֹת בְּהֶם חֻקֵּי רְצוֹנֶךָ וְתִתֵּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִשְׁפָּטִים יְשָׁרִים וְתוֹרַת אֱמֶת חֻקִּים וּמִצְוֹת טוֹבִים וְהַנְחִילֵנוּ זְמַנֵּי שַׁבָּתוֹתֵינוּ וּמוֹעֲדֵי קָדְשֶׁךָ וְחַגֵּי נִרְבָּה וְנַתּוֹרִישֵׁנוּ קְרֻשַׁת שַׁבָּת וְכָבוֹד מוֹעֵד וְחַגִּיגַת הֶרֶגֶל וַתַּבְדֵּל יְיָ אֱלֹהֵינוּ בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל בֵּין אוֹר לְחֹשֶׁךְ בֵּין יִשְׂרָאֵל לָעַמִּים בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה: בֵּין קְדֻשַּׁת שַׁבָּת לִקְדֻשַּׁת יוֹם טוֹב הִבְדַּלְתָּ וְאֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה קִדַּשְׁתָּ הִבְדַּלְתָּ וְקִדַּשְׁתָּ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתֶךָ: (וחתן לנו) אלהינו

החבבה כי אנו בניך ואתה אוהבנו ותחת כי תחבב את תורתך ויבחר בזרעם וגו' ורצית בנו ומך הרמון העליון קודש ישראל לה' ראשית תבואתו ורוממתנו מכל הלשונות כי בחלת יעקב תביטו (תפארת) בלא מלרי' ומתרומם למעלה עד המות (חכמה בתיכונה העליונה) שכן חוט השדרה מוסך משם ומזה הוא מרומם מכל הלשונות כידוע לחכמי לב וקדשתנו במלותיך מהקדוש העליון קדשנו ונתן לנו תורי"ג מלות נשוד תר"ך (כתר) מאורות שבעליון ומשם תרי"ג מלות וכנגדם תרי"ג חותיות שבעשרת הדברות ותוחל לרשך מהמנין ודין הכל הר"ך להורות מקו' מוליאם ומשם מתפלגלי' על מקום הייחוד סוד החסד העליון כולל רמ"ח מלות עשה ושס"ה מלות לת תעשה כנגד איברין וגידין וזהו סוד שכלית חכמה של מעלה תורה ושם מלותיו נחתמת ומזה קרבתנו מלכנו לעבודתך כי בעבר הנהר יעבו אבותינו מעולם ולקח את אברהם אביכם מעבר לנהר ונשמרו במקום פנימי ויבחר בזרעו אחריו וקרבם לעבודתו בתור' ומת תתן אמת ליעק' סוד כוף האילן מקום החקדות ושם סוד העבודה וקמו אכתוב את ה' אלהיך תירוש מקום הירקה למטה ואותו תעבוד כי כל העבודות לשם המיוחד ושפך הגדול והקדוש עלינו קרחת כי שם ה' נקרא עלינו ואנו דבקים בשמו הגדול כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו כי התורה הקדושה שמו של הק"ב וה ועל ידה אנו דבקים בו וכתיב ורחו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך וגו'. ומהחבבה להשיב לנו כל הימים בעולם הזה ולהחיותנו בעולם הבא נתן לנו והכניסנו מלותיו ומהם יסוכו ע"כ:

וקדשתנו

הג"ה וקדשתנו במצותיך מצד החסד שסיס הקדושה כדפי' וכו' רמ"ח מצות עשה וע"י קיום אותם המצות אנו ממשיכין עלינו כח הקדוש: וקרבתנו מלכנו לעבודתך. היינו עבוד' מצד השמחל בענין קדפי קדושים שחיטתן בצפון להיינו גבורה וכן זריקת הדם ועניין זבחי חלבים ריח נסרה תירצו בזוהר פ' ויקרא וסיס בחרוכה הקרבנות שמחלל: ושמך הגדול והקדוש פי' שמך מלכות וה"ו של ושמך הוא ייחוד הת"ת מלכות הגדול והקדוש סוד חיבוק בענין שמשלות לרחקי וגו': עלינו קריאת פי' המסכת עלינו ייחודם וקדושתם בסוד רוכב שמים בעזרך ובענין וקרא' מלפנים וקרא זה אל זה:

ותתן לנו ה' אלהינו פי' ה' הכמה אלהינו בינה וכבר פי' כי כל כ"ו הוא ת"ת ומלכות והכוונה כי בזמותינו הם מעיירת בהם ולכן בחמירינו אנו אז לנו לו כיוצא בזה שם בכללו הם כי אנחנו עניפים מהם וכענין הפרשים כן ענין העניפים ולכן הכוונה בחתרנו לנו הפוונה שהמשיך שפע מהחכמה והבינה הנקרא ה' אלהינו בענין שהם מהיריס בסוד האור העליון לפי מה שהוא קדושת היום. עכ"ל:

ותתן לנו ה' אלהינו בהבה מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון כתיב מועדי ה' אשר תקראו אותם מקראי קדש אלה הם מועדי. ז"ל הזוהר פ' אמור אלה מועדי ה' אלו מועדי ה' ר' שמעון אמר מ"ה אינון דביה אתקשרו מתתא לעילא ומעילא לתתא כלהו דיה מתקשרין מתעטרין (ס"ת ומתעטרן) כלהו לאתקשר' קשר חד דאתקשר' למלכא מלי טעמ' כמה דמלכא ירית לנפשי ונפש ונפיק בההוא קדם ואתעטר בהו בגין כך כל אינון דאחידן דיה במלכא בעיין לאזדמנא בההוא אתר עלאי דאקרי קדש בגין דיתאחדון כלהו בחדא במלכא ועל דא מועדי ה' אקרון בגתר מקראי קודש דהה בהו אתעטר במלכא אחר תקראו אות' במועדם תרין חולקין אית בהו בגין עדן אי מסטרא דמלכא עלאה אית דיה לכתיב ואתם הדבקי' בה' אלהיכם וגו' כי חלק ה'. ואי מסטרא דקדש חולקא עלאה אית דיה ועל דא לנו אתחזי לזמנא להו ולתקנא קמייהו דקודשא וסעודתא ולמחזי בהו ומאן דמזמן לאורחא בעי לאחזוי, חידו לבנין כהירין לעטרא לאורחין דההוא דוספיזא מתא ל"למלכא דזמין דוספיזא יקירא אחר לבני היכליה כל אינון דיתין כל חד וחד בדיוקנא דא עבי' עבידתיהו ודא לזיל בסחורתי, ודא לזיל בחקליי. דר דההוא יומי דילי דכלהון מתעטרין (ס"ת מתעטרי) בחדוותא דילי דהתא ואינון דוספיזא עלאה ויקירא לא בעיא דתסדלון בעבידתא ולא בסחורתא ולא במדברי אלא כלהו אזמנתי בגונא דההוא יומא דילי ואתקינו גרמייכי לקבלא לההוא דוספיזא בתיבון כהירין בחדוותא בהוא יומא דילי ואתקינו לי סעודת' יקירא בגין דיהא זמינו דילי בכל סטרין. דר אתר קב"ה ליסראל בגי כל אתר יומין אתון מסתלקי בעבידת' בסחורתא דר בהוא יומא דילי דהתא דוספיזא עלאה ויקירא זמיכי' אתון קבילו ליה בתיבון כהירין זמינו ליה ואתקינו ליה סעודתי עלאי פתורי מסדרן כגונא דההוא יומא דילי בגין כך תקראו אותם בחודשם. תא חזי בשעתא דישראל לאתתא חדתן מסדרין שבחא לקב"ה מסדרין פתורי דמלכא גרמייהו במאכלי יקר מלאכי עלאי אתרן מה טיבון דישראל בכך אתר דאקרי קדש אתר לון יומין דא אתרי ולאו דילך הוא מהאו' אתר דאקרי קדש אתר לון זכי לאו קדש ניהו ואקרון קדש לון אתחזי לזמנ' דוספיזא דילי הד מכטרא דילי דהא אינון

לצפיים בי וחד מסטרא דקדם דכתיב קדם ישראל לה' הוחיל וישראל לקרין קדם לוספיא
דלהון הוא ולהי בגין דזמינו דהוי לוספיא מקדם הוא דכתי' מקדמי קדם. פתחו כלהו
ואמרו אשרי העם שככה לו תלתא לימין זמינין מקדם ולא יותר חג המצות וחג הסכות
וחג הסוכות אמר ליה ר' לבא וכי שבת אינו מקדם הוא זמין. אמר ליה לאו בתרי סטרין
אל הוא ולהי קדם לקרי דכתיב ושמרתם את השבת כי קודש היא לכם. וחד דשבת לאו
זמין הוא דהא לילי הוא ירותא הוא ולהי לקדם ולא זמינה ועל דא כלהון זמינין בקדם
ומתקריין בשבת ומתעטרן ביה בהאי יומא שביעאה מתעטר ביה ועל דא שבת אינו זמין
הוא. לברא דעאל לביתא דאבוי ואימיה ואכל ושתי בשבתא דהוא בעי. מתל למלכא
דהוה ליה ברא יחידאי והביאו לכספי יהי' ליה שובבינון לטברא ליה ולאתחברא בהו אמר
מלכא יהות הוא לזמנא לאלין שובבינון דברי ולאתחזקא יקירא והביאוהי לילי בהו זמין
לון להני שובבינון ברא לא אתחזי לזמנא אלא למיעל ולמיכל ולמשתי בביתא דאבוי בשבתא
לילי בעי הב"ה מי כמוכה באלים ה' מי כמוך נאדר בקודש ונהי כבר לאתתקן (ס"א
לאתתקף) בגאוה נאדר בקודם ולא זמין בקדם עב"ל. מבואר מהמאמר הזה שכולם
בקרים מועדי ה' לפי שכולם נועדים על ה' סוד המאורות שכל המאורות נקראים בו קדר
חמיתי רוחכי והוא תפארת נחלת יעקב בלי מליים בסוד הוא הסדרה הנאחזת מן המוח
וכי' קל"ג ישראל לה' ראשי' תבואתה וכתיב ברא בשביל תורה ובשביל ישראל
שנקראו ראשית. ומקראי קדש הם שתי מאורות היושבי' עם המלך במלכותו: סוד
הזמנים המזומנים גם הם מקראי קדש מזומנים ומכוינין זימון ע"י למטה שנאמר אשר
הקראו אותם במועדם ואי אפשר לזמן בלתי הסדון הירח כי הלבנה העליונה שער
למועדי העליוני ואי אפשר לכנס לליהם זולתי על יהי כעין שנאמר בזאת יבא אהרן
אל הקדש וכתיב לנוח עמה דוד ונקשטו עמך ואמר הם"א פתחו לי שערי צדק אבוא בם
אודה יה. וז"ל הפרדס בערכי הכינוי, בערך מועד בתיקוני פי' כי הם קצוות נקראים
מועדי לפל ג' רחשונים גדולה גבורה ת"ת נקראי מועדי ה' וגו' שכיי נקראים מועדי
כדכתיב אלה הם מועדי שהם נגלה הוד יסוד מועדי המלכות ונסתר ה' ס ונמצא מ"ה שהוא
המלכו' ובמקום אחר פי' כי מועדים הוא הכינה וזהו אשר תקראו אותם במועדם עכ"ל.
כלל הענין ועל שם קצוות ע"י המלכות בשרש בכינה והם ימים עוזים על בהשניהם את
הגרות מאירים ומפיציים ואז שמחה ושמן. שמחה מלד הבינה כנודע בכמה מקומות
וסימוך להם הכבי' שמחה והיה להם העליונה. ושמן ההשפעה על המלכות וז"ל הפרדס
בערך שמן. שמן פי' בזוהר פ' בלקבי לדיק שמן לקרי ויש מי שפירש שם כי הת"
שמן לקרי לכל המוסכם יותר שם שהלדיק נקרא שמן והטע' שמוהב בו ונקרא שמן
בהיותו יונק השפע מהבינ' דהיינו שמחה כדפירשנו בערך שמחה ונתרכבו בערך משיחי
היטועה והמפרסים פי' כי הוא נקרא בערך שהוא יונק משם ונמצא לפי זה שלא יקרא שמן
אלא בהיותו נכלל מהשפה עכ"ל וע"ז ראוי פסוק ושמחת בחגך השמחה מהבינה שורך
הקצוות המתוועדים והם מועדי ה' ומשפיעים בחג שהיא המלכות וז"ל הפרדס בערך
חג. חג כל החגים הם במלכות אמנם יחלקם לפי המקום אחר יהיו שכיה לל פי הדוקם
התשבל כאחר הוא חג הפסח אז היא מתחברת בת"ת במדת החסד ובכתוב מתן תורה הוא בב
מתיקדת עם דודה במקומו הרחוי לו בתפארת ר"ה יום הדין אז מתיקדת עם דודה בב

הגבורה

הגבורה ועל זה הדרך כל החגים והמועדים הם במלכות ונזכר בזוהר ובתיקונים
מקומות לין הקר ולין מספר תמכם פי' הרשב"י ע"ה בר"מ בפסוק וקנותם לותו חג וכו'
וז"ל וחגותם אותו לה לותו ו' עמודא דאמצעיתא ח"ב חסד גבורה וכו' ונוכל ליישב במה
שכתב קדש למו מעניין החבוק של הזיווג שהוא סוד שמלמו תחת לראשי וימינו תחבקני
כי עם היות שתתיחד עם בעלה בחיבוק ספירה מן הספירות כדפי' עכ"ז תקבל תולה מן
הימין ומן השמאל דהיינו החיבוק והוא חג שפי' חס"ד גבור"ה דלעולם עקר חג במלכות
לפי שהוא עם בעלה. כדפירש בקדוש ופי' בכתוב כך וחגותם אותו פי' תחברו ותייחד
התחתרת עם המלכות ויונק רחמוהם מחסד וגבורה וכיינו חג ובזה בתקון הכל. והנה
מלבד רבלים נקראים חג הם בחמשת חג הבעונות חג הסוכות. אבל שמיני עצרת לא
נקרא חג כי שמו מוכיח עליו הוא שמיני לחכמה עליונה כי מלכו' אחכמה תהתונה ונקראת
עצרת שהם בעצרים כל המעבי' ושם עמד סוד התפעלות בסוד הני הוא שאמר לעולמו.
גם עצרת לשון מלכות מל' הוא יעצור בעמי והוה חבל בבני עמו. כי ז' ימים של
פסח וז' ימי הסוכות כולם מתחילו מכיי' מבחינה כי לפעמים מוסיים מהחסד וזו מלכות
שבינה. ולפעמים מהבינה וזו"ל הסוד שבינה והכל ענין אחד כי הוא בסוד הדעת שהו זכור
ושמור נאמר בדיבור אחד. וז"ל הרמב"ן בפסוק שבעת ימים תאכל מצות וביום השביעי
עצרת לה' אלהיך לא תעשה מלאכה. רק נאמר בעם ע"ד החתת עצרת היה בכנסת
ישראל ובת לללמדינו סוד היום אבל חייבנו זה לשמיני עצרת כי השמיני רגל בפני עצמו
והקדמון של בכנסת ישראל והיינו בקרבנות של שבעת ימים אבל שביעי של פסח הוא
מלבד הרגל ועצרת כי לפעמים תמכה שמינית ולפעמים תמכה שביעית והכה הוא בשבעת
ימים גם זכור ושמור בבוד יום וכבוד ליה והקדמון כולל מבלל הרגל ועל כן אמר עצרת
לה' אלהיך לא תעשה מלאכה ושם אמר והקדמת אמר לה' עצרת היה כי החסך עצרת
ולבך הוא פעודה קטנה והמשכיל יבין עכ"ד ז"ל ומ"ש ובת ללמדינו סוד היום פי' מה
שאמר הכתוב עצרת בת ללמדינו סוד זה היום שהוא רומז לעטרה אבל לא בלבדה כמו
שרומזו שמיני עצרת כי ירמוז ג"כ ליסוד כמו השבת שרמז לזכור ביום ושמור בלילה כי
לפעמים תמכה שביעי בהתחלת המינן מהבניין והיה שמינית לביכה אחר גם ירמוז יוסף
רחמנן על פסח ועל חג בלילה ולכך הקרבן של שביעי זה היה בשאר קרבנות הרגל
להיותו רומז ליסוד ג"כ כמו שאמר ימי הרגל וע"כ אמר בו עצרת לה' אלהיך היסוד
והעטרה מקבל"ב בשמיני עצרת אלא אמר רק עצרת היא כי הרמז בו לעטרה בלבד
שהוא העצמי, לכן וקרבנו נקדה סעודה קטנה על שהוא בחינה המאוחר הקטן כמלת שמיני
שהוא עצרת היא המלכות בעצמה בבחינתה נחזור לענין הראשון אין לקרוא חג בלשון כפי
שהוא ימים טובים שתוגבי' והולכים על נקודות מבקאו. ויש בדברים הללה
עמוקים מתבארים במקומם לזולעי חן וכי בזה במקום הזה מבל מה שכתבתי
בחבור הקטן מועדים לשמחה הגיש
וזמנים לששון. ומחבר היה הבינה כדפי'
ששון הוא המלכות ועל ידה הזמנים
מזמנים הם מקדושי קודש:

אמר. עם הנ"ב ח"ת רומז למלכות בעודה בכחה מיקוות. יוסף הוא שמרת בעודה

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע
וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן
מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ וְזִכְרוֹן כָּל
עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ לִפְלֵיטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד
וּלְרַחֲמִים וּלְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם חג המצות הזה · חג השבועות הזה ·
חג הסכות הזה · שמיני עצרת החג הזה : זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ
לְטוֹבָה · וּפָקְדֵנוּ בּוֹ לִבְרָכָה · וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים : וּבִדְבַר
יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחָנֵּנוּ וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ
עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה :
וְהַשִּׂיאֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת בִּרְכַת מוֹעֲדֶיךָ לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם
לְשִׂמְחָה וּלְשָׂשׂוֹן כַּאֲשֶׁר רָצִיתָ וְאָמַרְתָּ לְבָרְכֵנוּ :

בשבת

זכרון תקיעת יום תפארת התורה נתן וזה שהם חכמה ובינה הם נקראים י"ס כי יש
רומז לחכמה וי"ס שתומה היה בבינה כנודע והוא"ו שבחומש יום הזה תפארת בעצמו.
מרי חלו ב' תיבות ח"ת יו"ס סוד סס ידו"ד :

**בפסח** לומריס זמן "חרותינו בסבוכות מת"ן תורתינו · בסוכות "שמחתינו ·
זסימכס והיית אך שמח" ר"ת שמחתינו מתן תורתינו חרותינו · והיה זה
רומז ליומא ה' במעגלו שהוא חילוק העולם שעדיין אין מקוים כי טוב בבחינה
ולעתיד לבא יקויים ויהיה טוב · וע"ז רומזים הימים טוביס ע"כ מסי מין זכר לעולה
מצריס כי ביציאת מצרי נתגלה חילוק העולם מכח התורות והמועדים שהם מקיימים
והכח והזו שבעה ימי פסח כנד שבעה ימי בראשית · וכן סוכות בהושיענו שהם חג השבועות
וזהקיפס ז' ענני כו' כל זה מורה על החילוק על כן הם ז' ימי סוכות בזה מקיימים
הוא זכר ליציאת מצריס ע"ב שהיו חלף יום ח' · מ"מ בו נתנה התורה בחומש וכמ"ש
בראשית ברא מארז"ל יום השבעי הכל עומד על שבעי בסיון וזהו עצם הבריאה וסוכות
בראשית בשביל התורה וישראל מיקבלין את התורה · ומה שרומזים פסח וסוכות :
בשבעה ימי' רומז שבועות ביום ח' שהוא מתן תורה תכלית בריאת ר"ה עיין סס :

**אלהינו** וזאלהי אבותינו יעלה ויבא כו' שהוא מתפלת ר"ה עיין סס :

**ורחשיאנו** ה' אלהינו כו' ז"ל ת"י מלמון ויעת מלחמה מאת עכו כלומר שיהיה
ברכת מועדים סס הנהנין העליונים שהשפע יורד בהם להתברך הפל
מהברכתו יכונן בית מלכותו וזהו מועדי' שהמועדי' יהועים עליונים בי העולם
גזרתם · בשמחה ובשלום בחשר רצית כי בשניהם העוב וזהחזה בח לעולם כי חשר
(ישוב) והתפארת וכל עוב לית בכנסת זעיר בן חשר
קדמנו

שער לשלש רגלים השמים שיח

(בשבת אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתינו) קָדְשֵׁנוּ
בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ
בִּישׁוּעָתֶךָ וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
(באהבה וברצון) בְּשִׂמְחָה וּבְשָׂשׂוֹן (שבת ו) מוֹעֲדֵי קָדְשֶׁךָ
וְיִשְׂמְחוּ בְךָ יִשְׂרָאֵל אוֹהֲבֵי שְׁמֶךָ׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ׃ מְקַדֵּשׁ
השבת וְ יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים: רצה ומודים וכו׳

אח"כ יאמר הלל וקדיש שלם ואח"כ קורין בתורה ואח"כ יאמר אשרי:

## תפלה

קדשנו במצותיך כלומר בהיות משך הברכות הנמשכות והקדושות באים בקדושתה
מסוד הנקוד׳ העליונה כ"ע הנקראת קדש כי כל הקדושות משם נמשכים ויורדים אל
כל המקורות העליונות ועל סבה זו מתקדש׳ בסוד הקדושות׳ שים חלקינו בתורתך
בהיותם אחוזים בעץ החיי׳ למען יחיו׳ שבענו מטובך סוד מדת הטוב מימין המעלות
שמח לבנו בישועתך בהיות השמחה והרצון בא מסוד הנעלם והכל מתברך בשמחת עולם
וכן הוא כי הוא סוד השכינה שכינת עולם כאמרו ושמחת עולם על ראשם טהר לבנו
מאות׳ הדברים הטבעיים בעולם להטהר מהם בעבדו כפי הראוי ואי זהו והוא אמת
צדיק יסו"ד׳ ואמת ת"ת׳ ביחד נכונים ואין להפרידם עכ"ל׳ וז"ל מהרמ"ק סידור:
קדשנו במצותיך בזוהר בפ׳ אמור פי׳ הרשב"י כי הזיווג אל הת"ת עם המלכות
אינו אלא בהיות המלכות מקבלת מצד החכמה אבל בהיותה מקבלת מן הבינ׳ בלי שיתוף
החכמה אין זיווג כלל וזהו הטעם שיום הכיפור אסור בתשמי׳ המט׳ ולכן לענין הייחוד אנו
ממשיכין שפע מן המלכות וזהו קדשנו פי׳ המשכת שפע מן הקודש העליון אל המלכות
שהיא נקרא מצוה ולשון מצותיך שיש בה בחינות רבות: ותן חלקינו בתורתך
אחר שהמשכנו שפע אל המלכות שהיא מקודשת מן הקדש אנו מייחדי׳ אותה עם בעלה
וזהו חלקינו בגן עדן ודאי שהם אחוזים בה אם נשמתן בתורתך הכוונה העלות המלכות
אל מקום הת"ת׳ שבענו מטובך פי׳ אחר שייחדנו סוד שש קצוות שהם וא"ו הת"ת עם
המלכות דהיינו יחוד שבע מדות וכולם משפיעים ביסוד שהוא קיבוץ השביעיות כדפי׳
הרשב"י ע"ה בתיקוני׳ כי כל המדות נקרא בו שביעיות לכן אנו אומרים שבענו פי׳
ישפיע בנו שפע השבעה מן היסוד הנקרא טוב: שמח לבנו בישועתך פי׳ המלכות
נקרא שמחה והבינה נקרא שמח׳ והיא מקור השמח׳ והמלכות נקרא ג"כ בהיותה יונקת
ממנה כדפי׳ בס׳ פ"ר ולכן כדי לבטל הדין והתעוררות כח הקליפות אנו ממשיכים שפע
השמחה מן הבינה כדי להושיע וז"ש שמח כו׳ ובזה יתבטלו הקליפות ויתיחד האשה
בבעלה: וטהר לבנו לעבדך באמת פי׳ בסוד המשכת השפע הנז׳ יתבטלו הקליפות
ויפסק דם הנדות והזוהמא לבעלה וז"ש וטהר לבנו המלכו׳ נקר׳ לב ולעבדך ולייחדך
עם הת"ת והיינו באמת עכ"ל:

וגומרין הלל וביארתיו למעלה

# מוסף לשלש רגלים

תפלה מוסף סמוך נגד יסוד ומצוחר לעיל במוסף שבת

אומר שמונה עשרה עד האל הקדוש · ואח"כ אתה בחרתנו עד זכר ליציאת מצרים ואח"כ ומפני חטאינו וכו':

**וּמִפְּנֵי** חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אַדְמָתֵינוּ וְאֵין אֲנוּ יְכוֹלִין לַעֲלוֹת וְלֵרָאוֹת וּלְהִשְׁתַּחֲווֹת לְפָנֶיךָ וְלַעֲשׂוֹת חוֹבוֹתֵינוּ בְּבֵית בְּחִירָתֶךָ בַּבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ שנקרא

## תפלת מוסף

**ומפני** חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו מארצנו ואין יכולין לעלות לראות ולהשתחוות לפניך ולעשות חובותינו בבית בחירתך בבית הגדול והקדוש שנקרא וגו' וכן מצינו בכותיים מפני שלא ידעו מפסח שלהי הארץ שהם ממנו' וזה גרם לישראל גלותם ממנה כי טמאוה והיה סבה שתתרחק הארץ העליונ' ולפיכך כתרחקו גם הם ממנה וגלו מהארץ מה כנגד מה וזה סבה שבעלו הקרבנו' כי בית המקדש של מטה מכוון כנגד בית המקדש שלמעלה וכו העבודה לה' ולא נתאר כי אם פרי' שפתינו שהוא ומשלמה פרים שפתינו וזה הנו מבקשים שיבנה במהרה בימינו ותסוד העבודה בהרים וחמר ותגדל כבודו כלומר שיתעלה הכבוד השוכן בבי' המקדש של מעלה ברקיע ה' בראש מקום הגדולה וכן לשון גדול יהיה כבוד הבית וגו' וכתיב נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים · גלה כבוד מלכות' לומר שיפשוט את כתנתו שהוא מתעלם בו ע"ל שיעמוד והם סוד הבגדים וזה יתעלה הכבוד שהוא ממוסה לעין כל וגילוין יהיה כי כל יושבתן יהיה בגלוי הכבוד ופתח מגלותו וזו יקרב פוריהו וכו' פי' זה בזה והיחוד לעין ערוך מקום העבודה ושם נעשה לפניך וכו' תכלית שלתיהו זה הוא לעבוד את ה' : וז"ל מהרימ"ק מפני חטאינו פי' החטאת הוא תגבורת הקליפה ולכן בחמרו מפני חטאינו ערוך לומר כענין מתוך ומבטל הקליפ' שהיה כדי שלא יתגבר כשבא לקטרג ח"ו : גלינו מארצנו הענין כי בהיות שהיה שליטת החיצוני' בשעב' בארץ כענין הוי לנו כי סבה היום שפירשו בתיקונים ומק שהית' המלכו' נעש' בארץ ומה ארצו גלינו ממנו שנסתלק : ונתרחקנו מעל אדמתינו פי' אחר שנסתלק שהיה היה נקראת ארץ בעוונותינו נקרא' היה אדמה מלשון אדום' מפני מסך סלון שלו שהיתה שם רוגז' על הגויים כי זה מנוח נקנת הית' לנו אבל עוד נתרחקנו מעל אדמתינו ונעין לית להון נדפין לפרחא בתר חימה ולכדלא בתרח בכל לתר לחיסי פרחת ותגדל כדפי' בתיקונים : ואין יכולין לעלות ולראות ולהשתחוות לפניך פי' כודע שם פרל בשר היה כח התעוררות תחתון בסוד הנשמות עלידי מעשה המצות כדפי' גם פרל בשר מהות והנהגה ואחר שגלתה שכינה ממקום' אין הזיווג נמשך ולכן אין בכח התחתון לעורר שם בן ד' בחיתיותיו להיותו קרבן פי' קרבן לילו"ד קירוב אותיות אלו שם בעמים יו"ד ה"ה וא"ו ה"ה כדפי' בזוהר ויקרא ולכן אין אנו יכולין להקריב ולהזכר אותיות אלו מלד הקליפות המעכבות והנה גם בישאל הקליפות שהוא מנד השפע העליון

השפע

שֶׁמַּקְרִיבִים שִׁמְךָ עָלָיו מִפְּנֵי הַיַּד שֶׁנִּשְׁתַּלְּחָה בְּמִקְדָּשֶׁךָ: יְהִי
רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן שֶׁתָּשׁוּב
וְתִרָחֵם עָלֵינוּ וְעַל מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וְתִבְנֵהוּ מְהֵרָה
וְתַגְדִּיל כְּבוֹדוֹ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ גַּלֵּה כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ

מהרה

הנסמע מן הימין מלא החסד כי משם הטהרה כדפי' בזוהר פרשת חוקת ולפ"ז שם ימלא הפך
מזה בקלת מקומות כי טהרה מלא החסד תקנינו ענין זה בס' פרד"ס בשער ערכי הכיווי'
וכבר ענין זה לנו מומרי': ולא כהן מיכפר בעבדינו ופי' כהן מלא החסד ומשפיע ומטיי'
החסד לזולתו בקלינו כדכתי' וכל זולתו בכל יום ופי' מיכפר היינו כמו וכפרתם את הבית:
יהי רצון מלפניך פי' יהי היינו סוד ה"ה י"ה בחכמה ה"י בבינה להיינו בחינת בינה
בחכמה ובחינת חכמה בבינה וסודו אור יפר ואור חוזר והיינו י"ה ה"י ונכללים במלת
יהי רצון כ"ע אחר על חכמה ובינה בהיותם בכללן יחד ומלשתם בסוד הכללות מושכים
שפע ממקור הכלכלים והיינו מלפניך פי' מל"ם סתום לפני הכתר. וזה יהיה כלל לכל
מקום אחר ימלא. ה' תלבינו ותלהי תבותינו כבר פירשנו מלות אלו פעמים רבות וסוד ה'
כתר תלהינו חכמה ותלהי בינה תבונתינו גדולה גבורה ת"תיסוד כ"ו כדפי' לעיל והכוונה
להמשיך השפע דרך המדות: מלך רחמן שתשוב פי' מלך כתר רחמן חכמה שע"י
החכמה מושפיע הכתר אל המדות כי היא רחשית הגילוי שתשוב בינה סוד ג' רחמנות
מתייחדי' בבינה: ותרחם עלינו סוד השפעת הרחמים על ז' המדות הנכללות
בו"ן וה"ו כדפי' והכוונה עלינו כי לקרב ולייחד לותיות יהו"ד בסוד קרבן כי משם זה נכלל כל
הלותיות: ועל מקדשך אחר שהשפיע במלכות מיוחדת בסוד כל הלותיות חזר
והשפיע בעלמם עם נערותיה וזהו סוד מקדש שהוא בכלל נקודת ליון שהיא בחינה אחרונית
שבמלכות והיכל שהיא הת' ולבסוף ועזרות הם סוד בחינות רבות שבה היא מתייחדת ולזה
פרשה בפני עצמה ובלה להפריד אחר ועל סוד היסוד וה"ו של ועל הוא רומז על הת"ת
ועל זה כדי שלא להפריד ה"ו: ברחמיך הרבים פי' רחמיס ב"ע ורבים מלא
ימין והסמאל והאמצע שכלם רחמים הן כדפי' הרשב"ע ע"ה בתיקוניו ופי' בספר אור
יקר: ותבנהו מהרה פי' המשכת השפע הכתר דרך הבינה אל הבנין כי מלא הבינה
בבנין בענין ויבן ה' אלקים את הצלע ומשך ימשך אל המלכות כדי שיבנה ויעשה הת' וזהו
מהר"ה מהר"ת ואלו הם תיקוני הצלע תלהינו כדפי' בזוהר: והגדל כבודו
פי' המשכת אור כ"ע מלא החכמה והגדולה וזהו ותגדל מלא הגדולה כבודו חכמה הנקרא
כבוד שעולה ל"ב ובשלשתם יחד הם: אבינו מלכנו אלהינו פי' אבינו כ"ע שהוא אב לכל
המלכיות מלכנו חכמה אלהינו בינה כנודע ושלשת מיוחדים יחד להמשיך מפיץ יהודם אל
אל המלכו' וזהו לשון מלכותך פי' המפרסים שיגלה ל"ב בתיבות העליונים שבחכמה
בתיבות שבמלכות משם והיינו כ"ו כדפי' היינו מלכות שבחכמה העליונה בסוד צרת,
בגני הצת: עלינו מהרה כבר פי' מלת עלינו מהרה ירמז שבזה יתקן המלכות דהיינו

מלכותה

מְהֵרָה וְהוֹפַע וְהָנֵשֵׂא עָלֵינוּ לְעֵינֵי כָל חָי. וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין
הַגּוֹיִם וְנִפּוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ וְהָבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירֶךָ
בְּרִנָּה וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשֶׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם וְשָׁם נַעֲשֶׂה
לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִים כְּסִדְרָם וּמוּסָפִים
כְּהִלְכָתָם (וְאֶת מוּסַף יוֹם השבת הזה:) וְאֶת מוּסַף יום חג המצות
הזה

מליאותם למטה: והופע והנשא עלינו פי' והופע היינו הופיע והשפיעה ממעלה ממקומה למטה הל הכ"ו וחל"כ זהו יתיחד ויתכפא ממש על כ"ו כי בהופע יעשה כסא ומכון בה"י וה"ו הל הביכה וחחר כך יושב המלך על הכסא ויתכפא עליו לעיני כל חי לעיני הם נפח והוד כל חי יסוד והעניין כי יהיה ג"כ מתכפא על הנפח והוד ויסוד: וקרב פזורינו מבין הגויים פי' נסוד עת לחסר שלש הראש בחלם ושם הנפשות המפוזרות מהכ"ון והוה"ו בחעה חלם הראשון: ונפוצותינו ככם מירכתי ארץ פי' חיזון בשמחתיך לחזלין ערטילון לחחר מותם שחינם בקליפות ה"ו חלח מירכתי ארץ שהם מדרגות התחתונות ולח זכו לבח הל קן ימין לנוח ובסה ג"כ בחיחת מציחתו בעניו חין בן דוד בח כו':

והביאנו ה' חלהינו לציון עירך ברנה ובניינו פי' קיזון הנפשות מן המקומות הנ"ל ונפוצו שם הל בחינת ציון עירך הכיינו יסוד ומלכות וקיבוצם ע"י מכתם ובזכ"ת ומלכות וזהו כ"ו ה"ו ו"ו ה"ו ע"י קיבוצם יהיה הייחוד ויחזור ברכה פי' מסך רבעת הלוים הנפשות הקליפות כי בחבוד רשעים רכ"ה והוח ע"י שפע הביכה כי מסך רבעת הלוים כלכתיב ועבד הלוי הוח: ולירושלים עיר מקדשך בשמחת עולם כפר פי' הדוך לייחוד המלכות עם העליונים וחח"כ לייחדה בעלמה עם בחינתה ולהיות כי כל זה הוח מלד קיזון הנפשות ח' ולירושלים עיר מקדשך הכיינו ירושלי' בחינות תחתונות שחחם שבחוכם עוד בחינת יותר פנימיות כדפי' לעיל: וזה יהיה מלד הביכה הנקרח שמחם שבחוכם כללים הקטנות הנקרח עולם וזה כדי לקבץ הנפשות הל הייחוד ולבטל כח הקליפות שלח יתגברו הזיווג הקרכן הל החותיות כדיך להמשיך מלד הביכה משם קדושת הכעלמים ותקן זה: ושם נעשה לפניך קרבנות חובותינו פי' ביהות קיזון הנפשות נעשה ותקן לפניך כל מיני ייחוד כרחוי ואמרו חובותינו ירמה כמשמעו המוטל עליהו לחכר חו ירמה שהם עתה חובותינו מלד הדין ולד פירודם וחו נקרב לחותם: תמידים כסדרן פי' תמיד של שחר הוח קיזוד החותיות מלד החסד דהיינו בגבורת הזכר כנוקב ותמיד ל"ת בין הערבים הוח קיזוד חותיות מלד הגבורה דהיינו בחנבור' הנקבה זה בסוד ידו"ד וזה בסוד ידו"ד זה מלד הור ישר וזה מלד הור חוזר ולכן אמר תמידין כסדרן פי' שיהיה סדרן של חותיות כסדר בסוד הור ישר בין הן הסמיכל בין הן ימין להורות על הגבורת הרחמים: ומוספין כהלכתן כבר פי' לעיל ענין מוסף ועניינו שהוח המלכות שמסתרת לדיקים לחיות הוספת ואמרו כהלכתן פי' מתייחד היסוד עם המלכות כדפי' בתיקונים: הלבה ע"י התוספת שתוסף בה מן היסוד נקרח תוספתה כדפי' בתיקונים:

הזה: חג השבועות הזה: חג הסכות הזה: שמיני עצרת החג הזה:

נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ
עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר: לשבת

וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה
בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֹלַת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתּוֹ עַל עֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ:

לפסח וּבְרֹאשׁ חָדְשֵׁיכֶם תַּקְרִיבוּ עֹלָה לַיי פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנַיִם וְאַיִל אֶחָד
כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם: וּמִנְחָה סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן שְׁלִשָּׁה
עֶשְׂרֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עשרנים

את מוסיפי פי' את מלכות והיה מתייחדת עם היסוד בח' משתי בחיות תאר לו הת'
קדושה תגד חידוש הלבנה להיינו ר"ח ומוסף תגד רקם הפה להיינו תוספת
קטן תגד הבינה שהיה רקם לכל ההקף הקרקע סגה ולכן זכרון ר' עולה לכולן כי חור
קטן הוא גרגיר לפני חור גדול שרגא בטיהרה וכו' ומקום הזכר הין הנקבה עולה בסם
ובים הבני הוא מוסף ר' כנודע: יום הזכרון הזה וי"ט מקרא קודש הזה במלת
אלו את יום הזכרון נכללו ת"ת ומלכות ויסוד ובינה כדפי' לעיל בתפלה וי"ט היינו
תפארת יום ויסוד טוב מקרא קדש שהקדש מעלין נפשם עליהם כדפי' לעיל:

נעשה ונקריב לפניך פי' נעשה תיקון ע' הנפש הנפשם ונקריב היינו יהוד וקירוב
החיות את ק"ב: באהבה כמות רצוך בחבה פי' נסוד רצוך קבלת
התלכות מן החסד ומן הגבורה כמו' רצוך מלכות נקרא רצוך בקבלת מן הרצון העליון
שהיה מתייחדת ומתקרב בעצם והיה מתקרבת בתורה שבכתב נסוד הדעת העליון
משם מרע"ה מרכבה וזה היה למעלה מגדולה וגבורה נסוד תפת חיל עטרת בעלה סוד
בלה משם ת"ם:

כמו שכתבת עלינו בתורתך וזה היה למעלה מגדולה וגבורה
להיינו ע"י תפה וכו' וכדפי':

והקרבתם כו' פרים בני בקר שניים כו' כפר בתפתי סודם במוסף על ר"ח פרים
בני בקר שניים הם תרין הי"ן מהשם חיל אחד מהשם: שבעה כבשי'
שם ו' ימי בראשית העליונים הכללים בתפארת ו' שבשם והשם עולה לידו"ד השם
שלוש עד קומו של יו"ד שהוא בכתר:

ומנחתם ונסכיהם למהופך ג' עשרונים לפר ג' הם בחינת ג' רחמונות שהם
עשרונים

עֶשְׂרִים לָאֵיל וְעֶשְׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ יַיִן בְּנִסְכּוֹ וְשָׂעִיר
לְכַפֵּר וּשְׁנֵי תְמִידִין כְּהִלְכָתָן׃ אלהינו וכו׳

לשבת יִשְׂמְחוּ בְמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֹנֶג עַם ׀ מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי כֻּלָּם
יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ וּבַשְּׁבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ חֶמְדַּת יָמִים
אוֹתוֹ קָרָאתָ זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית׃

לשבועות וּבְיוֹם הַבִּכּוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַיְיָ בְּשָׁבֻעוֹתֵיכֶם
מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ
תַּעֲשׂוּ ׀ וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיְיָ פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנָיִם
אַיִל אֶחָד שִׁבְעָה כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה׃ ומנחתם

לסכות וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא קֹדֶשׁ
יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ
וְחַגֹּתֶם חַג לַיְיָ שִׁבְעַת יָמִים׃
וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיְיָ פָּרִים בְּנֵי בָקָר שִׁלֹּשָׁה
עֶשֶׂר אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר
תְּמִימִם יִהְיוּ׃ ומנחתם

## לחול

עשרונים פרטי ג׳ קוים וסס בחיג ג׳ יודין כמבואר במקומו וסס עשר ספירות
בכל חית מהם בנעלם על כן נקראו עשרונים׃ והכוונה להמשיך לפי שמורה
על הדין הספיעה מג׳ רחמונות ויתן להקטות הלח יח פרי פרים וח׳ מהם רומז לפיכה
מהיל לחת מג׳ רחמונות ויתך רומז להמשיך לה מג׳ רחמונות׃ דכבר ידוע שעשם הביכה
לחיכה דין רק מכטרעיה נמשך הדין ממילא שייך להמשיך מג׳ רחמונות לכיונו מקצר
וחכמה ועשם הביכה׃ ושני עשרונים לחיל דכיינו הת״יסדות בתר וביכה כי ההיל ליך ל
משם מבוה חכמה ועשרון לבקע׃ כוי׳ הכביסים שסם שבעה ימי בראשית פרטם וסס
מעלים לותם כל לחת ולחת מהם פרטם׃ בסוד הביכה שסם מג׳ רחמונות וסס
חמונות כלחת׃ והוח סוד א״ו ׀ לוכ הוכב על ז׳׃

בסוכות מקריבין שבעים פרים נגד כחות יניקת ע׳ פרים׃
מנהג להביח שני לוים כי מחר שמשרדי׳ כת הפרים מכוין לוים
בכפל לעומד הסמך בפרטם ובמקומו להיינו חכמה וסמך להמשיך וכן היו הכביסים בכפל
י״ד בכל יום׃ כנודע שבעת הכנין הם בסוד בנ״ך בפר״ת המקבילים לוים דגד ורפה שהוח
רחמים ודין כדי לכלול הדין ברחמים׃

ליום א׳ דחול המועד דסוכות אומר שני שלישי · ביום ב׳ שלישי ורביעי · ביום ג׳ רביעי וחמישי · ביום ד׳ חמישי וששי · ביום ה׳ הושענא רבה ששי ושביעי :

וביום הַשֵּׁנִי פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנַיִם עָשָׂר אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם : ומנחתם

וביום הַשְּׁלִישִׁי פָּרִים עַשְׁתֵּי עָשָׂר אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם : ומנחתם

וביום הָרְבִיעִי פָּרִים עֲשָׂרָה אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם : ומנחתם

וביום הַחֲמִישִׁי פָּרִים תִּשְׁעָה אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם : ומנחתם

וביום הַשִּׁשִּׁי פָּרִים שְׁמוֹנָה אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם : ומנחתם

וביום הַשְּׁבִיעִי פָּרִים שִׁבְעָה אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם : ומנחתם

לשמיני עצרת בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ :

וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיי פַּר אֶחָד אַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה תְמִימִם : ומנחתם

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ (רצה במנוחתינו) מֶלֶךְ רַחֲמָן רַחֵם עָלֵינוּ טוֹב וּמֵטִיב הַדְרֵשׁ לָנוּ שׁוּבָה עָלֵינוּ בַּהֲמוֹן רַחֲמֶיךָ בְּגָלַל

## אבות

ביום השמיני עצרת פר אחד נגד הפרים חיל אחד נגד חכמ׳ כבשים בני שנה שבעה שבעה תמימים הם ז׳ ימי בראשית הכלולים בתפארת · ובכללם הוא המלכות · ובכלן לא הוקרב פר אחד וב״ח ובפסח ושבועות היו שני פרים נגד שני הי״ן ובדפי׳ כי לא תוציאו לגמרי הם״ק מחרוכה בהדיה · כי היום בעצמו הוא מלכות המלכות כמ״ש למעלה : אלהינו ואלהי אבותינו וחלקי אבותינו הכמה ובינה מלך רחמן תפארת וט״ב ומטיב הוא מצד הוא יסוד הנקרא חוק טוב · והוא ג״כ נקו הרחמים · שוכה עלינו בהמון רחמיך · מגלגל חסדים שעשו רצונך שתעורר חסדים על שהעלו החסדים העליונים חסד תפארת למעלה בשרשם ויקו מהרשן העליון · כמה ביתך כשתחילה בנין ב״ה שלמות כיכל וכו׳ · וכו״ן מקדשך הם עמודי וכוכבות קדמת יכי״ן ובוע״ז שהם נפת ותחלת בשמיו ושמחנו בתיקונו כי אז יהיה בשלם בנין הבית ויהיה מתוקן כהיותו ושוו כמני׳ לעבודת׳ ולויס לשירתו וישרתו לכוהנים וכהן לוי ישרתו הם חסד גבורה

אָבוֹת שָׁעָשׂוּ רְצוֹנֶךָ בְּנֵה בֵיתְךָ כְּבַתְּחִלָּה וְכוֹנֵן מִקְדָּשְׁךָ
עַל מְכוֹנוֹ וְהַרְאֵנוּ בְּבִנְיָנוֹ וְשַׂמְּחֵנוּ בְּתִקּוּנוֹ וְהָשֵׁב כֹּהֲנִים
לַעֲבוֹדָתָם וּלְוִיִּם לְשִׁירָם וּלְזִמְרָם וְהָשֵׁב יִשְׂרָאֵל לְנָוֵיהֶם וְשָׁם
נַעֲלֶה וְנֵרָאֶה וְנִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנֶיךָ בְּשָׁלֹשׁ פַּעֲמֵי רְגָלֵינוּ כַּכָּתוּב
בְּתוֹרָתֶךָ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָל זְכוּרְךָ אֶת פְּנֵי יְיָ
אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר בְּחַג הַמַּצּוֹת וּבְחַג הַשָּׁבֻעוֹת
וּבְחַג הַסֻּכּוֹת וְלֹא יֵרָאֶה אֶת פְּנֵי יְיָ רֵיקָם: אִישׁ כְּמַתְּנַת יָדוֹ
כְּבִרְכַּת יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לָךְ: והשיאנו רצה ומודים וכו׳

תפארת • ומסיים בעל״ו ורחם עלינו וכו׳ רחמנות להמשיך ממס וזהו ונשתחוה לפניך כל השתחוה׳ היה המשכ׳ ממעלה למטה יתעורר חסד עליון המרומז בתיבת ידאה שהוא ר״ו סוד של ס״ס ע״ב שהוא בחסד העולה ע״ב וב״ו ר״ו לותיות ואמרו המקובלים רמז בלילה בפסוק שלש פעמים בשנה יראה כי תחזוד שלשה פעמים תיבת בשנה עולה ע״ח ולפי בחזרת הגלגל הוא שלש הרי עולה ע״ב רומז לסס של ע״ב • וחת״כ לומר יראה שהוא ר״ו לותיות • כל זכורך את פני ה׳ תלריך הוא סוד הכרובים פניהם איש אל אחיו יראו׳ במעלותם אותם כמעבר חיה ולויות וזהו כ״ל זכור״ך של זכור״ך תלריך הוא מלכות ולא יראה את פני ה׳ ריקם ויהיו ישראל בתכלית הרחמים, ובתכלית הסלילות ויתעוררו מלמטה ולהמשיך ממקור הברכה מלמעלה וזהו איש כמתנת ידו

מלמטה כן ברכת ה׳ תלריך אשר נתן לך ויהיה אשר ויתן למן

**הג״ה** ע״כ מוחיים כלל יום הושענא ומוחיים הר״ה ״ה הושענא כי אחם אני אותם ואם אני אותם אני ע״כ • אחת העול׳ ע״ב והשעם שמחת נתן השמות כתבו התוספ׳ וכן הוא בשור ל״ת מר״ה ר״ב • שמות חוזרים על עצם ולכני כמה כתיב ואני בתוך הגולה וכתיב וה״ו מסוד כוונ״ם וגם כי אחיה אחת ואחת ירדי ר״ת יעב״ל • והנה גם בפשוטן של התיבות מרומז קישור ודביקות הק״ה וישראל הק״ה ושראל כלילה אחד ואחת כנגד יעב״ל • והוא הק״ה • לתתנו ודוגמתו בייחל וכיכול בגחתיו יש לו כמדת שני בחינות בגלות • ועל זה מיסד ההשענות ההושענא לתת עתן כו׳ לחוד עמך ליטד עמך ויושע עמך כביכול כן ויושע יהיו קשר בתורה כי בתורת ישראל מעורין עמך כשיכול כן ויושע יהיו קשר בתורה כי בתורת ישראל מעורין ויושע אחכם כתוב ובגד הפ״י מעורין ויושע מיוחד תחת ת״ ד בניכול הוא מעשו • כן ולכאורה הקב״ה נקוד לנגני ישראל תולם על • להתכם שבל אחכם נקוד לנגני ישראל תולם על • והשתחוו ותתכם תחויק תחת אל״ף שחו פרישות אחר שם כן תחויק בתוך פה״ם עמכם • וכן מזכרן שלחת לנגני ישראל בחויק תחת הפי״ן ולפני הק״ה תחויק בתוך פה״ם

שולחן:

## מזכיר נשמות

בכל יפים נוראים ומחנת יד אחר הפטרה עבור קרוביו ויעודיו המתים ויגיד בקודש

דבר מה עבור נשמותיהם לצדקה:

יִזְכּוֹר אֱלֹהִים נִשְׁמַת אַבָּא מוֹרִי (פ ב פ) שֶׁהָלַךְ לְעוֹלָמוֹ בַּעֲבוּר שֶׁאֲנִי
נוֹדָר צְדָקָה בַּעֲדוֹ בְּשָׂכָר זֶה תִּהְיֶה נַפְשׁוֹ צְרוּרָה בִּצְרוֹר הַחַיִּים עִם

נִשְׁמַת אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב שָׂרָה רִבְקָה רָחֵל וְלֵאָה וְעִם שְׁאָר צַדִּיקִים
וְצַדָּקָנִיּוֹת שֶׁבְּגַן עֵדֶן. אָמֵן:

יְזַכּוֹר אֱלֹהִים נִשְׁמַת אִמִּי מוֹרָתִי (פ ב פ) שֶׁהָלְכָה לְעוֹלָמָהּ בַּעֲבוּר
שֶׁאֲנִי נוֹדֵר צְדָקָה בַּעֲדָהּ בְּשָׂכָר זֶה תְּהֵא נַפְשָׁהּ צְרוּרָה בִּצְרוֹר
הַחַיִּים עִם נִשְׁמַת אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב שָׂרָה רִבְקָה רָחֵל וְלֵאָה וְעִם שְׁאָר
צַדִּיקִים וְצַדָּקָנִיּוֹת שֶׁבְּגַן עֵדֶן. אָמֵן:

יְזַכּוֹר אֱלֹהִים נִשְׁמַת אָבִי וְאִמִּי זְקֵנַי וְזִקְנוֹתַי בָּנַי וּבְנוֹתַי דּוֹדַי וְדוֹדוֹתַי
אַחַי וַאֲחָיוֹתַי קְרוֹבַי וּקְרוֹבוֹתַי בֵּין מִצַּד אָבִי בֵּין מִצַּד אִמִּי שֶׁהָלְכוּ
לְעוֹלָמָם בַּעֲבוּר שֶׁאֲנִי נוֹדֵר צְדָקָה בְּעַדָם בְּשָׂכָר זֶה תִּהְיֶינָה נַפְשׁוֹתָם
צְרוּרוֹת בִּצְרוֹר הַחַיִּים עִם נִשְׁמַת אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב שָׂרָה רִבְקָה רָחֵל
וְלֵאָה וְעִם שְׁאָר צַדִּיקִים וְצַדָּקָנִיּוֹת שֶׁבְּגַן עֵדֶן. אָמֵן:

## יש מקומות שמברכין בימים נוראים

מי שבירך אבותינו אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן דוד ושלמה הוא יברך את רבי פלוני בר פלוני בעבור שנדר צדקה בעד הנשמות שהזכיר היום לכבוד המקום ולכבוד התורה ולכבוד היום בשכר זה הקדוש ברוך הוא ישפרהו ויצילהו מכל צרה וצוקה ומכל נגע ומחלה ויכתבהו ויחתמהו לחיים טובים בזה יום הדין וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו עם כל ישראל אחיו ונאמר אמן:

## לשלש רגלים

מי שבירך אבותינו אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן דוד ושלמה הוא יברך את ר' פלוני בר פלוני בעבור שנדר צדקה בעד הנשמות שהזכיר היום לכבוד המקום ולכבוד התורה ולכבוד הרגל בשכר זה הק"בה ישפרהו ויצילהו מכל צרה וצוקה ומכל נגע ומחלה וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו ויזכהו לעלות לרגל עם כל ישראל אחיו ונאמר אמן:

---

## דיני וסדר הדלקת נרות של חנוכה

כתב ר"ת שיכוין בשעה שמדליק שיהא נר זה שאני מדליק מצוה מן המובחר להדר שיקיים מצות חנוכה שהיא מצוה מהודרת ואם אפשר לו שיהא שלוחו מדליק בביתו שיהא לו נר בכל לילה ולילה שדולקת בבית הכנסת שהוא מקום קדוש ונקרא בית תפלה ובית מדרש ובית הכנסת שכולם שמות לבית אחד ומצוה להדליק בבית הכנסת שמתוך כך יבא לידי הדלקה בביתו ואם אין לו בית הכנסת בעירו יתן לחבירו שיש לו בית הכנסת בעירו ויאמר לו הדלק נר חנוכה בשבילי ואם אין לו חבירו שיש לו בית הכנסת בעירו יתן לעני שיש לו בית הכנסת בעירו ויאמר לו הדלק נר חנוכה בשבילי ואם אין לו עני שיש לו בית הכנסת בעירו יתן לעני שאין לו בית הכנסת בעירו ויאמר לו הדלק נר חנוכה בשבילי ואם אין לו עני שאין לו בית הכנסת בעירו יתן לעני שאין לו בית הכנסת בעיר אחרת ויאמר לו הדלק נר חנוכה בשבילי ואם אין לו עני שאין לו בית הכנסת בעיר אחרת

# דיני הדלקת נרות של חנוכה

**הַמַּדְלִיק** בעיר שאין מברכין להדליק כי אם אחד מהבתים ונוהגין שכל אחד ואחד מבני הבתים מדליק נרות בפני עצמו ואין להדליק עוד אינשוי כלהנרכות כתו שעושים בקהילות מנהגים ובטלית נעלם דבכולהו בעניו עובר לעבירתן:

**בָּרוּךְ** אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל חֲנֻכָּה:

**בָּרוּךְ** אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁעָשָׂה נִסִּים לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בִּזְמַן הַזֶּה:

**בָּרוּךְ** אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:

ומיר אחר נמר הדלקת נר הראשון שהוא עיקר יאמר הנרות הללו וכו' ויגמור הדלקתן בעור שאומר הנרות וכו' ואח"כ מנגן ומזמרים מעוז צור:

**הַנֵּרוֹת** הַלָּלוּ אֲנוּ מַדְלִיקִין עַל הַנִּפִּים וְעַל הַנִּפְלָאוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת עַל הַמִּלְחָמוֹת שֶׁעָשִׂיתָ לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם וּבִזְמַן הַזֶּה: עַל יְדֵי כֹּהֲנֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים. וְכָל מִצְוֹת שְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה. הַנֵּרוֹת הַלָּלוּ קוֹדֶשׁ הֵם וְאֵין לָנוּ רְשׁוּת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן אֶלָּא לִרְאוֹתָן בִּלְבָד כְּדֵי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל עַל נִסֶּיךָ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְעַל יְשׁוּעָתֶךָ:

## זמר נאה לחנוכה

**מָעוֹז** צוּר יְשׁוּעָתִי. לְךָ נָאֶה לְשַׁבֵּחַ. תִּכּוֹן בֵּית תְּפִלָּתִי. וְשָׁם תּוֹדָה נְזַבֵּחַ. לְעֵת תָּכִין מַטְבֵּחַ. מִצַּר הַמְנַבֵּחַ. אָז אֶגְמוֹר. בְּשִׁיר מִזְמוֹר. חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ: רָעוֹת שָׂבְעָה נַפְשִׁי. בְּיָגוֹן כֹּחִי כָלָה. חַיִּי מָרְרוּ בְקוֹשִׁי. בְּשִׁעְבּוּד מַלְכוּת עֶגְלָה. וּבְיָדוֹ הַגְּדֹלָה. הוֹצִיא אֶת הַסָּגְלָה. חֵיל פַּרְעֹה וְכָל זַרְעוֹ. יָרְדוּ כָּאֶבֶן בְּמִצּוֹלָה: דְּבִיר קָדְשׁוֹ הֵבִיאָנִי. וְגַם שָׁם לֹא שְׁקָטְתִּי. וּבָא נוֹגֵשׂ וְהִגְלָנִי. כִּי זָרִים עָבַרְתִּי. וְיֵין רַעַל מָסַכְתִּי. כְּרוֹשׁ קָמַט שָׁעָרָתִי. קֵץ בָּבֶל זָרָבֶל. לֶקֶץ שִׁבְעִים נוֹשַׁעְתִּי: בְּרֹאשׁ בְּקֹשׁ. אֲנִגְּךָ בֶּן הַמְּדָתָא. וְנִהְיֵתָה לוֹ לְפַח וּלְמוֹקֵשׁ. וְגַאֲוָתוֹ נִשְׁבָּרָה. רֹאשׁ יְמִינִי נִשָּׂאתָ. וְאוֹיֵב שְׁמוֹ מָחִיתָ. רוֹב בָּנָיו וְקִנְיָנָיו. עַל הָעֵץ תְּלִיתָ: יְוָנִים נִקְבְּצוּ עָלַי. אָז בִּימֵי חַשְׁמַנִּים. וּפָרְצוּ חוֹמוֹת מִגְדָּלַי. וְטִמְּאוּ כָּל הַשְּׁמָנִים. וּמִנּוֹתַר קַנְקַנִּים. נַעֲשָׂה נֵס לִשְׁוֹשַׁנִּים. בְּנֵי בִינָה. יְמֵי שְׁמוֹנָה. קְבָעוּ שִׁיר וּרְנָנִים:

**חֲשׂוֹף** זְרוֹעַ קָדְשֶׁךָ. וְקָרֵב קֵץ הַיְשׁוּעָה. נְקוֹם נִקְמַת דַּם עֲבָדֶיךָ. מֵאֻמָּה הָרְשָׁעָה. כִּי אֵרֹכָה לָנוּ הַיְשׁוּעָה. וְאֵין קֵץ לִימֵי הָרָעָה. דְּחֵה אַרְמוֹן. בְּצֵל צַלְמוֹן. הָקֵם לָנוּ רוֹעֵי שִׁבְעָה:

# דיני פורים וקריאת המגילה

**מנהג** פשוט להתענות בערב פורים לזכר דברי האומות ועוקתם שעשו בימי מרדכי ואסתר. ומנהג ליתן מחצית השקל ומצות מתנות ומתנות לאביונים. והעולה זו יוציא לדם משלו ולא מתנות מעות ש"מ

**כתב** ס"ז בסי' תרפ"ה ג. לא כשבפרים כפי מסת ידו ורצה להוסיף. אז יותר להוסיף מחצית מעשר שלו:

מעות קריאת המגילה היא תחוב, והיא מצות הבאה פעם ס' בשנה ע"כ צריך ליזהר לקרוא, תחלה מחצית כשיחה הכתוב בספר וכדרוי ובכל הלכותיה לו בשיטוי כולה מפי הש"ץ הקורא לותה מחצית כשיחה. וכל מי שתופס בדין מחצית שיחה כשיחה לו מיחס לקרות עם הציבור כך ישמע מן התחן מלה במלה ושתיקתו יפה מדבורו.

והחזן יפשוט התחלה כולה קודם הקריאה כיון דתקרי לגברי. וכשאומר האברת הזאת מרי לבעבע התחלה ואחר לפחות כולה קודם שתשמע קריאת התחלה תפעלו מלה לא תקבל קודם קריאתה קלא ס"ב יש שכתבו כשים מילה בפורים תלין התיבוק קודם קריאת התחלה. מברכין קודם קריאת המגילה ג' ברכות. ולאחריה ברכת הרב וכו' אשר ניסם וכו' ואם ביום מברכין אחר הנסים רק שתתלין שושנת יעקב וכו':

כשמסיים על קריאת התחלה שהתיבו יכוון שיוציא בברכות לו גם על שמיעת פורים שיהיה בקבלת ואמת ואמונה תמות. כי שמיעת פורים ותשלום מצות הם ג"כ מצה מדברי קבלה ורשאי לברך עליהם בקבלת שהחיינו להם מזון זמן קריאת כתו שמברכין לאחר מכוכה וקריאת מגילה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִקְרָא מְגִלָּה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁעָשָׂה נִסִּים לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בִּזְמַן הַזֶּה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:

אחר המגילה אומרים זה

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הָרָב אֶת רִיבֵנוּ וְהַדָּן אֶת דִּינֵנוּ וְהַנּוֹקֵם אֶת נִקְמָתֵינוּ וְהַמְשַׁלֵּם גְּמוּל לְכָל אוֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ וְהַנִּפְרָע לָנוּ מִצָּרֵינוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַנִּפְרָע לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִכָּל צָרֵיהֶם הָאֵל הַמּוֹשִׁיעַ:

**ישׁ** אשר

לדקדק למה קבעו ברכה זו חמשה לשונות הללו הרב הדן הנוקם המשלם הנפרע. ומהר"י קרח בסי' תרל"ג מה שכתב ע"ד הפסק עוד יש לדקדק מיהו הנוסח שברכה זו מנוסח הנזכר בברכת אתת ורחמנה שם ליתת האל הנפרע לנו מצרינו והמשלם גמול לכל רויבי נפשינו גמול לכל רויבי נפשינו' גמול לכל רויבי נפשינו והנפרע לנו מצרינו עוד יש לדקדק בתיבת הנפרע הפורע היה לו לומר כי הוא ית' הפורע והמשלם עוד צריך לדקדק בתיבת הנפרע הפורע היה לו לומר כי הוא ית' הפורע והמשלם מלחמה לה' בעמלק ובסיחו מלחים לה' בעמלק ובסיחו מלחים לה' בעמלק ובסיחו מלחים

אֲשֶׁר הֵנִיא עֲצַת גּוֹיִם וַיָּפֶר מַחְשָׁבוֹת עֲרוּמִים: בְּקוּם עָלֵינוּ
אָדָם רָשָׁע עָנֵצַר זָדוֹן מְזֹרֵעַ עַמָּלֵק: גָּאָה בְעִשְׁרוֹ וְקָרָה
לוֹ בּוֹר וְגָדַל תּוֹנוֹקֶשָׁה לוֹ לָכֶד: דִּמָּה בְנַפְשׁוֹ לְלָבוֹד וְנִלְכָּד
בְּקֶשׁ לְהַשְׁמִיד וְנִשְׁמַד מְהֵרָה. הָמָן הוֹדִיעַ אֵיבַת אֲבוֹתָיו
וַעֲוֹרֵר שִׂנְאַת אַחִים לַבָּנִים: וְלֹא זָכַר רַחֲמֵי שָׁאוּל כִּי בְחֶבְלָתוֹ
עַל אֲגָג נוֹלַד אוֹיֵב: זָמַם רָשָׁע לְהַכְרִית צַדִּיק. וְנִלְכַּד מָמָא
בְּיֵדִי טָהוֹר: חָסֵר גָּבַר עַל שִׂגְגַת אָב. רָשָׁע הוֹסִיף חֲטֹא
עַל חֲטָאָיו: טָמַן בְּלִבּוֹ מַחְשָׁבוֹת עֲרוּמָיו. וַיִּתְמַכֵּר לַעֲשׂוֹת
דָּעָה: יָדוֹ שָׁלַח בְּקָדוֹשִׁי אֵל. כַּסְפּוֹ נָתַן לְהַכְרִית זִכְרָם:
כְּרָאוֹת מָרְדְּכַי כִּי יָצָא קֶצֶף וְדָתֵי הָמָן נִתְּנוּ בְּשׁוּשָׁן:

לָבַשׁ

שק

אף שהוא קו האמצעי עיקר נטייתו אל הסמאל שהוא הדין ומלכות הוא דיבור ומלכו"ת דיב"ח. וביבה מתייחדת לדין אעפ"י שהיה עמהה רחמים מ"מ נקראת פועל גבורות שממנה מתעוררין דינין כמונו' בעוב טעם ודע' בספר הפרדס והנה שלשה אלה בינ"ה גבור"ה הוי"ה הם קו הדין. ויסוד אף שהוא קו הדין וכן מלכות שהיה בעצמה דין הם עומדים נקו האמצעי. והשלשה שהם קו הדין בינה גבורה מלכות שהיה עגיל כתר מדת הדין והמשפט למעלה. והוא ע"ד שכתב רמ"י בפ' תמוה שהמשפט תמשפט שנ' לשונות דברי טעמות בעלי הדיוקים וגמר דין ועונש הדין הרי לך שמדברי ריבות העשוות מתעורר הדין אחר כך נפסק הדין. אחר נגפר וכעפעל הדין כן מדבוקה מתעורר הדין. וכגד זה תקנו הרב ריבנו המיוחס מתערין דברי ריבות וגבורה היא מדת הדין. וכגד זה תקנו הדן את דיבינו. ובהוד נפעל הדין. וכמבואר בפרדס בערכי הכיוונים בערך הוד ובתב ובספר הסם פי' ר' משה כי נקרא הוד שהשלשה מהגבורה והבינה בערכי בלק הטעם חגור חרבך על ירך גבור הוד"ך והדרך. וכ"כ בשערי אורות ובשערי בלק הטעם שנקרא הוד בהיותו מתלבש להסניל לויבי' ולנסך מלחמו' ולהגיל אוהבי עליון והסוד והוד"י נהפך עלי למחשית כו' הרי לך שנכם הדין ע"י הוד'. וכגד זה תקנו הנוקם לכם נקמתינו והמשלם והכפרע כגד יסוד ומלכות ומתחיל לקדים הקדמה קטנה על זה שהוא עומדים עליהו לכלותינו בזה הפעם אין כוונתם כמה שעומדים בינינו לכלותינו מכל הגוונות לבד שלה גם מכל בסוגותינו לעשות סירוד בין הדביקים מבריות להם"י. ואנחנו דביקים בה' אלהינו מכל בסוגותינו וכבר כודע כי בסוגות גולדות מבריות המעור העליון אחר הוא עושה פרי וממנו פרייהו כמלפ. כמו שהגופות גולדות מבריות מעור התחתון כן הנשמות מבדי מעור העליון. כנודע (וזהו סוד החומרים עורו עורו עד היסו"ד כי מיסוד הנשמות מורקו' כמ"ש) וכגד זה תקנו. והמשלם גמול לכל אויבי

בשעיו

שַׁק וְקִשֵּׁר מִסְפֵּד וְגַזֵּר צוֹם וַיֵּשֶׁב עַל הָאֵפֶר: מִי זֶה יַעֲמוֹד
לְכַפֵּר שְׁגָגָה וְלִמְחוֹל חַטֹּאת עָוֹן אֲבוֹתֵינוּ: גֵּן פָּרַח מְלוֹלָב
הֵן הַדַּסָּה עֲמָדָה לְעוֹרֵר יְשֵׁנִים: סָרִיסֶיהָ מַבְהִילִים לְהָמָן
לַהֲשִׁקּוֹתוֹ יֵין הֲמַת תַּנִּינִים: עָמַד בְּעֶשְׂרוֹ וְנָפַל בְּרִשְׁעוֹ עֲשָׂה
לוֹ עֵץ וְנִתְלָה עָלָיו: פִּיהֶם פָּתְחוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵּבֵל כִּי פּוּר הָמָן
נִהְפַּךְ לְפוּרְנוּ: צַדִּיק נֶחֱלַץ מִיַּד רָשָׁע אוֹיֵב נִתַּן תַּחַת נַפְשׁוֹ:
קִיְּמוּ עֲלֵיהֶם לַעֲשׂוֹת פּוּרִים וְלִשְׁמוֹחַ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה: רָאִיתָ
אֶת תְּפִלַּת מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר הָמָן וּבָנָיו עַל הָעֵץ תָּלִיתָ:
שׁוֹשַׁנַּת יַעֲקֹב צָהֲלָה וְשָׂמְחָה בְּרֹאתָם יַחַד תְּכֵלֶת מָרְדְּכַי:
תְּשׁוּעָתָם הָיִיתָ לָנֶצַח וְתִקְוָתָם בְּכָל דּוֹר וָדוֹר:
לְהוֹדִיעַ שֶׁכָּל קַוָּיךְ לֹא יֵבוֹשׁוּ וְלֹא יִכָּלְמוּ לָנֶצַח כָּל הַחוֹסִים



כתיבו. כי הם היו חויבים הכפשופ שהם כשמות קדושות שלנו. ולא זו בלבד שהיה
עושין הלה שולחין יד לף למעלה ובגלות מפני חטאינו כתקייס בעו"ה שהכיבו' בגלות
כביכול כמ"ש רז"ל על פסוק עמו אנכי בצרה בכל מקום שגלו ישראל גלה שכינה עמהם
ובגד זה תקנו והכפרע להו מפרעו ע"ש עמו אנכי בצרה. וכביכול הסם יתברך
בצרע ממש שחייבו לו שעשו לו כי גרמו גלות להשכינה. והם היה חייבים לו כליה
ממש החוב כפרע. ואמר הכפרע לנו. הבה נתיבת לנו. רומזו כ"י בעניין עמו אנכי
בצרה וכ"ש בצרתם לו גר. אין הכוונה שממש בעשם לו צרה חלילה. רק הצרה שהיה
החוטא לו יתברך הוא שמיצר בצרת ישראל שעושתם הבדילו בינו לבינם. והתרכתי
מחוך בדרים הזה בחיבורי דרך חיים וחזיבה על נכון הכפרע להו מפרעו כי עמנו
ובשבילנו הוא בצרה כביכול. הרי נתבאר כי ברכת המגל והכפר הם נגד חילול הסם.
שהיה וחילול התורה ע"כ בברכת לחת ותמונה הקדיש הלל הכפרע להו מפרעו והמלם
בחול לכל חייבי כפשיהו הקדיש כבוד המקום יתברך. וחז"ל כשמתיהו והכניחים וחנכי
ל"ג תחיל תפלתם שיעשה למען שמו הגדול. ע"כ בתה החתימה בברכ' זו הכפרע לעמו
ישראל מכל צרותיהם כי הכל הולך אחר החיתו' ע"כ הוצרך להסיף בכתן המלם בחול לכל
חייבי כפשיהו וחז"ל הכפרע להו מפרעו כלי שתהיה מעין החתימה בחתימ' סמוך לחתימ'. ומפ"ל
ברכת לחת ותמונה לחין הם חתימה מעין בזה ומה שחתם הלל המוסיע לחן זה חתימה
הוצרך הכלעגין ר'. והכוונה כי כביכול הכביכה בגלות ולעתיד יהיה נוסע והוא
בעצמו המוסיע והוז"ת הנוסע' והמוסיע ויסרהל נוסעי' כה' תשועת עולמים והם נוסעים
והוז"ת מוסיעם:

בָּךְ׃ אָרוּר הָמָן אֲשֶׁר בִּקֵּשׁ לְאַבְּדִי׃ בָּרוּךְ מָרְדְּכַי הַיְּהוּדִי׃
אָרוּרָה זֶרֶשׁ אֵשֶׁת מַפְחִידִי׃ בְּרוּכָה אֶסְתֵּר בַּעֲדִי׃ וְגַם
חַרְבוֹנָה זָכוּר לַטּוֹב׃ ואח"כ אומרים ואתה קדוש קדיש שלם׃ עלינו׃

**כתב** מה"ר נתנאל המקובל בסה"ד דף רס"ח ח"ו ל"ז נתן מגלת מורי ז"ל בעמק הברכה׃ וחשלוח מנות הוא שתי מנות של בשר מ' ומיני מתבשיל או שתי מיני מאכלים כ"כ ביצ' תרומת הדשן סימן צ"ב סי' קי"ח וכן הוא בס"ע בסימן תרכ"ה׃ וז"ל מהר"י מב"ל ז"ל שטוב לשלוח מנות פירוש דוקא מיני מתיקה דוקא כגון תמרים ותאנים מבושלים שכן תמיהני בס"ק דסימן תלב"ם לגבי מתקחי מנות בעונין לחתר עכ"ל׃ ק"ע דשתי' בכל"ל אכילה כלשהיא בס"ג דשבועות והיכולת תרומת הדשן סי' ס"ג ע"ב׃ וי"ב מי שנוהג לחברו משלוח מנות של מאכל ושמח פום מי שנוהג יין או שכר או כדא דקיורין מי"ד קיים כזה ומשלוח מנות וכן שמח מנות ביצ' תרומת הדשן בסימן קי"ח ע"ב׃ ונראין לחית שוה פרוטה ולפל הפחות מחויב לשלוח לחתר שתי מנות כלכתיב ומשלוח מנות איש לרעהו׃ ואם חנה אחד מ"ב לשלוח לכל חניני יוכל לשלוח חה שיעכה׃ אבל מחויב לשלוח לפחות שתי מנות לחתי חון ז׳׃ אבל אין שולחין לאכל כל ב"ב חדש׃ ואם אין בעיר אלא אחד אבל עם אחד חייב לשלוח לאכל כדי שיקיים מצות מנות׃ ומנה לשתות בפורים אבל אחד שיחה של מעה לא הוללות ושכלות כיון שכתב הרמ"א בס"ק סוב לאדם להרבות בשתות ובסעודות ובשלוח מנות איש לרעהו שאין שום שיחה גדולה ומפוארה אלא משתה ושמחה עבירים ויתומים ואלמנות שכל מי שיחשוב לב הנכריים בעיני כולם לשכיחה שכאתר לחשיות לב בכריאים ולא אחזו שיחשוב כיון שהוא כוונת׳ גם שיחים כדי לזכור הנס שנה בחשת׳ היין׳ כתוב בס"ע מהגיהים לעשות סעודת פורים לאחר המנחה ואפילו אין יכולים לעשות אלא בעוד היום גדול ואחר הסעודה נוהגים לישב בבית הכנסת ולומר פיוטים בחום ויש נוהגים לעשות הסעודה בבית הכנסת ויש אחרים נוהגים לעשותה תמיד בבתי הכנסת בירו׃ ונוהגים לשלוח מנות בתוה קודם תפלת המנחה ויש לנהוג ליתן לאחד יותר משנים לכתחלה ולכתחלין אוהב ליתן לשנים ויש נוהגים לשלוח לחד בתחלת היום ולחד בסוף היום׃ ואם אין לו אלא מנה אחת יחלקנה לשנים׃ ואם אין לו אלא מנה אחת יחלקנה לשנים׃ ואם אין לו אלא מנה אחת יחלקנה לשנים

**הקדמונים** נתנו סי' לפי"ה שאף מי שלא היה מ"ת ג"כ נוהג לשלוח מנות ביום ראשון דראש השנה ג"כ נהגו ישראל להתענות ער"ח אלול על יום הכפורים שהם ימים שמוחלים בהם עליונות ותחתונים וסמכו ע"ז לפי שלפני ר"ח אלול וש"ת ל' יודעין בבהמ"ז יום וכן ואלו ת"ל שלשים ימים לכבן ואת בבר שתצא ר"ח אלול שחוקה שהוא יום החקיפה המרחק ביותר ממזרח ומערב ונמצא בו תשובה על מה שעבר. בכל השנה ולא יכפר כי אם שהוא יום הדין תשובה מעציבה הרעים ולא יתקן בחדש זה מה שעבר. וכן בי' ימי תשובה שהם מוכיח עליהם שצריכים לתיקון השנה שהם ימי דין שלפני שהוא מוחלים בהם התלוי המשפט והוא בה תוקעין לקבל אותם בתעלי תשובה כמו שדרשו"ל דרשו ה' בהיותו וכי יש ימים שאין ניתנין אלא לכאן ליחיד וכו' שבימים אלו אף ליחיד נוהגין להתענות ולהשפיע צדקה ולעשות תשובה ולשלוח מנות לחבירו ולבזבז לעניים ולהיות בשמחה ולבושים נקיים ומהודרים כדי שיהא נראה כפי ההכרחי:

**כל** שלשים יום שלפני ר"ה תוקעין בשופר בתוך דת האחרון התעוות וכיום שלשים שהוא ערב ר"ה יום מחצית המצה לזו אין ביעור חמץ אלא בתוך ד' שעות ויהיה תזהה ועזוב וכל ירלה ובל יחזה עוד לפי' בחשהו וערב ר"ה שהוא ערב ר"ה לא נרע תיערב ר"ה דעלמא לדרבה כ"ש ער"ח וה שהוא יום לחמיו בשבה לאחר יעתיד בדין שאין להתיר ירלה וחזה לכתוב כתוב ולחתום ונחתם ולא יעבור: ויש לקרות מלכות מהריבים בפני ג' מיהרמלך בשופרות ולהכניסו בפי' ובקיום התורה והתפלה. ת"ח שהיה מורה שחים עליו ולא יהיה לבן פחי מהאריות תשובה והלכיקות בפי' ובקיום התורה והתפלה. וכתב בסדר היום נם נהוג שנוהגין עכ"פ לשמוע הלכות מיצות שחייבין בהן בעשיה בפי' בקיום התורה והתפלה. וכתב בסדר היום נם נהוג שנוהגין עכ"פ לשמוע הלכות מיצות על המועדות וכל החיובות ואת שבת דבקיום עיקר כל יחיד. השבה וכל רב ורב ומייב אדם לשמח בקיום ב' ר"ה שחייבין אדם לשמח בשני ימים הראשונים של ר"ה ואפילו אם אין לו מה יאכל ומה ישתה ואפילו על הפרוטה שבכיסו ואפילו אם הוא מוכרח למכור בגדיו כדי לקנות בשר ויין ולא יבכה ולא יהגה בשני ימים הראשונים של ר"ה ולא יהיה מוכרח לשמח בשני ימים הראשונים של ר"ה אלא

**נוהגין** להתחת לפני התוקע ועוזר תקיעה שברים תרועה תקיעה • וכן בכל התקיעות והתיקונים הנמנים שלעילא וכשהתוקע לוחץ תקיעה יכוון שלא יפסיק בין סוף תקיעה לתרועה וכן בשחוזר שברים לתרועה ולתקיעה וכל שכן שלא יפסיק בין תרועה לתקיעה ועל תקיעה זו תוקע: ועל תרועה זו תוקע: ע"כ צריך להזקק לדעת מקדם גדול ונקי בכשרון והנהגת התוקע עושה הפעולה של תקיעה על התערובות דעתו ויראתו ואהבתו אל השי"ת כפי הכשרון שיהיה לו בטבעו ובמדותיו ובמילוי היה יותר ס"ג שם גם התוקע היה פעל טוב: לחתום לא גם זה חסד תחיל לחיות ולפי זה לזלזל בתקיעה הראשונה לחתוך ג"כ התקיעה ולא כמו שמדגיזין שהתקיעה הראשונה שתתחיל התוקע תעלומה לכאורה שתעבור לכאורי על הסודות צריך להדר ולזרז ולכוונה כפי יכולת יעקב ובוראו ולהזקק הכי חשוב על כפות תמרים ולהיות בשמחה ובטוב לבב שהוא הכי עושה שלום במרומיו ואז יזכה לשלום בכל הקיים עכ"ל: הנה ביחוד יש לה שכוונה לשרי העם יקרי תרועה לרן הכוונה גו הידיעה שה' הוא שעושה את הכל והידיעה הזאת היא שתעורר בלבו ויקרי ג כוונתו ורומתו בה והידיעה זה הוא שעושה כל הפעולות ולהם נלה סודו ובזה יודעים לרוח בוראם לעשה לפניך צריך התוקע לעמוד מהם הדבר ולבוון שלא כי הוא כראוי בן יראתו לתוכים שבשחים לכפר בעדם לבטל הדין ולהשפיע עליהם כחוק עבודת השוב בעיני ה' כי כפי התעוררות העולה מליטה מתעוררת בדו מלמעלה ולא הדברים עליהם עכ"ל: וכשהוא שליחה הבא לגורם להתעוררות הרחמים מסיבה לשיבה והעושה כן מוכח מן בעיני השם שהוא שליחה הקול מתחילה ועד סוף ולפעמים לא יכוון התוקע ולא יחתוך הלל כבר שהיתה תקיעה בלא כוונה ולא יכוון שלא יפסיק בין תקיעה לתרועה ולא בין תרועה לתקיעה מיוחד עד סוף התקיעה מיוחד כדי שלא יפסיק תקיעה בתקיעה כדלעיל וע"כ יש שנוהגים שמיחו התוקע מיוחד בתקיעה ג"כ מעורר ג"כ:

**בענין** סדר התקיעות על סדר הברכות יש מהתוקעים בין הפסוקים כתוכחה בטור וכ"כ סי' תקי"ב ומהאי טעמא לא יתקע בין תרועה לתקיעה ולא בין תקיעה לתרועה ולא בין תרועה לתרועה ולא בין תקיעה לתקיעה ולא בין תקיעה לתרועה ולא בין תרועה לתקיעה ולא בין תקיעה לתקיעה ולא בין תרועה לתרוע

לקל מי שיש עליו לירא חטאים מאד חטא נודע כי כל חטא עושה חשש לאיבוד ניכר וניסיון גדול ע"כ יקדיש הוא מיעוטים: וכן מצוינו קצת בשון הזוהר שחייב לפרטן מובן דכל שייפסק ושייפסק פי' שצריך להתוודות על כל עבירה בכל לחר ולחר מחיבורי לתקן מה שקלקל ושוקל:

אות כ

תמהתי בכתבי הקדוש בקונטרס מלמידי להתר"א ז"ל בענין נידוי ר"ה המזכר בס' הזוהר דבעי בר בן לפרטן חטאי ובישוב לחר בי בדחה מהבן להתוודות בלחש בין שפתות שלא ישמיענו דבריו ולחר כי מקום הזוהר המוסר לרבו מוסר שלא בקול רם והישוב המחיבר הוא בלחש בין שפתות שלא ישמיענו דבריו ולפלוג בלחש לא היה מחיבר שלא בעת תקיעת שופר מיוחד והשבתם כי לא השבון מיוחד וכבר מחיבר בל שלא בעונה לחיובא ע"ז קול השופר ובתפילתו ולא יש קשרות עליו: גם מהא לגבות בר"ה ויו"כ ולחיב עיי שלריכו בוכה לין בפחות טובה ושלימה עכ"ל: ומדלא בעיני שגם בפחות פיוט לא יתיבה בפחות שלריכו בעיני טוב שיתודה ויפחות חטאיו בין מאד"ת לפת"ת ובין תפ"ת לתר"ת אלו מפסיקין קצת בלאו הכי ובשבה שיתודה ככה ויתפרט ביחוד וינקב מחילה מהש"י ויחזיר ויחזור ויחתם:

ז"ל

הטור סימן תקפ"ב לאמר לחבי השתא דלחמרת סימנא מילתא היא יהא לינא רגיל למיכל בריש שתא לחרוגא קרא רוביה כרתי סלקא ותמרי: רוביה פרש"י תלתן רוביה ירבו זכיותינו כרתי יכרתו שונאינו סלקא יסתלקו עוונינו תמרי יתמו שונאינו וקרא מפני שממהר להיו גדול ומזה רבו המנהגים כל מקום ומקום לפי מנהגו כמו שמסכנו שרגילין לאכו' בתחיל' הסעודה תפוח מתוק בדבש לומר תתחדש עלינו שנה טובה ותתוקה ופפרוניצלא נוהגין להניח על השלחן כל מיני חידוש ואוכלין ראש כבש ואריסה לומר נהיה לראש ולא לזנב ואריסה לפי שפי' קלה והר"ר מחיר מרוטנבורק היה רגיל לאכול ראש חיל זכר לחילו של יצחק עכ"ל ובלחורה יש להקשות דמ"ש רוביה ירבו זכיותינו: לחמת כי לשון רוביה מורה על ירבו לחבל לחיך נרמז שזכיותינו ירבו ללמוד זכיות ללמוד: וכן בכרתי יכרתו שונאינו לחיך נרמז שם שונאינו ללמוד חגילה וחם לחיכך חלת הענין הוא שחין שום רמז בחכילת הפרי רק הפרי הוא סימן שיזכור הלדש ויתעורר בתשובה ויתפלל על הדבר הזה רלוני לומר כשחכים רוביה על שלחנו וחכלו חז הוא לו לחזכור שיתפלל על שירבו זכיותינו: וכשרואה כרתי חז הוא למזכיר ורמז שיתפלל על כריתת שונאינו כמלת העיק'הוא התעוררות והתפלה ולחתר שהתפלל ויהול דבר זה להוראת שם שתתקיים תפלתו: וקרוב לזה הוא מ"ש הפרדס בשער הגוולי פ"ח וז"ל מחבר ירלה לפעול פעולה ויעשרך בו המבכת הדין חז יתלבש הלדש ההוא בגבדים חדושים ויעיר מורת ההוולה בחודש וכן בכל הפעולות והמבכת וכחשר יעטרך הסד ורחמים יתעטף בבגדים ולבו דוה רחיות ברורות מהכהנים שהמבכת' מלך החם' ובגדיהם בגדי לבן להורות על השלום וזה ענין כ"ג ביום הכפורים שהיה מעביר זהביהם ולובש לבנים חמור מעבודי' היום בבגדי לבן ונתנו עינם לדבר שהין קטיגור בעולם כקיגור הורו בפי' על הלדרים כי והעד הלחמן בזה לחבי החסן ב"ב לחבים מתייחסי' לפי המבכת ע"ב שבעי שהחם בעיניו מרוצת היום הרגיש להעמיד בו הלבנה על שהחולים שהין להם יסוד ואחם לחיכה ערבה בעיניהם ירוצו לפניהם כלומי המים כדי שיתעורר הלבים ויגביה ויהיו כי מהגולי הנקראים לעיניהם לו המלטיירי' בזכל בגופני יתפעל הרוחני והנפש ויתעורר לריה וקרות לבבם' והבשם' מחליחות למליחות עד שיתעלה לל מקום יכוקם לפי מליחות לורה יען שהם בימים הפנים לפנים שעל ידה המקור ירחה הפנים

בראש"ם ויוסיפו עליה יהודם וכן יש לנהוג כי התעוררות והכניס התחתונים הוא ע"י בני הקדם עכ"ל: כלל העולה העיקר הוא התפלה ודבריו שו"ת המה למזכיר ולהתעורר מלמעלה. ז"ל הב"י כתב המרדכי בריש ר"ה שהיה מהגאון סל רבינו האי ז"ל לומר על כל דבר ודבר בעין מה שכתב רבינו ועל הקרנ כתב שאומר יקרע בגד דיבינו אבל מדברי רבינו אין נראה שצריך לומר שום דבר אלא שאותן הדברים רומז על העניינים הסם. והר"ר אבודרהם כתב בדברי המרדכי וכתב עוד י"ט אומרים בלחש תפלה יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שיקרעו לפניך זכיותינו ושיקרע בגד דיבינו. ירמ"י חת"ח שיתברבו זכיותינו וכן כלם עכ"ל ולפי מ"ש נראה דברי רבינו האי ובודאי רבינו האי לומר בלחש תפלה כיש אומרים שסביות האבודרהם וכבי נהוג:

**ובן** מהגאונים לילך להכהר לומר הפסוק תשלך במצולות יש חשתיעו כו' הוא מנהג ותיקון בהם הוא לחופן שזכרתי למעלה שמתעורר בתשובה שלימ' בלבו ומשליך מעליו גילולין הז מופלים הם במצולות יש וז"ל הזוהר בפרשת לאמר תשליך במצולות יש כל חטאתם מתן במצולות יש. הלח רזיא יקירא הוא והא לוקמוה רבי שמעון אמר כל אינון דאתחתם מסטרא תקיפא ואתאחדו בזינין בישין וכו' כגון עזאזל ביומא דכפורי דאיהו הקרי מצולת יש כשפעת דכספא כד אתכין ליה בגורלא וכולי האי מאיכון מצולת יש הוא ומצולת יש הקרי מצולת מההוא יש קדישא מצולות זוהמת דכסף, ועל דא כל אינון חטאין דיסראל שדיין לגויה והוא קבדיל לון וכו'. מ"ט בגין דאיהו חטאה מאי חטאה מאי מצולת יש וע"ד הוא גרעינא דכלה ונטל גרעינא דגופא ולבסוף נהנה יומא נחית האי מצולת יש זוהמת דכספא ונטיל זוהמת דגופא מאן הוא זוהמת דגופא דא יצר הרע דאקרי מזוסס מגואל עכ"ל:

**ובי** אלישזר לומר לעולם יסדר אדם תפלתו וא"כ יתפלל ואוקימנא בברכות של ר"ה ויו"כ וסוכל פרקי, שכל אדם חייב להסדיר תפלתו כדי שלא יטעה ואפי' היחידים כ"ם ס"ן שתיתת הציבור יתירה עליו לכן כל אדם יחזור וילמוד התפלה והקרובץ מקודם להיות שגורים בפיו בר"ה בשעת התפלה וכן ילמוד בניו ובני ביתו סדר התפלה והסדר הברכות והמלכיות וזכרונו' ושופרו' כדי שלא יצטרך בר"ה להפסיק בתפלתו להרהר להם מזה הסדר:

**ואם** שכח זכרנו ומי כמוך כתוב בספרי מסיק באורח חיים ומרדכי סתם מחזירין אותו לפי מלך הקדוש המלך המשפט אם שכח מחזירין אותו לפי שסם כתובי' בתלמוד שכח המלך הקדוש מוזר לרחם שכח המלך המשפט מחר להסיבה ואם עקר רגליו חוזר לרחם ובח"מ סי' קי"ח כתב הר"י יחיאל כו' מסתמא סם שלם שכח לומר המלך המשפט היכי חוזר כי דוקא להם שהיו אומרים הלל המשפט קאמר תלמודא דהוזר לבבל אבל ארגילים לומר כל ימות השנה מלך אוהב לדקה ומשפט אינו חוזר כי סה הסרם ים בין המלך המשפט למלך אוהב לדקה ומשפט והר"ם שכתב גם כן לזה וכן משמע מלשון ח"ת בהלכת ר"ה שלשון הגמרא כל השנה כלה הלל הקדוש הלל אוהב לדקה ומשפט ומשפט ומרדכי סוף פ"ק דברכות וכן בסמ"ג כתב טעה ואמ' אוהב לדקה ומשפט וכן כתב הר"י יוכה סוף כו' ולא הזכיר בדבריו טעה ואמ מלך אוהב לדקה ומשפט וכן כתב הר"י יוכה סוף פ"ק דברכות בהדיא דאין צריך לחזור:

# תפלת ראש השנה

## ערבית שחרית מנחה

בעזרת יוצר הרים· אבאר תפלות ר"ה ויום כפורים:

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח· וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ:

בָּרוּךְ ׀ אַתָּה יְיָ· אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ· אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק· וֵאלֹהֵי ׀ יַעֲקֹב· הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא· אֵל ׀ עֶלְיוֹן· גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים· וְקֹנֵה הַכֹּל· וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת· וּמֵבִיא גוֹאֵל ׀ לִבְנֵי בְנֵיהֶם· לְמַעַן שְׁמוֹ·

באהבה

כבר כתבתי בארוכה בהקדמת חיבור זה של שער השמים בענין כוונת תפלתינו לסיבות כל הסיבות ע"י מדותיו והעילה הראשונה ראשית כל ראשית ותחלת כל תחלה מרומם על כל ברכה ותהלה ומתעלה מכל רעיון ומחשבה ואין דרך לשבחו ולפארו כי אם על ידי כליו הקדושים הנאצלים מאורו אבל המהללים אליו יסכימו ובאחד יקראוהו והכוונה אל השם המיוחד המיחד כל המאורות וסימנו קרוב ה' לכל קוראיו ולמי לכל אשר יקראהו באמת הוא חותם האמת וזה בשאר ימות השנה אבל מר"ה עד יום הכפורים הכוונה אל המאור העליון עולם התשובה (בינה) והטעם בעבור כי בזמן ההוא התשובה הוא המלך המשיח (המשפט) בעולמו ודן אותו ומתנהג ומתעלה בפועליו שהם התפארת והעטרה וכענין שנאמר ויגבה ה' צבאות במשפט ה' צבאות רמז לפועלי' עם כל הבנין המתגא' בתשוב' שהוא המשפט ושופט כל הארץ וכבר התריתי והזהרתי לכל הקורא שלא יעלה במחשבתו בהזכירנו כוונה לספיר' פלוני שהכוונה להספירה בעצמה שזה היה קיצון גמור ח"ו· וזה נכלל ג"כ באזהרת התנא אל תעש תפלתך קבע רצונו לומר שלא יקבע מחשבתו בספירה מהספירות· רק הכוונה בהזכירו ספירה היינו שכל ספירה כלולה מעשר ספירות· ומעורר במחשבתו כל עשר ספירות בבחינ' ספיר' זו· ומעמיק במחשבתו רוחניות הספירה ונשמתה דהיינו אין סוף הפועל על ידה והכל על ידי שם הוי"ה שבכל ספירה וספירה כמבואר בפרדס בשער הכוונה והעתקתיו לעיל בהקדמה· והנה עתה מר"ה עד יום כפורים הכוונה הכל בתשובה שהיא הבינה ועל הדרך שכתבתי· וכל כללות הספירות המרמזין בימים ההם הכל בתשובה:

## ועתה אבאר סוד התפלה

## ערבית שחרית מנחה

ג' ראשונות וג' אחרונות וקדושת היום באמצע· סוד היכל הקודש מכוון באמצע והנה

בְּאַהֲבָה: זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר
הַחַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים: מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

אהה

והנה ג' רחמונות וג' לחרונות נתבארו למעלה בסוד תפלת החול. אך נהגו להוסיף
בהם בימים הללו זכרנו ומי כמוך וכתוב תן כו' וחלו כריכין ביחוד:

**זכרינו לחיים** כו' ביארתי זה המוסר ע"ד הפשט ומה טעם הזכיר בו ל' פעמים
חיים. בתרתי דכרום ר"ה כי הוא ע"ד שאמר דוד חי ה' כי אם ה' יגפנו
וגו יומו יבא ומת וגו במלחמה ירד ונספה. כי המיתה בהם בל' עניניו. ה' מחמת חטא
שנתחייב מיתה זהו ה' יגפנו (קודם זמנו). ב' מית' עצמי' כמ"ש הפילוסופים כל
מורכב סופו להפרד זהו וגו יומו יבא ומת. ג' במלחמה וכהרג. ד' ונספה והוא ע"ל
ונספה בלא מספד להיינו כגון הלו שמתו בעטו של נחש ע"ז מתפללין ל' פעמים
לחיים. והתרתי בדרום: **אמנם** החמת במה שהוא לחמת מ"ם החכם הר"מ
לילון ז"ל בספר הרימון והביא דבריו בתולעת יעקב וז"ל יש להתבונן על מה שאמרו
ז"ל כי בשלשה רחשונו' אין לשאול כי כל ראש הגוף בעין שלחת כריכו של אדם מפני שהברכות
הללו הם סוד שבחו של מקום בעומק רוש מעלות לחמכם כי תחלת דבריכם בברכה
ראשונה הנו שולים שלחותינו כי על כל פנים מפני שצריך בתחלה לכוון מערכות
הלבבות ולסדר שבחיו להמשיך החפץ והרצון מן המקור בסוד שמו הנו שולים שלחותינו
בברכות החמצעיות ולא ברחשונות ועכשיו בסם תחלת המערכות וסדר הברכות הנו
שולים שלחות תדע לך כי סוד ענין זה הוא דבר יוצא למשכילים כי בכל שחרית
השנה הנו מבקשים כריכי הגוף והעניבים הנופלים בריכי העולם ועכשיו ביום זה
בהיותו הוא יתברך פוקד עולמו בכל ברואיו הנו מניחים כל כריכי הגוף והנו נוחרים
בסוד החיים שהם חיי הנפש בלומרו ובחרת בחיים כי על כן בהיותינו בוחרים בחיים
ומדבקים הנפש בהמשכת החיים ממקור מולידם הוא ענין שהתברך סוד שמו והדבריים
מתברכים והמכם על מה שהנו לומרים זכרינו הוא ענין בסוד הנהר המרוה ניחוחים
בסוד כל ענין כי הוא סודה בפש המערכה כי שם שה ה' את הברכה בסוד נעלם חיים
עד העולם כי בהתעלות הכבוד ממדרגה למדרגה ומסבה לסבה חז החיים ויולידו ומקום
מולידם ומשכיח לל הסבות כלם ועל כן הנו שולים תחלת דבריכו להיותינו נזכרים
לחיים והוא שלחת החיים בעילוי הכבוד בסוד הקדושים ובחיי הנפשים ומפני מלך חפץ
שלשה ספרים הנפתחים הנו לומרים שלשה פעמים חיים זכרנו לחיים מלך חפץ
בחיים כתבינו בספר חיים בענין שבתוב לחיים בירושלים סוד הספר העליון
כי זה כל תקותינו למענך אלהים חיים הוא המקור שממנו נובעים החיים הנזכרים סוד
שלשה ספרים ואמר לל מי כי הוא סוד הזכירה ולפי שהזכירה ברחמים מסוד הימין ל"ב
הנו שולים אותם בברכת מגן אוד חסד לאברהם ע"ל: ובענין זה הארכתי ג"כ
בדרושי הל"ל ע"ש כתו ל' פעמי' חיים נגד ל' שמות הנזכרים ביוצר שבת עה"ז עה"ב
ענות המשיח תחיית המתים שנזכה לחיים הרוחניים שלהם ובענין קיום הרוחניים של

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם ׀ אֲדֹנָי · מְחַיֵּה מֵתִים ׀ אַתָּה · רַב לְהוֹשִׁיעַ:
מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד · מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים ·
סוֹמֵךְ נוֹפְלִים · וְרוֹפֵא חוֹלִים · וּמַתִּיר ׀ אֲסוּרִים · וּמְקַיֵּם ׀
אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר · מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת · וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ ·
מלך

עה"נ הוא הדגיקות בקיום התורה והמצות שעליהם כתיב ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כולכם היום: ע"ש בזוהר:

וז"ל מהרש"ק בביאור נוסח זה זכרנו כן בשר פי' כי זכירה הוא היסוד ונודע כי היסוד הוא קיבוץ נפשות הצדיקים בסוד היותו רקיע שבו נהירין וכוכבין שהם נפשות בסודות הצדיקים והנה התעוררות העליונים הוא מן התחתונים של העליונים בסוד מיין מוקבין ומיין דכורין כדפי' בס' פרדס והנה עתה לעורר הזכירה מן היסוד כלפי מעלה שהוא המעורר הזיווג ועליו נאמר בימים טובים ושבתות כי עוף השמים ילגיד את הקול ובעל כנפים יגיד דבר וזהו בסוד נשמתן של ישראל המעוררות גו לכך אמו אומרים זכרנו ע"י כדי לעורר החבה והייחוד ואולם הנשמות החלה הם מיסוד ת"ת ומלכות כמבואר בזהר וע"י זכירת הנשמו' המעוררות שם בצדק בודאי זכרו את ת"ת והמלכות שהם סודינו והיינו כלל בחלה זו יסוד המיחד ת"ת ומלכות בשם יהודה"ו כי ושם תוספת זה הנה ביום חדיר מפני שברכה זו בחסד וע"י העליה של ג' רחמונות הכלל עלייכם בזכרנו לחיים וכו' כאשר נתבאר ועוד החיים הם בחכמה ובינה כאומרו בחכמה תחיה וכן תרץ החיים ומשכים של היסוד ע"י החסד וכן הוא נקרא של חי לכן בחסד אמו זוכרים החיים העליונים: **לחיים** פי' שפע והבינה שהיא חיים והיסוד נקרא של חי מלד החיים הנשפעים ממנה אליו ולכן בסוד מקורי הנשמות החתוזות בעולם הנה שהיא בינה ומליותם בסיסוד המליחות של מליחות אמו זוכרים לחיים היינו שפע הבינה:

**כתבינו** בספר החיים פי' כנר נתבאר כי ספר ספר וספור הם חכמה בינה ת"ת ולכן ספר חיים היא החכמה ובה תלויים החיים הנשפעי' מהמקור העליון להתעיר והחכמה תהיה בעליה והנה בכתיבה מלד יד כותבת שהיא ע"י הבינה כי ג' חיים הם בתיבה זכירה תחיה והתעיר' במלכות והזכירה ביסוד והחתימה בבינה וכן פי' הרשב"ע ע"ה בתיקונים אמנם הכותב הוא הקולמוס שהוא סוד ו"ו והוא ע"י חתם תלכעות שהם המדות אמם הכללות בסוד ה"ח כנודע והם גלולה גבורה ת"ת פה הוא ביסוד נכלל בת"ת והכתיבה עלמה היא המלכות שהיא כתב מפרש כנודע שהיא התורה והנה היא בכתבת בחכמה ע"י היד העליונה שהיא בינה וכל עניני' חלו מהרהורים מתוך דברי הרשב"י בתיקונים כמו שהזהרנו שם פר' בשער ערכי הכוויים בהלכה מכל זה כי להיות לייור וכתיבה מליחות נשמתינו בסוד המלכות שהיא מקום הנשמות והם מן היסוד של המלכות כדפי' הרשב"י ע"ה לכן אמו מתפללין שתהיה מליחות המלכות מלעיירות בחכמה בחופן יעעיירו שם נשמתינו בענין הזכירה הנזכרת

למעלה

מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה: מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים
זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים: וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה:
וּבֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאֵימָתְךָ עַל כָּל
מַה שָּׁבָרָאתָ וְיִרָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כֻּל

למעלה והכא היסוד עליותו עד הבינה כדכתיב נשמת כל חי כדפירש הרשב"ץ ע"ה ולכן הזכירה היא עולה עד הבינה והמלכות עלייתה עד החכמה כענין לכי שבה אחי שבה לחכמה ברתיה לגבי חבה ולכן אמו מתפללין כתבונו בספר החיים והכא סדר הכתיבה הוא שתעלה המלכות בעיור הנשמות ע"י הת"ת בסוד ה' מלות ע"י הבינה אל החכמה

וזהו סוד סם בן ד' ממעה (למעלה) למטה:

למענך אלהים חיים פי' כל זה ע"י הבינה הנקרא אלהים חיים כנודע כי הכתיבה על ידה לו תספר לפרש ג"כ למענך לתועלתך כענין ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חציים וגו' הנזרע בזוהר שהוא בעת עליית המלכות אל החכמה יפציע המים חיים גם בבינה ממנה כי היא לה ידענו עיש בסוד מציאות העליון וע"י ייחוד החכמ' בבינה כמבואר בס"פ ר' בתרוכה והבתה ניחח עפי למענך למען לקיי

הג"ה למענך אלהים חיים היא הבינה ויהיהלך כי סם חיים התמוכה. תלך עזור ויוסיפו ותן לך ה' יוסיף לך: יתי תמוכה ותוסיפו כי' כ' ותן כהוסיפה רבה:

כמי כמוך אב הרחמים ז"ל ת"י מאחר שהזכיר למעלה ענין חיים במקום הראוי לזה הכפל כאשר הזכיר למעלה אחר כך ברחם אב על בנים המתנהג עולמו בחסד רחמים וזהו זוכר יצוריו ברחמים לחיים כי ביום הזה הין אמו שוחלים ברכי יום זה לזוכרת יום תחיית המתים שעתיד הקדוש ברוך הוא להזכירם לחיים ולהקימם משפרש ולחדשם כבתחלה כן אמו שוחלים מלפניו ואומריים שהרי אמו כמתים מפני חטאינו: ביזכרנו לחיים ויחדשנו כבתחלה ואיה לפניו ונדע כי נתתן אתה להחיות מתים עכ"ל: והכא שבח זה כתקן מלפנו טוכח ונסתר באומרו מי כמוך אב הרחמים זוכר יצוריו ברחמים הוא מ"י רומז לבינה והיא כ' שערי' כמנין מ"י: והך הרחמים הוא תכמה כי תכמה הוא חנה. והוא סוד הביקות הכח ואמת זהו מ"י הוא כמוך ל"ב הרחמים. והם מקבלי מהכתר הנעלה והנסתר שהוא סודם הרחמי' זהו זוכר יצוריו לחיים ברחמים והוא סוד הייחוד בילוי רחמים עליונים מכ"ע אל הבינה: וענין זוכר יצוריו כל זכירה הוא סוד ה"ת ומלמ' שהם על ידי הזכר יסוד שהוא הכר הזכרות והכא היצוריים הללו הם סוד ה"ת ומלכות שנקרי' בסוד הבינה וזהו סוד וייצר ה' אלהים שהיא הבינה את האדם ה"ת ומלכות ואמר ונקבה ברחם ויקר' את שמם אדם וזהו זוכר יצוריו בסוד שם יהוה"ו וסוד אדנ"י

ובכן

כָּל הַבְּרוּאִים: וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב
שָׁלֵם: כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשָּׁלְטָן לְפָנֶיךָ. עֹז בְּיָדְךָ
וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ. וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ:

## ובכן

**ובכן** תן פחדך ז"ל ת"י וכן סס הוא בסוד שמו יתברך בסוד ע"ב כי סס זה בסוד שמותיו של הקדוש ברוך הוא בסוד סס ע"ב כי סוד סס זה הוא היוצא משלשה פסוקים שבתורה והם ויסע ויבא וירא ויו וירושן פנים ואחור ופני' וכתיב' החותיות בתיבות שבעים ושתים ג' אותיות בכל תיבה כמנין ע"ב תיבות וכמנין אותיות כל פסוק ופסוק משלשה אלה הזכרנו תמלא ע"ב תיבות וכל האותיות אלף בתים סס רי"ו וסוד הכל הוא ויעבו"ר סוד ע"ב תיבות וכל האותיות הר"ו אותיות וזהו בדיל ויעבור (הוא נוסח ספרדיי) סוד שמו של הקדוש ברוך הוא באותיות ותיבות ונמצא סוד ובכן הוא ענין בסוד סס ע"ב והוא סוד בחסס"ד והרחמי"ם והגבור"ה בסוד שלשה פסוקי ובעגלה תקנו לומר ג' פעמים ובכן ובמדרשו של ר"ש בן יוחאי ע"ה ר"ת ויסס תשחכת פרוח לך תקיעתך דרך בנבל תלת ובכן ובכן ובכן לקבלי הני תלת וכן הוא סדורא והטעם מפני כי בסס זה מתעלה הכבוד למעלה עד אין סוף כענין שכתוב ובכן תנוח על החלך ויסתחר המלכה כקסדרת למעלה לבקש מלפני המלך גאל עמיה כי בכתרו החמיה על בניה וזיכה זה מסס עד שקורעת בזר ביכה ומה שתצטרך לדעת כי סדר זה מתקן לאומרו ביום זה מפני שבו היה תחילת מעשיו של הקב"ה בבריאתו ולזו מבקשים מלפניו שיחדש עלינו לטוב ויקדם שמו כי בזה יודע כי לו הממשלה מעולה ומסה וכל זה יגלה בעולם שיהיה כי הוא יוציא זה וזה בתמת הוא חדוש העולם ועולה ויורידו כל המעשי' ויעשו עולם חדושה אחת וזה יהיה כבוד לעמך כשתלמיד קרן לדוד בעבדך כי בזה כבודן של ישראל וכל תקותן ומי שסגולה שבעמך שהם לדיקים וסוברים והחסידים ירחו ויסמחו כי ממו ישראל בזמן הגלות היו שפלים גדלים כן הסגולה שבהם היו יותר שפלי מבול ובזמן הגאולה תהיה גדולת וכבודם בעתך שפלותם ובזמן ההוא עולתה תקפון פיה ותחתלוך תתה ה' ולהיטו וכו' זה סוף הכוונה בסדר זה והתחיל תן פחדך כי משם יחל היום הזה והוא שמסר ויחתך על כל מה שבדרת כיהיום גורס להתחיל משמחל וחסלת ובגבורה בימיך חסד לאברהם לבסס הדין ולכלול הסמאל בימין למען יבשו ויגלה מלכותו ויתקדש שמו על כל המעשים כי כל זה הוא בחיות שלש רוגזים על הדור (מלכות) והוא סוד שמו של הקב"ה הנקרין בן ע"ב וכמוו זה תנו חומרים ג' פעמים ובכן ואחרי הדיום תחלים גדולת שמו לכל המעשים בעולם ישיש כבוד לעמך ותפילת כל הסגולה שבכל המעשים הסס וזו תן כבוד לעמך וכו' ותפילת קרן בסוד ישרי לב יחד עם קרן דוד כח הסיפול כי הכל בם וזו הדיקים שהם הסגולה שבעמך ישראל ותפלתם כי הגיעה הטעם הזה מקוויס לדעת את פ' כאשר בלעם בלי מוכיח כי

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ וְתִקְוָה (טובה)
לְדוֹרְשֶׁיךָ וּפִתָּחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ
וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ וַעֲרִיכַת נֵר
יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:

## ובכן

תקוע, שתחזור לו היתה כי לא להתעסק בתורה ובחכמה להפליס נפשם מה שלא היה לפיפר להם בזמן הגלות מפני הטרדות והמונעים שהיו להם וכשיהיה העת חדוש להקיש סוכת דוד הנופלת לו עולמה סוד המעולו וחומן תקפון פיה כי פני המן הפנו והרפעה בסוד סבה הסובה בעצן תבלה כי תעביר ממפלת זרון מן הארץ עכ"ל:

## וז"ל מהרמ"ק ובכן

הנה עתה ובכן הס ג' שהם ג' אותות בסוד ג' פסוקים ויסע ויבא ויט כדפירש הרשב"י ע"ה בזוהר והנה זה ובכן תן פחדך הוא בגבורה וקדם (וקודם שתתגבר) מפני שלעולם מדת היום גורם והיא מדת הגבורה גוברת ולכן אנו מקדימים למתקה בכל התפללה והנה מלת בכן עולה ע"ב ושוה לכוון בשם שם אפסר ולפחות לו יפחות משם יו"ד ה"א וי"ו ה"א שעולה ע"ב והוא מקור ע"ב הויות כדפי' הרשב"י בתיקוני ופי' בס' ס' שער ברעיו השמות והנה בתלת ובכן הוא סוד העליון מן המלכות הוא"ו עד סתר חכמה

ובינה כי ב' הוא החכמה כ' כתר ן' בינה בסוד כל ההתפשטות כנודע:

**תן** פחדך הוי' פי' פחד גבורה ונודע כי בהיות עיניו מלטען בסומקה בגיד מלבוש מלמעלה בסוד הלובן הנמשך מחכמה בבינה ואז עניין רוחנות בחלב כדפי' בזוהר ע' מספטים ופי' בס' פר' בשעה שהות והנהנה והיונה מזה כי מתיקות דין הגבורה הוא ע"י שפע הנמשך מחכמה על הבינה ובינה מתפשטת בגבורה. ה' חכמה. אלהינו בינה ובהיות ייחוד זה אז תודם הגבורה הוא סוד התעוררות בסוד יין המשמח ולכן על כל מעשיך פי' יהיה התעוררות התהפה מדי הגבורה את"ת ובסוד ומלכות לעורר הדיוק וזהו על כל פי' על ת"ת שהוא על כל יסוד מעשיך מלכות שהיא מעשה ונתה מלת מעשיך לסון רבים משום דירושלים לית לה לחדרין ולכסדרין ועזרין ולכסות בשבר ואימתך פי' הבינה ג"כ נקרא חימה בסוד שהיא נקרא גבורה עילאה ונקרא חמת לסון חימה וחמר כי הבינה תהיה גם היא התפשטותה מתפשטת את"ת ומלכות ויסוד בסוד לחינה ורחינה בחות לסון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו:

## על כל מה שבראת

והנה פי' הענין כחמ' על ת"ת כל יסוד מהמלכות שבריאת שבניהם כחדר נחלקו ע"י הבינה כדכתיב ויברא אלהים את האדם ויהיו זכר ונקבה ברחם ויקרא את שמם אדם וכל אלהים שבפרשת בראשית בינה: ויראוך כל המעשים סוד התפשטות היותה מלכות בעולם העשיה לקייס מה שנאמר ומלכותו בכל משלה והיינו סוד יו"ד ה"א

וּבְנֵי צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ · וְיָשָׁרִים יַעֲלוּזוּ · וַחֲסִידִים בְּרִנָּה
יָגִילוּ: וְעוֹלָתָהּ תִּקְפָּץ פִּיהָ · וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ כָּעָשָׁן
(ס"א כֶּעָשָׁן) תִּכְלֶה כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ:
ותמלוך

וה"ו ה"ח דמתלבשין בי' קליפות להכניע אותם כדפי' בתיקוני' ובזהרנו בשער
שם פר' בשער תפי"ט: וישתחוו לפניך כל הברואים פי' יוסף עולם הבריאה
מפעל המלכות והיינו ויסתחוו פי' יספיעו לפניך הם ד' פניס עליונים שבמלכות ג'
שהם פניס מקבלים מג' אבות אופן ו' בארץ כדפי' בזהר הסירי' ומאלו כל הברואי' מלד
עולם הבריאה שהם הקדושי' יתמיהו שפע מהפני' העליונים: ויעשו כלם אגודה
אחת פי' בהכנעת הקליפות דהיינו ויזרוק וכו' כדפי' והמשכת השפע אל הכסא
העליון כמאלו כולם מתייחדי' נהמליס ונברחים אלו מלמעלה להשפיע במלכות ואלו
מלמטה וזהו אגודה ו' דהיינו קשר העליונים במלכות וקשר התחתונים בה בסוד יחוד
שמע ישראל וכו' וסוד בשכמ"ל שהם שני ייחודים כדפי' בזוהר זה בעליונים וזה
בתחתונים וים שפי' אגודה מלכות אחד ביניה: לעשות רצונך רצון נודע שהוא בכתר
והעשם בתפלתך בספר אהל לעשות אפשר לפרשו על ו' מפני פניס אלו מלמטן עיכו דדי'
פי' שהוא לשון סחיטה ופירוק שמפרקין השפע מן הרצון והיינו כי ע"י הייחוד הזה
הזכר יתמכו הרצון כדפי' אלו יהיה מלשון שמנו עשתו שהוא לשון מירוט והכוונה יהיו
ויתייקר הרצון עליהם כסודי הייחוד על דרך הנזכר: בלבב שלם יש שפי' בלבב
בעניין ובכל בכלל שפי' בשני יצריך ואף הכא כמי בחסד ימין וגבורה שמאל שלם ת"ת
שהוא שלם בד' קצוות יוסד והשלימם ואפשר לפרש כי לב הוא ת"ת לחמש
בחינותו אותז בד' הקצוות הימין והשמאל יקרא לבב ע"ד שפי' ויקרא שלם בהיות המלכו'
עמו דהיינו מלכא בלא מטרנית לה מלכא וכן עניין זכר ונקידה פרשם ויקרא את שמם
אדם כדפי' בזהר פ' ויקרא ואמכם ע"י הייחוד הנז' יתמכו הרצון אל לבב שלם כ"ה מן
הקרבנים שתמרנו ושניהם כה' טובים: שידענו יי' אלהינו פי' ה' אלהינו תדע ותימח
עלמך מדמיונך על ידי הדעת כנודע ומלת שידענו מלשון דעת ומלשון והחדם ידע
ויתן לתקנה: שהשלטון לפניך שלטון יסוד כדכתיב ויוסף הוא השליט לפניך מלכות
פי' וכן המפרשים והעניין יסוד מיוחד במלכות ויסוד נמשך מהביניה בסוד פי"ן שרשם
יחתלפת לימין עילאה כדפי' הרשב"י ע"ה בתיקוני' והעניין כי אחר שייחדנו ביניה בחכמה
ובדד פי' עז מלכות מלד הדין מיוחד בגבורה ונקרא עז והיינו עז בידך שהוא גבורה
ויתחבר ביקרותו ליסוד והמלכו' יחד עז ע"ד שבעיט דהיינו יסוד ע"ת ביניהן דויכלו וכן עולה
שניים ודין מלכות שהיא ת"ת שבע ושניהם מיוחדים בגבור' ולכן אלו מתקנים גם מלד
ובגבורה בימינך פי' השמאל שהיא הגבורה אלו מייחדים אותה בימין שהיא חסד
ומאלו הכל מתוקן מלד הגבורה ג"כ מלד זה וכל השמאל מיוחד בימין כדפי' וקרוב לזה
פי' המפרשים: ושמך נורא סוד הייחוד ממטה למעלה והיינו שמך מלכות נורא ת"ת

וְהַמְלוֹךְ אַתָּה יְיָ לְבַדְּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ: בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן
כְּבוֹדֶךָ וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ: כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי
קָדְשֶׁךָ: יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

קדוש

ומר ושמך נוצ"ר להורות על מקר וצ"ו שהוא יסוד המייחד סס ומורה הת"ת נקרא
כוזרי בסוד קבלתו מן הכתוב וכן פי' הרשב"י ע"ה והחוזה על לבניותו כלומרי קרת
הכורה: על כל מה שבראת פי' סוד הייחוד ממעלה למטה וזהו על הת"ת שהוא על
היסוד הנקרא כל והוא היה המלכות והיינו ייחוד ג' מדות ת"ת יסוד ומלכות ושוד סוס:
ועליהם נאמר זכר וקבה ברחם וכו' והיינו שברחת בגד הביניה כדפי' עכ"ל מהרמ"ק:
ובכן תן כבוד היה ובכן תן פחדך הוא בגבורה שהיה מיוחד הכל למעלה בלא הימין
ובכן תן כבוד הוא בחסד כי עתה מלך הימין אלו מחזיקין עליונו ותן כבוד פירושו תן
המשכה מהכתר לחכמה שנקראת כבוד על סס ל"ב נתיבות חכמה: תהלה לירושיך היינו
היינו השפעת הביניה הנקראת תהלה כנודע בכמה מקומות: ותקוה לדורשיך פתוח
ע"י קו האמצעי למלכות שהיא ירושלים וכתיב ברשו שלום העיר. והמקובלים כתבו
סי' לזה וקו יכוונה על ירושלים היינו קו האמצעי יכוונה על ירושלים שלמעלה:
ואז פתחון פה למיחלים לך כי המלכות נקראת פה כנודע: ותהיה בביניה
להמייחלים ומדבקים בה כי יהיה שמחה לארך מודע בכמה מקומות כי שמחה בביניה
הם הבנים שמחה. ותבת השפעה מהביניה ע"י קו האמצעי לארץ העליונה וזהו שמחה
לארצך. וששון לעירך היא המלכות עיר רבתי עם סוד נשמותיהן הקדושות בחיים
עלה: ואז צמיחת קרן לדוד עבדך כי מלכות מלהו של דוד: וז"ל מהר"ר
חיים בסידור שלו בנוסח הבקשה הזה. הוא ע"ד שהזכיר ר"ם בן מכסיה בג' דברים
מלסו ישראל בימי רחבעם במלכות שמים ובמלכות בית דוד וכבי"ם הם כלכתי' לון למו מלך
בדוד חיים לחליך לחלוקי ברשו ז"ל ראה ביתך בית דוד ר"ל מכסיה לין מהלין שיהו
טוב לישראל עד שיחזרו ויבקשו שלמתן הם"ד ופחדו לל ה' ולל טובו זה בית המקדש
ואחר ישובו בני ישראל ובקשו את ה' ואת דוד עכ"ל: הייגו דקאמר ובכן תן כבוד על
דרך ובקשו את ה' שמחה לארצך ושמן לעירך היינו בית המקדש ומ"ש קרן לדוד ירמוז
בית דוד עכ"ל:

ובכן צדיקים יראו וישמחו ובכן זה הוא בחפארת ולדיק הוא ידו"ד ויסוד נקרא
לדיק כמפורסם ומלכות נקראת לדק כנודע הרי כולם לדיקים ויראו פניס
בפנים וישמחו: וישרים הוא קו הדין הנמשך מהביניה הנקראת משרים כדפי' ואזה
שיר השירים בפסוק מישרים אהבוך שהם אותיות מכמ"ך שנקראת ביניה כי והשכוה
בכתן על השרשים העליונים הנעלמים בביניה יעלוזו בסוד שפע הנשפע מהחכמה ולז נקרא
מהחכמה והכתר: והחסידים ברנה יגילו הוא קו החסד ושרשו בחכמה ולז הוא
יגילו הוא הזיווג עם הביניה שהיא ריבה כנודע מרבנת שלוים לכתיב ועבד הלוי הוא
שפי' בזוהר שהוא בביניה כן פי' מהרמ"ק: ולפי מה שכתבתי לעיל בשם מהר"ר חיים

הכה

קדוש אתה ונורא שמך ואין אלהים מבלעדיך כבתוב
וינבה יי צבאות במשפט והאל הקדוש נקדש
בצדקה ברוך אתה יי המלך הקדוש:

**אתה** בחרתנו מכל העמים אהבת אותנו ורצית בנו
ורוממתנו מכל הלשונות וקדשתנו במצותיך
וקרבתנו מלכנו לעבודתך ושמך הגדול והקדוש עלינו
קראת: ותתן לנו יי אלהינו באהבה (את יום השבת הזה)
את יום הזכרון הזה יום (זכרון) תרועה (באהבה) מקרא
קודש זכר ליציאת מצרים:

**אלהינו**

שבת הכי פירושו לפיקים ירחו ויזמחו אלו בגד ובקנו לת ה' ויעבדו אותו בירחה וסמחה
כמ"ש ועבדו את ה' בירחה וכתיב עבדו את ה' בסמחה: וישרים יעלוזו הם החולכים
בשורר עם דוד: ולא בגלו בו: וחסידים ברנה יגילו זה בנין בית המקדש וסם
פיהם ולא מסריך וכתיב וחסידיך רנן ירננו: ואז עולתה שהיה הקליפה קפלה
היה שלח תקטרג וכאן מדבר מהקליפה הדקה לאבל הקליפה הגדול שהיה לילית הרשעה
תלמה לגמרי ותעביר מעל הארץ העליונה ממשלת זדון הוא בעלה לילית
ומלוך אתה יי לבדך כי ליל"ו המלוכה: בהר ציון יסוד: בירושלים עיר
קדשך היה המלכות ככתוב בדברי קדשך: כתוב הוא תפארת תורה
שבכתב שעם המלכו' הנקרא הכי בהיות' עמו מקבל' ממקו' הקדם דהיינו חכמ' ימלוך כו':
**קדוש** אתה פי' תפארת ונורא שמך נורת תפארת שמך מלכות יסוד יהודה עד
קדם קדשים שהוא הכתר שהוא הקדם שעל הקדשים שהם חכמה ובינה:
ואין אלוה מבלעדיך ז"ל מהרמ"ק יש שפי' לוזה מלכות והכווכה אין מלכות בלא
ת"ת ולא כ"ל חלא לוזה הוא סוד לחל בחסד והת"ת ומלכות וכן פי' בזוהר וירקה ואין
יחוד ת"ת ומלכות מבלעדי המחליל והוא מדבר בכנד הנעלם לו ירקה קדום חכמ' בסוד
קדם וה"ו שהוא הדעת שהם בינה ונורת שמך ת"ת ומלכות ואין חלוה וכו' פי' ואין יחוד
זה' מבלעדי ייחוד העליון לחל החכמה והבינה: ככתוב ויגבה יי צבאות יש שפי'
פי' בחלות ת"ת מתרוממ בכח גדולה וגבורה שהם נקרא מספט ובזה זה כמבע מכמה
עצמי והעיקר ה' בחלות ת"ת מתייחד בנלח והוד הנקראים נחלות ועם היסוד שהוא
חלת בנלח שלו והם מתרוממים בכח הבינה הנקרא מספט ומלדה נקרא הת"ת מספט
הכח בהתרוממותו הוא חל קדום לפי שהו' מקבל סוד קדושת הרחמים והחסד דהיינו
חל והקדושה דהיינו קדום וזהו החל הקדום והוא נקדם בנקדה פי' עם המלכות הנקרא
נקדה שהיא מתייחס עמו עכ"ל:

אחה בחרתנו כו' מפורש למעלה בתפלות ימים טובים
אלהינו

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַ
וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדּוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבֹתֵינוּ וְזִכְר
מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ וְזִכְרוֹן כָּ
עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל ׀ לְפָנֶיךָ לִפְלֵיטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶ
וּלְרַחֲמִים וּלְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם: בְּיוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה· זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵי
בּוֹ לְטוֹבָה· וּפָקְדֵנוּ בּוֹ לִבְרָכָה· וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים: וּבִדְבַ
יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחָנֵּנוּ וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶ
עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ· מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כֻּ
בִּכְבוֹדֶךָ· וְהִנָּשֵׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקָרֶךָ· וְהוֹ
בהדר

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא מפורש בתפלת ריח

**אלהינו** ואלהי אבותינו ז"ל ת"י מלוך על כל העולם כולו בכבודך בה
כבודו בסוד חותמו ואז יתעלה ויתנשא באחדותו בסוד נעלם ביקו
הוא היקר בהתאחדות הנעלם והנגלה והופע בהדר גאון עוזך כלומר התנוצץ והאי
אור הבהיר שהוא גאון עזו סוד חביון עזו שכינת עזו על כל יושבי תבל ארצך בהמשך
החפץ והרצון אל כל התחתונים בהתברך הכל כראוי וידע כל פועל כי אתה פעלתו ואז
יכירו וידעו ועל כן נאמר לאחר כן ויאמרו כל אשר נשמה באפו אותם הדבקים בשמו הם
אשר נשמה באפו והם השמחים ואומרים ה' אלהי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה ה'
אלהי ישראל מלך סוד כח הנעלם ומלכותו בכל משלה סוד כח הנגלה המושלת בכל
המשפיע לה באומרו ויתרון ארץ בכל היא כי ממשלת המלכות הוא בכל ומשם מתברך
סוד הנהר היוצא מעדן אשר משם פורחות הנשמו' והוא המאיר לארץ עכ"ל· ולי נראה
לפרש מלוך על כל העולם כלו כו' והנשא על כל האר"ץ כו' לעיל התרוממות אבי"ע
כי עתה שכינה בגלות ואין השם שלם ואין הכסא שהוא הבריאה שלם· גם עולם היצירה
כתיב מלאכי שלום מר יבכיון· ועל עולם העשיה השמים וצבאיה' כתוב אלביש שמים
קדרות· אבל כשיחדש הקב"ה עולמו אז יתרומ' הכל תתרומם השכינה בסוד עטרת
תפארת ותסתלק המלכות להיותה עם התפאר' למעלה מן היסוד וזהו מלו"ך מלכו"ת·
ע"ל התפארת· כ"ל הוא יסוד עולם וכלם מתייחדים עם הבינה הנקרא עולם והיא
מתייחדת עם החכמה וזה"ש כולו בכבודך פי' כבוד חכמה שעולה ל"ב נתיבות ופי' כול"ו
היינו הדעת הנקרא ג"כ כ"ל כענין היסוד כמו שהיסוד נקרא דעת כנודע כן כתב
מהרמ"ק: **והנשא על כל ביקרך** זה רומז על התנשאות הכסא שיהיה שלם והוא
יקר וכבוד כי כן נקרא כסא כבוד ויתנשא להיותו כסא רם ונשא· וזה"ש על כל הארץ
היפך

שער תפלת ראש השנה השמים שלב

בְּהֲדַר גְּאוֹן עֻזֶּךָ׃ עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל אַרְצֶךָ׃ וְיֵדַע כָּל פּוֹעַל
כִּי אַתָּה פְּעַלְתּוֹ׃ וְיָבִין כָּל יְצוּר כִּי אַתָּה יְצַרְתּוֹ׃ וְיֹאמַר כֹּל
אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְּאַפּוֹ׃ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ׃ וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל
מָשָׁלָה׃ אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתינו קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ
וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ׃
והנחילנו יי אלהינו באהבה וברצון שבת קדשך וינוחו בו ישראל מקדשי
שמך

היפך מה שכתיב וכסאו לארץ מגרת׃ והופע בהדר גאון עזך היא ההופעה בעולם
היצירה שהיא עולם המלאכים בעלי עוז כמ"ש ברכו ה' מלאכיו גבורי כח וגו'׃ על כל
יושבי תבל ארצך ואחר כך ההשפעה למטה עולם העשייה׃ ואז חוזר מלמטה
למעלה׃ וידע כל פועל כי אתה פעלתו הפעול' היא בעולם העשיה ויבין כל יציר
היא תוספות המדע בעולם היצירה׃ ויאמר כל אשר נשמה באפו זהו רומז עולם
הבריאה כי כן מדריגת נפש רוח ונשמה הוא עשיה יצירה בריאה כנודע ויהיה הכסא
שלם׃ ידו"ד אלהי ישראל מלך׃ ידו"ד חכמה אלהי בינה ישראל תפארת
מלך מלכות והוא סוד ד' אותיות ידו"ד הרי השם שלם׃ ומלכותו בכל משלה ז"ל
מהרמ"ק בתיקונים פי' הרשב"י דהיינו התפשטות י' אותיות מהמלכות מתלבשת
בקליפות היינו יו"ד ה"א וא"ו ה"א ואיהי מתלבשא בהון לאכפיא ועל זה נאמר מלכותו
בכל משלה ופי' הענין בס' פרדס רמונים בשער אבי"ע׃ ויש שפי' ומלכותו מלכות בכל
יסוד משלה בכל הנבראים וקרוב להיותו כדפי' קדשינו במצותיך בזוהר בפ' אמור
פי' הרשב"י כי הזיווג אל הת"ת עם המלכות אינו עולה אלא בהיות המלכות מקבלת
מצד החכמה אבל בהיותה מקבלת מן הבינה בלי שיתוף החכמה אין זיווג כלל וזה הטעם
שיום הכפורים אסור בתשמיש המטה ולכן לענין היחוד אנו ממשיכים שפע מן החכמה
אל המלכות וזהו קדשנו פיר' המשכת שפע מן הקודש העליון אל המלכות שהיא נקראת
מצוה ולשון מצותיך שיש בה בחינות רבות׃ תן חלקנו בתורתך אחר שהמשכנו
שפע אל המלכות שהיא מקודשת מן הקדש אנו מייחדים אותם מן בעלה זהו ותן
חלקינו שהיא המלכות חלק ישראל ודאי שהם אחוזים בה אם נשמתן של ישראל בתורת'
הכוונ' העלות המלכות אל מקום הת"ת׃ שבענו מטובך פי' אחר שייחדנו סוד שם
קצוות שהם וא"ו הת"ת עם המלכות והיינו יחוד שבע מדות וכולם משפיעים ביסוד
שהוא קיבוץ השביעיות כדפי' רשב"י ע"ה בתיקונים כי כל המדות נקרא בו שביעיות
לכן אנו אומרים שבענו פי' ישפיע בנו שפע השבעה מן היסוד הנקרא טוב׃ שמח לבנו
בישועתך פי' המלכות נקרא שמחה והבינה נקרא שמחה והוא מקור השמחה והמלכות
נקרא ג"כ בהיותה יונקת ממנה כדפי' בס' פרדס ולכן כדי לבטל הדין והתעוררות כח
הקליפות אנו ממשיכים שפע השמחה מן הבינ' כדי להושיע וז"ש שמח וכו' ובזה יתבטלו
הקליפות ויתיחד האשה בבעלה׃ וטהר לבנו לעבדך באמת פי' בסוד המשכ' השפע
הנז'

שמך וטהר לבנו לעבדך באמת: כי אתה אלהים א
ודברך אמת וקים לעד: ברוך אתה יי מלך על כל הא
מקדש השבת ו ישראל ויום הזכרון:
רצה יי אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם והשב את העבו
לדביר ביתך ואשי ישראל ותפלתם באהבה תקב
ברצון ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך:
ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים: ברוך אתה
המחזיר שכינתו לציון:
מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבות
לעולם ועד צור חיינו מגן ישענו אתה הוא לד
ודור נודה לך ונספר תהלתך על חיינו המסורים ב
ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיך שבכל יום
ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובקר וצה
הטוב כי לא כלו רחמיך והמרחם כי לא תמו חסדיך כ
קוינו לך:
ועל כלם יתברך ויתרומם שמך מלכנו תמיד לעולם ועד:

ובכתוב

הנ' יתבעלו הקליפות ויפסק הדם הנדות וכזוהמת וכלה נטה לנעלה וז"ש ומסך לנפ
המלכות בקרקע לך ולעבדך ולייחד' עם הת"ת והיינו בחמת: כי אתה ה' אלהים
אמת פי' המלכות נקרא אתה כדפי' לעיל וכיון ה"ק לתחזוקה שבשם שהיא מתייחדת עם
הוויות יה"ו דהיינו י"ה ה' אלהים אמת וח"ו והיינו הת' ה' אלהים אמת ירו"ל בשם
ודברך מלכנו אמת היינו ייחוד הת"ת עם המלכות המלכות נקרא דבר והכוונה בזה
והת"ת אמת והיינו ברמז דכתיב לגבי ברית: וקים לעד הוא הת"ת סוד הקימה כמ
והוא נמשך על המלכות הנקראת עד מפני שהוא סוף המדות לו ירצה הייחוד הזה
קים ועומד מכח משך הכיבה שהיא נקרא עד כדפי' בזוהר במקומות רבים בח"י פי' לעיל
מלך על כל הארץ פי' מלך בינה על ת"ת כל יסוד החדן מלכות והיינו סוד הקים
והמסכות מדות הלה יסד כי זה סוד נקרא קודם ומזמר מקדש ישראל פי' המסכת הקים
מן החכמה על הת"ת הנקרא ישראל בבחינתו העליונ' בין החכמה והבינה ותפ"ל יום
הזכרון שהוא בחינתו נמשכת בכל הנכנע מבינה עכ"ל:

וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ: וְכָל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶלָה וְיַהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת: אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בָּרְכֵנוּ בַּבְּרָכָה הַמְשֻׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה הַכְּתוּבָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו כֹּהֲנִים עַם קְדוֹשֶׁיךָ כָּאָמוּר: יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם:

בשחרית ובמוסף אומרים שים שלום בסנהה ובמעריב אומרים שלום רב ג

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ: בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עוֹשֶׂה הַשָּׁלוֹם: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

נ״א בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עוֹשֶׂה הַשָּׁלוֹם: עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם:

הג״הה לחיי המחבר כן מהגיה הספרדיי׳ סלוין מצוין כזו התיבה מכל יחות הסנה וכן ללוי לכתוב ׳ עיין בפניט בפיתחי בקף שלחר זה:

שלום

וכתוב לחיים טובים כו׳ ז״ל מהרמ״ק פי׳ לעיל ענין הכתיבה ואחרי לחיים ופי׳ כיוצא וכתיבתם בבינה ופי׳ טובים פה בספניט בסוד כל בני בריתך פי׳ כל יסוד בני בלם יסוד בריתך ת״ת ומלכות פה מתייחדים ע״י יסוד ופה נקראים ברית כל ח׳ מפה כמבואר בזוהר במקומות הרבה וייחוד חלו בסוד הזווג בעולם כי בלא זה פה שני בילי הזכר עכ״ל:

שָׁלוֹם רָב עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ תָּשִׂים לְעוֹלָם כִּי אַתָּה הוּא
מֶלֶךְ אָדוֹן לְכָל־הַשָּׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ
אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ: בספר

יהיו לרצון וכו׳

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי
תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ
וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי וְכָל־הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר
עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ
עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ: לְמַעַן יֵחָלְצוּן
יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן
לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עֹשֶׂה שָׁלוֹם (נ״א הַשָּׁלוֹם) בִּמְרוֹמָיו
הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה
בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעַבְדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים
קַדְמוֹנִיּוֹת וְעָרְבָה לַיְיָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמֹנִיּוֹת:

אבינו

ברוך אתה יי׳ המברך את עמו ישראל בשלום:

עושה השלום:

האשכנזים משני׳ פרן ר״ה ועד י״ב ומפיימין

וכתבו נעלי הסולות טעם החתימה עושה השלום גי׳ ספריהל הוא אחד מפנים ג׳ שמות של מטטר״ון גי׳ החסד והרחמים סר החסד והרחמים השלום ג׳ לרופא ממונה על התורה ות״ח מרגיש שלום. לכל הספרדיים לריכם מסיים כמו הברכה מכל ימות השנה וחלילה לומרו. מאחר שלא נמלי זה בתלמוד ובפוסקים כמו המלך הקדוש והמלך המשפט. והרמז שכתבו בעלי הסולות הוא אחת. לכל לא נמלא הברכה רק לאחר התפלה כשפוסע ואומר עושה שלום במרומיו לא יאחר עושה שלום רק עושה השלום במרומיו לרמז הכ״ל לכל חלילה לומרו כוסח הברכה כן מצאתי בקונטרס ר״ה ז״ל לומר עושה השלום במרומיו כו׳ ומ״ש הלו מסיים בערבית לעילוי ימים טובים כשאומרים מערבית מסיימין בח״י מלך מור ישראל וגואלו במקום בא״י יתברך: כל המשנה ממטבע הברכות שתקנו חז״ל הוה ברכה לבטלה ועובר על לא תשא:

בר״ה

והנזהר יתברך בברכת יברך יתר יפה:

בר"ה בלילה קודם קדיש בתרת נכה"כ לו בהיותו בביתו קודם קריאת הגבר יאמר מזמור לה' הארץ ומלואה ויכוין בהויות כולן כאי"ה יהוה כ"ף יהוה ונקרא סס הפרנסה:

ויכוין בזה חשיב ולא יחסרו מונותיו כל השנה:

לְדָוִד מִזְמוֹר לַיהוָה (גיא לַיהוָה) הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ: כִּי הוּא עַל יַמִּים יְסָדָהּ וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנָהּ: מִי יַעֲלֶה בְהַר יְהוָה (גיא יְהוָה) וּמִי יָקוּם בִּמְקוֹם קָדְשׁוֹ: נְקִי כַפַּיִם וּבַר לֵבָב אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא לַשָּׁוְא נַפְשִׁי וְלֹא נִשְׁבַּע לְמִרְמָה: יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְהוָה (גיא יְהוָה) וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ: זֶה דּוֹר דֹּרְשָׁיו מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ יַעֲקֹב סֶלָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְהוָה (גיא יְהוָה) עִזּוּז וְגִבּוֹר יְהוָה (גיא יְהוָה) גִּבּוֹר מִלְחָמָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְהוָה (גיא יְהוָה) צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה:

## אבינו

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חָטָאנוּ לְפָנֶיךָ:

אָבִינוּ כִּלְיוֹנֵנוּ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חַדֵּשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּטֵּל מֵעָלֵינוּ כָּל גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּטֵּל מַחְשְׁבוֹת שׂוֹנְאֵינוּ:

### אבינו מלכנו

חטאנו לפניך זו התפלה היא גדולה ונקלת דוגמת תפלת י"ח ור' עקיבא נענה בתפלה זו על כן צריך לכוין בה מאוד וצריך שידע כמו התפלה שבקריאת עבודה והעבודה צורך גבוה כמו שהזהרתי לעיל בסוף התפלה שלפי ברכות החמצעיי צריך לכוין בהם לצורך גבוה ולא על עסקו לבד נכוון גם בתפלה זו החשובה גם כן. וכלל התפלה מחבר שהוא ר"ת מלא כשמותיהו כמו שהזהרתי ע"כ נזכה להיותיהו דבוקים בו ית' ולא יבקע בנו סוס קליקה ומבטען ומקטרג. יסיר מעלינו חטא ועון ופשע וימחול ויכפר ויסלח. וזה יהיה על ידי שיחזירנו בתשובה שלימה ויסיר מעלינו כל רע כדי שנהיה ראויים לעבדו בכל עת וירוממ קרן ישראל וקרן משיחו ולא יעש למעננו כי לחמנו חלק ה' מלא כשמותינו. ועיקר כוונתינו העניין הוא שנעשה למעננו כי העבודה צורך גבוה. ועל סוד זה סיי עשה למען שמך הגדול הגבור והנורא שנקרא עלינו. כבר הזהרתי בכמה מקומות סוד עבודה צורך גבוה כי הוא מקור העסק הגדול והסיסרהל בעלוותן ומעלתן וזה יהיה סס ה' מבורך זה בכל העניין:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָפֵר עֲצַת אוֹיְבֵינוּ

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כַּלֵּה כָּל־צַר וּמַשְׂטִין מֵעָלֵינוּ

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ סְתוֹם פִּי מַסְטִינֵנוּ וּמְקַטְרִיגֵנוּ

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כַּלֵּה דֶּבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וּשְׁבִי וּמַשְׁחִית (ועון

ושמר

הג"הה מצאתי בקונטרס דהאר"י ז"ל וז"ל א"מ יסדו ר' עקיבה ע"ה כמ"ש בסדר תעניות בר' אליעזר הגדול שירד לפני התיבה והיו ישראל צריכים גשמים ואמר כ"ד רננות ולא נענה ירד ר' עקיבא אחריו ואמר א"מ ונענה מיד והטע' כי ר"א הגדול היה לו זכות אבות ובטח בזכותו ובזכותם לזה לא נענה כי היה לו לשאול מצד חסדו וטובו הגדול וג"כ מגדולת נפשו לא היה מעביר על מדותיו. אבל ר' עקיבא היה שפל רוח ולא היה לו זכות אבות ולא היה מעריך עצמו לכלום. ולכן היה מתחנן מצד טובו הגדול ונלע"ד שכיון בג' דברי' אלו כנגד זכות אבות שלא היה לו אמר א"מ אבינו אתה לומר לא יש לי זכות אבות אבל אתה הוא אבינו בך אני בוטח. וכנגד מה שלא שאל ר"א הגדול מצד חסדו וטובו בא ר"ע ואמר א"מ אין לנו מלך אלא אתה א"מ רחם עלינו אתה ברוב חסדיך ורחמיך. כנגד הג' שהיה ר"א הגדול מתגדל בנפשו ולא היה מעביר על מדותיו בא ר"ע ואמר חנינו וענינו כי אין בנו מעשים עשה עמנו וזה משפלות רוח שלו. ותלה הדבר באל יתברך ואמר למען שמך הגדול והושיענו ולכך נענה מיד מענותנותו ושפלותו לכן קבענו חק לבני ישראל לאומרו כו' עכ"ל: (הגה"ה עוד יש לפר' עשה למענך ולא למעננו ע"ד שפי' מהרמ"ק על מה שאומרים דלות מעשים בשור' קרב צדק מאליך כלומר אם דלות מעשים תשור בנו ואין בידינו כח לקרב המדו' והמלכו' לתפארת קרב אותה מאליך וזהו קרב צדק מאליך מאליך מצד רוממותיך. וזה"ש אחר שאין בנו מעשים עשה למענך אם לא למעננו:

**אבינו מלכנו** אלו הכינוי' ענייב' כפי המוזכר. בתפלת היום הרת עולם כו' אם כבנים אם כעבדים כו' אם נשמותינו מצד האצילות אז בני' אנחנו לה' אלהינו ואם מצד בריאה יצירה שהוא סוד אמה העבריה ועבד עברי אז עבדים אנחנו. זהו שאמר כאן אבינו מלכנו אם בנים אנחנו אבינו אתה ואם עבדים אנחנו אתה מלכנו. **חטאנו לפניך** זהו וידוי גדול מאתנו כי אנחנו בהיכל המלך לפנים כי חלק ה' אנחנו נמצא חטאנו לפניו ממש:

**א"מ** אין לנו מלך אלא אתה כי אע"פי שחטאנו חלילה לנו אין לנו מלך אלא אתה וכבר הבטיחנו בעצמו הש"י על דבר זה אף כשחטאנו אמר בחימה שפוכה אמלוך עליכם ואמר רב נחמן כל כהאי ריתחא לרתח רחמנא: **חדש עלינו שנה טובה** מצד הטוב ולא מצד הרע שבאילן עצם הדעת טוב ורע. **בטל מעלינו גזירות קשות** כי יש גזירות שהם לטובה כמ"ש נחום איש גם זו לטובה. ואנו מתפללין על הקשות הבאים מצד התעוררות הקליפות הקשות. **הפר עצת אויבינו** כו' כל צר כו' סתום פיות כו' אלו הבקשות הם על האויבים שלמעלה המסטינים שכולם רוצים להפריד

בין

ושמד ומגפה) מְבַנֵּי בְרִיתֶךָ׃

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְנַע מַגֵּפָה מִנַּחֲלָתֶךָ׃

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ שְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵימָה לְחוֹלֵי עַמֶּךָ׃

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ׃

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ סְלַח וּמְחַל ׀ לְכָל עֲוֹנוֹתֵינוּ׃

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ (וְחַטֹּאתֵינוּ) מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ׃

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ קָרַע רוֹעַ גְּזַר דִּינֵנוּ׃

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְחוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים כָּל שִׁטְרֵי חוֹבוֹתֵינוּ׃

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ זְכוֹר כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ׃

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ זָכְרֵנוּ בְּזִכָּרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ׃

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים טוֹבִים׃

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר זְכִיּוֹת׃

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר פְּרָנָסָה וְכַלְכָּלָה׃

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר גְּאוּלָה וִישׁוּעָה׃

## אבינו

כיון דהקדישים בין ה' לאלהינו ועליהם אנו מתפללין והכל למען שמו ית' כלה דפר וחרב כו' "מבני בריתך ר"ת מ"ב יזכור בפס של מ"ב ויזכו בפס שבו קרע שטן שיהיה בקרע השטן הגור' כל אלה מגפתי. מנע מגפה מנחלתך. כי בשאול מי יודה לך. לא תמות כי תחיה ותספר מעשה יה. כמלא הוא קורב גבוה: אח"כ מתפללין על החולה ושליחה סלח ומחל כו' מחה והעבר כו' מחק ברחשיך כו' והכל ע"י שהרבה התשובה השלימה שהיא בגי' ח כי הגימו' פגם חטא ועון ופשע הוא למטה בבחי' ג' פרקין לעלות בסוד התשובה שלימה וזו יורד שפע לבחינת למטה לעבר הפגם שיתפשך ללבן שהוא סוד התשובה: שלח רפואה שלימה הוא רפואות הנפש ורפואת הגוף שהוא מגזר מתפלת י"ח בברכת רפאנו זכרינו בזכרון טוב סגנ"ל לעורר סוד היחוד שהוא העליון הנעלם ע"י יסוד הנקרא טוב כמ"ש אמרו לצדיקי כי טוב והוא סוד הזכר והתעוררות בה מצד בחינותיו סוד נוקבין דלתתאין מלכות לקבליה זהו זכרינו"ו בזכרון טוב: בספר חיים טובים כבר נתבאר בנוסח זכרינו לחיים כו' גאולה וישועה הוא

פרנסה גאולת הנפש וישועתה מצד הקליפות הנאחזות בה:

וכלכלה בקפיתינו שבהיא נזונו' מתחת יד הקב"ה ולא על ידי מתנת בשר ודם וזהים נזונים משלחן אבינו ומזכה לשלחן גבוה כי הוי לבניש מגלו

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר מְחִילָה וְסַלִּיחָה
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הַצְמַח לָנוּ יְשׁוּעָה בְּקָרוֹב
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָרֵם קֶרֶן יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָרֵם קֶרֶן מְשִׁיחֶךָ
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מַלֵּא יָדֵינוּ מִבִּרְכוֹתֶיךָ
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מַלֵּא אֲסָמֵנוּ שָׂבָע
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ שְׁמַע קוֹלֵנוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ פְּתַח שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם לְתִפְלָּתֵנוּ
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ נָא אַל תְּשִׁיבֵנוּ רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ תְּהֵא הַשָּׁעָה הַזֹּאת שְׁעַת רַחֲמִים וְעֵת רָצוֹן לְפָנֶיךָ
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חְמוֹל עָלֵינוּ וְעַל עוֹלָלֵינוּ וְטַפְּנוּ

## אבינו

סגלו מעל סלקן לסיסס הצמח לנו ישועה · הרם קרן ישראל · הרם קרן משיחך
ומילוי ידינו מברכת' כו' כי חז יתמלא הארץ דעה כמ"ש לעיל · לת"כ לכו מתפללים
שתקובל תפלתינו כי בקבלת התפלה חז נעשים עטרת ברחם הקב"ה כביכול · לכל
תפלה פסולה נדחים למקו' הקליפות שסם בור רק חין בו מים לבלים נחשים ועקרבים
וזהו לל תשיבנו ריקם למקו' הרק · ושם הטחנו יזכור כי לח מלבינו הוח רק מלך החומר
סהוח מלך כחם עפר לחמו זהו יזכור כי עפר לחנחנו · חמול עלינו ועל עולליגו ושפנו
בזכות זרע קודם העמוסים מכי בעון יונקי שדים שלח חטחו וגמולי חלב שלח פשעו
ומ"ש תינוקת של בית רבן הבל שחין בו חטח ח"כ לחנחנו מעוררים זכות · שהיו
מקדשים שמו יתברך ברבים · וכל הבקשות והשחלות הוח שבקשה לעבודה עבודה
שלימה לעורך גבוה וזהו העמוד שעליו עומד העטין וכו מסיים למעט שמך הגדול הכתוב
והטורח שבקרח עלינו :

הג"ה **ומאחר** שהיו' הרת עולם כו' הוח מתיקון קדמוני' והוח מעולה ומהודר מה
וכו סודות לתכתוב בה"קוסם לדברי חמת בהמפרשים המקובלים מה
שפירשו בו ז"ל הת"י היסוד הרת עולם לומר זה על שדם הרחמין שבברח ביום זה וכו
כגמר הריגו של עולם והוח היה תכלית הבריחה וכלו ביום זה נתחדש העולם בכללו
ואתיא כר' לליעזר דלמרינן בפ"ק דרחש השנה כמחן מלכיגן החילנה זה היום ראש
מעשיך כר"ח לומר בחמשה ועשרים בחלול נברח העולם וביום שני שהוח היום הוקבע היום ה"ב
לחדש הרחמין וכו ביום כדון ויצח בדימום פי' חפשי מן העונות ולפיכך הוקבע היום הקב"ה
יום מעשה לכל הדורות כדלמרינן בפסיקתה כי"ח כדון וכי"ב יצח בדימום לומר הקב"ה
לחדש

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן הֲרוּגִים עַל שֵׁם קָדְשֶׁךָ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן טְבוּחִים עַל יִחוּדֶךָ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן בָּאֵשׁ וּבַמַּיִם עַל קִדּוּשׁ שְׁמֶךָ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ נְקוֹם לְעֵינֵינוּ נִקְמַת דַּם עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ אִם לֹא לְמַעֲנֵנוּ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ :

## אבינו

לחתם הרחמן אתה סימן לבניך כתם שעתד לפני בדין ביום זה ויעלה בדימום כן עתידין בניך להיות עומדין לפני בדין ויעלין בדימום וזהו שאמר היום יעמוד במעמד כל יצורי עולם ועל דרך החמת ירמוז לנו סוד הברית וכמו שאמרו ז"ל בה"ק שנברת העולם הזה וכן אמרו בהברחס בה"ק ברחס הוא היום הזה ולזה אמרו הרת ועטע יעמיד במעמד כמו מלך במעמד יעמיד תרן כי הוא מעמיד. אם כבנים אם כעבדי' אם תלינו כבנים רחמנא אמר הבו לן כבנים כדכתיב כי מחרפיך ומבקשי רעתי העמומים מני הבטן העליון רחמינו ברחס חד על בנים : (הג"ה) ברחס חד על בנים שנאמר בנים אתם לה' אלהיכם והוא סוד מה שאמרו ז"ל בפרק מפנין כל ישראל בני מלכים הם אם כעבדים לעבדך נתנו הכה לעשות את אשר כתבת בתורתך ומזה למו נקראים עבדים שנאמר כי לי בני ישראל עבדים עבדיו בני ולמתו אשר ילדה לו בניתו והיו למו כאשר עבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס לגלח כחותם העובדים מאהבה וזה אמרו עינינו לך תלויות לא כאשר עבדים שנאמר עליהם כעיני עבדים אל יד אדוניהם עד שתחניני ותוציא לאור משפטינו שנאת בדימום' כמו שיעלה חתם הרחמן שהוא היה סימן לנו וזה יתקדש שמך עלינו ע"ל. ומהרח"ק הוסיף בביאורו נוסף וז"ל היום הרת העניין כי כל מה שבמעמד בעולם תחתון בין מה שבברית בין מזונות ופרנסה הכל הוא כפי מה שמעייר ומתייר במדות העליונות המשל זה הקן שבים שעבר חתכים שהוא שנה שהם שם קצוות מחשבה למיגלה ומעלה למטה ואחר כך מתעלים השם קצוות שבעתן לחם ושם מעטייר' חם לדין ואם לרחמים והנה מעיותם שם נקרא הריון אל האם שהיה בינה הנקראת עולם ובמו שהריון האם מכת אם יהיה זכר אם נקבה כפי מה שיגבר ממקן דאליס גבר אם הימין אם השמאל כן העניין ברחם השנה שהיה רחם לקצוות בינה מצד הדין דוקא אחר מכת בינה ועומד לדין ביום זה לכל הצבא' וזהו היום הרת עולם ומלת היום רומז קצת מזה להיותו יום תפארת כולל שם קצוות והוא' על היום רומז אל הבינה והיינו הרת עולם כי אחר שהיה הרתה היה נקראת היום כדפי' :

**היום** יעמיד במעמד כל יצורי עולם פי' מעמיד ת"ת מצד הבינה וכן פי' בזוהר ולכן כל הדברים המעטיירים בבינה בעצמה מעמידים את"ת שהוא כתלי בעולם לעניין המזונות כן הת"ת נקודה תחתונה בקצוות שעליו סובבי' הכל ולכן הבינה הנקרא' היום בהיותה מעוברי כדפי' לעיל יעמיד לעזן עמוד להיותו עמודא דאמצעיתא

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים׃
אָמַי עֲשֵׂה לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא שֶׁנִּקְרָא עָלֵינוּ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים׃ עֲשֵׂה עִמָּנוּ
צְדָקָה וָחֶסֶד וְהוֹשִׁיעֵנוּ׃

לגון עמידת שם קמות סביב נקודה תחתונית שהוא ת"ת מלך הביכה והיינו בתפלת
לגון מחזיקים כל יצורי עולם פי' כל אותן הגזירות והשפעות וכמות הן לעוב הן למוטב
שנעשירו בביכה הנקראת עולם כדפי' שהיא כוללות כל ההקף: אם כביכים שם
כעבדים נודע כי סדר הנזכר שהוא בתלילות הוא בכל בתי דינין שם עליונים בתלילות
שם מסטרה דעבד כמלחכים כמו לתפארת בזוהר פ' פקודי ולכן אנו אומרים שם מחזקו
כביכים מסטרה דכמתא בתלילות ודנין אותנו למעלה בתלילות במדות העליונות אמן
עבדים ודנין אותנו למטה כעבד בתי דינין תתאין בזה פי' הרחב"ו ע"ה בתיקונים:
אם כביכים רחמינו כרחם אב על בניס פי' שם לנו סוד כמה מלילות ה"ב רחו
לרחם עלינו כי מקום הרחמים הוא בתלילות ולכן רחמנו כרחם אב על בניס כי בניס
מלחנו לכן בהתלבם האב רחמים רחוי שיתפעל בהם רחמי כביכים: אם כעבדים רחמי
לך תלויות פי' שם נמתיקנו מסטר' דעבד ה"ב רחוי לתקן למעל' כדי שיתפעלו הרחמי'
גם בתחתונים וזהו עינינו לכם והוד לך ביכה תלויות פי' בסוד מסך הרחמי' הכל רימי
הל המלכים הו מסטר תלויות פי' מחית שפע לכם והוד ביכה דביכה על הוד שתפעל'
ולכן על שתחננו פי' שתשפיע לנו ממקום מתנת חנם שהוא למעל' מביכה כלומר
וחנותי את אשר אחון: ותוציא לאור פי' יהיה נטיית אורת הדין לכל הימין לור
קדמאה חסד והיינו ותוליך לאור: משפטינו קדוש פי' משפטינו ה"ת מלך הביכה
יהיה נטיית הל הימין חסד לור קדמאה כדפי' קדוש הת"ת מלך החכמה והיינו וחפי'
וח"ו וזה כמלה ו' קלות נוטות הל לד הרחמים והרחמים נשפעים לכל העולם וחפי'
העבדים שם היותם חויבים כדכתיב עירין כדפי' הרחב"ו ע"ה בשעת פעירתו שהוא
מלמון חויבים ממש על שהם שוכחי החלמי' עכ"ז יסכימו לרחם מלך שופט
הרחמים עכ"ל:

תפלה נאה לומר בסוכה ובסכה ובשבועות בשעת הוצאת ס"ת ויאמר י"ג פרות

**רבונו** של עולם מלא משאלות לבי לטובה והפק רצוני ותן שאלותי וחכה לי מלוני בן
פלוניה וכל בני ביתי לעשות רצונך בלבב שלם ומלשני מן היצר הרע ותן
חלקנו בתורתך וזכנו כדי שתשרה שכינתך עלינו והופע עלינו רוח חכמה וביגה ויתקיים
בנו מקרא שכתוב ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה וביגה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת
ה': וכן יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שתזכני לעשות את כל המלות שהן צריכין
ולילכת בדרכי ישרים לפניך וקדשנו בקדושתך כדי שנזכה לחיים טובים ונראוכים לפני
העולם הבא וישמרני מפעשים רעים ומיצר הרע ומרוח גבוה ומיפים רעים ושעורי רעות
המתרגשות לבא בעולם והבוטח בה' חסד יסובבנהו אמן: יאמר זה ג"פ ואחר כך יאמר

ואני תפלתי וגו' ג"פ:

בראש השנה וביה"כ בשעת הוצאת ס"ת יאמר י"ג מדות ג"פ ואח"כ יאמר זאת התפלה :

**רבונו** של עולם מלא משאלותי לטובה ותפק רצוני ותן שאלתי ומחול על כל עונותי ועל כל עונות אנשי ביתי מחילה בחסד מחילה ברחמים וטהרני מחטאי ומעוני ומפשעי וזכרני בזכרון טוב מלפניך ופקדני בפקודת ישועה ורחמים וזכרנו לחיים ארוכים וחיים טובים ושלום ופרנסה טובה וכלכלה ולחם לאכול ובגד ללבוש ועושר וכבוד ואריכת ימים בתורתיך ובמצותיך ושכל ובינה להבין להשכיל עמקי סודותיך והפק רפואה לכל מכאובינו ותברך כל מעשה ידינו וגזור עלינו גזירות טובות ישועות ונחמות ובטל מעלינו כל גזירות קשות ורעות ותן בלב מלכות ויועציו ושריו עלינו לטובה אמן וכן יהי רצון :

יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי :

**וַאֲנִי** תְּפִלָּתִי לְךָ יְיָ עֵת רָצוֹן אֱלֹהִים בְּרָב חַסְדְּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ :

## תחינה לומר קודם תקיעת שופר

**יהי** רצון לפניך ה' אלהי השמים ואלהי הארץ אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא שתשלח המלאכים הקדושים והטהורים הנאמנים משרתים נעימים משרתים נחמדים משרתי' הנאמנים בשליחותם החפצים לזכות את ישראל ואת המלאך הגדול פצ"פיה הממונה להוציא זכיותיה' של ישראל בעת שהם תוקעים בשופר ואת המלאך הגדול תש"בש הממונה להשמיע זכיותיהם של ישראל ולהבעית את השטן בתקיעתם ואת השרים הגדולים הממונים על השופר אנק"תם בגימטריא השופר · הפסתם בגימטריא שופר · השר הכסא בגמטריא השופר והמלאך שרף בגימטריא תקיעה והמלאך פסתם בגמטריא תקיעה שר יהואל בגמטריא שברים והמלאך שמשיאל בגימטריא תרועה ובגימטריא ארון כתר והמלאכים הגדולים הדרניאל וסנדלפון בגימטריא הקיעה · הממונה על התקיעה : המעלים תקיעתינו לפני כסא כבודך : ואת המלאך שמשואל הממונה על התרועה ואת המלאך תרסטאל הממונה על קשרק שהוא בגימטריא קשרק להיות מזומנים בשליחותם להעלות תקיעתינו לפני הפרוכת · פרוכת בגימטריא קשרק והוא כמו כן שם של הקב"ה ולפני כסא כבודך · והמלא על עמך ישראל ברחמים : ותאחז פני כסא והסתכל באפרו של יצחק הצבור על גבי מזבח וזכור לנו עקידתו היום לזרעו של ישראל ברוך אתה זוכר הברית :

## ויש אומרים זאת התחינה

**יהי** רצון מלפניך יי' אלהינו ואלהי אבותינו שיעלה זה לפני כסא כבודך המלאכים היוצאים מן השופר ומן התקיעות ומן השברים ומן התרועות ומן קשרק ומן קשק ומן קרק שיהיו מליצי' בעדנו לכפר על חטאתינו :

**למה** תקנו התקיעות שלשה על שלשה שהרי השטן בג' ענינים · יורד ומחטיא עולה ומקטרג · ויורד וממית · לכן תקנו ג' על ג' לכפר כל ג' תיבות בין שטן לשטן כגון והשטן עומד על ימינו לשטנו : ויאמר ה'אל השטן יגער יי'בך השטן וכשתוקעין זוכר הקב"ה זכות ג' אבות לכן גם כן ג' תיבות מן האבות וזכרתי את בריתי יעקב וגו' · צריך לזקוף השופר למעלה שנ' עלה האלהים בתרועה ומהפך מדת הרין למדת רחמים שנאמר עלה אלהים בתרועה יי' בקול שופר בתחלה אלהים ואחר כך יי' : רוקח קודם כל דבר יאמר שלשה פעמים בפה של שופר ויהי נועם :

## סדר תקיעות

**בָּרוּךְ** אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו

# סדר תקיעות

וְצִוָּנוּ לִשְׁמוֹעַ קוֹל שׁוֹפָר:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהֶחֱיָינוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:

תקיעה שברים תרועה תקיעה
תקיעה שברים תרועה תקיעה
תקיעה שברים תרועה תקיעה

שב

יהי רצון לפניך יי׳ אלהי ואלהי אבותי שתקיעות קשר״ק שאני תוקע שתעשה ממנה עטרה על ידי הממונה שר של שר שורי״ה נקרא וזהו יהי שר כמו סריס השר ויעלה השר ויתן העטר׳ בראש יי׳ אלהי צבאות ויעשה עמנו לטוב׳ אות והמלא עלינו רחמים ברוך אתה בעל הרחמים:

תקיעה שברים תקיעה
תקיעה שברים תקיעה
תקיעה שברים תקיעה

שב

יהי רצון לפניך ה׳ אלהי ואלהי אבותי שתקיעות קר״ק שאני תוקע תהא מרוקמת על ידי הממונה על היראה ועל ידי אליהו הנביא זכור לטובה בגי׳ קרק ובגי׳ ישעיהו שר פנימי מטטרון והמלאכים האלו יעשו עטרה מן תקיעות קרק ויתנו בראש אלהי הצבאות ויעשה עמנו לטובה אות והמלא עלינו רחמים ברוך אתה בעל הרחמים:

תקיעה תרועה תקיעה
תקיעה תרועה תקיעה
תקיעה תרועה תקיעה גדולה

אַשְׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה יְיָ בְּאוֹר פָּנֶיךָ יְהַלֵּכוּן: אשרי יושבי וכו׳

# מוסף לראש השנה

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:
כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר והנורא

וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי
אָבוֹת וּמֵבִיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה: זָכְרֵנוּ
לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים
חַיִּים: מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:
אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:
מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ
נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ
לִישֵׁנֵי עָפָר מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ מֶלֶךְ מֵמִית
וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה: מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים זוֹכֵר יְצוּרָיו
לְחַיִּים בְּרַחֲמִים: וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה
יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶלָה:
וְעַתָּה תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאֵימָתְךָ עַל כָּל
מַה שֶּׁבָּרָאתָ וְיִרָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ
כָּל הַבְּרוּאִים: וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב
שָׁלֵם: כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשִּׁלְטָן לְפָנֶיךָ עֹז בְּיָדְךָ
וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ:
וְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ וְתִקְוָה (טובה)
לְדוֹרְשֶׁיךָ וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ
וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ וְצֶמְיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן
יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:
וְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ וְיָשָׁרִים יַעֲלוּזוּ וַחֲסִידִים בְּרִנָּה
יָגִילוּ: וְעוֹלָתָהּ תִּקְפָּץ פִּיהָ וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ כָּעָשָׁן
(ס"א בֶּעָשָׁן) תִּכְלֶה כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ:
וְתִמְלֹךְ אַתָּה יְיָ לְבַדְּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן

כְּבוֹדֶךָ: וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ: כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ: יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ: לְדוֹר נַגִּיד גָּדְלֶךָ וּלְנֵצַח נְצָחִים קְדֻשָּׁתְךָ נַקְדִּישׁ: וְשִׁבְחֲךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ: וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (אֶת יוֹם השבת הזה) וְאֶת יוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה יוֹם (זכרון) תְּרוּעָה (באהבה) מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אַדְמָתֵנוּ וְאֵין אֲנוּ יְכוֹלִין לַעֲשׂוֹת חוֹבוֹתֵינוּ בְּבֵית בְּחִירָתֶךָ בְּבֵית הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁשָּׁלְחָה בְּמִקְדָּשֶׁךָ: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן שֶׁתָּשׁוּב וְתִרָחֵם עָלֵינוּ וְעַל מִקְדָּשְׁךָ

ברחמיך

**תפלת** מוסף כנגד מי' עניני תוספות קדושה של מוסף במוסף דשבת ובמוסף ל"ע מלבד קדושת החודש ז"ל ספר בעברה מחמירות דף כ"ז ומיהיעת הפרשים כחמתיים הללו ממילא רווחא שמעתא לנוהגי' להזכיר בתפלת מוסף מלבד עולת החודש שיזכירו לומרו הלח ביום ראשון בלבד ואין כאן אלזול לי"ט שני דכולי עלמא יזכירים בה על הספק כשאר ימים טובים של גליות לפי שהן ב' קדושות בין בזמן שהיו מזכירים ונעשים בשביל הספק בין עכשיו שאינו הלח מנהג לבות בידינו ואין קדושת הלילה נמי לבניס לעולם יותר ממה שהחמירו החכמים על עצמם הם אמרו שתי קדושות ולילה נמי שתי קדושות עכ"ל:

אתה בחרתנו כו' מפני חטאינו כו' הכל מפורש למעלה בתפלת יום:

**ואין** המהדרים נהגו לומר בתוך המפרשי' שהביאתו מה שכתב מהר"ר הירץ בס' אור שלנו וז"ל מפני חטאינו גלינו מארצינו הכה לנחנו מודים ומתודים על גלות שלנו מפני חטאינו גלינו וכן הוא עיקר קרבנות ופכיוחות: תוכר הכתוב מספר ר' נתנ"ל

בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וְתִבָּנֶהוּ מְהֵרָה וְתָגֵדֶל כְּבוֹדוֹ. אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ
גְּלֵה כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ מְהֵרָה וְהוֹפַע וְהִנָּשֵׂא עָלֵינוּ לְעֵינֵי
כָּל חָי. וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וְנִפּוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְתֵי
אָרֶץ וְהָבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ
בְּשִׂמְחַת עוֹלָם וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ
תְּמִידִים כְּסִדְרָם וּמוּסָפִים כְּהִלְכָתָם: וְאֶת מוּסַף יוֹם
(השבת הזה) וְיוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה: נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה
כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה
עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר:

לשבת
וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִים וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים
סֹלֶת מִנְחָה בְלוּלָה בְּשֶׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֹלַת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתּוֹ
עַל עֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ: זֶה קָרְבַּן שַׁבָּת וְקָרְבַּן הַיּוֹם כָּאָמוּר:
וּבַחֹדְשֵׁיכֶם תַּשְׁבִּיתוּ בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל
מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם:

## ולישיתם

נ"ל עיקר כוונת הקרבן שנתמר והתורו שיתורה התדם ויסמוך ידו עליו ויתורה
שיהי הסמיכה נגד חטא המעש' והוידוי נגד הדיבור ושיקרוב כל העלה והמחצה שהסמיכו
בחטא והם הקרב והכליות ורחוי לו שיזרוק דמו על הקרן על גבי המזבח נגד דמו
והבעלים יהלו העבירים יחסוף בלבו כהלו הוא חייב מיתה בחטא ל' מיתות שהוא לוקח
הבהמה ומעליב' לקרן היינו סקילה ויחסוב הוא בלבו כהלו חייב סקילה וכשזורק היינו
קרב ויחכך בשלחנות בתוקף וכשהוא שורפה היינו שריפה והיינו שהרשב רז"ל ויעליבו
עליה תחת בנו על כל עבודה שהיה עושה היה מתפלל ' יהי רצון כהלו בני שחוט כהלו
בני דמו זורק כהלו בני בשרף שב"ל רבינו בחיי ' למוכה זו מתחיל החזן ומתודה ואמר
מתני תעשינו גלינו מארצינו היה הארץ העליונ' שהיו יושבים שם כל הנשפע במשכן'
יתב' ונתרחקנו מעל אדמתנו היה ארץ ישראל למה שלומר לפניט זאת נקרא כעיר
שהחרב לה ועתה בעונ"ה נתרחקה רב ממנו הדרך ואין אנו יכולין לעשות חובותינו בבית
המקדש ואין עיר שחברו לה בבית הבחול והקדוש שנקרא שמך עליו היה בית המקדש
שלמעלה מפני היה שבשתלחה המקדשיך זה גבריאל שב' נשיתי ידי ואין מקדיב כיון שלח
חזרו זרק נחלת שב' מחריבים שלח שם ונאמר רוס יהיהו כשא זה גבריאל וכבר כתבתי כי
הוא גבריאל שר השמאל מלבון תפתח הדעת: עכ"ל רוקח:

וַעֲשִׂיתֶם עוֹלָה לְרֵיחַ נִיחוֹחַ לַיי פַּר בֶּן בָּקָר אֶחָד אַיִל אֶחָד
כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם:
וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כְּמִדְבָּר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי
עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל. וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ. וְיַיִן נִסְכּוֹ. וּשְׂעִיר
שְׂעִירִים לְכַפֵּר. וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלָּכָתָם: מִלְבַד עוֹלַת
הַחֹדֶשׁ וּמִנְחָתָהּ וְעוֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהֶם כְּמִשְׁפָּטָם
לְרֵיחַ נִיחוֹחַ אִשֶּׁה לַיי:

ישמחו

**ועשיתם** עולה לריח נחוח לידו"ד פר בן בקר כו' וכן הוא במוסף י"כ וכתב מהרמ"ק בס' עבודת י"כ ז"ל מוסף היום והוא פר אחד איל אחד כבשים בני שנה שבעה תמימים יהיו לכם ומנחתם סולת בלולה בשמן שלשה עשרונים לפר שני עשרונים לאיל ועשרון עשרון לכבש אחד לשבעת הכבשים:

**ואולם** פר בן בקר היינו גבורה פני שור והוא בן הבקר העליונה שהוא הגיעה ואיל אחד הוא מדה החסד שבעת כבשים הם נסו' כנגד בן שכתו דהיינו הת"ת שהוא בן ובקר מן השנה דהיינו הגיעה והיותם שבעה הוא מדה שבעה קולות שהם שבע מדות ואמר לכתוב והקרבתם עולה לה' פי' תקריבו על ידי הקרבן עולה שהוא מלכות העולה לידו"ד שהוא ת"ת ואח"כ כיתיבו שתיהם אל החכמה והגיעה שהם ריח ניחוח לייי כלפירשו בזוהר שיר השיריים במלת על ידי הקרבנות התלה ייחוד תרגע חותיות ה' עולה וה"ו לה' ריח י' ניחוח. או תיפכח כלמפרשי התם. ולכן פריסים הקרבנות להיותם דומים לזה פר בן בקר נסוד ה'. איל נסוד יו"ד. איל סל תפרסם שבעה ולאי שמש"יניק' החסד וכתו ביו"ד של סס. כבשים בני שנה שבעה נסוד וה"ו ה"א דהיינו וה"ו נסה ועס ה"א שבעה נסוד הייחוד ובפר ואיל אחד לרמוז אל האחד המיוחד שהוא הכתר הכותר על שניהם ובכבשים נאמר תמימים נסוד ת"ס י"ס דהיינו סוד המלכות בכל בחינותיה כלפירשנו בס' פרדס. ואמרו יהיו לכם. כי אחר שנתייחדו תרגע חותיות עס היות ה"א נסוד ת"ס י"ס יהיו לכם ולאי לשריית קדושתייהו על ישראל. וכל זה נסוד תרגע חותיות דהיינו ה"א לסלקת לגבי וה"ו וכלילא עמיה נסוד סס תרגע שהוא בת"ת וכלילו בו ה' וכלי לכלול סס לאחי עס ידו"ד לשריך ומכתם סולת שהיא מכותתם של תרגע חותיו' לאינה לגלי נסוד לאל"י מלך בהיכלו ולכן ומכתם המותרות. המלכות בהיותה נקיה מכל תבן ומכל מורסן שכן יאותה למעלה אחר לחיית המותרות. ומפני שאין ייאותה גלו מלך החכמה כלפירשנו לעיל לשריך שתהיה בלולה בשמן. ואל כלולה בשמן מלך היסוד הכולל ומושך לה הזרע העליון הנמשך ממוחא למלכא. הבלילה הוא בתנועת הזכר להשפיע בסוד ומפשרי מחזה חלוה שים בכל תנועה וכל זה הזיקים העליונים שהם המדות מלך החכמה להמשיך מכל אחד ואחד לה שפעה וכל תנועה

שער מוסף לראש השנה השמים שמ

לשבת יִשְׁמְחוּ בְּמַלְכוּתֶךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עוֹנֶג עַם ׀ מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי כֻּלָּם יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ וּבַשְּׁבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ חֶמְדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל ׀ לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם ׀ וַאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא ׀ שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ וּמוֹשַׁב יקרו

תנועה מתהפך השפע מבחינה אל בחינה מזית אל זית כנודע׀ שלשה עשרונים לאיל ועשרון לכבש פי׳ עשרון הוא המלכות יו״ד כלולה מעשר׀ ובהיות יחודה בשמאל דהיינו לפר ראוי שיתלוו שם שלשה עשרונים שלשה יודין משלשה קוים ימין ושמאל ואמצע כדי שיתמזג יחודה ולא יהיה הכל בסוד השמאל ובהיות היחוד בצד הימין דהיינו לאיל די בשני עשרונים שהם שני יודי״ן כי אין צריך כאן יו״ד של שמאל אלא גם יתלוה האמצע כי העקר הת״ת׀ אמנם לכבש שהוא האמצע עשרון בלבד דהיינו יחוד חתן בכלתו ואמרו עשרון עשרון לכבש האחד היינו ת״ת מיוחד בכתר שהוא הנקרא אחד לשבעת הכבשים שכולם כוללות בו כדפירשנו עכ״ל׀ ועיין לעיל במוסף דר״ח שכתבתי שם ג״כ קרוב לדרך זה שכתב מהרמ״ק כאן׀ ועיין במוסף י״ט שם כתבתי בענין מספר המנחות במנין אחר׀ אך ידוע תדע כי יש חילוק בין המוספין בענין הפר׀ כי במוסף דר״ח וי״ט של פסח ושבועות היו פרים בני בקר שנים ובר״ה וי״כ ושמיני עצרת היה פר אחד׀ ובסוכות היו כל המוספין ביחד ע׳ פרים וכבר נודע עניינם ומה שהיה בר״ח ובפסח ושבועות שני פרים כבר כתבתי במוסף דר״ח רמיזתם נגד שני ההין של השם כנודע עניינם׀ ובשמיני עצרת לא צריך לרמז ה׳ אחרונה כי היום בעצמו הוא רמז לה״א אחרונ׳ כמ״ש במוסף דשמיני עצרת הבינה ובענין זה יהיה מתורץ ג״כ ר״ה וי״כ לא היה רק פר אחד כי ר״ה הוא חג שהחד׳ מתכס׳ בו והוא סוד לבנה שלמעלה על כן אינה נרמזת אלא בכלל שבעה הכבשים: ויום כפורים הוא עצם הבינה כנודע סוד ה׳ ראשונה סוד עה״ב שאין בו לא אכילה ולא שתיה כו׳ ונצטוו על ה׳ ענויים כנגד ה׳ ראשונה ע״כ לא היה רמז פר רק נגד ה׳ אחרונה׀ ונגד ה׳ ראשונה הוא יום כפורים בעצמו:

ענין השינויים במוסף דר״ה כתי׳ ועשיתם עולה ובמוסף די״כ כתיב והקרבתם עולה במוסף דר״ה כתיב לריח ניחוח לה׳ ובמוסף די״כ כתיב לה׳ ריח ניחוח במוסף דר״ה כתיב שבעה תמימים׀ ובמוסף די״כ כתיב שבעה תמימים יהיו לכם׀ אלו השינויים בארתים הטיב בדרושים שלי בסודות עמוקות ע״ש:

עלינו לשבח כו׳ מפורש סודו למעלה בסדר תפלות החול:

מלכות

יִקְרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגַבְהֵי מְרוֹמִים: הוּא
אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד אַחֵר. אֱמֶת מַלְכֵּנוּ אֶפֶס זוּלָתוֹ כַּכָּתוּב
בְּתוֹרָתוֹ וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל־לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים
בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד:

עַל כֵּן נְקַוֶּה לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לִרְאוֹת מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ
לְהַעֲבִיר גִּלּוּלִים מִן הָאָרֶץ וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן
לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי וְכָל בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ
לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל־רִשְׁעֵי אָרֶץ. יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל־יוֹשְׁבֵי תֵּבֵל
כִּי לְךָ תִכְרַע כָּל־בֶּרֶךְ. תִּשָּׁבַע כָּל־לָשׁוֹן. לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
יִכְרְעוּ וְיִפֹּלוּ. וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יְקָר יִתֵּנוּ. וְיַקַּבְּלוּ כֻלָּם אֶת
עוֹל

**מלכות** זכרונות שופרות כל אחד עשרה פסוקים סודם סס ילו"ד. מלכות
במלכות ממש סוד ה' מחרוזה מהסס זכרונות סוד הזכר וה"ו מהסס הוה
תפארת ויסוד ומקד הו"ה ולו וגוף ובריח הוה חד הוה הזכר. שופרות הם ביובל היה הפיוס
סוד ה"א דרחמוהי מהסס י' פסוקים מכל היה חכמה סוד י' מהסס הרי ילו"ד והכה אלו י'
פסוקי הם ג' על תורה וג' על כתובי' וג' על נביאי' וה' על תורה כתב מהרמ"ק עניינם
תורה ת"ת שהוא תורה שבכתב הוא כולל מג' בכולנו ימין ושמאל ואמצע ואחר כך כתובי'
שהם ברוח הקדש במלכות. וכן פי' בזוהר והם ג' פסוקי' לרמוז כי היה כלולה מג' מחינות
הנזכרות ואחר כך נביאים וקדמו הכתובים כדי לייחדם עם בעלה למעלה מבלי מהסס
שהם נביאים בכולנו והם ג' פסוקים ימין ושמאל שהם נפח והוד והיסוד מיחדים יחד כל
הוה נביאי ואחר כך תורה. תורה פסוק ו' לרמוז אל הדעת התפשטו ומיחדים מדת
ז' מדות בדפי' יום שפי' תורה שהם נביאים ת"ת בתובים מלכות והעניין כדי שיהיה מדת
הדין בחמצ' ורחמון לגלגולו עיקר והוא מה שביארנו סולת נקיה בנפה שלנו מתוך דברי
הרשב"י ע"ה על ל' הג"ה וקרוב לפשט כלול מהסוד היה עוד רמז בענין מלכיות
זכרונות ושופרות ויתבז' ע"ם מאמרים ז"ל לאמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוהו עליכם ע"ם
זכרונות כדי שיזכר זכרוכם לפני לטובה וכמה בשופרות הנה התור' כתבה בשם"ה ע"ם
שהם מצד הדין ובדרמ"ח מ"ע שהם מצד החסד וענין מלכיות רומזת על מצד שיוסיף על כסא
דין זהו שתמליכוני עליכם שתדעון לחזק דין ולחיות דיין ולזון את הלוים ירא להיות מוכ'
מרע וזכרונות הם מ"ע שנקיות יעלה זכרוכם לפני לטובה זכן הוא לפי החתום שם"ע
ומחות ל"ת הם בסוד זכור ושמור. שמור היה מלכות זעיר בסוד הזכר כי אותיות יה
הרי מלכיות וזכרונות הם מל"ת ומ"ע ואמרו בזוהר על זה שמי וזה זכרי כי אותיות יה
מהסס עם שמי עולה שם"ה ואותיות ו"ה מהסס עם זכרי עולה רמ"ח ובאחרתי פקרוכם

עוֹל מַלְכוּתֶךָ. וְתִמְלוֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי
הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא וְלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלוֹךְ בְּכָבוֹד:
כָּבְרוֹב בְּרוּרֶיךָ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: וְנֶאֱמַר לֹא חִבִּיט
אָוֶן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עָמָל בְּיִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהָיו עִמּוֹ
וּתְרוּעַת מֶלֶךְ בּוֹ: וְנֶאֱמַר וַיְהִי בִּישֻׁרוּן מֶלֶךְ בְּהִתְאַסֵּף רָאשֵׁי
עָם יַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר כִּי לַיְיָ
הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל בַּגּוֹיִם: וְנֶאֱמַר יְיָ מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ יְיָ עֹז
הִתְאַזָּר אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט: וְנֶאֱמַר שָׂאוּ שְׁעָרִים
רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי זֶה
מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ עִזּוּז וְגִבּוֹר יְיָ גִּבּוֹר מִלְחָמָה: שָׂאוּ שְׁעָרִים
רָאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי הוּא זֶה
מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה: וְעַל יְדֵי
עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְיָ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְגֹאֲלוֹ

זה נאמרה במקומו ורחם תרחם בפסוקי מלכיות מסיים ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד דמוד דכתיב עניין ושמו עם ה' עולה עם ה' כי יהיה הוא ב' פעמים ו' ה' ו' רומז לי' ה' מן ההים ו' רומז לי' ה' מן יהו' ל' כי תלתף אלו הסני תיבות של ההוא יהיה תמל' שהם ל' אותיות ד' רומז לי' ה' וקו אותיות י' ה' מידו' ד' ותרפנו לשמי הרמוז עם ה' ובפסוקי דזמרה מביא פסוק זכור חזכרנו עוד ע' כ' המו מעי רחם תרחמנו נאם ה' נרמז בזה ב' פעמים עם ל' עולם רמ' ת' זכור חזכרנו סוד זה זכרי' רחם הוא רמ' ח' וחמ' כ' שיהיה להם תיקון כי תקיעה מלך הרחמים תרועה מלך הדין. זהו עלה אלהים בתרועה אלהים

קל מהר' ל גם מלכות נקראת אלהים. ידו' ל בקול שופר רחמים:

תולעת יעקב מתחיל ב' מלכיות מן התורה ואומר ה' ימלוך לעולם ועד

הכתוב האחר מהאזר העליון הכולל מה שעליו בעולם ועד סוד זו פרצופין. לפ
שיש לון ביעקב וגו' שמטתו שלימ' והוא היכל הקדש הפנימי שהיו מביא לשם לה לון
שאין שקול לשבר הכרסים וישחק ד' אלהינו עמנו והוא כחו הפנימי ותרומ' מלך זו הוא שהחזר
מלך בגדל יכתכו ויהי בישרון מלך בקרא ישרון על כחו למעמי שהוא עושה שורה
ל' תחריש) בין האבות: וברברי קדשך כתוב לאמר ה' מלך גאות לבש ה' וברוח הקד' ה' ובדרך זה
מעשים לבש ה' עוז תתחזר אמר הגבורה. והס המלאכים שלבש הקד' ה' וברוח הקד' ה' והוו שהחזר חף תכון תבל בל תמוט והסוד הנסתר חף תכון תבל היה חרמז של

יְיָ צְבָאוֹת אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדַי אֵין אֱלֹהִים: וַאֲמַר
וַעֲלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפּוֹט אֶת הַר עֵשָׂו וְהָיְתָה לַיְיָ
הַמְּלוּכָה: וְנֶאֱמַר וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא
יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: וּבְתוֹרָתְךָ כָּתוּב לֵאמֹר שְׁמַע
יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ
בִּכְבוֹדֶךָ. וְהִנָּשֵׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקָרֶךָ. וְהוֹפַע
בַּהֲדַר גְּאוֹן עֻזֶּךָ. עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵּבֵל אַרְצֶךָ: וְיֵדַע כָּל
פָּעוּל כִּי אַתָּה פְעַלְתּוֹ. וְיָבִין כָּל יָצוּר כִּי אַתָּה יְצַרְתּוֹ. וְיֹאמַר כֹּל
אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְּאַפּוֹ. יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ. וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל
מָשָׁלָה: אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִּמְנוּחָתֵנוּ קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ
וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ
וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בָהּ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי
שְׁמֶךָ וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת. כִּי אַתָּה אֱלֹהִים אֱמֶת
וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקַיָּם לָעַד: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ
מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת וְיִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזִּכָּרוֹן:

אחת

כצ"ה העומד על עמוד אחד שמו נדיק וכעומדה על זה בעומדת על שבעה ותבל בתוכה
עליהם כל תתוט עולם ועד: סלו שערי רחמיכם בשערים הם שערי בתי תפלתיכם ויכנסו
הם הזרועות והרחמי' הם העליונים עליהם והומרים בשערים בשערי בתי תפלתיכם ויכנסו
פתחי עולם ויבוא מלך הכבוד הוא מלך ודע כי ים סו' בעל' נסל' זה והוא מורה עמו על פה
והסו' עמוק. גילוי בכבוד התבלעו בגרתקו ואסור למוסרו אם לא בקבלה מפה לפה
ונשרידים אשר ה' קורא ועליהם נאמר מעת כיותה שם תהי ובו'. ותקיני לומר זה מעת
שנברא העולם גלה תוכל בפרש: ועל ידי עבדיך הנביאים בתוך לאמר כה אמר ה'
יעריאל ובוחלו ה' בשחות תהי רעמון ובו': [סג"ה הם מפתחי בקובטרסי' ד"ה והשחיתו
לגי רעמון ותהי תחרון וגבי תוחיות הרחמנות לפני יבש"ה הם עדה"ד והשחיתו ע"כ:]
שלחר ידו' ד"ה כוו"ן ושמיהן בגימ' תהי ע"ד תהי מקי הוה הים הוה ויהיה ע"כ:
להודיע כי הכל בבר אחד בשלמות הנמוכה הנמוכה ונמוכה יש"ר בכתם ובו' ד"ה בסוף כפורת
הכפורת מורה שהוא רחמון ורחמונה שהוא מחנין ומתמלאי' כי מבעבדין

אַתָּה זוֹכֵר מַעֲשֶׂה עוֹלָם וּפוֹקֵד כָּל יְצוּרֵי קֶדֶם: לְפָנֶיךָ נִגָּלוּ
כָּל תַּעֲלֻמוֹת וְהֶמוֹן נִסְתָּרוֹת שֶׁמִּבְּרֵאשִׁית: כִּי אֵין

שבחה

אלהי, והכל הוא והסתכל בצורת הלב"ן ויתגלה לך תעלומות חכמה ועלו מוסיעים סוד
עתוד הניתן בהר סיון הכולל מהם ויתקיים מקרח שכתוב בלע המות לנצח ואז והיתה
לה' המלוכה כענין כי לי כל הארץ וזהו שאמר והיה ה' למלך על כל הארץ כי ישתחוה
בעבודה ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד ולא אמר ה' ושמו אחד לפי שרומז לנו שני
יחודים והוא שקודם יתייחד התחילות בה' אחד ואח"כ יתעלה הכלה עם כל נבדלים
תתייחד עם הוה ואז יהיה ה' אחד ושמו אחד ותמצא בכל מקום כי נבדלים קודמים
להתחדים כי כן הסדר כמו שרמזנו למעלה ובכאן שנה הסדר והקדי' הכתובים לנבדלים
והשנים בשע' התרוע' שפשוט' לפניה ופשוטה לאחריה להתחיקה והבלי' בתורה לרמוז
אחד אחריה לה חומת הש סביב והור' עוד על היחוד כי הראשון לאחרון והאחרון לראשון
בענין שכתוב אני ראשון ואני אחרון ובפ' בתרא דראש השנה אמר רב הונא משם ישראל
ה' אלהינו ה' אחד שו מלכות. עכ"ל:

זכרונות אתה זוכר מעשה עולם כו' וז"ל ת"ש אתה זוכר מעשה עולם עתה מתחיל
סוד ספר זכרון שבו נזכרים כל מעשה עולם בסוד הזכירה ופוקד כל
יצורי קדם עליהם בסוד הפקידה כי בזה שלפניו גלוי לכל תעלומות והמון נסתרות
שמראשית כי הכל לפניו ובידיעה מה שלפניו יודע הכל ומזה זוכר כל המעשה וכל היצור
לא נכחד ממנו כי אחר שנזכרים כל יצור ממנו ולפניו ח"ו שיעלם ממנו דבר ממה שהיה מן
השעה ועד העולם ומזה לופה ומגיע עד סוף כל הדורות ומזה אין לחדש מתנוצץ
לפניו שהינו עושה רושם למעלה והכל גלוי לפניו כי עדיו מגיע וזהו סוד גדול כי
אחר להתחיל בו במקומו' זה והמבין זה יודע כמה צריך להזהר מן הענירו' ובקיום המצות.
כי תניח חק וזכרון היום הזה חוק מפני תקיעות שופר והוא יום זכרון שבו נזכר הכל
להתקיר כל רוח ונפש. מראשית כזאת הודעת ומלפני' אותה גלית והוא מה שאמרנו
במעלה שחדש הראשון כדון ביום זה ולא בדמיום והוא היה סימן לכל הבא אחריו וזה
הסבל תבין כי הק וזכרון הם המתועדי' יחד ביום זה לעיין ולהסגיה בעניני העולם זה
יום תחלת מעשיך שבו נברא חדש הראשון שבשבילו היה תחלת מעשיך ויאמר עוד כי
חדש הראשון היה תחלת מעשיו ולא נחשב לכולם בערכו כל מה שנעשה כי היה התכלית
והיה היום תחלת מעשיו שעתה מחדש העולם לתת לכל גויה וגויה די מחסורה ומחדש
לישראל יקורא להם שם חדש כי יפלו בדמיום והוא זכרון ליום ראשון במו שעשה לחדש
הראשון כי חק ליעקב הוא כזה שופר מחוקי התורה הוא משפט לאלהי יעקב יום משפט
לאלהי יעקב המלך המשפט. ועל המדינות בו יאמר כן כל עיר ועיר מדינה ומדינה עם
ועמים ים להם שורש למעלה והם בית דין הגדול וכן כל מה שתחת ממשלתם נדון ביום זה
בראית ג"כ בו יפקדו להזכיר' כו' זכירה ופקידה כאחד כי הם יחד מצניחים בכל עניניי
העולם כי זכר כל המעשים כו' הכל מבואר בדברי הקודמים עכ"ל:

ואל לך דברי מהרמ"ק קרובים לדברים עמוקים ביותר ז"ל:

שֶׁכְּבָר לִפְנֵי כִּסְאֶךָ כְּבוֹדֶךָ וְאֵינְסָתָר מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ: אַתָּה זוֹכֵר
אֶת כָּל הַמִּפְעָל וְגַם כָּל הַיְצוּר לֹא נִכְחַד מִמֶּךָ:

וידוע

**אתה** זוכר קודם שנכנס בזה ענין זה נקדים בקצרה ענין מה שנתבאר בש
מענין גילוי הממלכות למעלה ומשם יתבאר לנו כל דברי הברכה הזו והוא
כי העליונות יחלקו לג' הנ' הדברים המעטיירים קודם היותם בעולם כלל.
והג' לאחר היותם כי ודאי לית יתהוו והמשל בזה לך יתהוה מחשבות שלם בדברים שלם
יעויירו במחשבתו כדברי לאחר כבר יעויירו במחשבות וזה ברור והנה לפי זה עתה כל ה'
מג' חלוקות הלו הם שתים כי הלא יתגלה במחשבה והמחשבה יתעייר בעצמה הנעלם
הרבע ועוד מזה יותר יתחלקו חלוקות יתבארו מתוך ביאור הברכה והנה לגבי הגלות שהרי
בגלה והנגלה בעצמם צריך לעייר העליות התחתונות בעליונות ולהעלות למעלה ולהרך
לעייר עורת הפעליונות בתחתונות להורידם למטה וזהו שהתחיל ואמר אתה זוכר וכו'
פירוש מעשה עול' הם פעולות הבינה שפעל פעולת הגלות בסוד עשייה ממש והם דברים
מעיירים במלכות ולכן כדי לעייר המעשים התחתונים לאחר היות' למטה למעלה צריך
לזכור ולהעלות למעלה בסוד הזכירה כדפי' במלת זכרנו מעשה עולם הדברים הנעשי'
למט' ופוקד כל יעורי קדם ופי' הדברי' המעיירי' קוד' לאתם לפועל מתגלה הם מעיירים על
במעלות על מעייר אותם במלכות הנקראת פקידה כדי שע"י כך יתגלו קודם היותם שם
מעלות שיהיה לאחרי היותם והם נקראי' יעורי קדם בהיות' מעיירות בחכמ' ובינה שהם
יעוריו של כתר שהוא נקרא קדם כנודע ובזה לייור הדברים לפניו קודם היותם כמו לאחר
היותם ולאחר היותם בקודם היותם וכל מעלותם לפניו גם זה אחמר לפניך בגלל כל
העלומות והם הדברים המעיירים בחכמה כדאמר קרח ויגד לך תעלומות חכמה כפל
היותם לותם דברים נעלמים בלתי מתגלים ע"י ייור החכמה במלכות לפני יחוד במקו
מתגלה הייור ההוא כמו לאחר לאתו ממש וכן מעלות הדברי' שהם בבינה והיא הנעלמת
בחכמה והמוך נסתרות שמרכתית פי' הם היה אומר נסתרות שמברכתית פי' שהם בעלמות
עלות' נסתרות הם מברכתית לגבי השתא דקאמר מברכתית פי' שהם בעלמות לגבי החכמה וגלי הבינה
מברכתית דהיינו העלמות העליונות שהם בלתי מוגבת לפילו אל החכמה ואל הבינה
כדפי' בזוהר וקי' בספר פרדס רמונים ושם הדברים מתחלקים הדבר יותר ובשם הקבוצ
המסגיר ויודע הדברים והעלמות כולם כי אין שכחה וכו' אלו מוכרחים לומר הדברים
הלו בהברח גמור הוא' כי אין שכחה והדבר לעולם מעייר לפניו ע"כ מה שנ מיחדים זו
זה לזכירה ולדין לעולם הוא דן. ולעולם הוא זוכר ועוד כי אין נסתר מנגד עיניך ולכן
אלו מוכרחים לומר כי מעלותם מעייר בדקות לעולם כלאמר לפניך נגלו כל העלומות
והמון כו' ולולם המתחדש הוא היותו זוכר מעשה עולם ופוקד וכו' להיותו מעייר העליונים
בתחתונים והתחתונים בעליונים:

**אתה** זוכר את כל המפעל וכן כל היצור וכו' פי' הדברים הנפעלים יש להם כל
עליון וכח הנופע עליו מלמעלה כל שכן הדברים העליונים שיכלו לפעול אותם
כמו מעשה ברחשית וז"ש אתה זוכר את כל המפעל שהרי הדברים שיכלו לפעול אותם

דְּרוֹשׁ לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ צוּפֶיהָ וּמַבִּיט עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת׃
כִּי תָבִיא חוֹק זִכָּרוֹן לְהַפְקֵד כָּל רוּחַ וָנֶפֶשׁ׃ לְהַזְכִּיר מַעֲשִׂים
רַבִּים וַהֲמוֹן בְּרִיוֹת לְאֵין תַּכְלִית׃ מֵרֵאשִׁית בָּאוֹת הוֹרַעְתָּ
וּמִלְפָנִים אוֹתָהּ גִּלִּיתָ׃ זֶה הַיּוֹם תְּחִלַּת מַעֲשֶׂיךָ זִכָּרוֹן לַיּוֹם
רִאשׁוֹן׃ כִּי חוֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב׃ וְעַל
הַמְּדִינוֹת בּוֹ יֵאָמֵר אֵיזוֹ לַחֶרֶב׃ וְאֵיזוֹ לְשָׁלוֹם׃ אֵיזוֹ לָרָעָב׃
ואיזו

ג"כ למעלה וגם כל היצור פי' מלאורות ולכן לענין המתגלה שהוא המפעיל לומר זוכר לפי
שהוא כערכו בגדל מן הפועל ולענין הפורה לומר וגם כל היצור לא יכחד שהיכי בגדל
ממציירו כל כך הכל גלוי ופשוי לפניה יאמר על הדברים שעתידין להיות ולא היו
כענין הנביא שיקרא לפורה ולכן לענין הדברי' שכבר היו וכתגלו לומר גלוי ולענין הדברי'
לפער עדיין לא היו לפני ה' לאלהינו הם חכמה ובינה כי בזו הדברים קולם היותם ובזו
הדברי' לחר היותם הו מלכות ות"ת כי בערך חכמה ובינה כן ערך ת"ת ומלכות בסוד
זכר ונקבה ולכן גלוי ופשוי הוא בזכר ובנקבה כי בזכר תם הדברים קודם ליורם ובנקבה
הם הדברים לחר ליורם ופי' עניין ולומר להיותו לופה ומביט לופה כלפי מעלה הדברים
קודם היותם ומביט הדברים לחר היותם וזה מלד הבחמות להיותו עד סוף כל הדורות
להיותו מתחלתם ועד סופם ולזה לומר כי יודיעה זו הוא בהעלותו המלכו' מקוד הבחמות
ות"ת מקוד הרוחות למעלה ובם מפוירו' הכל ובו הוא לופה ורואה הכל בסו' ליורם
ות"ת בעלכותו ככפי' לעיל וז"ש כי תביא חק וזכרון ות"ת ומלכות והיותו הבחת למעלה
מהדברים הנעלם ועל"ז הוא להפקד כל רוח ונפש וכן להזכר מעשים רבים והמון בריות
וכו' לאין תכלית היותו הפלגות עילוייים למעלה וכפי' יחס עליית הת"ת והמלכות למעלה
למעלה בסרם ולומר מרחיבית דהיינו חכמה כוחת הודעת כפי' מציאות המלכות הנקרח
אלת כחיתו מציאות ממש הוא מלוייר למעלה בסוד הדעת שהוא הת"ת ז"ש הודעת
ומלכיים כיונה אותה גלית דהיינו וייפר ה' לחלים את החדש כי ע"י הביונה גלוי המלכו':
זה היום תחלת מעשיך פי' זה ת"ת כמודע היום ביונה וכלפי לעיל והכוונה זה
יסוד שם קלוות להיות בסוד עיבורים בביונה הוא תחלת מעשיך פי' תחלת ליור הדברי'
ההבחי' וכנ"ל בעולם התהוון שם טוב שם למוטב: זכרון יום ראשון הקתר בקר'
יום רחמון כי הוא לאחור הרחמון לכל האורות מלת יום גם כן מולל יה"ה שהסוד סוד בתר
תקמה ודעת עילאין שבבתר כדפי' בחירה ז"ש כי יקיה הביונה מיוחדת ונזפרת בסוד הדעת
יום רחמון דהיינו כתר: כי חק ליסרחל הוא פי' טעם של הייחוד זה הוא משפט
שיחוד הנקרח חק הוא מתייחד עם ת"ת ולכן קריך לייחדו עם הכתר וכן הביונה ז"ש
הוא דהיינו כתר הגעל': משפט לאלהי יעקב פי' ת"ת מלד הביונה נקרא משפט
הוא מתייחד עם המלכות הנקרח אלהי יעקב ולכן קריך לתקן המשפט כדי שיתקן גם
המלכות ואחק: ועל המריבות וכולם הם הדינים ומפרנסים ולפי שהם ובקים

נקרח

וְאֵיזוֹ לְשׁוֹבֵב׃ וּבְרִיּוֹת בּוֹ יְפַקְּדוּ לְהַזְכִּירָם לְחַיִּים וְלַמָּוֶת׃
מִי לֹא נִפְקָד בְּהֵיוֹם הַזֶּה בִּי יִזָּכֵר כָּל הַיְצוּר לְפָנֶיךָ בָּא׃ מַעֲשֵׂה
אִישׁ וּפְקֻדָּתוֹ וַעֲלִילוֹת מִצְעֲדֵי גָבֶר׃ מַחְשְׁבוֹת אָדָם
וְתַחְבּוּלוֹתָיו׃ וְיִצְרֵי מַעֲלָלֵי אִישׁ׃ אַשְׁרֵי אִישׁ שֶׁלֹּא יְשַׁבֵּחֲךָ
וּבֶן אָדָם יְתַאֲמֵּץ בָּךְ׃ כִּי דוֹרְשֶׁיךָ לְעוֹלָם לֹא יִכָּשְׁלוּ׃ וְלֹא

יבלמו

כקרן מדימית ולכן זו יאמר כלאחר יד אזכה לחזר"ב וכו' דהיינו הספעת' דע והיות שיפול שר פלוני ביד פלוני דהיינו תוספת פלונית ביד תוספת פלונית׃ אזכה לרעב כו' דהיינו שפע ומזון מועט לו מרובה׃ וברית כו' יפקדו למעלה פי' פקודת הנפשות והרוחות והכחות העליונים בסוד הזיווגין בהגילות כדפי' בתיקונים זכרו וכו' עתה הוא פקידת הבריית דעלמא׃ ופי' לחיים ולמות פי' מזונות הרבה לו מועט דהיינו עשיר הנקרא חי ועני חסוך כמת׃ מי לא נפקד וכו' מקרני רחמי ועד בידי כיני' קטנים ובגדולים והכחות הממונים על הבריות כדפי' רז"ל אם תסים מעטרו בארץ אין לך עסק וכו' והק' בה דן הכל ופוקדו ביום זה אם לאותו שפע או לאותו מזון כשפע כראוי׃ מעשה אים ופקודתו פי' מעשה האדם למעלה בעניין כל מזונותיו של אדם קצובין מראש השנה ופי' ופקודתו הוא כהו אחר למעלה ממנו כדפי' רז"ל אע"ג דהיינו לך חזי מזליה חזי ואפי' מיניה עניין זה הכלם עליון׃ ועלילות מעצדי גבר בעניין וכל בעלי יסוד ובגדולים פעולת בני כשתבח לב"ה לב תשב בפתח כי אלה פסיעות אתה נוטל וביולדו בזה הכוונה פעולת של כשיעות טובות או להיפוך׃ מחשבות ארם ותחבולותיו פי' מחשבות אדם הראשוני עבירה שהם קשים מעבירה או הראשוני מהם בחין דומה העושה מהם פתאום או מי שכתיינ עליה כי מחשבות מהם מהם בעניין למן היום אשר שמת את לבך וגם מחשבות מהם עם היות שלא עשאה ותחבולותיו דברים שלא נתנו שלא בלבד שבאמר ויראת תשלוח ולהרסם תחבולות ועל הכל יבדיהבו ה' בפשפש׃ יצרי מעללי פירש בהם לעבודה׃ ככל לבבות בינה בעל הטוב ויצר הרע והעניין מהבבה עב"י כך הלבבות עון על הפעולה והעושה מהם כמשהו היטו עובד עם יצר הרע שברי על כרחו הוא וזהו תחת אשר לא עבדת כו׃ אשרי הים שלא יסכוך העניין כי בהיות האדם מחבבתו דבקה זהו הדבקות בהשם שנטוייתו עליו וזהו המעלה הגדולה שבכל המעלות והיה מעלתן של החבות והבריחים ועל זה נאמר חי ה' אשר עמדתי לפניו והוא לאחל עקם בסתרו בעבדו העליון והייט על ידי המחשבה נמצא המחוייב׃ ובן אדם יתאמץ בך היה מעלת הבטחון כי היה מעלה נפלאה על העבודה והבטוח לא יחסר ולזה מחק עבודתו אחר שהוא בלשם בבטחון ומי שלא יבטח היטו יכול להשלים תקן ובורר והאריך בזה בעל חובות הלבבות׃ כי דורשיך וכו' פי' אותם הדבקים דורשים אותו תדיר שעליהם אמר אשרי הים שלא יסכוך לעולם לא יכשלו כי אין לו כשלון אחרית מקום החיים ולכן הוא חי ועל זה הצדיקים קרויים חיים כאומ' בן חיים חי׃ ולא יבלמו וכו'

יִבָּלְמוּ לָנֶצַח כָּל הַרוֹסִים בָּךְ: כִּי זֵכֶר כָּל הַמַּעֲשִׂים לְפָנֶיךָ בָּא:
וְאַתָּה הוֹרַשְׁתָּ מַעֲשֵׂה כֻלָּם: וְגַם אֶת גַּח בְּאַהֲבָה זָכַרְתָּ
וַתִּפְקְדֵהוּ בְּרֹב יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים: כְּהַבִּיאֲךָ אֶת מֵי הַמַּבּוּל
לְשַׁחֵת כָּל בָּשָׂר: מִפְּנֵי רוֹעַ מַעַלְלֵיהֶם: עַל כֵּן זְכַרְתּוֹ בָּא
לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ: לְהַרְבּוֹת זַרְעוֹ כְּעַפְרוֹת תֵּבֵל: וְצֶאֱצָאָיו
כְּחוֹל הַיָּם: כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֵת כָּל
הַחַיָּה וְאֶת כָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה וַיַּעֲבֵר אֱלֹהִים רוּחַ
עַל הָאָרֶץ וַיָּשֹׁבוּ הַמָּיִם: וְנֶאֱמַר וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם
וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ אֶת אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב:

ונאמר

סי' לאותם הבוטחים וחוסים בו תדיר שעליהם נאמר ודן לדם יתמזנך וכתוב כיומר
ברוך הגבר אנו' ולהומר השלך על ה' וכו' וכוולף רבים: כי זכר כל היצור לפניך
את היינו נתינת עטם הלב' תלוקות הכו' למלי דם ליק דהייכו הבוטחים בך ודלפי שלת
יפלחו כי תהילו מעלמך אתה זוכר אותם לברכסם ולפלכלם כ"ם הכוטח בייתוסף בה
אתחוד כי דהמנו על כל מעשיו וכתב זפר סיוור הוק ע"י היסוד שמו מזכירים כדפי'
ולפיכך אתר יזור שכתוב על הלורות המלויירות בו בדקות: ואתה דורש מעשה
מעשה כולם זה בנגד הדבקים כי מלחר שהוא דורש לעולם מעשה בני לדם ולעולם
דבק בעשה לדם ומתהוה בתפלתן כ"ש שבלוי לדם לקיומו דבק בקונו ולבסוף תלוי
תתיר ולא יבדל מהבנתו לפלולי הגע ח' שיריהה כמי שהמלוך מבוע בו והיה דרישת מעשה
בעשם הגה ע"י מלכות סיוד דורשת מעשה כי מעשה בתלכות והיה התהוה לתפלתן
והבקה בורים ליחוד לבוולם ע"כ: גם את גח באהבה זכרת ז"ל ת"ק לקיק
כל הבריות ובולל מי בוגד הוא (יסוד) וכבכם (מלכות) בתיבה היה לקיים
העולם בתפלה והבל דוגמה להרבות זרעו כעפרות תבל כוכבי השמים עפר הארץ
העלוונה תבל ארלן והוא החול (ר"ל שפע ודרכה) שבשפת הים התחרון ויזכור אלהים
את נח זכר למעלה ומתוך כך נזכר למטה נאת כל החיה שם החיות העלוונות מן החיים
אשר אתו בתיבה אלו הבהמה העלוונה מן בבהמה של לקיק לשה אתו את הבקר הנזכרת
ויעבר אלהים רוח שהיו רוחות מתנשבין על הארץ העלוונה ויבשו המים התלוני' מן תהת
השמים שהיתה הארץ מכוסה מהם וזה סבת תהבן העולם ויזכור אלהי' את נאקתם
אלו הנאקות שהיו בני ישראל עד התלבים עליון חן ויזכור להם בריתו ובשות הבחית נזכר
אתר שהבטיחם יצחק ויעקב למטה וגם אני שמעתיו וגו' ואזכור את בריתי כמו שהת
אתר שהבטיחם אברהם אתר ובדברי קבלה מבואר ובדברי קבלה בתוב לאמר זכר עשה לפלאותיו
הפלאותיו שהם לאמצעם בתיב בלפ ידעו עיון תנון בסוף ובקונתי את אשר אתון, שרף אתן

וְנֶאֱמַר וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקוֹב וְאַף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְאַף
אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכֹּר וְהָאָרֶץ אֶזְכֹּר: וּכְתוּב לֵאמֹר זֵכֶר עָשָׂה לְנִפְלְאוֹתָיו חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ: וְנֶאֱמַר
פָּתַח נָתַן לִירֵאָיו יִזְכֹּר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ: וְנֶאֱמַר וַיִּזְכֹּר לָהֶם
בְּרִיתוֹ וַיִּנָּחֵם כְּרֹב חֲסָדָיו: וְעַל יְדֵי עַבְדֶּיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב
לֵאמוֹר הָלוֹךְ וְקָרָאתָ בְּאָזְנֵי יְרוּשָׁלַיִם לֵאמוֹר כֹּה אָמַר יְיָ
זָכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרַיִךְ אַהֲבַת כְּלוּלוֹתַיִךְ לֶכְתֵּךְ אַחֲרַי
בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה: וְנֶאֱמַר וְזָכַרְתִּי אֲנִי אֶת בְּרִיתִי
אִתָּךְ בִּימֵי נְעוּרָיִךְ וַהֲקִימוֹתִי לָךְ בְּרִית עוֹלָם: וְנֶאֱמַר הֲבֵן
יָקִיר לִי אֶפְרַיִם אִם יֶלֶד שַׁעֲשׁוּעִים כִּי מִדֵּי דַבְּרִי בּוֹ זָכוֹר
אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד עַל כֵּן הָמוּ מֵעַי לוֹ רַחֵם אֲרַחֲמֶנּוּ נְאֻם יְיָ:
אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ זָכְרֵנוּ בְּזִכָּרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ וּפָקְדֵנוּ
בִּפְקֻדַּת יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים מִשְּׁמֵי שְׁמֵי קֶדֶם: וְזָכַר לָנוּ

לויריחיו כענין שכתוב ותקס דעוד לילה ותתן טרף לביתה וגו' וממריחק תביט לחמה
יזכור למורך העולם בריתו כי הוא יתקיים העולם ואם ימים שנספר בלא משפט ויזכור לנו
בריתו ויחמל כרוב חסדיו. ועל ידי הנביאים כתוב לאמר הלך וקראת באזני ירושלים
בעליונה זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה
עמי אתה והחזקתים ענין אהבה כלולותיך שבסיני כיצד כלולים יחד ומחזירים פנים
אל פנים אחבה רבה נתתך ממצרים אתה ובניך ומשכתם אחרי בחבלי אדם בחבלי
החרטן והסמוך לקבל התורה במקומה להכניעה כדי שאשתלק בכבודי ואהב אתכם
הגדול הזה וגורמים לו הכבוד שיזונה בשבילם וכן אמרה בהושיעה אתכם כחטאי תפרים
וגם היה הגורם כי עכם חמס עליהם וחזרו לעשות רצון אביהם: כבן יקיר לי אפרים
זכור אזכרנו פלומר תזכור בכבודי לעבדו ובני בכורי ישראל על כן המו מעי לו כי הם
בשוחים מן הרחם העליון ולפיכך רחם ארחמנו נאם ה' וזכרתי אני את בריתי אתך
בשבילך ולעבדיך והקימותי לך חקים הברית עם העולם בשבילך כי כן היה ביני הבטרים

עכ"ל:

אלהינו וא זכרנו בזכרון טוב כבר פתבתי הזכרון הוא ביסוד הנקרא יו"ד שהוא
מוך הוי"ו וגוף ובריח הי"ה וחמר לפניך להדיענו שיעלה בלבך שהרחמים
למעלה על ראש המעלה שהוא שורש קו הרחמים להמיתו הפתר שהוא שמקום
במקומו

יי אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד וְאֶת הַשְּׁבוּעָה אֲשֶׁר
נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה וְתִרְאֶה לְפָנֶיךָ עֲקֵדָה
שֶׁעָקַד אַבְרָהָם אָבִינוּ אֶת יִצְחָק בְּנוֹ עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ וְכָבַשׁ
רַחֲמָיו לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם: כֵּן יִכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת
כַּעַסְךָ מֵעָלֵינוּ וּבְטוּבְךָ הַגָּדוֹל יָשׁוּב חֲרוֹן אַפֶּךָ מֵעַמְּךָ
וּמֵעִירֶךָ וּמִנַּחֲלָתֶךָ וְקַיֵּם לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ אֶת הַדָּבָר
שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ
כָּאָמוּר: וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית רִאשׁוֹנִים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתָם
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם לִהְיוֹת לָהֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יי: כִּי
זֹכֵר כָּל הַנִּשְׁכָּחוֹת אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם וְאֵין שִׁכְחָה לִפְנֵי כִּסֵּא
כבודך

[illegible] שמים ושמי קדש הם הכמה ובינה ושמי שמי קדש הוא בחינות הלילות
שבכתר שהוא מרכבה להעלם והסתר שהוא הרוכב בשמי שמי קדש. ואמר זכרנו
ופקדנו הזכירה היא כלה לגבי תתן שלמעלה לפני החסד העליון ולפיכך לחברם עקד
יצחק מורה לנו כביכול מדת הדין שלמעלה לפני החסד העליון ולפיכך לחברם עקד
את יצחק שהוא הפחד ודין הגדול לגבי ישראל שבעולם בחשבו שזהו שכבש רחמיו ונהפך לדין
לעשות רצונו כן יכבשו רחמיך את כעסך ביום זה ויגולו רחמיך מלמעלה ממקור החיים
על מדותיך וכו' ותכתם לנו לפנים משורת הדין בסוד רב חסד משה כלפי חסד:
ורחמים לנוה אלהינו את הדבר ז"ל מהר"ק פי' וקיים עניין והקימותי את בריתי
שהוא מצד היסוד וקיים לנו פי' ייחוד ת"ת וה"ו ומלכות נו"ן ע"י החכמה והבינה שהם
הקדימו את הדבר פי' מלכות שהבטחתנו בתורתך פי' ייחוד המלכות עם הת"ת
הנקרא תורה על ידי הס גדולה וגבורה משה וכו' ת"ת בסוד הדעת: וזכרתי להם
וכו' פי' לחייחד להם סוד ברית במיליותו הקודש בין חכמה ובינה שהם רחמונים והם
החתם שבלה לתחתונים בזיווג מצרים שהוא מצד הבינה והחירות בכולל להיות להם
לאלהים חני ה' פי' ייחוד חני מלכות בת"ת הנקרא ה': כי זוכר כל הנשכחות פי'
החתם דצרים שהם בשכחות לגד התחתונים מפני שליטת בהם הסטרא בכולל והק"ב
מעלה זוכר לחתם: אתה הוא מעולם פי אתה מלכות הוא ת"ת מעולם שנהם
יחד מן הבינה הנקרא עולם ושתיהם מתייחדים עמה בסוד הזכירה שפי' וזכו ייחול
לחיות הוי"ה: ואין שכחה לפני כסא כבודך פי' הסטרא הס קלוטים ועם היות
שהם בח ותחיית למעלה עכ"ז חיכם עולות הלח על ז' מדות חמשם בינה וכ"ש
שהם ולמעלה אין להם תחיה וז"ש אין שכחה לפני כסא שהיא בינה שהיא כסא לגד
שהוא הסמה אז ירגיש שאין שכחה להיותו ממש כנגם ישראל הלח במלאך מטטרו"ן

בָּבוֹדֶךָ: וַעֲקֵדַת יִצְחָק לְזַרְעוֹ (לזרע יעקב) הַיּוֹם בְּרַחֲמִים
תִּזְכּוֹר: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ זוֹכֵר הַבְּרִית:

אַתָּה נִגְלֵיתָ בֶּעָנָן כְּבוֹדֶךָ עַל עַם קָדְשֶׁךָ לְרַבֵּר עִמָּם מִן
הַשָּׁמַיִם הִשְׁמַעְתָּם קוֹלֶךָ וְנִגְלֵיתָ עֲלֵיהֶם בְּעַרְפִּלֵי
טוֹהַר: גַּם הָעוֹלָם נִבְלוּ חָל מִפָּנֶיךָ וּבְרִיּוֹת בְּרֵאשִׁית חָרְדוּ
מִמֶּךָ בְּהִגָּלוֹתְךָ מַלְכֵּנוּ עַל הַר סִינַי לְלַמֵּד לַעֲמְךָ תּוֹרָה
וּמִצְוֹת וַתַּשְׁמִיעֵם אֶת הוֹד קוֹלֶךָ וְדִבְרוֹת קָדְשֶׁךָ מִלַּהֲבוֹת
אֵשׁ בְּקוֹלוֹת וּבְרָקִים עֲלֵיהֶם נִגְלֵיתָ וּבְקוֹל שׁוֹפָר עֲלֵיהֶם
הוֹפָעְתָּ: כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיוֹת
הַבֹּקֶר וַיְהִי קֹלוֹת וּבְרָקִים וְעָנָן כָּבֵד עַל הָהָר וְקוֹל שׁוֹפָר
חָזָק מְאֹד וַיֶּחֱרַד כָּל הָעָם אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה: וַיֹּאמֶר וַיְהִי קוֹל
הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְחָזֵק מְאֹד מֹשֶׁה יְדַבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל:

## ונאמר

כלפירים גם' רעיא מהימנא אבל נכסף הכתוב שהוא למעלה ממעטרין ר"ן ואין שכחה ולא
שחין להם כניסה למעלה גם כלל: ועקידת יצחק וכו' פי' מלילות רחמנות אתה
נזכר שעשה לאברהם והעקיד שפע חסד הרחם ועקד הגבורה על שכללה בחסד ושפע
חסד כמוה זה לעולם עומד ולכן לזרע יעקב תזכור דהיינו אל השפע הנמשך מן ת"ת
על ידי הצדיק ולכן צריך לזכור עקידת יצחק כדי שבחו' הזרוע לצדיק על ידי קיומין בקצי
דזעיר פ' תרומה יודע הגבורה גם"י פי' לעיל זוכר הברית יסוד ומלכות ואומר זוכר
הוא"ן לרמוז על ת"ת מתייחד עמה על"ל:

**שופרות** אתה נגלית בענן כבודך ז"ל ת"י נגלה הסח הגדול בענן כבודו היה
הסח החוכלת ברחם הכר על הר סיני כי התורה נתנה בשתי הגדול ישראל
הסיגו מרחם הכבוד בלבד והוא עב הענן שנאמר הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור
ישמע העם כי בזולת זה לא יוכלו להכיל רעש גבורותיו: מן השמים השמיעך
כי מן השמים נתנה תורה שנאמר מן השמים דברתי עמכם וכתיב מן השמים השמיעך
את קולו ליסרך ומשם נתנה הקול על הארץ ומשם מוגיע ליעדאל שנאמר ועל הארץ הראך
את אשו הגדולה וכתיב ודבריו שמעת מתוך האש וזה סוד פנים בפנים דבר ה' עמכם וגו' בהקול
וברקים עליהם נגלית הם סוד שבעם קולות שנתנה בהם תורה והם סוד שבע הפעלים
שם ובקול שופר הולך וחזק אל ילחץ ולפיכך חזק מאד ויהי ביום השלישי ויהי היום השלישי
ליומית מילא מולא התורה ולפיכך נתנה ביום השלישי ובשבת בהעות הכוכבי הבוקר בהת ערבוי
אמותו על הנרתם בעל התסד ויהי קלת (חס' משום ב' שעמים ח' משום ר' על
הנעלם

שער מוסף לראש השנה השמים שמו

וְנֶאֱמַר וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת וְאֶת הַלַּפִּידִם וְאֶת קוֹל הַשּׁוֹפָר וְאֶת הָהָר עָשֵׁן וַיַּרְא הָעָם וַיָּנֻעוּ וַיַּעַמְדוּ מֵרָחוֹק: וּבְרֵי בְרֵי קָדְ שֶׁכָּתוּב לֵאמֹר עָלָה אֱלֹהִים בִּתְרוּעָה יְיָ בְּקוֹל שׁוֹפָר: וְנֶאֱמַר בַּחֲצֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְיָ: וְנֶאֱמַר תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶא לְיוֹם חַגֵּנוּ כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב:

וְנֶאֱמַר הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ: הַלְלוּהוּ בִּגְבוּרֹתָיו הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדְלוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר: הַלְלוּהוּ בְתוֹף וּמָחוֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֻגָב: הַלְלוּהוּ בְצִלְצְלֵי שָׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ:

וְעַל

המעלם ג' ר"ל קלת שבקל כשמע הוסף מעגן כצד) והוא הקול החזק שנאמר עליו קול גדול ולא יסף והוא הכולל שאר קולות וענן כצד הוא עב הענן הנזכר למעלה וקול שופר מקו אחד הוא הקול הפנימי והיה יוצא מתוך הענן וכמו שכתוב ויהי כשמעכם את הקול מתוך החשך ודע כי ג' מחיצות היו שם והם חשך ענן וערפל וקול זה יוצא פנימי מכולם ומשם ידבר דכתיב הנך יפה רעייתי וכתיב כחוט השני שפתותיך והלהיט יענכ בקול דכתיב הנך יפה דודי אף נעים וכתיב שפתותיו שושנים והוא סוד יקוקי מכשיקות פיהו ומתוך תורה היו הכרוזים פניהם אש אל אחיו וכל העם רואים את הקלת שומע את הקלת לא כתיב אלא רואים. הקולות לא כתיב אלא את הקלת. לרמוז הכתוב ומה הדיבור שנאמר בסנעם ורואה את ה' וזה שיהיו תעלומות חכמה וכל העתיד לבוא עד דורו של משה. ואת הלפידים ובתחלה ברקי. והכל אחד אלא שבתחילה כעין הברקת ברק ואח"כ הלפידים ואיכה עומדת ואחר כך כעין הלפידים מוכנים להשגה. ואת קול השופר הוא הקול הפנימי היוצא מן השופר העליון המעל, כל מה שתתיתי ולפיכך ספר הסר (רומז אל הסרון השגה כדלעיל בקלת.) והוא גדול ועליון שכתם ולפיכך חזק מאוד: עלה אלהים בתרועה מדת הדין מסתלקת בתרועה ידו"ד בסוף מדת רחמים הופיע בקול מופר שהוא קול פשוט וכבר כתבנו למעלה כי בשופר של משה הופיע השופר העליון ורחמים מתעוררים ומדת הדין מסתלקת וזהו שכתוב לשרי העם יודעי תרועה מדת הדין הקשה מלפון וידע בם את לחמי סוכות וזה"ב אחר פניך מהוללו ויהיה יהללו בתעוררות וקול שופר הריעו שברו לאותם שלפני המלך ה' נענן מפסיק ויהיה בן לגל הכיו. תקנו בחודש שופר התקהר למעלה. הללויה הללו לל בקדשו כבל

וְעַל יְדֵי עַבְדֶּיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב לֵאמוֹר כָּל יֹשְׁבֵי תֵבֵל
וְשׁוֹכְנֵי אָרֶץ כִּנְשֹׂא נֵס הָרִים תִּרְאוּ וְכִתְקוֹעַ שׁוֹפָר
תִּשְׁמָעוּ: וְנֶאֱמַר וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל
וּבָאוּ הָאֹבְדִים בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר וְהַנִּדָּחִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
וְהִשְׁתַּחֲווּ לַיי בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלָיִם: וְנֶאֱמַר וַיי עֲלֵיהֶם
יֵרָאֶה וְיָצָא כַבָּרָק חִצּוֹ וַאדנָי אֱלֹהִים בַּשּׁוֹפָר יִתְקָע וְהָלַךְ
בְּסַעֲרוֹת תֵּימָן: יי צְבָאוֹת יָגֵן עֲלֵיהֶם: בֵּן תָּגֵן עַל עַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹמֶךָ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ תְּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוּתֵנוּ
וְשָׂא נֵס לְקַבֵּץ גָּלֻיּוֹתֵינוּ וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם
וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ: וְהָבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה
וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם: וְשָׁם נַעֲשֶׂה
לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ כְּמִצְוָה עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל
יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדְּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר: וּבְיוֹם שִׂמְחַתְכֶם
וּבְמוֹעֲדֵיכֶם

התבאר בתפלת של חול: ועל ידי עבדיך הנביאים כתוב לאמר כשאוה כם וכשיבש למעלה ויהיה ככון הר בית ה' בראש ההרים תראו ותקוע בשופר גדול הוא המולים עבדים לחירות ויש בו רמז לבלות הגשמות והמשכיל יבין וכ"ש עליהם יראה בחור פני מלך חיים כי הוא מארן עיפת' כמו שופל ויבריח עליהם אור חיצו לחטן עד יבשלו ללכת לבשת הרכים לאור בחור החיים ע"כ:

תקע בשופר גדול ז"ל מהרמ"ק תקע בשופר גדול היינו ובינה שמשם מתקיצה כדפי' ונקרא גדול מפני חכמה וכתר הו מפני החסד כדפי' לעיל. ושאון כם וכו' יסוד שהוא לחרות הנפשי מן הבינה שהו תשועת כ"ו שהם ת"ת ומלכות ושא כם וכו' כלומר בר נפלי כמו סוכת דוד הנופלת ובנשיחותו והקמתו הוא קיבוץ הגליות ולחי' כלומר הכמה ובינה את הדבר מלכות שהשפעתם בתורתך מלכות מתייחדת בת"ת למשמעם מגדולה וגבורה והיינו על ידי משה שהוא הת"ת וידיו הם גדולה וגבורה וכיו"ב מועדים פסח מפני הבינה שהיא שמחה ומועדיכם הם בת"ת כולל שם קלוות שהם שם מועדים ושמחכם דרועך ימינך סוכות דרועך שמאלך. שבועות גופה דמשמעיתא. ר"ח תכוכה ופורענות מחריש ונתבאר ענין זה בתיקונים וברמזי הקדמים פי' רמזים על המלכות שהיא תקיעה לחיינו קול

שער מוסף לראש השנה השמים שמו

וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרָאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם וּתְקַעְתֶּם בַּחֲצֹצְרוֹת עַל עֹלוֹתֵיכֶם וְעַל זִבְחֵי שַׁלְמֵיכֶם וְהָיוּ לָכֶם לְזִכָּרוֹן לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם: כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ קוֹל שׁוֹפָר וּמַאֲזִין תְּרוּעָה וְאֵין דּוֹמֶה לָךְ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵעַ קוֹל תְּרוּעַת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם. וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ. וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם. בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן. וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ: וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ. הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שְׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. צוּר חַיֵּינוּ. מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר: נוֹדֶה לְךָ וְנַסֵּפֵר תְּהִלָּתֶךָ. עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ. וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ. וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ. וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת. עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם הַמּוֹב. כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ. וְהַמְרַחֵם. כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ: וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד: וְכָתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים. כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ: וְכָל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶלָה. וְיְהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת. הָאֵל יְשׁוּעָתֵינוּ וְעֶזְרָתֵינוּ סֶלָה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ. הַטּוֹב שִׁמְךָ. וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בָּרְכֵנוּ בַּבְּרָכָה הַמְשֻׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה. הַכְּתוּבָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ. הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו כֹּהֲנִים. עַם קְדוֹשֶׁיךָ

קול דנפיק מגו סופר ומסך דרך נפח והוד על עולותיכם ליימו מלכות דחיכי עולה לה' כדכתי' בזוהר זכאי אלמיכם ליימו מכח יסוד הנקרא אלוים והיו לכם לזכרון פי' מתייחדי' יחד שלום ואלמים לפני אלהיכם בינה עט"י מה שנאמר לפניכם הם מתייחדים לכי מלכות ה' ת"ת אלהיכם בינה כנודע:

הגה"ה

מהדורת בסך פי' בזוהר כי הם נקח והוד והם על כסף משקל ולכן סופר בלישנא דשתי תמורות יון הנדלים ת"ת דדכיר על תרין תמונות ולכן ממית היום סופר מתייחדין ממונות מקבלות הריעו פי' ייחודה על תרין מלכות יסוד מלכות ומלכות ויסוד ויכוח ואסתר מהדורת מסכם נדולה ונמוכה. עכ"ל:

כי שומע וכו' פי' שמע מלכות הנקרא שמע מתייחד עם הקול שהוא ת"ת לנפיק מגו סופר בינה ומחזין תרועה פי' סוד החזנה הוא מכח המלכות עם הבינה והיינו ומחזין תרועה ואין דומה לך פירוש הנקרא לין שהוא מייחד ג'מדות ח' כתר יו"ד חכמה בו"ן בינה הוא דומה לכ הבינה כמו שהכל כנודע בדרך אחת ה' כדפי' לעיל שומע קול תרועת ת"ת ומלכות כדפי' שהכל כמשמעו היו"ס יה"ו כדפירש מתייחדים אותיות הלו עם הכתר הנקרא רחמים לפי שהוא רחמים גמורים עכ"ל:

קְדוֹשֶׁיךָ כָּאָמוּר: יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ:
יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם:

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ.
בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ
אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים. וְאַהֲבַת חֶסֶד. וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם.
וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ.
בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה. נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ
וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ
עוֹשֶׂה הַשָּׁלוֹם:

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע. וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה. וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדֹּם.
וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה: פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ. וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף
נַפְשִׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה. מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם. וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם. עֲשֵׂה
לְמַעַן שְׁמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קְדוּשָׁתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ.
לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ. הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן
לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עוֹשֶׂה שָׁלוֹם הַשָּׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה
שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל. וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי
עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיוֹת: וְעָרְבָה לַיְיָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם כִּימֵי עוֹלָם
וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיוֹת:

---

## בענין הפיוטים של ימים הנוראים האלה

יש בהם הוראות גזות חכמה אחר אין להעריך ולצער בפרט בתפלות הגדולות בימי
האומה והאדרת והאמונה אחר כל תיב' ותיבה מרמז סם לו כנוי משמותיו
וכינויו יתברך וברכה גלו בדפים פי' המחזור לכל עוד ים בהם וכהם
ע"כ צריך לאומרם בחימה וביראה בקדושה ובטהרה. ומכל מכן גלוי שלא אלם את ידו
להגיה דבר רק הוא ואם הוא רק מנמי ורחיתי קצת מגיהי בהוא
ומחקים תיבת סהוא בוכל מחמיני, סהוא פתוח ידו כי לפום ריסטא הוא מיותר וזורח,
וכל מחמיני שפתוחה ידו וכן וכל מחמיני סתמים פעלו. לכל בת שיבה יתבלו כי
תפלה גדולה הזו מתחברה על סם ה"ק אחרונה מהסם שהיא אלהים מל"ה שלמטה
הרקיע בסוד כוס של ברכה כו"ם בני אלהים ואמרו ל' דברים ביאיות מהסם הרי
וסי' חמשה כו' כי כן תי מדת מלכות ה' אחרונה מהסם ' והיא ל' אות רביעית
ל' וס', וכן בתחבר אחוזה שבחי' הרקיעים כל ה' מחרבע תיבות ' וכל מחמיני סהוא
בו כל ה' מחמשה תיבות ' ע"כ אין למחוק ולגרוע תיבת שהוא בסוס מקום והכי
פירושו כל מחמיני סהוא י"ת בו זו המלה פתוחה ידו וכו':

והנה הכיה רחיות לבר מכל׳ מכל הפיוטים הם מיוסדי׳ על תלמי פז החכמה והרחק ההתלה והסוף מיום כפורים ההתלה הייתו היותר די״ם המתחיל:

אז ביום כפור סליחה הורית כו׳ תמצא בכל נבחי תיבת חור׳ זולת בנבח פתח לנו שער כו׳ לה תמצא תיבת חור׳ וחס״כ בנבח קרביהו ליסעך בחור נרמז הם ב״פ חור והרוקח בספרו גילה נרז זה עניינים גדולים עניין בספרו ותמצא וכתוב י״כ רצוני לומר בגילוה תמצא מיוסד על פי השמות תמר ״תמוזים ״גבו ״לנסיך ״חיום הוא ר״ת אג״לא והוא הם גדול ונורא מרומז ג״כ בפרכות ״אתה ״גבור ״לעולם ״אדני׳ וחס״כ רחם תרחם מלמעלה למטה ״אמונים ״הנקראי׳ ה רחמי תיבות הם חותיות אהיה וכלולים הרמז והסכם ועיניו ברזהם: ועוד רמז והתבוננו מעניין בקשת אותילה״ן שהיו רשו׳ לחזן וסם ים סוף מופלאים כפי מה שכתבו המפרשי׳ המקובלי׳:

אודיזלה לאל הוא סוד הנסתר ברוש חבין (הוא עומק רוש המוזכר בם״י) לחלה פניו הם המאורות תפר לפניו והם פניו היופים ממנו׳ תחלה ממנו וכו׳ הכל דרך נסתר להורות מקום התחלה וחלה פניו פירושו הספעת הספע של המלכות מהפנים העליונים הם חכמה ובינה פני כתר:

אשאלה ממנו מענה לשון הוא תפלת קול דפיק מגו הטופר שהוא המינה׳ ותפלת היופי מהבינה יתיר על החסד הם מקום התחלה כדאיתא באורך׳ בקהל עם אשיחה עוז קהל עם מלכות הם קיבוץ ספירות ועשרה נקרא קהל ועדה גם הם ברוי בשמת ישראל׳ ועוז היא התורה הנקראת עוז והכוונה חיבור התפלה של מלכות׳ רננות כל ריינה מגחלי עבודת הלוי וכחם לבטל כח הקליפות החיצוניים׳ לארם הוא תפלת מערבי לב היא מלכות׳ ומירו״ד הוא חכמה מענה לשון היא בינה׳ הריי יחוד העליון ומוסף התפלה מזו ההספעה יוסבע למי שיבוא לרצון חמודי פיהו כו׳ הרי כמה סודות נרמזו בכאן׳ ומי הים לו עיניים לראות יראה עיניו ויסתכל לבו בכמה מקומות ודי בזה למשכיל:

אותם ע״ד הפשט שם ס״ג תעיקרים בחלק עשרה׳ ועתה יחבארו ע״פ חכמת האמת:

בעניין ביהורי״ג מדות רבו הסביות בזה מחכמי המקובלי׳ והוא לך דברי הרב הגדול הרמ״בן ז״ל כי תשת והעתיקם הרקנטי׳ בקצת ביאור ביותר ז״ל ה׳ ה׳ אל׳ מדות הללו הם שמות וקראתו תורן רז״ל מדות והראתן מדת המלך בעל הרחמים בספרי מדת המלך שהוא תפלה׳ והמיתי מדת טובו הרומז לבחינת עוזו והעשרה מהמדות הללו׳ בשלשה שהזכרתו כי רחום וחנון וארך אפים לתשובה׳ ולח תאחר מרחם ומהטבן אפים כי הוא תחלה פועל במדות הללו והוא הרחמים והרחמים הוא החניכה ואחר כך תחנון אפים והש״ם אחתו חומרי בשמחם עשרה הקדוש ברוך הוא לא תמו מחשבתיך מחכירים לותו על פעולותיו׳ ומחם כשאתו מזכירין מדותיו הקדושות בו

כדפירש לעיל בפי' ברכת כהנים. ואחר כך תרך תפיס ח' ורד מסך ג' ותמת ג' ומס
ג' מדות תחרות שרשם שָׁלֹךְ יַדְוֵךְ והם ג' הויות של הין כדפי' שם. וח"כ מוסר
המסך לתלפיס הוא המקור המאציל הכולל כולם וז מתגלה שם יו"ד ה"ו וא"ו ה"ח
הנעלם דהיינו ידו"ד שנקודת יָדְוֵךְ וח"כ שם מדות עליונות שניות שהם שסה קמוות
ממטה למעלה והם כח לנקות ולטהר הפגם הנמשך מחטא עד המלכות ומעון על
היסוד ומפשע עד התפארת כדפי' בזוהר פ' מי בפסוק חטאתי תודיעך ועוני וגו' ולכן
הם ג' מדות רוחנות רחיצה לבד לא טהרה מכל וכל לחתם הג' התחרות מנקיים העון
והפשע והחטאת מכל וכל עד שיגליכו אותו במעולת יס והיינו ג' מדות רחצו' מזה
עון ונשא פשע נושא חטאת. ופח"כ ונקה נקה עון נקה פשע נקה חטאת והיינו שסה
הויות הנשתרות הג' שרשם יְמַלּוֹךְ יַדְוֵךְ דהיינו והי"ה ויה"ה והה"י כדפי' שלשה
שרשם יְדַוֵּךְ דהיינו ג' הויות הנשתרות וג' הויות אלו שהם ידו"ד מלך ידו"ד מלך
ידו"ד ימלוך יַדְוֵךְ הם ל' אותיות שפשם ממש מלך בחסד מלך בגבורה ימלוך בתפארת
נקודות קמ"ץ חול"ם שב"ש היה במלכות והם ג' הויות של י' וג' של ה' וג' של ה' והם
ל' אותיות עכ"ל:

**עוד** כתב הרב בתפלות אל מלך נו' דברי נעימי' וז"ל אל מלך מי' כלי שפק הוא
תיקון חכמי כנסת הגדולה שבקשת מקומות בתיקונים ורעיון מהימנא מפרש
אלות אלו ומורה שהיה תיקון קדמון. ופי' אל כתר עליון מלך בחכמה. ושב על כסא
הדין והיה כסא של רחמים לפתי מדות אלו כדפי' בזוהר אתי מהרי"ע דדיקין
מתערבין מיניה ליהי רחמי. והן תמת בערך התחתונות בהיותה מתנהגת ע"י הגבורה
היה מעוררת דין. ואומנם היה בעצמה היה רחמים וכל חצלה להפתח מלד הכתר וחכמה
בחסד להתנהג במדת החסד לאברהם והיינו אומר מתנהג הכסא הזכר בחסדות
מוחל עונו, ולאי הדינה בנעותה לחסד בהיותה נעצית כסא לכתר וחכמה מוחל עונות
עמו דהיינו סוד יום הכפורים ממש:

**פוחל** עונות מחילה זו מלמעלה ע"י הניקוי שהוא מעניר רחמן ולפחתים
כיון שהוא בשוגג הקב"ה מרבה להם מחילה אחר מחילה כדי שלא תהיה
מחלות העגלה אחת כמו שהוא לרשעים אומנם של הפושעים היכא מחילה אלא סליחה
דהיינו לשקול עליהם פשעיהם מפני כובד משאם. עושה צדקות עם כל בשר ורוח
בשר פי' בחקומות אחרים שהגוף מלד המלכות והרוח מלד הבינה שמלד הזכר הנפש
מלד הבינה הגוף והנה בהיות הלדם חוטא פוגם מלד הגוף המלכות ומלד הנפש שהוא
פוגם הבינה וח"כ כשמלאו שתי צדקות ח"ו פגומות צדק עילאה חימה עילאה וצדיק תתאה
חימה תתאה והקב"ה ברחמיו מתקן שתי צדקות אלו עם כל בשר ורוח עם היותם שניים
שתי תשובות תשובה תתאה לדיק תתאה תשובה עילאה לדיק עילאה חימה עילאה וצדק
תתאה לחימה תתאה והקב"ה ברחמיו מתקן שתי צדקות אלו עם כל בשר ורוח עם היותם
שניים שתי תשובות תשובה תתאה לדק תתאה תשובה עילאה לדק עילאה והיינו עושה
צדקות לדיקות תרין תרין תשובות עם כל בשר ורוח גוף ונשמה כדפי' לו יראה
צדקות מהיכות שביל שהיה לדק המתמסת כל הלדקות קבוץ המדות שבה ועושה
צדקות הם ומתקן לותם עם כל יחוד. בשר מלכות. ורוח תפארת לא כרעתם

שהוא הפגם שפגמו במדות· תגמול משם הדינים אלא תגמול רחמים וחסדים מצד
הבינה הנקראת גומל חסדים טובים דהיינו מייחוד חכמה בבינה וסילוק כל הספירות
אל הבינה· ושם גומל החכמה לכולם חסדים טובים ולא כפגם הפגום במדות אל
הורית לנו לומר שלש עשרה פי' במס'ר"ה פ"ק מלמד שנתעטף הקב"ה כש"ן והראה
לו למשה סדר תפלה א"ל כל זמן שישראל חוטאים יעשו לפני כסדר הזה ואני מוחל
להם ע"כ· ואומר מלמד שנתעטף הקב"ה היינו סוד עוטה אור כשלמה והיינו הבינה
הקב"ה אור קדמאה שהוא החסד מתעטפת בה והיינו טלית לבנה כדפי' בס' פר'
בערכי הכינויים ע"ש· והיינו אומר מתנהג בחסידות כדפי' והראה למשה סדר התפלה
והרא' לו היינו סדר ייחוד י"ג מדות מאריך בזעיר להתייחד זכר ונקבה למטה בסוד
ויעב"ר עיבור ע"ב רי"ו כדפי': והיינו סדר תפלה לשון יחוד והאיך תסודר המלכות
למעלה וסילוקה· ואמרו כשליח צבור מפני שהציבור היא מלכות שבה צבור כל קהלת·
עדת הספירות וכן עדת הנשמות והיסוד שליח של מלכות להתפלל עליה והוא דרכו
להתעטף בה שהיא נקראת שמלה והיא היא טלית כאומר על שלמה על כל אבידה וגו'
ותתעטף הבינה בחסד בעיטוף היסוד במלכות והיינו שי"ג מדות של רחמים הם בחסד
ועם היות שהם בכתר מתגלים למטה בחסד והיסוד שהוא חסד נוטלם משם ומעלה
אותם במלכות בענין שהם נמשכות מכתר לבינה ומבינה בחסד והיינו אל מלך יושב על
כסא רחמים ומתנהג בחסידות כדפ"ל ומשם מתגלים ע"י היסוד במלכות והיינו
נתעטף הקב"ה כש"ן ולכן אמר יעשו לפני דהיינו במלכות ויסוד כסדר הזה שמתגלה
מבינה בחסד: ואני שהיא מלכות אני נקשרת בתפארת ו' מוחל להם ודאי מהמחילה
הנמשכת מג' מדות והיינו א"ל בכתר עליון: הורתנו במקום ההריון בנקבה עליונה
שהיא בינה לומר שלש עשרה היינו גילוי ים במקום האמירה דרגא קיימא לשאלה
ולאתבא דהיינו חסד כי בהיותם בבינה וכ"ש למעלה ממנה אי אפשר לאומרם מפני
העלום והם דרגא דלא קיימא לשאלה ולא לאתבא ולא שייך בהו' אמירה אבל בחסד שם
שייך לומר שלש עשרה ומשם יורדת למטה מהיסוד למלכות והיינו אומר זכור לנו היום
ברית שלש עשרה ע"י הזכר וע"י הברית הם יורדים לנו למקום הצבור כדפ"ל או
למקום כ"ו שהם תפארת ומלכות מיוחדים למטה· כמו שהודעת לעניו מקדם כבר ידעת
שסוד הדעת יורד מהכתר עד התפארת מדת האיש משה ענו מאד וזה"ש כמו שהודעת
בסוד הדעת לעניו מקדם דהיינו הכתר ומשם יורד מהתפארת אל היסוד והמלכות
שהם וזה"ש וכ"כ בתורתך ע"י הדעת מתגלים ככתוב שהיא המלכות וירד ה' בענן
ויתיצב עמו שם והיינו ירידת התפארת אל המלכות מצד החסד והיינו וירד ה' תפארת
בענן מצד הימין ויתיצב עמו ע"י הקמת הברית והצבתו שם בתוך המלכות ולכן בסוד
הייחוד ויקרא בשם ה' לשון חבה וזווג בשם ידו"ד קשר שתי שמות והמלכות הנקראת
שם שומר לעלותה בראש אמיר להיותה מתייחדת למעלה עכ"ל הרב:
ביומי דסליחה כוהגין לומר שומר ישראל כו' ובסידור ספרדיים ראיתי עוד נוסח
שומר א' וזהו נוסחו:
שומר גוי רבא· שומר שארית עם רבא· ואל יאבד גוי רבא· האומרים אמן יהא שמיה רבא
ויפה מאד בעיני· והנה נכללו בכאן סוד יחוד קדושה וברכה· שומר ישראל כו' ושומר
גוי

ואו"ח סוד יחוד וקק"ק ה' לבדות כו' ואמן יהא שמיה רבא דקדיש' הוא סוד קדושה
וזה נקרא קדוש וזה נקרא קדושה סוד זכר ונקבה ונתנהר למעלה במקומו: מתרצה
פרחמים כו' הוא סוד ברכה כפר ידעת סוד ברוך הוא "ברוך "רחם "ומקור "כל שהוא
כתר קו הרחמים. ומתפיים בתחנונים הם ברכות של תחנונים כמו ברכות תמצעיות
של ח"י הרי סוד יב"ק:

**ומה** מאד צריך לדם להיות ירא וחרד ובפרט בלוי' ימי תשובה ולהתוודות בכל
לבבו כי הלוי שני כלליים שהם וידוי ותרטה המצטרפין לכלל הגדול שהוא
התשובה ולוי ג' ביאר הם החוט המשולש והם מרומזים בפסוק כי קרוב הליך הדבר
מאוד בפיך ובלבבך לעשותו בפיך זה הוידוי בלבבך זהו התרעט לעשותו זו מעשה
התשובה שפירושה עזיב' החטא ולתקן הקלקול ולשוב לכסלה עוד. ויען כי לב'
כלליים הללה הם הרבה פרטיים בלי מספר רחוי לפרטם לפם קלתו תרחה וכולם לא
תרחה לרוב לתריכות:

תרחה

יתן לב לבו בשער הוא שב בתשובה והתחיל
בה ואחת כתשה הוא הנקבת בקיים שכל דם שתרחה
בשבועה יחי לעולם תתכר' כל הימים הרחשונים ומריכים
לחזור לתחמת ז' בקיים וכן שם בעל תשובה יחזור
בתשובה הרחשונים הרי לתך כל יום שתשעה. וכל שם
שתרחה בקה ולכן צריך לחיות זריז תמיד לבל יחטא שם
בשבע ילחיון לו תרי' תטא יתוד עליו יום ככבי ותעשה:

בפיך מצות וידוי. לפני ה' יפוך סיחו ויפרט חטאיו בהכנעה בדמעה בדאים' ובריחה ברתת וזיע וחיל ובדרך כריע' ובקריעת הלב בבכי ודמעה לבקש מחילה סליחה וכפרה ממלך מוחל וסולח ברוך הוא וז"ל ס' החרידי' ריש פ"ב ממצות התשובה וידוי דברים בפרטיות לפני ה' בהכנעה ודמעה והוידוי יקרא קרבן דכתיב וכל שלמים קריש שפתיכו ואמרינן בפ' בתרא דזבחים דקרבן בלי תשובה נקרא זבח רשעים תועבה וכבי כמי הוידוי בלי הסכמת הלב שיסוב ולא יחטא עוד יקרא תועבה ובשובו בלבבו יקטרגו עליו בשמים והודו והכף עליו למחשית שיאמרו לפני מלכו של עולם הרי פלוני שהתודה על חטאתו חזר בעזות פניס לסורו הרחטון כלומר שב על קיאו כלפי' החשוך על פסוק והתודו את עונם ואת עון אבותם במעלם אשר מעלו בי וכתיב בתריה ואף אני אלך עמכם בקרי וקשה וכי זה פרי התשובה הלא על כרחך פי' במעלם כלומר עשה מעלם עם שלא הסכימו לעזוב החטא לגמרי והוא כעובד ואדם כידוע כי הם מוכני' ולעזוב ולשוב לכסלם לפיכך ה' כועם עליהם יותר ואומר אף אני אלך עמהם בקרי והחטתי אותם בארץ אויביהם והחמת שכבר היו בארץ אויביהם כדכתיב לעיל אלא פי' שהרחיקם עוד מלפני מ"י מרחוק עוד מארץ אויביהם והכי איתא בזוהר ובודאי מי שמתודה וחוזר לסורו אז בשעה שהתודה לא נשבר לבו בקרבו ועוכשו בשעה שבוכה ומתחרט על מעשיו הרעים ומקבל עליו שלא לחזור עוד לסורו אז נשבר לבו בקרבו ומתחרט בכל לבו ונפשו על החטא. על החטא ס"ל בוידוי פה. ר"ל שהוידוי לא היה אלא בפה ולא בלב

וכבר כתבתי זה למעלה בתריכות:

סדר הוידוי יפשפש במעשיו ויהיו לו לזכרון את אשר העוה. ויצטער ויבוש ויבכה ויאמר אוי לי מה עשיתי איך מרדתי במלך מ"ה הב"ה ובתורתו הקדושה אוי לי שעברתי בשעשתי והחלפתי עולם עומד בעול' עובר ומה אעשה ליום פקודה ברדתי אלולי לי. ולבי עלי דוי ביותר כמה שהרדתי במלך מלכי המלכים הקב"ה הוא ושישרתיו שהוזים עושים רצונו. ואני נבזה כלב פרוח חוטא מנוול איך אפאתי את

עצמי הנני מתחרט בחרטה גמורה ולא אעשה עוד כן כל ימי חיי ואף אוסיף גדרים וסייגות והרחקות שלא אבוא לידי כך ואחרי שובי נחמתי והנני מורה ועוזב:

וזה נוסח הוידוי בכפיפת ראש ועיניים צולבת ובחליצת מנעל:

**הנני** מתאבל על החטאים והעוונות והפשעים שחטאתי ושעויתי ושפשעתי נגד ארון עול' בור"א יוצר"י עוש"י אשר השיב עמדי בכל מכל כל ואני הרעותי ועל זה הנני מבוייש ומבייש את עצמי אוי לי לאותה בושה וכלימה הריני נכנע ונפשר כעפר:

חז יוסד על הארץ במרירות ויתפלם בעפר ויבכה וחס"ב יעמוד ויתנולה:

**הנני** עומד ומחורר בכפיפות ראש ובשכרון לב ובידים רפות וברגלים עקומות ובהתפקקות כל הוליות שבשדרה וברפיון איברים. אלהי ואלהי אבותי תבא לפניך תפלתי ואל תתעלם מתחינתי שאין אני עזי פנים כו' מה אומר לפניך יושב מרום כו' עד ואין נסתר מנגד עיניך:

**אנא** ה' אלהי ואלהי אבותי בורא כראשית גדלתני זתתני פרנסתני ובלכלתני עד היום הזה ואנכי באולתי גמלתי הרע בעיניך עשיתי ובעסתיך במעשי הרעים שבעולם ובפרט יום יום הנה הסכלתי ואשגה הרבה מאוד וחטאתי לפניך בהרבה עבירות שבעולם כמ"ש עבירה פלונית ופלוניות שעשיתי במקום פלוני הריני מורה ועוזב ומחרט וחרחטני כמ"ש ומורה ועוזב ירוחם. נחמתי אשר עשיתי והריני מקבל עלי שלא אעשה עוד ואראחיק את עצמי בכל הרחקת מזה: אנא אב הרחמים הנני קורע את לבבי באנחתי לפניך ובמסתרים הכבה נפשי ומבקש אני רחמיך וחסריך כעני בפתח לעורני בחשובה שלימה לפניך אביני מלבנו החזירנו בתשובה שלימה לפניך: א"מ עשה למענך ולא למעני: א"מ עשה למען שמך הגדול הגבור והנורא שנקרא עלינו. הריני מעבישו כלבש את יצרי סיעתי ועורני כי אני בישר ורם נגר היצר יהי רצון מלפניך אתה ה' רחום וחנון הרוצה בחשובה שיתחפצו זרועתיך לזכות ומלאך רע יהיה שוב ונאמר שוב ושיר ה' על כן יורה חטאים בדרך ברכיך ה' הוריעני אורחתיך למרני: קראתיך ה' כבר לב ענני ה' חקיך אצורה: והזן לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי:

## ענין ערב יום כפור

**מצאתי** בקונטרסי דתלמידי האר"י ז"ל מנהג מורי ז"ל היה לעמוד תרנגול לבן בעוד"כ בחצר מורת אחר הסליחות ויהיו כפי חשבון בני אדם ולפי מספר בניהם זכר לזכר ונקבה לנקבה ואפי' האשה מעוברת שוחט עליה ג' אחד עבורה וחצים עבור הולד אחד זכר ואחד נקבה מספק אם הוא זכר אם הוא נקבה והוא סוד בפ"ע הגבורות כי התרנגול יקרא גבר והוא סוד הגבורות של היסוד הנקרא יסוד נגבה הנוקבא והוא יום תשיעי כנגד היסוד ואמו שוחטין אותו למתק הגבורות יסוד שבה ולהכניע לך בי"כ אז הם גבורות המלכות שהבה לינים קשים וכנגדם שעיר המשתלח כמלת תרנגול הזה דוגמת השעיר רק שהוא נמתק יותר ולכן בשחט בחצר תרנגול רחמים גוברים כנודע עכ"ל:

## סדר כפרות

בְּנֵי אָדָם יֹשְׁבֵי חֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת אֲסִירֵי עֹנִי וּבַרְזֶל: יוֹצִיאֵם מֵחֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת וּמוֹסְרוֹתֵיהֶם יְנַתֵּק: אֱוִילִים מִדֶּרֶךְ פִּשְׁעָם

פִּשְׁעָם · וּמֵעֲוֹנוֹתֵיהֶם יִתְעַנּוּ: כָּל אֹכֶל תְּתַעֵב נַפְשָׁם וַיַּגִּיעוּ
עַד שַׁעֲרֵי מָוֶת: וַיִּזְעֲקוּ אֶל יְיָ בַּצַּר לָהֶם מְמֹצוּקוֹתֵיהֶם
יוֹשִׁיעֵם: יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וִירַפְּאֵם · וַיְמַלֵּט מִשְּׁחִיתוֹתָם: יוֹדוּ
לַיְיָ חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם: אִם יֵשׁ עָלָיו מַלְאָךְ מֵלִיץ
אֶחָד מִנִּי אָלֶף לְהַגִּיד לְאָדָם יָשְׁרוֹ וַיְחֻנֵּנוּ וַיֹּאמֶר פְּדָעֵהוּ
מֵרֶדֶת שַׁחַת מָצָאתִי כֹפֶר:

לעולם יסבב מתחילה לעצמו קודם שיסבב לבני ביתו כדי שיזכה זכותו ויכפר על החייב · וכה"ג בכהן גדול וכפר בעדו ואח"כ בעד ביתו:

זֶה (מי שמסבב לעצמו יאמר בלשון הזה פעמים):
חֶלְיַפְתִּי · זֶה תְּמוּרָתִי · זֶה כַּפָּרָתִי · זֶה הַתַּרְנְגוֹל יֵלֵךְ לְמִיתָה · וַאֲנִי
אֶכָּנֵס וְאֵלֵךְ לְחַיִּים טוֹבִים אֲרוּכִים וְלָשָׁלוֹם:
ותכף לאחר הסיבוב יניח ידיו עליו ויסוחטו:

זֶה (ומי שמסבב לעצמו ולאחר שמו יאמר בלשון הזה פעמים):
חֶלְיַפְתֵּינוּ · זֶה תְּמוּרָתֵינוּ · זֶה כַּפָּרָתֵינוּ · זֶה הַתַּרְנְגוֹל יֵלֵךְ לְמִיתָה
וַאֲנַחְנוּ נִכָּנֵס וְנֵלֵךְ לְחַיִּים טוֹבִים אֲרוּכִים וְלָשָׁלוֹם:

זֶה (מי שמסבב לזכר אחר יאמר בזה הלשון פעמים):
חֶלְיַפְתְּךָ · זֶה תְּמוּרָתְךָ · זֶה כַּפָּרָתְךָ · זֶה הַתַּרְנְגוֹל יֵלֵךְ לְמִיתָה
וְאַתָּה תִּכָּנֵס וְתֵלֵךְ לְחַיִּים טוֹבִים אֲרוּכִים וְלָשָׁלוֹם:

זֶה (מי שמסבב לבנים או בשביל זכריס יאמר בלשון הזה פעמים):
חֶלְיַפְתְּכֶם · זֶה תְּמוּרַתְכֶם · זֶה כַּפָּרַתְכֶם · זֶה הַתַּרְנְגוֹל יֵלֵךְ לְמִיתָה
וְאַתֶּם תִּכָּנְסוּ וְתֵלְכוּ לְחַיִּים טוֹבִים אֲרוּכִים וְלָשָׁלוֹם:

זאת (מי שמסבב לנקיבות אחת יאמר בלשון הזה בלשה פעמים):
חֶלְיַפְתֵּךְ · זֹאת תְּמוּרָתֵךְ · זֹאת כַּפָּרָתֵךְ · זֹאת הַתַּרְנְגוֹלֶת תֵּלֵךְ
לְמִיתָה וְאַתְּ תִּכָּנְסִי וְתֵלְכִי לְחַיִּים טוֹבִים אֲרוּכִים וְלָשָׁלוֹם:

זאת (מי שמסבב לנקיבות או יותר יאמר בלשון הזה בלשה פעמים):
חֶלְיַפְתְּכֶם · זֹאת תְּמוּרַתְכֶם · זֹאת כַּפָּרַתְכֶם · זֹאת הַתַּרְנְגוֹלֶת
תֵּלֵךְ לְמִיתָה וְאַתֶּם תִּכָּנְסוּ וְתֵלְכוּ לְחַיִּים טוֹבִים אֲרוּכִים וְלָשָׁלוֹם:

אלו (מי שמסבב לשלשה מעוברת יאמר בזה הלשון בלשה פעמים):
חֶלְיַפְתְּכֶם · אֵילּוּ תְּמוּרַתְכֶם · אֵילּוּ כַּפָּרַתְכֶם · אֵילּוּ הַתַּרְנְגוֹלִים
יֵלְכוּ לְמִיתָה וְאַתֶּם תִּכָּנְסוּ וְתֵלְכוּ לְחַיִּים טוֹבִים אֲרוּכִים וְלָשָׁלוֹם:

# עמוד התשובה

**בערב י"כ** כשחוזר התרנגול להתכפר בו לאחר שיחמר הפסוקים והבקשה יסמוך ידיו עליו ותפוך לסמיכה שחיטה ויתכוון לעניים או יתן פדיונו לעניים וזה טוב יותר לפי שמתביישין כשנותנים להם התרנגולי' כך כתב מהרי"ל ומי שנזהר תמיד ליתן מעשר מכל ריוח ומחלק בין עניים לזה זה הפדיון לא יקח ממעות מעשר רק ממעות של עצמו וזה שכתבתי שלריך ליתן הפדיון לעניי' ניחא מ"ש הטור סי' תר"ה וז"ל ועוד שמענו מחכמים הראשוני' שאפי' שהמה דמיה יקרים יותר מתרנגול אפי כן תרנגול מובחר גבר תחת גבר ולפום ריהטא ק' לענין כפרה מה תלוי ביוקר ולפי מ"ש ניחא דכשהיה ביוקר אז מרויחים העניים והדבק במעות הלקח יתן לעניים ויוסיף כהנה וכהנה בתשלומי כפל:

**אמר** מהרי"ל כשרופא חלש לילך לב"ה ליל כל נדרי יכלוף מבעליו ויניחם בביתו ולא יוליכם לב"ה משום עינוי ויום זה הוא יום שחיידין לבבלו בכוונת נקייה וכל דבר טהרה ואמר דבימי חגיו הבר"מ סג"ל בהיות עם רב במבגלא היה מוכר שהשם העיר היה מכריז בערב להניח מבעליהם בבית' ואמר בית מקומות שפורסין בגדי לבנונין בב"ה לכבוד היום ובית מקומו' שמשטיחין עמדים על הרצפה מכמה טעמים ואם הוא חלש מפוזק וקשה עליו לילך יקח עד לב"ה רשאי לילך במבעליו עד פתח בה"כ זיתכן לבני ביתו ולהחזירם לבית או יניחם במקום מוכנע שלא יראו. עכ"ל: וכבר כתבתי בהלכות ט' באב שם עת גשמים וירח שיטבתו רגליו ואז שרי ללבוש מבעליו מ"מ יהפכם של שמאל לימין ובאתי שמך מהתלמוד על זה ושם הברית הוא לו לשום המנעלים בב"ה ישים לותו בהור או במקו' נסתר ויהיו מכוסי' אין רואה כי קלתם היום לתלמיו:

**הגן** שמש נדריס הרופא שלא יתקיימו נדריו של כל השנה יעמוד בר"ה ויאמר כל מי שהפכם של שמאל לימין ובאתי שמך מהתלמוד על זה ושם הברית הוא לו לשום המנעלים בב"ה ישים לותו בהור או במקו' נסתר ויהיו מכוסי' אין רואה כי קלתם היום לתלמיו:

תרי"ט שמזה נתפשט המנהג לומר כל נדרי בעי"כ כי י"כ מקרי כמי ר"ה אבל ז'ירוז' מקדימין למעה ורחוי להקדים קודם ר"ה ממש לעשות שבי עניניס. עכין ח' שיתקן מה שקלקל דהיינו התרה על העבר או שם היה מחויב לזה כידוע ובעצמו שעשה תחת נידוי וחק"כ יבקש מהחכמים שיתירו לו. עכין שבי הוא מסירת מודעה שלהבא שכל מה שיתקשר את עצמו מהיום בשבועה או בחרם או בנידוי וכיוצא בזה שהוא עתה מוסר מודע' ועוקר מעקרו ומבטל. וכך הוא המנהג בארץ ישראל. מתחספין בערב ר"ה עי' בבתי מדרשות עתה קדושה מתלמידי חכמים וירחי שמים ושם הין פנחי בערב"ה ובזה המוסף מתחספין בין כסא לעשור ועומדין שבי העניניס החלה בזה החופן ובזה המוסף

בזה לאחר זה:

נשם יחוד קב"ה ושכינתיה התירת החיים וקבלת כיפה יעוזד לשבי בית דין ויתחר שוב בשם הם עשרה שהם קדושה: ויאמר בזה הלשון:

שְׁמִיעַ נָא רַבּוֹתַי דַּיָּנִים מוּמְחִים כָּל נֶדֶר אוֹ שְׁבוּעָה אוֹ אִסּוּר אוֹ קוֹנָם
אוֹ חֵרֶם שֶׁנָּדַרְתִּי אוֹ נִשְׁבַּעְתִּי בְּהֶקֵּין אוֹ בַּחֲלוֹם אוֹ נִשְׁבַּעְתִּי
בשמות

בְּשֵׁמוֹת הַקְּדֹשִׁים שֶׁאֵינָם נִמְחָקִים וּבְשֵׁם הוי״ה ב״ה וְכָל מִינֵי נְזִירוּת
שֶׁקִּבַּלְתִּי עָלַי וַאֲפִילוּ נְזִירוּת שִׁמְשׁוֹן וְכָל שׁוּם אִסּוּר וַאֲפִילוּ אִסּוּר הַנָּאָה
שֶׁאָסַרְתִּי עָלַי אוֹ עַל אֲחֵרִים בְּכָל לָשׁוֹן שֶׁל אִסּוּר בֵּין בִּלְשׁוֹן אִסּוּר אוֹ חֵרֶם
אוֹ קוֹנָם וְכָל שׁוּם קַבָּלָה אֲפִילוּ שֶׁל מִצְוָה שֶׁקִּבַּלְתִּי עָלַי בֵּין בִּלְשׁוֹן נֶדֶר בֵּין
בִּלְשׁוֹן נְדָבָה בֵּין בִּלְשׁוֹן שְׁבוּעָה בֵּין בִּלְשׁוֹן נְזִירוּת בֵּין בְּכָל לָשׁוֹן וְגַם
הַנַּעֲשֶׂה בִּתְקִיעַת כָּף בֵּין כָּל נֶדֶר וּבֵין כָּל נְדָבָה וּבֵין שׁוּם מִנְהָג שֶׁל מִצְוָה
שֶׁהִנְהַגְתִּי אֶת עַצְמִי וְכָל מוֹצָא שְׂפָתַי שֶׁיָּצָא מִפִּי אוֹ שֶׁנָּדַרְתִּי וְגָמַרְתִּי בְּלִבִּי
לַעֲשׂוֹת שׁוּם מִצְוָה מֵהַמִּצְוֹת אוֹ אֵיזֶה הַנְהָגָה טוֹבָה אוֹ אֵיזֶה דָּבָר שֶׁנָּהַגְתִּי
שְׁלֹשָׁה פְּעָמִים וְלֹא הִתְנֵיתִי שֶׁנְּהֵא בְּלִי נֶדֶר הֵן דָּבָר שֶׁעָשִׂיתִי הֵן עַל עַצְמִי הֵן
עַל אֲחֵרִים הֵן אוֹתָם הַיְדוּעִים לִי הֵן אוֹתָם שֶׁכְּבָר נִשְׁכְּחוּ מִמֶּנִּי בְּכֻלְּהוֹן
אִתְחַרַטְנָא בְהוֹן מֵעִקָּרָא וְשׁוֹאֵל וּמְבַקֵּשׁ אֲנִי מִמַּעֲלַתְכֶם הַתָּרָה עֲלֵיהֶם כִּי
יָרֵאתִי פֶּן אִכָּשֵׁל וְנִלְכַּדְתִּי חַס וְשָׁלוֹם בַּעֲוֹן נְדָרִים וּשְׁבוּעוֹת וּנְזִירוֹת וַחֲרָמוֹת
וְאִסּוּרִין וְקוֹנָמוֹת וְהַסְכָּמוֹת · וְאֵין אֲנִי תוֹהֵא חַס וְשָׁלוֹם עַל קִיּוּם הַמַּעֲשִׂים
טוֹבִים הָהֵם שֶׁעָשִׂיתִי רַק אֲנִי מִתְחָרֵט עַל קַבָּלַת הָעִנְיָנִים בִּלְשׁוֹן נֶדֶר אוֹ
שְׁבוּעָה אוֹ נְזִירוּת אוֹ אִסּוּר אוֹ חֵרֶם אוֹ קוֹנָם אוֹ הַסְכָּמָה אוֹ קַבָּלָה בְּלֵב
וּמִתְחָרֵט אֲנִי עַל זֶה שֶׁלֹּא אָמַרְתִּי הִנְנִי עֹשֶׂה דָּבָר זֶה בְּלִי נֶדֶר וּשְׁבוּעָה
וּנְזִירוּת וְחֵרֶם וְאִסּוּר וְקוֹנָם וְקַבָּלָה בְּלֵב לָכֵן אֲנִי שׁוֹאֵל הַתָּרָה בְּכֻלְּהוֹן אֲנִי
מִתְחָרֵט עַל כָּל הַנִּזְכָּר בֵּין אִם הָיוּ הַמַּעֲשִׂים מִדְּבָרִים הַנּוֹגְעִים בְּמָמוֹן בֵּין
מִדְּבָרִים הַנּוֹגְעִים בַּגּוּף בֵּין מֵהַדְּבָרִים הַנּוֹגְעִים אֶל הַנְּשָׁמָה בְּכֻלְּהוֹן אֲנִי
מִתְחָרֵט עַל לָשׁוֹן נֶדֶר וּשְׁבוּעָה וּנְזִירוּת וְאִסּוּר וְחֵרֶם וְקוֹנָם וְקַבָּלָה בְּלֵב ·
וְהִנֵּה מִצַּד הַדִּין הַמִּתְחָרֵט וְהַמְבַקֵּשׁ הַתָּרָה צָרִיךְ לִפְרוֹט הַנֶּדֶר אַךְ דְּעוּ נָא
רַבּוֹתַי כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְפוֹרְטָם כִּי רַבִּים הֵם וְאֵין אֲנִי מְבַקֵּשׁ הַתָּרָה עַל אֹתָן
הַנְּדָרִים שֶׁאֵין לְהַתִּיר אֹתָם עַל כֵּן יִהְיוּ נָא בְּעֵינֵיכֶם כְּאִלּוּ הָיִיתִי פּוֹרְטָם :

והמתירין משיבין לו נ״פ בלשון הזה:

הַכֹּל יִהְיוּ מֻתָּרִים לָךְ הַכֹּל מְחוּלִים לָךְ הַכֹּל שְׁרוּיִם לָךְ אַדְרַבָּה אֵין כָּאן
לֹא נֶדֶר וְלֹא שְׁבוּעָה וְלֹא נְזִירוּת וְלֹא חֵרֶם וְלֹא אִסּוּר וְלֹא קוֹנָם יֵשׁ
כָּאן מְחִילָה וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה וּכְשֵׁם שֶׁמַּתִּירִים הַבֵּית דִּין שֶׁל מַטָּה כַּךְ יִהְיוּ
מֻתָּרִים מִבֵּית דִּין שֶׁל מַעֲלָה :

ואח״כ יהא מוסר מודעא בפניהם ויאמר בלשון הזה:

הֲרֵי אֲנִי מוֹסֵר מוֹדָעָא לִפְנֵיכֶם וַאֲנִי מְבַטֵּל מִכָּאן וּלְהַבָּא מַה שֶׁאֲקַבֵּל עָלַי
כָּל הַנְּדָרִים וְכָל שְׁבוּעוֹת וּנְזִירוֹת וְאִסּוּרִין וְקוֹנָמוֹת וַחֲרָמוֹת וְהַסְכָּמוֹת
וְקַבָּלָה בְּלֵב הֵן בְּהָקִיץ הֵן בַּחֲלוֹם חוּץ מִנִּדְרֵי תַעֲנִית בְּשַׁעַת מִנְחָה וּבְאִם
שֶׁאָשְׁכַּח לִתְנַאי מוֹדָעָא הַזֹּאת וְאֶדּוֹר מֵהַיּוֹם עוֹד מֵעַתָּה אֲנִי מִתְחָרֵט
עֲלֵיהֶם וּמַתְנֶה עֲלֵיהֶם שֶׁיִּהְיוּ כֻלָּן בְּטֵלִין וּמְבֻטָּלִין לָא שְׁרִירִין וְלָא קַיָּמִין

ולא

וְלֹא יֵהָא חָלִין כְּלָל וְכְלָל בִּכְלָלָן אֲהַרְסִנָּא בְּהוֹן מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם׃

ויוציל זה כשלוח יזכור לתבלי בשנת הסנוצר כמבואר בי"ל ותחר המוציעת יחזור לפניהם׃

אִם עָבַרְתִּי עַל שׁוּם דָּבָר שֶׁנִּתְחַיַּבְתִּי נְזִיפָה אוֹ אַרוּר אוֹ נִדּוּי אוֹ חֵרֶם אוֹ שְׁמָתָא אוֹ קְלָלָה בֵּין מִפִּי הַשְּׁכִינָה בֵּין מִפִּי בֵּית דִּין שֶׁל צְבָא מַעֲלָה בֵּין מִפִּי עַצְמִי בֵּין מִפִּי אֲחֵרִים בֵּין בָּעוֹלָם הַזֶּה בֵּין בָּעוֹלָם הַבָּא תְּרִיצִי שֶׁב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה וְאָשֵׁב יָחֵף עַל הָאָרֶץ כְּמִנְהָגִי וְאֶתְפַּלֵּשׁ בֶּעָפָר בּוֹכֶה וּמְבֻכֶּה וּמִתְחָרֵט וּמִתְוַדֶּה עַל כָּל מָה שֶׁחָטֵאתִי וְעָוִיתִי וּפָשַׁעְתִּי וּמָרַדְתִּי מְיוֹם הֱיוֹתִי עַל הָאֲדָמָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה וְאָשׁוּפֹךְ אֶת נַפְשִׁי לְשָׁאוֹל סְלִיחָה וּמְחִילָה וְכִפָּרָה מִן הַשָּׁמַיִם וּמִן הַבְּרִיּוֹת׃ וְאָשׁוּב מִמַּעֲלוֹתֵיכֶם שֶׁהִתְרִיעוּנִי מִכָּל הַנְּזִיפוֹת וְהָאֲרוּרִים וְהַנִּדּוּיִם וְהַחֲרָמִים וְהַשְּׁמָתוֹת וְהַקְּלָלוֹת שֶׁנִּתְחַיַּבְתִּי שֶׁנִּבְשַׁלְתִּי בָּהֶם עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃

ולא תתרחק יין העדה הקדושה ל' לחיות מנוצלים ולבם סק ויתפלש בעפר כאשר ומקבל המציעה ולחזור בלשון הזה כשלוח את השק׃

אַתָּה הִבְרַלְתָּ אֱנוֹשׁ מֵרֹאשׁ וַתְּבִינֵהוּ לַעֲמוֹד לְפָנֶיךָ וְנָתַתָּ לוֹ מַרְפֵּא לְמֻזְעָרוֹ שֶׁיָּשׁוּב אֵלֶיךָ בְּעֵת שֶׁיֶּחֱטָא כִּי יֵדַעְתָּ אֶת יִצֶר לֵב הָאָדָם תַּנְעִירֵיו וְלָבֵן תַּקַּנְתָּ לוֹ תְּשׁוּבָה לְכַפֵּר אֶת אֲשֶׁר חָטָא׃ וְהִנֵּה אֲנִכִּי הַחוֹטֵא חָטָאתִי לְפָנֶיךָ וּפָגַמְתִּי בְּאַרְבַּע מֵאוֹת עוֹלָמוֹת שֶׁקֵּל בָּסֶף וּגַרְמֵתִי לְהַלְבִּישׁ שְׁמֵיהֶם שֹׂק וְנַחְתִּי כֹּחַ לְעָשׂוֹ וְאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ אֲשֶׁר עִמּוֹ לְהַתִּיצֵב עַל הָאֱלֹהִים וְעַתָּה הִנְנִי לוֹבֵשׁ שֹׂק זֶרַע לְהַחֲיִישׁ כֹּחַם וּלְשַׁבֵּר מַחֲלֻעוֹתָם וְיָאִיתִי דֶּרֶךְ נִקְבֵי הַשֹּׂק אַרְבַּע מֵאוֹת עֲלָמִין דְּכִסּוּפִין וְיָקִים בְּנוּ מַה שֶּׁאָמַר הַכָּתוּב אִם יִהְיוּ חַטֹּאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ וְאִם יַאְדִּימוּ כְּתוֹלָע כַּצֶּמֶר יִהְיוּ׃ וְהִנֵּה אֱלֹהַי יִרְעֲתִי נֶאֱמָנָה שָׁפַנְתִּי בַּחֲמִשָּׁה גְּבוּרוֹת שֶׁל הַשְּׁכִינָה לְזָרֵז אֲנִי מֹשִׁים אֵיבָר בְּמִצְחִי לְכוֹנֵן אֶת צִיּוֹן וּלְעוֹרֵר אֶת הָאַהֲבָה בֵּין רֵעִים עֲלֵיהֶן וּמְשִׁים יְתֵמֵשׁ אַחַר בַּד הַשָּׁפָע עַל עַבְדְּךָ פְּלוֹנִי בֶּן אִמָּתֶךָ פְּלוֹנִית לְהַלְבִּין אֶת חֲטָאַי וּלְכַפְּרֵם וּלְכַבְּסֵנִי וּמִשָּׁלֶג אַלְבִּין׃ וְאָזָּה לְהָיוֹת מַהֲשָׁבִים בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ וְשִׁים לָנוּ פְּאֵר הַדַּחַת אֵפֶר וְנִזְכֶּה לִרְאוֹת הַשְּׁכִינָה בְּלִתִּי בּוּשָׁה וּכְלִימָה מֵעֲוֹנוֹתַי שִׁיחַקְנוּ וְלֹא אֲבֹא עוֹד לִידֵי שׁוּם חֲטָאָה וְעָוֹן בְּעֶזְרָתְךָ אוֹתִי כִּי עַל הַתְּשׁוּבָה מְרֹאשׁ הִבְטַחְתָּנוּ וְלִתְשׁוּבָה עֵינֵינוּ מְיַחֲלוֹת לְךָ הַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ אָמֵן סֶלָה׃

כפיוסב ויקבל המציעה יחזור זה׃

הֲרֵינִי יוֹשֵׁב לְקַבֵּל הַנְּזִיפָה וְהַנִּדּוּי אֲשֶׁר נִתְחַיַּבְתִּי מִפִּי בֵּית דִּין שֶׁל מַעְלָה עַל כָּמָּה חֲטָאִים וַעֲוֹנוֹת וּפְשָׁעִים שֶׁחָטָאתִי וְעָוִיתִי וּפָשַׁעְתִּי אֲנִכִּי עָנִי נִפְגָּע וְנִכְזֶה הִרְבֵּיתִי אַשְׁמָה בְּחוֹרְחָךְ בַּגַּדְתִּי בְּיִחוּדֶךָ פָּגַמְתִּי בְּסַפִּירוֹתֶיךָ הִשְׁלַכְתִּי פְּגָם בְּקִדְשֶׁיךָ וְהַמַּיִם הַיּוֹצְאִים מִבֵּית יי הוֹלְכִים

מִבֵּית הַמַּלְכוּת לְבֵית הַכִּפֵּא מְקוֹם הַטְּנוּפַת אֵשֶׁת הַזְּנוּנִים אוֹיְבֵתִיךָ הָרַסְתִּי
בְּזִבְחֵי חֵילֵי תִּי בְּרִיתֶךָ וְכִסִּיתִי הָעָרְלָה עַל בְּרִית הַקֹּדֶשׁ · וּפִגַּמְתִּי בְּכָל
כֹּחִי אֹתִיּוֹת הַקְּדוּשִׁים וְהַגְּבָרְתִּי הַחִיצוֹנִים וְהִנֵּה נִתְחַיַּבְתִּי נִדּוּי מִפִּי בֵּית דִּין
הַצַּדִּיק אוֹ מִפִּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹ מִפִּי הַשְּׁכִינָה לָכֵן מְתוּדֶה אֲנִי וּמִתְחַנֵּן
וּמִתְחָרֵט וּבוֹכֶה וּמִתְאוֹנֵן עַל עֲוֹנוֹתַי וְאוֹמֵר חָטָאתִי עִוִּיתִי פָּשַׁעְתִּי לֹא אוֹסִיף
עוֹד לָשׁוּב בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה הַתֵּר הַתֵּר הַתֵּר יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית · סְלַח סְלַח סְלַח אָבִיר
יַעֲקֹב כִּי אֵל מָלֵךְ טוֹב וְסַלָּח אַתָּה וְסַיְּעֵנִי לְהִיוֹת מֵהַשְּׁבִים אֲלֶיךָ בְּלֵב שָׁלֵם
אֲשֶׁר חַטָּאתָם לֹא תִזְכֹּךְ עוֹד אָמֵן סֶלָה :

ונאחר שיסיר מעיניו על המרן כי מהם וכל זה קורין לזה העגלה הקדושה ומהרים לו כנ"ל מהם:

אָחִינוּ אַתָּה אָחִינוּ אַתָּה אָחִינוּ אַתָּה מֵאַחַר שֶׁקִּבַּלְתָּ עָלֶיךָ אֶת הַדִּין :

ויש יעשול מן המרן ויתפלל בדמעות שליש ליחוד קב"ה ושכינתי' ויאמר :

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁכָּל הַקְּלָלוֹת וְהָאֲרוּרִים וְהַחֲרָמוֹת
וְהַשְּׁמָתוֹת שֶׁקִּלַּלְתִּי אוֹ שֶׁאֵרַרְתִּי אוֹ שֶׁנִּשְׁבַּעְתִּי אוֹ שֶׁנָּדִיתִי אוֹ
שֶׁהֶחֱרַמְתִּי אוֹ שֶׁשָּׁמַמְתִּי אֶת עַצְמִי אוֹ אֶת אֲחֵרִים אֲשֶׁר מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל הֵמָּה ·
אוֹ אֲחֵרִים שֶׁקִּלְּלוּ אוֹ אֵרְרוּ אוֹ שֶׁהֶחֱרִימוּ אוֹ שֶׁשָּׁמְמוּ אֹתִי אוֹ אֶשְׁתִּי אוֹ אֶת
שֶׁשֶּׁשִׁים וּבְאֶרֶץ שֶׁאֵל יִשְׁלְטוּ בְּנוֹ וְאַל יַעֲשׂוּ רוֹשֶׁם וְכָל הַקְּלָלוֹת יִתְהַפְּכוּ
עָלֵינוּ לְסוּבָּה וְלִבְרָכָה כִּדְכְתִיב וַיַּהֲפוֹךְ יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת הַקְּלָלָה לִבְרָכָה כִּי
אֲהֵבְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ :

ועל כן נס העגלה הקדושה יחזרו ויאחזו לו ג"פ בשלום הזה:

כְּלָם מְחִירִים לְךָ כְּלָם שְׁרוּיִם לְךָ כְּלָם מְחוּלִים לְךָ כְּשֵׁם שֶׁאֲנַחְנוּ מְחִירִים
לְךָ בְּבֵית דִּין שֶׁל מַטָּה כַּךְ יִהְיוּ מְחִירִים מִבֵּית דִּין שֶׁל מַעְלָה וְכָל
הַקְּלָלוֹת יִתְהַפְּכוּ לִבְרָכָה כִּדְכְתִיב וַיַּהֲפוֹךְ יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת הַקְּלָלָה לִבְרָכָה
כִּי אֲהֵבְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ :

והוא לך המנהג דק"ק חברון תוב"ב שנה שנה מפי הרב
הגדול החכם השלם החסיד העניו מהור"ר מלכיאל
אשכנזי ז"ל :

מתחילה היה מלקה הים כפי רמ"ו ג' חו' ל' מלקות חו פחות חו יותר · ומתי
חסרו וחח"כ בעודו ערום מלבישים אותו מקף רגלו עד קדקדו עק
מ"ש מלך מקרקע נסוחבין וגוררין אותו הולכה והולכה ג' חו חו ל' בחורי והחכם
מקיש את בורחו חוי לנו מיום הדין חוי לכו מיום התוכחה והעם רואים ומוכיח וכ"ש

עלמה ז"נ ברוך ריבלין ז"ל וטעונו כפיות בדבר. עכ"ל. קבלתי כשתזדמן יחוס עד שיתפקקו כל חליות שבשדרה
עלת יום הכפורים בלבד מלת לף כל ימי השבה כשתזדמנה יעשה כן: וכבר נודע מי שלת כרע נאומדים מן
שדרתו כעשרת מתם ולזה נותן השבל כי התחובה על העבירות הם כתים אלף ואותת הקתף והוא מוזה ותעוזה
ירכיו על שיתפקקו כל חליות שבשדרה ולזו וסד ורפא לו: וכן ראוי בספר כחובי' סי' ת' דכתיב ויברך עזרא את
ה' אלהים הגדול ויענו כל העם אחין אחין כתעל ידיהם ויקדו ויסתחוו לה' אפים ארצה. אחר כותבי זה מנחתי
קן קנתה ז"ל בהלכות ג"ל יום כפור ו"ל מהר"י סג"ל כשהיה מתחובה היה עומד בכפיפת הקשה בלתי שדים
שוחה בגחוחו מולים:

# תפלת יום הכפורים

## לערבית וליוצר ולמנחה

רובם מבוארים בתפלת ראש השנה זולת הוידוים

אַדְנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלהֵינוּ:

**בָּרוּךְ** אַתָּה יְיָ אֱלהֵינוּ וֵאלהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלהֵי אַבְרָהָם
אֱלהֵי יִצְחָק וֵאלהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר
וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי
אָבוֹת וּמֵבִיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה: זָכְרֵנוּ
לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלהִים
חַיִּים: מָגֵן אַבְרָהָם אַתָּה וְעֶזְרַת שָׂרָה אַתָּה: אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:
מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ
נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ
לִישֵׁנֵי עָפָר מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ מֶלֶךְ מֵמִית
וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה: מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים זוֹכֵר יְצוּרָיו
לְחַיִּים בְּרַחֲמִים: וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה
יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶלָה:
וְעַתָּה
תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאֵימָתְךָ עַל כָּל
מַה שָּׁבָרָאתָ: וְיִרָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל

כָּל הַבְּרוּאִים: וְיַעֲשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב
שָׁלֵם: כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשָּׁלְטָן לְפָנֶיךָ. עֹז בְּיָדְךָ.
וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ. וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ:

**וּבְכֵן** תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ. תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ. וְתִקְוָה (טובה)
לְדוֹרְשֶׁיךָ. וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ. שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ.
וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ. וְצֶמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ. וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן
יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ. בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:

**וּבְכֵן** צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ. וִישָׁרִים יַעֲלוּוּ. וַחֲסִידִים בְּרִנָּה
יָגִילוּ. וְעוֹלָתָהּ תִּקְפָּץ פִּיהָ. וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ כָּעָשָׁן
(ס"א כֶּעָשָׁן) תִּכְלֶה כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ:
וְתִמְלוֹךְ אַתָּה יְיָ לְבַדְּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ. בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן
כְּבוֹדֶךָ. וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ. כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי
קָדְשֶׁךָ: יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם. אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:
אַתָּה קָדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמֶךָ. וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ. כַּכָּתוּב
וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט. וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ
בִּצְדָקָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

**אַתָּה** בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ
וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ
וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ
קָרָאתָ: וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (את יום השבת הזה
לקדשה ולמנוחה ואת) יוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה לִמְחִלָּה
וְלִסְלִיחָה וּלְכַפָּרָה וְלִמְחוֹל בּוֹ אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ (באהבה)
מִקְרָא קֹדֶשׁ. זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:
אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע
וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן
משיח

מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ וְזִכְרוֹן כָּל
עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל ׀ לְפָנֶיךָ לִפְלֵיטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד
וּלְרַחֲמִים וּלְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם: בְּיוֹם השבת הזה וביום הַכִּפּוּרִים
הַזֶּה זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה וּפָקְדֵנוּ בּוֹ לִבְרָכָה וְהוֹשִׁיעֵנוּ
בּוֹ לְחַיִּים: וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחָנֵּנוּ וְרַחֵם עָלֵינוּ
וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:
אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מְחוֹל ׀ לַעֲוֹנוֹתֵינוּ בְּיוֹם השבת הזה
וּבְיוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטָּאתֵינוּ
מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ כָּאָמוּר אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מֹחֶה פְּשָׁעֶיךָ לְמַעֲנִי
וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא אֶזְכּוֹר: וְנֶאֱמַר מָחִיתִי כָּעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן
חַטֹּאתֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךָ: וְנֶאֱמַר כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר
עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ:
בשבת אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתינו קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ
וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ:
והנחילנו יי אלהינו באהבה וברצון שבת קדשך וינוחו בו ישראל מקדשי
שמך וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת כִּי אַתָּה סוֹלְחָן לְיִשְׂרָאֵל
וּמָחֳלָן לְשִׁבְטֵי יְשֻׁרוּן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ
מלך

אלהינו ואלהי אבותינו יכוין לתשובה שהיא הבינה ושם יום הכיפורים מצד
כתר שבבינה שמשם נמשך הלובן שהחוט של זהורי' מתלבן. וזה"ש מחל
לעונותינו ביום הכיפורים הזה מחה והעבר פשעינו מנגד עינך אין לתמוה איך שייך
העברה להחטא כי לא שייך העברה רק בדבר שיש בו ממש. אבל גם לחטא יש מציאות
כמ"ש המקובלים כי מכל חטא נעשה מלאך משחי' ועל זה בקשתינו שיתעבר כי ביום
הזה יכפר אמר יכפר ולא אמר אכפר ז"ל הת"י סוד הכתוב בתחלה יכפר ויקנח המקדש
העליון ואמר יכפר לרמוז על המקנח ולפיכך בא בלשון נסתר ואח"כ עליכם ועוד
עליכם בשבילכם שיעביר מן המקדש את הגלולים ואת רוח הטומאה לטהר אתכ' מכל
חטאתיכם כו':

בענין טעם הוידוי בזוהר פ' פנחס כתב וז"ל כמה אינון מארי תריסין קטיגורי'
דקיימי לעילא אילין מיימינין לזכות ואילין משמאילין לחובה לאדכר חובין
דעלמא

מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לַעֲוֹנוֹתֵינוּ
וְלַעֲוֹנוֹת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל וּמַעֲבִיר אַשְׁמוֹתֵינוּ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה
מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת וְ יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַכִּפּוּרִים:
רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה
לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְּקַבֵּל
בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ
וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים:
הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

## מודים

דעלמא חוזין דכל חד וחד ועל דה לאטריך לבר כם לפרסם חוביה כל חד וחד כמה לחיבו

בגין דמלן דאפרים חטאוי לה לתתמסר דיכי
חלה בידה דמלכה קד"ה בלחודי ומלן דדאלין
ליה הקב"ה חיכו טב ועי"ד בעה דוד
מפטני חלקי אמת ולה אחרה וכן אלמה
אחר לעשות מפטם עבדו הוה ולה אחרה.
וכל די דיכך בדילין ממנו. °ועל דה
לישתרך לון לפר' חובין דכל דשיפה ופשיפה
וכל מאי דעבי בפרט"ה הב"ד דעתאתי חוזיכך
וגו' לכתר ואתה סלחת עון חטאתי סלה.
מכלן ממפה לכתיב אכא חטא חטאת העם הזה
וגו' בישרא כתיב חטאתנו כי עזבנו את ה';
ואי תימה האי בידיה לאבל בגבור לה הה
כתי' קרח דה. ואי תימה הה בלבור לאבל
שלוח' דילהון לה הה בתיב ויבד מפה אל
ה', וגו' וכתיב ויעשו להסי. מ"ט מלן
דמפרש חוביה בי דיכי בדילין מיכיה בגין
דבר כם קריב לגרמי' ולה אתדן על פומיה'
ואו לה שביק למקטרגא לאולפ' עליה חובא
מומא דבר כם יקרי' ויימא ולה יהיב דוכתא
לאחרא למימר. כדין קודשא בריך הוא
מחול ליה הה"ד ומודה ועוזב ירוח' עכ"ל.
הרי שכבול' הודוי לסלק השטן והמקטרגי'
מגילו שלא יהיה להם שום פתחון פה ואף
דיבו מסור ביד הקב"ה:

° ס"ת

לאסריכו לפרשה לעבי קד"ה ידע הוה בני הוה חיזי וכל
מה דעיניכי יפרים כתה לכיבי אחתאתי ולחיכך ועוזב לה
כיכיתי וכו' וכתיב ויבד משה אל ה' חטאת
העם הזה חטאה גדולה וגו' וכתיב חטאנו כי
עזבנו את ה':

הנ"ה
לף לאי מיעה חלקי בשבועת הוידוי ודברי יהיו קודמין
לדברי תהלים ק"ן ולף כי יתבאר מזה הענין שאומרין
הש"י כל השנה לעורכה השטן שלא יקטרג בעת
עניין ויתוצין לפני י"ת כל מעשה בני אדם
ותחבולותיו אם לא יגיד השטן חלא הענין הוה שאנו
עבירות בעצה פעם ושפם ליתעלה ולהעבירות הם כם
השטן ומכוכסת קשרנו ליתעלה לא כדבון הפעם
ליתעלה. והבעל תשובה נורין לקבל על עצמו הפעם ושפם
הדיין ולקבל העונש וכזה מעם משוך הפעם ושפם מכבי
חלעיצה על עצמו וע"ד שלוחי זה להחמי"ה הפה מכבי
חטאתי ואכבי העיניתי ולמה כעלון חוא מכבי לאחיתי
כי. כן תחזה מחטאת ואחר חוא מכבי לאחיתי
נגאתי וכו' ואתה בדיק וכו' ואחיכיך עלוי ואחיכיך
ואו מפלין המשפ מלעיצה וזאב לין כם לפשן ואחיכיך
אחיכיך ביפורין אכל לף לא יי"ש אחיכיך אלא
מתפללין אחר כיפורין הכהני. אכל לף יי"ש אחיכיך
דעים וזהו ענין המפלה בפרשת כפה ואתה ואתה
חטאתם לפני יעבו. לכלהחה אפר יעבו אלא המפלה
אחיכיך אחר חטאת. מיעלת הם השפים אכל כ"ם אחיכיך
אחיכיך הוידוי. הוה שיאחרו אפר יעבו וכ"ם אחיכיך
הלה אחיכיך העושה החטא. וע"ז אחר ואבוא אל הפלה
בריאתו כלומר שיהיכיך הפעם מלעיצה על ה' ואחר
ואחיכיך אחר ויזון על ה' אחר. ה' משפט שם
בריאת העה"ז:

מודים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
לְעוֹלָם וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר
וָדוֹר נוֹדֶה לְךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ
וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ
וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם
הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ · וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם
קִוִּינוּ לָךְ:

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:
וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ: וְכָל הַחַיִּים יוֹדוּךָ
סֶלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ
סֶלָה · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ · בָּרְכֵנוּ בַּבְּרָכָה · הַמְשֻׁלֶּשֶׁת
בַּתּוֹרָה · הַכְּתוּבָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ · הָאֲמוּרָה
מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו כֹּהֲנִים עַם קְדוֹשֶׁיךָ כָּאָמוּר: יְבָרֶכְךָ יְיָ
וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם
לְךָ שָׁלוֹם:

וזל שים

מהרי"ק לחמנם עיקר המלחות מסגולת ההבל הזה העולה משברון רוח וחרטה
עולם עד מקום התשובה ומעורר משם המים החיים כדכתיב הם רחץ ה' את
לחלת בנות ציון וגם המי ירושלים ידיח מקרבה ומוד מימי הסליחה נמשל מכתר דרך
מקום קנס הספיר' היה הפגום' בדין המתעורר מסיג' חטא החוטא ומיד לותן המים
יורדין ונעשין סופכין ויורדין דרך יהוא של החילוסים וסם גזרת העון ונוטע החוטא
יורה לגין ברחמי' עליונים וכיון שחלם מחייב עלמו בוידוי ומקבל על עלמו גזירת קנוי
הרי בתרלה לקבל הגזירה היה והלדיק עליו לת הדין וזה הטעם שחותם לת הוידוי
בחתימ' ולתה למיק על כל הבח עלי שזה מכין עלמו לגזירת הדין שמים והחלוני
מקבל לותן המים הסופכין שנוטת בנות ציון ומי ירושלים בהן ונוטל חלק זה להיינו
להנעים החוטא כדי גזיר' הכי' במספר לטהר עלמו כחמור הרב כנסכי מעוני ומחלתי
עלמי ומכח סוד הוידוי שהתפלה עולה לדך יפר ומוריד הסופכין ההם לדך החילוסים
להמשיכן הגזרות ההם כדי שיקבל בעל תוב לת קונו וילקה כשעתו רלעתו ברחמים

בשחרית ובמוסף ובמנחה אומרים שים שלום ובמעריב אומרים שלום רב:

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל
יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר
פָּנֶיךָ כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת
חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ
אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ:
בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב
לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עוֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם:

(נ"א בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם:)

שלום

עליונים הרוחניים הדין ומסבירתין אותו ולזה כיון שהתורה נתנה בעזרה בתפוצה
והכמה היו כח לחלוטי לפלוט עליו יותר מאותן גזירת הסורין שנגזרה עליו ואם ירצה
החלוטי לעורר הדין לית תעורר כלל מפני שהיו החיצוני מעורר הדין ולא נסבת הפגם
הנכלל למעל' בספירה וכן שנתקנו ונסתדרו מפני כח הטעון היו לו שם לחזיק כלל עכ"ל:

חטאתי עויתי פשעתי חטא"פ וגם במלכו"ת פוגם ביסוד ספע פוגם בתפארת
כן הוא בזוהר ופי' מהרמ"ק כי הענין כי החטא פוגם סילוק הספע מהמלכות
דהיינו נגע צרעת מכתם שנגזר שסגור הספע ביסוד והיינו יורד למלכות. ואומרו חטאתי
מכוין לפתוח מימי הרחיצה מלמעלה ורוחץ החטא שהוא הפוגם במלכות. ועון עוזה
יותר וגורם ונכר יחרב ויבש דהיינו סילוק הספע מהיסוד ובאומרו עויתי בורם להמסך
מימי הרחיצה ממקום העליון ורוחץ היסוד והמלכות שהרי עון מסלק מהיסוד ול"ש
מהמלכות ואם נאמר הסדיק אחד למטרוניתא וכתיב ובאו האובדים שהשכינה אובדת
והסדיק מחבר מפני שהפגם מגיע להשכינה ופגם יותר שעושה על התפארת דהיינו
כל הספירות מחסד ולמטה. ודהיינו נגע צרעת כי תהיה בהם ולקי בהם מפני
ואומרו פשעתי גורם להמסיך מימי הרחיצ' ממקורו העליון ורוחץ התפארת והיסוד
והמלכות שזה הספע מסלק הספע מן התפארת וכ"ש מן היסוד ומן המלכות עכ"ל:

ותנה מתוכים בחותיות שלפי ניקוד אמרנו בגדכפו"ת דע כי כ"ב חותיות הם יסוד
התורה. ויסוד שמותיו כי בכל חות וחות כלול שם מהשמותיו ואם שמות
שחינם נמחקים אז שם מהשמות ע"ב ומ"ב וכ"ב וי"ב למשל א בה שם כולה שמותיו.
ושם אלהי"ם ושם הל ועוד הרבה שמות וכן בכולם. והכלל הוא התורה נתנה בשם
והתורה היא תרוגה מן כ"ב חותיות והחותם פוגם בשם. ע"כ צריך להתודות בשם
כי מלא נשמתן הם תלויין בחותיות התורה שיש ס' רבוא חותיות בתורה והם ס' רבוא

נשמות

שָׁלוֹם רָב עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ תָּשִׂים לְעוֹלָם כִּי אַתָּה הוּא
מֶלֶךְ אָדוֹן לְכָל הַשָּׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ
אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ: בספר

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ תָּבֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ וְאַל תִּתְעַלַּם
מִתְּחִנָּתֵנוּ שֶׁאֵין אָנוּ עַזֵּי פָנִים וּקְשֵׁי עֹרֶף לוֹמַר
לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ צַדִּיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חָטָאנוּ
אֲבָל אֲנַחְנוּ חָטָאנוּ:

אָשַׁמְנוּ · בָּגַדְנוּ · גָּזַלְנוּ · דִּבַּרְנוּ דופִי: הֶעֱוִינוּ · וְהִרְשַׁעְנוּ ·
זַדְנוּ · חָמַסְנוּ · טָפַלְנוּ שֶׁקֶר · יָעַצְנוּ רָע ·
כִּזַּבְנוּ · לַצְנוּ · מָרַדְנוּ · נָאַצְנוּ · סָרַרְנוּ · עָוִינוּ · פָּשַׁעְנוּ ·
צָדַרְנוּ · קִשִּׁינוּ עֹרֶף · רָשַׁעְנוּ · שִׁחַתְנוּ · תָּעִבְנוּ · תָּעִינוּ ·
תִּעְתָּעְנוּ · סַרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא שָׁוָה
לָנוּ: וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל הַבָּא עָלֵינוּ כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ וַאֲנַחְנוּ
הִרְשָׁעְנוּ:

מה

כמחתת ע"כ הכשמות הם נפנים והחיצוניים הם בחוץ. כי הם נקלה הפנימיי' וסי' לתר חותיו' אהו"י בהם חותיות של שם ההי"ה ושל שם ידו"ד והאו"י עולה כ"ב כמנין חותיות התורה ותכתוב אהו"י במילוי א"לף ה'יוא'ו יו"ד עולה נק"ד דהי' הנקלה הפנימיי' ע"כ בשחוטה פוגם בחלו חותיות וזהו ענין מדרש חיכה שחתר הקב"ה לאחרים לבניכו יבחו חותיות התורה ויעידו בישראל שחטאו הכוונה על הפגם ההשמה בהם וכן פורענו' היה מקונן ירמיה בחיכה ע"ד חלם לחנית" ח"ע כ"ל להתוודות אלהינו ואלהי אבותינו תבא לפניך תפלתינו ואל תתעלם מתחנתינו כצר נודע לקוניו ולקלי לחנותינו הם חכמה ובינה וג' חנות. תפלה היא מלכות וכל בחינותיה היא לחיבור מלכות לייחדה בתפארת וזה היא מיוחדת בג' חנות וג' רחמנות * תפלה בבחינתה למטה. ובקריאת תחינה בעלייתה למעלה מלא הבינה שמשם נמשכים ונקשתיו של יעקב חטא ושון שלנו * ואתם שלף הם תעלה למעלה * יתעלם מקריאת תחינה את עלמו ממנה * וע"ז אמר ואל תתעלם מתחנתינו כלומר בערך תחינה דהיינו מלכות של תתעלם ממנה כך פי' מהרמ"ק: שאין לנו ע"פ ונקי עורף בזוהר שאם נתן עוד פנים כ"פ לגרו' פנים של זעם כלה: ואין לנו מחנו קשה עורף

מַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מָרוֹם וּמַה נְּסַפֵּר לָפָנֶיךָ שׁוֹכֵן
שְׁחָקִים הֲלֹא כָל הַנִּסְתָּרוֹת וְהַנִּגְלוֹת אַתָּה יוֹדֵעַ:
אַתָּה יוֹדֵעַ רָזֵי עוֹלָם וְתַעֲלוּמוֹת סִתְרֵי כָל חַי אַתָּה חוֹפֵשׂ
כָּל חַדְרֵי בָטֶן וּבוֹחֵן כְּלָיוֹת וָלֵב: אֵין דָּבָר נֶעְלָם מִמֶּךָּ
וְאֵין נִסְתָּר מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ: וּבְכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּכַפֵּר לָנוּ עַל כָּל חַטֹּאתֵינוּ וְתִסְלַח לָנוּ
עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ וְתִמְחַל לָנוּ עַל כָּל פְּשָׁעֵינוּ:

עַל

לומר לה חטאנו לפני לחטנו חטאנו ונקוד לסלק מעלינו כל מסטין ומקטרג:

**אשמנו** בגדנו כו' פירוש נוסח הוידוי כולו בעומק הפשט הארכתי בדרושי שלי:

**גזלנו** דברנו דופי העוינו כתב הרוקח סזה רומז על מה שארז"ל רוב גזל ומיעוט בעריות וכלל בלה"ר וכו' . ועל הלה הנ' מתוהה גזלנו דברנו דופי והעוינו הוא בעריות כי אין שום חטא שנרגש בכל רמ"ח אברים כחטא של ביהע"כ שזמרו בלשון עון כי עון נגי' במלואו רמ"ח עי"ן ו"ו ו"ו ן':

**הרנו** ממצותיך כו' ואתה צדיק כו' .

מבואר יפה בדרוש שלי ע"ש. וז"ל הארח"ק סרנו ממצותיך התלויים במלכות וממשפטיך הטובים מפשפיך התלויים בתפארת הנקרא משפט. הטובים מצד היסוד הקושרם ומזווגם. ואתה כולל בתפארת ומלכות לזיך זה יסוד זהו הסוד על כל הבא עלינו כל לזיה צורך שילטרך להתייחד לתיקון גבוה על כל הבא עלינו כי אמת עשית תקנת מדת אמת ואין דבר רע יורד מלמעלה ואמתנו גרמתנו לנו הרעה דהיינו הרשעה:

**זדנו** נאמר לפניך יושב מרום ומה נספר לפניך שוכן שחקים. הכוונה על מה שאנחנו יכולים להיות זדונים לפניך ע"י הדעת שקוה הנעלם של התפארת נקרא

ועוד

הנ"ה

ז"ל סידור מה"ר הירש במסכת הוידוי למחינו חס הכלל ואתה לדיק ואח"כ פורט ים כו לשון ע"ש וים כו לישור קרקן והבית חשית וים כו גזל והשיר כאלפא ואתה ע"ל מחר רב תיעוים בעריות ואח כגזל הכתוב ע"ש הרע עריות הוא בכלל ע"ז ואין מי שים בו התיחר ע"ש והיינו כנדתי הוא ועוזרה על התיעוים ואח"כ על כל זה הגזל לחוד גזלנו דברנו דופי חעוינו ואח"כ על העולם בלשון הרע שהיינו דופי דו מי שבי דברים לחת פיו ולבו לרעים שון ולא עוד אלא שהוסיפו העוינו את חחטיס ולא חכניע בשוב אלא בחוזר ע"כ אחיי זדנו חוסיפו לף לחתו התיעוים לאחר לא גזל ע"ש חיתם הדיה דיחי . שפלנו שקר ינעכו רע זה עם זה ע"ש ואתה לף כי לחר החכם רבים לא יעשה עליהם לשון של לחתו כזבנו על הדחב כי לחד בפני עצמו לשון של לינעת לחטר מרדנו כי לינו בכל דבר . כיתבו היחיד פלגים. סרדנו מן הדרך עוינו בעיונו היחיד והרשענו ליגל לחיד בחיתו ע"ש כי בחיסור עכו"ם ההיינו סרנו מן חלרך בלשון עכו"ם ההיינו סרנו מן הדרך בלשון הקודש ואתה לא לוה בכללי שרשחיות ע"ש כי התוכה נחרנו כל לרש זה לוה בכללי שרשחיות ע"ש כי מרדים הם לכם בכללים קשיו עורף לף הקללה חקשה כ"ף קשה עורף הוא הסיבה הסיבה חקללים ע"ש כי הקשה עורף לדיק כי אחתה לא הקללות חקשה ולא הסדרי חלילה כי אחתה לא הקללות חקשה ע"ש שוב תעינו בישרו חעיכו הכל חעבה חקשה ע"ש כי חעבה חקשה חחיינו ה"ע ותחפכתם היינו כל עוה"ז חחפכתיך להחיינו ה"ע ותחפכתם היינו כל חחטים ולא אוה לא כלומר עכרנו לף כלומר חחטים ע"ש ואתה לדיק כי אחת אחה ואנחנו הרשענו כל חקללה ואת"ה לדיק ה"ע מלבר לא החללות בקרקע נדיר ע"ש סוד עולה אחת חדת חתפארת ואנחנו החטנו ויצינו חחה"י וה"ס חנלאת החטנים בשרי פרשת ואתה לדיק כלומר עכרנו על כל התורה ומצוות

והזהר

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּאוֹנֶס וּבְרָצוֹן :
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּאִמּוּץ הַלֵּב :
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּבְלִי דָּעַת :
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּבִטּוּי שְׂפָתָיִם :
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּגִלּוּי עֲרָיוֹת :
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּגָלוּי וּבַסֵּתֶר

עַל

יוסד מרוס וייחוד התפארת למטה במקומו נקרא סוכן סחקים כי הוא סוכן על נקח וסוד הכתרים שחקים שסוחקים מן למליקים כמ"ש הפרדס בערכי הכיכויים וזח"כ מתייחדי חלו שני הזיווגין הסיינו הנסתרות שהם חכמה ובינה והנגלות דסיינו תפארת ומלכו לכתי' הזהר בפסוק הנסתרות לה' אלהינו כו'. חלה ג' הזיווגין מתייחדים כי מתייחד ומתפשט הדעת מלמעלה למטה בהם זהו שאמר הנסתרות והנגלות לתת יודע שהוא סוד הדעת ופי' חח"כ לתת יודע רזי עולם. רזי עולם הם חכמה ובינה שהם עשם הדעת. חח"כ מתעל' מסתריו בכל ח"י יודע היסוד נקרא כ"ל וגם נקרא ח"י עולמים. אחד הופש כל חדרי בתן מפרש וחזיל סוד הדעת שהוא ממלא חדרי בינה כעודע

ועליו נאמר ובדעת חדריס ימלאון :

ואחר קדושין כליות ולב הוא זיווג התפארת וסוד כליו' הם נקח ואחד תרין ביעין דלכורה ולב היה מלכות והתפארת הוא נרמז בתיבת לתת. שהזכיר לתת חופש ורמז לתפארת במקומו ולמעלה. ורומז לברית המעור שסכן כי גוף וברית הוא חל. לאן כל דבר כו' לאחר שהזכיר שני הזיווגין חזר לנמנו מכל עולותיהו לאן פרישין היחוד כי עוניו עוסי רושם למעלה על זה אמר מתוודה ומודים כי לאן דבר דעלם אמך ואין נסתר כו' הזכיר שני דברים נגד שני הזיווגין :

דעת. בהדיא מקומות מזכיר תמיד חלו ג' לעזנות מחילה וסליח' וכפרה. למנס לאחר החפוס המלח תמלח שהם שעה לעזנות הכל ביחד הח' כפרה כפר למחיר ואר"ל. הכ' סליחה דכתיב ויאמר ה' סלחתי כדבריך הנ' מחילה מל' חז"ל מחילת העון. יכל והה' כוס"ה. כאומר נוסא עון ופשע וחטאה ונקה. הו' מעביר ומחיר מחילת עון ועובר על פשע. הז' כובש. כאומר יכבוש עוונותינו. הח' מלך כאומר מחילת עון כל חטאתיה. הט' מחיה כאומר מחיתי כעב פשעיך. הי' וחי"ת כיבוס כאומר הרץ בבסני מעוני ומחטאתי טהרני. וכתיב לפני ה' תטהרו. הי"ב כאומר הם יהיו חטאיכם כשלג ילבינו. הי"ג כיסוי כאומר נשוי עון חטאה. הי' דכתי' ה' כאומר והוא יפדה את ישראל מכל עוונותיו. הט' ברחקם מכתיב הרחיק ממנו את פשעינו הי"ו חטו' כ' כאומר תחטאני באזוב וא"ט :

ואל לך מה שפי' מהרמ"ק ז"ל וז"ל בפרה יאמר על ענין מחילת העון ע"י כפר נאות נגזר ג"כ מלשון כופר נפש ויהיה הענין שהחוטא יפגום ובעל הוד רוממ

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּרְעָת וּבְמִרְמָה
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּרִכּוּר פֶּה
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּהוֹנָאַת רֵיעַ
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּהַרְהוּר הַלֵּב
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּוִעִדַּת זְנוּת
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּוִדּוּיֵ פֶּה
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּזִלְזוּל הוֹרִים וּמוֹרִים
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּזָדוֹן וּבְשִׁגָּגָה
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּחוֹזֶק יָד
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּחִלּוּל חַשֵּׁם
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּטֻמְאַת שִׂפָתַיִם
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּטִפְּשׁוּת פֶּה

עַל

הוא לגבות חובו ולא ירע ללוה בכופר כסף ולכך בהיותו נגזר על החוטא, יסורין שיסופר
גופו וזה יכופר העון מלמעלה ויסיר הסגם ממקומו בכסגם וזה יקרה בסרת העון ולכך
מהרתו ממדות העליונות ויורידת הסגם והדין עליו:

**סליחה** יאמר כאשר היה נגזר הגזרה על החוטא והתריך לו לפי עד זמן
שנגם מעט מעט דרך יוכל לסובלו בענין שנמחל מלמטה ונקדתי חטם
עומד והייתי אומר ויאמר ה' סלחתי כדבריך. וכתיב והיה ביום פקדי ופקדתי עליהם
חטאתם מיד לא נסלחו, הכא, הלא סליחה לבד והייתי מתריך לפניה וגבי לילה מעט מעט כענין
שנאמר ה' וסלית ה' אתי מהות אפי, לעיל בקרוב הלא שכחן גבי לילה מעט מעט כענין
שהיה קטורה במדת מעביר רחשון רחשון והכפרה, שיתרלה מיד בכפרה. לפיכך מעט מעט
והסימוך שהוא מתענה ומסתגף ולכך בזידוי הכפורים היה אומר כפר נא מעט ומפיק לו
שנקבלו ישראל עליהם ולכך נקרא כפור שמטהר בשופר כסף העיבור ולמי אלא לאותם
בזה יום הכיפורי תולה ויסורין ממרקין והייתי אומרים על יום הכפורי, הזה ואל תש

סליחת העון הזה:

**בוחלה** יקרה בללות אתי בחיות הקדמות והוא ל' הז"ל שכללו אתי הבחיות ותי
וזה בלשון אתפלת י"ב מחול לעונות ויום הכפורים הזה ביום סליחת
העון הזה ועל הכלל הוא המשכת האור העליון מהכתר אל מקום החט, ועון ומסגם
ולפעמים יגבר הוי כל כך עד שיכשל הסגם מעומס מעונו ויאמר מפקתי בוכר
ולפעמים לא ונגבר כ"ך ויהיה עלמ"ך היסורין ויאמר סלחתי ולא הבינוני תחלה סליח

קסד

על חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּיֵצֶר הָרָע
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּיוֹדְעִים וּבְלֹא יוֹדְעִים
וְעַל כֻּלָּם אֱלֹהַ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ מְחַל לָנוּ כַּפֶּר לָנוּ:
על חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּכַחַשׁ וּבְכָזָב
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּבִטּוּי שְׂפָתַיִם
על חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּלָצוֹן
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּלָשׁוֹן הָרָע
על חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּמַשָּׂא וּבְמַתָּן
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּמַאֲכָל וּבְמִשְׁתֶּה
על חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּנֶשֶׁךְ וּבְמַרְבִּית
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּנְטִיַּת נָרוֹן

על

[illegible] שתי המדות והכל מסוד תריך לכפין דמתמן מחילה וסליחה וכפרה וכל ענפיהם
ויתרמי דבתי כתיב כי לחמר כתיב כל חוריות ה' חסד ואמת וכתיב ארחת למציעתא דשערי
כדקי בחמר ומתמן בחסד ואמת יכופר עון והאור הזה תפתר בחם והוא סוד ו'
פנמו דשערי כדקי סם בחרוכה וסליחה מלאתי מכונה בחמה מדו הוא לומר ויאמר
ה' סלחתי כדברך זהו סם בן ד' הנ' חלוה סליחות הנ' לל טוב וסלח אתה ה'
אתה סלחה ה' אלהי יד"ד סלח נא וגו' הוא ואל אלהינו כי ירבה לסלוח הוא ה' ארך
אפים זכו שהם ע' מדות דזעיר כדקי בחדרייהו כתיב סלח נא לעון העם הזה
כגודל חסדך ועתה נבחר כבר פי כי הסליחה יש בה פקידת עון חל"ב ח"ב יומך
מהרחמי עם הדין וזה כי בחסד יסלח ובנבורה יפקד ושם ידו"ד שבכל התורה כולה
הוא דזעיר לכפין הכולל מחכמה עד התלכות וזהו וה' יסלח לה לית אלהה ה'
סלח נא לכל בסוד כללות זעיר לכפין ובסוד בוקדן דזעיר לכפין אלהי סלח נא ולכך כתיב
בה' אחרוכה וכללת הוא ממטה למעלה מתלכות עד הבינה וחיינו אלהי סלחה ולכך
כתיב בה' אחרוכה וכללתו הוא ממטה למעלה מתלכות עד הבינה וחיינו אלהי
סלח נא ומלך חסדיו לל טוב וסלח ומלך יחוד תפארת ומלכות יחד מלך החסד כתיב אוה
הסליחות ח"ל וה' כדקי בחרוכה בסגלא ומעטרא זה בחה הסליחה אחר הזכרת ע' מדות
ונאמר סלח נא ועכ"ו לית זעיר סולח נא ממה מתפתח מאריך לכפין חלח עפעל דחיוי
כנודע: מחילה מרמז מחל דהיינו חלם כנודע ויש בה סוד מח"ל הל"ו מ חל"ח
לח"ם וכי בתקום אחר ויחולם סוד הכיור על התפארת בסוד ויחלוס. נושא נקוד
הנה אתים סלה הם בכללות בהם שבה מדות של רחמים והם שבה קטנות הנ' חבנת
שמע ופעמ אחשלח וגו' בגים נקה עון נקה פעמ נקה חטאת והעניין כי נוסח הוא

לשון

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׁיחַ שִׂפְתוֹתֵינוּ
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּסִקְרוּת עָיִן
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּעֵינַיִם רָמוֹת
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּעַזּוּת מֵצַח
וְעַל כֻּלָּם אֱלֹהַ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ מְחַל לָנוּ כַּפֶּר לָנוּ:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּפְרִיקַת עוֹל
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּפַלִּילוּת
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּצְרִירַת רַיַע
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּצָרוּת עָיִן
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּקַלוּת רֹאשׁ
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּקַשְׁיוּת עוֹרֶף
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּרִיצַת רַגְלַיִם לָהָרַע
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּרָכִילוּת

עַל

לשון מסה וסבלנות והיה המחילה בלי גמול עונם בהארכת אפיס עד יעוד ונקב כוח
הקיון בעלמו ע"י יסורין ולהיות שסה קצוות שלו בתריך אפין הס החמים וב' אחרת
פעולתם גדולה מג' בניס כמו שפעולת החסד והגבורה והתפארת למטה בחקות
פעולת גדולות מפעולות נקח הוד יסוד׳ ועכ"ז הכל בסוד הכפרים המסכת מלמעלה
מבחינת סופות לו דרך כסיחות כדרך שחמר גדול עוני מכפורי׳ כל העולמות כולם לו דרך
אחד סובל כו׳ מורה היות סבלות העון ע"י ג׳ מדות ומתחת זרועות עולם ולה ותהיך
נקיון כדרך שפי׳ והכל בסוד פרות המחורות החלו מלמטה הס כלי שסבסג לה ותהיך
המחורות בעליונים ויאירו הברזים בענפים ומחריך על יעוד הס יהיו המחורות
בעליונים סוטפים הסגס מלמעלה ומעלימים הפוגס ומנקים אותו מפעניו כלפי
ועובר סוד העבור׳ פי׳ בחדרת בסוק ותפארתו עבור על פגע הרי שהעברת פגע
הוא ע"י מדת התפארת העליונה שבכתר ועליה נאמר ועובר על פגע וסי׳ פס שהוא
הלוך מימי השהרה שהס עוברי׳ דרך מקום הסגס ומעבירי׳ אותו מסס כמים הטופפי
הטיט והרפש ומטהרי׳ המקום והוא העבירה הזאת יהיה בחתי דרכים הס שיחסכו
המים עד המקום הסגוס ויטהרו אותו לבד והעון סמור ליעקב החוטא ומחין זה היה
בעין דוד גס ה׳ העביר׳ הטחתך לה תמו׳ וירלה שבסוד הוידוי העבירו׳ מהמלו שלעיעקב
ולעיעקב בו דוד בסוד הגוף לכך לה תמות מיתת העה"ב אמנם בכבשה ילמה אחרקיו החוטא בעלמו
בדבי׳ הנביא אמנם לפעמים ימסכו מיני הסהרה מלמעלה למטה וירקיו החוטא בעלמו
ומחין

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּשְׁבוּעַת שָׁוְא :
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּשְׁנָאַת חִנָּם :
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּתִשּׁוּמֶת יָד :
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּתִמָּהוֹן לֵבָב :
וְעַל כֻּלָּם אֱלֹהֵי סְלִיחוֹת · סְלַח לָנוּ · מְחַל לָנוּ · כַּפֶּר לָנוּ :
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאֲנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם עוֹלָה :
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאֲנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם חַטָּאת :
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאֲנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם קָרְבַּן עוֹלָה וְיוֹרֵד :
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאֲנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם אָשָׁם :
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאֲנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם אָשָׁם תָּלוּי :
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאֲנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מַכַּת מַרְדּוּת :

ועל

ומיין זה יהושע הכהן הגדול שנאמר זו העברתי מעליך עוונך הנה כפי פי הכתוב מעליך ולא תמר העבר עונך והוא מדה ג' מי"ג מדות של רחמים הרמוזים בפסוקי מי אל כמוך כדפי' בתורת · ועל מדה זו תנו מתפללין ותעביר על פשעינו או מחה והעבר פשעינו וכו' : כובש זו מדת הרחמים הנפשטים מלמעלה שאין פתחון פה לעונות לחבוע דין לפניה ואינם ממחקים ולא נטהרים ולא עומדים במקומם נכבשים והוא זה כובשם כמו שהוא החילוקים שהם מחוזים בפגם ולא זו בלבד אלא אף פרסיהם שהם מדות הדין הכל נכנע תחת המחורות הללו שהם הימין על השמאל והיינו יכבשו רחמיך את כעסך והיינו עתיק יומין דיתיב על כורסיה דשתיקין דמור לאכפייה לון כדפרישית בתיקוני זהר ומשם כובש העונו' שכל לא מטהר' ולא מוחלן והיינו עון וגובה חיים ומכרו שנאמר כבוש עד חורבן בית שני וכיוצא כמה עונות : משליך העניין שמעלת יש שהם החילוקים שהם תחת היסוד עליה זה היסוד גדול ורחב יסיס ותחת כל המקומות הקדושות יש מעלות יש שהם רפש ועיט והם החילוקי' והרך האור העליון בהיותו רוחץ ומזדכך בהם משליכ' אל מעלות יש מין במינו ועניין זה כפרה בעניין ואתן שהם תחתיך את וכו' והכסיל שהוא החילוקי זקן וכסיל חובק את ידיו ואוכל את בשרו וזה עניין ושלח השני עליו את כל עונותם לארץ גזירה וזה ע"י תשוב' גמורה שמתכסין כל הגזירות בעניין מרכבי עם המן הוסב גזירת ישראל על המן ובניו ויישראל שבו בתשובה גמורה והיה זו גדולה מכל המדות שמטהר ומשליך שם ומתכפר הגזיר' ואין כפרה גדולה מזו : כחידה שנאמר מחיתי כעב פשעיך גם כפרה זו גדול' ולא כקודמת כי הקודמת יורדת ממקום הגזירה על שכנגד כדפי' וזה מחית העון במקום שלא יזכר והיינו מחיתי כעב ובענן פשעיך שמתבטל והאור גובר במקום הפגם על שמתבטל הפגם ממקומו

ומחה

וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם ׀ מַלְקוּת אַרְבָּעִים
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם ׀ מִיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם כָּרֵת וַעֲרִירִי
וְעַל כֻּלָּם אֱלֹהַּ סְלִיחוֹת · סְלַח לָנוּ · מְחַל לָנוּ · כַּפֶּר לָנוּ ׃
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין
סְקִילָה שְׂרֵיפָה הֶרֶג וְחֶנֶק עַל עֲשֵׂה וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה בֵּין שֶׁיֵּשׁ
בָּהּ קוּם עֲשֵׂה וּבֵין שֶׁאֵין בָּהּ קוּם עֲשֵׂה אֶת הַגְּלוּיִם
לָנוּ וְאֶת שֶׁאֵינָם גְּלוּיִם לָנוּ · אֶת הַגְּלוּיִם לָנוּ נִבְרֹר אֲמָרָנוּם
לְפָנֶיךָ וְהוֹדִינוּ לְךָ עֲלֵיהֶם · וְאֶת שֶׁאֵינָם גְּלוּיִם לָנוּ לְפָנֶיךָ הֵם
גְּלוּיִם

ונמחה והמסל בזה בפתי גזירות הס' נמחה והב' מתהפכת על שכנגד ואין ספק שבתשלה מעלת ותשלים ממעלת מחיתי ולפי זה יבדרו רחמים ותשלים על רחמי מחיתי ושתה לפרש דע שמדת החסד הוא לבטל הדין ביטול גמור ולכך מלד הימין מחיתי כעב לשון אחר הסד סס ע"ב וכן ענן לחמנם דין הגבורה אומו מניח על מיתתו לו תמורתו כי שתא מניח הדין על שתהיה הגזירה מתקיימת והעני חושב כי יהיה לו בזה תמורה בקורם והגבורה נותן לו תמור' בחזן והיינו לומר יבושו ויחתו מגבורתם והיינו ואוכל את בשרו ממש בענין שבדרך לחברת מחיתי מהימין ותשלים מהשמאל ובודע שהשמאל העליון מסס הכנעת הקליפות ח"כ יהיה ותשלים מהשמאל העליון מקום שתין שמאל שבשכל חלק מסורסי הדינים שבכתר יתבטלו הדינין התחתונים ולכך הוא מתפיס לו החוטאי בעולם לחנם הימין מוחה ומבטל מכל וכל :

**ביבום** ענין הביבום והטהרה יהיה ענייכם כי יתכנם המתכנם בימי חסד למטה במזיגת הדין שהס נתר ובורי' לחומר כי אם תכבסי בתר ותרקי לך בורית והס היסורין שהס נמסכין בדין הגבורה להס סוד אם התרחצתי מים ושפ וכנר ידעת מה שפי' בזהר פ' ברחמים דמסטרא דגבורה ברוח נפון לתקדישו מיא ושפ התרכתי · והיינו היסורין בדין ובחסד והיינו הנקיון נקוי לחר נקוי על שיסתר בעה וכל מהפג' ונוף' הקליפות וזה מלמעלה על החדם ממש והיינו סוד תשובה שהיא ר"ת תולה ויסורין דהיינו מימינא ומשמאלא ממרקין לחומר חשרי הגבר חשר תיסרנו י' בחסד ה' בגבורה ואחר הכיבום נמשך הטהרה וכן פי' לפני ה' תטהרו הטהרה ביום הכפורי' על לד הרחמים לחמר לפני ה' דהיינו לעילא מלחר לתריך לסיום הסס שהיה הזכר הכ"ג :

**ליבון** הוא סוד הלבנת הדין ההוא בעון למעלה ע"י הרחלת העיניים בחלבת דכנ' מלחמ כלפי' כס' פר' בשער · והיינו ע"י הכתר שמסס ליבון הלולם והיינו כמאר יהיו קול שער ריסיה כעמר נק"י ונודע סוד שער זה בריעא לתריך לכפין כלפי'

אֱלֹהִים וִידֵעִים בְּרָבָר שֶׁנֶּאֱמַר הַנִּסְתָּרוֹת לַיי אֱלֹהֵינוּ וְהַנִּגְלוֹת
לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת:
כִּי אַתָּה סָלַחְתָּ לְיִשְׂרָאֵל וּמָחַלְתָּ לְשִׁבְטֵי יְשֻׁרוּן וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין
לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ:

אֱלֹהַי עַד שֶׁלֹּא נוֹצַרְתִּי אֵינִי כְּדַאי וְעַכְשָׁיו שֶׁנּוֹצַרְתִּי כְּאִלּוּ
לֹא נוֹצַרְתִּי עָפָר אֲנִי בְּחַיַּי קַל וָחוֹמֶר בְּמִיתָתִי הֲרֵי אֲנִי
לְפָנֶיךָ כִּכְלִי מָלֵא בּוּשָׁה וּכְלִימָה: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ייָ אֱלֹהַי
ואלהי

פתרון כשלג ילבינו בעניין מבטן מי יצא הקרח כעופר ולשלג יאמר הוה ארץ מהלמש
ע"י כשלג נעשית ארץ מהרמון העליון ומתלבן וזו מימותיה. כיסוי הסתרת החוטא
מבעלי דינים שלא יפגעו בו עד יעוב ויתי' הכיסוי הזה ע"י כל יהו של הקב"ה והיינו
מושך חוט של חסד עליו כאומר ובכל ידי כסיתיך והיינו מפני מרך העולם כאלם
יסתירהו בסתרי כנפיו שלא יכירוהו תובעי הדין ולא יעברו עליו ואם אזכה בין זה לזה
עד בתחומים ואם לאחר מיתה: פלי' ה יהיה אחר המשר האלם ביד
עוזו והוא בעל חוב כתב מוכסן מפיקה אחר בשיבה. כיסורין קשין וכין זה לזה הקב"ה
מרחם עליו ומוחלו וזהו אומר פדיעהו מרדת שחת מצאתי כופר וכופר יוצת עליו ברנן
אלהיו ונתן פדיון נפשו בכן הוא בשאר יסורין ונפשה מעונו. הרחקה היינו הוא בהוות
העושות מרחיבים היצים לשלוט באדם ואם יתקרבו אליו יכלוהו כרגע ואין יכולת בו
לכשול הקב"ה מרחיק עשעוו ממנו בשוד גלו שפיכה שחוח גולה עמו ופשעיו מתכפרין
ויו"ד כרחמון מזר"ח תפאר"ת מעתר"ב מלכו"ת. בהיותה גולה הרחק ממנו את פשעיכם
וגלות מכפרת עון וישראל כל שהם הם היו חייבין בליה לימיל עומדת להם כאומר
ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים' ולא געלתים לכלותם' כלכלת' ם שהיו
הפלה אחר עתנו ועונותינו לנו וצדק מתרחקו' שפשעים כאומר ופשעיכם שולחה ממכם.
חטי"ה ביאומר תחטאני באזוב היה בחטאי ע"י פיסוד הקרקע חזוב וכן כל חטאת שהיה
מתחלת השנה הוא ע"י פיסוד הקרקע חזוב אחר בקור שהיה מלכות והחטאת למטה
ממנו מקרב' המלכות ליסוד ולכן נאמר וירד מעשות החטאת ויתחרך ביאורו בתיקוני

אלהי עד שלא נוצרתי איני כדאי. הלשון קשה להבין כי קודם שנוצר חזי היה
נעשה בלי היה ואיך שייך לומר עליו שלא היה כדאי הלא לא היה עדיין שום
מציאות שייך לומר עליו שוב לא רע. אלא העניין פשוט הגלגול והכוונה קודם
שנוצרתי כיוצר' ז והייתי כהויה אחרת לא הייתי כדאי שאהיה נוצר שכיח כי הס"ז עושה
שפר בשם לבלתי יקח ממנו נפח ויתקן מה שקלקל. ועכשיו שנוצרתי כאלו לא נוצרתי
כי לא תקנתי כלום:

וֵאלֹהַי אֲבוֹתַי שֶׁלֹּא אֶחֱטָא עוֹד וּמַה שֶּׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ מְחוֹק
בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים אֲבָל לֹא עַל יְדֵי יִסּוּרִים וַחֲלָאִים רָעִים:
אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי
תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ
וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר
עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ
עֲשֵׂה לְמַעַן קְדוּשָּׁתֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ לְמַעַן יֵחָלְצוּן
יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן
לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עוֹשֶׂה שָׁלוֹם (נ"א הַשָּׁלוֹם) בִּמְרוֹמָיו
הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:
יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעַבְדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי
עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיוֹת: וְעָרְבָה לַיְיָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם כִּימֵי עוֹלָם
וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיוֹת:

עפר אני בחיי נכתן רומז זה הסוד ביותר מצורר והוא נסוד כי עפר תאכל ועפר תשוב רמז לו סוד הגלגול בעפר תאכל ולעפר תשוב שבי׳. זהו עפר תאכל בחיי מחיר שכבר מת כמלא חשוב כמת:

יהי רצון שלא אחטא עוד. כו׳ מחוק ברחמיך הרבים הייכו נפלא בירושלמי רבים רחמיו: ולא על ידי יסורין וחלאים רעים הבאים מצד הקטרוגים. אבל עתה מאחר שסלקנו מעלינו הסטן והמקטרגים מצד שהתודינו הבא מתרעא כמ״ש לעיל הנה לנחמו ביד הקב״ה כאשר ייסר איש את בנו ורחים עליו:

ורחים רחמיו:

## דינים של יום כפור

כנרוג בהרבה גלילות ניסרלל לומר כל סדר תחינות בגלל יום כיפורים ואתה מנהג תיקון כי לן לומר כאן דבר גדול יותר ומפסר תחינות אכלול מן הכלל. רבים שכתבים להם״ר. ורבים שחושבים שהם התעמרות תענוגה ורבים מאחרים הם על נקפם אחילה ומלית ומחל תיב ה׳ השכיל ומבר׳ להיותו״ה מחיית מקרוב שהתחנות תחינות אלו כתתכלל ואת גם כן בעוסק בתורה כי כגר נקש להיותו״ה מחיית מקרוב שהתחנות כיוצאים כנגעים ותחלות ויתיתי נם כן בשור ח״ת סוף הלכו׳ תענית סר׳ מקש״ט בענין תענית חלום

אבינם יש שנוהג ואין לו תקנה לו על כל מנים ואחר ל׳ מחזירים הרחמים קדם שמכבב כה מתפללים אלוה אנחנו לילי קדי וכן כתב בסדר היום דף כ״ח וכתב נים בהם ס״ת מהנהו ויעלה ויכנס קר״ו ובלילה הזאת אומרו אחינו אתם

# תפלת מוסף ליום הכפורים

תפלת מוסף של יום הכפורים וכן שאר התפלות כבר נתבארו מאליהן מהביאור שנתבאר בתפלות הקדומות:

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח. וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:
כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר
וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר
חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ
בְּאַהֲבָה זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר
הַחַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים מָגֵן אַבְרָהָם
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם

אַתָּה גִּבּוֹר לָעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ
מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים
סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם
אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ
מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים
זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶלָה
וְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאֵימָתְךָ עַל כָּל
מַה שָּׁבָרָאתָ וְיִרְאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ
כָּל הַבְּרוּאִים וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב
שָׁלֵם כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשָּׁלְטָן לְפָנֶיךָ עֹז בְּיָדְךָ
וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שָּׁבָרָאתָ (טוב)
וְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ וְתִקְוָה
לְדוֹרְשֶׁיךָ וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ
וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן
יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ
וְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ וְיָשָׁרִים יַעֲלֹזוּ וַחֲסִידִים בְּרִנָּה

יָגִילוּ: וַעוֹלָתָהּ תִּקְפָּץ פִּיהָ. וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ כְּעָשָׁן
(פ״א בֶּעָשָׁן) תִּכְלֶה כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ:
וְתִמְלוֹךְ אַתָּה יְיָ לְבַדֶּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ. בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן
כְּבוֹדֶךָ. וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ. כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי
קָדְשֶׁךָ: יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם. אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:
קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ. וְאֵין אֱלֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ. כַּכָּתוּב
וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט. וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ
בִּצְדָקָה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ
וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ
וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ
קָרָאתָ: וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (אֶת יוֹם השבת הזה)
לקדושה ולמנוחה ואת יום הַכִּפּוּרִים הַזֶּה לִמְחִלָּה וְלִסְלִיחָה
וְלִכַּפָּרָה וְלִמְחוֹל בּוֹ אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ (באהבה) מִקְרָא
קֹדֶשׁ. זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אַדְמָתֵנוּ
וְאֵין אֲנוּ יְכוֹלִין לַעֲשׂוֹת חוֹבוֹתֵינוּ בְּבֵית בְּחִירָתֶךָ
בַּבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו מִפְּנֵי הַיָּד
שֶׁנִּשְׁתַּלְּחָה בְּמִקְדָּשֶׁךָ: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן שֶׁתָּשׁוּב וּתְרַחֵם עָלֵינוּ וְעַל מִקְדָּשֶׁךָ
כִּרְחַמֶּיךָ הָרַבִּים וְתִבְנֵהוּ מְהֵרָה וְתַגְדִּיל כְּבוֹדוֹ. אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ
עֲלֵה כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ מְחֵרָה וְהוֹפַע וְהִנָּשֵׂא עָלֵינוּ לְעֵינֵי
כָל חָי. וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי
אֶרֶץ וַהֲבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ
בְּשִׂמְחַת עוֹלָם וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ

תְּמִידִים כְּסִדְרָם וּמוּסָפִים כְּהִלְכָתָם: וְאֶת מוּסַף יוֹם
השבת הזה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה: נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה
כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה
עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר:

לשבת וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה
בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֹלַת שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ עַל עֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ:
זֶה קָרְבַּן שַׁבָּת וְקָרְבַּן הַיּוֹם כָּאָמוּר:

וְעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם
וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם כָּל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ:
וְהִקְרַבְתֶּם עוֹלָה לַיְיָ רֵיחַ נִיחוֹחַ פַּר בֶּן בָּקָר אֶחָד אַיִל אֶחָד
כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה תְמִימִם יִהְיוּ לָכֶם:
וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כְּמִדְבָּר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי
עֶשְׂרֹנִים לָאַיִל וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן בְּנִסְכּוֹ וּשְׁנֵי
שְׂעִירִים לְכַפֵּר וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם:

לשבת יִשְׂמְחוּ בְמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֹנֶג עַם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי כֻּלָּם
יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ וּבְשְׁבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ חֶמְדַּת יָמִים
אוֹתוֹ קָרָאתָ זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מָחֵל ׀ לַעֲוֹנוֹתֵינוּ בְּיוֹם השבת הזה
וּבְיוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ
מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ כָּאָמוּר אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מוֹחֶה פְּשָׁעֶיךָ לְמַעֲנִי
וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא אֶזְכֹּר: וְנֶאֱמַר מָחִיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן
חַטֹּאתֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךָ: וְנֶאֱמַר כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר
עֲלֵיכֶם לְטַהֵר ׀ אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ:

בשבת אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתינו קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ
וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ
והנחילנו יי אלהינו באהבה וברצון שבת קדשך וינוחו בו ישראל מקדשי

שמך

שמך וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְךָ בֶּאֱמֶת׃ כִּי אַתָּה סוֹלְחָן לְיִשְׂרָאֵל
וּמָחֳלָן לְשִׁבְטֵי יְשֻׁרוּן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ
מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לַעֲוֹנוֹתֵינוּ
וְלַעֲוֹנוֹת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל וּמַעֲבִיר אַשְׁמוֹתֵינוּ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה
מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ השבת וְ יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַכִּפּוּרִים׃

רצה ומודים עד עושה השלום ואח"כ יאמר הוידוי תמצא בתפלת ערבית בי"כ׃
(צו מנחה זאגט מן דיא שמונה עשרה גלייך אז וויא מן האט גיזאגט צו יוצר)

# תפלת נעילה

אשרי ובא לציון׃ מן זאגט דא שמונה עשרה גלייך אז מן האט גיזאגט צו יוצר נייארט אן
שטאט וכתבנו זאגט מן וחתמנו אונ׳רצה ומודים אונ׳ אן שטאט וכתוב זאגט מן וחתום אונ׳
אן שטאט ונכתב זאגט מן ונחתם אונ׳מן זאגט ביז עושה השלום אונ׳דער נאך זאגט מן דש׃

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ תָּבֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵינוּ וְאַל
תִּתְעַלַּם מִתְּחִנָּתֵינוּ׃ שֶׁאֵין אֲנוּ עַזֵּי פָנִים וּקְשֵׁי
עוֹרֶף׃ לוֹמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ צַדִּיקִים אֲנַחְנוּ
וְלֹא חָטָאנוּ אֲבָל אֲנַחְנוּ חָטָאנוּ׃
אָשַׁמְנוּ בָּגַדְנוּ׃ גָּזַלְנוּ׃ דִּבַּרְנוּ דּוֹפִי׃ הֶעֱוִינוּ׃ וְהִרְשַׁעְנוּ׃
זַדְנוּ׃ חָמַסְנוּ׃ טָפַלְנוּ שֶׁקֶר׃ יָעַצְנוּ רָע׃ כִּזַּבְנוּ׃
לַצְנוּ׃ מָרַדְנוּ׃ נִאַצְנוּ׃ סָרַרְנוּ׃ עָוִינוּ׃ פָּשַׁעְנוּ׃ צָרַרְנוּ׃
קִשִּׁינוּ עוֹרֶף׃ רָשַׁעְנוּ׃ שִׁחַתְנוּ׃ תִּעַבְנוּ׃ תָּעִינוּ׃ תִּעְתָּעְנוּ׃
סַרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא שָׁוֶה לָנוּ׃ וְאַתָּה
צַדִּיק׃ עַל כָּל הַבָּא עָלֵינוּ׃ כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ וַאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעְנוּ׃
מַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מָרוֹם׃ וּמַה נְּסַפֵּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן
שְׁחָקִים׃ הֲלֹא כָּל הַנִּסְתָּרוֹת וְהַנִּגְלוֹת אַתָּה יוֹדֵעַ׃
אַתָּה נוֹתֵן יָד לַפּוֹשְׁעִים וִימִינְךָ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שָׁבִים
וַתְּלַמֵּדֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְהִתְוַדּוֹת לְפָנֶיךָ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ
לְמַעַן נֶחְדַּל מֵעוֹשֶׁק יָדֵינוּ וּתְקַבְּלֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵימָה לְפָנֶיךָ

כאשים

בְּאִשִּׁים וּכְנִיחוֹחִים לְמַעַן דְּבָרֶיךָ אֲשֶׁר אָמַרְתָּ אֵין קֵץ לְאִשֵּׁי
רְאוּבֵינוּ וְאֵין מִסְפָּר לְנִיחוֹחֵי אֲשֶׁמוֹתֵינוּ וְאַתָּה יוֹצֵר
שֶׁאַחֲרֵיתֵנוּ רִמָּה וְתוֹלָעָה לְפִיכָךְ הִרְבֵּיתָ סְלִיחָתֵינוּ. מָה אָנוּ
מָה חַיֵּינוּ מָה חַסְדֵּינוּ מַה צִּדְקוֹתֵינוּ מַה יְשׁוּעָתֵינוּ מַה כּוֹחֵנוּ
מַה גְּבוּרָתֵינוּ מַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
הֲלֹא כָּל הַגִּבּוֹרִים כְּאַיִן לְפָנֶיךָ וְאַנְשֵׁי הַשֵּׁם כִּלֹּא הָיוּ וַחֲכָמִים
כִּבְלִי מָדָע וּנְבוֹנִים כִּבְלִי הַשְׂכֵּל כִּי רוֹב מַעֲשֵׂיהֶם תֹּהוּ
וִימֵי חַיֵּיהֶם הֶבֶל לְפָנֶיךָ וּמוֹתַר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אָיִן כִּי
הַכֹּל הָבֶל:

אַתָּה הִבְדַּלְתָּ אֱנוֹשׁ מֵרֹאשׁ וַתַּכִּירֵהוּ לַעֲמוֹד לְפָנֶיךָ: כִּי מִי
יֹאמַר לְךָ מַה תִּפְעָל וְאִם יִצְדַּק מַה יִּתֶּן לָךְ: וַתְּחַוְּנֵנוּ
יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם השבת הזה ואת יוֹם הַכִּפּוּרִים
הַזֶּה קֵץ וּמְחִילָה וְכַפָּרָה עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ לְמַעַן נַחֲדֹל
מֵעוֹשֶׁק יָדֵינוּ וָנָשׁוּב אֵלֶיךָ לַעֲשׂוֹת חֻקֵּי רְצוֹנֶךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם:
וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים רַחֵם עָלֵינוּ כִּי לֹא תַחְפּוֹץ בְּהַשְׁחָתַת
עוֹלָם: שֶׁנֶּאֱמַר דִּרְשׁוּ יְיָ בְּהִמָּצְאוֹ קְרָאֻהוּ בְּהִיוֹתוֹ קָרוֹב:
וְנֶאֱמַר יַעֲזֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ וְאִישׁ אָוֶן מַחְשְׁבוֹתָיו וְיָשֹׁב אֶל
יְיָ וִירַחֲמֵהוּ וְאֶל אֱלֹהֵינוּ כִּי יַרְבֶּה לִסְלוֹחַ: וְאַתָּה אֱלוֹהַּ
סְלִיחוֹת חַנּוּן וְרַחוּם אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת וְרַבֵּית
לְחַטִּיב: וְרוֹצֶה אַתָּה בִּתְשׁוּבַת רְשָׁעִים וְאֵין אַתָּה חָפֵץ
בַּמִּיתָתָם שֶׁנֶּאֱמַר אֱמֹר אֲלֵיהֶם חַי אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה
אִם אֶחְפּוֹץ בְּמוֹת הָרָשָׁע כִּי אִם בְּשׁוּב רָשָׁע מִדַּרְכּוֹ וְחָיָה
שׁוּבוּ שׁוּבוּ מִדַּרְכֵיכֶם הָרָעִים וְלָמָּה תָמוּתוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל:
וְנֶאֱמַר חָפֹץ אֶחְפֹּץ מוֹת רָשָׁע נְאֻם אֲדֹנָי אֱלֹהִים הֲלֹא
בָּשׁוּבוֹ מִדַּרְכָּיו וְחָיָה: וְנֶאֱמַר כִּי לֹא אֶחְפּוֹץ בְּמוֹת הַמֵּת נְאֻם

אֲדֹנָי אֱלֹהִים וְהָשִׁיבוּ וְחָיוּ: כִּי אַתָּה סָלְחָן לְיִשְׂרָאֵל וּמָחֳלָן
לִשְׁבָטֵי יְשֻׁרוּן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ
מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ:

אֱלֹהַי עַד שֶׁלֹּא נוֹצַרְתִּי אֵינִי כְדַאי וְעַכְשָׁיו שֶׁנּוֹצַרְתִּי כְּאִלּוּ
לֹא נוֹצַרְתִּי עָפָר אֲנִי בְּחַיַּי קַל וָחוֹמֶר בְּמִיתָתִי הֲרֵי אֲנִי
לְפָנֶיךָ כִּכְלִי מָלֵא בּוּשָׁה וּכְלִמָּה: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי
וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁלֹּא אֶחֱטָא עוֹד וּמַה שֶּׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ מְחוֹק
בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים אֲבָל לֹא עַל יְדֵי יִסּוּרִים וַחֲלָאִים רָעִים:
אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי
תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ
וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי וְכָל־הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר
עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשַׁבְתָּם עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ
עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ: לְמַעַן יֵחָלְצוּן
יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן
לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עוֹשֶׂה שָׁלוֹם (נ״א הַשָּׁלוֹם) בִּמְרוֹמָיו
הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ. וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. שֶׁיִּבָּנֶה בֵּיתְךָ הַמִּקְדָּשׁ
בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעַבְדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי
עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת: וְעָרְבָה לַיְיָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם כִּימֵי עוֹלָם
וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

דרש מהרי״ל מיד למחר יום הכפורים יעסוק כל אדם לעשות סוכה מפני שמצלתו יתי
עשוכה ויום רחמין שנכנס למחר מ״ו ניקדים את עצמו למחר מחולי בתוכה כדי לקיים
מקרא ״ סג ל׳ לבית מטר ״ ב ומצאו שהיה עוסק בסוכתו והיה מתקנה אמר אכל ובל נלא הנה למחר
מל מטר ״ סג ל׳ ואל טאר שם שבאו לדין ומתר הוא ל דמתא מנה לדין לא מתחיל וכן לעולם
ת בתוכתי ״ ב מתפללין בסוכות ואין עומדין בתוכות עכ״ל מהרי״ל נשלכות סוכה וסוכ מיד
למחר הפלה קדם ד׳ מתכל יתיין בתבין סוכה שם כני כיתו אין יפסה לותה ונתיה מקום
ת בתוכו ״ ומכל מקום לא יעשה כל כך התכלה שהיה גם כן מצוה שהוא ״ ם ולמחר ביום
ת תכף לחר יבילתו מביא הכנסת יתחיל בעסק בסוכה והשתדלנות ד׳ מיטים:

**כתב** הגר"ז ובשל"ה ד' ימים שבין יום כפורי לסוכות בהן עוסקין בני ישראל בסוכות כדי שיהיו ז' ימים · ומעשים הללו מביאים את האדם לידי זכירה מיוחד בדביקתן בהם לשבת כו' על כן ז' ימים הם כמו ז' מיתר שהעסקי' הקדושים מביאים לידי זכירה בשמות בשמחה הרמוניי' לעבוד את ה' בשמחה ובטוב לבב וכמ"ש בפרד"ס בשמות שהביא בשם הגר"ז ריש הלכות ר"ה מיתר בתוכחתי יו"ד עוסקין בסוכות סוד הלולב ואין עוסין עוסות לכן קורין ט"ו רשון רשון לסכון העוסות · עוד תירו טעם לפי שבללו הימים בשלשה בני ג' שלשה על כן הם י"ט · ורמוז לשמות בהם להבין כו' ית' לעבדו בשמחה ובטוב נתבאר

**ובהגהה** מהרי"ל בהלכות עוסקי י"כ כתוב מהרי"ק בין כפור לסוכות אין נוהגין על פניהם שתותין ד' ימי' נתן טעם כי מתוך ליראו' שמוטל עוסות ביה כל ז' הימים ואינו מתחיל לעוסות עוסותיהם אלא מיום רשון של סוכות שב ולקחתם לכם ביום רשון רפה ליותר רשון הוא לעבירות עכ"ל וקרוב לזמן זה כתוב בשבלים · לכאורה משמע דבריהם שכל מה שמוטל האדם בימים האלה לא יחשוב ה' העון והלילה להתעון בזה · ליתים ימים בשנה הפקר הוא כל היכר בעיני יעשה כי כבר מרז"ל בשם מנחם כל העושה מצוה אחת אפי' פעם אחת בשנה מעלה עליו הכתוב כאילו עבר כל השנה כולה · ולמדה מתקופה מקרא בתקופת הימים אשר תריתם את המרע מדעתי יום יום לשנה · ועכל שכן בימי התשלה מנ' שעתים · מ"מ כ' מהרש"ל בס' שהוא רחום וחנון וסולח ומוחל · ותכן לפי"ז עוד הלילה בתקופתו ש"ן יותר הרבותה לתרוה בו · תלילה לומר כן ומהרבה בשבת בראשית ישראל לעשות השמחה לתפלה בראשית · כי כדי שלא יקטרג השטן · הב' כי עדיין תלוין ועומדין בדין ונתר התעיבה היה בהושענא רבה ובימי ביני בכל יתי תשובה והשלמה הרחמים והחסד והתיניה יהיה בקצר לחשות ושתם ש' תתעות סוכה שהוקבע בתקופת לפי פשט הענין כתבו מהרי"ל נוה מצות סוכה שתון לי"כ שנריך להיות נע וכך מביאו בכוכב ודומה לגלות שתפקיע עון · והנה החושש בימים שבינו ובינו הוא נתבב כאותר שחשש ואפשר שלא נפיסקין בידו לעשות תשובה · הב' כי בימים תקודשים עוסקים בהם בתשות ובכ"ש בהם הם בין שני קדושות קדושת י"כ וקדושת חג הסכות והם כתו חול המועד · תלילה לאדם להוסיף בהם תעלה יתר בקודש · וכמ"ש הרבינו יונה בז' יתי תשובה שבין ר"ה ליום הכ"פ כתו חול המועד ולתו לתעט בהם תלתה ולהרבות עבודת הקודש · על כן אל תרגל שהתחילו ב"ו ולהרבה עונה הענירה שהאדם עוסה בימים התקודשים תעיר שפי · ובכון יבבר בשתים התשובות שתתי"ט רשון של סוכות הוא רשון לתשבון העונות הוא על הרוב יבבר בשתים שבין ישראל עוסים עונות בימים הם שתתי"ט רשון רשון לתשבון העונות תעילה היא לזכרון הטובות ולזה כל שני' שתתי"ט עוסים עונות לכן קורין לי"ט רשון רשון לתשבון העונות ולזכרון הטובות ולזה מתחר שיהיה חוטפות תעילה יתכן שלא יתתיל תשבון העונות רק ביום שכתו שתתי"ט הכנת התנה ושע"ש שבודאי הרבה והרבה הם החוטפים שהו בדשיני ובשפטני בשבת בשבתו החוטפת היא תחות ובתרי תעלליהם יתכלו לתנם הקטוק תדבר לפי טבע בשר ודם ישראל וכל ישראל קדושים הם · ודברי מהרש"ל ק"ל ל"ל ישראל שבתן לנו יום כתוב לבבר שלא להלין בעלה ולומר שכוונתם היא כן בחשלת ה' על ישראל שבתן לנו יום כתוב לבבר שלא עונות ישראל שלגלין עונות כל השנה וניתן יום זה לבבר · כך אלו כל ימים הם שעשים חיום כפורים לבבר עונות של השנה שעבר בזכות שטורחים ועוסקים בתקופת שתים · ומ"ש התשורות הלב · הוי ימים בעצמם תעין תעילה ושליחה עצמי חיום בכפורי שתים · ומ"ש בסוף שבל פלא התשורות ותכ"ש ההושטה בהם ת"ו אז תדרבה ותהרבה עונבו תדובה · ובתי' לפשוט הימים בתחון בתעות סוכה ולולב בעסק ובטורח גדול ובתי' לבעות הימים

סוכה ויהיה לו התעוררות גדול בלבו ויסוב על כ"א וירחמהו ויסתם ידיו בעוסיהו:פע"ק דסוכה
תנו רבנן שנים כהלכתן ושלישית אפי' טפח כו'. על כל אחת כדי לקיים זה אלו ואלו
סדרשו ר"ל התחנה לפנים במנות עשה סוכה נאה כו'. על כן מצוה מהמובחר לעשות בתוך"לה
לתתן לפחות ד' מחיצות שלימות ואז יקויים ג"כ תשבו כשרין תדורו:

**במסכת** ביצה פרק המביא תניא סוכה כהלכתה ועטר' בקרניה ונסדינין המצויירין
ותלה בהן מנורים ושקרים וכו' אסור להסתפק מהן עד מוצאי י"ט האחרון
על מה כו' אפי' ת"ח הוה תלאות דמכאן נראה שהיה מנהגם כן לתבב מנות הסוכה
עליותיה בקרמין ושדינין ותלאות נה פירות תמוהין ע"כ רמוי לעשות כן וכל המרבה הרי
זה משובח:

**מורה** לתלות נה יריעות שפטנו רק סיכין תולין למעלה מתפשים מהם ומה מניחין
למעלה מן הסתם והרוח מן לחוש מיבדי"ל ומבדי"ן:

**כתוב** בתבדי"ל בהלכות סוכה בהגה"ה מראה דבו מבד"ם היה מסתפק להפיק מחיצת
הסוכה מק"נ כדי לרחות סדר מחיצתן אלא לצורתה מצוה לצפה. וכן הוה
מיושלמי בעובין קרסי המשכן ליתיה שם ס"ר אפי' והקימות את המשכן כמשפטו וכי יש משפט
לעניים אלא קרש שזקק ליתן בעובין יתן בעפין לעולם וכן בדרום יתן בדרום:

**לשון** תבת תורי ז"ל ה"ה בעתק כרכה (דף ק"ה ע"ב) טוב לתלם כסיבין ליסב בסוכתם
ועל מה שיתתם נה עד תכילה מחרת כדי לתקוני נפשיה מפלוגת שסביה הטור והב"י בסימן
תר"ס. ולחוי לומר כרכת ליסב בסוכה בקול ובמשיכה בניגון ינגן לאותה בשחר כרכות של
קידוש ולאחר יגרע ולתדבה היא עדיפא דכת כרכת המזון היא שניגון ינגן לאותה בשחר כרכות
ע"ה בכל שחר הברכות רגיל מהם לומר אותה בקול רם כי הקול מעורר הכוונה ע"כ. נראה
לי מהאם היושב בסוכה כל היום ואינו יוצא ממנה זולתי לעשות צרכיו אינו מסיח
דעתו ונעשית לתוור ובלילה יצא שם. ולי תבא בבוקר בבוקר מבית הכנסת ובכנם לסוכתם
ברוך על הסוכה ויהיה דעתו על התכילה והטיול והסיבה. ואחר כך לא ירבה בשיח שעוסק
בהנאת הסוכה ושמור מעת לעת על בוקר שני וכן יעשה בכל ימי סוכות. ומ"מ דרך טוב ויפר הוא
שאשה מברך בבקר על הסוכה יכול לכוך מה מו שאתה מתחיל לחזיה להברכה ומקום מוכן
מתחיל הברכה. ואף שם אותה לכוך אלא היה מייב בסוכה לא עיכב אחר שכוונת ברכתו
היה על כל מה שיעשה בסוכה תכילה וסחיה ושיחה וטיול וכל מילי ונם בדבר זה נעימו שהוא
אותה בסוכה עושה עמהם כמ"ש הטור. ומהמיתיר על נעימו אלא יסתה אפי' מים מזון לסוכה

**בלילה** תבת עלין ברכה:

**מני** של סוכות היום טוב של גליות יש מתלוקת בין הפוסקים שם לברך זמן קודם
ליסב בסוכה או אחר בך כתבותר נאורך נב"י סימן תרם"ו ובא"ח לברך זמן
קודם ליסב בסוכה ע"ש היטיבי רגיל להסביא לפי שעושה שני ימים יום כפורים שפסק ואי
תוסב נם בן שני ימים שני דהוה לו כיום ראשון. זה מנוסב בן יוסב בלילי שני של סוכות כיון בלילי

**כתב** ראשון כל"ל מאחר שבלאו הכי הרבה פוסקים ס"ל בן וק"ל:

**ראשית** חכמה שער הקדושה פרקי"ל (דף ר"ם) רמוי לכל יהיי מטח אלא
יתפלל לבדו זה עם זה בבית הכנסת בעשרה פוסקים אפילו אלא בשעת התפלה כדי
שיהא מתפלל בבית הכנסת ואם אי אפשר שיהא בבית הכנסת יתפלל בביתו. וכן
לי מנהג קדושתה נדולה והעד שעני סוכות חל עליהם הקדושה ומסורים בל מנעשה

בזה מתעורר רז"ל:

# סדר הושענות

## הוֹשַׁעְנָא:

לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵינוּ · הוֹשַׁעְנָא: לְמַעַנְךָ בּוֹרְאֵנוּ · הוֹשַׁעְנָא:
לְמַעַנְךָ גּוֹאֲלֵנוּ · הוֹשַׁעְנָא: לְמַעַנְךָ דּוֹרְשֵׁנוּ · הוֹשַׁעְנָא:

### ליום ראשון של סכות

אֶעֱרוֹךְ שׁוּעִי · בְּבֵית שַׁוְעִי · גָּלִיתִי בְצוֹם פִּשְׁעִי · דְּרַשְׁתִּיךָ
בּוֹ לְהוֹשִׁיעִי · הַקְשִׁיבָה לְקוֹל שַׁוְעִי · וְקוֹמָה
וְהוֹשִׁיעִי · זְכוֹר וְרַחֵם מוֹשִׁיעִי · חִיבֵּן תְּשַׁעְשְׁעִי · טוֹב בָּאֵשֶׁק
שָׁעִי · יוֹחֵשׁ מוֹשִׁיעִי · כָּלֵה מַרְשִׁיעִי · לְבַל עוֹד תַּרְשִׁיעִי ·
מַהֵר אֱלֹהֵי יִשְׁעִי · נָצַח לְהוֹשִׁיעִי · שָׂא נָא עָוֹן רִשְׁעִי · עֲבוֹר
עַל פִּשְׁעִי · פְּנֵה נָא לְהוֹשִׁיעִי · צוּר צַדִּיק מוֹשִׁיעִי · קַבֵּל נָא
שַׁוְעִי · רוֹמֵם קֶרֶן יִשְׁעִי · שַׁדַּי מוֹשִׁיעִי · תּוֹפִיעַ וְהוֹשִׁיעִי ·
הוֹשַׁעְנָא: כהושעת אלים בלוד וכו׳

### ליום שני של סוכות

אֵל לָמוֹשָׁעוֹת · בְּאַרְבַּע שְׁבוּעוֹת · גָּשִׁים בְּשַׁוְעוֹת · דּוֹפְקֵי
עֶרֶךְ שַׁוְעוֹת · הוֹגֵי שַׁעֲשׁוּעוֹת · וְחַדְתָּם מִשְׁתַּעֲשְׁעוֹת ·

### זועקים

**הושענא** לשון הושע ה׳ את עמך ישראל (ירמיה ל״א ו׳) ולשון הושע נא נפשי (תהלים ק״ט כ״ו) לשון בקשה ותפלה ויש מוכיחים שהקדום בחיר בו מישראל מתרפין והמלך שתפש דוד והושע עבדך התיתי׳ גם כן כזה הלשון וי״א (לשון יוסיפו ה׳ לו הכל ולא יוסיפו ותפלה יש מהם שמוכיחים שהושענא הוא הושיעה נא ויש מהם שמוכיחים שהושענא הוא לשון הושיעה כמו שהושענא את עמך (תהלים כ״ח ט׳) ויש מהם שמוכיחים שהושענא הוא הושיעה והושע הוא כדרך הפייט שכופל בפיוטים כמה פעמים ולפי זה הוא לשון תפלה: (לשון נא) לשון בקשה ותפלה כמו אנא ה׳ הושיעה נא (תהלים קי״ח כ״ה) ואם לא נתפללו ויהי כל הנשמע נושלינו וכו׳ (איכה ג׳ נ״ג) על דרך מל״ק כי״ת כתפלה הפייט וכיוצא בפיוטים אלו ויש מפרשים:

**אערוך** שועי ר״ל אסדר תקלתי ועוני ה״ה היערוך שיעי לא נכר לחיך ע״ל: בניית שועי חזה לשון בניית הכנסת שהיו מתפללין בתוכו · ג׳ליתי ר״ל התודתי לפניך כמו כפי שמותיתי ודרשתיך

יְעֻקִּים לְהוֹשָׁעוֹת׃ חוֹנֵי יְשׁוּעוֹת׃ טְפוּלִים בָּךְ שָׁעוֹת׃
יְדֵעִי בִּין שָׁעוֹת׃ כּוֹרְעֵיךְ בְּשׁוּעוֹת׃ לְהָבִין שְׁמוּעוֹת׃ מְפִיקֵי
נְשָׁמָעוֹת׃ נוֹתֵן תְּשׁוּעוֹת׃ סְפוּרוֹת מַשְׁמִעוֹת׃ עֲדוּת
מַשְׁמִיעוֹת׃ פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת׃ צַדִּיק נוֹשָׁעוֹת׃ קָרֵב תְּשׁוּעוֹת׃
רָגֵשׁ תְּשׁוּאוֹת׃ שָׁלֵשׁ שָׁעוֹת׃ הוֹשַׁעְנָא׃ תָּחִישׁ לְתְשׁוּעוֹת׃

הוֹשַׁעְנָא׃ כהושעת אלים בלוד וכו׳

## ליום שלישי של סוכות

אוֹם אֲנִי הוֹמָה׃ בָּרַד בַּחֲמָה׃ גּוֹלָה וְסוֹרָה׃ דָּמְתָּ
לְתָמָר׃ הֲדַרְגָּה עָלֶיהָ׃ וְנֶחְשֶׁבֶת כַּצֹּאן טִבְחָה׃
זְרִיָּה בֵּין מַכְעִיסֶיהָ׃ חֲבוּקָה וּדְבוּקָה בָּךְ׃ טוֹעֶנֶת עָלֶךָ׃
יְחִידָה לְיַחֶדֶךָ׃ כְּבוּשָׁה בַגּוֹלָה׃ לוֹמֶדֶת יְרָאָתֶךָ׃ מְרוּטַת
לְחָיִ׃ נְתוּנָה לַמַּכִּים׃ סוֹבֶלֶת סִבְלֶךָ׃ עֲנִיָּה סוֹעֲרָה׃ פְּרוּיַת

## טוביה

ב״ר׳ כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבור מי נח עוד על
הארץ כן נשבעתי מקצף עליך ומגערת בך ונו׳ אליפזית
ישיבתו ס״ג נשבע ר״י בישיבתו ובזקניו עמו ס״ם נתן את
עבדך בריית בישיבתו כ״ה נשבע ר״י נשמות בגופות
שם מתקשים ג׳ שבועות תסקור לך ור״ל נתלו מרגע
שבועות על מדם תשרי שהעולם כלון בהם היה לנו
לישתות. נשים נשבועות ר״ל הנשים נתקנלה.
תוקף עונג שבועות ר״ל ישראל שזופקים על דלתות
בית הכנסת בכל יום ב״ה קורת עונג שבועות לפי שפה
ישראל מתקדשים: הוני שבועות ר״ל שעופדים
מתקדשים בהקדש ומהיה שבועני יום יום מצלי ת׳.
מתקדשי׳ מתקדשים ר״ל ובחרות התורה הת׳ הם
בשבועות שניתנה בהר סיני ומחדות׳. ועונקים
שבועות שהיתה יעוצ׳ לתן להשיע. תוקי
ביום הראשון שבעה חלקים על עומדי ונו׳ ישביה ר״ל ופי׳
קרקעות שבעה לו ישראל: שפוליה לבוקים ומבוקשים
בין שבועות לעצרת ובחכמים ונו׳. ותלני
ר״ל שיתעוררו להבין ולהקשה בשכל הענוב כלי
בינה לעיתים. ומבוקשים בוחנים בלבבות ובכי יבחר ידעי
ומתלמדין כלי להבין שבועות וכו׳ ר״ל שבועות
מחכימים ת׳ ידעי בין שנות וכו׳ ר״ל מחכימים
מחכמין הנשים ושבועות כלי לידע קן הנחלה
ומתעלמין להבין שבועות ומסוימים



שבשמו נתלים שמתי הת״כה: המתין תפוחות על עכרי
עדות ישראל מקרקוע כן. ומשתיות בשן ומשתי שחול
ר״ל לפסוק ולקבל כלתי ישראל בינין הגאולה מתי
היה. פועל ישמעאל על הת״כה שהוא פועל כלה ישמעאל.
שלש שנות ר״ל נאמנן ג׳ שנות לשמוע שבועם
שהת״כה יוסד על כסא דין ודן את העולם ומקבל
לתת״כה שידין אותו לשבח ולגאולה ויתים לכתוב
תשובות המכיעים לו:

אום מי מוחה שמות לישראל מקדושה ומחיל ומיך
הם כנסים בשבילי עבודת השם יתברך ולכן
הם מוכיחי׳ ומקבלים בוכותם שיזכיעם ור״ל הושענות
לישראל שכנסים בשמות אלו: מי מוחה בשיר הכנסים
מ׳ ופי׳ רש״י מחיה בכתת ישראל מי מוחה כחומה
ומחכת הלל יש׳. בה כתתה בשיר הכנסים ת׳ ור״ל
את״ם הם יפה ובהר כתתה: נולה ומוחה דכתיב ומני
שכולה ונלוזה נולה ומוחה ישעיה ת״ם ופי׳ שם רל״ן
שהיא נולה ומוחה תוך בניה שגלו תחזה ויכול לחיות
כלון הפי׳ שהיא נולה בגלות ומוחה מיתחלים. דומתה
לתת׳ דכתיב בשיר ז׳ זאת קומתך דומתה לתמר:
ההרוגה עליך בשבילך קידוש שתך: נהשבת בצאן טבחה
ע״ם דכתיב כי עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן
טבחה: זמיה תפוחים בין שבבשיה מנוחה ודבוקה
בך ובשתיותך מוהבים מותך ובדבקים בך: טועמת עלך
עול מלכות שמים ועול מצות ועול גלות: יחידה ר״ל היא
הכנסת יחידה ר״ל הם מיחדים שתך בכל יום ומיחדים

טוֹבְיָה׃ צִאנְךָ דְּשִׁים׃ קְהִלּוֹת יַעֲקֹב׃ דְּשׁוֹמִים בְּשִׁמְךָ׃
שׁוֹאֲגִים הוֹשַׁעְנָא׃ תְּמוֹכִים עָלֶיךָ׃ הוֹשַׁעְנָא׃

## כהושעת אלים בלוד וכולי

## ליום רביעי של סוכות

אֶבֶן שְׁתִיָּה׃ בֵּית הַבְּחִירָה׃ גּוֹרֶן אֲרַנְוָן׃ דְּבִיר הַמְּרֻנָּע׃
הַר הַמּוֹרִיָּה׃ וְהַר יְרָאֶה׃ זְבוּל תִּפְאַרְתֶּךָ׃ חֲנָה דָּוִד׃
טוֹב הֵלֶבָנוֹן׃ יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ׃ כְּלִילַת יוֹפִי׃ לְיֹנַת
הַצֶּדֶק׃ מָכוֹן לְשִׁבְתֶּךָ׃ נָוֶה שַׁאֲנָן׃ סֻכַּת שָׁלֵם׃ עֲלֵית
שָׁבָטִים׃ פְּנִת יְקָרַת׃ צִיּוֹן הַמְצֻיֶּנֶת׃ קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים׃ רָצִיף
אַהֲבָה׃ שָׁכִינַת כְּבוֹדֶךָ׃ תֵּל תַּלְפִּיוֹת׃ הוֹשַׁעְנָא׃

## כהושעת אלים בלוד וכולי

## אדנה

שמע ישראל ה׳ אלהינו ה׳ אחד׃ כמשה נגולה ר״ל ואף
שכמוהם נגלות מעמ״ר כן׃ לושעת ירחתך ליחידים
תחיד ליחלה לותך׃ ירושעת לחי כתונה לחכים ר״ל
ישראל שכתובים ליחכו וליעורו שערם נגלות׃ סוכלות
שנלך לעיר שמיעת וסוכלות יחשלך ויעלך והגדות
שנלים לעיניהם נגלות׃ ענוה סוערה שלבה סיערו ברוב
הוראות׃ פרושת טוכחה ר״ל שהיו נלחנים על ידי חסה
לרבינו יע״ה שנקרא שתן עיניהם׃ שלן קדשים שם יע״ה
כולן קדשים כולן ירושלי׳ כיוצדיקה כן תהיכה העריות
וגו׳׃ רשוחיים כשוק ר״ל כמו שקרחת שיח ישראל וגם
הרחוכני הגלוי שה״ש בתפילה וית״ל בסף׃ שותנים
פוצקים ג׳ שתו׳ שתוכיים עליך ר״ל שהם סוחכים עליך
ושחים כל כטחוחים כך ולכן הושע נה׃

## אבן

שתיה וכו׳ שחות בית החקדש קקדיש וחזל
ולמיכל לותם ושתתכן לפניו וקרי לה׳ הושיעה
לשלמן שתיה ע״ש התכן שחיתו הוזהת השולם והיתה
שחת שתת התחתן כך ה״ה בית הכחיה כלכתיב בחקום
לחר יחתר׃ נורן לחרנן כשכיל שקנה דוד נורן מחרוכה
היבוסי לבמת עליו וחזבח שיעצור החנפה וכו׳ נסוף
שחיתו ולכולהו חקום היה נבנה בית החקדש׃ דביר
החיבנית והוא החקדש וקדשי הקדשים חוכנים בו
הזבה וברלה לכה״ג לבדו בי׳ הכהכר חוריה שהיה נעבה
על הר החוריה וביקורא׳ יחתך בקרא ה׳ יראה וכל
תפקרתך כלכתיב נבה בעיתי בית זבול לך חלבים
ר״ת׃ חנה דוד כלכתיב הוי לרחיל לחריל קריח
חנה דוד ישניה כ״ע׳ רם״ר לרחיל על החיכל שהיה
בר חחריהן ורחב חלבניו וחשה לחרי׃ שוב חלבנון
כלכתיב ההר השוב חזה חלבנון ובקרא לבנון לפי

שהיה חלבן עומות ישראל׃ יפה כוף כלכתיב יפה כוף
חשוש כל החרץ הר ציון וגו׳ תהלים מ״ח׃ כללות
יפוי כלכתיב ויביניו לחשם על בת ירושלי׳ החלת היניי
שיחיתו כלילת יפי חשוש לכל החרץ׃ לניכ בקן דכלכתיב
בקן ילין בה ולחרי׃ יניעלם לה לן לקם ביחיבים וחשכן
נילון כי הסני תיחידים הם חככרים׃ חכן לשבתך
שהיה חיונן כנגד כסה הכבוד ולכלכתיב חכין
פעלת ה׳ חקדש לחדני וגו׳ מה שחכן כלכתיב שה״ב
תרחלה ירושלים מה שחכן וגו׳ יפיעה ע״י שקיחתם
יושבין בה בהקדש ובנעת כל זרן שהיה בית החקדש
קיים בעלותם וזם כתיב לה יחמד לים לת חתך
כבת שלם על זם לכתיב ויהי בשלם סוכו וחעלתו
בציון וזם יבנה בה״חק כי לבחרתם בקרא זם חלכו
הקדוש בתך הוח לה לקרא לותו כית שקרחו זם לבחרתם
לבניו לכהניה ולזם לקרא לותו כית שקרחו זם
לבנכל לבניו לכהניה ולזם לקרא לותו כית שקרחו זם
בית החקדש וקחת ושלית לל החקדש לסר יחיה ר״ל
ביניעיה כ״ח לכן כה חיר ה׳ הכני יסד בציון חיבן
בבת יקרת וגו׳ יפי׳ שהפל סוניים לו׃ חיבן שחיתכת
עבור תביכותו ר״ל שחיתכת בחיתם ובקרבתם כי חיבן
לבן סיון כתן הגיבי לך סיונים וגו׳ חלן שהיה
כלכתיב לחריון לבה לך חיתן עליהה ובזחר חיה לך
לחבה וגו׳ שיר ג׳ יפי׳ רם״ר לחריל לל החיכל שהיה
לחבה לחרן וכשורת וכחוכים ושחוכים׃ לל בלילת יפיה
לם הכתוב בנוי לתלחות שיר ג׳ יפי׳ לל בת יחידי ורחות
סוניים לבם לה לחתפלל כתו לתניכון היה עתיד לבוח
יכון לניעיר כלפי הילכ וכו׳ וכלכתיב והתפללו לך

מרגם׃ הושענה שתבנה כירושלי׳׃

ליום חמישי של סוכות

אֲדָמָה מֵאֲרֹר בְּהֵמָה מִמְּשַׁכֶּלֶת גּוֹרֶן מְגֹזֶם דָּגָן
מְדַלֶּלֶת הוֹן מִמְּאֵרָה וְאוֹכֶל מִמַּהוּמָה זֵית
מְנַשֶּׁלֶת חִטָּה מֵחָגָב טֶרֶף מִגּוֹבַאי יֶקֶב מְיַלֵּק כֶּרֶם
מְתוֹלַעַת לֶקֶשׁ מֵאַרְבֶּה מֶגֶר מִצְּלָצָל נֶפֶשׁ מִבֶּהָלָה
שׂוֹבַע מִסָּלְעָם עֲדָרִים מִדַּלּוּת פֵּירוֹת מִשְּׁדָפוֹן צֹאן
מִצְּמִיתוּת קָצִיר מִקַּלָּלָה רוֹב מֵרָזוֹן שְׁבוּלֶת מִצְּנָמוֹן
תְּבוּאָה מֵהָמָיִל: הוֹשַׁע נָא: אֲנִי וָהוֹ הוֹשִׁיעָה נָּא:

כהושעת אלים בלוד וכולי

אֲדָם וּבְהֵמָה בָּשָׂר וְרוּחַ וּנְשָׁמָה גִּיד וְעֶצֶם וְקוֹמָה
דְּמוּת וְצֶלֶם וְרִקְמָה הוֹד לַהֵבֶל דָּמָה וְנִמְשָׁל
כַּבְּהֵמוֹת נִדְמָה זִיו וְתוֹאַר וְקוֹמָה הָדוּשׁ פְּנֵי אֲדָמָה
טִיעַת עֲצֵי נְשָׁמָה יְקָבִים וְקָמָה כְּרָמִים וְשִׁקְמָה לְהֶבֶל

המסורסמה

אדמה מארור ר"ל הוסיעה למדמה מארר נמי
מלמה ומקללת כדכתיב לא תהיה
עוקרה ובוצרה ובכתיבתן וכו' נוהג מנהג מין למינה
בענין שנתקלקל בדקדוק ומתחלף ר"ל שלא ישתוף
התולעת במין חגב ושאר מיני הפירות ר"ן למדם
בענין מיתה כמו שהם מיתות ומיתה ומיתה נמי מיתה
בדבר המיתה: את ההיולה ואת האנושה: את
בדבר המיתה ונו' את ההיולה ר"ל שתאחז הזיעה אלנפלי
בענין שנאמר כי יגל ויקח ור"ל שתאחז הזיעה אלנפלי
בענין שנאמר בשרפני להם תקני. תנוגלני מין
בענין שנאמר ויתקבץ. תיל ק"ל מין
בענין שנאמר בתקילת עגלת הלקח פי ר"ל
בענין שנאמר בשרפני להם תקני. תנוגלני מין
בענין שנאמר ויתקבץ. תיל ק"ל מין
בענין שנאמר בתקילת עגלת הלקח פי ר"ל
בענין שנאמר בשרפני להם תקני. תנוגלני מין
בענין שנאמר ויתקבץ. תיל ק"ל מין
בענין שנאמר בתקילת עגלת הלקח פי ר"ל
בענין שנאמר בשרפני להם תקני. תנוגלני מין
בענין שנאמר ויתקבץ. תיל ק"ל מין
בענין שנאמר בתקילת עגלת הלקח פי ר"ל

דַּמְסוֹמָה׃ מִטְרוֹת עִוֹז לְכַמָּה׃ נְשִׂיָּה לְקִיָּמָה׃ שִׂיחִים
לְהַעֲצִימָה׃ עֲדָנִים לְעָצְמָה׃ פְּרָחִים לְקוֹמָמָה׃ צְמָחִים
לְגָשְׁמָה׃ קָרִים לְזִרְמָה׃ רְבִיבִים לְשַׁלְמָה׃ שִׁתְיָה לְרוֹמְמָה׃
תְּלִיָּה עַל בְּלִימָה׃ הוֹשַׁעְנָא׃

אֲנִי וָהוֹ הוֹשִׁיעָה נָּא׃

בְּהוֹשַׁעְתָּ אֵלִים בְּלוּד עַמָּךְ׃ בְּצֵאתְךָ לְיֵשַׁע עַמֶּךָ׃ בֵּן
הוֹשַׁעְנָא׃

כהו גּוֹי וֵאלֹהִים׃ דְּרוּשִׁים לְיֵשַׁע אֱלֹהִים׃ כהו׃
כהו הֲמוֹן צְבָאוֹת׃ וְעַמָּם מַלְאֲכֵי צְבָאוֹת׃ כהו׃
כהו זַכִּים מִבֵּית עֲבָרִים׃ חֲנוּן בְּיָדָם מַעֲבִירִים׃ כהו׃
כהו טְבוּעִים בְּצוּל גְּזָרִים׃ יְקָרְךָ עִמָּם מַעֲבִירִים׃ כהו׃
כהו כַּנָּה מְשׁוֹרֶרֶת וְיוֹשַׁע׃ לְגוֹחָה מְצוּיֶנֶת וְיֵשַׁע׃ כהו׃
כהו מַאֲמָר וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם׃ נָקוֹב וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם׃ כהו׃

כהו

לְנַפְשׁוֹ לְמִן נַפְשׁוֹ׃ קְרִים לְמוֹרִידוֹ לְיָם בְּחֵיכוּ לְ׳ קְרִיחַת
כְּשֵׂיאוֹ כְּחוֹק יִרְדוּ נְשִׂיאִים וּמִן הַקְּרִירוּת מְיַעֲצִים לְאוֹרְחוֹ
לְמִן חוֹרֵם וּמְחַתֵּר יִפְצָחוּ ר׳׳ רְכִיבִים לְמֵילִיהּ לְמִן
כִּסְאוֹ וְעֵלִיהּ וַר׳׳ל לְהַתְלַבֵּשׁ הַנִּמְחִים כְּרְכִיבִים׃ שֶׁהֵם
יוֹרְדִים כְּחוֹכִים וְקְחוֹכִים זֶה לָזֶה כֵּן יִהְיוּ הַנִּימְחִים
כְּרְכוּבִים׃ שְׁתִיָּה ר׳׳ל הֵם מִנְקְרוֹת שְׁתִיָּה שֶׁנִּכְנְעוּ לְמִן
גְּרִיעוּ יִהְיוּ מִמֶּנּוּ הַק׳׳ה וְיִזְהוּ וְיִכְבֶּה מִמֶּנּוּ׃ תְּלִיָּה
לְמִן תְּלוּיָה לְמִן עַל בְּלִיהּ וַר׳׳ל וְהַמִּן תּוֹסִיף מְרִיחַ
תְּלוּי עַל בְּלִיהּ׃ הוֹשַׁעְנָא׃

**כהושעת** מִלִּים בְּלוֹד יֵשׁ וְכוּ׳׃ ר׳׳ל כְּמוֹ
הָיָה כְּכִיבּוּל הַקּוֹדֵם כֵּן הוּא
בְּצֵאתוֹ עִם יִשְׂרָאֵל נְבוּאוֹת מְפֹרָשׁוֹת כְּדִכְתִיב כָּל אֲשֶׁר
לֹא כַּיּוֹם הַהוּא יֵצוּא לְכִכְלִי נְבִיאִי וְהוּא שֶׁיִּכְתֹּב כְּתוֹסֵפְתָּא לְעִם
לֹא יִשְׂרָאֵל כְּדִכְתִיב בְּיוֹצְאֵי׳׳ם לֹא וְיִקְרָא לָהֶם אֵלִי׳ כְּלוֹל
שֶׁהֵם מְנֻבָּאִים׃ עֵירֵב כְּמוֹ כְּכִיבּוּל בְּעִנְיָנוֹ הָיָה מִנְּעוּרָיו׃
כְּהוֹסֵפְתָּא נוֹי וְתַלְמִיד ר׳׳ל גַּם כֵּן כְּמוֹ כְּכִיבּוּל בְּעִנְיָנוֹ
הָיָה מְזַמֵּן כְּמוֹ שֶׁיִּשְׂרָאֵל מְנֻבָּאִים מִנְּעוּרָיו וְהֵם נוֹי אֵלּוּ
יִשְׂרָאֵל שֶׁקִּבְּלוּ נוֹי וְקִדְּשׁוּ זֶה הַקְּדוּשָׁה כֵּן הוּא
כְּפוֹסֵק הוּא בְּתוֹסֵפְתָּא ב׳ וְיִי כְּעִנְיָן נוֹי יִשְׂרָאֵל נוֹי אֶחָד וְכוּ׳
מִמֵּה שֶׁמְּנֻבָּאִים נוֹיִם וְאוֹמְרִים נוֹיִם שֶׁמְּנֻבָּאִים נוֹיִם
אֵלּוּ עַל הֵם יִתְגָּרֵן כְּכִיבּוּל שֶׁהוּא מִדְּעַת יִצְחָק וְע״ם
בְּרֵךְ ק״ן׃ לְתַחְיַת לְמִן לְתַחְיַת ר׳׳ל נוֹי הַלְּתַחְיַת
לְיִשְׂרָאֵל כֵּן עוֹד הֵם יִשְׂרָאֵל דּוֹלְפִים לְיִשְׁעָתָן וְלֵכֵן

כהו סוֹבְבֵי מִזְבֵּחַ. עוֹמְסֵי עֲרָבָה לְהַקִּיף מִזְבֵּחַ. כהו:

כהו פְּלֵאֵי אַהֲרוֹן בְּחוּפְּשָׁע. צֵיֵּר פְּלֶשֶׂת בַּחֲרוֹן אַף וְנוֹשָׁע. כהו:

כהו קְהִלּוֹת בָּבֶלָה שָׁלַחְתָּ. רַחוּם לְמַעַנָּם שָׁלַחְתָּ. כהו:

כהו שְׁבוּת שִׁבְטֵי יַעֲקֹב. תָּשׁוּב וְתָשִׁיב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקֹב וְהוֹשִׁיעָה נָּא:

בְּהוֹשַׁעְתָּ שׁוֹמְרֵי מִצְוֹת. וְחוֹבֵי יְשׁוּעוֹת. אֵל לְמוֹשָׁעוֹת. וְהוֹשִׁיעָה נָּא:

אֲנִי וָהוֹ הוֹשִׁיעָה נָּא:

הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ. וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ. וְרֵעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם: וַיְהִי דְבָרֵי אֵלֶּה אֲשֶׁר הִתְחַנַּנְתִּי לִפְנֵי יְיָ קְרֹבִים אֶל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יוֹמָם וָלַיְלָה לַעֲשׂוֹת מִשְׁפַּט עַבְדּוֹ וּמִשְׁפַּט עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ. לְמַעַן דַּעַת כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד:

קדיש שלם. עלינו לשבח

## אום

[illegible] הושענות [illegible] ישראל [illegible] ישראל [illegible] ישראל

## ליום השבת

אוֹם נְצוֹרָה כְּבָבַת׳ בּוֹנֶנֶת בְּרַת נֶפֶשׁ מְשִׁיבַת׳ גּוֹמֶרֶת
הֲלָכוֹת שַׁבָּת׳ דּוֹרֶשֶׁת מַשְׁאַת שַׁבָּת׳ הַקּוֹבַעַת
אֲלָפִים תְּחוּם שַׁבָּת׳ וּמְשִׁיבַת רֶגֶל מִשַּׁבָּת׳ זָכוֹר וְשָׁמוֹר
מְקַיֶּמֶת בַּשַּׁבָּת׳ חָשָׁה לְמַהֵר בִּיאַת שַׁבָּת׳ טוֹרַחַת כָּל
מְשֻׁשָּׁהּ לַשַּׁבָּת׳ יוֹשֶׁבֶת וּמַמְתֶּנֶת׳ עַד כְּלוֹת שַׁבָּת׳ כָּבוֹד
וָעֹנֶג קוֹרָאָה לַשַּׁבָּת׳ לְבוּשׁ וּכְסוּת מְחַלֶּפֶת בַּשַּׁבָּת׳ מַאֲכָל
וּמִשְׁתֶּה מְכִינָה לַשַּׁבָּת׳ נוֹעַם וּמְגָדִים מַנְעֶמֶת לַשַּׁבָּת׳
סְעוּדוֹת שָׁלֹשׁ מְקַיֶּמֶת בַּשַּׁבָּת׳ עַל שְׁתֵּי כִּכָּרוֹת בְּוַצִּיעַת
בַּשַּׁבָּת׳ פּוֹרֶטֶת אַרְבַּע רְשׁוּיוֹת בַּשַּׁבָּת׳ צִוּוּי הַדְלָקַת נֵר
מְדֻלֶּקֶת בַּשַּׁבָּת׳ קְדוּשׁ הַיּוֹם מְקֻדֶּשֶׁת בַּשַּׁבָּת׳ רָנֵן שָׁבֵעַ
מְפֻלֶּלֶת בַּשַּׁבָּת׳ שִׁבְעָה כִּבְרַת קוֹרָאָה בַּשַּׁבָּת׳ תַּחֲלָנָה
לְיוֹם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת׳ הוֹשַׁעְנָא׳
אֲנִי וָהוּ הוֹשִׁיעָה נָא׳

## כהושעת

אום נִצּוֹרָה כְּבָבַת׳ כו׳ כמו שכתוב בסדר תפלת החדש. ולפי
זה יתכן היה לומר לכבוד שבת כיצד תקח לחדש. אלא
שהוא לכבוד שבת תקח לחדש יותר מכבוד שבת. ולכן
הרשׁוּם וזה שכתוב לכבוד שבת כיצד תקח לחדש
שהוא לכבוד שבת. ולדש זכור את יום השבת לקדשו
בשבת ושמור את יום השבת לשומרו בשבת. ולכן
כיצד תקח לחדש לכבוד השבת. ומביא לשבת ע׳ ר׳
כדכתיב וקראת לשבת עונג. וטעם ענין מתיבתי׳.
השבי תביאה הכל לשבת. וטעם ענין לא תעשה כל מלאכה
קרוּת מצוים וחשובים כמו ענין כל מי שעשה כל
המלאכות ר׳ שחשובים בחשבון שבת על שאר מלאכות
לשות הרבים ולשות היחיד וכיולא. ואפילו פשוי
מה הלכתא לר׳ שבעה ר׳ שבעה ר׳ כנגד ז׳ ימי השבוע
להלכיך בהן בשבת ג׳. כנגד ז׳ שבתות ר׳ שבעה ר׳
כן הם מוסיפים והלכיתם. קשה היה לומר ר׳ שבעה ר׳
על הסדר: לכן שבעה ר׳ שיתפללו כל ר׳ שבעה ר׳
בחשעה. לכן ר׳ ריבה והלכתם שבעה כדרך ר׳ שבעה
בתורה. שמוזכרים ברכו ויברך ברוך שבירכו. ולכן
ליום שבת שבת ר׳ שבת שבתון שבתו
שבתי שבתות שבת
ומנוחה: לשבת

בְּהוֹשַׁעְתָּ אַב הֲמוֹן הִשְׁלִיךְ עָלֶיךָ יַהַב· בַּעֲדוֹ רַדְתָּ
וּמִלַּטְתּוֹ מִלַּהַב: כֵּן הוֹשַׁעֲנָא:
כהושעת גִּזְעוֹ מָסַר יְחִידָתוֹ לַשֶּׁלַח· דִּבַּרְתָּ לְהוֹרוֹ יָדְךָ אַל
תִּשְׁלַח: כהו: כהושעת הַנֶּאֱבַק עִם מַלְאָךְ קַדִּישׁ וָעִיר·
וּמִלַּטְתּוֹ מִשֶּׁטֶם שְׂעִיר: כהו: כהושעת זַרְעוֹ בְּבוֹאָם עַל
הָעִיר בֶּטַח· חָרַדְתָּ צָרִימוֹ בְּנָסְעָם וְהָלְכוּ לָבֶטַח: כהו:
כהושעת טְהוֹרִים בְּמַפְרִיכֵמוֹ בְּמַלְבֵּן· יָרְדוּ בִּמְצוֹלוֹת כְּמוֹ
אָבֶן: כהו: כהושעת כָּלִיל כְּנִתְעַלְמָה בְּגוֹמֶא צוּרָתוֹ· לִוִּיתוֹ
אֶל חֵק הוֹרָתוֹ: כהו: כהושעת מוֹצְנַף בַּד כְּנִתְעַבָּר· נֶאֱמָן
חָל בַּעֲדוֹ וְנִתְגַּבָּר: כהו: כהושעת סֻגַּר בְּיַד יִשְׁבִּי בְּנוֹב
הַגִּתִּי· עֲזָרוֹ אֲבִישַׁי וַיַּךְ אֶת הַפְּלִשְׁתִּי: כהו: כהושעת·
פָּקִיד כְּנָד שֶׁבַע מִמְּעוֹנוֹ· צִפִּיתָ לְיִשְׁעוֹ וְשׁוֹבַבְתּוֹ לִמְלוֹנוֹ:
כהו: כהושעת קָצַב פַּר וְשַׁעְתּוֹ לְמַעֲלָה· רִצַּפְתָּ הָאֵשׁ
וְגַם הַמָּיִם אֲשֶׁר בַּתְּעָלָה: כהו: כהושעת שִׁוַּע לְךָ כִּי מֵת
הַיֶּלֶד· תָּשִׁיב רוּחוֹ אֵלָיו וַיָּחָם בְּשַׂר הַיֶּלֶד: כֵּן הוֹשַׁעֲנָא:
כְּהוֹשַׁעְתָּ שְׁבוּת שִׁבְטֵי יַעֲקֹב· תָּשׁוּב וְתָשִׁיב שְׁבוּת אָהֳלֵי
יַעֲקֹב וְהוֹשִׁיעָה נָא:
כְּהוֹשַׁעְתָּ שׁוֹמְרֵי מִצְוֹת וְחוֹכֵי יְשׁוּעוֹת אֵל לְמוֹשָׁעוֹת:
וְהוֹשִׁיעָה נָא: אֲנִי וָהוּ הוֹשִׁיעָה נָא:

הושיעה את עמך וכולי

# להושענא רבה

## הוֹשַׁעֲנָא

לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵינוּ· הוֹשַׁעֲנָא: לְמַעַנְךָ בּוֹרְאֵנוּ· הוֹשַׁעֲנָא:
לְמַעַנְךָ גּוֹאֲלֵנוּ· הוֹשַׁעֲנָא: לְמַעַנְךָ דּוֹרְשֵׁנוּ· הוֹשַׁעֲנָא:

לְמַעַן אֲמִתֶּךָ. לְמַעַן בְּרִיתֶךָ. לְמַעַן גְּדֻלָּתְךָ וְתִפְאַרְתֶּךָ. לְמַעַן
דָּתֶךָ. לְמַעַן הוֹדֶךָ. לְמַעַן וַעַדְתֶּךָ. לְמַעַן זִכְרֶךָ.
לְמַעַן חַסְדֶּךָ. לְמַעַן טוּבֶךָ. לְמַעַן יִחוּדֶךָ. לְמַעַן כְּבוֹדֶךָ.
לְמַעַן לְמוּדֶךָ. לְמַעַן מַלְכוּתֶךָ. לְמַעַן נִצָּחֶךָ. לְמַעַן סוֹדֶךָ.
לְמַעַן עֻזֶּךָ. לְמַעַן פְּאֵרֶךָ. לְמַעַן צִדְקָתֶךָ. לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ.
לְמַעַן רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. לְמַעַן שְׁכִינָתֶךָ. לְמַעַן תְּהִלָּתֶךָ.

הוֹשַׁעְנָא:

כהקפה ראשונה יאמר עוֹלָם חֶסֶ֫ד יִבָּנֶה:

אֶעֱרֹךְ שׁוּעִי. בְּבֵית שַׁוְעִי. גָּלִיתִי בְצוֹם פִּשְׁעִי. דַּרְשִׁתִּיךָ
בּוֹ לְהוֹשִׁיעִי. הַקְשִׁיבָה לְקוֹל שַׁוְעִי. וְקוּמָה
וְהוֹשִׁיעִי. זְכוֹר וְרַחֵם וּמוֹשִׁיעִי. חַיִּבְנִי תַּשְׁעַשְׁעִי. טוֹב בְּאַפְּךָ
שָׁעִי. יוֹחֵשׁ מוֹשִׁיעִי. כַּלֵּה מַרְשִׁיעִי. לְבַל עוֹד תַּרְשִׁיעִי.
מַהֵר אֱלֹהֵי יִשְׁעִי. נָצַח לְהוֹשִׁיעִי. שָׂא נָא עֲוֹן רִשְׁעִי. עֲבוֹר
עַל פִּשְׁעִי. פְּנֵה נָא לְהוֹשִׁיעִי. צוּר צַדִּיק מוֹשִׁיעִי. קַבֵּל נָא
שַׁוְעִי. רוֹמֵם קֶרֶן יִשְׁעִי. שַׁדַּי מוֹשִׁיעִי. תּוֹפִיעַ וְתוֹשִׁיעִי.

הוֹשַׁעְנָא:

## בהקפה

לְמַעַן חיתן פי׳ כשבל׳ לחתן שכנטחת לחתם הרחמן כמעשה מיגשו כבית תפוסה לקבין כית שעשה הוא לחתם בן לותם נרחמים כית שעשית לו כשבל׳ לחתן דבקן עשה עימו ותסד והשיעינו: למען בריתך שכרית עם אברהם שלח כרית כלים בעולם: גדלך ותפארתך הם בדיקים שע׳ ידם שוך כתגבל ונתתקר ביעולם וי״ת לחייתך זה יעקב דכתיב בתקן לחתן לייעקב כריתך זה יעקב דכתיב ואת בריתי תקים את יחקן גדלך זה אברהם שנילוי הקדוש ברוך הוא וגילוי שוך שיעולם כאברהם כתיב ואגדלה שוך ותן לחתן היית התורה הנדון הוא כיה הדרך ועזו תסדיים שבהרים שם קדשו דכתיב והדרך על בהיהם: ויעזוך הוא ב״ה דכתיב ומעיבתיו שחה לו כני ישראל ויעזוך לחתן כית הועד שהוא כית קיבון עם לחתן זכרך הוצה לוחר בשבל׳ הבדיקים שבשעתו שחתן יכולין לכבר לחתיו הכי זכרין תיתיר שוך הגדול בקדושה: ותבון וסי׳ לא כשבל׳ בדקתי כי ידעתי שאתי תחייה הן לחתן בחיין הרגים ובשבל׳ זכות אברהם דכתיב ותן לחת

בהקפה שניה יאמר לְךָ זְרוֹעַ עִם גְּבוּרָה תָּעוֹז יָדְךָ תָּרוּם יְמִינֶךָ׃
אָדוֹן הַמּוֹשִׁיעַ׃ בְּלִתְךָ אֵין לְהוֹשִׁיעַ׃ גִּבּוֹר וְרַב לְהוֹשִׁיעַ׃
דַּלּוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ׃ הָאֵל הַמּוֹשִׁיעַ׃ וּמַצִּיל וּמוֹשִׁיעַ׃
זוֹעֲקֶךָ תּוֹשִׁיעַ׃ חוֹכֶיךָ הוֹשִׁיעַ׃ טָלֶאֶיךָ תַּשְׂבִּיעַ׃ יְבוּל
לְהַשְׁפִּיעַ׃ כָּל שִׁיחַ תַּדְשֵׁא וְתוֹשִׁיעַ׃ לְגִיא בַּל תַּרְשִׁיעַ׃
מְגָדִים תַּמְתִּיק וְתוֹשִׁיעַ׃ נְשָׁאִים לְהַפְשִׁיעַ׃ שְׁעִירִים לְהָנִיעַ׃
עֲנָנִים וְכִלְיַת מַיִם׃ פּוֹתֵחַ יָד וּמַשְׂבִּיעַ׃ צְמֵאֶיךָ תַּשְׂבִּיעַ׃
קוֹרְאֶיךָ תּוֹשִׁיעַ׃ רָחוֹמֶיךָ תּוֹשִׁיעַ׃ שׁוֹחֲרֶיךָ הוֹשִׁיעַ׃ הוֹי
תְּמִימֶךָ תּוֹשִׁיעַ׃ הוֹשַׁעְנָא׃

בהקפה שלישית יאמר תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם׃
אוֹם אֲנִי הוֹשָׁעָה׃ בָּרֹד כַּחֲמָה׃ גּוֹלֵל וְסוֹרֵר׃ דָּמְתָה
לְתָמָר׃ הַהֲרוֹגָה עָלֶיךָ׃ וְנֶהֱשֶׁבֶת כַּצֹּאן הַטְּבָחָה׃
זְרִיזָה בְּיַעֲקֹב עֵסָיו׃ חֲבוּקָה וְדִבְקָה בְּךָ׃ טוֹעֶנֶת עָלֶךָ׃
יְחִידָה לְיַחֲדֶךָ׃ כְּבוּשָׁה בְּנוֹלָה׃ לוֹמֶדֶת יִרְאָתֶךָ׃ מְרוֹטַת
לֶחִי׃ נְתוּנָה לְמַכִּים׃ סוֹבֶלֶת סִבְלֶךָ׃ עֲנִיָּה סוֹעֲרָה׃ פְּרוּצַת

## מוביה

לישים חנם׃ לשון שכיתתך ר"ל שתזהה שכיתתך
בחוקים כמיקדמיותו יתקדש שמו׃ לשון תהלתך על
כמן המקומות ותחקים קדוש יעקב תהלות וה"ל כ"ב תשוב
בעבור הת"ה תהלות מיוסב ויעקב לתהילתן ולכן אמו
מתפללים שיתוסף בשכיל תהלתם׃
אדון החוסיע"ר׃ לשון חסדיכן להושיע׃
לחיך לשון להושיע׃ כדכתיב ביעשיעה ת"ה
בחלים קו' ובכ' להושיע׃ לעתי' עלי יהושיע ק"ה
עיין שמואל אותר ואחל לעתי בגלות ולכן תוספינו כי הלל
לך בהתפלה תוספינו׃ תוספינו שוענקן כמו לשוענקים
שיתוך׃ תוספינו׃ עלמיך לכתיב ולחתה נקרי מן
מיתוך׃ תוספינו ר"ל שתתן להם בשמים בעת הצרה
בלשון והיה תובוה לשון בשמים ויהיו שבעיים יכול לשמוע
שמתפללים להם הכיה תובוה׃ כל שיח לשון כל שיח
השדה׃ תוספת לשון תוספת הקרן דסח וה"ל שכל גדולי
עיר הוא עשיר ותוכנה הקרן בשבל
עיומותיכו כי לף שמו מוטלים הקרן הה תשלה שלף
תתן מתי יכולה׃ ונגדים לשון נגדים שיר ל' והנה
עכין שנה ועילי הן לתובוה הן לעיומות׃ תיתיק
מוסיע שיהיו תוסוקים׃ בשיחים להסיע הם ענכנים
כמו ויעקה בשדים וגו' וקרקעו בשיחים שמלכנים היחים
הן היסובבים ענינם לתעלה ומעכנים תשקום לתקום׃
להסיע מלשון מרחק סיעה ושער תהלים כ"ה ור"ל
מיסיעים הענכנים מתקום לתקום ויעלו בשחים׃ שעירים
להניע לשון נשיחם כשעירים עלי דשה להניע לשון
תנועה כלומר שיניעו שיחוקים שלהדשה׃ ענכנים
מלמעלה חוה לויר שלה ליחוע הענכנים
שלה יעמה הנשחים ויר"ם קוסה יל ושבוע
לשון׃ מחלון לשון מחלה בשבל לחלים ושי כמו
המרפה מקוה לחים וכשיעיה׳ ויפתה עשוה מלה
קוילך מקוילן בתפלה לך׃ ותוילך לכתיב בהו וכתן
לך בחלים ורחמין׃ מחרב לשון תפלה וכקשה כמו מלי
תתה מחתך לו כמו בוד להם ישחוכבי׃ תתיתך
כדכתיב יוכני תתיני׃ השענה׃

טוֹבִיָּה׃ צִיּוֹן קְדָשִׁים׃ קְהִלּוֹת יַעֲקֹב׃ רְשׁוּמִים בְּשִׁמְךָ׃
שׁוֹאֲגִים הוֹשַׁעְנָא׃ תְּמוּכִים עָלֶיךָ׃ הוֹשַׁעְנָא׃

בהקפה רביעית יאמר נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַ״חְ׃

אָדָם וּבְהֵמָה׃ בָּשָׂר וְרוּחַ וּנְשָׁמָה׃ גִּיד וָעֶצֶם וְקוֹמָה׃
דְּמוּת וְצֶלֶם וְרִקְמָה׃ הוֹד לַהֶבֶל דָּמָה׃ וְנִמְשָׁל
כַּבְּהֵמוֹת נִדְמָה׃ זִיו וְתוֹאַר וְקוֹמָה׃ חָדוּשׁ פְּנֵי אַדְמָה׃
טִיעַת עֲצֵי נְשָׁמָה׃ יְקָבִים וְקָמָה׃ כְּרָמִים וְשִׁקְמָה׃ לְהֶבֶל
הַמְסוֹיָמָה׃ מִטְּרוֹת עֹז לְמַמָּה׃ נְשִׂיחָה לְקוֹמָה׃ שִׂיחִים
לְהַעֲצִימָה׃ עֲדָנִים לְעָצְמָה׃ פְּרָחִים לְקוֹמָה׃ צְמָחִים
לְגָשְׁמָה׃ קָרִים לְזֶרְמָה׃ רְבִיבִים לְשַׁלְמָה׃ שִׂתְיָה לְרוֹמְמָה׃

תְּרוּיָה עַל בִּלְיָמָה׃ הוֹשַׁעְנָא

בהקפה חמישית יאמר יְיָ אֲדוֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר

תְּנָה הוֹדְךָ עַל הַשָּׁמָיִם׃

לְמַעַן אֵיתָן הַנִּזְרָק בְּלַהַב אֵשׁ׃ לְמַעַן בֶּן הַנֶּעֱקָד עַל
עֵצִים וָאֵשׁ׃ לְמַעַן גִּבּוֹר הַנֶּאֱבָק עִם שַׂר אֵשׁ׃
לְמַעַן דַּגִּים נֶחִירָת בְּאוֹר וַעֲנַן אֵשׁ׃ לְמַעַן הוֹעֲלָה לַמָּרוֹם
וַתִּתְעַלֶּה בְּמַלְאֲכֵי אֵשׁ׃ לְמַעַן וְהוּא הָלַךְ בְּסִגֵּן בְּאַרְאֵלֵי אֵשׁ׃
לְמַעַן זֶבַח דִּבְרוֹת הַנְּתוּנוֹת מֵאֵשׁ׃ לְמַעַן חִפּוּי יְרִיעוֹת בַּיִת
אֵשׁ׃ לְמַעַן טֶבַח הַר יָרַדְתָּ עָלָיו בָּאֵשׁ׃ לְמַעַן יְדִידוּת בַּיִת
אֲשֶׁר אָהַבְתָּ מִשְׁמֵי אֵשׁ׃ לְמַעַן כָּמָה עַד שָׁקְעָה הָאֵשׁ
לְמַעַן

לְמַעַן איתן כנזכיל זכות לנחמם שנקרא לאיתן האזרחי׃ כן כינקב זה יעקב׃ נגוד זה יעקב׃ הנחתן עם האלה ולא יכול לו׃ דעליס מלא ישראל שהלכו דעליס כיתדבר והקב״ה הלוכם בענן לפם לילה׃ העלה לאורם וכו׃ זה תירגם שעלה לאורם וכל מלאך בתן לו מתנה׃ והוה לך כסגן ר״ל זה לחתן שמשיש כבלכלה גדולה לאשר כחלוך שמחת׳ לעלה׳ פתן לאון עבודת כיוי סגן הכהנים׃ זכר לאון זכרני מלכים זכר טוב ורומז עוד לת שוב ורחק

לְמַעַן לָקַח מַחְתַּת אֵשׁ׃ וְהֵסִיר חֲרוֹן אֵשׁ׃ לְמַעַן מְקַנֵּא
קִנְאָה גְדוֹלָה בָּאֵשׁ׃ לְמַעַן נָף יָדוֹ וְיָרְדוּ אַבְנֵי אֵשׁ׃ לְמַעַן
שָׂם טְלֵה חָלָב כְּלִיל אֵשׁ׃ לְמַעַן עָמַד בַּגּוֹרֶן וְנִתְרַצֶּה בָּאֵשׁ׃
לְמַעַן פִּלֵּל בָּעֲזָרָה וְיָרְדָה הָאֵשׁ׃ לְמַעַן צִיר עָלָה וְנִתְעַלָּה
בְּרֶכֶב וְסוּסֵי אֵשׁ׃ לְמַעַן קְדוֹשִׁים ׀ מוּשְׁלָכִים בָּאֵשׁ׃ לְמַעַן
דִּבּוֹא רִבְבָן חָז׃ וְנַהֲרֵי אֵשׁ׃ לְמַעַן שׁוֹמְמוֹת עִירְךָ חַשְׂרוּפָה
בָּאֵשׁ׃ הוֹשַׁעְנָא׃ לְמַעַן תּוֹלְדוֹת אַלּוּפֵי יְהוּדָה תָּשִׂים
כְּכִיּוֹר אֵשׁ׃ הוֹשַׁעְנָא׃

בהקפה ששית יאמר צַדִּי״ק בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִי״ד בְּכָל מַעֲשָׂיו׃
אֲנִי וָהוּ הוֹשִׁיעָה נָא׃

תִּתְּנֵנוּ לְשֵׁם וְלִתְהִלָּה׃ תְּשִׁיתֵנוּ אֶל הַחֶבֶל וְאֶל הַנַּחֲלָה׃
תְּרוֹמְמֵנוּ לְמַעֲלָה לְמַעֲלָה׃ תְּקַבְּצֵנוּ לְבֵית הַתְּפִלָּה׃
תְּצִיבֵנוּ כְּעֵץ עַל פַּלְגֵי מַיִם שְׁתוּלָה׃ תִּפְדֵּנוּ מִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה׃
תְּעַטְּרֵנוּ בְּאַהֲבָה כְּלוּלָה׃ תְּשַׂמְּחֵנוּ בְּבֵית הַתְּפִלָּה׃ תְּנַהֲלֵנוּ
עַל מֵי מְנוּחוֹת סֶלָה׃ תְּמַלְּאֵנוּ חָכְמָה וְשִׂכְלָה׃ תַּלְבִּישֵׁנוּ עוֹז
וּגְדֻלָּה׃ תַּסְתִּירֵנוּ בְּכֶתֶר כְּלוּלָה׃ תְּיַשְּׁרֵנוּ בְּאוֹרַח סְלוּלָה׃
תִּטְעֵנוּ בְּיוֹשֶׁר מְסִילָה׃ תְּחָנֵנוּ בְּרַחֲמִים וּבְחֶמְלָה׃ תַּזְכִּירֵנוּ



לך בשרי ור״ל בזכות מרע״ה שתאב ותשק לעשו׳ תפלה
לפני הק״בה במתאוננים עד ששקעה האש כדכתיב
ויתפלל משה אל ה׳ ותשקע האש: למען לקח מחתת
בזכות אהרן שלקח מחתת קטורת בעדת קרח׳ חרון
אש ועצר המגפה: למען מקנא קנאה גדולה פנחס
בקנאו את קנאתי וזה אליהו כתיב קנא קנאתי לה׳
צבאות שהתפלל ירד אש מן השמים בנביאי הבעל׳:
כף ידו והוריד אבני אש זכות יהושע כאשר הנוף ידו
לשמים במלחמ׳ מלכי צדק ויי׳ השליך עליהם אבנים
גדולות מן השמים וגו׳ והיו אבני אש: שם טלה וכו׳
הוא שמואל הנביא כדכתיב ויקח שמואל טלה חלב
ויעלה עולה כליל ליי׳ ויזעק שמואל אל ה׳ בעד ישראל
ויענהו ה׳: למען עמד בגורן וכו׳ זכות דוד כדכתיב
ויאמר לו עלה הקם לה׳ מזבח בגורן ארונה היבוסי וכו׳
וכתיב ויבן שם דוד מזבח לה׳ ויעל עולות ושלמים וגו׳

ותעצר המגפה מעל ישראל ור״ל עמד בגורן דארונה
היבוסי והקריב עולות ונתרצה לו הק״בה בשביל
קרבנותיו שהקריב באש: פלל בעזרה וכו׳ שלמה הע״ה
שהתפלל בעזרה כאשר היה כנמר ב״ה וכתיב ובכלות
שלמה להתפלל והאש ירדה מהשמים ותאכל העולה
והזבחים וכבוד ה׳ מלא את הבית וכו׳: ציר פי׳ שליח
דהק״בה זה אליהו הנביא ועלה למרום ברכב וסוסי אש:
למען רבוא רבבן ונהרי אש זה דציאל שרא׳ רבוא רבבות
מלאכים קמיה דק״בה ונהר דינור נגד ונפק מן
קדמוהי אלף אלפים ישמשונה ורבוא רבון קדמוהי
יקומון וגו׳: שוממות עירך וכו׳ כפשוטו זו ירושלים
וב״ה שחרב תזכור ותחזור אותן: למען תולדות ור״ל
למען זכות כל תולדות הנזכרים אנו מבקשים תשם
ככיור אש׳ כדכתיב ואני אהיה לה חומת
אש סביב:

בְּמִי זֹאת עוֹלָה: תּוֹשִׁיעֵנוּ לְקֵץ הַגְּאֻלָּה: תְּהַדְּרֵנוּ בְּזִיו
הֲמֻלָּה: תַּדְבִּקֵנוּ כָּאֵזוֹר חֲתוּלָה: תְּגַדְּלֵנוּ בְּיַד הַגְּדוֹלָה:
תְּבִיאֵנוּ לְבֵיתְךָ בְּרִנָּה וְצָהֲלָה: תְּאַמְּצֵנוּ בְּרֶוַח וְהַצָּלָה:
תְּאַדְּרֵנוּ בְּאֶבֶן תְּלוּלָה: תְּלַבְּבֵנוּ בְּבִנְיַן עִירָךְ כְּבַתְּחִלָּה:
תְּעוֹרְרֵנוּ לְצִיּוֹן בְּשִׁכְלוּלָה: תְּזַכֵּנוּ בְּנִבְנְתָה הָעִיר עַל תִּלָּה:
תַּרְבִּיצֵנוּ בְּשָׂשׂוֹן וְגִילָה: תְּחַזְּקֵנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה:

הוֹשַׁעְנָא: אָנָּא הוֹשִׁיעָה נָּא:

בהקפה שביעית יכללם ביחד ויאמר לְךָ יְיָ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת
וְהַנֶּצַח וְהַהוֹד ׀ כִּי כָל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה
וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ: וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם
הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד וּבְתוֹרָתְךָ כָּתוּב לֵאמֹר: שְׁמַע
יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:
בְּהוֹשַׁעְתָּ אֵלִים בְּלוּד עִמָּךְ: בְּצֵאתְךָ לְיֶשַׁע עַמָּךְ: כֵּן

הוֹשַׁעְנָא:

כהו גוֹי וֵאלֹהִים: דְּרוּשִׁים לְיֵשַׁע אֱלֹהִים: כהו:
כהו הֲמוֹן צִבְאוֹת: וְעִמָּם מַלְאֲכֵי צְבָאוֹת: כהו:
כהו זַכִּים מִבֵּית עֲבָדִים: הַנּוֹן בְּיָדָם מַעֲבִידִים: כהו:
כהו טְבוּעִים בְּצוּל גְּזָרִים: יְקָרְךָ עִמָּם מַעֲבִידִים: כהו:
כהו כַּנָּה מְשׁוֹרֶרֶת וַיּוֹשַׁע: לְגוֹחָה מְצוּיֶנֶת וַיִּוָּשַׁע: כהו:
כהו מַאֲמַר וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם: נָקוּב וְהוֹצֵאתִי אִתְּכֶם: כהו:
כהו סוֹבְבֵי מִזְבֵּחַ: עוֹמְסֵי עֲרָבָה לְהַקִּיף מִזְבֵּחַ: כהו:
כהו פִּלְאֵי אָרוֹן כְּהוּפְשַׁע: צִיעֵר פְּלֶשֶׁת בַּחֲרוֹן אַף
וְנוֹשַׁע: כהו:
כהו קְהִלּוֹת בָּבֶלָה שָׁלַחְתָּ: רַחוּם לְמַעֲנָם שֻׁלַּחְתָּ: כהו:
כהו שְׁבוּת שִׁבְטֵי יַעֲקֹב: תָּשׁוּב וְתָשִׁיב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקֹב
והושיעה

וְהוֹשִׁיעָה נָא:

כְּהוֹשַׁעְתָּ שׁוֹמְרֵי מִצְוֹת׃ וְחוֹכֵי יְשׁוּעוֹת׃ אֵל לְמוֹשָׁעוֹת׃

וְהוֹשִׁיעָה נָא:

אֲנִי וָהוּ הוֹשִׁיעָה נָא:

אָנָּא אֱזוֹן חִין תְּאֵבֵי יִשְׁעָךְ׃ בְּעַרְבֵי נַחַל ׀ לְשַׁעְשְׁעָךְ׃ וְהוֹשִׁיעָה נָא: אָנָּא גְּאַל כַּנַּת נִטְעָךְ׃ דּוּמָה בְּטַאְטְאָךְ׃ וְהוֹשִׁיעָה נָא: אָנָּא הַבֵּט לַבְּרִית טִבְעָךְ׃ וּמַחְשַׁבֵּי אֶרֶץ בְּהַטְבִּיעָךְ׃ והושיעה נא: אָנָּא זְכָר לָנוּ אָב יִדְעָךְ׃ חַסְדְּךָ לָמוֹ בְּהוֹרִיעָךְ׃ והושיעה נא: אָנָּא טְהוֹרֵי לֵב בְּהַפְלִיאָךְ׃ יְוָדַע כִּי הוּא פִּלְאָךְ׃ והושיעה נא: אָנָּא כַּבִּיר כֹּחַ תֵּן לָנוּ יִשְׁעָךְ׃ לַאֲבוֹתֵינוּ כְּהִשָּׁבְעָךְ׃ והושיעה נא: אָנָּא מַלֵּא מִשְׁאֲלוֹת עַם מְשַׁוְּעָךְ׃ נֶעֱקַד בְּהַר מוֹר כְּמוֹ שַׁוְּעָךְ׃ והושיעה נא: אָנָּא סַגֵּב אֲשֵׁלֵי נִטְעָךְ׃ עָרִיצִים בְּהַנִּיעָךְ׃ והושיעה נא: אָנָּא פְּתַח לָנוּ אוֹצְרוֹת רִבְעָךְ׃ צִיָּה מֵהֶם בְּהַרְבִּיעָךְ׃ והושיעה נא: אָנָּא קוֹרְאֶיךָ בְּרוֹעֲעָךְ׃ רְעֵם בְּטוּב מִרְעָךְ׃ והושיעה נא: אָנָּא שְׁעָרֶיךָ תַּעַל מִמְּשׁוּאָךְ׃ תֵּל תַּלְפִּיּוֹת בְּהַשִּׁיאָךְ׃ והושיעה נא:

אָנָּא אֵל נָא הוֹשַׁעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא:

אֵל נָא תָּעִינוּ כְּשֶׂה אוֹבֵד׃ שְׁמֵנוּ מִסִּפְרְךָ אַל תְּאַבֵּד׃ הו והו אֵל נָא רְעֵה אֶת צֹאן הַהֲרֵגָה׃ קְצוּפָה וְעָלֶיךָ הֲרוּגָה׃ הו והו אֵל נָא צֹאנְךָ וְצֹאן מַרְעִיתָךְ׃ פְּעֻלָּתָךְ וְרַעְיָתָךְ׃ הו והו: אֵל נָא עֲנִיֵּי הַצֹּאן׃ שִׂיחָם עֲנֵה בְּעֵת רָצוֹן׃ הו והו: אֵל נָא נוֹשְׂאֵי לְךָ עַיִן׃ מִתְקוֹמְמֵיהֶם יִהְיוּ כְאַיִן׃ הו והו: אֵל נָא לִמְנַסְּכֵי לְךָ מַיִם׃ כְּמִמַּעְיְנֵי הַיְשׁוּעָה יִשְׁאֲבוּן מַיִם׃ הו והו: אֵל נָא יַעֲלוּ לְצִיּוֹן מוֹשִׁיעִים׃ טְפוּלִים בָּךְ

אשכנז

וּבְשִׁמְךָ נוֹשָׁעִים: הוֹ וְהוֹ: אֵל נָא חָמוּץ בְּגָדִים: זָעוּם לָעֵר
כָּל בּוֹגְדִים: הוֹ וְהוֹ: אֵל נָא יְזָכוֹר תְּזוּכוֹר: הַנִּכּוֹרִי בִּלְהָךְ
נָכוֹר: הוֹ וְהוֹ: אֵל נָא דּוֹרְשֶׁיךָ בְּעִנְפֵי עֲרָבוֹת גֵּעָם שְׁעֵה
כְּמֵעֲרָבוֹת: הוֹ וְהוֹ: אֵל נָא בָּרֵךְ בְּעִטּוּר שָׁנָה: אֲמָרַי רְצֵה
בְּפִלּוּלִי בְּיוֹם הוֹשַׁעְנָא: הוֹשַׁעְנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא:
אָנָּא אֵל נָא: הוֹשַׁעְנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא: אָבִינוּ אָתָּה:
לְמַעַן תָּמִים בְּרוּרוֹתָיו: הַגְמֶלֶט בְּרוֹב צִדְקוֹתָיו: מְצֵל
מְשֻׁמָּד בְּבוֹא מַבּוּל מַיִם: לְאוֹם אֲנִי חוֹמָה: הוֹשַׁעְנָא:
וְהוֹשִׁיעָה נָא: אָבִינוּ אָתָּה: לְמַעַן שָׁלֵם בְּכָל מַעֲשִׂים:
הַמְנֻסָּה בְּעֶשֶׂרֶת נִסִּים: בְּשֶׁר מַלְאָכִים נָם יַקְדֵּחַ נָא מְעַט מַיִם:
לְבָרְכָה כַּחֲמָה: הוֹ וְהוֹ אבינו אתה: לְמַעַן רַךְ וְיָחִיד בְּחָנָט
פְּרִי לְמֵאָה: זָעַק אֵיָה הַשֶּׂה לְעוֹלָה: בִּשְׂרוֹ וְהוֹ עֶבְדֵיו מַצָּאנוּ
מַיִם: לְגוֹלָה וְסוֹרָה: הוֹ וְהוֹ אבינו אתה: לְמַעַן קֶדֶם שְׁאַת
בְּרָכָה: הַנִּשְׁטַם וּלְשִׁמְךָ הָכָה: מְחֻם בְּמִקְלוֹת בְּשִׁקְרוֹת
מַיִם: לְדָמְתָה לְתָמָר: הוֹ וְהוֹ אבינו אתה: לְמַעַן צַדֵּק
דְּיוֹת לְךָ לְכֹהֵן: כְּהָתָן פְּאֵר יְהֵן: מְנֻסָּה בְּמַסָּה בְּמֵי מְרִיבַת
מַיִם: לְהָהָר הַטּוֹב: הוֹ וְהוֹ אבינו אתה: לְמַעַן פְּאֵר חֵיוֹת
גְּבִיר לְאֶחָיו: יְהוּדָה אֲשֶׁר גָּבַר בְּאֶחָיו: מְסַפֵּר רוֹב עֲ מְרַלֵּל
יֵל

לְמַעַן תמים כלורותיו וכו' זה הת: שלם בכל מעשים זה שהרחם מבינו שהיה נדיק תמים בכל מעשיו ובתפה בעשר נסיונות בסר פי כאשר רצה המלוכים עם למען דבור לברה כחמה ר"ל ברכה שתהיה בעולם כחמה שהרחם מבינו הוא יזכר אותה לטובה כחמה שהקדוש ברוך הוא הציל אותם מכיתוקה כדי שלא יטחתו אותו המצריים כו' לכן יפל עו לברה כחמה: רך ויחיד זה יצחק שהיה אבינו יתיר ליתן וכתיב ביה את בנך יחידך ונולד ליוסף שנה לאברהם ויהו וכתיב שרי לאחר כלומר שנולדת שרי ויצחק לך שנה לאברהם. זעק ר"ל שנתן הבה להם והנעים ולהם השה לעולה. בשרו ועבדיו עבדי יעקב ויתרת לו יתנחמו מים. ולפי



שיצחק נם כן היה עולה שיקים והקריב לאלהי ויתריצים עניו לפיכך מלך לעולה וכו'. קירם מלת ברכה זה יצחק. נקד היות וכו' לשים כי מלת ברכה זה יצחק שהיה מלוכש בם בגדי כחמן פלרי יכהן שהיה מלוכש בם בגדי כהונה על למען: מנסה לכתיבי. לאחר שנתנסו אברהם ויצחק ג' פ' שלא לעשות להם כל מה שרצו וכו' ולכן כי על זה נגזר עליו שלא יוכל לעמוד לפני אלהים ויעלה עולה לאחר ומשכך רוצע ישראל לאחר עבר לאחריו ויעלו לאחר ומשכך רוצע ישראל לאחר עבר לאחריו וכו' לכתיב ויהי אחרי הדברים האלה וגו' ויאמר אברהם ויאמר הנני

יַל מַיִם· לֹא לָנוּ כִּי אִם לְמַעַנְךָ: הוּ וְהוּ אֲבִינוּ אַתָּה: לְמַעַן
עָנָיו מִכָּל וְנֶאֱמָן· אֲשֶׁר בְּצִדְקוֹ כִּלְכֵּל הַמָּן· מָשׁוּךְ לְגוֹאֵל
וּמָשׁוּי מִמַּיִם· לְמִי זֹאת הַנִּשְׁקָפָה: הוּ וְהוּ אֲבִינוּ אַתָּה:
לְמַעַן שָׂמְתוֹ כְּמַלְאֲכֵי מְרוֹמִים· הַלּוֹבֵשׁ אוּרִים וְתֻמִּים· מְצֻוֶּה
לָבֹא בְּמִקְדָּשׁ בְּקִדּוּשׁ יָדַיִם וְרַגְלַיִם· וּרְחִיצַת מַיִם· לְחוֹלַת
אַהֲבָה: הוּ וְהוּ אֲבִינוּ אַתָּה: לְמַעַן נְבִיאָה מְחוֹלַת מַחֲנַיִם·
לִכְמֵיהֵי לֵב הוּשָׂמָה עֵינָיִם· לְרַגְלָהּ רָצָה עֲלוֹת וָרֶדֶת בְּאֵר
מַיִם· לְטוֹבוּ אֹהָלָיו: הוּ וְהוּ אֲבִינוּ אַתָּה: לְמַעַן מְשָׁרֵת לֹא
מָשׁ מֵאֹהֶל· וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ עָלָיו אִיהֵל· בְּעָבְרוֹ בַּיַּרְדֵּן נִכְרְתוּ
הַמַּיִם· לְיָפָה וּבָרָה: הוּ וְהוּ אֲבִינוּ אַתָּה: לְמַעַן לָמַד רְאוֹת
לְטוֹבָה אוֹת· זָעַק אַיֵּה נִפְלָאוֹת· מָץ טַל מִגִּזָּה מְלֹא הַסֵּפֶל
מַיִם· לְכַלַּת לְבָנוֹן: הוּ וְהוּ אֲבִינוּ אַתָּה: לְמַעַן כְּלוּלֵי
עֲשׂוֹת מִלְחַמְתֶּךָ· אֲשֶׁר בְּיָדָם תַּתָּה יְשׁוּעָתֶךָ· צְרוּפֵי מִגּוֹי
בְּלָקְקָם בְּיָדָם מַיִם· לְלֹא בָגְדוּ בָךְ: הוּ וְהוּ אֲבִינוּ אַתָּה:
לְמַעַן יָחִיד צוֹרְרִים דָּשׁ· אֲשֶׁר מֵרֶחֶם לְנָזִיר הוּקְדָּשׁ·
מִמַּכְתֵּשׁ לֶחִי הִבְקַעְתָּ לוֹ מַיִם· לְמַעַן שֵׁם קָדְשֶׁךָ: הוּ וְהוּ
אֲבִינוּ אַתָּה: לְמַעַן טוֹב הוֹלֵךְ וְגָדֵל· אֲשֶׁר מֵעוֹשֶׁק עֵדָה

חדל

לישראל· משוך לגואל וכו׳ כדכתיב כי מן המים
משיתיהו: כמלאכי מרומים זה אהרן כדכתיב כי
שפתי כהן ישמרו דעת כי מלאך ה׳ צבאות הוא וי״מ
שזה אלעזר הכהן: למען כביאה מחולת מחכים זו מרים
הנביאה שיצאתה בתופים ובמחול׳ והנשים עי״ז גם
הם יצאו כדכתיב ותקח מרים הנביאה וגו׳ ותצאנה
כל הנשים אחריה· ובזכותה כתנה הבאר לישראל:
לרגלה ר״ל בשבילה ובזכותה· לטובו אהליו כדכתיב
מה טובו אוהליך יעקב וגו׳ ולכך סידר כאן מה טובו
אוהליך גבי באר כדאמרינן שהבאר היה עולה לכל אחד
לאהלו: משרת לא מש מאהל זה יהושע שלא סר מאהל
משה דכתיב ומשרתו יהושע בן נון לא ימוש מתוך
האהל· ורוח הקודש עליו איהל לשון אורה כמו בהילו
כו: למד ראות לטובה אות זה גדעון שלמד
וזרש מהקדוש ברוך הוא שיראה לו אות לטובה·

זעק איה נפלאות כדכתיב ויאמר אליו גדעון בי אדוני
ויש ה׳ עמנו ולמה מצאתנו כל זאת ואיה כל נפלאותיו
אשר ספרו לנו אבותינו וגו׳· מצה טל מגיז׳ מלא הספל
כדכתיב שם וימץ טל מן הגזה מלא ספל מים· אשר
בידם ר״ל שעל ידם נתתה ישועה לישראל: למען יחיד
צוררי׳ דש זה שמשון הגבור שהיה בן יחיד דש הפלשתים
שהיו צוררים לישראל דש לשון ודשתי את בשרכם שופטי׳
ח׳ והי׳ נזיר· ממכתש לחי דכתיב שם ויבקע אלקים
את המכתש אשר בלחי ויצאו ממנו מים וישת וגומר
מכתש הוא גומא שהשן תקועה בו: למען שם קדשך
הושענא כמו שהושעת לשמשון· טוב הלך וגדל זה
שמואל הנביא דכתיב והנער שמואל הולך וגדל וטוב
גם עם ה׳ וגם עם אנשים· בשוב עם מחטוא וכו׳
דכתיב ויקבצו המצפתה וישאבו מים וישפכו לפני ה׳
ויצומו ביום ההוא וגו׳ ופי׳ רש״י וישאבו מים וגו׳ אינו

אלא

חִדֵּל· בְּשׁוּב עַם מֵחֲטוֹא צִוָּה שְׁאוֹב מַיִם· לְנָאוָה כִּירוּשָׁלַיִם:
הוּ וְהוּ אֲבִינוּ אַתָּה: לְמַעַן חֵיךְ מְכַרְכֵּר בְּשִׁיר· הַמְלַמֵּד
תּוֹרָה בְּכָל כְּלֵי שִׁיר· מְנַסֵּךְ לְפָנָיו כְּתָאַב שְׁתוֹת מַיִם·
לִסְגוּלַת עַמִּים: הוּ וְהוּ אֲבִינוּ אַתָּה: לְמַעַן זָךְ עָלָה
בִסְעָרָה· הַמְקַנֵּא וּמְשַׁכֵּךְ עֶבְרָה· בְּפִלּוּלוֹ יָרְדָה אֵשׁ
וְלִחֲכָה עָפָר וּמַיִם· לְעֵינֶיהָ בְּרֵיכוֹת: הוּ וְהוּ אֲבִינוּ אַתָּה:
לְמַעַן וְשֵׁרֵת בֶּאֱמֶת לְרַבּוֹ· פִּי שְׁנַיִם בְּרוּחוֹ נֶאֱצַל בּוֹ· בְּקַחְתּוֹ
מְנַגֵּן נִתְמַלְּאוּ גֵּבִים מַיִם· לְפוֹצְחֵי מִי כָמוֹךָ: הוּ וְהוּ אֲבִינוּ
אַתָּה: לְמַעַן הִרְהֵר עֲשׂוֹת רְצוֹנָךְ· הַמַּכְרִיז תְּשׁוּבָה לְצֹאנָךְ·
אָץ בְּבֹא מְחָרֵף סָתַם עֵינוֹת מַיִם· לְצִיּוֹן מִכְלַל יוֹפִי: הוּ וְהוּ
אֲבִינוּ אַתָּה: לְמַעַן דְּרָשׁוּךָ בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה· וְסוֹדְךָ לָמוֹ
נִגְלָה· בְּלִי לְהִתְגָּאֵל דָּרְשׁוּ זֵרְעוֹנִים וּמַיִם· לְקוֹרְאֶיךָ בַּצָּר:
הוּ וְהוּ אֲבִינוּ אַתָּה: לְמַעַן גָּמַר חָכְמָה וּבִינָה· סוֹפֵר מָהִיר
מְפַלֵּשׁ אֲמָנָה· מְהַכְּמֵינוּ אֲמָרִים הַמְשׁוּלִים בְּרַהֲבֵי מַיִם·
לְרַבָּתִי עָם: הוּ וְהוּ אֲבִינוּ אַתָּה: לְמַעַן בָּאֵי לְךָ הַיּוֹם בְּכָל

לב

אלא סימן הכנעה כלומר הרי אנו לפניך כמים הללו
הנשפכים ובדרש שהזכירו זכות אברהם שכתיב ביה
יקח כא מעט מים · לנאוה כירושלם זו ישראל כדכתיב
נאוה כירושלים אימה כבדגלות ולכן יסד כאן לנאוה
כירושלם כי כשם שירושלם היה מקום הועד להתפלל
שם לפני ה׳ כך עשה שמואל במצפה · חיך מכרכר זה
ד״ה ע״ה כדכתיב ודוד מכרכר בכל עוז לפני ה׳ חך
ל׳ תרגום מצחק ותצחק שרה תרגומו וחייכת · המלמד
תורה בכל כלי שיר ר״ל שהיה לומד תורה בשמחה ·
מנסך לפניו וכו׳ ר״ל כדכתיב בשמואל ב׳ כ״ג ויתאו
דוד ויאמר מי ישקני מים וגו׳ ויבקעו ג׳ הגבורים וגו׳
וישאבו מים וגו׳: זך עלה בסערה זה אליהו כדכתיב
ויעל אליהו בסערה השמימה · ושרת באמת לרבו זה
אלישע שהיה משרת לאליהו רבו · ופי שנים ברוחו
כאצל בו כדכתיב ויאמר אלישע ויהי כא פי שנים
ברוחך אלי · בקחתו מנגן כתמלאו גבים מים כדכתיב
ועתה קחו לי מנגן וגו׳ ויאמר כה אמר ה׳ עשה הנחל
הזה גבים גבים וגו׳: הרהר לעשות רצונך זה חזקיה
שלך יהודה שהיה צדיק גמור: המכריז תשובה לצאנך

כדכתיב בימי סנחרב ויאמרו אליו כה אמר חזקיהו
יום תוכחה ונאצה היום הזה וגו׳ וזהו שהיה מכריז
תשובה לישראל כמו שעשה הוא בעצמו כדכתיב ויהי
כשמוע המלך חזקיהו ויקרע את בגדיו ויתכס בשק
וגו׳ · אץ מיהר · לציון מכלל יופי עיר כלילת יופי
זו ירושלים · דרשוך אלו דניאל חנניה מישאל ועזריה
שהיו דורשים אותך בתוך גלותם · וסודך למו נגלה
שהיה נגלה להם חלום דנבוכד נצר · בלי להתגאל
דרשו זרעונים ומים ר״ל שלא רצו להתגאל בפת בג
המלך ובקשו שיתנו להם מאכל זרעונים כדכתיב
וישם דניאל על לבו אשר לא יתגאל בפת בג המלך
וביין משתיו וגו׳ ויאמר דניאל וגו׳ ויתנו לנו מן
הזרעונים ונאכלה מים ונשתה וגו׳ · לקוראך בצר כן
תישע לישראל שקוראין אותך בצרה ולפי שכמה פעמים
היו דניאל וחנניה מישאל ועזריה בצרה גדולה והציל
אותם ה׳ לכן יסד אצלם לקוראיך בצר כן הושענא ·
סופר מהיר זה עזרא מחכמינו אמרים המשולים ברהבי
מים ר״ל שהיה מחכים אותנו בתורה שנמשלת לים
ורחבה ממנו כדכתיב ורחבה מיני ים איוב י״א וכן

תושיע

לֵב׃ שׁוֹפְכִים לְךָ שִׂיחַ בְּלֹא לֵבָב לֵב׃ שׁוֹאֲלִים מִמְּךָ עוֹז מִטְרוֹת
מַיִם׃ לְשׁוֹרֵרוֹךְ בַּיָּם׃ הוּ וְהוּ אֲבִינוּ אַתָּה׃ לְמַעַן אַמְּרֵי
יִגְדַּל שִׁבְרֶךָ׃ וְהֵם נַחֲלָתֶךָ וְעַמֶּךָ׃ צְמֵאִים לְיִשְׁעֲךָ׃ בְּאֶרֶץ
עֲיֵפָה לְמַיִם׃ לְתַרְתָּה לְמוֹ מְנוּחָה׃ הוֹשַׁעְנָא׃ וְהוֹשִׁיעָה
נָא׃ אֲבִינוּ אָתָּה׃ הוֹשַׁעְנָא׃ אֵל נָא׃ אָנָּא הוֹשִׁיעָה נָא׃
הוֹשַׁעְנָא׃ סְלַח נָא׃ וְהַצְלִיחָה נָא׃ וְהוֹשִׁיעֵנוּ אֵל מָעוֹנוּ׃

(הוטענא) מין היום המכר׃ מוֹל מהרוג כיהר מוֹל נעטט היו

תַּעֲנָה אֱמוּנִים שׁוֹפְכִים לְךָ לֵב בַּמַּיִם׃ וְהוֹשִׁיעָה נָא לְמַעַן
בָּאֵי בָאֵשׁ וּבַמַּיִם גָּזַר וְגַם יַקְחַ נָא מְעַט מַיִם׃ וְהַצְלִיחָה
נָא׃ וְהוֹשִׁיעֵנוּ אֵל מָעוֹנוּ׃ תַּעֲנָה דְגָלִים׃ גָּזוֹ גִּזְרֵי מַיִם׃ וְהוּ
לְמַעַן הַנֵּעָקֵד בַּשַּׁעַר הַשָּׁמַיִם׃ וְשָׁב וְחָפַר בְּאֵרוֹת מַיִם׃
וְהַצְלִיחָה נָא׃ וְהוֹשִׁיעֵנוּ אֵל מָעוֹנוּ׃ תַּעֲנָה זִבִּים מְרַחֲנֵיהֶם
עֲלֵי מַיִם׃ לְמַעַן חָלַק מְפַצֵּל מַקְלוֹת בְּשִׁקְּתוֹת הַמַּיִם׃ טָעַן
נָגַל אֶבֶן מִמַּבְּאֵר מַיִם׃ וְהַצְלִיחָה נָא׃ וְהוֹשִׁיעֵנוּ אֵל מָעוֹנוּ׃

## תענה

מיתיר לירמלים שהיה רכתי עם וכיון שנזרק החזיר
ומכה ב״ה ויהושלים עיון ישראל מן הגולה לירושלים כן
הוא שהתחילו לתכנה ב״ה ויהושלים ולכן יסד ביניהם
שיתפללים רכתי עם׃ למען בתי היום בכל לב
שופכים לך מים לפני׃ שופכים לך מים בכל לב
בתפלה בכתיב אשפוך נפשי לפני תלים ק״ב בלא
לבב ב״ש אנשים שהיה להתפלל לאביהן בכל לב ושואלים
מהקב״ה עון שנתרות מים וכמו שהזכרנו למעלה
שהיה על הים וקבלת תפלתם כן הוא בעונה
שיתפללו׃ למען לשוררך בים ענין שירה כמו לשורר
שהיו שרים על הים׃ אתה אבינו אתה׃ לתרתה לו מנוחה ר״ל ובמו
שהוא בתפלה שחתר יפלו מחנות

תַּעֲנֶה יְדִידִים נוֹחֲלֵי דַּת מְשׁוֹלֵת מַיִם. וְהוּ לְמַעַן בָּרוּ
בְּמִשְׁעֲנוֹתָם מַיִם. לְהָכִין לָמוֹ וּלְצֵאֱצָאֵימוֹ מַיִם: וְהַצְלִיחָ
נָא. וְהוֹשִׁיעֵנוּ אֵל מְעוֹנוֹ: תַּעֲנֶה מְתֻחַנְנִים כְּבִי שִׁימוֹן עַל
מַיִם. לְמַעַנְךָ אֱמֶן בִּירֹ מַכְפִּיק לַעַם מַיִם. סְלַע דָּךְ יַזּוּבוּ
מַיִם: וְהַצְלִיחָה נָא. וְהוֹשִׁיעֵנוּ אֵל מְעוֹנוֹ: תַּעֲנֶה עוֹנִים עֲלֵי
בְּאֵר מַיִם. לְמַעַן פַּקֵּד בְּמֵי מְרִיבַת מַיִם. צְמֵאִים לְהַשְׁקוֹתָם
מַיִם: וְהַצְלִיחָה נָא. וְהוֹשִׁיעֵנוּ אֵל מְעוֹנוֹ: תַּעֲנֶה קְדוֹשִׁים
מְנַסְּכִים לְךָ מַיִם. לְמַעַן רֹאשׁ מְשׁוֹרְרִים בְּתָאַב שְׁתוֹת מַיִם.
הָלִילָה פָּץ וְנָסַךְ לְךָ מַיִם: וְהַצְלִיחָה נָא. וְהוֹשִׁיעֵנוּ אֵל מְעוֹנוֹ:
תַּעֲנֶה שׁוֹאֲלִים בְּרִבּוּעַ אֲשֶׁלֵי מַיִם. לְמַעַן תֵּל תַּלְפִּיוֹת
מוֹצָא מַיִם. תִּפְתַּח אֶרֶץ וְתַרְעִיף שָׁמַיִם: וְהַצְלִיחָה נָא.
וְהוֹשִׁיעֵנוּ אֵל מְעוֹנוֹ: רַחֵם נָא קְהַל עֲדַת יְשֻׁרוּן. סְלַח וְכַחֵל
עֹנָם. וְהוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ:

אָז בְּעֵינֵי עֲבָדִים אֶל יַד אֲדוֹנִים. בָּאנוּ לְפָנֶיךָ נְדוֹנִים. גֵּאֶה
אֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים. נִתְגָּרוּ בָּנוּ מְדָנִים. דָּשׁוּנוּ וּבָעֲלוּנוּ
זוֹלֶתְךָ אֲדוֹנִים: וְהוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ: הֵן נָשִׁינוּ הַיּוֹם
בְּתַחֲנוּן עֲדֶיךָ רַחוּם וְחַנּוּן. וְכַפַּרְנוּ נִפְלְאוֹתֶיךָ בְּיָשְׁנוּן:
וְהוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ: זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ. נָא אַל תַּיְבֵשׁ.
חַשְׂרַת מַיִם בְּאֵבְיָה תַּחְבֹּשׁ: וְהוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ: טַעֲנַת
בְּשָׂמָנָה. בְּיַד שְׁבָעָה וּשְׁמוֹנָה. יָשָׁר צַדִּיק אֵל אֱמוּנָה:
וְהוֹשִׁיעֵנוּ

---

בגיורים: תענה מתחננים ר"ל שיעניתה ליעקב כשהיה מתחנן ליום כאשר כתוב בתהלים הנאחר ביחזקאל מרים בזכותם תענה לנו בזכות תפלת רעי"ם שהיה כאיל ביח ויהיה מסמיק להם יום וכו'. עלה נאחר מים רומה ליום שיענית ליעקב שאחזו עלי נאחר כלבבי. לן ישיר ישראל את השירה הזאת עלי נאחר ענו לה בזכותם ובזכות תפלה והראן שבתקדי' ביחיבת חיים תענה לנו שאמו נתאים לשתות מים. מכסיים לן חיים

כוזן בית התקדש. דוד הת"עת שהיה רחם ליאחזרים ויתאוה לשתות מים משער בית לחם ואמר הביאו לי מים מבור בית לחם אשר בשער'. כהשתית לאיזן לחיר חלילה ונאמר וכיכך לותם לפניה'. כהשתית מים ר"ל שתענה תאוים. תענה שואלים ברבוע אשלי מים ר"ל שתענה לנו שאמו נתאים לשתות מים. ואשלי לאן ויטע אשלי בבאר שבע. ויקרא שם ה' אל עולם. ואיה להיות לנו לבאר מים חיים. ותל תלפיות בית התקדש שבתוכו יהיה לנו לבאר מים חיים. ותרעיף לאן ערפיך כמטר לקחי. ואיה נשמים לשלם. ותרעיף לאן ערפיך כמטר לקחי. ואיה

הושיענו אלהי ישענו: כָּרַתָּ בְּרִית לָאָרֶץ. עוֹד כָּל יְמֵי
הָאָרֶץ. לְבִלְתִּי פְּרָץ בָּהּ פֶּרֶץ: והושיענו אלהי ישענו:
מִתְהַגְּנִים עַלֵּי מַיִם. בַּעֲרָבִים עַלֵּי יִבְלֵי מַיִם. נָא זְכוֹר לָנוּ
נְסוֹךְ הַמַּיִם: והושיענו אלהי ישענו: שִׂיחִים בְּרֶרֶךְ מַטָּעָתָם.
עוֹמְסִים בְּשִׁוְעָתָם. עֲנֵם בְּקוֹל פְּגִיעָתָם: והושיענו אלהי
ישענו: פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת. פְּנֵה לְפִלּוּלָם שְׁעוֹת. צַדֵּקֵם אֵל
לְמִשְׁעוֹת: והושיענו אלהי ישענו: קוֹל רִגְשָׁם תִּישַׁע.
תִּפְתַּח אֶרֶץ וְיִפְרוּ יֶשַׁע. רַב לְהוֹשִׁיעַ וְלֹא חָפֵץ רֶשַׁע:
דהושיענו אלהי ישענו: שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם פְּתַח. וְאוֹצָרְךָ הַטּוֹב
לָנוּ תְּפַתַּח. תּוֹשִׁיעֵנוּ וְרִיב אַל תְּמַתַּח. וְהוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי
יִשְׁעֵנוּ: קוֹל מְבַשֵּׂר מְבַשֵּׂר וְאוֹמֵר:

אומן יְשַׁעְיָהוּ בָּא. קוֹל דּוֹדִי הִנֵּה זֶה בָּא. מְבַשֵּׂר וְאוֹמֵר:
קוֹל בָּא בְּרִבְבוֹת כִּתִּים. לֶעָמוֹד עַל הַר הַזֵּתִים:

מו: קוֹל גִּשְׁתּוֹ בַּשּׁוֹפָר לְתִקְעַ. תַּהְתָּיו הַר יַבָּקַע:
מו: קוֹל דָּפַק וְהֵצִיץ וְזָרַח. וּמָשַׁח חֲצִי הָהָר מִמִּזְרַח:
מו: קוֹל הֵקִים מְלוּל נוֹאֲמוֹ. וּבָא הוּא וְכָל קְדוֹשָׁיו עִמּוֹ:
מו: קוֹל וְלִכָּל בָּאֵי הָעוֹלָם. בַּת קוֹל יִשָּׁמַע בָּעוֹלָם:
מו: קוֹל זֶרַע עַמּוּסֵי רַחֲמוֹ. נוֹלָדוּ בְּיֶלֶד מִמֵּעֵי אִמּוֹ:
מו: קוֹל חָלָה וְיָלְדָה מִי זֹאת. מִי שָׁמַע כָּזֹאת:
קוֹל טָהוֹר פָּעַל כָּל אֵלֶּה. וּמִי רָאָה כָּאֵלֶּה:

מו:

ועומדו תליו ניסו ההוא על הר הזיתים ונם יכתר שהקדוש ברוך הוא יעבד נסול כשעשה כלכתיב והיה ביום ההוא יתקע בשופר נדול ונו'. קול דופק ונו'. והנין כלכתיב מעין התרכיס. וזרח על סם וזרח משעיר למו. קול הקים מלל כלמו וכו' ר' אלעזר קול אין שהקב"ה קיים דכרו וה שנאמר לותכו ע"י כמה נביאים להודיע למתנו מן הנעלת. קול לבל נאי עולם וכו' כלכתיב ביואל ה' ה' מעין י"ג ומירוצים



הושיענו אלהי ישענו: כָּרַתָּ בְּרִית לָאָרֶץ. עוֹד כָּל יְמֵי
הָאָרֶץ. לְבִלְתִּי פְּרָץ בָּהּ פֶּרֶץ: והושיענו אלהי ישענו:
מִתְהַגְּנִים עַלֵּי מַיִם. בַּעֲרָבִים עַלֵּי יִבְלֵי מַיִם. נָא זְכוֹר לָנוּ
נְסוֹךְ הַמַּיִם: והושיענו אלהי ישענו: שִׂיחִים בְּרֶרֶךְ מַטָּעָתָם.
עוֹמְסִים בְּשִׁוְעָתָם. עֲנֵם בְּקוֹל פְּגִיעָתָם: והושיענו אלהי
ישענו: פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת. פְּנֵה לְפִלּוּלָם שְׁעוֹת. צַדֵּקֵם אֵל
לְמִשְׁעוֹת: והושיענו אלהי ישענו: קוֹל רִגְשָׁם תִּישַׁע.
תִּפְתַּח אֶרֶץ וְיִפְרוּ יֶשַׁע. רַב לְהוֹשִׁיעַ וְלֹא חָפֵץ רֶשַׁע:
דהושיענו אלהי ישענו: שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם פְּתַח. וְאוֹצָרְךָ הַטּוֹב
לָנוּ תְּפַתַּח. תּוֹשִׁיעֵנוּ וְרִיב אַל תְּמַתַּח. וְהוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי
יִשְׁעֵנוּ: קוֹל מְבַשֵּׂר מְבַשֵּׂר וְאוֹמֵר:

אומן יְשַׁעְיָהוּ בָּא. קוֹל דּוֹדִי הִנֵּה זֶה בָּא. מְבַשֵּׂר וְאוֹמֵר:
קוֹל בָּא בְּרִבְבוֹת כִּתִּים. לֶעָמוֹד עַל הַר הַזֵּתִים:

מו: קוֹל גִּשְׁתּוֹ בַּשּׁוֹפָר לְתִקְעַ. תַּהְתָּיו הַר יַבָּקַע:
מו: קוֹל דָּפַק וְהֵצִיץ וְזָרַח. וּמָשַׁח חֲצִי הָהָר מִמִּזְרַח:
מו: קוֹל הֵקִים מְלוּל נוֹאֲמוֹ. וּבָא הוּא וְכָל קְדוֹשָׁיו עִמּוֹ:
מו: קוֹל וְלִכָּל בָּאֵי הָעוֹלָם. בַּת קוֹל יִשָּׁמַע בָּעוֹלָם:
מו: קוֹל זֶרַע עַמּוּסֵי רַחֲמוֹ. נוֹלָדוּ בְּיֶלֶד מִמֵּעֵי אִמּוֹ:
מו: קוֹל חָלָה וְיָלְדָה מִי זֹאת. מִי שָׁמַע כָּזֹאת:
קוֹל טָהוֹר פָּעַל כָּל אֵלֶּה. וּמִי רָאָה כָּאֵלֶּה:

מו:

מו : קוֹל יְשַׁעְיָהוּ וְזִמְּנוֹ הוֹדָהּ · הֵיוַהֲל אֶרֶץ בְּיוֹם אֶחָד
מו : קוֹל בַּבִּיר רוֹם וְתַחַת · אִם יִוָּלֵד גּוֹי פַּעַם אֶחָת
מו : קוֹל לֶעָת יִגָּאֵל עַמּוֹ נָאוֹר · וְהָיָה לְעֵת עֶרֶב יִהְיֶה אוֹר
מו : קוֹל מוֹשִׁיעִים יַעֲלוּ לְהַר צִיּוֹן · כִּי חָלָה גַּם יָלְדָה צִיּוֹן
מו : קוֹל נִשְׁמַע בְּכָל גְּבוּלֵךְ · הַרְחִיבִי מְקוֹם אָהֳלֵךְ
מו : קוֹל שִׁמְּךְ עַד דַּמֶּשֶׂק מִשְׁבְּנוֹתַיִךְ · קַבְּלִי בָּנַיִךְ וּבְנוֹתַיִךְ
מו : קוֹל עֲלִיזִי חֲבֵצֶלֶת הַשָּׁרוֹן · כִּי קָמוּ יִשְׁנֵי חֶבְרוֹן
מו : קוֹל פְּנוּ אֵלַי וְהִוָּשְׁעוּ · הַיּוֹם אִם בְּקוֹלִי תִּשְׁמָעוּ
מו : קוֹל צֶמַח אִישׁ צֶמַח שְׁמוֹ · הוּא דָּוִד בְּעַצְמוֹ
מו : קוֹל קוֹמוּ כְּפוּשֵׁי עָפָר · הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עָפָר
מו : קוֹל רַבָּתִי עַם בְּהַמְלִיכוֹ · מְגִדּוֹל יְשׁוּעוֹת מַלְכּוֹ
מו : קוֹל שֵׁם רָשָׁעִים לְהַאֲבִיד · עוֹשֶׂה חֶסֶד לִמְשִׁיחוֹ לְדָוִד:
מו : קוֹל תְּנָה יְשׁוּעוֹת לְעַם עוֹלָם · לְדָוִד וּלְזַרְעוֹ עַד עוֹלָם:
מו : שלשה פעמים קוֹל מְבַשֵּׂר מַבְשִׁיר וְאוֹמֵר :
הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ · וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ · וְרָעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד
הָעוֹלָם : וְיִהְיוּ דְבָרַי אֵלֶּה אֲשֶׁר הִתְחַנַּנְתִּי לִפְנֵי
יְיָ קְרוֹבִים אֶל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יוֹמָם וָלָיְלָה לַעֲשׂוֹת מִשְׁפַּט עַבְדּוֹ
וּמִשְׁפַּט עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ · לְמַעַן דַּעַת כָּל עַמֵּי
הָאָרֶץ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד :

קדוש שלם עלינו · קדוש יחום · שור היחוד קדוש יחום :

ויחשבים יתן יקע וכעבו סיים ויחרן לחזקו קול היה
בת קול ישמעו בעולם כדכתיב כהושע"י מ' מחר ה' יבלו
כאריה יזאג כי הוא יזאג ויחרדו בניים מים ופי'
רש"י יזאג להם הקב"ה כאדי תן הגבורה ולבני אחריך
ויחרדו בניים מים תרגיזו ויחכינהו גלגולתא מיזרעיה
דכל קול תן הבחיים בקדמת קול ולחזקו קול ישמיע
קול ניתן מים ניתן שנו ר' ל שיבח קול שיבח ניתן בן

דוד שבקרוב ניתן לחזקו התקדש ניתן מים
כדכתיב בזכריה ג' הכבי מים את קולי ויחי ויחרדם
יזכרן וכתיב בזיר בזכריה ה' הבה מים הזה דוד בקולו
יזחח וכתיב הם היכל ה' וזה הבחיח הזה דוד בקולו
נגלגל בחיים וזהו סיסל הזה דוד בקולו . קול קולות
כאשר כתיב ר' ל שיבח קול שיבח קולות שבעה
הוחים שבסיון בעתיד הקיים בחיים
עמר :

## תפלה לאומרה בהושענא רבה בשעת חיבוט ערבה:

יהי רצון מלפניך יי׳ אלהינו ואלהי אבותינו הבוחר בנביאים טובים ובמנהגם הטובים שתקבל ברחמים וברצון את תפלתינו והקפתינו תכור לנו זכות שבעת תמימיך וחסיר מחיצת הברזל המפסקת בינינו וביניך ותאזין שועתינו ותטיב לנו החתימה תולה ארץ על בלימה וחתמינו בספר חיים טובים והיום הזה תתן בשכינת עוזך חמש גבורות סמותקו׳ על ידי חביטת ערבה מנהג נביאיך הקדושים ותתעורר האהבה ביניהם ותנשקיהו מנשיקות פיהו ממתקת כל הגבורות וכל הדינין ותעיר לשכינת עוזך בשם:

יו״ד ה״א וא״ו שהוא טל אורות טליך ומשם תשפיע לעבריך המתנפל לפניך מחילה שתאריך ימיו ותמחול לו חטאיו ועונותיו ופשעיו ותפשוט ימינך ויד לקבלו בתשובה שלימה ואוצרך הטוב תפתח להשביע מים נפש שוקקה כמו שכתוב יפתח יי׳ לך את אוצרו הטוב את השמים לתת מטר ארצך בעתו ולברך את כל מעשה ידיך אמן:

## לשמחת תורה

קודם הוצאת ספר תורה:

**אתה** הָרְאֵתָ לָדַעַת׳ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ: אֵין כָּמוֹךָ בָּאֱלֹהִים אֲדֹנָי וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ: לְעוֹשֵׂה נִפְלָאוֹת גְּדוֹלוֹת לְבַדּוֹ׳ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: וְאִמְרוּ הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ וְקַבְּצֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִן הַגּוֹיִם׳ לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ: יְהִי יְיָ אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם אֲבוֹתֵינוּ אַל יַעַזְבֵנוּ וְאַל יִטְּשֵׁנוּ: מִי כָמֹךָ בָּאֵלִים יְיָ׳ מִי כָמֹךָ נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלּוֹת עוֹשֵׂה פֶלֶא: יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם׳ יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו: יְהִי שֵׁם יְיָ מְבוֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: יְיָ עוֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם: וְיִהְיוּ נָא אֲמָרֵינוּ לְרָצוֹן לִפְנֵי אֲדוֹן כֹּל: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

ויהי בנסוע הארון וכו׳ תמצא בדף רי״ד ע״ב

גַּדְּלוּ לַיְיָ אִתִּי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו: רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדוֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא: רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ: וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ

זֶה קִוִּינוּ לוֹ וְיוֹשִׁיעֵנוּ זֶה יְיָ קִוִּינוּ לוֹ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתוֹ:
אָנָּא יְיָ הוֹשִׁיעָה נָּא: אָנָּא יְיָ הַצְלִיחָה נָּא: אָנָּא יְיָ עַנֵּנוּ בְיוֹם
קָרְאֵנוּ: אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת הוֹשִׁיעָה נָּא: בּוֹחֵן לְבָבוֹת הַצְלִיחָה
נָּא: גּוֹאֵל חָזָק עַנֵּנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ: על הכל וכו' תמצא בדף רס"ו ע"ב:

קורס שמכניסים הספר תורה להיכל אומרים זה:

שִׂישׂוּ וְגִילוּ בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה: וּתְנוּ כָבוֹד לַתּוֹרָה: כִּי טוֹב
סַחְרָהּ מִכָּל סְחוֹרָה: מִפָּז וּמִפְּנִינִים יְקָרָה: נָגִיל
וְנָשִׂישׂ בְּיוֹאַת הַתּוֹרָה: כִּי הִיא לָנוּ עוֹז וְאוֹרָה: אֲהַלֵּל אֱלֹהַי
וְאֶשְׂמְחָה בּוֹ: וְאָשִׂישָׂה תִּקְוָתִי בּוֹ: אֲהוֹדֶנּוּ בְּסוֹד עַם קְרוֹבוֹ:
אֱלֹהַי צוּרִי אֶחְסֶה בּוֹ: נָגִיל: בְּכָל לֵב אֲרַנֵּן צַדִּקוֹתֶיךָ:
וַאֲסַפְּרָה תְּהִלָּתֶךָ: בְּעוֹדִי אֲגִיד נִפְלְאוֹתֶיךָ: עַל חַסְדְּךָ וְעַל
אֲמִתֶּךָ: נָגִילָ: גּוֹאֵל תָּחִישׁ מְבַשֵּׂר טוֹב: כִּי אַתָּה מְנַחֵל
עוֹז וְטוֹב: גְּאוּלִים יוֹדוּךָ בְּלֵב טוֹב: הוֹדוּ לַיְיָ כִּי טוֹב: נָגִיל:
דָּגוּל גְּאוּלָנָא הֲמוֹנִי: כִּי אֵין קָדוֹשׁ כַּיְיָ: דְּגוּלִים יוֹדוּךָ יְיָ: מִי
יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת יְיָ: נָגִיל: הֲלֹא בְּאַהֲבָתוֹ בָּחַר בָּנוּ: בְּנֵי
בְכוֹרִי קָרְאנוּ: הוֹד וְהָדָר הֶחְכִּימָנוּ: כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ עִמָּנוּ:
נָגִיל וְנָשִׂישׂ בְּזֹאת הַתּוֹרָה: כִּי הִיא לָנוּ עוֹז וְאוֹרָה:
אַשְׁרֵיכֶם יִשְׂרָאֵל אַשְׁרֵיכֶם יִשְׂרָאֵל אַשְׁרֵיכֶם יְשֻׁרַיְאֵל
אֲשֶׁר בָּחַר בָּכֶם אֵל: וְהִנְחִילָכֶם הַתּוֹרָה:

מְמַדְבָּר מַתָּנָה:

הִתְקַבְּצוּ מַלְאָכִים זֶה אֶל זֶה לְקַבֵּל זֶה: וְאָמַר זֶה לָזֶה: מִי
הוּא זֶה וְאֵיזֶה הוּא מֵאַחַז פְּנֵי כִסֵּא פַּרְשׂוֹ עָלָיו
עָנָנוֹ: מִי עָלָה לַמָּרוֹם: מִי עָלָה לַמָּרוֹם: מִי עָלָה לַמָּרוֹם
וְהוֹרִיד עוֹז מִבְטָחָה: הִתְקַבְּצוּ מִשֶּׁה עָלָה לַמָּרוֹם
נְתַנְאֵל שְׁמַעְיָה אֲבִיסוּבוֹ אֲבִיזְנוּחַ חָבֵר יְקוּתִיאֵל טוּבִיָּה

יָרֵד וְהוֹרִיד עֹז מִכִּסְאָהּ: הִתְקַבְּצוּ
אֲגִיל וְאֶשְׂמַח בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה: בֹּא יָבֹא צֶמַח בְּשִׂמְחַת
תּוֹרָה: תּוֹרָה הִיא עֵץ חַיִּים: לְכֻלָּם חַיִּים: כִּי עִמְּךָ
מְקוֹר חַיִּים: אַבְרָהָם שָׂמַח בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה: בֹּא יָבֹא צֶמַח
בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה: יִצְחָק: יַעֲקֹב: מֹשֶׁה: אַהֲרֹן: יְהוֹשֻׁעַ:
שְׁמוּאֵל: דָּוִד: שְׁלֹמֹה: שָׂמַח בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה: בֹּא יָבֹא צֶמַח
בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה: תּוֹרָה הִיא עֵץ חַיִּים: לְכֻלָּם חַיִּים: כִּי עִמְּךָ
מְקוֹר חַיִּים: יהללו וכולו

---

## דינים והנהגות של ימים טובים

**כתב** אע"ו ומכי שרש מלכה לדבר בהלכות י"ט הנני מניח עוד פסוק אחד הנזכר לי"ט אחר שלחה היתי"ם (בספר קהלת) ניסוק טוב היה בטוב. טוב לא כאחר אלא בטוב הב' יתירה ומזו מיהיה הלשם ש"ם שפיר מיבי טוביות ומה "בטוב ב' טוב. טוב למיבים בתורה ובמצות ובגמילות חסדים ומזו ומזו מיבי טוביות: וטוב לאחריני בלשון חמות למיבן כמו שנזכרו ה' מילו. וז"ל הטור ח"מ בהלכות י"ט סי' תקכ"ט ומות ש"ט לאחרי: מניע לחבירו ומתייחד עמו ומיבים ומשמחים אותו ומשמח את עצמו כעניין שנאמר והיית אך שמח וגו' ומיבן הוא שיאכיל לנשים ולטף ולאחרים העניים והעצובים הנמצאים בעיר כמו שהוא עושה לעצמו ולבניו ולבני ביתו שהרי מי שאין משמח את העניים הרי זו מיבת בעלה שאין זו שמחת מצוה אלא שמחת כרסו ועל זה נאמר ובזרקתי פרש על פניכם פרש חגיכם ונשא אתכם אליו: (כתב הב"י בשם הרמב"ם) כשם שיש לישראל חובה לשמח עצמו ובני ביתו ביום טוב כך חייב לשמח בניו ובנותיו ובני ביתו כך חייב לשמח את האשה איש את אשתו ואשה את בעלה איש את אשתו ואשה את בעלה איש את אשתו ואשה את בעל

כיעבודת הלז לנה להתפלל ולשוחח דברי התורה ולקיים התמחת . וחלק לנוף לכיולה ושתייה מן היותר בשיעור שאדם דברים שהנוף כזאת מהם . ומי שאינו הולך בדרך זה יבטל כוונת הבריאה . והוא כוונת הפסוק שהתלמוד לך אכול בשמחה לחמך וגו' שיאכל מתוך מן הדברים המותרים והוא שיתקיים בהאכן מעוט מיה שאכנו הוא לא ישיעור הוגן והוא שיהיה מהם כפי תאוה ולא שיתענה . וכ"כ בזוהן המיוחדות שכתוב בתורה שיאכל לתאוה ולכן בשבתות ויום טוב עונגות . עבודת הנוף בשבתות וימים טובים הכפה

ועבודת הנוף לאכול ולשתות בשמחה ובטוב לבב כמו שכתוב בתורה בשבתות וימים טובים שיש בהם עונג ושמחה לנפש . והוא לכתיב נבי ש"ס רק לשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם כל זכרון לנו כמוך של פסח הדין לכל המזכר בשיעור שכתוב ידעת שכולל הנפשות הם :

האחת היה הנפש התיניות ויצוה המיוחדת והתאוות . הצנייה היה הנפש השכלית והעוזר הוא שכל מיה לשר לו שיאוות בשתיהן יחד ולא יהיה פירוד ונפ כן לא יהיה מכל וכל כהנייר , והנפש הבהמית לבדו יעבוד לכם כי ש"ס לא שיאות ולא יותר להיותו שיאכיל לנפש השכלית הלשיות לה . והיה שלכלה הנפש הבהמית שאר הנפשות כי היה קודם ואין הקדושים שלכל יהיה שיהיו שיהיו לשם שכלה הלאור , כי כה הנה שאר הנפשות עיקרו נישים ונפלאות בלו המיוחדים ולשמוע ל"ת : ויאכיל לנפש התיוני שכלה שלה לאור שיהיה בשביל כיון בשר ויין ושאר מיני תענוגים וכ"ל כ"ז כתוב לתת לאור עונג לה' שלקיון וכתוב לתת לה' תהיה לכם תלקהו תניו לה' ותניו לכם . וז"כ נפי שה זה שיאותה התורה שיהיה בתוך שאר הנפשות ענוג ונפש . שיהיה הנוף ותענוגים לשר לתכל כי כ"ש כ"ן שר"ל שיהיה בלה בשכלו יין . ושיהיה הנפש השכלית הלשה לשר לה' שלה שיהיה הלשם שיה ושוב לב בדברי שירות ותשבחות וזכרון חסדים של הקב"ה כיעל כל שוב שכר נתלה הנה שכלו שיהיה לאור שכליהן ולאורים לפניו שירות ותושבחות הלוים בכלמות ובכלים ובניגלים ובשירות בשיר בלה הנפש כו' ותפוקות של לאור הוא שיהיה לאותן הנפשות הלוים בכלמות ובכלים ובניגלים ובשירות בשיר בלה הנפש כו' ותפוקות של לאור הוא שיהיה לאותן הנפשות השכליות שיהיה בהן הכח המדבר שלהם שיהיה לאור שכלי וזה

# מעריב ליל ראשון של פסח שעט

ליל שִׁמְּרִים אוֹתוֹ אֵל חֲצָה · בַּחֲצוֹת לַיְלָה בְּתוֹךְ מְצֻרָיִם
כְּיָצָא · גְּבוֹר עַל אוֹיְבָיו יַחֲצֵנוּ כְּחָצָה · הוֹד מַעֲרִיב
עֶרֶב וְנִזְמְרֵנוּ בְּנֶפֶשׁ חֲפֵצָה : בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים :

אהבת עולם

לַיל שִׁמְּרִים הוּא זֶה הַלַּיְלָה · וְעִתְּדוֹ אֵל בְּאוֹמֶר בַּחֲצוֹת
הַלַּיְלָה זֶה אֲשֶׁר הוּא לוֹ יוֹם וְלוֹ לַיְלָה · הוֹק אַהֲבָתוֹ
יְזָכּוֹר לָנֵינִי חֶלֶק לוֹ לַיְלָה : בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אוֹהֵב עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל :

אל מלך שמע

פֶּסַח אָכְלוּ פְחוּזִים · וְנִפְלָאוֹת הוֹזִים · בִּימֵי חָג פֶּסַח : פֶּסַח
בָּנוּ לְשָׁמוֹר לְדוֹרוֹת · פְּנֵה לָנוּ לְהוֹרוֹת : בִּימֵי חַג פֶּסַח :
פֶּסַח גָּזַר עָנוּי אֱמוּנִים · אַרְבַּע מֵאוֹת נִמְנִים : בִּימֵי חַג פֶּסַח :
פֶּסַח דַּת שָׁכוּעִים יְמַלֵּא · וְיוֹם יְשׁוּעָה יְגַלֵּה · בִּימֵי חַג
פֶּסַח : פֶּסַח הָרַג בְּכוֹרֵי חָם · וּבֶן בְּכוֹרוֹ רָחָם · בִּימֵי חַג פֶּסַח :
פֶּסַח וְיַעַר לְשִׁפּוֹט כַּרְשִׁיעִים · וְלַהֲעָלוֹת לְצִיּוֹן מוֹשִׁיעִים ·

בימי

ליל שמורים הוה על הסם שנאמר ליל שמורים הוא לה' וגו"ל יום מסם שומרים
לילה המשומר ובא מן המזיקין ומן הרשע לילה המשומר ובא מסשת ימי בראשית
נאמרך נאולסם של ישראל והרשה נסים נעשו לאבותינו ולנו כליל הלילה כאשר מוסם והוא ·
על הסם שחסם לילה ניסן שנאמר ויהי בחצות הלילה ואני ועלה בתוך מצרי' וכמו שדרז"ל
שהוה שומר בחצות הלילה לפי שלא היה יודע ובו' לאבל הק"ב יודע עתים ורגעים לפיכך
נעשם בו כתוב הסערה ואמר ויהי בחצי הליל' ומי חלקו חמ' רבי בנימין בר יפת הלילה
ליל נחלק מחלין רבי סימון אומר ושלשה מי' הקב"ה חלקה :
שמורים הוה זה הלילה שנאמר הוה הלילה הזה לה' · ועתדו ל בואמר בחצות
לילה כמו שפירשתי למעלה : זה הקב"ה · אשר הוה לו יום ולו לילה חלקו
הקב"ה היום והלילה שלו לפי שיודע עתיו ורגעיו וכן אמר דוד לך יום אף לך לילה :
פסח לנימי תלק לילה לבני אהרסם שפתב בו ויחלק עליהם לילה :
אכלו פחוזים שלומר אכלו הפסח בחפזון שנאמר ואכלתם אותו בחפזון ·
ובכלות הזוים בפלאות של הקב"ה היו רואים ישראל שבשעה שהיו אוכלי'
מחיהם היה הב"ה מוריד מערים ועפ"ה בימי אחזיהו מלך יהודה מלרחו בפלאות
בנו לשמור לדורותיכם שנאמר לזכר תעשה לחג לך ולבניך עד עולם · בזר עמו
שנאמר

## מעריב ליל ראשון של פסח

בִּימֵי חַג פֶּסַח: פֶּסַח זֶמֶר בְּנוֹת נָתָן: לְגָאוֹל בְּנֵי אִיתָן: בִּימֵי
חַג פֶּסַח: פֶּסַח חָמוּל עַל יוֹשֵׁב בָּדָד וְיָדוֹם: דּוֹדִי צַהֲוָאֲדוֹם:
בִּחָפֶּ: פֶּסַח טְבִיעַת נְעָנֵי בוּשׁ: וְהוֹצִיא עַמּוֹ בְּרֹכוּשׁ: בִּימֵי
חַג פֶּסַח: פֶּסַח יְרִידוֹת קֶן שְׁדוֹדָה: כַּנֵּס אוֹם נִדּוֹדָה: בִּימֵי
חַג פֶּסַח: פֶּסַח כָּרַת לְשָׁמּוֹ מִסִּים: וְהוֹצִיא עַמּוֹ בְּנִיסִים: בִּימֵי
חַג פֶּסַח: פֶּסַח לוֹחֲצִים יְלַחֵץ: וְיַרְפָּאֵנוּ מִמַּחֵץ: בִּימֵי חַג פֶּסַח:
פֶּסַח מְלֹא הָמוֹן הֲדָרָה: וְהִסִּיעַ גֶּפֶן שׁוֹרָקָה: בִּימֵי חַג פֶּסַח:
פֶּסַח נְגִידוֹת עַמּוֹ יַקְבִּיל: וְגִיל עַמּוֹ יַכְפִּיל: בִּימֵי חַג פֶּסַח:
פֶּסַח סַגֵּר זֵרִים לַדָּבָר: וְרָפָא עַמּוֹ מִשֶּׁבֶר: בִּימֵי חַג פֶּסַח:
בְּחָפֶּ:
פֶּסַח עֲבוּר כָּל אוֹהֲבָיו שָׁמוּר: וְנָקָם שְׁמוֹ כָּאָמוּר: בִּימֵי חַג פֶּסַח:
פֶּסַח פְּחַד בָּתֵּי מִצְרַיִם: וּבָן בְּעָנְיוֹ נְצוּרִים: בִּימֵי חַג פֶּסַח:
פֶּסַח צְבִירַת עַמּוֹ לְצִדְקָה: בְּגַם אוֹם חֻקּוֹקָה: בִּימֵי חַג פֶּסַח:
פֶּסַח קְשֹׁר צַר אֲבֵדָה: וְגָאַל יְדִידִים מֵעֲבוֹדָה: בִּימֵי חַג פֶּסַח:

### פסח

שנאמר ועברו ועמו לוחצים וכתיב וגם חשר עבדו דין הגזרים התלה: חיסק שנאמר
ופסחתי עליכם ולא יהיה בכם נגף: ידידות זה ב"ה שנא' מה ידידות משכנותיך:
ומי שבניו נקרין ידיד זה שלמה שנאמר ויקרא שמו ידידיה ומי שנשבה בחלקו נקרא ידיד
שנאמר לבנימין אמר ידיד ה' וכוח קן של ישראל שנאמר גם בשור מנהו בית ורחוב קן לה
וגו' ומשע' שעברו ישראל את הים נתתי לבית המקדש וירושלי' שנאמר בהלת בעוך לחמי
כוח קדשך תביאמו ותטעמו בהר נחלתך וגו' וב"ה וירושלם היה עדודם שנאמר שנאמר
סודד וכל מיתרי נתקו: ככם חוס כדודה ככם ישראל מהגלות שנאמר מתרפס נפשו
והיה כשור טודד קן משולח: מלה המון ישראל ממון מרמים שהיו בתחלה ריקם:
והסיע ישראל שנקרין גפן שורקה ע"ש גפן מצרים תסיע: נגידות נר יפעיל נגידות
פרעה: סגר נתן ומס' כמו לה תסגיר עבד אל אדוניו: ורפא עמו מעבר שנאמר לא
ימות מכל לבני ישראל דבר: פיחד בתי מצרים שנאמר כי אין בית אשר אין שם מת:
וגן פירש והבין במלה סגוה ליישראל לעשות הפסח לעמוד להם מגוה זו נלחתי תת
המזחית לבה בבתי ישראל שנאמרו ומזרו מעות הפסח בהלכתו: ככם למוס קבץ ישראל
מן הגלות: חקוקה ישראל שנאמר בהן הן על כפים חקותיך: קשר צר אבד הקשר
שהיה על ישראל שנאמר הבה נתחכמ' לו וגו ומר אבדה: את בכל בית יליל שנאמר כי אין
בית אשר אין שם מת וכתיב ותהי צעקה גדולה במצרים: בנחתו בחצות ליל שנאמר
ויהי בחצי הלילה וי' וכה. כל בכור אחד היתה צעקה וילולה: תובן והוחק לחות חותג

פֶּסַח דָּמִים יֵרָיֶה הָרַסְתָּ. וַתַּעֲתֵּק אַרְמַסְתָּ. בִּימֵי חַג פָּסַח:
פֶּסַח שֵׁת בְּכָל בַּיִת יְלִיל. בְּצֵאתוֹ בַּחֲצוֹת לֵיל. בִּימֵי חַג פָּסַח:
פֶּסַח תִּכֵּן וְהוֹחֵק לְאוֹת. לְהַרְאֵנוּ בוֹ נִפְלָאוֹת. בִּימֵי חַג פָּסַח:
פֶּסַח תְּהִלָּה לְשֵׁם שׁוֹכֵן שְׁחָקִים. תָּקְפוּ בַּיִּעוּ קְרוֹבִים וּרְחוֹקִים. תּוֹקֵף כְּבוֹדוֹ בַּיָּם מְחוֹקְקִים. וְשִׁיר וְתִשְׁבָּחוֹת בִּישׁוּרִים וּמִשְׁחָקִים: בְּגִלָּה בְּרִנָּה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כֻּלָּם:

לֵיל שִׁמֻּרִים הוּא לַה' (כמוך וכו')
לֵיל שִׁמֻּרִים סִימָן הוּא לָעַתִּיד לָבֹא. עֲלִיוֹנִי בְּאַיָּבָא.
פָּקוּד יִפְקוֹד עַם קְרוֹבוֹ. צוֹרְרֵנוּ הוּא נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בּוֹ:

לֵיל זה צור ישענו פצו פה ואמרו: ונאמר
לֵיל שִׁמֻּרִים קָרָאתָ נוֹרָא עֲלִילָה. בִּי בוֹ שָׁבַר מוֹטוֹת עֲגָלָה.
דָּעֵץ יְרֵעוּץ אוֹם מְדָרָם וְאַכְלָה. שִׁנִּית בּוֹ לְהַגְאָלָה:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל: (נ"א) מלך צור ישראל וגואלו: השכיבנו

לֵיל

הגה"ה אמר המחבר היסוד הראשונה לא תזכר ולא תפקד. ובודאי החסנה יחסבנו הכרכה ואומר מלך צור וגואלו. לפיכך ידי חובת הברכה ועונה ברכה לבטלה: וכך יאמר בלילי ליל כסבר' ואומר בלילי ליל שמרים הוא ליל שמור ונאמר ליל שמרים קראת נורא עלילה. כי בו שבר מוטות עגלה. דעץ ירעוץ אום מדרכו ואכלה. שנית בו להגאלה. ברוך אתה יי גאל ישראל. השכיבנו

ויאל מעריבי משמרות נהרכון המהם בשבחים. בשבר שחשבים נוסח בהברת החיחוד שכיונתו לשמך ומזמרים שמחת לבבך בירושה ניעוד. כי בך זה הוה נוסח קדושן כחיתון כתיב"י ומשכת יחוח רים ברכת בית ע"ד. כ"ב שכתב בה"ת לחתן שמחת ל"ב ה"ה וכו' שמיתך לבבך בירושה ניעוד:)

לילה של מלית מצרים מוכן ומזומן לעשות כרוסים וחותות ליסרא"ל שנאמר הוא הליה ליי לילה המשומר ובו מסבת ימי בראשית לעורך גאולת' של יסרא"ל כמו שפירשתי לעני' והיו שמחיך להברתנו כפלוחת וכמו שנאמר כימי לאתך מארץ מצרים תראנו נפלאות הו פי' תוכן והוסף לחות על שם של בעניין הפסוק והיה לחות על יקך ולטוטפות בין עיניך כי בחוזק יד הוציאנו וגומר:

פסח לסוכן שחקי להק"ה היוסד בשמים: תקפו הגידו לקרובים ולרחוקים זה הי' ערב רב שעלו אתם שכן' שעשו רחוקים ונהידו את גבורותי. תוקף לשון חוזק כמו כתובעות רשם לו וי"ם כתוב בהן תוקף. מחוקקים עניין כתיבה. שיר

ליל יתשבחות להקב"ה מסורים ושוחקים לותן שבים:
שמרים שימן הוא ומלו כמו שפירשתי לעיל לילה המשומר ובח לעתיד לבא

והק"ב

לֵיל שִׁמֻּרִים שִׁמְעוֹן לְעַם אֲחוּבִים · אֲשֶׁר הִצַּיל מִיַּד לָהֲבִים ·
תִּשּׁוֹעָה הֵיא לְבֵית רַבִּים · בְּנַחַת וְשָׁלוֹם בְּלִי פַּחַד
שׁוֹכְבִים: לֵיל שִׁמֻּרִים לַשּׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל:

אַזְבְּרָה שְׁנַת עוֹלָמִים יָמִים מִקֶּדֶם · בְּנֵעָלִים יָפְיָפִית בַּת
נָדִיב רַקּוֹדֶם · גְּבוֹל גְּבוֹהַּ תָּחוּם צָעִיר רוֹדֵם · דְּגֻמַּת
מַלְכִים בֵּית אֱלֹהִים אֲדֹנֵם: הֲרָאוֹת בָּעֲזָרָה בָּקָרְבָּן פָּנִים
לְקָרֵם · וּבְרֵמֵי פָּסְחֵי מִזְבַּח הַקֹּדֶשׁ לָאֲדֹם: זֶבַח הַמְיֻחָד לְשֵׁם
בּוֹקֵר וָעֶרֶב · חוֹיֵךְ הֶלְיָכָתוֹ בֹּל הַיְשָׁנָה קָרֵב · טָעוּן הַקְדָּמָה
עֶרֶב פְּסָחִים לְהִתְקָרֵב · יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה צָדַק יָלִין בָּהּ בְּקָרֵב ·
בָּאֵין אֲחֲרֵיהֶ הַתֵּר וְהַמְקֻדָּשׁ חָרֵב · לַעֲבוֹד בְּפֶה נִכְסַפְתִּי
לְרֵיחַ עָרֵב: מִדְבַּר נָוֶה מְשׁוּשׁ הָאָרֶץ וְעֵלִיּוֹתֶיהָ · נִשְׂחַט בְּרֹאשׁ
דַּפֻּסַח בְּשָׁלוֹשׁ אוֹכְלוֹסֶיהָ · סוֹרֶרֶת עֲגִירַת הַלֵּל לְיָרֵחַ
בְּקִלּוֹסֶיהָ · פְּרָחֵי אַהֲרֹן עוֹמְדִים בְּשׁוּרוֹת פְּלוֹסֶיהָ · צְדִי
הִיסּוֹד

לֵיל שִׁמֻּרִים שִׁמְעוֹן לְעַם אֲחוּבִים כו' עַם קְרוּבוֹ שֶׁנִּשְׁמַר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרוּבוֹ:
ח' ג' שבת' זֶרַע אַבְרָהָם אוֹהֲבִי · לְבֵית רַבִּים יְרוּשָׁלַיִם שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ עַל שְׁעַר בֵּית
רַבִּי ע"ש מַמְחִזְק' חוֹלְוֹסוֹי' לְדִתָּן בְּמַסֶּכֶת תַּעֲנִית מְפוֹלָס לֹא יֹאמַר חֲדָס לְחַבְּרוֹ לֹא בְּמָקוֹם
שֶׁלֹּא יִתְפַּשְׁכֵּם וְאִיתָן כִּי אֶתֵּן לְבֶדֶל לְבֵית תּוֹשִׁיבֵי וְכֹתִיב יִשְׁעִיָה ב' וְהָיָה שָׁלוֹם יִהְיֶה עַל

מִשְׁכְּבוֹתָם הוֹלֵךְ נְכוֹחוֹ:

אַזְכְּרָה בֵּית גְּזִיזָה לְאַבְרָהָם: הַקּוֹרֵם שֶׁבַּח מְקֻדָּם כִּדְכְתִיב מִי הֵעִיר מִמִּזְרָח צֶדֶק:
גְּבוֹל גְּבוֹהּ שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא גְּבוֹהּ מִכָּל הָאֲרָצוֹת: כְּעֵגֶל רוֹדֵם בְּנֵי יָמִין:
דְּגֻמַּת מַלְכִים בֵּית אֱלֹהִים אֲדֹנֵם מִכָּל לְמֶלֶךְ שֶׁאֵמַר לְמוֹתָן לֹת נְתַן לוֹ תִּרְהֶנוּ לִי אֶלָּא פַּעַם
אַחַת בְּשָׁנָה הִרְהֶנוּ לוֹ פַּעַם אַחַת מִקּוֹטֶט וְיֵשׁ אוֹמֵר לוֹ הִרְהֶנוּ לִי עוֹד פַּעַם שְׁנִיָּה בְּשָׁנָה
וּפַעַם שְׁנִית אָמַר לוֹ הִרְהֶנוּ לִי עוֹד פַּעַם שְׁלִישִׁית בְּשָׁנָה · וְכֵן כְּשֶׁהוּא מוֹלִיךְ נְתָנֵי
לְרֶגֶל בְּפֶסַח חֲבִיבִין לִפְנֵי הַקָּבָ"ה עַד שֶׁהִי' אוֹמֵר שֶׁיַּחְזִירוּ לְעַפְרוֹ · וּבְעַפְרוֹ שֶׁיְּקַבְּרוּ בְּשָׁנָה שְׁנִיָּה
מְסֻכָּת: טָעוּן הַקְדָּמָה תָּמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם הָיָה כָּל הַשָּׁנָה כֻּלָּהּ בְּשַׁבָּת בְּשַׁבָּת וּבְיוֹם טוֹב
וּמִתְּלָה · וּבְעֶרֶב פֶּסַח הָיוּ מַקְדִּימִין לְשׁוֹחֲטוֹ בְּשַׁבָּע שָׁעוֹת וּמִתְּלָה מִשְּׁבֵי מְחִיצוֹת שֶׁבְּפֶסַח
בֵּין חֲמִירִים הֵיכָן מְשַׁבְּחִים יְרוּשָׁלַיִם לֹא הִתְּירוּ עַד הַבְּמוֹת: חוֹלְוֹסִיס חֵילוֹת שֶׁבְּפֶסַח
קִיס בְּפֶסַח בְּשֵׁם כְּתוֹת: פְּלוֹסִיס לְגוֹסִיס: מְקוֹלְוֹסִיס הַפֶּסַח קְרוּי בְּלִי מְקוֹם

מְלוֹסִיס

הַיְסוֹד וְרוֹק דְּמֵי מַקּוֹלָסֵיהּ. קַטֵּר אֲמוּרִים עַל מַזְבַּח מְיוּסָּדָה:
רֵעִים מְנַדְּבִים בַּלַּיְלָה נֵאָבֵל צָלִיל. שִׁשִּׁים מְצוֹת טָעוּן וְרִבּוּעַ
חֲבִילִי. תּוֹךְ וְחָלִיל יְשַׁאוּ יְהוּדָה וְגָלִיל. מֵקִים דָּבָר עַבְדּוֹ
וַעֲצָתוֹ בְּעַלִּיל. אוֹמֵר לִירוּשָׁלַיִם תּוּשַׁב וְחָרְבוֹתֶיהָ אֶתְלִיל.
בְּרֵיחַיִן יוֹפִי צִיּוֹן חֵיק תַּבְלִיל. חֵילָהּ וְאַרְמְנוֹתֶיהָ בְּסִכַּת שָׁלֵם
תַּשְׁלִיל. אָז תַּחְפּוֹץ זִבְחֵי צֶדֶק עוֹלָה וְכָלִיל: ברוך אתה ה׳

פורס סכת שלום עלינו וכולו:

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת מוֹעֲדֵי יְיָ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: חצי קדיש · שמנה עשרה · עלינו:

# מעריב ליל שני של פסח

לֵיל שִׁמֻּרִים אוֹר יִשְׂרָאֵל קָדוֹשׁ אֲיֻמָּה כִּנְרָגָלוֹת. בְּצוֹעַן
עֲצַת מַלְאָכָיו הַשְׁלֵם בְּהַגָּלוֹת: גְּרָלָתוֹ מֵאָז יְרֻנָּנוּ

במקהלות

מלוסים לחוליה: גליל ר״ל גלי כמו גליל שעורי׳ שהוא חררה של שעור׳ צלויה בגחלים:
שמים מצות ליתן בחררים מה דעבד פרעה פסח מצות כלל עמה פ׳ מזוזה וכו׳:
ועצתו בעליל בגלוי מל׳ ערוף בעליל לארץ וכדכתיב כי עין בעין יראו בשוב ה׳ ציון:
תחליל ל׳ הר גבוה ותלול כלומר תבנה לותו בנין גבוה: ברביון יופי ל׳ הרבה יופי:

חילה ל׳ חיל וחומה:

## ליל

שמורים אור ישראל קדוש אימה כנגד גלות ר״מ ס״ז יסד זה ע״כ התחיל פיוטו
באור כי היה ענייני ישראל בפיוטיו וגם מסכת פסחים מתחלת אור לי״ד ע״ם
שהאור היה יהושע כמו שכ׳ בתחלת בריאת עולם ויאמר אלהים יהי אור וכתי׳ קומי אורי
כי בא אורך זמה פיסד אור ישראל קדוש ע״ם שכ׳ ביציעים י׳ והיה אור ישראל לאש
והקדוש לשלהבה ויציעים ניבא זה לחזקיה ואותה לילה היתה אור ויהושע לישראל
מסמיכה כמו שסיים מאחיר להם הקב״ה שבח ויאר את הלילה וכן היתה הלילה
אור תמאיר ובח שכ׳ שמורים לכל בני ישראל לדורותם: חיומה כנגדלות נקראו כן בשיר
השירים. עצת מלאכיו השלים בהגלות ע״ם שהאמר מקום דבר עבדו ועצת מלאכיו
ישלים חילו משה ואהרן בדאמר בפסיקתא מקום דבר עבדו זה משה שכ׳ לך כן עבדי
משה ועצת מלאכיו ישלים זה משה שהשלח מלאך ויוציאנו מצרים ומי׳ מלאך שליח
הקב״ה לחשוב לך אמר לה ישראל ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה הלך משה
ואמר למשה מהעתו כה אמר ה׳ בחצות הלילה אני יוצא בתוך מצרים אמר הקב״ה כבר
שגזרתי למשה ואמרתי לך כן עבדו משה בכל ביתי נאמן הוא ויהא עבדי משה ברוך

## מעריב ליל שני של פסח

בְּמִקְהֲלוֹת בְּזַלְלִילוֹת: לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ
בַּלֵּילוֹת: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים: אהבת עולם
לַיְלָה שׁוֹמְרִים הַפְלִיא אוֹמֶן עֲצוּת מֵרָחוֹק עָמוֹק וְנֶעְלָם: וּבוֹ
כְּאוֹמְנָיו מְשִׁעְבּוּד הֶעֱלָם: זֵיקֵת חֲטִיבָה אַהֲבַת עֲשָׂאָם
לְעֶלֶם: בְּאַהֲבַת יְיָ אֶת יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ
אוֹהֵב עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל: שמע ישראל
לַיְלָה שׁוֹמְרִים אַדִּיר וְנָאֶה לְהַהֲלוֹתָיו: זֵכֶר עֲשָׂה לְנִפְלְאוֹתָיו:
בְּלֵילֵי חַג פֶּסַח: לֵישׁ אֲנָוֶה גּוֹמֵל חֲסָדִים: תְּהַלָּתוֹ
בְּקָהָל חֲסִידִים: בְּהַפָּ: לֵישׁ בָּא מְבַרְאשִׁית לְהִתְאַמֵּר: לָנוּ
הַלַּיְלָה לְמִשְׁמָר: בְּהַפָּ: לֵישׁ בְּגִין קָרְבַּן פִּסְחֵי: יֵעָרֵב עָלָיו
שִׂיחִי: בְּהַפָּ: לֵישׁ גִּיהַ עוֹלָם הָתְאִיר: פְּתַחְתָּ בָּרָךְ יְאִיר:

בחפ

במכוון לילה כתה שחמר כן תעשה מה משה אמר בחצי הלילה לף אני בחצי הלילה הב"ה
ויהי בחצי הלילה וזהו סיסד עמת מלחיכיו הסליח בהגלות כלומ' כשהר בגלה הקב"ה
ועבר בארץ מצרים בחצי הלילה להכות במוריסם לז הסליח עצמן. גדולתו מחוללתו
ע"ז שהתגדל במצרים בגבורותיו ובאותותיו אשר עשה בתוכם. ירננו בחסידות
בהלילות בהלל והודיה מלילו במדרש במקהלות ברכו אלהים ה' ממקור ישראל שהמלילו
עוברין שבמעי אמן אמרו שירה על הים. להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות מבן
החתימ' הוא וכנון הוא לזכור פסוק זה בלילה כשם שהוא אומרים אותו ואומרים ע"ש
בשמותיהם שמוקדמת בית הקדוש בריך הוא בלילה והוא מחזירן לנו בבקר ועל כן אנו

ליל אומרים בסדר הברכות המחזיר נשמות לפגרים מתים שהומתו כל הלילה:
הפליח להבית. עתות מרחוק ע"ש שהחמר כחתר יפח החומן את היוצר כמו
חמוד' חומן ועניינו שתכלית הספלות והתייחסות הגלולה לפי הות הדבר רחוק מאד
מארז"ל אחין עבד יכול לברוח ממצרים ואהיו ערומים וערוה ממלות אם כן על ידי פלח
היתה הגלולה: זיקת מלשון זיקת יבמין מיסרחל זקוקי' לו להיות חטיבה בחשבם לאל
את ה' החמרת את יי' חטבת. ולהעלותם גרם לו בזכותם היה זה רק מחכמת ה' לאל
ליל אומרים אדיר ונאה לתהלותיו תחלת קלוסו של הקדוש ברוך הוא היה מן החוש
שבקרלו אדיר במלך, אדיר במרום ה' לכך פתח באדיר. בח מברחשית ליל שומרים
לילה המשומר ובח מסעת ימי ברחשית. להתחת' כמו החמרת היום, לכו הלילה למשמר נס:
ב"ה בעזרת כלומר אותו לילה של פסח היה משומר לנו מששת ימי ברחשית מן הרעמו מצרי:
אין קרבן לפני בעבור קרבן פסחו וזבחו יפלו ישרחל ממצרים על כן הרעמו מצרי:

ועוד

בְּחַפָּף׃ לֵישׁ נָשׁ רָצוּי לְכַהֵן מְכֻבָּדוֹת צַאנוֹ וּמַחֲלֵבֵיהֶן׃ בְּחַפָּף׃
לֵישׁ דָּרַךְ כּוֹבֵשׁ מִזְרָחִי׃ מַשְׂכִּיל לְאֵיתָן הָאֶזְרָחִי׃ בְּחַפָּף׃
לֵישׁ דַּלִּיק מְלָכִים וְחֵילָם׃ חֵרְפָּם תָּבִיא בִלְבָבָם׃ בְּחַפָּף׃ לֵישׁ
הַלָּלָה יִסְבָּה בְּפִלֶּךָ׃ לְרַקָּמוֹת תּוּבָל לַמֶּלֶךְ׃ בְּחַפָּף׃ לֵישׁ
סַמְּכֵהוּ וְנִרְחַף אֲחוֹרִים׃ אוֹת וּמוֹפֵת עַל מְצֹרָיִם׃ בְּחַפָּף׃ לֵישׁ
זוֹעֵר לְשַׁבֵּר עֲלֵינוּ נִפְלְאוֹתֶיךָ וּמַחְשְׁבוֹתֶיךָ אֵלֵינוּ׃ בְּחַפָּף׃ לֵישׁ
וַיַּח חַשְׁמַנִּים בְּחֵילָה׃ אֲבִימֶלֶךְ בַּחֲלוֹם הַלָּיְלָה׃ בְּחַפָּף׃ לֵישׁ
זֵרִים רָדוּ שָׁפָךְ׃ שָׁלַח יָדוֹ הָפַךְ׃ בְּחַפָּף׃ לֵישׁ זֵיהַר בְּטוּב
לְאֵלוֹם׃ לָבָן הָאֲרַמִּי בַּחֲלוֹם׃ בְּחַפָּף׃ לֵישׁ חֲמוּדָה בְּרָכוֹת
בִּנָּה אֵל יַעֲקֹב בְּנָהּ׃ בְּחַפָּף׃ לֵישׁ חָקוּק בְּהוֹד כִּסְאָךְ׃ וַיָּשָׂר
אֶל מַלְאָךְ׃ בְּחַפָּף׃ לֵישׁ טוֹב חִסְכִּים עַל יָדוֹ׃ מְקִים דְּבַר
עֲבָדוֹ׃ בְּחַפָּף׃ לֵישׁ טַעֲמָה כִּי טוֹב סַחֲרָהּ׃ לֹא יִכְבֶּה בַּלַּיְלָה׃
נֵרָהּ׃ בְּחַפָּף׃ לֵישׁ יוֹצְרוֹ חָלְקוֹ בְּחָכְמָה׃ יוֹדֵעַ עַד מָה׃ בְּחַפָּף׃
לֵישׁ יְלָלָה בְּנוֹף נָפְלָה׃ וְתָקֵם בְּעוֹד לַיְלָה׃ בְּחַפָּף׃ לֵישׁ כּוֹכָם
נֶחְתָּטוּ וְנִדְכָּאוּ׃ וְהָפַךְ לַיְלָה וַיִּדְכָּאוּ׃ בְּחַפָּף׃ לֵישׁ כָּרְזוּ שָׁבוּ

לוקה

יערב עליו שיחו זהו החגדה והלל שעוכין על הפסח ופסוק הוא תליס ק"ל ופירש שיחי דתורה׃ גיה עולם לדם הרחמן הוא זיוו מבהה גלגל חמה וזהו כמ"ד בניסן נברת העולם׃ פתח דרכיך שחמרת יקי לוה׃ גם רמזי לכון זה הבל שברכה קרבנו שנאמה ויעש ה׳ לקל הבל ולקל מנחתו׃ דרך כוכב מזרחי מעכיל לחיתן הזוהרתי זה לאברהם ונקרא חיתן׃ הללה יסבה זו שרה שנקרחת יסבה לפי שסבתה ברוח הקודש ויהללו לוחה של עופות׃ בפלך תרגום כל חבל תרגוב כל בית פלך טרטונא ועניינו מחוז׃ הסמך ונקף לחוריים פרעה כלחך ונסמך לחחוריו ולח נגע חליה נסמך לעון פרעת מלעון שפחת שפחתו שמה שלמה׃ ומופת על מצריים לף מצריים לקו עמו מופת לעון מכה כמו ושתי מופתים בשמים ובחרן׃ ועוד לשבר עלינו כתועבה זחת הלילה לשבר עול שבחנו על מלחריגו׃ וכח חשתי כלומר שהוביח חת חבימלך בחולומות רעים בחשתי שהוח ידע ועשיהו׃ וזדים רדוי שפך על חנשי סדו׳ שהיו זדים שפך חמתו להדיחם׃ זיהר שחוב לחלום הזהיר ללבן בחלומו שפתיו השמר מדבר עם יעקב מטוב ועד רע׃ חמודת ברכות זו רבקה׃ טעמה כי טוב סחרה דרז"ל שנת פרעה היתה בכורה וכלולה נזכר מרע"ה ולמדנו זה מפסוק טעמה כי טוב סחרה לה יכבה בלילה נרה׃ יומרו קלקול

לוֹקֶה · שָׂמֵחַ לְאִיד לֹא נָקֶה · בְּחַפָּ֫ף · לֵשׁ לְהָדֵק נִשְׁחַק אִקְּנָם ·
רֹאשִׁית לְכָל אוֹנָם · בְּחַפָּ֫ף · לֵשׁ לָבְטָה יְרֵאָתָם וּלוֹקֶה בּוֹנֶה ·
וּמְבוֹקָה וּמְבֻלָּקָה · בְּחַפָּ֫ף · לֵשׁ מְאוֹרֵי יְשׁוּעָה לְהַזְמִינִי · עֲחִזַּת
בְּיַד יְמִינִי · בְּחַפָּ֫ף · לֵשׁ מְאוֹדֵי הוֹדָאוֹת לְאַדְּרָךְ · עַל מִשְׁפְּטֵי
צִדְקֶךָ · בְּחַפָּ֫ף · לֵשׁ נוֹרָאוֹת בְּעֲשׂוֹתְךָ נִקְוָה · וַלַּיְלָה לַיְלָה ·
יְחַוֶּה · בְּחַפָּ֫ף · לֵשׁ נִלְחָמוּ כוֹכְבֵי אוֹרִים · לְעֻוַּרְתְּ יֵ֫י בַּגִּבּוֹרִים ·
בְּחַפָּ֫ף · לֵשׁ סִיַּע צַדֶּ֫ךָ נְעוּרִים צְלִיל לָחֶם שְׁעוֹרִים · בְּחַפָּ֫ף · לֵשׁ
סָגַב בְּמִבְטָח וּמָעוֹז · גֶּבֶר חָכָם בָּעוֹז · בְּחַפָּ֫ף · לֵשׁ עֲרִיצֵי פּוּל ·
שָׁקַד · וְתַחַת כְּבוֹדוֹ יָקַד · בְּחַפָּ֫ף · לֵשׁ עוֹמֵר חֲרָמֵשׁוֹ פִּלְחָם ·
וּבְמִלְחֲמוֹת תְּנוּפָה נִלְחָם · בְּחַפָּ֫ף · לֵשׁ פְּאֵר עֲלִיזִן בַּאֲמִירוֹת ·
מִכְּנַף הָאָרֶץ זְמִירוֹת · בְּחַפָּ֫ף · לֵשׁ פְּעָנַח צְפִנַת מַעֲבָדָיו ·
כּוֹהוּ אֵל עֲבָרָיו · בְּחַפָּ֫ף · לֵשׁ צְפִית סְרוּרָה וְאֵרוּחָה · וְתַחַת יָד
שְׁלוּחָה · בְּחַפָּ֫ף · לֵשׁ צְמַת בּוֹ בְּלֵיל · קְדֹשׁ יֵ֫י חָלַל · בְּחַפָּ֫ף ·
לֵשׁ קוֹמַת תָּמָר הָצָלָה · הַהֲדֻסִּים אֲשֶׁר בְּמִצְלָה · בְּחַפָּ֫ף · לֵשׁ
קוֹמְמִין הִשְׁבִּיעַ לְשַׁנָּנָה · יִתֵּן לִידִידוֹ שֵׁנָא · בְּחַפָּ֫ף · לֵשׁ רָזוֹת
וְהַצָּלָה עֲנִידָה · בַּלַּיְלָה הַהוּא נְדֻדָה · בְּחַפָּ֫ף · לֵשׁ שָׁבוּר
חֻפָּשָׁה לַמְּלָכָה · אֶזְכְּרָה נְגִינָתִי בַּלָּיְלָה · בְּחַפָּ֫ף · לֵשׁ שָׁמַע מִדְרָשׁ
לְנַקְּמָה נְטוּרָה · עַל צוּר הַמַּעֲטִידָה · בְּחַפָּ֫ף · לֵשׁ שָׁמַע מִדְרָשׁ
לנצור

בחכמ' נב"ר חד אמר סלילה נחלק' מחליו וחד אמר יוצרו חלקו : מוכס נחטע ונחלק'
המצרים היו קוברי' את מתיהם' ובתיהם היו נכנסי' בכוכים על הקברי' ומסטירין בספורו'
מתוכם : כדן ובנוי לוקה לפי' העבדים המסובלים והבנוים לקו לפי שהמה בשעבודו
של ישראל כמו שאמרו לפיכך לפי שפחות המבלבות לריחיים היו חומרות ורמכבו בשעבודם
וישראל בשעבודן : מלוזי הולחות הרבה הולחות : לחדק להבקר מלשון לחוק יסוד בתרגום
כעוריס וכו' עד בליל לחם שעוריס שהמה גדלים מספר ימים לרעבונו חלוס דרשו בשפר
מזכו' העומר עמור לחומתו הדור ואפע"י שהיה בלול מכל מקום נקיט בפית סדורה ורחוה בשפר
ישב על שלחן ערוך ומסובר ורוחות סעודת משתה עשה והטופה היה עומד על משמר
לרחות לחם כורם והריוס בחיס : קומץ השביע לשנה מאת העומר והלבות קמיצה שהיו
מזין

לְנִצּוֹר יַחֲלוֹ כְּשֵׁמַע צוּר׃ בְּחַפּ׃ לֵישׁ תִּכּוֹנַע מַסְפֵּר רַתֻּדָּה׃
אַחַת מִמַּתָּנָה לֹא נֶעְדָּרָה׃ בְּחַפּ׃ לֵישׁ תִּכּוֹנוּ לְיֵשַׁע וָגֵם נִכְחִי
יִשְׂרָאֵל יְכֻנָּם׃ בְּחַפּ׃ לֵישׁ מַאֲמָרִי יִרְצֶה לְשָׁעוֹת׃ מְקֻדָּם
פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת׃ בְּחַפּ׃ לֵישׁ אָז בְּחַנְיֵךְ שְׁלוּחִים׃ הוֹדִיעוֹ לְךָ
אֱלֹהִים׃ בְּחַפּ׃ לֵישׁ יְשַׁעְיָנוּ תְּחֻלָּה׃ וְשִׁמְךָ לְעוֹלָם נוֹדֶה׃
בְּחַפּ׃ לֵישׁ רֶנֶן חֲשׁוּקֶיךָ בְּחַדְּשֶׁךָ׃ לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ׃ בְּחַפּ׃

לֵיל שִׁמֻּרִים טֻמַּנְתָּ פְּלָאוֹתֶיךָ מִשְּׁחַר׃ הוֹדָאוֹת נִתְחַדָּתָ׃ יוֹמָם
לְחַמָּה וּבַלַּיְלָה לְשִׁיר נִתְעַדָּתָ׃ בְּלוּלֶיךָ אָז בְּאַמְנָה
דּוֹדֶךָ חִמַּדְתָּ׃ מִפִּי עוֹלָלִים וְיוֹנְקִים עֹז יִסַּדְתָּ׃ בגלת ברנה׃

מלכותך

לֵיל שִׁמֻּרִים מַלְכוּתְךָ רָאוּ בָנֶיךָ חַי וְקַיָּם׃ נִפְתַּח שִׁבְחֲךָ
בִּלְשׁוֹן עַתִּיר וְנִסְדָּרִים׃ כָּכוֹלִימִין מֹשֶׁה בְּקֹרְעָיִם׃ וְחֵנִיךְ
יָדוֹ עַל הַנָּהָר בְּעָיִם׃ זה צור ישענו פצו פה ואמרו׃ ונאמר

לֵיל שִׁמֻּרִים עָטוּר פְּלָאֵי צִדְקֶךָ בְּצָבָא וָאוֹת׃ קִרְבָתְךָ לִי
טוֹב יְשׁוּעוֹת הֲבָאוֹת שִׁתִּי בְךָ מַחְסִי בְּמַלֲאֲכוֹת הַנֶּאֱוָאוֹת׃
מַלְכְּךָ יִשְׂרָאֵל וְגוֹאֲלוֹ יְיָ צְבָאוֹת׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל׃

(נ״א) מלך צור ישראל וגואלו׃ השכיבנו

אוֹר יוֹם הַנֶּגֶף סְפֵירָה הוֹכְשָׁרָה בַּנּוֹגְהִים׃ לְצִיּוֹן נֶהֱחָתָה קְרָא
דְרוֹשָׁה עֲלוּת גֵּהִים׃ בְּנֵין מְפוֹאָר כְּרַךְ נִחְמַד לֵב

וגהים

מעתה ותלמד מרדכי לתלמידיו: הסדיוט לחתורום יותר מעשר׳ אלפים כסך ככר קטר חמר
ויתן לסקול ובדקה לסיכה הה״ד בגיל׳ הכותל נבנה התל׳ וכן דרז״ל על לידתו שנת
מכות הלדיקים שלמדו תורה ובדקה שנת׳ מעיטים׳ נאמר: ההדסים נזכות הדסה היה
אחתר ניאמר: רוחי הפצה על שם תסיסה ויתסם רוחי: תנוע מספר התורה כל
הימים שהיינו בגיל׳ שמורים תבינתי ופשפשתי מספר התורה וכתבתים: שלוהים

אוֹר יום הקף ובולנו כלו׳ ליל י״ו בניסן שלמחר מניפין בו את העומר וכשהרים
להתחיל למנות מ״ט יום כי הספירה בגיל׳ מוקף כדחי׳ במכות מיום הביאכם
יקיל׳ תספרו ונקנו ויבוא קיומתי שיהיה וכו׳ עד ת״ל שבע שבתות תמימו׳ תהיינה לימותי

וְנִיחִים: מִשְׁכְּנֵי עֶלְיוֹן בְּעֶשֶׂר מַעֲלוֹת קֹדֶשׁ גְּבוֹהִים: גִּיל
רָבָבוֹת לְבָנוֹן הַמְלֻבָּן נְצוּחִים שְׁלוּחִים: נִכְבָּדוֹת מְדֻבָּר בָּךְ
עִיר הָאֱלֹהִים: דְּרִישׁוֹת לְדָרוֹשׁ בְּשִׁכְנֵךְ מְקוֹם כְּפוֹר שָׁלַיִם
סְלוּלֵי צִיּוֹן מְבֻקָּשִׁים תַּפְקִידָם הָרֵם מִכְּשׁוֹלִים: הֲמוֹן חוֹגֵב
עֲלוֹת יְרָאָה הַטֵּר שַׁלְשְׁלַיִם: עֵת בִּי בָּא לְחָנָּה בְּלִי רִשְׁלַיִם:
וּמְחֻקָּרוֹב לָהּ בְּכוּר: נְרָבָהּ לְהַקְרִיב בְּטוּהַר שׁוּלַיִם: פְּצָחוּ
וְרַנְּנוּ יַחְדָּו חָרְבוֹת יְרוּשָׁלַיִם: זוֹרְזוּ לְהַקְרִים שְׁלוּחִים דְּנֵי
גִּיא נְבוּאוֹת: צֵאת מִבָּעֵרֶב עֲשׂוֹת בְּרִיכוֹת מֵאֲבִי
תְבוּאוֹת: חוֹל וְשַׁבָּת בְּרִבִּים מָלְאוּתָיו בְּשִׁלּוּשׁ בָּאוֹת
קָבְצוּ עֲרֹת הַחֲמוּכוֹת עֶסֶק גָּדוֹל לָנָאוֹת: חֻשְׁבָּה קְצִירוֹהִי
וְנָתְנוּהוּ בְּקֻפָּה וְלֶעָזְרָה מוּבָאוֹת: מַה יָּדִידוֹת מִשְׁכְּנוֹתָיִךְ יְיָ
צְבָאוֹת: טוֹבָה כְּפוּלָה וּמְכֻפָּלָת לַמָּקוֹם עָלֵינוּ לְאַמֵּר: רַבָּה

## עזמרים

הן תמימות בזמן שיתחיל מבערב וזהו הוכסדרה בכוגהי' כי סי' נוהגים ליתלמי' לאר
חורתא כמו לאור לי"ד בריש פסחים כדמפרש בגמ' ונקט יום הקם ל' במסכת מכות
וסוכה: לישן בלתה קרוי דרוסה כלומר לשון שביה בלתה תזכרנ' ותדרכנ' ומכה
בבנייתה ונקטר הצומר ומספור ונקריבנו כמלותו ולשון נקרתא עתה בלתה שב' ירמיה ל'
כי בלתה קראו לך ליון היא דור' לון לה ואנו מבקשי' עתה שתתרפנו ותבקשנו ולשון
שבחתר ולך יקרא דרוסה וכמו שחתר מסה חתר ה' חלונך דורש לחתה ונקט שבין
זה לזה מפוש דחתריכן בכוהה מכלן דעבדיכן זכר לנוקדש שב' ליון היה דורש לון לה מכלל
דבעינן דריסה: פלות גביש עלות לה רפוחה ולרוכה כמו שמתחיל הפסוק ירמיה ל' פ
תעלה לרוכה לך עלות כמו לעלות גביש כמו ולא יגבה מכם מזור הוסבו ו' שבניו ולא
יירפה. בניין מפוחר כרך מחמד זו ירושלי' וב"ש כדחתר בחיבה רבתי ובסוכה פרק
החליל מי שלא ראה ירושלם בבנייתה לא ראה כרך נחמד מעולם ומי שלא ראה ב"ה
בבנייתו לא ראה בניין מפוחר מעולם. לב וגבהים לב ועיניים כמו שחתר הם ב"ח: משכני
והיו עיני ולבי שם כל הימי' כי נבחי לשון זוהר ולזור כמו ויגיה חשבי תלים ק"ח: משכני
עלין ע"ם עיר חלקים קדוש משכני עליון תלים פ"ו: בעוהר שולים לה יחתר עוד
נמלחתה בשוליה: דיבי גיח ירושלם נקרא גיח שנחתר משה גיח חזיון: חול
ושבת כרבים מלחכותיו בשלש בחות חכמים חומרים לחל חול ולחל שבת היו קוראים
העומר בשלש המשרות שם בחכמות. ור"ם מחלק בין חול לשבת ולקמן במתני' נעש
חול ושבת הלכה כרבי' מלחכותיו בשלש שם בחיש: ריבה עומרים במחבר נעש

עוֹמְדִים בַּמִּדְבָּר כְּנֶגְדָּם אַחַת לַתְּמוֹר יֶחְבַּט וְנִתַּן לְאַבּוּב
הָאוֹר בְּבֶלוֹ לְגֻמּוֹר שְׁטָחוּהוּ בַּעֲזָרָה עָמְלוּ לְרוּחַ חַיִּים
לְבַמּוֹר בַּמָּה בְּכָרֵי מוֹר לְמַנְטֵר הַלָּז לְזַמּוֹר שִׁבְעוֹת חֲקוֹת
קְצִיר יִשְׁמוֹר חֲבַן בְּלֶתֶת וְצָבוּר וְנִגָּרַם בְּלִי הַסָּרוֹן בִּשְׁלָשׁ
עֶשְׂרֵה נָפָה יִצְיאוּ מִמֶּנּוּ עֶשְׂרוֹן נָתַן שָׁמְנוּ וּלְבוֹנָתוֹ יָצַק
וְכָלַל בְּחָדְרוֹן הֵנִיף וְהֵגִישׁ וְקָמַץ וּמָלַח וְהִקְטִיר הַזָּרוֹן
מִזֶּה שֶׁלְּהָן נָגְבוּ זָבוּ בְּשִׁירֵי הָרוֹרוֹן כָּל זָכָר בִּבְנֵי אַהֲרֹן
קֹדֶשׁ הָעוֹמֶר שֶׁנִּקְרְאוּ שְׁלֵמִים מְלֵאִים בַּפֵּירוֹת וּמְעֻטָּרִים
בְּזִרְזוֹר בֵּית דִּין מַחֲצוֹת רְחוּקִים מְתָרִים מֵרַחוֹק אֶת יָיָ
מְעֻטָּרִים זְכָרוֹ מַזְכִּירִים וְנוֹהֲרִים יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה הַעֲלֵה
עַל לִבְּכֶם נִמְהָרִים חִזְקוּ וְתִזְכּוּ לִשְׁמוֹעַ שִׁיר יְשׁוֹרֵר
לְדָרִים הַר בֵּית יָיָ בְּרֹאשׁ הֶהָרִים יֵרָאֶה בִּפְאֵת הַמּוֹרָד

תשלום

לחד מתן כתיב עמרים וכנגד ותמורתם לך בקש חלף ח': לחמיר לשון תמורה:
יחבוט ונתן לאבוב היו חובטין אותו וכותבין אותו לחבוב הוה כלי מ"ו וקב כדי שהאור
יתגבר על פני כלו: עמלו לרוח חיים לכמור לכל עמלו של לחם זורע וחורם וקוצר
ודש רוח לזרות את בוראם ואת לו חיים ברחמי הש"י: לכמור מלשון יכמרו רחמיך:
כתיב כרכי מור למכור הלז לזמור מיוסד על האגדה במציעא ריש לקים בעל בשר
היה חמר נתנו סמיכה לי מכיפיך ואתן לך מעט מרד עד כאן כך בא עליו רוח חמר כמה
מיני דברי חית ליה למרי דיבי: מנטר שומר העיר ועובדיה: לזמור לשון שבח כמו
מזמורי: תבן לחר שנקפר תוכן העומר בלחת ונבור היו נותנין ושורין השעורין במים
למשר קליפתן ומזרין אותן: מזר זי"ן דגושה לפניה בו"ן דמן כזר ועכויו לפי שעל
האולן היה זר זהב סביב לכן אמר בל' זה אף על פי שלא אמר כאן שלחן גבוה על חיבות
האולן רק לומר שזכו כל זכר בבני אהרן לאכול מירים מלחם חשה ה' כלומ הם מסוגים
על שלחן ה': קרב העומר פוקי ירושלים מלחיש בפירות מתמלאו הפוקים מן החדש
שהעומר מתירו לחבל לא קודם הקרבת העומר: בזריזות בית דין מחלות רחוקים
מתרים הרחוקים מירושלים אף על פי שלא רלו הקרבת העומר סומכים עלמם מן
שמחים על זריזות בית דין מחלות ואילך לחכול מהחדש: מלבלב תרגום ויוצא פרח
ויש לין ואפיק לבלבין: וגומל מלשון ויגמול עקדים: בקלחות מוזכות ולא בתרמל בפ'
החולב אמר חמי מנא הא מלחא דאמור רבנן בתר עינא חזלא עבידתא דתנן עשירים
שמורי בקלחות של כסף וזהב וענייט בסלי ערבה קליפה ומנקש המחזר שנופה
להניח

תַּשְׁלוּם שָׁלֵם סְבִיבָיִךְ: שְׁמֵךְ כְּשֵׁם מַלְכֵּךְ שֶׁעָרַיִךְ כְּשָׁבְכִיךְ
בְּרַסְבִּיךְ: הֻעַת בְּעֵדִי תִּלְבָּשִׁי הָדַר סָבִיךְ בְּמִסְבֵּיךְ: עוֹד
תָּעֲדִי תֻּפַּיִךְ: טְלוּל רוֹבִיךְ בְּרֵחוֹבַיִךְ: שִׁירוֹת בְּחֵנֵךְ
בָּאֲבִיבַיִךְ: גְּעִימוּת לְוֵיךְ בְּאַבּוּבַיִךְ: שַׁאֲלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַיִם.
יִשָּׁלְיוּ אוֹהָבָיִךְ: לְבִיתֵךְ נָאוָה קֹדֶשׁ נְוֵה תְּחִלָּה חוֹמֵל.
בֵּית מַעֲר הַרְבָּנוֹן מְלֻבָּב מְגָדִים וְגוֹמֵל: זָהָב פְּרָזִים פְּזֵרוֹת
פְּרָחָיו עוֹד מֵהֵאָמֵל: לְזַרְעוֹ שֶׁל יִצְחָק חֶסֶד בְּיוֹם הָגְמֵל.
אָרוֹמִמְךָ בְּעִטּוּר בְּכוּרֵי בְּקֻלָּתוֹת מְזֻהָבוֹת וְלֹא בְּתַרְמֵל.
כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן נִתַּן לָךְ הֲדַר הַכַּרְמֶל: יְתֵרַת חֲבֵרַיִךְ

ירושלים

להביא בכורים בשפע העומר עד שנתיחס בקיפות על נסף וזכר • קלת ל' קופה: תרמל
מל' דמקלו ותרמילו שהוא כלי כיס עור או סל: בפת חמוקד הוא בין עפוי כיפה בגוה
מאחר הכיפו': תשלום שלוש ויתר בניניי ירושלים שנקרא שלם: בהסכיך לשון סוכה
מלשון למען הסך הדג' ועניינו סביבת עיר על סם סופטים ושורים תתן לך בכל
עריך לשביניך: סביך זקיניך מלשון רז"ל ח"ל ההוה סבא: במסבי ל' לרכה ליפה
הסולתן ופירשו רבי יונה ל' סמיכה. ורד"ק כי הסיבה הל' ל' סבוב כי לרכה תופף
בסבוב והקפה להכות ורחים מתרגום ויסבו להטות ואסחרו למיכל: עוד תעדי מריס
פסוק הוא בירמי' ל"ח כאן דרך משורדי' בחילות לשחת תופים בידם שכאחר ותקיעה הוא שמור
הכניסה לחוות להרון את התוף בידה: טלול שחוק. רוכיך בחוריס: בחביביך לשון שיר שירו
שנה' בו חביב • בחבוביך שהיו הלויים מנגינים קול בחביב וזה אחד מכלי שיר ושמחת
במקדש כדאמ' בערכין: לביתך נאוה קדש הקדושה נאוה לך • נוה תהלה על שם ומתהל
בקהל קדוש ושערך תהלה • חומל זה הקב"ה שנאמר ורחמתי עליכם כאשר ירחם
איש על בנו • בית יער הלבנון מלבלב מגדים ע"ה במלכים ס' ז' ובן בית הלבנון
הלבנון ואמרי בפרק טרף בקלפי מה יער מלבלב לף ב"ה מלבלב לחמר רבי חוסאה
בשעה שבנה שלמה ב"ה נטע בו כל מיני מגדים של זהב והיו מוליכין פירות שיראו בעיני
וכיון שראוה מגזבת בהם מזמירין את פירותיהן שנאמר תלים ע"ב ירעש כלבנון פריו
זהב פרוים אמרינן בירושלמי פרק טרף בקלפי למה נקרא שמו זהב פרוים שנשע בו זהב
תלמות על זהב והיו עושין פירות וכן הוא אומר וזהב זהב פרוים: כבוד הלבנון נתן
לך הדר הכרמל פ"ה ישעיה ל"ה כבוד הלבנון נתן לה הדר הכרמל והכבן ואומר וזהר
כדרש על כבוד ב"ה בהעתיד לבנות כמו שפירש • יתירה חזרתך ירושלים לפי שכל מתוך
לשוני לחפי שם לה תהלה את ירושלים על ראש שמחתי • כמו שבעים שמותיך שמרות
חנה וזו שנה קרוי לה בכתוב שבעים שמות בגמר ע' שמותיו של הקב"ה וכתיב
בערכין רבי אליעזר ואמרים קוזית • כעיר שחוברה לה יחדיו ירושלים על מעלה הזו

בגמר

יְרוּשָׁלַיִם בָּנוּי שֶׁבָּעִים שְׁמוֹתֶיךָ. בְּעִיר שֶׁחִבְּרָה לָהּ הַפָּקְרוּ שׁוֹמְרֵי חוֹמוֹתֶיךָ. מְזַכִּירִים לְרַחֲמֶיךָ וְלִשׁוֹמֵךְ תְּהִלָּה לֵישֵׁב שׁוֹמְמוֹתֶיךָ. בְּאַחֲוָה וְרֵיעוּת וּמְקַדֵּשׁ אֶל בְּרָמָה נְוֵיוֹתֶיךָ. אַדִּיר בְּרָה וַאֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ בָּאֵר מָנוֹתֶיךָ. יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ: ברוך אתה יי פורס סכת וכולי

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת מוֹעֲדֵי יְיָ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

חצי קדיש · שמונה עשרה · קדיש שלם · עלינו · קדיש יתום · יגדל:

כנגד ירושלים של מטה שכאשר ירושלים הבנויה כעי' שחוברה לה יחדיו בפרק קמא דתענית · הוסיפו שומרי חומותיך של' על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרי' וגומר אל תמי לכם אל תדמו יומם ולילה מלבקש רחמים וכתיב אל תתני דמי לו עד יכונן עד ישים ירושלים תהלה בארץ וזהו שיסד מזכירים למונך ולשומך תהלה בארץ לייסד שוממותיך כתו שנת' יחזקאל ל"ו האדרת הללו הכשמה היתה כגן עדן · ובחומה וברעות פסוק הוא למען ימי ורבי תדברה בתפלתם וגו': מקדש של מעלה נקרא מקדש אחוזה ויעות במדרש שיר השירים תוכו רצוף אהבה רבי עזריה בשם רבי יהושע בן שמעון אומר זו שכינה שממלכה שכינתו כעין אחים ורעים וזהו שיסד בתפלה ובריעות מקדש של · ברמה נוויתך בפ"ק דזבחים דרש רבא מ"ד שמואל ג' י"ם וילך הוא ושמואל ושבו בעיות וכתיב הכא דוד בעיות ברמה וכי מה ענין עיות אצל רמה אלא רמה יושבין שרויה שכיותה עירום של שמואל ועוסקין בנביו של עולם שהוא ב"ה · לחברה ולבקשה טוב ולשום שכ' לחברה בת שלום בך וגומר · בחר מנותיך לפרש ולבחר מנת שכרך שהחזרת לה ומה הן יהי שלום בחילך ופ"ה תהלים קכ"ב שלח ישמע בה קול ששון וקול שמחה שלח יוסיפו להחריב עולמי עד כמו שאמר יעשיה ל"ה והיה שם מסלול ודרך וגומר ופדויי ה' ישובון ובאו לציון ברנה:

## מעריב ליל שביעי של פסח

אודי וַיּוֹשַׁע עַל הַיָּם נְגָלָה. בְּהַחֲשִׁיכוֹ לְצָרַי וְלִי הֵאִיר אֲפֵלָה. גְּדֻלַּת מַעֲשָׂיו גִּפְלָאִים וְנוֹרָאִים לְהַלָּלָה. יְהִי הָעָנָן וְהַחוֹשֶׁךְ וַיָּאֶר אֶת הַלָּיְלָה: ברוך אתה יי המעריב ערבים: אהבת עולם וכולי

הגיד בְּרִית יְשָׁנִים לְשַׁלֵּם בָּנִים גְּמוּלָם. וַיּוֹצִיא עַמּוֹ בְּשָׂשׂוֹן בְּאֶבְרָתוֹ נְטָלָם. זָכַר חַסְדּוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ

בִּירִידוּת לַמַּהֲלָם: בְּאַהֲבָתוֹ וּבְחֶמְלָתוֹ הוּא גְּאָלָם: בָּרוּךְ
אַתָּה יְיָ אוֹהֵב עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל: אֵל מֶלֶךְ שְׁמַע וְכוֹלִי עַד לְךָ עָנוּ שִׁירָה:
אֹזֶר חִסְדּוֹ הִפְלָא. מַעֲשָׂיו וְנִפְלְאוֹתָיו בַּמִּצְלָה. נוֹרָאוֹת
עַל יָם: בְּקַהַל עַם אַהֲלָלָה. בְּמוֹשַׁב זְקֵנִים אֲגַדֶּלָה:
רוֹגַע הַיָּם: גִּבֵּר בִּנְטוֹת יָדוֹ. גָּאוּ גַלִּים נָגְרוּ. יְרֵעַם הַיָּם:
דָּגוֹל בְּכָבוֹדוֹ נִגְלָה. אָז נִקְרַע בְּחַלָּלָה. וַיַּעֲמוֹד הַיָּם:
הֵשִׁיבוּ נֶאֱמָן בְּוַעֲפוֹ. וְאוֹזֵלְיךָ אֵיפוֹ. מַה לְּךָ הַיָּם: וַשַּׁבְּטֵי
יָהּ הֵמַמּוֹ. שָׁרֵי יְהוּדָה רָגְמוֹ. אֶל תּוֹךְ הַיָּם: זָרָה מְלוּכָה
לַהֲשָׁרִישׁוֹ. חָיְתָה יְהוּדָה לְקָדְשׁוֹ. בְּמִצְלוֹת יָם: חָצָה
לְגֶזְרִים וּמוֹלִים. דֶּרֶךְ לַעֲבוֹר גְּאוּלִים. מַעֲבַקֵּי יָם: טוֹב בָּנִין
שִׂרָתוֹ. פָּתַח בְּאָז זִמְרָתוֹ. צָהֲלוּ מַיִם: יַשְׁרִים קָדְמוּ רוֹנְנִים.
אַחַר אֵלִים מְנֻגָּנִים. מוֹשֵׁל בְּגֵאוּתָם: כְּבוֹלִים צָרְרִים
הַקָּפָה: וּמֹל מַעֲלָה כְּמִין כְּפָה: יַכְסוּ עַל יָם: לְבַל אֲפֵסִים
נִגְלוּ. אוֹתוֹתָיו בִּי גָדְלוּ. קְצֵי אֶרֶץ גָּזָם: מִי בָמוֹהוּ נֶאְדָּר.
חָסִין בְּכֹחַ נֶאְדָּר. הַקּוֹרֵא לְמֵי הַיָּם: גָּהֵל יָרִידָיו בְּאַהֲב.
זָרוֹעַ מַחֲצֶבֶת רָהַב. הִיא הַמְּחֹרֶרֶת יָם: סָלְעִים הָפַךְ
זַרְזִעוּ

יַדְרִיךְ בַּנְּעָלִים׃ וְהִכָּהוּ לְשִׁבְעָה נְהָלִים׃ אֶת לְשׁוֹן הַיָּם׃
הַפְּשִׁים יַדְרִיךְ שִׁירִים׃ נִשְׁאָרִים מֵאַשּׁוּר וּמִמִּצְרַיִם׃ וּמֵאִיֵּי
הַיָּם׃ מֵאֲרָצוֹת יַקְבֵּץ לְגָאֲלָם׃ לְנַטְּלֵם לְנַשְׂאֵם כָּל יְמֵי עוֹלָם׃
מִצָּפוֹן וּמִיָּם׃ בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יֵצְאוּ׃ מַיִם חַיִּים וְיֵרָפְאוּ׃
הֶצְיָם עַל הַיָּם׃ רַבִּים מוֹשְׁכִים וְהוֹלְכִים׃ וּמִן הַמִּקְדָּשׁ מְפַכִּים׃
הוֹלְכִים אֶל הַיָּם׃ יַעֲלוּ עַל שָׂפָה׃ עֲצֵי מַאֲכָל לִתְרוּפָה׃
קְצִירֶיהָ עַדְיָם׃ קְצִין עַם יַפְרִשׁ׃ מִגֶּזַע יִשַּׁי שֹׁרֶשׁ׃ וְיֵרְדְּ מִיָּם
וְעַדְיָם׃ בְּיָמֵינוּ יוֹפִיעַ הֲדָרוֹ׃ יָקֵם יְיָ אֶת דְּבָרוֹ׃ עָשָׂה אֶת הַיָּם׃
טְלָאָיו נִהֵל כְּאוֹמֶן מוֹשִׁיעַ וְגוֹאֵל׃ יְקַר זִיּוֹ רָאוּ וְהִכִּירוּ כְּבוֹד
אֵל׃ כִּלְכְּלָם דְּבַשׁ מִסֶּלַע הֶחֱסָם בְּצִלּוֹ לְהִצָּאֵל׃
בְּמַקְהֵלוֹת בָּרְכוּ אֱלֹהִים יְיָ מִמְּקוֹר יִשְׂרָאֵל׃ בגלה ברנה

בשמחה רבה ואמרו כלם׃ מלכותך וכולי

מִפְעַל נוֹרְאוֹתָיו צָפוּן מִי לְגַדְּלֵהוּ׃ עוֹצֶם פְּלָאוֹתָיו אֲשֶׁר
הִפְלִיא לְמַעֲנֵהוּ׃ צֶמַח קְדוֹשָׁיו אָנִי וְלִי מוֹרָשָׁה
לְקַלְסֵהוּ׃ זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ׃ אֱלֹהֵי אָבִי וַאֲרוֹמְמֶנְהוּ׃

זה צור ישענו וכולי

רָכַב עַל כְּרוּב בְּרָקִים רָב מַלְכִּי׃ שָׁלַח מִמָּרוֹם הִמְשַׁנִּי
מִמַּיִם הִמְשִׁיכִי׃ תַּמָּתִי רַעְיָתִי פָּץ קוּמִי וּלְכִי׃ כִּי אָמְנָם
כִּי גוֹאֵל אָנֹכִי׃ ברוך אתה יי גאל ישראל׃ השכיבנו

מָתַי אָבוֹא וְאֵרָאֶה פְּנֵי אֱלֹהִים לְהַקְבִּילָה׃ נוֹי חוֹמוֹת
מִגִּיעוֹת כִּסֵּא כָבוֹד לְמַעֲלָה׃ חֵיל וְאַרְמוֹן עַל מִשְׁפָּטוֹ
וְהָעִיר עַל תִּלָּה׃ מִכְלַל יוֹפִי יוֹפִיעַ כְּעִיר שֶׁחֲבָרָה לָהּ
בְּמַסְלָה׃ בֵּית אֵל עוֹלָה שְׂרִידֵי גוֹלָה לְהָגִילָה׃ אֱלֹהִים יְכוֹנְנֶהָ
עַד עוֹלָם סֶלָה׃ נִכְסְפָה גַּם כָּלְתָה נַפְשִׁי אֶל יוֹפִי מִכְלוֹלֶיהָ׃
מְדֵי חָדְשָׁהּ וְשַׁבַּתָּהּ לְהַרְאוֹת תָּמִיד עָלֶיהָ׃ בַּעֲלוֹת כָּעָב

קְרוּאֶיהָ לְשַׁלֵּשׁ פַּעֲמֵי רְגָלֶיהָ׃ לְסַבֵּב צִיּוֹן וּלְהַקִּיף וְלִסְפּוֹר
אֶת מִגְדָּלֶיהָ׃ בְּרָנִיּוֹת נוֹסָפִין לָהּ לְמִשְׁמַר נוֹי זְבוּלֶיהָ׃ יִקְרְאוּ
לִירוּשָׁלַיִם כִּסֵּא יְיָ וְנִקְווּ אֵלֶיהָ׃ חִכִּיתִי לַיְיָ אוֹתוֹתָיו
כִּימֵי עוֹלָם לְמַשְׁמֵשׁ׃ עַל עֶשֶׂר נְגָעִים עוֹד יְחַמֵּשׁ
וְעָלַיִךְ צִיּוֹן כְּבוֹדוֹ יֵרָאֶה בֹּקֶר וָרֶמֶשׁ׃ יְיָ לְאוֹר
עוֹלָם יִהְיֶה שַׁחַר וָאֶמֶשׁ׃ לְאוֹר עוֹלָם לֹא יִהְיֶה לְךָ עוֹד
הַשֶּׁמֶשׁ׃ מְאוֹר מְשָׁרְתָיו יַזְהִיר כְּזוֹהַר הָרָקִיעַ לְהִתְחַדֵּשׁ
הַנּוֹתָר בְּצִיּוֹן קָדוֹשׁ יֵאָמֵר לוֹ לְהִתְקַדֵּשׁ׃ אַדִּיר יְיָ שָׁם לֹא
יַעַבְרֶנּוּ טָמֵא לְהָדֵשׁ׃ לֹא יוֹסִיף לָבֹא בוֹ עָרֵל וְקָדֵשׁ׃ שְׂרִירִים
אֲשֶׁר יְיָ קוֹרֵא יִכָּנְסוּ לַפַּרְדֵּס׃ לִבְשִׁי בִּגְדֵי תִפְאַרְתֵּךְ יְרוּשָׁלַיִם
עִיר הַקּוֹדֶשׁ׃ בְּרֹאשׁ חֲמִשָּׁה הָרִים מִקְדַּשׁ אֵל לְכוֹנְנָה׃ בֵּית
אֱלֹהִים תַּחַת זִיו כְּבוֹדוֹ לְגוֹנְנָה׃ יַרְחִיבוּ אֹהָלֶיהָ יְרִיעוֹת
מִשְׁכְּנוֹתֶיהָ יַטּוּ לְשַׁכְנָה׃ עוֹלָה וּמַרְחֶבֶת לְמַעֲלָה וְנָסְבָה
וְרָחְבָה בָּעֶלְיוֹנָה׃ קְבוּצֵי גָלִיּוֹת מְקֻבָּצוֹת וְנָחוֹת בְּבֵית מְלוֹנָה׃
וּפְדוּיֵי יְיָ יְשׁוּבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה׃ חָזָק וְאַמִּיץ לְעֵינֵינוּ רוּחוֹ
הַטּוֹבָה יָעִיר׃ שְׁנַת גְּאֻלָּה יַרְאֵנוּ יְחַיֵּינוּ רַב וְצָעִיר׃ מִיַּד נֵכָר
יִפְצֵנוּ מִיַּד בְּנֵי שֵׂעִיר׃ קוֹל מֵהֵיכָל קוֹל שָׁאוֹן מַחֲרִיבָיו יַסְעִיר׃
חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב לָהּ שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם הַמַּבְעִיר׃ הִתְפַּלְלוּ בַּעֲדָהּ
וְדִרְשׁוּ אֶת שְׁלוֹם הָעִיר׃

ברוך אתה יי פורס סוכת וכולי׃ וידבר משה׃ לשבת ושמח

# מעריב ליל אחרון של פסח

**אֱמוּנַת** אוֹמֵן לְעַם זוּרָם זָכַרְתָּ׃ בִּשְׂכַר הָאֱמוּנָה הַיָּם
קָרַעְתָּ׃ גּוֹי שׁוֹמֵר אֱמוּנִים בָּאֱמוּנָה אֵרַסְתָּ
לְךָ יוֹם אַף לְךָ לַיְלָה אַתָּה הֲכִינוֹתָ׃ ברוך אתה יי המעריב

ערבים׃ אהבת עולם וכולי דברי

דְּבָרַי הֶאֱמַנְתֶּם בַּיַּבָּשָׁה עָבְרוּ בָנַי׃ הֵן נֶגֶד אָבוֹת לְגוֹזֵר
יַם סוּף נֶאֱמָנַי׃ וְגָלְיוֹת יְקֻבָּצוּ מֵרֹאשׁ אֲמָנָה בְּעִדָּנַי׃
אָהַבְתִּי אֶתְכֶם אָמַר יְיָ׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אוֹהֵב עַמּוֹ
יִשְׂרָאֵל׃ אל מלך שמע וכולי

אָשִׁירָה לַיְיָ בְּשִׁירָה עֲרֵיבָה׃ אֵל נַעֲרָץ בְּסוֹד קְדוֹשִׁים
רַבָּה׃ יְיָ מִי כָמוֹךָ׃ בְּמַקְהֵלוֹת בָּרְכוּ אֱלֹהִים
יִשְׂרֵי אֵל׃ יְיָ מִמְּקוֹר יִשְׂרָאֵל׃ יְיָ מִי כָמוֹךָ׃ גֵּיאַנִי וְגֵאוֹתָיו
וּמִתְגָּאָה עַל מִתְגָּאִים׃ רָם עַל כָּל גּוֹיִם׃ יי מי כמוך׃ דִּגְלַנִי
וְהֶאֱמִירַנִי עֻזִּי וּלְךָ יָאֲתָה׃ כִּי תִפְאֶרֶת עֻזָּמוֹ אָתָּה׃ יי מי כמוך׃
הֵן עוֹלְלִים וְיוֹנְקִים הִכִּירוּךָ אֵלִי׃ אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי לִי׃ יי מי
כמוך׃ וְיִרָאוּךָ דָּגוּל מֵרְבָבָה בְּפָנִים לִבְחוֹר׃ דּוֹדִי שָׁלַח יָדוֹ
מִן הַחוֹר׃ יי מי כמוך׃ זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ אוֹתוֹ אִוִּינוּ׃ הִנֵּה
אֱלֹהֵינוּ זֶה קִוִּינוּ׃ יי מי כמוך׃ חָגוּר חֶרֶב כְּגִבּוֹר וּמְרַחֵם
עַמּוֹ׃ יְיָ אִישׁ מִלְחָמָה יְיָ שְׁמוֹ׃ יי מי כמוך׃ טֻבְּעוּ בְּיַם סוּף
וּבְאִשּׁוֹנִית לְדַיְּינָה׃ בְּסַאסְאָה בְּשַׁלְּחָה תְּרִבֶּנָּה׃ יי מי כמוך׃
יָרָה רָמָה רִמָּה בַיָּם מִלְּהָבֵן׃ יָרְדוּ בִמְצוֹלוֹת כְּמוֹ אָבֶן׃ יי מי
כמוך׃ כִּי יְמִינְךָ וּזְרוֹעֲךָ עַתָּה וְלָבוֹא חַיֵּיב׃ יְמִינְךָ יְיָ תִּרְעַץ
אוֹיֵב׃ יי מי כמוך׃ לְהִתְגָּאוֹת בְּקָמֵינוּ מִי יָכִיל בְּמִתְקוֹמְמֶךָ׃
וּבְרוֹב גְּאוֹנְךָ תַּהֲרוֹס קָמֶיךָ׃ יי מי כמוך׃ מָדַדְתָּ סְאוֹן
בְּעַדְמוּמִית עֲרֵימוֹת בְּעוּוָיִם׃ קָפְאוּ תְהוֹמוֹת בְּלֶב יָם׃ יי מי
כמוך׃ נִאֵץ בַּחֲמִשָּׁה וּבְכִתּוֹת שְׁלֹשָׁה מִתְחַלֵּק׃ אָמַר אוֹיֵב
אֶרְדּוֹף אַשִּׂיג אֲחַלֵּק׃ יי מי כמוך׃ סִלְסְלוּ לְאַדִּיר עַל אַדִּירִים
בִּמְאַדְּרִים׃ צָלְלוּ כָּעוֹפֶרֶת בְּמַיִם אַדִּירִים׃ יי מי כמוך׃
עֹשֵׂה פֶלֶא לְאָבוֹת וּלְבָנִים בְּהִלּוּלִים׃ נָאוֹר וְאַדִּיר יְיָ מִי
כָמֹכָה בָּאֵלִם׃ יי מי כמוך׃ פִּרְעֹה הִצְדִּיק דִּין בְּמֶרֶץ׃
נטית

נָטִיתָ יְמִינְךָ תִּבְלָעֵמוֹ אָרֶץ׃ יי מִי כָמוֹךָ׃ צָרֵיהֶם בָּלַעְתָּ
חַסְּרוֹן חֶסֶד לִמְבַקְּשֶׁיךָ׃ נֶהֱלַתָּ בְעֻזְּךָ אֶל נְוֵה קָדְשֶׁךָ׃ יי מִי
כָמוֹךָ׃ קוֹל נִשְׁמַע רָגְזוּ עַמִּים וְלָבְשׁוּ שָׁכוֹל׃ יֹאחֲזֵמוֹ רָעַד
נָמוֹגוּ כֻּלָּ׃ יי מִי כָמוֹךָ׃ רָבוֹת עָשִׂיתָ אֶל עִם סְגוּלָתֶךָ׃
תָּבִיאֵמוֹ וְתִטָּעֵמוֹ בְּהַר נַחֲלָתֶךָ׃ יי מִי כָמוֹךָ׃ שָׁבְתָּ מָכוֹן
בִּסְאֲךָ פָּעַלְתָּ לִידִידֶיךָ׃ מִקְדָּשׁ יי כּוֹנְנוּ יָדֶיךָ׃ יי מִי כָמוֹךָ׃
תָּרוּם יָדְךָ עַל צָרֶיךָ לְהִוָּעֵד׃ יי יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד׃ יי מִי
כָמוֹךָ׃ זָכַרְתִּי חַסְדֶּיךָ טוֹב לְקוֹרְאֶיךָ בְּחוֹרָיָה׃ יָחִיד בָּמוֹךָ
אֵין לְךָ שֵׂרָה חֲוִיָּה׃ מִי בָמוֹךָ מַחֲרִישׁ בְּעֶלְבּוֹן שַׁבְּרָה׃
יי אֱלֹהִים מִי כָמוֹךָ חַסִּינָהּ׃ בגלה ברנה בשמחה רבה וכולי׃

מי כמוך וכולי עד לפני משה׃

נֶמַע שׂוֹרֵק עִוֵּם פְּאֹרוֹת בְּעֵרֶן׃ צְבִי צָדִיק תָּבִיא גּוֹדֵר
פֶּרֶץ׃ קְנֵה עֵרָה נָעֵר הַיָּה בְּאֶרֶץ׃ וְהָיָה יי לְמֶלֶךְ עַל
כָּל הָאָרֶץ׃ זה צור וכולי׃

דָּם חֻבַּבְתָּ שְׁבִיעִיּוֹת צָבָאָה רִבְרֵבָה׃ שְׁמַע מְצֻיָּרִים תַּשְׁמִיעַ
לָצוּר וְהַגְּבָהּ׃ תְּקֻנָּה שְׁנִית וּפְדֵה עֵדֶר הַנִּשְׁבָּה׃ וְבָא
לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וְלִשְׁבֵי׃ ברוך אתה יי גאל ישראל

אֵל עֻזּוֹר הָקֵם טָלָאֶיךָ לְעֵילוֹם׃ נִפְלָאוֹת רַאֵנוּ עֲדֵים
לְהַלְבִּישׁ חֲלוֹם׃ צִיּוֹן תִּדְרוֹשׁ שָׁלֵם תָּקִים בִּיחֻלּוֹם׃
יי יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם׃ בָּרוּךְ אַתָּה יי פּוֹרֵס סֻכַּת שָׁלוֹם
עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל עַל יְרוּשָׁלָיִם׃ וידבר משה וכולי׃

חצי קדיש · שמונה עשרה · קדיש שלם · עלינו קדיש יתום · יגדל׃

בין פסח לעצרת אין נופלים בניס ואין עוסקין במלאכה אחר שקיעת החמה בערב שה לשחרית ר"ע מתו כולהו זמן וכאותה שעה׃ סיון מה"ת אין נוקפין בתענון אע"פ שיש בו מנהג כתוב

**פרוב** מהר"ן בפ"ו מן השבועות הוא אחר ליום הג' לעצרת חג אחר שבעה שבועות של הספירה וקבלתי מיושרי הגאון מהר"ש ז"ל שלפנינו שהלל היה מפי ים מפי חגי הנביאים לדורנו ועקבי פוקח ז"ל שלא לעשות תקיעות ולהלל בלא ברכה אל חג שבועות עד אחת הכוכבים והטעם יפני שבספירה כתיב שבע שבתות תמימות תהיינה וזה כן כשהקדש בעוד יום מספר לחודו שהקדש תמ"ט יהיו הספירה שרדי חג שבועות הוא לאחר הספירה וכשם שהספירה היתה שבועות וכשהקדש קם כן תקבל עליו עומרו החג ויחסר לחודו שהקדש הספירה ובמה שאירע מאחר שהתקבלו זה שהיכנו מחה שהתקבלו זה שהתקבלו מעשה שהיה לרבי יוחנן בן נורי שהיה מעבירו על מלכו ואחר כך נתקבל זה שהתקבלו זה שהתקבלו הם ז"ל ולפי שהתקבלו הם ז"ל שהתקבלו זה שהתקבלו הם ז"ל שהתקבלו זה שהתקבלו הם ז"ל שהתקבלו זה

# דינים והנהגות של חג השבועות

ולא במרכבה ביחיד אלא אם כן היה חכם מבין מדעתו אמר לו רבי הרשיני לומר לפניך דבר אחר שלמדתני אמר
לו אמור מיד ירד ר' יוחנן בן זכאי מעל החמור ונתעטף וישב על האבן תחת הזי' אמר לו רבי מפני מה ירדת מעל
החמור אמר אפשר אתה דורש במעש' מרכבה ושכינה עמנו ומלאכי שרת מלוין אותנו ואני ארכב על החמור ע"כ.
העולם אינן נזהרין בחג השבועות כשמחלק השמש בב"ה חלק כחלק לכל איש ואיש עשבים המריחים בשעה שמנגן
הש"ן האל בתעצומות והם מיד כשלוקחים מריחים. וזה אינו נכון דמ"מ עבדי איסורא אם מברכין ברכת הרית
כמצא דהם מפסיקין בדיבור ברכה זו במקום שאסור לדבר דהא אסור לדבר מכי מתחיל ברוך שאמר עד לאחר סיום
התפלה ואם מריחין בלא ברכה זו קשה מהראשונה שנהנין בלא ברכה. ע"כ יזהר כל א' שלא להריח בהם מיד
בלקיחתן רק לאחר סיום התפלה יעמוד לו רוח והצלה. העולם מהגין לאכול בחג השבועות מאכלי חלב. ואח"כ
אוכלין בשר לקיים ושמחת בחגך ואין שמחה בלא בשר. אז צריך לדקדק (להתקדש בפרט ביום קדוש כזה
שהוא מתן תורתינו). לעשות קינוח והדחה היטב ולהפסיק בברכת המזון ולהמתין שעה ואחר כך יפרוש מפה
אחרת ויערוך השלחן ובשר. ורמז לדבר ראשית ביכורי אדמתך תביא בית ה' אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו.
שיהיה נזהר שלא יערבבם. ומי שמתקדש בזה ביותר קדוש יאמר לו. הגאון מהרש"ל ז"ל התיר החלב שנחלבה
בי"ט א' של שבועות לאוכלה באותה יום ואם נחלבה בשבת שלפניו ה' סיון אין לאוכלה עד יום ב' עיין בתשובותיו
וכן הורה מהר"י מולן ז"ל:

**חייב** אדם לשמוח בזה החג ביותר כי הוא יום שזכינו בו לכתר תורה ובפסחים הכל מודים בעצרת דבעינן
כמי לכם מר בריה דרבינא יתיב כולה שתא בתענית' בר מעצרת' ומימי דפוריא כו' רב יוסף ביומא
דעצרתא עבד ליה עגלא תילתא אמר אי לאו ההוא יומא כמה יוסף איכא בשוקא. ת"מ גילו ברעדה כתיב
והשמחה אשר שמח תהיה שמחה רוחניית והודות והלל להש"י שנתן לו התורה מתעורר מאוד בלבו להתקדש ולתקן
מעשיו ולהיות מוכתר בכתר תורה לקיים והגית בו יומם ולילה כי היום הקדוש הזה הוא יומא דדינא. וז"ל
אולעת יעקב דף כ"ח ודע כי כמו שבר"ה רצה הקב"ה להשגיח ולדרוש מעשה בני האדם כי הוא יום הבריאה
הראשונה וחדוש העולם כמו שתקנו לומר זה היום תחלת מעשך כדברי ר' אליעזר שאמר בתשרי נברא העול' כן רצה
ביום מתן תורה. שהוא מורה על חדוש העולם להשגיח ולדרוש על מעשה העולם ולדונו על פירות האילן כדאיתא
בפ"ק דר"ה בארבע פרקים העולם נידון וכו' בעצרת על פירות האילן וכבר ביארנו כי הפירות ההם הם הנשמות
הפורחות מאילנו של הקב"ה והעולם נידון ביום זה על התורה שנתנה בו שטבלו עצמם ממנה והוא אמרם על פירו'
האילן בלא השלימם בתורה ובמצות כראוי ועוד ירמוז היום הקדוש הזה אל העולם שאחר התחייה שאז יתענגו בני
העולם ההוא בגוף ובנפש יחד מן הסעודה השכליית [illegible] ועותדת להם כמו שהיה מתענג אדה"ר בגוף ובנפש קודם
שחטא כי אז יחזור העולם לשלמותו הראשון ולדוגמ' זו בא הקרבן ביום זה חמץ ומצה חמץ כנגד הגוף ומצה כנגד
הנפש והחמץ והמצה קרבים יחד על גבי מזבח גם הנפש והגוף יתענגו יחד בעדון העולם ההוא שהוא זיו השכינה
כמו שמצינו למשה ואליהו עכ"ל:

# מעריב ליל ראשון של שבועות

**וַיֵּרֶד** אֲבִיר יַעֲקֹב נוֹרָא עֲלִילָה. וַיְדַבֵּר בִּטּוּי עֲשֶׂרֶת
הַדִּבְּרוֹת בַּהֲמוּלָה. אָנֹכִי גִלָּה וְהֵאִיר לְעַמּוֹ
תְּהִלָּה. דּוֹד מַעֲבִיר יוֹם וּמֵבִיא לָיְלָה: ברוך אתה יי המעריב

ערבים: אהבת עולם

**לֹא** יִהְיֶה לְךָ הֶבֶל תַּבְנִית אֱלִיל נִכְלָם. לֹא תִשָּׂא וְתָמִיר
קְדֻשַּׁת שֵׁם נֶעֱלָם. זָכוֹר יְדִידוּת מִשְׁפְּטֵי נוֹעַם
וסלסולם

**וירד** אביר יעקב וירד על הר סיני הקב"ה שהוא נורא במעשיו ע"ש נורא עלילה
על בני אדם. ופי' נורא מעשיו. בטוי ג"כ לשון דבור כמו לבט' בשפתים כי
הדבור היה מפוצץ לע' לשונות. המולה לשון המון ורעש כמו לקול המולה גדולה
בסיפרי

## מעריב ליל ראשון של שבועות

וְלָעוֹלָם. חָנוּן יְזַכּוֹר לָנוּ אַהֲבַת עוֹלָם: ברוך אתה יי אוהב עמו ישראל: אמת ואמונה

טוֹבָיָה לַמָּרוֹם עָלָה. וְהוֹרִיד דַּת כְּלוּלָה. בְּחַג הַשָּׁבָעוֹת:
יָרַד צוּר בַּעֲצָמוֹ. וְנָתַן עוֹז לְעַמּוֹ. בְּרַעֲמִים וּזְעוֹת:
כָּל עֲצֵי הַיַּעַר. אֲחָזוּם חִיל וְסַעַר. וְהָרִים וּגְבָעוֹת: לְמֹד לַעַם
קְדוֹשִׁים. סֵדֶר תְּקוּפוֹת וַחֲרָשִׁים. וְחִשְׁבּוֹן הַשָּׁעוֹת: מִכָּל
אוֹם חִבָּבָם. וּלְהַר סִינַי קֵרְבָם. אֵל לִמּוּשָׁעוֹת: נָשָׂאָם
בְּכַנְפֵי נְשָׁרִים. שׁוֹכֵן בְּרוֹם אֲוִירִים. וּמִתַּחַת זְרוֹעוֹת:
סוֹרְרִים בְּעֵת שָׁמְעָם. צֶבִי תִּפְאֶרֶת עָם. יְרָגְזוּן יְרִיעוֹת:
עָלוּבִים חָפוּר אֵשָׁם. וְלַהֲרָגָה צוּר הִקְדִּישָׁם. בְּפִרְעַ פְּרָעוֹת:
פְּרִישַׁת הוֹד שַׁלְמָה. וּרְקוּעַת גּוּבַהּ אַדְמָה. שְׁתֵּיהֶן נוֹגְעוֹת:
צַדִּיק הַר בָּפָה. עֲלִי נָאוָה וְיָפָה. כַּגִּיגִית וְכִירִיעוֹת: קָשְׁבוּ
עַם בְּחִירִים. חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים יְשָׁרִים. לְאָזְנֵי הַשָּׁמָעוֹת: רָם
בְּרַחֲקוּ שָׁמָרָם. כִּמְבַקֵּשׁ כָּל צוֹרְרָם. וּמְגֻזָּרוֹת רָעוֹת: שָׁלַח
אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים. וְהִנְחִילָם דָּתוֹת חֲרוּתִים. בְּהַבְטָחוֹת

## ובדיעות

כמשפטי וידבר אלהיים את כל הדברים מלמד שאמר המקום ז' לדברות בלבור ח' מצות ש"ח לפה לומר ז"ח לחזון למשוע ואומר אחת דבר אלהיים אחד ז' שמעתי ואומר הלא כה דברי כאש זכו' וזהו שהמולה:

עוביה זה משה על סס ושרף אותו כי טוב וכתיב ומשה עלה אל האלהים ברעמים וזעות שנאמר חיוב ל"ז ירעש אל בקולו כפלאות ואומרים בשמות ויהי בשעה שנתן הקב"ה את התורה לישראל נשמעו הרשה בקולו לישראל שלחי פלאים ויהי וכו' ובקע זיעות על סס ושרף העם וימעו ואין מוע אלא זיע. כל עמי העיר תמוזם חיל וכתיב על סס קול ה' שובר ארזים ויאמר ה' את ארזי הלבנון וגומר וכתיב הבריס ויקרו כאלים וכו' סערת, כמו לח שערוש אבותיכם: סדר תקופות וחדשים כאחת, שנאמר על שלח ויתנה התורה היה הקדוש ברוך הוא מעבר שנים וקובע חדשים ומגבילן ישראל אומר להם החדש הזה לכם ע"כ היה מסור בידי מכאן ואילך הוא מסור בידיכם בידיע השבון הימים והשנות: כשאתם עוברים בארבעה גבולות, בתורה גם"ה קחס על ואשתו שתי עונות כשנותנין תפרוסיהם מוסיפים לותם ברגליה, מפני שמתיירין מתי הטבר הפורת על גויהן אחל הטבר מגביה לעוף מכל עופות שבעולם ואין מתיירא

## מעריב ליל ראשון של שבועות

וּבְרִיעוֹת: תְּפָאַרְתָּם הַגִּידִיל לַמַּעֲלָה: לְתָתָם לְשֵׁם
וְלִתְהִלָּה: כְּבִרְכַת כֹּהֵן יְשׁוּעוֹת:
יְשׁוּעוֹת רַבּוֹת הֶרְאֶם פּוֹדֶה וְגוֹאֵל: וְעִטָּרָם וְהִנְחָם בְּרֹב
יְקוּתִיאֵל: שׁוֹחֲחִים רָנֵּן וְהוֹדָיָה לָאֵל: פְּאֵרוֹ וְשִׁבְרוֹ
מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל: בְּגִלָּה בְרִנָּה: מִלְּפוּחֵךְ
בְּבֵד חוֹרֵיךְ בְּרִבּוּר הַמְיֻשֵּׁי חִשְׁמִיעֵם: לֹא תְרַצֵּה קְרִיצֵי
חוֹמֵר לַחֲבֵרִית בְּזֵעֵם: לֹא תְנָאֵף טוֹבֶרֶת חֵן וְסֶרֶת
טַעַם: נֶצַח צוּר יְשֻׁעָתָךְ הַמְלִיבֵחוּ בְּרֹב בָּעַם:
זֶה צוּר יְשֻׁעָנוּ פַּצּוּ פֶה וְאָמְרוּ: וגאמר
לֹא תְגֻנּוֹב בְּמִסְתָּרִים: לֵישֵׁב בְּמֵאֲרֵב חֲצֵרִים: לֹא תַעֲנֶה
רֵעֲךָ עֵד שָׁקָרִים: לֹא תַחְמוֹד שְׂפַת רֵיעֲךָ
וַחֲפָצִים יְקָרִים: מֶלֶךְ צוּר יִשְׂרָאֵל וְגוֹאֲלוֹ קָדוֹשׁ לְדוֹרוֹתָיו:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל: (נ״א) מלך צור ישראל וגואלו: חשכינבו
וְכָל הָעָם רוֹאִים וְשׁוֹמְעִים אֶת חֲקוֹלוֹתָ: אֲנִחִים יַחַד
לְקַבֵּל חֲמוּרוֹת וְקַלּוֹתָ: לָבֶטַח חוֹשְׁבָם עֲשׂוֹתָ

## גדולות

תלה מכני הלדם שמח יזרוק בו חץ וכוסחן על זרועותיו לף הקב״ה בשחן על זרועותיו
וזרועות היו תחת זרועל וזהו סיסל ומחתת זרועות לף על פי שהוא שובן בתוס ה׳ לומר
בחויר׳ פתיהן נוגעות כלו׳ הסמים והקרן נוגעות זה לזה כדלמרינן בקלים
וירד ה׳ על הר סיני ובתוכ ה׳ לומר מן הסמי דברתי עמכם וכו׳ מלמד שסרכין הקב״ה
הסמים התחתונים ושמי סמים העליונים על רחש הסר: לדיק הר בסה שהוא מושב הש
בתחתית ההר מלמד שכפה עליהם הר כגיגית שהס יקבלו ישרל את התורה מושב הש
לזה שם תהל קדושתכ׳ וזהו סיסל על כחוי ויפה כגיגית ומילת וכירזעות אמה לל כחוי
ויפה ע״ס שחור׳ לחי וכחוי כירזעות שלמה ומפני החרוז יסדו בסף:
קבלת שמועה. לחוזן הסמעות כלו׳ להחזין מה שהשמיעו להס:
לֹא תִבְגּוֹד לְיוֹם מִקְרַב חֲמָרִים ע״ס יסד במקרב חמריס. לח תעבה בדוכ ריע כלומר
לח תעבה עדות שקר ורוע וחמס כי בשחת׳ מעיד עדות שקר לחה בדוכ ריע וחמס
ממון חבירך: שפעת ריע ממון שהשפיע הש״י לחבירך כמו שפעת בחלים תסכך
יפיעים ס׳:
וְכָל הָעָם רוֹאִים וְשׁוֹמְעִים אֶת הַקּוֹלוֹת רוחים מה שיוכלו להחזין ושומעים מה

# מעריב ליל ראשון של שבועות

גְּדוֹלוֹת׃ כֵּן יִפְרוֹס שְׁלוֹמוֹ עַל כָּל מַקְהֵלוֹת׃

ברוך אתה יי פורס סכת׃ וידבר משה וכולי

שיוכלו לשמוע ובמכילתא שהיה הקול חזק עד שהיה נראה וגם אמר שם שהיו הדברות יוצאות מפי הקב"ה והיה מחזר על כל מחנה ישראל ומתחקק על הלוחות ושם היו רואים את הקול והוא הדבור׃ אגודים יחד כמו שנא' ויחן שם ישראל ואמרי' בכל המסעות כתוב ויסעו ויחנו וכאן כתיב ויחן שם אלא שהיו כולם אגודים יחד בלא מחלוקת לקבל קלים וחמורים של תורה כדכתיב כה תאמר לבית יעקב אילו מצות קלות ותגיד לבני ישראל דברים חמורים וקשים נגידין׃

מתפללין בכל התפלות (לבד ממוסף) אתה בחרתנו את יום חג השבועת הזה זמן מתן תורתינו ולא יאמר באהבה יעלה ויבא והשיאנו וסקדשין על הכוס בבית הכנסת ובביתו בפה"ג ואשר בחר בנו ותתן לנו וכו' ומזכיר בו כמו בתפלה כדפי' לעיל ומוערי קדשך ושהחיינו וכן בליל ב'׃

# מעריב ליל שני של שבועות

אֵל אֱלֹהִים יְיָ דִּבֶּר וַיִּקְרָא אֶרֶץ׃ בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת כִּלֵּל עוֹלָם בְּמֶרֶץ׃ גְּבוּלוֹת יִשֵּׁב בְּדִבְּרוֹת עֲשָׂרָה בְּלִי פֶרֶץ׃ אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וָלַיְלָה לֹא שַׂמְתִּי חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃

ברוך אתה יי המעריב ערבים׃ אהבת עולם וכולי

דִּבְרוֹת עֲשָׂרָה כָּתַב לַהֲמוֹנָי׃ הִכְלִיל בָּהֶם שֵׁשׁ מֵאוֹת וּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה פִּקְדוֹנָי׃ וּמֵאַהֲבָתָם נִגְלָה עַל הַר סִינָי׃ אָהַבְתִּי אֶתְכֶם אָמַר יְיָ׃ ברוך אתה יי אוהב עמו ישראל׃

אל מלך שמע וכולי

אֲנֹכִי רֹאשׁ לְדִבְּרוֹת הִבְאִיר׃ פֵּתַח דְּבָרֶךָ יָאִיר׃ בְּיוֹם מַתַּן תּוֹרָה׃ בּוֹ נִכְלָלוּ שְׁמוֹנִים מִצְוֹת מִלְּנָשֶׁה׃ תּוֹרָה צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה׃ מוֹרָשָׁה בְּרוּרָה׃ גְּבוֹהִים וְגֵהִים בְּמַאֲמַר רִאשׁוֹן נִפְרָשׁוּ׃ בִּדְבַר יְיָ שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ׃ בְּרֵאשִׁית בָּרָא׃ דִּבֶּר בּוֹ הַמְשָׁה פְּעָמִים אוֹר׃ כִּינֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר׃ חֻמְשֵׁי תּוֹרָה׃ הֶחְדִּיר לֹא יִהְיֶה לְךָ אֵל מִבַּלְעָדַי׃ כִּי אֲנִי אֵל נְאֻם יְיָ וְאַתֶּם

עֲרִי יָפָה וּבָרָה: וְנִכְלְלוּ בוֹ שִׁשִּׁים מִצְוֹת וְנַפְשָׁה כָּל אֲשֶׁר
דָּבָר יֵעָנֵשָׂה הֵטִיבוּ דַּבֵּרָה: זוּגוּ לוּ חֶלְקַת כַּבִּירִים מִם
רַבִּים אַבִּירִים מִתְנַשְּׂאִים בִּגְבוּרָה: חָצַב בּוֹר לְנוֹזְלִים אַל
תְּדַמֵּהוּ כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֵל קַנָּא הוּא בְּעוֹבְרֵי עֲבֵרָה: מַעֲשֵׂה לֹא
תַּעֲשֶׂה שֵׁם הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ תִּירָא וְהוּגֵי דַּת
יְקָרָה: יְפָרוּ בַּאֲרָנִיו אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה תַּעֲבוֹרָנָה עַל יְדֵי
מוֹנָה לַחֲכָמִים מְסוֹרָה: כִּבְּדוּהוּ אַדִּירִים בְּפָנוֹתָם לְמַקְרֵיהֶם
אֶל מָקוֹם זֶה יָסַד לָהֶם חוֹק מֵעֲבוֹרָה: לְכַבְּדוּ בְּגוּף נָקִי
וּמִלְשָׁא בוֹ זֶרַע אַבְרָהָם אוֹהֲבוֹ כָּפַל אַזְהָרָה: מִצְוֹת זָכוֹר
וְשָׁמוֹר בְּאַחַת נֶאֶמְרוּ לַפְּרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁמוֹרוּ זְיָדָה
וּשְׁמֵרָה: נֶחֱרְתוּ בוֹ שִׁבְעִים וְחָמֵשׁ אֲמָרוֹת אִמְרוֹת יְיָ
אֲמָרוֹת טְהוֹרוֹת פְּרִישׁוֹת וְטָהֳרָה: סֵדֶר דְּשָׁאִים וּפֵרוֹת
לְכַבְּדֵהוּ כֹּל פָּעַל יְיָ לְמַעֲנֵהוּ לְכַבּוֹדוֹ בָּרָא: עֲרֹךְ עֵרֶךְ
מֵעֵין שַׁבָּת לְהוֹגֵי תְמִימָה נֶפֶשׁ מְשִׁיבַת מִצְוֹת יְיָ בָּרָה: פִּצַּת
בֵּבֵר כְּהוֹשִׁמַע בְּתֹרֶן יוֹדוּךָ יְיָ כָּל מַלְכֵי אֶרֶץ כִּי שָׁמְעוּ
אֲמִירָה: צִמְּדוּ שִׁבְעִים וְחָמֵשׁ בְּגִבּוֹלוֹ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְיָ בְּיַד
מֹשֶׁה לוֹ בַּעֲלוֹתוֹ הֲדָרָה: קִבּוּעַ לְהוֹרִים מְאוֹרִים חָבוּר עַל
אָפְנֵי דָּבָר דָּבוּר בְּמֵאוֹרוֹת לְהָאִירָה: רְחוֹקִים מְנַדֵּיךָ
הוּשַׁוּ לְקוֹנָךְ כַּבֵּד אֶת יְיָ מֵהוֹנָךְ בְּכָבוֹד וּבְמוֹרָא: שְׁגִלֹא
תִּרְצַח מְהֵצֵרִיחַ הַדָּם שׁוֹפֵךְ דַּם הָאָדָם בָּאָדָם דָּמוֹ לְהַיְרָה:
תּוֹקֵף מִצְוֹת חֲמִשִּׁים בְּאָפְנָיו הַטְעִים חֵרֶב פֹּתַחַת רָשָׁעִים
בְּלִבָּם לְדָקְרָה: תִּעֲרֹף לוֹ מְעוֹפְפִים וְשֶׁרֶץ הַמַּיִם עַל פְּנֵי רָקִיעַ
הַשָּׁמַיִם לַחֲבֵרִים בְּרָה: שֶׁלֹּא יִבְלַע גְּרוֹן לָקְטוֹ בְּרִים
כִּי עֵיפָה נַפְשִׁי לְהוֹרְגִים מַחֲנִיפֵי אָרוֹרָה: מָמֵז לֹא תִּנָּאֵף
יְחוּסִים לְרוֹמְמוֹ כִּי חֵלֶק יְיָ עַמּוֹ נַחֲלַת שַׁפְרָה: קְצֹב חֲמִשִּׁים
ושבועה

שְׁמוֹנָה בּוֹ נוֹעָדוּ׃ אֲשֶׁר חֲכָמִים יַגִּידוּ וְלֹא כִחֲדוּ׃ לְעֹלֵם
וּלְהַסְתִּירָה׃ צִוּוּי תּוֹצֵא הָאָרֶץ לְמוּלוֹ מִנָּה׃ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָה׃
וְחִיתוֹ יַעֲרָה׃ פָּרְצוּ בְּטַהֲרָה מַפְלֵי בְשָׂרוֹ דָבְקוּ׃ אִישׁ בְּנַחֲלָתוֹ
יִדְבָּקוּ׃ כֶּתֶר לְהַכְתִּירָה׃ עֵרָבוֹן רֵעֲךָ מִגְּנוֹב הַזְהִיר אֵל
בְּקָדְשׁוֹ׃ חוֹלֵק עִם גַּנָּב שׂוֹנֵא נַפְשׁוֹ׃ וּכְבֵיתוֹ מְאֵרָה׃ סְפִירַת
תֵּשַׁע וַחֲמִשִּׁים בּוֹ תִמָּצֶאנָה׃ וְאִישׁ תְּבוּנוֹת יִדְלֶנָּה׃ וּמִשָּׁם
בְּאֵרָה׃ נִסְמַךְ לוֹ מַאֲמַר נָתַתִּי לָכֶם לֶאֱכוֹל׃ כְּיֶרֶק עֵשֶׂב אֶת
כֹּל׃ לָכֶם לְהַתִּירָה׃ מֵהֶפְקֵר וְלֹא מִגְּנֵבָה תֹּאכְלוּ וּשְׂבַעְתֶּם׃
אָכוֹל וְשָׂבוֹעַ וְהִלַּלְתֶּם שֵׁם הַנּוֹרָא׃ לֹא תַעֲנֶה בְּרֵעֲךָ שְׁקָרִים
לִכְזוֹב׃ רֵעֲךָ וְרֵיעַ אָבִיךָ אַל תַּעֲזוֹב׃ תְּהִלָּתוֹ לְסַפְּרָה׃
כְּלִילַת חֲמִשִּׁים וּשְׁתַּיִם בּוֹ נִסְכָּם׃ יוֹדֵעַ לֵב חָכָם׃ בְּמִשְׁפָּט
לְחָקְרָה׃ יְצִירַת אָדָם לְלֹא תַעֲנֶה הוּקְבַע׃ שֵׁשׁ הֵנָּה שָׂנֵא יְיָ
וְשֶׁבַע׃ תִּעוּב נִקְרָא׃ טְפִיפַת שֵׂטִים וְהוֹלְמִים תְּעַקֵּר׃ יָפִיחַ
כְּזָבִים עֵד שֶׁקֶר׃ כִּי דִבֶּר סָרָה׃ חֶמְדַּת רֵעֶךָ בַּל תִּתְאַוֶּה׃
וְהָיִיתָ כְּגַן רָוֶה׃ וּכְנָהָר לְהִתְגַּבְּרָה׃ זְבוּדִים אִתּוֹ חֲמִשִּׁים
וְאַרְבַּע לִמְנוֹת׃ דִּבְרֵי חֲכָמִים כַּדָּרְבוֹנוֹת׃ נְטוּעִים כְּמַשְׂמֵרָה׃
וְאָמַר לֹא טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ׃ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ׃
לְחִמּוּד מְחֻבָּרָה׃ הֲלֹא אָצַל לָךְ עֵזֶר לְהוֹשִׁיעֲךָ׃ לֹא תַחֲמוֹד
אֵשֶׁת רֵעֶךָ׃ וְתִזְכֶּה לַעֲטָרָה׃ דְּבוּרִים כָּל הַמִּצְוֹת בְּאוֹפְנֵי
עֲשָׂרָה נִכְלָלוֹת׃ וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת׃ וְאֵשׁ בּוֹעֵרָה׃
נוֹאֲלָם כְּזָקֵן בִּישִׁיבָה נִגְלָה לְכָלְלָם׃ בְּמֵאָנֹכִי עַד לְרֵעֶךָ
אוֹתִיּוֹת מִנְיַן מִצְוֹת הִכְלִילָם׃ אֲזַי כְּגִבּוֹר נִגְלָה וְשִׁבְחוּהוּ עַם
עוֹלָם׃ מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ עָנוּ שִׁירָה וְאָמְרוּ כֻלָּם׃

בגילה ברנה וכולי

אֲמוּנַת אוֹמֶן שִׁבְעָה אוֹתִיּוֹת נוֹתָרוּ׃ לְעֻמַּת יְמֵי בְּרֵאשִׁית

נאמרו

נֶאֱמָרוּ יַחַדְתָּ עוֹז יִנֵּק עִם אִישׁ שִׁבָּרָה שִׁוְּדוּ
זֶה צוּר יְשַׁעֲנוּ פָּצוּ פֶה וְאָמְרוּ: זה צור וכולי
עֲצוֹת בְּרַחוּק מִקְרָא אַחֲרוֹן מְעִידֵנוּ זְכוּת לַעֲלוֹת לְצִיּוֹן
קְרִית מוֹעֲדֵינוּ רְאוּת מוּפְתֵי גְּאֻלָּה בִּיאַת מָשִׁיחֵנוּ
לָגָאוֹן מִיַּד חָזָק מֵמֶנּוּ: באי גאל ישראל: השכיבנו עד סכת שלומך
בְּרֹב תּוֹרוֹת נִתְחַכְּמוּ גְּעִימִים נִתְעַטְּרוּ נִכְתָּרוּ בְּכֶתֶר
מְסֻיָּמִים נִתְאַשְּׁרוּ בְּמִי יִתֵּן לְטוּב לָהֶם כָּל הַיָּמִים
יִשְׂרָאֵל נוֹשַׁע בַּיי תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים:
אַשְׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ עַם סְגֻלָּתוֹ בִּשְׁתֵּי קְדוּשׁוֹת
לְךָ שָׁךְ לִשְׁמוֹ בְּקִדְשָׁתוֹ גּוֹרָלְךָ תּוֹמֵךְ וְחֶלְקוֹ אַתָּה
וְחֶבֶל נַחֲלָתוֹ: דּוֹרֵיךְ אָהַב וְחִקְּדִימָךְ לְכָל יְסוֹדֵי אֲגַדְּתוֹ
הַכְתּוּב מֵעִיד וּבְהֵא כְּתוּב שִׁבְטָתוֹ קְדֹשׁ יִשְׂרָאֵל לַיי רֵאשִׁית
תְּבוּאָתוֹ: וְאֶרֶץ פְּרוּשָׁה בְּעֶשֶׂר מַעֲלוֹת מְקֻדָּשָׁה זְכֶם
לָעַם מִכָּל אוֹם נִפְרָשִׁים בִּקְדֻשָּׁה חֲבִיבִים בָּנִים נוֹחֲלִידַת
מוּדָשָׁה מָנָא בְּכוּרִים מִשְׁבֶּרֶת הָאָרֶץ בִּזְרִיזוּת לְחַפְּרָשָׁה
יָפָה מִצְוָה בְּשַׁעְתָּה בְּעִתָּה לְחָחִישָׁדִּ בְּיוֹם הַבִּכּוּרִים
בְּהַזְקִידְבֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה: בְּכוּד הַל בָּנוֹן בֵּית כּוֹפֵר אֶשְׁכֹּל
לְהַעֲלוֹת תּוּלָה בִּיא מֵרֵאשִׁית פְּרִי כֹּל מְצוּוֹת בְּכוּרִים רוֹזֶת
תְּאֵנָה דִּמּוּן וְאֶשְׁכּוֹל נִבְכַּר מִבְּשָׁל מְסֻמָּנוּ לְהָבִיאוּ
לְאַמְרְבּוֹל סוֹדֵד בְּכוּרָיו לְהַדְרָן וְלַעֲטָרָן מִכֹּל רֵאשִׁית כָּל
בְּכוּרֵי כֹל וְכָל תְּרוּמוֹת כֹּל: עִירוֹ שֶׁל מַעֲמָר מִתְכַּנְּסוֹת כָּל
הָעֲרוּת פֶּן אֲהִילוֹ לָנִים בְּרָחוּב כָּל הַשְּׁרוּת צַהֲרֵי עֲלָה
מְמֻמָּה אוֹמְרִי קוֹמוּ וְנַעֲלֶה צִיּוֹן בְּשִׁירוּת קְרוּבִים וּמְרֵיאִים
תְּאֵנִים וַעֲנָבִים בַּהֲדָרוּת הֲהוּקִים מְבִיאִים צְמוּקִים וּגְרוֹגְרוֹת
טוֹבוֹת מְאוֹד בְּתֵאֵנֵי הַבְּכוּרוֹת: שׁוּר הוֹלֵךְ לְפָנֶיהָ קָרְנוֹת

מְצֻפּוֹת זְהָבִי׃ תָּג זַיִת בְּרֹאשׁוֹ וְחָלִיל מַכֶּה לְהַצְבִּיא׃ אֲזַי
בְּהַגִּיעָם בְּקָרוֹב לְקִרְיַת לָבִיא׃ לְעַטֵּר בִּכּוּרֵיהֶם שְׁלוּחִים
רָצִים לִפְנֵיהֶם כַּצְבִי׃ יוֹפִי תִפְאַרְתּוֹ בְּשִׁבְעָה כֵלִים לְהָבִיא׃
רֵאשִׁית בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ בֵּית יְיָ אֱלֹהֶיךָ תָּבִיא׃ עִטְּרוּ בִּכּוּרֵיהֶם
יוֹצְאִים לִקְרָאתָם בַּשָּׂדֶה׃ זוֹרָזוּ לְפִי כְבוֹד הַנִּכְנָסִים לָצֵאת
וְלַעֲדֶה׃ רָצִים לִשְׁאוֹל בִּשְׁלוֹמָם סְגָנִים וְאוּמָנִים לְהַחֲדֶה׃
בְּאֵכֶם לְשָׁלוֹם לְהַרְגִּלְכֶם לֶעָתִיד לְדַדֶּה׃ רְגִילִים הֱיוֹת
לָבֹא וּלְהָבִיא וְלָחוֹג מוֹעֲדֵי׃ חַג הַקָּצִיר בִּכּוּרֵי מַעֲשֶׂיךָ אֲשֶׁר
תִּזְרַע בַּשָּׂדֶה׃ בְּהַגִּיעָם לְהַר הַבַּיִת אַף הַמֶּלֶךְ סַלּוֹ מֵרִים׃
יַחַד בְּבוֹאָם לַעֲזָרָה דִּבְרוּ הַלְוִיִּם בְּשִׁירִים׃ נוֹאֲמִים
אֲרוֹמִמְךָ יְיָ כִּי דִלִּיתָנִי וְגוֹמְרִים׃ תּוֹרִים וְגוֹזָלוֹת שֶׁבְּצַד
הַסַּלִּים עוֹלוֹת לְהַדְרִים׃ נוֹתְנִים מַה שֶּׁבְּיָדָם לַכֹּהֲנִים וְכָל
הַפָּרָשָׁה קוֹרִים׃ וְהֵנִיף הַכֹּהֵן אוֹתָם עַל ׀ לֶחֶם הַבִּכּוּרִים׃
יוֹדֵעַ מַקְרִין וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ מִלְּהַכְסִיפָה׃ גְּבוּל קְרִיאָה מֵעֲצֶרֶת
וְעַד זְמַן אֲסִיפָה׃ דְּבַר שִׂמְחָה מֵאָז וָהָלְאָה לֹא חֲשׂוּפָה׃
לֹא קוֹרִין וּמְבִיאִים עַד חֲנֻכָּה לְעָדְפָה׃ וּמֵאָז אֵין מְבִיאִים
קֹדֶם יוֹם הֲנָפָה׃ מִמּוֹשְׁבוֹתֵיכֶם תָּבִיאוּ לֶחֶם תְּנוּפָה׃ מַה
יָּפוּ פְּעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים תֹּאמֵי צְבִיָּה׃ יָשִׁירוּ בַּעֲלוֹתָם שָׂמַחְתִּי
בְּאוֹמְרִים לִי נֵלֵךְ בֵּית יָהּ׃ אוֹמְרִים עוֹמְדוֹת הָיוּ רַגְלֵנוּ
בְּשַׁעֲרֵי בְּנוּיָה׃ מְזַמְּרִים בְּהַר הַבַּיִת הַלְּלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ
בְּהַנְוָיָה׃ צוֹהֲלִים וְרוֹנְנִים בְּבֹאָם לַעֲזָרָה בְּהוֹדָיָה׃ כֹּל
הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְּלוּ יָהּ׃ בִּהְיוֹת כָּל אֵלֶּה תָּקְפוּ מַשְׁעֵנָי׃
תְּשׁוּרָתִי וּמִנְחָתִי הוֹלֶכֶת וּמְכַפֶּרֶת לְפָנָי׃ וְעַתָּה אֵין זֶבַח וְאָפְסוּ
דוֹרוֹנָי׃ רֻחַקְנוּ מֵעַל גְּבוּלֵךְ וְאֵין לְהַתְשִׁירָךְ בְּקָרְבָּנָי׃ הֲשִׁיבֵנוּ
יְיָ אֵלֶיךָ וְנַעֲבָדְךָ כְּמֵאֲמַר חֶזְיוֹנָי׃ כַּאֲשֶׁר יָבִיאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

אֶת הַמִּנְחָה בִּכְלִי טָהוֹר בֵּית יְיָ: אֲרִיאֵל בְּהִיוֹתוֹ בְּמוֹסָדוֹ רָבָעִי
מַכְפִּירִים: מֵעֵת נֶחֱרַב לֹא כִּפְּרוּ חוֹבוֹת וּנְדָרִים: נִסּוּךְ נֶחְשַׁב
מְמֻלָּא גְּרוֹן מוֹרִים: וְנִזְקַק לַחֲכָמִים כְּאִלּוּ בְּכוּרִים מַרִים:
מִקְרָא מָלֵא בָּתוּב רַאֲיָה לִדְבָרִים: וַיָּבֵא לְאִישׁ הָאֱלֹהִים לֶחֶם
בִּכּוּרִים: אֲפִסוּדוֹבְרֵי בְנָאוָה אִישׁ צָרְכֵנוּ שׁוֹאֵל: מָטוּ וְפִסְּחוּ
אֲמוּנִים וְאֵין יָד לָאֵל: נַפְשֵׁנוּ תֹאבָה וּמְצַפֶּה לְבִיאַת גּוֹאֵל:
חַזְּקֵנוּ וְאַמְּצֵנוּ בִּבְנִין אֲרִיאֵל: סְלוּל הַשָּׁלוֹם פְּרוֹס עַל עַמְּךָ
הוּאֵל: הַשְׁקִיפָה מִמְּעוֹן קָדְשְׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם וּבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ
אֶת יִשְׂרָאֵל: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ פּוֹרֵס סֻכַּת שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל
כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְעַל יְרוּשָׁלָיִם: וידבר משה וכולי

חצי קדיש שמונה עשרה (ובשבת אומרים ויכלו מגן אבות) קדיש שלם עלינו
קדיש יתום יגדל:

שבת (טבעות) מתפללין גם הרייטוג גו נמצא גיפמולט זוקפו זון רמוז פר (מגן אבות)

יוֹם שַׁבָּת זָכוֹר הַשְׁמִיעַ בְּסִינַי: נָגִיד עֲלֵי יָמִים הוּא קוֹם
מְשַׁחֲרוּ: וּמַעֲשֵׂה מֵאֲבוֹת מְלָאכוֹת אַרְבָּעִים חָסֵר
אַחַת: בְּיוֹם זֶה לֹא תוּכַל עֲשׂוֹתוֹ: מגן אבות וכולי

# מעריב ליל ראשון של סוכות

שבת סוכות גיפמולט מתפללין זוקפו זון רעזן מאריב פון רעזר מיזרי נמצא
ערטטי נמצא:

אוֹחֲזֵי בְּיָדָם אַרְבָּעָה מִינִים: בָּאִים לְסַלְדָךְ בְּעָנָב
וּבְמִנִּים: גְּמוּלֵי פְּז אוֹגְדִים וְכִזְמָנִים: דָּגְלֵיכֶם יָשִׂים
בָּכוֹכְבֵי שַׁחַק נְמָנִים: ברוך אתה יי המעריב ערבים: אהבת עולם

הוגי

אוחזי לסלדך לשון זסלדה בפילה חיוב ז"ל בעגב וכמיני הם כלי ניגון. במנין
פז חובדי, דתכן חובדין את לולביהן בגמוכות של זהב פי' חוטין של זהב.
זמזמים שמזמזים להם חוטי זהב מסוסס זה אלי ומחוהו. דגליכם של ישראל לשון דגל
מחנה

חוגי דַּת מֵרֹאשׁ נְסוֹכָה. וּבָאִים וְלָנִים שִׁבְעָה בַּסֻּכָּה. זְכוּת הַמִּצְוֹת עֲלֵיהֶם וְגוֹנְנִים מְמֻסוֹכָה. חוֹק אַהֲבָתָם בְּלִי לַחֲשׂכָה:

ברוך אחה יי אוהב עמו ישראל: אל מלך שמע

טוֹעֲנֵי נְמַעֲנֵי צְמָחוֹת. יְשִׁיגוּ שׁוֹבַע שְׂמָחוֹת. בְּחַג הַסֻּכּוֹת:
כֻּלָּם בְּצֵל יְמִינְךָ. לְמַעַן זְכוּת מַאֲמִינֶיךָ. נָתַן כַּסֻּכּוֹת:
מְחַנְּנִים בְּלֵב וּבָשָׂר. נֶהֱלַם כְּיָחִיד נִתְבָּשָׂר. בְּעֲצֵי הַסְּבָכוֹת:
סֻכָּה תִּהְיֶה לְצֵל. בָּעָבוּר תָּם הַמְפַצֵּל. חָנָה בַּסֻּכּוֹת:
פְּלָטִים בְּצִלְּךָ תַּסְתִּירֵם. צָנִיף יְשׁוּעָה לְהַכְתִּירֵם. מְנֻשָּׁק לְסֻכּוֹת: קָדוֹשׁ בְּרִית תַּגְבִּיר. רוּחַ טְמֵאָה תַּעֲבִיר. פְּרָעוֹת וְסִכָּכוֹת: שְׁעֵה שַׁוְעַת עַמְּךָ לְתָמְכֵם וּלְסַעֲדֵם. שְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּמַעֲשֵׂה יָדֵם. אֵלֵי הַמַּעֲרָכוֹת: תָּחוֹן חוֹגְגֵי שִׁבְעָה. תּוֹפְסֵי מְגִנִּים אַרְבָּעָה. וְשׁוֹעָתָם סֻכּוֹת:

ישעי

מחנה יהודה. כלומר שחק נמנים פי' כמוכני שמים המנויים להם"י כמו של מוכס מספר לכוכבים תלים קמ"ה ויסד שחק ע"ם של' חוזב ל"ה מי יספר שחקים:

טועני נטעני שמחו' ככנסת ישראל מוטעמים ומוטלין בהג הסוכות הלולב שהוא לולין גומה וכוטע: שומע שמחות לחמרי בפסיקתא של תקרי שוחע שוחע שלו שמע שלו ז' מלות שבהג ל' מיני שבלולב סוכ' וגביו' ושמח': כשם בלל ימיק עש"ה ובלל ידי כשיתי': סוכה תהיה לכל מבקש מהם"י שנזכ' ליעב פחוחה סוכה הכתוב בו וסוכה תהיה לכל יומם מחורב ולמחסה דלמסחר מזר' ומטר' וקלי לסוכה העתידה: בעבור תם המפצל בזכות יעקב שכתי' בו ויעקב ישב בסכות שב' ויעקב נסע סכתה: פלטים אל ישראל על שם כי נפלטו פליטה כהיום הזה עזרת ש': בצילך תסתירם ע"ש בלל בכנפיך תסתירמי: מנשק לסכות מכלי זיין להגין ובלכוחות עלי ע"ש סה סמות לרחמי ביום נשק בפסיקתא וסוכ' תהיה לכל יומם ח"ר לוי כל מי שמקיים מלות סוכה בעולם הזה לחמר הקב"ה הוה קיים מלות סוכה לחי מסיך עליו מחמתו של יום הבח: רות עומחה תעביר ביינו יצר הרע המחטיח לח בחדם פיר' פרעות העבירות שבעשו בגלוי לעון ורחשו יהי' קרוש: וסככות העבירות שבעשו בסתר ר"ל בשעה בחלו תחת הסכך בין בך ובין בך תעבירם. תופסי מגדים ל' מיני שבלולב ופירש מגדי' הדב' המשובח והמעולה בין בפירו' בין בזהב וכסף יקר"ח מגד: סכות הקשב והחזין כמו הסכת ושמע:

א"שבת

# מעריב ליל ראשון של סוכות

יְשַׁעְיָ֕ אֵל סְכ֥וֹת שַׁוְעַ֖ת עַמֶּ֑ךָ וּרְעֵ֥ם וְנַשְּׂאֵ֖ם בְּטוּב֣ מַעֲמָ֔ךְ
שַׂגְּיבֵ֕נוּ בְּרַ֥שְׁתָּ צָרִ֖ים בְּיַעֲמָ֑ךְ פְּאֵ֥ר וְזֵמֶ֖ר נָתְנ֥וּ לְהַגְעִֽימָֽךְ׃

בגלה ברנה בשמחה רבה וכולי

הַלֵּ֗ל גּוֹמְרִים֮ כָּל֒ שְׁמוֹנָ֔ה קוֹרְאֵ֖י פָּרָשַׁ֣ת קָרְבָּנ֑וֹת בְּיַמָּ֣ה
טָעֲמָ֔ם וְהוֹשִׁיבָ֖ם בְּאָרְצֵ֑ךְ שְׁמֵנָ֕ה נָצַ֥ח צ֖וּר יַשְׁעֵ֥נוּ
לֶהֱאֶמָנָ֔ה׃ זה צור ישענו פצו פה ואמרו׃

בְּחַדְרַ֥ת קָדְשׁ֖ מְחַנְּגִ֑ים בְּמִקְדָּשׁ֔וֹ רוֹחֲשִׁ֖ים שִׁ֥יר וְשֶׁ֣בַח
לְחַדְּשׁ֔וֹ שָׁלוֹם֙ תְּשַׁפּ֣וֹת לָהֶ֔ם לְהַגְדִּישׁ֖וֹ כִּלְבָבָ֑נוּ
צ֥וּר יִשְׂרָאֵ֖ל וְקַדּוֹשׁ֑וֹ׃ ברוך אתה יי גאל ישראל (נ״א) מלך צור
ישראל וגואלו׃ השכיבנו וכולי

נָתִ֗יק חַדֵּ֣שׁ כִּבְיוֹן֮ אוּלָמֶ֒ךָ֒ אֲמֵ֣ן אֲהוּבִ֔ים בְּוֹנֶ֖נֶת בְּצַלְמֶ֑ךָ
לְבָרֵ֥ךְ וּלְקַדֵּ֖שׁ שִׁמְךָ֥ בָעוֹלָֽמֶךָ׃ תְּפָרֵ֥ס עָלֵ֖ינוּ סֻכַּ֣ת
שְׁלוֹמֶ֑ךָ׃ ברוך אתה יי פורס סכת שלום וכולי

**ישעי׳** הל״ע ״ם הל יסועתי • ורעם ונשאם כרועה עדרו ירעה • בטוב טעמיך טעמי התורה והמצות • שגיא הקב״ה ע״ם הן הל שגיא לחוב ל״ו ופי׳ רב כת להכעיסיך עם״ם זמרו לשמו כי נעים׃

**בחדרת** קודש ע״ם שבתוב בתהלים ובו״ם שבתחלו לה׳ בחדרת קודש ויהוה ע״ה סמיה מהול ומקודש על כל בתים׃ רוחשים כמו רחש לבי תהלים מ״ה שפירושו הוגיה וזה הל׳ בדברי רז״ל בתנועת הספתים כמו רחשו מריחטין שפתיה שיר ושבח להקדוש כמו שכ׳ שירו לה׳ שיר חדש • שלוש תשפות ע״ם ה׳ תשפות שלוש למו יפעיה כ״ו ופי׳ תשפות תעריך׃ להגדישו כתגדו׳ כשיניה כנור בגורן נקרץ בידם כגל׃

יפשות למו שלוש רע וכן קרחו רז״ל למלוי המדה על שפתה מדה גמושה׃

**ותיק** הוא מחדז״ל ותיקין היו גומרין אותה עם הבן שתמה ופי׳ אכסי חסידי ומעלי מעשה וכאן ר״ל הס״י נקרץ ופיק׃ חדש מכון לולתך תבנה ותתקם ב״ה שנקרץ מכון לשבתך ונקרץ לולם ג״כ׃

# תפלה נאה לזכר קודם שנכנם לסוכה

**יהי** רצון מלפניך יי׳ אלהי ואלהי אבותי שתשרת שכינתך ביניינו והפרוס עלינו סוכת שלומיך בזכות סוכה שאנו מקיימין ליחדא שמא דקודשא בריך הוא ושכינתיה ברחימו ורחיטו ליחדא שם י״ה בו״ה ביחודא שלי׳ בשם כל ישראל להיות אותנו כיום כבודך הקדוש והטהור נטוי על ראשיהם מלמעלה כנשר יעיר קנו • ושפעת שפע החיים לעבדך (פלוני בן פלונית אסתך) ובזכות צאתי מביתי והזדר

ודרך מצותיך ארוצה יחשב לי בזאת כאלו הרחקתי נדוד והרב כבסני מעוני ומחטאתי
טהרני ומאושפיזן עילאין אושפיזן דמהימנותא תהיינה אזני קשובות רב ברכות ולרעבים
גם צמאים נתן לחמי מימי נאמנים ותתן לי זכות לשבת ולחסו׳ בסתר צל כנפיך בעת
פטירתי מן העולם ולחסות מזרם וממטר כי תמטיר על רשעים פחו׳ ותהא חשוב מצות
סוכה זו שאני מקיים כאלו קיימתיה בכל פרטיה ודקדוקיה ותנאיה ובכל מצות התלוים
בה ותטיב לנו החתימה ותזכנו לישב ימים רבים על האדמה אדמת קודש בעבודתך
וביראתך · ברוך יי׳ לעולם אמן ואמן:

# מעריב ליל שני של סוכות

חג הָאָסִיף תְּקוּפַת הַשָּׁנָה · בְּשִׂמְחָה לְהַרְבּוֹת שׁוֹשַׁנָּה ·
גִּילָה חֶדְוָה וְרָנָנָה · דּוֹדִי בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וּבָעֶרֶב רִנָּה:
ברוך אתה יי המעריב ערבים: אהבת עולם

חג הַסֻּכּוֹת תַּעֲשֶׂה לָּךְ · וְשָׂמַחְתָּ אַתָּה וְחֵילָךְ · זֶה יְבָרֵךְ
מַעֲבָדָךְ וּמַעֲלָלָךְ · חֶדְוָה אַהֲבָה וְאַחֲוָה בִּכְלָלָךְ:
ברוך אתה יי אוהב עמו ישראל: אל מלך שמע

סֻכָּה אֶזְכְּרָה מַעֲלֵלֵי נוֹרָא · אֲשֶׁר פָּעַל וַיִּבְרָא · אֶל עַם
בְּצִלּוֹ מִתְלוֹנְנִים:

סֻכָּה בְּזֶכֶר מַעַשׂ נִפְלְאוֹתָיו · בִּימֵי קֶדֶם אֹתוֹתָיו · לְהוֹצִיא
אֲסִירִים בְּכִשְׁרוֹנִים: סֻכָּה גָּמַר מֵאָז לִנְקוֹב · גָּאַל
בִּזְרוֹעַ יַעֲקֹב · יוֹשֵׁב סֻכַּת מְלוֹנִים: סֻכָּה דּוֹרוֹת לִמֵּד
לְאַשְׁשָׁה · דּוּגְמָא חִפּוּי שִׁשָּׁה · עָנָן וַעֲרָפֶל וְעִשּׁוּנִים: סֻכָּה
הִסְכִּיךְ וַיְמַן אֵבֶר · הֵן בִּישִׁימוֹן בַּמִּדְבָּר · זֶרַע תָּבַע זְקוּנִים:
סֻכָּה וַעַד לְעַם קְדוֹשִׁים · וְתִקֵּן חַכְמֵי חֲדָשִׁים · רֻבֵּי תוֹרוֹת
מְשַׁנְּנִים: סֻכָּה זַכֵּי נְשִׁיאִים שִׁבְעָה · זְבוּלִין סְמוּכִין
מִלְפַּגְּעָה · בְּסִגְמָטִין נוֹחִים וַעֲנוּגִים: סֻכָּה חֲזִיזִים אַרְבָּעָה
דְּבוּעִים · חֲמִישִׁי לָתוֹר נוֹסְעִים · רְבוּצִים עַל כָּבוֹד כִּסְנָנִים:
סֻכָּה טְעוּנָה לְטַלֵּל בְּזִבְיוֹנִים · טִלּוּל וּמַצַּע בַּשָּׁנִים · שָׁם
אֵלוּף נְבוֹנִים: סֻכָּה יוֹכְשָׁרָה דְּפוּנָה סְדָרִים · יוֹרֶה מָלֵא

וַחֲסִירִים׃ מְשָׁם זָמְרוּ נוֹגְנִים׃ סָבָה כָּל שִׁבְעָה אֲסוּרָה׃
כַּחֲגִינָה אֲשֶׁר לָהּ הוּחְבָּרָה׃ שָׁמַיִם עֲלֵיהֶם מַלְהִינִים׃
סָבָה לְמַעַן יֵדְעוּ דוֹרוֹתֵיכֶם׃ לָבֵן בַּסֻּכּוֹת מוֹשַׁבְתֵּיכֶם׃
וֶרֶד מְטַלְיוֹת עֲנָנִים׃ סָבָה כִּיפְּדֵי הָאָרֶץ לְהַכְתֵּר׃ מַפָּה
לַנָּשֶׁר וְלַנֶּתֶר׃ נְאוֹת יוֹשֶׁר וְרַפְּנִים׃ סָבָה גַּנְּבֵךְ רַךְ בַּשֶּׁשׁ
בְּשֶׁרָה׃ נֶסֶר בָּסֶל מִלְּגִבְרָה׃ יְקָרִים אֲמָרִים מִפְּנִינִים׃ סָבָה
סְגוֹלָה בְּאַהֲלָה גּוֹר׃ סְתוֹרָה פְּסוֹלָה מִלְּגוֹר׃ גְּרִי יְזַרְּקוּ
מְסֻמָּנִים׃ סָבָה עֵרֶן מְקֻרִים סְבֻכָּה׃ עֲדֵי יָקָר מְסֻכָּה׃ דֶּרֶךְ
גֶּבֶר לָנִים׃ סָבָה פּוּמְבִּי תִּקֵּן וְנֵעָץ׃ וַיֹּאכְלוּ תַּחַת הָעֵץ׃ לֶאֱכֹל
סָבָה חוּנִים׃ סָבָה צָפָה לְנִינֵי לְסֻבּוֹת׃ לְצִאנָן עָשָׂה סֻכּוֹת׃
בְּשׁוּבוֹ לְעֶשְׂרִים שָׁנִים׃ סָבָה קְדֵם בְּמִצְוָה מִלְּהִתְעַצֵּל
קָרוֹשׁ בַּסֻּכּוֹת צִלְצֵל׃ תַּשְׁלוּם דִּירַת מְעוֹנִים׃ סָבָה רוֹכֵם
בְּמָרוֹם יִשְׂרָאֵל׃ רַפֵּא מְזָבֵחַ גּוֹאֵל׃ וְכֵנָם פְּזוֹרֵיךְ נְכֹן
הֲמוֹנִים׃ סָבָה שׁוֹכֵמָה אָנָא תָּקֵם׃ שְׁכִינָתָךְ נְזֵכָה לָקֵם׃
רָנֵן לְחַדֵּשׁ אֲמוּנִים׃ סָבָה תִּהְיֶה לָנוּ לְצֵל׃ תְּאוֹבֵךְ מִלְּהַשׁ
לְהִנָּצֵל׃ הָשֵׁב שִׁבְעָה לְשִׁכְנִים׃
סָבָה אֵל נִשְׂגָּב בְּמִזְרָא׃ מְסֻבֶּךְ לְעֵם נִבְרָא׃ נָאוֹר וְאֵדִיר
בַּהֲדָרָה׃ מְשִׁירִי אֲהוֹרֵנוּ בְּשִׁירָה לְשׁוֹרָרָה׃

בגלה ברנה בשמחה רבה ואמרו כלם

הַגּ טָלְיָא שִׁבְעַת יוֹמִין׃ כָּל שִׁבְעָה לְתַשְׁלוּמִין׃ מַתָּנוֹת יָרִים
נְשָׁלְמִין׃ סְגוֹב יְשַׁע עוֹלָמִים׃ זה צור ישענו פצו פה ואמרו
חַגּ פָּקוֹת שְׁתָּא וְאַסִּיף׃ צֹאן פְּזוּרָה לְהַאֲסִיף׃ קְדוֹשׁ
רַוְיָה יוֹסִיף׃ שְׁבַע גְּאֻלָּה שַׁגִּיר יָד תּוֹסִיף׃

ברוך אתה יי גאל ישראל׃ השכיבנו

אַדְּרָה וְאַעֲיָרָה׃ בְּיִרְחֵי קֶדֶם אַזְכִּירָה׃ בְּעוֹר שַׁדַּי עֲטָרָה
בְּהִלּוּ הֵאִירָה׃ גְּבוּל קָדְשׁוֹ נוֹסָדָה בָּאָרֶץ נְזֵרָה

דדוי הֲמוֹן חוֹגֵג וּבָרָה׃ הָהָר הַטּוֹב מְשׂוֹשׂ הָאָרֶץ וְתִפְאָרָה׃
וַאֲנִי נָסַכְתִּי מַלְכִּי עַל צִיּוֹן הָהָרָה׃ זְבָדַנִי זֶבֶד טוֹב בְּיֹשְׁבִי
בְּאַדְמָתִי׃ הֶשֶׁק דָּגָן וְתִירוֹשׁ רֻבֵּי תְּבוּאָתִי׃ טִבְלוּ פְּנֵי הַבַּיִת
וּפִגְלוּ מַאֲכָלָתִי׃ יָשׁוּר דַּרְכָּם לַעֲשֵׂר שְׁנֵי תְמוּרָתִי׃ כִּי תָבֹאוּ
לֵרָאוֹת פְּנֵי הַמֶּלֶךְ לְבִירָתִי׃ לְמַעַן תִּלְמַד לְיִרְאָה אֶת יְיָ
בְּיִרְאָתִי׃ מֵעֵת דְּגָנָם רָבּוּ וְתִירוֹשָׁם עַד מָה׃ נָשׂוֹא מֵהָכִיל
עִיר יְיָ שָׁמָּה׃ שְׂאֵתוֹ בְּעִיר הַקֹּדֶשׁ וְאִם נִטְמָא׃ עַל כֶּסֶף צוּרַת
אֲפָסָיו וְהוּקְדָשׁוּ הֵמָּה׃ פּוּרְקָן לָתֵת לְאִוּוּי נֶפֶשׁ לְהַשְׁלִימָה׃
וְצַרְתָּ הַכֶּסֶף בְּיָדְךָ וְהָלַכְתָּ קוֹמֵמָה׃ קִדּוּשׁ בְּעוּר בַּשְּׁלִישִׁי
שְׁנַת הַמַּעֲשֵׂר׃ רַחַשׁ וְדוּי בִּפְנוֹת עֶרֶב מִלְּהַסֵּר׃ שֶׁמַּע נְתַתִּיו
לֹא נְתַתִּיו בְּיוֹשֶׁר׃ תִּקֵּן כִּשְׁאֵינוֹ מְחֻבָּר עַל מְחֻבָּר עִשֵּׂר׃
שֵׁנִי לָרִאשׁוֹן קִדֵּם וְאַזְכָּרָה חִסֵּר׃ וְאֵין בְּפִיהוּ נְכוֹנָה לְוַדּוֹת
בְּעֶשֶׂר׃ אֲכִילָה וְשִׂמְחָה טָעוּן בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ
עוֹנִין בְּעִנְיָנֵינוּ׃ יָה הַשְׁקִיפָה מִמְּעוֹן קָדְשְׁךָ לְבָרְכֵנוּ׃ עִם
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לַאֲבוֹתֵינוּ׃ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ כְּבִרְכָתֵנוּ׃
רִיבָה יְיָ אֶת יְרִיבֵי נַפְשֵׁנוּ׃ בְּנֵה בֵיתְךָ בִּמְכוֹנָתוֹ וְהֵיכָל
בִּמְלֵאתוֹ׃ רָצוּף תּוֹכוֹ אַהֲבָה כְּבוֹד שְׁכִינָתוֹ׃ שֶׁמֶשׁ וּמָגֵן יְיָ
צְבָאוֹת בַּהֲשֵׁבָתוֹ׃ מָרוֹם וְנִשָּׂא יְכַנֵּם יְקַבֵּץ תְּפוּצָתוֹ׃ שִׁיר חָדָשׁ
לְשׁוֹרֵר וְלֵאוֹר בְּאַדְמָתוֹ׃ וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ יְיָ עֵת רָצוֹן בְּעִתּוֹ׃
נַהֲלֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶל סֻכַּת דָּוִד עַבְדֶּךָ׃ הֲפוֹץ כְּאָז זִבְחֵי צֶדֶק
מִבְּנֵי יְדִידֶיךָ׃ וְיִגְדַּל שִׁמְךָ וְיִשְׂמְחוּ בְךָ חֲרֵדֶיךָ׃ אַמֵּץ כְּאָז
חֲיָלֶךָ דְּבֵקֶיךָ לְבוּדֶיךָ׃ יְרַנְּנוּ וְיִשְׂמְחוּ חֲפֵצֵי צִיּוֹן עֵדֶיךָ׃ וְיֹאמְרוּ
תָמִיד יִגְדַּל יְיָ הֶחָפֵץ שְׁלוֹם עֲבָדֶיךָ׃

ברוך אתה יי פורס סכת וכולי

הצי קדיש · שמונה עשרה · קדיש שלם · עלינו · קדיש יתום · ינדל

שמיני

# מעריב ליל שמיני עצרת

שְׁמִינִי אוֹתוֹתָיו וּמַעֲשָׂיו בְּסֵפֶר כְּתוּבִים בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה
שְׁמִינִיּוֹת חֲבִיבִים גַּם לְשִׂמְחָה וּלְמוֹעֲדִים טוֹבִים
דִּבְקוֹ מוֹנֶה מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים:

אהבת עולם וכולי

שְׁמִינִי הוּא וּשְׁבִיעִי אֻתָּתִים בִּבְרִיתָם וּבִשְׁלָשׁ עֶשְׂרֵה
בְּרִיתוֹת נֶחְתָּם זִכְרוֹ לְעוֹלָם לְאָבוֹת וּלְבֵיתָם חָשַׁק
יְיָ לְאַהֲבָה אוֹתָם: ברוך אתה יי אוהב עמו ישראל: שמע

שְׁמִינִי אֶחָד בְּאֶחָד בָּרִאשׁוֹן נִתְעַלָּה בָּאתִי לְגַנִּי אֲחוֹתִי
כַּלָּה בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי כִּלָּה: שְׁמִינִי גַּנִּי הָפִיחִי סַמֵּי
קְטוֹרָה דְּבִיר הַקּוֹדֶשׁ נֶעֱטַר בַּעֲטָרָה בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא:
שְׁמִינִי הַמִּתְקַדְּשִׁים וְהַמִּטַּהֲרִים אִישׁ בְּתוֹרָתוֹ וְכָל אֶחָד
וְאֶחָד יָבִיא כַּפָּרָתוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי לְטָהֳרָתוֹ: שְׁמִינִי זָכָה
בַּשְּׁבִיעִי בְּאֵי אֶפְשַׁר מֵאֶתְמוֹל חֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל
לַעֲמוֹל בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל: שְׁמִינִי טוֹרָם אֶפְרַיִם לִפְנֵי
מְנַשֶּׁה יִגְזוֹר אוֹמֶר וְיָקָם לְהַשִּׂיא בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי נָשִׂיא:
שְׁמִינִי כִּי יִוָּלֵד בְּעֵדֶר מִכְלָאָה לְקָרְבָּן אִשֶּׁה יֵרָצֶה בְּהַעֲלָאָה:
מִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וָהָלְאָה: שְׁמִינִי מַזְכִּירִין גְּבוּרוֹת גְּשָׁמִים
בַּעֲתִירָה נִקְרָא בּוֹ הַלֵּל לְגָמְרָה בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי מִקְרָא:
שְׁמִינִי סְעוּדַת הַמֶּלֶךְ בְּהִבָּה מְיֻתֶּרֶת עִם בְּנוֹ יָחִיד מְקֻשֶּׁרֶת:
בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת: שְׁמִינִי פּוֹנִים מִסֻּכָּה לַחֲצַר בִּיתוֹן
צָרִיךְ שְׁבִיתָה וְלִינָה מִבִּיתוֹן בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי שַׁבָּתוֹן: שְׁמִינִי
קִדּוּשׁ חֲנֻכַּת הַבַּיִת בְּהֻמְלַח רוֹזְנִים בָּרְכוּ לַמֶּלֶךְ לְהַצְלַח
בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי שִׁלַּח: שְׁמִינִי שָׁבֵי גוֹלָה פְּלֵיטָה הַנִּשְׁאֶרֶת
תָּקְפוּ שִׂמְחָה בְּעוֹז וְתִפְאֶרֶת בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת: שְׁמִינִי
יוֹסִיף בְּעֵת רִצּוּי נְבוּאָה תּוֹקֵף חֶזְיוֹן חָרְבָּה וְתָבוֹאָה בַּיּוֹם
השמיני

הַשְּׁמִינִי וָהָלְאָה:

שְׁמִינִי טִבְעוֹ יָצָא מֵרֹאשׁ צוּרִים· יָם רָאָה וַיָּנוֹס בְּמִסְתָּרִים·
בַּנֵּד נִצְּבוּ מַיִם אַדִּירִים· לְגוֹזֵר יַם סוּף לִגְזָרִים:

בגלה ברנה: מלכותך עד לפני משה

שְׁמִינִי מוֹעֵד קָרוּי זְמַן אֲסִיפָתֵינוּ· נַרְבֶּה לֵיל אַחֲרוֹן
לְשִׂמְחָתֵינוּ· סִלְסוּל שִׁיר וְהַלֵּל קְרִיאָתֵנוּ· עֲנוּ לַיְיָ
בְּתוֹדָה זַמְּרוּ לֵאלֹהֵינוּ: זה צור עד חזק ממנו

שְׁמִינִי פְּזַ"ר קְשַׁ"ב בִּפְנֵי עַצְמוֹ· צוּר מִפְּנֵי הַחוֹרֶף הִקְדִּימוֹ·
קַשֵּׁ"ב פַּזֵּ"ר רַחֲמִים לְרַחֲמוֹ· גּוֹאֲלֵנוּ יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל: השכיבנו

שְׁמִינִי שְׁתֵּי שְׂמָחוֹת תְּכֵפוֹת בְּכִפְלַיִם· תַּעֲלֵנוּ בְּשִׂמְחָה
וְתִטָּעֵנוּ בִּזְבוּלַיִם· יָפָה וּבָרָה סַפֵּךְ בִּזְבוּלַיִם· וְשַׁאֲלוּ
אֶת שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַיִם:

אוֹדוֹת בְּאֵר הַמַּיִם· אוֹת הִיא לְאֶזְרָחִיִּים· בַּעֲבוּר תִּהְיֶה
לִי לְעֵדָה בְּאֶרֶץ צִיִּים· גְּמוּל מַשְׂכּוֹרֶת שְׁלֵמָה
עֲלֵי בְּאֵר מִנַּחֲלַיִם· דְּגָלִים אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה חֻמְשֵׁי תוֹרוֹת
חַיִּים· הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר מְצוּיִם· וַיִּמְצְאוּ שָׁם בְּאֵר
מַיִם חַיִּים: וְהִנֵּה בְּאֵר בַּשָּׂדֶה צִיּוֹן מְצוּיֶנֶת בַּשְּׁעָרִים· זְמוּנִים
שָׁם שְׁלֹשָׁה עֶדְרֵי צֹאן אַבִּירִים· חוֹגֵג לְדַדֵּם בְּקוֹל רִנָּה
בַּסַּךְ עוֹבְרִים· טַבְסִים מַלְכוּת יַעֲלוּ לֵרָאוֹת כָּל זְכוּרִים· יָפוּ
פְּעָמַיִךְ בַּגְּעָלִים בַּת נְדִיבִים וְצוּרִים· כִּי מִן הַבְּאֵר הַהִיא יַשְׁקוּ
הָעֲדָרִים: כָּל הָעֲדָרִים נֶאֱסְפוּ שָׁמָּה לִשְׁמוֹעַ וּלְהַקְשִׁיבָה·
לִשְׁאוֹב רוּחַ הַקֹּדֶשׁ בְּשִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה· מִצְוָה נָאָה
וְיָפָה מִימוֹת בְּרֵאשִׁית הַשּׁוּבָה· נִכְנָסִים לְעֶזְרַת נָשִׁים תִּקּוּן
גָּדוֹל לְהֵטִיבָה· סוֹדְרִין נָשִׁים מִלְּמַעְלָה וַאֲנָשִׁים מִלְּמַטָּה

מלהתערבה

מִלְּהִתְעַרְבָה׃ הָשִׁיבָה לִי שְׂשׂוֹן יִשְׁעֶךָ וְרוּחַ נְדִיבָה׃ עוֹמְדוֹת
שָׁם מְנוֹרוֹת שֶׁל זָהָב עֲשׂוּיוֹת׃ פִּרְנוּס רוּם גָּבְהָן חֲמִשִּׁים
אַמּוֹת מְנוּיוֹת׃ צָפוּ עַל רָאשֵׁיהֶם אַרְבָּעָה סְפָלִים זְהָבִיּוֹת
קְבוּעוֹת סֻלָּמוֹת אַרְבָּעָה לְכָל אַחַת אֲחוּיוֹת׃ רוֹבִים פִּרְחֵי
כְּהוּנָה בָּהֶם עוֹלִים עֲלִיּוֹת׃ רָנוּ שָׁמַיִם כִּי עָשָׂה יְיָ הָרִיעוּ
תַּחְתִּיּוֹת׃ שֶׁמֶן מָלְאוּ אַרְבָּעָה כַדִּים וּבִידֵיהֶם מַעֲלִים׃ תּוֹךְ
כָּל סֵפֶל שְׁלֹשִׁים לוֹגִין מַטִּילִים׃ יוֹתֵר מְשׁוּבָחִים מִמְהַלֵּךְ
עֵקֶב בְּצַד גֻּדָּלִים׃ סְמַרְטוּטֵי בִּגְדֵי כְהוּנָה הָיוּ מַפְקִיעִים
פְּתִילִים׃ פּוֹקְעִין וּבָהֶם מַדְלִיקִין לְהָאִיר נֵרוֹת בְּהִלִּים
לְעוֹשֵׂה אוֹרִים גְּדוֹלִים׃ בְּהַעֲלוֹת בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת הַנֵּרוֹת
אַרְבָּעָה׃ רוֹאִים בְּהַצְּרוֹת יְרוּשָׁלַיִם וּבוֹרֵרִין לְאוֹרָה זֶרְעָה׃
נְקִיִּים וְאַנְשֵׁי מַעֲשֶׂה בַּאֲבוּקוֹת מְרַקְדִּין לְרַקְעָה׃ תּוֹפְפִים
לְוִיִּם בִּמְחוֹלוֹת וּמְהַלְּלִים בְּצִלְצְלֵי תְּרוּעָה׃ תָּקְעוּ הַכֹּהֲנִים
בַּחֲצוֹצְרוֹת עַד קְרוֹת הַגֶּבֶר לְהָרִיעָה׃ וּשְׁאַבְתֶּם מַיִם בְּשָׂשׂוֹן
מִמַּעְיְנֵי הַיְשׁוּעָה׃ נוֹעֲדִים לְמַעֲלָה הָעֲשִׂירִית תָּקְעוּ וְהָרִיעוּ
כַּאֲחָדִים׃ הוֹלְכִים וְתוֹקְעִין עַד שֶׁמַּגִּיעִים לְשַׁעַר הַקָּדִים׃
קָדִימָה אֲחוֹרֵיהֶם וּפְנֵיהֶם הוֹפְכִים לְמַעֲרָב וּמִתְוַדִּים
טוֹפְפִים עֵינֵינוּ לְיָהּ וּלְיָהּ אֲנוּ קוֹדִים׃ נְעָרוֹת וּזְקֵנוֹת מְאַשְּׁרִים
אַנְשֵׁי מַעֲשֵׂה וַחֲסִידִים׃ דְּבַר הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ מַגִּיעַ שִׂמְחָה
וְשָׂשׂוֹן לַיְהוּדִים׃ חֶדְוַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה אֲבוּקוֹת שְׁמוֹנָה
לְנַטְלָה׃ זוֹרֵק אַחַת מִיָּדוֹ וְאַחַת מְקַבְּלָה מִלְּמַעְלָה׃ וְאֵין
אַחַת נוֹגַעַת בַּחֲבֵרְתָּהּ בִּזְרִיקָה וּבְקַבָּלָה׃ מְשַׂחֵק בְּכוֹסוֹת
שְׁמוֹנָה וְגַם בִּשְׁמוֹנָה מַאֲכִילָה׃ נוֹעֵץ גּוּדָלוֹ בָּאָרֶץ וְהָרִצְפָּה
נוֹשֵׁק לָהּ׃ וְהָעָם מְהַלְּלִים בַּחֲלִילִם וּשְׂמֵחִים שִׂמְחָה גְדוֹלָה׃
בְּשִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה הִלֵּל מְהַלֵּל בְּהִלּוּלַיִם׃ אֲנִי כֵּאן

הכל

הַכֹּל בָּאן לַנֶּחָם אֲבִילִים׃ תָּבֹא לְבֵיתִי וְאָבֹא לְבֵיתֶךָ בְּלִי
דִשּׁוּלִים׃ בְּכָל מָקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת שְׁמִי בְּסִלְסוּלִים׃ אָבֹא
אֵלֶיךָ וּבֵרַכְתִּיךָ לְנָטוּרֵת שָׁלוֹם בִּנְחָלִים׃ יְבָרֶכְךָ יְיָ מִצִּיּוֹן
וְרָאֵה בְּטוּב יְרוּשָׁלָיִם׃ ברוך אתה יי פורס סכת וכולי

הני קדיש שמונה עשרה׃ (ובשבת אומרים ויכלו מגן אבות) קדיש שלם׃
עלינו׃ קדיש יתום׃ יגדל׃

# מעריב לשמחת תורה

אֶת יוֹם הַשְּׁמִינִי׃ בְּטוּב זְמִינִי׃ רָנִּי פַּלֵּט יְסוֹבְבֵנִי׃ לֶעֱת
עֶרֶב בְּצִלּוֹ יְגוֹנְנֵנִי׃ ברוך אתה יי המעריב ערבים ׃

אהבת עולם

אֵימָה אָהֵב בָּרֵךְ בְּתוֹכֶךָ׃ בְּמִדָּה מְרֻבָּה מֵרַאשׁ בְּכוֹסֶךָ׃
בְּזֶה עֲצֶרֶת חַג אוֹסֶךָ׃ אוֹהֲבָיו יְקָרֵב אֵלָיו לְהֵאָסֶךָ׃
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אוֹהֵב עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל׃ אל מלך שמע

שְׁמִינִי אֶמֶץ בִּפְנֵי עַצְמוֹ׃ בְּחוֹב קָבוּעַ לִשְׁמוֹ׃ בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי׃
שְׁמִינִי גְּמֹרוּ בְּפֵיִם רֶגֶל וְזֶמֶן׃ דְּבַר שִׁיר וְקֶרְבָּן מְזֻמָּן׃
הַה׃ שְׁמִינִי הוֹסִיף לְגוֹי נִכְבָּד׃ וּבְמוֹסְפֵי קֹדֶשׁ מְכֻבָּד׃ בַּהַ׃
שְׁמִינִי זְמַן וְהוּקַבַּע לְרָצוֹת׃ חוֹק נוֹלַד בּוֹ לְהֻרָצוֹת׃ בַּהַ׃

שמיני

את יום נעוד זמיני סיזמין לותי בעוד העתיד כמו שאמר דוד מה רב טובך אשר
צפנת ליריאיך׃ רבי פלט יסובבני׳ ע״ם רבי פלט תסובבני תהלים ל״ב ספירושו
רננה מעקה של הלכה תסובבני׃

שמיני לשון בפני עצמו וכו׳ יום השמיני כתחזק להיות רגל בפני עצמו ולשמו
לעניין פ״ר קס״ב כדאמרי׳ לעיל׃ דבר לשון דבור והוא השיר כלומר
שמזמן לו שיר ויקרבן לעצמו׃ שמיני זומן והוקבע ונקבע לרוות הש״י בשור וכבש ועז
המולד יום לו חוק ונגזל להרצות בו ביום השמיני כמו שנאמר ומיום השמיני והלאה
ירצה׃ שמיני עצרת תלמוד חותם היה שמיני׳ שהיה כחותם בשטריכו כמו שתמרים בטרכת
החילה ולשלשלין חותם בחות׳ בריח קודם ולכן יסד טבע לשון טבעת כחותם שבטבעת׳
ירושלמי כפר מכחש בל בן החביב על אביו יכי׳ כמול בה׳ ומכתו יהא תמה ופי׳ כפר עקם

שִׂמְּנִי טָבַע חֲתוּמֵי הוֹתָם. יְדִידוּת נֶצֶר מַכָּתָם. בַּהַ׳:
שִׂמְּנִי כְּלוּל לְשִׂמְחָה גְּדוֹלָה. לְמִכְהֵן בְּחִנּוּךְ עוֹלָה. בַּהַ׳:
שִׂמְּנִי מִלְּפְנֵי פְּנֵי פָּנָיו. נֶחֱלָק בְּכָל עִנְיָנָיו. בַּהַ׳: שִׂמְּנִי סָתָם
לְשֶׁל חַמֶּלֶךְ. עֵת יְבָרְכוּ אֶת הַמֶּלֶךְ. בַּהַ׳: שִׂמְּנִי פְּנוּת
בּוֹקֶר הֲלָנָתוֹ. צֶדֶק יָלִין מְעוֹנָתוֹ. בַּהַ׳: שִׂמְּנִי קוֹל שָׂשׂוֹן
בְּאַהֲבָה. רִנַּת בֵּית הַשּׁוֹאֲבָה. בַּהַ׳: שִׂמְּנִי שָׁלוֹם שׁוֹמֵר
אָהֳלוֹ. תּוֹךְ יְמֵי עֲלִיַּת רַגְלוֹ. בַּהַ׳: שִׂמְּנִי יְצוּאָה חֲסִידוֹ קָדוֹשׁ
לְעַמּוֹ. וּבְלֵילָה שִׁירָה עִמּוֹ. מֶלֶךְ חַשַּׁלִּיט בָּעוֹלָמוֹת. עֲלֵינוּ
בְּמַאֲז יְהִי נוֹעַמוֹ: בגלה ברנה: מלכותך

שִׂמְּנִי הַטִּיבָה יְיָ לַטּוֹבִים. קוֹרְאֶיךָ בִּרְבָרִים עֲרֵבִים.
טוֹבוֹת יַשְׂמִיעַ לָאֲהוּבִים. נוֹעַם מַלְכוּתְךָ עֲנוּת
תְּאֵבִים: זה צור ישענו: ונאמר

שִׂמְּנִי הֵן חֵלֶק לִשְׂבָעָה וְגַם לִשְׁמוֹנָה. מִצְוָה עָלֵינוּ לָתֵת
לָנָה. זְכֹר רַחֲמֶיךָ וְיִכְבּוֹר בְּסֵדֶר טָעֳנָה. קְנוֹת
שנית

והוא יונק מהחילן כמו וכפר מסרסיו יפרה יפעי' י"ח והוא דרך משל על תיקוק יונק ומי
מכתם כמיל כמו סדרסו לדוד מכתם שכולל מהול מכתו תמה: שמיני כלול לשמחה
גדולה לשון כלילה כמו בלילת יופי ספי' עלוי ביופי ושמחה גדולה היא בשמחת ז' ימי
מלואים דמשכן: למכהן בחנוך עולה שהכהן היה מתחנך להיות כהן גדול מלואים וגם
שהיה עולה: שמיני מלפני פני פניו בחלק סיוס שמיני עצרת נחלק סיוס שלפניו וגם
סיום הרחמון שלפני פני פניו בכל עניניו כדאמר פרק החליל: שמיני סוכם ומחתם
המלך לשון סכום וחתן שהשמיני נחתם וקבוע זמנו לשלח את העם לילך לדרכם וגם הוא
את שהעם יברכו את המלך שבאמר ביום השמיני שלח את העם ויברכו את המלך
שמיני פעמי בוקר הלכתו לפי שבח' בפסח ופניית בוקר והלכת להלך מלמד שחג הפסח
בעון ליבה ולמדנו שאף שמיני עצרת טעון ליבה וזהו סנוות בקר כאשר בקר בה ישעיה ס' שמיני
סיום הח': מדק ילין מעונתו היה עיר ירושלים ע"ם מדק ילין בה ישעיה ס'
מעונתו וליכתו בירושלים ביום השמיני:

שביעי יהוה חסדו קדום לעמו ובלילה שירה עמו ע"ם שבאמר תי' מ"ב יומם יצוה ה'
חסדו ובלילה שירה עמו והוא כאמר על הגדולה שבומה ליום והגלות דומה
ללילה. נעמו ענין כעימות כמו ויכי נועם ה' תלהיכו:

שֵׁנִית עֵדֶת מִי מָנָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל: (נ"א) מלך
צור ישראל וגואלו: השכיבנו

שְׁמֵנִי אֱלֹהִים יְחָנֵנוּ. מִמַּעֲוֹן קָדְשׁוֹ לְבָרְכֵנוּ. נוֹאָמוּ יָחִישׁ
מַלְכֵּנוּ בְּפָרִיסַת שְׁלוֹמוֹ לְסוֹבְבֵנוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ
פּוֹרֵס סֻכַּת שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְעַל יְרוּשָׁלָיִם:
וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת מוֹעֲדֵי יְיָ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

חצי קדיש · שמונה עשרה · קדיש שלם · עלינו קדוש יתום · יגדל:

**שמיני** חלק תן לשבעה הן ז' ימי החג וגם לשמונה זה שמיני עצרת וזהו מלוי עלינו לתת מכה לתן חלק גם לשמיני כי פירש מכה כמו חלק: יזכור גם

**שבעי** בחגות הקדום ברוך הוא שסוף דר במעון קדשו השמים:
אלהים יחננו פסוק הוא תליס ם"ו אלהים יחננו ויברכנו וזהו קדשו לברכנו. נוחמו דבורו ומרירתו כמו כתם ה'וסס דברי נחמות ועובו' שחמרו הנביאי' יחיש ימהר. לסככו כמו בחברתו יסך לך תליס ל"ה:

---

# יוצר לשבת בראשית

כוונת הפייטן ביוצר זה להגיד קצת נפלאות מעשה בראשית: וקדושת שבת: ושעשאו על דרך שלשה ביחוד ל' פעמים: ובסופו חתם שמו שלמה הקטן:

אֵל נִשָּׂא. אֲרֵנֵן בְּהִתְעַלְּמָה. אוֹמֵץ עָשָׂה. אַדִּיר
בְּקִנְאָמָה: בְּסוֹד בָּרָא. בְּיוּשָׁר אֲתַחְבָּרָה. בְּרֵאשִׁית
ברא

אל נשא כלכתיב כה אמר רם ונשא: ארנן בהתעלמה זש"ה כתעלמה בחכמים פקי רבנים כעלמה לשון שבת כלומר ארנן ואשבח לבורא בחכמה כי שם מבקן עלילה כי הארנן מירהה היכו שמה ולכן בת התפעל שהוא לשון התחזקות הענין וחב לשלן והתחזקתים ולקחתם וגו' ולשון ריכון הוא כמקום שע"כ פירשו רבנים שם עוף המתעלם לכן צריך הכתוב לפרש שהרגון ובמקום הוא שהתעלמה כלומר בגילה: חומץ עשה החזקה שעשה היל מעשה של שמים וארן כלכתיב פחמו מחקים: אדיר בכחים

בָּרָא׳ בָּאֵר וְדִבְּרָה׃ שִׁיתוּ לֵב לַעֲבוֹד׃ לְמֶלֶךְ הַכָּבוֹד׃
קָדוֹשׁ׃ גָּדוֹל פֶּלֶל׃ גִּבּוֹרוֹתָיו נִמְלָל׃ גֵּיהּ וָלִיל׃ גָּדְלוֹ
נָסְלָל׃ דְּרוּשׁ כְּיָצַר׃ דַּי מַעֲצַר׃ דַּל יְנַצֵּר׃ דַּיָּעָה מֵהַתְקַצֵּר׃
הָאֵל בְּחָשְׁבוֹ׃ הָעוֹלָם לְיִשְׁבוֹ׃ הִתְיַעֵץ בְּמַחֲשָׁבוֹ
הַמְשֻׁחָקֶת בְּמוֹשָׁבוֹ׃ וְרָצוֹנָהּ נִשְׂוָה׃ וְהִכְבִּימָה בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ׃
וַלְבָרְאוֹת הִשִּׁיבָהּ׃ וְרוּחוֹ נָשְׁבָה׃ זָמְמוֹ הֲרָהַר׃ זֵירוּז מִיהַר׃
זְמַן מְזוּהָר׃ זְבוּלִי טוּהַר׃ חֶלֶד הֶאֱרִיךְ׃ חוֹר הִזְרִיק׃ חֵן
הַמְרִיק׃ חֶלֶף מֵעָרִיק׃ טְלוּל הִקְרִישׁ׃ טִיעָתוֹ הִשְׁרִישׁ׃

## טמונים

תגיד בתוך תפיסת עס׳ בסוד ברח בעלת התור׳ שנקראת סוד דכתיב ותת יהרים סודי
בסודו שבתורה ברח ואין רחשית אלא תורה דכתיב ה׳ קנני ראשי דרכו ׳עניין תלה בסוד
ברח סוד בג׳מעריה ע׳ כלומר בשבעי׳ שמותיו ברח העולם כדאמר בספר יצירה ׳ וי״ב
בסוד ברח בה״ח פירש בסוד התורה שנאמר מלות ה׳ ברה ׃ ויוסר את הברה ויוסר
דברים שתחבר עם שאר בני חלם ת״ח ותברים לבאר ׳ ברחשית ברח לבאר ולפרש ׃
שיתו לב לעבוד׳ פ״ה שיתו לבכם לחילה ׳ היכן אומר לבבכם מפני שבעולם הזה שתי
לבבות ושני יצרים יצר טוב ויצר רע אבל לעולם הבא בעקר אין העולם לכך אומר כאן
לבבכם ועקרו יצר הרע מכם ועבדו את הבורא שנאמר מלך הכבוד ׃ גדול פלל לשון ולילה ׃
ונתן בפלילים ׃ גבורותיו של הבורא שעשה שמים וארץ ׃ גיה וליל יותם ולילה ׃
גדלו נסלל ע״ש סולו לרוכב׳ דרוש כיצר חס בח ללרוש מה יצר הק״ב יש יתקצר
ויגיעו ׃ לל יצר והם יאמור לל שפתיו יאמור לחקור לחר מעשה בראשית ׃
דעתו דכתיב כפוד אלהים הסתר דבר וגו׳ ׃ הלל בחשבו העולם ליישבו כשעלה במחשבה
של הק״ב היה ליסד העולם ׃ התייעץ במחשבו היה התורה כמו שמפורש בס״ך ׃ המחשבת
במושבו כדכתיב משחקת בתבל ארצו ׃ ורצונה בשוה השוה דעתו לעשות שוה והישר
דעתה ומחשבתה לבורא ולברואות עולם הסיבה לבורא ׃ זממו הרהר מה שזמם והרהר
הבורא זירז ועשה במהירות ׃ זמן מזוהר מהאור ׃ זבולי כמו שאמרו רז״ל מראין עשה לתי
ומתו זבול כדאמר בספר יצירה שמים ושמי השמים עשה מתוהו ׃ חלד האריך שנה ׃
האריך שנקראת חלד שנאמר האזינו כל יושבי חלד ולמה נקרא חלד שהיה מתחלת ׃ האריך
לשון ארקא מפני שמוציאה הפירות ׃ חור הזריק ר״ל הטלג שהוא לבן הרעים ׃
הזריק זרק שם השמים שנם הוא ממתיק הזרעים ׃ חן ברח גיהנם שהוא חן לרשעים ׃
המריק לשון ומרק אחר שחיטה וכמו מיתם ממרקת ׃ כלומר חן שהוא נותר ביבית
לשון לומריס לו מרוק ׃ פי׳ ולמה ברח גיהנם עבור הרשעים העובדים את
אדונם ומרגמינן וערק כלומר בורחים מן הארץ בלא עיתם ׃ טעל הקריש השמי׳ העומדים
על העולם כמו סוכה מטללת ׃ הקריש ר״ת מטל לקער׳ מלחה תגל וכו׳ ברחשון

נְמוּגִים לְהַגְרִישׁ · טָרוּד לְהַפְרִישׁ · יָצַר פּוֹצְחִים · יְחוּדוֹ
לְנַצְּחִים · יְמִין קְדוּחִים · יַפֵּר נִדָּחִים · כְּנֵס בַּאֲגֻדּוֹ · כַּבִּירֵי
מְדוּדוֹ · כְּהֵידֵם נָגְדּוֹ · כְּבָשָׁם בְּפַחֲדוֹ · לְרָאשֵׁי הַנְּשִׁי · לֵת
דְּרִישָׁא · לְהַרְבּוֹת וּלְהַפְשִׁיא · לְמַזְרִיעַ וּמַדְרִישׁ · מַעֲשִׂים
זְמָמָם · מֵאוֹמֵר יְמָמָם · מְאוֹרוֹת וַהֲמוֹנָם · מֵרוּחוֹ מָנָם ·
נֶעֱלָץ צוֹעֵד · נֶאֱמָץ מוֹעֵד · נוֹטְרִים מוֹעֵד · נִתְקָפִים מֵהֲכָעֵד ·
סַלָּק נִחְבּוּאִים · שָׂחִים וְדָאִים · סִימָן לְגִבְרָאִים · סוּר
מְטֻמְאִים

היו לחיים ובמי מתקרבו שנאמר יהי רקיע פי' יתחזק הרקיע : טיעתו הסרים מליכו בשישה גבי להל דכתיב ויטע אהלי הפלגו · שמים נקראו להל דכתיב ויימתח כאהל לשבת : טמונים להגריס מים הטמוני' וכסתרים ברקיע לגרס לותם מן הרקיע להמשיר על הארץ ובפי' כתיב ויגרעו מימיו : טרוד המים להפרש מן הרקיע : יצר מולמים כלומר יצר בריות הפולמים לטון פלוניה כמו פלוני רבה שמצלחים ומברכין לטון פירה כמו למכלה' · ומשך על המרכם בב"ר מצל למלך שבנה פלטרין וזה דיורין תלמיד וכו' כך הק"בה ברח העולם מים במים ולא היו מסבחין בפה · אמר הק"בה אם אין ביתי בורות בריות המדברים הין מסבחים יותר וכו' לכך יצר פולמים שמדברים שבח של הק"בה ומסבחים תמיד : יחד לטון זמן : קדוחים מלטון קדחת ולם בוערת והוא ניגפם לו נהר דימור : יסר נלחים הם הרקשים בניהם : ככס נלגלו שהעולם היה מים במים וכנס המים בארץ בלגולה דכתיב ותגולתו על ארץ יסדה : כבירי מדודו מים שמקרקרו כבירים כמו מי מדד וגו' · כהזידם נגדו בב"ר הק"בה לחלות המים לא רלו לפרוש משם אלא אמרו אנו נברחים כאחד למקום הלו עולין ואחר יחזרו למשם זהו כהזידם נגדו : כבשם בפחדו מיד לחקס דכתיב ובחו רוגע הים : לראשי הנשי בלשון לרחשי הארץ · ובפי' מלטון ולדקתם בארץ בשיה : לת הדרישא אמר להדשיא זע"ה להרבות זרעם וגו' ולהפשיא דכתיב פרו ורבו מתרגמינן פושו וסגו : מעשים זמנם כל המעשים שסק"בה כולם עשים בהזמנה ובחמונות : מאומר ימנם דכתיב בדבר ה' שמים נעשו : מאורות והמונם וכל מונם תקנה לטון ויתן מרוחו דכתיב וברוח פיו כל לבאם : נעלץ מועד זע"ה ישיש כגבור לרוץ לטון נעלו : נחתן עד כלומר מעיד הוא על הרקלים דכתיב והיו לאותות ולמועדים : נתקפים חזקים הם ואינם נמעדים לטון לח מועדו קרבולי : סילק מחבואים ברח העולם מן המים שהקרקע מחבואים דכתיב בהם מים יתחבאו : שחים ודאים ר"ל הבהמות וחיות שהם נקרחים שחים מלטון וילבו שחות לפי שחים בקומה זקופה בחדם : ודאים מלטון כחבר ידאה הנשר ר"ל לשעופות : סימן לגין ישראל שבאחד ומם כבודו יהללו יה : סור מטמאים לסור מהן בהמות ועופות טמאות :

ערוך נחר עיניו הק"בה בחר לערוך סלחן ליעקב לותן שכתב בן עזיו

כעפעפי

מִטְמְאִים: עָרוֹךְ בָּחַר. עֵינָיו כַּשַּׁחַר. עָתִיד לְסַחַר. עֲמוּסֵי מַשָּׂאָם: פּוֹעֵל בְּחָכְמָה. פִּקֵּד אַדְמָה. פִּלּוּט בִּיחוּדָה. פָּרְאִים וּבְהֵמָה: צָאֱלִים יְסוּבוּהוּ. צָפָה לְעָרְכֵהוּ. צִיּוּרוֹ לְנַכְּרֵהוּ. צְנוּעִים לְכוֹסֵהוּ: קָדוֹשׁ מֵאַרְצוֹ. קִטֵּעַ קְרוּצוֹ. קוֹמְמִיּוּת הִפְרִיצוֹ. קִשְׁטוֹ מִמַּעֲרָצוֹ: רַק כִּשְׁחֶרֶת. רוּחַ נִבְּחַת. רֶשֶׁת שַׁחַת. רֶדֶת לְתַחַת: שְׁלֵם פָּעֳלוֹ. שָׁבַת בְּזוּבוֹלוֹ. שְׁבִיעִי עָלוֹ. שָׁמוּר מֵחֲלָלוֹ: תְּנוּ שֵׁפֶר. תְּמוּר שִׁפְרוֹ. תֵּת כּוֹפֶר. תָּאַב עוֹפֶר: שְׁמָרוֹ לְהַנְחִילוֹ. לְעַם נִהְלוֹ.

מן

פעפעני סחר: עתיד לסחר ויצוה לחסו מתרגמינן ואסחרו למיכל כלומר סיעתיהן ישראל ליצד במסך, לאכול לויתן ובהמות ההרי תלף: עמוסי משאם שנתמלא העמוסים מכי רחם מסחר וגו' ענין אחר כמו דתרגמינן בהזוכר את הסכומה סיעתיהן נדיקים לעשות סעודה מלויתן ומעורו: פועל בחכמה זה הקב"ה שנא' ה' בחכמה יסד ארץ. פקד לחדמה טוה לחרן תולת הארץ מה שהופקד לה: פלוט ביחודה: מיוחד: ביחומה ל' לידה: פרחים הגדילים ביער וחיכם כבושים תחת ול' הלחם: בהמה הגדילה בבית: צאלים יסובוהו לחלים פסוק הוא בחיוב פירוש שור בתרגום תלף תחת לחלים יסבב תחת חילן: יש מפרשים בלשון תימה: לפה מי' רחם: לעורכה ולסדרו על השלחן: צידו במו ליד: לנכסאו לשון מחיצות: לכוונים לכוסאו כדי שיהלכו אחתו לכוסאו לשון הכילה ענין לעיסה הוא: קדוש מהרמו קיצץ הקב"ה תחת קלע לשון הקציע: קרוצו לשון מחוסר קורצת סעניבו בכרת ור"ל הקב"ה התכוון בהדחמה: קשטו ממעלו"ר ל' כתן לו מלמו וחזקו סחוס מושל בכל ומלך על כולם: רק כשחית כמו שהשחית דרכך על העליונים בכתוב וכוח מורחכם והוא מתרי"ם: רוח נבחת פירוש לך כשחית וקלקל ואבל מעט מדעת. י"מ הרי"ם בלירי בעשה רק מה שחפץ: שלם פעלו בשבת לשון עומק סיחה: רדת לתחת למעה לחרץ שכ' כי עפר אתה וגו': שלם פעלו בשבת בזבולו פירוש נשלם כל הפעולות כשברא הקב"ה את העולם והוא היום סוף כל המעשה: שביעי ובריך בהי חדם עוכת בזבולו כלומר בביתו של הקב"ה במו בית זבול: שמור מחללו עלו לחותו מפני שנשבת בו הנחש ועוה לשמרו פלא יחלל אותו: תנו לשון התיעוץ תרגום של ושנכתם כלומר דברי ספר: תמור דברי ספר סדברים נשבת ונכתב בספר להדם כהברסינן בפ"ר כשבא אדם הראשון לדין אמרה שבת לפני הקב"ה רבש"ע כל אחד ואחד יימים לו ברוחת הרג וני אתה הורג את האדם מיד ביקר לו הקב"ה: ותאב ונתרצים הקב"ה בשבת ויקדשו: עופר זה הקב"ה בדכתיב דומה דודי וגו': שמרו להבחילו פירש הקב"ה שמור שבת בעליונים כדאמרינן פרק ר' אליעזר כדי להבחיל השבת ליוצאין ר"ל כשתשבת לו תרגו' משיתיהו שמלתיו וכן בלשון גמרא כמשמל ביומתא מהלבא ר"ל כשתשבת

מן

מֵהַשְׁחִידוּ · הִשְׁמִיעוּ הִתְחִילוּ · הִתְעַנֵּג לְהִתְנָאוֹת · קְלוּט
לְיָאוֹת · טוֹעֲנִין מַשָּׂאוֹת · נוֹחַ מִלְּאוֹת · שִׁיתוּלֵב לַעֲבוֹד ·

לְמֶלֶךְ הַכָּבוֹד · קָדוֹשׁ · ואופרים הכל יורוך אופן

**לְבַעַל** הַחֲפֵאֶרֶת · מְתַקֵּן רוֹם בְּזֶרֶת · מַעֲצִימִים אַדֶּרֶת ·
מַלְאֲבֵי הַשָּׁרֵת · נוֹחִים לוֹלְתִשְׁחוֹרֶת · כַּהֲלָכָה
וּמַסּוֹרֶת · וַאֲנִי שְׁחַרְחוֹרֶת · תְּהִלָּה בְּפִי סוֹרֶרֶת · לְנִקְרָא
רִאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן · מֶלֶךְ אַדִּירִירוֹן · מַבִּיעִים סֶלֶד וָרֹן · בְּיוֹשֶׁר
וְכִשְׁרוֹן · וְאִתָּם מְטַטְרוֹן · פִּסְקוֹן אַטְמוֹן וְסַגְרוֹן · וַאֲנִי חֲבַצֶּלֶת
הַשָּׁרוֹן · מְשִׁתַּחֲוָה פְּנֵי אָרוֹן · לְיָהּ חוֹצֵב לָהָבָה · נַעֲרִין בְּסוֹד
קְדוֹשִׁים רַבָּה · וְעוֹדֵי מֶרְכָּבָה · וְקַדִּישֵׁי שַׁלְהֶבָה · מִתְנַבְּרִים
לְהַקְשִׁיבָה · קְדֻשָּׁה כְּאַחַת חֲטִיבָה · וַאֲנִי חוֹלַת אַהֲבָה ·

בקשה

מתן לא היו יורד בשבת השמיעו ליסראל לשמור השבת שלא יעלו דיוט השבת ללקוט
ומה הן ליסראל · להתענג במעדנים · להתנאות בבגדים נאים כדכתיב וקרית
לשבת עונג ואחלכל ומשתה לקדש ה' מכובד כבדו בבגדים נאים · קלוט יציאות שלא
ללאת חוץ לתחום ומלהוליך מביתם סוס משא · נוח שהיו נוחים במטותה שלא יהיו
נלאים ·

**לבעל** התפארת שהוא חדון על כל התפארת והם הו בעצם עד שהוא התפארת
בעצמו · מתקן רוח השמים הרמים · בזרת הוא התגבר היותר קטן כלומר
מתקנם בקלו וכמו שנאמר ושמים בזרת תיקן · מעצימים אדרת ר"ל מלאכי השרת
מגבירים בעוזם ובעצם להגיד מה חליך שמו כי הם מופלטים מהחומר ומזיגים
בעצם וכוח להם להגיד · תשחורת ר"ל השרתו והשחורת הוא כמו והוי נוח לתשחורת
ושחים בהלכה ומסורת שבידם שלא לקצר ושלא להאריך כי לו דומים תהלה וכמו
פירש"י ל' גבי הוא הנחית קמי' דר' חניא שיעשינהו שבחיה דמרך והם הקרובים אל
המקום ורוחים מהספקלריה המאירה יכולים להדרו בעצם ואני ישראל שחרחורת בלבוש
החומר הו מלוכלך בעוונות מלמטן אל תראוני שאני שחרחורת חין תהלתי וכאי שלא
כמו שהורית · לנקרא ראשון וכו' רמה לומר המלאכים המכיריס גדלו · ואת פסקון
המתקן וסגרון שמות הו כאות מלאכים וכן מטטרון שמשו כשם שנתנו עד שנתנו ר"ל
על פני ילכו זה מטטרון הם מסלרי לפני כסא · ואני ישראל בקרקע מנגלת הנרון
שמשת הענתקים ר"ל רחוקים הן המקום היכי מסלרת לפני כסא כבוד שלא תשתמוה
לומי הרון ולכן אמר אני הסם · ליה חוגב להבה הין לחנו מכירי' רק קלת ממעטיו שהוא

בְּקָשָׁה כְּשִׁי עֲרִיבָה: לְמַבְּלִיא פְּלָאוֹת אֲדוֹן כָּל הַנִּפְלָאוֹת:
כְּתִיס וַהֲיָלוֹת: בְּחֲדְרֵי חֲכָלוֹת: רוֹעֲשִׁים בְּקוֹלוֹת: נוֹעָרִים
בְּמִקְהֲלוֹת: שֵׁם קוֹדֶשׁ לַעֲלוֹת: וַאֲנִי חוֹסָה וְשָׁרֵי בְּמִגְדָּלוֹת:
תִּשְׁבָּחוֹת וּתְהִלּוֹת: לְנֶאֱמָן בִּבְרִיתוֹ: וְקַיָּם בִּשְׁבוּעָתוֹ:
חֲשׁוּמֵלִי שְׁרוּתוֹ: מִתְבַּהֲלִים מִשְּׁאֵרוֹ: מִתְנַטְּלִים מֵאֵימָתוֹ:
מַגִּידִים אֱלֹהוּתוֹ: וַאֲנִי לְדוֹדִי וְעָלַי תְּשׁוּקָתוֹ: בָּרוּךְ שֵׁם
כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ: והחיות ישוררו

זולת

**אַחְשָׁבָה** לַרַעַת עֲמָל וּדְבָרִים יְגֵעִים: לָמָּה בְּאֵבִי נֶצַח
אָנוּשׁ מְמֻרְגָּעִים: בְּרִית בָּאִים יְסוֹרִים וְנֶעֱנָשִׁים
נוֹגְעִים: וְרִשְׁוֹת רוֹפְאִים נִתְּנָה לְפֻנְעִים פּוֹגְעִים: גָּזוֹ גַּם גָּבוּל
מַבְשִׁילֵי הַסַּמִּים: סָכוֹ אַף חָפְרוּ סוֹרְחוֹ הָאֲמִנִּים: דַּרְכֵי

## נסתרה

חוֹנֵב הַמַּלְכִּים מִשָּׁם וְלַבְּנָה וְעֵרֶן בְּסוֹד הַמַּלְאָכִי' הַקְּדוֹשִׁי' שֶׁהַחֹמֶר עָלֶיהָ' תִּקְשִׁי'
לִבְקִרִי' רִבָּה תְּמוּנָתְךָ שַׁנְּרִתִי' בְּכָל יוֹם מְנַהֵר דִּימוֹר כְּלָם יִם לְהַם כֹּח לְהִתְגַּבֵּר וְלִהוֹר
לְהַקְזִיק קוֹלוֹס בְּקוֹסְמָה שֶׁהַם עוֹשִׂים כְּחֹתֶת הַעִידָה ר"ל בְּאַהֲבָה תִּרְגֵּנִי' כִּי', לְמִיכָּךְ
חִשְׁבְּךָ לוֹ מְלַמֵּן מְחוֹשְׁבוֹת תַּבְעִית הִיכָל שֶׁהוּא מְלַמֵּן מְחוֹשֵׁב עָלֵיךְ רוֹצֶה לוֹמַר כֵּן
נִכְרִית וְנִתְּחֵךְ סוּס וְכִרְחוֹי וְתֵכִי יִשְׂרְאֵל חוֹלַת אַהֲבָה כְּחוֹלֶה שֶׁהִיוּ יָכוֹל לְהַגִּיד לְהוֹבִיעוֹתוֹ
מִיּוּ יָכוֹל לַעֲמֹד רַק בְּקַשָּׁה עֲרִיבָה: פְּלוֹחוֹת זֶה הַקַּ"ה מוֹעֲדִי' מַלְאֲכִי הַשָּׁרֵת מִקְּהִלּוֹת
וְיֵשׁ כַּח בִּיל' סַם קַדֵּם לְהַעֲלוֹת בְּמַעֲלוֹת וְתֵכִי יִשְׂרְאֵל תַּעַ"י שֶׁהִיוּ לְהַעֲלוֹתָהוּ תֵּכִי קַיָּם
בְּמוֹ שֶׁבִּידֵי כְּחוֹמָה בְּהַשְׁבָּחוֹת וּתְהִלּוֹת: וּמִדֵּי כְּמַגְדְּלוֹת תֵּלוֹ בְּתֵי כְּנִסְיוֹ' וּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת
הַמְּקַיֵּם' לְתֵכִי יִשְׂרְאֵל בַּ"ת וּמְגִינִין עַל יִשְׂרְאֵל כְּמִגְדָּל חָזָק: תִּשְׁמְלִי שִׁירוּתוֹ מְגַדְּלוֹתָ וְרוֹמְמָתְךָ
שִׁירוּתוֹ' שִׁירוּתוֹ בְּעִירִי לְמִזּוֹן שִׁירוּ' וְעַבְדוּ': מִתְבַּהֲלִי' מִשְׁתַּבְּחוֹ בְּכָלוֹ' מִגְדְּלוֹתָ וְרוֹמְמָתְךָ
וְתִי' ד"ח מִשְׁתַּבְּחוֹ וּמוֹרְחוֹ כְּמוֹ מִשְׁתַּבְּחוֹ מֵהֶם וְהוּא לְמִזּוֹן וְיֵשׁ לוֹד ת"י, וְתוֹקְרִינָן
וְתֵכִי לְדוֹדִי וְעָלַי תְּשׁוּקָתוֹ כִּי' כָּל זְמַן שֶׁתֵּכִי לְדוֹדִי כְּלוֹמַר שֶׁתֵּכִי עוֹשֶׂה רְצוֹנוֹ גַּם הוּא

מִשְׁתּוֹקֵק לְתֵכִי בְּשִׁכְמ"לוֹ:

**אַחְשָׁבָה** לְדַעַת מְלַמֵּן לְהַשְׁוֹת הַשְׁבוֹנוֹ לוֹ לְשִׁים מְחַשְׁבְתִּי לְדַעַ', מְלַמֵּן וְחוֹסְכִי
מְחַשְׁבוֹת וְכֵן עִיקָּר: וְדִבְרִים יְגֵעִים מְלַמֵּן וְאֶתְּה עִיף וְיָגֵעַ סְחוֹת לְשֵׁר
הַמְיֻגָּע הַגּוּף' לְהוֹם מְלַמֵּן וְיֵשׁ הַמְעַר וְיוֹת סְחוֹת כְּחַ גְּדוֹל לוֹ שֶׁנִּגְזַר מֵהֶם עֲנוּי', וְיֵשׁ
יְלוֹד לְהַה רוֹצֶה לוֹמַר מַכָּה לִים שֶׁכִּיִּים גְּבוּרָתוֹ: בְּרִית כְּרוֹת' וְנִגְעִים נוֹגְעִי' לְזֹן וְרִפְוֹי
מוּם עוֹבֵר רַק עוֹבְרִי' חֲדְרֵי נֶפֶשׁ וְהָרְשׁוּת נִתַּן לְרוֹפְאִי' לִרְפֹּא כְּמוֹ שֶׁהִרְוִי' לְרוֹפְאִי' מִכָּן שֶׁנִּתַּן רְשׁוּת לְרוֹפְאִי' לִרְפֹּאוֹת אוֹתוֹ רְשׁוּת נִלְקָח: כְּשֶׁהִם לִבְּהוֹם כְּלוֹמַר

כְּנִסְתָּרָה אֵרֵד אֵצֶל מְמוּנִים· מְחַזֶּרֶת שׁוֹאֶלֶת מְצוֹא תְשׁוּבַת
מוֹנִים: הַשַּׁאֲנַנִּים בֶּטַח וּבַעֲמַל אֱנוֹשׁ אֵינֵימוֹ· וְעִם אָדָם לֹא
יְנֻגָּעוּ אוֹנֵימוֹ· וּבְרִיאִים כִּמְרִיאִים יָצָא מֵחֶלֶב עֵינֵימוֹ· יַבִּיעוּ
רַע וָמַר עִנְיָנֵימוֹ: זֹאת הֵעִיזָה וּמִצְחָהּ לֹא בָיְשָׁן· לָהּ לָרַעַת
רַק הַדָּת לִישָׁן· חִתּוּל שׁוּם הֲיוּשָׁם וְנֶגַע יְדֻשָׁן· זֶה כַּמֶּה
שָׁנִים יָשָׁן נוֹשָׁן: טְעוֹת אַחֲרֵיהֶם חַיָּתָם לֹא פוֹסֶקֶת· כְּפֶחָם
לַגֶּחָלִים וְעֵצִים לָאֵשׁ נִסּוֹקֶת· יְרִיעוֹתַיִךְ שָׁכְנִי בִּשְׁכוּנָה לֹא
נִזּוֹקֶת· וְסִפְרִי רְפוּאָתֵךְ מַה תְּיַגְּעִי עוֹסֶקֶת: כַּלְלִי יָפְיֵךְ
בְּמַכָּה לֹא שׁוֹלֶטֶת· בּוֹחֵן אִם תְּבַקְשִׁי הַשַּׁלְוָה מוּחֲלֶטֶת·
לַבַּת לִבִּי אַף כִּי קוֹלֶטֶת· קֵרְבָתְךָ לִי טוֹב חוֹלֶטֶת פּוֹלֶטֶת:
מַה לִּי וְלָכֶם מַחַן הַדְגֵּל· אַף הַטִּנֹּפֶת פַּגֵּל וְלֹא הִתְגַּלְגֵּל· נָעִים
וְטוֹב מַה מָּתוֹק מִתְרַגֵּל· מִצּוּי לְרִצּוּי אָב וְלַבֵּן יְפַרְגֵּל: סְפִירַת
הַחֶשְׁבּוֹנוֹת אַף לְפִי כָלְתָה· וַאֲרוּכַת בַּת עַמִּי עָלְתָה· עִנְיַן
חֲכֵה לוֹ מַצֶּבֶת גֻּלְתָה· תַּאֲוַת נֶפֶשׁ חִבַּת דּוֹד לֹא חָלְתָה:
פִּתְגַּם זֶה תַּרְתִּי בְּלִבִּי הַמְצֵעַ· הַמַּכּוֹת אֲשֶׁר הֻכֵּתִי רַב
המרצע

כה יאמרו לישראל למה תהיו כפחם המוכן לשרף לגחלים וכעצים המוכנים להסקה כן
אתם נשרפי' מצרת הגלו' והוא גם כן רמז על הנהרגי' ונשרפי' על קדוש השם יתברך:
וספרי רפואתך הספרי' המנחמים אותך· בוחן לשון חוזק כמו בחן ועופל כלומר
אם תבקש בוחן שתנצל בו מצרות· לבת לבי משוכ' לבי אליך והוא לשון אהבה כמו
לבבתני א"כ כמו לבת אש והוא ג"כ לשון אהבה הבוערת בלב: פולטת כלו' עד עכשיו
היתה אהבתך קלוטה בתוך לבו ועתה אני פולט אותה ומגלה לך את לבי· מחן לשון
תחנה· הדגל ל' קצון אהבה כמו ודגלו עלי אהבה: נעים וטוב זה הקב"ה: מה
מתוק מתרגל מה מאד מתוק הוא לי כשמרגיל שכינתו אצלי כענין ואנכי תרגלתי
לאפרים: מצוי ל' סחיט' כמו וימן את הגזה: יפרגל לשון רידוי והכאה: ספיר'
החשבונות כו' פי' אף כי כלו כל החשבונות של מחשבי קיצין: וארוכת ורפואה: תאות
נפשו וחבתו של דודי הקב"ה: לא חלתה לא הוחלשה ועדיין אהבתו של הב"ה אלי
קיימת: פתגם כמו פתשגן פתגמא שתרגום פתשגן פתגמא: צור זה הקב"ה:
טרם הקציע מלשון ואת הבי' יקציע ר"ל טרם חתך המכה: כיון מטלית הקדים

הַמַּרְצֵעַ: צוּר מְדוֹרֵת שׁוֹנוֹרִית טֶרֶם הַקְּצִיעַ: כְּוִן מַטְלֵת
מַקְצִיעַ: וְאַסְפְּלָנִית הַצִּיעַ: קֶשֶׁר קַמְיָע מוֹמְחָה וְלִחְיוֹשׁוֹת
מַעֲלוֹת: דְּבָרוֹ בָּרוּךְ וּמְהֵימָן בַּמֶּה מְעֻלּוֹת: רוֹפֵא אָמָן לוֹ
נַחְבְּנוּ עֲלִילוֹת: אֲשֶׁר בְּיָדוֹ נַרְתֵּק רַב תָּעֲלוֹת: שִׁקַּצְתִּי חַיֵּי
מְשֻׁבָּשֶׁת מֵרוֹב בּוּשֶׁת: טְעָנָה כְּלִימוֹת וָרוֹק מִנִּי רַבָּשֶׁת
תָּבוֹעַ אָשִׁית עַד יְבוּשֶׁת תַּחְבּוּשֶׁת: אַחַר הַמַּכָּה אֶדְקָה לְךָ
תִּלְבּוֹשֶׁת: שְׁפוֹט לְטָרוֹף מֶרֶף עֵינַיִו תִּצְפָּנֶה: לֹא לְשֵׁשֶׁת
בְּרִיּוֹתָיו דְּרָכָיו תִּרְפָּינָה: מִתּוֹךְ דִּין לְרַחֵם מִרּוֹתָיו תְּכַבֵּינָה
הוּא יַכְאִיב וְיֶחְבָּשׁ יְמַחֵץ וְיָדָיו תִּרְפָּינָה: הַמַּפְלִיא לַעֲשׂוֹת
עִם בְּרִיא וָאֻמְלָל: קְרוֹבִים רַחֲמָיו וְלֹא כְּחָצִיר קָמְלָל: טְרֵדָה
לְרַטְיָה יְגַלְגֵּל בּוֹ כְּאֹזֶמֶל: גַּם בְּתוֹךְ גַּם יְנוֹסֵם חוֹמֶל: יְצוּרָיו
חַיָּבִים לְהוֹדוֹת חֶסֶד גּוֹמֵל: גְּלֵי יָם יוֹרְדִים וְנִכְנָסִים לַיָּמֶל:
דֶּרֶךְ תּוֹעִים יְיַשֵּׁר יַעַר וְכַרְמֶל: לְבוּטִים יְרַפֵּא וּמַתִּיר חֲבוּשׁ
וְעָמֶל

רפואה: ואספלנית מזיחה: הגיע תרחיב המזיחה על המטלית: קצר קמיע מומחה מלבד הרפואה על דרך טבע גם בדרך סגולה ים לו לרפואות ומומחה כמו שחרז"ל יוצאין בקמיע מומחה בשבת דלתמתי גברא וקמיע: גם לחיזות מעלות ויסד דברו בדוק ומהימן בדוקי שהם תועלתי' הרי לתמתי קמיע ומהימן לקיים הרופאים עם וזה: כי בידו נרתק ר"ל תיק: רב תעלות כלומר המתחזות שמאחר לעשות כמה מיני מזיחות רבי התועליות: שלחר המכה לדקה לך תלבושת כל שמיכה העשה עמנו כי הוא לבוש עלך: תבוע תשית ר"ל תשים לבי לתפלה כל מבשרנו לטרוף התחבושת כי כן מדתך לעשו' עמנו לדקה: שפוט לטרוף טרף לף כי מבשרנו לטרוף טרף ועיניו לזה תצפינה' לשלם לחים כפעלו מכל מקום: הוא יכאיב והוא יחבש כדי להיו' הרופא ע"ד לף חיים עליך כי אני ה' רופאך: המפליא לעשות מלשון מה מרפא מעמיד על בריאתו הבריא ומרפא החמל החולי וכו' מהבריאות מלשון חמולה לנתך: ולא כחציר הנדה: טריה לרעייה יגלגל שם ים מכות רבות יגלגם יחד כאלו בידו לחמל ר"ל סכין קטן כדי לרפאו' הכל כאספלנית לחת: גם יכוסם לף שם יהיו המכות עבי הפכים כמו זכורת ועקרבת וזה לרוב תמלחו עליהו: גלגלי היס ונכנסי' בספינה ולף ידעו עדיין מה תהא לחריתן' הן הכנכנסים: ויתן

וְעַמָּל׃ בִּין וּשְׁמוֹר אֱלֹהַּ עִם נְבוֹן וְחָכָם׃ תָּר בְּנוֹף מַבְאוֹתָם
וּבְבוּשֶׁר מִשְׁכָּם׃ וַיִּנָּחֵם לָבֶטַח וַיָּם כְּסָה פּוּרָכָם׃ רְגָלָם
הַמְּדָבָּרָה וְאַרְבָּעִים סְפֵק צָרְכָם׃ חָזְקוּ וַיֵּאָמֵץ לְבַבְכֶם
מְיַחֲלֵיהוֹ לוֹ קָוִים׃ סְלוּ לָרוֹכֵב בָּעֲרָבוֹת מְכַלְכֵּל יְהָבִים׃ הוֹרוּ
לְיֹבֵר קָדֵשׁוּ מוֹחֵין רְהָבִים׃ כְּעַל זֹאת דָּצוּ וְשִׂבְחוּ אֲהוּבִים׃

ויתקו להם ב״ה הקרוא יער וח״י הנקרא כרמל כמו שכ׳ והיה אל היער ואל הכרמל׃ תר בנוף מלחוכם מלשון ויתורו׳ בנוף במדבר נתן מכחובים׃ רגלם ר״ל הגוליים׃ המדברה וספק צרכם׃ ויאמץ לבבכם שעריך יותר גבורה לאמץ עצמו מלחזק נגד חבירו כמו שדרז״ל לחיזקו גבור הכובש׳ לת יגרו׃ סלו ר״ל הללו לרוכב במים שקרלו ערבות כי הוא מכלכל המחבילים׃ כעל זאת כמו כי על זאת ״ דעו ר״ל שמחו׃ להובים להקב״ה שרלו כל מעשיו׃

## יוצר לשבת וראש חדש

אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי אֱמֶת׃ וְתוֹרָתוֹ אֱמוּנַת אֱמֶת׃ אָבִינוּ
רֹאשׁ דְּבָרוֹ אֱמֶת׃ וְסוֹפוֹ מוֹבִיחַ עַל הָאֱמֶת׃
וְמַעֲמִיד יְסוֹד הָעוֹלָם עַל הַדִּין וְעַל הַמִּשְׁלוֹם וְעַל הָאֱמֶת׃ בֵּן
כְּקֻדְּמֵי רָדֵם עַל עֲצֶרֶת תּוֹשִׁיָּה׃ הֲהִיָּתָה כְּתוֹבָה בְּזוֹרוֹעַ
הנטויה

אלהינו חלהים אמת כמו שכ׳ וי״ חלהים אמת׃ לפי שכל מה שהתנה הקב״ה עם מעשה בראשית הכל קיים כהחיתת בב״ר פרשה ה׳׃ ח״ר יוחנן תנחים בשם הקב״ה עם מעשה בראשית עם היס שיקרע לפני משה׃ עם הזמ׳ שיעמוד לפני יהושע עם החריות שלח יזיקו לדניאל אמר ירמיה אני ידי נטו שמים וכל צבאם עשיתי׃ ותורתו אמונת אמת כהכתי׳ עדות י״י נאמנה׃ וכתיב ותורתך אמת לפי שהיה רשם בריאת עולם ויהיה היתה כלי אומנתו של הקב״ה דכתי׳ והיה אצלו אמון׃ רשם אמת ואומנו מוכיח על האמת שכתיב רשם דרך אמת׃ ומעמיד יסוד העולם וכו׳ כמו שדרז״ל במסכת חגיגה על ג׳ דברים העולם עומד וכו׳׃ בן מקדמי קדם על עמת תוסיף ר״ל שהתורה הקדישת תוסיף׃ היה קדמה לדברים שמפרש בבריית׳ דרש ר׳ אלעזר וסח בית המקדש שמו של משיח וכסא הכבוד שכל אלו קדמו לבריאת העולם והתורה קדמה לכל אלו הקדומים וזהו בכל הלשון מקדמי קדם וכתכתיב רשמית דרכו קדם מפעלי מחז׃ ההיתה כתובה בזרועו ר״ל הקוקה בגבורתו לת שהורה על ידם לנבוא ובכח זלת בשמעל׃ וגם לת עזר בהשה וחיה לפתו׳ עליה כמו שהיה עתה׃

הַנְטוּיָה׃ כְּיִלֹא נִבְרֵאת טֶס זָהָב וְלֹא עוֹר בְּהֵמָה וְחַיָּה׃ גָּלַל
אוֹפֶל וְהוֹשֶׁךְ מִפְּנֵי פְּקִיעַת הָאוֹר׃ כְּשֶׁר כִּי נִתְעַלָּה עַל כָּל
גִּיהַ וְמָאוֹר׃ גָּנְזוּ וְהֶאֱסִימוּ לָעוֹסְקִים בְּתוֹרַת אוֹר׃ דּוֹק
וָחֹלֶד צִוָּה כְּמֶלֶךְ עַל עֲבָדָיו׃ וְנִבְרְאוּ בְּבַת אַחַת כְּהַכְרִיעַ
נָשִׂיא בְּתַלְמִידָיו׃ וְרָאִיתָ לַדָּבָר קוֹרֵא אֲנִי אֲלֵיהֶם יַעֲמֹדוּ
יַחְדָּו׃ הִתְרַחֲבוּ לְאֵין דַּי רָקִיעַ הוֹר דַּיָּרָתוֹ׃ קָשְׁבוּ הַיֵּיכָם
וְרָהוּ עַל אַמִּירָתוֹ׃ עֲמוּדֵי שָׁמַיִם יִרוֹפָפוּ וְיִתְמְהוּ מַגְעַרְתּוֹ׃
וְאָז פְּלֵג וְהֶחָצָה שְׁעוֹלִים הַמְּדוּדִים׃ מְחֻצֵּיתָם הִשִּׁיא וְעָלַם
לָכְבוֹדִים׃ הֵם הַמַּיִם הַטְּהוֹרִים אֲשֶׁר לְיָרֵק עֲתִידִים׃ תָּד

יתרם

גלל חופל וחושך מפני פקיעת האור הוא ל' גולל אור מפני חשך שהוא ל' וכגולו כספר
השמים לשון הסרה וקבוץ ממקום למקום והחשך קדם בבריאתה שנאמר וחשך על פני
תהום ותא"ו אומר ויהי אור: כשר כהכינו מלשון לשורנו ולא קרוב: גיה ומאור: גיה
מל' יגיה תשכי שהוא ל' נוגה וזוהר גדול המשכה החושך ומאר הוא אור בגדול או קטן
ע"ד שאמרו רז"ל בב"ר תניא אורה שנבראת בשבת ימי בראשית להאיר ביום ואינה
יכולה שמאיר בלבן חמה בלילה אינה יכול שלא נבראת להאיר בלילה והיכן היה במה
לעדיקים לעתיד לבוא וזהו מה שאמר הפייטן: גנזו והאסימו מלשון בכל מסמרי יאסרו
חופריתיך: לעוסקים בתורה שנקראת אור שנאמר ותורה אור וכן הוא אומר ויהי
חלקים את האור כי טוב וגו' ר"ל לצדיקים כמו שנא' יאמרו לצדיק כי טוב וגו':
ר"ל קרוס מלשון הנוטה כקוב שמים: וחלד ר"ל ארץ מלשון החלוצו בכל יושבי
חלד: כוה כמלך על עבדיו ר"ל בדבו' כוה לבד כמו שנאמר בדבר ה' שמים נעשו
ובארבעת בנת תחת בשיח כתלמידיו ר"ל הנשי' ותלמידיו שהכריעו בית שמאי ובית הלל
שזה אומר שמים בראתי תחלה וזה אומר ארץ והוא שהכריע שנבראו כאחד וכסו': קורן
קורץ לחי חליה' יעמדו יחדיו והכשיל הוא רבי שמעון בן יוחאי בחגיגה פ' חרן דוסקון
בשעה שברא הקב"ה את עולמו היה מרחיב והולך בשתי קריעות של שתי עבי שגבר בהם
הקב"ה לכך נקרא שמו שדי שאמר לעולמי די: וראהו על תמירתו מלשון תכמים ז"ל
תמרהו שהוא ל' לחגה: ירופפו לשון החזק הוא הרפה לו לשון תנוע' אלשון תכמים זה
רפקה בעיניו ועיניהו כי הוצר' נוע' יסי רקיע יתחזק הרקיע כי לתיס היו ובתחילה הרקיע
כתקרה והוצרכה לותה זו שני' יותר משל בריאו' כי דבר גדול היה זה שיהא פלב
בין מים תחתונים ועליונים והכל תלוי במאמרו בלי עמודים: וזהו מה שאמר יהוה
והחלה שעולים המדודים ושעולי הוא מל' מי מדד בשעלו מים שהוא ל' המי' הכעליהו' ש
ואמר שהרקיע נמד' נשא בתמצעותי': מקיימים השיא ועלם ר"ל המי' הכעליהו' ש

לה'

יְהֵרֵם וְצָוַח כְּבוֹדִי לְכָלְיָה עַל מֶה׳ אֶעֱלֶה עַל בָּמָתַי עָב
וְלַעֲמִיתַי אֲדַמֶּה יַתְלַהֲטֵהוּ אֵשׁ אוֹכֶלֶת וְנִכְבֵּשׁ הוּא הַהוֹמָה׃
חֹדֶשׁ פְּנֵי אֲדָמָה בַּעֲנֵי פְּרִי וְדָשְׁאִים׳ וְגָזַר עַל הָעֵץ לְמִינֵהוּ
וְלֹא עַד הַדְּשָׁאִים׳ וְנָשְׂאוּ בְעַצְמָן קַל וָחוֹמֶר וְיָצְאוּ מִינֵי
דְשָׁאִים׃ טֶבַע שְׁנֵי מְאוֹרוֹת בְּחַג וְדִיוְקָן הַשָּׁוֶה׳ וּבְתַבְנִית
יְצִיר בְּפִים לָמוֹ תַּקָּן וְשָׁוֶה וְיָצְאת בְּחַלּוֹן אֶחָד לָמוֹ פָּקַד וְצִוָּה׃
יְסֵר הַסַּהַר וְנִתְמַעֵט לְשַׁעֲתוֹ׳ כִּי הִטִּיחַ כְּלָפָיו וְלֹא בָן אֱמוּנַת
עִתּוֹ׳ וְנִחְמוּ בְּתַנְחוּמֵי קוֹטֶן וְלֹא נִתְקָרְרָה דַּעְתּוֹ׃ כּוֹפֵר עֲלֵי
קוֹדֶשׁ לָכֵן מַקְרִיבִין הַמּוֹנֵי׳ בְּכָל רָאשֵׁי חָדָשִׁים בְּרֹב עֲנָיֵנִי׳

שעיר

לה׳ מעל׳ והתנסכו׳ להיות מיס טהורי׳ לזריקה לעתיד׳ זד יתרס ונוח ר״ל יתר
המיס התחתוני׳ שלח זכו לעלות הזידו ומתו בקול מנח׳ נשתו בהרות קול׳ ותמרו
כבודי׳ לכליתם על מה ורמו לעלו׳ על במתי עב ולהתדמות לעתידי׳ ותלהטהו התם
האוכלת של משלה בגלב׳ הבקיע והו׳ הסבה שתמיד הומה ר״ל גלי היס וזעפס
שמגדילי׳ עצמ׳ וזהו שתמר יפתו נכרו׳ לכי׳ שהקב״ה לכתם תחת רגליו וכבריות׳ דר׳
לליעזר לומר בתחלה היתה כל הארץ מיסור כשהעה והי והמי׳ מכסי׳ את כולה
ונשתמר יקוו המי׳ ונעשו הריס ונקעות ונתגלגלו המיס לעמקי׳ וחזרו ונתגלו לעלות
ע״פ שנעשה להיות למעלה מן הארץ ודכה אות׳ הקב״ה תחת כפות רגליו ומדדן בשעלן
שלח לנחות ונלח להוסיף ועשה הול גבול יס בל יעבורון בל ישובון לכסו׳ הארץ הר״ל
ועדיין היו המי׳ מתרעמי׳ על שלח זכו לעמוד במחיצת שלעליוני׳ : וגזר על הען
למיניהו דכתיב עץ פרי עושה פרי למיניהו ר״ל מובדל ומופרש כל מין מן האחר ולח
על הדשאי׳ דכתיב תוצא הארץ דשא עשב ולח כתמר למיניהו ונשתו הדשאי׳ ק״ו בעצמן
שהם יותר קטני׳ ומעורבבי׳ מן הגלו׳ ורציי׳ להיות מובדלי׳ וזהו שתמר ותוצא הארץ
דשא עשב מזריע זרע למינהו : שבע שני המאורות בחג ודיוקן השוה כיצד מעשה
המאורות בשל שלח בסיו לור שקבו ועשאו בדמות חדס וקרס שמו לבנה בשל שלח בסיו
חס וחצר ועשאו כדמות חדס וקרס שמו שתם וזהו מה שתמר ותבנית יציר בסיס למו תקן
ושוה שרוחב לגובה כדמות חדס : ולאת בחלון אחד ר״ל שהן סיוס בחורה בשעת בריחה
ונתמעט הלבנה משו שקטרב ואמרה לי אספר לשני מלכי׳ שיתמעטו בכתר אחד וס״ל
הקב״ה הוחיל והלבנ׳ לשני לכי ומעטי את עלמך והקטיני שבעי׳ פחות מהשתם ׳
יסר הסהר ר״ל הלבנ׳ ונתמע׳ לשעתו ר״ל על לותו שעה נקרלו קטני׳ כי מלו נחמו
בתנחומי׳ קוטן ר״ל שהלבנה נקרלי׳ על שמו יעקב הקטן גם הרבה לנחי כוכבי׳ גם
הם משלים ביום ובלילה׳ ויש לו כזה יתרון על השמש׳ ועכ״ז לח נתקררה דעתו ׳

שְׁעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת לַיי׳: לְמוֹדִים מֵהֶם פָּרְחֵי שׁוֹשַׁנִּים
זְמַנִּים וְקִצִּים חֲדָשִׁים גַּם יְשָׁנִים: וְהָיוּ לְאוֹתוֹת וּלְמוֹעֲדִים
וְלִימִים וְשָׁנִים: מַחֲזוֹר הַלְּבָנָה אוֹתִיּוֹת מוֹדִיעוֹת: בְּשֵׁשׁ
הָרִאשׁוֹנוֹת סְפוּרוֹתֶיהָ יְדוּעוֹת: בְּהוֹסִיפָךְ שְׁבִיעִית לַחֲפָּרִת
מַגִּיעוֹת: נוֹתָרוֹת שְׁתַּיִם מִשְׁטָה רִאשׁוֹנָה: וּמִשְׁנִית
לַשְּׁלִישִׁית אַרְבָּעָה בֶּאֱמוּנָה: וְזַיִן וַעֲיִן וְנוֹן פְּשׁוּטָה מַכְרִיעוֹת
לִכְלוֹנָה

מופר עלי קודם ר"ל כפרה: מקריבין המוסף ר"ל ישראל כדאמר רבי פנחס בשם רבי הקרנות כתיב שעיר עזים אחד לחטאת. וגר"ח כתב לה' יאמר הקב"ה בשביל שיעשו לי כפר, על שמעטתי הירח: למודים מהם פרחי סוסנים ר"ל סנהדרי המעברי השנים חדשים וגם ישנים, ר"ל שעושי לפעמי יום ר"ח מהלבנ' הירח ולפעמי מחסרים אינו סרוח מן הירח. והיו לאותו' ולמועדי' ר"ל שיש"ס שמוסיף מן הלבנה צריך שתבא החמה הלוכה שנה, וחג החסף תקופו' השנה וזה לא יכוון שיש בהשנות חמה ללבנה ולכך ומעברי חדש ואחר: לאותות ע"ם שות היה לעול' ולמועדי' שנה' הלה מועדי ה' אשר תקראו. ולימי' הלו רחקי חדשי' לכתיב עד חדש ימים. ולשני' הלו רחקי שניה: מחזור הלבנה היינו מחזור מן י"ט שנה חסר קבעוהו ב"ד של משה וקבל' בימי בסם הבבל יען כי בו יכלו ז' עבורי' מחדש אחד בשב' ג' ח' י"ח י"ב י"ט. ולא יהיה הבדל רק משב' תפ"ה חלקים אחר לחשבון שב"ד ימי' ח' שעות תת"ע ואנו חלקי' לשנה ימי שנות הלבנה כל העולם לכין שס"ה ימי' ו' שעות. ימי שבוע אחר הוקרבו להשוות השמש ולבנה ממו' תקון המועדי' שיהיה סוכות בזמן החסף ופסח בזמן החביב מלמן שיהיה וזה תלוי בחמ' ולבנ'. וזה יתבאר היטב ביותר להפסק רחבות'. אבל רצה לתן מחזור הלבנה מחזור מן כ"ח שנה שהוא מחזור בדול של לבנה הבבי על ז' מחזרי קטנים שלה מן ג' ג' שני' והמחזו' הגדול מן הלבנה זה שחוזרת הלבנה במחזו שנתי בחלת בריאותה בתחלת ליל ד' במזל שבתי מה שאין כן במחזור קטן שלה שחוזר רק לתחלת ליל ה' אבל לא ליל ד' ובאחר דבר זה יתבאר היטב בפיוט של כח שבפרשת החודש. ואריך לדעת ג"כ שהאותיות הכפולות כולם מאותיות כאלו הם מדריגו' אח' קר"ש ת' ר' ה' מאות. ס' ו' מאות ן' ז' מאות. פ' ח' מאות. ץ' ט' מאות יש"ם זה שהוא ולכן אמר. אותיות מודיעות מחזור של לבנה אותיות של אלפא ביתא כלפי ת' ס'. רחבות ח"ב ג"ד ה"ו. בסורא סכייה יכ"ל מכ"ס. ובסורא סליסית קרם"ת ד' ס'. ח"ב ג"ד ה"ו עולה לכ"ח כשתוסיף עליהם ז' הן עולין לכ"ח זו מחזור החמ' כי המחזור של לבנ' היה כ"ח שנה בתקופו' דרב חלקי בסורא סכייה י"כ ל"מ כ"ס עולה מתתי' ו"ם ו' וסס י"ו פעמים כ"ח שנה והן מחזור לבנה כשתסיס עליהם ע"ה יה עולה עליהם ק"ר ס"ת וכשתתן לכל מחזור ז' יהיה לכל ומחזור ימחזור כ"ח שנה: בסורא סליסית של ק"ר ס"ם והוח עולה כ"ח מאות ותוסי' עליהם ן' בסורא בעול' ז' מלו' והמחזורי' של ק"ר

לְכָלָּנָה: סָחִי יָם הַשְׁרִיץ שִׁבַּע מֵאוֹת מִינֵי טְהוֹרִים. וְכוֹשֵׁר
עָפִים לְאֵין חֵקֶר מִסְפָּרִים. וְעוֹפוֹת שֶׁקְּצִים אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים:
עֵץ הוֹצִיא אֲדָמָה חַיָּה וּבְהֵמָה. שֶׁקֶץ וָרֶמֶשׂ לְהַשְׁרִישׁ
וְלַהֲעַצִּימָה. וְרַחֲשָׁה יַבְחוּשִׁין וְכֻלָּם לְצוֹרֶךְ הַמָּה: פּוֹזֵז
וּמְכַרְכֵּר לַכַּמָּה שָׁנִים קִבּוּעוֹת. שָׁאַל לָמָּה נִבְרְאוּ שׁוֹטִים
וְטִוְּיוֹת. וְרֵעוֹת. הֲשִׁיבוּ תִּצְטָרֵךְ לָמוֹ לְיוֹם בְּרִיחָה
לתשועות

ס"ת כ"ס הן מלה מחזורים ולכל מחזור תן ז' ויהי כולן מגיעות למחזור של המה כ"ה ואז כותבות מן שתי אותיו' מן המיטה ראשונה והן ח"ט. ומן המטיה והטלים תרכ"ו בחמשה מן המטיה פ"ף ומן הטלים תל"ן ז"ט"ן פסוטה מכריעות לכולנה להטלי החשבון וגם ח"ט פ"ף ג"ן הן בחות להטלי החשבון כיצד הן חלף תתפ"ז. תתקמ"ה הם מ"ה מחזורים של כ"ח כשהרו תתקמ"ה כב הם מ"ה מחזורים של כ"ח פחות שלשה ואין החשבון מתבטל בך: סחי ים מלמון סחי ומחום וי"ב שחי ר"ל שטי זר"ל מרוב הדגים המתוסי' ואז הסרצים שבע מאות מיני טהורי' כמו שמפרש בחלו: טהורים ובוכר עפי' ר"ל עופות הכסרים המעופפי' הם כהפך כי הטהורי' לאין מספר ולכן פירש הטמתי' שחרי"ל לעולם ילמד אדם תלמידיו בדרך קצרה תרבע ועשרי' הם המפורשי' בתורי' הכשר והפרס: עץ הוציא חלמה כמו עפה. וכלם לצורך המה שכל מה שברא הקב"ה כולו לצורך או רפואה או תועלת לבני אדם כמו שחרי"ל ויתהרו מרן בכל היה רבבן חמרי חפי' דברים שאתה רואה בחלו הם יתרון בבריה כגון פרעושי' זבובים יתושים לפ הן בכלל בריותן של עולם ובכל עושה הקב"ה שליהותו חפי' ע"י אחם לו עקרב. ובב"ר ואגדת קהלת ובפדר"א פרק המועה יין אמר רב שכל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא דבר אחד לבטלה ברא שבלול לכתית זבוב לפרעוש יתוש לנחש אחם לתפסי' שממית לעקרב: כוזז ומכרכר זה דוד שנאמר ודוד מזמז ומכרכר לפני ה' ל' מתחזק וחזק ולכן נקר' הזקב הטוב פז לפי שהוא יותר חזק ומזה ויפוזז יזריעו ידיו. ומכרכר מלמון בצבי ובפרדיס ובכרכרות שהן בהמות קלות ברגליה לו עגלות שחמימי' הרבה בהמות בעגלה אחת ולרוב מרוצתן נראין כאחד במרקדי'. לכתה שנים קבועות ר"ל לחר כמה שני לבריאתה ואמ' הפיוטן כך כי עד עתה לא הגיע חלה על עתת בריאתה: למה נבראו שוטים וטיות ורעות ולפי שנתנם בהם הפיוטן הקב"ה תלעורך להם ליום בריחה ליפוערך וזה כשהיה בורח מפני שחול כשברח הגל תכוס מלך את הולכך להיות שוטה ככתוב ויתהולל בינ"ל ויכתוב על לתות הכשר וגו' וע"י כן נולד וכשבי' נתנה במערה הלך שחול להסך רגליו ורלה לנום למערה לתפסו זימן הקב"ה שבבים וחרגה קורי עכ"פ המערה ועמד שחול ולח נכנס יותר וכשהלך דוד למעגלה ויבי שחול והכניסו יכנים ולקח דוד החנית והכפתה מרחטו הרי' חבר רגלו מתוך הסיבך ונתחסם דוד ולח היה יכול לעבור זימן הב"ה ערעה ונשכתו ונפחח רגלו ויעל דוד: טוי

לְהַשְׁוֹעוֹת: צִוּוִי פּוֹעֵל בְּגָמַר וְשִׁכְלֵל. נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ
מְלֵל. נִבְלוּ וְהִנְשִׁימוּ וְעֵזֶר לוֹ כְּכָלֵל: קַלָּה כְּנִצְטָוָה וְהִתְהַלֵּךְ
לֵב הוֹתֵל. וְדָנוּ בְּרִין סַנְהֶדְרִין כְּגֶבֶר נֶעְקַשׁ וְנִפְתַּל. לְרִיבַיִם
עָלָיו עִם עֵקֶשׁ תִּתְפַּתָּל: רָשַׁם אוֹבְרוֹת בְּשִׁלּוּ שִׁבְעִים וְאֶחָד
בְּפָרָשָׁה. מִבְּרֵאשִׁית וְעַד נוֹצָר וּמִשְּׁנוֹצָר וְעַד גְּרִישָׁה.
כְּנֶגֶד סַנְהֶדְרִין בַּעֲלֵי חֲקִירָה וּדְרִישָׁה: שְׁנַיִם חָטְאוּ
וְנִתְחַיְּבוּ בַּתּוֹרָה. וְנַחַשׁ עִמָּם שֶׁלֹּא טָעַן כְּשׁוּרָה. בְּמָקוֹם
רַב וְתַלְמִיד הָרַב רָאוּי לְמוֹרָא: הָר שְׁבִיעִי עֲלֵי יְצִיר כִּי נָתַן
לַכְּהוּמָה. וְעָמַד בְּגִבּוֹר לְהָגֵן בַּהוֹמָה. וְחָנַן מוֹל פְּנֵי מוֹחֵל
וְיָשֵׁךְ כַּעַס וְחֵימָה: חיז בְּבֵן נָפָשׁ בּוֹ יוֹשֵׁב מְכוֹן פְּרוֹסִים
וְנֶחֱלוּ לָעֲמוֹ אֲשֶׁר בְּצִלּוֹ חוֹסִים. מְשַׁבְּחִים לְשִׁמְכִי בּוֹ שָׁבַת
מִכָּל הַמַּעֲשִׂים. קָדוֹשׁ: הכל יודוך אופן

לך

כל פועל כגמר וכשלמ"ד כגלות כל פעולות י"י הצריכי' לנביי החלם לז נעשה חלם
מלא למדך תורה דרך ארץ שחם בת חלם לזמן חורה לה יביאהו לביתו עד שיכון כל
צרכי הסעודה • וכלל מל' גמר מלאכה ויכולו השמים תרגמו ותמת כללו שמיה: וגבול
והגשימו ר"ל עשוהו כמו שמגבלי' העיסה יחד וזה מצוי בדרש"ל וגביל לתורה בגיל
לתורה: והנשימו ר"ל נתן בו נשמת חיים • ועזר לו כלל כמלן לחמר לו יסוף פרשה חתל
בורה: קלה כנצטווה ר"ל מהר קלה. והטהו לב הוא ל מלשון על יסוף פרשה ותטהו
ולכו כדין סנהדרין של ע"ח שנמנה עליו הוא וב"ד כדמפרש ואזיל: רשם אוברות
בפרשה ע"ח פעמי. נזכר השם מפרשיות עד שנוסר החלם וח"ת ע"ט הם הולה מהם ז'
דבריהה רחשובה מן ויחל' צלקי' נעם' חלם עד יום השני שתין לחשבן שהרי הם כלולי'
בבריית שנייה חויצר • ומשנוסר על גריסה הוא מן ויכולו עד ויגבר' חת החלם ב"ב
ע"ח. והייתם כאלהים ילינו מן המנין • תרגו' והייתם כרברבין: שנים חטאו לי טענה כי
חלם ומה ואחרי שהודו על עונם לאחר מסה ומתן: נחש כלון עמהם בלי טענה
היה לו טענה נגחת לומר בשרי הרב ודברי תלמיד דברי מי שומעין לבל מאי שמעית
היה לה כלום עליו זכות כמו שחמרה תורה לה תחמול ולה תכסה עליו: תר שביעי
מלמון ויתורו לנו חכמי' ר"ל רגל יום השביעי בשביל יציר ר"ל החל בעת. ותן
למהומה לטורדו מן העול' ועמוד השבת: כגבור וכקם כני עליון שלח לחלף
פורענות כמקורם בבריתה דרבי אליעזר וחלק לו הקב"ה כבוד והחריב יותר ושבר שמים
שניים וזהו שחמר מזמור שיר ליום השבת: בכן כשם כני הקב"ה שהוא יושב שמים



הפרוסים כחהל:

לְךָ אֵלִים אֲלָפֵי אֲלָפִים אוֹמְרִים קָדוֹשׁ. לְךָ בְּרָקִים
בְּרוּאֵי בְּרָקִים אוֹמְרִים בָּרוּךְ. לְךָ קְהִלּוֹת בְּשַׁבָּתוֹת
וּבַחֲדָשִׁים אוֹמְרִים קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ. לְךָ גוֹעִים גְּרוּדֵי גְבוֹהִים
אוֹמְרִים קָדוֹשׁ. לְךָ דוֹבְבִים דְּגָלֵי דְמָמָה דַקָּה. אוֹמְרִים
בָּרוּךְ. לְךָ קְהִלּוֹת בְּשַׁבָּתוֹת וּבַחֲדָשִׁים. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ
וּבָרוּךְ. לְךָ הוֹמִים הוֹמֵי הַמּוֹנָה. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ. לְךָ
זַיְעוּדִים וְעוֹדֵי וְתִיקִים. אוֹמְרִים בָּרוּךְ. לְךָ קְהִלּוֹת בְּשַׁבָּתוֹת
וּבַחֲדָשִׁים. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ. לְךָ זוֹעֲקִים זַכֵּי זְבוּלִים.
אוֹמְרִים קָדוֹשׁ. לְךָ חָלִים חַיָּלֵי הַשְּׁמָלִים. אוֹמְרִים בָּרוּךְ.
לְךָ קְהִלּוֹת בְּשַׁבָּתוֹת וּבַחֲדָשִׁים. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ.
לְךָ טָסִים טַפְסְרֵי טְפוּחִים. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ. לְךָ יְקָרְאוּן
יְדִידָן יְדִידוֹן. אוֹמְרִים בָּרוּךְ. לְךָ קְהִלּוֹת בְּשַׁבָּתוֹת וּבַחֲדָשִׁים
אוֹמְרִים קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ: זולת

אֲמוּנָתֶךָ אֲמַתְּיָ רַבָּה בְּסוֹד קְדוֹשִׁים מְתֻקַּדָּשׁ. בְּהַצִּיבְךָ
צִיּוֹן יֶשַׁע בְּעַמּוּד הַשַּׁחַר הַמִּתְחַדֵּשׁ. גְּאוּלִים

יאמירוך

לך חלים כוונת ספייטן לומר שמלאכי מעלה הם מסנחי' כפי הסגנו' מחיצתן יש
לומר קדוש יש לומר ברוך וקהלות ישראל אומרי' קדוש וברוך וזה ירח' מסדר
קדושה וקרוב זה לזה ואומר קדוש וכן ומקבלין דין מן דין ואומרין קדוש וכו' עד ברוך
כבוד ה' ממקומו לקרות ולקבל הספעה זה מזה טרם יאמרו קדוש וברוך אומר ואשמע
אחרי קול רעש גדול וכו' ויסד זה סייעין בשלשה חלקי בית"ת אלים חלקים: ברקים
ברואי ברקי': גוגים גדולי גבוהי': דובבים דבלי דממה: הומים הומי המולה: ויעודים
זעודי ותיקים: ועקי' זכי זבולים: חלים חילי חשמלי': טסים טפסרי טפוחי': יקראון
יחדון יחדון: ברואי ברקים ר"ל חדשים לברקים שנברחי' בכל יום: גוגים לשון קריחה
מלשון הלך וגנו' דובבים ל' דבור כמו דובב שפתי ישנים. המולה ל' מלה כמו קול
המול'. בקול מחנה. חלים מתפללים כמו ויחל משה: טסים ר"ל מעופפים.
תרגום כסבר ישום כנשרא דטסום. טפסרי טפוחים טפסר ל' ספר כמו פקדו עליה
טפסר. טפוחים ר"ל מיוסרים כדכ' המדוד בטפח. זומזם עולמי טפוחי, וימיני
טפחה סמים. יחדון ל' תנועה כל עלמותיהם תתמרמה. מלשון חדלה:

אמונתך חמיתי רבה ע"ם הפסו' רבה חמונתך סים לנו חמוכ' כך שתגדיעמו ותביחמו

יַאֲמִידוּךְ מִדֵּי שַׁבָּת וְחֹדֶשׁ עֲרוּתֵךְ נֶאֱמָנוּ מְאֹד לְבֵיתֵךְ נַאֲוָה
קֹדֶשׁ: דֶּרֶךְ פְּרִי תוֹאַר תֵּת כַּבֵּר לַמָּאוֹר. הִלּוּךְ הַמְשֻׁשׁוֹת
הַמְנוֹרוֹת בָּבוּ גְבוֹל לְתֹאוֹר. וְסָמוּךְ לַבּוֹקֶר אֶעֱרוֹג וַאֲסַפֵּר
לָךְ נָאוֹר. כִּי עִמָּךְ מְקוֹר חַיִּים בְּאוֹרְךָ נִרְאֶה אוֹר: זוֹהַר מָקוֹם
בְּבוֹדֵךְ יֵרָאֶה לִבְחִירֵךְ כְּפַעֲלָם. חֲלוֹנוֹת מַרְקְמוֹת
וּמַרְחִיבוֹת כָּזֶה וְכָזֶה לְעֻלָּם. טַעַם חִנּוּךְ יֵאָמֵן צַר וָאוֹר
לָהִתְעַלֵּם. כִּיֵּנִי יִהְיֶה לָךְ לְאוֹר עוֹלָם: יוֹף מְבֻלָּל דְּבֵרֵךְ
יַשֵּׁב יַסֵּד שְׁתִיּוֹת. כֵּם וָשֵׁם הַשָּׁלֵם מֵהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּשָׁתֵי
אוֹתִיּוֹת. לַעֲבָדֵךְ שֵׁם חֹדֶשׁ כַּחֲדָשִׁים וַחֲדָשָׁה אוֹתִיּוֹת
דָּנוּ שָׁמַיִם כִּי יַעֲשֶׂה יְיָ הָרְעִיעוּ תַּחְתִּיוֹת: מֵרֹאשׁ אֲמָנָה וְלַפִּים
גָּלִיּוֹת מְשֻׁבָּצִים כְּהַשְׁחֵל. נְקֻבָּה תְּסוֹבֵב גָּבֵר פֶּרֶק שִׁיר נַחֵל.
סוֹד נִיהוֹג עֲלֻמוֹת כְּעֲלֻמוֹת תּוֹפְפוֹת אַחַר חֵיל. עֵזֶר עוֹ לָנוּ

ישועה

לְהַדְגִּישׁ הִיא דָגֵשׁ ר"ל גְּחוֹלָה הִיא בְּלֹא סָלֶס: בְּעִמּוּד הַשַּׁחַר הַמְתַּמְּדִי
תְּמוֹר הַחֹשֶׁךְ וְכֵשׁ סְתָרִים לְהַתְּיָם מִן הָאוֹר בְּשָׁעַת הַחֹשֶׁךְ כֹּכָא הֵין לְהַתְּיָם מִן הַגְּחוֹלָה:
וּמִחַמְּרִיךְ ר"ל יְחַבְּבוּךְ: מִדֵּי שַׁבָּת וְחֹדֶשׁ סֵדֶר יְמֵי מִיּוּחָדִי לְעַבֵּד הַסֵּם כִּי לֹא יִרְחֹשׁ:
עֲרוּתֵךְ ר"ל לְזִיוֵךְ שֶׁהַכַּבֵּת שֶׁנִּתְּנוּ מְהוֹד: יוֹתֵר מִמַּה שֶׁיַּעֲדֶת וְלֵכֶן לְהֵיכָל ר"ל בַּיִת תּוֹלֶה
כְּהוֹה נִתְּפוּק מִלְּזוֹן הוֹה לְמוֹסֵב לוֹ וְלֹמַה נִתְּפוּק בּוֹ כִּי הוֹה מְקוֹ: הַקּוֹרֵם: לְרֹךְ פְּרִי תּוֹלֶה
ר"ל הַנִּתְּמוֹת הַזֶּה הִיא שֶׁהוֹלִיכוֹ בְּדֶרֶךְ שֶׁסֵּם הִים סְפְרִי שֶׁנּוֹתְנִים בְּכַר לְמַחֵר שֶׁסּוֹת הַזֵּית
שֶׁנִּתְּתָה בּוֹ לְרֹךְ יִשְׂרָאֵל לְאוֹתוֹ: גְּדוֹל לְתֹאוֹר ר"ל לְסַבֵּב מִן וְתֹאוֹר הַגָּדוֹל וְהַן בְּסִילֵי:
בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁהִיא עֵת כִּיבּוּי הַמְּאוֹרוֹת ר"ל הַמְּאוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים הֵם מְמַהֵר לְנִקֵּר:
לְאוֹרוֹג ר"ל לְתַעֲרֹג וְתִתְפַּלֵּל לְךָ לְאוֹר וְלֹמַה: כִּי עִמְּךָ מְקוֹר חַיִּי' וְאוֹר חַסְדְּךָ נִרְאֶה לְפָנֶיךָ: זוֹהַר
מְקוֹם כְּבוֹדֵךְ שֶׁהוּא ב"ה: יִרְאֶה לִבְחִירֵיךְ יִפְעָלוּ. חַלּוֹנוֹ' שְׁקוּפִי' לְטוּלְמִי' כְּזֶה וְכָזֶה
מְקַבְּלִים רֵיחָנוֹן וְאֵכִי לְהַסְתִּירוֹ לִימֵי עֲלוּמֵיו: טַעַם חִנּוּךְ יִתְּמַן לְבָנֵי בְּנֵיכֵיךְ לֵךְ לְאוֹר
שֶׁלֹּא וְגַם אוֹר לֹא יִהְיֶה עוֹד כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר לֹא וְאוֹר חֹשֶׁךְ בְּעֵרְפִּילָה. כִּי"י יִהְיֶה לְךָ לְאוֹר
עוֹלָם: לְעַבְּדֵיךְ שֵׁם חֹדֶשׁ כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְקַיִּים לְמוֹ שֵׁם חֹדֶשׁ שֵׁיתְחַדֵּשׁ בְּעוֹרְכוֹ כְּמוֹ הַחֹדֶשׁ'
מַהְלְכִי' לְאַחֲרֵי הַפֶּסֶל' כָּל אוֹרֵחַ הָיָה מִתְחַדֵּשׁ' וְאוֹתוֹת וּמוֹפְתֵי' חֲלְמֵי' מִן הַסֵּם': כְּהַסֵּם
ר"ל לְמִשְׁךְ מֵהַסֵּם הַגְּלוּיוֹת וְהוּא מִלְּשׁוֹן רְכוּתִינוּ זְכוּרוֹ' לְבָרְכָה כְּמַסְחֵל בְּיוֹתֵר
מַהְלְבֵּן חֹז': נִקְבָּה תְּסוֹבֵב גָּבֵר לְהַתְכַּחֵל הָאָרֶץ בְּסֵפֶר עַל פְּנֵי תְּהוֹמוֹת וְתוֹשְׁבוֹתוֹת מִנְּ'
כַּחֹל מִל' לְמִנְיַן עַל הַכְּחִילוֹת: בְּסוֹד נֶהוֹב עֲלוּמוֹת ר"ל בְּזִרְזִיוֹת: וְחֵיל שֶׁהִיא
נֶהוֹגֶה נֶהְגְּמוֹן עֲלוּמוֹת: עֵיר עוֹז לָנוּ הוֹה יְסוֹת יִשְׁכֹּלֵל חוֹמָה גְּדוֹלָה:

יְשׁוּעָה יָשִׁית חוֹמוֹת וָחֵיל: פֶּה פָּקִידָה בָּהֶם הֵעִירָה בְּרִית
יְשַׁנִּינוּ: צֶמַח צַדִּיק קָרֵב שָׁנִים תְּחַדֵּשׁ שָׁנֵינוּ: תַּהֲלוֹךְ מוֹרָא
פָּלָּךְ וְאָרִים נָטַיל שִׁנֵּינוּ: אָז יְמַלֵּא רָנָה שְׂחוֹק פִּינוּ
וּלְשׁוֹנֵנוּ: חזן בְּרִבִּיצַת פּוּךְ וְסַפִּיר חַזֵּק חֵיקִן עֲזַרְתִּי: בְּרוֹשׁ
תְּדַהַר וְתָאְשׁוּר רָהִיטֵי וְיעודֵי חֲזָרְתִּי: וּבְמַעַן שִׁיר מֻטִּיבִים
כְּאָז בָּיָם גְּזַרְתִּי: הַחֲזֵק מָגֵן וְצִנָּה וְקוֹמָה בְּעֶזְרָתִי: עזרת

חומת קטנה: העירה ברית שכרת ליעוי' שמס החכות: תצמיח הצדיק וכקרוב
ר"ל במהרה: תחדש שנינו שלח יהו כרחצוני: כמלך המשיל עם הפרים
הגושפ עמו למחצה חו לב' חו לד' שיש לו מור וקנמון מהחוכר: ברבילת פוך וספיר
שהם חבני' טובו': חקה מל' מחוקק ר"ל תחקק: החק והקרקעות מעזרה שלי:
פרוש תהסר ותשמר מיני עני' הס רהיטי' כמו רהיטו ברוחים ור"ל הקורות
הקטנים שם עני' ברוחים תחר בתוך עזרתי: ובמעגן שיר הס מעיבי גגן כמו שהוא
בים כשגזר אותו לגזרי וכו':

## יוצר לשבת ראשון של חנוכה

אוֹדֶךָ כִּי אָנַפְתָּ בִּי וַתָּשׁוֹב. אָזְנְךָ הִטִּיתָ שָׁוְעִי לְקַשֵּׁב:
אוֹבַבְתִּי בְקַשׁ בְּעֵלְעוּלַת לְנַשֵּׁב: אָבִינָתָ
וְאֶזְכְּרָה יְמֵי קֶדֶם. אֲשֶׁר קָרָאתָנִי בִּנְכָתָם אוֹרֶם. אוֹרוֹתָם
אַגִּידָה וְלֹא אֲדַבְּרֵם: אָשִׁיחָה צָרוֹת וְנִקְמַת אֲנָטִיכוֹם. אֹבַח
חֲסִידַי וּמְשִׁיחֵי נָכֶם. אֲוִילֵי עַמִּי כְּהַקְרִיצוֹנִי לְהַרְכֵּם: יַעַן
וְיַעַד סוּסֵי פְלָדוֹת. בְּמוֹרוֹכְבִים שְׁנוֹסֵי לַפִּידוֹת. מוּפֵת
הָרְאוֹת בְּעִיר נִכְבָּדוֹת. קָדוֹשׁ: בָּאוּ אָכְנֵי פְרִיצִים לְלַשֵּׁן.
קָחֲרֵי אַף הַמֶּלֶךְ לְעַשֵּׁן. בְּעַד לְהָכְרִית שְׁרוּצֵי גוֹשֶׁן: בְּעָרָה
חֲמָתוֹ וַיֵּחַ בְּפֶתַע. בְּלַע בְּשָׂרִי וְחַיָּתִי שִׁסַּע. בְּיַעֲרִים
חוֹבַאתִי בְּהֶמּוֹת לְהָתַע. בְּכָלוֹתוֹ לְהַשְׁמִיד עַם וְלִרְפּוֹס.
קִיאֵי לָשַׁר פּוֹלִיפוֹס. בְּרִית לְהַעֲבִידִי וּפְסָלוֹ לְתַפּוֹס: נָזַר

מִי בַחֲזִיר יְפַגֵּל · גַּם מוֹשֵׁךְ עָרְלָה מִלְעַגֵּל · גְּוִיָּתוֹ לְהַשְׁאִיר
וְהַמְמָאֵן מִלְּסַגֵּל : גּוֹאֲלוֹ בְּפַת בַּגּוֹ וּבֶאֱלִיל חִיָּה · גָּבְרוּ
בְתוֹמָם שָׁת לִשְׁאִיָּה · גָּדַע וְכִלָּה נוֹצְרֵי תוּשִׁיָּה : גְּבִירוֹת
שְׁתַּיִם בְּגֵיהֶם מָלוּ · גְּלַל כֵּן בִּשְׁדֵיהֶן נִתְלוּ · גּוּרִים וְאִמּוֹתָם
מִמִּגְדַּל הִפִּילוּ : דִּמּוּ לְטַנֵּף בְּזִבְחֵיהֶם אֶלְעָזָר · דָּתוֹ שָׁמַר
וְעוֹז נֶאֱזַר · דָּח וַיִּבֶז דִּבְרֵי הָאַכְזָר : דִּבֵּב דָּאַבְתִּי עַל נַפְשֶׁךָ ·
דָּרוֹשׁ אֶדְרוֹשׁ מִבְּשַׂר קָדְשֶׁךָ · דּוֹם כְּמוֹ הֶאֱמַנְתִּי וַאֲנַטְשֶׁךָ :
דִּלֵּף בֶּן תִּשְׁעִים שָׁנָה אָנֹכִי · דְּחוֹל אֱלֹהַי בְּמִרְמָה תַּמְלִיכִי ·
דְּבָרְךָ כַּלֵּה זְנַחְתִּים מִלְּהָפְכִי : הֲלָזֶה יֹאחֵז צַדִּיק דַּרְכּוֹ ·
הַבָּחוּר יוֹסִיף אוֹמֵץ בִּרְכּוֹ · הַיָּשִׁישׁ בְּשׁוּרוֹ נֶהֱרַג בְּעֶרְכּוֹ :
הַעַל אֵלֶּה לֹא תִפְקוֹד · הַצָּפִיר וְהַשָּׂעִיר בַּחֲרוֹנְךָ לִיקוֹד ·
הָרֹאשׁ וְהָרֶגֶל הַזָּקָן וְהַקָּדְקֹד : הַבֵּט וּזְכוֹר אֶת כָּל הַתְּלָאָה ·
הַהִשִּׂיגָה עֲדַת צוֹלֵעָה וְנֶהֱלָאָה · הַלְעוֹלָמִים תִּזְנַח בְּרַבַּת
חֶלְאָה : וְאַבִּיעָה עוֹד מִקְרֶה שִׁבְעָה · וָתִיקִים אַחִים תְּמִימֵי
דֵעָה · וְקָלָם בָּאֵשׁ בְּשָׁוְא נִתְעָה : וְעַל לֹא אָכְלוּ מִזִּבְחוֹ ·
וַיֵּדְבְּקוּ בְּעוֹשֶׂה תֵּבֵל בְּכוֹחוֹ · וְשִׁסְּפָם נָבָל בְּאַכְזְרִיּוּת רוּחוֹ :
וּמַחְבַּת נְחֹשֶׁת בְּאוּר רִיתַח · וַיְפַשַּׁח הָרִאשׁוֹן נֶתַח נֶתַח ·
וְעוֹד רֹאשׁוֹ חָשַׂךְ בְּתוֹתָח : זָמַם לַהֲרוֹג שֵׁשֶׁת אֶחָיו · זֵד יָהִיר
בְּעֶבְרַת טוּחָיו · זְבָחָם כְּכֶבֶשׂ אַלּוּף בְּחוֹחָיו : זָמַם אֲפַתֶּה
הַשְּׁבִיעִי קְטַנָּם · זָהָב אֲעַשִּׁירְךָ אֵלָיו נָם · זִמַּנְתִּיךָ לִי לְמִשְׁנֶה
קוֹנָם : זוֹרַז הֶעֱלֶם הַטּוֹב לְבַחֵר · זָעַק הָרְגֵנִי לָמָּה תְאַחֵר ·
זָנַחְתִּי לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְאֵל אַחֵר : חַס וַיִּחַר מוֹשֵׁל רָשָׁע · חִזֵּק
מַכּוֹתָיו בְּלִי פֶשַׁע · חֻסַּן הַיֶּלֶד וּלְסוֹבְלָם שׁוּעֲשַׁע : חָזְתָה
הוֹרָתָם מִשְׁפְּטֵי בָנֶיהָ · חָמְטָה נַפְשָׁה עַל נִינֶיהָ · חָלְפָה וַתָּשָׁב
רוּחָה לְקוֹנֶיהָ : חֲמָסִי אִם גָּבַר מִלַּעֲכוֹר · חֲסִידִים אֵלּוּ
וחריגתם

וַהֲרִיגָתָם זְכוֹר׃ חָנוֹן כְּרוּיֵי כְלָתֶךָ וְכוֹרֵא׃ טָפַשׁ עוֹד מָדוֹן
מְגֵרָה׃ טִפְטוּפֵי אֲשֶׁר לֹא יַמָּרֵה׃ טְמוּסֵי יָנֵי הַחַי יִקָּרֵא׃
טִבַּס זוֹבֵר שְׁמוֹ יְהוּדִי׃ טָבוּחַ וְקָרוּעַ כְּמוֹ גְדִי׃ טְרֵיפָה
וּבְקוֹרָה לְהַבְדִּיל בְּשֶׁלְדִי׃ טוֹהַר טְבִילוֹת מַקָּוֶה הֶחֱדִיל׃
פָּסוֹ קְדוֹשִׁים מְנַשְּׁיהֶם לְהַבְדִּיל׃ פָּרְחָם סָקַרְתָּ גַּם לְהַגְדִּיל׃
צָחִיד וְנַשָּׂא שׁוֹכֵן שָׁמַיִם׃ צְמַן לְכֶלֶם מִקְנָאוֹת מַיִם׃ צְעַן חֲסִידָיו
מְיַחֲדָיו פַּעֲמַיִם׃ יוֹסִיף יָדוֹ לְתַעֵב הַמִּזְן׃ יְדִידוּת בַּיִת לְאִישׁ
כְּזִמְּן׃ יְשֻׁבְּבֶנָּה אָז תְּחִלַּת הֲהָגְמוֹן׃ יָחֵד זֹאת נִתְקָעָה
לְגוֹדֶשׁ׃ יָחִים אַרְבָּעִים וְאַרְבָּעָה חֹדֶשׁ׃ יְהוֹדָה הִסִּיעַ כֹּהֵן
הַקּוֹדֶשׁ׃ כְּנִתְמַלֵּא כֶּפֶק וְשַׁדֵּי חָנַן׃ כְּגֵם לְחַשְׁמוֹנַאי בַּת
יוֹחָנָן׃ כְּנִסּוֹם לֶחָפָה בְּמִשְׁתֶּה לְהִתְרוֹנֵן׃ כָּל עֲדָיָה פָּחֲתָה
הַכַּלָּה׃ כּוֹם מַזָּגָה לִקְרוֹאֵי הִלּוּלָה׃ כָּבְשׁוּ פְּנֵיהֶם מֵהַבִּיט
צָלָה׃ כְּבַד שֶׁצֶף הָאַח לָעֲמָה׃ כַּבִּירִים קְרוּאִים פֹּה
לְהַגְעִימָה׃ כְּנִגְדֶּם אֵיךְ עֲמַדְתָּ כִּקְדֻשָּׁה עֲרוּמָה׃ לָמוֹ
חֻשִּׁיבָה יְפַת יְפִיָּה׃ לִי אֵיךְ תְּיַפְּרוּנִי בְּרִמָּה׃ לָעֶרֶל וְטָמֵא
תַּשְׁגִּילוּנִי עֲרָיָה׃ לָבְשָׁה רוּחַ אָז יְהוּדָה׃ לִבּוֹ מָלְאוֹ גְּבוּרָה
נַעֲוּדָה׃ לָחַשׁ וַיִּקְנָא קִנְאָה כְּבָרָה׃ לְקֵט חֶרֶס וּמִינֵי בְּשָׂמִים׃
לְהַכִּין כְּמוֹ בְּגִיל וְהִנּוֹמִים׃ לְהַתְעוֹת עָוֶל חִקּוֹ מִשְׁלִימִים׃
מְרֻחוֹק בְּשֶׁקֶפֶם מְזַמְּרִים וּמְהַגְּגִים׃ מְלֵל אֵלָה הַשָּׁרִים
וְהַמְּנַהֲיגִים׃ מֵעַתָּה יְבֻנְּסוּ בְּנִמּוּסֵי עֲרוּגִים׃ מְשָׁרְתָיו וּמְהַנְּהוּ
חִצָּה הֲגִים׃ מִתְיַהֲוּ וְאָחֵיו פְּנִימָה הֲכָנִים׃ מַכְבִּי יְהוּדָה
גְּבוּרָה הַשְּׁנִים׃ מוֹאֶסֶת כָּל עֵץ הַדָּקִיר הַמְּזֻנָּה׃ מַעֲכוֹ
לְנִמְרִים רַדְתָּ הַמְּהֻנָּה׃ מְחָצָם וְכֶלֶם וַיַּגֵּד לָאֵלִיפּוּרְנִי׃ נָסַע
וַיֶּאֱסוֹף הֲמוֹנוֹ לְהַקְמִיל׃ נַח קָרוֹב מְצִיוֹן כְּמִיל׃ נַע לְבָבִי בְּיַעַר
וְרִמְיָל׃ נָדְבוּ הָעָם לָשׁוּב לְמְחוֹלָלָם׃ נֶאֱנָחִים בְּצוֹם וּבְכִי

כֻּלָּם׃ נֶחֱמָדִים מִפָּז הָגוּ בְפִלְפּוּלָם׃ נִבָּא לְמֶלֶךְ הֶגְמוֹנוֹ
אַכְיוֹר׃ נָדִיב יוֹעֵץ דְּכוֹס וְאִפַּפְיוֹר׃ נָצְרוּ חֻקָּם וַיְצִיתוּךְ
בְּכִיּוֹר׃ סוֹטֵן כְּהֶאֱזִין עָלֵיו הִגְעִיר׃ סָח לְהוֹקִיעַ כְּבוֹדוֹ
לְהַכְעִיר׃ סָמוּךְ מִבֹּא שַׁעַר הָעִיר׃ סָחַב מָחַר הַקְּרָיָה
בְּאַגְחִיל׃ סְיָפֵי בְּרֹאשׁ זֶה אַתְחִיל׃ סַנִּיגֹרוֹן מְשַׁנְאֵי תָּמוּר
הִשְׁחִיל׃ סִכַּכְתָּנִי בַלַּיְלָה הִיא יְהוּדִית׃ סוֹדָהּ בָּרוּךְ וְטַעֲמָהּ
עִידִית׃ סוֹהֲרָה לְעַמָּהּ וְלֵיָן לַפִּידִית׃ עִיר וְיוֹשְׁבֶיהָ בְּכוֹשֶׁר
בַּחֲזוֹתָהּ׃ עָלְתָה וַתּוֹלֶךְ עִמָּהּ שִׁפְחָתָהּ׃ עַל אֲדֹנֶי הִשְׁלִיכָה
יֶהֱבָתָהּ׃ עָמְדָה בְּרֹאשׁ מַחֲנוֹת הָאוֹיֵב׃ עֲלִיצוֹתָיו לְהַפִּיג
וַיְחָלוֹתָיו לְדַיֵּיב׃ עַל רֹאשׁוֹ גְּמוּלוֹ לְהַיֵּיב׃ עֲדֵי יוֹפְיָהּ הִגִּידוּ
לַמֶּלֶךְ׃ עַלְמָה שֶׁאֵין כָּמוֹהָ בַּפֶּלֶךְ׃ עָרְבָה עָלָיו וּלְהָבִיאָה
הֵלֶךְ׃ פָּץ מַה דַּרְכֵּךְ הַשְׁמִיעֵנִי׃ פָּצְתָה מִמִּשְׁפַּחַת נְבִיאִים
אָנִי׃ פּוֹהֲרִים עָלַיִךְ מַלְכִּי וּקְצִינִי׃ פֶּתַע פִּתְאוֹם בְּבָא מָחָר׃
פַּגּוֹזַיִךְ יִתְצוּ הָעִיר כְּפָחָר׃ פָּסַעְתִּי לְבַשְּׂרָךְ לְבַל תְּאַחֵר׃
פּוּרָה תִּדְרוֹךְ כְּמוֹ חֲמָתֵךְ׃ פְּקוֹד וְזָכוֹר אֶת אֲמָתֵךְ׃ פִּרְחֵי
מִשְׁפַּחְתִּי יְשָׁרֵתוּךְ בְּבֵיתֵךְ׃ צִפְצֵף כָּל שְׁאֵלָתֵךְ אֲמַלֵּא
צְבִיּוֹנִי אִם תַּעֲשִׂי מִלְכָּלֵה׃ צֶאֱצָאֵי בֵּית אָבִיךְ אַעֲלֶה׃ צְוָחָה
לוֹ אֵיבֶנִי טְהוֹרָה׃ צוֹ לְהַעֲבִיר קוֹל וּגְזֵרָה׃ צוּרוֹ מֵהַנִּיעַ
בְּעַלְמָה הַמִּטַּהֲרָה׃ צָהַל כְּסוּס מְזִיָּן וּמְכַרְכָּר צְבָאָיו בְּמִשְׁתֵּת
שְׁמָנִים הִשְׁבָּר׃ צִוֵּארוֹ לָצוּד שָׁתָה וַיִּשְׁבָּר׃ קִפְּחוּהוּ אָז שְׁנַת
תַּרְדֵּמָה׃ קָרְאוּ לוֹ הַנַּעֲרָה לָפְגֻמָּה׃ קָדְקָדוֹ הִשְׁכִּיב וְכִישֵׁן
נִדְמָה׃ קָמוּ חִישׁ וּפָנוּ לְדַרְכָּם׃ קָלוּ רֶגֶל מֵעַל מַלְכָּם׃ קָדְמוּ
וַיְרֻצוּ לְאָהֳלֵי סֻכָּם׃ קְרוּאָה יִרְאַת יְיָ וּמַשְׂכֶּלֶת׃ קְצָצָה
גֻּלְגֶּלְתּוֹ בְּרֹאשׁ שִׁבּוֹלֶת׃ קִחֲתוּ וְהֵבִיאָתוּ לְהֵטִיב תּוֹחֶלֶת׃
רָאוּהוּ וְלֹא הֶאֱמִינוּ לָהֶם רָצוּ לְאִישׁ אֲשֶׁר בְּקִצְפּוֹ רָלָה׃ רָחַשׁ

הוּא

הוא ראשו באלה: רמש ההוא גדלו שמחות: רהקו ויינסו
יגון ואנחות: רודף ומתנקם כהרף למחות: רקדו וחדו כל
הלילה: רנן הנעימו לנורא עלילה: רחפם ופקדם בפסוח
וחמלה: שחר כהקרין והבקר אור: שאגו בקול חזק ונאור:
שמע ישראל ייל באור: שודדים כשמעם המולת ההמון:
שקדו להקיץ המלך ולכמון: שזפוהומת מושכב בארמון:
שאונם נכנע ותברח רוחם: שחחו וחגרו בפחד אבחם:
שוביהם רדפום והכום לפלחם: תמום והרגום תילי
תלים: תודות ושיר סימו סגולים: תוקף הנס קבעו
משכילים: תחמו הלל לגמור כל שמונה: תוכן נרות
להעלות ברננה: תמיד בכל שנה ושנה: תאמו היום
שבת (וראש חדש) וחנוכה: תפאר מענינם מענגה
ורכה: תעידך נצח כי לך המלוכה: יחידך ויחידיך סלה
פקדוך: בל נדמית שגבוך לבדוך: משבי הדרירם והכל
יודוך: קדוש: הכל יודוך

מאורה

שני זתים: נכרתים: בגן נעול יצהירו: לראש
קהתים ואפרתים: שתי עטרות יכתירו: ועל מנורה:
הטהורה: כמו נרות: יזהירו: הן במחנה: אל מול פני
המנורה יאירו: לבן אפרת ציץ נכרת: אשר חיה: כציץ
נובל: לבן הומשח: אשר הושח: כמו אגיה: בלי חובל:
זכור מראה: אשר ראה: זכריהו: בעיר בבל: כמו זכרתם:
והושעתם: אזי על יד: זרבבל: זכור זרעם: להושיעם:
וגם תקרא: שנת יובל: ושים אותם: מקום אבותם: היות
מושלים: בכל תבל: ומעל יד: איש ציד: טבעתם יסירו:
הן במחנה ממלכה ממשכה: לעיר ציון תשיבנה: ובת
כבודה

כְּבוּדָה׃ בְּרוֹב עֲבוֹדָה׃ לְבֵית אִמָּה׃ תְּבִיאֶנָּה׃ וְהַצְּפִירָה׃
וְהַגְּבִירָה׃ בְּעִיר צִיּוֹן תְּקִימֶנָּה׃ וּמִצְנֶפֶת׃ מְעֻלֶּפֶת׃ בְּרֹאשׁ
אַהֲרֹן׃ תְּשִׂימֶנָּה׃ וְהַתָּמִיד׃ אֲזַי תַּעֲמִיד׃ וְהַמִּנְחָה׃ תְּרִימֶנָּה׃
וְהַמֶּרְקָח׃ אֲשֶׁר לֻקָּח׃ וְלֹא רְאִיתִיו עַד הֵנָּה׃ וְהַנֵּרוֹת׃
בִּמְנוֹרוֹת׃ בְּנֵי אַהֲרֹן׃ יַבְעִירוּ׃ הֵן בַּמַּחֲנֶה׃ הַנְּכֵאָה׃
וְהַצְּמֵאָה׃ אֲשֶׁר תָּמִיד׃ לְךָ תְּיַלִּיל׃ סְמוֹךְ יָדָה׃ בְּבֶן דּוֹרָה׃
הַנִּקְרָא׃ שְׁמוֹ חַכְלִיל׃ וְהַכְנִיסָם לְגַן בּוֹשֶׂם׃ וְחֻפָּתָם׃ בְּהוֹד
תַּכְלִיל׃ וְתוֹלִיכֵם׃ וְתַמְלִיכֵם׃ בְּהַר צִיּוֹן וְהַגָּלִיל׃ וְחוֹק יָשָׁר׃
אֲזַי יוּשָׁר׃ עֲלֵי נֵבֶל׃ וְגַם חָלִיל׃ זְעוֹם אוֹיְבֵי׃ שִׁמְךָ עוֹזְבֵי׃
חֲזוֹן שֶׁקֶר׃ שָׁוְא וֶאֱלִיל׃ וְאוֹם פְּרוּכִים׃ יִהְיוּ בְרוּכִים׃ וְכָל
רוֹאֵיהֶם יַכִּירוּ׃ הֵן בַּמַּחֲנֶה׃ אֶל מוּל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה יָאִירוּ׃ יולת

**אין** צוּר חֵלֶף׃ תַּבְנִית כָּל גּוֹלֶף׃ לְכוֹשֶׁל הִיּוּל חוֹלֶף׃ חַיַּת
שׁוֹלֶף׃ בַּעַר שָׁקַד לְסַלֵּף׃ עַם דַּת אִלֵּף׃ מְעַט פִּרְחֵי
חֶלֶף׃ גִּבַּר מֵרוֹב אָלֶף׃ גְּמוּצֵי שִׁיחוֹת כָּר׃ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
כִּרְכַּר׃ רְאוֹת בְּרֵכוֹת סָקַר׃ בְּעִנּוּי נֶפֶשׁ נָקַר׃ דִּבֶּר שֵׁם
יָקַר׃ כָּל הַמַּזְכִּיר יְדֻקָּר׃ וְאָז לְרוֹב הוּפְקָר׃ מְרוֹד כָּפַר
בְּעִקָּר׃ הֶעֱרִים סוֹד בְּלִיַּעַל׃ לְהוֹגֵי חֵן יַעַל׃ מְסוֹךְ סַף רַעַל׃
חַיֵּימוֹ הַמְּרֵר וְהַרְעֵל׃ וְעוֹד הוֹסִיף מַעַל׃ לְאֵל מוֹדֵד שַׁעַל׃
בִּטֵּל עוֹד מֵהַעַל׃ קָרְבַּן תָּמִיד מוּעָל׃ זֶרַע קוֹדֶשׁ הַחֲרֵץ׃
חָכְמוּ קַלֵּי מֶרֶץ׃ גִּזּוֹר אֶצְבַּע קֶרֶץ׃ כּוֹתֵב כְּתֻבַּת פֶּרֶץ׃
חִבּוּל טוּמְאַת שֶׁרֶץ׃ גַּן נָעוּל הַשְּׁרֵץ׃ שִׁתּוּק אִסּוּף הַפְּרֵץ׃
זִמָּה סַפֵּק אֶרֶץ׃ סָטוּ חַרְגּוֹלֵי יֶלֶק׃ זְמוֹרֵי הַבְּקֵק וְהַמְּלֵק׃
כְּנֵץ עַל צִפּוֹר דּוֹלֵק׃ גּוֹזָלֵי בַּתֵּר וְהַמְּלֵק׃ יָקְדוּ בְּהַבְהַבֵּי
עֶלֶק׃ הַרְחֵר רִיב וְחֶלֶק׃ עֲקוֹר מַתַּן חֵלֶק׃ הַג וּמְנוֹרָה
דּוֹלֵק׃ כְּנוּיִם שְׁפַנֵּי סֶלַע׃ הוּמְרָדוּ תַּנִּינֵי בָלַע׃ לְבָאֵי שֵׁן
ומתלע

אַמְתְּלַע · תְּבוּאוֹת קוֹדֶשׁ יָלַע: לְאֵיד הֵכִינוּ צֶלַע · נְטוֹשׁ
מְדָנַי גָּלַע · בְּשַׂר קוֹדֶשׁ קָלַע: מֵעַם מָשׁוּל הוֹלָע: מִדַּת
חָמָס גָּמְלוּ · כֵּן גְּמוּל הוּגְמָלוּ · בְּסוּף יְאוֹר קָמְלוּ · כְּרֹאשׁ
שִׁבּוֹלֶת נִמָּלוּ: נִטְיוֹן רָעוֹת נִכְלוּ · וּבַל יוּכְלוּ סֻכָּלוּ · כָּאֵשׁ
יָבֵשׁ אֻכָּלוּ · כָּלוּ בֶעָשָׁן כָּלוּ: סוֹד שֵׁם לְהַלֵּל · תְּמוּר רָשָׁע
מִתְהוֹלֵל · יוֹם הָפַךְ לְלֵיל · בְּכֵן יֻגְמַר הַלֵּל: עוֹד בְּכֵן יִתְמַלֵּל ·
מִפִּי יוֹנֵק וְעוֹלֵל · לְמַשְׁבִּית צַר וּמִתְגּוֹלֵל · כָּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל:
פְּלָגוּ לְשִׁבְעָה חֲלוּצִים · וְקָבְעוּ שְׁמוֹנָה מְלִיצִים · נֶגֶד
שְׁקוּדַת נִצִּים · וּתְקוּפַת שְׁנַת קִצִּים: צִיְּעֲרוּ כְּעַקְרַבֵּי עֲקָצִים ·
וְצוּעָרוּ כִּנְמָלֵי שְׁקָצִים · לוּהָטוּ כַּעֲצֵי קְצָצִים · דּוֹעֲכוּ כְּאֵשׁ
קוֹצִים: קְהָלִים נוֹסְדוּ מְדָנַי · בִּשְׁנֵים עָשָׂר עִדָּנַי · רָב רִיבָם
יְיָ · עַל חוֹשְׁבֵי סוֹטְנַי: שְׁפוֹט כֵּן דִּינַי · אֵין עוֹד זוּלָתֶךָ אֲדֹנָי ·
תְּאַבֵּד כֵּן זְדוֹנָי · כָּל אוֹיְבֶיךָ יְיָ: שְׁמוֹר לְפִי מִלִּים · הַט
הַקְשֵׁב קוֹבְלִים · טִירוּד נוֹף בִּיהוּלִים · יָחִיל רוֹזְנֵי בְעָלִים ·
יְצִיאַת יוֹם הִלּוּלִים · וְקָרַע דִּין הוֹלְלִים · חֲזוֹת קְרֹא כִּמְהַלְלִים ·
מִי כָמוֹךָ בָּאֵלִים: עזרת אבותינו

## יוצר לשבת שני של חנוכה

**אוֹדְךָ** כִּי עֲנִיתָנִי · הִיִּיתָנִי וְלֹא כִלִּיתָנִי · אוֹיְבִי לֹא שִׂמַּחְתָּ
עָלַי וּמִשְּׁאוֹל הֶעֱלִיתָנִי · אֲרוֹמִמְךָ יְיָ כִּי דִלִּתָנִי:
בַּגְתָּ מֵרָחוֹק לְחָק דָּבָר מְכֻוָּן · בְּטֶרֶם תָּבֹאנָה חֲדָשׁוֹת אָמַרְתָּ
כֵּיוָן · וְעוֹרַרְתָּ בָּנֶיךָ צִיּוֹן עַל בְּנֵי יָוָן · גְּאַלְתָּנִי מֵרֹאשׁ וּמֵחוֹמֶר
וְלִבְנַת פִּי בּוֹסֶת וָאָוֶן · גַּם כִּי מִיֵּן מְצוּלָה פּוֹעֲלֵי אָוֶן · מִבּוֹר
שָׁאוֹן וּמִטִּיט הַיָּוֵן: מְנוֹרָה וְחַג חוֹק וְשֵׁם מָנְעוּ לִשְׁמוֹר · נְתָנַנִי
חֵלֶק שִׁבְעָה וּשְׁמוֹנָה הַלֵּל לִגְמוֹר · לַמְנַצֵּחַ עַל הַשְּׁמִינִית

מִזְמוֹר׳ קָדוֹשׁ: דִּבְרַת מַלְכוּת שְׁלִישִׁית חָלָם חֲמוּדוֹת
בְּפֵירוּשִׁים׳ דְּמוּת נָמֵר אַרְבָּעָה כְּנָפַיִם לְהַרְשִׁים׳ וַיַּרְאֵנִי
יְיָ אַרְבָּעָה חֲרָשִׁים: הֶרְאָה שֵׁנִית צָפִיר גָּדַל וְעָצַם לְהִתְאַיְּמָה׳
הַקֶּרֶן הַגְּדוֹלָה וְרוּחוֹת אַרְבַּע תַּחְתֶּיהָ לְקַיְמָה׳ צָפוֹנָה וְנֶגְבָּה
וָקֵדְמָה וָיָמָּה: וְזֶה הַחִילָם לַעֲשׂוֹת בְּמוֹשְׁלֵי׳ וַיְצַוּוּ
חָקוֹק בְּקֶרֶן הַשּׁוֹר וּבִבְרִיחֵי אַפַּדְנֵי׳ אֵין לָהֶם חֵלֶק בַּיְיָ: זָד
מֶלֶךְ עָז מִשֵּׁשַׁק וְשֵׁשַׁךְ׳ זִיהֵר לְמִשְׁנֵהוּ גְּזֵירוֹתָיו עַל עַמִּי
מָשַׁךְ׳ וַיְכַס אֶת עֵין כָּל הָאָרֶץ וַתֶּחֱשַׁךְ: חֹדֶשׁ וְשַׁבָּת חָשַׁב
לְהָפֵר חוֹטֵא וְאָשֵׁם׳ חָק וַיַּעֲבִיר קוֹל וְגַם בְּמִכְתַּב רָשַׁם׳
וְאָמַר הַס כִּי לֹא לְהַזְכִּיר בְּשֵׁם: טַכְסִיסֵי חֻפָּה וּבְרִית נוֹעֵד
יְהַרְגוּ קוֹסְטֵנֵר׳ טְהוֹרִים נוֹסְדוּ בְּהִתְאַסֵּף עַם בְּשִׁנּוּס
לְהִשְׁתַּנֵּר׳ קוֹל רֵיחַיִם וְאוֹר נֵר: יָעֲצוּ לְבַטֵּל טְבִילַת עַם בָּזוּי
וּמְשֻׁסָּה׳ יָזְמוּ לַעֲשׂוֹת נְבָלָה אֲרוּסָה׳ טֶרֶם תִּנָּשֵׂא לִשְׁבַּב
אֶת בַּת יַעֲקֹב וְכֵן לֹא יֵעָשֶׂה: כִּנֵּס אֶלְעָזָר חַנָּה בַּת סְגָנִים
וְחוֹרִים׳ כִּנֵּס אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם לְמִשְׁתֵּה שְׁמָנִים מוּבְחָרִים׳ כִּי
כֵן יֵעָשׂוּ הַבַּחוּרִים: לִוְיַת חֵן לְעֵינֵי הַקְּרוּאִים רֹאשׁ פָּרְעָה׳
לְיֵינָהּ מָסְכָּה בְּדִמְעָה עַל אוֹדוֹת הָרָעָה׳ וּכְתוֹנֶת הַפַּסִּים
אֲשֶׁר עָלֶיהָ קָרָעָה: מִלֵּל יְהוּדָה אָחִיהָ לָמָּה תִבְכִּי׳ מַה לָּךְ
אֵפֹה כְּשִׁכּוֹרָה תִּשְׁתּוֹחֲחִי וְתִשְׁתַּפְּכִי׳ וַתֹּאמֶר לֹא אֲרֹנִי
אִשָּׁה קְשַׁת רוּחַ אָנֹכִי: נָבָל פֶּן יִתְעוֹלֵל בִּי בְּיוֹם חֻפָּתִי׳
נִמְצֵאתִי מְחַלֶּלֶת אֶת אָבִי וּמוֹצֵאת לִשְׂרֵפָתִי׳ וְאָנֹכִי אָנָה
אוֹלִיךְ אֶת חֶרְפָּתִי: שִׂיחַת מָרַת נֶפֶשׁ בִּבְכִי וּבְתַחֲנוּנִים זָעֲקָה׳
שָׂם אָחִיהָ לְלִבּוֹ וַיֶּחֱרַד חֲרָדָה וּמְעָקָה׳ וַיַּכֵּר יְהוּדָה וַיֹּאמֶר
צָדְקָה: עֵצָה הָבוּ לָכֶם בְּקִנְאַת עוֹשֶׂה נוֹרָאִים׳ עִמְּדוּ
הַשָּׂרִים מִשְׁחוּ מָגֵן הֵטֵא יְרֵיאִים׳ וַיֶּחֶרְדוּ וַיָּקוּמוּ כָּל
הַקְּרוּאִים

הַקְּרוּאִים: פָּצוּ חַזֵּק וְנִתְחַזֵּק בְּעַד עֲדָתֵנוּ: פֶּן תִּתְחַלֶּלְנָה
בְּנוֹתֵינוּ וְיִתְעַרְבוּ בָנוּ מַשְׁחִיתֵנוּ: וַיֹּאמְרוּ הַכְזוֹנָה יַעֲשֶׂה אֶת
אֲחוֹתֵנוּ: צָבְאוּ פֶּתַח אַרְמוֹן מְעוֹרֵר נָבָל וְכִלַּי: צָהַל
לִקְרָאתָם וְאָמַר בּוֹאוּ לִבְרָכָה אֵלַי: וַיִּקְרָא הוֹצִיאוּ כָּל אִישׁ
מֵעָלַי: קָפְצוּ יְהוּדָה וְאֶחָיו בְּמִרְמָה כְּבָאִים לְחִתּוּנוֹ: קָרַב
וְלָקַח אֲשֵׁרָה הָעוֹמֶדֶת לְפָנָיו לְשִׂטְנוֹ: וַיִּתְקָעֶהָ בְּבִטְנוֹ:
רֹאשׁוֹ כָּרַת אֶלְעָזָר וַיַּשְׁלֵךְ חוּצָה לִנְדוֹף: רָאוּ עֲבָדָיו כִּי מֵת
אֲדוֹנֵיהֶם וַיָּנֻסוּ לַהֲדוֹף: וַיִּקַּח אֶת אֶחָיו עִמּוֹ וַיִּרְדּוֹף: שְׁדָדוּם
וַיַּכּוּם וַיַּכְּתוּם וּמַחֲנֵיהֶם הֶחֱרִידוּ וְהִרְגִּיזוּ: שָׁלְטוּ הַיְהוּדִים
בְּשׂוֹנְאֵיהֶם אֲשֶׁר אוֹתָם בָּזוּ: בָּאוּ עַל הַחֲלָלִים וַיָּבוֹזוּ: תָּקַף
הַמֶּלֶךְ וְרָכַב פִּרְדוֹ הַטּוֹב וְהַמִּבְחוֹר: תְּשׁוּעַת חֵץ בָּא
בִּשְׁרִירָיו וַיִּקּוֹב חוֹר: וַיִּפּוֹל רוֹכְבוֹ אָחוֹר: מֻכָּה וְנִשְׁבַּר
עֲצָמוֹת בָּרַח וַיֵּצֵא יָצֹא: מָרְדוּ עֲבָדָיו וּלְאִפַּרְכּוֹס הֲנִיסוּהוּ
רָצוֹא: וַיָּשָׁב בְּבוֹשֶׁת פָּנִים אֶל אַרְצוֹ: נִלְהָמִים בְּאַנְטוּכְיָא
עִיר גְּדוֹלָה בְּעַם זְחוּחִים: נָצְחוּ בָנִים יוֹצְאִים לַצָּבָא בֻּשָּׂרוֹ
כְּמֵהִים: וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל יְיָ אֱלֹהִים: חוֹלַת יוֹשֶׁבֶת יָתֵד
תְּקוּעָה לְהַצְעִיר וּלְהַסְעִיר: חָרְבָה עֶקְרוֹן תֵּעָקֵר קִסְרִי בַּת
שֵׂעִיר: עַל כֵּן קָרָא שֵׁם הָעִיר: מֵאָז כַּבְשׁוּהָ קְצִינַי בְּשֵׁם יְיָ
נִסִּי: מֻסַּבּוֹת שֵׁם נִקְרֵאת אֲחִידַת מִגְדַּל נָשִׂיא: וְהָיָה כְּאַלּוּף
בִּיהוּדָה וְעֶקְרוֹן כַּיְבוּסִי: בְּחִילָה צוֹר וְצִידוֹן עִיר דִּירָתָם:
כְּרַבִּים יוֹשְׁבִים לִפְנֵי יְיָ יְלַמְּדוּ תוֹרָתָם: בְּחַצְרֵיהֶם וּבְטִירוֹתָם:
רוֹזְנִים עָשׂוּ בְשׂוֹנְאֵיהֶם כִּרְצוֹנָם כְּמִשְׁפָּט אֲדוֹנִים: רָדוּ
בְּנוֹגְשֵׂיהֶם וַעֲבָדוּם וְעִנּוּ מַדְיָנִים וּמְדָנִים: וּבְנֵי יָוָן אֱלִישָׁה
וְתַרְשִׁישׁ כִּתִּים וְדוֹדָנִים: בַּעֲבוּר נִמְכְּרוּ יוֹנִים לִיוָנִים שָׁנִים
מֵאָה וּשְׁמוֹנִים: בְּרַצֵּי כֶסֶף לְהִתְרַפֵּס יֶאֱתָיו חַשְׁמַנִּים

לְחַשְׁמוֹנִים׃ נָתְנוּ לְאוֹצַר הַמֶּלֶךְ זָהָב דַּרְכְּמוֹנִים׃ יְדִידוּת
מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ הַמְּבֻכָּר׃ יָשְׁבוּ מֵאָה וְשָׁלֹשׁ לָמוֹ
שָׁלְחוּ כָר׃ מִנְחָה יָשִׁיבוּ מַלְכֵי שְׁבָא וּסְבָא אֶשְׁכָּר׃ מְחֻמָּשִׁים
חֲלוּצֵי חֲמֻשִׁים עַד חַג שָׁלֵו׃ מִצְּבָא הַמִּלְחָמָה בָּאוּ בְּעֶשְׂרִים
וַחֲמִשָּׁה בְּכִסְלֵו׃ וַיֵּלְכוּ לְאָהֳלֵיהֶם שְׂמֵחִים וְטוֹבֵי לֵב׃ כָּל
אַבְנֵי מִזְבֵּחַ אֲשֶׁר שִׁקְּצוּ יְוָנִים׃ וּגְנָזוּם בְּמִזְרָחִית צְפוֹנִית
לִשְׁבַּת תְּוָנִים׃ וְלָקְחוּ אֲבָנִים אֲחֵרוֹת וְהָבִיאוּ אֶל תַּחַת
הָאֲבָנִים׃ יַחַד לְוִיִּם נֶאֱסָפוּ לְשִׁיר וּלְשַׁבֵּחַ׃ יְשָׁרִים מְשָׁרְתִים
בָּאוּ לְהַקְרִיב וּלְזַבֵּחַ׃ אֶת קָרְבָּנָם לַחֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ׃ רָצוּ
הַגָּדוֹל מֵאֶחָיו מוֹחֵץ קָמָיו בְּכִלָּיוֹן׃ רָצָה בְּפוֹעַל מִלְּאוּ יָדָיו
בְּדַת גִּלְיוֹן׃ לֶחֶם וְיַיִן וְהוּא כֹהֵן לְאֵל עֶלְיוֹן׃ חֵיל פָּרִיצִים
בְּבֹא לְהַלֵּל בֵּית הַיַּעַר׃ חֵיל סוֹרֵג הָיָה גָבְהוֹ עֲשָׂרָה בְּמִשְׁעַר׃
פָּרְצוּ וַיַּעַבְרוּ שַׁעַר׃ יְדִידִים כְּחָזְקוּ שְׁלֹשָׁה עָשָׂר בִּרְקָן
לְגוֹדֶשׁ׃ יַעַן כֵּן תִּקְנוּ לְמִסְפָּרָם הִשְׁתַּחֲוָאוֹת לְחַדֵּשׁ׃ וְהִשְׁתַּחֲווּ
לַיָּי בְּהַר הַקּוֹדֶשׁ׃ הָאוֹיֵב וְכָל חֵילוֹ עֵת מָחֹה נִמְחָה׃ הָרָצִים
יָצְאוּ לְבַשֵּׂר בִּגְבוּלִים יְשׁוּעָה צָמֵחָה׃ לַהֲבִיאָם לִירוּשָׁלַם
לַעֲשׂוֹת חֲנֻכָּה בְּשִׂמְחָה׃ חִנְּכוּ וְכִבְּדוּ אֶת הֵיכָל לְהַעֲלוֹת
נֵרוֹת בְּאוֹמֵן׃ כְּחָפְשׂוּ וּמָצְאוּ בְּשִׁיתִין פַּךְ שַׁיִשׁ נִטְמַן לְהִטָּמֵן׃
כִּי אִם אָסוּךְ שָׁמֶן׃ זִיהֲרוּ מָצְאוּ לְיָמִים שְׁמוֹנָה קְבַע לְשִׁקְדוֹנַי׃
קָבְעוּ לָכֵן הַיָּמִים הָאֵלֶּה לְדוֹרוֹת עִנְיָנַי׃ לְהַזְכִּיר גְּבוּרוֹת
וּלְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לַיָּי׃ מְכַהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק בְּהַצִּיתְךָ שָׁמִיר
וָשִׁית׃ נָחַצְתָּ חֲסִידֶךָ וְרַנְנוּ בְּהַדְלִיקָם שֶׁמֶן זַיִת׃ מִזְמוֹר שִׁיר
חֲנֻכַּת הַבַּיִת׃ קָדוֹשׁ׃ הבל יודיך

אל

אֵל מִתְנַשֵּׂא לְכָל לְרֹאשׁ · בָּחַר בְּאוֹם דַּלְתְּרֹאשׁ ·
בְּכִבְוֹדָהּ בְּהָאֲנָה בְּרֹאשׁ · בִּיטָה אֵל וְאוֹמָה
דָּרוּשׁ · מִכָּל אוֹם לְפָרוּשׁ · לְנַשֹּׂאת רֹאשׁ · גּוֹעֲלָה תְּשִׁית
לַמְגוֹד רֹאשׁ · וְהִיא תָּרִים רֹאשׁ · בְּכִפֵּא כָּבוֹד מֵרֹאשׁ :
כְּבוֹדִי וּמֵרִים רֹאשִׁי · עַתָּה יַעֲבוֹר בְּרֹאשִׁי · וְיִדְרְשֵׁנִי
וִיבַקְּשֵׁנִי · קָדוֹשׁ :

דִּבֶּר בְּיַד מֶפֶר · וְקִיֵּם בְּאִמְרֵי שֶׁפֶר · לְמָשׁוֹלִי עָפֶר
וָאֵפֶר · הֱיוֹתָם נוֹתְנִים כּוֹפֶר · בְּלִי דוֹפִי וָחֶפֶר · בְּעֵר
עָוֹנָם לְכַפֵּר · וְצִדָּקָתָם תְּכַתּוֹב בַּסֵּפֶר · בְּזִכָּרוֹן הַמֶּפֶר ·
למנותם

אל מתנשא לכל רחש התחי' הפייטן בלשון הפדיה כי תשא את ראש וזהו לשון הפסוק לך ה' הממלכה והמתנשא לכל לרחש שהוא מרומם ומנשא לרחש : בחר בחום דלת רחש פי' הירחלית בפסיק' בלי חשבון ומתי מספ' בפירד' למעריס בפעניס כפם ועפ"ה כי תתם המעש וגו' · י"מ בחום ר"ל יפרחל הנקראים דלת שבח' ודלת רחשך כחרגמן : בכבודה בתחל' ברחש פי' כמו שמביט בעל החניה ביכורים לבדוק תחינה המתבכרת ברחשונה כן ביטה ותדרוש : מכל חום להיותו מעובדי ככבים ומזלות : תשית חותם למטר רחש פי' שכל הרואה חותם בגדותם יכול ויבענע רחשו עליהם והיה כשם יפרחל תרום רחש חפר בגלותם היום בקוף : בנשא כבוד מרחש והוא ב"ה שנקרא נשא כבוד מרום מרחשון מקום מקדשינו לפי שהוא מכוון כנגד נשא כבוד והוא יהיה הרמת רחש : כבודי ומרי רחשי הקב"ה הרי' רחשי יהוה לזה כי תשא את רחש לתת כופר נפשם מחצית השקל : עתה יעבו' ברחשי יגאלני : ויקרני ויבקני לקבץ חותי : זה ספר פירו' ספר ותלה שמות : וקיים באחרי ספר המגלת חסתר שהיתה התשועה להם בזכות של נשף כפורים · וי"מ שהודה שהיה באחרי ספר קיום דברו שאחל על עון העגל : למען יראו עפר ואפר לזרע יעקב של · והיה זרעך כעפר הארץ וכתיב זכרוניכם משלי אפר : וי"מ לזרע אברהם של חכני עפר ואפר : בלי דופי ואפר פי' הקב"ה לזה שיהא ישראל חיש כופר נפשו מחצית השקל כדי שיהיו בלי בושת וחרפה ממעשה העגל · דופי לשון בושה · ואפר לי ואחרה הלבני : ולקחתם תכתוב בספר שלחת לדקה תהיה לנו כי בשמור וכו' וכתיב ויחשבו יי' ויכתב בספר זכרון : בזכרון הספר של והימי החלה נזכרים ונכתבי' למנותם בספר לחותם : עם נס חכני עפר ואפר עם אברהם ר"ל כמו שכתבת לזקנתו של אברהם בעשרה חסד של לחת בנחיצת ל' מלות שקל כסף כדי לקנות את שרה מה שלא היה לאל להתנהג בתורה מה שאתן חס לא להודיע שכספו נחשב לפניך לצדקה כן תחזיר נתינת

מחצית

לַמְנוֹתָם עִם נָם אָנֹכִי עָפָר וָאֵפֶר: זֶה אֵלִי נָם לַאֲבִי הוֹדֵהוּ
וְהֵדֶר אָהוּ בִּכְמִין מַטְבֵּעַ אֵשׁ בַּמֶּחֱזֶה. וָנָם הַכֹּל יִתְּנוּ בָזֶה. חֲסַדְתָּם
יוֹשֶׁת בָּזֶה. וְאֶחָד מֵהֶם אַל יִתְּבָזֶה. וְצוֹרְרָם יֵרָזֶה. טוֹבוֹת
יוֹטָבוּ עַל זֶה. וּשְׁכִינָה יָזְכוּ לַחֲזֶה. וְגוֹיִם לָגוֹיִם רַבִּים יֵזֶה:
יָחִיד שׁוֹכֵן רוֹמָה. הִתְנָה בְּתוֹרָה תְּמִימָה. לְיוֹנָה שֶׁהֵיא
תַּמָּה. כָּל הָעוֹבֵר בְּיָמָה. יִשְׁקְלוּ שֶׁקֶל בְּלִי מְהוּמָה.
מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל תְּרוּמָה. לְטוֹבָתָם בְּלִי לְעַלְמָה. וְתִהְיֶה לָהּ
בְּחוֹמָה. תּוֹלֶה אֶרֶץ עַל בְּלִימָה: מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה. יִתְּנוּ בְּרִבּוּי
בָּחֳנִינָה. פְּנֵי שׁוֹכֵן מְעוֹנָה. נְשִׂיאִים וְדַכִּים בְּמַשְׁעֲנָה. כָּלָם
יִשְׁווּ בִּנְתִינָה. בְּרִי עוֹד לְהִתְמַהְמְהָנָה סֶלָה יַסְבִּית תְּחִנָּה. בְּכָל
עֵת וּבְכָל עוֹנָה. וְיִתְקַיְּמוּ בְּרָנָּה: עַל נַפְשׁוֹתֵיהֶם יְכַפֵּרוּ.

## וחטאתם

מחצי השקל ליהרוג לנדקה: כס דיבר: זה חלי עש"ה זה חלי וחמוה: לחצי מוס
למסה רביעו סביה לה לכביחי וחוזי: והרחיבו והרח לו הקב"ה כמין מטבע של אש כ
זה יתנו כזה יתנו הכל יתנו כל ישראל: חסדם יוסת לאותו חסד שיעשו מיקמו ק
חל יתבזה העני לא יהא מבוזה בפני העשיר מאחר שסניהם יתנו בשוה: ויורר ירוה
יהיו כאוס ל' ממעניו שלח רעון ר"ל שהקדים הקב"ה שקלי ישראל לשקלי הגוי: טובות
יוטבו על זה שבעד כסף השקלי היו קונין קרבנות צבו' וע"י הקרבנות זכו שהשרים
הקב"ה שנאמר' טוב בס"ה שנאמרה הפר העוף והלבנון: ושכינה יזכו שהרי נאמר
הלדקה: לגויס שהם עובדי ככבי' ומזלו': התנה עמה בתלי בתורה שנאמרה תמימה:
העובר בימה בהבי' לוי' וישראלי' שכלם עברו בים והזכיר לעון יונה תמה שהוא כשהוא
דומין ליונתי בחגוי סלע שכתוב בתלגה ע"ם כנפי יונה נחפה בכסף שהוא בשקל
כיפורים: יפקלו שקל כדי שיהו בלי מהומ' שבת' ולא יהיה להם נגף: מחצית השקל
כמו שהיה היה נוקבו נותנין בקע שהוא מחצי שקל ולכפר עון: בלי לעלמה שלא יהיו
עוכרים שלמי' מהם: כחומה שנאמר ואני אהיה לה חומת אש: לתה הוא התולה
ארץ על בלימה פירו' על כלום ורמז שתלה הקב"ה בפרקן של ישראל בר מינן:
הנתנו כאין ר"ל ממחצי' השקל אר"ת מה: מבן עשרים שנה שלו הוא בר עונשין:
בחניכה כדי שיתלמו אין לפני הקב"ה השוכן בג"ה שנקרא משען והזכיר ל' זה לפי שהם
מהתרומה הגזכרת היו מתקנין נדק הבית: נשיאי' הם העשירים: ודכים העניים:
בלם נשעניס בזה המשען יחד שכלם הושוו בנתינה זו של העשיר לא ירבה: להתמהמה
מל' תתון שלח יעכבו עוד בנתינת נדקה זו: ברננה ובשמחה בשתה תפלתם מקובלת
ונשמעת

וְחִטֹּאתָם יִפְרוּ׃ וּבְחֵלֶק טוֹב יְשַׁפְּרוּ׃ פְּאֵרָם הַכֹּל יְסַפְּרוּ׃
וְשָׁבָת יִתְּנוּ וְיַגְמִדוּ׃ וְהוֹדָיָה לְצוּר יְשׁוּרָדוּ׃ צוֹרְרֵיהֶם יְמַעֲטוּ
וְיוֹחֲסָרוּ׃ עַל צוָּארָם יִגְבָּרוּ׃ וּבְשׁוֹבַע שְׁמָחוֹת יָחְבָּרוּ׃
קָהָלָם לְהִתְחַזֵּק בְּתַעֲוָדָה׃ בְּלִי עוֹד לְמַעֲדָה׃ בְּהַקְרִיבָם זֶה
לַעֲבוֹדָה׃ רָם עִמָּם הָעֲדָה׃ בַּאֲהָבָה וּבְחֶמְדָה׃ בִּישִׁיבָה
וּבַעֲמִידָה׃ שָׁמָם בַּחַיִּים הַתְּמִידָה׃ בְּכָל כְּלוֹל חֶמְדָה׃ לַזָּר
בְּלִי לַעֲבֹדָה׃ תָּמִיד תִּהְיֶה לְזִכָּרוֹן׃ לַחֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן׃
בְּכִפּוּר וְיִתָּרוֹן׃ לִפְנֵי מָרוֹם׃ קָדוֹשׁ׃ הכל יורד עורה

**אַתָּה** אָהַבְתָּ עַמְּךָ׃ בַּעֲבוּרָם דָּרַשְׁתָּ מִמְּרוֹמֶךָ׃ גָּזַרְתָּ
לָהֶם יָמֶיךָ׃ דִּבַּרְתָּם בְּאַהֲבָה לְשִׁבְטֶךָ׃ הֵם נַחֲלָתֶךָ
וְעַמֶּךָ׃ וּמַתָּמִידִים לְרוֹמְמֶךָ׃ זְכוֹר בְּרִית נוֹאֲמֶךָ׃ חָמוֹל
וְקָרֵב לָהֶם יוֹמֶךָ׃ טוֹב נָמַתָּ לַאֲדִירִים יִשְׁקְלוּ בְּכֶסֶף כְּפָרִים

כופר

וּשְׁמֹעַת׃ שְׁקָלִים סִכ׳ דְּהֵם לְכַפֵּר עַל נַפְשׁוֹתֵיכֶם׃ יוֹפְרוּ יִתְגַּדְּלוּ׃ וּבְחֵלֶק טוֹב יְסַפְּרוּ
כִּכְפָרִים יִכְתְּבוּ סִימָן לְהֵם חֵלֶק לע׳׳ה׃ פְּאֵר הַכֹּל יְסַפְּרוּ שֶׁמְּחִלַּת לְהֵם עִוֹן גְּדוֹל
בְּחֵטְא קָטָן׃ יִתְּנוּ יִסְפְּרוּ וְיִגְמְרוּ הַכְּסוּר בְּהַרְבֵּה מִיכְּנִי שֶׁבָּא לְהַק׳׳ה׃ בְּשׁוֹבַע שְׁמָחוֹת
יִתְחַבְּרוּ סִכ׳ שׁוֹבַע שְׁמָחוֹת אֶת פְּרִיךְ וְגוֹ׳ ר׳׳ל שׁוֹבַע הַגָּן רְאוֹת זִיו פְּנֵי הַשְּׁכִינָה הִיא תַּעֲנוּג
הַנִּשְׁמָה לְעוֹלָם הַבָּא בְּלִי הַפְסֵק לְעוֹלָם׃ קְהָלָם סִכ׳ יִשְׂרָאֵל׃ בְּתַעֲוָדָה בְּתוֹרָה שֶׁנִּקְרֵאת תְּעוּדָה
שֶׁנִּמְסְרָה לְעוֹלָם׃ הַבָּא בְּלִי הַפְסֵק לְעוֹלָם׃ קְהָלָם סִכ׳ יִשְׂרָאֵל׃ בְּתַעֲוָדָה בְּתוֹרָה שֶׁנִּקְרֵאת תְּעוּדָה
ר׳׳ל שְׁקוּלִין פָּרָשַׁת שְׁקָלִים בְּכָל שָׁנָה׃ בְּלִי עוֹד לְמַעֲדָה שֶׁלֹּא יִהְיֶה מִיעוּט וְכִצְלוֹן לְרֶגֶל
לְ׳ מַעֲשֵׂה קָרְסוֹלִי׃ בְּהַקְרִיבָם לָהּ׳ לְעֲבוֹדָה׳ פִּי׳ יְהִי רָצוֹן מִזִּכְיוֹ לִיתֵּן מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל
וּמִתְּנוֹ יִקְנוּ קָרְבָּנוֹת לַעֲבוֹדָה הוּ׳ יִתְּנֵם לְהֵם לְיַמֵּד תּוֹרָתְךָ וְתִפְלָתְם כְּתִלּוּי הַקְרִיבוּ
שְׁקָלִים לַעֲבוֹדָה׃ רָם הַקִּבּ׳׳ה שֶׁהוּא רָם וְנִשָּׂא יִהְיֶה מִתְעוֹרֵר לְסִכ׳ וְנוֹעַדְתִּי לָךְ
כְּמוֹ׳ לְהַבְּדִיל שֶׁהֵבֵא בְּחֶמְדָה כַּנ׳׳ל שֶׁחִמֵּד חַלָּקִים לְזַכּוֹתוֹ בְּיִשִּׁיבָה בְּעַמִּידָה סִכ׳ פֶּה לְחַבֵּר כִּי
לְוַיָּתָה וְכִתִּיב חַלָּקִים נֹגֵד בְּעֵדָת אֵל׃ בְּכִפּוּר וְיִתָּרוֹן פִּירוּ׳ שֶׁיִּהְיֶה יִתָּרוֹן כְּפָרָה בְּזֶה
לִפְנֵי מָרוֹם וְקָדוֹשׁ׃

**אַתָּה** אָהַבְתָּ עַמְּךָ׃ מִמְּרוֹמֶךָ שֶׁבָּחַמְתָּ וְיָרַדְתָּ׃ עַל הַר סִינַי׃ גָּזַרְתָּ קְרִיעַת יָמֶיךָ
שֶׁבָּחַמְתָּ לָגוּזַר יוֹם סוֹף לְגֹזְרִים׃ וּמַתְמִידִים לְהִתְפַּלֵּל שַׁחֲרִית וּעַרְבִית כְּנֶגֶד
תָּמִיד שֶׁל שַׁחַר וְתָמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם׃ מִזְּמַן דְּבוּרְךָ שֶׁדִּבַּרְתָּ עַ׳׳י נְבִיאֶיךָ הֵם סוֹלְלִים
לְפָנֶיךָ הַכְּבִישָׁה לִפְנֵי בֵּית יוֹסֵ׳׳י הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא וְזֶהוּ סִיסֵל וְקָרֵב לָהֶם יוֹמֶךָ׃
כְּסֶף הַכִּפּוּרִים׳ סִכ׳ וְלִקַּחְתָּ אֶת כֶּסֶף הַכִּפּוּרִים׳ וְגוֹמֵר וּמִמֶּנּוּ הָיוּ מִתְקַיְּמִין אֶת הַמִּסְכָּן וְכוּ׳
כִּי יִהְיֶה מִכְסָּ׳ עַל נַפְשׁוֹתֵיכֶם׃ לְעַד יִהְיוּ מְשׁוֹמְרִי׳ פֵּירוּשׁ שֶׁלֹּא יִזִּיק לְהֵם עִוֹן כָּל זְמַן שֶׁהֵם עוֹשִׂין

כּוֹפֵר עָוֹן מְכַפֵּרִים · לָעַד יְהוּ מְשׁוֹמְרִים · מִנְיָן מָעוֹת עֲשָׂרִים ·
נְתִינַת עֲנִיִּים וַעֲשִׁירִים · מְמִיכַת כָּל הַנִּכְפָּרִים · עוֹלְצִים בְּכָל
עֲבָרִים · פְּקֻדֵּיהֶם וּשְׁטָתָם · צְבָאָם וְרִבְבוֹתָם · קוֹמֵם
בְּמַחֲנוֹתָם · רָם הַשּׁוֹכֵן אִתָּם · שִׁבְטֵי שְׁאֵרִיתָם · תְּהֵא תִקְוָה
לַאֲחֲרִיתָם · תֵּפֶן לִבְרָכָתָם · כְּקִרְיַעַת יָם סוּף וְכַמַּבָּת בְּבוֹרִים
שׁוֹבְאֵיהֶם לַהֲבוֹתָם: עזרת

ההזן מתחיל ברוך אתה וכו׳ : מסוד חכמים וכו׳

**אָז** מָאָז זְמוֹתָ בְּכָל פּוֹעַל · בְּמִסְפַּר בְּמִשְׁקָל כֹּל לְלֵל
לְהַעֲל · גָּדַתָּ בְּבִן לְמָשׁוּי מִבֵּי שָׁעַל · דַּעַת נִשְׁקַד
יוֹפִי פָּעֲמֵי נָעַל · הַעַל הֵמִירוּ בְּבוּד רֵיעַ בְּבַעַל · וָוֵה לְלֹא
זֶה פָּצַחוּ בְּמֵעַל · זִנָּהוּ בַּחֲרוֹן אַף וְנֶגַע וְגַעַל · חָל בְּעִנּוּם
דָּבָר וְהִצְרִי תַּעַל · טוֹרַח מִשְׁאָם הִגִּד לוֹ שְׁאֵת · יִשְׂרָם
לָהֲלִין תְּלוּי רֹאשׁ לָשֵׂאת: חזן כָּפְרָם פָּדִין תֵּת לָאֲבִים
מַשְׂאֵת · לְנַטְלָם לָנֶשְׂאָם בְּכִי תִשָּׂא אֵת:

**רֹאשִׁי** עַל כָּל רֹאשׁ נְשֵׂאתָ · גִּוִּי עַל מְרוֹמֵי קֶרֶת
הִתְנַשֵּׂאתָ · חזן אַהֲבָה עַל כָּל פֶּשַׁע תְּכַסֶּה
בְּגִיזֵי צֶמֶר יְמִינְךָ לְגוֹנְנֵי הִתְנַשֵּׂאתָ · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

אתה גבור עד להחיות כתים

מַעֲתִיק פְּלוּמִים צָר וּבוֹרֵא רוּחַ · מְמַהֵר תַּמְלִיל בָּזֶל עִם
רוּחַ · נֶגַע לְבַל יָזִיק לְנִדְכָּאֵי רוּחַ · נוֹבְבָהֶם תֵּת
פרון

מתנין לקרבן לעבודת יהב מועד ולבניינו : מכין מעות עשרים שנאמר עשרים גרה
השקל ותרגום של גרה מעין : כתיבת עכויס ועשירים פירוש איתנו כל אחד משקל
מחצית השקל לנדבת המשכן שמכם נעשו חלכים ומחצית השקל הבאי כתמ משקוף
המשכן לקנות מהם ארני נמור של כל שנה ושנה ויהושו בהם עכויס ועשירים וזו היא
מיוחת ישראל שנפקדו מבן עשרים ע״י מחצי השקל נסמכו בפרשתן שלא יהא בהם נגף:

ויהיו עולמים בכל עברי פירוש שמחזיס בכל יהלים : המעתיק הריס שלי
ומוסר

פְּדִיוֹן לְכָל רוּחַ: שָׁרִיג זֵר שֵׁעִיר מֶרֶם עָמַד: סָקַרְתָּ בִּי
לְמִקֵּשׁ וְלִצְנִין יַעֲמֹד: עַצְתָּ זֶה לָזֶה שֶׁמַע בְּמַעֲמָד: עָתוּד
שְׁקָלִים מֵרֹאשׁ חָדַשׁ לְלָמֵד: פָּרָשָׁה זֹאת לַהֲגוֹת בְּקֵץ זֶה:
פְּלֶסָהּ לְהַקְרִים לְפֶלֶס צַר וּבוֹזֶה: חיז צוֹרֶת מַטְבֵּעַ בְּחָזֵי
אֲבִי חוֹזֶה: צָוָה צוּר לְצִיר בֶּן תֹּת מַתָּן זֶה:
שָׁמוֹ מְשֻׁתָּף בְּעַם לוֹ עֲמוּסִים: וְעָלָיו כָּל הַיּוֹם הֵם מְמָתִים:
חיז יָעִיר וְיֵחִישׁוּף זְרוֹעַ וְיַד מְמָתִים: בְּזִיל נִטְפֵי לֶקַשׁ
לְהַחֲיוֹת מֵתִים: ברוך אתה יי פחיה המתים:
בָּזוֹבָה הִיא זֹאת לְשׁוֹעִים וְקַלִּים: קְצִינִים וְרָשִׁים יַחַד בָּהּ
שְׁקוּלִים: קָצִין לְבַל יָעוּז מוּל מַקְהֵלִים: קְרָא לוֹמַר
הוני

וגומר וכתיב ושקל בפלס הרי: פלוסים ל' משקל רוצה לומר ההריס
בשקלים: סר וגורע רוח שכל' יוצר הרי' וגורע רוח: ממדל ומשקל כזל עם רוח
הי' הקב"ה מודד כמה יזלו מי מטר לעולם שיהא לברכה ושקל הרוח שיכסב במשקל
ליתם ליהות החלמה רק בפי הצורך ולתקן יבולה שכ' לעשות לרוח משקל ומיס תכן
מחתה: כזל ל' יזל מיס מדליו: ומכתבתם פורש דברת להם תת. פדיון הוא מחצית השקל
כופר לכל נפש ורוח שכ' ולא יהיה בהם נגף: עתוד ל' הכנה כמו עתידים למלחמה:
מקהים חלם ללמד כלהתנן נח' בחסר משמיעין על השקלים ר"ל זהו סיסד פלסיס
להקדים לפלס פי' לשקל צורת מטבע: כחז' לחי חוזה פי' צורת מטבע של לח כשרואה
משה לחי כל הנבדיקים החוזי' בנבוח' שאמר לו הקב"ה זה יתנו לח תמה משה ע"ה ואמר
וכי זה כופר נפש היש הלח כתיב וכל אשר לחיש יתן בעד נפשו נתן להם כשרה לומר זה
יתנו ועוזה הקב"ה סור עולמי לציר לשלוחיכן רצונו ומכהנו לתת רשות מהמכה עצמה:
שבמ' של הק"ב מסותף ומחובר בעם על שנקראו הרחוקני: עמותי' לפי שהם
ריעיו ועמיתו: מומתי' על סס יחודו הס נהרגים: יעיר ויחשוף יגלה
הק"ב זרוע קדשו להגביה יד של ישראל הנותרים למות בידו על מעשיהם וישראל
נקראים מתים שכ' ממתים יקד ה' אלוקי ממתים ממעט כח לחשים לשון מתי מספר:
מוכל בעבור לקט פי' בעל ועיסות של מלקוח להחיות מתים שהמלקוח הוא בניסן
ובניסן עתידין המתים להחיות:
קְצוֹבָה ל' קבלה וקציעות: לשוחים לעשירים קלים ולעניים: קלינים ל' עשירים:
ורשים דלת העם: שקולים כחצי שוים בנתינת מחצית השקל: הוני פרחני
פי' ממוני שהם לותי מעיקולי' פי' מחטאתי לשון לרחות עקלקלו': רוב עם ישראל שכ'
לא יחד ולח יספר: רב עם לעיר קטן וגדול נמנו מבן עשרים לפי שאז הם רחוי' גם

הוֹנִי פָּרַאנִי מֵעַקוֹלִים: רוֹב עַם אֲשֶׁר לֹא יְכַפֵּר: רַב עַם
צָעִיר מֵעֶשְׂרִים לְהִכָּפֵר: רְאוּיִם לְעוֹנֶשׁ וְזַהַר בְּסֶדֶר לְהַתְפֵּר:
רָשָׁע וְכָל שֶׁשַׁע לְכַפֵּר וּלְהָפֵר: שִׁיעוּרִים בָּזֶה שִׁיעוּר בְּמִפְקָד
לְהַגְבִּר: שְׁתֵּילְמוֹ לְנִשְׂיאַת רֹאשׁ אוֹתָם לְחַבֵּר: חיז שְׁקָלִים
כֶּסֶף כְּפוּרִים כְּפָרִים לְהִדָּבֵר: שְׁמוּרִים לְזַכָּרוֹן
תֵּת לְכָל הָעוֹבֵר:
הָמְרוּ מָאוֹ כָּל עֲדַת קְרוּשִׁים: תְּרוּם בְּשִׁלְשָׁה הַפְּרָקִים
תְּרוּמַת קָדָשִׁים: חיז תְּכוּנָה לְבֶרֶק הַבַּיִת וְכָל
אֲשִׁים: תֵּת בְּיַד הַכֹּהֲנִים בֶּסֶף הַקָּדָשִׁים:
חֻפָּן בְּאוֹן פִּיד טִיט רְפָשֵׁנוּ: תַּבִּיט בְּדָכְיֵנוּ וְעִוֵּר כַּל
תַּכְפִּישֵׁינוּ חיז תִּקְרָא דְרוֹר כְּמָאוֹ בּוֹ לַהֲחָפְשֵׁינוּ:
תֵּת הָמוֹן גָּאִים תַּחַת נַפְשֵׁנוּ:
הַזְכּוֹר לְרַחֲלוֹת גְּשׁוֹאֵי רַחֵם מְדָכֵיךְ: תְּמוֹכִים נְזוֹרִים
בְּהוֹד טוּב עֶדְיָם: חיז תּוֹקֵף עָוֹז אַדְרוֹךְ עַל יָם תְּעַבּוֹר
לְעַם מְסֻפָּדִים כְּחוֹל הַיָּם:
יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ:

ואתה

להספר אם ל' למעה מעשרים כתיב מי מנה עפר יעקב ומתרגמינן דעתיקין והם הקמנים שעליהם נאמר הסר לנו ימך ולנו יספר: וזהר לעון מזכיר: בספר להתפר להתפר לסדר על לחריים וכותבי מחצית השקל: שעורים בזה שיעור במפקד הק' בה הבעיתן שלא יפחת לעולם ממפקד על שש רבוא כל דבר הכמנה מתרגום אונקלוס בזה שיעור של כ' שנה חייב במלוה על שקלים להגבר: מצותי תרגום פיקודי ובזה יזכו לגדל שתילתו הם בניס הקטנים לחבר לותם גם כן לגבי' רשע ל' כמה רשע ר"ל שיהיו רשעים כדאיתא במסכת שקלים בשלשה פרקים בשנה תרומה והפרס': בשלשה פרקים כדאיתא במסכת שקלים בשלשה פרקים בשנה תרומה: תמדו פירוש התמידין את הלשכה בפרוס הפסח בפרוס העצרת בפרוס החג: תכונה ל' תוכן למידות כגון מכוין לותה תרומה לבדק בית לתקן המרוצו של ב"ה: וכל חשים וכל קרבנות וכו' היו קונין מלותו כסף: תת וכו' שנה' ויאמר יהוה אל הכהנים כל כסף הקדשים וגו' הם יחזקו את בדק הבית: תדריך שתיגו עוללים ויונקים ועובר בשעי תמו כולן תתרך נים

וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל אֵל נָא׃

מִי יוּכַל לְשַׁעֵר כָּל הַפְּקוּדִים׃ אֲשֶׁר בְּחֶבֶל וּבְחֶלֶשׁ לֹא נִפְקָדִים׃ בְּרִית כְּרוּתָה לָמוֹ מֵאָז בְּפִקּוּדִים׃ לְבַל יֶחְסַר הַמָּזֶג מֵחוֹמֶשׁ פִּקּוּדִים׃ אִם כְּתוֹרֶן וְכַנֵּס יוּשְׂרָדוּ מוּפְקָדִים׃ לֹא יוּמְעָטוּ מִשִּׁשִּׁים רִבּוֹא מְנֻקָּדִים׃ וְאִם לְנֶגֶף וְאֶנֶף בְּאַף מוּפְקָדִים׃ כֶּסֶף תֵּת כּוֹפֶר הֵם מוּפְקָדִים׃ וּבְכָל עֶרֶב נִשְׁמָתָם בְּיָדְךָ מַפְקִידִים׃ וּבְכָל רִגְעֵי בּוֹקֶר נִבְחָנִים וְנִפְקָדִים׃ וְלִי מַה יָּקְרוּ עָלַי הַפְּקֻדִים׃ אֵלֶּה הַפְּקֻדִים וְהַמִּתְפַּקְּדִים׃ שְׁמוֹר פִּקּוּדִים וְנִפְקָדִים וְשׁוֹקְדִים׃ לִהְיוֹת מְשֻׁקָּדִים וּלְךָ קוֹדִים׃

חי

ביס עזי וזמרת יה ונאדרי בכח שנאמר במקהלות ברכו אלקים ממקור ישראל פי׳ ממקור הרחם לשון מקורה הערה: תזכור לעם לקיים הבטחת והיה מספר בני ישראל כחול הים: והחזן אומר ואתה קדוש יושב תהלות ישראל ר״ל מעיד שהק״בה מאריך שכינתו בב״ה כל זמן שמוסיפין לספר תהלותיו אומר זה לפי שבכל יום אומרים קדושה לאחר מחיה המתים מיד ועתה התחיל להאריך בשבחות קרובו׳ לפיכך אומר ואתה כו׳:

מי יוכל לשער מספר של כל ישראל המנוים בחבל ובחלש שניהם לשון גורל׳ לא נפקדים לא נספרים ופי׳ שלא היו נספרים רק מעשרים ולמעלה ומעשרי׳ ולמטה אי אפשר לשער כמו שנאמר מי מנה עפר יעקב ומתרגמינן דעדקייא וזהו אשר בחבל ובחלש לא נפקדים שלא נפקדו הפחותים מבן כ׳: ברית כרותה בתורה שנקראת פקודי ה׳: יחסר שלא יתמעטו ממנין שנפקדו בפעם חמישית בתורה שהיו ס׳ רבוא וג׳ אלפים וחמש מאות וחמש: ומה שאמר ברית כרותה שהרי בסוף התוכחה כתיב אלה דברי הברית בפ׳ ואתם נצבים שאף אם יתקיימו ח״ו הקללות לא יחסר ממנינם: המזג פי׳ כמו שישא׳ היין הטוב בטעמו ולא יחסר אף אם יהיה מזוג במים רבים כך לא יתמעטו מס׳ רבוא׳ כתורן בהר וכנס עץ גבוה ור״ל שיהיו מזוגים ומעורבי׳ כנקודות קטנות מ״מ אל יחסרו מס׳ רבוא׳ יושרדו ל׳ שריד: מופקדי׳ מנוים׳ וי״מ מפקדים חסרים ל׳ לא נפקד ממנו איש׳ מנוקדים ל׳ מנין כמו שהם מנוים בתורה ל׳ מלך מואב היה נוקד: ואם ח״ו לנגוף ואנף למגפה ובעם יהיו מופקדים בחרון אף של הק״בה ל׳ ופקדתי עליהם חטאתם: כסף תת כופר מחצית השקל הם מנוים׳ מפקידים ל׳ אפקיד רוחי: רגעי בקר ל׳ ותפקדנו לבקרים ולרגעים תבחננו פי׳ בכל יום ורגע הם עומדים בנסיון בוקר לשון הכא׳ כמו בקרת תהי׳ ועומד׳ בנסיון: ולי מה יקרו עלי הפקדי׳ הק״בה אומר לי מה יקרו לי ריעי משה ואהרן שפקדו אלה הפקודי׳ והמתפקדי׳ שזכו לשמור פקודי ה׳ ישרים פי׳ מצות: ונפקדים ונחסרים על קדוש שמי׳ ושוקדי׳ וממהרים

הַי וַקַיָם נוֹרָא וְמָרוֹם וְקָדוֹשׁ

אוֹמֵן בְּשָׁמְעוֹבִי תְשָׁא אֶת רֹאשׁ · הָל וַיַּחַר־אַיִךְ אוֹתָם
דְּרוֹשׁ: לַעַם אֲשֶׁר לֹא יִמַּד וְלֹא יִסָּפֵר · אֵיבָרָה
אֶסְפְּרֵם וְלֹא נִתְּנוּ לְהִסָּפֵר: עִקְּרָם כְּנֵאֱמַר לוֹ הַבֵּט וְסְפוֹר ·
שָׁב וַיּוֹשֶׁב אִם תּוּבַל לִכְפוֹר: זַרְעָם כְּחוֹל יַמִּים וְכוֹכָבִים
סְפוֹרִים · וַאֲנִי אֵיךְ אֶסְפְּרֵם וְלַעַד פָּרִים · רָם חָוָה לוֹ אוֹת
מְסֻפָּרִם · אֵיךְ לְמָנוֹתָם וְלַעֲמֹד עַל סְפָרָם · בְּקוֹד רָאשֵׁי
שִׁמּוֹתָם לְחֻשְׁבוֹן תַּעֲלֶה · וּמִדַּת מְנֻנָם בְּיָדְךָ אָז תַּעֲלֶה:
יָקָר שְׁלִישִׁי בְּתוֹכָם לֹא חוֹפְקָד · כִּי לְגִיוֹן מַלָּךְ לְבַדּוֹ נִפְקָד:
רָשׁוּם מְכֻבָּטָן לְהִפָּקֵד בְּמִשְׁמֶרֶת הַקֹּדֶשׁ · וְצֻבָּאוֹ וּפְקֻדָיו נִמְנִים
מִבֶּן חֹדֶשׁ: בְּשָׁמְעוֹ אֹמֶר וְנָתְנוּ אִישׁ כֹּפֶר · פָּיִן בָּמָה יִתְרֹצֵצוּ
אשכל

קדיש

לב"ה נתפלה להיות מסוקדים תמיד פי' שתקיימם למלאות משלושתם:
משתחווי' לך חי וקיים וכו':

אובן זה משה שנאמר בו כחצר ישת הלומן: בשמעו וכולי פי' תפקוד את חפצון
בני ישראל: חל ל' חלחלה: ויחת לשון מחית, ר"ל ותפעו חלחלה ורתת
ואמר איך תדרוש לסכו עם חצר לא ימד ולא יספר: עקר' זה אברהם שהיה שרוי עם חלש
ישראל: וזרעם כחול יומים וכוכבים ספוריס שהם דומים לחול היס מה חול היס חלש
הופר בו גומה בערב ובתמלח בשחרית כך ישראל, מה שחסרו בימי דוד הדבר כתמלח
בימי שלמה ונמצלו לכוכבים שאחד מהן שורף כל העולם: רס הקב"ה חיוה לו אות
למשה ואתן לו אות סימן איך לעמוד על מניינם: בקור ל' חקירה פי' חקור ועקר לשון
אותיות של שבעים ואז יעלה המכין בידך ביאר ר' מרחובו מחתים חלף ס' משמעון ג'
אותות חלף י' מיהודה י' מיוסף י' מיששכר ל' חלפים ג' מכתלי חמשים שלשי' ג' מזבולן
ג' חלפים ב' מבנימין ג' חלפים מחצר חלף ב' מן גד ד' מן ז' חלפים מחלף שם אחות
חלף פחות ג' חלפים שפלו: יקר שלישי שבט לוי היה שלישי לשבטים שעליו נאמר
מחצר יקרת בעיניו נכבדת: רשום מבטן פירש זה שבט לוי שכתוב בדברי הימים אחו
ידותון גדל' ישעי' שעי' כלם משה ולא היה רק חמשה שלא זה שמעי שהי' עדיין במעי אחו
ואע"פ כן מכה אותו· וכן יוכבד כימכת עם ע' נפש ועדיין לא נולדה לו כמו שפירש
רש"י בפרש' מדבר סיני ובאהו של שבט לוי היו חימים מבן חדש ומעלה שהיו עדיין
כמוך לבטן אמו: פין דבר אחר יתרצ"ה הקב"ה הנקרית חשכול הכופר מן החלפים שהוא
עגיר בעיו ואם יתן סיה פדיון לנפשו ונהלת כתיב אח לא פדה יפדה איש ולא יתן לאלקים

כפרו

אִשָּׁכֵל הַכֹּפֶר׃ יְצִיר מַה יִּתֵּן פִּדְיוֹן נַפְשׁוֹ וַיִּמְצָא חֲנִינָה פְּנֵי שָׁם
נַפְשׁוֹ׃ קָדוֹשׁ כְּהָפֵץ לַהֲצִדִּיק עַם זֶה׃ בְּמִין מַטְבֵּעַ אֵשׁ
הָרְאָהוּ בַּמַּחֲזֶה׃ לְמִדְרוֹ זֶה יִתְּנוּ וְלֹא יִתְמַתָּנוּ׃ וְלִכֹּל יִתְּנוּ אֶת
אֲשֶׁר נָתְנוּ׃ יָהּ לֹא מָצָאנוּךָ שַׁגִּיא כֹּחַ׃ בַּאֲשֶׁר נִקְיָתָ חֻטְאָ
גִּבּוֹרֵי כֹחַ׃ חזו רַחוּם בְּרַחֲמָתְ נְשׂוֹאֶיךָ בְּכֶסֶף כִּכּוּרִים׃ כֵּן
שְׁעָה שְׁפָתֵינוּ בְּשֶׁלּוֹם פָּרִים׃

אַל נָא לְעוֹלָם תּוֹעֲרֵן׃ וּלְעוֹלָם תּוּקְדָּשׁ׃ וְלָעוֹלְמֵי
עוֹלָמִים תְּמִלּוֹךְ וְתִתְנַשֵּׂא׃ הָאֵל מֶלֶךְ נוֹרָא מָרוֹם
וְקָדוֹשׁ׃ כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים׃ מַלְכוּתוֹ נֶצַח
נוֹרָאוֹתָיו שִׁיחוּ׃ סַפְּרוּ עָזּוֹ׃ פְּאֵרוּהוּ צִבְאָיו׃ קַדְּשׁוּהוּ
רוֹמְמוּהוּ׃ רֹן שִׁיר וְשֶׁבַח׃ תּוֹקֵף תְּהִלּוֹת תְּפַאֲרָתוֹ׃
עֵר אֶשָּׁא רֹאשׁ׃ כְּמוֹ מֵרֹאשׁ׃ לְהַקְדִּישׁ לְקָדוֹשׁ׃
עֵר בְּמַאֲזְנֵי צֶדֶק׃ יַכְרִיעֵנִי לְיֶצֶד׃ נוֹרָא וְקָדוֹשׁ׃
אֵלֶּה אֶזְכְּרָה אֵת אֲשֶׁר נָעֲשָׂה׃ בְּהִיוֹתִי בְּטֶרֶם וְשֻׁקַּטְתִּ בְּנָכוֹן
וְנָשָׂא׃ גּוֹעֲלְתִּי בְּעֶבֶר וּשְׁקָלַי אֵיךְ אֶשָּׁא׃ דֵּי שָׁקָלַי

עד

כפרו׃ תכיכה פני הקב״ה שעשה ויצר לו נפשו׃ קדוש הקב״ה כתפן וכו׳ כרחם לתשב
ל כוזב יתנו׃ ולח יתמתנו לח תיחרו לטון המתנה׃ ולכל יתנו פי׳ יספרו לכל
העולם וישבחו עלמס כמה נתרלה להם׃ שגיח כח פי׳ לח מלחנו שברחי כוחך בגדיו
מתכבד עליהם בתיכת הון רב׃ שגיח כח ל׳ גדול חומן י״מ לח מלחנו חסר כח לח נפקד
ממנו לחם תרגום לח שגיח ממניכה׃ כחסר נקית חטח של ישרחל בחמלית הסקל
שמשליכים בישרים כמו מלחכים שנקרחים גדורי כח עושה ישרחל׃ רחום הקב״ה כרחמיה
ישרחל המשולים מני רחם נכסף נפקים קולים כופר נפש הוי כן שעה כן תקבל תפלת שפתיהו
שנה חנו מקלימין פרי׳ של קרבנות שכ׳ ונשלמה פריס וגו׳׃ חל כח לפי שחתרכנו
בקרובן ולח לחמרנו הקדושה כמו בכל יום לכך לומר זה במקום נעריך שכי הקדושה׃
עד שנח רחש וכולי פירוש תפלתנו שעה בשלום פריס עד כדי להקריב קרבנות כמו
שחתם ולהקדיש לקדוש ושם העומות יגרמו רק בעתה של בעת׳ לחישכה חז תהא
החתי׳ במקום הקרבנו עד שתכריענו לכל׳ במחזני כדק ע״ד רב חסד מטה כלפי חסד׃
אלדת חזכרה לני זוכר הנרות שנעשו בי על ידי עובדי ככנים ומזלות כשהייתי
ועשה נעשה ושקט שלוה בנית המקדש שנקרא נכון ושם׃ גועלתי בעבר
כתעבתי

עַד לֹא שָׁקַלְתִּי׃ הִנָּם לְמַס עוֹבֵד הַיּוֹם שָׁקַלְתִּי׃ וּבְחֵטְא
עִוּוּל שֶׁקֶל לְרָשָׁע נִשְׁקַלְתִּי׃ זוּזַי לְלֹא תַתִּי לְשָׁכְנִי בְּגִילָה׃
חַבְתִּי לְתַשְׁלוּם דַּרְכְּמוֹן לְעוֹלֵי גוֹלָה׃ טוּבְעוּ גַּם הֵם
וְהוּעֲרַמְתִּי מְגֻלָּה׃ יוֹשֶׁר שָׁלוֹשׁ קֻפּוֹת מְשֻׁלָּשׁוֹת סְאִים׃
בְּנוּסוֹת לְמֶקַח שַׁי מְרִיאִים וְשֵׂיִים׃ לֻקְּחוּ וְאֵין עוֹד בִּצְעִי
נוֹשְׂאִים׃ מִדַּת שׁוֹפְרוֹת תַּקְלִין חַדְתִּין וְעַתִּיקִין׃ נְדָבוֹת
אֲשֶׁר בָּם הָיוּ מְעַתְּקִין׃ סָרוּ כַּמֶּה מֶנִּי וְהַדְּבָרִים עַתִּיקִין׃
עוֹצֶם הֲמוֹן חוֹגֵג שׁוֹטֵף כַּנָּהָר׃ פֻּזָּר וְנוֹתַרְתִּי כְּתוֹרֶן בְּרֹאשׁ
הָהָר׃ צֶדֶק מְלוֹנִי שֻׁעֲרַר כְּתֵל הַר׃ קַן צִפּוֹר קָרָא לִמְרוֹם
הָרִים׃ רֹאשׁ נְשׂוּאֶיךָ כְּמֵאָז בּוֹ לְהָרִים׃ שִׁבְעָה וּשְׁמוֹנָה
עֲלֵיהֶם לְרֹאשׁ תָּרִים׃ עד אשא

ובכן

כתעבתי בעביר׳ שעברתי שנ׳ וגעלה נפשי אתכ׳ על שעברתי מצות המקום והגלני
מארצי: ואיך אשא שקלי עכשיו בזמן חורבן הבית שאז היו קונין קרבנות בעד מעות
השקלים: די שקלי עד לא שקלתי פי׳ לפי שלא נתתי מחצית שקלי למקד׳ שאפי׳ העני
השיגה ידו לתנו ולכן נותנין מס זהו למס עובד ולכך נקט די כמו בקרבן עני שנ׳ בו
אם לא תגיע ידו די שה: חבתי לתשלומין לכורש בבנין בית שני לצורך המלאכה:
דרכמון שם מטבע של כסף בעזרא לעולי גולה כדי לעלות בני הגולה לרגל לב״ה:
טובעו גם הם הדרכמונים שנחרב בית שני: והוערמתי ונשארתי ערומה ומגולה: יושר
שלש קופות שבהן היו תורמין הלשכה בפרוס ג׳ רגלים בשנה שמניחין בהם הנדבות
והשקלים שישראל הביאו שם: משולשות סאים כל אחת מהקופות מחזקת שלשה סאין
והיה כתוב עליהן א׳ ב׳ ג׳: כנוסות למקח פי׳ אסופות ליקח מהן קרבנות צבור תמידי
כבשים ושיים וצרכי ב״ה: מריאים הם כבשים שמינים: בצעי ל׳ גזל וחמס כמו בוצע
בצע: מדת שופרו׳ תקלין חדתין ועתיקין שני שופרו׳ היו במקד׳ כמין תיבה כשופר עקום
פי׳ רחב למעלה וצר למטה וחור נקוב בה על אחת היה כתוב תקלין חדתין ר״ל שקלי׳
חדשים ועל השני תקלין עתיקין ר״ל שקלים ישנים והוא ל׳ ישן כושן תרגומו עתיק
דעתיק: נדבות היו מעתקין פי׳ מסלקי׳ באותן שופרות נדבות שלה׳ ל׳ ויעתק ותרג׳
ואיסתלק: סרו כמה מני פי׳ כמה שני׳ עברו שסרו מעלי ובטלו השופרות ונדבתם
ושאר דברים יקרים זהו שיסד והדברים עתיקין ל׳ ולמכסה עתיק תרגום ויקר סגיא:
עוצם המון חוגג ל׳ חג פי׳ ישראל שעלו לרגל בחיל גדו׳ בכח בהומי׳ בהמון. כנהר
שוטף סביב בחוזק שנ׳ אדד׳ עד בית אלקים: בקול רינה ותודה המון חוגג ל׳ חג:
פזר נתפזר אותו: צדק מלוני ירושלים שכתוב בה צדק ילין בה עכשיו שוערר ל׳ שממה
מערורה לשון חרבה: כתל הר כעיר הנדחת שנ׳ בה תל עולם לא תבנה אלא עד

שבמאזני

וּבְכֵן לְךָ תַּעֲלֶה קְדֻשָּׁה כִּי אַתָּה קָדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וּמוֹשִׁיעַ :
אָז רָאִיתָ וְסָפַרְתָּ · וְהֵכַנְתָּ וְחָקַרְתָּ · וּמָדַדְתָּ וְכָלַלְתָּ וְשָׁקַלְתָּ ·
וְאָמַדְתָּ וְצָבַרְתָּ · וְפָקַדְתָּ וְחָשַׁבְתָּ וְסָכַמְתָּ · וָמָנִיתָ וְסָפַרְתָּ ·
קָצַצְתָּ וְחָרַצְתָּ וְגָזַרְתָּ · וְטָפַחְתָּ וְשִׁעַרְתָּ וְהִבַּטְתָּ וְהִבַּנְתָּ ·
וְהִשְׁכַּלְתָּ וְשָׁרַתְּ וְסָכַרְתָּ · וְכָתַבְתָּ וְחָרַטְתָּ · וְחָקַקְתָּ וְצִיַּנְתָּ
וְחָרַתָּ · וְלִמַּדְתָּ וְהוֹדַעְתָּ וְהוֹרֵיתָ וְגָזַרְתָּ · וְצִוִּיתָ וְקָרָאתָ ·

ענית

שבמחזורי נדפס תכריעיני לנדפ : קן בפור ירושלי׳ שהיתה מתוקן ליפרחל שנקרא בפור
שב׳ גם בפור מנח׳ בית וחדור קן לה יהי רצון שנהיה חפצים ותקרא להר בית י״י נכון
ונבוא ברחם הבריות וי״מ קן בפור ירושלים שעכשיו קטנה נקט בפור ויפרחל כלומיש
ממנה בלפור נודד מקנו קרא לותם לב״ה שהוא במרום הריש שב׳ יחדרו בלפור
מחניים וגו׳ : ובכן יכון להעלות לך קדושה שתהא קדוש יפרחל ומושיע בזכות התור׳
שנשרף מזה קודם שנשר העול׳ כדמפרש :

אז רחית הפייט נקט פסוק זה מזכריה ויספר הכיל׳ וגם חקרה ר״ל הקב״ה היה
מסתכל בתוחיות התורה ובהן ברח העולם שסיפר לותיות בפולות ופשוטות
רחסורות מחלעיון ולחרוזים וברח בכל בתוחיות הם בלולות׳ בספר יצירה כך פי׳ רש״י
ביחוד : והכנת ל׳ זיממת : וחקרת בעפתה לילך לברחות בל דבר · ומדד בשעלו
מים : וכלת ומדד הארץ בשלים לשבטיו והו׳ ל׳ מידה שב׳ וכל בשלים עפר הארץ ושקל
בשלום הריש : וחמדת ופברת פי׳ בחומדנה רחה היכן תהום גדול שם בפר הר גדול
ותהו׳ קטן בפר בשם הר קטן שלח יפלו ויחרבו את העולם : ופברת לשון ויפבור
יוסף בר : י״מ בחמוד הדעת בפר עפרו של חדם הרחשון וכנסו מכל בנפות הארץ :
ופקדת ותפקדנו לנקריש : וחשבת וסכמת ל׳ סכום וחשבון ותוכן לבניש תרגום
וסכום : ומנית וספרת לשון מונה מספ׳ לכוכבים : קצבת וחרצת שעשית קצבה
ושיעור בפריית שמים וחרץ שהיו מתגלגלין ומתפשטין בשחמר יהי רקיע עד שחמר
להם הקב״ה די ולכן נקרח לל שדי שחמר לעולמו די : חרצת ביחרת לשון כך מפשיטך
לחתה חרצת וגזרת פי׳ ניית לשמי׳ שיתנועצו : וטפחת לשון מדידה שב׳ וימיני טפחה
שמי׳ : ושערת נתת שיעור למהלכת׳ : והבטת שב׳ הוח לקלות הארץ יציב : והבי׳
שמחמר תלקי׳ הבין דרכם : והשכלת לשון מיד י״י עלי השכיל : וסקרת לשון רחייה :
וחרשת וחקקת ולייבת כולן לשון קיון פירוש שבחבת התורה חרות על הלוחו׳ וחקוק׳
בסיומי׳ וכהסקופיות כמו שחוק׳ הסורף בכלי שמורטין וחוקקי׳ בו ציורי׳ : וחוית לשון
יהוה בינת פירוש והבדת והוריית וגזרת פירוש למדת שתסם לדון גזירה סוה : וצויית
וקראת ועניית ודברת ואמרת בח ורחה בכמ׳ לשונות בח הדבר ליפרחל בלשון בו בח את
בני יפרחל ובלשון קריחה ויקרח לל משה ובלשון עמיה והחלקים יענכו בקול ובלשון
דבור וידבר י״י ובלשון תמירה ויאמר י״י וכל בך למה חלח ללמד היך יתנהג הרב עם
תלמידיו שיהם יש תלמי׳ שחינו רוצ׳ ללמוד אלא לו בך וכך למוד: כל מנין ומשק מנין על

הנקוד

וַעֲנִירַת וְדִבְרָתָ וְאָמַרְתָּ: כָּל מְנַיִן וּמִפְקָד וְחִשְׁבּוֹן וּמִסְפָּרַיִן.
כָּל מִשְׁקָל וָפֶלֶס וְכִיס וְגִזּוּרָיו. כָּל כִּיל לַח וְיָבֵשׁ וּמִשּׁוּרָיו. כָּל
כַּן וְקַצָּב מֶדֶד וְשִׁעוּרָיו. הֵיאַךְ לְדַקְדֵּק חֶשְׁבּוֹן לְכָל דָּבָר.
לְבַל יוּגָלֶם חֶשְׁבּוֹן וְיוּשְׁטָה וְיֵעָבֵר. מַתְחִיל בְּמִדִּידָה מַתְחִישׁ
כְּמֵאוֹת שָׁנָה. עַד שֶׁהוּא מְכַלֶּה בְּאַצְבַּע הַקְּטַנָּה: דֶּרֶךְ יָם
הוּא בָּעֲשָׂרָה פְּרָסָה וְאַרְבַּעַת מִיל הֵיא כָּל פַּרְסָה וּמִדַּת הַחַיִל
שִׁבְעָה וּמַחֲצָה רַיִס. וּבִשְׁלֹשִׁים קָנִים הוּא קָנֶה הָרִים
וְשִׁיעוּר הַקָּנֶה שֵׁשׁ אַמּוֹת וָזֶרֶת. וְכָל אַמָּה מוֹדֶדֶת שְׁלֹשׁ
בָּזֶרֶת. וְהָזֶרֶת מוֹתַחַת עַד שְׁנַיִם בַּסִּיט. וְאַרְבַּע אֶצְבָּעוֹת
הוּא הַטֶּפַח וְהַסִּיט: וְכָמוֹ נִתְּנָה מִדָּה לְמִדִּידַת הָאָרֶץ. כֵּן

נתן

הוֹרוּ הַלְּחוּתִיוֹת: מִפְקָד עַל מִקּוֹם הַלְּחוּתִיוֹת הַסְּבוּן עַל סֵדֶר הָעוֹל: וּמִסְפָּרַיִן כָּל סֵ
הַסְּבוּ מִכָּל הַחֶשְׁבּוֹנוֹת: פְּלֹס מִשְׁקֹלֶת גְּדוֹלוֹ וְכִיס לְחֶבְיֵי. מִשְׁקוֹלֵי בֶּהֶן הַמִּשְׁקוֹלוֹת:
וּם מִפְרְסֵי. פְּלֹס הוּא הַקְּנֶה מִשְׁקוֹלִין בּוֹ בְּסִימְנֵי. כְּלֹא לְחֶבְיֵם: וּגְזוּרֵיו כְּגוֹן מַכָּה וְהַכֵּי
מַכָּה וְשָׁלִים מַכָּה וְרֹגֶיעַ מַכָּה עַל שְׁמוֹ. מִכֵּי. לְוֹתוֹ לְמִשְׁקוֹל שֶׁל חֵצִי חֹמֶר וּשְׁעוֹרָה: וְכוֹ
לְהּ וְיֵדַע לֵידַע גַּם כֵּן כָּל מִדַּת לְהּ לוֹ יֵשׁ סְיִיבִים מַחֲזִיק יוֹתֵר מִן הַלְּהּ וְיֵשׁ מַחֲזִיק פָּחוֹת:
וּמְשׁוּרָיו לְמִן בְּמְשׁוּרָיו וְהוּא מִדַּת הַלְּהּ וְהֵיכֵם כַּךְ פִּי' רַ"ש בְּקוּטְסִין: כָּל קוֹ פֵּירוֹ לֵידַע
חֵיזֶה בְּרִיוֹת תַּחַת קוֹ הַשָּׁוֶה וְחֵיזֶה דְּרִין חוּץ לְקוֹ הַשָּׁוֶה וי"ו קוֹ וְקָצֵב מֵדֶד הוּא מִדַּת
הַשְּׁדוֹת בְּהוּמוֹ מְסִיחִים: וְקָצֵב לְפְעָמִים מְשַׁעֲרִין הַמֵּדָּם בְּעֵרֶךְ עַל פִּי הַתַּסְעֻרוֹת וְהַכֹּשֶׁר:
וְזֶהוּ שִׁעוּרָיו וְכוֹלֵם נִלְמָד מֵהַתּוֹרָה: וְקָצֵב כְּלוֹמַר סְ"מִי' קָנֶה הוּא קָצֵב הָרִים
וְהֵיאַךְ לְדַקְדֵּק וְכוֹ' כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה לְטוֹס וְסִתְוֹ' סוּס דָּבָר טוֹעֶה וְעוֹבֵר מִן הָעוֹלָם פְּלֹס
יֵדַע הָאָדָם מִדָּתוֹ וְשִׁיעוּרוֹ מִן הַתּוֹרָה וְיַעֲמוֹד עַל הַסְּבוּרוֹ וְעִנְיָנוֹ: מַתְחִיל לְמִנּוֹת
תַּזְמֹנֶת מֵאוֹת שֶׁכָּךְ פִּירוּ. מְהַלֵּךְ אָדָם כִּימוֹתִי'. פַּרְסָאוֹת לְיוֹם וְאֹם הוּא חִי הַמֵּם מֵאוֹת
שֶׁכָּךְ שֶׁכָּכָל שֶׁכָּךְ סַ"ד יָמִים וַיֵּלֶךְ בְּכָל יוֹם' פַּרְסָאוֹת יַלְ'. מֵאוֹת תִּלְפִים וְכוֹ' לֵידַע לְהַעֲלוֹת עַל
פַּרְסָאוֹת: עַד שֶׁהוּא מְכַלֶּה. וּמִקְטָן וּפוֹחֵת מִמֶּנָּה וּשִׁיעוּר הַחֶשְׁבּוֹן יָבִיא לֵידַע לְפִי בְּעֻפֶּת וְיִכוֹל
לְמִבְּנֵי קְסָנָה בְּאֶצְבָּעוֹת שֶׁבְּכַפּוֹ. שֶׁהֵם בְּטַפֵּי לְבַל תְּבָעוֹת גְּדוֹלוֹת לְיָמִין רַק לְ' בְּעֻפֶּת וְיִכוֹל
לְהֵם לֵידַע לְהֵי. כְּמוֹ לְאֶבְעוֹת קְטַנּוֹת מְחַזִּיקִין לְזֹרֶךְ מִדַּת הָעוֹלָם: וְכָל לְהֵם מִדַּת
לַיִם בְּזֶרֶת פִּירוּם שֶׁהַזֶּרֶת הוּא לְיֵי. לְהֵמָה וְהַזֶּרֶת הוּא כְּשֶׁרֹּבַע לְאֶבְעוֹת לְבַדְּוִים כָּל לְ'
וְהַסִּיט הֵיכוֹלוֹ מֵהֶם הוּא לַיִם לְהֵמָה כְּדֵאִית. בְּתַלְמִי' יְרוּשַׁלְמִי' לְבַל כְּשֶׁהֵיכִי
לְאֶבְעוֹת זֶה מֵזֶה וּמוֹדֵד מִזֶּרֶת עַד לְגוֹדֶל לְיָמִין נְכָסִים רַק בְּלְהֵמָה: סִיִּים בְּסִיט וְכָל
הוּא בְּסִתְרִיחַ וּמִפְסִיט הֵיכֵם לְאֶבַע לְהֵמָה וְכִסִּיט הוּ' טֶפַח קְטָן שֶׁהֵם טְפָחִים בְּלְהֵמָה תּוֹלְדוֹת
קַשְׁעוֹרִי' הַלְּלוּ מְלֻבָּדוֹ' יְרוּשַׁלְמִי': כְּיֵל מִידָה לְתוֹלְדוֹת הַאֹר' הַמִּים נִקְרָאוּ תּוֹלְדוֹת

הַאֹר'

פְּתוּכָיִל לְתוֹלְדוֹת הָאָרֶץ · מַתְחִיל מֵמָאָה וְשִׁשִּׁים וָשֵׁשׁ שָׁנָה ·
עַד שֶׁהוּא מְכֻלֶּה בְּשִׁשִּׁית אֶצְבַּע הַקְּטַנָּה · זֶה חֵיל הַגָּדוֹל
בִּשְׁלִישׁ יוֹשֵׁב · בְּמֵאָה וְשִׁשִּׁים וָשֵׁשׁ וְעוֹד מִתְחַשֵּׁב · וְעָמְקוֹ
בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לְמִתְחַסּוֹף · וְסוֹף בְּשִׁבְעִים וּשְׁנַיִם לְעוֹגֵל
גִּיחוֹן · וְגִיחוֹן מְכֻפָּל שִׁשִּׁים בְּמִדַּת פְּרָת · וְהִפְרָת תָּקִפוֹ
בְּנֶגֶד שְׁנֵי הַנְּהָרוֹת · וּשְׁנֵי הַנְּהָרוֹת כְּעֵרֶפִּים בְּאוֹרֶךְ הַיַּרְדֵּן ·
וְהַיַּרְדֵּן מַרְחִיב חֲמִשָּׁה כִּיסִּים הַחֻבּוֹל · וְיָם הַזֻּבּוּל מֵאָה וַחֲמִשִּׁים
פַּרְקָאוֹת · וּמִדַּת הַמַּלְכָּה כְּשִׁנֵּי הוֹמָרִים בְּיֶבֶשׁ · וְשִׁיעוּר כָּל
חוֹמֶר בְּשִׁנֵּי לְתֶכֶם · וְכָל לֶתֶךְ יָכִיל חֲמִשִּׁית אֵפוֹת · וְכָל
אֵיפָה עֲשָׂרָה עֹמָרִים · וְכָל עֹמֶר שִׁבְעַת רֶבַע וְכֻלָּה ·
וְהַכֻּלָּה אֶחָד מִמֵּאָה וְעוֹד בְּמֵאָה · וּמֵאַת יֶבֶשׁ חֲמֵרָה שְׁלִישׁ
בַּלַּח · וּמֵאַת הַלַּח אֶחָד מִשְּׁלִשָּׁה בְּבַת · וְכָל בַּת מַחֲזֶקֶת
שִׁשָּׁה בַּהִין · וְהַהִין כֻּלּוֹ שְׁנַיִם עָשָׂר לוֹג · וְעוֹד לוֹג מִתְחַלֵּק
לְאַרְבַּעַת

מתחיל ממאה וששים וששה וסך הכל לפי שהמי' הוא סלים העולם
וכל העול' הוא מהלך ת"ק שנה כמנין שהסלים הוא חורך מהלך מאה וששי' וסך הכל
ועוד שמונה חדשים ולפיכך אמר במאה וששי' ועוד ועוד מתחש' ועוד הוא שמונה חדשים
בשלים יושב כפיעור יסוד העולם שהוא סלים · ועמקו עשרים וארבע למעלה סוף
סלים הגדול שהוא חוקיעוס שסובב את כל העולם · לעגול גיחון שהולך בעולה
וסובב את כל הארץ כוש הוא שהולך שבע שנים · שני כהרי פישון וחדקל · יש הזכול
יש שעשה סלמה במקדש שנקרא זכול שני בית זכול לך היה שלו היה רחב עשר אמות
מאמתו של שפתו והירדן היה רחב חמשים אמה ויש של סלמה החזיק ג' חלפים את
הוא ג' חלפי' כשה' בלוסות שהגדול מחזיק סלים · חומר הוא סור והוא ל' סאין
לתך הוא חצי כור · חיפה סלסה סאין עשרה יוצרין של' והעומר עשירית החפה הוא
שבעת רבע פי' רבע הקב והוא ז' לוגין כי קב הוא חמשה לוגין והכלה בילה והומם
מילה שבת ויחיפה תוכן אחד להם כלכתיב ביחזקאל רק שמלת הלח נקרא בת ושלת
היתם בתחד בנדוסם לפיכך הלח חסרי סלים ביתם והיחיפה ג' סאין והסאה ו' קבין והקב
ד' לוגין כמנין ע"ב לוגין בחיפה עשירית של ע' לוגין והלוג הוא רבע הקב וד' לוגין הם
ע"ב סלים העשירי' מהם בילה ותומם בילה ונקרא כלה · וההין שני עשר לוג סמל ושמן

לְאַרְבַּעַת רְבָעִים. וְרֹבַע מוּכָן לְרִבּוּעַ כּוּס יְשׁוּעוֹת. וְהַפֵּס
סוֹבֵב אַרְבָּעִים עַל אַרְבָּעִים. וְעַל גּוּבַהּ חֲסַר שְׁתּוּת
מֵאַרְבָּעִים: וּכְמוֹנָתָן כְּיֵל לְתוֹלְדוֹת הָאָרֶץ. כִּנְּנָתָן
לִימֵי הָאָרֶץ. מַתְחִיל לִמְנוֹת מִשִּׁשָּׁת אַלְפֵי עֵרֶץ. עַד שֶׁהוּא
מְכַלֶּה בְּרִגְעֵי אָרֶץ. כִּי הָעוֹלָם כֻּלּוֹ שִׁשָּׁת אֲלָפִים. עוֹשִׂים
חֲמִשָּׁה וְשִׁתֵּי יָדִים מֵהַזּוֹרוֹת. וּמִנְיַן הַמֵּחֲזוֹר בְּעֶשְׂרִים וְשָׁנִים
יוֹבֵלוֹת. וְשָׁנַת הַיּוֹבֵל שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת הַשָּׁנִים. וְשַׁבָּתוֹת
הַשָּׁנִים בְּעֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנָה תְּקוּפוֹת. וְיָמוֹת הַתְּקוּפָה תְּשָׁעִים.
וְאֶחָד יוֹם וְשָׁלִישׁ. וְעוֹנַת הַיּוֹם חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְשִׁבְעִים וְשֵׁשׁ.
וְרִגְעֵי הָעוֹנָה בְּעוֹנוֹת כָּל הַיּוֹם. וְהַמַּדְקֵדֵק מֵהֵיכָן קָדְרִגְעֵי
לְכַמָּה רְגָעִים: וּכְמוֹנָתָן חֲשָׁבוֹן עַל כֹּל. בִּנְּנָתָן מִשְׁקָל
וָפֶלֶס לַכֹּל. מַתְחִיל מִכֶּבֶר עַד פְּרוּטָה הַקְּטַנָּה. כֶּבֶר הַגָּדוֹל
בְּגוּדָל שְׁנֵי מָנֶה. וְהַמָּנֶה עוֹלֶה עַד שִׁשִּׁים שֶׁקֶל. וְהַשֶּׁקֶל
מִתְחַשֵּׁב בְּעֶשְׂרִים וְחֲמִשׁ סֶלַע. וְהַסֶּלַע חֲצִיוֹ בֶּקַע וְרֹבַע זוּז.
וְהַזּוּז מִתְחַלֵּק לְפֶלֶג וְחוּמְשׁוֹ מָעָה. נִמְצָא הַזּוּז חֲמֵשׁ מֵעוֹת

כסף

זית הין וכתיב שמן משחת קדש יהיה זה זה בגמטריה ו"ב: לרבוע כוס ישועות כוס של ברכת המזון שיש בו ל' ברכות וקרו ליה כוס ישועות על שם כוס ישועות הבא לכתחלה על ברכת המזון ור' מתולם פ' כוס ישועות ל' כוסות של פסח שמספר ישועות הבא יתברך ולאותו רביעית היין ביג' וחיה חסר שתות מאכצעיים פירוש חסר שתות מאכצע ויתכוון לפישור הירושלמי דמסכת שקלים דמפ' לחצבעי' על רוס לחצבע ומחסך הפלגים לחצבע הרי לו חסר מלחצבעי' כי חצי פלגים וחצי פלגים לחצבע הוה שתות לחצבע ולפ"ז פיוט ועוד לחריך בספר יסן ויתן צורך להבינו: בעפרים ובגים ונבלות היובל תחסב מ"ט שנה ושנת היובל עולה לכתן ולכתן כדברי ר' יהודה ודקתמר בעפרים ולא תמר עפרי' שלא יתכוון החסבון ופריך לומ' שתין המחזור כל כך יובלות שנה כפול ותשכח: בגודל שני מנה מנה הוה כסר של חול וכסר הגדול הוה כסר הקודש שנה כפול כמעה דכסר גדול ק"ך שקלים שהם ג' שלפים סלעים עושים ו' שלפי בקעים כמעה לפעה שלפים בסר אחד ח"כ מאה כסר לפעם מאות שלף הוא כחשבון התורה: רביע היכר מרביעית של סלע דינר והוא זוז הזוז מתחלק לפלג שם מטבע נקרא דינר מרביע והוא

בְּקָלָּ֔ה׃ וְחֲמֵשָׁה שְׁנֵי פוּנְדְיוֹת וְאִיסָּר כְּדַת׃ וְהָאִיסָּר עוֹלֶה עַד
שְׁמוֹנָה פְּרוּטוֹת׃ נִמְצָא הַבֶּקַע בְּאַרְבַּע מֵאוֹת פְּרוּטוֹת׃
וְהֵם בְּכָתָב חֲרוּטוֹת׃ וּבָבָה מְפוֹרָטוֹת׃ וְעַד מָקוֹם שֶׁאֱנוֹשׁ
יָכוֹל לִמְנוֹת׃ נִמְסַר לוֹ לְמָרוֹד וְגַם לִמְנוֹת׃ לְפִי כֹּחוֹ וְלִפְנֵי
מִיעוּט חֵילוֹ׃ הוֹקְצַב לוֹ מִיעוּט הוֹן שֶׁקִּדּוּ׃ וְלִפְנֵי שִׁכְלוֹ כֵּן
יְהֵא הַלִּילוֹ׃ גָּדוֹל אֲרֻנָּנוֹ וְרַב בְּחַ חֵילוֹ׃ לָבֵן עַל בֵּן אוֹחִיל
לוֹ׃ בִּי מְדָתוֹ וְיִשְׁקְלוֹ לְפִי גָּדְלוֹ׃ כָּל אוֹצְרוֹת רוּחַ פִּלֵּם
בְּמִשְׁקָלוֹ׃ וּמִי בְרֵאשִׁית מָדַד מִלֹּא שָׁעָלוֹ׃ וּשְׁמֵי רוֹם תִּכֵּן
זַרְתּוֹ מִלֹּא׃ וְכָל הֲרֵרֵי קֶדֶם בְּאֶצְבָּעוֹ שִׁקָּלוֹ׃ וְגִבְעוֹת עוֹלָם
תַּמֵּךְ בְּהוֹד אֲגָדְלוֹ׃ גֵּיא וְכָל עֲפָרָה בְּצָרָדָה הֲכִילוֹ׃ לְהוֹלֵל
תַּנִּין מְיוּמָנֵת הַכִּין לוֹ׃ נִמְצָאוֹת כָּל מַדַּת יְצִירַת עוֹלָמוֹ׃ כְּמִלֹּא
פִּיסַת יָד הִיא רְשׁוּמוֹ׃ וּכְקַמִּיעַ בְּיִד גִּבּוֹר בְּזְרוֹעַ הוֹתָמוֹ׃
וְאֵין לְקָצוֹב רוֹב מֶחְקְרֵי תַעֲצוּמוֹ׃ אֲשֶׁר כָּמַד וְקָצַב וְשִׁיעֵר
בְּמִדּוֹמוֹ׃ עַל כָּל מַדַּת כֻּסְּאוֹ וַהֲדוֹמוֹ׃ מַדַּת בַּת מֶלֶךְ בְּכֹל
מַעֲלָה׃ בְּאוֹרֶךְ בְּרוֹחַב בְּעוֹמֶק בְּגוֹבַהּ נִתְעֲלָה׃ יֵשׁ קֵן
לכל

והוא שמיטית של סלע וחומשו מעה: כתרגא מאות ולח ל' מאות ממם סלח תמלח רק ג'
מאות ועשרים לכל מכתתי מי שמפרש הפייט שכל מעה היה שני פונדיון ואיסר וגם
הפונדיון ג' איסרן ותמלח החשבון מכוון שהרי כ"ה איסרין בדינר שהוא הזוז כי ה'
מעות הם הזוז וכל מעה ג' פונדיון ואיסר נמלח ה' איסרין במעה ו' כ"ה מעות כ"ה
איסרין והאיסר שמונה פרוטות והבקע שני זוזין הרי ארבע מאות פרוטות מצומצמות:
והם בכתב חרוטות פי' כל הסעורי' והמדות אלו למדים מפי הכתב ומפורשים על פי
חכמי': חרוטות לשון ויצר לותו בחרט: מפורטות לשון כלל ופרט: מיעוט הון שקלו
פירש שלותו מחצית השקל שהוא דבר קטן הוא משקל פרעון וכן משקל ההלל והשבת
המעט מהשבחין לותו בני חדש תש"ס שהוא ית' גדול ורב כח: פילום במשקלו שכאחד
נשמות לרוח משקל תכן זרתו שכאחד ושמי בזרת תכן: בהצבעו שקלו גבעות עולם
שכאחד ושקל בשלם הרי, וגבעת במזכיס בערדה הוא תלמעי, ולמה נקראת ערדה
בתמצית ארם לג' מכאן וג' מכאן: הכילו מדתו שכאחד וכל בשלים בהצבע שליש שהוא
החלמעי: לחולל תנין להטות ברעה שנקראת תנין גדול הרובץ בתוך יאוריו: מיומנת

לְבַל תִּבָּלֶה: וְאִמְרָה הֲרָחֲבָה לַעַד לֹא בָלָה: מִדַּת עוֹלָם
כְּמִלֹּא פִיסַת יָד: וּמִדָּתָהּ נְתוּנָה בִּימִין וְרוֹעַיִד: מִדַּת עוֹלָם
כְּמִזְרַח וְעַד אַגְדֵּל וּמִדָּתָהּ בְּבַקָּאֵשֶׁר בְּאוֹר גָּדֵל: מִדַּת
עוֹלָם נִמְדֶּדֶת בִּשְׁלִישׁ אַמָּה: וּמִדָּתָהּ עוֹלָה וְנוֹסֶפֶת בְּאַלְפַּיִם
אַמָּה: כְּמַרְאֵה הַמְּדָה אֲשֶׁר צִיֵּר רָאָה: מְגִלַּת עֶשְׂרִים עַל
עֶשֶׂר אַמָּה: עָפָה אַרְבָּעִים עַל עֶשְׂרִים וְשִׁמּוֹנָה מֵאוֹת אַמּוֹת:
וְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּשִׁלִּישׁ אַמָּה: נִמְצֵאת דַּת בְּמִדּוֹתֶיהָ רְחָבָה
וַאֲרֻכָּה: אֲלָפִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת בָּעוֹלָם מַאֲרִיכָה: וְהִיא נִתָּנָה
לָעוֹלָם מֵרֹפֶא וַאֲרוּכָה: וּבִימֵינָהּ קוֹצֶבֶת כָּל יְמֵי אַרְקָא
וּבְשִׂמְאֹלָהּ שׁוֹקֶלֶת עוֹשֶׁר וְכָבוֹד וּבְרָכָה: וְהִיא הוֹדִיעָה אֶת
כָּל חֲבִיזֵי סְתוֹרוֹת: וְהִיא קָצְבָה כָּל מִדּוֹת סְפוּרוֹת: וְהִיא

## פתיחה

כל יד ימין זימן לפרוע שנאמר ימינך י"י נאדרי בכח וכו' ואע"פ שדי לו להקב"ה
להגדיל השמתם ומרוב חסד הרחם כל כאן: ומדת כתוב בימין כו' שנאמר ממינו אש
דת למו משמע כל הימין עם הזרוע והיד וכתיב נשבע י"י בימינו ובזרוע עוזו ויש
תורה שנקרית עוז: בשלים אמה בזרת הנכנסים שלש באמה ואמרה היא שהיתה
ונוסדת יותר מלשים אמה שרחה זכריה הנביא מגלה עשרים אורך ועשר רוחב ושיתה
כפולה שנאמר עשה ומפרש בירושלמי דשלים שהיתה כפולה לתרכה ולריחבה כמלא
שהיה מתפשטת היתה עשרים רוחב ותרבעים אורך וכשתחזור ותתלה את המנה
לרוחבו תוכל לעשות ממנה תרבעים תשעות שכל אחת תרכה עשרים ואחת אמה וכל
וכשתעשה מכל הרשועו' אורך לחד תמנת מכוון שמנה מאות אמה אורך ברוחב אמה
העולם בשלים אמה כמל' זרת חלק רוחב הרשועות גב' חלקים ויהיו כל אחת שלש אמה
רוחב ושמונה מאות אור' וכשתחבר ג' הרשועות ותעשה מהם אורך יהיו תשע מאות
חלקים וד' מאות אמות אורך ברוחב שלים אמה וזהו שנ' כפיים חלקים הרשועות
אמן בעול' ולפי שהעולם רק הוא זרת על זרת ליך אחת ג"כ לחלק אורך כל הרשועות
לזרת על זרת מכל אחת ג' זרתות ס"ה שבעה חלקים ומחתיים אחת ביחות של זרת מתפשט
כמלא שכל העולם חלק אחד משבעה חלקים ומחתיים בתורה כדברי הירושלמי ומשם
עבודין: עשה כפולה ומבוסלת ת"י ותעוף: מרפא וארוכה שנאמר ארפא משוכם
ואקוי למכותיך: וביתינה קוצבת כלה של אורך ימים ביתינה: חבין סתר סתום:
מפקד תכסוסים מפרשי בספר יען כמו סנות ומספר הלוחות מלמדים עד כה ועד הפה:
גדודי עלוניים שם' חלק חלקין ישמעאלים: קומת חלפי של רבב חלקים הבאות חלקי

שנאן

פָּתְחָה אֶת כָּל חֲגוֹרוֹת. וְהִיא שָׁקְלָה וְאָצְרָה אֶת כָּל אוֹצָרוֹת:
וְהִיא חָקְרָה הֲמוֹן מִפְקַד תַּחְתּוֹנִים. וְהִיא נָתְנָה מִסְפַּר גְּדוּדֵי
עֶלְיוֹנִים. וְהִיא שִׁעֲרָה קוֹמַת אַלְפֵי שְׁנָאנִים. אֲשֶׁר זֶה מְזֻמָּה
בְּקוֹמָתָם מְשׁוּנִים: יֵשׁ כְּמִדַּת חַיָּם חֲגַרְזֹל קוֹמָתָם. וְיֵשׁ
כַּחֲלָלוֹ שֶׁל עוֹלָם הַקָּמָתָם. יֵשׁ כְּמִלֹּא כָּל הָעוֹלָם תְּקוֹמָתָם.
יֵשׁ לִשְׁתֵּי טִיסוֹת טַסִּים עוֹלָם. וְיֵשׁ לְטִיסָה אַחַת עֲפִים עוֹלָם.
וְכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּמַחֲנֵהוּ נֶעֱלָם. וּבְמִחְיָתוֹ צָג וְחָשׁ וְרוֹמֵם
וְנֶאֱדָם. עַד יִתֵּן רְשׁוּת מֶלֶךְ הָעוֹלָם. וְחָשִׁישׁ עַד יַמְלִיכוּהוּ
עַם עוֹלָם. וְאָז יִפְצְחוּ לְפָאֵר אֱלֹהֵי עוֹלָם: וּמִשָּׁהֶם מְפָאֲרִים
עוֹד לֹא שׁוֹנִים. כִּי בְּנַהֲרֵי דִינוּר שָׁחִים וְנִתָּנִים. וְעוֹד מֵנִי
נֶחֱצָבִים וּמִתְחַדְּשִׁים בְּרֹאשׁוֹנִים. שֶׁבַח וְהַלֵּל וְרוֹמְמָאֵל
מְשֻׁבָּחִים. וְכִפֵּי קֶשֶׁת עִם כְּנַף רְנָנִים. זֶמֶר וְשִׁיר וְעֹז וְרֶגֶן
מְרֻגָּנִים. וּשְׂרָפִים הַמְּעוֹלִים עַל כָּל שְׁנָאנִים שֵׁשׁ כְּנָפִים בְּנֵוִים
חֲתוּנִים. מִמַּעַל לְיוֹשֵׁב עֲרָבוֹת לְכֻם נְתוּנִים. וְלִיוֹשֵׁב עַל
כִּסֵּא בְּחֵילָה מְנֻגָּנִים. מְצִיא חֵן בְּנִגּוּנָם הֵם מְחֻגָּנִים. וְקוֹדֶם
לְכָל צָבָא מַעַל עוֹנִים וְשָׁלוֹשׁ קְדֻשָּׁה לָרָם וְנִשָּׂא נוֹתְנִים.
בּוֹרְעִים וְכִשְׁתַּחֲוִים הַמּוֹנִים הֲמוֹנִים. לְנַעֲרָץ בְּסוֹד אַלְפֵי
רְבָבוֹת עֶלְיוֹנִים. וְנִקְדָּשׁ בְּאַלְפֵי רְבָבוֹת תַּחְתּוֹנִים: בַּכָּתוּב
עַל יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ:

ברוך

שפתון זה סדלפון שנעשה מחציו של ת"ק שקה בתם' מגיה: כתדת היס שנאמר
ועיתו כתרשיש: בכלה כל העולם תלוי על עולם עם עובי הרקיע: יש לפתי עיסות
לתרסין בפרסות מיכאל בתחל וגבריאל בשתים: כיפי קשת חלו בשמים העשוים
כיון טיסה וקשת: בכף רגליה חלה מלחמים שתומרים שירה בשתים בכפים שנאמר
ושתים יכופף ת"י ישבח: בגוים תגדים תן ובניעות לכם שים לכם שני כנפים
שתחר בשתי, יכסה פניו כו': ושלוש קדושה קק"ק ות"י קדים בשמי מרומא בי' שכינתי,
קדוש על הרשעה כו' קדים לעלם כו' ו"ו שמלוי תחל בקר' קדוש וכשתותו מלאך מתמיל
לומר קדוש קדוש קדוש שונין תחריו קדוש. ושוד תחריך בס"ו:

# מוסף לפרשת שקלים

ברוך אתה וכולי עד ומושיע ובמן

**אָשְׁכּוֹל** אוֹ תְּאֵוַת כָּל נֶפֶשׁ. בְּצִלּוֹ חָמַדְתִּי שָׁבָת בְּמִצְוָא
נוֹפֶשׁ. בִּקַּשְׁתִּיו וְלֹא מָצָאתִיו וּפִצְיָתִיו בְּטֶפֶשׁ.
חָמַק וָעָבַר כְּלֵהַדְרִיר לִי חוֹפֶשׁ. גָּוַלְתִּי שָׁקַלְתִּי מְתַרְתֵּם בְּחוֹמֶר
נֶפֶשׁ. וְטָבַעְתִּי בְּמֵי צוֹל טִיט וָרָפֶשׁ: חזן אוֹר פָּנֶיךָ עָלֵינוּ
אָדוֹן נָשָׂא. וְשָׁקֵל אָשָׂא בְּבֵית נָכוֹן וְנָשָׂא. וּבְצֶדֶק הָגֵה עֶרֶךְ
כִּי תִשָּׂא. גּוֹנְנֵנוּ בְּמָגֵן אֵל רָם וְנָשָׂא:

ברוך אתה יי מגן אברהם: אתה גבור עד מחיה המתים

**הַכּוֹפֶר** דְּעוּ דִּרְשׁוּ מֵעַל סֵפֶר. כְּמוֹ הוּא חָרוּת בָּאֱמֶרִי שָׁפֶר.
הַתְּשִׁירוּ בוֹ פְּנֵי נִדְמָה לְעוֹפֶר. וְיִזָּכוֹר לָהֶם זְכוּת עָם
אַנְבִּי עָפָר וָאֵפֶר. וְלֹא יִהְיֶה בָּכֶם נֶגֶף וְחֶפֶר. בְּתִתְּכֶם מַחֲצִית
לְשֵׁם כּוֹפֶר: חזן אוֹר פָּנֶיךָ עָלֵינוּ אָדוֹן נָשָׂא. וְשָׁקֵל אָשָׂא
בְּבֵית נָכוֹן וְנָשָׂא. וּבְצֶדֶק הָגֵה עֶרֶךְ כִּי תִשָּׂא. הַחֲיֵנוּ בָּהֶם
אֵל רָם וְנָשָׂא:

ברוך אתה יי מחיה המתים:

נעריצך לדור ודור וכולי עד וקדוש אתה

**זֶה** דודי

הסדר על ל' הפסוק לשכול הכופר דודי לי בכרמי עין גדי. לשכול זה הקב"ה שנקרא לשכול על שם שהוא לשם שכל בו: בצלו חמדתי ושבת תורה: טעם למנוס הצל: גזלתי שקלי שהוסיב ירבעם פרדסאות שלח לעלות לירושלים: **אור** פניך עלינו כשם כמו שנאמר נשא עלינו אור פניך יי': בבית נכון ונשא המקדש נקרא כן שנאמר נכון יהיה הר בית יי' ונשא: ובצדק הגה ערך תשא: בעבור זכות שלנו הוגים ומספרים בשם ערך על שקלים לשון בפרשת כי תשא כולי כלנו הפרשנו ונמחה אמר הקב"ה למשה כבר נכנל שנה כשישראל קורין בפרשת שקלים כלנו לתת עומד שם שנאמר כי תשא את ראש לא נאמר אלא כי תשא: **הכופר** דעו כמו שמנינו בפסיקתא אמר הקב"ה שם חטאו בחטא העגל שמאזנו בשקלים לכפרה חצי השקל שם חטאו בו' שעות לפיכך יבאו חצי שקל שמאזנו בשקלים שם חטאו ועברו על עשרות דברות יתנו מחצית השקל שהו' עשרים מעין שקל חברים שמתכסה בין ד' נסיונות וכן לנכי עפר ואפר: הכופר פירוש מיעות פרעים שקול בשקלי ישראל: דרשו מעל ספר שנאמר זה יתנו וגומר. ושפר לשון חפרה: שנאמר

דודי זכור לי שקלי עפרון אשר שקל אב במכבל חברון
חקר שקלי יבוסי משבתי חרון זכרה לי עד לדור
אחרון טעם חין אשר אקרא בגרון שעה ממני אל שוכי
לבצרון: חזן אור פניך עלינו ארון נשא ושקל אשא
בבית נבון ונישא ובצדך הגה ערך כי תשא ונקי שך
קדוש אל רם ונישא: ברוך אתה יי האל הקדוש

תכנת שבת ער אוהבי שמך

לי ישא על אברת נשר כי יגיד מלין עלי שיח יושר כופף
משלו אתן לו תשר כי מלפניו הון וכבוד ועושר
להצדיק אנוש להמציא לו כושר שת לו פדיון למצוא
אושר: חזן אור פניך עלינו ארון נשא ושקל אשא בבית
נבון ונישא ובצדך הגה ערך כי תשא ענגנו בנופש אל
רם ונישא: ברוך אתה יי מקדש השבת

רצה ער לציון ברחמים

ברכני כלון בין שני שדי ארבע מאות ועשר הלינותי
שדי נח בשכנם ונם ישראל ובכם והדום לא נם
שדי

שבחתר זה דודי הקב"ה: חם' שקל אב זה אברה' ולח קרח תגר לומר למרת לתת לי קרן
יעקב"ל ואתה תן לי מקום לקבור מתיט: חקר שקלי כולי כסף שבק' דוד לאברה'
היבוסי עבור הגורן שעליה נבנה ב"ה שקרבנות שלה מכפיתים חרון הקב"ה ומה
שחתר חקר שגבה דוד מכל מבט חמשים שקל בשוה ולח היה קנחה לזה על זה ולפיך
בחמתל לחתר בחמשים שקל וכל"ה לומר בשם מאות שקל: שעה קבל: שוני לבעלון
הוח ב"ה שיעיד לותנו לירושלים ועל שם הכסוף שנחתר שובו לבעלון לסירי התקוה:
ברחמיו זה בית המקדש: בין שדי שכינה שרוי בין שני שדי חרון שהיו גולעין בפרוכת
בשני דלי חשם: ל' מלות ועשר הלינותי שדי שכינת רחמנן עמד ת"י שנים במנין
ואתה קדו"ם יוסב תהילות ישראל וכמנין בז"ת יבח להרון על הקודש: ונם יי שכ'
ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם ח"ר יהולל בשמע משה כן נכהל ונרחתי הנה השמים
לח יכלכלוך לף כי הבית ח"ל הקב"ה לח בשתח' שנור חלף ד' קרשים בלפון ד' בדרום
וח' במערב היה ידי ותלתם שכינתי שם: וככם והדום וכו' שבחתר השמים ושמי
השמים

שַׁדַּי מְעַט בְּבַצַּע שִׁקְלֵי חֲשַׁדַּי וְנִשְׂאוּ אֶת רְדִידֵי מֵעָלַי
שׁוֹדֵדַי: חזן אוֹר פָּנֶיךָ עָלֵינוּ אָדוֹן נִשָּׂא וְשָׁקֵל אָשָׂא בְּבֵית
נָכוֹן נִשָּׂא וּבְצִדְקָךְ הֻגַּהּ עֵרֶךְ כִּי תִשָּׂא רְצֵנוּ כְּשֵׁי אֵל רָם
וְנִשָּׂא: בארך אתה יי המחזיר שכינתו לציון

סורום ער ועורתנו סלה

עַיִן עוֹצֶם הֲמוֹן מִסְפַּר עֲפָרִים מִי מָנָה וְעָקַר בְּחֶלֶשׁ וּפוּרִים
פְּקָדָם פּוֹקֵד בְּחָמוּשׁ סְפָרִים וְגַם עוֹד חָמֵשׁ בְּכָל
הַסְּפָרִים צְהוֹת נַיִּב שָׂפָתֵינוּ יִשְׁלַם פָּרִים כִּי אֶפֶס כֶּסֶף שָׁקֵל
כְּפוּרִים: חזן אוֹר פָּנֶיךָ עָלֵינוּ אָדוֹן נִשָּׂא וְשָׁקֵל אָשָׂא בְּבֵית
נָכוֹן נִשָּׂא וּבְצִדְקָךְ הֻגַּהּ עֵרֶךְ כִּי תִשָּׂא וְתָשִׁיב לָנוּ בְּמוֹקֵד
אֵל רָם וְנִשָּׂא: ברוך אתה יי השוב שכינתו לציון להורות

ואחר כך אופרים אלהינו ער ובכל שעה בשלופך

גְּדִי קְשׁוֹר יָדַיִם בְּרָכוֹת לִישָׁא בְּאַחַב עוֹר גָּדְיוֹ שְׂבִיעָה
נָתַעֲלָסָה רֵעֵה גְּדִיוֹתַיִו עַל אֶבֶן מַעֲמָסָה צְאוּ עַל
שכם

הסמים לה וכלבונה: סגי ונפח מסניכה נסעה ועסק מעלי מחדרם מכמים י' מספנו
נסעה מסיכה: נבנע מקלי פירום נסביל גזל מקלי י"מ ע"פ המחדרם במסקולות מכין
חים לחבירו ר"ר תנחומא כתי' חנן וחנן חיסה וחיסף מה כתי' לחבירו נח זהן בזמן
שיערחל מסקרין במסקולות ומחזני מרמה וכו':

עין ל' עין יעקב ופי' מרחי': מספר ישראל שנמסלו לעפר שנ' והיה זרעך כעפר
הארץ מי מנה עפר יעקב: בחלם ופורי' מסיכה ל' גורל: מקלם פוקד בחמש
בספרים ס' פעמי' מכוון הקב"ה בארה ועוד ה"פ נמנו בשחר עשריים ואחד ומאה ואחת
פעמים בימי שתו' ויפקדם בנזיק ויפקדם בטלאים שחת בימי דוד ואחת עולי גולה ואחת
לעתיד לבוא שנאמר תעבורנה לחן ע"י מוניה: כי חסם כסף מקלי כפורי' שהיו קרבן:
בהם בזמן הבית פרים וכבשים לקרבנות לכן יהיה ניב שפתינו במקום קרבן:

גדי פי' בזכות יעקב שקשר שני גדיי עיזי כדי לקבל הברכות: בחלב בשר גדי
שביקה נתעלסה שהסכיב' בימינו נכנס עם יעקב ומכחל ובגריאל לקי תתכתך בימינו
אל תירח כי תהך לקי וגומר: לחמך במיכחל עזרתיך בגבריאל לקי תתכתך בימינו
לקקי זו הסביב' שסרתה עליו ו"מ בחלב עור גדיו שביקה נתעלסה במסכן שני' מכוסה
בעורות תלים מחלמי' בימינו כעין לותן עורות גדיים וזכותו רעה גדיותיו בירושלים
מנקר'

שָׁכֶם וְחוֹנָן נֶעֱמָתָה: שְׁחוֹחַ בְּנֵי מַעֲנִיתָה בְּאַף מָעֲשָׂה:
תַּלְבּוֹשֶׁת הוֹד עֲרֵי עֲרִים טְבוּחָה: חוֹן אוֹר פָּנֶיךָ עָלֵינוּ אָדוֹן
נָשָׂא: וָשֶׁקֶל אָשָׂא בְּבֵית נָכוֹן וַיִּשָּׂא: וּבְצֶדֶק חָגֹה עֶרֶךְ כִּי
תִשָּׂא: בָּרְכֵנוּ בְשָׁלוֹם אֵל רָם וְנִשָּׂא:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם:

סנקר' לחן מעתם שנאמר ביום ההיא תהית ירושלים לחן מעתסה וגו': נאלנו של יעקב על שכם וחונן פי' שיאלו את ישראל על כתף להביא לירושלים שנא' והביאו את כניך בחוכן: ובכותיך על כתף תנשאנה: שחוח בני מעניו' שלי שנאמר ברגש כפוף סיהיו כפופים כל צורר הברירות: בקף מעשה שנאמר הנני עשה את כל מעניך ל' עיסה:

# יוצר להפסקה ראשונה

אוֹר זָרוֹעַ זָרוּחַ כְּבוֹדוֹ: אָצַר וָנֵצַר לַאֲשֶׁר עָבָדוֹ: אָהֵבוֹ
זֶבֶר טוֹב זָבַדוֹ: בֵּן בְּיוֹשְׁבֵי נָטָעִים וְגֵדֵרָה
מֵרֵאשִׁית: בְּטֶרֶם יְדָה פְּנֵה וּבָרֵא שִׁית: מְצוּקֵי אֶרֶץ עֲלֵיהֶם
תְּבֵל הֵשִׁית: גִּלָּה סוֹדוֹ לִישָׁרָיו וְלִירֵאָיו: לָחוּג מַעֲרוּ קְרוֹא
מִקְרָאָיו: בָּרוּךְ שֶׁחָלַק מֵחָכְמָתוֹ לִירֵיאָיו: מְנִיחַ מְבוֹרָכָיו
בְּיוֹם קָדְשׁוֹ: מְכֻבָּד יְרוּשַׁת עַם קְדוּשׁוֹ: שָׁמוּר שַׁבָּתוֹ וּמוֹרָא
מִקְדָּשׁוֹ

אור זרוע ע"ה אור זרוע לצדיק כלי' אותו אור הזרוע מששת ימי בראשית וזרח לכבוד הש"י: להבו ישראל ע"ש זרע אברהם אוהבו: זבד טוב חלק טוב זה בן עולם שנקרא רב טוב לפמון: בן ביושבי נטעים וכו' ע"ש היוצרי ויושבי נטעים וגבהה ר"ה ר' וחמרו בב"ר כמי שמלך הק"בה לברואות עולמו בנטמתן של לצדיקים: ירה פנה ע"ש הו מי ירה לחן פנה כלומר הקליך לחן פתיה ליסוד: וברח בית ארז"ל ברחשית ברח בית מקום הסיתין בברח תחלה ופירש יסוד: מצוקי ארץ וכו' על שם לה' מצוקי ארץ ויצת עליהם תבל פירש לה בברח העולם חלק בזכות הלצדיקים שנ' ולדיק יסוד עולם ופיר' מצוקי עמודי: גלה הקב"ה סודו וכתיב סוד ה' לירחיו להם גלה סוד תכמת התורה ולא למלחכי הבתרת: לחוג מועדיו כמו לחוג את חג הסוכות ושאר מועדים ולקרות לותם מקראי קדש: מניח מבורכיו לפי שמברכין להש"י על כל דבר כדפי' כתן להם הבטת למנוחה שהוא מבורך שנאמר ויברך אלהים וגומר: ביום קדשו הש"י שהוא חיים שנאמר ק' ק' ק' ה' לנחלת הבחיל יום מקודש שנ' ויקדש אותו: שמור שבת וכו' ע"ש

מְקֻדָּשׁוֹ׃ קָדוֹשׁ׃ דַּעַת לְמֵד חֶבֶר אֶת הָעָם׃ וְאָזֶן וְתִקֵּן
לְקְרוֹת בְּכָל פַּעַם׃ לִשְׁאוֹל וְלִדְרוֹשׁ בְּעִנְיַן טַעַם׃ הוֹסִיפּ
לָקַח שֶׁבֶת תַּחֲכְמוֹנִים׃ וְהִתְקִינוּ לְהַקְדִּים שְׁלִשִׁים נְמָנִים׃
לִהְיוֹת שׁוֹאֲלִים בְּהֲלָכוֹת וְמָנִים׃ וּבְשַׁבָּת שְׁלוּחִים יוֹצְאִים
בָּעֲרִים׃ עַל נֵיכָן וְעַל תִּשְׁרֵי יְהוּ נוֹעָדִים׃ שֶׁבָּהֶם מְתַקְּנִים אֶת
הַמּוֹעֲדִים׃ זְכֹרוֹן סֵפֶר נִדְבָּרִים לְהַכָּתֵב וּלְהֵחָתֵם׃ הָאֱמֶת
אַתֶּם לְשַׁתֵּק חוֹלֵק וּלְסַתֵּם׃ מוֹעֲדֵי יְיָ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אוֹתָם
אַתֶּם׃ חָכְמוּ לְקִבּוּעַ רִאשׁוֹן וְלִיסְדוּ בְּאַגְּהָו לַעֲשׂוֹת הַפְּסַח

## במוערו

את שבתותי תשמרו ומקדשי תיראו כלו' אע"פ שהזהרתי אתכם במלאכת המשכן שבשבתו
תשמרו אלא לחלקו אני' ל לכך נתן להם יום השבת לפי שכל ימות השבת הם שרוין
במלאכתן ואין להם פנאי לעסוק בתורה לכן נתן להם יום מנוחה לבא לבתי מדרשות
לשמוע דרשו מעגינו של יום וזהו שסמוך לזין דעת וכו': דעת ליקוד חבר חכמה ודעת ללמד
מסה רע"ה ליעקוב שיהיו דורשין בכל רגל מעגינו כמו שמור • חבר ח' מי' מחוי
על מסה שבשמר חבר לחי סוכו ע"ם שחבר ישראל לאביהם שבשמי': חזן ל' מלוי רגל
כלו' שקל עניין בעניין ותקן דבר זה: לסחול בשתי מדרשות הללות ולישים שתהו רגל
כמו שעולין בהלכו' הפסח לפני הפסח: הוסיפו לקח ע"ם ויוסף לקח כלו' מסה לתל
חכמי ישראל קבל דעת והן הוסיפו מעצמן תן לחכם ויחכם עוד: שבת תחכמונים יושבי
בישיבת חכמת התורה ע"ם יוסב בשבת תחכמוני: נמנים כמנו וגמרו חכמי ישראל בחלי
ע"ק לפסחים: נועדים מזומנים ובשבת יוצאין שלוחים וכו' דתנן בפ"ק דר"ה על כל המועדי
מקדשי מחללין את השבת על ניסן ועל תשרי שבשם מתקנין את המועדים כי' ה ניסן ג'
בהשבים לחדרי ניסן ותשרי כילד בשבת ע"ו ניסן יום ח' לחדי יום ע' וב"ה ניסן ג'
זכרון ספר בדברים וכו' ע"ם זו כדברו ירחי יי' אים אל רעהו וגומר ואתרו בתוכת
סופרים בשיבראל לחסיים לקדש ולעבר מנים ומתווכחים זה עם זה קל' בב תשרי
שכינתו ביניהם שבאתר ויקבב ה' וגו' וזהו להכתב ולהחתם למעלה מה שקדשו למטה
וקבעו: הלמת אתם שלוחין מב"ד לגלגה"ז חכמו וחשבו מחשבות: רשאן לך ל' שתם
שבראשון להדשים בגלגה"ז ניסן ח' ניסן ג' ניסן ה' וניסן ז': במועדו מתי
ניסן יהיה בב' יבא ראש השנה בד' ויהיה י"כ ניסן ו' ואיכא תרי לתיתם מסוס ניסן
ומסוס ירקא וסס יהיה ניסן בד' יבא ר"ה בו' י"כ בה' ואיכ' תרי שבת לאהדדי וסס ניסן
בו' ר"ה בה' וערבה בשבת: טורד וגוער ויגרש תרגום ושרד כלומר כעדר ונכתר על
תשרי כגבל ומופרש מן הקבועות וכשיעב' יום לד"ו סס יבא יום ח' יום ו' יום ל'
ופירש בתיתן בתשרי שבאתר בו ירח החיתנים מלבים ח' ופירש וסס יום ח' מעברים
מריך עיבא גם בסוף בתקופת תשרי וסס מבבה תקופת תמוז תוך הבא לו מעברים
הבבה

בְּמוֹעֲדוֹ׃ זֶכֶר לַדָּבָר הוּא לְבַדּוֹ וְלֹא בְּדוֹ׃ טוֹרַד וְגוֹעֵר שׁוֹטֵן
בְּאֵיתָן הַהוּא אָצַל׃ בַּעֲבוּר אַדּוֹ וַיְגִיעוּ בִּגְהַז אֶל אָצַל׃ סֶמֶךְ
מִקְרָא הֲלֹא זֶה אוּד מֻצָּל׃ יָסְפוּ לְהַצִּיב צִיּוֹנִים לְשֵׁם
תַּמְרוּרִים׃ לֵיל הַלֵּל וְיֵלֵל בְּשָׁוֶה נִגְרָרִים׃ יַעֲשׂוּ אוֹתוֹ עַל
מַצּוֹת וּמְרוֹרִים׃ כִּוְנוּ יוֹם חִנּוּךְ וְיוֹם בִּכּוּר לֵאוֹר׃ כְּסִדְרָן
וַחֲסֵרִין וְלֹא שְׁלֵמִין לִבְאוֹר׃ כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר׃
לְאַרְבַּעַת זְמַנִּים צוֹרַף רֶצֶף מִלָּסוּר׃ אַת בַּשׁ גַּר דַּק הַץ זֶה
לָזֶה אָסוּר׃ מִפְּנֵי כִּפּוּר וַעֲרָבָה חוֹק זֶה מָסוּר׃ מַשְׂכִּילִים
בְּשִׁמּוּר חוֹדֶשׁ הָאָבִיב רִאשׁוֹנָה׃ וְחַג הָאָסִיף תְּקוּפַת הַשָּׁנָה׃
בְּחוּקָה יְשָׁנָה׃ מֵרֵאשִׁית הַשָּׁנָה׃ וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה׃ נִמְסַר
בְּיָדָם לְמַלְאוֹת וּלְחַסֵּר פְּעָמִים׃ לִקְבּוֹעַ וְלִדְחוֹת וְלִפְשׁוֹט
וּלְעַבֵּר מִטַּעֲמִים׃ כִּי הִיא חָכְמַתְכֶם וּבִינַתְכֶם לְעֵינֵי הָעַמִּים׃
סֵדֶר יְסוֹד עוֹלָם לְבָרְרָה וּלְלַבְּנָה׃ מוֹנִים אֱמוּנִים יוֹדְעֵי
לָעִתִּים בִּינָה׃ תְּקוּפָה מִנִּיסָן לַחַמָּה׃ וְשָׁנִים מִתִּשְׁרִי לַלְּבָנָה׃
עֵרֶךְ פַּרְשִׁיּוֹת הוֹרוּ יְשִׁישֵׁי עִיקָרִים׃ שְׁתַּיִם לִפְנֵי מְגִילָה וּשְׁתַּיִם
לאחריה

השנה וסימנך מראשית השנה וכו׳ שצריך להשכיל על תקופת ניסן שהוא ראשית עד
אחרית השנה והוא תקופות תשרי או רוצה לומר מראשית השנה שהוא תשרי יש לך
להבין מה יהיה בסוף השנה לכך מראשית חסר אלף אותיות תשרי: נמסר בידם וכו׳
מסורת ביד המשילם בסוד העבור על כי החשבון פעמים חסר פעמים מלא לקבוע
ולדחות באיזה זמן לקבוע ביום מולדו ולדחות מיום מולדו: ולפשוט ולעבר לעשות
שנה פשוטה או מעוברת: מטעמים המפורשים בפרק קמא דסנהדרין דתנו רבנן על
שלשה דברים מעברין את השנה וכו׳: כי היא חכמתכם סדר יסוד מציאו׳ תקופות ומולדו׳
לברר וללבן הסוד יודעים לעיתים בינה ע״ש ומבני יששכר יודעי בינה לעתי׳ שיודעים
לעבר שנים ולקבוע חדשים: תקופות מניסן לחמה סדר תקופה מונין מניסן במולד
החמה שכ׳ חדש האביב שבשול הפירות תלוי בחמה: ושנים מתשרי ללבנה כר׳ אליעזר
דאמר בתשרי נברא העולם ומחשבין המועדים ממולד זהו של תשרי ממולד הלבנה ולפי
מותר שנת החמה קובעין עבורים: ערך פרשיות סדר הד׳ פרשיות: שתים לפני
מגילה שקלים וזכור ושתים לאחריה לאחר קריאת מגילה קורין פרה והחדש:

לְאַחֲרֶיהָ קוֹרִים. לַעֲלוֹת זִכְרָהּ לַעֲשׂוֹת לְעַם יְקָרִים: פּוֹתְחִים
שַׁבָּת רִאשׁוֹנָה בְּשִׁקָּלִים. בִּשְׁנִיָּה זָכוֹר מָחִיתָ מְקוֹלְקָלִים
לְתַקְּדִים וְלִכְרִיעַ בֶּקַע לְמֵאָה זוּזִים קַלִּים: צִוּוּי פָּרָה
בְּשִׁלְשִׁית לְהִתְרַגֵּל. בְּרְבִיעִית הַחֹדֶשׁ לְהִתְחַבֵּר עִם סֶגֶל.
בְּזִירוּז קְדֻשָּׁה וְטָהֳרָה לָרֶגֶל: קָבוּעַ אָדָר הַסָּמוּךְ לְנִיסָן.
זַכְרוֹ סִימָן מְזוֹמָן וּמְחוֹסָן. לְסָמוֹךְ גְּאוּלָה לִגְאוּלָה בְּמִצְוֹת
יִתְחַסָּן: רָאוּי לָבֹא בְּשַׁבָּת רֹאשׁ מְנָיָנוֹ. וּבְשִׁמּוֹנָה בּוֹ בְּפָרָשַׁת
עֲנָיָנוֹ. וּמַפְסִיקִין אַחַר מְגִילָה זַטּוֹ סִימָנוֹ. שְׁנֵי חֵל בּוֹ
מַקְרִימִין לְשָׁעָבַר. וּמַפְסִיקִין לְשַׁבַּת הַבָּאָה סִימָן בּוֹ יִרְבֶּה:
וְהַשְּׁלִישׁ בְּשָׁלֹשׁ רְצוּפוֹת עִנְיָנָם יְחֻבָּר: תַּר לָבֹא בָּרְבִיעִי
מַקְרִימִין. וּמַפְסִיקִין לְשַׁבָּת הַבָּאָה מַסּוֹרֶת הַדֹּר מַסַּיְמִין

והשלש

לעלות זכירתן כעמייתן לעלות ליזכרהל סכר מצות זכירה במצות עשויה דכתוב ונפלתם
בויים שפתיהו: שבת רסמוכה לפי שבשבת פנויה ממלחמתם: להקהיל ולהמיית שם
הק' כה ליזכרהל להקהיל ולתת בקע לגולגלת כדי להכריע בקע שלשם למחצית בקעי'
כדאמר ס"ק דמגלה מו הבקע הוא מחצי זוזים: לווי חכמים הוא להיות הציבור מוכנים
פרשה פרה בשליחות להיות רגיל בהלכות טהרה כדי שיטהרו קודם פסח: ברביעית
החדש להתחבר פירש לחבר פר' החדש עם פר' פרה בלי הפסק ביניהם: עם סגל בזרוז
קדושה וטהרה על כן קורין פרה בלי הפסק כדי לזרז לקדש עצמן ולטהר בחגל בי מתוך
שניהם ילמדו שיטהרו לרגל כי בפ' החדש כתוב קח עגלי פסח: קבוע לאחר פסחי אלמנה
כל הל' פרשיות וקריאת מגילה נוהגים לאחר פסחים לניסן וקס מעברין ועוברין לאחר
מחנוך כלומר הסיגוקל זבד"ו הוא ולא תל"ה כדי שלא יבא ניסן בפ' ומתוך
קורין המגילה לאחר הפסח כדי לסמוך גאולת מרדכי לגאולת פסח: בחמשה ברחש
בכל יתחזק בכל מצות לאחר הפסח כדי לסמוך הגאולות: ראוי לבא ר"ח אדר בשבת
מניינו קורין בזימה בשל זימו הייטו פרשת שקלים ובשמונה בו בפרשת עניינו:
זכור ומפסיקין לאחר מגילה בשבת שלאחר המגילה שהוא ט"ו בו מפסיקין:
שם חל בו ראש חדש אדר ביום שני מקדימין פרשת שקלים לשבת שעבר ומפסיקין
ר"ח בשבת הבאה לאחר חדש אדר ושיהו ב"ו בשבת פרשיות זכור ופרה והחדש: בשלש
מצות הללו יום ב' וגי' תר כמו תרתי בלבי: מקדימין פרשת שקלים לשבת שעבר: לשבת
הבאה

וְהַשְּׁלִישׁ מִשְׁלַחַת זוֹ אַחַר זוֹ מִשְׁלִימִין: מְדֵי בֹא בַּשִּׁשִּׁי שִׁשְׁתֵּי
הַפְּסָקוֹת יִהְיוּ: לְמַהֵר וּלְאַחֵר הַפּוֹרִים בְּצִיּוֹן וְכֵיוָן: וְהַשְּׁנִיּוֹת
לְבַר בְּנִשְׁפָּטָן לְחַבֵּר יְבָעִיו: נְרִיבִים מַשְׁמִיעִים עַל
הַשְּׁקָלִים מֵרֹאשׁ חֹדֶשׁ: חֲדָשִׁים וְגַם יָשָׁנִים לְתָרוּם
בְּהִתְחַדֵּשׁ: מִצְוָה לְהַבִּיא כָּרֶבֶן מִתְרוֹמָה חֲדָשָׁה בְּקִדֵּשׁ:
בְּרִית עוֹלָם יִשְׂמְחוּ וְיָגִבִּירוּ: בְּעַבְדָּהּ יְחִישׁ כָּל מוֹטָה
יְשִׁבְרוּ: יְטִיב צִיּוֹן יַחְזִיר שָׁלֵם בְּרִנָּה: מָתַי לְהִתְרָאוֹת
פָּנִים בְּקִדֵּשׁ יְקָהֲלוּ: כִּימֵי עוֹלָם מְנֻחָתָם יוֹכִילוּ וְיֻנָּהֲלוּ:
רָנּוּ לְיַעֲקֹב שִׂמְחָה יְצָהֲלוּ: חֲנָה צוֹפוֹת עֵינֵי לְמוֹעֲדֵי עַדְנֵי:
יָמִים עַל יָמִים אֶחְבָּה בְּסוּר סוֹרֵנִי: רָנּוּ שָׁמַיִם כִּי עָשָׂה נִי:
כַּנְחִיל חֶכְדַּת יוֹם פַּיָּמִים: בְּרִית שָׁם בֵּינוֹ לְבֵרוֹלִי מֵעֲמִים: מַי
בָּמוֹךָ יִרְאוּ מִי הָעוֹלָמִים: קָדִישׁ:

הכל יחיד

בפיוט ל"ד כו כדי לסיים סימן ל"ד: מסורת מחוברו: מדי בא בפסקי בשחלר"ת ביום שמח קורין בהם מקלים בפסקא שלפניו: למהר מאחרת ר"ת יהיים בפסקא וזכורם בו ולאחר פוריים כ"ו מפסיקין שניה בין זכור ופרה: בציון כפיתן כמו בכה תלין ליון: והשניות פרה וחדם לנדם כמשמעם: לחבר יבעיו כמו שפי' כב עמרים בסדרו שנצמד מרובע בובות נתקנו ל' פרשיות מס בד' כוסות שמפסיקין בין רחמן לפני בין שב לפני' בין שלישי לרביעי חין מפסיקין כל עיקר לף פחן חין מפסיקין שלישי לחמישי ושביעי לשמן בקשה: חדשים וגם ישנים מחשי שלי שקלי שנה זו ישנים של שקלים בחת ליל גיזבר לתרום הפמן ר"ת ביסן דתנן בשלשה פרקים תורמין בשקלים ביסן ויום ראשון דפסח דתנן בשלשה בשלשה מסמיכין פרי שביעית ישראל שקליהן בשעתן: בקדש בניסן מחקדש שביעי מבוחין קרבנות לצבור פרשת חדש ניסן מתרומה חדשה שבשופרו' כמו שיהא בהן בשבה לכל ישראל: ברית עולם חותו ברית שמעולם כרת לת חברהם בעתה ויש על שם בעת' לחיים בה: יטיב ציון על שם הטיבה ברחמיך לת ציון: יחזיר שלם פרשה יחזור שבחתו לציון ויתוספים בפרשה שלם שנחמר ויהי בשלם סוכו ובתיב ובמו לציון בחיה: רנו ושמחה ליעקב ע"ם כי בשמחה תלחו: ונהללו ע"ש שבחו רבה ונהללי:

## יוצר לפרשת זכור

זָכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה יְהִי לָבֵז וְלִמְשִׁיסָה וְגִזְעוֹ יֶעְקֹר
בְּכַעְיסָה בִּיטָה אֵל וְחַטָּאוֹ אַל תִּשָּׂא כִּי דְּרָכָךְ

עַסָּה׃ בְּכָל צָרָה וּדְרִיסָה׃ גַּם בְּךָ לֹא חָסָה׃ וּבְעַזּוּת
הִדְלִיל עֲמוּסָה׃ בְּתוֹךְ אֶבֶן מַעֲמָסָה׃ אַתָּה זוֹכֵר נִשְׁכָּחִים׃
זְכוֹר אוֹם לְךָ מְשַׁבְּחִים׃ וּקְדֻשָּׁה לְךָ מַפְצִיחִים׃ קָדוֹשׁ׃
זָכוֹר דִּבֶּר עָתָק בְּכָל עֶדֶךְ׃ עַל חֲמוּקֵי יֶרֶךְ׃ לִדְרוֹרֵי מִפֶּרֶךְ׃
הִקְדִּים וְיָצָא בַדֶּרֶךְ׃ לְזַנֵּב כָּל בֶּרֶךְ׃ לָדוּשׁ בְּגֵאוּת וּלְהַדְרֵךְ׃
וּכְבוֹדְךָ צָץ מֵחֶרֶךְ׃ בְּכָל רוֹהַב וְאוֹרֶךְ׃ וְעַמְּךָ בְּטוּבְךָ
לְהַאֲרֵךְ׃ זָכוֹר זְמוֹרָה שֶׁהִשְׁלִיךְ לְמַעְלָה׃ וַאֲהוּבֶיךָ אֵין
לְחַלְּלָה׃ עֲשׂוֹתָם כִּמְעִי מַפָּלָה׃ חִזֵּק לְשִׁיתָם כָּלָה׃ אוֹתָם
לְהַפִּילָה׃ בְּהַכְנָעָה וּבְהַשְׁפָּלָה׃ טוֹב שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה׃
הִפַּלְתּוֹ בַּבֶּהָלָה׃ וְאַחֲרִיתוֹ לְקַלְקָלָה׃ זָכוֹר יָהִיר רָשָׁע׃ כִּי
לִמְאוֹד פָּשַׁע׃ וְהֵצִיק בֶּן מְשָׁעֲשָׁע׃ כָּבֵד חֵטְא וָרֶשַׁע׃
וְאָזְנָיו הַכְבֵּד וְעֵינָיו הָשַׁע׃ וּלְיִרְאָתְךָ לֹא שָׁע׃ לְמַעַנְךָ צַדִּיק
וְנוֹשַׁע׃ חִישׁ לְנוֹשָׁעִים יֶשַׁע׃ עוֹבֵר עַל פֶּשַׁע׃ זָכוֹר מִלּוֹלוֹ
לְמוּלָךְ׃ וּמָאַס בְּפָעֳלָךְ׃ לִבְחוּרֵי קְהָלָךְ׃ נָא זָכוֹר יוֹם
זְבוּלָךְ׃ וִישֻׁלָּם לוֹ מִשֶּׁלָּךְ׃ גְּמוּל רָע מֵחֵילָךְ׃ סְעָרֵהוּ בְּשַׁצְפָּ
עֻלָּךְ׃ וְכָל פֶּה יְהַלְלָךְ׃ עַל פֶּלֶא מִפְעָלָךְ׃ זָכוֹר עֲמָךְ
וְנַחֲלָתָךְ׃ אֲשֶׁר הֵם בְּאַהֲבָתָךְ׃ וּמְקַוִּים לִישׁוּעָתָךְ׃ פְּנֵה
בַּתְּהִלָּתָךְ׃ וְרַחֵם עַל עֲדָתָךְ׃ הוֹגֵי בְשַׁעֲשׁוּעַ דָּתָךְ׃ צַהֲלֵם
בְּיִרְאָתָךְ׃ וְתִטְעֵם בְּקִרְיָתָךְ׃ וְשָׁם תְּצַמְּצֵם שְׁכִינָתָךְ׃
זָכוֹר קִרְיַת חָנָה׃ וַעֲדַת מִי מָנָה׃ הַמְפֻזֶּרֶת בְּכָל פִּנָּה׃ רוֹמְמָה
בַּחֲנִינָה׃ כִּי גָעָה עוֹנָה׃ וְעֵת לְחֶנְנָה׃ שַׁכַּח שֵׁם עוֹיְנָה׃ מִכָּל
צַד וּמִכָּל פִּנָּה׃ וְהַמַּלְכוּת לִבְעָלֶיהָ הָשֵׁב נָא׃ תִּפְקוֹד עַתָּה
בְּרַחֲמִים׃ וְתוֹפִיעַ מִמְּרוֹמִים׃ לְהוֹשִׁיעַ מְעוּטֵי עַמִּים

קָדוֹשׁ׃ הכל יודוך זולת

**אַתָּה** מָלֵא רַחֲמִים׃ בְּרַחֲמֶיךָ שַׂמַּח עֲגוּמִים׃ גְּאָלֵם כִּי
הֵם

הֵם יְתוֹמִים׃ דָּתָךְ בְּהִגָּיוֹן נוֹאֲמִים׃ הֵם מוּבְדָּלִים
מֵעַמִּים׃ וְאוֹתְךָ בְּהַתְמֵד מְרוֹמְמִים׃ זְכוֹר שְׁלֹשֶׁת קְדוּמִים׃
חָפוֹף בְּבָנוּי כְּמוֹ רָמִים׃ טוֹב זְכוֹר יְדִידֶיךָ׃ יַחַד שַׂמְּחֵם כְּרוֹב
חֲסָדֶיךָ׃ כִּי הֵם עֲבָדֶיךָ׃ לְמוּדִים לְעָבְדֶךָ׃ מְהֵרָה קוֹמֵם
נְגִידֶךָ׃ נַהֲלֵם בְּחוֹזֶק יָדֶיךָ׃ סַמְּכֵם בְּשֵׁם יִחוּדֶךָ׃ עַנְדֵּם
בִּמְאוֹדֶךָ׃ פָּדֹה תִפְדֶּה מַזְכִּירֶךָ׃ צוֹעֲקִים בְּכָל לֵב לְשַׁחֲרֶךָ׃
קַיֵּם עָלֵימוֹ דְּבָרֶךָ׃ רַבְצֵם בְּבֵית בְּחִירֶךָ׃ שׁוֹבְבֵם לַחֲדָרֶיךָ׃
שַׁכְנֵם בְּעִירֶךָ׃ תִּשְׁתַּבַּח בַּהֲדָרֶךָ׃ תִּפְדֵּם כְּבִקְרִיעַת פֶּלֶג
עֲדָרֶיךָ׃ עזרת

ברוך אתה וכולי עד ומושיע ומגן מסוד חכמים

אַזְכִּיר סֶלָה זִכְרוֹן מַעֲשִׂים׃ בַּיָּמִים הָאֵלֶּה נִזְכָּרִים וְנַעֲשִׂים׃
גָּהוֹן גָּח מִבֵּין עֲכָסִים׃ דֵּרְאוֹנוֹ לְהַזְכִּיר לְרֶקֶב כְּעָסִים׃
הַחוֹחַ הַנֵּץ מִגַּלְגַּל וְדַרְדַּר׃ וּמִדּוֹר לְדוֹר גּוּלְגַּל וְדוּרְדַּר׃
זֵכֶר עֲוֹן אֲבוֹתָיו הוּקְדַּר׃ חַטֹּאת אִמּוֹ בְּלִי לְהַעֲדַר׃ טָרַף אַף
וַיִּשְׁחַת רַחַם׃ יְחוּמָתוֹ מִקְּלוֹט בְּהֵרָיוֹן יַחַם׃ כְּהוּפְקַד לִשְׁלִישׁוֹ
חֵט נוֹחַם׃ לֻבַּט לְהִלָּחֵם בְּלוֹחֲמֵי לָחַם׃ מַהֲלֵךְ אַרְבַּע מֵאוֹת
פַּרְסָה׃ נָע וְנָד מִכְמוֹרֶת לְפָרְסָה׃ סָע מִשֵּׂעִיר וְהִכְמִין פְּרוּסָה׃
עָיֵף וְיָגֵעַ מְבוּשָׁיו לְסָרְסָה׃ פּוֹעֵל שְׂטִימַת בְּכוֹרָה לַעֲכוֹר׃
צְמִיתוּת צֹאן קָדָשִׁים לִמְכּוֹר׃ קְלוֹנוֹ הוּחֲרַט בְּעֵט לִזְכּוֹר׃
דֵּאשִׁית גּוֹיִם לְגַלַּע בִּזְכוֹר׃ שַׁדַּי זָכַר לַיְלָה חוֹלֵק׃ שׁוֹרֵשׁ
וְעָנָף כַּחֲלַקְלַק לְהַחֲלֵק׃ חזן תְּמוּר כִּי חֲשָׁלָיו הִמְלֵק׃
תָּבַע לְהִזָּכֵר מַעַשׂ עֲמָלֵק׃
לְאַחֲרוֹנָה יִסְעוּ שֶׁבֶם שָׁלַט׃ כִּי הֶעָנָן מַטָּם פָּלַט׃ חזן לְעֵת
יִמָּחֶה לֹא יוּמְלָט׃ יְגוֹנֵן עַם גָּנוֹן וּמוּפְלָט׃

ברוך אתה יי מגן אברהם׃ אתה גבור עד להחיות מתים

תמימים

תְּמִימִים בְּעוֹדָם בְּסִין רְפוּדִים· שִׁבּוּץ עֲדֵי עֲדִיִּים אֲפוּדִים·
רָצוּ שְׁלוֹל מַתַּן לַפִּידִים· קָפְצוּ יָדַיִם רָפוֹת
בִּרְפִידִים: צוֹרֵר אִסֵּף כָּל אֲסַפְסוּף· פּוֹשֵׁעַ סְבִיבַת מַחֲנָם
אָסוּף· עֲלוֹת פְּעָמֵימוֹ מִמְּצוּלוֹת סוּף· סִבֵּר לְקָמְלָם בְּקָנֶה
וְסוּף: נֻדַּד וַיָּעַף שָׁלֹשׁ פְּעָמִים· מְחַזֵּר בְּגִינֵי הַמִּשָּׁה
עֲמָמִים· לֵץ הֻכָּה וּפֶתִי הֶעֱמִים· כֻּלָּל לְהִתְיַחֵס נְדִיבֵי
עַמִּים: יָהֵר לֵץ וְהֶעֱמִיד מְסִילָה· טִכּוּס בַּחוּרַי בְּזִמָּה
סִלָּה· חֲמוּקֵי יְרֵיכַי לְפַסְּלָה· זֶרַע לְהַרְבִּיעַ לְהַתְעִיב סְגֻלָּה:
וַיִּשְׂטוֹם שְׂטִימַת יְשִׁישׁוֹ הַמְּחֻבָּא· הֵחֵל לָבֹא מֵרֹאשׁ
בַּמַּחְבָּא· דָּגַר שֵׁנִית בְּחֶרֶב לְהוּבָה· גָּשׁ בַּשְּׁלִישִׁי בַּעֲלִיל
חוֹבָה: בְּמָשְׁלוֹ שֶׁשְּׁכִי בְּאוֹם מוֹשְׁלִים· בְּפֶרֶק עָמַד מְסוֹר
נִשּׁוּלִים: חזן אָמְרוּ לְכוּ וְנַכְחִיד נִכְשָׁלִים· אָז מֵאָז זִנֵּב
כָּל הַנֶּחֱשָׁלִים:
שׂוֹנְאֶיךָ הֵם יִלְבְּשׁוּ בוֹשֶׁת· כְּמוֹ בְּצַלְעִי שָׂמְחוּ בְּיַבָּשֶׁת·
חזן בַּעֲטוֹתְךָ עֲשֶׂרֶת עֶדְיֵי תִלְבּוֹשֶׁת· לְהַגְשִׁים
תֶּחִי לְצוֹלַעַת תַּחְבּוֹשֶׁת: ברוך אתה יי מחיה המתים
אֲצִילֵי מְרֵעִי נֶכֶד שֵׂעִיר· תּוֹלְדוֹת אֵלֶּה בְּנֵי שֵׂעִיר· בְּקַשָּׁם
אָצוּ אִשִּׁי לְהַבְעִיר· שְׁאוֹנָם חָרְשׁוּ כִּשְׂדֵה עִיר:
גּוֹי גָּדוֹל שֶׁלֹּא נִזְכַּרְתָּ· רִשְׁיוֹנוֹתָיו לָמָּה אָז זָכַרְתָּ· דְּגָלִים בְּלֹא
חוֹן מָכַרְתָּ· קְרוֹשִׁים בְּזוֹנָה וּבְיַיִן הִמְכַּרְתָּ: הִזָּכֵר לַאֲרַמִּים
נָוֶה נִיאֲרוּ· צָרִים אֲשֶׁר חוֹמוֹת עִרְעֲרוּ· וְעַד הַיְסוֹד עָרוּ עָרוּ·
פִּימוֹ דִּבְרוּ בְּגֵיאוֹת וּפָעֲרוּ: זֶה אֵין לְפָנֶיךָ שִׁבְחָה· עֶבְרָתָם
שְׁמָרָה נֶצַח מִלְּשַׁכְּחָה· חֵלֶף לֹא יָדְעוּ עֲשׂוֹת נְכוֹחָה· סִפְרָם
חֲתוֹם לְיוֹם תּוֹכֵחָה: טַעַם חוֹק בְּרַת מוּכַח· הִזָּכֵר כִּי לֹא
תִשָּׁכַח: חזן יוֹם בּוֹ עִמָּם לְהִתְוַכַּח· מִכַּאן צִוִּיתָ לְעַמְּךָ
לֹא

לא תִשְׁכָּח׃

קִשׁ֣ לִיזְן לְחָרֵךְ צְבָאוֹת׃ הַחֲתוּמֵי בְּרִית בְּצָבָא וָאוֹת׃
וְהוֹפְכָךְ מִדָּה בְּמִדָּה לְתוֹצָאוֹת׃ יזז דַּעַת כִּי לְעֵת
הַמְּצִיאוֹת׃ הוּא יִפָּקֵד בַּשֵּׁם יְיָ צְבָאוֹת׃
יְמֻלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ׃
וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל אֵל נָא׃

אֵל נָא֙ בְּלָשׁוֹן אֲשֶׁר חִזַּרְתָּ לְזוֹכְרֵיךְ זָכוֹר׃ בּוֹ בְלָשׁוֹן
הַזְּכִירוּךָ נָא אַתָּה זָכוֹר׃ וְאִם הֵמָּה כְּאָדָם עָבְרוּ בְרִית
מַלְזָכוֹר׃ וְאַתָּה אֵל וְלֹא אִישׁ לָמָּה׃ לֹא תִזְכּוֹר׃ בְּזֹאת
יֵדַעְתִּי כִּי יֵשׁ לְךָ לִזְכּוֹר׃ אֲבָל תָּשׁוּחַ נַפְשִׁי עַד זָכוֹר תִּזְכּוֹר׃
מַה כִּחַיְתִּי אֲיַחֵל לְקֵץ זָכוֹר׃ וּמַה קִּצִּי כִּי אֶאֱרֵךְ נַפְשִׁי עַד
שֶׁתִּזְכּוֹר׃ אִם לֹא לְמַעֲנִי תִּזְכּוֹר׃ לְמַעַנְךָ וּלְמַעֲנִירוּשָׁלַיִם
זָכוֹר׃ חוֹק כִּי לֹא תִשְׁכַּח עֲרוּת זָכוֹר׃ וְאוֹמֵר אִם אֶשְׁכָּחֵךְ
עָתָה לָהּ זָכוֹר׃ וְתִפְקוֹד וְתִזְכּוֹר׃ כְּאֵב צָר לַעֲכוֹר׃ פִּיתוּ
לְזָכוֹר׃ לָנוּעַ בְּשִׁכּוֹר׃ וְעוֹד בַּל תִּמְכּוֹר׃ נְקוּבֵי בֵּן בְּכוֹר׃
יזז נְכוֹרִי בְּלֶתֶךְ וְכוֹר׃ וּפְאֶרֶךְ אָזְכּוֹר׃ וַאֲרַצֶּךְ לְזָכוֹר׃
בְּפָרָשַׁת זָכוֹר׃

חֵי וְקַיָּם נוֹרָא וְתָרוֹם וְקָדוֹשׁ

עָז֙ קוֹנֵיהֶם בְּזִקְנֵיהֶם׃ קְצוּצֵי לְקֵצִין׃ בְּרִבּוּר מְפוֹצֵין׃ רְצוּצֵי
לְרַצִּין׃ לֵין בָּבָא לְלוֹצִין׃ פָּלִין וְנִתְלוֹצִין׃ בְּעֵץ
מְחַצְּצִים לְחַצִּין׃ בְּנֵין עַל צְפוֹר לְנַצִּין׃ עָב בְּקַע מֵרֹאשׁ׃
יְחִידִים עָנוּ גְרוֹשׁ׃ חָלְוּ לֵךְ וַיִּפְרוֹשׁ׃ וַיָּשֹׁב עַל גַּבֵּי חָרוֹשׁ׃
זְמַן וְחוֹנֵךְ לְרֹאשׁ׃ רֹאשִׁית גּוֹיִם לָרַע לְדֹרוֹשׁ׃ הֵיוֹת לְכָל
בּוֹגְדִים רֹאשׁ׃ וְצִפְעוֹנִי תְּלוֹת בְּמִבְחַר בְּרוֹשׁ׃ רֵץ וְהִקְרָה
בְּרַכְתָּךְ׃ עֵינֵי טַרְחוֹת דַּרְכָּךְ׃ וּפֵן לֹא זוֹ חַדַּרְתָּךְ׃ תָּעוּ בְּמַרְבָּה

בִּישִׁימוֹן דֶּרֶךְ׃ כְּנָחָשׁ עֲלֵי דֶרֶךְ׃ שָׁלַח יָד בַּחֲמוּקֵי יֶרֶךְ׃
וְעַל כָּל רֹאשׁ דֶּרֶךְ׃ זִנֵּב כָּל עוֹבְרֵי דֶּרֶךְ׃ יָעַף עָף וְחָשׁ׃
וּמֵחוּר פֶּתֶן רָחַשׁ׃ וְנוֹדַע כִּי הוּחָשׁ׃ מִשּׁוֹרֶשׁ נָחָשׁ׃ רָגַשׁ
וְלָחַשׁ׃ וְעֵת לֵידָתוֹ נִיחַשׁ׃ וּבִכְשָׁפָיו הוּכְחָשׁ׃ וּכְחַלָּשׁ
נֶחֱלַשׁ וְלֹא חָשׁ׃ בִּכְשָׁפָיו הִלְלוֹ׃ וּבִקְסָמָיו הִלְלוֹ׃ יוֹם
הֶעֱמִיד וְזִלְלוֹ׃ שֶׁמֶשׁ הִדְמִים וְזִלְזְלוֹ׃ יָגַע וְלֹא הוּנַח לוֹ׃
וְלַחֲרָפוֹת נִחֲלוֹ׃ עַד בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ הִזְחִילוֹ׃ לְהִמָּחוֹת הוּא וְכָל
חֵילוֹ׃ קָט וְשֵׁן חָרַק׃ נְאָצוֹת שָׁרַק׃ זְמוֹרָה בְּאַפּוֹ הֵרַק׃
וְחַרְבּוֹ הִבְרַק׃ לַמִּילָה פָּרַק׃ וּכְלַפֵּי מַעֲלָה זָרַק׃ וּלְשֵׁם שֶׁמֶן
תּוּרַק׃ בְּעַזּוּת יָרוֹק יָרַק׃ יָהּ אֶשְׁכּוֹל הַכּוֹפֶר׃ צָו אֶל מָשׁוּל
עוֹפֶר׃ זִכְרוֹן מִשְׁלֵי אֵפֶר׃ כְּתוֹב זֹאת זִכָּרוֹן בַּסֵּפֶר׃ רוֹשָׁם
בְּזֶה סֵפֶר׃ בַּתּוֹרָה וּבַנְּבִיאִים וּבַכְּתוּבִים לְהֵחָפֵר׃ לְהִמָּחוֹת
מִסֵּפֶר׃ וְלֹא יִכָּתֵב עִם כָּל הַכָּתוּב לְחַיִּים בַּסֵּפֶר׃
אֵל נָא לְעוֹלָם תּוּעֲרָץ׃ וּלְעוֹלָם תּוּקְדָּשׁ׃ וּלְעוֹלְמֵי
עוֹלָמִים תִּמְלוֹךְ וְתִתְנַשֵּׂא׃ הָאֵל מֶלֶךְ נוֹרָא מָרוֹם
וְקָדוֹשׁ׃ כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים׃ מַלְכוּתוֹ נֶצַח
נוֹרְאוֹתָיו שִׂיחוּ׃ סַפְּרוּ עֻזּוֹ׃ פֶּאֱרוּהוּ צְבָאָיו׃ קַדְּשׁוּהוּ
רוֹמְמוּהוּ׃ רוֹן שֵׁיר וָשֶׁבַח׃ תּוֹקֶף תְּהִלּוֹת תִּפְאַרְתּוֹ׃
וּבְכֵן זָכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ עֲמָלֵק׃
וּמַח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ׃ וְנִמַּח זְכוֹרוֹ׃ מִלְּהַזְכִּירוֹ׃ בְּזִכְרוֹן קָדוֹשׁ׃
יַעַן אֲשֶׁר לֹא זָכַר׃ וְנֶחֱשַׁב כַּנֵּכָר׃ מִלְּהִזָּכֵר׃ בְּזִכְרוֹן קָדוֹשׁ׃
זָכוֹר אִישׁ אֲשֶׁר הִגְוִיעַ אָב לְלֹא עִתּוֹ׃ בְּרָצוֹחַ וְגָנוֹב וְנָאוֹף
בִּיעָתוֹ׃ גָּרַע חָמֵשׁ שָׁנִים מִמִּחְיָתוֹ׃ זָכוֹר בּוֹזֶה עַל
גְּמִילוּת חֶסֶד׃ גּוֹעֵל אָח עָשׂ לִזְקֵנוֹ חֶסֶד׃ דּוֹמֶה לָמַס
מֵרֵעֵהוּ חָסֶד׃ זָכוֹר גִּלָּה עֶרְוַת מְצִיאַת שָׂדֶה׃ דָּם שָׁפַךְ

בבואו

בְּבוֹאוֹ מִן הַשָּׂדֶה׃ הָפַךְ לֵב אָב שָׂח בַּשָּׂדֶה׃ זָכוֹר דָּחוּי
בְּאוֹזֶן הָעֲרֵלָה׃ הַבּוֹזֶה בְּכוֹרָה בְּכוֹס הַתַּרְעֵלָה׃ וּפָרַק מֶנּוּ
עוֹל וּמָשַׁךְ לוֹ עָרְלָה׃ זָכוֹר הֲפַכְפַּךְ דֶּרֶךְ אִישׁ וְזָר׃ וְהִכְהָה
מְאוֹר אָב בַּעֲשַׁן עֲבוֹדַת זָר׃ זָמַם בְּלֵב הֱיוֹת לְאָח לְאַכְזָר׃
זָכוֹר וְנִתְעוֹלָל לְרֶבַע כְּאִשָּׁה׃ זָדוֹן לִבּוֹ הִשִּׁיאוֹ בָּאִשָּׁה׃
חַתּוּ גִּבּוֹרָיו הֱיוֹת כְּלֵב אִשָּׁה׃ זָכוֹר זֶרַע מְרֵעִים נִתְעָב
וְנֶאֱלָח׃ חָלַק לְהַשְׁחִית וְלוֹמַר הֶאָח׃ טָמְנוּ גֵאִים פַּח
לְחַבֵּל אָח׃ זָכוֹר חָנַט מֶנּוּ עֲמָלֵקִי׃ טָס כַּיֶּלֶק לְאַבֵּד חֶלְקִי׃
יָרוֹעַ כַּבִּירִים לְעֵין כֹּל לְלוֹקְקִי׃ זָכוֹר טָפַשׁ מֵהַעֲרִימָה׃ יָרַד
וְכִתֵּת עַמִּי עַד חָרְמָה׃ כְּמוֹ כֵן חַיִּב לְהַחֲרִימָה׃ זָכוֹר יוֹשֵׁב
נֶגֶב בְּלִי עוֹל כַּעֲרָד׃ כְּסוּת וְלָשׁוֹן שִׁנָּה הֱיוֹת מֶלֶךְ עֲרָד׃
לִשְׁבּוֹת שֶׁבִי מָרַד וְחָרַד׃ זָכוֹר כְּסִיל שׁוֹנֶה בְּאִוַּלְתּוֹ׃
לְתַעֲרוּבַת מִדְיָן בַּעֲלוֹתוֹ׃ מִיהֵר יְרֻבֶּשֶׁת וְגִלָּה נַבְלוּתוֹ׃
זָכוֹר לְקַעֲקֵעַ בִּצָּתוֹ מִשּׁוֹרֶשׁ׃ מִלַּעֲזוֹב לוֹ עָנָף וְגַם שׁוֹרֶשׁ׃
נֶעֱנַשׁ קִישִׁי כִּי הִשְׁאִיר לוֹ שׁוֹרֶשׁ׃ זָכוֹר מַעֲשֵׂה אֲגַג מַעֲדַנּוֹת׃
נָשִׁים כְּשִׁכְּלָה חַרְבּוֹ לְעַנּוֹת׃ סוֹרַס שְׁאֵרוֹ לְשִׁסּוּף יַעֲנוֹת׃
זָכוֹר נָגִיד לְחָמְלוֹ הִסְכִּים׃ סָר מִמְּלוּכָה מִבֵּין נְסִיכִים׃ עוֹלֵל
הַנּוֹתָר עָמַד לְשִׂכִּים׃ זָכוֹר סִבֵּב צִקְלַג וָנֶגֶב׃ עֲמָלֵק יוֹשֵׁב
בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב׃ פִּגְרוֹ טוֹב רוֹאִי מְנַשֵּׁף בְּעוֹגָב׃ זָכוֹר עָרִיץ
בְּעִמּוֹנִים נֶחְבָּא׃ פֶּרֶץ כַּרְמֵי עֵין גֶּדִי כְּהוּבָא׃ צוּרָבוּ אִישׁ
בְּאָחִיו כְּחֶרֶב לְהוּבָה׃ זָכוֹר פְּלֵטִים אֲשֶׁר בְּאַף הִסְעִיר׃
צְבָאִי בְּלֶכְתָּם אֶל הַר שֵׂעִיר׃ קַנֵּא לִנְקוֹם עֲיָרוֹת שֵׂעִיר׃
זָכוֹר צָג בְּפֶרֶק לְהַסְגִּיר שְׂרִידִי׃ קָם בְּרֹאשׁ דְּרָכִים לִסְעוֹד
אֶת רוֹדִי׃ רָדַף וּמָסַר בְּיָדָם פְּרוּדֵי רְפִידִי׃ זָכוֹר קָפַץ לְשַׁעַר
הִשָּׁמַיִם׃ רָעַשׁ וְשָׁאַג מִי לִי בַּשָּׁמַיִם׃ שָׁלַט וַיִּגְדַּל עַד לַשָּׁמַיִם׃

זָכוֹר רָד אֶל הָנֵף לְהַחֲנִיף מַמְלֶכֶת· שִׁמְשֵׁי אֲשֶׁר שִׁמְשׁוֹ
מְאַמֶּשֶׁת וְהוֹלֶכֶת· תַּמָּה הִלְשִׁין לְרַפּוֹתָהּ מִמְּלֶאכֶת: זָכוֹר
שָׁקַל אֲלָפִים עֲשָׂרָה· שְׁתִילִים מֵאָה הֶחֱלִיט לְסַבְּרָה· שִׁיעֵר
מֵהֶם עֲשָׂרָה לִשְׂרָרָה: זָכוֹר תָּבַע לְהָפֵר חֻמָּשִׁים· תְּמִימָה
קָצַב לְכַלּוֹת חֲמֻשִּׁים· תַּכְלִית שִׁבְעִים נִתְּלָה עַל חֲמִשִּׁים:
וּבְכֵן לְךָ תַעֲלֶה קְדֻשָּׁה כִּי אַתָּה קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וּמוֹשִׁיעַ:
אֱלֹהִים אַל דָּמִי לָךְ· כְּקוֹל מַיִם רַבִּים נִשְׁמַע קוֹלָךְ· מַשְׁמִיעַ
וּמְצַוֶּה לְעַמְּךָ בְּקִנְיַן פָּעֳלָךְ· זָכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה
לָךְ· אֲשֶׁר קָרְךָ וַיַּחֲשִׁילָךְ· וְהָיָה בְּהָנִיחַ יְיָ אֱלֹהֶיךָ לָךְ· תִּמְחֶה
זִכְרוֹ מִכָּל גְּבוּלָךְ· וְהֵם יָשִׁיבוּ וְיֹאמְרוּ לָךְ· וּמִשֶּׁלָּךְ עוֹד יִתְּנוּ
לָךְ· אָנָּא הָקֵם אֶת דְּבַר מִלּוּלָךְ· עַד שָׁאַתָּה מְצַוֵּנוּ הַיָּמִים
לָךְ· אַתָּה זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשׂוּ לָךְ· זְכוֹר יְיָ אֶת יוֹם זְבוּלָךְ·
הַמִּתְגָּאִים וְנוֹאֲמִים פֹּה מַה לָּךְ· הַשּׁוֹלְחִים זְמוֹרוֹת בְּאַף
לְחַלְלָךְ· זְכוֹר כִּסֵּא כְבוֹד גָּדְלָךְ· אֲשֶׁר מִגְּרוּ וְנִאֲצוּ לְמוּלָךְ·
וְשִׁלְחוּ בָאֵשׁ הֵיכָלָךְ· וַיַּשִּׁימוּ כָּל גְּבוּלָךְ· וְשָׁדְדוּ וְנִתְּקוּ
אָהֳלָךְ· אֲשֶׁר צִוִּיתָ לֹא יָבֹאוּ בְקָהָל לָךְ· אָמְרוּ לְכוּ וְנַכְחִידֵם
מִגּוֹי בִּגְלָלָךְ· וְלֹא יִזָּכֵר שֵׁם הִלּוּלָךְ· עָלֶיךָ יַעֲזוֹב חֵילָךְ·
יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר עָשׂוּ לָנוּ עָשׂוּ לָךְ: אוֹתָנוּ בַּמִּדְבָּר נִלְחָמוּ·
וְאוֹתָךְ בְּיִשּׁוּב נִתְלַחְמוּ· אוֹתָנוּ חוּץ לַמַּחֲנֶה הָמוּ· וְאוֹתָךְ
בְּקֶרֶב הַמַּחֲנֶה נָהָמוּ· אוֹתָנוּ פְּלֵיטֵי עָנָן זָמָמוּ· וְאוֹתָךְ
כַּפּוֹרֶת עָנָן גָּמָמוּ· אוֹתָנוּ לַחֲשׁוּלֵי עָב דִּמּוּ· וְאוֹתָךְ עֲלוֹת
עַל בָּמוֹת עָב דָּמָמוּ· אוֹתָנוּ חוּץ מִמְּחִיצָה קָמוּ· וְאוֹתָךְ לִפְנֵי
וְלִפְנִים קִדְּמוּ· אוֹתָנוּ בְּרִחוּק מָקוֹם אִשְּׁמוּ· וְאוֹתָךְ בְּקֶרֶב
מְקוֹמָךְ שָׁמָמוּ· אוֹתָנוּ חוּץ מִישִׁיבָתֵינוּ רָמוּ· וְאוֹתָךְ בִּמְכוֹן
שִׁבְתְּךָ הֶחֱרִימוּ· אוֹתָנוּ אוֹת בְּרִית מִשְּׁאֵר הֵרִימוּ· וְאוֹתָךְ

עשרת

עֲשֶׂרֶת אַבִּירֵי בְּרִית הֶחֱרִימוּ· אוֹתָנוּ בְּהַנָּחַת יְדֵי עָנָיו הֵרִימוּ·
וְאוֹתָךְ תְּלוֹת יַד לְמוֹלָךְ הֵרִימוּ· אוֹתָנוּ נִתְיַעֲצוּ וְסוֹד הֶעֱרִימוּ·
וְאוֹתָךְ כְּרוּבֵי סוֹדָךְ לַחֲרָפוֹת הִגְרִימוּ: וְאַתָּה יְיָ לְעוֹלָם
תֵּשֵׁב· וְהוּא נֶגְדְּךָ בְּמַטָּה יוֹשֵׁב· תָּפוּשׂ מִדְבָּר וְכָל הַיִּשּׁוּב·
אֲנִי וְאַפְסִי עוֹד בְּלֵב מִתְחַשֵּׁב· אִם לֹא עַתָּה תָקוּם וְתַקְשֵׁב·
בִּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה קִימוֹת נְקָמוֹת לְחַשֵּׁב· בְּפַחַד וָפַחַת וָפַח
לִפְקוֹד עַל הַיּוֹשֵׁב· וְאִם אֵין כַּגֵּר תֵּחָשֵׁב· וְכָל הַמּוֹנֶה וְסוֹפֵר
וְחוֹשֵׁב· קֵץ הַפְּלָאוֹת לְהָבִין וּלְחַשֵּׁב· נָשְׁתָּה גְבוּרָתוֹ
מִמְּחַשֵּׁב· וְלֹא יִמְצָא מַעֲנֶה לְהָשֵׁב· וְיֶחֱשֶׁה דּוּמִיָּה מֵהַקְשֵׁב·
וּבֶאֱמוּנָה כְּסָלָיו יְיַשֵּׁב· וְזֹאת עַל לִבּוֹ יָשֵׁב· וְיֹאמַר עַד יַשְׁקִיף
וְיֵרֶא וַיַּקְשֵׁב: וְנֶחֱשַׁבְתִּי כְּעֵד זוֹמֵם· כָּל הַיּוֹם מְדַמֵּם· וְנַפְשִׁי
נִבְהֲלָה מְאֹד וּמִשְׁתּוֹמֵם· וְאַתָּה יְיָ עַד מָתַי רוֹאֶה וְדוֹמֵם·
זְכוֹר בֵּית מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם· וְכָל עוֹבֵר עָלָיו מִשְׁתּוֹמֵם· מָתַי
תִּתְנַשֵּׂא וְתִתְרוֹמֵם· וְזֶכֶר אוֹמֵר פִּיךָ קוֹמֵם· בְּשָׁלֹשׁ עִתּוֹת
עֲמָלֵק לְהָמֵם· בְּשָׁלֹשׁ מִיתוֹת זִכְרָם לְהַדְמֵם· בִּשְׁלֹשֶׁת יְמֵי
אֲפֵילָה נָגְהָם לְהַעֲמֵם· בְּשִׁבְעָה יְמֵי עֶבְרָה לְהַרְשִׁימֵם·
בַּעֲשֶׂרֶת מִינֵי שְׁמַד לְהַאֲשִׁימֵם: וּכְמוֹ מֵעֲשָׂרָה דְּבָרִים
עִכְּבוּ עַם מֵעֲנוֹת· וּמִשֶּׁבַע מִצְוֹת הַמְיֻשָּׁנוֹת· בְּעֶשֶׂר וְשֶׁבַע
יוּשְׁכָּרוּ לַעֲנוֹת· וּבַת קוֹל תֵּצֵא מִמְּעוֹנוֹת· וּתְפוֹצֵץ בְּכָל
הַמַּחֲנוֹת· זִכְרוֹן דְּבָרִים לְהַגִּיד וְלַעֲנוֹת· אַל תִּזְכְּרוּ
רִאשׁוֹנוֹת· בִּינוּ יְשׁוּעוֹת אַחֲרוֹנוֹת· וְהַזְכִּירוּ זֵכֶר רְנָנוֹת·
עֲמָלֵק אֲשֶׁר בָּא וְעִוֵּת מַחֲנוֹת· וְהֵיקַר אֶתְכֶם בִּפְנֵי בָנוֹת·
וַיֵּצֵא לוֹ שֵׁם בְּכָל הַמְּדִינוֹת· רְאוּ עַתָּה לְתַנּוֹת· אֵיךְ נִמְחֶה
בְּחֶתֶף בְּכָל פִּנּוֹת· וּצְבָא הַמָּרוֹם אֲשֶׁר בִּמְעוֹנוֹת· אֲשֶׁר
הוּסְמַךְ עֲלֵיהֶם בְּמַשְׁעֵנוֹת· יִפְקוֹד עֲלֵיהֶם אֶת הָעֲוֹנוֹת·

לרוב

לְרוֹב יָמִים לְהִמָּנוֹת · לַחֲשׁוֹב עֲלֵיהֶם חֶשְׁבּוֹנוֹת · לְהַפִּילָם
לְתוֹפֶת דֵּרְאוֹנוֹת · וַהֲמוֹן לְאֻמִּים וְכָל הַלְּשׁוֹנוֹת · עַל עוֹזֵר
וְעָזוּר יִשְׂאוּ קִינוֹת · וְכָשַׁל עוֹזֵר וְנָפַל עָזוּר מְקוֹנְנוֹת: וְיֵדַע
כָּל פּוֹעֵל כִּי לֹא שָׁכַחְתָּ · וְיָבִין כָּל יְצִיר כִּי שְׁמָם שָׁכַחְתָּ ·
וְשֵׂעִיר וְשָׂרָיו אָז וִכַּחְתָּ · וַעֲמָלֵק וְטַפְסֵרָיו הוֹכַחְתָּ · וְאִתָּם
בַּמִּשְׁפָּט נִתְוַכַּחְתָּ · וְיוּזְכָּרוּ עַם אֲשֶׁר זָכַרְתָּ · כִּי לְטוֹבָה אוֹתָם
זָכַרְתָּ · וּבְזִכְרוֹן טוֹב אִתָּם נִזְכַּרְתָּ: חוז וְהַמַּזְכִּירִים אֶת יְיָ ·
יֹאמְרוּ תָּמִיד יִגְדַּל יְיָ · וְיֹאמְרוּ גְאוּלֵי יְיָ · כֵּן יֹאבְדוּ כָּל אוֹיְבֶיךָ
יְיָ · וְהָעוֹמְדִים בְּבֵית יְיָ · וְהַבּוֹטְחִים בַּיְיָ · וְהַשְׁתּוֹלִים
בְּבֵית יְיָ · יֶחֱזוּ בְּנוֹעַם יְיָ · וְיַגִּידוּ כִּי אֵין קָדוֹשׁ בַּיְיָ ·
טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ · רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיְיָ · קוֹל אוֹמְרִים הוֹדוּ
אֶת יְיָ · כִּי הֵם זֶרַע בֵּרַךְ יְיָ · זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יְיָ · כִּי אֵל
גָּדוֹל יְיָ · בָּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם יְיָ · שׂוֹשׂ אָשִׂישׂ בַּיְיָ: ע״כ וְאִם כָּל
הַמּוֹעֲדִים יִהְיוּ בְטֵלִים · יְמֵי הַפּוּרִים לֹא נִבְטָלִים · וְזִכְרָם לֹא
יָסוּף מִגֻּשָּׁלִים · וְיוּזְכָּרוּ לָעַד גְּאוּלִים · לְשָׁשׁוֹן וּלְשִׂמְחָה
גִילִים · מִפְּעֻלּוֹת אֱלֹהִים מְגַלִּים · וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתָיו מַגְדִּילִים ·
וְשָׁרִים כְּחוֹלְלִים · בַּעֲשֶׂרֶת מִינֵי עָשׂוֹר מְסַלְסְלִים · בְּכִנּוֹרוֹת
וּבִנְבָלִים · בַּעֲשֶׂרֶת מִינֵי הַלֵּל מְהַלְלִים · בַּעֲשֶׂרֶת מִינֵי שִׂמְחָה
צוֹהֲלִים · וְשַׂרְפֵי הַקֹּדֶשׁ הַמְעוֹלִים · כְּתַלְמִיד לָרָב יִהְיוּ לָמוֹ
שׁוֹאֲלִים · מַה פָּעַל אֵל אֵלִים · כִּי אֵלֶּה יְהוּ מִבְּפָנִים · וְאֵלֶּה
מִלִּפְנֵיהֶם מְפַנִּים · וְאֵלֶּה חוּצָה פּוֹנִים · וְאֵלֶּה לִפְנֵי וְלִפְנִים ·
בְּצֵל שַׁדַּי מִתְלוֹנְנִים · וּבַהֲמִשָּׁה קוֹלוֹת הַצְּפוּנִים · קוֹל רִנָּה
וִישׁוּעָה מַצְפִּינִים · בְּאָהֳלֵי צַדִּיקִים צְפוּנִים · הַהוֹגִים
בְּיִקְרַת מִפְּנִינִים · וְקִדְּמוּ שָׁרִים אַחֵר נוֹגְנִים · לָדַעַת אֵיךְ
הֵם מְנַגְּנִים · בְּגַאֲוַת אֲפִיקֵי מָגִינִים · בְּצִלָּם הֱיוֹת גְּנוּנִים
ובאברתם

וּבֶאֱבָרָם מִתְגוֹנָנִים. וְעַל הוֹמוֹתָם מִתְמַנִּים. לְשׁוֹעֲרִים
וְלִשׁוֹמְרִים מְמוּנִים. כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה מְזֻמָּנִים. לְהַזְכִּיר
קְדֻשַּׁת נוֹצֵר אֲמוּנִים. לְהַעֲרִיץ זְכִירַת גּוֹי שׁוֹמֵר אֱמוּנִים.
וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל מְחֻבָּנִים. וּבְשֵׁל וּשׁ קְדֻשָּׁה לְקָרְדּוֹשׁ מִתְכַּוְּנִים.
שְׁתַּיִם בְּרֹאשׁ בָּנִים מַשְׁבִּינִים. וְאַחַת בְּרֹאשׁ מַלְכָּם
מַתְקִינִים. וּבְשָׁלְשְׁתָּם הָיוֹת נִכּוֹנִים. כְּמֵא שָׁלֵם וְשֵׁם שָׁלֵם
מְכִינִים. וּבְשֵׁל וּשׁ קְדֻשָּׁה עֲנוֹת בָּאָז מְבִינִים. קְרוֹא זֶה אֶל
זֶה מְכַוְּנִים. וּבְכִנּוּי שֵׁם קָדוֹשׁ קוֹרְאִים וּמְכַוְּנִים: כַּכָּתוּב עַל
יַד נְבִיאֶךָ: וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ:

## יוצר לפורים

מתחיל ברכות שמונה עשרה עד ומושיע ומגן

**וַיֶּאֱהַב** אוֹמְנֵיתוֹמֵת הַמֶּגֶן. אֲמָנָה שִׁבְעִים וְחָמֵשׁ בַּעֲדָה
לְהָגֵן. אָז מֵאָז כְּחָז יוֹדֵעַ נֵגֶן. אֲרִיֵּה בֶּן זָאֵב
לְשֵׁשׁ הוֹגֵן. אָיִן לְהַזְכִּיר אוֹתוֹ מְנֻגָּן. וּמְרֻדְכַי אֲמָץ בְּאָלָף
הַמֶּגֶן: ברוך אתה יי מגן אברהם

אתה גבור עד להחיות מתים

הַמֶּלֶךְ בְּכֵם יָהּ חָק לְזֶרַע כּהּ יִהְיֶה. בְּקִמִּים כָּל נֶשֶׁם לֹא
תִהְיֶה. בֶּן בְּכוֹרַת חָל דְּבַר אָהְיֶה. בְּקוֹן אֲשֶׁר נִכְמַר
וַיִּחָמֶה. בְּכֵן צִפְעוֹנִי צֵן לְצִדִּים שֶׁיִּהְיֶה. וָצָא לְמָרְדּוֹ מוֹר
בְּגַשְׁמִים מְחַיֶּה: ברוך אתה יי מחיה המתים

ואומרים קדושה עד גדול וקדוש אתה

אֵת אֶסְתֵּר גָּל מִמַּסְתִּיר לְגוֹאֵל. גּוּי כְּנוֹאָשׁ מִלְּהִנָּאֵל.
גּוֹזֵר אִם אֵין לְאִישׁ גּוֹאֵל. גָּלַף כְּמִשְׁפַּרְתַּ תַּכְנִית
הַגּוֹאֵל. נֵשׁ בְּאָח לְצָרָה לְצַחֲתַּ הַגּוֹאֵל. מִלְּפְנֵי עִיר וְקָדִישׁ
להקדיש

לְהַקְדִּישׁ אָאֵל: בריך אתה יי האל הקדוש

אתה חונן עד מאחך בינה דעה והשכל

כְּפָל הוֹרוּ בֶן לְחַחְבּוֹנֵן. דַּעַת מֵאַיִן חַטְאָא צַג צָד שׁוֹנֵן.
הִבְרַת אָב כְּזָכַר אוֹנֵן. דַּלְתֵי צוּר כְּגַמָּה דָפַק וַיַּחֲנֵן.
דְּגָלִים לְשַׁלֵּשׁ תַּעַן וּלְחַנֵּן. הַמְּלֵחַ זָעַקְתָּם בָּן הֲדָעָה חוֹנֵן:

בריך אתה יי חונן הדעת

השיבנו אביגו עד בתשובה שלימה לפניך

הַנְּשִׁים הַחֲגוֹנוֹת לָכֶם יְשִׁיבָה. חוּבְאָרוּ וְסָעָרָה בָּם נַשְּׁבָה.
הֲדַסָּה זֹאת בְּגַע לָהּ תּוֹר וּמַחֲשָׁבָה. חֶלְלָה לְכָל רוֹאֶיהָ וְעֵזֶר לוֹ שָׁוָה. הֲדַר יְמִינִי לְשׁוֹבֵב שׁוֹבָבָה. בְּלִבּוֹת
רְצוֹת רוֹצָה בְּתְשׁוּבָה: בריך אתה יי הרוצה בתשובה

סלח לנו עד כי מוחל וסולח אתה

וַתִּשָּׂא וַתָּבֹא בֶּאלוֹהַּ. וְלֹא יְדָעָה כִּי זֹאת עֲשָׂרָה יַד אֱלוֹהַּ.
יַיְבַּעֵר חָנֵף בְּכָל גְּבוּל לְשִׁלּוּחַ. וּבְהַגִּיעַ תּוֹר בְּנֵין
לְצַלּוּחַ. וּבֵת אֲבִיחַיִל לָבְשָׁה צְלוּחַ. מַלְכוּת בָּהּ רַבָּה מַרְבָּה
לְסַלּוּחַ: בריך אתה יי חנון המרבה לסלוח

האה נא עד כי נואל חוק אתה

הֵן זְבָדָה מְהַרְרֵי אֵל. זְכוּתָהּ עַמְעַם בִּיר בֶּן אֲבִיאֵל. זֹאת
בְּכוּאָה הֲלוֹא נָשְׂאָה עֵין לָאֵל. זָכְרָה נָא לִי צִדְקַת הַדְרֵי
אֵל. זֹאת הֲכִינָה לְאוֹת לְתִקּוּן אֲרִיאֵל. תְּפִלַּת יָדָהּ עֲשׂוֹרֵת
לְגָאוֹלֵי אֵל: בריך אתה יי גאל ישראל

בפאנו יי וגרמא עד ורחמן אתה

נָחֵשׁ הִסְרָה הָסִיד הִמְהוֹלְלִי. חוֹר וְכַרְפַּס נָכֶתֶם נָחֲלִי.
חֵילָה רֵיץ רֹאשׁ פֶּתֶן כִּנַּחְלִי. חָרוֹן בּוֹ לְיִשְׂרַח עוֹר
מִלְאַבְלִי. חֵלֶת פְּנֵי אֱלֹהִים יֵי חֵילִי. וָחוֹר רַב חַתָּלִי. רוֹפֵא
חוֹלִי

A MAGYAR KÖNYV

חוֹלִי: ברוך אתה יי רופא חולי עמו ישראל

ברך עלינו עד כשנים הטובות

לְפָנָיו טָבַע הוֹד אַבְרֵךְ· טָבוּעַ הָיָה וּמוּכָן לְהַאֲרֵךְ· טֻמָּנָה
וְסֻתָּרָה מִפְּרוֹעַ יָרֵךְ· טָמֵא כְּהוּגְרַל גַּפְנָהּ לְהַבְרֵךְ·
טוֹב פָּץ לָהּ קוּמִי אוֹרִי כִּי בָא אוֹרֵךְ· וַעֲטֶרֶת בִּשְׁנַת טוֹבָתֵךְ
בְּגֶשֶׁם אֲבָרֵךְ: ברוך אתה יי מברך השנים

תקע בשופר עד מארבע כנפות הארץ

מִכָּל יוֹדְעֵי דַת שְׁפַתֵּי מַרְבֵּץ· יִקַּר יְמִינִי בְּדַת יְמִין רוֹבֵץ·
יוֹפִי עֲדֵי עֲדַיִם מַשְׁבֵּץ· יָצָא מְלֻבָּשׁ עַל יַד קוֹבֵץ·
יָדַשׁ מַתַּן שְׁאֵלוֹת יַעֲבֵץ· זָהָב יִמֵּן לֶאֱסוֹף נִדָּחִים מְקַבֵּץ:

ברוך אתה יי מקבץ נדחי עמו ישראל

השיבה שופטינו עד וצדקנו במשפט

הַבְּתוּלוֹת בְּהִקָּבֵץ שֵׁנִית בְּמַאֲהֵב· כְּבוּדָה בַּת מֶלֶךְ
הִשְׁלִיכָה יָהֵב· כִּי צַדִּיקֶיָּ צְדָקוֹת אָהֵב· כָּמַס
דּוֹב רִשְׁפֵּי לַהַב· מַלְהִיב לְלַהֵב· כָּרָה שׁוּחַ לָעַד לְחוּמוֹ
לְהַבְהֵב· גְּדוֹלָה קָפַץ בַּדִּין מִשְׁפָּט אָהֵב:

ברוך אתה יי מלך אוהב צדקה ומשפט

ולמלשינים עד במהרה בימינו

וַיָּשֶׂם לַיְלָה וּתְנוּמָה הִמְנִיעַ· לַיְלָה אֲשֶׁר תַּנִּין וְיָרֵב
הֵנִיעַ· לְדוֹרוֹת אוֹתוֹ הִצְנִיעַ· לִהְיוֹת לְפִלְאוֹ
צָנוּעַ· לָכַד זֵד יָהִיר וּבְאַשְׁמוּרוֹ הִכְנִיעַ· וְתַכְרִיךְ יְחוּמָיו שָׂח
זֵדִים מַכְנִיעַ:

אֶזְרַח בָּט חוּץ· בְּכֶסֶל גָּחוּץ· בִּנְתִיב נָחוּץ· סָכַת צֵאת
חוּץ: בַּמֶּה אֵדַע· פִּתּוּל יִדַּע· וּפִלּוּלוֹ נוֹדַע· בְּיָדוֹעַ
תֵּדַע: גְּמוּלָיו חִבַּל· בְּעוֹל הַמְסֻבָּל· וְעֻנּוּ בִּסְבַל· קוֹדֵי
נִסְבַּל: דָּלְיָו בְּלוּד דְּאוֹת· אַרְבַּע מֵאוֹת· בְּלִבְנַת יָיָן לֵיאוֹת·

עַד יוֹחַשׁ אוֹת: הָרִים צַח דִּלֵּג · וּגְבָעוֹת בִּלֵּג · וַעֲנָם מִלֵּג ·
בְּצַלְמוֹן מַשְׁלֵג: וְתַנִּין בְּזָמַם · בּוֹ בַּיּוֹם זָמַם · בְּגִיחוֹ עָמַם ·
בְּאָצְבַּע הָמַם: זוֹרוּ לְוַעִים · מָצַח מְעִיזִים · קָפְאוּ בְּעִזִּים ·
כְּנֶבֶל רְעוּזִים: חֵיל צָבָא פְּרָעָה · בְּמַאסְפָה פָּרָעוֹ · וְטֶבַח
בָּנָם וְקָרָעוֹ · מוּל אָב וְזַרְעוֹ: טְבוּעִים אָז כְּשָׁרוּ · תוֹפְפוּת
בְּכֵן שָׁרוּ · וּפִז בַּסּוּף אָשָׁרוּ · אֵל שׁוּחַ נָשָׁרוּ: יָקְשׁוּ אֲמָרִים ·
שׁוּב לְגֵיא חֲמוֹרִים · וּמֵי חֲשׁוּבִים מוֹרִים · נִתְמְרוּ לְמָרִים ·
כְּשֵׁר צִיר תַּחַן · לוּט בְּאוּשֵׁי צַחַן · לְהַמְתִּיק מַר לְמַחַן · לְבַל
לָקוּט בְּבוּחַן: לְוּוּ לְאֵלִים · וְאַף לַחֵט הָאֵלִים · וְנָקְבוּ אֵלִם ·
בְּצֶדֶק בְּנֵי אֵלִים: מַהֲרוּ לְאַלּוּשׁ · וְכָל בָּצִיר מַלּוּשׁ · נִרְגַּן
בְּפִלּוּשׁ · עֲדֵי דוֹק חָלּוּשׁ: נָסוּ פַּעֲמַיִם · בְּתִקּוּן יוֹמַיִם · בְּעֵדִים
שְׁמַיִם · וּבְצִיצַת כַּיִם: טָעוּ לְרִפִּידִים · בְּרִפְיוֹן לַפִּידִים · בְּעֵדִים
שָׁם רְפוּדִים · חָלוּ בְצַר קְפוּדִים: עַד הִנָּם בְּחֶם · אָז
לָהַאֲלֵיהֶם · וּכְסוּף הֶאֱחֶם · וּפֹה בְּחֶסֶךְ נִלְחָם: פָּסַע פְּרָסָאוֹת ·
אַרְבַּע מֵאוֹת · לְגֹנֵב צְבָאוֹת · נִיצֵי צְבָאוֹת: צָג בְּמַלְחָמוֹת ·
רֹאשִׁית עֲלָמוֹת · וּפָז בְּמַהֲלוּמוֹת יְהוֹשֶׁת לְכָלִימוֹת:
אֲשֵׁלִים · בְּחֵיק נָחֲשָׁלִים · וְקֶלֶס מוֹשָׁלִים · בְּחַטָּא נִשּׁוֹלִים ·
רָדַף שָׁלְשָׁה · וְכָשְׁתוּ שָׁלָשָׁה · וַעֲדָתוֹ חָלָשָׁה · בְּיִר אֵזוֹן
חָלוּשָׁה: חיון שַׁדַּי חָק בְּכֶם · קָרְבוּ לְרַכֶּם · זִכְרוּ לְכַסֶּם ·
מְהֵרוֹם וּמְכֶם: תָּחוֹר עִם אֵיכָה · בְּמָשׁוֹל הָבָה · וְשָׁמְרָה לוֹ

## אֵיכָה · בְּבוּז וּבְגֹאָוָה:

תְּמִימִים בָּרְשׁוּ אֶרֶץ · וְהִקְצִינוּ שֵׂר בְּעֵרֶץ · פְּקַד לָרֶץ
בְּמֶרֶץ · לְבָלוֹתוֹ בְּחֶרֶץ: שַׁדַּי שׁוֹכֵן עֵר · צָנָה
לְלוּעַט עֵר · וַאֲחָרָיו לְסַעַר · לְטַאטְאוֹ עַדֵּי עַד: רַחַץ עַמָּעַס ·
וַאֲבַזֵּר רָעַס · וּמָאֹז זָעַס · מְמֻלָּךְ עֲלָיָעַס: קָצִין מוּכָר · נִיר
צוֹף

זוֹהַ בָּמָר׳ וַיִּשְׁפָּחוּ וַיִּשְׁמַר׳ וּלְאַרְבָּעָה זְמַר׳ צָפַע מִנּוּ חָשׁ׳
מְשׁוֹרֵשׁ נָחָשׁ׳ בְּגִיחוֹ כִּיהַשׁ׳ לְחוֹזִין עִם נְחָשׁ׳ פִּיוּ שָׁלַח בָּרָע׳
בְּלֵילַת יוֹפִי לִגְרָע׳ בְּבָבַת עַיִן הָרָע׳ גְּמוֹל אָב לִפְרָע׳ עָיִן
בְּתַרְמִית תַּעַר׳ לְהַשְׁגִּיא אִישׁ בַּעַר׳ וְרָפָה יְדֵי נַעַר׳
מְמַלֵּאכְתּ־יַעַר׳ שִׁטְנָה חֲרַת׳ לְעֵרֵעַר יִקָּרֵת׳ יַעַר־עֵרֶת׳
מְגֻנַּע בְּכוֹרֵת׳ נִשָּׂא כְּרוֹב וְזֵאב׳ וְנָסָה בְּבֶן־זְאֵב׳ וּבוֹנֵעֲכֶר
בְּאֵב׳ כְּעוֹרֵב וְכִזְאֵב׳ מַסֵּכָה נַעֲשָׂה׳ לְעָבְדוֹ כֹּל עֹשֶׂה׳
וְכַאֲשֶׁר עָשָׂה׳ בִּיד מַאֲמַר עָשָׂה׳ לַעֲנָה וָרוֹשׁ׳ נוֹעַן לְפָרוֹשׁ׳
לְמֶמְרַ וְלִבְרוֹשׁ׳ בְּשֵׁם אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ׳ כִּיחֵשׁ סְלוּפִים׳ וְהִתְעָה
אֲלוּפִים׳ לְהַכְחִיד עֲלוּפִים׳ בְּפֶלֶס אֲלָפִים׳ יִקְרְאוּ סוֹפְרִים׳
וְכָתְבוּ סְפָרִים׳ וְשָׁלְחוּ צִירִים׳ בְּרֹב הַמֶּלֶךְ מְהִירִים׳ טָמִים
בַּהֲלִיכָה׳ לְעֵין כָּל כַּמְלָכָה׳ וְהַדַּת נִמְלָכָה׳ וְהָעִיר שׁוּשַׁן
נְבוֹכָה׳ חֲלוֹם יְהוּדִי חָלַם׳ וְהִכִּין כִּסְלָם׳ וּמַרְיוּ קָרַע
לְהַכְשִׁילָם׳ וְנִפְרַע לָמוֹ גְּמוֹלָם׳ זָעַק בְּמַר נֶפֶשׁ׳ בָּאֵפֶר
לְהַכְפִּישׁ׳ בְּצוֹם וּבְטִיט וְרֶפֶשׁ׳ יָשַׁב בְּעֲצַת טְפֵשׁ׳ וּמַהֲלִיל
שְׁפָלוּת׳ בְּהָוֵי עֲבוֹדוֹת בְּפוּלוּת׳ הַקְשִׁיב תְּפִלּוּת׳ וְהִגִּיחַ
אֲפֵלוּת׳ הִסְכִּית שַׁוְעָה׳ מֵאֲמוּלַת שִׁבְעָה׳ וְאָז אֵל שָׁעָה׳
וְאֵיל יְשׁוּעָה׳ דּוֹפִי בְּזִקִּישׁ׳ הֵבִינִין קִישׁ׳ וְתַחַן הִלְקִישׁ׳
עַד לְדוֹק הַקִּישׁ׳ גָּל לְאַיֶּלֶת אַהֲבִים׳ לָכֵא אֶל רָהַב׳ לְהַדְעִיךְ
יְקוֹד לְהַב׳ כְּמַנְזֵי רַהַב׳ בְּבִינָה עֲשָׂתָה׳ בְּגוֹחָה חָסָתָה׳
שְׁלוּשׁ צוֹם בְּפִצְתָה׳ וְצַר בְּפֶלֶס סְתָמָה׳ חיון אַרְתָּה שׁוֹנֵא׳
בְּרֹת אֵל עוֹנָה׳ בְּרִי מְצוֹא מַעֲנָה׳ מַה־יַּעֲנֶה׳
אוחו מְבֹהֶלֶת׳ חֲתוּת לוֹ נַהֲלַת׳ בְּמָנוֹת תּוֹחֶלֶת׳ מָנוֹ
כְּתַחֲלַת׳ לְאוֹנְדִּיו הַבְּאִיר׳ אֶת אֲשֶׁר הִתְאִיר׳
לְלַעַב בֶּן־יָאִיר׳ מְחוֹגוֹ הַבְּאִיר׳ עֲבָרָה נִמְלָא׳ וְצָרָה הוּמְלָא׳

וְכוֹרְכָיו בַּשִּׂמְלָה׃ זִמּוּהוּ מִלָּה׃ זָם וְהֵכִין עֵץ׃ תְּקוֹעַ הָגֵ רַת
עֵץ׃ תַּרְעֵלוֹת בְּהִוָּעֵץ׃ וּתְשׁוּעָה בְּרוֹב יוֹעֵץ׃ רַק כְּנֶחְשָׁב
כּוֹמֶר׃ וְהוּחְשַׁב לוֹ כְּיָמֵר׃ וְאֶל מֵנִיף עוֹמֶר׃ שָׁב וְחִנֵּן אוֹמֶר׃
בֶּן שִׁמְעִי בִּשַּׂר׃ וְרֶכֶב לוֹ אָסַר׃ כִּי הִכְרִיעַ אִסָּר׃ מֵהוֹן
מְעֻשָּׂר׃ יַחַד בֻּהַל שֵׁנִית׃ לְסַעַד תָּכְנִית׃ וְעָלְתָה תַּעֲנִית׃
וַתְּקַצֵּץ חֲנִית׃ רַעַל מוֹר הִמְרִירוֹ׃ לְחַרְבּוֹן הֶאֱרִירוֹ׃ וַהֲרֵם
הֶעֱרִירוֹ׃ וְלַשַּׁחַת גְּרָרוֹ׃ בְּרוֹשׁ נוֹעָר׃ נַעֲצוּץ נִנְעָר׃ וְכָל
מְתָיו עִרְעָר׃ וּפָן לְשֵׁוַע עַרְעָר׃ יְחוּמִים מֵאָה׃ אֲשֶׁר יֶחֱמָה
טְמֵאָה׃ סוֹעֲרוּ לְקִמְעָה׃ סְפוֹת רָוָה וּצְמֵאָה׃ קוֹעוּ וְנִשְׁחָתוּ׃
וְעִם יוֹלְדָם נֶאֱחָתוּ׃ וּבְאָע אֶחָד נוֹחָתוּ׃ וְכָל מְצֵירִים חַתּוּ׃
לְרָם נִגְנוּזוּ׃ כַּאֲשֶׁר חָזוּ׃ וְעָלְצוּ וְעָלְזוּ׃ וּבוֹז לֹא בָזוּ׃ יַעַן בְּמִיר
סְפָרִים׃ דָּצוּ עֲפָרִים׃ בְּפִלְכֵי סְפָרִים׃ בִּמְשׁוֹשׁ פּוּרִים׃
חוּז רֶנֶן וּגְאֻלָּה׃ רֶוַח וְהַצָּלָה׃ רִנְנָה סְגֻלָּה׃ בִּקְרִיאַת מְגִלָּה׃
אֲסַפְּרָה אֶל חוֹק׃ פְּלָאוֹת לָחוֹק׃ אֶשָּׂא דֵעִי לְמֵרָחוֹק׃
בְּבֹא צַר לִדְחוֹק׃ בְּקוּם עָלַי צֶפַע׃ מִשּׁוֹרֵשׁ אֶפַע׃
וְהוֹן פִּלֵּס בְּשֶׁפַע׃ וְהוּקַע בְּעֵץ מְשֻׁפַּע׃ גַּשׁ וְהִפִּיל פּוּר׃
מִיּוֹם לְיוֹם סָפוּר׃ וַיֵּצֵא חָפוּר׃ בְּהַבִּיעוֹ סִפּוּר׃ דָּרַשׁ יְמֵי
שָׁבוּעַ׃ לָשׁוּט יוֹם קָבוּעַ׃ בְּאֵיזֶה חֹדֶשׁ תָּבוּעַ׃ לְקַעֲקֵעַ דִּגְלֵי
רִבּוּעַ׃ הֵן יוֹם רִאשׁוֹן׃ הֵנִיב לַחֲשׁוֹן׃ וּמִי זֶה בָּא לִלְשׁוֹן׃
נְצוּרֵי כְּאִישׁוֹן׃ וְגֵיא וָדוֹק בִּי נִבְרָאוּ׃ וְעַל שְׁמָם נִקְרָאוּ׃ וְאִם
יַמְדוּ וְיֶחְקָרוּ׃ וְאָז אֵלֶּה יֵעָקֵרוּ׃ זָע יוֹם שֵׁנִי׃ לְהַצְדִּיק שְׂפַת
שָׁנִי׃ וְאִלֵּם מְלָשְׁנִי מִלְּהַלְשִׁינִי׃ חַי בִּי הִרְקִיעַ׃ וְהִבְדִּיל
דָּקִיעַ׃ וּמִי זֶה בָּא לְהַשְׁקִיעַ׃ זוֹהַר הָרָקִיעַ׃ טָס יוֹם שְׁלִישִׁי׃
וְהִטִּיל חֶלְשִׁי׃ בְּמָעוֹז פִּלְשִׁי׃ וְחִילִי וְשִׁלְשִׁי׃ יוֹשֶׁר עֵץ וְרָגָן׃
בִּי נֻטָּעוּ בַּגָּן׃ וְאִם כְּדִבְרֵי נִרְגָּן׃ לָמָּה נִבְרֵאת גַּן׃ כְּהַפִּיל מְרֵעִי׃

פור

פּוּר עֲלֵי רְבִיעִי· מוּל פְּנֵי רוֹעִי· אֻמְצָה זְרוֹעִי: לְמַזָּלוֹת דִּמָּם·
בְּכוֹר שׁוֹר כִּשְׁמָם· וְצָר מַה זָּמַם· לְאַבְדָּם וּלְהֻמָּם: מִהֵר
חֲמִישִׁי· בְּפוּרוֹ לְהַמְשִׁי· וְהִגִּיהַּ אִמְשִׁי· כְּהֶעֱרִיב שִׁמְשִׁי: נוֹצָה
יוֹנָה וְנֶשֶׁר· בִּי עוֹפָפוּ בְּיוֹשֶׁר· מִי יוֹבִיל תֶּשֶׁר· אִם יוֹעָפוּ
נְשׂוּאֵי נֶשֶׁר: סִבֵּר לְרוֹשְׁשִׁי· צָר בְּפוּר שִׁשִּׁי· וְעָלָה וְאִשְׁשִׁי·
וְהִצְהִיר עֲשָׁשִׁי: עֵרֶךְ בְּהֵמוֹת· מוּכָן לְנֵחָמוֹת· שָׁאַג בַּעֲדִי
הוֹמוֹת· וְשִׁכֵּךְ חֵמוֹת: פְּאֵר שִׁיר שַׁבַּת· חַל פְּנֵי מְשִׁיבַת·
וְאִם זוּ תּוּשְׁבַּת· מִי בִּי יִשְׁבַּת: צָפָה עֲלֵי חֳדָשִׁים· וְהֵטִיל
חֶלְשִׁים· וּמַזָּלוֹת הִדְשִׁים· לְהַבְחִיד קְדוֹשִׁים: קִדֵּם וְעָלָה·
רֹאשׁ חֳדָשִׁים לְמַעֲלָה· טְלֵה חָלָב הֶעֱלָה· פָּסוֹחַ לְמִי זֹאת
עוֹלָה: רָץ שֵׁנִי כְּאֻמָּן· וּבְיָדוֹ זְכוּת מָן· וְרָץ אֶל שׁוֹר מְזֻמָּן·
וַיִּתְלוּ אֶת הָמָן: חזן שְׁלִישִׁי שָׁמַר· מַתַּן דַּת בְּמִשְׁמָר·
וּבִתְאוֹמֵי תָמָר· הֲדַס וּמוֹר תֻּמָּר: תַּמּוּז חָן לַשָּׁמַיִם· בְּלִי קוּם
צָרָה פַּעֲמַיִם· וְסַרְטָן גָּדֵל בַּמַּיִם· הֵעִיר צֶדֶק מָשׁוּי מִמַּיִם:
אָמַל וְרָבָךְ· חֲמִישִׁי כְּהוּנְבָךְ· דַּי בִּי סוֹבָךְ· אַרְיֵה מְסֻבָּךְ:
לְעִשּׂוּר בְּהֵמָה· שִׁשִּׁי הָמָה· וּמִבְּתוּלָה הוֹמָה· שִׁכֵּךְ
חֵמָה: עָלְצוּ עֲלוֹת בַּסֶּגֶל· רֵיעַ וְכִפּוּר וָרֶגֶל· וְנוֹסַף מָנוֹחַ
דֶּגֶל· לִמְרֻבְּעֵי דֶגֶל: זְכוּת סָר מֵרַע· בְּמֹאזְנֵי צֶדֶק הוּכְרַע·
הוּזְכָּר לְהִפָּרַע· מֵהָמָן הָרָע: רָאָה בְּיֶרַח בּוּל· כִּי בּוֹ רָד
מַכּוּל· וְלֹא יָדַע כִּי קֵץ זְבוּל· בְּאִבּוֹ סָבוּל: בּוֹ תָר לִקְרָב·
לְעוֹרֵר בְּיוֹם קְרָב· וְיוֹשֵׁב עַל עַקְרָב· עֲקָצוֹ כְּעַקְרָב: יְסוֹד
הֵיכַל קוֹדֶשׁ· חִנּוּךְ מְנוֹרַת קוֹדֶשׁ· תְּשִׁיעִי הַחוֹדֶשׁ· הוּזְכַּר
לְאַנְשֵׁי קוֹדֶשׁ: רָע פֵּרַשׂ רִשְׁתּוֹ· וְנִהְיְתָה לְבָשְׁתּוֹ· כִּי בְאֵיתָן
קַשְׁתּוֹ· נִשְׁבְּרָה קַשְׁיוּתוֹ: בַּחוֹדֶשׁ אֲשֶׁר בֵּל סָמַךְ· תָּר
הֱיוֹת מוּסְמָךְ· וּבְשֵׁבֶט הָרֶשַׁע תָּמַךְ· וּבְעֵץ חֲמִשִּׁים נִסְמַךְ:

## יוצר לפורים

יוֹשֶׁר עוֹרוֹת גְּדָיִם׃ וְזִלַּת מֵי דְלָיִם׃ יֵדְעוּ פְלָאִים׃ בְּיֶרַח
דּוּדָאִים׃ קוֹץ וְדַרְדַּר׃ יָזַם לְפוּר אֲדָר׃ בִּגְבוּלוֹ הוּא דָר׃
כִּי לֹא נִמְצָא בוֹ הָדָר׃ לֶאֱחוֹז לְנִדְאָגִים׃ קְרֹא לְדַיָּגִים׃
וּבְסִיר דּוּגִים׃ נִבְלַע כַּדָּגִים׃ יוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ אוֹמֶר׃ דְּרוֹשׁ
קַל וָחוֹמֶר׃ וּבִקְצִירַת הָעוֹמֶר׃ חִלּוּ לְיוֹצֵר חוֹמֶר׃ הזן רָאשֵׁי
קָמוֹתָיו לִקְצוֹר׃ וְאַשְׁכְּלוֹתָיו לִבְצוֹר׃ יוֹמוֹ לָעַד לַעֲצוֹר׃
מִיּוֹם לְיוֹם לִנְצוֹר׃ ברוך אתה יי שובר אויבים ומכניע זדים

על הצריקים עד כי בך בטחנו

כֶּתֶר מְלוּכָה מֵאָז הָיָה מוּבְטַח׃ מֵאֵלָיו הָיָה לְהִנָּתֵן לְבַת
הוּבְטַח׃ מְלָאכוֹת כְּשָׁרוּהָ מַרְאָם הוּטַח׃ מִטּוּבַת זִיו
הוֹד מִבְטַח׃ מֵרֹאשׁ עַד עֵקֶב לִבָּהּ בָּטַח׃ בּוֹץ לְהַאֲמִירָה
בְּמָעוֹז וּמִבְטַח׃ ברוך אתה יי משען ומבטח לצדיקים

ולירושלים עירך עד מהרה לתוכה תכין

מַלְכוּת נֶחְפָּזָה כְּחָזוּ רְבִיד׃ נָבָל נָתוּן עַל יְדִיד׃ מִיַּד
מַעֲבִיד׃ נְשָׂאוֹ מֵעַל כֹּל וְטָרְחוֹ הִכְבִּיד׃ נִינָיו כְּתַרְזוּ
לְהַאֲבִיד׃ נְשׂוּאֵי רַחַם זֶבֶד טוֹב הִזְבִּיד׃ וְאַדְגָּמָן יִמְנָם לְכוֹנֵן
עִיר דָּוִד׃ ברוך אתה יי בונה ירושלים

את צמח דוד עד ישראל ברחמים

בְּרֹאשָׁהּ סִיַּם זֵר אֲשֶׁר הוּפְלָא׃ סוּגַת שׁוּשַׁן עֲלוֹת מִשְׁפֵּלָה׃
שִׂיחַת רְדוּמִים עֲלוֹת מִמַּכְפֵּלָה׃ שֵׂעִיר וְאֶת שְׂרִידָיו
לְשַׁחַת הִפִּילָה׃ סְגוּרֵי כֶלֶא הֵפֶן מֵאֲפֵלָה׃ וְהָעִיר רוֹן כָּפְלָה׃
לְשׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה׃ ברוך אתה יי שומע תפלה

רצה עד לציון ברחמים

וַיַּמְלִיכֶהָ עֲזוֹר לְאוֹם מוֹרָאָה׃ עֲצוּרָה הָיְתָה לָכֵן מֵעֵת
נִבְרָאָה׃ עֲמִיתָהּ חִפְגִּיעַ בַּעֲדָהּ קְרִיאָה׃ עַד עֵת

כְּאַדְּרוֹ אֲשֶׁר דָּאָה · עֲנוּתָם לַחוֹזִים שַׁדַּי הֶרְאָה · שׁוֹשַׁן
חוֹחִים לָעֲבְדוֹ בְּיִדְאָה: ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון

מודים אנחנו לך על הנסים ועל כלם עד ועזרתינו סלה

תַּחַת פִּלְפּוּל יְגִיעַ לֶקַח טוּב · פְּעֻלַּת צַדִּיק פֶּעֱלַם לַטּוֹב ·
פְּאֵר אוֹמֶר אֲשֶׁר הוּא טוֹב · פּוּר הָפַךְ לְמִשְׁתֶּה
וְיוֹם טוֹב · פְּרוּת בֶּן תָּחִישׁ לְהָהָר הַטּוֹב · צָהֳלָה וְזִמְרָה
לְהוֹדוֹת לְאֵל טוֹב: ברוך אתה יי השוב שמך ולך נאה להודות

אלהינו ואלהי אבותינו עד בכל עת ובכל שעה בשלומיך

נַשְּׁתִּי צוֹאנָה לַמַּעֲרָכוֹת · קְצִינוֹת כְּהוֹכָתָרָה מַמְלָכוֹת ·
רַגְלֵי אַיֶּלֶת בָּמוֹת דּוֹרְכוֹת · שִׁבְעִים יְמֵי צַר עֲלוֹת
לָהֹאֲרוּכוֹת · תָּקְפָה עִם דּוֹד לֶעֱיָיתָהּ בְּרֵכוֹת · וְשָׁמְחָה קוֹל
נִשְׁמַע מֵחֲרֵכוֹת · וְדוֹבֵר שָׁלוֹם מִמְּעוֹן הַבְּרָכוֹת:

ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום:

## יוצר להפסקה שניה

אוֹרוֹת מֵאוֹפֶל הֵזְרִיחַ מֵהוֹדוֹ · מִצִּיּוֹן יוֹפִיעַ אֶל עֶבְדָּיו
גִּלָּה סוֹדוֹ · וְהָאָרֶץ הֵאִירָה מִכְּבוֹדוֹ: אֵדֶר
יְפְעָתוֹ וַהֲדֵרֵי הוֹד עֲטָרָתוֹ · הֵאִירוּ בְּרָקָיו דּוּמִיָּה תְּהִלָּתוֹ ·
כָּסוּתוֹ לְבָדָה וְהִיא שִׂמְלָתוֹ: אִתְּךָ חֲתוּמִים בְּאוֹצְרוֹתֶיךָ
כְּמוֹסִים · בְּשֶׁאֵין הָעוֹלָם כְּרַאי הֱיוֹת בָּם מִתְעַלְּסִים ·

צפנת

אורות מאופל נתרם יצר המאורות: הזריח המאור מהודו שכתוב עושה
אור כשלמה ככה · מציון יופיע ויזהיר באור: ויבא יום אשר · לל
עבדיו גלה סוד הגאולה · וזו יתמר כי כל הארץ האירה מכבודו: תחי יפעתו גבורות
הדרו · ותהר מל' כתהדי בכח · ויפעתו מל' ותופע כמו אופל: וקרני הוד שהוא
מקנקנם עמה: האירו ברקיו הודיע ותאורו עיינו כי טוב פיהיה · דומיה לתהלתו
כי אחור ההוא הוה כסותו ושמלתו עושה אור כשלמה: תחומים באוצרותיך הם
עם כמוסים: רוחב בשחין העולם כדאי להתעתם בו · לפנת ליריחך החוסים בו כמו

צָפִּית לִירֵאֶיךָ פָּעֳלָתָ לַחוֹסִים: מֵאֵין חֵשֶׁק בְּחָשְׁקָךְ לִזְכֹּר
תַּאֲוָה. רָשְׁפֶיהָ רְשָׁפֵי אֵשׁ שַׁלְהֶבֶת אַחֲוָה. רַנְּנוּ צַדִּיקִים
בַּיי לַיְשָׁרִים נָאוָה. קָדוֹשׁ: בָּרוּם עוֹלָם מוֹשָׁבֶךָ בְּמָרוֹם
רָמִים. וְאוֹתָהּ מִקְדָּשׁ מַעַט מִמְּעוֹטֵי עַמִּים. מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ
עוֹלָמִים: בָּחַרְתִּי הַסְתּוֹפֵף בְּחֻלְקַת טוֹרֵף פָּנִינִי. מְשֻׁעֲנַת
זָקֵן בֶּן זְקוּנִי. לְבִנְיָמִן אָמַר יְדִיד יְיָ: בְּשָׁלֵךְ יְכַבְּדוּךָ בָּנַיִךְ
הַמּוּדִי. כִּי לְךָ תֵּבֵל וּמְלוֹאָהּ מִכֹּל רַדִּי. כָּל עוֹף הָרִים וְיֵת
שָׂדַי: גָּע זְמַן תְּרוּמָה מַשְׁמִיעִין עַל הַתָּדָשָׁה. בְּאֶחָד בְּאֶחָד
שְׁלֹשִׁים יוֹם לִפְנֵי הַפָּרָשָׁה. תּוֹרָה צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרָשָׁה: גַּם
יָשְׁבוּ שָׁרִים חַמְשָׁה עָשָׂר בּוֹ בְּכָל עָרֵי. אִישׁ אִישׁ צְרוֹר כַּכְּפֹר
לְהַחֲלִיף לְכָל עוֹבְרֵי. תַּעֲרוֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן נֶגֶד צוֹרְרָי: גָּמוּר
עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה בּוֹ עֵת לְחַקֵּר. לִקְנוֹת וְלִבְרוֹק אַרְבָּעַת

## תכיר

סדר"ז על וירח חלקים את החור כי טוב גבוה לפדיקים לעתיד לבא וחין המוסס
כדי להסתמם בו:

**ברום** עולם מושבך ואע"פ כן חוית בית התפלה שנקרא מקדש מעט ולא זו בלבד
אלא אף • ממעוטי עמים שנאמר כי אתם המעט מכל העמים: בחלקת
טורף פניני בחלק בנימין שנא' בו זאב יטרוף בבוקר לפני ולפנים אלי. הוא משבעת
זקן יעקב כי בן זקונים הוא לו. או שנ' על הק"ב הוא אומר שנקרא בנימין ידיד
י"י, בן זקונים הוא לו בר חכים הוא ליה: בשלך יכבדוך בניך. כי לך תבל ומלואה:
מכל מי שלמון מדי חדש בחדשו ר"ל בכל עת: גע זמן תרומה משמיעין על התדשה
בחחד בחדר וכו' עקרי יסודי דברי הפייטן הזה לקוח ממסכת שקלים ולמען יזכרו על
זוריין ריחיתי להקדים בסדר הכנסה והתרומ' בנדפה רחשונה שנתנו ישראל בחזרת
יתנו כל העונ' על הפקודים מחצית השקל וגו' והיה היתה בר"ח ניסן ותר"ן בו
המשכן שנאמר ויהי בחדש הראשון בשנה השנית בחחד לחדש הוק' המשכן וקבע קרנן
ביום נתנו תרומ' ומשום שנא' זאת עול' חדש בחדשו לחדשי השנה ר"ל חדש והבא קרבן
מתרומ' חדש ולכן נא' בחד' ב"ד שולחי' בכל ערי ישראל שיביאו שקליהם וזהו מה שאומר
הפייטן • גע זמן ר"ל קרב זמן תיוב התרומה החדש': משמיעין מכרזין ושולחים
שלוחים • בחחד בחדר שהוח שלשים יום קודם החיוב: בחמשה עשר בו מושיבים שלחנות
חלפנות • בכל עיר ועיר • וכ"ה בו בירושלים ומירושלים והלחה מי שלח בח משכנין
לוחזו בסוד וברשות ועפ"י מורים החרם והסגר הס ת"ח שבשמדברים הס בחרשין
לשעות

תָּמִיד הַבֹּקֶר. לַחֲזוֹת בְּנֹעַם יְיָ וּלְבַקֵּר: דּוֹרֵשׁ עֲתִידוֹת הָשׁ
לְהַשְׁמִיעַ קוֹל. לְהַקְדִּים שַׁקְלֵינוּ אֶל שַׁקְלֵי כֹל. אֲשֶׁר נָמַר
הָמָן לְשַׁקֵּל. דִּבְרֵי הַמֶּלֶךְ נַחוּץ הַבְּרוּז הוֹלֵךְ. הֵחֵלּוּ מְמַשְׁכְּנִין
כָּל הַנִּמְצָא בַּפֶּלֶךְ. לָכֵן לֹא בָא אֶל שֻׁלְחַן הַמֶּלֶךְ: דָּתוֹ אַחַת
לְנֶעֱצַל שְׁקָלוֹ מוֹל שַׁעַר. מְמַשְׁכְּנִין בְּסוֹד מוֹרִים הֶהָרָשׁ
וְהַמַּסְגֵּר. תּוֹרָה אַחַת יִהְיֶה לָאֶזְרָח וְלַגֵּר: הַכֹּל מַעֲבִיטִין אַף
לֹא מְכָרָנִי. הַבָּנוֹת בְּנוֹתַי וְהַבָּנִים בָּנַי. וְגַם הַכֹּהֲנִים הַנְּגָשִׁים
אֵלַי: הָדַבְּקָה בְדַרְכֵי הַיּוֹצֵר וַעֲטֶה בְּרָכוֹת לְעֵלּוֹם. דְּרָכָיו
דַּרְכֵי נוֹעַם בֶּחֱר נוֹרָא יֶהֱלוֹם. דּוֹרֵשׁ טוֹב לְעַמּוֹ וְדוֹבֵר
שָׁלוֹם: הַנַּבְּרִי וְהַבּוּתִי לֹא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה. אִם יִשְׁקְלוּ
אֵין מְקַבְּלִין מִיָּדָם מְאוּמָה. אֲשֶׁר יָרִימוּ לַיְיָ תְּרוּמָה: וְלֹא
כֵרֵם וּמַהֲכוֹנָם יְהִיוּ לְשָׁמִיר וָשַׁיִת. מְגָרִישׁ וְעַד קָמָה וְעַד
קֶרֶם זַיִת. לֹא לָכֶם וְלָנוּ לִבְנוֹת בַּיִת: וַאֲנַחְנוּ נְיַחֵד נִבְנֶה וְלֹא

יתערב

לשוע ואין לחד מחר דבריהם כולם בסוגר ובילו המפתח והטע' שמקדימין כל כך כי
הקול מהורה. דורש עתידות הם להשמיע קול זה כדי שיקחלמו שקלינו לשקלי המן שהיו
ג' מחר. והבריס שישבו שם היו גזברי הקדש ומחלפין מעבעות בכל עיר ועיר למחצי
שקלים והכל בשם ההקדש ממעות הקדש ולפניהם שתי תיבות רחבות עשויות כמין
מזבחות רחבים למטה וקלרות למעלה כדי שלא יהא נקל להנעי מהם מעות. שופר
אחד מעמידים בהם השקלים שכבר נתחייבו להיות מהם משל שנה שעברה והאחרת
לתרומה חדשה. והשני שקלים שלנו שהם בקע לגלגולת שנזכרו בתורה הם חצי שקל
שנזכר במחצה כי שקל הקודש הוא שקל המחצה: הכל מעבירין ממעכיין. לך לא
תחכיו תרגום בשום בקרב היך כותיתא ועבד ופתחה ביה בשם פרד ועניני
לקן ביון שאחר במסכת שקלים שהין עבד ופתחה חיבים במחלית השקל וכן הבעות
והבריס בפני עלמן: וגם הבהמים הנגשים אל יי' שנאחר כל היגוער על הפקדים דוקא
שהם פעורים שלא היו במכין הפקדים. ולפי על פי אדון יוחנן בן זכאי הולך שם
אחריהם ואומר להם כי הלה כל כהן שאינו שוקל חועלת ומוכי ליה לפסוק כל העובר על
הפקדים רוצה לומר העובר בית שוף מכל מקום הכל מודיע שהין מעבירין אותן מפני
שהיו הבהמים שהבריס דורשים מקרוב לעלמן ולהנאתן שנא' כל מנחת כהן כליל תהיה
לא תאכל וגו' כדאיתא שם בתמורה: ועשה ברכות לעלום מלעון תאיס את שמי לעילום
שיל מלעון מעולם ומלעו' נער ונאחר לה יסיג הריסה כמו הזקן וכבה יהיה עינו כהן

יִתְעָרֵב זָר בֵּנְתַיִם׃ בְּשֶׁכְּבָר רָפוּ יְדֵי יְהוּדָה וְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַיִם׃
וְלֹא הִפְנוּ אָבוֹת עַל בָּנִים מֵרִפְיוֹן יָדָיִם׃ וְהַכֹּהֲנִים וְהַקְּטַנִּים
לִשְׁקוֹל בְּהִתְנַדְּבָן׃ כָּל נָדִיב לֵב עוֹלוֹת לְלִשְׁכַּת הַקָּרְבָּן׃
וְכָל הַנָּשִׁים אֲשֶׁר נָשָׂא לִבָּן׃ זוֹרָזוּ מִפְּרוֹס הַפֶּסַח לְסַלֵּק
הַיְשָׁנָה׃ תְּרוֹם בְּשָׁלֹשׁ קֻפּוֹת הָאַחַת אָלֶף סִימָנָה׃ לֵאמֹר
זֶה יָצָא רִאשׁוֹנָה׃ זָהֲרוּ הַמַּשְׂכִּילִים אַבְנֵי נֶזֶר נוֹסָסוּ׃
לְקֻפָּה שְׁנִיָּה יַד פֵּרְשׂוּ׃ וְזֹאת שֵׁנִית תַּעֲשׂוּ׃ זֹאת וְעוֹד
אַחֶרֶת בְּאוֹת גִּימֵל מוּכְרַעַת׃ כָּל אַחַת שָׁלֹשׁ סְאִים בְּלִי
מִגְרַעַת׃ הֲלֹא כָּתַבְתִּי לְךָ שָׁלִישִׁים בְּמוֹעֲצוֹת וָדַעַת׃
חָזְרוּ לַעֲשׂוֹת פּוּמְבִּי הוֹרוּ נְבוֹנָי׃ בִּפְרוֹס הָעֲצֶרֶת כְּמִשְׁפַּט
רִאשׁוֹנָי׃ כֵּן תָּרִימוּ גַּם אַתֶּם אֶת תְּרוּמַת יְיָ׃ חִדְּשׁוּ עוֹד
תְּרוּמָה אַחַת בָּאַחֲרוֹנָה׃ לְבַד מִשְׁתַּיִם אֵלֶּה כָּל אַחַת
בזמנה

כי בדבקך בדרכי היוצר תתעטף ברכות כבחור וחזק ויהיו לך לעולם: הנכרי והכותי
אין מקבלי' מהם כי הם היו סבה להתעצלות בנין בית שני שנאמר וישמע סנבלט
החורני וטוביה העמוני וגומר וזהו מה שאמר הפייטן׃ בשכבר רפו ידי יהודה ולא
הפנו אבות על בנים ר"ל שהאבות לא מחו לבניהם וכן הבנים לא מחו לאבות כמוכן
כי כולם כאחד חטאו ואין קטיגור נעשה סניגור: לשקול בהתנדבן כהנים וקטנים
וכן הנשים אשר נשא לבן להתנדבה מקבלים מהם: ללשכת הקרבן דוקא הכהנים יכולים
להתנדב כשמוסרין אותו בנדב' לצבור לגמרי היכי דלא להוי קרבן צבור משל יחיד
ואמר ללשכת הקרבן ששם הכהנים חייבים מדינא אלא שאין ממשכנין אותן מפני דרכי
השלו' ולא נפטרו אלא מנדבות בנין המקדש: זורזו מפרוס הפסח לסלק הישנה פרוס
הוא לשון מחצה ר"ל בחצי חדש קוד' הפסח כי דורשין ל' יום קודם פסח ואז מסלקין
תרומה הישנ' ומתחילין בחדשה וכך היה הסדר כשהשולחנים קבלו בשופרות כל החצאי
שקלי' היו מצרפים אותם בדרכונות שהם מטבעות זהב כדי להקל משא ההבאה ושולחים
או מביאים אותם לגזברי ירושלים והם משימים אותם בלשכה שבעזרה ושם היה ג'
קופות גדולות כל אחת מחזקת ט' סאין בין כולם כ"ז סאים וממלאין אלו הקופות ואם
נותר מניחין בלשכה כשהגיע פרוס הפסח בא שם התורם בשלשה קופות כל אחת
מחזקת ג' סאין בין כולם ט' סאין ומסלקין מה שיש בהם מתרומ' הישנה והוא
נקרא מות' תרומה שעושין מהם ריקועין ליפוי לבית קדש הקדשים וכן מה שיש בלשכה
והישנה מסלקין והוא נקר' שירי לשכה קונין מהם יינים שמנים וסלתות וכו' שם: חזרו
לעשות

בְּמַמָּנָה׃ חַג הָאָסִיף תְּקוּפַת הַשָּׁנָה׃ חִפּוּ שִׁירֵי שְׁתַּיִם
רִאשׁוֹנוֹת בְּקַטְבְּלָאוֹת׃ שֶׁלֹּא לְתָרוֹם מֵהֶם עוֹד לְעִתִּים
הַבָּאוֹת׃ לִפְנֵי הָעֵדוּת לְמִשְׁמֶרֶת לְאוֹת׃ טָהוֹר יָדַיִם
חָלוּץ הַנַּעַל לְלִשְׁכָּה קָדָם׃ וְלֹא בְּפַרְגּוֹד הֶחָפוּת פָּנִים
מֵהֶתְאָדָם׃ וּמָצָא חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם׃
טָבוּעַ בַּתּוֹרָה וּבַנְּבִיאִים וּבַכְּתוּבִים הוֹאִיל׃ לָצֵאת יָדֵי
שָׁמַיִם וִידֵי עַם אֵל׃ וְהָיוּ לָהֶם נְקִיִּים מֵעֲוֹן וּמִישְׂרָאֵל׃ טֶרֶד
אִם יִקְרָאוּ יֹאמְרוּ מֵעוֹן לְשִׁכָּה לוּקָה׃ וְכִי יִרְבֶּה בְּבוּד בֵּיתוֹ
מֵהַשָּׁד לֹא יִזְדַּכֶּה׃ אֵין לְהַעֲשִׁיר לֹא יִנָּקֶה׃ יָכְפּוּ מַעֲלָה
תָּרוֹם לְשֵׁם אֶרֶץ צְבִי תְּהִלָּה׃ וְהַשְׁנִיָּה לְשֵׁם כְּרָבִים הַמּוֹקָפִין
לָהּ׃ אֱלֹהִים יְכוֹנֶנָּה עַד עוֹלָם סֶלָה׃ יַפְרִישׁוּ הַשְּׁלִישִׁית
שִׁירֵי שִׁירִים׃ לְשֵׁם בָּבֶל וּמְדֵי וְהָרְחוֹקוֹת מִירוּשָׁלַם׃ אֲשֶׁר
יְשֻׁאַר מֵאַשּׁוּר וּמִמִּצְרַיִם׃ יְזֻהִירוּ תּוֹרֵם מִלְּתָרוֹם שֶׁלֹּא
קְרֵצוֹן הַחֲמָמִים׃ שֶׁלֹּא לְטוֹל שְׁרֵרָה עַד יְרֻשָּׁה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים׃
רַיְדִּים חֲלָלִים הַפִּילָה וַעֲצֻמִים׃ כָּל אוֹרְחוֹת חֲכָמִים חָסַר

ונתיבם

לעשות פומבי תרגום מוגיה לסירי׳ בכוסרות פריקיון בפומבי והוא ל׳ פרסום׃ חפו
שירי שתים בקטבלאות מלשון וכני המן חפו כמו הכוס וכלם שמכסה פניו שלא יראה
וכאו שתי הקופות׃ שלא לתרום מה׳ עוד לעיתים הבאות׳ וזה הפייטן נראה שעשה וכי
כשתירון הפרטמר׳ שהכסוי היה לכל אחד משתי הפרוסות הראשונות כדי שלא יתרום
ממה שתרם עוד שלא שהתורם כשר היה׃ לפני העדות למשמרת הסיריים׃ טהור ידים
למען יקרץ טהור מחשד גזילה הלך התורם לתרום׃ חלוץ הנעל ובלי פרגוד חפות
הראה לומר בגד כפול למען לא יתלמד שניו מיחשד ויתכעם ואף על פי שהוא יודע
בעצמו שהוא נקי נגד ה׳ הוא טוב למעוף מן ושכל טוב בעיני אלהים׃ טבוע נקיות זה
בתורה בני בני גד ובני ראובן שנאמר שם והייתם נקיים מיי׳ ומישראל וכן בנביאים
שאף יהושע כשעבר בני ראובן וגד וחצי שבט המשה המזכה׃ בכתובים ומצא חן ושכל
טוב בעיני אלקי׳ ואדם׃ טרוד אם יקראו מי יבא לו טרדה׃ יאמרו עון בגיבעת
לשם גרס׃ וכי ירבה עשרו יחשד ולכן טוב להיו׳ נקי מאלקים ומישראל׃ יכפו
מעלה תרום הוסיפו מעלה זו לארץ כדי שתהיה תרומתו בקופה קטנה ראשונה לשם
ארץ כדי שיפרישו השלשית לשם כבל וערים הרחוקים׃ שירי שירים קלפעמים תשאר

וְנִתְּנָם לִשּׁוֹנָם מַרְפֵּא עוֹשֶׂר וּבְרָכָה בְּנֵיהֶם בְּנֵי יְשָׁרִים דַּרְכֵי יְיָ וְצַדִּיקִים יֵלְכוּ בָם: בְּנֹכָם תּוֹרִים גִּוְבָרִים מְרֻבְּרִים עַמּוּעַר שָׁוְיָא · מְבַשְּׁפְשִׁים צִפְנָיו בְּבוּשֶׁת נָגַב בִּי יְמָצֵא · פִּיגוּל הוּא לֹא יֵרָצֶה: בֵּן גַּם קָנִין מִלְּתְרוֹם הֶחֱדַלְתִּי · לְבַל יַכְסֶה בְּקַלְיעוֹת קְוָוצָיו הֵיהַרְתִּי · קוֹלֵעַ אֶל הַשַּׁעֲרוֹד וְלֹא יַחֲטִיא · לְהַגְדִּיל שֶׁקֶל טְהוֹרִי לֵב יְסָדוּ · פּוּנְדְיוֹן לְהַבְרִיעַ דַּעַת אֶת הָעָם לָמְדוּ · אֲשֶׁר חָכָמִים יַגִּידוּ וְלֹא יְכַחֲדוּ: לְמִנְיַן מַטְבְּעוֹת שׁוֹקֶל וְחוֹבֵר · יַבְרִיעַ חֲצִי מָעָה לָיֵאת בְּכָל עֵבֶר · שֶׁקֶל בָּקָה עוֹבֵר: לְהַטּוֹת אַהֲרֵי רַבִּים וְלֹא יַעֲלוּ גֵרוּמִים · הַשּׁוֹקְלִים הָצֵאנִי שְׁקָלִים שְׁלֵמִים · הַט אָזְנְךָ וּשְׁמַע דִּבְרֵי חֲכָמִים: מְצֻרָף שְׁקָלוֹ וְשֶׁל חֲבֵירוֹ יַחַד · חֲכָמִים יַגִּידוּ בְלִי כַחַד · מְמַחֲצִית בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הָאֶחָוז אֶחָד: מַצְדִּיק מְשֻׁלוֹ עַל יַד עָנִי בֶּן עִירוֹ אוֹ שְׁכֵינוֹ · נַפְטֵר מִן הַקּוֹלְבוֹן וְאִם הִלְוָן נוֹתְנוֹ · אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד יַקְרִיב אוֹתוֹ לְרָצוֹנוֹ: מִשְׁפָּט אֶחָד אֶל דָּבָר חָשׁוּם · חֲרֵדִים · לְהַכְרִיעַ בַּף מִשְׁקוֹלֶת כַּחֲצָאי שְׁקָלִים בְּרֵרִים · לִשְׁקוֹל אֶל גִּנְזֵי הַמֶּלֶךְ בֵּיהוּדִים: נַפְטְרוּ עֵבֶר וְקַטְּנוֹ חֲכָמִי הָרָשִׁים · בֵּין שֶׁשָּׁקַל אַחַר עֲלֵיהֶם אוֹ הֵם בְּעַצְמָם

## מפרישים

כל הסלעית שהספיקו הפנים הרשתונים · עד ורשה שלם פעמים יתן לו רשות ב׳ פעמי׳ תרוס תרוס תרוס : וברכה בניכם ר״ל בדבריהם מלמון כיב שפתים וכל זה להסר ממנו התגד : קוץ מי שים לו קוצות שער לבל יעמין בהם דבר : פוליון להכריע הוא חצי מעה כי כל מעה שני פוליון · וזה כי כל הסלחני׳ הפרשי׳ מתי מטבעות כשלח הביאו חצי שקל ממש היו צריכים להוסיף לערך ד׳ למילה כי לומר הוא י״ו פרוטו׳ וכן׳ שהוא חצי שקל הוא ס״פ פרוטות : ולח יעלו גירומים יחד ומתן שקל הכרעות נותן השוקלים חצי שקלים שלמים מצרף שקלו ושל חבירו יחד ומתן שקל שלם לימו חייב חלח הכרעה אחת כת״ק דרבי מחיר : מגדיל מטלו רואה לומר מתן במתכה מטלו לשם עני בן עירו או שכנו שעושה משום הקרבת ואינו מפנה חצי שקל כעור מן הקולבן והם הלוון חייב ליתן בחצי שקלים כבדיום שלם השתן חצי שקל ׳ריך הכרעה מבחון · בין ששקל אחר עליהם בין שהם שעורים קם כל מי שהשוקל להם

מְפָרִישִׁים: וְנֶפֶשׁ אָדָם מִן הַנָּשִׁים: נִשְׁתַּתְּפוּ הָאֲחִים אֶחָד
שֶׁחָלְקוּ חַיְּבִין בְּכוֹלְבוֹ וּבְתְפוּשַׁת הַבַּיִת נְקֵבָה כְּאִישׁ בְּנַחֲלָתוֹ
יָדָקוּ: נוֹתֵן סֶלַע בְּיִשְׁקֹל יָד לֹא תִקָּצֵר: מִלְּהַבְרִיעַ מָעָה
שֶׁלֹּשָׁה בְּלִי מַעֲצֹר: אֶל הַלֶּשְׁכּוֹת לְבֵית הָאוֹצָר: סוֹלֶת
לְחָכְמֵי אִשֵּׁי יֵינִי וְשִׁמָּנִי: וְכָל גִּיחוּחֵי צִבּוּר יַכְפִּיקוּ מִמָּנָה כְּהָנֵי:
עוֹשֵׂי הַמְּלָאכָה הַמּוּפְקָדִים בֵּית יָיְ: כְּפִיחֵי שְׁבִיעִית נוֹטְרִים
לְמִנְחַת בְּכוּרִים עֲתִידִים: שְׁבָרָן מְתוּכָּה וְהַמְּגֻדְּלוֹת לְפָרָה
יְדָדִים: חֵלֶק עֲבוֹדָתָם אֲשֶׁר הֵם עוֹבְדִים: כְּפָרִים מַגִּיהִים
וְיַבְקְרֵי מוּמִים: וְכֹלֵי הַקֹּדֶשׁ לְשָׂרֵת בְּבֵית עוֹלָמִים: שֶׁמֶן
הַמָּאוֹר וְקִטֹּרֶת הַסַּמִּים: עוֹר מִמָּנָה שָׁכַר מְלַמְּדֵי הֲלָכוֹת:
שְׁחִיטָה וְקַמִּיצָה וְשָׁכַר אוֹרְגוֹת בְּפָרֹכוֹת: לֹא נַעֲשָׂה בֵּן לְכָל
מַמְלָכוֹת: עַל עוֹבֵי קֵירוֹת הַבַּיִת רָצוּף חָשׁוּקִי כְּבוּשִׁים: פְּחֵי
זָהָב מִמּוֹתַר תְּרוּמַת אֲשָׁמִים: אֶל דְּבִיר הַבַּיִת אֶל קוֹדֶשׁ

הקדשים

לְהַס חַיָּיב וְכֵן כְּפִי הַהֶפְסֵד מִן הַנְּשִׁים: נִשְׁתַּתְּפוּ הָאֲחִי' לְאַחַר שֶׁחָלְקוּ חַיְּבִין בְּכוֹלְבוֹ
תַּנָּ"ק אֲפִלּוּ אֵינָם אֶחָיִם מוּתָּפִים הֵם: וְתִפּוּשַׁת הַבַּיִת נְקֵבָה ע"פ דְּבָרִים מוּקָּלִים: כִּי
אִם בְּחָלְקוּ וְיָדְקוּ וְהֵם כְּמוֹ אִישׁ שֶׁמּוֹקֵל עַל יְדֵי בְּנָיו מִכָּל מָקוֹם הֵם חָלְקוּ וְאַחַר כָּךְ
נִשְׁתַּתְּפוּ הֲרֵי חָלְקוּ' עֵיסְתָּן בְּטֵלָה וְנֶפֶשׁ עֲמֵּהֶם מוּקָּלִים: נוֹתֵן סֶלַע בְּשֶׁקֶל רוֹמִי לוֹמַר
מִי שֶׁנּוֹתֵן סֶלַע שֶׁהוּא ס' יָעֵלֶה לוֹ בְּשֶׁבִּילוֹ אוֹ בְּשֶׁבִּיל אַחֵר חַיָּיב לִיתֵּן וְהַיְנוּ שֶׁקֶל הָאָחִי
יְתֵר לְעַצְמוֹ כְּדֶרֶךְ שֶׁיִּתֵּן שְׁנֵי כּוֹלְבוֹ' דְּהַיְינוּ מַעֲה סְלָעִים שֶׁהֵם שְׁנֵי פּוּנְדְיוֹנִי' פּוּנְדְיוֹן אֶחָד
בְּשֶׁבִּיל הַאי שֶׁקֶל וּמֵחֲצָה וּפוּנְדְיוֹן אַחֵר מְסוּס סֶלַע, הַיְינוּ שֶׁקֶל מֶסֶק' הַקֹּדֶשׁ' וְכֵן תְּמִילוֹת"ק
דְּרַבִּי מֵאִיר דְּסֵפֶר דְּמַתָּנוֹת סֶלַע בְּשֶׁבִּילוֹ וּבְשֶׁבִּיל הַבָּרוֹ הַיְינוּ מִתָּן שְׁנֵי כּוֹלְבוֹת הַכֹּל
מְדֻמֶּה: סוֹלֶת לְחָכְמֵי וְכוּ' כָּל חֲלֵי מִסְפִּיקִין מִן הַתְּרוּמָה: כְּפִיחֵי שְׁבִיעִי' נוֹטְרִים מְסוּס
מִשְׁמְרוֹת הַמִּקְדָּשׁ מִן כָּל מָה שֶׁסּוֹפָהּ רוֹעֶה לוֹמַר מוּזָר וּגְדֵל וְנִקְרָא שְׁמִירַת שַׁבָּת לְשֵׁם שְׁמִירָה
שׁוֹרְעִין מִן: וְעוֹמֵר וְשְׁתֵּי הַלֶּחֶם מִשְׁמֶרֶת בְּכוּרִים בְּחֵיס דּוֹקָא מִן הַחֹמֶשׁ וְלֹכֵן לְרַבִּי' נוֹטְרִים
סֶלַע יְקַח כֹּל וּמָה שֶׁמּוֹתְרִי' לָהֶם בְּשֶׁכָּרָם הוּא מְקוּמִים מֵהֶם הָעוֹמֶר וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְלֹכֵן
יְקוּמִים לְכֻרְעֵם מִשְׁקְלֵי הַתְּרוּמָה: וְהַמְּגֻדָּלוֹת לְפָרָה יְלָדִים לְפָרָה לְוֹמַר מְגֻדָּלִים הָיוּ מְגֻדָּלִים
יְלָדִים מֵיוֹלִיכוֹ לְתוֹךְ מְמוּרִים מְטוּמְאִים וּמוֹצִיאִים מִשָּׁם לְהַמְּגֻדָּלוֹת לְחֻמֶשׁ וְכֵן: מְגִיהֵי
סְפָרִים וּמַקְרֵי מוּמִים מְמֻלָּכִים לְחֻמֶשׁ לְאַחֲרֵי מוּמֵי הַבְּהֵמוֹת: כֹּן מְלַמְּדֵי הֲלָכוֹת וְדִינֵי
מְחִיצוֹת וְקַמִּיצָה סֵפֶר הַמְּלַמֵּד לְהוֹן: וְסֵפֶר תּוֹרָה' בְּפָרָכוֹת הַכֹּל בְּלֹא מְתֻרְגְּמוֹת הַקּוֹפוֹת
הַשְּׁמוֹת: כְּבוּשִׁים מִלְּשׁוֹן רַז"ל כְּבוּשׁ הוּא בְּמַבּוּסוֹ וְעִנְיָן כֹּל זֶה כִּי קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים הָיָה

עמוּדִים

הַקְּדֵשִׁים: עוֹשִׂים מִשְׁיָרִי לִשְׁבָּה צַרְכֵי עִיר וּמִגְרְלוֹתֶיהָ. נָוֶה
מַטְפְּרָאוֹתֶיהָ וְלִצְוִי בִּירָנִיוֹתֶיהָ. חוֹמוֹת אַרְמְנוֹתֶיהָ: פִּסּוּ סַפְּוֵי
תַּמּוּ אֲפֻסוּ חֲדָלוּ קָרְבָּנַי. מֵעֵת הוֹסַר הַתָּמִיד לָתֵת שִׁקּוּץ
מוֹנַי. וַאֲנִי תְּפִלָּתִי לְךָ יְיָ: פְּתַח מְקֻדָּשׁ מִמְעַט אֶת יְיָ הַרְשָׁתָ.
וְהִנֵּה כְּבוֹד יְיָ עוֹמֵד וְצָבָא גְּדוּדָיו לְעָמָתִי לְךָ כָּל הַמַּחֲנֶה הָיָה
אֲשֶׁר פָּגַשְׁתִּי: פְּלֵגֹתָ לְבָבִי עָבַרְתִּי בֵּין בְּתָרַי פָּסַחְתָּ עַל פָּרָתַי
בְּרֵם בְּרִית שָׁלַחְתָּ אֲסִירַי. לִי אָבִי אַלּוּף נְעוּרַי: צִיּוֹן הִשְׁלַחְתָּ
בְּסֵפֶר כְּרִיתוּת גֵּרוּשֶׁיךָ. אוֹ הִמְכַּרְתָּ לְצֹמְיתוּת אֶלְמִי מְנוֹשָׁיךָ.
אַךְ אוֹסִיף לְהַבִּיט אֶל הֵיכַל קָדְשֶׁךָ: צָמְאָה לְתִשּׁוּעָתְךָ
נַפְשִׁי וְתוֹחַלְתִּי מִמַּשְׁבָּה. אֲסִירַת תִּקְוָה בְּקִוּוֵי אַחַר קִוּוִי
הוֹבָה. כִּי שָׁם צִוָּה יְיָ אֶת הַבְּרָכָה: צְבִי צְבָאוֹת גּוֹיִם מְחַמָּד
לִבִּי וְעֵינַי. תְּדַבֵּק לְשׁוֹנִי לְחִכִּי אִם לֹא אַזְכִּירֵכִי בְּרֹאשׁ זִמְרָתִי.
נְנַחֵם כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ עַל בֵּית יְיָ: קוֹלִי שָׁמַעְתָּ הַשֵּׁב לִשְׁבֵנֵינוּ אֶל
חֵיקָם. חֶרְפָּתָם אֲשֶׁר חֵרְפוּךָ יְיָ כְּמִנַּת חֶלְקָם. שַׂבַּת רָצוֹן לְיוֹם
וְיוֹם נָקָם: קְרָא לִשְׁבוּיִם דְּרוֹר וְלַאֲסִירִים פְּקַח קוֹחַ. תַּנְחֵם
אֶל מְחוֹז חֶפְצָם הוֹלְכֵי שְׁחוֹחַ. וְשָׁם יָנוּחוּ יְגִיעֵי כֹחַ: קָדֵם

קנינך

עוסים לפוי פחים זהב כנוסים והשוקים בקיר הבית וכל זה עמותר תרומת
כחיסים רוצה לומר מהמותר בקופות הקטנות: מי טטרפוחאי בירוש' פרקי' טטרפוחאי שבכרם אסור לטלטל תחתיהם ופי' הערוך טט בכתבי סתים פרקי' סבסירין
הם זיזין: ולימי בריותיה ר"ל מלשת רבוי הברכיות כן פירוש הערוך שרש טטרפ"ן
מוני כמו מחכי ל' לח תומו: פתח מקדש מעט זה ב"ה: פלגתי לבבי מלקת בין בתרי"ה:
ירדת לסוף דעתי גם שבלב דבריס נגדך: השלחת בספ' בריתות בלשון תימה: המכרת
מי נוסיף לומר היס לך חיס אמר הוא נוסה בך רק אתה סריך למוסר' לו: המכרת
לשון מכירה מוחלטת: לך אוסיף להביט מאחר שאני יודע שאין לך נוסה וגם אין כאן
ספר כריתות: ח"כ דעתי אוסיף להביט על היכל קדשך אבל: תוחלתי ממושבה
זמן בזול: למאה נפשי לך כלומר לשתות שאינו יכול להמתין ועכ"ז אני כאלו התקוה
בי אסורה בנתוסתי' וחס אני מקוה על זמן אחד בשביל זה לא תכיח התקוה ותחימה על
על זמן אחר: כי קווי אחר קווי אתכי הוכה וחע"פ שהיה: פקח קוח לשון פקוח

קוח

קִנְיָנֶיךָ וְסִגֻלָּתֶךָ׃ לֹא יוֹסִיפוּ לְדַאֲבָה צֹאן מַרְעִיתֶךָ׃ וְהֵם עַמְּךָ
וְנַחֲלָתֶךָ׃ רָצִיתָ מַעֲבוֹדָתִי מַרְעִיד אֶל עֲבוֹדָתֶךָ׃ פְּנִיתִי הַבַּיְתָה
לְחַשְׁקְנֶשְׁקְ תָּשִׁישׁ תָּשׁוּקָתֶךָ׃ וַאֲנִי בְּרוֹב חַסְדְּךָ אָבֹא בֵיתֶךָ׃
דְּאוֹת עַיִן לֹא נִרְאָתָה לְבָרְיוֹתֶיךָ׃ צְפִיַּת לֵב בְּמִקְצַת הַמְשֻׁלָּתָ
אַךְ לֹא כָּל תִּפְאַרְתֶּךָ׃ עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ׃ רְנָנוֹת
יְהַלֶּל בְּאֵין לְהַבִּיאֶךָ תְּשׁוּרֵי׃ בְּוָכְרְךָ חִבַּת יְרוּשָׁלַיִם וּתְיַסֵּד
שׁוֹמְמוֹת עִירִי׃ אָבֹא בֵיתְךָ בְּעוֹלוֹת אֲשַׁלֵּם לְךָ נְדָרַי׃ שִׂוִּיתִיךָ
לְנֶגְדִּי תָּמִיד עוֹמֵד לְפָנֶיךָ לְרוֹמְמֶךָ׃ הַהִטָּתָ לָאָרֶץ שָׁמֶיךָ אוֹ
הֶעֱלִיתָנִי לְמָרוֹמֶיךָ׃ אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל הֵיכַל קָדְשְׁךָ וְאוֹדֶה אֶת
שְׁמֶךָ׃ שָׂמָה פָּנַי מוּעָדוֹת וְאֵלֶיךָ תְּשׁוּקוֹתַי׃ לְשִׁמְךָ וּלְזִכְרְךָ
תַּאֲוַת מֻשָּׁק תְּשׁוּקוֹתַי׃ כְּמוֹס עַמְּדִי חָתוּם בְּאוֹצְרוֹתַי׃ שִׁנָּה
לְעֵינַי לֹא אֶתֵּן לְעַפְעַפַּי תְּנוּמָה׃ אֶשְׁבְּעָה בְּהָקִיץ תְּנוּמָה
מִכֹּל נֶעֱלָמָה׃ מֵחֲזִיונוֹת לַיְלָה בִּנְפוֹל תַּרְדֵּמָה׃ תַּחֲנֹן עָלַי
מַחֲנֶה לִקְרָאתִךְ קְדֹמְתִי׃ לֹא אַרְפְּךָ עַד שֶׁאֲבִיאֲךָ אֶל יִשְׁעָתִי׃
אֶל בֵּית אִמִּי וְאֶל חֶדֶר הוֹרָתִי׃ תְּשַׁלּוֹם פָּרִים חָשׁוּב שִׂיחַ
שְׂפָתָי׃ מְעָרְבִי דַל שָׂפָה חֻקּוֹתַי וְתוֹרוֹתַי׃ נָתַתִּי לְךָ אֶת

משמרת

הוא עמיכו תפתח הלקוחים בפי' האסורין׃ תנחה תנהג׃ שחות כפופים׃ להחנם
לשון יגון ותוגה׃ פניתי הבית מקדש מעט למשקתך החזקה ככלי זיין למען תקשיבי
מהשתוקקתיך ולפ"ע פ' שעין לא שלטה בך מ"מ מה שפיתיתי וביעותי בלבי בדרך מצל ללמוד
מהם מן המפורש ידיעתי תפארתיך לך חפש קשתה ולח כולה׃ בחין להביאך תשורי
תלבון לון תשורה להביא ולכן רננות יהל' פי ע"ד וכשלמה פרים שפתיכו עד שתזכור
חבת ירושלי׃ ותיסדם לז חבת בעולות וייהיה בידי תשורה׃ ההטית לארץ שמיך כלומר
לף על פי שממעמקים קראתיך יי׳ ההטי׳ לארץ שמך שתוכל לקראך על השמים׃
תשבחה בהקיץ לע"פי שהשלום שהכל בהקיץ ריקה נפשו וגם כלן הק"בה׃ תנומה
עצלה לרבים כשבא לף בהקיץ במעט המוצא לי׃ לל בית לחי בית המקדש׃ חדר הוריתי
לשמת הגזית׃ מערכי דל שפה לשון פסוק הוא על דל שפתי ועמיכו כלן תשלום פרים
מאוד שלחי עורך לפניך בללת שפתי הסובבי׳ על תקות התורה והמצוה׃ תער משלך
כל תשוריתי משלך הס׃ מחיס לשון וקר שמיכם׃ ושם הפייטן תתום בסוף׃

מִשְׁמֶרֶת תְּרוּמָתִי: תֵּשֵׁב מִשְׁלָךְ פִּי יְהַלְלֵךְ קְדֻשַׁת הִלּוּלִים.
בְּהִטָּיְךָ צִיּוֹן אֶת שִׁיר עַל מִזְבַּחֲךָ עוֹלִים. עוֹלוֹת מְהִים אֲצִלָּה
לָךְ עִם קְטֹרֶת אֵלִים. מְשֻׁחָרִים אֲהֻבוֹת יְדִידֶיךָ יְיֻשָּׁעַ
בְּמָהִים. רַב טוּב יְפִיעֻ גְּבוֹהַּ מֵעַל גְּבוֹהִים. יְחוּדְךָ עַמִּים
אֱלֹהִים. קָדוֹשׁ: הכל יורוך

## יוצר לפרשת פרה

**אוֹם** אֲשֶׁר בָּךְ דִּבּוֹקָה. הָפַצְתָּ וְרָצִיתָ לְיַדְּקָהּ. לְהַנְחִילָהּ
מִדְּבַשׁ מְתוֹקָהּ: בְּיָאוּר אֲרוּכָה וַעֲמוּקָה. בָּהֶם
בָּאַהַב לְחָשְׁקָהּ. פְּרִידַת לַצָּוּאר לְחַבְּקָהּ: גַּם הִיא בְּמַאוֹר
מְחֻזָּקָה. בְּרִוּקָּהּ וּבְתִנְאֵי נֶחְקָקָה. מֵעֵטוֹ בְּלִי לְהַלָּקָה: אֵיכָה
כְּמִי זֹאת. בְּהִתְחַזְּקָם בַּתּוֹרָה זֹאת. בְּפִתְחֵי מְזוּזוֹת. קָרוֹשׁ:
דָּרֹשׁ בְּעֵד נוֹטָרָה. וְגַם לְהַכְּיִא פָּרָה. בַּעֲדָם עָבוּר לְכַפָּרָה:
חָלֹא פְּרָחָטוּ בְּבֶן פָּרָה. חָרְתָה עֲלֵיהֶם גְּזֵרָה. וְהָגָם בַּאֲמִירָה
כְּוֹרָה: וָוֵה הַמַּכְבֵּל עֲתִידָה. חֲשַׁק מֵהֶם עֲבָרָה. וְכָל צִיָּה
וְצָדָה: זְכִירוֹן פָּרָה אֲדוּמָה. בְּפִי יוֹנָה תַּמָּה. לָעַד בְּלִי לְעַלָּמָה:
חֶסֶד דַּת תְּמִימָה. יֶעֱטוּ בָהּ לְהִתְרוֹמֵמָה. לְפִי יוֹצֵר נְשָׁמָה:
טַעֲמֵיהָ כְּמוֹב נֶעֱרָב. בְּלִי הֱיוֹת לְשַׁמָּה. בְּחוֹשְׁבֶךָ תֵּאָרֵן.
הַנְּשָׁמָה: זֹאת חֻקַּת תּוֹרָה. עֲרוּכָה בַּכֹּל וּשְׁמוּרָה. בָּהּ
לְהַקְדִּישׁ לְנוֹרָא. קָדוֹשׁ: יְקָרָה וְרַבָּה תְּמִימָה. מִכָּל מוּם
עָלֵיהָ. וּבְנִקְיוּת וּבְטַהֲרָה מְסֻיָּמָה: כְּתַב חָקוּק רְשׁוּמָה.
לְשַׁמֵּחַ נֶפֶשׁ עֲנוּמָה. לְמַעֲלָה לְזַקּוֹק וְלִרְוֹמֵמָה: לְטַהֵר חַמְּא
וְאַשְׁמָה: וְלִמְחוֹל עָוֹן וְעִוְּמָה. עוֹד בְּלִי לְהַאֲשִׁימָה:
כְּטַהֲרַת גּוֹי אֶחָד. לְרָצוֹת שָׁם הַמְיֻחָד. אֲשֶׁר בְּכָל פֶּה.
נִזְתַּיָּחַד: נַפְשָׁם תּוֹחֶשֶׁת כְּפַחַד. וְהָגְיוֹנָם כָּל יְתַבֵּחַד.

בהתפללם

בְּחִתְפַּלְלָם בְּלֵב אֶחָד׃ שׁוֹנְאֵיהֶם יוֹדָשׁוּ כְּאֶחָד׃ בְּפַחַת וָפַח
וָפַחַד׃ בְּעָבְדָם לְצוּר שְׁכֶם אֶחָד׃ עַל יַד כֹּהֵן נְתִינָתָהּ׃
לִכְבוֹדוֹ מַתָּנָתָהּ׃ דִּקְדֵּק בְּכָל פִּנָּתָהּ׃ פְּעֻלָּתָהּ וְהַקְרָבָתָהּ׃
הוּא יַקְרִיב אוֹתָהּ׃ וְהוּא יוֹצִיא אוֹתָהּ׃ צוֹפִים הַכֹּל
בְּטוֹבָתָהּ׃ וּמְתַנִּים אֶת בִּרְכָּתָהּ׃ כָּל קְהַל רַעְיָתָהּ׃ קְדוֹשָׁה
וְלֹא פְסוּלָה׃ בְּלֹא מוּם וְעַוְלָה׃ כְּקָרְבָּן כָּלִיל וְעוֹלָה׃ רָם
אוֹתָהּ עִלָּה׃ בְּחֵפֶץ וְלֹא בִגְעִילָה׃ קְהָלוֹ בָּהּ לְהוֹעִילָה׃
שׁוֹמְרֶיהָ יוּנְצָרוּ מֵחַלְחָלָה׃ מִכֹּל נֶגַע וּמַחֲלָה׃ בְּשׁוֹרְרָם
שִׁיר וּתְהִלָּה׃ תֵּפֶן בְּכֻלָּם בְּרוּרִים׃ אֲשֶׁר שִׁמְךָ מַזְכִּירִים׃
וּזְרוֹק עָלֵינוּ מַיִם טְהוֹרִים׃ קָדוֹשׁ׃ הכל יודוך זולת

**אַשְׁרֵי** כָּל חוֹסֵי בָךְ׃ בְּאַהַב יֶאֱהָבָךְ׃ גּוֹי אֲשֶׁר אֲהֵבָךְ
דִּבַּקְתָּם בָּךְ׃ הֲלֹא אַתָּה תָּרִיב רִיבָךְ׃ וּתְיַסֵּד
אֶת נָוָךְ׃ זְכוֹר בְּנָךְ וַאֲהוּבָךְ׃ חֲתוּמֵי עַל לִבָּךְ׃ טַהֲרֵם מִכָּל
טֻמְאוֹתָם׃ יָהּ כַּפֶּר נָא אַשְׁמָתָם׃ כּוֹשֶׁר תְּהֵא אַחֲרִיתָם׃
לָעַד יִתְקַיֵּים שְׁמוֹתָם׃ מַהֵר עַתָּה תְּשׁוּעָתָם׃ נָאוֹר כִּי אַתָּה
תִּקְוָתָם׃ שַׂמְחֵם בְּשׂוֹבַע שִׂמְחָתָם׃ עֻזָּךְ תְּפָאֵר אוֹתָם׃ פְּנֵה
אוֹתָם לְצַדְּקָם׃ צִמְחֵי צֶמַח לְחַבְּקֵם׃ קָדוֹשׁ מִכָּל עָוֹן נַקֵּם׃
רָם בְּטוֹב חַזְקֵם׃ שָׁמְרֵם וּבְצִלְּךָ דַּבְּקֵם׃ שַׁכְנֵם וְכָאֵזוֹר
תַּדְבִּיקֵם׃ תֹּאמַר בְּדָתָךְ לְהַמְתִּיקֵם׃ כִּקְרִיעַת יַם סוּף
וּכְמַכַּת בְּכוֹרִים שׁוֹנְאֶיךָ לְהַבְקִיקֵם׃ עזרת

ומתפללין שמונה עשרה עד ומושיע ומגן׃ מסוד חכמים וכו׳׃

אֲצוּלַת אוֹמֶן בְּצֵרוּף זְקוּקָה׃ בְּנִבְכֶיהָ זֹאת בַּלָּט פְּקוּקָה׃
גְּלוּמָה עֲלוּמָה וּנְקוּקָה׃ דִּבּוּרָהּ עַל אוֹפַן חֲקוּקָה׃
הַמְסוּקָלָה וְהַמְעֻזָּקָה׃ וְדִשּׁוּנָהּ דִּשּׁוּן לְמִשְׁמָר חֻקָּה׃ זֵר
שִׁבְעָתַיִם מְזוּקָקָה׃ חוֹק טָהוֹר מִטָּמֵא מְחֻזָּקָה׃ טְבוּעָה

אשכנז

בְּלֹא רְחוֹקָה׃ וְהִיא רְחוֹקָה׃ יְחוּסָה אֲטוּרָה וּדְחוּקָה׃
חזן כִּתְמַת חֲמוּקָה בָהּ מֵחֻקָּה׃ לְטַהֲרַת חֲשׁוּקָה׃ נֶחֱקָקָה
זֹאת חֻקָּה׃
מְקוֹמָהּ יִגְלֶה׃ מֵעֲמַקֶּיהָ יִדְלֶה׃ חזן לְעֵת יִגָּלֶה׃ גְּנוּנָיו
יַעֲלֶה׃ ברוך אתה יי מגן אברהם
אתה גבור עד מחיה המתים
מִמָּרָה חֻקָּהּ גָּזַר׃ מִגַּבְנוּן אִמְרָהּ נִגְזַר׃ נֶאֱמָן לְאֶזְנָהּ נִתְאַזַּר׃
נֶצַח עֲדִי כֵן בְּנִזְרָהּ נֻזָּר׃ סְלוֹל צְפוּנֶיהָ חֵלֶץ אָזַר׃
סָקַר בְּאִבֶּיהָ וְנֶהֱשַׁב לָמוֹ זָר׃ עָרַךְ בָּהּ חוֹק לְעַם מְפֻזָּר׃
עֲבוּר מִלְּפַתֵּל עִקֵּשׁ כְּמִין וְזָר׃ פְּאֵר בִּקּוּרֶיהָ בְּאֶגֶד מְשֻׁזָּר׃
פְּעֻלָּתָהּ בְּסֶגֶן בַּעֲדִי מָשְׁזָר׃ חזן צְפוּנָה לְטַהֲרַת עַם אֵל עָזַר׃
צִוָּה צוּר לְצִיר צוֹר צְרוּרָה לְאֶלְעָזָר׃
עוֹלָם וּמְלוֹאוֹ שֶׁלָּךְ׃ חָפַצְתָּ לְהַצְדִּיק קְהָלָךְ׃ חזן עַל
כֵּן אוֹחִיל לָךְ׃ לְהַגְשִׁים תֶּחִי אֲטוּמֵי פָּעָלָךְ׃
ברוך אתה יי מחיה המתים
קִפְאוֹן חוֹק אֲלָפַת הַיְקָר׃ לוּטָה בְּאוֹר יָקָר׃ הֲשׁוֹף לְעַם
מְיֻקָּר׃ לַעֲמוֹד עַל עִיקָר׃ רְעֵבִים לְפַעֲנֵחַ דָּתֶיהָ׃
פַּעֲנַח מִדּוֹתֶיהָ׃ צְמֵאִים גֵּמוֹת חִדּוֹתֶיהָ׃ גַּלֵּה עֵדוֹתֶיהָ׃
שֶׁמֶץ דְּגָלִים טַהֵר׃ מְצָרֵף וּמְטַהֵר׃ הֶרֶב לְכַבְּסֵם תְּמַהֵר׃
מֵעִוּוִים אוֹתָם לְטַהֵר׃ תִּקְרָא כֹהֵן׃ בְּחַטְאָךְ בְּאֵזוֹב
מִתְכַּהֵן׃ חזן טְהוֹרִים זְרוֹק כִּמְכַהֵן׃ תְּמוּר דַּם מַקַּח
אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן׃
יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּ יָהּ׃
וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל אֵל נָא׃
אָמַרְתִּי אֶחְכְּמָה וְהִיא רְחוֹקָה׃ שָׂח אִיתִיאֵל עֲדֵי זֹאת
חֻקָּה׃ בְּלֹא נִפְלֵאת הִיא וְלֹא רְחוֹקָה׃ זֹאת פְּלִיאָה

הִיא וּמְרוּחָקָה· מִלְּפָנֶיהָ מִשְׁפָּט וְחֻקָּה· וּמֵאַחֲרֶיהָ תּוֹרָה
וְחֻקָּה· בֶּחָרוּת חֲקוּקָה· וּבְלוּחַ לֵב מְחֻקָּה· מִדּוֹק תְּלוּלָה
וּמִשְׁאוֹל עֲמוּקָה· מִדָּרֵי אַרְקָא· מְסִלָּתָהּ חֲמוּקָה· בְּכֵן אֵין
לַעֲמוֹד בְּסוֹדָהּ· וְאֵין לְהַגִּיעַ יְסוֹדָהּ· וְאֵין לַחֲקוֹר חֻקָּהּ· וְאֵין
לְהַחֲלִישׁ חֶלְקָהּ· וְאֵין לֵידַע עֶרְכָּהּ· וְאֵין לְהָבִין דַּרְכָּהּ·
אֱלֹהִים הֵבִין דַּרְכָּהּ:

חַי וְקַיָּם נוֹרָא וּמָרוֹם וְקָדוֹשׁ

אֲצוּרָה וּמְפוֹרָשָׁה· עֲצוּרָה וְלֹא מְפוֹרָשָׁה· זֹאת חֻקַּת
הַפָּרָשָׁה· בְּכָל שָׁנָה מִתְפָּרְשָׁה: לְבַעֲלֵי אֲסֻפּוֹת·
חִדּוֹתֶיהָ חֲסוּפוֹת· וְכָל צְרוּרוֹת כְּסוּפוֹת· דִּקְדּוּקֶיהָ סְפוֹת:
עֲרוּכָה וּשְׁמוּרָה· קְצוּבָה וּגְמוּרָה· דְּרוּשָׁה וַאֲמוּרָה· בְּקַלָּה
וַחֲמוּרָה: זִיְּנָהּ לְעָנָיו· בִּפְנִינֵי מְעוֹנָיו· וְהִגִּיהַּ עֵינָיו· בְּפוּץ
מַעְיָינָיו: רָעַד כְּהִסְכִּית טַעַם תְּחִלַּת מִשְׁנָתָהּ· פָּרָה בַּת
שְׁתַּיִם עֶגְלָה בַּת שְׁנָתָהּ· בְּצֵר צִיר תָּחַן כְּקָשַׁב שְׁמוּעָתָהּ·
נָא מֶנִּי יִפְרָה מוֹרֶה הֲלָכָה לְשַׁעֲתָהּ: יִדְּעוֹ בָהּ הֲלִיכוֹת·
וְשִׁנּוּן הֲלָכוֹת· אֵלֶּה הַנֶּעֱרָכוֹת· וְאֵלֶּה הַמִּתְהַלְּכוֹת: רְאִיָּתָהּ
אֵיךְ לַחֲזוֹת· דָּמָהּ אֵיךְ לְהַזּוֹת· בִּיאוּרָהּ מִלְּהַבְזוֹת· לְחַוּוֹת
לְמִי זֹאת: בְּדִבּוּר אֱמוֹר אֶל הַכֹּהֲנִים שְׁנָה עוֹז פָּנָיו· שָׁב
וַיַּעֲרוֹךְ זֹאת לְפָנָיו· וְהֵאִיר עֵינָיו: יַעַן כְּנֶאֱמַר לוֹ וְלָקְחוּ
לַטָּמֵא· פַּלָּצוֹת בִּיעַתָּתוֹ וְשָׂח מִי יִתֵּן טָהוֹר מִטָּמֵא: קוֹשְׁטֶ
אִמְרֵי פָּרָה· כָּל טָהוֹר מְטַמְּאָה· וְאֵיךְ הִיא תַּעֲבִיר רוּחַ
הַטֻּמְאָה: לוֹ הִגִּיד אֵל חֻקָּה הַקְתִּי· וּמָה תְּיַגַּע לֵידַע· עֲמוּקָה
מִשְׁאוֹל מַה תֵּדַע: יָבֹא אֵפֶר פָּרָה· לְהַלְבִּין טְנוּף בֶּן פָּרָה·
הֱיוֹת כַּפָּרָה· לְסוֹרֵרָה כְּפָרָה· רֻמַּז בְּוַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ פָּרָה·
הֱיוֹת פָּרָתוֹ מוּתְמֶדֶת· שֶׁכָּל הַפָּרוֹת כָּלוֹת וְשֶׁלָּךְ לָעַד

# יוצר לפרשת פרה

## עוֹמֶדֶת:

אֵל נָא לְעוֹלָם תּוּעֲרָץ· וּלְעוֹלָם תּוּקְדָּשׁ· וּלְעוֹלְמֵי
עוֹלָמִים תִּמְלוֹךְ וְתִתְנַשֵּׂא: הָאֵל מֶלֶךְ נוֹרָא מָרוֹם
וְקָדוֹשׁ· כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים· מַלְכוּתוֹ נֶצַח·
נוֹרְאוֹתָיו שִׂיחוּ· סַפְּרוּ עֻזּוֹ· פֶּאֱרוּהוּ צְבָאָיו· קַדְּשׁוּהוּ
רוֹמְמוּהוּ· רוֹן שִׁיר וָשֶׁבַח· תּוֹקֶף תְּהִלּוֹת תִּפְאַרְתּוֹ:
לְטַהֵר טְמֵאִים· לְטַמֵּא טְהוֹרִים· בְּאוֹמֵר קָדוֹשׁ:
אִמְרָה סְנוּנָה וּצְרוּפָה· בְּדוּלָה בְּדָתָה מֵעֲרוּפָה· גָּדְלָה
כְּרַעֲנָן לִתְרוּפָה· דְּרוּשָׁה בְּזִקּוּק שִׁבְעָה מִשִּׁבְעָה·
הֲזָיוֹת טְבִילוֹת וְכִבּוּסִים שִׁבְעָה· וּפָרוֹת וְכֹהֲנִים טְהוֹרִים
וּטְמֵאִים שִׁבְעָה: זִקְנֵי גָּזִית תְּמִימִים מִמּוּם· חֲבוּאֶיהָ יְבַקְּרוּ
לְבַל הֱיוֹת בָּהּ מוּם· טְהוֹרָה תִּהְיֶה לְאַדְמוּת מִמּוּם: יֵעָשֶׂה
מֵהוֹן כֹּהֵן כֶּבֶשׁ פָּרָה· כִּפָּה מוּל אוֹטֶם בְּהוֹד תִּפְאָרָה· לְהוֹצִיא
בָּהּ תְּמִימָה חֵטְא תַּמָּה מִפִּירָה: מְסַעֲדָיו אִתּוֹ יָצְאוּ לְהַר
הַמִּשְׁחָה· נָחַץ טְבוֹל שֵׁנִית עֲבוּר כּוֹרֶה שׁוּחָה· סֵדֶר מַעֲרֶכֶת
וְלֹא שָׁהָה: עָמַד מִקֶּדֶם וּפָנָיו לְמַעֲרָב· פָּרָה שָׁחַט וְדַם לֹא
עֵירַב· צָת בָּהּ חֲרָיוֹת וּמוֹקְדָה הֵירַב: קָם מוּל שַׁעַר אֵיתוֹן
וְדַם שֶׁבַע יַזֶּה· רַעֲנָן אֶרֶז וְאֵזוֹב וְשָׁנִי יֶחֱזֶה· שִׁמַּע לַכֹּל עֵץ
אֶרֶז זֶה וְאֵזוֹב זֶה: תִּרְגְּלָה וְהִלְקָה לִשְׁלֹשָׁה חֲלָקִים· כָּל
מִשְׁמָרוֹת שְׁלֹשָׁה מְחַלְּקִים· תְּכוּנָה לְמִשְׁמֶרֶת עַד נְקוּקִים

## יָקִים:

זֹאת הוּקְשָׁה מְאֹד בְּעֵינֵיהֶם· אֵיךְ לְטַהֵר בֵּית מְעוֹנֵיהֶם·
טָהוֹר וְקָדוֹשׁ הֵאִיר עֵינֵיהֶם· קָדוֹשׁ:
אֲצִילֵי עַם עוֹלֵי גוֹלָה· כְּחָשְׁבוּ קֵץ גְּאֻלָּה· עֲלוֹת בְּנוֹת בַּיִת
בְּגִילָה: לְחַגֵּי זְכַרְיָה וּמַלְאָכִי נִגְלָה· וְלָהֶם אֵל בַּמַּחֲזֶה
גלה

גַּלָּה׳ קֵץ זְמַן פָּרָה וְעֶגְלָה׃ עֲרוֹךְ מוּל גּוֹרֶן עֲגוּלָה׳ זֹאת עֲשׂוֹת
בְּחוֹק מְגִילָה׳ לְטַהֵר טֻמְאַת סוּרָה וְגוֹלָה׃ זָמְמוּ בְּנוֹת בָּתֵּי
חֲצֵרִים׳ עַל צְחִיחַ סֶלַע מְבֻצָּרִים׳ מִפְּנֵי טֻמְאַת תְּהוֹם
מְאֻצָּרִים׳ רִגְלוּ בָּם מְלֵאוֹת עֻבָּרִים׳ בְּתוֹכָם נוֹלָדִים וְשָׁם
בָּרִים׳ עַד יְגֻדָּלוּ בְּכֹחַ כְּגִבּוֹרִים׃ בְּעֵת יַפְרִיחוּ בְּבַעֲלֵי דְבָרִים׳
יַגִּישׁוּ לָמוֹ אֶיחָנֵי שְׁוָרִים׳ מַדְפִּינִים לְהַחֲזִיק יְלָדִים גִּבּוֹרִים׃
יַרְכִּיבוּ עַל גַּבָּם דְּלָתוֹת׳ כְּאִישׁ עַל דִּגְלוּ בְּאוֹתוֹת׳ עַל דֶּרֶךְ
שְׁלוּחַ לֶאֱתוֹת׃ דֶּגֶל מִלְּהוֹצִיא חוּץ מִדְּלָתוֹת׳ בְּלִי לְהַאֲהֵל
בְּטֻמְאַת מִיתוֹת׳ דִּקְדּוּק טַהֲרוֹת שָׁמוּר בְּדָתוֹת׃ בְּיָדָם
כּוֹסוֹת אֶבֶן לְמַלְאוֹת׳ מַיִם קְדוֹשִׁים בָּם לִדְלוֹת׳ מֵי נִדָּה
לְקִצָּם לְהַעֲלוֹת׃ יַעֲלוּ מִשָּׁם לְבֵית עֲזָרָה׳ זַכִּים מִשְּׁגִיאוֹת
הִרְהוּר זָרָה׳ לְהוֹצִיא דֶשֶׁן הַשָּׁמוּר לַעֲזָרָה׃ קַנְקַן הֶחָבוּי שָׁם
בַּחֲפִירָה׳ מָלֵא מֵאָז אֵפֶר פָּרָה׳ לִתְשַׁע מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים
לְתִפְאָרָה׃ זָבִיאוּ אַיִל מוּקְרָן בְּמַטָּרָה׳ בְּרֹאשׁוֹ הֶבֶל וְשׁוֹט
טַהֲרָה׳ לְטַהֲרַת זֹאת כְּרָמִים נוֹטֵרָה׃ לָקְחוּ מֵעָפָר אֲשֶׁר
בַּכֶּלִי׳ וְטַהֲרוּ וְקִדְּשׁוּ הֵיכָלִי׳ מִפִּי דַעַת יֵין חַכְלִילִי׃ יִדְעוּ
כֹּחַ נַצּוּחַ חֵילִי׳ רַחֲצוּ וְהִזַּכּוּ בָּל קְהָלִי׳ וְחִתְּלוּ חוֹבֵשׁ עוֹצֵב
מַחֲלִי׃ רִגֵּל מָהִיר עוֹד לְאַיְלִי׳ וּפָרָה שְׁנִיָּה עָשׂ וְחִילִי׳ וְנִקְדָּשׁ
אֱלֹהִים יְיָ חֵילִי׃

וּבְכֵן לְךָ תַּעֲלֶה קְדֻשָּׁה כִּי אַתָּה קָדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וּמוֹשִׁיעַ׃
אֵין לְשׁוֹחֵחַ עוֹצֶם נִפְלְאוֹתֶיךָ׳ אֵין לְהַגִּיד חֵקֶר דָּתוֹתֶיךָ׳ אֵין
לְהָבִין תּוֹקֶף מִפְּעֲלוֹתֶיךָ׳ אֵין לְפַעֲנֵחַ עוֹמֶק פְּלָאוֹתֶיךָ׳
אֵין לַעֲמוֹד עַל סֵפֶן מִדּוֹתֶיךָ׳ אֵין לַחֲקוֹר סוֹד הִדּוֹתֶיךָ׳ וְאֵין
לְהַשְׁמִיעַ בָּל תְּהִלּוֹתֶיךָ׳ אֵין לְגַלּוֹת סוֹד עֵדוֹתֶיךָ׃
הַמְפוֹרָשׁוֹת סְתוּמוֹת׳ הַגְּלוּיוֹת עֲלוּמוֹת׳ הַמְבוּאָרוֹת

חֲתוּמוֹת · הַמְשֻׁנָּנוֹת עֲצוּמוֹת · הַחֲקוּקוֹת רְשׁוּמוֹת · הַחֲסֵרוֹת
מְיֻתָּרוֹת · הָאֲסוּרוֹת מֻתָּרוֹת · הַשְּׁחוֹרוֹת צְחוֹרוֹת · הַחֲשׂוּפוֹת
אֲטוּרוֹת · הַפְּרוּטוֹת אֲצוּרוֹת · הַכְּלוּלוֹת עֲצוּרוֹת · הַקַּלּוֹת
חֲמוּרוֹת · מוֹצִיא מַזָּלוֹת יְקָרוֹת · מַתִּיר מֵאֲסוּרוֹת מֻתָּרוֹת ·
נוֹתֵן מִטְּמֵאוֹת טְהוֹרוֹת · מִן הַחֵלֶב שׁוֹמֵן הַלֵּב · וּמִן הַדָּם
טְחוֹל הַדָּם · וּמִבָּשָׂר בֶּחָלָב כְּחַל הֶחָלָב : מִכִּלְאֵי בְגָדִים
תְּכֵלֶת בְּסַדִּין · מֵאֵשֶׁת אָח יִבּוּם הָאָח · מֵאֵשֶׁת אִישׁ יְפַת
תּוֹאַר לָאִישׁ · מִטֻּמְאַת נִדָּה טַהֲרַת בְּתוּלֵי אִשָּׁה · מֵהֶתֵּר
אִסּוּר · וּמֵאִסּוּר הֶתֵּר · מִטָּמֵא טָהוֹר · וּמִטָּהוֹר טָמֵא · בַּהֶרֶת
מְמוּעָט תְּטַמֵּא · פָּרְחָה בְּכֻלּוֹ עוֹד בַּל תְּטַמֵּא · הַמֵּת בְּבַיִת
אֵינוֹ טָמֵא · יָצָא מִמֶּנּוּ אוֹתוֹ מְטַמֵּא · שְׂעִיר יוֹם כִּפּוּר מְכַפֵּר
עַל כָּל טָמֵא · וְכָל מַעֲסִיקָיו בְּגָדִים מְטַמֵּא · פָּרָה אֲדֻמָּה
עוֹשֶׂיהָ מְטַמְּאָה · וְהִיא עֲשׂוּיָה לְטַהֵר כָּל טֻמְאָה · וַאֲפָרָה
נַעֲשָׂה אָב הַטֻּמְאָה · וְהִיא מְטַהֶרֶת אֲבִי אָבוֹת הַטּוּמְאָה :
בְּכֵן אֵין לְהָבִין סוֹד תּוֹרָתֶךָ · וְלֹא זִקּוּק אִמְרָתֶיךָ · וְלֹא
צֵרוּף גְּזֵרוֹתֶיךָ : בְּכֵן אֵין לְהָמִיר וְלֹא לְהַתְמִיר · אֵין לֵידַע
וְלֹא לְיַדַּע · עֲמוּקָה מִשְּׁאוֹל מַה תֵּדַע · נָעוּ מַעְגְּלוֹתֶיהָ לֹא
תֵדַע : זוֹ בַּאֲמִירָה וְזוֹ בִּגְזֵרָה · זוֹ בַּאֲסִיפָה וְזוֹ בַּחֲסִיפָה · זוֹ
בִּנְשִׁיקָה וְזוֹ בִּתְשׁוּקָה · זוֹ בִּכְבִישָׁה וְזוֹ בְּהַפְרָשָׁה · זוֹ בִּדְרִישָׁה
וְזוֹ בַּחֲרִישָׁה · וְכָל אִמְרָה הֶחָקוּק בָּהּ חֻקָּה · אֵין לְהַרְהֵר
וְלוֹמַר עַל מֶה נֶחֱקָקָה · שֶׁכֵּךְ נִתְּנָה בִּנְשִׁיקָה : וְכֻלָּם
נְכוֹחִים לְמֵבִין · וְכָל הַמַּשְׂכִּיל יָבִין · חוּץ מִטַּעֲמֵי פָּרָה שֶׁאֵין
לְהָבִין · וְכָל חֲכַם לֵב יִדַּל מִבִּין · חֲפָצֶיהָ אֵין לְהָבִין : וּבְשֵׁמוֹת
תְּעוּדָה הִיא נְקוּבָה · לְכָל קָרְבַּן שֵׁי לֹא שָׁוָה · שֶׁהֵם זְכָרִים
וְהִיא נְקֵבָה · לְטַהֵר שִׁמְצַת עֵגֶל תּוֹעֵבָה : הֵם הֵמִירוּ

כבוד

כָּבוֹד בְּבֵן פָּרָה· וְסוֹרְרוּ בוֹ כְּפָרָה· תָּבֹא אִמּוֹ אֲשֶׁר הִיא
פָּרָה· וְתִהְיֶה לָעָם כַּפָּרָה: הֵם הֶאֱדִימוּ בוֹ פָּנִים· וְאָדְמוּ
עֶצֶם מִפְּנִינִים· תָּבֹא אִמּוֹ אֲשֶׁר הִיא אֲדֻמַּת פָּנִים· וּבָהּ צַח
וְאָדוֹם יִשָּׂא פָּנִים: הֵם חֲרָטוּהוּ הֱיוֹת צָג כְּתָמִים· וּבָהּ
חֻיָּבוּ מִהְיוֹת תְּמִימִים· תָּבֹא אִמּוֹ תְּמִימַת תְּמִימִים· וּבָהּ
יְטַהֵר תַּמָּה הַצּוּר תָּמִים: הֵם שָׁחֲחוּ לְפֶסֶל כָּל מוּם·
וְנֶעֱנָשׁוּ בוֹ הֱיוֹת בַּעֲלֵי מוּם· תָּבֹא אִמּוֹ אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוּם·
לְהַדִּיחַ דְּמֵי יָפָה וְאֵין בָּהּ מוּם: הֵם זָמְמוּ בְּעֵגֶל לִמְעוֹל·
וַיִּזְבְּחוּ לוֹ וַיִּפְרְקוּ עוֹל· תָּבֹא אִמּוֹ אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ עוֹל·
וְתִנָּתֵן עַל שִׁכְמָם כְּעוֹל: הֵם נִקְהֲלוּ עֲבוּרוֹ אֶל כֹּהֵן· וְאֻנַּף
בְּהַשְׁמִיד אִישׁ מְכַהֵן· תָּבֹא אִמּוֹ וְתִנָּתֵן לַכֹּהֵן· וִיכֻפַּר בָּהּ עֲוֹן
כֹּהֵן: וּכְמוֹ בָּאֵשׁ נִשְׂרַף· כֵּן בָּאֵשׁ תּוּשְׂרַף· וּכְמוֹ טוּחַן
וְהוּדַק עַד עָפָר· כֵּן תּוּדַק וְתֵעָשֶׂה עָפָר: וּכְמוֹ הוּשְׁלַךְ
עֲפָרוֹ אֶל הַמַּיִם· כֵּן תּוּשְׁלַךְ אֲפָרָהּ אֶל הַמַּיִם· וּכְמוֹ נָפְלוּ
בוֹ שְׁלֹשֶׁת אַלְפֵי יוֹשֶׁר· כֵּן יִפְּלוּ בָהּ שְׁלֹשֶׁת מִינֵי כוֹשֶׁר·
וּכְמוֹ טִנֵּף עַם טָהוֹר· כֵּן תְּטַמֵּא בְּמַגַּע כָּל טָהוֹר· וּכְמוֹ
טִיהֵר עַם בּוֹ נִטְמָא· כֵּן תְּטַהֵר אִישׁ אֲשֶׁר נִטְמָא· וּכְמוֹ
פֻּזַּר פִּשְׁעוֹ לְכָל דּוֹר שָׁמוֹר לְחַטָּאת· כֵּן תְּהֵא לְמִשְׁמֶרֶת
לְמֵי חַטָּאת: לְהַדִּיחַ דָּמִים· לְכַבֵּס כְּתָמִים· לְנַקּוֹת
טִנּוּפִים· לְהַרְחִיץ צוֹאִים: לְהַלְבִּין חֲטָאִים· לְטַהֵר
טְמֵאִים: לְקַדֵּשׁ קְדוֹשִׁים· לְהַצְדִּיק עֲמוּסִים: בְּעֵץ אֶרֶז·
לַעֲנוּפִים כְּאֶרֶז· בְּאֵזוֹב· לְנִדְכָּאִים כְּאֵזוֹב· בַּשָּׁנִי·
לְשִׁפְתוֹתֶיהָ כַּשָּׁנִי· כְּתוֹלַעַת לְאַל תִּרְאִי תוֹלַעַת· לְבַל
יִתְגָּאֶה מִתְגָּאֶה כְּאֶרֶז· שֶׁאִם לֹא יִמַּךְ כְּאֵזוֹב וְיֵחָשֵׁב
כְּתוֹלַעַת· לֹא יִטְהַר בְּאֵזוֹב וּבִשְׁנִי תוֹלַעַת: וְאִם לֹא

ישפוך

יִשְׁפּוֹךְ לֵב כַּמַּיִם׃ לֹא יִטְהַר בִּזְרִיקַת מַיִם׃ וּמַח יִתְגָּאֶה
הָצִיר יָבֵשׁ נוֹכַח אֵל גָּאֹה גָּאָה׃ וְהוּא רוֹכֵב שְׁחָקִים בְּגַאֲוָה׃
גֵּאָה עַל גֵּאִים׃ מִתְנַשֵּׂא עַל נִשָּׂאִים׃ וּמִתְגָּאֶה כְּאֶרֶז עַל
מִתְגָּאִים׃ וְעָנָיו כְּאֵזוֹב עַל נִדְכָּאִים׃ וְצָר בְּעוֹלָמוֹ חֲמִשָּׁה
מִינֵי גֵּאִים׃ שׁוֹר בַּבְּהֵמָה׃ אַרְיֵה בַּחַיָּה׃ נֶשֶׁר בִּמְעוֹפְפִים׃
וְאָדָם בְּכֻלָּם׃ וּמֶלֶךְ מִתְגָּאֶה עַל כֻּלָּם׃ לָבֵשׁ גֵּאוּת מִכֻּלָּם׃
הֲקָקָם בְּכֵס שְׁבִיבֵי אֵשׁ אַרְבָּעָה בְּכֵס מַעֲלָה׃ וְאֶחָד בְּכֵס
מַטָּה׃ כִּי כֵס מַעֲלָה מְכֻוָּן כְּנֶגֶד כֵּס מַטָּה׃ וְכָל אֲשֶׁר יֵשׁ
בְּמַעֲלָה יֵשׁ בְּמַטָּה׃ כִּסֵּא מוּל כִּסֵּא׃ הֵיכָל מוּל הֵיכָל׃
מִקְדָּשׁ מוּל מִקְדָּשׁ׃ זְבוּל מוּל זְבוּל׃ מִזְבֵּחַ מוּל מִזְבֵּחַ׃
בָּנִים מוּל בָּנִים׃ עֲבָדִים מוּל עֲבָדִים׃ מַלְאָכִים מוּל
מַלְאָכִים׃ מְשָׁרְתִים מוּל מְשָׁרְתִים׃ צְבָאוֹת מוּל צְבָאוֹת׃
כְּרוּבִים מוּל כְּרוּבִים׃ אֲלָפִים מוּל אֲלָפִים׃ רְבָבוֹת מוּל
רְבָבוֹת׃ קְדוֹשִׁים מוּל קְדוֹשִׁים׃ מַחֲנוֹת מוּל מַחֲנוֹת׃
מַעֲרִיצִים מוּל מַעֲרִיצִים׃ מַקְדִּישִׁים מוּל מַקְדִּישִׁים׃
וּקְדֻשָּׁה לְקָדוֹשׁ מְשַׁלְּשִׁים׃ כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֲךָ וְקָרָא
זֶה אֶל זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ׃

## יוצר לפרשת החדש

**אוֹת** זֶה הַחֹדֶשׁ׃ אַצְתָּ מִכֹּל לְקַדֵּשׁ׃ וּבוֹ יֶשַׁע לְחַדֵּשׁ׃
בּוֹחֲרֶיךָ תּוֹבְעִים אוֹתָךְ לְקַדֵּשׁ׃ וְאַתָּה אוֹתָם
מְקַדֵּשׁ׃ אֵל נַעֲרָץ בַּקֹּדֶשׁ׃ גְּאֻלָּתָם עַתָּה תְּחַדֵּשׁ׃
וְצוּרְרֵיהֶם פִּתְאוֹם לְהָדֵשׁ׃ וְכָל פֶּה יְרוֹמֵם וִיקַדֵּשׁ׃ הַחֹדֶשׁ
הַזֶּה לָכֶם׃ בְּכֹל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם׃ נַחֲלָה בְּכָל קְהַלְכֶם׃
קָדוֹשׁ׃ דְּרַשְׁתּוֹ מִכָּל חֳדָשִׁים׃ וְהִנְחַלְתּוֹ לִקְדוֹשִׁים׃ הֱיוֹת

בּוֹ מְקֻדָּשִׁים: הֻזְמַנְתּוֹ לַשָּׁלִישִׁים. לְאֶפְרָתִים מוּגָלְשִׁים *
לְמָנוֹת בּוֹ עַד שְׁלֹשִׁים: וּבוֹ תַּפִּיל קְדֵשִׁים. וְתַחְמוֹל עַל
צֹאן קְדָשִׁים. בְּבֵירִת קֹדֶשׁ הַקְּדָשִׁים: זְבֻרוֹן שְׁבוּעַת
בְּרוּכִים. תְּנַחֲלֵת לְמְבוֹרָכִים. לְחוֹשִׁיעַם מַיִד מַפְרִיכִים *
חוֹנֵן דַּלִּים וְרָכִים. חֲמַלְתָּ עַל נְמוּכִים. אֲשֶׁר אֲחֵרִיךְ
מְשׁוּכִים: טוֹב טַעַם מַאֲרִיכִים. וּלְפָנֶיךָ לֵב שׁוֹפְכִים *
בְּרֹאשׁ יָרֵחַ מְמֻלָּכִים: יְקַבְּצוּ עֲתָה מַקְהֲלִים. בְּיוֹפִי תּוֹאַר
מְבֻלָּלִים. וְשָׁם תִּשְׁמַע פְּלוּלִים: כְּבוֹד שִׁמְךָ מְעֻלִּים. בְּשִׁיר
וְכִתְחַן מִתְפַּלְּלִים. בְּחֹשְׁבוֹן רֹאשׁ רְגָלִים: לְפָנֶיךָ וְהוּ מְסֻגָּלִים.
כָּל גִּוְעֵי דְגָלִים. מְשׁוֹרְרִים וּמְהֻלָּלִים: מַה גָּדְלוּ מַעֲשִׂים *
לְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת וְנִסִּים. לְבָנִים אֲהוּבִים וַעֲמוּסִים: נָצְלוּ מִיַּד
פַּרְעוֹסִים. אֲשֶׁר אוֹתָם מְעַשְּׂים. וְהוֹעֲמָתוּ הָיוּת שָׁשִׂים
שׁוֹנְאֵיהֶם בָּיָם דּוֹרְסִים. וְכִגְנֹת רָאשֵׁימוּ רוֹפְסִים. כִּי בְגוֹחָם
חָיוּ חוֹסִים: עוֹלְצֵי בְשִׂמָחוֹת. יְשִׁישׁוּ בְרוֹב הַצְלָחוֹת *
יְחַמֵּל טוֹמְכָל אֲנָחוֹת. פּוֹדֶה אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת. הַמְעֻלֶּה בְּכָל
שְׁבָחוֹת. טֵה אָזֶן לְשִׁיחוֹת: צוּרֶךָ תַּפִּיל בְּשׁוּחוֹת *
וְנַפְשׁוֹתָם תְּהֵיֶנָה שָׁחוֹת. בְּכָל רַע מוּכָחוֹת: קָדוֹשׁ יַקְבִּיץ
עֲדָרִים. וְיִזְכּוֹר בְּרִית אֲבִירִים. אֲשֶׁר לְפָנָיו הָיוּ בְרוּרִים:
רְצֵה בְּבָנִים מוּבְחָרִים. מִכָּל צַד וַעֲבָרִים. לְפָנָיו הָיוֹת
מְשֻׁמָּרִים. שָׁקֵד עֲלֵיהֶם בְּלֵיל שְׁמָרִים. וְקַטֵּל לְמַעֲנָם
בְּכוֹרִים. וְהוֹצִיאָם בְּפֹרוּת מוּרָדִים: חזן תְּפֹן בְּאַנִי יְשֻׁנָה *
וְתַצִּילֵנָה מֵעֲדִינָה. בָּרְאשׁוֹן לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה. קָדוֹשׁ: הכל יוחיד
ואומר כְּבוֹדוֹ מְשֻׁבָּחִים בְּכָל הָעוֹלָם. וְהוּא מֵעֵין כָּל נֶעְלָם *
וּבְאֵי בְּפִתְחֵי אוֹלָם. וְהַבְּלִירוֹמְמוּהוּ כְּאוֹפַנִּים
לְעוֹלָם: והחיות גולת

אֵל עוֹשֵׂה נִפְלָאוֹת· בַּעֲבוּרָם עָשִׂיתָ נוֹרָאוֹת· גִּלִּיתָה
בְּרִבְבֵי צְבָאוֹת· דְּגָלֵימוֹ לְהוֹצִיא מִתְּלָאוֹת· הֵם
כַּנְּשָׁרִים נְשׂוּאוֹת· וּמִשְׁאֲרוֹתָם נוֹשְׂאוֹת· זֶבֶד טוֹב מְלֵאוֹת·
חֶסֶד בְּעֵינֵיהֶם רוֹאוֹת: טוֹב בָּנִים כִּלְלָם· יוֹדֵעַ פְּרִי מַעֲלָלָם·
כָּל הַדֶּרֶךְ נִיהֲלָם· לִפְנֵי כֹל הִתְלִילָם· מִלֵּא כָּל מִשְׁאֲלָם·
נוֹאֲמֵי רָעָתָם הִפִּילָם· שׂוֹבַע מָן הֶאֱכִילָם· עַל כָּל אוֹם עִלָּם:
פָּצוּ פֶה בְּשִׁירָה· צִדְקוּ לְאָיוֹם וְנוֹרָא· קוֹל תּוֹדָה וְזִמְרָה·
רִנְּנוּ לְשִׁירָה· שֵׁם הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא· שְׁבָחוֹ לְהָעִיד בְּמוֹרָא·
תָּקְפוּ כֻלָּם לְהִתְאַזְּרָה· תַּנּוֹת כִּקְרִיעַת יַם סוּף וּכְמַכַּת
בְּכוֹרִים לְהַגְבִּירָה: עזרת

ואומרים שמונה עשרה עד ומושיע ומגן· מסוד חכמים וכו׳:

אֲתִית עֵת דּוֹדִים כְּגָעָה· בְּאַחַת וְעֶשֶׂר פּוּט נֻגָּעָה· גִּישַׁת
צְקוֹן מַכְפֵּל כְּפָגְעָה· דִּלֵּג פַּעַם וְזֹאת רָגְעָה:
הִשְׁגִּיחַ עוֹפֶר מֵחֶרֶךְ אֲרֻבּוֹת· וְחִתֵּל אֶרֶךְ בְּתֶבֶס תַּעֲרֻבּוֹת·
זְמָן קָפַץ עֲשׂוֹת רַבּוֹת· חֲדָשִׁים וְגַם יְשָׁנִים לְהַרְבּוֹת: טָם
וַיֵּדֶא וְעִדֵּן שִׁנָּה· יָקַץ כְּיָשֵׁן וְעֵר כְּמִשֵּׁנָה: חזן כָּסַף וְרָפַק
בְּפִתְחֵי יְשֻׁנָּה· לְחַפְּשָׁהּ בָּרִאשׁוֹן לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה:
לִי עוֹד תִּגְנוֹן· בְּפָסוֹחַ וְגָנוֹן: חזן בְּגוֹנְנָךְ לְבָנוֹן· בְּמָגִנִּי
יָנוֹן: ברוך אתה יי מגן אברהם

אתה גבור עד להחיות מתים

מְרִימֵי עוֹל עֶגְלָה לְהַלְאוֹת· מִכְּאֵב הַגְּתָה לְהַרְאוֹת אוֹת·
נְאָקָה הָחִישׁ קֵץ הַפְּלָאוֹת· נִחֲצוּ לְמָאתַיִם וְעֶשֶׂר
אַרְבַּע מֵאוֹת: שֶׂה הַמְסֻבָּךְ לְעֵקֶד צוּר· סֵיִם זִכְרוֹ בְּפֶקֶד נָצוּר·
עֲמוּסִים כְּאֵתָיו לְעֵת בִּצּוּר· עָדִימוֹ לְשֵׁי יְהֵא עָצוּר: פֶּלֶא
עֲשׂוֹת נֶגֶד אָבוֹת· פָּץ מִכֶּעָשׂוֹר לְאָסְרוֹ בְּעָבוֹת: חזן צְלִיחַת
יָדָן

יַרְדֵּן בּוֹ לְהַתְוּוֹת· צְפִיַּת שֶׂה לְבֵית אָבוֹת:
לְךָ עוֹד נַקְשִׁיבָה· מִמַּעְיְנֵי הַיְשׁוּעָה נִשְׁאָבָה: חזן שְׂשׂוֹן
יֶשְׁעֲךָ לָנוּ הָשִׁיבָה· וּבִתְחִיַּת גֶּשֶׁם נֶחָשֵׁבָה:

ברוך אתה יי מחיה המתים

קִיחַת עֲלִיַּת עֶקֶד· הִיא נִצְּבָה בְּפֶקֶד· תְּוִיכַת בִּתְרֵי שָׁקַד·
רִשְׁפָּה לוּד לְיַקֵּד: רַחַשׁ יְשֵׁנִים כְּעָרֵב· דַּם תְּבוּסָה
כְּעוֹרָב· קֵץ חָשׁ וְקָרֵב· לְעוֹרֵר בְּתַנִּין קְרָב: שֵׁמַע מִכְסַת
פְּסָחִים· אֲשֶׁר כָּסוּ פְּסוּחִים· הִיא צִמְּתָה כַּסְלוּחִים·
לְהַצִּיתָם כְּקוֹצִים כְּסוּחִים: תְּרָפִים כְּדֵי לַמְעַט· מְנוּיֵי מְתֵי
מְעַט· חזן תּוֹקֶף חַדְרַת מֶלֶךְ מִלְּהִמָּעֵט· הוּרְשַׁם
לְהִמָּנוֹת בִּוְאִם יִמְעַט:

הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם לִשְׁמוֹר· בְּסֶכֶם אֲסוּפֵי חַר מוֹר· וְאִתָּם
אֵל יִגְמוֹר· שְׁלֹשֶׁת אוֹתוֹת בּוֹ לִשְׁמוֹר: דּוֹרֵשׁ זֶה
חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ· לְאוֹת וּלְמוֹפֵת קָדְשׁוֹ· חזן יְדִידֵי עַם
קְדוֹשׁוֹ· הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוֹ וּזְרוֹעַ קָדְשׁוֹ:

חֲדוֹם מִגֵּר נְזִיד עֵדֶשׁ· כְּהַיּוֹם הַזֶּה יְחֻדָּשׁ בְּגוֹדֶשׁ· חזן
וְנוֹבִיל שַׁי בַּקֹּדֶשׁ· בָּרִאשׁוֹן בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ:
יִטְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָה:
וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל אֵל נָא:

דַּבּוֹת עָשִׂיתָ וְחָשַׁבְתָּ וְסִפַּרְתָּ· מִפְעֲלוֹתֶיךָ פְּעוֹל בְּסַהַר
סָפַרְתָּ· לְאוֹתוֹת וּלְמוֹעֲדִים חֶכְלוֹ שִׁפַּרְתָּ· לִתְקוּפוֹת
וּמַחֲזוֹרוֹת קִצּוֹ צָפַרְתָּ· לְאַלְפַּיִם וְאַרְבַּע מֵאוֹת וְאַרְבָּעִים
וּשְׁמוֹנָה זְמַנּוֹ בִּיאַרְתָּ· וּבִתְשַׁע מֵאוֹת עִבּוּרִים עָדָיו
עִבַּרְתָּ· וְהַיּוֹם הוֹרֵיתָ לְעַם אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ· לָכֵן עַל כָּל חֹדֶשׁ
חָדְשׁוֹ הִגְבַּרְתָּ· סִפְרוֹ בִּקַּרְתָּ· קִצְבוֹ חָקַרְתָּ· נִזְלוֹ הֵקַרְתָּ·

# יוצר לפרשת החדש

פִּלְאוֹ סָקַרְתָּ· מוֹעֲדוֹ יָקַרְתָּ· וּבוֹ יָקַרְתָּ וְנִתְיַקַּרְתָּ:
חַי וְקַיָּם נוֹרָא וּמָרוֹם וְקָדוֹשׁ:

אֲבִי כָּל חוֹזֶה· חַל בּוֹ בַּמַּחֲזֶה· כְּנֶאֱמַר לוֹ חֲזֵה· תַּבְנִית
הַחֹדֶשׁ הַזֶּה: לְהָבִין קֶצֶב מוֹלַדְתּוֹ· מִתְּחִלָּתוֹ וְאֶרֶךְ
מְלֵאָתוֹ· עַד תַּבְלִיתוֹ: עִמְּתוֹ לְהַרְאֵהוּ· וְלֹא הִכִּיר
מַרְאֵהוּ· עַד בְּאֶצְבַּע הֶרְאָהוּ· אָז בָּן וְרָאָהוּ: זוֹהַר לְשָׁעוֹת
שֵׁשׁ· תָּאֲרוּ לְהִתְאַשֵּׁשׁ· פָּחוֹת מִשֵּׁשׁ· כָּל עַיִן יְעַשֵּׁשׁ:
רוֹאָיו לְבַקֵּר· עֵדָיו לְחַקֵּר· מַאֲמִירָיו לְיַקֵּר· מְמִירָיו לְעַקֵּר:
בְּמֶדֶד לוֹ שִׁיעֵר· עָבְיוֹ אֵיךְ לְשַׁעֵר· עַד שְׁטִיפַת שֵׁעָר,
יְקַבְּלוּ יוֹשְׁבֵי שַׁעַר: יִדְעוֹ תְּבוּנָה· לְחַוּוֹת לְאוֹם נְכוֹנָה
לְהוֹרוֹת לְיוֹדְעֵי בִינָה· עֵרֶךְ לְבָנָה: רְגָלִים לְיַשֵּׁב· זְמַנִּים
לְחַשֵּׁב· בְּעִבּוּר אֵיךְ לְיַשֵּׁב· וְסוֹד מַה לְהַקְשֵׁב: בְּפָנָיו
צָגוּ אֵילֵי קֹדֶשׁ· לְהָעִיר עֵדוּת חֹדֶשׁ· וְאֵל נִתְעַטֵּף בַּקֹּדֶשׁ·
בְּמַקְדִּישֵׁי קֹדֶשׁ: יָהּ בְּדָקָם לְעֵינוֹ· וְעֵדוֹתָם דִּקְדֵּק בְּמַהֲנוֹ·
וְהַכֹּל צָוְחוּ בִּמְעוֹנוֹ· מְקֻדָּשׁ הַחֹדֶשׁ בִּזְמַנּוֹ: קֵץ מוֹלַדְתּוֹ חָל
לְהַקְצוֹת· בְּיוֹם רְבִיעִי בֶּחָצוֹת· וְעַד שְׁלֹשִׁים מְרוּצוֹת· לֹא
נִכָּר בַּחוּצוֹת: לָאָה צִיר וּפָחַד· וְתָר מֵעֵת לְעֵת סְפוֹר אֶחָד·
וְצוּר לוֹ פָּץ וַיִּחַד· מֵעֶרֶב וְעַד עֶרֶב מְנוֹת אֶחָד: יַלְדוּת חֶרֶס
וְסַהַר בּוֹ בְיוֹם חֶשְׁבּוֹן מִצּוּ· וּבִתְחִלַּת בְּרִיָּתָם בְּחַלּוֹן אֶחָד
נִמְצָאוּ· רֵעִים כְּנִתַּן לָמוֹ מַסּוֹרֶת אָמְצוּ· לְחַשֵּׁב לְעַבֵּר
וּלְקַדֵּשׁ סְפוֹרוֹת כְּמָצְאוּ:

אֵל נָא לְעוֹלָם תּוֹעֲרָץ· וּלְעוֹלָם תּוּקְדָּשׁ· וּלְעוֹלְמֵי
עוֹלָמִים תִּמְלוֹךְ וְתִתְנַשֵּׂא: הָאֵל מֶלֶךְ נוֹרָא מָרוֹם
וְקָדוֹשׁ· כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים· מַלְכוּתוֹ נֶצַח·
גּוֹרְאוֹתָיו שִׁיחוּ· סַפְּרוּ עֻזּוֹ· פֶּאֱרוּהוּ צְבָאָיו· קַדְּשׁוּהוּ
רוֹמְמוּהוּ

רוממוהו רון שיר ושבח תוקף תהלות תפארתו:
ראשון הוא לכם לפסוח עליכם להתקדש בתוככם
קדוש:
לכם הוא ראשון נצורי באישון להעריץ לאל אחרון
וראשון קדוש:
אדון מקדם תכנו ראש בינו לא גל בספר תולדות
ראש גלהו תהלה לכם לדרוש דרוש להשוות
בו גיהו ואישון הופלא מכל עם ולשון ולא הומסר לאדם
הראשון: זמן עדנה בו בשרה חנוט לקצו עקוד
למוסרה טפיה בבן בשרו בשורה ירח אשר לא פעמת
לראשונים כמוס לצפון חדשים וגם ישנים לראש השם
לארבעה ראשי שנים: מועדים מזמין לנדגלים נועדים בו
עינימו ציירי רוגלים ספור הוא למלכים ולרגלים: עבור
מעברים לשמרו במועדו פרח ואביב תקופה בם לועדו
יין שלשתם יצדפו לסעדו: קדש בראשו ושלישו חציו
ורבו לשמור לקדש לקחת לחגג לקצור ולגמור רשם
בכל דור שמור הוא לרוכב על חמור: שמירת שלישו
בירדעמדה שלהבת חציו שאון פול השמידה תשועת
קצירו ימיני העמידה:
ובן לך תעלה קדשה כי אתה קדוש ישראל ומושיע:
הוא נקרא ראש וראשון ונואמו נקרא ראש וראשון
ומועדו נקרא ראש וראשון ואוויו נקרא ראש
וראשון ונוחליו נקרא ראש וראשון ואויבם נקרא
ראש וראשון ואוהבם נקרא ראש וראשון וגואלם
נקרא ראש וראשון הנה הגעת יבא בראש וראשון

בְּקֵץ אֲשֶׁר הוּא רֹאשׁ וְרִאשׁוֹן· לַעֲבוֹר בְּרֹאשׁ וְרִאשׁוֹן·
לְכוֹנֵן נָכוֹן בְּרֹאשׁ וְרִאשׁוֹן· וְאִתּוֹ נוֹצַר בְּרוּחַ רֹאשׁ וְרִאשׁוֹן·
לְקַעֲקֵעַ שְׂרִידֵי אֲדֻמַּת רֹאשׁ וְרִאשׁוֹן· לְעוֹרֵר צוּרִים
הַחֲצוּבִים בְּרֹאשׁ וְרִאשׁוֹן· לִפְעוֹל חֲדָשׁוֹת בְּרֹאשׁ
וְרִאשׁוֹן· לְרַצּוֹת חִדּוּשׁ תְּשׁוּרַת רֹאשׁ וְרִאשׁוֹן· לְהוֹבִיל
בּוֹ שַׁי לְרֹאשׁ וְרִאשׁוֹן: וְעוֹד בַּל יוּזְכָּרוּ רִאשׁוֹנִים· כִּי
יְחֻדָּשׁוּ חֲדָשִׁים וְגַם יְשָׁנִים· פְּלָאִים מִפְּלָאִים מְשֻׁנִּים·
וְיָקִיצוּ כָּל יְשֵׁנִים· שִׁירִים מִשִּׁירִים מְשַׁנְּנִים: וְלֹא יֹאמְרוּ
עוֹד אֲשֶׁר הֶעֱלָה בְּנָבִיא· כִּי אִם חַי יְיָ אֲשֶׁר הֶעֱלָה וַאֲשֶׁר
הֵבִיא· וְאָז אֵל יִשְׁאַג כְּלָבִיא· לַעֲרוֹךְ קְרָבִי· חֲדָשׁוֹת
לְהָבִיא· בְּיַד אִישׁ נָבִיא· מִשֵּׁבֶט לֵוִי· לְחָשִׁיב לְבָבִי·
לְחַדֵּשׁ קְרָבִי: וְיַצְמִיחַ צֶמַח נָקוּב שִׁבְעָה· וְאִתּוֹ יְהוּ רוֹעִים
שִׁבְעָה· וִיחֻדָּשׁוּ לְאוֹם דְּבָרִים שִׁבְעָה· וְיִתְכַּסֶּה מֵהֶם
שָׁבֻעִים שִׁבְעָה: וְיָשׁוּב וְיִגָּלֶה לְעַם קְדוֹשִׁים· אֲשֶׁר עִמּוֹ
יְהוּ מְקֻדָּשִׁים· וְלֹא לְעֶדְרֵי צֹאן קָדָשִׁים· עַד קֵץ שִׁשָּׁה
חֲדָשִׁים· עַד בֹּא רִאשׁוֹן לְרָאשֵׁי חֲדָשִׁים· וְאָז יֵרָאֶה לַעֲדַת
קְדוֹשִׁים· הַנִּשְׁאָרִים מֵעוֹל קְדֵשִׁים· וְיֵרָאֶה לָמוֹ אוֹתוֹת
חֲדָשִׁים· לְחַדֵּשׁ שָׁמַיִם הַחֲדָשִׁים· לִמְשׂוֹחַ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים·
לִפְתּוֹחַ דֶּלֶת לִקְדוֹשִׁים· בְּשַׁבָּתוֹת וּבַחֲדָשִׁים: וְאָז יְצִוֶּה
חִדּוּשׁ עֲבוֹדַת חֹדֶשׁ· מַה לְהַעֲלוֹת בְּרֹאשׁ כָּל חֹדֶשׁ·
וַעֲבוֹדַת רִאשׁוֹן חֹדֶשׁ· הִיא תַקְדִּים תְּחִלָּה לְכָל חֹדֶשׁ·
וּכְמוֹ הָיָה רֹאשׁ לְכָל חֹדֶשׁ· כֵּן יִהְיֶה רֹאשׁ לְכָל חֹדֶשׁ:
וְתֵעָשֶׂה בּוֹ חֲדָשָׁה· לִבְרֹאת אֶרֶץ חֲדָשָׁה· לְהִנָּתֵן דַּת
חֲדָשָׁה· לְכְרוֹת בְּרִית חֲדָשָׁה· לְהִבָּרְאוֹת בְּרִיָּה חֲדָשָׁה·
לְהִתְחַדֵּשׁ רוּחַ חֲדָשָׁה· לְהוֹבִיל בּוֹ שַׁי מִנְחָה חֲדָשָׁה·
וחמה

וְחַמָּה וּלְבָנָה תִּתְחַדָּשׁ · וְאוֹרָם שִׁבְעָתַיִם יְחֻדָּשׁ · שְׁתַּיִם
בַּשָּׁנָה יִתְחַדָּשׁ · וִיצַמְצֵם בְּתוֹךְ שַׁעַר הֶחָדָשׁ · וְיִקָּרֵא לוֹ
שֵׁם חָדָשׁ · כְּשֵׁם הָעִיר מִיּוֹם הַמְקֻדָּשׁ · וְיִנָּתֵן לְעַם לֵב
חָדָשׁ · לְשׁוֹרֵר בְּפִיהֶם שִׁיר חָדָשׁ · שִׁיר מְפוֹאָר וּמְחֻדָּשׁ ·
עַל כָּל שִׁיר מְהֻלָּל וּמְקֻדָּשׁ : כִּי שִׁירֵי אֶרְאֶלִים · אֲשֶׁר שִׁיר
וְתִשְׁבָּחוֹת מְהַלְלִים · לִפְנֵי שִׁיר זֶה לֹא חָלִים · וְנִצּוּחַ אֵלִים ·
אֲשֶׁר קוֹל הֲמוּלָה צוֹהֲלִים · לִפְנֵי שִׁיר זֶה לֹא מְמַלְלִים · וְרֶנֶן
גַּלְגַּלִּים · אֲשֶׁר הֵם הוּרְשׁוּ כָּל גּוֹלְלִים · לִפְנֵי שִׁיר זֶה לֹא
כּוֹלְלִים · וְאֵימַת כְּרוּבִים · אֲשֶׁר צָגִים כְּמוֹ רוֹבִים · לִפְנֵי שִׁיר
זֶה לֹא מַרְבִּים · וְהַדְרַת אוֹפַנִּים · אֲשֶׁר הֵם מְרֻבְּעֵי פָנִים · לִפְנֵי
שִׁיר זֶה לֹא סוֹפְנִים : וַהֲמוֹן גְּדוּדִים · אֲשֶׁר הֵם הוֹד אֵל מַגִּידִים ·
לִפְנֵי שִׁיר זֶה לֹא נֶאֱגָדִים : וְסוֹד עִירִין אֲשֶׁר כְּעֵין קָלָל בּוֹעֲרִים ·
לִפְנֵי שִׁיר זֶה לֹא מְפָאֲרִים · וְרֶגֶשׁ קַדִּישִׁין אֲשֶׁר לַבְּקָרִים
מִתְחַדְּשִׁים · לִפְנֵי שִׁיר זֶה לֹא מַקְדִּישִׁים · וְנַהַם שִׁנְאַנִּים · אֲשֶׁר
טַעֲמָם לֹא מְשַׁנִּים · לִפְנֵי שִׁיר זֶה לֹא מְשַׁנְּנִים : וּפַחַד שְׂרָפִים ·
אֲשֶׁר בְּרֶגַע כֹּל שׂוֹרְפִים · לִפְנֵי שִׁיר זֶה לֹא רוֹפְפִים · כִּי כָל
מַחֲנוֹת קְדוֹשִׁים מְשָׁרְתִים · מְשָׁרְתָיו יְהוּ מַקְדִּישִׁים · וְגַם הֲמוֹן
צְבָא מַלְאָכִים · מַנְעִימִים יְהוּ מַמְלִיכִים · וּמְרוּצוֹת חִיל זִקִּים ·
כּוֹחָם יְהוּ מְחַזְּקִים · וְזִיו מִשְׁלַחַת בְּרָקִים · פְּנֵיהֶם יְהוּ מַבְרִיקִים ·
וְחוּצָה לָמוֹ הוֹוִים · מִתְעַלְסִים בַּאֲהָבִים · וְעַד מְחִיצָתָם לֹא
בָאִים · בְּאִשָּׁם נִלְהָבִים · בְּגַחֲלָתָם נִכְוִים · וּבְפָאֲרָם הֵם
נֶאֱלָמִים · וְעֵת כִּי יַתְחִילוּ יָחִישׁוּ · וְעֵת כִּי יַתְכִּילוּ יָחִילוּ · וְעֵת
כִּי יִגְמוֹרוּ יַעֲרִיצוּ · וְעֵת כִּי יָחִישׁוּ יַקְדִּישׁוּ · וְעֵת כִּי יִשְׁתּוֹקוּ
יִשְׁלְשׁוּ · קְדֻשָּׁה מְשֻׁלֶּשֶׁת : כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֲךָ וְקָרָא זֶה
אֶל זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ :

# מוסף לפרשת החדש

ברוך אתה וכולי עד ומושיע ומגן:

**רִאשׁוֹן** אִמַּצְתָּ לְפֶרַח שׁוֹשַׁנִּים· אָמוּץ לְעוֹרֵר מֵרֶדֶם יְשֵׁנִים· בְּזָכְרָךְ בְּרִית רִאשׁוֹנִים· בִּצְפוֹן חֲדָשִׁים וְגַם יְשָׁנִים· גְּלוֹתוֹ בְּדַת שְׁנוּנִים· גָּזַר רֹאשׁ לְאַרְבָּעָה רָאשֵׁי שָׁנִים: אַרְבָּעָה רָאשֵׁי שָׁנִים בַּמַּחֲזֶה· בִּאַרְתָּ זֶה מִזֶּה לַחוֹזֶה· כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵּן עוֹד נֶחֱזֶה· לְגוֹנְנֵמוֹ בְּמָגֵן בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה:

ברוך אתה יי מגן אברהם: אתה גבור עד להחיות מתים

לְצִיּוֹן דְּרוֹר חַשְׁתָּה בּוֹ קְפוֹת· דְּבַר אוֹר יְקָרוֹת לִקְפוֹת· הַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר יְשׁוּעוֹת בּוֹ מַקִּיפוֹת· הַחוֹסִים בּוֹ מַתְקִיפוֹת· וּמֶנּוּ מַתְחִילוֹת וְתוֹקְפוֹת· וּוַעַד רֹאשׁ לְאַרְבַּע תְּקוּפוֹת: אַרְבַּע תְּקוּפוֹת בַּשָּׁנָה· תְּחַדֵּשׁ אוֹרָם כְּבָרִאשׁוֹנָה· כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵּן עוֹד חִישׁ נָא· הַחֲיֵינוּ בְּגֶשֶׁם בָּרִאשׁוֹן לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה: ברוך אתה יי מחיה המתים

נעריצך לדור ודור וכולי עד וקדוש אתה

הִנֵּה זֶה בָּא לַפְּרָקִים· זָמוּן לִגְאוֹל רְצוּצִים מֵאֲרָקִים· הַחֹדֶשׁ רְבִיבִים בּוֹ מְרִיקִים· חַשְׁרַת מַיִם לְמַלְאוֹת דֵּקִים· טִיעוֹת לְרַווֹת וִירָקִים· טְלָאִים בּוֹ לְהָקִים· בְּאַרְבָּעָה פְּרָקִים: אַרְבָּעָה פְּרָקִים כְּבַמַּחֲזֶה· בִּאַרְתָּ זֶה מִזֶּה לַחוֹזֶה· כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵּן עוֹד נֶחֱזֶה· וְנַעֲרִיצְךָ קָדוֹשׁ בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה·

ברוך אתה יי האל הקדוש

חכנת שבת עד אוהבי שמך· אם חל ר"ח בשבת מתחילין אתה יצרת:

הִנָּם יָמִים הַמְּבוֹרָכִים· יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ בְּאִבָּם פּוֹרְכִים· כֹּחַ תֵּת בַּאֲבִיבִים רַכִּים· כַּרְמֶל לְהַקְלִי אָבִיב פְּרוּכִים· לְשַׁנֵּן מִפְעֲלוֹת מֵצִיץ מֵהֲרַכִּים· לְפָנָיו קוֹרְאִים עִנְיַן אַרְבַּע עֲרָכִים: אַרְבַּע עֲרָכִים אֲשַׁנְנָה· כְּפוֹר מִסּוֹת פרחי

פִּרְחֵי שׁוֹשַׁנָּה · כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵּן עוֹד חִישׁ נָא · לַעֲנָגֵנוּ
בְּנוֹפֶשׁ בָּרִאשׁוֹן לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה:
ברוך אתה יי מקדש השבת (וישראל וראשי חדשים)

רצה עד לצוון ברחמים

וְלִירוּשָׁלַיִם · מוֹפֵת הוּחַק בּוֹכַסּוֹת · מֵעֵין כָּל חַי לְהִתְכַּסּוֹת ·
נְקָמוֹת אֲשֶׁר בְּלֵב מְכֻסּוֹת · נִתְכְּנוּ בְּמוֹעֵד זֶה
הֱיוֹת טְכוּסוֹת · שֶׁהִלְבֵּית אָבוֹת מְנוֹת בְּמִכְסוֹת · סַבּוֹת
עָלָיו עָסִיס אַרְבַּע כּוֹסוֹת: אַרְבַּע כּוֹסוֹת כְּבַמַּחֲזֶה ·
בִּיאַרְתָּ זֶה מִזֶּה לַחוֹזֶה · כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵּן עוֹד נֶחֱזֶה · רְצֵנוּ
כְּשֵׁי בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה: ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון

מורים עד ועזרתינו סלה

מְבַשֵּׂר · עַם זָכִיּוֹת · עֲצוּרִים לְהַעֲלוֹת מִצּוּל דּוּכִיּוֹת · פְּדוּיִם
חִוָּה בְּמַשְׂכִּיּוֹת · פְּצוֹחַ שִׁירִים תְּמוּר בְּכִיּוֹת · צִבְאוֹת
כָּל חֶמְדַּת שְׂכִיּוֹת · צַאֲנָן יַצִּיעַ לִגְמוֹר אַרְבַּע גָּלִיּוֹת: אַרְבַּע
גָּלִיּוֹת גְּמוֹר נָא · תְּחַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּבָרִאשׁוֹנָה · כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ
כֵּן עוֹד חִישׁ נָא · וְתֵטִיב לָנוּ בְּטוּבְךָ בָּרִאשׁוֹן לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה:
ברוך אתה יי הטוב שמך ולך נאה להודות

שים שלום עד ובשלומיך

אֶתֵּן · קוֹל כְּשׁוֹרְרוּ רָאשִׁים · קְרוֹא בְגָרוֹן בְּגֵיא הַחֲדָשִׁים ·
רָאשֵׁי תַנִּינִים אֲשֶׁר עַל גַּבִּי חוֹרְשִׁים · רְאוֹתָם בְּזֶה
חֹדֶשׁ מְגוֹרָשִׁים · שִׁיר חָדָשׁ וְהֶגֶא מֶדְרָשִׁים · תְּרַנְּנָה שְׂפָתַי
בְּשׁוּרִי אַרְבָּעָה חֲרָשִׁים: אַרְבָּעָה חֲרָשִׁים כְּבַמַּחֲזֶה ·
בִּיאַרְתָּ זֶה מִזֶּה לַחוֹזֶה · כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵּן עוֹד נֶחֱזֶה ·
בָּרְכֵנוּ בַּשָּׁלוֹם בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה:
ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום:

# יוצר לשבת הגדול

אתי מלבנון כלה מראש אמנה תשורי· בטוהר עדיי
לבוש התכהני והתפארי· בושם רקוח התבשמי·
מור ולבונה התקטרי· כי בא עת והגיע שעה אשר למלך
תשורי: בין שדי ילין אשכול הכופר· מצפצפת ונואמת
כלה באמרי שפר· בני מכון זבולו רוחשים בלי חפר· חוק
זכר קדשתו נעריץ ונספר· במעלה יתקדש ובמטה
יסתלסל תמיד ליל וצפר· קדוש: גן נעול קרא־ני דודי·
המק עבר ושומרים נשאו רדידי· דלפה עיני וגרסה בזכר
עניי ומרודי· דדוי אהבת חסד תאות דודי: הן בלא לב
ולב ונפש חפצה· חתן מתנדב וכלה רוצה· ועל מה זה
מתאחר דיין העליצה· שלוחים הרצו לזה ולזו במרוצה:
זכר בה ברית ושבועת אלה· אשר בשעת ארוסיה כרתי
למהללה· חפצי ורצוני לקיים בבהלה· השיב חתן
לשלוחי כלה: טענה סגלה אף היא יושר אמרים· נכונה
אני ומקיימת בהן הן הדברים· יגמול רק עמי חסד ויזכור
אהבת נעורים· וימהר לפדותי מבין חמורים: בצירי
מרפא ושלוחי אמונים· נתמצעו תאומים בזווג התנים·
לדבר על לב כלה דברים הגונים· ולהבעיר לב חתן
בקנאת מגינים: מלוכה כהתבשרה כלה· בתמרוקיה
מאוד השביחה· רמוניה הנצו וסמדרה פתחה· נכונו
שדיה ושערה צמחה· ותתנוה לכתר ולמלכות הצליחה:
סוא מפריכה בראותה תמהה בעיניה· הלא זאת הנמבזה
והנקלה· השיבה לסגניה· על זאת שלחה וקראה
לאסטגנוניה· עליה חושבת והורקת שניה: פריץ היות
נוהם ולבו מכבד· כלה לענות בקושי לשעבד· צערה
בפרך

בְּפֶרֶךְ וּבְעוֹל כָּבֵד׃ אוּלַי תִּתְגַּנֶּה וְתִהְיֶה כִּכְלִי אוֹבֵד׃
קָרָא עָלַי מוֹעֵד בַּחוּרָיו לִשְׁבּוֹר׃ צְפַרְדֵּעַ חֲגָמָל וְכִנִּים
חֲמָרִים חֲמָרִים לִצְבּוֹר׃ רֶשֶׁף וְדֶבֶר וּבָרָד לְפָנָיו לַעֲבוֹר׃
וְרֵאשִׁית כָּל אוֹנִים בְּאָהֳלֵי חָם לִקְבּוֹר׃ שֻׁלְחָה פְּרוּכָה
בְּעַל כָּרְחָה מִסְתּוֹלֵל׃ וַתֵּצֶאנָה כָּל הַנָּשִׁים אֶחֲרֶיהָ בְּתוֹף
לְחוֹלֵל׃ תַּנּוֹת לְאֵל זֶמֶר וְהוֹדָיוֹת וְשֶׁבַח וְהַלֵּל׃ שֶׁכָּכָה
אוֹתוֹת בַּדִּים מֵפֵר וְקוֹסְמִים יְהוֹלֵל׃ בֵּין שָׁדַי יָלִין אֶשְׁכּוֹל
הַכּוֹפֶר׃ מְצַפְצֶפֶת וְנוֹאֶמֶת כַּלָּה בְּאִמְרֵי שֶׁפֶר׃ בְּנֵי מְכוֹן
זְבוּלוֹ רוֹחֲשִׁים בְּלִי חֵפֶר׃ חוֹק זֶכֶר קְדֻשָּׁתוֹ נַעֲרִיץ וְנִסְפֵּר׃
בְּמַעֲלָה יִתְקַדָּשׁ וּבְמַטָּה יִסְתַּלְסֵל תָּמִיד לֵיל וָצֶפֶר׃ קָדוֹשׁ׃

הכל יודוך זולת

אוֹמֶרֶת אֲנִי מַעֲשֵׂי לַמֶּלֶךְ׃ בַּת שׁוֹעַ וְנָדִיב הַנִּמְלַךְ בְּעֵמֶק
הַמֶּלֶךְ׃ בָּרְחוֹב נֶהֱלֶמֶת וּנְזוּרָה בְּכָל פֶּלֶךְ׃ טַהֲרַת
תָּאֲדִי מַקְרֶנֶת בְּעַד נְכוֹן הַיּוֹם הוֹלֵךְ׃ גִּדְלַנִי אָבִי וְרוֹמְמַתְנִי
אִמִּי׃ בְּפַת בַּג עִדּוּנִים מִכָּל בְּנוֹת אִמִּי׃ דִּגְלוּנִי בְּאַהֲבָתָם
מִכָּל בְּנוֹת אִמִּי׃ וּבְתַאֲוַת גֶּעֱגוּעַ מִתְרַפְּקִים עִמִּי׃ הָיִיתִי
בְּקַטְנוּתִי בְּאָדָם כְּבוּשָׁה׃ בְּשֵׁשׁ וּמֶשִׁי בְּבִגְדֵי חוֹבֵשׁ
חֲכוּשָׁה׃ וְהִנֵּה הַמְּדִינָה בְּבוּלֶשֶׁת נִבְלָשָׁה׃ וַיִּתְאַוֵּנִי מַלְכִּי
לְהַנְסִיכִי לוֹ בִּקְדֻשָּׁה׃ זֻבַּדְתִּי אֵפֶר בֵּין קַטְנוּת לְנַעֲרוּת
בְּאֶרֶץ חָם עַד הֱיוֹתִי בְּגֵרוּת׃ חֲלוּמוֹת חוֹלֵם גִּרְמַנִי לְקַבֵּל
מָרוּת׃ חָנֵס בְּהַגִּיעִי בִּזְמַן בַּגְּרוּת׃ טָפְחָה וְרָקְדָה צוֹעַן
בְּרִדְתִּי׃ אָמְרָה הֶאָח הֶאָח אָמָה לְעַבְדוּת קָנִיתִי׃ יָעֲצָה
לְהַחְכִּים בְּפֶרֶךְ לְרַדּוֹתִי׃ וַתֹּאמֶר אַךְ עָשַׁרְתִּי וְאוֹן לִי
מָצָאתִי׃ כָּעֵת לְהוֹרִי קָבַע מַלְכִּי עָבַר׃ אַגְחוֹת צַעֲקָתִי
מְכוֹבֶד הָעֲבוֹדָה שָׁמַע וַיִּתְעַבֵּר׃ לִבְנוֹת הַמָּקוֹם שָׁאַל

הַרְאִיתֶם בַּת צוֹבֶרֶת בָּר׃ וַתַּעֲנֶנָּה יֵשׁ בַּבַּיִת שְׂפַת שֶׁקֶר בְּלֹא
דְבַר׃ מִמָּדוֹר לְמָדוֹר חִפֵּשׂ וּמִשְּׁכוּנָה לִשְׁכוּנָה׃ וּמְצָאַנִי
הָיִיתִי שְׁרוּיָה בְּהֵיכָל מִסְתּוֹלֵל חוֹנָה׃ נִצָּנַי נִרְאוּ וְשָׁדַיִם
נְכוֹנָה׃ סְמָדָרַי פִּתְחוּ וּפַגֶּיהָ חָנְטָה הַתְּאֵנָה׃ עֲלֵי כְּנָפָיו
פֵּרַשׂ מִתְבּוֹסֶסֶת בְּדָמַי קְרָאָנִי׃ וּבִבְרִית אָלָה עִמּוֹ הֱבִיאֲנִי׃
פּוֹצְרִים צִירִים שָׁלַח וְשִׁדְּכָנִי׃ וּבִדְפוֹק קוֹלִי שִׁמְעָנִי׃ קוּמִי
לָךְ בִּשְׂרָנִי׃ צָלְחָה הַעֲבָרָה לְהַעֲבִיר יָפְיָהּ׃ וַתֵּרָא וַתְּקַנֵּא
עֶגְלָה יְפֵיפִיָּה׃ קְצִינֶיהָ בְּקָרְאָה פָּקוּ פְּלִילִיָּה׃ רִמְסִי בְּחוֹמֵר
הֶחֱזִיקִי מַלְבֵּן סוֹעֲרָה עֲנִיָּה׃ רְאִי דַרְכֵּךְ בַּגַּיְא דְּעִי מֶה
עָשִׂיתָ לִמְהַלֶּלֶה׃ וּבַעֲבוּרָה נִגְרְשָׁה וְשָׁקְעָה מִצְרַיִם כֻּלָּה׃
שִׁיתִי לִבֵּךְ לְהַלֵּךְ הַמְסִילָה׃ וּמַה תַּעֲשִׂי לְיוֹם פְּקוּדָה אִם
כֵּן אֶרְעֵךְ בְּשָׁעָה קַלָּה׃ תְּכָפוּהָ חֶבְלֵי יוֹלֵדָה וְצִירֵי חַלְחָלָה׃
וְקָמָה בְּבֶהָלָה לְהוֹצִיאָם בְּלַיְלָה׃ בְּכֵן פִּיהָ הִרְשִׁיעָה וְצִדְקָה
מֵרֵת הַדִּין לְמוּלָה׃ יָצָאתִי אֲפוּדָה כְּבַעֲדִי קִשּׁוּרֶיהָ כַּלָּה׃
נוֹב וְגִלְגָּל וְגִבְעוֹן בָּהֶם הִשְׁכַּמְתִּי לַכְּרָמִים׃ דּוֹדֵי נָתַתִּי לוֹ
בְּבֵית עוֹלָמִים׃ יָצָאתִי בְּהֵנוּמָא וְכֶתֶר הִלּוּמִים׃ שָׁנִים אַרְבַּע
מֵאוֹת וְעֶשֶׂר מִיּוֹם לְיוֹם שְׁלֵמִים׃ וּמֵאָז הֶעֱמַקְתִּי לִסְטוֹת
וְזָרִים אָהַבְתִּי׃ נוֹטֶרֶת כְּרָמִים שָׂמוּנִי׃ וְכַרְמִי שֶׁלִּי לֹא
נָטַרְתִּי׃ בְּנֵי אִמִּי נִחֲרוּ בִי וּטְרָדוּנִי מֵחֻפָּתִי׃ וְאֵיךְ עַתָּה
הֶלְאוּנִי וְהֵשַׁמּוּ עֲדָתִי׃ זָנַחְתִּי רֵעִי וְהִלֵּל בְּרִיתוֹ׃ וְעַיִט צָבוּעַ
הָיְתָה לִי נַחֲלָתוֹ׃ וְהִנֵּה קָטוֹן וּבָזוּי מוֹשֵׁל בַּאֲיוּמָתוֹ׃ וַהֲמוֹן
מֵעָיו יִתְאַפָּקוּ וְאַיֵּה קִנְאָתוֹ וּגְבוּרָתוֹ׃ יוֹקֶדֶת אֵשׁ בְּלִבִּי
מַבְעִירוֹת׃ בְּנוֹת שֵׂעִיר וְחוֹתְנוֹ שְׁכֵנוֹת וַחֲבֵרוֹת׃ יְדִידֶיךָ
הַנֶּאֱהַב מִתְעַלָּם בְּחֶשֶׁק אֲחֵרוֹת׃ וְאַתְּ יוֹשֶׁבֶת וּמְצַפָּה
לְנוּחַם בְּשׂוֹרוֹת׃ הוּז חִזַּרְתִּי מַעַן וְהֵפַקְתִּי תְשׁוּבָה׃

יָמִים רַבִּים קָרָא שׁוּבָה וּמְשׁוּבָה׃ הֶאֱמַרְתִּיו וְהֶאֱמִירַנִי
וְנַעֲשִׂינוּ אַחַת חֲטִיבָה׃ מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת
אֶת הָאַהֲבָה׃ עזרת

ומתפללין שמונה עשרה עד ומושיע ומגן׃ מסוד חכמים וכו׳׃

אוֹנֵי פִטְרֵי רַחֲמָתַיִם בִּתַּקְתָּ בִּמְשׁוּלֵי חֲמוֹרוֹתַיִם׃ גָּדַלְךָ
פָּסַע בִּנְתַיִם׃ דֶּבֶר לְהַמְשִׁיל בֵּינוֹתַיִם׃ הֵן רֶגַע
יָמוּתוּ דִּבַּרְתָּ׃ וּגְאוֹנָם בַּדֶּבֶר הִדְבַּרְתָּ׃ זְרוֹעַ צָר בִּבְכוֹרָיו
שִׁבַּרְתָּ׃ חֲצוֹת לַיְלָה שָׁם עָבַרְתָּ׃ טְמֵאִים זֶה בָּזֶה נִצִּיתָ׃
יְדִידִים זֶה בָּזֶה רָצִיתָ׃ חזן כָּל בְּכוֹר שֶׁהוּא בְּכִלָּיוֹן מָצִיתָ׃
לַיְלָה כְּחוּט הַשַּׂעֲרָה בְּעֵת חָצִיתָ׃

בְּיַד וּבְיָמִין תִּסְמְכֵנוּ׃ וּמִנֶּגֶף תְּחַסְכֵּנוּ׃ חזן בְּאֶבְרָתְךָ
תְּסוֹכְכֵנוּ׃ וּבְצֵל מָגִינֶךָ תְּגוֹנְנֵנוּ׃ בא״י מגן אברהם

אתה גבור עד להחיות מתים

מֵתִים בְּכָל בַּיִת בְּנוֹף כְּנֶחֱקָקוּ׃ נַאֲקוֹת חֲלָלִים נָאָקוּ׃
סֻכָּרוּ וְלִבּוֹתָם נָמָקוּ׃ עֻלְפוּ וְרוּחוֹתָם נָבָקוּ׃ פְּגָרִים
מֵתִים לָמוֹ עָשִׂיתָ׃ צוּרַת כָּל בְּכוֹר גַּם בִּמְעֵיהֶם לֹא חַסְתָּ׃
קוּמִי לָךְ לִבְכוֹרְךָ שַׂחְתָּ׃ רָפוֹא וְנָגוֹף שָׁמָּה שַׂמְתָּ׃ שׁוֹאָה
וּמְשׁוֹאָה וּבֶהָלָה׃ שַׁמּוֹת וְשָׁאוֹן וְחַלְחָלָה׃ חזן תָּקְפָה
בָהֶם הַיְלָלָה׃ תִּמָּהוֹן קָמוּ וְיָצְאוּ בַלַּיְלָה׃

שׁוֹאָה וּמְשׁוֹאָה׃ חזן תַּפִּיל אוֹיְבֶיךָ לְשׁוּחָה׃ וְנִחְיֶה
בְּגֶשֶׁם יְשׁוּעָה׃ ברוך אתה יי מחיה המתים

יִשָּׁמַע לְכוּשׁ כְּשֵׁמַע מִצְרַיִם׃ מַשָּׂא דוּמָה כְּמַשָּׂא מִצְרַיִם׃
נִפְרַעְתָּ מִפַּתְרוֹס בְּתַכְלִית מַבַּת עֲשִׂירִית׃ בַּאֲרַם
תִּפְרַע בְּתַכְלִית קֶרֶן עֲשִׂירִית׃ יֵרְדוּ רְאֵמִים עִמָּם׃ בְּכוֹרֵי
מִלְכוּת עִמָּם׃ מִזֵּר תַּעֲרִימָם׃ בְּאַף תַּחֲרִימָם׃ חזן יֶשַׁע
שמור

שָׁמוּר הוּא לֵיל שָׁמוּר · אָמַר שׁוֹמֵר אָתָא קֵץ אַשְׁמוּר ·
יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָה ·
וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל אֵל נָא ·
לְיֵשַׁע עַמְּךָ בַּחֲצִי לֵיל יָצָאתָ · וּבְעֶצֶם הַיּוֹם אוֹתָם הוֹצֵאתָ ·
הֵדָן עַמּוֹ בַיּוֹם וְעַמִּים בַּלַּיְלָה · כִּי לְךָ הַיּוֹם אַף לְךָ
לַיְלָה · לַיְלָה אֲשֶׁר בּוֹ נִפְדּוּ רִאשׁוֹנִים · שִׁמְרִים נַמְתָּ יְהִי
לָאַחֲרוֹנִים · וּמַה שֶּׁהָיָה בָּרִאשׁוֹנָה · הוּא שֶׁיִּהְיֶה
בָּאַחֲרוֹנָה · כְּשֵׁמַע מִצְרַיִם תַּשְׁמִיעַ לְצוֹרִים · חזן תִּצְנַח
וְתִצְרַח וְתִצְלַח תִּרְכַּב תִּתְקַע וְתִתְקַף עַל עַם נוֹרָא
וּמָרוֹם וְקָדוֹשׁ ·
אָז תֵּשַׁע מַכּוֹת הָיוּ אֲדוֹנִים קָשֶׁה · אֲשֶׁר בָּם סִכַּרְתָּ גּוֹי
לִבָּם מַקְשֶׁה · בְּעַזּוּת מֶלֶךְ עָז הָיְתָה מַכַּת עֲשִׂירִית ·
אֲשֶׁר הִמְשַׁלְתָּ בְּנוֹגְשֵׂי בְּנֵי נֻסָּה עֲשִׂירִית · גְּדִיעַת בְּכוֹרוֹת
הָיְתָה תַּכְלִיתָם · אֲשֶׁר שַׁתָּה אַפְּךָ עַל תַּכְלִיתָם · רַנְתָּ
לִפְנֵיהֶם אֶת אֱלֹהֵיהֶם · וְגַם צוּרָתָם הִפַּלְתָּ בְּאָהֳלֵיהֶם ·
הִכִּיתָ כָּל בְּכוֹר לְכָל רֹאשׁ מִשְׁפָּחָה · כָּל בְּכוֹר לָאִישׁ וְכָל
בְּכוֹר לָאִשָּׁה · וּבְכוֹר לַבְּהֵמָה וּבְכוֹר לְכָל דָּבָר · בַּבַּיִת
וּבַחוּץ דֶּבֶר שָׁת לְכָל דָּבָר · זַעַף וְנַחַת נִגְלֵיתָ נָגוֹף וְרָפוֹא ·
לִבְכוֹרֵי צַר נָגוֹף וּלְבִנְךָ בְּכוֹרְךָ רָפוֹא · חֲצוֹת לַיְלָה בְּכֵן
יוֹדוּךָ מוֹדֶיךָ · עַל מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ וְעַל צֶדֶק אוֹהֲבֶיךָ · מֶכֶס
אֶצְבָּעֲךָ עָשְׂתָה תֵּשַׁע מַכּוֹת · יָדְךָ עָשְׂתָה תֵּשַׁע מַכּוֹת
בְּכוֹרוֹת · יְמִין עֻזָּךְ טִבְעָה צָר וִירוֹמְמוּךָ הַכֹּל · וּזְרוֹעַ קָדְשְׁךָ
תִּפְדֵּנוּ וְתָרוּם עַל כֹּל ·
אֵל נָא לְעוֹלָם תּוֹעֲרָץ · וּלְעוֹלָם תּוּקְדָּשׁ · וּלְעוֹלְמֵי
עוֹלָמִים תִּמְלוֹךְ וְתִתְנַשֵּׂא · הָאֵל מֶלֶךְ נוֹרָא מָרוֹם
וקדוש

וְקָדוֹשׁ· כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים· מַלְכוּתוֹ נֶצַח·
נוֹרְאוֹתָיו שִׂיחוּ· סַפְּרוּ עֻזּוֹ· פֶּאֱרוּהוּ צְבָאָיו· קַדְּשׁוּהוּ
רוֹמְמוּהוּ· רוֹן שִׁיר וָשֶׁבַח· תּוֹקֶף תְּהִלּוֹת תִּפְאַרְתּוֹ:

## ובכן ויהי בחצי הלילה

אָ ז רוֹב נִסִּים הִפְלֵאתָ בַּ לַיְלָה:
בְּ רֹאשׁ אַשְׁמוּרוֹת זֶה הַ לַיְלָה:
גֵּ ר צֶדֶק נִצַּחְתּוֹ כְּנֶחֱלַק לוֹ לַיְלָה:
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה:
דַּ נְתָּ מֶלֶךְ גְּרָר בַּחֲלוֹם הַ לַיְלָה:
הִ פְחַדְתָּ אֲרַמִּי בֶּאֱמֶשׁ לַיְלָה:
וְ יִשְׂרָאֵל יָשָׁר לָאֵל וַיּוּכַל לוֹ לַיְלָה:
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה:
זֶ רַע בְּכוֹרֵי פַּתְרוֹס מָחַצְתָּ בַּחֲצִי הַ לַיְלָה:
חֵ ילָם לֹא מָצְאוּ בְּקוּמָם בַּ לַיְלָה:
טִ סַּת נְגִיד חֲרוֹשֶׁת סִלִּיתָ בְּכוֹכְבֵי לַיְלָה:
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה:
יָ עֵץ מְחָרֵף לְנוֹפֵף אִוּוּי הוֹבַשְׁתָּ פְּגָרָיו בַּ לַיְלָה:
כָּ רַע בֵּל וּמַצָּבוֹ בְּאִישׁוֹן לַיְלָה:
לְ אִישׁ חֲמוּדוֹת נִגְלָה רָז חֲזוֹת לַיְלָה:
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה:
מִ שְׁתַּכֵּר בִּכְלֵי קֹדֶשׁ נֶהֱרַג בּוֹ בַּ לַיְלָה:
נ וֹשַׁע מִבּוֹר אֲרָיוֹת פּוֹתֵר בְּעִתּוֹתֵי לַיְלָה:
שִׂ נְאָה נָטַר אֲגָגִי וְכָתַב סְפָרִים בַּ לַיְלָה:
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה:
ע וֹרַרְתָּ נִצְחָךְ עָלָיו בְּגֶדֶד שְׁנַת לַיְלָה:

פ וָרָה תִּדְרוֹךְ לְשׁוֹמֵר מַה מַּ לַּיְלָה:
צָ רַח בַּשּׁוֹמֵר וְשָׂח אָתָא בוֹקֶר וְגַם לַּיְלָה:
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה:

חזן
קָ רֵב יוֹם אֲשֶׁר הוּא לֹא יוֹם וְלֹא לַּיְלָה:
רָ ם הוֹדַע כִּי לְךָ הַיּוֹם אַף לְךָ הַ לַּיְלָה:
שׁ וֹמְרִים הַפְקֵד לְעִירְךָ כָּל הַיּוֹם וְכָל הַ לַּיְלָה:
תָּ אִיר כְּאוֹר יוֹם חֲשֵׁכַת לַּיְלָה:

אַדִּיר דַּר מְתוּחִים: בְּחֶסֶד כֹּל מַלְחִים: אִזֵּן אֶנְקַת אֲנוּחִים:
וְחוֹצִיאָם מִבֵּין הַחוֹחִים: אָז בְּרוֹב חֶמְלָתוֹ: רָד מִמְּעוֹן
דִּירָתוֹ: וּפָדָה מִפֶּרֶךְ אֲיוּמָתוֹ: וְכִנֵּס חֶבֶל נַחֲלָתוֹ: בָּט
בְּשִׁבְעִים עֲמָמִים: וְנִמְצְאוּ לְפָנָיו עֲמוּמִים: וְהִגְרִיל בְּמַלְאֲכֵי
מְרוֹמִים: וְנָפַל חֶבְלוֹ בַּנְּעִימִים: בְּשׁוּרוֹ גּוֹזֵר וּמֵקִים: שָׂמַח
בְּעַם חֲשׁוּקִים: כְּיוֹם נְטִיַּת דּוֹק וַאֲרָקִים: לָתֵת לָמוֹ דָּתוֹת
וְחֻקִּים: גַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ עֲנוּגָה וְרַכָּה: אִיסוּר וְהֶתֵּר לְהַעֲרִיכָה:
לְבַל אֶכָּשֵׁל לְהִמָּרְכָה: הַיּוֹם בִּדְבַר הֲלָכָה: גַּשְׁתִּי כְּשֶׁאֲנִי
אָבוּר: לִפְשׁוֹט בְּעַם צָבוּר: כְּמַזְכִּיר וְלֹא כְּמַזְהִיר בְּרִבּוּר:
לְהוֹצִיא חוֹבַת צִבּוּר: דַּהֲרַת דַּת מְכֻלָּלָה: דָּרְשׁוּ וְהוֹרוּ חַכְמֵי
גוֹרֶן עֲגוּלָה: וְהָגוּ בְּסֵדֶר הַגְּעָלָה: לְהַכְנִים יוֹרָה קְטַנָּה בְּתוֹךְ
יוֹרָה גְּדוֹלָה: דֶּרֶךְ גְּדוֹלָה חֲשׂוּפָה: עוֹשִׂין לָהּ כְּמִין שָׂפָה:
וּבִרְתוֹחַ נִמְצֵאת חֲפוּפָה: מִימֵי רוֹתְחִין גּוּפָה: הֲכָנַת קְעָרוֹת
וּמִלֵּיהֶן: בְּכֵלִי שֵׁנִי שִׁמּוּשֵׁיהֶן כְּשׁוֹפְכִין מִסִּיר בָּהֶן: כַּךְ
שׁוֹפְכִין רוֹתְחִין עֲלֵיהֶן: הֲגִיגַת כְּלָלָן וְצִחְצוּחָן: מֵעֵץ וְאֶבֶן
שַׁרְיָן בְּהַדָּחָן: וּמֵחֶרֶס מִצְוָה לְהַזְּנִיחָן: לְאַחַר הַפֶּסַח יָכוֹל
לְהַנִּיחָן: וְשִׁמּוּשׁ סַכִּין וְעִנְיָנוֹ: מַדִּיחִים אוֹתוֹ לְתַקְּנוֹ: בְּכֵלִי
רִאשׁוֹן תִּקּוּנוֹ: כַּךְ הַגְּעָלָתוֹ וּבְחוּנוֹ: וְלִבּוֹן בַּרְזֶל בְּאוֹר
בגלשון

בְּגִלְשׁוֹן׃ וְטִהֲרוֹ מִכָּל רִפְשׁוֹן׃ וְקַתָּא בַּחַמִּין נְצוּרֵי כְּאִשּׁוֹן׃
וְהִלְכָתָא כֻּלּוֹ בְּרוֹתְחִין וּבְכֵלִי רִאשׁוֹן׃ זִקּוּק עֵץ פָּרוּר
וְחִטּוּטוֹ׃ בְּכֵלִי רִאשׁוֹן צִבּוּטוֹ׃ בָּרוֹתְחִין הַגְּעָלַת קִשּׁוּטוֹ׃
כְּבוֹלְעוֹ כַּךְ פּוֹלְטוֹ׃ זִלְפוֹ חֲכָמִים בְּשִׁנּוּנָם׃ קְדֵרוֹת חֶרֶס
בְּשִׁבְרוֹנָם׃ וְהִתִּירוּ בַּמְּחִיצוֹת מִן הָעַיִן לְטָמְנָם׃ עֲשׂוֹת בָּהֶם
אַחַר הָרֶגֶל בֵּין בְּמִינָם וּבֵין שֶׁלֹּא בְּמִינָם׃ חִקּוּר קִדְרֵי נָפָה
וּשְׁפוּד וּפַתִּילָה׃ מְעוּלוֹת הֵן כֻּלָּן בְּהַגְעָלָה׃ מָאנֵי דְקוּנְיָא
כְּפַחֲרָא מְשׁוּלָה׃ מֻתָּרִין הֵן בְּהַדָּחָה כְּכוֹרְמֵי דִגְלָלָא׃ חִיּוּב
כֵּלִים הֲרֵי הֵן מְרֻוָּחִין׃ וּמֵאִסּוּרָן מְצֻחְצָחִין׃ וְכַדַּת הֵן מוּנָחִין׃
תַּמּוּ הִלְכוֹת הַגְּעָלָה בָּרוֹתְחִין׃ טַעֲמֵי דַת מוֹסַר׃ מֵהֶם בְּלִי
לַחֲסַר׃ בְּדִיקַת חָמֵץ לָנוּ נִמְסָר׃ מֵאוֹר אַרְבָּעָה עָשָׂר׃ טִירַת
גֶּפֶן בּוֹקְקָה׃ אֵין בּוֹדְקִין לַחַמָּה וַאֲבוּקָה׃ כִּי אִם לְנֵר דְּלוּקָה׃
שֶׁהַנֵּר יָפָה לִבְדִיקָה׃ יְדוּעִים בְּאֵרוּ לְאַמֵּץ׃ הַמַּתְחִיל לְבָעֵר
חָמֵץ׃ מְבָרֵךְ כָּזֹאת בְּאוֹמֵץ׃ בָּרוּךְ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ עַל בִּיעוּר חָמֵץ׃ יִשְׂרָאֵל אֵימָתַי מְצֻוֶּה עֲלֵיהֶם׃
לִבְדּוֹק בְּיוֹשֶׁר נְוֵיהֶם׃ עֲשׂוֹת פִּקּוּד רִקְמֵיהֶם׃ כְּשֶׁבְּנֵי אָדָם
מְצוּיִן בְּבָתֵּיהֶן׃ כַּוֵּי בַיִת עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים׃ לִבְדִיקָה
אֵינָם מְזֻמָּנִים׃ וְאֶמְצָעִים לְבַד פּוֹנִים׃ שֶׁחָמֵץ בָּם נוֹתְנִים׃
כְּלָל גָּג יָצִיעַ וּמִגְדַּל וְרֶפֶת בָּקָר׃ וְלוֹלִין וּמִתְבֵּנִים בְּלִי
לְסַקֵּר׃ וְאוֹצְרוֹת יַיִן וְשֶׁמֶן מִתְחַקֵּר׃ אֵלּוּ בּוֹדְקִין כָּל עִקָּר׃
לְאֶמְצָעִית חוֹר בֵּינוֹ וּבֵין קְרוֹבוֹ׃ זֶה בּוֹדֵק עַד מְקוֹם הַגָּעַת
יָדוֹ בְּרֻבּוֹ׃ וְזֶה בּוֹדֵק לְמַחֲצִית אֲרֻבּוֹ׃ וְהַשְּׁאָר מְבַטְּלוֹ בְּלִבּוֹ׃
לְהוֹק יְהוּדִי וְגוֹי בְּחוֹר שֶׁתָּפִין׃ לֹא יִבְדּוֹק נָמוּ צוֹפִים׃ מִפְּנֵי
סַכָּנַת גּוֹפִים׃ פֶּן יְחַשְּׁדוֹ לִכְשָׁפִים׃ מַפּוֹלֶת עַל חָמֵץ עֲבוּרוֹ
כָּל נִטְרָחִים׃ וְהוּא כִּמְבוּעַר בִּמְקוֹם נִדּוּחִים׃ לְבַל חוֹפְשִׂים

אַחֲרָיו נוֹבְחִים׃ וַחֲפִישָׁתָן שְׁלֹשָׁה טְפָחִים׃ מַרְתֵּף בִּשְׁתֵּי
שׁוּרוֹת׃ בְּהַכְנָסַת חָמֵץ מִתְחַקְּרוֹת׃ וְאוֹצְרוֹת יַיִן וְשֶׁמֶן
מְסוּרוֹת׃ בְּמִסְתַּפֵּק אֲסוּרוֹת׃ וְאִם בְּדָקָן מֻתָּרוֹת׃ נְוֵה דָגִים
קְטַנִּים׃ לִבְדִיקָה הֵם מְזֻמָּנִים׃ וּבָתֵּי תְמָרִים וַעֲצֵי אֲפוּנִים׃
צְרִיכִין בְּדִיקָה וְהֵם בְּחוּנִים׃ נֶצַח בֵּית מֶלֶח וּצְדִי גְלוּיִם׃
לִבְדִיקָה הֵם רְאוּיִם׃ וְחָצֵר פְּטוּרִים מֶנָּה קְנוּיִם׃ שֶׁהָעוֹרְבִים
שָׁם מְצוּיִם׃ סוֹף אַרְבַּע שָׁעוֹת לְבַשֵּׁשׁ׃ וְאַחַר כֵּן לְבָעֵר וְלֹא
לְמַשֵּׁשׁ׃ אוֹכְלִין כָּל אַרְבַּע וְתוֹלִין כָּל חָמֵשׁ׃ וְשׁוֹרְפִין בִּתְחִלַּת
שֵׁשׁ׃ שָׁם יְהוּדִי חָמֵץ אֵצֶל חֲבֵירוֹ׃ עַד אַרְבַּע צָרִיךְ לְאַחֲרוֹ׃
בְּשֵׁשׁ שׁוֹרְפוֹ וּבְחָמֵשׁ מוֹכְרוֹ׃ שֶׁהַכֹּל מְצוּיִן עָלָיו לְבַעֲרוֹ׃
עָרֵל שֶׁהִפְקִיד חֶמְצוֹ לְיִשְׂרָאֵל בְּבֵיתוֹ׃ וְקִבֵּל עָלָיו שִׁמּוּרוֹ
וְאַחֲרִיּוּתוֹ׃ וְנִגְנַב אוֹ אָבַד חַיָּב עַל פְּרִיעָתוֹ׃ בְּהַגָּעַת שֵׁשׁ חַיָּב
בְּהַבְעָרָתוֹ׃ עָמַד וְיִחַד לוֹ מְקוֹמוֹ׃ וַיּוֹצִיא מֵרְשׁוּת עַצְמוֹ׃
בְּבֵאוּר תּוֹרָה פִּרְסְמוֹ׃ וְאֵין עָלָיו אֲשָׁמוֹ׃ פֵּרַשׁ לַיָּם וְיוֹצֵא
בִּשְׁיָרָה׃ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים זָקוּק לְבַעֲרָה׃ וְקוֹדֶם שְׁלֹשִׁים נָמוּ
חַכְמֵי יְקָרָה׃ אֵינוֹ זָקוּק לְפַנּוֹת בֵּית דִּירָה׃ פָּצוּ לְחִסּוּר
רִיפְתָּא יְהֵא נָעוּר׃ וְחוֹזֵר וּבוֹדֵק מְקוֹם בִּיעוּר׃ וְאוֹמֵר כָּל
חֲמִירָא בְּשִׁיעוּר׃ תָּמוּ הִלְכוֹת בִּיעוּר׃ צִוּוּי לִישַׁת עִסָּה
מְגֻלָּה׃ בְּמַיִם שֶׁלָּנוּ הַלַּיְלָה׃ וְחַמִּין וְחַמֵּי חַמָּה פְּסוּלָה׃
וּבְמַיִם גְּרוּפִים נָמוּ לָא׃ צְרִיכוֹת שָׁלֹשׁ נָשִׁים לְהַכְגִּיפָה׃
עֲסֻקוֹת בְּבָצֵק בְּעַיִן יָפָה׃ אַחַת לָשָׁה וְאַחַת מְקַטְּפָה וְאַחַת
אוֹפָה׃ קָטָן וְחֶרֶשׁ וְשׁוֹטָה וְגוֹי אַרְבַּעְתָּן׃ כִּשְׁאוֹר פֵּרְשׁוּ
לִישָׁתָן׃ וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה שֶׁלֹּא כַדָּת טְבִילָתָן׃ כָּרִאשׁוֹנוֹת
אֲסוּרוֹת עִיסָתָן׃ קִיחַת כֵּלִים שְׁנַיִם אִישׁ אִישׁ בְּמוֹשָׁבוֹ
לְלִישַׁת עִיסָה פְּקוֹד לְחַטְּבוֹ׃ אַחַת שֶׁמְּקַטֶּפֶת בּוֹ׃ וְאַחַת

שמצננת

שֶׁמְצַנֶּנֶת בּוֹ׃ דְּחִיצַת כְּלֵי תַשְׁמִישׁוֹ שֶׁל נַחְתּוֹם נְחוּצִים׃
לְהַכְשִׁירָן בְּשֶׁל עֵצִים׃ לְשָׁפְכָן בְּמוֹדְרוֹן חֱיוֹת נְפוּצִים׃
מִפְּנֵי שֶׁחֵם מַחֲמִיצִים׃ רוֹעַ מִכַּת טְרִיָּתוֹ׃ לֹא יִלְעוֹס חִטִּים
לְאִסְפְּלָנִיתוֹ׃ לִתֵּן עַל גַּבֵּי מַכָּתוֹ׃ מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְחַמְּצָתוֹ׃
שַׁמָּשׁ שֶׁאָכַל כְּזַיִת מַצָּה׃ כְּשֶׁהוּא מֵסֵב יְדֵי חוֹבָתוֹ יָצָא׃ יַיִן
וְשֶׁמֶן וּדְבַשׁ בְּעִסָּה מִתְחַמְּצָה׃ בָּרִאשׁוֹנוֹת אֲסוּרוֹת אֲבָל
בִּשְׁאָר נִרְצָה׃ שָׁר מַצָּה דְּמוּיָה לְחַרְרָה׃ שֶׁלֹּא בִּשְׁלָה
כְּשׁוּרָה׃ וְנַעֲשֵׂית חוּטִין כֶּשֶׁהִכְסִיפָה מְדוּרָה׃ חַיָּיבִין עָלֶיהָ
וְהִיא אֲסוּרָה׃ תְּמִיכוֹת נָשִׁים בְּמִצְוַת פֶּסַח לְבָרְרָה׃ כַּאֲנָשִׁים
פִּקּוּדָן לְשָׁמְרָה׃ לְבַעוֹרֵי חֲמִירָא וּלְמֵיכַל פִּטִּירָא׃ וּלְמִשְׁתֵּי
אַרְבַּע כַּסֵּי דְחַמְרָא׃ תֵּת מַצָּה וּמָרוֹר וַחֲרוֹסֶת בִּסְעוּדָה׃
לִפְנֵי כָּל אֶחָד וְאֶחָד בַּעֲנִידָה׃ וְאֵין עוֹקְרִין אֶת הַשֻּׁלְחָן
לְהַעֲמִידָה׃ וְנָמוּ כֻּלָּהוּ לִפְנֵי מִי שֶׁאוֹמֵר הַהַגָּדָה׃
זִבְכֵן לְךָ תַּעֲלֶה קְדֻשָּׁה כִּי אַתָּה קָדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וּמוֹשִׁיעַ׃
זִבְכֵן כִּי אֵין לְפָנֶיךָ לַיְלָה׃ וְהַכֹּל לְפָנֶיךָ יוֹם׃ וְיוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ׃
אוֹמֵר וְלַיְלָה לְלַיְלָה דַּעַת יוֹדִיעַ׃ וְחוֹשֶׁךְ לֹא יַחֲשִׁיךְ
מִמֶּךָּ׃ וּנְהוֹרָא שְׁרֵי עִמָּךְ׃ בְּקָרִים יַגִּידוּ חַסְדֶּךָ׃ וְלֵילוֹת
יְשַׁנְּנוּ אֱמוּנָתֶךָ׃ וְשַׁחַר וּבוֹקֶר וְצָהֳרַיִם וְנֹגַהּ׃ וְעַרְבַּיִם
וָנֶשֶׁף וָלַיְלָה׃ וְכָל עֵת וְעִדָּן וּזְמָן וְרֶגַע׃ יַזְכִּירוּ נִסֵּי פְלָאֶיךָ׃
וְיַגִּידוּ אוֹתוֹת וּמוֹפְתֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ׃ הַמְחַדֵּשׁ יְשׁוּעוֹת׃
וּמַפְלִיא פְלָאוֹת׃ וְעוֹשֶׂה נוֹרָאוֹת׃ הַסּוֹפֵר יָמִים׃ וּמוֹנֶה
עִתִּים וְיוֹמְךָ אֶלֶף שָׁנִים׃ וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמוּ׃ כִּי הַכֹּל כָּלֶה
וְאַתָּה לֹא כָלֶה׃ וְכַאֲשֶׁר אַתָּה חַי כֵּן מְשָׁרְתֶיךָ חַיִּים׃ טָהוֹר
וְהֵם טְהוֹרִים׃ קָדוֹשׁ וְהֵם קְדוֹשִׁים׃ וּקְדֻשָּׁה לְקָדוֹשׁ
מְקָדִישִׁים וּמְשַׁלְּשִׁים׃ ככתוב על יד נביאך וכו׳

# זולתות

שאומרים בשבתות שבין פסח לשבועות ומתחילים בשבת אחר ראש חדש אייר:

## זולת לשבת ראשון

**אֶזְכָּרְךָ** דּוֹדִי מֵאֶרֶץ יַרְדֵּן וְחֶרְמוֹנִים· בְּגוֹדֶל מַסּוֹת אֲשֶׁר
הִפְלֵאתָ לְקַדְמוֹנִים· גְּאַלְתָּם בִּזְרוֹעַ וְהִצַּלְתָּם
בַּמָּה מוֹנִים· דִּמִּינוּ עַתָּה בַּגּוֹלָה כְּמֵתֵי אַשְׁמַנִּים: הִדִּיחַנִי
הָאֲרִי וְשִׁבַּר וְעִצֵּם עֲצָמָי· וְהִצַּלְתַּנִי מִפִּיו לְפִי מְלֹאוֹת יָמַי·
זִנְבַנִי הַדּוֹב וְגִירֵם גְּרָמָי· חִלַּצְתַּנִי מִיָּדוֹ וְדָרַשְׁתָּ דָּמָי: טָרַף
נָמֵר וּפָרַץ הֵיכָלִי· יָעַץ מִבַּיִת וּמִחוּץ לְשַׁכְּלִי· כִּלִּית אֲגַפָּיו
כְּשָׁמַעְתָּ קוֹלִי· לִגְיוֹנָיו מָחַצְתָּ וְהוֹשַׁעְתָּ קְהָלִי: מִכֻּלָּם תָּקַף
חַיַּת הַבַּר· נֵאֵץ וְחֵרֵף וְעַד כּוֹכָבִים גָּבַר: סִלַּנִי כִּרְסְמַנִי
וּלְכַלּוֹתִי סִבַּר· עִירְעֵר זְבוּלֵךְ וְעַד הַיְסוֹד עָבַר: פָּק פְּלִילִיָּה
וְשִׁנָּה עוֹז דָּתִי· צִוַּנִי לְכַחֵשׁ יִחוּד עֲדָתִי· קוֹנֵךְ הֲיַעֲצוֹר כֹּחַ
לְעֻמָּתִי· רָפַסְתִּי דְבִירוֹ וְהִנְנִי בְקֹמָתִי: שָׁמַעְתָּ חֶרְפָּתָם אַל
תֶּחֱרַשׁ לְרִיבִי· שִׁבְעָתַיִם הָשֵׁב אֶל חֵיק מְרִיבִי: תְּבַע גְּאֻלָּתִי
דּוֹדִי וּקְרוֹבִי· תָּחִישׁ לִי מִפְּלָט עִמְּךָ לְעָרְבִי: מִמַּחֲצֶבֶת רַהַב
הֵעִירָה עוֹז נָקָם לִלְבּוֹשׁ· שַׁחַץ תַּשְׁבִּית מַכָּתִי לַחֲבוֹשׁ·
לִדְרוֹךְ פּוּרָה בִּגְדֵי נָקָם תִּלְבּוֹשׁ· מְלוּכָה לְאַדְרָךְ כְּמֵי יַם
סוּף תִּיבּוֹשׁ: עזרת

## זולת לשבת שנייה

**אֱלֹהִים** אַל דָּמִי לָךְ אַל תִּשְׁקוֹט וְתֶחֱרָשׁ· בְּעַד נְוֵה
הֵיכָלָךְ כִּי נֶהֱרָס וְנֶחֱרָשׁ· גּוֹיִם יְרָשׁוּהוּ כְּבֵן
רָאוּי לִירָשׁ· דַּם עֲבָדֶיךָ שָׁפְכוּ וְדָרוֹשׁ לֹא נִדְרָשׁ: הֲלֹא
אַתָּה מֵאָז וּמִקֶּדֶם בְּכָל צָרָתָם צַרְתָּ· וְטֶרֶם קְרָאוּךָ רַחֲמִים
הִכְמַרְתָּ· זְנַחְתָּם עַתָּה וּפָנִים הִסְתַּרְתָּ· חֹדֶשׁ אָכַל חֵלֶק לָךְ
בֵּרַרְתָּ: טָהֵי תָפֵל סוֹחֲחִים לִי בְּחֵרֶף· יוֹצְרֵךְ שְׁכָחֵךְ וּפָנָה לָךְ
עורף

עוֹרֶךְ· כִּלִּינוּ בֵּית מַרְפִּידוֹ וְטִמְאִינוּהוּ כְּגֶרֶף· לֹא חָשׁ לְהוֹשִׁיעַ
כִּי נָטַשׁ וַיֵּרֶף: מֶלֶךְ עֶלְיוֹן עַד אָנָּה עָלַי יִתְמַלָּאוּן· נוֹהֲמִים
כַּלְבָּאִים וְכַהֲמוֹת יָם יִשָּׁאוּן· סַגִּיא כֹּחַ רָמָה יָדְךָ בַּל יֶחֱזָיוּן
וְיִרְאוּן· עֲדֵי כְּמֵיהֵי יִשְׁעֲךָ מוֹפְתֶיךָ יִתְפַּלָּאוּן: פֶּשַׁע שׁוֹמֵם
קוֹדֶשׁ וְהֶחָזוֹן וְהַתָּמִיד· צְפֵה כִּימֵי קֶדֶם לְחַדֵּשׁ וּלְהַעֲמִיד·
קָרְבְּנוֹת שַׁחַר וָעֶרֶב עַל מִזְבָּחֲךָ תַּתְמִיד· רַעֲיָתְךָ קוֹמֵם
שׁוֹטְנָהּ וְעוֹיְנָהּ תַּשְׁמִיד: שְׁעָרִים הַטְּבוּעִים הָקֵם עַל תִּלָּם·
תְּיַסֵּד עַל מְכוֹנוֹ הֵיכָל וְאוּלָם· בַּעֲשׂוֹתְךָ נוֹרָאוֹת יְקַוּוּךָ עַם
עוֹלָם· מוֹרָאֲךָ נֶצַח יַעֲרִיצוּ כְּאָז בְּהִגָּאֲלָם: עזרת

## זולת לשבת שלישי

**אַתָּה** אֱלֹהִים וְזוּלָתְךָ אֵין עוֹד· עוֹיְנָהּ נָמָה אֲנִי וְאַפְסִי
עוֹד· בָּאתִי בְּחַדְרֵי מֶלֶךְ וְעִרְעַרְתִּי מְקוֹם וִיעוּד·
וּבְשָׁלוֹם יָצָאתִי בְּלִי פֶגַע וּמִעוּד: גִּבּוֹרָיו שׁוֹסֵתִי· אַבִּירָיו
עִשֵּׂתִי· טִירוֹתָיו הָרַסְתִּי· מִשְׁכְּנוֹתָיו רָמַסְתִּי: דְּבִירוֹ
רָעַצְתִּי· נַחֲלָתוֹ עִנֵּתִי· צְבָאוֹתָיו רִצַּצְתִּי· וְרַע לֹא אֻנֵּתִי:
הִנְנִי שְׁלֵוָה דְּשֵׁנָה וְרַעֲנָנָה· יוֹשֶׁבֶת בְּאַרְמוֹן שְׁקֵטָה
וְשַׁאֲנָנָה· וְאַיֵּה נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר הִפְלִיא לְכַנָּה· מַדּוּעַ מִיָּדִי
לֹא יַצִּילֶנָּה: זְמִירוֹת הֵיכָלוֹ הֶחֱשֵׁתִי וְחִלַּלְתִּי שִׁירוֹתָיו·
וְהֵצַּתִּי בָּאֵשׁ מִקְדָּשׁוֹ וְעִרְעַרְתִּי חֲצֵרוֹתָיו· חִלַּלְתִּי צְפוּנוֹ
וְקִרְקַרְתִּי קִירוֹתָיו· וְעַל מִזְבְּחוֹ טָבַחְתִּי מְשָׁרְתָיו: טִיף
חוֹזֵי סוֹעֲרָה וּנְבִיאֵי צוֹפִיָּה· הַנְּבָאִים לָהּ עוֹד תַּעֲדִי תֻפֶיהָ·
יָמִים אָרְכוּ וְאָבַד חֲזוֹן מְצַפֶּיהָ· אֵין לָהּ רְוָיָה מֵאֵשׁ רְשָׁפֶיהָ:
כַּבִּיר כֹּחַ אַתָּה יְיָ אֲדוֹנֵנוּ· הַעַל אֵלֶּה תִּתְאַפָּק תֶּחֱשֶׁה
וּתְעַנֵּנוּ· לָמָּה תַבִּיט בּוֹגְדִים הַקָּמִים עָלֵינוּ· תַּחֲרִישׁ
בְּבַלַּע רָשָׁע שְׁאֵרִית קְהָלֵינוּ: מוֹנִים מְעַנִּים וּמְדַבְּאִים

עַמֶּךָ׃ וּמְרֻבִּים נִיאוּצִים וְחֵרוּפִים לְעַמֶּךָ׃ נָאוֹר וְאַדִּיר לֹא
יָבִילוּ גּוֹיִם זַעֲמֶךָ׃ יֶחֱתוּ מְרִיבֶיךָ׃ וְהוֹמֵם בְּקוֹל רַעֲמֶיךָ׃
סַתְּמוּ פִּיוֹת מַמְלִיכֶיךָ שְׁמֶךָ מְלַיֵּחַד׃ עֲדוּת שֵׂכֶל לְהַעֲד
וְאֻמָּתְךָ לְהַבְחֵד׃ עוֹרְדָה לָמָּה תִּישַׁן קָמֵיךָ לְהַכְחֵד׃
מַלְכוּתְךָ לְהַמְלִיךְ בְּפוּמְבִי וִיחוּדְךָ לְסַחֵד׃ פָּנֶיךָ הָאֵר
וְהַפְלֵא חֲסָדֶיךָ׃ הוֹשַׁע חוֹסֶיךָ וְהָרְגֵן חֲבִיבֶיךָ׃ צִיאֲנֵי נִרְאֶה
לְקַרְיַת מוֹעֲדֶיךָ׃ דַּעַת הַכֹּל כִּי אֵין בִּלְעָדֶיךָ׃ קוֹמֵם כְּבָדָה
בְּשָׁלֵם בְּמִקְדָּם׃ וַעַד שָׁם אֲכוֹלֵי מֵאָחוֹר וּמִקֶּדֶם׃
רוֹמְמוּתֵיךָ לְהָפֵק וּבְתוֹרָה פָּנֶיךָ נְקֵדֶם׃ בְּשׁוּבְךָ שְׁבוּתֵינוּ
חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם׃ שִׁיר לְךָ יְחוֹדֵשׁ וּמַעַן חִלּוּלִים׃ פְּרוֹתֵךְ
עַם עָנֵי מַכַּף הוֹלְלִים׃ תְּהִלָּה יַבִּיעוּ בְּשִׁמְךָ נִרְגָּלִים׃ בְּאֵי
בְעוֹבְרָם בֵּין גַּלִּים׃ מְלָכְךָ תָּקִים מֶלֶךְ עוֹלָמִים׃ שֶׁלֹּא
לְהַזְכִּיר פְּרוֹת סֶבֶל עֲנָמִים׃ לֵאמוֹר חַי הַמַּעֲלָה מֵאֲפֵלִי
תְחוֹמִים׃ מְיַחֲלִיו בְּגוֹלָה בְּרֻכִּיוֹת תְּחוֹמִים׃

## זולת לפרשת בהר סיני

**אַחֲרֵי** נִמְכָּר גְּאֻלָּה תִּהְיֶה לוֹ׃ הַבֵּן הַבְּכוֹר בָּא יָבָא
גְּאֻלוֹ׃ בָּרֵךְ יְחֻלוֹ׃ וּבְנֵה בֵּית זְבֻלוֹ׃ חַמָּה אֲנִינוּ
לוֹ׃ כִּי יְחֻנֵּנוּ קוֹלוֹ׃ גּוֹרֵשׁ גַּם גּוֹלָה׃ וּבְשֶׁלֶן אָב אֲיֻנּוֹ
אוֹיֵב לְעֵינֶיךָ בְּפָרֶךְ יְרֻדְנוּ׃ דְּרוֹשׁ תִּדְרְשֵׁנוּ׃ וְנִחַם הַנַּחֲמֵנוּ
כָּלוּ עֵינֵינוּ עַד דּוּחוּ יְגֻאָלֵנוּ׃ הָאָב חַיֵּיב בְּבָנָיו לְפָרְעוֹתוֹ
וָלָמָּה זֶרַע שִׁבַּחְתּוֹ׃ הֲלֹא תָּשׁוּב לְקַהְתּוֹ׃ וְלֹךְ מִשְׁפַּט
הַגְּאוּלָה שֵׁנִית לְקָנוֹתוֹ׃ וְעָלֶיךָ שְׁמִירָתוֹ לְהַעֲמִידוֹ עַל
חֲזָקָתוֹ׃ זֵכֶר נִפְלְאוֹתֶיךָ בְּאָזְנֵינוּ שָׁמַעְנוּ׃ כְּשֶׁמַּע מְצָרִים
לְעֵינֵינוּ תַּרְאֵנוּ׃ חַדֵּשׁ כְּבָרִאשׁוֹנָה וְחָנֵם קָנֵינוּ׃ בָּאֲלַת עוֹלָם
תִּהְיֶה לָנוּ׃ טוֹב נֶעְשָׂה מוֹרֶה דַּרְכֵי אוֹרְחוֹתֶיךָ׃ נָדַח חֲשֵׁב

וַאֲסַפְתּוֹ אֶל תּוֹךְ בֵּיתֶךָ׃ יַשֵּׁר עָקוֹב עַל חַסְדְּךָ וְעַל אֲמִתֶּךָ׃
גְּאֻלָּה תִּהְיֶה לוֹ כִּי כֵן מִדָּתֶךָ׃ כָּרוּ זֵדִים לִי שׁוּחָה לְהַפִּילִי׃
חוֹשְׁבִים מַחְשְׁבוֹת רֶשַׁע לְהַכְבֵּד אֶת עֻלִּי׃ לִבִּי לַמָּדוֹם וְעֵינִי
לִמְחוֹלְלִי׃ גְּאוֹל לְךָ אַתָּה אֶת גְּאֻלָּתִי׃ כִּי לֹא אוּכַל לִגְאוֹל
לִי׃ מִקַּל וָחוֹמֶר בָּנוּ הֵעַדְתָּ׃ מַלְאָךְ גָּזַר וְאַתָּה קִיַּמְתָּה׃
נְבִיאִים נִבְּאוּ כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָה׃ כְּנָפֶיךָ תִּפְרוֹשׂ כִּי גּוֹאֵל אַתָּה׃
סוֹב וּפְגַע בַּצַּר אֲשֶׁר עָנִי יֶאֱרוֹב׃ רָעָתָם רַבָּה תְּבַטֵּל בְּרוֹב׃
עַמְּךָ הַנִּרְדָּף לְטוֹבָתוֹ תֶּעֱרוֹב׃ עַתָּה כִּי אָמְנָם יֵשׁ גּוֹאֵל
קָרוֹב׃ פֶּרֶץ רַב תִּפְרוֹץ בְּצוֹרְרֶיךָ לְהַצְמִית׃ תֵּהָפֵךְ רֶגַע
כְּמַהְפֵּכַת סְדוֹמִית׃ צִיצִים וּפְרָחִים תִּפְרַח שׁוּלַמִּית׃
גְּאֻלָּה שֵׁנִית גְּאֻלָּה עוֹלָמִית׃ קְרָא אֶל הַחֶרֶב לְאַבֵּד
שׂוֹטְנֶיךָ׃ יַעַן כִּי טָבְחוּ צֹאנְךָ לְעֵינֶיךָ׃ רַחֵם עֲנִיֶּיךָ וּגְאָל
בָּנֶיךָ׃ בְּנֵי מַאֲמִינֶךָ׃ גַּם הֵם אֱמוּנֶיךָ׃ שְׂפָתֵינוּ פָּרִים
וּכְבָשִׂים נְשַׁלֵּם׃ לְרַוְחָתִי וּלְשַׁוְעָתִי אוֹזֶן בַּל תַּעֲלֵם׃ תִּכּוֹן
תְּפִלָּתִי וְלֹא אֶכָּלֵם׃ בָּנֶיךָ תַּעֲלֵם וּמִמָּוֶת תִּגְאָלֵם׃ בֶּרֶךְ
לְךָ נִכְרַע לְהַרְבּוֹת הַמְּשׁוּלַחַת׃ הָשֵׁב נִדָּחָה בְּשׁוּבָה
וָנַחַת׃ רוֹכֵב שָׁמַיִם בָּאֵשׁ מִתְלַקַּחַת׃ הוֹשַׁע צְוַחַת הַגּוֹאֵל
מִשַּׁחַת׃ בְּרוֹר לְךָ מָנָה יָפָה חֲבָלִים הַנְּעִימִים׃ בַּחֶרֶב
נִרְדָּפִים וּמוֹדִיעִים הַדָּמִים׃ שׁוּר נָא בְּעוֹרוֹת אֵלִים מְאָדָמִים׃
גּוֹאֵל הַדָּם מֶלֶךְ עוֹלָמִים׃ מִי כָמוֹךָ בָּאֵלִים נוֹשֵׂא בָּאַל וּמוֹת׃
לָמָּה תִּישָׁן עוּרָה בְּאַף תַּחְגּוֹר הֵימוֹת׃ גּוֹאֵל הָאֵל הַיּוֹדֵעַ
תַּעֲלוּמוֹת׃ אֱמוֹר לְבַת צִיּוֹן שׁוּבִי לִמְנוּחָיְכִי׃ כִּי אָנֹכִי הוּא
הַגּוֹאֵל מִשַּׁחַת חַיָּיְכִי׃ קוּמִי יָפָתִי וּלְכִי׃ כִּי אֶחְפּוֹץ לְגָאֲלֵךְ
וּגְאַלְתִּיךְ אָנֹכִי׃ לָמָּה יְיָ לָנֶצַח תִּשְׁכָּחֵנוּ׃ הֵן הַבֶּט נָא עַמְּךָ
כֻּלָּנוּ׃ אֲנַחְנוּ הַחוֹמֶר וְאַתָּה יוֹצְרֵנוּ׃ אַתָּה יְיָ אָבִינוּ גּוֹאֲלֵנוּ׃

חזק

חָזָק וְאַמִּיץ מֵעוֹלָם אַתָּה אֵל׃ שׁוֹפֵט וְדַיָּן פּוֹדֶה וְגוֹאֵל׃ רַחֵם
וְנַחֵם וּבְנֵה בֵּית אֲרִיאֵל׃ אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל׃ עזרת

# אהבה לשבת לפני שבועות

**אוֹתְךָ** כָּל הַיּוֹם קִוִּינוּ׃ לְשִׁמְךָ וּלְזִכְרְךָ אִוִּינוּ׃ אַתָּה יְיָ
אָבִינוּ׃ בֶּן בְּכוֹרָךְ הִדַּחְתּוֹ׃ לָמָּה לָנֶצַח שְׁכַחְתּוֹ׃
וְלֹא תָשׁוּב לְקַחְתּוֹ׃ וְעַד מָתַי יְיָ׃ גּוֹרַשׁ מִבֵּית הֲדָרָיו׃
מוֹצָא מִכְלַל חֲדָרָיו׃ וְהַדֶּלֶת סָגַר אַחֲרָיו׃ דָּחוּי וְשׁוּב לֹא נִרְאֶה׃
נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה וְנִכְאֶה׃ נִשְׁבָּה וְאֵין רוֹאֶה׃ ועד מתי יי הָיִיתִי
בְּמוּסָר מִתְנוֹדֵד׃ שָׁדוּד בְּיַד שׁוֹדֵד׃ הָיִיתִי כְּצִפּוֹר בּוֹדֵד׃
וְנַסְתִּי כָּל הַיּוֹם נִרְדַּף׃ בְּרוּחַ עֲרִיצִים נִשְׁדַּף׃ וְקוֹל עָלֶה נִדַּף׃
ועד מתי יי זָמְמוּ נַפְשִׁי לָקַחַת׃ וּמִפַּח יוֹקְשִׁים בּוֹרַחַת׃ עָלְתָה
נִצָּה וְהִיא כְּפוֹרַחַת׃ חֶרֶף סֶלָה שׁוֹאֲפִי׃ וּמַה אָשִׁיב דָּבָר
חוֹרְפִי׃ יָדִי שַׂמְתִּי לְמוֹ פִי׃ ועד מתי יי טָמְנוּ רֶשֶׁת לְפָעַם׃
חִבְּלוּ מַקַּל נוֹעַם׃ הָעָם אֲשֶׁר זָעַם׃ יַחַד עָלַי יִתְלַחֲשׁוּ׃ לְכָל
אֲשֶׁר לִי יִנָּטְשׁוּ׃ יוֹם יוֹם יִדְרוֹשׁוּ׃ ועד מתי יי מַכְרִיעַ בָּךְ
לִבְגוֹד׃ לָמָּה תַבִּיט בּוֹגֵד׃ שׁוֹסֶה וּבוֹזֶה וּמְנַגֵּד׃ בְּיוֹם עֲמָדְךָ
מִנֶּגֶד׃ ועד מתי יי מָה אוֹחִיל וּמַה אֲקַוֶּה׃ הַר צְבִי קֹדֶשׁ
נָוֶה׃ אֶל עֵמֶק שָׁוֶה׃ נָפַג לִבִּי לְקֵץ עִדָּנַי׃ חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים
דִּינַי׃ וְנוֹחַם יִסָּתֵר מֵעֵינַי׃ ועד מתי יי סֶלָה אֲיַחֵל לְעִדָּן׃
וְהִנֵּה הֶרֶג וְאַבְדָּן׃ וּלְמָזוֹר אֵין דָּן׃ עֻשֵּׂתִי וְנַעֲשֵׂתִי הַדָּמִין׃
נוֹאַשְׁתִּי עוֹד מִלְּהַאֲמִין׃ לְקֵץ הַיָּמִין׃ ועד מתי יי פְּרָעוּנִי׃
מוֹנַי אֲכָלוּנִי׃ וְעַד תַּכְלִית כִּלּוּנִי׃ אַךְ בְּשַׁחַת יִטְבְּעוּנִי׃
צָמְתוּ חַיַּי לְהִתְגָּאֵל׃ דּוֹרֵשׁ דָּמִים וְשׁוֹאֵל׃ הֵם קִנְאוּנִי בְּלֹא
אֵל׃ ועד מתי יי קָרְאוּ זֵדִים שְׁפוֹךְ דָּם׃ וְלֹא שָׁמוּךָ אֱלֹהִים לְנֶגְדָּם׃
וּמַה לְּךָ נִרְדָּם׃ רָאִיתָ שִׁמְךָ חִלְּלוּ׃ עֲלִילוֹת בְּרָשַׁע יֶעֱלִילוּ׃
ועלינו

וְעָלֵינוּ יְהֵלִילוּ׃ ועד מתי יי תְּלָאוֹתָם הִלְאוּנִי חֶרֶב שָׁמוּ חֹרְבוֹת
חוֹרֵב׃ עַם שְׂרִידֵי חֶרֶב׃ ועד מתי יי אָמְרוּ לְהַכְחִידִי׃
רָגְשׁוּ אֵלַי לְהַחֲרִידִי׃ שִׁוִּיתִי יְיָ לְנֶגְדִּי׃ פְּנֵיהֶם חָזְקוּ וְהֵעִיזוּ׃
וּבְרוֹב גְּאוֹנָם הֵעִיזוּ׃ שָׁבוּ וַיָּבוֹזוּ׃ ועד מתי יי רָצְחוּ וְגַם
יָרְשׁוּ׃ עוֹלָם עָלַי הִקְשׁוּ׃ וְעַל גַּבִּי דָּרְשׁוּ׃
יַאֲרִיכוּ עָלַי מַעֲנִית׃ לְדָקְרֵנִי בְּחֶרֶב וַחֲנִית׃ הֲסִבּוֹתָ אֶת
לִבָּם אֲחוֹרַנִּית׃ ועד מתי יי מְיַחֲדֶךָ שִׁמְךָ יַאֲמִירוּ׃ וְעָלֶיךָ
נִכְרָתוּ וְנִגְמָרוּ׃ מִשְׁמֶרֶת יְיָ שָׁמָרוּ׃ בָּנֶיךָ בְּחוֹנֶיךָ יְדוּעִים׃
וְהַדָּמִים מוֹדִיעִים לַבְּקָרִים וְלִרְגָּעִים׃ ועד מתי יי רַבִּים
אוֹמְרִים לְהַדִּיחִי׃ יָעֲצוּ מִמְּךָ לְהַזְנִיחִי׃ אָמְרוּ לְנַפְשִׁי שְׁחִי׃ יָזְמוּ
שְׁמִי לַעֲקוֹר׃ שִׁמְךָ עוֹד מִלְּזְכּוֹר׃ הֲלֹא אֱלֹהִים יַחֲקוֹר׃ ועד מתי
יי צֹאן הַהֲרֵיגָה וְצוֹלֵעָה׃ נִדָּחָה בְּרָעוֹת שָׂבְעָה׃ יְיָ הוֹשִׁיעָה׃
חַי גֹּאֲלִי נוֹשָׁן׃ תַּצְמִיחַ מֵעֵמֶק שׁוּשָׁן׃ עוּרָה לָמָּה תִישָׁן׃ ועד
מתי יי קָמֶיךָ תְּבָעֵר כְּגָלָל׃ קַנֵּא שִׁמְךָ הַמְּהֻלָּל׃ לְבַל
יִתְחַלָּל׃ חָזָק גֹּאֲלִי עוֹרְרָה׃ גְּבוּרָתְךָ חוּשָׁה לְעֶזְרָה׃ עוּרָה
כְּבוֹדִי עוּרָה׃ ועד מתי יי חִבָּה יְתֵירָה עָלַי תְּזוֹרֵר׃ קִנְאָתְךָ
בְּחֵמָה תְּעוֹרֵר׃ עַל הַצַּר הַצּוֹרֵר׃ זְכוֹר אֹהֲבֶיךָ בְּנֶפֶשׁ כֻּלָּם׃
וְאַל תְּאַחַר פְּעֻלָּתָם מִלְּשַׁלֵּם׃ אֲהַבְתָּנוּ אַהֲבַת עוֹלָם׃ ואתה יי

## זולת לשבת לפני שבועות ולפני ט׳ באב

**אֱלֹהִים** בְּאָזְנֵינוּ שָׁמַעְנוּ אֲבוֹתֵינוּ סִפְּרוּ לָנוּ׃ פּוֹעַל פָּעַלְתָּ
בִּימֵי קֶדֶם לְמַעֲנֵינוּ׃ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר נוֹרָאוֹת
שִׂמְתָּ עֲבוּרֵנוּ׃ רַבּוֹת עָשִׂיתָ אַתָּה יְיָ נִפְלְאוֹתֶיךָ וּמַחְשְׁבוֹתֶיךָ
אֵלֵינוּ׃ גְּאַלְתָּנוּ בְּחוֹזֶק יָד מִנָּחָשׁ וְצָרִים׃ מֵאֲרִי וְדוֹב וְנָמֵר
וּשְׁאַר צוֹרְרִים׃ דִּכְּאוּנוּ עַתָּה רַגְלֵי חַיּוֹת יְעָרִים׃ כִּמְעַט נִטָּיוּ
רַגְלֵינוּ וְשֻׁפְּכוּ אֲשׁוּרִים׃ הֲלֹא אַתָּה אֱלֹהִים זְנַחְתָּנוּ לְשַׁכְּחָה׃

חולת לשבת לפני שבועות ולפני תשעה באב

יוֹתֵר מֵאֶלֶף שָׁנִים בְּיָגוֹן וַאֲנָחָה׃ וַתִּזְנַח מִשָּׁלוֹם נַפְשֵׁנוּ בְּפֶרֶץ
וּצְוָחָה׃ כִּי עָלֶיךָ הוֹרַגְנוּ כָּל הַיּוֹם נֶחְשַׁבְנוּ כְּצֹאן טִבְחָה׃ זְמָן
אַחַר זְמָן נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה׃ וְאָרַךְ הַקֵּץ וַאֲרוּכָה לֹא עָלְתָה׃
חֶשְׁבּוֹן רָנוּ לְיַעֲקֹב חִכִּינוּ יֶשַׁע בְּעִתָּה׃ קַוֵּה לְשָׁלוֹם וְאֵין טוֹב
לְעֵת מַרְפֵּא וְהִנֵּה בְּעָתָה׃ טוֹב קִוִּינוּ וְהִנֵּה אוֹפֶל וְאַשְׁמַנִּים׃
בְּמַחֲזוֹר רָנוּ׃ אַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנִים׃ יַחֲדָיו נוּעָצוּ גְדוֹלִים
וּקְטַנִּים׃ אֲזַי עָבַר עַל נַפְשֵׁינוּ הַמַּיִם הַזֵּדוֹנִים׃ בַּחֲדוֹת אַפָּם
בָּנוּ הַיִּים בְּלָעוּנוּ׃ טַף וְנָשִׁים כַּצֹּאן לְטִבְחָה הִתְקִינוּ׃ לְהַכְרִית
עוֹלֵל מִחוּץ בַּחוּרִים מֵרְחוֹבוֹתֵינוּ׃ פְּנֵי כֹהֲנִים לֹא נָשָׂאוּ
וּזְקֵנִים לֹא חָנָנוּ׃ מִקּוֹל מְחָרֵף וּמְגַדֵּף אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם׃ מִמְּךָ
לְהַפְרִישׁ סְיַג אוֹרְחוֹתֶיךָ לְעַקֵּם׃ נַפְשֵׁנוּ נִבְהֲלָה מְאֹד מִפְּנֵי
חֲמַת הַמְעַקֵּם׃ הַעַל אֵלֶּה לֹא תִפְקוֹד בָּם וְלֹא תִתְנַקֵּם׃ הֶרֶג
רַב וְיוֹם טְבוֹחַ נִגְזֵרָה גְזֵרָה׃ וְנֶהֶרְגוּ קְהִלּוֹת הַקּוֹדֶשׁ בְּזַעַם
וְעֶבְרָה וְצָרָה׃ זָקֵן וּבָחוּר וּבְתוּלָה עֲרוּמִים נִמְשְׁכוּ לִקְבוּרָה׃
הֲפוּרוֹת מְלֵאוֹת יְלָדִים וִילָדוֹת וְתַלְמִידֵי הַתּוֹרָה׃ טֶרֶם הָיָה
אֶזְרָחִי כְּזָרַז יְהִידוֹ לַעֲקֵדָה׃ וְשִׁמְעוּהוּ מִן הַשָּׁמַיִם אַל תִּשְׁלַח יָדְךָ
לְהַשְׁמִידָה׃ כַּמָּה עַתָּה נִשְׁחָטִים בָּנִים וּבָנוֹת בִּיהוּדָה׃ לֹא חָשׁ
לְהוֹשִׁיעַ טְבוּחִים וּשְׂרוּפִים עַל מוֹקְדָה׃ מַתַּן שַׁעֲשׁוּעִים סִפְרֵי
תוֹרוֹת יְדוּעִים נְטוּעִים לְאֹהֶל פְּרוּעִים עֲלֵי מוֹטוֹת רְקוּעִים׃ סוֹף
עֲשָׂאוּם בָּתֵּי שׁוּקִים לְמַנְעַל רַגְלֵי מְצוֹרָעִים׃ עַל אֵלֶּה אֲנִי
בוֹכִיָּה וְעֵינַי כַּמַּיִם נוֹבְעִים׃ סֵפֶר הַתּוֹרָה נִתְעוֹלְלָה בְּיַד צָרִים׃
וְגַם שִׁכְּלוּ דוֹרְשֶׁיךָ מִפְּנִינִים יְקָרִים׃ עֶלְבּוֹנֵךְ תִּבְעִי וְעֶלְבּוֹן
נֶפֶשׁ אַדִּירִים׃ כִּבְתוּלָה חֲגוּרַת שַׂק עַל בַּעַל נְעוּרִים׃ שִׁיתָה
יְיָ מוֹרָה לְאַנְשֵׁי רִיבֶיךָ׃ לְבַל יַעֲנוּ עוֹד זֶרַע אוֹהֲבֶיךָ׃ תְּקַיֵּים
לָמוֹ אֲשֶׁר הִבְטַחְתָּ בִּנְבִיאֶךָ׃ וְנָתַן לְךָ רַחֲמִים וְרִחַמְךָ וְהִרְבֶּךָ׃

חשוף

חֲשׂוֹף זְרוֹעַ קָדְשֶׁךָ שֵׁנִית קְנוֹתֵינוּ· כַּאֲשֶׁר מִנּוֹף גָּאַלְתָּ אֶת
אֲבוֹתֵינוּ· אַמֵּץ זְרוֹעֵינוּ כְּאָז בַּיָּם עֶבְרָתֵנוּ· חוּשָׁה
לְעֶזְרָתֵנוּ אֲדֹנָי תְּשׁוּעָתֵנוּ:

## זולת לשבת ראשון אחר י"ז בתמוז

אֶל אֵל חַי אֲרַנֵּן· בְּלֵב וּבָשָׂר אֶתְחַנֵּן· שַׁדַּי דֵּיעָה חוֹנֵן:
בַּעֲמַל יְגוֹנִי הַבֵּט· כִּי כְּקֶצַח אֶהָבֵט· הָסֵר מֵעָלַי שֵׁבֶט·
אַל דָּמִי לָךְ: גָּבְרָה עָלַי גָּלוּת· בְּחוֹסֶר כֹּל וְדַלּוּת· בִּרְאוֹתִי
כְּרוּם זֻלּוּת: דִּכְּאוּנִי עֶרֶב וָבוֹקֶר· זִכְרְךָ מִפִּי לְעַקֵּר· בְּהֵיכָלְךָ
בְּלִי לְבַקֵּר: אל דמי לך הוֹנוּנִי מוֹנַי בִּתְלָאָה· וְטִנְפוּנִי בְּרַבַּת
חֶלְאָה· וְאָמְרוּ הִנֵּה מַתְלָאָה: וּמַה לָּכֶם לְהֵעָלֵב· נִשְׁכַּחְתֶּם
כְּמֵת מִלֵּב: אל דמי לך זָנַחְתִּי עֶדְנֵי תַעֲנוּגָם· מִשְׁתֵּיהֶם
וּפַת בַּגָּם· וְכָל מוֹעֲדֵי חַגָּם: חַי עָלֶיךָ הוֹרַגְנוּ· וְכִכְלִי רִיק
הֻצַּגְנוּ· נֶפֶשׁ עָלֶיךָ עָרַגְנוּ: אל דמי לך טָמְנוּ לָנוּ פַּח
וּמוֹקֵשׁ· יָשׁוּד כְּשָׁךְ יוֹקֵשׁ· עֲבוּר מִמְּךָ לְהֵעָקֵשׁ· יְעוֹלְלוּ
עֲלִילוֹת· בְּלִי עָוֹן וָפֶשַׁע· מִמְּךָ גּוֹחִי לְיֶשַׁע: אל דמי לך כָּל
שִׂמְחָה עָרְבָה· אֱלֵי גִיל בְּלִי לְקָרְבָה· רָעָתֵינוּ כִּי רַבָּה· לָמָּה
תַבִּיט בּוֹגְדֶיךָ· תַּחֲרִישׁ כְּבַלְעָם יְדִידֶךָ· בְּהִתְאַפֵּק הֲמוֹן
חֲסָדֶיךָ: אל דמי לך מֵעֵת הֵיכָלִי שָׁמֵם· בָּדָד יָשַׁבְתִּי וְדוֹמֵם·
כָּל הַיּוֹם מִשְׁתּוֹמֵם· נֻטָּלוּ זְבָחִים וְעוֹלוֹת· וּבָטְלוּ עוֹנֵג
הֵיכָלוֹת· וְעִטְּרוּת חֲתַנִּים וְכַלּוֹת: אל דמי לך סוֹד סַנְהֶדְרֵי
עוּרְעַר· זְקֵנִים שָׁבְתוּ מִשַּׁעַר· מִבֵּית לְבָנוֹן יַעַר: עֵדֶן נֶהְפַּךְ
לְעַגֵּן· וּבָטְלוּ שִׁירֵי נַגֵּן· מִבֵּית מִשְׁתָּאוֹת מְנַגֵּן: אל דמי לך
פְּקוֹד גֶּפֶן וְכַנָּתֶךָ· גּוֹרָל חֶבֶל מְנָתֶךָ· כֶּרֶם חֶמֶר גַּנָּתֶךָ: צוּר
יִשְׁעֶךָ תְּמַהֲרֶנָּה· גִּיהַּ אוֹרְךָ תְּנַהֲרֶנָּה· לַיְלָה וְיוֹם תִּנְצְרֶנָּה:
אל דמי לך קִרְיַת מְשׂוֹשְׂךָ בְּנֵה· גְּעַר חַיַּת קָנֶה· שֵׁנִית עַמְּךָ

תִּקְנֶה: רַבֵּה כַּחוֹל צְבָאֶיהָ· וְקַיֵּם חֲזוֹן נְבִיאֶיהָ· חֻפַּת כָּבוֹד
וּמִקְרָאֶיהָ: אל דמי לך שִׁית פְּאֵרָהּ כְּחָתָן· לְהוֹשִׁיבָהּ בִּנְוֵה
אֵיתָן· בְּרִבּוּי מֹהַר וּמַתָּן: תָּשִׁיב מְלוּכָה לִבְעָלֶיהָ· וְצִלְךָ
תִּפְרוֹס עָלֶיהָ· וְכַכַּלָּה תַּעֲדֶה כֵּלֶיהָ: אל דמי לך שְׁלַח
מֵעִמְּךָ פְּדוּת· וְנָשִׁיר שִׁיר יְדִידוּת· כְּאָז בְּצֵאתִי מֵעַבְרוּת·
בַּיָּם רַעֲיָתְךָ בִּגְזוֹת· יָצְאָה חָפְשִׁי בַּעֲלִיזוֹת· קָדוֹשׁ שִׁבְחָה
עַל זֹאת: אל דמי לך עזרת· גאולה

## זולת לשבת שני אחר י״ז בתמוז

**אֲרָיוֹת** הִדִּיחוּ פְּזוּרָה· מִבֵּית לְשָׁכוֹת וַעֲזָרָה· מֵאַיִן אֲבַקֵּשׁ
עֶזְרָה: בָּאוּ כֻלָּם בִּבְרִית· נוֹעֲצִים לֵב לְהַכְרִית·
מִבְּלִי תֵּת שְׁאֵרִית· חוּשָׁה לְעֶזְרָתִי: גָּבַר חֵטְא וְאַשְׁמָה·
אוֹיֵב מַקִּיף לִנְשַׁמָּה· שָׂם גַּפְנִי לְשַׁמָּה: דֻּבִּים וַאֲרָיוֹת נָהֲמוּ·
הֲפֵצֵי קִרְבָתְךָ הָמוּ· מֵעַי כַּיָּם יֶהֱמוּ: חושה לעזרתי הָרְסוּ
מְרוֹם הָרִים· אַרְצִי בָּזְאוּ נְהָרִים· לִשְׁפּוֹךְ דַּם מְמַהֲרִים:
וְתָמִיד בְּתוֹךְ לְבָאוֹת· יִחַלְתִּי לֵאלֹהֵי הַצְּבָאוֹת· הַרְאֵנוּ
לְטוֹבָה אוֹת: חושה לעזרתי זֵרִים מְאוֹד הֱלִיצוּנִי· כְּעֶצֶב
נִבְזֶה הֱפִיצוּנִי· מַה תְּחַכֶּה נִאֲצוּנִי: חָלַף זְמָן וְעִדָּן· נִגְרַע
עוֹנֶג וּמַעֲדָן· אָרְכוּ קִצִּים וּמוֹעֲדָן: חושה לעזרתי טָמְנוּ
פַּח לְנַשְׁכָּה· גָּלוּת מְאוֹד נִמְשָׁכָה· הִנֵּה אֵימָה וַחֲשֵׁכָה:
יְדִידוּת מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ יָרְשׁוּ· בָּנִים מִגֵּיו גּוֹרְשׁוּ· עַל גַּבִּי חָרְשׁוּ:
חושה לעזרתי בְּזָכְרִי בֵּית מְנוּחָה· מְקוֹם זֶבַח וּמִנְחָה·
מָלֵאתִי יָגוֹן וַאֲנָחָה: לְאֵבֶל נֶהְפַּךְ כִּנּוֹרִי· מָתַי אֶגַּע בְּצִנּוֹרִי·
וְאַתָּה תָּאִיר נֵרִי: חושה לעזרתי מֶלֶךְ עוֹזֵר מְפוֹרָשׁ· רוֹאֶה
עֶנִי וָרָשׁ· אֵיכָה תַבִּיט וְתֶחֱרָשׁ: נִאֵץ שִׁמְךָ מִתְאַגְּדִים· עַמְּךָ
יְדַכְּאוּ וְנַחֲלָתֶךָ מְאַבְּדִים· לָמָּה תַבִּיט בּוֹגְדִים: חושה
לעזרתי

לעזרתי סָמַר בְּשָׂרִי מִפַּחַד׃ הוֹדִי נֶהֱפַךְ וְנִכְחַד׃ בְּהִוָּסְדָם
עָלַי יַחַד׃ עוֹרֵף מְאֹד מַקְשִׁים׃ לְהָנִיא יִחוּדְךָ מְבַקְשִׁים׃
יְסַפְּרוּ לִטְמוֹן מוֹקְשִׁים׃ חושה לעזרתי פֵּרְשׂוּ מַכְמוֹרֶת
מְצֵרִים׃ אוֹיֵב לוֹחֵץ עֲצוּרִים יֵשֵׁב בְּמַאֲרַב חֲצֵרִים׃ צור
אֱלֹהֵי עוֹלָם׃ לָמָּה תֶחֱשֶׁה וְתִתְעַלֵּם׃ תֵּן לָהֶם כְּפָעֳלָם׃ חושה
לעזרתי קֻבָּצוּ עָלַי חֲיָילִים׃ בִּמְרִירוֹת אוֹתִי מַרְעִילִים׃ אָהֳלֵי
יִשְׁמְעֵאלִים׃ רַבָּתִי עַם דְּמוּמָה׃ מְקַוֶּה יִשְׁעֲךָ שׁוֹמֵמָה׃ יְמִין
יְיָ רוֹמֵמָה׃ חושה לעזרתי שִׁירוֹת הֵיכָל גְּנוּזִים׃ פַּסּוּ נְבִיאִים
וְחוֹזִים׃ שָׁבַת גְּאוֹן עֲלִיזִים׃ תָּמִיד נִשְׁמְעָה צְוָחָה׃ נַפְשִׁי לֶעָפָר
שָׁחָה׃ עָרְבָה כָּל שִׂמְחָה׃ חושה לעזרתי יְרִיבַי בּוֹסְסִים
בְּפֶרֶךְ׃ וְרוּחִי נָקְבָה מִמּוֹרֶךְ׃ סָפַקְתִּי עַל יֶרֶךְ׃ פּוֹנֶה לְצוֹר
מַבָּטָה׃ בְּשֵׁבֶט אֱנוֹשׁ נֶחְבָּטָה׃ רְאֵה יְיָ וְהַבִּיטָה׃ חושה
לעזרתי שׁוֹאֲגִים בְּקוֹל שַׁוְעָה׃ מְחַכִּים בְּרִית וּשְׁבוּעָה׃
וְהִנֵּה רַק זְוָעָה׃ אָנָּא חִישׁ עֲלִיצוֹתָם׃ לְהַאֲזִין חִין מְלִיצָתָם׃
כְּאָז מִנּוֹף בְּצֵאתָם׃ חושה לעזרתי טוֹב סוֹכֵךְ בְּאֶבְרָה׃
וְנוֹתֵן מְלוּכָה וּמַעֲבִירָה׃ בְּיָדְךָ כֹּחַ וּגְבוּרָה׃ עֲדָרֶיךָ הָשֵׁב
לְמַאֲוָיָם׃ לְמַעַנְךָ חַי וְקַיָּם׃ מוֹשֵׁל בְּגֵאוּת הַיָּם׃ חושה
לעזרתי עזרת גאולה

## קרובץ לתשעה באב

**אַאֲבִיךְ** בְּיוֹם מֶבֶךְ עוֹגֵל חֲצִי גָרְנִי׃ אֲאַטְמָה כָּל שָׂפָה
מֵעֲנוֹת בִּגְרוֹנִי׃ אַאֲלִים כָּל פֶּה כִּי לֹא שָׁךְ
חֲרוֹנִי׃ אַאֲבִין תְּשַׁע מֵאוֹת וְעוֹד כִּי לֹא דָשׁ בֶּן גָּרְנִי׃
אַאֲקִיץ חֶבְרוֹנִי אֲשֶׁר חִבְּרָנִי׃ חזן אֵיכָה יָגַעְתִּי בְּקָרְאִי נִיחַר
גְּרוֹנִי׃ גְּרוֹנִי אַנְשִׁית צְחִיחָה אִם אֶתֵּן אֶת דְּגָנֵךְ׃ אַחֲזִיק מָגֵן
וְצִנָּה בְּגִינֵךְ לְגוֹנְנֵךְ׃ וְאֶתְּנָה צְמִידִים עַל יָדֵךְ׃ וְרָבִיד עַל
גרונך

# קרובץ לתשעה באב

גְּרוֹנֵךְ: ברוך אתה יי מגן אברהם:

אתה גבור עד להחיות מתים

אָבְקוּ בְקִינוֹת בְּכָל שָׁנָה שְׁלוּחַי· אָבְכוּ בָהּ פָּנִים בְּפָנִים עַד
כְּלוֹת שִׁלְחָי· אֲבַכֶּה חֶדֶר קוֹלִי מִלְּהָרִים קוֹל נִיהָי·
אֶבְלָה בוֹכִיָּה עַד יְעָשְׁשׁוּ נוֹגְהָי· אֶבְכֶּה וּלְחָיַי אִבֵּי שְׁלָהָי:
חזן אֵיכָה כָּלוּ עֵינַי מֵיחֵל לֵאלֹהַי: לְאֵל חַי לְהַכּוֹת וְיַעֲשֶׂה
לְמַעֲנוֹ· לְהַטְלִילְכֶם בְּטַלְלֵי מְעוֹנוֹ· כָּל הַנּוֹגֵעַ בָּכֶם כְּנוֹגֵעַ
בְּבַת עֵינוֹ: ברוך אתה יי מחיה המתים:

נקדש עד וקדוש אתה

אֶגְמָה לַעֲנָה פְּנֵי תֵיבָה בְּקָרְבִי· אַגִּיר עַיִן וְלֹא תִדְמֶה כִּי אֵין
מְקָרְבִי· אֶגְעֶה וְאֶפְעֶה כִּי רָחַק קְרוֹבִי· אֲגַלֶּה שָׁדַי
חָלוּץ מוּל מַחֲרִיבִי· אַגִּישׁ חִין מְרִיבִי· אֵיךְ לֹא רָב רִיבִי: חזן
אֵיכָה חָם לִבִּי בְּקִרְבִּי: בְּקִרְבִּי עָצוּר וְהָתוּם יוֹם נָקָם אֲרִיאֵל·
עֵת כִּי בֹא יָבֹא וְלֹא יְאַחֵר אֵל· כִּי גָדוֹל בְּקִרְבֵּךְ קְדוֹשׁ
יִשְׂרָאֵל: ברוך אתה יי האל הקדוש:

אתה חונן עד בינה דעה והשכל

אֶדוֹם וְלֹא אֵצֵא פֶּתַח וְאִכָּבֵד· אַדְמִים כָּל פִּיּוֹת כִּי אֵבֶל
כָּבֵד· אֶדְעָה מִלִּין וּמֶלֶל אַכְבֵּד· אֵדִי כַּמֶּה שָׁנִים
הֲמָמִי בְּמַכְבֵּד· אַדְמָתִי אִבַּד אִבִּירַי לְהַאֲבֵד: חזן אֵיכָה
שֻׁכַּחְתִּי כְּמֵת מִלֵּב הָיִיתִי כִּכְלִי אוֹבֵד: אֹבֵד זֵרוּי כַּשֶּׂה בַּקֵּשׁ
מָה אַרְעוֹ· זֵיר רוּחַ דַּעַת לְרוֹעֲעוֹ· בִּי לֹא תִשָּׁכַח מִפִּי
זַרְעוֹ: ברוך אתה יי חונן הדעת:

השיבנו עד בתשובה שלימה לפניך

אֶהֱמֶה כַּיּוֹנָה נֶהִי תְּמוּר שִׁירַי· אֶהֱגֶה הַוּוֹת עַל שְׁנֵי שְׁבָרַי·
אֶהֱמֶה בַּהֲמוֹת יַמִּים בְּתוֹךְ שׁוֹבְרַי· אֲהַלֵּךְ בְּהָרֵי
נשף

נֶשֶׁף בְּאֵין מְיַשְׁרַי · אַהֲהוּ יְשָׁרַי · אֶהֱמוּ כְשָׁרַי: חזן אֵיכָה
כִּמְעַט נָטָיוּ רַגְלַי · כְּאַיִן שֻׁפְכָה אֲשָׁרַי: אֲשָׁרַי רוּדְפוּ בְּכֶבֶל
לְהֵאָסֵר · רְצֵה תְשׁוּבָתִי בִּסְלִיחָה לְהִתְבַּשֵּׂר · מַה נָּאוּ עַל
הֶהָרִים רַגְלֵי מְבַשֵּׂר: ברוך אתה יי הרוצה בתשובה:

סלח לנו עד וסולח אתה

אוֹיָה לִי כִּי גַרְתִּי צוּל לְכִלָּיוֹן · אוֹנֶנֶת וְצוֹלֶלֶת מֵאֵין דִּלָּיוֹן ·
אוֹם אֲשֶׁר עַל כָּל גּוֹי הֻשָּׁמָה עֶלְיוֹן · אוֹת הֻשָּׂם בְּהֵרָשֵׁם
בְּאֶצְבָּעוֹת יְמִין עֶלְיוֹן · אוֹמְרָה לְגִלָּיוֹן אִוּוּי לְכִלָּיוֹן: חזן
אֵיכָה חַלּוֹתִי הִיא שְׁנוֹת יְמִין עֶלְיוֹן: עֶלְיוֹן בְּרֹאשׁ הָרִים תְּכוֹנֵן
אַרְמוֹנֶךָ · בְּהַרְבֶּךָ לִסְלוֹחַ פִּשְׁעֵי הֲמוֹנֶךָ · תָּעוֹז יָדְךָ וְתָרוּם
יְמִינֶךָ: ברוך אתה יי חנון המרבה לסלוח:

ראה נא עד כי גואל חזק אתה

אָז אָמַרְתִּי הִנֵּה בָאתִי לְבֵית מַעֲדָנַי · אָזַל קִצִּי וְשׁוּנוֹ
וְלוֹאָטוּ עִדָּנַי · אֶזְכְּרָה נְגִינָתִי בְּלֵיל נִדּוֹנַי · אֶזְעַק אֵלֶיךָ
הָמָס כְּהוּבְלָעוּ אֲדָנַי · אֲזַי דִּינַי אוֹמְרָה לַיָּי: חזן אֵיכָה
הַלְעוֹלָמִים יִזְנַח יְיָ: יְיָ יִרְאֶה בְּעוֹנִי עַם עוֹלָם · יוֹפִיעַ לְגָאֲלָם
גְּאוּלַת עוֹלָם · כִּי לֹא יִזְנַח יְיָ לְעוֹלָם: ברוך אתה יי גואל ישראל:

רפאינו עד ורחמן אתה

אָחוֹר וָקֶדֶם מִמָּדוֹם לְמָדוֹם · אַחֲרָיו נִמְשַׁכְתִּי וְנָחַנִי עַד
אֱדוֹם · אֲחָזַתְנִי רְעָדָה שָׁם בִּנְזִיד אָדוֹם · אֲחוֹרַנִּית
שְׁמוֹנָה שַׁבְתִּי בִּגְבוּל בַּת אֱדוֹם · אָחַזְתִּי פֶּה לִדּוֹם · אַחֲרִישׁ
עַל הֲדוֹם: חזן אֵיכָה לָכֵן הַמַּשְׂכִּיל בָּעֵת הַהִיא יִדּוֹם:
יִדּוֹם רוֹבֵץ פֶּתַח מִלְּהַשְׂטִינְכֶם · רוֹפֵא כָּל בָּשָׂר הוּא יִשְׁמַע
בְּקוֹלְכֶם · הַמַּזְכִּירִים אֶת יְיָ אַל דָּמִי לָכֶם:

ברוך אתה יי רופא חולי עמו ישראל: ברך עלינו עד כשנים הטובות

קרובץ לתשעה באב

אַטֶּה לְמָשָׁל אָזְנִי בְּמִשְׁנֶה הַר הַטּוֹב· אֲטוּמִים אֲשֶׁר גָּעוּ
נְטוּלַי לִקְטוֹב· אֲטוּן חֲדַר הַמִּטּוֹת בַּגַּרְזֶן לַחֲטוֹב·
אִטּוּ לְגַרְזֶן כָּל לַחְוָרָטוֹב· אַטִּיף בְּכָל טוֹב אֵין עוֹשֶׂה טוֹב·
חזן אֵיכָה נֶאֱלַמְתִּי דוּמִיָּה הֶחֱשֵׁתִי מִטּוֹב: מִטּוֹב בַּל יֶחְסַר
אֲסָמַי לְמַלְאוֹ· בִּרְכַת שְׁנַת טוֹב יַשְׁפִּיעַ בִּגְבוּלוֹ· אַל תִּתְּנוּ
דָמִי לוֹ: ברוך אתה יי מברך השנים:

תקע בשופר עד מארבע כנפות הארץ

אֵיכָה מֵאֵיכָה שׁוּלְחַפְתִּי בְּמַלְקוֹחַי· אֵימְתִּי מְגִילַת קִינוֹת
בִּפְנֵי פְּקָחַי· אִילוּ כַּמֶּה יוֹבֵלוֹת וְלֹא גָעוּ פְּקַח קוֹחַי·
אֵימִים מַעֲרִימִים עֲלֵי מַקָּחַי· אִישֵׁי מַלְקוֹחַי אִכְּלוּ רִקּוּחַי:
חזן אֵיכָה יָבֵשׁ כַּחֶרֶשׂ כֹּחִי וּלְשׁוֹנִי מֻדְבַּק מַלְקוֹחַי: מַלְקוֹחַי
יַמְתִּיק לְשׁוֹרֵר לְחוֹכִי· יֶאֱסוֹף מְזָרַי לְאִיווּי מְחַכִּי· וְעוֹר בַּל
תִּדְבַּק לְשׁוֹנִי לְחִכִּי: ברוך אתה יי מקבץ נדחי עמו ישראל:

השיבה שופטינו עד וצדקנו במשפט

אֲכָלָנִי הֲמָמָנִי שִׁבַּר עַצְמוֹתַי· אַךְ בִּי יָשׁוּב לְסִיג אַשְׁמוֹתַי·
אֶכְתּוֹב קִינִים אֲשֶׁר פָּצוּ שִׂפְתֵי מְזִמּוֹתַי· אֲכַוְּנָה
נְכוֹחוֹת מוּל קָמוֹתַי· אַכְבִּיר נַהֲמוֹתַי· אַכְרִיז טוֹב מוֹתַי:
חזן אֵיכָה וְנַפְשִׁי נִבְהֲלָה מְאֹד וְאַתָּה יְיָ עַד מָתָי: מָתַי לָעַד
קָמֶיךָ לְהַחֲרִימָם· קָרֵב יוֹם אֵידָם בַּמִּשְׁפָּט לְהִתְרוֹמָם· עַתָּה
אָקוּם יֹאמַר יְיָ עַתָּה אֲרוֹמֵם:
ברוך אתה יי מלך אוהב צדקה ומשפט:

ולמלשינים אל תהי תקוה עד במהרה בימינו

אֵלִי כַּתַּנִּים בְּהַעֲצִימֵנִי· אֶלְיָה כַּיְּעֵנִים בְּהַאֲשִׁימֵנִי· אֵלִי
אֵלִי לָמָּה סְחִי וּמָאוֹס תְּשִׂימֵנִי· אַל בְּאַפְּךָ תּוֹכִיחֵנִי
וְאַל בַּחֲמָתְךָ תְּיַסְּרֵנִי· אָלִיתָ לְחוֹטְמֵנִי· אַלּוּף בְּאַף
לְשׁוֹטְמֵנִי

לְשׁוֹטְמֵנִי: חזן אֵיכָה תֵּהָפֵךְ לְאַכְזָר לִי בְּעוֹצֶם יָדְךָ
תִּשְׁטְמֵנִי: תִּשְׁטְמֵנִי לֹא לָנֶצַח תָּשׁוּב וּתְנַחֲמֵנִי· לֶעֶת
תַּכְנִיעַ זֵדִים זוֹמְמַי לְלוֹחֲמֵנִי· תָּשׁוּב תְּנַחֲמֵנִי· יָשׁוּב אַפְּךָ
וּתְנַחֲמֵנִי: ברוך אתה יי שובר אויבים ומכניע זדים:

על הצדיקים עד כי כך בטחנו

אָמַר הַדּוֹר הָאַחֲרוֹן בְּפֶצַח· אָמוּתָה הַפַּעַם וְלֹא אֶרְאֶה
רֶצַח· אִם כֹּחַ אֲבָנִים כֹּחִי אַרְגִּיז וְאָעִיז מֶצַח· אָמַרְתִּי
הִסְתִּיר פָּנָיו בַּל רָאָה לָנֶצַח· אֲמָרֵר בְּחֵרוּף רֶצַח· אֱמֶת
חָרְבוֹת לָנֶצַח: חזן אֵיכָה עַד אָנָּא יְיָ תִּשְׁכָּחֵנִי נֶצַח: נֶצַח
יִוָּדַע כִּי רֶגַע יִשְׁצוֹף· יִרְצֶה אֶת בּוֹטְחָיו· צִדְקָם לִרְצוֹף·
כִּי לֹא לְעוֹלָם יָרִיב וְלֹא לָנֶצַח יִקְצוֹף:
ברוך אתה יי משען ומבטח לצדיקים:

ולירושלים עירך עד מהרה לתוכה תכין

אָנָה אֲנַחְנוּ עוֹלִים וְחַיַּת יַעַר שִׁכְּלָתְנוּ· אָנָה אֵלֵךְ מֵרוּחֲךָ
וְסַעֲרָתְךָ כִּלָּתְנוּ· אָנוּד כְּצִפּוֹר נוֹדֵד כִּי חִלְּלָתְנוּ·
אָנוּשָׁה כִּי אֵשׁ בִּינוֹת אֲכָלָתְנוּ· אֲנָחוֹת מְלֵאָתְנוּ· אֲנִינוּת
תִּכְלָתְנוּ: חזן אֵיכָה כִּי קִנְאַת בֵּיתְךָ אֲכָלָתְנוּ: אֲכָלָתְנוּ
רוֹפֶסֶת בְּיַעַר גָּדְלָה· רְאֵה בְּקִנְאָתִי וְתַשְׁמִיעַ בִּגְדֻלָּה·
קִנֵּאתִי לְצִיּוֹן וְלִירוּשָׁלַיִם קִנְאָה גְדוֹלָה:
ברוך אתה יי בונה ירושלים: את צמח וכולי

ואחר כך מוציאין ספר תורה ואומרים קינות

## יוצר לשבת נחמו

ברוך אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא
חֹשֶׁךְ עוֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא אֶת הַכֹּל: אוֹר עוֹלָם
בְּאוֹצַר חַיִּים אוֹרוֹת מֵאוֹפֶל אָמַר וַיֶּהִי:

יוצר לשבת נחמו

**אֲרוֹמִמְךָ** אֵל חַי אֲסַפְּרָה שִׁמְךָ לְאֶחַי · אֲהוֹדְךָ בְּהוֹד שְׁבָחַי · בְּאֵין יִחוּד זְבָחַי · בְּתוֹךְ עֲדַת יְשִׁישִׁים שׁוֹמְרֵי מְזוּזוֹת פְּתָחַי · בְּפָרֵשׁ שַׁדַּי מְלָכִים בָּהּ לְמִנְיַן נְתָחַי : גִּיחַ חִמַּשְׁתָּ בְּסוֹד יְסוֹד עוֹז מִבְטָחַי · גֵּיא וּגְבוֹהִים בָּרָאתָ יַשְׂכִּילוּ בָם טוּחַי : מִי עָשִׁיר יַעֲשֶׂה כְּמוֹתָם · אוֹ הָכָם יָבִין דְּמוּתָם · יַגִּיעַ מִי גִבּוֹר לְרָמוֹתָם · רָנוּ שָׁמַיִם כִּי עָשָׂה יְיָ · קָדוֹשׁ :

דֶּרֶךְ תְּבוּנוֹת וּמַדָּעִים · דִּקְדֵּק תְּמִים דֵּעִים · דְּהוֹת אֶדֶר מַצְבִּיעִים · הוּשַׁב בְּפֶה מַבִּיעִים · הֶחֱצָם מְחָצָם בְּקִיעִים · הִדְלָם מֵעַל רְקִיעִים · הִכְנִיס לְאוֹצַר שְׁקוּעִים · הִקִּיף לִגְיוֹן תְּקוּעִים : וּמִמֶּנּוּ יָגוּרוּ נִרְתָּעִים · וְנָהָר יוֹצֵק לְתוֹעִים · וְנִבְרְאוּ כִּתּוֹת רְבוּעִים · וּמֵהֶם כַּתַּרְשִׁישׁ קְבוּעִים : בְּהַשְׁבִּיחַ שְׁאוֹנוֹ אֲשֶׁר בְּרָאוֹ · רְאוֹת כֹּחַ גְּבוּרוֹת מוֹרָאוֹ · יָעִיד גַּל לְרֵיעוֹ כְּמִקְרָאוֹ · הַאוֹתִי לֹא תִירָאוּ נְאֻם יְיָ · קָדוֹשׁ : זֵכֶר עָשָׂה לְנִפְלְאוֹתָיו · זָיוֹת דָּרַךְ מְלֵאוֹתָיו · זַכּוֹת מֵרָחוֹק קְרִיאוֹתָיו · זֵרְדָה עֵדֶן לִבְרִיוֹתָיו : חָלַק שָׁם מָנוֹתָיו · חוֹשֶׁךְ יוֹשְׁבֵי כְלָאוֹתָיו · חֻפַּת כָּבוֹד נֵאוֹתָיו · יִשְׂבְּעוּ זִיו הֲנָאוֹתָיו : טִכֵּס אַפְסֵי פֵּאוֹתָיו · אִילָנוֹת וּדְשָׁאֵי נֵאוֹתָיו · טְלָלָם כְּתָאֵב תְּפִלוֹתָיו · טוֹב נִשְׁנֶה בִּכְפֵלוֹתָיו : יְתַנּוּ צִדְקוֹת חַי וְקַיָּם · יַעַן מַעֲשָׂיו כִּוֵּן לְמַאֲוַיָּם · חָל שַׂר הָעוֹלָם וְסִיָּם · יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם יִשְׂמַח בְּמַעֲשָׂיו יְיָ · קָדוֹשׁ : יָחִיד בִּי תֵירָה בִּינָה · יָצַר חַמָּה וּלְבָנָה · יְקַר לֶכֶת בַּהֲכִינָה · כְּבֵין שְׁתֵּי קְעָרוֹת הִלְבִּינָה : כְּפוּתָה קוֹכֶלֶת וְעֶלְבּוֹנָה · כְּאָז בְּגִבְעַת הַלְבוֹנָה · בְּחָדְשָׁה קָדֵב קָרְבָּנָה · כּוֹפֶר עֲלֵי רִבּוֹנָה : לְמִנְיַן קָטָן חֶשְׁבּוֹנָה · לְנַחֵם שָׁלֵם

מדאבונה

מִדַּאֲבוֹנָהּ׃ לְהַשְׁקִיעַ אוֹר הַגָּדוֹל וּלְלַבְּנָהּ׃ מָאוֹר הַקָּטוֹן
לְכוֹנְנָהּ׃ לְזֶכֶר צִיּוֹן יַחַד צִבְאוֹתָם׃ הַנְכֵל שְׁצַם וְכָל רִבְאוֹתָם׃
יַחַד לְמַעֲלָה הַשְּׁלִישִׁית מִמְּבוֹאָתָם׃ יָבֹאוּ וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ
יְיָ׃ קָדוֹשׁ׃

מִי כַל נַהֲרוֹת אֵיתָן׃ מוּפְלָא פָּעֳלוֹ וְאֵימְתָן׃ מִמַּיִם צָר צוּרוֹת
שֶׁבַח לִשְׁמוֹ יֻתָּן׃ נוֹצָר לְיוֹם נֶחָמָה לְשַׂחֵק בּוֹ לִוְיָתָן׃ נָאֶה
מָנָה וְיָפָה לְיוֹשְׁבֵי גִינַת בִּיתָן׃ סַהֵר סִכֵּךְ וְצִלְצֵל וּבְשׁוּר
יְרוּשָׁלַיִם זִיוְתָן׃ סָעַד בּוֹ לְכָבוֹד זִיז שָׁדַי נִתָּן׃ עֵת בָּרַח חֶזְיוֹנוֹ
הֶחְבִּיא׃ וְנָחָשׁ בָּרִיחַ בְּחֶבֶל לְהָבִיא׃ לְמוֹרִיד וּמַעֲלֶה שִׁבַּח
הַנָּבִיא׃ אֲשֶׁר נָדַרְתִּי אֲשַׁלְּמָה יְשׁוּעָתָה לַיְיָ׃ קָדוֹשׁ׃

עֶלְיוֹן מַעֲשָׂיו הִשְׁוָה׃ עֲלֵי תֵבֶל צִוָּה׃ עֵרֶךְ בְּהֵמוֹת
הִרְוָה׃ עֶשֶׂר לַהֶתֶר הִנְוָה׃ פָּקַד רֵאשִׁית דְּרָכָיו
בְּהַרְרֵי אֶלֶף הִתְוָה׃ פְּקוּדַת יְשׁוּעָה וְרָצוֹן לְחוֹכֵי לוֹ לְתִקְוָה׃
צוֹרְכֵי סְעוּדָה הִקְוָה׃ צָפָה בְּצִיּוֹן אִוָּה׃ צוּרַת דְּיוֹקְנוֹ נִוָּה׃
צִלְעוֹ עֵזֶר לוֹ לִוָּה׃ מִי אֵל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ׃ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
כְּמַעֲשֶׂיךָ לְתַרֵץ׃ יָהּ בְּאוֹת נוֹחָה בְּמֶרֶץ׃ רַבּוֹת עָשִׂיתָ
אַתָּה יְיָ׃ קָדוֹשׁ׃

קָמָה מְלֶאכֶת אָיוֹם׃ קִלְסָה וְקִדְּשָׁה הַיּוֹם׃ רִצָּה כּוֹפֶר
לְשִׁגָּיוֹן׃ רֶנֶן עֲלֵי הִגָּיוֹן׃ רֶוַח הִמְצִיא וּפִדְיוֹם׃ רִוָּהוּ אוֹר
בְּרִבְיוֹן׃ שַׁבָּת שָׁלֵם מִדִּבְיוֹן׃ שֶׁמֶשׁ צְדָקָה לְאֶבְיוֹן׃ שִׁפֵּר
נַחֲלָתוֹ בְּחֶבְיוֹן׃ שָׁקַד לְמוֹסְרוֹ בְּצִבְיוֹן׃ תּוֹכֶן מְלָאכוֹתָיו בְּגִלְיוֹן׃
תִּקּוּן מִשְׁכְּנֵי עֶלְיוֹן׃ מֵעֵין דּוּגְמַת הָעוֹלָם הַבָּא׃ אוֹהֲבָיו
לְהִנְחִיל יֵשׁ בְּאַהֲבָה׃ רַב טוּב הַצָּפוּן בֶּאֱמוּנָה רַבָּה׃ יַחֵל
יִשְׂרָאֵל אֶל יְיָ׃ קָדוֹשׁ׃ הכל יורוך׃ אופן

**שְׂאוּ** מְנָחָה מִשְׂבָּחָה׃ בְּיוֹם מְנוּחָה הַתְּשִׁירוּ׃ מָרוֹמָדָר׃
בְּעוֹז נֶאְדָּר׃ בְּהוֹד וְהָדָר הַכְשִׁירוּ׃ עֵינֵיכֶם לְנֶגְדְּכֶם׃
עַפְעַפֵּיכֶם הַיְשִׁירוּ׃ וְרֹאוּ אוֹר׃ צַר וָאוֹר׃ מְאוֹרֵי אוֹר תַּשִּׁירוּ׃
מָרְנְגִי שָׁפָר׃ וְכוֹכְבֵי צָפָר׃ שִׁיר חָדָשׁ יָשִׁירוּ׃ וְהַחַיּוֹת
יְשׁוֹרְרוּ׃ וּכְרוּבִים יָפְאֲרוּ׃ מִי מָמָר׃ שְׁנַיִם עָשָׂר׃ מַזָּלוֹת
בָּרָקִיעַ׃ בָּרָא לְמוֹל׃ בְּנֵי תֹם וּמוּל׃ אֲשֶׁר בְּחוֹשֶׁן הַשָּׁקְיָע׃
אֵלֶּה הֵם׃ חֲיָלֵיהֶם׃ מְשֻׁלָּשִׁים הַתְּקִיעַ׃ הַמּוֹצִיא׃ גַּלְגַּל
חֲצִי׃ עֲלִיל וַחֲצִי מַשְׁקִיעַ׃ בְּמִסְפַּר בֵּן׃ אֲפוֹד תִּכֵּן׃ שָׁבְתַּים
חֲצִים הַבְּקִיעַ׃ נָגְדוֹ לָבֵן׃ חֵן בְּתוֹכֵן׃ בַּגַּלְגַּל הָאִידוּ׃ וְהַחַיּוֹת
צְבָאָם נְצוֹר׃ בְּתוֹךְ צַר צוֹר׃ יָצוּ שָׁרֵימוּ לְמַעֲלָה׃ לְכָלָם חַיִל׃
שׁוֹמְרֵי חֵיל׃ וְחוֹמוֹת עִיר עַל תִּלָּה׃ בְּשֵׁם יִפְקוֹד׃ שָׁמוֹר
וּשְׁקוֹד׃ תָּמִיד יוֹם וָלַיְלָה׃ יִקְרָא לְצֹאן שְׁנַת רָצוֹן׃ אַל תִּתְּנִי
דָמְמָה׃ חַשְׁמַלִּים׃ וְאֶרְאֵלִים׃ אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יַעְזוֹרוּ׃
וְהַחַיּוֹת מֵרוֹב חַיִל׃ הֲלֹא מֻזְחָל׃ זַיַּע חַיּוֹת מְפַבֵּה׃ אֲגַם לוֹ׃
וְהַלּוֹלוּ

**הַתְּשִׁירוּ** לְשׁוֹן תִּשְׁרֵר׃ שִׁיר וְחוֹר פִּיר׃ רש"י פֵּיסְעֵיהּ ה' לְשׁוֹן הֲלִיכָה שֶׁכֵּן מַעֲשֶׂה
וְחוֹר הוּא הַחֹמֶר׃ וי"מ לְשׁוֹן זוּ הַחֹמֶר לְפִי שֶׁבְּלֵילָה מוֹרֶה לְשׁוֹן שִׁירָה
מְחִירָה וְלָבָנָה מוּשֶׁלֶת בְּיוֹם וּבְלֵילָה׃ תְּשׁוּרוּ לְשׁוֹן רְחִיָּיה כְּמוֹ לְתַשְׁרוֹכוּ וְלֹא קָרוֹב׃ מַרְכִּי
סֵפֶר הַכּוֹכָבִים הַמַּרְכִּיסִים לְהַק"ה בְּזִמְרֵי סֵפֶר׃ וְכוֹכְבֵי לְפֵר כְּלַכְתִּיב נְרִין יְחֵל כְּכָבֵי
בֹּקֶר׃ מִי מָסַר כְּלוֹמַר מִי מָסַר וְקָבַע׃ נִרְאֶה לְמוֹל נִרְאֶה כְּנֶגֶד פָּנִים עֶשֶׂר מַזָּלוֹת פָּנִים
שֶׁנִּקְרְאִים תֹּם׃ תֹּם וּמוּל יַעֲקֹב שֶׁנִּגְלָל מֵהוּל׃ בְּחוֹשֶׁן הַמִּקְיָע וְגַם בְּחוֹשֶׁן הָיוּ כְּתוּבִים פָּנִים
עֶשֶׂר מַזָּלוֹת׃ מִשְׁלְשִׁי׳ הַתְּקִיעַ חָלוּ יִשְׂרָאֵל מִשְׁתַּלְּשִׁים בְּהֶכֵּיהֶם לְיוֹם וְיִשְׂרָאֵלִים וְגַם
בְּכָל לַד הָיוּ שְׁלֹשָׁה שְׁבָטִים וְכֵן בְּכָל לַד שְׁלֹשָׁה מַזָּלוֹת בְּלַד מִזְרְחִי לְגַל יְהוּדָה יִשָּׂשכָר זְבוּלֻן
וּבְגַל טֶלֶה לְרִיבָה קְסַת׳ דְּרוֹמִי לְגַל רְאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן וְגַד וּבְגַל שׁוֹר בְּתוֹל׳ גְּדִי׳ וּבְגַל
לְגַל אֶפְרַיִם מְנַשֶּׁה בִּנְיָמִין וּבְגַל תְּאוֹמִים מֹאזְנַיִם לְדִי׳ לְפוּרִי לְגַל לְן אֲשֵׁר נַפְתָּלִי׃
סִרְטָן עֹקְרֶב לְגִיס כָּךְ מִנַּחְתִּי׳ הַתְּקִיעַ קְנוּעַ כְּמוֹ נַחַל מִי תוֹקֵעַ בְּהַשְׁוֵר אֶת הַפּוּעָלִים׃
חֲצִי עֲלִיל וַחֲצִי מַשְׁקִיעַ חֲצִי גַּלְגַּל עוֹלֶה וְחֶצִי גַּלְגַּל שׁוֹקֵעַ׃ עֲלִיל פִּי מְגוּלֶה׃ תְּחִיל
הַבְּקִיעַ לְשׁוֹן שׁוֹקֵעַ עָשָׂה כְּלוֹמַר בְּמִסְפַּר י"ב מַזָּלוֹת נֶגֶד י"ב שְׁבָטִים כָּךְ הָיוּ ג' אַבְנֵי
בְּחוֹשֶׁן שִׁשָּׁה עַל אֶחָן אַחַת וְשִׁשָּׁה עַל אֶחָן אַחַת וְזֶהוּ הַבְּקִיעַ׃ נֶגְדּוֹ נֶגֶד הַק"בה׃ חֵיל לְשׁוֹן
חַיִל לְמַלְאָכִים וְלַחַיּוֹת הַקּוֹדֶם לְפִי הַק"בה׃ מְזַחֵל מוֹסֵךְ מוֹעִיבָתָן כְּמוֹ זַיְגוֹר
מִכָּבָה

וְהִלּוּלוּ׃ שׁוֹכֵן אֶת דַּכָּא וְנִכֵּה׃ וַאֲמִיצֵיהָ׃ בְּנֵי עֲלִיָּה׃ לְפָנָיו
אַשְׁרֵי זוֹבֶה׃ כֹּחַ רַב׃ לְמִי נְקַרֵב׃ בְּמִנְיָן לוֹ כָּל חוֹכָה׃ אִישׁ
אִישׁ בְּבֵר׃ וְיֵשׁ בִּלְאַ בַר׃ נִבְנָם בְּמֶרְאִית סוֹכָה׃ מְלִיצֵי עָם׃
הֵם בְּטַעַם׃ יְנַשְּׁאוּ אָז יְרַבְּרוּ׃ וְהַחִיּוֹת לֹא מוּרָשִׁים׃ תַּרְשִׁישִׁים׃
בְּשִׁיר כַּחֲבִיבִים אֲמוּגִים׃ נֶעֱרַר אַף׃ כָּל מַלְאָךְ׃ רוֹן לְהַתְמִיד
בְּכָל זְמַנִּים׃ בָּרוּךְ שְׁמוֹ׃ כְּבָרְכִימוֹ׃ אַחֲרֵי קָלוֹם מְשַׁנְּנִים׃
כְּבוֹד עָמְדָם׃ בְּעֵת עִם דָּם׃ תִּרְפֶּינָה כְּנַף רְגָנִים׃ יֵשָׁם׃
בְּהַקְדִּישָׁם׃ פַּעַם אַחַת נִמְנִים׃ מְמֻקוֹמוֹ׃ יִתְמַהוּ לָמוֹ׃ חַיּוֹת
לְשָׁלֵם פּוֹנִים׃ אָז אֲבִיר תָּם׃ בְּכֻלָּם נָחָתָם׃ וּבֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
יַזְכִּירוּ׃ וְהַחַיּוֹת יְשׁוֹרְרוּ וּכְרוּבִים יְפָאֲרוּ׃ זולת

אֱמֶת מָשָׁל הָיָה בַּאֲמַתַּת קַדְמוֹנִי מְשָׁלֵיכֶם׃ גֶּבֶר תָּם
וְיָשָׁר דְּמִיוֹן קְרֵית מוֹשָׁלֵיכֶם׃ הוּכְפַל בְּמִשְׁנֶה׃

## נחמות

מתכה נופש׃ חוזים כח׃ והילולו שכן את דכא ונכה רוצה לומר כל מקום שתתה מוצא
מחילתו של הקב"ה שם שתה מוצ' עניותו מתוו דכתי' כה אמר רם ונשא וגו' לשכון את דכא
ושפל רוח וגומר׃ ואמרין יה בני עליה רוצה לומר גיבוריה ופדיקים דהקב"ה שם בני
עליה׃ כח רב למי נקרב וכו' כח רב יהיה לאותן שנקרב שם ואינם רב כדאמרינן
בשוב' דראיתי בני עליה וכו' ׃ נבר בראות ורוצה לומר מי שכחו רב עייל בלא רשות
אחרי' כדמית להם פני הסכינה במדרשי' מצוחצחת כמו שהסקלריא מהיריה׃ תרפמה
כנגד העכים שכל זמן שהין המלאכים אומרים שיר' אין כנפיהם מרוחות יחד אבל בשעה
שפריין לומר שירה אז תרפנה כנפיהם ואם אומרי' שירה שנאחר ושמע קול כנפיהם׃
נחני' לשון ממוזה פ"ו דיוס מתנאים המלאכים׃ ממקומו של הקדוש ברוך הוא
יתמהו למו וכו' המלאכים יתמהו ויבלחו זה לזה היה מקום כבודו׃ ואין אחי' תם שבכם
אחת׃ זה תגבותו של יעקב אחינו שנתתם בנפש מרכב׃ וזהו פני אדם שבין החיות כי
אינם רואים כלום וזהו תמיה להם ויבלחו לחיות כשנוראים שהם רואי׳ ואם היה
רואים כמו שכתיב כי לא יראני האדם וחי היינו חיות׃

אמת משל היה כלומר מעט׳ חיוב שנקר׳ היה תם ויפר משל אמת היה דפלונת׳ הוא
דאיכא למאן דאמר חיוב לא היה ולא נברא רק משל הוא ומשו' הפייט דאפי'
למאן דאמר שלא היה מ"מ אמת משל היה או ר"ל כדברי שניה' אמת היה ומשל היה׃
דחיוב קרית מושליכם מקרא חיוב ומקרא ירושלים הם עוון כדכתיב בירמיה כי מבת
עוון הפיתיך ומפרש במדרש על תקרי חוזב חלה חיוב בחיוב כתיב הם חלקים נשלם

נֶחָמוֹת וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲלֵיכֶם נֶחֱמוּ נַחֲמוּ עַמִּי יֹאמַר אֱלֹהֵיכֶם:
זוֹרֵז גֶּבֶר חֶלְכָּם בָּעוֹז חֲסוֹת בָּאָה לְנַחֵם · טִפְטָהּ בְּמִשְׁכּוֹרֶת
שַׁלֵּימָה יְדִיד מִבֵּית לֶחֶם בְּמַה וְבַמָּה יֹאמְרוּ לִידוֹשָׁלַיִם בְּבָרְךָ
בָּהִתְנַחֵם · נַחֵם יְיָ עַמּוֹ וַעֲנִיָּו יְרֻחָם: מָשׁוֹחַ מְחֻבָּרָיו לְבַשֵּׂר
נָבוּאוֹת וְנֶחָמוֹת בְּכִבְפָלַיִם · שׁוֹשׁ אָשִׂישׂ הִתְעוֹרְרִי עוּרִי יְרוּדָה
פְּלָאִים · פּוֹרֵץ עָלָה מְנַחֵם צִדְקֵנוּ טְהוֹר שׁוֹלָיִם · נַחֵם יְיָ צִיּוֹן
וּבָחַר עוֹד בִּירוּשָׁלַיִם: קָבוּעַ בָּזֶה וְכָזֶה רוֹם עֲשָׂרִים
אֲרֻבּוֹתֶיהָ · שִׁמְשׁוֹתֶיהָ לְאַבְנֵי חֵפֶץ שָׁלוֹם לָשׁוֹם גְּבוּלוֹתֶיהָ ·
תִּקּוּן מִדְבָּרָהּ כְּעֵדֶן כְּגַן יְיָ עֲרֻבּוֹתֶיהָ · נַחֵם יְיָ צִיּוֹן נַחֵם כָּל
חָרְבוֹתֶיהָ: מְאַהֲבֶיהָ יְרַוְיוּן דֶּשֶׁן מַנְהֵל עֲדָנִי נְחוֹמֶיהָ · בְּרִיצוֹתֵךְ
כְּאַהֲבַת יוֹסֵף לְדַבֵּר עַל לֵב רְחוֹמֶיהָ · יְצַדְּקוּ וְיִתְהַלְּלוּ בָּךְ
חוֹכֵי קְשׁוּט תַּנְחוּמֶיהָ · תְּנַקְּמוּ וּשְׁבַעְתֶּם מְשׁוֹד תַּנְחוּמֶיהָ: חַיִּין

## קדושים

וּבִירוּשָׁלַיִם מְתֵי׳ מִמְרֵי׳ שְׁלַח לָהּ וּכוּלּוֹ וּסְפֵייט יְסֹד רַק מַה שֶׁהוּכְפַל בְּנַחֲמוּ: הוּכְפַל
בְּמִצְנָה כִּכְתִי׳ בְּחִיּוּב וְיוֹסִיף יְיִ׳ לְתֵת כָּל חָמֵר לְחִיּוּב לְמִצְנָה וְכִתִיב כִּיּ וְיִבְּלוּ כָּלִיּ
לְחִיּוּ וְכָל לְחִיּוּתָיו לְנַחֲמוּ וְכֵן חָמְרוּ סַכְּנִיחִי׳ לֵיכֹּס שֶׁהַקבֹּ״ה יִכְעַס לְהַתִּיכ בְּכָפְלִי׳ כִּכְתִיב
נַחֲמוּ נַחֲמוּ: זוֹרֵז חָכָם זֶה בְּיוֹעֵז שֶׁבְּחָמֵר בּוֹ גִּבּוֹר חַיִל: בְּעוֹז בְּהַתְמָרָה שֶׁבְּהַקְרָ
עוֹז: חֲסוֹת בָּאָה לְנַחֵם הֵיוּ רוֹת שֶׁבְּלַּת לְחֲסוֹת תַּחַת כְּנָפֵי הַשְּׁכִינָה דְּמֵיוֹעֵז לְנַחֵם אֲתָה
שֶׁבְּחָמֵר לְמַלֵּת חֵן בְּעֵינֵי לְחוּנֵי כִּי נִיחַמְתָּנִי: טִפְטָה וְכוּ׳ מְחַקְּנָה וּמְחַמֵּת נָה״ל תְּהִי
מִשְׁכּוֹרְתֵךְ שְׁלֵימָה בְּאַהֲבָה לֹא תִקְרֵי שְׁלֵימָה אֶלָּא שַׁלֵּימָה הוּא שֶׁלְּמָה שֶׁבְּקְרִיּ יְרִידִים לָכֵן יְסֹד לְמָר
מִבֵּית לֶחֶם הוֹ׳ יִ״ל יְדִיד זֶה בְּיוֹעֵז שֶׁהִיה מִבֵּית לֶחֶם: כְּמַה וּבְמַה נֶחָמוּת וְכוּ׳ בְּמִדָּה יִשְׂרָאֵל לְפִּ
הקבֹּ״ה בְּיוֹעֵז כֵּיצַד וּמִי הֵימֵנּוּ מִנְּחַ׳ בְּרָכַת בּוֹעֵז מְתַקַּיֵּימִים בְּרָמוּתִי שֶׁבְּרָכַתִי וְאֵיזֶל כְּגוֹן
יִתְקַיְּמוּ וְכוּ׳ וְלָכֵן יְסֹד כָּאן שֶׁכְּמַה וּכְמַה נֶחָמוֹת · נֶחָמוֹת בְּכִפְלַיִם וּכְלִמְפֹּרָשׁ וְתִרְצֶה
סוֹם חֲסִיד וְקַתְּעוֹרְרִי וְעוּרִי כּוּלָם כִּפּוּלִים: יְרוּדָה פְּלָאִים זֶה יְרוּסָלַיִם שֶׁבְּאָמֵר בְּכָל יְרוּסָ
פְּלָאִים: קָבוּעַ כָּזֶה וְכָזֶה כְּלוֹמַר מִפְּרָשׁ כָּאן וּכְאֵן וְזֶה וְזֶה יְסוֹד כָּזֶה וְכָזֶה כְּלוֹמַר כְּלָכָל יְסוֹד
חוֹמוֹת יְרוּסָלַם וְכ״ה לְעֵיתִיד וּכְתִיב: בְּיִסְעִים כ״ך וּמִתֵּי כְּלָכָל מְמוּצָעִי׳ וְעֵרֶךְ לְחֻכְּנִי
לְקַדֵּם וְכָל גְּבוּלֵךְ לְחֻכְּנִי תֵּכֶף וּמִמֵּרִי׳ בְּמוֹכִיר אֶת הַסְּפִינָה עֵתִיד הקבֹּ״ה לְהַבְנִיס אֲכָנִיס
טוֹבוֹת לִ׳ עַל לִ׳ וְחוֹקֵק בּוֹ׳ עָלָךְ׳ וּמְעַמְּיִדִין בְּשַׁעֲרֵי יְרוּסָלַם וְכוּ׳ עוֹד שָׁם מָלֵא וְשָׁתִי
כְּדִבֵּר מְמוּצָעִים פְּלִיגִי בֵּהּ תַּרֵי מַלְּכֵי בְּרֵישָׁא חַד אָמַר עַל סוּסִים וְחַד אָמַר עַל סוּסִים
אָמַר לָהֶן הקבֹּ״ה יִהְיוּ כְּדִין וּכְדִין וְזֶה וְזֶה סוּסֵי כָּזֶה וְכָזֶה וְזֶה עִקָּר · לְתַרְוַיְיהוּ חוֹלְמוֹת
כִּי מִי׳ שֶׁל מְמוּצָעִים הוּא חֲלוֹמוֹת מְמוּצָעִים לְתַכְנִי תֵּכֶף גַּם כֵּן מִי׳ הַמְתַרְגֵּם סְפִירָ
מְמוּצָעִיךְ חָמֵר: לְסוּס גְּבוּלוֹתֶיהָ כְּכְתִיב וְרֹב סְלוּס נְנִיךְ:

קָדוֹשִׁים עֲשָׂרָה עִמְּךָ בְּהִשְׁתַּתֵּף כְּקִיַּמְתָּנוּ וְאֹתִיּוֹת מִצְטַרְפוֹת לְתַנְחוּמֶיךָ לְצֹאנְךָ וְכַרְמְךָ כְּסִיַּמְתָּנוּ בְּשִׁיר וְתוֹדוֹת אֲזַמֶּרְךָ כְּאָז מִנּוֹף הוֹצֵאתָנוּ כִּי אַתָּה יְיָ עֲזַרְתָּנוּ וְנִחַמְתָּנוּ: עזרת

## יוצר לשבת תשובה

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ עוֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא אֶת הַכֹּל: אוֹר עוֹלָם בְּאוֹצַר חַיִּים אוֹרוֹת מֵאוֹפֶל אָמַר וַיְהִי:

אוֹר עוֹלָם קְרָאוֹ אַחֲרָיו תֵּלְכוּ לְמוֹרָאוֹ דִּרְשׁוּ יְיָ בְּהִמָּצְאוֹ: בְּאֵל וּיָמִים לַעֲרוֹב בִּתְשׁוּבָה בָּא לִקְרוֹב קְרָאֻהוּ כִּהְיוֹתוֹ קָרוֹב: גָּדוֹל וְאֵין כְּעֶרְכּוֹ גָּזַר לִיצִיר לְהַאֲרִיכוֹ יַעֲזֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ: אֵלֵינוּ מַחְשְׁבוֹתָיו לָעַד עַל זֹאת רָשׁוּם לְהָעֵד שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד קָדוֹשׁ:

דַּבָּא אֱנוֹשׁ תְּשׁוּבוֹתָיו דַּיּוֹ לַעֲזוֹב מְשׁוּבוֹתָיו וְאִישׁ אָוֶן מַחְשְׁבוֹתָיו הָעוֹלָם עַד לֹא שִׁתְּתָהוּ הִקְדִּים תְּשׁוּבָה לְשׁוֹבְבֵהוּ וְיָשׁוֹב אֶל יְיָ וִירַחֲמֵהוּ וְעַד כִּסֵּא כָבוֹד מַגַּעַת צָלוֹחַ וּמִתַּחְתָּיו יַד לִשְׁלוֹחַ וְאֶל אֱלֹהֵינוּ כִּי יַרְבֶּה לִסְלוֹחַ: בְּרָב עָם הַדְרַת מַלְכֵּנוּ בְּוַעֲדָם יֹאמְרוּ לֵאלֹהֵינוּ שׁוּבָה יְיָ אֶת שְׁבִיתֵנוּ קָדוֹשׁ:

זוֹרְעֵי עַל כָּל מַיִם אַשְׁרֵיכֶם זַכּוּ וְתֵטִיבוּ דַּרְכֵּיכֶם כִּי לֹא מַחְשְׁבוֹתַי מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם חֶפְצִי וּרְצוֹנִי תֵּלְכוּ בִדְרָכַי הֶשְׁקִי לְטַהֵר מְבוֹרָכַי כִּי לֹא דַּרְכֵּיכֶם דְּרָכַי טִבִּי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בִּכְלִי גְנַאי טְהוֹרֵי לֵב יַעַמְדוּ לְפָנַי דְּרָכַי נְאֻם יְיָ: נֶצַח אֲקַוֶּה לָאֵל תְּנָה יְשׁוּעָה לְעַם שׁוֹאֵל שׁוּבָה יְיָ רִבְבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל קָדוֹשׁ: יָדוֹ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל בְּמֶרֶץ יוֹדֵעַ יָשׁוּב וְנִחַם בְּחֶרֶץ כִּי גָבְהוּ שָׁמַיִם מֵאָרֶץ: כֵּן אַגְבִּיר חַסְדִּי

עליכם

עֲלֵיכֶם. בְּרִיחוֹקְכֶם אַרְחִיק פִּשְׁעֵיכֶם. כֵּן נָבְהוּ דַּרְכֵי
מְדֻכֵּיכֶם: לְפָנַי תָּשׁוּבוּ וַאֲשִׁיבְכֶם. לְחַיֵּי עוֹלָם אַתְּוֵיכֶם.
וּמַחְשְׁבוֹתַי מִמַּחְשְׁבוֹתֵיכֶם: זְכוֹר לְטוֹבָה וְרַחֵם. עַמְּךָ עַמּוּסֵי
מֵרֶחֶם. שׁוּבָה יְיָ עַד מָתַי וְהִנָּחֵם. קָדוֹשׁ:

מָחֳבָּה. לְמֻשִׁים נַפְשׁוֹ אָשָׁם. מְצַפֶּה לִתְחִיָּה לָרָשָׁם. כִּי
כַאֲשֶׁר יֵרֵד הַגֶּשֶׁם: נָצַח לְאֵל יוֹרֶה לְעוֹלָמִים. כָּל
יְמֵי יְרִידַת חַמִּים. וְהַשֶּׁלֶג מִן הַשָּׁמַיִם: שַׁמֵּחַ בְּבִן לְנוֹצֵחַ בְּשׁוּב.
סֶלָה חַי חַי לְהוֹדוֹת חָשׁוּב. וְשָׁמָּה לֹא יָשׁוּב: חַזְּקֵנוּ מִיּוֹמַיִם
חַיֵּינוּ. וּמִתְחוֹמוֹת תָּשׁוּב תַּעֲלֵנוּ. שׁוּבָה יְיָ חַלְּצָה נַפְשֵׁנוּ.
קָדוֹשׁ: עִוּוּ בִּשְׁמֵי עֶרֶץ. עוֹשֶׂה צְדָקָה בָּאָרֶץ. כִּי אִם חָרָה
אֶת הָאָרֶץ: פּוּר זֶבַח וּמִנְחָה. פֶּגַע מַעֲמָד וְשִׁיחָה. וְהוֹלִידָה
וְהִצְמִיחָה: צוּר כִּסְאוֹ קוֹרֵעַ. צָקוֹן קוֹרְאָיו מֵהַשְׁתָּרֵעַ. וְנָתַן
זֶרַע לַזּוֹרֵעַ: אוֹמֵץ תּוֹסִיף בִּי טְהֹרָתִיךְ לָשׁוּב אֵלַי כִּי סְעִיתִיךְ.
שׁוּבָה אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךְ. קָדוֹשׁ: קָרוֹב וְרָחוֹק בְּלִי נָכָל.
קִדַּמְתִּי שָׁלוֹם כְּאַבְקַת רוֹכֵל. וְלֶחֶם לָאוֹכֵל: רָצַפְתִּי חֶלְבָּנָה
עִם צָרִי. רֵיחַךְ רַע בְּהַעֲבִירִי. כֵּן יִהְיֶה דְּבָרִי: שׁוּר בֵּינִי לְבֵינֵךְ
שׁוּב. שׁוּרַת אֲנָשִׁים בַּל תָּשׁוּב. אֲשֶׁר יֵצֵא מִפִּי לֹא תָשׁוּב:
תְּכוֹן אֱמוּנָתִי בַּת הַשּׁוֹבָבָה. תְּוַשְּׁעִי בְּנַחַת וָשׁוֹבָה. אַרְפֵּא
מְשׁוּבָתָם אוֹהֲבֵם נְדָבָה. קָדוֹשׁ: הַכֹּל יוֹדוּךָ אומן

כִּי אִם שָׁם אַדִּיר יְיָ אֲרוֹנֵנוּ. אֲלֵי שַׁחַק עוֹמְדִים לְהַקְדִּישֵׁנוּ:
וְאֵנִי אָשִׁירָה לַיְיָ וַאֲזַמְּרָנּוּ שִׁמְעוּ מְלָכִים וְרוֹזְנִים הַאֲזִינוּ:
שָׁם לְבַדּוֹ. נִשְׂגָּב לְעוֹלָמִים. לְעוֹלָם דְּבָרוֹ. נִצָּב בַּשָּׁמַיִם:
וַאֲנִי לְיַחֲדוֹ. בְּכָל יוֹם פְּעָמַיִם. הִנֵּה הוֹדֵךְ עַל הַשָּׁמָיִם:
יְיָ יְחוּדוֹ בְּמַעֲטִירֵי עֲטָרָה. יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָרָה:
וַאֲנִי יָקַר מַלְכוּתוֹ אֲסַפֵּרָה. שִׁמְעָה עַמִּי יִשְׂרָאֵל וַאֲדַבֵּרָה:

אקדא

אֶקְרָא עֶלְיוֹן וְהַקּוֹל נִשְׁמַע · עֲטָרָה לְרֹאשׁוֹ לַעֲנוֹד וְלִקְמַע ·
וַאֲנִי עֲתִירָתִי בְּלַחַשׁ יִשְׁמַע · וְאֶזְעַק אֵלֶיךָ מִצָּרָתִי וְתִשְׁמַע :
הָבוּ זֵרוּתִים כָּבוֹד בְּעֶרֶץ · זְמִירוֹת יַשְׁמִיעוּ מִכְּנַף הָאָרֶץ ·
וַאֲנִי זִכְרוֹ אֲבָרֵךְ בְּמֶרֶץ · מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ :
גּוֹדֵל רֶכֶב רִבּוֹתַיִם קָדוֹשׁ אוֹמְרֵי · רוֹגְשִׁים וְאוֹפַנִּים בָּרוּךְ
גּוֹמְרֵי · וַאֲנִי רִנָּתִי מֵאָה עִם שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה · וְהֶגְיוֹן לִבִּי יִהְיוּ
לְרָצוֹן אִמְרֵי : לֵאלֹהֵינוּ בְּרוֹן יַחַד כּוֹכְבֵי נִשְׁפִּי · נוֹתְנִים
תְּהִלָּה פְּנֵי אֱלֹהִים בְּמוֹפִי · וַאֲנִי אֶעֱמוֹדָה עַל מִצְפִּי · תְּהִלַּת
יְיָ יְדַבֶּר פִּי : קהל וחזן חֲיָילֵי מַעֲלָה מַקְדִּישִׁים · זַכֵּי מַטָּה
רוֹחֲשִׁים · קְדוּשָׁה כְּאַחַת מְשַׁלְּשִׁים : והחיות ישוררו : זולת

**אֶל** אֱלֹהֵינוּ נָשׁוּב בַּצַּר לָנוּ בְּגָלוּתֵינוּ · כִּי אַתָּה צַדִּיק עַל
כָּל הַבָּא עָלֵינוּ · בַּעֲוֹן בִּצְעֵנוּ מֵעַל פָּנֶיךָ שֻׁלַּחְנוּ ·
הֲשִׁיבֵנוּ וְנָשׁוּבָה כִּי אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ : גּוֹלִים בְּנֵי גּוֹלִים מוֹנִים
אוֹתָנוּ בְּאֵיבָה · כֶּסֶף נִמְאַס קוֹרְאִים אוֹתָנוּ בְּחוֹבָה · דִּינָךְ
יוֹשֵׁר וּמִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה · שׁוּבוּ שׁוּבוּ אָמַרְתָּ לָנוּ וְלֹא
נַקְשִׁיבָה : הֲלֹא עַל כִּי אֵין שְׁכִינָתָךְ בְּקִרְבֵּנוּ · מְצָאוּנוּ
הָרָעוֹת בְּאֶרֶץ שִׁבְיֵנוּ · וְכִכְלוֹת כֹּחֵנוּ נִחַמְנוּ בְּאַחֲרִיתֵנוּ ·
לְכוּ וְנָשׁוּבָה אֶל יְיָ כִּי הוּא טָרַף וְיִרְפָּאֵנוּ : זֶה קַיֵּים לָנוּ נַפְשֵׁנוּ
לְשׁוֹבְבָה · כַּאֲשֶׁר הִבְטַחְתָּנוּ לְהַרְבּוֹת וּלְהֵטִיבָה · חוֹזֵק
יָדְךָ וּדְבָרְךָ לְעוֹלָם נִצָּבָה · הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה :
טוּרַפְתִּי בַּגּוֹלָה וְעַד עַתָּה אִיחַרְתִּי · בְּהִתְעַטֵּף עָלַי נַפְשִׁי אֶת
יְיָ זָכַרְתִּי · בְּאַנְחָתִי מְנוּחָתִי לֹא מָצָאתִי · כִּי אַחֲרֵי שׁוּבִי
נִיחַמְתִּי · בּוֹשְׁתִּי וְגַם נִכְלַמְתִּי : כּוֹשֵׁר דְּבָרֶיךָ נִשְׁמְעוּ בְּאָזְנַי
וָאֶחְמוֹד · הֲתוּמוֹת עַל לִבִּי כְּצָמִיד פָּתִיל לִצְמוֹד · לָלֶכֶת
לְפָנַי אִם לָמוֹד תִּלְמוֹד · אִם תָּשׁוּב וַאֲשִׁיבְךָ לְפָנַי תַּעֲמוֹד :

מְרִבְכֶם מִכָּל עַם לֹא חָשַׁקְתִּי בָכֶם כִּי אִם מֵאַהֲבָתִי אֶתְכֶם
וְאֶת אֲבוֹתֵיכֶם נָצַח חַסְדִּי וּבְרִיתִי לֹא אָסִיר מִכֶּם שׁוּבוּ
אֵלַי וְאָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם סוֹכוּ בְצִלִּי בְּנֵי חֲמוּדַי וּבוֹזִיכֶם יַקְלוּ
וְאַכַּבְּדֵם מִכְּבָדַי עָשִׂיתִי פֹּלֶא נָגֶר אֲבוֹתֵיכֶם עֲבָדַי וְגַם
עַתָּה נְאֻם יְיָ שׁוּבוּ עָדַי פּוּדָה אֲרוּכָה כַּאֲשֶׁר הַדִּין יְקוֹב
בְּמִסְתּוֹלֵלֵיכֶם וְאוֹיְבֵיכֶם כִּי אָבְלוּ אֶת יַעֲקֹב צַדֵּק
מֵעֲשֵׂיכֶם וְהַסִּירוּ לֵב הָעָקוֹב וְבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וְלָשָׁבֵי פֶּשַׁע
בְּיַעֲקֹב קְבֵץ אֶקְבְּצֵךְ מִן הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הַדַּחְתִּיךְ וְאִטְּיָבֵךְ
וְאֵרַבָּה אוֹתָךְ כִּי בְּרַחֲתִיךְ רַחֵם אֲרַחֶמֵךְ כִּי אֵלַי הֻשִׁיבוֹתִיךְ
וּמָחִיתִי כָעֵב פְּשָׁעַיִךְ שׁוּבָה אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךְ שׁוּר כִּי בְעָתָה
אָנִי יְיָ אֲחִישֶׁנָּה הִצַּתִּי אֵשׁ בְּצִיּוֹן וַאֲנִי אֶבְנֶנָּה תָּמִיד לְכָבוֹד
בְּתוֹכָהּ אֶרְדֶּה וְאָשְׁכְּנָה וּפְרוּיַי יְיָ יָשׁוּבוּן וְבָאוּ לְצִיּוֹן בְּרִנָּה
אָנוּ לְעוֹלָם נִסְפָּר תְּהִלָּתֵךְ צוּרֵנוּ יַעַן כִּי גְאַלְתָּנוּ מִיֵּד
מַעֲנִינוּ זֵיד בָּרְכָה נַבְּיתָךְ מְלֵבֵנוּ הוֹשַׁע לְעַרְתֵּנוּ יְיָ
תְּשׁוּעָתֵנוּ עורת

## יוצר לברית מילה

אֲפוּנִי אֱמֹיו בְּטַל חַיִּים לְטַלְלָה שׁוֹמְרֵי אִמְרָתוֹ עוֹלָם
לְהַגְבִּילָה בְּאוֹמֵר אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וָלַיְלָה
בְּאוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ חֲתוּמִים בְּקֶרֶן מְשׁוּחָתִים מוֹסְרֵי הַבֶּל
בְּלִי פֶּרֶן וְחֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ נַם בְּרָם בְּרִית מְשֻׁלָּחֵי
מִלְּהַנָּתֵן בְּבוֹר אֵין בּוֹ אַסִּירִים מַלְתֵּן בְּאוֹת אוֹת הַפְּרִית
אֲשֶׁר אֲנִי נוֹתֵן אֵל יִסָּפוֹר בְּבִתַּב עַמִּים מֻחְבָּלוֹ לְעַם זוּ
רִשּׁוּם בְּרִית לְעָלוֹ כָּל הַכָּתוּב לְחַיִּים יֵאָמֵר לוֹ קָדוֹשׁ דְּבַר
קָדְשׁוֹ כְּזִכּוֹר לְזֶרַע חֲנִיכָיו הַקְּדִישִׁים לְבָשָׂר מִשְׁאַת חַיּוֹ וְכִבּוּדָיו
מֻקָּם דְּבַר עֲבָדוֹ וַעֲצַת מַלְאָכָיו הֲלֹא לְפָנָיו צְוָחָה עֲרֵלָה

לעבור

לַעֲבוֹר׃ הוֹלִיד בְּטַהֲרָה יְדִיד וְיָחִיד וְגָבוֹר׃ חֲגוֹר חַרְבְּךָ עַל
יָרֵךְ גִּבּוֹר׃ וְאָז נִפְקַד כְּנֶעֱקַד פְּרִי בִטְנוֹ׃ וְלִשְׁמוֹנָה חִתְמוֹ
וּבְדָמִים חִתְנוֹ׃ וַיָּמָל אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק בְּנוֹ׃ זְמוֹרָתוֹ הֲקוּקָה
בְּכֵס אֵל אֵלִים׃ נוֹלַד מָהוּל וְחִבֵּב קְוֻצַּת תַּלְתַּלִּים׃ וַיַּעֲקֹב
אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֹהָלִים׃ חֲנִיטָיו בְּבֹא שֶׁפִּי לָקוֹב׃ אָז רָאָה
סְפוּנֵי חוֹל וּפָץ מָה אָקוֹב׃ מִי מָנָה עֲפַר יַעֲקֹב׃ טָמוּן בַּחוֹל
חוֹק נִדְרָשׁ וּמוּשְׁלָם׃ חוֹק גְּבוּל לְיָם שָׂם חוֹק עוֹלָם׃ וַיַּעֲמִידֶיהָ
לְיַעֲקֹב לְחוֹק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם׃ יוֹשְׁבֵי נוֹף חָדְלוּ בְּרִית
עַם הֵן תָּוִי׃ עַד זֻמַּן פְּקוּדָתָם לָצֵאת לְהַדְוִי׃ אַךְ אֶת מַטֵּה
לֵוִי׃ כַּאֲשֶׁר אִישׁ הָאֱלֹהִים בֵּרְכוֹ לַהֲלוֹם׃ וְנָבִיא קִלְסוֹ לְבַל
לֶעֱלוֹם׃ בְּרִיתִי הָיְתָה אִתּוֹ הַחַיִּים וְהַשָּׁלוֹם׃ לֹא מָל בְּכוֹרוֹ
וְנִתְבַּקֵּשׁ בִּמְעוֹנָה׃ לוּלֵי לָקְחָה חַצּוּר זְרֵיזָה וּמְשׁוּנָה׃ וַתִּכְרוֹת
אֶת עָרְלַת בְּנָהּ׃ מִפֶּרֶךְ הִדְרַרְתִּיךְ בְּכוֹשֶׁר הוֹרַיִךְ תְּמִימַיִךְ׃
כְּנָתְנוּ רֵיחַ דּוֹדַיִךְ וּסְמָדָדוּ כְּרָמַיִךְ׃ וָאֶעֱבוֹר עָלַיִךְ וָאֶרְאֵךְ
מִתְבּוֹסֶסֶת בְּדָמַיִךְ׃ נַפְשֵׁךְ הֶחֱיֵיתִי כָּל בְּכוֹר בְּמִחְיִי׃ בְּתָוִיתִי
עַל פְּתָחַיִךְ תָּיו תֶּחְיִי׃ וָאֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ חֲיִי׃ שְׂכַר שִׁעְבּוּד
תּוֹרִים וּנְקֻדּוֹת הַכֶּסֶף׃ בְּגִין אֶבְרוֹתֶיהָ חֲרוּצֵי יְרַקְרַק לְחוֹסֶף׃
כַּנְפֵי יוֹנָה נֶחְפָּה בַכֶּסֶף׃ עֶלְיוֹן בִּבְרִית לְשׁוֹן יָם הֶחֱרִים׃
וּמִקְרָא מָלֵא הֵן הֵן הַדְּבָרִים׃ לְגוֹזֵר יַם סוּף לִגְזָרִים׃ פַּסּוּ
וְחָדְלוּ מִפְּנֵי טוֹרַח הַדֶּרֶךְ׃ מִלָּמוּל הוֹלְכֵי יְשִׁימוֹן עֲלֵי דֶרֶךְ׃
כָּל הָעָם הַיְלוֹדִים בַּמִּדְבָּר בַּדֶּרֶךְ׃ צָלְחוּ יַרְדֵּן מְשָׁרֵת וְעַם
אֵל׃ צִוָּה לַעֲשׂוֹת חַרְבוֹת צֻרִים כְּהוֹאֵל׃ וְשׁוּב מוֹל אֶת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל׃ קְצִין עָם כְּנִכְנַס לְמֶרְחַץ מוּשְׁלָל׃ פָּץ אֵין פָּתִיל
וְלֹא רֹאשִׁי מוּכְלָל׃ חָנֵנִי יְיָ כִּי אֻמְלָל׃ רִוָּךְ שִׁירוֹת וְתֻשְׁבָּחוֹת
לְעֵלוֹתֶךָ׃ וְאָמַר עֲלֵי חֲתִימַת בְּרִיתֶךָ׃ שָׂשׂ אָנֹכִי עַל

אִמְרָתֶךָ: שָׁר כִּי שְׁמִינִית לִזְמוֹר· וְהִשְׁמִיעַ לַכֹּל תְּהִלָּתְךָ
לֵאמֹר· לַמְנַצֵּחַ עַל הַשְּׁמִינִית מִזְמוֹר: תִּשְׁבִי קִנָּא כְּפָץ לִפְנֵי
הָאֵל· קַנֹּא קִנֵּאתִי לְךָ מוֹשִׁיעַ וְגוֹאֵל· כִּי עָזְבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל: אָכֵן בְּכֵן עוֹשִׂין שְׁתֵּי כִסְאוֹת· לוֹ וּלְבַעַל הַבְּרִית
לֵישֵׁב וְלִרְאוֹת· לִפְנֵי הָעֵדוּת לְמִשְׁמֶרֶת לְאוֹת: לְרַפֹּאתוֹ
שְׁלֹשָׁה כִּסֵּא מְתֻקָּן לָכֵן· רָמַז בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לַהֲקִימְכֶם
וּלְהַחֲיוֹתְכֶם· בְּהִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ לָכֶם: יָחִישׁ יָבֹא לִגְאֹל עֲבוֹטוֹ
מִלַּעֲכוֹב· וָיוֹ עֲבוֹטוֹ לְעֵדוּת בְּיַעֲקֹב· וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי
יַעֲקוֹב: עַמִּי בְחִירִי מֵעַל שֻׁלְחָנִי נִרְחַק· אֲרַחֵם וְאֶזְכּוֹר בִּזְכוּת
הוּחַק· וְאַף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק: זְרוּיִם לְאַרְבַּע כְּרוּיֵי בְּלֶתֶךְ
וָכוֹר· אֶשְׁרוֹק וַאֲקַבֵּץ עוֹד לְבַל לִמְכּוֹר· וְאַף אֶת בְּרִיתִי
אַבְרָהָם אֶזְכֹּר: בְּרִית שַׁבָּת וְתוֹרָה חֻבָּרוּ לְהַתְאִים· בְּגִינָם
נוֹסָדוּ הָרִים וּגְבוֹהִים· כִּי בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים: כִּי בְקִיּוּם
שְׁלָשְׁתָּם תִּגָּאֵלוּ עֲמִיתַי· שׁוֹמְרֵי מִשְׁמַרְתִּי חֻקּוֹתַי וְתוֹרוֹתַי·
אַךְ אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת שַׁבְּתוֹתָי: יָד וָשֵׁם אֶתֵּן לָכֶם בְּבֵיתִי·
טוֹב הַצָּפוּן אַשְׂבִּיעֲכֶם עַמִּי וְנַחֲלָתִי· בַּחֲרוּ בַּאֲשֶׁר חָפַצְתִּי·
וּמַחֲזִיקִים בִּבְרִיתִי: נוֹפְשֵׁי עוֹנֶג וְשׁוֹמְרֵי שַׁבָּת מְהוּלָיו· תְּנוּ
עוֹז לֵאלֹהִים בְּגוֹדֶל מִפְעָלָיו· רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ
לַהֲדוֹם רַגְלָיו· קָדוֹשׁ: הכל יורוך אופן

**אֲזוּרֵי** אֵימָה· בְּרוּאֵי יִרְאָה· אַמִּיצֵי כֹּחַ כְּבוֹדוֹ לְנַשְׂאָה:
אֵמִים רוֹעֲדִים· לְעוֹבְדוֹ בְּיִרְאָה· אוֹמְרִים לְמַלְכָּם
תְּהִלָּה נָאָה: וְעַמּוֹ כּוֹרְתֵי בְרִית· מְהַלְלִים לְזוֹכֵר הַבְּרִית:
לַמֶּלֶךְ הַמְהֻלָּל· מִי לֹא יְהַדֵּר· לְמֶלֶךְ הַמְשֻׁבָּח· מִי לֹא יְאַדֵּד·
לְמֶלֶךְ הַקָּדוֹשׁ· לְעַלֵּה וּלְהַדֵּר· לְסַלְסֵל וּלְפָאֵר· שְׁבָחוֹ
לְכַדֵּר· וְעַמּוֹ עַרְבִית וְשַׁחֲרִית· מְיַחֲדִים לְזוֹכֵר הַבְּרִית:

יִתְגַּבְּרוּ יִתְגַּבְּרוּ· מְשָׁרְתֵי עֶלְיוֹן· יִתְנַשְּׂאוּ יִתְנַשְּׂאוּ· בַּעֲלֵי
זִהְיוֹן· יְפָאֲרוּ יְבָאֲרוּ· לְהַלְלוֹ בְּצִבְיוֹן· יִשְׂאוּ כִנּוֹר עֲלֵי הִגָּיוֹן·
וְעַמּוֹ כְּטַל שְׁאֵרִית· מְפָאֲרִים לְזוֹכֵר הַבְּרִית: עִירֵי גְבוּרָה·
מְפַעֲמֵי שְׁכִינָה· עוֹטְרֵי כְתָרִים· לֵאלֹהֵי מְעוֹנָה· עֶלְיוֹן
מְרַנְּנִים· גִּילָה וְרִנָּה· עוֹשִׂים מְלַאכְתָּם· בְּאוֹמֶן אֱמוּנָה·
וְאוֹם בַּת עִבְרִית· מְהַדֶּרֶת לְזוֹכֵר הַבְּרִית: זִמְרָה וּבְרָכָה·
שֶׁבַח וְהוֹדָאָה וְהַלֵּל· זִיקֵי חַשְׁמַלִּים פּוֹצְחִים לְמַלֵּל· זָהֳרֵי
אֵל· מַלְכָּם מַכְתִּירִים לְכַלֵּל· זְהִירִים זְרִיזִים גָּדְלוֹ לְסַלֵּל·
וְאוֹם נָאוָה שְׁחַרְחוֹרִית· מְשַׁבְּחִים לְזוֹכֵר הַבְּרִית: רֶכֶב
אֱלֹהִים אַלְפֵי רִבּוֹתַיִם· רוֹגְשִׁים קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ בְּמַחֲנוֹתַיִם·
רוֹחֲשִׁים בָּרוּךְ בְּלִי עֲצַלְתַּיִם· רוֹעֲשִׁים וּמְנִיעִים סִפֵּי אַמּוֹתַיִם:
וְאוֹם הֲתוּמָה בִּבְרִית· מְבָרֶכֶת לְזוֹכֵר הַבְּרִית: והחיות זולת

**אות** בְּרִית שִׁלַּשְׁתִּי לְמַרְפֵּא עוֹלָם· בַּעֲגִינַת קֶשֶׁת לְזוֹכֵר
בְּרִית עוֹלָם· גְּזֵירָה וְיוֹם נוֹפֶשׁ נִתַּן כִּגְבוּלָם· בֵּינִי וּבֵין
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִיא לְעוֹלָם: דּוֹדַי בָּם מְעוּטָרִים בַּחוּרַי
בְּחוּנַי· הַמְסֻמָּנִים וּמְאֻתָּתִים לְהִנָּצֵל מֵרִשְׁפֵּי כִּוְיוֹנַי· וְכָל
רוֹאֵיהֶם יַכִּירוּם מוּתְמָמִים לְפָנַי· כִּי הֵם זֶרַע בֵּרַךְ יְיָ: זוּבָדוּ
צוּרִים חֲמִשָּׁה לַבְּרִית בְּשָׂרִים· חֶצֶב אָבוֹת שְׁנַיִם הֵמָּה
הַיּוֹצְרִים· טְהוֹרָה שְׁלֵשָׁה וּבֵן נוּן שְׁתַּיִם הֵרִים· וַיַּעַשׂ לוֹ יְהוֹשֻׁעַ
חַרְבוֹת צֻרִים: יוֹסַבּוּ צֻרִים לַחֲרָבוֹת בָּמוֹ לְהִמּוֹל· כַּאֲשֶׁר מָלוּ
בְּצוּר שִׁלְשׁוֹם וּתְמוֹל· לָכֵן סְמָכָם בְּצִוּוּי מְשָׁרֵת לָמוּל· עֲשֵׂה
לְךָ חַרְבוֹת צֻרִים וְשׁוּב מוֹל: מֵטִיב לְנַגֵּן אִישׁ הַבֵּינַיִם כְּפָלְחוֹ·
נִזְדַּמְּנוּ חֲמִשָּׁתָן וְנַעֲשׂוּ אַחַת לְצַלְּחוֹ· סָלַק הַבַּרְזֶל עַצְמוֹ כְּזָכַר
אוֹרְחוֹ· וַתִּטְבַּע הָאֶבֶן בְּמִצְחוֹ: עֵסֶק מִילָה שַׁבָּת דּוֹחָה
עֲשִׂיָּתָהּ· פְּרִיעָתָהּ וּמְצִיצָתָהּ· רְחִיצָתָהּ וְאִסְפְּלָנִיתָהּ· צוֹרֵךְ

מלאכה

מְלָאכָה שֶׁאִי אֶפְשָׁר מִבָּעֶרֶב לַעֲשׂוֹתָהּ׃ לָקָרְבָּה אֶל
הַמְּלָאכָה לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ׃ קָנִית קֶדֶם נַחֲלָתֵךְ מִבֵּין חֲמוֹרִים׃
רְאוֹתֵךְ תְּבוּסַת דָּם בְּהַכּוֹתֵךְ בְּכוֹרִים׃ שַׁדַּי תַּפְרִנוּ וְאוֹיְבֵיךְ
תְּפַסֵּג גֶּזָרִים׃ בַּאֲשֶׁר שָׁמַע לְמִצְרַיִם יָחִילוּ צוֹרִים׃ אֵל
יָקִים בְּחַסְרוֹ נִיבוֹ שֵׁנִית לְמַלְאוֹתוֹ׃ יָחִישׁ לְרַחֲמֵנוּ לְמַלְּטֵנוּ
מְתָלְאוֹת׃ כִּימֵי קֶדֶם יַרְאֵנוּ נִפְלָאוֹת׃ גּוֹאֲלֵנוּ קָדוֹשׁ שְׁמוֹ יְיָ
צְבָאוֹת׃ עזרת

---

# סליחות לשני וחמישי ושני

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים מִתְנַהֵג בַּחֲסִידוּת מוֹחֵל
עֲוֹנוֹת עַמּוֹ מַעֲבִיר רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן מַרְבֶּה לִסְלֹחַ

אֵל

לנוסח תקיף ומשכל כלומר המלך אשר מלכותו בכל משלה עיקר יסודו על נושא רחמים: מתנהג ר"ל מורגל בתורת חסידות כדכתיב כי חסיד אני נאם ה' לא חטור לעולם וכתיב נמי ורב חסד וקהסיד וחזיל מה החסידות: מוחל עוונות ר"ל כמו שחסיד שומע תרפתו וחיזו מעיד ומעביר על מדותיו כך הק"בה שותק ומוחל עוונות עמו דכתיב נושא עון ופשע וחטאה וכתיב נמי נושא עון ועובר על פשע לשארית נחלתו. וכתיב לריק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו: מעביר רחמן דחמריכן ברחם השכה דמפר' דבי רבי ישמעאל דברי ג"ם היפה עניל הק"בה מעביר רחמן רחמן וכך היה המדה של רב חסד מי"ג מדות ופרש"י עון רחמן כפה לתת לכף מעבירו ושמטו שאם היה מחלה על מחלה כיון שאסר לחת מהן יכריחו הזכיות וכך היה המדה. ורב אלפס כתיב מעביר רחמן רחמן וכך היה המדה כפה כותבו כסר ותמים בדרכיו אם נכשל בחטא ועדיין לא נח חטא לידו מקודם הין הק"בה כותבו עליו אלא מעבירו וכך היה מדתו של הק"בה אלא לחייב בתחילה שנאמר הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר ותמר רבה עון עמי הינו כמחק דחי אי אינה רוב שנות מחסב בהדייהו. פ"ו לגרון ושפלתם הה דתניא מעביר רחמן רחמן וכך היה המדה הה דתניא ר' ישמעאל בחסם ירח סמים שהוא קבע בעשרת המכות ושוחר חמורות ובעתים הוטה בקלות מדתו של הק"בה שהוא מעביר רחמן רחמן ובתורת קדיקים הוא ועון עמי הינו נמח' אלא תלוי ועומד עד פעם שימי' בחותם שעם מחשבון אם זכיותיו מרובין מעוונותיו הרי עבדו עוונותיו רחמן ואינן מסודין עליו כאלו לא עשאם אבל אם בגרו אותן עונות כשמטרפין ונשקלין זה עם זה רובן חובות הרי כל אחד ואחד נחשב

זהו

לַחֲטָאִים וְסָלַחְתָּ לַפּוֹשְׁעִים עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם כָּל בָּשָׂר
רָדוּף לֹא כְרָעָתָם תִּגְמוֹל: אֵל הוֹרֵיתָ לָנוּ לוֹמַר שָׁלֹשׁ
עֶשְׂרֵה זְכוֹר לָנוּ הַיּוֹם בְּרִית שָׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה כְּמוֹ שֶׁהוֹדַעְתָּ
לְעַנְיֵי מְקֶדֶם וְכֵן כָּתוּב וַיֵּרֶד יְיָ בֶּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא
בְּשֵׁם יְיָ:

## ויעבור

זהו המדה הזה מי"ג מדות המנויין בדרכי הסם בפרק' ויעבור וכו' עכ"ל: מרבה מחילה לחוטאים הלו העומדין בסוגב ר"ל הוחיל ובסוגב הושחים בתשובה כל הזמן הקב"ה מוחל להם זה לשון מרבה מחילה וכו': וסליחה לפושעים הלו המורדים כדאמרי' דעוכות הלו עבירות פשעים הלו המורדים תחתת הלו הפגעות ר"ל כשיעשו תשובה שלימה ולא יחטאו עוד הקב"ה מרבה להם סליחה לא זו שמוחל עוונותיהם הלא אפילו כל חטאתם אשר עשו נחשב להם לצדקה שכל כל פשעיו אשר עשה לא יזכרו לו בצדקתו אשר עשה יהיה הרי משמע מה שעשה נחשב לו לצדקה לא עב בתשובה ואמרי' כמי בתקוס שבעלי תשובה עומדים אפילו לצדיקים היכן עומדי' ומרבה סלחי לא מסליחה לפושעים: עושה צדקות כו' ר"ל הקב"ה עושה צדקות עם יש עוש זכות מצלם הקב"ה שכר טוב והיכו מקבלת עוש שכר לכל בריה ובריה: לא כרעתם תגמול היך הקב"ה מצלם להם כפי רעתם וכפי הינו רק עושה להם לפניס מעורת הדין כדכתיבי עס יי' אסמך והרבם עמו תחת: ולא כרעתם תגמול מלתא נפתי נפשיה הוא וקאי אלעליל עושה צדקות כו' ולא כרעתם תגמול ר"ל היכו מקפח עוש שכר וקאי לרשעים כי לפעמים לדם רשע גמור וחסת אחד יש לו הקב"ה היכו מקפחו ונותן לו שכרו הטוב בעוה"ז הב וזהו לא כרעתם תגמול אלא עושה רשע גמור וגם יש לו זכות מן הדין לא יהא לו אחד לכולם ויאבד מן העוה"ז הב ומן העה"ז הז רק הקב"ה היכו גומל לו לפי רעתו ומצלם לו זכותו לכל הפחות בעוה"ז: אל הוריית לנו לומר י"ג ר"ל י"ג מדות ויעבור יי' וגו' ואמרי' בר"ה פ"ק ר' יוחנן אומר מקרא כתוב אי אפשר לומרו מלמד שהקב"ה מתעטף כשליח צבור והראה למשה סדר תפלה ואמר לו כל זמן שישראל חוטאין לפני יעשו כסדר הזה ואני מוחל להם: זכור לנו היום כו' כלומר כמו שהודעת לעניו זה מרע"ה דבתיב והיום עשה עמנו חסד והודעת לו מקום הי"ג מדות וכרת עמו ברית על הי"ג מדות שכל זמן שישראל יהיו זוכרין אותם מחילת חוזרת ריקם כדאמרינן בר"ה פ"ק אמר רב יודח ברית ברית לי' י"ג מדות שחיכן חוזרות ריקם שנא' הנה אנכי כורת ברית פי' ברית כרות לי' י"ג מדות הללו שאם יזכירום ישראל בתפלת תעניתם חיכם חוזרת ריקם והנה אנכי כורת ברית אמר למשה ר"ל י"ג מדות ע"כ עתה שאנו מזכירין הי"ג מדות ומתפללין לפניך אל תשיבנו ריקם מלפניך: וכן כתוב וכו' סיפא דקרא ויעבור וגו' ומזה מבין עיקר רחימו' שהקב"ה הרחה למשה וכו' כדלעיל ובצטיוחו שחיכן חוזרות ריקם רק שזוכה מבין גם תקי לת פסוק שהוא ויקרא וגו', והם ן גומרו ומתחיל ויעבור וגומר הוגמת הקב"ה

וַיַּעֲבֹר יְיָ עַל פָּנָיו וַיִּקְרָא׃

יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת׃ נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה׃ וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵינוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ׃

סְלַח לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ׃ מְחַל לָנוּ מַלְכֵּנוּ כִּי פָשָׁעְנוּ׃ כִּי אַתָּה יְיָ טוֹב וְסַלָּח וְרַב חֶסֶד לְכָל קוֹרְאֶיךָ׃

סְלַח לָנוּ אָבִינוּ כִּי בְרוֹב אִוֻּלֹתֵינוּ שָׁגִינוּ׃ מְחַל לָנוּ מַלְכֵּנוּ כִּי רַבּוּ עֲוֹנֵינוּ׃ אֵל אֶרֶךְ אַפַּיִם אַתָּה׃ וּבְעַל הָרַחֲמִים

סדרחה לפסה י"ג מדות ולמדו סדר תפלה והק"ה אומר י"ג מדות דוגמת מרע"ה שהתפלל בי"ג מדות לפני הק"ב תחר סדרחה לו ותפסר מויקרא ג"כ מרומז סדר תפלה

הוחיל והק"ב קרא בפסה י' רמז למשה ג"כ סיקרא פס י' בתפלה:

יְיָ יְיָ הוא מדת הרחמים לחת קודם שיחטא ולחת לאחר שיחטא ויעוד לין להקשות למה"ב הרחמן הוא לע"פ שיודע שפלם זה סופו להטות מ"מ לינו כדון לנו מקום ממתין לו לחולי יעוד: ארך לפים פי' רש"י מאריך לפו ולינו מהרר ליפרע ממנו עכשיו ולינו לנו מקום זה שלינו מתיח לחותו לנו לפולו לינו מיסרו ביסורין: ורב חסד פס עכשיו ולינית מהלה על מלקה הק"ב רב חסד מטה לת עלמו לכלי חסדים ומכריע לת כל העכשיו: ואמת לפלם סדר טוב: כלר שומר ועושה חסד לג' לפים דורות: נושא כו' פי' עונות לנו דרשות פעמים לנו המורדים פרשה פותא להכעיס והטאים לנו שגגות ונקה הוא לשבים כך כתן כי"ג מדות: כי אתה יי' וכו' פי' כי עוד יי' לעוביים לפלם שברם לע"כ: וסלחת לחוטאים: ורב חסד וכו' כתרגומו לכל מאן דמפלי קדמך:

אמר אברהם הלוי שמעתי מארוני אבי הגאון זצ"ל על הפדרש ולקוט מרשת ואחנן:

בכודרש לחיד תפה לק"ה הרחיקי מידת הרחמים והסיד הק"ב כל מקום שכ"ה הוא מידת הרחמים המדרש זה תיוה מקד סה שלל תפה ומד הסיד הק"ב וכי מה ת"ל שהקדוש ברוך הוא מתפלל בי"ג מדות אלא לומר שתי מדות הרחמנים שתי מדות הן לחת קודם שיחטא ולחת לאחר שיחטא ועל זה נאמר הנני עומד לפניך בחורב וכעל עסקינן אחר הפס לחסנין לחינו בכלל א"ר יהושע בן לוי בי"ג מדות והתיעל הן הפס הפני ועוקר ומעביר הס מחשבים הפס ועל לחלי לא היה מוקד יען לחמת על בנים היה הק"ב יכול להתם לפניהו ומעבירו אחת ועכשיו אחת ומלמד שהוא מקבל כל בנים בשוב לבן לחר שבה כל מקום שכ"ה הוא מדת הרחמים ופסק מתחיל הן הפס הרחמן כך"ת. לו הן הפס הפני ומסיים הן הפס הרחמן מתחיל ב"י מדות:

אל ארך וכו' פי' לחה גבור וחזק שלחה מלריך לפך לרשעים המכעיסי' לחוקך ע"ך לחיזהו גבור כו' וכל זה לחה עושה מכח שלחה בעל הרחמים ומרחם על כל

רַב חֲסָדִים נִקְרֵאתָ: וְרֵךְ תְּשׁוּבָה הוֹרֵיתָ: גְּרֹל רַחֲמֶיךָ
וַחֲסָדֶיךָ: תְּזַכּוֹר הַיּוֹם וְכָל יוֹם לְזֶרַע יְדִידֶךָ: חָפֵץ אֵלֵינוּ
בְּרַחֲמִים: כִּי אַתָּה הוּא בַּעַל הָרַחֲמִים: בְּתַחֲנוּן וּבְרִפְלָה
פָּנֶיךָ נְקַדֵּם: כְּהוֹרַעְתָּ לָעָנִי מִקֶּדֶם: מֵחֲרוֹן אַפְּךָ שׁוּב: כְּמוֹ
בְּתוֹרָתְךָ כָּתוּב: וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ נֶחְסֶה וְנִתְלוֹנָן: כְּיוֹם וַיֵּרֶד
יְיָ בֶּעָנָן: תַּעֲבוֹר עַל פֶּשַׁע וְתִמְחֶה אָשָׁם: כְּיוֹם וַיִּתְיַצֵּב
עָמּוֹ שָׁם: הַאְזִין שַׁוְעָתֵנוּ וְתַקְשִׁיב מִנּוּ מַאֲמָר: כְּיוֹם וַיִּקְרָא
בְּשֵׁם יְיָ וְשָׁם נֶאֱמָר:

ויעבור

מַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מְרוֹם: וּמַה נְּסַפֵּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן שְׁחָקִים: מַה
נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מה׳ נְדַבֵּר וּמַה נִּצְטַדָּק: אֱלֹהֵינוּ בְּשִׁנּוּ
בְּמַעֲשֵׂינוּ וּנְכָלְמָנוּ בַּעֲוֹנֵינוּ: אֱלֹהֵינוּ בְּשִׁנּוּ וְנִכָּלְמָנוּ לְהָרִים אֱלֹהֵינוּ פָּנֵינוּ
אֵלֶיךָ: אֵין לָנוּ פֶּה לְהָשִׁיב וְלֹא מָצָא לְהָרִים רֹאשׁ: כִּי עֲוֹנוֹתֵינוּ רַבּוּ
לְמַעְלָה רֹאשׁ וְאַשְׁמָתֵנוּ גְּרֵלָה עַד לַשָּׁמַיִם: כִּי עֲוֹנוֹתֵינוּ עָבְרוּ רֹאשֵׁינוּ
כְּמַשָּׂא כָּבֵד יִכְבְּדוּ מִמֶּנּוּ: כִּי עֲוֹנוֹתֵינוּ רַבּוּ מִלְּמָנוֹת וְחַטֹּאתֵינוּ עָצְמוּ
מִמִּסְפָּר: כִּי עֲוֹנוֹתֵינוּ נַגִּיד נִדְאַג מֵחַטֹּאתֵינוּ: כִּי פִּשְׁעֵינוּ נֵדַע וְחַטֹּאתֵינוּ
נַגְּדֵנוּ תָמִיד: כִּי רַבּוּ מְשׁוּבוֹתֵינוּ לְךָ חָטָאנוּ: לְךָ לְבַדְּךָ חָטָאנוּ וְהָרַע
בְּעֵינֶיךָ

מעשיך שנת׳ יי׳ רחום וחנון: ולרך תשוב׳ הוריית שהרשה למשה כאמר הסליח: לזרע
ידידך לבני אברהם שנקרוי ידיד כדכתיב מה לידידי בביתי: בתחנון כו׳ פי׳ נקדם לפניך
מעשה עמנו מתנת חנם ובתפלה בפנים זכות אבות וכל זה בעשה קודם שיגיע רוגז
מלפניך לו נקדם בתפלה המקורה הבוקר כהוראת למשה שנקרוי עניו שנת׳ והחזיר את האמר
להחזן וגו׳: כמו בתורתך כתוב שנאמר סלחתי כדבריך וים אומרים כמו שנאמרת בי״ב
פדות: נחמה וכתלונן פי׳ רם״י מי שהוא חוסה תחת כנפי השכינה הוא יתלונן בצלו
שהיא נה מגין בצלות יתלונן לשון לינה ולפי שהיו בצלות הדומה ללילה לכך נקט לשון
לינה: כיום וירד יי׳ בענן במדרש וכשחטאו ישראל בעגל אמרו אין לנו תקנה מן השמים
השלם שנת׳ למשה בקמיהם וכשירד הק״ב בענן מיד ידעו שהשרה שכינתו בתוכם לפי
על פי שחטאו: כיום ויתיצב שמחל לעדר רד שעשו בפתע וליעדר שהיו מזידי כדבר
לא לת בפועשים: שועתינו פי׳ תפלותינו: ותקשיב מנו מאמר תקשיב ותקבל הוידוי
שלנו שהם מתודים בלשון רך שהוא לשון אמירה: כיום ויקרא בשם יי׳ שקרא בשם יתברך
בשם הגדול בקריאתו ושם נאמר לדורות שאותו השם שיהיו חוזר ריקם מי שקורא אותו
בתשובתו ובקריאתו ומתפלל לפניו: ויעבור כתרגום הוה מעבר רוח בנוהם על לפניהי
על משה:

בְּעֵינֶיךָ עָשִׂינוּ: חָטָאנוּ עִם אֲבוֹתֵינוּ הֶעֱוִינוּ וְהִרְשָׁעְנוּ: יָדַעְנוּ יְיָ רִשְׁעֵנוּ
עֲוֹן אֲבוֹתֵינוּ כִּי חָטָאנוּ לָךְ: יָדַעְנוּ כִּי חָטָאנוּ. וְאֵין מִי יַעֲמוֹד בַּעֲדֵנוּ.
שִׁמְךָ הַגָּדוֹל יַעֲמֹד לָנוּ בְּעֵת צָרָה: יָדַעְנוּ כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים צַדְּקָה עֲשֵׂה
עִמָּנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: לֹא כַחֲטָאֵינוּ תַּעֲשֶׂה לָנוּ. וְלֹא כַּעֲוֹנוֹתֵינוּ תִּגְמֹל
עָלֵינוּ: כִּי כְגֹבַהּ שָׁמַיִם עַל הָאָרֶץ בֵּן הִגְבִּיר חַסְדּוֹ עָלֵינוּ: כִּרְחֵם אָב עַל בָּנִים
מְשַׁעֲרֵב. כֵּן תְּרַחֵק מִמֶּנּוּ אֶת פְּשָׁעֵינוּ: כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים. כֵּן תְּרַחֵם
יְיָ עָלֵינוּ: לְמַעַן שִׁמְךָ יְיָ. וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵינוּ כִּי רַב הוּא: לְיָי אֱלֹהֵינוּ הָרַחֲמִים
וְהַסְּלִיחוֹת. כִּי מָרַדְנוּ בוֹ: וְסָלַחְתָּ לַעֲמְךָ אֲשֶׁר חָטְאוּ לָךְ. וּלְכָל פְּשָׁעֵיהֶם
אֲשֶׁר פָּשְׁעוּ בָךְ: וּנְהֵתָם לְרַחֲמִים לִפְנֵי שׁוֹבֵיהֶם וְרַחֲמוּם: וְאַתָּה תִּשְׁמַע
מִמְּכוֹן שִׁבְתְּךָ מִן הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַעְתָּ וְסָלַחְתָּ: סְלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה וְשָׁם נֶאֱמַר. וַיֹּאמֶר
חַסְדְּךָ. וְכַאֲשֶׁר נָשָׂאתָה לָעָם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד הֵנָּה וְשָׁם נֶאֱמַר. וַיֹּאמֶר
יְיָ סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ: הַסֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשְׁמָע. פְּקַח עֵינֶיךָ וְרְאֵה
שׁוֹמְמוֹתֵינוּ וְהָעִיר אֲשֶׁר נִקְרָא שִׁמְךָ עָלֶיהָ. כִּי לֹא עַל צִדְקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ
מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ. כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים: אֲדֹנָי שְׁמָעָה. אֲדֹנָי
סְלָחָה. אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא עַל
עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ:

## אלהינו ואלהי אבותינו

תָּבֹא לְפָנֶיךָ שַׁוְעַת חַנּוּן. תְּהִי נָא אָזְנְךָ קַשֶּׁבֶת תַּחֲנוּן.
שְׁמַע עֲוֹנֵנוּ צֻרָּךְ הַקְשִׁיבָה רִנָּתֵנוּ. שֹׁר מְיַשְּׁרִים וּמַעֲלִים
מְרוֹנֵנוּ: רֹאשׁ לְהָרִים נִכְלַמְנוּ בּוֹשְׁנוּ. רֵיחַ נִרְדְּנוּ כִּי הִבְאַשְׁנוּ.

קלקלנו

**תבא** לפניך שועת חנון מלמון ותחנתן לא ה' ספירמו דו רז"ל מתנת חכם: שועת לעון לעקה מלמון קמתי בקהל לשוע וזה לפי שהשועל מתנת חכם
אין לו דין רק לעקת רחמים ולכן בקש שתבא לפניו לאל התחנון שהוא לעון התחנה והתפלה הזאת ח"ל לבקש שתבא לפניו רק שכאשר בא לפניו יהיו לחזיו מקשיבים ולעון פסוק הוא תהיינה חזק קטובות ואע"פ שאמינו תחנונים ידבר רש"י מתנת חכם מ"מ הוא כאן כגרב ויולפת שמתנתה לשחין הלח ויבש לפי שמיכאן ככה כשאתר התחנן לאל חנון. חנון ר"ל מתנת חכם ותחנון לעון תפלה וכשאתר תחנון לאל תפלה כמו שיש בסיום כל יום תבא לפניך תפלתנו ואל תתעלם מתחנתינו לא מתחנה לעון מתנת חכם: והקשיבה רנון מלמון לאל מרנה ואל התפלה: שר מישרים ריחה והבט מלמון לתורנו ולא קרוב וע"פ עיניך תחזינה מישרים שר"ל הדרכים הישרים שהלכנו בשם: ומעלים מרנון יעלים עינו מחטאים שעשינו שכשרית מרננים אחריהם מלמון וכשדים בחניות רננתם שר"ל לעקתם. ואחר המחבר זה ע"פ הפסוק כי הוא ידע מתי שוח וירח עון ולח יתבונן: ריח נרדנו ע"פ נרדי נתן ריחו ומלת כי נתינה

קִלְקַלְנוּ יְשָׁרִים וְתוֹרוֹת שִׁבַּשְׁנוּ׃ קַרְקַע פָּנֵינוּ בְּכֵן כָּבַשְׁנוּ׃
צַד וּמָצוֹק מִכָּל צַד׃ צֹאן נִדָּחָה מֵאֵין מְצַד׃ פָּנֹה לִימִין וַיִּגְזוֹר
מַעֲצַד׃ פַּחַד מִשְׂמֹאל וְצַיָּד הַצָּד׃ עֵינֶיךָ רוֹאוֹת תִּהְיֶינָה
פְּקוּחוֹת׃ עוֹנִי וְעִנּוּי צָרוֹת הַמְתוּחוֹת׃ סֶפֶד לְרִינָה לְרִצּוּי
תוֹכָחוֹת׃ סַבּוֹת וַהֲפוֹךְ בִּדְרָכֶיךָ הַנְּכוֹחוֹת׃ נְתַנְנוּ בַּעֲוֹנֵינוּ
לִשְׁבִי וּלְבִזָּה׃ נַחְנוּ מְלָכֵינוּ כֹּהֲנֵינוּ לְבוּזָה׃ מָרוֹם נִכְבָּדוֹת
וְאַהֲבָה עַזָּה׃ מִגַּרְתָּ לָאָרֶץ לְשַׁמָּה וּלְעִיזָה׃ לֹא חִלִּינוּ פָּנֶיךָ
לְהַקְדִּים תְּחִנָּה׃ לְהַשְׂכִּיל בַּאֲמִתְּךָ מֵעֲלוֹת צַחֲנָה׃ כָּלִינוּ
כְסָדוֹם בִּשְׁפַל קוֹל הַטַּחֲנָה׃ כִּמְעַט רֶגַע לוּלֵי תְחִנָּה׃ יֶתֶר
הפליטה

טעם על ראש להרים נכלמנו בושנו לפי שריח מעשינו הטובים הבאשנו: קלקלנו
ישרים דרכי הק"בה שנ' כי ישרים דרכי ה': ותורות שבשנו תורה שבכתב ושבע"פ
פי' חשבנו דברי תורה לפתיות: קרקע אל הקרקע כבשנו פנינו מפני הבושה כבשנו
מלשו' הגם לכבוש המלכ': צאן נדחה מאין מצד ישראל הם נדחים כצאן ואין להם
מצוד' לנוס לתוכה: ויגזור מעצד גוזר לגזרים בכלי שמחליקין בה העצים ומשוים
אותם ולשון רז"ל בסדור בעל חוב אמרו אם הוא חרש נותנים לו שני מעצדיו: פחד
משמאל וציד הצד ע"ש פסוק ויגזור על ימין ורעב ויאכל על שמאל ולא ישבעו וגו'
ועניינו שאין לנו מנוס לא בפניית על ימין ולא שמאל: המתוחות הנמשכות מלשון
ויתחס כאהל לשבת: ספד לרינה יהי רצון שתהפוך מספדנו לרנה כמו שנאמ' הפכת
מספדי למחול לי ולרצון יהיו התוכחות ויסורין שבאו עלינו כי הם יהיו סבות להפוך
אותנו לדרכיך הנכוחות וכמו שארז"ל טובה היתה לישראל הסרת טבעת אחשורוש
בנתנו אותו להמן מן מ"ח נביאים וז' נביאות שנתנבאו לישראל וכו': לשבי ולביזה
מל' וכדי בזיון וקצף: מרום נכבדות ואהבה עזה ירושלם שנא' עליה נכבדות מדובר
בך שנתוכ' ברומו של עולם. וישראל שנא' עליהם כי עזה כמות אהבה: מגרת לארץ
הפלת לארץ תרגום ויפול רוכבו אחור וימגר רוכבהון לאחורא: ולעזה לשון לעג בל'
חז"ל כמו מוציא לעז: לא חלינו מלשון ויחל משה להקדים תחנה בעוד היינו שרוים
בעובה וטרם התגלע ריב ה' עם עמו: להשכיל באמתך להשכיל שאתה מאמת
דבריך אפי' לפורענות וההשכלה הזאת היה לנו להיו' לבלתי העלה צחנתינו לפניך צחנה
לשון ביאוש וכן ביואל ותעל צחנתו והוא כנוי לעבירות: כלינו כסדום בשפל קול
הטחנה הכליון הזה עד שהושפלו בני מעים שלא יכלו עוד לטחון המאכל ור"ל עד חדרי
מות מלשון כי בטל הטוחנות שר"ל כח המעכל. וי"א בשביל שהשפלנו עצמינו מהתורה
שהיא כסולת הנטחנת: לולי תחנה מתנת חנם: חסת חמלת מלשון חוסה ה' על

הַגָּלִיטָה לְהַשְׁאִיד חַסְתָּ. יָתֵד וְגֵדֶר תָּתָה וְכִנַּסְתָּ. טִלְטַלְתָּנוּ
כְּנֵגֶד שֵׁשׁ מָאַסְתָּ. טִירַת בֶּסֶף בְּגָלֵינוּ רָמַסְתָּ: חָבוּל
חָבַלְנוּ מֵעַל לְמָעוֹל. חִבַּלְנוּ מֵעוֹל אֶל עוֹל. זְכוֹר צִוִּיתָ בְּלִי
לְגָעוֹל. זְרוּעִים לְקַבִּין וּבָם לְבָעוֹל: וְאַתָּה אֶחָדִי כָּל הַבָּא
וְדַאי צַדִּיק וָלָנוּ הַדָּבָה. הַיּוֹם כְּמַאֲז בְּלִי סְפָרָה. הֲגֵנוּ לְפָנֶיךָ
בְּאַשְׁמָה רַבָּה: דַּלַּת עַם לְקַלֵּם וְחֵרוּף. דְּחוּפִים סְחוּפִים
נָתוּנִים לְטֵרוּף. גָּלוּת וְשִׁעְבּוּד בְּנָסְיוֹן וְצָרוּף. גַּלְגֵּל בָּחֶסֶד
לְסַלִּיחָה וּמְחִילָה: בְּרַחֲמֶיךָ עוֹד בְּרֻבּוֹת עִתִּים. בְּךָ נוֹשֵׁעַ
קִים

עמך: יתד וגדר תתה וכנסת יל"ה נתת וכנסתה בתוכנו כיתד תקועה וכגדר
תכניס קבועה: טולטלתנו כנגד שש מאסת והיל"ה זה היה סבה שטלטלתנו
בשלש פורעניות שבח' ליון שהה תחרב וירושלים לעייס תהיה והר הבית לבמות יער
כנגד ג' עבירו' המחוסים בעיניך והם ע"ז גלוי עריות ושפיכות דמים שהיו בירושלים
ר"ם ן שבסבתם נחרב וים מפרסים טלטלתנו שבת עביר' אחת והיה שנאת חנם כנגד ג'
בירושלים ועל ידה נחרב בית שני וזו לשנה שקולה ומחוסה לפניך כנגד ג' עבירו' שהיו בירו'
רחמן כתיתה ביומא פ"ק בתריכו' ומסיי' שם ללמוד שקול שנאת חנם כנגד ע"ז גלוי
ערות ושפיכות דמים: טירת כסף ב"ה שנת עליו עמודיו עשה כסף: בגלגלנו
רמסת שנחמר לבן נבגלגלכם ליון שדה תחרש: חבול חבלנו לקחנו עבוטו של זה
ושל חלמה שחסרה לו תורה ומעלנו בו ולבן חבלנו לשון נופל על לשון נופל ושבחר לו
מעשה ודיך לשון השתחה: מעול אל עול מפרה של פרה: כלי לגעול שנחמר לא
מחסתים ולא נעלתים: זרויים פזורים מלשון ותתכם לזרה בגויים: לקבין שנחמר
וקנאתים מכל הארצות: ובם לבעול שנחמר ותכני פעלתי בכם: כל הבא עלינו
מהפורעניות: ודאי צדיק אתה שבהשחותיך לקבץ מתחרת הרבה ולפי תפלק בדברך
תזכה בשפעיך: ולנו הדבה בשניל דבתינו רב' שלמה מוליחי' על אבינו שבשמי' לעשות
תורתו פלסתר היה שהיו אומרים שהיו סבים מדרכינו שהיו היום לחרי הפורענויות כמאז בעת
שלוה בלי סבה ר"ל בלי סבות דבר חדש שהגיענו לזה סבה מל' כי היתה סבה מאתי':
רלת עם ישראל: לקלם מלשון לעג וקלס שעגיינו בזה: וחרוף ל' חרפה: סחופי
מל' עפר סוחף והוא לשון הולכה ודחייה: נתונים לטירוף מלשון ערף טורף יוסף
הוא ל' רע"ל נטורפה לעתו שהוא ל' גלגול הדעת: בנסיון על שם כי מנסה ה' אלקיכם
אתכם: וצירוף כדכתי' וצרפתי אתכי: גלגל בחסדך הרבי' שיסורין הללו יהיו לשליח:
ותירוף ל' והיה עליהו לתרופה: ברחמיך עוד ר"ל ותעשה עוד ברחמיך פמו שעשית:
ברבות עתים לשעבר יום לפרסו ג"כ ברחמיך שעשית לשעבר תעש' עוד ברבו' עתים
להבא: בך נושעה ישראל נוסף בה: קיים והושעתים שב' והושעתי אתכם מכל

קַיֵּם וְהוֹשַׁעְתִּים · אֵלֶּה מֵרָחוֹק יָבֹאוּ כִּתִּים · אֵלֶּה מִצָּפוֹן צִיִּים
וְכִתִּים: שֶׁלָּךְ הֵם עֲבָדֶיךָ וְעַמֶּךָ · לַבֵּב כִּימֵי קֶדֶם נְעִימֶךָ ·
מָשְׁכֵנוּ אַחֲרֶיךָ שִׂימֵנוּ בְּרִישׁוּמֶךָ · הַכֹּל חֲפֵצִים לְיִרְאָה שְׁמֶךָ:
הַקָּטוֹן לְאֶלֶף גַּדֵּל רְחוּמֵנוּ · וְהַצָּעִיר לְגוֹי עָצוּם לְהַעֲצִים
בִּתְחוּמֵנוּ · יַחַד כְּכָל צִדְקוֹתֶיךָ לְרַחֲמֵנוּ יָשׁוּב נָא אַפְּךָ וּתְנַחֲמֵנוּ:

אל מלך · ויעבור · יי יי · וסלחת · סלח לנו · כי אתה יי

כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תּוּרֵא: הַאֲזִינָה יְיָ תְּפִלָּתֵנוּ הַקְשִׁיבָה לְקוֹל
שַׁוְעָתֵנוּ: הַקְשִׁיבָה יְיָ לְקוֹל תַּחֲנוּנֵנוּ מַלְכֵּנוּ וֵאלֹהֵינוּ כִּי אֵלֶיךָ
נִתְפַּלָּל: שִׁמְעָה יְיָ תְּפִלָּתֵנוּ וְשַׁוְעָתֵנוּ הַאֲזִינָה וְאֶל דִּמְעָתֵנוּ אַל תֶּחֱרָשׁ:
שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵינוּ: שְׁמַע
קוֹלֵנוּ יְיָ נִקְרָא חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ:

לַיְיָ הַיְשׁוּעָה עַל עַמְּךָ בִּרְכָתֶךָ סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי
יַעֲקֹב סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בּוֹטֵחַ בָּךְ: יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ
יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ: כִּי לֹא עַל צִדְקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ ·
כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים: אֲדֹנָי שְׁמָעָה אֲדֹנָי סְלָחָה אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל
תְּאַחַר לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ:

## אלהינו ואלהי אבותינו

יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ תְּחִנָּה עוֹרְכִים · שֶׁהֶם מְצִירִים וּלְהִוָּשֵׁעַ
צְרִיכִים · צָרֵיהֶם עֲלֵיהֶם עוֹל מַאֲרִיכִים · כָּל
זֹאת הִגַּעְתָּם וְשִׁמְךָ מְבָרְכִים: חוֹלִי וּמַכְאוֹב לְהִכָּתֵב לֹא
נִמְסַר · עֲלוּבִים מִנּוֹעַר וּמֵהֶם לֹא הוּסַר · קָדוֹשׁ בְּיָדְךָ לְפַתֵּחַ

מוסר

עונותיכם וגו׳: יבואו כיתים ל׳ כתות כתות: צ״ים וכתים שני אומות הם יושבי
הים ועל שם הפסוק אלה מרחוק יבואו מצפון ומים וגו׳: לבב מלשון לבבתני אחותי
כלה שהוא ל׳ אהבה בלב: שימנו ברישומך במנין החתומים מהכל החפיצים ליראה
את שמך: הקטון יעקב כי קטן הוא: רחומינו לשון אהבה כדרז״ל כד הוה רחמתין
עזיזא: להעצים לשון ולאין אונים עצמה ירבה: בתחומינו א״י: ישוב ישוב
אפך מעלינו ותנחמינו להשיב את ציון כבתחילה:

ישראל עורכים מסדרים כמערכו׳ הקרבנו׳: שהם מצירי׳ שהם בצרה ולכך
להושע צריכים ובכל יום ויום מתחדשי׳ גזירותיהם וזהו צריהם כו׳ ועל כל
זאת שמך מברכים ע״ד בכל זאת שמך לא שכחנו וכו׳: לא נמסר אי אפשר: עלובים
מנוער

מוסר׃ בְּאֱמָנוּתְךָ הַנְּקֵיָה וְלֹא בְּאֱמָנוּת בָּשָׂר׃ הַלּוֹבֵשׁ
צֶדֶק וְלוֹ בְמֵעִיל עֲטִיָּה׃ וּמַמְכָּה עֲצָמָה מְתֻקָּן רִטָּה׃
קוֹמֵם עֲדָתְךָ מִנְּפֶלֶת הַמְּטוּיָה׃ בְּכֹחֲךָ הַגָּדוֹל וּבִזְרוֹעֲךָ
הַנְּטוּיָה׃ בְּאַהֲבָתְךָ וּבְחֶמְלָתְךָ מְנַשֵּׂא וּמְנַטֵּל׃ עֲצַת צוֹרְרֶיךָ
תְּסַכֵּל וּמַחְשְׁבוֹתָם תְּבַטֵּל׃ רַבָּה מְהוּמָה בֵּינֵיהֶם הַטֵּל
וּמְלַאַךְ אַכְזָרִי רוּחָה וּמְטַלְטֵל׃ בַּעֲבוּר כְּבוֹד עַצְמְךָ וְשֵׁם
קָדְשְׁךָ הַמְהֻלָּל׃ נוֹרָאוֹת הַפְלֵא לְבַל יִתְחַלָּל׃
יוֹעֲצֵיהֶם וְאִיתָנֵיהֶם תּוֹלִיךְ שׁוֹלֵל׃ וּבָהֶם תְּעוֹלֵל בַּאֲשֶׁר
בִּי תִתְעוֹלָל׃ מֵקִים מֵעָפָר דָּל וְאֶבְיוֹן מֵאַשְׁפָּה׃ בְּנֵי סָחֳךָ
בַּל תִּתֵּן לָכְלָה וּלְחֶרְפָּה׃ אִם בְּפִקּוּדֶיךָ מִתְעַצֶּלֶת וּמַרְפָּה
עַל כָּל פְּשָׁעֵינוּ אַהֲבָתְךָ תְּהֵא מְחַפָּה׃ יְתֵרָה הֲבָתָם
לָפָנֶיךָ אַדּוֹנֵי הָאֲדוֹנִים׃ בֵּינְךָ וּבֵינָם קְרוּאִים לְךָ בָּנִים
רַחֲמֶיךָ יַקְדִּמוּנוּ אֱלוֹהַּ עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים׃ טֶרֶם יִשְׁבְּפוּנוּ
הַמַּיִם הַזֵּדוֹנִים׃ חֲפֵצִי קִרְבָתְךָ עַל כָּל הַבָּאוֹת׃ הַחֲיֵנוּ
למו

מנוסר פירוש מנערותיהם הס בחרפה ובגנוסה ומהם לון הוסר התרפה ומהם פח
זקנותם׃ לפתח מוסר פירש להתיר מעל מוחרי מוסרו׳ ומטו׳ הס רשעו׳ על מוריו
הקשורים על הגווחר׃ הלובש לקה וכו׳ כי׳ הקדוש ברוך הוא מת לבש בלבוש של לקה
שעושין יפורחל׃ ולו כמעיל כלומ׳ הוא מלבוש חשוב׃ עטויה כמו משוקף מכוסה׃
וממכה עצמה מתקן רעייה כלומר על ידי יסורין ומכות שסולח עליהן הוא מתקן ושוטה
לנו הפוחה שהנו חוזרין בתשוב׳ מתוך יסורין רעייה הוא תיכ׳ בגד שעושין על המכה׃
בניסתך ר״ל בנסת יפורחל׃ חס בפקודיך פי׳ לחמי׳ חס בנסת יפורחל עצלה ורפויה
בפקודיך הניימו מצותיך׃ על כל פשעיה תכתך תסת מחפה עד״ה על כל פשעים
תכסה אהבה׃ יתירה חבת׳ לפניך וכו׳ כמו כשהו״ל חבה יתיר׳ נודע׳ לחס שנקראו בני׳
של מקום חתם ליי׳ חלהיכם׃ בין כך ובין כך וכו׳ ר״ל בין שעושין רצונך בין שאינן
עושין הצוך׃ רחמיך יקדמונו ר״ל ע״ד ומקדי׳ רחמי׳ לרוגז׃ חלוה עליונים׃
חלוה שהוא על העליונים׃ חפילי קרבתך פי׳ חפילים הס בך שתהיה קרוב לשוחפת
בין שהס בעובה ובין שהס ברעה כל מה שיבא עליהם מ״מ הס מלריקים עליה׳ חת
הדין חפילים להיות קרובים חלוך וע״ס קרבת חלהים יחפלון הנעלוחת
חפים לחותו יום שנ׳ כי קרוב יום יי׳׃ כחיסה כמו מהר׃ למו כמו לחם׃ הנעלוחת
הגלוחות

לָמוֹ יְשׁוּעוֹת הַנִּבְאוֹת. קָרוֹשׁ עֲשֵׂה עִמָּם לְטוֹבָה אוֹת. חָזָק
וְאַמִּיץ גֹּאֲלָם יְיָ צְבָאוֹת:

אל מלך. ויעבור. יי״י. וסלחת. סלה לנו. כי אתה יי

לְמַעַן שִׁמְךָ יְיָ וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ כִּי רַב הוּא: לְמַעַן יַחְלִצוּן יְדִידֶיךָ
הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנוּ: לְמַעַן שִׁמְךָ יְיָ תְּחַיֵּינוּ וּבְצִדְקָתְךָ תּוֹצִיא
מִצָּרָה נַפְשֵׁנוּ: לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵינוּ עֲשֵׂה וְלֹא לְנוּ רְאֵה עַמְּךָ תְּחַיֵּינוּ דַּלִּים וְרָקִים
עֲנֵנוּ יְיָ כִּי טוֹב חַסְדְּךָ כְּרוֹב רַחֲמֶיךָ פְּנֵה אֵלֵינוּ וְחָנֵנוּ כִּי יְחִידִים וַעֲנִיִּים
אֲנָחְנוּ: לִיי הישועה. יי צבאות עמנו. יי צבאות אשרי. יי הושיעה
כִּי לֹא עַל. כִּי עַל רחמיך הרבים. יי שמעה: אלהינו ואלהי אבותינו

אֵין כְּמִי יְקָרָא בְצָרָתֵךְ. אִישׁ טוֹב נִמְשָׁל כְּחֶדֶק. בַּקֵּשׁ בְּעֵד
שְׁחוֹרֵי הֶדֶק. בְּשׁוּם פָּנִים אֵין בֶּדֶק: גֶּבֶר תָּמִים וְנָבָר
אָפֵס. גָּמַר חָסִיר וְצַדִּיק נִרְפָּס. דּוֹר עָנִי בַּעֲוֹנוֹ נִתְפָּס. דְּבָרָיו
לְהַגִּיד מִי יֶחְפָּץ: הוֹסַפְנוּ בַחֲטָאֵנוּ חֵמָה לְהַבְעִיר:

המתנדבים

הגאולות המאורות על ידי נביאים: חזק גואלם פי׳ יתה חזק יי׳ לצאות וגואלם:
אין מי יקרא בצרתך אין קורא בצדק ואין נפקד על דרך לא תדע מפקד עמנו: איש
טוב כמשל כחדק הטוב כמשל לקוץ שלין בו פורך וכן הוא אומר טוב כחדק:
בקש בעד שחוקי הדק הדק בה״ח מלמון עד אם׳ דק ועניינו שלין כאן היודע וטוב
לבקש בעד ישראל שהם שחוקים ונדוקים: בשום פנים אין בדק אין בדיקה מועלת
למתי אים טוב לבקש כן מפרש ואזיל נתינת טעם לדבריו: ונבר מלמון עם נבר
תתברר: אפס מלמון לפס כסף: גמר חסיד על שם אבד חסיד מן הארץ: נרפס
פירוש מל׳ ושרה ברגליה רפסה: דור עני וכו׳ ר״ל הדור שהוא עני וערום מבלי
לבוש מלות שבסבת עונו נתפס לשעבוד: דבריו רוצה לומר להליץ ולקח׳ עמו דבריו
לעבוד לפי׳ עבודה מי יתחפס ויסבה בגדיו או דבריו או מעליו כדי שלא יוכר המעבר
או בשם מי הוא מעבר: יחפש מלמון התחפש ושא בעלמותה ויש לפרשו ג״כ שחפשה
דרכינו ונחקורה ורוצה לומר מי נחפש פיגיד דברי זה הדור העני בזכיות וענני בעלילות
שיש רחוי להליץ ורוי לנו דמסתפינא לפרש שלא כדעת המחבר לפיכך יחפש מלמון
לחפשי ישלחנו ועינינו כי מדרכי מלכי ב״ו כשחבר יעמדו עבדיהם בשם ולא ידעו בשל מי
השבר הזה יעבירו קול במחנה כי כל המגיד דברים שנסתר לחפשי ישלחנו ממריחתו
מחת שחף חיזה מהמורדים לא יתישבו מן הפורענות כי יקוו להעברת קול זה לחבל
הקב״ה כיודע תיעלומו׳ דבריו של החוטא להגיע מי ישלח חפשי בשביל הבלה זו:
הוספנו בחטאנו חימה להבעי׳ וכל עוד הוספנו חטא לפי׳ לותן שהיו רחוין לחן
גמרה לשכוך כעס וחמ׳ דרך יד הסנגי׳ היית׳ במעל הזה וגו׳ וזהו מה שאומר

המתנדבים

הַמִּתְנַדְּבִים כִּבְנֵי בַיִת לְהַפְעִיר · וּמַה יַּעֲצוֹר כֹּחַ רַב וְצָעִיר
וְדוֹי וָפֶלֶל לְקַדֵּישׁ וָעִיר · זָעַק לְחוֹת וָאֶרָא בְּעַד מַחַן · זַעַק לַחוֹת
לְחוֹקֵק בְּבוֹחַן · חֲסַר חֶסֶד יִתּוֹר צַחַן · חֵן אֵיךְ אֶמְצָא בְּתַחַן :
טוֹב לְקוֹרְאֶיךָ בְּנֶפֶשׁ רַהַב · טָרְחָם שָׂא וּלְכַלְכֵּל יַהַב · יָקַר
חַסְדְּךָ עָלַי יוֹרְהַב · יַעַן קוֹלִי לְהַאֲזִין בְּאַהַב : כְּהָגוֹן מִדּוֹת
וּבְתִפְלָה שָׁלֵם · כְּזָקְנָךְ גִּיל וְלֹא בְּגוֹלֵם · לְהַחֲשִׁב נָגְדְּךָ הַבְּאֵי
מִלְּהַבְלֵם · לְרַחֲמֶיךָ זָכְרָה לָרְוָחָתִי מִלְּהִתְעַלֵּם : מָרְבִּים
צָרֵינוּ אֵין לְהַאֲמִר · מִקּוֹצֶר דֵּעָה וּמֵרוֹב מֵמַר · נָגְדְּךָ הַבֵּל
יוֹצֵר חוֹמֶר · נוֹהֵג וְרוֹעֶה צֹאל וְשׁוֹמֵר : שׁוֹרְדֵנוּ כְּתוֹרַת
בדורינו

המתנדבים כבני בית חמה להפעי' אותו שהיו פעמי' מתנדבים ולפתוח פיה' לפני הקב"ה כבני בית סיס לבעל הבית נעגונים עליה' ויש לפרש ג"כ הוסיפו מלשון ותסבי חסד כשסיים ורוצה לומר שנחספו בעונותינו הרבי' אות' שהיו מתנדבי' וכו' ויש גרסאות כתוב כהסס חמה להעיר והוא מוזן : רב וצעיר גדול וקטון ויש גרסאו' שתין כתוב כהסס רב והחזן אומר זה על עמו : ודוי ופלל הן הודאה ומודה ועונד יחוסם כן פלל לערוך דין מן ונתן בפלילים : קדיש ועיר זה הקב"ה דכתיב בדניאל עיר וקדיש כחית מן שמיא זה הקב"ה שהוא עיר לא ישוב ולא ישן : זהלתי ואירא לשון פחד בעד מחן מחנה ישראל : זעק לחות לחוקר בבוחן שחוה וחקיר אל מי שחוקר : יתור צחן רוצה לומר הסר בזכיות ויתיר בחובות לשון מלשון ותעל לאפתו : בתחן בתחינתם : טוב לקוראיך דכתיב טוב ה' לכוריהו בנפש רהב לפיכך נפשם נהוה רהב מלשון ולא פנה אל רהבים וכלכלתיך ויפקדוהו בפיהם וגומר ואמ"ה כתיב בתריה והוא רחום יכפר וגומר : טרחם שא מלשון ליכה לשא לבדי טרחכם : ולכלכל יהב תרגום ויתן ויהב פרנסה יתבל מלשון יריהבו הנער בזקן שר"ל יתגדל הנער על הזקן : יען קולו להאזין באהב ר"ל תעבה ותחזין לקולי בהבה : כזקן רגיל כי ארז"ל מי שלח נתמל' זקנו לא יהא רגיל לילך לבתי כתיבה לשון בחקרתי : כגולם דבר שלא נגמר מלאכתו נקרא גולם : להחמיר להחשב נגדך שהיה חסוד בעיניך : רבאי מלהכלם לשון הכלמה : אין להאמר מן זכרה וכו' ע"ש קולי שמעת אל תעלם חזניך לרוחתי לשועתי : ולקח זה מלשון יכולת בפי לחמור רב המורך : מקוצר דעה לסבת שדעתי קצרה : ולקח מרובים שהיה תפלה קצרה שתקנו רז"ל ליוסף במקום גדולי הויות : כרבי עקב יפרנל מרובים ודעתן קצרה וכו' : ומרוב ממר מלשון הסגיעני במרורים : כנגד הכל כלומר קשה מהכל על כל : נוהג ורועה דכתיב רועה ישראל האזינה נוהג כצאן יוסף : ועומד

בְּרוֹדֵינוּ. סְחִי וּמָאוֹס הוֹשֵׁם כְּבוֹדֵינוּ. עֲנֵנוּ וּתְנֵנוּ כִּרְחָיָה.
בְּיִשְׁעֲבוֹדֵינוּ. עוֹד לְמַעַנְךָ בָּקֵשׁ אֲבוֹדֵנוּ: פְּקוֹדַת נִגְעֵי
תוֹכְחוֹתֵיךְ שְׁבָטִים. בְּזוּרִים פְּרוּדִים וּבְגוֹיִם נֶעֱבָטִים. צָפְנָם
בְּסִפְרְךָ מְרִיב וְשָׁפָטִים. צְפִירַת תִּפְאַרְתְּךָ לָמוֹ מַבָּטִים: קוֹל
כִּחֵךְ לַהַב חוֹצֵב. קָצָב טוֹב וְחַל וּפוֹ קוֹצֵב. רֵעֵיךְ דּוֹפְקִים
בְּקוֹל עָצֵב. רְצוֹת נִרְבָּתָם וּבְקִרְבָּם הִתְיַצֵּב: שׁוֹקְדִים בְּצוֹם
לְבָבָם לְהַכְנִיעַ. שְׁאוֹנָם מִזַּעַם בַּחֲדָרֶיךָ תַּצְנִיעַ. תּוֹבְעִים בְּלַחַשׁ
שַׁפָּה לְהַנְיִעַ. תַּאֲוָתָם אַל נָא תַּמְנִיעַ: שִׁכְנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים
מַרְפֵּא. לְטוֹב הַיּוֹם מִמְּךָ נִשְׁאַר. מְקוֹר חַיִּים עִמְּךָ מִתְבָּאֵר.
הַבִּיטָה וַעֲנֵנוּ וְיַעֲיֵנוּ הָאֵר:

אֵל מֶלֶךְ. וְיַעֲבוֹר. יְיָ. וְסִלַּחְתָּ. סְלַח לָנוּ. כִּי אַתָּה יְיָ
טוֹב. יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: טוֹב יְיָ לְקַוֵּהוּ לְנֶפֶשׁ תִּדְרְשֶׁנּוּ: טוֹב יְיָ
לְמָעוֹז בְּיוֹם צָרָה וְיוֹדֵעַ חוֹסֵי בוֹ: כִּי טוֹב יְיָ לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד דּוֹר
דּוֹר אֱמוּנָתוֹ: טוֹב לְחַסּוֹת בַּיְיָ מִבְּטֹחַ בָּאָדָם: טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטֹחַ
בִּנְדִיבִים

וְשׁוֹמֵר לְכִתְּי. יְיָ סוֹמֵךְ יְיָ לְכָל הַנֹּפְלִים: שׁוֹרְרֵנִי כְּתוֹרֵן הַר כְּרוֹדֵינוּ לְעוֹן
מְקוֹם הוּא וְעֵינֵינוּ כִּי בְּמַאְרְגִּו סְרִידִים וּפְלִיטִים כְּתוֹרֵן הוּא הַהַם הַגְּדוֹל. וְגִבְוָה
בְּתַמְיוּמִי. בְּסִבְיוֹנוֹת וּבְרֵכָה לְעוֹמַת בֶּהֶר וְדִמְיוֹן זֶה הֵינוּ בְּגַהוּתוֹ הָלַךְ
בְּחַדְיוּ לְעוֹן בְּדֶד מִלְּ. בְּטַח בְּדֶד: וְתִנֵּנוּ מְחִיָּה בְּשִׁעְבּוּדֵינוּ וְלֹא גַּם
בְּחֵיתָם בְּתֶרֶךְ חוֹיְדִיהֶם לֹא מִסְתַּיִם וְכוּ'. עוֹר לְקַץ הֵימֵנוּ: לְמַיְנִיךְ ע"ם
תִּיעוּבֵיכֶם הַכֹּהֵן ע"י מוֹכֵס: בַּקֵּשׁ אֲבוֹדֵינוּ שֵׁנִי וְאֶת הַתּוֹכְחוֹת לְבַקֵּשׁ: פְּקוּדַת
נִגְעֵי תּוֹכְחוֹתֵיךְ שְׁבָטִים לְכִתְּיִב וְהוֹכְחָתִיו בְּשֵׁבֶט אֲנָשִׁים וּבְנִגְעֵי בְּנֵי אָדָם וְר"ל
יִסּוּרִים וּמַכְרִים וְהוּא לְשׁוֹן אֲלוּ הֵם: פְּזוּרִים בְּגוֹיִם: פְּרוּדִים מְחֻלָּקִים עַל
שֵׁם וְשָׁמוֹ אֶחָד מְפוֹזָר וּמְפוֹרָד: עֲבוּטִים מְמוּשְׁכָנִים וְלֹא יְחִיתוּם לְלֹכֶת: צְפִית
תִּפְאַרְתְּךָ הַמַּתָּנוֹת וְתִקְוֹת סְתוּמִיד תִּפְאַרְתְּךָ לְמַקְוֵמָה: לְמוֹ מַבָּטִים הֵיוּ הַבְּטָה וְתִקְוָה
לָהֶם: קְצֵב טוֹב קְצֵבָה טוֹבָה לְהֵם גְּלוּת בָּבֶל הֵיוּ לָהּ קְצֵבָה: וְחַלּוּפָה קוֹצֵב גְּלוּת
הַמֶּרְחָק הַזֶּה קוֹצֵב לְ' קְצֵב: שׁוֹקְדִים מְמַהֲרִים מִלְּמַן וְיִסְקוֹד הָ' עַל הָרָעָה וְיִם לְפַרְסֵם
גַּם כֵּן לְמַן דְּפִיק מִלְּמַן לְסַקוֹד עַל דְּלָתוֹתֵי יוֹם יוֹם: שְׁאוֹנָם רִבּוּי קָהָל בְּקֹר שְׁלוֹן כְּמוֹ
וְשׁוֹן לְמִיִּם כְּשׁוֹן מִי כְּבִירִי וְר"ל עַל יִשְׂרָאֵל מִתְלַעֲגִים בְּחַרְיִךְ מִפְּנֵי הַזְּעַם וְכֵן הוּא
מוֹשֵׁךְ לְךָ עַמִּי בְּתַחֲרִיךְ וְסִגּוֹר לְתוֹךְ בַּעֲדֵךְ חַדִּי כְּמִגְעַ רֶגַע עַד יַעֲבוֹר זַעַם: בְּלַחַשׁ
שַׁפָּה לְהַנְיִעַ שֶׁתַּמְנִיעַ בְּחַכָּה וְסַפְתִּי נְעוּת וְקוֹלָה לֹא יִשְׁמַע: שִׁמְךָ אֱלֹקִים חַיִּים
שֶׁתַּמְנִיעַ וְתַתָּה אֱלֹקִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם:

בנדיבים: טוב וישרי על בן יורה חטאים בדרך: טוב ויחיל ורוממם
לתשועתיי: הושיענו אלהים כי באו מים עד נפש: הושע את עמך
שארית ישראל: הושיעה את עמך וברך את נחלתך ורעם ונשאם עד
העולם: הושיעה יי כי גמר חסיד כי פפוי אמונים מבני אדם: עזרנו אלהי
ישענו על דבר כבוד שמך והצילנו וכפר על חטאתינו למען שמך:
ליי הישועה: יי צבאות עמנו: יי צבאות אשרי: יי הושיעה: כי לא על

פזמון ישראל נושע ביי תשועת עולמים: גם היום יושיע
מפיך שובן מרומים: כי אתה רב סליחות
ובעל הרחמים: שערי הם דופקים: כענים ודלים: צקון
להשם קשוב: יה שובן מעלים: פחורים הם מכל צרות
כמהר פיהם ומלוחציהם: נא אל תעזבם יי אלהי אבותיהם:
כוכיה יקדמו להם ביום תובחה: ומתוך צרה ימצאו פרות
ורוחה: ישועה לעין כל: ואל ימשלו בם רשעים: בלה
שעבוד גליות: ויעלו לציון מושיעים: הקשיבה אדון לקול
שועתם: ולבכון שבתך השמים תעלה תפלתם: כי אתה
רב סליחות ובעל הרחמים: והקהל חוזרים ישראל נושע ונגלי

אל מלך: ויעבור: יייי: וסלחת: סלח לנו: כי אתה"
ואתה קדוש יושב תהלות ישראל: ואתה הוא וישנותיך
לא יתמו: אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי

בא

ישראל נוסע סי"ן בפתח כי הוא בפעל עבר"ר"ל ביום הכפ מבל מן המלך
מוסע בדוב חיל הוא בפעל עומד ולכן הסי"ן בקמ"ץ: וי"ג ישראל נוסע
הנ' פסוק הוא ביעקוב מ"ה ופי' מבני ישראל נוסעים בכל עת מהקב"ה כדכתיב עם
נוסע בה' דברים ל"ג לכן גם היום יושענו: גם היום יושענו: אם כתיב השונות
מולמים: יושענו לשון יפוצה כמו וכוסנו: צקון להשם קשוב: פסוק הוא
יציקת תפלתם שביה רחויה בלחש כמו שלמדנו מחנה: שובן מעולים: נמקו מלמעלה: טובות היקרמו שתקדיש רפואה למכה בעניין בגמרן ותרם והקחתר שסתר
בסם מרדכי לחבר הדברי הבאה גדל המלך את עמן: ומתוך צרה ימצאו פדו ורוחו
שהבר' היה שפה בתפלות ובעוד בתשובה והתפוצה היה מקרבת הגאולה כמו שכתוב
לדורו של מרדכי וכמו שפירש"י בסליחה ישראל עמך תחכה עוברים:

ארץ

בָּא מוֹעֵד: זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה: הֵיטִיבָה בִּרְצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָיִם: אָז תַּחְפּוֹץ זִבְחֵי צֶדֶק עוֹלָה וְכָלִיל אָז יַעֲלוּ עַל מִזְבַּחֲךָ פָּרִים: וְעַתָּה יְיָ אָבִינוּ אָתָּה אֲנַחְנוּ הַחֹמֶר וְאַתָּה יֹצְרֵנוּ וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ כֻּלָּנוּ: אַתָּה יְיָ לֹא תִבְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנּוּ חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנוּ: זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה: זָכְרֵנוּ יְיָ בִּרְצוֹן עַמֶּךָ וּפָקְדֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ: זְכוֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶדֶם גָּאַלְתָּ שֵׁבֶט נַחֲלָתֶךָ הַר צִיּוֹן זֶה שָׁכַנְתָּ בּוֹ: זְכוֹר יְיָ חִבַּת יְרוּשָׁלַיִם אַהֲבַת צִיּוֹן אַל תִּשְׁכַּח לָנֶצַח: זְכוֹר יְיָ לִבְנֵי אֱדוֹם אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַיִם הָאוֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ: זְכוֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בְּךָ וַתְּדַבֵּר אֲלֵהֶם אַרְבֶּה אֶת זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם וְנָחֲלוּ לְעוֹלָם: זְכוֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב אַל תֵּפֶן אֶל קִשְׁיֵ הָעָם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל חַטָּאתוֹ: אַל נָא תָּשֵׁת עָלֵינוּ חַטָּאת אֲשֶׁר נוֹאַלְנוּ

וַאֲשֶׁר חָטָאנוּ: חָטָאנוּ צוּרֵנוּ סְלַח לָנוּ יוֹצְרֵנוּ:

אָדוֹן בִּינָה הַגִּיגֵנוּ. אֱזֹן שִׂיחֵנוּ בְּשַׁאֲגֵנוּ. בַּעֲוֹנֵנוּ אַל תּוֹגֵנוּ. בְּרֹשַׁע אַל תַּמְגֵּנוּ: נָכְרוּ דִבְרֵי עֲוֹנוֹת גָּדְלוּ עַד למעונות

אדון בינה הגיגנו תבין הנסתר במהשבת לבנו וזכ לכולן יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי וכן רוב לשון הגיון סמוך למלת לב ולכן סייד בו לשון כינה ויגיגנו ע"ל בערים תקרא לחי תענה בערם תדבר לחכי תשמע וזהו מה שאמר אזון שיחנו פר"ל דבור קל: בשאגינו בלי ערוכת דברים וכן שמעו בו רז"ל סיחה שיחלה וחם לא כן מי יחפשר להלוס מה שאמר שיחמע בעור' שיבבה: אל תוגנו לשון יגון וחכאה: ברשענו אל המוגנגנו לשון כמוגג כל יבבי כנען וזכר הכל שעון שהוא החטא הנעשה, בזדון כמו שפירשתי בי"ג מדות לשון יגון ברחוי לפרשון עוכש יגון וכל הרשע שהוא המזיד ולהכעיס ורחוי לפרשון עוכש שיהיה כמוב וכמש ועל פניו התקדר המחר, שלח יגע במספט עמנו: עד למעונות הגיע עד השמי' וכן

לְמַעֲנוֹת׳ דֹּדוּ נְפָשׁוֹת נַעֲנוֹת׳ דּוֹר שְׁעֵה לַעֲנוֹת׃ הַרְבֵּה נוֹרָא׃
אֱלֹהַּ תְּהִלָּתֵנוּ׳ הַכְעֲסָנוּךָ בְּרוֹב אִוַּלְתֵּנוּ׳ וְלָכֵן נִמְשַׁבָּה
תּוֹחֲלָתֵנוּ׳ וְלִזְרִים גֵּהָפְכָה נַחֲלָתֵנוּ׃ זְרוֹנוּ מִבֵּית חַיֵּינוּ׳ זְלָלוּ
מְקוֹם מַאֲוַיֵּינוּ׳ דָּרְבוּ מָקוֹם בֵּית אַוַּיֵּנוּ׳ דָּחֲלוּ נִיחוּחֵי רְצוֹנֵנוּ׃
טָעֲנוּ מִנְּתִיב יוֹשֶׁר׳ טָפְשָׁנוּ צְעַד מִלְּיַשֵּׁר׳ יַעַן כִּי כָּאַכְזָרִי
כּוֹשֶׁר׳ יְרִיבֵנוּ הִדְאִיבָנוּ בְּנֵשֶׁר׃ כָּבֵשׁ פּוּל קָהָלִי׳ כְּלֵה כּוֹחִי
וְהַבְהִילִי׳ לַחֲלָה וַחֲבוּר הוֹבִילִי׳ לְהַרְחִיקִי מֵעַל גְּבוּלִי׃
כַּצֶּבֶת קְדֵשׁ הַנְּשָׁאָרָה׳ מְעִיר קֹדֶשׁ הַמַּעֲטָרָה׳ נָמָה לָנֶגֶד
סוּרָה׳ נַעֲלֵיתָ וְרוּחֵךְ סָרָה׃ סִיחֵךְ נִבְזוּ גִבּוֹרֵי׳ סְלָה כָּל אֲבִירֵי׳
עָצֵם כָּל אֲבָרֵי׳ עוֹלַלְתִּי בְיָד שׁוֹבְרֵי׃ פּוֹלַצְנוּ מֵרוֹב תְּלָאוֹת׳
פּוֹצַמְנוּ מִכּוֹבֶד תַּחֲלוּאוֹת׳ צְפִינוּ יֵשַׁע לִרְאוֹת׳ צָרוֹת אוֹתָנוּ
קוֹרְאוֹת׃ קָדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל הַבִּיטָה׳ קְלוֹן רַעְיָתְךָ הַמְּלָבָטָה

רדה

רוֹעַ הוֹשַׁע׳ לְמַעַן קָדְשׁוֹ לְמַיֵּם׃ דִּדוּי נְפָשׁוֹת נְעָנוֹת׳ מְנוֹעָעוֹת וּשְׁלֻטוֹל נַפְשׁוֹתֵינוּ
הַמְעוֹנִים בְּעָנוּי׃ דּוֹר שְׁעֵה לַעֲנוֹת הַקְּדוֹ״ם שֶׁנֶּאֱמַר׳ זֶה דּוֹדִי וְזֶה רֵעִי רוֹעַ יִשְׂרָאֵל׃
לִי מְעַנֶּה לְמַיֵּם׃ דִּדוּי לְמַיֵּם לְהַלֵּל כָּל אֲמוֹתַי׃ נְעָנוֹת בְּלִמּוֹן וְכֹפֶל בְּעֶבְרָה תַּסְגִּיר׃
שְׁעֵה מִלְּמַיֵּם וְאֵל קִין וְאֵל מַכְּתּוֹ לֹא שָׁעָה׃ זְרוֹנוּ סְפָרִיסוֹנוּ מִלְּ׳זְכֹר׳ שֶׁמּוֹ הַשְׁקִינוּ
מִבֵּית חַיֵּינוּ ע״כ מִיַּיִן בֵּית חַיֵּינוּ׃ מְקוֹם מַאֲוַיֵּינוּ זֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ׳ שֶׁסֵּס כִּסֵּא
מִלְּמַיֵּם זֶה מִלְּמַעְלָה לוֹ׃ מְקוֹם בֵּית אַוַּיֵּנוּ זֶה יְרוּשָׁלַיִם שֶׁהוּא מְקוֹ׳ שֶׁסֵּס כִּסֵּא
צְעַד מִלְּמַיֵּם מַה׳ מַעֲרֵי גֶּבֶר׃ כָּבֵשׁ פּוּל זֶה שֶׁלְּמִלְּמַטָּה מִלְּךְ אַשּׁוּר שֶׁנִּלְחַם וְיָכֹל
לִתְ יִשְׂרָאֵל לְסוּרָה וְיוֹסֵד לוֹתֵס בְּלַחְלַח וְחָבוּר נָהָר גּוֹזָן וְעָרֵי מָדַי׃
הַבִּיאָתָם מִלְּמַיֵּם יוֹכֵל סִי׃ מְצֻבַת קוֹדֶשׁ הַנִּשְׁאָרָה ע״כ זֶרַע קוֹדֶשׁ מַצֶּבֶת ׳עֵינֵינוּ יִתֵּן
הַפְּלִיט׳׃ צִיּוֹן הַמְעוֹטָר׳ סִכֵּךְ׳ וְהִיתָה לְעִטֶּרֶת לְכִי׃ נָמָה דְּבָרֶיהָ וְכִלְּמוֹן חֹז׳ל
כִּמְתִי לוֹ׃ לְנֶגְדֵּךְ סוּרָה מִלְּמַיֵּם גּוֹלָה סוּרָה מִלְּמַיֵּם יִשְׂרָאֵל׃ נַעֲלֵיתָ מִלְּמַיֵּם
וְנַעֲלֵ׳ הָעִנְיָן מֵעַל הַמָּקוֹם שֶׁהוּא לְמַיֵּם הַסִּתְלָקוּת׃ וְרוּחֵךְ סָרָה רוּחַ נְבִיאוּתֵךְ סָר מִמֵּנִּי
מִלְּמַיֵּם וְרוּחַ סָרָה מֵעַם שֶׁהוּא גּוֹ׳ סִיחֵךְ מִלְּמַיֵּם נִסְתַּךְ לְהָרִיק שִׂיחָה שֶׁהוּא לְמַיֵּם הַדִּבּוּר
וְהוֹלְכָה׃ נִבְזוּ פֶּסֶל מִלְּךְ בְּכָל וְכֵן הוּא אוֹמֵר כָּרַע כָּל קוֹרְסֵי כֹּה׃ עָצֵם כָּל אֲבִירֵי
מִלְּמַיֵּם וְיֵעָצֵם לְהוֹת עֵינֵיכֶם מֵהוֹת לְמַיֵּם סְתִימָה וְכִלְּמוֹן רַ״ל הַמְעַצֵּם עֵינָיו מִלְּ מַת׳׃ עוֹלַלְתִּי
הוֹת לְפִיסַת הַכְּהוֹת מִלְּמַיֵּם כְּנֵיךְ עָלָיו וְכִלְּמוֹן רַ״ל בְּגִידָה׳ הַמִּלַּת עָלֶיהָ׃ פְּלַצְנוּ
לְמַיֵּם רֵעֵהוּ׳ מִלְּמַיֵּם פְּלוּת בְּעִתָּתִי׃ פְּצַמְנוּ הוֹבְקָעְנוּ מִלְּמַיֵּם סְתִימַת לֵחֶן׃ הַמְלֻבְטָה
הַמְּכֻסָּה מִלְּמַיֵּם וְחוֹיל שִׁפְחַי׳ יִלְבַּע׃ פְּלֵל פְּיוֹת תְּפִלּוֹת פִּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ פְּלֵל מִלְּמַיֵּם

דָּדָה מִכְּבוֹדָה וְנִתְמוֹטָטָה · רְפָה שְׁבָרֶיהָ כִּי מָטָה: שְׁמַע פֶּלֶל
פִּיּוֹת · שַׁכְלֵל בָּנוּי לְתַלְפִּיּוֹת · שׁוּבָה אֱלֹהֵי בְרִיּוֹת · שׁוֹבֵב
נִדְחֵי אֲרָיוֹת: תַּעֲלֶה נָא אֲרוּכָתֵנוּ · תַּחְבּוֹשׁ מַחַץ מַכָּתֵינוּ ·
תִּשְׁמַע קוֹל רִנָּתֵנוּ · תְּקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ :

זְכוֹר לָנוּ בְּרִית אָבוֹת כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי
יַעֲקוֹב וְאַף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְאַף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם
אֶזְכּוֹר וְהָאָרֶץ אֶזְכּוֹר: ביום המילה אומרים זה

זְכוֹר בְּרִית אַבְרָהָם וַעֲקֵדַת יִצְחָק וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקֹב וְהוֹשִׁיעֵנוּ
לְמַעַן שְׁמֶךָ:

זְכוֹר לָנוּ בְּרִית רִאשׁוֹנִים כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית
רִאשׁוֹנִים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי
הַגּוֹיִם לִהְיוֹת לָהֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ: עֲשֵׂה עִמָּנוּ כְּמוֹ
שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם לֹא
מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים לְכַלּוֹתָם לְהָפֵר בְּרִיתִי אִתָּם כִּי אֲנִי יְיָ
אֱלֹהֵיהֶם: רַחֵם עָלֵינוּ וְאַל תַּשְׁחִיתֵנוּ כְּמָה שֶׁכָּתוּב כִּי אֵל
רַחוּם יְיָ אֱלֹהֶיךָ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַשְׁחִיתֶךָ וְלֹא יִשְׁכַּח אֶת בְּרִית
אֲבוֹתֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָהֶם: הָשֵׁב שְׁבוּתֵינוּ וְרַחֲמֵנוּ כְּמָה
שֶׁכָּתוּב וְשָׁב יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְרִיחֲמֶךָ וְשָׁב וְקִבֶּצְךָ
מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר הֱפִיצְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה: קַבֵּץ נִדָּחֵנוּ כְּמָה
שֶׁכָּתוּב אִם יִהְיֶה נִדַּחֲךָ בִּקְצֵה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יְקַבֶּצְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ
וּמִשָּׁם יִקָּחֶךָ: הַלְבֵּן חֲטָאֵינוּ כַּשֶּׁלֶג וְכַצֶּמֶר כְּמָה שֶׁכָּתוּב לְכוּ
נָא וְנִוָּכְחָה יֹאמַר יְיָ אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ אִם

יאדימו

ויעמוד פנחס ויפלל: שכלל תרגוס ליסד הבית לשכללא ביתא: בנוי לתלפיות זה
בית המקדש שנקרא כן על שהוא תל שהכל פוניס לו: ארוכתינו רפואתינו מלשון
וארוכתך מהר' תצמח: תחבוש לשון תחבושת שנותנים על המכה מלשון לא זורו
ולא חבשו: מחץ מלשון ומחצה וחלפה רקתו:

צדיקים

יֵאָדֵימוּ כַּתּוֹלָע כַּצֶּמֶר יִהְיוּ: זָרַק עֲלֵינוּ מַיִם טְהוֹרִים וְטִהַרְנוּ
כָּמָה שֶׁכָּתוּב וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם מִכֹּל
טֻמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גִּלּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם: מְחֵה פְשָׁעֵינוּ
לְמַעַנְךָ כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מוֹחֶה פְשָׁעֶיךָ לְמַעֲנִי
וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא אֶזְכֹּר: מְחֵה פְשָׁעֵנוּ כָּעָב וְכֶעָנָן כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ
מָחִיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאתֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךָ:
אָמְרֵינוּ הַאֲזִינָה יְיָ בִּינָה הַגִּיגֵנוּ. יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִינוּ וְהֶגְיוֹן
לִבֵּנוּ לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרֵנוּ וְגוֹאֲלֵנוּ: כִּי לְךָ יְיָ הוֹחַלְנוּ אַתָּה תַּעֲנֶה
אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. תָּבֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ. וְאַל
תִּתְעַלֵּם מִתְּחִנָּתֵנוּ. שֶׁאֵין אֲנוּ עַזֵּי פָנִים וּקְשֵׁי
עֹרֶף. לוֹמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. צַדִּיקִים
אֲנַחְנוּ וְלֹא חָטָאנוּ. אֲבָל אֲנַחְנוּ חָטָאנוּ:

אָשַׁמְנוּ. בָּגַדְנוּ. גָּזַלְנוּ. דִּבַּרְנוּ דוֹפִי: הֶעֱוִינוּ. וְהִרְשַׁעְנוּ.
זַדְנוּ. חָמַסְנוּ. טָפַלְנוּ שָׁקֶר. יָעַצְנוּ רָע: כִּזַּבְנוּ.
לַצְנוּ. מָרַדְנוּ. נָאַצְנוּ. סָרַרְנוּ. עָוִינוּ. פָּשַׁעְנוּ. צָרַרְנוּ.
קִשִּׁינוּ

צדיקים אנחנו וכו' כלומר אין אנו יכולין לומר לפניך' אנחנו אין אנו יכולין לומר לא לפניך' אבל פירש בתמת כמו אבל סרה למשך ותרגומו בקושט': אשמנו בגדנו וכו' כמו ויבגדו בתמרים: חמסנו ג"כ לשון גזלה דגזל ומתן דמיס קו חנם כשנה ליהו דבר בהית'ותח"כ כוכבו ותיבו מחזיר נקר'חמסן: טפלנו שקר וגו' טפלו עלי שקר וגו' תהיליס סימן קי"ט ופי' חברו עלי שקר כלומר חברו ודבקו עלי מה שלא עשיתי: יעצנו רע פי' עצה ותחבולה שלנו לעשות הרע בעיניך: העוינו וגם עוינו שניהם לשון אחד וגם הרשענו זדנו מרדנו פשענו כנגד ל' יסורו שנתלם שנכל יסוד שבנו עברנו כמו"ד ונקט ב'פעמי' העוינו לרמז על התורה שנכתב ועל תורה שבע"פ. ומה שנקט שוב הרשענו רומה לומ' לא זו שלא קבלנו תוכת' ובקשינו עורף שלא רשענו ושמרנו מה שאת מוכיח אותנו שלא אתה רשע כמונו ובקשיך עשינו רשע: שחתנו וגו': ולא שוה לנו עם"ה וישר העותי ולא שוה לנו כיוצא ולא היה לי תועלת

והנלו'

קִשִּׁינוּ עֹרֶף: רָשַׁעְנוּ· שִׁחַתְנוּ· תָּעִינוּ· תָּעִיעָנוּ·
סַרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא שָׁוָה לָנוּ:
וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל הַבָּא עָלֵינוּ· כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ
וַאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעְנוּ:

מְשִׁיחַ צִדְקֶךָ אָמַר לְפָנֶיךָ שְׁגִיאוֹת מִי יָבִין מִנִּסְתָּרוֹת נַקֵּנִי:
נַקֵּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִכָּל פְּשָׁעֵינוּ וְטַהֲרֵנוּ מִכָּל טֻמְאוֹתֵינוּ וְזָרוֹק
עָלֵינוּ מַיִם טְהוֹרִים וְטַהֲרֵנוּ כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְזָרַקְתִּי
עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם מִכָּל טֻמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל
גִּלּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם:

מִיכָה עֹבֵד אָמַר לְפָנֶיךָ מִי אֵל כָּמוֹךָ נוֹשֵׂא עָוֹן וְעוֹבֵר עַל
פֶּשַׁע לִשְׁאֵרִית נַחֲלָתוֹ לֹא הֶחֱזִיק לָעַד אַפּוֹ כִּי חָפֵץ
חֶסֶד הוּא: יָשׁוּב יְרַחֲמֵנוּ יִכְבּוֹשׁ עֲוֹנוֹתֵינוּ וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצוּלוֹת
יָם כָּל חַטֹּאתֵינוּ· וְכָל חַטֹּאת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל תַּשְׁלִיךְ
בְּמָקוֹם אֲשֶׁר לֹא יִזָּכְרוּ וְלֹא יִפָּקְדוּ וְלֹא יֵעָלוּ עַל לֵב לְעוֹלָם:
תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ
מִימֵי קֶדֶם:

דָּנִיֵּאל אִישׁ חֲמוּדוֹת שִׁוַּע לְפָנֶיךָ הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשְׁמָע
פְּקַח עֵינֶיךָ וְרֵאֵה שׁוֹמְמוֹתֵינוּ וְהָעִיר אֲשֶׁר נִקְרָא
שִׁמְךָ

והגיון בזה רק מכמונות ויסורין רבים: ואתה צדיק. פירש אתה לדיק על כל מעשיך יסורין הרעים חסר הוא עלינו כי הכל בחמת עשית בשביל רשעתינו:

משיח לדקך. זה דוד המלך ויכיח עוסף לדקה כדכתיב ויהי דוד עוסה לדקה ומשפט בכל עת: סגיאות מי יבין מנסתרות נקני פרש"י אתי נראה בהם אבל מי לפעמים להזהר מלח חסנך בהם ואת' נקני מנסתרו' שנסתרו ממני ולח ידעתי בחטאי בשגגה: וזרקתי עליכם מים טהורים. יחזקאל סימן ל"ו ופירש רד"ק והוא דרך משל שהשם יתברך בעיני עטובל בהם ובהזלת מי חטאת כן הקב"ה מעוונות נשבר בתשובה וכן תרגום יונתן בן עוזיאל ולאסבוק לחוביהון כמה דמסכן במי חדייתא ובקטם הורתא דקטאתה וגומר:

שִׁמְךָ עָלֶיהָ כִּי לֹא עַל צִדְקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים׃ יְיָ שְׁמָעָה יְיָ סְלָחָה יְיָ הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ׃

עֶזְרָא הַסּוֹפֵר אָמַר לְפָנֶיךָ אֱלֹהַי בּוֹשְׁתִּי וְנִכְלַמְתִּי לְהָרִים אֱלֹהַי פָּנַי אֵלֶיךָ׃ כִּי עֲוֹנוֹתֵינוּ רַבּוּ לְמַעְלָה רֹאשׁ וְאַשְׁמָתֵנוּ גָּדְלָה עַד לַשָּׁמָיִם׃ וְאַתָּה אֱלֹהַי סְלִיחוֹת חַנּוּן וְרַחוּם אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת וְלֹא עֲזַבְתָּם׃ אַל תַּעַזְבֵנוּ אָבִינוּ וְאַל תִּטְשֵׁנוּ בּוֹרְאֵנוּ וְאַל תַּזְנִיחֵנוּ יוֹצְרֵנוּ וְאַל תַּעַשׂ עִמָּנוּ כָּלָה כְּחַטֹּאתֵינוּ וְקַיֵּים לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת הַדָּבָר שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ בְּדִבְרֵי קַבָּלָה עַל יְדֵי יִרְמְיָה חוֹזֶךָ כָּאָמוּר בַּיָּמִים הָהֵם וּבָעֵת הַהִיא נְאֻם יְיָ׃ יְבַקֵּשׁ אֶת עֲוֹן יִשְׂרָאֵל וְאֵינֶנּוּ וְאֶת חַטֹּאת יְהוּדָה וְלֹא תִמָּצֵאנָה כִּי אֶסְלַח לַאֲשֶׁר אַשְׁאִיר׃ עַמְּךָ וְנַחֲלָתְךָ רְעֵיבֵי טוּבְךָ צְמֵיאֵי חַסְדֶּךָ תְּאֵיבֵי יִשְׁעֶךָ׃ יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כִּי לַיְיָ אֱלֹהֵינוּ הָרַחֲמִים וְהַסְּלִיחוֹת׃

וְאַל יְעַכֵּב חֵטְא וְעָוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ׃ מְחַל וּסְלַח לְכָל חַטֹּאתֵינוּ׃ כִּי אֵל טוֹב וְסַלָּח אָתָּה׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ חַנּוּן הַמַּרְבֶּה לִסְלוֹחַ׃

רְאֵה נָא בְּעָנְיֵנוּ וְרִיבָה רִיבֵנוּ וּגְאָלֵנוּ מְהֵרָה לְמַעַן שְׁמֶךָ כִּי גּוֹאֵל חָזָק אָתָּה׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל׃

ואומר החזן עננו בין גואל לרופא׃ ושומר ישראל ומוציאין ספר תורה וקורין ויחל וכולי׃

# סליחות לתענית חמישי

אומרים סלח לנו וכו׳ כמו ביום שני עד על עירך ועל עמך ואח״כ מתחילין כאן׃

אלהינו ואלהי אבותינו

אך

אך בָּרְ מְקוֹוֶה יִשְׂרָאֵל יְיָ׳ אָחוֹר וָקֶדֶם עַם נוֹשַׁע בְּיָי׳ וּמַדּוּעַ
בּוֹשֵׁשׁ יוֹם זֶה כַּמָּה עָדָנִי׳ לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְיָ׳: נִרְתַּי
וָאֶחַר מָשָׁךְ יְמֵי עֲנוּנִי׳ גְּדוּפָה בְגוּיָנְבָל וְעַם גְּנַאי׳ וּמַדּוּעַ דַּל
כָּבָה וְלִי דִינַי קְוֹוֶה אֵל יְיָ׳ חֲזֵק וְיַאֲמֵץ לִבֶּךָ וְקַוֵּה אֶל יְיָ׳: הֲלֹא אַתָּה
מַקְדֵּם חֶרֶב גַּאֲוָתֵנוּ׳ הַקְוִינוּךָ אַף אוֹרַח מִשְׁפָּטֶיךָ תַּאֲוָתֵנוּ׳
וּמַדּוּעַ וְאֵין אִישׁ מְכַפֵּר עַל חוֹבוֹתֵינוּ׳ וּמִדַּאֲבוֹנֵינוּ אוֹמְרִים
יָבְשׁוּ עֲצָמוֹתֵינוּ אָבְדָה תִקְוָתֵנוּ: זָכְרֵנוּ חֶשְׁבּוֹנוֹת מִקֶּדֶם
וּמִדָּתָם קְצָרָה׳ זֶה פְּעָמִים קְצִיר וְעוֹד עֲצָרָה׳ וּמַדּוּעַ נָחְשַׁבְנוּ
כַּבְּהֵמָה וְנִטְמֵינוּ מִשְׁטַת הַשּׁוּרָה׳ מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל יְיָ׳ מוֹשִׁיעוֹ בְּעֵת
צָרָה: טוֹעֲנִים וּפוֹרְקִים בָּנִים הַבָּתוּב סִבְלָם׳ טְרוּדֵי חֶבְלָם
וְחָרֵב בֵּית זְבוּלָם׳ וּמַדּוּעַ יִסְתּוֹר הָאָב שִׁבְּלָם הָאָמוּר
בְּגִלְלָם׳ וַיֵּשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֵךְ נְאֻם יְיָ׳ וְשָׁבוּ בָנִים לִגְבוּלָם:
כִּמְעַט נָטְשׁוּ רַגְלַי וְשָׁפְכוּ אֲשׁוּרַיִם׳ כִּי קִנֵּאתִי בַּהוֹלְלִים מְעֹרְבֵי
מֵישָׁרִים׳ וּמַדּוּעַ לֹא תִקְצֹר וְתִשְׁבֹּר יַד רְמוּת הַקּוֹשְׁרִים׳ וְקַוֵּינוּ
יָחִילוּ כֹּחַ יַעֲלוּ אֵבֶר בַּנְּשָׁרִים: מָלֵא רַחֲמֶיךָ וְחַסְדֶּךָ שָׁנַת
גאולי

אך בך: לחור וקדם עם נושע ר"ל תמיד הייתי עם נושע בי"י: ימי עניני שהייתי
בישה עגונה: ולי דיני פי' מדוע לי ככה כבודי שלימו דן דיני בעצמו: ערב
גאותיו עי"ש שכתוב ואשר ערב גאותיך: הקוינוך לפי חורח וכו' ע"ש שכתוב לפי תורת
משפטיך קיוינו: ומחתם קדמה ת' שכה של גלות מצרים לגב וקצר הקב"ה למחתים
ועשרי וגלות בבל ע' שכה וגלות פרס מ"ה שכה: זה כמה פעמי' קציר כענין שני פעמים
קציר עברו בגלות הזה: ועוד עשרה מלמון והוה עמור בבית הכלה: מציעות השורה
שנתנו עלינו סדרי ברחמיה כל הלומות פעמים מכליחים ופעמים נופלים לבל תכחנו
עלות זה זמן חרוך: טועניס ופורקי' כמו שטועניס ופורקים לחמור עול שנאם
קד טועניס לישראל שנקראו בניס שתם לס' תלניכם כל הכתוב בהם: טרודים חבלם
נשרפים מחבל בחלתם: ומדוע יסתור האב שביל ר"ל הגאול' והטוב הפנן לירחיו כמו
שחברם ואחיל. האב אחינו שבשמים: כמעט נטעו רגלי וכו' ד' פסוקים הם
אחילי שמוכי' זה לזה: ומדוע לח תקצר וכו' וזוכי טעמת לדיק ורע לו רשע וטוב לו: מלח
רשעתו ע"ש שנתר"ל ויצמו נלח כח לפני רוקח מלח כתיב: ומתי סיר חילי וכהים ולויים

גְּאוֹלֵי׃ מְסוּרִים לְמַכִּים וּלְמוֹרְטִים וּלְתִקְוָה אוֹלֵי׃ וּמִדּוּעַ
נִסְרְחוּ אֲבִירֵי וּמָתַי שִׁיר אָיֵלִי׃ קַוֵּה קִוִּיתִי אֶל יְיָ וַיֵּט אֵלַי׃
סוֹגֵיךְ וְשָׁרַיִךְ בְּקָקוֹם בּוֹקְקִים וְהֵבִאישׁוּ סִירַיִךְ נְבָשׁוּ
וְלֹא עָבְשׁוּ׃ וּמַדּוּעַ עָתְקוּ גְּבִרוּ וְכִמְרֵר לֹא יֵבוּשׁוּ׃ נִקְוָה
יְשָׂרְאֵל יְיָ כָּל עַוְזֵךְ יֵבוּשׁוּ׃ פּוֹעֲלֵי אָוֶן יִתְאַמְּרוּ אוֹיְבֵינוּ רָיְנוּ׃
פָּשְׁטוּ אֱמֶת אוֹתוֹת שַׂכְנוּ תְּחוּמֵינוּ׃ וּמַדּוּעַ צָלְחָה דַּרְכָּם וְתַסְרָךְ
דִּמְיוֹנוּ נַדְּוֵינוּ׃ יְיָ חָנֵנוּ לְךָ קִוִּינוּ׃ קִימַת סַבֶּת שָׁלֵשׁ עֶשְׂרֵה פָּרֶץ׃
קֵץ רָחַק וּלְמִקְרָה עָלָה הַפּוּרִין׃ וּמַדּוּעַ רְשָׁעִים יְחַיּוּ וְלֹא יָרְמוּ
קֶרֶן׃ וְקַוֵּי יְיָ הֵמָּה יִרְשׁוּ אָרֶץ׃ שׁוֹסֵי חֶבֶל נַחֲלָתוֹ מְחֻלָּקֵי
לָגֶרֶשׁ׃ שׁוּבִי שׁוּבִי הַשּׁוּלַמִּית בְּפִיהֶם לְהַפְרִישֵׁנוּ׃ וּמַדּוּעַ
תְּחַנְּשָׁאוּ וְזֵרֶה לָזֵרֶה תְּנָאֲמוּ נַפְרִישֵׁנוּ׃ טוֹב יְיָ לְקַוּוֹ לַנֶּפֶשׁ
תִּדְרְשֵׁנוּ׃ שַׁדֵּי תְּשׁוּבוֹת מַדּוּעַנוּ פִּינוּ נִמְלָא׃ לֵיְ אֱלֹהֵינוּ
חָטָאנוּ וְתִקְרָאנָה אוֹתָנוּ בָּאֵלֶה׃ מִשְׁפָּטֵיךְ אֱמֶת וְאַתָּה מָרוֹם
מִתְעַלֶּה׃ הַצְדָּקָה לְךָ וְלָנוּ בּוּשֶׁת נְגֵלָה׃ הֵעִדֹתָ רַבּוֹת וְנֶאֱמַר
לֹא נַקְשִׁיב׃ קוֹל טִיפְנְבִיאֵיךְ בָּזִינוּ מֵהַקְשִׁיב׃ יְגֵדַל כֹּחַ סֶלָה
יָחִידִים מוֹשִׁיב׃ בְּתִשׁוּבָה׃ שְׁלֵמָה לְפָנֶיךְ אוֹתָנוּ לְהָשִׁיב׃

מדוע

סדם תכסי סיר גבורתי׃ חילי מלטון חילותי לעזרתי חושה׃ סוניך על סס שכחת׃
סובה בסוגים׃ סריניך על סס גפן פוריה ישראל׃ והבאיתו על סס שכח קויתי׃
לעשות עכסים ויעס בחוסים׃ גבעו לטון תל גבוה וגבעונים מל׳ רז״ל גבעוניות׃
עבעו לטון עפוס מל׳ עבעו סרדות בי״ת וע״ח מתחלפות לפי סס ממולח תחת בוחן׃
יתחמרו יתסתרו ופסוק הוא יתחמרו כל פועלי און׃ חוסו רויטו ע״ס שכ׳ זה היין׃
סקוסוהו מלקוטו רחיטו׃ התוסו סימכוני כמו׳ התרית תיו על מלחות התכסים׃ נדוסינו ל׳
וכל נדב דוי׃ סוכת שלם עשרה פרץ על סס שנחמר תקיס את סוכת דוד הנופלת
וחיתה במס מדות ר״ג פרנות פרטי יוניס בהיכל ותקנו בכנגדס ר״ג הסתחוות לכהנים
בעזרה׃ קץ רחק סוף הפרטה היתה רחוק׃ מדועינו ר״ל כל הספיקות שבתו בתיבות
מדוע ע״ד קדיק ורע לו רסע וטוב לו׃ לה׳ תלכינו תטהרו ווהי תסובת קדיק ורע לו
כלי למרק עוכותינו בעה״ו׃ ומשפטיך תמת ותחנם על רסע וטוב לו׃ העלת
ותחה מרוס מתעלה ר״ל תתה שנחמר ותתה מרוס לעולם ה׳׃

רבות

מַדּוּעַ אָדוֹם לִלְבוּשֶׁיךָ תֶּקֶרֶב עוֹתָתוֹ׳ וַיֵּז נִצְחָם עַל בָּגְדֵי
עֶמְתָּתוֹ׳ סֶלָה נוֹדָה יוֹם הַבָּא בְּשַׁעֲתוֹ׳ זֶה יְקוֹנֵנוּ לוֹנֵנִי לָדֶת
וְנִשְׁמְחָה בִּישׁוּעָתוֹ׃

אל מלך׳ ויעבור׳ יי׳ וסלחת׳ סלחלנו׳ כיאתה׃

הַאֲזִינָה׳ יְיָ תְּפִלָּתֵנוּ הַקְשִׁיבָה לְקוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ׃ הַקְשִׁיבָה לְקוֹל שַׁוְעָתֵנוּ
מַלְכֵּנוּ וֵאלֹהֵינוּ כִּי אֵלֶיךָ אֶתְפַּלָּל׃ יְיָ בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלִי בֹּקֶר אֶעֱרָךְ לְךָ
וְאֶצְפֶּה׃ שְׁמַע תְּפִלָּתֵנוּ יְיָ וְשַׁוְעָתֵנוּ הַאֲזִינָה וְאֶל דִּמְעָתֵנוּ אַל תֶּחֱרַשׁ׃
שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ׃ שְׁמַע יְיָ
קוֹלֵנוּ נִקְרָא חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ׃ שְׁמַע יְיָ וְחָנֵּנוּ יְיָ הֱיֵה עוֹזֵר לָנוּ׃
לי״ה הישועה׳ יי צבאות עמנו׳ יי צבאות אשרי׳ יי הושיעה׳ כילאעל׳
כי על רחמיך הרבים׳ יי שמעה׃

## אלהינו ואלהי אבותינו

אָם עֲוֹנֵינוּ רַבּוּ לְהַגְדִּיל׃ בָּנוּ עָנֵנוּ עֲבוּת כְּגָדִיל׃ גָּרְמוּ לָנוּ
בְּנֵתִים לְהַבְדִּיל׃ דַּרְכֵי רַחֲמֶיךָ לֹא תַחְדִּיל׃ הִתְנַהֵג
בְּמִדַּת חֶסֶד הִתְגַּדָּה׃ וְאַתָּה הוּא לֹא שָׁנִיתָ׃ זְכוֹר עֲדָתְךָ
קָדַם קָנִיתָ׃ חוֹן שִׁירֵי בְּכוֹר כָּבִיתָ׃ טַעֲנָתֵנוּ גַּפֵּי קֶרֶת נְתוּנִים׃
יְשִׁבָתֵנוּ שֵׁן סֶלַע אֶתָנִים׃ כְּאַחַת דְּכִיתָנוּ בְּמָקוֹם תַּנִּים׃

לרויה

רשות על סס ומל׳ ויעד ה׳ ביהודה וישראל׃ עוף כניאוף ל׳ דבור מל׳ לא תעיפו׃ מדוע
אדום ללבושיך ופסוק ויז נצחם על בגדי׃ הבא בשעתו ע״ש סל׳ אני ה׳ בעתה אחישנה
ומע״ש שאינו מלטערים עכשו׃ זה יי קוינו לו וגו׳׃

אם עוינו רבו להגדיל ע״ש כי עונותינו רבו למעלה ראש וכו׳׃ בנו ענו מלפון
סקר ענה בחיני׃ עבות כגדיל הם עבותות בחבל שנגדל וקשור כמה כפילות
ע״ל חטאים רבים ה״ר עקידה בחתלה בחוט של קיבית לבסוף בקלע של ספיקה שב׳
יהי מוסרי הגיון בחבלי הסוף וגו׳ ; בתים להגדיל ע״ש עונותיכם היו מבדילים וגו׳ :
התנהג בהתמצ׃ במדת חסד התניתה כמו שאומרת בי״ג מדות שלך ורב חסד ואמת׃
ואתה הוא לא שנית לכתיב אני ה׳ לא שניתי ואתם בני יעקב לא כליתם ; חון לשון חניכה
ע״ל מוגן׃ שירי בכור כבית תמון שירי ר״ל הבאחרים יתר הפליעה שכבית שמם בני
בכורי ישראל׃ טיענתנו גפי קרת בשתת קותנו על כנפי העיר מל׳ על גפי מרומי קרת
תרנום עיר קרתה׃ יסבתנו סן סלע תחנים כבנין הקבוע בקרקע עולם ועל גובה
סלע על שתין בריות מציעות שמה׃ כחתת דכיתנו במקום תנים ע״ש הסליך מסמים
לתן ותחתרו במדר׳ לחדס שים לו בן תניב בתחלה מוסיבו בין רגליו ומוב ע׳ דרכיו ומוב

לְרָוְיָה צֵאת בָּמָה מְתוּנִים: מֵרוֹב פְּקֻדּוֹת וּבָהָלָה טְחֻלָּת׳
נָקְטָה שָׂחָה לֶעָפָר בּוֹחֶלֶת׳ סָמְכָה בֶטֶן לָאָרֶץ נִשְׁחֶלֶת׳
עִוְרָה לָמָּה תִישֶׁן תּוֹחֶלֶת: פְּקַח קוֹחַ אֲסִירֶיךָ הֲפוֹץ׳ צוֹק
הָעִתִּים חֶשְׁבּוֹנָם קָפוֹץ׳ קַבֵּץ זְרוֹעֶיךָ עֶרֶב הַנָּפוֹץ׳ רְאוֹת
עוֹלָתָה וּפִיָּה תִּקְפּוֹץ׳ שְׁמוֹר שְׁבוּעַת חֶסֶד וּתְנֵאי׳ תָּם וְצַדּוֹק
בְּנֵאי אֵיתָנֵי׳ שְׁלוֹמוֹ יְצוּרֶה לִבְלִי גְנֵאי׳ הַפּוֹךְ לְשַׁנּוֹת לְטוֹבָה
הַפְּנֵאי: קָטֹן כִּי יַעֲקֹב נָדָל׳ יְדוּעַ חוֹלִי נִבְזֶה וַחֲדָל׳ חַיִּים
וְחֶסֶד טָעוּז וּמְגֹדָל׳ כַּאֲשֶׁר עָתָּה כּוֹחֲךָ יְגֹדָל:

אֵל מֶלֶךְ׳ וְיַעֲבֹר׳ יי יי׳ וְסֶלַח׳ סְלַח לָנוּ׳ כִּי אַתָּה יי

## הושיעה

עַל כַּתִּיפָיו: מְתוּנִים כְּמוֹ זְמַן מַמְתִּינִים: פְּקוּדוֹת גְּזֵרוֹת הַנִּפְקָדוֹת: מִתְחַלֶּלֶת ל׳
וּמִתְחַלְחֶלֶת הַמַּלְכָּה: נָקְטָה ל׳ כְּרִיתָה כְּמוֹ נָקְטָה נַפְשִׁי בְּחַיַּי: שָׂחָה לֶעָפָר כְּפֵפָה כַּד עָפָר
מִל׳ יִדְכֶּה יָסוּחַ וְכֵפֶל וְכִמּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר כִּי שָׂחָה לֶעָפָר נַפְשֵׁנוּ: בּוֹחֶלֶת ל׳ מְחוֹס מִל׳ וְגַם כְּפֵפָה
בְּחֶלְקָה בִּי: בְּשַׁחֶלֶת גִּבֵּי מוּמֵי בְּכוֹר בִּבְכוֹרוֹת הַכֶּסֶל וְהַשְׁחוֹל לְיִזֵּה שָׁחֵל כָּל שֶׁנֶּאֱמַר יִרְכּוּ
וְזֶהוּ מַה שֶּׁאָמַר הַמְחַבֵּר סָמְכָה בֶטֶן לָאָרֶץ: פְּקַח קוֹחַ קְרוֹת אֲסִירֶיךָ פְּסוֹק קוֹחַ בִּיצְעִיָּה
נְבִית הַסּוֹהֵר׳ וְזֶהוּ מַה שֶּׁאָמַר הַמְחַבֵּר אֲסִירֶיךָ: צוֹק הָעִתִּים לְשׁוֹן וְצַרְתָּ הָעִתִּים: רְאוֹת
קְפוֹץ מִל׳ מְקַפֵּץ עַל הַגְּבָעוֹת: קַבֵּץ זְרוֹעֵךְ עֶרֶב הַפְּסוֹק מִזֶּרַח יִשְׂרָאֵל יְקַבְּצֵנִי: רְאוֹת
עוֹלָתָה וּפִיָּה תִּקְפּוֹץ לְשׁוֹן פִּתְרוֹנָהּ עוֹלָתָם תִּקְפּוֹץ פִּי הָעוֹלָה עֲלֵיהֶם כְּדִי שֶׁלֹּא תִּקְרַב
כְּלַכְתִּיב וְתֵהִי לְלֹל תְּקוּה וְעוֹלָתָה תִּקְפּוֹץ פִּיהָ: שְׁבוּעַת חֶסֶד חַסְדֵי מֵאֵתָר לְהֹוֹת וּמוֹכֵן לְזוּרוֹת:
וְתִנְאֵי כְּמִשְׁפָּחוֹת וְחֹזֶל: תָּם יַעֲקֹב תִּם תָּם: וְכִבְרֹ לְפִרְיוֹ שֶׁל יִצְחָק כְּמוֹ וּמוֹכֵן לְזוּרוֹת:
בְּנֵאי וְיָבֵן לְהַבְרִיחַ׳ מִזְּמָה: לְיִתְנִי ר״ל כֵּן לְיִתְנִי וְחִזְקִי׳ וְזֵכֶר לְחַטַּאת לְמִפְרַע עַל סֶם
הַפְּסוּק וְזָכַרְתִּי לְךָ בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְגַם אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְגוֹ׳ לוֹמַר סֶם לֹא לְךָ כְּלֵי מַעֲשֶׂה וְיַעֲקֹב
הֲרֵי יִצְחָק וְסֶם לֹא לְךָ יִצְחָק הֲרֵי אַבְרָהָם: שְׁלֹמֹה יָסוּחַ לְבִלְבִי גַּבְהֵי הַקָּב״ה יָסוּחַ שְׁלֹמוֹ אַף לְכָלִי
שְׁבוּר וּמְכֻתֵּתִי כְּסֶם ר׳ מֵחִיר ס״ך שֶׁהִיא גּוֹרֶם שְׁלוֹמוֹ דּוֹי״ו וְע״ם הַסְּגֻלָּה שְׁלֹא כְּמִדַּת הַקָּב״ה
מִדַּת הַקָּב״ה ס״ו נִרְאֶה גַּבְהֵי לוֹ לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֵלִים שֶׁנּוֹרִים לְכָל הַקָּב״ה תֵּקֶן כְּסֵם שֶׁנֶּאֱמַר
לְךָ כְּסֵבֶר וְכִדְכֵּה לְלֹחֲיִם לְךָ תַּזְגִּה: לְשׁוֹנוֹת לְטוֹבָה הַפְּנֵאי בְּמַהֲרֵה רָעָה כְּתִיב וּכְתִיב
בְּחַיִּים הַהוּא וּדְרוֹ״ל פּוֹעֵה הַלְּחָיִם לְךָ תַּזְגִּה: וְסַכֹּתִי לְךָ וְהַסְרֵיתִי לְתוֹכֵךְ אוֹתָהּ וְהַפְנֵאי בְּמַהֲרֵה רָעָה תַּשְׁבֵּם וְתַסְפִּיק לְאוֹתָהּ לְטוֹבָה
קָטֹן כִּי יַעֲקֹב וְלֹל הֲרֵי כִּי מְסַיֵּם בְּלַעְזוֹן אַף״י מִלְּעֵזוֹן כִּי מַפְסִיק הַכְּבוֹד: יָדוּעַ חוֹלִי יִהְיֶה
וְרַגִּיל לְחֹלִים: נִבְזֶה וְחֹלִי חֵיכִי׳ וְאִם כֵּן אֵיךְ כְּתִיב הַסְּפִלּוֹת: חַיִּים וְחֶסֶד שֶׁתִּתֵּן לָנוּ תְּהֵא
לָנוּ לְמַעוֹז וּלְמִגְדָּל כּוֹ יִרְוֹן לְדִין וְכֵגֶב וּמִתְּיִהְיֶה זֶה: כְּאֲשֶׁר כֹּחַךְ יִגְדַּל כְּלַכְתִּיב וְעַתָּה



יִגְדַּל נָא כֹּחַ ה׳ וְכוֹ׳ ה׳ תַּרְךְ לְחַיִּים:

הוֹשִׁיעָה יְיָ כִּי גָמַר חָסִיד כִּי פַסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם: הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ
וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם: הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ וְקַבְּצֵנוּ
וְהַצִּילֵנוּ מִן הַגּוֹיִם לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ:
ליי הישועה· יי צבאות עמנו· יי צבאות אשרי· יי הושיעה· כי לא
על· כי על רחמיך הרבים· יי שמעה:

## אלהינו ואלהי אבותינו

אַיֵּה כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ הַגְּדוֹלוֹת וְהַנּוֹרָאוֹת· אֲשֶׁר סִפְּרוּ לָנוּ
אֲבוֹתֵינוּ יְיָ צְבָאוֹת· בְּרֶדֶת יִשְׂרָאֵל מִצְרַיְמָה לְשִׁעְבּוּד
וּתְלָאוֹת· בְּחַבְלֵי אָדָם מְשַׁכְתָּם וְלֹא בְּשַׁלְשְׁלָאוֹת: גַּם
מַעֲבִידֵיהֶם בְּקָשָׁה עֲבֹדָה· גָּזְרוּ בַּיְאוֹר זְכוּרֵיהֶם לְאַבְּדָה·
דַּנְתָּם בְּסַאסְאָה מִדָּה בְמִדָּה· דְּגָלִים הוֹצֵאתָ בִּרְכוּשׁ כָּל
חֶמְדָּה: הַיָּם וְגַלָּיו בְּעֻזְּךָ פּוֹרָרוּ· הַיַּרְדֵּן הוֹבַשְׁתָּ וּבָרֶגֶל
עָבָרוּ· וּבַמִּדְבָּר כִּלְכַּלְתָּם וְדָבָר לֹא חָסָרוּ· וּמַמְלָכוֹת
וַעֲמָמִים בְּיָדָם נִמְסָרוּ: זָנְחוּ טוֹב וּרְדָפוּם מַכְנִיעִים· זְעָקוּךָ
וְשָׁמַעְתָּ וְהֶעֱמַדְתָּ מוֹשִׁיעִים· חָנוּ בְאַרְצָם כָּל טוּב שְׂבֵעִים:
חָטְאוּ וְגָלוּ וּפְקַדְתָּם לְשִׁבְעִים: טָפְלוּ שֶׁקֶר וְנִתְּנוּ לְמִרְמָס·
טְרָדוּם לְמַדְחֵפוֹת אַנְשֵׁי חָמָס· יָצְאוּ מֵאַרְצָם וְקֵץ חֲזָרָתָם
נִכְמָס· יָשְׁבוּ בַגּוֹיִם וְהָיוּ לָמָס: כֹּחַ אַמִּץ פְּלֵיטָה הַנִּשְׁאֶרֶת·
כָּשַׁל כֹּחָהּ מִכּוֹבֶד רָעָה מַמְאֶרֶת· לְעֵת רִאשׁוֹנָה פְּקוּדָה
מְשׁוֹאֶרֶת· לָבֹא שְׁנִיָּיה אָצָה מְמַהֶרֶת: מֵעֵת אֶל עֵת צָרָתִי
מְרֻבָּה· מִיּוֹם שֶׁעָבַר קָשָׁה הַבָּא· נִלְאֵתִי נְשׂוֹא עוֹל מַדְהֵבָה·

## נואמת

איה כל נפלאותיך וכו' פסוק הוא בגדעון ואיה כל נפלאותיך אשר ספרו וגו':
בחבלי אדם משכתם ולא בשלשלאות ארז"ל ראוי היה יעקב להמשך למצרים
בשלשלאות של ברזל אלא שזכותו גרמה לו שנמשך שם דרך כבוד: דנתם בסאסאה על
שם בסאסאה בשלחה תריבנה ועניכו שהמצרים השליכו זכוריכ' ליאור וכן נטבעו בים
מדה כנגד מדה: פוררו מלשון אתה פוררת לשון ריצה ושבר: ודבר לא חסרו שמלתך
לא בלתה מעליך וגו': בידם נמסרו כשנכנסו לארץ: זעקוך כמו זעקו לך: מושיעים
הם השופטים עתניאל בן קנז וחביריו: כל טוב שביעים בימי המלכים· וגלו לבבל
ופקדתם

נֹאמַת מְרוֹר וְחָבֵא הֲבָאַת רָבָּה: סְגֻלָּתְךָ דְּוֹחֲקֵת פְּקוּדָתְךָ
מִלְּנָצוֹר: סָבְרָה לְהַמִּיר כְּבוֹדְךָ בְּעֵת צָר: עַד אָנָה יְיָ אֶקְרָא
מִמַּצָּר: עֲנֵנִי בְּמֶרְחָב כִּי יָדְךָ לֹא תִקְצָר: פְּשָׁעִים אִם עָצְמוּ
בֵּינִי וּבֵינָךְ לְהַבְרִילָה: פָּרְגוֹד אִם נֶגְעַל בִּפְנֵי הַתְּפִלָּה: צוּר
בְּכִפֵּא כְּבוֹדְךָ חֲתוֹר מְחִלָּה: צָעֲקָתִי תָּבֹא לְפָנֶיךָ כְּבוֹדְךָ
לְהִתְקַבְּלָה: קְרָא שְׁנַת רָצוֹן מֵעוֹצֵב לְהַנְפִּישִׁי: קְבֵץ נְפִיצוֹתַי
וַעֲבוֹר בְּרֹאשִׁי: רִיבָה יְיָ רִיבִי נַפְשִׁי: רְצֵה לְהַצִּילֵנִי אֱלֹהֵי
קְדוֹשִׁי: שְׁנֵי רְשָׁעִים בְּחָצְיָן תִּגְרוֹם: שְׁכוֹל וְאַלְמוֹן אוֹתָם
תַּהֲרוֹם: תְּשַׁפּוֹךְ דָּמָם אַרְצָה לָרוֹם: תְּמוֹתָה הוֹתֵר וּבֶאֱמוּנָה
תֵּאָרוֹם: גְּדוֹר פְּרֵצַת סֻכַּת דָּוִד הַנּוֹפֶלֶת: רוֹמֵם קַרְיָה עֵר
עָפָר מוּשְׁפֶּלֶת: שְׁבִיָּה נַחֲם גַּחֲמָה מוּכְפֶּלֶת: מְאוֹרָה הָאֵר
וְתָאִיר מְאֻפֶּלֶת: בְּנֵה עִירְךָ כִּימֵי עוֹלָם: רַפֵּא מְזֻבְּחֵךְ חֵיכָל
וְאוּלָם: יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל שָׁם יַעַבְדוּךָ בֶּלֶם: וְיִגְדַּל שִׁמְךָ
עַד הָעוֹלָם:

אֵל מֶלֶךְ · וְיַעֲבוֹר · יְיָ · סְלַח לָנוּ · כִּי אַתָּה יְיָ

טוֹב ה' לַכֹּל וכו' כְּקִי תס"ט ע"ח

לְיְיָ הַיְשׁוּעָה · יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ · יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי · יְיָ הוֹשִׁיעָה · כִּי לֹא עַל

רוֹעֵה

וּפְקֻדָּתָם לְגָאלָם לְסוֹף שְׁבָעִים שָׁנָה: נִכְמְרוּ לְשׁוֹן כְּמוֹ עָמְדִי תְּמוֹס: נוֹחֲמֶת מְדוֹד וְהַבְּ
לְוּמֶרֶת הַבָּא מִם בְּמַדָּה גְּדוֹשָׁה זֶהוּ פִּי' מְהֻבָּה: סְגוֹלָתְךָ שְׁמֶרֶת וְהִיית 'לִי סְגוּלָה: פְּרִנּוֹל
מְחִילָה תִּרְגּוֹם פִּירוּשׁ עַל וְעִנְיָנוֹ פֵּרוּשׁ עָלוֹתִי כֵּיךְ פַּרְגּוֹדָךְ: תְּתוֹר מְחִילָה תַּרְ"ג וְיִתְפַּלֵּל
חֵלֶק ה', וְיִעְתַּר לוֹ חֵלֶק תִּקְרֵךְ וְיִעְתַּר חֵלֶק וְיִתְעַר מַלְמֵד שֶׁתִּתְעַר חוֹר תַּחַת כִּסֵּא כְּבוֹדוֹ מִפְּנֵי
הַמְקַטְרִיגִים וְהוּא מַלְמֵדֵנוּ לֵךְ בְּתִתְרֵת יִמְלֹךְ הַגֵּבֶךְ: מְעוֹפֵךְ מֵל' בְּעַכָּבוֹן תֹּאכְלֶכָּה:
הִנְפִּיתִי לְהַזִּיב נַפְשִׁי מַלְמֵדֵנוּ שֶׁנִּתְּנָה וְיִכָּפֵם: בְּחֵלֶךְ תִּרְגּוֹם מַלְמֵדֵנוּ וְיִגְרֵם בְּחֵלֶךְ תֵּינִי וְהוּא
לְמֵדֵנוּ שֶׁבְּיָרֵה וְהוּא שֶׁמְּמֵי רַ"ז גְּרִיסִין שֶׁל פּוֹל תַּמּוּז שֶׁהֵם שְׁבוּרוֹת: בְּחֵלֶךְ פִּי' רַ"ק שֶׁם
לְמֵדֵנוּ שֶׁבְּיָרֵה וְהוּא שֶׁמְּמֵי רַ"ז גְּרִיסִין שֶׁל פּוֹל תַּמּוּז שֶׁהֵם שְׁבוּרוֹת: בְּחֵלֶךְ פִּי' רַ"ק שֶׁם
תַּכְנִיס קְטַנִּים: שְׁכוֹל תַּכְנִיס: וְאַלְמוֹן מֵתִים: תְּמוֹתָה הוֹתֵר י"מ לְמֵדֵנוּ יוֹכִיחַ מֵתִים
בּוֹתֵר תַּשְׁחִירֵם לְטוֹב: מְחֻמָּה מְכוּפֶלֶת מְחֻמּוֹ לְחֻמּוֹ עוֹרֵי עוֹרִי: מְאוֹרָה סֵאֵר הַחוֹר שָׁם
לֵה כְּבָר תַּחֵר: רְפָא הוּא לְ' הֵיקֵּוּן מַלְמֵדֵנוּ וְיִרְפָּא לֵת מְאוֹכָּה ה' הַרְסוּם:

רוֹעֵה

פיוט דוֹעֵה יִשְׂרָאֵל הַאֲזִינָה׃ נוֹהֵג כַּצֹּאן יוֹסֵף׃ יוֹשֵׁב
הַכְּרוּבִים הוֹפִיעָה׃ יְיָ אֱלֹהִים סְלַח נָא׃ מִי יָקוּם
יַעֲקֹב כִּי קָטֹן הוּא׃ אַל אֶחָסֵךְ יְיָ רוֹעִי׃ בְּנָאוֹת דֶּשֶׁא תַּרְבִּיצֵנִי
וְתַשְׁפִּיעֵנִי׃ גַּם כִּי אֵעָתֵר לְמוֹשִׁיעִי׃ דַּרְכִּי רַחֲמֶיךָ תַּרְאִי
וְתוֹדִיעִי׃ הֶעָבֵד יִשְׂרָאֵל כִּי תַנְרִשֵׁהוּ׃ וְאִם יְלִיד בַּיִת הוּא׃
זַנַּחְתּוֹ בְּיַד מוֹאָסִים וַתִּכְזְבֵהוּ׃ חָלִילָה לְךָ מִמֵּפֶר לָמַחֲרוֹ׃
מְזֹרַח מַשָּׂא וְעוֹל כָּבֵד׃ יוֹם יוֹם הוֹסַפְתִּי לְהַכְבֵּד׃ כָּלוּ אֲשׁוּדַי
כְּעֵינֵי הָעָבֵד׃ לְיֵד אֲרוֹנִים לְקַבֵּל זָבֵד׃ מַה בְּחַיַּי כִּי אֲיַחֵל׃
נֶאֱלַמְתִּי לְפָנֶיךָ גּוֹזֵי בָרֶחֶל׃ סַבַּרְתִּי יֵשַׁע מִמֶּךָּ לְהִשְׁתַּחֵל׃ עוֹרְרָה
גְבוּרָתְךָ סוֹלַח וּמוֹחֵל׃ פּוֹקֵד עָלַי כּוֹבֵד חַטָּאתַי׃ צָמְתוּ
וְדָחֲקוּ בַּכּוּר חַיָּתִי׃ קוּמָה יְיָ צוּר יְשׁוּעָתִי׃ רִיבָה רִיבִי וְלַחוֹם
מִלְחַמְתִּי׃ שׁוּבָה יְיָ אֶת שְׁבִיתֵנוּ׃ תָּשִׁיב כַּאֲפִיקִים נִדְחֵי
בְּזוֹרֵנוּ׃ מִמְּכוֹן שִׁבְתְּךָ תַּשְׁגִּיחַ לְרַחֲמֵנוּ׃ יְיָ שׁוֹפְטֵנוּ יְיָ
מְחוֹקְקֵנוּ׃ יְיָ אֱלֹהִים סְלַח נָא׃ מִי יָקוּם יַעֲקֹב כִּי קָטֹן הוּא׃

אֵל מֶלֶךְ׃ וְיַעֲבוֹר׃ יְיָ יְיָ׃ סְלַח לָנוּ׃ כִּי אַתָּה יְיָ

וְאַתָּה קָדוֹשׁ וכו׳ בְּקַף תס״ו ע״כ

חָטָאנוּ צוּרֵנוּ סְלַח לָנוּ וּפְצֵרֵנוּ׃

## גרול

דוֹעֵה יִשְׂרָאֵל׃ כְּלוֹ מִשְׁמֵרוּ מַלְ׳ מִשְׁמֵרוּ עַתָּה סְבָבוּהוּ וְעֵינָיו כֵּהוּ סְתוֹם לְהוּ עָוֹד זְכוּת רַק
כְּעֵינֵי הָעֲבָדִי׳ מַלְ׳ מְדוּיָסִים כֵּן עֵינֵינוּ אֶל ה׳ תְּלוּיִים עַד שֶׁיְּחָנֵנוּ׃ לְקַבֵּל זַבְד מַלְ׳
וְזַמְּרוּ תְּלוּקִים זַבְד עוֹד שַׁחֲרִי׳ תְּלוּקוּ וּגְרוּרוֹ כְּמִקְדָּם׃ כְּתַלְמִתִּי לְפִנֵּי גּוֹזֵי כַּרְחֵל פְּסוּק
רוּחַ וְעֵינֵינוּ כְּפֵהוֹת סְתוּמַת גְּזִזִּית כְּמַרְה וְסוּתְקַת כְּתַלּוּ הֵיתָה חִסְרָה כַּח הַדִּבּוּר׃
סַבַּרְתִּי לְמִזּוֹן תְּקוּמָה מְלֹאוֹ סַבְּרוּ עַל ה׳ תְּלוּיִים׃ לְהַשְׁחֵל ל׳ הוֹפְלָה מְלֹאוֹ רז״ל כְּמַשְׁחֵל
עֵינֵיהֶם מֵחֲלֹב׃ עוֹרְרָה גְּבוּרָתְךָ מַלְ״מִי מְחַיְּנֵם כְּדִלְעֵי רַס״י תְּלִיס כ׳׃ סוֹלַח וּמוֹחֵל
לְמִי לְהַקְדִּים׃ פּוֹקֵד עָלַי וכו׳ אַתָּה הַסֵּב פְּקֻדַּת עָלַי כּוֹבֵד חַטָּאתַי זוֹהִי מִי רוֹאֶה נִמְחָה
מַחְתָּ כְּבוֹד חַיַּי ל׳ פְּסוּק הוּא וְפִי׳ כְּמַתְּנוֹ כְּרִיתָה׃ סוֹבֵב ה׳ וּבוֹ׳ עַל סֵב הַפְּסוּק
עוֹתֵר ה׳ אֵת שְׁבִיתֵינוּ כַּאֲפִיקִים וכו׳׃ וי״ג כַּאֲפִיקִים מִיס הַנְּגָרִים בְּנַחַת מִלְּמַעְלָה
תְּחִילִי מִיס׃

## אליך

גָּדוֹל עֲוֹנִי וְלַחֲטֹא הוֹסַפְתִּי· הוֹסַפְתִּי אַשְׁמָה וַתֵּרֶב רָעָתִי·
רָעָתִי רַבָּה וְלִלְקוֹת חוּיַבְתִּי· חוּיַבְתִּי גָלוּת וְרִבְצִי
שָׁכַחְתִּי: שָׁכַחְתִּי מִפְּעֻלוֹת יְיָ עוֹשִׂי· עוֹשִׂי נְטָשַׁנִי נְתָנַנִי בְּיַד
מְעַשִּׂי· מְעַשִּׂי וְשׁוֹסִי· וּבְרַגְלֵי חוֹמֶר דְּמָסִי· רְמָסִי וּדְרָסִי·
וּכְגוֹרֶן בְּסָסִי: בְּסָסִי שׁוֹדַד וּמְתָרֵי נִתְּקוּ· נִתְּקוּ בָנַי מֵעַל
גְּבוּלָם רָחָקוּ· רָחֲקוּ מֵעַל יְיָ· נַאֲקוֹת חֲלָלִים נָאֲקוּ· נָאֲקוּ
וְנֶאֱנָחוּ· וּמִכְּאֵב לֵב יִצְעָקוּ: יִצְעָקוּ בַּצַּר לָמוֹ אֶל אֱלֹהִים
עֶלְיוֹן· עֶלְיוֹן הוֹשִׁיעָה עֲנִיֶּיךָ הָאֶבְיוֹן: הָאֶבְיוֹן עַתָּה וּלְפָנִים
מִזֶּה עֶלְיוֹן· עֶלְיוֹן חוּשָׁה לְעֶזְרַת עָנִי וְאֶבְיוֹן: וְאֶבְיוֹן הַמְחוֹלָל
בְּפֶשַׁע וּבְעָוֹן מְדֻכָּא· מְדֻכָּא נְשָׂא אֶת שָׁפָל וְאֶת דַּכָּא· דַּכָּא
וְשָׁפָל הַנֶּאֱחַז בְּחַכָּה· בְּחַכָּה הוּעֲלָה הָעֲנוּגָה וְהָרַכָּה:
הָרַכָּה יָשְׁבָה לָאָרֶץ בַּשְּׁפֵלָה· בַּשְּׁפֵלָה הוּשְׁפָלָה· וְהִשְׁמִיעַ
קוֹל יְלָלָה· יְלָלָה הֵלִילָה· וּבְמַר נֶפֶשׁ מִלְלָה· מִלְלָה לִי
הַבִּיטָה· כִּי הָיִיתִי זוֹלֵלָה: זוֹלֵלָה הָיְתָה נִכְבָּדוֹת מְדֻבָּר בָּהּ·
בָּהּ נִשְׁקָה אֵשׁ וְלֹא כָבָה· כָּבָה נֵרִי וּמְאוֹרִי נֶחְבָּא· נֶחְבָּא
כְּבוֹדִי· בְּבֹא הוֹוָה עַל הוֹוָה: הוֹוָה מוּעָקָה· מָלְאָה מָתְנֵינוּ·
מָתְנֵינוּ חוּלְחָלוּ· וְנִשְׁבָּר לִבֵּנוּ· לִבֵּנוּ דָוָה מִכּוֹבֶר עָנְיֵינוּ·
עָנְיֵינוּ זְכוֹר· וּרְאֵה אֶת חֶרְפָּתֵנוּ: חֶרְפָּתֵנוּ הַעֲבֵר· וְיָשִׂימוּ
לַיְיָ כָּבוֹד וּתְהִלָּה· וּתְהִלָּה וְרִנָּה· בַּאֲבוֹד בְּנֵי עֲוָלָה· עֲוָלָה
וְחַטָּאָה אַל תַּחֲשׁוֹב לִסְגוּלָה· לִסְגוּלָה הוֹשִׁיעָה· אַף עַל פִּי
שֶׁבְּמִצְוָה דַּלָּה: דַּלָּה וְאֻמְלָלָה· תְּנָה לְשֵׁם וְלִתְהִלָּה·
תְּהִלָּה תַעֲטֶה בְּהַזְרִיחֲךָ קֶרֶן אֲפֵלָה· אֲפֵלָה הָאֵר וְרַחֲמֶיךָ
לֹא תִכְלָא· תִּכְלָא עֲוֹנֵינוּ וְהַמְצֵא לָנוּ מְחִילָה:

זכור לנו ברית אבות וכולי כמו ביום שני

# סליחות לשני תניינא

לאומרים סלח לנו וכו' כמו ביום שני רחמן · ואח"כ מתחיל כאן

## אלהינו ואלהי אבותינו

אֵלֶיךָ נְשׂוֹאוֹת עֵינֵינוּ · בְּכָל פְּנָה וּפְנָה אֲשֶׁר זֵרִיתָנוּ ·
גְּעָיַת קוֹלֵינוּ בְּרָמָה נִשְׁמָע · דָּלֵף בְּכִי תַּמְרוּרִים
נִדְמָע · הַצִּיקָתְנוּ בְּטַנֵּנוּ מֵרוֹב תַּחֲלוּאוֹת · וּמִתַּלְאוֹת הַבָּאוֹת
אַחֲרֵי תַּלְאוֹת · זוֹלְתֵךְ בָּעֲלוֹנוּ אֲדוֹנִים · חוֹרְשִׁים זֶה אַחַר זֶה
בְּמֶה שָׁנִים : טִרוּפָה פָּרָתְךָ בְּכִצְעֵי הַבּוֹרִים · יְגוֹנָה וְכָבֵד אֵין
לָךְ צוֹרֵךְ כָּהוֹלֵא לַאֲחֵרִים · כָּל הַיּוֹם עָלַיִךְ הֲרוּגִים · לַכַּפָּרָה
אֵינָם מַשִּׂיגִים : מַה נְּתַנָּה וּמַה נָּקֵדִּם · נֶגְדֵּךְ מְלֵכוּשׁ
וּמְלֵא הֶחָאֲדֹם · שִׂיחַ שִׂפְתוֹתֵינוּ אִם נִבְרוֹר בַּשּׁוֹשָׁן · עֲוֹנֵינוּ
נֶגְּדֵנוּ יָשָׁן נוֹשָׁן : פְּנֵינוּ אִם תַּצְמִית וְדָמֵנוּ אִם תִּשְׁפּוֹךְ · צְדָקָה
אֶרֶץ מִבְּלִי רוֹגֶז תַּהֲפוֹךְ · קוֹמוּ רִכְבוּ בְּעֶבְרוֹנוֹ בְּשׁוֹעָה ·
רְאוּ כְלָיוֹן וְאֵיזֶה שְׁבוּעָה : שׁוֹמְרֵי הַצֹּאן הָקִיצוּ וְהִשְׁתּוֹמְמוּ ·

שקרתם

אליך · פנים זעות : זריתנו לגוי השלכה זירוה לרוח כמו זריתני וזרזתני כלה
קף ל"ח : געיית לעקת קולנו כמו חס יגעה שור חיוד ו' : לקף לגון
נעיצה כמו לקף טורך : בכי תמרורים נדמע ל' דמעה : המיקתנו בטנינו פסוק
הוח בחיוב ל"ד ופי' לגון לרה ולוקה : תורשים וכו' עם"ה ע"ג חרשו חרשים
תלאינו למעניתם ונקט לגון חריסה משום שסיים בעלונו לגון בעילה ומיניו שכתב
הרב"ג על פסוק לולי הרשתם בעגלתי טופטים י"ד שהוא לגון בעילה ועיין מ"ש
בעיל בסליחה המתחלת אין כמוהת בשר על תיבת רודי : בלעיני הבוורים פעם וחבורה
תרגום יונתן ל' פצע ועון יפעי ל' : מה נתנה לגון דבור כמו שם יתנו לדקות ה'
שמעני ה' : מלבוש שלח נהה בוסים : מלהתחדש האודם נופל על החטאים
להחיוב ושם יחלימו כתולע יפעי ל' : לדקה ארץ מבלי רוגז היה ל"י זכתני בה ארץ
לא תשוברה ולא בוסמה ביום זעם יחזקאל כ"ב ולדעתי דף"י זבחים קי"ג : רבוני
מעגל השוכבים במערת המכפלה : והיה שבועה שבעבע בקב"ה לאברהם לחביו :
שומרי הצאן משה ויהושע ושארי טופטים ומלכים ונביאים שהניחו את ישראל
להתרועם בקרחים רועים ושומרי הצאן יחזקאל ל"ד : שקרתם לגון מהירות כמו
שוקד אני ירמיה ל' : שקרתם טרפתם עיין במדרש מגילת אסתר בפסוק שם על
הצאן עוד היך שהלך תלויהו הנביא אצל אחזת העולם ומר"ע שיבקשו רחמים על

שְׁגִדַּרְתֶּם טַרַחְתֶּם וְלַבֶּהָלוֹת הִתְמַהְמָהּ׃ תִּפְאֶרֶת עֻזְּמוֹ עוֹרָה
לָמָּה תֵישָׁן׃ תּוֹחֶלֶת יִשְׂרָאֵל הֵנָּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן׃
אֵל מֶלֶךְ׃ וְיַעבּוֹר׃ יְיָ׃ וְסַלַּחְתָּ׃ סְלַח לָנוּ׃ כִּי אַתָּה יְיָ׃
הַאֲזִינָה יְיָ תְּפִלָּתֵנוּ הַקְשִׁיבָה לְקוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ׃ הַקְשִׁיבָה לְקוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ
מַלְכֵּנוּ וֵאלֹהֵינוּ כִּי אֵלֶיךָ נִתְפַּלֵּל׃ יְיָ בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלֵנוּ בֹּקֶר
נַעֲרֹךְ לְךָ וְנִצְפֶּה׃ שְׁמַע תְּפִלָּתֵנוּ יְיָ וְשַׁוְּעָתֵנוּ הַאֲזִינָה וְאֶל דִּמְעָתֵנוּ אַל
תֶּחֱרַשׁ׃ שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ׃ שְׁמַע
יְיָ קוֹלֵנוּ נִקְרָא חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ׃ שְׁמַעֵנִי וְחָנֵּנִי יְיָ הֱיֵה עוֹזֵר לָנוּ׃
לְיֵי הַיְשׁוּעָה׃ יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ׃ יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי׃ יְיָ הוֹשִׁיעָה׃ כִּי לֹא
עַל׃ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים׃ יְיָ שְׁמַעָה׃

## אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ

אֵין כְּמִדַּת בְּשֶׂר מִדָּתֶךָ׃ אֵיכָה קִנְאָתְךָ וַעֲצַת עֲמָדָתֶךָ׃ בַּת
בְּרֵרָתְ לְבֵית חֲמָדָתֶךָ׃ בְּעָלוֹהָ אֲדוֹנִים וְאֵין לְצַמָּדָתֶךָ׃
גּוֹעָה לְדוֹדִי אֲנִי מְאוֹרֶסֶת׃ גְּבוּרַת דּוֹדִי אֵיךְ נִדְרֶסֶת׃ דִּיוֹ הֲדָרֵנִי
לְעַצְמָה כַּמְקֻנֶּסֶת׃ דְּחוּיָה גַּם כִּי נֶאֱנֶסֶת׃ הֲאֵם בְּלִי סֵפֶר
לְשִׁלּוּחַ׃ הֲבֵן כְּיִתּוֹם אוֹבֵד שָׁלוּחַ׃ וְנַן נָעוּל הֻפְקַר כְּמַלּוּחַ׃
וּמַעֲנֶן חָתוּם נִרְפַּס דָּלוּחַ׃ זַעַם בְּרֵגַע וַעֲתָה לְהִפּוּךְ׃ זֵיְרֵי

קודש

יסרחל׃ ולבסוף התמן על שתמר הפסוק ותסק לריק כוחכם תיבת ריק מששיתה
ג״כ לעון בהלה וכן מצינו בקדושתא רבתא דוגמא לעיון למעון לח בגבי לריק ולח בלל
לבהלה׃ תפארת עוזמו כמו להקב״ה ומצינו כמו כן בתילים פ״ט׃ תוחלת ישראל ה׳
מקוה ישראל ה׳׃

אֵין כְּמִדַּת בָּשָׂר וְדָם מִדַּתְךָ סְלִיחָה בָּשָׂר וְדָם גּוֹזֵר וּמְבַטֵּל אֲבָל דַּרְכְּךָ
לִסְלֹחַ יָקוּם לְעוֹלָם׃ קִנְאָתְךָ מִלְּעוֹן קִנְּתָנוּ אֶת קִנְאָתֶךָ׃ וְעֵצַת עֲמָדָתְךָ
עַל עַם עֵצַת ה׳ לְעוֹלָם תַּעֲמוֹד׃ גּוֹעֵל מִל׳ תִּגְעַל נַפְשִׁי׃ הֵיךְ בְּגֵירֵי תֵּת
הֵיךְ״לְךָ׃ וְכִיתּוּם עַל עַם יְתוֹמִים הָיִינוּ׃ סְלוֹחַ מוּפְקָד תַּרְגּוּם וְהַפְקֵיד הֵיךְ תַּפְקֵד
וְהַתְרוּזָה סוֹחֶלֶת בְּעוֹפִים עַל הֵיךְ לְחִיתָה בְּמִדְרָשׁ בְּגוּהָא שֶׁבְּעוֹלָם הֵיךְ מַבְרִיא לְהֵיךְ תַּפְקֵד
וְיֵשׁ לוֹ בְּנִים מְמַכֵּה מִתּוֹךְ שֶׁמְּזוֹנָה אֶת הֵיךְ סוֹגֵר גַּם הַבָּנִים וְהוֹלְכִים בְּיִתּוֹמִים בְּלֹא אֵם
עֲרוּמִים בְּלֹא לְבוּשׁ אֲבָל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהּ סֵפֶר כְּרִיתוּת לְגָזוֹלְתָהּ וְכֵעֵין שֶׁתְּמַכֵּר הַכְּפוּתִים
לְיֵשׁ סֵפֶר כְּרִיתוּת לְמַכֵּס אֲמַר סְלִיחָה זוֹ מִי מְנוּמִי לֹא מְכַרְתִּי לְכֶם כִּי מִכְּרַתֶּם לְעַצְמְכֶם
מִכְּרַתֶּם וּבְעַצְמְכֶם גְּאוּלָה׃ וְעַם כְּרֵגַע וְעַתָּה לְהִיפּוּךְ בְּתִיקּוּן כְּמִכְּרִיךְ בְּיָפוֹ עָלַיִם
בְּיֵשׁ רֵגַע כַּמ״ש כִּי רֵגַע בְּאַפּוֹ חַיִּים בִּרְצוֹנוֹ וְאַתָּה הוּא עוֹשֶׂה בְּהֵשֶׁךְ כִּי מִתְּרִיךְ בְּיָפוֹ עָלַיִם

קוֹדֶשׁ הוֹצֵא לְשִׁפּוּד · חֲבִיבַת רֵיעַ בְּקֶרֶן הַפּוּךְ · חֲשׁוּבָה
עֲזוּבָה כְּקוֹרַעַת בַּפּוּךְ : טוֹב הַתּוֹאַר קְרוֹנִית מְפֻרָּךְ · טְרִיָּה
מַכָּה מִבְּלִי אֶרֶךְ · יוֹם נָקָם נִסְתָּם דַּרְכּוֹ · יוֹם שָׁלוֹם נֶהֱתָם
חֶדְרוֹ : כֹּחַ הַסֵּבֶל הִכְשִׁיל נֶטֶל · בְּסוּל שָׁחוּל הַנִּשְׁאָר מְקֻטָּל ·
לֹא לְמֵרְגּוֹעֲנָךְ וּמַטְלֵטֶל · לְעָמֵל וְיָגֵעַ וְאַחַר נוֹטֶל : מַטַּעֲקֶרֶן
שָׁמֵן הַמְּרֻשָּׁן · מְרֻמָּס מַדּוּעַ כַּהֲרוֹלִי כְּבָשָׁן · נוֹצֵר לְמַעֲלָה לֹא
יִישָׁן · נִטְעוֹ לְמִשְׁלַח פָּרוֹת הַבָּשָׁן : שׁוֹרֶקָה מַה בָּצַע
וְנַקְטֶפֶת · סוֹרַחַת מַה יִּתְרוֹן וְנֶחְטֶפֶת · עַל יַד חֻקּוֹקָה וְטוֹטֶפֶת ·
עַל בָּהּ אַחֲבָתָה נִשְׁטֶפֶת : פְּעוּלַת הֲרוֹבִים בְּמִיעוּט מְלֹאכֶת ·
פְּרִיעַת שָׂכָר רַבָּה וְהוֹלֶכֶת · צוֹפֶה הֲפָנוֹת וְעָתָה נִמְשֶׁכֶת ·
צָרָה פְּקוּדָה וְאַחֶרֶת נִסְמֶכֶת : קָרֹשׁ רֵאשִׁית עֲרִימַת
שְׁעָרִים · קַצְוֵי אֶרֶץ זָרִים כְּשִׁעוּרִים · רוּחַ מְנַשֶּׁכֶת בְּעֵלֵי
עֲרִים · רְדוּף נִשְׁמָטֶת נָסִים וְנִסְעָרִים : שְׁמוּנָה וְתִשְׁעִים
הַאֲלוֹת הָאֵלֶּה · שַׁלְמוּ אֵלֶּה מֵאֵלֶּה וְכָאֵלֶּה · תְּרַחֵם
חֶבֶל בַּצְנוּ מִקְּרָנוֹת אֵלֶּה · אָז יֹאמְרוּ בַגּוֹיִם הִגְדִּיל יְיָ לַעֲשׂוֹת
עִם אֵלֶּה :

אל מלך · ויעבור · יי יי · וסלחת · סלח לנו · כי אתה יי
הוֹשִׁיעָה יְיָ כִּי גָמַר חָסִיד כִּי פַּסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם : הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ
וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם : הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי
יִשְׁעֵנוּ וְקַבְּצֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִן הַגּוֹיִם לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ :
לי הישועה · יי צבאות עמנו · יי צבאות אשרי · יי הושיעה · כי לא על
כי על רחמיך הרבים :

אלהינו ואלהי אבותינו

אזן

מעגן שחתי דוד הלעוג' תלחק בנו תמוך חסד וגו' : חסובה נחסבת : עזובה
ותחוב ותאסר ליון עזבני ה' : ערימת שערים תלומות חסובו' הכמכרים בשער הגבוהים
וכלשון זה שמצו חז"ל בכמה מקומות :

אֲזֹן תַּחַן וְהַסְכֵּת עֲתִירָה׃ אַף הָפֵר וְשַׁכֵּךְ עֶבְרָה׃ בָּאֵי
לְהַל וְתַךְ בְּנֶפֶשׁ מָרָה׃ בְּשִׁמְךָ הַגָּדוֹל יִמְצְאוּ עֶזְרָה׃
גֶּעֱיַת נֶאֱנָחִים עֲנוּתָם חֲזֵה׃ נְחִינַת קוֹמָתָם לֹא תְבֻזֶּה׃ דְּרוֹשׁ
עֶלְבוֹנָם מִצַּר בּוֹזֶה׃ דְּרוֹךְ פּוּרָה וְנִצָּחָם יָזֶה׃ הֲלֹא אַתָּה חַיִּיתָ
וְהָנֵךְ׃ הָיֹה תִּהְיֶה בַּהֲדַר גְּאוֹנֶךָ׃ וְנִמְתָּ יְבוֹן זֶרַע אֱמוּנֶיךָ׃
וְהָנָם כָּלִים מִתְּגָרַת חֲרוֹנֶךָ׃ זוֹעֲמוּ בְּעוֹנִים וּמְמַאֲנִים נֶפֶשׁ נָחוּ׃
זוּרוּ בְּאֲפָסִים וְלֹא נָחוּ׃ חֲבָלָה רוּחָם וְלֶעָפָר שָׁחוּ׃ חָרְשׁוּ
חוֹרְשִׁים וּמַעֲנִית הֻמְתָּחוּ׃ טָבְעוּ בְּבוֹץ וְאֵין פּוֹצֶה׃ טוֹרְפֵיהֶם
שָׁלוּ מְקָצָה לְקָצָה׃ יוֹם לְיוֹם לוֹחֲמָם מְנַצֶּה׃ יַד פּוֹרְשִׁים
מִלַּחַץ לֵיצֵא׃ כָּלוּ חַיֵּיהֶם בְּיָגוֹן וַאֲנָחָה׃ כּוֹשֶׁל רַבָּה וַעֲרָבָה
שִׁמְחָה׃ לְיֵשַׁע הוֹכִים וְהִנֵּה צָוָחָה׃ לִבְטוּם קָמִים וְקָרוּ
שׁוּחָה׃ מְעָרִימִים סוֹד מִמְּךָ לְהַדִּיחָם׃ מַכְבִּידִים עוֹל לְהַכְשִׁיל
כֻּלָּם׃ נוֹאָקִים אֵלֶיךָ בְּהִתְעַטֵּף רוּחָם׃ נַחֵרת לְמָצֵא מְכַבֵּד
טָרְפָם׃ שִׂיחַ צָנִים בְּמַעֲמַד צָפוּף׃ סְלִיחָה מְבַקְּשִׁים בְּקֶרֶב קוֹד
כָּפוּף׃ עוֹשְׁקֵיהֶם יַקְנִיאוּם וְנָתְנוּם לְשִׁפּוּף׃ עֲוֹנִים יוֹמְשָׁכוּ

ויהיו

אזן תחן ל׳ תחנה עגזר מלעזן חן ומל׳ חנס שהחלס מבקש מחנת חנס בשבי ל חן שהוא מוסף בעיני המותן ולא מן הדין שהוא מסדר לפניו וכן פירשו רז״ל על זחתחנן אל ה׳ שבקש שיחננו במתנת חנם אע״פי שיש לנו לזכיות מעשים טובים לאיזהיך שכרן וכו׳ ולכן על התחנה אמר המחבר חזון כתו׳ הזחיזי לרץ ר״ל ובכמו דברי הזחיזך אע״פ שאני מדבר קול כמוך ואיני מפציר בך כ״כ ואל זזה תחמוניס יפער רש אבל ענין עתירה הוא רבוי תפלה ואל לכולם ויעתר לו ה׳ אר״ל על ידי רבוי תפל׳ נעשה הקב״ה כלולו הוא שהעתיר וכן אמרו בברחבי׳ רבה ויעתר יצחק לה׳ מלמד שעשך תפלות כעתר׃ עמותם בעניית מלעזן היגיעה שור על בלילו שהיא זעקה גדולה כהמיית הזור׃ מל׳ עניתי בצום נפשי׃ גחינת קומתם כפיפת קומתם כהשתחוה מל׳ כל הולך על בחון׃ ומתא לעזן דבור מן ויכלמו כלם ושמעו כו חז״ל בבעזן ר״ר יוסי נומיתי לו כמתי לו בחכמים ל׳ חפצי תרץ׃ מקצה אל קצה ר״ל מכל לדדיהם בבית ובשדה וכן בחמר בשריח התיכון מן הקצה אל הקצה׃ לבטוח הכוס מל׳ והויל שפתים ילבט׃ קמים חויכים הקמים עלי מל׳ תהריס קמיך׃ שיח דבור מלעזן חשפוך לפניו קיחי׃ מעקידים מלעזן תעיבה נפ עמך׃ לבסוף לבקיעה וקריעה תרגום ויפשפ שמותל חת

וְיִהְיוּ לְסִפּוּף: פְּדֵה דְבֵקֶיךָ מֵחֶרֶץ וְכִלּוּי· פַּלְטֵם מִצּוֹרֵר וּתְנֵם
לְעִלּוּי· צַוֵּה יְשׁוּעוֹת מְשַׁחֲרֶיךָ בְּחִלּוּי· צוּר עוֹלָמִים הוֹשִׁיעֵנוּ
בַּגָּלוּי: קַנֵּא וְנוֹקֵם קַנֵּא לִשְׁמֶךָ· קַצֵּץ עֻלָּם מִצְּוָאר עַמֶּךָ·
רְאֵה עֲמָלֵינוּ וְשׁוֹךְ מִזַּעֲמֶךָ· רִיבָה רִיבֵנוּ לְמַעַן חַסְדֶּךָ:
שְׁכִינָתְךָ הָשֵׁב לִמְקוֹם מַאֲוַיָּי· שֶׁבֶת בְּצִיּוֹן לְוַיֵּי וְכֹהֲנָי· תַּטֶּה
אָזְנְךָ לְקוֹל תַּחֲנוּנָי· תִּרְצֵנִי בְּקָרְאִי יְיָ יְיָ:

אל מלך· ויעבור· יייי· וסלחת· סלח לנו· כי אתה יי

עוד ה' לכל וכו' תמצא בדף תס"ט ע"א

ליי הישועה· יי צבאות עמנו· יי צבאות אשרי· יי הושיעה· כי לא על:
פזמון יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם· וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת·
נוֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים· נוֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה
וְנַקֵּה· וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵינוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ: אֶזְכְּרָה אֱלֹהִים
וְאֶהֱמָיָה· בִּרְאוֹתִי כָּל עִיר עַל תִּלָּהּ בְּנוּיָה· וְעִיר הָאֱלֹהִים
מוּשְׁפֶּלֶת· עַד שְׁאוֹל תַּחְתִּיָּה· בְּכָל זֹאת אֲנוּ לְיָהּ וְעֵינֵינוּ לְיָהּ:
מִדַּת הָרַחֲמִים עָלֵינוּ הִתְגַּלְגְּלִי· וְלִפְנֵי קוֹנֵךְ תְּחִינָתֵךְ הַפִּילִי·
וּבְעַד עַמֵּךְ רַחֲמִים שַׁאֲלִי· כִּי כָּל לֵבָב דַּוָּי וְכָל רֹאשׁ לָחֳלִי:
תָּמַכְתִּי יְתֵדוֹתַי בִּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה תֵיבוֹת· וּבְשַׁעֲרֵי דְמָעוֹת כִּי
לֹא נִשְׁלָבוֹת· לָכֵן שָׁפַכְתִּי שִׂיחַ פְּנֵי בּוֹחֵן לִבּוֹת· בָּטוּחַ אֲנִי
באלה

אגב ופשח וכן תרגום של ויבקע את עצי העולה: עועים עקום מדרך הישרה מלשון
העוינו והרשענו: משחריך מבקשיך מלשון אלי אתה אשחריך: בחלוי בתפלה
מלשון ויחל משה: בגלוי עונות נגלות וכסתרות:
ו"ו ו"ו י"ג מדות פרשתי בתענית שני: אזכרה אלהים החסד שהיה רגיל לעשו'
לי בימי חיבתי: ואהמיה שאינו עושה כן גם עתה: התגלגלי הפילי
שאלי בלשון נקיבה דקאי על המדות: תמכתי לשון סמיכה והשענה כמו ואחרן
וחור תמכו: יתידותי ידוע שאין היתד תקוע כ"א במקום נאמן דהיינו חומה חזקה
שלא תפול מכח הכאה כן סמכתי את עצמי על י"ג מדות ועל שערי דמעה: בי"ג
מדות שאינם חוזרת ריקם כדאי' בר"ה דף י"ז: ובשערי דמעות כי לא נשלבות
שערי

בְּאֵלֶּה וּבִזְכוּת שְׁלֹשֶׁת אָבוֹת: יְהִי רָצוֹן לְפָנֶיךָ שׁוֹמֵעַ קוֹל
בְּכִיוֹת. שֶׁתָּשִׂים דְּמָעוֹתֵינוּ בְּנֹאדֶךָ לִהְיוֹת. וְתַצִּילֵנוּ מִכָּל
גְּזֵרוֹת אַכְזָרִיוֹת. כִּי לְךָ לְבַד עֵינֵינוּ תְלוּיוֹת. וְסַלַּחְתָּ לַעֲוֹנֵינוּ
וּלְחַטָּאתֵנוּ וְנַחֲלָתֶנוּ:

אל מלך. ויעבור. יויי. וסלחת. סלחלנו. כי אתה יי
ואתה קדוש וכולי כמו ביום שני

חָטָאנוּ צוּרֵנוּ סְלַח לָנוּ יוֹצְרֵנוּ:

אֵל נָא רְפָא נָא. תַּחֲלוּאֵי פּוּרָיָה. בּוֹשֶׁת וַחֲפָרָה.
וְאֻמְלַל פְּרִיָּה: גְּאֻלָּה מְשֻׁחֶרֶת וּמְמַהֶרֶת טְרִיָּה.
עֲנֵנוּ כְּשָׁעֲנִיתָ לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה: דְּגֹל עִם
פְּרוּיֵי בִּרְוֹעַ חָשׂוּף. הַצֵּל מֵאָנָף. וְאַל יְהִי לְשִׁסּוּף. וַתַּעֲנֶה
קְרִיאָתֵנוּ. וּלְמַעֲשֶׂה יָדֶיךָ תִּכְסוֹף. עֲנֵנוּ כְּשָׁעֲנִיתָ לְאֵבוֹהֵינוּ
עַל יַם סוּף: זְכוּת צוּר חָצֵב. הַיּוֹם לָנוּ תָּגֵל. חַשְּׁבֵנוּ כְּמַאֲנַת
וְנִחֵנוּ בְּיוֹשֶׁר מַעֲנֵל. טַהֵר טְמֵאָתֵינוּ. וְלִמְאוֹר תּוֹרָתְךָ
עֵינֵינוּ תָּגֵל. עֲנֵנוּ כְּשָׁעֲנִיתָ לִיהוֹשֻׁעַ בַּגִּלְגָּל: יָהּ רְאֵה רֶשֶׁת
אָקוּד. וְהַצְמַח לָנוּ תְּרוּפָה. כַּלֵּה שׁוֹד וָשֶׁבֶר. וְסַעֵר
וסופה

מערי דמעה לח כנעלו כדחית, כברכות דף ל"ב: כשלבות כמו מסלבות אסף גל אחותה:

אל נא רפא נא. דרך חרן הסוחל דבר מהכירו ל"ל ב' ול"ג, דכרי תחנונים
וחל"כ יבקש שחלותיו רש"י סו"פ בהעלותך: תחלואי פוריה. תלאים רעים
מעופים פירות דהיינו שרולאים וחזקים כל יום ויום: נושה וחסיר, כמו וחסר, חלעגה
וסופה ההמה: וחמלל פריה נפרית ופסק פרי המעשים עוביס דכתיב כי פרי מעלליהם
יאכלו ישעי' ג': עניני. במסכת תענית ד"ב מ"ח חתיב סדר הברכות סמוסיפין
ביומא דתעני, וכך כולם והביאו בפיוט: בזרוע חסוף עם"ה חסף ה' את זרוע קדשו
ישעי' נ"ב: חסף גלה: לשסוף לבקיעה כמו ויסבף סמול, שמואל ח' ט"ו: תכסוף תתמר
כמו יכסוף לטרוף תילי' ו': זכות צור חוצב. זכות אבות שנאמר לכתיב הביטו אל צור
ישעי' כ"א: תשבנו. בסי"ן לשון מניעה: מחשך כמו חושך ה' כי תכסה בי ישעי' י"ג וכן
כל חרון אף במקרא סרסו חסך: ונהתי ביושר מענל עם"ה יכתי במעגלי עם"ה יכתי במעגלי
בשן עקוד חסרו של יצחק: תרופה רפוח, למכתינו כמו ועליהו לתרופה יחזקיאל מ"ז: שוד
ושבר

זְסוּפָה. לַמְּרֵנוּ וְחַכְּמֵנוּ. אִמְרָתְךָ הַצְרוּפָה. עֲנֵנוּ בְּשָׁעָתָהּ
לִשְׁמוּאֵל בְּמִצְפָּה: מוֹתָם מֵרָחֵם. שָׁרָשָׁיו אֵל תַּקְמֵל.
נַקְּנוּ מִכָּתֵם וְשָׁמֵץ. וְלֹא נֵאָמֵל. סָעֲדֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה. וְאָרְחוֹת
חֲסָדֶיךָ נִגְמֹל. עֲנֵנוּ בְּשָׁעָתְךָ לְאֵלִיָּהוּ בְּהַר הַכַּרְמֶל:
עוֹדְדֵנוּ בְּצֶדֶק מָשׁוּי מַמִּים. וְכֶפֶר זָהוֹן וּמְשׁוּגָה. פְּדֵנוּ
מִמְּחוֹמֹת מָוֶת. וְאָחוֹר בַּל נָסוֹגָה. צִוֵּה יְשׁוּעָתֵנוּ.
וּבְעוֹנוֹתֵינוּ לֹא נִתְמַגָּה. עֲנֵנוּ בְּשָׁעָתְךָ לְיוֹנָה בְּמֵעֵי
הַדָּגָה: קְדֻשַּׁת אִישׁ חֲסִידְךָ זְכוֹר. לְיָפַת פַּעֲמַיִם. רַחֲמֶיךָ
תְּעוֹרֵר בִּי לָקְנוּ בְּבַפְלַיִם. שׁוּבֵנוּ לְיִרְאָתֶךָ. וְלֹא נָחֲשַׁף
שׁוֹלַיִם. עֲנֵנוּ בְּשָׁעָתְךָ לְדָוִד וּשְׁלֹמֹה בְּנוֹ בִּירוּשָׁלַיִם:

זכור לנו ברית אבות

# סליחות לעשרה בטבת

אומרים סלח לנו אבינו עד על עירך ועל עמך ואחר כך אומרים

## אלהינו ואלהי אבותינו

### אדברה

ומצרי שו"ב ל' לשון סבר וכמוהו ביעצי ל"ח: סער וסופ' כמו סערה ביס סופה בעמום ח'
סיסים ל' רוח סערים ועניני כאן צרות רעות: תמרתך הצרופה דכתיב תמרת ה' צרופה:
מותם מרחם יעקב חיים תם: שרשיו אל תקמל לשון הברת' כתו החפיר לבנון קמל יסעיי
ל"ג: מכתם על עבירות כמו נכתם עונך ירמי' ב': ונמל ל' חרפה לשון
נגמל ל' לשמלה: נחמל לשון כריתה כמו כי לומלל לחי תיליס ל':
כמו כי גמל עלי תיליס י"ב: עודדנו חזקנו כמו מעודד עניים ה':
משוי ממים זה משה כי מן המים משיתיהו: ומשוגה שוגג:
לא נתמוגגה עם"ה ותמוגנו ביד עוניגו יסעיי ס"ד: איש חסידיך
זה אהרן שהיה מלובש בחוריס ותומים: וכתיב תומיך ואוריך לאיש חסידיך: ליפת
פעמים: ע"ש מה יפו פעמיך בנעלים: כי לקינו בכפלים דכתיב כי לקחה
מיד ה' בכפלים בכל חטאתיה: נחשף שולים עם"ה תחפתי שוליך על פניך ירמיה
ל"ג ופי' שם רש"י ז"ל הר"ל לשון בזיון שכן בערביים לכזות לאשה הופכים שולי
בגדיה מלמע' למעל' וכאן ר"ל לא תבז' לותנו כפי עוונותינו עם"ה מרוב עוונך נגלו
שוליך: וזהו לזה נומחת' בשוליה חיב' ג':

### אדברה

אַךְ בָּרַר וַיָּרַח לִי. כִּי רוּחִי הִצִּיקַתְנִי. עַל מְרִירוּת
נַפְשִׁי. וְעַל כּוֹבֶד שִׁעְבּוּדִי: בֵּין כָּל אוֹמָה
וָלָשׁוֹן. אֲנִי לְבַד נוֹקַשְׁתִּי. לֶכֶת מְיוֹם לְיוֹם. לְאָחוֹר וְלֹא
לְפָנִים: גָּמַר אוֹמֶר. לְרוֹדָדוֹר עָלַי. בְּלִי לְגַלְגֵּל רַחֲמִים.
לְהַצִּיאִי לְחֵרוּת: דָּחֹה דְּחִיתָנִי. כְּבִשְׁתִּי יָדַיִם. וְלֹא בְּרוּחָם
בִּשְׁמֹאל. וּמְקֹרֵב בִּימִין: חוֹבְנַעְתִּי בְּבָבֶל. וְהוּשְׁפַּלְתִּי
בַּמָּרִי. וְחִטַּבְעִתִּי בְּיֵאוֹן. וְעַתָּה בְּיַד כָּל אָמָה וְלָשׁוֹן: וְכִי
בְּרֶזֶל אָנִי. וְאִם בְּשָׂרִי נְחוּשׁ. לִישָׁא וְלִסְבּוֹל. כָּל אֵלֶּה
הַצָּרוֹת: זֶה לִי יוֹתֵר. מֵאֶלֶף שָׁנִים. חֳרֵבָה וְשׁוֹמֵמָה.
שְׁכוּלָה וְגַלְמוּדָה: חֲבוּשָׁה בְּבָתֵּי כְלָאִים. חֲרוּשָׁה כַּשָּׂדֶה.
חָפוּרָה כַּגַּנָּה. חֲפוּיָה רֹאשׁ כָּאֵבֶל: טְמֵאוּ מִקְדָּשִׁי. וְהֵחֱלוּ
קָדָשַׁי. וּמִגְרוֹ וְנֶאֱצוֹ. נִיחוֹחֵי אִשַּׁי: יוֹקֵשׁ חֲטָאַי. וְעוֹמֵם
פִּשָּׁעַי. וַעֲוֹן עֲקֵבַי. אֱמֶת הֵם גָּרְמוּלִי: בַּבִּיר כֹּחַ הַכֹּל גְּלוּי
לָךְ. כִּי לָקִיתִי בְּכָפֶל. עַל כָּל מָאָה מָאתַיִם: לְהַצִּינִי
רָעָתוֹנִי. כָּל יוֹצְאֵי וָבָא. אֲכָלוּנִי בְּכָל פֶּה. עַד כְּלָה כָּל בֹּחִי:
מְהֵרוּחוּשָׁה. לְאֻנְקַת בָּנֶיךָ. הַנֶּעֱלָבִים הַנֶּאֱנָחִים וְנֶאֱנָקִים:
נֶלְאֵתִי נְשׂוֹא. עוֹל גָּלוּת וְשִׁבְיָה. וּמִרְמַס בְּרַגְלֵי כָּל גּוֹי.
מְרִינָה וָעָם: סוֹחֲרִים אֵיהּ מַלְכֵּכֶם. וְצוּר מָעוֹזְכֶם. יְחַשּׁוֹף
זְרוֹעוֹ. וְיָגֵן עֲלֵיכֶם: עֲתִי גְאוּלָה מִנְּתָם וְנִנָּחֲמוּ.

חתשועה

**אדברה** וירוח לי לשון הפסוק ועניינו כי מכח קוקס ומצר שיש בקרבי אני מוכרח לדבר כי לז ירוח לי וזה על מרירות נפשי שאני לבד נוקשתי: **והולך** לאחור ולא לפנים שחוח כי בכל דור ודור חנו מוספים יותר: **ועתה** ביד כל וכו' והזכיר בכלל הוכנעתי כי כבוכד בבר לח רלה רק הכנעה אבל במרי הוספלו יותר: **וכיון** הוסדיעו מכל וכל ועתה **חפוים** ראש כאבל ומרמס מדרך רגל כמו ובדרכיה רפסה: **יחשוף** זרועו יגלה כמו מלשון מחשוף המקלות: **מטה** נועמיך: ר"ל נטיעה לחוסם שהם בחיים ממחלב נעים שהם החטות: **יבמו** יתממו רחמיך שלך: **על** שאריתם על הנשארים:

אבן

תְּפִלָּתֵינוּ יְיָ וְשַׁוְּעָתֵינוּ הַאֲזִינָה וְאֶל דִּמְעָתֵינוּ אַל תֶּחֱרַשׁ: שְׁמַע יְיָ צֶדֶק הַקְשִׁיבָה רִנָּתֵינוּ הַאֲזִינָה תְּפִלָּתֵינוּ בְּלֹא שִׂפְתֵי מִרְמָה: וְעָתָּה שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֶל תְּפִלַּת עַמְּךָ וְאֶל תַּחֲנוּנָם וְהָאֵר פָּנֶיךָ אֶל מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם לְמַעַן יְיָ: כִּי שָׁמַע אֶל אֶבְיוֹנִים יְיָ וְאֶת אֲסִירָיו לֹא בָזָה: בְּילֹא בָזָה וְלֹא שִׁקַּץ עֱנוּת עָנְיִי וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ וּבְשַׁוְּעוֹ אֵלָיו שָׁמֵעַ: זֶה עָנִי קָרָא וַיְיָ שָׁמַע וּמִכָּל צָרוֹתָיו הוֹשִׁיעוֹ:

לַיְיָ הַיְשׁוּעָה · יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ · יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי · יְיָ הוֹשִׁיעָה · כִּי לֹא עַל · כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים · יְיָ שְׁמַעָה:

## אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ

אָדָם בְּקוּם עָלֵינוּ חֵיל אָחֲזָתְנוּ לִרְעוֹד · בְּהִסְתַּחֲפוּ לְמַלְכוּת חֶנֶף כְּמַעַט כָּשַׁלְנוּ לְמָעוֹד · גָּמְרוּ לְמַכְּרֵנוּ כְּהֵל וְחָרִיץ בְּלִי מִסְעוֹד · אָמְרוּ לְכוּ וְנַכְחִידֵם מִגּוֹי וְלֹא יִזָּכֵר שֵׁם יִשְׂרָאֵל עוֹד: דַּלּוּ עֵינַי לַמָּרוֹם קְרָאתִיו אוֹיְבֵי לָקוֹב · הַכֵּרֵת שֵׁם וְשָׁאֵר וּמְחֵה שֵׁם לָרָקוֹב · וְצַר צוֹרְרֵי בְּנֵכְלֵיהֶם אֲשֶׁר גָּבְלוּ לְיַעֲקוֹב · וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה יָהּ וְלֹא יָבִין אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: זְחִים עָנָה וְיָגֵה וְלֹא מָלֵב לְכַלּוֹתָם · חָבוּ לְפָנִים וְרִידֵם בְּיַסֶּרֶת טַבַּעַת לְהַחֲלוֹתָם · טוֹב דְּבָרוֹ הַקִּים לְעֵינֵי הַגּוֹיִם לְהַעֲלוֹתָם · בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים לְכַלּוֹתָם: יְדַע רֶמֶז הַקּוֹרוֹת לְעֵם מְעָפָר וּמֵהוֹדָם · כְּתַב תַּסְתִּיר אַסְתִּיר וּמוֹר דְּרוֹר מְפוּדָם · לְשִׁבּוֹת הֶמְיָן מְמֻחֶרֶת הֶמְיָן חָעַץ קוּנְדָּם · תַּחַת הַגַּעֲנוּעַ יַעֲלֶה בְּרוֹשׁ וְתַחַת הַסִּרְפָּד יַעֲלֶה

אדם וכו' · חיל מל' חילו מלפניו ר"ל כהלה לחזקנו ורעלה: בהסתחפו למלכות חנף ר"ל כהתכבר זה בהדם לל מלכות חנף לחשורוש כמעט מעדו קרסוליו: גמרו למכרינו כתב ל שעופר לגל החריץ שחין לו סעד ויסוד שלא יפול בתל בחריץ: דלו עיני הגבהתי עיני מלמטן חוקך יי' כי לליתני: לקוב לצון קללה: הכרת שם ושאר כך היה מנהגו: זרויס עיבה ולח מלא ר"ל הפוריס עבה רק לחייס עליהס לחזור בתשובה: ויגה ל' תוגה: חבו לפניס כמחו"ל הס לח עשו שלח לפניהם וגו': ידע הודיע: לסוף מעופר זרע אברהם שומר חכמי עפר וחפר: ומהודם תסתר נקרא הדסה: הסתר תסתיר ר"ל שכתוב כתב למרדכי שנקרא מרדכי וכחילו היה בפרדס בריח עוב:

יַעֲלֶה חֲרָם: מַקְשִׁיב דְּבַר שֶׁקֶר כָּתֵב שִׁטְנָה וָעָצָב: נִתְעַמֵּף
בְּבִגְדֵי שָׂרָד בְּטָעָה בְּמִנְיָן קָצָב: סָדַר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּשׁוֹנִים
כְּלִי הַמְּחַבֵּב: וַיָּבֹא גַּם הַשָּׂטָן בְּתוֹכָם לְהִתְיַצֵּב: עִם הַמְּצָאִים
בְּשׁוּשָׁן בְּאָכְלָם מִזֶּבַח עֶרֶב: פָּעַר לְהַשְׁטִינָם וּלְהַסְגִּירָם
בְּיַד נוֹתֵן מַרְגָּם: צוּר הַסְּבִיס לְכָתוֹב אִגֶּרֶת לְאַבֵּד שִׁבְרָם:
אָמַרְתִּי אַפְאִיהֶם אַשְׁבִּיתָה מֵאֱנוֹשׁ זִכְרָם: קְדוֹשִׁים מַלְאֵי
הַשֶּׁרֶת נַר יְכַיִּון בְּצַעֲקָה: רַחוּם הַבֵּט לַבְּרִית וְאַל תַּפֵּר
לְהַרְחִיקָה: שְׁמֵעָה מוֹרָשָׁה וַתִּלְבַּשׁ בִּגְדֵי אַלְמָנוּת וּמַעֲקָה:
וַתָּשֶׂם יָדָהּ עַל רֹאשָׁהּ וַתֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְזָעָקָה: תִּשְׁבִּי שָׁם אֲשׁוּר
שַׁק בְּמָתְנָיו תַּחְבּוֹשֶׁת: מִיהַר וְהוֹרִיעַ יְשֵׁנִי מַכְפֵּל אָבוֹת
שְׁלֹשֶׁת: נָחַן לִרְוָעָה מַה לְּךָ נִרְדָּם לְהִתְעַשֵּׁת: קוֹם קְרָא
אֶל אֱלֹהֶיךָ אוּלַי יִתְעַשֵּׁת: חוֹתָם טִיט אֲשֶׁר נַעֲשָׂה לְבַלְשַׁן
סֵפֶר: מְנִינְוֵה לָמְדוּ לְאַחַר גְּזֵרָה כְּעֵם לָקָפֵר: בֵּן קִישׁ הִקִּישׁ
דַּלְתוֹת בֵּית הַסֵּפֶר: וַיְכַס שַׂק וַיֵּשֶׁב עַל הָאֵפֶר: רִבֵּץ תְּעוֹקוֹת
לָפָנָיו צְמִים יָמִים שְׁלֹשָׁה מוּכְפָּנִים: בְּקוֹל יַעֲלֹב לְחַלּוֹשׁ יְדֵי
עֵז פָּנִים: יָדָיו אֱמוּנָה לָאֵל הַצִּילֵנִי מֵעֲלִבּוֹנִים: פֶּן יָבֹא וְהִכַּנִי
אֵם עַל בָּנִים: מִזֶּה אֱלֹהֵי וְאֶזֶּה אֱלֹהֵי בְּנֵי אִיתָנִי וְרָבָנִי: כָּלַם
צָעֲקוּ וַתַּעַל שַׁוְעָתָם אֵלָיו: יָהִבְּוּא רָנוֹן שָׁאַל לְפָנָיו: וּמָה
קוֹל הַצֹּאן הַזֶּה בְּאָזְנָי: רוֹעֶה חֻשְׁיבוּהֵם קְטַנֵּי קוֹדֶשׁ זָרָע: יָהּ
לְקַבֵּל יַעֲקֹב: תִּשְׁבִּי זֶה לְיֵהוּ הַחַסְדִּי: יְשִׁיבִי מִכְפֵּל חֶסֶד הַחֲדוֹת שְׁמִכְפֵּלָה: נָחַן לְרוֹעָה
בְּמִדְרָשׁ הָאֵל לְמֹשֶׁה רַע"ה פְּרִי שְׂלַל יִשְׁחָה וְעֵרֶס: זָכוֹן קִיּוּם זֶה מִדְרָשׁ: מוּכְפָּלִים

לְבָבוֹת

מוּרְכָּבִים

קוֹלֵם זֶה עַיִן תַּרְיָךְ הַרְבֵּה שְׁמַנְהִיגִים בּוֹ הַסְּפִינָה כְּנוּי לְעַיִן כ' לְמַה שְׁמַלְּה עָלָיו: תַּחַת
הַעֲמָדָן וְהַסְּרָפָד ע"ם וְלֹא בֵּית הַמִּן כְּתִבֵי לְמִדְרָשׁ: מְקַשִּׁיב דָּבָר שֶׁקֶר לְתַחְזוּרוּם מִלְּךָ
הַמַּכְפֵּךְ טַעַם כְּמוֹ בְּלַעְפָּה בְּמִסְפָּר ע' שְׁנָה עַל גְּלוּת בָּבֶל וְשָׁתָה בְּכְלֵי הַמִּקְדָּשׁ: בְּתִכְלָה שְׁנֵי
שׁוּסָן הַיְּהוּדִים לְכָלוּ וּעְבְרוּ עַלְמָם נוֹזְחָם: מְמִשְׁה מוֹרָשָׁה הִיא הַתּוֹרָה שֶׁהִיא מוֹרָשָׁה
לְקְהִלַּת יַעֲקֹב: תִּשְׁבִּי זֶה לְיֵהוּ הַחַסְדִּי: יְשִׁיבִי מִכְפֵּל חֶסֶד הַחֲדוֹת שְׁמִכְפֵּלָה: נָחַן לְרוֹעָה
בְּמִדְרָשׁ הָאֵל לְמֹשֶׁה רַע"ה פְּרִי שְׂלַל יִשְׁחָה וְעֵרֶס: זָכוֹן קִיּוּם זֶה מִדְרָשׁ: מוּכְפָּלִים

לְבָבוֹת הַמְאוֹרָע. וַיְהִי בִּקְרוֹא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶת הַסֵּפֶר וַיִּקָּרַע:
יְהוּדִי הוֹקִיעַ יַלְדָיו לְמַטָּה וַאֲבִיהֶם מִלְמַעְלָה. אִישׁ בְּשָׁלֹשׁ
אַמּוֹת וְהָרְבִיעִית אַוִּיר מְגִלָּה. מִשְׁנֶה נָקֹם חָזָה וְשָׂמַח וְעָשׂ
תְּהִלָּה. אוֹתִי הֵשִׁיב עַל בָּנַי וְאוֹתוֹ תָּלָה: וַתִּכְתֹּב אֶסְתֵּר
תּוֹקֵף בְּהַלֵּל מְהוֹדִים. מִלְמַעְלָה קַיְמוּהָ שֶׁקִּבְּלוּ לְמַטָּה
הָדִים. גַּם יְנוֹסֵם לְפָרֵם בְּאָז פִּלְאֵי מַסְהִידִים. בָּעֵת הַזֹּאת
רִיחַ וְהַצָּלָה יַעֲמוֹד לַיְּהוּדִים:

אֵל מֶלֶךְ. וְיַעֲבוֹר. יְיָ. וּסְלַח. סְלַח לָנוּ. כִּי אַתָּה יְיָ

בזב יְיָ לְטוֹב וְרַחֲמֶיךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ: טוֹב יְיָ לְקַוִּים לְנֶפֶשׁ תִּדְרְשֶׁנּוּ: טוֹב יְיָ
לְמְעוֹז בְּיוֹם צָרָה וְיֹדֵעַ חוֹסֵי בּוֹ: כִּי טוֹב יְיָ לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד דּוֹר
וָדוֹר אֱמוּנָתוֹ: טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטוֹחַ בָּאָדָם: טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטוֹחַ
בִּנְדִיבִים: טוֹב וְיָשָׁר יְיָ עַל כֵּן יוֹרֶה חַטָּאִים בַּדָּרֶךְ: טוֹב וְיָחִיל וְדוֹמָם
לִתְשׁוּעַת יְיָ: הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי כִּי בָאוּ מַיִם עַד נָפֶשׁ: הוֹשַׁע יְיָ אֶת עַמְּךָ אֶת
שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל: הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד
הָעוֹלָם: הוֹשִׁיעָה יְיָ כִּי גָמַר חָסִיד כִּי פַּסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם: עֲזָרֵנוּ אֱלֹהֵי
יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:
לוי הִישׁוּעָה. יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ. יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי. יְיָ הוֹשִׁיעָה. כִּי לֹא
עַל. כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. יְיָ שְׁמַע:

פיוט בְּמִתֵּי מִסְפָּר חָלִינוּ פָנֶיךָ לִישׁוּעַת נְבָאִים אַל תַּעְלֵם
אָזְנֶיךָ. הַקְשֵׁב תְּחִנָּתָם מִשְּׁמֵי מְעוֹנֶךָ. בְּרִבֵּימֵי
מְאֹד יְדֻרַּם הוֹשִׁיעָת בְּנֶיךָ: תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל אַתָּה יוֹשֵׁב.
שְׁוַעָתָם כַּאֲזִין וְרִנָּתָם קוֹשֵׁב. רְפָאוֹת לְמַחֵץ מַקְדִּים וּמְחַשֵּׁב:

## קנוייך

מורעים כלמון מכתו למוד ולכפה: יסורי מרדכי היהודי סוקיע ל' תליה: ולויו של המן נתפרסמו כהוגן למעלה: מסבה מרדכי סיבי' משנה למלך: ושם תהלה ודבר תהלה: מתכוונת לסתר. כל תוקף והוא ממרו סלנו לאו אומריס הלל ומו מודיס לה קדוש ברוך הוא. במחז"ל קרייתה הוא הלנייתה: חדים ל' ממחה: מלמעלה קיימו מה שקבלו למטה. גם יומסם ר"ל הקדוש ברוך הוא יעשה לנו גס כן עתה גם יעזרים ירה: במחתי מספר ר"ל במעט מספרם מכם נכחי: מועתם נקרא לעקה מחמת המציק: ורחמיך ר"ל שבח ורבוים שמבקשים מו: רפאות למחץ מקדים ר"ל מקדים רפואה למכה: הלטים עינינו מל' מלוך במו לוט' מתרפתו: פיוט פעור ר"ל פתח פיו

קְנֵיךָ לְהֵטִיב וְנֵיהֶם לְיַשֵּׁב: צַר וְאוֹיֵב הִלְטִישׁ עֵינָיו. פִּיחַ
פָּעַר לְשָׁאוֹף עֲנָיו. עִישֵׁת בְּשֶׁל וְלַהֲשָׁמִיד קְהַל הֲמוֹנָיו. סֻגַּל
לָאֵבֶר חֶרֶת בְּנִשְׁתְּוָנָיו: נוֹקֵם לְצָרִים וְנוֹטֵר לָאוֹיְבִים. סָדַרְתָּ
מִרְתָּם כְּזָדוֹן לָאֲהוּבִים. לוּחַם וְנִינָיו הוֹתַלוּ מוּצָלִים.
כְּבֶחֱרוּת דָּגִים חוֹרְזוּ תְּחוּבִים: יוֹם אֲשֶׁר שָׁבְרוּ צוֹרְרִים.
טִבְחָה לָשִׁית בָּעָם נְצוּרִים. חֶלְפָּה הָרַת וְנָפְלוּ פְּגָרִים. זוֹלְעֵפוּ
זוֹעֲמוּ מוּבָסִים מוּגָרִים: וּבְנֵי תַּעֲלָה שְׁמָךְ וַיִּתְנַשְּׂאוּ. הוֹדְךָ
שְׁמֵי שָׁמַיִם כִּסָּה. דַּכִּים בְּרוֹמְמָךְ נְתוּנִים לְמַשִּׂיסָה. נֵיא
וַאֲפֵסָה תְּהַלָּתְךָ מְכַסָּה: בִּינָה הַגִּיגֵנוּ עַתָּה וְרֹאֵה בְּצַר
הַשִּׁיבֵנוּ לְמָנוֹחֶךָ כִּי יָדְךָ לֹא תִקְצַר. אָדוֹן קָרָאנוּךָ מִן
הַמֵּצַר. אָנָּא הוֹצִיאֵנוּ לְמֶרְחָב וְחַלְּצֵנוּ מִצַּר: מְאוֹר תִּרְבָּת
לָנוּ מְהֵילָה: שְׁמַע תְּפִלָּה וְהַעֲבֵר תְּפִלָּה. לְוַחֲצֵנוּ יַשְׁלִימוּ
אִתָּנוּ וַעֲוֹנוֹתֵינוּ תַּשְׁלִיךְ בִּמְצוּלָה. מִמֶּנּוּ רַחֲמֶיךָ לֹא תִכְלָא.

כְּבִימֵי מוֹר וְהֵדֵם הוֹשַׁעְתָּ בָּנֶיךָ:

אֵל מֶלֶךְ. וְיַעֲבוֹר. יְיָ. וְסַלַּחַת. סְלַח לָנוּ כִּי אָתָּה.
וְאַתָּה קָדוֹשׁ וְכוּלִּי כְּמוֹ בְּיוֹם שַׁבָּתוֹן:

חָטָאנוּ צוּרֵנוּ סְלַח לָנוּ יוֹצְרֵנוּ:

פָּנֶיךָ. הָאֵר בְּצִדְקוֹתֶיךָ לְעַם שׁוֹמְרֵי חֻקּוֹתֶיךָ. תְּבָחֵר וְתַקְרֵב
חֲשׁוּקוֹתֶיךָ. יְיָ בְּכָל צִדְקוֹתֶיךָ: צִדְקוֹתֶיךָ לְרַחֲבוֹת

תראני

לנגוע תורת משה העניו מחד: עיסת נשלו להשמיד קהל המוניו ר"ל לנשות בממולו
מתנה למלך כדי להשמיד המוניו של העניו: סגל ישרחל לחבד: תרת בשתוניו תרת
מל' חרות על הלוחות בשבתוניו במפור' מלמון כתב השתות: מדתם מלמש כזדו כמו
בדבר אשר זדו מלמון ויזד יעקב נזיד ר"ל בקריאה שנשלו לתבשלו. וזה כי הוא מן
לתלות מרדכי: ולוחם מלחמה זו. ומיניו וגם בניו הותלו: כמרוזות דגים ר"ל
תחובי' זה בזה בעץ אחד זה לעמן חז"ל: אשר שברו קרו כמו שברתיי לעשותך: זולעפו
מלמון רוח זלעפות ער"ל שריפה לו בעיות: מובסים הרוכים מל' יובס פריט:
מוגרים כפחתי' ונגרתי' מלמון כמיס המוגריס: ניא ואפסי' ר"ל הנקעה ואפס הארץ:

אתאנו

תַּרְאֵנִי וְנֶחָמוֹת טוֹבוֹת תְּבַשְּׂרֵנִי בְּעַמְּרִי פְּנֵי אֲדוֹנִי וְתָרֵם
קַרְאֵם קָרֵנִי קָרְנִי תָּרוּם בְּעֶלְצוֹן בְּשׂוֹכְךָ לְגֹרוֹר פְּרָצוֹן
וּתְפִלָּתִי בְּזִבְחֵי צֹאן יֵ֫י בְּעֵת רָצוֹן רָצוֹן עֲנִיתִיךְ תַּעֲנֵנוּ
וְיוֹם יְשׁוּעָה תְּחָנֵנוּ הַבֵּט נָא עַמְּךָ כֻּלָּנוּ יֵ֫י תְּשִׁפּוֹת שָׁלוֹם
לָנוּ שָׁלוֹם לָנוּ תִּטְרָךְ וְחַטֹּאתֵינוּ תְּטַהֵר לְצֶדֶק וְחֶמְלָה עָזוֹב
וְחֶדֶק וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ אַל תֶּרֶף שָׁגְגוֹת מְעֻלָּה וְזָדוֹנוֹת
נֹעַר בְּמִצְוָלָה רְצוֹי חֵן קָרֵב לְתַנְצָלָה בְּעֵת הַוֹּאת רָוָה
וְהַצָּלָה זכור לנו ברית אבות וכולי כמו ביום שני

## סליחות לשבעה עשר בתמוז

לומרים סלח לנו מחינו כמו ביום סני עד על עירך ועל עמך וחס"כ לומרים

אלהינו ואלהי אבותינו

אָתָּאנוּ לְךָ יוֹצֵר רוּחוֹת בְּרֹב עֲוֹנֵינוּ כָּבְרוּ אֲנָחוֹת
גְּזֵרוֹת עָצְמוּ וְצָרִיחוֹת כִּי בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז
נִשְׁתַּבְּרוּ הַלּוּחוֹת גָּלִינוּ מֵבֵית הַבְּחִירָה דִּינֵנוּ נֶחְתַּם
וְגֵרָה גְּזֵרָה וְחָשַׁךְ בַּעֲדֵנוּ אוֹרָה כִּי בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז
נִשְׂרְפָה הַתּוֹרָה הָרְסוּ אוֹיְבֵנוּ הֵיכָל וּבִרְכָה שְׁכִינָה
כִּלְיוֹת הֵיכָל וְנִמְסְרוּ בְּיַד זֵדִים לְהִתְאַכֵּל כִּי בְּשִׁבְעָה עָשָׂר
בְּתַמּוּז הֶעֱמִיד צֶלֶם בְּהֵיכָל זָרוּ מֵעִיר אֶל עִיר וְנִלְכַּד
מְיֻ֫ר וְצָעִיר חָרְבָה מְשׁוּשֵׂינוּ וְאֵשׁ בָּהּ הִבְעִיר כִּי בְּשִׁבְעָה
עָשָׂר בְּתַמּוּז הוּבְקְעָה הָעִיר טָפַשׁ מִקְדָּשֵׁנוּ צַר הַמְשַׁמִּיד
וְנִטַּל מַחֲתָן וְכַלָּה אֶצְעָדָה וְצָמִיד יַעַן בַּעֲמָנוּךְ נָתַנּוּ

להשטיד

אתאנו לך מל' ותחן בקר וגם לילה: ורחיות לעקות מל' לחף ילחיה: נשתברו
הלוחות על ידי משה רבינו ע"ה: בשריפה התורה ע"י אפוסטומוס: מזוית
היכל מבות ל המערבי כשתחז"ל: להתאכל מל' וכסנה איננו אוכל: כלס בהיכל על ידי
אפוסטומוס: טעם מקדשינו תרגו' המנון לך העם טעם לנח דעמא הדין עניינו

לְהַשְׁמִיד· כִּי בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז בֻּטַּל הַתָּמִיד: כָּלָה מָנוּ
כָּל הוֹד וָשֶׁבַח· חַרְבּוֹ שָׁלַף אוֹיֵב עָלֵינוּ לְאֶבַח· לִהְיוֹת
עוֹלְלִים וְיוֹנְקִים מוּכָנִים לָטֶבַח· כִּי בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז
בָּטְלוּ עוֹלָה וָזֶבַח: מָרַדְנוּ לְשׁוֹכֵן מְעוֹנוֹת· לָכֵן נִתְפַּזַּרְנוּ
בְּכָל פִּנּוֹת· נֶהְפַּךְ מְחוֹלֵנוּ לְקִינוֹת· כִּי בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז
בָּטְלוּ קָרְבָּנוֹת: סָרַרְנוּ לְפָנֶיךָ מֵרִיב לְשׁוֹנוֹת· לָכֵן לָמְדָה
לְשׁוֹנֵנוּ לוֹמַר קִינוֹת· עוּזַּבְנוּ בְּלִי לְהִמָּנוֹת· כִּי בְּשִׁבְעָה
עָשָׂר בְּתַמּוּז גָּרְמוּ לָנוּ עֲוֹנוֹת: פּוּזַּרְנוּ בְּלִי מְצוֹא רְוָחָה·
לָכֵן רָבְתָה בָנוּ אֲנָחָה· צוּר רְאֵה נַפְשֵׁנוּ כִּי שָׁחָה· וְשִׁבְעָה
עָשָׂר בְּתַמּוּז הֲפוֹךְ לָנוּ לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה: קִשִּׁינוּ עוֹרֶף
וְרָבְתָה בָנוּ אָסוֹן· לָכֵן נִתַּנְנוּ לִמְשִׁיסָה וְרִפְשׁוֹן· רְאֵה יְיָ
וְחַלְצֵנוּ מֵאָסוֹן· וְשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז הֲפוֹךְ לָנוּ לְשִׂמְחָה
וּלְשָׂשׂוֹן: שְׁעֵנוּ שׁוֹכֵן רוּמָה· וְקַבֵּץ נְפוּצוֹתֵינוּ מִקַּצְווֹת
אֲדָמָה· תֹּאמַר לְצִיּוֹן קוּמָה· וְשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז הֲפוֹךְ
לָנוּ לְיוֹם יְשׁוּעָה וְנֶחָמָה:

אל מלך· ויעבור· יי יי· וסלחת· סלח לנו· כי אתה·

כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תּוּרֵא: הַאֲזִינָה יְיָ תְּפִלָּתֵנוּ הַקְשִׁיבָה בְּקוֹל
תַּחֲנוּנֵנוּ: הַקְשִׁיבָה לְקוֹל שַׁוְעָתֵנוּ מַלְכֵּנוּ וֵאלֹהֵינוּ כִּי אֵלֶיךָ נִתְפַּלֵּל:
יְיָ בּוֹקֶר תִּשְׁמַע קוֹלֵנוּ בּוֹקֶר נַעֲרָךְ לְךָ וּנְצַפֶּה: שִׁמְעָה יְיָ תְּפִלָּתֵנוּ וְשַׁוְעָתֵנוּ
הַאֲזִינָה וְאֶל דִּמְעָתֵנוּ אַל תֶּחֱרָשׁ: שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים
וברצון

שהאויב לא שמר עצמו מלשרוף היכל ה׳: לאבח ר״ל לפי חרב מל׳ אבחת חרב ויש
מפרשים לטבח בחלוף א׳ בע״ית בא״ב דאטב״ח כך פי׳ רדק: מריב לשונות זה בית שני
שארז״ל שנחרב משום לה״ר ושנאת חנם: שחה כפפה מל׳ שחי ונעבורה: ורבתה בנו
אסון זה בית המקדש ראשון שנחרב על שהיה שם גלוי עריות וש״ד: ורפשון ל׳ רפש
ועיט: הפוך לנו לשמחה ולששון עש״ה כה אחר ה׳ צום הרביעי וגו׳ עד יהי׳ לבית יהודה
לששון ולשמחה: שענו יש לפרשה מל׳ שעה מעליו ויחדל ועניו הרפה ממנו מכותך
ויש לפרשו משעון ומשעל׳ ועינו סמכינו והיה לנו למשענת: למען תורה יהיה בני
אדם יריאים ממך שאלו לא היית סולח היה כל חוטא מתיאש מן הפורעניות והיה הולך
אפפונו
אחרי שרירות לבו:

עִבְרִצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵינוּ: שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְיָ נִקְרָא חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ: אֱלֹהִים שִׁמְעָה
חֲפִלָּתֵינוּ הַאֲזִינָה לְאִמְרֵי פִינוּ: שְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ בְּשׁוּבֵנוּ אֵלֶיךָ בְּנָשְׂאֵנוּ
עֵינֵינוּ אֶל דְּבִיר קָדְשֶׁךָ: שְׁמַע יְיָ וְחָנֵּנוּ יְיָ הֱיֵה עוֹזֵר לָנוּ: בְּצַדְקָתְךָ תְּצִילֵנוּ
וּתְפַלְּטֵנוּ הַטֵּה אֵלֵינוּ אָזְנֶךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ:
לי״ הישועה. י״י צבאות עמנו. י״י צבאות אשרי. י״י הושיעה. כי לא על.
כי על רחמיך הרבים. י״י שמעה.

## אלהינו ואלהי אבותינו

אַפָּפוּנוּ מְצוּקוֹת זוּ מִזּוּ גָּבְרוּ. בְּחוֹרֶשׁ זֶה כַּמֶּה חָבְרוּ.
גָּעוּ עַד נֶפֶשׁ וְרֹאשׁ עָבְרוּ. בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בּוֹ
הַלּוּחוֹת נִשְׁתַּבָּרוּ: דְּכָאוּנוּ צָרִים וְנָתְנוּ לְהַשְׁמִיד. הוֹדַנוּ
נַחֲפֹּךְ נַגְּלֵנוּ וְאֵין כַּמֵּעִמִּיד. וַתִּזְנַח מִשָּׁלוֹם נַפְשֵׁנוּ מִלְּהַצְמִיד.
בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בּוֹ מֵעֵרֶת הוּסַר הַתָּמִיד: זֵרונוּ מֵהֲלָאָה
וְנוֹחֲרֵנוּ כַּגָּם. חוֹצָה הוֹרִיחֲנוּ פָּנִימָה מֵהֲכָנָם. טַרְדַת הֵיכָל
טִמְּאוּ זָרִים לְהַכְנִים. בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בּוֹ הַמַּכְבֵּר צָרִים
בְּהַחְבִּיבָם: יוֹקְשֵׁנוּ בְּעוֹרְרֵנוּ וּבְאַף הִסְעִיר. כְּלָה חֲמָתוֹ וְאֵשׁ בָּהּ
הִבְעִיר. לֵיהֵט עוֹד וּבְמֵאָרָה חִגְעִיר. בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בּוֹ
הֻבְקְעָה הָעִיר: מֵרוֹם אֶרֶץ הוֹשִׁלַּךְ לְרָמוֹס. נוֹי תִּפְאֶרֶת
מִכְּלוֹל מַעֲמוֹס. סוֹרֵי וּמַחְמַדֵּי מִנּוּ לַחֲמוֹס. בְּשִׁבְעָה עָשָׂר
בּוֹ כְּשֶׁרַף הַתּוֹרָה אַפּוֹסְטֹמוֹס: עֲרוּת נָאֲמָה לְהִתּוֹרֵד
וּלְתַעֲוֹדָה

אפפונו סבבונו מלשון לפפוני תכלי מות: מצוקות לשון צר ומצוק: כמה חברו כמה פורעניות נתחברו יחד כדגרסי׳ בתענית ר׳ דבדי אחרנא לאבוהיכו בי״ז בתמוז: געו עד נפש הגיעו וכן הוא אומר כי באו מים עד נפש שהוא כנוי לצרות מסוכנות כמים: נפלנו ואין מעמיד והכרת הוד קלסתר פנים עוכה כזה כמו שאומר בהתחי׳ מדוע סכיך זועפים ואתה תיכך חולה: יוקשנו מל׳ והיו לך למוקש: בעוריכו מל׳ הסעיר והרעישנו: מרום ארץ ע״פ השליך מצמיח ארץ תפארת ישראל: מכלול מעמוס ע״פ ציון מכלל יופי הסליכי לבלתי עמוס לסבול ולסחת. מעמוס מל׳ יום יום יעמוס לנו: סורי ומחמדי התורה שכתוב סוד ה׳ ליריאיו וכתיב הנחמדים מזהב: לחתום מל׳ כי מלאה הארץ חמס: לתורה ולתעודה שהיו מאו׳ לתורה פי׳ להורותם את הדרך ללמד בה: ולתעודה שסוף הוא ליעשיה. ועינו שהתורה עדות עליהם לישראל

וְלִתְעוּדָה: פְּקוּדוֹת קָרְבוּ וְהָעִיר לִכְוָדָה: צוֹפֶה מָאוֹ הֱיוֹת
עֲתוּדָה: צוֹם הָרְבִיעִי יְהִיֶה לְבֵית יְהוּדָה: קְרִיוֹת מִבְצָרַי
הָנָם לְהָרָסוֹן: רָטָשׁוּ וְאֵינָם כְּבוֹדִי לְהָמָסוֹן: שׁוֹבְבֵנוּ בְּקֶרֶם
יְשׁוּעוֹת לַחֲסוֹן: צוֹם הָרְבִיעִי יְהִיֶה לְבֵית יְהוּדָה לְשָׂשׂוֹן:
תְּעוּפַת עוֹפֶל עָרְבָה לָהּ שִׂמְחָה: קְפָאוֹן אוֹדָה מֵהֵר צָמְחָה:
לָהֶקֵם חֲזוֹן צוֹפֶה הַמְּחָה: צוֹם הָרְבִיעִי יְהִיֶה לְבֵית יְהוּדָה
לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה: וְעוּדָה לְשִׂמְךָ וּבְךָ נַתְאֶמֶת: נוֹאֲקָה מַר
מְצַפְצֶפֶת וְנוֹאֶמֶת: יְקַר דְּבָרְךָ הָטוּב וְהָאֱמֶת: צוֹם הָרְבִיעִי
יְהִיֶה לְבֵית יְהוּדָה לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה וְהָאֱמֶת: לְבַבֵּר עָוֹן
וּלְמָרֵק חוֹבִים: נְדוּדִים שְׂרוּדִים נֶעֱצָבִים נְדֵאָבִים: יְמוֹת
עוֹלָם כְּמֵאָז נֶאֱהָבִים: צוֹם הָרְבִיעִי יְהִיֶה לְבֵית יְהוּדָה לְשָׂשׂוֹן
וּלְשִׂמְחָה וּלְמוֹעֲדִים טוֹבִים: מוּכְפֶּפֶת רַעֲיָתְךָ נְגִזוֹת מִמְּךָ
לָאֻמִּים: בְּרוֹב עֲנִיָּתָהּ יְקִיפוּ לְגַלּוֹם: יִשְׁעָהּ הַרְבֵּה אֵל עֵילוֹם:
צוֹם הָרְבִיעִי יְהִיֶה לְבֵית יְהוּדָה לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה הָאֱמֶת
וְהַשָּׁלוֹם

ליסרהל שקבלו מלות הלל עליהם: פקודות עון יסרהל קרבו: היות פתרונם מהו
חמר לה בנביאות שתהיה מוכנת לפורענות זה: עתודה לעון הכבה מל' להיות היהודים
עתידים: כבודי להמסון מלעון וחס השמש וכמס: ישועות לחסון תרגום חיש
בחלתו גבר בחחסנתיה: מבצר מל' מבצר עופל בת ציון: קפאון חורה מל' כביכה
תקפיאוני שהוא כמו שלג הנקפא ורמז הפייטן על פסוק בזכריה לו יהיה יקרות וקפאון
ועניינו לעתיד לבוא לו יהיה אור יקר שלא כמ"ש כ"ח לפעמי' מל' ודבר ה' יקר מאוד אלא
קפאון כדבר הנקפא שיש לו העמדה ואותו האור מכר כמחה: להקים חזון צופה הימחה
להתקיים חזון הנבי': הימחה הוכתה תרגום והכה ומחה וכן ימחתו כף: נתאמת
כדבק בך כתלמידים הדבוקים זה בזה: נואקת מל' שמעתי את נאקת בני ישראל:
נואמת לעון דבור מלעון כאומ ה': כדודים לעון כעג וכד שדודים: כעצבים ל' מכאוב
וזה לזה בעצב תלדי בניס: כלחבים לעון דלהבה שהיה הקר השמחה וזה לזה לעניו תרגו
דלהבה: ימות עולם כמתו כלחבים הנדיד' והשדיד' והעצב והדאב' כולם לכפר עון
ולמרק חובים יהיו למען כימות העולם שהיו כלחבים יהיו גם עתה כלחבים: נבזות
ממך לחלוס ע"ם הפסוק כרחל לפני גוזזיה כלמה: ועניינו לע"ם שנבזזה ונלקח ממנו
ממרה חין לה פה להשיב ולריב עם מתקיף ממנה: יהכם עליך יהבו פסוק הוא
בתלים

הַתְּשׁוּעָה׃ פָּסְקָה וְהָלְכָה לָהּ׃ פַּרְצוּף פָּנַי׃ כָּבוּשׁ בְּקַרְקַע׃ בְּשָׁמְעִי נִיאוּצָם׃ וְנִבּוּל חֵירוּפָם׃ צֶדֶק דִּינֶיךָ׃ וְיוֹשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ׃ מַצְדֶּקֶת אֲנִי׃ עַל כָּל הַבָּא עָלַי׃ קוּמָה אֱלֹהִים׃ וְרִיבָה רִיבִי׃ וְהוֹצִיא לָאוֹר׃ מִשְׁפָּטִי וְדִינִי׃ רְאֵה שׁוֹמְמוֹתַי׃ וְשׁוֹמְמוֹת הֵיכָלָךְ׃ אִם לֹא לְמַעֲנִי׃ עֲשֵׂה לְמַעֲנָךְ׃ שְׁבוּעַת הוֹרִים׃ וּכְרִיתוּת בְּרִיתָם׃ נָא אַל תָּפֵר׃ כִּי אֵל נֶאֱמָן אַתָּה׃ תִּזְכּוֹר אַהֲבָתָם׃ וּתְחַיֶּה זַרְעָם׃ טֶרֶם יֹאבְדוּ׃ בְּיַד מַעֲבִירֵיהֶם׃ בָּנֶיךָ הֵם׃ מַטַּע נוֹאֲמֶיךָ׃ יִכְמְרוּ רַחֲמֶיךָ׃ עַל שְׁאֵרִיתָם׃

אל מלך׃ ויעבור׃ יי יי׃ וסלחת׃ סלח לנו׃ כי אתה יי

חָנֵּנוּ יְיָ חָנֵּנוּ כִּי בְךָ חָסִיָּה נַפְשֵׁנוּ וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ נֶחֱסֶה עַד יַעֲבוֹר הַוּוֹת׃ חוּסָה יְיָ עַל עַמֶּךָ אֶת שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל׃ שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל שְׁמוֹר שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל׃ אֱלֹהִים בָּאוּ גוֹיִם בְּנַחֲלָתֶךָ טִמְּאוּ אֶת הֵיכַל קָדְשֶׁךָ שָׂמוּ אֶת יְרוּשָׁלַיִם לְעִיִּים׃ נָתְנוּ אֶת נִבְלַת עֲבָדֶיךָ מַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם בְּשַׂר חֲסִידֶךָ לְחַיְתוֹ אָרֶץ׃ שָׁפְכוּ דָמָם כַּמַּיִם סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלַיִם וְאֵין קוֹבֵר׃ וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה יָהּ וְלֹא יָבִין אֱלֹהֵי יַעֲקֹב׃ הַעַל אֵלֶּה תִּתְאַפַּק יְיָ תֶּחֱשֶׁה וּתְעַנֵּנוּ עַד מְאוֹד׃ כִּי עָלֶיךָ הוֹרַגְנוּ כָּל הַיּוֹם נֶחְשַׁבְנוּ כְּצֹאן טִבְחָה׃ אֱלֹהִים אַל דֳּמִי לָךְ אַל תֶּחֱרַשׁ וְאַל תִּשְׁקוֹט אֵל׃

ליי הישועה׃ יי צבאות עמנו׃ יי צבאות אשרי׃ יי הושיעה׃ כי לא על

## אלהינו ואלהי אבותינו

אֶבֶן הָרֹאשָׁה׃ לְעִיִּים וְלַחֲרִישָׁה׃ וְנוֹחֲלֵי מוֹרָשָׁה׃ מְנוֹד רֹאשׁ בַּלְאוּמִים׃ בְּקִרְבִּי לֵב נִכְאַב׃ נִדְוֶה וְנִדְאַב׃ נִשְׁאַרְנוּ כְּאֵין אָב׃ וְהָיִינוּ כִּיתוֹמִים׃ רַכָּה וַעֲנוּגָה׃ שׁוֹשַׁנִּים סוּגָה׃ וְעַתָּה הִיא נוּגָה׃ מְסוּרָה בְּיַד קָמִים׃ הָיְתָה כאלמנה

אבן הראשה לשון הפסוק זכריה ד׳ ועינינו כאן בית המקדש׃ לעיים ל׳ מרבן׃ ולחרישה כדכתיב ציון שדה תחרש׃ ונוחלי דת מורשה׃ אלו ישראל תור׳ כוה לנו משה מורשה׃ מנוד ראש בלאומים מנוד פי׳ מנדדים את ראש׳ ותמהו על ישראל שנתמעטו כל כך׃ שושנים סוגה מסויגים במצות הש״י

כְּאַלְמָנָה· קִרְיָה נֶאֱמָנָה· וְזֶרַע מִי מָנָה· נִמְכְּרוּ בְּלֹא דָמִים:
מֵעֲנוּגָה וְרַכָּה· צָלְחָה לִמְלוּכָה· וּמַעֲנִיתָה אָרְכָה· זֶה
כַּמֶּה שָׁנִים וְיָמִים: בֵּית יַעֲקֹב לְבִזָּה· לְלַעַג וּלְעִיזָה· וְהָעִיר
הָעֲלִיזָה· לְמַטָּעֵי כְרָמִים: רְווּיָה תַּרְעֵלָה· בְּיַד בְּנֵי
עַוְלָה· הָרְצוּיָה כְּעוֹלָה· וְכִקְטוֹרֶת הַסַּמִּים: מָאֲסָה
לִזְנוֹחַ· תּוֹרַת אֲבִי זָנוֹחַ· וְלֹא מָצְאָה מָנוֹחַ· לֵילוֹת וְגַם
יָמִים: נוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן· מִמְּךָ יְהִי צִבְיוֹן· לְהָשִׁיב לָרִיב
צִיּוֹן· שְׁנַת שְׁלוּמִים: חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם· מְעוֹנָה אֱלֹהֵי
קֶדֶם· וְלַבֵּן כַּצֶּמֶר אוֹדֶם· וְכַשֶּׁלֶג כְּתָמִים: חַזְקֵם בְּיִרְאָתֶךָ·
וּבְקִיּוּם תּוֹרָתֶךָ· וּפָקְדֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ· מֶלֶךְ מָלֵא רַחֲמִים:

אל מלך· ויעבור· יי יי· וסלחת· סלח לנו· כי אתה יי
כִּי הוּא יַכְאִיב וְיֶחֱבָשׁ יִמְחַץ וְיָדָיו תִּרְפֶּינָה: כִּי הוּא טָרַף וְיִרְפָּאֵנוּ יַךְ
וְיַחְבְּשֵׁנוּ: הָרוֹפֵא לִשְׁבוּרֵי לֵב וּמְחַבֵּשׁ לַעַצְבוֹתָם: הוֹשִׁיעָה יי כִּי גָמַר
חָסִיד כִּי פַסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם:

ליי הישועה· יי צבאות עמנו· יי צבאות אשרי· יי הושיעה· כי לא:

## אלהינו ואלהי אבותינו

אוֹם קְרוּאָה חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן· אֲכָלוּהָ הֲמָמוּהָ רִאשׁוֹן
וְאַחֲרוֹן· בְּלָעוּהָ כְּתַנִּין בִּפְרִיעַת גָּרוֹן· בָּגְדוּ בָךְ כְּשׁוֹפֵךְ
חָרוֹן: גּוּרֵי אֲרָיוֹת הִצִּיגוּהָ כִּכְלִי רִיק· גָּבְרוּ עָלֶיהָ חַרְבָּם
לְהַבְרִיק· דּוֹבְרֵי כָזָב לָמָּה לֹא תַבְרִיק· דְּגָלֶיךָ לְהוֹשִׁיעַ
וּמַכָּתָם לְהַמְרִיק: הוֹרִידוּ אַבִּירֶיהָ לָטֶבַח כְּכָרִים· הוֹבִישׁוּ
אֵלֶיהָ בְּשַׁאֲגַת כְּפִירִים· וְנוֹהֲמִים עָלֶיהָ קוֹל לְהָרִים· וְעֵינֶיהָ
נוֹשֵׂאת אֶל הֶהָרִים: זָדוּ לְצוֹדָהּ רוֹמְסֵי בְלִילָה· זֵרוּהָ מִפְּנָה
לפנה

פיר ז׳: נוגה ל׳ יגון: נמכרו בלא דמים דכתיב חנם נמכרתם: והעיר
העליזה זו ירושלים: תורת אבי זנוח תורת משה שנקרא אבי זנוח מפני שהזניח
עוונותיהם של ישראל כדאיתא במגילה דף י״ג: יהי צביון יהי רצון: לריב ציון על
עסק ריב ציון הצועקת לפניו יתברך רש״י ישעי׳ ל״ה יהי׳ שנת שלומים: אודם וכתמים
כינוי לחטאים: אבותי

לְפִנָּה וּמִמְסִילָה לִמְסִילָה· חָרַק אֲרִי שֵׁן וְקוֹל הֶעֱלָה· חוֹרֶיהָ
וּסְגָנֶיהָ לְבָבֶל הֶגְלָה: טָמַן רֶשֶׁת וְהִדְרִיךְ קֶשֶׁת· טְהוֹרִים
לָצוּד וּנְתִיבָתָם בְּחוֹשֶׁךְ לְהָשִׁית· יָהִיר זָעַף וְיִאֵץ בּוֹשֶׁת· יָרַד
בַּחֲיָלוֹתָיו אֶצְלָה לָגֶשֶׁת: כּוֹס הִשְׁקָה מִיֵּין הַחֵימָה· כִּי צוּרָה
שָׁמָה לְשַׁמָּה· לְבוֹזְזִים נָתַן כָּל עַמָּה· לָכֵן נֶאֱנָחָה בְּנֶפֶשׁ
עֲגוּמָה: מוֹשֵׁל עַל מוֹשֵׁל הִכְאִיבוּהָ· מְרוֹרִים הִשְׂבִּיעוּהָ
וְלַעֲנָה הִרְווּהָ· נַהֲרוֹת בָּבֶל בִּמְבוּכָה הוֹשִׁיבוּהָ· נָדוּהָ וּנְזָפוּהָ
וּכְזוֹנָה חֲשָׁבוּהָ: סִיעֵר נָמֵר כָּל נְדִיבֶיהָ· סִיגֵף וְסִיחֵף פַּאֲתֶיהָ
וְדָבֶיהָ· עָמַד מַפְרִיס וּבִלְבֵּל מוֹשָׁבֶיהָ· עִלֵּף בְּמָצוֹר כָּל
מְאַהֲבֶיהָ: פּוֹצָה פֶה בְּהֶגֶה וּמְצַפְצֶפֶת· פָּנֶיהָ מְעִיזָה וְגַם
מַחֲצֶפֶת· צוֹעֶקֶת עַל גּוֹזָלֶיהָ הֱיוֹת מְרַחֶפֶת· צוּר לָמָּה תִישָׁן
מַטֶּפֶת: קָדוֹשׁ עוֹבֵר עַל פֶּשַׁע· קוֹל חִנּוּנָה יֶעֱרַב וְיִשַׁע· רְצֵה
כְּשַׁאֲגַת עַם נוֹשַׁע· רֻטָּשָׁה אֵם עַל בָּנִים אַל תִּרְשַׁע: שֶׁוַע
נִכְזִים אַל תִּבְזֶה· שְׁעוּלִים לְטַהֵר כֶּתֶם הַזֶּה· תְּכַפֵּר וְתִמְחוֹל
אֵלִי זֶה· תִּסְלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה:

אל מלך· ויעבור· יי יי· וסלחת· סלח לנו· כי אתה יי

טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: טוֹב יְיָ לְקוֹיָו לְנֶפֶשׁ תִּדְרְשֶׁנּוּ: טוֹב יְיָ
לְמָעוֹז בְּיוֹם צָרָה וְיֹדֵעַ חוֹסֵי בוֹ: כִּי טוֹב יְיָ לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד דּוֹר
וָדוֹר אֱמוּנָתוֹ: טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטוֹחַ בָּאָדָם: טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטוֹחַ
בִּנְדִיבִים: טוֹב וְיָשָׁר יְיָ עַל כֵּן יוֹרֶה חַטָּאִים בַּדָּרֶךְ: טוֹב וְיָחִיל וְדוּמָם
לִתְשׁוּעַת יְיָ: הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מַיִם עַד נָפֶשׁ: הוֹשַׁע יְיָ אֶת עַמְּךָ אֶת
שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל: הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְׂאֵם עַד
הָעוֹלָם: הוֹשִׁיעָה יְיָ כִּי גָמַר חָסִיד כִּי פַסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם: עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי
יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:
ליי הישועה· יי צבאות עמנו· יי צבאות אשרי· יי הושיעה· כי לא על
כי על רחמיך הרבים· יי שמעה:

פזמון **אֲבוֹתַי** כִּי בָטְחוּ בְּשֵׁם אֱלֹהֵי צוּרִי· גָּדְלוּ וְהִצְלִיחוּ
וְגַם עָשׂוּ פֶּרִי· מֵעֵת הוּדָחוּ וְהָלְכוּ עִמּוֹ

קְרִי הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר עַד הַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי: בָּעֲשִׂירִי לַחֹדֶשׁ
סָמַךְ מֶלֶךְ בָּבֶל אֶל עִיר הַקֹּדֶשׁ נִקְרַב רַב הַחוֹבֵל הָבָתָה
הַדֶּשׁ צְבִי צִיצַת נוֹבֵל וַיְהִי לְאֵבֶל נֶבֶל עֲגָבִי וְכִנּוֹרִי: רִאשִׁית
בִּכּוּרָה לְרֹאשִׁית הַחֹרֶם קָשֶׁה הָעֲבִידָה וְהָעֹון גּוֹרֵם
צָרָה בְּמַכְבִּידָה עֲצֻמוֹתַי יְגֹרֵם מְזִית וְעֵר קָמָה וְכָרֵם בְּעֵת
בָּמָרוֹם תַּמְרִיא: הָיְתָה כְּאַלְמָנָה בְּלֵילֹת יוֹפִי נִמְשָׁלָה רוֹבַע
מִי מָנָה לְפִי חֶרֶב נֶחְשֶׁלֶת כְּמִקְשָׁה בְּמִלּוֹנָה: וּבְעֵין
נִבְשֶׁלֶת וְהָחְתֵּל לֹא חִתַּלְתִּי מְעַט צָרַי: אֱלֹהִים יֵשׁ חֵילִי
כָּתֹב לִי יוֹם זֶה צוֹמוֹת קָבַעְתִּי בְּיַד נָבִיא וְחוֹזֶה שָׁלֵם יְמֵי
אֲבֵלִי שְׁכִינָתְךָ לַחֲזֶה וְתִכְחַד צוֹם פָּזֶה כִּי תָבֹא עַל שָׁבְרִי:
פָּנֶה אֶל הַמְנֻחָה רוֹכְבֵי מִקְדָּשִׁי יְשַׁעֲךָ לִי שִׁלָּחָה מְרֹם
אֶת רֹאשִׁי הַפּוֹךְ לְשָׁשׁוֹן וּלְשִׂמְחָה עֵינִי נַפְשִׁי אֶת צוֹם
הָרְבִיעִי צוֹם הַחֲמִישִׁי וְצוֹם הַשְּׁבִיעִי וְצוֹם הָעֲשִׂירִי: הָיוּ
הָלוֹךְ וְחָסוֹר עַד הַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי: אבות ובו׳

אֵל מֶלֶךְ · וְיַעְבּוֹר · יְיָ יְיָ · וְסַלַּחְתָּ · סְלַח לָנוּ · כִּי אַתָּה:
וְאַתָּה קָדוֹשׁ וכו׳ כְּמוֹ בְּיוֹם שַׁבָּ׳

חָנֵּנוּ צוֹרֵנוּ סְלַח לָנוּ יוֹצְרֵנוּ:

אריך

**אבותי** וגם עמו פרי ירמי׳ י״ב: היו הלוך וחסר כ״ב במכול ובעיניכם כאן בעשרה.
שהוא חדש העשירי הסרה לגמרי אז נקבעו התעניות: הדם לשון רשע:
כמי לילת מכל · רחמי כמורה כנוי ליחזקאל: לרחמי החרס אחל שאול במלחמת עמלק
ועניכו כאן לשון חורבן: לרה כמכבירה כחשה היולדת בכור עיין ירמיה ל׳: רוכב
מי מנה עם״פ מי מכה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל: והחתל לא חתלתי לא
כתעטפתי כרעייו ותספלניות ועמ״ש רש״י יחזקאל ע״ז: מעט כמי כמוי לרפואה: כתב לי
יום זה כיד כו׳ עיין ביחזקאל כ״ד וכ״ה: סלח ימי חבלי שכינתך שתחזיר שלוה לציון
סורה מתוך עגבות · סלח כמו כי לא תסלח עון החמורי פי׳ יהי׳ סלח שלא תעשה
להתחבל עוד: סוס נזיד עפרה כעצת: כי תבוא על שברי ומזה השבר שהממות
יהתפללו למועדים וזה״פ הפייט הפוך לעסון וכו׳ את סוס הרביעי וכו׳ פסוק הוא
זכריה ח׳:

אריך

אֲרִיד בְּשִׂיחִי בְּשִׂיחִי לְגוֹחִי לְגוֹחִי בְּהֲשִׂיחִי כִּי אִם בְּרוּחִי:
בְּרוּחִי וּבְלִשׁוֹנִי בְּלִשׁוֹנִי עֶלְבּוֹנִי עֶלְבּוֹנִי לְקוֹנִי
נִיחַר גְּרוֹנִי גְּרוֹנִי וְשִׂפָתַיִם בְּשִׂפָתַיִם בְּשִׂתֵּם
נְתִיבוֹתַיִם לְפָנָיו דְּלָתַיִם דְּלָתַיִם לְתִשׁוּבָה לְתִשׁוּבָה
אֲשׁוּבָה שׁוּבָה מְשׁוּבָה חַבַּת הַשּׁוֹבָבָה הַשּׁוֹבָבָה נָעִית
בָּעִית וְנָדִית נָדִית וְנָתִית נָתִית לְאַבְרוֹן וָמָוֶת וָמָוֶת
וְצִנָּקָה מְצִיקָה מְצִיקָה וְהַחֲזִיקָה וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ וָעָקָה וְעָקָה
מַגֵּעַרְתֵּךְ מַגֵּעַרְתֵּךְ וְקִנְאָתֵךְ וּגְבוּרָתֵךְ תָּמְרָה
תָּמָתֵךְ: חָמָתֵךְ מָלְאָה מָלְאָה נִלְאָה נִלְאָה נִבְאָה עַל
אַדְמָה טְמֵאָה: טְמֵאָה בְּצָרְעָה צָרְעָה פְּרוּעָה פָּרוּעָה
מֵרֵעָה וְהִיא לֹא יְרֵעָה: יְרֵעָה נֶאֱלָמָה נֶאֱלָמָה נֶעֱלָמָה
נֶעֱלָמָה חָכְמָה כִּסְּתָה כְּלִימָה: כְּלִימָה וְחֶרְפָּה חֶרְפָּה
פְּרוּפָה פְּרוּפָה צְרוּפָה הָיְתָה לִשְׂרֵפָה: לִשְׂרֵפָה חֲבוּשָׁה
חֲבוּשָׁה רְטוּשָׁה רְטוּשָׁה נְטוּשָׁה גְּרוּשָׁה מֵאִישָׁהּ מֵאִישָׁהּ
לְבִזָּיוֹן לְבִזָּיוֹן וְכִלָּיוֹן וְכִלָּיוֹן בְּצִיּוֹן לֹא תוּכַל נָקִיוֹן: נָקִיוֹן

וכפרת

אריד מלשון תריד בשיחי ותפילה והוא מל' תכופת שלה: בשיחי רבוי מספור התלחות ביטו לבין עצמו: לגוחי מוציאי מבטן על שם כי אתה גוחי מבטן
ובשיחי השני הוא מודיע למי יספר הילולה והתנודה: בהשיחי מל' ותשוח עלי נפשי
עניינו בכפיפת רחם: כי אם ברוחי ופשה לזה כי ניחר גרוני פסוק הוא בתהילים והוא
מלשון יבישות מרוב הילולה: בשתים בתיבותי תשובה שלימה ותיכף שלימה ואף
שעשרתי התשובה לא נגעלו תהיינו תשובה שלימה: לפניו דלתי יש לפרשו על שנק' רחם
כתתי לפניך היום ברכה וקללה: נעות מל' עותה המלכה ותפי: כלויה לשון כעד מלשון
הוסיף בכלותה: נתויה ל' סימן מלשון ותפתוי תיו: כלרועה פרועה על שם שנאמר
בתאריע ורחמו יהיה פרוע גדול פרע: מריע מובדלת מהקב"ה שנאמר עליו זה דודי
וזה רעי: ופרועה הפני מלשון כי פרעו אהרן: והיה לא ידעה לא רפאתה לידע כי
מים סודעה נתלמה ועשת עצמה כלומר נעלם ממנה והסב לזה כי בעלמה הכמה ע"ד
לו תכסו יסכילו זאת: חרפה פרוסה תרגום קרסי נחשת פורפין דנחש: ועניני
מחודשת בחרפה וכמו שמפרש וחזיל פרוסה: תבושה לשון קטורה לו המועל לשת בעדו
מלשון לא תהיה חוזק רעושה מל' ועלליה תרפשון ות"י ועלליהון תערק והוא
מעין

זַכַּפָּרָה: וְכַפָּרָה מְחוּסָרָה: מְחוּסָרָה מוּגָרָה: כְּפָרָה
סוּרָרָה: סוֹרְרָה בְּבַעֲלָהּ: בְּבַעֲלָהּ מֵעָלָהּ: מֵעָלָהּ מְעִילָה:
וְאֵין־דֵּי עוֹלָה: עוֹלָה וּמִנְחָה: מִנְחָה וְנָחָה: וְנָחָה נֶאֱנָחָה:
כְּבַמְכֻוָּה פּוֹרָחָה: פּוֹרָחָה וּטְמֵאָה: טְמֵאָה וְקִנְאָה: וְקִנְאָה
תְּקַנְּאָה: לְךָ צָמְאָה: צָמְאָה נַפְשִׁי: נַפְשִׁי לְהַנְפִּישִׁי: לְהַנְפִּישִׁי
מֵרְפְּשִׁי: אֱלֹהֵי קְדוֹשָׁי: קְדוֹשָׁי וּמוֹשִׁיעִי: וּמוֹשִׁיעִי מִמַּרְשִׁיעִי:
מִמַּרְשִׁיעִי תְּשַׁעְשְׁעֵנִי: יְיָ רוֹעִי: רוֹעִי אֵלִי: אֵלִי וּמְצִילִי:
מְצִילִי תַּנְחִילִי: כַּרְמִי שֶׁלִּי: שֶׁלִּי שֶׁלָּךְ: וְשֶׁלָּךְ לְכוּלָּךְ:
לְמוּלָךְ נֶאֱצוּ לָךְ: וּלְשׁוֹנָם תְּהַלָּךְ: תְּהַלָּךְ גָּזַרְתָּ: גָּזַרְתָּ
הֶעֱבַרְתָּ: הֶעֱבַרְתָּ וְיִתַּרְתָּ: עִם זוּ יָצַרְתָּ: יָצַרְתָּ חוֹק לִי:
בָּרֵר יָקָר מִלּוּלִי: מִלּוּלִי לְאֵלִי: אֱלֹהִים יְיָ חִלִּי: חִלִּי חַיְּכֵנִי:
חַיְּכֵנוּ וְאַמְּצֵנוּ: וְאַמְּצֵנוּ מַלְּטֵנוּ: יְיָ מְחוֹקְקֵנוּ:

זכור לנו ברית אבות כמו ביום שני

# סליחות לתענית אסתר

אומרים סלח לנו וגו' כמו ביום שני עד על עירך ועל עמך ולה"כ מתחילין כאן:

## אלהינו ואלהי אבותינו

### אתה

מעניו רז"ל לו שטרפה בכותל: כעוסה לעזן עזיז מל' ויפוש את אהל יעקב: בעיון לשון
שממה וכיה מלשון בחורב בעיון: מוגרה תרגום ויפול רוכבו לאחור וימגור רוכביהון
לאחור: בבעלה הק"ב: כבמכוה פורחה פי' זוחה מהק"ב כאלו היה פורח בה מכות
סחין הרעת: שמאה וקנאה על שם שנאמר בסוט' וקנה בה לאשה: וטמאה הרחטין
וח בחין בכמוי בת הרעת ושמאה הבני כעוזה את הם"י כאלו קנה בם ונסתרה ושמ'
היה: וקנאה תקנאה היה תפלה שהקב"ה יקנה קנאתם מאת פריהם: מעצבי לשון
בעצבון תאכלנה: להנפישי ל' שבת ויכפש: מרפשי מל' רפש וטיט: שלי שלך הכרם
הזה שאני מבקש שתנחילני הוא שלך על דרך כי ממך הכל ומידך נתנו לך: גזר' העשרת
מל' ועל שם לגנזרי ים סוף לגזרי: עם זו יצרת יצרת חוק לי על דרך שסמרים הללו על
חוק ה' וגו' ועניינו שהקדוש ברוך הוא שם לחוק להביאה לתכלית צרור הדברים הללו על
כי הבטחתו לאבות: ולבניהם:

### אתה

**אַתָּה** הָאֵל עוֹשֶׂה פְּלָאוֹת · בָּעַמִּים הוֹדַעְתָּ עֻזּוֹ נוֹרָאוֹת ·
גָּאַלְתָּ בִּזְרוֹעַ עַמְּךָ מִתְּלָאוֹת · דִּכִּיתָה צָרֵיהֶם בְּמוֹתֵי
הַחֲלוּאוֹת · הָאוֹיֵב בִּקֵּשׁ לְעוֹרֵר מְרָדִים · וְדִימָה לְהַכְרִית
פְּרִחֵי עֲדָנִים · זָמַם לְשַׁקֵּל לְגִנְזֵי אֲדוֹנִים · חָלִיפֵי מְאַת כִּכְּרֵי
אֲדָנִים · טָלָאיִךְ הֵזַהְרְתָּ שִׁקְלֵיהֶם לְהַקְדִּים · יָדַעְתָּ הֲעֲתִידוֹת
וְדָרַשְׁתָּ נִשְׁקָדִים · כִּבּוּי לְהַמְצִיא לְלַהַב יוֹקְדִים · לְקוֹחִים
לַמָּוֶת לָתֵת נַפְקָדִים · מַסְכָּה צָרָה בְּעַבְדָּם לָפָנִים · נִמְסְרוּ
לְהִתְקַנְּוֹת גְּפָנִים · סָבְבוּם מוֹקְשִׁים בְּכָל דְּפָנִים · עֵינֵיהֶם
דָּךְ תּוֹלִים וּבְסִתְרָךְ נִצְפָּנִים · פּוּר הֻפַּךְ בְּאוֹיְבִים לְשָׁלוֹט ·
צְלִיבָה הוּכַן אֲגַג לְקָלוֹט · קַלַּע וּבָלַע פְּנֵי הַלּוּט הַלּוֹט ·
רִיבִי עִם בְּאֵשְׁמַנִּים לְעָלוֹט · שָׁלוֹם וֶאֱמֶת נִכְתַּב מִכָּל צַד ·
תּוֹקֵף יֶשַׁע סָלַע וּמְצַד · שׁוֹדֵד הוֹשַׁדַּד וּבָרְשָׁתוֹ נִיצַד · מְלַשְׁנֵי
נִסָּךְ נִצְמַד וְנִרְצַד · עָשׂוּ שְׁמָחוֹת וְלַדּוֹרוֹת קָבָעוּם וּמִקְרָאוֹת
שָׁלְשׁוּם וְלֹא רְבָעוּם · נִסְכְּמוּ מִמַּעַל וּלְמַטָּה קָבָעוּם · בַּסֵּפֶר
יֵחָקֵק עַל מֶה תָּבָעוּם · רָמָה יָדְךָ לְסָלוֹחַ לְפוֹשְׁעִים · יְהוּדִי
וְתַדְמֹרָה הַקָּמְתָּ מוֹשִׁיעִים · צִדְקָתָם עוֹמֶדֶת לָעַד לְשַׁעֲשׁוּעִים ·
תֵּחֵרְךָ כְּבוֹדָם לְהָזֵכֶר לְנוֹשְׁעִים: קְנֵא לְשִׁמְךָ נוֹרָא וְנִקְדָּשׁ חֲזֵה
כִּרְמְךָ נֶהֱרַס וְנִבְדָּשׁ · זְרוֹעֵנוּ קְבַע וְשִׁיר לְךָ יְחָדָשׁ · קַיְּמֵם
וְתַחֲיֵם בְּבִנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ: וְכַעֲשׂוֹתְךָ נוֹרָאוֹת בְּאוֹתָן הַיָּמִים ·

## אתנו

אתה פרחי הקטנים מל' על ימין פרחה יקומו ר"ל הקטנים והכעריס : ובגדיס לגון מעוכגים : עלאיך שה יפרחל שהם כאלו לעגח יובלו : ודרשת שקדי' החכוטים מל' לשקוד על דלתותי יום יום ומה היה הדריסה להתיז קמוקות גבוי' לבעור הרשעי' שביערל כלחית' במ' חולין : בכל דפכיס רלה לומר בכל מדיס מלשון דובן עקומה : הוכן הגגי לקלוט ר"ל העץ הוכן לקבל המן · לקלוט מל' כדי שיקלוט העין מלשון רז"ל : ריבי עם בחשמנים ר"ל הפרסיים שהריבו עם יפרחל בחשמוכי' : שלו' ואמת נכת' וכל לד על שם שגר' מרדכי ואסתר שכת' דברי שלו' ואמת : נסתם מלשון מלוא נסתם לבריך ר"ל נגררו ונכתפו :

## אדם

# סליחות לתענית אסתר

אִתָּנוּ הַפְלֵא תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים· מְצוֹא לְפָנֶיךָ כּוֹפֶר וְתַנְחוּמִים·
אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים:

אל מלך· ויעבור· יי יי· וסלחת· סלח לנו· כי אתה:
אֲמָרֵינוּ הַאֲזִינָה יְיָ בִּינָה הֲגִיגֵינוּ: הַאֲזִינָה יְיָ תְּפִלָּתֵינוּ הַקְשִׁיבָה בְּקוֹל
תַּחֲנוּנֵינוּ: הַקְשִׁיבָה לְקוֹל שִׁוְעָתֵינוּ מַלְכֵּנוּ וֵאלֹהֵינוּ כִּי אֵלֶיךָ נִתְפַּלָּל:
יְיָ בּוֹקֶר תִּשְׁמַע קוֹלֵנוּ בּוֹקֶר נַעֲרָךְ לְךָ וּנְצַפֶּה: אֵלֶיךָ יְיָ שִׁוַּעֲנוּ וּבַבּוֹקֶר
תְּפִלָּתֵינוּ תְּקַדְּמֶךָּ: קוֹלֵינוּ אֶל יְיָ נִקְרָא וַיַּעֲנֵנוּ מֵהַר קָדְשׁוֹ סֶלָה: קוֹלֵינוּ אֶל
יְיָ נִקְרָא וְאֶל יְיָ נִתְחַנָּן: מִן הַמֵּצַר קָרָאנוּךָ יְיָ עֲנֵינוּ בַּמֶּרְחָב יָהּ:
לְיי הישועה· יי צבאות עמנו· יי צבאות אשרי· יי הושיעה· כי לא על·
כי על רחמיך:

## אלהינו ואלהי אבותינו

אַתָּה הָאֵל עוֹשֵׂה פֶלֶא· בְּכָל דּוֹר וָדוֹר לְעַם לְךָ מְחַלֶּה·
גְּבוּרוֹת רַחֲמֶיךָ מִי יוּכַל לְסַפֵּר· דַּלִּים מֵקִים מֵעָפָר
וָאֵפֶר: הַנֶּהֱרָגִים הוֹרְגִים אֶת הוֹרְגֵיהֶם· וְהַנִּצְלָבִים צוֹלְבִים
אֶת צוֹלְבֵיהֶם· זָד אֲגָגִי עַל אוֹמֵן וַהֲדַסָּה· חָשַׁב לְהַשְׁחִית
וְלִתֵּן יַעֲקֹב לִמְשִׁיסָה: טַף וְנָשִׁים רַב עִם תַּלְמִיד· יוֹם אֶחָד
לַהֲרוֹג וּלְאַבֵּד וּלְהַשְׁמִיד· כְּעָמִיר גּוֹרְנָה תִּינוֹקוֹת אִיסֵף·
לִפְנֵי אֲבוֹתָם שְׁאֵרִיתָם לְשַׁסֵּף: מֵחֵיק אִמּוֹתָם גּוֹעוֹת
בִּדְאָגָה· נִינֵיהֶם כַּעֲגָלִים נִתְּנוּ לַהֲרִיגָה· סְפָרִים גּוֹלְלִים
וְלָרַב נוֹתְנִים· עַד עַתָּה הָיִינוּ סְבוּרִים כִּי בָם נַאֲרִיךְ יָמִים
וְשָׁנִים: פְּגִיעָתָם עָלְתָה כְּבִשְׁתֵּי שָׁעוֹת בַּלַּיְלָה· צוּר פָּץ
לְמַלְאָכִים קוֹל גְּדָיִים עוֹלֶה לְמַעֲלָה· קָמוּ מַלְאָכִים וְנָמוּ לִפְנֵי
אֵל· רַחוּם לֹא קוֹל גְּדָיִים הֵם כִּי אִם קְטַנֵּי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל:
רַחֲמָן רִיחַם וְהוֹתָם קָרַע· וְהֵשִׁיב עַל רֹאשׁ הָמָן מַחֲשַׁבְתּוֹ
הָרַע: שֵׁנָה נָדְדָה וְנֶהֶפְכוּ עִנְיָנִים· לְהִתָּלוֹת עַל עֵץ אָב עִם
בָּנִים: תָּקְפוּ מֵתִים וּמֵתוּ חַיִּים· כִּי אֵל הֵפִיר עֲצַת גּוֹיִם:

אל מלך· ויעבור· יי יי· וסלחת· סלח לנו· כי אתה יי
בְּקָרְאֵינוּ עֲנֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ בַּצַּר הִרְחַבְתָּ לָנוּ חָנֵּנוּ וּשְׁמַע תְּפִלָּתֵינוּ: שִׁמְעָה
תפלתינו

וְהַשָּׁלוֹם: יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל יְהֵבֵם עָלַיִךְ יָהֵבוּ· חַזַּק וְאַמֵּץ
מְשׁוּךְ אַחֲרַיִךְ אָהֵבוּ· בָּנַיִךְ בְּחוּצַן בְּנֵם וְקֶרֶם יוֹאָהֵבוּ· צוֹם
הָרְבִיעִי יִהְיֶה לְבֵית יְהוּדָה לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה וְהָאֱמֶת וְהַשָּׁלוֹם
אֱהֵבוּ: קְנוּיִם לָךְ וּבָךְ נֶעֱצָמִים· יְרוּדִים מְרוּדִים וּמְבֻטָּחִים בָּךְ
שְׁמֵם· יָחִיד לְבַד בְּךְ הַשְׁמִיעֵם כְּנִיאוּמִים· בִּיתִי יִבָּנֶה

בָּהּ וְשַׁבְתִּי לִירוּשָׁלַיִם בְּרִבִים רַחֲמִים:

אֵל מֶלֶךְ· וְיַעֲבוֹר· יי· יי· וְסַלַּחְתָּ· סְלַח לָנוּ· כִּי אַתָּה יי

לְמַעַן שִׁמְךָ יי וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵינוּ כִּי רַב הוּא: לְמַעַן יַחֲלִיצוּן יְדִידֶיךָ
הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנוּ: לְמַעַן שִׁמְךָ יי תְּחַיֵּינוּ וּבְצִדְקָתְךָ תּוֹצִיא
מִצָּרָה נַפְשֵׁנוּ: לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵינוּ עֲשֵׂה וְלֹא לָנוּ רְאֵה עַמִּידֵינוּ דַּלִּים וְרֵקִים:
עֲנֵנוּ יי כִּי טוֹב חַסְדֶּךָ כְּרוֹב רַחֲמֶיךָ פְּנֵה אֵלֵינוּ: פְּנֵה אֵלֵינוּ וְחָנֵנוּ כִּי יְחִידִים
וַעֲנִיִּים אֲנָחְנוּ: וַאֲנַחְנוּ עֲנִיִּים וְכוֹאֲבִים יְשׁוּעָתְךָ אֱלֹהֵינוּ תְּשַׂגְּבֵנוּ: וְיִהְיוּ יי
מִשְׂגָּב לַדָּךְ מִשְׂגָּב לְעִתּוֹת בַּצָּרָה: בַּצַּר לָנוּ נִקְרָא אֶל יי וְאֶל אֱלֹהֵינוּ
נְשַׁוֵּעַ: יִשְׁמַע מֵהֵיכַל קוֹלֵינוּ וְשַׁוְעָתֵנוּ לְפָנָיו תָּבֹא בְאָזְנָיו: כִּי שׁוֹמֵעַ אֶל
אֶבְיוֹנִים יי וְאֶת אֲסִירָיו לֹא בָזָה: בְּיֹלֶא בְזָה וְלֹא שִׁקַּץ עֲנוּת עָנְיִי וְלֹא הִסְתִּיר
פָּנָיו מִמֶּנּוּ וּבְשַׁוְּעוֹ אֵלָיו שָׁמֵעַ:

לוֹ הַיְשׁוּעָה· יי צְבָאוֹת עִמָּנוּ· יי צְבָאוֹת אַשְׁרֵי· יי הוֹשִׁיעָה· כִּי לֹא עַל

## אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ

אֲרַאֵג מֵהַטְאתִי וְאַגִּיד עֲוֹנִי· בְּמֵרַר רוּחִי אֶתְאוֹנֵן בְּמַעֲנִי·
גְּרָלַנִי כְּאֵב בְּפַשְׁעִי לָפַקְדֵנִי· דּוֹרֵי זְמַן מְרוֹרוֹת
הִלְעִגוּ: הַצָּרוֹת מִתְגַּבְּרוֹת מִכָּל עֲבָרִים· וּבְטָלוּ הַמְעוֹרְרִין
וְהַדּוֹמְמִין לַעֲתָרִים· זוֹלְזַלְתִּי מִשְׁחָרַב נָכוֹן שֶׁבָּהָרִים· חוֹמַרְתִּי

כהיום

מחלים הסלך על ה׳ יהבך ור״ל מתמיך ופרכיך ועל זה אמר הפייטן ויהבם ר״ל לפרכס עליך יהבו תרגום ויתן ויהב ורז״ל פירשוהו לשון משא: משוך אחריך אהבו למשוך אחריך אהבו: בניך בחוגן ככם שנאמר והביאו בניך בחוגן ו״מ זרוע ו״מ ככף העגל: קנוים לך שנאמר כי עבדי הם שערי קודם: כעצמים לשון גדול ועצום: מרודים לשון עניי ומרודי:

אראג במעני בצעקי כמו ויען הרשון לחיות: הלעגי ל׳ לעגה: עברים ׳ כדיים מל׳ לל עבר הלסוד: ומדומין לעתרים תרז״ל ויעתר לו ה׳ מה עתר זה אשכנן

# סליחות לשבעה עשר בתמוז

כְּהַיּוֹם בַּהֲמִשָּׁה דְבָרִים: טוֹרַדְנוּ בְּעֶשֶׂר מִיּוֹם יְיָ שָׁמָּה· יוֹם
זֶה לָכֵן נָצוּמָה· כְּהַיּוֹם נִשְׁתַּבְּרוּ בְּחַטָּאתִי הָעֲצוּמָה· לוּחוֹת
מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה: מִדֵּי זָכְרִי אֵלֶּה רַבּוּ יְגוֹנַי· נַפְשִׁי מָלְאָה
חָמָס וְיִבְכָּיוּן עֵינַי· סֻגַּרְתִּי בְּבִטּוּל כְּפִזֵּר הֲמוֹנַי· עוֹלַת תָּמִיד
הָעֲשׂוּיָה בְּהַר סִינַי: פְּרַצְתָּנוּ זְנַחְתָּנוּ קַדִּישׁ וָעִיר· צָמְתוּ חַיֵּינוּ
הַצָּפִיר וְהַשָּׂעִיר· קְבוֹעַ צוֹם הָרְבִיעִי לְרַב וְצָעִיר· רוֹב עֲוֹנֵינוּ
גָּרְמוּ וְהֻבְקְעָה הָעִיר: שׂוֹרַדְנוּ בְגָלוּתֵנוּ בְּלִי עֶזְרָה· תַּאֲוַת
רְשָׁעִים תַּתָּה לְהַגְבִּירָה· יָשׁוֹמוּ יְשָׁרִים עַל אוֹתָהּ הַצָּרָה·
עַל אַפּוֹסְטְמוֹס הָרָשָׁע שֶׁשָּׂרַף אֶת הַתּוֹרָה: קָדוֹשׁ בְּזָכְרִי
נָא אֶשְׁתּוֹמֵם· כִּי נִתְחַבְּרוּ אוֹתִי לְהַשְׁמֵם· חָשַׁךְ הַיּוֹם יַחַד
חָשַׁב לְהֵעָמֵם· זָר נִכְנַס לְבֵית אֱלֹהֵינוּ מְרוֹמָם: קִרְיַת מֶלֶךְ
הַקְּרוּיָה נִדָּחָה· דּוֹרֵשׁ אֵין לָהּ וּבִימִינְךָ הֻבְטָחָה· צוֹם הָאֲנָחָה
הֲפוֹךְ לְהַנָּחָה· וְיִהְיוּ לְבֵית יְהוּדָה לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה: חִזָּיוֹן
קֵץ הֶרְאָה לַאֲהוּבִים· זֶה יוֹתֵר מֵאֶלֶף שָׁנִים וְעוֹד נֶעֱלָבִים·
קָדוֹשׁ הֲפוֹךְ עִנּוּיֵינוּ בְּיָמִים קְרוֹבִים· לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה
וּלְמוֹעֲדִים טוֹבִים:

אל מלך· ויעבור· יי יי· וסלחת· סלח לנו· כי אתה יי

טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: טוֹב יְיָ לְקוָיו לְנֶפֶשׁ תִּדְרְשֶׁנּוּ: טוֹב יְיָ
לְמָעוֹז בְּיוֹם צָרָה וְיֹדֵעַ חוֹסֵי בוֹ: כִּי טוֹב יְיָ לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד דּוֹר
וָדוֹר אֱמוּנָתוֹ: טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטוֹחַ בָּאָדָם: טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטוֹחַ
בנדיבים

מהפך התבואה אף תפלת צדיקים כן: זולזלתי נהגו בי זילותא: נכון שבהריס בית
המקדש ע"ש נכון יהי' הר בית ה' בראש ההריס: טורדנו בעשר כמשחז"ל י' מסעות
נסעה השכינה: מיום ה' שמה מבין שני הכרבים: בביטול הקרבנות כפיזר המוני ע"י
שנתפזרו ישראל בין האומות: קדיש ועיר הקב"ה נקרא כן שהוא קדוש והוא ער לא
ינום ולא יישן: צמתו הכריתו מלשו' צמתו בבור חיי: הצפיר והשעיר זה מלכות יון
במו שמפרש בדניאל: שורדנו נותרנו לשון שריד ופליט: להשמם לחרוב: מלשון
ארצכם שממה: נדחה עתה· להנחה מל' לשון מנוחה:

שעה

גְּרִיבִים: טוֹב וְיָשָׁרִים עַל בֵּן יוֹרֶה חַטָּאִים בַּדָּרֶךְ: טוֹב וְיָהִיל וְרוֹמֵם
לְתִשְׁגֹּעוֹתָיו: הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מַיִם עַד נָפֶשׁ: הוֹשַׁע יְיָ אֶת עַמְּךָ אֶת
שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל: הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד
הָעוֹלָם: הוֹשִׁיעָה יְיָ כִּי גָמַר חָסִיד כִּי פַּסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם: עוֹרְרֵנוּ אֱלֹהֵי
יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:
ליי הישועה · יי צבאות עמנו · יי צבאות אשרי · יי הושיעה · כי לא על
כי על רחמיך הרבים · יי שמעה:

## אלהינו ואלהי אבותינו

פזמון שְׁעֵה נָאסַר · אֲשֶׁר נִמְכַּר · בְּיַד בָּבֶל וְגַם שָׁעִיר ·
לְךָ יְיָ הַמָּה · זֶה בְּמָה · וַיִּתְחַנֵּן כְּבֶן צָעִיר · יוֹם נָבַר
הָאוֹיֵב וַיִּתְבָּרַע הָעִיר: לְזֹאת אַבָּף · וְאֶסְפּוֹק כַּף · בְּיוֹם חֲמַשׁ
פְּרוֹנִי · וַעֲל רֶגֶל · הָעֶגֶל · הַלּוּחוֹת יְצָאוּנִי · גַּם הִשְׁמִיד ·
הַתָּמִיד · וּבְסוֹגֵר הֵבִיאָנִי · וְהוּשַׁם אֲלִיל · בְּהֵיכַל כָּלִיל ·
וְנֶעֱצָתוֹ כָּלָאנִי · וְהַמַּנָּחָה · הוּנָּחָה · וְדָתָךְ צַר · בָּאֵשׁ הִבְעִיר:
מְאֹד אֶתְחַל · וָאֶתְחַלְחַל · בְּיוֹם שַׁדַּי דְּחָפָנִי · מְאוֹר חָשַׁךְ ·
וְגַם שִׁישַׁךְ · כְּמוֹ כַדּוּר צְנָפָנִי · וְהִשְׁפִּיפוֹן מְצָפוֹן · בְּשִׁבּוֹלֶת
שְׁטָפָנִי · וְהַצֵּד · שָׁלַח יָד · וְהַצָּפִיר וְהַשָּׂעִיר: הוֹר לְבִי ·
ומשגבי

שיעה כאסר ישראל שהם משועבדי' כאלו הם בבית האסוריים שעה אליהם מל' ואל מבהתו לא שעה: זה כמה זמן: כבן צעיר שתחנתו בשמע יותר מהגדול לפי שיש לאביו גיעגועין עליו: לזאת פי' כפיפה: ואסכוק כף כדרך מי שמת לו מת שמכי' כף לכף: חמש פרוני ר"ל חמש דברים הירעו את חבותיכו בי' ז בתמוז ו"מ שלא נותר שלח חמשית שהחזרי' נהרגו ל' וחמושים: ועל רגל העגל בי' ז בו כשהדרו הלוחות בשביל חטא העגל: ומעלתו כלאני בית הרשתון נחרב בשביל חטא ע"ז ואומר המחריבים גם הם עמו כותת והעמידו אליל בהיכל והם בשלוה ואנחנו בגלות: כלאני ל' אלוקי משה פלאים: כליל מל' מכלל יופי שכולו יפה: ותתך ר"ל שנתך את התורה: מאוד אתחל ואתחלחל ל' חולה ורעיון גדולה: והשפיפון מצפון נכוכד נצר שדומה כשפיפון עלי אויר שעלה מבבל שהו' לצפונה דא"י שנאמר מצפון תפתח הרעה: כשבולת שטפני ר"ל שטף מים השוטפי' וכוגבי' בכח: כדור לנפני עם"ה בנוף יכבך ובומר ויריק רש"י כמלשנת המקפת את הרחם יקיפוך חויבי' ומקיפים כדור בל' בח"י לי שזורקין אותו מיד לזה: והכיילד זה שים יודע ליד: הצעיר זה הצעיר זה מלכות יון: הוד לבי זה הקדוש ברוך

## סליחות לשבעה עשר בתמוז

וּמִשְׁגַּבִּי. הֲלַעַד אַפְּךָ יֶעְשָׁן. שַׁמְּחֵנִי. וְהַעֲלֵנִי. וּמֵחֲרַק לְקוֹט
שׁוֹשָׁן. בְּנֵה בֵּית זְבוּל. לְהָשִׁיב גְּמוּל. הַכַּרְמֶל וְהַבָּשָׁן. וְעֵין
פְּקַח. וְנָקָם קַח. מֵאֵצֶר וּמִדִּישָׁן. שְׁפוֹט אֱלֹם. וְאָז יְשַׁלֵּם
הַמַּכְעֶה וְהַמַּבְעִיר: יוֹם גָּבַר הָאוֹיֵב. וַיִּתְבַּקַּע הָעִיר:

אֵל מֶלֶךְ. וְעָבוּר. יי יי. וְסַלַּחַת. סְלַח לָנוּ. כִּי אַתָּה יי

וְאַתָּה קָדוֹשׁ וְכוּלִּי כְּמוֹ בְּיוֹם שֵׁנִי

חָטָאנוּ צוּרֵנוּ סְלַח לָנוּ יוֹצְרֵנוּ:

אוֹרָה עֲלֵי פִּשְׁעִי. לְצוֹר מָעוֹז וּמוֹשִׁיעִי. אָנָא מָרַק רִשְׁעִי.
אַךְ לֹא בְעִי: בְּעִי הַשָּׂרָה וְגַלִּים. נָתַתִּי בְּרוֹעַ
מַעֲלָלִים. בְּצֶדֶק שְׁלֹשֶׁת הַגְּרוֹלִים. יָנִיחַ חֲטָאִים גְּרוֹלִים:
גְּרוֹלִים מַעֲשֶׂיךָ אָבִינוּ. בְּשִׁבְעִים פְּתָנִים כְּהֵיוּנוּ. לוּלֵי רַחֲמֶיךָ
קְוִינוּ. כְּמֵעַט כְּסְדוֹם הָיִינוּ. וְלַעֲמוֹרָה דָּמִינוּ: דָּמִינוּ לְקָאת
מִדְבָּר. פֶּלֶא לֵאלֹהַּ כְּחָבֵר. וְהוֹשַׁב לִי דָּבָר. מַה לַּתֶּבֶן אֶת
הַבָּר: הַבָּר בְּנַשְּׁקִי אַהֲבָתֵנִי. רַע בְּבָחְרִי נִטַּשְׁתָּנִי. בְּהַקְנִיאִי
לְךָ הִקְנֵאתָנִי. אִם חָטָאתִי וְשָׁמַרְתָּנִי: וְשָׁמַרְתָּנִי מֵחֲרָבוֹת
שְׁחוּזוֹת. וְאַכִּירָה פְּלָאֶיךָ חֲזוֹת. מִלְּכָלוֹתִי בְּנַאוֹת עֲלִיזוֹת.
וְאַף גַּם זֹאת: זֹאת הִיא נֶחָמָתִי. הִתְוַדּוֹת וַעֲזוֹב חַטָּאתִי.
וָאֶתְוַדֶּה וְלֹא בוֹשְׁתִּי. אָמְנָם אָנֹכִי חָטָאתִי: חָטָאתִי לְרֹב
הָעֲלִילוֹת

הוֹן: יעמן כי מי שמועם נרחה כעמן יוסף מנחיריו: בבן פרלי במזיח בן דוד הבא מארן:
ומחדק לעמן קין: בית זבול זה בית המקדש דכתיב בנה בניתי בית זבול לך ובקרא
ג"כ בבן שפחתי ורציף ותכסח לא ארן הבשן: מאצר ומדישן הם בני שעיר החורי: שפוט
אלם שפוט משפט ישראל שהם כאלמים: ור' יוכה פיר' שלכך נקרא' החם' שמת בעלה
אלמנה מפני שהיל יכולה לדבר ולריב: המבעה והמבעיר גם לגורמים נזקין פי' אל
מבעה פאמר ושלח בעירו. ואל המבעיר כי תצא אש ומצאה קוצים:
אך לא בעי מלשון חורב' וממון: שלשת הגדולי' החטוא: מעשיך הביאו
שבעים: דמינו לקאת מדבר שהיו כחשב בין שאר עופו' ויותר שאר
העופות ככל לחלוה בחבר והוסב לי דבר נחמה מה לתבן את הבר רק יבא זמן שמכונים
התבן

הֲעָלִילָה׃ אָלָה כְּאֻכְלָה נְשִׁיָּה׃ וְהוּכְתִי בְלִי רְטִיָּה׃ פֶּצַע
וְחַבּוּרָה וּמַכָּה טְרִיָּה׃ טְרִיָּה מַכָּתִי וַאֲנוּשָׁה׃ כְּזוֹלַלְתִּי יוֹם
נְפִישָׁה׃ וְקִנְּאתִי מְנוּחַת יְרוּשָׁה׃ יָם וְדָרוֹם יְרָשָׁה׃ יְרָשָׁה
אֶרֶץ נִדָּחִי׃ בָּשָׁר וְעֶצֶם לְפַצְחִי׃ וְצָרַחְתִּי כְּמַר מְרוֹב שִׂיחִי׃
אִם כֹּחַ אֲבָנִים כֹּחִי׃ כִּי כְּשֵׁל מִסֶּבֶל׃ כְּהָיִיתִי בֶּן מְנֻבָּל׃
וּבְתְעוֹתִי אַחֲרֵי הַהֶבֶל׃ מְשׁוֹשׁ כְּנוֹרִי נֶהְפַּךְ לְאֵבֶל׃ לְאֵבֶל
כְּנוֹרִי הוּמַר׃ וְעֻגָבִי לְבֶכִי נִתְיַמַּר׃ בְּקוֹל שִׁירִים וְזִמְרַ׃ בְּמַר
נֶפֶשׁ מְסֻפָּד מַר׃ מַר לָמָתוֹק בְּהוּפְצַח׃ קָצַף אָדוֹם וְצַח׃
וְכִשֶּׁפְךָ דַם רָצַח׃ הָיָה כְּאֵבִי נֶצַח׃ נֶצַח הַחֶרֶב חָזָרָה׃
וְאֵלְמָנָה וְשַׁכְלָה וּבִיעָרָה׃ וְכִמְעַט הֻכְתִי בְּעִבְרָה׃ מַכָּה
פְּלֵתִי סָרָה׃ סָרָה עֲטֶרֶת גְּאוֹנִי׃ בְּכָגְדִי בִּמְכֻטָּחִי וּמִשֶּׁעֲנִי׃
שָׂמַם בֵּית מָעוֹנִי׃ פְּלֵגֵי מַיִם תֵּרַד עֵינִי׃ עֵינִי נִגְרָה בְּאֵשׁוֹנִי׃
בָּזְיִתִי בְּלִבִּי וּבְעֵינַי׃ וְכִסִּתְנִי בְּלִימַת מוֹנַי׃ וְאֵיךְ אֶשָּׂא פָנַי׃
פָּנַי חָמַרְמָרוּ מִמְּצוֹקָה׃ בְּהַכְעִיסִי לְשׁוֹמֵעַ צְעָקָה׃ וְנָנַבְתִּי
לְקַחְתִּי בְּחֶזְקָה׃ וּמַה יֵּשׁ לִי עוֹד צְדָקָה׃ צְדָקָה וָחֶסֶד גָּעַלְתִּי
וְתַעֲדָתִי׃ עֲדוּת שֶׁקֶר וְחָמַדְתִּי׃ וּבְיַד אֲדוֹנִים קָשִׁים סֻגַּרְתִּי׃
מִן הַמַּצַּר קָרָאתִי׃ קָרָאתִי לְרוֹכֵב עֲרָבוֹת׃ מַפְלִיא פְּלָאוֹת
מֵרֹבוֹת׃ הַרְאֵנוּ נֶחָמוֹת טוֹבוֹת׃ כַּאֲשֶׁר הֶרְאִיתָנוּ צָרוֹת
רַבּוֹת׃ רַבּוֹת רָעוֹת עֲדוֹתֶיךָ׃ בָּעֲלוֹהַּ אֲדוֹנִים זוֹלָתֶךָ׃ חֶרְפּוּ
וְאָצוּ לְעוֹמָתֶךָ׃ תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתֶּךָ׃ שִׁבְתֶּךָ פָּעֲלָתָ
אֲדֹנֵנוּ׃ תְּכוֹנְנֵהוּ וְתָקוֹמֵם בְּחַיֵּינוּ׃ וְתִשְׁכּוֹן בֵּית מָאֲוַיֵּנוּ׃ הֲלֹא

**אתה**

הַתִּתְּנֵהוּ וְלוֹקְחִים לִתְּ הַבֵּר׃ מִכְתִּי וְתִמְּסֵם מִלְּטוֹן וְיִתְּכוּם הַנְּעֵר מִכּוֹת מוֹת וְלִמָּה כִּזְלַזְלְתִּי יוֹם כְּפִיסָה הַמְּסֻם וְהִרְגִּיעַ סְסִיָּה לִי בַּ״ת׳ וּכְפִיסָה הוּא מִלְּטוֹן שִׁבְתּ וְיִכְפּוּ׃ וּמֵרְחִתִּי לְטוֹן מִקְרֵה מִן לְטוֹן מֵר לְמֵרוֹת׃ כְּהוֹפְכָם ר״ל פְּתוּחָה מִן וְאֹכְלִי פְּלֵיתִי פִּי׃ נִגְרָה בְּאֹשׁוֹנִי זְלֹגוּ בְּיִשְׁמוֹנִי בֵּית עֵינִי׃ רְבוֹת רְעוֹת בְּאוֹ עַל עִדְתֶּךָ׃ עִדְתֶּךָ כְּמוֹ זְכוֹר עִדְתֶּךָ תְּהִלִּים ע״ד׃
מִקְדָּשׁ שֶׁעָלַת לְהוֹדִינוּ הַיְינוּ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ דִּכְתִיב בֵּיהּ מְכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פִּי״נְעָלַת ה׳׃ תְּכוֹנֵן

## סליחות לשבעה עשר בתמוז

אַתָּה תָּשׁוּב תְּחַיֵּינוּ: תְּחַיֵּינוּ אָדוֹן מִיוֹמַיִם· וְדַלֵּינוּ מִמַּעֲמַקֵּי
מַיִם· צָרַת חֲרֵבָה פַּעֲמַיִם· יַשְׁקִיף וְיֵרֶא יְיָ מִשָּׁמַיִם: מִשָּׁמַיִם
הָבֵא רְוָחָה· שַׁכַּח מֵעֲדָתְךָ אֲנָחָה· וְאֵיךְ לָנֶצַח תִּשְׁכָּחָה·
יְיָ שְׁמָעָה יְיָ סְלָחָה: סְלָחָה לְמֵרֶחֶם מִשְׁחַר· חֶטְאָם זַכֵּה
לְהַצְחַר· קַבְּצֵם לַמָּקוֹם הַמּוּבְחַר· יְיָ הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל
תְּאַחַר:

### זכור לנו ברית אבות כמו ביום שני

ותקומם בחיינו הבית המקדש שחרב תבנה במהרה בימינו: ותשכון בית מאויינו
שתשרה שכינתך בב"ה: הלא אתה תשוב תחיינו פי' רש"י בתלים פ"ה שתשוב תחיינו
שהרי הבטחתנו כן ע"י נביאך עכ"ל ר"ל ע"ש הושע בסי' ו' דכתיב יחיינו מיומים
וזה"ש הפייט· תחיינו אדון מיומים פיר"שי הושע ו'· יחזקינו משתי מקדשות שחרבו
לחזור ולבנותה: צרת החריבה פעמי' הבית המקדש שחרב ב' פעמים: להצחר ללבן
כמו צמר צחר יחזקאל כ"ז ונופל על החטאים דכתיב כשלג ילבינו ישעי' א':

תמו ונשלמו הסליחות· שבח ותהלה ליוצר הרים
ובורא הרוחות:

---

# תפלה מעולה לעצירת הגשמים

## יאמרו אלו מזמורי תהלים תחלה

ס יז צה לב נא נג נט מב קכ סה סח עז פה קג קד קיד פח קכד קכז
קכט קל קמה קמו קמז כ

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו בזכות מזמורי תהלים שקראנו
לפניך בזכות פסוקיו ובזכות תיבותיהם ובזכות השמות הקדושים
והטהורים היוצאים מהם שתכפר לנו כל חטאתינו ותמחול ותסלח לנו על
כל עונותינו שחטאנו ושעוינו ושפשענו לפניך ותתנהג עמנו במדת החסד
ובמדת הרחמים ויגולו רחמיך על מדותיך ותתנהג במדת רחמיך עם בניך·
וענינו משמי מעוניך· בג בורת ישע ימינך· ותשקמו מנחל עדניך·
תהום אל תהום קורא לקול צינוריך· להשפיע ולהשביע מאוצרך· ואוצרך
הטוב

הטוב תפתח ופתח את ידיך · כי בידך מפתח שערי רחמים · לפרנס ולזון
מביצי כנים עד קרני ראמים · אבל אנחנו אשמים · וגודל עונותינו
גורמים · שנעצרו הגשמים :

ועתה עשה למען רחמיך הרבים כי כן מדותיך ודרכיך לגמול לחייבים ·
חסדים טובים ונותן לחם לרעבים · יתן לנו עננים ועבים · בטל
ומטר וריבים · ממקום שהם שואבים : אלהי שוכן מעונה · ענינו
מבריכה העליונה : אלהי המערכה · ענינו בג שמי ברכה : בוחן
לבבות · ענינו בגשמי נדבות :

בזכות יקח נא מעט מים · השקיפה ממעון קדשך מן השמים :
בזכות חפר בארות מים · חון חשרת מים :
בזכות גל אבן מבאר מים · יצאו מעינות מים :
למען משוי ממים ודלה מים · יזל מדליו מים :
למען טבל באש ומים · יעלו מתהומות בחמש שמות מים :
נשיאים : אד : חזיז : ענן : ועבים : ימלאו גשם : לנפוחי נשם :
ויריקו גשם : ולמען שנים עשר שבטים שהעברת בגזרת מים · יעלו
נשיאים מן הארץ ויריקו מטר מן השמים :

ועתה באנו לפניך בלב נשבר ונדכה כמים · ונשא לבבינו אל כפים ·
אל אל שבשמים · כי ארץ עיפה לך מים · ואחה יי חשמע מן
השמים · ומשם ירד מים : ואד יעלה · והארץ תתן יבולה · ליי הישועה
על עמך ברכתך סלה : ומלפניך מלכינו · ריקם אל תשיבנו : כי אתה
שומע תפלת עמך ישראל ברחמים · ויקויים בנו מקרא שכתוב · ויקנא
יי לארצו ויחמול על עמו ויען יי ויאמר לעמו הנני שולח לכם את הדגן
והתירוש והיצהר ושבעתם אותו · ולא אתן אתכם עוד חרפה בגוים ·
ונאמר ומלאו הגרנות בר והשיקו היקבים חירוש ויצהר : אנא קדוש נורא
חרבה מחילתך · פשעינו סליחה תגלגל מדותיך · פתח סלה ישע
מנחותיך · דרוש יודעי ויעודיך · נא סמוך יחד מחנותיך : יי צבאות
עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה : יי צבאות אשרי אדם בוטח בך :
יי הושיעה המלך יענינו ביום קראינו : וקבל ברחמים וברצון את תפלחינו
בזכות שלש עשרה מדותיך · הכתובים בתורתך · כמו שנאמר
ויעבור ה׳ על פניו ויקרא

ה׳ ה׳
אל רחום וחנון וכולי

שאינם

## תפלה מעולה לעצירת הגשמים

שאינם חוזרות ריקם מלפניך ענינו אלקי ישענו על דבר כבוד שמך
והצילנו וכפר על חטאתינו למען שמך:

---

## לעצירת הגשמים בשומע תפלה

**ועינינו** בורא עולם במדת הרחמים בחר בעמו ישראל להודיע גדלו
והדרת כבודו שומע תפלה תן טל ומטר על פני האדמה והשבע
את העולם כולו מטובך ומלא ידינו מברכותיך ומעושר מתנת ידיך
שמור והצל שנה זו מכל דבר רע ומכל מיני משחית ומכל מיני פורעניות
ועשה לה תקוה ואחריה שלום. חוס ורחם עלינו ועל כל תבואתינו
ופירותינו וברכינו בגשמי ברכה ונדבה לחיים ושובע ושלום כשנים
הטובות. והסר ממנו דבר וחרב ורעב וחיה רעה ושבי וביזה ויצר הרע
וחלאים רעים וקשים ומאורעות רעות וקשות. וגזור עלינו גזירות טובות
מלפניך ויגולו רחמיך על מדותיך ותחנהג עם בניך במדת הרחמים.
וקבל ברחמים וברצון את תפלתינו: כי אתה שומע תפלת עמך
ישראל כו':

---

## לרבוי הגשמים בשומע הפלה

**יהי** רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיכבשו רחמיך את כעסך
ויגולו רחמיך על מדותיך ותחנהג עם בניך במדת הרחמים והכנם
להם לפנים משורת הדין ובטובך הגדול רחם עליהם שאין פורענות באה
לעולם אלא בשביל ישראל והם עמך ונחלתך אשר הוצאת מארץ מצרים
ואינם יכולים לקבל לא רוב רעה ולא רוב טובה השפעת עליהם רוב טובה
אינם יכולים לקבל כעסת עליהם אינם יכולים לקבל ויהי רצון שיהא ריות
בעולם וזכור רחמיך: כי אתה שומע תפלת עמך ישראל כו':

תם

ברוך אתה ה' אמ"ה וכו' על ביעור חמץ. לא יתחיל אפי' למוד בניתו כשיגיע זמן בדיקת חמץ לכל
לאותן הנעשים בשותפי' שיעור בעת הכנסת אורחי' מי שלא התפלל ערבית בב"ה מתפלל
ערבית קודם הבדיקה ואם רגיל להתפלל ערבית בניתו הבדיקה קודם. ויטהר ידיו בנשילה קודם ברכה
שהרי". אם התחיל לבדוק בלא ברכה יברך כל זמן שלא סיים בדיקתו אם סיים בדיקתו יברך למחר
שעשה מתשמיש כשבירכה ש"ז וש"מ. יהוה שלא יברך בין ברכה לתפילת הבדיקה וכן כל זמן שנוסק
בבדיקה על מנת כן הבדיקה כדי שישים אל לבו לבדוק בכל התקיפות שהכניסו בה חכמים דבדיקה שהם צריכי
בדיקה מתוך לבדוק. בברכה אחת יכול לברוך כמה בתים ואם בעל הבית רוצה ליתיר חמץ הבני ביתו שלחו בשעה
שהוא מבדק ויתפללו לבדוק קודם בתקונו על סדר ברכה של בעל הבית ולכתחלה יתיר אחר שיבדוק בלילי"ש כני
מעמה ובשיעורי שני בשבתי. לכל הפחות אין המונחר לבדוק בעצמו. המהנים להניח תפילין בשבת יזהרו להניח
בדוקין תיכף קודם שלא יפרוד ובתוקנו המשותר מפני התינוקות והעבדים. ולכתחלה יש להזהיר שלא יניח כי
תיכף אחר שיתפלל ואם יתפלל הבוקר ויבטלם בשבת ט"ו". לין בודקין לאור לבנה אפילו בדיעבד לפי שהני יבדוק
בדבר שעשוי והוא יפרוד אבל ב' בדיקות קלעניים בידוע חשובים לבנקה. כתב בתשובת מהרי"ל בזקוק שמוכלין
שם כל השנה יש לבדוק תחת הספסל שמי שלא הפקיד שלא בפני בעה"ב שם ימי עליו שם ימי עליו. שפתים חבטלה בלבו
שתהיים לו כמי שלא בדקם ג' שפתים כמי שלא בדקם. כתב בכתיתים מה תהן ואפל לם תירו בגוף ג'
ודין אבל שם לא פרק ג' שפתים כמי שלא בדקם. כתב בכתיתים ובתי מדרשות נריכין בדיקה מפני התימוקת
מהרי"ל. יתיר בשם לכן כל מקום יזהר לבדוק בבית הכנסת או בבית המדרש בתקומו התיומד לו אפי' אין ש
תימוק כי מולי הוא אתימוק של תקד מסכנין:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ עַל בִּיעוּר חָמֵץ:

ולא יכוון בין הברכה לתחילת הבדיקה כלל ואחר הבדיקה ישמור החמץ בכלי או יחלנו
באויר מקום שאין עכבר יוכל לשלוט בו ויבטלנו ויאמר:

כָּל חֲמִירָא וְכָל חֲמִיעָא דְּאִיכָּא בִּרְשׁוּתִי דְּלָא חֲמִיתֵיהּ
וּדְלָא בִּעַרְתֵּיהּ וּדְלָא יְדַעְנָא לֵיהּ לִיבָּטֵל וְלֶהֱוֵי הֶפְקֵר
כְּעַפְרָא דְּאַרְעָא:

כל כ"כ הב"ח ונכון הוא

חמירא לחמיתיה וכו' ביום ערב פסח אחר שעה ו' כנון שמואל ואח"כ יבטלנה כ"כ ש"מ. וכשיגיע
חמץ: מלמד שעשה שיירית מין בירושלים כי היו נלקחי מין לחקור ויש לחזיר העולם על זה כי לפעמים תתחדי לשרוף על
שלשה יכול לבטל וכ"ש כתב שלין לבטל בי"ט. אם אין לים בניתו ויבטל בחקום שהוא שם
אינו עושה כן שוב שתבטל תפלתו. לא בדק בלילי"ש יבדוק ביום י"ד לא בדק כל יום י"ד יבדוק
בחצי תפלת שחרית בי"ט ויברך אותו. ולוקח בח"ה אבל בי"ט לא יבדוק אפי' לא ביטלו לא בדק בתוך
הרגל יבדוק אחר שפת שלא יבטל. בחוץ לארץ עלים הספסל ולא יבדוק על בדיקה זו אבל אם בדק בתוך הפסח יש לו
לבדוק בתוך הפסח אחר הפסח יבדוק בפני אפי' ביום. החפקר מן יבדוק ליש מן יש בשיירה
בתוך ג' ימים בשפסח צריך לבדוק ואם חגיע לתשבי פני ביטלו על לשתין לבדוק קודם ג' ימים מ"מ
בתוך ג' ימים לתעני לחזור קודם פסח צריך לבדוק וכן העושה ביתו לאור תוך ג' ימים צריך לבדוק ואפ"ב עושה לאורו
בתוך ג' ימים אין צריך לבדוק ואם לעיתו לבתיהו קודם פסח צריך לבדוק חקודם שיעשה לאור ולאורחות חטים
בתוך ג' ימים צריך לבדוק ואם לעיתו לבתיהו קודם פסח צריך לבדוק חקודם שיעשה לאור ולאורחות חטים
בתוך ג' ימים צריך לבדוק ואם לעיתו לבתיהו קודם פסח צריך לבדוק חקודם שיעשה לאור ולאורחות חטים
בתוך ג' ימים צריך לבדוק ואם לעיתו לבתיהו קודם פסח צריך לבדוק חקודם שיעשה לאור ולאורחות חטים
בתוך ג' ימים צריך לבדוק ואם לעיתו לבתיהו קודם פסח צריך לבדוק חקודם שיעשה לאור ולאורחות חטים

בזמן שאין לו לאדם לבזבז על השכר לנשים ואם הוא מקום שנותנין שכר על הנשיקה י"ל שאין לו שכר הנשיקה הזאת והתינה בהליית שיהיה בזמן • ואם לאחרו שכר לו ענד לו קטן על שיח שהוא נותנת שלימו בזמן
אמן בזקנו אותה הרי אלו נתאכים והוא שיהא קטן שיש בו דעת לנשק:

ביום י"ר בשעה ה' יעשה מרורה בפני עצמה וישרפנו וחכף יבשלנו ויאמר

כָּל חֲמִירָא וְכָל חֲמִיעָא דְּאִיכָּא בִּרְשׁוּתִי דַּחֲזִיתֵיהּ וְדְלָא חֲזִיתֵיהּ דַּחֲמִיתֵיהּ וּדְלָא חֲמִיתֵיהּ דְּבַעֲרֵתֵיהּ וּדְלָא בְּעַרְתֵּיהּ לִיבָּטֵל וְלֶהֱוֵי הֶפְקֵר כַּעֲפְרָא דְּאַרְעָא:

בפה עשרה מלות תלו בכלל סדר של פסח בגימטריא רנ:

קַדֵּשׁ וּרְחַץ:

שיאמר קדוש ורחי"ץ יעול ידיו:

כַּרְפַּס יַחַץ

יעשה טיבול בכרפס בחומץ לו בזמן מלא ואחר כך יחלק מלה שניה לתלמין ויצפון החצי והחצי יניח על הקערה במקומו:

מַגִּיד רַחְצָה

שיאמר ההגדה • ורח"ץ יעול ידיו לסעודה:

מוֹצִיא מַצָּה

שיעשה המוציא וברכת על אכילת מלה:

מָרוֹר כּוֹרֵךְ

שיעשה טיבול שני מרור בחרוסת ואחר זה הכריכה ויאמר זכר למקדש כהלל:

שֻׁלְחָן עוֹרֵךְ

שיאכל סעודתו:

צָפוּן בָּרַךְ

שיאכל מחצי המלה הצפון לאפיקומן ואחר כך יברך ברכת המזון:

הַלֵּל נִרְצָה:

ויאמר הלל וירומם לה' עבודתו:

**בערב** פסח כשבאים מבית הכנסת יהא שלחנו ערוך ועליו קערה וג' מלות מצות ומיני ירקות לטו"גה ואח"כ ושני תבשילין בשר וביצה אחד זכר לפסח ואחד זכר לחגיגה • וחרוסת זכר לטיט • ומים ומלח • ומטפין הכוסות ואחר כך מוזגין כוס רחצון ויברך על היין:

והא

(ואם לכם ורע קודש רינני ע"ם מחצות ואילך בתכלית הקיצור)

**מצוה** לחזור אחר יין לחוש שמא נתן הנכרי מעורבת ממנו. (מ"ח) מי שאין לו אלא ל' כוסות מלמעלה אחר מזיגה יקחם בלילה הראשונה. ולא יקח ג' בלילה הראשונה. וכן בלילה השנייה. וכן ביתו עדיף מל' כוסות מעוט שלום בית. (מ"ח) ומי שאין לו יין לל' כוסות יקח מי"ד שחסר פסח אחד שתייתו ממנו ונקרא חמר מדינה עמ"ש סי' קפ"ג וכ"מ בב"ח בשם רש"ל מעוט דפסח היכא דעות הלוקות לכן מועט ליקח אחר משקין ולפי מ"ש בבר"ע על קו"ש לו אחר שט שם הוא שתייתו רוב ההמון. לקר"י לו לחלל ערבון מותר ליקח אותו לל' כוסות שם אין לו מי"ד ויין מ"ח. ומדינות שהיין חזק מאוד עושה להם לעשות יין ממוקים כפי שנזכר בסי' ער"ג וכ"כ הטור סי' תפ"ח שיקח יין ממוקין. (ט"ז) ומי שאין לו גם כל המשקים האלו אז יקדש על המלה ויברך המוציא ובוצע ומניח ידיו עליו עד שגומר הקידוש ומברך על אכילת מצה ואוכל ושתה כ"א כורך מצה ומרור ואוכל בלא ברכה. גם המשים חיובים בד' כוסות ובכל מצות האמורות בהגדה אינו לילה. תמוהה שהגיעו לחיוב מצוה ליתן לכל ח' כוסו לפניו. ואין ליקח כוס שפיו קר כעין קל"וק גל"ז מפני שלא יוכל לשתות רביעית כתוב: שיעור של הכוס רביעית וי"ח שלריך לשתות רוב הכוס לפילו הוא מחזיק כמה רביעית ולריך לשתות השיעור רביעית שלא בהפסק גדול בתוייס: בחבל תוך י"ב חדש ח' לסי' ס"ב (ס"ח) וגם יזהר לזכות הקיטל כמו שנוהגין בחבל"ה לבו ככעב. וכ"ל דה"ה לחבל תוך ל' של אחר קרובים כשלח נהג ז' קודם הרגל (מ"ח) והט"ז כתב דגם בחבל לבנים: לא המנו, ומיסב נקר הדיוט (ט"ז ורמ"ל) יהיה שלחנו ערוך מבעוד יום כדי לאכול תיכף כשתחשך וכו' בשביל התינוקת שלא ישנו: קידוש לא יאמר עד שתחשך: וכן מנהג לאוכל לתינוקת קליות וחגוזים כדי שירגלו שיבו ויבקשו: לפני בעל הבית מביאין קערה שיש בה ג' מצות מעשרון זכר למהמי תורה: נוהגין לעשות בהם סימן לידע חיוב החזרה לו ג', ולו ג': כסדר זה מסדרין אותן בקערה. הרחמנא כהן עליונא והסנייה לו בחברה ח': ואנו ישראל בתחתונה לבריכה: ונוהגין לחפות אותה ס"ב כסדר: ועליה מרור וחרוסת ושתי התבשילין שנזכרו לעיל. ואחר כך יטול ידיו ויברך על נטילת ידים ואוכל כזית מכל אחד מהם: ואחר כך יקח הכרפס ויטבלנו בחרוסת ויברך בורא פרי האדמה ויאכל כזית ויברך על אכילת מרור ואוכל כזית

# קידוש לשלש רגלים

ובעל הבית לא ימזוג בעצמו רק אמר ימזוג לו דרך מירוס:

אם חל בשבת מתחיל כאן

**יוֹם** הַשִּׁשִּׁי וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

**יום** הששי וגו' היכי קידוש כתבנו למעלה כתיקון שבת. לא יאמר קידוש בליל פסח עד שתתפלל ותאחר שבתות על כל פנים יהא נאמר סעודה בלילה כמ"ש למעלה ועל כל פנים יהא שלחנו ערוך מבעוד יום כדי שיכול להתול מיד בשתתפלל מבני מעיה למהר בשביל תמוקות שלו יאכל. יסדר שלחנו בכלים יפים מה שלין רשאי לעשות כן בכל הסעה זכר לחרבן אבל בליל פסח מותר:

אם חל פסח בחול מתחיל בכאן

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן

**בָּרוּךְ** אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עָם וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל לָשׁוֹן וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו: וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה שבתות למנוחה ו מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה חַגִּים וּזְמַנִּים לְשָׂשׂוֹן אֶת יוֹם השבת הזה וְ אֶת יוֹם חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה זְמַן חֵרוּתֵנוּ (לשבועות) הג השבועות הזה זמן מתן תורתינו

(לסוכות) חג הסוכות הזה זמן שמחתינו: (לשמיני עצרת) את יום שמיני עצרת החג הזה זמן שמחתינו: באהבה מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם: כִּי בָנוּ בָחַרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדַּשְׁתָּ מִכָּל הָעַמִּים ושבת ו מוֹעֲדֵי קָדְשֶׁךָ באהבה וברצון בְּשִׂמְחָה וּבְשָׂשׂוֹן הִנְחַלְתָּנוּ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ השבת וְ יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:

בָּאֵי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:

אם חל פסח במוצאי שבת יאמר זה קודם שהחיינו

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ:

ברוך

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמַּבְדִּיל בֵּין קוֹדֶשׁ
לְחוֹל בֵּין אוֹר לְחֹשֶׁךְ בֵּין יִשְׂרָאֵל לָעַמִּים. בֵּין יוֹם
הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. בֵּין קְדֻשַּׁת שַׁבָּת לִקְדֻשַּׁת יוֹם
טוֹב הִבְדַּלְתָּ וְאֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה קִדַּשְׁתָּ.
הִבְדַּלְתָּ וְקִדַּשְׁתָּ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתֶךָ. בָּרוּךְ אַתָּה
יְיָ הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְקֹדֶשׁ:

ויברך שהחיינו ושותין בהסיבת שמאל:

כל שביעי חירות שחל שיהיו בלילה ב הוא חירות הנפש יפה כוללנו ויוציאנו לחירות עליה אלו שיהיו סימני חירות ויהיו חיין בשחל שמה וקדוש שבכסף קדושת שבת שנצטוינו לקדש את היום וכל יראה וכל ימות בשנתינו וכבוד קדושת הפסח שבכסנו בקדושה העליונה ויצאנו מאפילה לאורה:

## בישהוא

מפיק יפיק דוקף על שמעלו
ואין מילוק בין מיטר יד
לאחר. אם שתה שני כוסות ראשונות בלא
הסיבה נריך לחזור ולשתות בהסיבה בלא
ברכה אחר בשני כוסות אחרונות אם שתה
בלא הסיבה אין לחזור ולשתות בהסיבה.
ולכתחלה יש בכל הסעודה. ויעזר הכוס
רביעית וישתה כולו או רובו. ובמדינות
שאין כיוקר ושותה מעט יזהר שלא יקח כוס
גדול ויין ארביעית וישתה לכתחילה כולו
ויישבר שני כרובו. וכתב ב"ח וע"ש דאם
שתה מיושב מכוח ראשון לא יחזור וישתה
אחר מכוח שני יחזור וישתה ולכתחילה יפה
יעשה לשתות בין הראשונות אם לא שתה
בהסיבה ואז אם שתה בלא הסיבה יחזור
וישתה בלא ברכה. מי שאינו שותה יין
מתני מפיקיוה או מוגלו צריך לחזוק בעצמו
לשתות לקיים מנות ארבע כוסות ינתן
יין מבושל וקונדיטון ואין יונתן בצריית
מי פירות. וכשכא שתה בלא לשתות יין אל
ישתה ע"י אחר אלא יעשה ידי מדוה
ינתן ויקבלים של תוזרת עולמין תשכח כתב
ע"י ואין לו פירות ורגים אלא מי פירות
ישתה מדוה את הירק ובשעת הבריכה
ינתן הקלח ואין לזה טעם וריח דיש לניקח
בשעת הבריכה את הירק שלו כי יוכל
לשתות כוונת תתנו כי אינו מצטער בכל כך



## וז"ל תולעת יעקב טעם ד' כוסות

כנר כתבנו
למעלה כי כשגלו ישראל למצרים נפלו תחת
הערלה היינו יש להם ד' קליפות קשות וכל
מי שנופל תחתיהם שוב אין לו כח תירות
כפי טבעו של עולם ומפני זה כתיב ויגר יעקב
אחינו בראשונה למצרים עד שאמר לו הקב"ה
אל תירא מרדה מצרימה וגו' אנכי ארד עמך
וגומר ואנכי תעלך גם עלה תעלה שבכל
מקום שגולין ישראל שכינה עמהם וכשבאו למדות
את עצמו פורה ג"כ את ישראל וזהו שאמר דוד
ע"ה אשרי הפדי לך ממצרי גוי ואליו וכשהגיע
עת הגאולה הוקיר הקב"ה בשכר הקליפות
הללו כדי להוציאת ישראל לחירות וזהו ויי'
הכה כל בכור ובאלהיהם עשה ה' שפטים
ולפיכך נוהקב"ה לשול את בני ישראל לאחת
מתח הערל וכשנגדלו מן הערלה מיד יצאו
לחירות כענין שכתוב נדם צריתך שלחתי
אסיריך מבור אין מים בו וכתב שבירת הד'
קליפות נאמר ל' לשונות של גאולה בפ' וארא
כדי להוציא את ישראל מתחת שעבוד
ונגדל נטוייתו לשתות ד' כוסות וכשהסיבה
דרך חירות והבן כי יין המשומר בענביו היה
שבת גאולתן של ישראל ממצרי מתח הערלה

בעלת ל' קליפות הנזכרת במרכבת יחזקאל הנביא ולפיכך ל' כוסות של יין בלילי פסח וכנגד ל' לנו גומרין את ההלל לפי שאז מכן עבדי יי ולא עבדי פרעה עכ"ל:

וזה לשון הזוהר פ' אמור ר"י יוסי הפי מרגניתא בשפי דההוא לילה לשמרי ר"ח לבני היכלא דהוא לוקמה חבריה לקביל ל' גאולות לבני עמיה דהוא בספרא דרב ייבא סבא דקאמר הוא לילא וזוגא קדישא לשתבח' בהאי לילה זוגא הוא בל' קטרין בחיכון ל' דרגין ולא מתפרשי לה מן דה כד זוגא דה לשתבח והכן בחדוותא דלהון לתתערית בגין דהה זכיה בהו למלך לחחיד בדה זכי בכלה ועוד לשתנו לילה דה מכל שאר לילון ובעיון למיעבד סגיאות בכולה ולמחדי בהאי לילה בגין לחדוותא הוא לעילא ותתא ועוד אמר רב' לעון ל' גאולות קריכן לה מ"ט בגין דהאי דרגא בתראה בזוגא לתקרי ולא לקרי גואל אלא דרגא לחדה עלאה דקיימא עלה ובהור לה ודא לא לקיק לה כהורה אלא בשלשן תרין דרגין (ס"ת בחיכון דרגין) דעליה לשתבח ל' לעון ל' גאולות כיהו עכ"ל והכה מתחילה כיהר רב ייבא סבא ואמר הוא לילא וזוגא קדישא לשתבח מלמר שהלך הקליפה והחומן והמעוול כלה והלך לו הזיוון לשתבח והוא בתרגם קשרי החמונה דהיינו קמחה ובינה ות"ת ומלכות והם סוד התפילות כולן כי הם ל' לאותיות יהו"ה כמודע עוד ר"ר ייבא סבא לחם"כ כי ל' כוסות רומזים לל' גאולות שהם מלכות יסוד נקה הוד כי מלכות נקרא המלאך הגואל ונקראת כן ע"י יסוד שהוא סוד גאולה כמ"ש רז"ל סמיכות גאולה לתפלה וזה אין הסכינה בגלות וכן כתיב אמרו משה הביא, והוא יסוד לכתי' הס יגאלך טוב וזהו בהשפעת נקה והוד שעליו והכל כמאמר משה הביאנו ת"ת עם סוד היובל שהוא סמירות ובענין זה הוא סוד הזיווג ת"ת עם מלכות דהיינו ת"ת עם זרועותיו ע"י בריח התעור שהיה יסוד ונקה והוד תרין ציצין דדכור, כמבואר במקומו לחרים והמלכות היה בחשה הרי לפי זה ל' כוסות נגד ל' גאולות אלו שהם נקה והוד יסוד מלכות ולפי מ"ש רב ייבא סבא בדרשונה ל' כוסות הם ל' לאותיות יהו"ה וכן הוא הוא בם המיסר וז"ל כום רחמון של קידוי כנגד יו"ד שהוא קדם שבחמר שתו יהיכם קדם כום ג' שהומרים עליו ההגדה וכן סיפור הניסים נגד אות ה' שהם כמספר הניסים והמכות כום שלישי של ברכת המזון כנגד אות ו"ו שבקרא שנים עשר ממיר לכם לחם מן השמים שהם כת המזון וכן אמר ואתה תשמע השמים וסלחת כום רביעי שהומר עליו שפוך חמתך כנגד ה' אחרונה שבשם שהיא מדת הדין וזהם אמר שלח לשתות חייב מלכות מדרבנן ושותה ודי בזה למבין מדעתו עכ"ל וכפי מה שמפתחי בדברי תלמי' האר"י ז"ל משמע דל' כוסות הם נגד חפשי ובי' וחסד וגבורות כי חכמה ובינה הם הפרצים וחסד וגבורה כולל החסדים וגבורות המשכיים וכו' ס כני' בחילוי ה' והכה ג' מלוחי לשם אלהיכם ה' ביודין בזה לל"ף למ"ד ה"י ו"ד מ"ם ג' בחילוי ה' בזה לל"ף למ"ד ה"י ו"ד מ"ם ה' בחילוי



כמו הקלח שיש לו כח יותר. לפי שהם כוס כנגד. הם אין לנו אחד מהלנו יקרות יקר לענה או שאר ירק מר ואין לברך עליהם. וכשיגיע לפתיקומין מתפת שכבת יסוד בפרוסת שבעל לפתוריו ולך בנית כתו ד' אמות ויתמר כך היה לחנותינו קולכים מפתותם לרוחו בפתלותם: כשיתמר מצה זו יש לחבריו הפרוסה שהוא כלחם עוני. יסוד העצה מגולה בשעת תירות הגדה. וכתמר לפניו שולחן מלשה לשון עבר. כשהל פסח בשעתו וכלילו שני יתמר מן הפסחים ומן הזבחים ומן הפסחים:

ים לה שני סורות לפעמים א עולה כ"ו כי היה יו"ד' יודין ו' בחסקע ולפעמים מושבין א לעורות חותיות י'ור' כי ו' תתיה נתרחק' בחקלת מן הקו וברחות כעין ד' זהבה חלקים בחילוי י' רמזות על החכמה ולפי שהחכמה נקרא' קודם לכן בכום שבגבעה מן הקיצוח וחלקים בחילוי ה' רומזת על הבינה ולכן בה סיפור הגדה כדי היה קול מילולים למיכה קול ודיבור בפקרי וגם כי בה רמוז יציאת מצרים הנזכר בהגדה והנ' בנגד החסד וה' כנגד הגבורה והנ' והד' שביניהם שוים בחילוי א רק שזה בחינת יו"י וזה בחינת י'ור' ולכן בין ג' לרביעי לא יפתה ולכן וחלו דברי חלקים חיים:

הע"ה לחותיות חתן בחותיות מכה ולא הפרש ביניהם כ"א שהאחת בקולה כיון י' החילוק שביניהם ה' לא' והנה מכה שהוא בסוד בינה שהיא ה' והנקולה היא סוד י' בחכמה לפי שה"י בהתפשטות הבינה שפה יש יציקה לחילוים בכפשת הנקולה בתוך ה' ובעשית ת' ונקראי חפצי בעות ת"ת עב"ה:

**ושאור** חמוצות' קשה ותחיבת שאור הנכתב בתור' חסר ופס מתגלים לחותיות חלהים בכל עניניהם חותיות חלהים בחילוחם חל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם עולי' ם' לחזוריי' על לחותיות חלהים ח' חל חלה חלהי חלהים עולי' ר' זהו ע"ר ור' מחותיות שאר ור' בחמצעי הו' כוטריקון חלהי"ם חלהים פסוע הרי פסוע וחלוי ומרוצע לה' רמוז פס בנקודת רק בחותיות מלחים לחבל מלה הבינ"ה בסיח בחולת עולם סוד היובל לף שמבינה הגיע התעוררת הדין ליסרחל בגלותם בחפרים מ"ת ויל"ע חלהים כתיב לעון יחיעה וחיבור כי לף היה זה הדין רק לטובה פיזדככו וזהו עכין ל' כוסות של יין לף ההתפשטות מחכמה ובינה בחסד וגבורה בכל שב חל מחזקתו להיובל שהוא הגאולה ומפס יצאו יפרחל לחירות ומן המצר קראתי ה' ההיינו פס חלהי"ם מלה ה"י מלה ה"ה בחכמ' ובינה והחזק והשאור נשפתו בכל ירחה ובל ימלא ומהיין נעשה יין חשמור הוסס בכום ישועות בגי' חלהי"ם זהו פס חלהי"ם י"ה מלה כולו רחמים ותחבה המשיר' בסוד טטרוקטיס יתירתיו וזהו סוד מלה שמורה כי אלהי"ם בחילוחו עולה מלה בחילוחו בתפתי כפתכתוב לפיך נא' וסימנ' חמרו לפיך כי עוב כזה חל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם עולה ם' וכן מלה בחילוחו עם התיבה כזה מ"ם למ"ך ה"י וגם בלה קו"ף בחתפי הה"ת ביו"ד יהיה חילוי מלה בחסס' חלהי"ם מרובע כזה ח' ל' חל"ה חלה"י חלהי"ם עולה ר' וכן חילוי מלה מ"ם למ"ך ה"י עולי' ר' עם המלה זכן ריבוע מלה סוף חלהים היו"ד עם חמש חותיות כזה חל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם עולה ם"ה עם ה' חותיות חלהים וכן עולה ריבוע מלה כזה מ' מ"ם מ"ה וסוד מל"ה שמורה מורה על שמירה היתירה בעשה הבינ"ה עם החכמה ובודע כי חלוי סס ידו"ד בחכמה ובינה עולה ע"ב וס"ג כזה יו"ד ה"י וי"ו ה"י יו"ד ה"י וי"ו ה"י וכן עולה מלה והנה מלה חלהים בקרא לסס עוני לחבל מלה הבינה מלה עשירה ומלה שמורה ומתקרב לזה ל' חותיות יין משמרין מיין המשומר ובזה מסולקין כל החמץ ושאור ההיינו הקליפות והנה ל' חותיות יין משמרין מיין המשומר ובזה מסולקין כל החמץ ושאור ההיינו הקליפות והנה ל' כוסות של יין לף ההתפשטות מחכמה ובינה בחסד וגבורה בכל שב חל מחזקתו להיובל שהוא הגאולה ומפס יצאו יפרחל לחירות ומן המצר קראתי ה' ההיינו פס חלהי"ם מלה ה"י מלה ה"ה בחכמ' ובינה והחזק והשאור נשפתו בכל ירחה ובל ימלא ומהיין נעשה יין חשמור הוסס בכום ישועות בגי' חלהי"ם זהו פס חלהי"ם י"ה מלה כולו רחמים ותחבה המשיר' בסוד טטרוקטיס יתירתיו וזהו סוד מלה שמורה כי אלהי"ם בחילוחו עולה מלה בחילוחו בתפתי כפתכתוב לפיך נא' וסימנ' חמרו לפיך כי עוב כזה חל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם עולה ם' וכן מלה בחילוחו עם התיבה כזה מ"ם למ"ך ה"י וגם בלה קו"ף בחתפי הה"ת ביו"ד יהיה חילוי מלה בחסס' חלהי"ם מרובע כזה ח' ל' חל"ה חלה"י חלהי"ם עולה ר' וכן חילוי מלה מ"ם למ"ך ה"י עולי' ר' עם המלה זכן ריבוע מלה סוף חלהים היו"ד עם חמש חותיות כזה חל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם עולה ם"ה עם ה' חותיות חלהים וכן עולה ריבוע מלה כזה מ' מ"ם מ"ה וסוד מל"ה שמורה מורה על שמירה היתירה בעשה הבינ"ה עם החכמה ובודע כי חלוי סס ידו"ד בחכמה ובינה עולה ע"ב וס"ג כזה יו"ד ה"י וי"ו ה"י יו"ד ה"י וי"ו ה"י וכן עולה מלה והנה מלה חלהים בקרא לסס עוני לחבל מלה הבינה מלה עשירה ומלה שמורה ומתקרב לזה ל' חותיות יין משמרין מיין המשומר ובזה מסולקין כל החמץ ושאור ההיינו הקליפות והנה

ויקח האיפוך וישבול בכפי פלח או בחופין ויברך

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה :

ויקח מצה שניה ויבצענה לשניים וישים הצוה בין שתי השלימות והצוה היותר גדול תחת הספה לאפיקומן ויגבה הקערה ויאמר כהא לחמא עניא בקול רם :

וקורם שיתחיל כהא לחמא יאמר זה :

הנני מוכן ומזומן לקיים המצוה לספר ביציאת מצרים לשם יחוד הק"בה ושכינתיה ע"י ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל :

## כרפס

לכבוד וסימוך אתי מלבנון כלה וכן עולה רבוע לתמוז קכ"ו וכזה ס'ס'ד חל"כ חלכ"ו עם י"ב לותיות תמנון תהיינו חל"ף דל"ת גו"ן יו"ד כסל דיחד חק"ל וחז כתבטל ב' תמן שהיה הקליפה ותמן עולה גם כן חק"ל והוה פני הסדה חוכה וכל ירחה וכל ימלה וחו גילה ריכה ודילה בערב תאכלו מצות :

## חמיבול

רחצון כרפס בחומץ חו דמי מלח כדי שיטעל התימוק ויסיבו לו עבדים היינו כו' ויוציאנו כו' כי הכרפס לותיות ס' פר"ך רומז לס' מכות בעבודת פרך וגם כרפ"ס עולה סי"ן במילואה כפר כתבתי הלבים במילואה עולה ס' וכרפ"ס ס' במילואו ומילוי סי"ן עול' ס' התפסמות הדין בו' קלות וכל אחד בלול מי' והטיבול בחומץ כי כן היו מסועדים תחת מעול חומץ מחמס עניו הטיבול בעצמו הוה דרך הירות כדרך שהסריס מוכיח ועניו זה רומז לתימוק כעור ישראל והוכיחו ראוי לומר להתחלת גאולתם שהיו דקטנו גאולתם ממו בעת לקיחתם הפסח הבא בגאולה שהיתה הגאולה מפורסמת על זה תבוא אחר כך סיפור כסבל ויתר המצות ואחר אכילת ירקות יבצע מצה אחמצי ויתן הגיה שהיה רומז לכלה כנסת ישראל שהיה מלה פרוסים בין שתי השלימות שהם סוד זרועות עולם ומטה בתוכה בין קמון לדרוש דהיינו תפארת בין דין לרחמים לרמוז בגאולה ההיה בקרבת הכלה חל הדעת וחו בגאולו ישראל :

הנ"ל

זהו סוד היתה של הדיבה :

ל"ל ולחתכם יחזה הה"ם לם מצרים ובכנד יחזה ד' ויחתכם לחיים והכה הה"ם לם מצרים ובכנד יחזה ד' ויחתכם לחיים ג' וי"ן ג' אלו בינ' אין לחלים בכנד יחזה ד' אלו נוגעין מעה הבניה שהיתעברה בלילה ואחר כך נולדה ואחר כך נגאלה ה' ל' כי מסתרו ל' יתיר על המסתר שהוא סתרי סתרי' שלמה לוקחים בניעת התוגה מעה הבניה שהיתה בלילה ואחר כך נולדה ואחר כך נגאלה ונם כי שיעור הוגה כשיעור הבנית שהיתה מוד ד' כמאר כי מוחו של ו' הוה המסתר שהוא סתרי סתרי' שלמה ואחר כך נגאלה מעה הבניה שהיתה בלילה ואחר כך נולדה ואחר כך נגאלה זכר לעקדת כהנ"ל כתיב בכנד יחזה ד' ויחתכם כיחד כנגד ג' ויחתכם כיחד ג' ויחתכם כיחד ג' דבריה כיחד כנגד ג' ויחתכם כיחד ג' ויחתכם כיחד ג' ויחתכם כיח

# כְּהָא

לַחְמָא עַנְיָא דִי אֲכָלוּ אַבְהָתָנָא בְּאַרְעָא דְמִצְרָיִם ׃
כָּל דִּכְפִין יֵיתֵי וְיֵכוֹל ׃ כָּל דְּצָרִיךְ יֵיתֵי וְיִפְסַח ׃ הַשַּׁתָּא הָכָא ׃
לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל ׃ הַשַּׁתָּא עַבְדֵי לְשָׁנָה
הַבָּאָה בְּנֵי חוֹרִין ׃

לוקחין הקערה של סדר מהשלחן ׃ ומוזגין כוס שני ואומרים

מה

**הא לחמא עניא** אמר שמואל לחם עוני שעונין עליו דברים הרבה: ד"ח מה דרכו של עני בפרוס כו' ד"ח מה דרכו של עני הוא מסיק
ואתמר אוסף כו': כתיב כפ' ראה לך תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עוני כי בחפזון יצית מארץ מצרים למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך וק' הלח החפזון היה בלילה הראשונה וע"ק וכי אסור כל ז' מצה עשירה ע"ק מה תלמיותיה יש בחפזון שליח' התורה לעשות זכר לחפזון הלח כתיב בגחול' האחרונה שלח בחפזון תלמוד לומר גם קושיא זו קשה בפיסקא לקמן מצה זו שאנו אוכלין ע"ש מה ע"ש שלח בפיסקא בקשת חבותינו כו' וכבר כתבתי בתמונות אחריות עניינים על קושיא זו עוד ש קושיא בפיסקא זו שמואל זו של בערב תאכלו מצות בשביל שלח בפיסקא כו' הלח מצה זו בשעה בר"ח ניסן בפ' החודש הזה לכם ופסוק ושמתם את בקרו ערב יאמן זה היה בע"ו: הלח הענין היה הק"בה הועיל מחפילה לאורה ומלוך רע עוכה אמן המצרים בענין שהעבדו את ישראל בחותו הענין גופו הועילו לחירות כיצד המצריים לא יכלו לישראל להתעתן בלחמם להחמיץ כל כך מהרו אותם למלוכתם בחפזון כמלא אמרו אם לא נלכל אמן וכן עתה בגחולה היה החפזון של מצרים למהר לשלח ולא הניחו להחמץ עד להחמץ בפקס והוא ענין הלח מהגחולה בדבר אחר זה בדבר זה עצמו תקנו על ידי מחפילה לאורה וכבר זה עלה במחשבתו של הקב"ה יתברך לגחול אותם בחפזון כשהוא בערב תאכלו מצות כי כן הם מדותיו של הקב"ה יתברך ובחפילה זו תורה החירות בזכרון כי כן לכלנו בעניותינו בגלות ותתפלל הרע לטוב וזו מובטים ע"ל: תס"ו בפ' ראה שכתב וז"ל לחם עוני לחם שמזכיר את העוני שנתעני במצרים וע"כ בעשה החיוב הוא דווקא בליל הראשונה ודווקא לחם עוני כי כן היה הנס שהיו מסובבים במצרים היו אוכלין בחפזון למהר למלאכתן ועתה בעשה הנס היה בחפזון בשביל למהר הגחולה והיה הלחם הזה מוכן לגחולה מהגלות ע"כ ש יתעלם לחילה במצה עשירה כי צריך להיות ממש דומה כמו שהיה בגלות ותתפלל שתהא התורה שבעת ימים שלח לאכול חמץ ומצה התורה העשה בעשה למען את יום וגו' כל הימים וז' ימים הם שהקף כוללים הכל כמו ז' ימי סוכות הכן התורה תורה שיהא ממש לחם עוני לגמרי רק שבזה יהיה כלחם עוני שלח יחמץ ומה שאוכלין בליל הראשונה הוא לחם עני מכל וכל ובשאר ימים מותר מצה

עשירה רק שלח תעלה והענין כי לחם עוני שאכלו בשעבודם לא תכפת להן למצריים אף שהיו אוכלים מצה עשירה כי לא היתה כוונתם רק שלא יחמיצו עד שיחמץ העיסה משום ביטול מלאכה אך מסתמא על הרוב לא אכלו מצה עשירה בימי עניים. ע"כ בלילה הראשונה את הגאולה דווקא לחם עוני ממש וכו' ימים מותר אף מצה עשירה רק שלא תעלה וקרקו בלשון לחם עוני על סם זה. וגם מאחר שהכל הוא משום לתת לילה ראשונה כדבריהן ואמר שמואל דמה שבלילה ראשונה קרוי בשעת לחם עוני משום ג' טעמים הה' שלא עגנו עליו מצה"כ בשאר ימי' וגם כי לא נפרעים כעני ואמר יותר טעמים כי לטע' הה' לאחל הל"ל לחם עוניים ולטע' ג' לאחל הל"ל לחם עני ולא עוני ובעל זה פסח מקשה הלא גם לאחר שיצאו לגאולה קראו לחם עוני שעמהן הוא לאפוקי לחם בשאר ימים' ולא לאפוקי מרור ושאר ימים' עוני הוא בשביל לחם דלילה ראשונה כדפריש' ואח"ל עוד ד"ת מה הדבר של עכי הוא משיק. בזה רוצה לייסד ביותר למה נקרא כל ז' לחם עוני ואמר ע"ש שיצאו ממצרים ועולה כנון שם הדרך בלשון העברי שמכח המהירות שיצאו גם לידי חימוץ:

**פיסקא** זו נתחברה בלשון תרגום ואריך ליתן טעם ע"ז והמפרשים כתבו מה שכתבו. עוד צריך להתבונן מאחר שחיבר בלשון תרגום למה שייס לשנה הבאה בארעא דישראל והכא לשנה הבאה בלשון קודש ואחר כך בארעא דישראל תזר לתרגום ואח"כ אמר לשנה הבאה בני חורין כולן בלשון הקודש גם צריך לידע מה שאומר כל דכפין ייתי ויכול אם מזמן לאורחים היה לו להזמין קודם שיאמר לשלהן קודם שמתחיל לשאות כוס של קידוש:

**הנה** לבאר זה לקדים שני הקדמות ה' שאף שכבכסו ישראל לקדושה בתוך הפסח עדיין לא נתקדשו לגמרי בקדושה עד אחר שספרו ימי הספירות שהם פחות הסופרת ימי ליתן ואח"כ היה הזיווג והתקדשות דהיינו קבלת התורה כמ"ש בזוהר שמעכב זה אין גומרין הלל בכל ז' ימי פסח כמו שנתקדשו לפי שעדיין לא נתקדשו שלם בחמשה העליונה בכלל כמו שנתקדשו אחר כך כי בשני ימים ראשונים שלום בכל ושלם מעלות הרוכבים על הבחר בחבור אחד לבל בשאר הימים לא זכו עדיין ישראל להתשלם בהם כי עדיין לא נתנה תורה המחברת ביניהם ולפיכך אין גומרין בהם את הלל לבל בימי החג שכבר זכו ישראל לקבל התורה כל הימים העליונים שהם על ישראל לעין כל בסוד שבע' ענני כבוד וכבל בחבור שלם לפיכך גומרין את ההלל. הקדמה ב' הוא מ"ש האלהי האר"י ז"ל כי אוקלוס הגר שתירגם ונסתמו מתקבלת להקדושה לכך התרגום קרוב ללשון הקודש ונרחה בעיני שזהו עניין שיתין מלאכי השרת לשומעו אולת ללשון תרגום אלא שם מסתמכין בלשון הקודש ומ"מ נזקקין גם כן לשאר לשונות עם תרגום והענין כי הוא דרך משל מלך מדבר כל מרכיו עם מטרתיו עבדיו ביתו אבל עם שריו אינו מדבר רק מועט כדרך המלך ודתו והטעם שלא יחשבו כי הם מלאכים והגדותיה להם יחד מס"כ עם עבדיו לא שייך להקשות כן ע"כ לא חש. על כן מלאכי השרת נזקקין לכל לשונות כי לא יגיע להם מזה שום חסרון מס"כ בתרגו' מסתמין שלא להזקק ולהשתתף:

**ומזה** יובן כשיגאלו ישראל ויצאו לחירות למעה ולזמן לעולה חירות לא היה חירות

מַה נִּשְׁתַּנָּה הַלַּיְלָה הַזֶּה מִכָּל הַלֵּילוֹת׃ שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת
אָנוּ אוֹכְלִין חָמֵץ וּמַצָּה׃ הַלַּיְלָה הַזֶּה כֻּלּוֹ מַצָּה׃
שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין שְׁאָר יְרָקוֹת׃ הַלַּיְלָה הַזֶּה
מָרוֹר

תורות לגמרי חס למטה שהרי עדיין היו ירחי׳ ממציים כחצר בחמת רדפו החרבים עד ויוס ז׳ של פסח וחס החירות של מעלה עדיין לא היה נגמר לגמרי עד חב שבועות זמן מתן תורתינו׳ כמלא בפסח לף שבחר בנו ורוממנו מכל לשון לא היה בעשם עד מתן תורה והיינו חז בסוד התרנו׳ ולא היתה גאולי רק מעורבים בלשונות עד מתן תורה חז היה התרוממות מכל לשון ממש דהיינו בסוד לשון קודם וזהו מ״ש במילתיה כה תאמר להם בלשון קודם וחז חירות על הלוחות חירות לגמרי כל העוסק בתורה נקרא בן חורין ואתה לף שנכנסו בקדושה היו דרך משל עבדי ה׳, ולא עבדי פרעה כעבד כעניי שנכנסו לברית ועדיין חינו משוחרר וכשקבלו התורה נכנסו בסוד לשון קודם ועיקר התורה בית״ר וחז לשון הקודם בעשם בחרן הקדושה וחס״כ כשחטאו ונגלו ונטרדו מלשון קודם מ״מ לא נלחו לגמרי רק ירדו לבבל לסוד התרנו׳ וח״ת הלא הגלות מגרים לא היו לף בסוד התרגום ח״כ כשחטאו ונגלו חס״כ למה לא נלחו ג״כ מחדריגת התרגום וי״ל לף שגלו מ״מ כשחר עליהם עול התורה והמלוה ע״כ לא נלחו לגמרי והיו בבבל ונתחבר הת למוד בלשון תרגום וכתב הרמב״ם בסוף ההגדה כי בזמן בית המקדש לא היו אומרים נוסח פרק זה של הגדה לחתן כי׳ רק כשגלו וזה עניין כל דרשיך יתי׳ ויכול לומר לא בזמן בית המקדש שלא היו חוכלי׳ אלא למצוי׳ בשביל קרבן פסח אבל עתה מותר לבף מי שירצה ומ״ש בכל דרשיך יתי׳ ויפסח ר״ל לף שיקומון שהות המקדש הפסח אין צריך דוקא להיות מכויים לכתחילה קודם לפיה חס״כ כשרצה לדבר מצוי׳ לחתר בלשון הקודם לעשה הבאה כי ה״י הוא לשון הקודם כדפי׳ ואתר בפרעה דשרחל בל׳ תרגום כי זה נתקן בע׳ שנה שהיו בבבל ולף שחזרו לא״י לא היה בגמרי לשון הקודם כי לא חזרו לחיתנו לתיקונו חרחשון כמ״ש רז״ל ולכבל חסר לי׳ ה׳ דברי׳ חסרו בבית שני חס״כ נתוסף זו הבנה השתא עבדי לשנה הבאה בני חורין מעוהרים לגמרי לא כעבד שנכנס לברית ואתר הדבור כולו בלשון הקודם כי חז היה עשם לשון הקודם׃

**פִּסְקָא** מה נשתנה כו׳ (זה ירמוז בכל ההגדה מענין מערכות השמים) הקשה הזשת פסח מ״ע לא הזכיר פסח ול׳ כוסות בתשובת עבדים היינו והשיב עניניס אחרים ולא התשובה על שחלתו׳ ע״ק ותילו לא הוציח כו׳ מה הרויחו עתה תכשי גלות מה שנגלו כשר׳ ע״ק עדיין אמו ובניהו כו׳ למה לא היה אפשר להוציח אותנו חס לא אחיח את תבותיהן וכו׳ מה שפי׳ וכן התכם בעל מעשה ה׳ ולי כרחה בני עבדי היינו יניל שיעשים על ל׳ שחלות שכתה כשתכה וחז לא יקשה למה שחל חלו שחלות ולא אחרות כי לא יקשה שחל ומשיב רק התכם המסדר ההגדה סודר השחלות עמהו הוא מתיב והוא מקשה והוא סידר בכחן ענייניס המפוזרים לדבר גדול ל׳ לשנות של גחלות והוצחתי ונצלתי ולקחתי מה שם מפוזרות ורחה ברוזים לל׳ דברים גחלים מעניין בדולת

מָרוֹר׃ שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אֵין אָנוּ מַטְבִּילִין אֲפִילּוּ פַּעַם אֶחָת׃
הַלַּיְלָה הַזֶּה שְׁתֵּי פְעָמִים׃ שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין בֵּין
יוֹשְׁבִין וּבֵין מְסֻבִּין׃ הַלַּיְלָה הַזֶּה כֻּלָּנוּ מְסֻבִּין׃

מחזיר הקערה ומגלה המצות

עֲבָדִים הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרָיִם׃ וַיּוֹצִיאֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִשָּׁם
בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה׃ וְאִלּוּ לֹא הוֹצִיא הַקָּדוֹשׁ
ברוך

הגם ג׳ סימוד מערכה זהו והוציאתי אתכם מתחת סבלות מצרים וסבלות מצרים הוא חוזק המערכה שלהם ג׳ שפטי׳ בשקים שהוא הסר החדיר למעלה ממערכת כוכם השמים וזהו והצלתי מעבודת׳ ממי שהם עובדים ג׳ שהשיעוד והמשפט היה על כל היותר חזק שחפצר ולא כמו שים סוברים שעשוד המערכה בימי המן היה יותר גדול כי הפיל פור והפך וגו׳ ושלו לעבדי׳ ולשפחות במברנו היה להם דיו והק״ב אידד להיסך מצל״ב כלו שלא היו רק ישראל כלולים ועליין בשאר מצרים והנה ים קושיות למה יצילת מצרי׳ אתכם ליותר כם מכם המן שכן חוייבנו מן התורה לזכור יציאת מצרים בכל יום ויום ואתרצינן כי בימי המן כבר קבלו ישראל התורה וחין כל כך חידוש לשלד המערכת בשימי יציאת מצרים שעדיין לא קבלו התורה׃ ועל זה בא הכתוב להודיע שחיו כן שיהיה שחפצר להיות גם יותר גדול מסיעוד מערכת של מצרים וזהו וגאלתי אתכם בזרוע נטויה והשפטים גדולים היו גדולים׃ ל׳ ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלהים כי מכח פרסומי ניסי על ידי ישראל ומלות סיפור יציאת מצרים נזרמים ועתה יבדל נא כח אלהי כמו שיכוח לקמן בשיחור כל המרבה לספר וכו׳ וע״ז בחה התשובה עבדים היינו לפרעה במצרים עם קשה ומלך קשה מלך המערכה וחין עבד יכול לברוח ויוציאנו משם זהו והוצאתי וע״כ הסיעוד המורה הירות כדרך הסיר ופחרו בסיעוד ע״ם ושבלתם כדם אסר בסף שבזה היה מסודד המערכת כנודע וחילו לא הועיל לה עכ״ם ויהי כסר מבואר בזוהר והביח הענין בתריכות והוסיף נופך בעל כרור המור פ׳ נח עניין ביותר ישראל במעט נחבדים ונכנסו למ״ע פנים טמא שהוא סוד התמן וחלו ככנסו רגע בימור חלילה נחבדו זהו והצלתי אתכם מעבודת׳ שהוא עבודת מצרי׳ ולא הספיק בקצם להתמין ונגאלו בסוד ג׳ סערי בינה ע״כ בין מצה למחץ חימו רק בקולה אחת ע״ם וזהו ולולו לה הועיל הק״ב כו׳ וזהו תשובה על שחלת הלילה הזה כולו מצה׳ וחפילו כלנו חכמים כ״ע ד׳ ספירתי וגאלתי שלף אם לאחר מתן תורה היה לה היה גם גדול כזה וזה ״ם וחפילו כולנו חכמים כו׳ וזהו תשובה על הלילה הזה כולו מרור דקשה למחי בקשה מיניה לחכמי׳ מרור ע״ם ויימרו למ״ח עוסיס זכר ליציאת מצרים חלח העניין גחולת מצרים לח היה עולם זכר חלח עולם נקבה כחסר נחמר לקמן ומעתה שיירנו לח שלימו מכל וכל׳ ולח היה עולם זכר היה הגלוח עוד כחסר יהי׳ בחחרון׳ ומה שים גלות הוח מזה וכן מה שחתעורר גחולה והלילה הוח מגחולת מצרים ודוק׃ עוד ים לפרש ועיקר דכחתת מסח ודוק׃

הגם גדול מחוד דכר והיסוכו כחסרי יעגו כן ירבה וע״כ חכילת מרור שהוא מסח ודוק׃

וכל

בָּרוּךְ הוּא אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם. הֲרֵי אָנוּ וּבָנֵינוּ וּבְנֵי בָנֵינוּ
מְשֻׁעְבָּדִים הָיֵינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרָיִם. וַאֲפִילוּ כֻּלָּנוּ חֲכָמִים.
כֻּלָּנוּ נְבוֹנִים. כֻּלָּנוּ זְקֵנִים. כֻּלָּנוּ יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה. מִצְוָה
עָלֵינוּ לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרָיִם. וְכָל הַמַּרְבֶּה לְסַפֵּר
בִּיצִיאַת מִצְרַיִם הֲרֵי זֶה מְשֻׁבָּח:

## מעשה

וכל המספר כו' הרי זה משובח ז"ל הזוהר פ' בא פקוד' בתר דא לספר בסבחא דיציאת מצרים לחיובא חיובא על כר כם לאתעתי סבחא לעלמין חוקימנא כל כר כם דלאתעתי ביציאת מצרים ובהאוה ספור חדי בחדוה זמן חיובו למחדי בסכינתי' לעלמין דלאתי' דהוה חדו מכלא דהאי חיובו כר כם דחדי במריה וקב"ה חדי בהאוה ספור ביה שבחא כנים קב"ה לכל פמליה דיליה ואמר לון זילו ושמעו ספורא דסבחא דילי דקא מתחנו בני וחדון בספורקא דדין כלהו מתכנסין ומתיין ומתחברין בהדייהו דישראל ושמע בספורא דסבחא דקא חדלן ברזין דפורקנא דמריהון דדין לתיין וחדון ליה לקב"ה עד כל חיוון נסין וגבורן וחודלן ליה על עמיה קדישא דחית ליה בארעא דחדלן בחדוה דפורקנא דמתרייהון דדין לתוסף חילא וגבורתיה לעילא ויעריל בהאוה ספורא יהבי חילא למתרייהון כמלכא דלתוסיף חילא וגבורתא כד מסגחין גבורתיה וחודין ליה וכלהו לחלין חדי ולאתלוק יקריה על כלא ובג"כ חית לסגחא ולאתעתי בספור כמה דתמר בגווכא דא תוספא חיובו על כר כם לאתעתי תדיר קמי קב"ה בכל חיוון נסין דעביד: ודו תימה דאתיא חיובו חובתא והא קב"ה ידע כלא כל מה דהוה ויהוי לבתר דנח לאתי פרסומי דא קמיה על מה דחיובו ידע חלא ודאי לאטריך לכר כם לפרסומי ולאתעתי קמיה בכל מה דאתיא עביד בגין דחיובו מילין סלקין וכל פמליה לעילא מתכנשי ותמהין לון וחודלין ולהוי לחכין בה ואסתלק יקריה עלייהו עילא ותת' כגוונא דא מלן לאתעתי ומפרש חטאוי על כל מה דעבד לאי תימה למאי לאטריך חלא מקטרגא קאים תדיר קמיה קב"ה בגין לאתעתי חובא בני נשא. ולמתבע עלייהון דיכא כיון דאקדים בר כם ומפרש חטאוי כל חד וחד לא לאחייר פערה דסומא להאוה מקטרגא ולאחיכיל למתבע עלייה דיכא דקא תדיר קמיה דיכא דקדמיתא ולבתר מתעתי ומקטרג' פלוני עבר קד'. וע"ד לאטריך ליה לבר לאתעתי דא לפרסומי חטאוי כיון דמקטרגא תמי דא ליה פערה לסומא עלאה וכדין לאחייר מיניה מכל וכל לי תב ביתיובתא יתות ויהי לחו כה מקטרגא לאתכחא עליה ואמר קמי קב"ה בתוקפא דאקי קבעיט במאריה חובוי כך וכך ע"ד יהות לאזדמרה בכל בגין דאתכחא עבדא מהימנא קמי קב"ה עכ"ל מבואר מזה המאמר מדברי הספור שאים רושם למעלה ומתעוררין כחי הגאולה כמו (בימים) ההם וכן"ה בה חדי בהאוה ספורא וגו' להתעוררות גאולה בעניו סוד שביעה בתתונים קורב גאולה שבאחרית הימים ומקומה ואין גורם סלוס למעלה יחזיק במעוזי סלוס ואחר כך סלוס בכל ועל זה הפסוק יורו ליי' חסדו ונפלאותיו לבני אדם ויהיה על זה הפסוק ליי' היסועה על

מַעֲשֶׂה בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה
וְרַבִּי עֲקִיבָא וְרַבִּי טַרְפוֹן שֶׁהָיוּ מְסֻבִּין בִּבְנֵי בְרַק
וְהָיוּ מְסַפְּרִין בִּיצִיאַת מִצְרַיִם כָּל אוֹתוֹ הַלַּיְלָה: עַד שֶׁבָּאוּ
תַלְמִידֵיהֶם וְאָמְרוּ לָהֶם רַבּוֹתֵינוּ הִגִּיעַ זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע
שֶׁל שַׁחֲרִית:

## אמר

עמך ברכתך סלה הכווכה כי יפושעתינו היה ליי׳ כביכול לו היפושעה ג״כ בסוד הפביעה בגלות ממלה מגיע תושלמת היפושעה לו על כל זאת על עמך ברכתך סלה תלמחנו עמו פריכין לברכו כלילו לה היה רק ברכנו לבד ולה לעברכו כי לפי החמת גם מה שהוה ברכו היה ברכנו כמודע להבדילים בסוד ה׳ וזה״ם יודו ליי׳ חסדו לף על פי שהיה חסדו על הקדוש ברוך הוה כלומר החסד מגיע חליו מ״מ בפלחותיו על בני חדם להודות ולהלל: ועוד יש לפרש לפי מה שמובן ממאמר הזוהר הכ״ל כי כשמבדילין להפס יתברך בחסד שעשה חז בח התעוררות מיפפע עוד ע״כ בתחיל בלשון יחיד חסדו ומסיים בלשון רבים ובפלחותיו חלף כשיורה על החסד שעשה חז יבח מלד התעוררתו עוד בשפע׳ להוסיף על הרחמון זהו ובפלחותיו:

**מעשה** בר׳ חליעזר כו׳ עד הגיע זמן קריחת שמע של שחרית צריך להזכיר ליחת מלרים בימים ובלילות כי יליחת מלרים מפרסם חידוש העולם המורה על מליחותו וחחדותו ית׳ והנה חמרו רבותינו צריך לכלול מדת יום בלילה ומדת לילה ביום בשבר׳ של ק״ש דהיינו בשחרית יזכר חור ובורח חשך. ובערבית בשבר׳ מעריב ערבים בחכמה פותח שערים להורות כי לל אחד ברחש לל בקלת החומרים ק״ש יום לל ברח לילה. והוקבעו חלו הברכות קודם ק״ש יי׳ חלהינו יי׳ אחד ולחר ק״ש חמת ויליב שחרי׳ וחמת ואמונה ערבי׳ ומס הוזכר יליחת מלרים שהוה מופת על זה והכה קיסור יום ולילה רוחין בחכמת הבריחה שהחמה מס שקיעתה שמוך לעלות השחר מתחדשת ומכוללת ויהיה כשמגיע זמנו לבוח חז מקול׳ כתחבך כמו שחמר התרגום על ויקם חשך ועל כן כתב הזוהר שלריך לקבר הלילה ביום וכן ביום בלילה בשבר׳ לקבר הלילה ובקבועות וזו היתה כוונת חלו התנחים הקבועים בודחי התחילו מבער׳ בלילי׳ ההוה ביום ולח פסקו כל הלילה עד שהתקברו ג״כ יום בלילה וזה התיוב חל ביח׳ בלילי׳ ההוה לעשות

הגהה

פסח ויהו פ״ם ס״ח שיהיה סח לספר ולח יהיה בעשה מן סח סחק ויחכה ויעקידתן וכלל הענין יחיה כי חנך ספור נפלחותיו לח בעשה דביקר. ויש ויש לבריכים ויסתלק החום׳ והענין המסמיקין וחבדילים לבריכיני זהו הגאולה החחיתית. כי לו יחיה בלא הכה לנו לחבדים ולחמחו לן לעשם כח״ם ולחיב בשחיטת פלחיהו זה קיהו לו זה יי׳ קיהו לו כביכול ובשחיטה כשחיטת חלהיהו זה קיהו לו זה יי׳ קיהו לו כביכול ותיבת זה הוה כחזה בפתבע זה הוה בשחיטה כשחיטת כלומר פשחיטה שהוה מחתו להשחיטה וגם פי׳ בישחיטת עלמו כבריכול כח״ם כי לו יחיה לל יחיו לל ויחקרים שחי רבה כו׳ זהו החיות כל המספר כו׳ הרי זה חשובה בלולה זה יי׳ יחיה בהוה ויחקרים ויחקבר בלולה בקוקים בו להחזות זה חלי זה ה׳ קיהו כו׳ זהו כל המספר בבריכיני ויסב חלהים חת העם שבינב חוקו ואין חלהים חלח העם שבינב חוקו וגו׳. חלמלך חוקו ובחדלם ויסב חלהים חת העם שבינב חוקו וגו׳. חלמלך חוקו עני שבינהחל לו יחיל על שבינב חוקו: וכן כל כלולה בהון הוה. הרי מבוחר שלו הקיבה:

החרגע תשומת:

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה הֲרֵי אֲנִי כְּבֶן שִׁבְעִים שָׁנָה וְלֹא זָכִיתִי שֶׁתֵּאָמֵר יְצִיאַת מִצְרַיִם בַּלֵּילוֹת עַד שֶׁדָּרָשָׁהּ בֶּן זוֹמָא שֶׁנֶּאֱמַר לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ יְמֵי חַיֶּיךָ הַיָּמִים כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ הַלֵּילוֹת וַחֲכָמִים אוֹמְרִים יְמֵי חַיֶּיךָ הָעוֹלָם הַזֶּה כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ לְהָבִיא לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ:

## ברוך

הגה"ה

עַל דְּעַת הַכּוֹתֵב מִכָּל מָקוֹם לְמִצְוַת הַלַּיְלָה הוּא מִתְיָרֵא כְּיוָן כֵּיוָן שֶׁהִיא לְעִנְיַן תְּפִלִּין לְפִיכָךְ לֹא נִתְיָרֵא כִּי לַיְלָה הוּא מִתְיָרֵא כְּיוָן שֶׁהוּא זְכַר כֵּן תִּיתֵּה לִי נִתְּלוֹת מְצָרִים הִיתָה מִתְיָרֵא כְּיוָן עַל כֵּן תִּתֵּה לִי נִתְּלוֹת מְצָרִים הִיתָה מִתְיָרֵא כְּיוָן שֶׁהוּא זְכַר כֵּן תִּתֵּה לִי נִתְּלוֹת מְצָרִים הִיתָה מִתְיָרֵא כְּיוָן עַל

בָּרוּךְ הַמָּקוֹם: בָּרוּךְ הוּא: בָּרוּךְ שֶׁנָּתַן תּוֹרָה לְעַמּוֹ
יִשְׂרָאֵל: בָּרוּךְ הוּא: כְּנֶגֶד אַרְבָּעָה בָנִים דִּבְּרָה
תוֹרָה: אֶחָד חָכָם: וְאֶחָד רָשָׁע: וְאֶחָד תָּם: וְאֶחָד שֶׁאֵינוֹ
יוֹדֵעַ לִשְׁאוֹל:

## חכם

מדוע חלק לחכמים חלק גרוע חיוכם חלוקים בגוף הדין רק בן זומא וחכמים מחמעות
דורשין לויכיהו ותרוייהו סבירא להו ימי חייך הם החיים הקדושים וס"ל לבן זומא
הם הימים בי הלילות חיוכם בכלל החיים וכדאיתא בפ' רבי עקיבא אלעתיד יפתח מיכאל
מסלק מחבדון חי בני אדם פלגא דלילותא וחכמים אומרים ימי חייך כולליים עולם הזה
בכלל דהיינו הימים והלילות ועולם הזה נקרא ימי חייך מפני שיש לעולם הזה קצבה
וכל דבדיל כן' ובזה יתפתר למה דהרי אמרי בן שבעים שנה דבעים שנה הם הקצוב כמו
שנאמר ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם היה רח"ב בן שבעים שנה הרי מת היה לו
לזכרון ומסתבר ליה לדרוש בבן זומא לחוקמי ימי חייך על קבצה זו: **פרשת** נאמת

**ברוך** רומז בפרשיות לגאולת מצרים עיין פרש"י פ' שלח לך:

המקום ברוך הוא ברוך שנתן תורה לעמו ישראל ברוך הוא כנגד כן' חכם
כן' רשע כן' יש בכאן כמה קושיות קשה מה ענין שם שיתף מקום לכאן עוד
קשה הפעולות ברוך המקום ברוך הוא וכן לאחר כך ברוך שנתן תורה ברוך הוא. עוד
קשה ליישנה בכגד היה ליה למימר התורה דברה מהרבע הבנים ע"ק קודי' גדול שהקפה
המפרשים שתשובת ר' בנים הנזכר בכאן בהגדה חיוכם כמו התשובה הנזכרת בפסוקי
בתורה. ונעיל זה פסח וכו' מעשה ר' יעקב הענין בדוחק ע"ק מה שייכות לזה לומר
על שלשת החכם מה העדות ע"ק הלא כי ישאלך בנך מחר מה העלה בנך מחר
בפ' ותתחנן קרי בלכל התורה ולא על עניני הפסח והכי פירושו דקרית שם ישאלך הל"ב
מה העדות כו' כלומר מי מחוייבי לשומרם הזיב תשיב לו עבדים היינו ועוזלתו הל"ב
כמלא נעמיו עבדים לו יתברך על כן חובה עלינו לקיים בכל אשר צוה זלקה תשיב
לנו כי נשמור וגומר ע"ק לפי שברת המגיד מקרי תלדני פסח ח"ב מהו זה שלמר לפי שברתו
לומר לו בהלכות הפסח כולו החכם לא היה מזכיר מהלכות פסח וזה אינו לפי שברתו
ע"ק מה שלמר אלו היה שם לא היה נגאל לא נגאל היה ליה למימר רשם ע"ק בתשובת
בנוכח ע"ק מה שלמר את פתח ולפון פתיחה אתה תגיד לו היה לו לומר כך כאינו יודע
הרשע מניה בתמלא הכתוב בעבור זה ולא מניה ריש' דקרא כמו אחר כך כאינו יודע
לשאול עוד קשה ליישנה לפי המוזכר דווקא בתשובת החכם והרשע מהפסוקים בהבנים
יש גם כן כמה קושיות קשה למה לא תניע הבנים כסדר שבהר, בעל המגיד והוא"ל
כאין. מתחלה מזכיר החכם והח"כ הרשע שהוא ג"כ הכם רק הוא חכם בתורה מתחלה הרשע
הם שבאחל ג"כ במקצת והח"כ התינוק יודע לשאול בשם יד לפה והתורה שלמת החכם ועוד קשה
והח"כ אינו יודע לשאול והח"כ התם והח"כ בסוף פ' ותתחנן שלמת החכם ושלמר בנים בשלמת בן הרשע היכר בלשון רבים והיה כי יאמרו עליכם בניכם ובשלמר בנים בלשון

חָכָם מַה הוּא אוֹמֵר · מַה הָעֵדוּת וְהַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶתְכֶם · וְאַף אַתָּה אֱמוֹר לוֹ כְּהִלְכוֹת הַפֶּסַח אֵין מַפְטִירִין אַחַר הַפֶּסַח אֲפִיקוֹמָן :

## רשע

יחיד עוד קשה בתשובת בן רשע כתיב ואמרתם ולא כתיב עליהם כמו בשאר הבנים שהיה הדיבו' לו לנוכח והגדת לבנך ואמרת אליו עוד קשה בפסוק של אינו יודע לשאול והגדת לבנך ביום ההוא לאמר תיב' לאמ' מיות' הוא דהא כתיב והגדת על כן אני אומר בעל המגיד הרגיש בקושיות ההם ומתוכם הבין פנימיות הענין שהתורה דברה כנגד ד' בנים אף שבאמת לא הוזכר בתורה לענין פסח רק ג' בנים כי מה העדות הכתוב בואתחנן קאי אכל התורה כמ"ש לעיל מכל מקו' נרמז גם כן הבן החכם לענין פסח וזה שעשה הקדמה לדבריו והודיעו מעלת התור' שהיא בתכלית השלימות וכמו שדרשו רז"ל כי לא דבר רק ואם הוא רק הוא מכם שנעלם ממנו אבל הנותן התורה הוא ברוך הוא יודע כי לא דבר רק הוא והתורה דוגמא להש"י הנותנה בענין זה וזה"ש ברוך המקום ברוך הוא הש"י נגלה ונסתר נגלה מצד פעולותיו אשר מצד פעולותיו בעולמו נקרא מקום כי הוא מקומו של עול' · ונסתר מצד מהותו שאף מלאכי השרת שואלין איה מקום כבודו ואינו נודע אלא לעצמו וזה ברוך הוא · ולעומת זה נתן התורה נגלה ונסתר נגד הנגלה לנו ולבנינו ולכל ישראל אמר ברוך שנתן תורה לעמו ישראל ונגד דבר הרק ממנו ונודע לו אמר ברוך הוא · והקדים בעל המגיד הקדמה זו על מה שרוצה להוציא תעלומות מענין ד' בנים התחיל ואמר כנגד ארבעה בנים דברה תורה · ר"ל שהתורה מיירי שכל הבנים הם ביחד במסיבה אחת כי בהיות ישראל בארצם כחול אשר על שפת הים היו הרבה מנויי' על פסח א' למאות ואין ספק שבכל קיבוץ וקיבוץ היו מעורבים כל הבנים הללו · וזהו שאמר כנגד ארבעה בנים ר"ל כשהם כולם יושבים ממולו · ובהקדמה זו יעלה לנו תירוץ לקושיית הכתובים כאשר נבאר · אפילו כולנו חכמים כו' מצוה עליו לספר ביציאת מצרים · חכם מה הוא אומר דבריו הם בשאלה רצוני לומר לוקח הדברים הכתובים בואתחנן על כלל התורה והוא שואל אותם על ענין פסח מאחר שמוזכר שם גם כן ענין יציאת מצרים וכשהחכם שואל שאלה זו בודאי אין כונתו כפשוטן של דברים בואתחנן שהוא על כלל התורה · דאם כן היה קשה למה דוקא עתה בפסח שואל אלא דבריו הם מושאלין משם ומדבר בלשון הפסוק וכונתו על ענין אחר הנוגע דוקא בפסח והוא זה · כי הוא מקשה עדות וחקים ומשפטים הנאמרים בפסח סתרי אהדדי · וזה כי עדות נקראים המצות שאנו עושין זכר לדבר כמו מרור זכר לוימררו את חייהם · מצה על שם שלא הספיק כו' · וכן הרבה מצות כיוצא בהם והם עדות על מה שעבר מה שהיה · ותמצא ענין עדות בפסח כי פסח יי' על בתי בני ישראל · ואז מקשה אם כן מה זה חקים שכתוב אצל פסח זאת חקת הפסח שהרי אלו תרתי סתרי אהדדי · דאם הוא עדות כמצא נודע טעם הדבר וחק נקרא מה שהוא גזירת מלך ולא נודע הטעם · וכן תימא חק האמור כאן אין פירושו כמו מצות שהם חקים רק ר"ל שהוא חק לבל העולם לא לישראל לבד קשה דסותר לזה אם כן למה נקרא הפסח משפט כמו שנא'

אשכנז

רָשָׁע מַה הוּא אוֹמֵר מָה הָעֲבֹדָה הַזֹּאת לָכֶם לָכֶם וְלֹא לוֹ וּלְפִי שֶׁהוֹצִיא אֶת עַצְמוֹ מִן הַכְּלָל כָּפַר בָּעִקָּר וְאַף אַתָּה הַקְהֵה אֶת שִׁנָּיו וֶאֱמוֹר לוֹ בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה יְיָ לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם לִי וְלֹא לוֹ אִלּוּ הָיָה שָׁם לֹא הָיָה נִגְאָל תָּם מַה הוּא אוֹמֵר מַה זֹּאת וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ יְיָ מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים וּשְׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ לִשְׁאוֹל אַתְּ פְּתַח לוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה יְיָ לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם:

## יכול

כְּכָל הַקְּהוּיוֹ וּמִשְׁפָּטָיו. כְּמִלְּתָא דְּהַכְמָה מִקְּצָה מַמָּה נִפְתָּר אַם פִּירוּשׁ חַק הוּא בְּגִירְסַת חַכְמֵי סוּתָר לְזֶה עֵדוּת. וְאִם כֵּן חַק הוּא חַק לְכָל הָעוֹלָם לְזֶה סוּתָר מִשְׁפָּט. וּבְאֹתָה הַתְּשׁוּבָה אֵין מַכְשִׁירִין לְחֵר הַפֶּסַח לְהַקְטִין. וּבְפֶרֶק עַרְבֵי פְּסָחִים לְהַקְטִין מִלְּחֵר לְהַגְדִּיל כִּי דִּבְרֵי הַיְחִיד עַל הַצִּבּוּר יֵלְכוּ לְהַכְשִׁיר הַפֶּסַח בְּמֵצֵי מְקוּמוֹת. וְעַיֵּן זֶה יְהִיֶה תְּשׁוּבָה לְמַה שֶׁהִקְשִׁיתָ לְחַד מִקְּצֵי יוֹם טוֹב שֶׁחִין לוֹ טַעַם כִּי הַסְּגִירָה אֵינָהּ לְהַקְדִּיךְ לְחֵרֵךְ וְלֹךְ מְצִיאַת לְגִירְסַת לְהַגִּיל

## והגדה

עִם הַהֵלֵל. לְפֶסַח הוּא מִכָּן רָשָׁע וְלִטּוּן שְׁחִלַּת הַחֹכֶם הוּא מוּסְחָל מֵהַהִיא דְּאִיתְּמַר ע"כ לֹא הִזְכִּירָה הַתּוֹרָה כָּאן בְּפֶסַח בְּהַלֵּל. בֵּן חָכָם וְזֶה שֶׁ"מ לֹא אָתָה אוֹמֵר לוֹ כְּהִלְכוֹת הַפֶּסַח. כְּלוֹמַר לְעִנְיַן פֶּסַח לֹא חִין מַכְשִׁירִין. אֲבָל לְעִנְיַן הַהֵלֵל גּוּפוֹ עַל כָּל הַתּוֹרָה הַתְּשׁוּבָה הִיא כְּהַתּוּבָה בְּוֹתְּחִלָּה. וְהִנֵּה מִתְּחִלָּה דִּבֵּר הַחֹכֶם כִּי הוּא דְּרֵהֵם הַמְּדַבְּרִים וְחַחַר כָּךְ הָרָשָׁע. וְהָרָשָׁע קוֹפֵץ בְּהַפְקִירוּתוֹ וְחוֹמֵר אַם אֲמִינוּ לְחֹכֶם כְּתִיב בְּכִיבּוּס לְמַטֵּה רְגָלִים כִּי רְמִיזָה תּוֹרָה בְּכָאן. כְּשֵׁידַע הָרָשָׁע לֹז יִהְיוּ הַמְּדַבְּרִים בְּכִיבּוּס לְמַטֵּה רְגָלִים כִּי גַּם הַחֹכֶם דִּבֵּר וְכְתִיב אַם וְחָמַרְתָּם זֹאת פֶּסַח הוּא לְךָ חֹבֶר פֶּסַח יֵחָמֵר נֶגֶד כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּנִגְעֵי חֹת מַכּוֹת וְחֹת בְּחִינוּ הַיְלִיל וְלֹא חָמַר חֲלֵיהֶן רַק הַמְּשִׁיב לְחֹכֶם הִיא קְרֵי וְחֹת הַמְּסוּבָּל. וְזֶה יִהְיֶה תְּשׁוּבָה לְשְׁחִלַּת הַחֹכֶם וְקְרִיוֹת שִׁנִּיִם לְרָשָׁע הַתְּשׁוּבָה לְחֹכֶם הִיא קְרֵי וְחֹת בְּחִינוּ הַיְלִיל שֶׁפֶּסַח מְצִיאַת לְגִירְסַת. וְע"כ הוּא חֹק וְזֶהוּ חֵין מַכְשִׁירִין כו' כמ"ש לְעֵיל קְרִיוֹת שִׁנִּים לְרָשָׁע. וְחֹת בְּחִינוּ הַיְלִיל וְלֹא חֲלֵיהֶן חֹמֵר וְכֵן חֲלוּ הִיא שֶׁם לֹא הִיא נִגְאָל:

## ורחיב

וּמִיד וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר וְגוֹ' זֶהוּ שֶׁחִינוֹ יוֹדֵעַ לְשְׁחוֹל לְהַסְתַּפֵּק בּוֹ חוֹלִי חִינוֹ שׁוֹחֵל לְסִיבַּת כִּי לֹא לְהַכְּפִיל לִיהּ בְּמַמָּה ע"כ חִינוֹ מְצִיאַת לְיַפּוֹת וְלִיתֵּן לוֹ הוּא מִכַּח הַסְּרוּטוֹ ע"כ בְּחֹה הַמְּקוֹה חֹת פְּתַח לוֹ חוֹלִי יִפְתַּח פִּיו וְיִהְיֶה מוּכָן עַל הָרִאשׁוֹן ע"כ מְחוּיָב חֹתָה לְפַתּוֹת וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ הַפּוֹךְ פָּנִיךְ חֵלָיו לְחֹמֵר ר"ל כִּי בְּחֹה רְמִיזָה לְרָשָׁע בְּזֶה הַלָּשׁוֹן בְּיַעֲבוּר זֶה עָשָׂה ס' לִי וְלֹא לוֹ כו' וְזֶהוּ שֶׁפֵּרֵשׁ"י ס' כִּי רְמִיזָה בְּכָאן לְגַן רָשָׁע ע"כ בְּחֹה הַלָּשׁוֹן הִיא נִגְאָל בְּלָשׁוֹן נִסְתָּר כִּי הוּא הַמְדַבֵּר עִם עַצְמוֹ יוֹדֵעַ מִשְׁנֶה

בול מראש חדש. תלמוד לומר ביום ההוא. אי ביום
ההוא יכול מבעוד יום. תלמוד לומר בעבור זה.
בעבור זה לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה ומרור
מונחים לפניך:

מתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו. ועכשיו קרבנו
המקום לעבודתו. שנאמר ויאמר יהושע אל כל
העם כה אמר יי אלהי ישראל בעבר הנהר ישבו אבותיכם
מעולם תרח אבי אברהם ואבי נחור ויעבדו אלהים אחרים:
ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר ואולך אותו
בכל ארץ כנען. וארבה את זרעו ואתן לו את
יצחק. ואתן ליצחק את יעקב ואת עשו. ואתן לעשו את
הר שעיר לרשת אותו ויעקב ובניו ירדו מצרימה:
ברוך שומר הבטחתו לישראל. ברוך הוא שהקדוש
ברוך הוא חשב את הקץ לעשות כמה שאמר
לאברהם

שאמר כן לרמות ולא דיבר עם הדשא כלום רק מה שאמר בתוך הקבל המסורין זמן פסח
הוא לה'. ונמצה כלעיל לפי אמר לה' אלא הקדמה כוסף על מה שיאמר לו אחר כך בהגדת
ההוא יגיד לפחות לפי מביא בעבור זה בקיצור כי מן בעבור זה הוא נוסח שיאמר
בסתירו יודע לפחות:

יכול מראש חדש תלמוד לומר ביום ההוא יכול מבע"י. ת"ל בעבור
זה בעבור זה לא אמרתי אלא בשעת שמצה ומרור מונחים לפניך העולם
מקיים לא לכתוב רק בעבור זה ודרשה לתרץ ערכה לתרץ תיבת לאמר המיותר
שמחוסר מחשבה והגדת לא"פ בפתחתי לעיל בענין ד' בני' לפי שמתורץ מכל מקום
יש לתת ולומים ולפי לאמת והענין מבעוד יום היינו ערב פסח היה עסק גדול בקרבן
פסח לחשיבה בלילה כיוצרהל בתוך ובהרבה עוסקים ואין מבחינים והכן מתמיה ושואל לאביו
ואמרו לפני מי שאמרו בתורה עוסקים אין מבחין להם להשיב לבנו על כן נכון על כן אמרה תור'
שיגיד לבנו ביום ההוא כלומר מבעוד יום כשתלך יום זה תגיד לו את זמן לו הענין
שיגיד לבנו כשהיו מוכנים לפניו מצה ומרור ואין כאן פנים מהעסקים לכי תומר לך כל
כך הענייניים לפי מגמיני קרבן פסח:

שומר הבטחתו לישראל כו'. קשה למה נקרא מיוחד הרי שייך בקרא ועבדו,

לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בִּבְרִית בֵּין הַבְּתָרִים׃ שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יָדֹעַ תֵּדַע כִּי גֵר יִהְיֶה זַרְעֲךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וַעֲבָדוּם וְעִנּוּ אוֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וְגַם אֶת הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָּן אָנֹכִי וְאַחֲרֵי כֵן יֵצְאוּ בִּרְכוּשׁ גָּדוֹל׃

צריך להגביה הכוס ולכסות הפת כ"כ האר"י ז"ל

וְהִיא שֶׁעָמְדָה לַאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ׃ שֶׁלֹּא אֶחָד בִּלְבַד עָמַד עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵינוּ׃ אֶלָּא שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר עוֹמְדִים עָלֵינוּ

ועכו"ז אותם דזה לשון הבטחה לטובה ויש לתרץ מתוך הסכה הזו"ה כי בטוח הוא שמחת הרעה קדו' לו כי אז נזכר זהו טעם הכילת מרור על שם ויתרעו עי"ל לאברהם לדעיכורהה בהבטחה שלו שעבד ירעו כמ"ש להלן בה הכה בן משך בתי יורש אותי מה אמר הק"בה לו ירשך זה כי אם יצא ממעיך כלומר זה שעבד לך ירשך לך יתקיים ההבטחה שעבד לאחר יצא ממעיך וכך היה כי עבדים היינו לפרעה במצרים ועבדום הבטחה טובה: תשב"ת תקן לעשו' כמו שאמר לאברהם שבשבי בו' כפ"ק בשבת ח"ר תמת בר גוריון אמר רב לעול' לא יסנה אדם בנו בין הבניים שבשבי בבל מקבל ג' סלעים מילת שמתן יעקב ליוסף יותר משאר בניו מתקנאו בו אחיו ונתגלגל הדבר וירדו אבותיו למצרים וז"ל תוספו' ותע"ג דכללו הכי נגזר לפתיב ועבדום ועכו אותם שמת לא היה נגזר עליהם עיכוו כ"כ הלח ע"י זה שהרי ל' מלות שכה מחק קודש משמולל יפחק שלשים שכה עכ"ל הרב הגדול רש"ל ז"ל בחכמת שלמה ואריך בתוספות וגרס שהרי ת' שכה התחילו משמולל יפחק ועליון הין הדבר מוכן מיטב שיטב בשבי לפרש וה"ק שהרי חזינן דמיקל בכל לד ע"כ לא היה נגזר עליהם עיכוו כל כך ודוחק הניח לי הגרון מקום להתגדר בדבריו דהרי התוספ'ים להם קושיא בפשוטים ממה בפסד לא היתה הגזירה ת"ל סניט מבריח בין הבתרים למה אמר ל' מלות שכה ולא אמר ל' לכלום הבשורה רק חסד משמולל יפחק דהוי גרים וזו ספיר שלומר ת' שכה אחמם קשה בחיד הפסוק ומוסב בני ישראל וגומר ת"ל שכה ע"כ ס"ל להתוספות דלולי הגזירה היתה ת' שכה מבריח בין הבתרי' רק יפחק ת"כ חטאו ביוסף ומכח גילגל יוסף נגזר עיכוו ביותר להיינו שלשים שכה ביותר׃ כי כן מלידת יוסף עד עמדו לפני פרעה וזו"ע אמר שלא יהיו הל' שכה במכון ת' ותתקיים הגזירה רק ת' יתחילו משמולל יפחק וע"ז אמר המגיד ברוך הוא ר"ל היודע העתידות הכל לפני והרשות בתוכה והכה כתיב יהוה ולא לא היה עניין יוסף היה מתחיל ת' שכה מן תדע להיינו הבשורה וזהו הכפל יהוה תדע ועתה שחירא עניין יוסף מתחיל ת' שכה מן גר יהיה זרעך וזה"ש המגיד מצד לעשות כמ"ש לעשה למשתמע כה וכה׃

והיא שעמדה כו' קשה לעיל מזה מדבר הכל ממצרים ועתה מדבר מכל דור ודור מעומדים לכלותינו׃ עוד קשה לפ"ז ולמד מו' זה היה קודם מצרים ע"ק שכבל דור

עֲלֵינוּ לְכַלּוֹתֵינוּ. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַצִּילֵנוּ מִיָּדָם:

יעמיר הכוס ויגלה הפת

אָא וְלָמָּה מָה בְּקֹשׁ לָבָן הָאֲרַמִּי לַעֲשׂוֹת לְיַעֲקֹב אָבִינוּ. שֶׁפַּרְעֹה לֹא גָזַר אֶלָּא עַל הַזְּכָרִים. וְלָבָן בִּקֵּשׁ לַעֲקוֹר אֶת הַכֹּל. שֶׁנֶּאֱמַר אֲרַמִּי אֹבֵד אָבִי וַיֵּרֶד מִצְרַיְמָה וַיָּגָר שָׁם בִּמְתֵי מְעָט. וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל עָצוּם וָרָב:



לור והור עומדים כו' והק"ה מצילנו כו' מה מעליותא לן נכתב לן ה' ולאו' לן יעמד עלינו ואו לן בגלך הגלה במס' סוטה דרים רב עוירא בזכות נשים צדקניות נגאלו ישראל מהמצרים בשעה שהלכו לשאוב מים הק"ה בא מזמין להם לנשים קטנים כבדיקן ק' מהו עניך התעשה הגדול הזה כבר גילו רז"ל ענין סירה חדשה בלשון נקיבה הם הגאולות שעתידין לעתיד סיר חדש בלשון זכר. והוא סוד לור היער והור המוזר כי לור היער סוד עולם הזכר והור החוזר סוד הנקיבה והוא סוד קיבוט הנקיבה בחרחה כי החרחה הלטוסה כתיב בה לור החמה הז לור הסוד החוזר כחרחה לעין וסוד הנקיבה העליונה היא רחם של ס' רבוע נשמו' של ישראל. הפרים והדגים ויהגו לרוב. כי נשמות הקדושות בשורש גלגולים רבים הם במקום טהרה כדגים וזהו סוד לח שכל לגי הים יפקד להם ואותם בחשבון בדיקי, וכל זה רמז בזהו הנשים הצדקניות שרצו להעמיד ס' רבוע נשמות שהי לשבר לקבלת התורה זולתן שכן בתורה ס' רבוע אותיות שורש לס' רבוע נשמות וזה מוליכות דגים ורוחין במרחה לעומה כי זאת הגאולה' היית' סירה חדשה ובמרחות האחרו' ע"י המרחות העמידו בחות ס' רבוע להמשיך שורש ס' רבוע הנשמות שברחו לים הנעלוכה ולעתיד יהיה סיר חדש מעולם הזכר כי בפלה בחולת ישראל זולת תוסיף לים היה לחיינו שהיה תלך לבית בעלה. ללך בעלה יקום ויקימכה והוא ילך שיה כמ"ש קומי לורי כי בח לורך וכבוד ה' עליך זרח וזהו לור ישראל ומזה יח בחרו דברי העניה שאחר בריך שומר הבטחתו לישראל וקבה ליה מה זה שמירם מאחר שהזדרכו ונשתעבדו בחחבו בגלות ע"ז אחיבך והיה שעמדה כלומר הנקיבה של מעלה עמדה והית' הגאולה שלה לור החוזר ע"ז כלה היתה גאולה בפחיית ואחת היה הסיבה שבכל לור ולור עומדים עלינו מכל מקום הק"ה מילנו מידם לחמם בגאולה העתידה לח תוסיף היה לקו' רק יחיד יקום כמ"ש עתה הקום יאמר יהו"ה על זה רמז פרעה לח בזר חלח על הזכרים שאחר זה הרחסם שעתידין לח ים לור היער עולם הזכר: צא ולמד מה בקש לבן הוא

וַיֵּרֶד מִצְרַיְמָה. אָנוּס עַל פִּי הַדִּבּוּר. וַיָּגָר שָׁם. מַלְמֵד שֶׁלֹּא יָרַד יַעֲקֹב אָבִינוּ לְהִשְׁתַּקֵּעַ בְּמִצְרַיִם אֶלָּא לָגוּר שָׁם. שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאמְרוּ אֶל פַּרְעֹה לָגוּר בָּאָרֶץ בָּאנוּ כִּי אֵין מִרְעֶה לַצֹּאן אֲשֶׁר לַעֲבָדֶיךָ כִּי כָבֵד הָרָעָב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן. וְעַתָּה יֵשְׁבוּ נָא עֲבָדֶיךָ בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן:

בִּמְתֵי מְעָט. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר. בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ יָרְדוּ אֲבוֹתֶיךָ מִצְרַיְמָה. וְעַתָּה שָׂמְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֹב: וַיְהִי שָׁם לְגוֹי. מְלַמֵּד שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְצֻיָּנִים שָׁם. גָּדוֹל וְעָצוּם כָּמָה שֶׁנֶּאֱמַר. וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעַצְמוּ בִּמְאֹד מְאֹד וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אוֹתָם:

וָרָב. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר. רְבָבָה כְּצֶמַח הַשָּׂדֶה נְתַתִּיךְ. וַתִּרְבִּי וַתִּגְדְּלִי וַתָּבֹאִי בַּעֲדִי עֲדָיִים שָׁדַיִם נָכֹנוּ וּשְׂעָרֵךְ צִמֵּחַ וְאַתְּ עֵרֹם וְעֶרְיָה:



למעלה יתורים ולו לחיזוק גדולם:

**ויֵרֶד** מצרימה אנוס ע"פ הדבור. **ויגר** שם מלמד שלא ירד להשתקע כי כתיב ויאמרו אל פרעה לגור בארץ באנו כי אין מרעה לצאן אשר לעבדיך כי כבד הרעב בארץ כנען ועתה ישבו נא עבדיך בארץ גושן. ואם תאמר והלא כתיב ויגר שם בישוב גמור ויתיישבו שם ע"כ לא פיקל במחשבתו לירד שם להשתקע דל"כ היכי אמרינן ח"ו משוקעים בעכין שם שכתבתי בכמה מקומות בענין חסרון מראית ברגע ולולי היה עומד ברגע היו ח"ו משוקעים ע"כ לא פיקל יעקב במחשבתו להשתקע וזהו ועתה ישבו נא בארץ גושן כי הארץ הזאת קלת קדושה היה כמו שמפורש במזמור בקו' הלא"ר ז"ל בגם לשרש פרשה תחיך דומיה כשלקחה וידון כדין מזיק לשלם במיטב שאין פרשה תחיך כאן אלא כלו' תחיך דומיה לך כמו שתתה משתרר גם שם קך. ורי מקנא על שלי כלומר שמקנא שהוא שלי בעצם דהיינו מזל שלה שהיה עובדיהם יכניעוהו: **ויהי** שם לגוי גדול כו'. הכי גרסינן ותיבת גדול לכאן ולאחריו גוי גדול מפיינין כמו שתרגי"ל מעול"ל פסקם יעויב' מאכות יכו' הנה עמרם גדול הדור היה כו' גדול ועלוס כולל הריבוי בכמות. ורבוי באיכות. לסוגים גבוריס. ורב כמו שנאמר כו' כלומר לא זו שלא פסקם יעיב' בשלוס שהיה לילו בשלימות לשלימות ה'אתו לא כמו"ש בית לבן ובשבתי בשלום שהיה בשלימות ערוס ועריס אלא הרחסון לולא כמו שאמר יתירו לך לשלום וזהו שעדיי עדיים רק שאנחנו ערוס ועריס אלא שהמת קמחם היה ערוס כמו שהתרגמתי במקום אחר:

וַיֵּרֵעוּ אֹתָנוּ הַמִּצְרִים וַיְעַנּוּנוּ וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה:
וַיֵּרֵעוּ אֹתָנוּ הַמִּצְרִים. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר הָבָה נִתְחַכְּמָה
לוֹ פֶּן יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי תִקְרֶאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסַף גַּם הוּא עַל
שׂוֹנְאֵנוּ וְנִלְחַם בָּנוּ וְעָלָה מִן הָאָרֶץ:
וַיְעַנּוּנוּ כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר. וַיָּשִׂימוּ עָלָיו שָׂרֵי מִסִּים לְמַעַן עַנֹּתוֹ
בְּסִבְלֹתָם וַיִּבֶן עָרֵי מִסְכְּנוֹת לְפַרְעֹה אֶת פִּתוֹם וְאֶת
רַעַמְסֵס: וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר וַיַּעֲבִידוּ
מִצְרַיִם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ:
וַנִּצְעַק אֶל יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. וַיִּשְׁמַע יְיָ אֶת קוֹלֵנוּ. וַיַּרְא
אֶת עָנְיֵנוּ וְאֶת עֲמָלֵנוּ וְאֶת לַחֲצֵנוּ: וַנִּצְעַק אֶל יְיָ
אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם וַיָּמָת
מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיֵּאָנְחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבֹדָה וַיִּזְעָקוּ וַתַּעַל
שַׁוְעָתָם אֶל הָאֱלֹהִים מִן הָעֲבֹדָה: וַיִּשְׁמַע יְיָ אֶת קוֹלֵנוּ.
כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת
בריתו

וירעו אותנו. ק"ל להמניד וירעו לנו הל"ל. תלה הכי הוה עשה אותנו רעים והתאים וכל מועל מועה היפך מעם כבון וחכם וזהו הדבה נתחכמ' לו. וגם ההכתוב מגמת לגל לדברים גופניים כמ"ש כי בתחבולות תעשה מלחמה. ומ"ש ועלה מן הארץ הוא כמו שכתוב למעלה לענין החכמה ורב כעמת הדבה וכו'. והוא ועלה מן הארץ למעלת הדבה. למען עמותו בסבלותם עיכוי לתשמיש שלא יפלו הולד מזרע זהו נגד ויקצו מפני בני ישראל. ובמדרש כי קשה הוא מחדש בהצחת פסוק על פסוק. תלה ק"ל להמניד סיבוי לשון הבעבוע כמו ויבעבע רוחי. ומלת ויקצו הוא מלשון קוצים ודרדרים. ומלת מפני בני ישראל הוא מלשון מפני חרב. ע"ק וידע אלהים פשיט. מאי קמ"ל ושמעתי מפרשים להעניין הזה כשמלך מת עמו כל הגדולים ומסתלקין עליו ומי שהיו עושה כן הוא מוגם בכבוד המלכות ומתחילין לבזות זה את זה. ויש מפרשים ובזכון וישראל גם כן מעקו לכל מעקתם היתה מקוה ויחכמו ישראל מן העבודה וכל העולם היו סוברים שהם מועקים כמעקת

בְּרִיתוֹ אֶת אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב: וַיִּרְא אֶת עָנְיֵנוּ
זוֹ פְּרִישׁוּת דֶּרֶךְ אֶרֶץ. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיֵּדַע אֱלֹהִים: וְאֶת עָמָלֵנוּ. אֵלּוּ הַבָּנִים כְּמָה
שֶׁנֶּאֱמַר כָּל הַבֵּן הַיִּלּוֹד הַיְאֹרָה תַּשְׁלִיכֻהוּ וְכָל הַבַּת תְּחַיּוּן:
וְאֶת לַחֲצֵנוּ. זֶה הַדְּחָק כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר וְגַם רָאִיתִי אֶת הַלַּחַץ
אֲשֶׁר מִצְרַיִם לוֹחֲצִים אוֹתָם:

וַיּוֹצִיאֵנוּ יְיָ מִמִּצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה וּבְמוֹרָא גָּדֹל
וּבְאֹתוֹת וּבְמֹפְתִים: וַיּוֹצִיאֵנוּ יְיָ מִמִּצְרַיִם. לֹא עַל
יְדֵי מַלְאָךְ. וְלֹא עַל יְדֵי שָׂרָף. וְלֹא עַל יְדֵי שָׁלִיחַ. אֶלָּא
הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בִּכְבוֹדוֹ וּבְעַצְמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְעָבַרְתִּי בְאֶרֶץ
מִצְרַיִם בַּלַּיְלָה הַזֶּה. וְהִכֵּיתִי כָל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאָדָם
וְעַד בְּהֵמָה וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי יְיָ:
וְעָבַרְתִּי בְאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּלַּיְלָה הַזֶּה. אֲנִי וְלֹא מַלְאָךְ.
וְהִכֵּיתִי כָל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. אֲנִי וְלֹא שָׂרָף.
וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי יְיָ. אֲנִי הוּא. וְלֹא
הַשָּׁלִיחַ. אֲנִי יְיָ. אֲנִי הוּא וְלֹא אַחֵר:



שאר עבדי המלך על פעירת המלך. אבל וידע אלהים הוא יתברך פירוש המחשבות הפנימיות שהם מעוקרן להם"ו ומתפללין על פרות העבודה. ובזולתי פעקה בלי ייסור מוכח שפתיו ליכה תפלה אלא ולבו עובדו הכי הוה הם דברו בפעקתם אלהי אברהם יצחק ויעקב. וכוונתם היה לעורר זכות אבותם והשומעים היו מביני שהם לומרים כן לכבוד המלך כדרך שנוהגין להזכיר בשמת המתים שתהא נשמתם צרורה בצרור החיים עם נשמת אברהם יצחק ויעקב. וידע אלהים. אבל הוא יתברך עשה מפי עצמו ה' ואח"כ הוסיף יתברך בהתעוררות רחמים בזכות האבות ויזכור לת בריתו את אברהם כו' אחר כך וירא עינינו עוד הוסיף יתברך בהשגחה מפי התתונים כי לית לתהוי פרישת דרך ארץ אלא יבעול ויפנה ויהיו זכריס גם הולך מזורי זכו בגד הלילות וידע לשון ידיעה היא תמיד בזיווג: ואת עמלינו אלו הבנים. לאחז זו החמץ להגיליס וגם מבטל עסק הלימוד וכמ"ש רז"ל שמבטלת בעי עלותא:

בְּיָד חֲזָקָה׳ זוֹ הַדֶּבֶר׳ כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר הִנֵּה יַד יְיָ הוֹיָה בְּמִקְנְךָ
אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה בַּסּוּסִים בַּחֲמֹרִים בַּגְּמַלִּים בַּבָּקָר וּבַצֹּאן
דֶּבֶר כָּבֵד מְאֹד: וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה׳ זוֹ הַחֶרֶב כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר
וַחַרְבּוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ נְטוּיָה עַל יְרוּשָׁלָם: וּבְמוֹרָא גָּדוֹל׳ זוֹ
גִּלּוּי שְׁכִינָה כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר אוֹ הֲנִסָּה אֱלֹהִים לָבֹא לָקַחַת לוֹ
גּוֹי מִקֶּרֶב גּוֹי בְּמַסֹּת בְּאֹתוֹת וּבְמוֹפְתִים וּבְמִלְחָמָה וּבְיָד
חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה וּבְמוֹרָאִים גְּדוֹלִים כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם
יְיָ אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֶיךָ: וּבְאוֹתוֹת׳ זֶה הַמַּטֶּה כְּמָה
שֶׁנֶּאֱמַר וְאֶת הַמַּטֶּה הַזֶּה תִּקַּח בְּיָדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בּוֹ אֶת
הָאֹתוֹת: וּבְמוֹפְתִים׳ זֶה הַדָּם כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר וְנָתַתִּי מוֹפְתִים
בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ דָּם וָאֵשׁ וְתִמְרוֹת עָשָׁן:

## דבר

**ביד** חזקה כו' קסה מ"ש תציב דבר ודס יותר ממכות לחרות ' ע"ק מה שיטת יש
הכח לעניין מרבו שלופה בירושלי' וכן דס וחס ותמרות עשן שזכו לעתיד וברח'
ליה להרחות במכות החלו מכה יתירה שהיתה בס מה שלח היה נודע בפר והוה כי הכה'
היה בפרהסיות ובח לחרויי שלף בני חדס שנתערבו בתוכס שלט בהס הדבר וע"כ קרחה
ר' חזקה: **ובזרוע** נטויה זו החרב ליתר בג"ס בח לחרויי על מה שהיתה במדרש
להזכיר מלריים בכוריהס שהיתה מכת חרב גדול' במצרי' מבכוריה' כי בכוריהס כשמעו
ותו שם הכו בחבותם מכת חרב: **ובמורא** גדול זו גילוי שכינה כי הק"בה בעלמו
הכה על בכור והמורח היה כי מדת הדין קטרג גס כן על ישראל ואמר אשר עשה ה' וגו'
לעיניכם כלומר ולח כמ"ש בלוט לל תניח לחריך כי די לך בהגלת עלמך ואיכך כלחי
נחלות לחרים בלקי'לחבל בכחן לעיניך: ובאותות זה המטה ר"ל לחותות שנעשות במטה
עשו ובח לחרויי לכו חיכוח מה שלח מבואר לעיל בהדיח בתורה והוח זה שהיו שתי
אותות במטה כס בתוך כס כמ"ש רש"י בפסוק ויבלע מטה חהרן חת מטותם ומילחת
שהיה בס שרח וכתב לה בכחן: **ובמופתים** זה הדם כמ"ש ג"ס ומרחה חיכוח
שלח היה דס במקרה רק המיס נעשו דס נעשה כאן דס שבח מהמיחות וזה"ש
ודח ועוד היה חיכוח בס בתוך בס שהיה תמרות עשן שחין כן בטבע הדם וזה היה
שחין שמן עד שחעלה תמרתו כמוזכר במסכת חולין כידוע:

יבוי אברהם הגי' מיחתי מחלוקי מהגחון מהור"ר יחזיה כג"ל ז"ל הגחון מהור"ר
מיחפטי כג"ל ז"ל ובמופתים זה הדם כמה שלחיר ונחתי מופתים בשחים ובחרן דס ומח
כיון' חיצחה י' מקשה חס היחת הדם מכל' המופתים מין לומר ע"ל מופתים פרטי מופתים
חשכנו

יקח מעט מן הכוס באצבע כשיאמר דם ואש ותמרות

דָּבָר אַחֵר בְּיָד חֲזָקָה שְׁתַּיִם · וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה שְׁתַּיִם · וּבְמוֹרָא
גָּדוֹל שְׁתַּיִם · וּבְאוֹתוֹת שְׁתַּיִם · וּבְמוֹפְתִים שְׁתַּיִם ·
אֵלּוּ עֶשֶׂר מַכּוֹת שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרִיִּים
בְּמִצְרַיִם · וְאֵלּוּ הֵן · דָּם · צְפַרְדֵּעַ · כִּנִּים · עָרוֹב · דֶּבֶר ·
שְׁחִין · בָּרָד · אַרְבֶּה · חוֹשֶׁךְ · מַכּוֹת בְּכוֹרוֹת ·

רַבִּי יְהוּדָה הָיָה נוֹתֵן בָּהֶם סִימָנִים · דְּצַ"ךְ · עֲדַ"שׁ · בְּאַחַ"ב ·
רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר מִנַּיִן אַתָּה אוֹמֵר שֶׁלָּקוּ הַמִּצְרִיִּים
בְּמִצְרַיִם עֶשֶׂר מַכּוֹת · וְעַל הַיָּם לָקוּ חֲמִשִּׁים מַכּוֹת ·
בְּמִצְרַיִם מַה הוּא אוֹמֵר · וַיֹּאמְרוּ הַחַרְטֻמִּים אֶל פַּרְעֹה אֶצְבַּע
אֱלֹהִים הִיא · וְעַל הַיָּם מַה הוּא אוֹמֵר · וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת
הַיָּד הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ בְּמִצְרַיִם וַיִּירְאוּ הָעָם אֶת יְיָ
וַיַּאֲמִינוּ בַּיְיָ וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ ·

כמה

ע"ק (מוי ברעגניר) ותמרות עשן יעיין בישעיה י"ט ירמיה · ובתר ס"ו ל"ו נספרו בקהלה כל"ו · ולפי
מהתיחס בלשונו כי מתחלתי כתוב כם' תורת השולה קף פ"ב בפירושו שיחיים ליעורות כתב לות שהחתחון הפשיטה
מים לדם הוא נמצין מכל הטבע כי הדם בא מתחיילות שהוא מם ולא מים הוא קר ולא וע"ש וכו' ועוד לפי שכתוב
בשור י"ד סי' ע"ו בשם הרש"ש בא בעיון לפי עפר ופתן כלי תחת הלני כו' שלין דרך הדם להיעלות עשן כו' ע"ש וזה
היה כוכת האומיל להקשיל בם בתון בם ומוסיפים וה הדם מכת דם ולא שלש בת אין לנו שם ולא וזה קר ולא ·

ועוד כם נת ותמרות עשן ולפי דרך דם להיעלות עשן ושפתים יפיה ·

דבר אחר אלו י' תיבות מורות על כל י' מכות ואלו לא קבה מילי וק"ל ואלו"ב מתחיל
בבא קמא אלו הן עשר הן מכות וכו' ר' יהודה היה נותן בהם סימנים כו' רבא
המיפרש"מ תועלת יש בנתינת הסימני וגרסי לומר כי גם ישראל היו נתונין בדין ומעורבת
על המכות היה ראוי לחול גם כן על ישראל ח"ו רק הק"ב ברחמיו ובחסדיו נתן פרוה
וכופר ונתפרך לענין אחר · כמו שנתפרך דם אחר רחה פרעה ואחר ראו כי רעה נגד
פניכם ונתפרך לדם מילה כן כולם ועל זה נתן סימנים סימן ראשון לפ"ך מכה הראשונה
מזה הסימן דם ונתפרך לדם מילה כמ"ש · סי' כב' על"ם מכה הראשונה מזה הסימן
ערוב נתקיים בחשלם בעניין אחר כמ"ש כן תרבה עליך חית השדה · סימן הג' בחל"ב
מכה הראשונה מזה הסימן ברד נתקיים ביחוי שמואל הלה קליר חעיס כו' ובפ' ר' להורות
לנו כמו שמלינו בהדיח רחעית הסימנים שנתקיימו בישראל במדת הדין הרפה לחיות
קדות על מדה"ד הקשה · כן מסתמת כולם · עוד לוסיף ת"ל נוסף חבן יקרה בזה העניין
נחנב יהיה מחורן סימנים לשון רבים בכה נודע שחלילות הוה שלש על שלש ומלכות היה
העשירי ·

כַּמָּה לָקוּ בְּאֶצְבַּע עֶשֶׂר מַכּוֹת׃ אֱמוֹר מֵעַתָּה בְּמִצְרַיִם
לָקוּ עֶשֶׂר מַכּוֹת וְעַל הַיָּם לָקוּ חֲמִשִּׁים מַכּוֹת׃
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מִנַּיִן שֶׁכָּל מַכָּה וּמַכָּה שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ
בָּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרִיִּים בְּמִצְרַיִם הָיְתָה שֶׁל אַרְבַּע
מַכּוֹת׃ שֶׁנֶּאֱמַר יְשַׁלַּח בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ עֶבְרָה וָזַעַם וְצָרָה
מִשְׁלַחַת מַלְאֲכֵי רָעִים׃ עֶבְרָה אַחַת׃ וָזַעַם שְׁתַּיִם׃ וְצָרָה
שָׁלֹשׁ׃ מִשְׁלַחַת מַלְאֲכֵי רָעִים אַרְבַּע׃ אֱמוֹר מֵעַתָּה בְּמִצְרַיִם
לָקוּ אַרְבָּעִים מַכּוֹת׃ וְעַל הַיָּם לָקוּ מָאתַיִם מַכּוֹת׃

רבי

התשעה, ומהם נמצאו עשרה מכות ועוד מקדיש מה שמבואר בזוהר ותקונים והוסף בפרקים בשער הכוונות בענין חג"ס שור"ק חיר"ק שבאותו הרמוז על התפלת והג' הקדו' מוריס על מלכות סיס לג' מקומות בענין יחודה עם התפארת חולם היו' יסיבתה הרחמים למעלה סוד עטרת תפארת מעלה וזהו בסהיו עולה גב' רחמונות וזהו מקומה הרחמנן שוד ביום עשות ה' חלציס ארץ ושמים הקדיש ארץ לעמיס · מקומה הסני היה שר אור הלבנה כאור החמה שניהם סוס ואז עליהם בשלשה החמעיס סוד שור"ק · שהחמה השליטי בסהיו למטה תחת ו'וע"ז נאמר לדכה תחת רגליו ואז נשרדה והוא בסוד שור"ק ויתרון בן אז מקומה גב' אחרונים ולמטה וע"ז רמוז בשם מגילה אמ' רבי ראשון ראשון ל' ברי זה מסוכם שכן לשכה ג' ג' שלין וכתבו אב"ג כו' אמצעי שקרא ל' ברי זה מסוכם שכן בר מערבי כו' אחרון שקרא אחרא מסוכם מעלין בקודש כו' תרומת הלשכה ויתרומת המעלה שממנו כל הקרבנות והקטורת ומרחה ג' מקומות המלכות מלמעלה ג' ס' היה יומתי תמתי למעלה ברוס המעלה ג' רומז על מקומה הסני ג' רומז על השליטית ואז הסדר ד ג א חמצעי שקרא ל' ה' ז' מסוכם וליף ממורה כי אז מחל מפי המורה מיריס סוס ואין זה מעלה ברוס מעלה הרחמונה כי לבעמים ג ד ג חמרון שקרא ל' מעלין בקודש כי מתחיל מלמעה ג ד ג והנה כסיסרחל יבוא ממעריס ג ג ד ואז הסימן ג ד ג וכבר כתבתי עשר מכות נפלו במצרים ג ד ג ואז הסימן ג ד ג וכבר כתבתי עשר מכות נפלו במצרים

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר מִנַּיִן שֶׁכָּל מַכָּה וּמַכָּה שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ
בָּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרִיִּים בְּמִצְרַיִם הָיְתָה שֶׁל חָמֵשׁ
מַכּוֹת. שֶׁנֶּאֱמַר יְשַׁלַּח בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ. עֶבְרָה. וָזַעַם.
וָצָרָה. מִשְׁלַחַת מַלְאֲכֵי רָעִים. אַפּוֹ אַחַת. עֶבְרָה שְׁתַּיִם.
וָזַעַם שָׁלֹשׁ. וָצָרָה אַרְבַּע. מִשְׁלַחַת מַלְאֲכֵי רָעִים חָמֵשׁ.
אֱמוֹר מֵעַתָּה בְּמִצְרַיִם לָקוּ חֲמִשִּׁים מַכּוֹת וְעַל הַיָּם לָקוּ
חֲמִשִּׁים וּמָאתַיִם מַכּוֹת:

בַּמָּה מַעֲלוֹת טוֹבוֹת לַמָּקוֹם עָלֵינוּ. אִלּוּ הוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם
דַּיֵּינוּ:
וְלֹא עָשָׂה בָהֶם שְׁפָטִים
דַּיֵּינוּ:
אִלּוּ עָשָׂה בָהֶם שְׁפָטִים. וְלֹא עָשָׂה בֵאלֹהֵיהֶם
דַּיֵּינוּ:
אִלּוּ עָשָׂה בֵאלֹהֵיהֶם. וְלֹא הָרַג אֶת בְּכוֹרֵיהֶם
דַּיֵּינוּ:
אִלּוּ הָרַג אֶת בְּכוֹרֵיהֶם. וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת מָמוֹנָם
אִלּוּ

לגנבע כלול מעשרה הרי יד היינו כ' לפל לינך מ"ט. הגלגלגעי בס'קול בוכים כתב רמז בפסוק שלח ב"ם ביד תשלח שילחה ב"ח לי"ד ויגרפם וחז הם חותיות תלב"ע בכוונ'חות ע' ד"ן למצרים כמ"ם וגם אפר יעבודו דן מכתי וחותיות ת' רומז למחות שהי"ה ידו"ד סמהם הספעת רמחים ליסרגל וגרחה ע"כ פסח מצרים נאמר בא' לחדם ומקחו בפסוק זהו ח"י ועוד אני אומר רמז ח"י בכל לחיך קול דמ"י מרע"ה הגואל הוא גלגול הכל מכתי ח"י רמז על מ"ם וכגלגו בפסח ודמי מילה דמי בני' ד"ן וכבר כת בו קלת מפרשי'ן ר"י ורוש שלח רומז לי' מכות ד' מכה רחשונה ג' נגע היה מכה האחרונה מכת בכורות ר"י ורוש (נסדן כ"ח בי"ד ניתחלה י"ד דהיינו י' מכות כל אחד על ד' מכות וזהו יהיה דן מצרים (נסדן הוח חותיות ד' כ"ר"ן ד חרבע פעמים כ' והם מחתים) ור' עקיבא דורש אמת כמו שאמרנו רק אני מוסיף ד' לכל מכה זולת שורש המכה עליה וחז נעשה דן בהיינו י' מכות שבמצרים ח"י בדן: אחר שדבר מפס תלגו"ת ידבר מפס ידו"ה ובמ"ם ערוך ח"י ורמיה ח"י תלעזר מיים שחרב ב"ה דיו לעולם שיחתם בב' חותיות שבאמר כל הבמה תהלל י"ה ע"כ מזכיר לחל"ך ע' מעלות שהם נגד פס י"ה ונקרחי'מעלות על פס ט"ו שיר המעלות שאחר דוד בשכרה הסיתין עיין בתם' סוכה פרק החליל וגם כלן תקיד ט"ו על בניו בית הבחירה: למקו עלינו הנה התשועות והגאולות בסיכול הס מגיעים לו יתברך כי שכיפה בגבורות וחע"פי שהס למקום מכל מקום עלינו לפצח ליתן הודיה כמ"ש לה' הישועה ושל

כל זאת על עמך ברכתך סלה ובכר הזמר לשבח למעלה:

במה מעלות כו' דיינו כו'. רבים מקשים על הסדר דבמה מעלות. ע"ק טובה כפולה

ומכופלת

אלו נתן לנו את ממונם ולא קרע לנו את הים דיינו :
אלו קרע לנו את הים ולא העבירנו בתוכו בחרבה דיינו :
אלו העבירנו בתוכו בחרבה ולא שקע צרינו בתוכו דיינו :
אלו שקע צרינו ברתוכו ולא ספק צרכנו במדבר
ארבעים שנה דיינו :
אלו ספק צרכנו במדבר ארבעים שנה ולא האכילנו
את המן דיינו :
אלו האכילנו את המן ולא נתן לנו את השבת דיינו :
אלו נתן לנו את השבת ולא קרבנו לפני הר סיני דיינו :
אלו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו :
אלו נתן לנו את התורה ולא הכניסנו לארץ ישראל דיינו :
אלו הכניסנו לארץ ישראל ולא בנה לנו את בית
הבחירה דיינו :

על אחת כמה וכמה טובה כפולה ומכפלת למקום עלינו :
שהוציאנו ממצרים ועשה בהם שפטים ועשה
באלהיהם

מתחלת ליתן כפולה לבד ואם תאמר מכופלת שגם הפניה אחר כך מכופלת הם כך ניחא יותר דהרי הולכי׳ עד ע״ו ע״ק על כמה דיינו שתאמר והם לא היה די זולת אם נאמר בלתו הכי דהיינו שתאמר חלו לא נתן לנו את ממונם והק״ב כפר הפניה את הראשונים לחבירו ילמד ברוכים גדול וכן חלו לא קרע לנו את הים ממילא היו נטבעו׳ ומה זה עשה ב״ב הטובה הפניה על כל זה חזר ונתן בהדיה הטובה הפניה וכן כולם והא לך ענין אחר במה שהוציאנו ממצרים שתאמר מה שהיה בידיהם כמ״ש מה זאת עשינו כי שלחנו את מעבדינו על כל זאת עשה בהם שפטים בעגל גם עוקצים וע״כ לח בכעשה בהם בחים ביום נקרע והוחם כחם של מעל על כל זאת עשה בא׳ היה בהדיה ואז נתבטל כוחם ויהיו הורוד הסר שהוא בכור מרכבת המשנה . על כל זה הכה בהדיה בכוריהם והוא הפניה בכורים לגמרי ואז היו ישראל בכוריים לקחו ירושה בכפלים ע״הז וע״הב ונתקיים בהם גדול על כל זה בהדיה נתן לנו מזונם ואז היו מעשירים ועל זה קרא לנו היש ולא תאמר מוסף תועלת כי להכלה היה די שיניח את מצרים וגם לא היה קיצור דרך כי הם הכנו דק בקצת ולא הרויחו ממומה כי בדרך שהכניסו יצאו עיין גם זבח פסח . ולא

בֵּאלֹהֵיהֶם. וְהָרֹג אֶת בְּכוֹרֵיהֶם. וְנָתַן לָנוּ אֶת מָמוֹנָם. וְקָרַע
לָנוּ אֶת הַיָּם. וְהֶעֱבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בֶּחָרָבָה. וְשִׁקַּע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ.
וְסִפֵּק צָרְכֵּנוּ בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה. וְהֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמָּן.
וְנָתַן לָנוּ אֶת הַשַּׁבָּת. וְקֵרְבָנוּ לִפְנֵי הַר סִינַי. וְנָתַן לָנוּ אֶת
הַתּוֹרָה. וְהִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וּבָנָה לָנוּ אֶת בֵּית
הַבְּחִירָה. לְכַפֵּר עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ:

רַבָּן גַּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר כָּל שֶׁלֹּא אָמַר שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים אֵלּוּ
בְּפֶסַח לֹא יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ. וְאֵלּוּ הֵן פֶּסַח מַצָּה וּמָרוֹר:
פֶּסַח שֶׁהָיוּ אֲבוֹתֵינוּ אוֹכְלִין בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם. עַל
שׁוּם מַה. עַל שׁוּם שֶׁפָּסַח הַמָּקוֹם עַל בָּתֵּי אֲבוֹתֵינוּ

במצרים

היה להם תועלת רק בזמן היה להיותנו חבים טובות ומרגליות שמלפנים שם. ומסף על
זה העבירם בתרבה לפי מולפין יותר חבים טובות ממקום רפש ושיט ומסף על זה
מיקע לרינו כדי שיפלוט היה אותם והיו סוסים מעוטרים וזה היתה בזמן שבית היה ולא
לרוב הממון שלקחו ישראל היה די להם לסיפוק ולפ כשהיו במקום לפ זרע היו יכולין
לעשות ולהביא ממקום אחר ועל כל זה ספק מרכבו ולפ להרחותינו מיבה יתירה השבחתו
הפרטית למה לפן. ולפ להטעימנו מעין עולם הבא כלומר במחניבה שחקים שפו שוחקין
מן לכלוקים לעתיד לבא. למה לשבת לחיתה בפ"ק דשבת מתנה טובה בשבת הוא מפני לחול.
והוליעם. ולפ לקדם לחותנו בקדושת שבת מחלית זוהמת הנחש הוא מפני לחוסיף
למה קרבנו להר סיני שהרי"ל ישראל שעמדו על הר סיני פסקו זוהמתן. ולפ כדי להוסיף
בהו השבח מדוע נתן לנו התורה פניה בפניה ולפ על ידי החמעטני מפה רבינו ע"ה נבל
ולפ כשבילו ורחיה לת מוריך ואמר רבי הוא דהמימה דרחיתי ר' מחיר מלחורי ואלו רחיתי
כשניו מכיחה טפי לפ כן מדוע לריך לחורית לחרל ישראל דמחכים. לנלה מורה כל
הדבריות ביותר כי לרץ ישראל שלמטה מכוון נגד שלמעלה והוסיף קדושה על קדושה
בבנין בית המקדש. וזהו שאמר על לחת כמה וכמה טובה כפולה כל לחת כפולה כל
טובה היתה כפליס והרבה היו בזה וזהו ומכופלת:

פסח שהיו לבותינו חוכלים ע"ם מה כו' הנה רלוני להגיד תיוב רמזים בפסח כדי
שתהיה הזכירה במקום העשיה והנה קלת רמזי' לקחתים מקונטרסים דהר"י
ז"ל עם תוספות מופך וספיר מעלי לין רלוני בחיבור הזה לגלות סודותיו מלחר שהרמזים
הם עמוקים וכסתרים היכם נודעים לרבים. לך לרמוז כיל ה' טובה עלי רמזים
נגלים ומובנים והם הם ג"כ פנימים הלו והלו דברי חלהים חיים. מלאתי בקונטרס
הנ"ל ז' ל עניין פסח ויליחת מלרים הלו ידעת כי הרחמונים סלקו לת הסכינה על ריקע

בְּמִצְרָיִם׃ שֶׁנֶּאֱמַר וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח פֶּסַח הוּא לַיי אֲשֶׁר פָּסַח עַל
בָּתֵּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנָגְפּוֹ אֶת מִצְרַיִם וְאֶת בָּתֵּינוּ הִצִּיל
וַיִּקֹּד הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ׃

אותו

ג׳ מחמת עומתיהם וחמכם ישראל שבחותו דור שהיו בגלות מצריים הוא סוד אותן כילופו׳
של קרני שהוציא לדם הרשעון בחותן ק״ל שניים והם סוד דור המבול שהיו גם הם
מחתיתים את זרעם על הארץ להיות בחיים מעורב ההוא עד שכימותו וזהו סוד וירף ה׳
כי רבה רעה האדם בארץ פי׳ רעות האדם ממש כי סוד הקרני נקרא רעה והמוציא
נקרא רע כמו שדרשו בזוהר על לא יגורך רע נמ״ל כי דור המבול הם רעות אדם הרשעון
ממש וזהו ג״כ לחמה את האדם כו׳ ולח״כ נתגלגלו בדור הפלגה ועליהם כתיב לרעות
את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם ממש בנו לאדם קדמאה עצמו שהיו בניו ממש
רק שהיו מכל הקרני מדוכרת לחודא ולא מן המוקבא ג״כ והם הם עצמם חטאו ג״כ ולח״כ
הוצרכו לתקן כי כבר הודעתיך כי כולם נשמות קדושות ועלומות רק שחחיזת החיצונים
הם המקלקלים אותם ולחר שיצרפו ויזדככו יהיו נשמות קדושות לחר תוס מהם
חלק מומחתם וכבר ידעת כי מדרבה הין החיצונים מוחזים רק בנשמות היותר קדושות
ולחתם כל הנשמות הם בחו׳ מן החסדים והגבורות לחר הם מסוד הלעת לחר הם הוא
מלאות הזיווג בסוד ידע האדם את חשתו ולכן נקרא דעת כי משם הטיפה של הזיווג
נמשכת ומה גם כי כל הדור הזה הוא דורו של משה כנודע והכ׳משה הוא מבחינת הדעת
מחחיתר חלניו וגם כל הדור ההוא הוא מבחינת הדעת גם כן רק שנמשכו של הקליפות
ולחתם גלות מצריים כל עניינו לא היה רק לנרף נשמות הטם ולכן בחו בחותו השעבוד
הגדול ויתברו את חייהם בעבודה קשה בחומר ובלבנים כנגד הלבנים והחומר שהיו
עושין דור הפלגה והבן זה עכ״ל רש״י פר׳ נח הביאו דרש ר׳ מתיא בן חרש מתבוססת
בחשך כנגד זכותו דם פסח ודם מילה כי אלו הנשני דברים הם ממש תיקון גלגול לדם כי
הדם הרשעון חטא בגוף ונפש חטא בגוף הפרי שחכל למטה וחטא בנפש בחשבה למעלה
בחשבו׳ בסוד ה׳ וזה גורם מיתה לגוף ונפש לגוף כמשמעו ולנפש לף שלין שייך
מיתה לנפש כי הגוף מת בעלם ואי בחקרה והנשמה חיה בעל׳ ומתה בחקרה מ״מ כוונת׳
הדברים הללו שהוא מי הנפש כל זמן שהדם חי כמ״ש כי לף ירחיקי האדם ואי ולנו
הוא האדם היה חי לעולם בגוף ונפש מלד הדבקות ועתה עוונותיו הם המבדילים
בין הגוף לגוף מיתה ממש ולף בחייהם חיותו יש מיתת הנפש כלומר ביטול הדביקות
שהיה בעשה עבור מלד הזוהמת שנטילה שחתו והוא מסך מבדיל׳ וכבר כתבתי
בחחר כי לח״ם מספר קטן על חמ״ת ורמז לחד מילקו לף מלחתי כלומר מן חות
ה׳ לף למלף מעבר לחד רק מעבר מ״ת הוא ל״ם וכבר הלרכתי בהקדמת תולדות
עניין ברנן מפריד לילוף שמלד לידת הקשה של נחש הוא שטן הופרד הלל״ף מן לדם
ונשאר עבור לם ומת׳ לם שפך מלד מיתת הגוף והחמת נעלרת בעד דביקות הנשמה
הוא עבור והוא מיתת׳ דכשהגוף חי הנשמה מתה וכשהגוף מת הנשמה חיה׳ לף יש
לזה בפני המים לכך כתיב בפל׳ דמיך חי בדמיך חיי והם לם מילה ודם קרבן׳

אוחז המצה ומראה אותה לסובין

מַצָּה זוֹ שֶׁאָנוּ אוֹכְלִין עַל שׁוּם וּמָה. עַל שׁוּם שֶׁלֹּא הִסְפִּיק
בְּצֵקָם שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ לְהַחֲמִיץ עַד שֶׁנִּגְלָה עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ
מַלְכֵי

אם מילה הוה תיקון לזוהמת של כתף שברמה גוף עכור וזהו סיבת הקרי שהוא קרי רשיון
ומדין ק"ל סניס ועל זה רמזו רז"ל על "הר" מוסך בערלה היה והתיקון לזה הם חתן
ברית קודש הם הקרבן אלם כי יקריב. אלם נאמר ועל ידי קרבן וסודו אלם מתקרב
לה' והעונות המבדילים בינו לבין קונו נתבטלו וזהו הוה קרוב לה' מלא נשתנו ועל עפר
סניס אלו חוזרין מיי הגוף והיי הנשמה וחוזרת ח' לאלם ונעשה אלם וחוזרת ח' למת ונעשה
חמת והיה למתמת של הנשמה החתום בחותם למת וזהו בדמייך חיי. והנה בשפלת מצה
להק"ב הם מה שמו ח"ל הק"ב הם הוי"ה אשר הוי"ה והח"ב גילה לו הם הוי"ה זה שמי וגו'
והנה ידו"ד ופ' להיות עולים כמנין חיים ומסוד להיות עמהם בגלות כמלך גלות ישראל
במצרים ותקונם וגאולת' כיוצ' לחורי של להי"ה דהיינו ח' ה' הוי"ה עולה ל"ס
רומז לתיקון הם הנשאר מן אלם בחטאו מצריך זכות חח"כ כקסוב י' פעמים הוי"ה עולה
רל"ו כמנין רל"ו סניס סהיו ישראל בגלות מצרים. וכבר זכרתי למעלה זכות הגלות של
מצרים היה של טיפות הקרי של אלם והולידת זרע נקרוץ רע כמבואר לעיל והיו ע"ה
בעיני ה' כן תמלא מילוי דמילוי חותיות של להי"ה עולה רע כזה לל"ף ה"ה יו"ד ה"ה
פילוח"ן"ך חותיו' כזה לל"ף למ"ד פ"ה ה"ה לל"ף יו"ד ו"ו ו"ו לל"ת ה"ה לל"ף עולים כ"ו
וי' פעמים כ"ז עולים רע ורע גרס רל"ו וחח"כ בח התיקון הם המילה נגד קלקול כי
וכן הם פסח נגד מספר הגדול סהוה מת מן מתת. וזהו עניין רמז כי רעה נגד פיכום כי
ריחה פרעה הם והק"ב היקיר לאלם מילה כי הותחלה המיל' עתה בעת קרבן פסח לתיקון
של רעה ועניין הטל' שפתחנו לפסח טלה בניסן הם ועתה לודיע עניין קרבן לאה בקרבן
קרבן הנה הקרבן הראשון בעקדת ישראל היה קרבן פסח. ופסח סהיו אוכלין על שום מה
על שום שפסח הק"ב על בתי אבותינו במצרים שנא' וכו'. דע כי אין לך אלם בישראל
שאין לו זכיות וחובות והן מעורבים. זה עשה היום זכיות וחח"כ חובות ולא מלבד
חוזר הרבה פעמים וכשהוא מתחרט ומתוודה ומביא קרבן. מה עושה הק"ב מלבד
מזכות לזכות. וזהו סוד במצרים מנגלה הק"ב בכבודו ובעצמו לכבוד ישראל. וכתיב
ועברתי בארץ מצרים דרך העבר' ולא שום התלבטות כמו סהוה בעת הזה שאתה לבד
קדושתו בהשתלשלות מפני חטאינו אבל במצרים היה דרך העברה ולא קבוע ועמד
גמל וכביכול פסח מהירות מדת ישראל לבית ישראל ועבר על בית המצריים מהירות
סהיה מפסיק בין בית ישראל לבית ישראל. וכן עשה בעניין זכיות וחובות של אלם שאתה
לבלב מזכות לזכות ולעבור מהירות על החוב שמפסיק כדי שיתקרבו זכיות אחד לאחד
בחופן שהזכיות כעניין חוט עב הקושר את נשמת אלם למעלה חוט שלם בלי הפסק על
שמקושר למעלה והרי הוא קרבן לה'. ראשי פרקים קבלתי מקונטרס 'האלי' והוספתי לקח:

מצה זו שאנו אוכלין על שום מה על שום שלא הספיק בצקת של אבותינו להחמיץ
כאשר ביארתי זה בכמה מקומות שהעניין החפצון היה הגלה גדולה ליישראל אשר
נפתקנו

מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּגְאָלָם: שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאפוּ אֶת
חַבַּצֵּק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֻגוֹת מַצּוֹת כִּי לֹא חָמֵץ כִּי
גֹרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָכְלוּ לְהִתְמַהְמֵהַּ וְגַם צֵדָה לֹא עָשׂוּ לָהֶם:

אוחז המרור ומראה אותו למסובין

מָרוֹר זֶה שֶׁאֲנוּ אוֹכְלִין עַל שׁוּם מַה: עַל שׁוּם שֶׁמֵּרְרוּ
הַמִּצְרִיִּים אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם שֶׁנֶּאֱמַר וַיְמָרְרוּ
אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבִלְבֵנִים וּבְכָל עֲבֹדָת
בַּשָּׂדֶה אֶת כָּל עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ:

בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חַיָּב אָדָם לִרְאוֹת אֶת עַצְמוֹ: כְּאִלּוּ הוּא
יָצָא מִמִּצְרַיִם שֶׁנֶּאֱמַר וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא
לֵאמֹר בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה יְיָ לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם:

לֹא אֶת אֲבוֹתֵינוּ בִּלְבַד גָּאַל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: אֶלָּא אַף
אוֹתָנוּ גָּאַל עִמָּהֶם: שֶׁנֶּאֱמַר וְאוֹתָנוּ הוֹצִיא מִשָּׁם לְמַעַן
הָבִיא אוֹתָנוּ לָתֵת לָנוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבוֹתֵינוּ:

## לפיכך

המקומו בקליפות דמ"ט פנים טמא וחלו לא הוליח הק"ב ברגע זו ממש לא היו נשקעים
במצרים יותר ולא יעלו חס ושלום: והרי אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים: ע"כ מיבז
נשיך הק"ב שלא יחזירנו לגמרי:

זה שאנו אוכלין על שום מה ומ': רצה לומר המרור זה שהוא מלשון מן המובחר
כדכתיב הזורת הנקרת חסד למה הוא מלשון מן המובחר יותר משאר מיני
תרור המוזכרי' שם בתפלה ע"פי שאין בו מרירות כל כך כמו באינך: תמר על שם
שמרוב את מייסם לקדי' מה שמלאתי בשם הזוהר יהי שם ה' מבורך מ"ב ר"ך שם של מ"ב
תיבות מברחשית הוא מלת הדין ומתחלה עלה במחשבה לברוא במלת הדין וחס"כ שתפו
עם מלת הרחמים וזהו עניין כל התחלות קמו' ולדיקים תחלתן יסורין וסופן שלוה
לרשעים להיפך מקדימין ברכה לקללה וזה רמז ויהפך לבב פרע' שמתחלה שעבדם בפה
ולבסוף בעול קשה: ויערמל היו רחוין מתחלה בקשה ובסוף רך: וזה"ש את כל
עבודתם אשר ר"ל בסוף על מה שעבר ברחמנות שעיעבד בפה רך הוסיף וימררו
אותם בקשה: על כן עקר המלות בחזרת הנקרת חסד כי שם רחמנא עלן כי הגבנת
נשיך עמנו בהיפך מה שנוהג עם הרשעים רק מתחיל מייסר וימררו וחס"כ החירו:
דור ודור כו' עצמו יצא והטעם כמ"ל כי חלו לא הוליח הק"ב את תבותיו

יכסה את הפת ומגביה את הכוס בידו ומתחיל בקול רם ואומר:

לְפִיכָךְ אֲנַחְנוּ חַיָּבִים לְהוֹדוֹת. לְהַלֵּל. לְשַׁבֵּחַ. לְפָאֵר. לְרוֹמֵם. לְהַדֵּר. לְבָרֵךְ. לְעַלֵּה. וּלְקַלֵּס. לְמִי שֶׁעָשָׂה לַאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ אֶת כָּל הַנִּסִּים הָאֵלּוּ. הוֹצִיאָנוּ מֵעַבְדוּת לְחֵרוּת. מִיָּגוֹן לְשִׂמְחָה. וּמֵאֵבֶל לְיוֹם טוֹב. וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹר גָּדוֹל. וּמִשִּׁעְבּוּד לִגְאֻלָּה. וְנֹאמַר לְפָנָיו

שִׁירָה חֲדָשָׁה הַלְלוּיָהּ:

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ עַבְדֵי יְיָ הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ: יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ מְהֻלָּל שֵׁם יְיָ: רָם עַל כָּל גּוֹיִם יְיָ עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: מִי כַּיְיָ אֱלֹהֵינוּ הַמַּגְבִּיהִי לָשָׁבֶת: הַמַּשְׁפִּילִי לִרְאוֹת בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ: מְקִימִי מֵעָפָר דָּל מֵאַשְׁפֹּת יָרִים אֶבְיוֹן: לְהוֹשִׁיבִי עִם נְדִיבִים עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ: מוֹשִׁיבִי עֲקֶרֶת הַבַּיִת אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה הַלְלוּיָהּ:

## בציאת

נזהרת הרגע שהזכיר כריגס כל הדורות היו מצטערים:

**לפיכך** לכאורה היה לו לומר הודות וק' דבפ' הרואה אומרו ר' קריכין להודות למה אומר כאן ליכתוב לקריכין ומפ ליכתוב לקריכין הלא ל"ק כאן מהבבא כאן מיירי מפ מדבר ע"ד שמתוך שלא לשמה בא לשמה והלו הדברים שאומ' אפ פם מהבגו של עולם צריכין לירד ליס ונפ שאר הדברים שכיתי ע"כ צריכין להודות לקריכין בפס מיירי ויהרע שלא יזקו ויהיו ניסולין וכאן אומר קריכין בלי פום תקות צורך ותשב ז' שבתים נגד ז' רקיעים שבידך הם"י מערכת השמים בשביל יפרחל אמ"כ חומרים בפירוש אלי הלל לפני הסעודה ואלי הלל לאחר הסעודה והסכמתי שלא להפסיק באמצע קצת מענין ע"כ אכתוב הפירוש אחר אלי ה' במזמורי הלל ואלפרפס ביחד ואכתוב קצת מענין הסעודה הקדושה שבאמצע הלל:

**יחשוב** שהסעודה היא כמו סעודה רוחנית כעין מטעמי יצחק ורבקה שתשתתף לויתן על כן יפצ הוא ובני ביתו כאוכל לפני המלך ויבנו בקדושה ובטהרה לא ישמע קולם בחוץ שיהא בתילה בעולם בלתי לה' לבדו בסיפור יציאת מצרים ויתחזק כי התורה נחלקת לד' חלקים כמוזכר בזוהר בפרש' בהעלותך והעתקתיו במקום אחר ויהיו לכוונת גופא שפס סיפורין לתורייתא וגופי ההלכות הכוונים בתורת הלל לעמוד ללמוד

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לֹעֵז: הָיְתָה
יְהוּדָה לְקָדְשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מַמְשְׁלוֹתָיו: הַיָּם רָאָה וַיָּנֹס
הַיַּרְדֵּן יִסֹּב לְאָחוֹר: הֶהָרִים רָקְדוּ כְאֵילִים גְּבָעוֹת כִּבְנֵי צֹאן:
מַה לְּךָ הַיָּם כִּי תָנוּס הַיַּרְדֵּן תִּסֹּב לְאָחוֹר: הֶהָרִים תִּרְקְדוּ
כְאֵלִים גְּבָעוֹת כִּבְנֵי צֹאן: מִלִּפְנֵי אָדוֹן חוּלִי אָרֶץ מִלִּפְנֵי
אֱלוֹהַּ יַעֲקֹב: הַהֹפְכִי הַצּוּר אֲגַם מָיִם חַלָּמִישׁ לְמַעְיְנוֹ מָיִם:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר גְּאָלָנוּ וְגָאַל אֶת
אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם וְהִגִּיעָנוּ הַלַּיְלָה הַזֶּה לֶאֱכֹל בּוֹ
מַצָּה וּמָרוֹר: כֵּן יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַגִּיעֵנוּ לְמוֹעֲדִים
וְלִרְגָלִים אֲחֵרִים הַבָּאִים לִקְרָאתֵנוּ לְשָׁלוֹם שְׂמֵחִים בְּבִנְיַן

עִירֶךָ

עִירֶךָ וְשָׁשִׂים בַּעֲבוֹדָתֶךָ (וּבְחִידּוּשׁ בֵּית מִקְדָּשֶׁךָ) וְשָׁם נֹאכַל
מִן הַזְּבָחִים וּמִן הַפְּסָחִים אֲשֶׁר יַגִּיעַ דָּמָם עַל קִיר מִזְבַּחֲךָ
לָרָצוֹן וְנוֹדֶה לְךָ שִׁיר חָדָשׁ עַל גְּאֻלָּתֵנוּ וְעַל פְּרוּת נַפְשֵׁנוּ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

דמ טריגק מן גלייכט מול וועט דימ העגט מול זמן דימ ברכה

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדָיִם:

ויקח מצה העליונה ויברך עליה

דער כאך נעמ דימ מיבערשטי מצה מול זמן דימ ברכה מול עט ניט

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמּוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ:

ויאחז מצה האמצעית הפרוסה למול ברעך מיין כזית מוב מול נעמ דימ המוצי אלזה דימ
פוירטן די גוויימ גנכי אלות ליגט מול זמן די ברכה מול עט מול גיב דיינק ג׳יינר מך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מַצָּה:

על הק״בה הרי לך מחשבות קדושות דרך כלל וברוך תוכן לאדם לעשת יהיה כל אחד ואחד
מאיך יתפשט כל ניצון וניצון לכתה עמיניס ויפה בעתו הכל סוד גאולת מצרים:
מצה ז״ל תולעת יעקב לוקח מצה שלימה ותחלי׳ שהיה בין שתי השלימות ומניח
הפרוסה בתוך השלימות ומברך המוציא על הפרוס׳שהיה רמז על כתפת ישרש
הנקרעת לחם עוני וחו״כ מברך על אכילת מצה על השלימה שהיה רמז על חם הבניס.
מצה מסומרת סוד הביכה ואחר כך לוקח מן המרור וטובל בחרוסת שהיה רמז לעיני היונ
שהוא במעלת ים כנלה (מלכות) שהיו ישראל טבועים בו ועלו ממס שנאמר ויעלני
מבור שאון מעיט היון. ואחר כך לוקח המצה ג׳ ובוצע ממנה וכורכה עם המרור ואוכלן
בנת אחת זכר למקדש כהלל הזקן שהיה עורך פסח מצה ומרור ואוכל. וכוונת הקדוש
רשב״י ע״ה לרמוז שהמצה העליונה כנרמה בחסד ולו נגלגו ישראל עכ״ל. ומ״ש לברך
המוציא על הפרוסה ולאכילת מצה על השלימה זהו כדעתו. אבל לדעת התו׳הוא להיפך
וזו הסוכה כמ״ש בהגהת ספר המוסר וז״ל יקח מצה שלימה והפרוסה שבקערה ויברך
על השלימה המוציא לפי שמצה שלימה רומז לעולם הבא כיצה שהיא שלימה בכל השלימות
והוא עולם השלם והוא מוציא לחם מן הארץ שהיא חכמה לחמו יברך על הפרוסה שהיא מלכות עם
לחם עוני על אכילת מצה ויאכלם שניהם ביחד כדי לכלול המצה פרוסה שהיא מלכות עם
הביכה

בביצה וכורכן בזה ואוכלן בבעם אחת כדי לחבר המלכות עם הבנים שמחה ע"כ. וכבר
נתבארו בחלק רביעי מצוה שיחזו בסתיהן בשלימה ופרוסה בשעה שמברך הברכה ויאכל מכל
אי כזית בסתיהן:

**ואפיקומן** הנאכל באחרונה צורכי מורה על עה"ב והוא מורה על מצה שמורה צורתי
הוא סוד על יין המשומר ונאכל על השובע מי שבבע אמרו' כמ"ש לחי בצדק
לחזק פניך לשבעה בהקיץ תמונתך. ועתה נבאר בעזרת השם יתברך ביותר ענין מרור:

**מרור** בגי' מות שהם הדינים הקשים וצריך ללועסם בל"ב שיניי שהם נגד ל"ב
בתיבות חכמה ובלועסן ימתיק המרירות שבהן ולכן בלע מרור לא יצא על
פי שנאכל וימתיקנו כן מצאתי בקונטרס האחר' ז"ל. ונודע כי החכמה מקור החיות
שהיא החכמה תחיה בעליה ואת אמת מתהפך לחי סוד לדיקים במיתתן קרוין חיים. וז"ל
תולעת יעקב תטה שהוא המרור לל הכינוי ותרגם חותית (ר"ל ד' לותיות ידו"ד רומזים
על הרחמים והכינוי שהוא אלה"י רומז על הדין. ונגד זה נקרא מרור רומז על הדין
ונקרא חסח רומז על הרחמים) ונקרא מרור שנאמר קרחן לי מרה שנתרחקה מן הדעת
ונפלה בגלות עם בניה וכשמזכירה נקרא חסח ותרגו"ל בפ' ערבי פסחים מאי חסח דחסח
דחמתך עלן ורחמיך ומדרשו על ר' נחוניה בן הקנה מאי תודיע תרחם כד"ת ויודע
לחשים מאי וידע מטל למלך שהיה לו לחשה נחה והעמיד ממנה בנים חביבים וגדלם
שנאים ובנה חסח חזקה חסח עליהם אמרה להם בני למה אתם עושים כך שתביבי שוכת
אתכם ואותי עד שנכנסו וחזרו לעשות רצון אביהם שהכעס כבתחלה וזכר חסח הם"ד
וירח וידע וכתיב בקרב בנים תודיע עכ"ל:

**ברוך** אתה ה' אלהינו מלך העולם על אכילת מרור יקח כזית ויסקענה כולה בחרוסת
ולא ישבנה בתוכה שלא יתבטל טעם מרור ומרי' לנער החרוסו' מעלין ואוכלה
עם הסיבה ולא כקנת חבבי' שטובלין המרור בחרוסת ואוכלין עמהם החרוסת ואיסור
יש בדבר. ומשבירך על אכילת מצה לא יסיח בדבר שאין מפרכי סעודה עד שיאכל
החרוסה. אם אין לו ירקות לטיבול רשאון לא מרור יברך עליו בטיבול ראשון פרי
האדמה ועל אכילת מרור וטיבול האמי יטבלנו בחרוסת ויאכלנה בלא ברכה. חולה
שאין יכול לאכול כזית מצה מותר לו לפרות במים ולא ביין והמרור במים חמין לחלוש
כחי שלא יגע. אכל חי כזית ואכל חי כזית ולא שהה בין זה לזה כדי אכילת פרס יצא
לא יאכל כזית אחת לוקין אותה לשניה דאלו הכי פורסין אותה. לא יאכל ולא ישתה יותר
מדאי כדי שלא יאכל לשלשה גסה או יסתבר ויבן מיד. אין אוכלין כלי בליל
פסח ואפילו בליל שני ואפילו בשגג ואח"כ מלאכה מותר. ודגיס כלאים מותר:

ואח"כ יקח לאטו"גא וישבול בחרוסת ויברך

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו
וצונו על אכילת מרור:

ואח"כ

ואח"כ יקח כוית מהמצוה הנ' וחזרת עמה ויאמר

לאחר גמר סעודה אוכל אפיקומן בהסיבה ויהר שיאכל ממנו כזית:

**כתב** לחן"ז בעל של"ה לה יסיח דעתו מהאפיקומן (בילה) עד אחר אכילו, לפיקומן כי לפילא מלה קלי נמי על לפיקומן. יזהר לאכול האפיקומן קודם חצות וגם הלל יקרא קודם חצות. אם אכח לאכול האפיקומן עד אחר חצות אז יאמר הב לן ונברך אוכל לפיקומן בלא ברכת המוציא. ואם לא נזכר עד אחר ברכת המזון אם נזכר קודם שבירך ברוך פרי הגפן יטול ידיו ויברך המוצ' ויאכל לפיקומן ויקנזר ויברך ברכו' המזון ויברך פרי הגפן ויסתה הכוס. ואם לא נזכר עד אחר פרי הגפן לא יאכל לפיקומן ויסמוך על מלה שאכל בתוך הסעודה שכולן שמורות משעת ליסה אבל במקום שנהגו לעשות שיאכל לאחת מלה משעת קנירה. לפילו לא נזכר עד אחר הלל יטול ידיו ויברך המוציא ויאכל לפיקומן ויחזו' ויברך על הכוס. אם נתבד ואכל כזית ת' ממלה שמורים אחרת: אחר לפיקומן אין לאכול כוס דבר ואל יאכלנו בשני מקומות. מי שיש בתוך הסעודה וקנץ אינו חוזר לאכול. בני חבורה שיש מקצתן בתוך הסעודה חוזרין והולכין מרדמו כולן ונעזרו לא יאכלו. נתכוונו כולם יאכלו ודוקא שיש אחר שהתחילו לאכול לפיקומן הוי הכי. אין נכון שילך אדם לבית אחר לקרא לזימון ורואי לבטל המנהג: דער ניך עט מול טרינק מול לאז דיר וואול זיין מול וועז אן מויך הערט מול בערך כעם דיינו המלבי אלזה דיינו מאכטר דער מועהל ליגט דיינו מפיקיומן הייסט מול בערך מיין טטיק הרוב מול עט מול ניב מלי דיינו מן טיט זיין מול דער ניך מיין טט הענט מול אמך קיין ברכה מול דער ניך טענק דמז בלמז זועדיר פון מיין דמז מיט דמט דריט אמולט מול בענט מויך דמט זעלבין בלמז:

# דיני ברכת המזון

**מברך** ברכת המזון ולא יסתה בין כוס שליני לרביעי היכא מכוס שליני יכול לסבות כמה פעמים חע"ג דהפסיק בסתיים. ויכול לקרא להלל אפילו לא אכל עמהם. קריך הכוס שפיסה והלחה חע"ם שהוח נקי וחף למי שאינו נוהג בכך הסנה. מהרש"ל לא היה לנסים וקטנים לומר הודו שהוח תחילת הפרק אבל בחנוכה לא הקילי. כוס רביעי מתחיל לא למו ואינו לומר יהללוך אלא לומר הלל הגדול ולא יאמר רבנו למיקים כי פסוק זה לא הוה מן המזמור ואח"כ לומר בשמת עד מעולם ועבד עליו אתה אל ואח"כ יאמר יהללוך עד מלך מהולל בתשבחות, וכתב מהרש"ל דיש לברך אחר כוס רביעי מיד אחר שיתבטא אבל קצת פוסקים כתבו דיש לברך אחר כי לו נהנה. יאמר אז

דוד מיסים ולח יסיים בו ויהי בחצי הלילה כן יאמר בלילה הראשון ובליל שני יאמר לומן רבורתך ולח יסיים ואומרתם זבח פסח מ"ח. לאחר ד' כוסות אסור לטעות יין אלא מים. ומי תפוחים או לאקרין אסור לטעות ומי זנגביל שקורין אינגבר ואפשר לח רחיתי לאסור וכתב בד"מ אפשר שלאקרין מותר לטעות: מהגין אלא לקרות ק"ש על המטה רק פ' שמע וגם ברכות המפיל יאמר: מי שאין לו מטה שמורה רק כזית מבדך על מלית מרור ואוכל וכשגומר סעודתו ממשה שניה שמורה מברך על אכילת מצה ואוכל אותו כזית ואינו טועם לאחריו. ומי שאין לו ב' לילות רק ג' מצות יברך ליל ח' המוליא ועל אכילת מצה וכן הכריכה מן מצה האחצעי הפרוסה וב' שלמות לליל ב'. הולה שאין יכול לאכול כי אם כזית מצה ומי שאין לו אלא כזי' מצה יאכל תבשילו אלא המוצי' ואחר סעודתו יברך המוצי' ועל אכילת מצה ואוכל כזית: אבל אם אין לו ג"כ יין א"ל כבר לקדש על המצה תחילה ואח"כ יאכל תבשילו: מ"מ מי שאין לו ב' לילות אלא ג' מצות בב' ל' אם יכול לשייר פרוסה קטנה ישייר ויניחנה בין ב' שלמות ואם אין מספיק לו בלילה הראשונה בא' יקח פרוסה מן השנייה ויגמא בליל ב' על אלח ואלגא. מותר לבקוד אתיכות אפיקומן שלמות בכותל אלא כיס מחמירין. מי שאין לו יין בליל פסח מקדש על המצה ומברך המוציא ואוכל ומניח ידיו עליו עד שגמר הקידוש ומברך על אכילת מצה ואוכל ואח"כ אוכל שאר ירקות ומסלק השלחן ואומר מה נשתנה וכל ההגדה עד גאל ישראל ומברך על המרור ואוכל ואח"כ כורך מצה ומרור ואוכל בלא ברכה. מי שאין לו זימון ילך ח' לפסח קודם אכילת אפיקומן ויאכל פס ויטרוף עמהם לזימון ויברך עד בורה לך ואח"כ ילך לביתו ויאכל אפיקומן ויברך בה"מ: גם אפשר לו לטרף לזימון כיון דהדר אכל פס אפיקומן ונגזלה מזו אפשר אף שאין אוכל ושותה פס מטרף לזימון אחייב כבר בזימון ואחזר לביתו ויאכל אפיקומן ויכול לטרף עוד לזימון בביתו: אחר שבועה שלא אוכל מצה אחם אסור אפילו בליל פסח וכופין אותו לסחול על שבועתו. שיעור כזית הוא כמלא ביצה ויאכלנה ביחד ולא מעט מעט ובירקות צריך למעך כל חלל האויר שבין ירק לירק שיעור הכזית בירקות עלמן ולא באויר שביניהם. יש לעשות ביום שני של פסח חיזה דבר לזכר סעודת אסתר שביום ההוא נתלה המן:

# סדר ברכת המזון

אם הם עשרה בני אדם שאכלו כאחד אומר המברך:

בָּרְכוּ אֱלֹהֵינוּ שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ ויעונין המסובין בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ וחוזר המברך ואומר בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ: אם הם שלשה שאכלו כאחת אומר המברך

בָּרְכוּ שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ: ויעונין בָּרוּךְ שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ: וחוזר ואומר בָּרוּךְ שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ: ואומר בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ:

ואם המסובין שנים או אחד פתחיל כאן

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם · הַזָּן אֶת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ
בְּטוּבוֹ בְּחֵן בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים הוּא נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר
כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ · וּבְטוּבוֹ הַגָּדוֹל תָּמִיד לֹא חָסַר לָנוּ · וְאַל
יֶחְסַר לָנוּ מָזוֹן לְעוֹלָם וָעֶד : בַּעֲבוּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל כִּי הוּא (אֵל)
זָן וּמְפַרְנֵס לַכֹּל · וּמֵטִיב לַכֹּל · וּמֵכִין מָזוֹן לְכָל בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר
בָּרָא · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ · הַזָּן אֶת הַכֹּל :

נוֹדֶה לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ אֶרֶץ חֶמְדָּה
טוֹבָה וּרְחָבָה וְעַל שֶׁהוֹצֵאתָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עֲבָדִים וְעַל בְּרִיתְךָ שֶׁחָתַמְתָּ
בְּבְשָׂרֵנוּ · וְעַל תּוֹרָתְךָ שֶׁלִּמַּדְתָּנוּ · וְעַל חֻקֶּיךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ
וְעַל חַיִּים חֵן וָחֶסֶד שֶׁחוֹנַנְתָּנוּ · וְעַל אֲכִילַת מָזוֹן שַׁאַתָּה זָן
וּמְפַרְנֵס אוֹתָנוּ תָּמִיד בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה :
ועל

## רמזים למצות דפסח

כבר כתבנו תכלית החכמת שמות הס"י ב"ה מלבד מה שיש בעצמיתן מהעדו"ת והמשפטי והמעשים אשר זכרה התורה בהם עוד יש בעניינים רמזים והערות לעניינים עליונים ומעשים יקרים מטבע המלאות והיסרת בני אדם להתנהג שלמות, לכן על כל מצות חג פסח החלה רחיתי לחקור עליה מה משוש עליונות המלאכה וכמ"ש היל לנקד עליהם דרך יקרים חמדי לחת וכאשר הם סוף כל האדם יהיה זכרונם בפוף ויקפידו על זחומר שנזכרים בדברים החלה כלם הוא סרחוי לבעלי השכל שיבלו ימיה' בטוב ויקפידו על זחמנם שלח להוציאו לבטלה חלח להשלים את נפשם · וכמ"ש במשבה יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה וכו' · וכדין שלח יהיה לחבירת זמנו מעכיבו על החכמה להעיר את האדם במשותיו על קוצר ימיו · וכמאמר רבי טרפון היום קצר והמלאכה מרובה · ולפקוח עיניו ברוח ה' את עולמות כמספר ז' הימים אשר בכם עשה את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש · כדי שהאדם יודע ויבכיל שימי מעותיו שבעים שנה ושלח יוכיח לחוקם לריק · וביום השביעי יכוח ויבשות בעולם הנשמות : ולהדריך לכל האדם בחמת עניני כשרלה הק"ב לזכות את ישרחל ולקנות, לעם סגולתו עשה בי"ט ומוה חות, על מלוחיו עורר' על עניו בריותיו ויחיו ויחיו ויוה מוחו כי הנה היה העם הנפלה ממלרים מפחת טבע' ותולדותם ואנותיהם היו עם במצר ובמלוק קשיון העובר היובב במעי חמו כי עם היות בפסח הלובה למה הולך דומה בחשך

חתע

וְעַל חֵבֶל יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אוֹתָךְ
יִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ בְּפִי כָּל חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד: כַּכָּתוּב
וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה
אֲשֶׁר נָתַן לָךְ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עַל הָאָרֶץ וְעַל הַמָּזוֹן:
רַחֵם יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ וְעַל
צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ
וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו: אֱלֹהֵינוּ
אָבִינוּ רְעֵנוּ זוּנֵנוּ פַּרְנְסֵנוּ וְכַלְכְּלֵנוּ וְהַרְוִיחֵנוּ וְהַרְוַח לָנוּ
יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְהֵרָה מִכָּל צָרוֹתֵינוּ וְנָא אַל תַּצְרִיכֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
לֹא לִידֵי מַתְּנַת בָּשָׂר וָדָם וְלֹא לִידֵי הַלְוָאָתָם כִּי אִם לְיָדְךָ

## המלאה

[illegible] וכו' ורב דלוק על רשעו וכו' כמו שכתוב בפ' המפלת * וכמו
[illegible] יכה יכה לאויב העולם מבלתי שיתחדש כאבים מזקים מבלי לידה ככה כאשורים
[illegible] כה לחת יסרהל ממצרים ככה במצרים מכות רבות וכמו שהולך ביציאתו לאויב העולם
[illegible] מרובע מיד לאכול המהכלי' הנסים כי אם מתה ובכן יאכל עד הגיעו לגבול המתחזק
[illegible] עשם יה לעתיד לחיכוך וגידול שיתיצב במעגיו לחבוי שבשמי' ככה בגלות ישראל ממצרים
[illegible] הלשים את המן מ'שפה והביאם במדבר בחיכוך ולימוד כדי שיחכר כן ידעו את ה' ויתדבקו
[illegible] בתורתו וכבר כתבו חכמי הקבלה שד' תקופות השנה הם כנגד ל' זמנים שבשערו
[illegible] ת שהם האחרון שהוא החביב כנגד הילדות והשחרות וימי הבערות והיקן כנגד
[illegible] ת שבו יתנגד הלחות ירבה בהם והחורף כנגד זמן הזקנה עם השברות
[illegible] ת הבית * ולכן עם היות בו בכור והערב קרים היו המצריים חמים להיות בו עדין
[illegible] ת קרים והשברות * והסתו הוא כנגד הישישות ומולדת הבה ותפיסתו ולכן היה כלם
[illegible] ת בנות * ומהבחינה הזאת בפר' שהחיה היצית' ממצרים בחדש החביב שהוא דוגמת
[illegible] ת לחויב העולם ולכן היה החדש הזה לנו ראש חדשי' לרמז על רשעי ימינו ושנותינו:
[illegible] ת חשוב החמץ מורה על הרשעת החומריות כי החמץ והשאור הוא שעון הוא יצ"ר הר
[illegible] ת הקרוהו חז"ל שאור שבעיסה ולכן מה ית' שבכל הקרבנות לא יקריבו כל שאור
[illegible] ת בפסח שבשאור רמז ליצ"ר והבצק ומתיקות החיים הבהמיות כרוך עמו * ולכן
[illegible] ת כי כל תוכל מחמצת ונכרתה הנפש ההיא לפי שהחמץ והיצ"ר הוא מפחית ומכרית
[illegible] ת ומכחיב' והיה שביעיתו ביום י"ד להעיר שהי"ב שנים הרשעים מחוי' הלדם חינו
[illegible] ת ראוי לעשות לה בב"ד של מעלה ולה בב"ד של מטה * החמצעית מכחן והילך יקבל
[illegible] ת ויעשה ויבטל השאור שבעיסה * ולזה כוונו באומרם חור לי"ל בודקין את
[illegible] ת לאחור הבער.

כי החור הרחוי לבדוק בו החמץ חצר בדרכי הלדם ומסביות לבו

הַמַּלְאָה ׀ הַפְּתוּחָה ׀ הַקְּדוֹשָׁה וְהָרְחָבָה שֶׁלֹּא נִבּוֹשׁ וְלֹא נִכָּלֵם לָעוֹלָם וָעֶד׃ כשבת אומרים זה

רָצֵה וְהַחֲלִיצֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וּבְמִצְוַת יוֹם הַשְּׁבִיעִי הַשַּׁבָּת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ הַזֶּה כִּי ׀ יוֹם זֶה גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ הוּא לְפָנֶיךָ לִשְׁבָּת בּוֹ ׀ וְלָנוּחַ בּוֹ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ בִּרְצוֹנְךָ הָנִיחַ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁלֹּא תְהֵא צָרָה וְיָגוֹן וַאֲנָחָה בְּיוֹם מְנוּחָתֵנוּ ׀ וְהַרְאֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּנֶחָמוֹת צִיּוֹן עִירֶךָ וּבְבִנְיַן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ ׀ כִּי אַתָּה ׀ הוּא בַּעַל הַיְשׁוּעוֹת וּבַעַל הַנֶּחָמוֹת׃

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ חברון

הוה הנתון בידו והוה הסכל המתעורר בו כמחוסיף אתי שמיעות משמים הרחמנים וכמו כר ה' כאמת תדם תופס כל חדרי בטן ׀ ואמר המלין לבי לבי התורה והחלם כר חלמים בארץ גוו פתילה נפתלת וכו' ׀ וכמה צריך ליזהר בזה בכל עתו לבחוק כו בחורין וסדקין תחר בכל חדרי הבטן שתהא האורה היוה מסוערת בריחו לא חוק כל כך שתפרוץ את הבית ותחריב את הגוף בהרחקת המחכל והמשתה והדברים בשמיני בכללותם ולא חלוסף עלה שפוק לגלות בסוד החטאים ׀ ובהגעל הכלים המתחלפים ועוד טהרתם רומז גם כן על חלוקי כחות בני אדם והכשרם חז"ל באמ' יומא שפחל ר' מתיא בן חרש לר"ח ברומי שמעתי ד'חלוקי כשרה שהיה ר' ישמעאל דורש ח"ל עלמה הם ואשובה עסכל אחת מהם עבר על מלות עשה ועשה תשובה לה זז משם עד שמחלין לו ׀ עבר על מצ' לה תעשה ועשה תשובה תשובה תול' ויום הכפורים מכפר ׀ עבר על חייבי כריתות וחרבע מיתות ב"ד ועשה תשובה ׀ תשובה ויום הכפורים תולים ויסורין ממרקין ׀ אבל אם יש בידם חלול השם אין כח בתשובה לתלות ולא ביום הכפורי' לכפר ולא יסורים למרק ׀ אלא כולם תולין ומיתה ממרק ׀ ועל זה נאמר ונגלה באזני ה' צבאות אם לא יכפר העון הזה לכם עד תמותון והנה התשובה לפי דעת הסלם היא טהרה' והבנעלה לבנית' החמץ והשאור והנוף וידוע שבכלים שבאתם בהם ממן ל' מיני דיוים לפי שיש מהני אדם מי שלא בשע בלא תעשה אחר לא תעשיה אבל לא נזהרו לעשות מלות עשה המזכוכות את הנפש ׀ ובלבד אחת בשב ואל תעשה והאחת הזה היא היותר קל שבאחיזין ועל זה יהיה קל המחילה ע"ד התרפה והתשובה ואות אומרו אינו זז משם עד שמחלין לו שנאמר שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם ודוגמ' האיך הם הכלי שבאתם בהם נשונן שלי להם בשטיפ' ׀ ויש מי שעבר על מלות לה תעשה ואינ"פ שאינה תן

וְזָכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ
וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ לִפְלֵטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד
וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם: לר"ח ביום ראש חדש הזה בְּיוֹם חַג הַמַּצּוֹת
הַזֶּה: (לשבועות) חג השבועות הזה · (לסוכות) חג הסוכות הזה · (לשמיני עצרת)
ביום שמיני עצרת החג הזה ·
זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה: וּפָקְדֵנוּ
בוֹ לִבְרָכָה: וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים: וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים
חוּס וְחָנֵּנוּ וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל חַנּוּן
וְרַחוּם אָתָּה:
וְתֶחֱזֶינָה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקּוֹדֶשׁ כְּמֵהָרָה בְיָמֵינוּ · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ
בּוֹנֵה בְרַחֲמָיו יְרוּשָׁלַיִם אָמֵן: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ
מֶלֶךְ הָעוֹלָם הָאֵל אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ אַדִּירֵנוּ בּוֹרְאֵנוּ גּוֹאֲלֵנוּ
יוֹצְרֵנוּ קְדוֹשֵׁנוּ קְדוֹשׁ יַעֲקֹב רוֹעֵנוּ רוֹעֵה יִשְׂרָאֵל הַמֶּלֶךְ
הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב לַכֹּל שֶׁבְּכָל יוֹם וָיוֹם הוּא הֵטִיב · הוּא מֵטִיב ·
הוּא יֵיטִיב לָנוּ: הוּא גְמָלָנוּ · הוּא גּוֹמְלֵנוּ · הוּא יִגְמְלֵנוּ ·
לָעַד לְחֵן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים וּלְרֶוַח הַצָּלָה וְהַצְלָחָה · בְּרָכָה
וישועה

הוראות שבהם מ"מ כגר נתלבלבה נפשו לכלוך שלח יתקנה בתשובה ממנה לבד כמין
הוראות שלח ביום הכפורים · ודוגמת זה הכלים שנשתמשו בהם בחמין שעשוין שפשוף
הכלים יום מי שעבר על כריתות ול' מיתות ב"ד שהוסיף לחטוא בעבירות חמורות
יותר לאחר כזה לח יספק לנקיונו בתשובה ו"הכ חס לח על ידי יסורין דוגמת הכלים
שנשתמשו בהם על ידי האור עצמו שלח יספיק להם על שיבה בהם ממש · ויש מהרגיה
לעשיי יותר קשה מכלים · והוח החוטח בחלול השם שחין לו תקנה כי חס עם המות
יחמת כלי חרס שנשתמשו בהם בחמין בכל דבר חיסור שלח יקבלו שום תיקון ושעונין
חרים חו בגיהנם · ועל זה חמר הנביח בני ליון היקרים המסולחים בפז תיכף נחשבו
לנבלי חרס מעשי ידי יוצר ר"ל שחין להם תקנה שלח בגיהנם · וחמר העלד כגבה נפון
שהוח כליהו כלי חין חפץ בו · ומה בחסורו ז' ימים לפי שזה המספר מן הימים יעיר
ימים שנות החדם שהם ע' שנה וגרמוז לזה גם כן בח שביעיות הרבה במלות ימי
שבעת ימים כדי שהחדם יזכור החדם כמה שנשנו מלחה ועברו עליו וכמה ימים
יהיו חלוקו לפי שימי שבועיו ע' הם וחחרי החופה יתחייב חדם בשמיר' ז'ימים ושביעית
בשתי החורות בזה בספרי הקדש וכלם להזכיר לת החדם לת מספר ימי חלדו כדי שיתחדל

וישועה נחמה פרנסה וכלכלה ורחמים וחיים ושלום וכל טוב ומכל טוב אל יחסרנו: הרחמן הוא ימלוך עלינו לעולם ועד: הרחמן הוא יתברך בשמים ובארץ: הרחמן הוא ישתבח לדור דורים ויתפאר בנו לנצח נצחים ויתהדר בנו לעד ולעולמי עולמים: הרחמן הוא יפרנסנו בכבוד: הרחמן הוא ישבור עולנו מעל צוארנו והוא יוליכנו קוממיות לארצנו: הרחמן הוא ישלח לנו ברכה מרובה בבית זה ועל שלחן זה שאכלנו עליו: הרחמן הוא ישלח לנו את אליהו הנביא זכור לטוב ויבשר לנו בשורות טובות ישועות ונחמות: הרחמן הוא יברך את אבי מורי בעל הבית הזה ואת אמי מורתי בעל הבית הזה

יחס ירחמו (הרחמן יברך אותי ואת כל אשר לי)

יחיל (הרחמן יברך אותי ואת אשתי ובני) אותם ואת ביתם ואת זרעם ואת כל אשר להם אותנו ואת כל אשר לנו כמו

יחס ירחמו יחס לו לפסר ובניס

שנתברכו

הנה בעבור זה נלכת על מסעיו בתכמה ובתבונה ובדעת ולפי יגיעת ימיו לבעלה. עמנו היו ימי תיסור החמץ ז' לרמוז ימי שנותיו ע' ושיבעל מהם כל חמץ וכל שאור. והיה ביום הראשון וחמרון חסורים במלאכה לפי שהחדש בולדותו בתחלה בוחן לעולם אין לו מעשה ולפי מלאכה וגם ביסיסותו ובוחרת ימיו הוא חלש ואינו כשר רחוי למלאכת עולה אבל בימים הבם יעשה בלבד אחר יחכל לכל נפש לפי שלא יאות לנשרים. בילדות' מעשל המלאכה כ"ף לחנכם בתורה ובמצות שזה יהיה מחכל נפשם. וכן הזקן בסוף שנותיו אין רחוי שיתעסק בדבר אחר כי אם בהכינו לימים הבאים והנה אחר יחכל לכל נפש חמכם הימים החמצעיים הם ימי המעשה והנה לוה ג' ממעשה לרמוז על הכתנת החדש בלילו ימים שתמים' בתמימ' ועברה מבלי יצר הרע ושלו' שבעיסה ולכן הזהירו הקדושים שימור החדש בעבין המלה מצע' הטחינה שהוא הזמן שבו מתחיל החדש לסגוב ולשמון לחרי עניני העולם הזה כי אם לריך שימור. והזהירו ג"כ על שיעור העיסה שימור החדש עיסתו והכהבתו שימשני בופו והומרו במלה במשקל ובמשורה. ושתה התורה שיחכל עם המלה מרור שהוא רמז לבחיית היצר והבעבת הלחות הגשמיות בהכחשת יצרו יחתך לנפש וחמכם בעין הפסח ירמוז להפרד הנפש והפרד הנפש תמנו ולכן יחכל על מלות ומרורים שלחאר תבח המרור על ההבהב' העומם

ומרירות

שֶׁתִּתְבָּרְכוּ אֲבוֹתֵינוּ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב בַּכֹּל מִכֹּל כֹּל כֵּן
יְבָרֵךְ אוֹתָנוּ כֻּלָּנוּ יַחַד בִּבְרָכָה שְׁלֵמָה וְאִמְרוּ אָמֵן:
מְרוֹם יְלַמְּדוּ עָלָיו וכשמע הכית תעכך בעצמך ותאחר מחבתם ילחתו עליו וְעָלֵינוּ
זְכוּת שֶׁתְּהֵא לְמִשְׁמֶרֶת שָׁלוֹם וְנִשָּׂא בְּרָכָה מֵעִם יְיָ
הַצְּדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ וְנִמְצָא חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם:
לשבת הָרַחֲמָן הוּא יַנְחִילֵנוּ לְיוֹם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים:
לר"ח הָרַחֲמָן הוּא יְחַדֵּשׁ עָלֵינוּ אֶת הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה:
ליום טוב הָרַחֲמָן הוּא יַנְחִילֵנוּ לְיוֹם שֶׁכֻּלּוֹ טוֹב:
לסוכות הָרַחֲמָן הוּא יָקִים לָנוּ אֶת סֻכַּת דָּוִד הַנּוֹפֶלֶת:
הָרַחֲמָן הוּא יְזַכֵּנוּ לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא
מִגְדּוֹל יְשׁוּעוֹת מַלְכּוֹ וְעֹשֶׂה חֶסֶד לִמְשִׁיחוֹ לְדָוִד
וּלְזַרְעוֹ עַד עוֹלָם: עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם
עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:
יְרְאוּ אֶת יְיָ קְדוֹשָׁיו כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירֵאָיו כְּפִירִים רָשׁוּ וְרָעֵבוּ וְדוֹרְשֵׁי
יְיָ לֹא יַחְסְרוּ כָל טוֹב:
הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו. ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו. פותח
את ידיך ומשביע לכל חי רצון:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

## שפוך

והתירות כביצת הילר יהיה הפסח קרבן לה' ותהיה מחיתתו חלל מזבח ה'. והכילתו
והשכמו במקום קדוש ותהיה הכילתו לזוקק בלילה שתרמוו לעת המות. ועד תצות
שהוא חצי המורכב. שהחצי החתל הוא מיוחס לנפש. ולא יחלה בו דבר גשמי. ולפי
שהקרבן הפסח רמז לבוד החלם במותו והפסלו ולכן היה על כרעיו ועל קרנו לזוכרת
החלם בעת מותו עם כל חיבריו ושיחכל למנויין לרמוז על חבורת קרובין וחובבין בחיין.
ולפי שהיה נחלל עליו ריחו כוזף רמז שיהיה לו שם עוב ביום מותו וכמו שחמר
הכתוב בלוט בחסר הוח סוף כל החלם ותחרית החרף. ולפי שחיות החלם כמו שזכרו
החלמים בכללים בד' זמנים בערות ובחרות וזקנה ושיבה כמו שזכרתי לכן תקנו לאחות
המות. כי ד' המם יחתה החלם בחיין. הנה התבחר מזה כלו שהב המלות תרמז
לד' תרחות החלם וחיין ומספר פנותיו ושהרת הסבתו וכביעת יצרו ובער בופו
וגלילות נפשו. סופו מקומתו לפני הסם:

## שפוך

נפותחין הרלת ואומרים

דער מנהג איז רלמ: מן דימ טיר מויך אמפצט מול זאגט טפוך

שְׁפֹךְ חֲמָתְךָ אֶל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יָדָעוּךָ וְעַל הַמַּמְלָכוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא קָרָאוּ: כִּי אָכַל אֶת יַעֲקֹב וְאֶת נָוֵהוּ הֵשַׁמּוּ:

שְׁפֹךְ עֲלֵיהֶם זַעֲמֶךָ וַחֲרוֹן אַפְּךָ יַשִּׂיגֵם: תִּרְדֹּף בְּאַף וְתַשְׁמִידֵם מִתַּחַת שְׁמֵי יְיָ:

ומוזיגן כוס רביעי ואומרים

מול דער נאך טשענקט מן מיין רט פירדי (כוס) מול זאגט

מיחתש ההלל חמצא ברוך ש"ו ע"ב

לֹא לָנוּ יְיָ לֹא לָנוּ כִּי לְשִׁמְךָ תֵּן כָּבוֹד עַל חַסְדְּךָ עַל אֲמִתֶּךָ: לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אַיֵּה נָא אֱלֹהֵיהֶם: וֵאלֹהֵינוּ בַּשָּׁמָיִם כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ עָשָׂה: עֲצַבֵּיהֶם כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם: פֶּה לָהֶם וְלֹא יְדַבֵּרוּ עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ: אָזְנַיִם לָהֶם וְלֹא יִשְׁמָעוּ אַף לָהֶם וְלֹא יְרִיחוּן: יְדֵיהֶם וְלֹא יְמִישׁוּן רַגְלֵיהֶם וְלֹא יְהַלֵּכוּ לֹא יֶהְגּוּ בִּגְרוֹנָם: כְּמוֹהֶם יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר בֹּטֵחַ בָּהֶם: יִשְׂרָאֵל בְּטַח בַּייָ עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא: בֵּית אַהֲרֹן בִּטְחוּ בַּייָ עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא: יִרְאֵי יְיָ בִּטְחוּ בַייָ עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא: יְיָ זְכָרָנוּ יְבָרֵךְ יְבָרֵךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל יְבָרֵךְ אֶת בֵּית אַהֲרֹן: יְבָרֵךְ יִרְאֵי יְיָ הַקְּטַנִּים עִם הַגְּדוֹלִים: יֹסֵף יְיָ עֲלֵיכֶם עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם: בְּרוּכִים אַתֶּם לַייָ עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַייָ וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי אָדָם: לֹא הַמֵּתִים יְהַלְלוּיָהּ

שפוך חמתך וגו' כי אכל את יעקב וגו' ג' פסוקים אלה כתב במזמור ע"ט ותסב"ב בירמיהו במעט שמוי ותקנו לומר בתחילתו אתי פסוקים אלו לומר ה' אלהינו אחרי שהוסעת ובללת את ישראל ממצרים ונקמת נקמתם להוליכ כתך הבדול על פרעה ועל מצרים שאתר לפ ידעתי את ה' וגם הי' מעגים על מה שהרעו לישראל. ועוד הוסיפו כדי שהמצרים שהחריבו את ב"ה בעמים והוא לומרו ואת בוהו השמו:

יְהַלְלוּהָ וְלֹא כָל יוֹרְדֵי דוּמָה: וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

אָהַבְתִּי כִּי יִשְׁמַע יְיָ אֶת קוֹלִי תַּחֲנוּנָי: כִּי הִטָּה אָזְנוֹ לִי וּבְיָמַי אֶקְרָא: אֲפָפוּנִי חֶבְלֵי מָוֶת וּמְצָרֵי שְׁאוֹל מְצָאוּנִי צָרָה וְיָגוֹן אֶמְצָא: וּבְשֵׁם יְיָ אֶקְרָא אָנָּא יְיָ מַלְּטָה נַפְשִׁי: חַנּוּן יְיָ וְצַדִּיק וֵאלֹהֵינוּ מְרַחֵם: שֹׁמֵר פְּתָאיִם יְיָ דַּלּוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ: שׁוּבִי נַפְשִׁי לִמְנוּחָיְכִי כִּי יְיָ גָּמַל עָלָיְכִי: כִּי חִלַּצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת אֶת עֵינִי מִן דִּמְעָה אֶת רַגְלִי מִדֶּחִי: אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְיָ בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים: הֶאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר אֲנִי עָנִיתִי מְאֹד: אֲנִי אָמַרְתִּי בְחָפְזִי כָּל הָאָדָם כֹּזֵב: מָה אָשִׁיב לַיְיָ כָּל תַּגְמוּלוֹהִי עָלָי: כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא וּבְשֵׁם יְיָ אֶקְרָא: נְדָרַי לַיְיָ אֲשַׁלֵּם נֶגְדָּה נָּא לְכָל עַמּוֹ: יָקָר בְּעֵינֵי יְיָ הַמָּוְתָה לַחֲסִידָיו: אָנָּא יְיָ כִּי אֲנִי עַבְדֶּךָ אֲנִי עַבְדְּךָ בֶּן אֲמָתֶךָ פִּתַּחְתָּ לְמוֹסֵרָי: לְךָ אֶזְבַּח זֶבַח תּוֹדָה וּבְשֵׁם יְיָ אֶקְרָא: נְדָרַי לַיְיָ אֲשַׁלֵּם נֶגְדָּה נָּא לְכָל עַמּוֹ: בְּחַצְרוֹת בֵּית יְיָ בְּתוֹכֵכִי יְרוּשָׁלָיִם הַלְלוּיָהּ: הַלְלוּ אֶת יְיָ כָּל גּוֹיִם שַׁבְּחוּהוּ כָּל הָאֻמִּים: כִּי גָבַר עָלֵינוּ חַסְדּוֹ וֶאֱמֶת יְיָ לְעוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

הוֹדוּ לַיְיָ כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
יֹאמְרוּ נָא בֵּית אַהֲרֹן כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
יֹאמְרוּ נָא יִרְאֵי יְיָ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָהּ עָנָנִי בַמֶּרְחָב יָהּ: יְיָ לִי לֹא אִירָא מַה יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם: יְיָ לִי בְּעֹזְרָי וַאֲנִי אֶרְאֶה בְשֹׂנְאָי: טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטֹחַ בָּאָדָם: טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטֹחַ

בְּנֵדִיבִים: כָּל־גּוֹיִם סְבָבוּנִי בְּשֵׁם יְיָ כִּי אֲמִילַם: סַבּוּנִי
סְבָבוּנִי בְּשֵׁם יְיָ כִּי אֲמִילַם: סַבּוּנִי כִּדְבוֹרִים דֹּעֲכוּ כְּאֵשׁ
קוֹצִים בְּשֵׁם יְיָ כִּי אֲמִילַם: דָּחֹה דְחִיתַנִי לִנְפֹּל וַיְיָ עֲזָרָנִי:
עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה: קוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה בְּאָהֳלֵי
צַדִּיקִים יְמִין יְיָ עֹשָׂה חָיִל: יְמִין יְיָ רוֹמֵמָה יְמִין יְיָ עֹשָׂה חָיִל:
לֹא אָמוּת כִּי אֶחְיֶה וַאֲסַפֵּר מַעֲשֵׂי יָהּ: יַסֹּר יִסְּרַנִּי יָהּ וְלַמָּוֶת
לֹא נְתָנָנִי: פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק אָבֹא בָם אוֹדֶה יָהּ: זֶה
הַשַּׁעַר לַיְיָ צַדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ: אוֹדְךָ כִּי עֲנִיתָנִי וַתְּהִי לִי
לִישׁוּעָה: אוֹד אֲבָן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה: אבן
מֵאֵת יְיָ הָיְתָה זֹאת הִיא נִפְלָאת בְּעֵינֵינוּ: מאת זֶה הַיּוֹם
עָשָׂה יְיָ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בוֹ: זה

אָנָּא יְיָ הוֹשִׁיעָה נָּא: אָנָּא יְיָ הוֹשִׁיעָה נָּא:
אָנָּא יְיָ הַצְלִיחָה נָּא: אָנָּא יְיָ הַצְלִיחָה נָּא:
בָּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם יְיָ בֵּרַכְנוּכֶם מִבֵּית יְיָ: ברוך אל
וַיָּאֶר לָנוּ אִסְרוּ חַג בַּעֲבֹתִים עַד קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ: אל
אֵלִי אַתָּה וְאוֹדֶךָּ אֱלֹהַי אֲרוֹמְמֶךָּ: אלי הודו לַיְיָ כִּי טוֹב כִּי
לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: הודו יש מהנאונים כתבו שלא לומר יהללוך

יְהַלְלוּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל־מַעֲשֶׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ צַדִּיקִים עוֹשֵׂי
רְצוֹנֶךָ וְעַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרִנָּה יוֹדוּ וִיבָרְכוּ וִישַׁבְּחוּ
וַיְפָאֲרוּ וִירוֹמְמוּ וְיַעֲרִיצוּ וְיַקְדִּישׁוּ וְיַמְלִיכוּ אֶת שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ כִּי
לְךָ טוֹב לְהוֹדוֹת וּלְשִׁמְךָ נָאֶה לְזַמֵּר כִּי מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם
אַתָּה אֵל. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ מְהֻלָּל בְּתִשְׁבָּחוֹת:

פירוש ע"ז חסצא ברוך ס"ה ע"א

הוֹדוּ לַיְיָ כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
הוֹדוּ לֵאלֹהֵי הָאֱלֹהִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
הודו

הודו לַאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים · כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
לְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת גְּדוֹלוֹת לְבַדּוֹ · כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
לְעֹשֵׂה הַשָּׁמַיִם בִּתְבוּנָה · כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
לְרוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם · כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
לְעֹשֵׂה אוֹרִים גְּדוֹלִים · כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
אֶת הַשֶּׁמֶשׁ לְמֶמְשֶׁלֶת בַּיּוֹם · כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
אֶת הַיָּרֵחַ וְכוֹכָבִים לְמֶמְשְׁלוֹת בַּלָּיְלָה · כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
לְמַכֵּה מִצְרַיִם בִּבְכוֹרֵיהֶם · כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם · כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה · כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
לְגוֹזֵר יַם סוּף לִגְזָרִים · כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
וְהֶעֱבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ · כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
וְנִעֵר פַּרְעֹה וְחֵילוֹ בְּיַם סוּף · כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
לְמוֹלִיךְ עַמּוֹ בַּמִּדְבָּר · כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
לְמַכֵּה מְלָכִים גְּדוֹלִים · כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
וַיַּהֲרֹג מְלָכִים אַדִּירִים · כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי · כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן · כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
וְנָתַן אַרְצָם לְנַחֲלָה · כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ · כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
שֶׁבְּשִׁפְלֵנוּ זָכַר לָנוּ · כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
וַיִּפְרְקֵנוּ מִצָּרֵינוּ · כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר · כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
הודו לְאֵל הַשָּׁמָיִם · כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :

אשכנז

# הגדה של פסח

פירוש ע"ז חמצא ברוך ר' ע"ב

**נִשְׁמַת** כָּל־חַי תְּבָרֵךְ אֶת שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְרוּחַ כָּל־בָּשָׂר
תְּפָאֵר וְתָרוֹמֵם זִכְרְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד׃ מִן הָעוֹלָם
וְעַד הָעוֹלָם אַתָּה אֵל וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ
פּוֹדֶה וּמַצִּיל וּמְפַרְנֵס וּמְרַחֵם בְּכָל־עֵת צָרָה וְצוּקָה אֵין לָנוּ
מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה׃ אֱלֹהֵי הָרִאשׁוֹנִים וְהָאַחֲרוֹנִים אֱלוֹהַּ כָּל־
בְּרִיּוֹת אָרוֹן כָּל־תּוֹלָדוֹת הַמְהֻלָּל בְּרוֹב הַתִּשְׁבָּחוֹת הַמְנַהֵג
עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים׃ וַיְיָ לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן
הַמְעוֹרֵר יְשֵׁנִים וְהַמֵּקִיץ נִרְדָּמִים וְהַמֵּשִׂיחַ אִלְּמִים וְהַמַּתִּיר
אֲסוּרִים וְהַסּוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְהַזּוֹקֵף כְּפוּפִים לְךָ לְבַדְּךָ אֲנַחְנוּ
מוֹדִים אִלּוּ פִינוּ מָלֵא שִׁירָה כַּיָּם וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה כַּהֲמוֹן גַּלָּיו
וְשִׂפְתוֹתֵינוּ שֶׁבַח כְּמֶרְחֲבֵי רָקִיעַ וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת כַּשֶּׁמֶשׁ
וְכַיָּרֵחַ וְיָדֵינוּ פְרוּשׂוֹת כְּנִשְׁרֵי שָׁמַיִם וְרַגְלֵנוּ קַלּוֹת כָּאַיָּלוֹת׃
אֵין אֲנוּ מַכְפִּיקִים לְהוֹדוֹת לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
וּלְבָרֵךְ אֶת שְׁמֶךָ׃ עַל אַחַת מֵאֶלֶף אֶלֶף אַלְפֵי אֲלָפִים וְרִבֵּי
רְבָבוֹת פְּעָמִים הַטּוֹבוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִם אֲבוֹתֵינוּ וְעִמָּנוּ׃
מִמִּצְרַיִם גְּאַלְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ בְּרָעָב
זַנְתָּנוּ וּבְשָׂבָע כִּלְכַּלְתָּנוּ מֵחֶרֶב הִצַּלְתָּנוּ וּמִדֶּבֶר מִלַּטְתָּנוּ
וּמֵחֳלָיִם רָעִים וְנֶאֱמָנִים דִּלִּיתָנוּ׃ עַד הֵנָּה עֲזָרוּנוּ רַחֲמֶיךָ וְלֹא
עֲזָבוּנוּ חֲסָדֶיךָ וְאַל תִּטְּשֵׁנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לָנֶצַח׃ עַל כֵּן אֵבָרִים
שֶׁפִּלַּגְתָּ בָּנוּ וְרוּחַ וּנְשָׁמָה שֶׁנָּפַחְתָּ בְּאַפֵּינוּ וְלָשׁוֹן אֲשֶׁר שַׂמְתָּ
בְּפִינוּ׃ הֵן הֵם יוֹדוּ וִיבָרְכוּ וִישַׁבְּחוּ וְיַפְאֲרוּ וִירוֹמְמוּ וְיַעֲרִיצוּ
וְיַקְדִּישׁוּ וְיַמְלִיכוּ אֶת שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ׃ כִּי כָל פֶּה לְךָ יוֹדֶה וְכָל
לָשׁוֹן לְךָ תִשָּׁבַע וְכָל בֶּרֶךְ לְךָ תִכְרַע וְכָל קוֹמָה לְפָנֶיךָ
תִּשְׁתַּחֲוֶה׃ וְכָל הַלְּבָבוֹת יִירָאוּךָ וְכָל קֶרֶב וְכִלְיוֹת יְזַמְּרוּ

לשמך

לִשְׁמֶךָ׃ כַּדָּבָר שֶׁכָּתוּב כָּל עַצְמוֹתַי תֹּאמַרְנָה יְיָ מִי כָמוֹךָ׃
מַצִּיל עָנִי מֵחָזָק מִמֶּנּוּ וְעָנִי וְאֶבְיוֹן מִגּוֹזְלוֹ׃ מִי יִדְמֶה לָּךְ וּמִי
יִשְׁוֶה לָּךְ׃ וּמִי יַעֲרָךְ לָךְ הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבֹּר וְהַנֹּרָא אֵל עֶלְיוֹן
קֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃ נְהַלֶּלְךָ וְנִשַּׁבֵּחֲךָ וּנְפָאֶרְךָ וּנְבָרֵךְ אֶת שֵׁם
קָדְשֶׁךָ כָּאָמוּר לְדָוִד בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ וְכָל־קְרָבַי אֶת
שֵׁם קָדְשׁוֹ׃

הָאֵל בְּתַעֲצוּמוֹת עֻזֶּךָ׃ הַגָּדוֹל בִּכְבוֹד שְׁמֶךָ הַגִּבּוֹר לָנֶצַח
וְהַנֹּרָא בְּנוֹרְאוֹתֶיךָ׃ הַמֶּלֶךְ הַיּוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא
רָם וְנִשָּׂא׃

שׁוֹכֵן עַד מָרוֹם וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ׃ וְכָתוּב רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיְיָ
לַיְשָׁרִים נָאוָה תְּהִלָּה׃ בְּפִי יְשָׁרִים תִּתְהַלָּל׃
וּבְדִבְרֵי צַדִּיקִים תִּתְבָּרֵךְ׃ וּבִלְשׁוֹן חֲסִידִים תִּתְרוֹמָם׃
וּבְקֶרֶב קְדוֹשִׁים תִּתְקַדָּשׁ׃

וּבְמִקְהֲלוֹת רִבְבוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרִנָּה יִתְפָּאַר שִׁמְךָ
וְזִכְרְךָ מַלְכֵּנוּ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר שֶׁכֵּן חוֹבַת כָּל
הַיְצוּרִים לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְהוֹדוֹת לְהַלֵּל
לְשַׁבֵּחַ לְפָאֵר לְרוֹמֵם לְהַדֵּר לְבָרֵךְ לְעַלֵּה וּלְקַלֵּס עַל כָּל־
דִּבְרֵי שִׁירוֹת וְתִשְׁבְּחוֹת דָּוִד בֶּן יִשַׁי עַבְדְּךָ מְשִׁיחֶךָ׃

יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ
בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ כִּי לְךָ נָאֶה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
שִׁיר וּשְׁבָחָה הַלֵּל וְזִמְרָה עוֹז וּמֶמְשָׁלָה נֶצַח גְּדֻלָּה וּגְבוּרָה
תְּהִלָּה וְתִפְאֶרֶת קְדֻשָּׁה וּמַלְכוּת בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת מֵעַתָּה
וְעַד עוֹלָם׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל בַּתִּשְׁבָּחוֹת אֵל
הוֹדָאוֹת אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה מֶלֶךְ אֵל
חֵי הָעוֹלָמִים׃

בליל ראשונה אומרים זה וּבְכֵן וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה

א ז רוב נִסִּים הִפְלֵאתָ בַּ לַּיְלָה :
ב ר ראש אַשְׁמוּרַת זֶה הַ לַּיְלָה :
ג ר צֶדֶק נִצַּחְתָּם בְּנֶחֱלַק לוֹ לַיְלָה :
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה :
ד נ תַּתָּ מֶלֶךְ גֶּרָר בַּחֲלוֹם הַ לַּיְלָה :
ה פ חַדְתָּ אֲרַמִּי בְּאֶמֶשׁ לַיְלָה :
ו י שְׂרָאֵל שָׂרָה לָאֵל וַיּוּכַל לוֹ לַיְלָה :
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה :
ז רַ עְתָּ בְכוֹרֵי פַּתְרוֹס מָחַצְתָּ בַּחֲצִי הַ לַּיְלָה :
ח יְלָם לֹא מָצְאוּ בְקוּמָם בַּ לַּיְלָה :
ט סַּ גְתָּ נְגִיד חֲרוֹשֶׁת סִלִּיתָ בְּכוֹכְבֵי לַיְלָה :
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה :

## יען

אז רוב נסים הפלאת בליל שמחתי ליל שמורים הוא לה' וגומר הוא הלילה הוא לילה המשומר ובו משמרת ימי בראשית לעורך גאולתם של ישראל והרבה נסים נעשו להבותיהם בזה הלילה בראשי חדשי השנה והולך: בראש משמורת קתי על הלילה מכבשן האש הבקר: גר צדק אברהם נקרא גר לדק והיה מכנה את כמרוד שהם ע"א הלילה מנה וזה סל' אשר הוצאתי מאור כשדים· נלחמו ע"ם ל' המדרש מי אברהם נפח מן לחברים נפח ואתרינן נעשה בחותה לילה שרקח את המלכים וחלק לו לילה שנ' ויחלק עליהם לילה ואתרינן במדרש מאי ויחלק יוצרו חלקו אמר הקי"ה בא אברהם פעל עמי בחצי הלילה אף אני פועל עם בניו בחצות הלילה ואימתי במצרים שנ' ויהי בחצי הלילה וגו' וזה היה בליל פסח וכן זה נעשה בחותו לילה כי בפסח גולל אברהם ולסוף ג' פגים הושלך לכבשן האש' ויצא שלח נעשה גר לדק תפס החי ליפנה: מלך גרר זה אבימלך: בחלום הלילה שנ' שלשים של אבימלך בחלום הלילה וזה היה בליל הפסח כי ענין זה כתוב לאחר הפיכת סדום שהיה בפסח שכן כתיב בלוט ומצות אפה וכמו שאומר אח"כ: תרמי לבן בתרמי· ויארמל· לילה שנ' ויבא אלהים אל לבן הארמי בחלום הלילה ואמר ג"ם מהבימלך: ויארמל· יעקב יפר לשל ע"ם שנ' ויפר של מלאך ויוכל לו הוסיף י"ב: ויוכל לו לילה דכתיב לעיל מיניה ויקם בלילה הוא וגו' ויעבור את מעבר יבוק וכתיב ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר וזה היה לילו של פסח מג"ם דלילה: פתרוס מצרים שנ' ומצרים ילך את לוחיש וגו' ואת פתרוסים: קילס פי' כחש הו מחוכם: לח מצאו כי בני ישראל השתילו

| שער | הגדה של פסח | השמים | תקיט |
|---|---|---|---|
| עֵץ מַחֲרִיב לְנוֹפֵף אִוֵּי הוֹבַשְׁתָּ פְּגָרָיו | | בַּ לַּיְלָה : | |
| בָּרֵעַ בֵּל וּמִצָּבוֹ בְּאִישׁוֹן | | לַיְלָה : | |
| לְאִישׁ חֲמוּדוֹת נִגְלָה רָז חֲזוּת | | בַּ לַּיְלָה : | |
| וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה : | | | |
| מָשְׁתַּבֵּר בִּכְלֵי קֹדֶשׁ נֶהֱרַג בּוֹ | | בַּ לַּיְלָה : | |
| נוֹשַׁע מִבּוֹר אֲרָיוֹת פּוֹתֵר בְּעָתוֹתַי | | לַיְלָה : | |
| שִׂנְאָה נָטַר אֲגָגִי וְכָתַב סְפָרִים | | בָּ לַּיְלָה : | |
| וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה : | | | |
| עוֹרַרְתָּ נִצָּחֲךָ עָלָיו בְּנֶדֶד שְׁנַת | | לַיְלָה : | |
| פּוֹדֶה תַּדְרִיךְ לְשׁוֹמֵר מַה | | מַ לַּיְלָה : | |
| צָרַח כַּשּׁוֹמֵר וְשָׁח אָתָא בוֹקֶר וְגַם | | לַיְלָה : | |
| וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה : | | | |
| קָרַב יוֹם אֲשֶׁר הוּא לֹא יוֹם וְלֹא | | לַיְלָה : | |
| רָם הוֹדַע כִּי לְךָ יוֹם אַף לְךָ | | לַיְלָה : | |

## שומרים

כשלילו מהם כלי כסף וכלי זהב ומלות דכתיב ויעקלו את מצרים : טיסת נגיד חרושת ומחתה של סיסרא שהיה נגיד ויצב בעיר שמה חרשת ועד נפתלי של מלך כנען היה ויהי מיסת פרזונו ועפיפה אחר תעוף כי' דטיים והוה כמו לחילו ע"ד כחצר ילחה הכפר ומחתה ל' דגל ע"ש שהם ופורח : סלית בכוכבי לילה שנאמ' מן השמים נלחמו הכוכבים במסלותם : לנוסף לווי היה מתחזה להניף ידו על ירושלים שנא' ינופף ידו הר בת ציון ירושלים מקרא חיוני : לחים תמורות דניאל וחזות לילה החזוס שרחה נכונה נער : שהיה בכלי קודש בלשאצר שניזה והוציא כלי ב"ה ושתה בהם והרג בו בלילה ע"ש שנא' בלילה הקטיל בלשאצר : נוסף דניאל מבור אריות הפותר חלומות שרואין בעת הלילה בעתות חלומות המבהילין ומבעיתי' את האדם בלילה : נטר שמר : חגבי הון : על המן בנגד שנת לילה שנאמר בלילה ההוא נדד שנת המלך: פורה ל'בת : לשומר האחר בה משך דומה לחלי קורא מעשיר שומר מה מלילה שומר מה מליל הו ע"ש שומרים לנשמות לבו גלו הדומה לליה : ערח נעק : כשומר הוא הק"ב שהוא שומר ישראל : ושמ' דיבר : תתח בקר ישועה לצדיקים : שומרים הפקד ע"ש על חומותיך ירושלם שומרים כל היום וכל הלילה : כחור יום כאור על שעת ימי ברחמיה כן תחיר עמנו השמח לילה משמת הגלות :

אומין

| שער | הגדה של פסח | השמים |
| --- | --- | --- |
| ש | וּמְרִים הַפְקֵד לְעִירְךָ כָּל הַיּוֹם וְכָל | הַ לַּיְלָה׃ |
| ת | אִיר כְּאוֹר יוֹם חֶשְׁבַּת | לַיְלָה׃ |

באשכנז אופרים זה בליל שני

וּבְכֵן וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח פֶּסַח׃

| | | |
| --- | --- | --- |
| אוֹמֵץ | גְּבוּרוֹתֶיךָ הִפְלֵאתָ | בַּפֶּסַח׃ |
| | בְּרֹאשׁ כָּל מוֹעֲדוֹת נִשֵּׂאתָ | פֶּסַח׃ |
| גֵּ | לִיתָ לְאֶזְרְחִי חֲצוֹת לַיִל | פֶּסַח׃ |
| | וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח פֶּסַח׃ | |
| | דָּלָתָיו דָּפַקְתָּ כְּחוֹם הַיּוֹם | בַּפֶּסַח׃ |
| | הָסְעִיד נוֹצְצִים עֻגוֹת מַצּוֹת | בַּפֶּסַח׃ |
| וְ | אֶל הַבָּקָר רָץ זָכָר לְשׁוֹר עֵרֶךְ | פֶּסַח׃ |
| | וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח פֶּסַח׃ | |
| זְ | וָעֲמוּ סְרוּמִים וְלוּהֲטוּ כְּאֵשׁ | פֶּסַח׃ |
| חָ | לַץ לוֹט מֵהֶם וּמַצּוֹת אָפָה בְּקֵץ | פֶּסַח׃ |
| טְ | אֲטֵאתָ אַרְמַת מוֹף וְנוֹף בְּעָבְרְךָ | פֶּסַח׃ |
| | וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח פֶּסַח׃ | |
| יָ | הּ רֹאשׁ כָּל אוֹן מָחַצְתָּ בְּלֵיל שִׁמּוּר | פֶּסַח׃ |
| כַּ | בִּיר עַל בֵּן בְּכוֹר פָּסַחְתָּ בְּרַם | פֶּסַח׃ |

לבלתי

אומץ גבורותיך הפלאת לאבותינו בפסח: ברחש כל מועדות נשאת פסח כי הוא ראשון למועדי׳ לחר שבת הוה ככתב בפ׳ לחמור והטעם מריוב כל נסיס שבעתר בו: לאזרחי לאברהם שנה׳ מסכיל לאיתן האזרחי: חצות ליל פסח שנה׳ ויחלק עליהם לילה וכמו שפירשתי לעיל ופיר׳ גלית לאזרחי מה לעשות לבניו בחצי ליל פסח שעתיד לפסוח עליהם: דלתיו דפקת שבאמר וירח אליו באהלו ממרח ובו׳ וזה היה בפסח: כסעיד נוצצים החכיל המלאכים שבתוב בהם ומעשים כעין החבת קלל יחזקאל ס׳ ע״ש שהם נראו לו: זכר לשור ערך פסח שנה׳ וזבחת פסח לה׳ אלהיך צאן ובקר מלמד שהחגיגה בפסח עם הפסח או רומה לומר לכך אמו קורין ביום שני לפסח שור וכשב או עז כי יולד כתי לזכור לנו זכות אברהם שערך שור למלאכים בפסח וכן יש הפייט ביום ב׳ לפסח׳ רץ

לִ כְלֹתִי תֵּרֵת מַשְׁחִית לָבֹא בְּפִתְחֵי בַּפֶּסַח :
וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח פֶּסַח :
מְ סֻגֶּרֶת סֻגֶּרֶת בְּעִתּוֹתֵי פֶּסַח :
נְ שְׂכֶּרֶת מִדְיָן בְּצָלִיל שְׁעוֹרֵי עֹמֶר פֶּסַח :
שׁ וֹרְפוֹ מַשְׁמֵנֵי פּוּל וְלוּד בִּיקַּד יְקוֹד פֶּסַח :
וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח פֶּסַח :
עֹ וֹד הַיּוֹם בְּנוֹב לַעֲמֹד עַד גָּעָה עוֹנַת פֶּסַח :
פְּ ס יַד כָּתְבָה לְקַעֲקַע צוֹל בַּפֶּסַח :
צְ פֹּה הַצָּפִית עָרוֹךְ הַשֻּׁלְחָן בַּפֶּסַח :
וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח פֶּסַח :
קְ הָל בִּנְסָרָה הָדַסָּה צוֹם לְשַׁלֵּשׁ בַּפֶּסַח :

ראש

לא בקר אחד בזה מועד בכן זכרון עור מהג בזה מועד : רחם כל זון רחם כל בכור כמו רחמיה לומי מחלת זה פרעה שנאמר מחן רחם על ארץ רבה : כביר קר"ב שהוא כביר את ושור' כביר עניו עופס וריבוי : מסוגרת יריחו שהיתה מסוגרת שנא' וירחו סוגרת ומסוגרת מפני בני ישראל אין יוצא ואין בא יהושע ו' : סגרה בעתותי פסח נמסרה לישראל בעת פסח דכתיב לעיל מיניה ויעשו את הפסח בי"ד יום לחדש בערב בערבות וירחו סגרה ג' מסורה כמו אל תסגור עבד אל אדוניו היסגירוני בעלי קעילה שהיו מסתרי פול ולוד ביקוד פסח פול ולוד הם גבורי חיל של סנחריב מלך אשור שהיתה את פול מלך אשור על הארץ מלכים ג' ע"ו וכתיב לכן יאמר אחלון יי' לבחורי ישראל ותחת כבודו יקד כיקוד אש יאמר'כתריה והיה אור ישראל לאש וקדושו לשבה אור ישראל זה ליל ט"ו בניסן שהוא שמור לבני ישראל ונחותו לילה כשברפו וקדושו לשבה זה אחז של בניהו שכ'ויהי בלילה ההוא ויצא מלאך יי' ויך במחנה אשור : עוד היום עומד לעמוד וכו' לפי שאחרו לו חוזי מכוכבים שלו יי חזקת תחילתה יכלת להו לילה לו אחרו להו מה עבד אחרוה דבעה לסגויי בעפרה יומין סגי בחד יומא כי מטא לירושלים ואמטו לי לאחרוה על מקום קטן כזאת אחתין עד למחר ואכבוש אותו כמו את סנחריב ולן שמה לילה כנגד מיד ויהי בלילה ההוא ויצא מלאך יי' וגו' : לפה הפסית יפעיה כ"ג אמר שהוא על בלטסר ערוך השלחן לפה הפסית אכול שתה קומו השריס ומשחו מגן כלומר לי על השלחן שהיה ערוך מכל מיני מעדנים והיה מעמיד את הפוסה לראות אם רוח אחת מהם כפי שהיה ירא מכורם ורציונם בעודו אוכל ושותה וטוב לבו ביין על פנוי ר"ל כי"ב לשחות עם חלק גבוריו כמו שנא' בדניאל בלטסר מלכא עבד לחם רב וחמר המשתה קומה השרי' ומשחו מגן כי בעוד שהיה אוכל ושתה כורם ורציונם עליו בג"ר

ד אֹשׁ מְבָרֶכֶת רָשָׁע מָחֲצַתָּ בְּעֹץ חֲמָשִׁים בַּפָּסַח׃
שׁ תֵּי אֵלֶּה רָגַע תָּבִיא לְעוּצִית בַּפָּסַח׃
תָּ עוֹז יָדְךָ וְתָרוֹם יְמִינְךָ כְּלֵיל הִתְקַדֵּשׁ חַג פָּסַח׃
כִּי לוֹ נָאֶה כִּי לוֹ יָאֶה׃ אַדִּיר בְּמַלוּכָה׃ בָּחוּר כַּהֲלָכָה׃
גְּדוּדָיו יֹאמְרוּ לוֹ׃ לְךָ וּלְךָ׃ לְךָ כִּי לְךָ׃ לְךָ אַף לְךָ׃
לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה׃ כִּי לוֹ נָאֶה׃ כִּי לוֹ יָאֶה׃ דָּגוּל בְּמַלוּכָה׃
הָדוּר כַּהֲלָכָה׃ וָתִיקָיו יֹאמְרוּ לוֹ׃ לְךָ וּלְךָ׃ לְךָ כִּי לְךָ׃
לְךָ אַף לְךָ׃ לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה׃ כִּי לוֹ נָאֶה׃ כִּי לוֹ יָאֶה׃
זַכַּאי בְּמַלוּכָה׃ חָסִין בַּהֲלָכָה׃ טַפְסְרָיו יֹאמְרוּ לוֹ׃ לְךָ וּלְךָ׃
לְךָ כִּי לְךָ׃ לְךָ אַף לְךָ׃ לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה׃ כִּי לוֹ נָאֶה׃ כִּי
לוֹ יָאֶה׃ יָחִיד בְּמַלוּכָה׃ כַּבִּיר כַּהֲלָכָה׃ לְמוֹדָיו יֹאמְרוּ לוֹ׃
לְךָ וּלְךָ׃ לְךָ כִּי לְךָ׃ לְךָ אַף לְךָ׃ לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה׃ כִּי לוֹ
נָאֶה׃ כִּי לוֹ יָאֶה׃ מוֹשֵׁל בְּמַלוּכָה׃ נוֹרָא כַּהֲלָכָה׃ סְבִיבָיו
יֹאמְרוּ

נפה הפסיק סדר מגרתא לית מתרץ לצוותין למגרתא לפיתא׃ הדסה לסתר׃ לפלג סוס
בפסח קבתיב ויעבור מרדכי מלמד שעבר י״ט ראשון של פסח בתעניה׃
כי לו נאה לי יהה לחדיר במלוכה לפי שביניהם מלריס רחו כולם שהמלוכה שלו
יתברך ולא לפרעה מלך מלריס שהרי הוציא ישראל ממלריס ומלריס נשבעו בים
וכמוהו כל יושבי קנען מפני ה׳ ואחר כהה ויהה נגד שמים וארץ ואחר ישראל ע״ש שהוא רך
לרגלות כי יהה לשון רך כמו ועיני לחה רכות תרגומו יחיין לו אחר יהה עם ה״ב כי לך יהתה
ואחר לו נאה נסתר ולא אמר לך נאה לשוכה לרמז נגד ל״ו מתיבות שבפסח נאה ויהה
ונגד תורה שבכתב ול״ה מסכתות שעליהם תלמוד׃ חדיר במלוכה כלומר נאה ולך לומר
לומר עליו שהוא חדיר במלוכה׃ בחור כהלכה׃ גדודיו אלו המלאכים שהודעת
לך נאה לשבח שהודעתנו גדלך במלריס ולך גם לאותן שהם אתך כגון המלאכים הודעת
חבתן שלא הכתת אותם לירד לעשות נקמה במלריס אלא אתה בכוחך ובשלמך והזכיר
ז״פ לך נגד ז׳ רקיעים שירד הק״ב מהם לגאול ישראל שהם כולם שלו והוא מלך על
כולם ועל כל אחד מהם ואו נגד ז׳ כוכבי לכת וז׳ ימי הבנוע או אמר ז׳ פעמים לך נגד
ז׳ פסוקים שכתוב בהם לך ׳ לך ה׳ הגדולה ׳ לך ה׳ הממלכה ׳ כי לך ישראל חשיב כחדא
עם גבורה׃ לך יום אף לך לילה ׳ לך שמים אף לך ארץ כי לך יום ולך לילה חשיב כחדא
כי לך יום ולילה אחד הוא׃ חסין ענין חוזק׃ טפסריו מלאכיו והוא ענין קנין׃ כביר
לגון

יֹאמְרוּ לוֹ. לְךָ וּלְךָ. לְךָ כִּי לְךָ. לְךָ אַף לְךָ. לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה:
כִּי לוֹ נָאֶה: כִּי לוֹ יָאֶה: עָנִיו בְּמַלְכוּתוֹ. פּוֹרֵה כַּהֲלָכָה.
צַדִּיקָיו יֹאמְרוּ לוֹ: לְךָ וּלְךָ. לְךָ כִּי לְךָ. לְךָ אַף לְךָ. לְךָ
יְיָ הַמַּמְלָכָה: כִּי לוֹ נָאֶה: כִּי לוֹ יָאֶה: קָדוֹשׁ בְּמַלְכוּתוֹ.
רַחוּם כַּהֲלָכָה. שְׁנֵאֲנָיו יֹאמְרוּ לוֹ: לְךָ וּלְךָ. לְךָ כִּי לְךָ.
לְךָ אַף לְךָ. לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה: כִּי לוֹ נָאֶה: כִּי לוֹ יָאֶה:
תַּקִּיף בְּמַלְכוּתוֹ. תּוֹמֵךְ כַּהֲלָכָה. תְּמִימָיו יֹאמְרוּ לוֹ:
לְךָ וּלְךָ. לְךָ כִּי לְךָ. לְךָ אַף לְךָ. לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה:
כִּי לוֹ נָאֶה: כִּי לוֹ יָאֶה:

לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלָיִם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

ושותה ואחר כך יברך ברכה אחרונה על היין

מוֹל מַן טְרִינְקְט מוֹל רְעֶר נָאךְ זְמָגְט מַן דִּימ בְּרָכָה מְחַרוֹנָה בְּהֵ קַע"ס ע"מ:

הֶסֵּבּ. סְדוּר פֶּסַח כְּהֲלָכָתוֹ. כְּכָל מִשְׁפָּטוֹ וְחֻקָּתוֹ. כַּאֲשֶׁר
זָכִינוּ לְסַדֵּר אוֹתוֹ. כֵּן נִזְכֶּה לַעֲשׂוֹתוֹ: זָךְ שׁוֹכֵן מְעוֹנָה.
קוֹמֵם קְהַל מִי מָנָה. בְּקָרוֹב נַהֵל נִטְעֵי כַנָּה. פְּדוּיִם לְצִיּוֹן בְּרִנָּה:
אַדִּיר הוּא יִבְנֶה בֵיתוֹ בְּקָרוֹב: בִּמְהֵרָה. בִּמְהֵרָה. בְּיָמֵינוּ
בְּקָרוֹב: אֵל בְּנֵה. אֵל בְּנֵה. בְּנֵה בֵיתְךָ בְּקָרוֹב:
בָּחוּר הוּא. יְבְנֶה בֵיתוֹ בְּקָרוֹב. בִּמְהֵרָה. בִּמְהֵרָה. בְּיָמֵינוּ
בְּקָרוֹב: אֵל בְּנֵה. אֵל בְּנֵה. בְּנֵה בֵיתְךָ בְּקָרוֹב: גָּדוֹל הוּא.
דָּגוּל הוּא. יְבְנֶה בֵיתוֹ בְּקָרוֹב. בִּמְהֵרָה. בִּמְהֵרָה. בְּיָמֵינוּ
בקרוב

שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית תִּקְנוֹ: כְּתוֹר עַל סֵם הַפְּסוּק כְּתוֹר אֶתֵּר תְּהִלִּים ע"ו. וּבִי"ס כּוֹרֵת סְבִיבָיו
מַלְאָכִים: סְבִיבָיו מַלְאָכִיו כְּמוֹ חֲלָפַי סְבִיבָיו תְּהִלִּים ס"ח:

שֶׁתִּהְיֶה הַבְּנִיָּה בִּירוּשָׁלַיִם יֵשׁ לוֹמַר תֹּכַח אַחַר כִּי לוֹ נָאֶה בְּלִי הַפְּסֵק. כִּי בִּירוּשָׁלַיִם מֻתָּרִים
בִּימֵינוּ יְרִיחַ סַהֲרוֹן נָאֶה וְיָאֶה טוֹב:

בְּקָרוֹב· אֵל בְּנֵה· אֵל בְּנֵה· בְּנֵה בֵיתְךָ בְּקָרוֹב: הָדוּר הוּא·
וָתִיק הוּא· זַכַּאי הוּא· חָסִיד הוּא· יִבְנֶה בֵיתוֹ בְּקָרוֹב·
בִּמְהֵרָה· בִּמְהֵרָה· בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב· אֵל בְּנֵה· אֵל בְּנֵה· בְּנֵה
בֵיתְךָ בְּקָרוֹב: טָהוֹר הוּא· יָחִיד הוּא· כַּבִּיר הוּא· לָמוּד
הוּא· מֶלֶךְ הוּא· נָאוֹר הוּא· סַגִּיב הוּא· עִזּוּז הוּא· פּוֹדֶה
הוּא· צַדִּיק הוּא· יִבְנֶה בֵיתוֹ בְּקָרוֹב· בִּמְהֵרָה· בִּמְהֵרָה·
בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב· אֵל בְּנֵה· אֵל בְּנֵה· בְּנֵה בֵיתְךָ בְּקָרוֹב:
קָדוֹשׁ הוּא· רַחוּם הוּא· שַׁדַּי הוּא· תַּקִּיף הוּא· יִבְנֶה בֵיתוֹ
בְּקָרוֹב· בִּמְהֵרָה· בִּמְהֵרָה· בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב· אֵל בְּנֵה· אֵל
בְּנֵה· בְּנֵה בֵיתְךָ בְּקָרוֹב:

**אלמעכטגר** גאט נון בוימ דיין טעאפל שירה· אלזו שיר· אוכ׳ אלזו באלד·
אין אונזרן טאגן שירה· יוא שירה· נון בוימ· נון בוימ·
נון בוימ דיין טעאפל שירה: באריס הערליגר גאט נון בוימ דיין טעאפל שירה·
אלזו שיר· אוכ׳ אלזו באלד· אין אונזרן טאגן שירה· יוא שירה· נון בוימ· נון
בוימ· נון בוימ דיין טעאפל שירה: גרושר גאט· דעאוטיגר גאט· נון בוימ דיין
טעאפל שירה· אלזו שיר· אוכ׳ אלזו באלד· אין אונזרן טאגן שירה· יוא שירה·
נון בוימ· נון בוימ· נון בוימ דיין טעאפל שירה: הוכיר גאט ווערדיגר גאט· זיסר
גאט· חענטר גאט· נון בוימ דיין טעאפל שירה· אלזו שיר· אוכ׳ אלזו באלד·
אין אונזרן טאגן שירה· יוא שירה· נון בוימ· נון בוימ· נון בוימ דיין טעאפל
שירה: טוגליכר גאט· יודשר גאט· נון בוימ דיין טעאפיל שירה· אלזו שיר·
אוכ׳ אלזו באלד· אין אונזרן טאגן שירה· יוא שירה· נון בוימ· נון בוימ· נון
בוימ דיין טעאפל שירה: כרעפטיגר גאט· לעבנדיגר גאט· אעכטיגר גאט·
נאאהאפטיגר גאט· סענפטיגר גאט· עביגר גאט· נון בוימ דיין טעאפל
שירה· אלזו שיר· אוכ׳ אלזו באלד· אין אונזרן טאגן שירה· יוא שירה· נון
בוימ· נון בוימ· נון בוימ דיין טעאפל שירה: פארכאואר גאט· ניאליכר גאט·
קינגליכר גאט· רייכר גאט· נון בוימ דיין טעאפל שירה· אלזו שיר· אוכ׳
אלזו באלד· אין אונזרן טאגן שירה· יוא שירה· נון בוימ· נון בוימ· נון בוימ דיין
טעאפל שירה: שינר גאט· תרויסר גאט· נון בוימ דיין טעאפל שירה· אלזו
שיר· אוכ׳ אלזו באלד אין אונזרן טאגן שירה· יוא שירה· נון בוימ· נון בוימ·
נון בוימ דיין טעאפל שירה: דוא בישט גאט אוכ׳ קיינר אער· נון בוימ דיין טעאפל
שירה· אלזו שיר· אוכ׳ אלזו באלד אין אונזרן טאגן שירה· יוא שירה· נון בוימ·
נון בוימ· נון בוימ דיין טעאפל שירה:

בליל

בליל שני מתחילין לספור ספירת העומר תמצא בדף קס"ח ע"ב:

**אֶחָד** מִי יוֹדֵעַ. אֶחָד אֲנִי יוֹדֵעַ. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

**שְׁנַיִם** מִי יוֹדֵעַ. שְׁנַיִם אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

**שְׁלֹשָׁה** מִי יוֹדֵעַ. שְׁלֹשָׁה אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

**אַרְבַּע** מִי יוֹדֵעַ. אַרְבַּע אֲנִי יוֹדֵעַ. אַרְבַּע אִמָּהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

**חֲמִשָּׁה** מִי יוֹדֵעַ. חֲמִשָּׁה אֲנִי יוֹדֵעַ. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אִמָּהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

**שִׁשָּׁה** מִי יוֹדֵעַ. שִׁשָּׁה אֲנִי יוֹדֵעַ. שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אִמָּהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

**שִׁבְעָה** מִי יוֹדֵעַ. שִׁבְעָה אֲנִי יוֹדֵעַ. שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבַּתָּא. שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אִמָּהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

**שְׁמוֹנָה** מִי יוֹדֵעַ. שְׁמוֹנָה אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁמוֹנָה יְמֵי מִילָה. שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבַּתָּא. שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אִמָּהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

**תִּשְׁעָה** מִי יוֹדֵעַ. תִּשְׁעָה אֲנִי יוֹדֵעַ. תִּשְׁעָה יַרְחֵי לֵדָה.

שִׁמּוֹנָה יְמֵי מִילָה. שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבַּתָּא. שִׁשָּׁה סִדְרֵי
מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אִמָּהוֹת. שְׁלֹשָׁה
אָבוֹת. שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

עֲשָׂרָה. מִי יוֹדֵעַ. עֲשָׂרָה אֲנִי יוֹדֵעַ. עֲשָׂרָה דִבְּרַיָּא.
תִּשְׁעָה יַרְחֵי לֵדָה. שְׁמוֹנָה יְמֵי מִילָה. שִׁבְעָה
יְמֵי שַׁבַּתָּא. שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה
אַרְבַּע אִמָּהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

אַחַד עָשָׂר. מִי יוֹדֵעַ. אַחַד עָשָׂר אֲנִי יוֹדֵעַ. אַחַד עָשָׂר
כּוֹכְבַיָּא. עֲשָׂרָה דִבְּרַיָּא. תִּשְׁעָה יַרְחֵי לֵדָה.
שְׁמוֹנָה יְמֵי מִילָה. שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבַּתָּא. שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה.
חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אִמָּהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת.
שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

שְׁנֵים עָשָׂר. מִי יוֹדֵעַ. שְׁנֵים עָשָׂר אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁנֵים עָשָׂר
שִׁבְטַיָּא. אַחַד עָשָׂר כּוֹכְבַיָּא. עֲשָׂרָה דִבְּרַיָּא.
תִּשְׁעָה יַרְחֵי לֵדָה. שְׁמוֹנָה יְמֵי מִילָה. שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבַּתָּא.
שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אִמָּהוֹת.
שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם
וּבָאָרֶץ:

שְׁלֹשָׁה עָשָׂר. מִי יוֹדֵעַ. שְׁלֹשָׁה עָשָׂר אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁלֹשָׁה
עָשָׂר מִדַּיָּא. שְׁנֵים עָשָׂר שִׁבְטַיָּא. אַחַד
עָשָׂר כּוֹכְבַיָּא. עֲשָׂרָה דִבְּרַיָּא. תִּשְׁעָה יַרְחֵי לֵדָה. שְׁמוֹנָה
יְמֵי מִילָה. שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבַּתָּא. שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה
חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אִמָּהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לֻחוֹת
הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא: דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וְאָתָא שׁוּנְרָא וְאָכְלָה לְגַדְיָא דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וְאָתָא כַּלְבָּא וְנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא דְּאָכְלָה לְגַדְיָא דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וְאָתָא חוּטְרָא וְהִכָּה לְכַלְבָּא דְּנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא דְּאָכְלָה לְגַדְיָא דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וְאָתָא נוּרָא וְשָׂרַף לְחוּטְרָא דְּהִכָּה לְכַלְבָּא דְּנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא דְּאָכְלָה לְגַדְיָא דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וְאָתָא מַיָּא וְכָבָא לְנוּרָא דְּשָׂרַף לְחוּטְרָא דְּהִכָּה לְכַלְבָּא דְּנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא דְּאָכְלָה לְגַדְיָא דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וְאָתָא תּוֹרָא וְשָׁתָא לְמַיָּא דְּכָבָא לְנוּרָא דְּשָׂרַף לְחוּטְרָא דְּהִכָּה לְכַלְבָּא דְּנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא דְּאָכְלָה לְגַדְיָא דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וְאָתָא הַשּׁוֹחֵט וְשָׁחַט לְתוֹרָא דְּשָׁתָא לְמַיָּא דְּכָבָא לְנוּרָא דְּשָׂרַף לְחוּטְרָא דְּהִכָּה לְכַלְבָּא דְּנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא דְּאָכְלָה לְגַדְיָא דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וְאָתָא מַלְאַךְ הַמָּוֶת וְשָׁחַט לְשׁוֹחֵט דְּשָׁחַט לְתוֹרָא דְּשָׁתָא לְמַיָּא דְּכָבָא לְנוּרָא דְּשָׂרַף לְחוּטְרָא דְּהִכָּה לְכַלְבָּא דְּנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא דְּאָכְלָה לְגַדְיָא דְּזַבִּין אַבָּא

## הגדה של פסח

בְּתַרֵי זוּזֵי. חַד גַּדְיָא. חַד גַּדְיָא:

וְאָתָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וְשָׁחַט לְמַלְאַךְ הַמָּוֶת
דְּשָׁחַט לְשׁוֹחֵט. דְּשָׁחַט לְתוֹרָא. דְּשָׁתָא
לְמַיָּא. דְּכָבָא לְנוּרָא. דְּשָׂרַף לְחוּטְרָא. דְּהִכָּה לְכַלְבָּא
דְּנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא. דְּאָכְלָה לְגַדְיָא. דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי.
חַד גַּדְיָא. חַד גַּדְיָא:

---

# דיני ברכת הנהנין

**אמרו** רז"ל חסור לאדם ליהנות מן העולם הזה בלא ברכה וכולי. מהי תקנתיה
ילך אצל חכם מעיקרי וילמדנו ברכות. וחכמינו בעלי פוסקים ובעלי קבלה
הפליגו מאוד בעוכם גדול מי שלא נזהר בזה ובברו רב מי שכאזר בברכות שעל ידו
שפע טוב שבא רצון ממקור הברכות לכל העולמות העליונים והתחתונים. ע"כ צריך
האדם ליזהר בזה שלא יהנה מן הוס דבר בע"ה בלא ברכה הסייכה לדבר הזה. וכאם
למיא לפניך כללי ברכות בקיצור וכל אדם יהא בקי בהן ובסמוחיהן:

**צריך** אדם לכוין לבו בתחילת פתיחתו על מה שהוא מברך. אם על הפת או על
על הפירות או על היין או על שאר מזונין. ואם הכניס לפיו אינו אוכלין
בלי ברכה. אם הוא דבר שאינו נאתם יפלטנו וידבר ולא יהא הוס דבר בפיו כשמברך
שנא' יקלח פי תהלתיך. ואם הוא דבר שנאתם מסלק לגד אחד ומברך. אוכלין ומשקין
שהוא אוכל או שותה מעו' רפואה אם טעמ' טוב והחיך נהנה מהם מברך עליהם תחילה
וסוף: ואסורו לאכול או לטעות אינו מברך כלל. כל הברכות צריך שלא יפסיק בדבור
בין ברכה לאכילה או לטעיה או לריח. לוקו צימון הדבר שמברך עליו. וכשמברך על
אדם דבר יכוון שלא יגביע את הוס דבר שאין בה ום ומלכות אוכה ברכה:

**יין** פרח מברך עליו שהכל. אם הביאו לפניו יין פרח בשעוד' טוב שוטבל מעט את
פתוב' ואז לא יפטרך לגמרי. יין שבתוך השעוד' ח' מברך לכול' בפ"ג ואם הביאו
לו יין אחר אע"פ שהוא מסופק אם יותר טוב מהראשון אע"פ יברך הטוב והמעיב
על הג':

ברכה על היין בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ
מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

ברכה לאחרונה על היין. ואיה מעין ג' ברכות שבב"ה. ועל פירות הארץ שאם
חמשת המינין נפן תאינה ורמון וזית ותמרה מברך לאחריהם ברכה זו רק במקום על
הגפן ועל פרי הגפן אומר על העץ ועל פרי העץ ועל היים מחמשת מיני דגן שאם הפה
שעורה

שמורה כוסמין שבלת שועל ושיפון לומר ג"כ בורכה זו ומקום על הגפן וכולי לומר על הפירות ועל הכלכלה ועל תנובת השדה ועל ארץ חמדה וכו' וכ"ת גרס ליין ובפירות ג"כ ועל תנובות שדה לכן נספרים היוצים לה מלחמו כן:

| | |
|---|---|
| נאך ברכה מיבר ויין: | נאך ברכה ווען מן העט גענטסין מיל בער · פייגן · מורב ווין טרויבן אויך רוק: |
| | טומלין: |
| בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם עַל הַגֶּפֶן וְעַל פְּרִי הַגָּפֶן | בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם עַל הָעֵץ וְעַל פְּרִי הָעֵץ |
| נאך ברכה מיבר ויין | נאך ברכה ווען מן העט פֿיגן מרוייס קמרין ווען מן זיי העט גגענטסין גיקמכט מורב גיזמטן: |
| בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם עַל הַמִּחְיָה וְעַל הַכַּלְכָּלָה | |

וְעַל אֶרֶץ חֶמְדָּה טוֹבָה וּרְחָבָה שֶׁרָצִיתָ וְהִנְחַלְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ לֶאֱכוֹל מִפִּרְיָהּ וְלִשְׂבּוֹעַ מִטּוּבָהּ רַחֵם נָא יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וְעַל מִזְבְּחֶךָ וְעַל הֵיכָלֶךָ וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ · וְשַׂמְּחֵנוּ בְּהּ וְנֹאכַל מִפִּרְיָהּ וְנִשְׂבַּע מִטּוּבָהּ וּנְבָרֶכְךָ עָלֶיהָ בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה · ונחמנו לטובה ביום השבת הזה · ושמחנו ביום חג המצות הזה · חג השבועות הזה · חג הסכות הזה · שמיני חג העצרת הזה · וזכרנו ביום ראש הדש הזה · ופקדנו ביום הזכרון הזה · כִּי אַתָּה יְיָ טוֹב וּמֵטִיב לַכֹּל וְנוֹדֶה לְךָ עַל הָאָרֶץ

| | |
|---|---|
| עַל פְּרִי הַגֶּפֶן · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ · עַל הָאָרֶץ וְעַל פְּרִי הַגָּפֶן: | וְעַל הַפֵּרוֹת · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ · עַל הָאָרֶץ וְעַל הַפֵּרוֹת: |
| ווען מן עסט פֿון דיזע פֿייגל מיינט קמרין · מוֹל טרינקט | ווען מן טרינקט ווין · מוֹל גאוט עסט פֿון דיזע פֿרוכט · מוֹל גאוט פירות: |
| בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם עַל הַמִּחְיָה וְעַל הַכַּלְכָּלָה · וְעַל הַגֶּפֶן וְעַל פְּרִי הַגָּפֶן · וְעַל אֶרֶץ חֶמְדָּה טוֹבָה וּרְחָבָה שֶׁרָצִיתָ וְהִנְחַלְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ לֶאֱכוֹל מִפִּרְיָהּ וְלִשְׂבּוֹעַ מִטּוּבָהּ רַחֵם נָא יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וְעַל מִזְבְּחֶךָ וְעַל הֵיכָלֶךָ וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ · וְשַׂמְּחֵנוּ בְּהּ וְנֹאכַל מִפִּרְיָהּ וְנִשְׂבַּע מִטּוּבָהּ וּנְבָרֶכְךָ עָלֶיהָ בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה · ונחמנו לטובה ביום השבת הזה ·

# דיני ברכת הנהנין

ושמחנו ביום חג המצות הזה · חג השבועות הזה · חג הסכות הזה · שמיני חג העצרת הזה · וזכרנו ביום ראש חדש הזה · וזכרנו ביום הזכרון הזה · כִּי אַתָּה יְיָ טוֹב וּמֵטִיב לַכֹּל וְנוֹדֶה לְךָ עַל הָאָרֶץ

| | |
|---|---|
| וְעַל הַמִּחְיָה וְעַל הַגֶּפֶן · וְעַל הַפֵּרוֹת · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עַל הַמִּחְיָה וְעַל הַגֶּפֶן : | וְעַל הַמִּחְיָה וְעַל הַפֵּרוֹת · בָּאֲדָעַל הַמִּחְיָה וְעַל הַפֵּרוֹת : |

נאך ברכה וזען מן עשט פון דיזע פיר מינים קומן מוז פירות מוז טריקט ווין טוגלייך :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם עַל הַמִּחְיָה וְעַל הַכַּלְכָּלָה וְעַל הַגֶּפֶן וְעַל פְּרִי הַגֶּפֶן וְעַל הָעֵץ וְעַל פְּרִי הָעֵץ : (ועל ארץ המרה וכו')

והא לך הדברים שמברכין עליהם בורא פרי האדמה :

**אורז** ריי"ז זין מי בין מבושל אם הגרעינין שלימים · דוחן סי"רז האוכל כעין שהוא · לגן מחמשת המינין דהיינו הטה · שעורה · כוסמין · שבולת שועל · ושיפון · אם עשתן קליות או בשלן והגרעינין שלימים · הול"ר מרוקא · וורדין שקורין (רוז"ין חיין גימאכט) ונכנסל בין יבש בין רטוב שמרוקח · זמים קודם סיגדל הכן שבישו · תרוגין קודם שרחו הסרפרות · טרקסק (קער"בש) מבושל · ירקות שטובים חיין ומבושלין · כרוב (שטרו"נקן) מבושל · כסות (כאוב"דקס) לפת (טע"ריז רוב"ן) · ועשב לבן כשהוא כעוב כחומץ או בתי מלח · וכן (כאוב"דקס) לו (קומר"ליגב) · עשבים המורקחים · לענן (רע"טיך) · קמה לפילו של חיטים הן שטוחנן דק לו גסה ועדיין יש בו טעם חיטים · קכילה (צימרי"נד · שלפ"טין) שמתקנין לותן כשהן חיים בחומץ ושמן · סוס (קנאפ"ליך) · סומשמין (מאן"חמין) תותים הגדלים בשבה שקורין (מולב"בירן ופלב"ונים) · קטניות מבושלין : ספק בפרי שם הוא בורא פרי העץ או בורא פרי האדמה · כל אלו שם מוכל לותן שלא בתוך הסעודה מברך עליהם :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה :

ואחריהן מברך

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת רַבּוֹת וְחֶסְרוֹנָם עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָא לְהַחֲיוֹת בָּהֶם נֶפֶשׁ כָּל חַי בָּרוּךְ חֵי הָעוֹלָמִים :

אבל אם אוכל אותם בתוך הסעודה קודם ברכת המזון אין צריך לברך לא בתחלה ולא בסוף :

אלו דברים שמברכין עליהם בורא פרי העץ

**אתרוג** מרוקח בדבש · לגוזים גדולים וקטנים וגם הם טמוניס בדבש שקורין (נוח"יט) · לגוז (מוסקאט) האוכלו כמו שהוא · גוהגליות שקורין

שקורין (קער"טין וויכם"ליק פלו"מן) לחבילו עשה מהם (פופי"לעך). חבושין (קוי"זען) תרוביץ בתקש"ערין לתחר שכרלו הסרשרות. עכבים שבשלו כל כרכן. פרימוכים (קעש"טין). פירות שעושין היין ומבושלים כגון תפוחים לגפים וכדומה. מיושן (פלו"מן). פירות יבישים שמבושלין שכרכין על מימיהם כמותם. על כולם ובועלת בהם לכל הסקלי לפירי לחיתה לעקב ולחותו עכף עשמו מוליא פירי לשנה לחרת מקרי חילן ומברכין עליו:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ:

וחבריהם כג"ר וכו' לבל היכח לכי שקלת לפירי לח ישחר עכף רק יזקין בחרן שרשו ולשנה החרת הזורם ומוליא פרי חדש ולומח עכפים ועליס לח מיקרי פירי חילן ומברכין על חותן פירות בורח פרי האדמה:

היוצא ביופי דניסן וראה אילנות דמלבלבי אופר:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא חִסַּר בְּעוֹלָמוֹ דָּבָר וּבָרָא בוֹ בְּרִיּוֹת טוֹבוֹת וְאִילָנוֹת טוֹבוֹת לֵהָנוֹת בָּהֶם בְּנֵי אָדָם:

אלו דברים שמברכין עליהם שהכל

אגוזים רכים ר"ל (חוס ליי"טיג): כשר בהמה חיה לו עוף ודגים טילים גבינה גוגבלזיות שקורין (קיר"טן וויי"קסל פלו"מין) תמרים שמעכן. דגש תמרים. שקדים קיופלין מכל מיני פירות. חלב. חומץ שעירב בו מים. (טאר"קס קרש"תם) כשחוקלין חי. כמהין ופטריות וכל מיני (צווי"מין). כמון (קי"מל) שכרת, (גלי"כער). כרוב חיין. לולבי גפנים. לפת (רו"בין מער"ין) ועשב לבן כשהן חיין. כל מיני קטניות (וטאט"רקי כחל"ין) כשהן חיין. מרקחת שלימי שהלך לרפואה. לו שותה מים. מי שעורים שמבשלין לחולה. (מורכלין סי"ליך) מיושנין. נוגלות (חס פאליכט חוס לייטיג) סופי עכבים שלין מתבשלין כל כורכן שכרן קיופלין מהם. עשבי דשדה. פירות של חילן סרק. פרי שנתעפשה (שימל"ך) שעושין מן קנים ובשלו על שיקפה. שיבתה (על"ים) שכר בין של שעורים בין של חיטים ושל תמרים. תפוחי יער. פירות שלימי יודע מה הם וכל מיני (פלו"לעך) ומיני מרקחות וכל דבר שנימוח מברך עליהם ברכה כללית שהיא:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהַכֹּל נִהְיֶה בִּדְבָרוֹ:

ואחריהם מברך בורא נפשות רבות וכו'

אין מחמשת המינים להיינו קטה ושעורה כוסמין שבולת שועל ושיפון אם עשה מהן פת מברך עליהם המוליא ואחריהן ברכת המזון. ואם כתנן או מעכן או עשה מהם לייסף או שירב בהם דגש ברכ' או חלב או מיני' אחרי' מברך עליהם:

# סדר ברכת הנהנין

**בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת:**

ולאחריהם על המחיה ועל הכלכלה כמו שכתוב הנופח׳ למעלה אצל ברכת היין:

**הָאוֹכֵל** פחות מכזית בין מפת בין משאר אוכלין • והשותה פחות מרביעי׳ בין מיין בין משאר משקים • מברך תחלה הברכה הראוי׳ לאותו מין לאסור ליהנות מן הע״הז בלא ברכה • אבל לענין ברכה אחרונה אין מברכין אלא דוקא כשאכל שיעור כזית שהוא חצי ביצה או שותה רביעית הלוג שהם ביצה ומחצה • כללו של דבר דכל דבר שצריך כוס כגון כוס של ברכת המזון או קידוש והבדלה ודומיהן צריך לשתות רביעית הלוג:

**הֲבִיאוֹ** לפניו כמה מיני פירות שברכותיהן שוות יברך על החביב לו • ואם יש ביניהן ממין ז׳ מברך על אחד מז׳ המינים • אפי׳ אם אחרים חביבין לו • הביאו לפניו ג׳ מיני פירות שמברכין עליהם ג׳ מיני ברכות כגון בפ״הע בפ״הא ושהכל • כיון דצריך לברך על שלשתן • בפ״הע או בפ״הא קודם לשהכל • שברכה פרטית חשובה מכללית • על כל מיני ריח צריך לברך • אם זה שיצא ממנו הריח הוא עץ או מיני עץ מברך עליו:

**בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא עֲצֵי בְשָׂמִים:**

ואם הוא עשב מברך

**בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא עִשְׂבֵּי בְשָׂמִים:**

ואם אינו לא מין עץ ולא מין עשב כגון המור שקורין (פי״זם) מברך

**בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מִינֵי בְשָׂמִים:**

על כל פירות חדשים מברכין הברכה ששייך להם ואח״ב

**בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:**

ואין לברך שהחיינו על שום ירק חדש רעומר כל השנה בקרקע ואפי׳ שיורע בבירור שהוא חדש דאין לנו לכנוס בספק ברכה לבטלה • בנה בית חדש מברך שהחיינו • בגדים שקנה הן חדשים הן ישנים לו הן חדשים ומברך בשעת קנייתן שהחיינו • ובשעת שלובשן מברך:

**בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מַלְבִּישׁ עֲרוּמִים:**

הקובע מזוזה מברך **בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לִקְבוֹעַ מְזוּזָה:**

הרואה הרים גדולות ומשונות • או מדברות או רואה זיקין (בליצן) מברך

ברוך

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם עוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

על הרעמים ועל הזועות (ערד ציטרנים) על הרוחות (ששארם ווינד)

מברך בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁכֹּחוֹ וּגְבוּרָתוֹ מָלֵא עוֹלָם:

הרואה קשת מברך בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם זוֹכֵר הַבְּרִית וְנֶאֱמָן בִּבְרִיתוֹ וְקַיָּם בְּמַאֲמָרוֹ:

צריך ליזהר שלא לראות בקשת יותר מדאי רק בשעת הברכה וכל המסתכל בקשת יותר מדאי עיניו כהות:

הרואה מלכי ישראל מברך בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁחָלַק מִכְּבוֹדוֹ לִירֵאָיו:

ועל מלכי אומות העולם בָּרוּךְ שֶׁחָלַק מִכְּבוֹדוֹ לְבָשָׂר וָדָם:

הרואה חכמי ישראל מברך בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁחָלַק מֵחָכְמָתוֹ לִירֵאָיו:

ועל חכמי אומות העולם בָּרוּךְ שֶׁחָלַק מֵחָכְמָתוֹ לְבָשָׂר וָדָם:

הרואה כושי (איין מאר) או נגם (איין גיצוועלץ) מברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מְשַׁנֶּה הַבְּרִיּוֹת:

הרואה את הים הגדול מברך בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁעָשָׂה אֶת הַיָּם הַגָּדוֹל:

הרואה ב"ב בנוי' ביופי מברך בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מַצִּיב גְּבוּל אַלְמָנָה: הרואה את חבירו שעמד מחולי מברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם דַּיְּקָנְךָ לָן וְלֹא יַחְבֹּךְ לָעַפְרָא:

הנכנס להקיז דם יאמר יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁיְּהֵא עִסְקָנָה לִרְפוּאָה כִּי רוֹפֵא חָנֵם אַתָּה בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ רוֹפֵא חוֹלִים:

הנכנס למרחץ יאמר יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתַּכְנִיסֵנִי לְשָׁלוֹם וְתוֹצִיאֵנִי לְשָׁלוֹם וְתַצִּילֵנִי מִן הָאוֹר הַזֶּה וְכֵיוֹצֵא בּוֹ לְעָתִיד לָבוֹא מִן הָאוֹר שֶׁל גֵּיהִנֹּם

יצא בשלום יאמר מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁהִצַּלְתַּנִי מִן הָאוֹר הַזֶּה:

## דיני וסדר עירובי חצרות

**תקנו** חכמים ז"ל לערב עירובי חצירות . וכמה עומדין נותנין מעט קמח מכל בית ובית ומוסיפין קמח אחר ומחזירין אותו בתוך מבתי שתי חצירות שעירבו ואומר בלשון זה בשם כל השותפין בחצר זו . מעכו מפני שנותנין מעה קמח מן אותו הקמח ואומרין אותו בב"ה ואומרין אותו שם כל השנה ונרגיל לאומרו שם ויתקבל ואפי' לדידי תקלה . ומי שעירב בשכיל הפ"ב נהגין לזכות הפת ע"י אחר . ויש אומרים שיזכה בכל מי שתקבל זכות ולסמוך על עירוב זה . ולא יזכה ע"י כגון הקטן ולא ע"י כגון הנרדם שהחזיר על שלחנו ולא ע"י שלוחו :

לסעודה : ומי שזכה מוטל בידו ומצוה שפת . והמעורב יברך ברכה א :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת עֵרוּב :

בְּדִין יְהֵא שָׁרֵא לָנָא לְאַפּוּקֵי וְלַעֲיוּלֵי וּלְטַלְטוּלֵי מִבֵּית
לְבַיִת וּמֵחָצֵר לְחָצֵר וּמִבַּיִת לְבוֹר וּמִבּוֹר לְבַיִת
וּמֵעֲלִית לְתַחְתִּית וּמִתַּחְתִּית לְעֲלִית וּמִזְוִית וּמֵרְשׁוּת
לְרְשׁוּת מְשַׁבְּתָא דָּא לְשַׁבְּתָא אָחֳרֵי לָנָא וּלְכָל יִשְׂרָאֵל
הַדָּרִים בָּעִיר הַזֹּאת :

## דיני ערובי תחומין

**אסור** לילך בשבת מחוץ לעיר לילך מלפים אמה ומי שרוצה לילך בשבת לו בי"ש יותר מלפים אמה יעקר מע"ש מן העיר בי"ש ומחוץ לעיר ויעשה תוך המלפים אמה ויקבע שם סעודתו ומע"ש יעקר כל מה שרוצה לילך בשבת גם מקום העירוב נותנים לו מלפים אמה לילך משם לכל רוח שירצה ויברך :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת עֵרוּב . בְּדִין יְהֵא שָׁרֵי לָן לֵילָךְ
מִמָּקוֹם לְמָקוֹם אַלְפַּיִם אַמָּה ואם היה מערב ע"י אחרים פנית העירוב
ואומר בְּדִין יְהֵא שָׁרֵי לפלוני ולפלוני או לבני מקום פלוני לילך וכו' וצריך

להודיעו שאין מערבין עירובי תחומין אלא לרעת :

## ברכות אירוסין ונשואין

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ עַל הָעֲרָיוֹת . וְאָסַר לָנוּ אֶת הָאֲרוּסוֹת וְהִתִּיר
לָנוּ אֶת הַנְּשׂוּאוֹת לָנוּ עַל יְדֵי חוּפָּה וְקִדּוּשִׁין . בָּרוּךְ אַתָּה
יְיָ מְקַדֵּשׁ עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי חוּפָּה וְקִדּוּשִׁין :

וישותה החתן והכלה ואח"כ מקדש הכלה בטבעת וקורין הכתובה:

לב"ה מתחיל כאן בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהַכֹּל בָּרָא לִכְבוֹדוֹ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם יוֹצֵר הָאָדָם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר יָצַר אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם דְּמוּת תַּבְנִיתוֹ וְהִתְקִין לוֹ מִמֶּנּוּ בִּנְיַן עֲדֵי עַד. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ יוֹצֵר הָאָדָם: שׂוֹשׂ תָּשִׂישׂ וְתָגֵל הָעֲקָרָה בְּקִבּוּץ בָּנֶיהָ לְתוֹכָהּ בְּשִׂמְחָה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְשַׂמֵּחַ צִיּוֹן בְּבָנֶיהָ: שַׂמֵּחַ תְּשַׂמַּח רֵעִים הָאֲהוּבִים כְּשַׂמֶּחֲךָ יְצִירְךָ בְּגַן עֵדֶן מִקֶּדֶם. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְשַׂמֵּחַ חָתָן וְכַלָּה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּרָא שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה חָתָן וְכַלָּה. גִּילָה רִנָּה. דִּיצָה וְחֶדְוָה. אַהֲבָה וְאַחֲוָה. וְשָׁלוֹם וְרֵעוּת. מְהֵרָה יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִשָּׁמַע בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחוּצוֹת יְרוּשָׁלַיִם. קוֹל שָׂשׂוֹן. וְקוֹל שִׂמְחָה. קוֹל חָתָן. וְקוֹל כַּלָּה. קוֹל מִצְהֲלוֹת חֲתָנִים. מֵחֻפָּתָם. וּנְעָרִים. מִמִּשְׁתֵּה נְגִינָתָם. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְשַׂמֵּחַ חָתָן עִם הַכַּלָּה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

## ברכת המזון לנישואין מנהג אשכנז ופולין

קורס ברכת המזון אופרים זה:

דִּי חֶסֶד וְגַם חָרוֹן. וְאָז אֵלֵם בְּשִׁיר יָרוֹן. נָחֵנוּ בְּמַעְגְּלֵי צֶדֶק. שָׁעָה בְּרֵכַת בְּנֵי יְשֻׁרוּן: בִּרְשׁוּת מָרָנָן וְרַבָּנָן וְרַבּוֹתַי. נְבָרֵךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשִּׂמְחָה בִּמְעוֹנוֹ. וְשֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ: בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשִּׂמְחָה בִּמְעוֹנוֹ: וְשֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ. וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ:

ואחר כ"ה מתחיל השבע ברכות שהכל ברא לכבודו ברוך תקפ"ו ע"ב:

# דיני וסדר הוידוי לשכיב מרע

סדר הוידוי יהיה כך׳ החולי יטול ידיו ואם אפשר יתגור בתגורה וילבוש ציצית ויקח פרוטה או שוס מעות ויאמר:

**הריני** מזמן ידי ליתן זה לצדקה לשם יחוד הק״בה ושכינתיה׳ על ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל ויקויים בי מקרא שכתוב אני בצדק אחזה פניך אשבעה בהקיץ תמונתך: ויאמר

**מודה** אֲנִי לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב אֵל אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת לְכָל בָּשָׂר שֶׁרְפוּאָתִי בְּיָדֶךָ וּמִיתָתִי בְּיָדֶךָ: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁלֹּא אָמוּת מֵחוֹלִי זֶה וְתִרְפָּאֵנִי רְפוּאָה שְׁלֵימָה וְתַעֲלֶה תְפִלָּתִי לְפָנֶיךָ כִּתְפִלַּת חִזְקִיָּהוּ מֵחָלְיוֹ׳ וְאִם הִגִּיעַ עֵת פְּקוּדָתִי לָמוּת אַתָּה צַדִּיק עַל כָּל הַבָּא עָלַי כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ וַאֲנִי הִרְשָׁעְתִּי׳ הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא׳ אֵלֶיךָ יְיָ נַפְשִׁי אֶשָּׂא: וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁתְּהֵא מִיתָתִי כַּפָּרָה עַל כָּל חֲטָאִים וַעֲוֹנוֹת וּפְשָׁעִים שֶׁחָטָאתִי שֶׁעָוִיתִי וְשֶׁפָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ בֵּין בְּמַחֲשָׁבָה בֵּין בְּדִבּוּר בֵּין בְּמַעֲשֶׂה׳ בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד בֵּין בְּאוֹנֵס בֵּין בְּרָצוֹן מִיּוֹם הֱיוֹתִי׳ בֵּין בְּגִלְגּוּל זֶה בֵּין בְּגִלְגּוּלִים אֲחֵרִים עַד הָעֵת וְרֶגַע הַזֹּאת׳ עַל כֻּלָּם אֱלֹהַי סְלִיחוֹת סְלַח לִי מְחַל לִי כַּפֵּר לִי׳ וְתֵן חֶלְקִי בְּגַן עֵדֶן וְזַכֵּנִי לְעוֹלָם הַבָּא הַצָּפוּן לַצַּדִּיקִים׳ וְתוֹדִיעֵנִי אוֹרַח חַיִּים שׂוֹבַע שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים׳ יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים׳ הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד: אֱמֶת מַלְכֵּנוּ אֶפֶס זוּלָתוֹ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתוֹ וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבוֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד: מְיוּחָד בְּאֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה הוּא הָיָה הוּא הֹוֶה וְהוּא יִהְיֶה׳ הוּא מֵמִית וּמְחַיֶּה׳ לְפָנָיו לֹא נוֹצַר אֵל וְאַחֲרָיו לֹא יִהְיֶה:

יהי

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתְּקַבֵּל נִשְׁמָתִי
בְּשִׁמְחָה כַּאֲשֶׁר תִּקַּחְתָּ מִמֶּנִּי וְיוֹם לֶכְתִּי לְפָנֶיךָ רָצֵה נָא
חֶלְיָתִי מִלְאָכֶיךָ רַחֲמִים יֵצְאוּנָא לְעָמָתִי וְשָׁלוֹם בּוֹאֲךָ יֹאמְרוּ
בְּקוֹל אֶחָד בְּבִיאָתִי יְבוֹאוּנִי לָנֶן עֵדֶן וְשָׁם תְּהֵיֶה יְשִׁיבָתִי
וְאֶתְעַדֵּן בְּזִיו אוֹרֶךָ וְשִׂים כָּבוֹד מְנוּחָתִי וָאוֹר נָגוּהַ לְפָנֶיךָ יְהִי
סִתְרִי וְצִפִּיתִי וְתַחַת צֵל כְּנָפֶיךָ תָּנָה לִי אֶת מַחְצָתִי שִׁמְעָנָא
תְּחִנָּתִי חִישׁ נָא יְשׁוּעָתִי וְאֵל תִּתְעַלֵּם אָזְנְךָ לְרַוְחָתִי
וְלִשְׁוְעָתִי כִּי אַתָּה אֵל יְשׁוּעָתִי אֲשֶׁר בְּךָ הִבְטַחְתִּי יְהִיוּ
לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

אנא בכח תמצא ברוף ר' ע"א וגם יאמר התולי זה החירוט:

רִבּוֹן הָעוֹלָמִים חָטָאתִי אוֹדִיעַ לָךְ וַעֲוֹנִי לֹא בִסִּיתִי אָמַרְתִּי
אוֹדֶה עָלַי פִּשְׁעִי לַיְיָ וְאַתָּה נָשָׂאתָ עֲוֹן חַטָּאתִי סֶלָה
כִּי לְפָנֶיךָ בֵּירֵךְ דַּיְנָךְ הַצָּדֵק מְכַסֶּה פְּשָׁעָיו לֹא יְצַלִּיחַ וּמוֹדֶה
וְעֹזֵב יְרוּחָם: ואומר אשמנו · סה אומר · אתה יודע · על חטאים · על כולם וכו':

## צדוק הדין

מתירין בנגיעת חלש לנרף על הריעה כשם שאוכלין על השובה · ומשקירין בנת' לקבלה בשחיטה · ע"כ אם נפגעים בשחיטתם מתירין אותם אף ע"פ שאינם עומדים למות ואכל בת כדין ויכך:

ברוך אתה יי' אלהינו מלך העולם דיין אמת:

בשחיטין את החת בנית הקבורת מומרים זה:

צוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט · אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל
צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא · הַצּוּר תָּמִים בָּכָל פּוֹעַל מִי יֹאמַר לוֹ
מַה תִּפְעָל הַשְׁלֵשׁ וּבְמַעַל מֵמִית וּמְחַיֶּה מוֹרִיד שְׁאוֹל
וַיַּעַל הַצּוּר תָּמִים בָּכָל מַעֲשֵׂהוּ מִי יֹאמַר לוֹ מַה תַּעֲשֶׂה הָאוֹמֵר
לַעֲשֵׂהוּ חֶסֶד חָנֵם לָנוּ תַּעֲשֶׂה · וּבְזֻכוּת הַנַּעֲקֵד בַּשֶּׂה הַקְשִׁיבָה
לְשַׁוְּעָתֵנוּ · צַדִּיק בְּכָל דְּרָכָיו הַצּוּר תָּמִים · אֶרֶךְ אַפַּיִם וּמָלֵא רַחֲמִים ·
סֹבֵל נַצָּח וְחוֹזֵם נָא עַל אָבוֹת וּבָנִים · כִּי לְךָ אֲדוֹן הַסְּלִיחוֹת
וְהָרַחֲמִים: צַדִּיק אַתָּה יְיָ לְהָמִית וּלְהַחֲיוֹת · אֲשֶׁר בְּיָדְךָ פְּקֻדּוֹן

כָּל רוּחוֹת: חֲלִילָה לְךָ זְכֹר וְנָנוּ לְמִחוֹת · וְיִהְיוּ עֵינֶיךָ בְּרַחֲמִים
עָלֵינוּ פְּקוּחוֹת: כִּי לְךָ אֲדוֹן הָרַחֲמִים וְהַסְּלִיחוֹת · אָדָם אִם בֵּן
שָׁנָה יִהְיֶה · אוֹ אֶלֶף שָׁנִים יִחְיֶה · מַה יִּתְרוֹן לוֹ כְּלֹא הָיָה יִהְיֶה ·
בָּרוּךְ דַּיָּן הָאֱמֶת מֵמִית וּמְחַיֶּה: בָּרוּךְ הוּא כִּי אֱמֶת דִּינוֹ ·
וּמִשְׁפָּטוֹ הַכֹּל בְּעֵינוֹ: וּמְשַׁלֵּם לְאָדָם חֶשְׁבּוֹנוֹ וְדִינוֹ · וְתִכְלֶה
יִשְׁמוּ הוֹדָיָה יִתְּנוּ: יַדְעֵנוּ יְיָ כִּי צֶדֶק מִשְׁפָּטֶיךָ · תְּצַדֵּק בְּרָכְךָ
זַתְּזַכֶּה בְּשָׁפְטֶךָ · אֵין לְהַרְהֵר אַחַר מִדַּת שְׁפָטֶיךָ · צַדִּיק אַתָּה
יְיָ יָשָׁר מִשְׁפָּטֶיךָ: דַּיָּן אֱמֶת שׁוֹפֵט צֶדֶק וֶאֱמֶת · בָּרוּךְ דַּיָּן
הָאֱמֶת · שֶׁכָּל מִשְׁפָּטָיו צֶדֶק וֶאֱמֶת נֶפֶשׁ כָּל חַי בְּיָדוֹ · צֶדֶק
מָלְאָה יְמִינְךָ יְיָ דָּךְ · רַחֵם עַל פְּלֵיטַת צֹאן יָדֶיךָ · וְתֹאמַר
לַמַּלְאָךְ הֶרֶף יָדֶיךָ: גְּדוֹל הָעֵצָה וְרַב הָעֲלִילִיָּה · אֲשֶׁר עֵינֶיךָ
פְּקוּחוֹת עַל כָּל דַּרְכֵי בְנֵי אָדָם · לָתֵת לְאִישׁ כְּדַרְכָּיו וְכִפְרִי
מַעֲלָלָיו · לְהַגִּיד כִּי יָשָׁר יְיָ צוּרִי וְלֹא עַוְלָתָה בּוֹ: יְיָ נָתַן וְיְיָ לָקָח
יְהִי שֵׁם יְיָ מְבוֹרָךְ: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה
לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּא בְּעָלְמָא דִּהוּא עָתִיד
לְאִתְחַדָּתָא וּלְאַחָיָא מֵתַיָּא וּלְאַסְקָא לְחַיֵּי עָלְמָא
וּלְמִבְנֵי קַרְתָּא דִּירוּשְׁלֵם וּלְשַׁכְלֵל הֵיכָלֵיהּ בְּגַוָּהּ וּלְמֶעְקַר
פּוּלְחָנָא נוּכְרָאָה מֵאַרְעָא וּלְאָתְבָא פּוּלְחָנָא דִּשְׁמַיָּא
לְאַתְרֵיהּ וְיִמְלֹךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמַלְכוּתֵיהּ וְיַקְרֵיהּ :
בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב
וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי שֵׁם יְיָ מְבוֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: יְהִי שֵׁם יְיָ מְבוֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

יִתְבָּרַךְ · יְהֵא שְׁלָמָא · עוֹשֶׂה שָׁלוֹם

כשהיחיד קורא לבדו יאמרו וישמעו ויענו אמן כנגד הקהל ומחזר כן כשעמד לפניה ואחר כך בלחש ולא יענה אמן ולא יאמר קדיש ולא יקרא בתורה ולא יעלה למנין שבעה ולא יתפלל תפלת מוסף ולא יעמוד לפני התיבה ולא יישא כפיו ולא יאמר קדיש ולא יעשה שום דבר שבקדושה ולא יכנוס עצמו בדבר שיש בו מעשה עם הציבור כל ימי האבלות חוץ מי' ימים ראשונים ושלשים ג' ימים ראשונים ויש מקומות שנוהגים שלא לעשות מלאכה כל ל' יום ואין לשנות המנהג ומחזר כן כשעמד לפניה ואחר כך בלחש ולא יענה אמן ולא יאמר קדיש ולא יקרא בתורה ולא יעלה למנין שבעה ולא יתפלל תפלת מוסף ולא יעמוד לפני התיבה ולא יישא כפיו ולא יאמר קדיש ולא יעשה שום דבר שבקדושה ולא יכנוס עצמו בדבר שיש בו מעשה עם הציבור כל ימי האבלות חוץ מי' ימים ראשונים ושלשים ג' ימים ראשונים ויש מקומות שנוהגים שלא לעשות מלאכה כל ל' יום ואין לשנות המנהג ומחזר כן כשעמד לפניה ואחר כך בלחש ולא יענה אמן ולא יאמר קדיש ולא יקרא בתורה ולא יעלה למנין שבעה ולא יתפלל תפלת מוסף ולא יעמוד לפני התיבה ולא יישא כפיו ולא יאמר קדיש ולא יעשה שום דבר שבקדושה ולא יכנוס עצמו בדבר שיש בו מעשה עם הציבור כל ימי האבלות חוץ מי' ימים ראשונים ושלשים ג' ימים ראשונים ויש מקומות שנוהגים שלא לעשות מלאכה כל ל' יום ואין לשנות המנהג

תהלה לדוד ארוממך

# ספר תהלים

מסודר על פי ימי השבוע ותדש: עם ב׳ פירושים מספיקים ונאים מלוקטים מספרים וסופרים חדושים ומוסרים בלשון קלילא: ובין כל מזמור ומזמור הענין שיוכל איש ואיש להבין על מה יוסדו אבני׳ לבקש ולחנן לפני ה׳ אלהיו על כל המאור ולהבין ולידע שבא בהשגחת ה׳ עליו



**ועתה** כדפס פעם שני׳ בכרך קטן להקל המשא לעוברי דרכים: בתכלית היופי הן באותיות הן בנייר ודיו: והנגנו סימני הפסוקים בפנים וגם בה פירוש להקל על המעיין: והוגה בעיון ובהשגחה פרטיית לסקל כל המעיות שנפלו בראשונים:

## באמשטרדם

בדפוס ובבית **יתמי** המנוח כהר״ר **שלמה פרופס** כ״ז זג״ל מ״ס: בשנת אשרי **תמימי** דרך לפ״ק:

הדרו
ליי
בכנור

# מפתחות של תהלים


| | | | |
|---|---|---|---|
| אשרי האיש | א | שפטני אלהים | מג |
| למה רגשו | ב | אלהים באזנינו שמענו | מד |
| בברחו מפני אבשלום | ג | רחש לבי דבר טוב | מה |
| בקראי ענני יי׳ | ד | אלהים לנו מחסה | מו |
| אמרי האזינה יי | ה | כל העמים תקעו כף | מז |
| יי אל באפך | ו | גדול יי ומהלל מאד | מח |
| שגיון לדוד | ז | שמעו זאת כל העמים | מט |
| יי אדוננו מה אדיר | ח | אל אלהים יי דבר | נ |
| אורה יי בכל לבי | ט | בבוא אליו נתן הנביא | נא |
| למה יי תעמוד ברחוק | י | בבוא דואג האדומי | נב |
| בויי הסיתי איך תאמרו | יא | אמר נבל בלבו אין | נג |
| הושיעה יי כי גמר חסיד | יב | בבוא הזיפים ויאמרו | נד |
| עד אנה יי תשכחני | יג | האזינה אלהים תפלתי | נה |
| אמר נבל בלבו אין | יד | על יונת אלם רחוקים | נו |
| יי מי יגור באהליך | טו | בברחו מפני שאול | נז |
| מכתם לדוד שמרני | טז | האמנם אלם צדק | נח |
| תפלה לדוד שמעה יי | יז | בישלוח שאול וישמרו | נט |
| לעבד יי לדוד | יח | בהצותו את ארם נהרים | ס |
| השמים מספרים | יט | שמעה אלהים רנתי | סא |
| יענך יי ביום צרה | כ | אך אל אלהים דומיה | סב |
| יי בעזך ישמח מלך | כא | אלהים אלי אתה | סג |
| על אילת השחר | כב | שמע אלהים קולי | סד |
| יי רבעי לא אחסר | כג | לך דומיה תהלה | סה |
| ליי הארץ ומלאה | כד | הריעו לאלהים כל | סו |
| לדוד אליך יי נפשי | כה | אלהים יחננו ויברכנו | סז |
| לדוד שפטני יי כי | כו | יקום אלהים יפוצו אויביו | סח |
| יי אורי וישעי | כז | הושיעני אלהים כי באו | סט |
| אליך יי אקרא צורי אל | כח | אלהים להצילני יי | ע |
| הבו ליי בני אלים | כט | בצדקתך חצילני וחפלטני | עא |
| ארוממך יי כי דלחני | ל | לשלמה אלהים משפטיך | עב |
| בך יי חסיתי אל אבושה | לא | אך טוב לישראל אלהים | עג |
| לדוד משכיל אשרי נשוי | לב | למה אלהים זנחת | עד |
| רננו צדיקים ביי | לג | הודינו לך אלהים | עה |
| לדוד בשנותו את טעמו | לד | נודע ביהודה אלהים | עו |
| לדוד ריבה יי את יריבי | לה | קולי אל אלהים ואצעקה | עז |
| נאם פשע לרשע | לו | האזינה עמי תורתי | עח |
| לדוד אל תתחר במרעים | לז | אלהים כאו גוים בנחלתך | עט |
| אל בנקמות הופיעי | לח | רועה ישראל האזינה | פ |
| אמרתי אשמרה דרכי | לט | הרנינו לאלהים עזנו | פא |
| קוה קויתי יי | מ | אלהים נצב בעדת אל | פב |
| אשרי משכיל אל דל | מא | אלהים אל דמי לך | פג |
| נאיל חערוג על אפיקי | מב | פה ידידות משכנותיך | פד |
| | | רציתה יי ארצך שבת | פה |
| | | השה יי אזניך ענני | פו |
| | | יסודתו בהררי קדש | פז |
| | | על מחלת לענות | פח |
| | | חסדי יי לעולם אשירה | פט |
| | | תפלה למשה איש | צ |
| | | יושב בסתר עליון | צא |
| | | טוב להודות ליי | צב |
| | | יי מלך גאות לבש לבש | צג |
| | | אל נקמות יי אל נקמות | צד |
| | | לכו נרננה ליי נריעה | צה |
| | | שירו ליי שיר חדש | צו |
| | | יי מלך תגל הארץ | צז |
| | | כי נפלאות עשה | צח |
| | | יי מלך ירגזו עמים | צט |
| | | הריעו ליי כל הארץ | ק |
| | | חסד משפט אשירה | קא |
| | | תפלה לעני כי יעטוף | קב |
| | | ברכי נפשי את יי | קג |
| | | יי אלהי גדלת מאד | קד |
| | | הודו ליי קראו בשמו | קה |
| | | כי יכלל גבורת יי | קו |
| | | יאמרו גאולי יי אשר | קז |
| | | נכון לבי אלהים אשירה | קח |
| | | אלהי התלתי אל תחריש | קט |
| | | נאם יי לאדני שב | קי |
| | | אודה יי בכל לבב | קיא |
| | | אשרי האיש ירא את יי | קיב |
| | | הללו עברי יי | קיג |
| | | בצאת ישראל ממצרים | קיד |
| | | לא לנו יי לא לנו | קטו |
| | | אהבתי כי ישמע יי | קטז |
| | | הללו את יי כל גוים | קיז |
| | | יאמר נא ישראל | קיח |
| | | אשרי תמימי דרך | קיט |
| | | אל יי בצרתה לי קראתי | קכ |
| | | אשא עיני אל ההרים | קכא |
| | | שמחתי באומרים לי | קכב |
| | | אליך נשאתי את עיני | קכג |
| | | לולי יי שהיה לנו | קכד |
| | | הבוטחים ביי כהר ציון | קכה |
| | | בשוב יי את שיבת ציון | קכו |

| | | | |
|---|---|---|---|
| אם יי לא יבנה בית | קכז | הללו את שם יי הללו | קלה |
| אשרי כל ירא יי | קכח | הורו ליי כי טוב | קלו |
| רבת צרתני מנעורי | קכט | על נהרות בבל | קלז |
| ממעמקים קראתיך יי | קל | אודך בכל לבי נגד | קלח |
| יי לא גבה לבי ולא | קלא | יי חקרתני ותדע | קלט |
| זכור יי לדוד את כל | קלב | הלצני יי מאדם רע | קמ |
| הנה מה טוב ומה נעים | קלג | יי קראתיך חושה לי | קמא |
| הבו ברכו את יי כל | קלד | בהיותי בטערה תפלה | קמב |

| | | | |
|---|---|---|---|
| יו שמעה תפלתי | קמג | | |
| לדוד ברוך יי צורי | קמד | | |
| תהלה לדוד ארוממך | קמה | | |
| הללי נפשי את יי | קמו | | |
| בי טוב זמרה אלהינו | קמז | | |
| הללויה את יי מן השמי׳ | קמח | | |
| שירו ליי שיר חדש | קמט | | |
| הללויה אל בקדשו | קנ | | |


# סדר אמירת תהלים

## לשם יחוד הק״בה ושכינתיה

אתחיל לאמתוד כיצד מהגין באמירת תהלים כדי שיהא לאמירתו נחת רוח לפני המלך׳:

**בתחלה** מ״ז הגאון מוהר״ר יעשעיה הורוויץ בספרו שני לוחות הברית קף רכ״ז אמי שחקק בספרו לדקדוק בורית בשבחו מז יקדק עלמו בספר תהלים • וכבר אמרו רז״ל שהתפלל דוד המלך ע״ה שיאמרו זמירותיו בפתי בנסיות ובפתי מדרשות כי אין לנו דבר גדול יותר מספר תהלים שכלול מן הכל מרפים מזמורים שבתים להבי״ת ורבים מזמורים

**ואחאוכר** הם על בקשות מחילה וסליחה והכל מיד ש׳ הזכיל דוד המלך ע״ה בחוח הקודם:

**ואשרי** תהלים הוח כמתפלל והוח ג״כ עוסק בתורה• כפר פיקא דוד המלך ע״ה מיהיו מקבלין שכר תקורת בתהלים כעוסקין בתורת נגעים והלות:

בחים לחר לומר תהלים בזירה ובזמרה ובשמחה ובכוונת הלב ולח כמו בדור הזה שלומרים במרוצה ובמהירות ובלתי כוונה והפכה ומוגים ג״כ בזמן תפלה ותחלגים בפסוקים וחוטפים זה מזה לחומר חוטף פסוק של העונה וכמעט ין זה אלא תפלה: **אלא** לם יהיו מקבלין שכר עליהן ויהיה לאמירתן נחת רוח לפני המ״ק ירגילו לומר בבתת ובמתון שכל תחד ותחד לומר פסוקו ופסוק חבירו כדיהיו כלומר לומר ל׳ פסוקי׳ של העונים • והעונים יאמרו ג״כ פסוקים של האומר והעונים לא יתחילו עד שיסיים האומר•

**ובתמניא** והאומר לא יתחיל עד שיסיימו העונים ויאמרו לפי שהת נחת בשמע פסוק של תהלים כדי שיסיים האומר ופירושו כי משום קי״ט דכתיב בה נחת בשמע

תפי שהוח מזמור קי״ט המתחיל אשרי תמימי דרך• ונקרא תמניא תפי משום שיש בו שמונה תלפי בית דהיינו ח׳ פסוקים המתחילים בחל״ף וכן ל׳ פסוקים המתחילין בבי״ת וכן מלם• וכל פעם שנזכר בו עלותיך צריך לכוין בקרא עקרות תלו עזרותיך ר׳ לעני ן בגיר״ י והכל״ת בחול״ סיותיו בסגו״ לובכ׳ בקמ״ץ

מזן מן תלוי אותיות שסימנם דמ"ך פר"ן חס נוכר בהם עדותיך צריך לקרוי בנקודן אלא
**עדותיך** כ"ל הע"ן בצי"ר והל"ת בשב"ח והוא"ו בחול"ם והתי"ו בסגו"ל וכו'
בקמ"ץ ועריך להגיע הוא"ו בחול"ם והל"ת צריך לחבר עם הע"ין ככל שב"ח בחטף
קמ"ץ וכן הוא מקובל מחכמות אומנו צריך לקרות בחלו אותיות כן:

**כתב** חלק ז' ז"ל ויתפוס זה הסדר לסדר דברים ביומו תק ולא יעבור כי על כן נתתי
בקונטרס הזה: רחצית תהלים יקנק לימי החדש לגמור אותו בחצי חדש סדר
בעל מה לדרך הסיומו יום ר' לחשון עד למה תעמוד ברחוק סי' יום סני מן רגשו עד למצח
לעבד סי' י"ח: יום שלישי מן למנצח לעבד עד מזמור לדוד סי' כ"ג וכו' ככתוב כל לע"ש:

**וכתוב** בלבוש בסימן ר' כיון שעיקר הטעם של לחירת תהלים הוא כדי להבריח
המקטריגים כדי שתעלה התפלה בשלום ע"כ חס לחסדר שיחמר תהלים קודם
התפלה מה טובו ומה נעים כי חס כבר פגעו המקטריגי' בתפלה מה מועיל לח"כ להבריחם:

**ואפילו** חס אין בוכתו שלא לומר שירות ותושבחות של דוד"מ מטוב לומר קודם התפלה
כדי שיהא כל הכוונה על דוד"מ כי חס בה וחס"כ יהא כלל הכל יהיה בכוונה
מחד צלה יעשה העיקר טפל ולא טפל עיקר חלא לעולם יתפלל עם הציבור חפי' מן דרך שחמה
ולא במרוצה ולא בחירות כי כבר סדרו לנו חכמינו אותן פסוקי דזמרה מן דרך שחמה
עד שיגיע בח כדי להבריח הקליפות והמקטריגים כדי שתעלה התפלה בשלום לחיבלו ג"כ וח"כ

**ע"כ** מי שבח בהשמה לבית הכנסת יוכל לומר תהלים בבחת ובמתון ויוכל ג"כ וח"כ
להתפלל עם הצבור:

**אבל** מי שמחחר חת עלמו לבח לבית הכנסת חס יש לו פנחי יוכל לומר קלת מזמורים
וחין מועל עליו לומר כל תהלים של חותו יום חס חין לו פנחי חס כבר התחיל
החזן לחזן עולם לח יחמר כלל תהלים רק יתפלל עם הציבור וזה טוב ונכון יותר מלומר
הרבה מזמורים תהלים ולחר כך יחסר חת עלמו כדי שיגיע ג"כ חל הציבור ועי' לחמר
הפסוק דזמרה בחרולה בלי כוונה וזה חינו נכון לעשות כן: כי רחמנא לבח בעי וכבר
לחמרו ז"ל טוב חעט בכוונה מהרבה שלה בכוונה:

**בי** הק' בה בוחן כליות ולב ויודע מחשבתו העובה וכוונתו הוח לשבח הק' בה בשירות
ותושבחות של דוד"מ ומי שחין לו פנחי לך חס מתפלל לותה תפלה שקבעו
חכמינו ז"ל מן חלון עולם עד לחר עלינו בכוונה וברטיות ולבך יהח כחטך לו בלולו היש
מרבה בהרבה שבחות כי הק' בה מלרף מחשבתו העובה למעשה:

**כבל** שכן שלח יחמר תהלים בשעה שהחזן חומר שמונה עשרה כי חין לך מלי"ת רוטה
בלחירת התהלים ויחין לו בו נחת רוח כלל רק לחירת לחן לחר כל הברכה וברכה
יקח מרוטה ומקובל לפני הק' בה מכל לחירת תהלי כידוע מגודל הסוד של לחירת לחן כנ"ל:

**ובזי** שלחמר תהלים לח די שחינו מקבל שכר על לחירתו רק עכשו יעשה על בך שלח שכר
יותר משמרו לח די שחינו מקבל שכר על לחירתו רק עכשו יעשה על בך שלח שכר

קודם אמירת תהלים יאמר תחנה זו ובשבחות ובימים טובים לא יאמר תהנה זו רק יאמר אותן ג׳ פסוקים לכו נרננה עד כל אלהים:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ הַבּוֹחֵר בְּדָוִד עַבְדּוֹ וּבְזַרְעוֹ אַחֲרָיו. וְהַבּוֹחֵר בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת. שֶׁתֵּפֶן בְּרַחֲמִים אֶל קְרִיאַת מִזְמוֹרֵי תְהִלִּים שֶׁאֶקְרָא. כְּאִלּוּ אָמְרָם דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם בְּעַצְמוֹ. זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ. וְיַעֲמוֹד לָנוּ זְכוּת פְּסוּקֵי תְהִלִּים. וּזְכוּת תֵּיבוֹתֵיהֶם וְאוֹתִיּוֹתֵיהֶם. וּנְקוּדוֹתֵיהֶם וְטַעֲמֵיהֶם וְהַשֵּׁמוֹת הַיּוֹצְאִים מֵהֶם. מֵרָאשֵׁי תֵיבוֹת. וּמִסּוֹפֵי תֵיבוֹת. לְכַפֵּר פְּשָׁעֵינוּ וַעֲוֹנוֹתֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ. וּלְזַמֵּר עָרִיצִים. וּלְהַכְרִית כָּל הַחוֹחִים וְהַקּוֹצִים. הַסּוֹבְבִים אֶת הַשּׁוֹשַׁנָּה הָעֶלְיוֹנָה. וּלְחַבֵּר אֵשֶׁת נְעוּרִים עִם דּוֹדָהּ. בְּאַהֲבָה וְאַחְוָה וְרֵיעוּת. וּמִשָּׁם יִמְשׁוֹךְ לָנוּ שֶׁפַע לְנֶפֶשׁ רוּחַ וּנְשָׁמָה לְטַהֲרֵנוּ מֵעֲוֹנוֹתֵינוּ וְלִסְלוֹחַ חַטֹּאתֵינוּ וּלְכַפֵּר פְּשָׁעֵינוּ. כְּמוֹ שֶׁסָּלַחְתָּ לְדָוִד שֶׁאָמַר מִזְמוֹרִים אֵלּוּ לְפָנֶיךָ. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר גַּם יְיָ הֶעֱבִיר חַטָּאתְךָ לֹא תָמוּת. וְאַל תִּקָּחֵנִי מֵעוֹלָם הַזֶּה קוֹדֶם זְמַנִּי עַד מְלֹאת שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה. בְּאוֹפֵן שֶׁאוּכָל לְתַקֵּן אֶת אֲשֶׁר שִׁחַתְתִּי וּזְכוּת דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם יָגֵן עָלֵינוּ וּבַעֲדֵינוּ שֶׁתַּאֲרִיךְ אַפֶּךָ עַד שׁוּבֵינוּ אֵלֶיךָ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵימָה לְפָנֶיךָ. וּמֵאוֹצַר מַתְּנַת חִנָּם תְּנֵנִי. כְּדַכְתִּיב וְחַנּוֹתִי אֶת אֲשֶׁר אָחוֹן. וְרִחַמְתִּי אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֵם. וּכְשֵׁם שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים לְפָנֶיךָ שִׁירָה בְּעוֹלָם הַזֶּה. כַּךְ נִזְכֶּה לוֹמַר לְפָנֶיךָ שִׁירָה לְעוֹלָם הַבָּא. וְעַל יְדֵי אֲמִירַת תְּהִלִּים. תִּתְעוֹרֵר חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן. וְלָשִׁיר בְּקוֹל נָעִים. בְּגִילָה וְרִנָּן. כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן יִתַּן לָהּ הוֹד וְהָדָר בְּבֵית אֱלֹהֵינוּ. בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ. אָמֵן סֶלָה:

וקודם

וקודם שיתחיל תהלים יאמר ג׳ פסוקים אלו:

לְכוּ נְרַנְּנָה לַיְיָ נָרִיעָה לְצוּר יִשְׁעֵנוּ: נְקַדְּמָה פָנָיו בְּתוֹדָה בִּזְמִירוֹת נָרִיעַ לוֹ: כִּי אֵל גָּדוֹל יְיָ וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים:

ולאחר שסיים תהלים יאמר ג׳ פסוקים אלו:

מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יְשׁוּעוֹת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְיָ שְׁבוּת עַמּוֹ יָגֵל יַעֲקֹב יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל: וְתִשּׁוּעַת צַדִּיקִים מֵיְיָ מָעוֹזָם בְּעֵת צָרָה: וַיַּעְזְרֵם יְיָ וַיְפַלְּטֵם יְפַלְּטֵם מֵרְשָׁעִים וְיוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בוֹ:

**ומאחר** שחלק דוד המלך עליו השלום ספר תהלים על חמשה ספרים נגד חמשת חומשי תורה אחר מזמור מ״א הוא סיום ספר אחר. ואחר סיום מזמור ע״ב הוא סיום ספר שני. ואחר סיום מזמור פ״ט הוא סיום ספר שלישי. ואחר מזמור ק״ו הוא סיום ספר רביעי. ואחר מזמור ק״ן הוא סיום ספר חמישי. והחיבה זו מפורדת לומר אותה כל פעם אחר סיום ספר אחר. וביום ראשון אין אומרים רק קר מזמור ל״ואז לא נגמר הספר ראשון וביום הששי גם כן אין גומרים ספר חמישי ע״כ אין לומר תחנה זו ביום הראשון ולא ביום הששי. ומפני שתחנה זו הוי ממש כמו תחנה ובקשה. ואין נכון לאומרה בשבת אחר סיום ספר חמישי. ע״כ הצנחי לפניך תחנה מיוחדת לאמר בשבת וימים טובים אחר תהלים:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּזְכוּת סֵפֶר רִאשׁוֹן שֶׁבְּתְהִלִּים שֶׁקָּרָאנוּ לְפָנֶיךָ שֶׁהוּא בְּגִגֶר סֵפֶר בְּרֵאשִׁית. בִּזְכוּת מִזְמוֹרֶיךָ. וּבִזְכוּת פְּסוּקֶיךָ. וּבִזְכוּת תֵּיבוֹתֶיךָ. וּבִזְכוּת אוֹתִיּוֹתֶיךָ. וּבִזְכוּת שְׁמוֹתֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים וְהַטְּהוֹרִים הַיּוֹצְאִים מִמֶּנּוּ. שֶׁתְּכַפֵּר לָנוּ עַל כָּל חַטֹּאתֵינוּ. וְתִסְלַח לָנוּ עַל כָּל פְּשָׁעֵינוּ שֶׁחָטָאנוּ וְשֶׁעָוִינוּ וְשֶׁפָּשַׁעְנוּ לְפָנֶיךָ. וְתַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ. וְהַרְחִיבֵנוּ בַּעֲבוֹדָתֶךָ. וְתִפְתַּח לִבֵּנוּ בְּתַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ

קמר ספר שני יאמר בזכות ספר שקראנו לפניך שהוא בגגר ספר שלישי: קמר ספר שלישי יאמר בזכות ספר שקראנו לפניך שהוא בגגר ספר רביעי: קמר ספר רביעי יאמר בזכות ספר שקראנו לפניך שהוא בגגר ספר במדבר: קמר ספר חמישי יאמר בזכות ספר שקראנו לפניך שהוא בגגר ספר דברים:

וְתִשְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵימָה לְחוֹלֵי עַמֶּךָ (וּלְחוֹלִי פלוני בר ו[illegible]ני)
וְתִקְרָא לִשְׁבוּיִים דְּרוֹר וְלַאֲסִירִים פְּקַח קוֹחַ וּלְכָל הוֹלְכֵי
דְרָכִים וְעוֹבְרֵי יַמִּים וּנְהָרוֹת מֵעַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל תַּצִּילֵם מִכָּל צַעַר
וְנֶזֶק וְתַגִּיעֵם לִמְחוֹז חֶפְצָם לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם וְתִפְקוֹד לְכָל הַשּׁוֹכֵי
כָנִים בְּזֶרַע שֶׁל קַיָּמָא לַעֲבוֹדָתֶךָ וּלְיִרְאָתֶךָ וְעוֹבְרוֹת שֶׁל
עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל תַּצִּילֵם שֶׁלֹּא יַפִּילוּ וְלָדוֹתֵיהֶן׃ וְהַיּוֹשְׁבִים
עַל הַמַּשְׁבֵּר בְּרַחֲמֶךָ הָרַבִּים תַּצִּילֵם מִכֹּל׃ וְאֶל הַמְּנִיקוֹת
תַּשְׁפִּיעַ שֶׁלֹּא יֶחְסַר חָלָב מִדַּדֵּיהֶן׃ וְאַל יִמְשׁוֹל אַסְכְּדָה
וְשֵׁידִן וְכָל פְּגָעִים וּמַרְעִין בִּישִׁין לְכָל יַלְדֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל
וּתְגַדְּלֵם לְתוֹרָה לִלְמוֹד תּוֹרָה לִשְׁמָהּ וְתַצִּילֵם מֵעַיִן הָרָע
וּמִדֶּבֶר וּמִמַּגֵּפָה וּמִשָּׂטָן וּמִיֵּצֶר הָרָע׃ וּתְבַטֵּל מֵעָלֵינוּ וּמִכָּל
עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּכָל מָקוֹם שֶׁהֵם כָּל גְּזֵירוֹת קָשׁוֹת וְרָעוֹת׃
וְתַטֶּה לֵב הַמַּלְכוּת עָלֵינוּ לְטוֹבָה וְתִגְזוֹר עָלֵינוּ גְּזֵירוֹת
טוֹבוֹת׃ וְתִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ׃ וְהָכֵן
פַּרְנָסָתֵינוּ מִיָּדְךָ הַרְחָבָה וְהַמְלֵאָה וְלֹא יִצְטַרְכוּ עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
זֶה לָזֶה וְלֹא לְעַם אַחֵר וְתֵן לְכָל אִישׁ וְאִישׁ דֵּי פַּרְנָסָתוֹ וּלְכָל
גְּוִיָּה וּגְוִיָּה דֵּי מַחְסוֹרָהּ׃ וּתְמַהֵר וְתָחִישׁ לְגָאֳלֵינוּ וְתִבְנֶה בֵּית
מִקְדָּשֵׁינוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ וּבִזְכוּת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹתֶיךָ הָרַחֲמִים
הַכְּתוּבִים בְּתוֹרָתֶךָ כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן
אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים
נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה שֶׁאֵינָן הוֹזְרוֹת
רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ׃ עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל
דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל
חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ׃ בָּרוּךְ יְיָ
לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן׃

כשבת

# סדר אמירת תהלים

בשבת וביום טוב יאמר בקיצור כזה:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בִּזְכוּת (סֵפֶר חֲמִישִׁי שֶׁבַּתְּהִילִים שֶׁקָּרָאנוּ לְפָנֶיךָ שֶׁהוּא כְּנֶגֶד סֵפֶר דְּבָרִים) בי"ט יאמר כמו שנרשם בחול לאותו ספר שאמר וּבִזְכוּת מִזְמוֹרָיו וּבִזְכוּת פְּסוּקָיו וּבִזְכוּת תֵּיבוֹתָיו וּבִזְכוּת שְׁמוֹתָיו הַקְּדוֹשִׁים וְהַטְּהוֹרִים הַיּוֹצְאִים מִמֶּנּוּ שֶׁתְּהֵא נֶחֱשַׁב לָנוּ אֲמִירַת מִזְמוֹרֵי תְהִילִים אֵלּוּ כְּאִלּוּ אָמְרָם דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בְּעַצְמוֹ זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ וְיַעֲמוֹד לָנוּ לְהַבֵּר אֵשֶׁת נְעוּרִים עִם דּוֹדָהּ בְּאַהֲבָה וְאַחֲוָה וְרֵיעוּת. וּמִשָּׁם יִמְשׁוֹךְ לָנוּ שֶׁפַע לְנֶפֶשׁ רוּחַ וּנְשָׁמָה: וּכְשֵׁם שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים שִׁירִים בָּעוֹלָם הַזֶּה כָּךְ נִזְכֶּה לוֹמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שִׁיר וּשְׁבָחָה לְעוֹלָם הַבָּא: וְעַל יְדֵי אֲמִירַת תְּהִילִים תִּתְעוֹרֵר הַבַּצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן לָשִׁיר בְּקוֹל נָעִים גִּילָה וְרַנֵּן כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן יִתַּן לָהּ הוֹד וְהָדָר בְּבֵית אֱלֹהֵינוּ בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן סֶלָה:

על כן אל תרפה ידך ממנו כי מי שהוא רגיל ודש בו בספר תהלים הוא דוחה כל מיני פורענות וכמה פגעים רעים מעליו ומעל כל בני ביתו ומעל משפחתו ומעל כל בני דורו ומגלגל עליו ועליהם כל מיני שפע ברכות טובו׳ והצלחות אשרי הזוכה ומזכה הרבים עכ"ל:



# תהלים ליום ראשון א ה

התעוררות רב לעסוק בתורה כלא חטא ואז יהא בטוח שכל מעשה ידיו מצליחים ובהיפוך הרשעים:

## א אַשְׁרֵי

אַשְׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הָלַךְ בַּעֲצַת רְשָׁעִים וּבְדֶרֶךְ חַטָּאִים לֹא עָמָד
וּבְמוֹשַׁב לֵצִים לֹא יָשָׁב: ב כִּי אִם בְּתוֹרַת יְהוָה חֶפְצוֹ
וּבְתוֹרָתוֹ יֶהְגֶּה יוֹמָם וָלָיְלָה: ג וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל עַל פַּלְגֵי מָיִם

### א אשרי

אשרי הוא המזמן מדבר בשכר
מים ירמז כי הוא פתיחת
שאמר כי רחצתי מכמירתה ה' ובהא המלה
הוא לעולם בלשון רבים ולא תתפרד על
דרוש בעבור שהיה נרמזת על אופר עה"ב
מי הטובות המזומות של העה"ז חוכם
שאמר כי הכל המזומן בזה בלשון רבים
מי שאמר העה"ב הוא שובע שמחות לחין
תפלתי ומרי ור' החכם כמהור"ר שמואל הלוי
מחעורים נר' ואמר כי הסיבה לזה להפרים
עצם החפצים שים שכי מיני שובע אחר בעה"ז
ואחר לע"ב הכ על כן בזה בלשון גם מלת
חיים בלשון רבים ולא יתפרדו
לחיות שים שכי מיני חיים להוסיף מלב
החפצים חיי העה"ב ומחמיניס בהשחרות ע"כ והנה רשעים יאוע שהם מרשעים
הרשעים ולחטעים והם הקשים מכלם על כן טעם הלך כי לף שהליכה עמהם דרך ערוה
שהחטאים הם החוטאים בשוגג או מזגגת תלמוד שכמעט עולה זדון כדבר זה ולכן
הוא לשורות ותהלותיו בלשון על זקן בשתם כוחו מחיות
חפצי לנבוני כי ולחינו מידוע שלח הלך בעצת רשעים
ת"ם לשמי חיים: לשון לא הלך ומלת לחפי הלך
עיין שהוא חיזוק ומכל מכן יבא שחזור עוד יותר שכך
דרכו של יצ"ר היה הלך שהוא קל סוף סוף עיין ולנסוף יחפא
עמהם: ובמושב לצים: שדרך הלצים לישב לף שלין
יושבין עמה לף החיקום הוא שלצים רגילי' לישב שם מכל
מקום לף יבא שם להתדיק מן העבירה ולף יעשה כן לף
שוב ל' שם הוא יעסוק בתורה ע"ל שור מרע ויעשה טוב
התורה שנקרא טוב ולף יקדים לכן בשחר שלרשע לחיר
לחיים מה לך לשפר חוקי ותשא בריתי זו התורה שלי
פרץ ר"ל השפה ולשון שלא לקיים מה שלחר: ג והיה כעץ
שתול: שם שתה לעתיד תורה בלף תשת תהא כחילן
הנטוע

### א אשרי

אשרי: הלים · לשורים ותהלותיו על שלדם שם
עושה תשובה והולך בדרכי השם כשהוא
בשעתו בגבורתו ועל שלחר בו והוא ומתגבר על יצרו
הרע בכל מלחמתי כחו ולף הלך בעצת רשעים לזה הלים
הוא לשורים ותהלותיו בשפר על זקן בשתם כוחו מחיות
חפצי לנבוני כי ולחינו מידוע שלף הלך בעצת רשעים
ת"ם לשמי חיים: לשון לא הלך · לחפי הלך ומלת
עיין שהוא חיזוק ומכל מכן יבא שחזור עוד יותר שכך
דרכו של יצ"ר היה הלך שהוא קל סוף סוף עיין ולנסוף יחפא
עמהם: ובמושב לצים: שדרך הלצים לישב לף שלין
יושבין עמה לף החיקום הוא שלצים רגילי' לישב שם מכל
מקום לף יבא שם להתדיק מן העבירה ולף יעשה כן לף
שוב ל' שם הוא יעסוק בתורה ע"ל שור מרע ויעשה טוב
התורה שנקרא טוב ולף יקדים לכן בשחר שלרשע לחיר
לחיים מה לך לשפר חוקי ותשא בריתי זו התורה שלי
פרץ ר"ל השפה ולשון שלא לקיים מה שלחר: ג והיה כעץ
שתול: שם שתה לעתיד תורה בלף תשת תהא כחילן
הנטוע

# תהלים ליום ראשון א

אַשְׁרֵי פְּרִיוֹ יִתֵּן בְּעִתּוֹ וְעָלֵהוּ לֹא יִבּוֹל וְכֹל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יַצְלִיחַ: ג לֹא כֵן הָרְשָׁעִים כִּי אִם כַּמֹּץ אֲשֶׁר תִּדְּפֶנּוּ רוּחַ: ה עַל כֵּן

לא

הנעתו בתקוה יפה כן התוחה שלו הוא בתקוה יפה ומה שחיר פלגי מים ר"ל לתיק הנעתו על התקוה שהמים הולכים ישכי מדיום ומותו החיתן תיכו מיכך להתקרן על הנשמים ולפ לם לא ידרו הנשמים בעיתו מוציא פירותיו בעתו והוא שחיר כן שחר תלמות תיכם עושים פירות בעתם אף הם ידרו נשמים ולם לא ידרן נשמים תיכם עושים פירות אלא לפחד וחן: ועליהו לא יבול. העושים תיכן מוייבשין רק יחשך על נוכח לפרוחת לחנן מתחי תפכי התוחה ופיחתם תיכם כשרפים תן התוחה: וכל אשר יעשה יצליח. לם שוקק בתוחה עם ככסיל תלליחים: ד לא כן הרשעים. כי הם כמוץ אשר תדפנו רוח. היפך מה שכתוב בצדיקים והיה כעץ שתול על המחוחות אשר לם יבולו לי תפכר לעקרו ולפ כן הרשעים כי לם כמוץ אשר רוח יעיט תדפנו מותם עם תיו לעולם הנלחה תהם רק לם יהיו להם היה כמוץ אשר תדפנו רוח ויפה לעומדים ושבים ביתוך פכיהם גם בהחתר שבע מות וכן הם מעשה הרשעים לעולם: ה על כן. לפ היה לרשעים

תקומה

מהם יעלרו הג' טובו' הנזכר כי התנן במהרה תלפנגרוש ולפ יעמוד גם לרשעים הלה לתקומה: ותע"פ שקדמוכו ז"ל לחמרו שם שהרשעים הלה בני חייו מזוני לה בעוה"ז תליח מלתה הלה במזלה תליח מלתה קריך להוסיף מלת בלבד כדרך לה את הבחוני ברת ה' ברית וכפי' ככה שהם מזל החלם יורק כעגדו לרות רעות ורעות לף כי החלם יכיח לריך לה יפוה לו להוסיפו במוסד ההלחה הפך גמור למזלו לף לדקתו תועילהו להציל מרות רעות ושפרי שמור לע"ב לך לם מזל הלריך יטהו מעט על ההלחה לזקתקו תועילהו להצילהו מתלית ברוך הוראת המזל וגן להפך ברשעים: אבל אין לומר כי שברו שהזכות הינו מעלה ולה מוריד בעניים הלו כי הלה תרחה מבטיח הכתוב בעיה שכ"ל מספר ימיך אמלא ובדך פרי בעטך לף יהיה לך עקר ועקרה ואכלת ושבעת והן בזה הסך פ"ל הנה פה גרמוז כל מיני הצלימיות והם מחשבה דיבור ומעשה וכנגד מחשבה אמר לף הלך לעלת הרשעים ובעטם שלא למד מעשתם ומחשבתם הרעה וכנגד דיבור אמר ובדרך חטאים כי מלת דרך מורה מעלות המדות וכנגד הדיבור אמר לף יפר. וחמר שלא בלבד בתרחק שלא לעשות הרע הלו הג' חלקים כי לם גם בהם נמצא הטוב והרחיו הוא סור מרע ועשה טוב וחמר כנגד המחשבה כי לם בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה כלומר כי תורתו הפך המעשה וכנגד הדיבור אמר ולילה והגה פפר תמיד ולפה ולכן הבטיח לל הלריך הנזכר שבכרו ויהי ההצלחה בכל אשר יעשה דמיון הנזכר הלה כנגד הלה וחמר כנגד המחשבה כי אחר שבתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה בהתבונן בה עד שיהיה כעץ שתול על פלגי מים כי התורה תריה שתשביע מים

מתוך

לֹא־כֵן הָרְשָׁעִים כִּי אִם־כַּמֹּץ אֲשֶׁר־תִּדְּפֶנּוּ רוּחַ: ה עַל־כֵּן לֹא־יָקֻמוּ רְשָׁעִים בַּמִּשְׁפָּט וְחַטָּאִים בַּעֲדַת צַדִּיקִים: ו כִּי יוֹדֵעַ יְהוָה דֶּרֶךְ צַדִּיקִים וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים תֹּאבֵד:

דיבר לכל אדם שלא יתחכמו על מקרותיו של חקב"ה ואם יש לאדם איזה שמחה שיהיה בראדה שלא יגרמו חטאיו שיחפך השמחה:

ב א לָמָּה רָגְשׁוּ גוֹיִם וּלְאֻמִּים יֶהְגּוּ־רִיק: ב יִתְיַצְּבוּ מַלְכֵי־אֶרֶץ וְרוֹזְנִים נוֹסְדוּ־יָחַד עַל־יְהוָה וְעַל־מְשִׁיחוֹ: ג נְנַתְּקָה אֶת־

## מוסרותימו

מתחזק התעשוק אחר לו ויהיה כגן רוה׳ והבה פרי זאת החכמה שהוא ללמד התורה לאחרים יתן בעתו כאומרם ז״ל על פסוק יפוצו מעיינותיך חוצה ויהיו לך לבדך והבה בפיתך פריו ללמד החכמה ה׳ יחכנו על מעלה לא יבול והטעם כדברי קדמונינו ז״ל אף אם איתתו לגרייכה לימוד וזה הסבר לחלק הדיבור ובנגד המעשה אחר וכל אשר יעשה יצליח אחר שרשעים להפך׳ כי הנה עלתם תאבד ולא יחושו להם ולדבריהם ומעשיהם לא יצלחו ובזה יכינו כמו אשר תדמנו רוח ויאבדו ויכלו: על כן׳ אב לא מעשיהם הרעים מי הוא הקור למטה כדברי רבינו ז״ל ואחר שדיבר בשכר הנפרעין בחמרו שלא יקומו רשעים אחשבתם והטעם לא יהיה להם קיום והעמדה ביום הדין לכל לא יחדי הפרד הנשמה מיתתן דין והשבון לפני בוראו וה׳ שלא יקומו והצדיקים בהפך כי ה׳ יודע דרך צדיקים שהוא עובה הפך מחשבות הרשעים שעושים במחשך מעשיהם ואומרו מי יראנו ומי יכירנו ומעם ודרך רשעים תאבד שהעונש לרשעים הוא שיאבד דרכם לגבוה שיהיה נפתר עליון ולגרות מרוחות אלהים שהם הרבי הנשמה אחרי הפרדה מעל הגוף וזה מחדון הנפש בחמת והברית הנאמר עליה שהוא היותה בעזרת ממחזה עליון לך הנשמה

ב לְמָה׳ לא תאבד לעד על כן אמר ודרך רשעים תאבד לא נפסק:

ב לְמָה׳ המזמור הזה מדבר בנגד החוטאים שיוכלו לבטות שהנחת ה׳ ממנו בבטל ממנו תורתו כאשר אחר והתחיל במתוק למה רגשו ויהגו ריק כלומר מה יועיל להם רגשו בכל כחם שיעצו אין הבזה שלא יצלח עצתם ויתיצב תרבים יום על כן אחריו על ה׳ ועל משיחו׳ ועתה על ה׳ כדרך ומילין לפי עילאה ימלל׳ ועל משיחו כדרך אחר תרפו עקבות משיחך׳ ועתה ורוזנים נוסדו יחד יעצו בסודו פירושו נתנתקה את מוסרותמו וכו׳ וזהו סודם׳ נתנתקה את מוסרותימו הנכון בעיני כי הלא מיעיים לתורה נוסדו לנתקה ממנו ונתארה בתחר זה בעבור שהיה קושרת ומיחדת את ישראל שעם היותם רבים הם כאחד: או ננתקה׳ הם היו אומרים ננתק מוסרות ישראל וקשירה שנקשרו יחד והסכימו להמליך את דוד׳ לפי שעמדו שבע שנים



תקותיה נחשפש: ו כי יודע ה׳ מותן שהש מה שאחר שלח יעזרהו לצדיקים בעצת מחשבות מפני כי יודע ה׳ דרך לצדיקים להישב להם מעשו והשגחתו הוא לטובה עליהם אבל דרך הרשעים היא אבודה בעיניו לכן יאבד לאותם מפני עולמות:

## ב למה

רגשו גוים׳ כי לולי שני מחזורים מחזור אחד הוא וכל פרשה שני׳ תביעה על חד פתח בחשני ובאים בחשני: ב יתיצבו מלכי ארץ התשובים נוסדו יחד והוא הסוד: ג ננתקה את מוסרותימו

מוסרותימו ונשליכה ממנו עבותימו: ר יושב בשמים ישחק
אדני ילעג למו: ח אז ידבר אליהמו באפו ובחרונו יבהלמו:
ו ואני נסכתי מלכי על ציון הר קדשי: ז אספרה אל חק
יהוה אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך: ח שאל ממני
ואתנה

מוסרותימו. הרמעות שקושרים בהם העול לחתם הרמעות בצתקם וכשליכם מהנו עבותיהם לחתו העול ר"ל אמו חנים להלחם עמו ולישמל מחנו התלוכה ולחתו התלחמה הוא על ה' ועל משיחו אלחי כמחם לחוץ על ידי שיחול שלחם ה': ד יושב בשמים ישחק. הקדוש ברוך הוא שהוא יושב בשמים ישחק עליהם: ה אז ידבר. ואח הוא הדיבור: ו ואני נסכתי מלכי. אני עשיתיו לאחך על הר ציון ולאח אתם עושים עמו מלחמה: ז אספרה אל חק. כשהאה בא ליום אחד בחנן מרגעה עשר שנים אמר אספרה שהיום לי נאח ולא יעבור שה' אמר אלי בני אתה: אני היום ילדתיך. האח דיקח בחאר שקדמו לכל לח שרחה עליה בחחלת ובל' כ אני היום ילדתיך היום ולאי אני ילדתיך ולא כמה דהוה עד השתא

דברה תורה כלשון בני אדם ועשה אחר זה כל יושב בשמים בעבור היותו קיים לעולם ולא יפתנה כאחד השמים לא יפתנו בח' מחשיכים לא כן האדן ואמר זה כי אחד הוא רצונו והוא בלתי משתנה לעולם: ואמר אדני למו בל"ח כי הוא אדון כל העולם וזה כלו בנגד על ה': ו אז ידבר אליהם באפו כאלו מעשה שהדיבור יהיה באפו ובחרונו שיבהלמו

**ואני** נסכתי והמלכתי מלכי וזה כנגד מעשיו דוד ועשה מלכי בעבור נסכתי. ועשה על ציון הר קדשי כי שם יגביל בסאו וגדולתו ומשם תופיע תורתו ועשה ה' בתחלת היומים: אספרה. דברי ישראל לז בתוחו הזמן אספרה אל חוקו ועשה לו כי הוא רוצונו שחקק לעולם כדרך חק נתן ולא יעבור ואמר הוא ה' אמר אלי בני אתה כי היום קראתיך מחו בני בכורי ישראל: אחי היום ילדתיך מחדש שכבר אמר שמי שקרוי בני ואני אחזיקך לעיניהם ר"ל אספרם שאחי אחיך וזה כי תשאל ממני ואתנה גויים נחלתך ואחזתך לפאסי ארץ: ועתה מלכים. אמר להם דוד למלכים אחר בח להלחם אותם מלכים הבאילו ודעו כי אין בכם יכולת לבטל מעשה האל והוא מה עלי להיות אלך ואיך נועדתם על ה' האבילו ותנו לב כי לא תוכלו לבטל מעשה ה': הוסרו ואם היחם עד עתה רשעה ובמחשב רעה האבילו וקחו מוסר ואל תגבהו: עבדו את ה'. רמז במה שהוא כולל ועבדוהו בירחתו שתירחו ממנו ותדעו כי לו הכח והגבורה ועבדו את ה' בירחה ועבדו בראדה אמרו ז"ל היום אם בקולו תשמעו ועשה בירחה קדושתו ועשה ובילו ברעדה בעבור שכתוב תחת אחר לח עבדת את ה' אלחיך בשמחה ובטוב לבב כי כן הראוי. אחר עבדו את ה' בירחה ובילו בעבודתו אך ברעדה שלח יעבור הגיל מכח השמחה ויהיה לקלות

וְאַתָּה נוֹשִׁים נַחֲלָתֶךָ וַאֲחֻזָּתְךָ אַפְסֵי אָרֶץ: ט תְּרֹעֵם בְּשֵׁבֶט
בַּרְזֶל כִּכְלִי יוֹצֵר תְּנַפְּצֵם: י וְעַתָּה מְלָכִים הַשְׂכִּילוּ הִוָּסְרוּ
שֹׁפְטֵי אָרֶץ: יא עִבְדוּ אֶת יְהוָה בְּיִרְאָה וְגִילוּ בִרְעָדָה: יב נַשְּׁקוּ
בַר פֶּן יֶאֱנַף וְתֹאבְדוּ דֶּרֶךְ כִּי יִבְעַר כִּמְעַט אַפּוֹ אַשְׁרֵי כָל
חוֹסֵי בוֹ:

שאם בא על אדם איזה עונש אל יקוץ בתוכחתו שמא לפי חטאו הוא חייב יותר וחקב"ה מחסיר עמו:

ג א מִזְמוֹר לְדָוִד בְּבָרְחוֹ מִפְּנֵי אַבְשָׁלוֹם בְּנוֹ: ב יְהוָה מָה
רַבּוּ צָרָי רַבִּים קָמִים עָלָי: ג רַבִּים אֹמְרִים לְנַפְשִׁי אֵין
ישועתה

לקוטי רש"י ברעדה: בשקובר· מלת
נשקו מלשון נשק וכלי זיין ומלת בר כדרך
ויאבר יעקב בר והוה כיוני לתורה ככתוב
לבן לחמו בלחמי והטעם בינו שעזרכם
ושגלכם נגד לחיבים והיו שוקדים כי
היה ג"כ מגן כנגד חבלי משיח פן יחקף
ה' בכם חס לית תשמרו ושעם ותאבדו דרך
לית תרחו ביצע אלהים לך תאבדו בדרך
ויסר בית כמו והו' דרך משל לאיזה ההולך
לאחוז מקצו ונלכד בדרך קודם הגיעו ואמר
זה להודיע כי לית יזכו הכל ליעצ אלהים כי
אם המדקדקים כי ברשעים יחקף ה' על כן
אחריו כי יעבר כמעט אפו לית אשרי כל חוסי
בו כלומר כי אם יזכו לזאת המדרגה
ובהכלל מחרון אפו ביעבר הכל בזמן מועט.
וידוע מכל הסיריס ומכל המזמורים כי
הרבם לדבר פעם בשם אחד ופעם בשם
אחר אלו זכרון שם המדבר והמופרסם' אין
כיוצא בהי על כן אין לתמוה אם פעם יקבר ה' ופעם יקברו ישראל ופעם המשורר במזמור הזה
ופעם נגד אחרי ופעם נגד ישראל בלי הזכרת שם אחד מהם· כי כן הלכת שירי והמזמורים:

ג מזמור

לדוד בברחו· אמר רש"בע שאמר מזמור בעבור שהתבזה שהוא יכלת
ומרי ושרש שני בתות צריס שהיו לו ואמר רבים קמים עלי היה בהת רחשוב הקמים עלי

במלחמה

ט תחתם בשבט ברזל· ככלי יוצר ינפצם:
י ועתה מלכים השכילו· כיוצא יאמרו לאבי המזיקים
הם ומזיקיהם לזה· התשבים בזה יאמרו שהקב"ה
פוטר יד בעזקיים ולרשעים· הוסרו שפטי ארץ· קחו
מוסר ואל תגביהו לבכר בנה עלי: יא ועבדו ברעדה
בשקים גילו שם תהא רעדה מהקב"ה: יב נשקו בר·
זרזו עצמיכם בבר לבב ולא תהלה עמיהם בשקים כאלו
לבבכם הוא טוב יעזי ובחתת לימו כן רק בבר לבב:
כן יחקף· שם לא תמיהו תלרכיכם הרעה יחקף האל
עליכם ולא יהיה לכם זמן לשוב: כי יבער כמעט אפו·
אחרי לכל החוסים בו שהם מעיט אפיו:

ג מזמור

לדוד ר"ל לוחר כשאחר לו הנביא
הבני מקי עליך רעה בביתך היה
לבו סוער שהיה עבד לו ויהוי יקום עליו שהיו מרגים
עליו והיה יעצר כחו שהיה שבבו חלש לחריגים היה שחר
ואחר מזמור כאחר שהם ברח מרחם על חנה וזה שחתר
מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו ודו"ל לחת
שיזמור לאחר רבאו אלו אחיתופל נוב ושאול וזה יאמר
לך אחם כלום יש בעבד שיזמור ברבו אחיר לו כלום יש בן
שיזמור בחבוי אלא הוא הבי בחי הוא: ב ה' מה רבו צרי·
אחרי· בני יהודה עלי ובעבדה לי כאויב: רבים קמים·
נאלים בתוחה נאלים בחבוה נאלי· בעיני כבן שאול
חלא ואחיתופל: ג רבים אומרים לנפשי· אין
ישועתה

## תהלים ליום ראשון ג

יְשׁוּעָתָה לוֹ בֵּאלֹהִים סֶלָה׃ ׳ וְאַתָּה יְהוָה מָגֵן בַּעֲדִי כְּבוֹדִי
וּמֵרִים רֹאשִׁי׃ ׳ קוֹלִי אֶל יְהוָה אֶקְרָא וַיַּעֲנֵנִי מֵהַר קָדְשׁוֹ סֶלָה׃
׳ אֲנִי שָׁכַבְתִּי וָאִישָׁנָה הֱקִיצוֹתִי כִּי יְהוָה יִסְמְכֵנִי׃ ׳ לֹא אִירָא
מֵרִבְבוֹת עָם אֲשֶׁר סָבִיב שָׁתוּ עָלָי׃ ׳ קוּמָה יְהוָה הוֹשִׁיעֵנִי
אֱלֹהַי כִּי הִכִּיתָ אֶת כָּל אֹיְבַי לֶחִי שִׁנֵּי רְשָׁעִים שִׁבַּרְתָּ׃
׳ לַיהוָה הַיְשׁוּעָה עַל עַמְּךָ בִרְכָתֶךָ סֶלָה׃

### ד לַמְנַצֵּחַ

ישועתה לו באלהים. לפי שהיה על נפשו לברוח ממנו ולקחת ממנו המלוכה על כן אמר רבים אומרים לנפשי והם רבי הנבל להלחם והיו אומרים על נפשו כי בעבור חטאתו בזה עליו כל הרע הבא עליו ועתה לנפשו יושועתה באלהים סלה והיו מתרעים אותו בכל עוז: ואתה. כלומר הם יאמרו ויבזוני ואתה תהיה מגן בעדי כענף קמים עלי וכבודי ומרים ראשי בעבור שהמורים לנפשי אין ישועתה לו באלהים סלה ואתה חרפת אתה כבודי ומרים ראשי כדרך על כן יריש רחם והטעם מפסרי אחי קולי אסר בי"ת ושטם ועיבני מזבעה אחי שיבעני כלולו כבר עבני ושטם מבר קדשו כדרך מי יעלה בהר ה' ומקום. לפי ובמקומו יתפרש טעם זה הכיכוי. לפי שכבתי ואישנה כדרך בשלום יקדו כי ה' יסמכני

ויתן והטעם בשתתי בישועת ה' ולא אירא מרבבות עם ושעם הקימותי שהשתדלותי ותחבולותי להצל מהמרים והקמים עלי הוא כי ה' יסמכני וזו היא הסערה לאחר הקש נגד לויבי לקרוא בשם ה' שיסמכני וכן הוא לומר במקום אחר אל ברכב ואלה בסוסים ואנחנו בשם ה' אלהינו נזכיר על כן נגיד לפי שכבתי ואישנ' שהוא רמז לבטחונו לומר לחריו לא אירא ולכנגד הקימותי כי ה' יסמכני רמז להתחדתו בקריאת ה' לאחר לחריו קומה ה' וכו' וזה הוקון ילקד שכבתי עם הקימותי: לא אירא. ואולי היו רבבות עם אחר סביב ילחמו עלי והטעם שעוזרי הוא ה' יסמכני: קומה ה'. כנגד רבים קמים עלי ואמר הושיעני אלהי כנגד רבים אומרים לנפשי אין ישועתה לו באלהים סלה ואתה אלהי תושיעני והטעם כי הכית כדרך אתה החלות להרחות ושטם את כל מיני לחי מכת בזיון כדברי רס"ג ז"ל כמו בחרפה הכו לחיי יתן למכהו לחי יסבע בחרפה ואז נגד רבים אומרים לנפשי ומחרפים אותי ואתה תגבוה ותחרפם עקב בשתם כאחר עשית

לכל

ד לנצח

פוסר שלא ולבין פני חבירו ושלא יאמר רכילות ולשון הרע ושלא יקבלו ולא יקנא אם
ראוה שהרשעים מצליחים בעה"ז רק ישמח ויאמר אם למכעיסיו כך וכו':

ד א לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת מִזְמוֹר לְדָוִד: ב בְּקָרְאִי עֲנֵנִי אֱלֹהֵי צִדְקִי
בַּצָּר הִרְחַבְתָּ לִּי חָנֵּנִי וּשְׁמַע תְּפִלָּתִי: ג בְּנֵי אִישׁ עַד
מָה כְּבוֹדִי לִכְלִמָּה תֶּאֱהָבוּן רֵיק תְּבַקְשׁוּ כָזָב סֶלָה:

## ד למנצח

בנגינות אחז"ל המחזור הזה
נאחר בשאלה מיני שבע בנגינות
בנגינון במזמור והכל הרי כלים בד"ת ומקה הכלים הרי
כתפורים הכיורים כל אחד לפי גינונו והכלים שהזה
בבה"מ להלל הם בגלים וכיוצאות ומעלתים ושופר
וחצוצרות לכל כלי היה גינון היתוץ לנגנים בקרנים
עלוותים ויש בנגינות ויש מהם יפיכלו ויש מהם יבחרו ויש
שניון בחלות ויש ניתות ויש עשור ועוגב ומיתים
וכל אחד חלוק מחבירו בנגינתו ומה זה המזמור אחר
שיר בנגינות מפני מנגנים: ב בקראי ענני אלהי צדקי
אתה הלוני ושומט ואתה ידיע שהצדק הוא עמי ולא עם
אחר הם כנגד: בצר הרחבת לי. כשהייתי בצרה בחרבות
שעברו לבן חבני גם עתה ושמע תפלתי: ג בני איש
בני אהרהם יפתן ויעקב שבקראו אחרי בקשר זה בקשר זה המזמור
היה לומר דוד על שונאיהם שלא שרת שיראל כמו
שבשלום ובקשו לבן לחזר בני אחרי בני אחרי בקשו בקשרהם
בתי הבל אחת אחרי אחת מי הרים הלזה ביעקב אחרי
פס: על מה כבודי לכלימה. על מה בתי אתם מבזים
לותי לומר ראיתם בן ביתי הלזו אחרי לי שם בעניני:
תאהבון ריק. בדברים שאין להם מהות:
תבקשו כזב סלה. תרדפו לומר כזבים ולשטויי
התעשירים

# תהלים ליום ראשון ד ה

ג וְדָעוּ כִּי הִפְלָה יְהוָה חָסִיד לוֹ יְהוָה יִשְׁמַע בְּקָרְאִי אֵלָיו׃
ד רִגְזוּ וְאַל תֶּחֱטָאוּ אִמְרוּ בִלְבַבְכֶם עַל מִשְׁכַּבְכֶם וְדֹמּוּ
סֶלָה׃ ה זִבְחוּ זִבְחֵי צֶדֶק וּבִטְחוּ אֶל יְהוָה׃ ו רַבִּים אֹמְרִים מִי
יַרְאֵנוּ טוֹב נְסָה עָלֵינוּ אוֹר פָּנֶיךָ יְהוָה׃ ז נָתַתָּה שִׂמְחָה בְלִבִּי
מֵעֵת דְּגָנָם וְתִירוֹשָׁם רָבּוּ׃ ח בְּשָׁלוֹם יַחְדָּו אֶשְׁכְּבָה וְאִישָׁן
כִּי אַתָּה יְהוָה לְבָדָד לָבֶטַח תּוֹשִׁיבֵנִי׃

תפלה נוראה לכל יחיד שהרשעים בשביל מעשיהם יאבדו והצדיקים ישמחו בשביל מעשיהם הטובים׃

## ה א לַמְנַצֵּחַ אֶל הַנְּחִילוֹת מִזְמוֹר לְדָוִד׃ ב אֲמָרַי הַאֲזִינָה יְהוָה

### בינה

האלשיכים לי׃ ד ודעו כי הפלה ה׳ חסיד לו׳ הבדילני מכל יצורהל להיות נזון׃ ה רגזו ואל תחטאו׳ אמרו בלבבכם על משכבכם ודמו סלה׳ מחרו ולמחר כי׃ ו זבחו זבחי צדק ובטחו אל יהוה׃ זבחו בלבבכם על משכבכם שתיין לכם עסקו בענני לתם ותזכרו מעל חכם לתתם רודפים אחרי ודומו סלה לא תדבקת עוד בזנים עלי׃ ז זבחו זבחי נקי׳ כלכתיך וזבחי חלביהם רוח בנדבה ובטחו אל ה׳ שיפעיע לכיכם טובה ואל תעמו לקבל שכר מיתת אחזל׃ ז רבים אומרים׳ כשרוקין הבריות בעוונה ובאמונה מי יראנו טוב לישות עבירות כתלו׃ נסה עלינו אור פניך׳ הפר עלינו את אור פניך אבל לאי לאי מיכל מקבל פנים אלא לאפי שיחה כתובה בנבי׃ ח מעת דגנם ותירושם רבו׳ ואני נתתי להם לרוב ויתרבה רבו׳ ואני מעת שנתתי להם דגן ותירוש רבו׳ ואני בשלום יחד אשכבה ואישן׳ כן לעתיד לבוא עת׳ט בשלום יחדיו׳ אשכבה הם בשלום והם רבים אשכבה ואישן ואני תעיד עליהם שהם׃ כי אתה ה׳ לבדך לבטח תושיבני׳ שעתה אינו נותן לישראל וחוזר עם להושיעם׃

## ה למנצח

על המחלות לשון נחיל על יורים ונישות לחיים הנחלי על ישראל לחיל השורר ומחזר זה׃ ב אמרי לחיים׳ כשיש בי כח לענין לשאול נתני לפניך אחרי המחשבה וכשאין בי כח לענין והתפלה

חלם ודבר הנקבה לחיסר שלח מיך ארחבה והמלאך׃ לאיתו לשאול שלח ידך ואל תשלח יד בנער׃ לה סנחריב מלך אשור׃ לו שמחו בשביל מעשיהם הטובים׃

## ה למנצח

לאחר שנזמזמור הקודם דבר כמין תוכחה עם המלכיני לך הוסיפו על יצרו נרשע ושיעודו בתשובה רמה כי לינם שניים לך כתוב מטתתם פעם בכל פעם ופעם עתה מתפלל לה׳ זה המזמור שיתבדו ויכלמו מהם המלכיים הה׳ על מנחר׃ לאמרי׃ הגה על ב׳ דברים היה מצטער בגירושו בעבור לשון המלכיים

סכלתו

כִּינָה הֲגִיגִי׃ ג הַקְשִׁיבָה לְקוֹל שַׁוְעִי מַלְכִּי וֵאלֹהָי כִּי אֵלֶיךָ
אֶתְפַּלָּל׃ ד יְהוָה בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלִי בֹּוקֶר אֶעֱרָךְ לְךָ וַאֲצַפֶּה׃
ה כִּי לֹא אֵל חָפֵץ רֶשַׁע אַתָּה לֹא יְגֻרְךָ רָע׃ ו לֹא יִתְיַצְּבוּ
הוֹלְלִים לְנֶגֶד עֵינֶיךָ שָׂנֵאתָ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן׃ ז תְּאַבֵּד דֹּבְרֵי כָזָב
אִישׁ דָּמִים וּמִרְמָה יְתָעֵב יְהוָה׃ ח וַאֲנִי בְּרֹב חַסְדְּךָ אָבוֹא
בֵיתֶךָ אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל הֵיכַל קָדְשְׁךָ בְּיִרְאָתֶךָ׃ ט יְהוָה נְחֵנִי
בצדקתך

סכנתו אולי ימצאהו שאול ויהרגהו והב׳
והוא העיקר אצלו שגרשוהו מהסתפח
בנחלת ה׳ ומשבת במקום השכינה ולא היה
לו נחת רוח לעסוק בתורת ה׳. כנגד הא׳
אמר אמרי האזינה ה׳ שאני צועק אליך
שתצילני מיד שאול וכנגד הב׳ אמר בינה
הגיגי ומחשבתי שהוא להיות תמיד מסתפח
תחת כל כנפיך ומקום קדשך זו היא תאותי:
הקשיבה לקול שועי להושיעני משני רעותי
הנזכרים וכנגדם אמר שני תארים מלכי
ואלהי מלכי ועליך להושיע את עבדך מהקמים עליו ואלהי על כן הביאני אל נחלתך ושמה
תהיה לי לאלהים באמת כי תופיע עלי שכינתך. וטעם כי אליך אתפלל כי בך בלבד
אשים תקותי: ה׳ בקר כלו׳ ה׳ בבקר תשמע קולי מיד שאני מתפלל לך כי בבקר אערך
לך תחנה ואצפה ישועתך ובעבור כי תפלתי תקדמך ה׳ בקר מיד תשמע קולי כדרך עוד
הם מדברים ואני אשמע והוא יצפה מה׳ שהב׳ רעות הנז׳ יחלצהו מהם ויבאו הרשעים
תחתיו מדה כנגד מדה כאשר זממו לעשות לו והולך ומבאר. כי לא. כנגד הראשונה
שידיחם מארץ החיים ויגרשם מנחלתו כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגור עמך רשע וא״כ
הדיח מנחלתך כי לא יתיצבו הוללים לנגד עיניך ואיך לא תניעמו מנגד עיניך ומקום
בכנתך כיון שאתה שנאת כל פועלי און וכנגד הדבר הב׳ להשמידם אמר תאבד דוברי כזב
איש דמים ומרמה יתעב ה׳. והטעם הלא מעולם אתה תתעב איש דמים ומרמה ואלו
דוברי כזב אנשי דמים ומרמה המה שיבקשו שיהרגני שאול במרמותם על כן תאבד דוברי
כזב: ואני. הם יאבדו ואני אשיג הב׳ טובות אשר מהם יעדרו. כנגד הא׳ ברוב חסדך
אבא ביתך מקום הארון לנגד עיניך אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך נגד פני ההוללים
וכנגד הב׳ שיצילהו ה׳ מאויביו אמר ה׳ נחני בצדקתך בארח הנכונה למען שוררי
המבינים בי למצוא לי עלילה שלא אפול תחת ידם: הישר לפני דרכך שלא אכשל עמהם
ישר דרכך כמו בבית תפלתי כי קשור למעלה ככה הנחני בארח מישור למען שוררי:
ה׳ אין בפיהו נכונה ודבר קיים שלום בפיהם ידברו ובקרבם ישימו ארבם ומביטים בי

והדאגה עצורה בלבי בינה הגיגי הבין הגיון לבי:
ד ה׳ בקר תשמע קולי. קוד׳ כל דבר אני מתפלל אליך
וגם בבקר הוא עת משפט לרשעים שנא׳ לבקרים אצמית
כל רשעי ארץ: בקר אערוך לך ואצפה. אערך לך תפלתי
ואצפה: ה כי לא אל חפץ רשע אתה. לכן נאה לך לאבד
את הרשעי׳ כי לא יגור אצלך רע: ו לא יתיצבו הוללים.
הרשעים נגד עיניך כדרך שאר העבדים העומדים אצל
המלך כאד׳ שיש לו שונא ולא יכול להביט לפניו: ז תאבד
דברי כזב. תאבדם לפניך גם איש דמים ומרמה הם
נמאסים בעיניך: ח ואני ברב חסדך. שהפלאת לנו
להראותינו נקמה מהם אף שאינ׳ כדאי רק בחסדך:
ט ה׳ נחני. יהי רצון שתנחני בצדקתיך ללכת בדרך
צדקה

בְּצִדְקָתְךָ לְמַעַן שׁוֹרְרָי הַיְשַׁר לְפָנַי דַּרְכֶּךָ: יכִּי אֵין בְּפִיהוּ נְכוֹנָה
קִרְבָּם הַוּוֹת קֶבֶר פָּתוּחַ גְּרוֹנָם לְשׁוֹנָם יַחֲלִיקוּן: יא הַאֲשִׁימֵם
אֱלֹהִים יִפְּלוּ מִמֹּעֲצוֹתֵיהֶם בְּרֹב פִּשְׁעֵיהֶם הַדִּיחֵמוֹ כִּי מָרוּ בָךְ:
יב וְיִשְׂמְחוּ כָל חוֹסֵי בָךְ לְעוֹלָם יְרַנֵּנוּ וְתָסֵךְ עֲלֵימוֹ וְיַעֲלְצוּ בְךָ
אֹהֲבֵי שְׁמֶךָ: יג כִּי אַתָּה תְּבָרֵךְ צַדִּיק יְהוָה כַּצִּנָּה רָצוֹן תַּעְטְרֶנּוּ:

תפלה נוראה לכל אדם להתפלל בחליו שהש"י ירפא אותו רפואת הנפש ורפואת הגוף וכל אדם חולה המתפלל תפלה זו בכוונת הלב ובלב נשבר ונרכה בטוח הוא שהקב"ה יקבל תפלתו:

ו א לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת עַל הַשְּׁמִינִית מִזְמוֹר לְדָוִד
יְהוָה

לרחות מה יוכלו ליקח מדברי ע"כ אתם בלבד שתלא הלבבות תוכל להכיתם כי מיסור שלח אפגע בחמד מחלה בהשגיאות בקרבם הוות מחשבות רעות ומיד בשיבורת ממני קבר פתוח גרונם ללבד עלי רשעה תמיד לא יחשו ומלת נפיהו כמו בנות אנשי דור ודור · ועשה לשונם יחליקון בזנו שמות דור ודור · ועשה לשונם יחליקון ללבד בלי סוס מכשול ללבד לדברי כזב והוא מגזרת חיס חלק: האשימם אלהים יפלו ממועצותיהם שיעצו להשחיתני ועשו בחשך פעליהם לא תשגיח לחיות אל תעמוד על נסתר לא תשגיח לחיות אל תעמוד על נסתר לא תשגיח לחיות אל תעמוד על נסתר

ב יְהוָה אַל בְּאַפְּךָ תוֹכִיחֵנִי וְאַל בַּחֲמָתְךָ תְיַסְּרֵנִי: ג חָנֵּנִי יְהוָה
כִּי אֻמְלַל אָנִי רְפָאֵנִי יְהוָה כִּי נִבְהֲלוּ עֲצָמָי: ד וְנַפְשִׁי נִבְהֲלָה
מְאֹד וְאַתָּה יְהוָה עַד מָתָי: ה שׁוּבָה יְהוָה חַלְּצָה נַפְשִׁי
הוֹשִׁיעֵנִי לְמַעַן חַסְדֶּךָ: ו כִּי אֵין בַּמָּוֶת זִכְרֶךָ בִּשְׁאוֹל מִי יוֹדֶה
לָּךְ: ז יָגַעְתִּי בְאַנְחָתִי אַשְׂחֶה בְכָל לַיְלָה מִטָּתִי בְּדִמְעָתִי
עַרְשִׂי אַמְסֶה: ח עָשְׁשָׁה מִכַּעַס עֵינִי עָתְקָה בְּכָל צוֹרְרָי: ט סוּרוּ

## מצני

והסליחות לא בחפץ תוכיחני ואל בחמתך תיסרני חנני יהוה כמדותיך. חנני הזכיר שיחנכו בכל הל' מלכיות לבל יכלה ותחזיל מהן בחומר כי לחלק חני ויהוה קעל עבר כדברי רש"בע והעושם חני לחמלתי וכברתני מעל לחמתי מעבוד מלך בבל שהכריתני משם וכן הוא לחמר להלן חסף חסיפם נחש ה': רפאני כי נבהלו עצמי מלכות מדי שהיו עצמות היהודים מפחד גזרת המן וחמר רפאני כדרך טרם מכה מין הפוחס פחס: ונפשי נבהלה מאד: במלכות יון שהבהלה נפשותיהם בגזרות רבות שעשו בפרך תורתנו ולעג נפשותנו עד שהבריחונו לומר כתבו על קרן השור אין לנו חלק בה'אלהי ישראל: ואתה ה' עד מתי יעמן חפך בגלות זה הגלות האחרון על כן עשם עד מתי ועל דרך הדרש התבונן שכתוב ואת כדרך אמר ז"ל עשם כחו בנקבה לף זה עד מתי לא יגבל כחך לעיני המחרפים החלו המתישים כחך בדעתם ומילין לכל עיולתך ימללו עד מתי יכלין זר שמך ובגולתך ואתה לא תחום על דבר כבוד שמך: שובה ה' חלצה נפשי מן הכליה ומלטה מחכה למען חסדך לף בעבור זכותי: כי אין במות זכרך שם יכלו לף יתפארו שמך ובגולתך בשאול: בשאול שם כרך שחול מיי יודה לך הם הרשעים החתלכלים שמך על כן עשה למען כבודך שלח יתחלל בעולם: יגעתי בלחיתי מיוע מטתי בדרך בחר גרוני: חשחה בכל לילה מטתי דרך תשובה כדברי קדמונינו ז"ל כופים מטתם בימיהן: ב ה' אל בחפץ תוכיחני ' בחלוף לכוזני הכעסת לף ואל בחמתך תיסרני בחלוף לכוזני הכעסת לף רק בכדי שתוכיח לנטול היסורים לחת לחט כחן שתוכיח ירמיה ישראל ה' לף בחפץ: ג חנני ה' כי חולל אני: ד רפאני ה' כי נבהלו עצמי: ה ונפשי נבהלה: הקשור' בגוף נבהלת מלד יותר מהגוף: ואתה ה' עד מתי. תהיה בפני נבהלה ולחין חפץ: ו חלצה נפשי הושיעני. מחולי והושיעני לחען חסדך לע"ם שלחן לי זכות לף בחפץ: ז כי אין בחות זכרך. ולם תרחפני לכי מודה לך בפני כל ום"ם כי אין בחות זכרך ר"ל כי הנוף אחר מת אות בכלה בחן זוחם לכי דוחם לכי בחות תעלה ותודה בלח הפסק בין הנזדון מתלוה לחיי לעשות חפן הקב"ה בעולם לי לחרכות שכר הבחות בעה"ב: ח יגעתי באנחתי. מחמת לחלחת ולחרטה ומטתי בדמעתי: ט עשתה מכעס עיני. מחמת עיני הם לי כלו לכי ראו מתוך עצבות ובם בהם: עתקה בכל מוריי. בשביל מוריי לחלר הם מוריין לי בתיבות ובוקיך ראות עיני:

מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְהוָה: יְהוָה שִׁמְעָה בְקוֹלִי תִּהְיֶנָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי: אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר יָהּ אֲדֹנָי מִי יַעֲמֹד: כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּוָּרֵא: קִוִּיתִי יְהוָה קִוְּתָה נַפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחָלְתִּי: נַפְשִׁי לַאדֹנָי מִשֹּׁמְרִים לַבֹּקֶר שֹׁמְרִים לַבֹּקֶר: יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוָה כִּי עִם יְהוָה הַחֶסֶד וְהַרְבֵּה עִמּוֹ פְדוּת: וְהוּא יִפְדֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל מִכֹּל עֲוֹנוֹתָיו:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד יְהוָה לֹא גָבַהּ לִבִּי וְלֹא רָמוּ עֵינָי וְלֹא הָלַכְתִּי בִגְדֹלוֹת וּבְנִפְלָאוֹת מִמֶּנִּי: אִם לֹא שִׁוִּיתִי וְדוֹמַמְתִּי נַפְשִׁי כְּגָמֻל עַל אִמּוֹ כַּגָּמֻל עָלַי נַפְשִׁי: יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

זְכֹר יְהוָה לְדָוִד אֵת כָּל עֻנּוֹתוֹ: אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַיהוָה נָדַר לַאֲבִיר יַעֲקֹב: אִם אָבֹא בְּאֹהֶל בֵּיתִי אִם אֶעֱלֶה עַל עֶרֶשׂ יְצוּעָי: אִם אֶתֵּן שְׁנַת לְעֵינָי לְעַפְעַפַּי תְּנוּמָה: עַד אֶמְצָא מָקוֹם לַיהוָה מִשְׁכָּנוֹת לַאֲבִיר יַעֲקֹב: הִנֵּה שְׁמַעֲנָהוּ בְאֶפְרָתָה מְצָאנֻהוּ בִּשְׂדֵי יָעַר: נָבוֹאָה לְמִשְׁכְּנוֹתָיו נִשְׁתַּחֲוֶה לַהֲדֹם רַגְלָיו: קוּמָה יְהוָה לִמְנוּחָתֶךָ אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ: כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ יְרַנֵּנוּ: בַּעֲבוּר דָּוִד עַבְדֶּךָ אַל תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: נִשְׁבַּע יְהוָה לְדָוִד אֱמֶת לֹא יָשׁוּב מִמֶּנָּה מִפְּרִי בִטְנְךָ אָשִׁית לְכִסֵּא לָךְ: אִם יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ בְּרִיתִי וְעֵדוֹתִי זוּ אֲלַמְּדֵם גַּם בְּנֵיהֶם עֲדֵי עַד יֵשְׁבוּ לְכִסֵּא לָךְ: כִּי בָחַר יְהוָה בְּצִיּוֹן אִוָּה לְמוֹשָׁב לוֹ: זֹאת מְנוּחָתִי עֲדֵי עַד פֹּה אֵשֵׁב כִּי אִוִּיתִיהָ: צֵדָהּ בָּרֵךְ אֲבָרֵךְ אֶבְיוֹנֶיהָ אֲשַׂבִּיעַ לָחֶם: וְכֹהֲנֶיהָ אַלְבִּישׁ יֶשַׁע וַחֲסִידֶיהָ רַנֵּן יְרַנֵּנוּ: שָׁם אַצְמִיחַ קֶרֶן לְדָוִד עָרַכְתִּי נֵר לִמְשִׁיחִי: אוֹיְבָיו אַלְבִּישׁ בֹּשֶׁת וְעָלָיו יָצִיץ נִזְרוֹ:

הִנֵּה מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים שֶׁבֶת אַחִים גַּם יָחַד: כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יוֹרֵד עַל הַזָּקָן זְקַן אַהֲרֹן שֶׁיּוֹרֵד עַל פִּי מִדּוֹתָיו: כְּטַל חֶרְמוֹן שֶׁיֹּרֵד עַל הָרְרֵי צִיּוֹן כִּי שָׁם צִוָּה יְהוָה אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד הָעוֹלָם:

הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יְהוָה כָּל עַבְדֵי יְהוָה הָעֹמְדִים בְּבֵית יְהוָה בַּלֵּילוֹת: שְׂאוּ יְדֵכֶם קֹדֶשׁ וּבָרְכוּ אֶת יְהוָה: יְבָרֶכְךָ יְהוָה מִצִּיּוֹן עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה: שֶׁעֹמְדִים בְּבֵית יְהוָה בְּחַצְרוֹת בֵּית אֱלֹהֵינוּ: הַלְלוּיָהּ כִּי טוֹב יְהוָה זַמְּרוּ לְשִׁמוֹ כִּי נָעִים: כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ לְיִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ: כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל יְהוָה וַאֲדוֹנֵינוּ מִכָּל אֱלֹהִים: כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ יְהוָה עָשָׂה בַּשָּׁמַיִם בָּאָרֶץ בַּיַּמִּים וְכָל תְּהֹמוֹת: מַעֲלֶה נְשִׂאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ בְּרָקִים לַמָּטָר עֹשֶׂה מוֹצֵא רוּחַ מֵאֹצְרוֹתָיו: שֶׁהִכָּה בְכוֹרֵי מִצְרַיִם מֵאָדָם עַד בְּהֵמָה: שָׁלַח אֹתוֹתָיו וּמוֹפְתִים בְּתוֹכֵכִי מִצְרַיִם בְּפַרְעֹה וּבְכָל עֲבָדָיו: שֶׁהִכָּה גּוֹיִם רַבִּים וְהָרַג מְלָכִים עֲצוּמִים: לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן וּלְכֹל מַמְלְכוֹת כְּנָעַן: וְנָתַן אַרְצָם נַחֲלָה נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ: יְהוָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם יְהוָה זִכְרְךָ לְדֹר וָדֹר: כִּי יָדִין יְהוָה עַמּוֹ וְעַל עֲבָדָיו יִתְנֶחָם: עֲצַבֵּי הַגּוֹיִם כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם: פֶּה לָהֶם וְלֹא יְדַבֵּרוּ עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ: אָזְנַיִם לָהֶם וְלֹא יַאֲזִינוּ אַף אֵין יֶשׁ רוּחַ בְּפִיהֶם: כְּמוֹהֶם יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר בֹּטֵחַ בָּהֶם: בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּרְכוּ אֶת יְהוָה בֵּית אַהֲרֹן בָּרְכוּ אֶת יְהוָה: בֵּית הַלֵּוִי בָּרְכוּ אֶת יְהוָה יִרְאֵי יְהוָה בָּרְכוּ אֶת יְהוָה: בָּרוּךְ יְהוָה מִצִּיּוֹן שֹׁכֵן יְרוּשָׁלָיִם הַלְלוּיָהּ:

הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: הוֹדוּ לֵאלֹהֵי הָאֱלֹהִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: הוֹדוּ לַאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: לְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת גְּדֹלוֹת לְבַדּוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: לְעֹשֵׂה הַשָּׁמַיִם בִּתְבוּנָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: לְרוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: לְעֹשֵׂה אוֹרִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: אֶת הַשֶּׁמֶשׁ לְמֶמְשֶׁלֶת בַּיּוֹם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: אֶת הַיָּרֵחַ וְכוֹכָבִים לְמֶמְשְׁלוֹת בַּלָּיְלָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: לְמַכֵּה מִצְרַיִם בִּבְכוֹרֵיהֶם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: לְגֹזֵר יַם סוּף לִגְזָרִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: וְהֶעֱבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: וְנִעֵר פַּרְעֹה וְחֵילוֹ בְּיַם סוּף כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: לְמוֹלִיךְ עַמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: לְמַכֵּה מְלָכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: וַיַּהֲרֹג מְלָכִים אַדִּירִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: וְנָתַן אַרְצָם לְנַחֲלָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: שֶׁבְּשִׁפְלֵנוּ זָכַר לָנוּ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: וַיִּפְרְקֵנוּ מִצָּרֵינוּ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: נֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: הוֹדוּ לְאֵל הַשָּׁמָיִם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

עַל נַהֲרוֹת בָּבֶל שָׁם יָשַׁבְנוּ גַּם בָּכִינוּ בְּזָכְרֵנוּ אֶת צִיּוֹן: עַל עֲרָבִים בְּתוֹכָהּ תָּלִינוּ כִּנֹּרוֹתֵינוּ: כִּי שָׁם שְׁאֵלוּנוּ שׁוֹבֵינוּ דִּבְרֵי שִׁיר וְתוֹלָלֵינוּ שִׂמְחָה שִׁירוּ לָנוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן: אֵיךְ נָשִׁיר אֶת שִׁיר יְהוָה עַל אַדְמַת נֵכָר: אִם אֶשְׁכָּחֵךְ יְרוּשָׁלָיִם תִּשְׁכַּח יְמִינִי: תִּדְבַּק לְשׁוֹנִי לְחִכִּי אִם לֹא אֶזְכְּרֵכִי אִם לֹא אַעֲלֶה אֶת יְרוּשָׁלַיִם עַל רֹאשׁ שִׂמְחָתִי: זְכֹר יְהוָה לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלָיִם הָאֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ: בַּת בָּבֶל הַשְּׁדוּדָה אַשְׁרֵי שֶׁיִּשַּׁלֶּם לָךְ אֶת גְּמוּלֵךְ שֶׁגָּמַלְתְּ לָנוּ: אַשְׁרֵי שֶׁיֹּאחֵז וְנִפֵּץ אֶת עֹלָלַיִךְ אֶל הַסָּלַע:

לְדָוִד אוֹדְךָ בְכָל לִבִּי נֶגֶד אֱלֹהִים אֲזַמְּרֶךָּ: אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל הֵיכַל קָדְשְׁךָ וְאוֹדֶה אֶת שִׁמְךָ עַל חַסְדְּךָ וְעַל אֲמִתֶּךָ כִּי הִגְדַּלְתָּ עַל כָּל שִׁמְךָ אִמְרָתֶךָ: בְּיוֹם קָרָאתִי וַתַּעֲנֵנִי תַּרְהִבֵנִי בְנַפְשִׁי עֹז: יוֹדוּךָ יְהוָה כָּל מַלְכֵי אֶרֶץ כִּי שָׁמְעוּ אִמְרֵי פִיךָ: וְיָשִׁירוּ בִּדְרָכֵי יְהוָה כִּי גְדוֹל כְּבוֹד יְהוָה: כִּי רָם יְהוָה וְשָׁפָל יִרְאֶה וְגָבֹהַּ מִמֶּרְחָק יְדָעֶנּוּ: אִם אֵלֵךְ בְּקֶרֶב צָרָה תְּחַיֵּנִי עַל אַף אֹיְבַי תִּשְׁלַח יָדֶךָ וְתוֹשִׁיעֵנִי יְמִינֶךָ: יְהוָה יִגְמֹר בַּעֲדִי יְהוָה חַסְדְּךָ לְעוֹלָם מַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אַל תֶּרֶף:

לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד יְהוָה חְקַרְתַּנִי וַתֵּדָע: אַתָּה יָדַעְתָּ שִׁבְתִּי וְקִימִי בַּנְתָּה לְרֵעִי מֵרָחוֹק: אָרְחִי וְרִבְעִי זֵרִיתָ וְכָל דְּרָכַי הִסְכַּנְתָּה: כִּי אֵין מִלָּה בִּלְשׁוֹנִי הֵן יְהוָה יָדַעְתָּ כֻּלָּהּ: אָחוֹר וָקֶדֶם צַרְתָּנִי וַתָּשֶׁת עָלַי כַּפֶּכָה: יָפְלְאָה דַעַת מִמֶּנִּי נִשְׂגְּבָה לֹא אוּכַל לָהּ: אָנָה אֵלֵךְ מֵרוּחֶךָ וְאָנָה מִפָּנֶיךָ אֶבְרָחָה: אִם אֶסַּק שָׁמַיִם שָׁם אָתָּה וְאַצִּיעָה שְׁאוֹל הִנָּךְ: אֶשָּׂא כַנְפֵי שָׁחַר אֶשְׁכְּנָה בְּאַחֲרִית יָם: גַּם שָׁם יָדְךָ תַּנְחֵנִי וְתֹאחֲזֵנִי יְמִינֶךָ: וָאֹמַר אַךְ חֹשֶׁךְ יְשׁוּפֵנִי וְלַיְלָה אוֹר בַּעֲדֵנִי: גַּם חֹשֶׁךְ לֹא יַחְשִׁיךְ מִמֶּךָּ וְלַיְלָה כַּיּוֹם יָאִיר כַּחֲשֵׁיכָה כָּאוֹרָה: כִּי אַתָּה קָנִיתָ כִלְיוֹתָי תְּסֻכֵּנִי בְּבֶטֶן אִמִּי: אוֹדְךָ עַל כִּי נוֹרָאוֹת נִפְלֵיתִי נִפְלָאִים מַעֲשֶׂיךָ וְנַפְשִׁי יֹדַעַת מְאֹד: לֹא נִכְחַד עָצְמִי מִמְּךָ אֲשֶׁר עֻשֵּׂיתִי בַּסֵּתֶר רֻקַּמְתִּי בְּתַחְתִּיּוֹת אָרֶץ: גָּלְמִי רָאוּ עֵינֶיךָ וְעַל סִפְרְךָ כֻּלָּם יִכָּתֵבוּ יָמִים יֻצָּרוּ וְלוֹ אֶחָד בָּהֶם: וְלִי מַה יָּקְרוּ רֵעֶיךָ אֵל מַה עָצְמוּ רָאשֵׁיהֶם: אֶסְפְּרֵם מֵחוֹל יִרְבּוּן הֱקִיצוֹתִי וְעוֹדִי עִמָּךְ: אִם תִּקְטֹל אֱלוֹהַּ רָשָׁע וְאַנְשֵׁי דָמִים סוּרוּ מֶנִּי: אֲשֶׁר אֹמְרֶיךָ לִמְזִמָּה נָשְׂאוּ לַשָּׁוְא עָרֶיךָ: הֲלֹא מְשַׂנְאֶיךָ יְהוָה אֶשְׂנָא וּבְתַקּוֹמְמֶיךָ אֶתְקוֹטָט: תַּכְלִית שִׂנְאָה שְׂנֵאתִים לְאוֹיְבִים הָיוּ לִי: חָקְרֵנִי אֵל וְדַע לְבָבִי בְּחָנֵנִי וְדַע שַׂרְעַפָּי: וּרְאֵה אִם דֶּרֶךְ עֹצֶב בִּי וּנְחֵנִי בְּדֶרֶךְ עוֹלָם:

לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד: חַלְּצֵנִי יְהוָה מֵאָדָם רָע מֵאִישׁ חֲמָסִים תִּנְצְרֵנִי: אֲשֶׁר חָשְׁבוּ רָעוֹת בְּלֵב כָּל יוֹם יָגוּרוּ מִלְחָמוֹת: שָׁנְנוּ לְשׁוֹנָם כְּמוֹ נָחָשׁ חֲמַת עַכְשׁוּב תַּחַת שִׂפְתוֹתֵימוֹ סֶלָה: שָׁמְרֵנִי יְהוָה מִיַּד רָשָׁע מֵאִישׁ חֲמָסִים תִּנְצְרֵנִי אֲשֶׁר חָשְׁבוּ לִדְחוֹת פְּעָמָי: טָמְנוּ גֵאִים פַּח לִי וַחֲבָלִים פָּרְשׂוּ רֶשֶׁת יָדָי לְיַד מִכְשׁוֹל שָׁתוּ לִי סֶלָה: אָמַרְתִּי לַיהוָה אֵלִי אָתָּה הַאֲזִינָה יְהוָה קוֹל תַּחֲנוּנָי: יְהוָה אֲדֹנָי עֹז יְשׁוּעָתִי סַכֹּתָה לְרֹאשִׁי בְּיוֹם נָשֶׁק: אַל תִּתֵּן יְהוָה מַאֲוַי רָשָׁע זִמָּתוֹ אַל תָּפֵק רוֹמוּ סֶלָה: רֹאשׁ מְסִבָּי עְמַל שְׂפָתָימוֹ יְכַסֵּמוֹ: יִמּוֹטוּ עֲלֵימוֹ רְשָׁפִים בָּאֵשׁ יַפְּלֵמוֹ בְּמַהֲמֹרוֹת בַּל יָקוּמוּ: אִישׁ לָשׁוֹן בַּל יִכּוֹן רָע לָאִישׁ חָמָס יְצוּדֶנּוּ לְמַדָּחֵי: יָדַעְתִּי כִּי יַעֲשֶׂה יְהוָה דִּין עֲנִיִּים מִשְׁפַּט אֶבְיוֹנִים: אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לְשִׁמֶךָ יֵשְׁבוּ יְשָׁרִים אֶת פָּנֶיךָ:

מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה קָרָאתִיךָ חוּשָׁה לִי הַאֲזִינָה לְקוֹלִי בְּקָרְאִי לָךְ: תִּכּוֹן תְּפִלָּתִי קְטֹרֶת לְפָנֶיךָ מַשְׂאַת כַּפַּי מִנְחַת עָרֶב: שִׁיתָה יְהוָה שְׁמִרָה לְפִי נִצְּרָה דֶלֶת שְׂפָתָי: אַל תַּט לִבִּי לְדָבָר רָע לְהִתְעוֹלֵל עֲלִילוֹת בְּרִשְׁעָה אֶת אִישֵׁי פֹעֲלֵי אָוֶן וּבַל אֶלְחַם בְּמַנְעַמֵּיהֶם: יַכֵּנִי צַדִּיק חֶסֶד וְיוֹכִיחֵנִי שֶׁמֶן רֹאשׁ אַל יָנִיעַ רֹאשִׁי כִּי עוֹד וּתְפִלָּתִי בְּרָעוֹתֵיהֶם: נִשְׁמְטוּ בִיַד סְלָעֶיהָ שֹׁפְטֵיהֶם וְשָׁמְעוּ אִמְרַי כִּי נָעֲמוּ: כְּפֹלַח אֶרֶץ נְבָקַע עַל גֵּאָה פִּזְרוּ עַצְמוֹתֵינוּ לְפִי שְׁאוֹל: כִּי אֵלֶיךָ יְהוִה אֲדֹנָי עֵינָי בְּךָ חָסִיתִי אַל תְּעַר נַפְשִׁי: שְׁמָרֵנִי מִיַּד פַּח יָקְשׁוּ לִי וּמִמֹּקְשֵׁי פֹּעֲלֵי אָוֶן: יִפְּלוּ בְמִכְמֹרֹתָיו רְשָׁעִים יָחַד אֲנִי עָבֹר עַד אֲשֶׁר אֶמָּלֵט:

מַשְׂכִּיל לְדָוִד בִּהְיוֹתוֹ בַמְּעָרָה תְּפִלָּה: קוֹלִי אֶל יְהוָה אֶזְעָק קוֹלִי אֶל יְהוָה אֶתְחַנָּן: אֶשְׁפֹּךְ לְפָנָיו שִׂיחִי צָרָתִי לְפָנָיו אַגִּיד: בְּהִתְעַטֵּף עָלַי רוּחִי וְאַתָּה יָדַעְתָּ נְתִיבָתִי בְּאֹרַח זוּ אַהֲלֵךְ טָמְנוּ פַח לִי: הַבֵּט יָמִין וּרְאֵה וְאֵין לִי מַכִּיר אָבַד מָנוֹס מִמֶּנִּי אֵין דּוֹרֵשׁ לְנַפְשִׁי: זָעַקְתִּי אֵלֶיךָ יְהוָה אָמַרְתִּי אַתָּה מַחְסִי חֶלְקִי בְּאֶרֶץ הַחַיִּים: הַקְשִׁיבָה אֶל רִנָּתִי כִּי דַלּוֹתִי מְאֹד הַצִּילֵנִי מֵרֹדְפַי כִּי אָמְצוּ מִמֶּנִּי: הוֹצִיאָה מִמַּסְגֵּר נַפְשִׁי לְהֹדוֹת אֶת שְׁמֶךָ בִּי יַכְתִּירוּ צַדִּיקִים כִּי תִגְמֹל עָלָי:

מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה שִׁמְעָה תְפִלָּתִי הַאֲזִינָה אֶל תַּחֲנוּנַי בֶּאֱמוּנָתְךָ עֲנֵנִי בְּצִדְקָתֶךָ: וְאַל תָּבֹא בְמִשְׁפָּט אֶת עַבְדֶּךָ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָּל חָי: כִּי רָדַף אוֹיֵב נַפְשִׁי דִּכָּא לָאָרֶץ חַיָּתִי הוֹשִׁיבַנִי בְמַחֲשַׁכִּים כְּמֵתֵי עוֹלָם: וַתִּתְעַטֵּף עָלַי רוּחִי בְּתוֹכִי יִשְׁתּוֹמֵם לִבִּי: זָכַרְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם הָגִיתִי בְכָל פָּעֳלֶךָ בְּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ אֲשׂוֹחֵחַ: פָּרַשְׂתִּי יָדַי אֵלֶיךָ נַפְשִׁי כְּאֶרֶץ עִיֵּף לְךָ סֶלָה: מַהֵר עֲנֵנִי יְהוָה כָּלְתָה רוּחִי אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי וְנִמְשַׁלְתִּי עִם יוֹרְדֵי בוֹר: הַשְׁמִיעֵנִי בַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ כִּי בְךָ בָטָחְתִּי הוֹדִיעֵנִי דֶרֶךְ זוּ אֵלֵךְ כִּי אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי נַפְשִׁי: הַצִּילֵנִי מֵאוֹיְבַי יְהוָה אֵלֶיךָ כִּסִּיתִי: לַמְּדֵנִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ כִּי אַתָּה אֱלֹהָי רוּחֲךָ טוֹבָה תַּנְחֵנִי בְּאֶרֶץ מִישׁוֹר: לְמַעַן שִׁמְךָ יְהוָה תְּחַיֵּנִי בְּצִדְקָתְךָ תּוֹצִיא מִצָּרָה נַפְשִׁי: וּבְחַסְדְּךָ תַּצְמִית אוֹיְבָי וְהַאֲבַדְתָּ כָּל צוֹרְרֵי נַפְשִׁי כִּי אֲנִי עַבְדֶּךָ:

לְדָוִד בָּרוּךְ יְהוָה צוּרִי הַמְלַמֵּד יָדַי לַקְרָב אֶצְבְּעוֹתַי לַמִּלְחָמָה: חַסְדִּי וּמְצוּדָתִי מִשְׂגַּבִּי וּמְפַלְטִי לִי מָגִנִּי וּבוֹ חָסִיתִי דוֹבֵר עַמִּים תַּחְתָּי: יְהוָה מָה אָדָם וַתֵּדָעֵהוּ בֶּן אֱנוֹשׁ וַתְּחַשְּׁבֵהוּ: אָדָם לַהֶבֶל דָּמָה יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר: יְהוָה הַט שָׁמֶיךָ וְתֵרֵד גְּעֵה בֶהָרִים וְיֶעֱשָׁנוּ: בְּרָק וּפַזֵּר אוֹיְבֵימוֹ וְחִצֶּיךָ וְהָמֵם: שְׁלַח יָדֶיךָ מִמָּרוֹם פְּצֵנִי וְהַצִּילֵנִי מִמַּיִם רַבִּים מִיַּד בְּנֵי נֵכָר: אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר שָׁוְא וִימִינָם יְמִין שָׁקֶר: אֱלֹהִים שִׁיר חָדָשׁ אָשִׁירָה לָךְ בְּנֵבֶל עָשׂוֹר אֲזַמְּרָה לָּךְ: הַנּוֹתֵן תְּשׁוּעָה לְמְלָכִים הַפּוֹצֶה אֶת דָּוִד עַבְדּוֹ מֵחֶרֶב רָעָה: פְּצֵנִי וְהַצִּילֵנִי מִיַּד בְּנֵי נֵכָר אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר שָׁוְא וִימִינָם יְמִין שָׁקֶר: אֲשֶׁר בָּנֵינוּ כִּנְטִעִים מְגֻדָּלִים בִּנְעוּרֵיהֶם בְּנוֹתֵינוּ כְּזָוִיֹת מְחֻטָּבוֹת תַּבְנִית הֵיכָל: מְזָוֵינוּ מְלֵאִים מְפִיקִים מִזַּן אֶל זַן צֹאנֵנוּ מַאֲלִפוֹת מְרֻבָבוֹת בְּחוּצוֹתֵינוּ: אַלּוּפֵינוּ מְסֻבָּלִים אֵין פֶּרֶץ וְאֵין יוֹצֵאָה וְאֵין צְוָחָה בִּרְחֹבוֹתֵינוּ: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְהוָה אֱלֹהָיו:

תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָּ וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר: דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ: הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדִבְרֵי נִפְלְאֹתֶיךָ אָשִׂיחָה: וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ וּגְדֻלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה: זֵכֶר רַב טוּבְךָ יַבִּיעוּ וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ: חַנּוּן וְרַחוּם יְהוָה אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל חָסֶד: טוֹב יְהוָה לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְהוָה כָּל מַעֲשֶׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכֻךָּ: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ וְגִבֻּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ: לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדֹר: סוֹמֵךְ יְהוָה לְכָל הַנֹּפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן: צַדִּיק יְהוָה בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יְהוָה לְכָל קֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת: רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְהוָה אֶת כָּל אֹהֲבָיו וְאֵת כָּל הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד: תְּהִלַּת יְהוָה יְדַבֶּר פִּי וִיבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת יְהוָה יַשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ: אַשְׁרֵי שֹׁמְרֵי מִשְׁפָּט עֹשֵׂה צְדָקָה בְכָל עֵת: זָכְרֵנִי יְהוָה בִּרְצוֹן עַמֶּךָ פָּקְדֵנִי בִּישׁוּעָתֶךָ: לִרְאוֹת בְּטוּבַת בְּחִירֶיךָ לִשְׂמֹחַ בְּשִׂמְחַת גּוֹיֶךָ לְהִתְהַלֵּל עִם נַחֲלָתֶךָ: חָטָאנוּ עִם אֲבוֹתֵינוּ הֶעֱוִינוּ הִרְשָׁעְנוּ: אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם לֹא הִשְׂכִּילוּ נִפְלְאוֹתֶיךָ לֹא זָכְרוּ אֶת רֹב חֲסָדֶיךָ וַיַּמְרוּ עַל יָם בְּיַם סוּף: וַיּוֹשִׁיעֵם לְמַעַן שְׁמוֹ לְהוֹדִיעַ אֶת גְּבוּרָתוֹ: וַיִּגְעַר בְּיַם סוּף וַיֶּחֱרָב וַיּוֹלִיכֵם בִּתְהֹמוֹת כַּמִּדְבָּר: וַיּוֹשִׁיעֵם מִיַּד שׂוֹנֵא וַיִּגְאָלֵם מִיַּד אוֹיֵב: וַיְכַסּוּ מַיִם צָרֵיהֶם אֶחָד מֵהֶם לֹא נוֹתָר: וַיַּאֲמִינוּ בִּדְבָרָיו יָשִׁירוּ תְהִלָּתוֹ: מִהֲרוּ שָׁכְחוּ מַעֲשָׂיו לֹא חִכּוּ לַעֲצָתוֹ: וַיִּתְאַוּוּ תַּאֲוָה בַּמִּדְבָּר וַיְנַסּוּ אֵל בִּישִׁימוֹן: וַיִּתֵּן לָהֶם שֶׁאֱלָתָם וַיְשַׁלַּח רָזוֹן בְּנַפְשָׁם: וַיְקַנְאוּ לְמֹשֶׁה בַּמַּחֲנֶה לְאַהֲרֹן קְדוֹשׁ יְהוָה: תִּפְתַּח אֶרֶץ וַתִּבְלַע דָּתָן וְתַכֵּס עַל עֲדַת אֲבִירָם: וַתִּבְעַר אֵשׁ בַּעֲדָתָם לֶהָבָה תְּלַהֵט רְשָׁעִים: יַעֲשׂוּ עֵגֶל בְּחוֹרֵב וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְמַסֵּכָה: וַיָּמִירוּ אֶת כְּבוֹדָם בְּתַבְנִית שׁוֹר אוֹכֵל עֵשֶׂב: שָׁכְחוּ אֵל מוֹשִׁיעָם עֹשֶׂה גְדֹלוֹת בְּמִצְרָיִם: נִפְלָאוֹת בְּאֶרֶץ חָם נוֹרָאוֹת עַל יַם סוּף: וַיֹּאמֶר לְהַשְׁמִידָם לוּלֵי מֹשֶׁה בְחִירוֹ עָמַד בַּפֶּרֶץ לְפָנָיו לְהָשִׁיב חֲמָתוֹ מֵהַשְׁחִית: וַיִּמְאֲסוּ בְּאֶרֶץ חֶמְדָּה לֹא הֶאֱמִינוּ לִדְבָרוֹ: וַיֵּרָגְנוּ בְאָהֳלֵיהֶם לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה: וַיִּשָּׂא יָדוֹ לָהֶם לְהַפִּיל אוֹתָם בַּמִּדְבָּר: וּלְהַפִּיל זַרְעָם בַּגּוֹיִם וּלְזָרוֹתָם בָּאֲרָצוֹת: וַיִּצָּמְדוּ לְבַעַל פְּעוֹר וַיֹּאכְלוּ זִבְחֵי מֵתִים: וַיַּכְעִיסוּ בְּמַעַלְלֵיהֶם וַתִּפְרָץ בָּהֶם מַגֵּפָה: וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה: וַתֵּחָשֶׁב לוֹ לִצְדָקָה לְדֹר וָדֹר עַד עוֹלָם: וַיַּקְצִיפוּ עַל מֵי מְרִיבָה וַיֵּרַע לְמֹשֶׁה בַּעֲבוּרָם: כִּי הִמְרוּ אֶת רוּחוֹ וַיְבַטֵּא בִּשְׂפָתָיו: לֹא הִשְׁמִידוּ אֶת הָעַמִּים אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה לָהֶם: וַיִּתְעָרְבוּ בַגּוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מַעֲשֵׂיהֶם: וַיַּ

אִם־יֵשׁ עָוֶל בְּכַפָּי: ה אִם גָּמַלְתִּי שִׁלְמִי רָע וָאֲחַלְּצָה צוֹרְרִי
רֵיקָם: ו יִרַדֹּף אוֹיֵב נַפְשִׁי וְיַשֵּׂג וְיִרְמֹס לָאָרֶץ חַיָּי וְכבוֹדִי לֶעָפָר
יִשְׁכֵּן סֶלָה: ז קוּמָה יְהוָה בְּאַפֶּךָ הִנָּשֵׂא בְּעִבְרוֹת צוֹרְרָי וְעוּרָה
אֵלַי מִשְׁפָּט צִוִּיתָ: ח וַעֲדַת לְאֻמִּים תְּסוֹבְבֶךָ וְעָלֶיהָ לַמָּרוֹם
שׁוּבָה: ט יְהוָה יָדִין עַמִּים שָׁפְטֵנִי יְהוָה כְּצִדְקִי וְכתֻמִּי עָלָי:

## יגמר

אם גמלתי שולמי. טוב רעה תחת הטובה
שעשה לי שהוא: ואחלצה שוא שהוא
צוררי מיד גלית לא נפש הלצתו כי אם
לדברי ריק: וכבודי שיפארוני הכל ויאמרו הכה
שהוא בהלמיו ודוד ברבבותיו כי זה היה
הפארה למה הוא צוררי ירדוף חויב נפשי
והוא שהוא ויסג וגו׳ ולפי זה הפי׳ תהי׳ מ״ם
ויקם מוסב׳ מחותיות המתנתיו: ירדף.
העושה שבריפיתו לחיישוב ריקם לך שיניב
וירמס לארץ חיי וכבודי שהיה לי בזמן
שהלחתי תרף ה׳ לעפריאכן ויפפיל סלה:
קומה ה׳ להרחות כחך כדרך דברך תורם
בגאון בני אדם: והנשא ותרם רוממותך
עברות צוררי המבקשים נפשי לקחתה
ועורה זעור לגי משפט צויח וגזרת ביח
מחלת הגבירת כמו דבר טוב: ועדת זהו המשפט והגזרה עדת לאומים תסובבך: וימשפו
להתקיים זה לא לחי מעשר מעליון ואכפיו: ועליה למרום שובה. דרך הלעם על זאת
הגזלה שובה למרום שבית לקיים׳ בבית דיבך כמו שאמרו חז״ל לחי אחרתי בחפץ של בחדש
ואחר אחי׳ שמואל הגביח שאמר לי כי אנכי מאלך על ישראל אתרתי בחפץ מפני שאול חויבי
על החדש בזוב ואף שמואל הגביח הנה אנכי הולך למות ויכין נבואתו וכפי זה הפירוש
יהיה ו״ו ועדת מיותר וכמו״ה ורגים: ה׳ יודין עמים תמיד הוא דן את כל העמים ואם
כן שפטני ה׳ כדרך הפופט כל הארץ לא יעשה משפט ומלחמה כי ההוה פעמים הרבה את
העמים עתיד לעשה תעשה כה יביע אמר יפיח כגבור: ואמר כצדקי וגו׳ אם יש עול בכפי
אם יש עול בכפי. אם עשיתי רע ועול על ידי: ה אם
גמלתי שולמי רע. אי אפשי שיהיה אם נחלתי רע
בעיני שהוא עושה עמי לפי שהייתי מתנו והייתי בשלום
עמו ובלחתי תלחמתיו והוא גחל לי רעה תחת טובה:
ואחלצה צוררי ריקם. אם פגעתי בגדי שאול בכותי
בכף תעלו אם בשבת העיירה ריקם רק לשדיעו שיחזור
בידי להרגו ולא הרגתיו ואם עשיתי זאת: ו ירדף
אויב נפשי ויסיג. ואם יגיע ליהם למרוף חיי כך קיבל
דוד את עונו אם עשה כאשר יאמרו: וכבודי לעפר
ישכן סלה. אם פחכתי לא תכבון בעפר בזיון אם מ״ת אבי
מחבואות שכיפים שחוכנים שלון בעפר תקוחה
מתי לכן אל דוד היה לו כך אם אחת היא כאן ואומרי
עלו: ז קומה. על שנאתי ולא לחכר כבל: הנשא
בעברת צוררי. בשביל עבירות שעשו הרשעים קום
בכעסך צוררי: ועורה אלי משפט. אשר ה׳ משפט עשה בשעשה
משפט ברשעים אחר כל העולם כתוב אחת אמר אלה: ח ועדת לאומים. ר״ל אם יאומות מחרחן ביחוסות של
עכו״ם לישראל אל תשיבו לקולם ותתרחק מעליהם ושב
מיקיעך למרום: ט ה׳ יודין עמים. הפי׳ הדין מעליהם
ותנהגו על הרשעים: שפטני ה׳ כצדקי. כפי מעשי
הטובים

ז עָמָל נָא רָעַ רְשָׁעִים וְתִכּוֹנַן צַדִּיק וּבֹחֵן לִבּוֹת וְכִלְיוֹת אֱלֹהִים
צַדִּיק: יא מָגִנִּי עַל אֱלֹהִים מוֹשִׁיעַ יִשְׁרֵי לֵב: יב אֱלֹהִים שׁוֹפֵט
צַדִּיק וְאֵל זֹעֵם בְּכָל יוֹם: יג אִם לֹא יָשׁוּב חַרְבּוֹ יִלְטוֹשׁ קַשְׁתּוֹ
דָּרַךְ וַיְכוֹנְנֶהָ: יד וְלוֹ הֵכִין כְּלֵי מָוֶת חִצָּיו לְדַלְּקִים יִפְעָל:
טו הִנֵּה יַחֲבֹל אָוֶן וְהָרָה עָמָל וְיָלַד שָׁקֶר: טז בּוֹר כָּרָה וַיְחַפְּרֵהוּ
וַיִּפֹּל בְּשַׁחַת יִפְעָל: יז יָשׁוּב עֲמָלוֹ בְּרֹאשׁוֹ וְעַל קָדְקֳדּוֹ חֲמָסוֹ

ירד

אויבים ולא לפי העניות: ו יגמר נא רע. כלפי הרשעים: ותכונן צדיק. תן לו הלואה לצדיק שיתקיים בזמן הבטת ותדע הצדיק: יא מגיני על אלהים. מוכנני ומיצני הוא ע"ד המושיע ליישרי לבב יב ועוד זעזוע: כשהוא מביא הרשעים ולא יסוב מהעניתו וכן זעזוע: יג תרגום לשום דרך. הק"ב עליו: יד ולו הכין כלי מות. לרשע הכין הקב"ה כלי מות ותניא על הקב"ה לדלקים לאחר הצדיק יפעל: טו יחבל און. לשון הריון ולידה וכל מה שהוא חולה ומיצר נקרא חבלי לידה: טז בור כרה. נראה כי כאחר בא כן לך: יז ישוב עמלו בראשו. הענין שחוזר ונופל בנתיבו: יח

מוציא יסרני לב וחני יסר לב כי אין בלבי מחשבות און ומרמות: ולהלים שופט צדיק ואל זועם בכל יום ויזעום לשחול ומלת יום סב לאל זועם ולאלהים שופט צדיק והטעם כי ה' תמיד עיניו יבחנו בני אדם לשפוט הצדיק ולזעום הרשע, וע"ד שאמר אלהים שופט צדיק ואל זועם בכל יום כי כפי חכמי החמת אלהי' מורה ריון על החסד והוא ע"ד אומר ז"ל גדולים הרשעים שמסכים מדת רחמים למדת הדין כי עם היות אלגבול חסד זועם בכל יום לרוב רשעת הרשעים עם שהוא מעבירן רב חסד ובצדיקים אלהים שופט צדיק כי אף אם ידק מה יתן לו ה' לרוב רחמיו וחסדיו מעלה עליו כאלו מן הדין חייב לו לעשות לו טובה בעבור שכבש את יצרו: אם פירוש שחוזר בתשובה לא יאמר מחשבתו הרעה עלי אך חרבו ילטוש. כחרב פשיטת וקשתו לדרך ויכוננה לירות בי דבר חצים מובטח אתי כי לו הכין כלי מות כנגד חרבו ילטוש חצי לדולקים אותי יפעל כנגד קשתו דרך ולפי פירוש זה ו' ולו מיותר. ואחר אם לא ישוב כי כל תאותו ישוב שחול ממחשבתו הרע לבלתי יעזם דבר אם הוא לא ישוב התפלל שהוא לעצמו יכין הפורענות והוא נקה כי אין בו חסם על כן אחריו יבא יחבל און כלומר הבא זה שחול הנזכר תמיד יחבל והרה עמל ואון על כן אחר מתפלל שילך שקר שלא יפלו לפועל מה שחשב עלי לך בור כרה ויחפרהו ויפול בשחת יפעל והנמשל ישוב עמלו ברחשו ועל קדקדו חמסו ירד והטעם עפעל ואומרו ישוב כנגד אם ה' עליון שהוא עולה על יכולת החנשים שיכול להמליכו מלכם

במחשבותיו

יָדֶךָ: יח אוֹרֶה יְהוָה כִּצְדְקוֹ וַאֲזַמְּרָה שֵׁם יְהוָה עֶלְיוֹן:

שבח גדול להקב"ה על החסר שע"ש עם ארם שפל אנושי ונתן התורה לתחתונים פה שנתקבלו כמ מלאכי מעלה על דרך אשר אומץ גבורתך במלאכי מעלה ואבית תהילה מקרוצי חומר משה:

ח א לַמְנַצֵּחַ עַל הַגִּתִּית מִזְמוֹר לְדָוִד: ב יְהוָה אֲדֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תְּנָה הוֹדְךָ עַל הַשָּׁמָיִם: ג מִפִּי עוֹלְלִים וְיוֹנְקִים יִסַּדְתָּ עֹז לְמַעַן צוֹרְרֶיךָ לְהַשְׁבִּית אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם: ד כִּי אֶרְאֶה שָׁמֶיךָ מַעֲשֵׂה אֶצְבְּעֹתֶיךָ יָרֵחַ וְכוֹכָבִים אֲשֶׁר כּוֹנָנְתָּה: ה מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ וּבֶן אָדָם כִּי תִפְקְדֶנּוּ:

ותחסרהו

ישוב לרשעתה שתחזר ועל קלקלה תחזר ותרד בפחיתות כח: יח תוהה ה' כמקרו. כפי נקרי שעשה עמי: וחזיקה שם ה' עליון. שתוחלתי עליון על הכל:

ח למנצח על הגתית. זה המזמור נתפתחות ועובד מחשם הניתי שהוא מכוני לי: ב מה אדיר שמך. לית תחתוהים כלום שתשרה השכינה ביניהם: ג מפי עוללים. ואלו היתה לשחת השכינה בעליונים קל ונחמר הגדולה יאמרו עוז מפי עוללים והשרית השכינה בתחתונים ותקנם לאחוזת לך הוא הדיבר שרת מזמרים בתקנה ופי לויים: הניח שהם נבי מקדש גדולי עליונים ביותקים ויונקים שהם תחיל נלמדן: למען צורריך. בל יאמר עשית לחומם כי אתכם עזרך: להשבית אויב. ר"ל להשבית תרף תויב החומר לת טוב אתה יתה משלר עכו"ם: ומתנקם. כי תרלה שמין. הני מתניתה. בלשי מה לומר כי תזכרנו: ותחסרהו

מחסבותיו הנפלאים ממנו ומחר כלדקו כנגד שפסמי ה' כלדקו ועליון נכנגד הנפלא בעברות מורי:

ח למנצח על הגתית. זה המזמור יחמר לחך החלם הוח מעולה מכל הנבראים ואל"ל לתתחתונים כי לכם נבראו בשבילו אלא גם העליונים ולתתילה תחזינוהו לחיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים והטעם מה חיר ובלול שמך בכל הארץ שראותם גדול ומעשיך אשר אתה מותן הודך על השמים ולכם יחשבו כי על השמים כבודך והודך עליהם גדולים ויכייס וזכרם לבל ימים כן כי הודך הכפול והיקר הזה על החלם הנחשב לשפל ובזוי המשכלת חם עליונים כראוי וזה ברחוק ממה שעזבת העליונים ונגלית בשכינתך וירדת על הר סיני בתוך עם ישראל זה מ"ש ה' אלהינו כלומר עם היות שאתה ה' אלהינו ולקחנו לך לעם סגולה אחה שמך בכל הארץ שאתה נותן הודך על השמים ואיך לח יתבוננו שאתה אלהינו והודך היקר עלינו כתת שעזבת העליונים לשכון בתוכנו על כן לחריו מפי עוללים ויונקים יסדת עז: מפי עוללים. הזכיר מעת שבראת בעולם שם' בחר יעקב לנחלה לן להיות חלקיו ונחלתו ויזה קדיש"ם סוף ושקיעת המלריים וכן כתוב והולחתי חתכם לי לעם והייתי לכם לאלהים ואמר מפי עוללים ויונקים יסדת עוז בים סוף כי היה תינוק ושפחה על הים מה שלח רחה יחזקל בן בוזי כלברי קלמוננו ז"ל ואח"כ ילידתי לו החלם השלם ונפרע מישראל עתך הם נכנלים מכל הנבראים כי הודך עליהם נתת

ו וַתְּחַסְּרֵהוּ מְּעַט מֵאֱלֹהִים וְכָבוֹד וְהָדָר תְּעַטְּרֵהוּ: ז תַּמְשִׁילֵהוּ
בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ כֹּל שַׁתָּה תַּחַת רַגְלָיו: ח צֹנֶה וַאֲלָפִים כֻּלָּם וְגַם
בַּהֲמוֹת שָׂדָי: ט צִפּוֹר שָׁמַיִם וְדְגֵי הַיָּם עֹבֵר אָרְחוֹת יַמִּים:

י יְהוָה אֲדֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ:

## ט למנצח

ו ותחסרהו מעט מאלקים כתת לשם תעלות כאלקים
כתת כת ביהושע להמים תוזה ולייבש הירדן כתת כת
לשפה לקרעים תו ים סוף ונעלות לחרוס ונלוזה להיחות
התת: וכבוד והדר תעטרהו: זה נשמת תיים שנפחת
בו: ז תמשילהו במעשה ידיך: כדכתיב ויורכבם
ויחכם ויהיה על כל תיות השדה: ח מה ונלפים:
פלין ונקר כיון שנר תלפין ופס בהמת השדה ה לתיות
השדה: ט עוף שמים: הזכיר עוף השמים שיעוף
לתילה והלז שיעוף לשפה: עובר לורחות יימים: עושה
ספינות על הים ויכיר כל תוחמת יימים והכל בתכונתו:
י ה אדונינו: כשאר כילה לספר תגד מה שנעשה עם
האדם והיכול שנתן לו על הכל והאדם הוא בריה קטנה
ונבזה כנד שרים של מעלה התתיל לשלוח ולשאר ה'
לתוכיח מה לתיר שיך בכל הארץ:

ט למנצח

עַס שְׁהוּ הַמְּאוֹר הַגָּדוֹל לָכֵן נִרְמַז בְּמַעֲשֵׂה הַנְּצְעוּתִיךְ וְאִיזוּ תֹּאר לְשָׁמַיִךְ כִּי אִם כִּי
עַלְמוֹ כִּי בְּכָה יִתְחַבְּרוּ הַשָּׁמַיִם בְּכַתּוּב כְּמוֹ רַאִיתָן שֶׁמַעְתָּן לוֹי וַיהוֹדָה וְתִתְרוּ בְּתֹאר זֶה גַּם
הַשֶּׁמֶשׁ הוּא הַמְּאוֹר הַגָּדוֹל אֲשֶׁר בּוֹ נִיכַּר בְּדִיוּקוֹר גְּדוּלַת עוֹשֵׂהוּ וְכַדֶּרֶךְ הַנִּצְבָּע לְלֹהִים הוּא גַּם
כֵּן תֹּאֲרוֹ שֶׁהַבְּרִיוֹת גְּדוֹלוֹת יוֹתֵר עַל ה' כְּמוֹ וַיִּרְאוּ אֱלֹהִים אֶת הַתַּנִּינִים הַגְּדוֹלִים אֲשֶׁר ה'
עַל לְרִוּי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע וְהַשֶּׁמֶשׁ הוּא הַמַּפְקִיעַ רוֹב הַטּוֹבוֹת בָּעוֹלָם וּמוֹדִיעַ כְּבוֹד ה'
וּמַזְמִיר הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל עַל זִכְרוֹ הַשֶּׁמֶשׁ בְּפֹרַח בָּעֲבוֹר זֹאת: גַּם בֵּן תֹּרָאֶה אֹתָם
יִרְחַ וְכוֹכָבִים אֲשֶׁר כּוֹנַנְתָּ וְלֹא תֹּאמַר אֲשֶׁר עֲשִׂית בְּרִאת לוֹ לְרַת לְבַד בְּשֶׁמֶשׁ מַעֲשֵׂה הַצְּעוּתִיךְ
וְר"ל בְּשֶׁלְמוּת לְךָ הִירַח וְכוֹכָבִים עַשָׂה גַּלְמֵם וְכוֹנְנוּ לְקַבֵּל הָאוֹר מֵהַשֶּׁמֶשׁ כִּי אֵין לָהֶם אוֹר
מֵעַצְמָן וְהַס כּוֹנְנוּ לְקַבֵּלוֹ מֵהַשֶּׁמֶשׁ: מָה תָּנוּם אֲשֶׁר הִזְכַּרְתָּ גְּדוֹל' הַשָּׁמַיִם וְכָל פְּקֻדָּתָי
וְיֹאמַר מָה תָּנוּם כִּי תִזְכְּרֵנוּ כְּמוֹ וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְכֵן לְדַם כִּי תַּקְדִּישֵׁנוּ וְתַחְבְּרֵנוּ
אִתָּכֶם וְיֹאמַר מִכָּל נַפְשׁ הַשָּׁמַיִם זְכֹרֶת וְבִתְרַת בִּיבְרַחַל עִם הַיוֹתָם בֵּן לְדַם וְנֹחוּם: וְתַחְסְרֵהוּ
מְעַט מֵלֹהִים רַצָּה לוֹמַר מֵהַמַּלְאָכִים שֶׁנִּמְסַר מֵעַט כִּי כְּמַעַט יֵשׁ בְּלְדַם לְשֶׁלְמוּתוֹ
לִס יִזְכֶּה וְתִסְבֹּר שֶׁיִּגִּיעַ לִשְׁלֵמוּת גְּדוֹלָה עַד גֶּדֶר הַגִּיעוֹ לְכָךְ וְטַעַם וְכָבוֹד וְהֶדֶר תְּעַטְּרֵהוּ
בְּכֹתֶר תּוֹרָה שֶׁהִיא הוֹד וְהֶדֶר לְיִבְרַחַל: גַּם יֹאמַר שֶׁיִּגִּיעַ לִשְׁלֵמוּת שֶׁתּוּכַל נִשְׁמָתוֹ לִזְכּוֹת
לָעוֹלָם הַבָּא הוֹד וְהֶדֶר לְפָנָיו: תַּמְשִׁילֵהוּ בְּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ הַשָּׁמַיִם כְּמוֹ בְּכַתּוּב וּמַעֲשֵׂה יָדָיו
שָׁמַיִם וְרִאשׁוֹנוֹ מֹשֶׁה וִיהוֹשֻׁעַ מָשְׁלוּ בַּשָּׁמַיִם עַדַיִן אֶת הַחַמָּה וְגַם יַעֲקֹב מָשַׁל בְּמַלְאָךְ וְלִבְסוֹף
עָבַר אֶת הַשָּׁמַיִם בְּדִבְרוֹ בְּעֵינֵי לְחַלֵּק וְיֹאמַר כָּל שַׁתָּה תַּחַת רַגְלָיו כְּחוֹתָה מְמִילֹת תַּמְשִׁילֵהוּ בְּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ כִּי
וְהוּא הַכְּתוּב לְחַבֵּר כֵּן וּמִלַּת כָּל שַׁתָּה תַּחַת רַגְלָיו כְּחוֹתָה. מְמִילֹת תַּמְשִׁילֵהוּ בְּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ כֹּל
בְּדִבְרִים הָעֶלְיוֹנִים אֵין לוֹ מַמְשָׁלָה כְּמוֹ שֵׁם לוֹ בְּדִבְרִים הַתַּחְתּוֹנִים: צֹנֶה וַאֲלָפִים כֻּלָּם

שיש לכל אדם ליתן שבח והודאה להקב"ה על שהציל אותו מיד רשע שהיה עומד עליו
*לצערו והקב"ה שופט בצדק לצדיק כצדקתו ולרשע כרשעתו:

ט א לַמְנַצֵּחַ עַל מוּת לַבֵּן מִזְמוֹר לְדָוִד: ב אוֹדֶה יְהוָה בְּכָל
לִבִּי אֲסַפְּרָה כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ: ג אֶשְׂמְחָה וְאֶעֶלְצָה בָּךְ אֲזַמְּרָה
שִׁמְךָ עֶלְיוֹן: ד בְּשׁוּב אֹיְבַי אָחוֹר יִכָּשְׁלוּ וְיֹאבְדוּ מִפָּנֶיךָ: ה כִּי
עָשִׂיתָ מִשְׁפָּטִי וְדִינִי יָשַׁבְתָּ לְכִסֵּא שֹׁפֵט צֶדֶק: ו גָּעַרְתָּ גּוֹיִם
אִבַּדְתָּ רָשָׁע שְׁמָם מָחִיתָ לְעוֹלָם וָעֶד: ז הָאוֹיֵב תַּמּוּ חֳרָבוֹת
לָנֶצַח וְעָרִים נָתַשְׁתָּ אָבַד זִכְרָם הֵמָּה: ח וַיהוָה לְעוֹלָם יֵשֵׁב
כּוֹנֵן לַמִּשְׁפָּט כִּסְאוֹ: ט וְהוּא יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצֶדֶק יָדִין לְאֻמִּים

## במישרים

## ט למנצח

על מות לבן. לבן זה גלית שהיה שמו לבן והיה נלחם בדוד וכשהיה לוקח עליו את הנפש: ב אודה ה' בכל לבי. זה נפשי: אספרה. זה נפלאותיך: כל נפלאותיך. מה שעשית עלי שבשביל כך לחתל שיספר תהלם כל הניסים שעשית עלינו: ג אשמחה. מחמת שזוכה לומרה לשמך שהוא עליון על כל: ד בשוב אויבי וגו'. שתהא יודע שחשש עשה לי כגלות ו"ש ישבת לכסא שופט צדק: ו גערת גוים. לחנות השני זה כנגד: ז האויב תמו. לאותו לויב שהרג' חרבות לנצח שנתחתו היה עלי לנלחם: וערים נתשת. לאותם ערים שהר החרבת לכך זכרם המה לא זכרו וזכרוהו כי הסם לעולם יסד וקיבל הדין ו"ש לחרבן זה. לעולם יסד וקבל נם לחרבנה ר"ל לכך זכרם המה וזכרון שה לעולם יסד וזה שחיר כוון לחשבון כמו"ש ועקרין יסד הוא עניין העשירה וקיום: ט והוא ישפט תבל בצדק. רמה לומר בתחיית לנפים ושמחת הדין בחשר משפטיו הוא דין לגל צדק שהוא לחיות כמו שכתוב' ומשפטי צדקך כי הוא שופט כל ארץ ובכל זמן בצדק ובמישרים ובכתיבה חזיר על הוא הכל בחשפט ובמישרים ו"ש ידין לאמים במישרים

כי כן הנטיה ליסרהל שחס ישמרו התורה
מלן ובקר ירבה להם מחר וגם בהמות שדי
כדרך ואיה הסדה הסלמה לך והשבתי חיה
רעה מן הארץ: ספור שמים ודגי הים הכל
לאדם ולעשה עובר כמו בגוות לעבדה:
ה' אדוננו מה אדיר שמך בכל הארץ ולא
אחר אחר תנה הוד על לעולם אחר שהתבוננות
העוב שהכל ירחו שאתה אדוננו ואלהינו
מה אדיר ופלא שמך בכל הארץ על זה
הדרך הסיחים כדבר הגדול הזה הו הנשמע
מהרו או הנסה אלהים לבוא לקחת לו גוי
מקרב גוי ומופת. והפלא מן הכל שלך
מים וכל נחלה וכל העולם בכלל ולא
אחרת אלא בנו ועם היותך ה' המהוה את
הלם וסבה כללית לכל הויותיה לא נקראת
אדון מיוחד אלא לנו זה טעם ה' אדוננו
מה לזכות למעם פניו ולקחנו לו לעם ובחר בנו מכל המלילות התחתון וגם העליון
לדברנו ולהודות לשמו:

## ט למנצח

רש"י ז"ל פירש זה המזמור על ישרהל ומלת עלמות לבן שחו יתלבנו ישרהל ויסובו בימי עלומם והוח כי על מות לבן והנה המזמור מתיסב להם לדרשו על זה הענין ולעשה כן גם אני: אודה ה' בכל לבי בזמן הגלולה: אספרה כל נפלאותיך כי בכל יכלתי אחתדל לספרם לא כי אין כח בפי לספר, כלם כ"ש מקלתם החחתה ואעלנה כי ה' בכל לבי כי אחשוחה כך וכך היתה כל מחחתי וסמון לבי

בְּמֵישָׁרִים׃ ו וַיְהִי יְהוָה מִשְׂגָּב לַדָּךְ מִשְׂגָּב לְעִתּוֹת בַּצָּרָה׃
יא וְיִבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ כִּי לֹא עָזַבְתָּ דֹרְשֶׁיךָ יְהוָה׃ יב זַמְּרוּ
לַיהוָה יֹשֵׁב צִיּוֹן הַגִּידוּ בָעַמִּים עֲלִילוֹתָיו׃ יג כִּי דֹרֵשׁ דָּמִים
אוֹתָם זָכָר לֹא שָׁכַח צַעֲקַת עֲנִיִּים׃ יד חָנֵּנִי יְהוָה רְאֵה עָנְיִי
מִשֹּׂנְאָי מְרוֹמְמִי מִשַּׁעֲרֵי מָוֶת׃ טו לְמַעַן אֲסַפְּרָה כָּל תְּהִלָּתֶיךָ

בְּשַׁעֲרֵי

מישרים: ו ויהי ה' משגב לדך. לפי שראינו הוא נלחם כח ת"ח לא יניח לחזקי, ממנו לעשות מיזה רעה לעני ולפי משגב לעני על כך שכתבנו: משגב לעתות בצרה: כשיבא לעני ואין לעני הב"י הוא עזה ושגב ישמרהו לכן בין ראם שיבאנו כך יודעי שיך כי ראו כי לא עזבת מבקשיך ה': יב זמרו לה' יושב ציון. ל"ל שבבר זכר וינאמתו כך יודעי שיך לכן אחר שיחת לה' יושב ציון: הגידו בעמים עלילותיו. כשל מקום שתלכו בין העמים הגידו בפלולותיו שעשה' עמכם: יג כי דורש דמים אותם זכר. הקדוש ברוך הוא שהוא דורש דמי העניים מיד מוסקיהם: זכר ולא שכח גם נעקת עניים כאשר העניים הם עניים לאחר: יד חנני ה'. כיון שהוסיפת לנו מצרינו כן חנני: מרוממי משערי מות. הסכנה הוא

שער

לך בעיני הכל והעד על שמי הדברים המזכירים שיושלמו לו כי גערת ותכת לאחר במפעל וגדולתך וגם כן יושלם כסא מפעיך לעיני כל כי לאחרת רשע והכת לאחר במפעל ובמפעל שמם מחית לעולם ועד ואת יודע יושר מפעיך כאשר תמיקה שמם עולם ועד: החויב. הוא כעין קריית' כמו הדו' לאחר כדברי רחב"ע ז"ל ועתה יבאר המשורר מתלונן על החויב לאחר החויב לס תמו חרבות יהודה שהחריבת לנצח עליו כתשת לבל זכרם המה כלומר בהמה ילדק לומר שיתמו ושיחבד זכרם ולא תתהוה כי בעבור זאת בעשית וה' בחרים חין לו יכול' להחזיקך כי המה בלבד תמו לך וה' לעול' יעד בגדולתו ויכלתו כי ככחו לז כמו עתה ואמר וה' כעבד יעבד ושעם לנצח' על המחשבה ואמר כוכ למפעל כסאו כנגד לכסא סופו לדק כי לז יודע לדקו בעולם וזה כי הוא יעשוט תכל בדק כל העולם ומזר ופרע ידין לאומים במישרים: ויהי ה' משגב לדך בי מקום בעתות מזוקה וכלרף בעוני הגלו' על כן שעם דך ושעם משגב לעתות בצרה הב' בתקום בעתות כמו אחרי לי לחי הוא ושעם יהיה משגב לי בעבור עתות רבות שעברו בצרה בגלות האדוכים שבזה הוא מזוקה להצליחו ה' כי הוא סופט לדק מכין לכל לחלך אלו לקבל עכשו ושכרם ולהו להגיע לתכלית ההצלחה במפעל יאר ועל כן הוא מדוב' ומיעוכה: וידעטהו דך בראותם זה המפעל ושעם יודעי שמך כי בלם ידעוך מקטנם ועד גדולם וידעטהו דך כי לא עזבת דורשיך ה' כאשר נראה ויאמרו כל אח' לאחרינו זאמרו לה' שהוא יושב בציון כי בפר מרחית גדולתו שם וכ' ה' בא עמנו בציון הגידו בעמי עלילותיו שעולל:

חנכני

בִּשַׁעֲרֵי בַת צִיּוֹן אָגִילָה בִישׁוּעָתֶךָ: יו טָבְעוּ גוֹיִם בְּשַׁחַת עָשׂוּ
בָּרֶשֶׁת זוּ טָמָנוּ נִלְכְּדָה רַגְלָם: יז נוֹדַע יְהוָה מִשְׁפָּט עָשָׂה בְּפֹעַל
כַּפָּיו נוֹקֵשׁ רָשָׁע הִגָּיוֹן סֶלָה: יח יָשׁוּבוּ רְשָׁעִים לִשְׁאוֹלָה כָּל
גּוֹיִם שְׁכֵחֵי אֱלֹהִים: יט כִּי לֹא לָנֶצַח יִשָּׁכַח אֶבְיוֹן תִּקְוַת עֲנִיִּים
תֹּאבַד לָעַד: כ קוּמָה יְהוָה אַל יָעֹז אֱנוֹשׁ יִשָּׁפְטוּ גוֹיִם עַל פָּנֶיךָ:
כא שִׁיתָה יְהוָה מוֹרָה לָהֶם יֵדְעוּ גוֹיִם אֱנוֹשׁ הֵמָּה סֶלָה:

גו יסופר הצלחת הרשע ואיך מתנאה בהצלחתו עד שאמר ליח רין ולוחם דוין ושאין הקב"ה משגיח במעשה תחתונים: יום ב'

א לָמָּה יְהוָה תַּעֲמוֹד בְּרָחוֹק תַּעְלִים לְעִתּוֹת בַּצָּרָה:

## בגאות

מתגברי הפסוד כזה נקשר עם העליוני וכמה פירושו לחרי חומרו חודה ה' בכל לבבי ואיפתחו ויזמרו ויחמרו הכל לא שכח לעקת עניים אמר כדי שיתקרב זה הזמן תגבי רחם עניי בגד לא שכח לעקת עניים משוכחי מרומתי מעשרי מות כי ככה עשית לי בכל חור וחור כי אמה פעמים הגענו עד שערי מות ואתה רוממתנו מהן והוא כדרך לתה החלות. למען אספר כל תהלתיך בשערי בת ציון אגיל בישועתך בגד לא כפלאותיך בשערי בת ציון בגד ישועה לגבילה בישועתך בגד תשמח ותעלצה בך. וע"ד הדרש התבונן כי מלת תהלתיך מלה ביוד שלם במכתב כי הוא לשון רבי, יאמר תהלותיך ואמרו אחרים בשערי בת ציון ומלת חולי רמז לי' כסיס שנעשו לתכותינו בבית המקדש שכלם יבואו לקדמות' ויתלוו בבניית בית מקדשנו על כן אספרה כל תהלתיך מלת יו"ד על כן אגיל בשערי בת ציון: נודע. כלומר הוא יודע ה' כלומר משפט עשה כחמו' ומעט בפועל בעל מקח רשע ומעט הגיון סלה דבור הגדה ומשפט יהיה על זה תמיד: ישובו משכח לתחתים לרשעים להמדיק את הדין: ישפטו חבירו תקות עניים תאבד לעד כי בא יבא ולא יאחר: קומה ה' אל יעז לחטוא עתה לידבר בגד ה' כמעלה ומשלם שני לדבריהם ה' והכשל ובגד ה' קומה ה' אל יעוז לחטוא עתה ומעט אל תתחזק ה' לחסרון והסתלק שיור לעולם אל יעוז לחטוא לעשות עצמו יותר ממה שהוא: שיתה ה' מורה להם בגבורתך וידעו כל הגוים כי לחטוא המה סלה:

שיור לעתות: יו טבעו גוים בשחת עשו וברשת אשר טמנו נלכדה רגלם: יז נודע ה' משפט עשה הקב"ה מודיע לבריות כי שליט ומושל הוא שהרי משפט עשה: בפעל כפיו נוקש רשע. כיוצא ידיו בכל הדברים: יח כי לא לנצח ישכח אביון. הגם שלפעמים הוא נראה כאלו לא יזכור: ב קומה ה'. הכל דרך משל שיקום לנוקמם: ואל יעז אנוש. בני אדם שיש להם עוז וגבורה ישפטו גוים על פניך: כא שיתה ה' מורה להם. שיראו וידעו כי לחטוא המה:

ב למה ה' תעזוד ברחוק. ומזמור הזה לא יאמר דוד על עניין מיוחד רק תפל' שכל אדם יתפלל שם הוא בעתו תוך שנתו ואפר תרכי הפשע בעמקו שבעני ואין לענני כח להכיל תימו ואחר לאה ה' תעזוד ברחוק בשלון לענני עוזר כלון עוזוד ורחוק ומעלי עינו תימו: תעלי. לעיתות בעתו לעיתות שיעלה בעתו

# תהלים ליום ראשון

ב בְּגַאֲוַת רָשָׁע יִדְלַק עָנִי יִתָּפְשׂוּ בְמִזִּמּוֹת זוּ חָשָׁבוּ: ג כִּי חֻלַּל
רָשָׁע עַל תַּאֲוַת נַפְשׁוֹ וּבֹצֵעַ בֵּרַךְ נִאֵץ יְהוָה: ד רָשָׁע בְּגֹבַהּ
אַפּוֹ בַּל יִדְרֹשׁ אֵין אֱלֹהִים כָּל מְזִמּוֹתָיו: ה יָחִילוּ דְרָכָיו ׀ בְּכָל
עֵת מָרוֹם מִשְׁפָּטֶיךָ מִמְּנֶגְדּוֹ כָּל צוֹרְרָיו יָפִיחַ בָּהֶם: ו אָמַר בְּלִבּוֹ
בַּל אֶמּוֹט לְדֹר וָדֹר אֲשֶׁר לֹא בְרָע: ז אָלָה ׀ פִּיהוּ מָלֵא

וּמִרְמוֹת

ב נגאות רשע ידלק עני • נבאותו ירדפו את העני • יתפשו במזימות • יהי לשון
שיתפשו במזימות שיחשבו לעשות בעניים ובירים זו חשבו
לחשר חשבון • ג כי הלל רשע על תאות נפשו • שמשבח
מה שלבו חפץ ואין מוכיח מוכיח תוכחה לו שתהא נגוד
ממנו • ובצע ברך ה׳ • זה גזלן כשמחזיר שדוכיו
מגיחים התחיל הרשע לנדך ובצע׳ עמיו מה שיכלן ה׳
ושדוכיו כולם מגיחים • ד רשע כגובה אפו • הרשע
הזה בגבה אפו ורוקף אפו ליעלה על ידהם ואחר כל מה
שעושה אין משפט עמו אין לית דין ולית דיין: ה מרום
משפטיך • מרוחקים משפטיך ומנגדו כאשר שדוכיו
מגיחים ז״ם כל מרוחי יפיחי בהם ביקחת רוח מפלים
אפיהו: ו אמר בלבו בל אמוט • מושב בלבו בל אמוט
לעולם לדור ודור: אשר לא ברע • באשר שרוחה בעיני
וכיוי ברים כולם מגיחים כשכול זה אחר לא ברע
לא יבוא עוד רע עלינו כל ימי: ז אלה פיהו מלא • כן

דרכן

מגזרת אחרתי להאלים לא תהולו כלומר הלל רשע על תאות נפשו ויבצע נפשו ויברך
ויאמר מי יודון לי אלי אמלא כל תאותיו על כן עשה יתפשו במזימות זו חשבו לכלותנו כי
הוא חושב אין מי שיפיר תאותי ומזימות זו חשבתי וידע שים לדון עליו ועשה בגאות רשע
יתפשו כי הלל רשע כמו זכור ימות עולם בינו שנות דור ודור שהל לאיך ויגדך כי הלאיתם
הם רשים אומנם כלם יקראו בלשון יחיד מוסב אל העם שבונע וגוזל ישראל: דרך ומבצע
ומהלל אשר נאץ ה׳ כי כל תועבות ה׳ אשר שנא הוא עשה ומולה ומשבח ומברך לאלילו וזה
נאץ ה׳ ובצע עבודתם • אף פי׳ ברך כמו ברך אלהים ומת ברך נבות אלהים ומלך כתרגי
רס״ג ז״ל ויאמר במלת נאצוי״ו וכמוהו רבים והטעם לפי שהוא עושה עושה אם
ברך ונאץ ה׳ בפיו גם בלבו ובמעשיו: רשע כגבה אפו בל ידרוש ויחקור מה שהוא עושה אלהים
עוד הוא ואין רע: אין אלהים כלומר בלתי אלהים כל מזימותיו אלה יחשוב באלהים
להעבידו על מעשיו: יחילו דרכיו יחולו וידאגו מכהגיו מכהגי הארזיות על הישבו תמיד
כמו והלכת בדרכיו: מרום תאר לה׳ כלומר עם שאתה עליון ויכיר יכלת להשחית
מעשיו משפטיך שתעשה בו כאשר עשית בכל הוכלי ישראל הוא מסיר מנגדו ולא יחשוב
בהם ועם כ׳ במשפטיך כלומר אחר למשפטיך משלך מנגדו: כל צורריו כשיגיע במקום
המשל הקר תהיינה לזניך קשיות והטעם כל צורריו יפיח: ימלא יגון כמו מפח נפש

כלומר

ה׳ זה המזמור נקשר עם מה
שלמעלה הימנו ולכן אין בו
פתיחה וכל המזמור מתאר ישראל בשם עניי
והנה תעמוד ברחוק פירושו הוא תעלים
לעתות בצרה כי בהעלותך עיניך לעתות
בצרותינו ולא תעמוד לנו לעזרה כדמית
לחים העומד ברחוק שלא יוכיחך להושיע ועל
למה כלומר מה עליך כתוב קרוב ה׳ לכל
קוראיו קרוב ה׳ למכאבי לב: בניחותי תתי״ו
כמו מה תתן שכת לעיני לף מחלת שפרה
עלי והוא מאכרת והטעם בגאות ובזוז ישראל
הרשע את העני והוא ישראל כאמור ועשם
יתפשו במזימות תפלה לה׳: כי הלל
מגזרת אחרתי להאלים לא תהולו כלומר הלל רשע על תאות נפשו ויבצע נפשו ויברך
ויאמר מי יודון לי אלי אמלא כל תאותי על כן עשה יתפשו במזימות זו חשבו לכלותנו כי
הוא חושב אין מי שיפיר תאותי ומזימות זו חשבתי וידע שים לדון עליו ועשה בגאות רשע
יתפשו כי הלל רשע כמו זכור ימות עולם בינו שנות דור ודור שהל לאיך ויגדך כי הלאיתם
הם רשים אומנם כלם יקראו בלשון יחיד מוסב אל העם שבונע וגוזל ישראל: דרך ומבצע
ומהלל אשר נאץ ה׳ כי כל תועבות ה׳ אשר שנא הוא עשה ומולה ומשבח ומברך לאלילו וזה
נאץ ה׳ ובצע עבודתם • אף פי׳ ברך כמו ברך אלהים ומת ברך נבות אלהים ומלך כתרגי
רס״ג ז״ל ויאמר במלת נאצוי״ו וכמוהו רבים והטעם לפי שהוא עושה עושה אם
ברך ונאץ ה׳ בפיו גם בלבו ובמעשיו: רשע כגבה אפו בל ידרוש ויחקור מה שהוא עושה אלהים
עוד הוא ואין רע: אין אלהים כלומר בלתי אלהים כל מזימותיו אלה יחשוב באלהים
להעבידו על מעשיו: יחילו דרכיו יחולו וידאגו מכהגיו מכהגי הארזיות על הישבו תמיד
כמו והלכת בדרכיו: מרום תאר לה׳ כלומר עם שאתה עליון ויכיר יכלת להשחית
מעשיו משפטיך שתעשה בו כאשר עשית בכל הוכלי ישראל הוא מסיר מנגדו ולא יחשוב
בהם ועם כ׳ במשפטיך כלומר אחר למשפטיך משלך מנגדו: כל צורריו כשיגיע במקום
המשל הקר תהיינה לזניך קשיות והטעם כל צורריו יפיח: ימלא יגון כמו מפח נפש

כלומר

וּמְרוּמוֹת וַחֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם׃ ח יֶשֶׁב בְּמַאֲרַב חַצֵּרִים
בַּמִּסְתָּרִים יַהֲרֹג נָקִי עֵינָיו לְחֵלְכָה יִצְפֹּנוּ׃ ט יֶאֱרֹב בַּמִּסְתָּר ו
כְּאַרְיֵה בְסֻכּוֹ יֶאֱרֹב לַחֲטוֹף עָנִי בַּמָּשְׁכוֹ בְּרִשְׁתּוֹ׃
י דְּכֵא יָשַׁח וְנָפַל בַּעֲצוּמָיו חֶלְכָּאִים׃ יא אָמַר

בלבו

כלומר כל ישראל צורריו יפיח וידחיב בהם
לחנון ויגון׃ תמר בלבו כי הם חומריס
מלכותנו תתקיים לעד׃ לחר ודור לח
בלבד לח נמוש לגמרי כי גם לח נרחה ברע
לדור ודור והבלחתנו תהי׳ נלחית׃ חלה
היטו מלח ככנד ה׳ ומילין בלבד שילחה ימלל
ותרמות ותוך גם כן ככנד ישראל שכל חמר
יעשו בלבדנו הוח במרמות ותוך לקחת
מחומנו כי תחת לשונו עמל ואון כלומר לח
יעשוו מלשונו והון חם יודעים שיעשו
ותחת לשונו נעמן וחומריס בפיהם מרמות
וזהו מחרב׃ עיניו לחלכה יצפונו׳ רציס
לחומריס כי מלת חלכה גם חלכים גם
חלכה הנחתר למשה בפסוק קרחיתה כיחתה הכל ענין חחד להם ושעם המלה עוני לח נער
לח רעה וכדומה לפי מקומו וכך פירושו עיני הרשע המזכר לחלכה ועוני העני הנז׳ יהיו
לפומים כי יצפונו פועל יעומד והו׳ כחדך כי השוחד יעור עיני פקחים כן הרשע הנז׳ בעבור
ההון שיקוה ליקח מהעני ילכדהו ויהרגו ויצפון עיניו ויעלימ׳ לנער העני כי לימו מנגיח
לח יעשה עוד לח רע׃ יארוב במסתר כחריה בסוכו המקום לרחות מי יעבור לחטפו כן
הוח יחרוב במסתר לחטוף עני כחשר ירחה שים ממנו מה לחטוף וכן יעשה שיחטוף לעיני
כל חמונו במשכו ברשתו כחשר ימשוך ברשת שהיתה נטויה במחשבתו לרגלי העני כדייב
בעוף יביר שהרשת מלמה דגים ימשכנה ויקחם׃ ידכה ישוח חרלה לעני ונפל בעצומיו
חחר לעני הנזכר והטעם ביותר עשירי׳ ובעצומים יפולו הרעות והקרות והעיניים הסם
פיזוע מנכה גם כחשר ירחו יהודי עשיר מיד ילכדוהו ויקחו חת כל ממונו וחומריו ונפל
בעצומיו וחלכים כמו בנות לעדה עלי סור׃ חמר בלבו חחר שהזכיר למעלה כי הרשע
לומה לפו וברחותו הלבחתו חמר בלבו כל חמונו הזכי׳ גם כי ברחותו לנער העני ושפלותו
חחר גם כן בלבו שכח כל כלומר כבר שכח שהיו עמו לח יוסיף להביטם כי השתיר פניו
מהם כל ימים עוד לנצח להשיב לשם ויהי לעשה׳ בהם כחשר הבה שהזכי׳ שהרשע יחמר
בלבו שעשה מעשיו ויהיו מוחה מלח יחוט׳ גם ברחותו שפלות ישראל ולולחתם מלח יזכור
בלבו שכח כל במהרה׃ קומה ה׳ כל תתחפק להביחיהם עוד קומה ממקומך כל נקמות

בְּלִבּוֹ שָׁכַחְתָּ אֵל הִסְתִּיר פָּנָיו בַּל רָאָה לָנֶצַח: יג קוּמָה יְהוָה אֵל
נְשָׂא יָדְךָ אַל תִּשְׁכַּח עֲנִיִּים: יד עַל מֶה נִאֵץ רָשָׁע אֱלֹהִים
אָמַר בְּלִבּוֹ לֹא תִדְרֹשׁ: טו רָאִיתָה כִּי אַתָּה עָמָל וָכַעַס תַּבִּיט לָתֵת בְּיָדֶךָ עָלֶיךָ יַעֲזֹב חֶלְכָּה יָתוֹם אַתָּה הָיִיתָ
עֹזֵר: טז שְׁבֹר זְרוֹעַ רָשָׁע וְרָע תִּדְרוֹשׁ רִשְׁעוֹ בַּל תִּמְצָא

יהוה

בלבו שכח אל. תוקה שם על החרטית העולם אל שכח:
הסתיר פניו. מהרשעים לימן מפני לראות מעשה:
יג קומה ה'. לפי שהרשע אמר בסתיר פניו לכן קומה
ה' כשה ידיך על הרשע: אל תשכח עניים. כמו שאתה
הרשע שכח אל: יג על מה נאץ רשע. לפי שאתה בלבו
לא תדרש ולא תעניש תה שהוא עושה בלבך תעשה ידיו
ורגליים: יד ראיתה. בודאי העמל והכעס שהרשע
עושה לעניים תביט ולתת בידך תעניש לו: לתת ביניך.
שם יהיה הזמן שתתן שכתוב: עליך יעזוב חלכה.
חלה העני: יתום אתה היית עוזר. ביתיום הרחמנים
לכן אני מייחל אליך שאתה תעשה גם עתה:
שבר זרוע. של רשע: דרשו על תמצא. בלבך
שבר זרוע רשעים ורע יתרגל לשוב בתשובה שלמה ולא
ימצא:

משמשת במקום דילמא כי הוא אחד מד' שמושיו כידוע והוא כמו הפוך והכוון כי ראית
אתה עמל וכו' הטעם על מה נאץ רשע וכו' כלומר פירשנו ואין אתה מרחיק לו ההפך בכל
הד' ענינים הנזכרים למה ראיתה אתה עמל לו כעס תביט עד לתת ביד הנעלמה
לרשעים הנזכרים ואמרו בלבם כל ימותנו הלא אתה ה' הבט אל עמל לא תוכל ואף תביט
בוגדי ותתן מקום שיכלו הרשע ויאמר בל אמוט לדמה ראית עמל לא כעס תביט וזה
לי לפשר כי הבט אל עמל לא תוכל שם היית רואה בעמל וכעס הייתה נותן הנעלמה
לרשעים ואיך שם כן יהיה זה עד שבסבתך להנעלמה יעשיר כזכור ובכבד אמר בלבו בל
תדרוש שהוא הענין הנני אמר עליך יעזוב חלכה וגומר כלומר לא תתריש כבלבו רשע מריב
ממנו עד שיאמר הסתיר פניו ממנו ובכחש בל תדרוש לנצח כי הנה עליך יעזוב ויגול חלכה
ומשם כבד היתום תשבר אתה היית עוזר והכוונה על ישראל כלומר יאמר עליך יעזוב ויעליך
ההוא היתום הזה תשבר אתה כבד היית עוזר ואיך תשכחהו ואתה החלות לעזרו ועליך
בחובה להושיעו מחלכה ואיך תשבר לו כדרך המלך על ה' יהבך: שבור. וכיון שאתה לפ
תרחיק עמל וכעס וגם ישראל יתומל לעיך ישא את כפסו הרחק בעולם ביעול מחצות
הרשע הכרמזים באמרו שני פעמים אמר בלבו כאשור וכבגד אמר בלבו בל אמוט לדמה
שבור זרוע וחזק רשע ורע. ומני תדריש לחזק רשעתו שיחסוד בעבור שיראה רע"ב
הגדול שלח ימות ואתה הרחה לו ההפך על שכתוב עין תדרוש ארזעו. ובכה על כבוד שקר
ל' רשעו כאשר היה מורגל ולח גו בח ויד וחל כי בשבר מקה ארזעו. ביאור

יי יְהוָה מֶלֶךְ עוֹלָם וָעֶד אָבְדוּ גוֹיִם מֵאַרְצוֹ: יי תַּאֲוַת עֲנָוִים שָׁמַעְתָּ יְהוָה תָּכִין לִבָּם תַּקְשִׁיב אָזְנֶךָ: יי לִשְׁפֹּט יָתוֹם וְדַךְ בַּל יוֹסִיף עוֹד לַעֲרֹץ אֱנוֹשׁ מִן הָאָרֶץ:

דבר על עניין גלות וגזרו׳ אשר עמדו עלינו תמיד ונחנו עיניה׳ עליו וכמה רבבות שנהרגו על דבר כבוד שמו יתברך · וכל צרות הצדיק הוא לשובתו לרחוץ צאת עיונותיו ולרשע נהנ׳ לו הצלחה בע״ז על דרך עושר שמור לבעליו לרעתו:

## יא א לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד בַּיהוָה חָסִיתִי אֵיךְ תֹּאמְרִי לְנַפְשִׁי נוֹדִי הרכס

דיקוי לך לעשות כן כי עתה שמך ומלכותך מתמלאים ה׳ מלך עולם ועד כי חז תרחם מלכותך בעולם כמיועד על ידי נביאיך · וכמה זרוע זכר ונקבה זרוע נטויים ויפזו עדיני ידיו ע״כ תדרוש רשעו רשעו על חטאת כמו רוח גדולה וחזק · וכענד תמר בעצו מכח הל הסתיר פניו מהוה על ישראל לחמור לחמר תחות עניים שמעת ה׳ כי לא בלבד שמעו דבריהם כי גם תחותם הפך הסתיר פניו בל ראה ושעם תכין לבם בזמן הגאול שתכין לבם לעבדך כמו שכתוב עשיתי אחר בתוכחי תלכו ואז תקשיב חזק תפלתם ופי׳ תחות עניו׳ שמעת ה׳ הוא לשפוט יתום ודך שזהו תחותם בגלות זה שה׳ יקח משפטם ופי׳ תכין לבם תקשיב חזק מה תקלה היה בל יוסיף עוד לערוץ אנוש מן הארץ כדרך תם עוק את ציון בל יוסיף להגלותך · וזאת תהיה התפלה שיקשיב ה׳ שבקשה ממנו שלח יוסיף עוד בקדם אחר שיגלה אחרינו לערון ולהביא אנוש מן הארץ הקדוש כי זה תוכלם הגאולה שלח תבוא אחריה גלות:

**יא למנצח** זה המזמור מדבר על הגלות הזה ואיך חושבים לגלות ישראל ומהגבות ה׳ נעדרת מהם על כן לא יוכלו להכלל מידם בחיקם מקום

# תהלים ליום ראשון יא

הַרְכֶם צִפּוֹר׃ ב כִּי הִנֵּה הָרְשָׁעִים יִדְרְכוּן קֶשֶׁת כּוֹנְנוּ חִצָּם
עַל יֶתֶר לִירוֹת בְּמוֹ אֹפֶל לְיִשְׁרֵי לֵב׃ ג כִּי הַשָּׁתוֹת יֵהָרֵסוּן
צַדִּיק מַה פָּעָל׃ ד יְהוָֹה בְּהֵיכַל קָדְשׁוֹ יְהוָֹה בַּשָּׁמַיִם כִּסְאוֹ
עֵינָיו יֶחֱזוּ עַפְעַפָּיו יִבְחֲנוּ בְּנֵי אָדָם׃ ה יְהוָֹה צַדִּיק יִבְחָן וְרָשָׁע
וְאֹהֵב חָמָס שָׂנְאָה נַפְשׁוֹ׃ ו יַמְטֵר עַל רְשָׁעִים פַּחִים אֵשׁ
וְגָפְרִית וְרוּחַ זִלְעָפוֹת מְנָת כּוֹסָם׃ ז כִּי צַדִּיק יְהוָֹה צְדָקוֹת
אָהֵב יָשָׁר יֶחֱזוּ פָנֵימוֹ׃

יב למנצח

הרכם צפור׃ אמרו שונאי דוד על גופו שתמות ביד שאול׃ ועל נשמתו שינוד ממנוחתו על דרך יקלענו בתוך כף הקלע וזה שאמר נודו מהרכם כצפור נודד מקן אל קן מהר אל הר כצפור אבל אני אעפ״י שאני בורח משונאי בה׳ חסיתי שתושיעני׃ ב כי הנה הרשעים׃ והם דואג ודילטורי הדור המטילין איבה בני ובין שאול׃ ידרכון קשת׃ באשר שידוע שבעלי לשון הרע נמשלו לחץ׃ לירות במו אופל׃ כל בעלי לשון הרע מדברים הכל שלא בפני בעלים הכל במסתרים על ישרי לב והם דוד וכהני נוב׃ ג כי השתות יהרסון׃ ע״י לשון הרע נהרגו כהני ה׳ שהיו צדיקים משתיתו של עולם׃ צדיק מה פעל׃ דוד שלא חטא מה עשה הלא אתם תשאו עון ולא אני׃ ד ה׳ בהיכל קדשו׃ הם השמים׃ ה׳ בשמים כסאו׃ אע״פ שבשמים כסאו מ״מ עיניו יחזו׃

יב למנצח

ארץ׃ כי הנה הרשעים ידרכון קשת עליכם להשמידכם כוננו חצם היטב על יתר לירות במו אופל שלא תראו אתם לא הקשת ולא החצים והמה כוננים לירות במו אופל לכם שתהיו בעיניכם לישרי לב וישרי אמונה ולכן תהיו כצפור כי פתאום יורוהו ולא ידע כן לא תוכלו להשתמר כי כלם נגדכם והשגחת ה׳ סרה מעליכם ולכן תפלו בידם לכלה כאשר תחשבו להסתופף תחת צלם ומשגבם׃ ואמר כי הנה הרשעים וכו׳ כאלו הם יאמרו עליהם שהם רשעים ואנחנו ישרי לב אם שיאמרו להפך והטעם כמלעיגים עלינו ואומרים נודו התנודדו לנום מן הגוים שאתה אומרים שהם רשעים כי הנה הרשעים האלו בעיניכם המה מצליחים והם כוננו חצם לירות בכם ואין מציל אתכם מידם ואתם אומרים ישרי לב אנחנו והנה יאמר נא ישראל איך תאמרו לנפשי ותלעגו עלי ותחשבו לכלותי אם אני בה׳ ובדברו חסיתי ולא איש אל ויכזב ובן אדם ויתנחם כי השתות יהרסון וזה מחסי הנזכר בתחלת המזמור והטעם חסיתי בה׳ שלא תוכלו להוציא לפועל מחשבותיכם לכלותי אך השתות יהרסון כי צדי׳ מה פעל ולא תשחקו עלי כי באמת אני צדיק בערככ׳ ומה פעלתי שאתם רודפים אותי אך אתם רודפים אותי בעבור שלא פעלתי כפעלכם המתועב ולא תחשבו כי בעבור שאתם תקומו עלי בסתר ותדרכון קשתכם לכלותני תוכלו לי ואפול בידכם כי ה׳ בהיכל קדשו והוא יוכל להושיעני מכם ומה שדבר בקדשו לא ישוב ריקם ה׳ בשמים כסאו כסא המשפט כי ישר הוא ויפרע מכם וגם הוא יראה מחשבתכם הרעה וינחני בארח מישור לבל אלך לעם יכלוני כי עיניו יחזו עפעפיו יבחנו בני אדם ואף שתראו לי לאוהבים במחשבתכם הרעה להשמידני ה׳ עיניו יחזו הכל ולא יתנני בידכם כי לא סרה השגחתו ממני ואם תראו שאני בגלות הארוך הזה לא תחשבו כי היא מפני העדרה ממנו ואתם

בחיריו

מגנה אותם אנשים המלשינים ומספרים דילטורין ושפתי חלקות:

יב א לַמְנַצֵּחַ עַל הַשְּׁמִינִית מִזְמוֹר לְדָוִד: ב הוֹשִׁיעָה יְהוָֹה
כִּי גָמַר חָסִיד כִּי פַסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם: ג שָׁוְא יְדַבֵּרוּ אִישׁ
אֶת רֵעֵהוּ שְׂפַת חֲלָקוֹת בְּלֵב וָלֵב יְדַבֵּרוּ: ד יַכְרֵת יְהוָֹה כָּל
שִׂפְתֵי חֲלָקוֹת לָשׁוֹן מְדַבֶּרֶת גְּדֹלוֹת: ה אֲשֶׁר אָמְרוּ לִלְשֹׁנֵנוּ
נַגְבִּיר שְׂפָתֵינוּ אִתָּנוּ מִי אָדוֹן לָנוּ: ו מִשֹּׁד עֲנִיִּים מֵאֶנְקַת
אֶבְיוֹנִים עַתָּה אָקוּם יֹאמַר יְהוָֹה אָשִׁית בְּיֵשַׁע יָפִיחַ לוֹ:

אמרות

**יב למנצח** על השמינית · על הכינור של שמונה כימין: ב הושיעה ה׳ · אם אין אתה מושיע אין להושיע באשר שגמר חסיד כי פסו אמונים מבני אדם לכן אני צריך תשועת ה׳: ג שוא ידברו · אעפ״י שמבטיחים את בני אדם ידברו טוב עליהם יאמרו בפיהם מה שאין בלבם: בלב ולב ידברו מראין עצמן כלו להם שני לבבות א׳ לטובה ואחד לרעה: ד יכרת ה׳ כל שפתי חלקות · בדרך תפלה יהי רצון שיכרית ה׳: לשון מדברת גדולות · דברים גבוהים: ו משוד עניים מחמת שוד עניים הנשדדים על ידכם כגון אני וכהני טוב ואנקת אביונים: עתה אקום יאמר ה׳ להושיעה אותם: אשית בישע יפיח לו אשית בישע

בחיריו אך הוא להפך כי ה׳ צדיק יבחן בכל עת ועת ויצרוף בכור היסורי׳ חטאיו אשר יעשה בעולם הזה למען יהיה זך ונקי לעולם הבא וככה יעשה ה׳ עמי לרוב אהבתו וכן הוא אומר רק אתכ׳ ידעתי מכל משפחות האדמה על כן אפקד עליכם וכו׳ אבל היות אתם מצליחים כי ה׳ רוצה לשלם לכם איזה מעשה טוב שעשית׳ על פניכם להאבידכם כי רשע ואוהב חמס שנאה נפשו ואתם שונאיו וכתיב ומשלם אל שונאיו אל פניו להאבידו ואתם רשעים ואהבי חמס העניים ואז בבוא תשועתנו ימטר על רשעים פחים אש וגפרית ורוח זלעפות מנת כוסם וחלקם והוא דרך משל לרוב הצרות ובזאת יודע כי משנאת ה׳ אתכם הצליח אתכם עתה ואמר זה כנגד כי הנה הרשעים ידרכון קשת והנה ה׳ מצליח אתכם כי צדיק ה׳ צדקות אהב כדרך אוהב צדקה ומשפט ואין ה׳ מקפח שכר כל בריה אם נמצא בהם דבר טוב גם שיוכל בדין לעשות בכם כל המשפט כתוב למעלה אש וגפרית וכו׳ כי הוא ממתין עד שתתמלא סאתכם כדרך כי לא שלם עון האמורי עד הנה · וכנגד לירות לישרי לב אמר ישר יחזו פנימו ויחסר ב׳ במלת פנימו והטעם הישר שהוא ה׳ צדיק וישר הוא יחזו פנימו ישרי לב הנזכר כי הישרי לב יחזו הישר מדה כנגד מדה בפנימו רצה לומר בפנים שלו כאשר במעמד הר סיני פנים בפנים דבר ה׳ אל כל קהלכם כי אז כלם יהיו נביאים ככתוב גם יתכן שמלת צדקו׳ כמו ואני תפלה ואני שלום והטעם בעבור כי צדיק ה׳ אנשי צדקות אהב והם הישר יחזו בפנימו כעין הפי׳ הראשון:

**יב למנצח** זה המזמור יסדו דוד על אנשי דורו שהיו רובם מלשינים והולכי רכיל והחל הושיעה ה׳ כי גמר חסיד והטעם אין עוד חסיד ואמרו כי פסו אמונים מבני אדם הטעם כפול או הפירוש הושיעה ה׳ כי גמר חסיד על עדות שקר מפני כי פסו אמונים מבני אדם ועל כן גמר כי כלם ישקרו נגדו לכלותו כי בראותם אדם חסיד

# תהלים ליום ראשון יב יג

אִמְרוֹת יְהוָה אֲמָרוֹת טְהוֹרוֹת כֶּסֶף צָרוּף בַּעֲלִיל לָאָרֶץ מְזֻקָּק
שִׁבְעָתָיִם: ח אַתָּה יְהוָה תִּשְׁמְרֵם תִּצְּרֵנוּ מִן הַדּוֹר זוּ לְעוֹלָם:
ט סָבִיב רְשָׁעִים יִתְהַלָּכוּן כְּרֹם זְלוּת לִבְנֵי אָדָם:

תפלה על אריכות הגלות ועל אדם כשהוא בצרה יתפלל תפלה זו על צרותיו ועל אריכות הגלות:

יג א לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד: ב עַד אָנָה יְהוָה תִּשְׁכָּחֵנִי נֶצַח
עד

יבקשו ליתן דופי בו לבל יתכבד בעבור חסידותו על כן הוא נגמר וכלה מריב לעמוס כי הלו הרשעים לא יוכלו להחזיק לעמוס אדם ליזה טובה והללהם מתהיים שוא ידברו איש את רעהו דברי שוא ושקר בלבבם ידברו ויעש שפת חלקות כמו דבריו בדבריהם ויעש שפת חלקות ודברי׳ מתוקים ממון וברעון שפת חלקות ודברי׳ פיהם ידברו בלב ולב לב לב כל איש והנה בחמ׳ פיהם שוא ידברו ואומר בלב ולב כמו ויהר על לב בעבור שיריחה שידברו שלום ורעה בלבבם: יכרת. הטעם כל בעל שפתי חלקות ואומר כן דרך הלשה בעבור שהם ידברו ה׳ יכריתם שלא ירחו עוד בהם אחר שהם מחנפים כי כאשר הפשילו האומרים בלשונם המה מתכבדים בקולנם ובעבור זאת נשלו כבל והומרים שפתינו אתנו מי אדון לנו כי כזו ואז מי יתדון לנו כי אנו רמים על כבל עוזר הם המתכבדים בקולן מבריחם: מסוד עמיים כי על הדוב נגד האומללים שקרו לה׳ עוזר וסומך יבזו ועשו עתה לקום כלעמו בני אדם כלומר עד עתה אדוני מבזים כנגד שאר כל אדם עם שהיו חוסים תחתיך להם כי אני תרך תפיס לך בעבור סוד עמיים לאחנקת האויבים שיחנקו לי מסודם עתה לא תוכל להתחפק עתה לקום להורות ממתי יאחר ה׳ שאני נקראתי אך האומללי׳ על כן לקום ליסר הסודיים ולהעניש כמו אחנך לנו העמיים והאויבים וזה היעב יפיח לו ללעמו מדברת גדולות ומלת יפיח כמו אחנך וכן יפיחו קריה ואל תתמה בעבור לו כי כן בתוב ולעוכי יהגה רמיה ורוח גדולה והזק וכן הרבה: אמרות ה׳ אמרות טהורות כלם טהורות וזכות ודי היותם אמרות ה׳ להורותם טהורות על כן אמרות ה׳ אמרות טהורות בכסף צרוף בעליל לארץ כתרגומו: מזוקק שבעתים כדרך שבע יפול לדיק וקס והטעם אין בהם סיג ולא פסולת כי כלם זכים ומזוקקים וה׳ ממאמריהו׳ אחור לא יסוג דיקס על כן אתה ה׳ תשמרם לעמיים ולאויבים הנזכרים כי אתה אמרת מרום וקדוש תאכזון ואת דבה ופסל רוח תגיל עבי מחזק ממנו

ויעש



## יג לַמְנַצֵּחַ

זה המזמור אחר דוד בעת שהיה בצר׳ משולתו: ב עד אנה ה׳

תשכחני. היתכן שכחה אצל הקב״ה אלא כך אומר אם לא תושיע מהיכף ימשך בניעני בני אדם כאלו שכחת אותי

עַד אָנָה תַסְתִּיר אֶת פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי: ג עַד אָנָה אָשִׁית עֵצוֹת
בְּנַפְשִׁי יָגוֹן בִּלְבָבִי יוֹמָם עַד אָנָה יָרוּם אֹיְבִי עָלָי: ד הַבִּיטָה
עֲנֵנִי יְהוָה אֱלֹהָי הָאִירָה עֵינַי פֶּן אִישַׁן הַמָּוֶת: ה פֶּן יֹאמַר
אֹיְבִי יָכָלְתִּיו צָרַי יָגִילוּ כִּי אֶמּוֹט: ו וַאֲנִי בְּחַסְדְּךָ בָטָחְתִּי יָגֵל
לִבִּי בִּישׁוּעָתֶךָ אָשִׁירָה לַיהוָה כִּי גָמַל עָלָי:

על שתי מקדשות שחרבו והיאך נ"ב החריב בית ראשון ושתוס החריב בית שני:

## יד א לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד אָמַר נָבָל בְּלִבּוֹ אֵין אֱלֹהִים הִשְׁחִיתוּ

## התעיבו

ועשם תגרמו להם ולי כי גם לחתי היו
פלגשים וכלם מריבים מעמר גחול כי
מריב רשעים כרם זלות לבני חלם
והעשם לבריס להם קלון כי זלות הכך
מהרוהעד כל מכבדיה הזילוה וע"כ הלכה
מריב רשעים יתהלכון במחול מחקים
מחרי יריעו קלון לחריס בני חלם הפלגה
מריב מחתם שמת מכבדים בקלון מבוריהם:
יד למנצח קדמונו ז"ל לחמרו כי זה
המזמור נוסד על הל'
תלמידות ובגמ' לחמר ד' פעמים עד לחנה ה':
הכוון כי כתן החל מהגלות האחרון
שהוא הקשה מכלם והזכירם למפרע
מגדרת לחנ' עד לחנה ה' תשבחני בכל מהגלות
שהוא האחרון מכלם ע"כ טעם נכון: עד לחנה תסתיר על יון ידבר כי לו היה נרחם
ומגן ה' המסתיר פניו ממנו מהיו בוזרים עליו בזירות רעות ובישול התורה וה' לחהיה
ישיל לחם על כבודו: עד לחנה תשית: בגמ' מלי כי בו קם המן להשמיד לחת כל היהודים
שהיו שם מחשב מחשבה להכלל מכל זה ועשם יגון בלבבי יומם יום יגלת הגזירה
שהיתה ולהרוג: או העשם בלילה תשית עלות בנפשי ויומם יגון בלבבי שלח שלא מה
שלא לחמלט עליה: עד לחנה תסתיר חויבי כנגד בגל כי לו הרגישו כ"ב זלת הרעה כי כב' היו כמוטבעים
ומתרגמים ומתרגם לה הרגישו כ"ב זלת הרעה מי שלח נסה בעוד כמו שהיו
בגזירת המויבים רמים עליהם וחינו מרגים ע"כ הרע מי שלח נסה בעוד כמו שהיו
בגזירה וזה מבואר: הביטה ענני ה' כנגד עד לחנה תסתיר לת פניך כדברי רש"בע ז"ל וזה
שהיו כתוב על כן עשם ה' חלהי שהם מבריחים חותנו לכתוב לין להם חלק בחלהי
ישראל: תאירה לת' בשתוציחני תאירה לת' בהולחות
כי גחל מבשים עלי:

יד למנצח זה המזמור חיור על שלם לחת
שהיה שמו בכל והיה חיור וכונ
ליעזרלל לחר עלת שהוא חומר כי לין מלכים ולין שופט
ולין בעולם לשם שם כתשעה וכל מזמורים לחר לוד
בספר זה בעניין לחר הלחשון על בכוכד כגר והכל
שהחריב בית ולשון והכל על טיטוס שהחריב בית שני:

הדפיס עון

# תהלים ליום ראשון יד טו

הַתְעִיבוּ עֲלִילָה אֵין עֹשֵׂה טוֹב: ב יְהוָה מִשָּׁמַיִם הִשְׁקִיף עַל
בְּנֵי אָדָם לִרְאוֹת הֲיֵשׁ מַשְׂכִּיל דֹּרֵשׁ אֶת אֱלֹהִים: ג הַכֹּל סָר
יַחְדָּו נֶאֱלָחוּ אֵין עֹשֵׂה טוֹב אֵין גַּם אֶחָד: ד הֲלֹא יָדְעוּ כָּל
פֹּעֲלֵי אָוֶן אוֹכְלֵי עַמִּי אָכְלוּ לֶחֶם יְהוָה לֹא קָרָאוּ: ה שָׁם
פָּחֲדוּ פָחַד כִּי אֱלֹהִים בְּדוֹר צַדִּיק: ו עֲצַת עָנִי תָּבִישׁוּ כִּי יְהוָה
מַחְסֵהוּ: ז מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יְשׁוּעוֹת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְהוָה שְׁבוּת
עַמּוֹ יָגֵל יַעֲקֹב יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל:

נִכְמַהּ מַעֲלוֹת וּמַרְוֹת טוֹבוֹת שֶׁרָאוּי לְאָדָם לְהִתְנַהֵג בָּהֶם וּמִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כָּל הַמִּדּוֹת הוּא בְּמַעֲלַת
שִׁשְׁכּוֹן נַפְשָׁתוֹ בְּגַן עֵדֶן:

## טז א מִכְתָּם לְדָוִד יְהוָה מִי יָגוּר בְּאָהֳלֶךָ מִי יִשְׁכֹּן בְּהַר קָדְשֶׁךָ

הִשְׁחִיתוּ הִתְעִיבוּ עֲלִילָה. עֲשׂוּ מַעֲשִׂים שֶׁהִשְׁחִיתוּם לְאַחֲרִים וְהֵם מְעַכְּבִים תּוֹעֲבָה גַּם עֲלִילוֹת עַל בְּנֵי לֹא: אֵין עֹשֵׂה טוֹב. לֹא כֵּן כְּאֶחָד מֵהֶם שֶׁיַּעֲשֶׂה טוֹב אֲפִלּוּ כְּנֶגֶד הִשְׁחִיתוּ וְתַסְבִּיר כִּי לֹא ה' חָתַם מַעֲשֵׂיהֶם לְפִי: ב ה' מִשָּׁמַיִם הִשְׁקִיף עַל בְּנֵי לֹא לְהַשְׁחִית לְפִי שֶׁהוּא נָבוֹהַּ עַל הַשְּׁמָיִם וְנִכְבָּד מִלְּהַשְׁחִית, הוּא מִשְׁקִיף וּמַבִּיט לִרְאוֹת אִם יֵשׁ בָּהֶם מַשְׂכִּיל שֶׁיִּדְרֹשׁ אֶת אֱלֹהִים וְיַשְׁקִיפִים בְּאֹרֶךְ: ג הַכֹּל סָר. וְלֹא יִמְצָא הַטּוֹב: יַחְדָּו נֶאֱלָחוּ. נִבְאֲשׁוּ בְּתַעֲבוּדָתָם: ד הֲלֹא יָדְעוּ פֹּעֲלֵי אָוֶן תַּיְתֵּיהֶם הָאֵין שׁוֹטִים בְּדִבְרֵי תּוֹרָתִים שֶׁיִּלְמְדוּ הַקָּהָל לָדַעַת אֶת הַמִּצְוֹת: הֵם לֶחֶם קָרְבָּנִי. עַמִּי הֵם מְרַמְּסִים כִּרְמַסּ לֶחֶם מְזוֹנִין בְּתַאֲוָה: ה שָׁם פָּחֲדוּ. יִרְאַת עֹנֶשׁ מִיַּפְחִיד: וְ עֲצַת עָנִי. מַעֲשִׂים יְבַזֶּה כִּי ה' מַחְסֵהוּ: ז מִי יִתֵּן. עַל יְדֵי יַעֲקֹב יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל:

## טז מִכְתָּם

לְדָוִד יְהוָה מִי יָגוּר הֵיכָא הוּא הַתְעוֹרְרוּת רַב לְאַחֲרֵי דָּוִד לְיַחֲדִיהֶ לְיִשְׂרָאֵל לְמִי נִתְּנָה מִדּוֹת טוֹבוֹת וְהַנְהָגוֹת וְאֵמָה מִי מַעֲנֶה מַעֲשִׂים טוֹבִים אֲבָל הַחַיִּים כְּמוֹתָנוּ: תֵּדַע בְּיִדְיוֹן הַשְׁכֵּן כְּמוֹתָנוּ בְּתוֹךְ הַחַיִּים לְתוֹךְ מוֹתָנוּ: תִּי יָגוּר לְשׁוֹן לְהַלָּן. לְתוֹךְ עַל הַבְּהֵמָה לְתוֹךְ כְּמוֹתָהּ יָכוֹל לָגוּר

בְּיִסּוּד לְתוֹךְ וּת נְחָמְנִי:

**יד לְמִנַּצֵּחַ** זֶה הַמִּזְמוֹר לְפֵרְשָׁנוּ בְּמִזְמוֹר ל"ג כִּי שָׁם בֵּית מַעֲנֵה לְמִי שֶׁיִּשְׁכֹּן לְהַלָּן לְהוֹד הַמִּזְמוֹר הַזֶּה כּוֹלֵל כָּל הַמַּעֲלוֹת, אֲשֶׁר בְּעֹבְדֵי רְאוּי הַחַיִּים לְהַלָּן וּלְזָכוֹת לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא וְלִשְׁכֹּן בְּהַלְכוֹתֶיךָ וְלִחְזֹת בְּמוֹעֲמֵי וְהַתְחִיל ה' מִי יָגוּר בְּאָהֳלֶךָ כְּדֶרֶךְ יְרִיוֹן מִדָּן בֵּיתָר לְפֵרְשָׁנוּ בְּמִזְמוֹר כ"ד הוֹלֵךְ תָּמִים בְּדַעְתּוֹתָיו כְּמוֹ תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ וְשׁוֹעֵל לְמִי בְּכָל מַעֲשָׂיו עִם הַזּוֹלֶת וְדַבֵּר אֱמֶת בִּלְבָבוֹ עֲיִדְבֵּר הָאֱמֶת עִם לְבָבוֹ וְלֹא יִכְתֹּם

קָדְשֶׁךָ: ב הוֹלֵךְ תָּמִים וּפֹעֵל צֶדֶק וְדֹבֵר אֱמֶת בִּלְבָבוֹ: ג לֹא
רָגַל עַל לְשֹׁנוֹ לֹא עָשָׂה לְרֵעֵהוּ רָעָה וְחֶרְפָּה לֹא נָשָׂא עַל
קְרֹבוֹ: ד נִבְזֶה בְּעֵינָיו נִמְאָס וְאֶת יִרְאֵי יְהוָה יְכַבֵּד נִשְׁבַּע
לְהָרַע וְלֹא יָמִיר: ה כַּסְפּוֹ לֹא נָתַן בְּנֶשֶׁךְ וְשֹׁחַד עַל נָקִי
לֹא לָקָח עֹשֵׂה אֵלֶּה לֹא יִמּוֹט לְעוֹלָם:

אם אדם צריך לאיזה בקשה לא יבקש בזכו עצמו באשר שזכותו צריך להניח לבניו אחריו:

יז א מִכְתָּם לְדָוִד שָׁמְרֵנִי אֵל כִּי חָסִיתִי בָךְ: ב אָמַרְתְּ לַיהוָה
אֲדֹנָי

יכוים הלב דכדי פיו לו הטעם ולזכר לחת
עם שכלו וביניתו כמו חסר לב ולב לין
והטעם לף הלחת יקבר בכוכה מכוונת
בחת מן הטעתים הרחוים לדבר בם הלחת
ותתי עת לחסות מחכה. על כן לחריו
לף רגל על בשונו לגלוח הסאולת לף שיהיו
לחת בי לף לעולם רחוי שידובר הלחת
והנה הזכיר התחבה והדיבור והמעשה
לף עשה לרעיהו רעה בגופו וחרפה לף בשף
על קרוביו בכובוד כמו ונקלה לחיך לעיניך
מ לחיים ורעים וקרוביה זה לזה נקרלו
ישראל: בספו לף נתן בנשך. נגזה
בעיניו בעלים פירוש הולך תמים כי הים
הוא הולך בדרך ובעלים בעיניו ולף יפשוט
עיניו הכל ע"ד הכולך תמים בחכמותיו ולף
יחקור מה למעלה ומה למטה וגו' לו הטעם
שהוא נגזה בעיניו ובעלים לכן לת
ה. יכבד לם הוא גם רוח לף יכבד
עלים לחיים שיחשוב לון למעלה מעמו. נשבע
לרע ולף ימיר פירוש והוכר לחת בלבבו
נשבע והגיע בפיו לחיבי להרע לעצמו
ולף לשים לף ימיר לך יכבד לחת לעולם:
לף נתן פירוש ופועל לדק ועשה על
הלחים והלחנו עליהם עושה אלה לף ימוט
לעולם:

יח א מכתם לדוד שמרני אל כי חסיתי בך: ב אמרת ליהוה
אדני

לגזר בהלכה בחיים שבחתים כתיב והזר קדשן הוא
הל השוחיה שפה ב"ה: ב הולך תמים. לם תתעסק
בזה העולם בתענוגיה ולף יתרעסק בחכמתו בתכולות
עליוה ומעלה: ופעל דק שכל תעשה יעשה בדק:
ודובר לחת בלבבו. הלחת שידובר בפיו הוא בלבבו
שיהיו מדבר לחד בפה ולחד בלב ולף יהיה לחת שחקיים
בחעשה מה שחחד בלבו לעשות לחיה לחם שהוא חע"פ
שלת הוועיל ולהו בפיו חקיים: ג לף רגל על לשונו
לגלות הסאולת חע"פ שהוא לחת בין שבחחיר לו כבוד
לחיבה תעלה: לף עשה לרעיהו רעה לחפי לרעיהו שם לן
עיוו כחה ובזה עשקים חת ואחרים שהם בירושלם לעשות
לו רעה חלל שבן לחחרים שהיו לו שייכות עיוו לעשות לו
שהוא רעה שהיו לו עיוו שם רבר: וחרפה לף נשא
קרובו. שם עבר קרובו רבר שחייב בבית דין לעשות לו
לחזר ובכבו שם בקרובו שהוא לף חם עליו שלת יהא
פתחון פה לחחר כן עבר קרובו וחשתוק עליו נם הוא לף
עבד רבר רע שהיה חשיב בקרובו: ד נבזה בעיניו
ר"ל לף שהיה העולם חתים ופועל בדק וחוכר לחת ובם כל
היתולות הנ"ל ע"ת לחיבה בין שלת שלת בבוד
הוא בעיניו וחשוב בלבבו כי לף עבד לחת שלף חתים חתה
שים בעיניו לעשות לבעל הבתים: ואת יראי ה' יכבד.
בכל יכלתו ותהר חעשה: נשבע להרע. לעולם בעיוו
ולהקיים תתבוטי יבא ר"ן ולהקור חיוו לתן בדק
בשבוע יש חיתי. חכ"ם לם שבועתו הוא לחיבה לף חו
לחמול על חלתות שלת יהיה: ה כספו לף נתן בנשך
שלת בלת בשן בחלוחה: ושוחד על נקי. לחבי זה
שחיתן ל חת זכות בדין. לף עשה אלה. חה שבחתי לף יחוט לף
חתים לף בקי:

ליחר חיתה:

יז מכתם זה חתיאור ליחר בעלי שיר הנקרא
חכתם: שחיתי לל. שחיתה ב"א
היתולת ע"ב חשיתי בך ולף בחחר: ב תאמרת לה'
יחר

בלי ספק:

יז מכתם

אֲדֹנָי אַתָּה טוֹבָתִי בַּל עָלֶיךָ: ג לִקְדוֹשִׁים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ הֵמָּה
וְאַדִּירֵי כָּל חֶפְצִי בָם: ד יִרְבּוּ עַצְּבוֹתָם אַחֵר מָהָרוּ בַּל אַסִּיךְ
נְסָכֵיהֶם מִדָּם וּבַל אֶשָּׂא אֶת שְׁמוֹתָם עַל שְׂפָתָי: ה יְהוָה מְנָת
חֶלְקִי וְכוֹסִי אַתָּה תּוֹמִיךְ גּוֹרָלִי: ו חֲבָלִים נָפְלוּ לִי בַּנְּעִימִים
אַף

לחד דוד לנעמן ים עליך לשמר להקב"ה לחדני אתה: מאתי כל עליך. לחסדך לפי תענוגי לירי כלחי לעשות עמי טובות: ג לקדושים אשר בארץ. כל הטובות שיריבים לקדושים ובצדיקים אתה משפיע לי נם לקדושים אשר בכור הזה ושוכנים בתוכן בשביל זכות תורת אתה מטיב לי: ואדירי כל חפצי בם. כל רצוני ותפצי לירות בחותם: ד אחר מהרו. אותם שמקדשים אחר: בל אסיך נסכיהם. אני לא אהיה בחותם: בל אשא שמותם. לא אזכיר אם אחר על שפתי ואתי שמותם של אותן אנשי: לא אשא על שפתי: ה ה' חלקי. לפי לי חלק אחר מחלקי בתורה ההולכים אחר תיצונני יעזוב הזה אלהי. אתה הוא שהחזקת ידך על הגורל טוב ותחזיק את זה בחזר לך כאשר שאחר לנגדו זה החלק הזה טוב ונקי לך שבאחר החיים והחזת בתתי לפניך ונחת בחיים: ו חבלים נפלו לי. ר"ל כשנפל לי הגורל לירות בחלקך אשר בעיניהם היה לי שמחל הם ניל הקב"ה בלבתיב כי

יז מכתם לדוד המזמור הזה מלבר על כל מסידו חסיד המושר נפשו על קדושת ה' וכל הבחינות שישפע בזאתו לל נלר זה: שמרני לל מתחיל להתפלל לל ה' בתחלת דבריו שיקבל בשמחה ברצון וישמרהו בגבורה וכל בכפיו יסתיר מה רב ועשה כי חסיתי בך ועלך בתוב מה רב טובך אשר צפנת ליריאיך פעלת לחוסים בך תסתיר פניך וכו': תמרי. מתה מתוכח עם נפשו ואומר לה' לת כבר אמרת לה' זה כמה פעמים בתפלותך לחלי אתה לחון כל הימים הנשמות רצון כל המעשים והכשמה לך היה אשר הפקדתה לזכות בזה העולם ושופתי מקבלתי ממך שמת לי המציאות בל עליך היה חוב' לעשותו כי מחסדך ברחתני ותפקיד בי הנשמה וכלום יש לחד שיחזירנו לבעליו בעת הרחוי להחזר' ולח יחשוך ולכן גם אתי לקדושי אשר בארץ המה כל אשר מתו על קדושת ה' כי קדושים בארץ יאמר להם ואדיריים שנבלו מתות מצוות בעבור ה' כל חפצי בם מהשפע הגז והשפע כל חפצי ליתמך להם ולברכם כי זאת כוונה עלי כי ה' לחנון כל הנשמות ובידוכח כל בשר הים ומלת ואדירי מורכתת והיה ראוי לומר ואדיריים לכן אתי אומר כי הולי רמז בזה שהיה חפצו להמשיך לקדושי ואדיר יו"ד להבדיל שהיה אדיר וקיים בעבר בסיונות והוא לח החמיכה אשר קדם שם ה' ברבי' ומסר נפשו לכבוד ה' לכבודן הלם: ירבו עצבותם יבקש מה' שיקום נקמתו ויעלם לאויבי כתעשיהם כי הוא לח יעשה כמעשיהם: ה' מנת חלקי וכוסי אתה תומיך קבלתי מיד בתתי לך ועשה אתה תומך גורלי כדרך ואתה לך לקן ותנות ותעמוד לגורלך כלומר אתה ותשפע חבלי גורלי וחלקי הנכון לי לע"ב ולכן לח לחעזוב החלי': חבלי. כמו חבלי יולדה ושפע חבלי המות שחסבול על קדושת שמך נפלו לי ודאי בנעימים והחבלים יהיו לי כמו בעימים שלא תרגיש בם ואחבל החבלים לנעימות: לף בחלת כמו בחלה מכחו: שפר. עלי ושפע מה יפה הכאב עלי בחבלי שבזה לעבדך ושסגופין והעניין שחסבול מיבלי מיתה על קדושתך הם נעימים ויפים בעיני: לברך. הנה בתתנוכי על זה העניין להוליחו לפועל יברך ה' ויודהו שיעלהו ושייעבו לבחור הטוב לנפשו לף לילות שהתבוננו על זאת יסרוהו כליותיו

אַף נַחֲלָת שָׁפְרָה עָלָי׃ ז אֲבָרֵךְ אֶת יְהוָה אֲשֶׁר יְעָצָנִי אַף
לֵילוֹת יִסְּרוּנִי כִלְיוֹתָי׃ ח שִׁוִּיתִי יְהוָה לְנֶגְדִּי תָמִיד כִּי מִימִינִי
בַּל אֶמּוֹט׃ ט לָכֵן שָׂמַח לִבִּי וַיָּגֶל כְּבוֹדִי אַף בְּשָׂרִי יִשְׁכֹּן
לָבֶטַח׃ י כִּי לֹא תַעֲזֹב נַפְשִׁי לִשְׁאוֹל לֹא תִתֵּן חֲסִידְךָ לִרְאוֹת
שָׁחַת׃ יא תּוֹדִיעֵנִי אֹרַח חַיִּים שֹׂבַע שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ נְעִימוֹת
בִּימִינְךָ נֶצַח׃

## יז תפלה

כליותי ויאמרו לו כי ראוי שיאמן לבו
לעבוד ה׳ כי נפשו בפקדון אצלו כאמור:
שויתי יזכור הבחינ׳ שיעשה לזה הענין כי
ישים ה׳ לנגדו תמיד ויתבונן גדולתו
וקדושתו ומה שיחויב אליו כי זה השווי
והבחינה מימינו כאד׳ התומך האחר ביד
ימינו לבל ימוט כן בחשבו זה וישים ה׳
לנגד שכלו זה יעמוד לו לבל ימוט אשוריו
בעבור פחד המיתה: לכן בשומי ה׳ לנגדי
ובהת בונני בזה שמח לבי ויגל כבודי וכו׳
כי זה ישמחני אף שאמות מיתת הגוף בשומי
ה׳ לנגד עיני וטעם שמח לבי הדעת והשכל
כמו חסר לב: ויגל כבודי הנשמה אף בשרי
ישכן לבטח בע״הז כי זהו רצוני שאסבול
המיתה ואבטח בקוני לתת לי הטוב הצפון והנה אשכון בע״הז בוטח בטוב הע״הב: כי וכל
הפסוק הזה הולך ומפרש בנמשכים והתחיל ממאי דסליק מיניה ואומר כי לא תעזוב נפשי
לשאול ולכן אף בשרי ישכון לבטח ולא אצטער על מיתתו ורדתו שאול כי הנה אם הואירד
שאול אתה לא תעזוב נפשי ואם הנפש לא תמות לא אחוש למיתת הגוף והבשר. לא תתן
חסידך לראות שחת כנגד ויגל כבודי כי עם זה המעשה תגיל הנשמה כי תדע כי לא תתן
חסידך לראות שחת בדינה של גיהנם ובעונש הגוף תנקה הנפש כי אפילו ראיית עראי
בגיהנם לא תראה. וכתיב חסידיך מלא בשני יודין עם היותו לשון יחיד כדי לכלול
חסידים אחרים זולתו וטעמו חסידיך ואני בכללם אהיה כאחד מהם: תודיעני. כנגד
שמח לבי שלא תחסר הנשמה הידיעה והשגת המושכלת כי אף אחרי הפרדה תשיג ותשכיל
יותר וזה אמרו תודיענו ארח חיים כי בזה העולם בהיותי כרוך בעקבי החמר לא אדע כי
אם ארח מתים והטעם שלא יוכל האדם בזה העולם לדעת מתכונתם כי אם בדברי
ההווים ונפסדים ועליהם יתפשט שכלו בלבד אך החיים באיש והם השמים והמלאכים לא
יוכל לדעתם כראוי ולדבר בהם כי אם בחידות ולא כאשר הם כי לא יוכל להשיג זה אך אז

תודיעני

כי יעקב בחר לו יה כו׳ יעקב חבל נחלתו: אף נחלת
שפרה עלי. שדרך העולם כשיחלקו ביניה׳ הגורל כל
אחד מקנא את חבירו אבל אני איני מקנא להם רק
שפרה נחלתי וחלקי: ז אברך את ה׳ אשר יעצני וסייעני
בבוחרי החלק הטוב לעצמי שאמר לי ובחרת בחיים:
אף לילות יסרוני כליותי. להחזיק בך ואמר בלילות
שאדם מתבודד מעסקי עולם: ח שויתי ה׳ לנגדי.
בכל מעשה ועסקי שמתי מוראו לנגד עיני: כי מימיני.
הוא לעזרני לכך בל אמוט בכל אשר אלך ואצא ואבא:
ט לכן שמח לבי. לפי שאתה בימיני: כבודי. זהו
הנשמה: אף בשרי. בעודני בחיים גם לאחר מותי
בקבר לא ישלוט רימ׳ בי: י לא תתן חסידך. לרד׳
אל שחת: יא תודיעני ארח חיים. שאזכה לחיי
עה״ב: שובע שמחות. כאדם שיש לו מאכל מתוק וטוב
עד שישבע ממנו: את פניך. בכת הקרובה לפניך:
נעימות בימינך. כאדם הנותן מתנה יפה ונעימה
לאוהבו נותן לו בימינו ולא על מנת להחזיר אלא לעולם
וזהו נצח:

יז תפלה

אל ידבר אדם גבוה מלפני הקב"ה שיגמגם באיזה דבר בעברה או על שאר דברים ואם אדם חטא לתקן עצמו ישוב רבים מעון:

יז א תְּפִלָּה לְדָוִד שִׁמְעָה יְהוָה צֶדֶק הַקְשִׁיבָה רִנָּתִי הַאֲזִינָה
תְּפִלָּתִי בְּלֹא שִׂפְתֵי מִרְמָה: ב מִלְּפָנֶיךָ מִשְׁפָּטִי יֵצֵא עֵינֶיךָ
תֶּחֱזֶינָה מֵישָׁרִים: ג בָּחַנְתָּ לִבִּי פָקַדְתָּ לַיְלָה צְרַפְתַּנִי בַל
תִּמְצָא זַמֹּתִי בַּל יַעֲבַר פִּי: ד לִפְעֻלוֹת אָדָם בִּדְבַר שְׂפָתֶיךָ
אֲנִי שָׁמַרְתִּי אָרְחוֹת פָּרִיץ: ה תָּמֹךְ אֲשֻׁרַי בְּמַעְגְּלוֹתֶיךָ בַּל

## יז תפלה

לדוד שמעה לדק · תפלה בנדק בלא שפתי מרמה: ב מלפניך · שתהא מלת רחיים · שים נדיק לפלוח: עיניך תחזינה היושחה שים נדיל: ג נחנת לבי · בחנתני לילה שבת ויהי ליעת ערב: נרפתני · לא מבחתני נקי: זמותי בל יעבר · יהי רעון שלא יעלה עוד בחשבונותי לחיר בחכוני וכשבי ד נפעולות אדם · ר"ל שיפעלו ויעשה בני אדם מה שמויות לחיים: לחי שיחתיך · שומרים על לורחותיך שלא יעבוד עוד על דבר שפתיך לעבות בדברי פריץ רק נדקך

נמוזטו

תוריעני לורח חיים שתמלכל בדברים כפלוחים החיים לעולם בך ובמלאכיך ושמע שובע שמחות כי בזה יבטא שמחת שמחה לא כשמחת הגוף בע"ה כי אינה שמחה שלמה ועשה לת פניך בחור פניך כי עמו ית' מקור חיים ובאורו נרחה לור נעימות וחיכוך כנעימות הע"ה שכל המה ועשה בימינו כדרך וימינו תחבקני מלבקך בה.

ועשה נלא שלו ה'נעימות יהיו לנגלת לא ר"ה החולף ומחיוו העוברים כלל ומכל שלו הבחינות שמח לבי כי לא לחוש לע זוב ידיעת הדברים המתים בעבוד הנצח לרח החיים ולא לחוש לשמחו' הע"ה שלא תשבע בפח שלם בהם כי מיד יפסלו בעלמת בערך שובע שמחות בע"ה ולא יותית לבי להיות בע"ה כי אם לת פניך ולאור הפנתך ולא לנעטר על עזבי נעימות הע"ה המדומו' בעד הנעימות הלמתיים ולא יקשה בעיני עזיבת הגוף כי לא לוכל בו לידבק בימיך בעבור זה לא לחוש לעזיבת חיי המדומים וכנפסדים מהרה בעבור החיים הנלחיים והכה שכר הנפשני למדיקים בעולם הבא מבואר בפסוק זה:

יז תפלה לדוד הנמן בעיני כי בזה המזמור מתפלל דוד לה' שיגילהו משלול ומחיוביו מלת יחטו למו והרגון מתפלל לה' שישמע לת דברין שהם דברי צדק והדין עמו ומחיוביו היו רודפים אותו בלי עון לו פשעו ולא חטאתו לו טעם כמו תהות עמוים שמעת ה' והטעם רחית והצך הדבר וכל הטעם רואים לת הקולות: בחזינה תפלתי בלתמרת בלא מפתי מרמה ופירושו מימי לא מלא בי זאת המדה להיות מפתי מרמה כי על זאת ירדפני מחול כחבר לחרם על כן לחריו מלפניך משפטי חבר לחי מבקש ממך כלחרין יפסוק ה' בינו וביניך: יפה מהר והדת יתנו כי עיניך תחזינה מיבריה חבר בלבי שיהיו מעוקש ומעוקל לו הטעם הפך והכוונה לל עמל לו המוונה כי עיניך תחזינה במיבריה כל כליות ולב ותרש בחינת ויער מה שבלבי לכן מפעני כי לבי יאמר בלא מרמה על כן לחריו בחנת לבי פקדת לילה

עֲמוּסוֹ פְּעָמָי: י אֲנִי קְרָאתִיךָ כִּי תַעֲנֵנִי אֵל הַט אָזְנְךָ לִי
שְׁמַע אִמְרָתִי: יא הַפְלֵא חֲסָדֶיךָ מוֹשִׁיעַ חוֹסִים בִּימִינְךָ
מִקָּמִים בִּימִינֶךָ: יב שָׁמְרֵנִי כְּאִישׁוֹן בַּת עָיִן בְּצֵל כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנִי:
מִפְּנֵי רְשָׁעִים זוֹ שָׁדוּנִי אֹיְבַי בְּנֶפֶשׁ יַקִּיפוּ עָלָי: יג חֶלְבָּמוֹ סָגָרוּ

## פימו

טעם לילה כדברי רס"ג ז"ל עת
התגוללו מבני חלם: ערפתני בל תמלח
אותי בל יעבור פי כי הנה שחול היה אומר
מחשבתי בהריג. הפלאתי לח היה לקנאת
ה' לקנות כבוד ולבקש מלכותו בחמלעות
הדבר ההוא וכיוצא שהייתי מחשב ענין מה
שלא עבר בפי ולא הוציאתיו והנה אומר כי
אתה ה' בוחן לבבות וכליות תדע שמחשבתי
במועל ההוא הוא מה שגליתי בפועל לח
לעבוד עממי ולקנות גדולה ומלכות וזה
אחרי שראיתני בל תמלח הדבר הזה שזמותי
על עבור פי כי חס מחשבתי ומעשיו היו כלם טוים וזמותי עבר' פי ולא כדברי שחול החומר
שיותני בל יעבור פי כי חס מחשבתי דבר אחד ובפי מעביר אחרת. כי מחשבתי היתה
לחת שרירה ומלכות ובפי הייתי מעביר לאמר לקנאת ה' כי חרף מערכות אלהים חיים
ומצא שזמותי למלכות בל יעבר פי כי חס בל תמלח זה כדברי שחול כי אתה יודע כי בל
אחשוב הוא בעבור שפעולות בל אדם נעשים בגדיל דבר שפתיך וגזרתך במלות לבך אחי
ועתה יקויתי חרחות פריז שהוא הפלאתי ואע"פ שאחי נער שבעזות פניו חרף
ועבר מערכות אלהים חיים ולבן שמרתיו וקויתי לו חוחותיו ובאתי בחם להלחם נגדו לשמך
ולהודות לו לבבודי וב"ית בדבר כמו לבו להמו בלחמי ושתו ביין" ולבן גם עתה תמוך
בחמצגותך בדרך הייסר לפני דרכך לבל יחוטו פעמי כי הנה עיניך תחזינה
חדשים בל מחשבותי וח"ב נחוטו עבר במקום עתיד" חו הוח בחמלטו והטעם תמוך
בי עתה בחמצגותיך כי הנה בל נחוטו פעמי בעזרתך כאשר שמרתי חרחות פריז והוח
בדבר החה חחלות: חחי קראתיך בפע' ההוח כי ידעתי שים בך כח לעזות חותי וזה טעם
חחי קראתיך בע"ז ר"ע ז"ל וכן נאמר בעניו חתה בח חלי בחרב ובחנית וחחי בח חליך בשם ה'
צבחות אלהי מערכות ישראל וגו'. ולבן גם עתה הט חזקך לי שמע חמרתי להצילני מחויבי: הפלח חסדיך
שיחשוב החזר יוצח ובקרב לפי חשר שבראתה בו צורתה
חים: ט חפני הבעים זו שדוני. חפני הבעים שהם
שדדים חותי וחלת זו כמו חשר שדדנו כתו זו חשלחו לי
פי חשר חשלחו לי: חחיני בכפם יקיפו עלי. לח די
שחושם ליקח חותי חחר לי חלח לח בפני חלים
לקחת: י חלבמו סגרו פיהם. חרוב חעטיל עה"פ
פתח לבם בחלב ובשביל זה לח יכלו לעשות תשובה:

פימו

בדרך ה' על דרך תלמידה יפושעים דרכיך: ו חני
קריאתך כי תענני. לבן קריאתיך כי בטוח חני שתענני
כי אתה לל ונעזל יכולת וח"ב הט חזקך לי: ז הפלח
חסדיך. זה מקרח מסוסים הפלח חסדך לשוסיע ביימינך
לחוסים בך ממתקוממים הם שונאי הקדוש עלי:
ח שמרני כחישון. כמו שמורני לדם מיחוני והוח שחור
שיחשוך החור יוצח ובקרב לפי חשר שבראתה בו צורתה
חים: ט מפני הבעים זו שדוני. מפני הבעים חשר
שדדים חותי וחלת זו כמו חשר שדדנו כתו זו חשלחו לי
פי חשר חשלחו לי: חחיני בכפם יקיפו עלי. לח די
שחושם ליקח חותי חחר לי חלח לח בפני חלים לקחת: י חלבמו סגרו פיהם. חרוב חעטיל עה"פ
פתח לבם בחלב ובשביל זה לח יכלו לעשות תשובה:

פימו

פִּימוֹ דִּבְּרוּ בִּגְאוֹת: יא אֲשֻׁרֵנוּ עַתָּה סְבָבוּנוּ עֵינֵיהֶם יָשִׁיתוּ
לִנְטוֹת בָּאָרֶץ: יב דִּמְיֹנוֹ כְּאַרְיֵה יִכְסוֹף לִטָּרֵף וְכִכְפִיר יֹשֵׁב
בְּמִסְתָּרִים: יג קוּמָה יְהוָה קַדְּמָה פָּנָיו הַכְרִיעֵהוּ פַּלְּטָה נַפְשִׁי
מֵרָשָׁע חַרְבֶּךָ: יד מִמְתִים יָדְךָ יְהוָה מִמְתִים מִחֶלֶד חֶלְקָם
בַּחַיִּים וְצָפוּנְךָ תְּמַלֵּא בִטְנָם יִשְׂבְּעוּ בָנִים וְהִנִּיחוּ יִתְרָם
לְעוֹלְלֵיהֶם

פיומו דכח בגאות • על דרך מין לחרי מהם מתון קיפוד
על תגן: יא אשרנו עתה סבבונו • כשהיו הרשעים
דורסין והיו מוחזקין שלהן הרשעים ומשכנני: עיניהם
ישיתו • נמשים שלהם הנלכים הולים לחרימו כדי
ללכדם כרגתה: יב דמיונו כאריה • יכוסף לטרף
וכפקיד הוא גם יתן לריה: יג קומה ה' • כענה
לדוד: קדמה פניו • נגד לוחיו: הכריעהו •
הפילהו שלא יהיה לו כח להרע לי: פלטה נפשי מרשע
חרבך הרשע נקרא חרבך כיון שלדם עושה דין עם החרב
כך עושה הקב"ה משפט ע"י הרשע על דרך מה שלין חומה
ע"י חייב: יד ממתים ידך • מן המתים על ידן על
מעשיהם: ממתים מחלד • מחות שמתים מוקדם
ומשהעלה חלודה: חלקם בחייהם • שהיה מחזיק הצדיקים
שלקם בחיים: וצפינך תמלא • מאוחם לאחר המלחמה
משובע לאחר נפטת ליתירן: בטנם ישבעו בנים • שיש
להם בנים רבים כלאחר שהיו לשלם לא בן אין יתיר הוא
מלא לחמות שלא יבא עליו מקלה רע: והניחו יתרם
לעוללים

בענין הנז' שהושעתני שחשיתי דך מגלית
שקם נגד ימיך כלאחרי בכח וחרף משרכות
לשלים לי: שמרני כשיחון בת עין שלא יזקוני:
יגעו בי בשלל כנפיך תסתירני שלא יראוני
מפני: כלומר הסתירני מפני הרשעים זה
שלוני והטעם שמחשבתם כמו והשגשם
לדעת לחריסם והטעם לוריי בעפם כדברי
רש"י ז"ל בעבור הנפש לקחתה ועוד יתכן
שהטעם לוריי בעפם בשביל שלא יראוני לי הם יקיפו עלי על כן מפניהם צריך לחי
מאד שתסתירני ותשמרני כי הם לוריי בעפם
להשחר ולהסתר מהם כי הם לוריי בעפם
ובשביל ותחי לי לא יוכל לדעת מה בלבם:
חלבמו סגרו הכתוב בעיני טעם חלבמו
סגרו הוא נתינת טעם לפימו דברו בגאות וכן פירושו כי הנה רשעים זה שלוני
הוא כיוני לעשרם ולשומנם סגרו כלומר עשרם סגרו במחשבותם בקרבם כלומר
יחשבו כי עשרם כגור בקרב לעולם ועד ולכן פימו דברו בגאות כי הם יזכרו עת יעמדו
ויחד כל העושר ההוא בעיני רע יכנע לנפש ופימו לא ידבר גאות לנבראי ואמר זה כי
כונת המלשינים והרוכלים אותו היה בעבור הממון שיתן להם שהוא על זאת לאמור
בזמזור ל' וזה מפרש היטב אחר כך כאשר נבחר: תשורתו עתה סבבונו • כעבד לוריי
בנפש על פי' השני עתה נגלה שמחשבת הנפש כי תשורתו ועצתו עתה סובבים:
ואתי' סבבונו יען שהוא היה עיקר ותכלית סבובם וקרי סבבונו לו ולאחריו היו סובבים:
עיניהם ישיתו לנטות בארץ • כל מגמתם לנטות בארץ נפשי וכבודי לעפר יכחינו על דומה
דמיונו • אמר רמ"ע נע ז"ל כי דמיון כל אחד מהסובבים ולפי דעתי כי הוא רמז על דומה
בחלומי • ושעמו למיון דומה הוא כאריה יכסוף לטרוף כי הוא לבדו חגה לפגוע בכפיר חיל
ה' • הו הטעם בעבור לטרוף ממון כי בעבור דברי שהוא הלבלכם יחן בן יפי וכו' חיל
הלשון את לחיחילך: וכפיר יושב במסתרים • להגיד למלך את כל מעשיו וזה כי היה
מבתיר מחשבותיו מפיו ולכן אחר קומה ה' קדמה פניו הכריעהו כזה בפניך

לְעוֹלְלֵיהֶם: טו אֲנִי בְּצֶדֶק אֶחֱזֶה פָּנֶיךָ אֶשְׂבְּעָה בְהָקִיץ תְּמוּנָתֶךָ:

אם נעשה לארם נם מפורסם יש לו לומר שירה ויכלול כל הניסים מיום בריאת עולם כנגד פרים ועטורה וכן שובות שעשה לישראל במתן תורה ואחר כי שעשה ניסים הללו עשה עמי ג׳ כ׳: יום ג׳

יח א לַמְנַצֵּחַ לְעֶבֶד יְהוָה לְדָוִד אֲשֶׁר דִּבֶּר לַיהוָה אֶת דִּבְרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת בְּיוֹם הִצִּיל יְהוָה אוֹתוֹ מִכַּף כָּל אֹיְבָיו וּמִיַּד שָׁאוּל

ויעשך בגד אחר לה יקדמני בפניו ומבחתו ההרעבו על פניו יכרע ויפו׳ וקרקו רגע תרגו על הק׳ בה כי הוא לבדו היה תרבו להרוג הכסנים. ופרש זה שילילהו ממנו כי הוא היה העיקר מהויבין והרגש שבכל מדרך את ההרן ואת ירחיו ומלת פלשה נפשי תמרת׳ לשנים כלולו יחמר פלשה נפשי מחרש פלשה נפשי ממתי׳ יקד ה׳ ופי׳ יקד הכוונה וכדרוגך הרמה ח״ק יקד חסר בי״ת ובחרוגו רבים ומי הם החכמים הללו שחקשה תפלעני מהם יקד. ממתים מחלד וזה ממך מחלד מראות ה׳ ומה כפלו בשרות קולם כי זה דרך הלשה בשירים. ועשה הפסוק שהם מחלד שהוא הע״ה כלולו יחמר מן החכמים שהם עושים עיקר הע״ה והעבד בתשובה לך להתבשר בחתנות שהול והמה יחפנו חלקם בחיי. הללו ופשוטו שים למדיקים שהם הם חיזוק מחזיקים אותו לכלום כי חס מה שתמלא בטנם עד שישבעו בנים על כן אמרו שהם כי לה יעשו לנגד יחיתך ובכל כחם ירדפוני. אני. כלומר אני הסך הכל לחם שיעשו כל הרעות הללו בעבור טובות הע״ה לך אני כל חפצי מחבקם ממך תעשם ברעתם ברעה ברעות הללו בעבור שמרו למעלה שמעה ה׳ צדק לחזות פניך והשבעה להסתכל בהקיץ תמונתיך ומה שפי׳ הרח בע ז׳ ל׳:

יח למנצח טעם לעבד ה׳ כי חסר עשית לו כל הנסים שזכיר והצלתו מכל צרותיו תוכיח ליקרוא לך עבד לעשות כל חסר תצוהו: ומיד שחול ז׳ על אחיהן חסר שבנהו וצרותיו הרבים נסבנו מעניין שחול: ויאמר. כי היה לו את ה׳ כי הוא חזקו ולכן מושל עליו לאהוב אותו: ה׳. תאר ה׳ בזה הפסוק שהם כנגד ה׳ צרות שיעקוב מהן ואלו הן סלעי כנגד גלי הפלגתי שנעשו לבו חזק כנגד ה׳ לחמור שם ואקי בה בלילי בשם ה׳. ומצודתי כנגד שחול בכל עניניו וכמו שהם במקום אחר היה לי לצור מצודות. ומקלטי נגד חניק בשבועתו את טעמו וכחרף לשון בקשילה במערכות פלשתים כי שם שחל לה׳ ושביעו כי היה עורי מחסה בו. כנגד מקלט בחמר נשבו שתי נפשות בלום העם בוקים

שָׁאוֹל: ב וַיֹּאמַר אֶרְחָמְךָ יְהוָה חִזְקִי: ג יְהוָה סַלְעִי וּמְצוּדָתִי
וּמְפַלְטִי אֵלִי צוּרִי אֶחֱסֶה בּוֹ מָגִנִּי וְקֶרֶן יִשְׁעִי מִשְׂגַּבִּי: ד מְהֻלָּל
אֶקְרָא יְהוָה וּמִן אֹיְבַי אִוָּשֵׁעַ: ה אֲפָפוּנִי חֶבְלֵי מָוֶת וְנַחֲלֵי
בְלִיָּעַל יבעתוני: ו חֶבְלֵי שְׁאוֹל סַבָּבוּנִי קִדְּמוּנִי מוֹקְשֵׁי מָוֶת:

לְמִנַּצֵּחַ לְעֶבֶד יְהוָה לְדָוִד אֲשֶׁר דִּבֶּר לַיהוָה אֶת דִּבְרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת בְּיוֹם הִצִּיל יְהוָה אֹתוֹ מִכַּף כָּל אֹיְבָיו וּמִכַּף שָׁאוּל: וַיֹּאמַר אֶרְחָמְךָ יְהוָה חִזְקִי: יְהוָה סַלְעִי וּמְצוּדָתִי וּמְפַלְטִי אֵלִי צוּרִי אֶחֱסֶה בּוֹ מָגִנִּי וְקֶרֶן יִשְׁעִי מִשְׂגַּבִּי: מְהֻלָּל אֶקְרָא יְהוָה וּמִן אֹיְבַי אִוָּשֵׁעַ: אֲפָפוּנִי חֶבְלֵי מָוֶת וְנַחֲלֵי בְלִיָּעַל יבעתוני: חֶבְלֵי שְׁאוֹל סַבָּבוּנִי קִדְּמוּנִי מוֹקְשֵׁי מָוֶת:

בצר

ונפלט ויכה את האויבים כי חסה בו:
ובדברו אחמר לו והעל תעל: מגיבי
כנגד האבשלום וכן כאמר להלן ואתה כ' מגן
בעדי: וקרן ישעי. כנגד שבע בן בכרי
אחין למו חלק בדוד ועל כן קרן ישעי כי הוא
היה נגד המלכות שנמשח בקרן: מושבתי
כנגד יבוסי בנוב שאמר להכות את דוד:
שגבהו בחמלכות אחיטי שהזמין לו מזון
מהלל. שמו אחזר לקרוא לו מהולל ומשמו
כי אין כח בלשוני להללו ועל זאת ואחיבי
לועזים כי זמירות היו לי מקוד בניות מנורי
בדרך בכה יעקב אחיו כל הימים: בצר לי
אקרא ה'. כדרך שעשיתי חיוב כל הימים שתוכו מדת
רחמים למדת הדין כי יעשה עמו כדרך שהוא
בו מרחמיו: ישלח לו ולא דרך תוכחה כי אם
דרך מה יתן לו אלא מלך שמרתו מה שאמר ה' רחי לקנית שכר כפי הדין. והנסן כי בשתי
בחיכות היום קורין ה' לה' מלך חסדו על כל מעשיו וזה טעם הי' והב' לו בפרשת מלך
הבטוחה להיות לו לאלהים ומלוכתו על עמו וזה טעם אלהי: ישמע מהכלו קולי
מהיכל ה' בהיכל קדשו ה' בשמים כסאו עיניו יחזו עפעפיו יבחנו בני אדם ה' ובפרט בהיכל
ומאמתי לפניו לפי כי ממעמקים קריתיך והוא בהיכלו גלויה לפניו כי ה' יודע כל עבדך כה בחוכו
ולא בלבד היתה גלויה לפניו כי גם בחוץ וקבלת בדרך יבדר כה שהוא יוסף
מלבני. ופיר"ש ז"ל יכנסו דברי בחוכיך או בטעם בדרך לשון בני אדם שהוא בהיכלו הדברים ישמעם בחלו יבדר בחוכו וזה מצל בעבו' גבורות השמים על הארץ
ואמר ישמע מהיכלו קולי בכנגד בקר לי תקרית ה' ואשוערה לפניו בכנגד ואל תלבי בקרי
והטעם בסול בחפצם השמים: ותגעש. עתה יאריך אחר ה' שמע תפלתו ואחרת
קריעת מלאכי הרב המורה ז"ל כי אחרון חסד יקרא ומשל בכתוב הרבה מזה התשעה שם
השים ולחשכת השמים אחשר תרחיק מיעשיו ואפילה הכבדים הרבים ומזה התשעה שם
ושמים שק הוסת בכוסותם ולחושיהם הכל על דרך מליצה וחידה כילוזו וככה התשעה שם
ובחרבי חוסי דוד כלם ותגעש ותרעש הארץ ומוסדות ההרים ירגזו ואמר כי הכל בעבור
לו והטעם דרך משל לומר כי ברוב עזו ויכלתו השמים

מגורתו

ו בצר לי אקרא יהוה ואל אלהי אשוע וישמע מהיכלו קולי
ושועתי לפניו תבא באזניו: ז ותגעש ותרעש הארץ ומוסדי
הרים ירגזו ויתגעשו כי חרה לו: ח עלה עשן באפו ואש מפיו
תאכל גחלים בערו ממנו: ט ויט שמים וירד וערפל תחת
רגליו: י וירכב על כרוב ויעף וידא על כנפי רוח: יב ישת
חשך סתרו סביבותיו סכתו חשכת מים עבי שחקים:
יג מנגה נגדו עביו עברו ברד וגחלי אש: יד וירעם בשמים
יהוה ועליון יתן קלו ברד וגחלי אש: טו וישלח חציו ויפיצם
וברקים רב ויהמם: טז וירא אפיקי מים ויגלו מוסדות תבל

מגערתך

מגערתו כשמעו: גחלים בערו ממנו לתת
כל זה להורות כי ממנו ומכחו כל הפלגות
הנעשים עמו: ויט שמים ויחל כדרך
תימה כה ותרחיק ותין קפק כי ה' מלא כל
העולם כבודו לך בעבור רוממותו בהסגיר
אפלים יתמר כן ובעבור שנתאר יוסד
שמים למעלתם לתת שנטה השמים כאפלים
ויריד מהם למעט לרוחות רעות לויבי דוד
ועשם ועדפל תחת רגליו כתו ה' לתת
מהם בשרפל והרפון ה' ירד ובאנני ובכן בנמצאי הארץ עם היות שכלו בעריפל ואפך וזה
עשם תחת רגליו כדרך והארץ הדום רגלי: וירכב על כרוב ויעף כדרך הרוכב
שיבא הסוס בתקנו כן ה' בהגיע המלאך עוד רצונו ויעף כמרוב וידא על כנפי רוח כדרך
עושה מלאכיו רוחות כי המה קלים ומעופפים דרך משל לעשות רצון קונם והכה הזכי'
בהיותם לוחץ ה' ידע כל מעשיהם בחמרו ויט שמים וירד כמזהר ואחר כך לוחץ ה' העמודים
בגערתו ברעות שהורים עליהם ממעלה בתמניות מלאכיו הקלי' ככשרי שמים לעבוד
עבודתו זה עשם הענין בכללו לפי דעתי ועת' לפרש פרטי המלו': ישת חשך סתרו
סביבותיו סוכתו כדרך ות פתח ותרחיק את הילד לחלל את ביתו: עדות ביהוסף שמו
בצאתו על ארץ מצרים ושמע לשון אשר לא ידע אשר הסיר מסבל שכמו כפיו מדוד
תעבורנה מים עבי שחקים וקרקם סת' וסביבות סוכתו כי הם יסתירהו מעינינו ר"ל סכתו
ואהלו הם השמים שהם מעון ה' כי סוכה כמו מעון והעד ויהי בשלם סכו ומעונתו בציון
סתרו לשון זמר כיוצ' לסוכתו ומכלתו לשון זכר בשמו' הנזכר ויהי בשלם סכו ומעונתו
כדרך זה המכסה שמים בעבים. מעלה נשיאים מקצה הארץ ואחר כך המכין למרן מטר
עשי

ברקיס

כִּמְעַרְתֵּךְ יְהוָה מִנִּשְׁמַת רוּחַ אַפֶּיךָ: יז יִשְׁלַח מִמָּרוֹם יִקָּחֵנִי יַמְשֵׁנִי
מִמַּיִם רַבִּים: יח יַצִּילֵנִי מֵאֹיְבִי עָזּוֹ וּמִשֹּׂנְאַי כִּי אָמְצוּ מִמֶּנִּי: יט יְקַדְּמוּנִי
בְּיוֹם אֵידִי וַיְהִי יְהוָה לְמִשְׁעָן לִי: כ וַיּוֹצִיאֵנִי לַמֶּרְחָב יְחַלְּצֵנִי כִּי
חָפֵץ בִּי: כא יִגְמְלֵנִי יְהוָה כְּצִדְקִי כְּבֹר יָדַי יָשִׁיב לִי: כב כִּי שָׁמַרְתִּי
דַּרְכֵי יְהוָה וְלֹא רָשַׁעְתִּי מֵאֱלֹהָי: כג כִּי כָל מִשְׁפָּטָיו לְנֶגְדִּי וְחֻקָּתָיו

לא

עֲוֹנִי נִפְלָאוֹת וְיִשְׁלַח מִמָּרוֹם וְיִקָּחֵנִי וְיַמְשֵׁנִי מִמַּיִם
רַבִּים: וְיַחֲלְצֵנִי מֵאוֹיְבִי עָז כְּשֹׂנְאַי כִּי אָמְצוּ מִמֶּנִּי: יְקַדְּמוּנִי בְּיוֹם אֵידִי וַיְהִי
לְמִשְׁעָן לִי: וַיּוֹצִיאֵנִי לַמֶּרְחָב יְחַלְּצֵנִי כִּי חָפֵץ בִּי: יִגְמְלֵנִי יְהוָה כְּצִדְקִי
כְּבֹר יָדַי יָשִׁיב לִי: כִּי שָׁמַרְתִּי דַּרְכֵי יְהוָה וְלֹא רָשַׁעְתִּי מֵאֱלֹהָי: כִּי כָל
מִשְׁפָּטָיו לְנֶגְדִּי וְחֻקָּתָיו

ברקיס למסר עשה וכן כתן סביותיו סכתו ותחר כך חסרת מים ותחר מנכה נגרו כי נהורת עמים שרי והכל ירחה ולח תמנעהו חסך העבים שיפתירו פשתו וכמחמר חיוב ותמרת מה ידע לא הבעד ערפל יפפס עבים סתר לו ולא ירחה. עזיו הנזכרים עברו ובקעו אתם ברד וגחלי אש והמשיל כל הרעות שבאו על חויבו לברד וגחלי אש ברקיס כדרך תפלת התוך יהללהו ככה. וירעם בשמי ה׳ ועליון יתן קולו כדרך תקול רעמך יתפאן והטעם כי מגזרות ה׳ ורעותו ימשכו על החויבים ברד וגחלי אש וזה ע״ד הפרה תורה כלשון בני אדם: וישלח חציו. הטעם כי היסורין שבאו עליהם הכל היו מיד ה׳ כמו אחז שיהרוג אדם ולא אחז הוא ההורג בעל׳ורחשבו׳ כי אם היד מורה לותו שיתפאר אחז על המורה־היכן הרעות שבאו עליהם היו מידה׳ בשליחותו: וירהמ. הטעם שבאון קמיו שהיו הומים עליו בכמות מים רבים וחזקים כמוסדות תבל. ה׳ הרהה עד היסוד בהם ולא נשאר בהם מיד מגערתו וגזרותיו: ישלח. אחר שאמר במשלים הנזכרים לוקח לחבון כל חויבו היה מיד ה׳ ושליחותו אמר לוקח הצלתו ג״כ היה ברצונו ושליחותו וזה אמרו ישלח ממרום. פי׳ מלאכיו יקחני מן חויבי ימשכני ממים רבים כדרך כי נהו מים עד נפש ואמר זה שתכבה הכל לו׳ ת להוציא מלב המינין שהומרים שם שתי רשויות אחד להרע ואחד להטיב: יצילני מחויבי עז כנגד שהול ומשוחי כנגד כל חויבו: יגמלני הטעם כל כי חסך בי כי כצדקי במלני ועל בור ידי חסך בי ורבים יתמהו על דברי הבל׳ה שהשאר עשתו במקומות רבים כי חסיד אתי ויסב ה׳ לי כצדקי שבעבי ה׳ כצדקי וכתתי עלי בי שמרתי דרכי ה׳ ועוד הרבה וזה הפך מה שכתוב בלגלך זר לא פיך׳ ועוד הנה זוד ודע כי לא יוכל כל חי לעשות אחד מני אלף ממה שחויב לו ית׳ב׳ מהשמים שקבל ממנו כי כל מה שעשה עמו על פי החסד הוא והוא עשהו במקום אחר אחר כי לא יצדק לפניך כל חי אחת בלי ספק. ואם כן איך יאמר כאן יגמלני ה׳ כצדקי כבור ידי ישיב לי כי שמרתי דרכי ה׳. אחכם תשובת הפסוקים האלו ודומיהם הוא על הדרך שאפרש בכל אחד מהם במקומו ומסם יבוקש ואומר כי טעם הפסוקי׳ אלו הוא יגמלני ה׳ כצדקי כלומר בעבור שאני צדיק לא שיאמר שיגמלני בשוה לצדקו כי צדקו הינו מחוי׳ לו גמול אחד מני אלף מזכותי׳ לבל יאמר גמלני כחשר

היותי

לֹא אֶסְתִּיר מִמֶּנִּי: כו וְאֶהְיֶה תָמִים עִמּוֹ וָאֶשְׁתַּמֵּר מֵעֲוֹנִי: כה וַיָּשֶׁב יְהוָה לִי כְּצִדְקָתִי כְּבֹר יָדַי לְנֶגֶד עֵינָיו: כי עִם חָסִיד תִּתְחַסָּד עִם גֶּבֶר תָּמִים תִּתַּמָּם: כי עִם נָבָר תִּתְבָּרָר וְעִם עִקֵּשׁ תִּתְפַּתָּל: כח כִּי אַתָּה עַם עָנִי תוֹשִׁיעַ וְעֵינַיִם רָמוֹת תַּשְׁפִּיל: כט כִּי אַתָּה תָּאִיר נֵרִי יְהוָה אֱלֹהַי יַגִּיהַּ חָשְׁכִּי: ל כִּי בְךָ אָרֻץ גְּדוּד וּבֵאלֹהַי אדלג

תיותי למיק ולה רשע בעין ההוא כדרך פרוש גדלו כי הכ"ף במקום זה היא מעיבה ואם כן לה הרשיע בעבור שירדפהו שאול להרגו וכן אמר במזמור ז' כ' אלהי אם עשיתי זאת אם יש עול בכפי כי בזאת היה למיק ונקו וכדקדק כאשר היה לדיק בגמלהו ה' והגילו כי בתמם היה בדקו ועשה כפור ידי.

בנקיון כפי הרגתי הפלשתי ולה לבקשת הכבוד והמלכות כי על זאת ירדפהו שאול כמתוב והעד על זה הפירוש אמרו אחריו כבור ידי לנגד עיניו ועשמו על שאול היה חושב כי בעבור הכבוד בלחם בו וה' יודע מחשבותיו שהיה להפך כמו שבאמר במזמור י"ז בחנת לבבי קקדת לילה צרפתני בל תמלא זמתי וכו' כאשר פירשתי שם: כי שמרתי דרכי ה' ולה רשעתי מאלהי ואביו שמר את הדבר והעשה כי ראיתי כי הוא הגון ורחוק מן חלי הלכתי בדרכיו ושמרתי אותם בלבבי לבלתי הרוג לויבי כאשר מלפתיהו על כן אחריו ולה רשעתי מאלהי והעד על זה הפי' לומרו שמירה בדרכי ה' ולה אמר הליכה כדרך והלכת בדרכיו. ועשה ולה רשעתי מאלהי מסיבת שהי שירתיו ממנו להרגו כלומר שם מרשעים ילה רשע ידי לה תהיה בך ומ"ם מאלהי כמ"ש מתוס אחיך יעקב מסוד עניים מחנקת האיונים ואמר כי היה לו לומר ולה רשעתי לאלהי: כי כל משפטיו לנגדי וחקותיו לה אסיר ממני ואהיה תמים עמו ואשתמר מעוני וישב ה' לי כצדקתי כבר ידי לנגד עיניו: עם חסיד תתחסד עם גבר תמים תתמם עם נבר תתברר ועם עקש תתפתל כי אתה עם עני תושיע ועינים רמות תשפיל כי אתה תאיר נרי יהוה אלהי יגיה חשכי כי בך ארץ גדוד ובאלהי אדלג

שיתי מותם לנגד עיני: כב ותוקי תיים ישיון: עם לה אסיר ממני ואהיה תמים עמו ואשתמר מעוני וישב ה' לי כצדקתי כבר ידי לנגד עיניו: עם חסיד תתחסד עם גבר תמים תתמם: כה ועם נבר לי תתברר ועם עקש תתפתל: כו עם עני תושיע ועינים רמות תשפיל: כז כי אתה תאיר נרי יהוה אלהי יגיה חשכי: כח כי בך ארץ גדוד ובאלהי אדלג

זוך

אַדִּיר שׁוּר׃ לא הָאֵל תָּמִים דַּרְכּוֹ אִמְרַת יְהוָה צְרוּפָה מָגֵן הוּא
לְכֹל הַחוֹסִים בּוֹ׃ לב כִּי מִי אֱלוֹהַּ מִבַּלְעֲדֵי יְהוָה וּמִי צוּר זוּלָתִי
אֱלֹהֵינוּ׃ לג הָאֵל הַמְאַזְּרֵנִי חָיִל וַיִּתֵּן תָּמִים דַּרְכִּי׃ לה מְשַׁוֶּה
רַגְלַי כָּאַיָּלוֹת וְעַל בָּמֹתַי יַעֲמִידֵנִי׃ לה מְלַמֵּד יָדַי לַמִּלְחָמָה

ונדהרה

דוד לעניך יכוס לעצות עמהם מלחמה לח׳ דוד כל תכה
יכוס יהיה לשרולתם מה עשה יוסף הלך והניח כרוס
לחד דעתן וקבעה בכד המוחיה וכפף רחמה שהיה כן
ילחמו כה דוד ויקפן יוסף על רשעו של דוד ותלה בכרחם
וזילע לחזוחה לחמר דוד הלחמיו לדיק תקד ויוכיחיכי מה
עשה הק״ה קבר המוחה על שעלה דוד לחרגיו ון״ם
ונסם מלחי שלא גם מחזן לח׳ הנדוד לף שהם
רגיים ומחי לכך׃ לא הלל תמיים דרכו׃ לעג׳פ שהוא
לל ויכול לעצות כאות נפשו מכל מקום תמיים
דרכו הק״ה שנושה עושה בתמיימות ומשלם לכל לרם
כמעשהו׃ לחזרת ה׳ מרוחה׃ שחין בו סיג ופסולת
ומבטיח ועושה׃ לב כי מי אלוה מבלעדי ה׳׃ שיכול
להכיר לחרתו יה שמיה׃ לג האל המאזרני חיל
הוח מאזרני ומחזקני לי כח׃ ויתן תמים דרכי׃ שהסיר
ממני כל תקלה ומכשול׃ לד משוה רגלי כאילות שם
הוכרכתי לכרוח מלחמה עם רגלי כאילות שרן נחחיזו׳
שלח ישתוני מוריי׃ ועל במותי יעמידני׃ כשהייתי
נאלץ ישמידני נטוח ולח לחכמל׃ לה מלמד ידי
ללחמה׃ כשהייתי חגלח נחלחמה לח הייתי מתחלל
בנבורתי חלח שהוח הק״ה היה מתגיל ידי לילחמה׃
ומחזק

חסיד בעבור שחני עשיתי לפני׳ משורת הדין
כי זה טעם חסיד בהיות שחול לילך
הרגתיו עם היות כי מן הדין הנח להרוג
הנשם להרגו לף חתה נהגת לפני׳ משורת
הדין כחשר נשרתני בעיני בת שבע גם ה׳
העביר חטחתך לח תמות עם היות כי מן
הדין הייתי חייב מיתה׃ עם תמים בעבור
שחני הייתי תמים שלם בחקיך רלה לומר
גזרותיך ודרך מיעלת לי המלכות ולח
נתיחנתי מדרכך בכל מרותי כן חתה היית
תמים בדרכך ושלם ויקי׳ וכיון לעולם כי
יעלת לי המלכות לעולמי על כחמרך ודול
עבדי בשיל להם לעולם ותעב׳ חת זרע דול
למען זחת לך לח כל הימים׃ עם כפר
בעבור כי כבר הייתי במעבי ובקיון כפי
הרגתי הפלשתי גם חתה היית נבר עמי
והגבירות והוד גדולתך הפעת עלי חיל למלחמה׃ ותמר עם חסיד ככנד ה׳
דרכי ה׳ ותחורו עם נבר תמים ככנד ותהי תמים עמו כמבואר על כן טעם נבר עמי
נתנבר וכשלם בדבר ה׳ כדרך חזק ותמץ לבד ותמר עם נבר ככנד ככור ידי לנגד ותעקש
זעם עקש תתפתל כלומר בכל עקש בדרכיו ומעוקל תתפתל כחלו חתה תעקל ותעקש
דרך הילוע בעל הסד ורחמים בעבורם וזה מדה ככנד מדה וכדרך חמרם ז׳ כרחעים
מהפכים מדת הרחמים למדת הדין וכן עשית לכל חויבי שהשמלת בחריוך בעבור עקש
דרכיהם לעשות לי רע וירדפוני חנם והנה תתפתל כחלו חמר תתעקש והעד עקש
ופתלתול שה טעם כפול כמשפט׃ כי חתה והעד טעם חסיד תתחסד וגו׳ כי הנה חתה
עם עני תושיע כי כן מנהגך תמיד כחשר הושעת ישרחל מיד מלרים בעבור חסידות
חבות׳ היית חסיד עמהם והושעתם בלי זכיות והעד כי עם עקש תתפתל כי עיניים רמות
תשפיל כחשר השפל׳ רוש עיני מלרים ופרעה ותתפתל עמו בעבור עקשותו כי כן כתוב עם
חשר התעללתי במלריים כי מדרכי השם להורות השיים בדרך לך עליו כתוב שם
ללגיים הוח יליץ׃ כי חתה תחיר נרי׃ ומר חיך בעינינו נרחה מה שחמר למעלה כחשר
יגך ומבחר כי חתה עם חסיד תתחסד מרחה כי חתה תחיר נרי כי מן הדין הייתי חייב
מיתה

וְנַחְתָה יָדְךָ תִּמְצָא כָּל־אֹיְבֶיךָ יְמִינְךָ תִּמְצָא שֹׂנְאֶיךָ׃ יא תְּשִׂימֵמוֹ כְּתַנּוּר אֵשׁ לְעֵת פָּנֶיךָ יְהוָה בְּאַפּוֹ יְבַלְּעֵם וְתֹאכְלֵמוֹ אֵשׁ׃ יב פִּרְיָמוֹ מֵאֶרֶץ תְּאַבֵּד וְזַרְעָם מִבְּנֵי אָדָם׃ יג כִּי נָטוּ עָלֶיךָ רָעָה חָשְׁבוּ מְזִמָּה בַּל יוּכָלוּ׃ יד כִּי תְשִׂימוּ שֶׁכֶם מִפְנֶה בְּמֵיתָרֶיךָ תְּכוֹנֵן עַל־פְּנֵיהֶם׃ טו רוֹמָה יְהוָה בְּעֻזֶּךָ נָשִׁירָה וּנְזַמְּרָה גְבוּרָתֶךָ׃

**למנצח** לְדָוִד׃ ב **השמים** מְסַפְּרִים כְּבוֹד־אֵל וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מַגִּיד הָרָקִיעַ׃ ג יוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ אֹמֶר וְלַיְלָה לְלַיְלָה יְחַוֶּה־דָּעַת׃ ד אֵין אֹמֶר וְאֵין דְּבָרִים בְּלִי נִשְׁמָע קוֹלָם׃ ה בְּכָל־הָאָרֶץ יָצָא קַוָּם וּבִקְצֵה תֵבֵל מִלֵּיהֶם לַשֶּׁמֶשׁ שָׂם־אֹהֶל בָּהֶם׃ ו וְהוּא כְּחָתָן יוֹצֵא מֵחֻפָּתוֹ יָשִׂישׂ כְּגִבּוֹר לָרוּץ אֹרַח׃ ז מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם מוֹצָאוֹ וּתְקוּפָתוֹ עַל־קְצוֹתָם וְאֵין נִסְתָּר מֵחַמָּתוֹ׃ ח תּוֹרַת יְהוָה תְּמִימָה מְשִׁיבַת נָפֶשׁ עֵדוּת יְהוָה נֶאֱמָנָה מַחְכִּימַת פֶּתִי׃ ט פִּקּוּדֵי יְהוָה יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי־לֵב מִצְוַת יְהוָה בָּרָה מְאִירַת עֵינָיִם׃ י יִרְאַת יְהוָה טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לָעַד מִשְׁפְּטֵי־יְהוָה אֱמֶת צָדְקוּ יַחְדָּו׃ יא הַנֶּחֱמָדִים מִזָּהָב וּמִפַּז רָב וּמְתוּקִים מִדְּבַשׁ וְנֹפֶת צוּפִים׃ יב גַּם־עַבְדְּךָ נִזְהָר בָּהֶם בְּשָׁמְרָם עֵקֶב רָב׃ יג שְׁגִיאוֹת מִי יָבִין מִנִּסְתָּרוֹת נַקֵּנִי׃ יד גַּם מִזֵּדִים חֲשֹׂךְ עַבְדֶּךָ אַל־יִמְשְׁלוּ־בִי אָז אֵיתָם וְנִקֵּיתִי מִפֶּשַׁע רָב׃ טו יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי׃

**תפלתני**

מלכותי תתה תחיר עלי
ורצונם על ממלכתי לעזל בדרך ערכתי פר
מחתי ולך כי כמעט הייתי בחסכים
מחתי ועלם בעבור חטאתי ורבים חומרים
חלים עזבו חין יסודתה לו בחלבים סלה
מחתי חסדך היית ה׳ אלהי והבטחת חסדי
ותחנה עלי בחסדיך ותחיר לנפשי שמעתי
תחנה וקשבתה בעון ההוח כי נרי ג׳ כיתכן
חיות כימי לנפש כתוב כר ה׳ בשתת חלש
מחיים מכל מקום בנגד עם חסיל
מחנה הוח: כי בך חרון גדול׳ לנגד עם
מחים כי במדבריך היה לבי שלש
עשרה

עמה

מד תְּפַלְּטֵנִי מֵרִיבֵי עָם תְּשִׂימֵנִי לְרֹאשׁ גּוֹיִם עַם לֹא יָדַעְתִּי
יַעַבְדוּנִי: מה לִשְׁמוֹעַ אֹזֶן יִשָּׁמְעוּ לִי בְּנֵי נֵכָר יְכַחֲשׁוּ לִי: מו בְּנֵי
נֵכָר יִבֹּלוּ וַיַּחְרְגוּ מִמִּסְגְּרוֹתֵיהֶם: מז חַי יְהוָה וּבָרוּךְ צוּרִי וְיָרוּם
אֱלוֹהֵי יִשְׁעִי: מח הָאֵל הַנּוֹתֵן נְקָמוֹת לִי וַיַּדְבֵּר עַמִּים תַּחְתָּי:
מט מְפַלְּטִי מֵאֹיְבָי אַף מִן קָמַי תְּרוֹמְמֵנִי מֵאִישׁ חֲמָסִים תַּצִּילֵנִי:
נ עַל כֵּן אוֹדְךָ בַגּוֹיִם יְהוָה וּלְשִׁמְךָ אֲזַמֵּרָה: נא מַגְדִּיל יְשׁוּעוֹת
מַלְכּוֹ וְעֹשֶׂה חֶסֶד לִמְשִׁיחוֹ לְדָוִד וּלְזַרְעוֹ עַד עוֹלָם:

יט למנצח

עמשה נהם: מד תפלטני מריבי עם. יהי רצון שתציל לומיי כשיבואו מיכאל לדין לפני שלא להשתמש הדין ק"ו: תשימני לראש. שתיו לי עונש הם לחי מתעבד גם ביתר: עם לא ידעתי. והם יעבדו לי: מה לשמע אזן. לע"פ שתיו מכירין לומיי לא שמעו מחמי ומשלוחי מכל מקום ישמעו לי: כחשו לי. כמו בכי נכר יבלו. כמו בכל תבול: ויחרגו ממסגרותיהם. ר"ל שיפסקו בכלאיהם מהרחל הכתולים על רגליהם והם כבדים ולא יכלו לילך: מז חי ה'. בעוזר בל השוא והכוזב אתם לי אתני כי ה' הוא מרי: מח האל הנותן נקמות לי. הנקמות שלמי ניקם מלומיי הוא מתן לחתם לי: ויורד עמים תחתי. מכניע ומשקומו לבא תלי ומוכיח תחתי: מט מפלטי מן אויבי. לא די שתיל לומיי אלא אף מן קמיי תגביהני: מאיש חמסים. מאלו שהיו חומסים לומיי עליהם: ג על כן אודך בגוים. בשבי הגוים: נא מגדיל ישועות מלכו. ליזו שעשה חסד עמיי שלא ניתן ומשיח ה' כן יעשה הקדוש ברוך הוא לדוד ולזרעו עד עולם:

יט למנצח

כן ותשחקם וכו' תפלטני מריבי עם. תציתני לרחם גויס כשגר ועכוזת תרבני ותגבלני: עם לא ידעתי יעבדוני. כיהרחיב מלכותי עד מאד עד שעם לא ידעתי יעבדוני ולשמעי יסורו למשמעתם וימרתם יכחשו לי לשמר לא בקשו לכחש בי כלא כבר יבולו וכו' ולא מעדו קרסלי שלא מעדו מעזרי לברוח ולסוד מחוך מפני האויבים כי לא הם יבולו ויחגרו ויירחו בתוך חומותם ומסגריהם ממני ואין יוצאין מהר שלטנתך לגוים לחור וימעדו קרסלי: חי ה'. עוד הזכיר בכאן הם שבועת חי ה' כנגד חיין וברוך צורי כנגד היכולת וירום אלהי ישעי כנגד הגופות המתנשאים והמתגאים לחריבה ולכן הושיעני כדברי וידבר עמים תחתי הוא עמלי מפלטני מאויבי ושעם מן קמיי תקומם תקשיבם מלכותו לחתפלגים והמתביים לחריבו ושבא בן בכרי כי זה מורה לשון ושבא בן בכרי ולא ורחמו כי הם היו נפגעים לו בכלל ישראל על כן שעם תרוממני שהם חוזרים ממלכותו

לי אות גבורתו של הקדוש ברוך הוא יראה אל השמים והשמש והתורה מלמדכם גדלה
גוראות ונפלאות: עה שהברונות מספרים בשביל זה כבוד הקב"ה:

יט א לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד: ב הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל
וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מַגִּיד הָרָקִיעַ: ג יוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ אֹמֶר וְלַיְלָה לְלַיְלָה
יְחַוֶּה דָּעַת: ד אֵין אֹמֶר וְאֵין דְּבָרִים בְּלִי נִשְׁמָע קוֹלָם: ה בְּכָל
הָאָרֶץ יָצָא קַוָּם וּבִקְצֵה תֵבֵל מִלֵּיהֶם לַשֶּׁמֶשׁ שָׂם אֹהֶל בָּהֶם:

והוא

יט למנצח ב השמים מספרים. המשורר
עתיד מראש לה הדבר ליפה
מספרים לין אומר ואין דברים לין מדברים עם הברית
שלא שתתן שכבל המקום יפה קום ומחזירים על הבריות
מתוך כן מספרים הכרזות כבוד של ובעלות של
הקב"ה ומברכין על החמות: גם יום ליום מדברים
וכל נכחות מספרים כבוד של ומודיעים קדושת בחלוש
גוראות עד לין מספר: ומעשה ידיו. הם הכוכבים
והחולות שהם מעשה ידיו של הקב"ה מעידין לבריות
בכוד של הקב"ה על דרך שאתם עיניכם ולא יהי
דבר אלה: ג יום ליום. תוכן ומעשה שהעשה בהקישה
מתחדשות בכל יום שהרי לעיל מקישה, ולקמן ומחשה
מתוך כן מזעיקים הברית לקלס להקב"ה ולומר יפה
לוי ומעריב ערבים: ה בכל הארץ יצא קוסי קו השמים
מחזירים על כל הארץ שהחות כן בקשה שכל מלאכם של
הברית יהכל יכלו לספר כבוד של: לשמש שם לאהל
בהם. הקב"ה שם לשמש מון תיבת שלא ושרש העולם:

והוא

# תהלים ליום ראשון יט

ו וְהוּא כְּחָתָן יֹצֵא מֵחֻפָּתוֹ יָשִׂישׂ כְּגִבּוֹר לָרוּץ אֹרַח׃ ז מִקְצֵה
הַשָּׁמַיִם מוֹצָאוֹ וּתְקוּפָתוֹ עַל קְצוֹתָם וְאֵין נִסְתָּר מֵחַמָּתוֹ׃
ח תּוֹרַת יְהוָה תְּמִימָה מְשִׁיבַת נָפֶשׁ עֵדוּת יְהוָה נֶאֱמָנָה
מחכימת

ו והוא כחתן יוצא׳ השמש בצאתו בזהרו ובהדרו דומה
כחתן שיוצא מחופתו והכל שמחי׳ לכנדו בפנים יפות
כן השמש כשיצא לעולם הכל שמחים בשביל זריחתו׃
ישיש כגבור לרוץ׳ דומה הליכת השמש כגיבור הרץ
בארח בשביל שאינו רחב ואחר שאינו גבור לא יכול לרוץ
בו מחמת שאינו רחב׳ אבל גיבור אף שאינו רחב לרוב
גבורתו הוא רץ כדרכו ואינו עיף ונכשל כך הוא השמש׃
ז מקצה השמים מוצאו׳ שבמזרח מוצאו וסובב כל הרומו׳
עד שיסוב בבוקר אל מקום שזרח משם׃ ואין נסתר
מחמתו׳ שהשמש הוא בכל העולם ואין יכול להסתיר
מחמתו׃ ח תורת ה׳ תמימה׳ כמו שהשמש והגלגלי׳
מעידים ומספרים כבוד אל כן התורה והחמות מעידים
על חכמתו ועל יושרו ומעשיו של הקב״ה׃ משיבת נפש׳
כי הנפש בגוף כמו גר בארץ נכריה שאין לו עוזרים
וכומכים כי עוזרי הגוף הם חבים רודפי׳ אחר הגאוה
והנפש כיחידה ושבויה בניהם וקשה להרגיל הגוף
להפרד מתאות עה״ז׃ אבל התורה משיבת נפש ומסירה
האדם מתאות עה״ז׃ עדות ה׳ נאמנה׳ להעיד
בלומדיה

בשמש על כן אמר לשמש שם אהל בהם והוא
גלגלו הנוטה כ״ג מעלות בקרוב לצד צפון
וכמוהו לדרום והנה הוא כחתן הדור ונאה
ישיש כגבור לרוץ ארח במהירות נפלא וזה
האורח אי אפשר לו להיות טבעו או בדרך
מקרה אך הוא בלי ספק לכונה נפלאה וזה כי
מקצה אחד מן השמים יתחיל מוצאו בניסן
לצד צפון ותקופתו על קצות׳ עד שיסוב פעם
אחר ויחזור לקו השוה בתשרי ומשם לצד
דרום עד שימשך מזה שאין נסתר מחמתו
ואם לא היה כן היו נסתרים מחמתו
הצפוניים או הדרומיים גם היושבים בקו
השוה וסמוך לו ישרפו מרוב החו׳ ובזה הדרך
ישלם המציאות בתקופו׳ השנה לקיץ ולחורף
ואלולא כך היה כל הסדר הזה נפסד כידוע וכל זה יוצא מדרך החקירה שני הדברי׳ הנזכרי׳
יכולת וכבוד ה׳ והיות הכל מעשה ידיו ולא במקרה׳ ועד כאן יגיע כח חקירה והעיון אבל
להשלים כל מה שראוי להאמין בדרפי השם יתברך צריך לתורת ה׳ שהיא תמימה לא יחסר
כל בה על כן טעם תורת ה׳ תמימה משיבת ומניח הנפש וממציאה לנשמה מנוח אשר ייטב
לה וזה בה׳ דברים אשר הלוך ילך ובאר בחמש׳ תארי׳ הנמשכים אמר תורת ה׳ נאמנה
מחכימת פתי כנגד האומרים בהודאתם כי הכל מעשה ידיו אך כל זה לא הי׳ בזמן בלתי
זמן אך קדמון בקדמות הבורא שהכל נמשך מהסיבה ראשונה כהמשך האור מן השמש ומזה
יאמרו שאין יכולת בשם ותברך חס ושלום לשנות דבר ממעשה הטבע על כן אמר עדות
ה׳ שהעיד בבריאת העולם בששת ימי׳ ועדותו בכל נפלאותיו שעשה עם עמו היא נאמנה
שאין עליה תשובה מחכימת פתי המתפתה להאמין קדמות העולם ואין צריך לעדות אחר
כי העדות האלה הם מהחוש אמר עוד פקודי ה׳ ישרים משמחי לב כנגד אומרים שאין רצון
וחפץ לפניו יתברך במעשה זולת מעשה ושהוא לא יחפוץ במעשה הצדיק גם לא יתעב
מעשה הרשע אך מה שראוי למשכיל שיעשה הוא שית נהג בצדק ובמשפט במעשום הטבעיי
ביושר בידיעת הסכמה הטבעית לומר שהם פלס געשו לשם מצוום ואין מחייב להם ההמשך
וכנגד זה אמר פקודי ה׳ ישרים משמחי לב כאלו יאמר באלה הדברים אשר הם כפקודים
ומצווים ראוי שיתבונן השכל שהם פקודי ה׳ ישרים בתכלית היושר ועל שם מצוום צריך
שיעשו כי יש להם חפץ בהם הואיל והם פקודיו ובהתבונן המשכיל בזה יעשה רצון קונו בלי
ספק

מַחְבִּי יִמַּת פִּתִּי: ט פִּקּוּדֵי יְהוָה יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי לֵב מִצְוַת יְהוָה בָּרָה מְאִירַת עֵינָיִם: י יִרְאַת יְהוָה טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לָעַד מִשְׁפְּטֵי יְהוָה אֱמֶת צָדְקוּ יַחְדָּו: יא הַנֶּחְמָדִים מִזָּהָב וּמִפַּז רָב וּמְתוּקִים

סמך ויבמח לבבו לומר כי לא על חקירת עניינים הלז יקבל שכר על כן טעם משמחי לב. חמר עוד מעו ה' ברה מחירת עינים בנגד מה שקומרים כי הקושי והמעצה הרעה לפני החלמים הוא ליראך ממוסלות כי בם יאיר בהסתם עיניהם ויחשבו לילבן שבשל הפוגע לך בעשים לו יחסבר שיעשה עמם מעלה לל עיקר ככנד זה חמר מצות ה' ברה מחירת עינים רעה לומר עיני הנפש יחשן בעם בעוניה מאה שמתעסקים בהסתכלות בלבד על בן טעם מחירת עינים. חמר עוד יחאת ה' טהורה ומשקפת עומדת לבעליה לעד לעולם החיה בעבור בעשים מתמיד לחוד בחור פני מלך. חמר עוד משפטי ה' חמת לדקו יחדו בנגד הכוכבים המסבבים ה' בבני אדם ומעשיהם בחירותם לדיק וריע לו הטוב וטוב לו וחסבו שלמלאך לו זית בדרך לומר שלח יבניח בשבלים המתהפכים. הללו לשבלותם וטוב לומר זה שחתר כי הוא יתברך משגיח בהנהגה שלהי ישרה לברשיע את הלדיק ולהלדיק את הרשיע ויחיה לם בן משפטי ה' לחמת לדקו ויחדיו כאחד שמעתי מחכמים על בן משפטי ה' שים לו לחוד בע"ז וה' בעולם הנשמות לדקו ולחתיו. ב' פירוש בפוך. שני משפטי ה' שים לו לחוד בע"ז ולחתיו. ב' בשני חלה המתעסקים יהוו יחלו מחזני המשפט ויולדקו דיניהם להורות כי בל חלמיך עלי חמתך ורוח עולל לדקה ויישר הוה". ועוד פי שהיו רחיוה גמורה שזה הפסוק שהלך המשפטים מתחרה זכר לדבר מה שהומרים אותו בעוחיה: המסתכלים מוכה ומקו רב לחוד הלוקבדוגה שם שבוע טוב שהוא כי הוא חנוק מה' טובות שהם הערב והמועיל והנכחר שבהם והמעולה חמר בעוחיה שהיה בסתר ויוכע אותה מפני קירוב ה' שהוא מעולה שבהם והמעולה שבמעולה ישמח בם בחמרו הבחוחי מזכה ותשן רב וכבוד הערב לחוי וחחזוק בעוחיה. ובאגדה נאמר בהם בשמרם עקב רב. הטעם כי מלבד מי שזכר החסד

בלימוד

מִפַּז וּמְתוּקִים מִדְּבַשׁ וְנֹפֶת צוּפִים: יב גַּם עַבְדְּךָ נִזְהָר בָּהֶם בְּשָׁמְרָם עֵקֶב רָב: יג שְׁגִיאוֹת מִי יָבִין מִנִּסְתָּרוֹת נַקֵּנִי: יד גַּם מִזֵּדִים חֲשׂךְ עַבְדֶּךָ אַל יִמְשְׁלוּ בִי אָז אֵיתָם וְנִקֵּיתִי מִפֶּשַׁע רָב: טו יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

כח א לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד אֵלֶיךָ יְהוָה אֶקְרָא צוּרִי אַל תֶּחֱרַשׁ מִמֶּנִּי פֶּן תֶּחֱשֶׁה מִמֶּנִּי וְנִמְשַׁלְתִּי עִם יוֹרְדֵי בוֹר: ב שְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנַי בְּשַׁוְּעִי אֵלֶיךָ בְּנָשְׂאִי יָדַי אֶל דְּבִיר קָדְשֶׁךָ: ג אַל תִּמְשְׁכֵנִי עִם רְשָׁעִים וְעִם פֹּעֲלֵי אָוֶן דֹּבְרֵי שָׁלוֹם עִם רֵעֵיהֶם וְרָעָה בִּלְבָבָם: ד תֶּן לָהֶם כְּפָעֳלָם וְכִרְעַ מַעַלְלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם תֵּן לָהֶם הָשֵׁב גְּמוּלָם לָהֶם: ה כִּי לֹא יָבִינוּ אֶל פְּעֻלוֹת יְהוָה וְאֶל מַעֲשֵׂה יָדָיו יֶהֶרְסֵם וְלֹא יִבְנֵם: ו בָּרוּךְ יְהוָה כִּי שָׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנָי: ז יְהוָה עֻזִּי וּמָגִנִּי בּוֹ בָטַח לִבִּי וְנֶעְזָרְתִּי וַיַּעֲלֹז לִבִּי וּמִשִּׁירִי אוֹדֶנּוּ: ח יְהוָה עֹז לָמוֹ וּמָעוֹז יְשׁוּעוֹת מְשִׁיחוֹ הוּא: ט הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם:

כט א מִזְמוֹר לְדָוִד הָבוּ לַיהוָה בְּנֵי אֵלִים הָבוּ לַיהוָה כָּבוֹד וָעֹז: ב הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ הִשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה בְּהַדְרַת קֹדֶשׁ: ג קוֹל יְהוָה עַל הַמָּיִם אֵל הַכָּבוֹד הִרְעִים יְהוָה עַל מַיִם רַבִּים: ד קוֹל יְהוָה בַּכֹּחַ קוֹל יְהוָה בֶּהָדָר: ה קוֹל יְהוָה שֹׁבֵר אֲרָזִים וַיְשַׁבֵּר יְהוָה אֶת אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן: ו וַיַּרְקִידֵם כְּמוֹ עֵגֶל לְבָנוֹן וְשִׂרְיֹן כְּמוֹ בֶן רְאֵמִים: ז קוֹל יְהוָה חֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ: ח קוֹל יְהוָה יָחִיל מִדְבָּר יָחִיל יְהוָה מִדְבַּר קָדֵשׁ: ט קוֹל יְהוָה יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת וַיֶּחֱשֹׂף יְעָרוֹת וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אֹמֵר כָּבוֹד: י יְהוָה לַמַּבּוּל יָשָׁב וַיֵּשֶׁב יְהוָה מֶלֶךְ לְעוֹלָם: יא יְהוָה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָה יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

בלימוד

וּמִתּוֹרִים מְרֻבָּשׁ וְנֹפֶת צוּפִים: יג גַּם עַבְדְּךָ נִזְהָר בָּהֶם בְּשָׁמְרָם עֵקֶב רָב: יד שְׁגִיאוֹת מִי יָבִין מִנִּסְתָּרוֹת נַקֵּנִי: טו גַּם מִזֵּדִים חֲשׂךְ עַבְדֶּךָ אַל יִמְשְׁלוּ בִּי אָז אֵיתָם וְנִקֵּיתִי מִפֶּשַׁע רָב: טז יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

פי שיש לו אוהב או קרוב כאיזה צרה אף שהוא רחוק ממנו ולא יבול לעזור לו יעשה זו התפלה בכוונה עליו:

כ א לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד: ב יַעַנְךָ יְהוָה בְּיוֹם צָרָה יְשַׂגֶּבְךָ שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: ג יִשְׁלַח עֶזְרְךָ מִקֹּדֶשׁ וּמִצִּיּוֹן יִסְעָדֶךָּ: ד יִזְכֹּר כָּל מִנְחֹתֶיךָ וְעוֹלָתְךָ יְדַשְּׁנֶה סֶלָה: ה יִתֶּן לְךָ כִּלְבָבֶךָ וְכָל עֲצָתְךָ

גמור בתפלת ערבית: ומתוקים ומנוקים: טו הדבק הוא מתכל שיניב לאדם תיכר שהאדם מתכלים: מכל מקום אם יתחם לאכול מתוכו יזיק לו ואי אפשר כן בתולה כי כל מה שיתחם בתכיחה מתוכו לו מותר: ומופת מפיט כוחו דעת התורה לאתכלים: יב גם עבדך נזהר בהם: לפי שהוא שומר תורה ומצות: יג שגיאות מי יבין: שכר עליהם אין לו שכר אחר בהיות עליהם עון בעקב: יד ונקיתי: מעבירה: בשביהה בן תהיה מתים: ונקיתי מפשע: הפשע הוא יותר חזק מן מזיד כדלקין פרק לולין לו תולה כן לכהנים: טו יהיו לרצון: לפני שניקש הדבה ומבקש ה' לחזר רגש ע"י יהיו לרצון ואז אמר ה' בכנצח:

ב לכנצח: ירושלמי הזה לאחר דוד כשבלו ויאמר למלאכה ואלו הוה עתיד ניחושים ותתפלל עליהם אב' טוב כי תהיה נא וגו': ב יענך: שיהא לו כח בתפלה כמו לו יענו ושפני יעקב: אלהי יעקב: דכתיב ויעקב אמר אלהי אבי אברהם ואלהי אבי יצחק ה' האומר אלי שוב וגו': ד יזכור כל מנחתיך: יקבל מנחתיך שהיה מקריבין בכהיה כדי שיגיעו בתלמוד אחד האולן יהי רעון שיהיו את מנחתיך ויקבל תפלתך: ישגבך: יגן עליך: יזכור רעון שיהיו לך בן בשמי: ושיהיה עליך לזכור תמיד עולה הוא כולה כליל וכל זה שיהיה מחזה לפני הקב"ה וז"ש ידשנה סלה: ה יתן לך כלבבך: יהי רעון שיהיו

והגיון לבי לפניך גלוי ותדע כי לא חפקת ממך כי אם מה שיהיה לטובת כל העת ובחיכה בין הטוב והשלם:

ב לכנצח: פיר"ש ז"ל כי זה המזמור יסד דוד בשעה שיהא למלחמה והיה בירושלם וכשהוא יוצא למלחמה הוא אומר לו יענך ה' ביום צרה

חס

עֲנֵהוּ בְּיוֹם צָרָתֶךָ יְשַׂגֶּבְךָ שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: ב יִשְׁלַח עֶזְרְךָ מִקֹּדֶשׁ וּמִצִּיּוֹן יִסְעָדֶךָּ: ג יִזְכֹּר כָּל מִנְחֹתֶיךָ וְעוֹלָתְךָ יְדַשְּׁנֶה סֶלָה: ד יִתֶּן לְךָ כִּלְבָבֶךָ וְכָל עֲצָתְךָ יְמַלֵּא: ה נְרַנְּנָה בִּישׁוּעָתֶךָ וּבְשֵׁם אֱלֹהֵינוּ נִדְגֹּל יְמַלֵּא יְהוָה כָּל מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ: ו עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי הוֹשִׁיעַ יְהוָה מְשִׁיחוֹ יַעֲנֵהוּ מִשְּׁמֵי קָדְשׁוֹ בִּגְבוּרוֹת יֶשַׁע יְמִינוֹ: ז אֵלֶּה בָרֶכֶב וְאֵלֶּה בַסּוּסִים וַאֲנַחְנוּ בְּשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נַזְכִּיר: ח הֵמָּה כָּרְעוּ וְנָפָלוּ וַאֲנַחְנוּ קַמְנוּ וַנִּתְעוֹדָד: ט יְהוָה הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ:

## כא למנצח

שִׂמְחָה בְּחֵילְךָ יְהוָה וּבִישׁוּעָתְךָ מָה יָּגֵל מְאֹד: ב תַּאֲוַת לִבּוֹ נָתַתָּה לּוֹ וַאֲרֶשֶׁת שְׂפָתָיו בַּל מָנַעְתָּ סֶלָה: ג כִּי תְקַדְּמֶנּוּ בִּרְכוֹת טוֹב תָּשִׁית לְרֹאשׁוֹ פָּז: ד חַיִּים שָׁאַל מִמְּךָ נָתַתָּה לּוֹ אֹרֶךְ יָמִים עוֹלָם וָעֶד: ה גָּדוֹל כְּבוֹדוֹ בִּישׁוּעָתֶךָ הוֹד וְהָדָר תְּהַדֵּר עָלָיו: ו כִּי תְשִׁיתֵהוּ בְרָכוֹת לָעַד תְּחַדֵּהוּ בְשִׂמְחָה אֶת פָּנֶיךָ: ז כִּי הַמֶּלֶךְ בֹּטֵחַ בַּיהוָה וּבְחֶסֶד עֶלְיוֹן בַּל יִמּוֹט: ח תִּמְצָא יָדְךָ לְכָל אוֹיְבֶיךָ יְמִינְךָ תִּמְצָא שֹׂנְאֶיךָ: ט תְּשִׁיתֵמוֹ כְּתַנּוּר אֵשׁ לְעֵת פָּנֶיךָ יְהוָה בְּאַפּוֹ יְבַלְּעֵם וְתֹאכְלֵמוֹ אֵשׁ: י פִּרְיָמוֹ מֵאֶרֶץ תְּאַבֵּד וְזַרְעָם מִבְּנֵי אָדָם: יא כִּי נָטוּ עָלֶיךָ רָעָה חָשְׁבוּ מְזִמָּה בַּל יוּכָלוּ: יב כִּי תְשִׁיתֵמוֹ שֶׁכֶם בְּמֵתָרֶיךָ תָּכִין עַל פְּנֵיהֶם: יג רוּמָה יְהוָה בְּעֻזֶּךָ נָשִׁירָה וּנְזַמְּרָה גְּבוּרָתֶךָ:

## כב למנצח

אֵלִי אֵלִי לָמָה עֲזַבְתָּנִי רָחוֹק מִישׁוּעָתִי דִּבְרֵי שַׁאֲגָתִי: ב אֱלֹהַי אֶקְרָא יוֹמָם וְלֹא תַעֲנֶה וְלַיְלָה וְלֹא דוּמִיָּה לִי: ג וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: ד בְּךָ בָּטְחוּ אֲבוֹתֵינוּ בָּטְחוּ וַתְּפַלְּטֵמוֹ: ה אֵלֶיךָ זָעֲקוּ וְנִמְלָטוּ בְּךָ בָטְחוּ וְלֹא בוֹשׁוּ: ו וְאָנֹכִי תּוֹלַעַת וְלֹא אִישׁ חֶרְפַּת אָדָם וּבְזוּי עָם: ז כָּל רֹאַי יַלְעִגוּ לִי יַפְטִירוּ בְשָׂפָה יָנִיעוּ רֹאשׁ: ח גֹּל אֶל יְהוָה יְפַלְּטֵהוּ יַצִּילֵהוּ כִּי חָפֵץ בּוֹ: ט כִּי אַתָּה גֹחִי מִבָּטֶן מַבְטִיחִי עַל שְׁדֵי אִמִּי: י עָלֶיךָ הָשְׁלַכְתִּי מֵרָחֶם מִבֶּטֶן אִמִּי אֵלִי אָתָּה: יא אַל תִּרְחַק מִמֶּנִּי כִּי צָרָה קְרוֹבָה כִּי אֵין עוֹזֵר: יב סְבָבוּנִי פָרִים רַבִּים אַבִּירֵי בָשָׁן כִּתְּרוּנִי: יג פָּצוּ עָלַי פִּיהֶם אַרְיֵה טֹרֵף וְשֹׁאֵג: יד כַּמַּיִם נִשְׁפַּכְתִּי וְהִתְפָּרְדוּ כָּל עַצְמוֹתָי הָיָה לִבִּי כַּדּוֹנָג נָמֵס בְּתוֹךְ מֵעָי: טו יָבֵשׁ כַּחֶרֶשׂ כֹּחִי וּלְשׁוֹנִי מֻדְבָּק מַלְקוֹחָי וְלַעֲפַר מָוֶת תִּשְׁפְּתֵנִי: טז כִּי סָבָּוּנִי כְלָבִים עֲדַת מְרֵעִים הִקִּיפוּנִי כָּאֲרִי יָדַי וְרַגְלָי: יז אֲסַפֵּר כָּל עַצְמוֹתָי הֵמָּה יַבִּיטוּ יִרְאוּ בִי: יח יְחַלְּקוּ בְגָדַי לָהֶם וְעַל לְבוּשִׁי יַפִּילוּ גוֹרָל: יט וְאַתָּה יְהוָה אַל תִּרְחָק אֱיָלוּתִי לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה: כ הַצִּילָה מֵחֶרֶב נַפְשִׁי מִיַּד כֶּלֶב יְחִידָתִי: כא הוֹשִׁיעֵנִי מִפִּי אַרְיֵה וּמִקַּרְנֵי רֵמִים עֲנִיתָנִי: כב אֲסַפְּרָה שִׁמְךָ לְאֶחָי בְּתוֹךְ קָהָל אֲהַלְלֶךָּ: כג יִרְאֵי יְהוָה הַלְלוּהוּ כָּל זֶרַע יַעֲקֹב כַּבְּדוּהוּ וְגוּרוּ מִמֶּנּוּ כָּל זֶרַע יִשְׂרָאֵל: כד כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שִׁקַּץ עֱנוּת עָנִי וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ וּבְשַׁוְּעוֹ אֵלָיו שָׁמֵעַ: כה מֵאִתְּךָ תְּהִלָּתִי בְּקָהָל רָב נְדָרַי אֲשַׁלֵּם נֶגֶד יְרֵאָיו: כו יֹאכְלוּ עֲנָוִים וְיִשְׂבָּעוּ יְהַלְלוּ יְהוָה דֹּרְשָׁיו יְחִי לְבַבְכֶם לָעַד: כז יִזְכְּרוּ וְיָשֻׁבוּ אֶל יְהוָה כָּל אַפְסֵי אָרֶץ וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל מִשְׁפְּחוֹת גּוֹיִם: כח כִּי לַיהוָה הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל בַּגּוֹיִם: כט אָכְלוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ כָּל דִּשְׁנֵי אֶרֶץ לְפָנָיו יִכְרְעוּ כָּל יוֹרְדֵי עָפָר וְנַפְשׁוֹ לֹא חִיָּה: ל זֶרַע יַעַבְדֶנּוּ יְסֻפַּר לַאדֹנָי לַדּוֹר: לא יָבֹאוּ וְיַגִּידוּ צִדְקָתוֹ לְעַם נוֹלָד כִּי עָשָׂה:

## כג מזמור לדוד

יְהוָה רֹעִי לֹא אֶחְסָר: ב בִּנְאוֹת דֶּשֶׁא יַרְבִּיצֵנִי עַל מֵי מְנֻחוֹת יְנַהֲלֵנִי: ג נַפְשִׁי יְשׁוֹבֵב יַנְחֵנִי בְמַעְגְּלֵי צֶדֶק לְמַעַן שְׁמוֹ: ד גַּם כִּי אֵלֵךְ בְּגֵיא צַלְמָוֶת לֹא אִירָא רָע כִּי אַתָּה עִמָּדִי שִׁבְטְךָ וּמִשְׁעַנְתֶּךָ הֵמָּה יְנַחֲמֻנִי: ה תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן נֶגֶד צֹרְרָי דִּשַּׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן רֹאשִׁי כּוֹסִי רְוָיָה: ו אַךְ טוֹב וָחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי כָּל יְמֵי חַיָּי וְשַׁבְתִּי בְּבֵית יְהוָה לְאֹרֶךְ יָמִים:

## כד מזמור לדוד

לַיהוָה הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ: ב כִּי הוּא עַל יַמִּים יְסָדָהּ וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶהָ: ג מִי יַעֲלֶה בְהַר יְהוָה וּמִי יָקוּם בִּמְקוֹם קָדְשׁוֹ: ד נְקִי כַפַּיִם וּבַר לֵבָב אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא לַשָּׁוְא נַפְשִׁי וְלֹא נִשְׁבַּע לְמִרְמָה: ה יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְהוָה וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ: ו זֶה דּוֹר דֹּרְשָׁיו מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ יַעֲקֹב סֶלָה: ז שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: ח מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְהוָה עִזּוּז וְגִבּוֹר יְהוָה גִּבּוֹר מִלְחָמָה: ט שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: י מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְהוָה צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה:

## כה לדוד

אֵלֶיךָ יְהוָה נַפְשִׁי אֶשָּׂא: ב אֱלֹהַי בְּךָ בָטָחְתִּי אַל אֵבוֹשָׁה אַל יַעַלְצוּ אֹיְבַי לִי: ג גַּם כָּל קֹוֶיךָ לֹא יֵבֹשׁוּ יֵבֹשׁוּ הַבּוֹגְדִים רֵיקָם: ד דְּרָכֶיךָ יְהוָה הוֹדִיעֵנִי אֹרְחוֹתֶיךָ לַמְּדֵנִי: ה הַדְרִיכֵנִי בַאֲמִתֶּךָ וְלַמְּדֵנִי כִּי אַתָּה אֱלֹהֵי יִשְׁעִי אוֹתְךָ קִוִּיתִי כָּל הַיּוֹם: ו זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְהוָה וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה: ז חַטּוֹאוֹת נְעוּרַי וּפְשָׁעַי אַל תִּזְכֹּר כְּחַסְדְּךָ זְכָר לִי אַתָּה לְמַעַן טוּבְךָ יְהוָה: ח טוֹב וְיָשָׁר יְהוָה עַל כֵּן יוֹרֶה חַטָּאִים בַּדָּרֶךְ: ט יַדְרֵךְ עֲנָוִים בַּמִּשְׁפָּט וִילַמֵּד עֲנָוִים דַּרְכּוֹ: י כָּל אָרְחוֹת יְהוָה חֶסֶד וֶאֱמֶת לְנֹצְרֵי בְרִיתוֹ וְעֵדֹתָיו: יא לְמַעַן שִׁמְךָ יְהוָה וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנִי כִּי רַב הוּא: יב מִי זֶה הָאִישׁ יְרֵא יְהוָה יוֹרֶנּוּ בְּדֶרֶךְ יִבְחָר: יג נַפְשׁוֹ בְּטוֹב תָּלִין וְזַרְעוֹ יִירַשׁ אָרֶץ: יד סוֹד יְהוָה לִירֵאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעָם: טו עֵינַי תָּמִיד אֶל יְהוָה כִּי הוּא יוֹצִיא מֵרֶשֶׁת רַגְלָי: טז פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵּנִי כִּי יָחִיד וְעָנִי אָנִי: יז צָרוֹת לְבָבִי הִרְחִיבוּ מִמְּצוּקוֹתַי הוֹצִיאֵנִי: יח רְאֵה עָנְיִי וַעֲמָלִי וְשָׂא לְכָל חַטֹּאתָי: יט רְאֵה אוֹיְבַי כִּי רָבּוּ וְשִׂנְאַת חָמָס שָׂנְאוּנִי: כ שָׁמְרָה נַפְשִׁי וְהַצִּילֵנִי אַל אֵבוֹשׁ כִּי חָסִיתִי בָךְ: כא תֹּם וְיֹשֶׁר יִצְּרוּנִי כִּי קִוִּיתִיךָ: כב פְּדֵה אֱלֹהִים אֶת יִשְׂרָאֵל מִכֹּל צָרוֹתָיו:

## כו לדוד

שָׁפְטֵנִי יְהוָה כִּי אֲנִי בְתֻמִּי הָלָכְתִּי וּבַיהוָה בָּטַחְתִּי לֹא אֶמְעָד: ב בְּחָנֵנִי יְהוָה וְנַסֵּנִי צָרְפָה כִלְיוֹתַי וְלִבִּי: ג כִּי חַסְדְּךָ לְנֶגֶד עֵינָי וְהִתְהַלַּכְתִּי בַּאֲמִתֶּךָ: ד לֹא יָשַׁבְתִּי עִם מְתֵי שָׁוְא וְעִם נִסְתָּרִים לֹא אָבוֹא: ה שָׂנֵאתִי קְהַל מְרֵעִים וְעִם רְשָׁעִים לֹא אֵשֵׁב: ו אֶרְחַץ בְּנִקָּיוֹן כַּפָּי וַאֲסֹבְבָה אֶת מִזְבַּחֲךָ יְהוָה: ז לְשָׁמְעַ בְּקוֹל תּוֹדָה וּלְסַפֵּר כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ: ח יְהוָה אָהַבְתִּי מְעוֹן בֵּיתֶךָ וּמְקוֹם מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ: ט אַל תֶּאֱסֹף עִם חַטָּאִים נַפְשִׁי וְעִם אַנְשֵׁי דָמִים חַיָּי: י אֲשֶׁר בִּידֵיהֶם זִמָּה וִימִינָם מָלְאָה שֹׁחַד: יא וַאֲנִי בְּתֻמִּי אֵלֵךְ פְּדֵנִי וְחָנֵּנִי: יב רַגְלִי עָמְדָה בְמִישׁוֹר בְּמַקְהֵלוֹת אֲבָרֵךְ יְהוָה:

## כז לדוד

יְהוָה אוֹרִי וְיִשְׁעִי מִמִּי אִירָא יְהוָה מָעוֹז חַיַּי מִמִּי אֶפְחָד: ב בְּקָרֹב עָלַי מְרֵעִים לֶאֱכֹל אֶת בְּשָׂרִי צָרַי וְאֹיְבַי לִי הֵמָּה כָשְׁלוּ וְנָפָלוּ: ג אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה לֹא יִירָא לִבִּי אִם תָּקוּם עָלַי מִלְחָמָה בְּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ: ד אַחַת שָׁאַלְתִּי מֵאֵת יְהוָה אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ שִׁבְתִּי בְבֵית יְהוָה כָּל יְמֵי חַיַּי לַחֲזוֹת בְּנֹעַם יְהוָה וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ: ה כִּי יִצְפְּנֵנִי בְסֻכֹּה בְּיוֹם רָעָה יַסְתִּרֵנִי בְּסֵתֶר אָהֳלוֹ בְּצוּר יְרוֹמְמֵנִי: ו וְעַתָּה יָרוּם רֹאשִׁי עַל אֹיְבַי סְבִיבוֹתַי וְאֶזְבְּחָה בְאָהֳלוֹ זִבְחֵי תְרוּעָה אָשִׁירָה וַאֲזַמְּרָה לַיהוָה: ז שְׁמַע יְהוָה קוֹלִי אֶקְרָא וְחָנֵּנִי וַעֲנֵנִי: ח לְךָ אָמַר לִבִּי בַּקְּשׁוּ פָנָי אֶת פָּנֶיךָ יְהוָה אֲבַקֵּשׁ: ט אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי אַל תַּט בְּאַף עַבְדֶּךָ עֶזְרָתִי הָיִיתָ אַל תִּטְּשֵׁנִי וְאַל תַּעַזְבֵנִי אֱלֹהֵי יִשְׁעִי: י כִּי אָבִי וְאִמִּי עֲזָבוּנִי וַיהוָה יַאַסְפֵנִי: יא הוֹרֵנִי יְהוָה דַּרְכֶּךָ וּנְחֵנִי בְאֹרַח מִישׁוֹר לְמַעַן שׁוֹרְרָי: יב אַל תִּתְּנֵנִי בְּנֶפֶשׁ צָרָי כִּי קָמוּ בִי עֵדֵי שֶׁקֶר וִיפֵחַ חָמָס: יג לוּלֵא הֶאֱמַנְתִּי לִרְאוֹת בְּטוּב יְהוָה בְּאֶרֶץ חַיִּים: יד קַוֵּה אֶל יְהוָה חֲזַק וְיַאֲמֵץ לִבֶּךָ וְקַוֵּה אֶל יְהוָה:

## כח לדוד

אֵלֶיךָ יְהוָה אֶקְרָא צוּרִי אַל תֶּחֱרַשׁ מִמֶּנִּי פֶּן תֶּחֱשֶׁה מִמֶּנִּי וְנִמְשַׁלְתִּי עִם יוֹרְדֵי בוֹר: ב שְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנַי בְּשַׁוְּעִי אֵלֶיךָ בְּנָשְׂאִי יָדַי אֶל דְּבִיר קָדְשֶׁךָ: ג אַל תִּמְשְׁכֵנִי עִם רְשָׁעִים וְעִם פֹּעֲלֵי אָוֶן דֹּבְרֵי שָׁלוֹם עִם רֵעֵיהֶם וְרָעָה בִּלְבָבָם: ד תֶּן לָהֶם כְּפָעֳלָם וְכִרְעַ מַעַלְלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם תֵּן לָהֶם הָשֵׁב גְּמוּלָם לָהֶם: ה כִּי לֹא יָבִינוּ אֶל פְּעֻלוֹת יְהוָה וְאֶל מַעֲשֵׂה יָדָיו יַהֲרְסֵם וְלֹא יִבְנֵם: ו בָּרוּךְ יְהוָה כִּי שָׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנָי: ז יְהוָה עֻזִּי וּמָגִנִּי בּוֹ בָטַח לִבִּי וְנֶעְזָרְתִּי וַיַּעֲלֹץ לִבִּי וּמִשִּׁירִי אוֹדֶנּוּ: ח יְהוָה עֹז לָמוֹ וּמָעוֹז יְשׁוּעוֹת מְשִׁיחוֹ הוּא: ט הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם:

## כט מזמור לדוד

הָבוּ לַיהוָה בְּנֵי אֵלִים הָבוּ לַיהוָה כָּבוֹד וָעֹז: ב הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ הִשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה בְּהַדְרַת קֹדֶשׁ: ג קוֹל יְהוָה עַל הַמָּיִם אֵל הַכָּבוֹד הִרְעִים יְהוָה עַל מַיִם רַבִּים: ד קוֹל יְהוָה בַּכֹּחַ קוֹל יְהוָה בֶּהָדָר: ה קוֹל יְהוָה שֹׁבֵר אֲרָזִים וַיְשַׁבֵּר יְהוָה אֶת אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן: ו וַיַּרְקִידֵם כְּמוֹ עֵגֶל לְבָנוֹן וְשִׂרְיֹן כְּמוֹ בֶן רְאֵמִים: ז קוֹל יְהוָה חֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ: ח קוֹל יְהוָה יָחִיל מִדְבָּר יָחִיל יְהוָה מִדְבַּר קָדֵשׁ: ט קוֹל יְהוָה יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת וַיֶּחֱשֹׂף יְעָרוֹת וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אֹמֵר כָּבוֹד: י יְהוָה לַמַּבּוּל יָשָׁב וַיֵּשֶׁב יְהוָה מֶלֶךְ לְעוֹלָם: יא יְהוָה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָה יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

## ל שיר חנכת הבית לדוד

אֲרוֹמִמְךָ יְהוָה כִּי דִלִּיתָנִי וְלֹא שִׂמַּחְתָּ אֹיְבַי לִי: ב יְהוָה אֱלֹהָי שִׁוַּעְתִּי אֵלֶיךָ וַתִּרְפָּאֵנִי: ג יְהוָה הֶעֱלִיתָ מִן שְׁאוֹל נַפְשִׁי חִיִּיתַנִי מִיָּרְדִי בוֹר: ד זַמְּרוּ לַיהוָה חֲסִידָיו וְהוֹדוּ לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ: ה כִּי רֶגַע בְּאַפּוֹ חַיִּים בִּרְצוֹנוֹ בָּעֶרֶב יָלִין בֶּכִי וְלַבֹּקֶר רִנָּה: ו וַאֲנִי אָמַרְתִּי בְשַׁלְוִי בַּל אֶמּוֹט לְעוֹלָם: ז יְהוָה בִּרְצוֹנְךָ הָעֱמַדְתָּה לְהַרְרִי עֹז הִסְתַּרְתָּ פָנֶיךָ הָיִיתִי נִבְהָל: ח אֵלֶיךָ יְהוָה אֶקְרָא וְאֶל אֲדֹנָי אֶתְחַנָּן: ט מַה בֶּצַע בְּדָמִי בְּרִדְתִּי אֶל שָׁחַת הֲיוֹדְךָ עָפָר הֲיַגִּיד אֲמִתֶּךָ: י שְׁמַע יְהוָה וְחָנֵּנִי יְהוָה הֱיֵה עֹזֵר לִי: יא הָפַכְתָּ מִסְפְּדִי לְמָחוֹל לִי פִּתַּחְתָּ שַׂקִּי וַתְּאַזְּרֵנִי שִׂמְחָה: יב לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָבוֹד וְלֹא יִדֹּם יְהוָה אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ:

## לא למנצח

בְּךָ יְהוָה חָסִיתִי אַל אֵבוֹשָׁה לְעוֹלָם בְּצִדְקָתְךָ פַּלְּטֵנִי: ב הַטֵּה אֵלַי אָזְנְךָ מְהֵרָה הַצִּילֵנִי הֱיֵה לִי לְצוּר מָעוֹז לְבֵית מְצוּדוֹת לְהוֹשִׁיעֵנִי: ג כִּי סַלְעִי וּמְצוּדָתִי אָתָּה וּלְמַעַן שִׁמְךָ תַּנְחֵנִי וְתַנְהֲלֵנִי: ד תּוֹצִיאֵנִי מֵרֶשֶׁת זוּ טָמְנוּ לִי כִּי אַתָּה מָעוּזִּי: ה בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי פָּדִיתָה אוֹתִי יְהוָה אֵל אֱמֶת: ו שָׂנֵאתָ הַשֹּׁמְרִים הַבְלֵי שָׁוְא וַאֲנִי אֶל יְהוָה בָּטָחְתִּי: ז אָגִילָה וְאֶשְׂמְחָה בְחַסְדֶּךָ אֲשֶׁר רָאִיתָ אֶת עָנְיִי יָדַעְתָּ בְּצָרוֹת נַפְשִׁי: ח וְלֹא הִסְגַּרְתַּנִי בְּיַד אוֹיֵב הֶעֱמַדְתָּ בַמֶּרְחָב רַגְלָי: ט חָנֵּנִי יְהוָה כִּי צַר לִי עָשְׁשָׁה בְכַעַס עֵינִי נַפְשִׁי וּבִטְנִי: י כִּי כָלוּ בְיָגוֹן חַיַּי וּשְׁנוֹתַי בַּאֲנָחָה כָּשַׁל בַּעֲוֹנִי כֹחִי וַעֲצָמַי עָשֵׁשׁוּ: יא מִכָּל צוֹרְרַי הָיִיתִי חֶרְפָּה וְלִשְׁכֵנַי וּפַחַד לִמְיָדָעַי רֹאַי בַחוּץ נָדְדוּ מִמֶּנִּי: יב נִשְׁכַּחְתִּי כְמֵת מִלֵּב הָיִיתִי כִּכְלִי אֹבֵד: יג כִּי שָׁמַעְתִּי דִבַּת רַבִּים מָגוֹר מִסָּבִיב בְּהִוָּסְדָם יַחַד עָלַי לָקַחַת נַפְשִׁי זָמָמוּ: יד וַאֲנִי עָלֶיךָ בָטָחְתִּי יְהוָה אָמַרְתִּי אֱלֹהַי אָתָּה: טו בְּיָדְךָ עִתֹּתָי הַצִּילֵנִי מִיַּד אוֹיְבַי וּמֵרֹדְפָי: טז הָאִירָה פָנֶיךָ עַל עַבְדֶּךָ הוֹשִׁיעֵנִי בְחַסְדֶּךָ: יז יְהוָה אַל אֵבוֹשָׁה כִּי קְרָאתִיךָ יֵבֹשׁוּ רְשָׁעִים יִדְּמוּ לִשְׁאוֹל: יח תֵּאָלַמְנָה שִׂפְתֵי שָׁקֶר הַדֹּבְרוֹת עַל צַדִּיק עָתָק בְּגַאֲוָה וָבוּז: יט מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ פָּעַלְתָּ לַחוֹסִים בָּךְ נֶגֶד בְּנֵי אָדָם: כ תַּסְתִּירֵם בְּסֵתֶר פָּנֶיךָ מֵרָכְסֵי אִישׁ תִּצְפְּנֵם בְּסֻכָּה מֵרִיב לְשׁוֹנוֹת: כא בָּרוּךְ יְהוָה כִּי הִפְלִיא חַסְדּוֹ לִי בְּעִיר מָצוֹר: כב וַאֲנִי אָמַרְתִּי בְחָפְזִי נִגְרַזְתִּי מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ אָכֵן שָׁמַעְתָּ קוֹל תַּחֲנוּנַי בְּשַׁוְּעִי אֵלֶיךָ: כג אֶהֱבוּ אֶת יְהוָה כָּל חֲסִידָיו אֱמוּנִים נֹצֵר יְהוָה וּמְשַׁלֵּם עַל יֶתֶר עֹשֵׂה גַאֲוָה: כד חִזְקוּ וְיַאֲמֵץ לְבַבְכֶם כָּל הַמְיַחֲלִים לַיהוָה:

## לב משכיל לדוד

אַשְׁרֵי נְשׂוּי פֶשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה: ב אַשְׁרֵי אָדָם לֹא יַחְשֹׁב יְהוָה לוֹ עָוֹן וְאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה: ג כִּי הֶחֱרַשְׁתִּי בָּלוּ עַצְמוֹתַי בְּשַׁאֲגָתִי כָּל הַיּוֹם: ד כִּי יוֹמָם וָלַיְלָה תִּכְבַּד עָלַי יָדֶךָ נֶהְפַּךְ לְשַׁדִּי בְּחַרְבֹנֵי קָיִץ סֶלָה: ה חַטָּאתִי אוֹדִיעֲךָ וְעֲוֹנִי לֹא כִסִּיתִי אָמַרְתִּי אוֹדֶה עֲלֵי פְשָׁעַי לַיהוָה וְאַתָּה נָשָׂאתָ עֲוֹן חַטָּאתִי סֶלָה: ו עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חָסִיד אֵלֶיךָ לְעֵת מְצֹא רַק לְשֵׁטֶף מַיִם רַבִּים אֵלָיו לֹא יַגִּיעוּ: ז אַתָּה סֵתֶר לִי מִצַּר תִּצְּרֵנִי רָנֵּי פַלֵּט תְּסוֹבְבֵנִי סֶלָה: ח אַשְׂכִּילְךָ וְאוֹרְךָ בְּדֶרֶךְ זוּ תֵלֵךְ אִיעֲצָה עֲלֶיךָ עֵינִי: ט אַל תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפֶרֶד אֵין הָבִין בְּמֶתֶג וָרֶסֶן עֶדְיוֹ לִבְלוֹם בַּל קְרֹב אֵלֶיךָ: י רַבִּים מַכְאוֹבִים לָרָשָׁע וְהַבּוֹטֵחַ בַּיהוָה חֶסֶד יְסוֹבְבֶנּוּ: יא שִׂמְחוּ בַיהוָה וְגִילוּ צַדִּיקִים וְהַרְנִינוּ כָּל יִשְׁרֵי לֵב:

## לג

רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיהוָה לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה: ב הוֹדוּ לַיהוָה בְּכִנּוֹר בְּנֵבֶל עָשׂוֹר זַמְּרוּ לוֹ: ג שִׁירוּ לוֹ שִׁיר חָדָשׁ הֵיטִיבוּ נַגֵּן בִּתְרוּעָה: ד כִּי יָשָׁר דְּבַר יְהוָה וְכָל מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה: ה אֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט חֶסֶד יְהוָה מָלְאָה הָאָרֶץ: ו בִּדְבַר יְהוָה שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם: ז כֹּנֵס כַּנֵּד מֵי הַיָּם נֹתֵן בְּאֹצָרוֹת תְּהוֹמוֹת: ח יִירְאוּ מֵיְהוָה כָּל הָאָרֶץ מִמֶּנּוּ יָגוּרוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל: ט כִּי הוּא אָמַר וַיֶּהִי הוּא צִוָּה וַיַּעֲמֹד: י יְהוָה הֵפִיר עֲצַת גּוֹיִם הֵנִיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים: יא עֲצַת יְהוָה לְעוֹלָם תַּעֲמֹד מַחְשְׁבוֹת לִבּוֹ לְדֹר וָדֹר: יב אַשְׁרֵי הַגּוֹי אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהָיו הָעָם בָּחַר לְנַחֲלָה לוֹ: יג מִשָּׁמַיִם הִבִּיט יְהוָה רָאָה אֶת כָּל בְּנֵי אָדָם: יד מִמְּכוֹן שִׁבְתּוֹ הִשְׁגִּיחַ אֶל כָּל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ: טו הַיֹּצֵר יַחַד לִבָּם הַמֵּבִין אֶל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם: טז אֵין הַמֶּלֶךְ נוֹשָׁע בְּרָב חָיִל גִּבּוֹר לֹא יִנָּצֵל בְּרֹב כֹּחַ: יז שֶׁקֶר הַסּוּס לִתְשׁוּעָה וּבְרֹב חֵילוֹ לֹא יְמַלֵּט: יח הִנֵּה עֵין יְהוָה אֶל יְרֵאָיו לַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ: יט לְהַצִּיל מִמָּוֶת נַפְשָׁם וּלְחַיּוֹתָם בָּרָעָב: כ נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה לַיהוָה עֶזְרֵנוּ וּמָגִנֵּנוּ הוּא: כא כִּי בוֹ יִשְׂמַח לִבֵּנוּ כִּי בְשֵׁם קָדְשׁוֹ בָּטָחְנוּ: כב יְהִי חַסְדְּךָ יְהוָה עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ:

## לד לדוד בשנותו את טעמו לפני אבימלך ויגרשהו וילך

אֲבָרְכָה אֶת יְהוָה בְּכָל עֵת תָּמִיד תְּהִלָּתוֹ בְּפִי: ב בַּיהוָה תִּתְהַלֵּל נַפְשִׁי יִשְׁמְעוּ עֲנָוִים וְיִשְׂמָחוּ: ג גַּדְּלוּ לַיהוָה אִתִּי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו: ד דָּרַשְׁתִּי אֶת יְהוָה וְעָנָנִי וּמִכָּל מְגוּרוֹתַי הִצִּילָנִי: ה הִבִּיטוּ אֵלָיו וְנָהָרוּ וּפְנֵיהֶם אַל יֶחְפָּרוּ: ו זֶה עָנִי קָרָא וַיהוָה שָׁמֵעַ וּמִכָּל צָרוֹתָיו הוֹשִׁיעוֹ: ז חֹנֶה מַלְאַךְ יְהוָה סָבִיב לִירֵאָיו וַיְחַלְּצֵם: ח טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי טוֹב יְהוָה אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר יֶחֱסֶה בּוֹ: ט יְראוּ אֶת יְהוָה קְדֹשָׁיו כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירֵאָיו: י כְּפִירִים רָשׁוּ וְרָעֵבוּ וְדוֹרְשֵׁי יְהוָה לֹא יַחְסְרוּ כָל טוֹב: יא לְכוּ בָנִים שִׁמְעוּ לִי יִרְאַת יְהוָה אֲלַמֶּדְכֶם: יב מִי הָאִישׁ הֶחָפֵץ חַיִּים אֹהֵב יָמִים לִרְאוֹת טוֹב: יג נְצֹר לְשׁוֹנְךָ מֵרָע וּשְׂפָתֶיךָ מִדַּבֵּר מִרְמָה: יד סוּר מֵרָע וַעֲשֵׂה טוֹב בַּקֵּשׁ שָׁלוֹם וְרָדְפֵהוּ: טו עֵינֵי יְהוָה אֶל צַדִּיקִים וְאָזְנָיו אֶל שַׁוְעָתָם: טז פְּנֵי יְהוָה בְּעֹשֵׂי רָע לְהַכְרִית מֵאֶרֶץ זִכְרָם: יז צָעֲקוּ וַיהוָה שָׁמֵעַ וּמִכָּל צָרוֹתָם הִצִּילָם: יח קָרוֹב יְהוָה לְנִשְׁבְּרֵי לֵב וְאֶת דַּכְּאֵי רוּחַ יוֹשִׁיעַ: יט רַבּוֹת רָעוֹת צַדִּיק וּמִכֻּלָּם יַצִּילֶנּוּ יְהוָה: כ שֹׁמֵר כָּל עַצְמוֹתָ

אם ארם היה בשפע רב וכל מה שלבו חפץ לא נמנע ממנו מן הראוי שלא יהא בפיו פותה
ויתן שבח והודיה ויתלה הסיבה בשביל הקב"ה שהיה בסתונו בו והכל מחסר עליון:

כא א לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד: ב יְהוָה בְּעֻזְּךָ יִשְׂמַח מֶלֶךְ
וּבִישׁוּעָתְךָ מַה יָּגֵל מְאֹד: ג תַּאֲוַת לִבּוֹ נָתַתָּה לוֹ וַאֲרֶשֶׁת
שְׂפָתָיו בַּל מָנַעְתָּ סֶלָה: ד כִּי תְקַדְּמֶנּוּ בִּרְכוֹת טוֹב תָּשִׁית
לְרֹאשׁוֹ עֲטֶרֶת פָּז: ה חַיִּים שָׁאַל מִמְּךָ נָתַתָּה לוֹ אֹרֶךְ יָמִים
עוֹלָם

כא למנצח מזמור לדוד. בשביל דוד לומר המשורר זה
התשבח: ב ה' בעזך. שתתן לו שיהא יכול
לו ישמח מלך: וכישועתך שתתן לו שיהא יכול
ג תאות לבו נתת לו ותרצת שפתיו בל מנעת.
שבקשתו יכול לבקר מה שאין לאחר רשות לבקר: ד כי
תקדמנו ברכות טוב. כל הברכות תקדים ותתן לו:
תשית לראשו עטרת פז. שלך ויקח עטרת מלכם ותהי
על ראש דוד: ה חיים שאל ממך. שתאריך לו ימים
נצ"ח

תשובת דוד לז יאמר יואב הן לו יהי למבר,
כלכה בסס ה' למלחמה ה' הושיעה למלך
בחמת יענכו ביום קראנו וילילנו מכל
הגלחמים בנו: הכה כי כל המזמור הזה
הוא כמו למריס ותשובות בחשר בלו
הרבה במזמורים ובסיר השיריס בלו
ומזמור יועד בסתר ובסוקי מוקד כי

עמיתני בחשר חולים כל אחד במקומו עוד יש הרבה:

כא למנצח כוונת המזמור לפי דעתי הוא ע"ד שפירשוהו רז"ל על הכתוב שיעשה
בחברה בימיהם ועל הקהלה שיעשה בחוירי ה' בעז"ת תאות לבו
נתת לו על כן תקדמנו ברכות טוב תשית בלבד שמעת חיים שאל ממך ונאמר פי יאחרת
שמתיו כל מנעת סלה ואמר כל זה לשון עבר כי כן דרך הנבואות והטעם שאלתני ואחרת
שמתיו היה חיים בע"ז נתת לו וגם לזור' ימים עולם ועד כל זרעו כי הוא מעין רמז
הפסוק: גדול כבודו בישועת' כתוב והיתה מנוחתו כבוד הוד והדר תשוה עליו בכתוב
ושחה עליו רוחה': כי: יפרש כי כל הגלחתו בחיות בעזרתו בה' ובזה לא יתוש לעולם:
תמלא ידך: עתה יתפלל לה' שעשה למען שמו הגדול וזה טעם תמלא ידך לכל אויבך
כלומר לחי ידעתי כי גדל ויל' החזקה בכחה לז כחה עתה ה' להתגלות ולהתרחות לכל
העולם גלה זרוע' ותמלא יל' לכל לויביך שנראה להם שנמלטים מיל' ימי' הנעוים
מתמלא סוסאי': תשיתמו כתנור אש לעת פניך וזעמך: ה' בחפו יבלעם ותאכלם אש
כדרך תאבד דובדי כזב חיים דמים ומרמה יחצו ה' ושעם לעת פניך בכתוב וחמתי היה
ממכתני: פריומו מהרץ תאבד וזרעם מבני אדם כדרך אשר לא ישתיר להם שרש ופרי:
כי נטו עליך רעה על יוכלו להועיל מחשבתם לפועל בחסדיך: כי תשיתמו שכם פני
תשיתמו בתנור אש ר"ל שלא יהיה להם מנוח ומפלט וזה כאשר תשיתמו שכם לנגד ויגלו כי
מפניכם כדרך ולויבי בתת ליערף והטיס לות' שכם כמו שערף לת בשביל ניסת' ויגלו כי
אם לז במיתתיך תכונן על פניהם כמו שכתוב וילח ה' ובלחם וגו' כיום הלחמו ביום קרב
להוריד עליהם חצני חלבבים ביום קרב יהושע וחלה הם מיתתיך שתכונן על פניהם
בחציך תכונן כי תכחנו בלך אחר שכמם ואתה תכונן במיתתיך על פניהם ובמלא בראשים

מכלן

עוֹלָם וָעֶד׃ י גָּדוֹל כְּבוֹדוֹ בִּישׁוּעָתֶךָ הוֹד וְהָדָר תְּשַׁוֶּה עָלָיו׃
יא כִּי תְשִׁיתֵהוּ בְרָכוֹת לָעַד תְּחַדֵּהוּ בְשִׂמְחָה אֶת פָּנֶיךָ׃ יב כִּי
הַמֶּלֶךְ בּוֹטֵחַ בַּיהוָה וּבְחֶסֶד עֶלְיוֹן בַּל יִמּוֹט׃ יג תִּמְצָא יָדְךָ לְכָל
אוֹיְבֶיךָ יְמִינְךָ תִּמְצָא שׂנְאֶיךָ׃ יד תְּשִׁיתֵמוֹ כְּתַנּוּר אֵשׁ לְעֵת
פָּנֶיךָ יְהוָה בְּאַפּוֹ יְבַלְּעֵם וְתֹאכְלֵם אֵשׁ׃ טו פִּרְיָמוֹ מֵאָרֶץ
תְּאַבֵּד וְזַרְעָם מִבְּנֵי אָדָם׃ טז כִּי נָטוּ עָלֶיךָ רָעָה חָשְׁבוּ מְזִמָּה
בַּל יוּכָלוּ׃ יז כִּי תְשִׁיתֵמוֹ שֶׁכֶם בְּמֵיתָרֶיךָ תְּכוֹנֵן עַל פְּנֵיהֶם׃
יח רוֹמְמָה יְהוָה בְּעֻזֶּךָ נָשִׁירָה וּנְזַמְּרָה גְּבוּרָתֶךָ׃

להתחלל כל יחיד על אריכות הגלות מעגמות הלב מה שהיינו מקרם במעלה עליונה
ועכשיו בשפלות׃ ולנדור נדרים בצרותינו׃

## כב א לַמְנַצֵּחַ עַל אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר מִזְמוֹר לְדָוִד׃ ב אֵלִי אֵלִי

### למה

תהלים וקחלת בתחלה ׃ רומה ה׳ בעוך
תעזר כי גוי עליך רעה בסירה וגזמרה
בנגד חסדו מזומה ׃

**כב למנצח** זה המזמור לדברים ׃
ל על כנסת ישראל
שהיה לוחצת החבירם בשקקה כמו שהיו
מחוסה. לה שיעלבה מכל לוחציה בגלותם
והיתה כל מלכיות כמו שחקרם ׃ אלי אלי
שעתידו לעשות בעזרה ולא רומיה לי ועשית למה
עזבתני ולא קרובים לי ותעשם למה
עזבתני חמן אלי אלי תתה ועשה בחוק
הכל ובידו להושיעה. ועי שיהיה לה ׃ ל למעוה כי תתה
בסמו שהיה לוחץ לה ׃ מרחק ישועתי
הכל ובידו להושיעה. ועי שיהיה לה ׃ ל למעוה כי תתה
בסמו שהיה לוחץ לה ׃ מרחק ישועתי

לָמָּה עֲזַבְתָּנִי רָחוֹק מִישׁוּעָתִי דִּבְרֵי שַׁאֲגָתִי: ג אֱלֹהַי אֶקְרָא
יוֹמָם וְלֹא תַעֲנֶה וְלַיְלָה וְלֹא דוּמִיָּה לִי: ד וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב
תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: ה בְּךָ בָּטְחוּ אֲבוֹתֵינוּ בָּטְחוּ וַתְּפַלְּטֵמוֹ: ו אֵלֶיךָ
זָעֲקוּ וְנִמְלָטוּ בְּךָ בָּטְחוּ וְלֹא בוֹשׁוּ: ז וְאָנֹכִי תוֹלַעַת וְלֹא אִישׁ
חֶרְפַּת אָדָם וּבְזוּי עָם: ח כָּל רֹאַי יַלְעִיגוּ לִי יַפְטִירוּ בְשָׂפָה
יָנִיעוּ רֹאשׁ: ט גֹּל אֶל יְהוָה יְפַלְּטֵהוּ יַצִּילֵהוּ כִּי חָפֵץ בּוֹ: י כִּי

אתה

קדש נתנת לך והעד כי לך נתתו זקנו
וכתר נתתו מיד ותפלטמו וכתרך זקנו
חליך נמר להם כמלטו וסוף דמר נתתו
ולא נמנו מתקות' לית ל"כ היה כותח מתני
חבותי וחכמי עכשיו תולעת ולא אדם בעיניו
על כן לחריו חרפת לדם ובזוי עם על כל
רואי לעיגו לי יפטרו בשפה יניעו
ראשם לדרך לענ: גול אל ה' יפלטהו
חל בו עם ישראל ח' המתומם בו
חיך בימי קדם הושיעם ס' חיך בהפלגם
ועתה בגלותנו רחוקים מישועתנו דברי שאגתנו וחמר גול ה' יפלטהו
דרכו ומשלו על ה' בוקעי יפלטהו יפלטהו כי חפץ בו ה' על כן יפלטהו ובזה תסיים
החיבלים לסמדו ועל כן גם אני עליו אחול דרכי ועליו משלו ותקוה לו למפלט ואחר
כחוב' עליו להושיענו ולכן אמר בו בטחונו ע"כ לחריו כי אתה גזחי מבטן גלות האחרונה
מבטן עקר' בדרך גם עלי לגול עליך יבני ומשלי מבטיחי על שדי אמי כי אתה גזחי
ומבטן אמי אלי אתה: מבטן אמי אלי אתה: כי מבטיחי אתה ה' מבטן אמי
ומבטן עקר' בדרך גם עלי לגול עליך יבני ומשלי מבטיחי על שדי אמי כי אתה גזחי
ומבטן אמי אלי אתה: מבטן אמי אלי אתה: כי מבטיחי אתה ה' מבטן אמי
ומבטן עקר' בדרך גם עלי לגול עליך יבני ומשלי מבטיחי על שדי אמי כי אתה גזחי
ומבטן אמי אלי אתה: מבטן אמי אלי אתה: כי מבטיחי אתה ה' מבטן אמי
ומבטן עקר' בדרך גם עלי לגול עליך יבני ומשלי מבטיחי על שדי אמי כי אתה גזחי
ומבטן אמי אלי אתה: מבטן אמי אלי אתה: כי מבטיחי אתה ה' מבטן אמי

אַתָּה גֹחִי מִבֶּטְנִי מַבְטִיחִי עַל שְׁדֵי אִמִּי: יא עָלֶיךָ הָשְׁלַכְתִּי
מֵרָחֶם מִבֶּטֶן אִמִּי אֵלִי אָתָּה: יב אַל תִּרְחַק מִמֶּנִּי כִּי צָרָה
קְרוֹבָה כִּי אֵין עוֹזֵר: יג סַבְּבוּנִי פָּרִים רַבִּים אַבִּירֵי בָשָׁן
כִּתְּרוּנִי: יד פָּצוּ עָלַי פִּיהֶם אַרְיֵה טֹרֵף וְשֹׁאֵג: טו כַּמַּיִם
נִשְׁפַּכְתִּי וְהִתְפָּרְדוּ כָּל עַצְמוֹתָי הָיָה לִבִּי כַּדּוֹנָג נָמֵס בְּתוֹךְ
מֵעָי: טז יָבֵשׁ כַּחֶרֶשׂ כֹּחִי וּלְשׁוֹנִי מְדֻבָּק מַלְקוֹחָי וְלַעֲפַר מָוֶת

## תשפתני

תניא אלישע כי הוה קאזיל מהקודמים בתורה היו ישראל מתכלית הרוממות לתכלות תחת היותם בני חורין לעבדים ולא עבדי עבד לזרים בני חורין גמורין וזה מתוך: כמים נשפכתי עד ואתה ר' מדבר בגבול והיכיון בתחילתו כי הוה קאזיל מלכם והתירוך בסיפורו כי הוה אתריך ואתחיל כמים נשפכתי כדרך ימים לבב מימי ליכי למי ועשו והתפרדו כל עצמותי מיניה לאתכשיו כדרך רח"ב ז"ל ועשו זה עשו ישראל כולם כה' ועתה התפרדו כל עמותי ר' לפשוטא בכל ל' בנפוטא כתרז תתת מתקים מחוברים יחדיו: היה לבי כדבר הזה בדרך ורבים אותם קול עלה מקם מרוך לבב: יבש כחרס כסיופה פי' רח"ב ז"ל כי עצמי היית ליתת התולדה מעמידה הגוף והשכך בזקנים כי מין בהם כח כי יבש ליחם ועצמי על כן יבש כחרס כחי: ולשוני מדבק מלקוחי. רח"י ז"ל אמר מלקוחי מגזרת מלקחים לקח מעל המזבח כיצני לשני שהם כדמות מלקחים וכ"ל כי כן החמת ומלת מלקחתי חסר בי"ת והטעם ולשוני לא יבח מהומה כחלו מדבק בשיני שכשאני ירצה לדבר ולשוני מדבק בחלקי. הם החיכיים כלו כתיב מדבק לחלקים: לעפר מות תשפתני. קצר שהוא עפר תת ב כי

תשפתני: יז כי סבבוני כלבים עדת מרעים הקיפוני כארי ידי
ורגלי: יח אספרה כל עצמותי המה יביטו יראו בי: יט יחלקו
בגדי להם ועל לבושי ידו גורל: כ ואתה יהוה אל תרחק
אילותי לעזרתי חושה: כא הצילה ממחרב נפשי מיד כלב
יחידתי: כב הושיעני מפי אריה ומקרני רמים עניתני:
כג אספרה שמך לאחי בתוך קהל אהללך: כד יראי יהוה
הללוהו כל זרע יעקב כבדוהו וגורו ממנו כל זרע ישראל:

כי

זז כי סבבוני כלבי עדת מרעים הקיפוני כארי כתו׳ הארי אתקיף כוותו ביעב וכל׳ היה אתרלה אותה הענוי לא תעת ותורתו הארי כך אף לא אזכל לעשות מלא מהיה כיד ומבקשי בפשי: זח אספר כל עצמותי. מרוב כיסורין ומצערי אוכל לספר כל עצמותי ואתה שוכחי יביטו בי בשמחי ורוב תורתי ושיחתו בשביל ירחקו מני כי יחלקו בגדי להם. אחר׳ על לבושי חנים לחלק על פי גורל וליקח חלקו: כ אתה. אתה חילותי וכחי ובטחתי בך לכן לעזרתי חושה: כא מיד כלב יחידתי. היות הנפשה אלת תלת על ידי מלאכי חבלה שהיא מקודם בתוך קהל אהללך זה הוא התכלל: כב ירחי ה׳ הללוהו. על זה אחר׳ מקודם בתוך קהל אהללך זה הוא התכלל: מה שהיו אומר ירחי ה׳ הללוהו אלו הכהניס: כל זרע יעקב׳ אלו

ואחרותי מקיפים בכח גדול כארי שנעזוד מעליו על ה׳ ובחלל מחרחותיו: יחלקו בגדי להם ועל לבושי ידו גורל כלומ׳ מה שהם מסתכלים ומביטים בי לבקש לי עילה ובחיתי להם ועל לבושי ידו גורל כלומ׳ כך הכל יעשו כדי שתשת קטרת הקטרת יחלקו בגדי להם לחסרני בחסרון בלבד כך הכל יעשו כדי שתשת קטרת הקטרת יחלקו בגדי להם לנכסים כי חינם לוקחים סוס חדם כי חם לתקלית קשת חמונו וכן ביקשיני ואת עשיר במותיו כלומר טעם מסקיך למותו הוא היותו עשיר: ואתה ה׳ אל תרחק. בלומר על דבר כבוד שלך ואחר זה כשבר אל תרחק ממני כי קרוב: חילותי. תקפי ואחוקי לעזרתי חושה כשבר כי חין עוזר תקפך ואזקך לי יספיק לעזרני אף כי הזכירו הענין חין עוזר לי בגד תוקף חילי כי רבו: הצילה. סב להזכיר המליצות אחה הזכירו אותם פעם אחר שילולו מהם ואחר הצילה מחרב נפשי רמז למלכות מדי כי בלש היו נגזרים ליהרג לפי חרב: והתנון כי במדי חמר נפשי כי היה מלך בדבר כיולו תמורה על נפש החיצונית ונפשי הבהמית כי הנזירה היתה בעבר הגוף בלבד הושעני כך בכלל אחר יחידתי התורה על הנפשית אחר הסות כי היה יחידה בעולמה: מפי אריה. כנגד בבל כאמור: ומקרני רמים עניתני. עבר במקום עתיד זה חמי למלכי יון כי היה חזק ולבן נמשל להתיש בגלס נבוכד נצר ותיקבו כקרני החמי: אספרה

שמך

כה כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שִׁקַּץ עֱנוּת עָנִי וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ
וּבְשַׁוְּעוֹ אֵלָיו שָׁמֵעַ: כו מֵאִתְּךָ תְּהִלָּתִי בְּקָהָל רָב נְדָרַי אֲשַׁלֵּם
נֶגֶד יְרֵאָיו: כז יֹאכְלוּ עֲנָוִים וְיִשְׂבָּעוּ יְהַלְלוּ יְהוָה דֹּרְשָׁיו יְחִי
לְבַבְכֶם לָעַד: כח יִזְכְּרוּ וְיָשׁוּבוּ אֶל יְהוָה כָּל אַפְסֵי אָרֶץ
וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל מִשְׁפְּחוֹת גּוֹיִם: כט כִּי לַיהוָה הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל
בַּגּוֹיִם: ל אָכְלוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ כָּל דִּשְׁנֵי אֶרֶץ לְפָנָיו יִכְרְעוּ כָּל

יורדי

שמך ליחי כחסדי תושיעני ממלכיות הכ"ל
ואשמרנו בעה ותחספני לעבודתך כל שניש
עשר שנשי ישראל לז ספרים גדולת שמך
ליחי והשעם על עשרת השבטים שיספר
להם כל מה שנקרה להו במלכיות הכ"ל
והמלכות: בתוך קהל תהלך בקהל רבים
שישובו אל ה' ככתוב בנביאים שלז יסופר
להם את מעשה ה' ותהלתו: ירחי ה' הללוהו
תהלתך כי אלו ירחי הנזכרים כאן על
שירחו מלכיהן ברחותם נפלאותיו וזו יאמר
להם שיהללוהו את שם ה' לומר לך שקר בחלו
תחתיהו והעד על היותו אומרו לחריו כל
זרע יעקב כבדוהו הוא בנגד אספרם שמך
ליחי על כן נעשם כל זרע יעקב יכבדוהו
יעורו כל זרע ישראל: כי לז יהיה יחידו כל זרע ישראל ואספר מעשה ה' ושמו הגדול
ליחי והסיפור הוא שהאלהי מכל הילות שעברו עלי וזה לומרו כי לא שקר: ולא זנח
עזות עני: ולא הסתיר פניו ממנו: ובשוע אליו שמע: ד' מלות כנגד המלכיות הכ"ל:
מאתך תהלתי: כנגד בתוך קהל תהלך כי מאתך ומשבתך שמה שתהגה עמי ברוב
הנשים שתיבה תהלתי לך ולכן בקהל רב נדרי אשלם נגד ירחיו והנדרים הם אותם
שהתחייב בגלות ובאספר מעשיהי להללה שם תלשים בשיר ותגדלנו בתודה וקדבות תודה
לה' נדרי אשלם הוא שאמר למעלה בנדר בתוך קהל תהלך אספרם שמך ליחי:
אכלו וישתחוו כל דשני ארץ לפניו יכרעו: אכלו עניים וישבעו. אחר שהזכיר המשורר פתיחת הנזכרת בשם ככסת ישראל כחמור
עניים וישבעו. אחר שהזכיר המשורר פתיחת הנזכרת בשם ככסת ישראל כחמור
עניים וישבעו יהללו ה' דורשיו. כי כל מה שהתפללו לפי' ישמע בחשדיו ואחר כחדבר על
עניים וישבעו יהללו ה' דורשיו. יכללו ה' דורשיו והתפללים ולא יכלו כנגד
כל רשע עשם עשרם שהלך ועל כן יחי לבבכם לעד כנגד ולעשר מות תשפתני כי עוד
יחיו לעיגל שתאכלו ותשבעו ותהללו את שם ה'. ונגד קהל רב אחר יזכרו וישבו אל ה'
אל אפסי ארץ שיזכרו מה שקרה לכם ובגבלותיו ה' שעשה עמכם וישובו אל ה' בל תבשי

יוֹרְדֵי עָפָר וְנַפְשׁוֹ לֹא חָיָה: לא זֶרַע יַעַבְדֶנּוּ יְסֻפַּר לַאדֹנָי לַדּוֹר:
לב יָבֹאוּ וְיַגִּידוּ צִדְקָתוֹ לְעַם נוֹלָד כִּי עָשָׂה:

בשהיה דוד הולך ביער חרש ולא היה מידי לאכול ולשתות וכמעט יצאה נשמתו והזדמן לו הקב"ה שטעם מעין עולם הבא וחיבר מזמור זה על גודל הטבתו שהי"ה לו:

## יום ד'

כג א מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה רֹעִי לֹא אֶחְסָר: ב בִּנְאוֹת דֶּשֶׁא
יַרְבִּיצֵנִי עַל מֵי מְנוּחוֹת יְנַהֲלֵנִי: ג נַפְשִׁי יְשׁוֹבֵב יַנְחֵנִי בְמַעְגְּלֵי
צֶדֶק

לפני ה' עם קלי מעשה לפניו יכריעו כל יורדי עפר ונפשו: לא זרע יעבדנו • פי' זרע יקר עובדים לה' יספר לאחר לחזקו מאד עמה ויגידו לנקקתו מאד עמה עם ישראל לעם הנולד הבא:

**כג מזמור** לדוד זה המזמור נעתק בכל' מלת ולשונו דוד המלך עליו השלום

לפי עניות על הרועי והחיות הטוב שם עיניה עליו פרהיה ביער חרש על שם שהיה יגע בחרש וכשעשה עליו נפלאות בפתחתו והכריזו הקב"ה מעשה עם ה' ומאחר ה' רועי החיה אותי ולא יחיר ולא אחסר כל: ב בנאות דשא לפי שהיה עניות לשם לכך אחר בנאות דשא שהם יש לו פתח שהיה מרעה לחיות בתוכם דשאים: על מי מנוחות ולא כחל שוקף ועכורים רק נלוי, כך הקב"ה מעשה לחותי: ג נפשי ישובב • כיון שהיעשה הטוב עליו מיד נע הנפש ויהללה בפתח כך עשה לי הקב"ה: ינחני במעגלי צדק שמות לילך בה ולא בחקוף מכאול כגון שלגנים וחכנים

הארץ ויתפשטו לפניך כל משפחות עמים: כח כי לה' המלוכה ומושל בגויים כמ"ש הכתוב והיתה לה' המלוכה כי כלם ידעו אותי מי ירצה כי הוא מושל בגויים וכתיב ה' מלך עולם ועד ולפי דעתי כי בקבלת התעלה וכן פירושו יזכרו כי לה' המלוכה ומושל בגויים וישובו אל ה' כל אפסי ארץ ויתפשטו לפניך ועשם לפניך כמו יתעב ה' יושב לפניך על עם ישראל ויהיה כתרך זכור יחות עולם בימו שנות דור ודור שאל אביך ויגיד: אכלו וישתחוו כל דשני ארץ. ופס פירש"י ז"ל אחת. פרס המקרא ודרשוהו והעשם אכלו כל דשני ארץ העניים

הנזכרים: וישתחוו פיודו לה' על זאת והוא כנגד יאכלו עניים וישבעו וישתחוו אחר לפניו ר"ל וכל' אכלו וישתחוו עב' במקום עתיד וכנגד יזכרו וישובו אל ה' וישתחוו אחר לפניו לפני ה' הנזכר • יכריעו יורדי עפר וכו' • זרע יעבדנו סרס המקרא ודרשוהו זרע יעבדנו לה' • יספר לאדני לדור ודור: יגידו • כבר זכרתי כי פעם אחת בלשון רבים ופעם בלשון יחיד בערך העם אל ערך חיטיו ועשם יבאו לבית המקדש וכן כתוב להלן אחת דבר אלוה יה והנה עם יגידו לצדקתו וחסדיו לעם נולד והעשם על עשרת הדברות שבהם כי אז יראה כולו נולדו ביום אחר שהיו נבראים מתחי עולם ואז יהיו כעם שלא ומאחריה בנגד

לספרה שמך לאחי:

**כג מזמור** לדוד • זה המזמור חברו דוד בהיותו במדבר בנוסו מפני שרו ומולם לה' כי היה רועה אותו בכל הדרך ולא חסר דבר מכל אשר יחסרו לבני בנאות דשא: מדברות • בנאות דשא ירביצני • על כי המשיל עצמו לשה ולה' כרועה לצאן בנאות דשא ירביצני רמז שלא חס לו להכיל כהולכי מדברות ועשם על מי מנוחות ולא כדרך הולכי מדברות שאם ימצאו מים הוא לתר עמל ועורח וזה כלו הפך רעציס גם במים ועשם בפסי יבוצ ולא כעוברי מדברות שתיקף בפסם בעבור העשם המקה על רחפם כלכתיך בפסם

דֶּרֶךְ לְמַעַן שֹׁמְרָי: י גַּם כִּי אֵלֵךְ בְּגֵיא צַלְמָוֶת לֹא אִירָא רָע כִּי
אַתָּה עִמָּדִי שִׁבְטְךָ וּמִשְׁעַנְתֶּךָ הֵמָּה יְנַחֲמֻנִי: יא תַּעֲרֹךְ לְפָנַי
שֻׁלְחָן נֶגֶד צֹרְרָי דִּשַּׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן רֹאשִׁי כּוֹסִי רְוָיָה: יב אַךְ טוֹב
וָחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי כָּל יְמֵי חַיָּי וְשַׁבְתִּי בְּבֵית יְהוָה לְאֹרֶךְ יָמִים:

כד לדוד

נפשי בהם תתעלף ועשה יפחני במעגלי
צדק כי הולכי מדברות יתעו במדבר
ציון ימיון דרך אבל ה' יפחני במעגלי מלכו
לאורות יפרים על כן לחריו הלך וגם כי
הלך בגיא צלמות ע"ד פיה ופלמות לח חירח
ריע שחובד בדרך כי יחתם עמדי שבטך
ומשענתך המה יפחמוני ברועה במקלו
ובעגלו יהבג עלופים לח יפחר גם כי הלך
בגיא צלמות וכל הולכי מדברות יירהו
מהלוסטים שירעו להם פחי לח חירח רע
פחיהו ומהלוסטים כי שבטך ומשענתך
פחיה נפחמוני והעשם מנגדי טעמי תחנחם
צלחתי שלח תנהלהני דעה הח' שבטך שבט
מלכות שפחת לי והשבפחני ולח חירח פח
ומשיחת בשמן ראשי כוסי רויה אך
טובתך וחסדך ירדפוני כל ימי חיי ושבתי
בבית ה' לאורך ימים

כה לדוד

לכם פתחי עולם ויבא מלך הכבוד: מי זה מלך הכבוד ה' עזוז וגבור ה' גבור מלחמה:
שאו שערים ראשיכם ונשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד: מי הוא זה מלך הכבוד ה' צבאות
הוא מלך הכבוד סלה: לדוד מזמור לה' הארץ ומלואה תבל וישבי בה: כי הוא על ימים יסדה
ועל נהרות יכוננה: מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו: נקי כפים ובר לבב אשר לא נשא
לשוא נפשי ולא נשבע למרמה: ישא ברכה מאת ה' וצדקה מאלהי ישעו: זה דור דרשו מבקשי
פניך יעקב סלה: שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד: מי זה מלך
הכבוד ה' עזוז וגבור ה' גבור מלחמה: שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך
הכבוד: מי הוא זה מלך הכבוד ה' צבאות הוא מלך הכבוד סלה:

כו לדוד

שפטני ה' כי אני בתמי ובה' בטחתי לא אמעד: בחנני ה' ונסני צרפה כליותי ולבי: כי
חסדך לנגד עיני והתהלכתי באמתך: לא ישבתי עם מתי שוא ועם נסתרים לא אבא:
שנאתי קהל מרעים ועם רשעים לא אשב: ארחץ בנקיון כפי ואסובבה את מזבחך ה':
להשמיע בקול תודה ולספר כל נפלאותיך: ה' אהבתי מעון ביתך ומקום משכן כבודך:
אל תאסף עם חטאים נפשי ועם אנשי דמים חיי: אשר בידיהם זמה וימינם מלאה שחד:
ואני בתמי אלך פדני וחנני: רגלי עמדה במישור במקהלים אברך ה':

כז לדוד

ה' אורי וישעי ממי אירא ה' מעוז חיי ממי אפחד: בקרב עלי מרעים לאכל את בשרי
צרי ואיבי לי המה כשלו ונפלו: אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי אם תקום עלי מלחמה
בזאת אני בוטח: אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית ה' כל ימי חיי לחזות בנעם ה'
ולבקר בהיכלו: כי יצפנני בסכה ביום רעה יסתרני בסתר אהלו בצור ירוממני: ועתה ירום
ראשי על איבי סביבותי ואזבחה באהלו זבחי תרועה אשירה ואזמרה לה': שמע ה' קולי
אקרא וחנני וענני: לך אמר לבי בקשו פני את פניך ה' אבקש: אל תסתר פניך ממני אל תט
באף עבדך עזרתי אל תטשני ואל תעזבני אלהי ישעי: כי אבי ואמי עזבוני וה' יאספני:
הורני ה' דרכך ונחני באורח מישור למען שוררי: אל תתנני בנפש צרי כי קמו בי עדי שקר
ויפח חמס: לולא האמנתי לראות בטוב ה' בארץ חיים: קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה
אל ה':

כח לדוד

אליך ה' אקרא צורי אל תחרש ממני פן תחשה ממני ונמשלתי עם יורדי בור: שמע קול
תחנוני בשועי אליך בנשאי ידי אל דביר קדשך: אל תמשכני עם רשעים ועם פעלי און
דברי שלום את רעיהם ורעה בלבבותם: תן להם כפעלם וכרע מעלליהם כמעשה ידיהם תן
להם השב גמולם להם: כי לא יבינו אל פעלות ה' ואל מעשה ידיו יהרסם ולא יבנם:
ברוך ה' כי שמע קול תחנוני: ה' עזי ומגני בו בטח לבי ונעזרתי ויעלז לבי ומשירי אודנו:
ה' עז למו והוא מעוז ישועות משיחו הוא: הושיעה את עמך וברך את נחלתך ורעם ונשאם
עד העולם:

כט לדוד

הבו לה' בני אלים הבו לה' כבוד ועז: הבו לה' כבוד שמו השתחוו לה' בהדרת קדש:
קול ה' על המים אל הכבוד הרעים ה' על מים רבים: קול ה' בכח קול ה' בהדר: קול ה'
שבר ארזים וישבר ה' את ארזי הלבנון: וירקידם כמו עגל לבנון ושריון כמו בן ראמים:
קול ה' חצב להבות אש: קול ה' יחיל מדבר יחיל ה' מדבר קדש: קול ה' יחולל אילות
ויחשף יערות ובהיכלו כלו אמר כבוד: ה' למבול ישב וישב ה' מלך לעולם: ה' עז לעמו
יתן ה' יברך את עמו בשלום:

ל שיר חנכת הבית לדוד

ארוממך ה' כי דליתני ולא שמחת אויבי לי: ה' אלהי שועתי אליך ותרפאני: ה' העלית
מן שאול נפשי חייתני מיורדי בור: זמרו לה' חסידיו והודו לזכר קדשו: כי רגע באפו חיים
ברצונו ערב בכי ולבקר רנה: ואני אמרתי בשלוי לא אמוט לעולם: ה' ברצונך העמדתה
להררי עז הסתרת פניך הייתי נבהל: אליך ה' אקרא ואל אדני אתחנן: מה בצעי בדמי
ברדתי אל שחת היודך עפר הגיד אמתך: שמע ה' וחנני ה' היה עזר לי: הפכת מספדי
למחול לי פתחת שקי ותאזרני שמחה: למען יזמרך כבוד ולא ידם ה' אלהי לעולם אודך:

לא למנצח

אם יש בחפלה איזה דבר שהוא קידוש השם יתפלל שיעשית בשביל קדושת שמו יתברך
לא בשבילו ויזכור זכות אבותיו שמצינו גדולים צדיקים בפיתחם פבחייהם:

כד א לְדָוִד מִזְמוֹר לַיהוָה הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ:
ב כִּי הוּא עַל יַמִּים יְסָדָהּ וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶהָ: ג מִי יַעֲלֶה בְהַר
יְהוָה וּמִי יָקוּם בִּמְקוֹם קָדְשׁוֹ: ד נְקִי כַפַּיִם וּבַר לֵבָב אֲשֶׁר לֹא
נָשָׂא לַשָּׁוְא נַפְשִׁי וְלֹא נִשְׁבַּע לְמִרְמָה: ה יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת
יהוה

## כד לדוד

זה המזמור מיוחד לדוד שיאמרו תמיד
כשיכניסו התורה לגבית קדשי
קדשים: לה' הארץ. זה ארץ ישראל: ב כי הוא על
ימים יסדה. בתוך שבעה ימים המקיפים ארץ ישראל:
ועל נהרות יכוננה. לעתיד עתידה: ג מי יעלה
בהר ה'. כאן שכל הארץ ומלואה היא לה' למה נקרא הר
ה' ומקום קדשו מלמד שהוא הבחר כי הוא יכוון בנין בית
הבחירה ולהיום לעולמי עולמים מלמד שהוא נקי כפים ובר לבב:
ד אשר לא נשא. מי שלא נשבע לשוא ולא נשמו של הקב"ה
כדכתיב בו תבא ונפשו הוא שוא על הקדוש ב"ה דכתיב
נשבע ה' בנפשו: ה ישא ברכה. יקח ברכה מלפת קדושת
מוסף

## כד לדוד

מזמור. כונת המזמור
הזה להודיעינו כי עם
היות לה' הארץ ומלואה תבל ויושבי בה
והעד כי הוא על ימים יסדה ועל נהרות
יכוננה הכך עתידה שהיה כבודה וכל הכבוד
ירד למעה ועכ"ז הוא על ימים יסדה ומהפלה
למעלה מהם אות היא כי לה' הארץ ומלואה וגם כן
נהרות, ולא בהכרח ולא במקרה הוא כן
לעד כי לה' כל יושבי בה כי לולא כן לא
היה יכול להיות כן: ואמר לקח על פי כן לה שתי לבות כי הם ליושבים בה ומתוכם היושבים
בחר לו עם סגולה: ובארץ עצמה יש לו חלק סגולה אמר כנגד לה' הארץ: מי יעלה
בהר ה' ומי יקום במקום קדשו וזה כי עם היות לה' כל הארץ יש מקום מובחר בהשגחה
פרטית וזכבוד בקדושה יחידית מהשאר כי הנה הר המוריה כדברי המדרש ז"ל הוא הר
ה' שנקרא כן בעבור קדושתו והוא מקום קדשו משם שכן שכיניתו כמו שאמר יעקב וזה שער
השמים מה מורא המקום הזה אשר יאמר היום בהר ה' יראה: ואמר ג"כ כי עם היות לה'
מלואה ויושבי בה לא כלם יזכו לעלות בהר ה' שתסרה שכיניתו ממקום כי אם בעזר
נחלתו משם מגזע אברהם שנאהבו נקי כפים אם מחוט ועד שרוך נעל ובר לבב כי בעזר
לבבו ידע ה' והכיר את לוהביו ולזה נשא נפשו על ה' למזהר מהשבע בשוא ה' יזכור
הרימותי ידי אל ה' כי נפשו כמו שנשבע ה' בנפשו כדברי רש"י ז"ל וקרי בפשו על
בעדו ובתוך נפשו דברי המשורר: לזה יאמר נקי כפים על אברהם אם מחוט ועד שרוך נעל
יצחק אשר בור לבבו לזה יאמר לחביו חיבי דוגמה ליעקב כי היה לבבו אשר שם עליהם לא
למרמה על יעקב כאשר נשבע בפחד אביו יצחק ולזה נשא נפשו לעזרת אלהי אבותיו
על מכירת בכורתו וחזר בו והיה מבקש ליהרגו והנה בזכות הנזכרים אחריהם על כל
בחר ה' בתיקנו וערש אחריהם ע"ל רק בחפזתיך הסך ה' ויבחר בזרעם אחריהם כי
זכו להיות עם סגולה מכל יושבי בה וכמו שאמר בכתוב והייתם לי סגולה מכל העמים כי
לי כל הארץ על כן אחריהן יפח ברכה מאת ה' ולקח מאלהי ישעו זה דור דורשיו זה
כמו שכוך דור דורשיו זה: וזה רמז לדור שנבנה בית המקדש בימיו כדברי רש"י ז"ל זה
הדור

יְהוָה וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ׃ ו זֶה דּוֹר דֹּרְשָׁו מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ
יַעֲקֹב סֶלָה׃ ז שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם
וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד׃ ח מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְהוָה עִזּוּז וְגִבּוֹר
יהוה

מתים מיעקב מהרי ה׳ יקחו נרכה משלי ישמ: 1 זה שאפ
מקי יבקשי: דורשיו. הם מבקשי פניך יעקב
סלה. ישראל בתותו הדור הם מבקשי פניך יעקב
כל השלמל הם יכונם בשם יעקב: ז שאו
שערים ראשיכם. נשיאת שריקם שלחה להכניס
ותחתן בשיח. קדשי קדשים תחתי כ״ל רגמות ולא
מעבה עלי שתיתר זכותה לחסדי דוד עבדך מיל
מחיה: שאו שערים ראשיכם. שאו לשון כבוד כי כבוד
ראש הקהלות השערים שיבת בכם החוש מלך הכבוד:
מי זה מלך הכבוד. כלומר שהלוים השערים מי
הוא מלך הכבוד בת התשובה. ה׳ עזוז וגבור ה׳ גבור

מלחמה

השערים והפתחים שיבת ה׳ דרך פתחם ולמעלה שכינתו שם ועשה שמותו בכפל פעם
אחר שאו שערים ראשיכם וגו׳ לתוספת חיזוק וליתר הלמה כלומר שאו ושאו שמותו והנשאו הרמה
הרחוק ויבוא מלך הכבוד שכבודו מלא עולם ממעל בכם שאו פתחי עולם להעלות
הרחוק בכם על פיהם ותתם להם התנשאות׳. והנה חז״ל כי זה נאמר על הכנס הארון
פתחת המקדש שנדחקו שערים זה בזה כאשר בביה רש״י ז״ל ממשמע זה כ״ל ליעד המזמו
ולו ולקבלו בחוץ בדרך הפשט אבל עוד יתכן לפרשו בד״ח והוא ג״כ נכון בעיני מס
הוא קרוב מעט לפי הדמיון. והנה כבר ידעת כי עיקרי דתנו הי״ג הברמזי בפיוט יגדל
אלהים יוכללו גב׳ שהם הראשיי והם כפרש והאחרים מסתעפי׳ מהם כאשר ביאר הרב
ראש העיקרים בחרוב׳ בספרו בקצהו משם נהם מציאות ה׳ תורה מן השמים הנבואה
ונבואת משה מציאות ה׳ הוא העיקר כי בלעדו אין מציאות לאחרים אבל הוא יתכן
שתבלבל אחרים ולכן ג״ל כי המזמור הנכבד הזה יסדו דוד על אלו הג׳ עיקרים
ואחרים והוכיח בראיות אמיתתם ולהוכיח מציאות ה׳ אמר לה׳ הארץ ומלואה כי הוא
יסדה ויכין תבל על ימים יסדה כאשר ביארתי ואחר שנדע בטענה הזאת כי הענין מחודש בחפץ בורא
ומנהיג הוא על ימים יסדה בהמור מבורר בהברית מציאות ה׳ הנורא ואחר הזכיר
אמתת העיקר הראשון הזה כי הוא אב לכלם המשיך לידורו בעיקר שכר ועונש ואמר מי
יעלה בהר ה׳ ומי יקום במקום קדשו והורה בזה כי ה׳ מעביר לעדיקים ומעניש לרשעים
ואחר שיעלה בלבב מכל העמים זאת לעלות בהר ה׳ וכמ עמהם בשאר חטאו בגרמו
ידיהם מעשה ממרגלת ע״כ טעם יפה ברכה זה הוה הגרשוי להוליך דור שחיבו דורש
לא יזכו לעלות בהר ה׳ ומקום קדשו כימיים לעה״ב ובעונה בו אין דרך להוציא הבר
מלאים ה׳ ומקום קדשו כימיים לעה״ב ובעונה בו אין דרך להוציא הבר

יְהוָה גִּבּוֹר מִלְחָמָה: ס שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְשֶׂאוּ פִּתְחֵי
עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: י מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְהוָה
צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה:

ראוי לאדם למסור נפשו בשביל קדושת שמו יתברך כפועל שעושה מלאכה אצל בעל הבית בשביל שכר מועט כ"ש על שבירות עולם הבא נחסר בו"ק מא"ב לרמוז מי שאומרו בכל יום מובטח שאינו רואה פני גיהנם כאשר בו"ק עם הכולל גימטריא גיהנם:

## כה א לְדָוִד אֵלֶיךָ יְהוָה נַפְשִׁי אֶשָּׂא: ב אֱלֹהַי בְּךָ בָטַחְתִּי אַל

### אבושה

הנפשי לגופיים והרי הוא כמי שמוציא מלחמה: ט שאז יתנו הוא עם ישראל בפתח ומכתים לויניהם: ט שאז יצאו עמים בפתח הקדוש הדבר כמלך מחיר שאז פתחי עולם ויכנסו לתוכם מלאכים: פתחי עולם תפני שבירת המקדש כי הוא בית תפלה לכל העמים:

### כה לדוד

תניין ה'. זה הפסוק מחיר בח"ב ויש לומר כדרש בפסוק ויש בפסוק ג'. שני לחתיות גלח מדע הקדש: תפני מה לנו נדולי כוחנו ל' נחת הוא מפסוק לפסוק תניין ה' כמו הפסוק שיהיה בפסוק ג' נם תניין כן תני מתן לת בפסוק לשבות הפסוק ואני בפסוק ג' שהחריבו כילן תפקיד ואני בפסוק זה שהחריבו ישן תפקיד אחר ואני בפסוק ג' שהחריבו כילן תפקיד אחר

אֲבוֹשָׁה אַל יַעַלְצוּ אוֹיְבַי לִי׃ ג גַּם כָּל קוֹיֶךָ לֹא יֵבֹשׁוּ יֵבֹשׁוּ
הַבּוֹגְדִים רֵיקָם׃ ד דְּרָכֶיךָ יְהוָה הוֹדִיעֵנִי אֹרְחוֹתֶיךָ לַמְּדֵנִי׃
ה הַדְרִיכֵנִי בַאֲמִתֶּךָ וְלַמְּדֵנִי כִּי אַתָּה אֱלֹהֵי יִשְׁעִי אוֹתְךָ קִוִּיתִי
כָּל הַיּוֹם׃ ו זְכָר רַחֲמֶיךָ יְהוָה וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה׃
ז חַטְּאוֹת נְעוּרַי וּפְשָׁעַי אַל תִּזְכֹּר כְּחַסְדְּךָ זְכָר לִי אַתָּה לְמַעַן
טוּבְךָ יְהוָה׃ ח טוֹב וְיָשָׁר יְהוָה עַל כֵּן יוֹרֶה חַטָּאִים בַּדָּרֶךְ׃

ידרך

ג גם כל קויך לא עלי לבד אכי מבקש שלא אבוש אלא
גם על כל ירא׳ שמך שמקוים לך אבל אותם אנשים שהם
בוגדים ריקם אותם יבושו מסברם כי אין בטחונם בך
דקנוזלים וחומסים ומוציאין בני אדם ריקם מנכסיהם:
ד דרכיך הודיעני׳ כאשר שדרכי ה׳ הם רחוקים
מבני אדם לכך הודיעני כא לידע דרכיך כמו שמצינו
שבקש משה רבינו הודיעני כא את דרכיך ואדעך כי
מכת דרכיו ידענו אותו: ארחותיך למדני׳ כפל דבר
לחזק ענין: ה הדריכני׳ יהי רצון שידריכנו
בדרך אמת ע״ד הרגילנו: כי אתה אלהי ישעי׳ לכך
תשיעני מצרות ע״הז יהי רצון שתתן לי לב לקנות
עולם הבא גם כן: כי אותך קויתי כל היום׳ כמו כל
הימים: ו זכר רחמיך ה׳׳ זכור לי עתה רחמיך
וחסדיך כי מעולם המה מעת היצירה מבטן אמי מכיון
שנשית לי חסד עד עתה ראוי לך לחמול עלי גם עתה:
ז חטאות נעורי׳ שכל עבירות שאדם עושה בימי
נעוריו יקראו חטאת לפי שאינו בדעת שלימה כמעשה
ואת אלא קרוי מזיד ופשיעה עד שיעברו עליו כ׳ שנה
אלא הוא בר דעת ומכיר הק״בה ויודע ומוטא יש לו
לדקרא מזיד׳ לכך התפלל דוד המלך שלא יזכיר לו
חטאת זה וזה אלא כחסדיו יגמלוהו בחסד ולא
בגמלו: למען טובך ה׳׳ שאתה טוב לכל: ח טוב
וישר ה׳ באשר שחפץ ה׳ להצדיק בריותיו ולא חפץ במות
הרשע כי אם יעשה תשובה יקבלם ע״ד יורה חטאים
בדרך יורה להם דרך תשובה כמו שאמר לקין אם תיטב
שאת

אשא׳ הנכון בעיני פי׳ ראב״ע ז״ל שהוא
כדרך ואליו הוא נושא את נפשו יאמר דוד
שאין לחסות כי אם בה׳ ע״כ אחריו אלהי בך
בטחתי אל אבושה בשכר זאת ולמטה הוא
אומר עיני תמיד אל ה׳ ועוד שאל יעלצו
אויבי לי׳ גם כל קויך לא יבושו כנגד בך
בטחתי אל אבושה כי הנה גם כל קויך לא
יבושו ואנכי אהיה כאחד מהם: יבושו
הבוגדים ריקם׳ הבוגדים בי בלא סיבה
וללא תועלת יבושו לעה״ב וזה כנגד אל
יעלצו אויבי לי׳ עוד יתכן כי מג׳ סבות
ראוי להנצל האחת מצדי והב׳ מצד אויבי
והג׳ מצד קויך אשר ילמדו ממני וכנגד הא׳
אמר בך בטחתי כלומ׳ אין בידי אלא הבטחון
ולכן אל אבושה בזכות זה ומפאת אויבי
אמר אל יעלצו אויבי לי ואין ראוי שתתן ה׳
מאויי רשע ויעלצו אויבי לי הבוגדים לי
ריקם׳ וכנגד הג׳ אמר גם קויך לא יבושו
כי אם יראו שלא הועילה לי תשובתי
יבושו ולא ישובו על כן ראוי לך שתענני
בדרך להראות שמחל׳ לי בעד חטאי ואז אלמדה פושעים דרכיך וחטאים אליך
ישובו כי יאמר להם כלך אצל דוד שחטא ועשה תשובה ונתקבל ואז כל קויך לא יבושו
ולא יתייאשו מן התשוב׳ ויבושו הבוגדי׳ ריקם ויתכן ריקם ר״ל הבוגדים ומלשינים אותי
ולא תועלת ע״ד ומה יתרון לבעל הלשון: דרכיך ה׳ הודיעני׳ כדרך הודיעני כא את
דרכיך ואדעך איך אתה מתנהג בעולמך ללמוד מדרכיך וכמו והלכת בדרכיו מה הוא
ידוע אף אתה וגומ׳ הדריכני באמתך פי׳ השימה רגלי בדרך אמיתך וסייעני כי אתה
אלהי הבא ליטהר מסייעין אותו אנכי באתי ליטהר ואתה אלקי ישעי: כי מעולם המה׳

ט יַדְרֵךְ עֲנָוִים בַּמִּשְׁפָּט וִילַמֵּד עֲנָוִים דַּרְכּוֹ: י כָּל אָרְחוֹת
יְהוָה חֶסֶד וֶאֱמֶת לְנֹצְרֵי בְרִיתוֹ וְעֵדֹתָיו: יא לְמַעַן שִׁמְךָ יְהוָה
וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנִי כִּי רַב הוּא: יב מִי זֶה הָאִישׁ יְרֵא יְהוָה יוֹרֶנּוּ
בְּדֶרֶךְ יִבְחָר: יג נַפְשׁוֹ בְּטוּב תָּלִין וְזַרְעוֹ יִירַשׁ אָרֶץ: יד סוֹד
יְהוָה לִירֵאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעָם: טו עֵינַי תָּמִיד אֶל יְהוָה כִּי
הוּא יוֹצִיא מֵרֶשֶׁת רַגְלָי: טז פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵּנִי כִּי יָחִיד וְעָנִי אָנִי:

## צרות

כי בחסד צדקתך העולם * בחסד זכור לי
אתה: טעם זכור לי מה היה לי כלומר
זכור שעבור חטי ועוני אתה אותה רב חסד
בעצמו ואל תזכור חטאות נעורי ופשעי
כי אתה ידעת כי יצר לב האדם רע
מנעוריו: טוב וישר ה' הטעם כי בעבור
שהוא טוב ורחום וגם לדיק וישר הוא ומה
יעשה להשלים ב' מדות הללו שברחה
מנגדי זה לזה ע"כ יורה הטועים בדרך וכו'
כי מרחה להם ומדריכם ומסייעם לעשות
תשובה וזה הוא טוב וישר כי יסלח לו
אחרי שובו ואם לאו יכניע יצרו הנהוג: כל
ארחות ה' חסד ואמת ע"ד ועשית עמדי
חסד ואמת על דעת רש"י ז"ל שפי' חסד
שעושים עם המתים הוא חסד של אמת
שאינו מצפה להשלום גמול כפה כל אורחות
ה' כי הוא החסד והאמיתי כי לית יקוה מן
בהאי תגמול כי אם לדקת מה תתן לו ע"כ
הטעם לנוצרי בריתו ועדותיו: וסלחת
לעוני כי רב הוא יתפ כי רב הוא כדברי רש"י בע ז"ל וי"מ כי לפי רוב עוני יגדל שמך בסלי
עתך הסליחה: יורנו בדרך יבחר' סרס המקר' ודרשהו מי זה האיש ירח ה' ובדרך יורנו
יבחר בלבת בו האיש נפשו בטוב תלין וזרעו יירש ארץ * ואם לא כפרשהו על זה האופן
תהיה השלמה בלתי תשובה ואין לו לזדקק אם ע"י לוחק: סוד ה' ליראיו פי' נפשו
בטוב תלין כי מטע' בעולם שכלו טוב תלין הפך הרשעים שקלעגה בתוך קן הקנא כי
אין להם מנוחה והכה הטוב שתשיג נפש ירא ה' הוא סוד ה' ליראיו שיקבלו לו שארות
ה' וברית להודיעם לפי בע"ה: עיני * כפי' הרח"בע ז"ל שפי' על רשת היכ'
התתוה אשר מנקשים ללכדו בהם ע"כ עיני תמיד אל ה' כי הוא יוציא ואנוכי
עליהם.

שחת והרחה תשובה לעולם: ס ירלון עניים.
לותם הנכבדים יפתח לבם ולאחר להם דרכי הת"ה
י כל אחותיו ה' · כל הדרכי' אשר מה ה' עלינו הם הכל
הם חסד ואחת: למענך בריתו ועדותיו אשר נתן לנו וגו'.
על כן כי יסרים לדרכי ה' בלשון הם ואל
יא למען שמך ה' · שמעון בקהלת אמר ה"א שיהי
לעוני: כי רב הוא · קף ע"פ אחר רב
הוא ונתה נלולני רב לסלוח החטאת רב · יכיון לבבו
יורנו בדרך יבחר · מי שירצה לחזור בתשובה ילמדנו
כדי שילך בדרך שבחר הקדוש ברוך הוא לעולם בה הטועים
יג נפשו בטוב תלין · ולא נפשו בטוב תלין
לחזר אחרי מותרות שהוא עיקר אחר הטועים בדרך
לחזור ולקדקד יפרק הלל בכיון לחזירת בע"ב
ה' ליראיו · לפ יעלה על לב לומר כי התחסידות ובדו
שם יראו ירא ה' ויעבדוהו לפ יעלה על לב אחרי שהוא
ושם אדם יראו חכיון לירוה עבדו לפ יעלה על לב שיהי ירא ה'
על מנת ולשבף עמהו · וז"ש ברוך ה' · שמעון ב'
להודיעם: טו עיני תמיד אל ה' · כי הוא יוציא
לפרש תמיד ח"ם אל ה': כי הוא יוציא · עף הבה היה
לפרש תמיד ח"ם אל ה': כי הוא יוציא · עף הבה היה
שם אדם חושת בלבב ברשת יע"ש. תקף על הפתח
תחתיו: על הנשמה והנה התחיל להתקלל על זה שלא
יו פנה אלי · לפי שאני חלוץ ולי אין לי עם מי לשתף
בושת על חב תיל רק תכני: כי יחיד ואני · שאני

יז צָרוֹת לְבָבִי הִרְחִיבוּ מִמְּצוּקוֹתַי הוֹצִיאֵנִי: יח רְאֵה עָנְיִי וַעֲמָלִי וְשָׂא לְכָל חַטֹּאתָי: יט רְאֵה אוֹיְבַי כִּי רָבּוּ וְשִׂנְאַת חָמָס שָׂנְאוּנִי: כ שָׁמְרָה נַפְשִׁי וְהַצִּילֵנִי אַל אֵבוֹשׁ כִּי חָסִיתִי בָךְ: כא תֹּם וְיֹשֶׁר יִצְּרוּנִי כִּי קִוִּיתִיךָ: כב פְּדֵה אֱלֹהִים אֶת יִשְׂרָאֵל מִכֹּל צָרוֹתָיו:

## כו לדוד

שִׁפְטֵנִי יְהוָה כִּי אֲנִי בְתֻמָּתִי הָלָכְתִּי וּבַיהוָה בָּטַחְתִּי לֹא אֶמְעָד: בְּחָנֵנִי יְהוָה וְנַסֵּנִי צָרְפָה כִלְיוֹתַי וְלִבִּי: כִּי חַסְדְּךָ לְנֶגֶד עֵינָי וְהִתְהַלַּכְתִּי בַּאֲמִתֶּךָ: לֹא יָשַׁבְתִּי עִם מְתֵי שָׁוְא וְעִם נִסְתָּרִים לֹא אָבוֹא: שָׂנֵאתִי קְהַל מְרֵעִים וְעִם רְשָׁעִים לֹא אֵשֵׁב: אֶרְחַץ בְּנִקָּיוֹן כַּפָּי וַאֲסֹבְבָה אֶת מִזְבַּחֲךָ יְהוָה: לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל תּוֹדָה וּלְסַפֵּר כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ: יְהוָה אָהַבְתִּי מְעוֹן בֵּיתֶךָ וּמְקוֹם מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ: אַל תֹּסֵף עִם חַטָּאִים נַפְשִׁי וְעִם אַנְשֵׁי דָמִים חַיָּי: אֲשֶׁר בִּיְדֵיהֶם זִמָּה וִימִינָם מָלְאָה שֹׁחַד: וַאֲנִי בְּתֻמָּתִי אֵלֵךְ פְּדֵנִי וְחָנֵּנִי: רַגְלִי עָמְדָה בְּמִישׁוֹר בְּמַקְהֵלוֹת אֲבָרֵךְ יְהוָה:

## כז לדוד

יְהוָה אוֹרִי וְיִשְׁעִי מִמִּי אִירָא יְהוָה מָעוֹז חַיַּי מִמִּי אֶפְחָד: בְּקָרֹב עָלַי מְרֵעִים לֶאֱכֹל אֶת בְּשָׂרִי צָרַי וְאֹיְבַי לִי הֵמָּה כָשְׁלוּ וְנָפָלוּ: אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה לֹא יִירָא לִבִּי אִם תָּקוּם עָלַי מִלְחָמָה בְּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ: אַחַת שָׁאַלְתִּי מֵאֵת יְהוָה אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ שִׁבְתִּי בְבֵית יְהוָה כָּל יְמֵי חַיַּי לַחֲזוֹת בְּנֹעַם יְהוָה וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ: כִּי יִצְפְּנֵנִי בְסֻכֹּה בְּיוֹם רָעָה יַסְתִּרֵנִי בְּסֵתֶר אָהֳלוֹ בְּצוּר יְרוֹמְמֵנִי: וְעַתָּה יָרוּם רֹאשִׁי עַל אֹיְבַי סְבִיבוֹתַי וְאֶזְבְּחָה בְאָהֳלוֹ זִבְחֵי תְרוּעָה אָשִׁירָה וַאֲזַמְּרָה לַיהוָה: שְׁמַע יְהוָה קוֹלִי אֶקְרָא וְחָנֵּנִי וַעֲנֵנִי: לְךָ אָמַר לִבִּי בַּקְּשׁוּ פָנָי אֶת פָּנֶיךָ יְהוָה אֲבַקֵּשׁ: אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי אַל תַּט בְּאַף עַבְדֶּךָ עֶזְרָתִי הָיִיתָ אַל תִּטְּשֵׁנִי וְאַל תַּעַזְבֵנִי אֱלֹהֵי יִשְׁעִי: כִּי אָבִי וְאִמִּי עֲזָבוּנִי וַיהוָה יַאַסְפֵנִי: הוֹרֵנִי יְהוָה דַּרְכֶּךָ וּנְחֵנִי בְּאֹרַח מִישׁוֹר לְמַעַן שׁוֹרְרָי: אַל תִּתְּנֵנִי בְּנֶפֶשׁ צָרָי כִּי קָמוּ בִי עֵדֵי שֶׁקֶר וִיפֵחַ חָמָס: לוּלֵא הֶאֱמַנְתִּי לִרְאוֹת בְּטוּב יְהוָה בְּאֶרֶץ חַיִּים: קַוֵּה אֶל יְהוָה חֲזַק וְיַאֲמֵץ לִבֶּךָ וְקַוֵּה אֶל יְהוָה:

## כח לדוד

אֵלֶיךָ יְהוָה אֶקְרָא צוּרִי אַל תֶּחֱרַשׁ מִמֶּנִּי פֶּן תֶּחֱשֶׁה מִמֶּנִּי וְנִמְשַׁלְתִּי עִם יוֹרְדֵי בוֹר: שְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנַי בְּשַׁוְּעִי אֵלֶיךָ בְּנָשְׂאִי יָדַי אֶל דְּבִיר קָדְשֶׁךָ: אַל תִּמְשְׁכֵנִי עִם רְשָׁעִים וְעִם פֹּעֲלֵי אָוֶן דֹּבְרֵי שָׁלוֹם עִם רֵעֵיהֶם וְרָעָה בִּלְבָבָם: תֶּן לָהֶם כְּפָעֳלָם וְכִרְעַ מַעַלְלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם תֵּן לָהֶם הָשֵׁב גְּמוּלָם לָהֶם: כִּי לֹא יָבִינוּ אֶל פְּעֻלוֹת יְהוָה וְאֶל מַעֲשֵׂה יָדָיו יַהֲרְסֵם וְלֹא יִבְנֵם: בָּרוּךְ יְהוָה כִּי שָׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנָי: יְהוָה עֻזִּי וּמָגִנִּי בּוֹ בָטַח לִבִּי וְנֶעְזָרְתִּי וַיַּעֲלֹז לִבִּי וּמִשִּׁירִי אוֹדֶנּוּ: יְהוָה עֹז לָמוֹ וּמָעוֹז יְשׁוּעוֹת מְשִׁיחוֹ הוּא: הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם:

## כט מזמור לדוד

הָבוּ לַיהוָה בְּנֵי אֵלִים הָבוּ לַיהוָה כָּבוֹד וָעֹז: הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ הִשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה בְּהַדְרַת קֹדֶשׁ: קוֹל יְהוָה עַל הַמָּיִם אֵל הַכָּבוֹד הִרְעִים יְהוָה עַל מַיִם רַבִּים: קוֹל יְהוָה בַּכֹּחַ קוֹל יְהוָה בֶּהָדָר: קוֹל יְהוָה שֹׁבֵר אֲרָזִים וַיְשַׁבֵּר יְהוָה אֶת אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן: וַיַּרְקִידֵם כְּמוֹ עֵגֶל לְבָנוֹן וְשִׂרְיֹן כְּמוֹ בֶן רְאֵמִים: קוֹל יְהוָה חֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ: קוֹל יְהוָה יָחִיל מִדְבָּר יָחִיל יְהוָה מִדְבַּר קָדֵשׁ: קוֹל יְהוָה יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת וַיֶּחֱשֹׂף יְעָרוֹת וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אֹמֵר כָּבוֹד: יְהוָה לַמַּבּוּל יָשָׁב וַיֵּשֶׁב יְהוָה מֶלֶךְ לְעוֹלָם: יְהוָה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָה יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

## ל שיר חנכת הבית לדוד

אֲרוֹמִמְךָ יְהוָה כִּי דִלִּיתָנִי וְלֹא שִׂמַּחְתָּ אֹיְבַי לִי: יְהוָה אֱלֹהָי שִׁוַּעְתִּי אֵלֶיךָ וַתִּרְפָּאֵנִי: יְהוָה הֶעֱלִיתָ מִן שְׁאוֹל נַפְשִׁי חִיִּיתַנִי מִיָּרְדִי בוֹר: זַמְּרוּ לַיהוָה חֲסִידָיו וְהוֹדוּ לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ: כִּי רֶגַע בְּאַפּוֹ חַיִּים בִּרְצוֹנוֹ בָּעֶרֶב יָלִין בֶּכִי וְלַבֹּקֶר רִנָּה: וַאֲנִי אָמַרְתִּי בְשַׁלְוִי בַּל אֶמּוֹט לְעוֹלָם: יְהוָה בִּרְצוֹנְךָ הָעֱמַדְתָּה לְהָרָרִי עֹז הִסְתַּרְתָּ פָנֶיךָ הָיִיתִי נִבְהָל: אֵלֶיךָ יְהוָה אֶקְרָא וְאֶל אֲדֹנָי אֶתְחַנָּן: מַה בֶּצַע בְּדָמִי בְּרִדְתִּי אֶל שָׁחַת הֲיוֹדְךָ עָפָר הֲיַגִּיד אֲמִתֶּךָ: שְׁמַע יְהוָה וְחָנֵּנִי יְהוָה הֱיֵה עֹזֵר לִי: הָפַכְתָּ מִסְפְּדִי לְמָחוֹל לִי פִּתַּחְתָּ שַׂקִּי וַתְּאַזְּרֵנִי שִׂמְחָה: לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָבוֹד וְלֹא יִדֹּם יְהוָה אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ:

## לא למנצח שיר לדוד

בְּךָ יְהוָה חָסִיתִי אַל אֵבוֹשָׁה לְעוֹלָם בְּצִדְקָתְךָ פַּלְּטֵנִי: הַטֵּה אֵלַי אָזְנְךָ מְהֵרָה הַצִּילֵנִי הֱיֵה לִי לְצוּר מָעוֹז לְבֵית מְצוּדוֹת לְהוֹשִׁיעֵנִי: כִּי סַלְעִי וּמְצוּדָתִי אָתָּה וּלְמַעַן שִׁמְךָ תַּנְחֵנִי וְתַנְהֲלֵנִי: תּוֹצִיאֵנִי מֵרֶשֶׁת זוּ טָמְנוּ לִי כִּי אַתָּה מָעוּזִּי: בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי פָּדִיתָה אֹתִי יְהוָה אֵל אֱמֶת: שָׂנֵאתָ הַשֹּׁמְרִים הַבְלֵי שָׁוְא וַאֲנִי אֶל יְהוָה בָּטָחְתִּי: אָגִילָה וְאֶשְׂמְחָה בְחַסְדֶּךָ אֲשֶׁר רָאִיתָ אֶת עָנְיִי יָדַעְתָּ בְּצָרוֹת נַפְשִׁי: וְלֹא הִסְגַּרְתַּנִי בְּיַד אוֹיֵב הֶעֱמַדְתָּ בַמֶּרְחָב רַגְלָי: חָנֵּנִי יְהוָה כִּי צַר לִי עָשְׁשָׁה בְכַעַס עֵינִי נַפְשִׁי וּבִטְנִי: כִּי כָלוּ בְיָגוֹן חַיַּי וּשְׁנוֹתַי בַּאֲנָחָה כָּשַׁל בַּעֲוֹנִי כֹחִי וַעֲצָמַי עָשְׁשׁוּ: מִכָּל צוֹרְרַי הָיִיתִי חֶרְפָּה וְלִשְׁכֵנַי וּפַחַד לִמְיָדָעַי רֹאַי בַחוּץ נָדְדוּ מִמֶּנִּי: נִשְׁכַּחְתִּי כְמֵת מִלֵּב הָיִיתִי כִּכְלִי אֹבֵד: כִּי שָׁמַעְתִּי דִבַּת רַבִּים מָגוֹר מִסָּבִיב בְּהִוָּסְדָם יַחַד עָלַי לָקַחַת נַפְשִׁי זָמָמוּ: וַאֲנִי עָלֶיךָ בָטָחְתִּי יְהוָה אָמַרְתִּי אֱלֹהַי אָתָּה: בְּיָדֶיךָ עִתֹּתָי הַצִּילֵנִי מִיַּד אוֹיְבַי וּמֵרֹדְפָי: הָאִירָה פָנֶיךָ עַל עַבְדֶּךָ הוֹשִׁיעֵנִי בְחַסְדֶּךָ: יְהוָה אַל אֵבוֹשָׁה כִּי קְרָאתִיךָ יֵבֹשׁוּ רְשָׁעִים יִדְּמוּ לִשְׁאוֹל: תֵּאָלַמְנָה שִׂפְתֵי שָׁקֶר הַדֹּבְרוֹת עַל צַדִּיק עָתָק בְּגַאֲוָה וָבוּז: מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ פָּעַלְתָּ לַחוֹסִים בָּךְ נֶגֶד בְּנֵי אָדָם: תַּסְתִּירֵם בְּסֵתֶר פָּנֶיךָ מֵרָכְסֵי אִישׁ תִּצְפְּנֵם בְּסֻכָּה מֵרִיב לְשׁוֹנוֹת: בָּרוּךְ יְהוָה כִּי הִפְלִיא חַסְדּוֹ לִי בְּעִיר מָצוֹר: וַאֲנִי אָמַרְתִּי בְחָפְזִי נִגְרַזְתִּי מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ אָכֵן שָׁמַעְתָּ קוֹל תַּחֲנוּנַי בְּשַׁוְּעִי אֵלֶיךָ: אֶהֱבוּ אֶת יְהוָה כָּל חֲסִידָיו אֱמוּנִים נֹצֵר יְהוָה וּמְשַׁלֵּם עַל יֶתֶר עֹשֵׂה גַאֲוָה: כָּל הַמְיַחֲלִים לַיהוָה חִזְקוּ וְיַאֲמֵץ לִבְּכֶם:

## לב משכיל לדוד

אַשְׁרֵי נְשׂוּי פֶשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה: אַשְׁרֵי אָדָם לֹא יַחְשֹׁב יְהוָה לוֹ עָוֹן וְאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה: כִּי הֶחֱרַשְׁתִּי בָּלוּ עַצְמוֹתַי בְּשַׁאֲגָתִי כָּל הַיּוֹם: כִּי יוֹמָם וָלַיְלָה תִּכְבַּד עָלַי יָדֶךָ נֶהְפַּךְ לְשַׁדִּי בְּחַרְבֹנֵי קָיִץ סֶלָה: חַטָּאתִי אוֹדִיעֲךָ וְעֲוֹנִי לֹא כִסִּיתִי אָמַרְתִּי אוֹדֶה עֲלֵי פְשָׁעַי לַיהוָה וְאַתָּה נָשָׂאתָ עֲוֹן חַטָּאתִי סֶלָה: עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חָסִיד אֵלֶיךָ לְעֵת מְצֹא רַק לְשֵׁטֶף מַיִם רַבִּים אֵלָיו לֹא יַגִּיעוּ: אַתָּה סֵתֶר לִי מִצַּר תִּצְּרֵנִי רָנֵּי פַלֵּט תְּסוֹבְבֵנִי סֶלָה: אַשְׂכִּילְךָ וְאוֹרְךָ בְּדֶרֶךְ זוּ תֵלֵךְ אִיעֲצָה עֵינִי עָלֶיךָ: אַל תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפֶרֶד אֵין הָבִין בְּמֶתֶג וָרֶסֶן עֶדְיוֹ לִבְלוֹם בַּל קָרֹב אֵלֶיךָ: רַבִּים מַכְאוֹבִים לָרָשָׁע וְהַבּוֹטֵחַ בַּיהוָה חֶסֶד יְסוֹבְבֶנּוּ: שִׂמְחוּ בַיהוָה וְגִילוּ צַדִּיקִים וְהַרְנִינוּ כָּל יִשְׁרֵי לֵב:

## לג

רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיהוָה לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה: הוֹדוּ לַיהוָה בְּכִנּוֹר בְּנֵבֶל עָשׂוֹר זַמְּרוּ לוֹ: שִׁירוּ לוֹ שִׁיר חָדָשׁ הֵיטִיבוּ נַגֵּן בִּתְרוּעָה: כִּי יָשָׁר דְּבַר יְהוָה וְכָל מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה: אֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט חֶסֶד יְהוָה מָלְאָה הָאָרֶץ: בִּדְבַר יְהוָה שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם: כֹּנֵס כַּנֵּד מֵי הַיָּם נֹתֵן בְּאֹצָרוֹת תְּהוֹמוֹת: יִירְאוּ מֵיְהוָה כָּל הָאָרֶץ מִמֶּנּוּ יָגוּרוּ כֹּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל: כִּי הוּא אָמַר וַיֶּהִי הוּא צִוָּה וַיַּעֲמֹד: יְהוָה הֵפִיר עֲצַת גּוֹיִם הִנִּיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים: עֲצַת יְהוָה לְעוֹלָם תַּעֲמֹד מַחְשְׁבוֹת לִבּוֹ לְדֹר וָדֹר: אַשְׁרֵי הַגּוֹי אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהָיו הָעָם בָּחַר לְנַחֲלָה לוֹ: מִשָּׁמַיִם הִבִּיט יְהוָה רָאָה אֶת כָּל בְּנֵי אָדָם: מִמְּכוֹן שִׁבְתּוֹ הִשְׁגִּיחַ אֶל כָּל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ: הַיֹּצֵר יַחַד לִבָּם הַמֵּבִין אֶל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם: אֵין הַמֶּלֶךְ נוֹשָׁע בְּרָב חָיִל גִּבּוֹר לֹא יִנָּצֵל בְּרֹב כֹּחַ: שֶׁקֶר הַסּוּס לִתְשׁוּעָה וּבְרֹב חֵילוֹ לֹא יְמַלֵּט: הִנֵּה עֵין יְהוָה אֶל יְרֵאָיו לַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ: לְהַצִּיל מִמָּוֶת נַפְשָׁם וּלְחַיּוֹתָם בָּרָעָב: נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה לַיהוָה עֶזְרֵנוּ וּמָגִנֵּנוּ הוּא: כִּי בוֹ יִשְׂמַח לִבֵּנוּ כִּי בְשֵׁם קָדְשׁוֹ בָּטָחְנוּ: יְהִי חַסְדְּךָ יְהוָה עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ:

## לד לדוד בשנותו את טעמו לפני אבימלך וישלחהו וילך

אֲבָרְכָה אֶת יְהוָה בְּכָל עֵת תָּמִיד תְּהִלָּתוֹ בְּפִי: בַּיהוָה תִּתְהַלֵּל נַפְשִׁי יִשְׁמְעוּ עֲנָוִים וְיִשְׂמָחוּ: גַּדְּלוּ לַיהוָה אִתִּי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יָחְדָּו: דָּרַשְׁתִּי אֶת יְהוָה וְעָנָנִי וּמִכָּל מְגוּרוֹתַי הִצִּילָנִי: הִבִּיטוּ אֵלָיו וְנָהָרוּ וּפְנֵיהֶם אַל יֶחְפָּרוּ: זֶה עָנִי קָרָא וַיהוָה שָׁמֵעַ וּמִכָּל צָרוֹתָיו הוֹשִׁיעוֹ: חֹנֶה מַלְאַךְ יְהוָה סָבִיב לִירֵאָיו וַיְחַלְּצֵם: טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי טוֹב יְהוָה אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר יֶחֱסֶה בּוֹ: יְרָאוּ אֶת יְהוָה קְדֹשָׁיו כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירֵאָיו: כְּפִירִים רָשׁוּ וְרָעֵבוּ וְדֹרְשֵׁי יְהוָה לֹא יַחְסְרוּ כָל טוֹב: לְכוּ בָנִים שִׁמְעוּ לִי יִרְאַת יְהוָה אֲלַמֶּדְכֶם: מִי הָאִישׁ הֶחָפֵץ חַיִּים אֹהֵב יָמִים לִרְאוֹת טוֹב: נְצֹר לְשׁוֹנְךָ מֵרָע וּשְׂפָתֶיךָ מִדַּבֵּר מִרְמָה: סוּר מֵרָע וַעֲשֵׂה טוֹב בַּקֵּשׁ שָׁלוֹם וְרָדְפֵהוּ: עֵינֵי יְהוָה אֶל צַדִּיקִים וְאָזְנָיו אֶל שַׁוְעָתָם: פְּנֵי יְהוָה בְּעֹשֵׂי רָע לְהַכְרִית מֵאֶרֶץ זִכְרָם: צָעֲקוּ וַיהוָה שָׁמֵעַ וּמִכָּל צָרוֹתָם הִצִּילָם: קָרוֹב יְהוָה לְנִשְׁבְּרֵי לֵב וְאֶת דַּכְּאֵי רוּחַ יוֹשִׁיעַ: רַבּוֹת רָעוֹת צַדִּיק וּמִכֻּלָּם יַצִּילֶנּוּ יְהוָה: שֹׁמֵר כָּל עַצְמוֹתָיו אַחַת מֵהֵנָּה לֹא נִשְׁבָּרָה: תְּמוֹתֵת רָשָׁע רָעָה וְשֹׂנְאֵי צַדִּיק יֶאְשָׁמוּ: פּוֹדֶה יְהוָה נֶפֶשׁ עֲבָדָיו וְלֹא יֶאְשְׁמוּ כָּל הַחוֹסִים בּוֹ:

## לה לדוד

רִיבָה יְהוָה אֶת יְרִיבַי לְחֵם אֶת לֹחֲמָי: הַחֲזֵק מָגֵן וְצִנָּה וְקוּמָה בְּעֶזְרָתִי: וְהָרֵק חֲנִית וְסְגֹר לִקְרַאת רדְפָי אֱמֹר לְנַפְשִׁי יִשְׁעָתֵךְ אָנִי: יֵבֹשׁוּ וְיִכָּלְמוּ מְבַקְשֵׁי נַפְשִׁי יִסֹּגוּ אָחוֹר וְיַחְפְּרוּ חֹשְׁבֵי רָעָתִי: יִהְיוּ כְמֹץ לִפְנֵי רוּחַ וּמַלְאַךְ יְהוָה דּוֹחֶה: יְהִי דַרְכָּם חֹשֶׁךְ וַחֲלַקְלַקּוֹת וּמַלְאַךְ יְהוָה רֹדְפָם: כִּי חִנָּם טָמְנוּ לִי שַׁחַת רִשְׁתָּם חִנָּם חָפְרוּ לְנַפְשִׁי: תְּבוֹאֵהוּ שׁוֹאָה לֹא יֵדָע וְרִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר טָמַן תִּלְכְּדֵהוּ בְּשׁוֹאָה יִפֹּל בָּהּ: וְנַפְשִׁי תָּגִיל בַּיהוָה תָּשִׂישׂ בִּישׁוּעָתוֹ: כָּל עַצְמוֹתַי תֹּאמַרְנָה יְהוָה מִי כָמוֹךָ מַצִּיל עָנִי מֵחָזָק מִמֶּנּוּ וְעָנִי וְאֶבְיוֹן מִגֹּזְלוֹ: יְקוּמוּן עֵדֵי חָמָס אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתִּי יִשְׁאָלוּנִי: מְשַׁלְּמִים רָעָה תַּחַת טוֹבָה שְׁכוֹל לְנַפְשִׁי: וַאֲנִי בְּחָלְאָתָם לְבוּשִׁי שָׂק עִנֵּיתִי בַצּוֹם נַפְשִׁי וּתְפִלָּתִי עַל חֵיקִי תָּשׁוּב: כְּרֵעַ כְּאָח לִי הִתְהַלָּכְתִּי כְּאֵבֶל אֵם קֹדֵר שַׁחוֹתִי: וּבְצַלְעִי שָׂמְחוּ וְנֶאֱסָפוּ נֶאֱסָפוּ עָלַי נכִים וְלֹא יָדָעְתִּי קָרְעוּ וְלֹא דָמּוּ: בַּחֲנֵפֵי לַעֲגֵי מָעוֹג חָרֹק עָלַי שִׁנֵּימוֹ: אֲדֹנָי כַּמָּה תִרְאֶה הָשִׁיבָה נַפְשִׁי מִשֹּׁאֵיהֶם יְחִידָתִי מִכְּפִירִים: אוֹדְךָ בְּקָהָל רָב בְּעַם עָצוּם אֲהַלְלֶךָּ: אַל יִשְׂמְחוּ לִי אֹיְבַי שֶׁקֶר שׂנְאַי חִנָּם יִקְרְצוּ עָיִן: כִּי לֹא שָׁלוֹם יְדַבֵּרוּ וְעַל רַגְעֵי אֶרֶץ דִּבְרֵי מִרְמוֹת יַחְשֹׁבוּן: וַיַּרְחִיבוּ עָלַי פִּיהֶם אָמְרוּ הֶאָח רָאָה עֵינֵנוּ: רָאִיתָה יְהוָה אַל תֶּחֱרַשׁ אֲדֹנָי אַל תִּרְחַק מִמֶּנִּי: הָעִירָה וְהָקִיצָה לְמִשְׁפָּטִי אֱלֹהַי וַאדֹנָי לְרִיבִי: שָׁפְטֵנִי כְצִדְקְךָ יְהוָה אֱלֹהָי וְאַל יִשְׂמְחוּ לִי: אַל יֹאמְרוּ בְלִבָּם הֶאָח נַפְשֵׁנוּ אַל יֹאמְרוּ בִּלַּעְנוּהוּ: יֵבֹשׁוּ וְיַחְפְּרוּ יַחְדָּו שְׂמֵחֵי רָעָתִי יִלְבְּשׁוּ בוּשָׁה וּכְלִמָּה הַמַּגְדִּילִים עָלָי: יָרֹנּוּ וְיִשְׂמְחוּ חֲפֵצֵי צִדְקִי וְיֹאמְרוּ תָמִיד יִגְדַּל יְהוָה הַחֹפֵץ שְׁלוֹם עַבְדּוֹ: וּלְשׁוֹנִי תֶּהְגֶּה צִדְקֶךָ כָּל הַיּוֹם תְּהִלָּתֶךָ:

## לו למנצח לעבד יהוה לדוד

נְאֻם פֶּשַׁע לָרָשָׁע בְּקֶרֶב לִבִּי אֵין פַּחַד אֱלֹהִים לְנֶגֶד עֵינָיו: כִּי הֶחֱלִק אֵלָיו בְּעֵינָיו לִמְצֹא עֲוֹנוֹ לִשְׂנֹא: דִּבְרֵי פִיהוּ אָוֶן וּמִרְמָה חָדַל לְהַשְׂכִּיל לְהֵיטִיב: אָוֶן יַחְשֹׁב עַל מִשְׁכָּבוֹ יִתְיַצֵּב עַל דֶּרֶךְ לֹא טוֹב רָע לֹא יִמְאָס: יְהוָה בַּהַשָּׁמַיִם חַסְדֶּךָ אֱמוּנָתְךָ עַד שְׁחָקִים: צִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה אָדָם וּבְהֵמָה תּוֹשִׁיעַ יְהוָה: מָה יָקָר חַסְדְּךָ אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל כְּנָפֶיךָ יֶחֱסָיוּן: יִרְוְיֻן מִדֶּשֶׁן בֵּיתֶךָ וְנַחַל עֲדָנֶיךָ תַשְׁקֵם: כִּי עִמְּךָ מְקוֹר חַיִּים בְּאוֹרְךָ נִרְאֶה אוֹר: מְשֹׁךְ חַסְדְּךָ לְיֹדְעֶיךָ וְצִדְקָתְךָ לְיִשְׁרֵי לֵב: אַל תְּבוֹאֵנִי רֶגֶל גַּאֲוָה וְיַד רְשָׁעִים אַל תְּנִדֵנִי: שָׁם נָפְלוּ פֹּעֲלֵי אָוֶן דָּחוּ וְלֹא יָכְלוּ קוּם:

## לז לדוד

אַל תִּתְחַר בַּמְרֵעִים אַל תְּקַנֵּא בְּעֹשֵׂי עַוְלָה: כִּי כֶחָצִיר מְהֵרָה יִמָּלוּ וּכְיֶרֶק דֶּשֶׁא יִבּוֹלוּן: בְּטַח בַּיהוָה וַעֲשֵׂה טוֹב שְׁכֹן אֶרֶץ וּרְעֵה אֱמוּנָה: וְהִתְעַנַּג עַל יְהוָה וְיִתֶּן לְךָ מִשְׁאֲלוֹת לִבֶּךָ: גּוֹל עַל יְהוָה דַּרְכֶּךָ וּבְטַח עָלָיו וְהוּא יַעֲשֶׂה: וְהוֹצִיא כָאוֹר צִדְקֶךָ וּמִשְׁפָּטֶךָ כַּצָּהֳרָיִם: דּוֹם לַיהוָה וְהִתְחוֹלֵל לוֹ אַל תִּתְחַר בְּמַצְלִיחַ דַּרְכּוֹ בְּאִישׁ עֹשֶׂה מְזִמּוֹת: הֶרֶף מֵאַף וְעֲזֹב חֵמָה אַל תִּתְחַר אַךְ לְהָרֵעַ: כִּי מְרֵעִים יִכָּרֵתוּן וְקוֹוֵי יְהוָה הֵמָּה יִירְשׁוּ אָרֶץ: וְעוֹד מְעַט וְאֵין רָשָׁע וְהִתְבּוֹנַנְתָּ עַל מְקוֹמוֹ וְאֵינֶנּוּ: וְעַנָוִים יִירְשׁוּ אָרֶץ וְהִתְעַנְּגוּ עַל רֹב שָׁלוֹם: זוֹמֵם רָשָׁע לַצַּדִּיק וְחָרֹק עָלָיו שִׁנָּיו: אֲדֹנָי יִשְׂחַק לוֹ כִּי רָאָה כִּי יָבוֹא יוֹמוֹ: חֶרֶב פָּתְחוּ רְשָׁעִים וְדָרְכוּ קַשְׁתָּם לְהַפִּיל עָנִי וְאֶבְיוֹן לִטְבֹּחַ יְשָׁרֵי דָרֶךְ: חַרְבָּם תָּבוֹא בְלִבָּם וְקַשְׁתוֹתָם תִּשָּׁבַרְנָה: טוֹב מְעַט לַצַּדִּיק מֵהֲמוֹן רְשָׁעִים רַבִּים: כִּי זְרוֹעוֹת רְשָׁעִים תִּשָּׁבַרְנָה וְסוֹמֵךְ צַדִּיקִים יְהוָה: יוֹדֵעַ יְהוָה יְמֵי תְמִימִם וְנַחֲלָתָם לְעוֹלָם תִּהְיֶה: לֹא יֵבֹשׁוּ בְּעֵת רָעָה וּבִימֵי רְעָבוֹן יִשְׂבָּעוּ: כִּי רְשָׁעִים יֹאבֵדוּ וְאֹיְבֵי יְהוָה כִּיקַר כָּרִים כָּלוּ בֶּעָשָׁן כָּלוּ: לוֹוֶה רָשָׁע וְלֹא יְשַׁלֵּם וְצַדִּיק חוֹנֵן וְנוֹתֵן: כִּי מְבֹרָכָיו יִירְשׁוּ אָרֶץ וּמְקֻלָּלָיו יִכָּרֵתוּ: מֵיְהוָה מִצְעֲדֵי גֶבֶר כּוֹנָנוּ וְדַרְכּוֹ יֶחְפָּץ: כִּי יִפֹּל לֹא יוּטָל כִּי יְהוָה סוֹמֵךְ יָדוֹ: נַעַר הָיִיתִי גַּם זָקַנְתִּי וְלֹא רָאִיתִי צַדִּיק נֶעֱזָב וְזַרְעוֹ מְבַקֶּשׁ לֶחֶם: כָּל הַיּוֹם חוֹנֵן וּמַלְוֶה וְזַרְעוֹ לִבְרָכָה: סוּר מֵרָע וַעֲשֵׂה טוֹב וּשְׁכֹן לְעוֹלָם: כִּי יְהוָה אֹהֵב מִשְׁפָּט וְלֹא יַעֲזֹב אֶת חֲסִידָיו לְעוֹלָם נִשְׁמָרוּ וְזֶרַע רְשָׁעִים נִכְרָת: צַדִּיקִים יִירְשׁוּ אָרֶץ וְיִשְׁכְּנוּ לָעַד עָלֶיהָ: פִּי צַדִּיק יֶהְגֶּה חָכְמָה וּלְשׁוֹנוֹ תְּדַבֵּר מִשְׁפָּט: תּוֹרַת אֱלֹהָיו בְּלִבּוֹ לֹא תִמְעַד אֲשֻׁרָיו: צוֹפֶה רָשָׁע לַצַּדִּיק וּמְבַקֵּשׁ לַהֲמִיתוֹ: יְהוָה לֹא יַעַזְבֶנּוּ בְיָדוֹ וְלֹא יַרְשִׁיעֶנּוּ בְּהִשָּׁפְטוֹ: קַוֵּה אֶל יְהוָה וְשָׁמֹר דַּרְכּוֹ וְיָרִימְךָ לָרֶשֶׁת אָרֶץ בְּהִכָּרֵת רְשָׁעִים תִּרְאֶה: רָאִיתִי רָשָׁע עָרִיץ וּמִתְעָרֶה כְּאֶזְרָח רַעֲנָן: וַיַּעֲבֹר וְהִנֵּה אֵינֶנּוּ וָאֲבַקְשֵׁהוּ וְלֹא נִמְצָא: שְׁמֹר תָּם וּרְאֵה יָשָׁר כִּי אַחֲרִית לְאִישׁ שָׁלוֹם: וּפְשָׁעִים נִשְׁמְדוּ יַחְדָּו אַחֲרִית רְשָׁעִים נִכְרָתָה: תְּשׁוּעַת צַדִּיקִים מֵיְהוָה מָעוּזָּם בְּעֵת צָרָה: וַיַּעְזְרֵם יְהוָה וַיְפַלְּטֵם יְפַלְּטֵם מֵרְשָׁעִים וְיוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בוֹ:

## לח לדוד להזכיר

יְהוָה אַל בְּקֶצְפְּךָ תוֹכִיחֵנִי וְאַל בַּחֲמָתְךָ תְיַסְּרֵנִי: כִּי חִצֶּיךָ נִחֲתוּ בִי וַתִּנְחַת עָלַי יָדֶךָ: אֵין מְתֹם בִּבְשָׂרִי מִפְּנֵי זַעְמֶךָ אֵין שָׁלוֹם בַּעֲצָמַי מִפְּנֵי חַטָּאתִי: כִּי עֲוֹנֹתַי עָבְרוּ רֹאשִׁי כְּמַשָּׂא כָּבֵד יִכְבְּדוּ מִמֶּנִּי: הִבְאִישׁוּ נָמַקּוּ חַבֻּרֹתַי מִפְּנֵי אִוַּלְתִּי: נַעֲוֵיתִי שַׁחֹתִי עַד מְאֹד כָּל הַיּוֹם קֹדֵר הִלָּכְתִּי: כִּי כְסָלַי מָלְאוּ נִקְלֶה וְאֵין מְתֹם בִּבְשָׂרִי: נְפוּגֹתִי וְנִדְכֵּיתִי עַד מְאֹד שָׁאַגְתִּי מִנַּהֲמַת לִבִּי: אֲדֹנָי נֶגְדְּךָ כָל תַּאֲוָתִי וְאַנְחָתִי מִמְּךָ לֹא נִסְתָּרָה: לִבִּי סָחַר כֹּחִי עֲזָבָנִי וְאוֹר עֵינַי גַּם הֵמָּה אֵין אִתִּי: אֹהֲבַי וְרֵע

תיאר דוד המלך בתחזק בתפלה ובחסירות נגד הקדוש ברוך הוא שהיה מקנא עצמו בכל שהיה בתפלה ביראה יותר ממנו ואמר אהיה כמוהו בחסירות ובמעלות:

כו א לְדָוִד שָׁפְטֵנִי יְהוָה כִּי אֲנִי בְתֻמִּי הָלַכְתִּי וּבַיהוָה בָּטַחְתִּי
לֹא אֶמְעָד: ב בְּחָנֵנִי יְהוָה וְנַסֵּנִי צָרְפָה כִלְיוֹתַי וְלִבִּי: ג כִּי
חַסְדְּךָ לְנֶגֶד עֵינָי וְהִתְהַלַּכְתִּי בַּאֲמִתֶּךָ: ד לֹא יָשַׁבְתִּי עִם מְתֵי
שָׁוְא וְעִם נַעֲלָמִים לֹא אָבוֹא: ה שָׂנֵאתִי קְהַל מְרֵעִים וְעִם
רְשָׁעִים לֹא אֵשֵׁב: ו אֶרְחַץ בְּנִקָּיוֹן כַּפָּי וַאֲסֹבְבָה אֶת מִזְבַּחֲךָ
יְהוָה: ז לַשְׁמִעַ בְּקוֹל תּוֹדָה וּלְסַפֵּר כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ: ח יְהוָה

## אהבתי

**כו לדוד** שפטני ה'. ויעמוד לי דין כשהלכתי בתומי ולא חשבתי לפגם לי: כי חסדך לנגד עיני. כל דרכי הוא בחסדיך וכאשר בטחתי. והרחיב עליה לחתוך: ב בחנני ה' וכאשר שהיתה יודע כל החסכות שחסרתי ולבי שהוא חכם וניסה כליותי. כליותי הם היצרות שבגוף כמו כן כשפה וחשוב מחשבות מרפה הם בני מעי כן תחקרני: ג כי חסדך. כל יומי לא נשא לבי מחקרני: ד לא ישבתי. כדי שלא לשלוח מרגלים בעיניהם. עם לחתם שוטים מרגלים בתוכו מקום: ה שנאתי מרגלים הרגלים שבתי להתבונן בעיניהם עם קהל מרגלים עושים: ו ארחץ בנקיון כפי. עם קהל מרגלים נגד הן נגד מזבח בית ה' כשהחזן כפי ואין בידי לא לחם ולא משכון בית ה' לשחיטה את חזה ה' להקטיר שם קרבנות: ז לשמיע בקול תודה. הקרבנות שהיו חגיגת הם הכל תודות שהיו שלמים בשר חגיגתם על המזבח ונפסלו קהל קדושים ובקולם אני משיר בשבחיהם תהלה כל החסדים שעשה לי הק"בה: ח ה' אהבתי



וכדברי רז"ל ליסתיף לומר נפשיה בהדי צדיקי כי זכותא דרבים עדיף: והצרות הם הנזכרים:

**כו לדוד** כוונת ז"ס שמתפלל דוד על ה' שירחה תוס לבבו ורוב התעוקה שים לו לבל חל מעון ה' להללו ואיך הוא עושה כל ההתחלות שחפצר לזכות ולהיות מהזוכים לשבת בבית ה' להללו וזה כי הרחיק עצמו מקהל מרעים ויחפון בחבר' הטובים ללמוד מהם ולשבת בבית ה' את פניו לכדי שימלא ה' משאלותיו להכילו מחויבין המגרשים לתוכו מהסתופף בבית ה' ולא ימלא משאלותיהם והתפלל לה' שלא יחסוף עם החטאים המנחלים את ה' זה כוונת המזמור בכללו לפי דעתי:

שפטני. קח משפטי מחויבי וכדרך יפעול ה' ביני וביניך: כי אני בתמי הלכתי. בדעות כדרך תמים תהיה עם ה' חלקיך והרחיו למקך היות בבית ה' שיהיה תמים בדעותיו ברחמנות: ובה' בטחתי. בחסדו ובדברו שעוד יחסכני לנחלתו ולא אמעד מדרך החמת והיופר כי לא אתעקש בדרך הרשעים ובחברתם: בחנני ה' ונסני צרפה כליותי ולבי כנגד בתמי הלבתי וכן אמר להלן חקרני אל ודע לבבי בחנני ודע שרעפי ורחה אם דרך עצב בי ונחני בדרך עולם: כי חסדך לנגד עיני כנגד ובה' בטחתי והתהלכתי באמתך כנגד לא אמעד: לא ישבתי. הנה יזכר שלא הלך בחבר' החטאים בכל כחותם לא ישבתי עם מתי שוא בדבור ע"ד לא תענה ברעך עד שוא והזכיר ישיבה כדרך בשוטפ לפיס וכנגד המחשבה אמר נעלמי' לא אבוא הכעלמים מעצי

אָהַבְתִּי מְעוֹן בֵּיתֶךָ וּמְקוֹם מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ: ט אַל תֶּאֱסֹף עִם
חַטָּאִים נַפְשִׁי וְעִם אַנְשֵׁי דָמִים חַיָּי: י אֲשֶׁר בִּידֵיהֶם זִמָּה
וִימִינָם מָלְאָה שֹׁחַד: יא וַאֲנִי בְתֻמִּי אֵלֵךְ פְּדֵנִי וְחָנֵּנִי: יב רַגְלִי
עָמְדָה בְמִישׁוֹר בְּמַקְהֲלִים אֲבָרֵךְ יְיָ:

הודאה ושבח ובטחונו שמנצח מלחמותיו וכ"מ אויני חפץ במלחמות באשר שאינו יכול לקנות שלימות רק אחת שאלתי לישב יומם ולילה בב"ה ללמוד תורה לקנות שלימות לזכות נשמתו לחיי עה"ב:

כז א לְדָוִד יְהוָה אוֹרִי וְיִשְׁעִי מִמִּי אִירָא יְהוָה מָעוֹז חַיַּי מִמִּי
אֶפְחָד: ב בְּקָרֹב עָלַי מְרֵעִים לֶאֱכֹל אֶת בְּשָׂרִי צָרַי וְאֹיְבַי לִי

המה

ביתך. קהל מרעים שבתי מכל מיון ביתך להנתי
מהיות בית המקדש ובית המדרש שם שוכן כבוד
הון בה: ם אל תאסף עם. מני שבתי מכל
מרעים לבך נא תאות מיתת מטתי ואסף דמים כי
בעוון הרצחנים כימים הניבים תמיה: מכל נפשי אל תאסף
חוץ ביתיך: ' אשר בידיהם זימה. כל תועבות
בחיתים הנרעים והיום ולקחים שוחד ונוגעים
בכל בידים ויחיהם תלמה שוחד: יא ואני
בתמי. שלח לך בדבכי תרחה ויותה רק בתומי
בחשבה ובמעשה לכן פדני מהמיני וחנני עוד מטתן:
יב רגלי עמדה במישור. היה ענן מרגלי ויעמידו
בחשוב ובשתיהם כן: במקהלים אברך ה'. מני תוכל
לעמוד את עמדי בתוך הקהל לברך ה' על כל המטר
שעשה עמי:

## כז לדוד

ה' אורי. הוא יאיר ויזרח אורי וישעי
ממי אפחד. ומה זמה לחשבה
ה' מעוז חיי. אם תלחם עלי על מה
אפחד: ב בקרב עלי מרעים. אם תלחם בחשבה
עמי ע"י מחקרי שלח יבשו החוקר לכל ס"ה מעוז חיי
ב
בקרב עלי מרעים. נאון קרב
מרעים הנמנים בהשגיח עלי: צרי ואויבי לי.
המה

לפי מחשבת' לומר שהיו רוצה ואין מסגיח
בהם. ועם רשעים לא תאסף החוטאים
במעשה. לרחץ בנקיון כפי בחלק המעשה
הכך קהל מרעים ואסובבה את מזבחך ה'
הכך ועם רשעים לא תאסף: לשמיע בקול
תודה. בחלק הדבור הכך מתי זוז תאסר
פיהם דבר זוז. ה' אהבתי מעון ביתך
שתהי שוכן שם ולא כנעלמים החומרים
נסתרה דרכינו מה' ולכן נעלמים
מעשיהם ולא יבחו לביתך: אל תאסף
ואמר שכל רצוני להתרחק מהרשעים הלא
בנפשות, וכל חפצי לרחוץ בנקיון כפי. אל
תאסף עם הטהי' נפשי למות למותם תאסר
רחקו ממעון ביתך. תאר בידיהי' זמה. כל
רז"ל כל מי שיש עביר' בידו והטיל' שיש לו
עביר' יתאר תאר בהם ולהם זמה כלומר
מחשבה רעה. וימינם מלאה שוחד הנה

מחשבות במחשב' ובפועל. ואני בתמי אלך במחשבתי פדני מכל נרי וחנני לבא אל מעון
קדשך: רגלי עמדה במישור הכך לכסי דמיס הנז' תאר הגליהם לרע ירוצו וימהרו
לשפוך דם הך רגלי עמדה בחורח מישור ועל כן יה"ר שבמקהלים אברך ה' ולא תמות

## כח לדוד

בקהל מרעים ועלמים שבחתי:

ה' אורי וישעי הכבוד בעיני כי ז"ה חברו דוד בהיותו מגורש מא"י ונרדף
מחאול ומכיסו. ה' אורי להכחותני בדרך הלך בה אלה לכסל. ויסני
מחשבתי מכל המקרי' המתרגשי' למודדי' ממקום למקום: ה' מעוז חיי ומתן כח ללכת

מציר

חֲמָה בָּשְׁלוּ וְנָפָלוּ: ג אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה לֹא יִירָא לִבִּי אִם
תָּקוּם עָלַי מִלְחָמָה בְּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ: ד אַחַת שָׁאַלְתִּי מֵאֵת
יְהוָה אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ שִׁבְתִּי בְּבֵית יְהוָה כָּל יְמֵי חַיַּי לַחֲזוֹת
בְּנֹעַם יְהוָה וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ: ה כִּי יִצְפְּנֵנִי בְּסֻכֹּה בְּיוֹם רָעָה
יַסְתִּרֵנִי בְּסֵתֶר אָהֳלוֹ בְּצוּר יְרוֹמְמֵנִי: ו וְעַתָּה יָרוּם רֹאשִׁי עַל
אֹיְבַי סְבִיבוֹתַי וְאֶזְבְּחָה בְאָהֳלוֹ זִבְחֵי תְרוּעָה אָשִׁירָה וַאֲזַמְּרָה

ליהוה

מעיר לעיר וממקום למקום בלי מנוח לכף רגלי הוא נותן לי עוז ותעצומות: בקרוב עלי מרעים ומחול ואכזיו עוטרי' לת דוד לאכול את בשרי בצריהם כדרך ויחרקו בן חמרו בלעגו. צרי ואויבי לי המה כשלו ונפלו כי לא הוציאו מחשבת' לפועל ויסוגו יסוגו רגע וכשלו ונפלו. ולכן ברחותי זאת מעתה אם תחנה וגו' לא יירא לבי כי בזאת אני בוטח ר"ל בזאת הנני היות שהוא ומכזיו עוטרי' לאותי ולא יכלו לי אני בוטח כי לא יאוכה לי כל רע הן מחמול לו מזולתו: אחת. כלומ' מה שאני שואל מה' לא יהרידוני לא אחל ולא אלחמה כי הטע' בשביל אחת בלבד אבקש והיא שבתי בבית ה' כל ימי חיי לחזות בנועם ה' ר"ל שביתתי. ולבקר בהיכלו מה שלא השגה בגירושי זה לכך אני מרגיש הרעה הזאת ביותר וכן אמר למחול תרורי' אם כי נרשוני היום מהסתפח בנחלת ה' כאלו כל עיקר כוונתו ע"ז: כי יצפנני בסוכו וכן בסיבה לאמ יתאוה זאת בלבד ועליה בערו אמ' אם תשיג זאת אם יצפנני בסוכו ביו' רעה שלא תבא עלי רעה בהיותי בסוכו ובביתו כי היה תגין עלי מכל הרעות ובזכות זה יסתירני בסתר אהלו דרך משל שלא יקרא לו ל' מתקרים המתרגשים לבוא בעולם בהיותו בסת' אהל ה' וסך בצור ירוממהו וכדרך מגדל עז שם ה': ועתה. עשה ועתה כדרך כי בחטיבותיו ובעומות תבותיבו ירושלים ועמך וכו' ועתה שמע תלהינו כלו' אחר הוחיל וכן הוא שמע תלהינו אל תפלת עבדך וכו' וכן וברחמיך הרבים לך כלן ואתה שתחת וגו' ועתה תלהינו וגו' כי עתה שכן הוא לא ימעט לפניך התלהה לך אלהים בשתי שלחתי מחת ה' וכל תאותי לך לשבת בבית ה' ולא ליתר הדברים הגופניים כלתה נפשי

לֵיהוָה: ז שְׁמַע יְהוָה קוֹלִי אֶקְרָא וְחָנֵּנִי וַעֲנֵנִי: ח לְךָ אָמַר לִבִּי בַּקְּשׁוּ פָנַי אֶת פָּנֶיךָ יְהוָה אֲבַקֵּשׁ: ט אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי אַל תַּט בְּאַף עַבְדֶּךָ עֶזְרָתִי הָיִיתָ אַל תַּטְּשֵׁנִי וְאַל תַּעַזְבֵנִי אֱלֹהֵי יִשְׁעִי: י כִּי אָבִי וְאִמִּי עֲזָבוּנִי וַיהוָה יַאַסְפֵנִי: יא הוֹרֵנִי יְהוָה דַּרְכֶּךָ וּנְחֵנִי בְּאֹרַח מִישׁוֹר לְמַעַן שׁוֹרְרָי: יב אַל תִּתְּנֵנִי בְּנֶפֶשׁ צָרָי כִּי קָמוּ בִי עֵדֵי שֶׁקֶר וְיפֵחַ חָמָס: יג לוּלֵא הֶאֱמַנְתִּי

## לראות

ז שמע ה' קולי אקרא
ח לך אמר לבי
בקשו פני את פניך ה' אבקש
ט אל תסתר פניך ממני
כי היית עזרתי אל תטשני
י כי אבי ואמי עזבוני
יא הורני ה' דרכך
ונחני בארח מישור למען שוררי
יב אל תתנני בנפש צרי
כי קמו בי עדי שקר
ויפח חמס
יג לולא האמנתי

יהי רצון מירוס רחמי על חויבי סביבותי כחסר חמרתי במר ירוממוני ואחי נותר עכבו אחזבחה שם בחלנו זבחי תרועו ובו' וע"כ שמע ה' קולי אקרא: כי ע"ז אקרא לפניך ומם ולילה: וחנני וענני: לך אמר לבי בקשו פני פרס המקר' ודרשו לבי אמ' שיבקשו פני לך כלומ' מיסיומו מגמתם נגדך לכן את פניך ה' אבקש בדרך אחמר למעל' אותה אבקש כי אמר לי לבי שאחסר כל אם לא את פניך ה' אבקש. ולכן אל תסתר פניך ממני אל תט מנחלתך בחף עבדך עזרתי היית כבר נגד הפליטתי ואתה החלות להרחות לי את גדלך. אל תטשני ואל תעזבני אלהי ישעי מכאן ואילך: כי אבי ואמי עזבוני. כלומר אפילו יכולים לעזרני נגד חויבי. וה' יאספני לעבודתו בסתר אהלו. הורני ה' דרכך. כלומ' הורני הדרך וכאשר אלך בארח מיסור אנא אכשל בדרכי והטעם מיסור ממני המונעים לפי שהם עושים למען שוררי: אל תתנני בנפש צרי וגו' המלטיני מהם שלא יגמלוני רעה: ויפח חמס. לשון יחיד על דוגמא כלומר כמעט נתיחמתי לולא האמנתי בהבטחת ה' שהוא מחזיר תלוי בכח המחזר: והנה חרז"ל לחי אחרתי בחפוי כל המדם כוזב ובו' כי ברוב לעגו כמעט נתיחם מדברי שמואל בשם ה' הקור על לולא כלומר כמעט לא האמנתי אמת האמנתי זאת הטובה בעבור בשתר הדב' תלוי כאלו בכנם בקפוק ובתבוס מה בהאמנתי ואף אנא בחיי מדברי ה'. ואחר לראות בעוב ה' בחמרו למעלה לחזות בנועם ה' ובעם קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך בכל האמרו וקוה אל ה' אם יבא עוד:

לְרָאוֹת בְּטוּב יְהוָה בְּאֶרֶץ חַיִּים: יד קַוֵּה אֶל יְהוָה חֲזַק וְיַאֲמֵץ
לִבֶּךָ וְקַוֵּה אֶל יְהוָה:

תפלה לכל יחיד ויחיד שהקב"ה יעזרו לילך בדרך חשוב ויצניעו מלילך עם הרשעים
פועלי און וישלם לרשעים כרשעתם · ולצדיקים כצדקתם:

כח א לְדָוִד אֵלֶיךָ יְהוָה אֶקְרָא צוּרִי אַל תֶּחֱרַשׁ מִמֶּנִּי פֶּן
תֶּחֱשֶׁה מִמֶּנִּי וְנִמְשַׁלְתִּי עִם יוֹרְדֵי בוֹר: ב שְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנַי
בְּשַׁוְּעִי אֵלֶיךָ בְּנָשְׂאִי יָדַי אֶל דְּבִיר קָדְשֶׁךָ: ג אַל תְּמָשְׁכֵנִי עִם
רְשָׁעִים וְעִם פֹּעֲלֵי אָוֶן דֹּבְרֵי שָׁלוֹם עִם רֵעֵיהֶם וְרָעָה בִּלְבָבָם:
ד תֵּן לָהֶם כְּפָעֳלָם וּכְרֹעַ מַעַלְלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם הָשֵׁב

**כח לדוד** זה המזמור כמשך להעניין
שלמעלה לזיך ה' חקרתי ·
דך בלבב לחשים מבטחי ובטח שתתה צורי
ע"כ לזל תחרש ממני ונטשתי כמעט רגע
ונמשלתי עם יורדי בור כי יהרגני שקול:
שמע · בקשתי ידי לזל דברי קדשך · בהתפללי
לזל מול בסח כבודך כמו ה' בהיכל קדשו ה'
בשמים כסאו: לזל תמשכני · שלא תמשך
תחריבם בחשבי שהם לוחבי בהיותם
רשעים ופועלי און: דוברי שלום כמו דוחק
שהיה בדעת לחימלך ורעה בלבו להלשימו
לשחול לעשות לו רע: תן להם כפעלם וכו'
כפל הענין ד"פ לחזק הענין שלא יכול
להתפקק בעל רעתם לקללם ג' פעמים:
כי לזא יבינו לזל פעולת ה' שהמה חסל
ורחמים ובעבור שבקש לחימלך מבקש טוב עמו עשו לו רעה בלשונו:
יבנם · כן לחמר במקום לחתר עליו גם לזל יתלך ליפח יקתך ויסחך מלחבל:
ברוך ה' שמע קול תחנוני · ברוך לזל יעקב.
ברוח הקודש שנתמע תפלתו על כן סר לה' ולחמר ה' עזי ומגני וגו' כי חשרי שלזל יעקב.
בעזרו ויעלוז לבי בישועתו ומשירי לחודנו · ולחמר ה' עז למו · ולטעם הפסוק כי
לחמר למעלה כו בטח בלבי ונעזרתי כשגר לחיבי כי הנה בה' עז למו ולטעם עם הוות כי
לחיבי רבו ה' עז לנגדם ק"כ למו כמו לנגדם וכן רבים לוחמים לי מרום וכן ארי ולחיבי
לי ומלת ה' חסר ב' וכמוהו רבי ולהנה על כן נעזרתי כי בו בטח לבי כי מה יעשה לי לדם ושוא
בהיות כי טעון ישועות מסיקו הוא · ויתכן שיחסר הנ' ולחמר ה' עוז למו כלו' ה' ושוא

הכל

הַשֵּׁב גְּמוּלָם לָהֶם: ה כִּי לֹא יָבִינוּ אֶל פְּעֻלֹת יְהוָה וְאֶל מַעֲשֵׂה
יָדָיו יֶהֶרְסֵם וְלֹא יִבְנֵם: ו בָּרוּךְ יְהוָה כִּי שָׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנָי:
ז יְהוָה עֻזִּי וּמָגִנִּי בּוֹ בָטַח לִבִּי וְנֶעְזַרְתִּי וַיָּגֵל לִבִּי וּמִשִּׁירִי
אֲהוֹדֶנּוּ: ח יְהוָה עֹז לָמוֹ וּמָעוֹז יְשׁוּעוֹת מְשִׁיחוֹ הוּא: ט הוֹשִׁיעָה
אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם:

במזמור זה הם ח״ אזכרות נגדם תקנו חכמינו ז״ל ח״י ברכות · ויש לפרש כל המזמור
על מתן תורה ועל קיבוץ גליות: יום ה׳

כט א מִזְמוֹר לְדָוִד הָבוּ לַיהוָה בְּנֵי אֵלִים הָבוּ לַיהוָה כָּבוֹד
וָעֹז: ב הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ הִשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה בְּהַדְרַת קֹדֶשׁ:

קול

ג קוֹל יְהוָה עַל הַמָּיִם אֵל הַכָּבוֹד הִרְעִים יְהוָה עַל מַיִם רַבִּים:
ד קוֹל יְהוָה בַּכֹּחַ קוֹל יְהוָה בֶּהָדָר: ה קוֹל יְהוָה שֹׁבֵר אֲרָזִים
וַיְשַׁבֵּר יְהוָה אֶת אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן: ו וַיַּרְקִידֵם כְּמוֹ עֵגֶל לְבָנוֹן
וְשִׂרְיֹן כְּמוֹ בֶן רְאֵמִים: ז קוֹל יְהוָה חֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ: ח קוֹל
יְהוָה יָחִיל מִדְבָּר יָחִיל יְהוָה מִדְבַּר קָדֵשׁ: ט קוֹל יְהוָה יְחוֹלֵל
אַיָּלוֹת וַיֶּחֱשֹׂף יְעָרוֹת וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אֹמֵר כָּבוֹד: י יְהוָה לַמַּבּוּל
יָשָׁב וַיֵּשֶׁב יְהוָה מֶלֶךְ לְעוֹלָם: יא יְהוָה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָה
יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

הכל ה׳, ואומר עניך כוסף על עצמו בפסוס פניס· וכן העניך בכל אחר התורים מכל זה הושיעה את עמך מפרשיס הם וברך את נחלתך העופים ורעם ונשאם על העולם ולא תמסרם ביד רשעים וביד מלך לחברי שלום להבות בכחי ה׳ כי אם רעם אתה בעצמך ונשאם על יהך כי הם עמך ונחלתך:

כט מזמור מזמור לדוד זה מזמור יאמר חיך ה׳, ועוז ותעלומו נעמים ובחרן ובל׳ יסודו, חסר מסס הורכבו כל הכתפיים התחתונים בחסר לחסר הבו לה׳ בני חלים הם המלחיכים שהם מוסיפים מה׳ רחשובה על כן נקראו בני חלחים ועל כן חייבים להודות והוא חומרו הבו לה׳ ומה תתנו לו כבוד ועוז וכן דרך הפזירים בחסר חייבים הכל לחת לשמו הנכבד והטורח ומה הוא הכבוד שיחחזו לה׳ בהדרת קודש בחילול קדשו שם תשתחוו ותחלו כבוד לה׳ כעב׳ יכבד לחומיו וכבן יכבד חביו לי׳ קול בנגד ועוז ובקולות הללו נרמזו יכול ה׳ בעולמו ובכל בריותיו שבכל מקום שחרך המלך המושל בקולו להפחיד עבדיו לדבריו והכל מבל לומר חיך בגזרת ה׳ על הים ובקוייו ירדו על החרן וכן בל הכבוד שבכולו מלא עולם הרעים בכחו עם רעים וזה חמר בנגד יסוד המים והחויר כי פרעמים הם מוה היסוד על חויר

ג קוֹל יְהוָה עַל הַמָּיִם אֵל הַכָּבוֹד הִרְעִים יְהוָה עַל מַיִם רַבִּים:
ד קוֹל יְהוָה בַּכֹּחַ קוֹל יְהוָה בֶּהָדָר: ה קוֹל יְהוָה שֹׁבֵר אֲרָזִים
וַיְשַׁבֵּר יְהוָה אֶת אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן: ו וַיַּרְקִידֵם כְּמוֹ עֵגֶל לְבָנוֹן
וְשִׂרְיֹון כְּמוֹ בֶן רְאֵמִים: ז קוֹל יְהוָה חֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ: ח קוֹל
יְהוָה יָחִיל מִדְבָּר יָחִיל יְהוָה מִדְבַּר קָדֵשׁ: ס קוֹל יְהוָה יְחוֹלֵל

## אילות

קול ה' בכח. עתה יזכיר יסוד הארץ וכחו
כה בכל ל' מיני נמלים וכח המדבר
והבלתי מדבר קומה ודומם כנגד המדבר
לומר קול ה' בכח כמו שדרשו ז"ל בערי כפי
כחם: קול ה' בהדר כמו וכבו והל' תעטרהו
כי הדר המזיכם וכבודו יותר על זולתו
וכנגד הקומה לומר קול ה' סובר ארזים
ואתה מפרש כדרך שביאר למעלה ויבער
ה' את ארזי הלבנון: וירקידם כמו עגל
שעוקרים ברוחו הקדים והופך על פניו
וירקדו כמעט רגע החזקים: קול ה' יחיל
מדבר כנגד הדומם וזה ברעם הארץ יחיל
ה' מדבר קדש ביאור ליחל מדבר כמו נפלו
להרות ה' כמו שפירשנו בפסוק: קול ה'
יחולל אילות ויחשוף יתות היערות וזה
כנגד החי בלתי מדבר והזכיר עלה יועיל להם קלותם להבדל מיד ה' ופנגד יסוד מים
הזכיר קול ה' חוצב להבות אש ועשם ובקיאלו כלו לומר כבוד: לומר שהזכיר מהארזים הגבוהים
ברוב פעולת ה' בעולמו זה התחתון גדול כבודו כמו שהזכיר מהארזים הנפלאים
ומהמדברות הגדולים והחיות ומהאילים המשכילים והנמלים הרעמים הנפלאים
לומר עוד נודע בעיבור יותר מפורסם כבוד ה': וזה שם נודע בעולם גודל כבוד ה'
ויכלתו זה יתפעל בלבד בדברים הנזכרי' שהמה נוראים בעיני כל רואיהם אך בהיכלו
והם השמים כדרך ה' בהיכל קדשו ה' בשמים כסאו כלו יאמר כבוד כמאמר הכתוב
השמים מספרים כבוד אל הכבוד הזה חינו בלומרו דברים ולומרו אין לומר ואין
דברים: ה' למבול ישב שב ושם הל' כמו לחמרי לי: והרמון ה' בעבור עלה המבול למעלה
ושעם ישב הוא מה שלומר ישב ה' מלך לעולם כמלך ישב על כסאו כדרך שכפל ושלה וכן
רוב הדברים ופי' הענין בעיני הכל נודעו מפעטיו וסגולו מלך מלכותו בכל משלה בכל
ה' מלך עולם ועד ושעם להזכיר זה לחר שהודיע למעלה לירא עזו ה' והעלומו בכל
שנמלים הביא זה הפלה כי בו נודע שהוא מלך על כלם שהזכיר למעלה במשלים הסם

אֱלוֹת וַיְחַשְּׁפֵם יְעָרוֹת וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אֹמֵר כָּבוֹד׃ יְהוָה
לַמַּבּוּל יָשָׁב וַיֵּשֶׁב יְהוָה מֶלֶךְ לְעוֹלָם׃ יְהוָה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן
יְהוָה יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם׃

# תהלים ליום שני

מוסר שאל יצטער אדם אם הקב"ה שולח עליו יסורים ע"ז הוא שאי אפשר לבוא לידי עו"הב אלא ע"י יסורים גם אם רואה אדם שהוא במעלה עליונה אל יחשוב שלא יסוב לעולם רק שהכל ברשות הקב"ה׃

לא מִזְמוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת לְדָוִד׃ ב אֲרוֹמִמְךָ יְהוָה כִּי
דִלִּיתָנִי וְלֹא שִׂמַּחְתָּ אֹיְבַי לִי׃ ג יְהוָה אֱלֹהָי שִׁוַּעְתִּי אֵלֶיךָ

## ותרפאני

וזה שמה שנפתחו תרכובות הסמים ועברו המים בחויר מוסרח וממנו הסריחו הס ג"כ כתרג"ל על פסוק עוד כל ימי הארץ וגו' ונידונו בהם במים רותחין ובמים ג"כ עד שהארץ וכל מאשר בתוכה ממ"ש חפי' ג' טפחים של עומק המחרים, וזה יסד מלך לעולם ה' בחסדו וברחמיו׃ עז לעמו יתן ויתן עז ילוז תור וקרחס עתו כחומר והייתם לי סגולה כו' לפ שלי כל הארץ ה' יברך את עמו בשלום ויתן שלום תורה׃

## ליום שני

ל מזמור שיר חנוכת הבית לדוד׃
כתב רמב"ן ע"ז ל"ל שסוה

מיגנבו זה המזמור המזוררים בחנוכת הבית ברחשון וזה דעת רמ"ז ז"ל וכן פי' ולפ שמחת חויבי לי ובשבילי בהפתח פתחי

שהפכו פני סוטף דוד כשולי קדרה וכו' וי"ל בחנוכת הבית הסני לו השליטי והוא בחנוכת בניני שזה יאמר בחנוכת הבית הנ' מיגנה בימיו שזה יוזו ישראל לעולם ה' על כל חסדיו שהשלים והקרוב לחלי כי ז"ה תברו בחנוכת ביתו בית תרזיס ותחזון חלה דוד ויחי מחליו וכו' חלו דבריו ז"ל וכך אמרתי שדעתי נוטה לפ' שיכוין על המקדש הנ' זמרו לה' חסידיו יאמרו ישראל לנויס ולמשוררים מיזמרו על כל החסדים שעשה עמהם' בגלות' וברוממם והניחם על ארצם זה עשה חסידיו

וַתִּרְפָּאֵנִי: ג יְהוָה הֶעֱלִיתָ מִן שְׁאוֹל נַפְשִׁי חִיִּיתַנִי מִיָּרְדִי בוֹר:
ד זַמְּרוּ לַיהוָה חֲסִידָיו וְהוֹדוּ לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ: ה כִּי רֶגַע בְּאַפּוֹ
חַיִּים בִּרְצוֹנוֹ בָּעֶרֶב יָלִין בֶּכִי וְלַבֹּקֶר רִנָּה: ו וַאֲנִי אָמַרְתִּי
בְשַׁלְוִי בַּל אֶמּוֹט לְעוֹלָם: ז יְהוָה בִּרְצוֹנְךָ הָעֱמַדְתָּה לְהַרְרִי
עֹז הִסְתַּרְתָּ פָּנֶיךָ הָיִיתִי נִבְהָל: ח אֵלֶיךָ יְהוָה אֶקְרָא וְאֶל יְהוָה
אֶתְחַנָּן: ט מַה בֶּצַע בְּדָמִי בְּרִדְתִּי אֶל שָׁחַת הֲיוֹדְךָ עָפָר הַיַּגִּיד
אֲמִתֶּךָ: י שָׁמַע יְהוָה וְחָנֵּנִי יְהוָה הֱיֵה עֹזֵר לִי: יא הָפַכְתָּ

## מספרי

כמו ותסידיך ידגנו תומיך ואורך לחיים תסידיך חז ישראל אומרים זה לזה ככה והטעם כי חז ועמך כלם לדיקים ועשם והודו לזכר קדשו. לאות קדושתו תמיד שיזכרו בבית הזה הקדוש ומורה: כי רגע בחפו עתה יפרע על מה שזמרו וזה כי רגע בחפו חיים תרוכים ברצונו וזה כעט בשלף קלף הסתרתי פני רגע ממך וברחמים גדולים תקבלך והבטחון כי חז לגדולת ושומם ההללוה ירחה שחורך הגלות הזה כרגע בחפו ושלף קלף בערב ילין בכי כמו לחלך הגלות ולבקר ריבה כמו קומי אורי כי בא אורך. ואני עתה יזכיר סנת גלותינו ואמר אליך ה' אקרא. ע"ד ככה יעשה לעוב עתיד במקום הזה והטעם חז הייתי בגלותי נגדל שהסתרת פניך אליך הייתי קורא ואליך היית מתחנן כי ידעתי שאין בי זכיות והיית אומר למען עשה ולא למען מה בצע ומה תועל שאחרד שחת היודך עפר היגיד אמתך אתה חס כמות כלנו מי יודך הגוי אחר שבתנו בעפר מתי. ועל כן שמע ה' תפלתי וחנני בעבור שתך וגו' הפכתי כנגד והולו עתה לודה כי שתת קול תחנוני בשובי אליך בגלו כי הנה הפכת מספדי למחול לי כדרך לוס העשירי ופס החמישי יהיו לבית יהודה וכו'. והנה עתה תעזרני שתר' ובבית לי המקדש למען יזמרך כבודי והטעם בשתי ולא יהוס וכן תעשה כי הנה ה' אלהים לעולם אודך בי

ד ה' העלית מן שאול. ז בהיכס: ויתיתני מור. שלא ארד לגיהנם: ה זמרו לה' חסידים. חסידים שבדור ולהודות לכ"ב כתב. שתחל ה' לעבוד וכיון שתחל לו כך יתחיל לכל תסידות השבני שלא והודו לזכר קדשו: ולא תאחר לשם קדשו שלא כאותם שזכרו ולא זכירוהו: ו כי רגע בחפו. לפי כאותם רגע שכעס הק"ב הרוי להם לישראל כשנים שהיו ברגע הק"ב לשתת לעדיקים ריס שכעס בי' עב' אלא שלא כ' יסורים לכך כעס על הלדיקים כך' והוא כמו רגע לפני עה"ב אבל בעסני לעו': בערב ילין בכי. בשאר ימות השנה: ז ואני אמרתי. בשלותי אמרתי בלבי אבל לעולם לא אמוט: בשלותי הייתי חושב לעולם לא אמוט בשתת אין הקב"ה בשלותי הרעי עון את בלותי בשעות של הק"ב ובשעה שיושב הייתה בלבי שאין לי לעולם שתת כאן נחל שאין לו לעולם שתת: פניך הסתרת. מה בצע. תלמוד: מבקשים חיים כדי לזכות בשתים ולא בשנים אחת שנאמר הק"ב ובשעה שיתר ויתר ויתר בשעה שנאמר הק"ב ובשעה שיושב ודיק ואין יוסף חיצים טובים. ח"ג אל ה' אקרא. ר"ל ביתי ברלתי לל שתת לכן אחיה לי. תלמוד: היה עוזר לי לעשות חיצים טובים ע"י הכה לבור חיצים לחזול לי: עמדתה לחזול לי: עמדתה תחלה לי כדי לקנות עולם הבא: ט מה בצע. שלבי הייתי מתחנן לפני מספדי לחזול לי: שלבי הייתי מתחנן ולא תשתה אזהרתני נם ה' להעביר תשתיך ולא תשתה כהפך מספדי לחזול לי: עמדתה תקע. אזהרתני: מלותי והתענית על תשתה מלותה אזהרתני: תחנוני

ב

מִשְׁפָּחוֹת לְמַחוֹל לִי פִּתַּחְתָּ שַׂקִּי וַתְּאַזְּרֵנִי שִׂמְחָה: יג לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָבוֹד וְלֹא יִדֹּם יְהוָה אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ:

טוסר להיות לאדם בטחונו בהקב"ה וליתן נשמתו לפקדון ויבטיח בהקב"ה וכל העיתים הם בידו לעשות כמו שירצה:

לא א לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד: ב בְּךָ יְהוָה חָסִיתִי אַל אֵבוֹשָׁה לְעוֹלָם בְּצִדְקָתְךָ פַּלְּטֵנִי: ג הַטֵּה אֵלַי אָזְנְךָ מְהֵרָה הַצִּילֵנִי הֱיֵה לִי לְצוּר מָעוֹז לְבֵית מְצוּדוֹת לְהוֹשִׁיעֵנִי: ד כִּי סַלְעִי וּמְצוּדָתִי אָתָּה וּלְמַעַן שִׁמְךָ תַּנְחֵנִי וּתְנַהֲלֵנִי: ה תּוֹצִיאֵנִי מֵרֶשֶׁת זוּ טָמְנוּ לִי כִּי אַתָּה מָעוּזִּי: ו בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי פָּדִיתָה אוֹתִי יְהוָה אֵל אֱמֶת: ז שָׂנֵאתָ הַשֹּׁמְרִים הַבְלֵי שָׁוְא וַאֲנִי אֶל יְהוָה בָּטָחְתִּי: ח אָגִילָה וְאֶשְׂמְחָה בְּחַסְדֶּךָ אֲשֶׁר רָאִיתָ אֶת עָנְיִי

כי ברעוך לא תחום לעולם:

**לא למנצח** הנכון בעיני כי ז"ה חברו דוד על עם ישראל בגלות, כאשר תאחר, כך ה' חסיתי ולא תבוש, לעולם מתקותי בצדקתך פלטני כי כן בידי הלא הקיווי, הטה לי לחזק מהרה הציליני כי אם כן לך יאתר זכרון ממני. היה לי למור מעוז לבית מצודות להגין בעדנו כי סלעי ומצודתי אתה הוא מעולם ולמען שמך. כמאמר עם ה' הלה ומהרו ילכו: תנחני ותכלכלי קוממיות לתרבי. תוציאני מרשת זו טמנו לי המבקשי, ללכוד בפשי ברשתם: בידך אפקיד רוחי. הרעון הני מפקיד רוחי ונשמתי בידך בפקדון כי אתה תחזני ובעל נשמתי ובטחתי בהקב"ה וע"כ בידך אפקיד רוחי: פדית אותי מובטן, הני שתפדני והעד ה' על אמת כי אמת הללו רמז היותו חי לעולם כדרך זה שמי לעולם: ולא הסגרתני ביד אויב אלא הקיוויי העמדת רגלי ע"כ בטחתי כי אתה התלות לעזרני וביטי לאתי מארץ מגרי, ומשם נפלאות בלאתי מן הגלות וע"כ ברחותך בטחוני חכני ה' כי בך לי וכו'. עשה עמי טובה. ע"ד כלו עיני ליעותך ועשה נפשי עלי תחבל בחכתה ובטני ע"ד



תחזיקני שתחת: תחת השתן: יג למען יזמרך כבודי: מקדם לאחר היותך עפר לכל הכבוד יזמרך גלח יהוה ה' שלהי תלה מוכך לעולם:

**לא למנצח** ז"ה חברו דוד כשהיה בורח מפני שאול: ב בך ה' חסיתי: וכיון שחסיתי בך בודאי הוא שלא תבושה לעולם: בצדקתך פלטני: לפי שאין בי זכות: ג היה לי לצור מעוז: כמו שאתה בושע על הפלגים הנבזה מפני שאול אף אתה תושיענו: לבית מצודות שתהא רוחים לכל הסביבות והוא חזקת העיר: ד כי סלעי ומצודתי: היית יקרים ע"י לתקדם שתהיה לי לנחת נ"ב ותנחני ותנהלני בעבור שמך: ה תוציאני מרשת זו טמנו לי: שתהו שכבר נכזדוני ולא מוכל להמלט מהם. מעוזי: כמו שאתה מושיעני: ו בידך אפקיד רוחי: לפי שאני מסכן נפשי ביד שאול: ז שנאת השומרים: לפי שהיו מחזיקים בו: הבלי שוא: כגון אחיתופל ושמעי בן גרא: ואני אל יהוה בטחתי: ח אגילה ואשמחה בחסדך: שהצלת נפשי מיד שאול: אשר ראית את עניי

שפנית

עָנְיִי יָדַעְתָּ בְּצָרוֹת נַפְשִׁי: ס וְלֹא הִסְגַּרְתַּנִי בְּיַד אוֹיֵב הֶעֱמַרְתָּ
בַּמֶּרְחָב רַגְלָי: י חָנֵּנִי יְהוָה כִּי צַר לִי עָשְׁשָׁה בְכַעַס עֵינִי נַפְשִׁי
וּבִטְנִי: יא כִּי כָלוּ בְיָגוֹן חַיַּי וּשְׁנוֹתַי בַּאֲנָחָה כָּשַׁל בַּעֲוֹנִי כֹחִי
וַעֲצָמַי עָשְׁשׁוּ: יב מִכָּל צוֹרְרַי הָיִיתִי חֶרְפָּה וְלִשְׁכֵנַי מְאֹד וּפַחַד
לַמְיָדָעַי רֹאַי בַּחוּץ נָדְדוּ מִמֶּנִּי: יג נִשְׁכַּחְתִּי כְּמֵת מִלֵּב הָיִיתִי
כִּכְלִי אֹבֵד: יד כִּי שָׁמַעְתִּי דִבַּת רַבִּים מָגוֹר מִסָּבִיב בְּהִוָּסְדָם
יַחַד עָלַי לָקַחַת נַפְשִׁי זָמָמוּ: טו וַאֲנִי עָלֶיךָ בָטַחְתִּי יְהוָה
אָמַרְתִּי אֱלֹהַי אָתָּה: טז בְּיָדְךָ עִתֹּתָי הַצִּילֵנִי מִיַּד אוֹיְבַי
וּמֵרֹדְפָי: יז הָאִירָה פָנֶיךָ עַל עַבְדֶּךָ הוֹשִׁיעֵנִי בְחַסְדֶּךָ:
יח יְהוָה אַל אֵבוֹשָׁה כִּי קְרָאתִיךָ יֵבשׁוּ רְשָׁעִים יִדְמוּ לִשְׁאוֹל:

## תאלמנה

תאלמנה שפתי שקר הדוברות על צדיק עתק גאוה ובוז: ב מה רבו צוררי ה' רבים קמים עלי: ג רבים אומרים לנפשי אין ישועתה לו באלהים סלה: ד ואתה ה' מגן בעדי כבודי ומרים ראשי: ה קולי אל ה' אקרא ויענני מהר קדשו סלה: ו אני שכבתי ואישנה הקיצותי כי ה' יסמכני: ז לא אירא מרבבות עם אשר סביב שתו עלי: ח קומה ה' הושיעני אלהי כי הכית את כל אויבי לחי שני רשעים שברת: ט לה' הישועה על עמך ברכתך סלה:

## למנצח בנגינות מזמור לדוד

למנצח בנגינות מזמור לדוד בקראי ענני אלהי צדקי בצר הרחבת לי חנני ושמע תפלתי: ב בני איש עד מה כבודי לכלמה תאהבון ריק תבקשון כזב סלה: ג ודעו כי הפלה ה' חסיד לו ה' ישמע בקראי אליו: ד רגזו ואל תחטאו אמרו בלבבכם על משכבכם ודמו סלה: ה זבחו זבחי צדק ובטחו אל ה' רבים אמרים מי יראנו טוב: ו נסה עלינו אור פניך ה' נתת שמחה בלבי: ז מעת דגנם ותירושם רבו: ח בשלום יחד אשכבה ואישן כי אתה ה' לבדד לבטח תושיבני:

## למנצח אל נחילות מזמור לדוד

למנצח אל נחילות מזמור לדוד האזינה ה' אמרי בינה הקשיבה לקול שועי: ב הצעת לקול שועי מלכי ואלהי כי אליך אתפלל: ג ה' בקר תשמע קולי בקר אערך לך ואצפה: ד כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע: ה לא יתיצבו הוללים לנגד עיניך שנאת כל פעלי און: ו תאבד דוברי כזב איש דמים ומרמה יתעב ה': ז ואני ברב חסדך אבוא ביתך אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך: ח ה' נחני בצדקתך למען שוררי הישר לפניך דרכך: ט כי אין בפיהו נכונה קרבם הוות קבר פתוח גרונם לשונם החליקו: י האשימם אלהים יפלו מעצותיהם ברב פשעיהם הדיחמו כי מרו בך: יא ושמחו כל חוסי בך לעולם ירננו ותסך עליהם ויעלזו בך אהבי שמך: יב כי אתה תברך צדיק ה' כצנה רצון תעטרנו:

## למנצח בנגינות על השמינית מזמור לדוד

למנצח בנגינות על השמינית מזמור לדוד ה' אדנינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים: ב מפי עולים ויונקים יסדת עז למען צוריך להשבית אויב ומתנקם: ג כי אראה שמיך מעשי אצבעותיך ירח וכוכבים אשר כוננתה: ד מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו: ה ותחסרהו מעט מאלהים וכבוד והדר תעטרהו: ו תמשילהו במעשי ידיך כל שתה תחת רגליו: ז צאן ובקר כלם ואף בהמות שדי: ח צפור שמים ודגי הים עבר ארחות ימים: ט ה' אדנינו מה אדיר שמך בכל הארץ:

## למנצח על מות לבן מזמור לדוד

למנצח על מות לבן מזמור לדוד אודה ה' בכל לבבי אספרה כל נפלאותיך: ב אשמחה ואעלצה בך אזמרה שמך עליון: ג בשוב אויבי אחור יכשלו ויאבדו מפניך: ד כי עשית משפטי ודיני ישבת על כסא שופט צדק: ה גערת גוים אבד רשע שמם מחית לעולם ועד: ו האויב תמו חרבות לנצח וערים נתשת אבד זכרם המה: ז וה' לעולם ישב כונן למשפט כסאו: ח והוא ישפט תבל במישור ידין לאמים במישרים: ט ויהי ה' משגב לדך משגב לעתות בצרה: י ויבטחו בך יודעי שמך כי לא עזבת דרשיך ה' ציון הודיעו בעמים עלילותיו: יא כי דרש דמים אותם זכר לא שכח צעקת ענוים: יב חנני ה' ראה עניי משנאי מרוממי משערי מות: יג למען אספרה כל תהלתיך בשערי בת ציון אגילה בישועתך: יד טבעו גוים בשחת עשו רשת זו טמנו נלכדה רגלם: טו נודע ה' משפט עשה בפעל כפיו הגיון סלה: טז ישובו רשעים לשאולה כל גוים שכחי אלהים: יז כי לא לנצח ישכח אביון תקות ענוים תאבד: יח קומה ה' אל יעז אנוש יישפטו גוים על פניך: יט שיתה ה' מורה להם ידעו גוים אנושי סלה:

## למה ה' תעמד ברחוק

למה ה' תעמד ברחוק תעלים לעתות בצרה: ב בגאות רשע ידלק יתפשו בעצות זו חשבו: ג כי הלל רשע על תאות נפשו ובוצע ברך נאץ ה': ד רשע כגבה אפו בל ידרוש אין אלהים כל מזמותיו: ה יחילו דרכיו בכל עת מרום משפטיך מנגדו כל צורריו יפיח בהם: ו אמר בלבו בל אמוט לדר ודר אשר לא ברע: ז אלה מלא פיהו ומרמות תחת לשונו עמל ואון: ח ישב בכמן חצרים במסתרים יהרג נקי עיניו לחלכה יצפונ: ט יארב במסתר כאריה בסכו ארב לחטף עני חטף עני במשכו ברשתו: י ידכה יכרע ונפל בעזותיו חלכאים: יא אמר בלבו שכח אל הסתיר פניו בל יראה לנצח: יב קומה ה' אל נשא ידך אל תשכח ענוים: יג על מה נאץ רשע אלהים אמר בלבו לא תדרוש: יד ראית כי אתה עמל וכעס תביט לתת בידך עליך יעזב חלכה יתום אתה היית עוזר: טו שבר זרוע רשע ורע תדרש רשעתו בל תמצא: טז ה' מלך עולם ועד אבדו גוים מארצו: יז תאות ענוים שמעת ה' תכין לבם תקשיב אזנך: יח לשפט יתום ודך בל יוסיף עוד לערץ אנוש מן הארץ:

## ביה' חסיתי איך תאמרו לנפשי

ביה' חסיתי איך תאמרו לנפשי נודי להרכם צפור: ב כי הנה הרשעים ידרכון קשתם כוננו חצם על יתר לירות במו אפלי לב: ג כי השתות יהרסון צדיק מה פעל: ד ה' בהיכל קדשו ה' בשמים כסאו עיניו יחזו עפעפיו יבחנו בני אדם: ה ה' צדיק יבחן ורשע ואהב חמס שנא נפשו: ו ימטר על רשעים פחים אש וגפרית ורוח זלעפות מנת כוסם: ז כי צדיק ה' צדקות אהב ישר יחזו פניו:

## הושיעה ה' כי גמר חסיד

הושיעה ה' כי גמר חסיד כי פסו אמונים מבני אדם: ב שוא ידברו איש את רעהו שפת חלקות בלב ולב ידברו: ג יכרת ה' כל שפתות חלקות לשון מדברת גדלות: ד אשר אמרו ללשנינו נגביר שפתינו אתנו מי אדון לנו: ה משד עניים מאנקת אביונים עתה אקום יאמר ה' אשית בישע יפיח לו: ו אמרות ה' אמרות טהורות כסף צרוף בעלול לארץ מזקק שבעתים: ז אתה ה' תשמרם תצרנו מן הדור זו לעולם: ח סביב רשעים יתהלכון כרום זלות לבני אדם:

## עד אנה ה' תשכחני נצח

עד אנה ה' תשכחני נצח עד אנה תסתיר פניך ממני: ב עד אנה אשית עצות בנפשי יגון בלבבי יומם עד אנה ירום אויבי עלי: ג הביטה ענני ה' אלהי האירה עיני פן אישן המות: ד פן יאמר אויבי יכלתיו צרי יגילו כי אמוט: ה ואני בחסדך בטחתי יגל לבי בישועתך: ו אשירה לה' כי גמל עלי:

## אמר נבל בלבו אין אלהים

אמר נבל בלבו אין אלהים השחיתו התעיבו עליה אין עושה טוב: ב ה' משמים השקיף על בני אדם לראות היש משכיל דורש את אלהים: ג כלם סר יחדו נאלחו אין עושה טוב אין גם אחד: ד הלא ידעו כל פעלי און אכלי עמי אכלו לחם את ה' לא קראו: ה שם פחדו פחד כי אלהים בדור צדיק: ו עצת עני תבישו כי ה' מחסהו: ז מי יתן מציון ישועות ישראל בשוב ה' שבות עמו יגל יעקב ישמח ישראל:

## מזמור לדוד ה' מי יגור באהלך

מזמור לדוד ה' מי יגור באהלך מי ישכן בהר קדשך: ב הולך תמים ופעל צדק ודבר אמת בלבבו: ג לא רגל על לשונו לא עשה לרעהו רעה וחרפה לא נשא על קרובו: ד נבזה בעיניו נמאס ואת יראי ה' יכבד נשבע להרע ולא ימר: ה כספו לא נתן בנשך ושחד על נקי לא לקח עשה אלה לא ימוט לעולם:

## שמרני אל כי חסיתי בך

שמרני אל כי חסיתי בך אמרתי לה' אדני אתה טובתי בל עליך: ב לקדושים אשר בארצו המה אדירי כל חפצי בם: ג ירבו עצבותם אחר מהרו בל אסיך נסכיהם מדם בל אשא שמותם על שפתי: ד ה' מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי: ה חבלים נפלו לי בנעימים אף נחלת שפרה עלי: ו אברך את ה' אשר יעצני אף לילות יסרוני כליותי: ז שויתי ה' לנגדי תמיד כי מימיני בל אמוט: ח לכן שמח לבי ויגל כבודי אף בשרי ישכן לבטח: ט כי לא תעזב נפשי לשאול לא תתן חסידך לראות שחת: י תודיעני ארח חיים שבעות שמחות את פניך נעמות בימינך נצחים:

## שמעה ה' צדק הקשיבה רנתי

שמעה ה' צדק הקשיבה רנתי האזינה תפלתי בל שפתי מרמה: ב מלפניך משפטי עיניך תחזינה מישרים: ג בחנת לבי פקדת לילה צרפתני בל תמצא זמותי בל יעבר פי: ד לפעלות אדם בדבר שפתיך אני שמרתי ארחות פריצים: ה תמך אשרי בשבילך בל מעדו פעמי: ו אני קראתיך כי תענני אל הטה אזנך לי שמע אמרתי: ז הפלה חסדיך מושיע חוסים ממתקוממים בימינך: ח שמרני כאישון בת עין בצל כנפיך תסתירני: ט מפני רשעים זודוני אויבי בנפש יקיפו עלי: י חלבמו סגרו פימו דברו בגאוה: יא אשרינו עתה סבבונו עיניהם ישיתו לנטות בארץ: יב דמה לו כאריה יכסף וכשחל ישב במסתרים: יג קומה ה' קדמה פניו הכרעהו פלטה נפשי מרשע חרבך: יד ממתים ידך ה' ממתים מחלד חלקם בחיים ותמלא בטנם צפנך ישבעו בנים והניחו יתרתם לעולליהם: טו אני בצדק אחזה פניך אשבעה בהקיץ תמונתך:

## אהבך ה' חזקי

אהבך ה' חזקי ה' סלעי ומצודתי ומפלטי אלי צורי אחסה בו מגני וקרן ישעי משגבי: ב מהלל אקרא ה' ומן אויבי אושע: ג אפפוני חבלי מות ונחלי בליעל יבעתוני: ד חבלי שאול סבבוני קדמוני מוקשי מות: ה בצר לי אקרא ה' ואל אלהי אשוע ישמע מהיכלו קולי ושועתי לפניו תבוא באזניו: ו ותגעש ותרעש הארץ ומוסדי הרים ירגזו ויתגעשו כי חרה לו: ז עלה עשן באפו ואש מפיו תאכל גחלים בערו ממנו: ח ויט שמים וירד וערפל תחת רגליו: ט וירכב על כרוב ויעף וידא על כנפי רוח: י וישת חשך סתרו סביבותיו סכתו חשכת מים עבי שחקים: יא מנגה נגדו עברו עבותיו ברד וגחלי אש: יב ויהם בשמים ה' ועליון יתן קולו ברד וגחלי אש: יג וישלח חציו ויפיצם וברקים רב ויהמם: יד ויראו אפיקי מים ויגלו מוסדות תבל מגערתך ה' מנשמת רוח אפיך: טו ישלח ממרום יקחני ימשני ממים רבים: טז יצילני מאויבי עז ממשנאי כי אמצו ממני: יז יקדמוני ביום אידי ויהי ה' למשען לי: יח ויוצא למרחב אתי יחלצני כי חפץ בי: יט יגמלני ה' כצדקי כבר ידי ישיב לי: כ כי שמרתי דרכי ה' ולא רשעתי מאלהי: כא כי כל משפטיו לנגדי וחקותיו לא אסיר ממני: כב ואהי תמים עמו ואתנצרה מעוני: כג וישב ה' לי כצדקי כבר ידי לנגד עיניו: כד עם חסיד תתחסד עם גבר תמים תתמם: כה עם נבר תתנבר ועם עקש תתפתל: כו כי אתה עם עני תושיע ועיני רמים תשפיל: כז כי אתה תאיר נרי ה' אלהי יגיה חשכי: כח כי בך ארוץ גדוד באלהי אדלג חיל: כט האל תמים דרכו אמרת ה' צרופה מגן הוא לכל החסים בו: ל כי מי אלוה מבלעדי ה' ומי צור זולתי אלהינו: לא האל מעוזי חיל ויתר תמים דרכי: לב משוה רגלי כאילות ועל במותי יעמידני: לג מלמד ידי למלחמה ונחתה קשת נחושה זרועותי: לד ותתן לי מגן ישעך וימינך תסעדני ותרבני ענותך: לה תרחיב צעדי תחתי ולא מעדו קרסלי: לו ארדף אויבי ואשיגם ולא אשוב עד כלותם: לז אמחצם ולא יכלו קום ויפלו תחת רגלי: לח ותזרני חיל למלחמה תכריע קמי תחתי: לט ואויבי נתת לי עורף ומשנאי אצמיתם: מ יועקו ואין מושיע אל ה' ולא ענם: מא ואשחקם כעפר על פני רוח כטיט חוצות אריקם: מב תפלטני מריבי עמי תשימני לראש גוי עם לא ידעתי יעבדוני: מג לשמע אזן ישמעו לי בני נכר יכחשו לי: מד בני נכר יבלו ויחרגו ממסגרותם: מה חי ה' וברוך צורי וירום אלהי צור ישעי: מו האל הנתן נקמות לי ויורד עמים תחתי: מז מפלטי מאויבי אף מקמי תרוממני מאיש חמסים תצילני: מח על כן אודך ה' בגוים ולשמך אזמרה: מט מגדיל ישועות מלכו ועשה חסד למשיחו לדוד ולזרעו עד עולם:

## השמים מספרים כבוד אל

השמים מספרים כבוד אל ומעשה ידיו מגיד הרקיע: ב יום ליום יביע אמר ולילה ללילה יחוה דעת: ג אין אמר ואין דברים בלי נשמע קולם: ד בכל הארץ יצא קום ובקצה תבל מלין לשמש שם אהל בהם: ה והוא כחתן יצא מחפתו ישיש כגבור לרוץ ארח: ו ממצא השמים מוצאו ותקופתו על קצותם ואין נסתר מחמתו: ז תורת ה' תמימה משיבת נפש עדות ה' נאמנה מחכימת פתי: ח פקודי ה' ישרים משמחי לב מצות ה' ברה מאירת עינים: ט יראת ה' טהורה עומדת לעד משפטי ה' אמת צדקו יחדו: י הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונפת צופים: יא גם עבדך נזהר בהם בשמרם עקב רב: יב שגיאות מי יבין מנסתרות נקני: יג גם מזדים חשך עבדך אל ימשלו בי אז איתם ונקיתי מפשע רב: יד יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי:

## יענך ה' ביום צרה

יענך ה' ביום צרה ישגבך שם אלהי יעקב: ב ישלח עזרך מקדש ומציון יסעדך: ג יזכר כל מנחותיך ועולתך ידשנה סלה: ד יתן לך כלבבך וכל עצתך ימלא: ה נרננה בישועתך ובשם אלהינו נדגל ימלא ה' כל משאלותיך: ו עתה ידעתי כי הושיע ה' משיחו יענהו משמי קדשו בגבורות ישע ימינו: ז אלה ברכב ואלה בסוסים ואנחנו בשם ה' אלהינו נזכיר: ח המה כרעו ונפלו ואנחנו קמנו ונתעודד: ט ה' הושיעה המלך יענינו ביום קראנו:

## ה' בעזך ישמח מלך

ה' בעזך ישמח מלך ובישועתך מה יגיל מאד: ב תאות לבו נתת לו ורצון שפתיו בל מנעת סלה: ג כי תקדמנו ברכות טוב תשית לראשו עטרת פז: ד חיים שאל ממך נתתה לו ארך ימים עולם ועד: ה גדול כבודו בישועתך הוד והדר תהדר עליו: ו כי תשיתהו ברכות לעד תחדהו בשמחה את פניך: ז כי המלך בטח בה' ובחסד עליון בל ימוט: ח תמצא ידך לכל אויביך ימינך תמצא שנאיך: ט תשיתמו כתנור אש לעת פניך ה' באפו ותאכלם אש: י פריהמו מארץ תאבד וזרעם מבני אדם: יא כי נטו עליך רעה חשבו מזמה בל יוכלו: יב כי תשיתמו שכם במיתריך תכון על פניהם: יג רומה ה' בעזך נשירה ונזמרה גבורתך:

## אלי אלי למה עזבתני

אלי אלי למה עזבתני רחוק מישועתי דברי שאגתי: ב אלהי אקרא יומם ולא תענה ולילה ולא דומיה לי: ג ואתה קדוש יושב תהלות ישראל: ד בך בטחו אבותינו בטחו ותפלטמו: ה אליך זעקו ונמלטו בך בטחו ולא בושו: ו ואנכי תולעת ולא איש חרפת אדם ובזוי עם: ז כל ראי יליעגו לי יפטירו בשפה יניעו ראש: ח גל אל ה' יפלטהו יצילהו כי חפץ בו: ט כי אתה גחי מבטן מבטיחי על שדי אמי: י עלי הושלכתי מרחם מבטן אמי אלי אתה: יא אל תרחק ממני כי צרה קרובה כי אין עוזר: יב סבבוני פרים רבים אבירי בשן כתרוני: יג פצו עלי פיהם אריה טרף ושואג: יד כמים נשפכתי והתפרדו כל עצמותי היתה לבי כדונג נמס בתוך מעי: טו יבש כחרש כחי ולשוני מדבק מלקוחי ולעפר מות תשפתני: טז כי סבבוני כלבים עדת מרעים הקיפוני כארי ידי ורגלי: יז אספרה כל עצמותי המה יביטו יראו בי: יח יחלקו בגדי להם ועל לבושי יפילו גורל: יט ואתה ה' אל תרחק אילותי לעזרתי חושה: כ הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי: כא הושיעני מפי אריה ומקרני רמים עניתני: כב אספרה שמך לאחי בתוך קהל אהללך: כג יראי ה' הללוהו כל זרע יעקב כבדוהו וגורו ממנו כל זרע ישראל: כד כי לא בזה ולא שקץ עני עניו ולא הסתיר פניו ממנו ובשועו אליו שמע: כה מאתך תהלתי בקהל רב נדרי אשלם נגד יראיו: כו יאכלו ענוים וישבעו יהללו ה' דרשיו יחי לבבכם לעד: כז יזכרו וישובו אל ה' כל אפסי ארץ וישתחוו לפניך כל משפחות גוים: כח כי לה' המלוכה ומושל בגוים: כט אכלו וישתחוו כל דשני ארץ לפניו יכרעו כל יורדי עפר ונפשו לא חיה: ל זרע יעבדנו יספר לאדני לדור: לא יבאו וגידו צדקתו לעם נולד כי עשה:

## מזמור לדוד ה' רעי לא אחסר

מזמור לדוד ה' רעי לא אחסר: ב בנאות דשא ירביצני על מי מנחות ינהלני: ג נפשי ישובב ינחני במעגלי צדק למען שמו: ד גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי שבטך ומשענתך המה ינחמוני: ה תערך לפני שלחן נגד צוררי דשנת בשמן ראשי כוסי רויה: ו אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי ושבתי בבית ה' לארך ימים:

## לה' הארץ ומלואה תבל וישבי בה

לה' הארץ ומלואה תבל וישבי בה: ב כי הוא על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה: ג מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו: ד נקי כפים ובר לבב אשר לא נשא לשוא נפשי ולא נשבע למרמה: ה ישא ברכה מאת ה' וצדקה מאלהי ישעו: ו זה דור דרשיו מבקשי פניך יעקב סלה: ז שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד: ח מי זה מלך הכבוד ה' עזוז וגבור ה' גבור מלחמה: ט שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד: י מי הוא זה מלך הכבוד ה' צבאות הוא מלך הכבוד סלה:

## אליך ה' נפשי אשא

אליך ה' נפשי אשא אלהי בך בטחתי אל אבושה אל יעלצו אויבי לי: ב גם כל קויך לא יבושו יבשו הבגדים ריקם תעמדו: ג דרכיך ה' הודיעני ארחותיך למדני: ד הדריכני באמתך ולמדני כי אתה אלהי ישעי אותך קויתי כל היום: ה זכר רחמיך ה' וחסדיך כי מעולם המה: ו חטאות נעורי ופשעי אל תזכר כחסדך זכר לי אתה למען טובך ה': ז טוב וישר ה' על כן יורה חטאים בדרך: ח ידרך ענוים במשפט וילמד ענוים דרכו: ט כל ארחות ה' חסד ואמת לנצרי בריתו ועדותיו: י למען שמך ה' וסלחת לעוני כי רב הוא: יא מי זה האיש ירא ה' יורנו בדרך יבחר: יב נפשו בטוב תלין וזרעו יירש ארץ: יג סוד ה' ליראיו וברית להודיעם: יד עיני תמיד אל ה' כי הוא יוציא ממצודה רגלי: טו פנה אלי וחנני כי יחיד ועני אני: טז צרות לבבי הרחיבו ממצוקותי הוציאני: יז ראה עניי ועמלי וסלח לכל חטאותי: יח ראה אויבי כי רבו ושנאת חמס שנאוני: יט שמרה נפשי והצילני אל אבוש כי חסיתי בך: כ תם וישר יצרוני כי קויתיך: כא פדה אלהים את ישראל מכל צרותיו:

## שפטני ה' כי אני בתמי

שפטני ה' כי אני בתמי ובה' בטחתי לא אמעד: ב בחנני ה' ונסני צרפה כליותי ולבי: ג כי חסדך לנגד עיני והתהלכתי באמתך: ד לא ישבתי עם מתי שוא ועם נעלמים לא אבוא: ה שנאתי קהל מרעים ועם רשעים לא אשב: ו ארחצה בנקיון כפי ואסובבה את מזבחך ה': ז לשמע בקול תודה ולספר כל נפלאותיך: ח ה' אהבתי מעון ביתך ומקום משכן כבודך: ט אל תאסף עם חטאים נפשי ועם אנשי דמים חייי: י אשר בידיהם זמה וימינם מלאה שחד: יא ואני בתמי אלך פדני וחנני: יב רגלי עמדה במישור במקהלים אברך את ה':

## ה' אורי וישעי ממי אירא

ה' אורי וישעי ממי אירא ה' מעוז חיי ממי אפחד: ב בקרב עלי מרעים לאכל את בשרי צרי ואויבי לי המה כשלו ונפלו: ג אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח: ד אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית ה' כל ימי חיי לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו: ה כי יצפנני בסכה ביום רעה יסתירני בסתר אהלו בצור ירוממני: ו ועתה ירום ראשי על אויבי סביבותי ואזבחה באהלו זבחי תרועה אשירה ואזמרה לה': ז שמע ה' קולי אקרא וחנני וענני: ח לך אמר לבי בקשו פני את פניך ה' אבקש: ט אל תסתר פניך ממני אל תט באף עבדך עזרתי אל תטשני ואל תעזבני אלהי ישעי: י כי אבי ואמי עזבוני וה' יאספני: יא הורני ה' דרכך ונחני באורח מישור למען שוררי: יב אל תתנני בנפש צרי כי קמו בי עדי שקר ויפח חמס: יג לולא האמנתי לראות בטוב ה' בארץ חיים: יד קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה':

## אליך ה' אקרא צורי אל תחרש

אליך ה' אקרא צורי אל תחרש ממני פן תחשה ממני ונמשלתי עם יורדי בור: ב שמע קול תחנוני בשועי אליך בנשאי ידי אל דביר קדשך: ג אל תמשכני עם רשעים ועם פעלי און דוברי שלום עם רעיהם ורעה בלבבם: ד תן להם כפעלם וכרע מעלליהם כמעשה ידיהם תן להם השב גמולם להם: ה כי לא יבינו אל פעלות ה' ואל מעשה ידיו יהרסם ולא יבנם: ו ברוך ה' כי שמע קול תחנוני: ז ה' עזי ומגני בו בטח לבי ונעזרתי ויעלז לבבי ומשירי אודנו: ח ה' עז למו ומעוז ישועות משיחו הוא: ט הושיעה את עמך וברך את נחלתך ורעם ונשאם עד העולם:

## הבו לה' בני אלים הבו לה' כבוד ועז

הבו לה' בני אלים הבו לה' כבוד ועז: ב הבו לה' כבוד שמו השתחוו לה' בהדרת קדש: ג קול ה' על המים אל הכבוד הרעים ה' על מים רבים: ד קול ה' בכח קול ה' בהדר: ה קול ה' שבר ארזים וישבר ה' את ארזי הלבנון: ו וירקידם כמו עגל לבנון ושריון כמו בן ראמים: ז קול ה' חוצב להבות אש: ח קול ה' יחיל מדבר יחיל ה' מדבר קדש: ט קול ה' יחולל אילות ויחשף יערות ובהיכלו כלו אומר כבוד: י ה' למבול ישב וישב ה' מלך לעולם: יא ה' עז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום:

## רוממך ה' כי דליתני

רוממך ה' כי דליתני ולא שמחת אויבי לי: ב ה' אלהי שועתי אליך ותרפאני: ג ה' העלית מן שאול נפשי חייתני מיורדי בור: ד זמרו לה' חסידיו והודו לזכר קדשו: ה כי רגע באפו חיים ברצונו ערב בכי ולבקר רנה: ו ואני אמרתי בשלוי בל אמוט לעולם: ז ה' ברצונך העמדתה להררי עז הסתרת פניך הייתי נבהל: ח אליך ה' אקרא ואל אדני אתחנן: ט מה בצעי בדמי ברדתי אל שחת היודך עפר הגיד אמתך: י שמע ה' וחנני ה' היה עזר לי: יא הפכת מספדי למחול לי פתחת שקי ותאזרני שמחה: יב למען יזמרך כבוד ולא ידם ה' אלהי לעולם אודך:

## בך ה' חסיתי אל אבושה לעולם

בך ה' חסיתי אל אבושה לעולם בצדקתך פלטני: ב הטה אלי אזנך מהרה הצילני היה לי לצור מעוז לבית מצודות להושיעני: ג כי סלעי ומצודתי אתה ולמען שמך תנחני ותנהלני: ד תוציאני מרשת זו טמנו לי כי אתה מעוזי: ה בידך אפקיד רוחי פדית אותי ה' אל אמת: ו שנאתי השמרים הבלי שוא ואני אל ה' בטחתי: ז אגילה ואשמחה בחסדך אשר ראית את עניי ידעת בצרות נפשי: ח ולא הסגרתני ביד אויב העמדת למרחב רגלי: ט חנני ה' כי צר לי עששה מכעס עיני נפשי ובטני: י כי כלו ביגון חיי ושנותי באנחה כשל בעוני כחי ועצמי עששו: יא מכל צוררי הייתי חרפה ומאד לשכניי ופחד למיודעי רואי בחוץ נדדו ממני: יב נשכחתי כמת מלב כלי אבד: יג כי שמעתי דבת רבים מגור מסביב בהוסדם יחד עלי לקחת נפשי זממו: יד ואני עליך בטחתי ה' אמרתי אלהי אתה: טו בידך עתותי הצילני מיד אויבי ומרדפי: טז האירה פניך על עבדך הושיעני בחסדך: יז ה' אל אבושה כי קראתיך יבשו רשעים ידמו לשאול:

## תאלמנה

תאלמנה שפתי שקר הדוברות על צדיק עתק גאוה ובוז: ב מה רבו צוררי ה' רבים קמים עלי: ג רבים אומרים לנפשי אין ישועתה לו באלהים סלה: ד ואתה ה' מגן בעדי כבודי ומרים ראשי: ה קולי אל ה' אקרא ויענני מהר קדשו סלה: ו אני שכבתי ואישנה הקיצותי כי ה' יסמכני: ז לא אירא מרבבות עם אשר סביב שתו עלי: ח קומה ה' הושיעני אלהי כי הכית את כל אויבי לחי שני רשעים שברת: ט לה' הישועה על עמך ברכתך סלה:

## למנצח בנגינות מזמור לדוד

למנצח בנגינות מזמור לדוד בקראי ענני אלהי צדקי בצר הרחבת לי חנני ושמע תפלתי: ב בני איש עד מה כבודי לכלמה תאהבון ריק תבקשון כזב סלה: ג ודעו כי הפלה ה' חסיד לו ה' ישמע בקראי אליו: ד רגזו ואל תחטאו אמרו בלבבכם על משכבכם ודמו סלה: ה זבחו זבחי צדק ובטחו אל ה' רבים אמרים מי יראנו טוב: ו נסה עלינו אור פניך ה' נתת שמחה בלבי: ז מעת דגנם ותירושם רבו: ח בשלום יחד אשכבה ואישן כי אתה ה' לבדד לבטח תושיבני:

## למנצח אל נחילות מזמור לדוד

למנצח אל נחילות מזמור לדוד האזינה ה' אמרי בינה הקשיבה לקול שועי: ב הצעת לקול שועי מלכי ואלהי כי אליך אתפלל: ג ה' בקר תשמע קולי בקר אערך לך ואצפה: ד כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע: ה לא יתיצבו הוללים לנגד עיניך שנאת כל פעלי און: ו תאבד דוברי כזב איש דמים ומרמה יתעב ה': ז ואני ברב חסדך אבוא ביתך אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך: ח ה' נחני בצדקתך למען שוררי הישר לפניך דרכך: ט כי אין בפיהו נכונה קרבם הוות קבר פתוח גרונם לשונם החליקו: י האשימם אלהים יפלו מעצותיהם ברב פשעיהם הדיחמו כי מרו בך: יא ושמחו כל חוסי בך לעולם ירננו ותסך עליהם ויעלזו בך אהבי שמך: יב כי אתה תברך צדיק ה' כצנה רצון תעטרנו:

## למנצח בנגינות על השמינית מזמור לדוד

למנצח בנגינות על השמינית מזמור לדוד ה' אדנינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים: ב מפי עולים ויונקים יסדת עז למען צוריך להשבית אויב ומתנקם: ג כי אראה שמיך מעשי אצבעותיך ירח וכוכבים אשר כוננתה: ד מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו: ה ותחסרהו מעט מאלהים וכבוד והדר תעטרהו: ו תמשילהו במעשי ידיך כל שתה תחת רגליו: ז צאן ובקר כלם ואף בהמות שדי: ח צפור שמים ודגי הים עבר ארחות ימים: ט ה' אדנינו מה אדיר שמך בכל הארץ:

## למנצח על מות לבן מזמור לדוד

למנצח על מות לבן מזמור לדוד אודה ה' בכל לבבי אספרה כל נפלאותיך: ב אשמחה ואעלצה בך אזמרה שמך עליון: ג בשוב אויבי אחור יכשלו ויאבדו מפניך: ד כי עשית משפטי ודיני ישבת על כסא שופט צדק: ה גערת גוים אבד רשע שמם מחית לעולם ועד: ו האויב תמו חרבות לנצח וערים נתשת אבד זכרם המה: ז וה' לעולם ישב כונן למשפט כסאו: ח והוא ישפט תבל במישור ידין לאמים במישרים: ט ויהי ה' משגב לדך משגב לעתות בצרה: י ויבטחו בך יודעי שמך כי לא עזבת דרשיך ה' ציון הודיעו בעמים עלילותיו: יא כי דרש דמים אותם זכר לא שכח צעקת ענוים: יב חנני ה' ראה עניי משנאי מרוממי משערי מות: יג למען אספרה כל תהלתיך בשערי בת ציון אגילה בישועתך: יד טבעו גוים בשחת עשו רשת זו טמנו נלכדה רגלם: טו נודע ה' משפט עשה בפעל כפיו הגיון סלה: טז ישובו רשעים לשאולה כל גוים שכחי אלהים: יז כי לא לנצח ישכח אביון תקות ענוים תאבד: יח קומה ה' אל יעז אנוש יישפטו גוים על פניך: יט שיתה ה' מורה להם ידעו גוים אנושי סלה:

## למה ה' תעמד ברחוק

למה ה' תעמד ברחוק תעלים לעתות בצרה: ב בגאות רשע ידלק יתפשו בעצות זו חשבו: ג כי הלל רשע על תאות נפשו ובוצע ברך נאץ ה': ד רשע כגבה אפו בל ידרוש אין אלהים כל מזמותיו: ה יחילו דרכיו בכל עת מרום משפטיך מנגדו כל צורריו יפיח בהם: ו אמר בלבו בל אמוט לדר ודר אשר לא ברע: ז אלה מלא פיהו ומרמות תחת לשונו עמל ואון: ח ישב בכמן חצרים במסתרים יהרג נקי עיניו לחלכה יצפונ: ט יארב במסתר כאריה בסכו ארב לחטף עני חטף עני במשכו ברשתו: י ידכה יכרע ונפל בעזותיו חלכאים: יא אמר בלבו שכח אל הסתיר פניו בל יראה לנצח: יב קומה ה' אל נשא ידך אל תשכח ענוים: יג על מה נאץ רשע אלהים אמר בלבו לא תדרוש: יד ראית כי אתה עמל וכעס תביט לתת בידך עליך יעזב חלכה יתום אתה היית עוזר: טו שבר זרוע רשע ורע תדרש רשעתו בל תמצא: טז ה' מלך עולם ועד אבדו גוים מארצו: יז תאות ענוים שמעת ה' תכין לבם תקשיב אזנך: יח לשפט יתום ודך בל יוסיף עוד לערץ אנוש מן הארץ:

## ביה' חסיתי איך תאמרו לנפשי

ביה' חסיתי איך תאמרו לנפשי נודי להרכם צפור: ב כי הנה הרשעים ידרכון קשתם כוננו חצם על יתר לירות במו אפלי לב: ג כי השתות יהרסון צדיק מה פעל: ד ה' בהיכל קדשו ה' בשמים כסאו עיניו יחזו עפעפיו יבחנו בני אדם: ה ה' צדיק יבחן ורשע ואהב חמס שנא נפשו: ו ימטר על רשעים פחים אש וגפרית ורוח זלעפות מנת כוסם: ז כי צדיק ה' צדקות אהב ישר יחזו פניו:

## ה

תֵּאָלַמְנָה שְׂפָתֵי שָׁקֶר הַדֹּבְרוֹת עַל צַדִּיק עָתָק בְּגַאֲוָה וָבוּז: כ מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ פָּעַלְתָּ לַחוֹסִים בָּךְ נֶגֶד בְּנֵי אָדָם: כא תַּסְתִּירֵם בְּסֵתֶר פָּנֶיךָ מֵרְכְסֵי אִישׁ תִּצְפְּנֵם בְּסֻכָּה מֵרִיב לְשֹׁנוֹת: כב בָּרוּךְ יְהוָה כִּי הִפְלִיא חַסְדּוֹ לִי בְּעִיר מָצוֹר: כג וַאֲנִי אָמַרְתִּי בְחָפְזִי נִגְרַזְתִּי מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ אָכֵן שָׁמַעְתָּ קוֹל תַּחֲנוּנַי בְּשַׁוְּעִי אֵלֶיךָ: כד אֶהֱבוּ אֶת יְהוָה כָּל חֲסִידָיו

יִתֵּן לְמוֹט. לְעוֹן כְּמִיתָה. וְכֵן יִכְרְתוּ שְׂתוֹתֵימוֹ וְיִכָּלוּ לִשְׁאוֹל וְיֵהוֹמוּ: יט עַל דְּבַר עָתָק. אֹתָר שֶׁאֵינוֹ כְּמוֹ וְיִכָּלוּ וְיִתְמוּ לְעוֹן הַכְּרִי עַל דָּוִד: כ מָה רַב טוּבְךָ. פֵּתַח ר' הַמּוֹ בְּזִלְזוּל הַדְּבָרִים הַמְדֻבָּרִים עַל הַצַּדִּיק עָתָק בְּגַאֲוָה וּבוּז וְאֵיכָם יְכוֹלִים מִיַּן מִפְּנֵי שֶׁהֵם הַדְּבָרִים הַמְדֻבָּרִים בְּיִרְאַת הַצַּדִּיקִים בְּיִרְאַת הַצַּדִּיקִים בְּיִרְאַת הַצַּדִּיק

תחלים ליום שני לא לב

אֱמוּנִים נֹצֵר יְהוָה וּמְשַׁלֵּם עַל יֶתֶר עֹשֵׂה גֵאוָה: פה חזקו
וְיַאֲמֵץ לְבַבְכֶם כָּל הַמְיַחֲלִים לַיהוָה:

ידבר בוסרים גרולים והכלל אשרי לארם שיעשה תשובה וגיש לו יסורים בע"ה הו ולא יחיה כבהמה שאין לה תבונה ובפרטות לקרש עצמן בשעת הזיווג:

לב א לְדָוִד מַשְׂכִּיל אַשְׁרֵי נְשׂוּי פֶּשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה: ב אַשְׁרֵי
אָדָם לֹא יַחְשֹׁב יְהוָה לוֹ עָוֹן וְאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה: ג כִּי הֶחֱרַשְׁתִּי
בָּלוּ עַצְמַי בְּשַׁאֲגָתִי כָּל הַיּוֹם: ד כִּי יוֹמָם וָלַיְלָה תִּכְבַּד עָלַי

יד

מסודרים בגרות זה מגילתו ולכן במשל הגלות הזה לעני מעור וחד מסר נפלה מחד וגוכל לומר תמיד ברוך ה' לעולם וברוך שם כבודו על זאת: -לכני אמרתי בחפזי לעומר בחפזי קודם התבוננו בגלותי בחסר החל המעמידני אמרתי כי בגרתסרי מנגד עיניך והשגחתך. אכן שמע קול תחנוני בהשיבה שהעמדתני בגלות. יתענה כי שמעת קול תחנוני ובלח סרה השגחתך ממני: לאהבו. אחר שדבר המשורר בשם עם ישראל שיאמרו כך בגלות אחר עוד משמו לנגד לאהבו את ה' כל חסידיו ואמונים נומר ה' על כן אל תתיאשו מישועתו כי דברו לא ישוב ריקם:

לב לדוד משכיל לפ"ד שהמזמור הזה הבדו דוד כאחר ח"ל הש"י ביד נתן הנביא גם ה' העביר חטאתך לא תמות ולא תאבד אך יסורי יבאו לך בכתוב שם והיה זה בשכר הודאת עונו מיד: אשרי נשוי פשע כמוני. ככוי חטאה כי ה' כסה ועבני על חטאתו: אשרי אדם לא יחשב ה' לו עון. והטעם בעבור כי אין ברוחו רמיה כמוני: כי החרשתי הטעם אחי לא היה ברוחי רמיה ולא החרשתי עוני כי אלו החרשתי היו כלי עלמי בשתקתי כל היום. כי יומם ולילה היתה עלי כבדם יקר היה בשבך שמני ולאחותי לחרבוני קין שלא בחשר אירע לסחול כי שמנו והגלאתו בשבך שמני מלכותו בעבור שכסה והסתיר עונו ולכן חטאתי אודיעך וגו' ובי' חטאתי לאודיעך כי היה נשוגב בערך החטר המני' אותו לעשות ועוני לא כסיתי מהות לתחנון. אחרתי

חולה

דֶּרֶךְ נָכְאוֹב לִשְׁדִי בְּחַרְמוֹנִי קִנִּין סֶלָה: ה חַטָּאתִי אוֹדִיעֲךָ
עֲוֹנִי לֹא כִסִּיתִי אָמַרְתִּי אוֹדֶה עֲלֵי פְשָׁעַי לַיהוָה וְאַתָּה נָשָׂאתָ
עֲוֹן חַטָּאתִי סֶלָה: ו עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חָסִיד אֵלֶיךָ לְעֵת
מְצֹא רַק לְשֶׁטֶף מַיִם רַבִּים אֵלָיו לֹא יַגִּיעוּ: ז אַתָּה סֵתֶר לִי
מִצַּר תִּצְּרֵנִי רָנֵי פַלֵּט תְּסוֹבְבֵנִי סֶלָה: ח אַשְׂכִּילְךָ וְאוֹרְךָ
בְּדֶרֶךְ זוּ תֵּלֵךְ אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינִי: ט אַל תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפֶרֶד אֵין
הָבִין בְּמֶתֶג וָרֶסֶן עֶדְיָו לִבְלוֹם בַּל קְרוֹב אֵלֶיךָ: י רַבִּים
מכאובים

כאשר כתיב כחתני ישמי לתרמוני קין לכן: ה חטאתי
אודיעך. מה לי שתודה על פשעי לי. ואתה בשתא
תשתוקק לי ד״ת תוקה ועוזב ירחם: ו לעת תמצא.
בהיותו לבו בתשובה ורחוק לי׳ יחי תשובה ע״ד דכתיב ה׳
קרוב לכל קוראיו. רק לשטף מים רבים. שם יעשה תשובה לפני
שם בלים על הנשלם גזרת לו שלר פורענויות שהם
בשטף מים רבים שלא לם יגיעו: ז אתה
להסתיר בשלך ישתקר מיד: רני פלט.
תסובבני: סובבתני תמיד: ח אשכילך.
דוד התלך הוכיח לת לומי בדרך זו תלך
ואיעצה עליך עיני. לתן לך עצ׳ מה שלריתני בעיני
ואשתדל בכל יכולתי ואעצתך לל ה׳ בכל לבי ונפשי ל
תהיו כסוס ופרד אשר אין הבנה בהם תעשה לתה נ״כ: ט אל תהיו.
כמו שהם אינם יודעים ולא תדעו לם תעשה הם ענשים
לתנו: בתמצא. ובזה ישתדל שלא לבלתה תגונה
ויתפלל בדברים וזרך ניצולה בלים לת היא
תגונה כבתחלה שלא תקרב לליך לבזך לומן ולתה לא
ישיגוך הרעים: ובזה תיתה שמרוך לדלם לשלר
ויתן עצות תשתים ולא יהיה כסוס ופרד ש״ת שלא
יבינו שיעשו לבלום הוא לותיות נזיל. ולכן ברסן
ומתג לדכתיב וחיות סוסים ורוחם: י רבים
מכאובים

לוד על הללה תסובבני סלה כדברי חז״ל ב״ש ז״ל. ושמח
בה׳ ועלזו לדיקים והריעו לל ישרי לב: רני פלט
לחידוש התפלה: ובירור ומתוך כי הקול הזה חומר לתבני לך לחורך בדרך זו תלך לי עיני
עליך שלבי לו בייתני: לל תהיו כסוס כפרד לין הבין וגו׳ ולתה בני לל תהיו כהם
לחרים ולינתן מתג ורסן לך לדברו ולתודו ולתהו על פשעכם. בל קרוב לליך שלת
לחרים ה״ל שלת להתוודות לה׳ כלו׳ מתג ורסן בפיכם כי הנה רבים מכלושים לרשע
לחרים תטלח שלזה לומר למעלה כי מחרתית בלו עמדי לך הבושה בה׳ ולוזה ועוד
לחרים ולמסך יסובבנו והנה כוללת מכלב הכתובים הכמות בתון תרונה כן הרבה הוללת
לחרים הזה מסבב תמיד למבינים לפלטם מקמת ה׳. וע״ז לומר רני פלט תסובבני סלה

יא שִׂמְחוּ בַיהוָה וְגִילוּ צַדִּיקִים וְהַרְנִינוּ כָּל יִשְׁרֵי לֵב׃

מוסר גדול לצדיקים ולישרים שיהללו את הקב"ה כי באשר לכל מי שיודע ויותר בחכמות התורה יותר ראוי להודות לה' שיודעים ומבינים בגבורות הקב"ה׃

לג א רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיהוָה לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה׃ ב הוֹדוּ לַיהוָה
בְּכִנּוֹר בְּנֵבֶל עָשׂוֹר זַמְּרוּ לוֹ׃ ג שִׁירוּ לוֹ שִׁיר חָדָשׁ הֵיטִיבוּ
נַגֵּן בִּתְרוּעָה׃ ד כִּי יָשָׁר דְּבַר יְהוָה וְכָל מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה׃
ה אֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט חֶסֶד יְהוָה מָלְאָה הָאָרֶץ׃ ו בִּדְבַר
יהוה

בעטרו בה' וגו'. יאמר כי אחר שאין לדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא בעטרו בה' וגילו לצדיקים והרנינו כל ישרי לב כי בתשובה ווידוי יכופר לכם כאשר הורינו לי כי הלא חכמה תתן קולה בבוטח בה' חסד יסובבנו׃

לג רננו לצדיקים בה' זה המזמו מדבר בעיקריס גדולים מחידוש העולם מהשגחת ה' ובשר ועונש כאשר בארך ואמר רננו לצדיקים בה' ולא רשעים כי אין חפץ בהם כי לרשע אמר אלקים מה לך לספר חקי ואין הרשעים ראויים לברך בכמות אלה העמוקות: ליסרים נאוה תהלה: ולא לאותם שבתוך עליהם קרוב בפיהם ורחוק מכליותיהם: כי ישר דבר ה' וגו' ולכן ליסרי' נאוה תהלה. אוהב צדקה ומשפט ולכן רננו לצדיקים בה' שהוא אוהב צדקה ומשפט והכה משפטו לעולם נוסה לכל החסד ולכן חסד ה' מלאה הארץ כי הוא הגדול ע"כ הזכיר צדקה ואח"כ משפט כי צדקה כמו חסד והעד וחסד ה' מעולם ועד עולם על ירחיו ולדקתו לבני בניס כפול כמשפט ועתה יתחיל לו' על מה ירננו לצדיקים בה' ומהו התהילה שראוים ליסרים לאומרה תמיד הוא כי בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם והטעם כאשר תחלתנו ומאורו בן כלומר בני אדם כי כל מלך מיחפזין להודיע רשומו לא יעשהו כי אם בחמלתנו ומאורו בן בדבר ה' כלומר אמר ברשומו ובגזרתו כי אין יקוע דבר בו ית' ח"ו ואחר הזכיר היס ואח"כ הארץ: ירחו מה' כל הארץ. ירחו והזכיר היס תחלה הפך מה שאמר כי הדברות את השמים ואת הארץ ואת היס ואת כל אשר בם מהטעם שאומר בסמוך

מכתובים לרשע. הרשע בוטח בעצמו ולא עם השגחת רבים מכתובים בחים עליו אבל מי שבוטח בה' חסד יסובבנו. היפך הרשעים שמסובבים מכתובים בן

מהלקוי שיריעיו כל ישרי לב. כתו לה' מיבתיב לצדיקים בה'. ליחרים כלפי חעלה. להלל ולשבח: לה' שיר חדש. להם נאה להתהלל ולרנן לפני ה' חדש בכוכר. מנינים ומחכלים בפיעלת ה': ב בכנור. בכלי הניתן ממחיל הלחם ובכה מעורר נשמה. עשור. שיש לו עשר מיתרים. שלש מיתרות משולשות: ג שיר חדש. שלא אמרו מעולם: היטיבו נגן בתרועה. ד כי ישר. לה' שיר חדש. ד בדבר ה'. נזכרת ה' ואחריה אמונה ורמז להם לישראל שהשגחתו בהם היא בדבר ה' ומשפטו בעולם ועל כן ה' אוהב צדקה ומשפט ומשפט עשה בקדקה ועל כן: ה אוהב צדקה ומשפט. תלמה הארץ נמלאת ממנו שהשגחתו בהם היא עשויה כן ויוכה שמים נבראו בדבר ה' כלומר ויאמר אלהים כן כתוב

נסמוך

יְהוָה שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם: ז כֹּנֵס כַּנֵּד מֵי הַיָּם נֹתֵן בְּאוֹצָרוֹת תְּהוֹמוֹת: ח יִרְאוּ מֵיהוָה כָּל הָאָרֶץ מִמֶּנּוּ יָגוּרוּ כֹּל יֹשְׁבֵי תֵבֵל: ט כִּי הוּא אָמַר וַיֶּהִי הוּא צִוָּה וַיַּעֲמֹד: י יְהוָה הֵפִיר עֲצַת גּוֹיִם הֵנִיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים: יא עֲצַת יְהוָה לְעוֹלָם תַּעֲמֹד מַחְשְׁבוֹת לִבּוֹ לְדֹר וָדֹר: יב אַשְׁרֵי הַגּוֹי אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהָיו הָעָם בָּחַר לְנַחֲלָה לוֹ: יג מִשָּׁמַיִם הִבִּיט יְהוָה רָאָה אֶת כָּל

נתן מים כל עבותם: ז כונס כנד נם זה תרגם יונתן כמו שתרגם על פני תהום ויקבצו המים אל מקום אחד שנאמר ויקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד וקבצם ס"מ ואהיה היבשה ותרגם נמהום יונתן ונתר ותרגם המים לירד לעומק הים ויבשה שנאמר ותהי יבשה ותרגם כאם ה' תחר שתהי חול גבול לים שתלמוד כן תרגם יונתן קיום זו ס"מ מתן באוצרות תהומות נם זה תרגם יונתן כמו שתרגם על פני תהום: ח ירמו מה' כל יושבי תבל ויגורו ממנו כל הנבראות שסר דבר ה' ונעבור ה' שמים ויעשו וכוכב כמו כן דבר ה' ונעבור ה' ארץ ויעמוד כמו כן דבר ה' ונעבור ה' ים ויבש כמו כן דבר ה' ונעבור ה' תהום ויעמוד כמו כן דבר ה' ונעבור ה' יבשה ויעמוד כמו כן דבר ה' ונעבור ה' הרים ויתמוהו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' גבעות ויתמוגו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' מדבר קדר ויחרב כמו כן דבר ה' ונעבור ה' ערי יהודה ויהיו שוממות כמו כן דבר ה' ונעבור ה' ירושלם ויהיו חרבות כמו כן דבר ה' ונעבור ה' בית המקדש ויהיה שרוף כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל ארצות הגוים ויתבטלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל ממלכות הגוים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל בני אדם ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל בעלי חיים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל עופות השמים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל דגי הים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי מעלה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי מטה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי תחתונים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי עליונים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי רקיע ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי שחקים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי ים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי תהום ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי יבשה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי מדבר ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי ערי יהודה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי ירושלם ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי בית המקדש ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל הגוים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל ממלכות הגוים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל בני אדם ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל בעלי חיים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל עופות השמים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל דגי הים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי מעלה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי מטה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי תחתונים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי עליונים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי רקיע ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי שחקים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי ים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי תהום ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי יבשה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי מדבר ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי ערי יהודה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי ירושלם ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי בית המקדש ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל הגוים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל ממלכות הגוים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל בני אדם ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל בעלי חיים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל עופות השמים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל דגי הים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי מעלה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי מטה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי תחתונים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי עליונים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי רקיע ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי שחקים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי ים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי תהום ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי יבשה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי מדבר ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי ערי יהודה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי ירושלם ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי בית המקדש ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל הגוים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל ממלכות הגוים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל בני אדם ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל בעלי חיים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל עופות השמים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל דגי הים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי מעלה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי מטה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי תחתונים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי עליונים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי רקיע ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי שחקים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי ים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי תהום ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי יבשה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי מדבר ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי ערי יהודה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי ירושלם ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי בית המקדש ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל הגוים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל ממלכות הגוים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל בני אדם ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל בעלי חיים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל עופות השמים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל דגי הים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי מעלה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי מטה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי תחתונים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי עליונים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי רקיע ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי שחקים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי ים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי תהום ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי יבשה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי מדבר ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי ערי יהודה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי ירושלם ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי בית המקדש ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל הגוים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל ממלכות הגוים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל בני אדם ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל בעלי חיים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל עופות השמים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל דגי הים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי מעלה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי מטה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי תחתונים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי עליונים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי רקיע ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי שחקים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי ים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי תהום ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי יבשה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי מדבר ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי ערי יהודה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי ירושלם ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי בית המקדש ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל הגוים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל ממלכות הגוים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל בני אדם ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל בעלי חיים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל עופות השמים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל דגי הים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי מעלה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי מטה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי תחתונים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי עליונים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי רקיע ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי שחקים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי ים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי תהום ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי יבשה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי מדבר ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי ערי יהודה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי ירושלם ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי בית המקדש ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל הגוים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל ממלכות הגוים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל בני אדם ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל בעלי חיים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל עופות השמים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל דגי הים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי מעלה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי מטה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי תחתונים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי עליונים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי רקיע ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי שחקים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי ים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי תהום ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי יבשה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי מדבר ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי ערי יהודה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי ירושלם ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי בית המקדש ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל הגוים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל ממלכות הגוים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל בני אדם ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל בעלי חיים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל עופות השמים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל דגי הים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי מעלה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי מטה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי תחתונים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי עליונים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי רקיע ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי שחקים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי ים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי תהום ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי יבשה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי מדבר ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי ערי יהודה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי ירושלם ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי בית המקדש ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל הגוים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל ממלכות הגוים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל בני אדם ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל בעלי חיים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל עופות השמים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל דגי הים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי מעלה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי מטה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי תחתונים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי עליונים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי רקיע ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי שחקים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי ים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי תהום ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי יבשה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי מדבר ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי ערי יהודה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי ירושלם ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי בית המקדש ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל הגוים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל ממלכות הגוים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל בני אדם ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל בעלי חיים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל עופות השמים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל דגי הים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי מעלה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי מטה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי תחתונים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי עליונים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי רקיע ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי שחקים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי ים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי תהום ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי יבשה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי מדבר ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי ערי יהודה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי ירושלם ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי בית המקדש ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל הגוים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל ממלכות הגוים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל בני אדם ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל בעלי חיים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל עופות השמים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל דגי הים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי מעלה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי מטה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי תחתונים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי עליונים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי רקיע ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי שחקים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי ים ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי תהום ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי יבשה ויכלו כמו כן דבר ה' ונעבור ה' כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי כל יצורי מדבר

כָּל בְּנֵי הָאָדָם: יד מִמְּכוֹן שִׁבְתּוֹ הִשְׁגִּיחַ אֶל כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ:
טו הַיֹּצֵר יַחַד לִבָּם הַמֵּבִין אֶל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם: יו אֵין הַמֶּלֶךְ
נוֹשָׁע בְּרֹב חָיִל גִּבּוֹר לֹא יִנָּצֵל בְּרֹב כֹּחַ: יז שֶׁקֶר הַסּוּס
לְתְשׁוּעָה וּבְרֹב חֵילוֹ לֹא יְמַלֵּט: יח הִנֵּה עֵין יְהוָה אֶל יְרֵאָיו
לַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ: יט לְהַצִּיל מִמָּוֶת נַפְשָׁם וּלְחַיּוֹתָם בָּרָעָב:

נפשנו

לו ולא ירחה: ה' רחה כל נגיי חלם. ולא יסקד חשנו חתי. חיש ח' כחלו רחה הכל בעינו: יר חיחנו שבתו חשניח. כמו הביט על דרך חנניח חן החלוחת על כל יושבי ארן: טו היוצר יחד לבם. כיון שיצר את לבם לרע בעלית מרון ותאנות החם שלחר חתי לח ירחה ה' שכולם נסקרים בפקידה חתה. וכיון שיצר לבם לרע על כן חיגיחם: יו אין המלך נושע ברוב חיל. כיון שהוא נשורת הקב"ה בעונות חלך בשר ודם שנושע ברוב חיל והוא חלך בחלן חמור כל זמן שרוח הקב"ה נוחה לו בעונות הנושעים וכשנו כל הלחמות וכיון שהקב"ה ואחר כך ידי עשיתי ולו הקב"ה ונשח לירושלם, בחיל כבד וכיבוי בעקר והוה כלם פגרים חתים: גבור לו יכלו. כחו שחיתה בעלית שהוה גבור ונפל בעל דוד שהוה עליו בעל ורץ בחמר שלח הועיל. כח סוס לח נרחין הקב"ה: יח שקר הסוס בחשר הלכו חתן בעזרה לשום. וכשהוא יראה הלכו לו יעזרו בעזרתו: ברוב חילו. כח חיל ולא חלטו. כתוב בעל שם לו יחילט. יח הנה עין ה'. כח חלו הנושחים בקיום לו יחילט לכל החיחלים לחסדו שהוא הקב"ה עליהם: יט להציל ממות. שחייחלים לחסדו יבח רעב יחיה חת. מלחר שחייחלים לחסדו כפשנו

נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה לַיהוָה עֶזְרֵנוּ וּמָגִנֵּנוּ הוּא: כא כִּי בוֹ יִשְׂמַח
לִבֵּנוּ כִּי בְשֵׁם קָדְשׁוֹ בָטָחְנוּ: כב יְהִי חַסְדְּךָ יְהוָה עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר
יִחַלְנוּ לָךְ:

כי נחבאר כשהיה דוד אצל אכיש אחינו שר גלית · והיה בסכנה גדולה · היה עושה
עצמו כשוטה והוריד רירו ערל זקנו והיה כותב על דלתות אכיש מלך גת הייב לי מארד
רבוא זהובים וגרשו מביתו ומרוב שפחה עשה זה המסופר בא"ב:

## לד א לְדָוִד בְּשַׁנּוֹתוֹ אֶת טַעְמוֹ לִפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ וַיְגָרְשֵׁהוּ וַיֵּלַךְ:
ב אֲבָרְכָה אֶת יְהוָה בְּכָל עֵת תָּמִיד תְּהִלָּתוֹ בְּפִי: ג בַּיהוָה
תִּתְהַלֵּל

כ נפשנו חכתה לה'. לכן עזרינו ומגיננו הוא:
כא כי בו ישמח לבינו שיעלינו מרעות מחמת שרעמנו
שקשורה בה לנו תקות הש"י ה': כב יהי קדשך נשמרנו
לכן קיוינו: כב יהי חסדך עלינו. בכל עת ובכל
עידן כמאמר יחלנו לך בכל עת ורצנו:

**לד לדוד**

בשנותו את טעמו. שהוא לפני אבימלך
הוא אכיש ושם בת טעמו ושבי שמ' היה
לו מחכים ושם בימי היה אבימלך כמו פרעה חלך
ארם ויגרשהו וילך · לפי שחזר בשביתו את טעמו
ויתנהג בגאוה וילך בחזר לם מלם מגרם את
מלכות שבשבה שהוא לא היה בורח אלא וילך
ללמוד חכמים מלך גת שהיה הולך בירח על זקנו וכותב
על דלתות חכמים מלך גת שהיה לי ק' רבוא זהובים על
שרטוטו ולא שמוש ולא תפו עליו ועל
מעשיו · היה היה מעל מוחו · והך"ה הילל מוחו
בשחוק: בא בכל עת. הן בשמה הן
ע"פ תמיד תהלתו בפי לפי שהיה חסה
שהיה שומה זה היה לפני אבימלך לכל לפני
שהיה מגרשה את ה' בכל עת: ג בה' תתהלל
נפשי

לרוחת הלילם וכלן הוא לשון חיבה ע"כ
לשון יחיד כאמ': להלילי. ואחר שהזכי'
שלא יועילו בדרך הטבע לא העשיר ולא
החכמה ולא הגבורה אמר שכל אלו הדברים
נתנם ה' ליריאיו למיקלים לחסדו בחוסן
מושגח ואומ' כנגד העושר להלילי ממות
כספם ולחייתם ברעב כי מה יועיל העושר
בזמן הרעב ואיך יתן ללחלים בכל עשרו
להכלל ממות לך עושר אחר יתן ה'. הוא
לחיות לפי בזמן הרעב ולהלילי מחייתה משונה
נפשנו חכתה לה' כנגד הגבורה כי עזרנו
ומגננו הוא: כי בו ישמח לבנו החכמה וביחס
בתורתו יהי חסדך ה' עלינו וגו' כן יחלנו
לחסדך וידענו כי ביך למלאת שלחתנו:

**לד לדוד** אברכה את ה' בכל עת
כי לא חסר לי כלום וחן

ועתה דעה והשכל לדעת בחיזהו תחכם · ועל כן תמיד תהלתו בפי ועתה תסלת ה' ויבר
לנגד הלדיקים סיסומו בה' מבטחם ולא בנכי חלם כי הנה הוא נהג כן וינילו: בה'
תתהלל נפשי כי בו לבדו שמתי מבטחי וגו לבדו היה עזרי ליגלל כי היה סיבה להלילתי
ומחשבות שכותי את טעמי שלא שרחה שתמלניות להלללה היה: ישמעו עניים תהלתי
וישמחו · כי עודה ה' כפם עבדיו ואמר עניים להודיע כי לא יוכל נגדם החפצי' הגדולים
לחשר לא יוכלו כל חויבו והוא יחיד ועני וזה בעבור שחסה בו ית': גדלו
לה' אתי · יקרא לכל ירחי ה': ומכל מגורותי הילילי הן מחלים שתא יהרגנו לבלתי
שיהרגו בן עליו ויהרגהו · הן מעבדיו מקנאת' שימשריהו ביד שחול: הביטו אליו
ונהרו ופניהם אל יחפרו · זה דוד עני וקרא ה' ומכל צרותיו הושיעו: חנה מלאך
ה' סביב ליראיו ויחלצם · כי הם מבטחם ונהרו אל ה' בטחוכם לא
ופניהם

תִּתְהַלֵּל נַפְשִׁי יִשְׁמְעוּ עֲנָוִים וְיִשְׂמָחוּ: ג גַּדְּלוּ לַיהוָה אִתִּי
וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו: ד דָּרַשְׁתִּי אֶת יְהוָה וְעָנָנִי וּמִכָּל מְגוּרוֹתַי
הִצִּילָנִי: ה הִבִּיטוּ אֵלָיו וְנָהָרוּ וּפְנֵיהֶם אַל יֶחְפָּרוּ: ו זֶה עָנִי
קָרָא וַיהוָה שָׁמֵעַ וּמִכָּל צָרוֹתָיו הוֹשִׁיעוֹ: ז חֹנֶה מַלְאַךְ יְהוָה
סָבִיב לִירֵאָיו וַיְחַלְּצֵם: ח טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי טוֹב יְהוָה אַשְׁרֵי
הַגֶּבֶר יֶחֱסֶה בּוֹ: ט יְראוּ אֶת יְהוָה קְדֹשָׁיו כִּי אֵין מַחְסוֹר
לִירֵאָיו: י כְּפִירִים רָשׁוּ וְרָעֵבוּ וְדֹרְשֵׁי יְהוָה לֹא יַחְסְרוּ כָל
טוֹב: יא לְכוּ בָנִים שִׁמְעוּ לִי יִרְאַת יְהוָה אֲלַמֶּדְכֶם: יב מִי הָאִישׁ
הֶחָפֵץ חַיִּים אֹהֵב יָמִים לִרְאוֹת טוֹב: יג נְצֹר לְשׁוֹנְךָ מֵרָע
וּשְׂפָתֶיךָ מִדַּבֵּר מִרְמָה: יד סוּר מֵרָע וַעֲשֵׂה טוֹב בַּקֵּשׁ שָׁלוֹם
וְרָדְפֵהוּ

ופניה'לל יחפרו מתקותם ולא יסובו ריקם
כי ה' יצילם כאשר הצילני מכל מגורתי
והוי'ג על ופניה' יתרה כוי' והאחרזה סיתה
והכוונה בד"ח בפסוק הביטו אליו הענוים
ונהרו ופי' הביטו ואתה עבר במקום עתיד
ופניהם לא יחפרו: ויצעקו כנגד מה שאמר
למעלה וכמאמר הכתוב כי בו ישמח לבנו
כי בשם קדשו בטחנו ובנגד מה שאמר
ישמעו ענוים ביחר עכשיו לומר השמועה
שישמעו שעליה הוא זה עני קרא וה' שמע:
ומכל צרותיו הושיעו הטעם על עצמו ח"ז
כאשר אמר למעלה ומכל מגורותי הצילני
ומכאן ידעו כי חונה מלאך ה' סביב ליריאיו
בהשגחתו הפרטי' מסבי' שיחלצ' מכל
הצרות המתרגשות לבוא: טעמו' מלעתכם הטבעית שטוב ה' לחסרי הגבר יחסה בו כי
מטעם ובסברת תוכלו לדעת זאת כי ה' טוב לעולם חסדו כי חסרי הגבר יחסה בו כי
טוב לחסות בו מבטוח בחדם ורחו מהכטיון שחירא לי גם כן ולכן ירחו את ה' קדושיו
כי אין מחסור ליריאיו ומ' זה בעבור ויגרמהו וילך ובידו לחם ואין מזון ע"כ אחריו
כפירים רשו ורעבו והטעם חפי' החכמים החזקים לא יועילו להם תקפם לבלתי יחסרו
כי גבור לא יכלל ברב כח לך דורשי ה' כמוני שדרשתי את ה' לא יחסרו כל טוב וכן אמר
להלן ה' רועי לא אחסר: לכו טעם לכו הזדרזו בדרך ולכו שברו כי לא יקנה החכמות

וְתַדְרְפֵהוּ: יז עֵינַי יְהוָה אֶל צַדִּיקִים וְאָזְנָיו אֶל שַׁוְעָתָם: יח פְּנֵי יְהוָה בְּעֹשֵׂי רָע לְהַכְרִית מֵאֶרֶץ זִכְרָם: יט צָעֲקוּ וַיהוָה שָׁמֵעַ וּמִכָּל צָרוֹתָם הִצִּילָם: כ קָרוֹב יְהוָה לְנִשְׁבְּרֵי לֵב וְאֶת דַּכְּאֵי רוּחַ יוֹשִׁיעַ: כא רַבּוֹת רָעוֹת צַדִּיק וּמִכֻּלָּם יַצִּילֶנּוּ יְהוָה: כב שֹׁמֵר כָּל עַצְמוֹתָיו אַחַת מֵהֵנָּה לֹא נִשְׁבָּרָה: כג תְּמוֹתֵת רָשָׁע רָעָה וְשׂנְאֵי צַדִּיק יֶאְשָׁמוּ: כד פֹּדֶה יְהוָה נֶפֶשׁ עֲבָדָיו וְלֹא יֶאְשְׁמוּ כָּל הַחוֹסִים בּוֹ: יום ו'

תפלה לנראה ותפלאה על שונאיו שיהיו כסוס ומלאך ה' יהיה רודפ' והכל בא מעו"ה ו"ת:

לה א לְדָוִד רִיבָה יְהוָה אֶת יְרִיבַי לְחַם אֶת לֹחֲמָי: ב הַחֲזֵק

## מגן

לה לדוד ז"ה מתי בנרחו מפני שאול ואתר עשה ריב עם מותם שעושים רעה עמי ולחם עם מותם שעושים לחמה תמי: ב החזק מגן וציצה. לף שתקח מגן ושיה לרן נשתוכי עליהם רק עליך שתחזקני

והחזקה בעלמות ובשבתו בעל כי חס בה ליכה ובהשתלות מי החים החפץ חיים תוסב ימים לרחות עוד ושה' יצילהו מכל צרותיו כאר לשוך מרע ושפתיך מדבר מרמה הרי הלצון: סור מרע הרי הלב כי שים על לבו לבלתי יעשה כי סור מרע לימו מעשה: ועשה טוב הרי מעשה. בקש שלום קף שיעשו לך לחרפה דברים שיסבבו לברוח השלום וזריך עמהם. העבר על מחתיך ובקש שלום ורדפהו שלח יבריח דרך מסל בעבור כעסך: עיני ה' אל צדיקים וגו' ג' בנים שמעו לי כי פני ה' וזעמו בעושי רע להכרית מארץ זכרם: צעקו וה' שמע והיותם כנגד וחזיו אל שועתם. ומכל צרותם הצילם כנגד עיני ה' אל צדיקים. כי יהיו קשותם להצילם מכל צרותם. כלם ל"מ וזה קריב ה' לנשברי לב וגו'. ובהיותם שברי לב ומדוכאי ה' יושיעם מכל צרותם: רבות רעות צדיק כלומר לף שיהיו רעות יצילהו כי מכלם יצילהו ה' שומר כל עצמותיו ח' מהנה לא נשברה. כי לף שיהיה ח"ת מחבריו ולף יזיקוהו בחום שערו. והסך זה תמותת רשע רעה. ושנאי צדיק יאשמו ז"ל כי לרשע תמותת רעה ח' מיד כי ה' לף יצילהו וכדרך העבע יתות שתחו' עליו כדרך עוכותיו ילכדהו את הרשע כי הרע והעון עממו ימיתהו. ושנאי הצדיק כתן ושוחרי לדיק יאשמו נגד עבדי חכים הוה לחבימלך שכלם היו שוכחים את ה' ואחר הסבר למלך והוה החשימם ואמר להם אסר מאוגעים אתי כי הבאתם את הדרך: פודה ה' נפש עבדיו. מכל צרות שיבאו עליהם יפדם וכו':

ריבה ה' ז"ה חברו בנוסו מפני שאול: ריבה ה' את יריבי. הם החבשים הרשעים אשר היו מוליחים דבתו רעה על שאול והיו מבלחים ריבות ומדנים: להם את לחמי. הם שאול והבשים המבקשים אותו להלחם בו ולגרשו: החזק

מָגֵן וְצִנָּה וְקוּמָה בְּעֶזְרָתִי: ג וְהָרֵק חֲנִית וְסְגֹר לִקְרַאת רדפי
אֱמֹר לְנַפְשִׁי יְשׁוּעָתֵךְ אָנִי: ד יֵבֹשׁוּ וְיִכָּלְמוּ מְבַקְשֵׁי נַפְשִׁי יִסֹּגוּ
אָחוֹר וְיַחְפְּרוּ חֹשְׁבֵי רָעָתִי: ה יִהְיוּ כְמֹץ לִפְנֵי רוּחַ וּמַלְאַךְ
יְהוָה דֹּחֶה: ו יְהִי דַרְכָּם חֹשֶׁךְ וַחֲלַקְלַקּוֹת וּמַלְאַךְ יְהוָה רדפם:
ז כִּי חִנָּם טָמְנוּ לִי שַׁחַת רִשְׁתָּם חִנָּם חָפְרוּ לְנַפְשִׁי: ח תְּבוֹאֵהוּ
שׁוֹאָה לֹא יֵדָע וְרִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר טָמַן תִּלְכְּדוֹ בְּשׁוֹאָה יִפָּל בָּהּ:
ט וְנַפְשִׁי תָּגִיל בַּיהוָה תָּשִׂישׂ בִּישׁוּעָתוֹ: י כָּל עַצְמוֹתַי תֹּאמַרְנָה

יהוה

שתתוקני ויקומם בעזרתי: ג והרק חנית נכון
תליה למלחמה: וסגור לקראת רדפי. עכיין סגי ליה
סגור הדלת לקראתם כדכתם מחרי כדי שלא ישנוני:
לחזור לנפשי. לא תפחידו כאחר שהוא בורח ואתה מרדפו
ישועתך לי: ד יבשו ויכלמו. תגבורתם ויתפרדו
יסגו לאחור. כשתהא נקמתם בתרה: ויחפרו חשבי
רעתי. יכוסו שתהא נשמות לי רעה ולא יכלו
ה יהיו כמוץ. לוחש הכלחיים עניין. כי
זה יהיה כמוץ. לוחש הכלחיים עניין. כי
זה תנחן הדק ונקף לפני רוח: ומלאך יהוה
המוץ מעיפים יהי להם ויעיד לפני היות להם מעיד כי מלאך
ה' דחה לחוץ: ו יהי דרכם חשך וחלקלקות. כי
ילחץ לחם לאחר ויפלו בה ויהיה להם מעיד כי מלאך
ה' רדפם: ז כי חנם טמנו לי שחת רשתם. כי
ההולך בחשך יבא ויפול. וכן הולך בחלקלקות
יפול. אבל להם לא יהיה כן שחנם טמנו לי שחת
ויפלו בה. אבל להם לא יהיה כן שחנם טמנו לי שחת
ויפלו בה. אבל להם לא יהיה כן שחנם טמנו לי שחת
ח תבואהו שואה על שלא
שואה ושריעה: לא ידע. לא חשבו לו שיפלו בה:
ורשתו אשר טמן. חטר טמנו לו יפלו בה:
ט ונפשי תגיל בה'. בשעתשות הם עשיריה הגיל ואחר
כל עצמותי לחזר להודעתי כל מרכבי הגיל בשמחתו
הם

יד מי כמוך מציל עני מחזק ממנו ועני ואביון מגוללו: טו יקומון עדי חמס אשר לא ידעתי ישאלוני: טז ישלמוני
רעה תחת טובה שכול לנפשי: יז ואני בחלותם לבושי שק
עניתי בצום נפשי ותפלתי תשוב: יח כרעבה לי
התהלכתי כאבל אם קדר שחותי: יט ובצלעי שמחו ונאספו
נאספו עלי נכים ולא ידעתי קרעו ולא דמו: כ בחנפי לעגי
עוגג חרק עלי שניימו: כא אדני כמה תראה השיבה נפשי
משאיהם מכפירים יחידתי: כב אודך בקהל רב בעם עצום
אהללך

חמס. על אחת כמה וכמה שלא יכזיב מלשלם לנפשלה:
יד כיון. שהקב"ה עני מחקון ממני כמו שנתבאר:
טו ישלמוני. שנתנקמתי ממנו ונתפרנסתי ממנו:
יז מתי תחלתם. הדבר הזה חוץ כמה לעמדי:
מתי תחלתם. הייתי דואג ועכשיו שכיחי מתעצבים:
ותפלתי. על מיקרי. הטוב שהייתי מתפלל
יח כרעבה. עלי שלא יחסר לחם לפרנסתי יגיע עשרתי:
כאבל. כמי שהוא מתאבל על אמו:
יט ובצלעי. הייתי מתהלך קודר על
פניהם הולה כמו שעשה לחם על דויד ואחיתופל וכמו
שהיה הגן על שאול ואחיתופל כי אתך מחכמל על לאמו
שהיה מתאבל עליה: כי אתך מחכמל. שהיה מתאבל על אמו
שהיה חכם ועל שהיה מחכם לאמו: ולא דמו. שלא
כ עשיתי כן ולא הרגתי אחיתופל אלא שלחתי לו
שלא יבא לפני אבשלום: ולא ידעתי. שלא ידעתי
שהיו חולים ומתענים עד שבאתי אצלם: קרעו. בגדיהם:
כא בחנפי. כשהייתי מתפלל עליהם שיחלימו והם שחקו
עלי ולעגו לי: כמסבי עוגות. לאחד שמחזר
על פתחי בתים ומבקש: לעג לי דויד. אלו היו
קרובים אלי כשאר בני אדם: קרעו ולא דמו. אלו היו
מתאבלים עלי כשאר בני אדם: אלו היה דויד אומר לאחיתופל ולבניו
כחנפי לעגי חגיגי. כשהיה מבקש עליהם שיחלימו:
מכפירים. מעכבי מיקוה ומונעים שלא יבא
אלי: יחידתי. שאין לי אחר בעולם שהוא קרוב לי:
כב אודך. אם תחלצני מהם: בעם עצום. שיבאו לשמוע
תודתי:

אֲהַלֵּלֶךָּ׃ יט אַל יִשְׂמְחוּ לִי אֹיְבַי שֶׁקֶר שֹׂנְאַי חִנָּם יִקְרְצוּ עָיִן׃
כ כִּי לֹא שָׁלוֹם יְדַבֵּרוּ וְעַל רִגְעֵי אֶרֶץ דִּבְרֵי מִרְמוֹת יַחְשֹׁבוּן׃
כא וַיַּרְחִיבוּ עָלַי פִּיהֶם אָמְרוּ הֶאָח הֶאָח רָאֲתָה עֵינֵנוּ׃
כב רָאִיתָה יְהוָה אַל תֶּחֱרַשׁ אֲדֹנָי אַל תִּרְחַק מִמֶּנִּי׃ כג הָעִירָה
וְהָקִיצָה לְמִשְׁפָּטִי אֱלֹהַי וַאדֹנָי לְרִיבִי׃ כד שָׁפְטֵנִי כְצִדְקְךָ
יְהוָה אֱלֹהַי וְאַל יִשְׂמְחוּ לִי׃ כה אַל יֹאמְרוּ בִלְבָבָם הֶאָח נַפְשֵׁנוּ
אַל יֹאמְרוּ בִלַּעְנוּהוּ׃ כו יֵבֹשׁוּ וְיַחְפְּרוּ יַחְדָּו שְׂמֵחֵי רָעָתִי
יִלָּבְשׁוּ

תנפי לעני מעוז ופי׳ על דוחק שהיה חנף כי היה בבית חימלך והיה נרחה כרוצה לו: לעני מעוז. שלעג על המעוז והלחם שנתן לו בכתוב ופי׳ מעוז כמו עוגות מצות: וטעם חנפי. שלח היה הוא לבדו חנף אך היו רבים כמותו או חטח הרבים תלוי בו: ה׳ כמה תראה. כלומר אתה לחדון כל העולם ואין נסתר ממנך עיניך וכמה רעו׳ תראה בקרבם על ע״כ הסיבה בשבי מצוירים מחבך שלח בפי׳ רש״י ז״ל וטעם סעופים בחשך מעשיהם ונראים לחוכים והם חוכים בסתר וטעם הסיבה ע״ד והחכמים ידפי או כדרך מסיב נפשי׳ וטעם מכפירים כמו וכפיר יוסף במסתרים. ע״כ חמר בתחילה כמה תראה: בנחת רוח כעבד הנמשל בפשי׳ הכ׳ כי אין רוחי עכשו מוחה להלנך. שלא יעמדו לי מיועצי שקר הסך שוכלי חכם יקרצו עין ממהנה התפלים שמדמרים בחים ת׳ ויקרצו עין לאחרים היועצים שמסיח כי בקשו ללכדו ולתפשו מחיעוד עלמו ולכן קורלים עין לאחרים לומר מזה הדיבור או זה העניין נוכל לו׳. כי לא שלום ידברו. הם הנרלה מיועדו לשלום והטעם כי על רבני ארץ ופי׳ בקצוי ארץ בפי׳ רחב״ע ע״ז ל׳ רמז שמחסנות נסתר מיניהם יחסונון. ויתרו ארץ העמוקה כלרך שפע מזוקק ולא עמוק. והכה שם דברי מרמות יחסונון. שהח כחח בגלוי שלום ובסתר שם שאול מיד ויריחיבו עלי פיהם נשמחה גדולה ואמרו ארץ דברי דלתה עיניכו מה שהויתו. ע״כ אמ׳ אחריו ראית ה׳ כנגד מה שחמ׳ על הגביי ארץ דברי מרמות יחסונון כי אף שיעמיקו רוע לבם כבקעני הארץ אתה ה׳ ראית ה׳ כל תרחק ממני כי בהרחקתך יוכלו לעשות מה שבקשו. העיר׳ והקיצה. דרך משל שלא

נחנ עם הדומת חנף: יט אל ישמחו לי שיני. לשונות של שקרים חמתי לחני: אל יקרצו לי עין. לשונות של חמתי ועל חפלתי: כי לא שלום. כתי אלא רכילות דברת שלום: ועל רגעי ארץ. נשון חריעת הנעשה ר״ל אלה החנפים והלועגים עלי הם כמה הנעשים בחשתם שם מוסיפין עלי דברי תוספות מגיעים עלי פיהם שמוסיפים כמה שחרו ויריחיבו עלי פיהם שמוסיפים כמה שחרו ואמרו הח הח ראתה עיניכו מה שהויתו לחוקם: אתה ראית ה׳ כל עלילותם ומחשבותם עיניכם תם שחיל לעינו ותפניה לחלות רשע עיניכם תם שחיל לעינו: כב. ראית ה׳ אל תחרש. אתה ראית חמיד ולא תחריש עוד לכן אל תסתום לנקמתי ואל תחריש לפרעוני: כג. העירה והקיצה למשפטי. העירה לפרעוני ועוררה לנקמתי: כד. שפטני כצדקך. אתה ה׳ שופט לכל הארץ אחה דן אותי: כה. אל יאמרו בלבם. אל יכלו לומר עוד בלבם הח הח נפשנו אל יאמרו בלענוהו. שחיתני כאשר רלו: יבשו ויחפרו. כי יבוא בושת ופחדון על יחדיו כאשר שחיתני קו יחדיו כאשר שחיתני על יחדיו לשחת כבוד

וּלְבָשׁוּ בֹשֶׁת וְכִלְמָה הַמַּגְדִּילִים עָלָי: כז יָרֹנּוּ וְיִשְׂמְחוּ חֲפֵצֵי צִדְקִי וְיֹאמְרוּ תָמִיד יִגְדַּל יְהוָה הֶחָפֵץ שְׁלוֹם עַבְדּוֹ: כח וּלְשׁוֹנִי תֶּהְגֶּה צִדְקֶךָ כָּל הַיּוֹם תְּהִלָּתֶךָ:

פוסר על אותם אנשים אשר הלכו אחר יצרם והיצר הרע אומר להם שאל ישימו מוראו של הקב"ה נגד פניהם ומיפה להם המעשים הרעים כדי למצוא עונם שכך הוא דרך של יצ"הר יורר ומסטין ועולה ומקטרג:

לה א לְמִנַּצֵּחַ לְעֶבֶד יְהוָה לְדָוִד: ב נְאֻם פֶּשַׁע לָרָשָׁע בְּקֶרֶב לִבִּי אֵין פַּחַד אֱלֹהִים לְנֶגֶד עֵינָיו: ג כִּי הֶחֱלִיק אֵלָיו בְּעֵינָיו לִמְצֹא עֲוֹנוֹ לְשַׂנְאָ: ד דִּבְרֵי פִיו אָוֶן וּמִרְמָה חָדַל לְהַשְׂכִּיל לְהֵיטִיב: ה אָוֶן יַחְשֹׁב עַל מִשְׁכָּבוֹ יִתְיַצֵּב עַל דֶּרֶךְ לֹא טוֹב

רע

יעזבהו רגע ח"ו ועשה חלקי כי הבטחתני לסיות לי לחלסים • וחלקי שתה חלון כל הארץ והיכולת ביד להציל • ירונו וישמחו חפצי לדקי • כי הרבה מיסרחל היו חפצים טובו כמו שכ' וכל ישרחל ויהודה חובב חת דוד וכו' ומזו לשוני תהגה לדקתך כל היום תהלתך נגדה כח לכל עמו כחשר כדר למעלה חוהך בקהל רב בעם עשום חם לחלך:

לו לכנצח כוונת ז"ה לפי דעתי הוח להודיע כי מתת רחמים מרובה ממדת פורענות בהיותו סובל קיום הרשעים בע"ה כי המחלים להשמות • ומבקש מה' שיעזרהו חק ברחותו יד רשעים כלחה בע"ה כי חין זה כי חס מחסדו ית"ש חק לע"ה יפרע מהם כי לדיק ויפר הוח חק שבחסדו מתריך להם בע"ה כי ולח יחבדם ברגע ע"כ בעם לעבד ה' כי כל חפלו לעבדו

נאם יהיו חתקוחתם: כז יחנו וישמחו לחפי לדקי ויחמרו חמיד יגדל ה' חחפץ בשלום עבדו ולשוני תהגה לדקך כל היום תהלתך: כח ולשוני תהגה לדקך. הם יזכרו חתיר עלי ולא שכן לשוני חלח חלי יותר לשכח חמולה שתהגה גם לשוני לדקה: כל היום. כל ימי חיי:

לו למנצח לעבד ה'. מקדש לחיר המקדש שלום יבנה לחיר בכלן לעבד: נאם פשע לרשע בקרב לבי. הרי זה מקרח חומרים בקרב לבי כלומר לי כלבי שחיר המקדש היושר בקרב לבי ולחים מה שחרבה חלח יהיה לך פחד חלהים לנגד עיניו ולחים חיר כך: ג כי החליק חליו בעיניו. לחשך עונו לשנחו: דברי פיו חון ומרמה. יפתנו יגר חותו חשר חוכשם הרע • ויחשבון ועל ה' יעלה חשבון לבדכו של חיש: ד חדל להשכיל. חין חדעת פיו יפה חלח חדעת הרע • חמי חדעת חדבר טוב עשם פיו יפה חלח חדעת הרע חדבר חדבר טוב חדל להשכיל • לקחת חוסם ולהשכיל. חם יקחו חוסר חשגחה: ה אוון יחשוב על משכבו. חם חון יחשוב חדבר חרע חחשב בלבו חשר יעשה בלילה חיר יתיצב ביום על דרך חשר חין בו טוב חלח דרך הטוב ודרך הרע חלכל הוח

דַּע לֹא יִמָּאֵס׃ י יְהוָה בְּהַשָּׁמַיִם חַסְדֶּךָ אֱמוּנָתְךָ עַד שְׁחָקִים׃
יא צִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה אָדָם וּבְהֵמָה
תוֹשִׁיעַ יְהוָה׃ יב מַה יָּקָר חַסְדְּךָ אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל כְּנָפֶיךָ
יֶחֱסָיוּן׃ ס יג יִרְוְיוּן מִדֶּשֶׁן בֵּיתֶךָ וְנַחַל עֲדָנֶיךָ תַשְׁקֵם׃ יד כִּי עִמְּךָ

## מקור

המשורר לזה יתעורר הש"ר כה לאדם והוא כדרך הז"ל בתחילה הלך חה"כ אם יפתח לו פתח במעשה תורה וחה"כ חיים ובעבל הבית ר"ל שהש"ר כה ברחמנותה מתחיל בדברים קלים וחה"כ ימצא מקום לגלות בחסד לעשות עמו מה שירצה. והנה בתחילה הלך הוא לחמרו אין פחד לאלהים כלומ' שבתחילה יתפרנסו בחמור לו לא תפחד מאלהים ומשפטיו ודיניו ולכן אין ערוך לשמור מעבירה ואם תעשה אלהי' רב חסד וכומ' עון ופשע וחטאה' ותסוב ה' סולח. חה"כ כעשה תורת והטעם כתורת המיסה דבר ה' לחיים לעשותו כן הש"ה כה אחר זה. החליק אליו העון בעיניו ומיסרו לעשותו ויעשו ברוב לקחו למצוא עונו. כלומר כדי שימצא עונו כי עבירה גוררת עבירה וסופו שמביאו לידי שכחה ר"ל לעשות עבירות להכעיס ואותם נקראים שנואי ה' וזה טעם לשנוא כי אחר הדברי' החלה הש"ר כה אחרון על הש"ה הט וחמרו על שכלו וסרים הל ממעמתו ויחטיאהו בכל כחותיו. ולזה כן דברי פיו. הרי הדיבור. חלל להשכיל הרי המחשבה. ומשמע שקודם לכן השכיל ועכשיו חלל להעיד הרי המעשה: ה' בהשמים חסדך. אמר שמדת הרחמי' והחסד היה בהשמים ר"ל בכל השמים מה שאין כן אמונתך שהיה מדת דיוק עד שתקריב אפי' ולזה עד בכלל. שאין מדת הדין כמדת הרחמים מרובה והעד על זה במה שתאריך אפך לרשעים בש"ה ולזה תאבדם כרגע וזה עדות לגדולת רחמיך על דיוק: צדקתך. מזכיר מענין גדולת החסד והרחמים בכמות הזכיר בחיכות שהחסד לעולם קיים והפורענות משתנה פעמים הרבה. ואמר צדקתך כהררי אל כלומר הלך הצדקה והחסד שאתה מצוה לחיים הם קיימים לעד לעולם כהררי אל שלא יפחתו לעולם כן הצדקות לעושה לא תפחתנה וחפי' תתנהו כאחר אמר חז"ל בהבטחתו למשה ועשתה הבייתה רבים חפי' הם ואכלם ותעשה אותך לגוי גדול וכחקיימה הבטחת גוי גדול וכני ישראל וזה חפי' בזולת למעלה מששים רבוא הש"ה שלח כתקיים התלוי בתשובה כלומ' ז"ל לכן משפטיך תהום והבטחה טובה מתקיי' ואימו חוזר בה והיה דעת רבים מחכמינו ז"ל לכן

מְקוֹר חַיִּים בְּאוֹרְךָ נִרְאֶה אוֹר: יא מְשֹׁךְ חַסְדְּךָ לְיֹדְעֶיךָ
וְצִדְקָתְךָ לְיִשְׁרֵי לֵב: יב אַל תְּבוֹאֵנִי רֶגֶל גַּאֲוָה וְיַד רְשָׁעִים
אַל תְּנִדֵנִי: יג שָׁם נָפְלוּ פֹּעֲלֵי אָוֶן דֹּחוּ וְלֹא יָכְלוּ קוּם:

דוד המלך מוכיח דורו שאל יקנאו בר' שעים בהצלחתם ויש לחוש שיחטאו להם אלא יבטחו בה' וישאו ויתנו באמונה והקב"ה יעשה להם הכל:

לז א לְדָוִד אַל תִּתְחַר בַּמְרֵעִים אַל תְּקַנֵּא בְּעֹשֵׂי עַוְלָה: ב כִּי
כֶחָצִיר מְהֵרָה יְמֹלָלוּ וְכִירֹק דֶּשֶׁא יִבּוֹלוּן: ג בְּטַח בַּיהוָה וַעֲשֵׂה
טוֹב

תהום רבה כלומר יש בהם עינויים רבים שאם תדבר לרעת ישראל מסתכה וחוזר ממנה אם יסוב מדרכו הרעה וגם אם תמלא זעם על עמך כבר מלאנו שפכת חותו על העגים ועל האבנים והם כתהום רבה שמסתכה ורעים המים לעולם ולא יעמדו במקו' אחד הנה מזה כבר גהולת רחמיך וחסדיך על מדת דיוק' ועוד כי אחם וכהמה תושיע ה' לפי כלבד הצדיק כי אף הרשעים כמשלו כבהמות כדמו תושיע ולפי תרבה כמו רבע. עוד הוסיף ואמר מה יקר חסדך אלהים הוא היותו בני אדם ובגדול חסדך אלהים הוא היותו בני אדם בצל כנפיך יחסיון לתת להם כבוד כזה להסתופף תחת כנפיך. ירויון מדשן ביתך רמז שם מחיצה לצדיקים כפי שבוכנו ונחל עדניך תשקם ע"ד שובע שמחות כמי נחל תשקם רשים. כי עמך מקור חיים רמז לנשמות הנפשות: ומצדקתך ליישרי לב ר"ל אחר שאתה עושה לי חסדך גם צדקתך כוון להיות מיישרי לב וכי ליודעך וליישרי לב להיות עושיך ביושר בלי שלח תבוסני רגל גאוה. כלומר אל תגיח לי לפי' התחלה להרגיל שהתגאה: ויד רשעים. כלומר גם ברחותי כח וממשלת הרשעים בע"ז הז אל תנדני

לדוד

הצלחתם זולת מדרך יפר בחמרי כל עושה רע טוב בעיני ה' וחמשך אחריהם:

ז ה' כולל עשות ולימודים אל כל ימים ירח ה': אל תתחר במרעים. עשוי חרון אף כלומר אל תכעס ברשותך המרעים מפליחים. ואל תקנא בעושי עולה לעשות כהם. כי כחציר מהרה ימלו ע"כ אל תקנא בהצלחתם: בטח בה' ועשה טוב. כדברי רש"י ז"ל לא תגזול אם יחסר לך אך בטח בה' ועשה טוב שכון ארץ ורעה אמונה. כלומר אף שתשכון ארץ בדלותך כמו ובכודי לעפר ישכן סלה: ורעה אמונה. ולא תחשוב להתעשר בעבור פקריס וגזל אחריס: והתענג על ה' שתתענג

נשכן

טוֹב יְיָ֣ בָּ֭ן אָ֑רֶץ וְרֵ֥עֶה אֱמוּנָֽה׃ ד וְ֝הִתְעַנַּ֗ג עַל־יְהוָ֥ה וְיִתֶּן־לְךָ֥
מִשְׁאֲלוֹת לִבֶּֽךָ׃ ה גּ֤וֹל עַל־יְהוָ֥ה דַּרְכֶּ֑ךָ וּבְטַח־עָלָ֥יו וְה֝֗וּא יַעֲשֽׂוֹת׃
ו וְהוֹצִ֣יא כָ֭אוֹר צִדְקֶ֑ךָ וּמִשְׁפָּטֶ֥ךָ כַּצָּהֳרָֽיִם׃ ז דּ֤וֹם לַיְיָ֨ וְ֝הִתְחוֹלֵ֗ל לוֹ֮ אַל־
תִּתְחַ֪ר בְּמַצְלִ֫יחַ דַּרְכּ֥וֹ בְּאִ֝֗ישׁ עֹשֶׂ֥ה מְזִמּֽוֹת׃
ח הֶ֤רֶף מֵאַף֮ וְעֲזֹ֪ב חֵ֫מָ֥ה אַל־תִּתְחַ֥ר אַ֝֗ךְ לְהָרֵֽעַ׃ ט כִּ֤י מְ֭רֵעִים
יִכָּרֵ֣תוּן וְקֹוֵ֣י יְ֭הוָה הֵ֣מָּה יִ֥ירְשׁוּ־אָֽרֶץ׃ י וְע֤וֹד מְ֭עַט וְאֵ֣ין רָ֑שָׁע
וְהִתְבּוֹנַ֥נְתָּ עַל־מְקוֹמ֗וֹ וְ֝אֵינֶֽנּוּ׃ יא וַ֭עֲנָוִים יִֽירְשׁוּ־אָ֑רֶץ וְ֝הִתְעַנְּג֗וּ
עַל־רֹ֣ב שָׁלֽוֹם׃ יב זֹמֵ֣ם רָ֭שָׁע לַצַּדִּ֑יק וְחָרַ֖ק עָלָ֣יו שִׁנָּֽיו׃ יג אֲדֹנָ֥י
יִשְׂחַק־לוֹ כִּֽי־רָ֝אָ֗ה כִּֽי־יָבֹ֥א יוֹמ֑וֹ׃ יד חֶ֤רֶב פָּ֭תְחוּ רְשָׁעִ֑ים וְדָרְכ֣וּ
קַשְׁתָּם

---

בשכר כלו הוא יתן לך משאלות לבך ס"א תבטח בו בחמת ׳ והוליך כאור צדקך כי כמו שהאור לא יעלה שלא יחר החשך כן יעשה ה׳ עמך שאחר הסבת היסורין יוליך כאור צדקך: דום לה׳ והמתן לו ׳ ואל תתחר במצליח דרכו וכו׳ כי בוא יבוא טובך ולא יאחר הרף מלף ועזוב חמה ׳ כי זולת רחמיה כל הטלים לא תתחר לך להרע ׳ טעם לך להוני שמותר לחרות ולהכעיס בעניים רבים לעובה כמו חכם בהתחלל העם התור׳ הפרנס להטיל מורח על הצבור לפ״ם בהים בניתו לירח את בניו: כי מרעים יכרתון ׳ פב לא אחר לא תתחר במרעים ס״א הם מלילים כי מרעים יכרתון: וקוי ה׳ המה ירשו ארץ׳ פב לא אמרו דוס לה׳ כי קוים המה ירשו ארץ ׳ ועוד מעט ואין רשע ככנד כי מרעים יכרתון כי לף שתרחם מלילים עוד מעט ויאבדו ׳ ולהיפוך ועניים ירשו ארץ וגו׳ ויתכן כי רשעים יכרתון וכחיר מהרם ימלו הוא רמז לרשעי שלף סילליהו פב׳ הז לא תקנה בהם כי עוד מעט רמז לחיי הב״ה שהם מעטי׳ יכרתון ונכרת הנפש היא מעמיה בהיר יחולל ויבא שלא יהיה עוד כמו שהיה: ואינכו ׳ כי לא יהיה להם חלק לע״ה: ועניים ירשו ארץ ׳ לא כי ירשו ארץ רמז לע״ה והתענגו על רוב שלום יכוחו על מהבטחתם ׳ לא כי יבא יומו ׳ והרשע אבן ארץ׳ תסכון בחתן לאוהב לפ״ם בה תלכל והתפרנס בשכר לחוב׳ שהתיחת בחתן בה יוסיף לך ויחזן לך תבואתיך ד והתענג על ה׳ הב״ה יוסיף לך משאלות לבך: ה גול על ה׳ וכל משאלות לבך: ה גול על ה׳ כלו׳ בחיר בה יהיה יעשה לך חק ׳ והוליך כאור צדקך כמו האור והבריס שהם בגלוי לפני הכל כן יכיר מעשיך וצדקך לפני הכל על שיעלו שלום בעליך ז דום התתן: ח הרף מלף ׳ מחלת הכעס ועזוב חמה: ט ולא תהיה יעלו אין ע״ל יכין רשע ועיניך ולכנו: י ועוד מעט ׳ התתן חיזוק ולא תתיחס בחתן כלל על מקומו ואינכו שלף יהיה לא שהם בחתן הרשעים יא ׳ והתענגו על רוב שלום ׳ כי בחנוך הרשעים ים שלום בחתן: יב זומם רשע ׳ הרשע חושב מחשבות וחרק עליו ׳ לשחר עכשיו מלחתיך: יג לידו יחזק ׳ יבוא לידו ע״ל הב״ה יודע עתידות ושיחו של רשע: יד חרב פתחו רשעים ׳ בהיות החרב עכשיו בשכמו: טו חרבם תבוא בלבם ׳ הרשעים לעתים החרב יכנס בלבן היה סנהדרי לחנל הרשעים

קַשְׁתָּם לְהַפִּיל עָנִי וְאֶבְיוֹן לִטְבוֹחַ יִשְׁרֵי דָרֶךְ: טו חַרְבָּם תָּבוֹא
בְלִבָּם וְקַשְׁתוֹתָם תִּשָּׁבַרְנָה: יו טוֹב מְעַט לַצַּדִּיק מֵהֲמוֹן
רְשָׁעִים רַבִּים: יז כִּי זְרוֹעוֹת רְשָׁעִים תִּשָּׁבַרְנָה וְסוֹמֵךְ צַדִּיקִים
יְהוָה: יח יוֹדֵעַ יְהוָה יְמֵי תְמִימִים וְנַחֲלָתָם לְעוֹלָם תִּהְיֶה:

לא

זומם כעת מחר אני מכלה הצדי' ולא ראה
כי יבא יומו למות קודם לכן על כן ישחק
לו: להפיל עני ואביון בקשתם. לטבות
ישרי דרך בחרבם: טוב מעט לצדיק מהמון
רשעים רבים. אמר צדיק בלשון יחיד
ורשעים בלשון רבים כדרך טוב פת חרב'
ושלוה בה מבית מלא זבחי ריב. והטעם
כי הצדיקים לעולם אחדים כי דרך היושר
היא אחת אף שהיא על אופנים רבים אך
רשעים לעולם נפרדים יען שדרכיהם

זה פתחו רשעים החרב מכלן לטבות ישרי דרך:
טו חרבם תבא בלבם. של רשעים על דרך ויפל
בשחת יפעל: יו טוב מעט לצדיק. הצדיק ישמח
במעט היות לו בע"הז ויסתפק במיעוטו אבל הרשעים
ברבו' עשרם לא ישמחו בו ויאלו ויתר ואינם שבעים
לעולם. גם ריבוי ממון הוא לרשע לרעתו כי יתגאה
בשביל ממונו עד שיעמדו עליו להורגו ויקחו את כל
אשר לו: יז זרועות רשעים תשברנה שלא יהיה
בח ברשע להרע לצדיקים רק סומך צדיקים ה':
יח יודע ה' ימי תמימים. מכיר ומשגיח עליהם
להאריך ימיהם בנעימי': ונחלתם לעולם תהיה.
שינחילו הטוב לבניהם עד עולם וגם נחלתם לעולם
הבא

הרעים פונים לדרכים רבים כי כל איש לעברו פונה: כי זרועות רשעים אף שהם
רבים תשברנה. וסומך צדיקים ה' במעט שלהם: יודע ה' ימי תמימים. הטעם אם
נרא' תמימי דרך שהם מתים בחצי ימיהם ה' יודע ימי תמימים ומבין על מה המיתם
קודם זמנם או כי מפני הרעה נאסף הצדיק או לנכות להם שום עון במיתתם שינקו בה
לע"הב כי ה' אוהבם על כן יפקוד עליהם את כל עונותם ובין כך ובין כך נחלתם
לעולם תהיה: לא יבושו בעת רעה שהוא כפי הטעם הראשון שאמרנו שה' יקח נשמת
הצדיק לבל יראה ברעה אשר תמצא את עמו אוי לו אם יחיה ולבעבור זה מאספם קודם
זמנם כדי שלא יבושו בעת רעה ובעבור שבימי רעבון לא ירעבו עוד כיון שעד עתה היו
שבעים כי: רשעים יאבדו. כנגד הטעם הב' כדי לנכות לו עונותו ולנקותו לע"הב
אמר כי רשעים יאבדו ונגד וע"כ אויבי ה' המה כיקר כרים כפי' התרגום שמפטמים
הכבשים ועושים להם היקר ההוא כדי לשוחטם כן ה' מפטם הרשעים בע"הז ומשלם
להם על פניהם להאבידם בגיהנם כי כלו אז כעשן כלו וע"כ אינו מייסרם אך הצדיקים
אהבם ע"כ יפקדו עליהם על עונותם לזכותם לע"הב כאמור: לוה רשע ולא ישלם
ולדיק לא בלבד ישלם מה שלוה כי אם חונן לאביונים ונותן לעניי' משלו: כי מברכיו
ירשו ארץ. וע"כ נותן מהונו לדלים ולא יחוש שיחסר ממונו כי ידע כי מבורכי ה'
מברכים בגלל הצדקה. כדכתיב למען יברכך ה' אלהיך והרשע שלא נתן יאב' מן העולם
ויכרת: ויצבור ולא ידע מי אוספ': מה' מצעדי גבר כוננו. גבר הוא אדם צדיק שזה
משמעות גבר בגוברין והבא לטהר מסייעין אותו ואז הק"בה יכונן מצעדיו יסייע אותו
כי לו נתכנו עלילות אבל לא יכריחנו כי בחירתו בידו לעשות הישר בעיניו אבל הוא ית'
יש' מסניו המכשול ע"כ טעם ודרכו יחפץ. נער הייתי כי יפול לא יוטל כאשר יפול

לא יבשו בעת רעה ובימי רעבון ישבעו: יט כי רשעים
יאבדו ואיבי יהוה כיקר כרים כלו בעשן כלו: כא לוה רשע
ולא ישלם וצדיק חונן ונותן: כב כי מברכיו ירשו ארץ
ומקללין יכרתו: כג מיהוה מצעדי גבר כוננו ודרכו יחפץ:
כד כי יפל לא יוטל כי יהוה סומך ידו: כה נער הייתי גם
זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם: כו כל היום

חונן

הנה: יט לא יבושו. כשהיה רעבון בכל הארץ לו יבושו
לו אחר מרעבונות: ובימי רעבון ישבעו. ואפילו ברעבון
הרעה ימצאו שבע משלחן אחרים ולכן לא יבושו: כי
הרשעים יאבדו. ואויבי ה' כיקר כרים. פירוש כאשר
שבשדים שהם שוממים ואותם שלקחום לאכול
הרשעים מפסידין אותם ולקחום אותם לאכול
כא לוה רשע. רומז להבדל שיש בין הצדיק
הרשע לו לוה ולא יתן לאחרים משלו אלא לוה לו לפרוע
ואינו יכולם לכל דעיך לקי"ל מה שלוה משלם ואינו
חונן ונותן משלו לצדיק לתת לו ולא שלוה משלו. ומזה
ר"ל שאפי' שכבר הוה נותן לו קודם פרעונו ן' ככל פעם.
לזולתו מרחם ונותן על הענין ואינו כן הצדיק
כן הרשעים חייבים הענין בדברים אחר כך הוה
כב כי מבורכיו. לזולתו שהן מבורכים מאתו
יירשו ארץ שמותנים נדקה ומצות ויהיה
ומקללין שיהיה חלק לנו: ומקוללין בדבר
הרשעים שיהיה להם ולזרעם לעולם שהרי
לעולם נגזר בגיהנם מי שהוא מבורך מאתו ית' ומי
מקוללין הכתובים הוא תלוי שהרבה ה' יתפאר:
יוכל לו ה' לעשות: כה נער הייתי. בעל
בעשותי ולא בזקנתי שאיני מאמין שיהיה לו
בניו קשים ואין להם לחם: כו כל היום חונן
כל היום על נקלו מלוה בעת לתקן חוץ ונותן

כלי

חוֹנֵן וּמַלְוֶה וְזַרְעוֹ לִבְרָכָה: כז סוּר מֵרָע וַעֲשֵׂה טוֹב וּשְׁכֹן
לָעַד: כח כִּי יְהוָה אֹהֵב מִשְׁפָּט וְלֹא יַעֲזֹב אֶת חֲסִידָיו לְעוֹלָם
נִשְׁמָרוּ וְזֶרַע רְשָׁעִים נִכְרָתָה: כט צַדִּיקִים יִירְשׁוּ אָרֶץ וְיִשְׁכְּנוּ
לָעַד עָלֶיהָ: ל פִּי צַדִּיק יֶהְגֶּה חָכְמָה וּלְשׁוֹנוֹ תְּדַבֵּר מִשְׁפָּט:
לא תּוֹרַת אֱלֹהָיו בְּלִבּוֹ לֹא תִמְעַד אֲשֻׁרָיו: לב צוֹפֶה רָשָׁע
לַצַּדִּיק וּמְבַקֵּשׁ לַהֲמִיתוֹ: לג יְהוָה לֹא יַעַזְבֶנּוּ בְיָדוֹ וְלֹא
יַרְשִׁיעֶנּוּ בְּהִשָּׁפְטוֹ: לד קַוֵּה אֶל יְהוָה וּשְׁמֹר דַּרְכּוֹ וִירוֹמִמְךָ
לָרֶשֶׁת אָרֶץ בְּהִכָּרֵת רְשָׁעִים תִּרְאֶה: לה רָאִיתִי רָשָׁע עָרִיץ
וּמִתְעָרֶה כְּאֶזְרָח רַעֲנָן: לו וַיַּעֲבֹר וְהִנֵּה אֵינֶנּוּ וָאֲבַקְשֵׁהוּ וְלֹא
נִמְצָא: לז שְׁמֹר תָּם וּרְאֵה יָשָׁר כִּי אַחֲרִית לְאִישׁ שָׁלוֹם:

## ופשעים

כז סור מרע ועשה טוב. ר"ל נכון ג"כ ילמוד מזמן
מרחוק ויברכה

לו וּפְשָׁעִים נִשְׁמְדוּ יַחְדָּו אַחֲרִית רְשָׁעִים נִכְרָתָה: לט וּתְשׁוּעַת
צַדִּיקִים מֵיְהוָה מָעוֹזָּם בְּעֵת צָרָה: מ וַיַּעְזְרֵם יְהוָה וַיְפַלְּטֵם
יְפַלְּטֵם מֵרְשָׁעִים וְיוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בוֹ:

תפלה לכל יחיד להתפלל על אריבות הגלות וכל יחיד שהוא בצרה יש לו להתפלל זה
המזמור לכך אמר להזכיר וממוצא המזמור נשמע מוטרים רבים:

לח א מִזְמוֹר לְדָוִד לְהַזְכִּיר: ב יְהוָה אַל בְּקֶצְפְּךָ תוֹכִיחֵנִי
וּבַחֲמָתְךָ תְיַסְּרֵנִי: ג כִּי חִצֶּיךָ נִחֲתוּ בִי וַתִּנְחַת עָלַי יָדֶךָ: ד אֵין
מְתֹם בִּבְשָׂרִי מִפְּנֵי זַעְמֶךָ אֵין שָׁלוֹם בַּעֲצָמַי מִפְּנֵי חַטָּאתִי:
ה כִּי עֲוֹנֹתַי עָבְרוּ רֹאשִׁי כְּמַשָּׂא כָּבֵד יִכְבְּדוּ מִמֶּנִּי: ו הִבְאִישׁוּ
נָמַקּוּ חֲבֻרוֹתַי מִפְּנֵי אִוַּלְתִּי: ז נַעֵיתִי שַׁחֹתִי עַד מְאֹד כָּל
הַיּוֹם

מחירע ליסר ותדע כי מחרית טוב לחיים שלום והטעם הפך והרשעים כיום נגרש
והנה לטובים אחרית טוב ולרשעים הראשית טוב והאחרית רע כי יכלו ברע
ימיהם ועוד אחרי דבר מרפשיטתו ע"כ טעם אחרית רשעים נכרתה: ותשועת לצדיקים
מה' והוא מעוזם בעת צרה וכמו שעזרם ופלטם כן מכאן ולהלן יפלטם מרשעים
ויושיעם כי חסו בו:

לח מזמור לדוד ז"ה מדבר כנגד כ"י
כדעת רס"ג ז"ל: כי חציך
נחתו בי. תנחת עלי ידך כי ביד תוריד
עלי החיים כי הכל בהשגחתך וגזרתך מן
השמים: אין שלום בעצמי והטעם מפני
חטאתי ואינו ממך: כי כסלי מלאו נקלה.
פי' הבחישו חבורותי. הגרמו בזה הוא כי
כמו שלחים יסד לחם אחד מדחים ומסריח
כך כסלי מלאו נקלה וקלון ויבראוני ממני
מיודעי: חדלי נגדך וגו' נגד נפוגותי
ונדכאתי עד מאד שחין כי כח לדל' ואתה תדע כל תאות לבי: כח לבבי סחרחר
נגבר עלי מאד שחין מכאיב לבי: לנגד מחרפי עומדים כיתי התורם כמקרתם

חיים קדר הלכתי: ח כי כסלי מלאו נקלה ואין מתם
בבשרי: ט נפוגותי ונדכיתי עד מאד שאגתי מנהמת לבי:
י אדני נגדך כל תאותי ואנחתי ממך לא נסתרה: יא לבי
סחרחר עזבני כחי ואור עיני גם הם אין אתי: יב אהבי ורעי
מנגד נגעי יעמדו וקרובי מרחק עמדו: יג וינקשו מבקשי
נפשי ודרשי רעתי דברו הוות וכרמות כל היום יהגו: יד ואני
כחרש לא אשמע וכאלם לא יפתח פיו: טו ואהי כאיש אשר
לא שמע ואין בפיו תוכחות: טז כי לך יהוה הוחלתי אתה
תענה אדני אלהי: יז כי אמרתי פן ישמחו לי במוט רגלי עלי
הגדילו: יח כי אני לצלע נכון ומכאובי נגדי תמיד: יט כי עוני

אגיד

ח כי כסלי מלאו נקלה. מלאו קלוי
ט נפוגותי ונדכיתי. לשון רפיון וחולשת
מחמת לבי. מחמת נחשת לבי שחתי כחולה
לב שחוק יסורים: י אדני נגדך כל תאותי וגו'
יא לבי סחרחר. ל' סחור סחור סבניהו, לבי הם הנדות
יב אהבי ורעי. ל' סחור סחור סביבוני, לבי הם הנדות
שהלכו כחי וגם אוהבי עיניכם שלי נקלה וחדלו לראות:
יג וינקשו. לשון שנורין לי כלומרין בשבת
להזיקני. אחז שנורין לי כלומרין בשבת
להזיקני. שהכעס גרם לחלי וחלי מביא עוולים.
ודרשי רעתי. מחמת חלי שהכעס גרם לי
דברי עוולים ומחשבות רעות. הוות וכרמות. שוא
ותהו לשון שבר. ודרשי רעתי דברו הוות ותהו
לשון שבר שברים רעים דבר עגל: יד ואני
כחרש. עומד עכשיו כלומר אני חרש לא שומע:
ואהי כאיש אשר לא שומע כלומר אני אילם לא יוכל
להשיב דבר לפיו לא תשובה: טז כי לך יהוה
הוחלתי. כלומר אני מחכה לך כמו עם אשר לא תשובה
לפיו ואין בפיו תוכחות לפי שאין לו עון שיוכיחוהו
עליו הכעס הנגרם לי מחמת חלי שהכעס גרם לי
הוא שגרם לי שאין לי תשובה לפיו: יז כי אמרתי
פן ישמחו לי. עלי שם שהרי אני
במוט רגלי עלי. הגדילו עלי לאמרם בלבם אותם
שהרי אני לצלע נכון. יח כי אני לצלע נכון
מוכן לצלוע עד שהרי הולך מלוע יותר מכאובי
תמיד בהכאובות: יט כי עוני אגיד. ל' לבי

אָגִיד אָדְאֲגֵ֣ מֵחַטָּאתִי: כ וְאֹיְבַי חַיִּים עָצְמ֑וּ וְרַבּ֥וּ שׂנְאַ֝י שָׁ֗קֶר:
כא וּמְשַׁלְּמֵי רָעָ֥ה תַּ֝חַת טוֹבָ֗ה יְשִׂטְנ֥וּנִי תַּחַת רָדְפִּי־טֽוֹב:
כב אַל תַּעַזְבֵ֣נִי יְ֭הוָה אֱלֹהַ֑י אַל תִּרְחַ֖ק מִמֶּֽנִּי: כג חוּשָׁ֥ה
לְ֝עֶזְרָתִ֗י אֲדֹנָ֥י תְּשׁוּעָתִֽי:

תפלת דוד על יסוריו לא שהיה מבקש ביסורים רק הורה מצער באשר שהיסורים מבלין אותו מתורה ויסי אדם המה מעשיו ואם לא עכשיו אימתי שמא יומות היום או מחר לכך הוא מבקש להסיר ממנו היסורים כדי שיוכל ללמוד ולקנות עוה"ב: יום ז׳

לט א לַמְנַצֵּ֥חַ לִ֝ידִיתוּן מִזְמ֥וֹר לְדָוִֽד: ב אָ֭מַרְתִּי אֶשְׁמְרָ֣ה דְרָכַ֑י
מֵֽ֝חֲטוֹא בִּלְשׁוֹנִ֗י אֶשְׁמְרָ֣ה לְפִ֣י מַחְסוֹם֮ בְּעוֹד֮ רָשָׁ֢ע לְנֶגְדִּֽי:
ג נֶ֭אֱלַמְתִּי דוּמִיָּ֣ה הֶחֱשֵׁ֑יתִי מִטּ֥וֹב וְכְאֵבִ֖י נֶעְכָּֽר: ד חַם־לִבִּ֥י

בקרבי

לכל: חל תעזבני ה׳ חלקי ויד חויתי בגלל עוני: חושה לעזרתי בטרם יכלוני:

לט למנצח המזמור הזה הוא על היסורים שיסרהו בע"ה יסורים רבים והוא התבונן שכם של אהבה לזקקו מעו' עון ומתפלל לה' שיחכהו וישילהו מפרותיו לעבדו טרם ילך לת בית עולמו ומתחיל הלדי' ואומ' אשמרה דרכי מחטוא בלשוני וגו' ולא לטיח דבריס בלפי מעל' על שתי בעוני ובראה כי יעשתי כי בלבק ישרני ה' חס לבי בקרבי בהגיני על זאת מהללך' ברשע ואם תראה לחמרו תבער חם דברתי בלשוני שהוא המחסום בפי כי תגיד חל לבי חומר ליקרו מה תעשה היחמר: הודיעני ה' קצי יצעק חל ה' ויחמר מי יתן ידעתי קצי ומדת ימי מה היא אתבוני בזמים שזו תלעגה מה שחלך לתי תבני העולם לידע: יתהלך היש. לבית עולמו כמו ויתהלך חנוך ולא הולכים עמו לא בתורה טובות ולא מרגליות: כי אך בלבד בנפש יתהלך היש ועכ"ז לך הבל יהמיון כלם כלומר על הממון בלבד שהוא שהבל יהמיון. יצבור כל אחד מהם רוב ממון בחייו ולא ידע מי יוסיפם היש הוא יאספם זו תורקוס זר ויחסוף כל ההון ההוא הצבור ויחכל ויאשתה לריק כי אחר המות לא ילך היש בכל זה ולכן ידעתי כי הללת'רמע בע"ה היא היכה כלום ומה שכתוב להם הוא היש יש להם דבר טוב וכמו שאמרת בתורתך ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו: ועתה. כבר פירשתי מלת ועתה שהיה כעומם והוציל וכך הוא שלך הבל יהמיון כי הנה חדם יצבור פעמים רבים רוב ממון ולא ידע מי יוסיפם.

מה קויתי ה'

בחמת

מוחר לי מטתי לכן תני מוחר שלח ינחום לי החטח לחם דבר רע עלי: כ ואויבי חיים. שוכלי הם בחיים ב"ל בבריאת גוף: וקרנו שלחי שקר. תני עני ואביון והם רבו בגבים ובנכסים: כא ומשלמי רעה תחת טובה. שהיה מהללין אותי והם משלחים בי: יסטנוני תחת ללפי מוב. בשבר שלחי טוב לפי. לכן יסטנוני:

לט למנצח לידיתון מזמור לדוד. לידותם שם אחד מחשוררי עם כלי זמר כקרא קשר לאחר אחת מחשבתי תאשמה. שלח שהחזה ולא תלבר קשר לאחר אחת הדין והגזרות הבאות עלי: מחסה בלשוני. כתוב לכתף בחיה כבל ואת לא תשח לחוב בשפתיך: ב נאלמתי. בידי שלא יאמינו ויסיחו בגדולי משוב. לפיכך מל"ת שבקרקע שוב שלהם יכול לגלות תורה

בְּדֶרֶךְ בַּהֲגִיבִי תִּבְעַר אֵשׁ דִּבַּרְתִּי בִלְשׁוֹנִי: ה הוֹדִיעֵנִי יְהוָה
קִצִּי וּמִדַּת יָמַי מַה הִיא אֵדְעָה מֶה חָדֵל אָנִי: ו הִנֵּה טְפָחוֹת
נָתַתָּה יָמַי וְחֶלְדִּי כְאַיִן נֶגְדֶּךָ אַךְ כָּל הֶבֶל כָּל אָדָם נִצָּב סֶלָה:
ז אַךְ בְּצֶלֶם יִתְהַלֶּךְ אִישׁ אַךְ הֶבֶל יֶהֱמָיוּן יִצְבֹּר וְלֹא יֵדַע מִי
אֹסְפָם: ח וְעַתָּה מַה קִּוִּיתִי אֲדֹנָי תּוֹחַלְתִּי לְךָ הִיא: ט מִכָּל
פְּשָׁעַי הַצִּילֵנִי חֶרְפַּת נָבָל אַל תְּשִׂימֵנִי: י נֶאֱלַמְתִּי לֹא אֶפְתַּח
פִּי כִּי אַתָּה עָשִׂיתָ: יא הָסֵר מֵעָלַי נִגְעֶךָ מִתִּגְרַת יָדְךָ אֲנִי
כָלִיתִי: יב בְּתוֹכָחוֹת עַל עָוֹן יִסַּרְתָּ אִישׁ וַתָּמֵס כָּעָשׁ חֶמּוֹדוֹ
אַךְ הֶבֶל כָּל אָדָם סֶלָה: יג שִׁמְעָה תְפִלָּתִי יְהוָה וְשַׁוְעָתִי

## האזינה

תוֹדָה וְתִתֵּן כֵּן וְכִתְבִי כְּיַעֲבֹר וְתִכְנִי כַּנֵּהוּ: ה הוֹדִיעֵנִי
כִּי קִצִּי עַל מִתִּי לְהֵיוֹת כַּזֶּה וְלֹא לְהִקּוֹמֵל עַד יֵ"ב:
ו הִנֵּה טְפָחוֹת. מְעַט מִזְעָר הֵם יְמֵי כְּיֵן טְפָח: וְחֶלְדִּי
אֲשֶׁתֵּי כְּלֹיוֹן נֶגְדֶּךָ אֲשֶׁתַּחֲוֶה אֵי לְעֻמָּתְךָ: לֹא כָל הֶבֶל. אִם
אָדָם אֲשֶׁתַּחֲוֶה הֵאֵל הַכֹּל הֵם לֵימִים לְעֵת תּוֹדָה: ז אַךְ
בְּצֶלֶם. אִי לְמַשְׁכִּיל לְמִי יִדְמֶה: לֹא הַבֵּל הָרִאשׁוֹן. זֶה מַשְׁפִּיל
מְאֹן. אִי לְמַשְׁכִּיל: הַחוֹזֵן לְחוֹסֵף הַעוֹשֶׂה עֹנֶשׁ שֶׁבְּעוֹנוֹת
לְמַרְאִים. מַה יִּקַּר תְּשׁוּבָה וְלֹא יֵדַע אֶחָד מֵהֶם וְיוֹעִיל
לְחַיֵּיהֶם: ח וְעַתָּה כֵּיוָן שֶׁתּוֹחַלְתִּי לְךָ הִיא וְלֹא לְאַחֵר וְיוֹעִיל
לְחַיֵּי עוֹלָם לְאַחֵר תּוֹחַלְתִּי לֹא הָיָה לְעַצְמוֹת וְלִזְכוֹן וְלֹא
לְחַיֵּי עוֹלָם: ט מִכָּל פְּשָׁעַי הַצִּילֵנִי ע"י הַגָּה לְטַהֵר
נַפְשִׁי מִכָּל: תִּרְפַּת נָבָל. שֶׁהִרְגִּיעַ וְשָׁתַק מִתְּפִלָּתִי:
נֶאֱלַמְתִּי לֹא אֶפְתַּח פִּי. גּוֹדְלִי לְהַה עֲשִׂית הַכֹּל
מִתְּגָרַת יָדֶךָ. יא הָסֵר מֵעָלַי נִגְעֶךָ. שֶׁלֹּא תְּגָרֵנִי עַל
מִתְּגָרַת יָדֶךָ. וְהַלְשׁוֹנוֹת יָדֵךְ הֵן. לֹא תִּתְגָּרֵנִי כִּי אִם
בְּמִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה: יב בְּתוֹכָחוֹת עַל עָוֹן. הַכְּתוּבִים בְּתוֹרָה
וְהַמֵּה כְּמוֹ יִסּוּרִים כִּי כֵן דַּרְכְּךָ לְיַסֵּר בְּנֵי אָדָם
בְּמִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה. וְאַתָּה הָאֵל הַמְּרֻחָק וְחָזוּק נוֹעִי כְּמוֹ
שֶׁהוּא מְהֻלָּל. וְהַבֵּן כֵּן תָּמִיד הָאָדָם עַל יִסּוּרִין
בִּי הֵכִינוֹ. הָאָדָם יִסּוּרִים מְיֻשָּׁרִים מְיֻעָּצִים מְתֻקָּנִים:
מְתֻקָּנִים לְהַה בְּעֵת"ז כְּיוֹן הַבֵּר בְּתֹרֶן לֹא יָ
וְכֵיוָן שֶׁהוּא מְיֻשָּׁר וְיוֹעִיל לְחַיֵּי עוֹלָם וְאֵינָם מְיֻעָּצִים וְיוֹעִיל לְחַיֵּי עוֹלָם
אֵין לְךָ מְחוּק יָמִים כְּמוֹ כֵן לְהַה בְּעֵת"ז וְלֹא יִתְעַוֵּת וְיוֹעִיל לְחַיֵּי עוֹלָם
אֲשֶׁר בְּכָל מְחוּקֵי מִדּוֹתָיו מֵיטִיב יוֹתֵר הַיְנוֹלָם וְלֹא יֵדְעוּ יוֹעִיל:
כְּכָל מְחוּקֵי מִדּוֹתָיו הַקְּדוּמִי דֶּרֶךְ לְחַתֵּת

עַמּוֹ

מִקְרֵי וְיִתְהַלֵּךְ חָנוּךְ וְגוֹ' וְחִיכְנוֹ. וְטַעַם כִּי גַּר חִכְנוֹ עִמָּךְ כְּטַעַם גַּר תּוֹשָׁב בְּתוֹרַת אֶל
תַּסְכִּיר מִמֶּנִּי מְגוּרֵיהֶן:

הַאֲזִינָה אֶל דִּמְעָתִי אַל תֶּחֱרַשׁ כִּי גֵר אָנֹכִי עִמָּךְ תּוֹשָׁב כְּכָל
אֲבוֹתָי: יג הָשַׁע מִמֶּנִּי וְאַבְלִיגָה בְּטֶרֶם אֵלֵךְ וְאֵינֶנִּי:

פֿמה מעלות טובות שעשה הקב"ה עם ישראל ומי יכול למלל גבורתו אגידה ואספרה עצמן מספר ברא העולם בשביל ישראל קרע הים בשביל ישראל ואינו חפץ בזבחים רק לשמוע בקולו:

מ א לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד מִזְמוֹר: ב קַוֹּה קִוִּיתִי יְהוָה וַיֵּט אֵלַי וַיִּשְׁמַע
שַׁוְעָתִי: ג וַיַּעֲלֵנִי מִבּוֹר שָׁאוֹן מִטִּיט הַיָּוֵן וַיָּקֶם עַל סֶלַע רַגְלַי
כּוֹנֵן אֲשֻׁרָי: ד וַיִּתֵּן בְּפִי שִׁיר חָדָשׁ תְּהִלָּה לֵאלֹהֵינוּ יִרְאוּ
רַבִּים וְיִירָאוּ וְיִבְטְחוּ בַּיהוָה: ה אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר שָׂם יְהוָה
מִבְטַחוֹ וְלֹא פָנָה אֶל רְהָבִים וְשָׂטֵי כָזָב: ו רַבּוֹת עָשִׂיתָ אַתָּה
יְהוָה אֱלֹהַי נִפְלְאֹתֶיךָ וּמַחְשְׁבֹתֶיךָ אֵלֵינוּ אֵין עֲרֹךְ אֵלֶיךָ

## אגידה

מ למנצח זאת יתפלל כל חסיד לחר כוכנו עלמו לעשות רלון

חַכְיו סַבְסַמִים לְךָ סָחוֹר סַפְּנִיסִים מַעֲכֶב:
קַוֹּה קִוִּיתִי ה׳· כי לו לבדו היכולת
לְהוֹשִׁיעֵנִי: ויט אלי חסדו ולו לחזו כדברי
רס״ג ז״ל ויעלני מבור שחון מחסר תוחלתי
כְּמַלְמוּדִי כְּחָסוֹן יוּמִים יְהַמִּין לְהַלָּה׳ כְּבָדִי׳
מִטִּיט הַיָּוֵן והוא טיט עב שידבק חליו גוף
הָאָדָם כן היל״ר נדבק בְּכָל וְחִין מִי
סִילִילָהוּ מידו כי חפץ בְּפִי הָאָדָם לְטַבְּעָה
בֵּין מַמְלָכוֹת שָׁם: ויקם על סלע רגלי·
כְּמוֹ כִּי הוּא יוֹשִׁיעַ מִרְמַת רַגְלַי כִּי בְּהַיוֹתוֹ
תַּחְתֵּיהוּ לְסוֹר הוּא בְּזִיקִיו וּמְשׁוּעָד עַל כֵּן
וַיָּקֶם עַל סֶלַע כִּי לוֹכֵל לְהַרְיִם רַחַק׳ כּוֹנֵן
לְסוֹרֵי כְּסֵעַ׳ סְפִירֵיהֶם עַל פְּסוֹק מִכְּמַעֲדֵי
גֶּבֶר כּוֹנְנוּ׳ יִרְחוּ רְגָיִם וְיִרְחוּ לְבַלְתִּי הָסוֹת:
לְסוֹרֵי הַגֶּבֶר זֶה הַסִּיר לְחָמוֹר וְיֵתֵן בְּפִי שִׁיר
חָדָשׁ כִּי לְסוֹרֵי הַגֶּבֶר לְסוֹר שָׁם ה׳ מִבְטָחוֹ
סָחוֹת יַעֲזֹרֵהוּ וְלֹא פָנָה לֹא רְהָבִים בַּעֲלֵי
גַּאֲוָה רְמִי לי״ר סִיגֵהּ הָאָדָם: רְבוֹת עָשִׂיתָ אַתָּה ה׳ אֱלֹקַי·
נִפְלְאוֹתֶיךָ וּמַחְשְׁבוֹתֶיךָ כָּל הַמַּמְלָכוֹת הָאָדָם הַעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן לְתַכְלִיתוֹ זֶה טַעַם חָלִילָה

אַגִּידָה וַאֲדַבֵּרָה עָצְמוּ מִסַּפֵּר: ז זֶבַח וּמִנְחָה לֹא חָפַצְתָּ אָזְנַיִם
כָּרִיתָ לִי עוֹלָה וַחֲטָאָה לֹא שָׁאָלְתָּ: ח אָז אָמַרְתִּי הִנֵּה בָאתִי
בִּמְגִלַּת סֵפֶר כָּתוּב עָלָי: ט לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ אֱלֹהַי חָפָצְתִּי
וְתוֹרָתְךָ בְּתוֹךְ מֵעָי: י בִּשַּׂרְתִּי צֶדֶק בְּקָהָל רָב הִנֵּה שְׂפָתַי לֹא
אֶכְלָא יְהוָה אַתָּה יָדָעְתָּ: יא צִדְקָתְךָ לֹא כִסִּיתִי בְּתוֹךְ לִבִּי
אֱמוּנָתְךָ וּתְשׁוּעָתְךָ אָמָרְתִּי לֹא כִחַדְתִּי חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ
לְקָהָל רָב: יב אַתָּה יְהוָה לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנִּי חַסְדְּךָ
ואמתך

אין ערוך לחסדיך אם ארצה להגידם ולדברם עצמו מספר כי בעבור האדם בראת כל זה העולם וכל שתה תחת רגליו: זבח ומנחה לא חפצת. הטעם אף שאתה בראת העולם הזה בגלל האדם והו' כפקיד על הכל עכ"ז לא חפצת ממנו רק שישמע למאמרך ויודך בכל לבו וזהו טעם זבח ומנחה שצוית להביא לא היה המכוון כי אם לתכלית היוצא ממנו שיהא נשמע למאמרך. וזה ע"ד הנה שמוע מזבח טוב וע"ז יאמר בנביאים כי לא צויתי אבותיכם על דברי עולה וזבח והטעם בעבור עצמם: אז אמרתי הנה באתי כלומ' בהתבונני רוב חסדיך שעשית עמי ביצירתי והכל היה לתכלית שנודך ונשמע למאמר' אז אמרתי הנה באתי במגילת ספר כתוב עלי רמז שאקבל עלי

שנשיעו זבנאו כמקדם: אין ערוך אליך. אין לדמות לך כל מלך ומושיע אגידה ואדברה כל נפלאותיך עצמו מספר שרבים הם: ז זבח ומנחה. אם אומר להקריב קרבנות לבד על הנפלאות אשר עשית עמי בלא מעשים טובים לא חפצת כי מה שציוה הק"בה על הקרבנות לא ציה אלא אם אדם יחטא ואם לא יחטא האיש אינו צריך לקרבן והוא יותר לרמן לפני הק"בה מחוטא והקריב כמו שאמר שמואל הנביא אם חפץ בעולה ומזבחים כשמוע בקול ה' הנה שמוע מזבח טוב לכך אני אומר כן ותצה לשמוע בקול ה': אזנים כרית לי עשית לי חלולות כדי לשמוע מוסר ולקולך ולא חפצת בקרבנות: ח אז אמרתי. בהרופאי מחולה אמרתי בלבי חשבתי לעשות מה שמותני וכתוב עלי במגילת ספר לעשות רצונך: ט ותורתך בתוך מעי. אף אכילה ושתיה הכל הוא על פי אשר מיתני בתורתך: י בשרתי צדק. גם עלי לספר כל הנפלאות שבשה הק"בה לי בקהל רב כדי שישמעו ויודו לשמך: לא אכלא. לא אמנע מלספר צדקתיך: ה' אתה ידעת. מה שאדבר בשפתי ידעו רבים ומה שאהגה בלבי אתה ידעת וז"ש צדקתך לא כסיתי מה שהוא בתוך לבי איני רוצה לכסות אותה רק אדבר בפני

אהבה כל מה שכתוב בספר התורה הזאת וזה לעשות רצונך. חפצתי ותורתך בתוך מעי. כי בראותי שבזה חפצך כל רצוני לעשות כאמרתך: בשרתי צדק בקהל רב וגו' כלומר בשרתי צדקך לומ' כי לא חפצת כי אם להודות לך ולכן הנ' שפתי לא אכלא מלהללך כפי אשר תשיג ידי ע"כ מצדך ה' אלהי אל תכלא רחמיך ממני כשם שלא כחדתי חסדך ואמתך בקהל רב: כי אפפו סבבו עלי מחשבות רעות ע"כ רחמיך יעזרוני. תשיגוני עונותי ולא יכולתי לראות כדי להבחין בין רע לטוב: עצמו משערות ראשי ולבי עזבני שכלי לא יכול לעזרני כנגד יצרי ע"כ רצה ה' להצילני ה' לעזרתי חוצה כי אין לי אלא עזרתך יבושו ויחפרו יחד: יסוגו אחור ויכלמו חפצי רעתי כי כל

וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנִי: יג כִּי אָפְפוּ עָלַי רָעוֹת עַד אֵין מִסְפָּר
הִשִּׂיגוּנִי עֲוֹנֹתַי וְלֹא יָכֹלְתִּי לִרְאוֹת עָצְמוּ מִשַּׂעֲרוֹת רֹאשִׁי
וְלִבִּי עֲזָבָנִי: יד רְצֵה יְהוָה לְהַצִּילֵנִי יְהוָה לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה:
טו יֵבֹשׁוּ וְיֵחָפְרוּ יַחַד מְבַקְשֵׁי נַפְשִׁי לְסִפּוּתָהּ יִסֹּגוּ אָחוֹר
וְיִכָּלְמוּ חֶפְצֵי רָעָתִי: טז יָשִׁמּוּ עַל עֵקֶב בָּשְׁתָּם הָאֹמְרִים לִי
הֶאָח הֶאָח: יז יָשִׂישׂוּ וְיִשְׂמְחוּ בְךָ כָּל מְבַקְשֶׁיךָ יֹאמְרוּ תָמִיד
יִגְדַּל יְהוָה אֹהֲבֵי תְּשׁוּעָתֶךָ: יח וַאֲנִי עָנִי וְאֶבְיוֹן אֲדֹנָי יַחְשָׁב
לִי עֶזְרָתִי וּמְפַלְטִי אַתָּה אֱלֹהַי אַל תְּאַחַר:

כמה מדות טובות והתעוררות רב להשכיל ולהשגיח היאך יהן צדקתו מי ומי קורם
ואשרי מי שמשכיל על החולה ונותן לו מה שצריך לחליונו:

## מא א לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד: ב אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם רָעָה

חפלס לעשות לי רע: יאומו על עקב נפחם. כמו אל ואתה תסופנו עקב. כי הנחם לפ"ד רגיס רמז ליפ"ר והטעם כי החלם יסוף להזמ' ויעמוד לנגדו בכח הרחם שהוא מכחן הסכל אבל הנחם שהוא יפ"ה יכול עליו מפלת החמר הכרוך בעקב והוא חמרו ואתה תסופנו עקב כלחמרי חיבשי ברוך בעקבי החמר וזה טעם יאומו על עקב בפחם כי יחפרו כחות היפ"ה ויאומו בנפחם' ובשממון על עקב שנקבו ללכלכי ולטופני בו ולא יכלו והוא לדרך משל: המומרים לי הרח שכב' חשבו שלכדוני ברשתם: יסיסו ויסמחו דך כל מבקשיך כי ילעו כלחמה כי בנקמים כפסח כעבדך תתה תעזרם ויחמרו תמיד יגדל ה' המגיל מיד ה"ר: ואני עני ואביון. להיס כאחד מהם. כמו שפירשתי על פסוק יחיד ועני לחי: ה' יחשב לי. נסמך על עני ואביון הנזכרים ור"ל יחשב לי היותי עני ואביון בנגד כחות היפ"ה לעזרני ולפלטני כי עזרי ומפלטי אתה מעולם. אלקי אל תאחר:

מא למנצח יתכן שזה המזמור נכתב בהיותו חולה חולי חנוש והיו כל מיניו



נפשי רגיס: יג כי אפפו עלי רעות. השוכנים הקיפו עלי רעתי: העונות עומדי. כלומר שהיו מלוכי עומדי מקום לענות ולא כמו שהיו מקרה הזה: ולא יכולתי לראות בולם כי רגיס היה שהם עניו יותר מעצמות ראשי: ולבי עזבני. רגיס ה' להצילני: עומדי לעזר הם רגיס: יד רצה ה' להצילני. יהי רצון שתרצני ויכל נרה ותתבר לעזרני: בו יבשו ויחפרו. הם תניני ויכל שוכרי רעתי שיתקבצו יחד ויחפרו: ומבקשי נפשי. נלעגתי לומרי: יו ישימו על עקב בשתם. עקב לשון שכר כשכר שיהיו רוצים לנצח על עמד לשון אחר כאחר: יז ישישו וישמחו. לזרוע הנוסת היה עליהם: יח ואני עני ואביון. המלוכים יכנו וכל מבקשיך שיהיו תמיד ויחלת לאוהבי תמיד יגדל ה'. ברשותם הכינים בספר מבקשי נפשי כמיון כך יתגדל כבוד שמו יתברך בישועתם: עני ואביון. הם לגבי אחן: יט ואני עני ואביון. לפי שהם עלי ואין מחר עני ואביון לפי. שלחם קורת עליון ומיני לעזרת הלא יתברך ולתשועתו לכך היה קורת עליון ומיני ואביון: ה' יחשב לי עזרתי. להשיב עזרי מיד ולא יחחר לאחר מלאתיעני: יחשב לי. זה המזמור כלחר כשכיל לדוד: ב משכיל אל דל. מחכיל

למנצח

רָעָה יְמַלְּטֵהוּ יְהוָה׃ ג יְהוָה יִשְׁמְרֵהוּ וִיחַיֵּהוּ וְאֻשַּׁר בָּאָרֶץ
וְאַל תִּתְּנֵהוּ בְּנֶפֶשׁ אֹיְבָיו׃ ד יְהוָה יִסְעָדֶנּוּ עַל עֶרֶשׂ דְּוָי כָּל
מִשְׁכָּבוֹ הָפַכְתָּ בְחָלְיוֹ׃ ה אֲנִי אָמַרְתִּי יְהוָה חָנֵּנִי רְפָאָה נַפְשִׁי
כִּי חָטָאתִי לָךְ׃ ו אוֹיְבַי יֹאמְרוּ רָע לִי מָתַי יָמוּת וְאָבַד שְׁמוֹ׃
ז וְאִם בָּא לִרְאוֹת שָׁוְא יְדַבֵּר לִבּוֹ יִקְבָּץ אָוֶן לוֹ יֵצֵא לַחוּץ
יְדַבֵּר׃ ח יַחַד עָלַי יִתְלַחֲשׁוּ כָּל שֹׂנְאָי עָלַי יַחְשְׁבוּ רָעָה לִי׃
ט דְּבַר בְּלִיַּעַל יָצוּק בּוֹ וַאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא יוֹסִיף לָקוּם׃ י גַּם
אִישׁ שְׁלוֹמִי אֲשֶׁר בָּטַחְתִּי בוֹ אוֹכֵל לַחְמִי הִגְדִּיל עָלַי עָקֵב׃

## ואתה

שמחי בחסדך ישועתך ואזה היה לחר חטאתו
בעינין בת שבע׃ תשרי מסכיל על דל ״
כדרך ותפק לרעב נפשך שמסכיל לאותו לבל
יכלם ואומר לו ה׳ ימלט חסרוך ואלו
הייתי יכול אני לבדי לעזור לאותך ולהצלי
מחויך ולהספיק לרכיך במה שיש לי הייתי
נותן לך כל המורך לך׃ כי זה גלגל שחוזר
בעולם וגו׳ ׃ והנה דוד היה מתנהג על
הדלי׳ על זה הלופן ולכן היה מבקש שיזכה
לו ה׳ מעשיו הלה להצילו׃ ה׳ ישמרהו
ויחייהו יאושר בארץ׃ לף לויביו בעל כרחם
ישמרוהו ולל תתנהו בנפש לויביו להמלות
שלמת סיכל מסכבו הפכת לבריות בחליו׃
ואם בת ה׳ מסס לרחות לותי׳ כל הלון
יקבץ בלבו ומרלה פניס שהרה לו על תלי
והוה שוא ידב׳ תלבי וכשיבה לאון ידבר
הלון מקבץ בלבו׃ יחד עלי יתלחשו
מדבריס בלחש שלח תשמעם׃ דבר בליעל׳
זה הליצור בלחש שהיו מדבריס לומר דבר
בליעל שהוא שתעי בן גרח יצוק הו כלומר
קללתו הוזרקה הו׳ ר״ל כח׳ תקיימה הו ולל
תהי קללת הליום קלה בעיניך׃ ואומר שכב׳
ותתה תשר שכב לף יוסיף לקום מחלייו לו לעה״ב׃ גם איש שלומי׳ כלומר גם
איש שהיה בשלום עמי ובלבי תמכתיו ומעלתיו במזון הגדיל עלי עקבה ובעמה מי

# תהלים ליום שני מא מב

יא וְאַתָּה יְהוָה חָנֵּנִי וַהֲקִימֵנִי וַאֲשַׁלְּמָה לָהֶם: יב בְּזֹאת יָדַעְתִּי
כִּי חָפַצְתָּ בִּי כִּי לֹא יָרִיעַ אֹיְבִי עָלָי: יג וַאֲנִי בְּתֻמִּי תָּמַכְתָּ בִּי
וַתַּצִּיבֵנִי לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם: יד בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן
הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

# ספר שני

זה המזמור מעורר לבבות בני ישראל הבלתי מרגישים חורבן הגדול ואבידה ורעה שגלו מעל שלחן אביהם · ולו חכמו ישכילו אשר היה להם טובה גדולה בבואם ליראות שלש פעמים בשנה לרגל בשמחה בחיל גדול ולא היה להם שטן ופגע רע · וה׳ יתן רחמים לפנינו מעתה ועד עולם אמן סלה:

מב א לַמְנַצֵּחַ מַשְׂכִּיל לִבְנֵי קֹרַח: ב כְּאַיָּל תַּעֲרֹג עַל אֲפִיקֵי מים

רבים מעבדיו קמו עליו: ואשלמה להם לחנפי׳ · בזאת ידעתי הטעם כפי׳ רש״י ז״ל בזאת אדע כי חפצת בי אם לא יריע בתרוע׳ אויבי עלי · ואני בתומי תמכת בי · הפך אויבי כי הם כלם חנפי׳ ובוגדים · אך אתה בזכות תום לבבי תמכתני ותציבני לפניך לעולם ר״ל מיום היותי עד היום הזה: ברוך כלומר עד שעזרני עד כה: מהעולם ועד העולם · מהזמן הראשון עד זמן האחרון כל הימים: אמן ואמן · קיום וקיום כמו שעונה אדם אמן אחר הברכה לקיום הברכה כי אמן לשון קיום: ככתוב ברוך ה׳ אמן ואמן · לתת לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו: נשלם פירוש ספר ראשון: ברוך נותן מענה לשון:

**מב למנצח** כאיל תערוג על אפיקי מים · אמרו המפרשים כי האיל אוכלת נחשים ותתחמם ביותר ואז תערוג ביגוניה בעבור אפיקי מים לרוות נפשה: כן נפשי תערוג אליך אלהים כן נפשנו זה תבער אש הצרים בקרבה · כן נכספה וגם כלתה נפשי אליך כי ידעתי כי אתה תשביע בצחות נפשי בטובך ותתן חיים לאנחותי על כן אחריו צמאה נפשי לאל חי ומה הצמא׳ מתי אבוא ואראה פני אלקים · ואחוג במקדשך ואתענג במשכנותיך וכוונת ז״ה בשם עם ישראל המשתוקקים בגלותם לבוא אל משכנות אל כי שם מקום החיים ושם צוה ה׳ את הברכה חיים עד העולם

גדולה ולא חש עלי מידי: יא ואשלמה להם · טובות תחת רעות: יב כי לא יריע אויבי עלי · אם תקיימנו אדע ואכיר כי חפצת בי שלא תרצה שישמח אויבי עלי: יג ואני בתמי · בשביל תמימות שבי תוויך בי בנפלי למשכבי: ותציבני לפניך מה שאני מבקש שתקימני לא בשביל תאות עה״ז רק כדי שאציב לפניך כל ימי חיי ולזכות נשמתי בע״הז שהוא עולם המעשה שבשביל זה אני באתי לעולם: יד ברוך ה׳ אלהי ישראל · המשורר והמחבר את הספר נותן הודאה בכל פעם שסיים הספר ואמר ברוך ה׳ אלהי ישראל שעזרני עד כה · מזמן ראשון עד זמן אחרון אמן ואמן:

**מב למנצח** משכיל לבני קרח · הם אסיר ואקנה ואביאסף הם היו תחיל׳ בעצת אביהם ובשעת מחלוקו׳ הרהרו תשוב׳ ופרשו מעצת אביהם וכשנבלעו כל סביבותם נשאר מקומם בתוך פי הארץ שנא׳ ובני קרח לא מתו ושם אמרו שירה וישלו המזמורים הללו וכל מקום שנא׳ בני קרח הם היו ועלו משם ושרתה עליהם רוח הקודש: ב כאיל תערוג שם

מַיִם כֵּן נַפְשִׁי תַּעֲרֹג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים: ג צָמְאָה נַפְשִׁי לֵאלֹהִים
לְאֵל חָי מָתַי אָבוֹא וְאֵרָאֶה פְּנֵי אֱלֹהִים: ד הָיְתָה לִּי דִמְעָתִי
לֶחֶם יוֹמָם וָלָיְלָה בֶּאֱמֹר אֵלַי כָּל הַיּוֹם אַיֵּה אֱלֹהֶיךָ: ה אֵלֶּה
אֶזְכְּרָה וְאֶשְׁפְּכָה עָלַי נַפְשִׁי כִּי אֶעֱבֹר בַּסָּךְ אֶדַּדֵּם עַד בֵּית
אֱלֹהִים בְּקוֹל רִנָּה וְתוֹדָה הָמוֹן חוֹגֵג: ו מַה תִּשְׁתּוֹחֲחִי נַפְשִׁי
וַתֶּהֱמִי עָלַי הוֹחִלִי לֵאלֹהִים כִּי עוֹד אוֹדֶנּוּ יְשׁוּעוֹת פָּנָיו:
ז אֱלֹהַי עָלַי נַפְשִׁי תִּשְׁתּוֹחָח עַל כֵּן אֶזְכָּרְךָ מֵאֶרֶץ יַרְדֵּן

וחרמונים

מים ערב שיין לילא כמו מים הם ושקק לשון וזרם ל
שחרית הלילה כי חסיד שחרית וכשחרית הם מתלים
לשון מתק כמשל תלים שתתלה יניקה ליורה וזה היה
עושה תופרת נוזלת ויוכיחים קרבים לתוכה ונועה
ויהי לה חרחם עליה והתהו ויעלה לה מים
ויגרע לה מחר תלח כילא תערב דיבר
התורה בהווה בזכר ונקיבה הזכר עורג על עסק מים
הנקיבה כשהיא צורבת לילך ויחרחה לר מיעקת
ויחרחם עליה ישוקן לה כתב ויוכיחה ויחרחה
פעמים: נ נלחל יקרי: אשר ה' נבלות שמו:
ד היתה לי דמעתי: מדברי המלינים: לחם
תלי היה לי דמעתי: כלחמו עת שהיו רואה לאכול לחם מיהרים
תלי היה תלהיך יניני נחלים לחעות ולריני תורל לאכל
תלחל שבע תרוב נחת: ה אלה אזכרה:
מעמדותיו היו עולים לרגל בשחחה קשה עלי כרחי:
בקול רנה: היו עולים בחיל גדול בקול ריעה בהשתח
ובשמחת שמן ופנע רע ומשמחים ומודים לה"י בכל
תלחל אשר היו הולכים: המון חוגג: כל המון הין
מקריבים מתודים להקריב בחג: ו מה תשתוחחי
נפשי: כן תנחם ישראל עצמם ואחרוני לנחמת מה
תחיה עלי: כי עוד אודנו: עוד ישמח כיון שישמח
עושינו ויגאלנו: ז אלהי עלי נפשי תזור
לשון חזרה: שהיתה עלי נפשי בשחחה להנחם לה תוכל
להנחם שהיתה רעיונים נעלמים לב"המון תלרץ ירדן
ותרמונים וכן תכל ל' רוחות ועתה תנחמנו בגלות:

תהום

תשתוחחי נפשי עב"ז לה יספיק כי נפשי עלי תשתוחח וזה בעבור שתזכרך מארץ ירדן
והרמונים מהר מצער. ולה לי זה תלה שתהום תל תהום קורה לקול לנורין שלה תוכל
להשתחח כי הוא עלי יסורים על יסורים ונרות על נרות ותלה יפגעו בתלה כדרך
שעשם מתר ירדן ע"כ תזכרך כדרך כי על כן עברתם כי על כן הוא
ותרמונים העולם ע"כ ברוב מקומות המזמור הזה
יתלר ה' בתל תי ותחר מתי על תורך הגלו'
ומלת פני תסר ל' השמוש וכמוהו רבים:
היתה לי דמעתי לחם יומם ולילה. כפי'
רש"י ז"ל כדרך ותבכה ולה תלכל: בתמר
תלי כל היום. ערי והויבי היה תלקיך שהיית
הולך ג"פ לחוג תליו: תלה תזכרה תזכור
הטובות שעברו עלי כדרך זכרה ירושלים
ימי עניינה ומרודיה וגו': כי תעבור. זתת
היה הזכירה כשהר הייתי עובר במנין
העוברים לבי'המקדש והייתי הולך עמהם
בקול רנה ותודה המון חוגג ח"כ תעבור
תלדם. כדרך ככה יעבו תיוב עתיד במקום
הוה: מה תשתוחחי נפשי. ידבר המשורר
בנפש כל תחד מישרתל שיתמרו ויעיבו תל
נפשם מה תשתוחחי נפשי ותהמי עלי
בזכרך מה שעבר. והוחילי לתלהים. ודברו
לה יסוד ריקם. ותמר זה כנגד מתי תבוא
וחרתה פני תלהים: תלהי. כנגד היה
תלהיך תף שתחזק נפשי ותומר לה מה

וְחַרְמוֹנִים מֵהַר מִצְעָר׃ ח תְּהוֹם אֶל תְּהוֹם קוֹרֵא לְקוֹל
צִנּוֹרֶיךָ כָּל מִשְׁבָּרֶיךָ וְגַלֶּיךָ עָלַי עָבָרוּ׃ ט יוֹמָם יְצַוֶּה יְהוָה
חַסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי תְּפִלָּה לְאֵל חַיָּי׃ י אֹמְרָה לְאֵל
סַלְעִי לָמָּה שְׁכַחְתָּנִי לָמָּה קֹדֵר אֵלֵךְ בְּלַחַץ אוֹיֵב׃ יא בְּרֶצַח
בְּעַצְמוֹתַי חֵרְפוּנִי צוֹרְרָי בְּאָמְרָם אֵלַי כָּל הַיּוֹם אַיֵּה אֱלֹהֶיךָ׃
יב מַה תִּשְׁתּוֹחֲחִי נַפְשִׁי וּמַה תֶּהֱמִי עָלָי הוֹחִילִי לֵאלֹהִים כִּי
עוֹד אוֹדֶנּוּ יְשׁוּעוֹת פָּנַי וֵאלֹהָי׃

תפלה גדולה על גודל הצרות מגוי לא חסיר · ויהי רצון שישלח מלך המשיח ואליהו
הנביא · והמה ינחומני לבית המקדש להקריב קרבנות כבתחילה׃

מג א שָׁפְטֵנִי אֱלֹהִים וְרִיבָה רִיבִי מִגּוֹי לֹא חָסִיד מֵאִישׁ מִרְמָה
וְעַוְלָה תְּפַלְּטֵנִי׃ ב כִּי אַתָּה אֱלֹהֵי מָעוּזִּי לָמָּה זְנַחְתָּנִי לָמָּה קֹדֵר

וחרמונים הנכון בעיני כי אחר הזכירו מעבר הירדן אמר ג״כ בני יהודה היושבים בגיבות ירושלם וחרמונים כיצד להררי ציון ונקראו כלם על שם חרמון כי הוא הגבוה מכלם כמו שפי׳ רש״י ז״ל על פסוק כטל חרמון שיורד על הררי ציון · ומהר מצע׳ שם הר כדברי רח״בע ז״ל ואולי שהיה רחוק מירושלם כנגדו הזה על עבר הירדן וח״כ יזכור שהיו עושים מעבר הירדן מזרחה · וגם מעבר הירדן והנם הקרועים והרחוקים וכיו שמה כל השנים שבטי יה להודו׳ לשם ס׳ושעם לקול ניגורי׳ לגזירו׳ ניגוריך כי ידענו שכל הרעות שיבאו לנו הכל גזרתך כלו ירדו מן השמים בניגוריך ובשגחתך משגריך וגליך עלי עברו ולח לוכל להחזיק על כן נפשי עלי תשתוחח :

מג שפטני אלהים · עשה אתה כי
אין בי יכולת לריב את ריבי : מגוי לא חסיד מאיש מרמה וגו׳ אלו הבבליים שמושלים בי רד״ק מ״ג · שלח כי תשועה היא החורה · ואתמה כי כן יחלת׳ לקבלנו : ינחומני אל הר קדשך בית המקדש : ואבואה מזבח להקריב קרבנות כבתחילה׳

ח תהום אל תהום · כלומר הגזרות קורות זה אל זה
קודם שהשלמה הולכת על אחרונה · לקול מימרך הם
הגזרות יורדים בתוקף ועזיריים קול כן הגזרות שכבש
עלינו נתוקף : ט יומם יצוה ה׳ חסדו · ביום היה
הלוים בשיר בלי הפסוק ובלילה נתנו היו תפלות
ושיבוחים בשירות ותשבחות נגד מי · י אומרה לאל
סלעי · מקדש היית לי יעזבתני עתה מפני חטאינו ·
ועתה בגלות ליה שכחתני ולזה קורה לנו הגזרות
חייב עדין היי לי׳ שתהי בהכל ונם הגזרות בשבח
חפני צחות ע״ד תהן תתרם · יא ברצח בעצמותי
כלומ הם מקרים לתוך בשרי בעצותיהם כשחורים
ש׳ היה להיין לון יכיתן בגלות : יב תה תשתוחחי
תזר כנגד שאומה לנחם את נפשי הנדכאה · ועדיין
אלהים את הוא כי יוזר תרחם על ישראל בשבל אלהי
ועדיין הוא ישועות פני ויבא הישועה בשבל אלהי
שיחיתיין אלהי בתחים לזה אלהי : ג״ה כאתר על כני
מהחזיקים · עוד כיוצר אל הענין ואיכה כתוב כאן
יחזיר מיעשקם עטרותיו : ואיכה היכי · כי אין כי
יכולת לריב היכי : ב כי אתה אלהי מעוזי · מקדש
היית

קֶדֶר אֶתְהַלֵּךְ בְּלַחַץ אוֹיֵב: ג שְׁלַח אוֹרְךָ וַאֲמִתְּךָ הֵמָּה
יַנְחוּנִי יְבִיאֻנִי אֶל הַר קָדְשְׁךָ וְאֶל מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ: ד וְאָבוֹאָה
אֶל מִזְבַּח אֱלֹהִים אֶל אֵל שִׂמְחַת גִּילִי וְאוֹדְךָ בְכִנּוֹר אֱלֹהִים
אֱלֹהָי: ה מַה תִּשְׁתּוֹחֲחִי נַפְשִׁי וּמַה תֶּהֱמִי עָלָי הוֹחִילִי לֵאלֹהִים
כִּי עוֹד אוֹדֶנּוּ יְשׁוּעֹת פָּנַי וֵאלֹהָי:

חמשה שורר מאונן ומקונן בכמר נפש על גלות הסר הזה · וכל יום אנו יתורתינו מוכלמים באמרם החליף אותנו באומה אחרת · ונחשבנו כצאן לטבח למ של ולשנינה · לכך ראוי לפרוש אותנו למען שמו הגדול אשר עמנו בגלות: יום ח'

מד א לַמְנַצֵּחַ לִבְנֵי קֹרַח מַשְׂכִּיל: ב אֱלֹהִים בְּאָזְנֵינוּ שָׁמַעְנוּ
אֲבוֹתֵינוּ סִפְּרוּ לָנוּ פֹּעַל פָּעַלְתָּ בִּימֵיהֶם בִּימֵי קֶדֶם: ג אַתָּה
יָדְךָ גּוֹיִם הוֹרַשְׁתָּ וַתִּטָּעֵם תָּרַע לְאֻמִּים וַתְּשַׁלְּחֵם: ד כִּי לֹא
בְחַרְבָּם יָרָשׁוּ אֶרֶץ וּזְרוֹעָם לֹא הוֹשִׁיעָה לָמוֹ כִּי יְמִינְךָ וּזְרוֹעֲךָ
ואור

היית מלכי מיוחד ונתתה זכותינו בגלות: ג שלח אורך ואמתך · אלו התיסרים שנלויה לתור שנחזור ערכיה כל השנים · ותחנינו · זה תלויה הבניה שהוא כנגד ואמתך · יבאנני · לשון נקבה · מן הגלות · אל הר קדשך · אל המקדש הר המוריה: ד אל מזבח אלהים · שיהא ניקריב בתוכתיך נזוין הבניה: אל אל שמחת גילי · כי אין לי שמחה גדולה מזו: אלהים אלהי · כמו אלהים על כל אלהים: ה מה תשתוחחי נפשי · בלחים שיעמדם עניהם היסוריה מה':

מד למנצח ז"ה נם על בני הגלות כתור: ב אלהים באזנינו שמענו אבותינו ספרו לנו: פעלת בימיהם התנות הראשונים שנכנסת לא"י · ורמז בימיהם הניסים שנעשה הש"י בה ובכנסת התרן לא"י · אלתה · אתה הוור שפרו לבניהם ובניהם לבניהם עד בני בניהם הללו שהם קרוב לסוף הגלות בשביל שיהיו בגלות שלמו בשביל שיהיה להם זכות לגאולה שפרו לנו שהיו הם עדים על בניהם רמז הכתוב בדברים כי לא את אבותינו כרת ה' את הברית הזה כי אם אתנו אנחנו אלה היום כל אחד ואחד על הטיפוי שתחת זאת: ג אתה ידך · אלתה היית מוריש הגוים מפני אבותינו ומטעם היית מרע לאומים · שלחת היית מגלה אותם מן המקומות: ד כי לא בחרבם · ולא ירשו בני ישראל: כי ימינך וזרועך ואור

לחלק לנו את הארץ · אלא בזכות אבותינו שהיו מיוחדים לך: כי ימינך וזרועך · כנגד וזרועם שהוא לשון זכות הנעוים ומיקיר בתחר גבת: ואור פניך כנגד כי לא ברצונם

וְאוֹר פָּנֶיךָ כִּי רְצִיתָם: ה אַתָּה הוּא מַלְכִּי אֱלֹהִים צַוֵּה יְשׁוּעוֹת
יַעֲקֹב: ו בְּךָ צָרֵינוּ נְנַגֵּחַ בְּשִׁמְךָ נָבוּס קָמֵינוּ: ז כִּי לֹא בְקַשְׁתִּי
אֶבְטָח וְחַרְבִּי לֹא תוֹשִׁיעֵנִי: ח כִּי הוֹשַׁעְתָּנוּ מִצָּרֵינוּ וּמְשַׂנְאֵינוּ
הֱבִישׁוֹתָ: ט בֵּאלֹהִים הִלַּלְנוּ כָל הַיּוֹם וְשִׁמְךָ לְעוֹלָם נוֹדֶה־
סֶּלָה: י אַף זָנַחְתָּ וַתַּכְלִימֵנוּ וְלֹא תֵצֵא בְּצִבְאוֹתֵינוּ:
יא תָּשִׁיבֵנוּ אָחוֹר מִנִּי צָר וּמְשַׂנְאֵינוּ שָׁסוּ לָמוֹ: יב תִּתְּנֵנוּ
כְּצֹאן מַאֲכָל וּבַגּוֹיִם זֵרִיתָנוּ: יג תִּמְכֹּר עַמְּךָ בְלֹא הוֹן וְלֹא
רַבִּיתָ בִּמְחִירֵיהֶם: יד תְּשִׂימֵנוּ חֶרְפָּה לִשְׁכֵנֵינוּ לַעַג וָקֶלֶס
לִסְבִיבוֹתֵינוּ: טו תְּשִׂימֵנוּ מָשָׁל בַּגּוֹיִם מְנוֹד רֹאשׁ בַּלְאֻמִּים:
טז כָּל הַיּוֹם כְּלִמָּתִי נֶגְדִּי וּבֹשֶׁת פָּנַי כִּסָּתְנִי: יז מִקּוֹל מְחָרֵף

וּמְגַדֵּף

ויראו ארץ כי אם באור פניך והמנחתך
נגד הטבע: כי רציתם. כהרד"ק ברלוך
העמדת להררי עוז בשמך קרינו נכנח בשמך
כנום קרינו: לקח זכחת. תחת עלתך שעשית
לנו כל הטובות תחת זכחת חותנו
ותכלימנו. ותחר ותכלימנו כנגד ומשכלינו
הביסות. ולא תצא בצבאותנו כנגד. לך קרינו
נכנח לך תשיבנו לאחור מני קר ומשנאינו
שסו למו ממונכו לקחו להם: לא נסוג
לאחור לבנו. לא נהפך אחור לבנו לחשוב
בלב ולהאמין דבריהם נגד תורתינו: ותט.
אחר רחב"ע ז"ל כי מלת לא הנז' משרתת
פנית. והטעם לא נסוג אחור לבנו
מחשבה ומכ"ש שלא נטית בפועל מאורחנו
מני לרחך. והוה יודע תעלומות לב כי
לא שכחנוך כי עליך הורגנו כל היום.
ככה פירושו עליך לקדושת שמך
ועל תורתך נחשבנו כלאן טבחה ואיך
נשבח שם אלהינו ונשבח בפינו לאל זר לכן
עורה למה תהה כיסן ולא תניט לזכות הברוגים. למה פניך תסתיר תשכח עניינו
בנפש שלח נוכל לענך כרחוי ולחמנו בגוף. כי שחה נפשנו שהכפש שפלה ומעוכה שם
מדבקה

ואור פניך כי חיתם. פיטרמ"ל ולפחות ניכנסים
ה אתה הוא מלכי. מקדם כתו שהיותות מנוכרים כי
כן תושיענו עתה: מה יפעות יעקב. מלאכים
מלאכי"ו: לך מה יפעות ישראל ע"י מלאכים
ו בך צרינו ננגח. בעזרתך נכלל לענת צרינו:
ז כי לא בקשתי אבטח. אלא בישועתך:
ח כי הושעתנו. פיניתים רבות: והחלתנו
הביסות ואם תדם תחר לעצות ליזה דבר לא יכל
לעצות בום ובכלם הוה: ט בשלוים הללנו שם
תהים. בעבי המרוטים שהללנו עמהם שם
מלאים גדול שיעלנו תודה: ושמך נודה לעולם. לא
יחיה נפעלת תלהודות את שמך:
תתנו מעים בכל יום על הישועה וכתיב ברך
נפשי את ה' ואל תשכחי כל גמולות: ולא תנא. כמו שאמר
מיהו וכלאים לשבל ולשביה: ולא תנא. כמו שאמר
ישראל יתעוררו לכתיב כל גבולות בני ישראל:
יא תשיבנו אחור מני צר. כשבאים אחור אחור
לנו מין בנו כח לעמוד נגדם ומשיבים אחור כל אחד לפי
ומשנאינו שסו למו. השונאים לקחו לעצמם: יב תתננו
לעצמים: יב תתננו כצאן מאכל. כתו לאן אחלכו:
לא נתחנו רק לטבוח ולהכלות: יג תמכר עמך
ברוב נתיבתו הוה כלאן אחרתנו ולא כבני ברית
שהיוכר יקר יחיין אחל לתת לא כן בנו בחירתו
ולא רצית. לא הרבית הון בחירתך שלקח

יִתְגַּדֵּף מִפְּנֵי אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם׃ יח כָּל זֹאת בָּאַתְנוּ וְלֹא שְׁכַחֲנוּךָ
וְלֹא שִׁקַּרְנוּ בִּבְרִיתֶךָ׃ יט לֹא נָסוֹג אָחוֹר לִבֵּנוּ וַתֵּט אֲשֻׁרֵנוּ
מִנֵּי אָרְחֶךָ׃ כ כִּי דִכִּיתָנוּ בִּמְקוֹם תַּנִּים וַתְּכַס עָלֵינוּ בְּצַלְמָוֶת׃
כא אִם שָׁכַחְנוּ שֵׁם אֱלֹהֵינוּ וַנִּפְרֹשׂ כַּפֵּינוּ לְאֵל זָר׃ כב הֲלֹא
אֱלֹהִים יַחְקָר זֹאת כִּי הוּא יֹדֵעַ תַּעֲלֻמוֹת לֵב׃ כג כִּי עָלֶיךָ
הֹרַגְנוּ כָל הַיּוֹם נֶחְשַׁבְנוּ כְּצֹאן טִבְחָה׃ כד עוּרָה לָמָּה תִישַׁן
אֲדֹנָי הָקִיצָה אַל תִּזְנַח לָנֶצַח׃ כה לָמָּה פָנֶיךָ תַסְתִּיר תִּשְׁכַּח
עָנְיֵנוּ וְלַחֲצֵנוּ׃ כו כִּי שָׁחָה לֶעָפָר נַפְשֵׁנוּ דָּבְקָה לָאָרֶץ בִּטְנֵנוּ׃
כז קוּמָה עֶזְרָתָה לָּנוּ וּפְדֵנוּ לְמַעַן חַסְדֶּךָ׃

להשורר אסף שיר זה על מלך המשיח׃ ומספר מעלתו ופירותיו וכבודו ועשרו
ומשפלתו׃ וישראל מצפים ווזכרים ואומרים בכל דור ודור מתי יבא מלך המשיח׃

## מה א למנצח על ששנים לבני קרח משכיל שיר ידידת׃
ב רַחֵשׁ לִבִּי דָּבָר טוֹב אֹמֵר אֲנִי מַעֲשַׂי לְמֶלֶךְ לְשׁוֹנִי עֵט סוֹפֵר

מהיר

שתקבל לחרון בעגמו בתכלית הספלות לכן
קומה עזרתה לנו׃

## מה למנצח
על מחניים כלי ניגון
שמעו שמעה ו״ה כתחר
על המלך המשיח בקרן שיר ידידות׃ רחש
הניע לבי׃ והלב מקור הדבריס׃ אומר
אני מעשי למלך׃ אומרפתיחת דברי כי
מעט השיר הזה הוה בעמור מלך׃ לשוני עט
סופר מהיר לשוני מדברת עליו במהירות
כמו עט סופר מהיר שמתב בלח עיבוד׃

יחד כל זאת נתתנו׃ ואע״פי כן לא
שתכחנוך׃ ולא שקרנו בבריתיך׃ יט לא נסוג אחור
לבנו׃ לא כשוב פעיניתנו מאמונתיך׃ כ כמקום תנים
הכתים עלינו בצלמות׃ כמקום הגלות׃ כב הלא
אלהים יחקר׃ שם עלה בלבנו לחרוף כן׃ כי הוא יודע
כב כי עלינו הרגנו׃ כאלו לטבח נמכרנו כצוד
שוחה לה תינו׃ כלילו לתת ייסן׃
בחטאת עבירות ולחמנו׃ כלתם שתים מתה להשניה
שיהיו תמיד והכל הוה דרך אחד שלחן שיהי שכחה
ושיהי תמיד הש״י׃ כו כי שחה נשפר בעפרו׃
עיניו היה תקדים בתים ותחלי׃ ונשכחה שהה לעפר׃
בטנינו לחתן בטננו׃ לחן לנו מחן ופדנו׃ כז קומה
ועזרתה לנו׃ ופדנו למען חסדך׃ בתורת נ״ח
כי לחן לנו מעשים טובים׃

## מה למנצח
על מחניים ז״ה כתחר על
מלך המשיח בקרן שיר ידידות׃
ב רחש לבי׃ הלב לא יכול לכבר
בתיתון

שיהי לב׃ חבור כי יש הרבות יחברו אותם בחתני׳ ים שיתברו אותם על הירך׃
מעלי גבור׃ הוא קריבה כמו אתה גבור הוקך׃ חציך מחודדים יהיו לא קהים ומלח
הוא קשור לא מעלה ממנו ולמטה ממנו׃ לפיכך אמר יפלו בלב אויבי מלך ש״ה כי אם

מָהִיר: ג יָפְיָפִיתָ מִבְּנֵי אָדָם הוּצַק חֵן בְּשִׂפְתוֹתֶיךָ עַל כֵּן בֵּרַכְךָ
אֱלֹהִים לְעוֹלָם: ד חֲגֹר חַרְבְּךָ עַל יָרֵךְ גִּבּוֹר הוֹדְךָ וְהַדָּרְךָ: ה
וְהַדְרְךָ צְלַח רְכַב עַל דְּבַר אֱמֶת וַעֲנָוָה צֶדֶק וְתוֹרְךָ
נוֹרָאוֹת יְמִינֶךָ: ו חִצֶּיךָ שְׁנוּנִים עַמִּים תַּחְתֶּיךָ יִפְּלוּ בְּלֵב אוֹיְבֵי
הַמֶּלֶךְ: ז כִּסְאֲךָ אֱלֹהִים עוֹלָם וָעֶד שֵׁבֶט מִישֹׁר שֵׁבֶט
מַלְכוּתֶךָ: ח אָהַבְתָּ צֶדֶק וַתִּשְׂנָא רֶשַׁע עַל כֵּן מְשָׁחֲךָ אֱלֹהִים
אֱלֹהֶיךָ שֶׁמֶן שָׂשׂוֹן מֵחֲבֵרֶיךָ: ט מֹר וַאֲהָלוֹת קְצִיעוֹת כָּל
בִּגְדֹתֶיךָ מִן הֵיכְלֵי שֵׁן מִנִּי שִׂמְּחוּךָ: י בְּנוֹת מְלָכִים בִּיקָרוֹתֶיךָ

נצבה

בְּתֹכֵחָתֶךָ לְקַבֵּר עַמּוֹ עִם כָּלֵב אוֹיְבֵי
הַמֶּלֶךְ בְּחִלּוֹ לְמֹר מִקְּרֵי יִפְלוּ כָּלֵב אוֹיְבֵיךָ:
כִּסְאֲךָ יְכוֹן אֱלֹהִים שֶׁבֶט מִיסוֹר. לְפִי שֶׁשֶּׁבֶט
מַלְכוּתְךָ הוּא שֶׁבֶט מִיסוֹר. לְפִיכָךְ יִהְיֶה
כִּסְאֲךָ עוֹלָם וָעֶד: קְצִיעוֹת כְּמוֹ וּקְצִיעוֹת:
וּמוֹר. הוּא הַמּוֹסָק פְּדִבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ הַמְּפָרְסִים.
וְרֵיחַ פִּי. שֶׁהוּא שָׁרוּף עֵץ שֵׁם לוֹ רֵיחַ טוֹב
אַנְקְרִיז בְּעַרְבִי לוֹז"בִּי. לְהַלּוֹת הוּא הַבֹּשֶׂם
אַנְקְרִיז בְּעַרְבִי עֵם"דַּר: קְצִיעוֹת: תַּרְגּוּם
קְדִיחָה קְצִיעָתָא. בְּאַנְקְרִיז בְּעַרְבִי סַכ"לַ. לְמֹר
כָּל בְּגָדֶיךָ יֵשׁ לָהֶם רֵיחַ טוֹב כְּלוֹ כְּמוֹ הֵלָּה
הַבְּשָׂמִים. מִן הֵיכְלֵי שֵׁן הַמְּגֻדָּלִים מִלְּאִי"לַ שֵׁן
מִן הַכְּלֵי שֵׁן הַמְּסוּמָרִים בָּהֶם. מִכִּי שִׂמְּחוּךָ
הֵי"וּ לְשׁוֹן נוֹסָפֶת וְפֵירוּשׁוֹ מֵאֲשֶׁר שִׂמְּחוּךָ רַ"לַ
הַכְּלֵי שֵׁן אֲשֶׁר שִׂמְּחוּךָ בָּהֶם בִּרְאוֹתָם כִּי לִרְצוֹנְךָ
לָנוּ שֵׁל לְהָם הֵי"וּ רַ"לַ כָּל הַפָּסוּק הוּא מְסֹל עַל
הַמַּעֲשִׂים הַטּוֹבִים: בִּיקָרוֹתֶיךָ הֵחִי"רַק
בַּת"יִת וְהֵ"א כִּנְלַמֵּת בְּקָרִיתָ. וְהַק"ף לְגַמְרֵי.
בְּיִהְיוּ בְּנוֹת מְלָכִים כְּמוֹ הַגֶּבֶר בַּת מֶלֶךְ מְלָרִים לְאַבְרָהָם וְהֵם יִשְׂרְתוּ לְמַלְאַךְ
לְהַמְלִיכָה כַּמ"ס. וְהַשֵּׂגֶל לִימִינוֹ: שֶׁמִּעֵי לְכָל בַּת וּבַת מִבְּנוֹת הַמְּלָכִים הוּא אוֹמֵר. וּפֵירוּשׁוֹ
שִׁמְעִי וּרְאִי לְמִן הַסִּכְתָּ וְשִׁמְעִי: כִּי הוּא אֲדֹנֶיךָ. אַע"פִּי שֶׁאַתָּה מֵעֵט לְאַחַר הוּא
אֲדֹנֶיךָ: וְאַת טוֹר. הֵם עֲתִידִים וְיִהְיוּ בְּנוֹתֵיהֶם לְשָׂרָתְךָ עִם מַכְתֵּה יִהְיוּ סָנִיף לְיִקְּחָ
מֵהֶם: כִּי כְבוֹד בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה לְמֹר כָּל כְּבוֹד בַּת מֶלֶךְ יִשְׂרְאֵל פְּנִימָה מֵהֵיכָל מְרִיבִי. לְיִקַּח
לְמִן לְגַבּוֹת הַמְּסִים כִּי כּוֹלֵם מְבִיאִים לְהֵם וְגַם מְדִינַת אֶרֶץ יִשְׂרְאֵל מְגֻדָּל. כָּל מַה שֶּׁצָּרִיךְ
לְהֵם

בְּתֹכֵחָתֶיךָ שֶׁאַתָּה לָכֵן לְמֹר רַחֵם לְמִן רְחוּמֵי וְתִרְחֲמֵן.
כְּלוֹמַר הֵא שֶׁאֲנִי לְמֹר הוּא בְּכוּחֲךָ הַלֵּב: לְכַר טוֹב.
לְנְעִים שׁוֹנִים שֶׁהֵם בְּלִבּוֹ לְמֹר עַל מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ: לְמֹר
לְפִי מַעֲשֶׂיהָ לְמֶלֶךְ. מְיַחֵד הַדִּבּוּר שֶׁלְּפִי מַחְשָׁבָה בְּמַעֲשֶׂיהָ הַלֵּב
הַמָּשִׁיחַ: לְמִנּוֹי עַם מֹאֵר מְהִיר שֶׁמַּחֲשָׁבָה בְּלִבּוֹ עֲלֵיכוֹ כֵּן
לְפִי לְמֹר הַכְּרִיס הַלֵּב לְכַנּוֹת הַק"בה: ג יְפְיָפִיתָ
מִכְּנֵי מֶלֶךְ מִן הַמָּשִׁיחַ שֶׁמַּחֲשָׁבָה בְּלִבּוֹ עֲלֵיכוֹ
הוּפַךְ מִ: ד חֲגֹר מִכְּלֵךְ. מְיַחֵד הַדִּבּוּר שֶׁהוּא נְבוֹר וְהַמְּרִיב יִהְיֶה
הַדֶּרֶךְ אֵף שֶׁבְּיָמָיו תַּעֲשֶׂה יִהְיֶה שָׁלוֹם. הַכֹּל מְקוֹם בְּתוֹרַת
מַלְכוּתוֹ וְהֵם מִלְחָמוֹת נוֹג וּמָגוֹג: ה צְלַח. שֶׁיִּצְלַח
בְּיָמָיו מְרִיבִיךָ. לְחֵת וְעָנְוָה. וְלֹא תּוֹהֵה לְךָ מִלְּחָמוֹת
וְכִבְלוֹת מְרִיבָה בְּשׁוֹנְאֶיךָ: ו חִצֶּיךָ. יִהְיוּ מְתוּחִים
יִפְלוּ. לְתוֹךְ לְמֹרְעֵלָה לְיִשְׁעָה: ז כִּסְאֲךָ אֱלֹהִים
לְעוֹלָם וָעֶד הַפְּכִי מִשְׁבַּחְתּוֹ הוּא שֶׁבֶט מִיסוֹר לְכֵן הַתָּה
לְמֹר לְיֵשׁ עַל כִּסֵּא ה' כְּמוֹ שֶׁתִּרְאֶינוּ וְיֵשׁ שֶׁלְּמַה עַל כִּסֵּא
ה': ח אָהַבְתָּ נִדְק. לְכֵן זֶה שֶׁכֹּרַח יִהְיֶה מְשִׁיחַ מִן שֵׁם
מְחֻבָּרִיךָ. מִתּוֹן מְחֻבָּרִיךָ: ט מֹר וַאֲהָלוֹת קְצִיעוֹת
כְּמוֹ וּקְצִיעוֹת כּוּי"וֹ וְמוֹר הוּא (תַּלְמוּד) וַאֲהָלוֹת הוּא
(בְּרֵיתָא) וּקְצִיעוֹת (מְחֻבָּר) כָּל בְּגָדֶיךָ רֵיחָם
מְרֻיָּחִים: מִן הֵיכְלֵי שֵׁן. כִּי הַדִּירָה בְּלֹא מְלָכִים הִיא
עַל לְמֹס: י בְּנוֹת מְלָכִים לְמֹיכֵן. יִשְׂרְאֵל יִהְיוּ בְּנוֹתֵיהֶם
בְּכָתֵם

נִצָּבָה שֵׁגַל לִימִינְךָ בְכֶתֶם אוֹפִיר: יא שִׁמְעִי בַת וּרְאִי וְהַטִּי
אָזְנֵךְ וְשִׁכְחִי עַמֵּךְ וּבֵית אָבִיךְ: יב וְיִתְאָו הַמֶּלֶךְ יָפְיֵךְ כִּי הוּא
אֲדֹנַיִךְ וְהִשְׁתַּחֲוִי לוֹ: יג וּבַת צֹר בְּמִנְחָה פָּנַיִךְ יְחַלּוּ עֲשִׁירֵי
עָם: יד כָּל כְּבוּדָּה בַת מֶלֶךְ פְּנִימָה מִמִּשְׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁהּ:
טו לִרְקָמוֹת תּוּבַל לַמֶּלֶךְ בְּתוּלוֹת אַחֲרֶיהָ רֵעוֹתֶיהָ מוּבָאוֹת
לָךְ: טז תּוּבַלְנָה בְּשִׂמְחוֹת וְגִיל תָּבֹאנָה בְּהֵיכַל מֶלֶךְ: יז תַּחַת
אֲבֹתֶיךָ יִהְיוּ בָנֶיךָ תְּשִׁיתֵמוֹ לְשָׂרִים בְּכָל הָאָרֶץ: יח אַזְכִּירָה
שִׁמְךָ בְּכָל דֹּר וָדֹר עַל כֵּן עַמִּים יְהוֹדוּךָ לְעֹלָם וָעֶד:

בו יוסיפר בעת שיבא גוג מגוג · וישליכו איש כלי מלחמתו · ולא יהיה עוד מלחמה בעולם:

מו א לַמְנַצֵּחַ לִבְנֵי קֹרַח עַל עֲלָמוֹת שִׁיר: ב אֱלֹהִים לָנוּ
מַחֲסֶה וָעֹז עֶזְרָה בְצָרוֹת נִמְצָא מְאֹד: ג עַל כֵּן לֹא נִירָא
בהכניר

נצבה שגל לימינך בכתם אופיר: יא שמעי בת · הוי סתני לומר לנין:
ואזנך · יעתיק מדמת מעלת ובית אביך שנולדת
שם לא תזכור עוד כי כמה לחנוסים מישראל יתקו
להם בניהם ובני בניהם שלא ידעו שם מישראל
ויתאו המלך יפיך · יתפי עבודתך יען
שתשתחוה לו כי הוא אדוניך ולא תזכור לשלש
ובת צר במנחה · עשירי עם ועשי יבינו
לבן ויבואו לכלה כי עתה היה לתיכון: יד כל כבודה
בת מלך · בישראל מכניה היה תחת נעמן וגו': טו
לרקמות · מי שים לו בגדי הקיות למכור
בתולות אחריה · בתולות אחריהם · גם הם שנשבים
בתולות כמותכם לכל ויעותיה תוכחות לך לזכור
תחת אבותיך יהיו בניך שרים כמו אבותם
אזכירה שמך בכל דור ודור · שנים ועשרים על תפוצות
עם · על כן עמים יהודוך לעולם ועד:

## מו למנצח

על עלמות · על מלחמת גוג ומגוג:
א לנים למי שחסד · לפי לשונו ענין אחר
שהיו עליו להקב"ה ויעזור אותם לעולם: ג על כן
לא נירא בהתיר חרן · לשון שבח האדם כגבור ובלי

בָּהָמִיר אֶרֶץ וּבְמוֹט הָרִים בְּלֵב יַמִּים: ג יֶהֱמוּ יֶחְמְרוּ מֵימָיו
יִרְעֲשׁוּ הָרִים בְּגַאֲוָתוֹ סֶלָה: ד נָהָר פְּלָגָיו יְשַׂמְּחוּ עִיר אֱלֹהִים
קְדֹשׁ מִשְׁכְּנֵי עֶלְיוֹן: ה אֱלֹהִים בְּקִרְבָּהּ בַּל תִּמּוֹט יַעְזְרֶהָ
אֱלֹהִים לְפָנוֹת בֹּקֶר: ו הָמוּ גוֹיִם מָטוּ מַמְלָכוֹת נָתַן בְּקוֹלוֹ
תָּמוֹג אָרֶץ: ז יְהוָה צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה:
ח לְכוּ חֲזוּ מִפְעֲלוֹת יְהוָה אֲשֶׁר שָׂם שַׁמּוֹת בָּאָרֶץ: ט מַשְׁבִּית
מִלְחָמוֹת עַד קְצֵה הָאָרֶץ קֶשֶׁת יְשַׁבֵּר וְקִצֵּץ חֲנִית עֲגָלוֹת
יִשְׂרֹף בָּאֵשׁ: י הַרְפּוּ וּדְעוּ כִּי אָנֹכִי אֱלֹהִים אָרוּם בַּגּוֹיִם
אָרוּם בָּאָרֶץ: יא יְהוָה צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה:

כו מבואר שלא יהיה עוד מלחמה אחר מלחמת גוג מגוג · וחקב"ה יתן לנו התשועה
ונזכה לעלות לרגל אמן:

## מז א לַמְנַצֵּחַ לִבְנֵי קֹרַח מִזְמוֹר: ב כָּל הָעַמִּים תִּקְעוּ כָף
הָרִיעוּ לֵאלֹהִים בְּקוֹל רִנָּה: ג כִּי יְהוָה עֶלְיוֹן נוֹרָא מֶלֶךְ גָּדוֹל
עַל

ואמר בכ"ז הכתוב לפי בגרוף בהרחות כי ה'
מגינינו לעולם: כהר פלגיו רמז להספעת
חסדו · ישמחו עיר אלהים ירושלם כי יזה
עליהו מים טהורים לטהרהו ועשה קדוש
מסכני עליון · כי עם היותו קדוש ועליון
עכשן בקרבנו · ותהיה השגחתו עלינו
אלקים בקרבה בל תמוט · בשחר התרחות ·
ועשה לפנות בקר לשחר עבור עלינו חשבת
קיסורין והגלות וילך לאור לדקנו: ה'
לצבאות עמנו · בכל הצרות החלו: לכו חזו
מפעלות אלקים הגדולים אשר שם שמות
בארץ · ואחר כל המלחמות הללו · משבית
מלחמות וגו' · שלא יהיו עוד מלחמות עד
קצה העולם ולכן קצץ ישבר וקצן חנית
עגלות שבהם נופלים בלי זיין ישרוף באש כשמרו וכתתו חרבותם לאתים ומזמר אחר
ישבר וקצן כי הוא הסיבה וברשעו נעקר זאת:

מז למנצח ז"ה לימות המשיח שיגלה בתחיית מתיהו · כל העמי' תקעו כף

כי אתה עליון על כל הארץ: ד הגוים יחמיות
כשרעשו הרים בזעקה אל יחמיות מימיהו ונעשו רפים
ונמוגים · חזל על הנהות ואלקיות שיהיה עליהם
בימים ההם: ח טהר פלגיו ישמחו · כי יעיר אלהים
לטהר מכון מו הקדוש נתן הוא על ב' בתים והיה מחנה
ושמה ישמחו · ו אלהים בקרבה · בזה הבית
שהוא עליון: יעזרה אלהים לפנות הבוקר שהוא
בקר: ז הגוים יהיו חיילות כתן בקולו תמוט
ארץ: ח לכו חזו מפעלות אלהים · כי אחר שיחרבו
מחנה ה' שבתוך הארץ יהיה מפעלות אלהים ·
ומפעלות ה' · לזה הוא פעולת אלהים · ואחר שכל
כאלו שם שמות שיחרבו וחרבן ג"כ · ואחר שכל
הרשעים יתמו מן הארץ יהיה שלום בכל הארץ
כאלו שחרב הכנסיה וכתתו חרבותם לאתים ומזמר אחר
חרב ולא ילמדו עוד מלחמה:

## מז למנצח וה החיחור לאחר כי הרחות
יחזו החסידים לאחר מלחמות
גוג ומגוג ולא יהיה שלום כתחלה: ב כל העמים תקעו כף
התעוררו יחד להריע לאלהים בקול רנה כי הוא
מאלהים והכל תחת ידו: ג כי יהוה עליון נורא

אֶל כָּל הָאָרֶץ: י יַדְבֵּר עַמִּים תַּחְתֵּינוּ וּלְאֻמִּים תַּחַת רַגְלֵינוּ:
יא יִבְחַר לָנוּ אֶת נַחֲלָתֵנוּ אֶת גְּאוֹן יַעֲקֹב אֲשֶׁר אָהֵב סֶלָה:
יב עָלָה אֱלֹהִים בִּתְרוּעָה יְהוָה בְּקוֹל שופָר: יג זַמְּרוּ אֱלֹהִים זַמֵּרוּ
זַמְּרוּ לְמַלְכֵּנוּ זַמֵּרוּ: יד כִּי מֶלֶךְ כָּל הָאָרֶץ אֱלֹהִים זַמְּרוּ
מַשְׂכִּיל: טו מָלַךְ אֱלֹהִים עַל גּוֹיִם אֱלֹהִים יָשַׁב עַל כִּסֵּא
קָדְשׁוֹ: טז נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עַם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם כִּי לֵאלֹהִים
מָגִנֵּי אֶרֶץ מְאֹד נַעֲלָה:

השיר מתנבא על ימות המשיח ושבה ירושלים בבנינה ובקרבנותיה ובאותו פעם יאספו ישראל כאשר שמענו מפי נביאים כן זכינו לראות:

## מח שיר

מזמור לתורת וכמלחמות כדי לירתקה מפניו וזה שמחר: ב יבחר לנו את נחלתינו ונו': ה יבחר לנו את
יעקב: ג יבחר עמים תחתינו ונו': ה יבחר לנו את נחלתינו: כתלמיד שהיה מקדם וזה יהושע:
שהיה תחת משה נתן יעקב ותפילתו בשחר בקדוש נתן את שכן בתוכו: ד אשר אהב ה' המקום הזה מהב
את אבות: לאהבה ה' שערי ציון: ו עלה אלהים בתרועה: ז זמרו אלהים זמרו זמרו למלכנו זמרו:
כי מלך כל הארץ אלהים זמרו משכיל: ח מלך אלהים על גוים אלהים ישב על כסא קדשו: זמרו לאלהינו לא שכחנו
ונדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם כי לאלהים מגני ארץ מאד נעלה: ט נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם כי לאלהים
מגני ארץ מאד נעלה: כי לה' לבדו הגבורה לשום כל
ארץ תחתיו: י יבחר לנו את נחלתינו גאון יעקב אשר אהב סלה: כי על כסא קדשו ישב ה' לדון את
העולם: יא עלה אלהים בתרועה ה' בקול שופר: יב זמרו אלהים זמרו זמרו למלכנו זמרו: כי מלך כל הארץ
אלהים זמרו משכיל: יג מלך אלהים על גוים אלהים ישב על כסא קדשו: כי מלך כל הארץ אלהים זמרו משכיל:
יד נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם כי לאלהים מגני ארץ מאד נעלה: טו נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם
כי לאלהים מגני ארץ מאד נעלה: כי לה' לבדו הגבורה לשום כל
מח שיר

יבחר לנו את נחלתינו גאון יעקב אשר אהב סלה: כי על כסא קדשו ישב ה' לדון את העולם: יבחר עמים
תחתינו: ולאומים תחת רגלינו: כנגד כי ה' עליון נורא ויוכל לרומם ולהשפיל למי שיחפון: יבחר: כנגד ומלך גדול על
כל הארץ והוא עלמו בשובו יבחר לנו את נחלתינו השוב שבה והוא גאון יעקב שהיה
ארץ יפה לכל שבה והוא מקומו: ומושלים רשם
משחר יושבי תרעות: והיה הארץ חגר תהב
סלה שבחר בה מכון שבתו: עלה: כשהוא
בתרועה שהיו מעלים לותו שם: ה' בקול
שופר: יתעלה שמו בכל הארץ ושם כנגד
יבחר עמים תחתינו כי בעלותינו יתעלה
שמו בכל הארץ: זמרו משכיל: מזמור:
כלרוך משכיל לדוד כי הוא קושם מזמור:
מלך: זהו המשכיל והמזמור שתזמרו

מלכים על גוים ושם אלהים יושב על כסא קדשו לעיניהם נדיבי עמים הם ישראל
האלהים ועשם נחשבו מלרבנו כנפות הארץ ועשם אלהי אברהם כי במלחמתו
עמהם לו' מלכים היה סיוע לבניו במלחמת גוג ומגוג שיעלהו ג"ב ועוד כי הוא
מגני ארץ מלך על כל העולם כמו שנא' ויקרון שם בשם ה' לל עולם: ואמר
אברהם בהם: כי לאלהים מגני ארץ ר"ל מלכי ארץ כדברי בה"ע ז"ל כי
אברהם בהיותו: זה כי במעט מזער נלח ל' מלכים: מאד נעלה: כתרז"ל למען
הדבי למען אברהם שקבלתי לדון:

מח א שִׁיר מִזְמוֹר לִבְנֵי קֹרַח: ב גָּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר
אֱלֹהֵינוּ הַר קָדְשׁוֹ: ג יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ הַר צִיּוֹן
יַרְכְּתֵי צָפוֹן קִרְיַת מֶלֶךְ רָב: ד אֱלֹהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע
לְמִשְׂגָּב: ה כִּי הִנֵּה הַמְּלָכִים נוֹעֲדוּ עָבְרוּ יַחְדָּו: ו הֵמָּה רָאוּ
כֵּן תָּמָהוּ נִבְהֲלוּ נָחְפָּזוּ: ז רְעָדָה אֲחָזָתַם שָׁם חִיל כַּיּוֹלֵדָה:
ח בְּרוּחַ קָדִים תְּשַׁבֵּר אֳנִיוֹת תַּרְשִׁישׁ: ט כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵּן
רָאִינוּ בְּעִיר יְהוָה צְבָאוֹת בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהִים יְכוֹנְנֶהָ עַד
עוֹלָם סֶלָה: י דָּמִינוּ אֱלֹהִים חַסְדֶּךָ בְּקֶרֶב הֵיכָלֶךָ: יא

## מח שיר אלהים

מח שיר מזמור לבני קרח גדול ה׳ ומהולל מאד בעיר אלהינו הר קדשו כתוב בזיתר בעיר אלהינו הר הקדש שמקודש כבר מזמן ר״ל ע״ה ומזה יפה נוף ת״ל מהלכי הארץ היותר טוב ונגדול היופי מסוב כל הארץ והר ציון קריית מלך רב סס מוסב המלכים. ועל״ז אלהים בארמנותיה. וזה כודע למסגב ע״ש שנשגב העיר מאוד לפי דרך הטבע וכ״ב שהמלכי כועדו ועברו יקדי לראות כמו מלכת שבא כן תמהו ונבהלו מתמהון לכל בנוסם למלחמה על ירושלים רעדה אחזתם ביומי סנחריב כאשר שמענו שהי׳ בפרעה וחילו כן ראינו בסנחריב כשבא על ירושלים: דמינו הלקיש עכשיו בגלות הנו מדמים ומיחלי לחסדך לרחותך בקרב היכלך שתעזוב לעכן סס כמקדם כי בשמך אלהים כן תהלתך על קצוי ארץ הס מקבלי׳ ומכירים אותך לשלהים לאחוז ומושל בעולם הכל בעיר קדשו גדול ה׳ ומהולל מאוד. כמו מלאת ימיך ולכן הנו מתפללים ישמח הר ציון ותגלנה בנות יהוד׳ בקבוץ בניה לתוכה כדכתי׳ ציון במשפט תפדה זה שאחרכם זה בצדקה ולכן כמו ימיך: ולמעז משפטיך. שתעשה בשונאיהם כמלאה זה שאתה עתיד ולזה יאמרו זה לזה שבו ציון והקיפוה וגו׳ למען תספרו לדור אחרון כי זה שאתה עתיד קורחים אלהים הוא אלהינו תמיד, ובגלל יכולת והוא ינהגנו על מות כמו עלמות ולא יחזירנו

מזמור: ב גדול בעיר אלהים כשבבה יחשבים אותו מאוד: ג יפה נוף. לכתיב כלילת יפי מסוס כל הארץ וזה הוא משושים לשמחים, ירכתי צפון. יען החוכח בקונה שסס שוחטים הוא קריית מלך רב לפי שהיה עגב על עבירה שכיהו לעשות: קריית מלך רב. ואסס שהיה מתגבר על כל הסה טובה לעולם: ה אלהים בארמנותיה נודע למשגב. אלהים בארמנותיה נודע לי׳ משגב, ואסס שהיה מתגבר על כל הסה טובה לעולם: ה אלהים בארמנותיה נודע למשגב. אלהים בארמנותיה נודע לי׳ משגב, ואסס שהיה מתגבר על כל הסה טובה לעולם: ו אלהים בארמנותיה נודע למשגב. אלהים בארמנותיה נודע לי׳ משגב, ואסס שהיה מתגבר על כל הסה טובה לעולם: ז אלהים בארמנותיה נודע למשגב. אלהים בארמנותיה נודע לי׳ משגב, ואסס שהיה מתגבר על כל הסה טובה לעולם: ח אלהים בארמנותיה נודע למשגב. אלהים בארמנותיה נודע לי׳ משגב, ואסס שהיה מתגבר על כל הסה טובה לעולם: ט אלהים בארמנותיה נודע למשגב. אלהים בארמנותיה נודע לי׳ משגב, ואסס שהיה מתגבר על כל הסה טובה לעולם: י אלהים בארמנותיה נודע למשגב. אלהים בארמנותיה נודע לי׳ משגב, ואסס שהיה מתגבר על כל הסה טובה לעולם: יא אלהים בארמנותיה נודע למשגב. אלהים בארמנותיה נודע לי׳ משגב, ואסס שהיה מתגבר על כל הסה טובה לעולם:

אֱלֹהִים כֵּן תְּהִלָּתְךָ עַל קַצְוֵי אֶרֶץ צֶדֶק מָלְאָה יְמִינֶךָ׃
יב יִשְׂמַח הַר צִיּוֹן תָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ׃ יג סֹבּוּ
צִיּוֹן וְהַקִּיפוּהָ סִפְרוּ מִגְדָּלֶיהָ׃ יד שִׁיתוּ לִבְּכֶם לְחֵילָהּ פַּסְּגוּ
אַרְמְנוֹתֶיהָ לְמַעַן תְּסַפְּרוּ לְדוֹר אַחֲרוֹן׃ טו כִּי זֶה אֱלֹהִים
אֱלֹהֵינוּ עוֹלָם וָעֶד הוּא יְנַהֲגֵנוּ עַל מוּת׃

פוסר רב והתעוררות על כל העולם על עשיר עני ואביון ומוכיח על עבירות שאין אדם פוסר שהם עבירות לרוב רגילות ומרשיעין הארם ליום הדין • בפרשות העשירים אין להם בטחון בהק"בה רק על ממונם׃ יום ט׳

מט א לַמְנַצֵּחַ לִבְנֵי קֹרַח מִזְמוֹר׃ ב שִׁמְעוּ זֹאת כָּל הָעַמִּים
הַאֲזִינוּ כָּל יֹשְׁבֵי חָלֶד׃ ג גַּם בְּנֵי אָדָם גַּם בְּנֵי אִישׁ יַחַד עָשִׁיר
ואביון

יחזירנו לגלות כמקדם׃ ועשם למשן תספרו לדור לחרון כי הבנים הטולדים לחרי כן לא יחשוב בעיניהם כ"כ גדול ליון ומגדלים ויופי חרמונותיה כי גדלו הם מכעוריה לך תחם ברחיקת בתפוצותיל כל בניני העול' ספרו לדור לחר בניכם על שחר הרמות ושיחסידו הטובה לע"פי פלח נסו הרעה • כי זה אלהים אלהינו עולם ועד• הטעם מריכים אתם לעזת לבכם לספר לבניכם כי תרבה הפלחתכם כי זה אלקינו לעולם ועד כלו הוא לנגדכם אתגדל הפגחתו בפרטיות והודע והחמרו כי זה אלהים אלהינו כנוכר• הוא ינהגנו עלמות לעולמים• וספרו לבניכם

מהפלחתם ומה שהפגחתם׃

**למנצח** שמעו זאת כל העמים• כי לכלם יקרא מה שאומר ומוכת המזמור יחודה׃ החזינו כל יושבי חלד יושבים בשוכה ונחת בחלד בלתי

שהיים לחרים כי חכמי חודעיכם כי חלדכם כחין והגם זה כנגד הגבורים שחושבים שהיים יחרבו הרץ לעולם׃ גם בני חדם גם בני חים• חכמים וסכלים׃ יחד עשיר הגם שהזיכר כל מיני חכמים כולכם כחין נחשבי׃ והנחת לבי כי פי יחבר חכמות ועשם יותר חכמה יש בלבי על הלבריס

וְאֵבְיוֹן: י פִּי יְדַבֵּר חָכְמוֹת וְהָגוּת לִבִּי תְבוּנוֹת: יא אַטֶּה
לְמָשָׁל אָזְנִי אֶפְתַּח בְּכִנּוֹר חִידָתִי: יב לָמָּה אִירָא בִּימֵי רָע עֲוֹן
עֲקֵבַי יְסֹבְבֵנִי: יג הַבֹּטְחִים עַל חֵילָם וּבְרֹב עָשְׁרָם יִתְהַלָּלוּ:
יד אָח לֹא פָדֹה יִפְדֶּה אִישׁ לֹא יִתֵּן לֵאלֹהִים כָּפְרוֹ: טו וְיֵקַר
פִּדְיוֹן נַפְשָׁם וְחָדַל לְעוֹלָם: טז וְיִחִי עוֹד לָנֶצַח לֹא יִרְאֶה הַשָּׁחַת:
יז כִּי יִרְאֶה חֲכָמִים יָמוּתוּ יַחַד כְּסִיל וָבַעַר יֹאבֵדוּ וְעָזְבוּ
לַאֲחֵרִים חֵילָם: יח קִרְבָּם בָּתֵּימוֹ לְעוֹלָם מִשְׁכְּנֹתָם לְדֹר וָדֹר
קָרְאוּ בִשְׁמוֹתָם עֲלֵי אֲדָמוֹת: יט וְאָדָם בִּיקָר בַּל יָלִין נִמְשַׁל
כַּבְּהֵמוֹת נִדְמוּ: כ זֶה דַּרְכָּם כֶּסֶל לָמוֹ וְאַחֲרֵיהֶם בְּפִיהֶם

ירצו

הלה כי ממה שיאמר יוכל כל איש להבין דבר מתוך דבר: לפתח בכינור חידתי לחסידותה: ועשם לטה למשל חזני כדברי רמ"ע ז"ל כדרך התקופות וקצו' למה אירא ביומי רע בשבתי על ערש דוי: ולא התשבו שהוא בעבור שלפעמי מן העול' הזה ולחסידותו ולהצלחותיו המדומים אני ירא אך מה שאירע הוא שעון עקבי יסובבני להרע לי כע"ז הכ כלו' הרשה עבירו' קטנים שאדם דש בעקביו ולכן אני ירא' הבוטחים על חילם על כוחם ועשרם יתהללו מתפארים וכ"ז לא יועילם על עון עקבם ולכן אמר הלה לכם לדעת כי אח לא פדה יפדה איש את אחיו ומכ"מ חילכם כמשל הג' להבים המלוים לאדם בקבריהם יותר מהממון ואמר אם איש לא יתן לאלהים כפרו איך יפדנו אחיו לכך יכבד פדיון נפשם ונחל לעולם לפדות והמשורר אמת מ"ע ז"ן אך אפס' זה כי לא יועיל כל הונכם ולמה לא יפדה עצמו הלה יראת' זה הבוטח בעשרו כי חכמי' ימותו יחד כסיל ובער יחדנו ועזבו לאחרי' חילם וז"ל אך היכל הוא ממה שלא ינילנו מכל בחי עולם: קרבם. עתה יאמר מה בין רשעים לצדיקים כי רשעית חכמה יראת ה' ואין אדם חוטא אלא ת"ל כ נכנסה בו רוח שטות ואמר קרבם. כימי להחכמים שהצדיקים בלשון רבים. ויודע כי ההשכלות והחכמות שיקנו חכמים בזה העולם אם יהנו להם לעזר ולהועיל להשיג בגודל ה' ומרחות הלבים ע"כ אמר קרבם והטעם שבלם

ובינתם

כמו נדעה בן יועה אים ישראל: יחד עשיר ואביון. יחד שהעשיר בעולם יש בתוכו שתי: ר פי יגבר חכמות. מה שהחכמה לבני יגבר פי: ה אטה אשפיל בכינור לשמוע: לפתח בכינור כתב המצנג בעיון ולא נתבאר לי: ו למה אירא. ולהשתת מון לשוכר שאומר בחיי: ז עון עקבי יסובבני. כי' פקודת עון לפי ענין עקבי הבאובי מלשון עקב תשפטנו עקב וכתם הרשעית לשמוע: ח הבוטחים על חילם. מה בעון בחוזקם הלא לח לא יכול לאחוז חיל: ט אח לא פדה יפדה. אשר אדם בעולמו יעשה: יא כי יראה חכמים. מכ"ם הוה וכסיל ובער יאבדו ועזבו לאחרים חילם: יב קרבם בתימו. מותם וכתי' ותקות רשעים תאבד לעולם שהקב"ה נתנם בלשון מה שבקרבם בכתיבת ובלשון מה שבפיהם לומר שהן מתאבדים מעליהן על פיהם ולומר שהן מתאבדים בעודם בעולם עלי לדמות לבל בקבר ישתחוו בהמות נדמו. לשון כריתה כמו והכחתים כבהמות נדמו: יג וזה דרכם כסל למו. לשון נקיבה כמו שתיהן: יד ואחריהם בפיהם ישרו

יְדַעְתִּיו סֶלָה: טו כַּצֹּאן לִשְׁאוֹל שַׁתּוּ מָוֶת יִרְעֵם וַיִּרְדּוּ בָם יְשָׁרִים
לַבֹּקֶר וְצוּרָם לְבַלּוֹת שְׁאוֹל מִזְּבֻל לוֹ: טז אַךְ אֱלֹהִים יִפְדֶּה
נַפְשִׁי מִיַּד שְׁאוֹל כִּי יִקָּחֵנִי סֶלָה: יז אַל תִּירָא כִּי יַעְשִׁר אִישׁ
כִּי יִרְבֶּה כְּבוֹד בֵּיתוֹ: יח כִּי לֹא בְמוֹתוֹ יִקַּח הַכֹּל לֹא יֵרֵד
אַחֲרָיו כְּבוֹדוֹ: יט כִּי נַפְשׁוֹ בְחַיָּיו יְבָרֵךְ וְיוֹדֶךָּ כִּי תֵיטִיב לָךְ:
תבוא

שמות תם שנאמר ויעקב איש תם: שו כצאן
כאחת: מות
יתעם: ורדו בם ישרים מושלו בם לשלוחיו הרשעים
מלים בעין עגול: יו אך אלהים יפדה נפשי
שאינו השומרו בחבלו מיד רמיו שלח ידו לחטוא:
יחטיו בעצת עקיבי דמי כמו כי יקח אלהים אל תמוך:
יז אל תירא כי יעשיר איש. אומר לאקבלי תוכחתו
אל תחשב עם אלם יעשיר עגמו בחזקתו ועני ירים
קרנו ביראתו: יח כי לא במותו יקח הכל. מי הכל
שהוא כאומלים לתן כל פירות תאותה לבן חורי לפני
שהיה יקח הכל שכן הכל: יט כי נפשו בחייו.
בחייו יברך בדקה ויקבל עושר מהשם אם תתלה שנפשו

ג תָּבוֹא עַד דּוֹר אֲבוֹתָיו עַד נֶצַח לֹא יִרְאוּ אוֹר: כא אָדָם
בִּיקָר וְלֹא יָבִין נִמְשַׁל כַּבְּהֵמוֹת נִדְמּוּ:

בזה המזמור מרובר כמה תוכחות ומוסרים נדולים · אשר המשורר מוכיח שאינם עושים תשובה בהכנעה בנפיכות רוח · וגם הלומרי שאינם מקויפים מה שלומרים · רק בן השפעת ולחנון הם הושאים ומחשואים הרבה בפנה ובחנה:

נ א מִזְמוֹר לְאָסָף אֵל אֱלֹהִים יְהוָה דִּבֶּר וַיִּקְרָא אֶרֶץ מִמִּזְרַח
שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ: ב מִצִּיּוֹן מִכְלַל יֹפִי אֱלֹהִים הוֹפִיעַ: ג יָבֹא
אֱלֹהֵינוּ וְאַל יֶחֱרַשׁ אֵשׁ לְפָנָיו תֹּאכֵל וְסְבִיבָיו נִשְׂעֲרָה מְאֹד:
ד יִקְרָא אֶל הַשָּׁמַיִם מֵעָל וְאֶל הָאָרֶץ לָדִין עַמּוֹ: ה אִסְפוּ לִי

חסידי

שיבין במעשיו ובתורתו הבא במשל כבהמות נדמו כיון שלח השלי' נפשו לך הוא כבהמות בלתי מדברים ומה תועיל בעמתו כו:

נ מזמור לאסף המזמור הזה כמין תוכחה בין ה' והחסידי' על חרפן הבית ובו יורה שלח נשתר ליעראל סוס זכות במעשיהם להנצל מחרון אף ה' כאשר לחנר: אל אלהים ה' שתקפו וגבורתו וכבודו מלא עולם · והוא סופע ויסר ומחמן: דבר ויקרא ארץ · כאשר יקרא שקורא לאים נסתר בחיזה מקום שיבא וירחה בן ה' דבר בנבואתו וקרא הארץ שתרחה מתחת השמים ויהי כן ממזרח שמש עד מבואו בהיותה תחת שמים · ועשה להזכיר זה כעין הקדמה לתוכחתו כי ה' ברא הארץ ומלואה והכל בידו ולא יצטרך לבשר ודם ע"כ טעם לא · או הטעם בעבור מה שכתוב לחריו מציון מכלל יופי אלהים הופיע · כי בהיות ה' לחדון כללי לכל הארץ בכאשר עב"ז מציון מכלל יופי בלבד הופיע שכינתו וכבודו · ורומר זה להודיע רוב הטובות שחייבים ישראל לשם יתברך שנתן להם ארץ כלי לית יופי ובה בלבד הופיע שכינתו וכבודו ע"כ טעם ה' והם היו לו כסגולי טובה וזה כדרך כי לי כל הארץ: יבא אלהינו ואל יחרש · כי אין לפניו מחזה פניט בשביל היותם עמו והוא אלהינו ע"כ טעם אלהים: אם לפניו תאכל · כמו כי אם קיחה בחפי: וסביניו נשערה מאד וכת שביניו שהם הלויקים שהי' שוכן בינייהם העמים

חֲסִידָי כֹּרְתֵי בְרִיתִי עֲלֵי זָבַח: ו וַיַּגִּידוּ שָׁמַיִם צִדְקוֹ כִּי אֱלֹהִים
שֹׁפֵט הוּא סֶלָה: ז שִׁמְעָה עַמִּי וַאֲדַבֵּרָה יִשְׂרָאֵל וְאָעִידָה
בָּךְ אֱלֹהִים אֱלֹהֶיךָ אָנֹכִי: ח לֹא עַל זְבָחֶיךָ אוֹכִיחֶךָ וְעוֹלֹתֶיךָ
לְנֶגְדִּי תָמִיד: ט לֹא אֶקַּח מִבֵּיתְךָ פָּר מִמִּכְלְאֹתֶיךָ עַתּוּדִים:
י כִּי לִי כָּל חַיְתוֹ יָעַר בְּהֵמוֹת בְּהַרְרֵי אָלֶף: יא יָדַעְתִּי כָּל עוֹף
הָרִים וְזִיז שָׂדַי עִמָּדִי: יב אִם אֶרְעַב לֹא אֹמַר לָךְ כִּי לִי תֵבֵל
וּמְלֹאָהּ: יג הָאוֹכֵל בְּשַׂר אַבִּירִים וְדַם עַתּוּדִים אֶשְׁתֶּה:
יד זְבַח לֵאלֹהִים תּוֹדָה וְשַׁלֵּם לְעֶלְיוֹן נְדָרֶיךָ: טו וּקְרָאֵנִי בְּיוֹם
צָרָה אֲחַלֶּצְךָ וּתְכַבְּדֵנִי: יו וּלְרָשָׁע אָמַר אֱלֹהִים מַה לְּךָ
לספר

אלי זבח הם עושין במשתה ושמחה: ו ויגידו שמים
[illegible] כאשר ששמים עומדים לעד ולא כן [illegible] ארץ:
ז שמעה עמי ואעידה בך. הברית אשר כרתי אתך
[illegible] העידותי בכם היום את השמים ואת הארץ:
[illegible] אלהיך אנכי. שנ׳ אנכי ה׳ אלהיך: ח לא
[illegible] אוכיחך. אוכיח אתכם על הטוב ועל הרע
[illegible] על העולות אם לא הקרבתם: ט לא אקח. אם
[illegible] צריך עולות לא הייתי צריך ליקח ממך:
[illegible] עתודים. מקום שנכלאים שם מן הצאן:
[illegible] כי לי כל חיתו יער. ובהמות הרים שאינם ברשות
[illegible]: יא ידעתי כל עוף. אתה ידעת
[illegible] הרגילים בישוב אבל אני יודע כל עוף הרים:
[illegible] העופות שהם בשדה ובן אדם לא מושל בהם כי
[illegible] מישוב עמדי כלומ׳ קרובים אצלי: יב אם
[illegible] לא אומר לך. אם הייתי כבני אדם שהם רעבי׳
[illegible] לך שתאכילני: יג האוכל בשר אבירים לשון
[illegible]: יד זבח לאלהים תודה וגו׳. התודה על מעשיך
[illegible] אלי וגם תקיים ועשית כאשר נדרת ויוצא שפתיך
[illegible]: טו וקראני ביום צרה אחלצך. אושיעך
[illegible]: יו ולרשע אמר אלהים עד הנה מוכיח
[illegible] קרבן ואינם מתוודים על חטאם ואינם עושים
[illegible]: מה לך לספר חקי אם אתם אינ׳ שומרים אות׳:
[illegible] בריתי עלי פיך. תורתי היא רק על פיך ואינו
נכנס

השמים מעל ועל הארץ לדין עמו בעבור
העידותי בכם את השמים ואת הארץ יקר׳
העדים לדון עמו על פיהם: אספו לי
חסידי. שיקרא כל החסידי׳ שיבאו ויתאספו
לפניו ללמד זכות עליהם. כורתי בריתי
שבע כורתי ברית שיליצו בעד עמי ובעד
בניהם: עלי זבח הוא כמו הפוך אספו לי
עלי זבח חסידי וכורתי בריתי וקראי להם
הוא שמא יאמרו כי נמצא בהם דבר טוב
והוא הזבח שהיו מקריבים ישראל לפני
האל: ויגידו שמים צדקו הם המלאכים
כדברי ראב״ע ז״ל שהם יושבים בשמים
כמו וכל הארץ באו מצרימה שכלם יגידו
אחר בחינתם וחקירתם כי אלהים שופע
הוא סלה בצדק לעולם ועד: שמעה עמי.
זו היא התוכחה נגד החסידים וכורתי
בריתו: אלהים אלהיך אנכי לא על זבחיך
אוכיחך. כי אם על מעשיך הרעים כי
[illegible] אינם נעשים בכונה אשר רציתי וע״כ לא אוכיחך שתביאם לי לקרבן. ועולותיך
[illegible] תמיד וי״ו ועולותיך נתינת טעם וכמוהו וה׳ אמר אלי. והפי׳ לא על זבחיך
[illegible] כי עולותיך תמיד לנגדי כי כבודי מלאה הארץ ואיזה מקום שישבו הם נגדי
[illegible]: לא אקח מביתך פר. הטעם וא״ת מ״מ מביתי הם. לא אקחם מביתך

לְסַפֵּר חֻקַּי וַתִּשָּׂא בְרִיתִי עָלֶי פִּיךָ: יז וְאַתָּה שָׂנֵאתָ מוּסָר
וַתַּשְׁלֵךְ דְּבָרַי אֲחֹרֶיךָ: יח אִם רָאִיתָ גַּנָּב וַתִּרֶץ עִמּוֹ וְעִם
מְנָאֲפִים חֶלְקֶךָ: יט פִּיךָ שָׁלַחְתָּ בְרָעָה וּלְשׁוֹנְךָ תַּצְמִיד
מִרְמָה: כ תֵּשֵׁב בְּאָחִיךָ תְּדַבֵּר בֶּן אִמְּךָ תִּתֵּן דֹּפִי: כא אֵלֶּה
עָשִׂיתָ וְהֶחֱרַשְׁתִּי דָּמִיתָ הֱיוֹת אֶהְיֶה כָּמוֹךָ אוֹכִיחֲךָ
וְאֶעֶרְכָה לְעֵינֶיךָ: כב בִּינוּ נָא זֹאת שִׁכְחֵי אֱלוֹהַּ פֶּן אֶטְרֹף וְאֵין
מַצִּיל: כג זֹבֵחַ תּוֹדָה יְכַבְּדָנְנִי וְשָׂם דֶּרֶךְ אַרְאֶנּוּ בִּישׁוּעַ
אֱלֹהִים:

# תהלים ליום שלישי

בו מבואר כשנאמר לדוד ע"י נתן הנביא · שחטא בבת שבע ונתן הנביא הלך לביתו ·
ואז היה דוד המלך מחבודד בינו לבין הקב"ה ואמר תפלות גדולות ונוראים ואיך התנצל
דוד בחטאו · וכל ארם יאמר מזמור זה על חטאיו ופשעיו:

## נא למנצח

וּמִמַּכְלִמּוֹתֶיךָ כִּי הַכֹּל עָלַי וְלֹא אֶלֶךְ וְדִיתֶךָ
עָלַי כִּי לִי כָל הָאָרֶץ וְכָל תֵּיקָהּ יָעַר וּבְהֵמוֹת
גִּיבְעוֹנִי בְּהֶלְכֵי הָרִיסִי · יְדַעְתִּי כָל עוֹף הָרִיסִי
וְלֹא תַּעֲנֶרְךָ לָךְ שֶׁתְּבִיאֵהוּ לְמִזְבַּח וּלוֹ לֹא
הִטְרַחְתִּי לָךְ שֶׁתְּבִיאֵהוּ מִכֹּס כִּי לִי תּוֹרִיס
וּבְנֵי יוֹנָה מִהְבִיתוֹת וְזִיו שָׂדַי עִמָּדִי כִּכּ"מ
סִיהִיהּ וְהוּא סִס עוֹף וּמ"כ סִס אַרְעָב לֹא
אֹמַר לָךְ שֶׁתְּשַׁנְעֵנִי כִּי לִי תֵּבֵל וּמְלֹאָהּ:
הַאוֹכַל בְּשַׂר תְּבִירִים · כְּלוֹם, וְעוֹד הַסִּס
הוֹכַל בְּשַׂר תְּבִירִים לְפִי תַּכְלִיל שֶׁתַּעֲנֶרְךָ
זְבָחֶיךָ וְעוֹלוֹתֶיךָ · זְבַח לֵאלֹהִים תּוֹדָה וְשַׁלֵּם
לְעֶלְיוֹן נְדָרֶיךָ · מַה שֶּׁנִּדְרַת רִיחוֹ שֶׁתְּשַׁלְּמִנִי
וְזֹאת כִּי תִּקְרָאֵנִי בְּיוֹם צָרָה וְאֶכְרֶת וְאַחֲלֵצְךָ
כִּבֵּד תּוֹדָה: זֹבֵחַ תּוֹדָה יְכַבְּדָנְנִי · וְכִשְׁתֹּתָה
מוּדָה · שֶׁהִיטִיבָה בְּהַסְגַּחְתִּי וְלֹא
בְּמַקֵּר · וְשָׂם דֶּרֶךְ · בְּזֹאת שֶׁתִּרְאֶנִּי בִּישׁוּעָתְךָ
תָּמִיד כִּי בְרִיחוֹתִי שֶׁתָּתָה בְּלִבִּי כְּפוּי טוֹבָה לְתַמּוּךְ חַסְדֵי לְךָ שֶׁתּוֹדִנִי עוֹלָם וָעֶד ·

נא א לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד: ב בְּבוֹא אֵלָיו נָתָן הַנָּבִיא כַּאֲשֶׁר
בָּא אֶל בַּת שָׁבַע: ג חָנֵּנִי אֱלֹהִים כְּחַסְדֶּךָ כְּרֹב רַחֲמֶיךָ מְחֵה
פְשָׁעָי: ד הֶרֶב הֵיטֵב כַּבְּסֵנִי מֵעֲוֹנִי וּמֵחַטָּאתִי טַהֲרֵנִי: ה כִּי פְשָׁעַי
אֲנִי אֵדָע וְחַטָּאתִי נֶגְדִּי תָמִיד: ו לְךָ לְבַדְּךָ חָטָאתִי וְהָרַע
בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי לְמַעַן תִּצְדַּק בְּדָבְרֶךָ תִּזְכֶּה בְשָׁפְטֶךָ: ז הֵן
בְּעָוֹן חוֹלָלְתִּי וּבְחֵטְא יֶחֱמַתְנִי אִמִּי: ח הֵן אֱמֶת חָפַצְתָּ
בטחות

## ליום שלישי

נא למנצח בנגינות על הנגינה בחותמו
לשון כל התפלה התפלל אחר שהלך נתן הנביא אל
אוריה: ב חנני אלהים כחסדך. לא כמי שעשי אלפי
רבבות לראי כלפי לשלות לי. כחסד נעשה רחמיך וחסדיך
כי כן דרכך לעשות חסד תמיד. מחה פשעי. כל פשעי
שחטאתי ועשיתי בשנות: ד הרב כבסני. חזור וכבסני
כי הטיח בכתם נבנב: ו ואחטאתי טהרני.
מחני שנטרחת בכתם כאחרים לכן טהרני: ה כי פשעי
אני אדע. לימוד ג' יראיה וכל לשם גם יודע לשם
חטאי אלהי ג' הזכרה תכיר ותדע כי חטאתי: ואחטאתי
נגדי תמיד. תמיד לרי נדחק לכתב לב על חטאי
ותחזה לי כאלו הוא תמיד לפני לכן אדע אלה מתכפר
עוונו: ו לך לבדך חטאתי. אחטא את שנא נפש.
היה ח"ם הרע בעיניך עשיתי שהם עבירות שבין אדם
לחבירו. לומר לבדך כשדרין. את היה לי להתנכר
לאשתך אלא יחזרו הענד את שלי רבו שחזרתי
לאשתי בתכי ובסכי ונחמתני ולא נתיראתי בי כדי
שתחזור ותחיל לי: תזכה בשפטיך. שם תקבל
עלי ותחיל לי תזכה בדיבוך: ז הן בעון חוללתי
עון. הין לא לחטאת הלח עשיתי ע' תעיות:
ח הן אמת חפצת בטחות. האחת אחפצת הם
בטחות

## ליום שלישי

נא למנצח בנגון על הנגינה בחותמו
מנני אלהים למסך
לא בעבודי: מהם פעמי. את שבע ובער
אוריה כדברי רחב"ע ז"ל: הרב וכתיב הוא
הרבה ועשה כבסני הרבה אלא יפתר
שוש ושמח תשילו מעט. כבסני מעוני
עון את שבע. ומחטאתי טהרני חטא'
אוריה: כי פשעי אני אדע. ואני לדיק
בעיני ביתר הדברי. ואחטאתי זה הפרטית
בגלי תמיד ביחוד ולא תשכח ריבו מלפני:
לך לבדך חטאתי. בדבר את שבע. והרע
בעיניך עשיתי בדבר אוריה. כי לא
הרגתיו בפועל ידי. אבל במחשבתי וכלי
לשומו אל פני המלחמה וזה טעם הרע
בעיניך כי עיני ה' פופות רעים וטובים:
למען תצדק. קשור עם לך לבדך חטאתי
והטעם אלו לאדם שכמוני חטאתי והיה
חטאי במה שבין אדם לחבירו לא היית

מלות ע"י כביכול גם ה' העביר חטאתך ואין סליחת חטא זה ביד כי אדיך אני לרצו' את
חבירי אך עתה אלך לבדך חטאתי ילדך דברך: הן בעון חולליתי. רמז ליצר הרע מבטן
ואדרבין הוא דבק בי. ולפתח חטא' רוצ' ואמרי יטני לבך. תחטאתי בחזוב ואטהר הטע'
אוריה' ע"ז ל' סבזה המקר' קרא לבשמה כעגע צרעת בגוף ע"כ תחטאתי בחזוב' וטע'
אלא אלגין שבחטא הרחטון טהר מן הטומא' לך לא מלונן ומזורז ע"כ תכבסני פעם
אחר אלא אלגין והטע' דרך משל כי לא בלבד תוציאני תסובתי להסיר' כתמי הנפש כי אם
לקוי מחדש לבניוות בשלג: תשמיעני ששון ושמח'. תחת אלגי' ושע' שמחת הבית בעבור

בַּטֻּחוֹת וּבְסֵתֶם חָכְמָה תוֹדִיעֵנִי: ס תְּחַטְּאֵנִי בְאֵזוֹב וְאֶטְהָר
תְּכַבְּסֵנִי וּמִשֶּׁלֶג אַלְבִּין: י תַּשְׁמִיעֵנִי שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה תָּגֵלְנָה
עֲצָמוֹת דִּכִּיתָ: יא הַסְתֵּר פָּנֶיךָ מֵחַטָּאָי וְכָל עֲוֹנֹתַי מְחֵה:
לַב טָהוֹר בְּרָא לִי אֱלֹהִים וְרוּחַ נָכוֹן חַדֵּשׁ בְּקִרְבִּי: יג אַל
תַּשְׁלִיכֵנִי מִלְּפָנֶיךָ וְרוּחַ קָדְשְׁךָ אַל תִּקַּח מִמֶּנִּי: יד הָשִׁיבָה
לִי שְׂשׂוֹן יִשְׁעֶךָ וְרוּחַ נְדִיבָה תִסְמְכֵנִי: טו אֲלַמְּדָה פֹּשְׁעִים
דְּרָכֶיךָ וְחַטָּאִים אֵלֶיךָ יָשׁוּבוּ: טז הַצִּילֵנִי מִדָּמִים אֱלֹהִים
אֱלֹהֵי תְּשׁוּעָתִי תְּרַנֵּן לְשׁוֹנִי צִדְקָתֶךָ: יז אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח

ופי

חטאי לך וירחתי ממעפסי' דוכתו כל
מצמותי: הסתר פני מחטאי כלו לה עציתי
מעולם וכל עוונותי שגגות לחרות מחה
ג"כ: לב טהור ברח לי אלהים. לה בלבד
לה תרע לי כי חס תעשה לי טוב שתברח
לי לב טהור להסכיל בפלוחתי' ורוח נכון
חדש בקרבי להבין ולדעת בפלוחת מתורת'
כי אין ספק מרוב עצמותו בפתכחה ממנו
רוב חכמתו כי ו'חדשי' בלטרע ופרטו ממנו
סנהדרין וחס תעזבני יום יומים לעזבך
אל תשליכני מלפני': לה בלבד לה תשליכני
מלפניך כי גם תציב לי שמן ישעך
הנמוחה שהיתה לי מתו ועוד ורוח נדיבה
תסמכני שמכבשתיך תעדיף עלי רוח
אחרת ותסמכני בה. ואז תרנן לצוקי
צדקתיך ותסדיך ברוח נדיבה שתתן בי
ואחקש ה' שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך
לכל יבא'. כי לה תחסון זבח ואתנה עולה לה תרצה. חס לה יהיה עם תשובה ומעשים
כל דורות הבאים שאין להם לה כהן ולה מזבח ולה קרבנות לה יתיצבו מן התשובה
התשובה העיקר זבחי אלהים הנדיבים לפניו חס רוח נשברה: לב נשבר ונכאה אלהים
לה תבזה. ולכן זאת יבוחמו ויתודו את עונם וזה יועיל להם לעזוב ככל לבם בלי
התיראות מהתשובה ואתה ברחמיך הטיבה ברצונך את ציון אע"פי שהבטחת להחריבה
לעתיד בזמן שאין בה"מ קיים יתעסקו בענין הקרבנות ויתכפרו וחס ים מקום להתכפר
שלא בנין ציון וירושלים אע"פי כן לחקש הטיבה ברצונך העוד את ציון שתבנה וגם

נשמות ר"ל בלעתי לה תרדו בן שלח התחות השניה'
שחתי לעבור לחכל לה על דרך חדר חלילה: וכשתם
תכחה תודיעני. דכר הנעלם מחני והם שלות התודיה
תן לי ידיעה בהם ועל יעבוד החטאת: ס
בלוזב. דמה העון בנפש כמו הכתם בבגד לה מרינת
בגוף כמו שחטאתי' כל השומע' בהיותו שהיא שם סהר.
שיהין אנוש כן תחטאתי חיתוני: ו כשאמיני שמן לשון
שחלת חטאתי ו"ן תגלנה עצמות דכית'. וא"ת הלא
פנים חטאתי וכל עיונתי מחה שחטי חטאתים עליה וכל
בתשובה לפניך: יב לב טהור ברח לי. שמן ישעך
שלא הית רוחק חיתני: יד הסיבה לי שמן ישעך. ורוח
נדיבה. תסמכני כדי לעשות רצון נוחלך: כל המשבי
מושיעים דכרין. חס תקבל לחתי בתשובה. כל המשבי
ישובו וילחמו מאתי ואח ומשיחים לנין שהיו גם מלכים
מושיעים הם שחשיחתי מקבל עלי לישוב לחטים
ישמחו עוד. כי נין לחם עוחר על ל"ת חלא ה' אכסה
בהם: יו הצילני מדמים. שלא חעבים לשוח בהם
לה נהרגתי ולא מיתי להחרגותו רק מיתני בהלת
החחה הן יהת. חס הוח לה הי' לחר בחוקיות ובן
לה עשיתני כלום: אלהים אלהי. אל יכול ואחקש ואשכין
ויש כיוון לשפיש ולישחל': תרנן לשוני בקולך. ה"ל
שתעצה ותחחל לי: יז אדני שפתי תפתח. ה"ל

שפתי

וְפַיְּגִיד תְּהִלָּתֶךָ׃ יח כִּי לֹא תַחְפֹּץ זֶבַח וְאֶתְּנָה עוֹלָה לֹא
תִרְצֶה׃ יט זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה
אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה׃ כ הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן תִּבְנֶה חוֹמוֹת
יְרוּשָׁלָ͏ִם׃ כא אָז תַּחְפֹּץ זִבְחֵי צֶדֶק עוֹלָה וְכָלִיל אָז יַעֲלוּ עַל
מִזְבַּחֲךָ פָּרִים׃

נא מבואר היאך חמשורר מקונן על דואג מה שמתהלל ומתפאר על הרעה שעשה מרת עלה בדעתו אם גבורה תחשב לו עשות רעה · והקללה שקילל אותו ולכל העושים כן ׃

## נב א לַמְנַצֵּחַ מַשְׂכִּיל לְדָוִד׃ ב בְּבוֹא דוֹאֵג הָאֲדֹמִי וַיַּגֶּד
לְשָׁאוּל וַיֹּאמֶר לוֹ בָּא דָוִד אֶל בֵּית אֲחִימֶלֶךְ׃ ג מַה תִּתְהַלֵּל
ברעה

חומות ירושלים כי בהותו פעם לה' עליון בית המקדש בנוי ולכן מסייס לז תחכן זבחי' של צדיקים זהו מה שאתה חפץ בהם עלה וכליל לז יעלו החוטאי' מעמסם פרים כלו' חטאות ואשמות ׃

נב למנצח מה תתפאר אתה על גבורתך לומר שבתגברת להרוג כהני ה' ותתהלל בגבורתך הרעה הזאת ׃ חסד לל' ולא תחשוב שבזה תטיל מורך ג"כ עלי כי חסד לל כל היום ולעולם יהיה עמדי ולא יתנכי דיקר ׃ הוות תחשוב לשונך · חושב מחשבות רעות עלי והם הוות כלו' הבליס כתער

למעשה להרע כך לשונך ליפות הדברים ׃ אהבת רע מטוב · כלומר מטוב שעשה לי הניחני לי לחס ממנו עשית לו רע · לו חס הוה עשה כאהבתך רע שלח ליתן לי זאת שבידי שבי שבידיה מלבך לומ' כי חחיימלך יודע היה שהייתי בורח כי ע"כ נהרג אהבת זה יותר מדיבורך בצדק סלה ׃ אהבת כל דברי בלע · כשחלם חומר אחת חין קריך לחזור ולחרחיל אבל בשיחמר שקר וגודע שהוא שקר קריך לבלע דבריו ולזמ' כך וכך אחמרתי ואבל נקרב דבריו קלת לל אחמת · גם לל יאלס לך מלה כנגד מלה · יתלך יחתך ויסחך מאהלך שלח הלילח עוד ליסד בחהלו תחת כי אהבת רע ושקר לחמ' הכהן היוסד על ה' ליחסוכה ׃ ושרשך מחרץ חיים מע"ז בשביל שסמית כהני ה' · פ"ח גם לל יתלך יחתך אהלו כיוני לעולם הנסמו' ממקו' מהנפש חיכי' הכרת תכרת בע"ז וכע"ב הב ׃

ושרשך

בָּרָעָה הַגִּבּוֹר חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם׃ י הַוּוֹת תַּחְשֹׁב לְשֹׁנֶךָ
כְּתַעַר מַלְטֵשׁ עֹשֵׂה רְמִיָּה׃ יא אָהַבְתָּ רָע מִטּוֹב שֶׁקֶר מִדַּבֵּר
צֶדֶק סֶלָה׃ יב אָהַבְתָּ כָל דִּבְרֵי בַלַּע לְשׁוֹן מִרְמָה׃ יג גַּם אֵל
יִתָּצְךָ לָנֶצַח יַחְתְּךָ וְיִסָּחֲךָ מֵאֹהֶל וְשָׁרְשְׁךָ מֵאֶרֶץ חַיִּים
סֶלָה׃ יד וְיִרְאוּ צַדִּיקִים וְיִירָאוּ וְעָלָיו יִשְׂחָקוּ׃ טו הֵנֵּה הַגֶּבֶר
לֹא יָשִׂים אֱלֹהִים מָעוֹזּוֹ וַיִּבְטַח בְּרֹב עָשְׁרוֹ יַעֹז בְּהַוָּתוֹ׃ טז וַאֲנִי
כְּזַיִת רַעֲנָן בְּבֵית אֱלֹהִים בָּטַחְתִּי בְּחֶסֶד אֱלֹהִים עוֹלָם וָעֶד׃
יז אוֹדְךָ לְעוֹלָם כִּי עָשִׂיתָ וַאֲקַוֶּה שִׁמְךָ כִּי טוֹב נֶגֶד חֲסִידֶיךָ׃

בו ירובר כשגידר שיטום את התרוכת בחרב ונחשב שהרג את עצמו׃

נג א לַמְנַצֵּחַ עַל מָחֲלַת מַשְׂכִּיל לְדָוִד׃ ב אָמַר נָבָל בְּלִבּוֹ
אֵין

ויסרוך מארן חיים׃ שלח תזכה לתחיית המתים׃ הכה שקללו שימות בעולם הזה ובעולם הנשמות ובעולם התחיה׃ ויירחו מיקיים כופר ואחריתך בע"ז ויירחו את ה׳ כשיראו שהוא לא נפרע לך פניום לף שהיית לומד תורה הרבה וזה שעליו ישחקו ואמרים הנה זה הגבר אשר לא שם אלהים מעוזו ומבטחו ויבטח ברוב עשרו שכל זה עשה לקנות עושר ממשול לעשות רצונו ולא בטח בה׳׃ יעוז בהוותו שהעיז פניו ומלאו לבו מפשעותיו הרעים לשלוח יד בכהני ה׳׃ ואני׳ לאחר שראיתי כי זולתי שלח שם אלהים מעוזו קרה לו מה שקרה׃ לכן אהיה כזית רענן בבית אלהים ומזה ילמדו שעוב לחסות בה׳ מבטוח בנדיבים׃ אודך לעולם על מה שהצלתני מיד הזולת ואקוה לשמך תמיד כי טוב נגד חסידיך כי במהר שבערב מרעיים בחוזו מהם מעיד לצדיקים׃

נג לַמְנַצֵּחַ עַל מָחֲלַת׃ לחמר נבל בלבו׳׃ זה הפסוק על

אין אלהים השחיתו והתעיבו עול אין עשה טוב: ג אלהים
משמים השקיף על בני אדם לראות היש משכיל דרש את
את אלהים: ד כלו סג יחדו נאלחו אין עשה טוב אין גם
אחד: ה הלא ידעו פעלי און אכלי עמי אכלו לחם אלהים
לא קראו: ו שם פחדו פחד לא היה פחד כי אלהים פזר
עצמות חנף הבישתה כי אלהים מאסם: ז מי יתן מציון
ישעות ישראל בשוב אלהים שבות עמו יגל יעקב ישמח
ישראל:

תפלה לאלהים שיושיע בנבורתו לכל המיחלים לחסדיו ועיין ותראה תפלה נוראה ונפלאה שיש לכל אדם לומר בזמנו:

## נר למנצח

משכיליתו והתעיבו. כך יאמר מיטום לבו ועיון עמו מעשה תועבה ליתן לו דין ליתן דיין. והוא שחתר מרן עשה טוב: ד כלו סג. לשון סרים פסולת ורקון טוב. מרן נס מכל מיני טוב לג היה אחד שמיהה בכל ה אלף ישראל. ים לומר לאוכלי עמי כאוכל לחם: לא קראו. אם שקדמום בריך הוא לא קראו ולא נתנו ברכת הדורון בשביהם ישראל. אם יפחדו פחד. בשקופנו לשלחם בתחלת מקום כזה שפחד לא יהיה כפחד הראשון כמו שאמר לבלעם שלחתיך מיד מקומך ובא אל מקומך כמה שנה, ועכשיו תשוב. החומים בימי בלעם סניר ליחבלאל. יד מלך ה' וגו': כי אלהים. מי יתן ציון שבזכה ויבוא ישועת ישראל: שבות עמו. שעתיד לקרא ישראל ושם שובן הכבוד שהיה בהקדש לא מי יתן שבזכות ישראל. ואחר מי יתן ישועת ישראל יגל יעקב וישמח ישראל ופי' בשוב פעמים ישוב ולא יגל יעקב וישמח ישראל שבזכות ישועתו. בשוב ה' שבות עמו. ויגל יעקב כי עתה הם בגלות ובשלמה פעם יגל יעקב וישמח כל ישראל:

כד למנצח

מלמות בגל ובגל כמו לגבוכ נגר שחמר בלבו אין אלהים וכפר ביכולתו ולא החזיק טובה לה' שגדלתו והיה כמו בגל בפני טוב: השחיתו התעיבו עול. עבדיו ועמו השחיתו יותר בעול וחמס. מה שלא ניתן להם רשו ל"כ: אין עשה טוב כלם שווים ברשעם: אלהים משמים השקיף כל השקפה לרעה כנגד מלמות מדי לרחות היש מכניל ודורש את אלהים לשון יחיד אפילו ח' לא כמלא: כלו סג. נגד יון. יחדר שכלו וכל כחו עם עליונו וסג את דרכנו דרכי התורה: הלא ידעו פועלי און החוכלים את עמי הלא ידעו את אלהים שהוא בעל דין וכפרע לו מגרינו ע"כ טעם אלהים ובפעם הרחמון ה' ברחמיו ליסראל והלילם ואע"פי כן לא עשו להם רעה הנה כי עם אחד ולא הי' להם עוז פחד כי אם עד שרשו כי אלהים פזר עצמות חונך ואז הי' להם פחד: הביאתה כי אלהים מאסם לכן היו לבזה ולכלימה: מי יתן מציון ישועות ישראל בעבור יביא בשתם על פניהם. ובשוב אלהים שבות עמו יגל יעקב ישמח ישראל. ועשם ישועות. כי בישועה ההיא יוכללו ישועות הרבה הטובות וההצלחות שנעדרו ממנו ישובו כימי קדם ויותר בכתוב:

נר א לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת מַשְׂכִּיל לְדָוִד: ב בְּבוֹא הַזִּיפִים וַיֹּאמְרוּ
לְשָׁאוּל הֲלֹא דָוִד מִסְתַּתֵּר עִמָּנוּ: ג אֱלֹהִים בְּשִׁמְךָ הוֹשִׁיעֵנִי
וּבִגְבוּרָתְךָ תְּדִינֵנִי: ד אֱלֹהִים שְׁמַע תְּפִלָּתִי הַאֲזִינָה לְאִמְרֵי
פִי: ה כִּי זָרִים קָמוּ עָלַי וְעָרִיצִים בִּקְשׁוּ נַפְשִׁי לֹא שָׂמוּ אֱלֹהִים
לְנֶגְדָּם סֶלָה: ו הִנֵּה אֱלֹהִים עוֹזֵר לִי אֲדֹנָי בְּסֹמְכֵי נַפְשִׁי:
ז יָשׁוּב הָרַע לְשֹׁרְרָי בַּאֲמִתְּךָ הַצְמִיתֵם: ח בִּנְדָבָה אֶזְבְּחָה
לָךְ אוֹדֶה שִׁמְךָ יְהוָה כִּי טוֹב: ט כִּי מִכָּל צָרָה הִצִּילָנִי וּבְאֹיְבַי
רָאֲתָה עֵינִי:

ז"ה אמר דוד כשברח מירושלים מפני בעלי לשון הרע. והם היו דואג ואחיתופל שאמרו עליו שהוא חייב מיתה ודוד היה מחזיק לאחיתופל לאוהב ועשה לו כל הכבוד והוא הורג בוגד והלל הבריה וקילל כל שונאיו למען ידעו כל הדורות ולא יזרון עוד: יום ג

נה א לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת מַשְׂכִּיל לְדָוִד: ב הַאֲזִינָה אֱלֹהִים

## תפלתי

### נר למנצח

נר למנצח אלהים בשמך הושיעני בגבורתך תדיני: ב אלהים שמע תפלתי האזינה לאמרי פי: ג כי זרים קמו עלי ועריצים בקשו נפשי לא שמו אלהים לנגדם סלה: ד הנה אלהים עוזר לי אדני בסמכי נפשי: ה ישוב הרע לשוררי באמתך הצמיתם: ו בנדבה אזבחה לך אודה שמך יהוה כי טוב: ז כי מכל צרה הצילני ובאויבי ראתה עיני:

### נה למנצח

נה למנצח בנגינות משכיל לדוד: ב האזינה אלהים תפלתי ואל תתעלם מתחנתי: ג הקשיבה לי ועניני אריד בשיחי ואהמה: ד מקול אויב מפני צוקת רשע כי יטו עלי און ובזעם יטרוני: ה לבי חולל בקרבי ואימות מות נפלו עלי: ו יראה ורעדה תבוא בי ותכסני פלצות: ז ואמר מי יתן לי אברה כיונה אעופה ואשכנה: ח הנה ארחיק נד אלין במדבר סלה: ט אחישה פלטי מרוח סערה משבר: י בלע אדני פלג לשונם כי ראיתי חמס ומדון בעיר: יא יומם ולילה יסובבוה על חומותיה ואון ועמל בקרבה: יב הוות בקרבה ולא ימוש מרחובה מרמה ותחבולה: יג כי לא אויב יחרפני ואשא לו לא משנאי עלי הגדיל עלי ואסתר ממנו: יד ואתה אנוש כערכי אלופי ומיודעי: טו אשר יחדו נמתיק סוד בבית אלהים נהלך ברגש: טז יבא מות עליהם וירדו שאולה חיים כי רעות במגוריהם בקרבם: יז ואני אל אלהים אקרא ויהוה יושיעני: יח ערב ובקר וצהרים אשיחה והמה ואשוע קולי: יט פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי: כ ישמע אל ויענם ויושב קדם סלה אשר אין להם חלופים ולא יראו אלהים: כא שלח ידיו בשלמיו חלל ברית: כב חלקו חמאת מפי וקרב לבו רכו דבריו מנו שמנים והמה פתחות: כג השלך על יהוה יהבך והוא יכלכלך לא יתן למוט לעולם צדיק: כד ואתה אלהים תורידם לבאר שחת אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח בך:

### נה למנצח

ב הגיעה הקשיבה לי: אריד אשיח: ג הקשיבה בשמך: ונבוכותי אכי יחוקק שתיו: ד מקול אויב מפני צוקת רשע כי יטו עלי: שלח פחדו עלי: ה לבי חולל בקרבי ואימות מות נפלו עלי: ו היה בעזרתי ויסרתי כפקד עלי: ז ואמר מי יתן לי אברה כיונה אעופה ואשכנה: ח הנה ארחיק נד אלין במדבר סלה: ט אחישה פלטי מרוח סערה משבר: י בלע אדני פלג לשונם כי ראיתי חמס ומדון בעיר: יא יומם ולילה יסובבוה על חומותיה ואון ועמל בקרבה: יב הוות בקרבה ולא ימוש מרחובה מרמה ותחבולה: יג כי לא אויב יחרפני ואשא לו לא משנאי עלי הגדיל עלי ואסתר ממנו: יד ואתה אנוש כערכי אלופי ומיודעי: טו אשר יחדו נמתיק סוד בבית אלהים נהלך ברגש: טז יבא מות עליהם וירדו שאולה חיים כי רעות במגוריהם בקרבם: יז ואני אל אלהים אקרא ויהוה יושיעני: יח ערב ובקר וצהרים אשיחה והמה ואשוע קולי: יט פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי: כ ישמע אל ויענם ויושב קדם סלה אשר אין להם חלופים ולא יראו אלהים: כא שלח ידיו בשלמיו חלל ברית: כב חלקו חמאת מפי וקרב לבו רכו דבריו מנו שמנים והמה פתחות: כג השלך על יהוה יהבך והוא יכלכלך לא יתן למוט לעולם צדיק: כד ואתה אלהים תורידם לבאר שחת אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח בך:

### נה למנצח

ז"ה אמר דוד כשברח מירושלים מפני אבשלום בנו וגו מקלל לשונו ועצת

קצר

תִּפְלָתִי וְאַל תִּתְעַלַּם מִתְּחִנָּתִי: ג הַקְשִׁיבָה לִי וַעֲנֵנִי אָרִיד
בְּשִׂיחִי וְאֶהֱמָיָה: ד מִקּוֹל אוֹיֵב מִפְּנֵי עָקַת רָשָׁע כִּי יָמִיטוּ
עָלַי אָוֶן וּבְאַפָּיִם יִשְׂטְמוּנִי: ה לִבִּי יָחִיל בְּקִרְבִּי וְאֵימוֹת מָוֶת נָפְלוּ
עָלָי: ו יִרְאָה וָרַעַד יָבֹא בִי וַתְּכַסֵּנִי פַּלָּצוּת: ז וָאֹמַר מִי יִתֶּן
לִי אֵבֶר כַּיּוֹנָה אָעוּפָה וְאֶשְׁכֹּנָה: ח הִנֵּה אַרְחִיק נְדֹד אָלִין
בַּמִּדְבָּר סֶלָה: ט אָחִישָׁה מְפַלָּט לִי מֵרוּחַ סַעַר מִסָּעַר:
י בַּלַּע אֲדֹנָי פַּלֵּג לְשׁוֹנָם כִּי רָאִיתִי חָמָס וְרִיב בָּעִיר:
יא יוֹמָם וָלַיְלָה יְסוֹבְבוּהָ עַל חוֹמֹתֶיהָ וְאָוֶן וְעָמָל בְּקִרְבָּהּ:
יב הַוּוֹת בְּקִרְבָּהּ וְלֹא יָמִישׁ מֵרְחֹבָהּ תֹּךְ וּמִרְמָה: יג כִּי לֹא

## אויב

לחץ עליה הגויה: ד מקול אויב. מלי תרד בשיחי שיעקק לי ויצעקני ארדיד בשיחי ואהמיה כדברי רחב"ע ז"ל: מפני עקת רשע. מה שיעשה לי רשע ותחתיו[ל] שיחיים עלי און בין שיגזרו לי און ויחייבוני ואיתה בריא ואיני בריא ויחייבוני: ה לבי יחיל בקרבי. מלך המשיח אומר שאחת לחית הלב ולכך נתחיים עליו: ו ותכסני. נתן בלבי ואיתה הלבי ותחת חולדי: ז מי יתן לי אבר כיונה. שיעופף ואשכונה ואלין במדבר ואיתה כמו שיגזה: ח הנה ארחיק נדד. שיעופף ואשכונה ואלין במדבר ואיתה רעד ורעדת: ט אחישה מפלט לי. לכשיגיע לי היסורין אחיש ואלין במדבר: י בלע אדני פלג לשונם. שיבלע אותם ויפלגם ויבלבלם: יא יומם ולילה. יסובבוהו עליו: יב הוות בקרבה. מלך המשיח אומר שיבלע אותם ויפלגם כי ראיתי חמס ורב בעיר ולא יוכלו לעמוד בפני ויברחו: יג כי לא

אוֹיֵב יְחָרְפֵנִי וְאֶשָּׂא לֹא מְשַׂנְאִי עָלַי הִגְדִּיל וְאֶסָּתֵר מִמֶּנּוּ׃
יג וְאַתָּה אֱנוֹשׁ כְּעֶרְכִּי אַלּוּפִי וּמְיֻדָּעִי׃ יד אֲשֶׁר יַחְדָּו נַמְתִּיק סוֹד בְּבֵית אֱלֹהִים נְהַלֵּךְ בְּרֹגֶשׁ׃ טו יָשִׁימוֹת עָלֵימוֹ
יֵרְדוּ שְׁאוֹל חַיִּים כִּי רָעוֹת בְּמְגוּרֹתָם בְּקִרְבָּם׃ טז אֲנִי אֶל
אֱלֹהִים אֶקְרָא וַיהוָה יוֹשִׁיעֵנִי׃ יז עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרַיִם אָשִׂיחָה
וְאֶהֱמֶה וַיִּשְׁמַע קוֹלִי׃ יח פָּדָה בְשָׁלוֹם נַפְשִׁי מִקְּרָב לִי כִּי
בְרַבִּים הָיוּ עִמָּדִי׃ יט יִשְׁמַע אֵל וְיַעֲנֵם וְיֹשֵׁב קֶדֶם סֶלָה אֲשֶׁר
אֵין חֲלִיפוֹת לָמוֹ וְלֹא יָרְאוּ אֱלֹהִים׃ כא שָׁלַח יָדָיו בְּשַׁלְּמָיו

## חלל

ליסת' ממנו שלחי יודע מרוח לויטי׳ רק
ואת' לאוב כערכי׳ אתה לחיתופל שריית
לחוב כערכי חלופי ומיודעי בריות שיחדיו
קונס זה היינו ממפיקי׳ סוד במתיקות
ערב בבית חלהים היינו הולכים כחברים
ונמוך לא שמרתי וסברתי׳ יבי מות
עלימו׳ כן לחיתופל הן לאותם שנקרב
העיר וברחובה׳ ירדו שאול חיים׳ בחלי
ימיהם והטעם שימותו בזמן חיותם קודם
שיגיע זמן מיתתם העבעי׳ וה׳ שמע
תפלתו גם זאת כי הקמים עליו מתו
ונוגפו רוב במלחמ׳ ואחיתופל נהרג ע״י
עלמו בחנק׳ כי רעו במגור׳ בקרב׳ יהי
חל חלהים לקרא וה׳ יושיעני בהסדו לח שחיני זכח׳ ערב ובקר ולהריס׳ הטעם תמיד
וקדומיהו ז״ל הוליחו מכאן ג׳ תפלות וכבר סדרם ע״ד ויהי ערב ויהי בקר ואחר קד
להריס׳ לחזה בתפלה כנגד תפלת ערב ולהמה בנביה כנגד בקר׳ וישמע קולי פי׳ מיום
מנחה שלחי נעבה ג״כ בתפלת מנחה׳ מקריב לי׳ שלח יוכלו להקריב לחלי לח״ע שלח
רבים׳ ישמע חל תפלתי ויעבם לשון עינוי וכניעה ויושב קדם נלחי וקדמון מעולם׳
כלו׳ בעבור שלח ירחו מחלהים׳ שלח ידיו בשלומיו׳ שב לדבר על לחיתופל והטעם
שפלח ידו בו בהיותו בשלום עמו׳ חלל בריתו שעשו ברית לחבה וחבה ביניהם׳ חרכו
מחמחות לחמרי פיו׳ ובקרבו לבו היה לויכה׳ רכו דבריו ממחן והמה פתיחות עמוק בלבו
סלופות׳ לו דבריו שבחוץ כמו שמן שמניף למעלה והמה כמו קנר פתוח ושלוף
ללכלכי פרס׳ השלך על ה׳ יהבך׳ משלך והוח יכלכלך׳ וזה היה לומר לכשבח ה׳ והוח
עמה לפי פרשה שהסר מהנו חברת לחיתופל ועלפנו לומר לכשבח בעת בעלת ה׳ והוח
יכלכלך

חֲלֵל בְּרִיתוֹ׃ כב חָלְקוּ מַחֲמָאֶת פִּיו וְקֶרֶב לִבּוֹ רַכּוּ דְבָרָיו
מִשְּׁמָנִים וְהֵמָּה פְּתִיחוֹת׃ כג הַשְׁלֵךְ עַל יְיָ יְהָבֶךָ וְהוּא יְכַלְכְּלֶךָּ
לֹא יִתֵּן לָעוֹלָם מוֹט לַצַּדִּיק׃ כד וְאַתָּה אֱלֹהִים תּוֹרִדֵם לִבְאֵר
שַׁחַת אַנְשֵׁי דָמִים וּמִרְמָה לֹא יֶחֱצוּ יְמֵיהֶם וַאֲנִי אֶבְטַח בָּךְ׃

זה המזמור אמר כשהיה אצל אכיש אחיו של גליית וכבקשים אותו לחרגו והתנצל עצמו
מה שהלך ביד שונאו ונדר נדרים בצרתו׃

נו א לַמְנַצֵּחַ עַל יוֹנַת אֵלֶם רְחוֹקִים לְדָוִד מִכְתָּם בְּאֶחֹז אוֹתוֹ
פְלִשְׁתִּים בְּגַת׃ ב חָנֵּנִי אֱלֹהִים כִּי שְׁאָפַנִי אֱנוֹשׁ כָּל הַיּוֹם
לֹחֲמוֹ יְלָחֲצֵנִי׃ ג שָׁאֲפוּ שׁוֹרְרַי כָּל הַיּוֹם כִּי רַבִּים לֹחֲמִים לִי
מְרוֹם׃ ד יוֹם אִירָא אֲנִי אֵלֶיךָ אֶבְטָח׃ ה בֵּאלֹהִים אֲהַלֵּל

דברו

יכלכלך מה שלח תסיק עמת לחיתופל
לעשות׳ לחיתן לעולם מוט לצדיק׳ כי
עמת ה׳ היה תקום וכל המטיבין לו לא
מהרה מריעין לו׃ ואתה אלהים תורידם
לבאר שחת עם היות׳ עם עמת לחיתופל׃
אנשי דמי׳ ומרמה׳ לחיתופל וכל הקמים
עלי לא יחצו ימיהם׃

נו למנצח ניחוז אותו פלשתים
בגת׳ זה נאמר עם שכתבו
ויאמרו עבדי אכיש הלוא זה דוד מלך
הארץ׳ זה כמי שמורים מלמד
שתפשהו והביאוהו אל המלך׃ חנני אלהים׳
בחותה שעה היה אומר זאת בלבבו׃ חנני
אלהים בעת צרה ודין הנני ברחמים כי
שחפני אכול כימו לחכים׃ כל היום לוחם
ילחצני׃ פה מדבר כנגד שחוק כי כל היום
לוחם בי ילחצני תמיד על שסבב לו לבלבל
על פלשתי׳ חוידו וליתן עצמו בסכנה גדולה

יגלח׃

כב חלקו וחתחות חלק יותר פיו מחמאה וקשי
ורכו דבריו וחשיון׃ בחמר אין לזיזו
ישיבין קול כך הם דבריו בנחת׃ וחשיון פתאות חרבות
כג השליך על ה׳ יהבך׃ אחר נגד עצמו
לחיתופל׃ ויכלכלך ויחזק לאחת השליך על ה׳ יהבך
ויחזק לבבך ויתן בו מרגיעות׃ ואל תגרהו ותרכיב
עליו חרדת השונאים עליך׃ כי לא יתן לעולם מוט
לצדיק׃ לא ינענעהו לעולם מיומיו׃ כד ואתה אלהים
תורידם לבאר שחת׃ לעניהם שלח
ע לכנצח בשאול אחז תחתון בן אחז תחתון בחתי יחי׳
מקדשים אותו להודנו ורי׳ כיון
שהיה עולה לירושלים ורי׳ כיון
ב חנני אלהים כי שאפני אנוש כל היום לוחמי לחצני׃ כל היום
לוחמים עלי לחולשני׃ כל היום
ג שאפו שוררי כל היום׃ מחרפין ומגדפין׃ כי רבים לוחמים לי מרום׃ מלחמים
עלי ועל תלמודי מקדשים שהיו מרום
ד יום אירא אני אליך אבטח׃ אף על פי שהם לוחמים עלי אני בוטח בך׃ אהלל
דברו׃ שהם מחרפים ומגדפים׃ אהלל דברו׃ שהם מחרפים ומגדפים׃ אהלל

דְּבָרוֹ בֵּאלֹהִים בָּטָחְתִּי לֹא אִירָא מַה יַּעֲשֶׂה בָשָׂר לִי: ה כָּל
הַיּוֹם דְּבָרַי יְעַצֵּבוּ עָלַי כָּל מַחְשְׁבוֹתָם לָרָע: ו יָגוּרוּ יִצְפֹּנוּ
הֵמָּה עֲקֵבַי יִשְׁמֹרוּ כַּאֲשֶׁר קִוּוּ נַפְשִׁי: ח עַל אָוֶן פַּלֵּט לָמוֹ בְּאַף
עַמִּים הוֹרֵד אֱלֹהִים: ט נֹדִי סָפַרְתָּה אָתָּה שִׂימָה דִמְעָתִי
כְּנֹאדֶךָ הֲלֹא בְסִפְרָתֶךָ: י אָז יָשׁוּבוּ אוֹיְבַי אָחוֹר בְּיוֹם אֶקְרָא
זֶה יָדַעְתִּי כִּי אֱלֹהִים לִי: יא בֵּאלֹהִים אֲהַלֵּל דָּבָר בַּיהוָה
אֲהַלֵּל דָּבָר: יב בֵּאלֹהִים בָּטָחְתִּי לֹא אִירָא מַה יַּעֲשֶׂה אָדָם
לִי: יג עָלַי אֱלֹהִים נְדָרֶיךָ אֲשַׁלֵּם תּוֹדוֹת לָךְ: יד כִּי הִצַּלְתָּ
נַפְשִׁי מִמָּוֶת הֲלֹא רַגְלַי מִדֶּחִי לְהִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי אֱלֹהִים
בְּאוֹר הַחַיִּים:

## נז למנצח

שחרית תבטח שתי' בעל היכולת להמליכי'
באלהים הלל כלומ' הי' מתפאר ומתהלל
בעבור דברו הטוב שהיו חוזר שתכון
הממלכה בידי: באלהי' בטחתי תמיד לפשפר
לא אירא גם עכשיו ומה יעשה בשר לי: כל
היום דברי יעצבו. דבריס עסקים שהומרי'
עלי יעצבו עליו בשתים: נודי ספרת
אתה. כלומר אתה בלבד תדע כמה פעמים
בדתי ומספר נדודי לכן שימה דמעתי
בנחתך שלא יאבד טפה כמו שמשמרים
המשקה בנודות שזופים שלא יחסרו: הלא
בספרתך. כולם כתובים ושמר דמעתי
כי מעריה לא בנעלו כדרז"ל: אז ישובו
לאיבי אחור ביום שאקרא אליך בזה ידעתי
כי אלהים לי שם שראיה זאת: באלהים
אהלל דבר. במחלת הדין שעשית לאויבי:
בה' אהלל דבר. בחותו מדה שהיה עלי
ברחמים: ובכן גם באלהים בטחתי לא אירא: עלי אלהים נדריך וגו' אתה
הדין: כי הצלת נפשי ממות וגו'. אתהלך לפני אלהים בארץ ישראל בחלת ה' אור
החיים לפני אלהים:

התפלה זו עשה במערה על דרך הוראה ויצר · שלא אהרג ושלא יהרוג והיה בסבנה גדולה והקב"ה עשה לו נוראים בהצלתו בזכות הבטחון:

נז א לַמְנַצֵּחַ אַל תַּשְׁחֵת לְדָוִד מִכְתָּם בְּבָרְחוֹ מִפְּנֵי שָׁאוּל בַּמְּעָרָה: ב חָנֵּנִי אֱלֹהִים חָנֵּנִי כִּי בְךָ חָסָיָה נַפְשִׁי וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ אֶחְסֶה עַד יַעֲבֹר הַוּוֹת: ג אֶקְרָא לֵאלֹהִים עֶלְיוֹן לָאֵל גֹּמֵר עָלָי: ד יִשְׁלַח מִשָּׁמַיִם וְיוֹשִׁיעֵנִי חֵרֵף שֹׁאֲפִי סֶּלָה יִשְׁלַח אֱלֹהִים חַסְדּוֹ וַאֲמִתּוֹ: ה נַפְשִׁי בְּתוֹךְ לְבָאִם אֶשְׁכְּבָה לֹהֲטִים בְּנֵי אָדָם שִׁנֵּיהֶם חֲנִית וְחִצִּים וּלְשׁוֹנָם חֶרֶב חַדָּה: ו רוֹמָה עַל

השמים

נז למנצח מלך נ׳ מזמורים מתחילין לא כלם חנני אלהים חנני פעמי׳ לרוב צערו · כי בך חסיה נפשי · ובצל כנפיך אחסה ולא במחסה המערה ופעמים לרוב בטחונו לו הטעם בך חסיה נפשי מעולם · ומעתה ועד עולם בצל כנפיך אחסה ותפילתי בסבר הבטחון עד יעבור הוות · צער שאול ואכזרי ועשי עמי חסד עד כדרך עד חסר חס עזיתי : אקרא לאלהים העליון על כל מחשבתו ויוכל לבטל ולפרוע עלת שאול : לחל גומר עלי · כלי׳ גומ׳ עלי חסדו בלי סוס הפסק וביטול תרף מוחלי סלה · תרפהו וזה נכרתי את כפי מעילו ולקיחת חניתו ופחת המיס שחרף לכל ריחי בחותיו המבקשים לפחוח לו וזה תפלה שבשמעה · ישלח אלהים חסדו ואמתו · שיפשטני ממנו והוא ע״ד ואמרו שם יפשוט ה׳ ידיו וביניך : נפשי בתוך

חרוב נחית לכך ביקש לו תשחית לי שאול החלך : ב חנני אלהים חנני · חנני שלח לדוד ולשון חנינה לשון תחנונים · עד יעבור הוות · עד שיעבור הרעה שחולל שאול עלי : ג לאל המגמל לאלהים עליון · לפי שהוא גומל לדוד טוב תחת רע והוא יגמל גמול · וכל מקום שנאמר אלהים עליון אלהים גומל עלינו · שכתה וכתה פעיונים עשה עמי חסד ועתה אלהים ישלח חסדו ואמתו · ד ישלח משמים · לפי שהיה דוד בין שנים אריות הוא שלחנו משמים וישיעני · חרף שופטי שחרפו לאויבים לבלעני : ישלח אלהים חסדו ואמתו · עשית חסד עמי ואמת בתפילה שבחרת לתתי לחלך ואל תשיבני ריקם לקיים דבריך : ה נפשי בתוך לביאות · הם לחכני ואחלה שהם לבלעם בתוכה ואיכם בני אדם · שחכני לבלעם לשון להם כחלו ישרפו לי שיבלעו יחד כשאול חיין ירדו · שניהם חנית וחץ · שהם כלים לירות בהם בעלי חיים ולבהמות שחתוכם כלי חנית וחץ · ולשונם חרב חדה · שהם כלים לחתוך וכן שחרחדו לשנם כחרב לשונם · רומה על השמים · לפי שהיה דוד בתוך לביאות שהם בני אדם שיניהם חנית וחצים ולשונם חרב חדה · ו רומה על השמים · התפלה שחתפלל דם על השמים שישמעני וירחם כל

סלה׳ תוך מחנם בלילה והם גבורים כחריו תשכלם הם נגדי ומגיחים למלך : רומה על השמים · כלומ׳ שם מזלי יורה רעות כנגדי רומה על מערכות כי על כל הארץ כבודך ויביך לבטות המוג : נכון לבי בחלקים · כלומר לא נחפזתי מיעוצתך עם כל הצרות אשר מלאוני חלח עכ״פ נכון לבי בחמוך שעוד תעזיר בבריתך : עורה כבודי עד שאמר לנפשו עורה שיר כישנה : עורה הנבל וכנור · כמו שנדעתיו אעירה עוד בקדם בשחר להודות לך : חודך בעמים ה׳ · כמו שנדה בא שמר · עמים הר יקראו גם בלחומי׳ כמו וגלחום מלאו יחתן ועדת לחומי׳ · תחריב בניתן

בעמיך

הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים עַל כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדֶךָ: ו רֶשֶׁת הֵכִינוּ לִפְעָמַי
בָּפַף נַפְשִׁי כָּרוּ לְפָנַי שִׁיחָה נָפְלוּ בְתוֹכָהּ סֶלָה: ח נָכוֹן לִבִּי
אֱלֹהִים נָכוֹן לִבִּי אָשִׁירָה וַאֲזַמֵּרָה: ט עוּרָה כְבוֹדִי עוּרָה
הַנֵּבֶל וְכִנּוֹר אָעִירָה שָׁחַר: י אוֹדְךָ בָעַמִּים אֲדֹנָי אֲזַמֶּרְךָ
בַּלְאֻמִּים: יא כִּי גָדוֹל עַד שָׁמַיִם חַסְדֶּךָ וְעַד שְׁחָקִים אֲמִתֶּךָ:
יב רוֹמָה עַל שָׁמַיִם אֱלֹהִים עַל כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדֶךָ:

זה המזמור מבואר היאך דוד מקונן על אבנר ושאר שונאיו שהיו אומרים על שאול שהי׳ כרין שרודף אחר דוד:

נח א לַמְנַצֵּחַ אַל תַּשְׁחֵת לְדָוִד מִכְתָּם: ב הַאָמְנָם אֵלֶם צֶדֶק
דַּבֵּרוּן מֵישָׁרִים תִּשְׁפְּטוּ בְנֵי אָדָם: ג אַף בְּלֵב עוֹלוֹת
בארץ

פעמיך: כי גדול עד שמים חסדך
לעזרני: ועד שחקים תמתך לדון אותי
מקמי:

נח למנצח אל תשחת הקרוב אלי
בכוונת המזמור שהוא
מחדר בכנגד ישראל בגלותם: המנצח אלם.
הכוון בעיני שתסכר מלת על כמו ריבו
שהוא כמו על אלמנה וככה פירושו
המנצח על אלם שהוא עם ישראל שיוצד
כאלם לא יפתח פיו. לפיכך תדברון מישרים
תשפטו בני אדם הוא כמו אמת. לפי בלב עוולות
תפעלון: זורו רשעים מרחם. פי׳ הרחב״ע
ז״ל כמו שגלוי תמם יהלוך בפל יפעל כל
חזו שמם. כמו הכתוב למעלה ג״כ מתרת
פה בפל יפעל כל חזו שמם ויהיו כמו בפל
החסה כי זה וזה לא רחו שמם שגלוי
שהוא מתכסה בתוך קליפתו שהיא לו כמו
לנוס וכן הפל: בערס ימיו סירותיכם
עגין דוד כאמר דרך משל למהירות אמר
בערס סירגיכו הסירות מפני החעד אשר
מתחיכם שהוא לפי שאין לו קיום: כמו קי בתו תרין יסערנו כתו שהבעב, אשר בסורותם
עוולתו

כל החרון כנוחך: ז רשת הכינו לפעמי. כיון שחשב שאול לזיפים והלו את מקום אשר תהיה רגלו שם: כפף נפשי. הכניעו נפשי: כפלו בתוכה. בתוכה: ח נכון לבי אלהים. לפי שאלו נדרש הדין שהיתה והזמרה: ט עורה כבודי. לפי שהיה שהיה כבודו עורה ולא תיכן כשהיתי יכה מלאיצלם שלא שהיל ליגן: תעיר חמתי. והעיר הבקר וכמר. העירה חמתי את כל כבוד שהיה כבודו עתיד שהיה נפוצות מכוסת בו כדי שהיה כבודו לעתיד לבוא בתהילה: לעירה השחר. לפני יעורר השחר ואין השחר מעורר אלא הוא מעורר השחר כדי: י אודך בעמים. אע כי בעיניהם לרעי: מה שלא שהיל לאודך בעמים ובלאמים כי בשבתם גדול עד שמים חסדך. ולפן אודה לך בים ב׳ כי בשבתם שמים על הארץ כן גבר רבו:

נח למנצח המחכים. אחר זה על שכבר כן שאול בזיפים ואחר שהרגו לו בשני אחיו: כ המחכים אלם. כיון שבתחלה לפי שאול שהיה מכוון עם לקחתי את המחנית ואת הכובע ולא הלכתי אל שאול שהיה מכוון עם לקחתי הלא תעבה מכוון עם לא הלכתי אל שאול והלהיותו שבל אבל הכא יש לו לומרות לשחול ולהלהיותו שבל אבל הכא מדבר שהלו הכיתיו הרגתיו בלחוד: ג אף בלב עולות תפעלון וגו׳ אחי׳ בלבבכם חורש רעה עלי ולחשבתכם

בָּאָרֶץ חֲמַס יְדֵיכֶם תְּפַלֵּסוּן: ג זֹרוּ רְשָׁעִים מֵרָחֶם תָּעוּ מִבֶּטֶן
דֹּבְרֵי כָזָב: ד חֲמַת לָמוֹ כִּדְמוּת חֲמַת נָחָשׁ כְּמוֹ פֶּתֶן חֵרֵשׁ
יֹאטֵם אָזְנוֹ: ה אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמַע לְקוֹל מְלַחֲשִׁים חוֹבֵר חֲבָרִים
מְחֻכָם: ו אֱלֹהִים הֲרָס שִׁנֵּימוֹ בְּפִימוֹ מַלְתָּעוֹת כְּפִירִים נַתֵּץ
יְהוָה: ז יִמָּאֲסוּ כְּמוֹ מַיִם יִתְהַלְכוּ לָמוֹ יַדְרֹךְ חִצּוֹ כְּמוֹ
יִתְמַלָּלוּ: ח כְּמוֹ שַׁבְלוּל תֶּמֶס יַהֲלֹךְ נֹפֶל אֵשֶׁת בַּל חָזוּ שָׁמֶשׁ:
ט בְּטֶרֶם יָבִינוּ סִירֹתֵיכֶם אָטָד כְּמוֹ חַי כְּמוֹ חָרוֹן יִשְׂעַרֶנּוּ:
י יִשְׂמַח צַדִּיק כִּי חָזָה נָקָם פְּעָמָיו יִרְחַץ בְּדַם הָרָשָׁע:
יא וְיֹאמַר אָדָם אַךְ פְּרִי לַצַּדִּיק אַךְ יֵשׁ אֱלֹהִים שֹׁפְטִים בָּאָרֶץ:

מבואר גם גדול שנעשה לרוב והואר היה בסכנה גרול׳ והיה ניצול מהלון שלא הרגישו שומרי פתח: ותפלות ותחנונים ובקשות גדולות שהיה דור עושה לעת הזאת:

נט א לַמְנַצֵּחַ אַל תַּשְׁחֵת לְדָוִד מִכְתָּם בְּשָׁלְחַ שָׁאוּל וַיִּשְׁמְרוּ
אֶת הַבַּיִת לַהֲמִיתוֹ: ב הַצִּילֵנִי מֵאֹיְבַי אֱלֹהָי מִמִּתְקוֹמְמַי
תְּשַׂגְּבֵנִי

עודנו חי כי לא הרגישו הסירות מחמת החטא ולא כתבעל הבאר כן יבא פרעה פתחום מלת ה׳: ישמח לדיק כי חזה נקם פעמיו. ויאמר לדם חזיק פרי לדיק ממעשיו הטובים ויאמרו כי יש אלהים שופטים בארץ ויאמר שופטים לשון רבים. דרך בנוי כמו אלהים קדושים הוא. או אמר אלהים שופטים על המלאכים שהם שופטי בשליחות הא ודרשוהו. תשגבני כלו׳ תסיקני במקום רם ונשגב שלא יוכלו אלי:

נט למנצח אל תשחת לדוד מכתם בשלח שאול וישמרו את הבית להמיתו. הצילני מאויבי אלהי ממתקוממי תשגבני. מלת אל תשחת הוא שם השיר. ויתכן שהוא כמו שהיה לו לכתוב. ויתכן שהוא כמו שהיה לו לכתוב. ויתכן שהוא כמו שהיה לו לכתוב

תְּשַׁגְּבֵנִי: ג הַצִּילֵנִי מִפֹּעֲלֵי אָוֶן וּמֵאַנְשֵׁי דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי: ד כִּי
הִנֵּה אָרְבוּ לְנַפְשִׁי יָגוּרוּ עָלַי עַזִּים לֹא פִשְׁעִי וְלֹא חַטָּאתִי
יְהוָה: ה בְּלִי עָוֹן יָרוּצוּן וְיִכּוֹנָנוּ עוּרָה לִקְרָאתִי וּרְאֵה: ו וְאַתָּה
יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הָקִיצָה לִפְקֹד כָּל הַגּוֹיִם
אַל תָּחֹן כָּל בֹּגְדֵי אָוֶן סֶלָה: ז יָשׁוּבוּ לָעֶרֶב יֶהֱמוּ כַּכֶּלֶב
וְיסֹבְבוּ עִיר: ח הִנֵּה יַבִּיעוּן בְּפִיהֶם חֲרָבוֹת בְּשִׂפְתוֹתֵיהֶם כִּי
מִי שֹׁמֵעַ: ט וְאַתָּה יְהוָה תִּשְׂחַק לָמוֹ תַּלְעֵג לְכָל גּוֹיִם: י עֻזּוֹ
אֵלֶיךָ אֶשְׁמְרָה כִּי אֱלֹהִים מִשְׂגַּבִּי: יא אֱלֹהֵי חַסְדִּי יְקַדְּמֵנִי אֱלֹהִים

בחכם שלחוני ולח בפשעי ולח בחטחתי כגדם. בלי עון ירוצון. להלסיכני לל שהול למלוח בשורה. ויכוננו עלמם לבל חמוס ותחלט. וטעם עורה שור דבריך: עוזו לליך חשמרה. יקשר מלת לחשר וכמוהו רבי לחין מספר וטעמו לחשר עזו לליך לחשמור כדרך שמרתם ורלה יפר ר"ל שמו בדעתך והמשך לחר דרכי תתסוכן בכחן לחשר עזו ומבטחו לליך ועליך לותו לחשמורה בלבי לללת כי לללים משגבי ולחשרי הגבר לחשר שם ה' מעזו. שלי חסדי. כמו בעבור תפלתי. וטעם יקדמני בלתי זכיות על כן לללי חסדיי שלהי יעשוט לותי וירלוני בשוררי כי בדבר הזה לתי נקי לף שלויני זכלי שתעשה לי כי שם לח לל בחסדך: לל תהרגם פן ישכחו עמי. משפטיך לללך הניעמו מעלי והורידמו מכבשיהם וידעו הכל כי מגיבנו ה' מלך לוהב לדקה ומשפט כי הם עשו כל זלת להתעבר שיתן להם שהול שדות וכרמים ירדו עד עפר בדלותם ושם תהרבם ברגע לף יבחנו משפטיך ויומרו מקרה הוח שלל זלת עשה להם כלם בחמה מעט מעט עד שתבל לנשוף יבוקשו ויהיומו: ויבוזו. לחר שסיפר למעלה עונש בפסוק יבוזו הזכיר עונש בחולת הפה ובלשון ההוח עלמו והוח דרך הלילה כפלולה כי טעם זה הפסוק תפלה לה' שיבוזו ממחסך' הרעה יבוזו רגע לערב יהמו ככלב וחסר כל ויסובבו עיר ר"ל יחזרו על הפתחים על כן לחריו המה יניעון לחכול וסובבו עיר ולח ילינו. ולפי זה הפירוש חם לעולם ולח ילינו כי תמיד ינועון לחכול וסובבו עיר ולח ילינו.

מחויבי ענו' תעזימו ביהוה רם וכנגב שלח יכלו חויבי להרע לי: ג הלילני מפועלי חון. לותם החוטחים עלי פועלי חון ולחבלי דמים שחופשים עלי ניתר ד יגורו עלי עזים. לותם החזקים לחם: לא פשעי ולא חטחתי לפחיתני הסמוי' ולח פשלתי ולח חטחתי לה' שוהי לדקתי: ה בלי עון. לח חלילני לדם והם יחמלו עון לי. ולחתה ה' לללי כבר כלל להעלילי חיתם: ו ולחתה ה' לללי כבר חעלה וכבר חשב לף יחון לותם שום תשובה לכל הפלים לערב לשחור כבר: ז יהומו. השחורים חין מלליכים לשחרו כבר בשחיט שלח יכלו לחכול חפי המלליכים: יהמו ככלב. כמו הכלב כשהבחי ויסובבו העיר. גם העיר סובבו בשבילי לבקשי ח הנה יביעון. כך לחרת כי יש שחינ הסכלה לף היו יביעים ומדוד היו יביעים לחו. שלח הם לחוד ויבקם להם: ט ולחתה ה' תשחק למו. תלעג לכל הגוים להם כח לעשות לי כחשבונם: עזו חלוך התלה. חשר חשגו לעזות לי רבה: תשמרה. חשיב לליך חשמרה ומגנה לעזרני: יא אלהי חסדי. חלהי

אֱלֹהַי יְרָאֵנִי בְשׁוּרָרָי: יג אַל תַּהַרְגֵם פֶּן יִשְׁכְּחוּ עַמִּי הֲנִיעֵמוֹ
בְּחֵילְךָ וְהוֹרִידֵמוֹ מָגִנֵּנוּ אֲדֹנָי: יג חַטַּאת פִּימוֹ דְּבַר שְׂפָתֵימוֹ
וְיִלָּכְדוּ בְגַאֲוָתָם וּמֵאָלָה וּמִכַּחַשׁ יְסֻפָּרוּ: יד כַּלֵּה בְחֵמָה כַּלֵּה
וְאֵינֵמוֹ וְיֵדְעוּ כִּי אֱלֹהִים מֹשֵׁל בְּיַעֲקֹב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סֶלָה:
טו וְיָשֻׁבוּ לָעֶרֶב יֶהֱמוּ כַכֶּלֶב וִיסוֹבְבוּ עִיר: טז הֵמָּה יְנִיעוּן
לֶאֱכֹל אִם לֹא יִשְׂבְּעוּ וָיָלִינוּ: יז וַאֲנִי אָשִׁיר עֻזֶּךָ וַאֲרַנֵּן לַבֹּקֶר
חַסְדֶּךָ כִּי הָיִיתָ מִשְׂגָּב לִי וּמָנוֹס בְּיוֹם צַר לִי: יח עֻזִּי אֵלֶיךָ
אֲזַמֵּרָה כִּי אֱלֹהִים מִשְׂגַּבִּי אֱלֹהֵי חַסְדִּי:

כוה המזמור מבואר כשכא יואב ראש המלחמה לפני ארם נהריים אמרו לו לא מבניו של יעקב אתם והיכן היא השבועה שנשבע ללבן • ולא היה יודע יואב להשיב ושאל בסנהדרין והתפלה שהתפלל דוד על המלחמה: יום י"א

ס א לַמְנַצֵּחַ עַל שׁוֹשַׁן עֵדוּת מִכְתָּם לְדָוִד לְלַמֵּד: ב בְּהַצּוֹתוֹ את

לה יפצנו כמו לא כסף תליה לא רחץ ה' • ומלת לה מסרתיה לפני כדברי רש"י בע ז"ל • וחני תשיר עוד • כי הלכתני • וחרון לבקר חסדך כנגד מה שלוה שלוז לשמרו ולהמיתו בבקר • עזי תאר לה' • לילך חזמרה כי לא שכרתה שהלה מסובבת ממיכל חשתי תתה עיך לכן לילך חזמרה כי תתה חלהי חסדי ומשגבי בלבד ומנוס לי בעזרתני לנוס נלתי שירחוני חויבי:

ס למנצח על שושן עדות מכתם לדוד לשון עדות כפי' רש"י ז"ל כשנפלה בידו לפה ברוח הקדש שעתידין למשול ביפרחל עמה ובקש רחמי על שעבוד הגליות והוא נכון לפ"ל ויתכן שמל'עדו'ללמ'הוא שהעניין הזה היה עדות ללמד מה שיקרה ליפרחל כי כמו שדור נחלש תחלה כי היתה לו המלחמה פני' ואחור כן הוא עדות ללמד ליפרחל כי תחילה יהיה להם צרות: אלהים אתה נו פרצתנו חפצת בנו וכבר נחו עלינו כל



לה יפצנו כמו לא כסף תליה לא רחץ ה' • ומלת לה מסרתיה לפני כדברי רש"י בע ז"ל • וחני תשיר עוד • כי הלכתני • וחרון לבקר חסדך כנגד מה שלוה שלוז לשמרו ולהמיתו בבקר • עזי תאר לה' • לילך חזמרה כי לא שכרתה שהלה מסובבת ממיכל חשתי תתה עיך לכן לילך חזמרה כי תתה חלהי חסדי ומשגבי בלבד ומנוס לי בעזרתני לנוס נלתי שירחוני חויבי:

ס למנצח על שושן עדות מכתם לדוד לשון עדות כפי' רש"י ז"ל כשנפלה בידו לפה ברוח הקדש שעתידין למשול ביפרחל עמה ובקש רחמי על שעבוד הגליות והוא נכון לפ"ל ויתכן שמל'עדו'ללמ'הוא שהעניין הזה היה עדות ללמד מה שיקרה ליפרחל כי כמו שדור נחלש תחלה כי היתה לו המלחמה פני' ואחור כן הוא עדות ללמד ליפרחל כי תחילה יהיה להם צרות: אלהים אתה נו פרצתנו חפצת בנו וכבר נחו עלינו כל

אֶת אֲרָם נַהֲרַיִם וְאֶת אֲרָם צוֹבָה וַיָּשָׁב יוֹאָב וַיַּךְ אֶת אֱדוֹם
בְּגֵיא מֶלַח שְׁנֵים עָשָׂר אָלֶף: ג אֱלֹהִים זְנַחְתָּנוּ פָּרַצְתָּנוּ אָנַפְתָּ
תָּשׁוֹבֵב לָנוּ: ד הִרְעַשְׁתָּה אֶרֶץ פִּצַּמְתָּהּ רְפָה שְׁבָרֶיהָ כִּי
מָטָה: ה הֶרְאִיתָ עַמְּךָ קָשָׁה הִשְׁקִיתָנוּ יֵין תַּרְעֵלָה: ו נָתַתָּה
לִירֵאֶיךָ נֵס לְהִתְנוֹסֵס מִפְּנֵי קֶשֶׁט סֶלָה: ז לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ
הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנוּ: ח אֱלֹהִים דִּבֶּר בְּקָדְשׁוֹ אֶעְלֹזָה אֲחַלְקָה

שכם

הגרות הכתמרות בתורה ומעתה תסובב
ותניח לנו ויחל הטוב הרעשת ארץ
פצמתה ובאלמה כל היעודים הכתמרי
עלי על כן רפה שבריה כי מטה והגיע
עד תכלית הסממון לכן רפא שבריה כאשר
הבטחתנו הרחית עמך קשה דבר שקס
עלינו לסבלו נתת לירחיך עתה יזכיר
נתת לירחיך סהיו ירחי שמך נס להתנוס
והטע על ארץ ישראל הו הגדולה שנגדלו
וכתבו ברקמה על נסועה להתנוסס שהס
היו כנס כי כנסו נס הריס הותם ירש
והס ישימו מגמתם ללמוד מהס והס
יאמר על העם בכלל הוא כדרך ויאמרו רק
עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה והס יחל
על הארץ כדרך הזאת העיר מפני קסט
סלה מפני תחתת דבריך שילעת לאבותם
הכתמים למען הטע כמו שמאז נתת להס
תרופת ושמת לכם מפני תחתת דברך לאבו למען יחלצון ידידיך גם הושיע ועננו
ופי יאמיך בימיך והטעם חסדך כדרך ימין מקרבת ושמאל דוחה גם יתכן כמשמע
הושיעה ימיך והטע שכח הל וגבורתו על כן טעם למען יחלצון ידידיך הושיעה ימיך
ועננו זאת יכללו שתעשה בעבור שמך ולשני הפירושים למען קשור עם הושיעה ולהס
דבר בקדשו עד עתה דיבר כמו בשם ישראל מתחלן לפני ה׳ שיתפר
הגאולה ויעשה למען שמו ועתה יאמר כמנח את ישראל התנחמו בגאולתכם
כי אלהים סופע לדק דבר בקדשו ולא יפול דבר ר׳ מדבריו תרלה. תעלוזה ושכם אקס ר׳ ר׳
ויתעלב אל לבו. תחלקה שכם ועמק סכות תמדד. פירש״י ז״ל שסכות ושכם הוא
הס כמו שמלינו בתלת בניתי יעקב לארץ דרך סוכות ושכם ולפי זה פי׳ הכתוב כן הוא
אלהים דבר בקדשו אחלקה להס חלק ואחלה עד שכם קלה הארץ ועמק סוכו׳ ל״מ שאחלק
להס

עמיו אפי׳ בתלבותו כאך ותם: לדוד למזכיר. תחלי
למזכיר שמעון דוד האילן למכתברין שלישהדו תם יעקב
כשבלתם עם לרם בהריים ונלוח תוקב עליהם. תחתו לא
תריחים לח תובנו על יעקב לתם יעקב והיכן השבועה שנשבע
לאבן על העל הזה שלח יעבור עלי לרעה ואמו תובני של
לבן ולח היה יודעים להשיב שלחו לדוד כך אחרו יעבר
לרם שלח דוד ושב למכתברין אחרו ולח הם יעברו מתוכם
את השבועה שנשחיר מן לרם ויבחר בלחן חלק מחוכר לך
כוכן לשעתיים ואחר כך לאחר בקרבו שוא יכון כאן שבא
שהרשיעו שתי רשעות אחת בייחר כוכן בשהרשיעו:
מכפיך לרץ ויבר ויחלב: ב בהמותו. ד הרשעת
בקשתי: תשוב לנו הסב תעלימו ממך: ד הרשעת
לרץ. בהרכה נייחית: פעמת. שברת אחתנו: רפה
שבריה. כי חשה לכעול התותה: ה הרלית עיך
קשה כתלו הקשיתנו כוס של תרעיל: ו נתת לירחיך
כם. תפני קשט סלה: שתחתת בחתיתך לפני לבו לתן
ישראל: ז למען יחלצון ידידיך. יתעלו ישראל תמיד
בתוך שתני בלחם בשביל כל ישראל לכן הושיעה
בימיך: ח אלהים דבר בקדשו. בתוקף קדושתו: אחלקה
חלק עליהם: תעלוזה. לשון תפארת בתלבות:

שכם

שֶׁכֶם וְעֵמֶק סֻכּוֹת אֲמַדֵּד: ח לִי גִלְעָד וְלִי מְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם
מָעוֹז רֹאשִׁי יְהוּדָה מְחֹקְקִי: י מוֹאָב סִיר רַחְצִי עַל אֱדוֹם
אַשְׁלִיךְ נַעֲלִי עָלַי פְּלֶשֶׁת הִתְרוֹעָעִי: יא מִי יוֹבִלֵנִי עִיר מָצוֹר
מִי נָחָנִי עַד אֱדוֹם: יב הֲלֹא אַתָּה אֱלֹהִים זְנַחְתָּנוּ וְלֹא תֵצֵא
אֱלֹהִים בְּצִבְאוֹתֵינוּ: יג הָבָה לָנוּ עֶזְרַת מִצָּר וְשָׁוְא תְּשׁוּעַת
אָדָם: יד בֵּאלֹהִים נַעֲשֶׂה חָיִל וְהוּא יָבוּס צָרֵינוּ:

זה התפלה אמר דוד כשהיה בורח מפני שאול · וכל מחשבותיו ובקשתו היה להאריך
לו ימים לא בשביל האות ע"ז רק להתעסק ביראת ה' כל ימיו:

## עא

א לַמְנַצֵּחַ עַל נְגִינַת לְדָוִד: ב שִׁמְעָה אֱלֹהִים רִנָּתִי הַקְשִׁיבָה
תְּפִלָּתִי: ג מִקְצֵה הָאָרֶץ אֵלֶיךָ אֶקְרָא בַּעֲטֹף לִבִּי בְּצוּר יָרוּם
ממני

סכות. לחלקה חלקים כנען שכם וגיעקסכות שהם היו
עקבה תרן כנען: ט לי גלעד. הכל יהיה לי לאלף
עלמים: לאפרים תינו ראשי · כל ישראל יהיה תפארים
הוא ראשי: יהודה מחוקקי · סרים שלי יהיה יהודה
לחוקק בשן קרנות שיחוקקו ושולח קפדים בכל תיומות
לחצות בכל יום שיעה עליהם: י מואב סיר רחצי ·
שהחפים בהם כסיר של מיחזק היחזן לרחוץ בו והוא
מחפים בהם בשיר: על אדום אשליך נעלי · גם דרך בזיון:
על פלשת · על דרך תרועים בשבט כרחל: יא מי יובלני
עיר מצור · לעזרי · גאולות ונפלאות עד אשר בכבוני
שהיו מי עשה זאת: יב הלא אתה אלהים · שזכותנו
קדם לה עשה זאת: יג הב · לנו עזרת · כמו שעזרתנו על הנה כן
עשה לנו עזרה בשעה שאנו בצרה: יד באלהים ·
בעשה חיל · כח והוא יבוס צרינו:

## לא למנצח

א למנצח בנגינת · נולה ונורח יפתי
לשלוש: ג מקצה הארץ אליך · אף שהיו בארץ מלחמתם וחזק מיהושלים
שהיה בארץ מכל מקום הארץ אליך אקרא · בעטף לבי ·
שהיה תפלה קודם עשיתי:

## לא למנצח

ישראל

שמעה אלהים רנתי הקשיבה תפלתי יתכן שתמר רנתי ותפלתי
בנגד הכ' בקשות שיבקש מקצה הארץ עתה יתחיל ויאמר לפני ה'
שהיה כי מנעוריו עזרו והצילו מכל צרותיו וכן אמר מקצה הארץ מנחלת ה' משם אליך
קורא בעטוף כמו במדבר יהודה · ובכל צרותי ותכבי עוף ויגע ונחפז עליך · ולגוד
ובכה · ותתם אלהי לא בגדד הצלתני ומדיתני מכל חויבי כי חס לא בצור ירום ממני

## תהלים ליום שלישי פא סב

מִמֶּנִּי הִנָּחֵנִי: ד כִּי הָיִיתָ מַחְסֶה לִי מִגְדַּל עֹז מִפְּנֵי אוֹיֵב:
ה אָגוּרָה בְאָהֳלְךָ עוֹלָמִים אֶחֱסֶה בְסֵתֶר כְּנָפֶיךָ סֶלָה: ו כִּי
אַתָּה אֱלֹהַי שָׁמַעְתָּ לְנִדָרָי נָתַתָּ יְרֻשַּׁת יִרְאֵי שְׁמֶךָ: ז יָמִים
עַל יְמֵי מֶלֶךְ תּוֹסִיף שְׁנוֹתָיו כְּמוֹ דֹר וָדֹר: ח יֵשֵׁב עוֹלָם לִפְנֵי
אֱלֹהִים חֶסֶד וֶאֱמֶת מַן יְנַצְּרֵהוּ: ט כֵּן אֲזַמְּרָה שִׁמְךָ לָעַד
לְשַׁלֵּמִי נְדָרַי יוֹם יוֹם:

תפלה לדוד שונאיו והתעורר לדורו שלא יהיה להם בטחון על ממון והיאך אסיפת ממון הוא הבל הבלים:

## סב א לַמְנַצֵּחַ עַל יְדוּתוּן מִזְמוֹר לְדָוִד: ב אַךְ אֶל אֱלֹהִים
דּוֹמִיָּה נַפְשִׁי מִמֶּנּוּ יְשׁוּעָתִי: ג אַךְ הוּא צוּרִי וְיִשְׁעָתִי מִשְׂגַּבִּי
לֹא

תנחמי לחם בסת׳ כנפיך סלה • תמיד ועל הסכר העתידיכר כי לח בקש דוד לבסת בנית ה׳ בע״ז עולמים סלה נקח ועד כי מי גבר יחיה ולח יראה מות׳ כי אתה אלהים עתה יתפלל תפלה שנית זה תראה בעבור כי אתה אלהים שמעת לנדרי חסר נדרתי חס חנח בחהל ביתי חס לעל׳ על ערש יצועי עד לחמלח מקום לה׳ בזכות זאת כתתי ירושת ירחי שמך• כי כן כתוב לחריו נסבע ה׳ לדוד לחמת לח יסוב ממנה מפרי בטנך לחשית לכס׳ לך חס ישמרו בניך בריתי ועדותי זאת ללמד׳ גם בניה׳ עדי עד ישבו לכסח לך • וכן חזמרה שמך לעד• כמו כן נכות ללפחד דוברות בחמ׳ חזמר׳ שמך לעד בשבתי בסתר כנפיך ובחסותי בחלך עולמי׳ לשלמי נדרי יום יום• כי חלהי לעול׳ חוקך כי יח׳ חלהלך בהשכלה כמלחיכים בפנו יום ה׳ חלהי לעול׳ חוקך כי יח׳ חלהלך בהשכלה כמלחיכים:

**סב למנצח** המזמור הזה חברו בהיותו ברקו מבקש לו ויביו המבקשים בפנו לומר׳ בפני כי יין לי בלעדיו תקו׳• ממנו שועתי כחסר הבטיחני בכל צרותי בעברו מבני לעולם בבל חמוט מוטה רבה• על חלה בדרך על מה בכולי

לֹא אֶמּוֹט רַבָּה: ד עַד אָנָה תְּהוֹתְתוּ עַל אִישׁ תְּרָצְּחוּ כֻלְּכֶם
כְּקִיר נָטוּי גָּדֵר הֲדָחוּיָה: ה אַךְ מִשְּׂאֵתוֹ יָעֲצוּ לְהַדִּיחַ יִרְצוּ
כָזָב בְּפִיו יְבָרֵכוּ וּבְקִרְבָּם יְקַלְלוּ סֶלָה: ו אַךְ לֵאלֹהִים דּוֹמִי
נַפְשִׁי כִּי מִמֶּנּוּ תִקְוָתִי: ז אַךְ הוּא צוּרִי וְיִשְׁעָתִי מִשְׂגַּבִּי לֹא
אֶמּוֹט: ח עַל אֱלֹהִים יִשְׁעִי וְכְבוֹדִי צוּר עֻזִּי מַחְסִי בֵּאלֹהִים:
ט בִּטְחוּ בוֹ בְכָל עֵת עָם שִׁפְכוּ לְפָנָיו לָבַבְכֶם אֱלֹהִים מַחֲסֶה
לָנוּ סֶלָה: י אַךְ הֶבֶל בְּנֵי אָדָם כָּזָב בְּנֵי אִישׁ בְּמֹאזְנַיִם לַעֲלוֹת
הֵמָּה

ד עד אנה תהותתו תחגבו הוות על איש כלו על
שלחני נטוי מכולכם וכגדרתי יחיד תרצחו כולכם:
ה אך משאתו כולכם ותהי כקיר נטוי קרוניס ניפול
ועל ישיבם תהיה בפקד ולכזוף תיעותו ע"ו רעיתיה:
ו אך חשלחתו ע"ד כי בעצה את רחם ר"ל מגדולתו
חחיה ויצו להדיח כי יחשבו שהיו הקדוש ב"ה
בעצה ותחטופים לכך ירצו כזב ודברים אחד
בפיהם ולחבר בלב ו"ם בפיהם יברכו ובקרבם יקללו: ז אך
לאלהים דומי' כתיב כאן דוגי' ובקר"ם כי מיחו תהיה
תקוחי: ח בשחו בו בכל עת. לחיר החשורר שיבטחו
בחיני. על הקר"ם ועל הגחולה: בחוס' עם שפכו
בתפוחה שלחיהם בלב שלם: כי אלהים מחסה
לנו. על דרך נס לים של הוא ויכזב: י אך הבל בני
אדם. הוא דבר שלחיו יעוחד: בחחזוקים ליצלת החה
הבל בכף מאזנים ילדם בכף אחד
שנית היו יחזון כני אדם פחוחים וקלים
יותר

מיקלי מחכיפותם: אך הוא צורי וישועתי. כנגד
כנגד גדל החהויה. על אלהים ישעי וכבודי. כנגד יקללו סלה. צור עזי מחסי
באלהים. נגד תהותתו על איש כלומר באלהים מחסי ולא תהותתו על איש שאלו הייתי
שותף לכעסו שכתב כבר הייתי חובד אך באלהים מחסי היכול להושיעני נגד הטבע.
ומתן עליה טובה לאחרים בעתו בו בכל עת. עם שפכו לפניו לבבכם. את מגמו שלפניו
מחשבת לבבכם גלוי וידוע כאן בשפך החולה והוא כנגד בפיהם יברכו ובקרבם יקללו סלה.
אלהים מחסה לנו סלה. ולא יחסר לכם כל ע"כ בעתו בו ולא בהבעתו שאול כי אך הבל
בני אדם בני איש עד שאם יקרה שיעלו במחזיק עם הבל ימצאו שהמה מהבל
יהבלו. יען שהם יחד במין הבל כי גם הם הבל הבלים כדברי שלמה במו כך פי' רש"י בע
ז' ע"ב כל תבטחו בעשק ובגזל אל תהבלו לדרשני לעקבני ולגזול לותני. חיל כי ינוב
אל תשית לב. לפי כי יניב וידבר בשפתיו לתת לכם חיל ממון על תשיתו לב להבריו כי
אולי לא יסניק ה' בידו לתת וגם שיתן בגזל אל תהבלו כי הכל הבל ואל תבטחו בו

חֶמְדָּה מֵהֶבֶל יָחַד: יא אַל תִּבְטְחוּ בְעֹשֶׁק וּבְגָזֵל אַל תֶּהְבָּלוּ
חַיִל כִּי יָנוּב אַל תָּשִׁיתוּ לֵב: יב אַחַת דִּבֶּר אֱלֹהִים שְׁתַּיִם זוּ
שָׁמָעְתִּי כִּי עֹז לֵאלֹהִים: יג וְלְךָ אֲדֹנָי חָסֶד כִּי אַתָּה תְּשַׁלֵּם
לְאִישׁ כְּמַעֲשֵׂהוּ:

כו מבואר התפלה שעשה דוד כשהיה מסתחר מפני שאול והיה נכסף ללבוא אל מקום ארון כמו אדם שצמא למים ועשה תפלה גדולה על עצמו ונגר שונאו:

סג א מִזְמוֹר לְדָוִד בְּהִיוֹתוֹ בְּמִדְבַּר יְהוּדָה: ב אֱלֹהִים אֵלִי
אַתָּה אֲשַׁחֲרֶךָּ צָמְאָה לְךָ נַפְשִׁי כָּמַהּ לְךָ בְשָׂרִי בְּאֶרֶץ צִיָּה
ועיף

ודברין. עתה יקבר המזמור לא נכסו
ויאמר אחת דבר אלהים לי על ידי שמואל
הנבי' שמלוך על ישראל אחים זו שמעתי
פעמים הרבה הבטתי והסגתי והרגשתי כי
הוא אחת: כי עז לאלהים. ובעוז עמדתי
נגד מורדי ויש רחים גדולה שסברו לו
יעוב אחור והבטחת המלכות תתקיי'
ברחותי כי עז לאלהים שיכולתו עומד נגד
הקמים עלי ולא כדרך בשר אות היה שם
המילני כי חפץ בי. ולך ה' חסד. ר"ל
ברחותי כל ברוחי ואתה תמילני ידעתי
כי חפצת בי ולך ה' חסד שתייסרני ביסורים
הללו וידעתי כי לא תייסרני בהלכזריו' חמת
כי אם בחסד כי ברוח הלה יבאו לי על סוס
עון ומעט' רע שעשיתי ואתה לא תמתין
לי עד שיכתבו כל עוונותי שתתקוי' בדין בלכה לך תיסרני על כל עון ועון מיד כדי לזכות
הלה לובד לגמרי וכדרך שחומרו למעלה בל אחוט רגה כי אתה כן מנהגך מעביר ראשון
ראשון זה טעם כי אתה תשלם לאיש אחר תלהב כמעשהו:

סג מזמור לדוד: אלהים אלי אתה. ומהיכן במדבר הזה: תשחרך. בראשית
על כי אתה אלי. למאה לך נפשי וגו' הטעם לפי כי אני בארץ ציה ועיף
בלי מים להצמא נפשי ולא כמה בשרי אלה לך ר"ל שגדל למאד שיך מהמתת הגופני. כי
הפר לי חרה לי מאד עד התגודדי ממקום למקום ולא יהיה לי פנאי להלין ולבלבך כריאי
כמו שמאז נקדש חזיתיך והוא מכון שלה שפם האחרון ופם הייתי מקלסך ומוהה לשמך
בכל לבי וחזיתיך בכחת רוח גודל בכוחך ועזוז טוחותיך כן למאה לך נפשי לראות עך
וכבודך

יותר מהבל כמ"ש שלמה הבל: יא אל תבטחו בעשק. אל תבטחו בעשק
ובגזל: ממון שנעשק ממם לחביריו ואינו מחזירו לו אל
תחייב לו ויחזין ומעבכו בידו: חיל כי ינוב. אם תראה
עשירים שחלכו ונולבי' ומוחסים על חשיחתו לב עליהם
לומר כמוהו מעשה נם לחני: יב אחת דבר אלהים. פוקד
דיבר אחד מח' הקב"ה. שחעמו מחוקה שנים. ושנה ודבר
עון על חכות ומוכר אחד לאלהים. ושנה ודבר כי אמת
לאלהים נשם להשע כרשעתו ולשליך כשקולו:
יג כמעשהו ים שאם שחוקה לאחת ולשליך לא
עשאה אין הקב"ה מעניש עליו שנאמר אין לפי
בלבי לא ישמיע ה' לכל אם אתם מקבל עשיה אחת ממה שלא
עשה, כלומר עשאה: נשוא ה' חמשה ג' ואחת
מהם לחים כמעשיהם עין ה' כי אחת מהן כפולה
סג מזמור לדוד. ז"ה אחר דוד כשהיה
משחתר מפני שאול והיה מחפללת:

נלכת על קריית יערים שהם היה הארון והיה ובוקר:
ב אשחרך. מוקדם אשחר בחפלתי בכל בוקר ובוקר:
נמהה לך נפשי. כלומר הנעוץ לחים: ג כן בקדש
חחזיתך

עֵיף בְּלִי מָיִם: ג כֵּן בַּקֹּדֶשׁ חֲזִיתִיךָ לִרְאוֹת עֻזְּךָ וְכְבוֹדֶךָ:
ד כִּי טוֹב חַסְדְּךָ מֵחַיִּים שְׂפָתַי יְשַׁבְּחוּנָךְ: ה כֵּן אֲבָרֶכְךָ בְחַיָּי
בְּשִׁמְךָ אֶשָּׂא כַפָּי: ו כְּמוֹ חֵלֶב וָדֶשֶׁן תִּשְׂבַּע נַפְשִׁי וְשִׂפְתֵי
רְנָנוֹת יְהַלֵּל פִּי: ז אִם זְכַרְתִּיךָ עַל יְצוּעָי בְּאַשְׁמֻרוֹת אֶהְגֶּה
בָּךְ: ח כִּי הָיִיתָ עֶזְרָתָה לִי וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ אֲרַנֵּן: ט דָּבְקָה נַפְשִׁי
אַחֲרֶיךָ בִּי תָמְכָה יְמִינֶךָ: י וְהֵמָּה לְשׁוֹאָה יְבַקְשׁוּ נַפְשִׁי יָבֹאוּ
בְּתַחְתִּיּוֹת הָאָרֶץ: יא יַגִּירֻהוּ עַל יְדֵי חָרֶב מְנָת שְׁעָלִים יִהְיוּ:
יב וְהַמֶּלֶךְ יִשְׂמַח בֵּאלֹהִים יִתְהַלֵּל כָּל הַנִּשְׁבָּע בּוֹ כִּי יָסָכֶר פִּי
דוֹבְרֵי שָׁקֶר:

סד בעלי אגדות דרשו זה המזמור על דניאל שהושלך לגוב אריות ונצפה דוד ברוח הקודש המאורע והתפלל עליו ודניאל מזרעו היה כמ"ש לחזקיה ומבנך אשר תוליד יקחו ויהיו סריסים בהיכל המלך בבל:

## סד למנצח

שִׁמְעָה קוֹלִי אֱלֹהִים בְּשִׂיחִי מִפַּחַד אוֹיֵב תִּצֹּר חַיָּתִי:
ב תַּסְתִּירֵנִי מִסּוֹד מְרֵעִים מֵרִגְשַׁת פֹּעֲלֵי אָוֶן: ג אֲשֶׁר שָׁנְנוּ
כַחֶרֶב לְשׁוֹנָם דָּרְכוּ חִצָּם דָּבָר מַר: ד לִירוֹת בְּמִסְתָּרִים תָּם
פִּתְאֹם יוֹרֻהוּ וְלֹא יִירָאוּ: ה יְחַזְּקוּ לָמוֹ דָּבָר רָע יְסַפְּרוּ לִטְמֹן
מוֹקְשִׁים אָמְרוּ מִי יִרְאֶה לָמוֹ: ו יַחְפְּשׂוּ עוֹלוֹת תַּמְנוּ חֵפֶשׂ
וְקֶרֶב אִישׁ וְלֵב עָמֹק: ז וַיהִי אֱלֹהִים חִצָּם פִּתְאֹם הָיוּ מַכּוֹתָם:
ח וַיַּכְשִׁילוּהוּ עָלֵימוֹ לְשׁוֹנָם כָּל רֹאֵה בָם יָנוּד: ט וַיִּירְאוּ כָל
אָדָם וַיַּגִּידוּ פֹּעַל אֱלֹהִים וּמַעֲשֵׂהוּ הִשְׂכִּילוּ: י יִשְׂמַח צַדִּיק
בַּיהוָה וְחָסָה בּוֹ וְיִתְהַלְלוּ כָּל יִשְׁרֵי לֵב:

## סד למנצח

שִׁמְעָה קוֹלִי אֱלֹהִים בְּשִׂיחִי מִפַּחַד אוֹיֵב תִּצֹּר חַיָּתִי:
ב תַּסְתִּירֵנִי מִסּוֹד מְרֵעִים מֵרִגְשַׁת פֹּעֲלֵי אָוֶן: ג אֲשֶׁר שָׁנְנוּ
כַחֶרֶב לְשׁוֹנָם דָּרְכוּ חִצָּם דָּבָר מַר: ד לִירוֹת בְּמִסְתָּרִים תָּם
פִּתְאֹם יוֹרֻהוּ וְלֹא יִירָאוּ: ה יְחַזְּקוּ לָמוֹ דָּבָר רָע יְסַפְּרוּ לִטְמֹן
מוֹקְשִׁים אָמְרוּ מִי יִרְאֶה לָמוֹ: ו יַחְפְּשׂוּ עוֹלוֹת תַּמְנוּ חֵפֶשׂ
וְקֶרֶב אִישׁ וְלֵב עָמֹק: ז וַיהִי אֱלֹהִים חִצָּם פִּתְאֹם הָיוּ מַכּוֹתָם:
ח וַיַּכְשִׁילוּהוּ עָלֵימוֹ לְשׁוֹנָם כָּל רֹאֵה בָם יָנוּד: ט וַיִּירְאוּ כָל
אָדָם וַיַּגִּידוּ פֹּעַל אֱלֹהִים וּמַעֲשֵׂהוּ הִשְׂכִּילוּ: י יִשְׂמַח צַדִּיק
בַּיהוָה וְחָסָה בּוֹ וְיִתְהַלְלוּ כָּל יִשְׁרֵי לֵב:

סר * לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד: ג שִׁמְעָ אֱלֹהִים קוֹלִי בְשִׂיחִי
מִפַּחַד אוֹיֵב תִּצֹּר חַיָּי: ג תַּסְתִּירֵנִי מִסּוֹד מְרֵעִים מֵרִגְשַׁת
פֹּעֲלֵי אָוֶן: ד אֲשֶׁר שָׁנְנוּ כַחֶרֶב לְשׁוֹנָם דָּרְכוּ חֲצָם דָּבָר מָר:
ה לִירוֹת בַּמִּסְתָּרִים תָּם פִּתְאֹם יֹרֶהוּ וְלֹא יִירָאוּ: ו יְחַזְּקוּ לָמוֹ
דָּבָר רָע יְסַפְּרוּ לִטְמוֹן מוֹקְשִׁים אָמְרוּ מִי יִרְאֶה לָמוֹ:
ז יַחְפְּשׂוּ עַוְלֹת תַּמְנוּ חֵפֶשׂ מְחֻפָּשׂ וְקֶרֶב אִישׁ וְלֵב עָמֹק:
ח וַיֹּרֵם אֱלֹהִים חֵץ פִּתְאֹם הָיוּ מַכּוֹתָם: ט וַיַּכְשִׁילֻהוּ עָלֵימוֹ
לְשׁוֹנָם יִתְנוֹדְדוּ כָּל רֹאֵה בָם: י וַיִּירְאוּ כָל אָדָם וַיַּגִּידוּ פֹּעַל
אֱלֹהִים

## סר למנצח

סר למנצח גם ז"ס בדברי אמרו: סיחי הוא סיחור

התלמוד: מפחד אויב. זה שאול שמבקש נפשו: מסוד מרעים ונקרא הקיבוץ סוד לפי שמתקבצים בעלי הסוד והעצה יחדיו במקום שיאמרו כ"ח סודו ועצתו ותמן ההסכמה מביניהם: מרגשת מהמון: לירות במסתרים. חס על עצמו אמר שהיה הולך בתמימות ולא הרע לו, מסס. ירהו יורו זו החציס פתאום כלו, האדם סיורה זו חץ פתאום שלח ישמור מאמו כך הס לא הייתי כאמר מן המלשינים אותי. ולא יירהו. הס לא אומרים במסתרים ולא יירהו מכל הרואה אותם: יחזקו הדבר רע סידברו עלי לשאול יחזקו אותו בעצות חזקות: יוקשים. ללכדני בהם ואותם המסתרים עמי רע במסתרים חשבו בלבם מי ירואה לנו כי לא יחשבו שלוחי רואה אותם ולא יראו ממנו. ואע"פ שהיו בהם שאמרים הדברי הרעים בגלוי כמו דואג האדומי והזיפים הי בהם אנשים גם כן שהיו יראי, לספר מיסופר לו והיוס לו למחר כשימלוך יחפשו אמר כל אלה המלשינים והמסתרים רשעי. אקדרו

סר למנצח ג מפחד אויב. תלמ' התחלה דרשה שנתחיל על הפסוק הזה לכתוב: ג תרגמת פעלי אין כדכתיב תרגישו תלמ': ד דדכו חציס. הוא שאל שמבקש נפשו: מסוד מרעים ונקרא הקיבוץ סוד לפי שמתקבצים בעלי הסוד והעצה יחדיו במקום שיאמרו כ"ח סודו ועצתו ותמן ההסכמה מביניהם: מרגשת מהמון: לירות במסתרים. חס על עצמו אמר שהיה הולך בתמימות ולא הרע לו, מסס. ירהו יורו זו החציס פתאום כלו, האדם סיורה זו חץ פתאום שלח ישמור מאמו כך הס לא הייתי כאמר מן המלשינים אותי. ולא יירהו. הס לא אומרים במסתרים ולא יירהו מכל הרואה אותם: יחזקו הדבר רע סידברו עלי לשאול יחזקו אותו בעצות חזקות: יוקשים. ללכדני בהם ואותם המסתרים עמי רע במסתרים חשבו בלבם מי ירואה לנו כי לא יחשבו שלוחי רואה אותם ולא יראו ממנו. ואע"פ שהיו בהם שאמרים הדברי הרעים בגלוי כמו דואג האדומי והזיפים הי בהם אנשים גם כן שהיו יראי, לספר מיסופר לו והיוס לו למחר כשימלוך יחפשו אמר כל אלה המלשינים והמסתרים רשעי. אקדרו

ויחקרו

אֱלֹהִים וּמַעֲשֵׂהוּ הִשְׂכִּילוּ: יא יִשְׂמַח צַדִּיק בַּיהוָה וְחָסָה בּוֹ
וְיִתְהַלְלוּ כָּל יִשְׁרֵי לֵב:

סה שבחים גדולים ונוראים להקב"ה ובקשות ותפלות על תשאחינו והכלל שאי אפשר לספר גבורתיו ומי ימלל גבורתיו ע"כ רומיה תהלה לו:

סה א לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד שִׁיר: ב לְךָ דֻמִּיָּה תְהִלָּה אֱלֹהִים
בְּצִיּוֹן וּלְךָ יְשֻׁלַּם נֶדֶר: ג שֹׁמֵעַ תְּפִלָּה עָדֶיךָ כָּל בָּשָׂר יָבֹאוּ:
ד דִּבְרֵי עֲוֹנֹת גָּבְרוּ מֶנִּי פְּשָׁעֵינוּ אַתָּה תְכַפְּרֵם: ה אַשְׁרֵי
תִּבְחַר וּתְקָרֵב יִשְׁכֹּן חֲצֵרֶיךָ נִשְׂבְּעָה בְטוּב בֵּיתֶךָ קְדֹשׁ
הֵיכָלֶךָ: ו נוֹרָאוֹת בְּצֶדֶק תַּעֲנֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ מִבְטָח כָּל

קְצוֵי

ואלהים שהקב"ה הוא שמפיס ומשנים במעשה
אלהים ועשאם לכל לחד לפי נשמתו: יא ישמח צדיק
בה' ויחסה בו: ויתהללו כל ישרי לב: ישמחו על יושר לבם
שהקב"ה יהיה ביעודיהם:

סה למנצח ב לך דומיה תהלה: השתיקה
תהל"ן לך בפי שלים נדר שנפתח
בשבח ומסיים בשבח מימי אלף לפניך כנגד
שנדרים בני ישראל בעת פתיחת ישליחו שם בבית
המקדש: ג שומע תפלה עדיך: בשותו פעם שומע
תפלות תה שבע שנות פתיחה שתם בהיותי: עדיך
יבאו כל הנשמות ויתפללו שם ויתקבלו
תפלותם: ד דברי עונות נגברו מני: אין לנו
לומר לפניך כל עונותינו כאחד שרבים הם מכל
אדם ואי אתפלל כל עונותינו וזה שתה' פשעינו תתה
תכפרם: ה תאשרי תבחר ותקרב: תאשרי למי שתבחר
ותקרב אותה תבחר ותקרב לתך לאזנן בתצרך
ונ' ובחר ה' בציון ונ' להתקדש לשמוד תורה ומצות
ותחזיק בה: נשבעה בטוב ביתך: אם עם כל עניות הרבים עתה בשבעה בטוב
ביתך: קדש היכלך: לתתן המרות שתתה
בקדושתן לף שתין תמו רמיס תדי
מעשיו

וקצוי ארץ ים רחוקים: ז מכין הרים בכחו נאזר בגבורה:
ח משביח שאון ימים שאון גליהם והמון לאמים: ט ויראו
יושבי קצות מאתותיך מוצאי בקר ערב תרנן: י פקדת הארץ
ותשקה רבת תעשרה פלגי אלהים מלא מים תכין דגנם כי כן
תכינה: יא רוה נחתיה חלמיה מגרת בגשמים תצמיח: יב
עטרת שנתך ופעיך ירעפון דשאים: יג נאוו מרעה המדבר
וגיל גבעות תחגרנה: יד לבשו כרים הצאן ועמקים יעטפו
בר יריעו אף ישירו: טו

סה ז מכין הרים בכחו: בכח מעשה בראשית נתכוננו ההרים
ונאזר בגבורה: ח משביח שאון ימים: בשעה שהקב"ה מוליך
את ישראל דרך הים ומצריים רודפים אחריהם ומבקעים
לפניהם את הים ועולים משם ומצריים יורדים לתוכו
ומכסה עליהם את המים שאון גליהם והמון לאמים:
ט ויראו יושבי קצות מאתותיך: בשעה שהקב"ה עושה
נסים לישראל ומכה את מצרים יראים ומפחדים
מלספר בשבחו של הקב"ה: מוצאי בקר ערב תרנן:
בשעה שישראל עולים מן הים ומצריים יורדים לתוכו
ומכסה עליהם את המים מוצאי בקר ערב תרנן:
י פקדת הארץ ותשקה: בשעה שהקב"ה פוקד את
הארץ ומשקה אותה: רבת תעשרה: בשעה שהקב"ה
מעשיר את הארץ: פלגי אלהים מלא מים: בשעה
שהקב"ה מוריד גשמים: תכין דגנם כי כן תכינה:
בשעה שהקב"ה מכין את הדגן: יא רוה נחתיה
חלמיה: בשעה שהקב"ה מרוה את הנחתים: מגרת
בגשמים תצמיח: בשעה שהקב"ה מוריד גשמים
ומצמיח את הגרנות: יב עטרת שנתך: בשעה שהקב"ה
עוטר את השנה: ופעיך ירעפון דשאים: בשעה
שהקב"ה מוריד טל ומצמיח את הדשאים: יג נאוו
מרעה המדבר: בשעה שהקב"ה מצמיח את המדבר:
וגיל גבעות תחגרנה: בשעה שהקב"ה מצמיח את
הגבעות: יד לבשו כרים הצאן: בשעה שהקב"ה
מלביש את הכרים בצמר: ועמקים יעטפו בר יריעו
אף ישירו: בשעה שהקב"ה מצמיח את העמקים
בתבואה יריעו אף ישירו:

קְצֵוֵי אֶרֶץ וְיָם רְחֹקִים: ז מֵכִין הָרִים בְּכֹחוֹ נֶאְזָר בִּגְבוּרָה:
ח מַשְׁבִּיחַ שְׁאוֹן יַמִּים שְׁאוֹן גַּלֵּיהֶם וַהֲמוֹן לְאֻמִּים: ט וַיִּירְאוּ
יֹשְׁבֵי קְצָוֹת מֵאוֹתֹתֶיךָ מוֹצָאֵי בֹקֶר וְעֶרֶב תְּרַנֵּן: י פָּקַדְתָּ
הָאָרֶץ וַתְּשֹׁקְקֶהָ רַבַּת תַּעְשְׁרֶנָּה פֶּלֶג אֱלֹהִים מָלֵא מָיִם
תָּכִין דְּגָנָם כִּי כֵן תְּכִינֶהָ: יא תְּלָמֶיהָ רַוֵּה נַחֵת גְּדוּדֶיהָ בִּרְבִיבִים
תְּמֹגְגֶנָּה צִמְחָהּ תְּבָרֵךְ: יב עִטַּרְתָּ שְׁנַת טוּבָתֶךָ וּמַעְגָּלֶיךָ
יִרְעֲפוּן דָּשֶׁן: יג יִרְעֲפוּ נְאוֹת מִדְבָּר וְגִיל גְּבָעוֹת תַּחְגֹּרָנָה:
יד לָבְשׁוּ כָרִים הַצֹּאן וַעֲמָקִים יַעַטְפוּ בָר יָרוֹעֵעוּ אַף יָשִׁירוּ:

סו למנצח

חיעציטו: מבטח כל קיצי ארץ. לתת מבטח ותוחלת לכל יושבי קצות תבל: ועד קצה. לרחוקים שכים לתת מבטח בכולם שהם קצות תבל: ז מכין הרים בכחו. שחזקי הרים ואיתנים לתת מבטח בהם ותוחלת כדכתיב המתיחיל הרים חציר. כלומר בשביל שהוא מכין הרים חזקים ואיתנים לתת מבטח בהם נכון הוא לתת מבטח בכל הבריות: ח משביח שאון ימים. שכשהוא משתומם ומשתומם שהם שוטפים ומקצף הארץ רוחו הסמים וירית רוכבים שהם מרוצצים ונבעלות ויירלו מפניו: בקר ונרב תרנין. על הקב"ה ומזמירים בבקר יצר החמה ובערב יצר הלבנה: י פקדת הארץ כשהיא יבשה ומשקקת לה: רבת תעשרנה. בריות שהיא מרוצצת ע"י שטר הבריות מיעשרת: כמו שתעשרנה הארץ ע"י הגשמים: פלג אלהים. אחר שהשקיע הארץ ע"י הגשמים: מלא מים. להשקות להם ובכיוצא: תכין דגנם. בחומות שנות: כי כן תכינה. הארץ: תלמיה. החריצים: תכין תכין הארץ: יא תלמיה. החריצים: רוה. כמו לשכרת רוויה: נחת גדודיה. כמו לנחת גדודיה: בריבים. כמו לרוות: נחת נגודיה. כמו נחת גדודיה: בגבשיה תמוגגנה. לנבשיה: צמחה תברך. כשהיא מתברכת: יב עטרת. כמו עטרת תכתיר: שנת טובתך. ע"י הגשמים שהיא מוציאה: ומעגליך. ע"י הגשמים שהיא מוציאה: דשן. כמו בכל טוב תפרנסו: ומעגליך. כמו שנאמר כן תעשה לי ונזיון: ירעפון דשן. כמו שירעפו ביישוב ארץ ירעפו בדשן לשון מדבר: ונזיון בגבעות. ונזיל בגבעות: כשהארץ מתוקנת לשתות לתוכה ולהשתכר: ירעפו נאות מדבר. ירד לבצה כרים: כשהארץ מתוקנת לשתות

בזה המזמור נאמר שבחים ותפלות נוראות שיאמרו להקב"ה על קיבוץ גליות: יום ג' ב

סו א לַמְנַצֵּחַ שִׁיר מִזְמוֹר הָרִיעוּ לֵאלֹהִים כָּל הָאָרֶץ: ב זַמְּרוּ כְּבוֹד שְׁמוֹ שִׂימוּ כָבוֹד תְּהִלָּתוֹ: ג אִמְרוּ לֵאלֹהִים מַה נּוֹרָא מַעֲשֶׂיךָ בְּרֹב עֻזְּךָ יְכַחֲשׁוּ לְךָ אֹיְבֶיךָ: ד כָּל הָאָרֶץ יִשְׁתַּחֲווּ לְךָ וְיַזַּמְּרוּ לָךְ יְזַמְּרוּ שְׁמֶךָ סֶלָה: ה לְכוּ וּרְאוּ מִפְעֲלוֹת אֱלֹהִים נוֹרָא עֲלִילָה עַל בְּנֵי אָדָם: ו הָפַךְ יָם לְיַבָּשָׁה בַּנָּהָר יַעַבְרוּ בָרֶגֶל שָׁם נִשְׂמְחָה בוֹ: ז מֹשֵׁל בִּגְבוּרָתוֹ עוֹלָם עֵינָיו בַּגּוֹיִם תַּצָּפֶינָה הַסּוֹרְרִים אַל יָרוֹמּוּ לָמוֹ סֶלָה: ח בָּרְכוּ עַמִּים אֱלֹהֵינוּ וְהַשְׁמִיעוּ קוֹל תְּהִלָּתוֹ: ט הַשָּׂם נַפְשֵׁנוּ בַחַיִּים וְלֹא נָתַן לַמּוֹט רַגְלֵנוּ: י כִּי בָחַנְתָּנוּ אֱלֹהִים צְרַפְתָּנוּ כִּצְרוֹף כָּסֶף: יא הֲבֵאתָנוּ

## במצודה

**סו למנצח** הריעו לאלהים כל הארץ. שיתפללו שיעשה הקב"ה עם ישראל: ב זמרו כבוד שמו של הקב"ה זמרו לפניו בכבוד שמו: ג ברב עוז יכחשו לך ויתחנפו לך האויבים לישראל: ה מלת שלה נזכרת בתהלים תשעים ושבע על הקדוש ברוך הוא. על כי לדם נזכרת בתהלים: ו הפך ים ליבשה כשהוציא עמו בני ישראל ממצרים: בנהר יעברו ברגל. זה הירדן שנכרת בשביל ישראל מה שלא היה כים שהיו ישראל נופלים בו: ז משל בגבורתו עולם. על כל העולם הן בכבוד עמים ולא כאלהים על נפשותינו שהם נתונים בידו: ח ברכו עמים אלהינו. כך יאמרו ישראל בתחלת הגאולה כשיראו הנסים כבוד: יא הבאתנו במצודה המצולים כי גם ירעפו נהות מדבר הזן וגיל גבעות תחגורנה כהרך ותגל הארץ לבשו כריס הצאן שיתכסו כל הכריס כי ידמה שהם מכוסים בשלמה לרוב הצאן וכו' כריס עמקים:

**סו למנצח** הריעו לאלהים כל הארץ כי הוא לשלוש המשפט: זמרו כבוד שמו ברחמים. שימו כבוד תהלתו כי תהלתנו היא לכבודו כי הין כח בלשוננו להלל עלמו כי אם לכבודו בדרך ברוך כבוד ה' ממקומו: אמרו לאלקים מה נורא מעשיך ממחשבותיו: ברוב עזך ותקפך והנה אמר לכו וראו מפעלת אלהי' וזיכוי מהות נורא עלילה על מחשבות בני אדם ולו נתכנו עלילות וכמו שכתו' כי אלכני ידעתי את המחשבו' אשר אני חושב עליכם בית ישראל. והנה עת' יזכיר חופני דינו הר' כלל ופרט החסדים שעשה עמנו. הפך ים ליבשה ספר בפלאות ה' שעשה עמנו וזה לשלות את לבבותינו ואמר הפך ים סוף ליבשה. בנהר. הירדן עברו ישראל ברגליהם שם בשמחה בו והיינו שמחים בישועתנו: משל בגבורתו עולם. וזה כי אחנתנו אלהים צרפתנו כצרף כסף שהסיג נפרש מהכסף מעט מעט כך צרפתנו שלה יאספו אותנו להבריח ממנו בית אחת ולהיותנו ככסף מזוקק מכל חטא צרפתנו להסיר, כל שבא ישראל מירוק היסורין בעוני: שמת מושקה למתינו הרכבת לחמם וכל זה הפלג,

לקוסי

בַּמְצוּדָה שַׂמְתָּ מוּעָקָה בְמָתְנֵינוּ: יג הֲרְכַבְתָּ אֱנוֹשׁ לְרֹאשֵׁנוּ
בָּאנוּ בָאֵשׁ וּבְמָיִם וַתּוֹצִיאֵנוּ לָרְוָיָה: יד אָבוֹא בֵיתְךָ בְּעוֹלוֹת
אֲשַׁלֶּם לְךָ נְדָרָי: טו אֲשֶׁר פָּצוּ שְׂפָתָי וְדִבֶּר פִּי בַּצָּר לִי: טז עוֹלוֹת
מֵיחִים אַעֲלֶה לָךְ עִם קְטֹרֶת אֵילִים אֶעֱשֶׂה בָקָר עִם עְתּוּדִים
סֶלָה: יז לְכוּ שִׁמְעוּ וַאֲסַפְּרָה כָּל יִרְאֵי אֱלֹהִים אֲשֶׁר עָשָׂה
לְנַפְשִׁי: יח אֵלָיו פִּי קָרָאתִי וְרוֹמַם תַּחַת לְשׁוֹנִי: יט אָוֶן אִם
רָאִיתִי בְלִבָּבִי לֹא יִשְׁמַע אֲדֹנָי: כ אָכֵן שָׁמַע אֱלֹהִים הִקְשִׁיב
בְּקוֹל תְּפִלָּתִי: כא בָּרוּךְ אֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא הֵסִיר תְּפִלָּתִי
וְחַסְדּוֹ מֵאִתִּי:

זה המזמור הוא נכבד מאוד כנודע וגם נאמר על קיבוץ גליות ועל מלחמות גוג ומגוג ובאותו פעם יהיה ה' אחד:

סז א לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינֹת מִזְמוֹר שִׁיר: ב אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ
יאר

לקוטי הגלות. בהמו בהם ובמים במיתות משונות ואחר כל זה ותוציאינו לרויה וזה לות על תהבת' כי בכל הצר' ועם רבוי' לא בחכתנו להוציאנו לא בלבד לרוחה כי אם לרויה ושובע שמחות את פניך: חב' לביתך סיכה במהר' ביתינו. בעולות בקרבנות: וספרה כל ירתי אלהים. סרס המקרא לנו שמעו כל ירתי אלהים וזו ספרה אסר עשה:

סז למנצח ז"ה תפלה על זמן הגאולה אלהים יחננו ויברכנו כי כבר מלאו ונהו כל הקללות בהתוכחות בתורה עלינו: יאר פניו. מלוה פניו והשגחתו הנפלאה והנסגלית תהיה אתנו לעול' לא כאסר עד עתה שהסתיר פני' ממנו כמו שכ' והסתרתי פני מהם ולו הוה כדרך בצרת' לו פר והעל' יאר פני עלמו אהננו סל' וכמאמר חז"ל נדיק ונושע קוח ובהיותנו בגלות זה קדורים ומחוכים ויקשו

דאן להשלם רק בלהן נם: שחת חזיק' בחתיכינו שחת נהה בחתיכינו שאין לנו יכולי' לעמוד: יב הרכבת אנוש לחמנו. אתינו כל הפליים בתין אחרי שולטים עלינו: באנו באש. בחמי' בחם והחים שוסרים וחכלים אחין לחת ולחים כי בחם שוף והחים שוסרים ב"ב ותולי' לחי יתנר לבלוע ולחכחנו בחמו בהם ולחעבי"ב ותולי' לרויה הוציאתנו מהם לרוח לחתנו: יג אבוא ביתך בעולות. ביתך בעולות: לשלם הנדרים אשר פי בעת שהיו בצרות: טו מריאים. כבשים שחים: יז לכו שמעו. קטרת לים הקטרת חלבו של אילים אעשה: יח אלין פי קראתי. טו בעולות ובזבחים: יט אם ראיתי. ושמעתי כך יאחר לחם לחכניעני ח"ו: כ אכן שמע. ואספחה כל אשר עשה הקב"ה לנפשי: כא ברוך. קראתי. כשהייתי בגלו' קראתי אלין ואחזירני לחן אבותיני יח לחן לם ראיתי בלבי. הלחן אלהים. אלי הקב"ה אחנם לחעשה: יט אכן שמע אלהים. בחתת ים לנדעת שמעת אלהים ותפלתי אז אחנך אלהים אחר לא הסיר תפלתי בשביל שהיו מחכוונתו הרעים וחשב מחשבותיו השובים ושקיבל תפלתינו והשיר חסך נ"ל חזק: חחנם חסד

סז למנצח ב אלהים מנקדים

יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה: ג לָדַעַת בָּאָרֶץ דַּרְכֶּךָ בְכָל גּוֹיִם
יְשׁוּעָתֶךָ: ד יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם: ה יִשְׂמְחוּ
וִירַנְּנוּ לְאֻמִּים כִּי תִשְׁפֹּט עַמִּים מִישֹׁר וּלְאֻמִּים בָּאָרֶץ תַּנְחֵם
סֶלָה: ו יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם: ז אֶרֶץ נָתְנָה
יְבוּלָהּ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ: ח יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וְיִירְאוּ
אוֹתוֹ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ:

תפלה נוראה ונפלאה שעשה דוד על סנחריב שבא לירושלים בימי חזקיה בחג הפסח נס נתנבא נבואות על טובות שיהיה לנו ביומות המשיח:

סח א לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד מִזְמוֹר שִׁיר: ב יָקוּם אֱלֹהִים יָפוּצוּ אוֹיְבָיו
וְיָנוּסוּ מְשַׂנְאָיו מִפָּנָיו: ג כְּהִנְדַּף עָשָׁן תְּנַדֵּף כְּהֵמֵס דוֹנַג מִפְּנֵי
אֵשׁ

מתים תחר שתחלנו יח"ל שיחננו ויברכנו כי
הכרה שיר ותפוצות טרכה: יחר פניו. להחזות
לנו פנים שחוקות ויבליחנו כמיעיהנו: ג לדעת בארץ
דרכיך. להודיע הסנחריב בפרטות עלינו ועל זה יודעו
עמים כלם: ה ישמחו וירננו לאומים. נמה ישמחו
ויחנו העמים שיגיעו עם נוע ויחנו ביהוד ולא
יחיה שיחיו עמים שלימים בחיי עולם: ולאומים בארץ
תנחם. כ"ל שחר עמיים שלימים בחיי עולמים יודעו לך
ויחנו כי בזולתיך יבטחו ולא יחנו: ז ארץ נתנה
יבולה. גם בזולתי יברכנו אלהינו: ח יברכנו אלהים
ויראו כל אפסי ארץ. העמים כי אלהים עמנו ויראלו לפני הקב"ה
כל אפסי ארץ:

סח למנצח ז"ה כתחר על חיל סנחריב שבא
לירושלים ביחי חזקיהו:
ב יקום אלהים. כתו קומה ה' יח"ל שיקום אלהים
ויחיו לויתיו ובחתיו. כן היה אומר חלמך ה' והכה
בהכרף. החת את העגן כן תכרף התה

וידעו כל גוי' יסודתך וחז יודוך עמים
אלהים. כי תפפוט עמים מיסור. במפפט
ובמיסור והוכיח במסור. וזה ולאומים
בארץ תנחם. יודוך עמים אלהים יודוך
עמים כלם. בעבור הפבע פתתן בעולמך
כחבר נזכר במזמור הקודם לזה על כן
יחמר ארץ נתנ' יבולה יברכנו אלהים לכל
העולם הגרול ויחוד. יברכנו
אלהים. בהפלגה יותר מחברים וחז ויירחו
אותו כל אפסי ארץ:

סח למנצח זה המזמור כחמר על חיל
סנחריב שבא לירושלי'
בימי חזקיהו ויחמר יקום הקימה היא
הרחות גבורתו: מפני חם. כן יחבדו
רשעים חיל סנחריב מפני אלהי' והלוכו הוא
ולדיקים ישמחו ויעלצו. חזקיהו וישרחל ישיבו בשמחה. הכפל לרוב
השמחה: שירו לאלהים זמרו. רוממו. פמו סלפלה ותרוממך וכן כל לשון סלל הוא
לשון הגבהה ורוממות: לרוכב בערבות. כמו שהרוכב מנהיג כרפיו להנהג כך החל
מנהיג מסבב הגלגל כרצונו ועריפים יקרא גלגל העליון המקיף בכל ומניע כל גלגלי
המזלות: ביה שמו סולו לאותו שהוח שמו מורה שהוח בורח העולם וסיבת היותו
ועושה נפלחי בניח המקדש: לפני יתומים לפי שזכר רוכב בערבות שהוח גבוה מעל

אֵשׁ יאבדו רשעים מפני אלהים: ג וצדיקים ישמחו ילצו
לפני אלהים וישישו בשמחה: ד שירו לאלהים זמרו שמו
סלו לרוכב בערבות ביה שמו ועלזו לפניו: ה אבי יתומים
ודין אלמנות אלהים במעון קדשו: ו אלהים מושיב יחידים
ביתה מוציא אסירים בכושרות אך סוררים שכנו צחיחה:
ח אלהים בצאתך לפני עמך בצעדך ביישימון סלה: ט ארץ
רעשה אף שמים נטפו מפני אלהים זה סיני מפני אלהים
אלהי ישראל: י גשם נדבות תניף אלהים נחלתך ונלאה
אתה כוננתה: יא חיתך ישבו בה תכין בטובתך לעני אלהים:

אדני

גדוה לומר הוא גבוה וכומך החלושים והספלים וכם היתומי' והאלמנו' שתין להם כח להכעל מעושקיו' והוא יכיכם ודן את דיכם: אלהים במעון קדשו. אע"פי שהוא בשמים הוא משגיח על הספלים בארץ וכן ישראל שבח עליהם מלך חשור עם מלכים גדולים וישראל היו בקנגד' אם לא ספלי' ולא היה בם כח לעמוד בקנגד' אם לא כי הלי יתברך עזרם: אלהים מושיב יחידים ביתה. ישראל שהיו יחידים הושיעם מהחויב וברכם והרבם והשמם ביתה שהוא כלל בנים כמו ויעש להם בתים. מוציא אסירים בכושרות. אותם שהיו אסורים בשלשלאו' ברזל הוא מוציאם אותם השבויים במחנה חשור מכוש וממצרים ומכם מבני יהודה. אך סוררי' שכנו צחיחה. האסירים יצאו לחירות והלכה. והסוררי' שהוא מלך חשור וחיילותיו שכנו במקום למח כלומר כילו מתו בארצם למח כי מתו בלח הרבה ובלח חנית: עלית למרום. עד עתה שבלבדה ארץ ישראל כאילו אתה עלית למרום ושבית שבי כי אתה בהעלותך

את האויבי' והשתים שנזה ומפני שם כן ואמרו בגמ' ד' ובדיקים יעלזו. זה מזקיהו וישעיה ובניהם. שיחלת שכחכה היה בעל קטף לאחר ושיבה בשיחה עם שיחת התנ שיחת גאולת ישראל: ה שירו לאלהים. יאמרו שלה לאלה שירו שבעתיד וכמו שהשכיכה נגזה משחר כבי לרם כן הקב"ה נגזה מעל כל הגוים והכל דרך משל: ביה שמו. ביה שמו של הקב"ה. מי שהוא עתיד לבא ולבנות בית המקדש ולקבץ נפוצות ישראל שכבר שכיעו לעתיד לבא: ועלזו לפניו. שכתו לפניו בבית המקדש שהוא עתיד לבנות: זה השכח תעשה ואח"כ ישראל שהם יתומים ב' יתומים הוא מושיעם מן הגליות: ודין אלמנות. שכעשה משפטה של יתומה בגלות: אלהים. אע"פ שהוא מושיעם ישראל הם יתומים: ישראל שהיו בקדש: ז אלהים מושיב יחידים. ישראל שהיו בכבש יחד הים הלכלתן והשיבם בשבר הלך בבש שלם: מוציא אסירים. אותם שהיו אסורים בבבל הוציא אותם בקבש ניסן שהוא קבר לאלכי לרבים אותם לא ביבה: סוררים הם האסירים בשלמת אחרים שתחה ובשתחה ונשתחה: ח אלהים בצאתך. זה שכתוב הקב"ה בעבודך במדבר מקום שהיתה שכינה ושרתה עליו יתיין מו על שתל ה' הולך לפניהם בעמוד הענן: ט ארץ רעשה. שהיתה ארץ ישראל כלדאי בשבוש ה' ואמרו: לך שתים בשעה אחת ביום תתן תורה: זה סיני. לבבי' ואחר כך ההיכל: י גשם נדבות. היה גשמי ברכות וכל ואתה ונלאה. ישראל כל בעלי חיים בתוכך ואתה כוננת אותם: יא חיתך. אלו בעלי חיים שהיו בתוכך ת'שבבר ת'שבבר ובהו שהיו בתוכך ולא תלכלכה כך הוא שבא

יי אַרְנָי יִתֶּן אֱמֶר הַמְבַשְּׂרוֹת צָבָא רָב: יג מַלְכֵי צְבָאוֹת
יִדֹּדֻן יִדֹּדֻן וְנוֹת בַּיִת תְּחַלֵּק שָׁלָל: יד אִם תִּשְׁכְּבוּן בֵּין שְׁפָתָיִם
כַּנְפֵי יוֹנָה נֶחְפָּה בַכֶּסֶף וְאֶבְרוֹתֶיהָ בִּירַקְרַק חָרוּץ: טו בְּפָרֵשׂ
שַׁדַּי מְלָכִים בָּהּ תַּשְׁלֵג בְּצַלְמוֹן: טז הַר אֱלֹהִים הַר בָּשָׁן
גַּבְנֻנִּים הַר בָּשָׁן: יז לָמָּה תִרְצָדוּן הָרִים גַּבְנֻנִּים הָהָר חָמַד
אֱלֹהִים לְשִׁבְתּוֹ אַף יְהוָה יִשְׁכֹּן לָנֶצַח: יח רֶכֶב אֱלֹהִים
רִבְתַּיִם אַלְפֵי שִׁנְאָן אֲדֹנָי בָּם סִינַי בַּקֹּדֶשׁ: יט עָלִיתָ לַמָּרוֹם
שָׁבִיתָ שֶׁבִי לָקַחְתָּ מַתָּנוֹת בָּאָדָם וְאַף סוֹרְרִים לִשְׁכֹּן יָהּ
אֱלֹהִים: כ בָּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם יוֹם יַעֲמָס לָנוּ הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ
סֶלָה: כא הָאֵל לָנוּ אֵל לְמוֹשָׁעוֹת וְלַיהוִה אֲדֹנָי לַמָּוֶת
תּוֹצָאוֹת: כב אַךְ אֱלֹהִים יִמְחַץ רֹאשׁ אֹיְבָיו קָדְקֹד שֵׂעָר
מְהַלֵּךְ בְּאַשְׁמָתָיו: כג אָמַר אֲדֹנָי מִבָּשָׁן אָשִׁיב אָשִׁיב
מִמְּצֹלוֹת יָם: כד לְמַעַן תִּמְחַץ רַגְלְךָ בְּדָם לְשׁוֹן כְּלָבֶיךָ

## במאוים

דבעלותך שמיבתך מעליהם גבר החויב
לקחת מתנות בתדם. התתנן שבת בתדם
להסבות שביבתך בוניהם ולמסרם מכל רע
ולקחת אותם המתנו מבני חדם: עתה
מתפלל בערון ה' בכל יום ויום ישא לנו
ברכותיו הטל שהוא יטובותיכו שהושיענו
תמיד ועודיממום יענינך לנו ברכתי הטפש

מי'

מאיבים מנהרו: כה ראו הליכותיך אלהים הליכות אלי מלכי
בקדש: כו קדמו שרים אחר נגנים בתוך עלמות תופפות:
כז במקהלות ברכו אלהים אדני ממקור ישראל: כח שם
בנימן צעיר רדם שרי יהודה רגמתם שרי זבלון שרי נפתלי:
כט צוה אלהיך עוזה אלהים זו פעלתה לנו: ל מהיכלך
על ירושלם לך יובילו מלכים שי: לא גער חית קנה עדת
אבירים בעגלי עמים מתרפס ברצי כסף בזר עמים קרבות
יחפצו: לב יאתיו חשמנים ממי מצרים כוש תריץ ידיו
לאלהים: לג ממלכות הארץ שירו לאלהים זמרו אדני
סלה: לד לרכב בשמי שמי קדם הן יתן בקולו קול עז: לה תנו
עז לאלהים על ישראל גאותו ועזו בשחקים: לו נורא אלהים
ממקדשיך אל ישראל הוא נתן עז ותעצומות לעם ברוך
אלהים:

## סט למנצח

סט׳ ותסר ברכותיו לו טובתיו ויתפר׳ החסרון לפי הענין. או פירושו הלל
דעמום למו ישועתיכו ויום יום ברוך הוא:
ברוך אלהים: ועל דבר זה רחוי שנאמר
לו׳ ונאמר ברוך אלהים:

## סט למנצח

הכלכי׳ חזיונות׳ יהיה להם מכשר החזיונים: כה ראו
הליכותיך: ליחידות הם כלה לשתיהן שהלכו
הליכותיך שהלכת לשורר שיר׳ הים ונדרוש מהלכותיך
בתים המנגנים שלו לשורר שיר׳ הים ונדרוש מהלכותיך
שהם המנגנים שלו בתוך המהלכות: בתוך עלמות תופפות
שהם ומנגנות בתופים: כו במקהלות ברכו אלהים
יהוה ממקור ישראל: כז שם בנימן צעיר רדם שרי יהודה
כשבאו לירד לים ונתחלקו שבט בנימן ראשון שהוא
צעיר ואחריו שבט יהודה: כח צוה אלהיך עוזה
אלהים זו פעלתה לנו: אמר עוזה אלהים כנגד הים
שנקרע לפניהם ועשה להם נסים ונפלאות: כט מהיכלך
על ירושלם לך יובילו מלכים שי: מלכי האומות
שהיו מכעיסין אותך בירושלם יביאו לך שי: ל גער חית
קנה עדת אבירים בעגלי עמים: גער בחיה שהיא
במצרים שהיא מלכות פרעה ועדת אבירים: העדה
שהיא אבירים לעגלים: מתרפס ברצי כסף: מביא
עצמו לפניך מתנים להם כסף: לא רצי פתים
מתנים להתוקק מלחי: לב יאתיו חשמנים: ויכוש וגם
מחשמנים הוא שם מחשמנים: כוש תריץ ידיו
כן עתיד כוש תריץ ידיו במתנה להביאם לפניך: לג ממלכות
הארץ: אמר לממלכות הארץ שיבואו ויעבדו לפניך: שירו
לאלהים זמרו אדני סלה: אמר לישראל שמחלה לפניך: לד
לרכב בשמי שמי: כאשר היינו עכשו: הן יתן
בקולו קול עז: שמחלת הארץ הם מיחים קדמונים: לה תנו עז
לאלהים: כלומר תנו עז לאלהים: גאותו ועזו
בשחקים: כמו שכתוב עזו בשחקים על ידי הפמים שתפללו ויהי תפלתכם
נשמעת עשה לנו: ועזו בשחקים: כמו שכתוב עזו בשחקים על ידי הפמים שתפללו ויהי תפלתכם
נשמעת יען ישראל: לו נורא אלהים ממקדשיך: מכח שאתה עושה נפלאות וכשהם מתקדשין הוא נראה
לעבדי׳ מלא נם מתה שהחרבת את מקדשיך אתה ירחמו כל העולם אם לעקדשו אם כשהם עשים:
על דבר זה רמזו שנוך לך ונאמר ברוך אלהים על כל החסד שעשה עמהם:

סט למנצח

סט א לַמְנַצֵּחַ עַל שׁוֹשַׁנִּים לְדָוִד: ב הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהִים כִּי בָאוּ
מַיִם עַד נָפֶשׁ: ג טָבַעְתִּי בִּיוֵן מְצוּלָה וְאֵין מָעֳמָד בָּאתִי
בְמַעֲמַקֵּי מַיִם וְשִׁבֹּלֶת שְׁטָפַתְנִי: ד יָגַעְתִּי בְקָרְאִי נִחַר גְּרוֹנִי
כָּלוּ עֵינַי מְיַחֵל לֵאלֹהָי: ה רַבּוּ מִשַּׂעֲרוֹת רֹאשִׁי שֹׂנְאַי חִנָּם
עָצְמוּ מַצְמִיתַי אֹיְבַי שֶׁקֶר אֲשֶׁר לֹא גָזַלְתִּי אָז אָשִׁיב: ו אֱלֹהִים
אַתָּה יָדַעְתָּ לְאִוַּלְתִּי וְאַשְׁמוֹתַי מִמְּךָ לֹא נִכְחָדוּ: ז אַל יֵבֹשׁוּ
בִי קוֶיךָ אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת אַל יִכָּלְמוּ בִי מְבַקְשֶׁיךָ אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל: ח כִּי עָלֶיךָ נָשָׂאתִי חֶרְפָּה כִּסְּתָה כְלִמָּה פָנָי: ט מוּזָר
הָיִיתִי לְאֶחָי וְנָכְרִי לִבְנֵי אִמִּי: י כִּי קִנְאַת בֵּיתְךָ אֲכָלָתְנִי

וחרפות

סט למנצח ג טבעתי ביון מצולה: הוא
רפש ושיט לכן ואין מעמד:
במעמקי מים שבולת הוא מורמת מים והם תרתי
למעמקי מים: ד יגעתי בקראי נחר גרוני
אל כאן שם הוא עוקם ומקוטם החיים ב"ב וזהו ממו
לשון הגת המתוקנים: ה יגעתי בקראי וגו' שם אחד
נשנים בגרוני לחי הוא מעין ומוצא
ויחיל שם יפה לשם ויושיע ויחלץ כתב
אחיל אומיר כי יגעתי בקראי ולכן כלו עיני
לאלהי מיחל תקותי והכל הוא
לשון הגת: ח הבו תזעזעות רשעי: עצמו
מצמיתי מיחל תקותי: שבאי חנם מבקשי נפשי לאבדה
ויחיל אחיל: אשר לא גזלתי אז אשיב אשר לא חטאתי
לחבירי אז אשיב: ו אלהים אתה ידעת לאולתי
ואשמותי ממך לא נכחדו. עונותי
ואשמותי לפניך לא נעלמו: ז אל יבושו בי קויך
אדני יהוה צבאות. אסור לי לגרום שיבושו בי קויך
אדני יהוה צבאות: ח כי עליך נשאתי חרפה. מחרף ומגדף
עליך הוא מחרפני: ט מוזר. על עניניהם הוי. מחוץ לחומי:
ואנכי

סט למנצח ז"ה מדבר על הגלות
פרש, ברוח הקדש.
הושיענו אלהים כי באו מים על נפש ולא
עד בכלל כי נפשותנו היו נגזרים למיתה
וכבר הגיעו המים למורדנו. טבעתי ביון
מצולה. אלהים אתה ידעת לאולתי וכי יצר
לב האדם רע מנעוריו והול, קשורה פ
ואשמותי ממך לא נכחדו ע"כ לא תפקח
ממך בעבור זכיותיך אל יבושו בי קויך
ה' אלהים צבאות כי אין בידינו תלוי
התקוה. ועשה בי לטון בקשה כמו בי
תלוכי יבדר כח וגו' וסכוכה אל יבושו בי
קויך ה' צבאות ועשה השמות הללו אל
יבושו הקויים בעבור גדולתך ויכלתך
שאתה חדון ואלוה על כל צבאות השמים
ועשה אלהי ישראל שמך נקרא עליהם אל
תעזבנו ה' אלהינו. ואני עם כל זה. תפלתי

וְחַרְפוֹת חוֹרְפֶיךָ נָפְלוּ עָלָי׃ כא וָאֲבַכֶּה בַצּוֹם נַפְשִׁי וַתְּהִי
לַחֲרָפוֹת לִי׃ כב וָאֶתְּנָה לִבּוּשִׁי שָׂק וָאֱהִי לָהֶם לְמָשָׁל׃
כג יָשִׂיחוּ בִי יֹשְׁבֵי שָׁעַר וּנְגִינוֹת שׁוֹתֵי שֵׁכָר׃ כד וַאֲנִי תְפִלָּתִי
לְךָ יְהוָה עֵת רָצוֹן אֱלֹהִים בְּרָב חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ׃
כה הַצִּילֵנִי מִטִּיט וְאַל אֶטְבָּעָה אִנָּצְלָה מִשֹּׂנְאַי וּמִמַּעֲמַקֵּי
מָיִם׃ כו אַל תִּשְׁטְפֵנִי שִׁבֹּלֶת מַיִם וְאַל תִּבְלָעֵנִי מְצוּלָה וְאַל
תֶּאְטַר עָלַי בְּאֵר פִּיהָ׃ כז עֲנֵנִי יְהוָה כִּי טוֹב חַסְדֶּךָ כְּרֹב רַחֲמֶיךָ
פְּנֵה אֵלָי׃ כח וְאַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מֵעַבְדֶּךָ כִּי צַר לִי מַהֵר עֲנֵנִי׃
כט קָרְבָה אֶל נַפְשִׁי גְּאָלָהּ לְמַעַן אֹיְבַי פְּדֵנִי׃ ל אַתָּה יָדַעְתָּ
חֶרְפָּתִי וּבָשְׁתִּי וְכִלְמָתִי נֶגְדְּךָ כָּל צוֹרְרָי׃ לא חֶרְפָּה שָׁבְרָה
לִבִּי וָאָנוּשָׁה וָאֲקַוֶּה לָנוּד וָאַיִן וְלִמְנַחֲמִים וְלֹא מָצָאתִי׃ לב וַיִּתְּנוּ

## בברות׳

חלל מהיות רעוי לעבדך׃ כי אני לו מכר
עגני׃ שנרתיני כהלי הסתרת סניך ע״פ
מהר עגני ואל תסתר׃ קרבה אל נפשי
גאלה׃ גאולת׳ כי רחוק מישועתי דברי
שחגתי׃ תחכמה עיניהם מראות׃ כנגד
ולמחי שקוני חומץ כי לחם למח כלו יחסך
מאור עיניו וכפה כמה תלוי עיניהם
למשקה והשקם כחדות נפשי׳ ונשבר גופם
ונמעדו מתניהם ונפקע׳ כריסם על כן
ומתניהם תמיד המעד׃ כי אתה אשר קנית
כמו הפוך׃ כדפו׳ ואל מכאוב ועל מכאוב
חלליך יספרו זה עם זה׃ בטירת׳ לכלותנו
לכן תהי טירתם נשם׳ נחלליהם אל יהי
יושב׃ תנה עון על עונם׃ כדברי הרחב״ע
ז״ל עון משורש תעמידהו על עונם וע״כ
אל יבוא במקחך ועשם זה הוא בעבור שמין גו מעשה כי אם סיפו׳ ודברי׳ יתפלל לה׳
שיתחבב להם העון הזה עם המעשה ליסרם על כלם׃ ואני עני׃ עם כיותי פני
וכיוצ׳ שועתך חלהים תשגבני יחזקני׃ ותיעד לה׳ תעזור וגו׳ זאת התורה׃ תעזור לה׳
בגק״ן מבדים׳ רמז לקרבן שהקריב לחם הרחמן כלר״ז אל ואינו רשוק מן הכתוב הפשוט
לפ״ל

בְּבָרוּתִי רֹאשׁ וְלִצְמָאִי יַשְׁקוּנִי חֹמֶץ׃ כג יְהִי שֻׁלְחָנָם לִפְנֵיהֶם
לָפָח וְלִשְׁלוֹמִים לְמוֹקֵשׁ׃ כד תֶּחְשַׁכְנָה עֵינֵיהֶם מֵרְאוֹת
וּמָתְנֵיהֶם תָּמִיד הַמְעַד׃ כה שְׁפָךְ עֲלֵיהֶם זַעֲמֶךָ וַחֲרוֹן אַפְּךָ
יַשִּׂיגֵם׃ כו תְּהִי טִירָתָם נְשַׁמָּה בְּאָהֳלֵיהֶם אַל יְהִי יֹשֵׁב׃ כז כִּי
אַתָּה אֲשֶׁר הִכִּיתָ רָדָפוּ וְאֶל מַכְאוֹב חֲלָלֶיךָ יְסַפֵּרוּ׃ כח תְּנָה
עָוֹן עַל עֲוֹנָם וְאַל יָבֹאוּ בְּצִדְקָתֶךָ׃ כט יִמָּחוּ מִסֵּפֶר חַיִּים וְעִם
צַדִּיקִים אַל יִכָּתֵבוּ׃ ל וַאֲנִי עָנִי וְכוֹאֵב יְשׁוּעָתְךָ אֱלֹהִים
תְּשַׂגְּבֵנִי׃ לא אֲהַלְלָה שֵׁם אֱלֹהִים בְּשִׁיר וַאֲגַדְּלֶנּוּ בְתוֹדָה׃
לב וְתִיטַב לַיהוָה מִשּׁוֹר פָּר מַקְרִן מַפְרִיס׃ לג רָאוּ עֲנָוִים
יִשְׂמָחוּ דֹּרְשֵׁי אֱלֹהִים וִיחִי לְבַבְכֶם׃ לד כִּי שֹׁמֵעַ אֶל אֶבְיוֹנִים
יְהוָה וְאֶת אֲסִירָיו לֹא בָזָה׃ לה יְהַלְלוּהוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ יַמִּים
וְכָל רֹמֵשׂ בָּם׃ לו כִּי אֱלֹהִים יוֹשִׁיעַ צִיּוֹן וְיִבְנֶה עָרֵי יְהוּדָה
וְיָשְׁבוּ שָׁם וִירֵשׁוּהָ׃ לז וְזֶרַע עֲבָדָיו יִנְחָלוּהָ וְאֹהֲבֵי שְׁמוֹ
ישכנו

לפ"ד ופירושי הבורחים ממנו יוכיחו שהוא הנכון והישר יותר מפירושיהם. ויחי לבבכם. כנגד שברה לבי ואנושה. שומע אל אביונים ה'. לעולם מכ"ש שאת אסיריו לא בזה: יהללוהו שמים וארץ. הם המהללי' תמיד ויוכיחו גדול' יוצרם ובעת הזה לא נתפרסם גדולת ה' וכחו ונראה כאלו בריותיו לא יהללוהו ע"כ אז יהללו כי כל העמים יודו שם ה' וידעו כי לו המלוכה כאשר יבנה ערי יהודה ויושיע ציון וירשוה עמו וזרע עבדיו אברהם יצחק ויעקב ינחלוה בעבור שהם זרע' ואוהבי שמו שהם האמת עצמם ישכנו בה בתחיית המתים להקים דבר ה' כי לך ולזרעך אתן וגומ' ואומר אשר נשבע ה' לאבותיכם לתת להם:

ע למנצח

[illegible] באתי לאכול מחמת רעבון וסובר שאני רוצה להכות [illegible] לי ראש ולענה: ולצמאי. שאני רוצה לשתות איזה [illegible] נתן לי חומץ וטוב היה לי אם לא אכלתי ולא [illegible] לגמרי: כג לכן יהי' שלחנם לפניהם לפח וגו' [illegible] כנגד מדה: כז ואל מכאוב חלליך יספרו. [illegible] כמספר עונותי: כח תנה עון על עונם [illegible] שהם מעוררי' הדין עלי לכן תזכור להם גם [illegible]: כט ימחו מספר חיים. אם נכתבו: ועם [illegible] אל יכתבו שוב: ואני עני וכואב תן לי ישועתך [illegible] עני עכשיו ממלכות וכואב בגלות: תשגבני. [illegible]: אהללה שם אלהים. כשתוציאני: [illegible] ואגדלנו בתודה. אקריב לפניו קרבן תודה: [illegible] ותיטב לה'. התהלה שיהללו בשיר תיטב לו [illegible] פר של אדם ראשון שהקריב אותו וקרבותיו היה [illegible] פרסותיו שהרי בקומתו ובקרניו נברא וראשו [illegible] מן הארץ וז"ש מקרן מפרים: לג ראו [illegible] ישמחו: ויחי לבבכם. מכח רוב [illegible] כי הדואג לבו עת: לד כי שומע אל אביונים [illegible] שהם בגלות אביונים ועניים מכל מקום שומע [illegible] תקוה לאחריתם כמוני לכן: לה יהללוהו [illegible] ארץ. שוכני שמים וארץ ודגי ימים יהללוהו: [illegible] כי אלהים יושיע ציון. לאו דוקא ציון אלא הוא

הדין

# תהלים ליום שלישי ע

יִשְׁכְּנוּ בָהּ׃

תפלה על שונאי דוד שיבושו ויכלמו בשכיל שמבזישים אותו ושמחו על צרותיו ובושו ישמחו הצדיקים ויאמרו תמיד שירות ותושבחות׃

ע א לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד לְהַזְכִּיר׃ ב אֱלֹהִים לְהַצִּילֵנִי יְהוָה לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה׃ ג יֵבֹשׁוּ וְיֵחָפְרוּ מְבַקְשֵׁי נַפְשִׁי יִסֹּגוּ אָחוֹר וְיִכָּלְמוּ חֲפֵצֵי רָעָתִי׃ ד יָשׁוּבוּ עַל עֵקֶב בָּשְׁתָּם הָאֹמְרִים הֶאָח הֶאָח׃ ה יָשִׂישׂוּ וְיִשְׂמְחוּ בְךָ כָּל מְבַקְשֶׁיךָ וְיֹאמְרוּ תָמִיד יִגְדַּל אֱלֹהִים אֹהֲבֵי יְשׁוּעָתֶךָ׃ ו וַאֲנִי עָנִי וְאֶבְיוֹן אֱלֹהִים חוּשָׁה לִי עֶזְרִי וּמְפַלְטִי אָתָּה יְהוָה אַל תְּאַחַר׃

תפלה נוראה על שונאיו היאך הם רוצים להרגו ואומרו עליו שהוא חייב מיתה׃

## עא בך

ע לַמְנַצֵּחַ ז״ה לחזר דוד בברחו מפני אבשלום בנו׳ אלהי להפלגי כי עזך ותעלומדיהיו על חויבי ע״כ אלהים ה׳ לעזרתי חושה בחסדך מהר לעזרני׳ בחותו זמן ישראל נחלקו נגדו לג׳ כתות יש מבקשים נפשו לקחתה כמו אבשלום והקמי נגדו להלחם בו׳ ויש מהם חפצי רעתו בחיותופל שהי׳ חפץ רעתו על כן היו כל עצותיו להרע׳ ויש מהם שהיו אומרים הח הח כי חין יהושתה לו בחלוים כלא על דבר חטאתו׳ והכה טעם יהושו על עקב בשתם כ״ל שמלת לחזר הבזרת למעלה בפסוק יהושו לחזר ויכלמו מצרת ג״כ הכה והלטן יהושו לחזר על עקב בשתם כלומר בשביל בשתם שמביטי׳ לחזר וחלבינים פני ובשתם כמו בנית תפלתי ועל כלם שהל להצילו מהם׳ ישישו וישמחו בך כל מבקשיך׳ אבשים כמו בנית תפלתי ועל כלם שהל להצילו מהם׳ ישישו וישמחו בך כל מבקשיך׳ אבשים ההולכים עמי כי חלו מבקשי ה׳׳ ואני עני ואביון׳ כי בביות בורח מפני בני רחוי להקר׳ עני ואביון יותר מהעניי׳ והאביונים שבעולם׳ אלהים חושה ואחר להלחם בעבורי כי אתה עזרי ומפלטי׳ ה׳ ברחמיך חל תאחר כי עול מעט ואחר׳

מפני עקת רשע׃



הדין שאר עניי ישראל׳ ויבזו שם׳ ישראל ויראה לשקר׳ ישחתו׳ לו מרע ענדעו הסיבוניהם ישבכו בה לעולם׳ לאן תפלה כמו

ע לַמְנַצֵּחַ לדוד להזכיר׳ לתזכיר׳ ולהזהות לה׳ ב תפלה להצילו׳ בדברי הימים לזכיר׳ ולהזהות לה׳ ב תפלה להצילו׳ כתוב כתיב אלהים חושה לעזרתי להצילני׳ ג יבשו ויחפרו מבקשי נפשי׳ יבשו ויחפרו מבקשי נפשי׳ יבשו ויחפרו מבקשי נפשי׳

עא א בְּךָ יְהוָה חָסִיתִי אַל אֵבוֹשָׁה לְעוֹלָם: ב בְּצִדְקָתְךָ
תְּצִילֵנִי וּתְפַלְּטֵנִי הַטֵּה אֵלַי אָזְנְךָ וְהוֹשִׁיעֵנִי: ג הֱיֵה לִי לְצוּר
מָעוֹן לָבוֹא תָּמִיד צִוִּיתָ לְהוֹשִׁיעֵנִי כִּי סַלְעִי וּמְצוּדָתִי אָתָּה: ד
אֱלֹהַי פַּלְּטֵנִי מִיַּד רָשָׁע מִכַּף מְעַוֵּל וְחוֹמֵץ: ה כִּי אַתָּה
תִקְוָתִי אֲדֹנָי יְהוִה מִבְטַחִי מִנְּעוּרָי: ו עָלֶיךָ נִסְמַכְתִּי מִבֶּטֶן
מִמְּעֵי אִמִּי אַתָּה גוֹזִי בְּךָ תְהִלָּתִי תָמִיד: ז כְּמוֹפֵת הָיִיתִי
לָרַבִּים וְאַתָּה מַחְסִי עֹז: ח יִמָּלֵא פִי תְהִלָּתֶךָ כָּל הַיּוֹם
תִּפְאַרְתֶּךָ: ט אַל תַּשְׁלִיכֵנִי לְעֵת זִקְנָה כִּכְלוֹת כֹּחִי אַל

## תעזבני

עא בך ו"ה ג"כ על זה הענין שלמעלה
בך ה' וכחסך חסיתי לח
בזכיותי כי חטאתי לכי חלעג. היה לי לצור
מעון. לבוח בו. תמיד צויח להושיעני כי
תמיך בצדקת ועזית וחפצת להושיעני כי
סלעי ומצודתי אתה מעולם וכן עתה היה
לי לצור מעון להבח. פלטני אלהי מיד רשע
מחבלוס מכף מחיתופל מעול עצות עלי
ומוסר עליות להרבני על לח חמס. כי
אתה תקותי וגו' מנעורי הבטחתי תמיד
עליך במלחמתי גסם גליות כשהייתי עדיין
נער כאשר אמר ויהי נחתי בשם ה' נבחר
בזוי לסנן מתוך אחיים שכתב לי ומי
שאמר לקחתיך מאחרי הלחן ולשולח אמרת
בהיותי נער ועיר בקש ה' לו חיים כלבבו
בך תהלתי תמיד על מסכך. כמוסם היותי

ה' מסיתי נגלח כי חיזיר לאחר חד
סיון ליזיר שלפניו לכן לח ניחיר
לו לא חזיר ולאחר כך ה' חסיתי ולח נאחר וידעתי
ג' מהם לעולם: ב בצדקתך תצילני. ולח
היה לי לצור מעון. לפי שבנית חטיאתי
ומעשים בישים שהיה לי לצור מעון: לבוח
בו. בחוכו מעון לכנוס: תיר לי להושיעני. ד' כי חלעי
ומצודתי אתה בשביל שמך: ה מבטחי. מכף מעול ומוסר חיתופל:
ו ממעי אמי. כי לקחתני מבטני. ז כמופת. ולאחר שנולדתי
לרבים ואתה מחסי עז. ח ימלא פי. תהלתך כל היום
תפארתך: ט אל תשליכני. לעת זקנה כשכלות כחי אל

עא בך ו"ה ג"כ על זה הענין שלמעלה
בך ה' וכחסך חסיתי לח
בזכיותי כי חטאתי לכי חלעג. היה לי לצור
מעון. לבוח בו. תמיד צויח להושיעני כי
תמיך בצדקת ועזית וחפצת להושיעני כי
סלעי ומצודתי אתה מעולם וכן עתה היה
לי לצור מעון להבח. פלטני אלהי מיד רשע
מחבלוס מכף מחיתופל מעול עצות עלי
ומוסר עליות להרבני על לח חמס. כי
אתה תקותי וגו' מנעורי הבטחתי תמיד
עליך במלחמתי גסם גליות כשהייתי עדיין
נער כאשר אמר ויהי נחתי בשם ה' נבחר
בזוי לסנן מתוך אחיים שכתב לי ומי
שאמר לקחתיך מאחרי הלחן ולשולח אמרת
בהיותי נער ועיר בקש ה' לו חיים כלבבו
בך תהלתי תמיד על מסכך. כמוסם היותי

תַּעְזְבֵנִי׃ יא כִּי אָמְרוּ אוֹיְבַי לִי וְשֹׁמְרֵי נַפְשִׁי נוֹעֲצוּ יַחְדָּו׃
יב לֵאמֹר אֱלֹהִים עֲזָבוֹ רִדְפוּ וְתִפְשׂוּהוּ כִּי אֵין מַצִּיל׃ יג אֱלֹהִים
אַל תִּרְחַק מִמֶּנִּי אֱלֹהַי לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה׃ יד יֵבֹשׁוּ יִכְלוּ שֹׂטְנֵי
נַפְשִׁי יַעְטוּ חֶרְפָּה וּבְלִמָּה מְבַקְשֵׁי רָעָתִי׃ טו וַאֲנִי תָּמִיד אְיַחֵל
וְהוֹסַפְתִּי עַל כָּל תְּהִלָּתֶךָ׃ טז פִּי יְסַפֵּר צִדְקָתֶךָ כָּל הַיּוֹם
תְּשׁוּעָתֶךָ כִּי לֹא יָדַעְתִּי סִפֹּרוֹת׃ יז אָבוֹא בִּגְבֻרוֹת אֲדֹנָי
יְהוִה אַזְכִּיר צִדְקָתְךָ לְבַדֶּךָ׃ יח אֱלֹהִים לִמַּדְתַּנִי מִנְּעוּרָי וְעַד
הֵנָּה אַגִּיד נִפְלְאוֹתֶיךָ׃ יט וְגַם עַד זִקְנָה וְשֵׂיבָה אֱלֹהִים אַל
תַּעַזְבֵנִי עַד אַגִּיד זְרוֹעֲךָ לְדוֹר לְכָל יָבוֹא גְּבוּרָתֶךָ׃
כ וְצִדְקָתְךָ אֱלֹהִים עַד מָרוֹם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ גְּדֹלוֹת אֱלֹהִים מִי

כמוך

כי יספר לקהקך מה שלמעה ולרך כלל
לחת כבל היום תשועתיך כי לח ידעתי
ספורות: חין לחני יכול לספרם בפרשיות
כי עלמו ורבו מספר. וחף כי לח ידעתי
ספורות חלח ולכנם מעט במחשבתי
בגבורות ה׳. חזכיר לקהקך לבדך בפי
יבלתי. חלהים למדתני. בגבורתך ונסיך
למדתני עמי מנעורי ועד המה: ולכן
גם בזקנותי. ולחבקש טוב עד זקנה
ושיבה חל תעזבני ולטעם להגיד זרועך
לכל דור שיבח גבורתך כי בן חלהים פעם
נולה פעם מנולה חכל חתה גבורתך חיכו
מנולה לעולל ולפילו שהרחיק כי ספורות תמוה
מעלני שב גסת מלבותי חתה פרטי ומפני
בני ותבדה ברולתי תמוה. ממלו ומקלים
ומכחמין על כן גם לני לה חסיה בפני עתה
וכבל כתי לוכך במעשה לוכך בללו כבל
לזמרה לך בכינור קדוש ישראל: בלבור
תרבבה בפחה בלתה לומר לך בכבור ליושת
שפתי: וגם חפדי ידות: ולרלון גם שפתי ידות
קדוש לומר מכל לדה ולת בלבה עתה לומרים לך קדוש תהלה גם

כמוך: כ אשר הראיתני צרות רבות ורעות תשוב תחייני
ומתהומות הארץ תשוב תעלני: כא תרב גדלתי ותסב
תנחמני: כב גם אני אודך בכלי נבל אמתך אלהי אזמרה
לך בכנור קדוש ישראל: כג תרנגנה שפתי כי אזמרה לך
ונפשי אשר פדית: כד גם לשוני כל היום תהגה צדקתך כי
בשו כי חפרו מבקשי רעתי:

ל' חיבר דוד על שלמה שיהא לו לב להבין לעשות משפט לעניים אם נושל מאחר ונוחן לאחר עוגמו גדול • ויהיה שלום ושובע גדול בימיו וצדיקים יפרחו בימיו מעלה מעלה: ואותם שירצו להיות שונאיו יהיה לו כעפר תחת רגליו: יום י"ד

עב א לשלמה אלהים משפטיך למלך תן וצדקתך לבן
מלך: ב ידין עמך בצדק ועניך במשפט: ג ישאו הרים
שלום

שיהי קיים תחלים עוגמו: מאסר עגמת עמי ויעם
תחרי עד שיתחתם הכל מי כתוב כתוב שתאסר מאסר מי כתוב
תחלים: תאסר הרפתני. שתבר הגדולות שעשה
לתת לי ימי יסר שהרפתני מתת רבות ורעות: ותתה
תשוב תחיני לעלי הייתי בעקבו ונעזן בתהום התרן
תתה תעלני ותחייתיני: כא תרב גדולתי: לפ לי
תחייתני ע"י תהלת גדלות: כב גם לכן גם לתי תודך
תתה תודה להשם עמי גם לתי תרב עלהודו לן בכלי
שהי על היום תתנה נקתתיך: בלת כימור ונם
תתרן מבקשי ריעתי ולכן אין הרשע להודות לך:

עב לשלמה תחלים: ז"ה לתיחו דוד על
שלמה נמי כשהולימו לתיכך
תיה שהשחיתו כלו תפלת דוד כן יהי כי בסוף ימיו
תיה שהי שוכב בחיבתו ולת קרם תלת דב' תחר זה
תיה יעד תחיתר עליו וכו' התחיתר כלה תפלותיו
תיה ושם ספר התחר תחתם' ספרי' הוא זה התחיתר
תיה התחלדים שיהיה זה בסוף הספר תחתן כי
תיה תעוים הספר בדברי הימים כתחיתר הנליה:
תיה לתיכך תן • תכתת דיבון שמוים כתוהה שיהין
תיה תלת יעבה בהן תה שתחר יהין עתך בנלך
תיה בעבה בשמים בנלך: ונלתקך נתן תלך • כן
תיה תחלך תספטיך לתלך תן ל' הייסורין יהו
תיה ב והנלתקים יעבה לנכי שיהה שלום כימיו:
תיה ויעיני בתשפטים: שלום רפה פרים לעבריהם:
תיה תרים שלום. כלכתיב יקרא הרים לת העגה

ולת תאסה בסדיך לעול' בזה הדבר בפרטות
כי בשובי למלכותי תפרו מבקשי רעתי ולת
די שעשיתי לי טובות רק עזית להם
רעות:

עב לשלמה כמו על שלמה וזה
המזמור על משיח כתמר
שהוא נקרא בן דוד • תלהים משפטיך למלך
המשיח תן שתתן לו חן וכלל טוב לעשות
משפט ולדק בתרן ושעט משפטיך ולדקתך
שלא יפטרך לעשים עמך רק יהיה
כמו משפטיך שתדע הכל בלי עדים וכמו
שתמר עליו לא למרתה עיניו יפשוט ולא
למשמע תזניו יוכיח כי הלא התדם ירתה
לעיניהם לך הוא תכוח עליו רוח ה' ופפע
בלדק ובמשפט ולא יפטרך לעדים • ושעט
לבן מלך כי המלוכה לו לנתלה לעולם כי
כבר הבטחת לתיני להיות ביתו וממלכתו
נתמים לעד לעולם: ישאו הרים שלום
לעם • דרך נוזמת כי לף הדברים בלתי
מרגישים יכריזו וישאו שלום לעם וגבעות

שָׁלוֹם לָעָם וּגְבָעוֹת בִּצְדָקָה׃ ד יִשְׁפֹּט עֲנִיֵּי עָם יוֹשִׁיעַ לִבְנֵי
אֶבְיוֹן וִידַכֵּא עוֹשֵׁק׃ ה יִירָאוּךָ עִם שָׁמֶשׁ וְלִפְנֵי יָרֵחַ דּוֹר
דּוֹרִים׃ ו יֵרֵד כְּמָטָר עַל גֵּז כִּרְבִיבִים זַרְזִיף אָרֶץ׃ ז יִפְרַח בְּיָמָיו
צַדִּיק וְרֹב שָׁלוֹם עַד בְּלִי יָרֵחַ׃ ח וְיֵרְדְּ מִיָּם עַד יָם וּמִנָּהָר עַד
אַפְסֵי אָרֶץ׃ ט לְפָנָיו יִכְרְעוּ צִיִּים וְאֹיְבָיו עָפָר יְלַחֵכוּ׃ י מַלְכֵי
תַרְשִׁישׁ וְאִיִּים מִנְחָה יָשִׁיבוּ מַלְכֵי שְׁבָא וּסְבָא אֶשְׁכָּר יַקְרִיבוּ׃
יא וְיִשְׁתַּחֲווּ לוֹ כָּל מְלָכִים כָּל גּוֹיִם יַעַבְדוּהוּ׃ יב כִּי יַצִּיל
אֶבְיוֹן מְשַׁוֵּעַ וְעָנִי וְאֵין עֹזֵר לוֹ׃ יג יָחֹס עַל דַּל וְאֶבְיוֹן וְנַפְשׁוֹת

אביונים

בצדק׳ והב׳ כמו לחמו בלחמי עני בעניו • ייראוך ישראל הנלוים אל ה׳ ייראוך עמך באותו הזמן עם שלמות גדול ובלב שלם כשמש שהוא שלם לעולם • ולפני ירח • ר״ל יותר מהירח כי הירח לא יהי׳ שלם כי אם יום א׳ במילואו ויראתנו לה׳ תהיה שלמה כל הימים כשמש על כן טעם דור דורים ומה שאמר לפני ירח היא במעלה לא קדימות מקום כי אם על דרך ממלא מקום אבותיו • ירד לקחו • כמט׳ על גז שהם ישראל שהיו נגזזים בגלות על כן אחריו יפרח בימיו צדיק וטעם זרזיף ארץ עשב הארץ כדברי המתרגם ז״ל כלו׳ על עשב הארץ : וטעם ורוב שלום עד בלי ירח שלום רב ושלם מבלי תוספת וחסרון בכל יום כירח כי השלום ירבה ותוספת השפע בעול׳ והיה תמיד שלם ומתמיד בשלמותו ולא כמו ירח : וירד • המשיח מים אל ים • רמז לכל העולם כדברי רא״בע ז״ל • לפניו יכרעו ציים כמו וציים מיד כתים • ואויביו עפר ילחכו ישתחוו עד לארץ גם יש עוד היו׳ מלכו׳ שמשליכין לפניהם לארץ • וכל׳ יתנו לו מם וישאו לו מתנה בכל שנה וישתחוו וזה כי יחום ויחמול עליהם ונפשותם יושיע ומתוך ומחמס יגאל נפשם בעבור שיקר דמם בעיניו ולא יעזב׳ ביד עושקיהם להרגם במרמה כי הוא ידע הנסתרות ברוח ה׳ שנחה עליו כאמור ולא בלבד יציל׳ מהרע והמות כי גם יכלכלם ויעשיר׳ ויתפלל בעדם אל ה׳ שירחמם ויברכם תמי׳ ויחי לכל א׳ מהעניים ויתן לו מזהב שבא לכל א׳ ויתפלל בעדו תמיד וכן פי׳ רא״בע ז״ל זה הפסוק והוא נכון בעיני

שאם

אל תחת נפן והכל על שובע: ונבעות בצדקה • ישאו להם שלום על ידי הצדקה שיעשו: ה יראוך עם שמש כמו השמש חביב ונהנין ממנו לאורה ולגדל פירות כך יחבבו אותך • וממילא יהא יותר חביב מהירח שאינו חשוב כ״כ וזה יהי לדור דורי׳ יזכרו אותו: ו ירד כמטר על גז • כמטר היורד על ירק הגזוז שהוא צריך לגשמי׳ לאח׳ שגזהו כדי שלא יבלו עליהן ויפחשו: כרביבים זרזיף ארץ • כמו המטר שיורד על עשב הנקצר ומצמיח עוד: ז יפרח בימיו צדיק • ירבו ויפריחו צדיקים וט בים בימיו ורב שלום עד בלי ירח כל זמן שהעולם קיים: ח וירד מים עד ים • כל ארץ ישראל מים סוף עד ים פלשתים: ומנהר עד אפסי ארץ • שנהר יוצא מעדן לצד מזרח עד אפסי ארץ שהוא סוף מערב: ט יכרעו ציים • הם שוכני המדברות שהם רחוקים מן הייישוב: ואויביו עפר ילחכו • כלומר ישפיל אותם עד לעפר: י מלכי תרשיש ואיים • שהיה לשלמה המלך אוניו׳ תרשיש בים עם אניי חירם אחת לשלש שנים תבא אני תרשיש: מלכי שבא וסבא • מנחה למתנות יביאו: יא ישתחוו לו כל מלכים • כולם יביאו מנחה לשלמה: יב כי יציל אביון • לכך יאהבוהו כל

אֲבִיוֹנִים יוֹשִׁיעַ: יד מִתּוֹךְ וּמֵחָמָס יִגְאַל נַפְשָׁם וְיָקַר דָּמָם
בְּעֵינָיו: טו וְיִחִי וְיִתֶּן לוֹ מִזְּהַב שְׁבָא וְיִתְפַּלֵּל בַּעֲדוֹ תָּמִיד כָּל
הַיּוֹם יְבָרְכֻנֵהוּ: טז יְהִי פִּסַּת בַּר בָּאָרֶץ בְּרֹאשׁ הָרִים יִרְעַשׁ
כַּלְּבָנוֹן פִּרְיוֹ וְיָצִיצוּ מֵעִיר כְּעֵשֶׂב הָאָרֶץ: יז יְהִי שְׁמוֹ לְעוֹלָם
לִפְנֵי שֶׁמֶשׁ יִנּוֹן שְׁמוֹ וְיִתְבָּרְכוּ בוֹ כָּל גּוֹיִם יְאַשְּׁרֻהוּ: יח בָּרוּךְ
יְהוָה אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֹשֵׂה נִפְלָאוֹת לְבַדּוֹ: יט וּבָרוּךְ

שֵׁם

יד מתוך ומחמס. מתוך לשון תוכו חמס לשון גזלה: יגאל נפשם. על ידי שמפקיע נקמה עולה תחת עושקיהם: טו ויחי ויתן לו. לפי שיחיה העני ויעיל למותו יתן יעשיהו ויתן לו מזהב שבא ויתפלל תמיד בעד העני הזה ויתן לו ברכתו: יז פיסת בר בארץ לשון פסיון ותוספות ורבוי בתהלים: ברחש הרים ירעש כלבנון. בחשיון יהא בהרים בתחילת החשון: ויציצו מעיר כי. בשנות היוה שיהא מעיר בתחילת ומיהו. ובעיר נמי יהיה הברכה עד שיהא מעיר לחג כעשב הארץ. מצלי זרע ויתן לפי שהוא ברגל כל שנה יהיו כעשב הארץ שגדל בכל שנה: יח יהי שמו לעולם שיש עליה ביכר לעולם כעובד ימלוך לעולם: לפני שמש ינון. כל ימי השמש יגדל שמו וינון לשון תולדות וצמיחה כמו ינוני ויהיה מנון: ויתברכו בו כל גוים. שלם יהא אומר לנכו תהא חכם ויתברכו בשלמה: ישתבחהו יאמר עליו ישבחוהו וכל תפלה שמסיימין חתן שלמה היה כיוצא בו לעולם לפי שמלת ישתבחו לשון שבח כיוצא בו לדוד על תנאי שם ישתבחו בניך ובני בניך ואם לאו אשתבח בהון: יט וברוך שם כבודו. שמהלל הקדוש ברוך הוא מוסב על המפיק מה טעם ויתפלל בעדו תמיד, מי יתפלל בעדו הקב"ה בעצמו ותעוב רש"י ז"ל חלוסה: יהי פסת בר בארץ. עתה יפליג רוב הנעלם שיהיה לו בעולם וזה בחמרו יהי פסת ר"ל מלא כף בר בארץ וזה ברמ' הרים מקום יבש מטבעו. בזרע מלא כף יתברך בגידולו על שיעשה כלבנון קריו כי ה' יברך פרי האדמה ופרי בטן וזה טעם ויציצו מעיר ישראל יציצו מעיר ה' כעשב הארץ. ברוך ה' לחלוטי ישראל. עתה יבחר בעם ישראל בחותו הזמן ואמר ברוך ה' אלהים הגדול והגבור כי לא חדל עד עתה מגאלנו בעבור מיעוט יכלתו ר"ו לך בעבור תשתיתינו שאמנו טוב הגאולה ממנו ועכשו גאלנו כי הוא אלהינו ונקרא שמו עלינו על כן טעם אלהי ישראל

עושה נפלאות לבדו וטעם כלו תפלות דוד בן יסי כלומר עד הנה הגיעו תפלות דוד כי זה סוף ותכלי' כל התפלות מעשה על הזמן ההוא כי היה העיקר וסוף ההצלחה לכם כלו כל התפלות כי בה בכלל כל שחר ההצלחות: פירוש אחר ויחי ויתן לו מזהב שבא כלומר יתן לעניי מהונו שיחיה עמו. ואמר מזהב שבא. כלו' שיהיה לו מעצה ויתפלל בעדו העני יתפלל בעד המלך תמיד. ויברכהו כל היום וכל ימי המלך וכ"כ יהיה ברכה בעולם עד שיזרע חלא כף תבוה' אמי' בראש ההרים ויהיו הפסגי' טובות וברויות עד שירעשו ברוח המוסגת בהם כמו עלי הלבנון שישרים הכף תבואה ויציצו מעיר מקום בפני עצמו. תהיה הברכה וכן בכני חלא תהיה שיעלו מעיר לרוב כעשב הארץ: יהי שם המלך יהיה לעולם. בלומר שיזכו מרוב הטובה לעולם: לפני שמש ינון שמו בעוד שהשמש קיים וכן לפני ירח. ר"ל כל זמן שהלבנה קיים יהיה זכר שמו. ואי' יגון מן נין וכבר מכנין נפעל רוצה לומר כמו שהצמח

שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וְיִמָּלֵא כְבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן :
ג כָּלוּ תְפִלּוֹת דָּוִד בֶּן יִשָׁי :

ספר שלישי

# ליום רביעי

בו מבואר השאלה מפני מה צדיק ורע לו ורשע וטוב לו גם מקונן על אריכות הגלות הזה
עיין בפנים תמצא מרגוע לנפשך :

עג א מִזְמוֹר לְאָסָף אַךְ טוֹב לְיִשְׂרָאֵל אֱלֹהִים לְבָרֵי לֵבָב :
ב וַאֲנִי כִּמְעַט נָטָיוּ רַגְלָי כְּאַיִן שָׁפְכָה אֲשֻׁרָי : ג כִּי קִנֵּאתִי
בַּהוֹלְלִים שְׁלוֹם רִשְׁעִים אֶרְאֶה : ד כִּי אֵין חַרְצֻבוֹת לְמוֹתָם

## ובריא

זכר החד כן יהיה שמו זכר לעולם למעשיו
העושים שיעמה ויתברכו בו שיאמרו הכל
יברכנו כמו שברוך פלוני · יתגדלו ·
יתמרו עליו לתגריו : ברוך כמו שפירשנו
בתכלית הספר הרחמן · כי זה הפסוק
ואחריו הם דברי המחבר הודה לכל שזכה
להשלים הספר · עומה נפלאות לבדו
שמרך שיתרחל נפלאות למה כי הוא לבדו
יתרחל הם כן הוא העושה נפלאות : וברוך
שם כבודו לעולם · הוא הסם הכתוב ולא
יקרוא שהוא שם הכבוד כי בזותו שם יקרוא
לו · ולא ימלא כבודו את כל הארץ : אמן
ואמן · קיום וקיום · כלומר יתקייס זה
הדבר גם קיום לעתיד : כלו חם על
שלמה כבר פירשנו שעמו בתחילת המזמור
וחם על מלך המשיח פירשו חביו של רד"ק ז"ל כאשר יתלמו בחמות חלה לו כלו תפלות
דוד בן ישי ולא אמר כלו זמירות או הודאות לך תפלות כלומר כלו תפלות מעניני כפרות
וסליחה והגלה לו יהיו גריכי' לו כפרה ולא הגלה והגלחה כי הכל יהיה להם ולו כלו
תפלות דוד בן ישי : נמלם פי' ספר שני : בחסד אלי וקוני · בספר שניני יהיה עיני :

# ליום רביעי

עג מזמור לאסף עניין המזמור מבוא' מעלתו והוא מדבר על ישראל בגלות בשם
היותם נדיקים הם נגזים ונמלים והתקיל ביאמרו אך טוב לישראל
נגס



# ליום רביעי

עג מזמור לאסף עניין המזמור מבוא' מעלתו והוא מדבר על ישראל בגלות בשם
היותם נדיקים הם נגזים ונמלים והתקיל ביאמרו אך טוב לישראל

זָרִיא אוֹלָם: ה בְּעַמַל אֱנוֹשׁ אֵינֵימוֹ וְעִם אָדָם לֹא יְנֻגָּעוּ:
י לָכֵן עֲנָקַתְמוֹ גַּאֲוָה יַעֲטָף שִׁית חָמָס לְמוֹ: ז יָצָא מֵחֵלֶב
עֵינֵמוֹ עָבְרוּ מַשְׂבִּיּוֹת לֵבָב: ח יָמִיקוּ וידברו בְּרָע עָשֶׁק מִמָּרוֹם
יְדַבֵּרוּ: ט שַׁתּוּ בַשָּׁמַיִם פִּיהֶם וּלְשׁוֹנָם תִּהֲלַךְ בָּאָרֶץ: י לָכֵן
יָשׁוּב עַמּוֹ הֲלֹם וּמֵי מָלֵא יִמְצוּ לָמוֹ: יא וְאָמְרוּ אֵיכָה יָדַע אֵל

ויש

[illegible] מרי שמחתי׳ כשכר וזנוח: וברית שבעם
[illegible] כלות: ה בעמל אנוש אינימו. ובלי עמל ישראל
[illegible] יענם אדם. ישראל קדושי׳ אדם שהם יחזקו ביסוריהם
[illegible] יענגו עיהם: ו לכן ענקתימו גאוה יעטף. שלין
[illegible] ישראל גלה עליהם ומקבלין שכרם בע״ה על מעט
[illegible] שהשם העניקתם הגאוה: יעטף שית. החתם
[illegible] עושה לחתם שחתי׳ ויעטף את שתיתיהם:
[illegible] לפי שתלוי עיניהם כל אדם כחוש עיניו משקוצי
[illegible] עיניהם ונושאות תהוב שוין חבלי דלנה: עברו
[illegible] משכיות לבב יותר מה שלבם ויחפל ומ״ש נאה להם:
[illegible] ח יחמיקו וידברו. ויחשבו בני אדם בדבריהם הרעים:
[illegible] ברע עשק ממרום ידברו. כענין פרעה ומפחריב
[illegible] שאמרו ברע. ברע. לחוך מי לא לאבר מחשבו קלקלו שבחריב
[illegible] אחי הלחמות. ובכוכב נפר לחוך לעגלה על
[illegible] ידי עגל לחתום לעגלון: ט שתו בשמים פיהם. שהבלי׳ בלשון
[illegible] הרע ליעיניהם: ולשונם תהלך בארץ. כמתם
[illegible] שדבר נגד ה׳ הי׳ מוכח על נחכן תלן
[illegible] בלשון הרע: י לכן ישוב. לפי שחשים לכך רשעים
[illegible] ישובו השיבי עם לחתום כדבריהם הרעים: ומי
[illegible] מלאים לחם לא פירשוהו ורבי עזלא מחכיון להם שלחם
[illegible] שהיו אומרים שאין חקוה קבוי לא כדבריו הבטוב
[illegible] ישראל למלחמת השלח כל כך בחלוקה. ונם יש
[illegible] מחכיון הכתוב שתית ושתיה ואף לפוף לא כאחר נו
[illegible] מחכיון להם זכויות. עד פלי השלחים להם לחפילו דבר
[illegible] אחת מהם ידע לל׳ הכופרים לאחרים
אין

הקוה בעניקים לגרגרותם. אך ריק זכיתי לבבי ואחרץ בנקיון כפי כי מה יועיל
לי כל זאת אם אני נגוע כל היום ותוכחתי ועתי לבקרים מעת לאחי מבטן אמי
אחר העולם ועיה עוד מזאת עוקם הגלות עד חמות בגלותי ואיך אחרף ביסוריך
אם אחריתי אסכרה. לעמך כמו שהוא הדבר הזה ועומק דיך הבה נחמת בדור
ובגדתי כי אחי לא אחעבו ואיך אומר לה׳ דבר כיכחישהו הנסיון ובזה אבנו
ואומרים אחריו ואחשב לדעת זאת עמל הוא בעיני עד אבוא ואשוב׳ במחשבתי
אחרי׳ אל ר״ל לזימוני אל כמו אני קראתי למקדשי ר״ל לשני הזמנו׳ והכוונת
אחרון והזמין והקדים לפשוט את בריותיו הוא בעולם הנשמות והב׳ אחריות אחתי׳ ואחר

וְיֵשׁ דֵּעָה בְּעֶלְיוֹן: יב הִנֵּה אֵלֶּה רְשָׁעִים וְשַׁלְוֵי עוֹלָם הִשְׂגּוּ
חָיִל: יג אַךְ רִיק זִכִּיתִי לִבָּבִי וָאֶרְחַץ בְּנִקָּיוֹן כַּפָּי: יד וָאֶהְיֶה נִגּוּעַ
כָּל הַיּוֹם וְתוֹכַחְתִּי לַבְּקָרִים: טו אִם אָמַרְתִּי אֲסַפְּרָה כְּמוֹ הִנֵּה
דוֹר בָּנֶיךָ בָּגָדְתִּי: יו וָאֲחַשְּׁבָה לָדַעַת זֹאת עָמָל הוּא בְּעֵינָי:
יז עַד אֲבוֹא אֶל מִקְדְּשֵׁי אֵל אָבִינָה לְאַחֲרִיתָם: יח אַךְ
בַּחֲלַקּוֹת תָּשִׁית לָמוֹ הִפַּלְתָּם לַמְשׁוּאוֹת: יט אֵיךְ הָיוּ לְשַׁמָּה
כְּרָגַע סָפּוּ תַּמּוּ מִן בָּלָהוֹת: כ כַּחֲלוֹם מֵהָקִיץ אֲדֹנָי בְּעִירְ
צַלְמָם תְּבֻזֶה: כא כִּי יִתְחַמֵּץ לְבָבִי וְכִלְיוֹתַי אֶשְׁתּוֹנָן: כב וַאֲנִי
בַּעַר וְלֹא אֵדָע בְּהֵמוֹת הָיִיתִי עִמָּךְ: כג וַאֲנִי תָּמִיד עִמָּךְ
אָחַזְתָּ בְּיַד יְמִינִי: כד בַּעֲצָתְךָ תַנְחֵנִי וְאַחַר כָּבוֹד תִּקָּחֵנִי:
כה מִי לִי בַשָּׁמַיִם וְעִמְּךָ לֹא חָפַצְתִּי בָאָרֶץ: כו כָּלָה שְׁאֵרִי
ולבבי

כנגד שניים הדברים הנמצאים כנגד הח׳
חמ׳ תתבונן במחשבתי כי לך בחלקו ת׳ תשית
למו חלקם כעה״ז כי הם חלקות ומאוקות
מדבר ותחרית מרה כלענה כי הנה הפלת
למשואות הגיהנם וכנגד הזימון הב׳ תמר
לך היו לשמה כרגע והטעם כי לא תעמוד
להם הפלתם כי פתע פתאו׳ יבא בהיותם
בתכלית ההלוכה ואז יתמהו בעולם לומר
לך היו לשמה

עד למה

הם שהקב״ה מחליק הדעת׳ את הדרך שתהא נוחה להם: יש לך היה לשמה: כל הדברים
הרעים וחיותו לך היה לשמה כדרך שפו תיו ין בלהות: כ כחלום מהקיץ: כמו החלום מעיד
שהחלום לא יעמוד דבר מן החלום כן הוא הפלתם הרעה׳ בעה״ז: כי יתחיל לבבי: ובכליותי שהיו
שהיה בפחדיה בחוק הקודם היה לבבי תמיהון על הנעלם הרעים: כא ובליותי תסתוכן: קודם שהיו
יועצת לשתוכן על דבר זה במוסרי ומוכי כיכי וכין עצמי: כב ואני בער לא אדע: כמו שהיה
את הדבר הייתי בער כאדם שאין לו דעת: בהמות הייתי עמך: כמו שהיה הייתי עמך כך היה תמיד
עמך בלא שלא הייתי יודע מם יש שכר או עונש: כג ואני תמיד עמך אף שאני הייתי
הגלות הרעים לא ותני מירמיהו: תחזק ביד ימיני: כמשקיבו רגלי לנטל תקרבני ויעבשאי תתפשני
מהמני: כמו שעזרתני עד הנה כן תמיד תעזרני בעתי: ואחר כבו׳ אחר לשלשי קרא לאחר עלי תקבלני
בכבוד תלוך שהוא הטעם: כה מי לי בשמים אין לי תקוה אם לא בשמי׳ לך כן: תחפצתי בארץ: שהקב״ה
החזות יש להם שרים מן ישראל הקב״ה לתחם לתלוך: ועיקר לא חפצתי בארץ כיון שהם כל כך תלוך
עמיי אין עיניהם ולבם תלוך: כו כלה שארי ולבבי: שארי ו תשרתו ולפיכך לבבי אין כתוב לי הם תלוך לבב

וְלִבְבִי צוּר לְבָבִי וְחֶלְקִי אֱלֹהִים לְעוֹלָם: כי הִנֵּה רְחֲקֶיךָ
יאבֵדוּ הִצְמַתָּה כָּל זוֹנָה מִמֶּךָּ: כח וַאֲנִי קִרְבַת אֱלֹהִים לִי טוֹב
שַׁתִּי בַאדֹנָי יְהוִה מַחְסִי לְסַפֵּר כָּל מַלְאַכוֹתֶיךָ:

המשורר מאונן ומקונן היאך שרפו כל בתי כנסיות ובתי מדרשות פלישתי׳ החריבו שילה
כ״ל החריב בית ראשון וכל כך זמן שאנו בגלות לא ראינו אותות הגאולה ומתי יהיה
הגאולה עיין ותמצא קינות ונחמות:

עד א מַשְׂכִּיל לְאָסָף לָמָּה אֱלֹהִים זָנַחְתָּ לָנֶצַח יֶעְשַׁן אַפְּךָ
בְּצֹאן מַרְעִיתֶךָ: ב זְכֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶדֶם גָּאַלְתָּ שֵׁבֶט נַחֲלָתֶךָ
הַר צִיּוֹן זֶה שָׁכַנְתָּ בּוֹ: ג הָרִימָה פְעָמֶיךָ לְמַשֹּׁאוֹת נֶצַח כָּל
הֵרַע אוֹיֵב בַּקֹּדֶשׁ: ד שָׁאֲגוּ צוֹרְרֶיךָ בְּקֶרֶב מוֹעֲדֶךָ שָׂמוּ
אוֹתֹתָם

עד למה אלהים זנחת לנצח על
תורך הגלות שירחה כחלו
הוא לנצח יעשן חפך משל לכובד הצרות
וכמלאו בכאן שכי מיכי ריבויים בכמות
ובאיכות. טעם בכאן מרעיתך שמירתם
מועלת על הרועה ואיך זנחתם כאלו איכם
לאחך׳ זכור עדתך קנית קדם׳ שברחתם
וקנית׳ים מאין מרחשית ומקדם מבטן עקר
ועקרה. גאלת שבט נחלתך׳ ישראל שבטי
נחלתך בגאלתם מעבדו׳ מצרי׳ ואמר שבט
לשון יחיד כי כלם יצאו והלכו כאיש ח׳
אחריו במדבר בארץ לא זרועה. גם שבט

ומקונן על החורבות הם תחת סריס וישראל תחת מחללת הקב״ה וזה שבט נחלתך:
הר ציון זכור הר ציון זה שכבת זרע בשביבתך כדרך כי שמך נקרא על עירך ועל עמך:
הרימה פעמיך. עדתך הנזכר׳ בפסוק הקודם מפרשת ג״כ לכאן ואלו אמר הרימים
פעמיך במשוחות עדתך נפח והל״מ כמו בעבו׳ והפי׳ כי הדביים הללו כלם קניניך ועל
ידי נקראו ובשפלותם שמך כביכול מחולל ע״כ הרימה פעמיך בעבור מצות עדתך
שהם נפח כאומרו למעלה זנחת לנצח. וזאת תעשה לכל הרע אויב בקדש. ר״ל שעשה
הרעות אויב בקדשיך ולח חלק לך כבוד וגם שהגו מוריך בקרב מועדיך. שהיית
שם בשביבתך ושמו בדעתם אותותם המדומי׳ לאותות ונפלאו׳ כאומרם כי ירחתם
אותות על אותת. כי הכח הוא חצב שהין יכולת ביד להעיל מידו. מצכן שמך והטעם
לפי שמנין שמך כי כבודך בזה מתלל. ועתה הטעם בעבור חמר ו למעלה הר ציון זה

אוֹתָם אֹתוֹת: ה יָדַע בְּמֵבִיא לְמַעֲלָה בִּסְבָךְ עֵץ דַּרְדְּמוֹת:
ו וְעַתָּה פִּתּוּחֶיהָ יַחַד בְּבַשִּׁיל וְכִילַפּוֹת יַהֲלֹמוּן: ז שִׁלְּחוּ בָאֵשׁ
מִקְדָּשֶׁךָ לָאָרֶץ חִלְּלוּ מִשְׁכַּן שְׁמֶךָ: ח אָמְרוּ בִלְבָבָם נִינָם יַחַד
שָׂרְפוּ כָל מוֹעֲדֵי אֵל בָּאָרֶץ: ט אֹתוֹתֵינוּ לֹא רָאִינוּ אֵין עוֹד
נָבִיא וְלֹא אִתָּנוּ יוֹדֵעַ עַד מָה: י עַד מָתַי אֱלֹהִים יְחָרֵף צָר
יְנַאֵץ אוֹיֵב שִׁמְךָ לָנֶצַח: יא לָמָּה תָשִׁיב יָדְךָ וִימִינֶךָ מֵקֶרֶב
חֵיקְךָ כַּלֵּה: יב וֵאלֹהִים מַלְכִּי מִקֶּדֶם פֹּעֵל יְשׁוּעוֹת בְּקֶרֶב
הָאָרֶץ: יג אַתָּה פוֹרַרְתָּ בְעֻזְּךָ יָם שִׁבַּרְתָּ רָאשֵׁי תַנִּינִים עַל

הַמַּיִם

סבכת זו במקדש ועתה פתוחיה יחד כלם
וליוריים הכתמדי׳ בכסיל וכלפות יהלומון
בכלי ברזל גם שלחו באש מקדשך ולארץ
חללו משכן שמך והטעם למען שמך קנא
ללשון בגדי נקם. אמרו בלבב׳ כינם
מושליהם וגדוליהם יחד שברפו כל מועדי
אל בארץ לבל זה שקר כי ממרום שלח אש:
אותותינו. שהיו נעשים לנו והיינו רגילים
בהם להרחות ולהודיע לכל שאנו עם ה׳
לא ראינו עוד שהן ה׳ מפרסם בגלוי
היותנו עמו גם אין עוד נביא לתת לנו שידע
עד מתי קץ הפלאות. עד מתי אלהים יחרף
צר לשמך. יבזה לאויב שמך. למה תשיב
לאחור ידך וימינך שלח תרחה גבורתך
בעולם. ואלהים מלכי מקדם כי פועל ישועות ובגלגל
לא היה נוהג כן כי פועל ישועות ובגלגל
פוררת ים ליפרעל ושברת ראשי תניני
המצריי׳ הטובעים בתוך יאוריהם כתנינים
על המים שברתם וגם שברת ראשי לויתן רמז לפרעה התנין הגדול הרובץ בתוך
יאוריו ורמזי לעון רבים כמו מרמזותיו ועשה תתנו למאכל לעם לציים כדברי רז״ל
שגדולה ביזת הים מביזת מצרים שכן וירק ישראל את מצרים מת על שפת הים שפלט,
הים ליבשה וסס שללו לותם ולקחו כל מה שהי׳ עמהם זה טעם תתנכו לגויים וכל עמהו
מאכל לעמך ישראל לגיי היה כי שם הפליט אות׳ בגזרתך ומל׳ לעם כלות׳ לעמך ושמרו
שם׳ נתך ה׳ בידי ולא אניחיך לפלות יד וגו׳. אתה בקעת לעמך במדבר פורי׳ שהלכו

להחריבה שוו להם לאותות ע״ל קלקל בתים ושלח
בתריפים: ה יודע כחיבת לאיבה. כשהיה תוכח
בעצרי פתחי המקדש היה כמביא למעלה בקיעי עיניו
היה יודע שהיו היה חוקה שהיה הענן הסך לאותו
התסבכת ובלגן ע״י אחרי׳ שכלם נלעג מד תקיפי
לירושלים: ו ועתה פתוחיה לעצם. שהיו פתוחיה ושבורים
הקב״ה קשה לו כאיבוי מלכותו. כלי מקדשיה כלי
יחד: בכסיל וכלפות. כלי מקדש של נביאים היה:
ז שלחו באש מקדשך. כיון שהקדשים באש
כינם כיצד יתקבצו לאחר להזדווג באשתו של חבירו
תחיל וחק״כ יזדווגו להם ותדע להם שהרי שרפו כל אותותיו
של אדון בארץ שלו׳ בית הלמדן ובית הכנסת שכו׳ ט לאותותינו
לא ראינו. אין לנו רואים לאותן לאותות שלאותות הנביאים
כבר היו יימים שלנו נבואות. אין עוד נביא להגיד עתידות
זכרי׳ ומלאכי לא היה להם עוד נביא לעתיד עתידות
ליתני תניא היה אומר קץ הפלאות: עד מה. שאחר שלש
הגלות הזה: י עד מתי יחרף צר. שאחר שלש
גלות לגאולתנו אחרונה: יא למה תשיב ידך וכלה את האויב
השיב לאחור: מקרב חיקך. הניחיה ידך וכלה את האויב
יב ואלהי מלכי מקדם. הלא מקדם היית מושיע
בגזרתינו ועתה גבלות כאלו אינו מושיע שנגזר עלינו גלות
פוררת. לשון שברת הם הטובחים המצרים שנגזר עליהם
להתם

הַיָּמִים יז אַתָּה רָצַצְתָּ רָאשֵׁי לִוְיָתָן תִּתְּנֶנּוּ מַאֲכָל לָעָם לְצִיִּים: יח אַתָּה בָקַעְתָּ מַעְיָן וָנָחַל אַתָּה הוֹבַשְׁתָּ נַהֲרוֹת אֵיתָן: יט לְךָ יוֹם אַף לְךָ לַיְלָה אַתָּה הֲכִינוֹתָ מָאוֹר וָשָׁמֶשׁ: כ אַתָּה הִצַּבְתָּ כָּל גְּבוּלוֹת אָרֶץ קַיִץ וְחֹרֶף אַתָּה יְצַרְתָּם: כא זְכָר זֹאת אוֹיֵב חֵרֵף יְהוָה וְעַם נָבָל נִאֲצוּ שְׁמֶךָ: כב אַל תִּתֵּן לַחַיַּת נֶפֶשׁ תּוֹרֶךָ חַיַּת עֲנִיֶּיךָ אַל תִּשְׁכַּח לָנֶצַח: כג הַבֵּט לַבְּרִית כִּי מָלְאוּ מַחְשַׁכֵּי אֶרֶץ נְאוֹת חָמָס: כד אַל יָשֹׁב דַּךְ נִכְלָם עָנִי וְאֶבְיוֹן יְהַלְלוּ שְׁמֶךָ: כה קוּמָה אֱלֹהִים רִיבָה רִיבֶךָ זְכֹר חֶרְפָּתְךָ מִנִּי נָבָל כָּל הַיּוֹם: כו אַל תִּשְׁכַּח קוֹל צֹרְרֶיךָ שְׁאוֹן קָמֶיךָ עוֹלֶה תָּמִיד:

מעלות לישראל כשיש להם יום טוב אינ' עוסקים ברבוי הוללות רק בשירות ותשבחות הלכות פסח בפסח וגם כשאמרו נעשה ונשמע כוה קיימו העולם ומוסרים גדולים לאותם המענגים בעונג בעה"ו שחשבו אשר כהם עשה כל החיל:

עד א לַמְנַצֵּחַ אַל תַּשְׁחֵת מִזְמוֹר לְאָסָף שִׁיר: ב הוֹדִינוּ לְךָ אֱלֹהִים

מהים נהם כמעיין ונחל גם הוכפת כהרי חיתן. רמז לירדן בתקפו ותיתנו כי כן כתוב מלך על כל גדותיו: לך יום ועם היות שחין עתה ממך נודע בעולם שלא תעש' כפלאות כמוהו בשמות הטבע הנה גדולתך נודעת ומפורסמת בהנהג הטבע על זה החופן שהוא' מתנהג בו וזה כי לך יום אף לך לילה כי אתה הכינותה מאור הקטן לממשלת בלילה ושמש לממשל' ביום גם אתה הצבת על מתכונתם כל גבולות ארץ בל יעוו לעולם: ריבה ריבך וזכור תרפתך כל היום ואל תשכח רגע ק'קול צורריך נפץ מחשבתם. פתוח קמיך שהוא עולה תמיד בלי הפסק עושים נגד רצונך:

**עה למנצח** בזה המזמור יאמר איך לעתיד לבוא יודע מעשה ה' בעולמו כאשר מצינו הודינו לך ולא פסיק נזכיר נפלאותיך: הודינו לך ג"פ

* * כב א 22 נגלותיו

אֱלֹהִים הוֹדִינוּ וְקָרוֹב שְׁמֶךָ סִפְּרוּ נִפְלְאוֹתֶיךָ: ג כִּי אֶקַּח מוֹעֵד
אֲנִי מֵישָׁרִים אֶשְׁפֹּט: ד נְמֹגִים אֶרֶץ וְכָל יֹשְׁבֶיהָ אָנֹכִי תָּכַנְתִּי
עַמּוּדֶיהָ סֶלָה: ה אָמַרְתִּי לַהוֹלְלִים אַל תָּהֹלּוּ וְלָרְשָׁעִים אַל
תָּרִימוּ קָרֶן: ו אַל תָּרִימוּ לַמָּרוֹם קַרְנְכֶם תְּדַבְּרוּ בְצַוָּאר
עָתָק: ז כִּי לֹא מִמּוֹצָא וּמִמַּעֲרָב וְלֹא מִמִּדְבַּר הָרִים: ח כִּי
אֱלֹהִים שֹׁפֵט זֶה יַשְׁפִּיל וְזֶה יָרִים: ט כִּי כוֹס בְּיַד יְהוָה וְיַיִן חָמַר
מָלֵא מֶסֶךְ וַיַּגֵּר מִזֶּה אַךְ שְׁמָרֶיהָ יִמְצוּ יִשְׁתּוּ כֹּל רִשְׁעֵי אָרֶץ:

ואני

גבלותינו על הכל יהי שם ה׳ מבורך כשם שמברכין על הטובה כך מברכין על הרע׳:
וקרוב שמך כשהמכו מתפללים וקורחים שיך קרוב ה׳ לכל קרוליו: ספרו נפלאותיך
שעשה בימי קדם וגם עתה גאולת לך גזבתנו לגלותינו אחל כי אקח מועד זה
הזמן שהי׳ בימי קדם אני מישרים אשפט במגיס ארץ וגו׳ כמחז״ל ברחשית רבתי בשיל
ישראל שנקראו רחשית בפרח העולם ואם בן אנכי תכנתי עמודי׳ סלה לכן אמרתי
להולולים אל תהלו וגו׳ כלומר אתם מחזיקים להחזיק עובה ליפראל שכוונת
הברייה הי׳ בשבילו ולרשעים ביפראל אל תרימו קרן׳ כי וודאי לא בשבילכם נברח
העולם ולדיק יסוד עולם ולא הרשעים וכחז״ל כל העולם לא נברח אלא לגוות לזה
לדיק׳ אל תרימו למרום קרנכם תדברו בעורף עתק לגד עילאה ואל תחשבו כי
בדולתכ׳ זאת היא מדרך השבע או מתעמוד
לעד או כי חסין ה׳ בכם על כן ילילחכם
כי לא ממוצא השמש בים לגד מזרח שמש אלא הכסף ולא
ממדבר שאתם הולכים בשיירות למדינות רחוקות כח בדרך השבע להרים אתכם כי
הנה אלהים לבדו הוא שופט אם רוצ׳ להגליח דרכיכ׳ אם לא ועל ידו ירו׳ ית׳ הרמתכ׳ והשפל
כי זה ישפיל זה ירים: וחכי׳ עתי מדבר כנסת ישראל על עמם וחכי כלומר מה שאתי
מדיין בעמלי מגיד לעולם השגחתך שלא נעשתי בלה בכל המהומרות שעברו עלי:

ומה

ישמעל לעתיד הלדיכו לך: וקמוד שמך. לקוימך:
ספרו נפלאותיך לעתיד ישפרו הנפלאו׳ שעשה הקב״ה:
ג כי אקח מועד. כשיש לנו יום טוב לתן לנו כח לעבוד:
פה ובקולות רבים: אני מישרים אשפוט. אתו מתישרים
לגיעו להלגך ולשבתך ענין המשורע לעתיד לבוח:
ד נמוגים ארץ. ביום מתן תורה כשהיו ישראל
מתרגזין וכל יושביה מתמוגגים עם יושבי ארלות וכו׳: אנכי
תכנתי עמודיה. התורה והזרו לעתידו ואני מכוין
תכנתי עמודי׳ על ידי שאתרגיע בעצה ובשיעור
תכנתי׳ בתורתי בעצה: ה אמרתי להוללים. אמרתי
לאלה הם מענים בשוטות עולם הזה ולא יחיל הזה:
ויתכנו כי כתם עשה להם את החיל הזה: אל תהלו.
אל תעשקו בדברי הוללות: ולרשעים אומר להם אל
תרימו קרן. לפני מעלה את לדיקים לאומם קרנים
חזקים מרשיעים מלילחים אל תרימו לאומם לנגד
כפל: ו אל תדברו בשחר: קרנכם תקרים בי
בשחר שהוא עב ושחין ע״ד שחרוכת עכיה: ז כי לא
ממוצא וממערב. התרגומות ר״ל כי לא מזרחיות השמש
ומערביות כוכב זה ומחרת לו בשחר גם לילה בשחרחה
לו להעלות בים בספינה לא לילה בשחרית ולא
ולהעלות לשחר בשת ואחר לא משעה זה ואילך
רק מלילאים שוקט בדין ואחר זה השפיל זה ורומם זה:
ט ויין חמר. תוקן: מלא מסך. ויגר. מזה הכוס
הין מוגרים בדבר הניגרר לארך להשפיל לעני מיניהם
לא שמרים. שחרי הכוס יתחר פורענות: כל

י וַאֲנִי אַגִּיד לְעוֹלָם אֲזַמְּרָה לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: יא וְכָל קַרְנֵי
רְשָׁעִים אֲגַדֵּעַ תְּרוֹמַמְנָה קַרְנוֹת צַדִּיק:

בו מבואר נבואת סנחריב במעשה שהיה ברב חילו שהיה לו כולם נחשפו בשינת מוח ולא היה כח בידם ליטול כלי מלחמתם ונפלו כלם:

עו א לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינֹת מִזְמוֹר לְאָסָף שִׁיר: ב נוֹדָע בִּיהוּדָה
אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל גָּדוֹל שְׁמוֹ: ג וַיְהִי בְשָׁלֵם סֻכּוֹ וּמְעוֹנָתוֹ
בְּצִיּוֹן: ד שָׁמָּה שָׁבַר רִשְׁפֵּי קֶשֶׁת מָגֵן וְחֶרֶב וּמִלְחָמָה סֶלָה:
ה נָאוֹר אַתָּה אַדִּיר מֵהַרְרֵי טָרֶף: ו אֶשְׁתּוֹלְלוּ אַבִּירֵי לֵב

נמו

על השיר לרמז לחתם הדעיות גם לנביות הארון ויע
לשיים על לברית: ו ואני תניה. כל ימי חיי רוצה
להגיד גד ולנקם על הקב"ה שחשפם לנדיק כנקמתו ולרשע
מחשבתו. ולכן אזמרה לאלהי יעקב: יא וכל קרני
רשעים אגדיע. ונשברו רשעים רבה:

עו לכנצח ז"ה כאחר על מפלת סנחריב:
ב נודע ביהודה אלהים.
מהדש"ה עושה ישפטו כראשונים נודע אלהים בכל הארץ
שהיה על הקב"ה כתגבל בעולם וז"ם ביעראל גדול:
ג ויהי בשלם סכו. ב"ה בקרקע סוכה שתצי שחיל
על סנחריב היו שוכנים כולם סביב יחלצים בסכות
ולא היה צריך התקדש לאחר שחללוהו שלם ושיעוניהו היה
בתוך בירושלים: ד שמה שבר רשפי קשת.
סנחריב וכל כלי מלחמתם התניים והקשת והכידון והשנון
ה נאור אתה. הנה לא יעוס והי' אור
ביעראל מכל ההים הי' לילה סביב' יושבים בחשכת מות: אדיר
מהרי טרף. לאחר חזק מעבדים שעוקרים הרים כמו
שנ': ואשתוללו אבירי לב. אבירי לב היה בעלי לבב וכן היה
נאמת

# תהלים ליום רביעי עו עז

נָמוּ שְׁנָתָם וְלֹא מָצְאוּ כָּל אַנְשֵׁי חַיִל יְדֵיהֶם: ז מִגַּעֲרָתְךָ אֱלֹהֵי
יַעֲקֹב נִרְדָּם וָרֶכֶב וָסוּס: ח אַתָּה נוֹרָא אַתָּה וּמִי יַעֲמֹד לְפָנֶיךָ
מֵאָז אַפֶּךָ: ט מִשָּׁמַיִם הִשְׁמַעְתָּ דִּין אֶרֶץ יָרְאָה וְשָׁקָטָה:
י בְּקוּם לַמִּשְׁפָּט אֱלֹהִים לְהוֹשִׁיעַ כָּל עַנְוֵי אֶרֶץ סֶלָה: יא כִּי
חֲמַת אָדָם תּוֹדֶךָּ שְׁאֵרִית חֵמֹת תַּחְגֹּר: יב נִדְרוּ וְשַׁלְּמוּ לַיהוָה
אֱלֹהֵיכֶם כָּל סְבִיבָיו יוֹבִילוּ שַׁי לַמּוֹרָא: יג יִבְצֹר רוּחַ נְגִידִים
נוֹרָא לְמַלְכֵי אָרֶץ:

עז א לַמְנַצֵּחַ עַל יְדוּתוּן לְאָסָף מִזְמוֹר: ב קוֹלִי אֶל אֱלֹהִים
וְאֶצְעָקָה קוֹלִי אֶל אֱלֹהִים וְהַאֲזִין אֵלָי: ג בְּיוֹם צָרָתִי אֲדֹנָי
דָּרָשְׁתִּי

ומושב בציון בחר בנין בית המקדש בהר
ציון כי שם אוה למושב לו ואמר פה אשב כי
אויתיה ובעבור מעונתו שקנא לה כמו
שכתוב קנאת ה׳ צבאות תעש׳ זאת׳ שמה
שבר רשפי קשת׳ כי שמה שבר חציו ומגן
וחרב ומלחמה סלה׳ כלומר שלא הספיק
לשפוך סוללה ולירו׳ בה רשפי קשת ולעבו׳
בחרבו שמה ונשבר ולא בידים׳ אשתוללו
אבירי לב רמז לגבורי מחנה אשור כי
השתוללו מגבורותם בגבורתך כמו שכתם
שכת ארוכה עד לעולם שלא יקיצו עוד כי
בלילה ההוא יצא מלאך ה׳ ויך בהם וגו׳ לא
מצאו כל אנשי חיל ידיהם כמו שכתו׳ בענין
וישכימו בבוקר ומתים והטע׳ שרובם מתו
והמעטי׳ שנשארו השכימו בבקר ולא מצאו
ידיהם הם אנשיהם להיותם מתים׳ משמים
השמעת דין׳ כי בא מלאך ה׳ מן השמים
ובדינך ארץ יראה כלומר יושבי הארץ ישראל
יראו ואח״כ שקטה אחר מפלתו וטע׳ בקום
למשפט אלהים בדין׳ ובאותו מדה הושעת לענוי ארץ ישראל׳:

**עז למנצח** זה כאמ׳ על הגלו׳ קולי׳ פעמים לקושי הגלות׳ ביום ובלילה אין
לי מנוחה: ביום צרתי ה׳ דרשתי ובקשתי מקום לי כדי שנגרה
עיני

באמת בסכחריב: כמו שכתם׳ כמו כדרך מחנה שאינם
ישנים כי אם מתנמנים מפחד אויב׳ וזה התנומה הי׳
שכתם שלא הקיצו שוב׳ ומרוב הבהלה לא מצאו כל
אנשי חיל שנשארו ידיהם כלומר כחם: ז מגערתך
אלהי יעקב נרדם הרוכב וסוס בשינת המות: ח אתה
נורא אתה׳ הדין נותן שיראו מלפניך: ט משמים
השמעת דין׳ שכאמר אש וגפרית אמטיר עליו והמלאך
אשר הכה בא מן השמי׳ כדעת חז״ל ששמעו שירות חיות
הקדש ומתו: ארץ יראה ושקטה כשראו ארץ העמים שכל
כבואות של ישעיה על סנחרב כתקיימו אז יראו כל
העמים מלהלחם עוד על ישראל: י בקום אלהים
למשפט׳ להושיע ישראל מידם אזי יראו וישקטו:
יא כי חמת אדם׳ מה שכעס כבוכד כבר בתחלה
כשהשליך את מכניא מישאל ועזריה לתוך כבשן האש
אח״כ תודך מה כאמר שם יהא שמיה דעלמא מברך ועל
ידי זה: שארית חמת תחגור כלו׳ לסוף על אפו ועל
חמתו יחגור חמתו וצריך להודו׳ האמת: יב כדרו ושלמו׳
אחרי שהקב״ה עשה לכם כפלאות ראוי לכם לכדור לשלם
לה׳ אלהיכם וכל סביביו יובילו להקב״ה מנחה ונורא על
כל מלכי ארץ ומכ״ש שאתם מחוייבים להביא מנחה:

**עז למנצח** על ידותון׳ על הדינין העוברים
עלינו בגלות: ב קולי אל אלהים׳
ביום צרתי׳ כשאני בצרה אין לי להשען אלא אל ה׳
דרשתי ואתפלל אליו שהו׳ אדון הכל: ג ידי׳ ידי
לשון מכה כמו הכה יד ה׳ ר״ל מכתי בלילה נגרה בגלות
הדומ׳

דָּרְשָׁתִי יָדִי לַיְלָה נִגְּרָה וְלֹא תָפוּג מֵאֲנָה הִנָּחֵם נַפְשִׁי׃
ד אֶזְכְּרָה אֱלֹהִים וְאֶהֱמְיָה אָשִׂיחָה וְתִתְעַטֵּף רוּחִי סֶלָה׃
ה אָחַזְתָּ שְׁמֻרוֹת עֵינָי נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר׃ ו חִשַּׁבְתִּי יָמִים
מִקֶּדֶם שְׁנוֹת עוֹלָמִים׃ ז אֶזְכְּרָה נְגִינָתִי בַלַּיְלָה עִם לְבָבִי
אָשִׂיחָה וַיְחַפֵּשׂ רוּחִי׃ ח הַלְעוֹלָמִים יִזְנַח אֲדֹנָי וְלֹא יֹסִיף לִרְצוֹת
עוֹד׃ ט הָאָפֵס לָנֶצַח חַסְדּוֹ גָּמַר אֹמֶר לְדֹר וָדֹר׃ י הֲשָׁכַח
חַנּוֹת אֵל אִם קָפַץ בְּאַף רַחֲמָיו סֶלָה׃ יא וָאֹמַר חַלּוֹתִי הִיא
שְׁנוֹת יְמִין עֶלְיוֹן׃ יב אֶזְכּוֹר מַעַלְלֵי יָהּ כִּי אֶזְכְּרָה מִקֶּדֶם
פלאך

עיני בבכיה בסתר מפני פחד שלה יניחומי
לבכות ולכן לילה זמן התבודדי חייתי מרחי
בבכיה ועיני נגרה ולא תפוג בעבור
שמלאכה הנחם נפשי וה"ו מלת נגרה חסר
הפעל כמו ותכל דוד שהחסר כתפ: לזכרה
לאלהים בעבור שאזכרך לאלהים תמיד וכל
הכפלות שבעשית שבמזמי מקדם ע"כ לאמיתי
גרחותי עתה שפלותי ואשיחה עם לבבי
מעשיך הקדמוניים ותתעטף רוחי סלה כי
לחצת שמורות עיני ר"ל עפעפי עיני
לחצתם ולא יוכל לראות ובפעמתי ולא
אדבר מרוב בהלותי כלומ כל החושים נחלשו
ממני כעויתי משמוע שבהלתי מרחות
נפעמתי ולא אדבר ממגור על כן בלבי
בלבד חשבתי ימים מקדם שנות עולמים
אשר היית עמנו אזכר' ג"כ נגינתי בביתך
בלילות שהלילה מוכשר יותר לבבי עם
לבבי בלבד אשיחה ולא יוכל לדבר לאחרים
מפחד. ויחפש רוחי. לת מעשה כ' ואומר
לעולמים יזנח ה' והוא אמר בשלח קלף הסתרתי פני ולא יוסיף לרצות עוד בי והוא
אמר והיה אותות הל הר קדשי ושמחתי' בבית תפלתי עולותיה' וזבחיה' לרצון על מזבחי'
שהם לנגח חסדו שנקר' הסי' במעשיו במר אומר לדור ודור שבני' בגלות והוא אמר
שהוקבר ה' הלהיך וגו' השכח חנות הל שביתה לחנות בתוכנו והוא אמ' ושכנתי
בתוכ' חס קלן בלף רחמיו סלה כאשר אמר ברחמים גדולים הקבקר והוא אמ' לא בלבי

פְּלָאֶךָ: יג וְהַגִּיתִי בְכָל פָּעֳלֶךָ וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ אָשִׂיחָה: יד אֱלֹהִים
בַּקֹּדֶשׁ דַּרְכֶּךָ מִי אֵל גָּדוֹל כֵּאלֹהִים: טו אַתָּה הָאֵל עֹשֵׂה פֶלֶא
הוֹדַעְתָּ בָעַמִּים עֻזֶּךָ: טז גָּאַלְתָּ בִזְרוֹעַ עַמֶּךָ בְּנֵי יַעֲקֹב וְיוֹסֵף
סֶלָה: יז רָאוּךָ מַיִם אֱלֹהִים רָאוּךָ מַיִם יָחִילוּ אַף יִרְגְּזוּ תְהֹמוֹת:
יח זֹרְמוּ מַיִם עָבוֹת קוֹל נָתְנוּ שְׁחָקִים אַף חֲצָצֶיךָ יִתְהַלָּכוּ:
יט קוֹל רַעַמְךָ בַּגַּלְגַּל הֵאִירוּ בְרָקִים תֵּבֵל רָגְזָה וַתִּרְעַשׁ
הָאָרֶץ:

חפץ רוחי שהלוותי היה עבירות מולאת שלי
היה שבת שמות שמו ימין עליון מה שהציב
ימינו לחור וגבר חויב לה שהוה ישתנה כי
הלה כתוב אני ה' לה שניתי רק אני השיבה
לל כל זה ואם ישתנה ימינו הוה לולי בלב
ר"ל בערכי והמשילו לעמו' על אדן שעומד
במקום ה' תמיד והיוסב לימינו אם ישתנה
מסם וילך לגד האחר יהיה לשמלו והוה
היה שבת שמות הימין להיות שמאל כן ה'
הוה כעמו' שלה יזוז ממקומו ואחזקו מתמיד
על אופן ה' וימינו מזומן לקבלנו כאחר
אסע מהשמלו ואימינה מעשי לזכור והבה
אדע כי לה אחל ה' להוסיעני מאחרון
יכולת כי אזכו' מעללי יה כי אזכ' פלאך
אחר עשה עמי מקדם והגיתי בכל פעליך
וגבורתך בכל יום ואדע כי אתה אלהים
בקדש דרכך . כי אם ירחה גדלך ר"ל בשמים היכל קדשך ויודע מי אל גדול כאלהים כי
אתה האל עושה פלא תמיד בקיום זה המציאות וגם הודעת בעמים עוד בפעלות
שעשית עמנו בשנות הטבע וזה כאחר גאלת בזרוע נטוי' עמך ממצרים בני יעקב ויוסף
סלה והזכיר יוסף בשביל בני אפרים שהלכו מ' שנים מקודם ונהרגו וזה מופת שעכשיו
גאלם בזרוע נטויה שכולנו בעזרתו : והעבירם מים ביבשה וברוח אפך נערמו מים
ורגו' מים ר"ל בגזרת' . יחילו אף ירגזו תהומות רמז לקריעת יס סוף כלשנו רח"ב
ז"ל זרמו מים עבות . עתה יזכיר מכת הברד שהביא ה' על מצרים והזכיר מכל שאר
מכות זאת המכה כי בה נאחר על כן מפעמי אל לכך ואולם
נעבור זאת העמדתי וגו' ואח' זרמו מים עבות כי בברד ההוה היה זרם מים רבים
כאמרו ומט' לה כתך ברקה ואחר קול נתנו שחקים ורב מהיות קולות אלהים אף
יתהלכו הוה שהם שבחו הברד שם החלי' או הברד שבתו' המטר . קול רעמך בגלגל
האירו

הָאָרֶץ: כ כִּי־יָם דַּרְכֶּךָ וּשְׁבִילְךָ בְּמַיִם רַבִּים וְעִקְּבוֹתֶיךָ לֹא
נוֹדָעוּ: כא נָחִיתָ כַצֹּאן עַמֶּךָ בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

זה המזמור מבואר כל הניסים שעשה הקב"ה לישראל מיציאת מצריים עד שנעשה דוד
מלך על ישראל:

עח א מַשְׂכִּיל לְאָסָף הַאֲזִינָה עַמִּי תּוֹרָתִי הַטּוּ אָזְנְכֶם לְאִמְרֵי
פִי: ב אֶפְתְּחָה בְמָשָׁל פִּי אַבִּיעָה חִידוֹת מִנִּי קֶדֶם: ג אֲשֶׁר
שָׁמַעְנוּ וַנֵּדָעֵם וַאֲבוֹתֵינוּ סִפְּרוּ לָנוּ: ד לֹא נְכַחֵד מִבְּנֵיהֶם
לְדוֹר אַחֲרוֹן מְסַפְּרִים תְּהִלּוֹת יְהוָה וְעֻזּוֹ וְנִפְלְאֹתָיו אֲשֶׁר
עָשָׂה: ה וַיָּקֶם עֵדוּת בְּיַעֲקֹב וְתוֹרָה שָׂם בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר צִוָּה
את

עח משכיל

להחיות בריקים תכל כמו ולא מת לקחת בתו' הנרד' נחית כלאן עתך במדבר תרבעים שנה ביד משה ואהרן ולא חסר להם מאומה כן עתה לחכחו לך כדע כי סוף שתרחם עלינו כי ככה, חז כתך עתה:

עח משכיל לאסף זה המזמור חמר אסף המשורר

לכל הדורות הבאים מישראל מעבדי ה' שימנו מיום היותנו במצרים עד זמן מלכות דוד על ישראל אשר לו יעד ה' תודיענו מתורתינו התמימה ומהנסיון שמענו מאבותינו שספרו לנו דור אחר דור שהמה

רשע מחתית ירמה: כ כים לרבים' שנעקוו וישראל עברו: ונקבותי' הלכות' כים לא ניכרו שנשנו מי הים לאחרים: כא נחית כלאן עתך אחר נחת' חיים נחית שהיה מתגבר כרועה המוליך את הצאן לרעות: ביד משה ואהרן' שהם הוציאו את הצאן והנהיגום במדבר: עח משכיל החזיקה עיתי מדברי תלוזתו כי יש לכם לימלה תפני דקה' והם כתובים בתורה: לתביעה תירות התירלל הם אחרים לכל לוים: ג ונדעם ואבותינו ספרו לנו: שהם נחית: ד לא נכחד מבניהם' כלומר שהיו ג' כנים כל כנים הרי הן כבנים לספר לבנים' נכנים' עד שיהיה גם דור אחרון מספרים תהלת ה': ה ויקם עדות ביעקב' עדות כתרה מה שעשה לישראל ביציאת' ותורה שם בישראל' ויחת שעשם שיגיע הן משה ביניהם ע"ה שם אותו לישראל וכן קיבלו

ולא בעיניהם וגם לא נכחד מבניהם' הבאים אחריהם מה שהם ספרו לנו ולדור אחרון' עניני מספרים תהלות ה' ונפלאותיו אשר עשה' וזה כי הקי' וקיים עדות ביעקב סיכלו אחרינו לבניהם בתורת עדות ורחים ולא לי בעדות זו הלא ותורה שם בישראל ר"ל שהורה שם אותו העדות ליושראל אע"פי שהם רואותו בעיניהם היה זו לעותם להודיעם שהם כי כל מה שכתוב שם המה ראו בעיניהם ועם זה לא ישכחו מלמדו לבניהם' ואף שכשופר בתורה אע"פי שיש דברים שלא ראו אותן' היה להם כאלו ראו בהם כי הביטו ראיתו מה שעשה ה' לכל הדורי' נגד משה בקרקע ועדתו גם ראו בדבר ה' עמו כאשר ידבר איש אל רעהו וזה החזיקו בו לעולם בכל מה שאמר מפי הגבורה הוא ע"כ כל התורה כולה היא לנו' והנה כל זאת לא נכחד מבני אחותינו לתעו ידעו זאת דור אחרון בני' שהם יקומו ויספרו לבניה' זאת לדור אחרון עד ירחם ה' עלינו ויושיע בשלים כסל שבעבור שלא ישכחו מעללי יה ומצות מצותיו יצורו כי יתבוננו הלא הם הלויים

אֶת אֲבוֹתֵינוּ לְהוֹדִיעָם לִבְנֵיהֶם: י לְמַעַן יֵדְעוּ דוֹר אַחֲרוֹן
בָּנִים יִוָּלֵדוּ יָקוּמוּ וִיסַפְּרוּ לִבְנֵיהֶם: יא וְיָשִׂימוּ בֵאלֹהִים כִּסְלָם
וְלֹא יִשְׁכְּחוּ מַעַלְלֵי אֵל וּמִצְוֹתָיו יִנְצֹרוּ: יב וְלֹא יִהְיוּ כַּאֲבוֹתָם
דּוֹר סוֹרֵר וּמוֹרֶה דּוֹר לֹא הֵכִין לִבּוֹ וְלֹא נֶאֱמְנָה אֶת אֵל רוּחוֹ:
פ בְּנֵי אֶפְרַיִם נוֹשְׁקֵי רוֹמֵי קֶשֶׁת הָפְכוּ בְיוֹם קְרָב: יי לֹא שָׁמְרוּ
בְּרִית אֱלֹהִים וּבְתוֹרָתוֹ מֵאֲנוּ לָלֶכֶת: יא וַיִּשְׁכְּחוּ עֲלִילוֹתָיו
וְנִפְלְאֹתָיו אֲשֶׁר הֶרְאָם: יג נֶגֶד אֲבוֹתָם עָשָׂה פֶלֶא בְּאֶרֶץ
מִצְרַיִם שְׂדֵה צֹעַן: יד בָּקַע יָם וַיַּעֲבִרֵם וַיַּצֶּב מַיִם כְּמוֹ נֵד:
יה וַיַּנְחֵם בֶּעָנָן יוֹמָם וְכָל הַלַּיְלָה בְּאוֹר אֵשׁ: טו יְבַקַּע צֻרִים
בַּמִּדְבָּר וַיַּשְׁקְ כִּתְהֹמוֹת רַבָּה: יי וַיּוֹצֵא נוֹזְלִים מִסָּלַע וַיּוֹרֶד

## כנהרות

קיבלו לים יפי לים: ו לימען ידעו דור אחרון. כשיהיו
כשיקומו בזכות על דור אחרון: ז. ויישימו בעבור זה
תלים כסלם תחזקותיהם: ולא ישכחו את מעשי
להתיחן רוח נכונותיו: ט בני אפרים. זה היה בחלוקי
ויהושע בכני היחוס שהרגום אבשי בני ית ית ולשון זה
הפסוק על בני אפרים שיצאו קודם הקץ שלשים אלף
הפסוקים הבאים אחרי זה מיוכיחים כי אחר שיצאו
מצרים היה שרוי בהפלגות והבריות והיסורים עד
ובאותו שיצאו מצריים קול: זיכל בזמנו שבאו בני
בגבורתם וכחיהם שכ' בדברי הימי' ויהרגום אנשי גת
מיקר ויתי קטן: ט שלכו בכלי מלחמתם: הפכו את
קרב: שהחזיקו עורף ביום מלחמה: יי לא שמרו
תלים: שהיו מהרהר כנגד כרתו כרית עשה עמהם
הכניסה לא' מחת: יב נגד אבותם עשה פלא. שהחזיק
ויעקב כאח על הים והרחיב לו הקב"ה הלאה ועיין
עתה את כתיבתם: כתרן מצרים ושדה ציען שהיו
מלוכה בתחרים: יג בקע ים אחר כל. דבקריעת ים
בתרים בקע להם הים: ויצב כמו גל. שהיו
להם חומה: יד ויניחם בענן יומם. שהיו
לחתות הדרך: וכל הלילה. בעמוד האש שהיו
היום ולא היה מניכים לאור הכוכבים: טו יבקע צורים
בחדבר שלא כת ים אחר שנאמר: ותן ויוצא
כנהרות. שהיה מוציא מים הנקוה מאותם יין ומים
שרשוני. מן הסלע בחיבוטים ובחוקים בחתיכות
לכל מחנית שבט ושבט שבאת בחוקה בחתיכות
ויוציאו

זמן שלותנו ובעבור שעזבנום בלה עליהם
את כל הארה הזאת ובחר ויצרו בחארה
יפרקנו מעריהם בחסר הבעיחנו ועם זה לא
יהיו בלבותם דור סורר ומורה חשר לא
הכין לבו ולא נחמנה את לל רוחו על הנס
הגיעה הקדמת המזמור ועתה יחמר בני
חפריס וכו' והטעם כדברי רש"י ז"ל על
בני חפריס שיצאו ממצרי' טרם הגיעו הקן
שבטחו בגבורתם ולסוף נסו ביום קרב
ומלחמה והרגום אנשי גת המולידים בארץ
כמ"ש בדברי הימים ועל זה הפירוש הקשה
רחב"ע ז"ל בעבור מה שכתוב אחריו לא
שמרו ברית אלהים ובתורתו מחנו ללכת
כנגד אבותם עשה פלא' והוסיף רש"י ז"ל
לפרש הכתוב בדרך רחוק כנגד אבותם
אברהם יצחק ויעקב עשה פלא שבחנו על היס
וגו' והכני מפרש הכתובים וכל הפסוקים
יתבחרו התחיל ואמ' ולא יהיו כאבותם דור
סורר ומורה כי בחתם מצריים התחילו
לסור ולמרוד כי מבני אפריס הנזכרים חשבו להנקל בנחם ולבטל גזרת ה' על שפטם
בחיתם נגפים ביום קרב וזה בעבור לא שמרו ברית אלהים לא הוחילו כמו ואביו שמר

בַּגְּרָרוֹת מָיִם: יז וַיּוֹסִיפוּ עוֹד לַחֲטֹא לוֹ לַמְרוֹת עֶלְיוֹן בַּצִּיָּה:
יח וַיְנַסּוּ אֵל בִּלְבָבָם לִשְׁאָל אֹכֶל לְנַפְשָׁם: יט וַיְדַבְּרוּ בֵאלֹהִים
אָמְרוּ הֲיוּכַל אֵל לַעֲרֹךְ שֻׁלְחָן בַּמִּדְבָּר: כ הֵן הִכָּה צוּר וַיָּזוּבוּ
מַיִם וְנְחָלִים יִשְׁטְפוּ הֲגַם לֶחֶם יוּכַל תֵּת אִם יָכִין שְׁאֵר לְעַמּוֹ:
כא לָכֵן שָׁמַע יְהוָה וַיִּתְעָבָּר וְאֵשׁ נִשְּׁקָה בְיַעֲקֹב וְגַם אַף עָלָה
בְּיִשְׂרָאֵל: כב כִּי לֹא הֶאֱמִינוּ בֵאלֹהִים וְלֹא בָטְחוּ בִּישׁוּעָתוֹ:
כג וַיְצַו שְׁחָקִים מִמָּעַל וְרַלְתֵי שָׁמַיִם פָּתָח: כד וַיַּמְטֵר עֲלֵיהֶם
מָן לֶאֱכֹל וְדְגַן שָׁמַיִם נָתַן לָמוֹ: כה לֶחֶם אַבִּירִים אָכַל אִישׁ
צֵדָה שָׁלַח לָהֶם לָשְׂבַע: כו יַסַּע קָדִים בַּשָּׁמָיִם וַיְנַהֵג בְּעֻזּוֹ
תימן

יז ויוסיפו עוד כי החטיאו לו על ידי משא בלבם: יח ויבחנו אל בלבבם בתחבולותם כאשר
שלו בלבם: יט ויכחשו אל בלבבם בתחבולותם כאשר
הרהורים: כ הן הכה צור בחורב ויזובו מים ונחלים ישטפו הגם לחם יוכל תת אם יכין שאר לעמו:
כא לכן שמע יהוה ויתעבר ואש נשקה ביעקב וגם אף עלה בישראל: כב כי לא האמינו באלהים ולא בטחו בישועתו:
כג ויצו שחקים ממעל ורלתי שמים פתח: כד וימטר עליהם מן לאכל ודגן שמים נתן למו: כה לחם אבירים אכל איש
צידה שלח להם לשבע: כו יסע קדים בשמים וינהג בעזו

תימן

ויוסיפו עוד כי החטיאו לו על ידי משא בלבם: יח ויבחנו אל בלבבם בתחבולותם כאשר
שלו בלבם: יט ויכחשו אל בלבבם בתחבולותם כאשר
הרהורים: כ הן הכה צור בחורב ויזובו מים ונחלים ישטפו הגם לחם יוכל תת אם יכין שאר לעמו:
כא לכן שמע יהוה ויתעבר ואש נשקה ביעקב וגם אף עלה בישראל: כב כי לא האמינו באלהים ולא בטחו בישועתו:
כג ויצו שחקים ממעל ורלתי שמים פתח: כד וימטר עליהם מן לאכל ודגן שמים נתן למו: כה לחם אבירים אכל איש
צידה שלח להם לשבע: כו יסע קדים בשמים וינהג בעזו

תימן

תימן: כו וַיַּמְטֵר עֲלֵיהֶם כֶּעָפָר שְׁאֵר וְכַחוֹל יַמִּים עוֹף כָּנָף:
כח וַיַּפֵּל בְּקֶרֶב מַחֲנֵהוּ סָבִיב לְמִשְׁכְּנֹתָיו: כט וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂבְּעוּ
מְאֹד וְתַאֲוָתָם יָבֹא לָהֶם: ל לֹא זָרוּ מִתַּאֲוָתָם עוֹד אָכְלָם
בְּפִיהֶם: לא וְאַף אֱלֹהִים עָלָה בָהֶם וַיַּהֲרֹג בְּמִשְׁמַנֵּיהֶם וּבַחוּרֵי
יִשְׂרָאֵל הִכְרִיעַ: לב בְּכָל זֹאת חָטְאוּ עוֹד וְלֹא הֶאֱמִינוּ
בְּנִפְלְאֹתָיו: לג וַיִּכַל בַּהֶבֶל יְמֵיהֶם וּשְׁנוֹתָם בַּבֶּהָלָה: לד אִם

## הרגם

הבוז היה מיס ועל ידי ההפלה יגלו ולכן נחליס שהיו בצור יסתופו ממנו לך הגס לשם יוכל תת כי מחין יבח ובקר' לחס בשר כי כל סעוד' נקרחת לחס והוח כמו לערוך שולחן במדבר כי חס יעשה זה בודחי יס בו יכול' כי מחין יכוח לו בשר לתת לנו המיס היה ספק בלבבם החס בתוך המור מיס • וחכ' מזה כדע הכתב ענין חטח משה ואהרן במי מריבה שהוח קשה מחד ואומר לפרעה בדרך כבוז ומתיעד ואמיד לכלוח מהספקות המופלים לכל ח' מהפירושים שמתמרו בזה כחשר תרחה בספ' עקדת יחק בפרשת מי מריב' ואין כחן מקום להחריך מענין זה אמ' עוד לבן שמע ה' ויתעבר ה' הבין בונתם שלח שחלו הבשר שלח לבקשת ה' אמ"ם ויהי העם כמתאוננים תוחנה היו מבקשים • על כן ויתעבר כי ודע בוכתם וסס חשבו שחינו מבין דבריהם ומחשבות' וזה טעם ויכסו חל בלבב' וכן נחמר שם ויהי העם כמתאוננים תוחנה היו מבקשים ואחר שם וישמע ה' • וחס נשקה ביעקב גם חף עלה ביסרחל וחס יתחה המתיחים שחס על בשר ילבר מה ענין הפסוק הסמוך לו המדבר בנתינת המן ושלו שחקים ממעל ויחטר עליהם מן לחכול בשר הרמ"בע דרך הכתוב כדרכנו וכי' ושלו שחקים בשר כוס ויחטר עליהם מן וכו' וזה פירושו הגס לחס על הבשר כמו חת קרבני לחמי לח בח לדוד חל הלחס כי כל המחכל נקרח על שמו כי הוח העיקר ומסיבת קושי ענין המן הבח לחרי כן בחו' ושלו שחקים והחמת כי הגיד קלס לבשר תחלה על כן יפרסהו כשר כוס ויחטר עליהם מן וכו' ונתן לחס כל ערכם לחס ערב ויפה ובמקח בלי טורח ויפה לבריחות לחות כי כל תלונתם לח היה למוכך ולחסרון כי חס לנסות והעד כי בשר היה להם כל ערכם לי והוחר ממן לה' לבדי' : יסע קדים בשמים וירך בעצ מלח ה' : ויחטר • העטס בעבור שלח יחשבו שהיו יכולת ביד החל למלחת שהלח,

ויחטר

דָּבָם וְדָרְשׁוּהוּ וְשָׁבוּ וְשִׁחֲרוּ אֵל׃ לה וַיִּזְכְּרוּ כִּי אֱלֹהִים צוּרָם
וְאֵל עֶלְיוֹן גֹּאֲלָם׃

חצי הספר

לו וַיְפַתּוּהוּ בְּפִיהֶם וּבִלְשׁוֹנָם יְכַזְּבוּ לוֹ׃ לז וְלִבָּם לֹא נָכוֹן
עִמּוֹ וְלֹא נֶאֶמְנוּ בִּבְרִיתוֹ׃ לח וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא
יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ׃ לט וַיִּזְכֹּר כִּי
בשר

ומטר עליהם כעפר שחר וכחול ימים עוף כנף ויפל לותוך המעוף בקרב מחניהו וזה הבלו סביב למשכנותיו ותחליו׃ לא ויאכלו ויסבעו מאוד ותאותם הביא להם׃ לב לא זרו מתאותם עדין אוכלם בפיהם׃ לג ואף אלהים עלה בהם ויהרוג במשמניהם וכו׳ בכל זאת חטאו עוד והוסיפו להטות עלה׃ לד ויכלם כי אם דרשוהו ישובו ושחרו אל׃ לה ויזכרו כי אלהים צורם ואל עליון גאלם׃ לו ויפתוהו בפיהם וכו׳ ולבם לא נכון עמו׃ לז ולא נאמנו בבריתו׃ לח והוא רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפו ולא יעיר כל חמתו׃ לט ויזכר כי בשר הוא רוח הולך ולא ישוב׃ מ כמה יעציבוהו במדבר יכאיבוהו בישימון׃ מא וישובו וינסו אל וקדוש ישראל התוו׃ מב לא זכרו את ידו יום אשר פדם מצר׃ מג אשר שם במצרים אתותיו ומופתיו בשדה צוען וכו׳ לא הזכיר מכת כינים השך ומכת שחין כי הרעון זה הוסיף לך ישראל במדבר לא זכרו לותות ה׃ ויבלתו ונסוהו ובלבו לין כתוב בהם ויעשו בהם כי תכי ה׃ והדומה לזה׃ לכל החומרים שיזכיר כאן כלם כתוב בהם כזה והטעם זכרו הדברים הללו שנאמר בהם בתורה שבהם יודע יכלת ה׃ בארץ׃ והנה טעם בלבלו ולא בחומרים זה הוא ענין אחרון לא ניתן פה להדרש ופרשה במקומו ומספיק מה שחזרנו עליה לזכר ענין המורה יכולת ה׃ בפירוש כי אם שבעה הלו ולא נזכרו בכאן כי העיקר הוא להוכיחם על נסחו לא ואמרו היוכל לא וכו׳ להם לזכור התותות שעשה במצרים המוזעים בפירוש יכלתו כי במעת אם נאמר

בָּשָׂר הֵמָּה רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא יָשׁוּב: מ כַּמָּה יַמְרוּהוּ בַמִּדְבָּר
יַעֲצִיבוּהוּ בִּישִׁימוֹן: מא וַיָּשׁוּבוּ וַיְנַסּוּ אֵל וְקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל
הִתְווּ: מב לֹא זָכְרוּ אֶת יָדוֹ יוֹם אֲשֶׁר פָּדָם מִנִּי צָר: מג אֲשֶׁר
שָׂם בְּמִצְרַיִם אֹתוֹתָיו וּמוֹפְתָיו בִּשְׂדֵה צֹעַן: מד וַיַּהֲפֹךְ לְדָם
יְאֹרֵיהֶם וְנוֹזְלֵיהֶם בַּל יִשְׁתְּיוּן: מה יְשַׁלַּח בָּהֶם עָרֹב וַיֹּאכְלֵם
וּצְפַרְדֵּעַ וַתַּשְׁחִיתֵם: מו וַיִּתֵּן לֶחָסִיל יְבוּלָם וְיִגִיעָם לָאַרְבֶּה:
מז יַהֲרֹג בַּבָּרָד גַּפְנָם וְשִׁקְמוֹתָם בַּחֲנָמַל: מח וַיַּסְגֵּר לַבָּרָד
בְּעִירָם וּמִקְנֵיהֶם לָרְשָׁפִים: מט יְשַׁלַּח בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ עֶבְרָה

וזעם

בזאת תדע כי לחי ה׳ וכפרדע למען תדע
כי אין כה׳ אלהינו ובערוב למען תדע כי
אני ה׳ בקרב הארץ ובדבי כאמר הנה יד ה׳
הויה למען תדעון אשר יפלה ה׳ ובברד
בשבור תדע כי אין כמוני ובארבה וידעתם
כי אני ה׳ ובבכורו למען תדעון אשר יפליא
ה׳ ולח נאמר כזה בשלשה מכו׳ הבאחרות׳
ויכפוך לדם יאוריהם ולח נוזליהם שנאלו
כמי בורות ומקוחות בל היו יכולי׳ לשתות
ויסתיון כדרך יעשה ליוב: ישלח בהם
ערוב ויאכלם׳ ויאכל מקניהם וכפרדע
והשחיתם׳ טעם השחתה כדברי רז״ל השחתה זרע וסירוס׳ ויתן לחסיל יבולם
ויגיעם לארבה דרך הלשה בכפל מיני ארבה וטעם הקדימו הארבה לברד שכן אתר ויתן
לחסיל ולח״ב יהרוג בברד יען שאכת הברד לח היתה קשה כאכת הארבה כי האכה
והכותם לח נכו והברד׳ לכל אשר בשדה הכה׳ לכך הקדימה בכתוב ולח״כ הזכיר בסדר
לאחר אכת הברד שכן אמ׳ יהרוג בברד גפנם ושקמותם בחנמל אם הוא מין מתיבי
הארבה כתיב הכא ויגיעם ולהלן הזכיר אחריו פעם אחת ויסגר לברד בעיריס
לרשפים׳ ואם תתלקח בתוך הברד׳ ועטעם יפלה בם חרון אפו עברה ועזם כאן אין
הענין כאלו חרון אפו ועברה וזעם כאן׳ וזה שאינם בחק ה׳ כי אם על דרך דברים תורה
כלומר בני אדם והנזיק בה כל כך שכן כתוב באכת הזאת הנה יד ה׳ ויהכן שרמוז ה׳ מיני
פורעניות אלו כנגד יד ה׳ הויה ויד בחמת אלהים וזה אמר בפסוק זה חמת אלהים
פורעניות׳ משלחת מלאכי רעים׳ כי המגפה על ידי המלא׳ משלחת כמ״ש ויאמר ה׳
למלאך רב עתה הרף ידך וכן והתוית תיו על מצחת האנשים׳ שמא אלהים׳ דבריהם
שהיו אומרים כנגדו שחיכו מפגיע׳ ולכן ויתאבר ואחו ויעט משכן שילה שהיה אהל על

גבי

לנקם תמורה: כי חוח הגן נקר יחמיהם ומרוכם כפתה
בחויהם: מ כמה יחמיהו במדבר׳ כמה פעמים
חטאו: מא וישבו ויכסו לל׳ אחר שנאלו מבור ומעין
כי חטאת נפש הקב״ה עוד ביחי מריבה: וקדוש ישראל׳
התוו׳ ולחתו על כאן יכול לשנות השבעון ולא אחר׳
התוו לשון גזרה וכן נזדו כמ״ש מד לא זכרו את היל
שכתו את כוחו נזדו כמ״ש וירח ישראל את מצרים׳
הגדולה: מה ישלח בהם ערוב׳ ופפרדע בתחית׳
מו ויגיעם לארבה תבואה הוא ויגיעו אל שלם לגלה
הארבה: מז יהרוג בברד בפנם׳ בלבר מיתת הבכורות׳ ושקמותם
מיתה כמו ונעקר יחמיך נזנו׳ וחנמל׳ מה חין
מיחיו מלינים הכה הברד הקרקן מחנמל׳ מה חין
לברד׳ כשהיה הברד יורד היה מבריחת נתיב לנחיל
והברד

עַם וְצֹאנָה מִשְׁלַחַת מַלְאֲכֵי רָעִים: נ יְפַלֵּס נָתִיב לְאַפּוֹ לֹא
חָשַׂךְ מִמָּוֶת נַפְשָׁם וְחַיָּתָם לַדֶּבֶר הִסְגִּיר: נא וַיַּךְ כָּל בְּכוֹר
בְּמִצְרָיִם רֵאשִׁית אוֹנִים בְּאָהֳלֵי חָם: נב וַיַּסַּע כַּצֹּאן עַמּוֹ
וַיְנַהֲגֵם כָּעֵדֶר בַּמִּדְבָּר: נג וַיַּנְחֵם לָבֶטַח וְלֹא פָחָדוּ וְאֶת
אוֹיְבֵיהֶם כִּסָּה הַיָּם: נד וַיְבִיאֵם אֶל גְּבוּל קָדְשׁוֹ הַר זֶה קָנְתָה
יְמִינוֹ: נה וַיְגָרֶשׁ מִפְּנֵיהֶם גּוֹיִם וַיַּפִּילֵם בְּחֶבֶל נַחֲלָה וַיַּשְׁכֵּן
בְּאָהֳלֵיהֶם שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל: נו וַיְנַסּוּ וַיַּמְרוּ אֶת אֱלֹהִים עֶלְיוֹן
וְעֵדוֹתָיו לֹא שָׁמָרוּ: נז וַיִּסֹּגוּ וַיִּבְגְּדוּ כַּאֲבוֹתָם נֶהְפְּכוּ בְקֶשֶׁת
רְמִיָּה: נח וַיַּכְעִיסוּהוּ בְּבָמוֹתָם וּבִפְסִילֵיהֶם יַקְנִיאוּהוּ: נט שָׁמַע
אֱלֹהִים וַיִּתְעָבָר וַיִּמְאַס מְאֹד בְּיִשְׂרָאֵל: ס וַיִּטֹּשׁ מִשְׁכַּן שִׁלֹה
אֹהֶל שָׁכַן בָּאָדָם: סא וַיִּתֵּן לַשִּׁבְי עֻזּוֹ וְתִפְאַרְתּוֹ בְּיַד צָר:

ויסגר

גבי כגון ושכן גו שכיחתו בתוך בני אדם ויתן לשבי עזו ותפארתו ביד צר. ביד פלשתים ויסגר לחרב עמו במלחמת פלשתים ובישראל חבל בחלתו התעבר על שבחוריו אכלה אש והטעם נאבדו וכשרתו בחלו אם אכלה אות, וזה ובתולותיו לא הוללו לא זמו להוסיף כי הכהורים כלם מתו ושעם הוללו כמו בלעזן חכמים הילולה וכן פי' רש"י ז"ל. כהניו בחרב נפלו שני בני עלי הפני ופנחס ולמלמותיו לחרישם לא תבכינה לא היו בוכים בעבור למלמותם כי בכו על הרעה יותר גדול שנלקחה ארון אלהים ובאחר מלחו בכלתו אשת פינחס הר' לאת כי עיק' בערה יותר בעד ארון האלהי' כמוכח מן הכתובי' ואח' שעם היות ישראל על אותו חופן מוכים ונרדפים מאויביהם עד שבכיכול יתואר הוא יתברך ליען עכ"ז



שמור רחמיו והכניעו ויקץ כיען ה' ויען שהיען בעת הקיצו הוא חלום ורפה מסיבת הסיבה

סב וַיִּכְנַר לַחֶרֶב עַמּוֹ וּבְנַחֲלָתוֹ הִתְעַבָּר: סג בַּחוּרָיו אָכְלָה
אֵשׁ וּבְתוּלֹתָיו לֹא הוֹלָלוּ: סד כֹּהֲנָיו בַּחֶרֶב נָפָלוּ וְאַלְמְנֹתָיו
לֹא תִבְכֶּינָה: סה וַיִּקַץ כְּיָשֵׁן אֲדֹנָי כְּגִבּוֹר מִתְרוֹנֵן מִיָּיִן:
סו וַיַּךְ צָרָיו אָחוֹר חֶרְפַּת עוֹלָם נָתַן לָמוֹ: סז וַיִּמְאַס בְּאֹהֶל יוֹסֵף
וּבְשֵׁבֶט אֶפְרַיִם לֹא בָחָר: סח וַיִּבְחַר אֶת שֵׁבֶט יְהוּדָה אֶת הַר
צִיּוֹן אֲשֶׁר אָהֵב: סט וַיִּבֶן כְּמוֹ רָמִים מִקְדָּשׁוֹ כָּאָרֶץ יְסָדָהּ
לְעוֹלָם: ע וַיִּבְחַר בְּדָוִד עַבְדּוֹ וַיִּקָּחֵהוּ מִמִּכְלְאֹת צֹאן:
עא מֵאַחַר עָלוֹת הֱיוֹתוֹ לְרֹעוֹת בְּיַעֲקֹב עַמּוֹ וּבְיִשְׂרָאֵל נַחֲלָתוֹ:
עב וַיִּרְעֵם כְּתֹם לְבָבוֹ וּבִתְבוּנוֹת כַּפָּיו יְנָחֵם:

## עח מזמור

הַשִּׁיבָה עַל כֵּן לְמִ' כְּגִבּוֹר מִתְרוֹנֵן מִיַּיִן
וְהַמְשִׁיל חַטְאֵי יִשְׂרָאֵל לַיִן וְהוּא יִתְבָּרַךְ
הֵשִׁיבָה לוֹת' וּמִקְבָּלִים עַל שֶׁבְּעָבְרוֹ' יִתְיַחֵם
לְכַפָּרוֹת כִּי כְּמוֹ גִּבּוֹר הַמִּתְרוֹנֵן מִיַּיִן מְזֻמָּר
כֵּן כִּי הִפִּיג יֵין הָעֲוֹנוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיוּ
נַעֲשִׂים עַל פְּוֹנוֹתֵיהֶם הָכָה בְּפַלְּגֵיהֶם
וְעָשָׂה נִקְמָה בָּהֶם עַד שֶׁחָזְרוּ לְתוֹרָתוֹ: גַּם
דְּבָרִים הַמּוֹגָעִים בְּכָבוֹדוֹ כִּי' גִּבּוֹר וְעָשָׂה
שִׁפְטִים בְּאֱלֹהֵיהֶם: מִקְדָּשׁוֹ כְּאֶרֶץ הָעוֹמֶדֶת
לְעַד יְסָדָהּ לְעוֹלָם כִּי קְדוּשָׁתָהּ לְדוֹרֵי דוֹרוֹת
וְזֶה כְּנֶגֶד הַר לַיִן וְכֶנֶגֶד שֶׁבֶט יְהוּדָה אָמַר
וַיִּבְחַר בְּדָוִד עַבְדּוֹ בְּמִדַּת שֶׁהִי' רַחְמָן וְסָפַל
בְּעִנְיָנוֹ כְּשֶׁהִי' רוֹעֶה לַאן וּבְרֹאוֹתוֹ
כ' לְאוֹפֶן הַהֲגָגָתוֹ בְּרַחֲמָנוּת בָּחַר לִרְעוֹת
בְּיַעֲקֹב עַמּוֹ וּבְיִשְׂרָאֵל נַחֲלָתוֹ וְכֵן עָשָׂה
וַיִּרְעֵם כְּתֹם לְבָבוֹ וְלֹא כִּי' מֵעֹקֶם דַּרְכֵּיהֶם
עִמָּהֶם וּבְתְבוּנוֹת שִׂכְלוֹ כִּפָּיו יְנָחֵם הַטְעָם
בְּכִפּוֹיו יְנָחֵם וְיִסַּר ג' וְכַמּוֹהוּ הַרְבֵּה
וּבְתְבוּנוֹת מוּכָרוֹת כֵּלְלוֹ אָמַר בְּתְבוּנוֹת
שִׂכְלוֹ בְּכִפּוֹיו יְנָחֵם:

עט מִזְמוֹר

## עט מזמור

עזוז ותפארתו הוא המרון כיד נר הפלשתי: סב ובנבואה
לתרגם עיון כי מתו הרבה מישראל בתוקף תלחמה:
סג בחוריו שלכה אש. לותם שרפתו תחת: ובתולתיו
בחורי ישראל שבמדבר נשאר לאלתיהם תתן: ובתולתיו
לא נכנסו לתוך שחתת קופת' לשון הבלעה שתתו תלקח
כיעיתין: סד כהניו בחרב נפלו. תפני וקמכתם ונם
שלר כהניהם שהיה עם הארון תתו: ולמנותיהם לא
תבכינה. שלף היה תתה ביום השישתה בקשו' הלויה
וענר השיוניה: סה ויקץ כיון אלהי'. הקב"ה תתיים
להם על עבירו' שעשו כימן וכשנבנת הטבנית צינה כנגד
הארון מיין עד שהתפקם מהם: סו וינ נגיי אחור
לישראל לתור הפלשתים מדפים לתריהם ויהיים לשפל
תלתוריהם ע"י ידן בעוקי לחיניו: תרפת עולם. זה
לישראל תרפה יגד עולם: סז וימאס באהל יוסף.
שילה שהיה בחלקו: סח ויבחר את שבט יהודה. כמו
ימשלים בחלק של יהודה: ויבן כמו רמים. תדיר הגלן לקח
לרוממים: ע ויקחהו ממכלאות. תדיר הגלן לקח
דוד לרעות תלן על ישראל: עא מאחר עלות.
עלות לשון נקבה שדוד היה רחתני ואתרי כן
מיקבת ותוציא הנדי, תחלה ואתרכין כתאנים
עבשים ותוציא התיניי' לתרגים' ותוכלים הטובים אתר
עבשים ותת"כ מוצא הזקנות ותוכלות הטובים אתר
הקב"ה שתרי שהו ישראל כתרעה נאה על עניי:
עב וירעם כתום לבבו. כתו שהיה יושר ותיושרות
בלבבו כן תיצה לישראל ביושרו כפיו. כמו
שפיצה תלך זו שיתיושרתו: ובתבונו' כפיו. כמו שתי
בכפיו יכתם לתר על דוד בכפיו יכתם לת הי' תצנו בך
שים לו לנר בכפי תפניך שלא יכבה לך תפיעניו:

עט תזמור

ר"א אמר אסף להקב"ה ערל ששפך חמתו ערל עצים ואבנים מ"מ אמר בסר נפשו ומעונן ומקונן על ההורבן הגדול ואיך הקב"ה התאפק במקום שישראל לא היה רשאים לילך רק הכהן גדול ביום הכיפורים לבד ועכשיו שועלים הלכו בו:

עט א מִזְמוֹר לְאָסָף אֱלֹהִים בָּאוּ גוֹיִם בְּנַחֲלָתֶךָ טִמְּאוּ אֶת
הֵיכַל קָדְשֶׁךָ שָׂמוּ אֶת יְרוּשָׁלַם לְעִיִּים: ב נָתְנוּ אֶת נִבְלַת
עֲבָדֶיךָ מַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמָיִם בְּשַׂר חֲסִידֶיךָ לְחַיְתוֹ אָרֶץ:
ג שָׁפְכוּ דָמָם כַּמַּיִם סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלַם וְאֵין קוֹבֵר: ד הָיִינוּ
חֶרְפָּה לִשְׁכֵנֵינוּ לַעַג וָקֶלֶס לִסְבִיבוֹתֵינוּ: ה עַד מָה יְהוָה
תֶּאֱנַף לָנֶצַח תִּבְעַר כְּמוֹ אֵשׁ קִנְאָתֶךָ: ו שְׁפֹךְ חֲמָתְךָ אֶל
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יָדָעוּךָ וְעַל מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא קָרָאוּ:
ז כִּי אָכַל אֶת יַעֲקֹב וְאֶת נָוֵהוּ הֵשַׁמּוּ: ח אַל תִּזְכָּר לָנוּ עֲוֹנֹת

## ראשונים

**עט מזמור** לאסף. שנפך חמתו על עיים ואבנים ועצים ואילנות ולא עשה כלום בישראל: ולמה נתנו גוים בנחלתיך. היתר התפקרות על זה שנתת ארצך לרשעים תקדם לך רחמים לאסף. כהנים שלנו הם הכהן גדול ביום כיפורי: לעיים לעלים כמו ועיי הכרמים: ב נבלת עבדיך תקדה הלא כתיב כי ירחיב ה' את גבולך כאשר דבר לך ואמרת אוכלה בשר כי תאוה נפשך לאכול בשר בכל אות נפשך תאכל בשר (דברים יב כ) ואין לך נבלה גדולה מזו שהרי אסור לאכלה לגוי ואין לך חסידים שהרי אסור לישראל לאכלה ועזיזה היו מיתת הגוים מיתתן והיה ראוי שיקברו אותם ולא היה מניחן לגוים שיאכלו אותם ואין קוברין אותם אלא חסידים שבהם שהרי כל המתים שהיו מתים בימות המשיח ובתחיית המתים אינם אלא חסידים ואין קוברין אותם אלא חסידים שבהם שנאמר (ישעיה ס כא) ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ וגו' ואין קוברין אותם אלא חסידים שבהם שנאמר (ישעיה נז ב) יבא שלום ינוחו על משכבותם הולך נכחו: ג שפכו דמם כמים. לא ניתן לישראל בפני עצמן להתנקם בהם אלא הקב"ה בעצמו ד' היינו חרפה ולעג גדול הוה שלא היתה לקבורה: ה עד מתי לא תרחם לך שנאות לתתן לך ואין קובר: עד מתי. כבר היה יקום היה ביציאתם מגלו לבבל ולא עוד אלא שהיו מתרחקים ממנו ולא היו רוצים לחזור ובזכות עד מתי לא תרחם לת יחזרו ואת שנאמרו שם: ו שפוך חמתך. לית תיסון ואת מהו שנאמר

רִאשֹׁנִים מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דַלּוֹנוּ מְאֹד: ט עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי
יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן
שְׁמֶךָ: י לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אַיֵּה אֱלֹהֵיהֶם יִוָּדַע בַּגּוֹיִם לְעֵינֵינוּ
נִקְמַת דַּם עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ: יא תָּבוֹא לְפָנֶיךָ אֶנְקַת אָסִיר כְּגֹדֶל
זְרוֹעֲךָ הוֹתֵר בְּנֵי תְמוּתָה: יב וְהָשֵׁב לִשְׁכֵנֵינוּ שִׁבְעָתַיִם אֶל
הֵיקָם חֶרְפָּתָם אֲשֶׁר חֵרְפוּךָ אֲדֹנָי: יג וַאֲנַחְנוּ עַמְּךָ וְצֹאן
מַרְעִיתֶךָ נוֹדֶה לְךָ לְעוֹלָם לְדוֹר וָדוֹר נְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ:

תפלה נוראה שיקרב הקב"ה עצמו לישראל כמו שהיה מקדם:

פ א לַמְנַצֵּחַ אֶל שֹׁשַׁנִּים עֵדוּת לְאָסָף מִזְמוֹר: ב רֹעֵה יִשְׂרָאֵל
הַאֲזִינָה נֹהֵג כַּצֹּאן יוֹסֵף יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים הוֹפִיעָה: ג לִפְנֵי אֶפְרַיִם
ובנימן

תמותה: והשב לשכנינו שבעתים על
צרותיו אל חיקם שבני עמון ומואב היו
שכנים לישראל בעבור חרפתם אשר חרפוך
ה' שהוציאו הארון והראו הכרובי' שמעורין
זה בזה לחרפה' ואומרים שהוא ע"ז
ואנחנו עמך וצאן מרעיתך נודה לך לעולם
וגו' כלומ' לא שהי' זה לע"ז רק הי' להורות
חבתך כגדינו:

**פ למנצח** ז"ה גם כן על הגלות
נאמר: רועה ישראל
האזינה עתה יזכיר איך ה' היה נותן לנו
מאז כל הטובות העושר החכמה והגבורה
ומתפלל לה' שעוד יתן כל הג' מתנות
הנזכרות לנו כקדם. ולהנה בקש שירעם
כקדם ויתן להם העושר והמרעה הטוב:

ראשון ראשון: כי דלונו מאד. ועני חשוב כמת:
ט על דבר כבוד שמך. כדי שלא יחלל שמך בנו:
יודע בגוי'. מחדש לעינינו בזמנינו מה שכב' נודע מפי
השמועה: יא תבוא לפניך אנקת אסיר. ישראל
בגלות כמו בבית האסורים: כגודל זרועך.
בכוחך הגדול שיכול לפעול מה שרוצה פותח ישראל שהם
אסורים בגלות כמו מתיר אסורים: יב והשב לשכנינו.
כשבע על חטאת על אשר חרפוך: יג ואנחנו עמך. נוד'
לך לעולם בין בגלות בין בצאתינו מהגלות לעולם נספר
תהלתך כשם שמברכין על הטוב' כך מברכין על הרעה:

**פ למנצח** רמז בו שלש גלות שהרי נאמר בו
ג' פעמים השיבנו ורמז על צרות
העתידות. ונקראו שושנים: ב רועה ישראל. אתה
שהייתי רועה ישראל ונוהג אותם כצאן יוסף שפרנסם
בימי רעב לכך האזינה אל תפלת ישראל עמך בגלות:
יושב הכרובים. שהיית מקדם יושב הכרובי' לאהבה
ישראל להודיע שם כבודך כן הופיעה להם כמאז ומקדם
והראה את גבורתך: ג לפני אפרי' ומנשה. אפרים
ומנשה

יושב הכרובים שם היה נועד למשה לדבר
עמו וללמדו חכמת התורה שהיא החכמה האמתית בקש מה' שעוד יוסף להופיע עלינו
מחכמתו כקדם. אלהים השיבנו לקדמותנו בכל הטובות הנז' והאר פניך אלינו ר"ל
השגחתך הפרטית ומיד נושע: עד מתי עשנת בתפל' עמך כדרך סכות בענן לך מעבור
תפלה והנה עשנת וסכות בענין הטעם אחד כמו כי בענן אראה על הכפורת ר"ל בעשן
הקטורת והנה הטעם עד מתי סכות בענן בעד תפלת עמך להיות מחיצה מבדיל בינינו
ויטעם ה' כיון שאתה בעל הרחמים שומע תפלה מדוע עשנת. ואם את' בחסדך אלהי
הצבאות

וּבִנְיָמִן וּמְנַשֶּׁה עוֹרְרָה אֶת גְּבוּרָתֶךָ וּלְכָה לִישָׁעָתָה לָּנוּ׃
ה אֱלֹהִים הֲשִׁיבֵנוּ וְהָאֵר פָּנֶיךָ וְנִוָּשֵׁעָה׃ ה יְהוָה אֱלֹהִים
צְבָאוֹת עַד מָתַי עָשַׁנְתָּ בִּתְפִלַּת עַמֶּךָ׃ ו הֶאֱכַלְתָּם לֶחֶם
דִּמְעָה וַתַּשְׁקֵמוֹ בִּדְמָעוֹת שָׁלִישׁ׃ ז תְּשִׂימֵנוּ מָדוֹן לִשְׁכֵנֵינוּ
וְאֹיְבֵינוּ יִלְעֲגוּ לָמוֹ׃ ח אֱלֹהִים צְבָאוֹת הֲשִׁיבֵנוּ וְהָאֵר פָּנֶיךָ
וְנִוָּשֵׁעָה׃ ט גֶּפֶן מִמִּצְרַיִם תַּסִּיעַ תְּגָרֵשׁ גּוֹיִם וַתִּטָּעֶהָ׃ י פִּנִּיתָ
לְפָנֶיהָ וַתַּשְׁרֵשׁ שָׁרָשֶׁיהָ וַתְּמַלֵּא אָרֶץ׃ יא כִּסּוּ הָרִים צִלָּהּ
וַעֲנָפֶיהָ אַרְזֵי אֵל׃ יב תְּשַׁלַּח קְצִירָהּ עַד יָם וְאֶל נָהָר יוֹנְקוֹתֶיהָ׃
יג לָמָּה פָרַצְתָּ גְדֵרֶיהָ וְאָרוּהָ כָּל עֹבְרֵי דָרֶךְ׃ יד יְכַרְסְמֶנָּה
חֲזִיר מִיָּעַר וְזִיז שָׂדַי יִרְעֶנָּה׃ טו אֱלֹהִים צְבָאוֹת שׁוּב נָא הַבֵּט

## משמים

הכנעות כי ברית העול' השמי' והארץ וכל
צבאות חיך תתפלק על עמך שהם בצבותיך
ועשם עד מתי לאורך הגלות: כסו הרים
החבות צלה אשר תמו חסיס בצלם וענפיה
השבטי' הם הענפים שלהם תרזי לל
החסידים כתרזים שלה הי' בהם לופי כלות'
בזמותם תוציענו ושפט ענפיה דרך מצל
כי ענפי הגפן שומרי' הפרי ומיפים אותם
כן העזירים שומרים ומכבדים החכמים
ומותנים להם צרכם והם מהסס ולם
תעלה קציריה עד ים וחל כהר יונקותיה
כמו היה החחרון עד הנהר הגדול נהר
פרת יהי גבולכם: למה פרצת גדריה שהם
ההריס המכסים אותם וגודרי גדר כי
חסידים היו בעת הגלות ומחוע לה הביע
ה' לזמותם והעד בשר חסידיך: והנה בזית
תרוה ויקטוהו כל עוברי דרך כל הבחים
שחין לה גדר וחין מי שיעמוד בעדם לקטוה ועשו לה כרמנום: תהי תתחזק
ועבור תך על חים ישיך עבור ישראל להגפ ברחמים ולהקפ מהנחיהם בדין
תחיך: על בן יחס תאמת לך ישראל שנוית להס חזק ואמץ בתורה ובמצות: ולח נסוג
מ' תשבנו שוב בקדם תאלך בארצנו ובשמך נקרא שבקרא בשמך תבינו בתרך ישמ

מִשָּׁמַיִם וְרְאֵה וּפְקֹד גֶּפֶן זֹאת: יו וְכַנָּה אֲשֶׁר נָטְעָה יְמִינֶךָ וְעַל
בֵּן אִמַּצְתָּה לָךְ: יז שְׂרֻפָה בָאֵשׁ כִּסּוּחָה מִגַּעֲרַת פָּנֶיךָ יֹאבֵדוּ:
יח תְּהִי יָדְךָ עַל אִישׁ יְמִינֶךָ עַל בֶּן אָדָם אִמַּצְתָּ לָךְ: יט וְלֹא
נָסוֹג מִמֶּךָּ תְּחַיֵּינוּ וּבְשִׁמְךָ נִקְרָא: כ יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת
הֲשִׁיבֵנוּ הָאֵר פָּנֶיךָ וְנִוָּשֵׁעָה:

ז"ה אמרו בב"המק בר"ה שנעשה בזה היום כפה ניסים לישראל:

פא א לַמְנַצֵּחַ עַל הַגִּתִּית לְאָסָף: ב הַרְנִינוּ לֵאלֹהִים עוּזֵּנוּ
הָרִיעוּ לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: ג שְׂאוּ זִמְרָה וּתְנוּ תֹף כִּנּוֹר נָעִים עִם
נָבֶל: ד תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ: ה כִּי חֹק
לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: ו עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׂמוֹ
בְּצֵאתוֹ

להסדני לא חי והנה לז תטענו כנגד חסר
נטעה ונסח אכ לך נקרח כנגד ועל בן. ה'
כי חזיודע היות ה'לחד ושמו לחד. לעיסים
ויהיה לה'למלך על כל הארץ. לבחות שיודע
שהוא לאלהי לבחות ישראל ואז תשיבנו הכל
לחר פניך בהשגחתך ומופע מכל הצרות:

פא למנצח על הגתית. ז"ה מדבר
לחיך חייבים כל ישראל
להודות לה' בכל מיני זמר כי הוציאם
ממצרים כחסר אחבתי. הרנינו לאלהים
שהוא עוזנו וחייבים לחכמו לרנן לפניו
בעבור עוזו שגחלנו. הריעו לאלהי יעקב
שהוציאנו ממצרים והזכיר כל זמרה. תקעו
בחד'שופר'בכל חדש וחדש כמו שכתו'ובראשי
חדשיכם. ועשם בכסה ביום מועד לו הוא
מלשון כוסם כיום שהחטיון בו יותר קרבנו'
הרבה חביגו'ומלמי'משחר ימי השנ'והעשם
בכל מועד לכתיב ובמועדיכם ותקעתם
בחצוצרות. כי חק ליעראל הוא כלומר
חובה מוטלת עליהם לתקוע לפניו בשופר
ולרנן לפניו בכל זמרה ע"ד מדוע לא כליתם חקכם וזה כי הוא משפט ודין לעשות
לאלהי

בניאתו

נלחיימו: הנם בהשגחה פרטית מסייעים ורחה לוחיתם
ותרפיתם: ופקוד גפן זאת. תן השגחתך עליה:
יו וכנה אשר נטעה בעבור שנטעת. לחיים בתוכ
ורחמיי'על בן אחזת לך כי יעקב הכל כתלות: תחי ידך.
להנין: טי ולא נסוג. לחיות נסוג אחור: כ ה'
צ'מזכרות בהשגחתו וכו' כאן בחתר שלשה לחכרות ובחתר
אלהים נזכרות וכו' לחיות בהשגחתו ה'הכל לפי תוכן הענין
והבנתו:

פא למנצח זי"ה בחתר חמיים
תקיעות שופר: ב הרנינו. לחתי לכם שיר זה
לאלהים עזנו על השגחות שעשה לכם ביום זה קף
שנגאלה היה בט"ו בניסן הכל תקוע הת שלת הגאולה
היה בראש השנה שכתו ותעבורה קשה אשר עברו בים
בהפיית מסבל שכתי: לאלהי יעקב. שהוציאם ה'מ
לו מלכתי ענוך ושחרתיך בכל חסר תלך: ג שאו
בהפיית קול זמרה. ותנו תוף. תנו לישראם בתוף ובכנו
ובכנל לשהות לו: ד תקעו בחדש. בו תחדשם לכבוד
תקיעו בזה היום בשופר לכתיב בחדש בשופר בחיום
תחניה שנעשה לתוניהם ועתיכ יוכיח. בשכר
בחיעוד עניכם תחגות לתוניהם ותיכ יוכיח כמו ליום
הכסה יבא חגיכם ותיכת בכסה לשון חעיד כמו ליום
לתקוע בחודש יום ולחה: ה כי חק ליעראל הוא. הקב"ה
גרחם השנה יצא יוסף מבית האסורים: עפת לא ידעתי
בחכרי,

בְּצֵאתוֹ עַל אֶרֶץ מִצְרָיִם שְׂפַת לֹא יָדַעְתִּי אֶשְׁמָע: ז הֲסִירוֹתִי
מִסֶּבֶל שִׁכְמוֹ כַּפָּיו מִדּוּד תַּעֲבֹרְנָה: ח בַּצָּרָה קָרָאתָ וָאֲחַלְּצֶךָּ
אֶעֱנְךָ בְּסֵתֶר רַעַם אֶבְחָנְךָ עַל מֵי מְרִיבָה סֶלָה: ט שְׁמַע עַמִּי
וְאָעִידָה בָּךְ יִשְׂרָאֵל אִם תִּשְׁמַע לִי: י לֹא יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר וְלֹא
תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֵכָר: יא אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַמַּעַלְךָ מֵאֶרֶץ
מִצְרָיִם הַרְחֶב פִּיךָ וַאֲמַלְאֵהוּ: יב וְלֹא שָׁמַע עַמִּי לְקוֹלִי
וְיִשְׂרָאֵל לֹא אָבָה לִי: יג וָאֲשַׁלְּחֵהוּ בִּשְׁרִירוּת לִבָּם יֵלְכוּ
בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם: יד לוּ עַמִּי שֹׁמֵעַ לִי יִשְׂרָאֵל בִּדְרָכַי יְהַלֵּכוּ:
טו כִּמְעַט אוֹיְבֵיהֶם אַכְנִיעַ וְעַל צָרֵיהֶם אָשִׁיב יָדִי: יו מְשַׂנְאֵי
יְהוָה יְכַחֲשׁוּ לוֹ וִיהִי עִתָּם לְעוֹלָם: יז וַיַּאֲכִילֵהוּ מֵחֶלֶב חִטָּה
וּמִצּוּר דְּבַשׁ אַשְׂבִּיעֶךָ:

## פב מזמור

לְאָסָף יעקב שלקחם לו לעם והגילם ממצרים כאשר יזכיר והנה בכל המועדים חומרים זכר ליציאת מצרים:

אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת אֵל בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט: ב עַד מָתַי תִּשְׁפְּטוּ עָוֶל
וּפְנֵי רְשָׁעִים תִּשְׂאוּ סֶלָה: ג שִׁפְטוּ דַל וְיָתוֹם עָנִי וָרָשׁ הַצְדִּיקוּ:
ד פַּלְּטוּ דַל וְאֶבְיוֹן מִיַּד רְשָׁעִים הַצִּילוּ: ה לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ בַּחֲשֵׁכָה
יִתְהַלָּכוּ יִמּוֹטוּ כָּל מוֹסְדֵי אָרֶץ: ו אֲנִי אָמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי עֶלְיוֹן
כֻּלְּכֶם: ז אָכֵן כְּאָדָם תְּמוּתוּן וּכְאַחַד הַשָּׂרִים תִּפֹּלוּ: ח קוּמָה
אֱלֹהִים שָׁפְטָה הָאָרֶץ כִּי אַתָּה תִנְחַל בְּכָל הַגּוֹיִם:

סמך עמי לעמים ית מדברים לשון תגרי ולשון נאוה היה לשון עוד תלחמה מה שהיו כאן נוגשים לבניס על ידי עבודה קשה ומרה: כתיב תדוד כשלתי והם מעבה הקדרות שהיו מחמם ולשון התכשים לבנים ואילמת הנשים לשון קרח: ח בצרה קראת לי בשתיני ואענך בסתרים ברעם ענין בסתר רעם: ואבחנך בתיתי אותך בהרעם והרעם שבכיתי עמו המצרים: מחכון על מי מריבה: בחכיתיך לנחות לפי שעה כנסיון על המים שנתיבשו לך ונס לתוכתך לך: ט שמע עמי: אזהרה לכל ישראל: יא הרחב פיך: לשאול ואילמך כל מחסורך מכל מקום: יב ולא שמע עמי לקולי: ואחר שראיתי שהם מסרבים: יג ואשלחהו בשרירות: כאשר ירצו ויחפצו: יד לו עמי שמע לי: כתיב בשרירות ליכתיב בשרירות: טו כמעט: כמעט שהיה ראוי להכניע: יו משנאי יי: כתיב בלשון נסתר ואין ראוי לכתוב בלשון נקבה: יז ויאכילהו: הקב"ה היה מאכילן מן המן: וממר דבש: דבש היה יורד בכתיבים ויש מקבלו דבש ומפלגו ואכלו מן העננים ג' נוחים: עד יומיר

לשון עכו"ם רעש לשון זעם כלומר זעמי הי' בסתר מחנך כעל מי מריבה שם שמעו לי המורים כך כאן לי מתו הטובים רק הרשעים. ולהמחריס מעב

בזה המזמור מבואר מופר גדול על אותן הדיינים מעוותין את הדין דל ויתום ולשאת פני עשירים ולוקחים שוחר ועושין עצמן כאלו לא ידעו ולא יבינו את הדין:

**פב** א מִזְמוֹר לְאָסָף אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת אֵל בְּקֶרֶב אֱלֹהִים
יִשְׁפֹּט: ב עַד מָתַי תִּשְׁפְּטוּ עָוֶל וּפְנֵי רְשָׁעִים תִּשְׂאוּ סֶלָה:
ג שִׁפְטוּ דַל וְיָתוֹם עָנִי וָרָשׁ הַצְדִּיקוּ: ד פַּלְטוּ דַל וְאֶבְיוֹן מִיַּד
רְשָׁעִים הַצִּילוּ: ה לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ בַּחֲשֵׁכָה יִתְהַלָּכוּ
יִמּוֹטוּ כָּל מוֹסְדֵי אָרֶץ: ו אֲנִי אָמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי עֶלְיוֹן
כֻּלְּכֶם: ז אָכֵן כְּאָדָם תְּמוּתוּן וּכְאַחַד הַשָּׂרִים תִּפֹּלוּ: ח קוּמָה
אֱלֹהִים שָׁפְטָה הָאָרֶץ כִּי אַתָּה תִנְחַל בְּכָל הַגּוֹיִם:

## פג שיר

**פב מזמור** לאסף. זה התיעוד כתוב על הדיינים הרשעותים לדין על ויתום ולשאת פני רשע אחר הלח לאלהים נצב בעדת אל הדיינים לדקות אם אמת יפשטו ועד אחר לא ידעו ולא יבינו בחשכה יתהלכו לבם: ג שפטו דל ויתום. עשו משפט יתום ואלמנה אחרון לא שלח יכול לדבר ואין לו לאל מדבר בעדו ואלמנה אחרון לא בעל מדבר בעדה: עני ורש הצדיקו. הם זכותם הם דין על שפטו דל על מחון ואל כ' לאל פלטו דל ואביון מיד רשעים הצילו: ה יצקותם נענו: ה

החשוכין מוכיח על הדיינים הנזקקים שאוד כלום הוא יודעין ולא יכירו את הדין ובחשיכה הולכים כי השחד ייעור עיני חכמים עד שבשביל עון זה הלוים הם שיהיו מוסדי הארץ שעל הדין קיים העולם: ו אני אמרתי אלהים. כשנתתי לכם התורה והשתעבדתם בה אלהים כלומר שרים ושופטים: ז אכן כאדם תמותון. לכם על אשת שקרן תלמד התורה חלוש בהם. כאחד השרים תפלו. לאחר שתלמדו התורה תהיו כשרים כלומר שתהא כי עשר אתה ולא עשר תשוב: ח קומה אלהים שפטה הארץ. מיון שאתה שופט את הארץ:

פג שיר

**פב מזמור** לאסף. על תוכחת הקודמי' יחד. אלהים נצב בעדת אל בעדת אל בעדת אל וע"כ לא תשפטו עול לעתה דקדק אלהים ישפוט. עד מתי כי אלהים ישפוט בקרבכם ולא תגורו מפני איש כי המשפט לאלהים הוא. תשפטו עול להעוברים על זה. ופני רשעים תשאו סלה חס תמיד תשאו פניכם. פלטו דל ויתום. עניו ורש הצדיקו וחס תעשו כן וודאי תשפטו ותצדיקו להחריש.

תפלה על המלחמות שהיו על ישראל בימי יהושפט ויחיאל היו עושין פורות על ישראל
עיין בפנים: יום ד׳

פג א שִׁיר מִזְמוֹר לְאָסָף: ב אֱלֹהִים אַל דֳּמִי לָךְ אַל תֶּחֱרַשׁ
וְאַל תִּשְׁקֹט אֵל: ג כִּי הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ יֶהֱמָיוּן וּמְשַׂנְאֶיךָ נָשְׂאוּ
רֹאשׁ: ד עַל עַמְּךָ יַעֲרִימוּ סוֹד וְיִתְיָעֲצוּ עַל צְפוּנֶיךָ: ה אָמְרוּ
לְכוּ וְנַכְחִידֵם מִגּוֹי וְלֹא יִזָּכֵר שֵׁם יִשְׂרָאֵל עוֹד: ו כִּי נוֹעֲצוּ לֵב
יַחַד עָלֶיךָ בְּרִית יִכְרֹתוּ: ז אָהֳלֵי אֱדוֹם וְיִשְׁמְעֵאלִים מוֹאָב
וְהַגְרִים: ח גְּבָל וְעַמּוֹן וַעֲמָלֵק פְּלֶשֶׁת עִם יֹשְׁבֵי צוֹר: ט גַּם
אַשּׁוּר נִלְוָה עִמָּם הָיוּ זְרוֹעַ לִבְנֵי לוֹט סֶלָה: י עֲשֵׂה לָהֶם
כְּמִדְיָן כְּסִיסְרָא כְיָבִין בְּנַחַל קִישׁוֹן: יא נִשְׁמְדוּ בְעֵין דֹּאר הָיוּ
דֹמֶן לָאֲדָמָה: יב שִׁיתֵמוֹ נְדִיבֵמוֹ כְּעֹרֵב וְכִזְאֵב וְכֹזַחַ
וְכִצַלְמֻנָּע כָּל נְסִיכֵמוֹ: יג אֲשֶׁר אָמְרוּ נִירָשָׁה לָנוּ אֶת נְאוֹת
אֱלֹהִים: יד אֱלֹהַי שִׁיתֵמוֹ כַגַּלְגַּל כְּקַשׁ לִפְנֵי רוּחַ: טו כְּאֵשׁ
תִּבְעַר יָעַר וּכְלֶהָבָה תְּלַהֵט הָרִים: טז כֵּן תִּרְדְּפֵם בְּסַעֲרֶךָ
וּבסופתך

פג שיר ז׳ם כתיר על החלחה שהיתה בימיו יהושפט כשבאו עליהם בני שעיר
ומואב ועמון ועמלק: ב אלהים אל דמי לך.
אל תשתוק כשבאו עליהם בני שעיר
ג המיון המיון.
ד על עמיך יערימו סוד ויתיעצו על צפוניך.
ה אמרו לכו ונכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד:
ו כי נועצו לב יחד עליך ברית יכרותו:
ז אהלי אדום וישמעאלים מואב והגרים:
ח גבל ועמון ועמלק פלשת עם ישבי צור:
ט גם אשור נלוה עמם היו זרוע לבני לוט סלה:
י עשה להם כמדין כסיסרא כיבין בנחל קישון:
יא נשמדו בעין דאר היו דמן לאדמה:
יב שיתמו נדיבמו כעורב וכזאב וכזחה וכצלמנע כל נסיכמו:
יג אשר אמרו נירשה לנו את נאות אלהים:
יד אלהי שיתמו כגלגל כקש לפני רוח:
טו כאש תבער יער וכלהבה תלהט הרים:
טז כן תרדפם בסערך וכסופתך

וּבְסוּפָתְךָ תְּבַהֲלֵם: יז מַלֵּא פְנֵיהֶם קָלוֹן וְיְבַקְשׁוּ שִׁמְךָ יְהוָה:
יח יֵבֹשׁוּ וְיִבָּהֲלוּ עֲדֵי עַד וְיַחְפְּרוּ וְיֹאבֵדוּ: יט וְיֵדְעוּ כִּי אַתָּה
שִׁמְךָ יְהוָה לְבַדֶּךָ עֶלְיוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ:

בו מבואר תפלות ובקשו והמשורר מאונן ומקונן במר נפש מעפקי הלב על חורבן המקדש וכמה ברכות והבטחות שיחיה בבנינו ואשרי לגבר שיבטח שיבנה ואינו מייאש עצמו לאורך הגלות:

פר א לַמְנַצֵּחַ עַל הַגִּתִּית לִבְנֵי קֹרַח מִזְמוֹר: ב מַה יְּדִידוֹת
מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ יְהוָה צְבָאוֹת: ג נִכְסְפָה וְגַם כָּלְתָה נַפְשִׁי לְחַצְרוֹת
יְהוָה לִבִּי וּבְשָׂרִי יְרַנְּנוּ אֶל אֵל חָי: ד גַּם צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת
וּדְרוֹר קֵן לָהּ אֲשֶׁר שָׁתָה אֶפְרֹחֶיהָ אֵת מִזְבְּחוֹתֶיךָ יְהוָה
צְבָאוֹת מַלְכִּי וֵאלֹהָי: ה אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ
סֶלָה: ו אַשְׁרֵי אָדָם עוֹז לוֹ בָּךְ מְסִלּוֹת בִּלְבָבָם: ז עֹבְרֵי

בעמק

**פר למנצח** ז"ה נראה כפעם מזמור כחיל תעורג על תפיקי מים כן נכפפי תערוג אלי' אלהים. שהוא על ככסת ישראל בתשוק לבוא למשכני אלי. מה ידידות משכנותי' כמה אהובו וידידות שם לי משכנותיך ה' לצחות כי בחמצעות' היית מערב שכיבת' על צחות בני ישראל. ככספה וגם כלתה נפשי מחריבות תוחלתי לבא להצרות ה' כי הנה אז לבי ובשרי ירננו אל אל חי והטעם נפשי ובופי כי הנה כול' בזיון' מציאתנו ובכנין מקדשנו ישמחו ויירננו כי לכל' יתוסף מעלה כי הנה אז יהיה לנוסנו כל מרכיו בשלום ובפבוד וכל ההצלחות הזמניות וגם לבנו יכתן בו רוח חכמה יתירה כמו שכתו' וכל כניך למודי ה' וכו'. ונהתו בניכם וכו' והסירותי את לב האבן וכו'. גם צפור מצאה בית הכנון בעיני בפי' הפסוק הוא גם בעצורי מצאה בית ודרור קן לה אשר שתה אפרוחיה זו אשר בזאת תשמח ותרנן ותגל מאד כן לבבי ובשרי ירננו אל אל חי את מזבחותיך ועל כנין תפיריתיך ומקדשך. והנה ירננו אל אל חי בנך עם את מזבחותי' כי בם תהי' רעתי והנה מלת גם בענינו שתמיר לבי ובשרי ירננו אל

**פר למנצח** ז"ה נראה כפעם מזמור כחיל תעורג על תפיקי מים כן נכפפי תערוג אלי' אלהים. שהוא על ככסת ישראל בתשוק לבוא למשכני אלי. מה ידידות משכנותי' כמה אהובו וידידות שם לי משכנותיך ה' לצחות כי בחמצעות' היית מערב שכיבת' על צחות בני ישראל. ככספה וגם כלתה נפשי מחריבות תוחלתי לבא להצרות ה' כי הנה אז לבי ובשרי ירננו אל אל חי והטעם נפשי ובופי כי הנה כול' בזיון' מציאתנו ובכנין מקדשנו ישמחו ויירננו כי לכל' יתוסף מעלה כי הנה אז יהיה לנוסנו כל מרכיו בשלום ובפבוד וכל ההצלחות הזמניות וגם לבנו יכתן בו רוח חכמה יתירה כמו שכתו' וכל כניך למודי ה' וכו'. ונהתו בניכם וכו' והסירותי את לב האבן וכו'. גם צפור מצאה בית הכנון בעיני בפי' הפסוק הוא גם בעצורי מצאה בית ודרור קן לה אשר שתה אפרוחיה זו אשר בזאת תשמח ותרנן ותגל מאד כן לבבי ובשרי ירננו אל אל חי את מזבחותיך ועל כנין תפיריתיך ומקדשך. והנה ירננו אל אל חי בנך עם את מזבחותי' כי בם תהי' רעתי והנה מלת גם בענינו שתמיר לבי ובשרי ירננו

מסכמותיך: ג נכספה'. בחולה: ונפשי לחצרות [illegible] מיחוד יותר מנכספה' כמו הנכל דוד החלון [illegible] לנפלים: לחצרות ה'. שיהיה נכסף בית המקדש כמקדם: לבי ובשרי ירננו. בשרי הוא השם החומי שיר והלב הוא הירושה: ד גם צפור. התשוקה מקנון על מוכון הבית. לפי שהוא תפריחים נרמז תיעוש בשכר הניקוי שם על גבי המזבח קנו ואפרוחיו שלו ואתי לא יוכל להיות שם מקרבי כהוגה הקרבנות: לפי המזבח כמו שתפריחים ללוח מעבדה הקרבנות: ה אשרי יושבי ביתך. לפי שאתה תפריחים בפה"נ לו נתה"כ שהם מעט מקדש מאשרים לאחרים תכיים שמתעודדים עוד בבית החלום ובכ"ב והאלוף סלה כל יתי תייסרה: ו עוז לו בך. אשרי לאדם שם מכשלו ויצוח כך: מסלות בלבבם. היאשר בלבבו ולא בעקביותיו: ז עוברי בעיק הבכא. לאחר מעברו על התהום כתבים בשעוקק של נחשים בבכיות

בְּעֵמֶק הַבָּכָא מַעְיָן יְשִׁיתוּהוּ גַּם בְּרָכוֹת יַעְטֶה מוֹרֶה: ח יֵלְכוּ
מֵחַיִל אֶל חַיִל יֵרָאֶה אֶל אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן: ט יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת
שִׁמְעָה תְפִלָּתִי הַאֲזִינָה אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: י מָגִנֵּנוּ רְאֵה
אֱלֹהִים וְהַבֵּט פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: יא כִּי טוֹב יוֹם בַּחֲצֵרֶיךָ מֵאָלָף
בָּחַרְתִּי הִסְתּוֹפֵף בְּבֵית אֱלֹהַי מִדּוּר בְּאָהֳלֵי רֶשַׁע: יב כִּי שֶׁמֶשׁ
וּמָגֵן יְהוָה אֱלֹהִים חֵן וְכָבוֹד יִתֵּן יְהוָה לֹא יִמְנַע טוֹב לַהֹלְכִים
בְּתֻמִּים: יג יְהוָה צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ:

נ"ה מבואר תפלה על אריכות הגלות הטר ומתפלל לגאלינו ויקויים הבטחתו במהרה ומפני מה זה הגלות ארוך יותר מראשונים וכל יחיד ויחיד יתפלל אותה בצרתו:

## פה א לַמְנַצֵּחַ לִבְנֵי קֹרַח מִזְמוֹר: ב רָצִיתָ יְהוָה אַרְצֶךָ שַׁבְתָּ
## שבות

גלות ונלות: מיניין ישיתוהו מכח הרכה מעין שיש מיניהם יעטה מיניין: גם ברכות מיניהם יתלדים לקב"ה ולחוריים יפה דבת ואחת דבת בריות ושוטות ויעלה על לפי האהוה אותנו לנלכת מלך אל מלך: לותם הנזכרים לעילה היוצנים מחיל אל חיל יראה אל אלהים בציון: ט יהוה אלהים צבאות שמעה תפלתי האזינה אלהי יעקב סלה: י מגננו ראה אלהים והבט פני משיחך: יא כי טוב יום בחצריך מאלף בחרתי הסתופף בבית אלהי מדור באהלי רשע: יב כי שמש ומגן יהוה אלהים חן וכבוד יתן יהוה לא ימנע טוב להלכים בתמים: יג יהוה צבאות אשרי אדם בטח בך:

ג' ה' ברצית ארצך שבת שבותנו ולא נשאר אחד מהגלות: ד' ה' השב אלהי ישענו וכעסך הפר עמנו: ה' הלעולם תאנף בנו תמשך אפך לדור ודור: ו' הלא אתה תשוב תחיינו ועמך ישמחו בך: ז' הראנו ה' חסדך וישעך תתן לנו: ח' אשמעה מה ידבר האל ה' כי ידבר שלום אל עמו ואל חסידיו ואל ישובו לכסלה: ט' אך קרוב ליראיו ישענו לשכון כבוד בארצנו: י' חסד ואמת נפגשו צדק ושלום נשקו: יא' אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף: יב' גם ה' יתן הטוב וארצנו תתן יבולה: יג' צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו: ב' רצית ה' ארצך שבת שבות יעקב: ג' נשאת עון עמך כסית כל חטאתם סלה: ד' אספה כל עברתך השיבות מחרון אפך: ה' שובנו אלהי ישענו והפר כעסך עמנו: ו' הלעולם תאנף בנו תמשך אפך לדור ודור: ז' הלא אתה תשוב תחיינו ועמך ישמחו בך: ח' הראנו ה' חסדך וישעך תתן לנו: ט' אשמעה מה ידבר האל ה' כי ידבר שלום אל עמו ואל חסידיו ואל ישובו לכסלה: י' אך קרוב ליראיו ישענו לשכון כבוד בארצנו: יא' חסד ואמת נפגשו צדק ושלום נשקו: יב' אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף: יג' גם ה' יתן הטוב וארצנו תתן יבולה: יד' צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו:

**למנצח** זה המזמור כתיר על הגלות ומתפלל כלי לגאלינו: ב רצית

שְׁבוּת יַעֲקֹב: ג נָשָׂאתָ עֲוֹן עַמֶּךָ כִּסִּיתָ כָּל חַטָּאתָם סֶלָה:
ד אָסַפְתָּ כָל עֶבְרָתֶךָ הֵשִׁיבוֹתָ מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ: ה שׁוּבֵנוּ אֱלֹהֵי
יִשְׁעֵנוּ וְהָפֵר כַּעַסְךָ עִמָּנוּ: ו הֲלְעוֹלָם תֶּאֱנַף בָּנוּ תִמְשֹׁךְ אַפְּךָ
לְדֹר וָדוֹר: ז הֲלֹא אַתָּה תָּשׁוּב תְּחַיֵּינוּ וְעַמְּךָ יִשְׂמְחוּ בָךְ:
ח הַרְאֵנוּ יְהוָה חַסְדֶּךָ וְיֶשְׁעֲךָ תִּתֶּן לָנוּ: ט אֶשְׁמְעָה מַה יְדַבֵּר
הָאֵל יְהוָה כִּי יְדַבֵּר שָׁלוֹם אֶל עַמּוֹ וְאֶל חֲסִידָיו וְאַל יָשׁוּבוּ
לְכִסְלָה: י אַךְ קָרוֹב לִירֵאָיו יְשׁוּעָתוֹ לִשְׁכֹּן כָּבוֹד בְּאַרְצֵנוּ:
יא חֶסֶד וֶאֱמֶת נִפְגָּשׁוּ צֶדֶק וְשָׁלוֹם נָשָׁקוּ: יב אֱמֶת מֵאֶרֶץ

## תצמח

כמין תוכח' עם הס"ת שבנית שני מיד רגמו והשיבו אל ארצנו אחר ע' שנה עם היות שמו ישראל היו רעים ורשעים יותר מבזמן הזה למה כתחרד זמן גלות הזה כל כך ומה חרי האף הגדול הזה והשיב החל כי בנין בית שני לא היה גאולה כי אם פקידה וה' פקדם לרחות האם ישובו בתשובה ואם הושיבו על מקומם בארצותם פעם על כן הושיבם בגלות החריב הזה כי הגאולה האחה תחריו תהיה בתכלית השלמות ע"כ לריך' זקוק גדול לא כן בנית שני שלא היה כי אם פקידה. והנה בסוף המזמור מזכיר הרבה דברים שיהיו בבנית מקדשינו שחסרו בזמן בנית שני כאחר מאחר רצית ה' ארלך זה מורה שעל בית שני יאמר כי לא רצית הארלן את שבותיה והנה ה' רצה ארלו אחר החרבן ושב שבות יעקב: בשלח עון עמך כשאת כל חטאתם שלח בזמן קצר לסוף ע' שנה. הנשי היית עמנו בכעס ע' שנה לבד עתה הלעולמים תלוף בנו תמשוך אפך לדור ודור בגלות החריב הזה: הלא אתה כלו' הלא אתה תשוב תחיינו בבנית' משיחנו ותמלא משאלותינו ועמך ישמחו בך ח"כ מה חרי אף הגדול הזה מדוע בנית הרשעון מיד החייתנו ועתה נרח' קלקל' עלינו לדור ודור ולולא החמתני לרחות ביטושע ה' כתיחתי ומושע לא תגחלנו עתה הרחמנו ה' חסדך מהם ויעתך תתן לנו כחשר הבטחתנו:

סן תפלה

תַּצְמַח וַצַדָּק מִשָּׁמַיִם נִשְׁקָף: יג גַּם יְהוָה יִתֵּן הַטּוֹב וְאַרְצֵנוּ
תִּתֵּן יְבוּלָהּ: יד צֶדֶק לְפָנָיו יְהַלֵּךְ וְיָשֵׂם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו:

כשה זכמה תפלות על צרותיו ונגר שונאיו רואג ואחיתופל וכמה תואר שבחים להק"בה
וכל יחיד יכול להתפלל בעת צרותיו:

פו א תְּפִלָּה לְדָוִד הַטֵּה יְהוָה אָזְנְךָ עֲנֵנִי כִּי עָנִי וְאֶבְיוֹן
אָנִי: ב שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי הוֹשַׁע עַבְדְּךָ אַתָּה אֱלֹהַי
הַבּוֹטֵחַ אֵלֶיךָ: ג חָנֵּנִי אֲדֹנָי כִּי אֵלֶיךָ אֶקְרָא כָּל הַיּוֹם:
ד שַׂמַּח נֶפֶשׁ עַבְדֶּךָ כִּי אֵלֶיךָ אֲדֹנָי נַפְשִׁי אֶשָּׂא: ה כִּי אַתָּה
אֲדֹנָי טוֹב וְסַלָּח וְרַב חֶסֶד לְכָל קֹרְאֶיךָ: ו הַאֲזִינָה יְהוָה
תְּפִלָּתִי וְהַקְשִׁיבָה בְּקוֹל תַּחֲנוּנוֹתָי: ז בְּיוֹם צָרָתִי אֶקְרָאֶךָּ כִּי
תַעֲנֵנִי: ח אֵין כָּמוֹךָ בָאֱלֹהִים אֲדֹנָי וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ: ט כָּל
גּוֹיִם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ יָבוֹאוּ וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי וְיכַבְּדוּ
לִשְׁמֶךָ: י כִּי גָדוֹל אַתָּה וְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת אַתָּה אֱלֹהִים
לבדך

**פו תפלה** לדוד רגיש פירסו לותו
על דוד בהיותו נרקף
מזחול תנני ה' בעבור חסדך כי אליך אקרא
כל היום ושמח נפש עבדך כי אליך אדני נפשי אשא: כי
אתה אדני טוב וסלח ורב חסד לכל קוראיך: האזינה ה'
תפלתי והקשיבה בקול תחנוני: ביום צרתי אקראך כי
תענני: אין כמוך באלהים אדני ואין כמעשיך: כל
גוים אשר עשית יבואו וישתחוו לפניך אדני ויכבדו
לשמך: כי גדול אתה ועושה נפלאות אתה אלהים
לבדך

ל"ג ותתיר תתן יבולה הק"בה יפתח לותה מזה יין
משמים בחסד לתת מטר כדי לעשות פרן לת יבולה
ולא כבגד מקה כיון שהם עושים עם התיקים תסד
ואמת נאול כך כל השנות שבשה הק"בה כיון כן:
עשם לדבך פניתיו כי לפני הקיים הלה הלך
ותעבור ותרחיים הדבך אשר תלך הבשה ולתחר נתתה
לפניו תקיים מתכבה: ותומר כשהיתה בדק לפניו
שהקיים מתכבה לו יהי' המטר הניתך לתת פרן יבולה
ותהם לפי פיום כדי שיוכל לשוב לדבך פניתיו ולא
יפסיקוהו:

**פו תפלה** ב כי חסיד לתי יפפי שתני אתיתי
בידופי ותרפתי ויבולת בידי
שתתם ולתי ותרת"ן שכך תתר לת דוד לת תסיד לתי
לתני ותרת"ן ותיער"ן ושמרן בכבודן ולתי ידי תעובלת
ותבלתי ותיער"ן ותיער"ן ושמרן בכבודן ולתי ידי תעובלת
ותבלתי כדי לשתר תפה לתיגלת: ג כל היום:
שת כפה שנבך לתן לכך תהלתי שתושיעני:
ותיער"ן תקרת לתן לכך תהלתי שתושיעני:
שת כפה שנבך דרך תשל תדם לותר לתותן שפה
ותיער"ן תקרת לתן לכך תהלתי שתושיעני:

לְבָרְךָ: יא הוֹרֵנִי יְהוָה דַּרְכֶּךָ אֲהַלֵּךְ בַּאֲמִתֶּךָ יַחֵד לְבָבִי
לְיִרְאָה שְׁמֶךָ: יב אוֹדְךָ אֲדֹנָי אֱלֹהַי בְּכָל לְבָבִי וַאֲכַבְּדָה
שִׁמְךָ לְעוֹלָם: יג כִּי חַסְדְּךָ גָּדוֹל עָלָי וְהִצַּלְתָּ נַפְשִׁי מִשְּׁאוֹל
תַּחְתִּיָּה: יד אֱלֹהִים זֵדִים קָמוּ עָלַי וַעֲדַת עָרִיצִים בִּקְשׁוּ נַפְשִׁי
וְלֹא שָׂמוּךָ לְנֶגְדָּם: טו וְאַתָּה אֲדֹנָי אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ
אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת: טז פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵּנִי תְּנָה עֻזְּךָ לְעַבְדֶּךָ
וְהוֹשִׁיעָה לְבֶן אֲמָתֶךָ: יז עֲשֵׂה עִמִּי אוֹת לְטוֹבָה וְיִרְאוּ שֹׂנְאַי
וְיֵבֹשׁוּ כִּי אַתָּה יְהוָה עֲזַרְתַּנִי וְנִחַמְתָּנִי:

מזמור זה נתיסד לאמרה בבה"מ ומשכנה כבור ירושלים והיאך מגדל חכמים רבים וגדולים בעלי שם ואנשי מעשה וכמה טובות לעתיד לבא:

פז א לִבְנֵי קֹרַח מִזְמוֹר שִׁיר יְסוֹדָתוֹ בְּהַרְרֵי קֹדֶשׁ: ב אֹהֵב

יהוה

שתורני דרכיך ותוסיף לי חכמה ולאהבך שתחת' יחד לבבי · עזרני ליראתך' ואז קומה לאהבך כראוי לבבי · הדין עלי שתול' בכל לבבי בי תסר' ג'ל מי גדול עלי · הדין עלי שתול' בכל לבבי בי תסר' ג'ל מי עלי שהגלת בעבי תשמול שתתיחד עלי ולא יהיה מי שיעוכבך על שתול ואתה בשתיבני על ידי נתן הכתוב נס ה' העצני מעוצתך ולא תשמע: יד אלהים זדים קמים עלי · שלא היה מוסיף לירוק בזקן שתחתיך בפרהסיא דומה ואתיתופל שלא שיוך לכבד שתחתיך שתרחם עלי · ואיזהו אלהים שלא שיוך לכבד על ידי שתול הבעבים: טו ואתה אדני רחום וחנון ארך אפים · שלא תענישני כלפי רב חסדך ואמתך לפי שתיבני על ידך: טז פנה אלי וחנני · שלא תענישני כלפי חסד ואמתך ותשלח לי: יז עשה עמי אות לטובה · זה אחד מעשרה דברים שנעשו לאבותינו על הים ואיזהו שלא שיוך לכבד שתחתיך שתרחם עלי

יְהוָה שַׁעֲרֵי צִיּוֹן מִכֹּל מִשְׁכְּנוֹת יַעֲקֹב: ג נִכְבָּדוֹת מְדֻבָּר בָּךְ
עִיר הָאֱלֹהִים סֶלָה: ד אַזְכִּיר רַהַב וּבָבֶל לְיֹדְעָי הִנֵּה פְלֶשֶׁת
וְצוֹר עִם כּוּשׁ זֶה יֻלַּד שָׁם: ה וּלְצִיּוֹן יֵאָמַר אִישׁ וְאִישׁ יֻלַּד בָּהּ
וְהוּא יְכוֹנְנֶהָ עֶלְיוֹן: ו יְהוָה יִסְפֹּר בִּכְתוֹב עַמִּים זֶה יֻלַּד שָׁם
סֶלָה: ז וְשָׁרִים כְּחֹלְלִים כָּל מַעְיָנַי בָּךְ:

המשורר מאונן ומקונן בהספר מר על החלאים והיסורים שסובלין ישראל בגלות ומזכיר
ומזכיר הכל בפרשות:

פח א שִׁיר מִזְמוֹר לִבְנֵי קֹרַח לַמְנַצֵּחַ עַל מָחֲלַת לְעַנּוֹת
מַשְׂכִּיל לְהֵימָן הָאֶזְרָחִי: ב יְהוָה אֱלֹהֵי יְשׁוּעָתִי יוֹם צָעַקְתִּי
בַלַּיְלָה נֶגְדֶּךָ: ג תָּבוֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתִי הַטֵּה אָזְנְךָ לְרִנָּתִי:
ד כִּי שָׂבְעָה בְרָעוֹת נַפְשִׁי וְחַיַּי לִשְׁאוֹל הִגִּיעוּ: ה נֶחְשַׁבְתִּי
עִם

ביה התקדם לוהב יתר ועל מה: ג נכבדות מדובר
בך לפני בשוב בן ישפי הקב"ה שיתקבלו הגלו
יות לתוך ישלם כי אלהים כמרירים לפנין הגאולה
לתוך כמרירות לא זזה הכניעה: ד אזכיר הנה
לתוך לעניך הקב"ה היה מזכיר ונם בגל
יות הידועות נגזלות מכל מקום לא תחלה בהם כמו
שלא תדירות שם יהיה שם פתוח מוזעות
הכתובים ויהיה תכם ונכון בתוכו ופלוגה זה
ובה: ה ולציון יאמר ליה ואיש
ואיש יולד בכל החכמים בתוכו יכול לקח ליתר שיולד
בה הם שהיו עליון יכוננה עד עולם: ו ה
ויוה"ע יספר כל עולם הוי ודורשי תור
ומכל זה התכתיים התקבצו' מיחות ותגבמות
ומזמורים שהיה בתוכו: ז ושרים שלמודי שירה כמלו
ומזמרים שבח בתוכו: וכל התוכו שירה תיום על
ידי שהיה מתעסק על עסק תורה מכל מקני כל מעיני בך
שהיה מוצאת מים בכל שעה כן מקי נוצע
בחיות ומוכשחות ותמיד בך:

פח שיר

מזמור לבני קרח ז"ה הוה על לעזן עם הגלות: ה' אלקי ישועתי דפקי
עם הכסוק מקרין כלפני רח"ע בע הטעם בעבור שאתה אלקי ישועתי

עִם יוֹרְדֵי בוֹר הָיִיתִי כְּגֶבֶר אֵין אֱיָל׃ ו בַּמֵּתִים חָפְשִׁי כְּמוֹ
חֲלָלִים שֹׁכְבֵי קֶבֶר אֲשֶׁר לֹא זְכַרְתָּם עוֹד וְהֵמָּה מִיָּדְךָ נִגְזָרוּ׃
ז שַׁתַּנִי בְּבוֹר תַּחְתִּיּוֹת בְּמַחֲשַׁכִּים בִּמְצֹלוֹת׃ ח עָלַי סָמְכָה
חֲמָתֶךָ וְכָל מִשְׁבָּרֶיךָ עִנִּיתָ סֶלָה׃ ט הִרְחַקְתָּ מְיֻדָּעַי מִמֶּנִּי
שַׁתַּנִי תוֹעֵבוֹת לָמוֹ כָּלֻא וְלֹא אֵצֵא׃ י עֵינִי דָאֲבָה מִנִּי עֹנִי
קְרָאתִיךָ יְהוָה בְּכָל יוֹם שִׁטַּחְתִּי אֵלֶיךָ כַּפָּי׃ יא הֲלַמֵּתִים
תַּעֲשֶׂה פֶּלֶא אִם רְפָאִים יָקוּמוּ יוֹדוּךָ סֶלָה׃ יב הַיְסֻפַּר בַּקֶּבֶר
חַסְדֶּךָ אֱמוּנָתְךָ בָּאֲבַדּוֹן׃ יג הֲיִוָּדַע בַּחֹשֶׁךְ פִּלְאֶךָ וְצִדְקָתְךָ
בְּאֶרֶץ נְשִׁיָּה׃ יד וַאֲנִי אֵלֶיךָ יְהוָה שִׁוַּעְתִּי וּבַבֹּקֶר תְּפִלָּתִי
תְקַדְּמֶךָּ׃ טו לָמָּה יְהוָה תִּזְנַח נַפְשִׁי תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי׃ יו עָנִי
אֲנִי וְגוֹעַ מִנֹּעַר נָשָׂאתִי אֵמֶיךָ אָפוּנָה׃ יז עָלַי עָבְרוּ חֲרוֹנֶיךָ
בעותיך

מקדם גם עתה תבא לפניך תפלתי וטעם
יום צעקתי בלילה נגדך לילה הוא כינוי
לצר' הגלו' כמו שהמשילו אח"כ לחשך
באומרו במחשכים במצולות והפי' ביום
צעקתי בלילה ובחשך הגלות נגדך אליך
אבקש תבא לפניך וגו' והוא כדרך ביום
צרתי אקראך כי שבעה ברעות נפשי וכב' בא
עלי כל מיני רעות וחיי לשאול הגיעו סמו'
לשאול הגיעו וחסדי ה'כי לא תמנו. במתי'
חפשי כלומר' כמתים שהם חפשי' מעסקי
העולם ובקשת צרכיו אשר לא זכרתם עוד כן
אני בגלותי כנסתר מנגד עיניך וכנגזר
ונגרש ונכרת מעזר ידך כי הייתי כגבר
אין איל. עלי סמכה חמתך נשענה ונסמכה
עלי וכל משבריך כל מיני שוד ושבר ענית
אותי בהם סלה תמיד בלי הפסק. עיני
דאבה כדרך ומדיבות עינים. מני עני מחמת
ענויים וטעם בכל יום לאורך הגלות.
ואני אליך ה' בעבור ישועת חסדך שועתי.

ובבקר

דלות נחשבתי בגלות כמו המתים יורדי קבר שנגזר
שישתכח מלב: ו והמה מידך נגזרו. החללים נגזרו
מידך שגזרת עליהם הגזירה שיהיה כך וכן כן גזרת
עלי הגלות בלי תקומה: ח עלי סמכה חמתך. עלי
נשענה כל הצרות והם יושבים שלוים ושקטים: וכל
משבריך. דימה הגלות כמו גלי הים העוברים על
האדם והם צרות גדולות: ט הרחקת מיודעי.
אותם שהיו מיודעי ומכירי לשעבר כשהייתי בארצי
קודם הגלות והיו מכבדים אותי ועכשיו שאני בגלות
נעשו רחוקים ממני ואף שיודעים גדולתי שהיה
שתני תועבות. כמו דבר מתועב אם יבא יהודי יאמרו
ויקראוהו בשם כמו גם השפל בהם יאמר מה שרוצה
ואין מוחה בידו: כלא ולא אצא. נתפש אני בכלא
וסגור בגלות עד שלא אוכל לצאת: י עיני דאבה.
מגודל דאבון נפש יש לי חולה עינים: יב היסופר
בקבר. כלום נוכל לספר שבחך בקבר כדכתיב לא
המתים יהללויה: ואמונתך באבדון. זה הקבר שהגוף
כלה ואבד בו: יג היודע בחשך. אמר ג' פעמים
הלמתים היסופר היודע כדרך הנוהים והצועקים
כופלים דבריהם כמה פעמים כך מקונן המשורר:
בארץ נשיה. הוא הקבר מקום השכחה שהמתים
נשכחים בו מלב החיים: יו עני אני. מימי נעורי
אני סובל זה העוני ואני גוע והולך ומת כאד' שמתענה
והולך כך כל ימי הם ברעה: נשאתי אמיך אפונה אף
שאני בצרות מכל מקום אני נושא עלי אימך ומוראך
ואומר אפונה מלשון פן יקרני כך וכן: יז בעותיך
במתותני

יְשׁוּעָתֶךָ צְמָתַתְנִי: יח סַבּוּנִי כַמַּיִם כָּל הַיּוֹם הִקִּיפוּ עָלַי יָחַד:
יט הִרְחַקְתָּ מֶמֶּנִּי אֹהֵב וְרֵעַ מְיָדָעַי מַחְשָׁךְ:

יח המזמור נאמר על מלכות בית דוד והמשורר היה מקונן על מלכות בית דוד שיהיה בטל ממנו כמה וכמה שנים ונוח ומאס אותנו:

פט א מַשְׂכִּיל לְאֵיתָן הָאֶזְרָחִי: ב חַסְדֵי יְהוָה עוֹלָם אָשִׁירָה
לְדֹר וָדֹר אוֹדִיעַ אֱמוּנָתְךָ בְּפִי: ג כִּי אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד
יִבָּנֶה שָׁמַיִם תָּכִין אֱמוּנָתְךָ בָהֶם: ד כָּרַתִּי בְרִית לִבְחִירִי
נִשְׁבַּעְתִּי לְדָוִד עַבְדִּי: ה עַד עוֹלָם אָכִין זַרְעֶךָ וּבָנִיתִי לְדֹר
וְדֹר כִּסְאֶךָ סֶלָה: ו וְיוֹדוּ שָׁמַיִם פִּלְאֶךָ יְהוָה אַף אֱמוּנָתְךָ
בִּקְהַל קְדֹשִׁים: ז כִּי מִי בַשַּׁחַק יַעֲרֹךְ לַיהוָה יִדְמֶה לַיהוָה
בִּבְנֵי אֵלִים: ח אֵל נַעֲרָץ בְּסוֹד קְדוֹשִׁים רַבָּה וְנוֹרָא עַל כָּל
סְבִיבָיו: ט יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת מִי כָמוֹךָ חָסִין יָהּ וֶאֱמוּנָתְךָ
סְבִיבוֹתֶיךָ: י אַתָּה מוֹשֵׁל בְּגֵאוּת הַיָּם בְּשׂוֹא גַלָּיו אַתָּה
תְשַׁבְּחֵם: יא אַתָּה דִכִּאתָ כֶחָלָל רָהַב בִּזְרוֹעַ עֻזְּךָ פִּזַּרְתָּ

## אויביך

יט לשון כריתות הברית: מיודעי מיודעי׳ במוד׳ היו מקרבים עלי מהודעי׳ והיו ידועי׳ ומיודעי׳ ומכירי׳ בסתרי בחורים מחשיכים מחבי: מידעי מחב׳ כתסכלי ונסתלקו מהם:

## פט משכיל

ב חודיע לחוכתן נפשי: מה מידיעתיך שתהא נפשי: ג כי אמרתי עולם חסד יבנה עם דוד היהיה לעולם: יכונן כלכתיב כסא שתכלכן ויכון השמים שתפין לחוכתן כן תכונתן עם דוד ועם זרעו: ד כרתי ברית לבחירי ולחתיך לדוד נ״א כתן הבניתי וכבנית כסאו וקיקלתי לחתו בחירי שבע׳ ולאחר בדוד עבדי: ה עד עולם אכין זרעך שבחיות ובנית לדור ודור כסאך סלה: כשבעתי: כי דבור של הן כה אכין זרעך לעולם ולאחרו בית שהם כוכב הנוגה ובנית לדורים ודורים הנלעגים: ו והקהל קדושים הם המלאכים כמו כי מי בשחק יערוך: ז יערך. ישוה. אל נערץ. מהפני הק׳ עה יערוך וירמה כל ו״ם ומרה על כל סביביו: רמה הרים יש שהם סביביו: ח אל נערץ בעלות הים ר׳ אשתו נמוה וכל החיות ושבע הים הגדולים ימנמה לכיילן וחיים לעשוף את הים הק׳ שהוא עליהם ושם חול נמול לים ליחר על פה תכת וזה שחיחר: בשוא גליו לתתי תשב זה לתת לכתלי הבב. התעני מקולו הש כחמ

יא אתה דכית כחלל רהב בזרוע עזך פזרת אויביך

ובבקר תפלתי תקדמך למי מקדים לך תפלתי בעוד בקר כמובא ותיקין ולמה תזנח כפשו וגו׳: מנער מנעורי סדרך בני מלם לגדל גועתי עבור שבשתיך חמיך לשוטה גם הייתי מנעורי בגרות ׳ בעותיך למתתוני לחברי נתכוונו לי מכח עמויים לימות וחרדים שסבבוני והקיפו עלי כל הגרות בכל היום וכולם יחד וכ״כ היו הגרות שגם הרחקת ממני לחב ורע מידעי חשך גרותי לא כיוצד שבאו רעיו עליו כמוז״ל לאוהבך כאחבי לחיוב או מיותות:

## צ תפלה

יב כנגי לתים הם הכוכבי׳: יג כנגי לתים הם סנינים: רמה הרים יש שהם סנינים: יד כנגי לתים הם הכוכבי׳ שיהיה לו ערך לו לחיות לה: כנגי לתים הם הכוכבי׳ שיהיה לו ערך לו לחיות לה:

אויֵבֶיךָ: יב לְךָ שָׁמַיִם אַף לְךָ אֶרֶץ תֵּבֵל וּמְלֹאָהּ אַתָּה
יְסַדְתָּם: יג צָפוֹן וְיָמִין אַתָּה בְרָאתָם תָּבוֹר וְחֶרְמוֹן בְּשִׁמְךָ
יָרֹנ�ּנוּ: יד לְךָ זְרוֹעַ עִם גְּבוּרָה תָּעֹז יָדְךָ תָּרוּם יְמִינֶךָ: טו צֶדֶק
וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כִּסְאֶךָ חֶסֶד וֶאֱמֶת יְקַדְּמוּ פָּנֶיךָ: טז אַשְׁרֵי הָעָם
יֹדְעֵי תְרוּעָה יְהוָה בְּאוֹר פָּנֶיךָ יְהַלֵּכוּן: יז בְּשִׁמְךָ יָגִילוּן כָּל
הַיּוֹם וּבְצִדְקָתְךָ יָרוּמוּ: יח כִּי תִפְאֶרֶת עֻזָּמוֹ אָתָּה וּבִרְצוֹנְךָ
תָּרוּם קַרְנֵנוּ: יט כִּי לַיהוָה מָגִנֵּנוּ וְלִקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל מַלְכֵּנוּ:
כ אָז דִּבַּרְתָּ בְחָזוֹן לַחֲסִידֶיךָ וַתֹּאמֶר שִׁוִּיתִי עֵזֶר עַל גִּבּוֹר
הֲרִימוֹתִי בָחוּר מֵעָם: כא מָצָאתִי דָוִד עַבְדִּי בְּשֶׁמֶן קָדְשִׁי
מְשַׁחְתִּיו: כב אֲשֶׁר יָדִי תִּכּוֹן עִמּוֹ אַף זְרוֹעִי תְאַמְּצֶנּוּ: כג לֹא
יִשָּׁא אוֹיֵב בּוֹ וּבֶן עַוְלָה לֹא יְעַנֶּנּוּ: כד וְכִתּוֹתִי מִפָּנָיו צָרָיו
וּמְשַׂנְאָיו אֶגּוֹף: כה וֶאֱמוּנָתִי וְחַסְדִּי עִמּוֹ וּבִשְׁמִי תָּרוּם קַרְנוֹ:

ושמתי

כתלי היא ים ס׳: כזזרועו עזך שולט לכתיב
ירה ים: שבינו ים סוף: כדירדו בתהלות ותפוזו
עלה מתן יחד בתקוים ס׳: כבלך הן לך ארץ.
כלעזר לא בלבד ים עשית בפלגות שהכל יודו כי לך
הים לף שוים בתכול ובימי יהושע ותקוים ולרץ בקרא
ועדכתו: עשית צפון שהכל צריכים לרוחות מרקח
ישפת תבל ומלואה: כגתבור וחרמון: גם ההרים
הגבוהים והרחוים: תבור הוא בירצרך וחרמון הוא
בירחק ואה שכתוב גם יתיה חתם בגם שבעולם: בשמך
ירננו: כאלו בשמך מרננים כי הרוקה לחתם מתן
שבח ותיה לפי היותר מתם והיי כאלו הם ירננו:
כהתעודין: היא האחלית שלך שות בינו
ובגבורה ובחוזקות: תרום ימינך תהי עזית בעזרין
להפרע בין יתין לשונאי ובכח בת ביתין וע״כ בהכרח
שתגבה הכל שוה: כוזדק ומשפט כתו התלך היוצב
על כסא ישפוט ורוקה מרכי עיון: חסד ואמת וגו׳
תמיד הם מוחזקים עיון בלי הפסק: כזיו אשרי
העם יודעי תרועה: שיודעים לאות מרחק ברחק
השנה בתרועה כשבעולם בדין: ה׳ באור פניך הו
הלכים באור פניך כלכתיב יאר ה׳ פניו אלין ואו
יאתכן: כזיו בשמך יגילון כל היום לף בלבד כי ה״ה רק
בכל יום הם משתחים ומשבחים בשמך ע״כ ויתפקדו
לנהיים: כחיח כי תפארת עזמו אתה: כל תפארתם
אין מתומדים אם לנו לנו אלא הגדול והגבור והמורא

מז וְשַׂמְתִּי בַיָּם יָדוֹ וּבַנְּהָרוֹת יְמִינוֹ: מז הוּא יִקְרָאֵנִי אָבִי אֵלִי וְצוּר יְשׁוּעָתִי: מח אַף אֲנִי בְּכוֹר אֶתְּנֵהוּ עֶלְיוֹן לְמַלְכֵי אָרֶץ: מט לְעוֹלָם אֶשְׁמוֹר לוֹ חַסְדִּי וּבְרִיתִי נֶאֱמֶנֶת לוֹ: נ וְשַׂמְתִּי לָעַד זַרְעוֹ וְכִסְאוֹ כִּימֵי שָׁמָיִם: נא אִם יַעַזְבוּ בָנָיו תּוֹרָתִי וּבְמִשְׁפָּטַי לֹא יֵלֵכוּן: נב אִם חֻקֹּתַי יְחַלֵּלוּ וּמִצְוֹתַי לֹא יִשְׁמֹרוּ: נג וּפָקַדְתִּי בְשֵׁבֶט פִּשְׁעָם וּבִנְגָעִים עֲוֹנָם: נד וְחַסְדִּי לֹא אָפִיר מֵעִמּוֹ וְלֹא אֲשַׁקֵּר בֶּאֱמוּנָתִי: נה לֹא אֲחַלֵּל בְּרִיתִי וּמוֹצָא שְׂפָתַי לֹא אָשָׁנֶה: נו אַחַת נִשְׁבַּעְתִּי בְקָדְשִׁי אִם לְדָוִד אֲכַזֵּב: נז זַרְעוֹ לְעוֹלָם יִהְיֶה וְכִסְאוֹ כַּשֶּׁמֶשׁ נֶגְדִּי: נח כְּיָרֵחַ יִכּוֹן עוֹלָם וְעֵד בַּשַּׁחַק נֶאֱמָן סֶלָה: נט וְאַתָּה זָנַחְתָּ וַתִּמְאָס הִתְעַבַּרְתָּ עִם מְשִׁיחֶךָ: ס נֵאַרְתָּה בְרִית עַבְדֶּךָ חִלַּלְתָּ לָאָרֶץ נִזְרוֹ: סא פָּרַצְתָּ כָל גְּדֵרֹתָיו שַׂמְתָּ מִבְצָרָיו מְחִתָּה: סב שַׁסֻּהוּ כָּל עֹבְרֵי דָרֶךְ הָיָה חֶרְפָּה לִשְׁכֵנָיו: סג הֲרִימוֹתָ יְמִין צָרָיו הִשְׂמַחְתָּ כָּל אוֹיְבָיו: סד אַף תָּשִׁיב צוּר חַרְבּוֹ וְלֹא הֲקִמֹתוֹ בַּמִּלְחָמָה: סה הִשְׁבַּתָּ מִטְהֳרוֹ וְכִסְאוֹ לָאָרֶץ מִגַּרְתָּ: הקצרת

כיוצא שלישי פוסק: לט ואתה זנחת ותמאס. לפנין זנחת ומאסתם ביתי נדקיהו: מ נאלת ברית עבדך. הפרית שכרת לו בהשבת לוחות: חללת המרן כזרו הנזר שהיה לו על ראשו הגלת לארץ: מא פרצת כל גדרותיו. כל הגדרות שסחת לו ולאויבת לו ישראל לויב בו מיתם הגדרות פרצת מותם. וזאת מנגדים החזקות שלו מיתה שיחתה: מב שסהו כל עוברי דרך כיון שלא היה נדר ולא מנוך שסהו כל עוברי דרך והיה חרפה לשכניהם שהיה מקלם כל השכנים ככנעים שתת ידם ונכנעו היה לחרפה: מג הרימותי ימין צריו. היפך מה שאמרת לף זולתי תחלתו: השמחת כל מויניו כת. להם שמחה: מד לף תשיב צור חרבו. כל זמן שהיה הפך לת חידול חרבו שריש וכן כל כלי יפלר עליך לא יצלח: ולא הקימות מלחמתה ולא הצמדתה עליהן: מה השבת מטהרו שהיו לנין כעבים השריש לשהר הכסא כיתוש צור היה חזק: וכסאו לארץ מגרתה. השפלתה על דרך נורך למלם: מו הקצרת ימי כעורת שלא למלם הם ימי שופה הקלקת מותם: העטפת

מו הִקְצַרְתָּ יְמֵי עַלְומָיו הֶעֱטִיתָ עָלָיו בוּשָׁה סֶלָה: מז עַד מָה
יְהוָה תִּסָּתֵר לָנֶצַח תִּבְעַר כְּמוֹ אֵשׁ חֲמָתֶךָ: מח זְכָר אֲנִי מַה
חָלֶד עַל מַה שָּׁוְא בָּרָאתָ כָל בְּנֵי אָדָם: מט מִי גֶבֶר יִחְיֶה וְלֹא
יִרְאֶה מָוֶת יְמַלֵּט נַפְשׁוֹ מִיַּד שְׁאוֹל סֶלָה: נ אַיֵּה חֲסָדֶיךָ
הָרִאשֹׁנִים אֲדֹנָי נִשְׁבַּעְתָּ לְדָוִד בֶּאֱמוּנָתֶךָ: נא זְכֹר אֲדֹנָי
חֶרְפַּת עֲבָדֶיךָ שְׂאֵתִי בְחֵיקִי כָּל רַבִּים עַמִּים: נב אֲשֶׁר חֵרְפוּ
אוֹיְבֶיךָ יְהוָה אֲשֶׁר חֵרְפוּ עִקְבוֹת מְשִׁיחֶךָ: נג בָּרוּךְ יְהוָה
לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

# ליום חמישי

## ספר רביעי

תפלה זו מצאה דוד בתורה כך והיתה קבלה אצלו שמשה רבינו אומרה ויסרה בספרו ומדבר מוסרים גדולים מקוצר ימיו של אדם ומעורר אדם לתשובה בפרטות שלא יחגאה בזה העולם:

צ תְּפִלָּה לְמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲדֹנָי מָעוֹן אַתָּה הָיִיתָ לָנוּ
בְּדוֹר

צ תפלה למשה זאת התפלה חברה משה על גלותינו ומתרע' בדרך המזמור הקודם כי ימי שנותינו כאין המה והוא מדבר על לשון עם הגלות ימי שנותינו וגו' והכה כמות ולא נרפאה ישועת ה' על כן מבקש מאת ה' שיחיינו כקדם והכה בזה המזמור מורה על תחילתו שהוא מדבר על

מז עד מה ה' • על מה יתאחר העטפתם כמשה תחיד: מח זכר אני מה • על מה יהיה זה שיכשל מלכות בית דוד: תבעיר תחתך כאש • תבעיר חמתך להקטיר אחוריהם וכעוף הזזין שאני בגלות אחתך: מה הם מיי אלם על המזמור: מח זכר אני מה חלד • מה הם ימיי הבחורי • מט מי גבר יחיה ולא יראה מות • כי הלוים לאחר שיעשה טוב ולא יחטא כמשה איש אלהים כי אין לריק כאלו נ אין תשובה • ומבקש שתמשוך חלכות בית דוד לעולם שלא כראוי • שנשבעת לדוד בחסיבתך תחזיק עתה על אחר תעזבני בגלות: נא זכר אדני חרפת עבדיך • שאני נושא בחיקי כל רבים עמים שהם עבדיך • ומחרפין אותם אויבי ישראל: נב אשר חרפו עקבות משיחך • שהתי בחקי כל רבים עמים שהם עבדיך • ומחרפין אותם אויבי ישראל: נב אשר חרפו עקבות משיחך • שהתי בחקי כל רבים עמים שהם עבדיך • ומחרפין אותם אויבי ישראל: נג ברוך ה' לעולם • על אחר תרפו עקבות משיחך על אחר מלאתי לבי כל כך ואתה עלה יבוא עוד: נג ברוך ה' לעולם • על כל אחר עשה לנו על דרך כתלים להכל זכר לף שהוא מאויב כאשר יסגל מרפתו ונס מדרך הסופרים כסוף הספר נתת הודאה לך"ה על שנזרת הסם לפיים הספר כדרך הסופרים בדורינו ורבים נתנו על החיסור, לרך דיבור נגד הקו"ה כי כלו לדם מזיר לאחיהן בשבועה על זה ולא קיימית שבועתן ובשביל החיסורי התחרו על תרוכות הגלות ולפי שאתה כל כך לחיר בידינו לחיות ואתה כספקה מלכות בית דוד וזה שאתה אחר תרפו עקבות משיחך:

צ תפלה למשה זכות על לדוד שיזור הם לחת עבר מזוזרים וכל משה רבינו לחיות עבר ברכות על הגלות ומדבר בדרך מוסר על קוצר ימיו של אדם • וכשנדע בירך לחת עבר ברכות תפלה

ל"ף שבעים ותפלה זו מצאה דוד כתובה והיתה קבלה אצלו שמשה רבינו לחיות ודוד יסדה תחנו בספרו תפלה

דֹּר דֹּר׃ ג בְּטֶרֶם הָרִים יֻלָּדוּ וַתְּחוֹלֵל אֶרֶץ וְתֵבֵל וּמֵעוֹלָם
עַד עוֹלָם אַתָּה אֵל׃ ד תָּשֶׁב אֱנוֹשׁ עַד דַּכָּא וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ
בְנֵי אָדָם׃ ה כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר
וְאַשְׁמוּרָה בַלָּיְלָה׃ ו זְרַמְתָּם שֵׁנָה יִהְיוּ בַּבֹּקֶר כֶּחָצִיר יַחֲלֹף׃
ז בַּבֹּקֶר יָצִיץ וְחָלָף לָעֶרֶב יְמוֹלֵל וְיָבֵשׁ׃ ח כִּי כָלִינוּ בְאַפֶּךָ
וּבַחֲמָתְךָ

מלכה נאמר לו זו שאני לומר הוא מפי לדם נדול
מקום עמד בכניו כתיבה ונדול הוא בניוסיר לתורות
תלמים. לכן תהלתו שתשבו לבניו ואתר בדרך
אף מיתיו על לדם הם תעט מכל מקום לבשרה
ותחרית טוב לעולם הבא: לדני תעון אתה
הקב״ה הוא תעון לנון בית דויד כמו השקיע,
תעון קדמך. בעוזר כשם שבית תעון תקוף ושרש
ותחתיך כן הקב״ה מעולם בכל דור ודור:
בשרים הרים ולדו. קודם שנברלו שרים ואתר
הרים ועד עולם. אתה הל תי וקיים ונצחיי הפ שים
בעולמים אבל אתה ה׳ לעולם תי וקיים בשרם
הוא תעולם הוה. ועד עולם יהיה. אתה הל לנון
אתר כי בכתו לנו כן אתה והיה אתה תמיד בלי שמי
שנים קטם עד לכלה. ועד בכל הדיותו מלוכה
לשונות ולתיור שונו בני לדם כי הקב״ה שולח
לשונותיו כדי לשוב בתשובה: ד כי אלף שנים
בעיניך כיום אתמול. משובב לנלעיצה מעלם עד
אתה אתה הל למלוד לנו לנלו תפילו בתפלת זמן ומה״מ
שנאמר כי אמר: ולכן לתיר כתם לתפתל ולאמים
כי יעבור: ה זרמתם שינה יהיו. כים
שהכהב בן מטפקם לאת שנים ולתיכם
בתיכה על דרך היהיו כתולדים ועל שנעשים שנה
בכל בקר כאתר שהיה שנעשים שנה: בבקר כחציר
יחלף. תחיה שנעשים שנה ויהל כמו אור הבוקר
כשהגיע אור לדם ובסוקר קודם זמן תנוכה הן
בשהגיע הקדם שתביך שב ורבץ בעולם:
בבקר יצין וחלף. זה חלף לנון יחליפו את ה׳
יחליף ולף ר״ל הם ביתי הנעוריים הוא שקם
בבקר שהוא יתי בשקרה ויתל ויבש כמו התציר יב
ויתבש ולשיתת בבקר שנעלין תרן השא׳ בתוקפו
בלתת שמש הגחולה ושמש לדקה כמו וחלף
שהתמר בשסוף הגמצך שתרגומו וסגי כי
הוא שמוך עם יליך והוא כשעשם כפול והוא כמו
ותלוים מחליף והוא כשעשם ויליליו תעיר

על הגלות בחומרו שמחנו כימות עניתנו
שנות ראינו רעה כתם׳ תבאר ושתחיל ה׳
תעון תתה היית לנו בכל דור ודור עמדו
עליהם לכלותיהם והק״בה לנו לבית תעון
לנו׳ מלמדנו שהלילנו והנה זאת כחומרו חסדו
עליהם לעולם וגם עתה בגלות יעשה עמהם
חסד: תסד תמם עד דכאי תמר שהוא מיסר
את ישראל. ואמיב לותם על היותם
מדוכאים ואזתת יאמר להם שובו בני אדם
הלי כי הנה כל זאת גרמו תם שתיכי כי הלף
שנים בעיניך יאמר מה גדלו ראמיך ה׳ כי
עם היות ישראל מחוייבים כליה על
עוונותיהם תבר הכעיסוך כמו שהזהיר לולי
ה׳ וגו׳ כאשום היינו לעמורה למינו ותתה
ברחמיך תסלח להם עוונתם ודלוך לותם
בגלות ואתמר להם שובו בני אדם עם
שבגדל עוונתם כ״כ: זרמתם שנה יהיו שב
להזכיר חסדי ה׳ ואתר לא כליה את ישראל
בחמתך הלח זרמתם כמים ובשלף וזרם
הכרות ולא התתה לותם לך כמיהה יהיו
שלא תתו ישראל בגלות הלח הם כיבשים
בחשך הכרות מרוב לחגות ושל כן בבקר
כלחת שתם הגחולה ושתק לבקה כמו וחלף
שהתמר בשסוף הגמצך שתרגומו וסגי כי
הוא שמוך עם יליך והוא כשעשם כפול והוא כמו
ותלוים מחליף והוא כשעשם ויליליו תעיר

ויחרון אפך כי כעברתך יחלוף ויליך שמך כתציר וזה לשון לתתיך התתים מבתתם שיליו מן
שמך כתציר. ימי שנותינו הזכיר קוצר ימינו ודוך שמות ולא שנותיהם ק׳ תשר

וּבַחֲמָתְךָ נִבְהָלְנוּ׃ ח שַׁתָּ עֲוֹנֹתֵינוּ לְנֶגְדֶּךָ עֲלֻמֵנוּ לְמָאוֹר
פָּנֶיךָ׃ ט כִּי כָל יָמֵינוּ פָּנוּ בְעֶבְרָתֶךָ כִּלִּינוּ שָׁנֵינוּ כְּמוֹ הֶגֶה׃
י יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה וְאִם בִּגְבוּרֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה
וְרָהְבָּם עָמָל וָאָוֶן כִּי גָז חִישׁ וַנָּעֻפָה׃ יא מִי יֹדֵעַ עֹז אַפֶּךָ
וּכְיִרְאָתְךָ עֶבְרָתֶךָ׃ יב לִמְנוֹת יָמֵינוּ כֵּן הוֹדַע וְנָבִא לְבַב
חָכְמָה׃ יג שׁוּבָה יְהוָה עַד מָתָי וְהִנָּחֵם עַל עֲבָדֶיךָ׃ יד שַׂבְּעֵנוּ
בַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וּנְרַנְּנָה וְנִשְׂמְחָה בְּכָל יָמֵינוּ׃ טו שַׂמְּחֵנוּ כִּימוֹת
עִנִּיתָנוּ שְׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה׃ יי יֵרָאֶה אֶל עֲבָדֶיךָ פָּעֳלֶךָ וַהֲדָרְךָ
עַל

כפינו לפ׳. ועשה נכון ולא כולם כי לא כל הנעשים יהיו בזכות לכן מעט מזער. ואם בגבורות שימלא לחם גבור מעבדו ותולדתו בדרך שבעני יהיה שמונים ועשה ורהבם הפ״ל יתרה כמו ח׳ וקשה שחון בעמך והטע׳ שעם היות שיי הלחם שבעים שנה בלבד שנה רוב הנעים החלו עמל ואון כי עבר וגז חיש ומהר וכעופה מהרה כעוף הפורח בחוזר. מי יודע עוז אפך כלומר מי יודע גדלו עד מתי יעוז חפץ עליונו ועשה וכירחתך עברתך מי יודע גבול וסוף עברתך כאשר ידעו וירחתך כי החכמים ידעו כי בירחתך תכלה עברך על דרך אם זכו אחיסנה שנאמר היום אם בקולו תשמעו. למנות ימינו והיינו כן ובחמת מודע כי אם ע׳ שנה לך עוז לפך מי ידעה. ויפי נועם ה׳ אלהינו עלינו כמו שהנעמתנו שחם בשוב ויהי בעינינו וכנועם פניך לרוב בעימוקך חלף שנים יהיו בעינינו ביום תתמול על כן הבעימות בחלת תהי עלינו מעשה ידינו כוננה עלינו הבין למו הדרך להללים מעשה ידינו׃

לח יושב

בשבין שנים אשר בלינו רעו ילחה על עבדיך פעלך והדרך

עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ׃ יז וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ

וה המזמור הוא לעורר לב העם לחסות תחת כנפי שכינה׃ גם כו ענין ארבעה תקופות׃ ומי הם אשר מושלים עליהם וכל שומר נפשו ירחק מהם׃

צא א יֹשֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן׃ ב אֹמַר לַיהוָה מַחְסִי וּמְצוּדָתִי אֱלֹהַי אֶבְטַח בּוֹ׃ ג כִּי הוּא יַצִּילְךָ מִפַּח יָקוּשׁ מִדֶּבֶר הַוּוֹת׃ ד בְּאֶבְרָתוֹ יָסֶךְ לָךְ וְתַחַת כְּנָפָיו תֶּחְסֶה צִנָּה

וסחרה

**צא יושב** בסתר עליון ז"ה הוא מדבר בחיים חסר יסים ס"

מבטחו כי לא יחסר לו כל ולא יאונה לו׳ רעה ותחיל כמ"ב׳ לל החיים הזה החוסה בה׳ ואמר יוסב בסתר עליון כלומר תחת החיים הטה חזק לאמרי פי ועטם עליון כי יבטח בה׳ לחסות בזולתו בלבו כי הוא עליון על כל בני לדם על כן גו יסים בטחונו גם כן טעם שלישי וזו הוא יכול לשלח על כן בעלו יתלונן כי מגדל עוז שם ה׳ כו יהיו לדיק ונסגב: אומ׳ לה׳ לדברי משם לו דברי מחבה המזמור לל החיים הזה ואמר אומר לה׳ מחסי ומעוזתי אלהי אבטח בו

יתלונן ואמצנה ידינו יהיה על כאן שלח יהיה אדם ואמר ומעשה ידינו יהיו לחל על מלאכת האדם ומעשה ידינו ולא כן בעזתיך שיהיה מעשה ידינו לה׳ כי ואחל על מעשה חסל ואמן׃

**צא יושב** בסתר עליון פי׳ בסוק כן הוא מי שבוטח יושב בסתר והוא עליון שהוא על כל בני אדם ושוכן בגל שעשה בעלמו לאל שלי אמר לו אתה לי׃ יתלונן׃ על שם בין שדי ילין בלילה שכינתו בין שני לדי לחון׃ ב אומר לה׳׃ מחסי מחסי ומעוזי לחבטח בעבורו׃ ג כי הוא יציל חס מבטח בו׃ כתוב בשם אהבה׳׳ס שהיתה בחיותה נחל שבעות׳ עיטו של לדם בחוטא יושב לו בעזרתו׃ יפיח יקוש׃ מלבר הלוכל לאדם בכל בו׃ מדבר הוות׃ מיתה פרוש כלי ומיתון מפני שהוא ובלי דיין ושחיטה לשון שכיבה כמו שכוב שמול ושנוח בו כל המשא אחתון שלח יוסף כן כל הבוטח

התפלה המשמשת והיה כי הוא יקוף מפח יקוש מדבר הוות והוא כנגד יוסף בסתר עליון ועבור זעם וטעם מפח יקוש משל למקרי העולם שהם תמיד בפחים יקושו החכמים׳ ואתרתו יסך לך ויסתיר עליך ותחת כנפיו תחסה ותמתו תהי׳ סביב לך כלמה וסוחרת ואסתירך׳ לא תיראי מפחד לילה מלפטים ונגפים׳ מחץ יעוף יומם הם הדברים המתרגשים לבח ביום שיבואו מהרה בפתאום פחיים על החכמים׳ מדבר יזכיר שיכלל על מקר׳ העולם הן מהפתאומים הם מדברים הבאים בגלוי שלח יוכל להדם ליכלל ואסתיר׳ בחשכל יהלוך מיבח פתאום ולח ירחמו וממית את החכמים׳ רק בעיניך תביט ושלמת רשעים תראה סביבותיך הקרובים לליך מכל סביבותיך ולליך לח יגש׳ ושלמת רשעים תראה סרדפיך אלו לח יגעו׳ כי אתה ה׳ מחסי כאן מסיים התפלה והרגון לומר לה׳ מחסי ומעוזתי כלומר כמו שאומרים לאל שלעני מה שכתבתי שילילך מפחד יקוש וכו׳ לח תיראי וכו׳ ואומר לה׳ אתה שעשה זאת כזאת כי אתה ה׳ מחסי וכבר עמית לי שהצלתני מכל מקרי העולם אתה שעשה לכל לאשר יקסה כך׳ עליון שמת מעוזך הבא מלב׳ תפלתי לח תאונה לליך רעה כי הבא

וְסֹחֲרָה אֲמָתָהּ: ה לֹא תִירָא מִפַּחַד לָיְלָה מֵחֵץ יָעוּף יוֹמָם:
ו מִדֶּבֶר בָּאֹפֶל יַהֲלֹךְ מִקֶּטֶב יָשׁוּד צָהֳרָיִם: ז יִפֹּל מִצִּדְּךָ
אֶלֶף וּרְבָבָה מִימִינֶךָ אֵלֶיךָ לֹא יִגָּשׁ: ח רַק בְּעֵינֶיךָ תַבִּיט
וְשִׁלֻּמַת רְשָׁעִים תִּרְאֶה: ט כִּי אַתָּה יְהוָה מַחְסִי עֶלְיוֹן שַׂמְתָּ
מְעוֹנֶךָ: י לֹא תְאֻנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה וְנֶגַע לֹא יִקְרַב בְּאָהֳלֶךָ:
יא כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָךְ לִשְׁמָרְךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ: יב עַל כַּפַּיִם
יִשָּׂאוּנְךָ פֶּן תִּגֹּף בָּאֶבֶן רַגְלֶךָ: יג עַל שַׁחַל וָפֶתֶן תִּדְרֹךְ תִּרְמֹס
כְּפִיר וְתַנִּין: יד כִּי בִי חָשַׁק וַאֲפַלְּטֵהוּ אֲשַׂגְּבֵהוּ כִּי יָדַע שְׁמִי:
טו יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֵהוּ עִמּוֹ אָנֹכִי בְצָרָה אֶחַלְּצֵהוּ וַאֲכַבְּדֵהוּ:
טז אֹרֶךְ יָמִים אַשְׂבִּיעֵהוּ וְאַרְאֵהוּ בִּישׁוּעָתִי:

## צב מזמור

מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת: ב טוֹב לְהֹדוֹת לַיהוָה וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֶלְיוֹן:
ג לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת: ד עֲלֵי עָשׂוֹר וַעֲלֵי נָבֶל
עֲלֵי הִגָּיוֹן בְּכִנּוֹר: ה כִּי שִׂמַּחְתַּנִי יְהוָה בְּפָעֳלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ
אֲרַנֵּן: ו מַה גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבֹתֶיךָ: ז אִישׁ
בַּעַר לֹא יֵדָע וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת: ח בִּפְרֹחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב
וַיָּצִיצוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי עַד: ט וְאַתָּה מָרוֹם לְעֹלָם
יְהוָה: י כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יְהוָה כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יֹאבֵדוּ יִתְפָּרְדוּ כָּל
פֹּעֲלֵי אָוֶן: יא וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי בַּלֹּתִי בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן: יב וַתַּבֵּט
עֵינִי בְּשׁוּרָי בַּקָּמִים עָלַי מְרֵעִים תִּשְׁמַעְנָה אָזְנָי: יג צַדִּיק כַּתָּמָר
יִפְרָח כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה: יד שְׁתוּלִים בְּבֵית יְהוָה בְּחַצְרוֹת
אֱלֹהֵינוּ יַפְרִיחוּ: טו עוֹד יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ:
טז לְהַגִּיד כִּי יָשָׁר יְהוָה צוּרִי וְלֹא עַוְלָתָה בּוֹ:

## צג מזמור

יְהוָה מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ יְהוָה עֹז הִתְאַזָּר אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט:
ב נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז מֵעוֹלָם אָתָּה: ג נָשְׂאוּ נְהָרוֹת יְהוָה נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם
יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיָם: ד מִקֹּלוֹת מַיִם רַבִּים אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי יָם אַדִּיר
בַּמָּרוֹם יְהוָה: ה עֵדֹתֶיךָ נֶאֶמְנוּ מְאֹד לְבֵיתְךָ נַאֲוָה קֹדֶשׁ יְהוָה לְאֹרֶךְ יָמִים:

## צד מזמור

אֵל נְקָמוֹת יְהוָה אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ: ב הִנָּשֵׂא שֹׁפֵט הָאָרֶץ הָשֵׁב גְּמוּל עַל
גֵּאִים: ג לָמָה רְשָׁעִים יְהוָה לָמָה רְשָׁעִים יַעְלֹזוּ: ד יַבִּיעוּ יְדַבְּרוּ עָתָק
יִתְאַמְּרוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן: ה עַמְּךָ יְהוָה יְדַכְּאוּ וְנַחֲלָתְךָ יְעַנּוּ: ו אַלְמָנָה
וְגֵר יַהֲרֹגוּ וְיתוֹמִים יְרַצֵּחוּ: ז וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה יָהּ וְלֹא יָבִין אֱלֹהֵי
יַעֲקֹב: ח בִּינוּ בֹעֲרִים בָּעָם וּכְסִילִים מָתַי תַּשְׂכִּילוּ: ט הֲנוֹטַע אֹזֶן
הַלֹא יִשְׁמָע אִם יוֹצֵר עַיִן הֲלֹא יַבִּיט: י הַיֹּסֵר גּוֹיִם הֲלֹא יוֹכִיחַ הַמְלַמֵּד
אָדָם דָּעַת: יא יְהוָה יֹדֵעַ מַחְשְׁבוֹת אָדָם כִּי הֵמָּה הָבֶל: יב אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר
אֲשֶׁר תְּיַסְּרֶנּוּ יָהּ וּמִתּוֹרָתְךָ תְלַמְּדֶנּוּ: יג לְהַשְׁקִיט לוֹ מִימֵי רָע עַד
יִכָּרֶה לָרָשָׁע שָׁחַת: יד כִּי לֹא יִטֹּשׁ יְהוָה עַמּוֹ וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב:
טו כִּי עַד צֶדֶק יָשׁוּב מִשְׁפָּט וְאַחֲרָיו כָּל יִשְׁרֵי לֵב: טז מִי יָקוּם לִי עִם
מְרֵעִים מִי יִתְיַצַּב לִי עִם פֹּעֲלֵי אָוֶן: יז לוּלֵי יְהוָה עֶזְרָתָה לִי כִּמְעַט
שָׁכְנָה דוּמָה נַפְשִׁי: יח אִם אָמַרְתִּי מָטָה רַגְלִי חַסְדְּךָ יְהוָה יִסְעָדֵנִי:
יט בְּרֹב שַׂרְעַפַּי בְּקִרְבִּי תַּנְחוּמֶיךָ יְשַׁעַשְׁעוּ נַפְשִׁי: כ הֲיִחָבְרְךָ כִּסֵּא הַוּוֹת
יֹצֵר עָמָל עַל חֹק: כא יָגוֹדּוּ עַל נֶפֶשׁ צַדִּיק וְדָם נָקִי יַרְשִׁיעוּ: כב וַיְהִי
יְהוָה לִי לְמִשְׂגָּב וֵאלֹהַי לְצוּר מַחְסִי: כג וַיָּשֶׁב עֲלֵיהֶם אֶת אוֹנָם וּבְרָעָתָם
יַצְמִיתֵם יַצְמִיתֵם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:

## צה מזמור

לְכוּ נְרַנְּנָה לַיהוָה נָרִיעָה לְצוּר יִשְׁעֵנוּ: ב נְקַדְּמָה פָנָיו בְּתוֹדָה בִּזְמִרוֹת
נָרִיעַ לוֹ: ג כִּי אֵל גָּדוֹל יְהוָה וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים: ד אֲשֶׁר בְּיָדוֹ
מֶחְקְרֵי אָרֶץ וְתוֹעֲפוֹת הָרִים לוֹ: ה אֲשֶׁר לוֹ הַיָּם וְהוּא עָשָׂהוּ וְיַבֶּשֶׁת
יָדָיו יָצָרוּ: ו בֹּאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרָעָה נִבְרְכָה לִפְנֵי יְהוָה עֹשֵׂנוּ: ז כִּי הוּא
אֱלֹהֵינוּ וַאֲנַחְנוּ עַם מַרְעִיתוֹ וְצֹאן יָדוֹ הַיּוֹם אִם בְּקֹלוֹ תִשְׁמָעוּ: ח אַל
תַּקְשׁוּ לְבַבְכֶם כִּמְרִיבָה כְּיוֹם מַסָּה בַּמִּדְבָּר: ט אֲשֶׁר נִסּוּנִי אֲבוֹתֵיכֶם
בְּחָנוּנִי גַּם רָאוּ פָעֳלִי: י אַרְבָּעִים שָׁנָה אָקוּט בְּדוֹר וָאֹמַר עַם תֹּעֵי לֵבָב
הֵם וְהֵם לֹא יָדְעוּ דְרָכָי: יא אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי בְאַפִּי אִם יְבֹאוּן אֶל מְנוּחָתִי:

## צו מזמור

שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ שִׁירוּ לַיהוָה כָּל הָאָרֶץ: ב שִׁירוּ לַיהוָה בָּרְכוּ שְׁמוֹ
בַּשְּׂרוּ מִיּוֹם לְיוֹם יְשׁוּעָתוֹ: ג סַפְּרוּ בַגּוֹיִם כְּבוֹדוֹ בְּכָל הָעַמִּים נִפְלְאוֹתָיו:
ד כִּי גָדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד נוֹרָא הוּא עַל כָּל אֱלֹהִים: ה כִּי כָל אֱלֹהֵי
הָעַמִּים אֱלִילִים וַיהוָה שָׁמַיִם עָשָׂה: ו הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו עֹז וְתִפְאֶרֶת
בְּמִקְדָּשׁוֹ: ז הָבוּ לַיהוָה מִשְׁפְּחוֹת עַמִּים הָבוּ לַיהוָה כָּבוֹד וָעֹז: ח הָבוּ
לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ שְׂאוּ מִנְחָה וּבֹאוּ לְחַצְרוֹתָיו: ט הִשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה בְּהַדְרַת
קֹדֶשׁ חִילוּ מִפָּנָיו כָּל הָאָרֶץ: י אִמְרוּ בַגּוֹיִם יְהוָה מָלָךְ אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל
בַּל תִּמּוֹט יָדִין עַמִּים בְּמֵישָׁרִים: יא יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ יִרְעַם
הַיָּם וּמְלֹאוֹ: יב יַעֲלֹז שָׂדַי וְכָל אֲשֶׁר בּוֹ אָז יְרַנְּנוּ כָּל עֲצֵי הַיָּעַר: יג לִפְנֵי
יְהוָה כִּי בָא כִּי בָא לִשְׁפֹּט הָאָרֶץ יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצֶדֶק וְעַמִּים בֶּאֱמוּנָתוֹ:

## צז מזמור

יְהוָה מָלָךְ תָּגֵל הָאָרֶץ יִשְׂמְחוּ אִיִּים רַבִּים: ב עָנָן וַעֲרָפֶל סְבִיבָיו צֶדֶק
וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כִּסְאוֹ: ג אֵשׁ לְפָנָיו תֵּלֵךְ וּתְלַהֵט סָבִיב צָרָיו: ד הֵאִירוּ
בְרָקָיו תֵּבֵל רָאֲתָה וַתָּחֶל הָאָרֶץ: ה הָרִים כַּדּוֹנַג נָמַסּוּ מִלִּפְנֵי יְהוָה מִלִּפְנֵי
אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ: ו הִגִּידוּ הַשָּׁמַיִם צִדְקוֹ וְרָאוּ כָל הָעַמִּים כְּבוֹדוֹ: ז יֵבֹשׁוּ
כָּל עֹבְדֵי פֶסֶל הַמִּתְהַלְלִים בָּאֱלִילִים הִשְׁתַּחֲווּ לוֹ כָּל אֱלֹהִים: ח שָׁמְעָה
וַתִּשְׂמַח צִיּוֹן וַתָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ יְהוָה: ט כִּי אַתָּה יְהוָה
עֶלְיוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ מְאֹד נַעֲלֵיתָ עַל כָּל אֱלֹהִים: י אֹהֲבֵי יְהוָה שִׂנְאוּ רָע
שֹׁמֵר נַפְשׁוֹת חֲסִידָיו מִיַּד רְשָׁעִים יַצִּילֵם: יא אוֹר זָרוּעַ לַצַּדִּיק וּלְיִשְׁרֵי לֵב
שִׂמְחָה: יב שִׂמְחוּ צַדִּיקִים בַּיהוָה וְהוֹדוּ לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ:

## צח מזמור

מִזְמוֹר שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ כִּי נִפְלָאוֹת עָשָׂה הוֹשִׁיעָה לּוֹ יְמִינוֹ וּזְרוֹעַ
קָדְשׁוֹ: ב הוֹדִיעַ יְהוָה יְשׁוּעָתוֹ לְעֵינֵי הַגּוֹיִם גִּלָּה צִדְקָתוֹ: ג זָכַר חַסְדּוֹ
וֶאֱמוּנָתוֹ לְבֵית יִשְׂרָאֵל רָאוּ כָל אַפְסֵי אָרֶץ אֵת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ: ד הָרִיעוּ
לַיהוָה כָּל הָאָרֶץ פִּצְחוּ וְרַנְּנוּ וְזַמֵּרוּ: ה זַמְּרוּ לַיהוָה בְּכִנּוֹר בְּכִנּוֹר וְקוֹל
זִמְרָה: ו בַּחֲצֹצְרוֹת וְקוֹל שofar הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְהוָה: ז יִרְעַם הַיָּם
וּמְלֹאוֹ תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ: ח נְהָרוֹת יִמְחֲאוּ כָף יַחַד הָרִים יְרַנֵּנוּ: ט לִפְנֵי
יְהוָה כִּי בָא לִשְׁפֹּט הָאָרֶץ יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצֶדֶק וְעַמִּים בְּמֵישָׁרִים:

## צט מזמור

יְהוָה מָלָךְ יִרְגְּזוּ עַמִּים יֹשֵׁב כְּרוּבִים תָּנוּט הָאָרֶץ: ב יְהוָה בְּצִיּוֹן גָּדוֹל
וְרָם הוּא עַל כָּל הָעַמִּים: ג יוֹדוּ שִׁמְךָ גָּדוֹל וְנוֹרָא קָדוֹשׁ הוּא: ד וְעֹז
מֶלֶךְ מִשְׁפָּט אָהֵב אַתָּה כּוֹנַנְתָּ מֵישָׁרִים מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בְּיַעֲקֹב אַתָּה
עָשִׂיתָ: ה רוֹמְמוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא:
ו מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בְּכֹהֲנָיו וּשְׁמוּאֵל בְּקֹרְאֵי שְׁמוֹ קֹרְאִים אֶל יְהוָה וְהוּא
יַעֲנֵם: ז בְּעַמּוּד עָנָן יְדַבֵּר אֲלֵיהֶם שָׁמְרוּ עֵדֹתָיו וְחֹק נָתַן לָמוֹ: ח יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ אַתָּה עֲנִיתָם אֵל נֹשֵׂא הָיִיתָ לָהֶם וְנֹקֵם עַל עֲלִילוֹתָם: ט רוֹמְמוּ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:

## ק מזמור

מִזְמוֹר לְתוֹדָה הָרִיעוּ לַיהוָה כָּל הָאָרֶץ: ב עִבְדוּ אֶת יְהוָה בְּשִׂמְחָה בֹּאוּ
לְפָנָיו בִּרְנָנָה: ג דְּעוּ כִּי יְהוָה הוּא אֱלֹהִים הוּא עָשָׂנוּ וְלוֹ אֲנַחְנוּ עַמּוֹ וְצֹאן
מַרְעִיתוֹ: ד בֹּאוּ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה חֲצֵרֹתָיו בִּתְהִלָּה הוֹדוּ לוֹ בָּרְכוּ שְׁמוֹ:
ה כִּי טוֹב יְהוָה לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתוֹ:

## קא מזמור

לְדָוִד מִזְמוֹר חֶסֶד וּמִשְׁפָּט אָשִׁירָה לְךָ יְהוָה אֲזַמֵּרָה: ב אַשְׂכִּילָה בְּדֶרֶךְ
תָּמִים מָתַי תָּבוֹא אֵלָי אֶתְהַלֵּךְ בְּתָם לְבָבִי בְּקֶרֶב בֵּיתִי: ג לֹא אָשִׁית
לְנֶגֶד עֵינַי דְּבַר בְּלִיָּעַל עֹשֵׂה סְטִים שָׂנֵאתִי לֹא יִדְבַּק בִּי: ד לֵב עִקֵּשׁ
יָסוּר מִמֶּנִּי רָע לֹא אֵדָע: ה מְלָשְׁנִי בַּסֵּתֶר רֵעֵהוּ אוֹתוֹ אַצְמִית גְּבַהּ עֵינַיִם
וּרְחַב לֵבָב אֹתוֹ לֹא אוּכָל: ו עֵינַי בְּנֶאֱמְנֵי אָרֶץ לָשֶׁבֶת עִמָּדִי הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ
תָּמִים הוּא יְשָׁרְתֵנִי: ז לֹא יֵשֵׁב בְּקֶרֶב בֵּיתִי עֹשֵׂה רְמִיָּה דֹּבֵר שְׁקָרִים לֹא
יִכּוֹן לְנֶגֶד עֵינָי: ח לַבְּקָרִים אַצְמִית כָּל רִשְׁעֵי אָרֶץ לְהַכְרִית מֵעִיר יְהוָה
כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן:

## קב תפלה

תְּפִלָּה לְעָנִי כִּי יַעֲטֹף וְלִפְנֵי יְהוָה יִשְׁפֹּךְ שִׂיחוֹ: ב יְהוָה שְׁמַע תְּפִלָּתִי
וְשַׁוְעָתִי אֵלֶיךָ תָּבוֹא: ג אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי בְּיוֹם צַר לִי הַטֵּה אֵלַי
אָזְנֶךָ בְּיוֹם אֶקְרָא מַהֵר עֲנֵנִי: ד כִּי כָלוּ בְעָשָׁן יָמָי וְעַצְמוֹתַי כְּמוֹקֵד
נִחָרוּ: ה הֻכָּה כָעֵשֶׂב וַיִּבַשׁ לִבִּי כִּי שָׁכַחְתִּי מֵאֲכוֹל לַחְמִי: ו מִקּוֹל
אַנְחָתִי דָּבְקָה עַצְמִי לִבְשָׂרִי: ז דָּמִיתִי לְקָאַת מִדְבָּר הָיִיתִי כְּכוֹס
חֳרָבוֹת: ח שָׁקַדְתִּי וָאֱהִי כְּצִפּוֹר בּוֹדֵד עַל גָּג: ט כָּל הַיּוֹם חֵרְפוּנִי אוֹיְבָי
מְהוֹלָלַי בִּי נִשְׁבָּעוּ: י כִּי אֵפֶר כַּלֶּחֶם אָכָלְתִּי וְשִׁקֻּוַי בִּבְכִי מָסָכְתִּי:
יא מִפְּנֵי זַעַמְךָ וְקִצְפֶּךָ כִּי נְשָׂאתַנִי וַתַּשְׁלִיכֵנִי: יב יָמַי כְּצֵל נָטוּי וַאֲנִי
כָּעֵשֶׂב אִיבָשׁ: יג וְאַתָּה יְהוָה לְעוֹלָם תֵּשֵׁב וְזִכְרְךָ לְדֹר וָדֹר: יד אַתָּה
תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחֶנְנָהּ כִּי בָא מוֹעֵד: טו כִּי רָצוּ עֲבָדֶיךָ אֶת
אֲבָנֶיהָ וְאֶת עֲפָרָהּ יְחֹנֵנוּ: טז וְיִרְאוּ גוֹיִם אֶת שֵׁם יְהוָה וְכָל מַלְכֵי הָאָרֶץ
אֶת כְּבוֹדֶךָ: יז כִּי בָנָה יְהוָה צִיּוֹן נִרְאָה בִּכְבוֹדוֹ: יח פָּנָה אֶל תְּפִלַּת
הָעַרְעָר וְלֹא בָזָה אֶת תְּפִלָּתָם: יט תִּכָּתֵב זֹאת לְדוֹר אַחֲרוֹן וְעַם נִבְרָא
יְהַלֵּל יָהּ: כ כִּי הִשְׁקִיף מִמְּרוֹם קָדְשׁוֹ יְהוָה מִשָּׁמַיִם אֶל אֶרֶץ הִבִּיט:
כא לִשְׁמֹעַ אֶנְקַת אָסִיר לְפַתֵּחַ בְּנֵי תְמוּתָה: כב לְסַפֵּר בְּצִיּוֹן שֵׁם יְהוָה
וּתְהִלָּתוֹ בִּירוּשָׁלָ‍ִם: כג בְּהִקָּבֵץ עַמִּים יָחַד וּמַמְלָכוֹת לַעֲבֹד אֶת יְהוָה:
כד עִנָּה בַדֶּרֶךְ כֹּחִי קִצַּר יָמָי: כה אֹמַר אֵלִי אַל תַּעֲלֵנִי בַּחֲצִי יָמָי בְּדוֹר
דּוֹרִים שְׁנוֹתֶיךָ: כו לְפָנִים הָאָרֶץ יָסַדְתָּ וּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ שָׁמָיִם: כז הֵמָּה
יֹאבֵדוּ וְאַתָּה תַּעֲמֹד וְכֻלָּם כַּבֶּגֶד יִבְלוּ כַּלְבוּשׁ תַּחֲלִיפֵם וְיַחֲלֹפוּ: כח וְאַתָּה
הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתַּמּוּ: כט בְּנֵי עֲבָדֶיךָ יִשְׁכֹּנוּ וְזַרְעָם לְפָנֶיךָ יִכּוֹן:

## קג לדוד

לְדָוִד בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה וְכָל קְרָבַי אֶת שֵׁם קָדְשׁוֹ: ב בָּרְכִי נַפְשִׁי
אֶת יְהוָה וְאַל תִּשְׁכְּחִי כָּל גְּמוּלָיו: ג הַסֹּלֵחַ לְכָל עֲוֹנֵכִי הָרֹפֵא לְכָל
תַּחֲלוּאָיִכִי: ד הַגּוֹאֵל מִשַּׁחַת חַיָּיִכִי הַמְעַטְּרֵכִי חֶסֶד וְרַחֲמִים: ה הַמַּשְׂבִּיעַ
בַּטּוֹב עֶדְיֵכִי תִתְחַדֵּשׁ כַּנְּשָׁר נְעוּרָיִכִי: ו עֹשֶׂה צְדָקוֹת יְהוָה וּמִשְׁפָּטִים
לְכָל עֲשׁוּקִים: ז יוֹדִיעַ דְּרָכָיו לְמֹשֶׁה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲלִילוֹתָיו: ח רַחוּם
וְחַנּוּן יְהוָה אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חָסֶד: ט לֹא לָנֶצַח יָרִיב וְלֹא לְעוֹלָם יִטֹּר:
י לֹא כַחֲטָאֵינוּ עָשָׂה לָנוּ וְלֹא כַעֲוֹנֹתֵינוּ גָּמַל עָלֵינוּ: יא כִּי כְגֹבַהּ שָׁמַיִם
עַל הָאָרֶץ גָּבַר חַסְדּוֹ עַל יְרֵאָיו: יב כִּרְחֹק מִזְרָח מִמַּעֲרָב הִרְחִיק מִמֶּנּוּ
אֶת פִּשְׁעֵינוּ: יג כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים רִחַם יְהוָה עַל יְרֵאָיו: יד כִּי הוּא יָדַע
יִצְרֵנוּ זָכוּר כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ: טו אֱנוֹשׁ כָּחָצִיר יָמָיו כְּצִיץ הַשָּׂדֶה כֵּן יָצִיץ:
טז כִּי רוּחַ עָבְרָה בּוֹ וְאֵינֶנּוּ וְלֹא יַכִּירֶנּוּ עוֹד מְקוֹמוֹ: יז וְחֶסֶד יְהוָה מֵעוֹלָם
וְעַד עוֹלָם עַל יְרֵאָיו וְצִדְקָתוֹ לִבְנֵי בָנִים: יח לְשֹׁמְרֵי בְרִיתוֹ וְלִזְכְּרֵי פִקֻּדָיו
לַעֲשׂוֹתָם: יט יְהוָה בַּשָּׁמַיִם הֵכִין כִּסְאוֹ וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה: כ בָּרְכוּ
יְהוָה מַלְאָכָיו גִּבֹּרֵי כֹחַ עֹשֵׂי דְבָרוֹ לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ: כא בָּרְכוּ יְהוָה
כָּל צְבָאָיו מְשָׁרְתָיו עֹשֵׂי רְצוֹנוֹ: כב בָּרְכוּ יְהוָה כָּל מַעֲשָׂיו בְּכָל מְקוֹמוֹת
מֶמְשַׁלְתּוֹ בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה:

## קד

בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה יְהוָה אֱלֹהַי גָּדַלְתָּ מְאֹד הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ: ב עֹטֶה
אוֹר כַּשַּׂלְמָה נוֹטֶה שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה: ג הַמְקָרֶה בַמַּיִם עֲלִיּוֹתָיו הַשָּׂם עָבִים
רְכוּבוֹ הַמְהַלֵּךְ עַל כַּנְפֵי רוּחַ: ד עֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לֹהֵט:
ה יָסַד אֶרֶץ עַל מְכוֹנֶיהָ בַּל תִּמּוֹט עוֹלָם וָעֶד: ו תְּהוֹם כַּלְבוּשׁ כִּסִּיתוֹ עַל
הָרִים יַעַמְדוּ מָיִם: ז מִן גַּעֲרָתְךָ יְנוּסוּן מִן קוֹל רַעַמְךָ יֵחָפֵזוּן: ח יַעֲלוּ
הָרִים יֵרְדוּ בְקָעוֹת אֶל מְקוֹם זֶה יָסַדְתָּ לָהֶם: ט גְּבוּל שַׂמְתָּ בַּל יַעֲבֹרוּן
בַּל יְשֻׁבוּן לְכַסּוֹת הָאָרֶץ: י הַמְשַׁלֵּחַ מַעְיָנִים בַּנְּחָלִים בֵּין הָרִים יְהַלֵּכוּן:
יא יַשְׁקוּ כָּל חַיְתוֹ שָׂדָי יִשְׁבְּרוּ פְרָאִים צְמָאָם: יב עֲלֵיהֶם עוֹף הַשָּׁמַיִם
יִשְׁכֹּן מִבֵּין עֳפָאיִם יִתְּנוּ קוֹל: יג מַשְׁקֶה הָרִים מֵעֲלִיּוֹתָיו מִפְּרִי מַעֲשֶׂיךָ
תִּשְׂבַּע הָאָרֶץ: יד מַצְמִיחַ חָצִיר לַבְּהֵמָה וְעֵשֶׂב לַעֲבֹדַת הָאָדָם לְהוֹצִיא לֶחֶם
מִן הָאָרֶץ: טו וְיַיִן יְשַׂמַּח לְבַב אֱנוֹשׁ לְהַצְהִיל פָּנִים מִשָּׁמֶן וְלֶחֶם לְבַב אֱנוֹשׁ
יִסְעָד: טז יִשְׂבְּעוּ עֲצֵי יְהוָה אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטָע: יז אֲשֶׁר שָׁם צִפֳּרִים
יְקַנֵּנוּ חֲסִידָה בְּרוֹשִׁים בֵּיתָהּ: יח הָרִים הַגְּבֹהִים לַיְעֵלִים סְלָעִים מַחְסֶה
לַשְׁפַנִּים: יט עָשָׂה יָרֵחַ לְמוֹעֲדִים שֶׁמֶשׁ יָדַע מְבוֹאוֹ: כ תָּשֶׁת חֹשֶׁךְ וְיְהִי לָיְלָה
בּוֹ תִרְמֹשׂ כָּל חַיְתוֹ יָעַר: כא הַכְּפִירִים שֹׁאֲגִים לַטָּרֶף וּלְבַקֵּשׁ מֵאֵל אָכְלָם:
כב תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ יֵאָסֵפוּן וְאֶל מְעוֹנֹתָם יִרְבָּצוּן: כג יֵצֵא אָדָם לְפָעֳלוֹ וְלַעֲבֹדָתוֹ
עַד עֶרֶב: כד מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ מָלְאָה הָאָרֶץ
קִנְיָנֶךָ: כה זֶה הַיָּם גָּדוֹל וּרְחַב יָדָיִם שָׁם רֶמֶשׂ וְאֵין מִסְפָּר חַיּוֹת קְטַנּוֹת
עִם גְּדֹלוֹת: כו שָׁם אֳנִיּוֹת יִהֲלֵכוּן לִוְיָתָן זֶה יָצַרְתָּ לְשַׂחֶק בּוֹ: כז כֻּלָּם
אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּן לָתֵת אָכְלָם בְּעִתּוֹ: כח תִּתֵּן לָהֶם יִלְקֹטוּן תִּפְתַּח יָדְךָ
יִשְׂבְּעוּן טוֹב: כט תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ יִבָּהֵלוּן תֹּסֵף רוּחָם יִגְוָעוּן וְאֶל עֲפָרָם
יְשׁוּבוּן: ל תְּשַׁלַּח רוּחֲךָ יִבָּרֵאוּן וּתְחַדֵּשׁ פְּנֵי אֲדָמָה: לא יְהִי כְבוֹד יְהוָה
לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו: לב הַמַּבִּיט לָאָרֶץ וַתִּרְעָד יִגַּע בֶּהָרִים וְיֶעֱשָׁנוּ:
לג אָשִׁירָה לַיהוָה בְּחַיָּי אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי: לד יֶעֱרַב עָלָיו שִׂיחִי אָנֹכִי
אֶשְׂמַח אֶל יְהוָה: לה יִתַּמּוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים עוֹד אֵינָם בָּרְכִי נַפְשִׁי
אֶת יְהוָה הַלְלוּיָהּ:

## קה

הוֹדוּ לַיהוָה קִרְאוּ בִשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ בָעַמִּים עֲלִילוֹתָיו: ב שִׁירוּ לוֹ זַמְּרוּ לוֹ
שִׂיחוּ בְּכָל נִפְלְאוֹתָיו: ג הִתְהַלְלוּ בְשֵׁם קָדְשׁוֹ יִשְׂמַח לֵב מְבַקְשֵׁי יְהוָה:
ד דִּרְשׁוּ יְהוָה וְעֻזּוֹ בַּקְּשׁוּ פָנָיו תָּמִיד: ה זִכְרוּ נִפְלְאֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה מֹפְתָיו
וּמִשְׁפְּטֵי פִיהוּ: ו זֶרַע אַבְרָהָם עַבְדּוֹ בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו: ז הוּא יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ בְּכָל הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו: ח זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף דּוֹר:
ט אֲשֶׁר כָּרַת אֶת אַבְרָהָם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִצְחָק: י וַיַּעֲמִידֶהָ לְיַעֲקֹב לְחֹק לְיִשְׂרָאֵל
בְּרִית עוֹלָם: יא לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶרֶץ כְּנָעַן חֶבֶל נַחֲלַתְכֶם: יב בִּהְיוֹתָם
מְתֵי מִסְפָּר כִּמְעַט וְגָרִים בָּהּ: יג וַיִּתְהַלְּכוּ מִגּוֹי אֶל גּוֹי וּמִמַּמְלָכָה אֶל עַם
אַחֵר: יד לֹא הִנִּיחַ אָדָם לְעָשְׁקָם וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים: טו אַל תִּגְּעוּ
בִּמְשִׁיחָי וּבִנְבִיאַי אַל תָּרֵעוּ: טז וַיִּקְרָא רָעָב עַל הָאָרֶץ כָּל מַטֵּה לֶחֶם
שָׁבָר: יז שָׁלַח לִפְנֵיהֶם אִישׁ לְעֶבֶד נִמְכַּר יוֹסֵף: יח עִנּוּ בַכֶּבֶל רַגְלוֹ בַּרְזֶל
בָּאָה נַפְשׁוֹ: יט עַד עֵת בֹּא דְבָרוֹ אִמְרַת יְהוָה צְרָפָתְהוּ: כ שָׁלַח מֶלֶךְ וַיַּתִּירֵהוּ
מֹשֵׁל עַמִּים וַיְפַתְּחֵהוּ: כא שָׂמוֹ אָדוֹן לְבֵיתוֹ וּמֹשֵׁל בְּכָל קִנְיָנוֹ: כב לֶאְסֹר
שָׂרָיו בְּנַפְשׁוֹ וְזִקְנָיו יְחַכִּם: כג וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצְרָיִם וְיַעֲקֹב גָּר בְּאֶרֶץ חָם:
כד וַיֶּפֶר אֶת עַמּוֹ מְאֹד וַיְעַצְּמֵהוּ מִצָּרָיו: כה הָפַךְ לִבָּם לִשְׂנֹא עַמּוֹ לְהִתְנַכֵּל
בַּעֲבָדָיו: כו שָׁלַח מֹשֶׁה עַבְדּוֹ אַהֲרֹן אֲשֶׁר בָּחַר בּוֹ: כז שָׂמוּ בָהֶם דִּבְרֵי
אֹתֹתָיו וּמוֹפְתִים בְּאֶר

ה' אמרו הלויים בשיר על הרוכן בכה"ס ביום השבת ומרבר מעניין ע"חב ומדבר על לפ המרוכאים ביסורים:

צב א מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת: ב טוֹב לְהֹדוֹת לַיהוָה וּלְזַמֵּר
לְשִׁמְךָ עֶלְיוֹן: ג לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת:
ד עֲלֵי עָשׂוֹר וַעֲלֵי נָבֶל עֲלֵי הִגָּיוֹן בְּכִנּוֹר: ה כִּי שִׂמַּחְתַּנִי יְהוָה
בְּפָעֳלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן: ו מַה גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה מְאֹד
עָמְקוּ מַחְשְׁבֹתֶיךָ: ז אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדָע וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת
זֹאת: ח בִּפְרֹחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיָּצִיצוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן
לְהִשָּׁמְדָם

**צב מזמור** ב טוב להודות לה' הענין
טוב להודות מעצמו יותר כי
בשבת הקדש פנוי מעסקי העולם ובשתו זכה מיוחדות
שיתן: יגיעו שלוש עניינים כל: ג להגיד בבקר
בבקר כנגד יחיה שנוגע לקדש הולך בבקר
בשלהתו לתג: בזה הבקר יום לשתוה ועונג ויכול
להגיד חסדי הל: ואמונתך בלילות אחר לילות לשון
ערים כי כל הלילות לפניו ביחוהתו הם טוב להודות
הם פנויים יותר היותם: ד עלי עשור: כלי כינין
עם עשרה כיתרן: הגיון בכנור: לשוחרי תורן על
הכתוב: ה כי שמחתני ה'. ביום השבת שמחתני
ותן שמחה בשתי: ו מה גדלו מעשיך: ואתה
מרומם לעולם ה': ז איש בער: לשון בורות
ואתה מחכמותיך כשאנו
מחכמותיך ומחשבותיך ח: ז לזה ביער לא ידע את
הדבר אחריו על מה שפרחו רשעים כמו שעתה ואין
לו לבו למרום ידעים שהפרחתם והצלחתם תהיו
לשמדם עליו עד עולם: הנה ואתה למרומי
מעון להשחיתם כאחר שחטאתם הרעים הם רעים
נתן להם הצלחה ביו"ט בשכר מצות שעשו ואין להם
תלון

**צב מזמור** שיר ליום השבת. זה
המזמור היו הלויים
אומרים אותו בשבת על הקרבן ועניינו
ליום הוא אומרו כי שמחתני ה' בפעליך
במעשי ידיך תרנן כי הנה השבת תעיד כי
ששת ימים עשה ה' וגו' והנה הפתחים
בעבור שירחוץ לריק ורע לו ורשע ושוב לו
יאמרו כי העולם הזה נמשך ממנו ית'
בהכרח ולא יתים בידו יכולת לא להעניש ולא
ליתן שכר והנה זה הדעת סותר כוונת
השבת על כן במשך זה המזמור לבאר זה
הענין כאשר אומר טוב להודות לה' כי הוא
ברח העולם בחסדו ולומר לשמך עליון כי אתה
עליון ועולם ורב הת כי הנלך ברחת
העולם וה"כ כשם שברחת תכל ומלחה כן
עיך לעשות מה שתרצה: להגיד בבקר חסדך החסד שעשית עם העולם כי מטוך נתתה
לו התחלות: ואמונתך בלילות והנה בבקר ובלילות כמו ובברת בם וגו' ובשכבך
ובקומך וכדרך והגית בו יומם ולילה תמוכתך היה בלילות ביוך לשקוד ולומר ומחזירה
לשחרה ועשה בלילות כל הלילה זמן שכיבה וחשבך שמחזיר הנשמה כוה בבקר כי
שמחתני ע"כ עלי עשור כי שמחתני בפעליך ברחתני העול' כלה ועלים בתבלית השלמו'
כל כן במעשה ידיך תרנן לשמך כי אתה בורח הכל: מה גדלו מעשיך ה' כזה העולם
הרחבו למעלה עד אין מספר ומה מאד עמקו מחשבותיך והכמתך בבריאתה בחכמה
עשית ותחשב' עמוקה מי ישיחם והוא כדרך מה רבו מעשיך ה'. כלם בחכמה עשית: אין
איש בער לא יוכל להבין: וכסיל בער אינו רואה להבין זאת אף כי יש לנו זכות על חיסי

לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי עַד: ט וְאַתָּה מָרוֹם לְעֹלָם יְהוָה: י כִּי הִנֵּה
אֹיְבֶיךָ יְהוָה כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יֹאבֵדוּ יִתְפָּרְדוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן:
יא וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי בַּלֹּתִי בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן: יב וַתַּבֵּט עֵינִי
בְּשׁוּרָי בַּקָּמִים עָלַי מְרֵעִים תִּשְׁמַעְנָה אָזְנָי: יג צַדִּיק כַּתָּמָר
יִפְרָח כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה: יד שְׁתוּלִים בְּבֵית יְהוָה בְּחַצְרוֹת
אֱלֹהֵינוּ יַפְרִיחוּ: טו עוֹד יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ:
טז לְהַגִּיד כִּי יָשָׁר יְהוָה צוּרִי וְלֹא עַוְלָתָה בּוֹ:

וה המזמור נאמר על ימות המשיח באותו פעם ילבש הקב"ה גיאורת ומרי יחגאה לפניו
ארם כמו שעשה נבוכרנצר ופרעה וסנחרב:

צג א יְהוָה מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ יְהוָה עֹז הִתְאַזָּר אַף תִּכּוֹן
תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט: ב נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז מֵעוֹלָם אָתָּה: ג נָשְׂאוּ

## נהרות

תלק לינ"ה כלי: ט ואתה מרום. לכל אתה מרום
לק שהמינים מלינים על יחזר לרום כי הן תבנית
תתחתונים ולא לק שאתה מרום אתה ידוע תבנית
תתחתונים: י כי הנה מויניך ה'. הפה מדבר בכבוד
שמיניך ה' יאבדו והנדיקים ישתכחו ויעקרו מכבוד
ח"ם ואתם כרמים קרבי כמו קרבי לרם שהם בנותיו
על ידי כן יהיה לנדיקים: יא ותרם כראים קרני
תינק זה על זה מב שוכה ותעטה שהיא לרם
כמו שמשה בשחין הטוב והוא תעטה בזיו: יב ותבט
עיני בשורי כמו בשוראי בתוכי שהיו שהיו לרעה לתוכי
עיני בהם: בקמים עלי מרעים ונו' חה שלבי חפץ:
יג צדיק כתמר. השמיל הנדיקים לתמר לא תאמר
הואיל עלה שיהיה כך הנדיקים יתן שכרן ויהיו
עניה"כ: יד שתולים בבית ה' כי על הרוב הנדיקים
חנולי בבית הלרם שהוא בית ה': עוד ינובון. ואינם נראים
צג ח' זה לאחר על הנדיקים שהם חלושים בשכבו ואינם נראים
עליהם לשנים ורענננים יהיו: וז לנגיד כי ישר. כל
היולים יעידון שאינני הם ישרים ולא עולתה בו
תכון תבל. ולא תהיה חלושה: ב נכון
כסאך. נאיתו זמן: מעולם אתה קדם העולם ואתה
נרחת העולם: ג נשאו נהרות. כאלו נהרות ה' הית חגל על נוב
חנוך והעמיקו מאד שיהיה תנוך לשלמים על ידי שהיו
נהרות חזקים שבתנו קולם ביחוקאל: ישאו
נהרות לרים. כלומר יבאו חעולים ויעשו חגל
ישמר דן כלם: ישאו נהרות קולם יתן נהרות

הדם לתת להם כפעלם. כפרוש רשעים
כמו עשב עשב עושה פרחי כשנגמר גדולי
ויפילו כל פעלי און לגבל פעלי און שעושים
רשעה בידים והם רעים יותר מרשעי ויפילו
כעשב ולא יפריחו ועשב יפריחו ויפילו
כלל להשמדם לעדי עד להפרע מהם וזהו
ואתה מרום. יכירו וידעו כי יש שכר
ועונש וכנגד שניהם אומר לויך יאבדו
ופעלי און יתפרדו ויהיו לברזון ויפלו
ורמו כנפגרי הגבעות. וחרם כראים קרני
וגו' מורה תשלום שכר טוב לצדיקים
צדיק כתמר יפרח קודם שעושה פרי
ויתגדל כ"כ עד כארז ובלבנון ולא כארזים
ביסוד שחותכין ממנו ליפותו ושגה ותגדל.
להגיד כי ישר ה' כי אז יודע כי ישר ה'
ולא עולתה בו:

צג ה' מלך ז"ה מדבר על ברית
העולם וזהו נהות לכם שהוא
ברית שתקיף וכעל יכולת הוא לפני ה' יען

התחזק

נְהָרוֹת יְהוָה נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיָם: ד מִקֹּלוֹת
מַיִם רַבִּים אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי יָם אַדִּיר בַּמָּרוֹם יְהוָה: ה עֵדֹתֶיךָ
נֶאֶמְנוּ מְאֹד לְבֵיתְךָ נַאֲוָה קֹדֶשׁ יְהוָה לְאֹרֶךְ יָמִים:

תפלה לנוראה ונפלאה לכל יחיד ויחיד על הגאולה ומוסר גדול:

צד א אֵל נְקָמוֹת יְהוָה אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ: ב הִנָּשֵׂא שֹׁפֵט
הָאָרֶץ הָשֵׁב גְּמוּל עַל גֵּאִים: ג עַד מָתַי רְשָׁעִים יְהוָה עַד מָתַי
רְשָׁעִים יַעֲלֹזוּ: ד יַבִּיעוּ יְדַבְּרוּ עָתָק יִתְאַמְּרוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן:
ה עַמְּךָ יְהוָה יְדַכְּאוּ וְנַחֲלָתְךָ יְעַנּוּ: ו אַלְמָנָה וְגֵר יַהֲרֹגוּ
וְיתוֹמִים יְרַצֵּחוּ: ז וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה יָהּ וְלֹא יָבִין אֱלֹהֵי יַעֲקֹב:

בינו

ד הלילים מסגרים. הם מדיריס
ס"ת נוס נוגע ועם פריעה מכל: מדיר
ה' כלומר שהם מחזיקים עליהם ועליהן על כל:
ה עמך יחתום עליהם ועליהן על כל:
ו יהרגו. הרבנים הכתובים על ידי
הלילים ומסגרים על המשמרות ועל יחתלי' שהיו ביתך
הם קדם מה לשון דיר' שהיו קדם שיבנה ואף על פי
שהיו בבית ושכן יכול יתקם ביחיבים הם עתותיך מה
הכהנים הלילים שיהיה לנו לזיון אף שהוא לאורך
ימים יחתמו דבריהם יה"ר שיהיה בהרה
ניחומין אמן:

ד אל נקמות ה': ב הנשא שופט הארץ
השיבה"ר עונש, השפט הזי ינשא
ינשא עתה לחרים לנקמת ה"ר שהנשא שופט הארץ
ינשא על גאים ויתגאים בישראלים: ג עד מתי רשעים
ה' יתחזקו ויתגדלו הנבלת היום: ה יביעו ה'
יתחזקו ויתגאו: כל פועלי אוון ובני יהרגו את עמך
ישראל ונחלתך עמך: ו אלמנה וגר יהרגו שהיו בהם
הנשים והגרים ויתומים וירצחו שהיו בהם
יתומים בעוני שהיו להם תוכיעים
ולהתחזק שהיו הלילים

ס

התחזק מקדם שם הוי"ה לבד ועכשיו ברוך
הלילים והטעם שהכין תבל בל תמוט לדבר
קיום וזה מורה יכולתו. ומתוך כוון כסאך
מאז כי מלכניו ורוח הלילים מרחפת על
פני המים. והטעם מעולם אתה ובהכרת
הי' שקודם הבריאה מרחפת על פני
המים. ואומר ג"פ נהרות שפני שמעיון
שכל הנהרות אומרים שירה וכללם
הנהרות כנגזר בפ' שירה ועכשיו המלאכי'
אומרים ג"פ קדוש וקודם הבריאה ורוח
הלילים מרחפת על פני המים הם היו
משבחים ג"פ ולכן מזכיר ג"פ נהרות.
והטעם מקולות מים רבים הלילים הי'
השבח מסגרי יס כלומר מסגריהם נעשה
יס יקוו המי' ויבדל בין מים למים ובתחלה
היו הלילים ועכשיו שמתי חול גבול
ולאחר הבריאה הדיר במרוס ה' בשמים. עדתיך הס שבת ויסרחל נאמן
לעולמים. לבתיך נאוה קדש זה ב"המ והס כולם הנרים שעיקר כוונת הבריאה הי'
ה' לתרך ימים זה המזמור אמר מרע"ה ואם הוא כנה המקדש הי' קיים
לעולם ורחה שלח יבנה על ידו הי' מבקש לפחות יהי' לתרך ימים:

ח בִּינוּ בֹעֲרִים בָּעָם וּכְסִילִים מָתַי תַּשְׂכִּילוּ: ט הֲנטַע אֹזֶן הֲלֹא
יִשְׁמָע אִם יֹצֵר עַיִן הֲלֹא יַבִּיט: י הַיֹּסֵר גּוֹיִם הֲלֹא יוֹכִיחַ הַמְלַמֵּד
אָדָם דָּעַת: יא יְהוָה יֹדֵעַ מַחְשְׁבוֹת אָדָם כִּי הֵמָּה הָבֶל:
יב אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר תיסְּרֶנּוּ יָהּ וּמִתּוֹרָתְךָ תְלַמְּדֶנּוּ:
יג לְהַשְׁקִיט לוֹ מִימֵי רָע עַד יִכָּרֶה לָרָשָׁע שָׁחַת: יד כִּי לֹא
יִטֹּשׁ יְהוָה עַמּוֹ וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב: טו כִּי עַד צֶדֶק יָשׁוּב מִשְׁפָּט
וְאַחֲרָיו כָּל יִשְׁרֵי לֵב: טז מִי יָקוּם לִי עִם מְרֵעִים מִי יִתְיַצֵּב לִי
עִם פֹּעֲלֵי אָוֶן: יז לוּלֵי יְהוָה עֶזְרָתָה לִּי כִּמְעַט שָׁכְנָה דוּמָה
נַפְשִׁי: יח אִם אָמַרְתִּי מָטָה רַגְלִי חַסְדְּךָ יְהוָה יִסְעָדֵנִי: יט בְּרֹב
שַׂרְעַפַּי בְּקִרְבִּי תַּנְחוּמֶיךָ יְשַׁעֲשְׁעוּ נַפְשִׁי: כ הֲיִחְבָּרְךָ כִּסֵּא
הַוּוֹת יֹצֵר עָמָל עָלֵי חֹק: כא יָגוֹדּוּ עַל נֶפֶשׁ צַדִּיק וְדָם נָקִי
יַרְשִׁיעוּ: כב וַיְהִי יְהוָה לִי לְמִשְׂגָּב וֵאלֹהַי לְצוּר מַחְסִי:
כג וַיָּשֶׁב עֲלֵיהֶם אֶת אוֹנָם וּבְרָעָתָם יַצְמִיתֵם יַצְמִיתֵם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:

מדבר על העתיד היאך איש אל אחיו ידבר לכו ונרננה ונשבח לה' על הניסים שעשה לנו:

צה א לְכוּ נְרַנְּנָה לַיהוָה נָרִיעָה לְצוּר יִשְׁעֵנוּ: ב נְקַדְּמָה פָנָיו

## בתודה

צה לכו זה המזמור מזהירנו שנשוב אל ה' כי מן היום אשר נשוב אליו נלב שלם ונרננה לה' נריע לצור ישענו על גדולתו ועתה מפרש הדברים

שם הכ"ה יודע לשום הרשעים יוסיפים על החסידים והיושרים ועל יתרונים ולמתמהו ואחרית זה מתרונן על הצלה ולקח מחרי הבטר לשל תיסרנו יה לשון נכר בנוכרין ועתיד יה ויתחזק ל' מתרונן. שלחתי בשר ויגיע. וזה כשכיל לשקיט לו מימי רע תפיסה של בריות שמרחיק רעה. ושם כן. כרית שרי ק"ן כרית שרה תרחיקה. כי לא יטוש ה' עמו ונחלתו נגד עניין דלכתו ומתלונן: כאשר הרשע מתעצם הוקיות והצדיק מתעצם העבירות יסוד הישפט על הרשעים ולחרחיקו לעוב נגד הרשעים המן הכתוב נדרין מלה כתן ורוח תחתיו ומחתיו הנקיון: יו מי יקום לי מי הוה קם בעבורי נגד הרשעים פלי ה' שהוא קם בשבילם מביאה שלחה כתן כתחה מחתי: יח אם אמרתי. הנה אמרתי: יט ברב שרעפי. כתיב מחשבותי: יט הבינו בעלי חיים שבתוכו ואתם כסילים מתי תשכילו: כ הישבך עמך הוא יכלה ולא יעזרך: כא יגודו. יעמדו מגודות ולא יקיי ישלימו כתו שקדר. לשון גדוד: כב ויהי ה' לי למשגב. ויעמוד לי לכוצר מחסי: כג וישב עליהם. כתיב ויישב: צה לכו. נרננה. כן יתחיל ישראל. לעתיד לבא מתיו נתו ונרננה לה' על הנסים ועל הנפלאות שיעשה לנו: ב נקדמה. כתיב

בְּתוֹדָה בִּיְמִירוּתָ נַרִיעַ לוֹ: ג כִּי אֵל גָּדוֹל יְהוָה וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל
כָּל אֱלֹהִים: ד אֲשֶׁר בְּיָדוֹ מֶחְקְרֵי אָרֶץ וְתוֹעֲפוֹת הָרִים לוֹ:
ה אֲשֶׁר לוֹ הַיָּם וְהוּא עָשָׂהוּ וְיַבֶּשֶׁת יָדָיו יָצָרוּ: ו בֹּאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה
וְנִכְרָעָה נִבְרְכָה לִפְנֵי יְהוָה עוֹשֵׂנוּ: ז כִּי הוּא אֱלֹהֵינוּ וַאֲנַחְנוּ
עַם מַרְעִיתוֹ וְצֹאן יָדוֹ הַיּוֹם אִם בְּקֹלוֹ תִשְׁמָעוּ: ח אַל תַּקְשׁוּ
לְבַבְכֶם כִּמְרִיבָה כְּיוֹם מַסָּה בַּמִּדְבָּר: ט אֲשֶׁר נִסּוּנִי אֲבוֹתֵיכֶם
בְּחָנוּנִי גַּם רָאוּ פָּעֳלִי: י אַרְבָּעִים שָׁנָה אָקוּט בְּדוֹר וָאֹמַר עַם
תֹּעֵי לֵבָב הֵם וְהֵם לֹא יָדְעוּ דְרָכָי: יא אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי בְאַפִּי
אִם יְבֹאוּן אֶל מְנוּחָתִי:

## צו שירו

הדברים נקדמה פניו בתודה כנגד למי
נרננה לה׳ שנקדם פניו בתפלתנו בתודה
וברכה ובשחר שמו קודם כל עסקינו ׃
וזמירות נריע לו בדרך ותרועת מלך עד
שנגדלנו בזמירותינו ׃ וזה כי אל גדול ס׳
ומלך גדול על כל אלקים והטעם על כל
המלאכים כמו אלהים רחיצנו והכה ה׳ גדול
עליהם כי הם מערתינו שומי לבנו כדברי
הרמ״בן ואחר שהזכיר בפה השמים הזכיר
את הארץ וחת״כ את הים שהם כנגד
אומרו עשה ה׳ את השמים ואת הארץ את
הים ואת כל אשר בם אחר לו הים שממנו
מליחותו ועשב והוא עשהו נותן טעם
למה הים בידו אמר לפי שהוא עשהו וכן
אחר הזכירו אחר בידו מחקרי ארץ
ותועפות הרים לו אחר ויבשת ידיו יצרו
ולכן הם בידו והם שלו לעשות בם כרצונו
ומשקל יבשת כמו אחת ׃ תפארת ׃ גבורת ג
בוחן בעבור שהזכיר גדולת ה׳ ושהוא ברם
כל ג׳ חלקי המציאות השמים הים ויבשת
אחר שם אחר מן הראוי והחיוב שנבוא ונכרעה ונשתחוה לפני ה׳ עושנו שעשה
בי אחרוני גם ראוי פעלי אף שראוי פעלי והוא כיוס מסה במדבר שעם היותם במחנה

# תהלים ליום חמישי צו

עוד יאמרו איש אל אחיו באו ונשירה לה׳ שיר׃

צו א שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ שִׁירוּ לַיהוָה כָּל הָאָרֶץ׃ ב שִׁירוּ
לַיהוָה בָּרְכוּ שְׁמוֹ בַּשְּׂרוּ מִיּוֹם לְיוֹם יְשׁוּעָתוֹ׃ ג סַפְּרוּ בַגּוֹיִם
כְּבוֹדוֹ בְּכָל הָעַמִּים נִפְלְאוֹתָיו׃ ד כִּי גָדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד
נוֹרָא הוּא עַל כָּל אֱלֹהִים׃ ה כִּי כָל אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים
וַיהוָה שָׁמַיִם עָשָׂה׃ ו הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו עֹז וְתִפְאֶרֶת בְּמִקְדָּשׁוֹ׃
ז הָבוּ לַיהוָה מִשְׁפְּחוֹת עַמִּים הָבוּ לַיהוָה כָּבוֹד וָעֹז׃ ח הָבוּ
לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ שְׂאוּ מִנְחָה וּבֹאוּ לְחַצְרוֹתָיו׃ ט הִשְׁתַּחֲווּ
לַיהוָה בְּהַדְרַת קֹדֶשׁ חִילוּ מִפָּנָיו כָּל הָאָרֶץ׃ י אִמְרוּ בַגּוֹיִם
יְהוָה מָלָךְ אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט יָדִין עַמִּים בְּמֵישָׁרִים׃

הגדול והנורא והיו רואים מפעלות אלהים עמהם ונסים בכל יום עכ״ז בחטוני במדבר ׳ תרגעים שנה אקוט בהגרה בדור ההוא ואכתוב זאת כי אמרתי עם תועי לבב המה ואכתוב חותי והם לא ידעו דרכי ומשבעתי׃

צו שירו לה׳ שיר חדש עוד ישבר שיבירו שיר חדש כי הוא ירחו בעולם דבריס חדשים בשרו מיום אל יום יסועתו כלומר דברי׳ חדשי׳ ופלאים גדולי׳ ירחו בכל יום ׳ ספרו בגוים בכל העמים יספרו כבודו ונפלאותיו כי גדול ה׳ מרחה מעשיו הגדולים שהוציאו מתכלית הפעלות למעל׳ גבוה ועכ״ז מהולל מאוד ידעו וכירו ויאמרו ׳ ונורא הוא על כל אלהים ׳ כי כל אלהי העמים שהיו עובדים הפתם והיית והכבדים הם אלילים כמאמר יתרו בדרתותו ממכלת הקב״ה ואת הפעות הטבע כי עתה ידעתי כי גדול ה׳ על כל אלהים כלומר כאין הם בנגדו כי הוא עושה אותם ׳ וזהו וה׳ שמים עשה ׳ הוד והדר לפניו הזכיר גדולתו על המלאכים ואמר הוד והדר לפניו כי המלאכים היושבים את פני המלך תמיד נותנים הוד והדר לשמו ועז ותפארת בשמים מקום קדשו וכתי״ב כי בני חדם הבו לה׳ כבוד ועז הבו לה׳ כבוד שמו השע׳ כלומר הרא״ע על הראשון אמר שם על כן ובואו לחצרותיו והכה זאת בנגד תורים מן השמים כי הראשון אמר שם התורה נקרא בשם ה׳ כמו שכתוב ובנוחה יאמר שובה ה׳

להורות

צו שירו לה׳ גם יאמרו לעיניהם שים אל לחיני ובאו ונשיר לה׳ שיר חדש שיר בעצמו זכר שכל שירו׳ ס׳ נקיבה ושם נקבה אחריהם אבל זה בשן זכר שלא יהיה נעלת יוצר׃ כל הארץ ואכתי׳ הארץ׃ כי בשרו מיום ליום כל יום יהיה ערב ובקר ביציאתם מיפוי הישועה כלומר היום יום בשורה ואתמול שלשם להרה אחרי לותן אכזיבם היחצניים אשכול הנשלה׳׃ ה ה׳ שמים עשה׳ כל אשר בשמים ובארץ הוא ברא לותם׃ ו עוז ותפארת בקדשו׳ שהם מיון קדשו והם יספרו עזו ויקלאותיו׃ ח הבו לה׳ ׳ תנו כמוד ועזו לה׳ כבוד שמו תנו לו כבוד ותפארת תנכח נבית הקדש׃ ט השתחוו לה׳ ׳ בהיות חלציכם שהיה מכובד ומקודש על כל הבריות׃ חילו מלפניו ׳ מלפני גבולות של הקדש ברך היה׃ י אמרו בגוים ה׳ מלך אף תכון תבל ׳ כי מקדש היו מלחמות נחלות׃ ישפוטו

א יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ יִרְעַם הַיָּם וּמְלֹאוֹ: יב יַעֲלֹז
שָׂדַי וְכָל אֲשֶׁר בּוֹ אָז יְרַנְּנוּ כָּל עֲצֵי יָעַר: יג לִפְנֵי יְהוָה כִּי בָא
כִּי בָא לִשְׁפֹּט הָאָרֶץ יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצֶדֶק וְעַמִּים בֶּאֱמוּנָתוֹ:

יום כ׳ צז א יְהוָה מָלָךְ תָּגֵל הָאָרֶץ יִשְׂמְחוּ אִיִּים רַבִּים: ב עָנָן
וַעֲרָפֶל סְבִיבָיו צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כִּסְאוֹ: ג אֵשׁ לְפָנָיו תֵּלֵךְ
וּתְלַהֵט סָבִיב צָרָיו: ד הֵאִירוּ בְרָקָיו תֵּבֵל רָאֲתָה וַתָּחֶל
הָאָרֶץ: ה הָרִים כַּדּוֹנַג נָמַסּוּ מִלִּפְנֵי יְהוָה מִלִּפְנֵי אֲדוֹן כָּל
הָאָרֶץ: ו הִגִּידוּ הַשָּׁמַיִם צִדְקוֹ וְרָאוּ כָל הָעַמִּים כְּבוֹדוֹ:
ז יֵבֹשׁוּ כָל עֹבְדֵי פֶסֶל הַמִּתְהַלְלִים בָּאֱלִילִים הִשְׁתַּחֲווּ לוֹ כָּל
אֱלֹהִים: ח שָׁמְעָה וַתִּשְׂמַח צִיּוֹן וַתָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן
מִשְׁפָּטֶיךָ יְהוָה: ט כִּי אַתָּה יְהוָה עֶלְיוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ מְאֹד
נַעֲלֵיתָ עַל כָּל אֱלֹהִים: י אֹהֲבֵי יְהוָה שִׂנְאוּ רָע שֹׁמֵר נַפְשׁוֹת
חֲסִידָיו מִיַּד רְשָׁעִים יַצִּילֵם: יא אוֹר זָרַע לַצַּדִּיק וּלְיִשְׁרֵי לֵב
שִׂמְחָה

יב שִׂמְחוּ צַדִּיקִים בַּיהוָה וְהוֹדוּ לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ: יג לְפִי ה׳
כִּי בָא כִּי בָא לִשְׁפּוֹט הָאָרֶץ בְּצֶדֶק וּבֶאֱמוּנָתוֹ וְכֹתֵב
תְּרוּמָתוֹ לְמִתְּנִים:

**צז ד׳** מלך זה המשיח כמ׳ על עתיד: תגל
הארץ: כדכתי׳ ניתוקוק כשיחת כל
הארץ שיחה מצינה לך: ישמחו איים רבים: לגזית
כי הים המוזכרים יהן הנפולה לאורך נגזית: ב ענן
וערפל: כי נזק וחשכה מכן כשלו ויכשלו בדיוק
בדיוקו: ד ותחל ל׳ארץ: ויכח תוציאו וברקים יהיה
כן נהולים שיהיו על כל עמים ויפחדו כל הארץ:
ה הרים כדונג: כשנזוה ניתכו: ו הגידו השמים
ומה שהשמים מגידים עפרית על רשעי העמים כל השמים
יגידו בקשיות הקדוש ברוך הוא כדכתיב כודע ה׳ משפט
עשה: ז השתחוו לו כל אלהים והם האלהים ונצח
השמים שהיו הירח והכוכבים גם הם יהיו ויפחדו
כי ליהוה לא יכולו עובדיהם: ח שמעה: קול הפרקין
שיהיו אומרים: ותשמח ציון כי יהיו מכלכל הוא
מלכות על כל הארץ ובתוכו כשלה ונתנה לנו: משמר בעליות על כל אלהים: והם נצח השמים ויתעלית: י אוהבי
ה׳ שנאו רע כל אלהים רע: כל אוהב ה׳ ושנאת רע כי יתך מוריבין העובדים רע: יא אור זרע לצדיק: אור מאיר לצדיק

להורו׳ שהיה ממנו כמו כי שמי בקרבו והכה
לו יתנו כבוד לתורתו ויבטו במחשבה
לחברותיו ללמד בה ולהשתחוות לה׳
בהדרת קדש ויחילו מפניו כל הארץ כמו
שהי׳ כחשר הוציאו בני ישראל את הארון
בימי שמואל למלחמה כי חלו הפלשתים
בשמעם שהיה עולה עמהם כמפורש
בענין ׳ מכלן עד סוף המזמור מדבר בשכר
ועונש ׳ יודין עמים במיפרים כי יתן להם
שכרם מצלם ויעניפם׳ יעלוז שדי וכל
אשר בו אז ירננו כל עצי יער וכתיב לפני ה׳ כי
בא לשפוט את הארץ והכה אז יודע כי הוא
נותן שכר לעובדים ומענש לרעים:

קח מזמור

שִׂמְחָה: יב שִׂמְחוּ צַדִּיקִים בַּיהוָה וְהוֹדוּ לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ:

בו יסופר היאך ישראל יתנו שבח להקב"ה על הגאולה:

צח א מִזְמוֹר שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ כִּי נִפְלָאוֹת עָשָׂה
חוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוֹ וּזְרוֹעַ קָדְשׁוֹ: ב הוֹדִיעַ יְהוָה יְשׁוּעָתוֹ לְעֵינֵי
הַגּוֹיִם גִּלָּה צִדְקָתוֹ: ג זָכַר חַסְדּוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ לְבֵית יִשְׂרָאֵל רָאוּ
כָל אַפְסֵי אָרֶץ אֵת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ: ד הָרִיעוּ לַיהוָה כָּל
הָאָרֶץ פִּצְחוּ וְרַנְּנוּ וְזַמֵּרוּ: ה זַמְּרוּ לַיהוָה בְּכִנּוֹר בְּכִנּוֹר וְקוֹל
זִמְרָה: ו בַּחֲצֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְהוָה:
ז יִרְעַם הַיָּם וּמְלֹאוֹ תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ: ח נְהָרוֹת יִמְחֲאוּ כָף
יַחַד הָרִים יְרַנֵּנוּ: ט לִפְנֵי יְהוָה כִּי בָא לִשְׁפֹּט הָאָרֶץ יִשְׁפֹּט
תֵּבֵל בְּצֶדֶק וְעַמִּים בְּמֵישָׁרִים:

זה המזמור נאמר על מלחמות גוג ומגוג:

צט א יְהוָה מָלָךְ יִרְגְּזוּ עַמִּים יֹשֵׁב כְּרוּבִים תָּנוּט הָאָרֶץ:

יהוה

**צח מזמור** עוד שיר חדש תזמרו הוסיפה לו ימינו כמו שכתוב ותושע לו זרועו: פתחו שיר: לפני המלך ה' שיבואו לבית המקדש להריע ולזמר ולשבח לפניו: והים ותבל. על דרך משל. כמו שפי' רד"ק: יתחלו קף. קף חל קף כדרך המרקדי' וה שמחי' כמו שכתוב ויכו קף: בנקד ובמסרים יהי' משפטו: ויגולה לנקדתו ולא ישחלו עוד למה רשע ושוב לו לנדיק ורע לו כי עכשיו זמן תשלום הגמול ואז יגיע לנדיק בנקדתו ולרשע כרשעתו:

**צט ה'** מלך ז"ה יתמר לוזה לעתיד לבא יעוד ה' חלציו בקדש כי כמו שמזה היה שופט לנדק לעיני הכל כן בשעת הגאולה: יוסף הכרובים אתה יוסף הכרובים

לזור על שבת יתי ברעדת גמו לנדיקים: ואתר לאון זרועה כמו שלין הכיוה נזריעה חלף בקריה כך לון מעתים היעולם באותו זור והוא כדבר הכתוב ובנו בארת ולשבתי לב גם שחתה בזה: שחתו לנדיקים ה' והודו תנו הודיה לזכר קדשו שזכר לתכס מתחלת הבריאה ובנו לכם:

**צח מזמור** גם ז"ה יתחר על העתיד: ב הודיע ה' יאמינו בעיני שנלה בנקדתו לכל: זכר חסדו שהיה לו עם ישראל להושיעם מן הגלות זכר לותם והושיעם לעיני כל: ד הריעו לה' כל הארץ: עם לתם להריע ולשמח מפני שיגיעת ה': פתחו שיר בראשונה: ניגונו: פתחו וזמרו. ה זמרו לה' בכינור. ברתשון בכנור לבדו ואתר כך בכנור וקול זמרה שהיה שיר נפה: ו בחצוצרות וקול שופר הריעו לפני המלך ה': כי כן יהדר המלך בשעת הוסיף כתן לעיר המלך ה' כי כן יהדר המלך יעשים לקראתו בחצוצרות: ח נהרות ימחאו כף הנביאים לבדו בלבון שהמלך יכול לשחית לא שהרגת כף אלא להון לשון שחוק ושהוא כלאם התפה כף על כף תרוב תמהה: ט יפשוט תבל בנקדת. ויתן שבר לנדיקים:

**צט ה'** מלך. ז"ה יתחר על התלחמות גוג ומגוג שהו ירגזו העמים: ב כנין גדול. [illegible] יתן

ב יְהוָה בְּצִיּוֹן גָּדוֹל וְרָם הוּא עַל כָּל הָעַמִּים׃ ג יוֹדוּ שִׁמְךָ
גָּדוֹל וְנוֹרָא קָדוֹשׁ הוּא׃ ד וְעֹז מֶלֶךְ מִשְׁפָּט אָהֵב אַתָּה כּוֹנַנְתָּ
מֵישָׁרִים מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בְּיַעֲקֹב אַתָּה עָשִׂיתָ׃ ה רוֹמְמוּ יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדוֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא׃ ו מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
בְּכֹהֲנָיו וּשְׁמוּאֵל בְּקֹרְאֵי שְׁמוֹ קֹרְאִים אֶל יְהוָה וְהוּא יַעֲנֵם׃
ז בְּעַמּוּד עָנָן יְדַבֵּר אֲלֵיהֶם שָׁמְרוּ עֵדֹתָיו וְחֹק נָתַן לָמוֹ׃
ח יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אַתָּה עֲנִיתָם אֵל נֹשֵׂא הָיִיתָ לָהֶם וְנֹקֵם עַל
עֲלִילוֹתָם׃ ט רוֹמְמוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי
קָדוֹשׁ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃

זה המזמור נאמר לעורר לבבות האנשים אשר הם בייסורי׳ בעה״ז מכל מקום יעבדו את ה׳

ק מזמור

ונן יהיה שמו גדול בציון שיתגדל ויתקדש: ד ועוז
ונגד הוא למלך שהוא אוהב משפט: משפט וצדקה
ביעקב׳ עשית משפט ביעקב בהגלותם ואתה הוא
שעשית צדקה בהוציאם מן הגלות: ה רוממו׳
בפיכם: להדום רגליו׳ זה בית המקדש: קדוש
הוא׳ הוא ושמו קדוש: ו משה ואהרן׳ היו כהנים
גדולים בתוך הכהנים וכן שמואל היה גדול בתוך
הנביאים ורא׳ היאך אהרן ומשה ושמואל היו קוראים
שמו: קוראים אל ה׳׳ בכל עת שהיו קוראים אל ה׳
היה עונה אותם: ז בעמוד ענן׳ היה מדבר עמהם
שמרו עדותיו׳ משה ואהרן שמרו העדות והחקים שנתן
להם שיאמרו אותם לישראל בלי תוספות וגרעון:
ח ה׳ אלהינו כשהיו מתפללים בשביל ישראל אתה
עניתם: אל נושא היית להם׳ היית נושא חטאת
ישראל בעבורם: ונוקם היית על עלילותם׳ בשמעו
כל המורים כעכשו ושמואל שלא הדריך בניו בדרך
ישרה: ט רוממו ה׳ והשתחוו להר המוריה שהוא בית
המקדש: הוא קדוש ושמו קדוש ומקומו קדוש ומה שאמר
השתחוו להר קדשו אל מי שקדש את הבית ולא על
ההר עצמו:

ק מזמור

הכרובים מפניך תנוט הארץ כתרגומו
יזעזע בארעא כי אז תודע שכינתך בציון
אשר שם המקדש והכרובים והכבוד׳ ע״כ
אחריו ה׳ בציון גדול ורם הוא על כל
העמים׳ יודו שמך וההודאה גדול ונורא
קדוש הוא׳ ועז מלך שיודע אז עז מלכותו
ושמשפט אוהב ע״כ ישפט תבל בצדק
כי אתה כוננת מישרים לתת לאיש
כמפעליו׳ והנה עתה יאמר המשורר
לישראל אחר התשועה שיודו לה׳ על רוב
חסדיו כי לא בצדקתם גאלם׳ רוממו ה׳
אלהינו והשתחוו להר קדשו כי קדוש ה׳
אלהינו והפליא חסדו לנו ע״כ נשתחוה
ונכרעה׳ משה ואהרן בכהניו במשרתי ה׳
היו ושמואל בקראי שמו בשאלת ישראל
מלך ויקרא אל ה׳ כולם היו קוראים אל ה׳
על ישראל והוא יענם לא אמר כהניו וקראי שמו רק בכהניו בקראי שמו כלומר רבים
התפללו על ישראל אבל הם החשובי׳ וכמחז״ל שמואל שקול כמשה ואהרן ובשביל שהיו
נפחדים בעיני ה׳ ושמרו עדתיו וחק נתן למו ולכן קוראים והוא יענם׳ והנה עתה
ראינו כי אתה יי׳ אלהינו עניתם ואל נושא עונינו היית בעבורם זה טעם להם׳
והשתחוו להר קדשו ששם ישפיע שכינתו כי קדוש ה׳ אלהינו:

ק מזמור

# תהלים ליום חמישי ק קא

בשמחה שהכל היא לשובתם על דרך כי אשר יאהב יי׳ יוכיח וכל הקרבנות יהיו בטולים חוץ מקרבן תורה:

ק א מִזְמוֹר לְתוֹדָה הָרִיעוּ לַיהוָה כָּל הָאָרֶץ: ב עִבְדוּ אֶת יְהוָה בְּשִׂמְחָה בֹּאוּ לְפָנָיו בִּרְנָנָה: ג דְּעוּ כִּי יְהוָה הוּא אֱלֹהִים הוּא עָשָׂנוּ וְלוֹ אֲנַחְנוּ עַמּוֹ וְצֹאן מַרְעִיתוֹ: ד בֹּאוּ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה חֲצֵרֹתָיו בִּתְהִלָּה הוֹדוּ לוֹ בָּרְכוּ שְׁמוֹ: ה כִּי טוֹב יְהוָה לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתוֹ:

זה המזמור מבואר היאך דור היה מתבודד מבני ארם וכמה מדות טובות וישרות שהיה מתנהג בביתו:

קא א לְדָוִד מִזְמוֹר חֶסֶד וּמִשְׁפָּט אָשִׁירָה לְךָ יְהוָה אֲזַמֵּרָה: ב אַשְׂכִּילָה בְּדֶרֶךְ תָּמִים מָתַי תָּבוֹא אֵלַי אֶתְהַלֵּךְ בְּתֹם לְבָבִי

**ק מזמור** לתודה. הנה תודה כמו תהלה והעד זה שעריו בתודה חצרותיו בתהלה כי הטעם כפול כמפעם והנה זה המזמור הוא הודאה לה׳ על שעשנו עמו וגאלנו ברוב חסדו כמו שאנחנו׳ עבדו את ה׳ בשמחה כי הנה בגלות נעבוד את ה׳ בעצבון לחמם בחותו זמן יהיה בשמחה כי נבא לפניו ולפני ביתו בדרגה זו טעם בשמחה כדרך תחת אשר לא עבדת את ה׳ בשמחה ובטוב לבב עיקר אלוה הוא לעשותם בשמחה ולא כעבדים המשמשים בעל כרחם לאדוניהם ע״כ טעם עבדו בשמחה. דעו כי ה׳ האלהים הטעם אתם דעו והתבוננו כי ה׳ הוא האלהים עליון על כל בני מעלה ועל כל האדון והנה עם כל גדולתו זאת והיותו אלהים הוא עשנו והפי׳ כדרך הן לה׳ אלהיך השמים וכו׳ רק באבותיך והטעם הוא עשנו עם היותנו המעט וברחמו גבר הטבע מעקר ועקר׳ כמו שפרשנו כנר:

**קא לדוד** ז״ל הנראו דוד כאשר בקש מאת ה׳ נתן לו רשות לבנות בית הבחירה לשמו

**ק מזמור** לתודה. הודו לו על החסד שעשה עימכם וכל הארץ תשתחוה בפניכם כי:

ב עבדו את ה׳ ולא תהיה לכם לראשה בלא כאשר הוא וכלב ב׳ עבדו את ה׳: ג דעו כי ה׳ הוא לבדו בלא תקוף על כל העולם ויש לו יכולת לשלם ליראיו לכם שכר שכ על שיעשיהם לכן עבדו לה׳ בשמחה: הוא עשנו גדלנו ורוממנו. ולא מהחנו גם לו לא מהחנו וכדרך רבי יוחנן בפסח ר׳ מכחם כל התע״ו בשלו׳ לעתיד והכתוב לית כתיב בשלה גם כל הקרבנו׳ יהיה בשלים ויקרבן תודה לא יהיה בטילה ר״ל כל התפלות יהיה בשלים שלא יבטלו בגאולת ימות המשיח זה. כי בשנ׳ גדולה תהי לעיתיד ואין להם לומר שיתן הודיה להקדוש ברוך הוא על כל הניסים: כי לעולם חסדו. כל יחי עולם יהיה חסדו עימנו וז״ש ועד דור ודור כי עשה חסד:

**קא לדוד** זה היה תפלה על עניין מסוים עתה אסר ובזה המזמור מספר בתירה דרך הוא יתנהג עם ישראל. והיתה הוא מתפלל לו יעזרהו עם ה׳ כדי לקבל ית הקודש: תשב ותשפוט כשתתה עשה שיהי חסד לפלם כדרך השב ותיבי ב׳ תשכילה בדרך תמים להשכיל בדרך שהוא תמים ואנחנו מתי תבא אלי הדרך הישרה לחת לנו בה בקרב

לְבָבִי בְּקִרְבִּי בֵיתִי: ג לֹא אָשִׁית לְנֶגֶד עֵינַי דָּבָר בְּלִיַּעַל עֹשֵׂה
סָטִים שָׂנֵאתִי לֹא יִדְבַּק בִּי: ד לֵבָב עִקֵּשׁ יָסוּר מִמֶּנִּי רָע לֹא
אֵדָע: ה מְלוֹשְׁנִי בַּסֵּתֶר רֵעֵהוּ אוֹתוֹ אַצְמִית גְּבַהּ עֵינַיִם וּרְחַב
לֵבָב אוֹתוֹ לֹא אוּכָל: ו עֵינַי בְּנֶאֱמְנֵי אֶרֶץ לָשֶׁבֶת עִמָּדִי הֹלֵךְ
בְּדֶרֶךְ תָּמִים הוּא יְשָׁרְתֵנִי: ז לֹא יֵשֵׁב בְּקֶרֶב בֵּיתִי עֹשֵׂה רְמִיָּה
דֹּבֵר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנֶגֶד עֵינָי: ח לַבְּקָרִים אַצְמִית כָּל רִשְׁעֵי
אֶרֶץ לְהַכְרִית מֵעִיר יְהוָה כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן:

תפלה נוראה על בני הגולה וכל אדם יוכל לומר זה המזמור בעת צרותיו בדרך תפלה ס

קב א תְּפִלָּה לְעָנִי כִּי יַעְטֹף וְלִפְנֵי יְהוָה יִשְׁפֹּךְ שִׂיחוֹ: ב יְהוָה
שִׁמְעָה תְפִלָּתִי וְשַׁוְעָתִי אֵלֶיךָ תָּבוֹא: ג אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי
ביום

בקרב ביתי לא אתהלך בתמים בהשגיח
כראוי בפקידיו: ג לא אתית. בחשתדלני לא לפשוע
דבר בגילוי ר"ל לעשות לפיום רעה אשר הקביעל עושה:
עשה סטים חלפון סיפוך שנאתיו: לא ידבק בי.
בחשבתי: ד לבב עקש. מי שלבו עקש יסור
ממני כי לא אתחבר עימו: רע. מי שהוא עושה
רע לא ידיעני תיתעלם ממני: ה מלושני. מי
שהוא חלפון על רעהו: אותו אצמית. הייתי כורת
ומשליכו: גבה עינים. מי שהוא עיניו רחוק ולבו
גבה ומתגאה בזה שהוא לו הלק תקן יותר ויותר:
אותו לא אוכל. לשתותו ולסבול עימו: ו עיני בנאמני
ארץ. הסתכלתי לישיבה הוא על הנאמנים בארץ ואינם
מעשים ידיהם בזה שהיו לפיום לפי תקן לשבת
עימדי: הולך בדרך תמים. לפי שלא נתאחרתי לעבודת
פיום לפי עקר לא השגיחים הכ"מ לשבת עימדי
ומשמשני שפיפי תקן בשגיחים: ז לא ישב בקרב
ביתי. לפי בשם מיניו ופקיד בעליות לא ישב מי
שהוא עושה רמיה: דובר שקרים. דובר שקרים. לא אוכל לשתותו:
ח לבקרים אצמית. כל הרשעי ארץ גם זה תחלה שהוא
דורש בכל ערי יהודה להכרית כל עקר ועקר להגרית
מהם כל יושבי הרשעה ועיקרה כ"כ מעלי מן יתחבר אדם
עיר ה' ועקר ילין בה אחר שהרחיקו מעיר ה' כן בעקר
בין בעקר בני הגולת זיון:

קב תפלה זה כתוב על בני הגולה שהבדידים
מתקשים לתקן: כתלו כל אחד מבני
הגולת לתקר על עצמו תפלה לעצמו: כי ישתף החתפלל
עימו בתוך עצמו בלבו מתעוקף מתוך בקשתו:
ג אל תסתר. כלומר תקשיב לתפלתי ושועתי אליך
ואל יקשה בעיניך התקטרגים: ג אל תסתר פניך



לעמו כי הנה הוא במצפנו הלך במיסור
ועשה כמעשי החל שהלך בתורותיו ואמר
לשכילך דרך' תמי' כמו בח"ת ע"ה התהלך
לפני והיה תמים: בקרב ביתי כלומר בלבי
שהיה בקרבי לא יחנית וגו' ואנקש מתי
תתן לי רשיון לבנות בית המקדש ותבח
שלי וכל המזמור מודן מהיליו שהי' נקי
מכל מדות רעות ומגונות ובסגיל זה הי'
סודר שיזכה לבנות בית המקדש:

קב תפלה המזמור הזה לפי דעתי
כותבו על ישראל בגלות
שהם עם עני וחביון ומתעטפים מרוב
הצרות ומבוזד הגליות ושופכים רוחם
לפני ה' בשיחם ובתפלתם וזה לעת
הרח"ם בע"ז ל והעד כי בנחי"ם ניין: אל
תסתר פניך ממני רק תבוא תפלתי לפניך
שתקובל: ומהר ענני כלומר הקרוב בער לי
כי אין לי מי במעמד להתפלל לפניך כרחוי
מכח הגלות ועוני הגדול והמר שחין לפי
ברווח רק ויבש לבי וכי' כל כך פחד ובעתה
שאכתי לאחל לחמי שהי' חסר לסעד גו

בְּיוֹם צָר לִי דְּרַשְׁתִּי אֲדֹנָי בַּלַּיְלָה נָגְרָה יָדִי וְלֹא תָפוּג מֵאַנָּה נִחַם נַפְשִׁי: זָכַרְתִּי אֱלֹהִים וְאֶהֱמָיָה אָשִׂיחָה וְתִתְעַטֵּף רוּחִי סֶלָה: אָחַזְתָּ שְׁמֻרוֹת עֵינָי נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר: חִשַּׁבְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם שְׁנוֹת עוֹלָמִים: אֶזְכְּרָה נְגִינָתִי בַלָּיְלָה עִם לְבָבִי אָשִׂיחָה וַיְחַפֵּשׂ רוּחִי: הַלְעוֹלָמִים יִזְנַח אֲדֹנָי וְלֹא יֹסִיף לְרָצוֹת עוֹד: אִם לָנֶצַח חַסְדּוֹ גָּמַר מִדֹּר דֹּר אָמֶר סֶלָה: הֲשָׁכַח חַנּוֹת אֵל אִם קָפַץ בְּאַף רַחֲמָיו סֶלָה: וָאֹמַר חַלּוֹתִי הִיא שִׁנּוֹת יְמִין עֶלְיוֹן: אֶזְכֹּר מַעַלְלֵי יָהּ כִּי אֶזְכְּרָה מִקֶּדֶם פִּלְאֶךָ: וְהָגִיתִי בְכָל פָּעֳלֶךָ וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ אָשִׂיחָה: אֱלֹהִים בַּקֹּדֶשׁ דַּרְכֶּךָ מִי אֵל גָּדוֹל כֵּאלֹהִים: אַתָּה הָאֵל עֹשֵׂה פֶלֶא הוֹדַעְתָּ בָעַמִּים עֻזֶּךָ: גָּאַלְתָּ בִזְרוֹעַ עַמֶּךָ בְּנֵי יַעֲקֹב וְיוֹסֵף סֶלָה: רָאוּךָ מַיִם אֱלֹהִים רָאוּךָ מַיִם יָחִילוּ אַף יִרְגְּזוּ תְהֹמוֹת: זְרְמוּ מַיִם עָבוֹת קוֹל נָתְנוּ שְׁחָקִים אַף חִצֶּיךָ יִתְהַלָּכוּ: קוֹל רַעַמְךָ בַּגַּלְגַּל הֵאִירוּ בְרָקִים תֵּבֵל רָגְזָה וַתִּרְעַשׁ: בַּיָּם דַּרְכֶּךָ וּשְׁבִילְךָ בְּמַיִם רַבִּים וְעִקְּבוֹתֶיךָ לֹא נֹדָעוּ: נָחִיתָ כַצֹּאן עַמֶּךָ בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

## משכיל לאסף

הַאֲזִינָה עַמִּי תּוֹרָתִי הַטּוּ אָזְנְכֶם לְאִמְרֵי פִי: אֶפְתְּחָה בְמָשָׁל פִּי אַבִּיעָה חִידוֹת מִנִּי קֶדֶם: אֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ וַנֵּדָעֵם וַאֲבוֹתֵינוּ סִפְּרוּ לָנוּ: לֹא נְכַחֵד מִבְּנֵיהֶם לְדוֹר אַחֲרוֹן מְסַפְּרִים תְּהִלּוֹת יְהוָה וְעֻזּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיָּקֶם עֵדוּת בְּיַעֲקֹב וְתוֹרָה שָׂם בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר צִוָּה אֶת אֲבוֹתֵינוּ לְהוֹדִיעָם לִבְנֵיהֶם: לְמַעַן יֵדְעוּ דּוֹר אַחֲרוֹן בָּנִים יִוָּלֵדוּ יָקוּמוּ וִיסַפְּרוּ לִבְנֵיהֶם: וְיָשִׂימוּ בֵאלֹהִים כִּסְלָם וְלֹא יִשְׁכְּחוּ מַעַלְלֵי אֵל וּמִצְוֹתָיו יִנְצֹרוּ: וְלֹא יִהְיוּ כַּאֲבוֹתָם דּוֹר סוֹרֵר וּמוֹרֶה דּוֹר לֹא הֵכִין לִבּוֹ וְלֹא נֶאֶמְנָה אֶת אֵל רוּחוֹ: בְּנֵי אֶפְרַיִם נוֹשְׁקֵי רוֹמֵי קֶשֶׁת הָפְכוּ בְּיוֹם קְרָב: לֹא שָׁמְרוּ בְּרִית אֱלֹהִים וּבְתוֹרָתוֹ מֵאֲנוּ לָלֶכֶת: וַיִּשְׁכְּחוּ עֲלִילוֹתָיו וְנִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר הֶרְאָם: נֶגֶד אֲבוֹתָם עָשָׂה פֶלֶא בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׂדֵה צֹעַן: בָּקַע יָם וַיַּעֲבִרֵם וַיַּצֶּב מַיִם כְּמוֹ נֵד: וַיַּנְחֵם בֶּעָנָן יוֹמָם וְכָל הַלַּיְלָה בְּאוֹר אֵשׁ: יְבַקַּע צֻרִים בַּמִּדְבָּר וַיַּשְׁקְ כִּתְהֹמוֹת רַבָּה: וַיּוֹצֵא נוֹזְלִים מִסֶּלַע וַיּוֹרֶד כַּנְּהָרוֹת מָיִם: וַיּוֹסִפוּ עוֹד לַחֲטוֹא לוֹ לַמְרוֹת עֶלְיוֹן בִּצִיָּה: וַיְנַסּוּ אֵל בִּלְבָבָם לִשְׁאָל אֹכֶל לְנַפְשָׁם: וַיְדַבְּרוּ בֵּאלֹהִים אָמְרוּ הֲיוּכַל אֵל לַעֲרֹךְ שֻׁלְחָן בַּמִּדְבָּר: הֵן הִכָּה צוּר וַיָּזוּבוּ מַיִם וְנְחָלִים יִשְׁטְפוּ הֲגַם לֶחֶם יוּכַל תֵּת אִם יָכִין שְׁאֵר לְעַמּוֹ: לָכֵן שָׁמַע יְהוָה וַיִּתְעַבָּר וְאֵשׁ נִשְּׂקָה בְיַעֲקֹב וְגַם אַף עָלָה בְיִשְׂרָאֵל: כִּי לֹא הֶאֱמִינוּ בֵּאלֹהִים וְלֹא בָטְחוּ בִּישׁוּעָתוֹ: וַיְצַו שְׁחָקִים מִמָּעַל וְדַלְתֵי שָׁמַיִם פָּתָח: וַיַּמְטֵר עֲלֵיהֶם מָן לֶאֱכוֹל וְדְגַן שָׁמַיִם נָתַן לָמוֹ: לֶחֶם אַבִּירִים אָכַל אִישׁ צֵדָה שָׁלַח לָהֶם לָשְׂבָע: יַסַּע קָדִים בַּשָּׁמָיִם וַיְנַהֵג בְּעֻזּוֹ תֵּימָן: וַיַּמְטֵר עֲלֵיהֶם כֶּעָפָר שְׁאֵר וְכַחוֹל יַמִּים עוֹף כָּנָף: וַיַּפֵּל בְּקֶרֶב מַחֲנֵהוּ סָבִיב לְמִשְׁכְּנֹתָיו: וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂבְּעוּ מְאֹד וְתַאֲוָתָם יָבִא לָמוֹ: לֹא זָרוּ מִתַּאֲוָתָם עוֹד אָכְלָם בְּפִיהֶם: וְאַף אֱלֹהִים עָלָה בָּהֶם וַיַּהֲרֹג בְּמִשְׁמַנֵּיהֶם וּבְחוּרֵי יִשְׂרָאֵל הִכְרִיעַ: בְּכָל זֹאת חָטְאוּ עוֹד וְלֹא הֶאֱמִינוּ בְּנִפְלְאוֹתָיו: וַיִּכַל בַּהֶבֶל יְמֵיהֶם וּשְׁנוֹתָם בַּבֶּהָלָה: אִם הֲרָגָם וְדָרְשׁוּהוּ וְשָׁבוּ וְשִׁחֲרוּ אֵל: וַיִּזְכְּרוּ כִּי אֱלֹהִים צוּרָם וְאֵל עֶלְיוֹן גֹּאֲלָם: וַיְפַתּוּהוּ בְּפִיהֶם וּבִלְשׁוֹנָם יְכַזְּבוּ לוֹ: וְלִבָּם לֹא נָכוֹן עִמּוֹ וְלֹא נֶאֶמְנוּ בִּבְרִיתוֹ: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ: וַיִּזְכֹּר כִּי בָשָׂר הֵמָּה רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא יָשׁוּב: כַּמָּה יַמְרוּהוּ בַמִּדְבָּר יַעְצִיבוּהוּ בִּישִׁימוֹן: וַיָּשׁוּבוּ וַיְנַסּוּ אֵל וְקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל הִתְווּ: לֹא זָכְרוּ אֶת יָדוֹ יוֹם אֲשֶׁר פָּדָם מִנִּי צָר: אֲשֶׁר שָׂם בְּמִצְרַיִם אֹתוֹתָיו וּמוֹפְתָיו בִּשְׂדֵה צֹעַן: וַיַּהֲפֹךְ לְדָם יְאֹרֵיהֶם וְנְזָלֵיהֶם בַּל יִשְׁתּוּן: יְשַׁלַּח בָּהֶם עָרֹב וַיֹּאכְלֵם וְצְפַרְדֵּעַ וַתַּשְׁחִתֵם: וַיִּתֵּן לֶחָסִיל יְבוּלָם וְיְגִיעָם לָאַרְבֶּה: יַהֲרֹג בַּבָּרָד גַּפְנָם וְשִׁקְמוֹתָם בַּחֲנָמַל: וַיַּסְגֵּר לַבָּרָד בְּעִירָם וּמִקְנֵיהֶם לָרְשָׁפִים: יְשַׁלַּח בָּהֶם חֲרוֹן אַפּוֹ עֶבְרָה וְזַעַם וְצָרָה מִשְׁלַחַת מַלְאֲכֵי רָעִים: יְפַלֵּס נָתִיב לְאַפּוֹ לֹא חָשַׂךְ מִמָּוֶת נַפְשָׁם וְחַיָּתָם לַדֶּבֶר הִסְגִּיר: וַיַּךְ כָּל בְּכוֹר בְּמִצְרָיִם רֵאשִׁית אוֹנִים בְּאָהֳלֵי חָם: וַיַּסַּע כַּצֹּאן עַמּוֹ וַיְנַהֲגֵם כָּעֵדֶר בַּמִּדְבָּר: וַיַּנְחֵם לָבֶטַח וְלֹא פָחָדוּ וְאֶת אוֹיְבֵיהֶם כִּסָּה הַיָּם: וַיְבִיאֵם אֶל גְּבוּל קָדְשׁוֹ הַר זֶה קָנְתָה יְמִינוֹ: וַיְגָרֶשׁ מִפְּנֵיהֶם גּוֹיִם וַיַּפִּילֵם בְּחֶבֶל נַחֲלָה וַיַּשְׁכֵּן בְּאָהֳלֵיהֶם שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל: וַיְנַסּוּ וַיַּמְרוּ אֶת אֱלֹהִים עֶלְיוֹן וְעֵדוֹתָיו לֹא שָׁמָרוּ: וַיִּסֹּגוּ וַיִּבְגְּדוּ כַּאֲבוֹתָם נֶהְפְּכוּ כְּקֶשֶׁת רְמִיָּה: וַיַּכְעִיסוּהוּ בְּבָמוֹתָם וּבִפְסִלֵיהֶם יַקְנִיאוּהוּ: שָׁמַע אֱלֹהִים וַיִּתְעַבָּר וַיִּמְאַס מְאֹד בְּיִשְׂרָאֵל: וַיִּטֹּשׁ מִשְׁכַּן שִׁלֹה אֹהֶל שָׁכַן בָּאָדָם: וַיִּתֵּן לָשִׁבְיָה עֻזּוֹ וְתִפְאַרְתּוֹ בְּיַד צָר: וַיַּסְגֵּר לַחֶרֶב עַמּוֹ וּבְנַחֲלָתוֹ הִתְעַבָּר: בַּחוּרָיו אָכְלָה אֵשׁ וּבְתוּלֹתָיו לֹא הוּלָלוּ: כֹּהֲנָיו בַּחֶרֶב נָפָלוּ וְאַלְמְנוֹתָיו לֹא תִבְכֶּינָה: וַיִּקַץ כְּיָשֵׁן אֲדֹנָי כְּגִבּוֹר רָנֵן מִיַּיִן: וַיַּךְ צָרָיו אָחוֹר חֶרְפַּת עוֹלָם נָתַן לָמוֹ: וַיִּמְאַס בְּאֹהֶל יוֹסֵף וּבְשֵׁבֶט אֶפְרַיִם לֹא בָחָר: וַיִּבְחַר אֶת שֵׁבֶט יְהוּדָה אֶת הַר צִיּוֹן אֲשֶׁר אָהֵב: וַיִּבֶן כְּמוֹ רְאֵמִים מִקְדָּשׁוֹ כָּאָרֶץ יָסְדָהּ לְעוֹלָם: וַיִּבְחַר בְּדָוִד עַבְדּוֹ וַיִּקָּחֵהוּ מִמִּכְלְאוֹת צֹאן: מֵאַחַר עָלוֹת הֲבִיאוֹ לִרְעוֹת בְּיַעֲקֹב עַמּוֹ וּבְנַחֲלָתוֹ יִשְׂרָאֵל: וַיִּרְעֵם כְּתֹם לְבָבוֹ וּבִתְבוּנוֹת כַּפָּיו יַנְחֵם:

## ויראו

לִבִּי: וְהִיִּיתִי נָע וָנָד בַּמִּדְבָּרוֹת וּבַחוּרְבוֹת לְבַקֵּשׁ מְנוֹס לְקַח רַגְלִי וְלֹא מָצָאתִי וְהִקִּיס בְּלִשּׁוֹר בּוֹדֵד עַל גַּב שְׁמַתִּירֹת מִכֹּל וְיֵרֵן לוֹ מְכוּחָה וְזֶה הָיְתָה לִי שֶׁכָּל הַיּוֹם חַרְפּוּנִי אוֹיְבַי מְהוֹלְלַי כִּי הוֹדִיעַנִי כִּי כְּשֵׁנוּ ע"ד וְהִכְחַמְתָּם מִכֶּם לְשִׁבְעָה לְבִחִירַי וְעוֹד חַרְפּוּנִי וְזֶה כֹּחַ הָיָה לִי לְאַלְמֵל שֵׁם חַרְפָּה. לְחַכּוֹל כִּי חָפֵר בְּלֶחֶם חֻכְּלְתִּי וְגוֹ' כִּי כִּיטֵל טַעַם פֵּירוֹת מִשְׁחֹרֶת הַמְקֻדָּם. וְשִׁקּוּי בְּכִי מִסְכְּתִי מְעֻנֶּר גְּדוֹל. וְכ"ז לְהַפְסִיד לְסַבֵּל רַק הַבְּכִי עִזְכֹּר לְמַר הֶעְיִקֹר הוּא מִפְּנֵי יְזַעֲמֶךָ וְקִצְפֶּךָ כִּי מְשַׁתַּנִי וְשָׁלַח תַּתְכֶּם עַל כַּעְסִי נִסְרִיס וְתִסְלְיְכֵנִי וְתַתְכֶּם חֹזֶרֶת בְּגוֹיִם. וְזֹאת עוֹד לְמַתֵּי לְרַחֵם הַגְּאוּלָה יְמֵי כָּל נְטוּי שְׁגָטוּי כְּבַר וְזִיל הַתְעֵף עֲיֵפִיךְ בּוֹ וְחִיכְמוּ וְכַעֲשֵׂב שִׁיבַּשׁ בְּמַעֲטֵן רַגְלִי. וְלֹא שְׁתַּזִּיב לִי עַמּוֹ חַכְּלִי בְּלֵרָה תַּעֲפִי"כ וְאַתָּה ה' לְעוֹלָם תַּשֵּׁב בְּכִסְאֲךָ וְזִכְרֲךָ לְדוֹרֵי דוֹרוֹת תִּמְחֵי"כ לְמִי כְּסִכְתִּי כְּמַת מַלְכֵּי. אַתָּה תָּקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחַנְּנָהּ כִּי בָא מוֹעֵד: כִּי רָצוּ עֲבָדֶיךָ אֶת אֲבָנֶיהָ וְאֶת עֲפָרָהּ יְחֹנֵנוּ:

טו וְיִרְאוּ גוֹיִם אֶת שֵׁם יְהוָה וְכָל מַלְכֵי הָאָרֶץ אֶת כְּבוֹדֶךָ:
טז כִּי בָנָה יְהוָה צִיּוֹן נִרְאָה בִּכְבוֹדוֹ: יז פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעַרְעָר
לֹא בָזָה אֶת תְּפִלָּתָם: יח תִּכָּתֵב זֹאת לְדוֹר אַחֲרוֹן וְעַם נִבְרָא
יְהַלֶּל יָהּ: יט כִּי הִשְׁקִיף מִמְּרוֹם קָדְשׁוֹ יְהוָה מִשָּׁמַיִם אֶל אֶרֶץ
הִבִּיט: כא לִשְׁמֹעַ אֶנְקַת אָסִיר לְפַתֵּחַ בְּנֵי תְמוּתָה: כב לְסַפֵּר
בְּצִיּוֹן שֵׁם יְהוָה וּתְהִלָּתוֹ בִּירוּשָׁלָם: כג בְּהִקָּבֵץ עַמִּים יַחְדָּו
וּמַמְלָכוֹת לַעֲבֹד אֶת יְהוָה: כד עִנָּה בַדֶּרֶךְ כֹּחוֹ קִצַּר יָמָי:
כה אֹמַר אֵלִי אַל תַּעֲלֵנִי בַּחֲצִי יָמַי בְּדוֹר דּוֹרִים שְׁנוֹתֶיךָ:
כו לְפָנִים הָאָרֶץ יָסַדְתָּ וּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ שָׁמָיִם: כז הֵמָּה יֹאבֵדוּ
וְאַתָּה תַּעֲמֹד וְכֻלָּם כַּבֶּגֶד יִבְלוּ כַּלְבוּשׁ תַּחֲלִיפֵם וְיַחֲלֹפוּ:
כח וְאַתָּה הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמּוּ: כט בְּנֵי עֲבָדֶיךָ יִשְׁכֹּנוּ וְזַרְעָם
לְפָנֶיךָ יִכּוֹן:

## קג לדוד

הקיצין וכן דוד לא ידע ובא מועד ומזון בכל שעה
אם תרפה בעתה תחסכה ואם המציעה אלא
בא עדיין זמן בנין בית המקדש תעש"ה כגון
ואם לא נזכה כי אם לחכמי ועפ"י שי' גם אם
מרופים וכתיב זה לחכינה והתועלת יהי'
וירחו גויים את שם ה' וגו' ויאמרו עתה
החל להושיע ליעקב ולא יחדל ונעשה כי
נכה ה' ניון נרחה בכבודו עכשיו שנכה ה'
ניון נרחה מהרה בכבודו בנין המקדש
תכתב כל זאת התפלה בגלות והגאולה
לדעת לדור אחרון ולספר זאת בהקבץ
עמים לעבד את ה' וזו נאמר לשם עכה
בדרך כחי קצר ימי בגלות והתפלה הי'
לה' אל תעלני בחצי ימי מחיר שבדור דורי
שמותיך והשפיר להחריב ימי כמו שהרפה
ואמר עוד לפנים הארץ יסדת וגו' והי'
חדוש גם זה חדוש גדול שנעשה יש מאין:
והמה יאבדו שמים וארץ ואתה תעמוד בגל

יו וייראו גוים את שם ה' לחכמים: יח ויירחו גוים את
שם ה' יז כי יבנה ה' ניון לכך יירחו מלכיהן
את כבודך בכבוד של הקב"ה הכתוב מדבר: יח ולא שפחה
בתפלת הערער: ויראו החיות ישראל שהם כיוצרער
לפניו: תכתב זאת השעוה בספר כדי שידעו דורות
הבאים ויהללו יה: כא כאשר נתקת אסיר: ישראל
אסיר תחת הקב"ה שנאמר לנקמה' לפתוח: בני
תמותה: ישראל שהם קרובים למות תמיד נראים:
כב והכוונה לספר בניון וגו' ענה בדרך כחי
קצר ימיי הדרך היה לי: כה כ"ב עד קצר ימי עיעמי
בדרך ויקצר ימיי על שהם כה תעלני בחצי ימיי
ואמרו לפניו בכל יכולי לחכמי דורים ודורות אחר לא יחנו
ימיהם: על תעלני לחתום בחצי ימיי שמותיך בחותם
שהם שמותיך כיון שאתה נותנם לחתום ואתה הוא ושנותיך
לא יחנו ימיהם כי כני עבדיך ישכנו: כט לפניהם התרן
כיון שאתה קיים כן אתה רשאי בלי רשות שלהם כי
הרשותם: כט ישכנו. כמתפ שהם לפניהם
לזמן עד כאן היה עמידתם ומן הם תרפה יכול
להחליפם ולהחריבם ולין יש שיעמדו לפניך לאחר
שהחליפם: כח ושנותיך לא יחנו: אבל אתה אין
שנותיך כיון לא יחלו אתה ושנותיך לא יתמו:
לא יחנו. כלי עבדיהם יעמדו: לעולם נאמרם ולא יגלו
מעיניהם ואפילו זה שאתה נותנם לפניך יכון
שיעמדו את ה' כל הימים: קג בלבי

ז"ת דוד היה אומר כשחי' חולה וטוב להתפלל על החולה כמ"ש החול' עצמו בעוד נשמתי בגופי אזי יכול לברך להקב"ה בגופו ונפשו עם הקרובים: עיין ותסצא מרגוע לנפשך:

קג א לְדָוִד בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה וְכָל קְרָבַי אֶת שֵׁם קָדְשׁוֹ:
ב בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה וְאַל תִּשְׁכְּחִי כָּל גְּמוּלָיו: ג הַסֹּלֵחַ
לְכָל עֲוֹנֵכִי הָרֹפֵא לְכָל תַּחֲלוּאָיְכִי: ד הַגּוֹאֵל מִשַּׁחַת חַיָּיְכִי
הַמְעַטְּרֵכִי חֶסֶד וְרַחֲמִים: ה הַמַּשְׂבִּיעַ בַּטּוֹב עֶדְיֵךְ תִּתְחַדֵּשׁ
כַּנֶּשֶׁר נְעוּרָיְכִי: ו עֹשֶׂה צְדָקוֹת יְהוָה וּמִשְׁפָּטִים לְכָל עֲשׁוּקִים:
ז יוֹדִיעַ דְּרָכָיו לְמֹשֶׁה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲלִילוֹתָיו: ח רַחוּם
וְחַנּוּן יְהוָה אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חָסֶד: ט לֹא לָנֶצַח יָרִיב וְלֹא לְעוֹלָם
יִטּוֹר: י לֹא כַחֲטָאֵינוּ עָשָׂה לָנוּ וְלֹא כַעֲוֹנֹתֵינוּ גָּמַל עָלֵינוּ:
יא כִּי כְגֹבַהּ שָׁמַיִם עַל הָאָרֶץ גָּבַר חַסְדּוֹ עַל יְרֵאָיו: יב כִּרְחַק

מזרח

סדרת מי שאומר שבחכרח העולם קדמון:
וגם ממי שעדיין החכות יסככו בחרן וזרעם
לפניך יכון לשון הבא קיום:

קג לדוד בז"ס מלבר דוד בעבו
ובעבר כל קהל ישראל על
החסדי' שעשה עמנו ועל רחמיו ועוטותיו.
והתפיל ברכי נפשי כנגד כל קהל ישראל
ואומר בלשון הקהל ברכי נפשי את ה'
בגלוי: והנה ברכתי זאת לה' לא תהיה
כאומר ירחיבהו קרוב אתה בפיהם ורחוק
מכליותיהם: לך וכל קרבי בזאת הברכה
יהיו: את שם קדשו כמו עם שם קדשו וכן
משמעו במקומות הרבה: והנה קרב שם
כולל לכל האברי' הפנימיים כלב והכליות
והשאר והטעם שיהיו קרבי וכליותי בכוונה.
רצה בברכתי זאת עם הלב על כן את שם
קדשו אתקבון בלבי קדושת ה' לעמוד לפניו בתפלתי בחימה בירחה ובקדוש רבה
כי לשם קדשו אתפלל: ברכי נפשי בפעם הזאת הפנימי מלבר דוד בעבו ואומר לנפשו
מלא תשכח גמולות ה' ומהו הכולה לכל עוונכי וגו' בלי הותיר שום חשבון הרופא
לכל תחלואי הנפש הגופל מעתה מגהיגים המשביע בעוד עדיך הנפשה שנפשלקה

ממנו

קג ברכי נפשי נפשי זה הנשמה וכל קרבי זה הגוף
תשכחי כל גמוליו שגמל לי: והם הקללות בשביל
העונות כן יותל להק"ב שלח עליו יסורים ומדה כנגד
מדה: ד הרופא לכל תחלואיכי על לדון ופשוטו
לשם שב ואתה הק"ב הרופא נפשו:
נשוט עדיך: עדיין זה מקרבך המלוה להתלוות
המוכל להק"ב ומשביע אותו בטוב: ז יודיע דרכיו
למשה: מהודיעו אותם לישראל ומשה הודיעו לנו ללכת
בהם: וזהו שאמר רבינו שלמה הודיעני את דרכיך
ואודיעם שלאחר שיעבור ה' על פניו ויקרא: לבני
ישראל עלילותיו שיעבור שכחם מתבונן עם ישראל
בשעבודי': ח רחום וחנון: ה' מרחם עלינו בגלות
ויחנן שאחנן לותנו בהזדמנת הרבה: לארך לחמם
שיחרון אפו ולאינו מיעבירנו בעת החטוא אלא כשוב
בתשובה: ט לא לנצח יריב: לם יריב אחנו לעת
מותנו בגלות לא שהחריבה לעולם: י לא כחטאינו
לפי חטאינו היינו חייבים כליה אם ושאם לא גלות
בלבד: יא כי כגובה שמים: כשם שהשמים גבוה
על האחץ תבלית גובה כך גבר חסדו על ישראל
להפלגת הדבר: יב כרחק מזרח ממערב. ולפי

אחר

מִזְרָח מִמַּעֲרָב הִרְחִיק מִמֶּנּוּ אֶת פְּשָׁעֵינוּ: יג כְּרַחֵם אָב עַל
בָּנִים רִחַם יְהוָה עַל יְרֵאָיו: יד כִּי הוּא יָדַע יִצְרֵנוּ זָכוּר כִּי עָפָר
אֲנָחְנוּ: טו אֱנוֹשׁ כֶּחָצִיר יָמָיו כְּצִיץ הַשָּׂדֶה כֵּן יָצִיץ: יו כִּי רוּחַ
עָבְרָה בּוֹ וְאֵינֶנּוּ וְלֹא יַכִּירֶנּוּ עוֹד מְקוֹמוֹ: יז וְחֶסֶד יְהוָה
מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם עַל יְרֵאָיו וְצִדְקָתוֹ לִבְנֵי בָנִים: יח לְשֹׁמְרֵי
בְרִיתוֹ וּלְזֹכְרֵי פִקֻּדָיו לַעֲשׂוֹתָם: יט יְהוָה בַּשָּׁמַיִם הֵכִין כִּסְאוֹ
וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה: כ בָּרְכוּ יְהוָה מַלְאָכָיו גִּבֹּרֵי כֹחַ עֹשֵׂי
דְבָרוֹ לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ: כא בָּרְכוּ יְהוָה כָּל צְבָאָיו מְשָׁרְתָיו
עֹשֵׂי רְצוֹנוֹ: כב בָּרְכוּ יְהוָה כָּל מַעֲשָׂיו בְּכָל מְקֹמוֹת מֶמְשַׁלְתּוֹ
בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה:

## קד ברכי

ממנו הנבואה וחזרה תתחדש כנשר
נעוריכי שנצטרע ששה חדשים: וטעם
עדיך פירשו רא"בע על הנפש שהיא עדי
גוף כי האדם אינו כלום מפאת גופו אך
כל עדיו ותפארתו הוא הנפש המשכלת
וע"י שסולח לעווניו ורופא לתחלואיו
והעטור בחסד ורחמים והגאולה מגהינם
ממילא הנשמה נשבע בכל טוב. וגם
תתחדש כנשר נעוריכי כמ"ש בין שנה שאול
במלכו בלי חטא כנער בן שנה ומספר והולך
טובו' הק"בה עם ב"א ושפלות' ובאין חשובי'
לנגדו ב"ה ואמר תתחדש כנשר נעוריכי
וכדברי רש"י שהנשר מחליף נוצתו בכל שנה
ושנה ברכו ה' כל מעשיו עליוני' ותחתונים
וכל הנבראים וטעם בכל מקומות ממשלתו
ואי' לזה הנשמה שהיא חלק אלוה ממעל
והיא בכל הגוף ואף שאינה נראה היא רואה
ובכל מעשה בני אדם צריך רצונה כך
הקב"ה ולכן מסיים ברכי נפשי את ה'
שהנפש ראי' למה שאמרנו. ועיקר הברכה
נעשה על ידה לכך אמר ברכי נפשי:

[illegible] ברחוק נפון ודרום לפי שמזרח ומערב הוא כולה
[illegible] ויכול אדם ללכת ולא כן נפון ודרום אין אדם יכול
[illegible] מרוב הקור ומרוב החום: יד כי הוא ידע
[illegible] כדכתיב כי יצר לב האדם רע מנעוריו: זכור
[illegible] ולא שכח כי אנחנו עפר ובחציר ימיו וילך
[illegible] כמו עשב שייבש במהר' ואלו היו ימיו של אדם
[illegible] היה יכול להיטב דרכו. אבל עתה לא יספיק
[illegible] כי כציץ השדה שיצין ויחלוף כך הם ימיו של
[illegible]: יו כי רוח עברה. על ציץ השדה אם עבר
[illegible] כן האדם עתה יראה אותו ועתה נאמר
[illegible] פלוני ואיננו ולא יכירנו עוד מקומו. שהוה
[illegible]: יז וחסד ה' מעולם. מתחלת הבריא'
[illegible] חסד יבנה ועד עולם על יראיו וצדקתו לבני
[illegible] אינו דוקא אלא עד אלף דור בלי הפסק:
[illegible] לשמרי בריתו. אם הבנים שומרים בריתו
[illegible] פקודיו לעשותם שמקיימים אותם אבל למוד
[illegible] מעשה לא יכשר בעיני הק"בה: יט ה' בשמים
[illegible] כמו המלך היושב על כסאו למעלה מהכל:
[illegible] בכל משלה. מעלה ומטה הכל תחת ממשלתו:
[illegible] ברכו ה' מלאכיו. הם עליונים: גבורי כח עושי
[illegible] לשמוע הם ישראל שקדמו עשיה לשמיעה:
[illegible] כל מעשיו: הם ארבעה יסודות: ברכי נפשי.
[illegible] הנשמה שהיא חלק אלהי ממעל ויש לה דעת לברך
[illegible] מן הכל לכך המל המזמור ברכי נפשי וסיים
גם כן בה:

קד ברכי

# תהלים ליום חמישי קד

כו׳ספור שבח כל מעשה בראשית ומה שנברא בכל יום ויום והיאך הם נוראים ונפלאים
שסיפרנם מקרני ראמים ועד בצי כנים : יום כ״א

קד א בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה יְהוָה אֱלֹהַי גָּדַלְתָּ מְאֹד הוֹד וְהָדָר
לָבָשְׁתָּ: ב עֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה נוֹטֶה שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה: ג הַמְקָרֶה
בַמַּיִם עֲלִיּוֹתָיו הַשָּׂם עָבִים רְכוּבוֹ הַמְהַלֵּךְ עַל כַּנְפֵי רוּחַ:
ד עֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לֹהֵט: ה יָסַד אֶרֶץ עַל
מְכוֹנֶיהָ בַּל תִּמּוֹט עוֹלָם וָעֶד: ו תְּהוֹם כַּלְבוּשׁ כִּסִּיתוֹ עַל
הָרִים יַעַמְדוּ מָיִם: ז מִן גַּעֲרָתְךָ יְנוּסוּן מִן קוֹל רַעַמְךָ יֵחָפֵזוּן:
ח יַעֲלוּ הָרִים יֵרְדוּ בְקָעוֹת אֶל מְקוֹם זֶה יָסַדְתָּ לָהֶם: ט גְּבוּל
שַׂמְתָּ בַל יַעֲבֹרוּן בַּל יְשֻׁבוּן לְכַסּוֹת הָאָרֶץ: י הַמְשַׁלֵּחַ מַעְיָנִים
בנחלים

## קד ברכי

נפשי את ה׳ המזמור הזה
מדבר במעשה בראשית
וגדולת ה׳והוא ע״ד כי עשת ימים עשה ה׳
את השמים ואת הארץ את הים ואת כל
אשר בם כי בתחלה דבר על השמים ואח״כ
על הארץ ואח״כ על הים כאשר לאחר
ואתחיל ברכי נפשי את ה׳ כאחר סיום
המזמור יקודש והברכה היא ה׳ אלהי
והטעם שמקבל עול מלכותו בתחלת
דבריו׳ והקדוש אלהי מי הטעם ככה ׳ ה׳
אלהי גדלת מאד שתסופר עמוקתך
כי הנה היה נעלמת מעיני השכל אך הוד
והדר לבשת והטעם שההוד והדר שלבשת
אותם לגשתך תיכו מגיע עצמותך אך תכנו
מודים לך ומהדרים את שמך בעבור
פעולתיך כי מהם נגיע גדולתך ולא נרגיש
כי אם המלבוש כי תיכו עצם הלובש אלא
תפארתו וגדולתו ותהלתו היה ללבושך לא לעצמותך׳ ואמר מן גערתך ינוסון
כפי׳ רש״י כי נסו מעל הארץ אל מקום זה יסדת להם בעבור קולך יקוו המים ולפ״ד
שפי׳ ככה והנ׳ המים בתוך התהום מן גערתך הגדול ינוסון אבל אתה תתן
מקול רעתך רמז לרעש הגדול יבקו מחמתן יעלו הרי הגבעות ועלו למעלה כהרי׳ וירדו
בקעות

## קד ברכי

נפשי ה׳ אלהי גדלת מאד הוד והדר לבשת
שתים ואחדן ושלשים בתחלתו ואני היה נוטה השמים
והחלם והברכה שתתנהג הכפש לתן כבוד לאל יתברך כי גדלת
מאד גאשר תתגאה תתנשא מאד כרש׳ אמן תגיעני׳ כי גדלת
מאד: ב עושה אור׳ האור שנברא ראשון מכלם: ג המקרה
בלשון השלום אור׳ כמו שיעשה לאדם שמלבש: ד עושה מלאכיו
כתים׳ שם מים שנעשים כיון קדמי על הארץ: ה יסד
עניים ונו׳ כיון שנבראה שהולכת בדרון התיכוני עליה כן
העניים הולכי׳ לפי שיהיו׳ התח׳: ו עמדו תלהת
מחת׳ התחתון המוזכות הם תלהת ושלשה כפי
מור הב״ה והמשתרת יהם ליהם התיהים וברקים הכל
הם משתרת: ח יסד הרי׳ שלא יהיו עוד מים שוב
ו תהום הוא כלובש לאדם שהוא על כל יתרי שוב
כך התהום הוא כפי׳ לארץ לאדם׳ על הרים יעמדו מים
שהי׳ מקדמים הוא נגוה מכל העולם: ז מן גערתך
יסמון׳ כשהתחת יקוו המים ינוסון ויתפזון ויבקו אל
מקום שהוך אשר יעדת להם: ח יעלו הרים׳ כנוסס
לפניהן יעלו הרים וירדו בקעות אל מקום שיסדת להם׳ ט גבול
שמת׳ שלא יעברו עוד על הארץ לכסות אותה׳ י המשלח מעיינים

מוכנים

בְּנֵי־חָלֶד בֵּין הָרִים יְהַלֶּכוּן: יא יַשְׁקוּ כָּל חַיְתוֹ שָׂדָי יִשְׁבְּרוּ
פְרָאִים צְמָאָם: יב עֲלֵיהֶם עוֹף הַשָּׁמַיִם יִשְׁכֹּנוּן מִבֵּין עֲפָאִים
יִתְּנוּ קוֹל: יג מַשְׁקֶה הָרִים מֵעֲלִיּוֹתָיו מִפְּרִי מַעֲשֶׂיךָ תִּשְׂבַּע
הָאָרֶץ: יד מַצְמִיחַ חָצִיר לַבְּהֵמָה וְעֵשֶׂב לַעֲבֹדַת הָאָדָם
לְהוֹצִיא לֶחֶם מִן־הָאָרֶץ: טו וְיַיִן יְשַׂמַּח לְבַב אֱנוֹשׁ לְהַצְהִיל
פָּנִים מִשָּׁמֶן וְלֶחֶם לְבַב אֱנוֹשׁ יִסְעָד: טז יִשְׂבְּעוּ עֲצֵי יְהוָה אַרְזֵי
לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטָע: יז אֲשֶׁר שָׁם צִפֳּרִים יְקַנֵּנוּ חֲסִידָה בְּרוֹשִׁים
בֵּיתָהּ: יח הָרִים הַגְּבֹהִים לַיְעֵלִים סְלָעִים מַחְסֶה לַשְּׁפַנִּים:

עשה

בְּנֵי חָלֶד בֵּין הָרִים יְהַלֶּכוּן. מִתְגַּלְגְּלִים מִמְּקוֹם לִמְקוֹם וְאֵינָם יְכוֹלִים לַעֲמֹד עַל מָקוֹם אֶחָד מִפְּנֵי הַקֹּרִים שֶׁבָּהֶם: יא יַשְׁקוּ כָּל חַיְתוֹ שָׂדָי. אֵין הָרִים יְהַלְּכוּן אֶלָּא עַל פְּנֵי כָּל הָאָרֶץ הֵיא הַנִּקְרֵאת הָרִים וְהֵיא הוֹלֶכֶת עַל פְּנֵי כָּל הָאָרֶץ וְהַנְּהָרוֹת הַיּוֹצְאִים מִשָּׁם הָיוּ מַשְׁקִים כָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה וְהַפְּרָאִים כְּמוֹ פֶּרֶת לְוֹאֵד וְחִדֶּקֶל לְחַיּוֹת אֶת אָדָם בְּתַחְבּוּרָה יִשְׁבְּרוּ צְמָאָם: יב עֲלֵיהֶם עוֹף הַשָּׁמַיִם יִשְׁכֹּנוּן. כִּי מִזֶּה הַנְּהָרוֹת מְאֻכְזָבִים מִמְּקוֹם לִמְקוֹם מִתְגַּלְגְּלִים בְּחַיִּים: וּבֵינֵיהֶם לְמַעְלָה מֵהֶם וּבְגַלְגַּל שֶׁהוּא מְהַלֵּךְ עִמָּהֶם: מִבֵּין עֲפָאִים יִתְּנוּ קוֹל. עֲפָאִים נִקְרָאִים עַל שֵׁם הַיָּם וְשֵׁם יִתְּנוּ קוֹל כְּמוֹ כְּנַעֲנִי, אֲשֶׁר נִתְּנוּ עַל שֵׁם הַיָּם: יג מַשְׁקֶה הָרִים. הָעֲנָנִים הַנִּמְשָׁכִים עַל הָהָרִים כְּמוֹ הָרִים כְּרוּכִים לְיוֹצֵר הָעֲנָנִים: מֵעֲלִיּוֹתָיו. מִלְּמַעְלָה הוּא נוֹתֵן כִּי הָעֲנָנִים הֵם מִלְּמַעְלָה מִן הָהָרִים: וְהָאָרֶץ מִפְּרִי מַעֲשֶׂיךָ תִּשְׂבַּע. עַל יְדֵי הַגְּשָׁמִים הָאֵלּוּ הַבָּאִים מִן הָעֲנָנִים: יד מַצְמִיחַ חָצִיר לַבְּהֵמָה. עֵשֶׂב הַמִּתְגַּדֵּל מֵאֵלָיו בְּלֹא זְרִיעָה וְלֹא עֲבוֹדָה וְהוּא מִתְגַּדֵּל מֵאֵלָיו מִן הַגְּשָׁמִים הָאֵלּוּ הַבָּאִים מִן הָעֲנָנִים הַנִּמְשָׁכִים עַל הָהָרִים: וְעֵשֶׂב לַעֲבֹדַת הָאָדָם. עֵשֶׂב הַמִּתְגַּדֵּל מֵאֵלָיו וְצָרִיךְ עֲבוֹדָה לְהַצְמִיחַ אֶת הַזְּרָעִים שֶׁזָּרַע הָאָדָם בְּתוֹכוֹ לְהוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ: טו וְיַיִן יְשַׂמַּח לְבַב אֱנוֹשׁ. גַּם יַיִן מִזֶּה הָאָרֶץ כְּלוֹמַר מִן הַגְּשָׁמִים הָאֵלּוּ הַבָּאִים מִן הָעֲנָנִים הַנִּמְשָׁכִים עַל הָהָרִים: יז יִשְׂבְּעוּ עֲצֵי יְהוָה. כְּשֶׁהָאָדָם מַשְׁקֶה אֶת הָאִילָנוֹת הַנְּטוּעִים בְּתוֹךְ הַגִּנָּה אוֹ בְּתוֹךְ שָׂדֵהוּ: אֲשֶׁר נָטָע. הוּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נָטַע אוֹתָם בָּעוֹלָם: יח הָרִים הַגְּבֹהִים לַיְעֵלִים. יַעֲלֵי הַסֶּלַע יִרְעוּ בָּהֶם וְיִתְחַבְּאוּ בְּתוֹכָם מִפְּנֵי הַצָּדִים: סְלָעִים מַחְסֶה לַשְּׁפַנִּים. כְּשֶׁהַשְּׁפַנִּים יוֹצְאִים מִן הַמְּעָרוֹת וְנִקְרֵאת יְשִׁמוֹן שֵׁם

הַשְּׁפַנִּים

פַּעַם אַחֶרֶת לְמַטָּה כְּנֶגֶד עוֹת וְהִנֵּה כָּל זֹאת יֵעָשֶׂה עַל מָקוֹם זֶה יִסְדַּת לְהַם כִּי לֹא יִסְפִּיק כָּל כָּתֹם זֶה לְעָנְיוֹ מְקוֹמוֹ וְלִשְׁטוֹף הָאָרֶץ בְּחַפְזוֹ וְכוֹסֹס כִּי הִנֵּה גּוֹבֵל שָׂמַת עַד שֶׁפַּת הַחוֹל לֹא יַעֲבוֹרוּן מַסָּם וְלֹא יָשׁוּבוּן כְּמִקְצָת לְכַסּוֹת הָאָרֶץ וְתִמְ' רַעְמָךְ וּבְעַרְתָּךְ כִּי ה' יַגִּיעַ בְּחַפְזוֹן כְּחֹשֶׁר יִרְאָה בִּידוֹ שְׁחוֹן גַּלְיוֹ וְהִנֵּה תֹּאחֵר סַהֲזִיר חֹסֶד ה' שֶׁרְאֵה שֶׁתְּרָאֶה הָאָרֶץ מְזִיר מַה שֶׁבְּרֵת עַד לְתִקּוּן עוֹלָם מַהִים מִפְּלֹא מַעֲיָנִים וְהִים נַעֲשׂוּ לְמַלְּאִים וְחוֹזְרִים לִים שֶׁמֵּהֶם נִגְּעוּ וְכֹל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הִים וְהֵיכָנוֹ מְלֵא וְעִי"ז בֹּל יְשׁוּבוּן לְכַסּוֹת אֶת הָאָרֶץ: בֵּין הָרִים יְהַלֶּכוּן לְהַרְעִיב' וְלְהַסְקוֹת כֹּל חַיַּת גְּדוּדֵי שָׂדֶה: יִשְׁבְּרוּ פְרָאִים מַסָּם לְמַיִם: עֲלֵיהֶם כְּמוֹ מִלְּמַעְלָה כְּדֶרֶךְ עַל הַיּוֹתֵר וְהִנֵּה הָעוֹפוֹת לֹא יִשְׁכְּנוּ בְּמָקוֹם לִיט לְךָ מְלֻמָּד: וּמִן מְרוּבֵּב הַשָּׁמַיִם מְרוּי לְמַיִם מִבֵּין עֲנָפִי מְלֻמָּד יִתְּנוּ קוֹל בְּעִמּוּתִים בְּקוֹל רִנָּה וּבְהֹלָה: מַשְׁקֶה הָרִים הַגְּבוֹהִים וְהִיבְּשִׁי מֵי עֲלִיּוֹתִיו וּשְׂמִיו כִּי הַנְּהָרִים מַשְׁקִי' הַשְּׂדוֹת שֶׁבְּעוֹלָם לְכֹל הַגְּלִגִּים מַשְׁקִי' לְהָרִים כְּמוֹתוֹ"ל עַד שֶׁתְּלַגֵּל

לְשׁוּרָה כֹּה/מְטוּרָה לְהַרְעִיף וּבְזֹאת מְכֹרִי מַעֲשִׂיךָ תִּשְׂבַּע/הָאָרֶץ וּבְעֵלִי חַיִּים הֵם מִדֵּי מַעֲשֶׂיךָ פְּרוּת הַמָּטָר וְגַם יַעֲבֹרוּ וְזֶה כִּי מְלֵאִים חָצִיר לִבְהֵמָה וְעֵשֶׂב הַיֵּשׁ

הַשְּׁנוּלוֹת

יט עָשָׂה יָרֵחַ לְמוֹעֲדִים שֶׁמֶשׁ יָדַע מְבוֹאוֹ: כ תָּשֶׁת חֹשֶׁךְ וְיְהִי
לַיְלָה בּוֹ תִרְמֹשׂ כָּל חַיְתוֹ־יָעַר: כא הַכְּפִירִים שֹׁאֲגִים לַטָּרֶף
וְלִבַקֵּשׁ מֵאֵל אָכְלָם: כב תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ יֵאָסֵפוּן וְאֶל מְעוֹנֹתָם
יִרְבָּצוּן: כג יֵצֵא אָדָם לְפָעֳלוֹ וְלַעֲבֹדָתוֹ עַד עֶרֶב: כד מָה
רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ:
כה זֶה הַיָּם גָּדוֹל וּרְחַב יָדָיִם שָׁם רֶמֶשׂ וְאֵין מִסְפָּר חַיּוֹת קְטַנּוֹת
עִם גְּדֹלוֹת: כו שָׁם אֳנִיּוֹת יִהֲלֵכוּן לִוְיָתָן זֶה יָצַרְתָּ לְשַׂחֶק בּוֹ:
כז כֻּלָּם אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּן לָתֵת אָכְלָם בְּעִתּוֹ: כח תִּתֵּן לָהֶם
יִלְקֹטוּן תִּפְתַּח יָדְךָ יִשְׂבְּעוּן טוֹב: כט תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ יִבָּהֵלוּן תֹּסֵף
רוּחָם יִגְוָעוּן וְאֶל עֲפָרָם יָשׁוּבוּן: ל תְּשַׁלַּח רוּחֲךָ יִבָּרֵאוּן
וְתְחַדֵּשׁ פְּנֵי אֲדָמָה: לא יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְהוָה

## במעשיו

להבדילת סהיה מוציאה לחס מן האדמה
לעבודת האדם הטעם כדברי האמ"ע ז"ל
כי בעבודת האדם יוצא המ' והכה כל זאת
פרי המעשר והזכיר הבהמה טרם האדם כי
כן קדמ' בריאתם והאד' מצא המלחן מזומן
לאכול כי גם הבהמה היה לו לאכלה. ויין
הזכיר כי גם היין המשמח לבב אנוש
והשמן להאיר פניהם והלחם כי הוא העיקר,
מיסעד לבב אנוש הוא מהמטר והזכיר
הלחם סנית כי הוא העיקר. יצבעו עצי
ה'. גם מהמטר ארזי לבנון אשר נטע
דרך המקרא ליחס הדברים הגדולים
והחזקים לפל כי גם פלם מעיבדולתו כמו
בהרי פל הר פלהים בכף יצבעו עצי ה',
ארזי לבנון אשר נטע כי לרוב גבהם כאלו
כן מגבהארזים נטע ה' כי הוא הפל נטע.
עפור ירח למועדים יזכור כי גם השמש
והירח ברח' הל לפרוך הבהתהוכי
המועדים כמו שנאמר במעשה ברחשית
ושמש ירע מבואו יסוד ורח"ו וברקיע

בְּמַעֲשָׂיו: לג אָשִׁירָה לַיהוָה בְּחַיָּי אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי: לד יֶעֱרַב עָלָיו
שִׂיחִי אָנֹכִי אֶשְׂמַח בַּיהוָה: לה יִתַּמּוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים
עוֹד אֵינָם בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה הַלְלוּיָהּ:

ר"ה אסר דוד בשהעלה הארון לעיר דוד והיה משורר אותו לפני הארון וסופר כל הניסים שנעשה במצרים והיאך שלח לפניהם יוסף ובא לבית האסורים והוציאו אותו עד שבא למעלה גדולה לאסור שרי פרעה בלי רשות פרעה:

קה א הוֹדוּ לַיהוָה קִרְאוּ בִשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ בָעַמִּים עֲלִילֹתָיו:
ב שִׁירוּ לוֹ זַמְּרוּ לוֹ שִׂיחוּ בְּכָל נִפְלְאֹתָיו: ג הִתְהַלְלוּ בְשֵׁם
קָדְשׁוֹ יִשְׂמַח לֵב מְבַקְשֵׁי יְהוָה: ד דִּרְשׁוּ יְהוָה וְעֻזּוֹ בַּקְּשׁוּ פָנָיו
תמיד

וגם סמך סידע מבואו עסקו למועדים וסניס וטעס סידע מבואו כדברי רבינו ע"ז ל' כי הירח יש לו סיבויים רעים בהורו ותנועתו לפי כן בסמס כי דרך ס' לו לסקוע ולזרוח ועת סקיעתו אז הוא חסך וזהו

תעת חשך ויהי לילה:

קה הודו לי"ג ה' מספר דוד ליסרא"ל כל מעשה י"י מפרשים ועוד ביזתיהו לחרן ותחילתו עד ובגביהי חל תרעו כתב בשחת החרון כמו שנזכר בדברי הימי' וכפלו בהן כמ"ש מזמור ק"ח כי תחילתו כתו' פע' לחר' במזמור כ"ו וסופו מזמו' ס' וזה כי ע' פנים לתורה והלשון שנאמר על ענין אחד יתפרש על ענין אחר ויובח אז להפלים הענין. הודו לה'. פתס וטעם קרהו בסמו כדרך מהלל אקרא ה'. סירו לו זמרו לו הטעם כפול בכנד הודו לה' קראו בסמו'. שיחו בכל נפלאותיו כנגד הודיעו בעמים עלילותיו והב' פסוקים אלו ממאותים ס' וככפלו לחזק שלח בפסוק מלהללו חלח פעם אחר פעם ורגע אחר רגע. התהללו בשם קדשו התפארו והתהללו לעיני הכל ישמח לב מבקשי ה' כי ה' ישמחם אם יבקשוהו. דרשו ה' ועזו השעם פתס דרשו והקרו בניכם את ה' ועזו תמר הורה בעזרים ועל היס ובזלת בקשו פניו תמיד בהעלה החתן על כל מה שהרגו לבנדו ויחתה ה' בישועת עתס: לב החיטים לחרן. כשירצה להשחית תתרגל ביחזור הכל: יגע בהיים. כשנוגעו בהיים ויחמו דכתיב ויחר אפיהו עמהם כלה: לג שחיטרה לה' ישירו. כעולמי חי: לד יערב עליו שיחי. יגיעב לפחיד והתוהה סהם שיחה: לה יתמו חטאים מן הארץ. וכשיעם עוד לרשם אבל אני ברכי נפשי את ה' ותמור לבריקים הללויה:

קה הודו לה' ז' התכרו בשהעלה הארון על עיר קודי ובתנו לתכף ולאחריו לשורר לפני הארון ואחר לאסורים הדו לה' קראו בשמו ואל תתקנלו לעיני: הודיעו בעמים מעלליו: ב שירו לו זמרו לו בכיבור ובכל כלי זמר: שיחו בשיחו זה לזה כל בריות שעשה עד הכה: ג התהללו בשם קדשו. התפארו עניניכם ביתיון שם קדשו שים לבם בשרון כשיהיה: ישמח לב מבקשי ה'. בשבחים שים להם בטירון לעיני שהוא ביגל הישועה ויהיו בריכו להישיר ולתלהות בקדוש: ד דרשו ה' ועזו. בזרון בקרון עזו ולכן אחר דרשו והתפללו לפניו תמיד:

זכר

תָּמִיד: ה זִכְרוּ נִפְלְאֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה מֹפְתָיו וּמִשְׁפְּטֵי פִיהוּ: ו זֶרַע אַבְרָהָם עַבְדּוֹ בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו: ז הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
בְּכָל הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו: ח זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף
דּוֹר: ט אֲשֶׁר כָּרַת אֶת אַבְרָהָם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִשְׂחָק: י וַיַּעֲמִידֶהָ
לְיַעֲקֹב לְחֹק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: יא לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶת
אֶרֶץ כְּנָעַן חֶבֶל נַחֲלַתְכֶם: יב בִּהְיוֹתָם מְתֵי מִסְפָּר כִּמְעַט
וְגָרִים בָּהּ: יג וַיִּתְהַלְּכוּ מִגּוֹי אֶל גּוֹי מִמַּמְלָכָה אֶל עַם אַחֵר:
יד לֹא הִנִּיחַ אָדָם לְעָשְׁקָם וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים: טו אַל תִּגְּעוּ
בִּמְשִׁיחָי וְלִנְבִיאַי אַל תָּרֵעוּ: טז וַיִּקְרָא רָעָב עַל הָאָרֶץ כָּל
מַטֵּה לֶחֶם שָׁבָר: יז שָׁלַח לִפְנֵיהֶם אִישׁ לְעֶבֶד נִמְכַּר יוֹסֵף:
יח עִנּוּ בַכֶּבֶל רַגְלָיו בַּרְזֶל בָּאָה נַפְשׁוֹ: יט עַד עֵת בֹּא דְבָרוֹ

לפניו במקדשו תמיד. זכרו נפלאותיו אשר עשה. מופתיו שעשה עמנו במצרי׳ לקחת נו לו לעם במופתים ובמסות גדולו׳. ומשפטי פיו. כאשר התר׳ בהם ובדבר למשה קד הבי׳ המכות עליהם. וזה בשביל זרע אברהם עבדו שאמר לו ואמרי כן יגלו ברכוש גדול בני יעקב בחיריו והם היו שהלכו למצרים וגרים להוליכם: זרע אברהם עבדו כנגד נפלאותיו שאמרנו זרע אברה׳ שהי׳ עקר מעשינו. זכר לעול׳ בריתו והוא שאר יזכיר חת״כ כאשר אנחר והכה זה הדבר הוא לאלף דור כי ככה גזר שיהיה בריתו לעולם קיים ככתוב וזה כמו נוסר מסך לאלפים. אשר כרת את אברהם הברית הנזכר ושבועתו ליצחק פעם שנית ויעמידה בקיום והעמידה ליעקב לחק והברית

אמרת

ה זכרו נפלאותיו שעשה עם יצחל בהעקדה ובמזבח: ו בני יעקב בחיריו. שהם נבחרים שהיו הכל מיוחד עולם: ז הוא ה׳ אלהינו. שהוא המלך משפטיו והוא מנהיגם: ח זכר לעולם בריתו. אשר כרת לאברהם לשחוט להם יצל אלף דור כלומר שהוא הבריית והחסד לאהבתו ולשחרי מפתיו לאלף דור: ט אשר כרת את אברהם. דכתיב ביום ההוא כרת ה׳ את אברהם. ושבועתו ליצחק. דכתיב כי ליצחק יקרא לך זרע ובעקידה היתה השבוע׳ דכתיב כי בשבועתי. י ויעמידה ליעקב. שהיתה תשעה עליהם: יא אשר אמר לאמר. דכתיב ארץ כנען להם לנחלה: יב מתי מספר. כדכתיב ואתה מתי מספר: כמעט וגרים בה. כתיב ואתם תהיו לי ממלכת כהנים לאברהם לשון מלוכה ולשון גרות: יג ומגוי אל גוי. ממלכת כושים לממלכת פרסיים ולתלמים: יד לא הניח אדם לעשקם. כדכתיב ויאמר ה׳ אל אברם ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אותם: טו אל תגעו במשיחי. אלו האבות שנקראו נביאים כמו שכתוב בנביא אל תגעו במשיחי ובנביאי אל תרעו. הכתוב מקלה בנביאים ומחמיר בכהנים הוא: טז ויקרא רעב. הקב״ה קרא רעב על הארץ כדי להנצל ישראל למצרים כל מטה לחם. כל מחסל שיעמוד לחם עליו ישבר מן העולם: יז שלח לפניהם איש. זה יוסף דכתיב ויאמר אלהים לפניכם: יח עמו בכבל רגלו. בעשור עבד לפרעה עבד ויסורין: יט עד עת בא דברו

אָמַרְתִּי יְהוָה צַרְפָתָהוּ: ג שָׁלַח מֶלֶךְ וַיַּתִּירֵהוּ מֹשֵׁל עַמִּים
וַיְפַתְּחֵהוּ: כא שָׂמוֹ אָדוֹן לְבֵיתוֹ וּמֹשֵׁל בְּכָל קִנְיָנוֹ: כב לֶאְסֹר
שָׂרָיו בְּנַפְשׁוֹ וּזְקֵנָיו יְחַכֵּם: כג וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצְרָיִם וְיַעֲקֹב גָּר
בְּאֶרֶץ חָם: כד וַיֶּפֶר אֶת עַמּוֹ מְאֹד וַיְעַצְּמֵהוּ מִצָּרָיו: כה הָפַךְ
לִבָּם לִשְׂנֹא עַמּוֹ לְהִתְנַכֵּל בַּעֲבָדָיו: כו שָׁלַח מֹשֶׁה עַבְדּוֹ אַהֲרֹן
אֲשֶׁר בָּחַר בּוֹ: כז שָׂמוּ בָם דִּבְרֵי אֹתוֹתָיו וּמוֹפְתִים בְּאֶרֶץ חָם:
כח שָׁלַח חֹשֶׁךְ וַיַּחְשִׁךְ וְלֹא מָרוּ אֶת דְּבָרָיו: כט הָפַךְ אֶת מֵימֵיהֶם
לְדָם וַיָּמֶת אֶת דְּגָתָם: ל שָׁרַץ אַרְצָם צְפַרְדְּעִים בְּחַדְרֵי
מַלְכֵיהֶם: לא אָמַר וַיָּבֹא עָרֹב כִּנִּים בְּכָל גְּבוּלָם: לב נָתַן
גִּשְׁמֵיהֶם בָּרָד אֵשׁ לֶהָבוֹת בְּאַרְצָם: לג וַיַּךְ גַּפְנָם וּתְאֵנָתָם
וַיְשַׁבֵּר עֵץ גְּבוּלָם: לד אָמַר וַיָּבֹא אַרְבֶּה וְיֶלֶק וְאֵין מִסְפָּר:
לה וַיֹּאכַל כָּל עֵשֶׂב בְּאַרְצָם וַיֹּאכַל פְּרִי אַדְמָתָם: לו וַיַּךְ כָּל
בְּכוֹר בְּאַרְצָם רֵאשִׁית לְכָל אוֹנָם: לז וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב
וְאֵין בְּשִׁבְטֵיהֶם כּוֹשֵׁל: לח שָׂמַח מִצְרַיִם בְּצֵאתָם כִּי נָפַל פַּחְדָּם
עֲלֵיהֶם

ג כתה כפשוטו כתרגומו ל"נ שפיר על גופו עשתה לו תיתת כלי לרחות ביקית: יט פעל עבד: בית דבנו על כל קנינו: אחיר"ה שהכין עבה שם נפשו על יוסף ל"ת שלמד חכמה של מלוה ושמתו ידיו כלי סיר: כ שלח מלך מצרים ויוציאהו מבור היה בית כלאו: כא שמו אדון לביתו ומושל בכל קנינו: כב לאסר שריו בנפשו לתת בהם חכמה ומוסר: כג כלי ראשון מרעה כי שם נעשית פקפה: וקניני חכמים יספה היה חכם והיה לאחד לזקני מרעה לבחינה כמו כן זקנים כיחן: כג ויבא ישראל מצרים

והברית המסלם לה במהרה יכתוב ובתל היות קוקה ועט/חק דבר קיו/ומחוקק ונכזר ועשם ליעקב ברית כי ה' סיונה שמו וקראו ישראל כי שם בו שמו לכרות עמו ברית בעגל ולייעד לו הנחיות כמוהו:

קו הללויה

עֲלֵיהֶם: לו פָּרַשׂ עָנָן לְמָסָךְ וְאֵשׁ לְהָאִיר לָיְלָה: ס שָׁאַל
וַיָּבֵא שְׂלָו וְלֶחֶם שָׁמַיִם יַשְׂבִּיעֵם: מא פָּתַח צוּר וַיָּזוּבוּ מָיִם
הָלְכוּ בַּצִּיּוֹת נָהָר: מב כִּי זָכַר אֶת דְּבַר קָדְשׁוֹ אֶת אַבְרָהָם
עַבְדּוֹ: מג וַיּוֹצִיא עַמּוֹ בְשָׂשׂוֹן בְּרִנָּה אֶת בְּחִירָיו: מד וַיִּתֶּן לָהֶם
אַרְצוֹת גּוֹיִם וַעֲמַל לְאֻמִּים יִירָשׁוּ: מה בַּעֲבוּר יִשְׁמְרוּ חֻקָּיו
וְתוֹרֹתָיו יִנְצֹרוּ הַלְלוּיָהּ:

הַמְזמור קאי על הקודם ואמר המישורר הודו ליי׳ על שעשה לנו עוד ניסים מהם שלא זכרנו מקדם כאשר מי יסלל גבורות יי׳ אם באנו לספר מי יוכל להלל הכל:

## יום כ״ב

קו א הַלְלוּיָהּ הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: ב מִי
יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת יְהוָה יַשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ: ג אַשְׁרֵי שֹׁמְרֵי מִשְׁפָּט

עשה

**קו הללויה** המזמור הזה הוא על פי לשון כל איש חסיד היוצא בגלות ומתבונן חסדי ה׳ ומקוה מאתו שיזכה לרחמו הישועה ומתודה על חטאתנו וחטאת אבותינו ומבקש כי כמו שהושיענו מכל הצרות כן יושיענו גם עתה ויקבצנו והודה לשמו כי עוד היה למו לעולם בחסדו בלבד לא עתה שהגבו גבורות יעשה כן בחסדו. מי יוכל ימלל גבורות ה׳ כי עמנו מספר הגבורו שעשה להושיענו. ומי ישמיע כל תהלתו מה שעוד עמנו בכל יום ויום. אשרי שומרי משפט לע״ל כמו ועבדיו שמר את הדבר שהוא לטון התבונות והתחנה ויאמר לשרי לבם שלח יתישלו מישועת ה׳ ויחשבו כמו שנתלנו כן בידו לגאלנו עוד ויושיעם למען שמו שידעו שמו וגבורתו ויגע בוש סוף דומה רום קדים לבערה כדברי רס״ג ז״ל ויוליכם התהומות כמדבר כי הלכו בתוך היס כיבשה ולא נכשלו כסוס בקרק היס לחלוחי העיר ויושיעם. העשם כפול ויכשו קיס קריהם לח״כ כתוב לחד מהם לא נותר ועש

עליהם שנאמר כי אחת כלנו מתים: לט מעט מהם בתן כאשר נאמר. תגולל תחזרו אל הי״ת כמו מים עכן כאשר נאמרים לכתוב וה׳ הגלן לפניהם. ביעוד לשחרר לעתן אשר כתוב לעלת כחו ויעקה לפניהם. ובן נאמר מסך החתת תחנו בשוחה ובמקום הזה עליהם הענינות הסכך על ארץ ועסיפים ובלילה היה מאיר את ירושלים: מ אחל ויבא שלו. אחל שהיו ישראל במדבר בצר ויבא להם שלו לאכל: ולחם שמים ישביעם. ולחם שמים ישביעם לחם מלאכים כתכלנו לחם בחזיון הלילה: מא פתח צור. זה היה כמדבריות: הלכו בציות. במקום ציה ושורב היה הים שהיה כמו מדבר: מב כי זכר את דבר קדשו. על זה עשה להם כל זה כדי שיזכרו שהבטיח כי הם לא היו ראויים לכך כי היה מזכיר ומנסים את ה׳ וכך זכר את דבר קדשו שהיה עם אברהם בכתיבי וזכר לאיתם את בריתו את אברהם: מג ברנה. כשהלכו שלשת ימים מחת מהם: מד וינחל לאמים. ז׳ אומות מה שהיו שלשת כנען בתים וכפריזים: מה בעבור ישמרו חקיו. תנאי נתן להם שם ישמרו חקיו ותורותיו ויעמדו ולכך תנאי נתן להם שם ישמרו חקיו ותורותיו ויעמדו ולכך שתהלל יה:

**קו הללויה** כי לעולם חסדו. אין בשור בין ברית בתחי שהוא בשביל ב׳ מי יוכל לשלל גבורות ה׳. שם נאמר לספר גבורות ה׳ מי יוכל לשלל הכל ולא השלימו ולא ידע ומאמן: ג אשרי הק״ה שם נאמר עם חסד ולא נאמר עם חסד ולא נאמר שומרי

עֲשֵׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת: ד זָכְרֵנִי יְהוָה בְּרָצוֹן עַמֶּךָ פָּקְדֵנִי
בִּישׁוּעָתֶךָ: ה לִרְאוֹת בְּטוּבַת בְּחִירֶיךָ לִשְׂמֹחַ בְּשִׂמְחַת גּוֹיֶךָ
לְהִתְהַלֵּל עִם נַחֲלָתֶךָ: ו חָטָאנוּ עִם אֲבוֹתֵינוּ הֶעֱוִינוּ הִרְשָׁעְנוּ:
ז אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם לֹא הִשְׂכִּילוּ נִפְלְאוֹתֶיךָ לֹא זָכְרוּ אֶת
רוֹב חֲסָדֶיךָ וַיַּמְרוּ עַל יָם בְּיַם סוּף: ח וַיּוֹשִׁיעֵם לְמַעַן שְׁמוֹ
לְהוֹדִיעַ אֶת גְּבוּרָתוֹ: ט וַיִּגְעַר בְּיַם סוּף וַיֶּחֱרָב וַיּוֹלִיכֵם
בַּתְּהֹמוֹת כַּמִּדְבָּר: י וַיּוֹשִׁיעֵם מִיַּד שׂוֹנֵא וַיִּגְאָלֵם מִיַּד אוֹיֵב:
יא וַיְכַסּוּ מַיִם צָרֵיהֶם אֶחָד מֵהֶם לֹא נוֹתָר: יב וַיַּאֲמִינוּ בִּדְבָרָיו
יָשִׁירוּ תְהִלָּתוֹ: יג מִהֲרוּ שָׁכְחוּ מַעֲשָׂיו לֹא חִכּוּ לַעֲצָתוֹ:
יד וַיִּתְאַוּוּ תַאֲוָה בַּמִּדְבָּר וַיְנַסּוּ אֵל בִּישִׁימוֹן: טו וַיִּתֵּן לָהֶם
שְׁאֵלָתָם

וְעַם זֹאת וּיחִינוּ בְּדִבְרֵי יְשִׁירוּ תְּהִלָּתוֹ וַיִּשְׁכְּחוּ
לְהַם שְׁאֵלָתָם: בְּעָבוֹר מִדְּעוּ סְגֹס בְּשֵׂר
יוֹכֵל תֵּת לְךָ לְחֶם מְהוּדְּעִים סִיכוּל לְמִלְּחֶת
שְׁאֵלָתָם מִדְּעוּ בְּלִי רְצוֹן בְּנַפְשָׁם וּמְתוּ בְּלִכְתּוֹת
וְעַד רְצוֹן שְׁלַח שְׁמוֹנִים בְּעָבוֹר הַבְּשָׂר לְאוֹדִיעַ
כִּי לֹא עַל הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ יִחְיֶה הָאָדָם כִּי עַל כָּל
מוֹצָא פִי ה' יִחְיֶה הָאָדָם וּמִמֶּן הוּא שְׁמִיעָה
וְיִפּוֹס: וַיִּקְנְאוּ לְמֹשֶׁה בְּמַחֲנֶה לְאַהֲרֹן קְרֹשׁ וְעַשְׂתָּ
בְּמַחֲנֵה כִּי קְנוּיוֹ לְמֹשֶׁה וְחֹתְנוֹ בְּמַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל
לְעִירוֹ נָלַשׁ: וַיִּמְרוּ: הַחֵל יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ
כְּבוֹדוֹ עַל בַּר סִינֵי צַפּוֹר לוֹכֵל עַשְׂתָּ עַל
הַשּׁוּר לוֹמֵר לְךָ עַל תַּבְנִיתוֹ: חֹס: הוּא לְפִי
מַקְרִים וְלַגְּרוֹעַ לְזֹכֶר: וְנִסְפַּל עֵינֵי בְּמִלּוֹת
טוֹמְנוֹת: וְעוֹד עֲשָׂה לָהֶם מוֹרִיחוֹת עַל יָם
סוּף: וְקָרְאוּ מַעֲלוֹת הַפְּלָה וְהַפּוּךְ הַסְּבִיב
כּוֹרְחוֹת לְפִי שֶׁבֶר שְׁבָרִים סְחֹל יִתְבָּרֵךְ מוֹרֶה
עַל פִּי הָאֵל וְעַבְדּוֹרוּ יִרְחָבוּ וְיוֹרֶה לוֹ
דְּאוּת הַדֶּרֶךְ הַכֹּל סְפֵק הַטְּעָנִי: בְּרִיכוּנִי
בְּפַרְךָ: נִלְחֲמוּ בְּפַרְךָ סְפַרְךָ: עַשְׂתָּ מִן מַעֲשֵׂה
לְפִי הַחֵל יִתְבָּרֵךְ וְהַגְּדִיל: וַיִּפְלְטֵן מִן הַפֶּל יִתְבָּרֵךְ

גְּלִילִים: וַיִּקְנְאוּ הַקְּלִיטוּ הַחֵל עַל שֵׁבֶט לְמַטֵּה רֵיעַ עַמְּרָם מְחֻמָּר לֹן הַפֶּל יִתְבָּרֵךְ

שֶׁאֱלָתָם וַיְשַׁלַּח רָזוֹן בְּנַפְשָׁם: יו וַיְקַנְאוּ לְמֹשֶׁה בַּמַּחֲנֶה
לְאַהֲרֹן קְדוֹשׁ יְהוָה: יז תִּפְתַּח אֶרֶץ וַתִּבְלַע דָּתָן וַתְּכַס עַל
עֲדַת אֲבִירָם: יח וַתִּבְעַר אֵשׁ בַּעֲדָתָם לֶהָבָה תְּלַהֵט רְשָׁעִים:
יט יַעֲשׂוּ עֵגֶל בְּחֹרֵב וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְמַסֵּכָה: כ וַיָּמִירוּ אֶת כְּבוֹדָם
בְּתַבְנִית שׁוֹר אֹכֵל עֵשֶׂב: כא שָׁכְחוּ אֵל מוֹשִׁיעָם עֹשֶׂה
גְדוֹלוֹת בְּמִצְרָיִם: כב נִפְלָאוֹת בְּאֶרֶץ חָם נוֹרָאוֹת עַל יַם
סוּף: כג וַיֹּאמֶר לְהַשְׁמִידָם לוּלֵי מֹשֶׁה בְּחִירוֹ עָמַד בַּפֶּרֶץ לְפָנָיו
לְהָשִׁיב חֲמָתוֹ מֵהַשְׁחִית: כד וַיִּמְאֲסוּ בְּאֶרֶץ חֶמְדָּה לֹא הֶאֱמִינוּ
לִדְבָרוֹ: כה וַיֵּרָגְנוּ בְּאָהֳלֵיהֶם לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה: כו וַיִּשָּׂא
יָדוֹ לָהֶם לְהַפִּיל אוֹתָם בַּמִּדְבָּר: כז וּלְהַפִּיל זַרְעָם בַּגּוֹיִם
וּלְזָרוֹתָם בָּאֲרָצוֹת: כח וַיִּצָּמְדוּ לְבַעַל פְּעוֹר וַיֹּאכְלוּ זִבְחֵי
מֵתִים: כט וַיַּכְעִיסוּ בְּמַעַלְלֵיהֶם וַתִּפְרָץ בָּם מַגֵּפָה: ל וַיַּעֲמֹד

## פנחס

כי לא יכנס לארץ: כי המרו את רוח משה
כמו ותהיין מורת רוח ליצחק ורבקה
ויבטא בשפתיו גם זה הלשון שמעו נא
המורי׳ וגם עי״ז שגו והכו הסלע וזה הכל
היה ע״י הכעס ועו׳ יש לפרש כי המרו
משה ואהרן את רוח השמים: ודברו שאמ׳
להם ודברתם אל הסלע והם הכו: ויבטא
בשפתיו האל ות׳ שלא יכנסו לארץ בעון
זה: ויקצוף בארצם לחצוף: ויכנעו תחת
ידם: סעמים רבות: והמה ימרו בעצתם
הרעה: ימרו האל יתברך: וימכו בעונם:
עד ששבו מוכים ועניים בעונם והוא שגלו
מארצם: וירא בצר להם בגלותם שמע
רנתם וצעקתם: ויזכור להם בריתו:
בריתו עם האבות: וינחם: על הרעה:
ויתן אותם לרחמים שמרחמים עליהם
שוביהם בגלות: הושיענו אמר המשורר זה
על לשון בני הגלות ובשתקבצנו נודה לך

לשם

וזה שאמר וישלח רזון בנפשם: יו ויקנאו למשה: כמו
במשה ומה קנאה שעשה לאהרן קודש ה׳ לכהן וזה היה
מחלוקת קרח: יט יעשו עגל: כמו עשו את העגל
בחורב במקום שקבלו את התורה: כ וימירו את
כבודם: הק״בה המירו בתבנית שור אוכל עשב זה
היה סכלות גדול להם שלא עשו כבודו בתבנית מזה
שור אש׳ הוא בשמים אבל עשו בתבנית אשר בארץ לכך
אמ׳ אוכל עשב והוא מאום במאכלו ומלוכלך בריתו אוכ״ל
הסכלות הי׳ יעשו עגל וישתחוו למסכה שהיא דבר שאין
בו חיות ומקבלין לאלוה ואיך אפשר זה: וא״ת שהי׳ בו
חיות לפי דעתם הסכלות הי׳ שראו שהי׳ עגל בתבנית
שור אכל עשב וע״י אכילה ושתיה נעשה שור: וא״כ גם
זה העגל ושתנה להיות שור ואיך יהי׳ אלוה: וזה היה
להם ששכחו אל מושיעם שקיים דברו שהבטיח לאברהם
אבינו ע״ה עד שהענים במצרים ובים בלי שום שנוי
ויאמר להשמיד׳ ולהפר בריתו ולשנות רצונו הטוב מדה
ככגד מדה: כג לולי משה בחירו: מפני שמשה
רבינו היה מתפלל ועמד בפנים בפרץ אשר פרצו:
כד וימאסו בארץ חמדה: שהוציאו דיבה על
הארץ: כה וירגנו באהליהם עם הנשים והטף:
כו וישא ידו להם בשבועה דכתיב כי אשא אל שמים
ידי: להפיל אותם במדבר דכתיב במדבר הז׳ יפלו:
כח ויאכלו זבחי מתים תקרובת ע״ז: כט ויכעיסו
במעלליהם: הכעיסו הק״בה: ל ויפלל: עשה
משעט

פִּנְחָס וַיְפַלֵּל וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה: לא וַתֵּחָשֶׁב לוֹ לִצְדָקָה לְדֹר וָדֹר
עַד עוֹלָם: לב וַיַּקְצִיפוּ עַל מֵי מְרִיבָה וַיֵּרַע לְמֹשֶׁה בַּעֲבוּרָם:
לג כִּי הִמְרוּ אֶת רוּחוֹ וַיְבַטֵּא בִּשְׂפָתָיו: לד לֹא הִשְׁמִידוּ אֶת
הָעַמִּים אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה לָהֶם: לה וַיִּתְעָרְבוּ בַגּוֹיִם וַיִּלְמְדוּ
מַעֲשֵׂיהֶם: לו וַיַּעַבְדוּ אֶת עֲצַבֵּיהֶם וַיִּהְיוּ לָהֶם לְמוֹקֵשׁ:
לז וַיִּזְבְּחוּ אֶת בְּנֵיהֶם וְאֶת בְּנוֹתֵיהֶם לַשֵּׁדִים: לח וַיִּשְׁפְּכוּ דָם
נָקִי דַּם בְּנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם אֲשֶׁר זָבְחוּ לַעֲצַבֵּי כְּנָעַן וַתֶּחֱנַף
הָאָרֶץ בַּדָּמִים: לט וַיִּטְמְאוּ בְמַעֲשֵׂיהֶם וַיִּזְנוּ בְמַעַלְלֵיהֶם:
מ וַיִּחַר אַף יְהוָה בְּעַמּוֹ וַיְתָעֵב אֶת נַחֲלָתוֹ: מא וַיִּתְּנֵם בְּיַד
גּוֹיִם וַיִּמְשְׁלוּ בָהֶם שֹׂנְאֵיהֶם: מב וַיִּלְחָצוּם אוֹיְבֵיהֶם וַיִּכָּנְעוּ
תַּחַת יָדָם: מג פְּעָמִים רַבּוֹת יַצִּילֵם וְהֵמָּה יַמְרוּ בַּעֲצָתָם וַיָּמֹכּוּ
בַּעֲוֹנָם: מד וַיַּרְא בְּצָרָה לָהֶם בְּשָׁמְעוֹ אֶת רִנָּתָם: מה וַיִּזְכֹּר
לָהֶם בְּרִיתוֹ וַיִּנָּחֵם כְּרֹב חֲסָדָו: מו וַיִּתֵּן אוֹתָם לְרַחֲמִים לִפְנֵי
כָּל שׁוֹבֵיהֶם: מז הוֹשִׁיעֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן הַגּוֹיִם
לְהֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ: מח בָּרוּךְ יְהוָה
אֱלֹהֵי

לא ותחשב לו לצדקה. לכתיב הכאי מתן לו
עד עולם. עד שלום. לכתיב בריתי כהונת
עולם: לב ויקציפו על מי מריבה. חטאו כל כך על
שהיה נענוע שחוזר להקב"ה כי לא יכנס לארץ:
לג. כי המרו את רוחו. ישראל המרו את רוח משה
שהוא מת תחת. ויבטא בשפתיו וגם הוא בכלל הדור הזה שהיו
בהעדר רוח הקדושה. ויש המפרשים שהוא חטא הוא עצמו כמו
שנתבאר בפרשה. לד לא השמידו. שהיה להם לעשות כמו שצוה
להם ולא עשו: לה ויתערבו בגוים. מרע"ה לישראל
בשעת כניסתם לארץ. לו ויעבדו את עצביהם. מרע"ה
לישראל. לז ויזבחו את בניהם. שהיו השופטים כן
עשו. לח. מא. ויתגם כיד גוים. שהיו השופטים כן
ועלתם: כשהיו ישראל שומעים לקול משה היו נכנעים תחת ידם: כב. והיה:
מקדש בימיו ויהי: ויישבו בימיהם ויהי חמיר על עשרה מכים בעונם: מד וירא בצרה להם. כשהיו בני אדם
הבאים בימיהם ומעשיהם: מה. ויזכר להם בריתו. שהיה בוכה תמיד:
ויתן אותם לרחמים. ישראל לישמעאל: מו ויתן אותם לרחמים. הקב"ה נתן ישראל לרחמים לפני שונאיהם אפילו היו
עושים: מז הושיענו כך היתה תפלתו של משה להשתבח בתהלתך. ואת היתה תהלה התפלים שנאמר עליהם. להק' בהן: מח. ברוך ה' אלהי ישראל. מגד שהיה תפלת עמידתו. מן העולם ועד העולם

תהלים ליום חמישי קו קז

אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וְאָמַר כָּל הָעָם אָמֵן
הַלְלוּיָהּ:

ספר חמישי

# ליום ששי

ה"א נאמר על ר' שיצאו מצרה לרוחה צריכים להודות לה' בי בעונש חטאים היו בצרה
ובחסד אלהים נצלו ומהראוי לשבח ולספר בפגי רבים:

קז א הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: ב יֹאמְרוּ גְאוּלֵי
יְהוָה אֲשֶׁר גְּאָלָם מִיַּד צָר: ג וּמֵאֲרָצוֹת קִבְּצָם מִמִּזְרָח וּמִמַּעֲרָב
מִצָּפוֹן וְיָם: ד תָּעוּ בַמִּדְבָּר בִּישִׁימוֹן דָּרֶךְ עִיר מוֹשָׁב לֹא

מצאו

## ליום ששי

מזמור קז הודו לה' וגו' ה"ה לומר
לישראל שיתודו וכן חסדי
ה' וגו' אחר שיתת גוגלנו כי הגיל לותנו
מהבבלי, עמ"ז, שזכר כי בגלותינו במצלו
לרבעת' על כן חייבין לתחנו להללו להודו
לשמו תמיד כאשר לבאר והתחיל לדבר נגד
ישראל ואמר הודו לה' כי טוב כי לעולם
חסדו כי בחסדו הושיע אתכם ולכן תנהגו
כראוי אשר חזכיר כי הוא יזנו לה' חסדו
ונפלאותיו אשר בפלי לבני אדם. יאמרו
גאולי ה' כלומר יעידו זאת ובדרך כל
עממות: ומארצות קבצו ממזרת
וכן טעי מים בתרגומו ומן ימת דרומא.
תעו יאמר למה חייבין להודות כי ישראל
ואמר כי אין הוא כי כן יעצו הולכי מדברו
פליטם ונילולו ונגאלו מפריכין לשודות נגוד חסדי ה'. ונפלאותיו:
מכאן עד אמרו יסר כתרות למדבר ממדבר ה' הגיל' וכן בחתיך
יודו לה' חסדו כ"פ ישראל וכו' וכאן אסר מלת אשר ובמקומו רבים כאשר הרחיק
ואחרון אשר תעו במדבר בישימון דרך עיר מושב וגו' יודו לה' חסדו. עיר מושב לא
מצאו. על כן רעבים גם צמאים ונפשם בהם תתעטף. ויצעקו אל ה' בצר להם מן מצוקותיהם

פקדון

חסדו

חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם: יי כִּי שִׂבַּע נַפְשׁ רֵקָה וְנֶפֶשׁ רְעֵבָה מִלֵּא טוּב: יי יֹשְׁבֵי חֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת אֲסִירֵי עֹנִי וּבַרְזֶל: יי כִּי הִמְרוּ אִמְרֵי אֵל וַעֲצַת עֶלְיוֹן נָאָצוּ: יי וַיַּכְנַע בֶּעָמָל לִבָּם כָּשְׁלוּ וְאֵין עֹזֵר: יי וַיִּזְעֲקוּ אֶל יְהוָה בַּצַּר לָהֶם מִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם: כ יְשַׁלַּח דְּבָרוֹ וַיִּרְפָּאֵם וַיְמַלֵּט מִשְּׁחִיתוֹתָם: כא יוֹדוּ לַיהוָה חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם: כב וְיִזְבְּחוּ זִבְחֵי תוֹדָה וִיסַפְּרוּ מַעֲשָׂיו בְּרִנָּה: כג יוֹרְדֵי הַיָּם בָּאֳנִיּוֹת עֹשֵׂה מְלָאכָה בְּמַיִם רַבִּים: כד הֵמָּה רָאוּ מַעֲשֵׂי יְהוָה וְנִפְלְאוֹתָיו בִּמְצוּלָה: כה וַיֹּאמֶר וַיַּעֲמֵד רוּחַ סְעָרָה וַתְּרוֹמֵם גַּלָּיו: כו יַעֲלוּ שָׁמַיִם יֵרְדוּ תְהוֹמוֹת נַפְשָׁם בְּרָעָה תִתְמוֹגָג: כז יָחוֹגּוּ וְיָנוּעוּ כַּשִּׁכּוֹר וְכָל חָכְמָתָם

## תהלים

תִּבְלָע

ולנדעם כאשר רצה שנרס ברלונו ודמתמרו: חוליס. לין לדם חוטח חלח חס כן נכנס בו רוח סטות. והקרוב חלי סים חלחי' רבי' שהחול יפוד כחול וכסיל וזה טעם חוילים בחליים מפלת פטעם ומפלת עוונותם יתענו ניגונם גם הס יוולה' ושעם הוסיף בכאן מדרך פטעם הוח שידוע שהחלחים יבחו ג"כ פעמים הרבי לרוב התנהגו דרך העוונות כנגבה וניחוף ורציחה ושחר דברים רחריס המסבניס לו החולי על כן מדר' פטעם ומדרך עוונות עלמס יתענו כי מהס כמשך הרע לעוסיהם וכחמר עוונותיו יכלכדוהו לת הרשע ע"כ זהו חמר מדרך ולח בחסורים כי חלה יבחו בסיבה רחשונה מהעון ובחחר בסיבה שניה ושעם הזלירו בחסורי ובחולים שנה להם לעבס ויעניי' מסיג' העון ולח חמר בהולכי מדברות ולירדי הים בעבור שחלה הס בחים מהחל בעלם ורהשונה בכל מקום סיבה החדם ובחו לו ולכן מוכל לומר שבחו בעלם בעבור עוונותיו כי ה' הוכיחו על ככה לך הולכי

מדברות

נפלחותיו בעשה לחם: יו כי שבר לחל כחשת שהרן בני לדם לתת החסורים והשבוים בחלם לחדים ובריה כחשת חו נרחל כדי שלח יכול לפתוח חבל הדגים ברוך הוח שסבב סיבות שיהח יפסח: יח חבלם מדרך פטעם. עתה זוכר החולים חשר נתעלו מדרך פטעם ונחנלחים רעים לוך הס מריבים על סיבותיו על עבס לוס ונחנלחים רעים לוך הס מריבים לחלות וחחר חולים עבור תטחם ע"ל לוך כל חוכל עניהה לוך"כ נכנס בו רוח שטות: יט וישלח דברו וירפחם. חפי' חוכל סוג חחר חלה לחדם לחר חכל לחולה כל חוכל תחניב כפסם ויכבד חלין על שניהם לשערי מות ובלה חסר לוך יוציחם החסרה ושקרה ושקרתם: יט ויזעקו חל ה' ישלח דבר. שחילולה בני חדם הס על ידי סיבה מרקחת ושקרה בכל לוך כן רפחות הוח"ם כי בדברו נכד יבקשו חת החולה: כ וימלט משחיתותם. ימלט בפעם ישלח חבוחו שלח ישחיתו חותו החסרי"ו וזה דבר למען ישלח חבוחו מדרך החולה ובכל מי סים נכסכ"ל לבחור בעת שחתם וכשחתי' ישחיתם חביחים כדרים שבלה ולוחריס עלהם דברי הולדה לחק"ב ו"ו ב' זבחי תודה. ויספרו חת מעשיו בשמחה: כג יורדי הים. לוך סיבה הוח רביעה לחיות חיוי יורדי הים בחסר על שחת הים דרך הרבעה לחיות יותר נמוה: יעשה מלחכתיה בעולם. כו יעלו שמים. ועלו בתהום: ונפ' תלחכתו: כו יעלו שמים. ועלו בחכי סביבה שמים חויר וחח"כ ירדו חבחי. הסחי'

תִּתְבַּלָּע׃ כח וַיִּצְעֲקוּ אֶל יְהוָה בַּצַּר לָהֶם וּמִמְּצֻקוֹתֵיהֶם
יוֹצִיאֵם׃ כט יָקֵם סְעָרָה לִדְמָמָה וַיֶּחֱשׁוּ גַּלֵּיהֶם׃ ל וַיִּשְׂמְחוּ כִּי
יִשְׁתֹּקוּ וַיַּנְחֵם אֶל מְחוֹז חֶפְצָם׃ לא יוֹדוּ לַיהוָה חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו
לִבְנֵי אָדָם׃ לב וִירוֹמְמוּהוּ בִּקְהַל עָם וּבְמוֹשַׁב זְקֵנִים יְהַלְלוּהוּ׃
לג יָשֵׂם נְהָרוֹת לְמִדְבָּר וּמֹצָאֵי מַיִם לְצִמָּאוֹן׃ לד אֶרֶץ פְּרִי
לִמְלֵחָה מֵרָעַת יוֹשְׁבֵי בָהּ׃ לה יָשֵׂם מִדְבָּר לַאֲגַם מָיִם וְאֶרֶץ
צִיָּה לְמֹצָאֵי מָיִם׃ לו וַיּוֹשֶׁב שָׁם רְעֵבִים וַיְכוֹנְנוּ עִיר מוֹשָׁב׃
לז וַיִּזְרְעוּ שָׂדוֹת וַיִּטְעוּ כְרָמִים וַיַּעֲשׂוּ פְּרִי תְבוּאָה׃ לח וַיְבָרְכֵם

וירבו

הספיכ׳ כשכור שלא יכול לעמוד על עצמו מפני שכרותו: כל חכמתם תתבלע. כל תחבולת׳ שעושים באותו הזמן לא יוכלו לעמוד הספינה כאלו אין להם חכמה כלל: כט יקם סערה לדממה. הסער׳ שהקי׳ השיב לדממה וישקיט׳: ויחשו גליהם. הגלים שהיו קמים על הספינה יחשו: ל ויכחם אל מחוז חפצם. אל גבול אשר לבם חפץ הביאם ה׳ או כמו שקרה לפעמים שהרוח סערה הביא במעט זמן דרך רחוק למקום שחפצם היה לילך ויודו לה׳ כשיגיעו אל מחוז חפצם ויתנו הודאה להק״בה: לב וירוממהו בקהל עם. כשיודו על חסדי הק״בה יהא בתוך קהל עם ואזי ירוממו הק״בה ביניהם ובמושב זקנים יספרו הנפלאות וגם זקנים יהללוהו עמהם: לג ישם נהרות למדבר. אמר המסורר כמו שעשה ניסים לארבעה הנזכרים כמו כן ישנו במקומות אחרים הנפלאות שעשה ומהפך מטובה לרעה לעונש היושבים בה ומרעה לטובה כשיעשו רצון הק״בה להודיע כי הכל ברשותו. ישם נהרות למדבר מקום שיש בו נהרות ומוצאי מים ישים אותו למדבר ולמקום צמאון: לד ארץ פרי. ארץ שנושאת פירות ישימנה שתהי׳ ארץ מלחה שלא יצמח בה כל עשב מרעת יושבי בה לעונש האנשים היושבים בה: לה ישים מדבר לאגם מים. מרעה לטובה בשביל הטובים: לו ויושב שם רעבים. אות׳ אנשים שהיו רעבים במקום אחר מושבם באותו מקום ובסיבת׳ נעשה המקום טוב: לז ויזרעו שדות. זרעו שם שדות ונטעו כרמים והצלימה בזריעה: לח ויברכם. בממון

וירבו

מדברות ויורדי הים היו סבה לכך הואיל ונכנסו בים ועברו מדברות כי אלו לא נכנסו לים וגם דרך המדבר לא תמצאם הרע ההיא. כל אוכל תתעב נפש׳. כך מנהג העולם בחולים. ויזעקו. מלת ויושיעם בעבור עני החולי: ישלח. טעם וימלט משחיתותם יתכן לשון שחת ולשון השחתה ולב׳ הפירושי׳ הטעם אחד והוא שה׳ יענה האדם בחלייס בעבור עונו שעליו הי׳ חוב לישחת לגמרי או לרדת שחת ובחסדו מנכה לו ה׳ חטאו בחליו ואח״כ ישלח דברו וירפאהו ובזאת ימלט אותו מהשחיתו או להורידו לבאר שחת. יודו לה׳ חסדו הנזכר שהוכיחם ברוב חסדו והצילם ולא השחיתם ונפלאותיו הוא כנגד ישלח דברו וירפאם שדברו רפאם ולא הועילו לזה הרופאי׳ ודבר ה׳ בלבד הועיל. ויזבחו זבחי תודה. הוסיף לדבר כי האיש הלזה בחליו היה מזומן למיתה וה׳ גאל נפשו ע״כ יזבח זבחי תודה לרמז שהעונש ההוא היה ראוי לבוא עליו בחטאיו ושהיה מזומן למיתה לולא חסד הא׳ וטעם ויספרו מעשיו ברנה בעבור שהגיע עד שערי מות ולא המתים יהללו יה ולא כל יורדי דומה לכן עתה שניצול והיה בחיים יספר מעשיו ברנה ויודה לה׳ בחייו. יורדי הים באניות ושראו מעשיו הלא יודו ג״כ חסדו וכו׳. המה ראו מעשי ה׳ הים גדול ורחב ידים שם רמש וכו׳

## תהלים ליום ששי קו קח

וַיִּרְבּוּ מְאֹד וּבְהֶמְתָּם לֹא יַמְעִיט: לט וַיִּמָּעֲטוּ וַיָּשֹׁחוּ מֵעֹצֶר
רָעָה וְיָגוֹן: מ שֹׁפֵךְ בּוּז עַל נְדִיבִים וַיַּתְעֵם בְּתֹהוּ לֹא דָרֶךְ:
מא וַיְשַׂגֵּב אֶבְיוֹן מֵעֹנִי וַיָּשֶׂם כַּצֹּאן מִשְׁפָּחוֹת: מב יִרְאוּ יְשָׁרִים
וְיִשְׂמָחוּ וְכָל עַוְלָה קָפְצָה פִּיהָ: מג מִי חָכָם וְיִשְׁמָר אֵלֶּה
וְיִתְבּוֹנְנוּ חַסְדֵי יְהוָה:

יום כ״ג

קח א שִׁיר מִזְמוֹר לְדָוִד: ב נָכוֹן לִבִּי אֱלֹהִים אָשִׁירָה וַאֲזַמְּרָה
אַף כְּבוֹדִי: ג עוּרָה הַנֵּבֶל וְכִנּוֹר אָעִירָה שָׁחַר: ד אוֹדְךָ

## בעמים

ויאמר יזכיר כי הכל בהשגחת ה׳ וברצונו בגזר ויעמד רוח סערה ותרומם הסערה גלי הים יעלו ירדו תהומות החיות בעת רוח גדול וחזק׳ נפעם על יורדי הים בראה תתמוגג כי לבם נמס בקרבם יחגו ויטעו הנה והנה בתוך החיה לרוב הבהלה והיו כשכור ומכותם תתבלע כי אין לחל יכס ליגבל מהרוח סערה לך ויזעקו אל ה׳ בצר להם וממצוקותיהם יוציאם כמו בממטר ומצוק מצערם יוציאם כי חשבו כי בתה קרוב עתם למות מיתה משונה כי החיה חשבה להשבר׳ והוא מוציאם מהפחד ההוא ויכחם אל מחוז חפצם׳ יקם סערה לדממה׳ כמו ויקם שדה עפרון ר״ל שהתקיים לחברה׳ ונחלף ועבר מעפרון לקח בכאן יקם סערה להיות דממה ורוח סערה חלף עבר הלך לו ולא שב עוד׳ וירוממוהו׳ שב לכל הל׳ הנזכרים כי הודות׳ יאמר שירו לה׳ חסדו יהי בקהל עם בפרסום גדול שלח יתבוננו פעולות אל לקח במוסד זקנים יהללוהו ופי׳ זקנים בחכמה׳ מי חכם ויאמר אלה ויסמוך בלבו ויתבונן אלה הדברים ויראולו מכל הל׳ מיכי׳ חשר עליהם חייב להודות חסד ה׳ כאמור ונזחת יתבוננו חסדי ה׳ חשר עשה עמנו לחיין מספר׳

קט לתנצח

וירוח תחול׳ בנעים׳ ונהחתם לא יתעיט׳ שלח תהיה תפלתם בהם ושיהי׳ תקוס שהות וכאמר׳ ונם מקוס מרוצה׳ לט ויתעטו ויפחו׳ פס ירחה הק״ב בעונם שהנחנו מחוב טוב היה שוחה׳ ויתעטו מרוב שפלות הענין׳ מ שופך בוז על כליבי׳ על הנשרים שקיבלו כליבי הוסך עליהם הכבוד לנוחן׳ ויתע׳ נתנו לך דרך שיסבל לעתם עד שיון להשמיעה להבל יון הרוחה והלבים כלון יון ועלים הדרך׳ מא וישנב לחנון מעוני׳ חשר היה בו מקום ונחן לו עשירות׳ ושם כלון כשלון משפחות לרוב כמו הלון בחשר שהשלון לרוב חלם יחתר חשלר בחוחת לבך החשיל חותם לנחון׳ מב יראו ישרים הנדיקים שהם ישרים ירחו ויחיחו וכל עולה קפוה פיה כל חיש בליעל שעושה עולה ישנור על פיו חלבדר נחשר שרחה בחוס שהק״ב עושה דין׳ מג מי חכם מי שהוח חכם וכוון ורחה הדברים הכחובים בזה החיזור ישיתר׳ כלב׳ ויחבוננו חסדי ה׳ יכיח כי יש הכל ניד הק״ב להשפיל ולחתם חיבריו ויוסיף יותר ויותר על הנדיקים לפי׳ שרחה שלש כיבה״ן שלה להשיב ויבה לנדיקים ויכון כי הכל הוח על נד הק״ב ויש הרבה סיוכיות בחזוחה הזה

## קח שיר

ובכן כלבדכן׳

ז״ה כחיב כ״ם על לחיון יחלחן הוח כחיזור כ׳ ויחין לחיון יחלחן על סף

החיזור הזה יחזור ס׳ ולחר על הנ״ל׳ ב בכן לבי חלהים לף שחני נבלות לחיני חיתחלף חני חלהים ויחיחד בשום שינחלני לכן לחזרה ולחזרה׳ לף כבודי׳ ר״ל לף הנפש שהיח כבוד הנוף חזור ביחסבנו הנלילות׳ ג עוררה הכבל׳ דרך חגל שהיה חיזור הכבל בעיניו בעת שיחיר השחר׳ לעיניה השחר דרך שחר חלכים השחר חיזור לחזם הכל׳ לחני חיזור השחר שחני קם כחנות עליה שהכבל וכינור חיזורכני ע״ד כיכור היה חלי כו׳

כי

בָּעַמִּים יְהוָה וַאֲזַמֶּרְךָ בַּלְאֻמִּים: ה כִּי גָדוֹל מֵעַל שָׁמַיִם
חַסְדֶּךָ וְעַד שְׁחָקִים אֲמִתֶּךָ: ו רוֹמָה עַל שָׁמַיִם אֱלֹהִים וְעַל
כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדֶךָ: ז לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ
וַעֲנֵנוּ: ח אֱלֹהִים דִּבֶּר בְּקָדְשׁוֹ אֶעְלֹזָה אֲחַלְקָה שְׁכֶם וְעֵמֶק
סֻכּוֹת אֲמַדֵּד: ט לִי גִלְעָד לִי מְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם מָעוֹז רֹאשִׁי
יְהוּדָה מְחֹקְקִי: י מוֹאָב סִיר רַחְצִי עַל אֱדוֹם אַשְׁלִיךְ נַעֲלִי
עָלַי פְּלֶשֶׁת אֲתֹרָעִע: יא מִי יְבָלֵנִי עִיר מְבֻצָּר מִי נָחָנִי עַד
אֱדוֹם: יב הֲלֹא אֱלֹהִים זְנַחְתָּנוּ וְלֹא תֵצֵא אֱלֹהִים בְּצִבְאֹתֵינוּ:
יג הָבָה לָנוּ עֶזְרַת מִצָּר וְשָׁוְא תְּשׁוּעַת אָדָם: יד בֵּאלֹהִים
נַעֲשֶׂה חָיִל וְהוּא יָבוּס צָרֵינוּ:

חברו דוד בברחו מפני שאול ובאותו פעם היה לו הרבה שונאים שהיו מדברים רק רע עליו והיו מראין אליו כאלו היו אוהביו לכך היה מקללם בסר נפשו:

קט א לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד מִזְמוֹר אֱלֹהֵי תְהִלָּתִי אַל תֶּחֱרַשׁ:
ב כִּי פִי רָשָׁע וּפִי מִרְמָה עָלַי פָּתָחוּ דִּבְּרוּ אִתִּי לְשׁוֹן שָׁקֶר:

## ודברי

## קט למנצח

חמר תלוי תהלתי כלומר כי כך תלוי מתפלל לה כלותם האנשים שהם מתפללי׳ בדעת׳ ובחכמתם ולזיל תלוי קורח שלא תתרום לחסר עופים לי הרשעים׳ כי פי רשעים ופי חים מרמה׳ פתחו עלי פיהם לרעי ודברו אתי בשחני רוחה אותם: לשון שקר׳ שמרחים עלמם שהם אוהבים אותי והנה פיהם ולשונם מרמה ושקר: ודברי׳ ודברי שנאה שמדברים עלי לשני שאול

ה כי נחל מעל השמים מזמור הכ״ל כתי׳ עד שמים ניעל׳ תחר על עמעו וכתן תחר בשביל כל ישראל לתת חסדך לשמים: ועד שחקים לחתך ולא תחר תעל שהקים כמו על השמד כשער בתת לימו עוסה יותר מהראוי לתת חסד הוא יותר מן הראוי: ו רוממה על השמים׳ תחה תלוים הרמה שתתה רם על השמים הושיעה לחתי ובתכון על סוף המזמור מקורם בתחלת הכ״ל:

## קט למנצח

ז ה חברו דוד בנרחו מפני שאול ובאותו פעם היה לו הרבה שונאים שהיו מדברים רק רע עליו ואחר שלקי תהלתי׳ לל תתרם השונאים שעושים רעה לי: ב דברו לתי לשון שקר׳ שמרחים עלמם שהם אוהבים אותי ושקר

ולאותם דברים שבעולי כל כך שלא אוכל להתפלל נגדו: וילחמוני׳ כמו וילחמו עמי חנם׳ כי אני לא הרעיותי להם: תחת׳ אני הייתי אוהב אותם והם ישמשוני: ואני תפלה׳ ואני תפלה׳ כלומר הם תגמי המלחמה עלי ואני אים תפלה הייתי עליהם ו״ח ל״ל פירש׳ אין בידי כי אם תפלה לאל שילילני מידם כלומר אין כחי אלא בפי: ויעזבו׳ תחת טובה מעשיתי עמהם ישימו הם עלי רעה: ותחת אהבתי שהייתי אוהב אותם ישימו עלי שנאה: הפקד עליו רשע׳ אלם רשע ישלוט בו מלה כמנד מלה: ושטן יעמוד על

ג וְדִבְרֵי שִׂנְאָה סַבְּבוּנִי וַיִּלָּחֲמוּנִי חִנָּם: ד תַּחַת אַהֲבָתִי יְשָׂטְנוּנִי וַאֲנִי תְּפִלָּה: ה וַיָּשִׁימוּ עָלַי רָעָה תַּחַת טוֹבָה וְשִׂנְאָה תַּחַת אַהֲבָתִי: ו הַפְקֵד עָלָיו רָשָׁע וְשָׂטָן יַעֲמֹד עַל יְמִינוֹ: ז בְּהִשָּׁפְטוֹ יֵצֵא רָשָׁע וּתְפִלָּתוֹ תִּהְיֶה לַחֲטָאָה: ח יִהְיוּ יָמָיו מְעַטִּים פְּקֻדָּתוֹ יִקַּח אַחֵר: ט יִהְיוּ בָנָיו יְתוֹמִים וְאִשְׁתּוֹ אַלְמָנָה: י וְנוֹעַ יָנוּעוּ בָנָיו וְשָׁאֲלוּ וְדָרְשׁוּ מֵחָרְבוֹתֵיהֶם: יא יְנַקֵּשׁ נוֹשֶׁה לְכָל אֲשֶׁר לוֹ וְיָבְזּוּ זָרִים יְגִיעוֹ: יב אַל יְהִי לוֹ מֹשֵׁךְ חָסֶד וְאַל יְהִי חוֹנֵן לִיתוֹמָיו: יג יְהִי אַחֲרִיתוֹ לְהִכָּרֵת

ברוך

ימינו · מלאך שטן יסית להרשיעו להרע לו · ויעמוד על ימין של הרשע כדי שלא יוכל לגעור · ותפלתו יהא מתפלל להפך על רשעת הרשע תהי׳ לחטאה כי ג׳ דברים מזכירין עוונותיו של אדם וה׳ מהם המום׳ דין על חבירו לשמים · בתחילה דין בתרעא וז״ש יש דין למטה תבל לו ואין דין ע״י חטיו׳ · ולכן בהשפטו הוא יצא רשעו לפון יחיד לבל לא לחריס · ולכן תפלתו תהי׳ לחטאה: בהשפטו · אם יהיה לו מספט גל סום אדם יצא רשע יתחייב בדין : יהיו ימיו מעטים בעבור שהמעיט ימי הכהני׳ · פקודתו יקח אחר גדולתו כדברי רש״י כדרך ויפקד המלך פקידים ואמר זה בעבור כי הוה הלעיז את אחימלך בגלל דבר שאול אם לכולכם יתן בן ישי שדות וכרמים יהיו בניו יתומים ואשתו אלמנה כאחר עשה כי כמי הכהנים בשרו אלמנות ובן אחד לאחימלך נשאר יתום · ונוע ינועו בניו בגלות כאביתר שנדח והלך נע ונד בארץ עם דוד · ושלו לחם בפתחים ודרשו להם תחילה · מחרבותיהם והטעם מרוב הרבנותיהם ועשו זאת שיתרו בלי לחם חרבים ושוממים · יען אשר לא זכר עשות חסד לא זכר כי מה שעשה חסד לאחימלך עמי היה לעזרני כי לא היה לו מלומה והוא אמר שכוונתו בית׳ למרוד במלכות · וירדוף איש עני ואביון ונכאה לבב למותת זה אחימלך וקרוני בבה כי מי הגילהו מידו · ויאהב קללה ותבא לו׳ שאמר הלא״ך שהוא תרוך מכה

ושקר: ג ודברי שנאה שיודברים לי על שהוא אוהב הדברים הם מבבוני עלי: ד תחת שהבתי׳ לשמים הם יסטנוני עושים שטנות יסטנוני לי: ה ואני תפלה׳ לין בידי כי אם תפלה להתפלל על שהוא עלי יחזרון להם כדברם עלי: ו הפקד עליו רשע · הי״ת יעמיד רשע שיהיה תמיד על הברירות יעלוים עליו · ושטן יעמוד לימינו שיהיה מלאך שטן יעמוד על ימיני לשטנו כל שבקש יעשה לו: ז בהשפטו · בשיתעסק בדין ויצא מדינו כ״ז רשע: ותפלתו · כשיתעסק הרשע על עסקו לא שתהא התפלה לזכות אלא לחטאת וחובה: ח פקודתו · שהרשע שנפטר מזמן יקח אחר מלמטן ולא יקחנו מחינו ימים: ט יהיו בניו · יתומים קטנים כ״ב שאחיהם לא יוכלו להכנס בתפלה לשפלות וענויות כ״ב שאחיהם לא יוכלו להכנס בתפלה לתוכה: ותשתר לאלמנה · ואשתו יהיו בניו · ילכו ויהיו נודדים ואלמנים: י ונוע ינועו בניו · ילכו לילך ולשוט בעולם את לחם: ודרשו מחרבותיהם · מחוסר מזון מחריבותיהם יבקשו לאחול פרנסתם: יא ינקש · נושה המלוה יגזל ויקח כל אשר לו ואת שבשבילו לא יוכלו לגבות אלא בדרכים שלא יחשדו להם כלום עד שלא יחשדו לבניו כלום: יב אל יהי לו · שלא יהי׳ לו מושך חסד · לשלם לו שכרו אלא חסד בחיי לא יעשו לו ולכן · ואל יהי חונן ליתומיו · שלא יהי׳ חונן להם בת לחם : יג יהי אחריתו · להכרית שלא יזכר לשולם שם עבור חטאתו

בְּדֹר אַחֲר יִמַּח שְׁמָם: יי יִזָּכֵר עֲוֹן אֲבֹתָיו אֶל יְהוָה וְחַטַּאת
אִמּוֹ אַל תִּמָּח: יש יִהְיוּ נֶגֶד יְהוָה תָּמִיד וְיַכְרֵת מֵאֶרֶץ זִכְרָם:
יי יַעַן אֲשֶׁר לֹא זָכַר עֲשׂוֹת חֶסֶד וַיִּרְדֹּף אִישׁ עָנִי וְאֶבְיוֹן
וְנִכְאֵה לֵבָב לְמוֹתֵת: יי וַיֶּאֱהַב קְלָלָה וַתְּבֹאֵהוּ וְלֹא חָפֵץ
בְּבְרָכָה וַתִּרְחַק מִמֶּנּוּ: יח וַיִּלְבַּשׁ קְלָלָה כְּמַדּוֹ וַתָּבֹא כַמַּיִם
בְּקִרְבּוֹ וְכַשֶּׁמֶן בְּעַצְמוֹתָיו: יט תִּהְיִי לוֹ כְּבֶגֶד יַעֲטֶה־ וְלִמְזַח
תָּמִיד יַחְגֹּרָהּ: כ זֹאת פְּעֻלַּת שׂטְנַי מֵאֵת יְהוָה וְהַדֹּבְרִים רָע
עַל נַפְשִׁי: כא וְאַתָּה יְהוִה אֲדֹנָי עֲשֵׂה אִתִּי לְמַעַן שְׁמֶךָ כִּי טוֹב
חַסְדְּךָ הַצִּילֵנִי: כב כִּי עָנִי וְאֶבְיוֹן אָנֹכִי וְלִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי:
כג כְּצֵל כְּנָטוֹתוֹ נֶהֱלָכְתִּי נִנְעַרְתִּי כָּאַרְבֶּה: כד בָּרְכַי כָּשְׁלוּ
מִצּוֹם וּבְשָׂרִי כָּחַשׁ מִשָּׁמֶן: כה וַאֲנִי הָיִיתִי חֶרְפָּה לָהֶם יִרְאוּנִי

יניעון

רעהו בסתר ותדוחהו עליו׳ ולבסוף וילבש קללה למדו שהוא הרגש בידו ממש ומשלח שהניח עליו גם לרוב לקח שחד להכות דם נקי ע״י הלה״ר כי ודאי היה דעתו לתקות גמול מן שלוט: וילבש קללה כמדו הטעם שהיה מתפאר במעשה ההוא אשר עליו הקללה כמדו כלומר מדו בד ומשי וע״כ תבוא כמים בקרבו וכשמן בעצמותיו עד שיכרת׳ תהי לו כנגד יעט׳ אחר שלבשה כמדו ולמזח תמיד יחגרה ותהיה בו הקללה כהדבק החזור אל מתני איש ומזח״ל חזור׳ כלל בגטותו נהלכתי כאשר ירדה גדולתי כללי ערב׳ וטעם ננערתי כארבה כמו ארבה הבא בפתע פתאום ובפעם ח׳ כן ננערתי מכל כבודי ע״י שונאי בפעם ח׳: ברכי כשלו מצום בשרי כחש משמן כי נהפך לבדי מחסרון שמן ואני הייתי חרפה להם׳ כשראו רזיותי

שתיתו ואם בדור אחרון יחיה שמם: יד יזכר עון׳ התשתת שחטאו יזכרו אל ה׳: יו יען אשר לא זכר׳ עשות חסד שנשמו לו הבריות לכן ויבקש מישהו לכל אשר בי יפצי ארדף גם הוא עני ואביון ויחיו ויהיו יהיו מעשים יפצי ארדף בכפיה לבב למותתי: יז ויאהב קללה׳ בחשר מלא חפץ לקללתי אשר לקלל אותו לכן רחקה עליו כך ולא חפץ בברכה׳ שלחנרכהו לא ייטב לו לכך תרחק ממנו: יח וילבש קללה כחמו לקללות יהיו לו ביום הלבוש שיעטה כל יומו כך יהי שטפהו לו לקללות׳ ותבא כמים׳ כלומר שמותה חיים׳ וכשיין בעצמותיו כמו שחים יוצא בשיין כדי שיבא הסיין בעצמותיו כן תבא בו הקללה: יט תהי לו כבגד יעטה כמו שיתגוה הלוש תגוזה בחזוק על הגוף כן יחגר הקללה: כ זאת פעלת שטני׳ זאת תהיה שכר פעולתם שעשו לי: כא ואתה ה׳ למדי עשה אתי לשיון שמך לפי שהיי כדאי כי טוב חסדיך הצילני: כב ואני אלי חלל בקרבי׳ לבי הית בקרבי חרוב נחית: כג כצל כשהוא כהלכתי׳ כמו שנוטה הצל שיהיה כן נשאתי והלכתי ויש הלכו יהיה בלא שונה: ננערתי כארבה׳ כמו הארבה שאין לו קן ודר אלא באויר כן אתי אין לי תקוה יצוא לנוח: כד ברכי כשלו מצום׳ כלי שהקדוש ברוך הוא יחסם עלי ואת כחי כשרי כחש׳ מחסון שהיה לי בכך: כה ואני הייתי חרפה להם׳ כשהיו רואים אותי

יְנִיעוּן רֹאשָׁם: כו עָזְרֵנִי יְהוָה אֱלֹהָי הוֹשִׁיעֵנִי כְּחַסְדֶּךָ:
כז וְיֵדְעוּ כִּי יָדְךָ זֹאת אַתָּה יְהוָה עָשִׂיתָהּ: כח יְקַלְלוּ הֵמָּה
וְאַתָּה תְּבָרֵךְ קָמוּ וְיֵבֹשׁוּ וְעַבְדְּךָ יִשְׂמָח: כט יִלְבְּשׁוּ שׂוֹטְנַי
כְּלִמָּה וְיַעֲטוּ כַמְעִיל בָּשְׁתָּם: ל אוֹדֶה יְהוָה מְאֹד בְּפִי וּבְתוֹךְ
רַבִּים אֲהַלְלֶנּוּ: לא כִּי יַעֲמֹד לִימִין אֶבְיוֹן לְהוֹשִׁיעַ מִשֹּׁפְטֵי נַפְשׁוֹ:

בו יסופר היאך ששאלו לאליעזר עבד אברהם ויספר היאך הרג אברהם מלכים גדולים וחיילותם עיין בפנים ותמצא שכל המזמור הולך על אברהם בשביל שהכיר את בוראו בילדותו לכך זכה לשם:

## קי א לְדָוִד מִזְמוֹר נְאֻם יְהוָה לַאדֹנִי שֵׁב לִימִינִי עַד אָשִׁית
## איבך

להם ירחמוני יניעון ראש וילעגו עלי על שעניתי עליהם בצום נפשי כי הם היו יודעי׳ בלבם שצוקים לי הושיעני כחסדך כמדת חסד שהוא ורב חסד מצ״ך בשאר מדות לא נאמר בהם ורב׳ ולהפלגת הישועה ידעו כי יד זאת ואתה עשיתה ובלתה לי הפסר׳ אוהב ה׳ מחל בפי וזה יהיה בתוך רבים כי סם להללנו בעבור ידעו כי יעמוד לימין לחניון לו עוזר להושיעו מצופטי נפשו למות כמו שעשה לי כן עשה לכל הצוטים בו:

## קי לדוד ז״ה פרשוהו רז״ל והנכון לפי דרך הפשט לפרש המזמור

על דוד שחמרו ח׳ מן המשוררים עליו ולמ״ד לדוד פירושו בעבור כלמ״ד אמרי לי אחי הוא ואחר כאשר ה׳ לאדוני׳ כלומר אמר האל יתברך לאדוני דוד שב לימיני שב והמתין זמן מה על שהוא המלך שבא מצבט בנימין כי אין מלכו׳ נוגעת בחברתה אפילו כמלא נימא כמו שכתוב כי חזק לא ה׳ לפניך כלומר שב והיה בהצטחה לימיני כי תעזרך ולא יקשו׳ עד אשית אויביך שהוא המלך הדוש רגליך: מטה׳ כי בחותו הפרק כיצד דוד ניין בתפילו׳ מלכותו ותמ׳ המטה והמשענת שתעוז בו מציון תחל יתברך לשלחו תליך שהיה מנשר חזק



אויבי׳ כתוב ותיונקה תיו מנוזח לאותי ותכיתני׳ לחם עלי: כו כחסדך׳ כמו שתחסדך עם אחר כני לחם כן תחתה תעשה עימי נ״כ תחל׳: כז וידעו הכל כי זאת התשועה מידך היה לי כי אתה ה׳ עשיתי: כח יקללו המה׳ אם הם יקללום אותי לא תחוש לתת תברך קמו עלי ויבשו שתחבשתם לא עלתה להם ועבדך ישמח: כט ילבשו שטני כליתי׳: כשהיו הרשעים שלבשו תחבשתם ילבשו בושת וכליתי׳: ויעטו כמעיל בשתם׳ כמו שהיעיל עושה הלובש אותו כן יעשה בשתם: ל אודה ה׳ מאד׳ כשיעלנו מהם את ה׳ בפי בתוך קהל רב כדי שישועתו רבים וידעו כולם שיעמוד על ימיני לחניון להושיע מצפטי נפשו כאחד׳ מקוללני אמרת לבי לכה בקשו פניו כאחד׳ ואתה מבקש על מותי לא יחיו עניהם הרשעים והם להושיע מצפטי נפשו:

## קי לדוד

מזמור לדוד מן ז״ל שבאל זה על פי מה שאחז״ל כל מה שהיה נאמת סי׳ לנביים ותלמידיהם לפי שהיו מתם בלתי מזן לשכן נפשו׳ בשביל שהיה אברהם לפ שהי׳ מגדל בעלי חיים בשלום היו מתנים לו ופשטיה בעל פרעון נפשו׳ ונם לא תמיני שהיה לו הקב״ה שילך להלחם ואת פי ה׳ לא שאל׳ ובשביל שהיה מלך ונשיא׳ הם היו רעים ומשרתים והיה כאחינו מלכי׳ מלך וודאי התלמידה הי׳ סי׳ לנביים שיעשו בתלמידתם ולא יסורו אחור לפני מיניהם׳ ולכן הבטיח הקב״ה שיעזור לו׳ ואחר השמוע׳ כאחז״ל לאברהם אבינו אחר הכתוב הזה ואחר כך את אלה שיעשו ויהי אחר כך שב לימיני דרך כבוד לו שהתעכב על התשובה שבא שיתיישן שהוא חסד׳ כלומר מלתותיך לא הי׳ כדרך שטבע כי עם מועשים הרבה רגים והתעכב על התשובה׳ אויבי׳

אֹיְבֶיךָ הֲדֹם לְרַגְלֶיךָ: ג מַטֵּה עֻזְּךָ יִשְׁלַח יְהוָה מִצִּיּוֹן רְדֵה
בְּקֶרֶב אֹיְבֶיךָ: ג עַמְּךָ נְדָבֹת בְּיוֹם חֵילֶךָ בְּהַדְרֵי קֹדֶשׁ מֵרֶחֶם
מִשְׁחָר לְךָ טַל יַלְדֻתֶךָ: ד נִשְׁבַּע יְהוָה וְלֹא יִנָּחֵם אַתָּה כֹהֵן
לְעוֹלָם עַל דִּבְרָתִי מַלְכִּי צֶדֶק: ה אֲדֹנָי עַל יְמִינְךָ מָחַץ בְּיוֹם
אַפּוֹ מְלָכִים: ו יָדִין בַּגּוֹיִם מָלֵא גְוִיּוֹת מָחַץ רֹאשׁ עַל אֶרֶץ
רַבָּה: ז מִנַּחַל בַּדֶּרֶךְ יִשְׁתֶּה עַל כֵּן יָרִים רֹאשׁ:

## קיא הללויה

חזק מאד ונתנו חלקים בידיך: מעתה •
ראה למשול בקרב אויביך לא תירא ממם •
ואמר בקרב כלומ' אין ערוך לומר בערי
פלשתים הסמוכות לארץ ישראל שתמשול
עליהם חלק תפילו בקרב ארצ' תמשול •
ום מפרשים אמר מציון לפי שבכוד ה' שוכן
בציון ומשם תצא היסועה • עמך • ביום
שעשית חיל להלחם על ציון ביבוסים לחמו
חליך בגבדה ויעל יואב ברחשונה להלחם
בהדרי קדש • בירושלים שהוא הדרת
קדש • שנקרית חלמית קדש • והדרי עניין
הדר ויופי • והדרי לבוז רבים מן הדר כי
בדברים רבים היה טובה : מרחם משחר
לך טל ילדותך יום שיצאת מרחם ונולדת
אותו השח' לך היה כלומר לעוזרך זאת
והטל שירד בשנולדת לך היה מבצע יפות
למלכות ושל ברכה לך היה באותו השחר :
בשבע • דברו הוא שבועתו : אתה כהן •
מלך ובגיד • כמו ובני דוד כהנים היו :
ואמר לעולם כי שהוא לא היה מלך לעולם
מבחל בדרך יאתה כלומר על שהוא שנאמר
וירב בחל על עסקי בחל לכן נא המלוכה

לדוד ועל דוד אמר ירים ראש :

## קיא הללויה

מיניך אחתפל ואחניניך הסם לא תלין סיפלו חללים לפני
תלין וזה יהי' לסימן לבניך: ב שפשה עזך בעזרתך
מתיעצה אתה נם ישלח ה' מציון בעצת שילחיהו לכבוש
ארץ ישראל ובקרקע על שם מקום המובחר ניון ילחתו ג"כ
בגבורה • ובשביל שהוא סי' לבניך לכן אמר מזרון רזה
בקרב מיניך בגדולי קדה כאחתר מלכיצ ליושב ויחתר
להשות ה' מו' פעמים לזה בהכית סרס על כלה :
ג עניך בדבות ביום חילך בי עבר אשבול ואחרת
אלמו בגבדה כאחת ועניו ובשביל שהוא הלך להציל את
עמו הם בשביל שהם הלכו בשכר מה אחר שבראם הם
יקיצו אלקים להיותם כפי חלק הכרמו שלקח • הי' לומר
קקח שכרתם להיותם מה שפיעתי להם • הלא הלכו
בהכרח עניו : בהדרי קדש בתלמות ניון וירושלים שנק'
קדש שהתחנו לה' בהדרת קדש • מרחם משחר לפלו
לחים יתבדלו לילך לתלחמה • והשלום יאחרו לך
לילך כיון שאלהים הי' לחם נגור חיל כך הנביח
אחריו לחים יבקשו נגורה : ד נשבע ה' • ולהה צריך
שבועה ולא יבחם כל דבור מהם' בה לשוגה לרעו מוזר
לחל זה היה שובה לאלהים ורעה לשם שחיתו בלתה
אלהים ובתה לאלהים • ואפשר שיחזור אם לא היתה
מוב בין שם יעזו שמיעה ולכן אתה כהן לעולם בשביל
שהיתה הסבה על דברתי שדבר מחני והקדיחך לשחי
שבועה זה לחיר על דברתי על מלכי בדק • ושכל
אלהים הי' לאלהים אחר שהרג לזחרי והרי השנחים
חיניו לחתי ולחר הם בה והיה לו ולזרעו לחריו ברית
כהנת עולם • כך היה לאלהים שיעיר עניו שהרג לי'
מלכים • והיעלם מרגנים לחריו לכן כתבה לו הכחובה
שהשם כהן שהרג בשם לאשר לשלח כפיו ויוכ"ש אחר
שחיתו וכחה הרחה הם בה שלח זה בכלו' • ויפה עשה
שחיו לו יוחר כחו שהוא : ה אדני על ימינך • ואחרן
אמר אפו הי' מלכים • כן ידין ונו' עבור בניך תלך
בחיות על ארץ כלומר בשביל להנקים לארץ רבה • כיון
שהוא ליעקב ופרנסת ישה וקדה' ונו' יוחר מכל לפרש
שהשם הם בלחמו"ל כל הלומר דוד חשל חיבו חלה
להיות ויהי דוד בכל דרכיו חשביל ה' עמו • ולזה לריך מה לפנינו שחשלח
בהיותו הולכים לדבי על ימינך ול"ב כי אפשר שחשבו לחושלו:

קיא הללויה

# תהלים ליום ששי קיא

זה המזמור נאמר בא"ב ובכל פסוק שני אותיות ובב' פסוקים אחרונים ג"ג והמזמור קצר ונכבד ידבר במעשה הקב"ה עיין גדולים מעשה ה':

קיא א הַלְלוּ יָהּ אוֹדֶה יְהוָֹה בְּכָל לֵבָב בְּסוֹד יְשָׁרִים וְעֵדָה:
ב גְּדֹלִים מַעֲשֵׂי יְהוָֹה דְּרוּשִׁים לְכָל חֶפְצֵיהֶם: ג הוֹד וְהָדָר
פָּעָלוֹ וְצִדְקָתוֹ עֹמֶדֶת לָעַד: ד זֵכֶר עָשָׂה לְנִפְלְאֹתָיו חַנּוּן
וְרַחוּם יְהוָֹה: ה טֶרֶף נָתַן לִירֵאָיו יִזְכֹּר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ: ו כֹּחַ
מעשיו

**קיא הללויה** זה המזמור קצר והוא מזמור נכבד ידבר בו להתבונן במעש' אל ולזכור תמיד נפלאותיו ואמר כי להתעסק ביראת האל ובחכמה וכל מזמור שנא' בא"לף בי"ת נראה כי לפי גדלו והדברים נכבדים שנאמרים בו נאמר כן ברוח הקדש: אמר למשוררים. הללויה כי כן אעשה גם אני אודה את ה' בכל לבב כלומר בכל כוונת לבי: בסוד ישרים ועדה. בעצת ישרים והם על פי המשפטים שנתן האל ית': ועדה. כמו ובעדה ובי"ת בסוד במקום שנים ובעצתם אודנו כי כולם יסכימו עמו: וחפציה'. תואר מן חפץ חפצים: פעלו. שהוא השמים והארץ ראה כי הוד והדר הוא: וצדקתו. שהוא העולם כולה שהוא צדקה מאתו לנבראים עולם חסד יבנה עומדת לעד: זכר עשה. אחר שספר מעשיו בעולם שהם גדולים ונוראים. ספ' בנבחרים הנבראי' למשה. ואמר כי זכר עשה לנפלאותיו שעשה עמהם במצרים למען תזכור את יום צאתך ממצרים ואותם היו תחילת הנפלאות גדולים שהם נזכרים בכל יום ויום: חנון ורחום ה'. שחונן אותם וריחם עליהם. יש לפרש זכר עשה כי הנפלאות שעושה בכל דור ודור עושה זכר לנפלאותיו הראשונים שעשה עמהם במצרים. שאדם זוכר אותם על אלה הנפלאות: טרף. כלכל אותם במן במדבר מ' שנה: יזכור. לזמן רב בריתו שכרת עם אברהם אבינו בין הבתרים: כח מעשיו. אף על פי שהראה להם נפלאותיו ומעשיו הגדולים הגיד להם לעמו כשאמר להם שיתן להם נחלת גוים כי כשהוציאם ממצרים ממלך א' לא היה כל כך כחו נראה כמו שנראה כשגירש שבעה גוים גדולים ועצומים מארצם ל"א מלכים והשכין בה ישראל. ואמר הגיד. כי זה היה יותר פלא כי קודם המעשה אמר להם זה שלא יאמרו בדרך מקרה היה. והגיד להם קודם שיעשה זה וכן עשה: וכדי שלא יאמרו

**קיא הללויה** אודה ה'. זה המזמור נאמר בא"ב שתי אותיות בפסוק אחד ובשני פסוקים אחרונים שלש שלש כי המזמור קצר ונכבד ידבר להתבונן במעשה הק"בה וכך היה אומר המשורר לאחרים הללויה כי כן אעשה גם אני אודה את ה' בכל לבב בכל כוונת לבי: בסוד ישרים ועדה. כי הישרים מביכים את הסוד גם לפני כל העדה: ב גדולים מעשה ה'. גדולים מעשה הק"בה שעשה בנבראים ואף שהם גדולים ונוראים מכל מקום הם דרושי' לכל חפציה' לכל מי שחפץ להתבונן בהם ודורש אותם הם דרושי' ונמצאי': ג הוד והדר פעלו. כשיתבונן האד' בפעלו הם הוד והדר: וצדקתו עומדת לעד משא"כ בצדקה של בשר ודם שהוא רק לפי שעה: ד זכר עשה לנפלאתיו. אותו נפלאות שעשה במצרים היה כל כך עד שעשה זכר בכל דור ודור: ה טרף נתן ליריאיו. מה שהיה למצרים טרף מהם ונתן ליריאיו: יזכר לעולם בריתו. אותו הברית שכרת בין הבתרים ואמר לו ואחרי כן יצאו ברכוש גדול והיה זמן רב יזכור לעולם עד עולם זכר אותו לקיים דברו: ו כח מעשיו. מעשי

מַעֲשֵׂי יָדָיו הִגִּיד לְעַמּוֹ לָתֵת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם: י מַעֲשֵׂי יָדָיו אֱמֶת
וּמִשְׁפָּט נֶאֱמָנִים כָּל פִּקּוּדָיו: ח סְמוּכִים לָעַד לְעוֹלָם עֲשׂוּיִם
בֶּאֱמֶת וְיָשָׁר: ט פְּדוּת שָׁלַח לְעַמּוֹ צִוָּה לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ קָדוֹשׁ
וְנוֹרָא שְׁמוֹ: י רֵאשִׁית חָכְמָה יִרְאַת יְהוָה שֵׂכֶל טוֹב לְכָל
עֹשֵׂיהֶם תְּהִלָּתוֹ עֹמֶדֶת לָעַד:

זה המזמור נאמר בא"ב בכל פסוק שני אותיות ובשני אחרונים שלש וספר על מדות טובות שיבור לו אדם והיאך יתן צדקה ושכרו שלא יצטרך לבריות:

קיב א הַלְלוּיָהּ אַשְׁרֵי אִישׁ יָרֵא אֶת יְהוָה בְּמִצְוֹתָיו חָפֵץ
מְאֹד: ב גִּבּוֹר בָּאָרֶץ יִהְיֶה זַרְעוֹ דּוֹר יְשָׁרִים יְבֹרָךְ: ג הוֹן
ועשר

מעשה ידיו בתשעה. ונלמוד מה שאמר לאברהם בכתב ונתה לך ולזרעך אתן את הארץ הזאת. כתיבים הקודיו. כל פקודיו הם כתיבים לרע בהם עולה ולא לעולם: ט פדות שלח לעמו. זהה שיזכה לעולם הבריות: קדוש ונורא שמו. מה שאין לעולם קיים לפניו לעולם קיים: י ראשית חכמה יראת ה'. ראשית חכמת שלמה קודמת לחכמתו חכמת התורה: שכל טוב לכל. שכל למן הנלמה כתו והוי בכל לרבית מתכרין ר"ל שיעלית בעבה"ז ועבה"ב: תהלתו עומדת לעד. שם לפרש עומדת ה' לחמה חכמתו פתי ואין לכל שהשם מקיים לפתי ואינ"ם לחכם: תהלתו עומדת לעולם וז"ם עומדת לעד:

קיב הללויה אשרי האיש שמר יראת ה'. לשומר מחמת לא תעשה לא שרית בשר ודם הן יראת ה' הכל בידי שמים חוץ מיראת ה' שנאמר כאן ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלקיך: בחמתו חסן מאוד. עשה תמת עשה לחכמת ה' ולא כאברהם שכל תמת: ב גבור בארץ יהיה בעבור זה יעלם הקב"ה שכר גם לבניו שיהיו גבורי חיל. דור ישרים יבורך. זרעו יהיה מתוקן ומהיים ישרים ויבורך ומה היה הברכה: ג הון ועשר בביתו. והו כעבה"ז: ונדקתו עומדת לעד. לעה"ב

קיב הללויה זה המזמור מדבר בשכר יראת ה' והתחיל הללויה כל המכוסים יראתו כי אשרי יראי ה' במצותיו חפץ מאד זה ביותר יראת ה' ובמצותיו חפץ מאד כי בכל השם עושה לותם. גבור בארץ יהי' זרעו הטעם כל זרעו יהיה גבור גם טעם גבור כי רבות רעות לצדיק ומכולם יצילנו ה'. ועשר ישרים יבורך מדין הוא להיות זרעו גבורי' כי הנה דור ישרים יבורך בתוספת

וְעֹשֶׁר בְּבֵיתוֹ וְצִדְקָתוֹ עוֹמֶדֶת לָעַד׃ ד זָרַח בַּחֹשֶׁךְ אוֹר
לַיְשָׁרִים חַנּוּן וְרַחוּם וְצַדִּיק׃ ה טוֹב אִישׁ חוֹנֵן וּמַלְוֶה יְכַלְכֵּל
דְּבָרָיו בְּמִשְׁפָּט׃ ו כִּי לְעוֹלָם לֹא יִמּוֹט לְזֵכֶר עוֹלָם יִהְיֶה
צַדִּיק׃ ז מִשְּׁמוּעָה רָעָה לֹא יִירָא נָכוֹן לִבּוֹ בָּטֻחַ בַּיהוָה׃
ח סָמוּךְ לִבּוֹ לֹא יִירָא עַד אֲשֶׁר יִרְאֶה בְצָרָיו׃ ט פִּזַּר נָתַן
לָאֶבְיוֹנִים צִדְקָתוֹ עֹמֶדֶת לָעַד קַרְנוֹ תָּרוּם בְּכָבוֹד׃ י רָשָׁע
יִרְאֶה וְכָעַס שִׁנָּיו יַחֲרֹק וְנָמָס תַּאֲוַת רְשָׁעִים תֹּאבֵד׃

## קיג הללויה

טוב וכל הדורות הנמשכים אחריו יבורכו
בזכותו׳ לכן הון ועושר בביתו בעודנו חי
וצדקתו אשר הוא עושה עומדת לעד לזרעו
ולא יראה צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם כי
האל נוצר חסד לאלפים לאוהביו ולשומרי
מצותיו׳ פ״א הון ועושר בביתו בע״הז
בשכר צדקתו וא״ת מה לו לע״הב אם כבר
אכל בע״הז בהון ועושר פרי מעלליו לזה
אמ׳ וצדקתו עומדת לעד עם שאכל פירותיו
בע״הז וצדקתו עומדת לעד לע״הב והוא
כדרך אורך ימים בימינה ובשמאלה עושר
וכבוד והטעם העיקר מהחכמה וקרן הוא
אורך ימים בעולם שכולו ארוך ובשמאלה
שהם הדברים הפחותים והפירות עושר
וכבוד׳ טוב איש חונן ומלוה כלומר טוב
לאיש חונן ומלוה ופי׳ חנון כבר דברתי
במלת חנון במזמור ק״ג שנאמר׳ כלפי ה׳
בעבור שהוא נותן חן ועזרה לאנשי׳ וידריכ׳
בדרך ויתמכם לעבדו כדרך ולענוים יתן
חן כל האדם ללכת בדרכי ה׳ ולהיות חנון
הוא חונן ומלוה וזה החן והעזר הוא כאשר
לעה״ב ונם בעה״ז לבני בניו׃ ד זרח בחשך אור׳
בעת שיהיה חושך בעולם לעת צרה לישרים הוא זרח
אור והיא הרווחה׃ חנון ורחום וצדיק חנון לטובים
ומרחם עליהם וצדיק ויסר הוא ונותן לטובים לפי
דרכיהם ולרשעים כמעשיהם׃ ה טוב איש חונן׳
אשרי איש שהוא חונן ונותן לעניים ומלוה לעניים
הצנועים הבושים ליקח צדקה נותן אותם בדרך הלואה׃
יכלכל דבריו במשפט׳ כל מתנותיו והוצאותיו יעשה
הכל במדה ולא יפזר יותר שלא יצטרך הוא לבריות על
דרך המבזבז אל יבזבז יותר מחומש׃ ו כי לעולם לא
ימוט׳ ר״ל יעמוד ממונו לעולם ויהיה בריא בגופו כל
ימי חייו׃ לזכר עולם יהיה צדיק׳ אפילו לאחר מותו
יזכר לטובה ע״ד זכר צדיק לברכה׃ ז משמועה רעה
לא יירא׳ אם בניו או קרוביו הם במדינה אחרת לא
יירא שישמע שמועה רעה׃ ח סמוך לבו לא יירא׳
מי שסמך ונשען אל ה׳ לא יירא מאדם׃ עד שיראה
בצריו׳ מה שיתאוה לראות זוכה לראות בהם׃
ט פזר נתן לאביונים׳ מפזר מעות ונותן לאביוני׳
ולא כמו מקצת אנשים אשר לאחד נתנו הכל ולאחרים
האביונים לא כלום אלא פזר לכל אחד מעט כדי ליתן
לכולם כפי כחו אשר יכול לסבול׃ צדקתו עומדת לעד
למי שיעשה כן תעמוד לו צדקתו לעה״ב׃ קרנו תרום
בכבוד׳ חזקו ותוקפו וגדולתו היפך מרשעים דכתיב
וכל קרני רשעים אגדע׃ י רשע יראה׳ כשיראה
הרשע בכבוד הצדיק יכעס מרוב קנאה ויחרק שיניו
עליו׃ ונמס׳ ימס לבבו מתוך קנאה׃ תאות רשעים
תאבד׳ מה שהרשעים מתאוים לראות בצדיק תאבד
מהם׃

ימוך האח ומטה ידו להחזיק בו ולחננו ולהלוותו בעבור שלא יפול לגמרי לזכר
עולם יהיה צדיק הצדיק יהיה לזכר עולם כדרך זכר צדיק לברכה כי אף שימות זכרו
לעולם עומד וזה כנגד אומרו וצדיק חונן ונותן׳ משמועה רעה לא יירא יתכן לפרשו
כי משמועה רעה שישמע מן החוזים בכוכבים שתבא רעה על הארץ לא יירא כי נכון לבו
בטוח

יום כ"ד בו יסופר נפלאות מיציאת מצרים:

קיג א הַלְלוּ יָהּ הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה: ב יְהִי
שֵׁם יְהוָה מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: ג מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ
מְהֻלָּל שֵׁם יְהוָה: ד רָם עַל כָּל גּוֹיִם יְהוָה עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ:
ה מִי כַּיהוָה אֱלֹהֵינוּ הַמַּגְבִּיהִי לָשָׁבֶת: ו הַמַּשְׁפִּילִי לִרְאוֹת
בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ: ז מְקִימִי מֵעָפָר דָּל מֵאַשְׁפֹּת יָרִים אֶבְיוֹן:
ח לְהוֹשִׁיבִי עִם נְדִיבִים עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ: ט מוֹשִׁיבִי עֲקֶרֶת
הַבַּיִת אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה הַלְלוּ יָהּ:

## בצאת

**קיג הללויה** כשהגיה לדבר ביציאת מצרים פירש ולתוך נעורת הקרקע
שהרי מן הנביאים שפלים ומפעיל נבואתם כיון שעשה
ניסים במצרים ועתיד לעשות כיוצא בהם שהרי
בימות המשיח עתידים הללויים שהללוים
עתידים לעתיד להגלות: ב יהי שם ה' מברוך בפי
הנביאים: ד רם על כל גויים כבודו שכולם לפי
הנביאים הם כי כל המלכיות כנקרנו: ה מי כה' אלהינו
שהניחנו לשבת. על כל הנביאים ומשפיל עצמו לראות
את הנביאים ליחזקאל משפלותם: ז מקימי מעפר דל.
הנביא עליהם והקימם מעפר: ח להושיבי עם
נדיבים. להיותנו בתחלה היו עבדים ונתנה לנו ארץ
ישראל וכיוצא בזה היום בהיות עם: ט מושיבי עקרת
הבית. יושיבם במעלה שיקראו להם שם עקרי הבית
ויהיו מקריבים ע"פ הם אחם להגן עליהם לכן
הללויה. לו מושיבי בעקרת ביתו של עולם שהיה מרן
שמחל תחר עיני ה' תיחיד בה ושם השכינה. הם עם
הכנים שתקה. ותו הללויה:

נעזת

כשהגיה לדבר ביציאת מצרים פירש ולתוך נעורת הקרקע כנגד הקרקע שהרי מן הנביאים שפלים ומפעיל נבואתם כיון שעשה ניסים במצרים ועתיד לעשות כיוצא בהם שהרי בימות המשיח עתידים הללויים שהללוים עתידים לעתיד להגלות: ב יהי שם ה' מברוך בפי הנביאים: ד רם על כל גויים כבודו שכולם לפי הנביאים הם כי כל המלכיות כנקרנו: ה מי כה' אלהינו שהניחנו לשבת. על כל הנביאים ומשפיל עצמו לראות את הנביאים ליחזקאל משפלותם: ז מקימי מעפר דל. הנביא עליהם והקימם מעפר: ח להושיבי עם נדיבים. להיותנו בתחלה היו עבדים ונתנה לנו ארץ ישראל וכיוצא בזה היום בהיות עם: ט מושיבי עקרת הבית. יושיבם במעלה שיקראו להם שם עקרי הבית ויהיו מקריבים ע"פ הם אחם להגן עליהם לכן הללויה. לו מושיבי בעקרת ביתו של עולם שהיה מרן שמחל תחר עיני ה' תיחיד בה ושם השכינה. הם עם הכנים שתקה. ותו הללויה:

נעזת

**קיג הללויה** ז"ה חמר על לעתיד
נבנין כי'מקדשנו ואתי'
הללו שלם פעמים כי בתלתא זימנא הויא
חזקה להורות כי הללו פיטו מלא שירה כיש
לין לכו מספיקים להללו ולכן הללויה
הללו עבדי ה' הללו את שם ה' והטעם
הללו שמו פעם אחר פעם על כן לחריו

יהי שם ה' מבורך בפינו מעתה ועד עולם לתת ושתים ושלש פעמים ולעולם. ממזרח
שמש עד מבואו מהולל שם ה' מי כה' אלהינו זאת היה תהלה לעמו מי כה' אלהינו
המגביהי לשבת בתכלית הרוממו'והטעם רוממת מעלה והוא אלהינו והו'עשמו המשפילי
לראות מן השמים מקימי מעפר דל עוד ענוה גדולה הורה למו כי הוא מקים מעפר דל
ואחשפות יריש לחבין להושיב עם נדיבים אותו מושיבי עקרת הבית מלת עקרת על
משקל תפארת והוא מוכרת ומלת עם הנאמר למעלה מצרת גם הנה והנכון מושיבי
עקרת שם הבית והטעם כי לחר הזכירו שיושב עמו השפל והדל עם נדיבים במעל'אמר
מושיב עוד על מתוכותם עקרת והיא ירושלים כהרבי עקרה לח ילדה הבית השליטי
שנגנה מהרה בימינו ועם זאת שם הבניה והיה רחל תהיה שמחה הפך רחל מבכה על
בניה והיה היתה עקרת הבית ועל זאת הללויה:

# תהלים ליום ששי קיד

כו מבואר בספני מה זכה יהודה למסלכות:

קיד א בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לֹעֵז:
ב הָיְתָה יְהוּדָה לְקָדְשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מַמְשְׁלוֹתָיו: ג הַיָּם רָאָה
וַיָּנֹס הַיַּרְדֵּן יִסֹּב לְאָחוֹר: ד הֶהָרִים רָקְדוּ כְאֵילִים גְּבָעוֹת
כִּבְנֵי צֹאן: ה מַה לְּךָ הַיָּם כִּי תָנוּס הַיַּרְדֵּן תִּסֹּב לְאָחוֹר:
ו הֶהָרִים תִּרְקְדוּ כְאֵילִים גְּבָעוֹת כִּבְנֵי צֹאן: ז מִלִּפְנֵי אָדוֹן
חוּלִי אָרֶץ מִלִּפְנֵי אֱלוֹהַּ יַעֲקֹב: ח הַהֹפְכִי הַצּוּר אֲגַם מָיִם
חַלָּמִישׁ לְמַעְיְנוֹ מָיִם:

## קטו לא

**קיד בצאת** זה המזמור מדבר בעטרו' שעשה ה' עמנו בילידת
במצרים ואמר בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לועז ושפל ובער וכסיל ראו ממה יפלו ומה הסיגו בצאתם מיהיה יהודה לקדשו והטעם בית יהודה היתה לקדשו קדש לה' וישראל היה ממשלותיו והטעם שה' קדשם מיד במלוותיו ולקחם לממשלתו ולנחלתם תחת ממשלת המזלות כי חלק ה' עמו והנה יהודה וישראל הטעם כפול כי בשם יהודה נקרא ישראל בעבור שהוא גביר בחיל כדברי הרלב"ע. היס אמר בעבור שה' לקחם וקדשם לו ולממשלתו היס ראה ויסום ד"מ כלו ירמה כי יסום בלחת ממצרי והירדן יסוב לאחור בהכניסם לארץ ישראל מה לך המסורר מדבר מה ראיתם היס כי תנוס הסיבה כי לא ראו כי אם עשות דבר הפל ומפניו חלו ויעשו דברו. מלפני חדון חולי ארץ על מה לך היס כי תנוס התשובה מלפני חדון חולי ארץ מפני השם המסורס שנתקע על מעט מטה שבו נברא שמים וארץ. ועל הירדן הכסוג לאחור מלפני אלוה יעקב. מלפני חדון העדות והלוחות כה תאמר לבית יעקב. תורה כוה וגו' קהלת יעקב. ההופכי זה תשובת ההרים. ההרים תרקדו וגו' התשובה כשם שנתשלך חגם מים לצור כך יכול להפך ההרים שהם תלמים למעיינו מים לכך ירקדו שבזה יתגבל הברייתה שנתחלה היו מים:

קטו לא

**קיד בצאת** ישראל תוסב לתרגום לאחר שעשה ה' עמנו בילידת ישראל ממצרים.

ב היתה יהודה לקדשו. הוא שם קדשו שהוא שם של הקדוש ברוך הוא ממנו נילדת היס שנאמר ארי יהודה רגזתא מטרף בני עלית לתוך היס תחלה: ישראל ממשלותיו לשיבוץ היס ולך וישראל תחת ממשלותיו: ג היס ראה וינוס: היס ראה שעשה רמון הק"ב וינוס ותפניו אלף ושבע: ד ההרים רקדו כאילים וגבעות שהיכם נבהלים כל כך תרקדו כמו בזמן שהוא עושה נסים ונבורות לבני ישראל והרי' כעשו דרך משוד: ה מה לך היס. כלומ המשורר שואל מה זה כי תנוס היס ואת לבם ההרים שתרקדו ואת התשובה: ו מלפני חדון חולי ארץ חלפני חדון שהוא חדון על הכל חולי ארץ רעד ארץ כעבד שחרד בפני רבו: ח ההפכי הסלע לגם מים. ואיתו אומר נעזר להשואל ההופכי הצור לגם מים לומר כן נידול לאמות חלושים למעיני מים וכידוע לאמות הטבע בכל עת הצור המכהיבים ות"ם חלמיש והוא אומר הוא הכהב למעיני מים:

קטו לח

תפלה על אריכת הגלות שיעשה לשמן שמו שלא יתחלל:

קטו א לֹא לָנוּ יְהוָה לֹא לָנוּ כִּי לִשְׁמְךָ תֵּן כָּבוֹד עַל חַסְדְּךָ עַל
אֲמִתֶּךָ: ב לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אַיֵּה נָא אֱלֹהֵיהֶם: ג וֵאלֹהֵינוּ
בַּשָּׁמָיִם כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ עָשָׂה: ד עֲצַבֵּיהֶם כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה
יְדֵי אָדָם: ה פֶּה לָהֶם וְלֹא יְדַבֵּרוּ עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ:
ו אָזְנַיִם לָהֶם וְלֹא יִשְׁמָעוּ אַף לָהֶם וְלֹא יְרִיחוּן: ז יְדֵיהֶם וְ
וְלֹא יְמִישׁוּן רַגְלֵיהֶם וְלֹא יֶהְגּוּ בִּגְרוֹנָם: ח כְּמוֹהֶם
יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר בֹּטֵחַ בָּהֶם: ט יִשְׂרָאֵל בְּטַח בַּיהוָה עֶזְרָם
וּמָגִנָּם הוּא: י בֵּית אַהֲרֹן בִּטְחוּ בַיהוָה עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא:
יא יִרְאֵי יְהוָה בִּטְחוּ בַיהוָה עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא: יב יְהוָה זְכָרָנוּ

יברך

קטו לא לנו ה׳. כמו שעשית חסד עם
לנוהיינו כן תעשה עמנו ואם לא
תעשה למענינו עשה למען שמך: ב למה יאמרו
הגוים איה נא אלהיהם. והם תולעים שאלהינו בשמים
ולא תאר עשה נס בארץ ולכן לעמן עבר עשה כבל
תאר ועבור עשה בשלוחות והשליח לפי שהרים בארץ וכמה
מיוחדת בשמים שהם ולא נודע שהם וזכרון שהם בארץ
והיה הכעוס עכשיהם כאף והוא תעשה ידי לדעת שהם אלהים
ולא ולאחד כן תעשה ונו׳. ג׳ם מקומם והם בתעלת
הרבר ותקעיכ׳ עובדיהם להם וקרוים עזריהם בשביל
שהלים מתעזרב עליהם שם כ׳ לחזר כסף והוא לתן כ׳פי
שהרים נם תעזן ותתן. אבל ישראל בטח בה׳ ולכן לא
יפחד זכרם והוא הוא מי ויקים נעולם נם ישראל:
בית אהרן. והם כהנים ולוים: יא יראי ה׳.
הם התלמידים והחתודדים בבית ה׳ לעבוד את ה׳ וגטחו
בה׳ שעזרם ומגינם הוא: יב ה׳ זכרנו. לחסד
מתיר וברכו בתחלתו עלינו הוא יברך את עמו בכל
יברך

בכל עם ועם: ה׳ אשר תמיד בתחלתו עלינו. הוא יברך ומי לחזר כן הפרט יברך בית
ישראל: ירחי ה׳ הקטנים עם הגדולים בית ישראל בית כולל קטנים
עם הגדולים: וכן בנטחון לא זכר עם ישראל ועם ירחי ה׳ בית כי הקטנים יהין להם
לעת הנטחון. יברך הקטנים. בעבור הגדולים. יוסף דרך תפלה או דרך נבואה:
שמים וארץ. הוא עשה העליונים והתחתונים ובידו לברך מי שירצה: השמים. תעל׳
שהוא עשה השמים והארץ ממלכת השמים לו לבדו ואין לאדם בהם דבר אבל הארץ נתן
ממלכת לבני אדם ועריך שידעו בני אדם ויכירו כי הוא אדון ומי מיכיר שהוא אדון
וירחמו

## תהלים ליום ששי קטו קיו

יָבָרֵךְ יְבָרֵךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל יְבָרֵךְ אֶת בֵּית אַהֲרֹן: יג יְבָרֵךְ
יְרֵאֵי יְהוָה הַקְּטַנִּים עִם הַגְּדֹלִים: יד יֹסֵף יְהוָה עֲלֵיכֶם עֲלֵיכֶם
וְעַל בְּנֵיכֶם: טו בְּרוּכִים אַתֶּם לַיהוָה עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:
טז הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַיהוָה וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי אָדָם: יז לֹא הַמֵּתִים
יְהַלְלוּ יָהּ וְלֹא כָל יֹרְדֵי דוּמָה: יח וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה
וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

שבחים גדולים להק"בה והיאך דוד אמר בדין הוא לאהוב אותו על כל הטובות שעשה לו כמה ניסים ואינו יודע מה גמול ישלם לו שאי אפשר להשיב לו על כל הגמול שעשה עמו:

קיו א אָהַבְתִּי כִּי יִשְׁמַע יְהוָה אֶת קוֹלִי תַּחֲנוּנָי: ב כִּי הִטָּה
אָזְנוֹ לִי וּבְיָמַי אֶקְרָא: ג אֲפָפוּנִי חֶבְלֵי מָוֶת וּמְצָרֵי שְׁאוֹל
מְצָאוּנִי צָרָה וְיָגוֹן אֶמְצָא: ד וּבְשֵׁם יְהוָה אֶקְרָא אָנָּה יְהוָה

### מלטה

וירחמו כמו הפקיד. החנון יעמידהו בפקידות ויקיימו הזמן הקצוב לו לפיקד אמר הרי לו המתים הרבעים בקיימם בקרקים מתים יהללוי"ה כי תאבד נפשם במותם. והם יורדי דומה בחמת. והדומה הוא הקבר שהגוף בו. והנוף יורד בה. ואנחנו. שהנו ירחי הלל יהיה לותנו ונברכהו בחיים וזהו מעתה שהוא זמן העומד עד עולם הוא העולם הבא שהוא עולם נצחי. כלומר במותנו לזמן הקצוב לו יתומנו בפגישנו לעלם ויהללוהו לעדי עד לפיקד הללויה בעוד שתם בחיים:

קיו אהבתי. להבתי ז"ה אמר דוד אחר הגיל ה' לותו מכח חויזיו ומכח שהוא ורוצה לשלם נדריו ולהלל שם ה' כאשר כרר בצרותיו והתחיל להבתי והטע' מה להבתי וכמה להודיעני כי שמע ה' את קולי תחנוני ח"כ ישמע עתיד במקום עבר. כי הטה אזנו לי בתחנוני ועל זאת בימי אקרא כלומר לאלהי בעודי וטעם אקרא בשמו להודיע גבורתו כלומר ויקרא שם ה' הל עולם לו הטעם אקרא הכמשך. אפפוני מצרי מות זו היא הקריאה אשר אקרא והוא אפפוני חבלי מות ומצרי שאול רמז צרותיו וכאשר

ג יברך יראי ה' הקטנים. לף שהקטנים אין ליכם דעת יברך הקטנים גדולת הנבלים: יד יסף ה' עליכם. יוסף שהרבה דרך ארץ מתעטף תחי המלם לכך אתר יוסף ה' עליכם שתהיו זוכין רב ובנם בניכם יוסף ה': טו עושה שמים וארץ. לכך ים נדון לכבוד ותלוליו שם יהיה נגד תק הטבע: לה' הארץ כתן לבני אדם לפי דכתיב כל אשר תחת רגלי. וכן כשהלל את המתים אמרו והבני הבנים ומשיב נפש ורוח לה' המתים יהללו יה וגו'. ואפשר בחיותינו נברך יה. ובלי שהיי מעתה ועד עולם שזה לי לשבח צריך לריבוי בנים לקיום העין ולו יהיה כיון שם לחכמה נברך מעתה ועד עולם: קיו אהבתי כי ישמע ה' הלזן עלי לשחוק לותו כי הוא שומע קולי בכל עת שאקרא אליו: ב כי הטה אזנו לי. ואכי כל ימי אקרא לו לעזרתי: ג אפפוני חבלי מות. בעת שסבבוני חבלי מות והם הכרות והייתי בסכנות נפשות וזה שאקרא ואבקש שהל תצילני ותוציא נפשי מצרה על כן קראתי ואמרתי: ד ובשם ה' אקרא. אנה ה' מלט נפשי

מַלְטָה נַפְשִׁי: ה חַנּוּן יְהוָה וְצַדִּיק וֵאלֹהֵינוּ מְרַחֵם: ו שֹׁמֵר
פְּתָאיִם יְהוָה דַּלוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ: ז שׁוּבִי נַפְשִׁי לְמְנוּחָיְכִי כִּי
יְהוָה גָּמַל עָלָיְכִי: ח כִּי חִלַּצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת אֶת עֵינִי מִן דִּמְעָה
אֶת רַגְלִי מִדֶּחִי: ט אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוָה בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים:
י הֶאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר אֲנִי עָנִיתִי מְאֹד: יא אֲנִי אָמַרְתִּי בְחָפְזִי
כָּל הָאָדָם כֹּזֵב: יב מָה אָשִׁיב לַיהוָה כָּל תַּגְמוּלוֹהִי עָלָי:
יג כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא וּבְשֵׁם יְהוָה אֶקְרָא: יד נְדָרַי לַיהוָה
אֲשַׁלֵּם נֶגְדָּה נָּא לְכָל עַמּוֹ: טו יָקָר בְּעֵינֵי יְהוָה הַמָּוְתָה

## לחסידיו

לַחֲסִידָיו: טז אָנָּה יְהוָה כִּי אֲנִי עַבְדֶּךָ אֲנִי עַבְדְּךָ בֶּן אֲמָתֶךָ
פִּתַּחְתָּ לְמוֹסֵרָי: יז לְךָ אֶזְבַּח זֶבַח תּוֹדָה וּבְשֵׁם יְהוָה אֶקְרָא:
יח נְדָרַי לַיהוָה אֲשַׁלֵּם נֶגְדָּה נָּא לְכָל עַמּוֹ: יט בְּחַצְרוֹת בֵּית
יְהוָה בְּתוֹכֵכִי יְרוּשָׁלָ‍ִם הַלְלוּיָהּ:

קיז הַלְלוּ אֶת יְהוָה כָּל גּוֹיִם שַׁבְּחוּהוּ כָּל הָאֻמִּים: ב כִּי גָבַר
עָלֵינוּ חַסְדּוֹ וֶאֱמֶת יְהוָה לְעוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

קיח הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: ב יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל
כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: ג יֹאמְרוּ נָא בֵית אַהֲרֹן כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
ד יֹאמְרוּ נָא יִרְאֵי יְהוָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: ה מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָהּ
עָנָנִי בַמֶּרְחָב יָהּ: ו יְהוָה לִי לֹא אִירָא מַה יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם:
ז יְהוָה לִי בְּעֹזְרָי וַאֲנִי אֶרְאֶה בְשֹׂנְאָי: ח טוֹב לַחֲסוֹת בַּיהוָה
מִבְּטֹחַ בָּאָדָם: ט טוֹב לַחֲסוֹת בַּיהוָה מִבְּטֹחַ בִּנְדִיבִים: י כָּל גּוֹיִם
סְבָבוּנִי בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִילַם: יא סַבּוּנִי גַם סְבָבוּנִי בְּשֵׁם יְהוָה
כִּי אֲמִילַם: יב סַבּוּנִי כִדְבֹרִים דֹּעֲכוּ כְּאֵשׁ קוֹצִים בְּשֵׁם יְהוָה כִּי
אֲמִילַם: יג דָּחֹה דְחִיתַנִי לִנְפֹּל וַיהוָה עֲזָרָנִי: יד עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ
וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה: טו קוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה בְּאָהֳלֵי צַדִּיקִים יְמִין
יְהוָה עֹשָׂה חָיִל: טז יְמִין יְהוָה רוֹמֵמָה יְמִין יְהוָה עֹשָׂה חָיִל:
יז לֹא אָמוּת כִּי אֶחְיֶה וַאֲסַפֵּר מַעֲשֵׂי יָהּ: יח יַסֹּר יִסְּרַנִּי יָהּ
וְלַמָּוֶת לֹא נְתָנָנִי: יט פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק אָבֹא בָם אוֹדֶה יָהּ:
כ זֶה הַשַּׁעַר לַיהוָה צַדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ: כא אוֹדְךָ כִּי עֲנִיתָנִי
וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה: כב אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה:
כג מֵאֵת יְהוָה הָיְתָה זֹּאת הִיא נִפְלָאת בְּעֵינֵינוּ: כד זֶה הַיּוֹם עָשָׂה
יְהוָה נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בוֹ: כה אָנָּא יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָּא אָנָּא יְהוָה
הַצְלִיחָה נָּא: כו בָּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם יְהוָה בֵּרַכְנוּכֶם מִבֵּית יְהוָה:
כז אֵל יְהוָה וַיָּאֶר לָנוּ אִסְרוּ חַג בַּעֲבֹתִים עַד קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ:
כח אֵלִי אַתָּה וְאוֹדֶךָּ אֱלֹהַי אֲרוֹמְמֶךָּ: כט הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב
כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

קיט אַשְׁרֵי תְמִימֵי דָרֶךְ הַהֹלְכִים בְּתוֹרַת יְהוָה: ב אַשְׁרֵי נֹצְרֵי
עֵדֹתָיו בְּכָל לֵב יִדְרְשׁוּהוּ: ג אַף לֹא פָעֲלוּ עַוְלָה בִּדְרָכָיו הָלָכוּ:
ד אַתָּה צִוִּיתָה פִקֻּדֶיךָ לִשְׁמֹר מְאֹד: ה אַחֲלַי יִכֹּנוּ דְרָכָי לִשְׁמֹר
חֻקֶּיךָ: ו אָז לֹא אֵבוֹשׁ בְּהַבִּיטִי אֶל כָּל מִצְוֹתֶיךָ: ז אוֹדְךָ בְיֹשֶׁר
לֵבָב בְּלָמְדִי מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ: ח אֶת חֻקֶּיךָ אֶשְׁמֹר אַל תַּעַזְבֵנִי עַד
מְאֹד: ט בַּמֶּה יְזַכֶּה נַעַר אֶת אָרְחוֹ לִשְׁמֹר כִּדְבָרֶךָ: י בְּכָל לִבִּי
דְרַשְׁתִּיךָ אַל תַּשְׁגֵּנִי מִמִּצְוֹתֶיךָ: יא בְּלִבִּי צָפַנְתִּי אִמְרָתֶךָ
לְמַעַן לֹא אֶחֱטָא לָךְ: יב בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ:
יג בִּשְׂפָתַי סִפַּרְתִּי כֹּל מִשְׁפְּטֵי פִיךָ: יד בְּדֶרֶךְ עֵדְוֹתֶיךָ שַׂשְׂתִּי
כְּעַל כָּל הוֹן: טו בְּפִקֻּדֶיךָ אָשִׂיחָה וְאַבִּיטָה אׇרְחֹתֶיךָ: טז בְּחֻקֹּתֶיךָ
אֶשְׁתַּעֲשָׁע לֹא אֶשְׁכַּח דְּבָרֶךָ: יז גְּמֹל עַל עַבְדְּךָ אֶחְיֶה וְאֶשְׁמְרָה
דְבָרֶךָ: יח גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלָאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ: יט גֵּר אָנֹכִי בָּאָרֶץ
אַל תַּסְתֵּר מִמֶּנִּי מִצְוֹתֶיךָ: כ גָּרְסָה נַפְשִׁי לְתַאֲבָה אֶל מִשְׁפָּטֶיךָ
בְּכָל עֵת: כא גָּעַרְתָּ זֵדִים אֲרוּרִים הַשֹּׁגִים מִמִּצְוֹתֶיךָ: כב גַּל מֵעָלַי
חֶרְפָּה וָבוּז כִּי עֵדְוֹתֶיךָ נָצָרְתִּי: כג גַּם יָשְׁבוּ שָׂרִים בִּי נִדְבָּרוּ
עַבְדְּךָ יָשִׂיחַ בְּחֻקֶּיךָ: כד גַּם עֵדְוֹתֶיךָ שַׁעֲשֻׁעָי אַנְשֵׁי עֲצָתִי:
כה דָּבְקָה לֶעָפָר נַפְשִׁי חַיֵּנִי כִּדְבָרֶךָ: כו דְּרָכַי סִפַּרְתִּי וַתַּעֲנֵנִי
לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ: כז דֶּרֶךְ פִּקּוּדֶיךָ הֲבִינֵנִי וְאָשִׂיחָה בְּנִפְלְאוֹתֶיךָ:
כח דָּלְפָה נַפְשִׁי מִתּוּגָה קַיְּמֵנִי כִּדְבָרֶךָ: כט דֶּרֶךְ שֶׁקֶר הָסֵר מִמֶּנִּי
וְתוֹרָתְךָ חָנֵּנִי: ל דֶּרֶךְ אֱמוּנָה בָּחָרְתִּי מִשְׁפָּטֶיךָ שִׁוִּיתִי: לא דָּבַקְתִּי
בְעֵדְוֹתֶיךָ יְהוָה אַל תְּבִישֵׁנִי: לב דֶּרֶךְ מִצְוֹתֶיךָ אָרוּץ כִּי תַרְחִיב
לִבִּי: לג הוֹרֵנִי יְהוָה דֶּרֶךְ חֻקֶּיךָ וְאֶצְּרֶנָּה עֵקֶב: לד הֲבִינֵנִי וְאֶצְּרָה
תוֹרָתֶךָ וְאֶשְׁמְרֶנָּה בְכָל לֵב: לה הַדְרִיכֵנִי בִּנְתִיב מִצְוֹתֶיךָ כִּי בוֹ
חָפָצְתִּי: לו הַט לִבִּי אֶל עֵדְוֹתֶיךָ וְאַל אֶל בָּצַע: לז הַעֲבֵר עֵינַי
מֵרְאוֹת שָׁוְא בִּדְרָכֶךָ חַיֵּנִי: לח הָקֵם לְעַבְדְּךָ אִמְרָתֶךָ אֲשֶׁר לְיִרְאָתֶךָ:
לט הַעֲבֵר חֶרְפָּתִי אֲשֶׁר יָגֹרְתִּי כִּי מִשְׁפָּטֶיךָ טוֹבִים: מ הִנֵּה תָּאַבְתִּי
לְפִקֻּדֶיךָ בְּצִדְקָתְךָ חַיֵּנִי: מא וְיָבֹאוּנִי חֲסָדֶךָ יְהוָה תְּשׁוּעָתְךָ
כְּאִמְרָתֶךָ: מב וְאֶעֱנֶה חוֹרְפִי דָבָר כִּי בָטַחְתִּי בִּדְבָרֶךָ: מג וְאַל תַּצֵּל
מִפִּי דְבַר אֱמֶת עַד מְאֹד כִּי לְמִשְׁפָּטְךָ יִחָלְתִּי: מד וְאֶשְׁמְרָה תוֹרָתְךָ
תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד: מה וְאֶתְהַלְּכָה בָרְחָבָה כִּי פִקֻּדֶיךָ דָרָשְׁתִּי:
מו וַאֲדַבְּרָה בְעֵדְוֹתֶיךָ נֶגֶד מְלָכִים וְלֹא אֵבוֹשׁ: מז וְאֶשְׁתַּעֲשַׁע
בְּמִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר אָהָבְתִּי: מח וְאֶשָּׂא כַפַּי אֶל מִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר אָהָבְתִּי
וְאָשִׂיחָה בְּחֻקֶּיךָ: מט זְכֹר דָּבָר לְעַבְדֶּךָ עַל אֲשֶׁר יִחַלְתָּנִי זֹאת
נֶחָמָתִי בְעָנְיִי כִּי אִמְרָתְךָ חִיָּתְנִי: נ זֵדִים הֱלִיצֻנִי עַד מְאֹד מִתּוֹרָתְךָ
לֹא נָטִיתִי: נא זָכַרְתִּי מִשְׁפָּטֶיךָ מֵעוֹלָם יְהוָה וָאֶתְנֶחָם: נב זַלְעָפָה
אֲחָזַתְנִי מֵרְשָׁעִים עֹזְבֵי תוֹרָתֶךָ: נג זְמִרוֹת הָיוּ לִי חֻקֶּיךָ בְּבֵית
מְגוּרָי: נד זָכַרְתִּי בַלַּיְלָה שִׁמְךָ יְהוָה וָאֶשְׁמְרָה תוֹרָתֶךָ: נה זֹאת
הָיְתָה לִּי כִּי פִקֻּדֶיךָ נָצָרְתִּי: נו חֶלְקִי יְהוָה אָמַרְתִּי לִשְׁמֹר דְּבָרֶיךָ:
נז חִלִּיתִי פָנֶיךָ בְכָל לֵב חָנֵּנִי כְּאִמְרָתֶךָ: נח חִשַּׁבְתִּי דְרָכָי וָאָשִׁיבָה
רַגְלַי אֶל עֵדְוֹתֶיךָ: נט חַשְׁתִּי וְלֹא הִתְמַהְמָהְתִּי לִשְׁמֹר מִצְוֹתֶיךָ:
ס חֶבְלֵי רְשָׁעִים עִוְּדֻנִי תּוֹרָתְךָ לֹא שָׁכָחְתִּי: סא חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם
לְהוֹדוֹת לָךְ עַל מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ: סב חָבֵר אָנִי לְכָל אֲשֶׁר יְרֵאוּךָ
וּלְשֹׁמְרֵי פִקֻּדֶיךָ: סג חַסְדְּךָ יְהוָה מָלְאָה הָאָרֶץ חֻקֶּיךָ לַמְּדֵנִי:
סד טוֹב עָשִׂיתָ עִם עַבְדְּךָ יְהוָה כִּדְבָרֶךָ: סה טוּב טַעַם וָדַעַת לַמְּדֵנִי
כִּי בְמִצְוֹתֶיךָ הֶאֱמָנְתִּי: סו טֶרֶם אֶעֱנֶה אֲנִי שֹׁגֵג וְעַתָּה אִמְרָתְךָ
שָׁמָרְתִּי: סז טוֹב אַתָּה וּמֵטִיב לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ: סח טָפְלוּ עָלַי שֶׁקֶר
זֵדִים אֲנִי בְכָל לֵב אֶצֹּר פִּקּוּדֶיךָ: סט טָפַשׁ כַּחֵלֶב לִבָּם אֲנִי תוֹרָתְךָ
שִׁעֲשָׁעְתִּי: ע טוֹב לִי כִּי עֻנֵּיתָ לְמַעַן אֶלְמַד חֻקֶּיךָ: עא טוֹב לִי תוֹרַת
פִּיךָ מֵאַלְפֵי זָהָב וָכָסֶף: עב יָדֶיךָ עָשׂוּנִי וַיְכוֹנְנוּנִי הֲבִינֵנִי וְאֶלְמְדָה
מִצְוֹתֶיךָ: עג יְרֵאֶיךָ יִרְאוּנִי וְיִשְׂמָחוּ כִּי לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי: עד יָדַעְתִּי
יְהוָה כִּי צֶדֶק מִשְׁפָּטֶיךָ וֶאֱמוּנָה עִנִּיתָנִי: עה יְהִי נָא חַסְדְּךָ לְנַחֲמֵנִי
כְּאִמְרָתְךָ לְעַבְדֶּךָ: עו יְבוֹאֻנִי רַחֲמֶיךָ וְאֶחְיֶה כִּי תוֹרָתְךָ שַׁעֲשֻׁעָי:
עז יֵבֹשׁוּ זֵדִים כִּי שֶׁקֶר עִוְּתוּנִי אֲנִי אָשִׂיחַ בְּפִקּוּדֶיךָ: עח יָשׁוּבוּ לִי
יְרֵאֶיךָ וְיֹדְעֵי עֵדְוֹתֶיךָ: עט יְהִי לִבִּי תָמִים בְּחֻקֶּיךָ לְמַעַן לֹא אֵבוֹשׁ:
פ כָּלְתָה לִתְשׁוּעָתְךָ נַפְשִׁי לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי: פא כָּלוּ עֵינַי לְאִמְרָתֶךָ
לֵאמֹר מָתַי תְּנַחֲמֵנִי: פב כִּי הָיִיתִי כְנֹאד בְּקִיטוֹר חֻקֶּיךָ לֹא שָׁכָחְתִּי:
פג כַּמָּה יְמֵי עַבְדֶּךָ מָתַי תַּעֲשֶׂה בְרֹדְפַי מִשְׁפָּט: פד כָּרוּ לִי זֵדִים
שִׁיחוֹת אֲשֶׁר לֹא כְתוֹרָתֶךָ: פה כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה שֶׁקֶר רְדָפוּנִי
עָזְרֵנִי: פו כִּמְעַט כִּלּוּנִי בָאָרֶץ וַאֲנִי לֹא עָזַבְתִּי פִקּוּדֶיךָ: פז כְּחַסְדְּךָ
חַיֵּנִי וְאֶשְׁמְרָה עֵדוּת פִּיךָ: פח לְעוֹלָם יְהוָה דְּבָרְךָ נִצָּב בַּשָּׁמָיִם:
פט לְדֹר וָדֹר אֱמוּנָתֶךָ כּוֹנַנְתָּ אֶרֶץ וַתַּעֲמֹד: צ לְמִשְׁפָּטֶיךָ עָמְדוּ
הַיּוֹם כִּי הַכֹּל עֲבָדֶיךָ: צא לוּלֵי תוֹרָתְךָ שַׁעֲשֻׁעָי אָז אָבַדְתִּי בְעָנְיִי:
צב לְעוֹלָם לֹא אֶשְׁכַּח פִּקּוּדֶיךָ כִּי בָם חִיִּיתָנִי: צג לְךָ אֲנִי הוֹשִׁיעֵנִי
כִּי פִקּוּדֶיךָ דָרָשְׁתִּי: צד לִי קִוּוּ רְשָׁעִים לְאַבְּדֵנִי עֵדְוֹתֶיךָ אֶתְבּוֹנָן:
צה לְכָל תִּכְלָה רָאִיתִי קֵץ רְחָבָה מִצְוָתְךָ מְאֹד: צו מָה אָהַבְתִּי תוֹרָתֶךָ
כָּל הַיּוֹם הִיא שִׂיחָתִי: צז מֵאֹיְבַי תְּחַכְּמֵנִי מִצְוֹתֶךָ כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי:
צח מִכָּל מְלַמְּדַי הִשְׂכַּלְתִּי כִּי עֵדְוֹתֶיךָ שִׂיחָה לִי: צט מִזְּקֵנִים אֶתְבּוֹנָן
כִּי פִקּוּדֶיךָ נָצָרְתִּי: ק מִכָּל אֹרַח רָע כָּלִאתִי רַגְלָי לְמַעַן אֶשְׁמֹר
דְּבָרֶךָ: קא מִמִּשְׁפָּטֶיךָ לֹא סָרְתִּי כִּי אַתָּה הוֹרֵתָנִי: קב מַה נִּמְלְצוּ
לְחִכִּי אִמְרָתֶךָ מִדְּבַשׁ לְפִי: קג מִפִּקּוּדֶיךָ אֶתְבּוֹנָן עַל כֵּן שָׂנֵאתִי
כָּל אׇרְחוֹת שָׁקֶר: קד נֵר לְרַגְלִי דְבָרֶךָ וְאוֹר לִנְתִיבָתִי: קה נִשְׁבַּעְתִּי
וָאֲקַיֵּמָה לִשְׁמֹר מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ: קו נֶעֱנֵיתִי עַד מְאֹד יְהוָה חַיֵּנִי
כִּדְבָרֶךָ: קז נִדְבוֹת פִּי רְצֵה נָא יְהוָה וּמִשְׁפָּטֶיךָ לַמְּדֵנִי: קח נַפְשִׁי
בְכַפִּי תָמִיד וְתוֹרָתְךָ לֹא שָׁכָחְתִּי: קט נָתְנוּ רְשָׁעִים פַּח לִי וּמִפִּקּוּדֶיךָ
לֹא תָעִיתִי: קי נָחַלְתִּי עֵדְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם כִּי שְׂשׂוֹן לִבִּי הֵמָּה: קיא נָטִיתִי
לִבִּי לַעֲשׂוֹת חֻקֶּיךָ לְעֵקֶב לָנֶצַח: קיב סֵעֲפִים שָׂנֵאתִי וְתוֹרָתְךָ
אָהָבְתִּי: קיג סִתְרִי וּמָגִנִּי אָתָּה לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי: קיד סוּרוּ מִמֶּנִּי
מְרֵעִים וְאֶצְּרָה מִצְוֹת אֱלֹהָי: קטו סָמְכֵנִי כְאִמְרָתְךָ וְאֶחְיֶה וְאַל תְּבִישֵׁנִי
מִשִּׂבְרִי: קטז סְעָדֵנִי וְאִוָּשֵׁעָה וְאֶשְׁעָה בְחֻקֶּיךָ תָמִיד: קיז סָמַכְתָּ כָּל
שׁוֹגִים חֻקֶּיךָ כִּי תַעְתּוּעִים תּוֹרָתְךָ: קיח סִגִים הִשְׁבַּתָּ כָּל רִשְׁעֵי
אֶרֶץ לָכֵן אָהַבְתִּי עֵדְוֹתֶיךָ: קיט סָמַר מִפַּחְדְּךָ בְשָׂרִי וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ
יָרֵאתִי: קכ עָשִׂיתִי מִשְׁפָּט וָצֶדֶק בַּל תַּנִּיחֵנִי לְעֹשְׁקָי: קכא עֲרֹב עַבְדְּךָ
לְטוֹב אַל יַעַשְׁקֻנִי זֵדִים: קכב עֵינַי כָּלוּ לִישׁוּעָתֶךָ וּלְאִמְרַת צִדְקֶךָ:
קכג עֲשֵׂה עִם עַבְדְּךָ כְחַסְדֶּךָ וְחֻקֶּיךָ לַמְּדֵנִי: קכד עַבְדְּךָ אָנִי הֲבִינֵנִי
וְאֵדְעָה עֵדְוֹתֶיךָ: קכה עֵת לַעֲשׂוֹת לַיהוָה הֵפֵרוּ תוֹרָתֶךָ: קכו עַל כֵּן
אָהַבְתִּי מִצְוֹתֶיךָ מִזָּהָב וּמִפָּז: קכז עַל כֵּן כָּל פִּקּוּדֵי כֹל יִשָּׁרְתִּי כָּל
אׇרְחוֹת שָׁקֶר שָׂנֵאתִי: קכח פְּלָאוֹת עֵדְוֹתֶיךָ עַל כֵּן נְצָרָתַם נַפְשִׁי:
קכט פֵּתַח דְּבָרֶיךָ יָאִיר מֵבִין פְּתָיִים: קל פִּי פָעַרְתִּי וָאֶשְׁאָפָה כִּי
לְמִצְוֹתֶיךָ יָאָבְתִּי: קלא פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵּנִי כְּמִשְׁפָּט לְאֹהֲבֵי שְׁמֶךָ:
קלב פְּעָמַי הָכֵן בְּאִמְרָתֶךָ וְאַל תַּשְׁלֶט בִּי כָל אָוֶן: קלג פְּדֵנִי מֵעֹשֶׁק
אָדָם וְאֶשְׁמְרָה פִקּוּדֶיךָ: קלד פָּנֶיךָ הָאֵר בְּעַבְדֶּךָ וְלַמְּדֵנִי אֶת חֻקֶּיךָ:
קלה פַּלְגֵי מַיִם יָרְדָה עֵינָי עַל לֹא שָׁמְרוּ תוֹרָתֶךָ: קלו צַדִּיק אַתָּה
יְהוָה וְיָשָׁר מִשְׁפָּטֶיךָ: קלז צִוִּיתָ צֶדֶק עֵדְוֹתֶיךָ וֶאֱמוּנָה מְאֹד:
קלח צִדָּתְנִי קִנְאָתִי כִּי שָׁכְחוּ דְבָרֶיךָ צָרָי: קלט צְרוּפָה אִמְרָתְךָ מְאֹד
וְעַבְדְּךָ אֲהֵבָהּ: קמ צָעִיר אָנֹכִי וְנִבְזֶה פִּקּוּדֶיךָ לֹא שָׁכָחְתִּי:
קמא צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת: קמב צַר וּמָצוֹק מְצָאוּנִי
מִצְוֹתֶיךָ שַׁעֲשֻׁעָי: קמג צִדְקַת עֵדְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם הֲבִינֵנִי וְאֶחְיֶה:
קמד קָרָאתִי בְכָל לֵב עֲנֵנִי יְהוָה חֻקֶּיךָ אֶצֹּרָה: קמה קְרָאתִיךָ הוֹשִׁיעֵנִי
וְאֶשְׁמְרָה עֵדוֹתֶיךָ: קמו קִדַּמְתִּי בַנְּשֶׁף וָאֲשַׁוֵּעָה לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי:
קמז קָדְמוּ עֵינַי אַשְׁמֻרוֹת לָשִׂיחַ בְּאִמְרָתֶךָ: קמח קוֹלִי שִׁמְעָה כְחַסְדֶּךָ
יְהוָה כְּמִשְׁפָּטְךָ חַיֵּנִי: קמט קָרְבוּ רֹדְפֵי זִמָּה מִתּוֹרָתְךָ רָחָקוּ:
קנ קָרוֹב אַתָּה יְהוָה וְכָל מִצְוֹתֶיךָ אֱמֶת: קנא קֶדֶם יָדַעְתִּי מֵעֵדְוֹתֶיךָ
כִּי לְעוֹלָם יְסַדְתָּם: קנב קְרֵה עָנְיִי וְחַלְּצֵנִי כִּי תוֹרָתְךָ לֹא שָׁכָחְתִּי:
קנג קָרְבָה לְפָנֶיךָ תְּחִנָּתִי כִּדְבָרְךָ הֲבִינֵנִי: קנד קָרְבוּ יְשׁוּעָתֶךָ
לְרְשָׁעִים רָחָקוּ כִּי חֻקֶּיךָ לֹא דָרָשׁוּ: קנה קְרָאתִיךָ הוֹשִׁיעֵנִי וְאֶשְׁמְרָה
עֵדְוֹתֶיךָ: קנו קִדַּמְתִּי בַנְּשֶׁף וָאֲשַׁוֵּעָה לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי: קנז קָדְמוּ
עֵינַי אַשְׁמֻרוֹת לָשִׂיחַ בְּאִמְרָתֶךָ: קנח קוֹלִי שִׁמְעָה כְחַסְדֶּךָ יְהוָה
כְּמִשְׁפָּטְךָ חַיֵּנִי: קנט קָרְבוּ רֹדְפֵי זִמָּה מִתּוֹרָתְךָ רָחָקוּ: קס קָרוֹב
אַתָּה יְהוָה וְכָל מִצְוֹתֶיךָ אֱמֶת: קסא קֶדֶם יָדַעְתִּי מֵעֵדְוֹתֶיךָ כִּי
לְעוֹלָם יְסַדְתָּם: קסב קְרֵה עָנְיִי וְחַלְּצֵנִי כִּי תוֹרָתְךָ לֹא שָׁכָחְתִּי:
קסג קָרְבָה לְפָנֶיךָ תְּחִנָּתִי כִּדְבָרְךָ הֲבִינֵנִי: קסד קָרְבוּ יְשׁוּעָתֶךָ
לְרְשָׁעִים רָחָקוּ כִּי חֻקֶּיךָ לֹא דָרָשׁוּ: קסה קְרָאתִיךָ הוֹשִׁיעֵנִי וְאֶשְׁמְרָה
עֵדְוֹתֶיךָ: קסו קִדַּמְתִּי בַנְּשֶׁף וָאֲשַׁוֵּעָה לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי: קסז קָדְמוּ
עֵינַי אַשְׁמֻרוֹת לָשִׂיחַ בְּאִמְרָתֶךָ: קסח קוֹלִי שִׁמְעָה כְחַסְדֶּךָ יְהוָה
כְּמִשְׁפָּטְךָ חַיֵּנִי: קסט קָרְבוּ רֹדְפֵי זִמָּה מִתּוֹרָתְךָ רָחָקוּ: קע קָרוֹב
אַתָּה יְהוָה וְכָל מִצְוֹתֶיךָ אֱמֶת: קעא קֶדֶם יָדַעְתִּי מֵעֵדְוֹתֶיךָ כִּי
לְעוֹלָם יְסַדְתָּם: קעב קְרֵה עָנְיִי וְחַלְּצֵנִי כִּי תוֹרָתְךָ לֹא שָׁכָחְתִּי:
קעג קָרְבָה לְפָנֶיךָ תְּחִנָּתִי כִּדְבָרְךָ הֲבִינֵנִי: קעד קָרְבוּ יְשׁוּעָתֶךָ
לְרְשָׁעִים רָחָקוּ כִּי חֻקֶּיךָ לֹא דָרָשׁוּ: קעה קְרָאתִיךָ הוֹשִׁיעֵנִי וְאֶשְׁמְרָה
עֵדְוֹתֶיךָ: קעו קִדַּמְתִּי בַנְּשֶׁף וָאֲשַׁוֵּעָה לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי: קעז קָדְמוּ
עֵינַי אַשְׁמֻרוֹת לָשִׂיחַ בְּאִמְרָתֶךָ: קעח קוֹלִי שִׁמְעָה כְחַסְדֶּךָ יְהוָה
כְּמִשְׁפָּטְךָ חַיֵּנִי: קעט קָרְבוּ רֹדְפֵי זִמָּה מִתּוֹרָתְךָ רָחָקוּ: קפ קָרוֹב
אַתָּה יְהוָה וְכָל מִצְוֹתֶיךָ אֱמֶת: קפא קֶדֶם יָדַעְתִּי מֵעֵדְוֹתֶיךָ כִּי
לְעוֹלָם יְסַדְתָּם: קפב קְרֵה עָנְיִי וְחַלְּצֵנִי כִּי תוֹרָתְךָ לֹא שָׁכָחְתִּי:
קפג קָרְבָה לְפָנֶיךָ תְּחִנָּתִי כִּדְבָרְךָ הֲבִינֵנִי: קפד קָרְבוּ יְשׁוּעָתֶךָ
לְרְשָׁעִים רָחָקוּ כִּי חֻקֶּיךָ לֹא דָרָשׁוּ: קפה קְרָאתִיךָ הוֹשִׁיעֵנִי וְאֶשְׁמְרָה
עֵדְוֹתֶיךָ: קפו קִדַּמְתִּי בַנְּשֶׁף וָאֲשַׁוֵּעָה לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי: קפז קָדְמוּ
עֵינַי אַשְׁמֻרוֹת לָשִׂיחַ בְּאִמְרָתֶךָ: קפח קוֹלִי שִׁמְעָה כְחַסְדֶּךָ יְהוָה
כְּמִשְׁפָּטְךָ חַיֵּנִי: קפט קָרְבוּ רֹדְפֵי זִמָּה מִתּוֹרָתְךָ רָחָקוּ: קצ קָרוֹב
אַתָּה יְהוָה וְכָל מִצְוֹתֶיךָ אֱמֶת: קצא קֶדֶם יָדַעְתִּי מֵעֵדְוֹתֶיךָ כִּי
לְעוֹלָם יְסַדְתָּם: קצב קְרֵה עָנְיִי וְחַלְּצֵנִי כִּי תוֹרָתְךָ לֹא שָׁכָחְתִּי:
קצג קָרְבָה לְפָנֶיךָ תְּחִנָּתִי כִּדְבָרְךָ הֲבִינֵנִי: קצד קָרְבוּ יְשׁוּעָתֶךָ
לְרְשָׁעִים רָחָקוּ כִּי חֻקֶּיךָ לֹא דָרָשׁוּ: קצה קְרָאתִיךָ הוֹשִׁיעֵנִי וְאֶשְׁמְרָה
עֵדְוֹתֶיךָ: קצו קִדַּמְתִּי בַנְּשֶׁף וָאֲשַׁוֵּעָה לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי: קצז קָדְמוּ
עֵינַי אַשְׁמֻרוֹת לָשִׂיחַ בְּאִמְרָתֶךָ: קצח קוֹלִי שִׁמְעָה כְחַסְדֶּךָ יְהוָה
כְּמִשְׁפָּטְךָ חַיֵּנִי: קצט קָרְבוּ רֹדְפֵי זִמָּה מִתּוֹרָתְךָ רָחָקוּ: ר קָרוֹב
אַתָּה יְהוָה וְכָל מִצְוֹתֶיךָ אֱמֶת: רא קֶדֶם יָדַעְתִּי מֵעֵדְוֹתֶיךָ כִּי
לְעוֹלָם יְסַדְתָּם: רב קְרֵה עָנְיִי וְחַלְּצֵנִי כִּי תוֹרָתְךָ לֹא שָׁכָחְתִּי:
רג קָרְבָה לְפָנֶיךָ תְּחִנָּתִי כִּדְבָרְךָ הֲבִינֵנִי: רד קָרְבוּ יְשׁוּעָתֶךָ
לְרְשָׁעִים רָחָקוּ כִּי חֻקֶּיךָ לֹא דָרָשׁוּ: רה קְרָאתִיךָ הוֹשִׁיעֵנִי וְאֶשְׁמְרָה
עֵדְוֹתֶיךָ: רו קִדַּמְתִּי בַנְּשֶׁף וָאֲשַׁוֵּעָה לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי: רז קָדְמוּ
עֵינַי אַשְׁמֻרוֹת לָשִׂיחַ בְּאִמְרָתֶךָ: רח קוֹלִי שִׁמְעָה כְחַסְדֶּךָ יְהוָה
כְּמִשְׁפָּטְךָ חַיֵּנִי: רט קָרְבוּ רֹדְפֵי זִמָּה מִתּוֹרָתְךָ רָחָקוּ: רי קָרוֹב
אַתָּה יְהוָה וְכָל מִצְוֹתֶיךָ אֱמֶת: ריא קֶדֶם יָדַעְתִּי מֵעֵדְוֹתֶיךָ כִּי
לְעוֹלָם יְסַדְתָּם: ריב קְרֵה עָנְיִי וְחַלְּצֵנִי כִּי תוֹרָתְךָ לֹא שָׁכָחְתִּי:
ריג קָרְבָה לְפָנֶיךָ תְּחִנָּתִי כִּדְבָרְךָ הֲבִינֵנִי: ריד קָרְבוּ יְשׁוּעָתֶךָ
לְרְשָׁעִים רָחָקוּ כִּי חֻקֶּיךָ לֹא דָרָשׁוּ: רטו קְרָאתִיךָ הוֹשִׁיעֵנִי וְאֶשְׁמְרָה
עֵדְוֹתֶיךָ: רטז קִדַּמְתִּי בַנְּשֶׁף וָאֲשַׁוֵּעָה לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי: רטז קָדְמוּ
עֵינַי אַשְׁמֻרוֹת לָשִׂיחַ בְּאִמְרָתֶךָ: רטח קוֹלִי שִׁמְעָה כְחַסְדֶּךָ יְהוָה
כְּמִשְׁפָּטְךָ חַיֵּנִי: רטט קָרְבוּ רֹדְפֵי זִמָּה מִתּוֹרָתְךָ רָחָקוּ: רי קָרוֹב
אַתָּה יְהוָה וְכָל מִצְוֹתֶיךָ אֱמֶת: ריא קֶדֶם יָדַעְתִּי מֵעֵדְוֹתֶיךָ כִּי
לְעוֹלָם יְסַדְתָּם: ריב קְרֵה עָנְיִי וְחַלְּצֵנִי כִּי תוֹרָתְךָ לֹא שָׁכָחְתִּי:
ריג קָרְבָה לְפָנֶיךָ תְּחִנָּתִי כִּדְבָרְךָ הֲבִינֵנִי: ריד קָרְבוּ יְשׁוּעָתֶךָ
לְרְשָׁעִים רָחָקוּ כִּי חֻקֶּיךָ לֹא דָרָשׁוּ: רטו קְרָאתִיךָ הוֹשִׁיעֵנִי וְא

לַחֲסִידָיו: יז אָנָּה יְהוָה כִּי אֲנִי עַבְדֶּךָ אֲנִי עַבְדְּךָ בֶּן אֲמָתֶךָ
פִּתַּחְתָּ לְמוֹסֵרָי: יח לְךָ אֶזְבַּח זֶבַח תּוֹדָה וּבְשֵׁם יְהוָה
אֶקְרָא: יט נְדָרַי לַיהוָה אֲשַׁלֵּם נֶגְדָּה נָּא לְכָל עַמּוֹ:
כ בְּחַצְרוֹת בֵּית יְהוָה בְּתוֹכֵכִי יְרוּשָׁלִָם הַלְלוּיָהּ:

מזמור משני פסוקים רמז על יומות המשיח וישראל בתפארתם ולכן הללויה כולם כי אז כולם יקראו בשם ה':

קיז א הַלְלוּ אֶת יְהוָה כָּל גּוֹיִם שַׁבְּחוּהוּ כָּל הָאֻמִּים: ב כִּי גָבַר
עָלֵינוּ חַסְדּוֹ וֶאֱמֶת יְהוָה לְעוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

כו יסופר גודל הבטחון שהיה לדוד והרבה תהלות לה"י שקיים לנו מה שהבטיח אותנו:

קיח א הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: ב יֹאמַר נָא
יִשְׂרָאֵל כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: ג יֹאמְרוּ נָא בֵית אַהֲרֹן כִּי לְעוֹלָם
חַסְדּוֹ: ד יֹאמְרוּ נָא יִרְאֵי יְהוָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: ה מִן הַמֵּצַר
קָרָאתִי יָהּ עָנָנִי בַמֶּרְחָב יָהּ: ו יְהוָה לִי לֹא אִירָא מַה יַּעֲשֶׂה
לִי אָדָם: ז יְהוָה לִי בְּעֹזְרָי וַאֲנִי אֶרְאֶה בְשֹׂנְאָי: ח טוֹב לַחֲסוֹת
ביהוה

קשה הוא בעיני הר"ם להתיית הדדיקים קדם זמכם ז
יו תמה ה'. רמם עלי אחד כי למי שעבדן בן לחתוך
לימה דומה עבד שפלנתה יון הסוק לעבד התגדל בבית
לחזן: פתחת ליוסרי. התרת תיצל מאסרי תוכחות
ומוסות: יח לך לתוכן זבח תודה. זבח תודיה על כל
הניסים שעשית לי: יט פתוכבי ירושלים. לתוך
המשורר לכל ישראל הללויה כולכם תהללו יה:

קיז ולפי שאמר בתכלית המזמור הללויה אומר כנגד ישראל:
ועתה הודו ואמרו כולם ואמת ה' לעולם כי אמת הוא דברו והבטחתו שהבטיחנו לגאולתנו מן הגלות: ואמר עוד הללויה לחזק זו אמ' ככנד ישראל: ואמת ה' לעולם אמת שקיימת מה שאמרת וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי אברהם יצחק ואת בריתי הארץ אזכור:

קיח הודו זזה המזמור יש מחלוקת בדברי רבותינו ז"ל יש אומרים כי המזמור הזה נאמר על דוד ויש אומרי' כי על ימות המשיח נאמר והוא הלהו על לשון בני הגלות ביחיד דרך כלל וזה שיח הכתוב והמזמור מתחיל בהודו ומסיים בהודו לפנח המזמור ולגדולת הדברים שבתוכו

M. AKADÉ KÖNYVTÁR

יהוה מבטח באדם: ט טוב לחסות ביהוה מבטח בנדיבים:
יא כל גוים סבבוני בשם יהוה כי אמילם: יא סבוני גם סבבוני
בשם יהוה כי אמילם: יב סבוני כדברים דעכו כאש קוצים
בשם יהוה כי אמילם: יג דחה דחיתני לנפל ויהוה עזרני:
יד עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה: טו קול רנה וישועה
באהלי צדיקים ימין יהוה עשה חיל: יו ימין יהוה רוממה ימין
יהוה עשה חיל: יז לא אמות כי אחיה ואספר מעשי יה:
יח יסר יסרני יה ולמות לא נתנני: יט פתחו לי שערי צדק
אבא בם אודה יה: כ זה השער ליהוה צדיקים יבאו בו:
כא אודך כי עניתני ותהי לי לישועה: כב אבן מאסו הבונים
היתה לראש פנה: כג מאת יהוה היתה זאת היא נפלאת
בעינינו

יא כל גוים סבבוני. זה מדבר בתלתות
שנים: כב כי ה' כי תימלם: כתיתמו לנצחית ואני בה
אשמידם: כג סבוני. כלכדורים שנתיים סביבה ויתה
כאש קוצים שכבה בתחלה ולא יעשה מהם
כלום כך הגוים כלכלו בהבלה ולשוכה תיד בפלו:
יד עזי וזמרת יה. עוזי ויסועתי יה ואתה לי
לשחוק לג: טו קול רנה וישועה. ותהו קול רנה
ותשועה ה' עשה חיל ולכן ירוממו ימיו ה' חתמה: יז לא
אמות. כתאר תמנו להחיותני ולהחיותני מן העולם
הזה ואספר מעשה יה הניסים והנפלאות שעשה
עמי: יח יסר יסרני יה. בעונות יסרני ויתפאר לי
לא נתנני למכות מות רק לחיות לא למות: יט
פתחו לי שערי צדק הפצר אותו לפתוח אותם
לצדיקים ואמר מתוך כי עניתני תן הודאה:
כב לכן יתאו הגוים. החלכים יקראו גוים:
כג מאת ה' היתה זאת. יתפרסם ויתפאר ויתרומם
היתה זאת הישועה בלתן תה היתה
נפלאות

שנאמרו בו מם על דוד נאמר יהי' פירושו כי כשמלך דוד אמר כולכם חייבים להודות לאל במלכותי כי עוזר עשה לכם ואמר כך זכר בפרט ישראל ים להודות לאל יתברך על מלכותי שהני בעזרת האל הייתי מצלח לחייבים לא בזמי שהול כל אבן שתה שהני מלך הסיה לכם בעוז וזקוף שלא יבואו החויבים עליהם שיפחדו ממני: בית אהרן. יש להודות על מלכותי כי שהול הרג מן עיר הכהנים: יראי ה'. יש להם להודות לאלהיתברך על מלכותי כי מפני שהיו ישראל בהקש ובשמה ויהיה ליראי ה' שהני להתעסק בחכמה. ועוד כי הני יראת האל במותם ותשמים בחברתי

לי לי ולא אירח הוחיל וה' עמי לא אירח מכל אשר יעשו לעשות לי כי לא יהיה להם
כוחות: ויסועתי. ה' עמי הוא עוזרי ולא יהיה בחוחבי כח להרע לי ולא מני
בטוחי בשוחי לי אירח בדם במו שאירח לרחות: דחה התיתני לנפול. אמר כנגד
ה' עזרני ולא בפלתי: וזמרת יה. עניני וזמרת יה"ד עזי עומד במקום שיש
וזמרת קמן ואינו שמוך. תו יהיה תי"ו וזמרת במקום ה"ה. אמר עוזי

בְּעֵינֵינוּ: כד זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יְהוָה נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בוֹ: כה אָנָּא יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָּא אָנָּא יְהוָה הַצְלִיחָה נָּא: כו בָּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם יְהוָה בֵּרַכְנוּכֶם מִבֵּית יְהוָה: כז אֵל יְהוָה וַיָּאֶר לָנוּ אִסְרוּ חַג בַּעֲבֹתִים עַד קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ: כח אֵלִי אַתָּה וְאוֹדֶךָּ אֱלֹהַי אֲרוֹמְמֶךָּ: כט הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

זֶה נכבד מאד וחברו דוד על שמנה א"ב וכל אות ח' פסוקים ובכל פסוק יש בו דרך אי תורה ערות פקודים מצוה אמירה דבור משפט צדק חקים בל המזמור הוא מוסר ובקשות גדולות

ויסורתי יה ורחני לי שחזור לו: קול ריכה ויסועה כחצר ימין ה' עושה לחס חיל כח ועושר חז יהיה קול ריכה ויסועה שיזכרו בקול רס יסועתי רוממה שלח תמוט לעולם במו ימין הגבורים והכדיבים ולעולם רוממה: והיה עושה לחוכיחו חיל וכפל לחזק העניין כי לח יהיה הכח והעושר מזולתו: לח לחמות כמו שחסנו להמיתיני ולהכיחיני מן העולם לבל לחיה וחספר מעשה יה המעשים והנפלחו' שעשה עמי: יסר יסרני יה: הימים לחצר הייתי ברע מוסר החל הוח שהיה עלי לנקותי מפשעי לח שרלה להמיתני ולגם הל"ון יסרני לתפחרת הקריחה כדגם חנני חלהים: פתחו לי שערי לדק' על דרך משל כלומר דברי תהילה והודח לחל יתברך שחילני ואומר לחכמים וליודעים שיעזרוני להודות לחל זהו פתחו לי: זה השער לה' כי חיכה רחויה שתהלה והשבח חלח לחל לפיכך כדחוק יבואו ויודו לחל יתברך על כל מה שעשה עמהם כמו שחני בח"ו: חודך' חודה חותך כי עניתני בקרחי לניך: חבן מחסו הבונים ואמר על עצמו שחלו הם חני רחוי לבח בקהל' היתה לראש פנה נעשיתי מלך ורחש פנה שהבל פונים לו ומחת ה' היתה זחת מקטין עצמו לח הייתי רחוי כי חס בחסד ה': ברוך הבח בשם ה' ברכנו חתכם מבית ה' ותהיו מבורכים בשמו כי הוח לבל יכול' והוח יחיד במקח והו' החיר לנו חסרו חג בעבותי' הביחו הכבש קשור בעבותים עד שתביחוהו לקרבות המזבח כלומר להקריב לפני ה' וקרבן כבש יקרח חג לפי שבחגים נקריב חותם ברוב: חלי חתה' להודות לחל לפיכך חוכך וארוממך כפי: הודו לה' כי טוב חומר כנגד כל העם כי עם הבל ולעולם עם בריותיו חסדו ונחמר ו"ה חכן מחסו הבונים על דוד כשבח שמואל למשחו וכן סדרו רבותינו

כפלאות בעיניכם: כד זה היום לה' זה יום התשובה כי הוח עשה זחת: כה הנח ה' כן לחתרי לחנח ה' לשון בקשה הושיעה כח הלילה כח לבל הנשיח לחשות בגילך: כו ברוך הבח בשם ה' כן לחתרי הכהנים למביחי בכורים ולעולי רגלים הברכה יבח עליכם מבית ה' סל' עשר בשביל שתתעשר כלומר כל תתנחו עכול שחתם מספיקים חתי' לכהנים ולוים ולבלנת המקדש כי חזה בח שיבוח הברכ"ח ה' מברכיכם מבית ה': כז חל ה' ויחר לנו' הוח יכול ובכל כח והוח החיר לנו' לחסרו חת הביחו הכבש קשור בעבותים לקרבות המזבח בחחר שכן היו מביחים לקשור כלי לרחות שלח יכבו חוש ואש הקרבנות חביחים בתוך לכן חיר לחסרו חת: כח חלי חתה' לכן לחיחיך: כט הודו לה' כי טוב הוח עם הכל ולעולם חסדו

על ירמיה:

קיט חברי

פירוש הפסוקים:

גדולות שמן הראוי כל אדם לאמרו בכל והוא הכנה גדולה לעבודת הק"בה (פר"ח ב"ו דמ"ח סי' שבהם סלח עדו"תיך בוי"ו הולם):

יום כ"ה

קיט אַשְׁרֵי תְמִימֵי דָרֶךְ הַהֹלְכִים בְּתוֹרַת יְהוָה: ב אַשְׁרֵי
נֹצְרֵי עֵדְוֹתָיו בְּכָל לֵב יִדְרְשׁוּהוּ: ג אַף לֹא
פָּעֲלוּ עַוְלָה בִּדְרָכָיו הָלָכוּ: ד אַתָּה צִוִּיתָה פִקֻּדֶיךָ לִשְׁמֹר
מְאֹד: ה אַחֲלַי יִכֹּנוּ דְרָכַי לִשְׁמֹר חֻקֶּיךָ: ו אָז לֹא אֵבוֹשׁ
בְּהַבִּיטִי אֶל כָּל מִצְוֹתֶיךָ: ז אוֹדְךָ בְיֹשֶׁר לֵבָב בְּלָמְדִי מִשְׁפְּטֵי
צִדְקֶךָ: ח אֶת חֻקֶּיךָ אֶשְׁמֹר אַל תַּעַזְבֵנִי עַד מְאֹד:
ט בַּמֶּה יְזַכֶּה נַעַר אֶת אָרְחוֹ לִשְׁמֹר כִּדְבָרֶךָ: י בְּכָל לִבִּי
דְרַשְׁתִּיךָ אַל תַּשְׁגֵּנִי מִמִּצְוֹתֶיךָ: יא בְּלִבִּי צָפַנְתִּי אִמְרָתֶךָ
לְמַעַן

**קיט אשרי** תמימי דרך. הם התמימים בדרכיהם

תמימי דרך. הם הם התמימים בדרכיהם ובמצותם כדרך והלכת בדרכיו (ואתחנן) ובמצותיו כדרך והלכת בדרכיו (ואתחנן) ואחר שהזכיר התמימים מוכיח בדרכיהם כעין תורת ה' ולא יקיימו למעשה כי רחמנא לבא בעי. אשרי נוצרי עדותיו. אשרי נוצרי עדותיו מי שמקיים אותם לא לשם דבר אחר אלא לשם שמים ולא עשו שום עוולה בדרכיו אלא הלכו בדרכיו. אתה צויתה פקודיך. אתה ציית פקודיך לשמור מכל וכל ולא התנהג במשפט ושמרי החוקים שיעשו ככה: אחלי יכונו דרכי. אחלי ואוי לי אם לא יכונו דרכי לשמור חוקיך. תעזרני ברחמיך כוונתי לדרוך ביושר לבב ואמר מזה יהי' בלמדי משפטי לדקך כי אין בורר ויודע אמתו ולא עם הארץ חסיד ויצ"ל כ' בזאת תת הזקיק לשמור ועי"ז ואתה לא תעזבני עד מאד: יזכה ל' זכה וזרה ומה יזכה ויסלים כעור ת"ת חרפו חרפו ודרך כל הארץ: ואמר לשמור כדברך עיקרותו חכוך לבער ע"פ דרכו ונן' כי בזה יצלח' חיין ודרכו ומותו כי הפרגל טבע

לְמַעַן לֹא אֶחֱטָא לָךְ׃ יי בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ׃ יב
בִּשְׂפָתַי סִפַּרְתִּי כֹּל מִשְׁפְּטֵי פִיךָ׃ יג בְּדֶרֶךְ עֵדְוֹתֶיךָ שַׂשְׂתִּי
כְּעַל כָּל הון׃ יד בְּפִקּוּדֶיךָ אָשִׂיחָה וְאַבִּיטָה אֹרְחוֹתֶיךָ׃ טו
בְּחֻקּוֹתֶיךָ אֶשְׁתַּעֲשָׁע לֹא אֶשְׁכַּח דְּבָרֶיךָ׃ טז גְּמֹל עַל
עַבְדְּךָ אֶחְיֶה וְאֶשְׁמְרָה דְבָרֶיךָ׃ יז גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלָאוֹת
מִתּוֹרָתֶךָ׃ יח גֵּר אָנֹכִי בָּאָרֶץ אַל תַּסְתֵּר מִמֶּנִּי מִצְוֹתֶיךָ׃ יט
גָּרְסָה נַפְשִׁי לְתַאֲבָה אֶל מִשְׁפָּטֶיךָ בְכָל עֵת׃ כא גָּעַרְתָּ זֵדִים
אֲרוּרִים הַשֹּׁגִים מִמִּצְוֹתֶיךָ׃ כב גַּל מֵעָלַי חֶרְפָּה וָבוּז כִּי עֵדְוֹתֶיךָ
נָצָרְתִּי׃ כג גַּם יָשְׁבוּ שָׂרִים בִּי נִדְבָּרוּ עַבְדְּךָ יָשִׂיחַ בְּחֻקֶּיךָ׃ כד
גַּם עֵדְוֹתֶיךָ שַׁעֲשָׁעַי אַנְשֵׁי עֲצָתִי׃ כה דָּבְקָה לֶעָפָר נַפְשִׁי

חיני

שמי ועל כל דבר שלטון׃ יב בכל לבי דרשתיך
אמר על עצמו אני בכל לבי דרשתיך להגיע
חלון בימי נעורי על כן עתה חל תסגבני
ממצותיך וכונן עליותי שלח אטעה
ממצותיך׃ יג בלבי צפנתי אמרתך למרוד לחבתי
לותם וסם כפוני וחקוקים בלבי כאומרו
הביטי למען לא אחטא לך׃ טו בדרך אתה ברכני
את למדני ותרבילני לעצות חוקיך׃ טז בשפתי
ספרתי מה שידעתי ובסם שפתי בעל כל
הון כאילו מלאתי כל ממון שבעולם׃ יח
תלמדני גם חקיך ומצותיך גם בשם אשיחה
ואלמוד לאחרים ולא אשכח שוב׃ יט אחיה
בעו״ה כי בזאת אחלים תלותי שתשמרה
לדברך כי אם אחות לא אחתים יחללו יט׃
גל יבקש עתה מה שיבקש עיני שכלי להבין
ולהשכיל בתורה׃ כא בערת זדים ארורים
ענך במקום עתיד ויתפעל לה׳ שרחה
שתסוקתו ג״כ מופלגת לעבדו יסיר ממנו
כל המעיקים׃ כב גל מעלי חרפה ובוז
כיוני ליפר הרע המבזה והמגרף בחדש
מחשבתיכו אותו ללכת אחר מחשבותיו עם היותו נכנד במעלה יתרה מפלח כבשם וחמר
מיעזרהו



בלבי למען בזכרי לך לחטוא לך׃ יב ברוך אתה ה׳
בזכר זה שלחני תגרון את שרון לחני מבקש תיון שתשמש
תלמדני חקיך כאומרו ל׳ שם הי׳ לומדים מפי הקב״ה
הי׳ משמיעים׃ יג בשפתי ספרתי׳ גם כן לאחרים
וקיימתי בל״ש ולא לבד לתרגום עדות׳ לחי שם כלל שמשמע
כל הון כי אני לומד מהכהנה׃ טו בפקודיך
ואביטה בהם לדעתם על בוריין ולפי כל
תמו׃ יז גמול על עבדך אפס עם
עבדך נחילו׳ חסד לפנים משורת הדין ואחיה ולא אמות
חייים בשכיל תלמוד עה״ר כי אחיה כדי לשמור לבדיך׃
יח גל עיני ולבי כדי לעמוד על סודות התורה׃
יט גר אנכי׳ בעוה״ז כמו גר שלין לו מיומיל
לך על זמן ישיעוני׳ ע״כ אל תסתר ממני מצותיך
הגיעלית כדי שלמוכל לקיימם בשלמות אי בשלקוט
כ גרסה׳ בשבתה לבי תמיד לתלות שלבי תהיה
לעולם ושמסעך בכל עת לף בתורת זמן שלבי יעסוק
בשכבי עה״ר כא גערת תמיד לזדים מלרחים ולף שלא
לזדים ושגים ממצותיך שלפני ע״כ בערת שפני זדים
וחה תלוק להם שם יהודים כמו כן היו בזדים ברע׃
כב גלי׳ כמו וגל את הלבן ופי׳ הסר ממני חרפה
וגנו שמתרעי׳ וקיבלים שלתי על מהר שלקבל בהרגה
כג גם יסבו שרים׳ בזלזים מדברים בי לבלי ואיכל
מקום שבקר יהיה בסקרן כמובר ושן מדיוקן׃
כד גם עדותיך׃ הם לי לשעשועי אבל בעבור
עדות ה׳ כלמיבה וגו׳׃ כה דבקה׃ תיבה הבחוש
דבקה

חַיֵּנִי כִּדְבָרֶךָ: כו דְּרָכַי סִפַּרְתִּי וַתַּעֲנֵנִי לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ: כז דֶּרֶךְ
פִּקּוּדֶיךָ הָבִינֵנִי וְאָשִׂיחָה בְנִפְלְאוֹתֶיךָ: כח דָּלְפָה נַפְשִׁי מִתּוּגָה
קַיְּמֵנִי כִּדְבָרֶךָ: כט דֶּרֶךְ שֶׁקֶר הָסֵר מִמֶּנִּי וְתוֹרָתְךָ חָנֵּנִי: ל דֶּרֶךְ
אֱמוּנָה בָּחָרְתִּי מִשְׁפָּטֶיךָ שִׁוִּיתִי: לא דָּבַקְתִּי בְעֵדְוֹתֶיךָ יְהוָה
אַל תְּבִישֵׁנִי: לב דֶּרֶךְ מִצְוֹתֶיךָ אָרוּץ כִּי תַרְחִיב לִבִּי:
הוֹרֵנִי יְהוָה דֶּרֶךְ חֻקֶּיךָ וְאֶצְּרֶנָּה עֵקֶב: לד הֲבִינֵנִי וְאֶצְּרָה
תוֹרָתֶךָ וְאֶשְׁמְרֶנָּה בְכָל לֵב: לה הַדְרִיכֵנִי בִּנְתִיב
מִצְוֹתֶיךָ כִּי בוֹ חָפָצְתִּי: לו הַט לִבִּי אֶל עֵדְוֹתֶיךָ וְאַל אֶל בָּצַע:
הַעֲבֵר עֵינַי מֵרְאוֹת שָׁוְא בִּדְרָכֶיךָ חַיֵּנִי: לח הָקֵם לְעַבְדְּךָ
אִמְרָתֶךָ אֲשֶׁר לְיִרְאָתֶךָ: לט הַעֲבֵר חֶרְפָּתִי אֲשֶׁר יָגֹרְתִּי כִּי
מִשְׁפָּטֶיךָ טוֹבִים: מ הִנֵּה תָאַבְתִּי לְפִקּוּדֶיךָ בְּצִדְקָתְךָ חַיֵּנִי:
וְיָבֹאנִי חֲסָדֶיךָ יְהוָה תְּשׁוּעָתְךָ כְּאִמְרָתֶךָ: מב וְאֶעֱנֶה חֹרְפִי
דָבָר כִּי בָטַחְתִּי בִּדְבָרֶךָ: מג וְאַל תַּצֵּל מִפִּי דְבַר אֱמֶת

עד

שיעזרהו נגד חלו הכחות הרעות שהו
ושמש כי עשותיך בלבי ובו נפשתי
ובעבור זה תעזרני · דרך פקודיך הביעני
בחלוף ומשבחותיך כשתגילני ותו תחזיקה
בגבלותיך כנגדה נח לכל עמי: דלפה נפשי
מתוגה מלמדה על עונותי דלפה ל' דלף
הדולף: דרך שקר היפוך דרך היושר
שלח ממנו עוד וכוזב והולך על לב
תביאני ממחלתי ותו דרך מרוץ
בשמחת הלב כי תרחיב לבי מלחמת
עוונותיו: הורני אתה ה' דרך חוקיך ·
כי חק בלי טע' ומבקש שיורהו ה' בעצמו
העשוי למה בלטוש והשעולה יבי ואחרנם
עקב בכל דקדוקיה: ולכן בענין התורה
אמר הבינני כלומר תן בלבי בינה
להתבונן בה ותו אחרה תורתך ואשמרנה



ותקחם יוציי כדברן ע"י כתן הנבואה: כי דרכי
סיפרתי · ואתיתי עונשי מה שנגד תלה ותענני
ותקחם ליודעי חקיך ואתה בחנתה סיגן בעלי הערות:
קח · לדקתי כפסי · ויש כפשוטו ולנגד תנוה עוני וירעו:
לא דבקתי בעדותיך · כתן בדבקתי בהם לעולם
בישיבה אל תביישני בה"ת שיעשו ואעשה תקוני:
לב דרך מצותיך ארוץ · כשתרחיב לבי מלהורות:
לג הורני ה' דרכיך · כלי שתלמדני עקב לאחי אמית
אותם עד שיעקבו: לד הבינני ואחזר תורתך תן לי
הבנה שלמה כוונת התורה ואשמרנה בכל לב בדקדוקיה:
לה הדריכני · תהא הדריכני הבא לשון משיירין ל
בלשון תיר כי בו מתעתי: לט העבר · לשון נקוי כתכני
ובעבור לא תרחם בדרך אחר כך בדרכיהן הטובים
שיני כי בהם תחזה בלבי: לח העבר חרפתי ·
שאל לי על אחתי שון: כי משפטיך טובים · כי תתן
שכרם לעתיד: מ הנה תאבתי כלשתקיר ותחני
בשכר מתיך: מב ויבאני חסדיך · בא
בשכר כדי שאשוב לדברים הראשונים · ואענה
חרפי דבר · שיאמרו לי בטחתי בחרבות ואלמוד
בהם ואל אמות · ואל תגזל ממני בפי אמרות ולא
אשכח בהם לעשות שלא כהלכה קח אחת · על אחר
שיתן כי לעשקיהן שהם קיות יחלצו ותלמד

עַד מְאֹד כִּי לְמִשְׁפָּטֶיךָ יָחָלְתִּי׃ מג וְאַל תַּצֵּל מִפִּי דְבַר אֱמֶת עַד מְאֹד כִּי לְמִשְׁפָּטְךָ יִחָלְתִּי׃ מד וְאֶשְׁמְרָה תּוֹרָתְךָ תָמִיד לְעוֹלָם וָעֶד׃ מה וְאֶתְהַלְּכָה בָרְחָבָה כִּי פִקּוּדֶיךָ דָרָשְׁתִּי׃ מו וַאֲדַבְּרָה בְעֵדֹתֶיךָ נֶגֶד מְלָכִים וְלֹא אֵבוֹשׁ׃ מז וְאֶשְׁתַּעַשַׁע בְּמִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר אָהָבְתִּי׃ מח וְאֶשָּׂא כַפַּי אֶל מִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר אָהַבְתִּי וְאָשִׂיחָה בְחֻקֶּיךָ׃ מט זְכֹר דָּבָר לְעַבְדֶּךָ עַל אֲשֶׁר יִחַלְתָּנִי׃ נ זֹאת נֶחָמָתִי בְעָנְיִי כִּי אִמְרָתְךָ חִיָּתְנִי׃ נא זֵדִים הֱלִיצֻנִי עַד מְאֹד מִתּוֹרָתְךָ לֹא נָטִיתִי׃ נב זָכַרְתִּי מִשְׁפָּטֶיךָ מֵעוֹלָם יְהוָה וָאֶתְנָחָם׃ נג זַלְעָפָה אֲחָזַתְנִי מֵרְשָׁעִים עֹזְבֵי תוֹרָתֶךָ׃ נד זְמִירוֹת הָיוּ לִי חֻקֶּיךָ בְּבֵית מְגוּרָי׃ נה זָכַרְתִּי בַלַּיְלָה שִׁמְךָ יְהוָה וָאֶשְׁמְרָה תּוֹרָתֶךָ׃ נו זֹאת הָיְתָה לִּי כִּי פִקֻּדֶיךָ נָצָרְתִּי׃ נז חֶלְקִי יְהוָה אָמַרְתִּי לִשְׁמֹר דְּבָרֶיךָ׃ נח חִלִּיתִי פָנֶיךָ בְכָל לֵב חָנֵּנִי כְּאִמְרָתֶךָ׃ נט חִשַּׁבְתִּי דְרָכָי וָאָשִׁיבָה רַגְלַי אֶל

## עדתיך

נכל לב׃ סא חבלי רשעים עוללוני תורתך לא שכחתי׃ סב חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך׃ סג חבר אני לכל אשר יראוך ולשמרי פקודיך׃ סד חסדך יהוה מלאה הארץ חקיך למדני׃ סה טוב עשית עם עבדך יהוה כדברך׃ סו טוב טעם ודעת למדני כי במצותיך האמנתי׃ סז טרם אענה אני שוגה ועתה אמרתך שמרתי׃ סח טוב אתה ומטיב למדני חקיך׃ סט טפלו עלי שקר זדים אני בכל לב אצר פקודיך׃ ע טפש כחלב לבם אני תורתך שעשעתי׃ עא טוב לי כי עניתי למען אלמד חקיך׃ עב טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף׃ עג ידיך עשוני ויכוננוני הבינני ואלמדה מצותיך׃ עד יראיך יראוני וישמחו כי לדברך יחלתי׃ עה ידעתי יהוה כי צדק משפטיך ואמונה עניתני׃ עו יהי נא חסדך לנחמני כאמרתך לעבדך׃ עז יבאוני רחמיך ואחיה כי תורתך שעשועי׃ עח יבשו זדים כי שקר עותתוני אני אשיח בפקודיך׃ עט ישובו לי יראיך וידעי עדותיך׃ פ יהי לבבי תמים בחקיך למען לא אבוש׃ פא כלתה לתשועתך נפשי לדברך יחלתי׃ פב כלו עיני לאמרתך לאמר מתי תנחמני׃ פג כי הייתי כנאד בקיטור חקיך לא שכחתי׃ פד כמה ימי עבדך מתי תעשה ברדפי משפט׃ פה כרו לי זדים שיחות אשר לא כתורתך׃ פו כל מצותיך אמונה שקר רדפוני עזרני׃ פז כמעט כלוני בארץ ואני לא עזבתי פקודיך׃ פח כחסדך חיני ואשמרה עדות פיך׃ פט לעולם יהוה דברך נצב בשמים׃ צ לדר ודר אמונתך כוננת ארץ ותעמד׃ צא למשפטיך עמדו היום כי הכל עבדיך׃ צב לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי׃ צג לעולם לא אשכח פקודיך כי בם חייתני׃ צד לך אני הושיעני כי פקודיך דרשתי׃ צה לי קוו רשעים לאבדני עדותיך אתבונן׃ צו לכל תכלה ראיתי קצה רחבה מצותך מאד׃ צז למה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי׃ צח לעד מצותך תמיד עשני כי אויבי׃ צט לכל מלמדי השכלתי כי עדותיך שיחה לי׃ ק מזקנים אתבונן כי פקודיך נצרתי׃ קא מכל ארח רע כלאתי רגלי למען אשמר דברך׃ קב מחקיך לא סרתי כי אתה הורתני׃ קג מה נמלצו לחכי אמרתך מדבש לפי׃ קד מפקודיך אתבונן על כן שנאתי כל ארח שקר׃ קה נר לרגלי דברך ואור לנתיבתי׃ קו נשבעתי ואקימה לשמור משפטי צדקך׃ קז נעניתי עד מאד יהוה חיני כדברך׃ קח נדבות פי רצה נא יהוה ומשפטיך למדני׃ קט נפשי בכפי תמיד ותורתך לא שכחתי׃ קי נתנו רשעים פח לי ומפקודיך לא תעיתי׃ קיא נחלתי עדותיך לעולם כי ששון לבי המה׃ קיב נטיתי לבי לעשות חקיך לעולם עקב׃ קיג סעפים שנאתי ותורתך אהבתי׃ קיד סתרי וומגני אתה לדברך יחלתי׃ קטו סורו ממני מרעים ואצרה מצות אלהי׃ קטז סמכני כאמרתך וחיני ואל תבישני משברי׃ קיז סעדני ואושעה ואשעה בחקיך תמיד׃ קיח סלית כל שוגים מחקיך כי שקר תרמיתם׃ קיט סגית כל רשעי ארץ לכן אהבתי עדותיך׃ קכ סמר מפחדך בשרי ומשפטיך יראתי׃ קכא עשיתי משפט וצדקה בל תניחני לעשקי׃ קכב ערב עבדך לטוב אל יעשקני זדים עיני כלו לישועתך ולאמרת צדקך׃ קכג עשה עם עבדך כחסדך וחקיך למדני׃ קכד עבדך אני הבינני ואדעה עדותיך׃ קכה עת לעשות ליהוה הפרו תורתך׃ קכו על כן אהבתי מצותיך מזהב ומפז׃ קכז על כל פקודי כל ישרתי כל ארח שקר שנאתי׃ קכח פלאות עדותיך על כן נצרתם נפשי׃ קכט פתח דבריך יאיר מבין פתיים׃ קל פי פערתי ואשאפה כי למצותיך יחלתי׃ קלא פנה אלי וחנני כמשפט לאהבי שמך׃ קלב פעמי הכן באמרתך ואל תשלט בי כל און׃ קלג פדני מעשק אדם ואשמרה פקודיך׃ קלד פניך האר בעבדך ולמדני את חקיך׃ קלה פלגי מים ירדה עיני על לא שמרו תורתך׃ קלו פקחי עורים ממני ואבכה כי לא שמרו אמרתך׃ קלז פניך חנני כמשפט לאהבי שמך׃ קלח פעמי כן אמרתך ואל תשלט בי כל און׃ קלט פדני מעשק אדם ואשמרה פקודיך׃ קמ פניך האר בעבדך ולמדני את חקיך׃ קמא פלגי מים ירדה עיני על לא שמרו תורתך׃ קמב פקחי עורים ממני ואבכה כי לא שמרו אמרתך׃ קמג פניך חנני כמשפט לאהבי שמך׃ קמד פעמי כן אמרתך ואל תשלט בי כל און׃ קמה פדני מעשק אדם ואשמרה פקודיך׃ קמו פניך האר בעבדך ולמדני את חקיך׃ קמז פלגי מים ירדה עיני על לא שמרו תורתך׃ קמח פקחי עורים ממני ואבכה כי לא שמרו אמרתך׃ קמט פניך חנני כמשפט לאהבי שמך׃ קנ פעמי כן אמרתך ואל תשלט בי כל און׃ קנא פדני מעשק אדם ואשמרה פקודיך׃ קנב פניך האר בעבדך ולמדני את חקיך׃ קנג פלגי מים ירדה עיני על לא שמרו תורתך׃ קנד פקחי עורים ממני ואבכה כי לא שמרו אמרתך׃ קנה פניך חנני כמשפט לאהבי שמך׃ קנו פעמי כן אמרתך ואל תשלט בי כל און׃ קנז פדני מעשק אדם ואשמרה פקודיך׃ קנח פניך האר בעבדך ולמדני את חקיך׃ קנט פלגי מים ירדה עיני על לא שמרו תורתך׃ קס פקחי עורים ממני ואבכה כי לא שמרו אמרתך׃ קסא פניך חנני כמשפט לאהבי שמך׃ קסב פעמי כן אמרתך ואל תשלט בי כל און׃ קסג פדני מעשק אדם ואשמרה פקודיך׃ קסד פניך האר בעבדך ולמדני את חקיך׃ קסה פלגי מים ירדה עיני על לא שמרו תורתך׃ קסו פקחי עורים ממני ואבכה כי לא שמרו אמרתך׃ קסז פניך חנני כמשפט לאהבי שמך׃ קסח פעמי כן אמרתך ואל תשלט בי כל און׃ קסט פדני מעשק אדם ואשמרה פקודיך׃ קע פניך האר בעבדך ולמדני את חקיך׃ קעא פלגי מים ירדה עיני על לא שמרו תורתך׃ קעב פקחי עורים ממני ואבכה כי לא שמרו אמרתך׃ קעג פניך חנני כמשפט לאהבי שמך׃ קעד פעמי כן אמרתך ואל תשלט בי כל און׃ קעה פדני מעשק אדם ואשמרה פקודיך׃ קעו פניך האר בעבדך ולמדני את חקיך׃ קעז פלגי מים ירדה עיני על לא שמרו תורתך׃ קעח פקחי עורים ממני ואבכה כי לא שמרו אמרתך׃ קעט פניך חנני כמשפט לאהבי שמך׃ קפ פעמי כן אמרתך ואל תשלט בי כל און׃ קפא פדני מעשק אדם ואשמרה פקודיך׃ קפב פניך האר בעבדך ולמדני את חקיך׃ קפג פלגי מים ירדה עיני על לא שמרו תורתך׃ קפד פקחי עורים ממני ואבכה כי לא שמרו אמרתך׃ קפה פניך חנני כמשפט לאהבי שמך׃ קפו פעמי כן אמרתך ואל תשלט בי כל און׃ קפז פדני מעשק אדם ואשמרה פקודיך׃ קפח פניך האר בעבדך ולמדני את חקיך׃ קפט פלגי מים ירדה עיני על לא שמרו תורתך׃ קצ פקחי עורים ממני ואבכה כי לא שמרו אמרתך׃ קצא פניך חנני כמשפט לאהבי שמך׃ קצב פעמי כן אמרתך ואל תשלט בי כל און׃ קצג פדני מעשק אדם ואשמרה פקודיך׃ קצד פניך האר בעבדך ולמדני את חקיך׃ קצה פלגי מים ירדה עיני על לא שמרו תורתך׃ קצו פקחי עורים ממני ואבכה כי לא שמרו אמרתך׃ קצז פניך חנני כמשפט לאהבי שמך׃ קצח פעמי כן אמרתך ואל תשלט בי כל און׃ קצט פדני מעשק אדם ואשמרה פקודיך׃ קצ פניך האר בעבדך ולמדני את חקיך׃ קצא פלגי מים ירדה עיני על לא שמרו תורתך׃ קצב פקחי עורים ממני ואבכה כי לא שמרו אמרתך׃ קצג פניך חנני כמשפט לאהבי שמך׃ קצד פעמי כן אמרתך ואל תשלט בי כל און׃ קצה פדני מעשק אדם ואשמרה פקודיך׃ קצו פניך האר בעבדך ולמדני את חקיך׃ קצז פלגי מים ירדה עיני על לא שמרו תורתך׃ קצח פקחי עורים ממני ואבכה כי לא שמרו אמרתך׃ קצט פניך חנני כמשפט לאהבי שמך׃ ר פעמי כן אמרתך ואל תשלט בי כל און׃ רא פדני מעשק אדם ואשמרה פקודיך׃ רב פניך האר בעבדך ולמדני את חקיך׃ רג פלגי מים ירדה עיני על לא שמרו תורתך׃ רד פקחי עורים ממני ואבכה כי לא שמרו אמרתך׃ רה פניך חנני כמשפט לאהבי שמך׃ רו פעמי כן אמרתך ואל תשלט בי כל און׃ רז פדני מעשק אדם ואשמרה פקודיך׃ רח פניך האר בעבדך ולמדני את חקיך׃ רט פלגי מים ירדה עיני על לא שמרו תורתך׃ רי פקחי עורים ממני ואבכה כי לא שמרו אמרתך׃ ריא פניך חנני כמשפט לאהבי שמך׃ ריב פעמי כן אמרתך ואל תשלט בי כל און׃ ריג פדני מעשק אדם ואשמרה פקודיך׃ ריד פניך האר בעבדך ולמדני את חקיך׃ רטו פלגי מים ירדה עיני על לא שמרו תורתך׃ רטז פקחי עורים ממני ואבכה כי לא שמרו אמרתך׃ רטח פניך חנני כמשפט לאהבי שמך׃ רי פעמי כן אמרתך ואל תשלט בי כל און׃ ריא פדני מעשק אדם ואשמרה פקודיך׃ ריב פניך האר בעבדך ולמדני את חקיך׃ ריג פלגי מים ירדה עיני על לא שמרו תורתך׃ ריד פקחי עורים ממני ואבכה כי לא שמרו אמרתך׃ רטו פניך חנני כמשפט לאהבי שמך׃ רטז פעמי כן אמרתך ואל תשלט בי כל און׃ רטח פדני מעשק אדם ואשמרה פקודיך׃ רי פניך האר בעבדך ולמדני את חקיך׃ ריא פלגי מים ירדה עיני על לא שמרו תורתך׃ ריב פקחי עורים ממני ואבכה כי לא שמרו אמרתך׃ ריג פניך חנני כמשפט לאהבי שמך׃ ריד פעמי כן אמרתך ואל תשלט בי כל און׃ רטו פדני מעשק אדם ואשמרה פקודיך׃ רטז פניך האר בעבדך ולמדני את חקיך׃ רטח

עֲדֹתֶיךָ׃ ס חַשְׁתִּי וְלֹא הִתְמַהְמָהְתִּי לִשְׁמֹר מִצְוֹתֶיךָ׃ סא חֶבְלֵי רְשָׁעִים עִוְּדֻנִי תּוֹרָתְךָ לֹא שָׁכָחְתִּי׃ סב חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ עַל מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ׃ סג חָבֵר אֲנִי לְכָל אֲשֶׁר יְרֵאוּךָ וּלְשֹׁמְרֵי פִקּוּדֶיךָ׃ סד חַסְדְּךָ יְהוָה מָלְאָה הָאָרֶץ חֻקֶּיךָ לַמְּדֵנִי׃ סה טוֹב עָשִׂיתָ עִם עַבְדְּךָ יְהוָה כִּדְבָרֶךָ׃ סו טוּב טַעַם וָדַעַת לַמְּדֵנִי כִּי בְמִצְוֹתֶיךָ הֶאֱמָנְתִּי׃ סז טֶרֶם אֶעֱנֶה אֲנִי שֹׁגֵג וְעַתָּה אִמְרָתְךָ שָׁמָרְתִּי׃ סח טוֹב אַתָּה וּמֵטִיב לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ׃ סט טָפְלוּ עָלַי שֶׁקֶר זֵדִים אֲנִי בְכָל לֵב אֶצֹּר פִּקּוּדֶיךָ׃ ע טָפַשׁ כַּחֵלֶב לִבָּם אֲנִי תוֹרָתְךָ שִׁעֲשָׁעְתִּי׃ עא טוֹב לִי כִּי עֻנֵּיתִי לְמַעַן אֶלְמַד חֻקֶּיךָ׃ עב טוֹב לִי תוֹרַת פִּיךָ מֵאַלְפֵי זָהָב וָכָסֶף׃ עג יָדֶיךָ עָשׂוּנִי וַיְכוֹנְנוּנִי הֲבִינֵנִי וְאֶלְמְדָה מִצְוֹתֶיךָ׃ עד יְרֵאֶיךָ יִרְאוּנִי וְיִשְׂמָחוּ כִּי לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי׃ עה יָדַעְתִּי יְהוָה כִּי צֶדֶק

## משפטיך

חליך לא מפותיך שתזכני ללמדם וטעם
תשר להבתי תותם׃ זכר דבר מבקש מה׳
שיזכור דברו לי שגזר ביד שמואל למשחו
למלך כי עדיין הוא מיחל לתשועתו
בעשרה ולא כתייחס׃ וזאת נחמתי בעניי
כי בטחתי בדברך ובהם היתה חיותי שלי
בעניי כי אם התפום יודע שיפטר מהר
מתפיסתו לימו כבד עליו כמו מי שחין לו
תקוה להפטר׳ זדים תכני שחול הליצני
מאד בכפך הנגד ואמרו שמא בקון נקרע
ואעפי״כ בפעם שני בענין נפתח וחניית
מתורתך לא נטיתי ואמרתי חלילה לי מה׳
משלוח ידי במשיח ה׳׃ וטעם זכרתי
משפטיך מעולם שתתה מנחם לחיים
כמעשהו ואתנחם ולא רציתי לנוסם ידי
בו׃ ולפ שזלעפה פחד ואבלה תחזתני
כמה פעמים מהרשעים׃ בנית מגורי לזמן
מגור מסניב ר״ל בעת גרתי ופחדי הייתי

מזמר



סא תבלי רשעים מיללות של רשעים שללוני כמו יחבל
עד ו״ם עודני ויכול מקום תורתך לא שכחתי׃
סב תצות לילה ולפ שבשעתי מחבלי רשעים׃
עזותם לך על המשפטים שכתת לי׃ סר חסדך ה׳
מלאה הארץ׳ נכחה מקשקים ולחני מחסדך תקיך
לחיי תוהה להקרות טוב לכן לחור׃ סו טוב טעם ודעת
טעם החמת ודיעת סתרי תור׃ כי בחטותיך התפוכתי
סרם בחטותה ולא אדי, כבלל ולרשע לחר לעקים מה
לך לספר חקי׃ סז טרם חענה יגעתי והגיתי
בתרי תדרשות לחי שגג בהם ושוטה לבל עת׳ תורתך
שחרתי שהטוחה תלחדני לסור מן העגיבה׃ סח טוב
לחה ומטיב לחתה עם כל עול׳ היטב עמי בם ולחדני
חקיך׃ סט טפלו עלי שקר הכרו עלי לחכזי שקר ואחה
עלי שלחן תוכי ככרי לבל לחתי יגע׳ לשר בכל לב לשמר
פקודיך׃ ע טפש כחלב לבם כיון השמן לב העם הזה
שרם תשקר׳ בחענמני עה״ו ואחי תורתך שעשועתי׃
עא טוב לי ׳ שעניתי עלמי ללמוד תורתך
מלחרים שחניים עמדם למשוך אהב ובכף ועזוכו
לחתרים חילם׃ עג ידין עשוכי׳ שדוד היה נלבול
לחדם לחשון לחר ידין עשוכי חתם ולכן לם לי תקוה
לחתר לנקם הכיכיני ולחלחה ממחנך׃ עד ירלין
הם שלדיקים ירלחוני בשוטות נדוחות ישמחו כי לדבריך
יחלתי כחוזם ונם יעצתי עליהם שחוטות׃ עה ידעתי
ה׳ כי נקק כל מה שעניתני הכל בישפט ובלחוזה׃

כְּמִשְׁפָּטֶיךָ וֶאֱמוֹנָה עִנִּיתָנִי: עז יְהִי נָא חַסְדְּךָ לְנַחֲמֵנִי כְּאִמְרָתְךָ
לְעַבְדֶּךָ: עח יְבוֹאוּנִי רַחֲמֶיךָ וְאֶחְיֶה כִּי תוֹרָתְךָ שַׁעֲשֻׁעָי: עט
יֵבֹשׁוּ זֵדִים כִּי שֶׁקֶר עִוְּתוּנִי אֲנִי אָשִׂיחַ בְּפִקּוּדֶיךָ: פ יָשׁוּבוּ לִי
יְרֵאֶיךָ וְיֹדְעֵי עֵדוֹתֶיךָ: פ יְהִי לִבִּי תָמִים בְּחֻקֶּיךָ לְמַעַן לֹא
אֵבוֹשׁ: פא כָּלְתָה לִתְשׁוּעָתְךָ נַפְשִׁי לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי: פב כָּלוּ
עֵינַי לְאִמְרָתֶךָ לֵאמֹר מָתַי תְּנַחֲמֵנִי: פג כִּי הָיִיתִי כְּנֹאד בְּקִיטוֹר
חֻקֶּיךָ לֹא שָׁכָחְתִּי: פד כַּמָּה יְמֵי עַבְדֶּךָ מָתַי תַּעֲשֶׂה בְרֹדְפַי
מִשְׁפָּט: פה כָּרוּ לִי זֵדִים שִׂיחוֹת אֲשֶׁר לֹא כְתוֹרָתֶךָ: פו כָּל
מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה שֶׁקֶר רָדְפוּנִי עָזְרֵנִי: פז כִּמְעַט כִּלּוּנִי בָאָרֶץ
וַאֲנִי לֹא עָזַבְתִּי פִקּוּדֶיךָ: פח כְּחַסְדְּךָ חַיֵּנִי וְאֶשְׁמְרָה עֵדוּת פִּיךָ:
פט לְעוֹלָם יְהוָה דְּבָרְךָ נִצָּב בַּשָּׁמָיִם: צ לְדֹר וָדֹר אֱמוּנָתֶךָ
כּוֹנַנְתָּ אֶרֶץ וַתַּעֲמֹד: צא לְמִשְׁפָּטֶיךָ עָמְדוּ הַיּוֹם כִּי
הַכֹּל עֲבָדֶיךָ: צב לוּלֵי תוֹרָתְךָ שַׁעֲשֻׁעָי אָז אָבַדְתִּי בְעָנְיִי: צג
לְעוֹלָם

מאד בהסך לפקודיך פקדת •
זכרתי בלילה זמן שיכה לעולם תכל תני
מרוד הפחד לה יכולתי ליסן: ואומר על
זמן עכשיו שבח למלוכה זאת היתה לי וגו'
הלקי העשם לאמרתי בלבי חלקי ה' הוה
ואתבונן רוב המעלה לשמר לקוים ה'
הלקי והכשיבי ממני ישועת הנפש והדבק
בשביתנו וזאת אמרתי לשמור דברך כי
שם יחסוד החדש רוב הסכר והמעלה
סיגיב בשמירת התורה ומצותיה ישתדל
לשמרם כי שם בעד הטובות המלומות
ישתדל בכל יכלתו להסיגם"ס להגיע לטוב
והשלחה החמיתי' לחזות בנועם ה' סובב
שמחו" הליתי קניך בכל לב שתעזרני הכני
כאמרת שחת'חנון: השבתי כדר'פלם מעגל
רגלך וכל דרכיך יכונו ויודע כי הכשילים

נקרחו

עט יבושו לי ירשיע כשבטרני ואותנו עון קריאה מתכו
סכהדרין לכן ביקש יבושו לי הסנהדרין ורות הקודש:
פ יהי לבי תמים • ולא לבוש פחו הרשעים:
פא כלתה • נכספה לי כספי שתושיעני: פב כלו
עיני • כתי שתוסק על תיה דבר זמן ישעט היה לי זמן
מחשה: פג כי הייתי כנאד בעור שהייב בעשן כך
בשרי כתם ישתון מרוב נרות תכל תקו, תקוה לה שבתיה:
פד כמה ימי עבדך הלה מתים תה מתי תעשה
ברדפי תשפט תם לה יכבשו שיחתי ולתה לתי תוקם
בקיום: פה כרו לי זדים • שיחות ותומרים פשוא
לבא בקהל לפל הם לה כתורתך שכל ישתדל לחזקם
שהרי כתבת תומה ולא תומנית לכן עזרני: פז כמעט
כלוני בארץ • שכמה פעמים היה קרוב לחיותה ת"ש ואני
לא עזבתי פקודיך כשהיה בידי להחזיקם ולכבוש מחבני
ממתך שהוראתה על הרציחה: פח כחסדך חיני • כי
עד זכות ושיבה ולא שקבש לחיי נפשים כתו הלחכים
כי ישעתי: פט לעולם ה' דברך נצב בשמים • שיהם
כעוגו והם מתים ונשלו כולם נגנזי לעולם ולא כן נצב
הארץ שעומדת לדור ודור ו"ש לתחיית לדר ודר ובוכות
לרן זכו נזדת עליהם: צא ליטשפטיך עמדו היום ש"ת
כלם עומדי' ליטשפט ביום הדין כדכתיב בתלהב' ישים
תהלה כי הכל עבדיך: צב לולי תורתך שעשועי

לְעוֹלָם לֹא אֶשְׁכַּח פִּקּוּדֶיךָ כִּי בָם חִיִּיתָנִי: צז לְךָ אֲנִי הוֹשִׁיעֵנִי
כִּי פִקּוּדֶיךָ דָרָשְׁתִּי: צח לִי קִוּוּ רְשָׁעִים לְאַבְּדֵנִי עֵדֹתֶיךָ אֶתְבּוֹנָן:
צט לְכָל תִּכְלָה רָאִיתִי קֵץ רְחָבָה מִצְוָתְךָ מְאֹד: (יום ב' ו')
ק מָה אָהַבְתִּי תוֹרָתֶךָ כָּל הַיּוֹם הִיא שִׂיחָתִי: קא מֵאֹיְבַי תְּחַכְּמֵנִי
מִצְוֹתֶיךָ כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי: קב מִכָּל מְלַמְּדַי הִשְׂכַּלְתִּי
כִּי עֵדְוֹתֶיךָ שִׂיחָה לִי: קג מִזְּקֵנִים אֶתְבּוֹנָן כִּי פִקּוּדֶיךָ נָצָרְתִּי: קד
מִכָּל אֹרַח רָע כָּלִאתִי רַגְלָי לְמַעַן אֶשְׁמֹר דְּבָרֶךָ: קה מִמִּשְׁפָּטֶיךָ
לֹא סָרְתִּי כִּי אַתָּה הוֹרֵתָנִי: קו מַה נִּמְלְצוּ לְחִכִּי אִמְרָתֶךָ
מִדְּבַשׁ לְפִי: קז מִפִּקּוּדֶיךָ אֶתְבּוֹנָן עַל כֵּן שָׂנֵאתִי כָּל אֹרַח
שָׁקֶר: קח נֵר לְרַגְלִי דְּבָרֶךָ וְאוֹר לִנְתִיבָתִי: קט נִשְׁבַּעְתִּי וָאֲקַיֵּמָה
לִשְׁמוֹר

עקרו כמהרי' בעבור עשותם הדברים במהירות בלתי התבוננות ומדרך החכמים לחשב דרכ' ולפלס אות' במאזני השכל ולחשוב בחיזוק חוזק יסיר לפשיעת רגליהם לל עדות ה' ומירתם ולחשוב הדרך אשר ייעד בעיני ה' לך אחרי התבונן זה הטיב בחיזוק דרך ישכו רגליהם לעבודתיך להוסיפם לפועל זאת המחשבה מביא בכח מרוב הפעלות וזריזות על כן חפצתי ולח התמהמהתי לשמור בפועל דברך אחר חשבי שהדרך טוב היה ולח תעצל וזה חוזק מעשה המצו' כי בתחלה מרוב התבוננות קושי עשיית' היוקר יעשה אותו וכן בכל דבר כי לפעמי' יחשוב האדם שהוא טוב ויעשו אותו במהירות להקפו שיטב בעיני ה' ואחר ההסתכלות והתבוננות יפה ימלא רע ומגונה: הבלי יאמר רוב תשוקתו בתורה כי לח ישכחה לח בקל קבלות רבני מנוסרת עליו: תלות לילה ' אמר כי בחשוב לילה קס להודות לה' כשהיה בפרה כי הי

כלי

לִשְׁמוֹר מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ׃ קיו נָעֲנֵיתִי עַד מְאֹד יְהוָה חַיֵּנִי כִּדְבָרֶךָ׃
קיז נִדְבוֹת פִּי רְצֵה נָא יְהוָה וּמִשְׁפָּטֶיךָ לַמְּדֵנִי׃ קיח נַפְשִׁי בְכַפִּי
תָּמִיד וְתוֹרָתְךָ לֹא שָׁכָחְתִּי׃ קיט נָתְנוּ רְשָׁעִים פַּח לִי וּמִפִּקּוּדֶיךָ
לֹא תָעִיתִי׃ קכ נָחַלְתִּי עֵדוֹתֶיךָ לְעוֹלָם כִּי שְׂשׂוֹן לִבִּי הֵמָּה׃
קכא נָטִיתִי לִבִּי לַעֲשׂוֹת חֻקֶּיךָ לְעוֹלָם עֵקֶב׃ קכב סֵעֲפִים שָׂנֵאתִי
וְתוֹרָתְךָ אָהָבְתִּי׃ קכג סִתְרִי וּמָגִנִּי אָתָּה לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי׃ קכד
סוּרוּ מִמֶּנִּי מְרֵעִים וְאֶצְּרָה מִצְוֹת אֱלֹהָי׃ קכה סָמְכֵנִי כְאִמְרָתְךָ

## ואחיה

הַחֲסֵד גּוֹבֵר וְהִתְפַּלֵּל עַל מִשְׁפְּטֵי לְקִיךְ
שֶׁלֹּא יִבְחֹן עֲלֵיו. חֵבֶר. יִזְמֹר שֶׁלֹּא תִּתְחַבֵּר
לִרְשָׁע לְךָ לִירִיחוֹ וְלִגּוּמְרֵי פְקוּדָיו לְלַמּוֹד
מֵהֶם הַתּוֹר׳ וְהִנְהַגְתָּם. וְלֹכֵן לְהַקְדִּם סָגַס
עֲלֵי תַּסְפִּיג בְּחַסְדְּךָ וּגְס חֻקֶּיךָ לְמַדֵּנִי שֶׁהַשָּׂטָן
וְחוֹמוֹת מוֹכִין לְיִשְׂרְאֵל עַל הַחֵיקִים יוֹתֵר
מִכָּל הַמִּצְוֹת: טֹרֶם הִיְנָה סְקַבְלְתִּי
יְסוּרִי׳ עַל עִוֹמָתִי לְמִי סָגַג וְעַתָּה סְקַבְלְתִּי
יְסוּרִים וִידַעְתִּי עִוֹמְתִי לְמִרְתְּךָ שָׁמָרְתִּי
אֵחַיִן לְדָם עִוֹמַד עַל ד״ת לְמִ״כ בְּכָכְלִ בָּה.
טוֹב לְמִתָּה וּמְטִיב. כְּמַאֲמָר יֵשׁ עוֹב
וְיֵקֵבֵל מְטוֹב וְכוּ׳. לְמִכְּנֵי חוֹקֵיךְ
וְלֹהֵי׳ מֵהַטּוֹבִים. טוֹב לִי כִּי עִוֹמִיתִי לְמַעַבֵּר
לְלַמֵּד וִידַעְתִּי הַדְּבָרִי׳ עַל דּוֹרַיִים שֶׁעַכְשָׁיו
טוֹב לִי תּוֹרַת פִּיךָ וְגוֹ׳. יְבוֹאֲנִי רַחֲמֶיךָ לְהוֹצִיאֵנִי וְאֶחְיֶה כִּי בְּמִתִּי׳ חֶפְצִי וְזָכוּת כִּי
תּוֹרָתְךָ שַׁעֲשׁוּעָי׳ וְיִ״ז יְשׁוּבוּ לִי כְּמוֹ בְּצִדְלִי יִרְאֶיךָ וְיִדְעוּ עֵדְתֶיךָ כְּמַחַ״ל כִּי לֹא הָיָה דּוֹר
רִיחוֹ לְאוֹתוֹ מַעֲשֶׂה שֶׁלֹּא לְהוֹרוֹת תְּשׁוּבָה לְאֹחֲרִים: וּמִבְּקֵשׁ יְהִי לִבִּי תָּמִים בְּחֻקֶּיךָ
שֶׁלֹּא אֶחְטָא עוֹד הַפַּךְ מַה שֶׁאָמַר יִבְּשׁוּ רְשָׁעִים אָמַר כָּאן לְמַעַן לֹא אֵבוֹשׁ מֵאָמַר חַ״ל
ת״ת שֶׁעֲבַר עֲבֵירָה בְּלֵילָה אַל תְּהַרְהֵר עָלֶיהָ בְּיוֹם שׁוּבוֹ מִדֶּרֶךְ עֲשֵׂה תְּשׁוּבָה וְיִבְּנֶה וְגַם
הָרְשָׁעִים שֶׁאָמַר מֵאֲמִיתִים בָּזֶה וְאוֹמְרִים אֵין לִי תִּקְוָה״כ וְאֵיכָה רוֹפֵא שֶׁאֵינוֹ תַּקִּיף
בְּפִקּוּדִיךָ שֶׁאֶמְרוּ שֶׁאֵינוֹ בְּכְלָל וְלִרְשָׁע אָמַר אֵלֵיהֶם מַה לְּךָ לְסַפֵּר חֻקַּי: לְמִשְׁפָּטֶיךָ עָשׂוּ
הַיּוֹם כְּלוֹמֵר בְּכָל יוֹם וְיוֹם וְדִיקֵךְ לְעִנְיָן מִשְׁפָּט בְּכָל שָׁעָה וְשָׁעָה כִּי הַכֹּל עֲבָדֶיךָ וְאֵם אֶתָּה
גּוֹזֵר כְּמָה שֶׁלְּאוֹתָיו״ם לְקַיֵּם גְּזֵירָתְךָ: לְךָ אֲנִי לְדַוְקָא וְלֹא לְגַר וְאֵלֶךָ לְמִי מִיחֵל תְּפִלָּתִי
כִּי פְּקִידַךְ דָּרַשְׁתִּי בְּמִקְרֵה הַיּוֹצֵר וְיִדַּעְתִּי שֶׁאֵין לְהֶם סוּס יְכוֹלֶת מִבְּלַעְדֶיךָ וְלָכֵן הוֹשִׁיעֵנִי.
לִי קָוּו לְאֶחְדֵנִי וְעִי״ז וְשַׁעֲשׁוּעֶיךָ אֶתְבּוֹנֵן לֹא יִכְלוּ לִי כְּמוֹ״ל הַסָּכָם וְהָעֵרֶב עֲלֵיהֶם בְּנֵה״מ

וְאֶחְיֶה וְאַל תְּבִישֵׁנִי מִשִּׂבְרִי: קיז סָעָדֵנִי וְאִוָּשְׁעָה וְאֶשְׁעָה בְחֻקֶּיךָ
תָּמִיד: קיח סָלִיתָ כָּל שׁוֹגִים מֵחֻקֶּיךָ כִּי שֶׁקֶר תַּרְמִיתָם: קיט סִיגִים
הִשְׁבַּתָּ כָל רִשְׁעֵי אָרֶץ לָכֵן אָהַבְתִּי עֵדֹתֶיךָ: קכ סָמַר מִפַּחְדְּךָ
בְשָׂרִי וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ יָרֵאתִי: קכא עָשִׂיתִי מִשְׁפָּט וָצֶדֶק בַּל
תַּנִּיחֵנִי לְעֹשְׁקָי: קכב עֲרֹב עַבְדְּךָ לְטוֹב אַל יַעַשְׁקֻנִי זֵדִים: קכג
עֵינַי כָּלוּ לִישׁוּעָתֶךָ וּלְאִמְרַת צִדְקֶךָ: קכד עֲשֵׂה עִם עַבְדְּךָ
כְּחַסְדֶּךָ

קיח כלית כל שונים ור"ל רישום מותם הרשעים תחתיהם על תועיהם שונג הייתי כי שקר תרמיתם כאן תרגום: קיט סיגים. הרשעים הנשבת: לכן התבתי עדותיך. לידע קיום התורות: קכא עשיתי משפט וצדק. כמעשה דמתקן: חיפר סיתין דבר שכנגדו כי אותו לדיק יכול הוא זרעו ולכן בל תניחני לעשקי: קכב ערוב לטוב. לשון ויערבה שמותיך ר"ל היטב הנשר עבדך לטוב שלעושקים הטוב הוא לשומרו לחלם יין המל. לכן לחתך ערוב לי לטוב שלא יהיה עשקי שמור לרעיתי

והם כליס מעיהם: לכל תכלה ראיתי קץ כל תכמה תיכונית יש לה קץ וגבול אך רחבה מצותך מאד מכלתי מוגבלת על כך זה תתבונן תמיד לפי בימי מגורי כי למאה כפעי להתבוננות, כי יתן לה קץ וכל עוד שאתה מיעיף הערבים כן יתוסף למחי תמיד: מחיובי הכתוב בעיני כי התיובי, הללו שעליהם ידבר הם כחות והתיובות. היקה"ר הבחים בטענותיהם לפתות את הקדש והם תויביו בחמת סרוסים ללכדו במלוכדת, ורבים כחופדים ע"כ מהם תחכמני מאויבי כי היה מחכמה חותי לדעת דיק טענות, ושהם תויבים כי לעולם מצותך היה לי בעזרי להצילני מחויבי הנזכרים כי לה כח בטבע להיות לעזר בעד הדמיונות ומחויבים ומכוחות, תחכמני ותצילני: מכל מלמדי. ומת למידי יותר מכולם השכלתי כל כך עד שעדותיך שגור, בפי וזה סיחה לי לוח סיחה שגורה היתה בפי ומי שבח תלמדי היתי מדבר עמו בעדותיך וחם שמע חיזה פי, לו חדום בחותו ענין היה תופך לי. ועי"ז השכלתני. ולכן תמר מזקנים תתבונן תוכחתם ועי"ז פקידך נקרתי בכל תרח רע לח הלכתי וזה למען תשמר דבריך כמחז"ל מאם לח הלך בדורתי שלח עמך ויבב: כי מפקודיך תתבונן תחבון על כן שנאתי כל תרח שקר: כר לרגלי. כר מנוח ותורה תור: כשבעתי ותקיומה בפי' חז"ל שכאשר ירחה האדם עצמו מכוסח מהיקר הרע יבבע שלח לשמוע לו כאשר תמרו בענין בועז תי ה' שכבי עד הבקר למי כשבע ליקרו כשבע וזה כאשר יהיה זה האיש ירח עמי' בחמת שאם לח יוסיף רשעתו ויעבור על שבועתו וזה טעם כשבעתי ותקיומה והשבועה לשמור משפטי צדקך ושלח לבטות מהם ותח' שהזכיר חיך יעשה כל כחו להכלל מהמעיקים המעמיקים הזכיר המעיקים החיובים בחומרו עניתי עד מאד בשגופים וגרות לבטח יקיר ולכפרת עוונות כי ו' חדשים בלטורא ה' חייני כדבריך ושב ורפא לו: כדבות פי הם אמר התנ' ובדב בעיניו רעה כח ה' יהיו לרצון לפניך בפני בבני תמיד וגו' כמחז"ל אין התורה מתקיימת' אלא במי שממית עצמו עליה ולכן כחלתי עדותיך לעולם: כעיתי לבני בחמת שאמר ולבי חלל בקרבי שאין לו חלש יקר אחד ושמח תאמר זה היקר הרע ולכן אמר

כְּחַסְדֶּךָ וְחָקֵּיךְ לַמְּדֵנִי׃ קכה עַבְדְּךָ אָנִי הֲבִינֵנִי וְאֵדְעָה
עֵדֹתֶיךָ׃ קכו עֵת לַעֲשׂוֹת לַיהוָה הֵפֵרוּ תּוֹרָתֶךָ׃ קכז
עַל כֵּן אָהַבְתִּי מִצְוֹתֶיךָ מִזָּהָב וּמִפָּז׃ קכח עַל כֵּן כָּל
פִּקּוּדֵי כֹל יִשָּׁרְתִּי כָּל אֹרַח שֶׁקֶר שָׂנֵאתִי׃ קכט פְּלָאוֹת עֵדוֹתֶיךָ
עַל כֵּן נְצָרָתַם נַפְשִׁי׃ קל פֵּתַח דְּבָרֶיךָ יָאִיר מֵבִין פְּתָיִים׃ קלא פִּי
פָעַרְתִּי וְאֶשְׁאָפָה כִּי לְמִצְוֹתֶיךָ יָאָבְתִּי׃ קלב פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵּנִי
כְּמִשְׁפָּט לְאֹהֲבֵי שְׁמֶךָ׃ קלג פְּעָמַי הָכֵן בְּאִמְרָתֶךָ וְאַל תַּשְׁלֶט
בִּי כָּל אָוֶן׃ קלד פְּדֵנִי מֵעֹשֶׁק אָדָם וְאֶשְׁמְרָה פִּקּוּדֶיךָ׃ קלה פָּנֶיךָ

האר

לעשות חקיך זה היער טוב וחף שחטאתי
מקדם אמר לעולם עקד שהוה הסוף כמו
כן לכי לחרני שנטערתי ונטיתי לבי לעזוב
שוב לא חזרתי לסורי ומודה ועוזב ירוחם׃
פעמים׃ יזכיר פיזכה עד מאד פעמים
והטעם בעלי מחשבות שלא יגלו מחשבות
לפיהם ומהם מחכמים ולא הלך לחריהם
לרוב שנאתו אותם כי תורתך אהבתי
המזהרת אותי להתרחק מהם׃ סתרי׃
אתה סתר לי ומגיני מהם כי לחי לחיכי יכול
לדעת סתר מלפוני לבם וזה כנגד פעמים
החכמים ומגיני כנגד החוזים שנגלים
ועשם לדברך יחלתי׃ הבטחתך הנזכרת שבשבילה תושיעני ותצילני מכל חויבי׃ סורו
ממני מרעים כנגד פעמים שנתתי עד שאומר בלבי סורו ממני מרעים ואזהרה
מצות אלהי כנגד ותורתך אהבתי׃ סמכני בסתרך ומגיני כאמרתך ואחיה כנגד סתרי
ומגיני אתה ואל תביישני מסברי כנגד לדברך יחלתי׃ עמיתי׃ כפי רש״י בע״ז לא לכי לא
עשקתי לשום אדם אך לעולם עמיתי עם הכל במשפ׳ ובצדק ואתה משלם אלה כנגד אלה
אל תניחני שיעשקוני אחרים׃ ערוב ד״מ והגמל לבו שהיה מפחד תמיד שמא יעשקוהו
זרי׃ והכה י״ו יערוב אותו לטוב שדברו יהיה לו לערב שלא יקרנו שום רע כערב
המתחייב בעד הלוה לפרוע ובשלם ולולי ערבנותו היה מפחד הלוה תמיד שמא לא יפרע
מהלוה ובערב נבו בעוה״ז׃ עיני כלו על כן בקשתי שתזכור ערבונך שהבה עיני כלו
מרוב התוחלת ועשם ליזעתך ולאמרת לדקך כמו שפירשתי למעלה בפסוק כלתה
לתשועתך נפשי לדברך יחלתי׃ עשה עם עבדך כחסדך שאתה שומע תפלת הלועגים
בעניים וחני עבדך עשם עמי כחסדך להביניני ל תורתי ולהושיעני׃ פניך הדר מסל פירשתי
ויחנך

קלו פַּלְגֵי מַיִם יָרְדוּ עֵינָי עַל
קלז צַדִּיק אַתָּה יְהוָה וְיָשָׁר מִשְׁפָּטֶיךָ:
קלח
קלט צִוִּיתָ צֶדֶק עֵדֹתֶיךָ וֶאֱמוּנָה מְאֹד:
קמ צְרוּפָה אִמְרָתְךָ מְאֹד וְעַבְדְּךָ אֲהֵבָהּ:
קמא
קמב צַדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם
קמג צַר וּמָצוֹק מְצָאוּנִי מִצְוֹתֶיךָ שַׁעֲשָׁעָי:
קמד
קמה קָרָאתִי בְכָל לֵב
קמו קָרָאתִיךָ הוֹשִׁיעֵנִי וְאֶשְׁמְרָה

עדותיך

ויתכן כאשר אתלהלי תקיף: קלו פלגי מים היה בוכה על עונות ותוכיח על לא שמרו תורתיך לותם התחנני כפלגים ונחל: קלז צדיק אתה ה' ויושפטיך הם בדיקים ויישרים: קלח מיוחד צדק עדותיך הם צדק ואמונה יחד: קלט מחתני קנאתי כיון שהחרחור הבאים הי' אנשים שאני יודע כי תמיד כית"ש ואמונתיך התקבלה: קמ מחפה לחרפתך: קמא נער ובזוי ונבזה בעיני אנשים: קמב כשהיתי נער ובזוי מכל מקום לא שכחתי פקודיך: קמג על פעמים שהם עלי הגדתני עלי את הדין: קמד צדק צדקתך לעולם. בעת שיתעוללו הגזרות. ומתוך שהתנחמתי ראיתי שהגזרות פקודי ה' יסרים יסרני כי דרכי' דרכי חיים: קמה צדק עדותיך לעולם. לפי הגיעני כדי שתהיה לעולם: קמו קראתי בכל לב. כשהתי בצרה קראתי בכל לב ענני ה' כדי שתהיה תורה

עוד כשף תרי כספי הוו וזה הפסרה וקדמו שכי מסמורות לסיה בחמרתך: קולי שקדמתי בבקשף ותשוב גם לסיה בחמרתך שמעה בחסדך ומלד רוזדני ה' כמשפטיך שתתה שופע לדק חייני שתשפוט לרוזדני כמשפטם וכמעשיהם חוסה ואל תאחר כי קרבו אלי לרוזדפני רוזדני זמה מחשבות ועצות רעות מתורתך רחקו וחין לסם זכות להנצל ע"כ שפטם בעולמם וחייני: קרוב אתה ה' לכל קוראיך וכל מצותיך אמת והם עברו עליהם • ידעתי מעדותיך בהיותי נער וקטן ידעתי בחקירה כי אתה יסדת לעולם שתהם כמו כונן שמים בתבונה וחכמה יסד ארץ: ראה עניי ללחום נגד לא פניס מהירי' לעזרו ולהאיר עיניו אחר שהוח עבדו בכל חפצו ושלמהו חקיו בעזרתו ובעבור זכות שפלגי מים ירדו עיני וגו' מלה כנגד מלה וזאת עבור שלדיק ה' ויסרים מזוקקת ועל עבדך אהבה: צעיר אנכי וכזה בעיני על כן פקודיך לח שכחתי ממנה נחליגל ומנחליגל במות לדקתך לדק לעולם כחסר אתה עשה לדקה וגזרה טובה לחדם היה לעולם שתין דבור לעובה מפתנה וגם תורתך כן כי אמת היה• אמת קהי ושקר, לח קהי לכן נר ומאור מלאוני מלותיך מעשוני לעולם: קדמתי

עֲדֹתֶיךָ: קמג קָרַבְתִּי בַּנָּשֶׁף וַאֲשַׁוֵּעָה לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי: קמד קִדְּמוּ
עֵינַי אַשְׁמֻרוֹת לָשִׂיחַ בְּאִמְרָתֶךָ: קמה קוֹלִי שִׁמְעָה כְחַסְדֶּךָ יְהוָה
כְּמִשְׁפָּטֶיךָ חַיֵּנִי: קמ קָרְבוּ רֹדְפֵי זִמָּה מִתּוֹרָתְךָ רָחָקוּ: קמא קָרוֹב
אַתָּה יְהוָה וְכָל מִצְוֹתֶיךָ אֱמֶת: קמב קֶדֶם יָדַעְתִּי מֵעֵדֹתֶיךָ כִּי
לְעוֹלָם יְסַדְתָּם: קמג רְאֵה עָנְיִי וְחַלְּצֵנִי כִּי תוֹרָתְךָ לֹא
שָׁכָחְתִּי: קמד רִיבָה רִיבִי וּגְאָלֵנִי לְאִמְרָתְךָ חַיֵּנִי: קמה רָחוֹק
מֵרְשָׁעִים יְשׁוּעָה כִּי חֻקֶּיךָ לֹא דָרָשׁוּ: קמו רַחֲמֶיךָ רַבִּים יְהוָה
כְּמִשְׁפָּטֶיךָ חַיֵּנִי: קמז רַבִּים רֹדְפַי וְצָרָי מֵעֵדוֹתֶיךָ לֹא נָטִיתִי: קמח
רָאִיתִי בֹגְדִים וָאֶתְקוֹטָטָה אֲשֶׁר אִמְרָתְךָ לֹא שָׁמָרוּ: קמט רְאֵה

כי

כִּי כִּי פִקּוּדֶיךָ אָהָבְתִּי יְהוָה בְּחַסְדְּךָ חַיֵּנִי: קנ רֹאשׁ דְּבָרְךָ אֱמֶת
וּלְעוֹלָם כָּל מִשְׁפַּט צִדְקֶךָ: קנא שָׂרִים רְדָפוּנִי חִנָּם וּמִדְּבָרְךָ פָּחַד
לִבִּי: קנב שָׂשׂ אָנֹכִי עַל אִמְרָתֶךָ כְּמוֹצֵא שָׁלָל רָב: קנג שֶׁקֶר שָׂנֵאתִי
וָאֲתָעֵבָה תּוֹרָתְךָ אָהָבְתִּי: קנד שֶׁבַע בַּיּוֹם הִלַּלְתִּיךָ עַל מִשְׁפְּטֵי
צִדְקֶךָ: קנה שָׁלוֹם רָב לְאֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ וְאֵין לָמוֹ מִכְשׁוֹל: קנו
שִׂבַּרְתִּי לִישׁוּעָתְךָ יְהוָה וּמִצְוֹתֶיךָ עָשִׂיתִי: קנז שָׁמְרָה נַפְשִׁי
עֵדֹתֶיךָ וָאֹהֲבֵם מְאֹד: קנח שָׁמַרְתִּי פִקּוּדֶיךָ וְעֵדֹתֶיךָ כִּי כָל
דְּרָכַי נֶגְדֶּךָ: קנט קָרְבָה רִנָּתִי לְפָנֶיךָ יְהוָה כִּדְבָרְךָ הֲבִינֵנִי:
קס תָּבוֹא תְחִנָּתִי לְפָנֶיךָ כְּאִמְרָתְךָ הַצִּילֵנִי: קסא תַּבַּעְנָה שְׂפָתַי
תְּהִלָּה כִּי תְלַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ: קסב תַּעַן לְשׁוֹנִי אִמְרָתֶךָ כִּי כָל
מִצְוֹתֶיךָ צֶדֶק: קסג תְּהִי יָדְךָ לְעָזְרֵנִי כִּי פִקּוּדֶיךָ בָחָרְתִּי:
קסד תָּאַבְתִּי לִישׁוּעָתְךָ יְהוָה וְתוֹרָתְךָ שַׁעֲשֻׁעָי: קסה תְּחִי נַפְשִׁי
וּתְהַלְלֶךָּ וּמִשְׁפָּטֶיךָ יַעְזְרֻנִי: קסו תָּעִיתִי כְּשֶׂה אֹבֵד בַּקֵּשׁ עַבְדֶּךָ
כִּי מִצְוֹתֶיךָ לֹא שָׁכָחְתִּי:

תהלים קיט

ידעתי כי לא ילדך לפניך כל חי: חייני כמשפטיך שמס מפותפי ברחמי: קרבתי וקרבתי תקוך כי לף ערכים רודפי וקרי עכ"ז מעדותיך לא נטיתי וזה העד לרוב הסקי בך והגיעה להבתני בך עד שכחתי רחיתי בוגדים כמעט נקטה נפשי בחיי מרוב העצבון בעבור אשר אמרתך לא שמרו ולכן רחה כי פקודיך אהבתי ה' בחסדך חייני והצילני מכל ערותי: רחש דרך אמת וערוך התור להתחיל מרחשית כדי להרחות שלעולם משפטיך לדק כפי' רש"י ז"ל · שרים שחול ושאר שוגיו רדפוני חנם והייתי בעוח מדברך ועט"י כן פחד לבי כמו יעקב אע"ה לף שהבטיחו הק"בה להי' עמך ושמרתיך וגו' אעפ"כ וירח ויגר וכפי' שרבבגל ולכן אמר אל תחסדוני שהוא מחסרון אמונה ח"ו בשאר שם אלכי על אמרתך על הבטחתך כמוצא שלל רב · שקר שנאתי ואתעבה על כן מדברך פחד לבי ותורתך אהבתי על כן שם אלכי · שבע · פעמים הרבה ביום הללתיך שרציתי משפטי לדקך בעונם הרשעים ושכר הצדיקי' וגלוי רב להבני תורתך כי אתה עזרם ולכן אין למו מכשול על כן שברתי ליעותך ה' גם אני מאותך עשיתי בכל חפצי שמרה נפשי עדותיך ואהבם מא' על כן שברתי אתתך לי

כִּי פִקּוּדֶיךָ אָהָבְתִּי: יחוד כְּחַסְדְּךָ חַיֵּנִי: קס רֹאשׁ דְּבָרְךָ אֱמֶת
וּלְעוֹלָם כָּל מִשְׁפַּט צִדְקֶךָ: קסא שָׂרִים רְדָפוּנִי חִנָּם וּמִדְּבָרֶיךָ
פָּחַד לִבִּי: קסב שָׂשׂ אָנֹכִי עַל אִמְרָתֶךָ כְּמוֹצֵא שָׁלָל רָב: קסג
שֶׁקֶר שָׂנֵאתִי וָאֲתַעֵבָה תּוֹרָתְךָ אָהָבְתִּי: קסד שֶׁבַע בַּיּוֹם
הִלַּלְתִּיךָ עַל מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ: קסה שָׁלוֹם רָב לְאֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ
וְאֵין לָמוֹ מִכְשׁוֹל: קסו שִׂבַּרְתִּי לִישׁוּעָתְךָ יְהוָה וּמִצְוֹתֶיךָ
עָשִׂיתִי: קסז שָׁמְרָה נַפְשִׁי עֵדֹתֶיךָ וָאֹהֲבֵם מְאֹד: קסח שָׁמַרְתִּי
פִקּוּדֶיךָ וְעֵדֹתֶיךָ כִּי כָל דְּרָכַי נֶגְדֶּךָ: קסט תִּקְרַב רִנָּתִי לְפָנֶיךָ
יְהוָה כִּדְבָרְךָ הֲבִינֵנִי: קע תָּבוֹא תְחִנָּתִי לְפָנֶיךָ כְּאִמְרָתֶךָ
הַצִּילֵנִי: קעא תַּבַּעְנָה שְׂפָתַי תְּהִלָּה כִּי תְלַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ: קעב תַּעַן

## לשוני

מחקשיט ניחדם: קס רֹאשׁ דברך אמת ולעולם
דברך חיית וכל משפט צדקתך תזהרנו לעולם
ולעולם: קסא שרים רדפוני וכו' ולא היו לי לפחד ממם ועכ"ז
פחד לבי מאימת דבריך הקב"ה כתב לו לא לפחד ממנו:
שרים רדפוני חנם. ולא היו לי לפחד ממם ועכ"ז
פחד לבי מאימת יראתם החטא כיון שיעקב אע"ה קף
שכר לו הנצחה וירא ויחר: קסב שש אנכי וכו' אע"פ שאני
בהלוכי מבין תיכף לכי משמח בה יותר כיון שלם
השעה שלל רב: קסג שנאתי ותעבה הללתי.
לשון קלקול ע"פ שלוח מעיקרו רבות וכן שנא כחטאתם
לשון חיוב לו: בוקרתי קריאת שחר נשחריה ב' לפניה
ג' לתחרה וערבית ג' לפניה וג' לתחריה:
קסה שלום רב לאהבי תורתיך. אפני אחמו חלים
ויתרחה לרוח ישראל בעולם הזה לכך אין לו מכשול:
קסו שברתי לישועתך ה'. וע"ז מתורתיך עשיתי כי
תורתי ומצותי: קסז שמרה נפשי עדותיך. אפני שלא
מתרגזים על מחוקי: קסח שמרתי פקודיך ועדותיך
כי כל דרכי נגדך ליראה ולפחד ממך ולא לעשות מה שתחפוץ
לפני: קסט תקרב רנתי לפניך. ותה היה רנתי ה'
בדברך הביאני בתוך דברך בסוד שבדברך חותם
לי שלום רב ולא תכשל ביד לחיבי ותעשה
כמשפט לגדך ברשעים: שמרתי פקודיך
ועדותיך כי כל דרכיו
נגד ה' לא יכפו: ידיעתו כדברך הביאני
חנון וחנני מתוך דעה ביגה והשכל להבין
תורתך ואחר שנקש על פיהיהו אמר
שימעו נס כן תחנתו להלילו מחויבין
כאמרתו ביד שמואל הנביא: תבענה כנגד
כדברך הביאני שלא תבענה שפתי תהלתך
כי תלמדני חוקיך ולו תען לשוני לאמרתך
כי כחשר תחנני ביגה אדע כי כל מצותיך
צדק ותענה לשוני תהלותיך: תהי יד
לעזרני בחנך כי פקודיך בחנתי מהב' דרכי,
בחרתי דרך פקודיך" כלומר ביד תדריכני
ותעזרני ללכת בה. תחנתי יפליג רוב
תשוקתו להשיג תשוע' ה', לע"כ ואין
תורתו שעשועיו כי בתשוקתה יסיגנה
תחי יבקש מחת ה' שיחייהו לעשות הטוב
בחייו ולהללו כדי לזכות ליסוריו ומבקש ממשפטי ה' ותורתו יעזרוהו כי להם סגולה
להחזיר את האדם למוטב ולעוזרו על הזלמות כלומרו למעלה מטפטיך טועים:
תעיתי יבקש מה' שתמר שהוא תועה כשה אובד קון למרעה שיתספהו על מרעיהו מרעה

לָשׁוֹנִי אִמְרַת־דָּבְרֶךָ כִּי כָל־מִצְוֹתֶיךָ צֶדֶק׃ יוד יְהִי יָדְךָ לְעָזְרֵנִי כִּי
פִקּוּדֶיךָ בָחָרְתִּי׃ קעה תָּאַבְתִּי לִישׁוּעָתְךָ יְהוָה וְתוֹרָתְךָ
שַׁעֲשָׁעָי׃ קעו תְּחִי נַפְשִׁי וּתְהַלְלֶךָּ וּמִשְׁפָּטֶיךָ יַעְזְרֻנִי׃ קעז תָּעִיתִי
כְּשֶׂה אֹבֵד בַּקֵּשׁ עַבְדֶּךָ כִּי מִצְוֹתֶיךָ לֹא שָׁכָחְתִּי׃

ויכוח על אותן המדברים לשון הרע והיאך הורגת אף במקום רחוק יותר מכלי זיין׃

יום כ״ז

# ליום השבת

קכ א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֶל־יְהוָה בַּצָּרָתָה לִי קָרָאתִי וַיַּעֲנֵנִי׃
ב יְהוָה הַצִּילָה נַפְשִׁי מִשְּׂפַת שֶׁקֶר מִלָּשׁוֹן רְמִיָּה׃ ג מַה־יִּתֶּן
לָךְ

נגזל כיון דעכיו ואחרית לאחר כי כל החומות נלקח׃
קעג תהי ידיך לעזרני · כנד המכחישים כי מקיימן
בחרתי׃ קעד תאבתי לישועתך׃ כי תורת שעשועי
והיה מניעה ומעלת תורתך ותהלתך בפיהות הלב
ומשפטיך שתעם שבכולי יעזרני לזה · כי תרוה השוכחני
תיעתי כשה לומדו ובלי רעיה לבן בקש עבדך שלא
ישכח נזכוחיך כי מצותיך לא שכחתי׃ קעה תחי תחי בקשה·
לחיי עה״נ׃ קעו תעיתי כשה אובד · תרגומו תעיתי כן
בע״ז כיון שהה אובד ואינו יודע מקום מרעה כך
אני בעה״ו איני יודע מקום כוחותי ומפני החיוב
הנתון מהקב״ה הה כן אתה רועי בקש עבדך כי
ממיתין לו שכחתי הנס שאני שכחתי מקור כוחותי
מכל מקום מן תרוך לא שכחתי לכן תן הרהור תשובה׃

# ליום השבת

קכ שיר החיצונים ט״ו ומזמורים הם כנד ט״ו
מעלות שהם מעומדות בשיר לעתיד
ישראל וכבל היה נתיר בחת הקדש על לכנר נשנת
ו״ם של״ה׳ נזרתיך ו׳ ונו׳ : ב יהי רון ך · כך היה
מתפלל בנגדו שקר ומרמה מה מרויח לך בלשון
רמיה בנגדושות כנד הלשון מה יתן לך ומה יוסף לך
בלשון׃

## יום כ״ח

# ליום השבת

קכ א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֶל־יְהוָה בַּצָּרָתָה לִי קָרָאתִי וַיַּעֲנֵנִי׃
ב יְהוָה הַצִּילָה נַפְשִׁי מִשְּׂפַת שֶׁקֶר מִלָּשׁוֹן רְמִיָּה׃ ג מַה־יִּתֶּן
לָךְ

החיים והתורה המשביע כפם שוקקה כי
מצותיו לא שכח בכל מגורותיו ובשכר זאת
יניח לו מכל צרותיו ויסב לו עיר הקדם
למען יוכל להתבונן בתורה ולקיים
מצותיה כראוי׃

## ליום השבת

קכ שיר המעלות ז״ה חברו דוד
בהיותו בורח מפני שאול
בעבור חויבו המלכיני׳ לותו כאשר לאחר·
על ה׳ בצרתה לי קראתי ויענני הקריאה היה
לומרו לאחר זה ה׳ הציל נפשי והתבונן
שיעכבו אז היה לבו בטוח בה׳ והכוון בעיני
כי טעם הפסוק כדרך אתה החלות: על ה׳
קראתי בכל עת צרתה לי ויענני כן גם
עתה תעכני והציל נפשי מהצרה הזאת
ואל תתמה על ויענני והציל כי רבי׳ ככה
כאשר הרהיתיך ובמזמור תהלה לדוד תמצא הרבה· ה׳ הציל נפשי מספת שקר ונו׳ כי
לא יוכל להסתר מהם כי במרמה ידברו אחו דברי שלום ורעה בלבבם·
מה יתן
וגו׳ כלומר מה אפשר להשוות לך לרעה אתה לשון רמיה אתה כחץ המוכה מיד
הגבור והיה שמון שהולך בכח גדול למרחוק ומחבל בעמקי הלב ודומה עוד לרעה כגחלי
רתמים שאפשר נשמר זמן מרוך כך׳ ר מע״פי שהיה פועל׳ עתה פועלת לזמן מרובה·

חיים

לְךָ וּמָה יֹּסִיף לָךְ לָשׁוֹן רְמִיָּה: ד חִצֵּי גִבּוֹר שְׁנוּנִים עִם גַּחֲלֵי
רְתָמִים: ה אוֹיָה לִי כִּי גַרְתִּי מֶשֶׁךְ שָׁכַנְתִּי עִם אָהֳלֵי קֵדָר:
ו רַבַּת שָׁכְנָה לָהּ נַפְשִׁי עִם שׂוֹנֵא שָׁלוֹם: ז אֲנִי שָׁלוֹם וְכִי
אֲדַבֵּר הֵמָּה לַמִּלְחָמָה:

הואיל ישׁ מעלה בג"ע תחתון ושׁשׁ עולה לג' ע העליון והיאך חקב"ה משגיח:

קכא א שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֶשָּׂא עֵינַי אֶל הֶהָרִים מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי:
ב עֶזְרִי מֵעִם יְהוָה עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: ג אַל יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלֶךָ
אַל יָנוּם שֹׁמְרֶךָ: ד הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל:
יהוה

לשׁחיך שלח תשלח, לשון הינע גרש כל אחכרים זקופים ותתה יעשה כל האחכרים כתון ואתה נפניים והקיף לך כ' חוזיות ת' סל' עגום ות' סל' כשר תה לעצות לך עוד:

ד חצי גבור שנוניים. כיון שהוא ביד גבור מלך נתיחסק: עם גחלי. יכיון גחלי רתמים שהם חזקים מחלי כן הלה"ר גדול ממ של שלהט וקשלה ומחלקת אלא מתאר לכבות עד זמן רב ולפי' בעת שהגחלים כבים כתון ומיהמה לפני מכל יקוח נפניים הם כיוצרים לפני לשון רמיה שהרמאי כפני אדם אומרן לבו הינו עלת בדבר אלא ישתוקנו וכשהכתו מיהו יודיע הן הינו עליו:

קכא שיש לויעלות הלוי"ו מיהו ליעלות העולה לעלות: לעזרי מעם ה'. אין לי עזר רק מעם ה' שהרי שמים וארץ: ג אל יתן מוטריך. כיון שהוא שומרים שיכשיל

כלף בגדו שמץ בקון הועדה וגו':

קכא שיר למעלות ד"ה הוא להורות לזיך ה' לא יעשה עמנו כלה כי אם מהנו חלקו ולא יניחנו לעולם תחת מקרי הזמן לף בגלותינו כיחשר אחשר: תשא עיני ככם יאמר ישראל בגלות ד"מ תשא עיני שכלי ומגמתי לרחות: ה' שומרך בכל מיני הסמירות כי הוא יצילך להציל מכל הרעות סיקומו עליך ושעם על יד יסיעך שהוא מהיעיך כיום המוליך בצו ביד יסיעו לבל יכשל ככה ה' בדד יעזך שלא תכשל במקרים התחרבשים לבא בעולם כי יומם השמש לא יככה וירח בלילה כי אחך לקח ה' להיות לך ומגך ולהכחותך ולהיות שומרך: ה' ישמרך שלא יוכלו הכוכבים להספיע רעה עליך ויכולם ישמור את נפשך אם הם יגזרו עליך הכליה כי כל הטובות והרעות הבאים לך הכל מידו ולא מפחת המערכת ע"כ אחריו ה' ישמור והטעם ה' ישמור בחמלתו לאחך מיוחדים לגלות נפשך בשוך ליה בנית שני שהיו הרבה שוכאים שהיו רוצים לעכבם והבטיח שיהיו לעזרתך ולבן מעתה ועד עולם שלח ה' לא ישמרנו בזמן הגלות ולאחגו

ה יְהוָה שֹׁמְרֶךָ יְהוָה צִלְּךָ עַל־יַד יְמִינֶךָ׃ ו יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא
יַכֶּכָּה וְיָרֵחַ בַּלָּיְלָה׃ ז יְהוָה יִשְׁמָרְךָ מִכָּל־רָע יִשְׁמֹר אֶת
נַפְשֶׁךָ׃ ח יְהוָה יִשְׁמָר־צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם׃

מספר המשורר משבח ירושלים והנים שנעשו בירושלים:

קכב א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד שָׂמַחְתִּי בְּאֹמְרִים לִי בֵּית יְהוָה
נֵלֵךְ׃ ב עֹמְדוֹת הָיוּ רַגְלֵינוּ בִּשְׁעָרַיִךְ יְרוּשָׁלָ͏ִם׃ ג יְרוּשָׁלַ͏ִם
הַבְּנוּיָה כְּעִיר שֶׁחֻבְּרָה לָּהּ יַחְדָּו׃ ד שֶׁשָּׁם עָלוּ שְׁבָטִים שִׁבְטֵי
יָהּ עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל לְהֹדוֹת לְשֵׁם יְהוָה׃ ה כִּי שָׁמָּה יָשְׁבוּ
כִסְאוֹת לְמִשְׁפָּט כִּסְאוֹת לְבֵית דָּוִד׃ ו שַׁאֲלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלָ͏ִם

ישלין

מחרפנו בודאי חיים בלעים בדרך הטבע
לרוב עברותינו׃

קכב שיר המעלות ו"פ נאמר על
עסק הגלות כי כל ממתקים
ונחמות בעניים בזמרם התפלה אשר היתה
להם מקדם בבתי הבית שם דברי הנביא
כאומר כי עוד יבואו לעיר בקדם כאשר
הבחר׳ ועשם למה שהמה בזמן הבטחה
יותר מאחר היעודי׳ בעודים שבאו בדברי
הנביאים ואחר בעבור כי בזמן ההבטחה
בלבד אמיתת מה׳ עליה תלויים כל הפלאותיו
והטעם כי עומדות היו רגלינו בשעריך
ירושלים מקדם וקריתים על גדולתה׳
ירושלים הבנוייה בעיר שחוברה לה יחדיו בשמי׳ ירושלים של מעלה כדאמ"ל זכרונה
לטוב שניית האחרן הנפאחר׳ הקדושה כמו השמים והזכיר שבי דבריה אשר בה כדמי׳
בשבילה לעיר שחוברה לה יחדיו בשמים ועיר ה׳ אשר על זה הרמז נא׳ שהיא ממונת
לירושלים של מעלה׳ הא׳ שם שבטי שבטי יה ג׳ מעתים בשבח בזכירתם
ובקרבנותם להודות לשם ה׳ כמו שעושים למעלה מלאכי ה׳ המודים לשם ה׳ ושאמר
עדות ליסרחל שבכולם אין הפרקים והטעם שבטי יה שהוא עדות ליסרחל והרמז כי בזולת
העליה היה עדות ליסרחל שהם שבטי יה והוא שומרם ומשגיח עליהם כי כתוב ולא
יחמוד איש את ארצך בעלותך וגו׳ והנה בשמה היינו דומים למלאכי עליון׳ וזכ׳ כי
שמה ישבו כסאות למשפט כסאות לבית דוד כתו למעלה שנתת׳ כוכן למשפט כסאו וכתוב



משפטים בעוד שהם יעיניים׃ ח ישמור נפשך וכוך׳
נפשך למלאכתה וכוכוך מאוכלה׃

קכב שיר על מקום שלא נאמר לאחר חיבור
מתם לא׳ מהשוערי׳ וכיוצא
בזה׳ למחר מיהר לומר על בני הגלות׃ שמחתי
בחומרים לי בית ה׳ כלו׳ שמחתי בחומרים מתי יהיה הזמן ואילך בשבח בני ישראל׳ כיון
שהמקדש חבל ישאם לבני ישראל׃ ב עומדות היו רגלינו
זכרון כאשתה ירושלים בימיה והיתה שבויה בתוכה
כמה היתה יפה ולכן לחנוך עוד עיר כזאת אחרת כמו
עדת ישראל׃ יחדיו ג"פ בשלה׃ ד שם יעלו
שבטים׳ א"ב שבטי יה הוא עדות על הנסים
שהיה מעלה להם בנה׳ חק׳ כי שחה יסדו כסאות
בירושלים היה שם כסאות לשבוט שבבית דוד וכסאות לבני
חוד׃ ו שאלו שלום ירושלים׳ כל תחת בכח הגלות
בעלות שלום מה׳ והתעלם כל ישראל על שלום ירושלים׃

ישלין

יִשְׁלָיוּ אֹהֲבָיִךְ׃ ו יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ׃
ח לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה נָּא שָׁלוֹם בָּךְ׃ ט לְמַעַן בֵּית יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ׃

חמשורר מקונן על זמן ארוך ורב שעברו כבר בגלות:

קכג א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי אֶת עֵינָי הַיֹּשְׁבִי בַּשָּׁמָיִם׃
ב הִנֵּה כְּעֵינֵי עֲבָדִים אֶל יַד אֲדוֹנֵיהֶם כְּעֵינֵי שִׁפְחָה אֶל יַד
גְּבִרְתָּהּ כֵּן עֵינֵינוּ אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַד שֶׁיְּחָנֵּנוּ׃ ג חָנֵּנוּ יְהוָה
חָנֵּנוּ כִּי רַב שָׂבַעְנוּ בוּז׃ ד רַבַּת שָׂבְעָה לָהּ נַפְשֵׁנוּ הַלַּעַג
הַשַּׁאֲנַנִּים הַבּוּז לִגְאֵיוֹנִים׃

## קכד שיר

ישלו אהביך · אותם שמבקשים שלום על ירושלים גם אתם ישלו לשון שלום: ו יהי שלום בחילך · החפירה שהוא סביב לחומה נקרא חילך גם המגדלים הנקראת ארמנותיך לא יהיה עוד מלחמה: ח למען אחי ורעי · בשביל ישראל שהם אחי ורעי אבקש שיהיה שלום בך: ט למען בית ה׳ · החרוב אבקש שיהי׳ טוב לך שיהי׳ ירושלים כמו שהיתה בבכינה:

**קכג שיר** היושבי בשמים · כלומר כמו אם הי׳ יושב בשמים עבורי להטיב לי לבדי · ב כעיני עבדי׳ אל יד וגו׳ כמו ממשלת אדוניהם כן עינינו רואים ומצפים אל ה׳ שהוא אלהינו בפרטות כמו שהתחיל היושבי עד שירח׳ כי רב שבענו בוז זמן ארוך בגלות: ד רבת שבעה לה נפשינו · כמה זמן רב ששבעה נפשינו: הבוז לגאיונים שמבזים ירושלים הנקרא גיאונים גיא היונה:

קכד שיר

וישב שלמה על כסא ה׳ ויתכן ג״כ שקשור הפסוקים ככה ששם עלו שבטים בבית המקדש להודות לשם ה׳ כי שמה במקדש ובעזרה ישבו כסאות למשפט כסאות לבית דוד רמז למאמר רז״ל אין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד ועל כל הנזכר שמחתי באומרים לי בית ה׳ נלך כי בזה תלויי׳ כל הצלחתנו הן הנפשיית להודות לשם ה׳ הן הגופניית כסאו׳ לבית דוד · שאלו רמז על מביאי ביכורים שהיו שולחי׳ לאמר שהן באין והיו מצווים להשלוחי׳ שאלו בשלו׳ ירושלי׳ ואהביה׳ יהי שלום בחילך שלא יבאו בגדך האויבים אף סבי׳ לחומ׳ · שלוה בארמנותי׳ ארמנות מלכי בית דוד: למען והיוצאים לקראתם אמרו למען אחי ורעי יושבי ירושלים אנו מושלחים בהסכמת כל העיר לבקש בשלומכם אני אדברה נא שלום בך בשבילם · ולמען כהנים ולווים וסנהדרין שמצבם בבית ה׳ אלהים אבקשה אם טוב לך הכל על סדר משנה דבכורים:

**קכג שיר** המעלות אליך נשאתי את עיני דברי בני ישראל בגלות אליך נשאתי את עיני ותקותי שתושיעני כי אתה יושבי בשמים והטעם כי כחך בלבד עושה שמים די להושיעני ולא אבטח בבני אדם והוא כדרך אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי עזרי מעם ה׳ עושה שמים וארץ:

## תהלים ליום השבת קכד קכה

קכד א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד לוּלֵי יְהוָה שֶׁהָיָה לָנוּ יֹאמַר נָא
יִשְׂרָאֵל: ב לוּלֵי יְהוָה שֶׁהָיָה לָנוּ בְּקוּם עָלֵינוּ אָדָם: ג אֲזַי
חַיִּים בְּלָעוּנוּ בַּחֲרוֹת אַפָּם בָּנוּ: ד אֲזַי הַמַּיִם שְׁטָפוּנוּ נַחְלָה
עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ: ה אֲזַי עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים:
ו בָּרוּךְ יְהוָה שֶׁלֹּא נְתָנָנוּ טֶרֶף לְשִׁנֵּיהֶם: ז נַפְשֵׁנוּ כְּצִפּוֹר
נִמְלְטָה מִפַּח יוֹקְשִׁים הַפַּח נִשְׁבָּר וַאֲנַחְנוּ נִמְלָטְנוּ: ח עֶזְרֵנוּ
בְּשֵׁם יְהוָה עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

קכה א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הַבֹּטְחִים בַּיהוָה כְּהַר צִיּוֹן לֹא יִמּוֹט
לָעוֹלָם יֵשֵׁב: ב יְרוּשָׁלַיִם הָרִים סָבִיב לָהּ וַיהוָה סָבִיב לְעַמּוֹ
מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: ג כִּי לֹא יָנוּחַ שֵׁבֶט הָרֶשַׁע עַל גּוֹרַל

## הצדיקים

**קכד שיר** דז"ס יפתר כנגד ישראל ואומר אלף ה' לבד הוא יכול להושיענו • יאמר נא ישראל לולי הסדי ה' שהי' לנו • וכפל כסדר להפלגת הדבר לולי ה' שהי' לנו • בעזרתינו וגם עקמו עלינו בני אדם • ולא הסר דבר כי אם לאומי' מקצתם הרע לפועל • חזי חיים בלעונו ובסבה בחרות אפם בנו וגו' כי כבר חלף ועבר הגזיר עלינו לולי שהצילנו ה' מה היה לנו אלא יזכר שם ישראל עוד אם לא יהיה חסד ה' שהותיר לנו בגיבך • ברוך ה' יודה לה' שלא נתננו טרף לשיניהם לכלותינו • נפשנו כלשון נמלטה מפח ועתה מפליגה לחזק היסורים ואומר כ"ש הצילני במהירות כלשון מפח ונוסף ע"ז הפח נשבר הרשעים נשברו ואנחנו נמלטנו • והעם עזרנו הי' בשם ה' עשה שמים וארץ:

**קכה שיר** המעלות הבוטחים בה' כהר ציון לא ימוט לעולם יושב יפה דמיונו לירושלים הרים סביב לה וכה ה' סביב לעמו מעתה ועד עולם וגו' אף בזמן שברשה חרב למטה מקויים למעלה • וה' סביב לעמו מעתה ועד עולם וגו' לא יחוגו ושעם לא יסלחו הצדיקי' בעולתה יזיחשם שלא יתקנאו ברחותם שהם מצליחים ויעשו כמעשיהם עשה הקב"ה הדבר הזה בעבור שהצדיקים לא יתייאשו כי עוד יבואו ימים לגאולם • העיבה ה' לטובים ולישרים בלבותם לדיק ממנו בולע לאל לדיק גמור

הַצַּדִּיקִים לָמָּה לֹא יִשְׁלְחוּ הַצַּדִּיקִים בְּעַוְלָתָה יְדֵיהֶם׃
י הֵיטִיבָה יְהוָה לַטּוֹבִים וְלִישָׁרִים בְּלִבּוֹתָם׃ יא וְהַמַּטִּים
עֲקַלְקַלּוֹתָם יוֹלִיכֵם יְהוָה אֶת פֹּעֲלֵי הָאָוֶן שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל׃

ידבר על העתיד ומדמה הגלות כמו אדם שזורע בארץ יבשה בוכה ומתחנן להקב"ה שישמטר עליה שלא יפסיד הזרע ואם יזכה לקצור הוא גורן חורפה להקב"ה עין טראים ונפלאים׃

קכו א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוּב יְהוָה אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ
כְּחֹלְמִים׃ ב אָז יִמָּלֵא שְׂחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה אָז יֹאמְרוּ
בַגּוֹיִם הִגְדִּיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִם אֵלֶּה׃ ג הִגְדִּיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת
עִמָּנוּ הָיִינוּ שְׂמֵחִים׃ ד שׁוּבָה יְהוָה אֶת שְׁבוּתֵנוּ כַּאֲפִיקִים
בַּנֶּגֶב

לא יצלח הצדיקים בעולתה שלח יחזקו הצדיקים
מעשיהם׃ ד הטיבה ה׳ לאותם שהם טובים וישרים
בלבותם׃ ה והמטים עקלקלותם׃ והיו תובם כפרים׳ כתיתור יפתי הילך
אל תתירא מן הפרחים ומן הצדיקים אלא מן הבלתי צדיקים
שהמטים לפתחים והם יוליכם ה׳ לתת פעולי און לגיהנם
שלום על ישראל׳ יהיה׃

קכו שיר שבות ציון כמחלמים נגילה ונתקרר מהלטם הצרות הגדולות
שהיו לנו בגלות וכאשר היה לנו לא נדע שיהיה לנו לא יחלו
שישוב פינו׃ ב אז׳ יאמרו הגוים ה׳ הגדיל לעשות׃
ג הגדיל ה׳ לעשות עמנו׳ ולאחרי׳ לפי שהגדיל ה׳
עימנו ועשה לנו כפלאות לכן היינו שמחים על הטובות
שעשה עמנו׃ ד שובה ה׳ את שבותינו׳ ישראל לתחיית
הגלות מי ית׳ן והיה שובן׳ כה אב את שבותינו וירחמנו
כאפיקים בנגב׳ מישרה ונחלה נחים ואם יעבור כה
תעיקי

שבותינו והתפלל לה׳ יחזיר ויחישה להשיבנו וטע׳ כאפיקים בנגב כי כמו שהגר פלג הוא שהרי נגודה ויבשה ואיך מצלי מים יעלו כה לאפיקי מים כן תהיה גאולתינו כפלגות על מחך עד שתרחיק כחלוש ואמר זה המשל כנגד היינו כחולמי׳ וכנגד זה יחלה אמר במשל אחר רוב השמחה שתהיה לנו ואמר כמה הזורעים בדמעה ברנה יקצורו ופי׳ זה כי הלוך ילך ובכה נושא משך הזרע בזמן החורף כי לא ידע אם יצמח הגרגר או מעט והנה כל זמן משך הזרע לא יהנה ממנו כי יגיעהו תרמה אך כאשר יבא הקיץ בא יבא ברנה ושמחה כושא גדולותיו כי ירחק כי הזמן יגדל הזרע היה לטובתו וילך שמחה כאשר יפח הגלומות רבות עד אין מספר׳ תחת משך זרע מעט כן תהיה גאולת ישראל כ"כ גדולה׃

תהלים ליום השבת קבו קכו

בַּנֶּגֶב: ה הַזֹּרְעִים בְּרמְעָה בְּרִנָּה יִקְצֹרוּ: ו הָלוֹךְ יֵלֵךְ וּבָכֹה
נֹשֵׂא מֶשֶׁךְ הַזָּרַע בֹּא יָבֹא בְרִנָּה נֹשֵׂא אֲלֻמֹּתָיו:

בו מבואר היאך דוד המלך מוכיח בני דורו ובראשון שלמד בנו שיתנו כל מעשיו לשם שמים ומגנה אנשי סוהרים המינעים יומם ולילה בכחייתן:

קכז א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לִשְׁלֹמֹה אִם יְהוָה לֹא יִבְנֶה בַיִת שָׁוְא
עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ אִם יְהוָה לֹא יִשְׁמָר עִיר שָׁוְא שָׁקַד שׁוֹמֵר:
שוא

**קכז שיר** המעלות לשלמה הכתוב בעיני נכונת המזמור בדברי רחב"ע ז"ל ספי' כל' כמו ולדוי אמר ואמרו ר' מהמשוררים או דוד עצמן על שלמה כאמר רמה דוד לבנות בית לה' ולא הספיק ה' בידו עד שהבטיח נתן כי שלמה בנו יבנהו אז שמח בחרי לבתו על כן לשלמ' הנה נחלת ה' בנים: ה' עתה יזכיר המשורר כי הנ' שהבנות והם הנקנת עצמן ובונו הנהנת הבית והנהנת המדינה שוא והבל העמל בהם אם לא בעזרת ה' והנה בתחיל בהנהג' הבית בעבור שהיא העיקרית לעניינו שהוא עמל והכין הזהב והכסף והנחשת כדברי רחב"ע ז"ל והנה אמר כי בהנהגת הבית ובניינו שוא עמלו בונין בו אם ה' לא יבנהו בעזרו וחסדו: ובהנהג' הנהג' המדינה אמר אם ה' לא ישמור עיר שוא שקד שומר אם ה' לא ישמור עיר בהנהגתו מעט יושיל שקידות השומר והמנהיג אותה אף שיתחדל להנהיגה כראוי: ובהנהג' הכלכ' הנוף אמר שוא לכם הלוא לשוא ובכל יהנהגו לכם משכימי קום מעל מושבם ומאחרי שבת בשובה בבתיכם ותדר שבתכם ותעיניכם כדרך והשבע לעשיר אומר מניח לו ליהנות על שתשכימו לקו' בבקר מושבתכם ותאחרו לשבת והנה אתם אוכלים לחם העצבים כי עיניכם לא תשבע עושר ומנוח לא תתנו לנפשכם והנה כל הזריזות הזאת שוא היא אם ה' לא יעזרכם. כן יתן לידידו שכח בשובה מלת כן כמו כן בנות לנפתל הזכרות והטעם בחמת ובמין שה' יתן לידידו שכח בשובה ומהות כן יתן לידידו מחסורו אחר לו ולא כאוכלי לחם העצבים שמשבע לא יניחם לישון

קמיקי מים יהיה קדם נחל תאוכה נחלה כן תהיה לם זכ לת שמחיניו שהלל אשם בנעות יניעה לשוחית הכ"ה: ה האורגים בלחמה. המשורר לימה הנ"ל למרן נגד שהוזרע לה והיא בה בחיבה כי בזרעו בוכה ויתחנן לאל יתברך שיחשיר על הזרע שחתת שהוזרע לם לא יחשר. שיתפלל הזרע לכל אם וזה לקוצר לזי מתן הזולה לאחן"כה ברכה על שהחשיר לו וזה להזל כן אמו ובוראם הוזרע בלשעה על הארץ בחוץ לאחן ומיחלים לקוצר ברכה שיוציאו מן הגלות בשבת שכבר מעת: ו הלוך ילך ובכה משך יושך הזרע. יקר ולא יקר ומשך חכמה שמבניים ר"ל ורע שהוא שאיש שם מחלך בלחי מי שזורע בארץ הנגב לריע ורע שהוא שלא להקשיר הארציות ויעשי הטוב הזרע השב לכל שהוא נגב לזרע הלך ובוכה חשבי שיתפזר שיחל לארך הזרע הקיקר ולא ישחת ויפסד יבאו הקוצרין על הארץ ובעל לקוצר לה יבא עליו ותלה בחיתיו ויחשיך

ב שָׁוְא לָכֶם מַשְׁכִּימֵי קוּם מְאַחֲרֵי שֶׁבֶת אֹכְלֵי לֶחֶם הַעֲצֵבִים
כֵּן יִתֵּן לִידִידוֹ שֵׁנָא: ג הִנֵּה נַחֲלַת יְהוָה בָּנִים שָׂכָר פְּרִי הַבָּטֶן:
ד כְּחִצִּים בְּיַד גִּבּוֹר כֵּן בְּנֵי הַנְּעוּרִים: ה אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר
מִלֵּא אֶת אַשְׁפָּתוֹ מֵהֶם לֹא יֵבֹשׁוּ כִּי יְדַבְּרוּ אֶת אוֹיְבִים
בַּשָּׁעַר:

בו מבואר כמה מעלות לאדם אם נהנה מיגיע כפיו ואינו נהנה מאחרים אף שרוצים ליתן לו בחנם׳ סב״ש גוזלה או עושה מלאכת ה׳ ברמיה וכמה הנהגות טובות שמן הראוי להיות יראי שמים:

## קבה שיר

ליסון המעט כי מי אחר חפץ ה׳ וז יהודנו
הטוב בלי עמל גדול כזה כי בשלום יחדו
יסבב ויישן׳ הכה׳ אחר הזכירו שהכל
שוא בלתי עזר ה׳ ואיך כל שעמלו לכמן בית
היה לשוא מלך עלמו יען הוא לא נכנו סב
להתנחם כי בנו היוצא מחלציו יבננו ואמר
הנה בחמת נחלת ה׳ שיתן לצדיק בניס
ושכר גדול להם הוא פרי הבטן כי מה שכר
גדול מזה כי מה שהוא לא היה יכול לעשות
בנו עשהו ושמח כלו נעשה על ידו כי ממנו
ומכחו יצא ע״כ אחריו כחציס ביד גבור כן
בני הנעוריס כי כמו שהחציס כאחר יורס
הגבור ויכו אלס ס׳ עס היות שהמה
הכוהו ועשו המעשה הנה הס בחיס בכח
הגבור אחר ירס וכאלו הגבור יכה בידו
האיש ההוא כן הם הבניס כי כל מה שיעשו
נחשב כאלו בעשה ע״י האב כי מכחו יצאו •
אשרי הגבר אחר מלא את אשפתו מהם
ל״מ בעבור שהמה הבניס להניס בדברי
רחב״ע ז״ל ושעס לא יבושו פניו כי יאסר
הפעול כמו ואתכל דוד שהטעו׳ פעם דוד ולא
יבושו פניו׳ בעבור כי ידברו הבניס את
לוויי אויביהם בשער וכפרסום לבבוד האב
ואמר זה בעבור כי לויי דוד כאחר רחו
מלכנו׳ את פניו וכשרואו כי שלמה בנו בחכמה סב נחת על פניהם:

קבח שיר

ליסיף ה׳ כידו לבנות המקדש אמרו שעל חטאתו היה ומחיו לו חלק לעה״ב והיו מלכנו׳ את פניו וכשרואו כי שלמה בנו בחכמה סב נחת על פניהם:

קבח שיר

קכח א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אַשְׁרֵי כָל יְרֵא יְהוָה הַהֹלֵךְ בִּדְרָכָיו׃
ב יְגִיעַ כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכֵל אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ׃ ג אֶשְׁתְּךָ כְּגֶפֶן
פֹּרִיָּה בְּיַרְכְּתֵי בֵיתֶךָ בָּנֶיךָ כִּשְׁתִלֵי זֵיתִים סָבִיב לְשֻׁלְחָנֶךָ׃
ד הִנֵּה כִי כֵן יְבֹרַךְ גָּבֶר יְרֵא יְהוָה׃ ה יְבָרֶכְךָ יְהוָה מִצִּיּוֹן
וּרְאֵה בְטוּב יְרוּשָׁלִָם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ׃ ו וּרְאֵה בָנִים לְבָנֶיךָ
שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל׃

## קכח שיר

**קכח שיר** המעלות ז"ה מדבר בשכר ירח ה' והסמ בחלקו בחתר חנתר׃ חשרי חים ירח ה' הירחה הסלימה סהי' ירחת קדושתו לח ירחת עכשו בלבד כי חין זו ירחה סלימה על כן לחריו ההולך בדרכיו כי זה נקרח חוסב ה' כי מלחכתו חותו חפץ וחוסב ללכת בדרכיו ולדבקה בו כי מצד שהוח טוב הולך בדרכיו לח כעבדים המשמשו׳ חת הרב על מנת לקבל פרס וכן הירח׳ יגיע כפיך כי תחכל זה הסמח ביגיע כפיו וחינו חומד הזולת וחינו מתקנח בחחרים׳ והנה זה מלבד שהוח מחוסר בעבור לדקדוק טוב לו כי הקנחה והתחוה והכבוד מוליחין חת החדם מן העולם והס חיים רעים מעלחס זה טעם חשריך וטוב לך כי חז טוב לחדם ומחסה בחייו ועל זחת הבחינה יחכן חז"ל ג' בדול הנהנה מיגיעו יותר מירח׳ שחיס דחלו בירח׳ שמי׳ כתי׳ חשרי חים ובנהנה מיגיעו כתוב חשריך וטוב לך וה טעם כחמור כי הנה ירח׳ שחיס חס לח יהיה סלם במדת הבסחקות והיותו נהנה מיגיעו ומחת בחלקו וימלח בו חיזו קנחה חו תוחה חחרי׳ הנה הוח מלחכה על היותו ירח׳ לך חין טוב לו כי מטבע בעלי הקנחה והתוחה שחייהס חינס חיים לח הנהנה מיגיע כפיו בשמחה ובטוב לבב חף סלח יהי׳ סלם בירחת ה' כמו בחחר הנה יהיה מחוסר כפי מדרגת ירחתו ומכל מקום טוב לו מעלחו כי חיו חי שמחה וטוב׳ חשריך כגפן פוריה סתהיה בעומה כרחך בל בבוד׳ בת חלך בחיותה׳ בירכתי ביתך כגפן זחת סהיח נוחנת פריה בירכתי הגפות ובקירות הבי׳ וזה כי מה׳ חסה מבטלת חשחך כגפן פוריה בניך כשתילי זיתים וכנגד מזוני חמר סביב לשולחנך כי לח תהיה בעזד ושריך מבקש לחם חלח סביב לשלחנך ויתכן שטעם כשתילי זיתים כדרך מה שחמרו ז"ל על לימרו והנה עלה זית טרף בפיה שחמרה היוכה עוב לי מזונותי מריש בזית וכיוצ בזה



## קכט שיר

החעלות שחריכם ירחה׳ שחתריכם לעזות ותה עמד׃ החלך בדרכיהי ותקיים חמות עשה׃
ב יגיע כפיך כי תחכל׃ ותחיה חחלחיהו לך סמין להמת מחחיים חכל שכן גזל חו שלר דבריס חלו סם חתה עושה כן חשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבח׃ ג חשתך כגפן פוריה׃ החיבל חת החשה לעגפן פוריס כי חין לך ענן שחוטיים לוחו בחתוך חלח ושוחיים עכפיהס חתור הבית ולחוץ לך השחים חלח הענף כך החשה חתי׳ לוחה בעיה חלח חתך לחוץ וכל חעגפיה יוכלים לחוץ כן יהיה בעיה הס עכפיה יהיהס לחוץ׃ כשתילי זיתים׃ בחחר שחינן חית היח יחיה כל השנה כך יהיה בניך׃ סביב לשולחנך׃ שלח יהיה בחסרונות ומחלות חלח חתברך חת׳ והס שברו בחחר שהוח ירח׳ חת ה'׃ ה יברכך ה׳׃ הזי חלק שחתברך חת׳ החוכן בחיין ולחד טוב יהחלים ותזכה לחחות טוב ומחלים׃ ו וחזה בניך׃ ותחריך חיים עד



קכט שיר

המשורר מאונן על הצרות:

קבט א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת רַבַּת צָרְרוּנִי מִנְּעוּרַי יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל:
ב רַבַּת צָרְרוּנִי מִנְּעוּרָי גַּם לֹא יָכְלוּ לִי: ג עַל גַּבִּי חָרְשׁוּ חֹרְשִׁים הֶאֱרִיכוּ לְמַעֲנוֹתָם:
ד יְהוָה צַדִּיק קִצֵּץ עֲבוֹת רְשָׁעִים: ה יֵבֹשׁוּ וְיִסֹּגוּ אָחוֹר כֹּל שֹׂנְאֵי צִיּוֹן: ו יִהְיוּ כַּחֲצִיר גַּגּוֹת
שֶׁקַּדְמַת שָׁלַף יָבֵשׁ: ז שֶׁלֹּא מִלֵּא כַפּוֹ קוֹצֵר וְחִצְנוֹ מְעַמֵּר:
ח וְלֹא אָמְרוּ הָעֹבְרִים בִּרְכַּת יְהוָה אֲלֵיכֶם בֵּרַכְנוּ אֶתְכֶם
בְּשֵׁם יְהוָה:

תפלה על אריכות הגלות:

## קל שיר

**קבט שיר** התיגלות המשורר מלבר בשביל המחות: ב רבת מהרוני המשיל ליתר המחות ליתר המלחם והמחלות המחות ליתר הכיבורי: על גבי חרמו חורשים המשורר מקונן והמשיל המחות לחרוש שחורש עם בהמה על גבי מקום גבוה במקום הרים והמלחמים לפי שמלחמתיהם היו לחרוך כל כך הכל ומקום גבוה מקום שמלחמה הוא קשה ומ"ב מה המחריבים הוא מחכה ומקום גבוה ולא כתלה בהמחריב ומות על שנעשה כל מרירות המלחמים לה בעבר עליהם: ד ה' צדיק קיצה שהוא המדיק בקון עונות המחריבים על ירושלים: ז כאילו נחון מלא העמידה ביקום: שקדמ' שלף יבש קודם שיגיע לחיות מיד יבש: שלא מלא כפו שלרך המקוצים ליקח המנולה בכף יד אחת מיד שיגיע ליקח לבל זה המנולה לא יוכל לבצע המלחמה: וחצנו מעמר: לא נתן לידי מעמרים: ח ולא לחרי המקוצים יה שמבבל המקוצים לחרי המעמרים ברכת ה' עליכם כמו שמחר בועז לקוצרים ה' עמכם מבל זה על שלא נתן לבבל קפידה לא יחרי ברכתו לחבכם בשם ה':

קל שיר

ה' המלוכו יהיו לכם מבל: רבת צרוני מנעורי יאמר נא ישראל מיזכרו כמה עמדו עליהם

הרחות שעברו עליהם מימות הושע ואחר ה' בנגד גלות מלריים בדרך כי בשר ישראל ואוהבהו ומחלריים קראתי לבני והנה מלו מרוני מנעורי יעיד זאת ישראל ועם כל הרחות שלרוני בל חוריני לה יכלו למו לכלותיני: על גבי חרשו חורשים ל"מ לכוונ הרחות שעברו עליהם בחיות וכמות אחרת"ו מ החריבו למעניתם מבלי החריבה והעמיק לחורך כל הגליות:

קל א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְהוָה: ב אֲדֹנָי
שִׁמְעָה בְקוֹלִי תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי: ג אִם
עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר יָהּ אֲדֹנָי מִי יַעֲמֹד: ד כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן
תִּוָּרֵא: ה קִוִּיתִי יְהוָה קִוְּתָה נַפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחָלְתִּי: ו נַפְשִׁי
לַאדֹנָי מִשֹּׁמְרִים לַבֹּקֶר שֹׁמְרִים לַבֹּקֶר: ז יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל
יְהוָה כִּי עִם יְהוָה הַחֶסֶד וְהַרְבֵּה עִמּוֹ פְּדוּת: ח וְהוּא יִפְדֶּה
אֶת יִשְׂרָאֵל מִכֹּל עֲוֹנוֹתָיו:

בו יסופר תפלות דוד והיאך לא גבה לבו כל ימיו ולא עשה לו גדולות ותעלומות בני אדם:

## קלא שיר

**קל שיר** על הגלות נאמר ממעמקי תוך לגלות כמו בחתי ממעמקי מים וכו' והנה בהיותי בגוב הארות לא נתיאשתי מרחמיך לך לעולם קראתיך לחדני שמע בקולי שתהי אזנך על כל התחנות: אם עונות תזכור כי ידענו רוב השתתינו ואין לחננו בלתי מכח זכיות כי אם עונות תעמור יה לפלט לכל מעמידנו לחדני מי יעמוד לפני הרון לפך בחייט כי אין לדיק בארץ לפך יעשה טוב ולא יחטא ואם תשמור לעולם בדין הגמור מי יוכל לעמוד מפני זעמך: כי עמך הסליחה לתת מורא העונות למען תורה: כלומר אם ירא מלפני הק' בה ולא יעוב עוד לכסלה קויתי ה' מלד חסדו קותה נפשי שגם לי יפלא עזוניתי: נפשי לה' תקותה מה' קותה נפשי לחדני ובחו שיוכל להושיעני הוא לחדון הכל והנה לחי מחמירים בקר: המחמירים בכל בקר ובקר להתפלל שם הותיקין ולא בפחר מלכים מעומדין בג' שעות ויחל ישראל אל ה' לזכויו הג' דכתיב בהו ובקר בקר ובקר בכנגד חסדו לחמר ויחל ישראל לה' כלומר רחוי הוא שיחל ישראל לה' כי עם ה' חסד וברבה עמו פדות כלומר רב הוא וגבורה לפניו לפדותינו ובכנד החטאת לחמר והוא ישראל מכל עונותיו כלומר אף שישראל לא יזכו מלד עונותיהם ליגאל ה' יפדם בעבור דברו מכל עונות ויפדם:

קלא א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד יְהוָֹה לֹא גָבַהּ לִבִּי וְלֹא רָמוּ עֵינָי
וְלֹא הִלַּכְתִּי בִּגְדֹלוֹת וּבְנִפְלָאוֹת מִמֶּנִּי׃ ב אִם לֹא שִׁוִּיתִי
וְדוֹמַמְתִּי נַפְשִׁי כְּגָמֻל עֲלֵי אִמּוֹ כַּגָּמֻל עָלַי נַפְשִׁי׃ ג יַחֵל יִשְׂרָאֵל
אֶל יְהוָֹה מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם׃

זה השיר חברו דוד כשהיה דבר בעולם והיה הוא וזקני ישראל מתכסים בשקי׳ והמשכן היה רחוק מהם לכך הי׳ מתעצם בתפלות גדולות שהקב״ה יזכיר מה שעשה דוד הטרחות וענוים על בה״מ׃

קלב א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת זְכוֹר יְהוָֹה לְדָוִד אֵת כָּל עֻנּוֹתוֹ׃ ב אֲשֶׁר
נִשְׁבַּע לַיהוָֹה נָדַר לַאֲבִיר יַעֲקֹב׃ ג אִם אָבֹא בְּאֹהֶל בֵּיתִי אִם
אעלה

**קלא שיר** המעלות ה׳ לא גבה לבי בסתר ולא רמו עיני בגלוי: בגדלות ובנפלאות ממני: לא התפארתי בלבי שאוכל להשיג ועל זה נאמר כבוד אלהים הסתר דבר: ב אם לא שויתי ר״ל אם לא שויתי ר״ל אם לא יהיה כך יהיה כך וכך אם לא שויתי ודוממתי נפשי כגמול יבא עלי כך וכך וגו׳: כגמול עלי אמו: כמו התינק שגמל משדי אמו שיתחיל מעט להתבוכן בעכין גידול ומהלך מעט מעט ועדיין אינו כסמך על עצמו רק על אמו שתדדהו ותרגילהו מעט מעט: כן שמתי נפשי והשתקתי אותה שלא תסמוך בתבונת עצמי בבסתרות ובנעלמות אלא על הקבלה: ובאמרז״ל לא גבה לבי בשעה שמשחני שמואל למלך ולא רמו עיני בשעה שהרגתי גלית ולא הלכתי בגדולות בשעה שהחזירוני ובנפלאות ממני בשעה שהעליתי את הארון: ג יחל עם המדות האלה שהתנהג בשפלות בסתר ובגלוי ולא יגבה לבך להרים בנפלאות יחל אל ה׳ והוא יתן לך שאלתך מעתה ועד עולם:

**קלב שיר** המעלות זה השיר חברו דוד כשהיה דבר בישראל וזקני ישראל היו מתכסים בשקים ולא יכלו להקריב קרבן באשר מקום המשכן היה רחוק מהם בשביל זה התפלל דוד ואמר דרך בקשה זכור ה׳ לי מה שעונתי את עצמי ושרחתי ועמלתי למצא לך מקום לבנות בית המקדש: ב אשר נשבע לה׳ כדרשי ונשבעתי שלא אכנס עד שאבנ׳ בה״מק ואמר לאביר יעקב מפני שיעקב היה מתאבק עם המלאך ובזה הראה גבורתו ויעקב היה תחילה לבודדים: ג אם אבא ליחשלים אם אעלה על

**קלא שיר** כוונ׳ המזמור לאמר איך דוד היה מכיר כי כל מעשי תקפו וגבורותיו לא היו מכח זרועו כי אם יד ה׳ עשאם כמו שאבאר: ה׳ לא גבה לבי כשאר הגבורים בעשותם גבורה גדולה יגבה לבם אבל אני בכל גבורות לא גבה לבי וגו׳ כמו בהלחמי עם הפלשתי ושאר הגבורות הגדולות והנפלאות לא עשיתים מטבעי לא הלכתי בהם כבוטח על גבורתי שאוכל בעצמי לעשותם: כי לא הייתי הולך באלו הדברים שהכרתי שהם גדולים ממני אם לא שויתי עצמי ודוממתי בדמיון שנפשי כגמול עלי אמו נגד גבורתו כקטן שאין לו חוזק והעמדה מעצמו כי אם תרפנו אמו כמעט רגע מיד יפול לארץ ועשיתי בתחל׳ זאת הבחינה כי אתה בלבד הוא המחזיק בידי ולא בטחתי בכחי ועוצם ידי: יחל ישראל כמוני שיחלתי לה׳ בגדולו׳ ובנפלאות ממני כן ישראל מעתה ועד עולם ראוי שיחל לה׳ כי הוא לבדו הסומך ידינו ובכל ענין ראוי לשום בו מבטחנו ולא יבטחו עלי ועל גבורתי:

**קלב שיר** זכור ענותו שענה עצמו לאסוף כל הצורך לבנין ומבקש שה׳ יצרף מחשבה טובה למעשה הוא הנזכר אחריו אשר נשבע לה׳ ושעם

אֶעֱלֶה עַל עֶרֶשׂ יְצוּעָי: ד אִם אֶתֵּן שְׁנָת לְעֵינָי לְעַפְעַפָּי
תְּנוּמָה: ה עַד אֶמְצָא מָקוֹם לַיהוָה מִשְׁכָּנוֹת לַאֲבִיר יַעֲקֹב:
ו הִנֵּה שְׁמַעֲנוּהָ בְאֶפְרָתָה מְצָאנוּהָ בִּשְׂדֵי יָעַר: ז נָבוֹאָה
לְמִשְׁכְּנוֹתָיו נִשְׁתַּחֲוֶה לַהֲדֹם רַגְלָיו: ח קוּמָה יְהוָה לְמְנוּחָתֶךָ
אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ: ט כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ יְרַנֵּנוּ:
י בַּעֲבוּר דָּוִד עַבְדֶּךָ אַל תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: יא נִשְׁבַּע יְהוָה
לְדָוִד אֱמֶת לֹא יָשׁוּב מִמֶּנָּה מִפְרִי בִטְנְךָ אָשִׁית לְכִסֵּא לָךְ:
יב אִם יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ בְּרִיתִי וְעֵדֹתִי זוּ אֲלַמְּדֵם גַּם בְּנֵיהֶם עֲדֵי

עד

כדר לאביר יעק׳ כלרחב״ע ש״יעקב נקר׳ שס
ואמר והלבן הזהת וכו׳ יקיה בית אלהים ׳
שס תבת זכו הכדר ועטם בהבל ביתו ל״מ
לא יהיה לו שובה ובתת בביתו ולא יעשה
ההבל בית זה טעם בהבל ביתי שהוא יהיה
כגר בהבליסו ולא יכות בביתו וכן שס תעלה
על ערש יצועי שלא תשכב בשיבת קבע שלא
בערש בלי תענוג ולא בערש יצועי בעשר
מוצעת שס תתן שבת לעיני לא תאמר שס
יאמן כי זה ר״ת שלא שס תתן תני בחצי
עוצ שיבת קבע לעיני לעפעפי תנומה
והטעם שלא יכות בשיבה כי שס ההכרתי
לחיין ׳ עד ׳ אמלא מקום כרחוי לבנין בית המקדש ושעם משכנות לאביר יעקב כי בזה
אדמה ליעקב שלא יחיה שבת קבע עד שאמלא המקו׳ המיוחד לה׳ כמו יעקב כתי׳ על פנים
ויבבב במקום ההוא במקום ההוה שבב אהבל כל י״ד שנים שיסב בבית עבר לה שבב
הגה טעם הפסוק הגה בכר שמענוהו שהיה בתחילתה זה במקום והטעם בדברי הם
ז״ל במקום התשוב והבבבך בדרך בן תוכו בן שלא תתרתי שס תבן הפתיחה וטע׳ שמעו
בנדבי יער הוא הלבנון שהוא שדה יער והכה בית המקדש נקרא ללבנון כי כן כתוב היער
הטוב הזה והלבנון לכן יה״ת שאחר כל היגיעה הזאת אשר יגענו בדי למצוא שבבות
למשכנותינו : נשתחוה להדום רגליו כיוצ׳ לה׳ : קומה ה׳ למנוחתך כי כן כתוב בשבת
ותהיה מתהלך בתוכנו ובמשכן בכל אשר התהלכתי בכל בני ישראל כי בכל מקו׳ הוי מצינו
הקרבנות והיו מוליכים הארון ממקום למקום על כן כשיכול לו היה ס׳ במנוחה
כי בכל מקום שהיה מתהלך הארון היתה קולר עמו שכינת ה׳ אשר בקרבינו ע״כ קומה
ה׳ למנוחתך אתה והארון עוזך כלומר קומה למקום מנוחתך אתה בשכינתך והארון עוזך

כי

עַד־יָשֻׁבוּ לַכֹּקֶא אָלָךְ׃ יג כִּי בָחַר יְהוָה בְּצִיּוֹן אִוָּה לְמוֹשָׁב לוֹ׃
יד זֹאת מְנוּחָתִי עֲדֵי־עַד פֹּה אֵשֵׁב כִּי אִוִּיתִיהָ׃ טו צֵידָהּ בָּרֵךְ
אֲבָרֵךְ אֶבְיוֹנֶיהָ אַשְׂבִּיעַ לָחֶם׃ טז וְכֹהֲנֶיהָ אַלְבִּישׁ יֶשַׁע
וַחֲסִידֶיהָ רַנֵּן יְרַנֵּנוּ׃ יז שָׁם אַצְמִיחַ קֶרֶן לְדָוִד עָרַכְתִּי נֵר
לִמְשִׁיחִי׃ יח אוֹיְבָיו אַלְבִּישׁ בֹּשֶׁת וְעָלָיו יָצִיץ נִזְרוֹ׃

קלג שיר

דרכיה ונפקות מחלפתן׃ יר עדי עד׳ שלא
עד שיחזקום לתקום בימי עד עתה׃ מן מילה בתר
חברך׳ משלח לכבוד בתנחומות ובפרקיה ותוספתא
יתר מכל תרן ישראל׃ מבריכים לחסיני לחם׳ לפי
לעניים שמחזיקים מחסיני מזון׃ יו וכהניה
ילבשו׳ שנאמר כהוסה וחביריה יכוסו לישלם׃
ומסידיה הם הלוים לכתיב לחיי חסידיך׃ יח לחמיח
קרן לחזל׳ זה קרני על הציתיך לף בעגב כחה וכחה
פרש לחמיח נר קרנו לכתיב בעת ההיא לחמיח לדוד
קרן צדיק׃ ערכתיך כי לחשיחי׳ לכתיב לחיין היות
נר לדוד עבוד כמו הנר שהיתי׃ יח לויביו אלבים
בושת לחיי הולכי בשת על הולך יפרח יהין
נזרו תרנם גדולתו׃

קלג שיר

כי כאשר ירוח הרמון וז תנוח שכינתך •
ושעם ארון עוזך כי בחמלעותה היה נרחה
עוז ה׳ שהיה עושה לישראל ולכן פחדו
הפלשתים כאשר ראוהו ואמרו מי ילילנו
מיד האלהים האדירים ההלה וכו׳ • כהניך
ילבשו צדק כמו שעיל לצדקה יעשני והטעם
שגדי הסד וחסידיך הגוים ירננו ויסירו על
הסוכן • בעבור דוד עבדך אל תשב פני
משיחך (בכוונת) ריקם כי כל חויביו יאמרו
כי בעבור חטאתו לח הסניק האל בידו
לבנותו ושתין לו חלק לעבד"ג והיו מלכיהם
פניו • והנה מב׳ שבות רחוי שלח תשיבני

ריקם הס׳ כי אתי עבדך ולבני זך ותמת חפלת בעותות וכבל לבי אתי תחב לעבדך • והב׳
כי אתי משיחך ומעב׳ ידיך אל תרחם ע"כ טעם שני התוארי׳ עבדך ומשיחך • נשבע הוה
לנחם את דוד הבטיחו ה׳ כי בנו יסב על כסאו וביומיו יהיה כל הנזכר וכמו כמותו וע"כ
אין לו להשטער • אם יסמרו בניך בריתי אם יסמרו התורה גם בניהם עדי עד יסבו
לבסא לך לעולם יתקיים כסאך ודית המקדש יחד כי בחר ה׳ בציון הוא למושב לו •
זאת מנוחתי עדי עד כנגד קומה ה׳ למנוחתך פה אשב כי אויתיה מבואר ממה שאמרתי
לידה יזכיר כי מתוך יסיבת ה׳ בתוכנו יספיע עלינו ברכות בכל מיזונות הארץ וזה כנגד
וארון עוזך כי כל הסובות היו בחיי אליהו מהפלעתו • כהניה אלהים יסע כנגד כהניך
ולבשו לדק כי הטעם קום והעד כי הלבשתי בגדי ישע מעיל לדק׳ יעשני שהטעם כפול
כמשמע וחסידיה כנגד וחסידיך ירננו • שם אצמיח קרן לדוד בציון ובירושלי׳ עיר הקדש
שם תצמח גדולה ומלכותו ערכתי נר למשיחי דרך משל שיהי׳ שמו בעולם ולאורו יתהלו
שם תצמח גדולתו תתרומם בעולם • והנה הזכיר הב׳ תוארים כנגד פסוק בעבור דוד
עבדך וכו׳ כי סיום דוד כתוב ר"ל מפאת שהוה דוד שהוה עבדך חויביו אלבים בושת ככנגד ל
תשב פני משיחך כי לא פניך יבושו הבן חויביך אלבים בושת בימי פרי בטנך כי בזמן
הבטחת האדון למקדש נעשו פניהם של שונאי דוד כשולי קדרה • כתוב בשם חז"ל
במזמור קכ"ז • וטעם ועליו בשביל כמו על עזבם והבכורי לנר הנזכר ערכתי נר
והטעם ובשביל הנר הזה והתוור שם ערך למשיח יצץ ויחיר נזרו׃ קלג שיר

# תהלים ליום השבת קלג קלד

קלג א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד הִנֵּה מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים שֶׁבֶת
אַחִים גַּם יָחַד: ב כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יֹרֵד עַל הַזָּקָן זְקַן
אַהֲרֹן שֶׁיֹּרֵד עַל פִּי מִדּוֹתָיו: ג כְּטַל חֶרְמוֹן שֶׁיֹּרֵד עַל הַרְרֵי צִיּוֹן
כִּי שָׁם צִוָּה יְהוָה אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד הָעוֹלָם:

המשורר מעורר לב החכמים והחסידים שיעמדו ממטתם בלילה לבית ה׳ להתפלל והשכר מבואר בתוכו:

קלד א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יְהוָה כָּל עַבְדֵי יְהוָה
הָעֹמְדִים בְּבֵית יְהוָה בַּלֵּילוֹת: ב שְׂאוּ יְדֵכֶם קֹדֶשׁ וּבָרְכוּ אֶת
יְהוָה: ג יְבָרֶכְךָ יְהוָה מִצִּיּוֹן עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

## קלה הללויה

**קלג שיר** אחר שדב׳ במזמור הקודם בבנין בית המקדש זאת מנוחתי עדי עד ואמר אח״כ כהניך ילבשו צדק וחסידיך ירננו אמר הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד והטעם מה טוב ומה נעים שישבו השני אחים והם בית המקדש והכהנים יחד כי הנה המקדש והכהנים העובדים בו הם כאחים יושבים יחד והנה טוב ונעים כאשר ישבו יחד ולא כשיפרדו איש מעל אחיו כמו שאירע בעונותינו שפסקה העבודה ונחרב המקדש והנה במזמור מדמה דרך הלג׳ שני האחים יחד במשל יפה ואמר כשמן הטוב כשמן המשחה על הראש יורד על הזקן ר״ל זקן אהרן שהוא יורד על פי מדותיו וכן טל חרמון שיורד משם שהוא כראש ורם על כל הררי ציון והנה זה הטל יורד על הררי ציון ששם המקדש הי׳ המובחר וכל העולם מתמציתו ניזון וטעם כי שם צוה ה׳ את הברכה כי שם היתה ברכת ה׳ והשפעתו ומשם מקור החיים עד העולם וזה דרך נבואה כי הוא מקור הברכה והחיים עד העולם כי ההפסקה אשר בטובותי׳ לעת עתה לא תתמיד לנצח כי עוד תשוב להיו׳ קימת עד העול׳ ולעולמי עולמי׳ והנה כשמן הטוב כטל חרמון שני הבפ״ין לדמו׳ שני הדברי׳ זה לזה כמו כעם ככהן כעמי כעמך כמו שפירש״י ז״ל:

**קלד שיר** אחר שבקוד׳ דבר על שבת אחים גם יחד רמז לכהנים בבית ה׳ עתה

**קלג שיר** המעלות לדוד זה כאחר על מלך וכהן גדול כי המלך יושב על כסא משפט וכהן גדול יושב על כסא הוראה להורות תורה ומצות ודוד המלך קראם אחים אחר מה טוב ומה נעים כשהם יושבים ביחד כאחים ולא יקנאו זה אל זה וכן מצינו במשה ואהרן שזה היה שמח בגדולתו של חבירו כאשר מצינו במשה שינק שמן המשחה על ראש אהרן ומן הראש ירד על זקנו ומזקנו ירד על בגדו מדו בד וז״ש שיורד על פי מדותיו והיה משה משמח בגדלתו של אהרן: ג כטל חרמון: אמר חרמון שהוא מן ההרים הגדולי׳ אשר בא״י ומשם יורד על ציון: מה ה׳ את הברכה שנא שפע על כל עולם כך הוא טוב לעולם לשבת אחים גם יחד:

**קלד שיר** המעלו׳ הנה מקודם אמר שתברכו מציון לכך מהראוי שתברכו גם אתם את ה׳: כל עבדי ה׳: והנה החכמים והחסידים וכל מי שיעמוד ממטתו בלילה לילך לבה״כ להתפלל שמה: ב שאו ידיכם קודש: הגביהו ידים למעלה וברכו את ה׳: ג מציון שתבא ברכה מציון כי שם שורה השכינה ותבא הברכה כאשר שהוא עושה שמים וארץ הם מתנים הברכה השמים יתנו טלם וארץ יתן יבולה:

קלה הללויה

יסב״ח
קלה א הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה׃
ב שֶׁעֹמְדִים בְּבֵית יְהוָה בְּחַצְרוֹת בֵּית אֱלֹהֵינוּ׃ ג הַלְלוּיָהּ
כִּי טוֹב יְהוָה זַמְּרוּ לְשְׁמוֹ כִּי נָעִים׃ ד כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ
יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ׃ ה כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל יְהוָה וַאדֹנֵינוּ מִכָּל
אֱלֹהִים׃ ו כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ יְהוָה עָשָׂה בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ בַּיַּמִּים
וְכָל תְּהֹמוֹת׃ ז מַעֲלֶה נְשִׂאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ בְּרָקִים לַמָּטָר
עשה

**קלה הללויה** הללו את שם ה׳ פעם אחר פעם כדי לחזק לנפש של כני אדם להלל את ה׳ ב בחצרות בית אלהינו׃ בבתי כנסיות של ישראל שהן מקודשים ג כי טוב ה׳ להכניסים וזמרו לשמו כי נעים ורוחו להלל לו בפרשיות שהם בהן ד כי ליעקב בחר לו יה׃ לתת לישראל להללו ישראל׃ ה כי אני ידעתי כי גדול ה׳ ואדוננו מכל אלהים׃ שבכולן אומות העולם עובדים אותן ו כל אשר חפץ ה׳ עשה בשמים וארץ בימים וכל תהמות׃ ז מעלה נשאים מקצה הארץ ברקים למטר

**קלה הללויה** גו״ה ידבר המשורר אל הכהנים והלויים שרחוי להם להודות לשם ה׳ על כל חסדיו שעשה עמו שבחרנו לו לעם הסגלה מכל העמים ח״ק ג״ם הללויה כלומר תמיד נהללנו ולא נפסק כדרך בת תלת הויה חזקה וע״ז דרש ידבר כנגד הכהנים גב׳ המקדשים שבכולם יהללו את שם הנכבד ואמר הללויה הללו את שם ה׳ כנגד הכהני׳ שעבדו את ה׳ ע״כ אתה״ע שעומדים בבית ה׳ כי הבית הזה יעמוד ויתקיים לעולם לא כקודמים וע״כ בבית ה׳ כדרך חז״ל יעקב קרהו בית כי לזה נלבד תהיה ההעמדה בבית׃ בחצרות בית אלהינו הטע לפול ושעם אלהינו בעבור שבח׳ אלהינו ואהבתו עמו הללויה יפה שבהללנו ואתן לזה ה׳ שעמים הללו כי טוב ה׳ ועל טובותיו שעשה עמנו צריכים להאהבו ולהללו ולהיות נפויי טובה וכל זמרו לשמו כי נעים והטעם כעיס לזמר מלך עלינו ומלבד הטובות שהטיב ללנו כי לו נאוה תהלה כי יעקב פי׳ כי טוב ה׳ שהוא יעקב בחר לו יה עם היותו סוכן ורוכב בערבות בזה שמו בחר לו ישראל לסגולתו כדרך הן לה׳ אלהיך וכו׳ רק בהודותיך חסק ה׳ ומה טוב ומסכר גדול מזה׃ כי אני ידעתי פי׳ אמרו לשמו כי נעים לו לזמר כי אני ידעתי כי גדול ה׳ ונעבוד שהוא גדול לעריך לזמר לו׃ כל אשר חפץ כעשה

כי

עָשָׂה מוֹצֵא רוּחַ מֵאוֹצְרוֹתָיו׃ ח שֶׁהִכָּה בְּכוֹרֵי מִצְרָיִם מֵאָדָם
עַד בְּהֵמָה׃ ט שָׁלַח אֹתוֹת וּמֹפְתִים בְּתוֹכֵכִי מִצְרָיִם בְּפַרְעֹה
וּבְכָל עֲבָדָיו׃ י שֶׁהִכָּה גּוֹיִם רַבִּים וְהָרַג מְלָכִים עֲצוּמִים׃
יא לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן וּלְכֹל מַמְלְכוֹת
כְּנָעַן׃ יב וְנָתַן אַרְצָם נַחֲלָה נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ׃ יג יְהוָה
שִׁמְךָ לְעוֹלָם יְהוָה זִכְרְךָ לְדֹר וָדֹר׃ יד כִּי יָדִין יְהוָה עַמּוֹ וְעַל
עֲבָדָיו יִתְנֶחָם׃ טו עֲצַבֵּי הַגּוֹיִם כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם׃
ג יו פֶּה לָהֶם וְלֹא יְדַבֵּרוּ עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ׃ יז אָזְנַיִם לָהֶם
וְלֹא יַאֲזִינוּ אַף אֵין יֶשׁ רוּחַ בְּפִיהֶם׃ יח כְּמוֹהֶם יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם
כֹּל אֲשֶׁר בֹּטֵחַ בָּהֶם׃ יט בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּרְכוּ אֶת יְהוָה בֵּית
אַהֲרֹן בָּרְכוּ אֶת יְהוָה׃ כ בֵּית הַלֵּוִי בָּרְכוּ אֶת יְהוָה יִרְאֵי יְהוָה
בָּרְכוּ אֶת יְהוָה׃ כא בָּרוּךְ יְהוָה מִצִּיּוֹן שֹׁכֵן יְרוּשָׁלִָם הַלְלוּיָה׃

## קלו הודו

מאותו אוצר שהרוח נתון שם: ח שהכה בכורי מצרים
היה חידוש גדול שהיה מבחין בין טיפה שהוא בכור
לטיפה שאינו בכור: ט שלח אותות ומופתים. זהו
כלל לכל המכות: בתוכבי מצרים. ישראל הם בתוכבי
מצרים והמצרים היו נלקים וישראל ניצולו: בפרעה
ובכל עבדיו אפי' בפרעה וכל שכן בעבדיו ועל שאר
עמו: י שהכה גוים רבים. ועצומים גבורים וישראל
היה מעטים מכל מקום הכום בני ישראל וז"ש לסיחון
מלך האמורי שהיו מלכים גדולים: כא ברוך ה' מציון.
מהאכשים אשר שוכנים בציון: שוכן ירושלים שהשכינה
שורה בירושלים הללויה:
קלו הודו

כי גדול ה' בדברי טבע המציאות כי כל
אשר חפץ עשה בשמים ובארץ וכו' כי הוא
מנהיג העול' ועשה בו כחפצו ואמר בשמים
ובארץ בימים כדברי הכתוב בי' הדברות
כי ששת ימים עשה ה' את השמי' ואת הארץ
את הים ואת כל אשר בם כי בג' דברים אלו
יחלק כל המציאות מעלה. מצאנו פעמים
רבות בכתוב אחר הזכירו גדולת ה' יזכיר
ענין המטר כמו באיוב עושה גדולות עד
אין חקר ונפלאות עד אין מספר ואחרי' הנותן מטר. והנה בענין המט' תראה גדולת
ה' בכל הד' יסודות בארץ כי משם יעלו האידים ומהם יתהוו העבים כידוע וזה טעם
מעלה נשיאים מקצה הארץ והאש ברקים. והמים למטר עשה. והרוח מוצא רוח
מאוצרותיו. כאלו הוא נאצר באוצרות שלא יוכל לצאת אנה ואנה כי אם בגזרת בוראו
יתעלה. שהכה. כנגד במופתי' שעשה עמנו נגד הטבע בעת נקרא אדוננו שהכה
בכורי מצרים וכו'. או הוא קשור למעלה הנה כל אשר חפץ עשה בשמים ובארץ בימים
ובכל הד' יסודות. העד שהכה בכורי מצרים וכו'. שלח אותות ומפתים כי הנה שם
נודע היותו יכול לעשות כחפצו בכל העולם בשמים כי משם ירד הברד ומשם שלח
החשך ויחשיך ובימי' שנער פרעה וחילו בים סוף ויבקעהו לעבור גאוליו. ובד' יסודות

זה המזמור יש בו כ"ו פסוקים נגד ששה ועשרים דורות שהיה מבריאת עולם עד שישראל קבלו את התורה וזן אותם הקב"ה בחנם בלא שום יגיעה מצות עיין ותראה מה היו החסדים

קלו א הודו לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: ב הודו לֵאלֹהֵי הָאֱלֹהִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: ג הודו לַאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: ד לְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת גְּדֹלוֹת לְבַדּוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: ה לְעֹשֵׂה הַשָּׁמַיִם בִּתְבוּנָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: ו לְרוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: ז לְעֹשֵׂה אוֹרִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם

חסדו

קלו הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו לה' כי טוב כי לעולם חסדו מי שעלה לתורה אומר ברכו את ה' המבורך

אם לעולם בני הפסוק: ב הודו לאלהי האלהים
אלהים כתיב הכא ולהלן אדון לכל הארץ: ג הודו
ג' כי הוא נברך ואין מתלקח' וכו' והחויר כתעפם בדבר ובמל' כמורות כי זה טעם לכי דעת רגיש ובמים שנתפעלו לדם ונפעפרעים. ובפרק הכניס והערוב שהבה הולך ומפקר עד שהושיבהו על מרפדתו והרג מלכים עצומי' ר"ל לסיחון מלך החמורי וגו' והזכיר חלה בעבור תקפם כדרחב"ע. ונתן והכה ה' עשה כל הגדולות החלה לתת מרפס לנחלה"ל כחלה ליסרל עמו. ה' שמך לעולם ה' וגו' ותתה שמך וזכרך לעולם ועד וה' לעול' יפב וכן אמר הקב"ה למשה זה שמי לעול' וזה זכרי לדור

ודור כי עם היותם בגלות מעידים ה' הוא האלהים לעולם על כן לחבריו כי ידין ה' עמו ועל עבדיו יתנחם לח יהיה זכרך לדור ודור כי יזכר שמך לעולם. ואמר ברוך ה' מעולם ועד עולם ואמן ואמן שפיפיות הברכות כי שם ליה ה' לת הברכה והוא שוכן ירושלי' בשכינתו

ובהסבתהו הכפלתה ככתוב עיני ה' אלהיך בה וכו' וזה כולו כנגד כי טוב יי':

קלו הודו המזמור הזה דומה בשעתו לעליון. הודו לה' כי טוב אמר מרחו לכו להודות לה' כי הוא טוב ומטובו עשה עמנו כל הטובות חשר וזכיר ובחר בנו מכל המליחות: הודו לאלהי האלהים. לעשות נפלאות גדולות לבדו שהוא יח' מניע הגלגל בכח שחיין לו תכלית והוא מכלכל הכל בלי עזר וזולתו וזה ממה שירחו נפלאותיו הגדולות והפחחים לח יתבוננו זולת בעבור התמחתם וה' לעולם חסדו כי חס יעזוב כחגע כל הפליחות בכללו והנסה' השמים מיד יחלד הכל על כן אחריו לעשות השמים בתבונה ומי יבין תבונתו אחר חין לה חקר כי יולח החכמים להשיב חלק לו מכי חלק מרוב גדולות מעשיו ותבונתו. לרוקע והנה הסל גדול עשה עם יעוריו כי בולתו יגוע כל בשר יחד לולח בעבורתו במים שיסובו מעל הארץ וה' רקע הארץ על המים כחסדו עם היותם מטביעם על הארץ כיובש. ואמר לעולם חסדו כי חק נתן ולח

חַסְדּוֹ׃ ח אֶת הַשָּׁמֶשׁ לְמֶמְשֶׁלֶת בַּיּוֹם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
ט אֶת הַיָּרֵחַ וְכוֹכָבִים לְמֶמְשְׁלוֹת בַּלָּיְלָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
י לְמַכֵּה מִצְרַיִם בִּבְכוֹרֵיהֶם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ יא וַיּוֹצֵא
יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ יב בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה
כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ יג לְגֹזֵר יַם סוּף לִגְזָרִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
יד וְהֶעֱבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ טו וְנִעֵר פַּרְעֹה
וְחֵילוֹ בְיַם סוּף כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ טז לְמוֹלִיךְ עַמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי
לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ יז לְמַכֵּה מְלָכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃

## ויהרג

יעבור לכסות הארץ׳ לעושה לאוריס גדולי׳ הם השמש והירח כאשר יפרש אחריו והכה חסדו לעול׳ שלא יסכו את תפקידם וחסדו הם מושלים ביום ובלילה כי לו עברו יכלה העולם כי המה המספיקים בעזר ה׳ על כל החיים הקיום והעמידה׳ ואחר שהזכיר הכפלאות שה׳ עושה בכל יום בהעמד׳ הטבע ולעולם חסדו על ברואיו והוא מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית וגם מדע לחכמים גדולת ה׳׳ הזכיר עתה הכפלאות שה׳ עשה בזמני הטבע כדי שהפתיים ונעריים גם ידעו ויכירו גודל נפלאותיו כמחז׳ל רחתח שפחה על הים וגומר ונער פרעה וכו׳ ואחר למכה וכו׳ ויוצא ישראל מתוכם וכו׳ בהמבה כפלאה שדווקא הכבוריים מהו כדרך הן לה׳ תלוכך הסמים וכו׳ רק בחנותיך חסך ה׳ וזה הוא הכוון הגלוי ופעם כי לעולם חסדו כלפי ישראל כי לא מתו בכוריהם והפלה ה׳ בין בכורי ישראל ובין בכורי מצרים ועם היות ישראל בתוכם היתה המכה בבכורי מצרים לבד ומה הם גדול מזה ליראל בהנאת ה׳ עליהם להוציאם משם ולהביאו אל ארץ טובה ממצריים כי הי׳ לאפשר להמית כל המצרים או להכניעם תחת יד ישראל ולהשאירם שם במצריים׳ לגזור יס סוף לגזרים וחסדו כי בעבור ישראל בתוכו ולא נטבעו׳ ונער פרעה וחילו בים סוף כי בעבם היות קרקעו חפצי׳ בחית על כן לעולם חסדו׳ לישראל למוליך שכלכל׳ במדבר ולא חסר להם מאומה מ׳ שנה׳ אף שחטאו במרגלים ובעונותם כתיב׳ מ׳ שנה כל״ת שהמרגלים לא הלכו כי אם מ׳ יום והיו פריכים ליותר׳ למכה מלכים גדולים ויהרוג מלכים תקיפים מי הם לסיחון ולעוג כי במכתם הוא עוד מלכים גדולים ועצומים הבוחיתי׳ כתם׳ שנפלגו זכר לנו כי הוא אחר שכתוב להם הרגם

מדכתיב׳: ו למכה מצרים׳ בבכוריהם לא כתיב אלא בכוריהם לומדך הכתוב שיחזו והרגו את מכיהם ואחרי מפני מה אתם מענישים לישראל אלמלא: יא ויוצא ישראל׳ מתוכם דייקא שם ישראל תחב היה עושה בתוך התיבה מצרים כלם היה נלקים ויצאו ישראל היו ניצולי: יג לגוזר ים סוף לגזרים סקריטה לי״ב קריעי׳ לי״ב שבטים שלא יכנסו בעריבות׳: יד והעביר ישראל בתוכו׳ ראה מה שעשה הקב״ה לפי שהעביר ישראל בתוך הים עשה בעמוקו של ים והיה כם בתוקם המצרים היה הים נוקב כם סוף כם בתוך עבים כתיב כן: יו למוליך עמו במדבר׳ בארץ שלא עבר בה לים בארץ היה ונלחמו: יח למכה מלכים גדולים

יח וַיַּהֲרֹג מְלָכִים אַדִּירִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: יט לְסִיחוֹן מֶלֶךְ
הָאֱמֹרִי כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: כ וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן כִּי לְעוֹלָם
חַסְדּוֹ: כא וְנָתַן אַרְצָם לְנַחֲלָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: כב נַחֲלָה
לְיִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: כג שֶׁבְּשִׁפְלֵנוּ זָכַר לָנוּ כִּי
לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: כד וַיִּפְרְקֵנוּ מִצָּרֵינוּ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: כה נֹתֵן
לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: כו הוֹדוּ לְאֵל הַשָּׁמָיִם כִּי
לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

נאמר על הרבן הבי' היאך נ"נ היה שואל סהם שישירו הלוים בשביה כמו על הדוכן והם אמרו היאך נשיר את שיר ה' על אדמת נכר ורוח הקודש היה מנחם לחם:

קלז א עַל נַהֲרוֹת בָּבֶל שָׁם יָשַׁבְנוּ גַּם בָּכִינוּ בְּזָכְרֵנוּ אֶת צִיּוֹן:
ב עַל עֲרָבִים בְּתוֹכָהּ תָּלִינוּ כִּנֹּרוֹתֵינוּ: ג כִּי שָׁם שְׁאֵלוּנוּ

## שובינו

גאונים: כא וכתו לרמס בלתלה. לפ"ד שהכה לסיחס ולעוג מלכי אמורי ובשן נתנן להם לרמס בלתלה: כב נחלה לישראל עבדו. כג שבשפלינו כיעודם היינו ביניהם ולא עבדנו: כד ויפרקנו מצרינו. וזה חסד גדול לאבי הגלות: כה נותן לחם לכל בשר. הוא שנתן מזונות לכל בריותיו ולא חשכם ממנו אפילו בשעת חטאתם ומרדם בו ועל כל עונם: כה נותן לחם לכל בשר ומפרנס הקדמי לרחמים ועל כיוצ כיוצים: הודו לאל השמים. שכל החסד בא מן השמים וע"כ יפתח את אוצרו הטוב את השמים ונם ליתנם מטללו:

קלז על נהרות. ז"ה כאחד על הנהרות אשר נבכל יהיו יושבים על הנהר כאחד ואחיהו נם בכינו בזכרינו את ציון: ב על ערבים. כאחד ערבי כתל נתלינו על שפת הנהר ואיתנו ערבי: תלינו. על לשון על תוכנן בית התקדש תלינו מזמורינו עליהם תנלי תשק לנגן להם: ג כי שם שאלונו. אותם שהיו שונים אותם שכשיר להם משירים מה

ולעליונים כי שמים כולל גם המלאכים והמזלות:

קלז על נהרות. יזכיר המשורר גלות בבל בדרך נבואה כאלו עבר. ואמר על נהרות בבל שם ישבנו והיה זה כאשר הגלו מירושלים ונהדפו מן החויב עד שהגיעו לנהרות בבל ושם ישבנו מעט למנוח מנוח לכף רגלם כי כחעט יגלה בפעם והנה שם כאשר ישבנו בכו בזכרם את ציון כי בהיות' הולכים בחפזון לא היה להם פנאי לבכות לערות הרודפים או הטעם כי הנה בהיותם על נהרות בבל ובהשבם אחריהם ומזנזם וביפיים בכו בזכרם את ציון כי שם בחנו בחמת יוקר תאבדה מחבלם

תהלים ליום השבת קלו קלה

שׁוֹבְבִינוּ דִבְרֵי שִׁיר וְתוֹלֲלֵינוּ שִׂמְחָה שִׁירוּ לָנוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן׃
א אֵיךְ נָשִׁיר אֶת שִׁיר יְהוָה עַל אַדְמַת נֵכָר׃ ב אִם אֶשְׁכָּחֵךְ
יְרוּשָׁלָם תִּשְׁכַּח יְמִינִי׃ ג תִּדְבַּק לְשׁוֹנִי לְחִכִּי אִם לֹא אֶזְכְּרֵכִי
אִם לֹא אַעֲלֶה אֶת יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שִׂמְחָתִי׃ ד זְכֹר יְהוָה
לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלַם הָאֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ׃
ה בַּת בָּבֶל הַשְּׁדוּדָה אַשְׁרֵי שֶׁיְּשַׁלֶּם לָךְ אֶת גְּמוּלֵךְ שֶׁגָּמַלְתְּ
לָנוּ׃ ו אַשְׁרֵי שֶׁיֹּאחֵז וְנִפֵּץ אֶת עֹלָלַיִךְ אֶל הַסָּלַע׃

שבחים נוראים נתן דוד להקב"ה על הסר שעש' עמו וקיים הבטחתו ונתן לו הפלוכה ג

קלח לְדָוִד אוֹדְךָ בְכָל לִבִּי נֶגֶד אֱלֹהִים אֲזַמְּרֶךָּ׃ ב אֶשְׁתַּחֲוֶה
אֶל הֵיכַל קָדְשְׁךָ וְאוֹדֶה אֶת שִׁמְךָ עַל חַסְדְּךָ וְעַל אֲמִתֶּךָ כִּי
הגדלת

כאשר רמז כי לא מקום הנהרות שהוא היפה מכל העיר היה נחשב בעיניהם למחומה בערך ציון ולכן עם כבו בזכרם את ציון "על ערבים בתוכה תלו כנוריהם ג וגבור כי רמז שהגוים שוביהם שיפיורו ומעמן יובלו לומר שחין בידם כלי השיר תלחום בערבים כי אמרו בלבם איך נשיר את שיר ה' על אדמת נכר וזה על שיר הלויים על הדוכן ולכן תלו הכנורות בתוך הערבים שיאמרו איך נשיר בלי כנורות ושוביהם לא יוכלו למנוע. אם אשכחך כנגד איך נשיר את שיר ה' על אדמת נכר בשמחה ונשכח ירושלים. ושעם תשכח ימיני פועל עומד תהי נשכחת ימיני וזה שלא תוכל עשות מחומה כי תהי' כאלו תשכח שהיה נגרעת לעשות המעשה ולא תוכל להתנועע ואמר תשכח ימיני כנגד אם אשכחך. תדבק לשוני לחכי אם לא אזכרכי כנגד גם בכיננו בזכרנו את ציון וזה השנוי בה אם אשכחך הוא בהפך ובנגן בשמחה רבה בשכחת ציון לגמרי ואם לא אזכרכי הוא שלא בלבב לא תשמח כי גם תתעצב ותבכה ואם לא אעלה הוא שלא בלבב לא תשמח כי היה המילות והשעקת" והבה זה כי' זכרון ציון אם לא אעל' את ירושלים על ראש שמחתי שתחשוב ותעלה את ירושלי' העיר' בשמחתי ותדמה כל השמחו' שתשמח עתה הבל המה כאשר פירשתי למעל' בערך שמחתנו שעבר' על כן בכינו בזכרנו את ציון ושעם תעלה כמו בדחו"ל מעל' עליו הכתוב' תשרי שיעל' לך כי תשרי הפרסי' שיתיריבו לותך ויעשו לך הלכזירו' שעשית לנו:

קלח לדוד בז"ה נורה דוד לה' שכאשר ישלמו יודה שמו כנגד הגדולים תכסה

מה שהיו ישראל בבה"מ: ותולילינו שמחה שהיו שמחים בילולי חיק שמחה: ואחרינו לרך כפיר את שיר ה' על אדמת נכר: ה אם תשכחך ירושלים כשהיו הת מחוברים היו עושי' שמחת שבתות ויו"ט לכם שהיו שוכחי' שמחת שבת ויו"ט ו תדבק לשוני לחכי אם לא אזכרכי ואם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי תמיד כל ימי חיי:

קלח לדוד

מזמור לדוד בכל לבי: כנגד אלהים והם השופטים והדיינים: ב ואודה את שמך על חסדך שפעת לי התמתה ואמתך שקיימת מה שהבטחת לי מפני

הַגְדִּילָה עַל כָּל שִׁמְךָ אִמְרָתֶךָ: ג בְּיוֹם קָרָאתִי וַתַּעֲנֵנִי
תַּרְהִיבֵנִי בְנַפְשִׁי עֹז: ד יוֹדוּךָ יְהוָה כָּל מַלְכֵי אֶרֶץ כִּי שָׁמְעוּ
אִמְרֵי פִיךָ: ה וְיָשִׁירוּ בִּדְרָכֵי יְהוָה כִּי גָדוֹל כְּבוֹד יְהוָה: ו כִּי רָם
יְהוָה וְשָׁפָל יִרְאֶה וְגָבֹהַּ מִמֶּרְחָק יְיֵדָע: ז אִם אֵלֵךְ בְּקֶרֶב צָרָה
תְּחַיֵּנִי עַל אַף אֹיְבַי תִּשְׁלַח יָדֶךָ וְתוֹשִׁיעֵנִי יְמִינֶךָ: ח יְהוָה יִגְמֹר
בַּעֲדִי יְהוָה חַסְדְּךָ לְעוֹלָם מַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אַל תֶּרֶף:

ז"ה נכבר מאד ואין בכל החמש' ספרים מזמור המיוחד לארם בדרכי השם כמו זה חפוסה וגורא ונפלאת ביצירת הולר • ואשרי לארם האומר ו"ה בכל יום:

## קלט למנצח

לְדָוִד מִזְמוֹר יְהוָה חְקַרְתַּנִי וַתֵּדָע: ב אַתָּה יָדַעְתָּ שִׁבְתִּי וְקִימִי
בַּנְתָּה לְרֵעִי מֵרָחוֹק: ג אָרְחִי וְרִבְעִי זֵרִיתָ וְכָל דְּרָכַי הִסְכַּנְתָּה:
ד כִּי אֵין מִלָּה בִּלְשׁוֹנִי הֵן יְהוָה יָדַעְתָּ כֻּלָּהּ: ה אָחוֹר וָקֶדֶם צַרְתָּנִי
וַתָּשֶׁת עָלַי כַּפֶּכָה: ו פְּלִיאָה דַעַת מִמֶּנִּי נִשְׂגְּבָה לֹא אוּכַל לָהּ:
ז אָנָה אֵלֵךְ מֵרוּחֶךָ וְאָנָה מִפָּנֶיךָ אֶבְרָחֶ: ח אִם אֶסַּק שָׁמַיִם שָׁם
אָתָּה וְאַצִּיעָה שְׁאוֹל הִנֶּךָּ: ט אֶשָּׂא כַנְפֵי שָׁחַר אֶשְׁכְּנָה בְּאַחֲרִית
יָם: י גַּם שָׁם יָדְךָ תַנְחֵנִי וְתֹאחֲזֵנִי יְמִינֶךָ: יא וָאֹמַר אַךְ חֹשֶׁךְ יְשׁוּפֵנִי
וְלַיְלָה אוֹר בַּעֲדֵנִי: יב גַּם חֹשֶׁךְ לֹא יַחְשִׁיךְ מִמֶּךָּ וְלַיְלָה כַּיּוֹם יָאִיר
כַּחֲשֵׁיכָה כָּאוֹרָהּ: יג כִּי אַתָּה קָנִיתָ כִלְיֹתָי תְּסֻכֵּנִי בְּבֶטֶן אִמִּי:
יד אוֹדְךָ עַל כִּי נוֹרָאוֹת נִפְלֵיתִי נִפְלָאִים מַעֲשֶׂיךָ וְנַפְשִׁי יֹדַעַת
מְאֹד: טו לֹא נִכְחַד עָצְמִי מִמֶּךָּ אֲשֶׁר עֻשֵּׂיתִי בַּסָּתֶר רֻקַּמְתִּי בְּתַחְתִּיּוֹת
אָרֶץ: טז גֹּלְמִי רָאוּ עֵינֶיךָ וְעַל סִפְרְךָ כֻּלָּם יִכָּתֵבוּ יָמִים יֻצָּרוּ
וְלוֹ בָאֶחָד בָּהֶם: יז וְלִי מַה יָּקְרוּ רֵעֶיךָ אֵל מַה עָצְמוּ רָאשֵׁיהֶם:
יח אֶסְפְּרֵם מֵחוֹל יִרְבּוּן הֱקִיצוֹתִי וְעוֹדִי עִמָּךְ: יט אִם תִּקְטֹל אֱלוֹהַּ
רָשָׁע וְאַנְשֵׁי דָמִים סוּרוּ מֶנִּי: כ אֲשֶׁר אֹמְרוּךָ לִמְזִמָּה נָשְׂאוּ לַשָּׁוְא עָרֶיךָ:
כא הֲלֹא מְשַׂנְאֶיךָ יְהוָה אֶשְׂנָא וּבְתַקּוֹמְמֶיךָ אֶתְקוֹטָט: כב תַּכְלִית
שִׂנְאָה שְׂנֵאתִים לְאוֹיְבִים הָיוּ לִי: כג חָקְרֵנִי אֵל וְדַע לְבָבִי בְּחָנֵנִי
וְדַע שַׂרְעַפָּי: כד וּרְאֵה אִם דֶּרֶךְ עֹצֶב בִּי וּנְחֵנִי בְּדֶרֶךְ עוֹלָם:

קלט למנצח

לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד מִזְמוֹר חַלְּצֵנִי יְהוָה מֵאָדָם רָע מֵאִישׁ חֲמָסִים
תִּנְצְרֵנִי: ב אֲשֶׁר חָשְׁבוּ רָעוֹת בְּלֵב כָּל יוֹם יָגוּרוּ מִלְחָמוֹת: ג שָׁנְנוּ
לְשׁוֹנָם כְּמוֹ נָחָשׁ חֲמַת עַכְשׁוּב תַּחַת שְׂפָתֵימוֹ סֶלָה: ד שָׁמְרֵנִי יְהוָה
מִיַּד רָשָׁע מֵאִישׁ חֲמָסִים תִּנְצְרֵנִי לִדְחוֹת פְּעָמָי: ה טָמְנוּ גֵאִים פַּח לִי
וַחֲבָלִים פָּרְשׂוּ רֶשֶׁת יָדָי לְיַד מִכְשׁוֹל שָׁתוּ לִי סֶלָה: ו אָמַרְתִּי לַיהוָה
אֵלִי אָתָּה הַאֲזִינָה יְהוָה קוֹל תַּחֲנוּנָי: ז יְהוָה אֲדֹנָי עֹז יְשׁוּעָתִי סַכֹּתָה
לְרֹאשִׁי בְּיוֹם נָשֶׁק: ח אַל תִּתֵּן יְהוָה מַאֲוַיֵּי רָשָׁע זִמָּתוֹ אַל תָּפֵק
רוֹמוּ סֶלָה: ט רֹאשׁ מְסִבָּי עְמַל שְׂפָתֵימוֹ יְכַסֵּמוֹ: י יִמֹּטוּ עֲלֵיהֶם
גֶּחָלִים בָּאֵשׁ יַפִּלֵמוֹ בְּמַהֲמֹרוֹת בַּל יָקוּמוּ: יא אִישׁ לָשׁוֹן בַּל יִכּוֹן
אִישׁ חָמָס רָע יְצוּדֶנּוּ לְמַדְחֵפוֹת: יב יָדַעְתִּי כִּי יַעֲשֶׂה יְהוָה דִּין עֲנִיִּים
מִשְׁפַּט אֶבְיוֹנִים: יג אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לְשִׁמֶךָ יֵשְׁבוּ יְשָׁרִים אֶת פָּנֶיךָ:

קלט למנצח

לְדָוִד יְהוָה קָרָאתִיךָ חוּשָׁה לִי הַאֲזִינָה לְקוֹלִי בְּקָרְאִי לָךְ: ב תִּכּוֹן
תְּפִלָּתִי קְטֹרֶת לְפָנֶיךָ מַשְׂאַת כַּפַּי מִנְחַת עָרֶב: ג שִׁיתָה יְהוָה שָׁמְרָה
לְפִי נִצְּרָה עַל דַּלְתוֹת שְׂפָתָי: ד אַל תַּט לִבִּי לִדְבַר רָע לְהִתְעוֹלֵל
עֲלִילוֹת בְּרִשְׁעִים אֶת אֲנָשִׁים פֹּעֲלֵי אָוֶן וּבַל אֶלְקַח בְּמַנְעַמֵּיהֶם:
ה יַכֵּנִי צַדִּיק חֶסֶד וְיוֹכִיחֵנִי שֶׁמֶן רֹאשׁ אַל יָנִיעַ רֹאשִׁי כִּי עוֹד וּתְפִלָּתִי
בְּרָעוֹתֵיהֶם: ו נִשְׁמְטוּ בִיַד סְלָעֵי שֹׁפְטֵיהֶם וְשָׁמְעוּ אִמְרַי כִּי נָעֲמוּ:
ז כְּפֹלֵחַ וּבוֹקֵעַ אָרֶץ נִפְזְרוּ עַצְמוֹתֵינוּ לְפִי שְׁאוֹל: ח כִּי אֵלֶיךָ יְהוִה
אֲדֹנָי עֵינָי חָסִיתִי אַל תְּעַר נַפְשִׁי: ט שְׁמָרֵנִי מִיַּד פַּח יָקְשׁוּ לִי וּמֹקְשֵׁי
פֹּעֲלֵי אָוֶן: י יִפְּלוּ בְמִכְמֹרֹתָיו רְשָׁעִים יַחַד אֲנִי עָבֹר עַד אֲשֶׁר אֶמָּלֵט:

קלט למנצח

מִזְמוֹר לְדָוִד בִּהְיוֹתוֹ בַּמְּעָרָה תְּפִלָּה: ב קוֹלִי אֶל יְהוָה אֶזְעָק קוֹלִי
אֶל יְהוָה אֶתְחַנָּן: ג אֶשְׁפֹּךְ לְפָנָיו שִׂיחִי צָרָתִי לְפָנָיו אַגִּיד: ד בְּהִתְעַטֵּף
עָלַי רוּחִי וְאַתָּה יָדַעְתָּ נְתִיבָתִי בְּאֹרַח זוּ אַהֲלֵךְ טָמְנוּ פַח לִי:
ה הַבֵּט יָמִין וּרְאֵה וְאֵין לִי מַכִּיר אָבַד מָנוֹס מִמֶּנִּי אֵין דּוֹרֵשׁ לְנַפְשִׁי:
ו זָעַקְתִּי אֵלֶיךָ יְהוָה אָמַרְתִּי אַתָּה מַחְסִי חֶלְקִי בְּאֶרֶץ הַחַיִּים:
ז הַקְשִׁיבָה אֶל רִנָּתִי כִּי דַלּוֹתִי מְאֹד הַצִּילֵנִי מֵרֹדְפַי כִּי אָמְצוּ מִמֶּנִּי:
ח הוֹצִיאָה מִמַּסְגֵּר נַפְשִׁי לְהֹדוֹת אֶת שְׁמֶךָ בִּי יַכְתִּירוּ צַדִּיקִים כִּי
תִגְמֹל עָלָי:

קלט למנצח

מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה שְׁמַע תְּפִלָּתִי הַאֲזִינָה אֶל תַּחֲנוּנַי בֶּאֱמוּנָתְךָ
עֲנֵנִי בְּצִדְקָתֶךָ: ב וְאַל תָּבֹא בְמִשְׁפָּט אֶת עַבְדֶּךָ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ
כָּל חָי: ג כִּי רָדַף אוֹיֵב נַפְשִׁי דִּכָּא לָאָרֶץ חַיָּתִי הוֹשִׁיבַנִי בְמַחֲשַׁכִּים
כְּמֵתֵי עוֹלָם: ד וַתִּתְעַטֵּף עָלַי רוּחִי בְּתוֹכִי יִתְמַהּ לִבִּי: ה זָכַרְתִּי יָמִים
מִקֶּדֶם הָגִיתִי בְכָל פָּעֳלֶךָ בְּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ אֲשׂוֹחֵחַ: ו פָּרַשְׂתִּי יָדַי אֵלֶיךָ
נַפְשִׁי כְּאֶרֶץ עָיֵף לְךָ סֶלָה: ז מַהֵר עֲנֵנִי יְהוָה כָּלְתָה רוּחִי אַל תַּסְתֵּר
פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי וְנִמְשַׁלְתִּי עִם יוֹרְדֵי בוֹר: ח הַשְׁמִיעֵנִי בַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ כִּי בְךָ
בָטָחְתִּי הוֹדִיעֵנִי דֶרֶךְ זוּ אֵלֵךְ כִּי אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי נַפְשִׁי: ט הַצִּילֵנִי מֵאֹיְבַי
יְהוָה אֵלֶיךָ כִּסִּיתִי: י לַמְּדֵנִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ כִּי אַתָּה אֱלֹהָי רוּחֲךָ טוֹבָה
תַּנְחֵנִי בְּאֶרֶץ מִישׁוֹר: יא לְמַעַן שִׁמְךָ יְהוָה תְּחַיֵּנִי בְצִדְקָתְךָ תּוֹצִיא
מִצָּרָה נַפְשִׁי: יב וּבְחַסְדְּךָ תַּצְמִית אוֹיְבָי וְהַאֲבַדְתָּ כָּל צוֹרְרֵי נַפְשִׁי
כִּי אֲנִי עַבְדֶּךָ:

קלט למנצח

לְדָוִד בָּרוּךְ יְהוָה צוּרִי הַמְלַמֵּד יָדַי לַקְרָב אֶצְבְּעוֹתַי לַמִּלְחָמָה:
ב חַסְדִּי וּמְצוּדָתִי מִשְׂגַּבִּי וּמְפַלְטִי לִי מָגִנִּי וּבוֹ חָסִיתִי דֹּבֵר עַמִּים
תַּחְתָּי: ג יְהוָה מָה אָדָם וַתֵּדָעֵהוּ בֶּן אֱנוֹשׁ וַתְּחַשְּׁבֵהוּ: ד אָדָם לַהֶבֶל
דָּמָה יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר: ה יְהוָה הַט שָׁמֶיךָ וְתֵרֵד גְּעֵה הָרִים וְיֶעֱשָׁנוּ:
ו בְּרֹק בָּרָק וּתְפִיצֵם שְׁלָחֶיךָ וְתוֹמ֑מֵם: ז שְׁלַח יָדֶיךָ מִמָּרוֹם פְּצֵנִי
וְהַצִּילֵנִי מִמַּיִם רַבִּים מִיַּד בְּנֵי נֵכָר: ח אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר שָׁוְא וִימִינָם
יְמִין שָׁקֶר: ט אֱלֹהִים שִׁיר חָדָשׁ אָשִׁירָה לָךְ בְּנֵבֶל עָשׂוֹר אֲזַמְּרָה לָךְ:
י הַנּוֹתֵן תְּשׁוּעָה לַמְּלָכִים הַפּוֹצֶה אֶת דָּוִד עַבְדּוֹ מֵחֶרֶב רָעָה: יא פְּצֵנִי
וְהַצִּילֵנִי מִיַּד בְּנֵי נֵכָר אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר שָׁוְא וִימִינָם יְמִין שָׁקֶר:
יב אֲשֶׁר בָּנֵינוּ כִּנְטִעִים מְגַדָּלִים בִּנְעוּרֵיהֶם בְּנוֹתֵינוּ כְּזָוִיֹּת מְחֻטָּבוֹת
תַּבְנִית הֵיכָל: יג מְזָוֵינוּ מְלֵאִים מְפִיקִים מִזַּן אֶל זַן צֹאנֵנוּ מַאֲלִפוֹת
מְרֻבָּבוֹת בְּחוּצוֹתֵינוּ: יד אַלּוּפֵינוּ מְסֻבָּלִים אֵין פֶּרֶץ וְאֵין יוֹצֵאת וְאֵין
צְוָחָה בִּרְחֹבוֹתֵינוּ: טו אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְהוָה
אֱלֹהָיו:

קלט למנצח

תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד:
ב בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָּ וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: ג גָּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל
מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר: ד דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ:
ה הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדִבְרֵי נִפְלְאֹתֶיךָ אָשִׂיחָה: ו וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ
וּגְדֻלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה: ז זֵכֶר רַב טוּבְךָ יַבִּיעוּ וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ: ח חַנּוּן
וְרַחוּם יְהוָה אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל חָסֶד: ט טוֹב יְהוָה לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל
מַעֲשָׂיו: י יוֹדוּךָ יְהוָה כָּל מַעֲשֶׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה: יא כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ
יֹאמֵרוּ וְגִבֻּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ: יב לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו וּכְבוֹד הֲדַר
מַלְכוּתוֹ: יג מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדֹר
סוֹמֵךְ יְהוָה לְכָל הַנֹּפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים: טו עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ
יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ: טז פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ
לְכָל חַי רָצוֹן: יז צַדִּיק יְהוָה בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: יח קָרוֹב
יְהוָה לְכָל קֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת: יט רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה
וְאֶת שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: כ שׁוֹמֵר יְהוָה אֶת כָּל אֹהֲבָיו וְאֵת כָּל
הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד: כא תְּהִלַּת יְהוָה יְדַבֶּר פִּי וִיבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ
לְעוֹלָם וָעֶד:

קלט למנצח

הַלְלוּיָהּ הַלְלִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה: ב אֲהַלְלָה יְהוָה בְּחַיָּי אֲזַמְּרָה
לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי: ג אַל תִּבְטְחוּ בִנְדִיבִים בְּבֶן אָדָם שֶׁאֵין לוֹ תְּשׁוּעָה:
ד תֵּצֵא רוּחוֹ יָשֹׁב לְאַדְמָתוֹ בַּיּוֹם הַהוּא אָבְדוּ עֶשְׁתֹּנֹתָיו: ה אַשְׁרֵי
שֶׁאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ שִׂבְרוֹ עַל יְהוָה אֱלֹהָיו: ו עֹשֶׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ אֶת
הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם הַשֹּׁמֵר אֱמֶת לְעוֹלָם: ז עֹשֶׂה מִשְׁפָּט לָעֲשׁוּקִים
נֹתֵן לֶחֶם לָרְעֵבִים יְהוָה מַתִּיר אֲסוּרִים: ח יְהוָה פֹּקֵחַ עִוְרִים יְהוָה זוֹקֵף
כְּפוּפִים יְהוָה אֹהֵב צַדִּיקִים: ט יְהוָה שֹׁמֵר אֶת גֵּרִים יָתוֹם וְאַלְמָנָה
יְעוֹדֵד וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים יְעַוֵּת: י יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר
וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

קלט למנצח

הַלְלוּיָהּ כִּי טוֹב זַמֵּרָה כִּי נָעִים נָאוָה תְהִלָּה: ב בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם יְהוָה
נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס: ג הָרוֹפֵא לִשְׁבוּרֵי לֵב וּמְחַבֵּשׁ לְעַצְּבוֹתָם:
ד מוֹנֶה מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים לְכֻלָּם שֵׁמוֹת יִקְרָא: ה גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ
לִתְבוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר: ו מְעוֹדֵד עֲנָוִים יְהוָה מַשְׁפִּיל רְשָׁעִים עֲדֵי אָרֶץ:
ז עֱנוּ לַיהוָה בְּתוֹדָה זַמְּרוּ לֵאלֹהֵינוּ בְּכִנּוֹר: ח הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם לְמָטָר
הַמֵּכִין לָאָרֶץ הַמַּצְמִיחַ הָרִים חָצִיר: ט נוֹתֵן לִבְהֵמָה לַחְמָהּ לִבְנֵי עֹרֵב
אֲשֶׁר יִקְרָאוּ: י לֹא בִגְבוּרַת הַסּוּס יֶחְפָּץ לֹא בְשׁוֹקֵי הָאִישׁ יִרְצֶה:
יא רוֹצֶה יְהוָה אֶת יְרֵאָיו אֶת הַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ: יב שַׁבְּחִי יְרוּשָׁלַיִם
אֶת יְהוָה הַלְלִי אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן: יג כִּי חִזַּק בְּרִיחֵי שְׁעָרָיִךְ בֵּרַךְ בָּנַיִךְ
בְּקִרְבֵּךְ: יד הַשָּׂם גְּבוּלֵךְ שָׁלוֹם חֵלֶב חִטִּים יַשְׂבִּיעֵךְ: טו הַשֹּׁלֵחַ אִמְרָתוֹ
אָרֶץ עַד מְהֵרָה יָרוּץ דְּבָרוֹ: טז הַנֹּתֵן שֶׁלֶג כַּצָּמֶר כְּפוֹר כָּאֵפֶר יְפַזֵּר:
יז מַשְׁלִיךְ קַרְחוֹ כְּפִתִּים לִפְנֵי קָרָתוֹ מִי יַעֲמֹד: יח יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וְיַמְסֵם
יַשֵּׁב רוּחוֹ יִזְלוּ מָיִם: יט מַגִּיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב חֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל:
כ לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בַּל יְדָעוּם הַלְלוּיָהּ:

קלט למנצח

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת יְהוָה מִן הַשָּׁמַיִם הַלְלוּהוּ בַּמְּרוֹמִים: ב הַלְלוּהוּ
כָּל מַלְאָכָיו הַלְלוּהוּ כָּל צְבָאָיו: ג הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ הַלְלוּהוּ כָּל כּוֹכְבֵי
אוֹר: ד הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמָיִם וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לַשָּׁמָיִם: ה יְהַלְלוּ
אֶת שֵׁם יְהוָה כִּי הוּא צִוָּה וְנִבְרָאוּ: ו וַיַּעֲמִידֵם לָעַד לְעוֹלָם חָק נָתַן
וְלֹא יַעֲבוֹר: ז הַלְלוּ אֶת יְהוָה מִן הָאָרֶץ תַּנִּינִים וְכָל תְּהוֹמוֹת: ח אֵשׁ
וּבָרָד שֶׁלֶג וְקִיטוֹר רוּחַ סְעָרָה עֹשָׂה דְבָרוֹ: ט הֶהָרִים וְכָל גְּבָעוֹת עֵץ
פְּרִי וְכָל אֲרָזִים: י הַחַיָּה וְכָל בְּהֵמָה רֶמֶשׂ וְצִפּוֹר כָּנָף: יא מַלְכֵי אֶרֶץ
וְכָל לְאֻמִּים שָׂרִים וְכָל שֹׁפְטֵי אָרֶץ: יב בַּחוּרִים וְגַם בְּתוּלוֹת זְקֵנִים עִם
נְעָרִים: יג יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ הוֹדוֹ עַל אֶרֶץ
וְשָׁמָיִם: יד וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְּהִלָּה לְכָל חֲסִידָיו לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם
קְרֹבוֹ הַלְלוּיָהּ:

קלט למנצח

הַלְלוּיָהּ שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ תְּהִלָּתוֹ בִּקְהַל חֲסִידִים: ב יִשְׂמַח
יִשְׂרָאֵל בְּעֹשָׂיו בְּנֵי צִיּוֹן יָגִילוּ בְמַלְכָּם: ג יְהַלְלוּ שְׁמוֹ בְמָחוֹל בְּתֹף
וְכִנּוֹר יְזַמְּרוּ לוֹ: ד כִּי רוֹצֶה יְהוָה בְּעַמּוֹ יְפָאֵר עֲנָוִים בִּישׁוּעָה:
ה יַעְלְזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד יְרַנְּנוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם: ו רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם
וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם: ז לַעֲשׂוֹת נְקָמָה בַגּוֹיִם תּוֹכֵחוֹת בַּלְאֻמִּים:
ח לֶאְסֹר מַלְכֵיהֶם בְּזִקִים וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכַבְלֵי בַרְזֶל: ט לַעֲשׂוֹת בָּהֶם
מִשְׁפָּט כָּתוּב הָדָר הוּא לְכָל חֲסִידָיו הַלְלוּיָהּ:

קלט למנצח

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ: ב הַלְלוּהוּ בִּגְבוּרֹתָיו
הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדֻלּוֹ: ג הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר:
ד הַלְלוּהוּ בְתֹף וּמָחוֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעוּגָב: ה הַלְלוּהוּ בְצִלְצְלֵי שָׁמַע
הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: ו כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ:

קלט למנצח

לְדָוִד שִׁמְעָה יְהוָה צֶדֶק הַקְשִׁיבָה רִנָּתִי הַאֲזִינָה תְּפִלָּתִי בְּלֹא שִׂפְתֵי
מִרְמָה: ב מִלְּפָנֶיךָ מִשְׁפָּטִי יֵצֵא עֵינֶיךָ תֶּחֱזֶינָה מֵישָׁרִים: ג בָּחַנְתָּ לִבִּי
פָקַדְתָּ לַיְלָה צְרַפְתַּנִי בַּל תִּמְצָא זָמֹתִי בַּל יַעֲבָר פִּי: ד לְפָעֳלוֹת אָדָם
בִּדְבַר שְׂפָתֶיךָ אֲנִי שָׁמַרְתִּי אָרְחוֹת פָּרִיצ: ה תָּמֹךְ אֲשֻׁרַי בְּמַעְגְּלוֹתֶיךָ
בַּל נָמוֹטוּ פְּעָמָי: ו אֲנִי קְרָאתִיךָ כִּי תַעֲנֵנִי אֵל הַט אָזְנְךָ לִי שְׁמַע
אִמְרָתִי: ז הַפְלֵה חֲסָדֶיךָ מוֹשִׁיעַ חוֹסִים מִתְקוֹמְמִים בִּימִינֶךָ: ח שְׁמֹרֵנִי
כְּאִישׁוֹן בַּת עָיִן בְּצֵל כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנִי: ט מִפְּנֵי רְשָׁעִים זָּדוּ שֹׁדְדַי
אֹיְבֵי בְנַפְשִׁי יַקִּיפוּ עָלָי: י חֶלְבָּמוֹ סָגָרוּ פִּימוֹ דִּבְּרוּ בְגַאֲוָה: יא אֲשֻׁרֵינוּ
עַתָּה סְבָבוּנוּ עֵינֵיהֶם יָשִׁיתוּ לִנְטוֹת בָּאָרֶץ: יב דִּמְיוֹ כְּאַרְיֵה יִכְסַף לִטְרֹף
וּכְכְפִיר יֹשֵׁב בְּמִסְתָּרִים: יג קוּמָה יְהוָה קַדְּמָה פָנָיו הַכְרִיעֵהוּ פַּלְטָה
נַפְשִׁי מֵרָשָׁע חַרְבֶּךָ: יד מִמְתִים יָדְךָ מִמְתִים יְהוָה מֵחֶלֶד מֵחֶלְדֵּי
יָדְךָ צָפַנְתָּ בִּטְנָם יִשְׂבְּעוּ בָנִים וְהִנִּיחוּ יִתְרָם לְעוֹלְלֵיהֶם: טו אֲנִי
בְצֶדֶק אֶחֱזֶה פָנֶיךָ אֶשְׂבְּעָה בְהָקִיץ תְּמוּנָתֶךָ:

קלט למנצח

לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד עַבְדּוֹ יְהוָה הַמְדַבֵּר לַיהוָה אֶת דִּבְרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת
בְּיוֹם הִצִּיל יְהוָה אֹתוֹ מִכַּף כָּל אוֹיְבָיו וּמִכַּף שָׁאוּל: ב וַיֹּאמַר אֶרְחָמְךָ
יְהוָה חִזְקִי: ג יְהוָה סַלְעִי וּמְצוּדָתִי וּמְפַלְטִי לִי אֱלִי צוּרִי אֶחֱסֶה בּוֹ
מָגִנִּי וְקֶרֶן יִשְׁעִי מִשְׂגַּבִּי: ד מְהֻלָּל אֶקְרָא יְהוָה וּמִן אֹיְבַי אִוָּשֵׁעַ:
ה אֲפָפוּנִי חֶבְלֵי מָוֶת וְנַחֲלֵי בְלִיָּעַל יבעתוני: ו חֶבְלֵי שְׁאוֹל סַבּוּנִי
קִדְּמוּנִי מוֹקְשֵׁי מָוֶת: ז בַּצָּרָה לִי אֶקְרָא יְהוָה וְאֶל אֱלֹהַי אֲשַׁוֵּעַ וַיִּשְׁמַע
מֵהֵיכָלוֹ קוֹלִי וְשַׁוְעָתִי בְּאָזְנָיו תָּבוֹא: ח וַתִּגְעַשׁ וַתִּרְעַשׁ הָאָרֶץ וּמוֹסְדֵי
הָרִים יִרְגָּזוּ וַיִּתְגָּעֲשׁוּ כִּי חָרָה לוֹ: ט עָלָה עָשָׁן בְּאַפּוֹ וְאֵשׁ מִפִּיו
תֹּאכֵל גֶּחָלִים בָּעֲרוּ מִמֶּנּוּ: י וַיֵּט שָׁמַיִם וַיֵּרָד וַעֲרָפֶל תַּחַת רַגְלָיו:
יא וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב וַיָּעָף וַיֵּדָא עַל כַּנְפֵי רוּחַ: יב וַיָּשֶׁת חֹשֶׁךְ סְבִיבוֹתָיו
סֻכֹּתוֹ חֶשְׁכַת מַיִם עָבֵי שְׁחָקִים: יג מִנֹּגַהּ נֶגְדּוֹ עָבָיו עָבְרוּ בָּרָד וְגַחֲלֵי
אֵשׁ: יד וַיַּרְעֵם בַּשָּׁמַיִם יְהוָה וְעֶלְיוֹן יִתֵּן קוֹלוֹ בָּרָד וְגַחֲלֵי אֵשׁ: טו וַיִּשְׁלַח
חִצָּיו וַיְפִיצֵם וּבְרָקִים רָב וַיְהֻמֵּם: טז וַיֵּרָאוּ אֲפִיקֵי מַיִם וַיִּגָּלוּ מוֹסְדוֹת
תֵּבֵל מִגַּעֲרָתְךָ יְהוָה מִנִּשְׁמַת רוּחַ אַפֶּיךָ: יז יִשְׁלַח מִמָּרוֹם יִקָּחֵנִי
יַמְשֵׁנִי מִמַּיִם רַבִּים: יח יַצִּילֵנִי מֵאוֹיְבִי עָז מִשֹּׂנְאַי כִּי אָמְצוּ מִמֶּנִּי:
יט יְקַדְּמוּנִי בְּיוֹם אֵידִי וַיְהִי יְהוָה לְמִשְׁעָן לִי: כ וַיּוֹצִיאֵנִי לַמֶּרְחָב יְחַלְּצֵנִי
כִּי חָפֵץ בִּי: כא יִגְמְלֵנִי יְהוָה כְּצִדְקִי כְּבֹר יָדַי יָשִׁיב לִי: כב כִּי שָׁמַרְתִּי
דַּרְכֵי יְהוָה וְלֹא רָשַׁעְתִּי מֵאֱלֹהָי: כג כִּי כָל מִשְׁפָּטָיו לְנֶגְדִּי וְחֻקָּתָיו לֹא
אָסִיר מִמֶּנִּי: כד וָאֱהִי תָמִים לוֹ וָאֶשְׁתַּמְּרָה מֵעֲוֹנִי: כה וַיָּשֶׁב יְהוָה לִי
כְּצִדְקִי כְּבֹרִי לְנֶגֶד עֵינָיו: כו עִם חָסִיד תִּתְחַסָּד עִם גְּבַר תָּמִים תִּתַּמָּם:
כז עִם נָבָר תִּתָּבָר וְעִם עִקֵּשׁ תִּתַּפָּל: כח וְאֶת עַם עָנִי תּוֹשִׁיעַ וְעֵינֶיךָ עַל
רָמִים תַּשְׁפִּיל: כט כִּי אַתָּה נִירִי יְהוָה וַיהוָה יַגִּיהַּ חָשְׁכִּי: ל כִּי בְךָ אָרוּץ
גְּדוּד בֵּאלֹהַי אֲדַלֶּג שׁוּר: לא הָאֵל תָּמִים דַּרְכּוֹ אִמְרַת יְהוָה צְרוּפָה
מָגֵן הוּא לְכֹל הַחוֹסִים בּוֹ: לב כִּי מִי אֱלוֹהַּ מִבַּלְעֲדֵי יְהוָה וּמִי צוּר
מִבַּלְעֲדֵי אֱלֹהֵינוּ: לג הָאֵל מָעוּזִּי חָיִל וַיִּתֵּר תָּמִים דַּרְכִּי: לד מְשַׁוֶּה רַגְלַי
כָּאַיָּלוֹת וְעַל בָּמוֹתַי יַעֲמִידֵנִי: לה מְלַמֵּד יָדַי לַמִּלְחָמָה וְנִחֲתָה קֶשֶׁת
נְחוּשָׁה זְרוֹעֹתָי: לו וַתִּתֶּן לִי מָגֵן יִשְׁעֶךָ וְעַנְוְתְךָ תַּרְבֵּנִי: לז תַּרְחִיב
צְעָדַי תַּחְתָּי וְלֹא מָעֲדוּ קַרְסֻלָּי: לח אֶרְדְּפָה אוֹיְבַי וְאַשִּׂיגֵם וְלֹא אָשׁוּב
עַד כַּלּוֹתָם: לט אֶמְחָצֵם וְלֹא יְכֹלוּן קוּם י

# תהלים ליום השבת קלט

קלט למנצח לדוד מזמור יהוה חקרתני ותדע: ב אתה
ידעת שבתי וקומי בנתה לרעי מרחוק: ג ארחי ורבעי זרית
וכל דרכי הסכנתה: ד כי אין מלה בלשוני הן יהוה ידעת
כלה: ה אחור וקדם צרתני ותשת עלי כפכה: ו פלאיה
דעת ממני נשגבה לא אוכל לה: ז אנה אלך מרוחך ואנה
מפניך אברח: ח אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול
הנך: ט אשא כנפי שחר אשכנה באחרית ים: י גם שם ידך
תנחני ותאחזני ימינך: יא ואמר אך חשך ישופני ולילה אור
בעדני

**קלט למנצח** בז"ה מדבר דוד בידיע' ה' והשגחתו ודרכיו הנפלאים ויבאר כי ידיעתו לא תכחיש גדולתו ורוממתו ויביא ראיות על השגחת ה' בשפלים ובפרטי האדם בכל מעשיו כאשר אבאר ה' חקרתני ותדע הטעם שידיעתו אינה ידיעה כללית ובדרך עראי אמנם היא פרטית בכל מעשי ובכל דברי כדרך חקירת ודריש' בבני אדם. או הטע' חקרתני על הלב והמחשבה כי הוא בוחן כליות ולב ובעבור שהוא פנימי בגוף אמר ותדע שאינה ידיע' שצריך חקירה לפי דרכנו ועל כן אחריו אתה ידעת שבתי וקומי כנגד ותדע השם המעשי' שבתי בטל או קומי לעשות מלאכה. ואמר בנתה לרעי כמו רעיוני על כן טעם בנתה כמו חקרתני וטעם מרחוק כראב"ע טרם אחשוב אתה ידעת מזמן רחוק מחשבותי ורעיוני גם חשך לא יחשיך ממך כי אין ראותך כראותנו שתצטר' לאור הגופנים ולילה כיום יאיר לפניך כחשכה כאור' אין הפרש ביניהם כי הם שוים בכל נגדך וכל מחשבות אדם להסתיר עצמו מידיעת השם הבל המה. כי אתה קנית כליותי שהם בתוכיות גופי שאין שם אור כלל ואתה בראתם בחשך בתוך חשך תסוכני בבטן אמי

**קלט למנצח** לדוד מזמור: ה' חקרתני ותדע חקרת לבבי וידעת אותי כדכתי' אני ה' חוקר לב: ב אתה ידעת שבתי אפי' אם אני רוצה לישב או אחשוב לישב אתה ידעת הכל: בנתה לרעי מרחוק לרעי לשון מחשבה כמו וברעיון לבו ר"ל קודם שאחשוב לעשות איזה דבר אתה ידעת ג ארחי כמו אורחו' ידיקי' מה שאני הולך ביום: ורבעי הוא שכבי מה שאני שוכב בלילה שהוא רובן במטתו לשכוב ולנוח בלילה: זרית סבבתי אותי כמו זר שהוא סביב לראש כמו כן אתה סביב למחשבותי: וכל דרכי הסכנתה לשון רגילות כמו הסכן הסכנתי ר"ל כל דרכי אתה ידעת והתלת בו בכל מעשי ודרכי: ד אין מלה. קודם שאדבר רק אחשוב לדבר ודיבור הוא עדיין בלשוני ולא הוצאתי מפי אתה ידעת כולה: ה אחור וקדם צרתני הצרות הם מלפני ואחורי: ותשת עלי כפכה. גם מלמעלה כפיך עלי ואין לי מנוס ממך: ח אם אסק שמים. אם אמרתי לעלות לשמים לא אוכל באשר אתה שם: ואציעה שאול אם שמתי משכבי לנוח בשאול תחת הארץ הנך שם: אשא כנפי שחר. אם אשא לי כנפים כשחר הזה המבהיק לפי שעה מסוף העולם לסופו כן אמהר לעוף עד אשר אשכון אחור וקדם גם שם ידך תנחני אני תחת ידך הנה אני בורח מידך אל ידך: י ואמר אך חושך ישופני. אם אמרתי אהיה נסתר בסתר במחשך והחושך יחשיך עלי ולא תראני: ולילה אור בעדני. הלילה שהוא חושך לי יהיה אור ואינו יכול להציל את עצמי: יא גם חשך לא יחשיך וגו'. אצלך אינו חושך ולילה כיום יאיר כחשיכה כאורה שניהם שוה לך ואין לי

בעצמות

בַּעֲדֵנִי: יב גַּם חֹשֶׁךְ לֹא יַחְשִׁיךְ מִמֶּךָּ וְלַיְלָה כַּיּוֹם יָאִיר כַּחֲשֵׁיכָה
כָּאוֹרָהּ: יג כִּי אַתָּה קָנִיתָ כִלְיֹתָי תְּסֻכֵּנִי בְּבֶטֶן אִמִּי: יד אוֹדְךָ
עַל כִּי נוֹרָאוֹת נִפְלֵיתִי נִפְלָאִים מַעֲשֶׂיךָ וְנַפְשִׁי יֹדַעַת מְאֹד: טו
לֹא נִכְחַד עַצְמִי מִמֶּךָּ אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בַּסֵּתֶר רֻקַּמְתִּי בְּתַחְתִּיּוֹת
אָרֶץ: טז גָּלְמִי רָאוּ עֵינֶיךָ וְעַל סִפְרְךָ כֻּלָּם יִכָּתֵבוּ יָמִים יֻצָּרוּ
וְלוֹ אֶחָד בָּהֶם: יז וְלִי מַה יָּקְרוּ רֵעֶיךָ אֵל מָה עָצְמוּ

ראשיהם

לי תכוים מחן: יב כי אתה קנית כליתי. ואין
מאמר אתה לו ידעת ותחכמתי מס אתה ברחת
כליתי סם יעשים כ"ם שאתה יודע מה הם יועצות
ומחשבות: תסוכבני בבטן תשבני בבטן אמי. תסוכבני בבטן
אמי בתוקם תוכך: יג אודך על כי נוראות. נוראים
ונפלאים הם מעשיך יצירת הולד ע"י תשמים: ונפשי
יודעת מאד. לאחן הכפלות והנוראות סם בתיצוד
יצירת הולד בפני התסכלת יודעת אתן יותר יסאר בני
אדם: יד לא נכחד עצמי ממך. עצמי נוסי לאר
אינית לי בסתר בבטן אמי ויצותני לאזן בתיב כאן
עצמי ולי בתיב אר הכתיבים והסתיב ולייהי היצירה
אמר לי בתוכות אלב והקשקה כאן שאקשקין בניבה ויעוצים
אותה בידים כי השיפה הראויה בתיב בניבה אן
התלב: תקתיני בתחתיות ארץ. זהו הרחם שהוא מקום
אפל ואפל ואחר תקתיני לייהי היצירה בניבים ויצוית
ובאר ויצור לאיצוה הקשה: טו גלמי ראו עיניך.
השיפה הקשקה קודם שנראה בה אברים ובידים
נקרא גולם שאין לה מראה אותן הגולם. ראו עיניך
בשרם הולדי ובוראי לעולם: ועל ספרך. כל אברי
הגולמים ובשרם הנראים כולם נלוים לפניך: יחיים יצרו
ולא אחד מהם. כל הלאם ותכלית היחיים נלוים הם
לפניך כאלו הם כבר לעולם היו לפניך ולא היה יוצר
אים אחד מהנולם ואלו הם פלאי פלאות אחיעם הק"ה
ובחכמתו שנלוים לפניו בהצירות שרם תבוניה:
יז ולי מה יקרו רעיך. לאזן אחשבותיך ר"ל לא לוכל
להשיגם ואיך יקר הם אחשבותיך לנולו ואיך עצמו
ראשיהם כללותיהם: יח ספרתים. כחשבון לספר
אותם לא לוכל כי אחול ירבון: הקיצותי. אחני אחרי
אחם הגולמים ע"י שיעה לכן לאחר אם אחני כל ימי אני
עלי בהקיץ גם ועודני עיך אחני. עיך אחיר ולא אחעזב

לו

בעצמות וגידים וזה לאות כי כחשבה
כאורה לפניך. אוזך על כי נוראות
נפלאתי הטעם שראה בבנין גופו ובמעשהו
כי במעשים נוראים נפלאתי ועל זה אוזך
כי זה אלא גודל מעשיך ברחשית כל וכן
אמר אוזך ואפשרי אחזה אלוה וזה יפרש
אחריו היטב: נפלאים מעשיך ואמני
אחניכם אחלה ונפשי יודעת מאד בכל
מעשיך שהם נפלאים ולא שאלע נפשי מאד
מרוב מעשיך כי לא אלע אפילו ר' מיני
אלף. לא נכחד עצמי ממך הטעם לא נכחד
ונסתר עצמותי ממך יען אשר עשיתי
בסתר בבטן אמי כי בחשבה כאורה וזה
שרוקמתני בתחתיות ארץ ואתה בשמים
ואמר רוקמתני כרוקם הזה שעושה מלאכה
יפה בכל הכורך לה כן רקמתני בעוזך
בהכלית השלמות וגלמי ראו עיניך כי ר'
גוזר על הטפה מה שיהיו גבור או חלש
אמים יפרו ולא ר' בהם אלא אשגיח על
העולם ואין נסתר מנגד עיניך והכל אמר
להפליג השבחת ה' על העולם בכללו
ובפרטו. אסתרה לו אראה להתחיל ולספר
רוב השבחתך בפרטו מהול ירבון החקירו,

על זה ולא אבח עד אכונת העניין כי אין לוכל להגיע בכלותך בכלית הכלית וסוף
ואחני הקיצותי ועוד עמך כמ"ש מ' יום ומ' לילה ולא נתן שנה לעיניו לא לוכל
להגיעו כי אפי' מצה לא אגיעו ובמצע הוא בחוקנו לידע עצמותך ובכלית אכונתך
ואמיתך כמו שהיית. אשר יצרתי למזמה למתשבותם להכחים ההשבחה לשוח הם ערוך

דָּאֲשִׁיהֵם: יט אַף־תִּקְטֹל אֱלוֹהַּ רְשָׁע וְאַנְשֵׁי דָמִים סוּרוּ מֶנִּי: כ אֲשֶׁר יֹמְרוּךָ
לְמִזְמָה נָשׂוּא לַשָּׁוְא עָרֶיךָ: כא הֲלוֹא מְשַׂנְאֶיךָ יְהוָה אֶשְׂנָא
וּבְתָקוֹמְמֶיךָ אֶתְקוֹטָט: כב תַּכְלִית שִׂנְאָה שְׂנֵאתִים לְאוֹיְבִים
הָיוּ לִי: כג חָקְרֵנִי אֵל וְדַע לְבָבִי בְּחָנֵנִי וְדַע שַׂרְעַפָּי: כד וּרְאֵה
אִם דֶּרֶךְ עֹצֶב בִּי וְנַחֵנִי בְּדֶרֶךְ עוֹלָם:

ז"ה חיבר דוד על המלשינים בפרשות על דואג שהיה ראש לכל הקושרים לכך היה אומר יה"ר שאלהים מן השמים יבא ויפיל ברק עליו עד שיצא מן עולם ותפלה זו יאמר כל יחיד ויחיד שיש לו מלשינים:

קמ לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד: ב חַלְּצֵנִי יְהוָה מֵאָדָם רָע מֵאִישׁ
חֲמָסִים תִּנְצְרֵנִי: ג אֲשֶׁר חָשְׁבוּ רָעוֹת בְּלֵב כָּל יוֹם יָגוּרוּ
מִלְחָמוֹת: ד שָׁנְנוּ לְשׁוֹנָם כְּמוֹ נָחָשׁ חֲמַת עַכְשׁוּב תַּחַת

שִׂפְתֵימוֹ

שנאיך: לאויבים היו. לי וכאלו כתקוממיך תתקוטט שהם בעיני כאלו הם מויבי שהזיקוני ולכן תכלית שנאה שנאתים. חקרני בעבור שהזכיר למעלה ה' חקרתני ותדע יבקש מה' שיחקרהו ויבחנהו וירחקהו בעיני חמסו והטעם הוא לפי שהנני פיוצ ורואה שם דרך מרי ועונג בי שם השנאה שהם היו עבורי שעל שנאתיו חמר ותקימה ותשלמה להם טובה תחת רעה: ונלכו נאחי בחור פניך בדרך עולם: קמ לַמְנַצֵּחַ בז"ה ידבר דוד נגד

חויבי שהיו מלשינים

אותו לשאול טר' מלכו כדראיב"ע ז"ל: הלשני והנה חויבי המלשינים אותו היו כרחים לו כחובבים לכן התפלל דוד לה' שיגילהו מהם ומרעתם שהם לכאי תמם בלבם לשנא תלינתי והורגת מרחוק כחן והוא לא יוכל להשמר מהם כמו מן החויבים ע"כ מחריו הפר הפצו רעות בלב ומלת בלב מוסף עלמו ואחר עמו והטעם בכל יום יגורו ויפחדו מלחמות בלב כי לא ירחו בחזק כי בלב יגורו. שננו לשונם כמו נחש חמת עכשוב תחת

המלשין

שֶׁפַּתַּי תִּמּוֹ סֶלָה: ה שָׁמְרֵנִי יְהוָה ו מִיַּד רָשָׁע מֵאִישׁ חֲמָסִים
תִּנְצְרֵנִי אֲשֶׁר חָשְׁבוּ לְדַחוֹת פְּעָמָי: ו טָמְנוּ גֵאִים ו פַּח לִי
וַחֲבָלִים פָּרְשׂוּ רֶשֶׁת לְיַד מַעְגָּל מוֹקְשִׁים שָׁתוּ לִי סֶלָה: ז
אָמַרְתִּי לַיהוָה אֵלִי אָתָּה הַאֲזִינָה יְהוָה קוֹל תַּחֲנוּנָי: ח יְהוִה
אֲדֹנָי עֹז יְשׁוּעָתִי סַכּוֹתָה לְרֹאשִׁי בְּיוֹם נָשֶׁק: ט אַל תִּתֵּן יְהוָה
מַאֲוֵי רָשָׁע זְמָמוֹ אַל תָּפֵק יָרוּמוּ סֶלָה: י רֹאשׁ מְסִבָּי עְמַל
שְׂפָתֵימוֹ יְכַסֻּמוֹ: יא יִמֹּטוּ עֲלֵיהֶם גֶּחָלִים בָּאֵשׁ יַפְּלֵם
בְּמַהֲמֹרוֹת בַּל יָקוּמוּ: יב אִישׁ לָשׁוֹן בַּל יִכּוֹן בָּאָרֶץ אִישׁ חָמָס
רָעָה יְצוּדֶנּוּ לְמַדְחֵפוֹת: יג יָדַעְתִּי כִּי יַעֲשֶׂה יְהוָה דִּין עָנִי מִשְׁפַּט
אֶבְיוֹנִים: יד אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לִשְׁמֶךָ יֵשְׁבוּ יְשָׁרִים אֶת פָּנֶיךָ:

## קמא מזמור

דוד לאחר המשיל המשל: ה שמרני ה' מיד רשע. שתהא נזהרת ביראתך ואל תלמד ממעשיהם: ו טימו גאים פח לי. להלכדני שהלכו בגאות עזמו פח לי ועשו מכונים שלרגלי שיכשל בהן: ז פרשו רשת ליד מעגל. לתוך ברכת הם רומים ליעשות מוקשים: ח אמרתי לה' אלי אתה. מעגל לשון כתינה ר"ל לתקוע שאלי הלץ מוקשים שתו לי סלה: ז האזינה ה' קול תחנוני. כשאתני מהם תניח ליעשות לי שיוודעתי לה' אלי אתה: ט ה' אדני עוז ישועתי. שמתה לראשי ביום שנשק לי ה' שהיה עוז וישועתי: י אל תתן ה' מאוי רשע

# תהלים ליום השבת קמא

סוסר גדול שמן הראוי לאדם להתפלל להקב"ה שיעזרנו שלא ירבר בפיו ולשונו מה שאין בלבו וכמו שוסר השער לא יניח לפתוח רק לצורך כן יהיר שפתיו עיין בפנים ותראה רבריס המעוררי לאדם לתשובה:

קמא א מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה קָרָאתִיךָ חוּשָׁה לִי הַאֲזִינָה קוֹלִי
בְּקָרְאִי לָךְ: ב תִּכּוֹן תְּפִלָּתִי קְטֹרֶת לְפָנֶיךָ מַשְׂאַת כַּפַּי מִנְחַת
עָרֶב: ג שִׁיתָה יְהוָה שָׁמְרָה לְפִי נְצָרָה עַל דַּל שְׂפָתָי: ד אַל
תַּט לִבִּי לְדָבָר רָע לְהִתְעוֹלֵל עֲלִלוֹת בְּרֶשַׁע אֶת אִישִׁים
פֹּעֲלֵי אָוֶן וּבַל אֶלְחַם בְּמַנְעַמֵּיהֶם: ה יַהֲלְמֵנִי צַדִּיק חֶסֶד
ויוכיחני

**קמא מזמור** גם ז"ה מעניו אשר לפניו חושה לי מהר לעזרני: תכון תפלתי קטורת מסלת כפי ומה שאני נושא ונושה כפי לגיע כמנחת ערב: כתפלת מנחה שאני מתפלל סמוך לערב כמ"ש לעולם יזהר אדם בתפלת המנחה שהרי אליהו לא נענה וגו' שיתה ה' שמרה: שם נפקל חכמה עלמה וסי' שיתה ה' שמור לפי שלא לכשל בתפלתי שלא כמו שלבי נכון לגיך כן תהיה תפלתי ככוכה כמו שהתוב לאדם מערכי לב ומה' מענה לשון וזה הפסוק כפול בענין במלות שומות: וסי' על שפתי כמו שלא: לפי שהם נפתחות ונכנסות ורחוי למי שהוא כנון לעשות שפתיו כדלת שהוא נפתח ונסגר לצורך כן לא יפתחו שפתיו שלא לצורך אל תט לבי עתה מתפלל על הלב כמו שהוא עתה כנון כן יהיה לעולם ולא יוכלו פועלי און להשוות ואמר אל תט נוכח ה' כביכול כי הם לא יעזרהו להכין לבבו הרי הוא כאילו משה לבו להתעולל עלילות: כי הבא לטהר מסייעין לו: ברשע לעשות מעשה רשע: ובל אלחם במנעמיהם ושלא ילחמוה לאכול מגדנים שלהם כי הם תאב כחברותם לאכול ולשתות לשמך אחריהם ולמעשיהם: יהלמני מכעסוני לא יערבו לו לבל הם יכני הלגיך ויוכיחני ועצב לי ואחשב לו לחסד ולשמן ראש: אל יניח ראשי: לותה הסיכה אל יסבר ראשי לבל יהיה בחשב כמו שמן ראש: פי' שמן של ראשי



יג ידעתי: אני אירי עיין לשתפלתי על מסעם הרשעים ידעתי נם ידעתי מקדם שהקדים בורא כולם ויוצרם דין ונתן ושפטים לרשעים לך על זה אני מקוה שיהיה הקדוש ברוך הוא נשלם הרשעים על מעשיהם כדי שלא לשרר הצדיקים בהעלמתם ולא נדקדק יותר לשון ויבריח יבשו את פניך פחוך לרשעים בלשה להם ובלה לעולם:

**קמא מזמור** תוסה הבר לי כדי ליחרני: ב תכון תפלתי: לפניך כאלו הקטרתי קטורת על המזבח: משאת כפי: תה שאני נושא כפי לגיך תחשב כאלו הנחתי מנחה ערב לפניך לשפוך מנחת תוטה שהוא קרב ערב: ג שיתה ה' שמרה: שיעזרני שלא אדבר בפי ובלשוני מה שאין לבי נכון עמו וזו לחד בשה וזו לגיה על לי: שפתי לי כמו דלת לגיה וכמו שהוא לשון נקיה: ד אל תט לבי: ליטות הטיה אל תטן לבי אל יטה אל הרע עם פיעלי און ואל אכל מהם: ובל אלחם במנעמיהם: יהי רצון שלא אתאוה לאכל מאכלות הרשעים ודבר אחר מצינו שמדת הרשעים אכר לב המלך כתבן מחריבה: ה יהלמני: לשון קבל: לף שהרשעים חניפים ליתן לי מאכלים מעלפים ומוכים ולגיך יוכיח ויוכיח לי התוכחות שב תוכיח לי לתקון בתוכלים ויערב לי התוכחות שב לגיך יותר מקשרדתם שכל תוכיחתי של לגיך הוא חסד ושמן שהוא על ראשי עבור המלוכה לך יסיר ראשי

וַיַּכִּיחֵנִי שֶׁמֶן רֹאשׁ אַל יָנִיד רֹאשִׁי כִּי עוֹד וּתְפִלָּתִי בְּרָעוֹתֵיהֶם:
י נִשָּׁמְטוּ בִיְדֵי סֶלַע שְׁפָטֵיהֶם וְשָׁמְעוּ אֲמָרַי כִּי נָעֲמוּ: יא כְּמוֹ
פֹלֵחַ וּבוֹקֵעַ בָּאָרֶץ נְפֻזְרוּ עַצְמֵינוּ לְפִי שְׁאוֹל: יב כִּי אֵלֶיךָ יְהוִה
אֲדֹנָי עֵינַי בְּךָ חָסִיתִי אַל תְּעַר נַפְשִׁי: יג שָׁמְרֵנִי מִיְּדֵי פַּח
יָקְשׁוּ לִי וּמֹקְשׁוֹת פֹּעֲלֵי אָוֶן: יד יִפְּלוּ בְמַכְמֹרָיו רְשָׁעִים יַחַד
אָנֹכִי עַד אֶעֱבוֹר:

חפלה נוראה ונפלאה כשהיה בסערה וכרת כנף הסעיל וכן היה אומר אנה אפנה ואנה אברח אין לי אלא לצעק אליך:

## קמב משכיל

משכיל תוכחת הדיוק תשנ"ב שם אני שומל ושותה
עמהם: כי עוד ותפלתי ברעותיהם. לרע שומל עמהם
לשון שאתם תפלתי ברעותיהם שיגיה
עליהם הרעה בשביל שיעשיהם טוב שומל עמהם:
בשמוע בידי סלע שופטיהם. ר"ל כשיפילם
שיגיעו מדרך הטוב ויכשלו בידי היצ"ר
שלהקניהם בסלע ולא עוד: ושמעו אמרי כי נעמו
שיעם ובעשיתים דברי שאני אדבר בפניהם ואראה אני
מדבריהם: ז כאן חל פועל כאשר הפלח ובוקע עצים
על החרץ מתפוררות הנקרעי' הכה וכמה כן נתפוררו עצמינו
לשאול ודומה בשביל רעותיהם: ח כי אליך ה' עיני
לכן אל תער נפשי כאן ותער כלה אל תשפוך נפשי
בתי תחשבנו לשוא: ט שמרני מידי פח אשר יקשו
לי. אשר עשו לי לעוקה: י יפלו במכמוריו אשר טמנו
הרשע אשר עשו לי יפלו הרשעים יחד שכל
מחשבותם ומזמם הם להלכד יחד. עד אנכי אעבור
ולא אלכד ברשתם:

קמג משכיל

עד שיהיו קרוב מן המת ופיזור העצמות הוא על דרך הפלגה מרוב הפחד ונוע וירעד
הגוף עד שיחשב שהעצמות מתפרדים זה מזה וכן אמר ויתפרדו כל עצמותי. ואמרי
עצמינו נוח והכתיבם אשר היו עמו' כי כפר בתבנו כי ז"ה חברו דוד בפרוח מפני
שאול: אל תער. כמו ותער כלה. ענין שפיכה ויציקה וכפלת הנפש מן הגוף כאילו
נשפכת ממנו על דרך ואשפוך את נפשי: יפלו במכמוריו פרשתות שפירשו לי שם יפלו
הרשעים: יחד אנכי עד שאעבור פירושו כמו השוך עד שאעבור אנכי פלוני שיעבור ולא
אלכד ברשתם ואמר במכמוריו לשון יחיד על שאול ואמר יפלו הרשעים לשון רבים
עליו ועל הנשמכים עמו לדיוק אחרי דוד:

קמב א מַשְׂכִּיל לְדָוִד בִּהְיוֹתוֹ בַּמְּעָרָה תְּפִלָּה: ב קוֹלִי אֶל
יְהוָה אֶזְעָק קוֹלִי אֶל יְהוָה אֶתְחַנָּן: ג אֶשְׁפֹּךְ לְפָנָיו שִׂיחִי
צָרָתִי לְפָנָיו אַגִּיד: ד בְּהִתְעַטֵּף עָלַי רוּחִי וְאַתָּה יָדַעְתָּ נְתִיבָתִי
בְּאֹרַח זוּ אַהֲלֵךְ טָמְנוּ פַּח לִי: ה הַבֵּיט יָמִין וּרְאֵה וְאֵין לִי מַכִּיר
אָבַד מָנוֹס מִמֶּנִּי אֵין דּוֹרֵשׁ לְנַפְשִׁי: ו זָעַקְתִּי אֵלֶיךָ יְהוָה
אָמַרְתִּי אַתָּה מַחְסִי חֶלְקִי בְּאֶרֶץ הַחַיִּים: ז הַקְשִׁיבָה אֶל
רִנָּתִי כִּי דַלּוֹתִי מְאֹד הַצִּילֵנִי מֵרֹדְפַי כִּי אָמְצוּ מִמֶּנִּי:

הוציאה

## קמב משכיל

קולי כלומר מחין יכח עזרי כי חס חוזק בקולי מי יכח לעזרני וחס בקול תחנוכים למי תתחנן הלח ירין בכל חיל שחול מי ערוכה לרחס עלי כחסר תתחנן לוי ירין לי עכין להכלל חלח בקולי לזעוק חל ה' חזעק ובקולי חל ה' תתחנן כי הוח יעזרני והוח יקבני וישמע תפלתי: מפני כשים ירין למעה חסור למסור ירין לפסים כי מזכירין עוונותיו של חדם חין חבל ירין ירין למעה לכן חל ה' חזעק וחתחנן וחתם ידעת כתיבתי פי' ברתי לפניו חגיד ברתך קנת כתרינו לח תגיד לפניך ברתי בעבור שהוח ברוך ליזם חלח ידעו קודם לכן רק לספור לפניך שיחי כי דחמה בלב חים ישיחנה וחתה ידעתי כתיבתי ירין לי חוזק בעולם להגיד לו ברתי כי הנט ימין ורחה ר"ל למי חתנה כי חס חתנה על ימין וחתבל ברגלי ברחול וחתחנן לו הנט ימין ורחה וחין לי מכיר כי חין חלך לו והרבה וחין בכל הפנים חים סיחום עלי ויכירני לעזרני ולכגין עלי וחס חפנה על שחול נכום לבית מי סיחי' חבד מנום ממני כי בכל מקומות שחני בח הלעיגו עלי לשחול וחס פה חזעק וחקרח בקול גדול שיבחו חלי חלופי ומיודעי להמלטני הנה חין דורש לנפשי שיבח לקולי ויברוח נפשי מחרדי ולכן זעקתי חליך ה' כי בך בטח' חמלח עזר כנגד המחוכות שזכרתי כי חס חין דורש חכום לנפשי שחזעק חליו חסנה זעקתי חליך ה' כי חתה דורש נפשי כחסר עשית בכל לרחתי וחס חין לי מכיר סיחום עלי בכל חנפשי שחול הנה חחסרני חתה מחסי וחס חבד מנום ממני הנם חתה חלקי בחרן החיים גם חס חין רלוכך להמליטני ממיקה ניד שחול בעוכך חזקה בחרן החיים לעשה"נ וחין לחי מתרעם ח"ו נגדך ומה



## קמב משכיל

תיבר זחת התפלה: ב קולי חל ה' חזעק: חלח תתחנן וחגיד לפניו ברתי חף ש"ק חנט ימין בכל מקום ח"ת חנילה לפניו בתפלתי: ד בהתעטף עלי רוחי: חם חדם חות בטוכה ותנלה בחחו בכל חם חות בינון ובנלה יתעטף רוחו זה על זה וינשה כפוף כחו תפלה פעני כי יעטף כלומר חנני הות ותחי בחרות חוזק שחול ותתעטף רוחו קלקו על קלקו: ותחה ידעת נתיבתי פי' חסר חני חילך בדרך רע כחו שהם חלכים וחין כי עון ופשע וחבל מקום חדשים חתרו: ה הביט ימין בדרך חשר חהלך' שם חדם לנדיני: ו חין לי מכיר בכל עבדי שחול שיחי' בידו: חבד מנום מחני' חין לי עוד מקום שחוכל לנום חבדי שחול: חין דורש לנפשי' חבל נוף וקרובי חין חי שירחם על נפשי: ז זעקתי חליך ה' ' ותו חוזק שחתה חוקי בחרן החיים וחו יחשבים לח שחני עתה מוח חיתנו: ח הגיעה חרדתי' לח שהם מחתי מחני חלילה נפשי

לחד נחיתתו נחינר יוכרת כלף התעיל חשר לפחול

ח הוֹצִיאָה מִמַּסְגֵּר נַפְשִׁי לְהוֹדוֹת אֶת שְׁמֶךָ בִּי יַכְתִּירוּ
צַדִּיקִים כִּי תִגְמֹל עָלָי׃

קמג מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה שְׁמַע תְּפִלָּתִי הַאֲזִינָה אֶל תַּחֲנוּנַי
בֶּאֱמֻנָתְךָ עֲנֵנִי בְּצִדְקָתֶךָ׃ ב וְאַל תָּבוֹא בַמִּשְׁפָּט אֶת עַבְדֶּךָ
כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָּל חָי׃ ג כִּי רָדַף אוֹיֵב נַפְשִׁי דִּכָּא לָאָרֶץ
חַיָּתִי הוֹשִׁיבַנִי בְמַחֲשַׁכִּים כְּמֵתֵי עוֹלָם׃ ד וַתִּתְעַטֵּף עָלַי רוּחִי
בְּתוֹכִי יִשְׁתּוֹמֵם לִבִּי׃ ה זָכַרְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם הָגִיתִי בְכָל פָּעָלֶךָ
בְּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ אֲשׂוֹחֵחַ׃ ו פֵּרַשְׂתִּי יָדַי אֵלֶיךָ נַפְשִׁי כְּאֶרֶץ

עיפה

בגבורתך כנד הטבע: ח הוציאה ממסגר. לפי שהיה נסגר במערה היה מתפלל להק"בה שיציל אותו: בי יכתירו צדיקים. בשבילי יודו צדיקים את שמך ויעשוני כתר לראשם כי יאמרו הלא דוד בשביל שהבטיח בהקדוש ברוך הוא הצילהו מכל שנאיו וז"ש כי תגמול עלי ויאמרו הצדיקים עד שיאמרו גם עליהם יעברו הטובה והגמול:

**קמג מזמור** לדוד באמונתך וגם בצדקתך כי אתה צדיק ויש לקיים דבריך והבטחתך ענני: ב ואל תבא במשפט. על מה שחטאתי לך עתה כי ידעתי כי לא יצדק לפניך כל חי ואם אתה תביט אל מעשי בפרטות שאני עכשיו בסכנה גדולה: ג כי רדף אויב נפשי. אף אם חטאתי לך הרי כבר לקיתי: דכא לארץ חייתי. כאלו הייתי תחת לארץ במקום שמתים שוכבים וז"ש כמתי עולם והוא חושך מתחת לארץ ומתו מזמן רב: ד ותתעטף עלי רוחי. מרוב צרה ופחד שיש עלי אני הולך בחצי קומתי: בתוכי ישתומם. נפשי משתומם ומתמיה: ה זכרתי ימים. כשאני זוכר על ימים קדמונים מה שעשית לאבותינו והושעת' אותם מכל צרתם: הגיתי בכל פעליך. בנפלאות שעשית לדורות הקדמונים כמה וכמה נפלאות יש בידך להציל ליום שאתה רוצה: ו פרשתי ידי אליך. באשר שאני בארץ עיפה בגולה וכמו שארץ עיפה מקוה למים כן נפשי מקוה לך סלה: ז מהר ענני ה'. כי כמעט כלתה

שאני מבקש ומתפלל להצילני היא לבד להודות את שמך כי לא המתים יהללויה:

**קמג מזמור** בצדקתך כי אתה צדיק ויש ותראה כי עמי הצדק. ואל תבא. עתה שאני בצרה גדולה אל תבא במשפט עמי. אם חטאתי לך אל תענישני עתה. כי ידעת כי אני עבדך. כי לא יצדק לפניך כל חי אם תביט אל כל מעשיו. ואיך אצדק אני לפניך: דכא לארץ חיתי כאלו היא לארץ כי קרובה היא למיתה. במחשכים ירכתי המערה שהיה יושב שאין שם אורה והנה הוא כמת שהוא בחשך תחת הארץ: זכרתי. כשאני בצרה וישתומם לבי בתוכי אני זוכר ימים מקדם שהושעת את אבותינו שהיו בצרה גדולה ואני מתנחם: הגיתי בכל פעליך. בפלאים ובנפלאות ובמעשה ידך שעשית עמהם אהבה ואשיחה ואתנחם בהם. ואומר ללבי כי כן תעשה עמי: בארץ עיפה. כמו הארץ הצמאה שהיא מתאוה ומיחלת אל המטר כן נפשי צמאה ומיחלת לך: מהר. צריך שתמהר שתענני כי כלתה רוחי כמעט אמות: אל תסתר. שאם תסתר פניך מעט ממני ונמשלתי עם יורדי בור: השמיעני בבקר. עת הצרה היא נקראת ערב. ועת הישועה בקר: הודיעני דרך זו אלך היכן אני אברח מפני הרודפים אחרי: נשאתי נפשי. כמו ואליו הוא נושא נפשו עני' התוחלת: הצילני אליך כסיתי?

אמר

עֲיֵפָה לְךָ סֶלָה: י מַהֵר עֲנֵנִי יְהוָה כָּלְתָה רוּחִי אַל תַּסְתֵּר
פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי וְנִמְשַׁלְתִּי עִם יוֹרְדֵי בוֹר: יא הַשְׁמִיעֵנִי בַבֹּקֶר
חַסְדֶּךָ כִּי בְךָ בָטָחְתִּי הוֹדִיעֵנִי דֶרֶךְ זוּ אֵלֵךְ כִּי אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי
נַפְשִׁי: יב הַצִּילֵנִי מֵאוֹיְבַי יְהוָה אֵלֶיךָ כִּסִּיתִי: יג לַמְּדֵנִי
לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ כִּי אַתָּה אֱלוֹהָי רוּחֲךָ טוֹבָה תַּנְחֵנִי בְּאֶרֶץ
מִישׁוֹר: יד לְמַעַן שִׁמְךָ יְהוָה תְּחַיֵּנִי בְּצִדְקָתְךָ תוֹצִיא מִצָּרָה
נַפְשִׁי: טו וּבְחַסְדְּךָ תַּצְמִית אוֹיְבָי וְהַאֲבַדְתָּ כָּל צוֹרְרֵי נַפְשִׁי
כִּי אֲנִי עַבְדֶּךָ:

זה חיבר דוד כאשר נצח כל המלחמות ר"ל נתן שבח להקב"ה שעזר לו עד כה וראה ישראל יושבים בטח:

קמד א לְדָוִד בָּרוּךְ יְהוָה צוּרִי הַמְלַמֵּד יָדַי לַקְרָב אֶצְבְּעוֹתָי
לַמִּלְחָמָה: ב חַסְדִּי וּמְצוּדָתִי מִשְׂגַּבִּי וּמְפַלְטִי לִי מָגִנִּי וּבוֹ

חסיתי

כלתה רוחי אם תסתר ועוד פניך ממני ונו': ח השמיעני בקר חסדך. השמיעני תמיד הנחולה הכתובת בבוקר מדי חסדיך: הודיעני דרך זו אלך. אני מיראי תהא לנו לדרך לכתר שפיר שנאמר החדיתי לחרי: כי אין נכאתי את נפשי ונו'. תרי משמע נפשי לעלין כמו אין נכאתי להודיעני היאך לילך: ט לעלין כסיתי. נקשתי אחרי עניין לנקש חפש שהי תכל אחרי אין לעלין ולתתא ולא לעלין ולתתא יכול להשיגני: וזוז תשועת חדש: י לעשות רצונך. התנ שנעני לעשות רצונך: כי אתה אלהי. אני מכיר כי לך היכולת ויש בידך להשגיח החדש כאויר ביד התינוק: רוחך טובה תנחני. דאתה לית עניתו כאילו היה בתוך היס נשכנה בשלום ונקפו רוח טובה בשלו שיבא ליבשה: יא למען שמך ה'. תחיני ית קדם על ידי שיון הקדוש תחייני לא בשביל תחות עמה: יב ובחסדך תצמית. בשביל כי אתי עבדך:

תצמית אויבי. בשביל כי אתי עבדך:

## קמד לדוד

ברוך ה'. השתחוה הזה תכיר דוד בפתח נפח תלמידות שהלמ העיידים עליו והניח לו ה' מכל אויביו סחר סחר ה' סורי תזוקי: תחלתי ידי לקרב. התרגיל לעזר לאחרים ולא כתי ותכתיבו: ב חסדי ומצודתי ונו'. הקב"ה הוא אלהי מרי נם חסדי ומצודתי: המלד עניי תחתי. ר"ע

מגנו

אמר הקילני מאויבי ה' כי לך גליתי ריבי לבני אדם כי סוף תשוע' אדם: לעלין גליתי מה שכסיתי ממם לך לבדך גליתי: למדני בקש על תשועת הגוף ובקש גם כן על תשועת הנפש ואמר שילמדהו ויעזרהו בלימוד החכמה כדי שידע מה הוא רצון המקום יתברך ויעשהו: כי אתה אלהי. אני מכיר כי לך הכח והיכולת ואתה שופט העולם ומנהיגו: רוחך טובה. כח רוח העליונים: תנחני. ותנהגני בארץ מישור כלומר בדרך ישר לא תכשל. למען שמך תעבור מיגדל שמך בפי התכסים בשתוסיעני ותחייני מהצרה הגדולה שאני בה קרוב למיתה: ובחסדך כי אתי עבדך:

## קמד לדוד

ברוך ה' צורי. ברך את ה' על כל התסדים שעשה עמו מימי כעוריו שהיה לו לצור מחסה לכל ירעו לו לויביו ולא עוד אלא כי נתן לו כח נגד לויביו כי למד והניגיל ידיו לקרב ואצבעותיו למלחמה ולפי שהקדום ברוך הוא היה לו כחה של אומות המיחה חלק לי כבוד שימותו במלחמה על ידי להוסיף עכשיו העולם. חסדי ומצודתי

חָסִיתִי הָרְדֵר עַמִּי תַּחְתִּי: ג יְהוָה מָה אָדָם וַתֵּדָעֵהוּ בֶּן אֱנוֹשׁ
וַתְּחַשְּׁבֵהוּ: ד אָדָם לַהֶבֶל דָּמָה יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר: ה יְהוָה הַט
שָׁמֶיךָ וְתֵרֵד גַּע בֶּהָרִים וְיֶעֱשָׁנוּ: ו בְּרוֹק בָּרָק וּתְפִיצֵם שְׁלַח
חִצֶּיךָ וּתְהֻמֵּם: ז שְׁלַח יָדֶיךָ מִמָּרוֹם פְּצֵנִי וְהַצִּילֵנִי מִמַּיִם רַבִּים
מִיַּד בְּנֵי נֵכָר: ח אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר שָׁוְא וִימִינָם יְמִין שֶׁקֶר:
ט אֱלֹהִים שִׁיר חָדָשׁ אָשִׁירָה לָךְ בְּנֵבֶל עָשׂוֹר אֲזַמְּרָה לָךְ:
י הַנּוֹתֵן תְּשׁוּעָה לַמְּלָכִים הַפּוֹצֶה אֶת דָּוִד עַבְדּוֹ מֵחֶרֶב רָעָה:
יא פְּצֵנִי וְהַצִּילֵנִי מִיַּד בְּנֵי נֵכָר אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר שָׁוְא וִימִינָם
ימין

מגני ומפלטי לי מגני ובו חסיתי כנגד ברוך ה' צורי שעשה לי חסד שהגין בעדי כי בו חסיתי ובגלל המלמד ידי לקרב חמר הרודד עמי תחתי: מגני ובו חסיתי כי מה חדם ותדעהו כי כמעט רגע תאכלם חלו היו חזקים כהרים ויזה טעם ה' הט שמיך ותרד גע בהרים ויעשנו כלומר גע בהרי, וכמעט רגע יעשנו שלח יעמוד כנגדי סוס חדם לפי שיהיה חסון כלילוכי, וחזק כהרים ומה הוא שתחשבהו ואמר זה כי כל חריבו כאין נחשבו לו כי ברטנו בלבד יאכלם כחם לפי, החזקי, שבחם כי הנה חדם להבל דמה מלד עבעו ולפ שטבעו יהי, חזק מה יועיל והנה היום הוא כאן ומחר בקבר כי ימיו כלל עובר וכמו שגי"ל בכל עוף הפורח בחויר ולא כלנו של כותל או כלנו של חילן ושעם ה' הט שמך ותרד: בימינו כמעטים מגולים בעוריהי, כדרך חמוך לעשר ע"פ

ר"ל פוחם ואחקע עתי בשנה ביחקוחתם תחת תחשלתי ולא כאחקדם שהיו מריבים ליסיו יחד בחסיפה לאלוחה בחקח חריבחם: ג מה חדם ותדעהו ובן' אחר על שחול שהיה אלף וכפסקה מלכותו בזמן חעבוד ולהבל דמה ליום הבל שחלף שלימו אחריחים כמו הבל פי: ד כלל עובר כלל הירחם: ה הט שמך וכו' יה"ר שחרוץ שבחרתך על חחרן: בע בהרים ויעשנו כאחרן שהרים בהשלח אלף חיש ועשן עמון חהם ורבים יהלו העמן וירדו בכלין כמו שהחם חלקה העמן חמחרחק אף שלימו חלקה החלף חן ישחיע והם חיחים של חקדוש ברוך הוא ואחריחם: ז שלח ידיך להציל אותי משכאי שהם ליחלים לויים רעים הנלחים לזוטפתי: ח אשר פיהם וכו' שוא שקר, ומה שחזורים ואחנאים לעצות כן כך וכן שלח והבל הוא לבייהם: ויחיכם כאחם נבנותם מה שהם אחקחרים לעצותיו ביד יחיין הוא הכל שקר: ט אלהים שיר חדש וכבל עת שאחדש עוחי בשלוחתין אחדה לך שיר חדש ובנבל עשורה לך: י המותן חשוע למלכים אף שלדיוה מכל מקום מריבים לי שנחת הקדוש ברוך הוא: המוצה את דוד עבדו מחרב רעה שהיה מרב רעה לולא מרב שהיה רעה בחשר שהיה מלך ומחיחן ה' ולא היה השחר לפניו גו: יא פצני והצילני כאשר פצית ממנו והקדוש כן יעשה עם

דרכו ושע' ככשיעי' כי נשע אחד בהיותו רק וקטן חוכל להעזותו אל ויזה כל שתרע' ואם תניחכו על גיגלל לח חוכל להקטו כאשר תרמה כי כבר הוח קשה וגדול כן בעך בימי בעוריו חוכל לגדלו בחום ולהטוחו לעובה ואם יגדל ולא תוביחכו כאשר תרמה ליסרו והוח גדול ילעג עליך ולא תועילנו: בנותיכו כנועות כזויות שלא תבלע ביתיכו ומעט מחוטבות תבנית היכל ועוד כחרך כל בבוחה בת מלך פנימה ממבצעות זהב לבושה: מזוינו חוכרתיכו וזויות ביתיכו עשה התבוחה וזן מן זרת מזון והכה חוכרתיכו

יְמִין שֶׁקֶר: יג אֲשֶׁר בָּנֵינוּ כִּנְטִעִים מְגֻדָּלִים בִּנְעוּרֵיהֶם בְּנוֹתֵינוּ כְּזָוִיֹת מְחֻטָּבוֹת תַּבְנִית הֵיכָל: יד מְזֵוֵינוּ מְלֵאִים מְפִיקִים מִזַּן אֶל זַן צֹאנֵנוּ מַאֲלִיפוֹת מְרֻבָבוֹת בְּחוּצוֹתֵינוּ: טו אַלּוּפֵינוּ מְסֻבָּלִים אֵין פֶּרֶץ וְאֵין יְצִיאָת וְאֵין צְוָחָה בִּרְחֹבֹתֵינוּ: טז אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְּהוָה אֱלֹהָיו:

כל האומר זה המזמור ג"פ בכל יום בכל כוונתו מובטח שהוא בן עולם חבא ולגורל התהלה חברו באלף בית: יום ל

קמה א תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: ב בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָּ וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גדול

מלחים תבוא׳ ומפיקים מזן ומזון של סנה מ׳ מל זן של סנה מחרת והוא כדרך ויסן מפקי חדש תוליהו כי מפיקים תרגום מוליכים. לימנו מהליכות מרובבות כדברי רש״י ז״ל לשלמים ולרבבות. אין פרץ ואין יוצאת ואין צוחה ברחובותינו כי לית בנו דבר ורעב כי פרץ כמו ותפרץ בם מגפה. ואין קוראה ברחובותינו ללחם כי לא עוללים שלנו ויצעקו ללחם וברחובותינו אין לעקה על חוסרי התבואה כי כולנו מלחים מהם לשרי העם שככה לו וזה כולו שה׳ חלהיו שכבר נקר׳ שמו עליו על כן ברכו ולכן נחלה פניו שיעלנו מכאן ואילך מכל דבר רע ויתחיל להושיענו בברכותיו:

קכוה תהלה עיק׳ כונת זאת התפלה על הסדרי ה׳ וכפלותיו שיעשה בעולמו וכל הנסים שעשה עם ישראל כי מולנו חייבי לספר זה דור לדור עד עולם כתוב בתורי. תרומתך תלהי המלך. כי מצ׳ דברי׳ יודע רומתו׳ ה׳ בעול׳ הה׳ והיה לכל בני האדם בעבור הנסים שעשה בעולמו וזה טעם שלחי והכ׳ להכמים מלא היותו מסדר העבע בנפלאות גדולות וברח את העולם מחפצו ותלכותו בכל מחלה

וזה

נם עתה: יב אשר בנינו כנטיעים. כנטיעים הגדלים בעריהם ביופי ויראם הולכים על בעקיותיהם. כן בנינו הם כנטיעים שגדל אותם ובן הם מגוהים מעניבה על דרך משל לגבור על מי דרכו גם כי יתקון לא יפול: בנותינו כזויות. יקות בתולה שהוא קוקותם כמו זויות ההיכל שהם בתבנית היופי היותר כן בנותינו יקות ונכות בעורתם כזויות ההיכל: יג מזוינו מלאים מפיקים. אפי׳ פיטות הבית מלאים כל טוב כל כך עתותות מתיניים הרבה על שבניהם תמיד ואותות הבית גם הם מלאים מכם שהדבק ליתן התבואה בתוכינו הבית לאכל לחם שובע הם מלאים ואותות גם כן: צאנינו מלאימות. לאלפים ולרבבות גדולות עד שחוצותינו מלאים: יד אלופינו סורינו הם מוקים ויכלו לסבול עבודתם בקריסה ולמשוך עגלות והם מסובלים בנאה: אין פרץ. אחרון בפרץ חומת ירושלים לאחר גלות בבל ואין מבקיעים: ואין יציאת. מפני שיוציאו אפי׳ אחוזות מלחמה על זה אמר מתן שנת והודיה שכל השותפות הם בזוגי בתלמוד: טו אשרי העם שככה לו. שיש להם הצלחה ושפוה כמו שתרגמתי ולחה לו להם כל אות חד ואחר אשרי העם שה׳ חלהיו והכל ברכתו לעצות:

קכוה תהלה לאחד. אלו ו׳ חזרותיו על סוף יחזורי הספר הם כולם תהילות הא יתברך ושבחות לכך תכות כדוד בתלים בית וכל התורה ג״כ כל הם מוכנים ע״ז. אמנם כן עשה הכתוב ולא התורה בפיו ולבו רקק תחנו ולא בפיו ולבו בכל כוונה: לתיימיך. בלבי ובלשוני: ואברכה שמך. אמנת קיים לעולם ועד: ב בכל יום. יום אחר יום מתן לו תיגון בכתותיו על מותו יום ובזה לגיל שנתן לעולם

וזה

א גָּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר: ב דּוֹר לְדוֹר
יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ: ג הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדִבְרֵי
נִפְלְאֹתֶיךָ אָשִׂיחָה: ד וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ וּגְדֻלָּתְךָ
אֲסַפְּרֶנָּה: ה זֵכֶר רַב טוּבְךָ יַבִּיעוּ וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ: ו חַנּוּן
וְרַחוּם יְהוָה אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל חָסֶד: ז טוֹב יְהוָה לַכֹּל וְרַחֲמָיו
עַל כָּל מַעֲשָׂיו: ח יוֹדוּךָ יְהוָה כָּל מַעֲשֶׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה:

כבוד

זה טעם המלך שתרוממך ובעבור פעולותיך תרוממך כי מסם תדע גדולתך וזה טעם ויברכם שתך כי ממותיו ית' יורו על פעולותיו כחשר זכרתי כנר וטעם לעולם ועד שתך לעולם ועד לו בעבור נפתיות הנשמה. בכל יום אברכך הן בזמן ההלולה הן בזמן הפורעניות. גדול ה' כחמור כי מגודל מעשיו נודע שהוא גדול ומשולל מלך תחתת הוא כי לגדולתו אין חקר ולא יוכל כל אי לחקרה על התכלית שיהללוהו כפי גדולתו. דור לדור יפנה מעשיך שעשית במצרים ובקריעת ים סוף כי זה לא לדעת לולא הקבל מדור לדור והם גבורותיך יגידו שעשית עם אבותינו בכח גדול וביל חזקה. וגם הדר הודך יגידו דור לדור רמז למתן תורי אשר

לעולם ועד: ג גדול ה'. אם אדי מחר לגדלו ולהללו גדול ומהולל מאד על כל התהלות והשבח שאין לתלו קץ חקר: ד דור לדור ישבח מעשיך. זה החר שהמלך יספר לדור הבא מחיצות המורדים שרחו בייחודו ית' וגבורתך יגידו שלא רחו לחלל שהוא להם תהלות הקדושים: ז ועזוזו נוראותיך יאמרו. כמו שאני אספרנה לגחלתך גם הן יגידו הם עזוז נוראותיך והשיחות המזכירים זה החיחוד עשרה הם גדולה וגבורה הוד כבוד נקדה טוב תלכות נפלאות נוראות: ז זכר רב טובך. כמו על התלך כל העולם יחתר טובו כך אתו מזדווגים רב טובו: וצדקתך ירננו. קול רם כפני כל אדם: ח חנון ורחום הברית ואמן לאם ארכם: וגדול חסד. אתרתך על הברית ואחר אותנו מפני הפורעים: כל תתיים. אתרתך לאם לרשעים שלא יענישם תיד ואין כן חזדווגים בתשובה: ועל תסדיו. אתרתך על הברית יתר מזה אתם לאויבים לפי שהשיבה: ט טוב ה' לכל וגו' לפני לחיות ולהחזות לכלן: י יודוך ה' כל מעשיך. שכל נברא אחזר אתרתך לפי שאין אתם דעת בפני אדם: וחסידיך יברכוכה. אתחסידים אתקיימין מילי דנברות אתפני אתם אתחסידים לעתן

יא כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ: יב לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי
הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ: יג מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת
כָּל עֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדֹר: יד סוֹמֵךְ יְהוָה לְכָל
הַנֹּפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים: טו עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה
נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ: טז פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל
חַי רָצוֹן: יז צַדִּיק יְהוָה בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו:
יח קָרוֹב יְהוָה לְכָל קֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶּאֱמֶת:
רצון

מעשי ידיו ע"כ ורחמיו על כל מעשיו. יזדוך ה' כל מעשיך וכן הללו שמם וירח הללוהו כוכבי אור תניני. וכל תהומו וכו' והטע' כל מעשיך יודוך כי מהם יודע גודל גבורותיך וחסידיך כפיהם יברכוכה וזה לי כבוד מלכות יאמרו שכבודך מלא העולם, וגבורת' בעולמך שתכלכל כל ברוב כח: להודיע לבני האדם מלא יסיחו זה מדעת', גבורותיו כנגד וגבורתך ידברו. וכבוד הדר מלכותו כנגד כבוד מלכותך. מלכותך עתה יפרש כי מלכות ה' היא על כל העולמים וגם שתהיה נפחיה לדור ודור. סומך ה' לכל הנופלים שכשלו לגמרי וזוקף ביותר לכל הכפופים שכמעט נפלו כפופי' הם ליפול ליאוש כל לחיך יפצרו שתפתח לאורך הסוד לת הסמיים ותתן לסס מזון בעתו וכן תעשה כי אתה נותן להם את אכלם בעתו כי אתה פותח את ידך המלאה והרחבה ומשביע לכל מי ברצון טוב אם כן רצון חסד ב'. וכמוהו רבים. צדיק ה' בכל דרכיו ממ יהלל, בדרכיו והטע' פעולותיו וזה כי ה' כל פעולותיו בצדק ובמשפט והנה כאשר יעשה הסוד לצדיק חלף לצדק בחסד ויתכוון לו כי אם לצדק מה יתן לו זה טעם וחסיד בכל מעשיו. זו הטעם כדרך סוד ויאר ה' כי הוא צדיק לך הוא משם דיוכו לצד החסך על כן יורה לחטאים זיעודם בדרך היסד ואם לא יעודנו אז ייאמרם כי הוא לצדק בכל דרכיו וס' יתנהג בזאת עמהם כי הם מעשיו ורחמיו על כל מעשיו. וע"כ וחסיד בכל מעשיו אז הטעם ה' חסיד בכל מעשיו כי כל מעשיו בעשה ובנרח העולם בחסדו הגמור ברחם לא מהיה חייב מן הדין לעשותו אם כן בכל מעשיו הוא חסיד קרוב לכל קוראיו פי' דווקא לכל אשר יקראוהו באמת. רצון ירחו. הנה לירחי שמו שרש יקראוהו יעשה כי רצון יעשה

נברח מיניו בסוד ב' אשר ב"ה אינם נודעים: יב להודיע לבני האדם. כיון שהם מודיעי' ומברכי' בינם לבין יעשים כן מייחי להודיע לבני אדם שלא ידעו בגבורותיו וכבוד מלכותו: יג מלכותך מלכות. אין לו תפסק קץ ליגולם ו' ומחשלתך בכל דור ודור: שו' עיני כל אליך ישברו. תלך בשר ודם לריטים עוד לתרבות בעבודת הלוויה והחלילה וניסים ופרנסות שהן בה הוא מפרנס לכל ומתן לכל כי לא' מחכה בעוונו: יו פותח את ידיך. בהחתר' ומשביע לכל חי כרצון ומפני מה מרבה להכול ומיסר תיבות את "ך" הוא הלשון המיוחד על הקדוש: יח קרוב ה' לכל קוראיו. הנה ב"ה מקרב את חיסיד להתדבק על מדותיו של הק' ב"ה ומקרבו לתתך את חיסיד ולעשות את מעשיהם ובאמת. לצדיק הזה כי הוא נורא על ידינו הכול כיון שהוא חסיד ומקרב כל אדם שיתקרב אליו שוב לו: והטיב בכל מעשיו. כל מה שיתן לנבראי אדם הכל הוא בדרך חסד כי אין הדין נותן שיעול לנבראי קודם ב"ה קרוב ה'. הן קרוב לכל קוראיו כהוראתו לכל אשר

יט רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: כ שׁוֹמֵר יְהוָה אֶת כָּל אֹהֲבָיו וְאֵת כָּל הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד: כא תְּהִלַּת יְהוָה יְדַבֶּר פִּי וִיבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

ר"ה מעורה לאדם לעשות תשובה ומעשים טובים בחורי' חיותו בעור שיש נשמתו בו ואל ובשת בבני אדם שאינם יכולים להושיע לעצמם כי בפתע פתאום תצא רוחו ושמנו לכך מן הראוי לבטוח בהקב"ה שבודו לקיים מה שרוצה לעשות:

קמו א הַלְלוּיָהּ הַלְלִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה: ב אֲהַלְלָה יְהוָה בְּחַיָּי אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי: ג אַל תִּבְטְחוּ בִנְדִיבִים בְּבֶן אָדָם שֶׁאֵין לוֹ תְּשׁוּעָה: ד תֵּצֵא רוּחוֹ יָשֹׁב לְאַדְמָתוֹ בַּיּוֹם הַהוּא אָבְדוּ עֶשְׁתֹּנֹתָיו: ה אַשְׁרֵי שֶׁאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ שִׂבְרוֹ עַל יְהוָה אלהיו

מסר יקרותיו בחיות: יט רצון יראיו יעשה. ואף שלפעמים נמי לרוב עוכו ורוב עון הכליקום ביעורים מכל מקום מחשים הם כי רצונם הוא שיהיה נפקרת ימין בעיר"ו וכשהם יהיה בעיר"ב בתשלה: כ שומר ה' את כל. העוכדים אלהותה ישמור לטוב אלא תנת הרשעים ישמיד: כא תהלת ה' ידבר פי. וכל בשר יברכו שם קדשו לעולם ועד: וכיון שהתחיל בתהלה כן סיים:

קמו הללויה כיוצא בתחלתן בחתימתן קיצון בלויה: הללי נפשי. וכן נפקד הללי יהושע ב' אהללה ה' בחיי. ביעוד כשחיתי אהללי אחקר לה יום שיהיה לטוב לא לטוב להללו עם נויתי כמו שאחר ייקום אחר לחדל כרכי נפשי את ה' וכל קרובי את שם קדשו: ג אל תבטחו בנדיבים. הוכיח בני דורו שאל יעשו בהם שיהיו יכולים להושיע את עצמם ח"ו כבן אדם שאין לו תשועה: ד תצא רוחו. בשעה שיתים תצא רוחו ויחזור ויהא מיבש לאדמתו ואין לו יכולת: ביום ההוא. מכאן ומשבותיו מסדרי

להיות לעזר לי ועטה בחיי ובעודי בעוד הזמן שאני בחיים כי לא המתים יהללו יה: אל תבטחו בנדיבים מיכדבי לעשות לכם טוב וחסד כי הם בני אדם כמותכם שאין לו תשועה מעצמו רק מהקב"ה וה"כ למה הבטיחו על ה' המכניל ומריח מוריח ומעשיר ומשפיל תשועת אדם ולכן לא אמר אדם מפני שמביט על הנדיבים שהם בני אדם ובם להורות לה שהמבטיחי' הם נדיבי רוחים אל תבטחו בהם כל ה' הוא בן אדם בשני עצמו שאין לו תשועה מעצמו רק מהקב"ה: ומה יועיל כוחו לה שיעמוד כ"ש שמעצמו רגע תלך

תהלים ליום השבת קמו קמז

אֱלֹהָיו: י שֹׁעֶשָׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם
הַשֹּׁמֵר אֱמֶת לְעוֹלָם: יא עֹשֶׂה מִשְׁפָּט לָעֲשׁוּקִים נֹתֵן לֶחֶם
לָרְעֵבִים יְהוָה מַתִּיר אֲסוּרִים: יב יְהוָה פֹּקֵחַ עִוְרִים יְהוָה זֹקֵף
כְּפוּפִים יְהוָה אֹהֵב צַדִּיקִים: יג יְהוָה שֹׁמֵר אֶת גֵּרִים יָתוֹם
וְאַלְמָנָה יְעוֹדֵד וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים יְעַוֵּת: יד יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם
אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

כמה מעלות למקום מה שמן הראוי לומר לו עיין ויוגעם לך:

קמז א הַלְלוּיָהּ כִּי טוֹב זַמְּרָה אֱלֹהֵינוּ כִּי נָעִים נָאוָה תְהִלָּה:
ב בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יְהוָה נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס: ג הָרֹפֵא לִשְׁבוּרֵי

לב

רומו לפ שהבטחה היא במחשבה טובה כיון שמת תבדו עצתותיו היינו מחשבותיו ·
והכה ב' סבות לבלתי נבטח ביעודי הנביאים כי נוסף על שהמה הבל ואין בהם כח לעשות כל מה שיבטחו · עוד מעט וימותו ומחשבותיהם יאבדו ע"כ תשרי הטעם שיהם מבטח עזרו בחל יעקב שיעזרהו מכל צרותיו ויהיה שברו בה' אלהיו והבטחתו בדבריו שיעד למו להצליחם ולהשיבם עוד על ארצם כי הוא עושה שמי וארץ את הים ואת כל אשר בם ומלא בחיותיו ימלוך ה' לעולם אלהיך ציון לדור ודור והוא נכחי ולעולם יהיה אלהיך את ציון לדור ודור ועל זאת הללויה:

קמז הללויה מזמור זה מדבר על קבוץ גליות בחסר

חבתר · הללויה כי טוב זמרה אלהינו טוב למו להללו כי לו נעי כתוב תהל' כמו יערב עליו שיחי · בונה ירושלים ה' כמשמעו וגם על שבט יהודה ובנימין שהגלה נבוכד נצר כתמרו זכרה ירושלים חעת חעשה ירושלים וכנגד עשרת השבטים שהם נקראים בשם ישראל תמר כדאי ישראל יכנם וקראם כדאים שהם כדאים כולם בתרין לישנין רחוק ויקוהה ובנימין נקראי פזורים כי חיכם יחד לתן הם פזורים בכל ד' כנפות הארץ

הרופא

לֵב וּמְחַבֵּשׁ לְעַצְּבוֹתָם׃ ד מוֹנֶה מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים לְכֻלָּם
שֵׁמוֹת יִקְרָא׃ ה גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ לִתְבוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר׃
ו מְעוֹדֵד עֲנָוִים יְהוָה מַשְׁפִּיל רְשָׁעִים עֲדֵי אָרֶץ׃ ז עֱנוּ לַיהוָה
בְּתוֹדָה זַמְּרוּ לֵאלֹהֵינוּ בְּכִנּוֹר׃ ח הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם בָּעָבִים
הַמֵּכִין לָאָרֶץ מָטָר הַמַּצְמִיחַ הָרִים חָצִיר׃ ט נוֹתֵן לִבְהֵמָה
לַחְמָהּ לִבְנֵי עֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרָאוּ׃ י לֹא בִגְבוּרַת הַסּוּס יֶחְפָּץ
לֹא בְשׁוֹקֵי הָאִישׁ יִרְצֶה׃ יא רוֹצֶה יְהוָה אֶת יְרֵאָיו אֶת
הַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ׃ יב שַׁבְּחִי יְרוּשָׁלַ‍ִם אֶת יְהוָה הַלְלִי אֱלֹהַיִךְ
צִיּוֹן׃ יג כִּי חִזַּק בְּרִיחֵי שְׁעָרָיִךְ בֵּרַךְ בָּנַיִךְ בְּקִרְבֵּךְ׃ יד הַשָּׂם
גְּבוּלֵךְ שָׁלוֹם חֵלֶב חִטִּים יַשְׂבִּיעֵךְ׃ טו הַשֹּׁלֵחַ אִמְרָתוֹ אָרֶץ
עַד מְהֵרָה יָרוּץ דְּבָרוֹ׃ טז הַנֹּתֵן שֶׁלֶג כַּצָּמֶר כְּפוֹר כָּאֵפֶר

יפוז

שם שמות לכ: ויחזק לעצובותם. דומה הנלות כחו
שם שם לו תכה ינצל והרפוא מתן תחנונת עלת
לרפא נחתו: ה תונה תספר לכוכבים. יודע מספר
מקיש מה שאין נולת בשום נברת לדעת: לכולם
שמות יקרא. כל כוכב מן לו שם בפני עלמו יודע מה
שבנרגל לשתם: ו גדול אדוננו. תלך תלכי התלכים
הזן כה נדול מאכזיב את כל העולם בהבנה ישתה
בכחו וכתבונתו ואין מספר לתבונתו: ז מעודד
עמים. אע"פ שהוא נדול וכח הוא משנית על
העמים ועל שפלים ותלושים ומשפיל אותם ומשפיל
הרשעים עדי ארץ: ז עננו לה' בתודה. ענו תלמון
שבית ותחזק בקול רם ושחו לה בכינור ותנו תודה
לשתם יתברך על כל השובה: ח המכסה שמים. נם
שה שהוא הקב"ה החזק לאחז השרשעים על הרים
תגיר תכ"ם בארץ ושיטר: ט נותן לבהמה לחמה.
ההבהמה אין בה דעת היכן תאכלה לזיך לשם ונותן לה
תגיר תמלוי בהרים לאחלנה: לבני ערב. אחיתופס
שמזון שלהם בשמים ולה יאחלו להם טרפם ומזונם בשביל חזונות והקב"ה תגיר תרעם עלהם ומזמין להם
לנשרים בשביל שיאכלו מן הסוסים שנהרנו: י לא בגבורת הסוס יחפץ. הקב"ה לא יחפץ שיעשה תלחמה בגבורת
הסוס ובשוקי האיש: יא רוצה ה' את יראיו. יג כי חזק
בריחי שעריך. הגם שהיתלים לחזק ולחרים בנוחות בגבורתם: יב שבחי ירושלים. יד השם בגבולך שלום.
שלא יתגרה עוד שלום על ישראל: בחלב חטים. שיהיה לך כל מין לעיר: חלב חיטים
הכתוב מדבר והכתוב יתנו לך: טו השולח אמרתו. זה השועל שלוחו של הקב"ה: עד מהרה ירוץ.
כדי לעשות רצון הקב"ה: יו המזמין שלג כצמר. שהוא לבן לקו שלג יותר מכל תקוים לה תכל לחזקות
לשדים שהרים הם בארץ: נם מזמין שלג בת. בחרב שהוא קשה להדם ויש בו הבהיה בשהוא בנגד הקור
כן שלג הוא שוב לחמתה כיתי התקר כשהארץ מכוסה שלג והיא תוצאת נחלה לה: כפור כאפר יפזר.

תהלים ליום השבת קמז קמח

יָפֶֽוּר׃ יי כַּמְשַׁלֵּיחַ רָדְרֹו כְּפִתִּים לִפְנֵי קָרָתֹו מִי יַעֲמֹד׃ יח יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וְיַמְסֵם יַשֵּׁב רוּחוֹ יִזְלוּ מָיִם׃ יט מַגִּיד דְּבָרָו לְיַעֲקֹב חֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל׃ כ לֹא עָשָׂה כֵּן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בַּל יְדָעוּם הַלְלוּיָהּ׃

המשורר התחיל מעולם הגדול ועד עולם הקטן עיין נוראות מבריאת והמב"ח העליונים והתחתונים כולם עומדים בכוחו׃

קמח א הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת יְהוָה מִן הַשָּׁמַיִם הַלְלוּהוּ בַּמְּרוֹמִים׃ ב הַלְלוּהוּ כָּל מַלְאָכָיו הַלְלוּהוּ כָּל צְבָאָו׃ ג הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ הַלְלוּהוּ כָּל כּוֹכְבֵי אוֹר׃ ד הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמָיִם וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמָיִם׃ ה יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה כִּי הוּא צִוָּה

קמח הללויה כוונת זה המזמור להודיע לך כל הנמצאים עליונים ותחתונים חייבים להלל את שם ה' הללו נפש ובבור והללו בהשכלה והללו בדרך הפשט מספרים כבוד לא כי מעשי ידיו ובחכמה הוא הללוהו כי הלא המה יודעיו ויפרסמו גדולת עוזיהם ותמר בכלל הללויה לנגד כולם וחזר ופרט הללו את ה' מן השמים כנגד העולם העליון בכלל בחומרו למטה הללו את ה' מן הארץ ופרט אחר כך ברוחניותיו ותמר הללוהו במרומים בשמים במרומים ומי הם המהללים הללוהו כל מלאכיו למטה מהם כל צבאיו ומי הם הללוהו שמש וירח וכל בוכבי אור כי הלא הם גבוהים כמו המזלות במספר קצתם הללוהו שמי השמים ובו׳ אחר שהזכיר התלוים והכוכבים כולם היוצאים בשמים הלא במרומים והלא למעלה מהם הזכיר השמים שבשמים המרומים והקב"ה למעלה מהם׃

קמח הללויה

נָּדָה וְנִבְרָאוּ: י וַיַּעֲמִידֵם לָעַד לְעוֹלָם חָק נָתַן וְלֹא יַעֲבוֹר:
יא הַלְלוּ אֶת יְהוָה מִן הָאָרֶץ תַּנִּינִים וְכָל תְּהֹמוֹת: יב אֵשׁ וּבָרָד
שֶׁלֶג וְקִיטוֹר רוּחַ סְעָרָה עֹשָׂה דְבָרוֹ: יג הֶהָרִים וְכָל גְּבָעוֹת
עֵץ פְּרִי וְכָל אֲרָזִים: יד הַחַיָּה וְכָל בְּהֵמָה רֶמֶשׂ וְצִפּוֹר כָּנָף:
טו מַלְכֵי אֶרֶץ וְכָל לְאֻמִּים שָׂרִים וְכָל שֹׁפְטֵי אָרֶץ: טז בַּחוּרִים
וְגַם בְּתוּלוֹת זְקֵנִים עִם נְעָרִים: יז יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה כִּי
נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ הוֹדוֹ עַל אֶרֶץ וְשָׁמָיִם: יח וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ
תְּהִלָּה לְכָל חֲסִידָיו לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרֹבוֹ הַלְלוּיָהּ:

קמט א הַלְלוּיָהּ שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ תְּהִלָּתוֹ בִּקְהַל
חֲסִידִים: ב יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֹשָׂיו בְּנֵי צִיּוֹן יָגִילוּ בְמַלְכָּם:
ג יְהַלְלוּ שְׁמוֹ בְמָחוֹל בְּתֹף וְכִנּוֹר יְזַמְּרוּ לוֹ: ד כִּי רוֹצֶה יְהוָה
בְּעַמּוֹ יְפָאֵר עֲנָוִים בִּישׁוּעָה: ה יַעְלְזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד יְרַנְּנוּ
עַל מִשְׁכְּבוֹתָם: ו רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם:
ז לַעֲשׂוֹת נְקָמָה בַּגּוֹיִם תּוֹכֵחוֹת בַּלְאֻמִּים: ח לֶאְסֹר מַלְכֵיהֶם
בזקים

## קמט הללויה

מזמור הזה מדבר לעתיד לבא בשיחת מטיחתו בשאר בשר כשם לנטוח כי רופא ה' בעמו והגיע עת רצון ועת הכעס עבר: יפאר עמוים ביעועם ויעלזו חסידים בכבוד בתענוג הנשמה שתשיג מרחוק ולעתיד, ותתענג מזיו השכינה כדרך ואחר כשוב תקחני כי הגלות הנפש תקראה כשוב:

קנ הללויה

בְּצִלְצְלֵי־שָׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כָּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ:

זה המזמור יש בו י"ג הלולים רמז לשלש עשרה מדות שבהם מנהיג הקב"ה את העולם:

קנ א הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ: ב הַלְלוּהוּ בִּגְבוּרֹתָיו הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדְלוֹ: ג הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר: ד הַלְלוּהוּ בְּתֹף וּמָחוֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֻגָב: ה הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שָׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: ו כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ:

סכום הפסוקים של תהלים אלפים וחמש מאות ועשרים ושבעה א"א בזך סימן. וחציו ויתתוהו בפיהם וסדריו ק"ם ומזמוריו קנ"ן:

## קנ הללויה

מזמור זה מזמור שרחוי להלל את ה' בכל מיני זמר ובכל כיוצא בכל ה' לפי כחו. הללו אל בקדשו עולם המלאכי' הקדושים. הללוהו ברקיע עוזו עולם הגלגלים כי הם יודיעו מעזיו. הללוהו בגבורותיו עולם התקוון כי הוא גבורותיו הכפלאי' את לה מרץ על דלימה. פס ליס גבול חק נתן ולא יעבור וכל גבורותיו בלי תכלית ע"כ תמר עליו יוכתן בן עוזיאל ע"ה קדים על מרעה עובד גבורתיה. וטעם הללוהו כרוב גדלו לה שנוכל להללו כרוב גדלו חלה כחשר יאות לגרוב גדלו כי יאות להללו בכל עוז ובכל מיני זמר. כל הנשמה בעבור שחמר למעלה הללוהו בתקע שופר וכו' חמר כי העיקר הוא כוונת הנשמה כי כל הנשמה כולה צריכה להלל יה ולזה בכליט בלבד כי אם אין כוונה בחצר כגוף בלא נשמה. או הטעם כל אשר נשמת רוח חיים בקצוי חייב להלל יה על כן הללויה כולכם:

## קנ הללויה

התחיל תחר זה התחיל בללים שהם עשרה הללוים רמז לעשר חלות שבה נברא העולם: הללוהו אל בקדשו ירמוז הקב"ה את העולם: הללוהו ברקיע עוזו שהשפיע ליחודיו: הללוהו בגבורותיו. הדיבה על מיזר בחכמתו: ב הללוהו בגבורותיו. הדיבה על מיזר בחכמתו: ג הללוהו בתקע שופר. ד הללוהו בנבל וכנור. ה הללוהו בתף ומחול. ו הללוהו במנים ועוגב. ז הללוהו בצלצלי שמע. ח הללוהו בצלצלי תרועה: ט כל הנשמה. מי שיש לו נשמת רוח בתוכו מקשר עד נחל שבעריות כל תחל לפי ערכו ועל כל הללוים הוה הלולל הכתוב בפסר כפי כח הנשמה בתוכו כמו כן יש לו ידיעה והכרה להלל להקב"ה על פלאותיו ולהגיד גדולותיו של הקב"ה תרמ"ץ על תולל התלך בשנה שהיים בפסר תהלים זה דיעתו ואחר לפסר הקב"ה רמ"ץ כלים יש לנר בגופו שחומר מיר. כיוצא בזה יש מזהירין לו מזהירין אותם לתוך התלך לתוך תגוף דעתך עליך שחכי לאחר יותר תוץ ועל כל שיהם ושיהם שחי תורות לפי משלת עלי' שלשת תלעים חיל שבל' וילבר שלשת תלעי' חיל: תם

# סדר

# מעמדות

נחלקת לשבעה ימי השבוע· מסודרת בסדר יפה· כאשר
הסדיר הגאון הגדול המקובל האלקי כמהו"רר
ישעיה הורוויץ סג"ל זצ"ל· כנראה בחבורו ספר
של"ה· ובהקדמתו לסדר התפלה שער השמים
עם פי' מספיק באופן שלא נדפס עדיין בעולם·
לעלות לרצון סדר קרבנותינו· בזמן חורבן
בית מקדשינו· שיבנה במהרה בימינו·
וישוב ה' לרחמינו· לכנס
ולקבץ נדחינו·
אמן:

במצות האפוטרופסים

# באמשטרדם

---


בדפוס ובבית
יתמי המנוח כהר"ר שלמה כ"ן זצ"ל פרופס
מוכר ספריס:

בשנת ויברך כל בשר שם קדשו לפ"ק:

# הקדמה

**ראו** זה דבר חדש· אשר צוה האיש הקדוש· המחבר סדר
**שער השמים** להדפים והמדפים הראשון לא עלתה
בידו לקיים דברו הטובה· בעניני קרבנות חובה ונדבה:
**ובכן** אזרנו חיל כגבורים· שלא יפלו מדבריו הנאמרים· להדפים
באופן שנוח להשתמש לכל המורגלים בסדר הישן הנדפס
בסדורים· תמידין כסדרן באותיות גדולות· ומוספין כהלכתן
באותיות קטנות· לכל המבקש לילך בעקבי הצאן קדשים· ולרעות
על הרים הרמים· ובמעלות הגבוהים **לשער השמים** עולים·
**ובשני לוחות** חקוקים· וה׳ בחסדו דברו הטוב יקים· כמאמרו
לאבינו בין הבתרים· בניך בסדר הקרבנות נזכרים· יהיו
בזמן חורבן בית עולמים· שיבנה בקרב ימים·
ושם נקריב עולות ושלמים·
ונשמח יחד בנעימים·
אמן:



מפני שיש לחורה נביאים וכתובים פירושים הרבה ופרי הפסוקים לא נכתבו כאן ללמור פירושם רק לאומרם בדרך תפלה ולאהבת הקצור לא הרפסנו הפירוש על פסוקי חנ"ך כי מצויים המה בפירושיהם לכל המבקשים אותו:

תורה בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ׃ וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל־פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל־פְּנֵי הַמָּיִם׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי־אוֹר׃ וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת־הָאוֹר כִּי־טוֹב וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ׃ וַיִּקְרָא אֱלֹהִים ו לָאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם אֶחָד׃

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם׃ וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הָרָקִיעַ וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לָרָקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לָרָקִיעַ וַיְהִי־כֵן׃ וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָרָקִיעַ שָׁמָיִם וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שֵׁנִי׃

נביאים בישעיה מב

כֹּה־ אָמַר הָאֵל יְהוָה בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם וְנוֹטֵיהֶם רֹקַע הָאָרֶץ וְצֶאֱצָאֶיהָ נֹתֵן נְשָׁמָה לָעָם עָלֶיהָ וְרוּחַ לַהֹלְכִים בָּהּ׃ אֲנִי יְהוָה קְרָאתִיךָ בְצֶדֶק וְאַחֲזֵק בְּיָדֶךָ וְאֶצָּרְךָ וְאֶתֶּנְךָ לִבְרִית עָם לְאוֹר גּוֹיִם׃ לִפְקֹחַ עֵינַיִם עִוְרוֹת לְהוֹצִיא מִמַּסְגֵּר אַסִּיר מִבֵּית כֶּלֶא יֹשְׁבֵי חֹשֶׁךְ׃ אֲנִי יְהוָה הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא־אֶתֵּן וּתְהִלָּתִי לַפְּסִילִים׃ הָרִאשֹׁנוֹת הִנֵּה־בָאוּ וַחֲדָשׁוֹת אֲנִי מַגִּיד בְּטֶרֶם תִּצְמַחְנָה אַשְׁמִיעַ אֶתְכֶם׃ תהלים כ"ד

לְדָוִד מִזְמוֹר לַיהוָה הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ׃ כִּי־הוּא עַל־יַמִּים יְסָדָהּ וְעַל־נְהָרוֹת יְכוֹנְנָהּ׃ מִי־יַעֲלֶה בְהַר־יְהוָה וּמִי יָקוּם בִּמְקוֹם קָדְשׁוֹ׃ נְקִי כַפַּיִם וּבַר־לֵבָב אֲשֶׁר לֹא־נָשָׂא לַשָּׁוְא נַפְשִׁי וְלֹא נִשְׁבַּע לְמִרְמָה׃ יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְהוָה וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ׃ זֶה דּוֹר דֹּרְשָׁיו מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ יַעֲקֹב סלה

## מעמדות ליום ראשון

סֶלָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבוֹא
מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְהוָה עִזּוּז וְגִבּוֹר יְהוָה גִּבּוֹר
מִלְחָמָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְשָׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא
מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְהוָה צְבָאוֹת הוּא
מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה:

**האזינו** מחלקין פרשיותיו כדרך שהיו מחלקין אותם בטקדש שהיו קורים השירה פעם א' לששה ימי השבוע וכו' רב פלטוי גאון סימן הז"ו לך שהוא האזינו "זכור יסות" "ירכבהו" "וירא ה' וינאץ" "לו תכמו" "בי אשא" ובבירא הנסת קורא השביעי עד סוף הסדר ופי' הר"י קראו זל"ה שבבירא המקרש לא היו קורין אלא השירה לבד והיו מחלקין אותה לששה חלקים כנגד ימי השבוע וכו' וזה הסדר הביא ג"כ הרב אלפסי ז"ל ומצאתי שכ' הרב אבודרהם ז"ל והטע' שנתנו חכמים סי' להפסקת פרשה זו יותר משאר פרשיות בתורה כדי שלא יתקוטטו עם ש"צ העולים לקרות בעבורם מפני שהם הפסקות רעות והרמב"ם ז"ל כת' בהלכו' תפל' פרק י"ג ולמה פוסקים בעניינים אלו מפני שהם תוכחה כדי שיחזרו העם בתשובה אית' בר"ה פ"ר במוספי שבתא מרי היך אומרים א"ר ענן בר רבא אמר רב הז"ו לך ושירה זאת היו אומרים אותם בסוף שנת על הקרבן פרק א' בכל שבת נגמרו השירה בששה שבתות וחוזרין לראש פעם אחרת וכן כתב הרמב"ם ז"ל בהלכות תמידין ומוספין פרק ו' עיין שם ותרא גם כן מה שהיו אומרים במנחה בשבת ובמוסף ר"ה:

תורה הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וַאֲדַבֵּרָה וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי־פִי:
יַעֲרֹף כַּמָּטָר לִקְחִי תִּזַּל כַּטַּל אִמְרָתִי כִּשְׂעִירִם
עֲלֵי־דֶשֶׁא וְכִרְבִיבִים עֲלֵי־עֵשֶׂב: כִּי שֵׁם יְהוָה אֶקְרָא הָבוּ
גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ: הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל־דְּרָכָיו מִשְׁפָּט אֵל
אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא: שִׁחֵת לוֹ לֹא בָנָיו מוּמָם
דּוֹר עִקֵּשׁ וּפְתַלְתֹּל: הֲלְיהוָה תִּגְמְלוּ־זֹאת עַם נָבָל וְלֹא חָכָם
הֲלוֹא־הוּא אָבִיךָ קָנָךְ הוּא עָשָׂךְ וַיְכֹנְנֶךָ: תפיר פרק א

**בשלשה** בְּשִׁלְשָׁה מְקוֹמוֹת הַכֹּהֲנִים שׁוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. בְּבֵית אַבְטִינַס וּבְבֵית הַנִּיצוֹץ וּבְבֵית הַמְּוּקָד בְּבֵית אַבְטִינַס

**ובבית** מקני הכבוד ונתנה הוא לבית פלגא באמצע שהיו כהנים מהרגין ומני בבית שומרים כו' נג. מקוטות לף באמצע כן: בית מנחינים ובית הניצוץ היו עגולות כנגד מזרח עזרה: והתניא' עליהם תרגומו יל כה ב. ע"ש התניא המורים מניח בקצת

וּבְבֵית הַנִּיצּוֹץ הָיוּ עֲלִיּוֹת · וְהָרוֹבִים שׁוֹמְרִים שָׁם · בֵּית
הַמּוֹקֵד כִּפָּה וּבַיִת גָּדוֹל הָיָה מוּקָּף רוֹבְדִין שֶׁל אֲבָנִים וְזִקְנֵי בֵּית
אָב יְשֵׁנִים שָׁם וּמַפְתְּחוֹת הָעֲזָרָה בְּיָדָם וּפְרִחֵי כְהוּנָּה אִישׁ
כְּסוּתוֹ בָּאָרֶץ לֹא הָיוּ יְשֵׁנִים בִּכְגָדֵי קֹדֶשׁ אֲלָא הָיוּ פּוֹשְׁטִים
וּמְקַפְּלִים וּמַנִּיחִים אוֹתָם תַּחַת רַאשֵׁיהֶם וּמִתְכַּסִּים בִּכְסוּת
עַצְמָן · אִירַע קֶרִי לְאֶחָד מֵהֶם יוֹצֵא וְהוֹלֵךְ לוֹ בְּמִסְבָּה
הַחוֹלֶכֶת תַּחַת הַבִּירָה וְגֵרוֹת דּוֹלְקוֹת מִבַּאן וּמִבַּאן עַד
שֶׁהוּא מַגִּיעַ לְבֵית הַטְּבִילָה · וּמִדְרָה הָיְתָה שָׁם וּבֵית הַכִּסֵּא
שֶׁל כָּבוֹד · וְזֶה הָיָה כְּבוֹדוֹ מְצָאוֹ נָעוּל בְּיָדוֹעַ שֶׁיֵּשׁ שָׁם אָדָם ·
פָּתוּחַ בְּיָדוֹעַ שֶׁאֵין שָׁם אָדָם · יָרַד וְטָבַל עָלָה וְנִסְתַּפֵּג
וְנִתְחַמֵּם בְּנֶגֶד הַמְּדוֹרָה · וּבָא וְיָשַׁב לוֹ אֵצֶל אֶחָיו הַכֹּהֲנִים
עַד שֶׁיִּוּשְׁעָרִים נִפְתָּחִים וְיוֹצֵא וְהוֹלֵךְ לוֹ: מִי שֶׁהוּא רוֹצֶה
לְתָרוֹם אֶת הַמְּזִבֵּחַ מַשְׁכִּים וְטוֹבֵל עַד שֶׁלֹּא יָבֹא הַמְמוּנֶה ·
וְכִי בְּאֵיזוֹ שָׁעָה הַמְמוּנֶה בָּא · לֹא כָּל הָעִתִּים שָׁוּוֹת פְּעָמִים
שֶׁהוּא בָּא מִקְרִיאַת הַגָּבֶר אוֹ סָמוּךְ לוֹ מִלְּפָנָיו אוֹ מִלְּאַחֲרָיו ·

המשנה

חלשון חוצה קסת: ונית החוקד כפה· כנגן על בית
החוקד לא היתה עליי· אלא כיפה מרקום ע"ש בלע"ז
עשוי· בתרן והיה חוקף רובדים על גבן מאבנות סביב
על גבי גזית היו חוקקות בהוות ויולפות מן הכותל
לתוך בית החוקד לצד הקרקע ועל גביהן מכניס תחתי
קורות מהן לחוקות כתו מן הכותל והיו כיוצין מעצות
זו על זו: וזקני בית אב ישנים בחוקד היה בחלק לו· בתי
אבות כהנים יחות הסגנין כל אחד עובד יומו וזקני
בית אב על אותו יום היו ישנים על גותן מבדים:
ופרחי כהונה· בחורים שחתיקי שער זקנם לפתחה
והן היו השוערים: בפתחי· לשון כרים וכפתות הים
בפתחו בתרן שלא היו יכולים לשכב שם על גבי כסות·
שלא בתרן בדרך שאדני הגלגים: ואחיתיו לתוכן
אחת לחציהן בגגג רחציהן ולא תחת רחציהם אחת
שלא שתגבש היה בלחים ואין יותר להשתמש בהן שלא
בגיגת עמודה: בפסות עגולין· נגדי חול: בחמבה·
ביחילה המהלכ' תחת הבירה שחתילה היתה החקרקע
קרוי בירה כדכתיב על הבירה אשר הכינותי ומפני

שנינו קרי לא היו ישהין דרך העזרה שלא דרך החיילות
ק"ל מחיילות לא נתקדשו· ואכזרת היו דולקי' בחיילות
מכאן ואילך: ואחורה היתה שם· שהכהן מתחום כה
לאחר שסבל: חה היה כבודו שלא בכתם כו שלא חעיל'
לו זמן שהיה חבוי שם והסיחים היה שחתוי כעול ולא
היה בכתם: בשתבע קיבת הסיחים שבע בשחי: היה עומד
והולך לו למען לבי שסבלת יום ישתלם חון לעזרה
כלשחירון בכתוב אלין וכל זב לרפות בעל קרי:
ב לתרום את המזבח· תרומת הדשן: ושכוב·
שלא היה שלם בכתם לעזרה לעבוד עבודה
לחלל שהוא על שהיה שוכב· וכי בחיזו שעה הממונה
בא· לבחור מי מרכה וזמן קבוע לביחת הממונה לחחרכת
שהיה הממונה שובב קודם ביחת הממונה שלא ולפי לא
היה זמן קבוע לביחת· שלא כל העתים היו שוות שפעמים
היה בא הממונה מקודם הגבר והיו לוקחי' מי שהיה חסר
לחרומת היה ממנים כל מה שהיה יכול וי"ב כשהיה בא
הממונה וסוקר עליהם לשחרם שבעת החקוד הם היו
פוחתין לו: מקרית הגבר לית מפרשי קריאת
התרנגול

הַמְּמוּנֶה בָּא וְדוֹפֵק עֲלֵיהֶם וְהֵם פּוֹתְחִים לוֹ׃ אָמַר לָהֶם מִי
שֶׁטָּבַל כְּבָר וְיָפִים הֵפִיסוּ זָכָה מִי שֶׁזָּכָה בּוֹ׃ נָטַל אֶת הַמַּפְתֵּחַ
וּפָתַח אֶת הַפִּשְׁפֵּשׁ וְנִכְנַס מִבֵּירַת הַמּוֹקֵד לַעֲזָרָה׃ וְנִכְנְסוּ
הַכֹּהֲנִים אַחֲרָיו׃ וְשִׁתֵּי אֲבוּקוֹת שֶׁל אוֹר בְּיָדָם׃ וְנֶהֱלָקוּ
לְשִׁתֵּי כִתּוֹת׃ אֵלּוּ מְהַלְּכִין בְּאַכְסַדְרָא דֶּרֶךְ הַמִּזְרָח וְאֵלּוּ
מְהַלְּכִין בְּאַכְסַדְרָה דֶּרֶךְ הַמַּעֲרָב וְהָיוּ בוֹדְקִין וְהוֹלְכִין עַד
שֶׁהֵם מַגִּיעִים לְמָקוֹם עוֹשֵׂה חֲבִיתִין׃ הִגִּיעוּ אֵלּוּ וָאֵלּוּ
(נ״א אֵלּוּ בָּאֵלּוּ) אָמְרוּ שָׁלוֹם׃ הַכֹּל שָׁלוֹם׃ הֶעֱמִידוּ אֶת
עוֹשֵׂה חֲבִיתִים לַעֲשׂוֹת חֲבִיתִים׃ מִי שֶׁזָּכָה לְתָרוֹם אֶת
הַמִּזְבֵּחַ הוּא יִתְרוֹם׃ וְהֵם אוֹמְרִים לוֹ הֱוֵי זָהִיר שֶׁלֹּא תִגַּע
בַּכֶּלִי עַד שֶׁתְּקַדֵּשׁ יָדֶיךָ וְרַגְלֶיךָ מִן הַכִּיּוֹר׃ וַהֲרֵי הַמַּחֲתָה
נְתוּנָה בְּמִקְצוֹעַ בֵּין הַכֶּבֶשׁ לַמִּזְבֵּחַ בְּמַעֲרָבוֹ שֶׁל כֶּבֶשׁ׃ אֵין
אָדָם נִכְנָס עִמּוֹ וְלֹא אֵר בְּיָדוֹ׃ אֶלָּא מְהַלֵּךְ לְאוֹר הַמַּעֲרָכָה׃
לֹא הָיוּ רוֹאִין אוֹתוֹ וְלֹא שׁוֹמְעִין אֶת קוֹלוֹ׃ עַד שֶׁהָיוּ שׁוֹמְעִין
קוֹל הָעֵץ שֶׁעָשָׂה בֶּן קָטִין מוֹבָנִי (הגהה בגרים מוכנה) לַכִּיּוֹר׃ וְהֵם
אוֹמְרִים הַגִּיעַ עֵת קֹדֶשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו מִן הַכִּיּוֹר׃ נָטַל מַחֲתַת
הַכֶּסֶף וְעָלָה לְרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ׃ וּפָנָה אֶת הַגֶּחָלִים הַיְלָךְ
והילך

התרומה ולית לחמרי כהן שהיה רגיל לקרו׳ בכל יום
שיזכך לעצות המחר׃ מי שטבל ירמי׳ ויפים כל לותן
שהיו מותנים בהם לחתום שובל ויזכך קודם שיבוא
השמוענה ותמ״ך היו שלשתן חיים בימיהן הוא הגדול מי
שהיה לו הגדול הולך ומורם כמ״ש בזיחוק׳ ג׳. פתפש׳
פתח קטן שבתוך גופו של פתח גדול הם היו נכנסים
מבית המוקד לעזרה׃ אלו היו הולכים בהכסדרה
שבמזרח דרך המזרח שהיו מכסדרות סביב עזרה
מכפנים ועיולים יוכלים קן לכותלי העזרה ומן
העיולים ועד כותלי העזרה היה סבב על בניהם והן
קרוי׳ פור״יקי בלעז עיולים ויחזן לחזן היה בלא סבב
שהמזבח היה בלא מקום הסבב והיו מתהלכין בשתי
כתות כדי שיהיו נזדקי׳ ומחזים כל כלי שרת שיהיו כלן
מקוין כשלום והיו הולכים בהכסדרה העשויה לגד
הזה בשתים לא מהלכי׳ בה בתחיה של גד עזרת ולא
מהלכים בה בתחיה של גד מיוחד עד שפוגעים זה בזה
במקום שעשוי חלוקת חניותיו של כהן הגדול שהיה
מניח בכל יום חותמת כנגד ויחתיתה בעוד והיה
היתה סיוון לעיור ניקטור ושם היו מוחזים זה לזה
שלום הכל שלום לעיור לית בקיטור ד׳ הזהר
שלא תגע בכלי בחיתה שהיה כלי שרת שלין לדם
רשאי לקרב ע״ג החזבח ולא לשום עבודה על שיקדש
ידיו ורגליו׃ בקיטוע׳ נקרן זוית׃ בן קטין׳ שם
של כהן גדול שהשה חיכוך בלב המובח שעל ידו חסקרנין
הכיור בגבור שלח היו חיחין בפסלים בגיבה לפי שכל
דבר שבתקדש בכלי שרת בפסל בלילה ובכיור
חשוכני הכיור בגבור לפי היו חיחין בפסל׳ ורת שם לחזר
שהשוכני היו כלי סביב לכיור שלח בתקדש בכלי שרת
ושם היו חוכחות החיים בלילה כדי שלח יפסל בלילה׃
החולות הפנימיות׃ הגחלים שבתחילת

שבתלכלו

(וְהֵיכָךְ) וְחָתָה מִן הַמַּאֲכָלוֹת הַפְּגִימוּת וְיָרַד הַגִּיעָ לְרַצָּפָה׳
חִפֵּךְ פָּנָיו לְצָפוֹן. הוֹלֵךְ בְּמִזְרָחוֹ שֶׁל כֶּבֶשׁ בְּעֶשֶׂר אַמּוֹת:
צָבַר אֶת הַגֶּחָלִים עַל גַּבֵּי הָרַצָּפָה. רָחוֹק מִן הַכֶּבֶשׁ שְׁלֹשָׁה
טְפָחִים. מָקוֹם שֶׁנּוֹתְנִין שָׁם מֶרְאֵת הָעוֹף וְדִשּׁוּן מִזְּבֵחַ הַפְּנִימִי
וְדִשּׁוּן הַמְּנוֹרָה:

עֶזְרָא וּבֵית דִּינוֹ תִּקְּנוּ עַל פִּי הַקַּבָּלָה לִקְרוֹא בְּכָל יוֹם
בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית כְּמוֹ שֶׁהָיוּ עוֹשִׂים בַּמִּקְדָּשׁ תּוֹרָה
נְבִיאִים וּכְתוּבִים: וּלְכָךְ הִתְקִינוּ שֶׁיִּהְיוּ קוֹרִין בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית
בְּשַׁעֲתָ עֲבוֹדָה כְּדֵי שֶׁיִּתְקַיְּמוּ בִּזְכוּת הַקְרָבָן מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית
וְהֵם מַעֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה
ניהושלמי פ"ד לְנִטְעַ שָׁמַיִם וְלִיסֹד אָרֶץ׳ אֵלּוּ הַקְרָבָנוֹת
שֶׁחִבְּטִיחַ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְאַבְרָהָם אָבִינוּ שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁבָּנָיו
קוֹרִים בְּסֵדֶר הַקְרָבָנוֹת שֶׁמַּעֲלֶה הוּא עֲלֵיהֶם כְּאִלּוּ
הִקְרִיבוּם לְפָנָיו׳ וְאִלְמָלֵא מַעֲמָדוֹת לֹא נִתְקַיְּמוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ׳
שֶׁאֵין מַעֲמָדוֹת אֵלּוּ אֶלָּא עַל הַקְרָבָנוֹת:

## אמר

שהיו טמאים בשוק שהיו לן שוק בלא אתי שהיו
לא היה להם פנאי כלל שהכהנים על מעמד ושרדים
ביום שהיו שהיו לשוק עניים ולעסוק
מי׳ ודוק׳ המעמד לפיכך בעבילה עכ״ל מכל מקום
שהיו שהיו מעמד ישראלים היו קורין בתוכה בראשית
כשהיו לפיכך מעמד ישראלים שלוחים של ישראל לעמוד על
קרבנות הם נקראים מכאי מעמד ומלכי שותם ל״ל
מעמדות ביכין שהכוהה ולויה ועל כל מעמד
ומעמד לחד מהם ומשוה על כלם והוה הקהל רשם
החעמד שהיו שרים לפתחם ולרחות. וכל שבת ושבת
מתקבצים לכאי מעמד על לותה שבת מי שהיו מהן
ניהושלם

שהיו שהיו לכן חפצי שהן קרובים להיות
שם: כנגד את הנחלים על נכי הרעפה יושבים לכתיב
ושוו ודרשינן ושוו כלו. ושוו שלח יפוד:

## ואלמלא

מעמדות וכו׳. שניהו כתענית פ״ד
לפי שכתוב בו את בני ישראל את
קרבני לחמי תשמרו להקריב וכי תפשר קרבנו של אדם
קרב והו לימן מעמד על נכון התקינו כנסיית שהשמוני
פ״ד תפשרות על כל תפשר היה מעמד ניהושלים
של כהנים של לוים ושל ישראל הניעו זמן התפשר לעלות
כהנים ולוייס נולים לירושלים וישראל שבאותו תפשר
מתכנסי׳ לעיריהן וקורין בתורה בתפשת ע״כ לשון
התפשה. ועוד שם יום שם בו הלך מעמד בפתרית
קרבן אחד בעבילה ופר׳ תם ר״ש ע״כ כל יום שם בו
הלך מעמד שהיה ניהושלים לפי היו מחלקים על
קרבן אחיהם לפי שהיו להם בפלגי לעבות מעמדות
לקרות ההלל ויפלגי ההלל היו קורין את המעמד
קרבן אחד בעבילה יום שם בו קרבן אחד מעמד
ניהושלים בעבילה וכל שבן בתפשה המתוקה לאחד לפי

שחרית הגעלם פ' וירא אָמַר רַבִּי בְּרוֹסְפְּדַאי הַאי מַאן דְּמַרְבֵּי
בְּפוּמֵיהּ בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת
עֲנְיָנָא דְּקוּרְבָּנֵיָא וְתַקְרוֹבְתָּא וְיִכֵּוִין בְּהוּ בְּרִירַת כְּרוּתָה
הִיא דְּאִינּוּן מַלְאָכַיָּא דְּמַרְבְּרִין חוֹבֵיָא דִּבְנֵי נָשָׁא לָאַבָּאשָׁא
לוֹן דְּלָא יָכְלִין לְמֶעְבַּד לֵיהּ בִּישָׁא אֶלָּא טָבָא: וַעֲתָה
בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ שֶׁאֵין אָנוּ יְכוֹלִין לְהַקְרִיב קָרְבָּן אֵין לָנוּ אֶלָּא
לַהֲזָכִיר סֵדֶר הַקָּרְבָּנוֹת וְאַחֲרֵי כֵן לְהִשְׁתַּדֵּל בְּתַלְמוּד כְּרֵי
שֶׁיִּהְיוּ כָּל יָמָיו שֶׁל אָדָם מְשֻׁלָּשִׁים שְׁלִישׁ בְּמִקְרָא שְׁלִישׁ
בְּמִשְׁנָה שְׁלִישׁ בְּתַלְמוּד וְכָל הָעוֹשֶׂה כֵּן מוּבְטָח לוֹ שֶׁהוּא
בֶּן הָעוֹלָם הַבָּא וְעָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר וְהַחוֹט הַמְשֻׁלָּשׁ לֹא
בְּמְהֵרָה יִנָּתֵק: ברכות פרק תפלת השחר

רַבִּי נְחוּנְיָא בֶּן הַקָּנָה הָיָה מִתְפַּלֵּל בִּכְנִיסָתוֹ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ
וּבִיצִיאָתוֹ תְּפִלָּה קְצָרָה אָמְרוּ לוֹ מַה מָּקוֹם לִתְפִלָּה
זוֹ אָמַר לָהֶם בִּכְנִיסָתִי אֲנִי מִתְפַּלֵּל שֶׁלֹּא אֶיָּעֵץ דָּבָר תַּקָּלָה
עַל יָדִי וּבִיצִיאָתִי אֲנִי נוֹתֵן הוֹדָאָה עַל חֶלְקִי: ברכות פרק א'

## תניא

האי יום כתיב לה ככנסים ליקדם עם חשיר כראשה עליה של מחת שנת והחזקים שבחזקו מעמד כיון שבניו מעמד שלהם הם מתקנים לנות הכנסת שבתקופות ואת הן עומדים לנו היתקנים כין בימות כין בכתי כנסיות מתענין שמני וכשלשי וברביעי ובחמישי לפי בעיר שכת לפ היו מתענין מעמד כנות השבת ובאחד בשבת הרים מתענים כדי שלא יהיו מתענה שבת ליום ובכל יום ויום שבת שהיה מעמד היו מתפללים ד' תפלות וכו' וקיבלו לכל תפלה חל' תפלות ולתפילה שלנקים ולקרות בתורה בקרן מעמד עכ"ל. עוד כתב הרב בהלכות כלי המקדש פ' ד' משם רבינו ע"ה תלן הכהנים לע' משמות ד' משלשים וד' משמרות וכן היו על סדר משנה הכהנים ויכיר משנה תלן משמרת אחת ומחד עי"ה לכ"ד משמרות ונם הלוים לכ"ד משמרות והיו מעמדין בירושלם לשמני כתב בשלשי משלשה כל אחת הכהנת ומשוררים ספר תורה וקורין בחמשה פרשיות לישראל שהיו עומדין על העמודה שהיתה עשוקה בכולה בתענית פ' ד' לוין היו משלשות ומתחלקות על ואלה פעלות השמים מיכי יום תמיד



בירושלם לו קרוב לה ככנסים ליקדם עם חשיר כראשה עליה של מחת שנת והחזקים שבחזקו מעמד כיון שבניו מעמד שלהם הם מתקנים לנות הכנסת שבתקופות ואת הן עומדים לנו היתקנים כין בימות כין בכתי כנסיות מתענין שמני וכשלשי וברביעי ובחמישי לפי בעיר שכת לפ היו מתענין מעמד כנות השבת ובאחד בשבת הרים מתענים כדי שלא יהיו מתענה שבת ליום ובכל יום ויום שבת שהיה מעמד היו מתפללים ד' תפלות וכו' וקיבלו לכל תפלה חל' תפלות ולתפילה שלנקים ולקרות בתורה בקרן מעמד עכ"ל. עוד כתב הרב בהלכות כלי המקדש פ' ד' משם רבינו ע"ה תלן הכהנים לע' משמות ד' משלשים וד' משמרות וכן היו על סדר משנה הכהנת ויכיר משנה תלן משמרת אחת ומחד עי"ה לכ"ד משמרות ונם הלוים לכ"ד משמרות והיו מעמדין בירושלם לשמני כתב בשלשי משלשה כל אחת הכהנת ומשוררים ספר תורה וקורין בחמשה פרשיות לישראל שהיו עומדין על העמודה שהיתה עשוקה בכולה בתענית פ' ד' לוין היו משלשות ומתחלקות על ואלה פעלות השמים מיכי יום תמיד

תַּנְיָא אָמַר רַבִּי יוֹסֵי פַּעַם אַחַת הָיִיתִי מְהַלֵּךְ בַּדֶּרֶךְ וְנִכְנַסְתִּי
לְחוּרְבָּה אַחַת מֵחוּרְבוֹת יְרוּשָׁלַיִם לְהִתְפַּלֵּל. וּבָא
אֵלַיְהוּ זָכוּר לַטּוֹב וְשָׁמַר לִי עַל הַפֶּתַח. וְהִמְתִּין לִי עַד
שֶׁסִּיַּמְתִּי תְּפִלָּתִי. לְאַחַר שֶׁסִּיַּמְתִּי תְּפִלָּתִי. אָמַר לִי שָׁלוֹם
עָלֶיךָ רַבִּי. אָמַרְתִּי לוֹ שָׁלוֹם עָלֶיךָ רַבִּי וּמוֹרִי. אָמַר לִי בְּנִי
מִפְּנֵי מַה נִכְנַסְתָּ לְחוּרְבָּה זוֹ. אָמַרְתִּי לוֹ לְהִתְפַּלֵּל. אָמַר
לִי הָיָה לְךָ לְהִתְפַּלֵּל בַּדֶּרֶךְ. וְאָמַרְתִּי לוֹ מִתְיָרֵא הָיִיתִי שֶׁמָּא
יַפְסִיקוּנִי עוֹבְרֵי דְרָכִים. אָמַר לִי הָיָה לְךָ לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה
קְצָרָה. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה לָמַדְתִּי מִמֶּנּוּ שְׁלֹשָׁה דְבָרִים. לָמַדְתִּי
שֶׁאֵין נִכְנָסִין לְחוּרְבָּה. וְלָמַדְתִּי שֶׁמִּתְפַּלְּלִים בַּדֶּרֶךְ. וְלָמַדְתִּי
שֶׁהַמִּתְפַּלֵּל בַּדֶּרֶךְ מִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה קְצָרָה. אָמַר לִי בְּנִי מַה
קּוֹל שָׁמַעְתָּ בְּחוּרְבָּה זוֹ. אָמַרְתִּי לוֹ שָׁמַעְתִּי בַּת קוֹל
שֶׁמְּנַהֶמֶת בְּיוֹנָה וְאוֹמֶרֶת אוֹי שֶׁהֶחֱרַבְתִּי אֶת בֵּיתִי. וְשָׂרַפְתִּי
אֶת הֵיכָלִי. וְהִגְלֵיתִי אֶת בָּנַי לְבֵין הָאֻמּוֹת. אָמַר לִי. בְּנִי.
חַיֶּיךָ וְחַיֵּי רֹאשֶׁךָ לֹא שָׁעָה זוֹ בִּלְבַד אוֹמֶרֶת כָּךְ. אֶלָּא שְׁלֹשָׁה
פְּעָמִים בְּכָל יוֹם וְיוֹם אוֹמֶרֶת כָּךְ. וְלֹא זוֹ בִּלְבַד אֶלָּא שֶׁבְּשָׁעָה
שֶׁיִּשְׂרָאֵל נִכְנָסִין לְבָתֵּי כְנֵסִיוֹת וְלִבָּתֵּי מִדְרָשׁוֹת וְעוֹנִין אָמֵן
יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְנַעֲנֵעַ בְּרֹאשׁוֹ
וְאוֹמֵר אַשְׁרֵי הַמֶּלֶךְ שֶׁמְּקַלְּסִין אוֹתוֹ בְּבֵיתוֹ כָּךְ. וּמָה לוֹ לָאָב
שֶׁהִגְלָה אֶת בָּנָיו. וְאוֹי לָהֶם לַבָּנִים שֶׁגָּלוּ מֵעַל שֻׁלְחָן אֲבִיהֶם:

וְהָיָה

---

וְשִׁבַּחְתִּי לִי הִתְחִין לִי כְּיוֹ וְתִּבְחִי שִׁיר לְתִּ הַדִּבְר: שְׁנוֹם עֲלֵיךְ רַבִּי חִכּוֹנֵן ס"ת ס"ת רַב לְתִּקַּח מִדְּתִּי לְרַבִּיהָ תּוֹךְ כְּדֵי דִּיבּוּר הֵיכִי דְּתִי כְּדֵי שְׁתִּלַּת תַּלְמִיד לְרַב וְכִי רַב ס"ת ז"ל בְּכִתְּרֵת ס"ת שְׁתִּלַּת תַּלְמִיד לְרַב הוּא שְׁנוֹם עֲלֵיךְ רַבִּי: תַּלְמִיד תַּקְדִּישׁ כְּתִיב רַבִּי יוֹנָה בְּרִבְּכוֹת ס"ת בְּשֵׁם ר' הַזָּקֵן ז"ל שֶׁהִיוּ תַּלְמִיד הַבִּיכוּרִים ס"ת עֲשִׂיר וְעוֹרֵב לְךָ: בַּת קוֹל כִּפְי שֶׁהִיוּ שְׁמִיעִין קוֹל הַיּוֹנָה מִן הַשָּׁמַיִם מִלַּת תּוֹתָן קוֹל יוֹנָה

קוֹל לְתַּר הַמּוֹלֵךְ תִּתְּנוּ כְּמוֹ מְצוּיִים שְׁלֹשָׁם יוֹכֵה וְשׁוֹמֵעַ קוֹל לְתַּר הַיּוֹם לְמוֹחֲרוֹת כְּמוֹ בַּת שֶׁל קוֹל הַלְּתַּוְתָּן לְכָךְ קוֹרִין לְתוֹתָן בַּת קוֹל וְכֵן כְּתִיב בְּסֵפֶר ר' שְׁלֵמְיָה נְאוֹן ז"ל: לְיִקּוּ בְּלִשׁוֹן: שֶׁתְּתַּוְכְּנוּת: לְתַּן הַמִּ שְׁתִּיה רְבִּי בְּזִכְּת ס"ת כָּל כְּתָבֵי כְּתִבוּ הַתּוֹסְפוֹת כְּשֵׁם ר"ם דִּים בְּשִׁיטַּת בְּתַעֲבָּה דְּרַבִּי יִשְׁתְּחָק בֶּן מְלֵכִּי צֶדֶק כְּשֶׁהָיוּ בְּכְנֵסִין לְבֵתִּי כְּנֵסִיוֹת לְתוֹמְרִי לְתַּן שְׁתִּיה רְבִּי וְכוֹ' בְּקוֹל רִם מְנַעֲנְעִין נְזִירִי לְתַּוְתָּן: תַּקְנְסִין תַּכְּלִים כְּבִיתַּת

ר"ה פ' ראוהו וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל וְכַאֲשֶׁר
יָנִיחַ יָדוֹ וְגָבַר עֲמָלֵק: וְכִי יָדָיו שֶׁל מֹשֶׁה
עוֹשׂוֹת מִלְחָמָה אוֹ שׁוֹבְרוֹת מִלְחָמָה. אֶלָּא לוֹמַר לָךְ. כָּל
זְמַן שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מִסְתַּכְּלִין כְּלַפֵּי מַעְלָה וּמְשַׁעְבְּדִין אֶת לִבָּם
לַאֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם. הָיוּ מִתְגַּבְּרִין. וְאִם לָאו. הָיוּ נוֹפְלִין:
בְּיוֹצֵא בְּרָבָר אַתָּה אוֹמֵר. וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה עֲשֵׂה לְךָ שָׂרָף
וְשִׂים אוֹתוֹ עַל נֵס וְהָיָה כָּל הַנָּשׁוּךְ וְרָאָה אוֹתוֹ וְחָי: וְכִי נָחָשׁ
מֵמִית אוֹ נָחָשׁ מְחַיֶּה. אֶלָּא בְּזְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל מִסְתַּכְּלִין כְּלַפֵּי
מַעְלָה. וּמְשַׁעְבְּדִין אֶת לִבָּם לַאֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם. הָיוּ
מִתְרַפְּאִין. וְאִם לָאו. הָיוּ נְמוֹקִין: סנהלה פרק בני העיר

תָּנְיָא שָׁאֲלוּ תַּלְמִידָיו אֶת רַבִּי נְחוּנְיָא בֶּן הַקָּנָה בְּמָה הָאֲדָם
יָמִים. אָמַר לָהֶם מִימַי לֹא נִתְבַּדַּרְתִּי בִּקְלוֹן חֲבֵרַי: וְלֹא
עָלְתָה עַל מִטָּתִי קְלָלַת חֲבֵרַי. וַתֶּרֶן הָיִיתִי בְּטָמוֹנִי:

קדושין פ' בתרא רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. לְעוֹלָם יְלַמֵּד אָדָם אֶת בְּנוֹ
אוּמָנוּת נְקִיָּה וְיִתְלֶה וכיוצא בזה נרים מחיצת קסטה וְקַלָּה
וְיִבָּקֵשׁ רַחֲמִים לְמִי שֶׁהָעוֹשֶׁר וְהָעֲשִׁירוּת שֶׁלּוֹ. שֶׁאֵין עֲנִיוּת מִן
הָאוּמָנוּת. וְאֵין עֲשִׁירוּת מִן הָאוּמָנוּת. אֶלָּא לְמִי שֶׁהָעוֹשֶׁר
שֶׁלּוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר. לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב נְאֻם יְיָ צְבָאוֹת:
רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר רָאִיתִי כְּמֵיכִי הָיָה וָעוֹף שֵׁשׁ
לָהֶם אוּמָנוּת וְהֵם מִתְפַּרְנְסִים שֶׁלֹּא בְּצַעַר וַהֲלֹא לֹא
נִבְרְאוּ אֶלָּא לְשַׁמְּשֵׁנִי וַאֲנִי נִבְרֵאתִי לְשַׁמֵּשׁ אֶת קוֹנִי אֵינוֹ דִּין
שאהפרנס

ביום הראשון קודם תפלה כשקורא בספר תורה. ואחרון חוזר ואומר
ביום שני ג' ד' ה' ו' ושבת בתוספתא ובירושלמי הגדול ואחרון חוזר
בתוספתא והוא יותר נוהגין מהכל"ד ובמחזור ויטרי ובמסכת
סופרים ובירושלמי הגדול ואחרון חוזר ג"פ ואין נוהגין כן
אחרון אומר הגדול תמיד ומעין שבע ובקשות: ובקשות כשיש
תענית ובקיצור:

רבי

שֶׁאֶתְפָּרְנֵם שֶׁלֹּא בְצַעַר אֶלָּא שֶׁחֲרַעְתִּי אֶת מַעֲשַׂי וְקִפַּחְתִּי
אֶת פַּרְנָסָתִי שֶׁנֶּאֱמַר עֲוֹנוֹתֵיכֶם הִטּוּ־אֵלֶּה וְחַטֹּאותֵיכֶם מָנְעוּ
הַטּוֹב מִכֶּם׃

תַּנְיָא רִבִּי נְהוֹרָאי אוֹמֵר מַנִּיחַ אֲנִי כָּל אוּמָנוּת שֶׁבָּעוֹלָם
וְאֵינִי מְלַמֵּד אֶת בָּנַי אֶלָּא תוֹרָה׃ שֶׁכָּל אוּמָנִיּוֹת
שֶׁבָּעוֹלָם אֵין עוֹמְדוֹת לוֹ אֶלָּא בִּימֵי יַלְדוּתוֹ׃ אֲבָל בִּימֵי זִקְנָתוֹ
הֲרֵי הוּא מִטֶּל בְּרָעָב אֲבָל תּוֹרָה אֵינָהּ כֵּן׃ עוֹמֶדֶת לוֹ לָאָדָם
בְּעֵת יַלְדוּתוֹ׃ וְנוֹתֶנֶת לוֹ אַחֲרִית וְתִקְוָה בְּעֵת זִקְנָתוֹ׃ בְּעֵת
יַלְדוּתוֹ מַהוּ אוֹמֵר׃ וְקַוֵּי יְיָ יַחֲלִיפוּ כֹחַ יַעֲלוּ אֵבֶר כַּנְּשָׁרִים
יָרוּצוּ וְלֹא יִיגְעוּ יֵלְכוּ וְלֹא יָעָפוּ׃ בִּזְקֻנָתוֹ מַהוּ אוֹמֵר עוֹד יְנוּבוּן
בְּשֵׂיבָה דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ׃ סנהדרין פ׳ חלק

כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא׃ שֶׁנֶּאֱמַר׃ וְעַמֵּךְ
כֻּלָּם צַדִּיקִים לָעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי
לְהִתְפָּאֵר׃ פרי״ע פרק אלו מציאות

תָּנוּ רַבָּנָן (ויהי נתן דשבת פי״ז נרים תני הכי״ו) הָעֲסוּקִים בְּמִקְרָא׃ כְּדַאי
וְאֵינָהּ מִדָּה׃ בְּמִשְׁנָה׃ כְּדַאי וְנוֹטְלִין עָלֶיהָ שָׂכָר׃
בְּגְמָרָא׃ אֵין לָךְ מִדָּה גְּדוֹלָה מִזּוֹ׃ וּלְעוֹלָם חַיִּיבִין לְמִשְׁנָה
יוֹתֵר מִבַּגְמָרָא׃ חולין פרק בתרא

לֹא יִטּוֹל אָדָם אִם עַל בָּנִים אֲפִילּוּ לְטַהֵר בָּהּ אֶת הַמְּצוֹרָע׳ וְכָתָה
אִם

רבי נהוראי כתב בשם הילכות עולם ר׳ חלול הוא רבי נהוראי שהיה מורה נוראי חכים ס׳ הלכה׃ אבל תורה לימה כן תרגם שכחה על תורה שלה מלמד שאדם שכח הבא לידי וקבל לו ולומדים ולימד לאחרים יחיים שלח הבא לידי ולימד

אִם מִצְוָה תִּקַּל שֶׁהִיא בְּאִיסָּר · אֲמָרָה תּוֹרָה לַמַּעַן יִיטַב לָךְ וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים : קַל וָחוֹמֶר עַל מִצְוֹת הַמּוּרוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה :

שם תַּנְיָא רַבִּי רִבִּי יַעֲקֹב אוֹמֵר · אֵין לְךָ כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה שֶׁבַּתּוֹרָה שֶׁמַּתַּן שְׂכָרָהּ בְּצִדָּהּ שֶׁאֵין תְּחִיַּת הַמֵּתִים תְּלוּיָה בָהּ · בְּכִבּוּד אָב וָאֵם כְּתִיב לְמַעַן יַאֲרִיכֻן יָמֶיךָ וּלְמַעַן יִיטַב לָךְ · וּבְשִׁלּוּחַ הַקֵּן נֶאֱמַר כְּתִיב · לְמַעַן יִיטַב לָךְ וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים · הֲרֵי שֶׁאָמַר לוֹ אָבִיו עֲלֵה לַבִּירָה וְהָבֵא לִי גּוֹזָלוֹת וְעָלָה וְשִׁלַּח אֶת הָאֵם וְלָקַח אֶת הַבָּנִים וּבְחֶזְרָתוֹ נָפַל וָמֵת · הֵיכָן אֲרִיכוּת יָמָיו שֶׁל זֶה וְהֵיכָן טוֹבָתוֹ שֶׁל זֶה · אֶלָּא לְמַעַן יַאֲרִיכֻן יָמֶיךָ לָעוֹלָם שֶׁכֻּלּוֹ אָרוֹךְ · וּלְמַעַן יִיטַב לָךְ · לָעוֹלָם שֶׁכֻּלּוֹ טוֹב :

ידים פרק שלישי

כֹּל כְּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ מְטַמְּאִין אֶת הַיָּדַיִם · שִׁיר הַשִּׁירִים וְקֹהֶלֶת מְטַמְּאִין אֶת הַיָּדַיִם · רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שִׁיר הַשִּׁירִים מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם · וְקֹהֶלֶת מַחֲלוֹקֶת : רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר קֹהֶלֶת אֵינוֹ מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם · וְשִׁיר הַשִּׁירִים מַחֲלוֹקֶת : רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר קֹהֶלֶת מִקְּוֹלֵי בֵּית שַׁמַּאי · וּמֵחוֹמְרֵי בֵּית הִלֵּל · אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן עַזַּאי מְקַבָּל אֲנִי מִפִּי שִׁבְעִים וּשְׁנַיִם זְקֵנִים (ב"מ יז:) בְּיוֹם שֶׁהוֹשִׁיבוּ אֶת רִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה בִּישִׁיבָה

ששיר

נתרת: שהיה נראה שהיו חסרון כיס ולא כשיהיו חושבין קטן וגדול וכן יותנו :

דבי ר' יעקב כתב נעגל העיטות יוצא דבי ר"ל התלמידים נבי היסיבה וכש"ו ז"ל בכתובות פ"ב כתב בית המדרש קרי דבי רב :

מטמאין את הידים כת' הברטנורא נמצא פ"ח ז"ל והגירסה הנכי היא שנוגע בידים הספרים של כתבי הקדש מטמאי את התרומה ביניהן שהתלמיד הוא מבניהן שהולכים על תורתה ולא על ספרי הקדש וזה קדש כיון שרוב הקדש מטמאים הספרים של הלוכלים היו הספרי הספרים חיינו לומר שהתורה נגעה שהיו הספרים הקדש ואח"כ תגע בתורתה בידיו

שָׁשִׁיר הַשִּׁירִים וְקֹהֶלֶת מְטַמְּאִין אֶת הַיָּדַיִם. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא חַס וְשָׁלוֹם לֹא נֶחְלַק אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל עַל שִׁיר הַשִּׁירִים שֶׁלֹּא תִטַּמֵּא אֶת הַיָּדַיִם. שֶׁאֵין כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ כְּדַאי כְּיוֹם שֶׁנִּתַּן בּוֹ שִׁיר הַשִּׁירִים לְיִשְׂרָאֵל. שֶׁכָּל הַכְּתוּבִים קֹדֶשׁ. וְשִׁיר הַשִּׁירִים קֹדֶשׁ קָדָשִׁים. וְאִם נֶחְלְקוּ לֹא נֶחְלְקוּ אֶלָּא עַל קֹהֶלֶת. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲמָיו שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא

נדה פרק שלישי

כְּדִבְרֵי בֶן עַזַּאי בֵּן נֶחְלְקוּ וְכֵן גָּמְרוּ:

דָּרֵשׁ רַבִּי שַׁכָּלְאִי לְמָה הַיּוֹלֵד דּוֹמֶה בְּמֵעֵי אִמּוֹ. לְפִנְקֵס שֶׁמְּקַפֵּל וְמָנַח יָדָיו עַל שְׁתֵּי יְצָדָעָיו. שְׁתֵּי אֲצִילָיו עַל שְׁתֵּי אַרְכֻּבוֹתָיו. וּשְׁתֵּי עֲקֵבָיו עַל שְׁתֵּי עֲגֻבּוֹתָיו. וְרֹאשׁוֹ בֵּין בִּרְכָּיו. וּפִיו סָתוּם. וְטַבּוּרוֹ פָּתוּחַ. וְאוֹכֵל מַמָּה שֶׁאִמּוֹ אוֹכֶלֶת. וְשׁוֹתֶה מַמָּה שֶׁאִמּוֹ שׁוֹתָה. וְאֵינוֹ מוֹצִיא רֵעִי. שֶׁמָּא יַהֲרוֹג אֶת אִמּוֹ. וְכֵיוָן שֶׁיָּצָא לָאֲוִיר הָעוֹלָם. נִפְתַּח הַפָּתוּם. וְנִסְתַּם הַפָּתוּחַ. שֶׁאִלְמָלֵא כֵּן אֵינוֹ יָכוֹל לְחַיּוֹת אֲפִילוּ שָׁעָה אַחַת. וְנֵר דָּלוּק עַל רֹאשׁוֹ. וְצוֹפֶה וּמַבִּיט מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ

---

ניסן ס"ז מ"ל לאותו היום לא היתה הלכה תלויה בגזרת התלמוד שלא תיראנו שנתהוו התלמידים שניתן רשות לכלם ליכנס בב"ה לכרוז, בברכות פ"ד ומ"ל היכא דתני בן ניסן הוה שהשיבו ר"ג לבתירות כן כתב רש"י ז"ל בשנה פ"ב ויחסכו דעדיות בו ניסן תקנה בברכות פ"ד ונ"ל בכתובות פ"ב זה תלוה שהם רמב"ן לפני מכתים בכרם כיבנה פי' רש"י ז"ל שהרם ניסן שאשינו ויחיינו לזמנין: בכרם על שהיו יושבים סוכות בכרם: חס וכ"ש פתח הרב ותזכרו ז"ל בפ' יקח והרמב"ם ז"ל בפאחרונה ופי' רחמים ושלום ירגילו עלינו יען הסם שלח יגילנו לתכלולה: ס"ר יוחנן בן יהוסדק כתב הרמב"ם ז"ל בהקדמתו לסדר זרעים ונים ותחכמני שלא בכתבה לו בשנה תלה הלכה ס' בלבד ולא הזכירו לשנות שום משפטי התורה וזה ס' תהם: וכן נראה מסקנת ההלכה שסדר הדורי וקבלת חשתלשלו מן הדיוטי דרש ר' שמלאי בריית' זו היתה יותר בתחובה בתחובות פר' קדוקי: נדעיה תרנוס

על ידקדו נדעיי, בשופטים סי' ה' שיחק"ש על נדעי"ו תולין נחשכת שקדים מתיקת נביט ס"ת לא יניח שתי



תליליו עליו ויקרא בו וזהו הקוב"ה בן שדרך התלמיד להשתין עליו ו"ת שהוא בית הסתר: מרבותיו בתן לו פרק שני ירן: ענבותיו פי' התחנות בתאנה הם עוקי סיריסים לחיצה בשנה: בין נרכיו ותתיתו נשם תניח נשם תשונת הנלוזים ז"ל הכותב בשולים צריך לו לכתוב על נרכיו כיון שהוא לחתו לחתו תוכח לו בין שתי ירכיו והיינו על לתון פיו בלקוט חיב סיימן ט"ו ובזיקוק דב' פי' ל' כתן נ"ב כן נרכיו: טמר כמו שהסכור בתלמ הוא מיושב הנוף כן יקרא מיושב התרן והתקוט הנפוח שבה שנור לחו ביניקוד נלע"ז תרך ז"ת: ריני תרנוס יחלציו על פרש הוא ריינין: ציון יהמו לת לחו על נוקש ל' תקוט לחו ביחס להוציא ריני הלקח בו כת' רב לחודהם ז"ל נתי' נרכת מסר יתי מכל משתיין הוא כשיסרון וכ"כ רבינו שמואל ז' תפני: נפתח התסום פיו: ונסתם התפתח סגורו: תתני יכול לחיות כת' רם ז"ל בניעות פ"ו שתום דלת יניק: בהן נענה ושור: כיוצי קדש נקי שבנבה מתחדשת פעמים רבות קרקע לשון רבים תרנוס של

סופו שֶׁנֶּאֱמַר בְּהַלְּווֹתָם עֲלֵי רֹאשִׁי לְאוֹרוֹ אֲלַךְ חֹשֶׁךְ: וְאַל תְּתָמַהּ שֶׁהֲרֵי אָדָם יוֹשֵׁב בָּאֲפֵלָה וְרוֹאֶה חַלּוֹם בַּאֲסַפְּמַיָּא וְאֵין לָךְ יָמִים שֶׁאָדָם שָׁרוּי בְּטוּבָהּ יוֹתֵר מֵאוֹתָן הַיָּמִים שֶׁנֶּאֱמַר מִי יִתְּנֵנִי כְיַרְחֵי קֶדֶם כִּימֵי אֱלוֹהַּ יִשְׁמְרֵנִי: וְאֵיזֶהוּ יָמִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם יְרָחִים וְאֵין בָּהֶם שָׁנִים חֻיֵּי אוֹמֵר אֵלּוּ יְרֵחֵי לֵידָה וּמַלְמְדִין אוֹתוֹ כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ: שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּרֵנִי וַיֹּאמֶר לִי יִתְמָךְ דְּבָרַי לִבֶּךָ שְׁמֹר מִצְוֹתַי וָחְיֵה: וְאוֹמֵר בְּסוֹד אֱלוֹהַּ עָלֵי אָהֳלוֹ: מַאי וְאוֹמֵר יְכִי תֵּימָא נָבִיא הוּא דְּקָאָמַר תָּא שְׁמַע בְּסוֹד אֱלוֹהַּ עָלֵי אָהֳלוֹ. וְכֵיוָן שֶׁבָּא לְאַזְהִיר הָעוֹלָם בָּא מַלְאָךְ וְסָטָרוֹ עַל פִּיו וּמְשַׁכְּחוֹ כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ שֶׁנֶּאֱמַר לַפֶּתַח חַטָּאת רֹבֵץ: וְאֵינוֹ יוֹצֵא מִשָּׁם עַד שֶׁמַּשְׁבִּיעִין אוֹתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר כִּי־לוֹ תִכְרַע כָּל־בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל־לָשׁוֹן כִּילִי תִכְרַע כָּל־בֶּרֶךְ זֶה יוֹם הַמִּיתָה. שֶׁנֶּאֱמַר לְפָנַי יִכְרְעוּ כָּל־יוֹרְדֵי עָפָר. תִּשָּׁבַע כָּל לָשׁוֹן זֶה יוֹם הַלֵּידָה. שֶׁנֶּאֱמַר נְקִי כַפַּיִם וּבַר־לֵבָב אֲשֶׁר לֹא־נָשָׂא לַשָּׁוְא נַפְשִׁי וְלֹא נִשְׁבַּע לְמִרְמָה: וּמַה הִיא הַשְּׁבוּעָה שֶׁמַּשְׁבִּיעִין אוֹתוֹ. תְּהִי צַדִּיק וְאַל תְּהִי רָשָׁע. וַאֲפִילּוּ כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ אוֹמְרִים לְךָ צַדִּיק אַתָּה. הֱיֵה בְּעֵינֶיךָ רָשָׁע וְהֱוֵי יוֹדֵעַ שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא טָהוֹר. וּמְשָׁרְתָיו טְהוֹרִים וְנִשְׁמָה שֶׁנָּתַן בָּךְ טְהוֹרָה. אִם אַתָּה מְשַׁמְּרָהּ בְּטָהֳרָה מוּטָב. וְאִם לָאו. הֲרֵי הוּא נוֹטְלָהּ מִמֶּךָּ:

כתב

תדע כוח גוף מכדרשים ו"ל: כל התורה כולה כתבו פסקי תוספות פ"ק דנדרים יצר טוב נתון בתוכי לימן שיודע כל התורה כולה ובמצות לידה נכנס יצר הרע לעולם יעקרם יצר הטוב עב שיתפקח ונכנס בו יצר הטוב וכו' הבי"ז ג' ימים יצר טוב שלך לא יצר הטוב להזהר שלא תיזהרין שיהיה דבר בו סימן טוב שיהיה בהם שם שדי: מקור ומקומל נתנו הנשים עגל לקהה מקשקש

נשוך עלוה ותירון וכ"ת שמשוק ויזרעני ויפתח שהיו לתירו היום כיתקשר ולא על הילד ת"ש בת ועוד היפסוק על חיוב נשוך עלוה שהו תיירי בולד שהו לתיקוניה כיתיי יזדכתיב ביתיי קדם: ולפ"ז נמצאים שהנשמות בהיר סיכוי לזיהר התורה ולפי נשמיעה בעלמא הוו יתשוש ולפ"ז נמצא ליהרה תקיע בת נשמעין בהר ה':

כתב הר"י קלוז בסימן ס"ו וז"ל מאחר שהעקידה כדי לזכור זכות האבות לפני הקב"ה ועם זה להכניע יצרו לעבודת הש"ית כיון שיסוד יצחק בעבודה כמבואר בע"ז. כתב רש"י כי לפי תמן לחבטל מותבה מצוי עשה כקרבן דעקידה דיצחק לחתיר בה ויעקב קץ יצחק בזמן שתקשר תלת. הדין נתתעקד לעילא ועקידת יצחק מעלייא ליזרחל נתכרכיה לה בכל יומו בגמרא דתנין עליהון מכל מערערין כיסין:

בראשית כב וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת־
אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי:
וַיֹּאמֶר קַח־נָא אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ אֲשֶׁר־אָהַבְתָּ אֶת־יִצְחָק
וְלֶךְ־לְךָ אֶל־אֶרֶץ הַמֹּרִיָּה וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה עַל אַחַד
הֶהָרִים אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ: וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר וַיַּחֲבֹשׁ
אֶת־חֲמֹרוֹ וַיִּקַּח אֶת־שְׁנֵי נְעָרָיו אִתּוֹ וְאֵת יִצְחָק בְּנוֹ וַיְבַקַּע עֲצֵי
עֹלָה וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־אָמַר־לוֹ הָאֱלֹהִים: בַּיּוֹם
הַשְּׁלִשִׁי וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא אֶת־הַמָּקוֹם מֵרָחֹק:
וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־נְעָרָיו שְׁבוּ־לָכֶם פֹּה עִם־הַחֲמוֹר וַאֲנִי
וְהַנַּעַר נֵלְכָה עַד־כֹּה וְנִשְׁתַּחֲוֶה וְנָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם: וַיִּקַּח
אַבְרָהָם אֶת־עֲצֵי הָעֹלָה וַיָּשֶׂם עַל־יִצְחָק בְּנוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ אֶת־
הָאֵשׁ וְאֶת־הַמַּאֲכֶלֶת וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו: וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל־
אַבְרָהָם אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי בְנִי וַיֹּאמֶר הִנֵּה הָאֵשׁ
וְהָעֵצִים וְאַיֵּה הַשֶּׂה לְעֹלָה: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֱלֹהִים יִרְאֶה־לּוֹ
הַשֶּׂה לְעֹלָה בְּנִי וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו: וַיָּבֹאוּ אֶל־הַמָּקוֹם
אֲשֶׁר אָמַר־לוֹ הָאֱלֹהִים וַיִּבֶן שָׁם אַבְרָהָם אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעֲרֹךְ
אֶת־הָעֵצִים וַיַּעֲקֹד אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ וַיָּשֶׂם אֹתוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ
מִמַּעַל לָעֵצִים: וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם אֶת־יָדוֹ וַיִּקַּח אֶת־הַמַּאֲכֶלֶת
לִשְׁחֹט אֶת־בְּנוֹ: וַיִּקְרָא אֵלָיו מַלְאַךְ יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר
אַבְרָהָם ׀ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי: וַיֹּאמֶר אַל־תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל־
הַנַּעַר וְאַל־תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה כִּי ׀ עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי־יְרֵא אֱלֹהִים
אַתָּה וְלֹא חָשַׂכְתָּ אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ מִמֶּנִּי: וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם

אֶת־עֲנָיֵנוּ וְאֶת־אֲמָלֵנוּ וְאֶת־עֲמָלֵנוּ וְאֶת־לְחָצֵנוּ וְאֶת־דְּחָקֵנוּ וְאֶת־מְצוּקֵנוּ וְאֶת־מוֹעֲקֵנוּ וְאֶת־מְצוּקָתֵנוּ וְאֶת־מְצוּקָתֵנוּ וְאֶת־מְצוּקָת

לְמַעַן אֲנַסֶּנּוּ הֲיֵלֵךְ בְּתוֹרָתִי אִם־לֹא׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי
יָכִינוּ אֵת אֲשֶׁר־יָבִיאוּ וְהָיָה מִשְׁנֶה עַל אֲשֶׁר־יִלְקְטוּ יוֹם יוֹם׃
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֶרֶב וִידַעְתֶּם כִּי יְהוָה
הוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וּבֹקֶר וּרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד יְהוָה
בְּשָׁמְעוֹ אֶת־תְּלֻנֹּתֵיכֶם עַל יְהוָה וְנַחְנוּ מָה כִּי תַלִּינוּ עָלֵינוּ׃
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּתֵת יְהוָה לָכֶם בָּעֶרֶב בָּשָׂר לֶאֱכֹל וְלֶחֶם בַּבֹּקֶר
לִשְׂבָּע בִּשְׁמַע יְהוָה אֶת תְּלֻנֹּתֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם מַלִּינִם עָלָיו
וְנַחְנוּ מָה לֹא־עָלֵינוּ תְלֻנֹּתֵיכֶם כִּי עַל־יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
אֶל־אַהֲרֹן אֱמֹר אֶל־כָּל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קִרְבוּ לִפְנֵי יְהוָה כִּי
שָׁמַע אֶת תְּלֻנֹּתֵיכֶם׃ וַיְהִי כְּדַבֵּר אַהֲרֹן אֶל־כָּל־עֲדַת בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵל וַיִּפְנוּ אֶל־הַמִּדְבָּר וְהִנֵּה כְּבוֹד יְהוָה נִרְאָה בֶּעָנָן׃
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ שָׁמַעְתִּי אֶת־תְּלוּנֹּת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דַּבֵּר אֲלֵהֶם לֵאמֹר בֵּין הָעַרְבַּיִם תֹּאכְלוּ בָשָׂר
וּבַבֹּקֶר תִּשְׂבְּעוּ לָחֶם וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ וַיְהִי
בָּעֶרֶב וַתַּעַל הַשְּׂלָו וַתְּכַס אֶת־הַמַּחֲנֶה וּבַבֹּקֶר הָיְתָה שִׁכְבַת
הַטָּל סָבִיב לַמַּחֲנֶה׃ וַתַּעַל שִׁכְבַת הַטָּל וְהִנֵּה עַל־פְּנֵי
הַמִּדְבָּר דַּק מְחֻסְפָּס דַּק כַּכְּפֹר עַל־הָאָרֶץ׃ וַיִּרְאוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו מָן הוּא כִּי לֹא יָדְעוּ מַה־הוּא וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה אֲלֵהֶם הוּא הַלֶּחֶם אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לָכֶם לְאָכְלָה׃ זֶה
הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לִקְטוּ מִמֶּנּוּ אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ עֹמֶר
לַגֻּלְגֹּלֶת מִסְפַּר נַפְשֹׁתֵיכֶם אִישׁ לַאֲשֶׁר בְּאָהֳלוֹ תִּקָּחוּ׃
וַיַּעֲשׂוּ־כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּלְקְטוּ הַמַּרְבֶּה וְהַמַּמְעִיט׃ וַיְמֹדְדוּ
בָּעֹמֶר וְלֹא הֶעְדִּיף הַמַּרְבֶּה וְהַמַּמְעִיט לֹא הֶחְסִיר אִישׁ לְפִי־
אָכְלוֹ לִקָּטוּ׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם אִישׁ אַל־יוֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד־
בֹּקֶר׃ וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל־מֹשֶׁה וַיּוֹתִרוּ אֲנָשִׁים מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר

וַיָּרֶם תּוֹלָעִים וַיִּבְאַשׁ וַיִּקְצֹף עֲלֵהֶם מֹשֶׁה׃ וַיִּלְקְטוּ אֹתוֹ בַּבֹּקֶר
בַּבֹּקֶר אִישׁ כְּפִי אָכְלוֹ וְחַם הַשֶּׁמֶשׁ וְנָמָס׃ וַיְהִי ׀ בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי
לָקְטוּ לֶחֶם מִשְׁנֶה שְׁנֵי הָעֹמֶר לָאֶחָד וַיָּבֹאוּ כָּל־נְשִׂיאֵי הָעֵדָה
וַיַּגִּידוּ לְמֹשֶׁה׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה שַׁבָּתוֹן
שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לַיהוָה מָחָר אֵת אֲשֶׁר־תֹּאפוּ אֵפוּ וְאֵת אֲשֶׁר־
תְּבַשְּׁלוּ בַּשֵּׁלוּ וְאֵת כָּל־הָעֹדֵף הַנִּיחוּ לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד־
הַבֹּקֶר׃ וַיַּנִּיחוּ אֹתוֹ עַד־הַבֹּקֶר כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה וְלֹא הִבְאִישׁ
וְרִמָּה לֹא־הָיְתָה בּוֹ׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אִכְלֻהוּ הַיּוֹם כִּי־שַׁבַּת
הַיּוֹם לַיהוָה הַיּוֹם לֹא תִמְצָאֻהוּ בַּשָּׂדֶה׃ שֵׁשֶׁת יָמִים תִּלְקְטֻהוּ
וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לֹא יִהְיֶה־בּוֹ׃ וַיְהִי בַּיּוֹם־הַשְּׁבִיעִי יָצְאוּ
מִן־הָעָם לִלְקֹט וְלֹא מָצָאוּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עַד־אָנָה
מֵאַנְתֶּם לִשְׁמֹר מִצְוֹתַי וְתוֹרֹתָי׃ רְאוּ כִּי־יְהוָה נָתַן לָכֶם הַשַּׁבָּת
עַל־כֵּן הוּא נֹתֵן לָכֶם בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי לֶחֶם יוֹמָיִם שְׁבוּ ׀ אִישׁ
תַּחְתָּיו אַל־יֵצֵא אִישׁ מִמְּקֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי׃ וַיִּשְׁבְּתוּ הָעָם
בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי׃ וַיִּקְרְאוּ בֵית־יִשְׂרָאֵל אֶת־שְׁמוֹ מָן־וְהוּא
כְּזֶרַע גַּד לָבָן וְטַעְמוֹ כְּצַפִּיחַת בִּדְבָשׁ׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה
הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה מְלֹא הָעֹמֶר מִמֶּנּוּ לְמִשְׁמֶרֶת
לְדֹרֹתֵיכֶם לְמַעַן ׀ יִרְאוּ אֶת־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר הֶאֱכַלְתִּי אֶתְכֶם
בַּמִּדְבָּר בְּהוֹצִיאִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־
אַהֲרֹן קַח צִנְצֶנֶת אַחַת וְתֶן־שָׁמָּה מְלֹא־הָעֹמֶר מָן וְהַנַּח אֹתוֹ
לִפְנֵי יְהוָה לְמִשְׁמֶרֶת לְדֹרֹתֵיכֶם׃ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶל־
מֹשֶׁה וַיַּנִּיחֵהוּ אַהֲרֹן לִפְנֵי הָעֵדֻת לְמִשְׁמֶרֶת׃ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
אָכְלוּ אֶת־הַמָּן אַרְבָּעִים שָׁנָה עַד־בֹּאָם אֶל־אֶרֶץ נוֹשָׁבֶת
אֶת־הַמָּן אָכְלוּ עַד־בֹּאָם אֶל־קְצֵה אֶרֶץ כְּנָעַן׃ וְהָעֹמֶר
עֲשִׂרִית הָאֵיפָה הוּא׃

אַתָּה הוּא יְיָ לְבַדֶּךָ · אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמָיִם · הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר עָלֶיהָ · הַיַּמִּים וְכָל אֲשֶׁר בָּהֶם · וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת כֻּלָּם · וְאַתָּה הוּא שֶׁעָשִׂיתָ נִסִּים וְנִפְלָאוֹת גְּדוֹלוֹת תָּמִיד · עִם אֲבוֹתֵינוּ בְּמִדְבָּר · וְהִמְטַרְתָּ לָהֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם · וּמְצוּר הַחַלְמִישׁ הוֹצֵאתָ לָהֶם מַיִם · וְגַם נָתַתָּ לָהֶם כָּל צָרְכֵיהֶם · שֶׁמָּלְתָם לֹא בָלְתָה מֵעֲלֵיהֶם · בֵּין בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וּבְחַסְדֶּיךָ הָעֲצוּמִים · תְּזָנֵינוּ וּתְחַכְּמֵנוּ וְתִכַּלְכְּלֵנוּ · וְתַסְפִּיק כָּל צָרְכֵינוּ · צָרְכֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל הַמְרוּבִים · בְּמִלּוּי וּבְרֵיוַח בְּלִי טוֹרַח וְעָמָל גָּדוֹל · מִפְּתַח יָדְךָ הַנְּקִיָּה וְלֹא מְתַחַח יְדֵי בָּשָׂר וָדָם ·

כתב הר"י קלמי סימן ח' שאפ לומר עשרת הדברות פעמ ידי כן יזכור מעשיו הר סיני בכל יום ותתחזק לתשובה

שמות כ וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לֵאמֹר :
א אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים : ב לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי : לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל וְכָל־תְּמוּנָה אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם וּ מִמַּעַל וַאֲשֶׁר בָּאָרֶץ מִתָּחַת וַאֲשֶׁר בַּמַּיִם וּ מִתַּחַת לָאָרֶץ : לֹא־תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תָעָבְדֵם כִּי אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵל קַנָּא פֹּקֵד עֲוֹן אָבֹת עַל־בָּנִים עַל־שִׁלֵּשִׁים וְעַל־רִבֵּעִים לְשֹׂנְאָי : וְעֹשֶׂה חֶסֶד לַאֲלָפִים לְאֹהֲבַי וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָי : ג לֹא תִשָּׂא אֶת־שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לַשָּׁוְא כִּי לֹא יְנַקֶּה יְהוָה אֵת אֲשֶׁר־יִשָּׂא אֶת־שְׁמוֹ לַשָּׁוְא : ד זָכוֹר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ : שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל־מְלַאכְתֶּךָ : וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת ו לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא־תַעֲשֶׂה כָל־מְלָאכָה אַתָּה ו וּבִנְךָ־וּבִתֶּךָ עַבְדְּךָ וַאֲמָתְךָ וּבְהֶמְתֶּךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ : כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ אֶת־הַיָּם וְאֶת כָּל־אֲשֶׁר־בָּם וַיָּנַח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי עַל־כֵּן בֵּרַךְ יְהוָה אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֵׁהוּ : ה כַּבֵּד אֶת־אָבִיךָ וְאֶת־אִמֶּךָ לְמַעַן יַאֲרִיכֻן יָמֶיךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁד־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ : ו לֹא תִרְצָח :

# מעמדות ליום ראשון

ז לֹא תִנְאָף׃ ח לֹא תִגְנֹב׃ ט לֹא תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ עֵד שָׁקֶר׃ י לֹא
תַחֲמֹד בֵּית־רֵעֶךָ׃ לֹא־תַחְמֹד אֵשֶׁת רֵעֶךָ וְעַבְדּוֹ וַאֲמָתוֹ
וְשׁוֹרוֹ וַחֲמֹרוֹ וְכֹל אֲשֶׁר לְרֵעֶךָ׃

**כתב** א"ז הגאון המחבר זצ"ל לעיל במקומו' הנרשם ראוי לכל בעל נפש להשתדל בכל
עוז לומר פטום הקטרת בכל יום פעמים בבקר ועל הסדר כנדפס בתפלת שחרית
אצל פ' התמיד ובערב אחר שאמר אשרי בתפל' המנחה לכוין בו מלה במלה ויעלה שיח
שפתותינו במקום קרבנותינו וגורם לנו ברכ' והצלח' והרוח' בכל מעש' ומשלח ידינו ומעשיר
ואינו בא לידי עוני הזהיר בו שמצינו בכהנים המקטירים אותו שכל כהן שזכה בו פעם א'
להקטיר לא היה מניחין אותו להקטיר פעם אחרת אלא חוזר חליל' ע"י פייס מפני שמעשר'
ומצלחת כמו ששנינו בפ"ח דתמיד וכן יהיה הענין למי שמדקדק בקריאתו בכל יום כראוי
בבקר ובערב יזכה להרויח מזונותיו בלי ספק ורשב"י ז"ל מבי' סוף פ' ויקהל מלה דא גזרה
קיימא קמיה הק"בה דכל מאן דאשתדל וקרי בכל יומא עובד' דקטרת ישתזיב מכל מילין
דחרשין בעלמא ומכל פגעים בישין ומהרהורא בישא וממותנא ולא יתזק כל ההוא יומא
דלא יכילת סטרא אחרא לשלטאה עליה ויצטריך דיכוין בה · תא חזי האי מאן דדינא
רדיף אבתריה יצטריך להאי קטרת ולאתבא קמיה מריה דהא סיועא איהו לאסתלקא
דינין מיני' ובהאי ודאי מסתלקא מיניה אי הוא רגילא בהאי לאדכרא תרין זמנין ביומא
בצפרא וברמשא דכתיב קטרת סמים בבקר בבקר וכתיב בין הערבים יקטירנה · תא חזי
קטרת איהו קדמא' תדיר קדם לכלא ובגין כך עובדא דקטרת אצטריך לאקדמא לצלותא
ושירין ותושבהין עכ"ל · עוד כתב שם סימנא דא אתמסר בידנא די בכל אתר דקאמרי
בכוונה וברעותא דלבא עובד' דקטרת דלא שלטא מותנא בההוא אתר ולא יתזק : וכתב
הרב אבודרהם ז"ל בהלכות הבדלה אומר אחר הבדלה יפת' ה' לך את אוצרו הטוב שהוא
כולו מלא פסוקים של ברכה והצלחה לסימן טוב בתהלת השבוע שיתברכו במעשה ידיהם
וכתב אבן הירחי נהגו בפרווינצא לומר אחר אלו הפסוקים אין כאלהינו ופטום הקטרת
והטעם משום דתניא ביומא מעולם לא שנה בהם אדם מהכהנים להקטיר מפני שמעשרת
שנאמר ישימו קטורה באפיך וסמיך ליה ברך ה' חילו ונשלמה פרי' שפתינו למען נתעשר
ונצליח בכל דרכנו עכ"ל וכן כתב הכל בו סימן מ"א :

במדבר כ"ה וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר
בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הֵשִׁיב אֶת־חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵל בְּקַנְאוֹ אֶת־קִנְאָתִי בְּתוֹכָם וְלֹא־כִלִּיתִי אֶת־בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי׃ לָכֵן אֱמֹר הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם׃
אֵין־ קָדוֹשׁ כַּיָּי כִּי־אֵין בִּלְתֶּךָ וְאֵין צוּר כֵּאלֹהֵינוּ׃ כִּי מִי אֱלוֹהַּ
מִבַּלְעֲדֵי יְיָ וּמִי צוּר זוּלָתִי אֱלֹהֵינוּ׃ אֵין כֵּאלֹהֵינוּ אֵין
כַּאדוֹנֵנוּ אֵין כְּמַלְכֵּנוּ אֵין כְּמוֹשִׁיעֵנוּ׃ מִי כֵּאלֹהֵינוּ מִי כַּאדוֹנֵנוּ
מִי כְּמַלְכֵּנוּ מִי כְּמוֹשִׁיעֵנוּ׃ נוֹדֶה לֵאלֹהֵינוּ נוֹדֶה לַאדוֹנֵנוּ נוֹדֶה
למלכנו

לְמַלְּבֵנוּ נוֹרָה לְמוֹשִׁיעֵנוּ: בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ בָּרוּךְ אֲדוֹנֵנוּ בָּרוּךְ
מַלְּבֵנוּ בָּרוּךְ מוֹשִׁיעֵנוּ: אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ אַתָּה הוּא אֲדוֹנֵנוּ
אַתָּה הוּא מַלְּבֵנוּ אַתָּה הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ: אַתָּה תוֹשִׁיעֵנוּ ׳
אַתָּה תָּקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי־עֵת לְחֶנְנָהּ כִּי־בָא מוֹעֵד:
רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קַיָּם הָיָה אָדָם
חוֹטֵא וּמֵבִיא קָרְבָּן וּמְהַכְּפֵּר לוֹ וְעַכְשָׁיו בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ
אֵין לָנוּ מִקְדָּשׁ וְלֹא מִזְבֵּחַ וְלֹא קָרְבָּן וְלֹא כֹהֵן שֶׁיְּכַפֵּר בַּעֲדֵינוּ
אֶלָּא זְכֹר־נָא רַחֲמֶיךָ תֶּהֱא כַּפָּרָתֵינוּ וְנַשְׁלָמָה שִׂיחַ שְׂפָתוֹתֵינוּ
תַּחַת קָרְבְּנוֹתֵינוּ:

וַיֹּאמֶר יְיָ אֱלֹהִים בַּמֶּה אֵדָע ׳ אָמַר אַבְרָהָם לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא
רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם ׳ שֶׁמָּא חָס וְשָׁלוֹם יִשְׂרָאֵל חוֹטְאִין ׳ וְאַתָּה עוֹשֶׂה
לָהֶם כְּאַנְשֵׁי דּוֹר הַמַּבּוּל וּכְאַנְשֵׁי דּוֹר הַפְּלָגָה ׳ אָמַר לוֹ לֹא ׳ בַּמֶּה אֵדָע ׳
אָמַר לוֹ קְחָה לִי עֶגְלָה מְשֻׁלֶּשֶׁת ׳ אָמַר לוֹ תִּינַח בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם ׳
בִּזְמַן שֶׁאֵין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם ׳ מַה תְּהֵא עֲלֵיהֶם ׳ אָמַר לֵיהּ כְּבָר הִקְנַנְתִּי
לָהֶם סֵדֶר קָרְבָּנוֹת ׳ שֶׁכָּל זְמַן שֶׁקּוֹרְאִים בָּהֶם ׳ מַעֲלֶה אֲנִי עֲלֵיהֶם ׳ כְּאִלּוּ
הִקְרִיבוּ לְפָנַי קָרְבָּן ׳ וַאֲנִי מוֹחֵל לָהֶם כָּל עֲוֹנוֹתֵיהֶם:

אָמַר רַבִּי יִצְחָק מַאי דִּכְתִיב זֹאת תּוֹרַת הַחַטָּאת וְזֹאת
תּוֹרַת הָאָשָׁם ׳ כָּל הָעוֹסֵק בְּתוֹרַת חַטָּאת כְּאִלּוּ
הִקְרִיב חַטָּאת וְכָל הָעוֹסֵק בְּתוֹרַת אָשָׁם כְּאִלּוּ הִקְרִיב אָשָׁם:
מנחות ס׳ ע״ג כְּתִיב וּבְכָל־מָקוֹם מְקֻטָּר מֻגָּשׁ לִשְׁמִי ׳ בְּכָל מָקוֹם
סַלְקָא דַּעְתָּךְ ׳ אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָנִי
אָמַר רַבִּי יוֹנָתָן אֵלּוּ תַּלְמִידֵי חֲכָמִים שֶׁעוֹסְקִים בְּתוֹרָה בְּכָל
מָקוֹם מַעֲלֶה אֲנִי עֲלֵיהֶם כְּאִלּוּ מַקְטִירִים וּמַגִּישִׁים לְשָׁמִי:

זה הנוסחה הוא לפי צוואת הרב המחבר זצ״ל:

פרשת הכיור וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְעָשִׂיתָ כִּיּוֹר נְחֹשֶׁת
וְכַנּוֹ נְחֹשֶׁת לְרָחְצָה וְנָתַתָּ אֹתוֹ בֵּין־אֹהֶל
מוֹעֵד

מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וְנָתַתָּ שָׁמָּה מָיִם: וְרָחֲצוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מִמֶּנּוּ
אֶת־יְדֵיהֶם וְאֶת־רַגְלֵיהֶם: בְּבֹאָם אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד יִרְחֲצוּ־
מַיִם וְלֹא יָמֻתוּ אוֹ בְגִשְׁתָּם אֶל־הַמִּזְבֵּחַ לְשָׁרֵת לְהַקְטִיר
אִשֶּׁה לַיהוָה: וְרָחֲצוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם וְלֹא יָמֻתוּ וְהָיְתָה לָהֶם
חָק־עוֹלָם לוֹ וּלְזַרְעוֹ לְדֹרֹתָם:

ספרות הרשן וְלָבַשׁ הַכֹּהֵן מִדּוֹ בַד וּמִכְנְסֵי־בַד יִלְבַּשׁ עַל־
בְּשָׂרוֹ וְהֵרִים אֶת־הַדֶּשֶׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל
הָאֵשׁ אֶת־הָעֹלָה עַל־הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוֹ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ: וּפָשַׁט אֶת־
בְּגָדָיו וְלָבַשׁ בְּגָדִים אֲחֵרִים וְהוֹצִיא אֶת־הַדֶּשֶׁן אֶל־מִחוּץ
לַמַּחֲנֶה אֶל־מָקוֹם טָהוֹר:

מה טוב שופריש כל אחר קורם אמירת פ׳ הקרבנות דבר מה לצדקה כפי יכלתו כדי שיחא בו חסרון כיס כמו בחקרבה עצמה:

שמות כט וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה עַל־הַמִּזְבֵּחַ כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שְׁנַיִם
לַיּוֹם תָּמִיד: אֶת־הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר
וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם: וְעִשָּׂרֹן סֹלֶת בָּלוּל
בְּשֶׁמֶן כָּתִית רֶבַע הַהִין וְנֶסֶךְ רְבִיעִת הַהִין יַיִן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד:
וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם כְּמִנְחַת הַבֹּקֶר
וּכְנִסְכָּהּ תַּעֲשֶׂה לָהּ לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַיהוָה: עֹלַת תָּמִיד
לְדֹרֹתֵיכֶם פֶּתַח אֹהֶל־מוֹעֵד לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר אִוָּעֵד לָכֶם
שָׁמָּה לְדַבֶּר אֵלֶיךָ שָׁם:

זה הנוסחה הוא לפי צוואת הרב המחבר זצ״ל:

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: צַו אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם אֶת־קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי רֵיחַ נִיחֹחִי תִּשְׁמְרוּ
לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ: וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשֶּׁה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ
לַיהוָה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה תְּמִימִם שְׁנַיִם לַיּוֹם עֹלָה תָּמִיד: אֶת־
הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין
הָעַרְבָּיִם

הָעַרְבָּיִם: וַעֲשִׂירִית הָאֵיפָה סֹלֶת לְמִנְחָה בְּלוּלָה בִּשְׁמֶן
כָּתִית רְבִיעִת הַהִין: עֹלַת תָּמִיד הָעֲשִׂיָּה בְּהַר סִינַי לְרֵיחַ
נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַיהוָה: וְנִסְכּוֹ רְבִיעִת הַהִין לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד בַּקֹּדֶשׁ
הַסֵּךְ נֶסֶךְ שֵׁכָר לַיהוָה: וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין
הָעַרְבָּיִם כְּמִנְחַת הַבֹּקֶר וְכִנְסָכּוֹ תַּעֲשֶׂה אִשֵּׁה רֵיחַ
נִיחֹחַ לַיהוָה:

מלאכי ג וְעָרְבָה לַיהוָה מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם כִּימֵי עוֹלָם
וּכְשָׁנִים קַדְמֹנִיּוֹת:

יומא פ׳ ב׳ תָּנְיָא מִי שֶׁזָּכָה בִּתְרוּמַת הַדֶּשֶׁן יִזְכֶּה בְּסִדּוּר
מַעֲרָכָה וּבְסִדּוּר שְׁנֵי גִּזְרֵי עֵצִים: יומא פ׳ אמר להם הסמונה
אַבָּיֵי מְסַדֵּר מַעֲרָכָה מִשְׁמֵא דְּגַמְרָא וַאֲלָבָא דְּאַבָּא שָׁאוּל.
מַעֲרָכָה גְּדוֹלָה קוֹרֶמֶת לְמַעֲרָכָה שְׁנִיָּה שֶׁל קְטוֹרֶת.
וּמַעֲרָכָה שְׁנִיָּה שֶׁל קְטוֹרֶת קוֹדֶמֶת לְסִדּוּר שְׁנֵי גִּזְרֵי עֵצִים.
וְסִדּוּר שְׁנֵי גִּזְרֵי עֵצִים קוֹדֵם לְרִאשׁוֹן מִזְבַּח הַפְּנִימִי וְרִאשׁוֹן מִזְבַּח
הַפְּנִימִי קוֹדֵם לְהַטָּבַת חֲמֵשׁ נֵרוֹת. וְהַטָּבַת חֲמֵשׁ נֵרוֹת
קוֹדֵם לְדַם הַתָּמִיד. וְדַם הַתָּמִיד קוֹדֵם לְהַטָּבַת שְׁתֵּי נֵרוֹת.
והטבת

**מי שזכה** וכו׳ כתב הרשב״ם ז״ל כהן תמידין ומוספין פ״ד והוא מכני ע״כ ותחתה תלוי מן העובה התימן ומזכה הזכה להקטיר עליה קטרת:

**מסדר** מערכה מכה סדר עבודה של כליום ויום: משמא דגמרא דנר מקולי בני בתי׳ שהיה מקיים מצותם ומצותן בצרעתן ניתן לו לתחה חפי חכם תלת סתם: מערכ׳ גדולה קרים הכתיבה ג׳ מערכות תלו כנה לחתן מערכה ג׳ תלו. היינו שסוקרין עליה התמיד. מערכה שניה שמוליאים ממנה גחלים בחתה להכנים לחוב הפנימי. שהרים ומערכת ושלח המערכה היתה שמוכה מן הקרן. מערכת ג׳ שהיה מחזיקת לכולם תלת לקיים בהם ומיוד מערכה והשם על החוב׳ תוקד בו: שני גזרי עצים בכל יום כשנכנסו המערכה נכנסים ג׳ כהנים בשתי עצים ומניחין אותן על שני המערכה להיות עליהם שנתנו עצים על החם וכן מן מערכי כן כתב

העתי׳ בערך נזר כשם התלמוד ובזמיהם פ״ו כ״ה ע״ב ג׳ גזרי עצים צריך לסדר בראש המערכה לתמיד של שחר בהכון ג׳ ולתמיד של בין הערבים בשני כהנים אחד מיוחד כל המערכה ובשל כשם שהנה בלחות תמידין ומוספין פ״ל כתב ותע״ג לשני גזרים של שחר היו בהכון ג׳ וב׳ הערבים בשני כהנים כגון כתב הרי שנת שיו שזכה בהם בהקר חוחר בערב לחניח זכה עתי בעין שני עב״ל. ובשל קי״ל כשם רבינו שלמה שהם שני בקניות עצים מחלות בתת תחב המערכה: ורשיון מזבח הפנימי כתב ברבינו בחיי ז״ל בפ׳ ויקהל ומזבח הקטרת היה בין הבתים לחמורה חסון קחינה כלפי מון על שהכון הנכנס לחטי׳ את הגחלים מזבח שונע בה תמיד׳ ומזבח לחיות לשון חוזר. הקטרת קודם להטבת חיים כחות לפי שתין מוסיפין על השחת: קודם לדם התמיד לשחטה לוקיה: לאברים להקטיר אברי תמיד של חובת התימן: למנחה חנחת נסכים של תמיד לכתיב ועשירית התים שלם לחנחה ונחל: לנסכי

## מעמדות ליום ראשון

וַהֲמַבְּטֶבֶת שְׁתֵּי גְרוֹת קוֹדֶם לִקְטוֹרֶת · וּקְטוֹרֶת קוֹדֶם לְאֻבְּרִים ·
וְאֻבְּרִים לְמִנְחָה · וּמִנְחָה · לַחֲבִתִּין · וַחֲבִתִּין לְנָסְכִּין · וְנָסְכִּין
לְמוֹסָפִין · וּמוֹסָפִין לְבָזִיכִין · וּבָזִיכִין לְתָמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבָּיִם ·
שֶׁנֶּאֱמַר · וְעָרַךְ עָלֶיהָ הָעוֹלָה וְהִקְטִיר עָלֶיהָ חֲלְבֵי הַשְּׁלָמִים ·
עָלֶיהָ הַשְּׁלֵם כָּל הַקְּרְבָנוֹת כֻּלָּם :

רִבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים אַתָּה צִוִּיתָנוּ לְהַקְרִיב הַתָּמִיד בְּמוֹעֲדוֹ · וּלְהַקְטִיר
הַקְּטוֹרֶת בִּזְמַנּוֹ · וְלִהְיוֹת כֹּהֲנִים בַּעֲבוֹדָתָם · וּלְוִיִּם בְּדוּכָנָם ·
וְיִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדָם · וְעַתָּה בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים · חָרַב הַמִּקְדָּשׁ · וּבָטַל
הַתָּמִיד · וְהַקְּטוֹרֶת · וְאֵין לָנוּ כֹּהֵן בַּעֲבוֹדָתוֹ · וְלֵוִי בְּדוּכָנוֹ · וְיִשְׂרָאֵל
בְּמַעֲמָדוֹ · וְאַתָּה אָמַרְתָּ וְנַשַּׁלְּמָה פָּרִים שְׂפָתֵינוּ · לָכֵן וְיִרְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ
שֶׁיְּהֵא זֶה חָשׁוּב וּמְקוּבָּל לְפָנֶיךָ כְּאִלּוּ קָרַב הַתָּמִיד בְּמוֹעֲדוֹ · וְעָמַדְנוּ עַל
מַעֲמָדוֹ וְנִקְטַר הַקְּטֹרֶת בִּזְמַנּוֹ :

וְעָשִׂיתָ מִזְבַּח מִקְטַר קְטֹרֶת עֲצֵי שִׁטִּים תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ : אַמָּה
אָרְכּוֹ וְאַמָּה רָחְבּוֹ רָבוּעַ יִהְיֶה וְאַמָּתַיִם קֹמָתוֹ מִמֶּנּוּ
קַרְנֹתָיו : וְצִפִּיתָ אֹתוֹ זָהָב טָהוֹר אֶת־גַּגּוֹ וְאֶת־קִירֹתָיו סָבִיב
וְאֶת־קַרְנֹתָיו וְעָשִׂיתָ לּוֹ זֵר זָהָב סָבִיב : וּשְׁתֵּי טַבְּעֹת זָהָב
תַּעֲשֶׂה־לּוֹ מִתַּחַת לְזֵרוֹ עַל שְׁתֵּי צַלְעֹתָיו תַּעֲשֶׂה־עַל־שְׁנֵי
צִדָּיו וְהָיָה לְבָתִּים לְבַרִים לָשֵׂאת אֹתוֹ בָּהֶמָּה : וְעָשִׂיתָ אֶת־
הַבַּרִים עֲצֵי שִׁטִּים וְצִפִּיתָ אֹתָם זָהָב : וְנָתַתָּה אֹתוֹ לִפְנֵי
הַפָּרֹכֶת אֲשֶׁר עַל־אֲרֹן הָעֵדֻת לִפְנֵי הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל־הָעֵדֻת
אֲשֶׁר אִוָּעֵד לְךָ שָׁמָּה :

אַתָּה הוּא שֶׁהִקְטִירוּ אֲבוֹתֵינוּ לְפָנֶיךָ אֶת קְטוֹרֶת הַסַּמִּים
בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם בַּאֲשֶׁר צִוִּיתָ אוֹתָם עַל יַד

נביאך

קטרת

לנסכי׳ היינו על תמיד והמוסף ז״ל כתב היין והסל׳ מאוכלים עם הקרבן הם הקרבנות הנסכים : ומוספין מהם הוא אמת : לבזיכים לשני כוזיכי לבונה שהיו מניחים לחם הפנים כתבתי שחול בתמחית פרק י״ח ונתת על המערכת לבונה וכה״ל ואל המערכת כתו ועליו חתי תכשה היינו שיוו לו לבונה : היתה לזכרה שמין מן לחם הפנים כלום לגבוה חלת הלבונה נקטרת

שהרי ״תקוסים ״תקוסה פי׳ רש״י פפ׳ תרגומת

נְבִיאֶךָ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה קַח־לְךָ
בָּשֶׂם נָטָף וּשְׁחֶלֶת וְחֶלְבְּנָה סַמִּים וּלְבֹנָה זַכָּה בַּד בְּבַד יִהְיֶה:
וְעָשִׂיתָ אֹתָהּ קְטֹרֶת רֹקַח מַעֲשֵׂה רוֹקֵחַ מְמֻלָּח טָהוֹר קֹדֶשׁ:
וְשָׁחַקְתָּ מִמֶּנָּה הָדֵק וְנָתַתָּה מִמֶּנָּה לִפְנֵי הָעֵדֻת בְּאֹהֶל מוֹעֵד
אֲשֶׁר אִוָּעֵד לְךָ שָׁמָּה קֹדֶשׁ קָדָשִׁים תִּהְיֶה לָכֶם: וְנֶאֱמַר
וְהִקְטִיר עָלָיו אַהֲרֹן קְטֹרֶת סַמִּים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר בְּהֵיטִיבוֹ אֶת־
הַנֵּרֹת יַקְטִירֶנָּה: וּבְהַעֲלֹת אַהֲרֹן אֶת־הַנֵּרֹת בֵּין הָעַרְבַּיִם
יַקְטִירֶנָּה קְטֹרֶת תָּמִיד לִפְנֵי יְהוָה לְדֹרֹתֵיכֶם: בריתות פ"א

תָּנוּ רַבָּנָן קְטֹרֶת הָיְתָה נֶעֱשֵׂית שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וּשְׁמוֹנָה
מָנֶה. שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וַחֲמִשָּׁה בְּנֶגֶד יְמוֹת הַחַמָּה
מָנֶה לְכָל יוֹם. פְּרֹס בְּשַׁחֲרִית. וּפְרֹס בֵּין הָעַרְבַּיִם. וּשְׁלֹשָׁה
מָנִים יְתֵרִים. שֶׁמֵּהֶם מַכְנִיס כֹּהֵן גָּדוֹל מְלֹא חָפְנָיו בְּיוֹם
הַכִּפּוּרִים. וְנוֹתֵן אוֹתָם לְמַכְתֶּשֶׁת בְּעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים
ושוחקן

ונקר: ובהעלות כשילוקים להעלות להבות כתב הרב יחזקאל ז"ל פי' תמיד בכל יום מקטיר משקל ן' דינר' חצי המכה בשחרית בהטיבו את הנרות וחצי המכה בערבית בהעלות את הנרות עכ"ל:

**מנה** כתב הרמב"ם ס"ו ל' בהלכות כלי המקדש פ"ג ד'
המכה יתלת דינרין והפכיו יסכה פי' ודע
שדינר הוא משקל הזהב הידוע בתורה ושהוא שוה ד' דרכמות
משקל פ"ד שעורות בינוניות עכ"ל: כנגד ימות
החמה בכל יום היו מקטירין על מזבח הזהב מנה פ'
היינו מה שהיה בשחרי וחצי מנה בין הערבים כמו שהיה ג'
שם פ' מנים כיצד יחלת בחמה לפוף מנה ג' מנים ומשיחה לחוץ חצי מנה ג'
מנים ומשיחה לחוץ ערבי ר"ב דקה חין הדקה כדי ליטול
מחתה מלא חפניו לקטיר כי"ה: כ"כ הסמ"ג בסיון
קס"ו וכ"כ ירמיה ז"ל ושיעורי פס"ח מנים שהיו בוקדם
שמכוכה לקרבן לבחין פרקם ויחזיק שלשים
נגיעי הכף הוא ושדרכו לו רחיתי עכ"ל: פרש היינו
חצי: מלא חפניו ביום הכפורים מלבד חצי מנה
של שחרית ושל בין הערבים שנותן על יחזת הפרוכת
מוסף מלת חפניו שמכניס לתוכם לקטרם ז"ל
ניחוח פ"ד: ונתן אותה למכתשת נכריות
פ"ח (הגיהו ב"ב הרמב"ם ס"ו ל' בהל' כלי המקדש פ"ג) פעמיים בשנה היו מחזירים הקטרת למכתשת ניחות

# מעמדות ליום ראשון

וְשׁוֹחֲקִין יָפֶה יָפֶה כְּדֵי שֶׁתְּהֵא דַקָּה מִן הַדַּקָּה: תָּנוּ רַבָּנָן פִּטּוּם הַקְּטוֹרֶת אַחַד עָשָׂר סַמָּנִים הָיוּ בָהּ וְאֵלּוּ הֵן. הַצֳּרִי וְהַצִּפּוֹרֶן. וְהַחֶלְבְּנָה. וְהַלְּבוֹנָה. מִשְׁקַל שִׁבְעִים שִׁבְעִים מָנֶה. מוֹר. וּקְצִיעָה. שִׁבּוֹלֶת נֵרְדְּ. וְכַרְכֹּם. מִשְׁקַל שִׁשָּׁה עָשָׂר שִׁשָּׁה עָשָׂר מָנֶה. הַקּוֹשְׁטְ שְׁנֵים עָשָׂר. קִלּוּפָה שְׁלִשָּׁה. קִנָּמוֹן תִּשְׁעָה. בּוֹרִית כַּרְשִׁינָה תִּשְׁעָה קַבִּין. יֵין קַפְרִיסִין סְאִין תְּלָתָא וְקַבִּין תְּלָתָא. אִם אֵין לוֹ יֵין קַפְרִיסִין מֵבִיא חֲמַר חִוַּר (חִוָּרִין) עַתִּיק. מֶלַח סְדוֹמִית רוֹבַע. מַעֲלֶה עָשָׁן כָּל שֶׁהוּא:

רבי

תחיה היו מעמידין אותה כדי שלא תתעפש וביומות הגשמים היו מכניסים אותה כדי שלא יפול ריחה ואותה שם בכפף ומצה והוי מפזרין לי דתני חלי כיצד מדליקין את הנרות בשבת היו מחתכים אותה בערב שבת ביומות התחיה היו מעמידין אותה בחמין שלא יצטרכו לחתכה בשבת ביומות הגשמים מכניסים אותה בכפף שלא תתעפש ואחר שבירתה מחזירה פנימה וביומות הגשמים מחזירה בגגה. עב"י: פשום הקצורת עירמה הגבעים וכיתושם ותיקון הקטרת נקרא פשום: סמנים כתב רש"י ז"ל כשכתבתיו בים פ"ו וכל הסמנים שהיו לי לא מצאתי בשום מקום ולא נזכרו בגמרא אלא מה שנזכר בתוך הגמרא בפרוש ואלו הן בשום מרקחת ולא נזכרו בגמרא אלא מה שנזכר בתוך הגמרא ז"ל פורת הוא בושם ר' חנינא בן גמליאל אומר נ"ח: חלבנה נתלבנה חלק כנגדן והחלבנה קלקה שלשת: חלבנה נתלבנה ר' חנינא בן גמליאל אומר ל"ב תמרות כל תענית שמין בו מפושטי ידיהן לימין תענית שהיו החלבנה ריחה רע ותוקה הכיתוש עם שאר הקטרת: והלבונה סאה סאה בלי בנה ביותר שהיתה לבנה זכה ונקי מרוב: שבעים שבעים מנה כל אחד ואחד מל' מינים הללו היו שקלין ע"מנה שהם יחד ר"ם מנים: מור וי"ח בלע"ז כדעת הרמ"בן ז"ל: שבולת נרד שקורין אותה בלע"ז לוזה לבן ליי"ח בל שבולת כתב הטור בח"ת סי' ר"י ס"ו תלמי דיומא פרק ז"ז שבולת נרד ומנאי כיון בעיולי פשטן וכתב שם הר"י קולמי ז"ל ר"ם ניחא דנריו עוד וכתב שהוא בושם קטיקון אחסיר"ג וכ"כ הרב אלבלדאני ז"ל נרד: כרכום וזעפר"ן בלע"ז: שישה עשר שישה עשר סוגי כל מ' מיני המינים הללו היו שלי"ו מינים לי' שהם ס"ד מינים: קושט כך שמו והיה"ב מינים: קלופה קליפת עץ בושם והוא מקלה שלשה מינים: קינמון כת' הטור"ג עפרן קס"ו וקורין לו' קנילי"ה בלע"ז שהוא מקלה שלשה מינים

בשבת בפ' ניחא לשמה שנגנז ולא בשתייר מהם כ"ש אינא וכו'. והיתה מקשה ת"ש מהי הרי נתן הכל שם ת' מנים: בורית כרשינה היא עפה כך שמו ומלבנים בו הפנים וקורין לו הירב"ח בלע"ז לכן קי"ל בו והברטי"ל מורח בשבת פ' ט' פי' בורית הוא ניתר שקורין אותו כרכיסה שם מקום ורש"י ז"ל כ' כרכיסה עפר ומעשין ממנה בורית ומתלבנין בו כתב הרב ז"ל בורית לבר האוכלת ומתבר כמו כרי לבנ: יין קפריסין מקום מקומות שהוא מוק מוכר: ורש"י ז"ל כי' שבת מקום שמוציא קפרס פ"ח בגליון יין שמוסיין מקפרס שם מלין הוא שמוציא קפרס כגון הלוף והקפרס פ"ב: חמר חיור יין לבן וים לבן ונוסף חיוריין ומוריים שהוא יין הבא מחוץ לים מקום וגם לשת הלבנת שבת פי' רש"י הוא נרסי בגמרא בעת מיבין הר' בהמת מרכת שהוא חיוריין ומא ופי' ר"י חיוריין שהוא לבן ניתיר: עתיק יין חוק ניתר ולכן היתה כל': מלח סדומית פי הכל היו הלח נסה ומתנים אותה בקטרת חסום על כל קינטר תקריב חלח ות"ח שהיה דקה מאד ותחתון חלח היו מביאים הרבה הקב ומין כיוני לתה מכבר: ורש"י ז"ל פי' ביותר פ"ב חלח סדומית היה מעלייה לגמעה ובשתרת פ"ב חלח סחיר עגה וקנה בלבן וכן הטעון בערך לסחיקות ז"ל ותלח סדומית מינו ניתיר בתים עד שיהיה נמסק ותוספות דכריתו לכל לח יעריב חלח בקטרת לשמי ל"ל דבעינן חלח היינו בשר הקטרת לכל הפעולים שנוגעים חלח וכו' הר"ב כתב שנגנז כר"ל בספרא שהחלת מינו מעורב בקטורת: כעלה עשיון הוא עשב ובקר כן לפי שמתיר בקטורת: ועלה עשן הקטר כתיב! שהיו מתמוגג לכלן ולבתי כ"ב הראב"ם בבריתות פ"ח ופתב הרב מזרחי ז"ל בפ' אלו מגלחין בי היתה עגל הרי הוא עגל שמתיר בקטרת: כיפת הירדן עגבה מן הרב הל' על שמת הירדן ויש לו ריח טוב הכל נו: נוטרת יין חלח פעלה עגן וכפת הירדן. כל שלא תיכף מהם שם מינים

רַבִּי נָתָן אוֹמֵר אַף כִּכְפִת הַיַּרְדֵּן כָּל שֶׁהוּא. אִם נָתַן בָּהּ רֹבַע פְּסָלָהּ. וְאִם חִסֵּר אַחַת מִכָּל סַמָּנֶיהָ חַיָּב מִיתָה: רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר הַצְּדִי אֵינוֹ אֶלָּא שֹׁרֶף הַנּוֹטֵף מֵעֲצֵי הַקְּטָף. בּוֹרִית כַּרְשִׁינָא שֶׁשָּׁפִין בָּהּ אֶת הַצִּפּוֹרֶן כְּדֵי שֶׁתְּהֵא נָאָה. יַיִן קַפְרִיסִין שֶׁשּׁוֹרִין בּוֹ אֶת הַצִּפּוֹרֶן כְּדֵי שֶׁתְּהֵא עַזָּה. וְהֲלֹא מֵי רַגְלַיִם פְּיוֹלָה אֶלָּא שֶׁאֵין מַכְנִיסִין מֵי רַגְלַיִם לַמִּקְדָּשׁ מִפְּנֵי הַכָּבוֹד:

(זכיתי לתי דיומת פ"ד נריס שלין מכניסין ריח רע לעזרה מפני הכבוד:)

תַּנְיָא רַבִּי נָתָן אוֹמֵר בְּשֶׁהוּא שׁוֹחֵק אוֹמֵר הָרֵךְ הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב הָרֵךְ מִפְּנֵי שֶׁהַקּוֹל יָפֶה לַבְּשָׂמִים. פִּטְמָהּ לַחֲצָאִין בְּשֶׁרָה. לִשְׁלִישׁ וְלִרְבִיעַ לֹא שָׁמָעְנוּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה זֶה הַכְּלָל. אִם בְּמִדָּתָהּ כְּשֶׁרָה לַחֲצָאִין. וְאִם חִסֵּר אַחַת מִכָּל

## סמניה

רגלים לפקדש ולא אחר לקטרת ואיהיר יעלה על שלחן מלח מערבו מי רגלים מהם בקטורת להקטיר מהמו לה מלח ולאלר מלחו מי מערין ס' הקרקע כן ולכן בקטרת אין לחסור רק שלין כנגד שיחרחו מכניסין מי רגלים לעזרה: ומה תאחר ישמעו הקטרת משהין ויעירבו בה מי רגלים ואח"כ יבאכו אהל נרסי בכליותיה פ"מ שמייע ליה לר"י בה תניא קקשחר קקרא קדם הוא לכם כל שעזיה לא יהיו מלח בקלם ופי' רש"י מסייע ליה זמו' מלח מקרא לה לבר בשעת שריית פתים ואתמו בה מי רגלים מסייע לה קאמר כל שעזיתה בקלם כיוצא עב"ג: יפין לה מי לבני ר"ש לעיל: מפני הכבוד שלין כנגדו של הר"ש ליול הכניסו מי רגלים לתקדש ומוכר הסוגר בסם מי רגלים מת:

## כישהוא

שוחק אומר הטה תקל כ"ר"ז ר"ש החותה אומר כן לשחק היטב הקל וביורכין בפ' לין בערכין ומכתבת על סם שמוחקין בו סחני הקטורת והפל בו כדי הקל היטב פי' לשחני הקטרת אחר שיסה תתקבל ח"ם שקטל יפה לבשמים פי' קל החחיר הוה רוח יפה לבשמים שהרוח מהיו מהרי סלו לחצאין ולא יותר ואפשה לחצאין פי' אבל בו שלש נעשה סלח קס"ל חכמים ביחד שהם שלשה של סם ח"ם כאחד: לשלישי ולרביע פי' רש"י ז"ל לא שמענו שהיו חסר היותר מ' שהו ג' מ' ק' שלח הזכירו לעשם שלח שלשם מן הקטרת קטרת והניחו הפל בו פי' לח שהזכירו הפל בו פי' לח שהזכירו הרבותינו שהם היה כשהם שם לחו:

## מעמדות ליום ראשון

סַמְמָנֶיהָ חֲיֵב מִיתָה׃

תַּנְיָא בַּר קַפָּרָא אוֹמֵר אַחַת לְשִׁשִּׁים אוֹ לְשִׁבְעִים שָׁנָה הָיְתָה בָּאָה שֶׁל שִׁירַיִם לַחֲצָאִין׃ וְעוֹד תָּנֵי בַּר קַפָּרָא אִלּוּ הָיָה נוֹתֵן בָּהּ קוֹרְטוֹב שֶׁל דְּבַשׁ אֵין אָדָם יָכוֹל לַעֲמוֹד מִפְּנֵי רֵיחָהּ׃ וְלָמָּה אֵין מְעָרְבִין בָּהּ דְּבַשׁ מִפְּנֵי שֶׁהַתּוֹרָה אָמְרָה כִּי כָל שְׂאוֹר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַיי׃

**במדרש** הנעלם פרשת ויחי ויחיו ימיו ויגוע ויאסף אל עמיו ויקבר אל אבותיו ויגוע ויאסף אל עמיו ויפל על פני אביו ויבך עליו וישק לו ויחנטו את אביו ויעבדו יוסף ואחיו ואת כל בית אביו רק טפם וצאנם ובקרם עזבו בארץ גושן ויעל עמו גם רכב גם פרשים ויהי המחנה כבד מאד ויספוד שם יוסף ספד גדול וכבד ויעש לאביו שבעת ימים ויראו יושבי הארץ את האבל בגרן האטד ויאמרו אבל כבד זה למצרים על כן קרא שם המקום אבל מצרים אשר בעבר הירדן ויעשו בניו לו כן כאשר צום אותם ויעלו אותו בניו ארצה כנען ויקברו אותו במערת שדה המכפלה אשר קנה אברהם את השדה לאחזת קבר מאת עפרון החתי על פני ממרא הוא חברון בארץ כנען ויקברו שם גם את אחיו ואת כל הבאים עמו ויהי אחרי מות אביהם ויאמרו יוסף לו יעטמנו יוסף כל שנאתו אשר שטמנו ויאמר אליהם אל נא תיראו כי התחת אלהים אנכי ואתם חשבתם עלי רעה אלהים חשבה לטובה למען עשה כיום הזה להחיות עם רב ועתה אל תיראו אנכי אכלכל אתכם ואת טפכם ויעש לנו יוסף כל הימים האלה ויחי יוסף בארץ מצרים הוא ובית אביו ויחי יוסף מאה ועשר שנים ויראה יוסף לאפרים בני שלשים גם בני מכיר בני מנשה ילדו על ברכי יוסף ויאמר יוסף אל אחיו אנכי מת ואלהים פקד יפקד אתכם והעלה אתכם מן הארץ הזאת אל הארץ אשר נשבע לאברהם ליצחק וליעקב ויאמר יוסף להשבע את בני ישראל לאמר פקד יפקד אלהים אתכם והעלתם את עצמותי מזה ויקח יוסף את הספרים ויחנטו אותו ויישם בארון במצרים׃

**בפרשת** וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן קַח אֶת־הַמַּחְתָּה וְתֵן־עָלֶיהָ אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וְשִׂים קְטֹרֶת וְהוֹלֵךְ מְהֵרָה אֶל־הָעֵדָה וְכַפֵּר עֲלֵיהֶם כִּי־יָצָא הַקֶּצֶף מִלִּפְנֵי יְהוָה הֵחֵל הַנָּגֶף׃ וַיִּקַּח אַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה וַיָּרָץ אֶל־תּוֹךְ הַקָּהָל וְהִנֵּה הֵחֵל הַנֶּגֶף בָּעָם וַיִּתֵּן אֶת־הַקְּטֹרֶת וַיְכַפֵּר עַל־הָעָם׃ וַיַּעֲמֹד בֵּין־הַמֵּתִים וּבֵין הַחַיִּים וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה׃ וַיִּהְיוּ הַמֵּתִים בַּמַּגֵּפָה אַרְבָּעָה עָשָׂר אֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת מִלְּבַד הַמֵּתִים עַל דְּבַר קֹרַח׃ וַיָּשָׁב אַהֲרֹן אֶל־מֹשֶׁה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְהַמַּגֵּפָה נֶעֱצָרָה׃ כָּל אֵלֶּה בְּהִיוֹת הַהֵיכָל עַל יְסוֹדוֹ וּמִזְבֵּחַ עַל מְכוֹנוֹ הָיִינוּ מְלֵאִים כָּל טוּב וַעֲכָשָׁיו חֻרַב נִבְזֵית הַמְקֻדָּשׁ וּבְטֵלָה עֲבוֹדָה וְאֵין לָנוּ בְּעֵינוֹתֵינוּ לֹא אָשָׁם וְלֹא אִשִּׁים לֹא

## בדים

**אחת** לשישים או לשבעים שנה כשהיה היה מנהג מלת תמיהה כי״ם מחזקת ג׳ חיבים על קטרת לא היה יכול לקיים הכל שהיו שלשים כן קטורת שהיה יכול לעשות היה עושה ולא היה מחסר כלום ואם היה מחסר ד׳ קבין לא היה מונין הכל יכן כן נתלה לא היה מחוי ירו מלא ב׳ זמים שלא כל התפנית שוות לפיכך היה משוקל פ׳ זמים פ׳ או פ׳ פעמים ע״ב ויהכל ג׳ ו׳ קורשב שם והיה קשה והעירו פי׳ מחוי ר׳ חשובה כשהיינו נלוג׳ ו׳ מסכת ריח טוב פרק ריח טוב מחכה כיתר׳ יהכל ו׳ ו׳ **והמגפה** כשעצרה תכשות׳ פר׳ תמיד של שחר חלוף לאחרון הכיתני ואעצ׳ שלישיתי ג׳ ל׳

**בדרים** להרון חשם כשהיו לו בניו׳ שכח כשהיה הוא ובניו כהנים ומשה לוי׳ ומשה ואהרון ובניו כהנים ומשה לוי׳ ומשה ואהרון ובניו כהנים ומשה לוי׳ ומשה ואהרון

בַּדִּים וְלֹא בְּלוֹדָה׃ לֹא גְבוֹל וְלֹא גוֹרָלוֹת׃ לֹא דְבִיר וְלֹא
דַקָּה׃ לֹא הֵיכָל וְלֹא הַר הַמּוֹר׃ לֹא וַעַד וְלֹא וְהִיו׃ לֹא זָבָה
וְלֹא זְרִיקָה׃ לֹא חַטָּאת וְלֹא חֲלָבִים׃ לֹא טַהֲרָה׃ וְלֹא טְבִילָה׃
לֹא יְרוּשָׁלַיִם וְלֹא יַעַר לְבָנוֹן׃ לֹא כַּפּוֹרֶת וְלֹא כְּרוּבִים׃ לֹא
לְבוֹנָה וְלֹא לֶחֶם הַפָּנִים׃ לֹא מְזִבֵּחַ וְלֹא מְנוֹרָה׃ לֹא נְתָחִים
וְלֹא נְסָכִים׃ לֹא סְמִיכָה וְלֹא סְכִּים׃ לֹא עוֹלָה וְלֹא עֲזָאזֵל׃
לֹא פָּרוֹכֶת וְלֹא פַּר חַטָּאת׃ לֹא צִיץ וְלֹא צִיץ נֵזֶר הַקֹּדֶשׁ׃ לֹא
קְדָרָה וְלֹא קְנָמוֹן׃ לֹא רֵיחַ בְּשָׂמִים וְלֹא רֵיחַ נִיחוֹחַ׃ לֹא שִׁי׃
וְלֹא שְׁלָמִים׃ לֹא תּוֹרָה׃ וְלֹא תְּמוּרָה׃ לֹא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל׃
וְלֹא מַעֲשְׂרוֹת׃ לֹא כֹּהֵן וְלֹא נָבִיא׃ עֲנוּתֵינוּ וַעֲוֹנוֹת אֲבוֹתֵינוּ
חֶרְפוּנוּ׃ וְשָׁמֵם מִקְדָּשֵׁינוּ׃ וְנִטְּלָה כְּבוֹד מִבֵּית חַיֵּינוּ׃
מָקוֹם שֶׁהָלְלוּךָ בּוֹ אֲבוֹתֵינוּ׃ וְאֵין אֲנוּ יְכוֹלִין לְהַקְרִיב קָרְבָּן׃
כִּי אֵין לָנוּ לֹא זֶבַח וְלֹא זוֹבֵחַ׃ וְלֹא שָׁעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ׃ וְלֹא
כֹהֵן שֶׁיְכַפֵּר בַּעֲדֵינוּ׃ אֶלָּא שִׂיחַ שִׂפְתוֹתֵינוּ תַּחַת קָרְבְּנוֹתֵינוּ׃
וּתְפִלָּתֵינוּ תַּחַת כַּפָּרָתֵינוּ׃

ביום שאין אומרים בו תחנות אין אומרים זה׃

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ׃ שֶׁתְּכַפֵּר לָנוּ
עַל כָּל חַטֹּאתֵינוּ׃ וְתִסְלַח לָנוּ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ׃ וּתְמַחוֹל
לָנוּ עַל כָּל פְּשָׁעֵינוּ׃ וְתִבְנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ׃
וּתְכַפֵּר לָנוּ עַל כָּל זְרוֹנוֹתֵינוּ׃ שֶׁהֲזַדְנוּ לְפָנֶיךָ בֵּין בְּאוֹנֶס בֵּין
בְּרָצוֹן׃ בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד׃ בֵּין בִּשְׁמִיעָה בֵּין בִּרְאִיָּה׃ בֵּין
בְּרִבּוּר בֵּין בְּמַחֲשָׁבָה׃ הַכֹּל תַּעֲבִיר וְתִסְלַח אֲשֶׁר נוֹאַלְנוּ
וְאֲשֶׁר חָטָאנוּ׃

רִבּוֹן הָעוֹלָמִים גָּלוּי לְפָנֶיךָ כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ אֲשֶׁר מִדַּת הַדִּין
מְהוּחָה׃ עָלֵינוּ בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ׃ וּבָאנוּ לְחַלּוֹת פָּנֶיךָ

שֶׁתַּעֲצוֹר הַמַּגֵּפָה וְהַמַּשְׁחִית מֵעָלֵינוּ׃ וְלֹא תִתֵּן הַמַּשְׁחִית
לָבֹא אֶל בָּתֵּינוּ׃ וְרַחֵם עָלֵינוּ וְעַל טַפֵּינוּ וְעַל עוֹלָלֵינוּ וְעַל כָּל
יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ׃ וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵינוּ׃ כְּעִנְיַן
שֶׁנֶּאֱמַר׃ תִּכּוֹן תְּפִלָּתִי קְטֹרֶת לְפָנֶיךָ מַשְׂאַת כַּפַּי מִנְחַת־
עָרֶב׃ וּכְמוֹ שֶׁקִּבַּלְתָּ קְטוֹרֶת הַסַּמִּים שֶׁהִקְטִיר לְפָנֶיךָ אַהֲרֹן
הַכֹּהֵן כַּאֲשֶׁר הֵחֵל הַנֶּגֶף בָּעָם׃ שֶׁנֶּאֱמַר׃ וַיַּעֲמֹד בֵּין־הַמֵּתִים
וּבֵין הַחַיִּים וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה׃ וְכֵן פִּינְחָס׃ שֶׁנֶּאֱמַר׃ וַיַּעֲמֹד
פִּינְחָס וַיְפַלֵּל וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה׃ וְכֵן דָּוִד׃ שֶׁנֶּאֱמַר׃ וַיִּבֶן שָׁם
דָּוִד מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיַּעַל עֹלוֹת וּשְׁלָמִים וַיֵּעָתֵר יְהוָה לָאָרֶץ
וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה מֵעַל יִשְׂרָאֵל׃ כִּי אַתָּה אָבִינוּ וּלְךָ תְּלוּיוֹת
עֵינֵינוּ׃ רְפָאֵנוּ יְיָ וְנֵרָפֵא הוֹשִׁיעֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה כִּי תְהִלָּתֵינוּ אָתָּה׃
שֶׁכֵּן כָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ׃ וְהֵסִיר יְהוָה מִמְּךָ כָּל־חֹלִי וְכָל־מַדְוֵי
מִצְרַיִם הָרָעִים אֲשֶׁר יָדַעְתָּ לֹא יְשִׂימָם בָּךְ וּנְתָנָם בְּכָל־שֹׂנְאֶךָ׃
לַיהוָה הַיְשׁוּעָה עַל־עַמְּךָ בִרְכָתֶךָ סֶלָה׃

אתא בידרש אמר רבי עקיבא כל האומר ג׳ פסוקים הללו בכל יום ג׳ פעמים מובטח הוא שאינו ניזוק כל היום׃

יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה׃ יְיָ צְבָאוֹת
אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ׃ יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאֵנוּ׃
גדה פרק בתרא תָּנָא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ כָּל הַשּׁוֹנֶה הֲלָכוֹת בְּכָל יוֹם׃
מוּבְטַח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן הָעוֹלָם הַבָּא׃ שֶׁנֶּאֱמַר
הֲלִיכוֹת עוֹלָם לוֹ׃ אַל תִּקְרֵי הֲלִיכוֹת אֶלָּא הֲלָכוֹת׃ אָמַר
רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רִבִּי חֲנִינָא תַּלְמִידֵי חֲכָמִים מַרְבִּים שָׁלוֹם
בָּעוֹלָם׃ שֶׁנֶּאֱמַר׃ וְכָל־בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְיָ וְרַב שְׁלוֹם בָּנָיִךְ׃ אַל
תִּקְרֵי בָּנָיִךְ אֶלָּא בּוֹנָיִךְ׃ שָׁלוֹם רָב לְאֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ וְאֵין לָמוֹ
מִכְשׁוֹל׃ יְהִי־שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ׃ לְמַעַן אַחַי
וְרֵעַי אֲדַבְּרָה־נָּא שָׁלוֹם בָּךְ׃ לְמַעַן בֵּית־יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה

טוב

טוֹב לָךְ: יי עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יי יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם:

זה נוסחת הרב המחבר זצ"ל:

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו
לֵאמֹר כֹּה תְבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמוֹר לָהֶם:
יְבָרֶכְךָ יְהוָה וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא
יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם: וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי אֲבָרְכֵם:

פסחים פ"ח תָּנוּ רַבָּנָן אֵין לְךָ דָּבָר שֶׁקּוֹדֵם לְתָמִיד שֶׁל שַׁחַר
אֶלָּא קְטוֹרֶת בִּלְבָד. שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ בַּבֹּקֶר
בַּבֹּקֶר. וְאֵין לְךָ דָּבָר שֶׁמִּתְעַכֵּב אַחַר תָּמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם
אֶלָּא קְטוֹרֶת וּפֶסַח וְנֵרוֹת וּמְחוּסַּר כִּפּוּרִים בְּעֶרֶב פֶּסַח
שֶׁטּוֹבֵל שַׁחֲרִית וְאוֹכֵל אֶת פִּסְחוֹ לָעֶרֶב. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁל
רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר אַף מְחוּסַּר כִּפּוּרִים בְּשַׁחֲרִית
הַשָּׁנָה שֶׁטּוֹבֵל וְאוֹכֵל בְּקָדָשִׁים לָעֶרֶב:

## סדר הקרבנות

מגילה פרק ד' לחר ר' לחי לולא מעמדות לא כתיבי שזים וזרן שבאחור שם לא בריתי יחזם ולולא תורת שזים ולרן לא שמתי וכתיב ויחתר ה' לולהים בחה לדעי כי חירבה לחר לחבהם לבני הן כה רב"ע שם שזים שם זשלום ישראל חושלין לפניך ותתה עושה להם כדור החכול וכדור הפלגה לחר לו לא לחר לבניו רב"ע שם כחה לדעי (וכי' רש"י במה לדעי מה לחחר לי לגחלן דבר שיכתבה בו עוונותיהן) לחר"ע קחה לי ענגלה משלשת ונוחר פירש רש"י כלו' הקרבנות יכפרו פניהן לחר לפניו רב"ע שם חיבה בזוין שב"ה קיים בזוין שחין ב"ה קיים מה חבה עליהם לחחר לו כבר חקנתי להם סדר הקרבנות כל זמן שהקריבים בהן מעלה הני עליהם כחלו מקריבים לפני קרבן ושחל חני על כל עוונותיהם:

תָּנוּ רַבָּנָן תָּמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם קוֹדֶם לְנֵרוֹת. וְנֵרוֹת
קוֹדְמוֹת לִקְטוֹרֶת. שֶׁנֶּאֱמַר. וְהִקְטִיר עָלָיו אַהֲרֹן

קטרת

אין לך דבר וכו' לחין לך עמודה שבעזרת ע"ב היוצחת קודם לתמיד של שחר חלח קטרת שנ'. מה נקטר נקטר וכתיב לא כתיב חלח חד נקר: ונרות שבמליחין בין הערבים. ופסח קרבן ציבור שהיה כחזה בין הערבי לפסחיך ושחטו כל קהל עדת ישראל בין הערבים: ומה סר בפרים בעין שמרוב לו זב שנכנס ולא הניח כפרתו קודם לתמיד ולח לו יניחנו לו יחכל בקדשים דיחוסים כקדשים ונעוט כרת: שמרובל שניה וקף על פי

בין העירבים הוח חיפס שנעות ויחעלה. חשת שחתחיל השחם לנטות לשיעור הוח הערב השני ואחר בילת השחם הוח הערב הראשון ומה בין העירבים לרש נחמר לערב הוה שחישת הפסחים: בשחרים בקטל השחת

קְטֹרֶת סַמִּים בַּבֹּקֶר בְּהֵיטִיבוֹ אֶת־הַנֵּרֹת יַקְטִירֶנָּה׃
וּבְהַעֲלֹת אַהֲרֹן אֶת־הַנֵּרֹת בֵּין הָעַרְבַּיִם יַקְטִירֶנָּה קְטֹרֶת
תָּמִיד לִפְנֵי יְיָ לְדֹרֹתֵיכֶם׃ זה נוסחה הרב המחבר זצ"ל׃
ס׳ עלה
וַיִּקְרָא אֶל־מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יְהוָה אֵלָיו מֵאֹהֶל מוֹעֵד לֵאמֹר׃
דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם כִּי־יַקְרִיב
מִכֶּם קָרְבָּן לַיהוָה מִן־הַבְּהֵמָה מִן־הַבָּקָר וּמִן־הַצֹּאן תַּקְרִיבוּ
אֶת־קָרְבַּנְכֶם׃ אִם־עֹלָה קָרְבָּנוֹ מִן־הַבָּקָר זָכָר תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ
אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד יַקְרִיב אֹתוֹ לְרִצֹנוֹ לִפְנֵי יְהוָה׃ וְסָמַךְ
יָדוֹ עַל רֹאשׁ הָעֹלָה וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר עָלָיו׃ וְשָׁחַט אֶת־בֶּן
הַבָּקָר לִפְנֵי יְהוָה וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת־הַדָּם וְזָרְקוּ
אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃ וְהִפְשִׁיט
אֶת־הָעֹלָה וְנִתַּח אֹתָהּ לִנְתָחֶיהָ׃ וְנָתְנוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אֵשׁ
עַל־הַמִּזְבֵּחַ וְעָרְכוּ עֵצִים עַל־הָאֵשׁ׃ וְעָרְכוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים
אֶת־הַנְּתָחִים אֶת־הָרֹאשׁ וְאֶת־הַפֶּדֶר עַל־הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל־
הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל־הַמִּזְבֵּחַ׃ וְקִרְבּוֹ וּכְרָעָיו יִרְחַץ בַּמַּיִם וְהִקְטִיר
הַכֹּהֵן אֶת־הַכֹּל הַמִּזְבֵּחָה עֹלָה אִשֵּׁה רֵיחַ־נִיחוֹחַ לַיהוָה׃
וְאִם־מִן־הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ מִן־הַכְּשָׂבִים אוֹ מִן־הָעִזִּים לְעֹלָה זָכָר
תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ׃ וְשָׁחַט אֹתוֹ עַל־יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צָפֹנָה לִפְנֵי יְהוָה
וְזָרְקוּ בְנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת־דָּמוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃ וְנִתַּח
אֹתוֹ לִנְתָחָיו וְאֶת־רֹאשׁוֹ וְאֶת־פִּדְרוֹ וְעָרַךְ הַכֹּהֵן אֹתָם עַל־
הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל־הַמִּזְבֵּחַ׃ וְהַקֶּרֶב וְהַכְּרָעַיִם
יִרְחַץ בַּמַּיִם וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן אֶת־הַכֹּל וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה עֹלָה
הוּא אִשֵּׁה רֵיחַ־נִיחוֹחַ לַיהוָה׃ וְאִם מִן־הָעוֹף עֹלָה קָרְבָּנוֹ
ליהוה

בעת שחור היום חזק וז כזכר הנדרי' וכקרן כלמון היום חלף ואתי היום ואעל' הלך ויורד ׳
מנים נפי שהיש בקרן שמעה שמים תהביקו על תק מהשבשים ו׳:

העולה

לַיהוָה וְהִקְרִיב מִן־הַתֹּרִים אוֹ מִן־בְּנֵי הַיּוֹנָה אֶת־קָרְבָּנוֹ׃
וְהִקְרִיבוֹ הַכֹּהֵן אֶל־הַמִּזְבֵּחַ וּמָלַק אֶת־רֹאשׁוֹ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה
וְנִמְצָה דָמוֹ עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ׃ וְהֵסִיר אֶת־מְרָאָתוֹ בְּנֹצָתָהּ׃
וְהִשְׁלִיךְ אֹתָהּ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ קֵדְמָה אֶל־מְקוֹם הַדֶּשֶׁן׃ וְשִׁסַּע
אֹתוֹ כְּכְנָפָיו לֹא יַבְדִּיל וְהִקְטִיר אֹתוֹ הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה עַל־
הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ עֹלָה הוּא אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה׃

**כתב** הרב המחבר בהקדמתו בסקורת ג׳ פרשת העולה על שום מטה שתעלה שהכיפורים עליו קרבן עולה יקרא תחת שהפרשיות נשם תורת החטאת׳ ופרשה שניה יכוין בקורת בתורה׳ ולו נשם הקרבת עולת בלבה׳ כי היכי דלא לתתוי בתקוני ג׳ עולות על מטה אחד׳ וכן בפרשיות של חטאת ואשם וכן יכוין בשחוד נשם תורת כפרה וכו׳ בקורת בתורה׳

**הפסוקים** ולבש׳ ופשט׳ שהפרשה עולה ז׳ הם מצות תחיות המזבח׳ ולכן כלפים כלותיות קשנות׳ ויש שרוצים לומרם על יחידים נשם עבודה מלך בקורת בתורה׳

ויקרא ו וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ צַו אֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־
בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה הִוא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָה
עַל־הַמִּזְבֵּחַ כָּל־הַלַּיְלָה עַד־הַבֹּקֶר וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ׃
וְלָבַשׁ הַכֹּהֵן מִדּוֹ בַד וּמִכְנְסֵי־בַד יִלְבַּשׁ עַל־בְּשָׂרוֹ וְהֵרִים אֶת־הַדֶּשֶׁן אֲשֶׁר
תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת־הָעֹלָה עַל־הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוֹ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ׃ וּפָשַׁט אֶת־בְּגָדָיו
וְלָבַשׁ בְּגָדִים אֲחֵרִים וְהוֹצִיא אֶת־הַדֶּשֶׁן אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה אֶל־מָקוֹם טָהוֹר׃
וְהָאֵשׁ עַל־הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד־בּוֹ לֹא תִכְבֶּה וּבִעֵר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן
עֵצִים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר וְעָרַךְ עָלֶיהָ הָעֹלָה וְהִקְטִיר עָלֶיהָ חֶלְבֵי
הַשְּׁלָמִים׃ אֵשׁ תָּמִיד תּוּקַד עַל־הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכְבֶּה׃

נשמת לין מוריים רגון העולמים הם מיהם יתנו לו שכר בקורת בתורה׳
רבון העולמים יהי רצון מלפניך שיהא זה חשוב ומקובל לפניך כאו הקרבתי עולה בוסנה׃

פרשת מנחה ויקרא ב׳ (זה נוסחת הרב המחבר זצ״ל)

וְנֶפֶשׁ כִּי־תַקְרִיב קָרְבַּן מִנְחָה לַיהוָה סֹלֶת יִהְיֶה קָרְבָּנוֹ וְיָצַק
עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְנָתַן עָלֶיהָ לְבֹנָה׃ וְהֵבִיאָהּ אֶל־בְּנֵי

אהרן

**העולה** בקורת זה עולה נשם שהיו עולה ונשמעו׳ מפי שהיו קרבנו׳ שהם לנרן׃ וערך כולן כלול על התוכת ונתקבלות עולה עליה העולה כתב רש״י ז״ל ה״פ יתיבה דרים שתהא שהיו עולה להקדוש ברוך הוא שהי עליהם׃ ל״פ שהיו היו רגלונות שלו יהא הקטר׳ קודם לתמיד של שחר עולה לתני הקב״ה ומכפרת על עונותיהם׃ פרו היו הקרבנות ושם ת״ל מפני שהקרבתו׳ מרם ז״ל׃

אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים וְקֻמְצוֹ מְלֹא קֻמְצוֹ מִסָּלְתָּהּ וּמִשַּׁמְנָהּ
עַל כָּל־לְבֹנָתָהּ וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת־אַזְכָּרָתָהּ הַמִּזְבֵּחָה אִשֵּׁה
רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: וְהַנּוֹתֶרֶת מִן־הַמִּנְחָה לְאַהֲרֹן וְלִבָנָיו קֹדֶשׁ
קָדָשִׁים מֵאִשֵּׁי יְהוָה: וְכִי תַקְרִב קָרְבַּן מִנְחָה מַאֲפֵה תַנּוּר
סֹלֶת חַלֹּת מַצֹּת בְּלוּלֹת בַּשָּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן:
וְאִם־מִנְחָה עַל־הַמַּחֲבַת קָרְבָּנֶךָ סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן מַצָּה
תִּהְיֶה: פָּתוֹת אֹתָהּ פְּתִים וְיָצַקְתָּ עָלֶיהָ שָׁמֶן מִנְחָה הִוא:
וְאִם־מִנְחַת מַרְחֶשֶׁת קָרְבָּנֶךָ סֹלֶת בַּשֶּׁמֶן תֵּעָשֶׂה: וְהֵבֵאתָ
אֶת־הַמִּנְחָה אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה מֵאֵלֶּה לַיהוָה וְהִקְרִיבָהּ אֶל־הַכֹּהֵן
וְהִגִּישָׁהּ אֶל־הַמִּזְבֵּחַ: וְהֵרִים הַכֹּהֵן מִן־הַמִּנְחָה אֶת־אַזְכָּרָתָהּ
וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: וְהַנּוֹתֶרֶת מִן־
הַמִּנְחָה לְאַהֲרֹן וְלִבָנָיו קֹדֶשׁ קָדָשִׁים מֵאִשֵּׁי יְהוָה: כָּל־
הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַיהוָה לֹא תֵעָשֶׂה חָמֵץ כִּי כָל־שְׂאֹר
וְכָל־דְּבַשׁ לֹא־תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַיהוָה: קָרְבַּן רֵאשִׁית
תַּקְרִיבוּ אֹתָם לַיהוָה וְאֶל־הַמִּזְבֵּחַ לֹא־יַעֲלוּ לְרֵיחַ נִיחֹחַ: וְכָל־
קָרְבַּן מִנְחָתְךָ בַּמֶּלַח תִּמְלָח וְלֹא תַשְׁבִּית מֶלַח בְּרִית אֱלֹהֶיךָ
מֵעַל מִנְחָתֶךָ עַל כָּל־קָרְבָּנְךָ תַּקְרִיב מֶלַח:

ויקרא ו וְזֹאת תּוֹרַת הַמִּנְחָה הַקְרֵב אֹתָהּ בְּנֵי־אַהֲרֹן לִפְנֵי יְהוָה
אֶל־פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ: וְהֵרִים מִמֶּנּוּ בְּקֻמְצוֹ מִסֹּלֶת
הַמִּנְחָה וּמִשַּׁמְנָהּ וְאֵת כָּל־הַלְּבֹנָה אֲשֶׁר עַל־הַמִּנְחָה וְהִקְטִיר
הַמִּזְבֵּחָה רֵיחַ נִיחֹחַ אַזְכָּרָתָהּ לַיהוָה: וְהַנּוֹתֶרֶת מִמֶּנָּה יֹאכְלוּ
אַהֲרֹן וּבָנָיו מַצּוֹת תֵּאָכֵל בְּמָקוֹם קָדֹשׁ בְּחֲצַר אֹהֶל־מוֹעֵד
יֹאכְלוּהָ: לֹא תֵאָפֶה חָמֵץ חֶלְקָם נְתַתִּי אֹתָהּ מֵאִשַּׁי קֹדֶשׁ
קָדָשִׁים

חלקם נתתי להם מאישי ומנחתי ומנסכי ומעולי ומקרבני ומקדשי ומתרומתי ומתנופתי ומתנופת בניהם ומתנופת בנותיהם עמהם (ובפ' ויקרא ו' ע"ל ד' הטעמים פסק"ד דבכורות) בזמן שהיו עושים לשמו של מקום ואז כתיב בהם חלקם לעולם ולא תמיד וגו':

קָדָשִׁים הוּא כַּחַטָּאת וְכָאָשָׁם׃ כָּל־זָכָר בִּבְנֵי אַהֲרֹן יֹאכְלֶנָּה
חָק־עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם מֵאִשֵּׁי יְהוָה כֹּל אֲשֶׁר־יִגַּע בָּהֶם יִקְדָּשׁ׃

בשבת אין אומרים רבון העולמים:

**רבון** העולמים יהי רצון שיהא זה חשוב ומקובל לפניך כאלו הקרבתי מנחה בזמנה:
(זה הנוסחה הוא לפי צוואת הרב המחבר זצ"ל)

פ' שלמים ויקרא ג'

וְאִם־זֶבַח שְׁלָמִים קָרְבָּנוֹ אִם מִן־הַבָּקָר הוּא מַקְרִיב אִם־זָכָר
אִם־נְקֵבָה תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ לִפְנֵי יְהוָה׃ וְסָמַךְ יָדוֹ עַל־
רֹאשׁ קָרְבָּנוֹ וּשְׁחָטוֹ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן
הַכֹּהֲנִים אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃ וְהִקְרִיב מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים
אִשֶּׁה לַיהוָה אֶת־הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת־הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל־הַחֵלֶב
אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב׃ וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן
אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת עַל־הַכָּבֵד עַל־הַכְּלָיוֹת
יְסִירֶנָּה׃ וְהִקְטִירוּ אֹתוֹ בְּנֵי־אַהֲרֹן הַמִּזְבֵּחָה עַל־הָעֹלָה אֲשֶׁר
עַל־הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה׃ וְאִם־מִן
הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ לְזֶבַח שְׁלָמִים לַיהוָה זָכָר אוֹ נְקֵבָה תָּמִים
יַקְרִיבֶנּוּ׃ אִם־כֶּשֶׂב הוּא־מַקְרִיב אֶת־קָרְבָּנוֹ וְהִקְרִיב אֹתוֹ
לִפְנֵי יְהוָה׃ וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁ קָרְבָּנוֹ וְשָׁחַט אֹתוֹ לִפְנֵי
אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת־דָּמוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃
וְהִקְרִיב מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אִשֶּׁה לַיהוָה חֶלְבּוֹ הָאַלְיָה תְּמִימָה
לְעֻמַּת הֶעָצֶה יְסִירֶנָּה וְאֶת־הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת־הַקֶּרֶב וְאֵת
כָּל־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב׃ וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַחֵלֶב
אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת עַל־הַכָּבֵד עַל
הַכְּלָיֹת יְסִירֶנָּה׃ וְהִקְטִירוֹ הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה לֶחֶם אִשֶּׁה לַיהוָה׃
וְאִם־עֵז קָרְבָּנוֹ וְהִקְרִיבוֹ לִפְנֵי יְהוָה׃ וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁוֹ
וְשָׁחַט אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת־דָּמוֹ עַל־
הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃ וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ קָרְבָּנוֹ אִשֶּׁה לַיהוָה אֶת־הַחֵלֶב

הַמַּכְסֶה אֶת־הַקֶּרֶב וְאֶת כָּל־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב: וְאֶת
שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים
וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת עַל־הַכָּבֵד עַל־הַכְּלָיֹת יְסִירֶנָּה: וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן
הַמִּזְבֵּחָה לֶחֶם אִשֶּׁה לְרֵיחַ נִיחֹחַ כָּל־חֵלֶב לַיהוָה: חֻקַּת עוֹלָם
לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם כָּל־חֵלֶב וְכָל־דָּם לֹא תֹאכֵלוּ:

(זה הנוסחה הוא לפי צוואת הרב המחבר זצ"ל)

ויקרא ז'

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
הַמַּקְרִיב אֶת־זֶבַח שְׁלָמָיו לַיהוָה יָבִיא אֶת־קָרְבָּנוֹ
לַיהוָה מִזֶּבַח שְׁלָמָיו: יָדָיו תָּבֵאנָה אֶת אִשֵּׁי יְהוָה אֶת־
הַחֵלֶב עַל־הֶחָזֶה יְבִיאֶנּוּ אֵת הֶחָזֶה לְהָנִיף אֹתוֹ תְּנוּפָה לִפְנֵי
יְהוָה: וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת־הַחֵלֶב הַמִּזְבֵּחָה וְהָיָה הֶחָזֶה לְאַהֲרֹן
וְלִבָנָיו: וְאֵת שׁוֹק הַיָּמִין תִּתְּנוּ תְרוּמָה לַכֹּהֵן מִזִּבְחֵי שַׁלְמֵיכֶם:
הַמַּקְרִיב אֶת־דַּם הַשְּׁלָמִים וְאֶת־הַחֵלֶב מִבְּנֵי אַהֲרֹן לוֹ תִּהְיֶה
שׁוֹק הַיָּמִין לְמָנָה: כִּי אֶת־חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְאֶת־שׁוֹק הַתְּרוּמָה
לָקַחְתִּי מֵאֵת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִזִּבְחֵי שַׁלְמֵיהֶם וָאֶתְּנָה אֹתָם לְאַהֲרֹן
הַכֹּהֵן וּלְבָנָיו לְחָק־עוֹלָם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

(זה הנוסחה הוא לפי צוואת הרב המחבר זצ"ל)

פ' נסכים, במדבר ט"ו

וַעֲשִׂיתֶם אִשֶּׁה לַיהוָה עֹלָה אוֹ־זֶבַח לְפַלֵּא־נֶדֶר אוֹ בִנְדָבָה
אוֹ בְמֹעֲדֵיכֶם לַעֲשׂוֹת רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה מִן־הַבָּקָר
אוֹ מִן־הַצֹּאן: וְהִקְרִיב הַמַּקְרִיב קָרְבָּנוֹ לַיהוָה מִנְחָה סֹלֶת
עִשָּׂרוֹן בָּלוּל בִּרְבִעִית הַהִין שָׁמֶן: וְיַיִן לַנֶּסֶךְ רְבִיעִית הַהִין
תַּעֲשֶׂה עַל־הָעֹלָה אוֹ לַזֶּבַח לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד: אוֹ לָאַיִל תַּעֲשֶׂה
מִנְחָה סֹלֶת שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים בָּלוּלָה בַּשֶּׁמֶן שְׁלִשִׁית הַהִין: וְיַיִן
לַנֶּסֶךְ שְׁלִשִׁית הַהִין תַּקְרִיב רֵיחַ־נִיחֹחַ לַיהוָה: וְכִי־תַעֲשֶׂה בֶּן
בָּקָר עֹלָה אוֹ־זֶבַח לְפַלֵּא־נֶדֶר אוֹ־שְׁלָמִים לַיהוָה: וְהִקְרִיב

עַל־בֶּן הַבָּקָר מִנְחָה סֹלֶת שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים בָּלוּל בַּשֶּׁמֶן חֲצִי הַהִין: וְיַיִן תַּקְרִיב לַנֶּסֶךְ חֲצִי הַהִין אִשֵּׁה רֵיחַ־נִיחֹחַ לַיהוָה:

רבון כל העולמים יהי רצון מלפניך שיהא זה חשוב ומקובל לפניך כאלו הקרבתי שלמים בזמנה: (זה נוסחת הרב המחבר זצ"ל)

פ' חטאת ויקרא ד'

וְאִם־ נֶפֶשׁ אַחַת תֶּחֱטָא בִּשְׁגָגָה מֵעַם הָאָרֶץ בְּעֲשֹׂתָהּ אַחַת מִמִּצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא־תֵעָשֶׂינָה וְאָשֵׁם: אוֹ הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְהֵבִיא קָרְבָּנוֹ שְׂעִירַת עִזִּים תְּמִימָה נְקֵבָה עַל־חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא: וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַחַטָּאת וְשָׁחַט אֶת־הַחַטָּאת בִּמְקוֹם הָעֹלָה: וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדָּמָהּ בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל־קַרְנֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־כָּל־דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ: וְאֶת־כָּל־חֶלְבָּהּ יָסִיר כַּאֲשֶׁר הוּסַר חֵלֶב מֵעַל זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן וְנִסְלַח לוֹ: וְאִם־כֶּבֶשׂ יָבִיא קָרְבָּנוֹ לְחַטָּאת נְקֵבָה תְּמִימָה יְבִיאֶנָּה: וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁ הַחַטָּאת וְשָׁחַט אֹתָהּ לְחַטָּאת בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת־הָעֹלָה: וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל־קַרְנֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־כָּל־דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ: וְאֶת־כָּל־חֶלְבָּהּ יָסִיר כַּאֲשֶׁר יוּסַר חֵלֶב הַכֶּשֶׂב מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֹתָם הַמִּזְבֵּחָה עַל אִשֵּׁי יְהוָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל־חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח לוֹ:

(זה הנוסחה הוא לפי צוואת הרב המחבר זצ"ל)

ויקרא ו'

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הַחַטָּאת בִּמְקוֹם אֲשֶׁר תִּשָּׁחֵט הָעֹלָה תִּשָּׁחֵט הַחַטָּאת לִפְנֵי יְהוָה קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא: הַכֹּהֵן

הכחטא

במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת ומורק ושופף חוזרת היא נחיים וחמיים ושבירה כיוצא מכנים ולכן נקרא קדשי הכנסי תתרוק כמו זכוכין אותה שבעצי מטח ע"י ומצוה מטח המזבח נתן תמיד כהן תמיד מתוקן נזהר הכשר ומנקר מותרת

הַמְּחַטֵּא אֹתָהּ יֹאכְלֶנָּה בְּמָקוֹם קָדֹשׁ תֵּאָכֵל בַּחֲצַר אֹהֶל
מוֹעֵד: כָּל אֲשֶׁר יִגַּע בִּבְשָׂרָהּ יִקְדָּשׁ וַאֲשֶׁר יִזֶּה מִדָּמָהּ עַל־
הַבֶּגֶד אֲשֶׁר יִזֶּה עָלָיו תְּכַבֵּס בְּמָקוֹם קָדֹשׁ: וּכְלִי חֶרֶשׂ אֲשֶׁר
תְּבֻשַּׁל־בּוֹ יִשָּׁבֵר וְאִם־בִּכְלִי נְחֹשֶׁת בֻּשַּׁל וּמֹרַק וְשֻׁטַּף
בַּמָּיִם: כָּל־זָכָר בַּכֹּהֲנִים יֹאכַל אֹתָהּ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא: וְכָל־
חַטָּאת אֲשֶׁר יוּבָא מִדָּמָהּ אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ לֹא
תֵאָכֵל בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף:

**רבון** כל העולמים אם אני חייב חטאת יהי רצון מלפניך שיהא זה השוב ומקובל
לפניך כאלו הקרבתי חטאת בזמנו: (זה נוסחת הרב המחבר זצ"ל)

ס' קרבן עולה ויורד ויקרא ה'

וְנֶפֶשׁ כִּי־תֶחֱטָא וְשָׁמְעָה קוֹל אָלָה וְהוּא עֵד אוֹ רָאָה אוֹ
יָדָע אִם־לֹא יַגִּיד וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ: אוֹ נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תִּגַּע בְּכָל־
דָּבָר טָמֵא אוֹ בְּנִבְלַת חַיָּה טְמֵאָה אוֹ בִּנְבֶלֶת בְּהֵמָה טְמֵאָה
אוֹ בִּנְבֶלֶת שֶׁרֶץ טָמֵא וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא טָמֵא וְאָשֵׁם: אוֹ כִּי
יִגַּע בְּטֻמְאַת אָדָם לְכָל טֻמְאָתוֹ אֲשֶׁר יִטְמָא בָהּ וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ
וְהוּא יָדַע וְאָשֵׁם: אוֹ נֶפֶשׁ כִּי תִשָּׁבַע לְבַטֵּא בִּשְׂפָתַיִם לְהָרַע
אוֹ לְהֵיטִיב לְכֹל אֲשֶׁר יְבַטֵּא הָאָדָם בִּשְׁבוּעָה וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ
וְהוּא־יָדַע וְאָשֵׁם לְאַחַת מֵאֵלֶּה: וְהָיָה כִּי־יֶאְשַׁם לְאַחַת
מֵאֵלֶּה וְהִתְוַדָּה אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיהָ: וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמוֹ לַיהוָה
עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא נְקֵבָה מִן־הַצֹּאן כִּשְׂבָּה אוֹ־שְׂעִירַת
עִזִּים לְחַטָּאת וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ: וְאִם־לֹא תַגִּיעַ יָדוֹ
דֵּי שֶׂה וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמוֹ אֲשֶׁר חָטָא שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ־שְׁנֵי בְּנֵי
יוֹנָה לַיהוָה אֶחָד לְחַטָּאת וְאֶחָד לְעֹלָה: וְהֵבִיא אֹתָם אֶל
הַכֹּהֵן וְהִקְרִיב אֶת־אֲשֶׁר לַחַטָּאת רִאשֹׁנָה וּמָלַק אֶת־רֹאשׁוֹ
מִמּוּל עָרְפּוֹ וְלֹא יַבְדִּיל: וְהִזָּה מִדַּם הַחַטָּאת עַל־קִיר הַמִּזְבֵּחַ
וְהַנִּשְׁאָר בַּדָּם יִמָּצֶה אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ חַטָּאת הִוא: וְאֶת־

הַשֹּׁגֵג יַעֲשֶׂה עֹלָה כַּמִּשְׁפָּט וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר־
חָטָא וְנִסְלַח לוֹ: וְאִם־לֹא תַשִּׂיג יָדוֹ לִשְׁתֵּי תֹרִים אוֹ לִשְׁנֵי
בְּנֵי־יוֹנָה וְהֵבִיא אֶת־קָרְבָּנוֹ אֲשֶׁר חָטָא עֲשִׂירִת הָאֵפָה סֹלֶת
לְחַטָּאת לֹא־יָשִׂים עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְלֹא־יִתֵּן עָלֶיהָ לְבֹנָה כִּי חַטָּאת
הִיא: וְהֵבִיאָהּ אֶל־הַכֹּהֵן וְקָמַץ הַכֹּהֵן מְמֶנָּה מְלֹא קֻמְצוֹ
אֶת־אַזְכָּרָתָהּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה עַל אִשֵּׁי יְהוָה חַטָּאת הִוא:
וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל־חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר־חָטָא מֵאַחַת מֵאֵלֶּה
וְנִסְלַח לוֹ וְהָיְתָה לַכֹּהֵן כַּמִּנְחָה:

**רבון** כל העולמים אכ אני חייב קרבן עולה ויורד יהי רצון מלפניך שיהא זה חשוב ומקובל לפניך כאלו הקרבתי קרבן עולה ויורד בזמנו:

פ׳ אשם תלוי ויקרא שם (זה הנוסחה הוא לפי צוואת הרב המחבר זצ״ל)

וְאִם־נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וְעָשְׂתָה אַחַת מִכָּל־מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר
לֹא תֵעָשֶׂינָה וְלֹא־יָדַע וְאָשֵׁם וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ: וְהֵבִיא אַיִל
תָּמִים מִן־הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ לְאָשָׁם אֶל־הַכֹּהֵן וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן
עַל שְׁגָגָתוֹ אֲשֶׁר־שָׁגַג וְהוּא לֹא־יָדַע וְנִסְלַח לוֹ: אָשָׁם הוּא
אָשֹׁם אָשַׁם לַיהוָה:

ויקרא ז׳ וְזֹאת תּוֹרַת הָאָשָׁם קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא: בִּמְקוֹם אֲשֶׁר
יִשְׁחֲטוּ אֶת־הָעֹלָה יִשְׁחֲטוּ אֶת־הָאָשָׁם וְאֶת־דָּמוֹ יִזְרֹק
עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְאֵת כָּל־חֶלְבּוֹ יַקְרִיב מִמֶּנּוּ אֶת הָאַלְיָה
וְאֶת־הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת־הַקֶּרֶב: וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיוֹת וְאֶת־
הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵיהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת עַל־
הַכָּבֵד עַל־הַכְּלָיוֹת יְסִירֶנָּה: וְהִקְטִיר אֹתָם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה
אִשֶּׁה לַיהוָה אָשָׁם הוּא: כָּל־זָכָר בַּכֹּהֲנִים יֹאכְלֶנּוּ בְּמָקוֹם

**האשם** הקרבן עצמו שחוט, על המערב, יקרק משם, מהמלכות: חלבו כתב הערוך
עמ׳ נקראו התלבים המחוברים שהם חוברים ומדובקים על כל
החבר ועושים ע״ג הכוסא לתוך תוכן הגוף כתב
הראב״ם התחבי שהוברים, מחוברים ע״ג הכוסא מן החוצה
מן הקדושות ומן השלמים הם נקראים המחוברים ומלוכן
המחוברים על שור לו על עז התלב שעל הקיבה וכו׳ עיין
שם: הכלליות לחוצות מ״ש כעין נרתיקי חסה שנקראים
כן לפי שהם כת תמי כיס כלפה בפני: היותרת
רשת לו קרוס לעל הכבד: הכפלי׳ הם סיגי הכליות

## מעמדות ליום ראשון

קָדוֹשׁ יֵאָכֵל קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא: כַּחַטָּאת כָּאָשָׁם תּוֹרָה אַחַת
לָהֶם הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יְכַפֶּר־בּוֹ לוֹ יִהְיֶה: וְהַכֹּהֵן הַמַּקְרִיב אֶת־
עֹלַת אִישׁ עוֹר הָעֹלָה אֲשֶׁר הִקְרִיב לַכֹּהֵן לוֹ יִהְיֶה: וְכָל־
מִנְחָה אֲשֶׁר תֵּאָפֶה בַּתַּנּוּר וְכָל־נַעֲשָׂה בַמַּרְחֶשֶׁת וְעַל־
מַחֲבַת לַכֹּהֵן הַמַּקְרִיב אֹתָהּ לוֹ תִּהְיֶה:

**רבון** כל העולמים אם אני חייב אשם תלוי יהי רצון מלפניך שיהא זה חשוב ומקובל לפניך כאלו הקרבתי אשם תלוי בזמנו:

(זה הנוסחה הוא לפי צוואת הרב המחבר זצ"ל)

פ' אשם ויקרא ה'

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וּמָעֲלָה מַעַל
בַּיהוָה וְכִחֵשׁ בַּעֲמִיתוֹ בְּפִקָּדוֹן אוֹ־בִתְשׂוּמֶת יָד אוֹ
בְגָזֵל אוֹ עָשַׁק אֶת־עֲמִיתוֹ: אוֹ־מָצָא אֲבֵדָה וְכִחֵשׁ בָּהּ וְנִשְׁבַּע
עַל־שֶׁקֶר עַל־אַחַת מִכֹּל אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה הָאָדָם לַחֲטֹא בָהֵנָּה:
וְהָיָה כִּי־יֶחֱטָא וְאָשֵׁם וְהֵשִׁיב אֶת־הַגְּזֵלָה אֲשֶׁר גָּזָל אוֹ אֶת־
הָעֹשֶׁק אֲשֶׁר עָשָׁק אוֹ אֶת־הַפִּקָּדוֹן אֲשֶׁר הָפְקַד אִתּוֹ אוֹ אֶת־
הָאֲבֵדָה אֲשֶׁר מָצָא: אוֹ מִכֹּל אֲשֶׁר־יִשָּׁבַע עָלָיו לַשָּׁקֶר וְשִׁלַּם
אֹתוֹ בְּרֹאשׁוֹ וַחֲמִשְׁתָּיו יֹסֵף עָלָיו לַאֲשֶׁר הוּא לוֹ יִתְּנֶנּוּ בְּיוֹם
אַשְׁמָתוֹ: וְאֶת־אֲשָׁמוֹ יָבִיא לַיהוָה אַיִל תָּמִים מִן־הַצֹּאן
בְּעֶרְכְּךָ לְאָשָׁם אֶל־הַכֹּהֵן: וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה וְנִסְלַח
לוֹ עַל־אַחַת מִכֹּל אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה לְאַשְׁמָה בָהּ:

**רבון** כל העולמים אם אני חייב אשם יהי רצון מלפניך שיהא זה חשוב ומקובל לפניך כאלו הקרבתי אשם בזמנו:

## וזאת

תחת המזבח והם עיקרי הריבוי: עור העולה כ' הרמב"ם כל עוור' קדשי הקדשים' לכהנים בין קרבנות הציבור בין קרבנות היחיד חוץ מן העולה שהעור הקריבו וכ' שם הכסף יוצא וכל הטורפות שנפלו לתוכם מכאן מתחר מיהרהם מערב שבת לערב שבת: בחנור כתב הרמב"ם ומכור של מקדש מותרת היה: בכורה שה מרובה פתוקה ומעשיה מחוברין וכל דבר רע"א מקרא כרוחם ומתפרנסין. מרע"א ז"ל: מחבת כלי שמרבין בו"ב עיסוק כמו המרחשת והוא מחתה ו"ל מחב' נקע ומעצי' קצין שמתגין שניהן נפה

המור מורק את המרחשת והעיגה כמו שכתוב בתורת כהנים וחכמי נקרי יוסיפון ע"ב והחותכת מתגן שניהן מחבה ונפה המלת המתפשט בכולה והמור מורק את המרחשת ומחבה. עיסוק זקין מעיגה' רכין. וכן מור חזרתי בפ' ויקרא מחתתי ע"ם על המחבת ומחבה שמרין לה תוך דדים תיבת על כתוב ופתיתים יפה לבמרחשת לין כתיב על מנחת מחבת. והמיר ס ז"ל כתב מה בין מחבת למרחשת מרחשת יש לה שפה והנפק מ"מ יופין מזמן עליה רן שהרי יש לה שפה ולין מחבת אין לה שפה והנפק מ"מ יופין מזמן עליה רן שהרי יש לה שפה כדי שלא יצא מלמטן ומכאן:

(זה הנוסחה הוא לפי צוואת חרב המחבר זצ"ל)

פ' תורה ויקרא ז'

וְזֹאת תּוֹרַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר יַקְרִיב לַיהוָה: אִם עַל־
תּוֹדָה יַקְרִיבֶנּוּ וְהִקְרִיבוּ עַל־זֶבַח הַתּוֹדָה חַלּוֹת מַצּוֹת
בְּלוּלֹת בַּשֶּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן וְסֹלֶת מֻרְבֶּכֶת
חַלֹּת בְּלוּלֹת בַּשָּׁמֶן: עַל־חַלֹּת לֶחֶם חָמֵץ יַקְרִיב קָרְבָּנוֹ עַל־
זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו: וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ אֶחָד מִכָּל־קָרְבָּן תְּרוּמָה
לַיהוָה לַכֹּהֵן הַזֹּרֵק אֶת־דַּם הַשְּׁלָמִים לוֹ יִהְיֶה: וּבְשַׂר זֶבַח
תּוֹדַת שְׁלָמָיו בְּיוֹם קָרְבָּנוֹ יֵאָכֵל לֹא־יַנִּיחַ מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר:

רבון כל העולמים אם אני חייב קרבן תורה יהי רצון מלפניך שיהא זה חשוב ומקובל לפניך כאלו הקרבתי תורה בזמנו:

שלאכי ב וְעָרְבָה לַיהוָה מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם כִּימֵי עוֹלָם
וּכְשָׁנִים קַדְמֹנִיּוֹת:

אלהי ואלהי אבותי תבא לפניך וכל הוידוי

איתא במסור' בפרש' תצוה י"ר פסוקים הם מן ג' מלין ובתוכ' הוא הפסוק של ארור מנאץ ומשארחך וספרר המעמרות לא רצח לכוללו פה עם האחרים ושם במקומו ויהי אחרי המגפה הגם שאינו פסוק מלא מכל מקום להיותו סיסקא שם אותו כאן:

וּמִשְׁמַע וְדוֹמָה וּמַשָּׂא: וַיֵּשֶׁב יִצְחָק בִּגְרָר: וְהָרֹעִם כָּבֵד
בָּאָרֶץ: וּבְנֵי דָן חָשִׁים: לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְהוָה:
יָשָׂשכָר זְבוּלֻן וּבִנְיָמִן: מְכַשֵּׁפָה לֹא תְחַיֶּה: וְעָשִׂיתָ מִשְׁבְּצֹת
זָהָב: וּלְצֹרַעַת הַבֶּגֶד וְלַבָּיִת: וַיִּשְׂאֵת וְלַסַּפַּחַת וְלַבֶּהָרֶת:
יְבָרֶכְךָ יְהוָה וְיִשְׁמְרֶךָ: וַיְהִי אַחֲרֵי הַמַּגֵּפָה: וּבְנֵי פְלוּא
אֱלִיאָב: בָּרוּךְ מַטְּאֲךָ וּמִשְׁאַרְתֶּךָ: וְהַחוֹט הַמְשֻׁלָּשׁ לֹא
בִמְהֵרָה יִנָּתֵק: יְצַבָּאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה:
יְצַבָּאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ
בְיוֹם־קָרְאֵנוּ: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:
יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

# מעמדות ליום ראשון

עשרה פסוקים מהרפב"ג ל וצריך בהם כונה גדולה וחמשה פסוקים הם טן ז' תיבות וחמשה פסוקים אחרים טן י"ב תיבות:

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ: וּלְכָל הַיָּד
הַחֲזָקָה וּלְכָל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה
לְעֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל: וַיַּעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בוֹ מַלְאֲכֵי
אֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאָם מַחֲנֵה אֱלֹהִים זֶה וַיִּקְרָא
שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מָחֲנָיִם: הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וְאֲדַבֵּרָה וְתִשְׁמַע
הָאָרֶץ אִמְרֵי פִי: יַעֲרֹף כַּמָּטָר לִקְחִי תִּזַּל כַּטַּל אִמְרָתִי
כִּשְׂעִירִם עֲלֵי דֶשֶׁא וְכִרְבִיבִים עֲלֵי עֵשֶׂב: וַיְהִי בִּנְסֹעַ הָאָרֹן
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמָה יְהוָה וְיָפֻצוּ אֹיְבֶיךָ וְיָנֻסוּ מְשַׂנְאֶיךָ מִפָּנֶיךָ:
וּבְנֻחֹה יֹאמַר שׁוּבָה יְהוָה רִבְבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל: וְצָבְאוֹ
וּפְקֻדֵיהֶם חֲמֻשִּׁים וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת: כָּל הַפְּקֻדִים
לְמַחֲנֵה אֶפְרַיִם מֵאַת אֶלֶף וּשְׁמֹנַת אֲלָפִים וּמֵאָה לְצִבְאֹתָם
וּשְׁלֹשִׁים יַסָּעוּ:

פ"א פסוקים שמתחילים בנו"ן ומסיימים בנו"ן והם טובים לשמיר' ובספר נפתולי אלקים מצאתי שכתב כמ' פשוט ורבינו יהודא החסיד ז"ל סדרם כך: נגע: נחנו: נביא: נהר: נהיה: נגר: נפת: נר: נפת: נרו: נושקי: אפשר שסדרם כך לפי השם היוצא מהם ורבינו בחיי ז"ל בפ' הנ"ל כתב ושם הפסוק יוצא מהם לא תירא מפחד כי השם הוא טן ז"ג אותיות אם תזכיר הפסוקים ועם השם היוצא מהם לא תירא מפחד כי השם הוא טן ז"ג

עכ"ל: עוד מצאתי שצריך לומר פ' ראשון ג' פעמים:

פסדר הזה הניחו בעל היסודות נפ' תזריע עלם' כנגד תרעית ובתלים יזמזור תי"ו:

נֶגַע צָרַעַת כִּי תִהְיֶה בְּאָדָם וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן: נַחְנוּ נַעֲבֹר
חֲלוּצִים לִפְנֵי יְהוָה אֶרֶץ כְּנַעַן וְאִתָּנוּ אֲחֻזַּת נַחֲלָתֵנוּ
מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן: נָבִיא מִקִּרְבְּךָ מֵאַחֶיךָ כָּמֹנִי יָקִים לְךָ יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ אֵלָיו תִּשְׁמָעוּן: נָדוּ מִתּוֹךְ בָּבֶל וּמֵאֶרֶץ כַּשְׂדִּים צְאוּ
וִהְיוּ כְּעַתּוּדִים לִפְנֵי צֹאן: נָהָר פְּלָגָיו יְשַׂמְּחוּ עִיר אֱלֹהִים
קֹדֶשׁ מִשְׁכְּנֵי עֶלְיוֹן: נָחֵיתָ כְּצֹאן עַמֶּךָ בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:
נֹגַהּ אֲבוֹתָם עָשָׂה פֶּלֶא בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׂדֵה צֹעַן: נִפְתֹּחַ תִּטְבְּנָה

שפתותיך

שְׂפָתוֹתַיִךְ כַּלָּה דִּבֵּשׁ וְחָלָב תַּחַת לְשׁוֹנֵךְ וְרֵיחַ שַׂלְמֹתַיִךְ
כְּרֵיחַ לְבָנוֹן: נַפְתִּי מִשְׁכְּבֵי מֹר אֲהָלִים וְקִנָּמוֹן: נֵר יְהוָה
נִשְׁמַת אָדָם חֹפֶשׂ כָּל חַדְרֵי בָטֶן: נִשְׁקֵי קֶשֶׁת מַיְמִינִים
וּמַשְׁמְאִלִים בָּאֲבָנִים וְרַחֲצִים בַּקֶּשֶׁת מֵאֲחֵי שָׁאוּל מִבְּנָיָמִן:

שלשה פסוקים פסחו"רח והודה החפיר ו"ל

אַתָּה ו סֵתֶר לִי מִצַּר תִּצְּרֵנִי רָנֵי פַלֵּט תְּסוֹבְבֵנִי סֶלָה: בְּטַחוּ
בַיהוָה עֲדֵי עַד כִּי בְיָהּ יְהוָה צוּר עוֹלָמִים: יְהוָה עֹז
לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָה יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

כִּי תַעֲבֹר בַּמַּיִם אִתְּךָ אָנִי וּבַנְּהָרוֹת לֹא יִשְׁטְפוּךָ כִּי תֵלֵךְ
בְּמוֹ אֵשׁ לֹא תִכָּוֶה וְלֶהָבָה לֹא תִבְעַר בָּךְ: כִּי עִם בָּצִין
יֵשֵׁב בִּירוּשָׁלַם בָּכוֹ לֹא תִבְכֶּה חָנוֹן יָחְנְךָ לְקוֹל זַעֲקֶךָ
כְּשָׁמְעָתוֹ עָנָךְ: כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעֶךָ
נָתַתִּי בְּפָרְךָ מִצְרַיִם כּוּשׁ וּסְבָא תַּחְתֶּיךָ: כִּי־אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
מַחֲזִיק יְמִינֶךָ הָאֹמֵר לְךָ אַל־תִּירָא אֲנִי עֲזַרְתִּיךָ: כִּי־לֹא שָׁאוּל
תּוֹדֵךְ מָוֶת יְהַלְלֶךָּ לֹא־יְשַׂבְּרוּ יוֹרְדֵי־בוֹר אֶל־אֲמִתֶּךָ כִּי אֶצֹּק
מַיִם עַל־צָמֵא וְנוֹזְלִים עַל־יַבָּשָׁה אָצֹק רוּחִי עַל־זַרְעֶךָ וּבִרְכָתִי
עַל־צֶאֱצָאֶיךָ: כִּי־אַתָּה אָבִינוּ כִּי אַבְרָהָם לֹא יְדָעָנוּ וְיִשְׂרָאֵל
לֹא יַכִּרֵנוּ אַתָּה יְהוָה אָבִינוּ גֹּאֲלֵנוּ מֵעוֹלָם שְׁמֶךָ:

יברכך ה' יאר ה' ישא ה' וגו' שיר למעלות אשא עיני וגו':

ע"ז ס' קמא אָמַר רַבִּי תַּנְחוּם בַּר חֲנִילַאי לְעוֹלָם יְשַׁלֵּשׁ אָדָם
שְׁנוֹתָיו שְׁלִישׁ בְּמִקְרָא שְׁלִישׁ בְּמִשְׁנָה שְׁלִישׁ
בְּגֶמָרָא: אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי דָּבָר זֶה בָּתוּב בַּתּוֹרָה וְשָׁנוּי

## בנביאים

שבועין יחיד לישבע כאן יחיד מי' ... מלות ומלו שבע הכי קאמ' לשתיירו קרבנ' דאחרי' כהא ... עלה ואתי פריס הכא לכתיב ונפלה פריס שפתיהם וכן ... כתבו התוספות שם ע"ב תיקן נמדר רב עוקבא בשון ... כאן שלשו מהני' כלומר קודם פסוקי דזמרה לשון ... מקרא מסכת גיטין ... ורלוקיטי מכתב הר"י קורקוס ס"ס

חיים ... ס"ו כ' חיים מקרא וכ' חיים משנה וכ' ... חיים תלמוד וכן כל שבוע ושבוע ו"ח בכל יום ... כתב הרא"ש בפ"ק דקדושין ומשום הכי נהגינן במקצ' ... ק' הקדמונו' ומקורות ובמיימוני ס"ס ... ישתעלל לי"ב

בַּנְּבִיאִים וּמְשֻׁלָּשׁ בַּכְּתוּבִים· כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה נְכָסָיו
מַצְלִיחִין לוֹ· כָּתוּב בַּתּוֹרָה· דִּכְתִיב· וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־דִּבְרֵי
הַבְּרִית הַזֹּאת וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם לְמַעַן תַּשְׂכִּילוּ אֵת כָּל־אֲשֶׁר
תַּעֲשׂוּן: שָׁנוּי בַּנְּבִיאִים דִּכְתִיב· לֹא־יָמוּשׁ סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה
מִפִּיךָ וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלַיְלָה לְמַעַן תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכָל־
הַכָּתוּב בּוֹ כִּי־אָז תַּצְלִיחַ אֶת־דְּרָכֶיךָ וְאָז תַּשְׂכִּיל: הֲלוֹא
צִוִּיתִיךָ חֲזַק וֶאֱמָץ אַל־תַּעֲרֹץ וְאַל תֵּחָת כִּי עִמְּךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ
בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ: מְשֻׁלָּשׁ בַּכְּתוּבִים· דִּכְתִיב· כִּי אִם בְּתוֹרַת
יְהוָה חֶפְצוֹ וּבְתוֹרָתוֹ יֶהְגֶּה יוֹמָם וָלַיְלָה: וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל עַל־
פַּלְגֵּי מָיִם אֲשֶׁר פִּרְיוֹ יִתֵּן בְּעִתּוֹ וְעָלֵהוּ לֹא יִבּוֹל וְכֹל אֲשֶׁר־
יַעֲשֶׂה יַצְלִיחַ:

גדה פרק בתרא תָּנָא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ כָּל הַשּׁוֹנֶה הֲלָכוֹת בְּכָל יוֹם·
מוּבְטַח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן הָעוֹלָם הַבָּא· שֶׁנֶּאֱמַר
הֲלִיכוֹת עוֹלָם לוֹ· אַל תִּקְרֵי הֲלִיכוֹת אֶלָּא הֲלָכוֹת:

ברכות פ"ט אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רִבִּי חֲנִינָא תַּלְמִידֵי חֲכָמִים
מַרְבִּים שָׁלוֹם בָּעוֹלָם· שֶׁנֶּאֱמַר· וְכָל־בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְיָ

ורב

פי' כ' וכתב הרא"ם שתיקנו לשנות פ' איזהו מקומן דוקא ולא פ' אחר ממס' זבחים לפי שאין בכל אותו פרק מחלוק' והיא משנה ברורה למשה מסיני עכ"ל· והטור כתב בסי' הנ"ל· ומדר' ר' ישמעאל הוא במקום גמרא שהמדרש כגמרא ועוד שהיא תחלת תורת כהנים שהוא ראש לכל הקרבנות לכן קבעו' אצל הקרבנו': תשכילו כתב המכלל יופי ולפי שהאיש המצליח יבאו כל דברי בתבונה כאלו נעשו בשכלו ובדעתו אע"פ שמזדמנים אצלו זולת דעתו ושכלו יקרא משכיל: לא ימוש ספר פי' רש"י ז"ל ספר משנה תורה היה לפניו: יומם מן היות השמש על הארץ יקרא יומם אבל יום כולל פעמים היום והלילה כך פי' רד"ק ביחזקאל סי' י"ב ורש"י כתב ששמע משום ר' מנחם כל יומם שבמקרא לשון יום הוא דבר הנוהג ימים רבים:

**הלכות** משנה וברייתא הלכה למשה מסיני·

המשנה סדרה רבינו הקדוש כי כתבה למען תעמוד ימים רבים פן תשכח מלב הקוראים שקודם לכן לא היו כותבים תורה שבעל פה וכאשר ראה רבינו הקדוש שהשכחה מצויה אמר עת לעשות לה' ועשה חיבור הגדול והנורא הזה משניות שקבלו איש מפי איש עד מרע"ה· וברייתא היא כל הספרי שהעתיקו הקדמונים אחר המשנה כמו משנת ר' חייא ורבי אושעיא ורבי אלעזר בן יעקב· ומכילתא וספרא וספרי וכיוצא הם מה שנשמטו מהמשניו' וסתם ברייתא' היינו שנשנית חוץ ממדרשו של רבינו הקדוש· כתבו התוספו' בבא קמא פרק ט' המשניות היו קודם רבי אלא שרבי סדרם אבל הברייתות הוסיף רבי ושנאם רבי חייא (עיין לקמן בפ"ה' דתמיד מה שכתבו בשם רשב"ם) עוד כתבו בריש מציעא ר' לא למד המסכתות על הסדר אלא כמו שהיו מפנים התלמידים אבל כשחבר' חברם על הסדר:

הוות

וְרֹב שָׁלוֹם בָּנֶיךָ: אַל תִּקְרֵי בָּנַיִךְ אֶלָּא בּוֹנַיִךְ: שָׁלוֹם רָב
לְאֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ וְאֵין לָמוֹ מִכְשׁוֹל: יְהִי־שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה
בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ: לְמַעַן־אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה־נָּא שָׁלוֹם בָּךְ: לְמַעַן
בֵּית־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ: יְהוָה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן
יְהוָה יְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

כיום שאין אומרים תחינות אין אומרים זה:

## בקשה ליום ראשון

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב לָחוּס עָלַי בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים: וְלַהֲשִׁיבֵנִי
בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ: וְלִתְחָנָתִי תַּקְשִׁיב אָזְנֶיךָ: וְתִפְתַּח
לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ: וְתִטַּע בְּרַעְיוֹנַי יִרְאָתֶךָ: וְתָגֵזוֹר עָלַי גְּזֵרוֹת
טוֹבוֹת וְעַל כָּל בְּנֵי בֵיתִי: וְתִבְטֵל מֵעָלַי כָּל גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת
וְרָעוֹת וּמֵעַל כָּל בְּנֵי בֵיתִי: וְאַל תְּבִיאֵנִי לִידֵי נִסָּיוֹן: וּמִכָּל
פְּגָעִים רָעִים הַצִּילֵנִי: וְעַד יַעֲבוֹר הַוּוֹת בְּצִלְּךָ תַּסְתִּירֵנִי:
וְהָיֶה עִם פִּי בְּהָגְיוֹנִי: וּשְׁמוֹר דְּרָכַי מֵהֲטוֹא בִּלְשׁוֹנִי: וְזַכְּרֵנִי
בְּרָצוֹן עַמְּךָ וּבְבִנְיַן אוּלָמֶךָ לְרָאוֹת בְּטוּבַת בְּחִירֶךָ: וְזַכֵּנִי
לְשַׁחֵר בֵּית דְּבִירֶךָ הַשָּׁמֵם וְהֶחָרֵב: וְלִלְחוֹךְ עֲפָרוֹתָיו:
וְלִרְצוֹת אֲבָנָיו: וְרִגְבֵי חָרְבוֹתָיו: וְלִהְיוֹת שָׁם קְבוּרָתִי עִם
כָּל עֲבָדֶיךָ הַצַּדִּיקִים אֲבוֹתַי: אֲדֹנָי ו שְׁמַע אֲדֹנָי: סְלַח
אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי־שִׁמְךָ
נִקְרָא עַל־עִירְךָ וְעַל־עַמֶּךָ: אֲדֹנָי שְׁמַע בְּקוֹלִי תְּחַיֵּנִי

אזנך

**הוות** פנה ויעניטים רעי': לשחר לקום קוד' עניות השחר לו הוות לשון בקשה כמו לשחר פניך ולחלותך שבחשבי לו הוות ענין דריסה וחקירה כי בשחר ילמדם החלם ויחקור ויפקוד הזדרז על הדבר ישכים ויקו' בשחר מהשחרים ז"ל ונם משמעם זה נאות לקר מלשון נקוד: ללחוך הוא לקיקה בלשון

אָזְנֶךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי: וְאַתָּה תְּפַלְּתִי לְךָ יְהוָה עֵת רָצוֹן
אֱלֹהִים בְּרָב־חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ: עֲנֵנִי יְיָ עֲנֵנִי בָּעֵת
וָבָעוֹנָה הַזֹּאת: וְרַחֵם עָלַי וְעַל כָּל נַפְשִׁי וְעַל כָּל נַפְשׁוֹת בֵּיתִי:
וְתָיֵחַד לִבִּי לְאַהֲבָה וְלִירְאָה אֶת שְׁמֶךָ: וְתַבְשְׂרֵנִי בְּשׂוֹרוֹת
טוֹבוֹת מִמְּעוֹנֶךָ: וְתִרְפָּאֵנִי רְפוּאָה שְׁלֵמָה רְפוּאַת הַנֶּפֶשׁ
וּרְפוּאַת הַגּוּף: וְתַעֲנֵי דֵעָה בִּינָה וְהַשְׂכֵּל לָדַעַת אֶת שְׁמֶךָ:
יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: כִּי
אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה בָּרוּךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

בקשה אחרת סעין יצירת היום על דרך הקבלה

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר
בְּרֵאשִׁית כְּשֵׁם שֶׁהִמְצֵאתָ עוֹלָמְךָ בִּרְצוֹנְךָ בְּיוֹם זֶה
וְנָתַתָּ דָּרְתָּ בְּעוֹלָמְךָ וְתָלִיתָ בּוֹ עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים בְּמַאֲמָרֶךָ
וְאֵין שֵׁנִי עִמָּךְ וְאֵין מִלְּבָדֶךָ: וְגָלִיתָ רָזֵי עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים
לִבְרוֹאֶיךָ: כֵּן בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים תְּיַחֵד לְבָבֵנוּ וְלִבֵּב עַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה לְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּמֵאוֹר תּוֹרָתֶךָ
כִּי עִמְּךָ מְקוֹר חַיִּים בְּאוֹרְךָ נִרְאֶה־אוֹר: וְזַכֵּנוּ לֵאוֹר בְּאוֹרֶךָ
הַצָּפוּן לַצַּדִּיקִים לָעָתִיד לָבֹא: וּמְחַכְמָתְךָ הַכְמֵנוּ: וּמִבִּינָתְךָ
הַבִּינֵנוּ: וְסוֹד שְׁמוֹתֶיךָ הוֹדִיעֵנוּ: וְהוֹד תּוֹרָתְךָ הַרְאֵנוּ:
וּבְקָדְשָׁתְךָ קַדְּשֵׁנוּ וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנוּ וּמִטּוּבְךָ תַּשְׂבִּיעֵנוּ
וּמְזִיו בְּבוֹדְךָ תְּתֵן עָלֵינוּ: וְהַרְאֵנוּ פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: וּבְטוּב לֵבָב
שָׁמְחֵנוּ: שֶׁנּוּכַל לְהָבִין אֲנָחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל: כִּי
אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה: בָּרוּךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

## מעמדות ליום שני

חזרה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וִיהִי מַבְדִּיל
בֵּין מַיִם לָמָיִם: וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־הָרָקִיעַ
ויבדל

וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמָּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לָרָקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לָרָקִיעַ וַיְהִי־כֵן: וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָרָקִיעַ שָׁמָיִם וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־
בֹקֶר יוֹם שֵׁנִי: (זה נוסחת הרב חמחבר זצ"ל)

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל־מָקוֹם אֶחָד וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה
וַיְהִי־כֵן: וַיִּקְרָא אֱלֹהִים ׀ לַיַּבָּשָׁה אֶרֶץ וּלְמִקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים
וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי טוֹב: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע
עֵץ פְּרִי עֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ אֲשֶׁר זַרְעוֹ בּוֹ עַל־הָאָרֶץ וַיְהִי־כֵן: וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ
דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע לְמִינֵהוּ וְעֵץ עֹשֶׂה־פְּרִי אֲשֶׁר זַרְעוֹ־בוֹ לְמִינֵהוּ וַיַּרְא
אֱלֹהִים כִּי טוֹב: וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שְׁלִישִׁי:

נביאים ישעיה פ"ב שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ תְּהִלָּתוֹ מִקְצֵה־הָאָרֶץ
יֹרְדֵי הַיָּם וּמְלֹאוֹ אִיִּים וְיֹשְׁבֵיהֶם: יִשְׂאוּ מִדְבָּר
וְעָרָיו חֲצֵרִים תֵּשֵׁב קֵדָר יָרֹנּוּ יֹשְׁבֵי סֶלַע מֵרֹאשׁ הָרִים יְצִוָּחוּ:
יָשִׂימוּ לַיהוָה כָּבוֹד וּתְהִלָּתוֹ בָּאִיִּים יַגִּידוּ: יְהוָה כַּגִּבּוֹר יֵצֵא
כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יָעִיר קִנְאָה יָרִיעַ אַף־יָצִיחַ עַל־אוֹיְבָיו
יִתְגַּבָּר: הֶחֱשֵׁיתִי מֵעוֹלָם אֶתְאַפָּק כְּיוֹלֵדָה אֶפְעֶה
אֶשֹּׁם וְאֶשְׁאַף יָחַד: אַחֲרִיב הָרִים וְגִבָּעוֹת וְכָל־עֲשָׂבָם אוֹבִישׁ
וְשַׂמְתִּי נְהָרוֹת לָאִיִּים וַאֲגַמִּים אוֹבִישׁ: וְהוֹלַכְתִּי עִוְרִים
בְּדֶרֶךְ לֹא יָדָעוּ בְּנְתִיבוֹת לֹא־יְדָעוּ אַדְרִיכֵם אָשִׂים מַחְשָׁךְ
לִפְנֵיהֶם לָאוֹר וּמַעֲקַשִּׁים לְמִישׁוֹר אֵלֶּה הַדְּבָרִים עָשִׂיתִם
וְלֹא עֲזַבְתִּים:

תהלים מח שִׁיר מִזְמוֹר לִבְנֵי־קֹרַח: גָּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר
אֱלֹהֵינוּ הַר־קָדְשׁוֹ: יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ כָּל־הָאָרֶץ הַר־
צִיּוֹן יַרְכְּתֵי צָפוֹן קִרְיַת מֶלֶךְ רָב: אֱלֹהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע
לְמִשְׂגָּב: כִּי־הִנֵּה הַמְּלָכִים נוֹעֲדוּ עָבְרוּ יַחְדָּו: הֵמָּה רָאוּ כֵּן
תָּמָהוּ נִבְהֲלוּ נָחְפָּזוּ: רְעָדָה אָחָזַתַם שָׁם חִיל כַּיּוֹלֵדָה: בְּרוּחַ
קָדִים תְּשַׁבֵּר אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ: כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵּן רָאִינוּ בְּעִיר־

יְהוָה צְבָאוֹת בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהִים יְכוֹנְנֶהָ עַד־עוֹלָם סֶלָה׃
דְּמִינוּ אֱלֹהִים חַסְדֶּךָ בְּקֶרֶב הֵיכָלֶךָ׃ כְּשִׁמְךָ אֱלֹהִים כֵּן תְּהִלָּתְךָ
עַל־קַצְוֵי־אֶרֶץ צֶדֶק מָלְאָה יְמִינֶךָ׃ יִשְׂמַח הַר־צִיּוֹן תָּגֵלְנָה
בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ׃ סֹבּוּ צִיּוֹן וְהַקִּיפוּהָ סִפְרוּ מִגְדָּלֶיהָ׃
שִׁיתוּ לִבְּכֶם ׀ לְחֵילָהּ פַּסְגוּ אַרְמְנוֹתֶיהָ לְמַעַן תְּסַפְּרוּ לְדוֹר
אַחֲרוֹן׃ כִּי זֶה ׀ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ עוֹלָם וָעֶד הוּא יְנַהֲגֵנוּ עַל־מוּת׃

תורה זָכוֹר יְמוֹת עוֹלָם בִּינוּ שְׁנוֹת דֹּר־וָדֹר שְׁאַל אָבִיךָ וְיַגֶּדְךָ
זְקֵנֶיךָ וְיֹאמְרוּ לָךְ׃ בְּהַנְחֵל עֶלְיוֹן גּוֹיִם בְּהַפְרִידוֹ
בְּנֵי אָדָם יַצֵּב גְּבֻלֹת לְמִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ כִּי חֵלֶק יְהוָה
עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ׃ יִמְצָאֵהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר וּבְתֹהוּ יְלֵל
יְשִׁמֹן יְסֹבְבֶנְהוּ יְבוֹנְנֵהוּ יִצְּרֶנְהוּ כְּאִישׁוֹן עֵינוֹ׃ כְּנֶשֶׁר יָעִיר
קִנּוֹ עַל־גּוֹזָלָיו יְרַחֵף יִפְרֹשׂ כְּנָפָיו יְקָחֵהוּ יִשָּׂאֵהוּ עַל־אֶבְרָתוֹ׃
יְהוָה בָּדָד יַנְחֶנּוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֵכָר׃

חמיד פרק שני רָאוּהוּ אֶחָיו שָׁיַרד וְהֵם רָצִים וּבָאִים׃ מִיהֲרוּ
וְקִדְּשׁוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם מִן הַכִּיּוֹר׃ נָטְלוּ אֶת
הַמַּגְרֵפוֹת וְאֶת הַצִּנּוֹרוֹת וְעָלוּ לְרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ׃ הָאֲבָרִים
וְהַפְּדָרִים שֶׁלֹּא נִתְאַכְּלוּ מִבָּעֶרֶב סוֹנְקִים אוֹתָם עַל צִדֵּי

## המזבח

דאודהן אחיו לאותו סתרם סירד ין המזבח
והמתרה של תחתית הסדן גידו ונתן את
בגלגלים נחתון׃ רצים ובאים שהכהני׳ חייבים הם׃
וקדשו ידיהם ורגליהם׳ לענין עבודה׳ כ׳ הרמב״ם כתוב
מים למיכים להיו בכיור ין קדוש ומכדי לקדש ממנו ל׳
כהנים של תחתון ובכיור ומהיו לעצמו ואחת לשנים מתים
הרי ל׳ ורש״י ז״ל כ׳ שוכחים פ״ב ושתו ממנו משם
ולהתן תרגין ובכיור מרגין הרי ל׳ שהרי לקח משם כהן הים
בז׳ ימי התגלגלים מים׳ ג׳ ללח כהן בגד ממנו׃ וכ׳ הרב
ז״ל נפ׳ תמצא בזה הסכלות ומתוך זה יבינו ואת
הגלגלים בגד ג׳ היה מקדי ידיו ורגליו ממנו מיכף
לשרת בקדש ומתוך שהיהו ורגליהם ומקדש ה״ל לומר
עמוד לתיגלגלו בקדש ללח כותב הכתוב לשורות שבגד
ג׳ מתוכם ידיהם ורגליהם׃ ומשמשתות לשמים ג״ם
הגוש׳ וגדו בוקדש גרי׳ לישול ין רגיעי׳ וקידוש ידים

הַמִּזְבֵּחַ׃ וְאִם אֵין הַצְּדָדִין מַחֲזִקִּין׃ סוֹדְרִין אוֹתָם בְּסוֹבֵב עַל הַכֶּבֶשׁ׃ הֶחֱלוּ מַעֲלִין בָּאֵפֶר עַל גַּבֵּי הַתַּפּוּחַ׃ וְתַפּוּחַ הָיָה בְּאֶמְצַע הַמִּזְבֵּחַ׃ פְּעָמִים שֶׁהָיָה עָלָיו כְּשֶׁלֹּשׁ מֵאוֹת כּוֹר׃ בָּרַגְלַיִם לֹא הָיוּ מַרְשִׁינִין אוֹתוֹ׃ מִפְּנֵי שֶׁהוּא נָוֶה לַמִּזְבֵּחַ׃ וּמָקוֹם לֹא נִתְעַצֵּל הַכֹּהֵן מִלְּהוֹצִיא אֶת הַדֶּשֶׁן׃ הֶחֱלוּ מַעֲלִין בְּגוֹרְנִין לְסַדֵּר אֶת הַמַּעֲרָכָה׃ וְכִי כָּל הָעֲצִים כְּשֵׁרִים לְמַעֲרָכָה׃ הֵן׃ כָּל הָעֲצִים כְּשֵׁרִים לְמַעֲרָכָה חוּץ מִשֶּׁל גֶּפֶן וְשֶׁל זַיִת׃ אֲבָל בְּאֵלּוֹ וְהֵידְרְגִילִין׃ בְּמוּרְבִּיוֹת שֶׁל תְּאֵנָה וְשֶׁל אֱגוֹז וְשֶׁל עֵץ שֶׁמֶן׃ סִדֵּר אֶת הַמַּעֲרָכָה גְּדוֹלָה מִזְּרָחָה׃ וְהַזִּיתָה מִזְּרָחָה׃ וְרָאשֵׁי גְזִירִים הַפְּנִימִים הָיוּ נוֹגְעִים בְּתַפּוּחַ׃ וְרֵיחַ הָיָה בֵּין הַגְּזִירִים שֶׁהָיוּ מְצִיתִים אֶת הָאֵלִיתָא מִשָּׁם׃ בְּרוּמְשָׁם עֲצֵי תְּאֵנָה יְפִים לְסַדֵּר אֶת הַמַּעֲרָכָה שְׁנִיָּה לְקַטֶּרֶת כְּנֶגֶד קֶרֶן

## מערבית

בעצים גדולי׳ כתות׳ שמיניו לענין יתערכה בין הגזרים שהיו מתיתת את התיתת חסם כך מי׳ התערוכ נערך מלמעלה: גזרו מפס מלמעלה שהיו העצים שמונה ע״ג התיתת כתב הרב בפי׳ ע״פ ויערוך את העצים וה״ת כלומר העצים שהיו לפני שמיני את העצים כדי׳ לסדרן וכתב רש״י ז״ל כמ״ש דניכס שמיני בשרי׳ לסדרן ומיני העצים שהיו לפני שמיני היו מוכנים לסדר את המערכה: ואחר שגזרו לפני שמיני את העצים שמיני סדרן: ואחר שגזרו לפני שכל יום הנתיח מד תוליעת פסל כיח שמיני בתחות מ״כ חזיתות מכונית היה היתה לנסת העצים שמה הכהנים בעלי חזיתין מתיתין בעצי׳ וכל הענין שמתיח מז תוליעת פסל מיג״ב החזק ובתחות פ׳ ט׳ לחר שיחל לח שמו לחם לחל יכב נורדו וכלר׳. ובכסף תוספת דמק תלו׳ עץ שהיה כו תוליעת פסל ליחל לחליו הסיר התוליעת. וכתב החמ״ס ז״ל ובקלים פר׳ ו׳ לחין לכהני׳ בעלי חזיתין שלהם מקדש חלח הכנת עצים ליתערכה שהיום לחרי׳ לענוד׳ה לחרת. וי״ל גזרו לפני שהיו מריחים עכשיו לגבלים ולשם על חזק המעניי׳ להקטיר שם קטר׳ הרי גזרים יפים שיעשו נחלים שיהיו לחם כך: את המערכה שניה להקטרת כתב רש״י ז״ל כזכתי׳ ע״ז לחל התערוכה גדולה היו מסדרים ומערכה קסנה ליעול ומהן נחלים להכנים על חזק המעניי׳ כ קנין לכל נקרי נרד להקטיר עליהם קטורת וכו׳ כתבו פסקי תוספות דמק מחיל תרחים נוסל מחוכלות המעניית ולהקטר קטרת מן הנחלים חוקה: פיסוק



על בניתיו וה׳ בחלה לחמיכן לח עשו יסוד בקרן דרומית מזרחית חלח היה פניו לילך לאות בחלק של יהודה ולח בחלק בניתין ומפני זה בקרא החלק החחצני סובב לפי שחקיף ומסובב כל הקרנות ולח היה חסר כלום מה שחין כן בישול החזבח כמו שחזרו כ״ב הברטנורא בחחות פ״ג: הכבש פולם המובח: החלו מעלין בחפר שהלכו שלשה לגדלים לח לסובב לכבש ופגדים שלח בחחלטו היו מסבבים החפר בחבנחות שבידם ומעלין לומנו לחפוח: חפוח כדי לח נל נחול של חפר. ורש״י ז״ל כתב בפיעול פ״ב והכפתר ע״ב המזבח היה מגבי לחפוח לת החפר לפי לחת של חזבח נשכח ובשכח ענגו כעין חפוי עגנות כעין כובע:כור הס ל׳ סלה ונומלו קקבי לחעגלה לח הניחו עליו שלש מלות כור ונומלו הוח דבר שבי שלימו חתקבל כך פי׳ רש״י ע״ב בגיטין פ״ו חוכן כחדוח ל״ה יניח לת שחתל כנ׳ חקדות שבהו לכהני׳ נאן נכהי חפוח. נפן: וסרכת: וברגלים בחובדים לח היו חוזרים לת הדשן לחוק לף על פי שהיה ברבוי על השוב חפני שהיו שהיה בלילה לעולי תלים שבירגלו עמו עליו: כיסיו לא נתעצל לחזר חלח שהיה דשן כ״כ לח חחתית עולות הכהנים מלח לפני להעלות שהקריבו קרבנו הרכה: האליתא פי׳ עצים קשים להליב והלילן בהם עני׳ המערכה כדכתיב שבני נכנות המודים העצים הלל: ולילה הוח זכר שמעלין הזכנו׳ חקשים שהם מליחו׳ מלילים לת החור

מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית. מָשׁוֹךְ מִן הַקֶּרֶן כְּלַפֵּי צָפוֹן אַרְבַּע אַמּוֹת
בָּעוֹמֶד חָמֵשׁ סְאִין גָּחָלִים. וּבְשַׁבָּת בָּעוֹמֶד שְׁמוֹנָה סְאִין
גָּחָלִים. שִׁשָּׁם הָיוּ נוֹתְנִין שְׁנֵי בָזְכֵי לְבוֹנָה שֶׁל לֶחֶם הַפָּנִים:
הָאַבָּרִים וְהַפַּדָּרִים שֶׁלֹּא נִתְעַכְּלוּ מִבָּעֶרֶב מַחֲזִירִין אוֹתָן
לְמַעֲרָכָה. וְהִצִּיתוּ שְׁתֵּי מַעֲרָכוֹת בָּאֵשׁ. יָרְדוּ וּבָאוּ לָהֶם
לְלִשְׁכַּת הַגָּזִית: ברכות פרק הרואה

חַיָּב אָדָם לְבָרֵךְ עַל הָרָעָה כְּשֵׁם שֶׁמְּבָרֵךְ עַל הַטּוֹבָה
שֶׁנֶּאֱמַר וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ
וּבְכָל מְאֹדֶךָ: בְּכָל לְבָבְךָ בִּשְׁנֵי יְצָרֶיךָ. בְּיֵצֶר טוֹב וּבְיֵצֶר
הָרָע. וּבְכָל נַפְשְׁךָ אֲפִילּוּ נוֹטֵל אֶת נַפְשֶׁךָ. וּבְכָל מְאֹדֶךָ
בְּכָל מָמוֹנֶךָ. דָּבָר אַחֵר בְּכָל מְאֹדֶךָ בְּכָל מִדָּה וּמִדָּה שֶׁהוּא
מוֹדֵד לָךְ הֱוֵי מוֹדֶה לוֹ:

תָּנוּ רַבָּנָן פַּעַם אַחַת גָּזְרָה מַלְכוּת יָוָן הָרְשָׁעָה שֶׁלֹּא יַעַסְקוּ
יִשְׂרָאֵל בַּתּוֹרָה. בָּא פַּפּוֹס בֶּן יְהוּדָה וּמְצָאוֹ לְרַבִּי
עֲקִיבָא שֶׁהָיָה מַקְהִיל קְהִלּוֹת בָּרַבִּים וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה. אָמַר
לוֹ עֲקִיבָא אֲיִי אַתָּה מִתְיָרֵא מִפְּנֵי אוּמָּה זוֹ. אָמַר לוֹ אֲמָשׁוֹל
לְךָ מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה. לְשׁוּעָל שֶׁהָיָה מְהַלֵּךְ עַל גַּב
הַנָּהָר וְרָאָה דָּגִים שֶׁהָיוּ מִתְקַבְּצִים מִמָּקוֹם לְמָקוֹם. אָמַר
להם

בן הקרן לחמיקה הין הקרן ד׳ אמות אחת מכוונת
שבנד התחת הם ר״י ז״ל: בעומד כמו
שלוחל לפי קומת שיעור ה׳ סאין גחלים היו מונחים
שם עגים: ובשבת היו מוסיפים שיהיה שם ח׳
סאין גחלים לפי כמה כזכי לבונה של לחם הפנים שהיו
מקטירים שם משנה לשנה: בזזכי. תרגום של
קיתוני בזיכהי: נתעכלו. חזרו ונתאכלו. פרוש
האיברים שהקריבו (מיקרא שהקדישו) על המזבח מחזירין
לאיברכה כ״ל לאחר שהקטירו איברי התמיד לפיו שם
לבד יכולים להקטיר נאיברכה זו קודם איברי התמיד
שלאחר ועדין עליה העולי. עיין: לשכת הגזית
לאיברכה ובמקדש שם בית מערכת גזולה: ללשכת
הגזית. עיין מיבאת שד מיימות מסדים ניתקנו בכל

י׳ ניתמת פ״כ: ללשכה הגזית פירש ביצל העצים
שבנויה היתי׳ נתכנים תמסכלות שתת תרגום גזית
הוא פסילין. וכיוצא בזיי ז״ל נוסתתכנו בתוך בית
ועוד שלהם שפם היו מוסכין הלין וקרוי ללשכת הגזית
והוא לשון תרגום:

**חייב** מפס כשהברך ליין לחת על הכוסה מייב
לברך בשהחיה וכלב טוב כשם שחייב בשהחיה
הטוב והחטיב על הטוב: שהוא מורה לך. בין מלה
שהוא בין מלת סוערעת היו מלה לו׳ ית׳ בשחת לב:
**פפוס** לחת שהכם בחול היה נהוג טוב לשחתל:
בטקו׳ חוזיתינו נשים: במקום שתתינו
ניכאה: אמר לו ר״ע למפוס חי הניח׳ לכתן
מרקים נשהברת עם הנשים על עקיס של נחל:
מלכות

לָהֶם מִפְּנֵי מָה אַתֶּם בּוֹרְחִים. אָמְרוּ לוֹ מִפְּנֵי הָרַשָּׁעוֹת שֶׁמְּבִיאִים עָלֵינוּ בְּנֵי אָדָם. אָמַר לָהֶם רְצוֹנְכֶם שֶׁתַּעֲלוּ לְיַבָּשָׁה וְנָרוּר אֲנִי וְאַתֶּם כְּשֵׁם שֶׁדָּרוּ אֲבוֹתַי עִם אֲבוֹתֵיכֶם. אָמְרוּ לוֹ אַתָּה הוּא שֶׁאוֹמְרִים עָלֶיךָ פִּקֵּחַ שֶׁבְּחַיּוֹת. לֹא פִּקֵּחַ אַתָּה. אֶלָּא טִפֵּשׁ אַתָּה. וּמַה בְּמָקוֹם חַיּוֹתֵינוּ אֲנוּ מִתְיָרְאִין. בְּמָקוֹם מִיתָתֵינוּ עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. אַף אֲנוּ. עָבְשָׁיו שֶׁאֲנוּ יוֹשְׁבִים וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה דִּכְתִיב בָּהּ כִּי הִוא חַיֶּיךָ וְאֹרֶךְ יָמֶיךָ. כָּךְ. אִם אֲנוּ הוֹלְכִים וּמְבַטְּלִים מִמֶּנָּה עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. אָמְרוּ לֹא הָיוּ יָמִים מוּעָטִים עַד שֶׁתָּפְשׂוּ לְרַבִּי עֲקִיבָא וְחָבָשׁוּהוּ בְּבֵית הָאֲסוּרִין וְתָפְשׂוּ לְפָפוֹס בֶּן יְהוּדָה וְחָבָשׁוּהוּ אֶצְלוֹ. אָמַר לוֹ. פָּפוֹס מִי הֱבִיאָךְ לְכָאן. אָמַר לוֹ אַשְׁרֶיךָ רַבִּי עֲקִיבָא שֶׁנִּתְפַּסְתָּ עַל דִּבְרֵי תוֹרָה וְאוֹי לוֹ לְפָפוֹס שֶׁנִּתְפַּס עַל דְּבָרִים בְּטֵלִים. אָמְרוּ בְּשָׁעָה שֶׁהוֹצִיאוּ לְרַבִּי עֲקִיבָא לַהֲרִיגָה זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע הָיָה. וְהָיוּ סוֹרְקִין אֶת בְּשָׂרוֹ בְּמַסְרְקוֹת שֶׁל בַּרְזֶל. וְהָיָה מְקַבֵּל עָלָיו עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם בְּאַהֲבָה. אָמְרוּ לוֹ תַּלְמִידָיו רַבֵּינוּ עַד כַּאן. אָמַר לָהֶם כָּל יָמַי הָיִיתִי מִצְטַעֵר עַל פָּסוּק זֶה בְּכָל נַפְשְׁךָ וַאֲפִילוּ הוּא נוֹטֵל אֶת נַפְשֶׁךָ. אָמַרְתִּי מָתַי יָבֹא לְיָדִי וְאֲקַיְּמֶנּוּ. וְעַכְשָׁיו שֶׁבָּא לְיָדִי לֹא אֲקַיְּמֶנּוּ. הָיָה מַאֲרִיךְ בְּאֶחָד עַד שֶׁיָּצְתָה נִשְׁמָתוֹ בְּאֶחָד. יָצְתָה בַּת קוֹל מִן הַשָּׁמַיִם וְאָמְרָה אַשְׁרֶיךָ רַבִּי עֲקִיבָא שֶׁיָּצְאָה נִשְׁמָתְךָ בְּאֶחָד. אָמְרוּ מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ

ברוך

מלכות שמים ק"ס. ולחי שחיטתי ר"ת של עול מלכות שמים סח"ע. מה שהיתה מחויבת: באהבה גמורה, ולפי שהיה ר"ע מחכה ומצפה לקיום מצות קריאת שמע בזמנה כראוי לומר קבלת עול מלכות שמים סח"ע. ומצפה ומחכה לקיום מצות קריאת שמע בזמנה ומיהו מת בקריאת שמע בשחיטתו. נקיטת קרי ומסירת נפש בקידוש השם כגון זה ל"ע פלי' לעיל כ"ד. ומות על קדוש

ופסק בגלוס: עד כאן שמעתי יוסף כמוה פשוט יש במשנה: מכותים ירוק ה"ר ע"ל תירוץ הוא לקרי לזות עלה מיוד ב"ר מנקודים יוסף שמי חלד: כיוצא בהם בתוספ' בכתובות פי"ב והלה כל ישראל יש להם חלק לעה"ב ועוד' הרב רבי יהודה כל הכתוב לתיר חוזרין לשיר היינו כהיינו נלע דין וכלע יסורין שב"ל:

בָּרוּךְ הוּא רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם זוֹ תּוֹרָה וְזוֹ שְׂכָרָהּ · מַמְתִּים יְדֵי מְמַתִּים מְחַלְּדִין · אָמַר לָהֶם חֲלָקִים בַּחַיִּים יְצָתְרָה בַּת קוֹל וְאָמְרָה אַשְׁרֶיךָ רִבִּי עֲקִיבָא שֶׁאַתָּה מְזֻמָּן לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא:

יומא פרק פרה בקלט

בָּא לוֹ אֶצֶל פָּרוֹ שֵׁנִיָּה וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וּמִתְוַדֶּה · וְכָךְ הָיָה אוֹמֵר אָנָּא הַשֵּׁם · חָטָאתִי עָוִיתִי פָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי וּבְנֵי אַהֲרֹן עַם קְדוֹשֶׁיךָ · אָנָּא בַּשֵּׁם כַּפֶּר נָא לַחֲטָאִים וְלַעֲוֹנוֹת וְלִפְשָׁעִים שֶׁחָטָאתִי וְשֶׁעָוִיתִי וְשֶׁפָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי וּבְנֵי אַהֲרֹן עַם קְדוֹשֶׁיךָ כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ · כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה תִּטְהָרוּ: וְהֵם עוֹנִים אַחֲרָיו בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

סוכה פ' לולב וערבה

תָּנוּ רַבָּנָן בִּשְׁלֹשָׁה דְּבָרִים גְּדוֹלָה גְּמִילוּת חֲסָדִים יוֹתֵר מִן הַצְּדָקָה · צְדָקָה בְּמָמוֹנוֹ · וּגְמִילוּת חֲסָדִים בֵּין בְּגוּפוֹ בֵּין בְּמָמוֹנוֹ · צְדָקָה לַעֲנִיִּים · גְּמִילוּת חֲסָדִים בֵּין לַעֲנִיִּים בֵּין לָעֲשִׁירִים · צְדָקָה לַחַיִּים · גְּמִילוּת חֲסָדִים בֵּין לַחַיִּים בֵּין לַמֵּתִים:

(וניחא לי דקאי ע"ג נרים הני)

**צדקה** ופ' חסדים שקולות כנגד כל מצותיה של תורה שהצדקה נוהגת בחיים וג"ח נוהגת לחיים ולמתי' הצדקה נוהגת לעניי' וג"ח נוהגת לעניים ולעשירים הצדקה נוהגת בממונו של אדם וג"ח נוהגת בין בגופו בין בממונו ר' בן מריא בשם ר' אומר אין אנו יודעים אי זה מהם חביב או צדקה או ג"ח כשהוא אומ' והסר ה' מעולם ועד עולם על יראיו וצדקתו לבני בנים הרא אמרת שגמילות חסדים חביבה יותר מצדקה: עד כאן לשונו:

כל

**בא** לו תניא כמ"ד ג' דיומא נח לו לאדם קודם ובשעה שהוא עומד וכו' ותתודה עליו תפלתו ותשמע בני ביתו וכל אותו אדם קודם ב' היה מתודה חטאתיו ופשעיו בני ביתו ותפלתו של כל הכהנים וזהו שלחר כאן נח לו לאדם קודם ב' פיוט סניה: אנא השם פ' הרחמ"ם ז"ל כל יקום מזכר נוסח הוידוי שם ראה שם בתשובה וניחא לי דקאי ע"ג נרים הני

יש שכתבו שהיה לומר אחר השם וכאן וכן פסק הר' קלוני בהל' יום הכפורים סימן תרכ"ו: והם עונים אחריו כמיזכיר לית ה':

**גמילות** חסדים כגון כאן כיצד משכיל לאיתן נושאו · קונה · משחית מתן · מכחם מגלים · מלה תניתו בדקך · בחמונו כיצד מלוה על המשכון ונותן שכר לנושה:

כל

משנה פרק ראשון כָּל הָעוֹשֶׂה מְצָוָה אַחַת מְטִיבִין לוֹ וּמַאֲרִיכִין לוֹ יָמָיו וְנוֹחֵל אֶת הָאָרֶץ וְכָל שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה מִצְוָה אַחַת אֵין מְטִיבִין לוֹ וְאֵין מַאֲרִיכִין לוֹ יָמָיו וְאֵינוֹ נוֹחֵל אֶת הָאָרֶץ כָּל שֶׁיִּשְׁנוֹ בְּמִקְרָא וּבְמִשְׁנָה וּבְדֶרֶךְ אֶרֶץ לֹא בְּמֻהֶרֶת הוּא חוֹטֵא שֶׁנֶּאֱמַר וְהַחוּט הַמְשֻׁלָּשׁ לֹא בְּמֻהֶרֶת יִנָּתֵק וְכָל שֶׁאֵינוֹ לֹא בְּמִקְרָא וְלֹא בְּמִשְׁנָה וְלֹא בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ אֵינוֹ מִן הַיִּשּׁוּב

כתובות פרק ראשון

תָּנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל מִפְּנֵי מָה אִוֶּן בְּלֹה קָשָׁה וְהָאֲלָיָה רַכָּה מִפְּנֵי שֶׁאִם יִשְׁמַע אָדָם דָּבָר שֶׁאֵינוֹ הָגוּן יָכוֹף אֲלָיָה לְתוֹכָהּ

תָּנוּ רַבָּנָן אַל יַשְׁמִיעַ אָדָם לְאָזְנָיו דְּבָרִים בְּטֵלִים מִפְּנֵי שֶׁהַזְּנוּתוֹת תְּחִלָּה לָאֲבָרִים

רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר רַבִּי אוֹמֵר הֲרֵי הוּא אוֹמֵר רַק חֲזַק לְבִלְתִּי אֲכֹל הַדָּם כִּי הַדָּם הוּא הַנָּפֶשׁ וְאוֹמֵר לֹא תְאַבֶּלְנּוּ לְמַעַן יִיטַב לְךָ וְלִבָּנֶיךָ אַחֲרֶיךָ כִּי תַּעֲשֶׂה הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה וְמָה אִם הַדָּם שֶׁנַּפְשׁוֹ שֶׁל אָדָם קָצָה מִמֶּנּוּ הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ מְקַבֵּל שָׂכָר גֵּזֶל וַעֲרָיוֹת שֶׁנַּפְשׁוֹ שֶׁל אָדָם מִתְאַוֶּה לָהֶם וּמְחַמְּדָתָן הַפּוֹרֵשׁ מֵהֶם עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שֶׁיְּזַכֶּה לָנוּ וְלִדְרָתָיו וְלִדְרוֹת דּוֹרוֹתָיו עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת

## תניא

כל היוסיף מוסיף לתת לכם שיתוסף עומות ויתוסף זכות ועון בעשה מהו זכות ועון זכות וכמה לתת לתרון לכל התייס לפיכך ומכריעתו לכף זכות: ונוחל את הארץ ס"ז רמ"ח מי שעשיו העולם הזה ונוחל את העולם הבא: כל שישנו מי שהוא בקי במקרא: ובדרך ארץ פירש הרמב"ם ז"ל אין חכור כבי אדם מצוה טובה בעולם שיתוסף בעולם: אינו מן הישוב מימן שיעלת לתדיקה ולתרע שיתוסף של עולם להוציא מתוכו עומות ועון ויתוסף זכות ועון בעשה מהו זכות ועון זכות וכמה לתת לתרון לכל התייס לפיכך ומכריעתו לכף זכות: ונוחל את הארץ ס"ז רמ"ח מי שעשיו העולם הזה ונוחל את העולם הבא: כל שישנו מי שהוא בקי במקרא: ובדרך ארץ פירש הרמב"ם ז"ל אין חכור כבי אדם מצוה טובה בעולם שיתוסף בעולם: אינו מן הישוב מימן שיעלת לתדיקה ולתרע שיתוסף של עולם להוציא מתוכו עומות ועון

תנא דר"י כ' כנגד הלילות שעולם שנוי מתחי פרק ג' כנגד ימים ושנים לעצות תהרוג ס"ז ו"ן פי' לתיון מקפיד על נכר שהוא כבוד לן ולתין לו נוסח פנים ומפי' הכי לתיין בגמרא דפסחי לעצות:

כן הלכה: ואתקש שאיר דני רבי ישמעאל תנא מן הלכה בתורתו: אליה בשר שנקש לתחון: יכוף יכניסנה לתוכה לשון שתוש לתוכה:

בבא בתרא פרק ראשון תַּנְיָא רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר גְּדוֹלָה צְדָקָה שֶׁמְּקָרֶבֶת אֶת הַגְּאוּלָה שֶׁנֶּאֱמַר כֹּה אָמַר יְהוָה שִׁמְרוּ מִשְׁפָּט וַעֲשׂוּ צְדָקָה כִּי קְרוֹבָה יְשׁוּעָתִי לָבוֹא וְצִדְקָתִי לְהִגָּלוֹת: הוּא הָיָה אוֹמֵר עֲשָׂרָה דְּבָרִים נֶאֱמְרוּ בָּעוֹלָם הַר גָּשׁוּשׁ בְּרֶזֶל מַחְתֵּכוֹ בְּרֶזֶל גָּשׁוּשׁ אֵשׁ מַפְעֵפוֹ אֵשׁ גָּשׁוּשׁ מַיִם מְכַבִּים אוֹתוֹ מַיִם גְּשָׁמִים עָבִים סוֹבְלִים אוֹתָן עָבִים גְּשָׁמִים רוּחַ מְפַזַּרְתָּן רוּחַ גְּשָׁמִים גּוּף סוֹבְלוֹ גּוּף גְּשָׁמִים פַּחַד שׁוֹבְרוֹ פַּחַד גְּשָׁמִים יַיִן מְפִיגוֹ יַיִן גְּשָׁמִים שֵׁנָה מַפְסַחְתּוֹ וּמִיתָה גְּשָׁמִים מְבַלְּטָם וְכִתִיב וּצְדָקָה תַּצִּיל מִמָּוֶת: פנחות פרק הרי עלי עשרון

אָמַר רַבִּי יִצְחָק מַאי דִּכְתִיב זֹאת תּוֹרַת הַחַטָּאת וְזֹאת תּוֹרַת הָאָשָׁם בָּלָה הָעוֹסֵק בְּתוֹרַת חַטָּאת כְּאִלּוּ הִקְרִיב חַטָּאת וּבָלָה הָעוֹסֵק בְּתוֹרַת אָשָׁם כְּאִלּוּ הִקְרִיב אָשָׁם: נֶאֱמַר בְּעוֹלַת בְּהֵמָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ וּבְעוֹלַת הָעוֹף אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ וּבִמְנָחָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לוֹמַר לְךָ אֶחָד הַמַּמְעִיט וּבֶלְבַּד שֶׁיְּכַוֵּין לִבּוֹ לַשָּׁמַיִם:

## תניא

**נפעפעו** מרכבו שיכול לעמוד בו כנגדו . ליתיא בקלה רבה ג"מ ויוחנן אמר מר יחיד את הכלל ומר יחיד את הפרט חזר וכלל מה כלל האמור בתורה זה וזה תוכיח קדש והחרם מתנה עליו ג"כ כמו עליה . החרם קדש והנדרים קדשים מתנים עליהם . הכר קדש והנכסל מתנה עליו פסוקה . נכסל קדש ואינו מתעפעפתו . הקדשים קדשים והבעלים מתנים ויכניס לתוכו . הקדשים קדשים ויעבירם מתנים ונכנים קדשים והקדש מעוקרין . הכר קדש והכסול מתנה עליו ועושה בהכסול קדש כדש מתנה ומוסיף . כדש קדש כדר מתלתלתו . תלמוד אתלתלתו היינו . נהה קדש הכיון מתנה ומוסיף . כיון קדש והבינה מפיקתו . בינה קדש מלי מתנה פירש מניעניע ומגביל השיבה . מלי קדש ומלאן הוית מתנה ומגביל את נפשו . ומפקר כאלן דוחש כלי הכנעות החלי ולמה רעה קדש מכלם לכתיב ויוחנן אמר ונו' ע"כ . ובירושלמי פ' ז' כיצד ד"ג ליתיא שהלקח מפיעה את היין ונפ כיוצא שלו גוף סובלו כל הנוטף מלא חת : יין מפיג מסירו תרגום של הסירו את יינן מעליו הוא הפיגו את תחנך והתכלל יפני על פסוק לא תתני פונת לך ענין קפיון וכן לחמו יין הפיגו כלו . וחלביו ואתים כתו עכ"ל וכ' הרב תוספי בקרפיף ויגב . בינה מבקשתו מוכיחו ההלך ל :

**אחד** היורה להניח קרבנו' העני כאן והעשיר בשוה . כתב הרמב"ם ז"ל כזה הפרק וע"כ רמזי לחלק להתעסק בדברי הקרבנות ולשמח ולשת בהם אל יחיר הרי הן דברים שאין בהר' לא כזיון ולא קלות ראש אלא כמו שהזהירו . וכן נכי לחלק וכן ז"ל לחתו תלמידי חכמים העוסקים בהלכות עבודה העלה עליהם הכתוב כאילו נגעה בית המקדש בידיהם :

## האברים

תָּנְיָא אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן עַזַּאי בּוֹא וּרְאֵה מַה כָּתִיב בְּפָרָשַׁת קָרְבָּנוֹת שֶׁלֹּא נֶאֱמַר בָּהֶן לֹא אֵל וְלֹא אֱלֹהִים אֶלָּא לֵוִי שֶׁלֹּא לִתֵּן פֶּתַח חוֹן פֶּה לְבַעַל דִּין לַחֲלוֹק:

אהלות פרק ראשון

הָאַבְרִים אֵין לָהֶם שִׁיעוּר אֲפִילּוּ פָּחוֹת מִבֵּיצַת מִן הַחֵמֶת. וּפָחוֹת מִבֵּיצַת מִן הַגַּבְלָה. וּפָחוֹת מִכַּעֲדָשָׁה מִן הַשֶּׁרֶץ מְטַמְּאִין טוּמְאָתָן. מָאתַיִם וְאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה אֵבָרִים בָּאָדָם. שְׁלֹשִׁים בְּפֹסֶת הָרֶגֶל. שִׁשָּׁה בְכָל אֶצְבַּע. עֶשְׂרָה בְּקוֹרְסָל. שְׁנַיִם בְּשׁוֹק. חֲמִשָּׁה בְּאַרְכֻּבָּה. אֶחָד בְּיָרֵךְ. וּשְׁלֹשָׁה בְּקַטְלִית. וְאֶחָד עָשָׂר צְלָעוֹת שְׁלֹשִׁים בְּפֹסֶת הַיָּד. שִׁשָּׁה בְכָל אֶצְבַּע שְׁנַיִם בְּקָנֶה. שְׁנַיִם בְּמַרְפֵּק. אֶחָד בִּזְרוֹעַ. וְאַרְבָּעָה בְּכָתֵף. מֵאָה וְאֶחָד מִזֶּה. וּמֵאָה וְאֶחָד מִזֶּה. וּשְׁמוֹנָה עָשָׂר חוּלְיוֹת שֶׁבַּשִּׁדְרָה. תִּשְׁעָה בְרֹאשׁ. וּשְׁמוֹנָה בְּצַוָּאר. שִׁשָּׁה בְּמִפְתַּח שֶׁל לֵב. וַחֲמִשָּׁה בִּנְקוּבְיוֹ. וְכָל אֶחָד וְאֶחָד מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וּבְאוֹהֶל. אֵיטָמַי. בְּזָמַן שֶׁיֵּשׁ עֲלֵיהֶם בָּשָׂר בָּרְאוּי. וְאִם אֵין עֲלֵיהֶם בָּשָׂר בָּרְאוּי.

מטמאין

האברים אין שיהיה להם שער נידים ועצמות כיון כתבר שנתלש מן החי כיון שיעור לשיעור לחי החמס לקולי פחות מבזית וכו': רמ"ח אברים באדם לפי נמצה יותר כדתניין בנדות פ' יוחין לו שלשיהי רבי יחזקאל בקו ואמר כתיב רב"ב יהבני ויאמ' להם נחמה יש ד' לחברי יתרי שני מיתים ונמי לעיתים וכו': בפסת הרגל ויש הפרסה: ששה בכל אצבע לפי שהן מנויות ליים שלשה: קורסל תרנים קרסולין מקום חיבור הרגל והשוק ור"ת פי' והם הכרכים: ויש ארבה פי' יש לו יותר מעצה קבולי: ארכבה פרק של יך היצוני כיון מ"ן כפוף לשיניה כיף ושיניה זקוף קטליות הוא כף היריך לדעת הריטב"ם ורשיעי הכתשורת פי' ליחלה יש היך: בפיסת היד תיתוס ככף יש בפיסת יד ויהו נתלנים ס' שיין ס': ב' בקנה עגם המחובר ליד: תלנון קנה הסיפה שבו מודדין הלחם כך פי' על פסוק ומזמיני מקנה תמכר והוא קנין ועל פסוק זה מקנה הוא עגם העליון הנעוץ בקנה ועל פסוק ענוך כקנה קנה הנחיר: שנים בטרפק הפרק התיתני שנחיר וניעדני כך שמו כתב הרמב"ם ז"ל והרב המחדהם פי' מקום בפיסת הנחיר מלמעלה ומשבר מפרקינו: אחד בזרוע כתב הסיד"נומס מלות שנכתב מהזמיר הוא העגם המחובר לכתף מלד לחד ורחבו הסמי מחובר לחרפק הוא קו"ד בלעז: ק"א מזה וק"א מזה הק"ף מגרים הלזו: ל' שבפיסת הנד: ר' קוקולי: ג' בשוק: ה' בחרכוסה: ס' בירך: נ' בקטלית: י"ח בצלעות: ל' בפיסת היד: ב' בקנה ג' בחרפק ס' בזרוע: ד' בכתף: סך ק"ש חיבר ס' נחלות חלילות השדרה פרקים לו שנעוצות על מוט השדרה: במפתח של לב הוא החזה לפי שנתנועצות החזה מוסב הריאה על הלב והבה הוא ע"ש כיון מפתח שיפתח דרך לכנס בו האויר ונקרא ריאה לשון: וחמשה בנקוביו הם פלי ההלבה והחזה: בשר בראוי כדי שיעלה לחתכה והחיתה: מחזיר

## מעמדות ליום שני

מְטַמְּאִין בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וְאֵינָם מְטַמְּאִין בְּאוֹהֶל:

ערה פרק יוצא רומז דִּישׁ לָקִישׁ מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן מַנְסְיָא אוֹמֵר וַיִּבֶן יְהוָה אֱלֹהִים וְאֶת הַצֵּלָע אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיְבִיאֶהָ אֶל הָאָדָם: מְלַמֵּד שֶׁקִּלְּעָהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְחַוָּה וְהֵבִיאָהּ אֵצֶל אָדָם הָרִאשׁוֹן: (ובקהלת רבה פרשה פרשה ט׳ אות ב׳ בלבד נרשם עוד ובעזה שמצינו ה)

בְּנֵיתָא: שָׁבֵן בִּכְרֵבֵי הַיָּם קוֹרִין לְקִלְּעָתָא

ואופר פ׳ העקידה · ופרשת המן וגו׳ · ועשרה הרברות · עד הבקשות כמו שמסודר בסעדר יום ראשון:

## בקשה ליום שני

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתְּכַפֵּר לִי עַל כָּל פְּשָׁעַי וְתִמְחוֹל לִי עַל כָּל עֲוֹנוֹתַי · כִּי רַבּוּ מְשׁוּבוֹתַי : לְךָ חָטָאתִי עָוִיתִי וּפָשַׁעְתִּי צָרַרְתִּי קִשִּׁיתִי עוֹרֶף וְסָרְתִּי מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא שָׁוָה לִי : אָנָא יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי קַבְּלֵנִי בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ · וַעֲשֵׂה לְמַעַנְךָ אִם לֹא לְמַעֲנִי · וּרְצֵה תְּשׁוּבָתִי · וְנַקֵּנִי מִשְּׁגִיאוֹת וּמִנִּסְתָּרוֹת · וְאֶהְיֶה מִן הַשָּׂבִים אֵלֶיךָ בְּכָל לֵב אֲשֶׁר לְחַטָּאתָם לֹא תִזְכֹּר עוֹד · יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתַּצִּילֵנִי מִצַּר הָרָע · וּמִכָּל צָרָה וְצוּקָה · וְתִכּוֹנֵן מַעֲשֵׂה יָדַי · וּתְרַפֵּא אֶת מַכּוֹתַי וְאֶת מַכְאוֹבַי · וְלֹא יִשְׁמַע בְּבֵי וְצָעָקָה בְּבֵיתִי · וְלֹא שׁוֹד וְשֶׁבֶר בִּגְבוּלִי · וְאֶהְיֶה מִן יְרֵאֶיךָ וּמְעוֹשֵׂי רְצוֹנֶךָ · וְתַשְׁכִּילֵנִי שֶׂכֶל טוֹב מִלְּפָנֶיךָ · לְמַעַן אֲשַׁכִּיל בְּכָל אֲשֶׁר אֵעָשֶׂה וּבְכָל אשר

שיזכר בלשם מי: ואינם משמאים באהל לפי שאין בהם כזית לזה לו בלשם שלם כלכתיב בלשם כי יוצת בהל לו בתכר הטמאה בלשם כלכתיב בעצם בלשם מה לשם שם נרשים וכן׳ ועצמו׳ מטמא באהל · מהכתיבורת ז׳׳ל:

שקלעה שפה לה עצות בעשר רשעה בהלה

כך מתוקנת כיש שעשין לכלה תרגום יחשלחי מעשה עגות עשוך קלייע׳ לפי שיתמה לה נעלה · עלייע׳׳ה נלע׳׳ז: בנויתא לעגות קורין בגין שהוא מלשון ויבן ה׳ מלהים את הצלע · ס׳׳מ האשה נקרלע בגיתא:

אֲשֶׁר אֶפְנֶה שָׁם עַד הַיּוֹם אֲשֶׁר תַּאַסְפֵנִי אֵלֶיךָ׃ וְתוֹצִיאֵנִי
מִשָּׁלוֹם אֶל שָׁלוֹם׃ וְאֶמְצָא חֵן וָחֶסֶד בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָּל רוֹאַי׃
אֲדֹנָי׀ שְׁמָעָה אֲדֹנָי׀ סְלָחָה אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל־תְּאַחַר
לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי־שִׁמְךָ נִקְרָא עַל־עִירְךָ וְעַל־עַמֶּךָ׃ אֲדֹנָי
שִׁמְעָה בְּקוֹלִי תִּהְיֶינָה אָזְנֶךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי׃ וּשְׁמַע
תְּפִלָּתִי כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה׃ בָּרוּךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה׃

**מסדר** המעמדות תיקן לומר אחר הבקשה ראשונה בקשה אחרת והיא מיוסד׳ על סדר ואופן שהיו עושים בזמן בית המקדש ראיה לדבר שנינו בתענית פ״ד אנשי משמר נכנסים לבית הכנסת ויושבים ד׳ תעניות בשבוע׃ בשני על יורדי הים׃ בג׳ על הולכי מדברות וכו׳ כנראה בבקשה דבר יום ביומו׃ ואפשר שתיקן מסדר המעמדות לבקש מאת ה׳ יתברך כמו שהיו עושים בזמן שבית המקדש קיים בבתי כנסיותיהם בד׳ ימים הללו ושם מפרש ואזיל בע״ש לא היו מתענין מפני כבוד השבת וכל שכן בשבת עצמה ובאחד בשבת גם כן לא היו מתענים מפני שהוא שלישי ליצירה לאדם הראשון שנברא ביום ו׳ וכל יום ג׳ הוי חלוש כדכתיב ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים עכ״ל׃ ורש״י ז״ל כתב על יורדי הים דכתיב יהי רקיע בתוך המים וצריך להזכיר ולרצות על הדב׳ ויקוו המים שלא יזיקו ליורדי הים׃ בג׳ על הולכי מדברות דכתיב ותראה היבשה תהיה ראויה יבשה להולכיה שלא יזוקו מפני חיות רעות ושימצאו הדרכים נקיים׃ בד׳ על האסכרה כיון דאסכרה באה על לשון הרע ולשון הרע איתעביד ביום ד׳ שנבראו המאורות ואמרה הלבנה אי אפשר וכו׳ היינו לשון הרע׃ הילכך איכא למיחש לאסכרה ומתפללין עליה שלא תבא׃ עוד טעם א׳ כתב הרב יפה מראה ז״ל בשם רש״י דכתיב יהי מאורות מארת כתיב׃ וכיון שהוא חסר משמע מאיר׳׃ בה׳ על עוברות דכתיב ישרצו המים נפש חיה׃ איתא בירושלמי דתענית פ״ד תני סנהדרי גדולה היתה מתענה עמהם וכי סנהדרי גדולה יכולה להתענות בכל יום אלא מחלקין היו עצמם על בתי אבות ובכל יום מתענה בית אב וחוזרין הלילה עכ״ל׃ ולכן תקן מסדר המעמדות בארבעה ימים הללו תפלות אלו זכר למה שהיו עושים בזמן שבית המקדש קיים׃

## בקשה אחרת מעין יצירת היום על דרך הקבלה

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֲדוֹן הַכֹּל וְשַׁלִּיט
בָּעוֹלָמֶךָ וְהִבְדַּלְתָּ לְכִסְאֲךָ הָעֶלְיוֹנִים בְּיוֹם זֶה כֵּן בְּרַחֲמֶיךָ
הָרַבִּים תַּבְדִּילֵנוּ וּלְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל מִכָּל חֵטְא וְעָוֹן
וְאַשְׁמָה לְכָל חֶבְרָתֵנוּ וְתַבְדִּילֵנוּ מִן הַתּוֹעִים׃ וְתִתֶּן לָנוּ
מַהֲלְכִים בֵּין הָעוֹמְדִים לְפָנֶיךָ׃ וְתַצִּילֵנוּ מִדִּינָה שֶׁל גֵּהִינָם׃
וּבְרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים תַּצִּילֵנוּ וּלְכָל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל מִשְּׁטִיפַת מַיִם׃

וְהוֹלְכֵי יַמִּים וְעוֹבְרֵי נְהָרוֹת תְּצֵילֵם מִמַּחְשׁוֹל שֶׁלָּם וּמִשִּׁבּוֹלֶת
מַיִם׃ כִּדְכְתִיב כִּי־תַעֲבֹר בַּמַּיִם אִתְּךָ אָנִי וּבַנְּהָרוֹת לֹא־
יִשְׁטְפוּךָ כִּי־תֵלֵךְ בְּמוֹ־אֵשׁ לֹא תִכָּוֶה וְלֶהָבָה לֹא תִבְעַר־בָּךְ׃
וְתַצִּילֵנוּ וּלְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל מִכַּעַר הַיָּם וּמֵהֵיזֵק הַיַּבָּשָׁה׃
וְאַנְחֵנוּ וְכָל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָלַל הָרַחֲמִים׃ כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ
תְּפִלַּת כָּל פֶּה׃ בָּרוּךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה׃

**מנחשול** ויהי סערן נדול בים תרנוזיו והוה נחתל ניסיס׃ שבולת סטף המים מקום שנכנסים המים
בכח נקרית שבולת׃ ואנחנו כתיב הכל כן דין קס״ג ואנחנו נרש״ע ונלע ואמו כי מין כל
הקריאה הן מנחתו׃ וכלל מקום שכתוב ואמו בצון תקיעות ותפלות הוה כתיב ואמו ותפלתי שהוא בצון מכל
נלכן הין קומך ואמו פלח ותחנתו׃

# מעמדות ליום שלישי

תורה **וַיֹּאמֶר** אֱלֹהִים יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל־מָקוֹם
אֶחָד וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה וַיְהִי־כֵן׃ וַיִּקְרָא אֱלֹהִים ׀
לַיַּבָּשָׁה אֶרֶץ וּלְמִקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב׃
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע עֵץ פְּרִי
עֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ אֲשֶׁר זַרְעוֹ־בוֹ עַל־הָאָרֶץ וַיְהִי־כֵן׃ וַתּוֹצֵא
הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע לְמִינֵהוּ וְעֵץ עֹשֶׂה־פְּרִי אֲשֶׁר
זַרְעוֹ־בוֹ לְמִינֵהוּ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב׃ וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר
יוֹם שְׁלִישִׁי׃

תורה **וַיֹּאמֶר** אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַבְדִּיל בֵּין הַיּוֹם וּבֵין
הַלָּיְלָה וְהָיוּ לְאֹתֹת וּלְמוֹעֲדִים וּלְיָמִים וְשָׁנִים׃ וְהָיוּ לִמְאוֹרֹת
בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל־הָאָרֶץ וַיְהִי־כֵן׃ וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת
הַגְּדֹלִים אֶת־הַמָּאוֹר הַגָּדֹל לְמֶמְשֶׁלֶת הַיּוֹם וְאֶת־הַמָּאוֹר הַקָּטֹן לְמֶמְשֶׁלֶת
הַלַּיְלָה וְאֶת הַכּוֹכָבִים׃ וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ׃
וְלִמְשֹׁל בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה וּלְהַבְדִּיל בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב׃
וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם רְבִיעִי׃

נביאים יואל ב׳ **וַיַּקְנֵא** יְהוָה לְאַרְצוֹ וַיַּחְמֹל עַל־עַמּוֹ׃ **וַיַּעַן** יְהוָה
**וַיֹּאמֶר** לְעַמּוֹ הִנְנִי שֹׁלֵחַ לָכֶם אֶת־הַדָּגָן וְהִתְיַרוֹשׁ

וְהַיִּצְהָר וּשְׂבַעְתֶּם אֹתוֹ וְלֹא־אֶתֵּן אֶתְכֶם עוֹד חֶרְפָּה בַגּוֹיִם׃
וְאֶת־הַצְּפוֹנִי אַרְחִיק מֵעֲלֵיכֶם וְהִדַּחְתִּיו אֶל־אֶרֶץ צִיָּה
וּשְׁמָמָה אֶת־פָּנָיו אֶל־הַיָּם הַקַּדְמֹנִי וְסֹפוֹ אֶל־הַיָּם הָאַחֲרוֹן
וְעָלָה בָאְשׁוֹ וְתַעַל צַחֲנָתוֹ כִּי הִגְדִּיל לַעֲשׂוֹת׃ אַל־תִּירְאִי
אֲדָמָה גִּילִי וּשְׂמָחִי כִּי־הִגְדִּיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת׃ אַל־תִּירְאוּ
בַהֲמוֹת שָׂדַי כִּי דָשְׁאוּ נְאוֹת מִדְבָּר כִּי־עֵץ נָשָׂא פִרְיוֹ תְּאֵנָה
וָגֶפֶן נָתְנוּ חֵילָם׃ וּבְנֵי צִיּוֹן גִּילוּ וְשִׂמְחוּ בַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם כִּי־
נָתַן לָכֶם אֶת־הַמּוֹרֶה לִצְדָקָה וַיּוֹרֶד לָכֶם גֶּשֶׁם מוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ
בָּרִאשׁוֹן׃ וּמָלְאוּ הַגְּרָנוֹת בָּר וְהֵשִׁיקוּ הַיְקָבִים תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר׃
וְשִׁלַּמְתִּי לָכֶם אֶת־הַשָּׁנִים אֲשֶׁר אָכַל הָאַרְבֶּה הַיֶּלֶק וְהֶחָסִיל
וְהַגָּזָם חֵילִי הַגָּדוֹל אֲשֶׁר שִׁלַּחְתִּי בָכֶם׃ וַאֲכַלְתֶּם אָכוֹל
וְשָׂבוֹעַ וְהִלַּלְתֶּם אֶת־שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר־עָשָׂה עִמָּכֶם
לְהַפְלִיא וְלֹא־יֵבֹשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם׃ וִידַעְתֶּם כִּי בְקֶרֶב יִשְׂרָאֵל
אָנִי וַאֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְאֵין עוֹד וְלֹא־יֵבֹשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם׃
תחלים פב מִזְמוֹר לְאָסָף אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת־אֵל בְּקֶרֶב אֱלֹהִים
יִשְׁפֹּט׃ עַד־מָתַי תִּשְׁפְּטוּ־עָוֶל וּפְנֵי רְשָׁעִים תִּשְׂאוּ־
סֶלָה׃ שִׁפְטוּ־דָל וְיָתוֹם עָנִי וָרָשׁ הַצְדִּיקוּ׃ פַּלְטוּ־דָל וְאֶבְיוֹן
מִיַּד רְשָׁעִים הַצִּילוּ׃ לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ בַּחֲשֵׁכָה יִתְהַלָּכוּ
יִמּוֹטוּ כָּל־מוֹסְדֵי אָרֶץ׃ אֲנִי אָמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי עֶלְיוֹן
כֻּלְּכֶם׃ אָכֵן כְּאָדָם תְּמוּתוּן וּכְאַחַד הַשָּׂרִים תִּפֹּלוּ׃ קוּמָה
אֱלֹהִים שָׁפְטָה הָאָרֶץ כִּי־אַתָּה תִנְחַל בְּכָל־הַגּוֹיִם׃
תורה יַרְכִּבֵהוּ עַל־בָּמֳתֵי אָרֶץ וַיֹּאכַל תְּנוּבֹת שָׂדָי וַיְנִקֵּהוּ
דְּבַשׁ מִסֶּלַע וְשֶׁמֶן מֵחַלְמִישׁ צוּר׃ חֶמְאַת בָּקָר
וַחֲלֵב צֹאן עִם־חֵלֶב כָּרִים וְאֵילִים בְּנֵי־בָשָׁן וְעַתּוּדִים עִם־חֵלֶב
כִּלְיוֹת חִטָּה וְדַם־עֵנָב תִּשְׁתֶּה־חָמֶר׃ וַיִּשְׁמַן יְשֻׁרוּן וַיִּבְעָט

## מעמדות ליום שלישי

שָׁמַנְתָּ עָבִית בָּשִׁית וַיִּטֹּשׁ אֱלוֹהַ עָשֹׂהוּ וַיְנַבֵּל צוּר יִשְׁעָתוֹ׃
יַקְנִיאוּהוּ בְּזָרִים בְּתוֹעֵבֹת יַכְעִיסוּהוּ׃ יִזְבְּחוּ לַשֵּׁדִים לֹא אֱלֹהַּ
אֱלֹהִים לֹא יְדָעוּם חֲדָשִׁים מִקָּרֹב בָּאוּ לֹא שְׂעָרוּם אֲבֹתֵיכֶם׃
צוּר יְלָדְךָ תֶּשִׁי וַתִּשְׁכַּח אֵל מְחֹלְלֶךָ׃

תמיר פ"ג אָמַר לָהֶם הַמְמוּנֶה בּוֹאוּ וְהָפִיסוּ מִי הַשּׂוֹחֵט מִי
הַזּוֹרֵק מִי מְרַשֵּׁשׁ אֶת מִזְבַּח הַפְּנִימִי׃ מִי מְרַשֵּׁשׁ אֶת
הַמְּנוֹרָה׃ מִי מַעֲלֶה אֵבָרִים לַכֶּבֶשׁ׃ הָרֹאשׁ וְהָרֶגֶל וּשְׁתֵּי
הַיָּדַיִם׃ הָעוֹקֶץ וְהָרֶגֶל׃ הַחָזֶה וְהַגֵּרָה וּשְׁתֵּי הַדַּפְנוֹת׃
הַקֶּרֶב וְהַסּוֹלֶת וְהַבִּכּוּרִים וְהַיַּיִן׃ הַפִּיסוּ זָכָה מִי שֶׁזָּכָה׃ אָמַר
לָהֶם צְאוּ וּרְאוּ אִם הִגִּיעַ זְמַן הַשְּׁחִיטָה׃ אִם הִגִּיעַ׃ הָרוֹאֶה
אוֹמֵר בָּרָקִיעַ׃ מַתְיָא בֶּן שְׁמוּאֵל אוֹמֵר הֵאִיר פְּנֵי כָל הַמִּזְרָח
עַד שֶׁהוּא בָּחֶבְרוֹן וְהוּא אוֹמֵר הֵן׃ אָמַר לָהֶם צְאוּ וְהַבִּיאוּ לִי
טָלֶה מִלִּשְׁכַּת הַטְּלָאִים׃ וַהֲרֵי לִשְׁכַּת הַטְּלָאִים נְתוּנָה
בְּמִקְצוֹעַ צְפוֹנִית מַעֲרָבִית׃ וְאֵרֶבָּעָה לִשְׁכוֹת הָיוּ שָׁם׃ אַחַת
לִשְׁכַּת

**הממונה** הוא המתוקן על הפיסות לאחר שנמלו לשכת הגזית להפיס מיהו להם נתן והפיסו זהו הפיס הסדי שהיו עושים וכל העוסקות בלו שתהא והלך בפיס ק"ו היו כן כתב הרמ"כם ז"ל בהלכות תמידין ומוספין פ"ב כתב הסמ"ג בעשין קנ"ב מי שזכה בפיסת התמיד י"ג אחין הכהנים העומדים על יחיהו נתכנים כיצד הפני שהיה עומד על יחיהו הוא מקבל וזורק הדם והבז המסוך לו מדשן תחנת והלך מדשן המערה ומטיב התחתי מעלה הרוח והרבן לכבש וכן כולם ע"פ הסדר מיוחד כתבתה עד הי"ג שיעלה היין על נסכים ע"ם: צאו וראו על מקום נסוך מהי להם בתקדש היה שלוח העומר וכשהיה רוחה פני המזרח מתחילין להשתחות היה אומר להם: ברקאי בלוחר בניין הסדי שהשחיטה מעולה בלילה לכתיב ביום וזכתם וגו' ויו"ד ר"ו בתכונות פי' כתב כיון שהיה בתקיעה תבל ונתיעל ע"ב כתב נאון מהר הוא כתו לעיון היות לה כתה: מתניא בן שמואל הוא היה אומר על הפיסות כשהיה בתקלים פ"ם להיות הפיסות שוחטים בתחלה היום מי שזכה זכה ואחרונה שהוא לם הגיע זמן שחיטה לומר לאומו שעה הגד לומר אם הגיע פני

כל המזרח וכו' תמיד פ"ג ע"ב: האיר פני כל המזרח אלא היה לומר כלו' עד שהאירו פני כל המזרח שהיו מסתכלים בהאיר האחר כנקודה בלבד: עד שהוא בחברון מתן העומדים ליטה שהלים לו הגיע האור בחברון והוא מוה"ן וכדי להזכיר זכות האבות הקבורי' בחברון לומרים כן: וכיוצא בזה שלמיכך לומר לו ניחם הכתובים על שנכחנו כדי להזכיר לפני הש"ת זכות יפני חברון והסיפ' ע"ב בעשין ק"ט כתב על שהוא נתבונן כלומר שם הוא נזעל כ"ב שהיה יכול לשלוח מבחון תמיד: אמר להם צאו כתב רש"י ז"ל בד"ה כ"ב ע"פ ולכל העולות ונוחר הלוים היו מיוחים על הלשכות ועל לשכ' הטלאים שהקריבות שם והם יגיעו לו הסכנים תמיד בכל יום בחשבון שבעיבי' בין בחול בין בשבתות ובחגים ובועדים מיוחסים על התמיד כל אלו יגיעו בחשבון בחשבון ונם מסייעים להכנים להפנים הזכח וכן מיניו בתוקיות ויחיקוח שהיתה הלשכה ונזכר ע"כ: לשכת השלאי תלר שהי שם הטלאי שבוקרי' שלא יהיה בהם יום לקרבן תמיד: והטלאי הוא היום שלו ואינו מוכל עשב עדיין והוא המחובר ותקן בעריכין פ"ב אין פוחתין מששה טלאים שבוקרי' בלשכת השלאי ופי' הערוך שהיה קודם יום שבון להקריב היום שבוקרו

לְשִׁבְעַת הַטְּלָאִים. וְאַחַת לִשְׁבַּת הַתְּמֻרוֹת. וְאַחַת לִשְׁבַּת
בֵּית הַמּוֹקֵד. וְאַחַת לִשְׁבָּה שֶׁעוֹשִׁין בָּהּ לֶחֶם הַפָּנִים. נִכְנְסוּ
לְלִשְׁבַּת הַכֵּלִים וְהוֹצִיאוּ מִשָּׁם תִּשְׁעִים וּשְׁלֹשָׁה כְּלֵי כֶסֶף
וּכְלֵי זָהָב. הִשְׁקוּ אֶת הַתָּמִיד בְּכוֹס שֶׁל זָהָב. אַף עַל פִּי שֶׁהוּא
מְבֻקָּר מְבֻעָרֵב מְבֻקָּרִין אוֹתוֹ לְאוֹר הָאֲבוּקוֹת. מִי שֶׁזָּכָה
בַּתָּמִיד מְשָׁכוֹ וְהוֹלֵךְ לְבֵית הַמִּטְבָּחַיִם. וּמִי שֶׁזָּכוּ בְּאֵבָרִים
הוֹלְכִין עִמּוֹ. וּבֵית הַמִּטְבָּחַיִם הָיָה לְצָפוֹנוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ וְעָלָיו
שְׁמוֹנָה עַמּוּדִים בְּנֵגֶס שֶׁל אֶרֶז עַל גַּבֵּיהֶן וְאוֹנְקָלָאוֹת
שֶׁל בְּרֶזֶל הָיוּ קְבוּעִים בָּהֶם. וּשְׁלֹשָׁה סְדָרִים לְכָל אֶחָד וְאֶחָד
שֶׁבֵּהֶן תּוֹלִין וּמַפְשִׁיטִין עַל שֻׁלְחָנוֹת שֶׁל שַׁיִשׁ שֶׁבֵּין הָעַמּוּדִים.
מִי שֶׁזָּכוּ בִּרְשׁוּת מְזִבַּח הַפְּנִימִי וּבְרְשׁוּת הַמְּנוֹרָה הָיוּ מַקְרִיבִין
וְאַרְבָּעָה כֵלִים בְּיָדָם. הַמֶּנִי וְהַכַּוֹז וּשְׁנֵי מַפְּתְּחוֹת. הַמֶּנִי

דומה

שהיה טלאים וכותנים לשבת הטלאים וניסוך חמץ
טולאים שהיו לתודיון וכשהיו שם שבה מנוקבי ולתוכו
כן קודם הלילה מנוקבי שהיו שם שבן לעולם
מטלאים שהיו ומוכתנים שהיו ולכן חיר לרן קודשין ומ׳
וכו׳ והרי לשכ׳ השלאי׳ כמו שהיה בהיכל פלוני ופלו׳
לשון תמיהה: במקצוע בקרן זוית של בית הפתח נגדו
של נזכות היה בתרגיעה מקדעית כדתניא ומזל:
לשבת התמרות. שהיו שם הסיומה על התמרות
שמקליט פ״ה תכן שם תמרות היו בהיכל וכן בתמי׳
עליו שם היום וזה החתם שפני הדיוטים והמופקד
שהתן הכבני׳ תמרוק החותם הנתון עליהן בלחן זה של
שהיו זה מעיה התמרות ויקבל כנגדן תינו ושם הותירו
הוצימו לקקל ושם קתתן היה שמלא זה תניתו שוד
המקדש על העליונה: לשכת בית המוקד לשפת
קטרה שקריי בית המוקד ותמוקה לבית המוקד הגדול
כמוכר ניסים לחלון: ללשכת הכלים ז״ל מי שהיה
מתנדב כלי שרת מוקה לתוכה כלתיה שמקליט פ״ה:
השקו את התמיד. קיוך לשמשתו כדי שהיה עומד
שמקש יפה: וכתב הערוך בשרך כפי׳ פ״ה שלם הוא
שרכו׳ בשרשה מחיות הנחל שהיכך כלב ובעלינו לשרך
בשמחה לכך הנקרא את התיך: בכוס של זהב
להראות שהיו עניות ביותר שמוקה: אף על פי
שהוא מבוקר: דתמיד שהיו מביאין אותו מרגיעה
יומם קודם שחיטתו ומוליכין אותו לשם כל קבל שהיה הפיכתו

מגיעה ושחיטתו בי״ל לפי שהיה שהפסח כשהוציאו ולשחוט
שם כן בתמיד שחטו לו בחיצונו לו בתוכו שהתמיד צריך
שהיה תוכן קודם שחיטתו ול׳ יחיה כמו שהיה בפסח
מעריב: מי שזכה בתמיד לשחטו: לשמונה
של מזבח דתמיד עולה היה ועולה טעונה שחיטה
בצפון: ועליו שמנה פי׳ כמו ועליה חטה מפסה שהיה
בצפון: נמנים בחוכים. עשויים של חכן בחוכים.
ובציעים של לחו הגיהוך בעזרה בנגד בית הפרסיעין. ויש
נוסחין בציעית ל״ג תהיכות תחוכעות של לחו היו על
הציעודים: ואנקליות קטנים בתחתן רציעים של לחו
ותולין בהם הבהמה: והם תסוגרים מהלהם כפופים
תלויים ובפסחים פ״ה תכן תנקליות של בחל היו
קבועים בכתלים ובציעודים: על שלחנות יחם כדי
שלא תהא הנתח׳ נפרדת ע״ג קרקע: של שיש פיש
הכרטמות שעליהן תלויות הקרנים והיו מפקר לעשו
של זהב שהיו עניות ביותר ולא עמדו שלא של
שים לפי שהזהב תירתית ותסרים והשם יקרר ותכן
ותיעודו שלא יסרים ולא היה מוסיכין על הכם שלא
הסרים בזה בכלי תעולם: ושיהא שלחנות היו בבית
החסבים שעליהם תלויים את הקרנים כדלעיל
בפלים פרק ו׳: מקדימין קודם שיחוט. השני של
בין ושחט בשנת ושני היה חוכ: והכוז קיתון של זהב:
ושני של מהחות לפתוח שני תכעות׳ שמפשיטם הפוני
כך כתב הרב ברטנורא ז״ל: תרתב תלה מחתוקת
קנייס

דּוֹמֶה לְתַרְנְקֹס שֶׁל זָהָב מַחֲזִיק קַבִּים עֲחָצִי וְהַכּוֹז דּוֹמֶה לְקִתְנוֹן
גָּדוֹל שֶׁל זָהָב ׃ וּשְׁנֵי מַפְתֵּחוֹת ׃ אֶחָד שֶׁהוּא יוֹרֵד בְּאַמַּת
הַשְּׁחִי וְאֶחָד שֶׁהוּא פּוֹתֵחַ בֵּיתָן ׃ בָּא לוֹ לְפַשְׁפֵּשׁ הַצְּפוּנִי וּשְׁנֵי
פְּשָׁפְּשִׁין הָיוּ לוֹ לְשַׁעַר הַגָּדוֹל ׃ אֶחָד בַּצָּפוֹן וְאֶחָד בַּדָּרוֹם ׃
שֶׁבַּדָּרוֹם לֹא נִכְנַס בּוֹ אָדָם מֵעוֹלָם ׃ וְעָלָיו הוּא מְפוֹרָשׁ עַל
יְדֵי יְחֶזְקֵאל ׃ שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאמֶר אֵלַי יְהוָה הַשַּׁעַר הַזֶּה סָגוּר יִהְיֶה
לֹא יִפָּתֵחַ וְאִישׁ לֹא יָבֹא בוֹ כִּי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בָּא בּוֹ
וְהָיָה סָגוּר ׃ נָטַל אֶת הַמַּפְתֵּחַ וּפָתַח אֶת הַפַּשְׁפֵּשׁ וְנִכְנַס
לְהַתָּא וּמֵהַתָּא לַהֵיכָל עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לְשַׁעַר הַגָּדוֹל ׃ הִגִּיעַ
לְשַׁעַר הַגָּדוֹל ׃ הֶעֱבִיר אֶת הַנָּגָר וְאֶת הַפּוֹתְחוֹת וּפָתְחוֹ ׃ לֹא
הָיָה שׁוֹחֵט הַשּׁוֹחֵט עַד שֶׁהוּא שׁוֹמֵעַ קוֹל שַׁעַר הַגָּדוֹל
שֶׁנִּפְתָּח ׃ מֵירֵחוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל שַׁעַר הַגָּדוֹל שֶׁנִּפְתָּח ׃
מֵירֵחוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל הַמַּגְרֵפָה ׃ מֵירֵחוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל
הַשִּׁיר ׃ מֵירֵחוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל בֶּן אַרְזָא שֶׁהוּא מַקִּישׁ בַּצֶּלְצָל ׃
מֵירֵחוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל חֲלִילִיל ׃ מֵירֵחוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל

## גבני

קנַיִם וְחִצִּי ׃ שֶׁהוּא יוֹרֵד בְּאַמַּת הַשְּׁחִי הַפְּשָׁפֵּשׁ
הַמְעֻגָּל הָיוּ לוֹ שְׁנֵי מַכְנִיסַיִם הַמִּיהָ לְחוּשׁ כְּפָנִים
פְּתִיחָתָיו שֶׁל פֶּתַח וְהִיא הַמִּין הַחוּשׁ לִיכָּנֵס מַכְנִיס
לְתוֹךְ יְדֵי הַיָּמִין וְזוּעִינוֹ כְּתוֹר שֶׁכְּנֶגֶד עֵדִית הַמַּסְךְ שֶׁל
וְפוֹתֵחַ כֵּיצַד דֶּרֶךְ פָּנִים ׃ כְּוִין וְהִנֵּה פּוֹתֵחַ וְכוֹוֵן כְּנֶגֶד
יְדֵי בְּנֵי שׁוֹחֵט וְכוּלָּן לְהַפְתִּיעַ ׃ כְּתִיב הָכָא ׀ ז״ל בְּתִיעִיתָא
עֶשְׂתֵּי פְתָחִים קְטַנִּים כְּתִין כְּמוֹת קְטַנּוֹת לְרַבּוֹ
בְּעוֹבְדֵי כּוֹכְבֵי הַכּוֹתֶל וְלֹא סוֹבְבוֹת וּן ׃ יִי אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל ׃ כְּתִיב הָכָא ז״ל בְּיוּחֲקֵל סִי׳ ח׳ נ״ן נוּן
לְעֵתִיד לָבוֹא ׃ וְנִכְנַס לְהַתָּא מֵהֵר וְהַחוּכָּל כְּתִיב הָכָא
כְּתִין מֵהֵר לְהַתְפִּיס בּוֹ בְּהִכָּנְסוֹ ׃ וּכְתִיב הָכָא בְּרִשְׁמוֹרֶת
ז״ל נְהִי ׀ לְמֵכָה הַפְּתוּחָה לְהֵיכָל ׃ הַנֵּגֶר כְּרִיחַ מְחַבְּרִים
וְקוֹנֶה הַלְּנֵת עַד הַקְּנֵה לְתוֹךְ תַּרְנוֹס כְּרִיחַ עָנִי שֶׁיֵּשׁ
הוֹלֵךְ בְּנֵי מְעִין קַטְנִין ׃ פִּי׳ לְתוֹךְ כֵּנֵר הַיְינוּ הַיְתֵד
הַכְּעֵין לְתוֹרֵי הַלְּנֵת נִקּוּב שֶׁבַּקְּשָׁקְשׁוֹת ׃ וּבְרִשְׁמוֹרֶת
וּכְתִיב הָכָא ז״ל בְּרִשְׁמוֹרֶת ל״ל בְּנֵר כְּרִיחַ וְקוֹנֶה כְּמוֹתָן ׃
מֵירֵחוֹ קִנְיָנִים הַלְּנֵת ׃ הַשְּׁחוּחוֹת הַמְּכוֹנָנִין לְהִשְׁבַּרְתָּן ׃
קוֹל הַמַּגְרֵפָה כְּלֵי יָנוֹן וְכוּ׳ קְנִיסִים וְכוּ׳ כְּתִיב וְלֹא ׀ וְלֹא׳
מְאֻנִּים ק׳ מֵירֵחוֹ הָיוּ וְקוֹל כְּמוֹתוֹ לְתַרְנְקֹס ׃ וּמֵירֵחוֹ מַקִּישׁ

נוֹטְרִים ׃ וְרַ״י כְּתַב ׳ נְקִנִּים הָיוּ כָּה וְכוּ׳ נְקִנִּים הָיוּ
כְּמוֹ לְתוֹךְ וְכוּ׳ קְנֵה וְקָנֶה הָיוּ בּוֹ עֲשָׂרָה נְקָנִים וְכוּ׳
נְקֵב עַל קְנֵה הָעֶלְיוֹן יֵרֵד מִתּוֹךְ נְקֵבָה כּוֹלָה וּמוֹכִיחָה ק׳
מֵירֵחוֹ זְמִיר ׃ בֶּן אַרְוָא שֵׁם אָדָם ׃ וְנִקְנִיקִים פֵּירֵשׁ
בְּהַרְטוּמָרִי כְּמוֹ הַנֵּרוֹת שׁוֹחֲזִים קוֹלוֹ הָיוּ מִתְחַלְּפִים
וְכֵן הַלְּחִי תְּפָעִים הֵן כֹּלָם תְּפִעִיתִים ׃ צִלְצַל מ״ל בְּצִלְצַל
בְּעֵינָ״ו וְהַרְבֵּה כְּתִיב סְתָם כ׳ כְּלֵי נְחֹשֶׁת שֶׁמְּקִישִׁים עִם
כָּזֶה וּמְשַׁחֲזִיעִים קוֹל ׃ הַחֲלִיל ל״ה הַשֵּׁם ״מֵה כָּל״ עַיֵּן
וְרַ״י ז״ל בְּחֻלְכִים מִ׳ פִּי׳ ע״ם וְהֵעִי מֵהַנְּעִים בְּחֻלְכִים
כָּל״ לְשׁוֹן כְּלִי ׃ וְהֵרִיב בְּרִשְׁמוֹרֶת ז״ל בְּעֵירְכִין פ״ב כְּתִיב
וְהוּא עִמּוֹ נְקָנִים נְקָנִים וְחוֹכֵּה נְחֹשֶׁת וְנִכְנָסִין עַל הַנְּקָנִים
לְהַנְעִים הַקּוֹל עַכ״ל ׃ וְנִכְנָסִין לְתוֹךְ לֵיהּ חָלִיל
לְחֻלְיֵי קְלִיל וְחִי׳ רַ״ם ז״ל מִתּוֹךְ קוֹלוֹ לְמוּזִיקִי׳ ׃ קוֹל
גְּבִינוֹ כֵּהֶן שֶׁמּוֹזֵג גְּבִינִי ׃ וְהֵרִיחַ כַּ״ם ז״ל הַחֻלְכוֹת כְּלֵי
הַיְקוּדִים ק״ל כְּתִיב ׃ זֵה שֶׁעַל הַזְּמִיכִים הוּא וְהַכְּתִיב
מְעַיְּרִים אֶת הַזְּמִיכִים כֵּיוָן שֶׁהִגִּיעַ אֵת הַקְּרֵבָן הַקְּרֵבָן
מְכַיְּרִין הוּא לוֹ ל׳ מֵהַכְּתִיב בִּרְשׁוּתוֹ וְלוּחֵי עַזְרָתוֹ כְּהֵנִים
לְעִנְיָנוֹ הַלְּוִים לְזַמֵּר וְלִשְׁרֵת לְהַקְרִיב וְכֵיוָן שֶׁהִגִּיעַ
יָצוּת כָּל אֶחָד לְתַלְּמִכְתּוֹ וְהוּא שֶׁנִּמְצְאוּ בְּתַמְצִיתוֹ נִשְׁמַר

גְּבִינִי בָּרוּךְ׃ מִירְיחוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל הָעֵץ שֶׁעֲשָׂרָה בֶּן קָטִין
מוּבְנִי לַכִּיוֹר׃ מִירְיחוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל הַשּׁוֹפָר׃ וְיֵשׁ אוֹמְרִים
אַף קוֹלוֹ שֶׁל כֹּהֵן גָּדוֹל בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים בְּשָׁעָה שֶׁהוּא מַזֶּכִּיר
אֶת הַשֵּׁם׃ מִירְיחוֹ הָיוּ מְרִיחִין בְּפִטּוּם הַקְּטֹרֶת׃ אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר ר״פ רבי יוסי בֶּן דְּגְלָאי עֵזִים הָיוּ לְבֵית אַבָּא בְּעֵבֶר יַרְכָּתַיִם
וְהָיוּ מְתַעְטְשׁוֹת מֵרֵיחַ פִּטּוּם הַקְּטֹרֶת׃ מִי שֶׁזָּכָה בְּרִאשׁוֹן
מְזוֹגֵהַ הַפְּנִימִי נִכְנָס וְנָטַל אֶת הַמְּנִי וְהִנִּיחוֹ לְפָנָיו וְהָיָה חוֹפֵן
וְנוֹתֵן לְתוֹכוֹ וּבָאַחֲרוֹנָה נִכְבַּד אֶת הַשָּׁאָר לְתוֹכוֹ וְהִנִּיחוֹ וְיָצָא׃
מִי שֶׁזָּכָה בְּרִאשׁוֹן הַמְנוֹרָה נִכְנָס וּמָצָא שְׁתֵּי נֵרוֹת מִזְּרִחִיוֹת
דּוֹלְקוֹת׃ מְדַשֵּׁן אֶת הַשָּׁאָר וּמַנִּיחַ אֶת אֵלּוּ דּוֹלְקִין בְּמְקוֹמָן׃
מָצָאן שֶׁכָּבוּ מְדַשְּׁנָן וּמַדְלִיקִין מִן הַדּוֹלְקִין וְאַחַר כָּךְ מְדַשֵּׁן אֶת
הַשָּׁאָר׃ וְאֶבֶן הָיְתָה לְפָנֵי הַמְּנוֹרָה וּבָהּ שָׁלֹשׁ מַעֲלוֹת׃
שֶׁעֲלֶיהָ הַכֹּהֵן עוֹמֵד וּמֵטִיב אֶת הַנֵּרוֹת׃ וּמַנִּיחַ אֶת הַכַּוּס עַל
מַעֲלָה שְׁנִיָּה וְיָצָא׃

כל

כיון: מוכני ר׳ הגרסומרא נגלע שהיו משקיעים הכיור בכור וכשהיו מעלים מותן לקדש בו ילחשם ורגליהם היה קול הגלגל נשמע עד ירחו והיו זה עולה יפת׳ הוי בכיור בלועה: קול השופר כתב הרמ״ך נס ז״ל כוס הפקוק שהקול מוקוים מותן בכל יום וכשנ שנתלכלך בשוף סיכה לין פותחין תכ״ל תקיעות מתקנם ואין מוסיפין על ת״ת עד למחר: מבור הערוך נזרם מכבר והוא תרגומו של יעזר׳: ורש״י ז״ל פי׳ שם המיחם: מירחיו לישתן בריחוחי דסכה פ״ה שסה קולות היו נשמעים מירחיו: קול המנורה: קול הנר דגן קטין: קול נגיני: קול המלגל: קול הגלגל ורחי סעוס הקטרת: וי״ו לף קולו של כ״ג נ״ה וכמן שיעשינו מוסף והולך עד י״ם: כתב התחבר בשיר השירים שהיוקים והחלבנים היו נזרמי׳ מריח קטרת השמי׳: חופן תפס חלף יקי מלבונתן ז״ל: ובאחרונה שלא היה רק חיצוי דגן ולא היה יכול לקח בחפניו: כיבר את השאר חלמון מכבדין את הנרות כיבד שאר הכהן לתוך הטני והניחו לפני ולא היה מוליכו ויד לתת הכהן אלו המוזגה קדמה כיון דגן המוזגה מתקין על למחר זריק: דם התמיד שלו היה עושה הטב׳ שהי נרות מזרחיות דולקות למחר שהי נרות מערביות משום דאמר מלקין אין מדליקין ולא שהי נרות שם מעלין מלקים מיני



מכון: מדשן את השאר התמיד נרות של נר מערב משיר מהם הפתין הישן והפתילה ישנה והדשן ומתן הכל נכוו ומתן שין ופתילה חדשה ולמחר שחרית התמיד ומדקת היו מדשן השתי תורתיות לנדם ומתן בהם שין ופתילה חדשה והשי המיחם משיר שין נרות של נר מערב שהי נרות להמשכה בשחרית התמיד ומדקת לשי: פי׳ לעיל ביום ראשון: מלמן שכבו הנ׳ מזרחיות כבון למחר מיתת שתעון הנדיק: מרשנן ומדליקין כן הדולקים: שתעון הנדיק: מרשנן ומדליקין כן הדולקים: לף היה נותן פתילה חדשה ושמן חדש כדרך השבת ה׳ נרות מלף מדשנן היינו משיר הדשן שברלש התפילה הישנה ונותנה ומדליקה כדי לישת בכך יפה ההפסק שבין השבת תחם נרות לשבי נרות ולם אין נכנסין תלמיד תלמיד מחזי׳ השלה: ואבן לפני שהמנורה נבוה י״ח טפחים והיה צריך לעלות למקום גבוה להשיב את הנרות: כתב הרמב״ם ומניח עליה כלי שיהם ומלקחיה ומחתותיה בשעת השבת עכ״ל: ובה שלש מעלות: כנגד נ׳ העלות שבתורות בתורה להעלותן את הנרות: והעלה את הנרות: להעלות בו תמיד: ומטיב את הנרות היה שהיה מקנח את הנר מכל פתילת שנשאר בה מהלילה: ומגיעה את הכהן: עד למחר זריקת דם התמיד שלו עושה השבת ג׳ נרות ומותירה בהן קנרות מזרחיות לשבי הפני:

כָּל חוֹתְמֵי בְרָכוֹת שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ הָיוּ אוֹמְרִים עַד הָעוֹלָם מִשְּׁקִבְּלוּ הַמִּינִין וְאָמְרוּ אֵין עוֹלָם אֶלָּא אֶחָד. הִתְקִינוּ שֶׁיִּהְיוּ אוֹמְרִים מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם. וְהִתְקִינוּ שֶׁיְּהֵא אָדָם שׁוֹאֵל אֶת שְׁלוֹם חֲבֵירוֹ בְּשֵׁם. שֶׁנֶּאֱמַר וְהִנֵּה בֹּעַז בָּא מִבֵּית לֶחֶם וַיֹּאמֶר לַקּוֹצְרִים יְהוָה עִמָּכֶם וַיֹּאמְרוּ לוֹ יְבָרֶכְךָ יְהוָה: וְאוֹמֵר יְהוָה עִמְּךָ גִּבּוֹר הֶחָיִל: וְאוֹמֵר וְאַל תָּבוּז כִּי זְקֵנָה אִמֶּךָ: וְאוֹמֵר עֵת לַעֲשׂוֹת לַיהוָה הֵפֵרוּ תוֹרָתֶךָ: רַבִּינָתָן אוֹמֵר הֵפֵרוּ תוֹרָתֶךָ מִשּׁוּם עֵת לַעֲשׂוֹת לָיְ:

תַּנְיָא הָלֵל הַזָּקֵן אוֹמֵר בְּשָׁעַת הַמַּכְנִיסִין כַּוֵּר. בְּשָׁעַת הַמְפַזְּרִין כַּנֵּס. וְאַל תֹּאמַר דּוֹר שֶׁהַתּוֹרָה חֲבִיבָה עָלָיו כַּוֵּר. שֶׁנֶּאֱמַר יֵשׁ מְפַזֵּר וְנוֹסָף עוֹד. וְאַל תֹּאמַר דּוֹר שֶׁאֵין הַתּוֹרָה חֲבִיבָה עָלָיו כַּנֵּס. שֶׁנֶּאֱמַר עֵת לַעֲשׂוֹת לַיהוָה הֵפֵרוּ תוֹרָתֶךָ:

יוסא פרק שני שעירי

בָּא לוֹ אֵצֶל שָׁעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וּמְתוֹדֶה וְכָךְ הָיָה אוֹמֵר. אָנָּא הַשֵּׁם חָטְאוּ עָווּ פָּשְׁעוּ לְפָנֶיךָ

כל חותמי ברכות במקדש לא היו מזכירים שם עולם אלא מתחילת הברכה עד סופה כגון הכהנים בברכת כהנים היו עונים אחריו בכל יום ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד: שלום חבירו בשם כגון של הקב"ה ולא לחייכין ואחד הוא בכוונה של מקום בשביל כבוד הבריות שלדעתו שמחיר לקוראים ה' עמכם ולא יתעלם ממנו ולא יבוש לשאול בשלומו ולא יתלמך שחוקי לבדעים ה' עזיך ונו' ולא יתחיל בלא שלום ולא ברכו התלמך ללא בשלומות של הקב"ה אחר לבזה ומבזיה יצוה ולא יכוב לחזור לשלום אחרון

לְפָנֶיךָ עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. אָנָּא בְּשֵׁם כְּפָרְנָא לַחֲטָאִים וְלַעֲוֹנוֹת
וְלַפְּשָׁעִים שֶׁחָטְאוּ וְשֶׁעָוְוּ וְשֶׁפָּשְׁעוּ לְפָנֶיךָ עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל.
בַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ. כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם
לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה תִּטְהָרוּ: וְהַכֹּהֲנִים
וְהָעָם הָעוֹמְדִים בָּעֲזָרָה כְּשֶׁהָיוּ שׁוֹמְעִים אֶת שֵׁם הַמְפֹרָשׁ
שֶׁהוּא יוֹצֵא מִפִּי כֹּהֵן גָּדוֹל הָיוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וְנוֹפְלִים
עַל פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

סנהלה פ׳ בני העיר תָּנוּ רַבָּנָן מִשֶּׁה תִּקֵּן לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל שֶׁיְּהֵיוּ
שׁוֹאֲלִין וְדוֹרְשִׁין בְּעִנְיָנוֹ שֶׁל יוֹם. הֲלָכוֹת פֶּסַח
בְּפֶסַח. הֲלָכוֹת עֲצֶרֶת בַּעֲצֶרֶת. הֲלָכוֹת חַג בְּחַג:

יבמות פ׳ הבא על יבמתו תָּנוּ רַבָּנָן וּבְנָחָה יֹאמַר שׁוּבָה יְיָ רִבְבוֹת
אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל. מְלַמֵּד שֶׁאֵין הַשְּׁכִינָה שׁוֹרָה
עַל פָּחוֹת מִשְּׁנֵי אֲלָפִים וּשְׁנֵי רִבְבוֹת הֲרֵי שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל
שְׁנֵי אֲלָפִים וּשְׁנֵי רִבְבוֹת הֲסֵר אֶחָד וְזֶה לֹא עָסַק בְּפְרִיָה
וְרִבְיָה לְאַנְמְצָא זֶה גּוֹרֵם לְשְׁכִינָה שֶׁתִּסְתַּלֵּק מִיִּשְׂרָאֵל: אַבָּא
חָנָן אוֹמֵר מִשּׁוּם רִבִּי אֱלִיעֶזֶר חַיָּב מִיתָה. שֶׁנֶּאֱמַר וּבָנִים לֹא
הָיוּ לָהֶם. הָא אִם הָיוּ לָהֶם בָּנִים לֹא מֵתוּ. אֲחֵרִים אוֹמְרִים
גּוֹרֵם

והכהנים והעם זכו׳ כתב הסמ״ג ולמורים נראין שם ה׳ הקדוש הגדול מלכותו לעולם ועד שבקשו כי שם ה׳ הקדוש הגדול נתלכלכו: ומצי התם למיכתב זכיתי למחל לכרי חטין על ולא היה היה מתכוין לעשות ויכוין עצמו. השם המפורש ונפל פניו כהן גדול ר״ל חעמוד ולא ישתחוה לשום אדם כי אם לה׳ לבדו ויכוין לזה כי הוא השם המיוחד ולא יאמר שם כנוי. ולכך נ״ל לפי שהוא שם המיוחד ולא נ

גורם לשכינה שתסתלק מישראל. שנאמר להיות לך לאלהים ולזרעך אחריך. בזמן שזרעך אחריך שכינה שורה עליהם. אין זרעך אחריך שכינה שורה על מי שורה על העגים ועל האבנים:

האיש מצוה על פריה ורביה אבל לא האשה: רבי יוחנן בן ברוקא אומר על שניהם הוא אומר ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו: מכות פרק אלו הן הלוקין

רבי חנינא בן עקשיא אומר רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות. שנאמר יהוה חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר:

בתרא פ' ראשון תניא אמרו עליו על בנימין הצדיק שהיתה ממונה על קפה של צדקה. פעם אחת באתה אשה לפניו בשני בצורת. אמרה לו רבי פרנסני. אמר לה העבודה שאין בקפה של צדקה כלום. אמרה לו רבי אם אין את מפרנסני הרי אשה ושבעה בניה מתים. עמד ופרנסה משלו. לימים חלה בנימין הצדיק ונטה למות. אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם אתה אמרת כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא. ובנימין הצדיק שהחיה אשה ושבעה בניה

יכות

בצורת

לזכות

ממורפת

יָמוֹת בְּשָׁנִים מוּעָטוֹת הַלָּלוּ׃ מִיַּד קָרְעוּ גְּזֵר דִּינוֹ׃ תָּאנָא
• הוֹסִיפוּ לוֹ עֶשְׂרִים וְשִׁתִּים שָׁנָה עַל שָׁנוֹתָיו׃ קינים פרק ג׳

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן עַקַּשְׁיָא אוֹמֵר זַקְנֵי עַם הָאָרֶץ כָּל זְמַן שֶׁהֵם
מְזֻקָּנִים רַעְתָּן מְטוֹרֶפֶת עֲלֵיהֶן׃ שֶׁנֶּאֱמַר מֵסִיר שָׂפָה
לַנֶּאֱמָנִים וְטַעַם זְקֵנִים יָקַח׃ אֲבָל זַקְנֵי תוֹרָה אֵינָם כֵּן אֶלָּא
כָּל זְמַן שֶׁהֵם מְזֻקָּנִים רַעְתָּן מִתְיַשֶּׁבֶת עֲלֵיהֶם שֶׁנֶּאֱמַר
בִּישִׁישִׁים חָכְמָה וְאֹרֶךְ יָמִים תְּבוּנָה׃ חולין פרק כפוי הרם

אָמַר רַבִּי אִילְעָא אֵין הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם אֶלָּא בְּשׁוֹבִיל מִי
שֶׁבּוֹלֵם עַצְמוֹ בְּשָׁעַת מְרִיבָה שֶׁנֶּאֱמַר תֵּלֵךְ אֶרֶץ עַל בִּלְמָהּ׃
נגעים פ״ב כָּל הַנְּגָעִים אָדָם רוֹאֶה חוּץ מִנִּגְעֵי עַצְמוֹ׃ רַבִּי מֵאִיר
אוֹמֵר אַף לֹא נִגְעֵי קְרוֹבָיו׃ כָּל הַנְּדָרִים אָדָם מֵתִיר
חוּץ מִנִּדְרֵי עַצְמוֹ׃ רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף לֹא נִדְרֵי אִשְׁתּוֹ
שֶׁבֵּינָהּ לְבֵין אֲחֵרִים׃ כָּל הַבְּכוֹרוֹת אָדָם רוֹאֶה חוּץ
מִבְּכוֹר עַצְמוֹ׃ נדה פרק הפ״ל

תָּנוּ רַבָּנָן שִׁלְשָׁה חֲדָשִׁים הָרִאשׁוֹנִים הַוָּלָד דַּר בְּמָדוֹר
הַתַּחְתּוֹן׳ אֶמְצָעִים הַוָּלָד דַּר בְּמָדוֹר הָאֶמְצָעִי׳ אַחֲרוֹנִים
הַוָּלָד דַּר בְּמָדוֹר הָעֶלְיוֹן׳ וְכֵיוָן שֶׁהִגִּיעַ זְמַנּוֹ לָצֵאת
מִתְהַפֵּךְ וְיוֹצֵא׃ וְזֶהוּ חֲבָלֵי אִשָּׁה׃ ר״ג נצר ומכלוב

ואומר פ׳ העקידה׃ ופרשת הפרה וגו׳׃ ועשרת הדברות׃ עד הבקשות כמו שכתוב בסעדר יום ראשון׃

יהי

מטורפת כלומר ומשגעת הדעת ומתעה חוש׃ ומשרעת לשון׃ שהה לכור׃ לאמנים מיושרים האומנים בכל אומנות ויודעי׳ מחשבת הלבור ולשון ומשקלי׳ לדבר מחות׃ ושעם הענין נראה בעין הלב ומוכן הדבר׃ קן מיושר הגדרים׃ כישישים בזקנה הזקן ישר מחשבות כו׳ יישים בישים ומזקנים אין כן בני׳ החכמה׃ יתי׳׃

שבולם סגר פיו ושתק ושמע מרעתו ומיעט מעצמו׃

כל הנגעים מלשון חוזה היום הטהור׃ חוץ

## בקשה ליום שלישי

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי לְטַהֵר רַעְיוֹנַי ·
וּלְכוֹנֵן מַעֲנֶה לְשׁוֹנִי · וּלְטַהֵר מַחְשְׁבוֹת לְבָבִי · וֶהְיֵה עִם
פִּי בְּעֵת הַטִּיפִי ר"ל דבורי וְעִם לִבִּי בְּעֵת מַחֲשָׁבִי · וְעִם יָדִי בְּעֵת
מַעֲבָדִי וְעִם רַגְלִי בְּעֵת שְׁבִילִי · וְאַל אוֹמַר לְפָנֶיךָ דָּבָר שֶׁאֵינוֹ
הָגוּן וְשֶׁלֹּא כִרְצוֹנֶךָ · וּגְעוֹר בְּשָׂטָן לְבַל יִשְׁלָט בִּי · וְעָזְרֵנִי
עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ · וְאַל יְבַהֲלוּנִי חֲלוֹמוֹת רָעִים וְאַל
יִשְׁלוֹט בִּי יֵצֶר הָרָע :

דִּבּוֹן הָעוֹלָמִים גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ שֶׁרְצוֹנִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ ·
אֶלָּא שֶׁשְּׂאוֹר שֶׁבָּעִיסָה מְעַכֵּב · יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ
אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתַּשְׁמִיד וְתַכְנִיעַ יֵצֶר הָרָע מִמֶּנִּי ·
וְתַרְחִיקֵהוּ מִמָּאתַיִם וְאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה אֵבָרַי · וְאַל יְבַטְּלֵנִי
מִדְּרָכֶיךָ הַטּוֹבִים · וְתֵן בְּלִבִּי יֵצֶר טוֹב לִשְׁמוֹר חֻקֶּךָ וְלַעֲשׂוֹת
רְצוֹנְךָ וּלְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם · וְקַבֵּל תְּפִלָּתִי כַּכָּתוּב שִׁמְעָה
תְּפִלָּתִי · יְהוָה וְשַׁוְעָתִי · הַאֲזִינָה אֶל־דִּמְעָתִי אַל־תֶּחֱרַשׁ כִּי גֵר
אָנֹכִי עִמָּךְ תּוֹשָׁב כְּכָל־אֲבוֹתָי : וַאֲנִי תְּפִלָּתִי־לְךָ · יְהוָה עֵת
רָצוֹן אֱלֹהִים בְּרָב־חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ : וּשְׁמַע תְּפִלָּתִי
כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה · בָּרוּךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה :

## בקשה אחרת מעין יצירת היום על דרך הקבלה :

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן
עוֹרֵךְ שֻׁלְחָן לִבְרִיּוֹתָיו · גִּלִּיתָ אֶרֶץ בְּיוֹם זֶה · וּמִלֵּאתָ
פְּנֵי תֵבֵל תְּנוּבָה · לָתֵת חַיִּים לָעָם עָלֶיהָ וּמָזוֹן לַהוֹלְכִים בָּהּ ·
שֶׁתַּמְצִיא בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים מְזוֹנוֹתֵינוּ לָנוּ וּלְכָל עַמְּךָ בֵּית
יִשְׂרָאֵל · וְתַזְמִין פַּרְנָסָתֵינוּ שְׁלֵמָה וְעַל דֶּרֶךְ כָּבוֹד בְּדֵי שֶׁנּוּכַל
לְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם · וְאַל יְעַכֵּב עָלֵינוּ שׁוּם חֵטְא וְעָוֹן

ואשמה

וְאַשְׁמָה לְפַרְנָסָתֵינוּ׃ וְהַצֵּל כָּל הוֹלְכֵי דְרָכִים וּמִדְבָּרוֹת
מֵעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל מֵחַיּוֹת רָעוֹת וּמִכָּל פְּגָעִים רָעִים וּמִכָּל שָׂטָן
וּמִכַּף כָּל אוֹיֵב וְאוֹרֵב עַל הַדֶּרֶךְ׃ כְּדִכְתִיב כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה־
לָךְ לִשְׁמָרְךָ בְּכָל־דְּרָכֶיךָ׃ עַל־כַּפַּיִם יִשָּׂאוּנְךָ פֶּן־תִּגּוֹף בָּאָבֶן
רַגְלֶךָ׃ וַאֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בִּכְלַל הָרַחֲמִים׃ כִּי
אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה׃ בָּרוּךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה׃

# מעמדות ליום רביעי

תורה **וַיֹּאמֶר** אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַבְדִּיל
בֵּין הַיּוֹם וּבֵין הַלָּיְלָה וְהָיוּ לְאֹתֹת וּלְמוֹעֲדִים
וּלְיָמִים וְשָׁנִים׃ וְהָיוּ לִמְאוֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל־
הָאָרֶץ וַיְהִי־כֵן׃ וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים אֶת־
הַמָּאוֹר הַגָּדֹל לְמֶמְשֶׁלֶת הַיּוֹם וְאֶת־הַמָּאוֹר הַקָּטֹן לְמֶמְשֶׁלֶת
הַלַּיְלָה וְאֵת הַכּוֹכָבִים׃ וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם
לְהָאִיר עַל־הָאָרֶץ׃ וְלִמְשֹׁל בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה וּלְהַבְדִּיל בֵּין
הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב׃ וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר
יוֹם רְבִיעִי׃

תורה **וַיֹּאמֶר** אֱלֹהִים יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם שֶׁרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל־הָאָרֶץ
עַל־פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם׃ וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־הַתַּנִּינִם
הַגְּדֹלִים וְאֵת כָּל־נֶפֶשׁ הַחַיָּה הָרֹמֶשֶׂת אֲשֶׁר שָׁרְצוּ הַמַּיִם לְמִינֵהֶם וְאֵת כָּל־
עוֹף כָּנָף לְמִינֵהוּ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי טוֹב׃ וַיְבָרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים לֵאמֹר פְּרוּ וּרְבוּ
וּמִלְאוּ אֶת־הַמַּיִם בַּיַּמִּים וְהָעוֹף יֵרֶב בָּאָרֶץ׃ וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם חֲמִישִׁי׃

ירמיה לא כֹּה ׀ אָמַר יְהוָה נֹתֵן שֶׁמֶשׁ לְאוֹר יוֹמָם חֻקֹּת יָרֵחַ
וְכוֹכָבִים לְאוֹר לָיְלָה רֹגַע הַיָּם וַיֶּהֱמוּ גַּלָּיו יְהוָה
צְבָאוֹת שְׁמוֹ׃ אִם־יָמֻשׁוּ הַחֻקִּים הָאֵלֶּה מִלְּפָנַי נְאֻם־יְהוָה גַּם
זֶרַע יִשְׂרָאֵל יִשְׁבְּתוּ מִהְיוֹת גּוֹי לְפָנַי כָּל־הַיָּמִים׃ כֹּה ׀ אָמַר

יְהוָֹה אִם־יִמַּדּוּ שָׁמַיִם מִלְּמַעְלָה וְיֵחָקְרוּ מוֹסְדֵי־אֶרֶץ לְמָטָּה
גַּם־אֲנִי אֶמְאַס בְּכָל־זֶרַע יִשְׂרָאֵל עַל־כָּל־אֲשֶׁר עָשׂוּ נְאֻם־
יְהוָֹה׃ הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם־יְהוָֹה וְנִבְנְתָה הָעִיר לַיהוָֹה מִמִּגְדַּל
חֲנַנְאֵל עַד־שַׁעַר הַפִּנָּה׃ וְיָצָא עוֹד קָוֹה הַמִּדָּה נֶגְדּוֹ עַל
גִּבְעַת גָּרֵב וְנָסַב גָּעָתָה׃ וְכָל־הָעֵמֶק הַפְּגָרִים וְהַדֶּשֶׁן וְכָל־
הַשְּׁדֵמוֹת עַד־נַחַל קִדְרוֹן עַד־פִּנַּת שַׁעַר הַסּוּסִים מִזְרָחָה
קֹדֶשׁ לַיהוָֹה לֹא־יִנָּתֵשׁ וְלֹא־יֵהָרֵס עוֹד לְעוֹלָם׃

תהלים צד

אֵל־נְקָמוֹת יְהוָֹה אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ׃ הִנָּשֵׂא שֹׁפֵט
הָאָרֶץ הָשֵׁב גְּמוּל עַל־גֵּאִים׃ עַד־מָתַי רְשָׁעִים יְהוָֹה
עַד־מָתַי רְשָׁעִים יַעֲלֹזוּ׃ יַבִּיעוּ יְדַבְּרוּ עָתָק יִתְאַמְּרוּ כָּל־פֹּעֲלֵי
אָוֶן׃ עַמְּךָ יְהוָֹה יְדַכְּאוּ וְנַחֲלָתְךָ יְעַנּוּ׃ אַלְמָנָה וְגֵר יַהֲרֹגוּ
וִיתוֹמִים יְרַצֵּחוּ׃ וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה־יָהּ וְלֹא יָבִין אֱלֹהֵי יַעֲקֹב׃
בִּינוּ בֹעֲרִים בָּעָם וּכְסִילִים מָתַי תַּשְׂכִּילוּ׃ הֲנֹטַע אֹזֶן הֲלֹא
יִשְׁמָע אִם־יֹצֵר עַיִן הֲלֹא יַבִּיט׃ הֲיֹסֵר גּוֹיִם הֲלֹא יוֹכִיחַ הַמְלַמֵּד
אָדָם דָּעַת׃ יְהוָֹה יֹדֵעַ מַחְשְׁבוֹת אָדָם כִּי־הֵמָּה הָבֶל׃ אַשְׁרֵי
הַגֶּבֶר אֲשֶׁר־תְּיַסְּרֶנּוּ יָהּ וּמִתּוֹרָתְךָ תְּלַמְּדֶנּוּ׃ לְהַשְׁקִיט לוֹ
מֵימֵי רָע עַד יִכָּרֶה לָרָשָׁע שָׁחַת׃ כִּי לֹא־יִטֹּשׁ יְהוָֹה עַמּוֹ
וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב׃ כִּי־עַד־צֶדֶק יָשׁוּב מִשְׁפָּט וְאַחֲרָיו כָּל־
יִשְׁרֵי־לֵב׃ מִי־יָקוּם לִי עִם־מְרֵעִים מִי־יִתְיַצֵּב לִי עִם־פֹּעֲלֵי אָוֶן׃
לוּלֵי יְהוָֹה עֶזְרָתָה לִי כִּמְעַט שָׁכְנָה דוּמָה נַפְשִׁי׃ אִם־אָמַרְתִּי
מָטָה רַגְלִי חַסְדְּךָ יְהוָֹה יִסְעָדֵנִי׃ בְּרֹב שַׂרְעַפַּי בְּקִרְבִּי
תַּנְחוּמֶיךָ יְשַׁעַשְׁעוּ נַפְשִׁי׃ חִיְּתָבֶרְךָ כִּסֵּא הַוּוֹת יֹצֵר עָמָל
עֲלֵי־חֹק׃ יָגוֹדוּ עַל־נֶפֶשׁ צַדִּיק וְדָם נָקִי יַרְשִׁיעוּ׃ וַיְהִי יְהוָֹה לִי
לְמִשְׂגָּב וֵאלֹהַי לְצוּר מַחְסִי׃ וַיָּשֶׁב עֲלֵיהֶם אֶת־אוֹנָם
וּבְרָעָתָם יַצְמִיתֵם יַצְמִיתֵם יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ׃

תורה וַיֵּרָא יְהוָה וַיִּנָּאֵץ מִכַּעַס בָּנָיו וּבְנֹתָיו: וַיֹּאמֶר אַסְתִּירָה
פָנַי מֵהֶם אֶרְאֶה מָה אַחֲרִיתָם כִּי דוֹר תַּהְפֻּכֹת
הֵמָּה בָּנִים לֹא אֵמֶן בָּם: הֵם קִנְאוּנִי בְלֹא־אֵל כִּעֲסוּנִי
בְּהַבְלֵיהֶם וַאֲנִי אַקְנִיאֵם בְּלֹא־עָם בְּגוֹי נָבָל אַכְעִיסֵם: כִּי־אֵשׁ
קָדְחָה בְאַפִּי וְתִיקַד עַד־שְׁאוֹל תַּחְתִּית וַתֹּאכַל אֶרֶץ וִיבֻלָהּ
וַתְּלַהֵט מוֹסְדֵי הָרִים: אַסְפֶּה עָלֵימוֹ רָעוֹת חִצַּי אֲכַלֶּה־בָּם:
מְזֵי רָעָב וּלְתִמֵּי רֶשֶׁף וְקֶטֶב מְרִירִי וְשֶׁן בְּהֵמוֹת אֲשַׁלַּח־בָּם
עִם־חֲמַת זֹחֲלֵי עָפָר: מִחוּץ תְּשַׁכֵּל־חָרֶב וּמֵחֲדָרִים אֵימָה
גַּם־בָּחוּר גַּם־בְּתוּלָה יוֹנֵק עִם־אִישׁ שֵׂיבָה: אָמַרְתִּי אַפְאֵיהֶם
אַשְׁבִּיתָה מֵאֱנוֹשׁ זִכְרָם: לוּלֵי כַּעַס אוֹיֵב אָגוּר פֶּן־יְנַכְּרוּ
צָרֵימוֹ פֶּן־יֹאמְרוּ יָדֵנוּ רָמָה וְלֹא יְהוָה פָּעַל כָּל־זֹאת: כִּי־גוֹי
אֹבַד עֵצוֹת הֵמָּה וְאֵין בָּהֶם תְּבוּנָה:

תפיר פ׳ ד׳ לֹא הָיוּ כוֹפְתִין אֶת הַטָּלֶה אֶלָּא מַעֲקִידִין אֹתוֹ. מִי
שֶׁזָּכוּ בְּאֵבָרִים אוֹחֲזִין בּוֹ. וְכֵן הָיָה עֲקֵדָתוֹ. רֹאשׁוֹ
לְדָרוֹם וּפָנָיו לְמַעֲרָב. וְהַשּׁוֹחֵט עוֹמֵד בְּמִזְרָח וּפָנָיו לְמַעֲרָב.
וְשֶׁל שַׁחַר הָיָה נִשְׁחָט עַל קֶרֶן צְפוֹנִית מַעֲרָבִית עַל טַבַּעַת
שְׁנִיָּה. וְשֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם הָיָה נִשְׁחָט עַל קֶרֶן מִזְרָחִית צְפוֹנִית
עַל טַבַּעַת שְׁנִיָּה: שָׁחַט הַשּׁוֹחֵט וְקִבֵּל הַמְקַבֵּל. בָּא לוֹ לְקֶרֶן
מִזְרָחִית צְפוֹנִית וְנָתַן מִזְרָחָה צְפוֹנָה. מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית וְנָתַן
מַעֲרָבָה דְּרוֹמָה. שִׁירֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ אֶל יְסוֹד דְּרוֹמִית.
לֹא הָיָה שׁוֹבֵר בּוֹ אֶת הַגָּרֶגֶל. אֶלָּא נוֹקְבוֹ מִתּוֹךְ עֶרְקוֹבוֹ

## ותולה

לא היו כופתין את התיש הזכים לעשות מן הכלים לעשות. אלא מעקירין אוהו כיוקידת ימתק היד עם התיש: אוחזין בו בשעת שחיטה ומשייירין לומן. ולשון של עלה היה עושה לדמים עכיין למערב שהם יכוון בשעת שחיטה פניו כלפי מערב: על קרן צפונית מערבי. היה כשחט לפי שבשחיטת קדשי קדשים מזרח זריחת החמה כנגד המערב והכתוב לומר שכיה

ליום כנגד היום כלומר כנגד השמש שהשמש קרוי יום • כמו שכתוב (בראשית ח׳) והשמש בא ליום: ושל בין הערבים שחיטה בימערב והיתה כנגד המזרח היה נשחט על קרן מזרחית צפונית לפי שהשמש לן בימערב כלי שיהי כנגד השמש והכתוב מדבר ב׳ כתו ז׳ ל כתו בסהדרין פ״ה מיהו מקום זריחת החמה עד מעגל הקיץ קרוי מזרח ומשם הקיץ עד עקי השקיעה קרוי מערב:

מירק

וַתּוֹלַע בּוֹ׳ הָיָה מַפְשִׁיט וְיוֹרֵד עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לַחֲזֵה׳ הִגִּיעַ לַחֲזֵה חָתַךְ אֶת הָרֹאשׁ וְנָתַנוֹ לְמִי שֶׁזָּכָה בּוֹ׳ חָתַךְ אֶת הַכְּרָעַיִם וְנָתַנָם לְמִי שֶׁזָּכָה בָּהֶם׳ מֵירַק אֶת הַקֵּבָּה׳ קָרַע אֶת הַחֵלֶב וְהוֹצִיא אֶת דָּמוֹ׳ חָתַךְ אֶת הַיְרֵכַיִם וְנָתַנָם לְמִי שֶׁזָּכָה בָּהֶם׳ עָלָה לְרֶגֶל הַיְמָנִית חָתָכָהּ וְנָתַנָהּ לְמִי שֶׁזָּכָה בָּהּ וּשְׁתֵּי בֵּיצִים עִמָּהּ׳ קָרַע וְנִמְצָא כֻּלּוֹ גָּלוּי לְפָנָיו׳ נָטַל אֶת הַפָּרֶר וְנָתַנוֹ עַל בֵּית שְׁחִיטַת הָרֹאשׁ מִלְמַעְלָה׳ נָטַל אֶת הַקְּרָבַיִם וְנָתַנָם לְמִי שֶׁזָּכָה בָּהֶן לְהַדִּיחָם׳ וְהַכֶּרֶס מַדִּיחִין אוֹתָהּ בְּבֵית מַדִּיחִין כָּל צָרְכָּהּ׳ וְהַקְּרָבַיִם מַדִּיחִין אוֹתָן שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּמִיעוּטָן עַל שְׁלָחָנוֹת שֶׁל שַׁיִשׁ שֶׁבֵּין הָעַמּוּדִים׳ נָטַל אֶת הַסִּבִּין וְהִפְרִישׁ אֶת הָרֵיאָה מִן הַכָּבֵד וְאֶצְבַּע הַכָּבֵד מִן הַכָּבֵד לֹא הָיָה מְזִיזָהּ מִמְּקוֹמָהּ׃ נוֹקֵב אֶת הַחֲזֶה וְנָתַנוֹ לְמִי שֶׁזָּכָה בּוֹ׳ עָלָה לְרוּפַּ הַיְמָנִית הָיָה חוֹתֵךְ וְיוֹרֵד עַד הַשִּׁדְרָה׳ וְלֹא הָיָה נוֹגֵעַ בְּשִׁדְרָה עַד שֶׁמַּגִּיעַ לְשִׁתֵּי הַצְּלָעוֹת רְכוֹת׳ חָתְכָה וְנָתַנָהּ לְמִי שֶׁזָּכָה בָּהּ׳ וְהַכֶּבֶד תְּלוּיָה בָּהּ׳ בָּא לוֹלְגְּרָהּ והניח

מירק את ההם שט נמר להפשיט העור שהרי לא התפשט אלא עד החזה ועדיין העור מחובר בו׳ והיינו ס"ל בפי' ביומא פ"ג ומיהו נקרא הלשת המעול מאז פעולה שהיה׳ נטל את הסדר ונותנו וכו׳ טעל החלב ומתעו על בית המיסה וזו היא דרך כבוד של מיצוה שלא יראה לבעלן בס המיטה׳ והכרס מדיחין אותה תן הפרס ולכלן שהה נתני עליה׳ בבית מדיחין לשכה לחת היתה בתקנ לקרות בית מדיחין שכאותה היו לותכים הכרס בתני עניין כדי שלא תקפוש יותם להכרס יש בה יותר מדאת מלא יחד את הלבלוה זה לכך קנינו לה בבית מדיחין ולוה על השלחנות׳ ויש מפרשים שנטר קדשים מדיחין על השלחנות לגל קרני קדשים שיש בהם פרט ומקרני מדיחין לותם בבית מדיחין׳ והשתי נ׳ נרים מדיחין לותה בבית השטבחי כל נרכה׳ שלש פעמים במיעוטן לכל המחות ולח רצה להוסיף מדיחין יותר ונ׳ קינוחים מוסיף מהן הרבי יוחי מהם שלא בדוקק לפי שהם קלים׳ ויש גורסי׳ בתשעה של

שלחנות כלומר בשלחן הקטן של שלחנות שהיה בית בנית החשבחי על שלחנות שנין העיזודים לתיתה סוף מכסי תוספות דאמר תלות הקרבים מדיחים מעם המזבח בלשכת מדיחין בבית׳ לפי שתלובלכי הרבה נפרט ואת׳ כ׳ מדיחין נ״פ עוד כדאיתה שלחנות שלחנות שלהדיחם יפה והכרס שהיה רחבה ומלקה מדיחין לותה קינוח ס׳ בבית מדיחין׳ נטל את הסכין׳ עוד עכשיו לא היה מין לכסין לא בשני׳ הסדר ולא בשני׳ הקרני׳ שהרי כבר שמפרידין ומוליין בלא סכין׳ ואצבע הכבד כשהיתה׳ הכבד ותפרידי׳ לותו מחקוע בשהר מינו כבד מן העוקן לגל הכליות׳ והיינו בעוקן מוגע בי׳ היתה יותרת הכבד׳ ולא היה מזיזו ויוקשה למגנבע הכבד שהרי היתה קרוכה עם העוקן והתליה׳ נוקב את החזה בדבר שמיני מוקן כדאמרי׳ מין לשון נקיבה שהרי החזה מן הדמעות׳ וכתב הכסף משנה מה שהיה נוקב את החזה ומפני שהחזה נתלה על הדמעות וכשנוקבו יפלו הדמעות׳ בא לו כתב רבינו

וְהִנֵּיחַ בָּהּ שְׁתֵּי צְלָעוֹת מִבַּאן וּשְׁתֵּי צְלָעוֹת מִבַּאן חֲתָכָהּ
וּנְתָנָהּ לְמִי שֶׁזָּבָה בָּהּ הַקָּנֶה וְהַלֵּב וְהָרֵאָה תְּלוּיִן בָּהּ: בָּא
לוֹ לְרוֹפֵן הַשְּׁמָאלִית הִנִּיחַ בָּהּ שְׁתֵּי צְלָעוֹת רְכוֹת מִלְּמַעְלָה
וּשְׁתֵּי צְלָעוֹת רְכוֹת מִלְּמַטָּה וְכָךְ הָיָה מַנִּיחַ בַּחֲבֵרְתָּהּ נִמְצָא
מַנִּיחַ בְּשִׁתֵּיהֶן שְׁתַּיִם שְׁתַּיִם מִלְּמַעְלָה וּשְׁתַּיִם שְׁתַּיִם
מִלְּמַטָּה חֲתָכָהּ וּנְתָנָהּ לְמִי שֶׁזָּבָה בָּהּ: וְהַשְּׁדֶרֶת עִמָּהּ
וְהַטְּחוֹל תָּלוּי בָּהּ: וְהִיא הָיְתָה גְּדוֹלָה: אֶלָּא שֶׁל יָמִין קוֹרִין
גְּדוֹלָה מִפְּנֵי שֶׁהַכָּבֵד תְּלוּיָה בָּהּ: בָּא לוֹ לָעֹקֶץ חוֹתְכוֹ וְנוֹתְנוֹ
לְמִי שֶׁזָּבָה בּוֹ: הָאֲלָיָה וְאַצְבַּע הַכָּבֵד וּשְׁנֵי כְלָיוֹת עִמּוֹ: נָטַל
אֶת הָרֶגֶל הַשְּׂמָאלִית חֲתָכָהּ וּנְתָנָהּ לְמִי שֶׁזָּבָה בָּהּ: נִמְצְאוּ
בְּלֹם עוֹמְדִים בַּשּׁוּרָה וְהָאֲבָרִים בְּיָדָם: הָרִאשׁוֹן בְּרֹאשׁ
וּבָרֶגֶל: הָרֹאשׁ בִּימִינוֹ וְחוֹטְמוֹ בְּלֹפֵי זְרוֹעוֹ: וּקְרָנָיו בֵּין
אֶצְבְּעוֹתָיו: וּבֵית שְׁחִיטָתוֹ מִלְּמַעְלָה וְהַפָּרֶד נָתוּן עָלֶיהָ:
הָרֶגֶל שֶׁל יָמִין בִּשְׂמֹאלוֹ וּבֵית עוֹרוֹ לַחוּץ: הַשֵּׁנִי בִּשְׂתֵּי יָדָיִם:
שֶׁל יָמִין בִּימִינוֹ: וְשֶׁל שְׂמֹאל בִּשְׂמֹאלוֹ: וּבֵית עֹרֶן לַחוּץ:
הַשְּׁלִישִׁי בָּעֹקֶץ וּבָרֶגֶל: הָעֹקֶץ בִּימִינוֹ וְהָאֲלָיָה מְדוֹלֶדֶלֶת
בֵּין

כתיב ר"ל כי כל החיצונים נראין מלפנים שהיה יקרלמו הכתוב בת שליה וזהו לשון רש"י בחומ' תחיל בעניין המעים וכיתות של עגלה ארי"ל כת לו לחזור כת לו לגרה וכן פי' הפ' ויצא הכהים לקפול לגרה שהם היה כת מיוחס לחן היה תפר הכתוב ויצא מיוחס לנו לחן כל פירש שכתב הרמב"ן ז"ל שהה עכ"ל: השדרה הירוחן ביצחק זור גורם שדרה ופירש שהוא העצה כלדתתרגומין ביצחק העצה לקבל שדרתיה. כתב הרמב"ן ז"ל שיפה עד הדלדה פי' לשון הדלדה כי הדלדה היה מניח על זיפון הדחלה: ברחול תרגום נכי הראכר' הוא דלית כלו שחלין: וכל"ה נ"ל: לעוקץ הוא מזכר ומוקטן לחל הנ"ל הראחלה שבעולם הכהחה תלויה בו: בשורה. כתב הרמב"ן ז"ל שהוא היה מיוחכת לגבים ובקרקע הוא הסם בשביל המבעים הנעמדים זה על זה: הראש בימינו פי' רש"י ז"ל כפ"ב דחולין ובת"כ פרשת אמור הלבן חלין הרחס בימין שהוא חזק ובריא ל, בשחלו חסוס לתן לו ימין קדם תחלה

[]

## מעמדות ליום רביעי

בֵּין אֶצְבָּעוֹתָיו׃ וְאֶצְבַּע הַכָּבֵד וְשֶׁתֵּי הַכָּלָיוֹת עִמּוֹ׃ הָרֶגֶל שֶׁל
שְׂמאל בְּשְׂמאלוֹ וּבֵית עוֹרֶן לַחוֹץ׃ הָרְבִיעִי בָּחֲזֶה וּבַגְּרָה׃
הֶחָזֶה בִּימִינוֹ וְהַגְּרָה בִּשְׂמאלוֹ וְצַלְעוֹתָיו בֵּין שְׁתֵּי אֶצְבְּעוֹתָיו׃
הַחֲמִישִׁי בִּשְׁתֵּי דְפָנוֹת׃ שֶׁל יָמִין בִּימִינוֹ וְשֶׁל שְׂמאל בִּשְׂמאלוֹ
וּבֵית עוֹרֶן לַחוֹץ׃ הַשִּׁשִּׁי בַּקְּרָבַיִם הַנְּתוּנִים בַּבֶּטֶן׃ וּכְרָעַיִם
עַל גַּבֵּיהֶם מִלְמַעְלָה׃ הַשְּׁבִיעִי בַּפּוֹלֶת׃ הַשְּׁמִינִי בַּחֲבִתִּים׃
הַתְּשִׁיעִי בַּיָּזֵן׃ (והם מנ נריס כנזכר ק"ד השמיני בין התשיעי בחביתים)
הָלְכוּ וְנָתָנוּם
מֵחֲצִי כֶּבֶשׁ וְלִמְטָה בְּמַעֲרָבוֹ וּמְלָחוּם וְיָרְדוּ וּבָאוּ לָהֶם
לְלִשְׁכַּת הַגָּזִית לִקְרוֹא אֶת שְׁמַע׃

פאה פ"ח מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֲמִשִּׁים זוּז וְהוּא נוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בָּהֶם הֲרֵי זֶה
לֹא יִטּוֹל׃ וְכָל מִי שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לִטּוֹל וְנוֹטֵל׃ אֵינוֹ מֵת
מֵהֶזְקֵנָה עַד שֶׁיִּצְטָרֵךְ לִבְרִיּוֹת׃ וְכָל מִי שֶׁהוּא צָרִיךְ לִטּוֹל
וְאֵינוֹ נוֹטֵל׃ אֵינוֹ נִפְטָר מֵהָעוֹלָם עַד שֶׁיִּפְרְנֵס לְאֲחֵרִים
כְּשֶׁלּוֹ׃ וְעָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּיהוָה׃
וְהָיָה יְהוָה מִבְטַחוֹ׃ ברכות פרק תפלת השחר

תָּנוּ רַבָּנָן כְּשֶׁחָלָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר נִכְנְסוּ תַּלְמִידָיו לְבַקְּרוֹ
אָמְרוּ לוֹ תַּלְמִידָיו׃ רַבֵּינוּ לַמְּדֵנוּ אַרְחוֹת חַיִּים וְנִזְכֶּה
לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא׃ אָמַר לָהֶם הִזָּהֲרוּ בְּכָבוֹד חֲבֵירֵיכֶם׃ וּמְנַעוּ
בניכם

גריכת הלל ולפי שלקח מחבר' יחד צריך ליתנם בכלי׃
השביעי בסלת לחמית נפכים שם התשיעי׃
מחצי כבש ולמטה לח יחתכו כגם ולחעלה כדי
שתהא ניכרת ההלכה לחזכה בשיחזרו מלבחת לח
שיש׃ וכולחום דכתיב על כל קרבניך תקריב חלח
יכתב הכח"ם כגם התלח שיחלקים בו כל הקרבנות חפל
בגר הוח כחן העניים וחין היחיד מביח חלח מן עניים
לקרבנו מביחתו וכנ׳ חקוויות היו מתנים השלח בלשכת
החלח שהיו חלונים עורות הקדשים׃ ועל גני הכבש
שהיו חלונים התברים וכלקחו של חזכה שם חלונים
בשעיר והלבונה ומכוות הבשרות ועולת העוף עכ"ל׃

ובאו לקרות את שמע׃ וכל שלח ברכות שכוכרת
נפ"ה כך מי׳ הכרטורית והיכ טטרלכי כתב ולחחר
ק"ש יקטירו הקטרת והכי כתיכ הלכר שיקטילו קודם
שיקטירו שם הקטרת ויעיל קרכנם לריח ניחוח׃

חמישים זו מחמישים שלח יסכרו כהם
יחו מחקיחים שלח יסירו כהם׃
הרי זה לח יטול לקט ושכחה ופחח מחניחים כשדות
לעניים׃ וכל מי שהוח צריך ליטול ואינו
נוטל כגון שדוחק עניות בחלכה ומחתחק כחיעשר
ידיו כדי שלח יתפרנס מחחרים׃

ההגיון

בָּנֶיךָ מִן הַהֶגְיוֹן׃ וְהוֹשִׁיבוּם בֵּין בִּרְכֵי תַלְמִידֵי חֲכָמִים׃
וּכְשֶׁאַתֶּם מִתְפַּלְלִים רְעוּ לְפָנַי מִי אַתֶּם עוֹמְדִים׃ וּבְשֶׁבִּיל כָּךְ
תִּזְכּוּ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא׃ וּכְשֶׁחָלָה רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי נִכְנְסוּ
תַּלְמִידָיו לְבַקְּרוֹ׃ כֵּיוָן שֶׁרָאָה אוֹתָם הִתְחִיל לִבְכּוֹת׃ אָמְרוּ
לוֹ תַּלְמִידָיו׃ רַבֵּינוּ נֵר יִשְׂרָאֵל פַּטִּישׁ הֶחָזָק עַמּוּד הַיְמָנִי
כְּפָנֶיךָ מָה אַתָּה בוֹכֶה׃ אָמַר לָהֶם אִלּוּ מוֹלִיכִין אוֹתִי לְפָנֵי מֶלֶךְ
בָּשָׂר וָדָם שֶׁהַיּוֹם בָּאן וּמָחָר בַּקֶּבֶר׃ שֶׁאִם כּוֹעֵס עָלַי אֵין
כַּעֲסוֹ כַּעַס עוֹלָם׃ וְאִם אוֹסְרֵנִי אֵין אִסּוּרוֹ אִסּוּר עוֹלָם׃ וְאִם
מְמִיתֵנִי אֵין מִיתָתוֹ מִיתַת עוֹלָם׃ וַאֲנִי יָכוֹל לְשַׁדְּלוֹ בְּמָמוֹן
וּלְפַיְּסוֹ בִּדְבָרִים׃ וְאַף עַל פִּי כֵן הָיִיתִי בוֹכֶה׃ עַכְשָׁיו שֶׁמּוֹלִיכִין
אוֹתִי לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא׃ שֶׁהוּא
חַי וְקַיָּם לָעַד וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים׃ שֶׁאִם כּוֹעֵס עָלַי כַּעֲסוֹ
כַּעַס עוֹלָם׃ וְאִם אוֹסְרֵנִי אִסּוּרוֹ אִסּוּר עוֹלָם׃ וְאִם מְמִיתֵנִי
מִיתָתִי מִיתַת עוֹלָם׃ וְאֵינִי יָכוֹל לְשַׁדְּלוֹ בְּמָמוֹן וּלְפַיְּסוֹ
בִּדְבָרִים׃ וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁיֵּשׁ לְפָנַי שְׁנֵי דְרָכִים׃ אַחַת שֶׁל
גֵּיהִנֹּם וְאַחַת שֶׁל גַּן עֵדֶן׃ וְאֵינִי יוֹדֵעַ בְּאֵיזֶה דֶּרֶךְ מוֹלִיכִין אוֹתִי
וְלֹא אֶבְכֶּה׃ אָמְרוּ לוֹ רַבֵּינוּ בָּרְכֵנוּ׃ אָמַר לָהֶם יְהִי רָצוֹן

שיהא

**הדגיון** עלה ירמיהו נחקרו יתור תלמי
וזעזרון בערך הגה פי׳ והוא לפתור פקוח
כמרתו • וגבול יפין יעקב פתח עלה יעקבו אותם לפני
הילוח שהתחיל ללמד ספר תן יחזקאל לרוסיה בין
ברכי ת״ח והוקיח הלימוד שהתחילו בו נקטנות הגיון
כי לימוד תן דוגר נלבד כמו היונקים והמניקים
מחזרים על פיהם פעמים רבות כלי לימוד והשכל
הפקוח שקראו לאם • אמר בין ברכי ת״ח ולתוכם ויגע
וירדן תמונות ומפ הוא יותר בתוכחה קחמו תפס
דעל לפני מי וכו׳ כלי את תפלתו ביראה ובנוגה :
פטיש החמוקן • ויתירון פי׳ כפס שתתמוהות
ניפעמת שתתת הפטיש כך הלמותיו שתתמוהות כפל
העולם : עמוד הימני עלה הילך ע״ה הימיני
לתולם שכי עשוהים פס הימני יכין ופס השתלי נוגע

שֶׁיְּהֵא מוֹדָא שָׁמַיִם עֲלֵיכֶם בְּמוֹדָא בָּשָׂר וָדָם. אָמְרוּ לוֹ תַּלְמִידָיו עַד בַּאן. אָמַר לָהֶם וְלוּאי. תֵּרְעוּבְשָׁאדָם עוֹבֵר עֲבֵירָה אוֹמֵר שֶׁלֹּא יִרְאַנִי אָדָם:

יומא פ׳ יום הכפורים

הָאוֹמֵר אֶחֱטָא וְאָשׁוּב אֶחֱטָא וְאָשׁוּב אֵין מַסְפִּיקִין בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה. אֶחֱטָאוְיוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר. אֵין יוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר. עֲבֵירוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לַמָּקוֹם יוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר. עֲבֵירוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לַחֲבֵירוֹ אֵין יוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר עַד שֶׁיְּרַצֶּה אֶת חֲבֵירוֹ. דְּרַשׁ רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ. עֲבֵירוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לַמָּקוֹם יוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר. וְשֶׁבֵּין אָדָם לַחֲבֵירוֹ אֵין יוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר עַד שֶׁיְּרַצֶּה אֶת חֲבֵירוֹ:

פרקי ר׳ בני העיר

תָּנְיָא שָׁאַל רַבִּי עֲקִיבָא אֶת רַבִּי נְחוּנְיָא הַגָּדוֹל בְּמָה הָאֲרַכְתָּ יָמִים. אָתוּ גַּוְוֵאי וְקָא מָחוּ לֵיהּ. סָלִיק יָתִיב אָרִישָׁא דְּרֵיקְלָא. אָמַר לוֹ רַבִּי אִם נֶאֱמַר כֶּבֶשׂ לָמָּה נֶאֱמַר אֶחָד. אָמַר לֵהוֹ צוּרְבָא מֵרַבָּנָן הוּא שַׁבְּקוּהוּ. אָמַר לוֹ אֶחָד מִיּוּחָד שֶׁבְּעֶדְרוֹ. אָמַר לוֹ מֵימֵי לֹא קִבַּלְתִּי מַתָּנוֹת. וְלֹא עָמַדְתִּי עַל מִדּוֹתַי. וְתָרַן בְּמָמוֹנִי הָיִיתִי לֹא קִבַּלְתִּי מַתָּנוֹת. בִּי הָא דְּרַבִּי אֶלְעָזָר בִּי חָנוֹ מְשַׁדְּרֵי לֵיהּ מַתָּנוֹת מִבֵּי נְשִׂיאָה לֹא

אחטא ואשוב אחטי זימני לכיון מחטא ג׳ פעמים שוב אין מספיקין בידו לעשות תשובה דכתיב הנה זה עמנו בחטאתו לפני ה׳ ג׳ל דקרים ליה הכי מכל מטמתיכם תטהרו לפני ה׳ מטהרו ניה כ׳: אין יום הכפורים מכפר כמו לעבירות ג׳ל אין מספיקין בידו לעשות תשובה ולפיכך לא יעשנה ה׳ שיעשה ביום פלוני כפר מה שלחש לו לעשות כדי שיתכפרו לו עכשיו נמחלו הים ושעיר המשתלח אינו מכפר עבירות שבין אדם לחבירו. מהרי״ט פ״ג ז׳ל:

רבי נחוניא הגדול היה בספר יוחסין שהוא ר׳ חוניא בן הקנה. גוזאי מריקיש

שהיו יושבים לרבי כחוניא וכתלמיד ג׳ פי׳ כ״ה ע״ש וחן הערך לקח מרגם יונתן ז׳ל גוזלותה ופי׳ הערוך חתון: וקא מחו ליה והכו לרבי עקיבא שהיו סוברים שהיה קטן בחייו ז׳ל ר׳ חמוניה: סליק ויתיב ארישא דריקלא ברח ועלה וישב בראש המלון: אמר לו רבי עקיבא לר׳ נחוניה מה נשתנה זה וכו׳ דכתיב לית הכנס לחד תיבה בנקר: צורבא מרבנן הוא שבקהו ת״ח הוא הכיהוהו ולא תגעו בו׳ וכתב עין יעקב ז׳ל כפה רש״י ז׳ל מדרש רבינו ב״ח ז׳ל בשחר מרוץ: ההוא מדרבנן ת״ח זקן: והערוך בערך פרי ז׳ל תלמיד חכם חוק: ולא עשתי על מדותי לשלם גמול רע לאיי שגמלוני: וכו׳ כשהיו שולחים לו מתנות מבית הנשיא לא היה

עוקר

לא הָוָה שָׁקִיל. כִּי הַוו מְזַמְּנֵי לֵיהּ לֹא הָוָה אָזֵיל אָמַר לְהוּ לֹא נִיחָא לְבוּדָאֲחֵיהּ. דַּכְתִּיב וְשׁוֹנֵא מַתָּנֹת יִחְיֶה. רַבִּי זֵירָא כִּי הַוו מְשַׁדְּרֵי לֵיהּ מַתָּנוֹת מִבֵּי נְשִׂיאָה לֹא הָוָה שָׁקִיל. כִּי הַוו מְזַמְּנֵי לֵיהּ אָזֵיל. אָמַר אִתְיַקְּרֵי דְּמִתְיַקְּרוּ בִּי. וְלֹא עָמַדְתִּי עַל מִדּוֹתַי. דְּאָמַר רָבָא כָּל הַמַּעֲבִיר עַל מִדּוֹתָיו מַעֲבִירִין מִמְּנוּבָּל פִּשָׁעָיו. שֶׁנֶּאֱמַר נֹשֵׂא עָוֹן וְעֹבֵר עַל פֶּשַׁע לִמִי נוֹשֵׂא עָוֹן לְמִי שֶׁעוֹבֵר עַל פִּשְׁעוֹ. וַיְתַרְגְּמִינְהוּ בְּמָמוֹנֵיהּ הָיִתִי. דְּאָמַר מָר אִיּוֹב וְיִתְרָן בְּמָמוֹנֵיהּ הָיָה. שֶׁהָיָה מַנִּיחַ פְּרוֹטְרוֹט לַחֲנוֹנִי

מְמָמוֹנֵיהּ: כתובות פ"ב דיינו גזרות

הַכֹּל מַעֲלִין לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְאֵין הַכֹּל מוֹצִיאִין. תָּנוּ רַבָּנָן לְעוֹלָם יָדוּר אָדָם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וַאֲפִילוּ בְּעִיר שֶׁרֻבָּהּ גּוֹיִם. וְאַל יָדוּר בְּחוּצָה לָאָרֶץ וַאֲפִילוּ בְּעִיר שֶׁרֻבָּהּ יִשְׂרָאֵל. שֶׁכָּל הַדָּר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דּוֹמֶה כְּמִי שֶׁיֶּשׁ לוֹ אֱלוֹהַּ. וְכָל בַּר יִשְׂרָאֵל הַדָּר בְּחוּצָה לָאָרֶץ דּוֹמֶה כְּמִי שֶׁאֵין לוֹ אֱלוֹהַּ. שֶׁנֶּאֱמַר לָתֵת לָכֶם אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים. וְכִי כָּל שֶׁאֵינוֹ דָּר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֵין לוֹ אֱלוֹהַּ. אֶלָּא לוֹמַר לְךָ שֶׁכָּל בַּר יִשְׂרָאֵל הַדָּר בְּחוּצָה לָאָרֶץ כְּאִלּוּ עוֹבֵד אֱלִילִים. וְכֵן בָּדָוִד הוּא אוֹמֵר וַעֲתָּה יִשְׁמַע נָא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֶת דִּבְרֵי עַבְדּוֹ אִם יְהוָה הֵסִיתְךָ בִּי יָרַח מִנְחָה וְאִם בְּנֵי הָאָדָם אֲרוּרִים הֵם לִפְנֵי יְהוָה כִּי גֵרְשׁוּנִי הַיּוֹם מֵהִסְתַּפֵּחַ בְּנַחֲלַת יְהוָה לֵאמֹר לֵךְ עֲבֹד אֱלֹהִים אֲחֵרִים: מִי אָמַר לוֹ לְדָוִד לֵךְ עֲבוֹד אֱלֹהִים אֲחֵרִים. אֶלָּא לוֹמַר לְךָ כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל הַדָּר בְּחוּצָה לָאָרֶץ כְּאִלּוּ

ליקט: כי הוו מזמני ליה כשהיו מזמינים אותו לסעודה לא היה הולך: לא ניחא לבו מיכנס מקפיד עליו: אתייקרי דמתייקרו בי כתב רש"י ז"ל נכבדין הם כיה שלחני מעל פניהם: מנ"ם כ"ג ת' שיח ושלח יד מתנה: כל המעביר על מדותיו

כתב רש"י ז"ל מפיהו מדקדק לומדו מדקה ככנד ויהי ליקטרי אותו ויכיח מדתו והלן לו מעבירין מחכו כל פשעיו אין זולת הדין מדקדק מקרי מלח יכיחתו והל"ת והמתיקה ככנד מקה כמו שהוא עומד:

בְּאֵלוּ עוֹבֵד אֵלִילִים: אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר כָּל הַדָּר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
שָׁרוּי בְּלֹא עָוֹן. שֶׁנֶּאֱמַר וְכֹל־יֹאמַר שָׁכַנְתִּי חָלִיתִי הָעָם הַיּוֹשֵׁב
בָּהּ נְשָׂא עָוֹן: עריות פ"ח

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מְקֻבָּל אֲנִי מִרַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי שֶׁשָּׁמַע
מֵרִבּוֹרְבּוֹ מִרִבּוֹ הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי שֶׁאֵין אֵלִיָּהוּ בָּא
לְטַמֵּא וּלְטַהֵר לְרַחֵק וּלְקָרֵב אֶלָּא לְרַחֵק הַמְקֹרָבִים בְּזֵרוֹעַ
וּלְקָרֵב אֶת הַמְרוּחָקִים בְּזֵרוֹעַ. מִשְׁפַּחַת בֵּית צָרְפָּה הָיְתָה
בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וְרִבְקָה בֶּן צִיּוֹן בְּזֵרוֹעַ. וְעוֹד אַחֶרֶת הָיְתָה שָׁם
וְקֵרְבָה בֶּן צִיּוֹן בְּזֵרוֹעַ. כְּגוֹן אֵלּוּ אֵלִיָּהוּ בָּא לְטַמֵּא וּלְטַהֵר
לְרַחֵק וּלְקָרֵב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לְקָרֵב אֲבָל לֹא לְרַחֵק.
רַבָּן שִׁמְעוֹן אוֹמֵר לְהַשְׁוֹת אֶת הַמַּחֲלוֹקֶת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים
לֹא לְרַחֵק וְלֹא לְקָרֵב אֶלָּא לַעֲשׂוֹת שָׁלוֹם בֵּינֵיהֶם. שֶׁנֶּאֱמַר
הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ לָכֶם אֶת אֵלִיָּה הַנָּבִיא לִפְנֵי בּוֹא יוֹם יְהוָה
הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא: וְהֵשִׁיב לֵב־אָבוֹת עַל בָּנִים וְלֵב בָּנִים עַל
אֲבוֹתָם: עוקצין פ"ג

## אמר

**הלכה** למשה מסיני שאין אליהו בא לא לטמא ולא לטהר לא לרחק ולא לקרב אלא לרחק הפסקות המשפחות והתערבות ולקרב המשפחות שנתרחקו בזרוע כגון בית צרפה שבעבר הירדן ורבקה בן ציון בזרוע ועוד אחרת היתה שם וקרבה בן ציון בזרוע כגון אלו אליהו בא לטמא ולטהר לרחק ולקרב רבי יהודה אומר לקרב אבל לא לרחק רבן שמעון אומר להשוות את המחלוקת וחכמים אומרים לא לרחק ולא לקרב אלא לעשות שלום ביניהם שנאמר הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום יהוה הגדול והנורא והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם

ואין לחוש מסיני שהרי לא הוזכר זה בקרא אלא שכן נראה מדברי הכתוב ולא יבוא ויטהר את הטמא ולא יטמא את הטהור ולא יקרב את הרחוק ולא ירחק את הקרוב אלא יעשה שלום בין המשפחות שנתרחקו ובין המשפחות שנתערבו ואין לחוש לדברי רבי יהודה שאומר לקרב אבל לא לרחק שהרי כתוב בספר המצות שהוא מונה מצות עשה שלא נצטוינו עליהן ואין לחוש לדברי רבן שמעון שאומר להשוות את המחלוקת שהרי כתוב בספר המצות שהוא מונה מצות עשה שלא נצטוינו עליהן ואין לחוש לדברי חכמים שאומרים לא לרחק ולא לקרב אלא לעשות שלום ביניהם שהרי כתוב בספר המצות שהוא מונה מצות עשה שלא נצטוינו עליהן אלא מה הוא עושה הוא מקרב את הרחוקים ומרחיק את המקורבים עד שיעשו שלום ביניהם ואין לחוש לדברי רבי יהודה שאומר לקרב אבל לא לרחק שהרי כתוב בספר המצות שהוא מונה מצות עשה שלא נצטוינו עליהן ואין לחוש לדברי רבן שמעון שאומר להשוות את המחלוקת שהרי כתוב בספר המצות שהוא מונה מצות עשה שלא נצטוינו עליהן ואין לחוש לדברי חכמים שאומרים לא לרחק ולא לקרב אלא לעשות שלום ביניהם שהרי כתוב בספר המצות שהוא מונה מצות עשה שלא נצטוינו עליהן אלא מה הוא עושה הוא מקרב את הרחוקים ומרחיק את המקורבים עד שיעשו שלום ביניהם

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן חַלַפְתָּא לֹא מָצָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כְּלִי מַחֲזִיק בְּרָכָה לְיִשְׂרָאֵל אֶלָּא הַשָּׁלוֹם׳ שֶׁנֶּאֱמַר יְהוָה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָה יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם׃

תמיד פ׳ ז׳ בָּאוּ וְעָמְדוּ אֶצֶל בֶּן אַרְזָא אֶחָד מִימִינוֹ וְאֶחָד מִשְּׂמֹאלוֹ׳ שָׁהָה לְנַסֵּךְ וְהֵנִיף הַסָּגָן בַּסּוֹדְרִים וְהִקִּישׁ בֶּן אַרְזָא בְּצַלְצַל׳ וְרִבְּרוּ הַלְוִיִּם בְּשִׁיר׳ הִגִּיעוּ לְפֶרֶק תָּקְעוּ וְהִשְׁתַּחֲוָה הָעָם׳ עַל כָּל פֶּרֶק תְּקִיעָה וְעַל כָּל תְּקִיעָה הִשְׁתַּחֲוָיָה׳ זֶהוּ סֵדֶר הַתָּמִיד לַעֲבוֹדַת בֵּית אֱלֹהֵינוּ׃ יְהִי רָצוֹן שֶׁיִּבָּנֶה בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ אָמֵן׃ פנחות פ׳ התכלת

תָּנוּ רַבָּנָן חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל שֶׁסִּבְּבָן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּמִצְוֹת׳ תְּפִלִּין בָּרְאשֵׁיהֶן וּתְפִלִּין בִּזְרוֹעוֹתֵיהֶן׳ וְציצִית בִּבְגָדֵיהֶן׳ וּמְזוּזָה בְּפִתְחֵיהֶן׳ וַעֲלֵיהֶן אָמַר דָּוִד שֶׁבַע בַּיּוֹם הִלַּלְתִּיךָ עַל מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ׃ וּבְשָׁעָה שֶׁדָּוִד נִכְנָס לְבֵית הַמֶּרְחָץ וְרָאָה עַצְמוֹ עוֹמֵד עֵירוֹם׳ אָמַר אוֹי לִי שֶׁאֶעֱמוֹד עֵירוֹם בְּלֹא מִצְוָה׳ וְכֵיוָן שֶׁנִּזְכַּר בְּמִילָה שֶׁבִּשְׂרוֹ נִתְיַשֵּׁב דַּעְתּוֹ׳ לְאַחַר שֶׁיָּצָא אָמַר עָלֶיהָ שִׁירָה׳ שֶׁנֶּאֱמַר׳ לַמְנַצֵּחַ עַל הַשְּׁמִינִית מִזְמוֹר לְדָוִד׃ עַל מִילָה שֶׁנִּתְּנָה בַּשְּׁמִינִי׳ רַבִּי אליעזר

רבי שמעון בן חלפתא לא מצא הקב"ה כלי שהוא מחזיק ברכה לישראל אלא השלום שנאמר ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום׃

באו ועמדו אצל בן ארזא אחד מימינו ואחד משמאלו שהה לנסך והניף הסגן בסודרין והקיש בן ארזא בצלצל ורבו הלוים בשיר הגיעו לפרק תקעו והשתחוה העם על כל פרק תקיעה ועל כל תקיעה השתחויה זהו סדר התמיד לעבודת בית אלהינו׃ יהי רצון שיבנה במהרה בימינו אמן׃

תנו רבנן חביבין ישראל שסיבבן הקדוש ברוך הוא במצות תפלין בראשיהן ותפלין בזרועותיהן וציצית בבגדיהן ומזוזה בפתחיהן ועליהן אמר דוד שבע ביום הללתיך על משפטי צדקך׃ ובשעה שדוד נכנס לבית המרחץ וראה עצמו עומד ערום אמר אוי לי שאעמוד ערום בלא מצוה וכיון שנזכר במילה שבבשרו נתיישבה דעתו לאחר שיצא אמר עליה שירה שנאמר למנצח על השמינית מזמור לדוד׃ על מילה שנתנה בשמיני רבי אליעזר

רבי שמעון בן חלפתא לא מצא הקב"ה כלי שהוא מחזיק ברכה לישראל אלא השלום שנאמר ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום׃

באו ועמדו אצל בן ארזא אחד מימינו ואחד משמאלו שהה לנסך והניף הסגן בסודרין והקיש בן ארזא בצלצל ורבו הלוים בשיר הגיעו לפרק תקעו והשתחוה העם על כל פרק תקיעה ועל כל תקיעה השתחויה זהו סדר התמיד לעבודת בית אלהינו׃ יהי רצון שיבנה במהרה בימינו אמן׃

תנו רבנן חביבין ישראל שסיבבן הקדוש ברוך הוא במצות תפלין בראשיהן ותפלין בזרועותיהן וציצית בבגדיהן ומזוזה בפתחיהן ועליהן אמר דוד שבע ביום הללתיך על משפטי צדקך׃ ובשעה שדוד נכנס לבית המרחץ וראה עצמו עומד ערום אמר אוי לי שאעמוד ערום בלא מצוה וכיון שנזכר במילה שבבשרו נתיישבה דעתו לאחר שיצא אמר עליה שירה שנאמר למנצח על השמינית מזמור לדוד׃ על מילה שנתנה בשמיני רבי אליעזר

## מעמדות ליום רביעי

אֶלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ תְּפִלִּין בְּרֹאשׁוֹ וּתְפִלִּין
בִּזְרוֹעוֹ. וְצִיצִית בִּבְגָדוֹ. וּמְזוּזָה בְּפִתְחוֹ. הַכֹּל בְּחָזוּק שֶׁלֹּא
יֶחֱטָא. שֶׁנֶּאֱמַר וְהַחוּט הַמְשֻׁלָּשׁ לֹא בִמְהֵרָה יִנָּתֵק: וְאוֹמֵר
חֲנֵה מַלְאַךְ יְהוָה סָבִיב לִירֵאָיו וַיְחַלְּצֵם:

פרה פ״ר לֹא מָצְאוּ מִשְׁבָּע עוֹשִׂים מִשִּׁשׁ מֵחֲמֵשׁ מֵאַרְבַּע מִשָּׁלֹשׁ
מִשְּׁתַּיִם מֵאַחַת. מִי עָשָׂאן. הֲרֵאשׁוֹנָה עָשָׂה מֹשֶׁה.
וְהַשְּׁנִיָּה עָשָׂה עֶזְרָא. חָמֵשׁ מֵעֶזְרָא וְאֵילַךְ דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר.
וַחֲכָמִים אוֹמְרִים שֶׁבַע מֵעֶזְרָא וְאֵילַךְ. וּמִי עָשָׂאן שִׁמְעוֹן
הַצַּדִּיק וְיוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל עָשׂוּ שְׁתַּיִם שְׁתַּיִם. אֶלְיוֹעֵנַי בֶּן הַקּוֹף
(כ״ח לחשוני בן הקוף) וְחַנַנְאֵל הַמִּצְרִי וְיִשְׁמָעֵאל בֶּן פִּיאבִי עָשׂוּ
אַחַת אַחַת: נדרה פ׳ הספלת

דָּרֹשׁ רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי מַאי דִּכְתִיב אוֹדְךָ עַל כִּי נִוָּרָאוֹת
נִפְלֵיתִי נִפְלָאִים מַעֲשֶׂיךָ וְנַפְשִׁי יֹדַעַת מְאֹד: בּוֹא
וּרְאֵה שֶׁלֹּא כְּמִדַּת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִדַּת בָּשָׂר וָדָם. בָּשָׂר
וָדָם אָדָם נוֹתֵן וְרֵעוֹנִים בְּעֵרוּבָה כָּל אַחַת וְאַחַת עוֹלָה בְּמִינוֹ.
וְאֵלּוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא צַר אֶת הָעֲבָר בְּמֵעֵי אִשָּׁה וְכֻלָּן
עוֹלִין לְמִין אֶחָד. דָּבָר אַחֵר צַבָּע נוֹתֵן כַּמָּנִין לְיוֹרֵד וְכֻלָּן
עולין

ג׳ לפתיחת שוערים ט׳ לתיבת על שחר וט׳ לתיבת
על רגן הערבים. ועוד רס״ו ס״ת לתיבת על שחר
כשזכו מנכסים לת בסכר התיבות למחים כשיר
ושלמה פרקים היו בשיר שהיו מפסיקים בו תקנו
תקיעה תחשה ותקיעה לכל פרק ופרק כל התקיעות
שעל התיבת תשע:

לא מצאו משבע תקן בפרה פ״ג ז׳ יחיים
קודם לשריפת הפרה היינו פרה לתחיה
היו מפריזין הכהן הגדול את הפרה מניחין לשכחה
שעל פני הגיהה ולחן לחיי הכהנים טובלים
בו ובית הן היתה בקרקע ולית בית הן לפי שכל
מעזרה היו כלי מגנים וכלי לתחה שהיכן מקבלים
טומאה וכל יום ויום מביאים היום ולא היו טועין מכל
אפר הת זולת שבעה מיחיות חר״ע ועד לתחו זמן ׳
שוכל אפר פרה ופרה היו נותנים קנת לחשורת כשרצו׳

ספ״ג והולקים לתחו לג׳ מלגים ח׳ נתן בתיל ולתיל
נתן בהר הבחירה וח׳ היה מתקבץ לכל המשמרות: ז׳
מעזרא ולילך ג׳ עשה שמעון הצדיק. כ׳ עשה יחנן
כהן גדול לתת עשה לליעזר ולחת עשה מכולם ולחת
עשה ישמעאל. הני כלן ז׳ וח׳ שעשה חרע״ה וח׳
עשה עזרא הרי כלן ט׳ והלכה כתכמים. והתם נמי
הלכות פרה לתחתה כתב ויעמידית יעשה אשה
מהתם יליה מכי״ל:

בערוגה תלם שחריצים בו כשדות שעושים
שורות שורות והשורה נקראת
ערוגה: צר הב״ה נתן לו מוה כיוצ שהוא כתיני
אמה: עולין למין אחד זרע אחד ומזרע אחד
נעשית כרכה לתחן לו זכר לו נקבה: מגנין חיני
נעשים הרבה: ליורה האה הבלי על בתחת שמגנים
בו והנבע לינו יכול לגנוע ביתר שתים משכים ושלש
נוטים

## מעמדות ליום רביעי

עוֹלִין לְאֶבַע אֶחָד · וְאִלּוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא צַר אֶת הָעֲבָר
בְּמֵעֵי אִשָּׁה כָּל אֶחָד וְאֶחָד עוֹלֶה לְמִינוֹ :

וְאוֹמֵר פ׳ הָעֲקֵידָה · וּפְרָשַׁת הַמָּן וְגוֹ׳ · וְעֶשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת · עַד הַבַּקָּשׁוֹת כְּמוֹ שֶׁמְּסוּדָּר
בְּסֵדֶר יוֹם רִאשׁוֹן :

## בקשה ליום רביעי

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתְּהֵא חֶלְקִי עִם
יוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ וְלֹא תָּשִׂים חֶלְקִי מִיּוֹשְׁבֵי קְרָנוֹת ·
וְתַצִּילֵנִי כָּל יָמַי מִלֶּכֶת בַּעֲצַת רְשָׁעִים וּמִלֵּישֵׁב בְּמוֹשַׁב לֵצִים ·
וְתֵן לִבִּי נִשְׂבָּר וְנִדְכֶּה וּשְׁפַל רוּחַ לִפְנֵי כָּל בְּנֵי אָדָם · וְלִמְקַלְלַי
נַפְשִׁי תִּדּוֹם וְשָׁמְרָה לְפִי מַחְסוֹם שֶׁלֹּא אֶחֱטָא בְלָשׁוֹנִי · וְלֹא
אָשִׁיב חוֹרְפִי דָּבָר · וְאַתָּה צוּרִי הֱיֵה מָגֵן בַּעֲדִי שֶׁלֹּא יוּכַל
שׁוּם בְּרִיָּה לְהַזִּיקֵנִי · וְיַחֵד לְבָבִי לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ
עַד אֲשֶׁר יִהְיוּ דְרָכַי מְתֻקָּנִים נֶגֶד פָּנֶיךָ · וְעָזְרֵנִי לְנָצוֹר עֵדוֹתֶיךָ
בְּכָל לֵב · וּנְחֵנִי בְּאוֹרַח מִישׁוֹר גַּל־עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלָאוֹת
מִתּוֹרָתֶךָ: וּמַלֵּא כָּל מִשְׁאֲלוֹתַי בְּמִדָּה טוֹבָה יְשׁוּעָה
וְרַחֲמִים · וְדַרְכְּךָ שָׁקַר הָסֵר מִמֶּנִּי · וְהָעֲבֵר עֵינַי מֵרְאוֹת שָׁוְא ·
וְכוֹף אֶת יִצְרִי לְהִשְׁתַּעְבֵּד לָךְ · וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ כָּל יְמֵי חַיַּי ·
וֶהְיֵה עִם לִבִּי לַעֲשׂוֹת חֶפְצֶךָ · כִּי עִמְּךָ תּוֹצָאוֹת חַיִּים · וּבְיִרְאָתְךָ
רוּחִי וְנִשְׁמָתִי לְהַטּוֹת לָבָבִי לִרְצוֹנֶךָ · יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי
וֵאלֹהֵי

---

נוֹטְרִים: כָּל אֶחָד וְאֶחָד עוֹלֶה לְמִינוֹ לָכֵן יֵין
הַיָּם וְשׁוֹר יֵין הַחַטָּה:

**במושב** לְצִים הֵם לָכֶם יֵשׁ שֶׁכּוֹתֵב הָרַמְבַּ״ם
כִּי לְהַתְרִיחַ הַלֵּדָה יִתְיַשֵּׁב לְצִים ז׳ל
וְלִפְנֵי שֶׁרָאָה לְכוֹן מוֹרֵיתִי לְהַתְרִיחַ מִיכָּאֵל
עִנְיַן הַתְּרוּמָה וְתַלְיָנֵי עֲלֵיהֶם כִּי אֵלּוּ יִתְפַּשֵּׁט אֵלּוּ
נִרְאֵת רְצוּעִים וְסִכְלוּתָם וְזֶהוּ דֶּרֶךְ יְשִׁיבַת הָעִנְיָנִים
וְיִתְבָּאֵל, וְלִכְבוֹדִי כְּלִבְרִי הַכֹּל כְּעֵינַיִן שֶׁכָּאֵחַר וְקוֹל כְּשֶׁל
נִרְאֵת דְּבָרִים וְיִתְּנוּן כָּךְ נִרְאִים לְפִי נִגְלוֹת הַנְּלִיקִים
כְּעֵינַיִן שֶׁכָּאֵחַר תְּלַמְּדֵם שֶׁפְּתֵי הַדְּעוֹתֵת וְגוֹ׳

## מעמדות ליום רביעי

וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁיִּכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעַסְךָ מֵעָלֵינוּ. וְיִגּוֹלוּ רַחֲמֶיךָ עַל מִדּוֹתֶיךָ. וְתִתְנַהֵג עִמָּנוּ בְּמִדַּת חֶסֶד וּבְמִדַּת רַחֲמִים. וְהוֹסֶה נָא עָלַי. וְזַכֵּנִי לְרָאוֹת בְּאוֹר הַחַיִּים. וְלַלְמוֹד וּלְלַמֵּד וְלִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל חֻקֵּי רְצוֹנֶךָ. וְלִהְדָּבֵק עִם יִרְאֵי שְׁמֶךָ. וְתֶן לִי חַיִּים מְבוֹרָכִים וְטוֹבִים. וְקַבֵּל תְּחִנָּתִי. וַעֲשֵׂה בְקָשָׁתִי וּמְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעַי כְּמַגֶּד עֵינֶיךָ. כָּאָמוּר. אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מֹחֶה פְּשָׁעֶיךָ לְמַעֲנִי וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא אֶזְכֹּר: וְחָנֵּנִי וּשְׁמַע תְּפִלָּתִי כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה. בָּרוּךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

בקשה אחרת מעין יצירת היום על דרך הקבלה:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יוֹצֵר הַכֹּל. אֶחָד יָחִיד וּמְיוּחָד בְּפִי כֹּל. תּוֹלֶה עוֹלָמוֹ בְּזִרְעוֹ כְּאֶשְׁכּוֹל. חָפֵץ וְיָכוֹל. שֶׁתַּצִּיל מִשִּׁכּוּל וְלָדוֹת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. וְאַסְבָּרָה שֶׁתְּלִיתָ בְּיוֹם זֶה תְּשֻׁמּוֹר מְמֻנָּה תִּינוֹקוֹת שֶׁל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא הִפּוֹל בְּפִיהֶם. וְתַגְדִּילֵם לְתוֹרָתֶךָ. וְתָגֵן עֲלֵיהֶם בְּרַחֲמֶיךָ. כְּרִכְתִּיב וְהִנַּחְתִּי אֶת אֲשֶׁר אָחֹן וְרִחַמְתִּי אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֵם: כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה. בָּרוּךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

## מעמדות ליום חמישי

תורה **וַיֹּאמֶר** אֱלֹהִים יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם שֶׁרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל־הָאָרֶץ עַל־פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמָיִם:
וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־הַתַּנִּינִם הַגְּדֹלִים וְאֵת כָּל־נֶפֶשׁ הַחַיָּה הָרֹמֶשֶׁת

**ואסברה** כתב הרב מוהרי"ק ז"ל שמתחילין מן התעים וחסירים בגרון כדאיתא בזבחים פ"ב מנחתי שכתב רש"י ע"ז בפ' מקוואות בריחת שד למתגזר דינק בבכור דגר כף ללע תנו בשילוח הקן זעירן שעירן שד קמוכת עזרי' על שמיה כפיק

וכריזו לסטר מיזלון עד דלמתגר שד ריחת דלקרי ריח, דמנייהו דהה לית בהבני דסהר, ומקרי לסטרית ודלו קיימת על קטול דרבני ויתתי לן לרבנית כחיתת דרבנית, לרבני ומחיל, לן ומחלת לן וכן, קוק חוי דכרי הקדוש הכ"ל ועיינו עיינין בדברי מלהים חיים:

הָרֹמֶשֶׂת אֲשֶׁר שָׁרְצוּ הַמַּיִם לְמִינֵהֶם וְאֵת כָּל־עוֹף כָּנָף לְמִינֵהוּ
וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב׃ וַיְבָרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים לֵאמֹר פְּרוּ וּרְבוּ
וּמִלְאוּ אֶת־הַמַּיִם בַּיַּמִּים וְהָעוֹף יִרֶב בָּאָרֶץ׃ וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־
בֹקֶר יוֹם חֲמִישִׁי׃

תורה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ בְּהֵמָה וָרֶמֶשׂ וְחַיְתוֹ־
אֶרֶץ לְמִינָהּ וַיְהִי־כֵן׃ וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־חַיַּת הָאָרֶץ לְמִינָהּ
וְאֶת־הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְאֵת כָּל־רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה לְמִינֵהוּ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב׃
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ וְיִרְדּוּ בִדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם
וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל הָאָרֶץ וּבְכָל הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ׃ וַיִּבְרָא אֱלֹהִים ׀ אֶת־
הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם׃ וַיְבָרֶךְ אֹתָם
אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת־הָאָרֶץ וְכִבְשֻׁהָ וּרְדוּ בִדְגַת
הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל־חַיָּה הָרֹמֶשֶׂת עַל־הָאָרֶץ׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה
נָתַתִּי לָכֶם אֶת־כָּל־עֵשֶׂב ׀ זֹרֵעַ זֶרַע אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וְאֶת־כָּל־הָעֵץ
אֲשֶׁר־בּוֹ פְרִי־עֵץ זֹרֵעַ זָרַע לָכֶם יִהְיֶה לְאָכְלָה׃ וּלְכָל־חַיַּת הָאָרֶץ וּלְכָל עוֹף
הַשָּׁמַיִם וּלְכֹל ׀ רוֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־בּוֹ נֶפֶשׁ חַיָּה אֶת־כָּל־יֶרֶק עֵשֶׂב לְאָכְלָה
וַיְהִי־כֵן׃ וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה־טוֹב מְאֹד וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־
בֹקֶר יוֹם הַשִּׁשִּׁי׃

יחזקאל לד וְכָרַתִּי לָהֶם בְּרִית שָׁלוֹם וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה־רָעָה מִן־
הָאָרֶץ וְיָשְׁבוּ בַמִּדְבָּר לָבֶטַח וְיָשְׁנוּ בַּיְעָרִים׃ וְנָתַתִּי
אוֹתָם וּסְבִיבוֹת גִּבְעָתִי בְּרָכָה וְהוֹרַדְתִּי הַגֶּשֶׁם בְּעִתּוֹ גִּשְׁמֵי
בְרָכָה יִהְיוּ׃ וְנָתַן עֵץ הַשָּׂדֶה אֶת־פִּרְיוֹ וְהָאָרֶץ תִּתֵּן יְבוּלָהּ
וְהָיוּ עַל־אַדְמָתָם לָבֶטַח וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה בְּשִׁבְרִי אֶת־
מַטּוֹת עֻלָּם וְהִצַּלְתִּים מִיַּד הָעֹבְדִים בָּהֶם׃ וְלֹא־יִהְיוּ עוֹד בַּז
לַגּוֹיִם וְחַיַּת הָאָרֶץ לֹא תֹאכְלֵם וְיָשְׁבוּ לָבֶטַח וְאֵין מַחֲרִיד׃
וַהֲקִמֹתִי לָהֶם מַטָּע לְשֵׁם וְלֹא־יִהְיוּ עוֹד אֲסֻפֵי רָעָב בָּאָרֶץ
וְלֹא־יִשְׂאוּ עוֹד כְּלִמַּת הַגּוֹיִם׃ וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם
אִתָּם וְהֵמָּה עַמִּי בֵּית יִשְׂרָאֵל נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְאַתֵּן צֹאנִי
צֹאן מַרְעִיתִי אָדָם אַתֶּם אֲנִי אֱלֹהֵיכֶם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃

תהלים פ"א לַמְנַצֵּחַ עַל הַגִּתִּית לְאָסָף: הַרְנִינוּ לֵאלֹהִים עוּזֵנוּ
הָרִיעוּ לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: שְׂאוּ זִמְרָה וּתְנוּ תֹף כִּנּוֹר
נָעִים עִם נָבֶל: תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ: כִּי חֹק
לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׂמוֹ
בְּצֵאתוֹ עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׂפַת לֹא יָדַעְתִּי אֶשְׁמָע: הֲסִירוֹתִי
מִסֶּבֶל שִׁכְמוֹ כַּפָּיו מִדּוּד תַּעֲבֹרְנָה: בַּצָּרָה קָרָאת וָאֲחַלְּצֶךָּ
אֶעֱנְךָ בְּסֵתֶר רַעַם אֶבְחָנְךָ עַל מֵי מְרִיבָה סֶלָה: שְׁמַע עַמִּי
וְאָעִידָה בָּךְ יִשְׂרָאֵל אִם תִּשְׁמַע לִי: לֹא יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר וְלֹא
תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֵכָר: אָנֹכִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ הַמַּעַלְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם
הַרְחֶב פִּיךָ וַאֲמַלְאֵהוּ: וְלֹא שָׁמַע עַמִּי לְקוֹלִי וְיִשְׂרָאֵל לֹא
אָבָה לִי: וָאֲשַׁלְּחֵהוּ בִּשְׁרִירוּת לִבָּם יֵלְכוּ בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם:
לוּ עַמִּי שֹׁמֵעַ לִי יִשְׂרָאֵל בִּדְרָכַי יְהַלֵּכוּ: כִּמְעַט אוֹיְבֵיהֶם
אַכְנִיעַ וְעַל צָרֵיהֶם אָשִׁיב יָדִי: מְשַׂנְאֵי יְיָ יְכַחֲשׁוּ לוֹ וְיִהְיֶה עִתָּם
לְעוֹלָם: וַיַּאֲכִלֵהוּ מֵחֶלֶב חִטָּה וּמִצּוּר דְּבַשׁ אַשְׂבִּיעֶךָ:
לוּ חָכְמוּ יַשְׂכִּילוּ זֹאת יָבִינוּ לְאַחֲרִיתָם: אֵיכָה יִרְדֹּף אֶחָד
אֶלֶף וּשְׁנַיִם יָנִיסוּ רְבָבָה אִם לֹא כִּי צוּרָם מְכָרָם וַיהוָה
הִסְגִּירָם: כִּי לֹא כְצוּרֵנוּ צוּרָם וְאֹיְבֵינוּ פְלִילִים: כִּי מִגֶּפֶן סְדֹם
גַּפְנָם וּמִשַּׁדְמֹת עֲמֹרָה עֲנָבֵימוֹ עִנְּבֵי רוֹשׁ אַשְׁכְּלֹת מְרֹרֹת
לָמוֹ: חֲמַת תַּנִּינִם יֵינָם וְרֹאשׁ פְּתָנִים אַכְזָר: הֲלֹא הוּא כָּמֻס
עִמָּדִי חָתוּם בַּאוֹצְרֹתָי: לִי נָקָם וְשִׁלֵּם לְעֵת תָּמוּט רַגְלָם כִּי
קָרוֹב יוֹם אֵידָם וְחָשׁ עֲתִדֹת לָמוֹ:
כִּי יָדִין יְיָ עַמּוֹ וְעַל עֲבָדָיו יִתְנֶחָם כִּי יִרְאֶה כִּי אָזְלַת יָד
וְאֶפֶס עָצוּר וְעָזוּב: וְאָמַר אַי אֱלֹהֵימוֹ צוּר חָסָיוּ בּוֹ:
אֲשֶׁר חֵלֶב זְבָחֵימוֹ יֹאכֵלוּ יִשְׁתּוּ יֵין נְסִיכָם יָקוּמוּ וְיַעְזְרֻכֶם יְהִי
עֲלֵיכֶם סִתְרָה: רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי

אֲנִי אֲמִית וַאֲחַיֶּה מָחַצְתִּי וַאֲנִי אֶרְפָּא וְאֵין מִיָּדִי מַצִּיל׃

תפיר אָמַר לָהֶם הַמְמוּנֶה בָּרְכוּ בְּרָכָה אַחַת׃ וְהֵם בֵּרְכוּ׃

קָרְאוּ עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים׃ שָׁמַע׃ וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ׃

וַיֹּאמֶר׃ וּבָרְכוּ אֶת הָעָם שָׁלֹשׁ בְּרָכוֹת׃ אֱמֶת וְיַצִּיב׃ וַעֲבוֹדָה׃

וּבִרְכַּת כֹּהֲנִים׃ וּבְשַׁבָּת מוֹסִיפִין בִּרְכָּה אַחַת לְמִשְׁמָר הַיּוֹצֵא׃

אָמַר לָהֶם חֲדָשִׁים לִקְטוֹרֶת בְּאוּ וְהָפִיסוּ׃ זָכָה מִי שֶׁזָּכָה׃

אָמַר לָהֶם חֲדָשִׁים עִם יְשָׁנִים בְּאוּ וְהָפִיסוּ׃ מִי מַעֲלֶה אֶבָרִים

מִן הַכֶּבֶשׂ לַמִּזְבֵּחַ׃ רִבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר הַמַּעֲלֶה

אֶבָרִים לַכֶּבֶשׂ הוּא מַעֲלֶה אוֹתָם עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ׃ מְסָרוּם

לַחֲזָנִים הָיוּ מְפַשְּׁטִין אוֹתָם אֶת בִּגְדֵיהֶם וְלֹא הָיוּ מַנִּיחִים

עֲלֵיהֶם אֶלָּא מִכְנָסַיִם בִּלְבָד׃ וְחַלּוֹנוֹת הָיוּ שָׁם וְכָתוֹב

עֲלֵיהֶם הַשְׁמִישֵׁי הַבְּלִים׃ מִי שֶׁזָּכָה בִּקְטוֹרֶת הָיָה נוֹטֵל אֶת

הכף

כתב מ"ז ז"ל בסוף קונטרס שבידה זו שהיו מברכין הכהנים ליומא"ל היתה בסוף ל"ג עיין שם ויעיין לך מה שכתב הרב בעלון זה: וברכת כהנים קיימ' המסורים לנד בלא נגיעות כתיב אלא היו הכהני' מוסיפים את כפיהם לשם בתחלת הקרבת התמיד ונקרעו ועתה לא היו מברכים הכי ברכות אלא כדי שיהא התמיד מקובל ברגון׃ וכתב הכל נ' שמלחה תקן ברכת כהנים ליום בתפלה: ברכת אחת למשמר היוצא משתי הינוקא משתי הינוקא לחוץ ויחתכו הכהנים מי שזכו שזו בנית הזה הוא יפכון ביניכם לחכה לחוץ אלם ויעזוב שבכל יום שנת היה בכהם יעשה לעבודה ויוצא החתיר שעבר ובברכות פרק ז' כתבו התוספות ברכה ז' לאחר היתה מיימ קצת אחר היה הולך ובית הב לא שם אלא תלמוד ערי"ל: ואל קרי מה שכתב הרב בעל' בתר שבע בשבת בתרת זה בגלגל זה לאיתא סוף תמכת סכה תנא רבי שמעון משחרה היוצאים עומד תמיד של שחר ויושבין ומשחרה הכבשים עומד תמיד של בין הערבים ובזמיר היו מפלקים ומסדרים לחם הפני' ומקטירים שני בזיכי לבונה שם לקי מצל המלחוד' כהנים היו הכבשים שבים מיושחרה זו שבים מיושחרה זו ומלקים לחם הפנים עכ"ל: חדשים לקטורה כן היו מכריזי בגזוז': כלומר כהנים שלא זכו בקטרת כל ימיהם יבואו ויפיסו מקבי שיעזבו' ואלא ומוכן פרנסתו בהמה לכתיב ישימו קטורה באפיך ונתן ונו' כרך

הַכַּף׃ וְהַכַּף הָיְתָה לִתְרֵיקַב גָּדוֹל שֶׁל זָהָב מַחֲזִיק שְׁלֹשָׁה קַבִּין׃
וְהָיָה בְּתוֹכוֹ מָלֵא וְגָדוּשׁ קְטוֹרֶת׃ וְכִפּוּי הָיָה לוֹ וְכִמְיָן
מְטוּטֶלֶת הָיָה עָלָיו מִלְמַעְלָה מִי שֶׁזָּכָה בְּמַחְתָּה נָטַל מַחְתַּת
הַכֶּסֶף וְעָלָה לְרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ וּפִנָּה אֶת הַגֶּחָלִים הַיְלָךְ וְהֵילָךְ
וְחָתָה׃ יָרַד וְעֵירָן לְתוֹךְ כְּלִי שֶׁל זָהָב נִתְפַּזֵּר מִמֶּנּוּ כְּקֶב
גֶּחָלִים וְהָיָה מְכַבְּדָן לְאַמָּה׃ וּבְשַׁבָּת הָיָה כּוֹפֶה עֲלֵיהֶן
פִּסְכָּתָר׃ וּפִסְכָּתָר הָיְתָה כֶּלִי גָּדוֹל מַחֲזֶקֶת לֶתֶךְ וּשְׁנֵי
שֶׁרְשָׁרוֹת הָיוּ בָהּ אַחַת שֶׁהוּא מוֹשֵׁךְ בָּהּ וְיוֹרֵד׃ וְאַחַת שֶׁהוּא
אוֹחֵז בָּהּ מִלְמַעְלָן בְּשָׁבִיל שֶׁלֹּא תִתְגַּלְגֵּל׃ וּשְׁלֹשָׁה דְבָרִים
הָיְתָה מְשַׁמֶּשֶׁת כּוֹפִין אוֹתָהּ עַל גַּב גֶּחָלִים וְעַל הַשֶּׁרֶץ בְּשַׁבָּת׃
וּמוֹרִידִין בָּהּ אֶת הַדֶּשֶׁן מֵעַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ׃ הִגִּיעוּ בֵּין הָאוּלָם
ולמזבח

וכתוב היה על התלין תמיד הכליס הניתן בו ענ"ל׃
והבזך כף קטן תלת קטרת והיה נתון בתוך הכף
הגדול כיון שהקטן נדוש ותלת היה מתפזר הקטרת
לתוך גהלבתו ובכף הגדול נכד לא סני דכבוד הוא
כלפי מעלה לשפוך מכף בזוק על הגחלים בשעת
ההקטרה׃ מלא וגדוש תוסף מעולה ליעלה מהתל׃
והוא תלמון בדים כי התבונה תחר שבקדמה כשנזרה
בזורן פקדית נדים ומזה לתתן ז"ל לשלוי המדה על
שפתה בדתם׃ כשהי היה לו לנזר שהיה נתון בתוך
הכף׃ מטוטלת פי׳ הרטטורת כעין שבעית היה
לכשני מלמעלה שבל ידי תטלטל הכפוי ומכיון מעל
הבזך׃ והרמב"ם ז"ל פירש ומתניין על המכסה
שלמעלה מפה קטנה מלך כעין תחריכה נגד׃ מי
שזכה במחתה להלין הגחלים לתוכן הזהב ולא
היה כזה פיים מלת מי שזכה בקטרת על ידי פיים
למחר לזה שיעיר וכה יעיר בחתתה כדאיתא בירושלמי
דיומא פ"ב ה"ב יפה מחתיתא למחר כן מי שזכה
בקטרת למחר לזה שנכד יתיבו לקף לתת לתתן׃ בתתת
למחר כ' כהנים מתנרכים בכל פעם פ' שיולין הקטרת
להיכל ומקטיר זה פ' שחותה נחלים מעל מזבח החיצון
ומכנים להיכל ומתן על מזבח הפנימי להקטיר קטרת׃
בשל מחתת הכף ולא היה חותה הנחלים בשל
זהב כדי שלא תתקלקל מלת בשל בכף שהחותה תבה
על התתון׃ ועירן שופכן יון ועיבר כד ז׳׃ והעומען
ז"ל׃ נחשוך שהיה חותה בחתתה על כף של
לרעיעה קכין ומעבה לתוך של זהב שהיה של ג' קבין
וכדי להגיעה מלאה הוא מעבה בחתתה שהוא דרך

כבוד של מעלה׃ והמרטורת ז"ל׃ מכבדן כתו
מכבדין לתת הניח׃ לאמה מכבדן לתתן היתם
שבעזרה שלא יהו בהם רבלי הכהנים שהם הולכים
יחתים ע"י הרחבה׃ ובשאות רבה סוף פ"ב כל מקום
שהכתוב מלבי לתור מסכת בבעיות הכתוב של
בעלך וכן הכהנים לא שיהו מקדש מלת יחתים׃
ובשבת שתסור לבבות׳ כפופה עליהן פסכתר היה
מכסה הנחלים בסיר של נחתת תרנוס של פיחתים
פסכתרון׃ לתתך שם שהוא תתי כור שהם ט"ו
סתין׃ היו בה בפסכתר ס' תתך זה וס' תתך זה
לפי שבו מורידין הדשן מעל המזבח וכשיורידין תותו
מלת דשן כהן לתתך לפניו שיוסכו בשהרת וכהן לתתך
לשעלה שיכסה בשהרת שהוא בשהרת של תתנ"ך
ביחידון הכפוף שכתוב תשופ׳ היה׃ ע"ג גחלים היתם
בשבת שכתוב היה תכבדן לתתך כלעיל׃ ועל השריץ
שם כתתך שרץ ביעזרה בשבת כופין עליו כלי זה כלי
שלא ישתתו בו הכהנים שתין יכולים להשתתו תשם
בשבת שלא על שתתקך ודוקא בשבתות ביעזרה אבל שם
בתתך בשילוח מוציאים תותו מיד לתפילו בשבת
כדאיתא סוף ערובין׃ לתתך בתוספתא דכלים פ"ז
הכל בכבים לבנות ולתתן ולהוציא את המחתה׃
תזה בהכהים תין בהנים בכבסים לנים׃ תין לנים
בכבסים שבחלוים תזה בטהורים תין טהורים בכבסים
טהורים תזה בתיחים תין תיחים בכבסים בעלי
מומין תזה מיכנסו בתיבות תין שם תיבות בכבסים
דרך פתחים וכן הוא לשון בשילוח הכהנים לפניו הנית
לשהר ויוציאו את המחתה׃ ומורידין בה את אפר

הדשן

וְלַמְזַבֵּחַ נָטַל אֶחָד אֶת הַמַּגְרֵפָה וְזָרַק בֵּין הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ׃
אֵין אָדָם שׁוֹמֵעַ קוֹל חֲבִירוֹ בִּירוּשָׁלַיִם מִקּוֹל הַמַּגְרֵפָה׃
וּשְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הָיְתָה מְשַׁמֶּשֶׁת׃ בְּתֵּן שֶׁשּׁוֹמֵעַ אֶת קוֹלָהּ
יוֹדֵעַ שֶׁאָחִיו הַכֹּהֲנִים נִכְנָסִין לְהִשְׁתַּחֲוֹת וְהוּא רָץ וּבָא׃ וּבֶן
לֵוִי שֶׁהוּא שׁוֹמֵעַ אֶת קוֹלָהּ יוֹדֵעַ שֶׁאָחָיו הַלְוִיִּם נִכְנָסִים לְרַבֵּר
בְּשִׁיר וְהוּא רָץ וּבָא וְרֹאשׁ הַמַּעֲמָד הָיָה מַעֲמִיד אֶת
הַטְּמֵאִים בְּשַׁעַר הַמִּזְרָח׃

פאה פ"ח וְכָל מִי שֶׁאֵינוֹ לֹא חֵגֵר וְלֹא פִּסֵּחַ וְלֹא סוּמֵא וְעוֹשֶׂה
עַצְמוֹ כְּאֶחָד מֵהֶם אֵינוֹ מֵת מֵהַזְּקָנָה עַד שֶׁיִּהְיֶה
כְּאֶחָד מֵהֶם׃ שֶׁנֶּאֱמַר צֶדֶק צֶדֶק תִּרְדֹּף׃

וְכָל דִּין שֶׁלּוֹקֵחַ שׁוֹחֵד וּמַטֶּה אֶת הַדִּין אֵינוֹ מֵת מֵהַזְּקָנָה
עַד שֶׁיַּעֲנִיו בֵּהוֹת שֶׁנֶּאֱמַר׃ וְשֹׁחַד לֹא תִקָּח כִּי הַשֹּׁחַד
יְעַוֵּר פִּקְחִים וִיסַלֵּף דִּבְרֵי צַדִּיקִים׃

## תנו

הראשון כל מי שיהיה מן הכהנים מחלק מן הדשן שבמזבח ומניחו מן הצד שכנגד הדשן ומלין פ"ע מהראוי ומחוסר זמן ביום אין בעלי מומין מחלקין חוץ מן ה

ברכות ס׳ אין עומדין תָּנוּ רַבָּנָן מַעֲשֶׂה בְּחָסִיד אֶחָד שֶׁהָיָה מִתְפַּלֵּל בְּדֶרֶךְ וּבָא הֶגְמוֹן אֶחָד וְנָתַן לוֹ שָׁלוֹם וְלֹא הֶחֱזִיר לוֹ שָׁלוֹם הִמְתִּין לוֹ עַד שֶׁשִּׁים תְּפִלָּתוֹ לְאַחַר שֶׁשִּׁים תְּפִלָּתוֹ אָמַר לוֹ רֵיקָא וַהֲלֹא כָּתוּב בְּתוֹרָתְכֶם רַק הִשָּׁמֶר לְךָ וּשְׁמֹר נַפְשְׁךָ וְכֹתִיב וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֹׁתֵיכֶם בְּשָׁנַתִּי לָךְ שָׁלוֹם לָמָּה לֹא הֶחֱזַרְתָּ לִי שָׁלוֹם אִם הָיִיתִי חוֹתֵךְ רֹאשְׁךָ בְּסַיִף מִי הָיָה תּוֹבֵעַ אֶת דָּמִךְ מִיָּדִי אָמַר לוֹ הִמְתֵּן לִי עַד שֶׁאַפַּיְּסְךָ בִּדְבָרִים אָמַר לוֹ אִלּוּ הָיִיתָ עוֹמֵד לִפְנֵי מֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם וּבָא חֲבֵירְךָ וְנָתַן לְךָ שָׁלוֹם הָיִיתָ מַחֲזִיר לוֹ שָׁלוֹם אָמַר לוֹ לָאו וְאִם הָיִיתָ מַחֲזִיר לוֹ מָה הָיוּ עוֹשִׂין לָךְ אָמַר לוֹ הָיוּ חוֹתְכִין אֶת רֹאשִׁי בְּסַיִף אָמַר לוֹ וַהֲלֹא דְּבָרִים קַל וָחוֹמֶר וּמָה אַתָּה שֶׁהָיִיתָ עוֹמֵד לִפְנֵי מֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם שֶׁהַיּוֹם כַּאן וּמָחָר בַּקֶּבֶר כַּךְ אֲנִי שֶׁהָיִיתִי עוֹמֵד לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא חַי וְקַיָּם לָעַד וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה מִיָּד נִתְפַּיֵּס אוֹתוֹ הֶגְמוֹן וְנִפְטַר אוֹתוֹ חָסִיד וְהָלַךְ לְבֵיתוֹ לְשָׁלוֹם׃

שקלים פ׳ בשלשה פרקים אֵין הַתּוֹרֵם נִכְנָס לֹא בְּפַרְגוֹד הַפָּתוּחַ׃ וְלֹא בְּמִנְעָל׃ וְלֹא בְּסַנְדָּל הַמְסֻמָּר׃ וְלֹא בִּתְפִלָּה׃

(כ״ג ונלע״ד בתפילין) וְלֹא בְּקַמְיֵעַ׃ שֶׁמָּא יַעֲנִי וְיֹאמְרוּ מֵעֲוֹן הַלְשָׁכָה׃

## מעשה

בחסיד רס״ו ז״ל נזדמנת כתב כל מעשה בחסיד ז״ל הוא רבי יהודה בן בבא מן רבי יהודה בן מלעלוי׃ הגדון סר ואלשן׃ ריקא פתוח ונכזה׃ שאפייסך נאמן נקמה ותתפייס וכן תרגום להתחנן לו לפייסו ליה׃ והלך לביתו לשלום עלוי והגליה׃

## אין

התורם נכנס התפר׳ שקלים מן הלשכה ומוכן לתוך נ׳ קופות של נ׳ סלעין לתוך זה הסיס סביב תחלת קופות הללו נקרא תורם את הלשכה׃ בפרגוד חפות התורם לא היה נכנס בלשכה ז״ל עם החלמס מרן שכופל לחשב ומקבל

הפתח הכפולה לשמה קרויה חפות׃ ובגמרא רבה פת״ל כתבת פסיס׃ זה פרגוד שלא היה נכנס כדה החלמס כדי שלא יסתכלו שכתן לתוכה חטין׃ הלשכה ובתוספתא דשקלים פ״ב היו חמשתן בו בכלים, וביניהם׃ סנדל הספוג של עץ הוא ותחתונות מסחרות ליעלה לתוך התחתון עם העליון הנעץ עם העור שלמעלה היינו וים לו כ׳ פיות ותוכו רבוע בו תרגום של והדרין כעגולים הוא והיכן נפטלו׃ ולא בתפילין ולא בקמיע שלא יחשדוהו שהתיר התפר ונתן לתוכו מעות׃ והתנחי כתב וקמיע כ״ל שהוא נתן קמיעה כדברי רבותינו ז״ל שפירשו מעשה ולפי

הֲעֵנִי אוֹ שֶׁמָּא יֵעָשֵׁר וְיֹאמְרוּ מִתְרוֹמֵמַת הִלְשָׁבָה הֵעָשִׁיר לְפִי
שֶׁאָדָם צָרִיךְ לָצֵאת יְדֵי חוֹבָתוֹ בְּרִבּוּיוֹת כְּדֶרֶךְ שֶׁצָּרִיךְ לָצֵאת יְדֵי
הַמָּקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר וִהְיִיתֶם נְקִיִּם מֵיְיָ וּמִיִּשְׂרָאֵל: וְאוֹמֵר וּמְצָא־
חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם:

שבת פ׳ במה מדליקין הָנוֹ רַבָּנָן מִי שֶׁחָלָה וְנָטָה לָמוּת אוֹמְרִים לוֹ
הִתְוַדֵּה שֶׁכֵּן כָּל הַמּוּמָתִין מִתְוַדִּין. אָדָם
יוֹצֵא לַשּׁוּק יְהִי דוֹמֶה בְּעֵינָיו כְּמִי שֶׁנִּמְסַר לְסַרְדִּיוֹט. חָשׁ
בְּרֹאשׁוֹ יְהִי דוֹמֶה בְּעֵינָיו כְּמִי שֶׁנְּתוּנוֹ בְּקוֹלָר. עָלָה לְמִטָּה
וְנָפַל הרמ״ס ז׳ נ״ש ונפל ל׳ נ״ש יְהִי דוֹמֶה בְּעֵינָיו כְּמִי שֶׁהֶעֱלוּהוּ
לְגַרְדּוֹם לְדוֹן שֶׁכָּל הָעוֹלֶה לְגַרְדּוֹם לְדוֹן אִם יֵשׁ לוֹ פְּרַקְלִיטִין
גְּדוֹלִים נָצוֹל וְאִם לָאו אֵינוֹ נָצוֹל. וְאֵלּוּ הֵן פְּרַקְלִיטִין שֶׁל
אָדָם תְּשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים. וַאֲפִילּוּ תִּשְׁעָה מֵאוֹת וְתִשְׁעִים
וְתִשְׁעָה מְלַמְּדִין עָלָיו חוֹבָה וְאֶחָד מְלַמֵּד עָלָיו זְכוּת נָצוֹל.
שֶׁנֶּאֱמַר אִם־יֵשׁ עָלָיו | מַלְאָךְ מֵלִיץ אֶחָד מִנִּי־אָלֶף לְהַגִּיד
לָאָדָם יָשְׁרוֹ: וַיְחֻנֵּנוּ וַיֹּאמֶר פְּדֵעֵהוּ מֵרֶדֶת שַׁחַת מָצָאתִי
כֹּפֶר: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר אֲפִילּוּ תִּשְׁעִים
מֵאוֹת וְתִשְׁעִים וְתִשְׁעָה בְּאוֹתוֹ מַלְאָךְ לְחוֹבָה וְאֶחָד לִזְכוּת
נָצוֹל

ולפי מאמרינן בקידושין קטנים עם כתיבה מועלת לגבי תינוק ונתחייבו על שוגג קדושים והפטורים לפיכך בקרן קיימן והעמיד פרקים שהיו לאדם קמי ע״כ: מעתה הלשכה העני שנגב מחצות הלזכה:

התודה שכל המתודה יש לו חלק לעולם הבא שנאמר ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר: חש בראשו קודם לכאב לשון חזקה בעלת חיסרון: בקולר תרגום ויתכרכו בסודר הוא קשרין והוא יתקר מתי מלאך לקח על מצותלגן זה שתלין עליו ואין זכו ים ע״ מתקר׳ט בעצות למיכה ושבעה מ׳ שכות כמו ורבותיה קשר״ן תדחיקו דקרא קרים עליו תלוך לחד מלוך מלין כתיב כאן תלוך לחד מני תלוך מחלוף שלמדין מן תו תלוך תה כתיב כתריב ויחוכוני ונו׳:

מעלות לכסא מלכי יהודה שם וכבשן אדיני הלבינה ועל סתרון גדול ותשוור: וכן כתב רש״י ז׳ בשמשה פרק מ׳ נגדלו בית ועל שלשים גו בתמות לחרישה: פרקליטין מלוני יועד תרגום של מלוני דיעוי הוא פרקליטי תנוניי: והרב ברשטורא ז׳ בחבות פרק ל׳ כתב והוא כמו שכנגד היינו שוכת תגר וכן קיבוצו קורא תגר: פרקליטין שכנגן הוי לבית דין שלהלכה: תשובה ומעשים טובים: פדיהו כמו פדהו: כתב רש״י בתיוב ז׳ נ״ש מדעשרה מ׳ תתקפת בע׳ והעניו מוכיח מתחיל כוס והוא פדיון: באותו מלאך לפי שלא מצאנלגן זה שתלין עליו זכו ים ע״ מתקר׳ט בעצות למיכה ושבעה מ׳ שכות כמו ורבותיה קשר״ן תדחיקו דקרא קרים עליו תלוך לחד מלוך מלין כתיב כאן תלוך לחד מני תלוך מחלוף שלמדין מן תו תלוך תה כתיב כתריב ויחוכוני ונו׳:

נצוֹל׳ שֶׁנֶּאֱמַר מַלְאַךְ מֵלִיץ אֶחָד מִנִּי אָלֶף׃

פרשה ג׳ משוח מלחמה אַל־יֵרַךְ לְבַבְכֶם אַל־תִּירְאוּ וְאַל־תַּחְפְּזוּ
וְאַל־תַּעַרְצוּ מִפְּנֵיהֶם׃ כִּי־יְיָ אֱלֹהֵיכֶם הַהֹלֵךְ
עִמָּכֶם לְהִלָּחֵם לָכֶם עִם־אֹיְבֵיכֶם לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם׃ אַל־יֵרַךְ
לְבַבְכֶם מִפְּנֵי צַהֲלַת סוּסִים וְצִחֲצוּחַ חֲרָבוֹת׳ אַל תִּירְאוּ מִפְּנֵי
הֲגָפַת הַתֵּרִיסִין וְשִׁפְעַת הַקַּלְגַּסִּים׳ וְאַל תַּחְפְּזוּ מִפְּנֵי קוֹל
הַקְּרָנוֹת׳ וְאַל תַּעַרְצוּ מִפְּנֵי קוֹל הַצְּוָחָה׳ כִּי־יְיָ אֱלֹהֵיכֶם הַהוֹלֵךְ
עִמָּכֶם׳ הֵם בָּאִים בְּנִצְחוֹנוֹ שֶׁל בָּשָׂר וָדָם וְאַתֶּם בָּאִים בְּנִצְחוֹנוֹ
שֶׁל מָקוֹם׳ פְּלִשְׁתִּים בָּאוּ בְּנִצְחוֹנוֹ שֶׁל גָּלְיָת מַה הָיָה סוֹפוֹ
לְסוֹף נָפַל בַּחֶרֶב וְנָפְלוּ עִמּוֹ׳ בְּנֵי עַמּוֹן בָּאוּ בְּנִצְחוֹנוֹ שֶׁל שׁוֹבָךְ
וּמַה הָיָה סוֹפוֹ לְסוֹף נָפַל בַּחֶרֶב וְהֵם נָפְלוּ עִמּוֹ׳ וְאַתֶּם אִי
אַתֶּם כֵּן׳ כִּי־יְיָ אֱלֹהֵיכֶם הַהוֹלֵךְ עִמָּכֶם לְהִלָּחֵם לָכֶם עִם
אוֹיְבֵיכֶם לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם׳ זֶה מַחֲנֵה הָאָרוֹן׃

תָּנוּ רַבָּנָן אֲשֶׁר בָּנָה אֲשֶׁר נָטַע אֲשֶׁר אָרַס לְמָדָה תּוֹרָה
דֶּרֶךְ אֶרֶץ שֶׁיִּבְנֶה אָדָם בַּיִת וְיִטַּע כֶּרֶם וְאַחַר כָּךְ יִשָּׂא
אִשָּׁה׳ וְאַף שְׁלֹמֹה אָמַר בְּחָכְמָתוֹ׳ הָכֵן בַּחוּץ ׀ מְלַאכְתֶּךָ
וַעֲתֻדָה בַּשָּׂדֶה לָךְ אַחַר וּבָנְיָת בֵּיתֶךָ׳ הָכֵן בַּחוּץ מְלַאכְתֶּךָ׳
זֶה בַּיִת׳ וַעֲתֻדָה בַּשָּׂדֶה לָךְ׳ זֶה כֶּרֶם׳ אַחַר וּבָנְיָת בֵּיתֶךָ׳
זוֹ אִשָּׁה׳ דָּבָר אַחֵר הָכֵן בַּחוּץ מְלַאכְתֶּךָ׳ זֶה מִקְרָא׳ וַעֲתֻדָה
בַּשָּׂדֶה לָךְ׳ זֶה מִשְׁנָה׳ אַחַר וּבָנְיָת בֵּיתֶךָ זֶה גְּמָרָא׳ דָּבָר
אַחֵר הָכֵן בַּחוּץ מְלַאכְתֶּךָ׳ זֶה מִקְרָא וּמִשְׁנָה׳ וַעֲתֻדָה בַּשָּׂדֶה
לָךְ׳ זֶה גְּמָרָא׳ אַחַר וּבָנְיָת בֵּיתֶךָ׳ אֵלּוּ מַעֲשִׂים טוֹבִים׳

רבי

ועתדה בשדה לך פיר׳ רש״י ובכתב ומוזכין מלאכתך בשדה ואחר ובנית ביתך: תלמוד
שתולים כעושר שים לך עתודים בשדה׳ לו ירמה תכין לתת סברה להנין בעצמו החשבה והכנה
כדעבי מי׃

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר׳ הָכֵן בְּחוּץ מְלַאכְתֶּךָ וְהֵזֶה מִקְרָא מִשְׁנָה וּגְמָרָא ׳ וַעֲתָדָה בְּשָׂרֶה לָךְ׳ אֵלּוּ מַעֲשִׂים טוֹבִים׳ אַחַר וּבָנֵיתָ בֵּיתֶךָ׳ דְּרוֹשׁ וְקַבֵּל שָׂכָר׃

אבות פ״ב רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר הַיּוֹם קָצֵר וְהַמְּלָאכָה מְרוּבָּה׳ וְהַפּוֹעֲלִים עֲצֵלִים וְהַשָּׂכָר הַרְבֵּה וּבַעַל הַבַּיִת דּוֹחֵק׳ הוּא הָיָה אוֹמֵר לֹא עָלֶיךָ הַמְּלָאכָה לִגְמוֹר וְלֹא אַתָּה בֶּן חוֹרִין לְבַטֵּל מִמֶּנָּה׳ אִם לָמַדְתָּ תּוֹרָה הַרְבֵּה נוֹתְנִים לְךָ שָׂכָר הַרְבֵּה וְנֶאֱמָן הוּא בַּעַל מְלַאכְתְּךָ שֶׁיְּשַׁלֵּם לְךָ שְׂכַר פְּעֻלָּתֶךָ׃ וְדַע מַתַּן (כ״ג שמתן) שְׂכָרָן שֶׁל צַדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא׃

פנהדרין פ׳ חלק תָּנָא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ צַדִּיקִים שֶׁעָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהַחֲיוֹתָן אֵינָן חוֹזְרִין לֶעָפָר שֶׁנֶּאֱמַר וְהָיָה׳ הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קָדוֹשׁ יֵאָמֶר לוֹ כָּל־הַכָּתוּב לַחַיִּים בִּירוּשָׁלָם׃ מַה קָּדוֹשׁ לְעוֹלָם קַיָּם אַף הֵם לְעוֹלָם קַיָּמִים׳ וְאִם תֹּאמַר אוֹתָן שֶׁנִּים שֶׁעָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהַחֲדִישׁ בָּהֶן אֶת עוֹלָמוֹ׳ שֶׁנֶּאֱמַר וְנִשְׂגַּב יְיָ לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא צַדִּיקִים מַה הֵם עוֹשִׂים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה לָהֶם כְּנָפַיִם כַּנְּשָׁרִים וְשָׂטִים עַל פְּנֵי הַמַּיִם בַּיַּמִּים׳ שֶׁנֶּאֱמַר׳ עַל־כֵּן לֹא־נִירָא בְּהָמִיר אָרֶץ וּבְמוֹט הָרִים בְּלֵב יַמִּים׃ וְשָׁמָּא תֹּאמַר יֵשׁ לֶחֶם

## להחיותן

**היום** קצר ימי העולם הזה קשיים הם׃ והמלאכה מרובה׳ התורה מחכם מארץ תלה׃ בעל הבית דוחק שמלמיד והניח נו יוסף ולילה׃ לא עליך לגמור שכתוב הנ״ה לגמור את כלה כדי שתתקשר שכרן לך תגיד׳ נאמן מחתר מיני לעתיד ומיני מוב שכר ולכן אחר ולא תתיה בן חורין על כרחך העולם יושב עליך לעבוד׃ אם למדת הורה פסקי תוספות גם ק׳ לסכהדרין מדש העוסק בתורה ולא קבע עתים שמלין ממנו אחר חותו קנעת עתים לתורה׳ ואתה הקילת חזור לאחורין ניעתיד יש ג׳ וזים עיכך על מה שכתבנו כשם רש״י ז״ל ע״פ עת לעשות לה׳ ודעת לאמתן יעשי׃ לעתיד לבא לעולם הבא׃

לעתיד חוזרין אינם חוזרין לעפרן למחר שיחיו אין חוזרים לעפרן בין לימות המשיחו בין לעת״ב אלא הכשר מתקיים עליהם עד שיזכו ויחיו לעתיד לבוא׃ שעתיד הק״בה להחדש את עולמו והיה עולם זה תכה אלף שנים תוכן לצדיקים היכן הם הולכין ולאיכם כקבריס נתלין׃ ושמים כמ״ר נגע ג׳ חו טויל וספר כוכת המלחמות פירש שלח ישראל עדיין תוכן התכוחות והתשבות ההם על ירושלם ותתלה דרך העבר׳ כעולת לשון וסח ירושלם שכלם לשחלה חס ל״ל להשיגם השנה שלחה ואח ותלחה תחרון לעה ר״ל יעשיתיו הרכה ולא ישוחו עוד על פני המים רק ירדו לתהום רבה על מים שתחלים להם שקי׃ לא נירא בהמיר ארץ כשתחלים

# מעמדות ליום חמישי

לָהֶם צַעַר׃ תַּלְמוּד לוֹמַר וְקוֵי יְהוָה יַחֲלִיפוּ כֹחַ יַעֲלוּ אֵבֶר
כַּנְּשָׁרִים יָרוּצוּ וְלֹא יִיגְעוּ יֵלְכוּ וְלֹא יִיעָפוּ׃

ערכין פ״ג בְּאוֹנֵם וּבְמַפֶּתָה לְהָקֵל וּלְהַחְמִיר׃ כֵּיצַד אֶחָד שָׁאָנַס
וּפִתָּה אֶת הַגְּדוֹלָה שֶׁבַּכְּהוּנָה וְאֶת הַקְּטַנָּה שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל
נוֹתֵן חֲמִשִּׁים סְלָעִים וְהַבּשֶׁת וְהַפֶּגֶם הַכֹּל לְפִי הַמְכַיֵּשׁ
וְהַמִּתְכַּיֵּשׁ׃ וּבְמוֹצִיא שֵׁם רָע לְהָקֵל וּלְהַחְמִיר׃ כֵּיצַד׃ אֶחָד
שֶׁהוֹצִיא שֵׁם רָע עַל הַגְּדוֹלָה שֶׁבַּכְּהוּנָה וְעַל הַקְּטַנָּה
שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל נוֹתֵן מֵאָה סְלָעִים׃ נִמְצָא הָאוֹמֵר בְּפִיו חָמוּר מִן
הָעוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה שֶׁכֵּן מָצִינוּ שֶׁלֹּא נָחְתַּם גְּזַר דִּין עַל אֲבוֹתֵינוּ
בְּמִדְבָּר אֶלָּא עַל לָשׁוֹן הָרָע שֶׁנֶּאֱמַר וַיְנַסּוּ אֹתִי זֶה עֶשֶׂר
פְּעָמִים וְלֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹלִי׃

ערכין פ״ג תָּנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל עַל מָה קְטוֹרֶת מְכַפֶּרֶת׃
עַל לָשׁוֹן הָרָע׃ אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יָבֹא דָּבָר
שֶׁמְּחַשְּׁאִי וִיכַפֵּר עַל מַעֲשֶׂה חֲשָׁאִי׃

ידים פ״א מִי רַבִּיעִית נוֹתְנִים לְיָדַיִם לְאֶחָד׃ וְאַף לִשְׁנַיִם מְחֻצִּי
לוֹג׃ לִשְׁלֹשָׁה אוֹ לְאַרְבָּעָה׃ מְלוֹג לַחֲמִשָּׁה וְלַעֲשָׂרָה

## ולמאה

אותי להודיעך שזה להם עומות קדוש לעניין
המינעלים ומ״מ כך נ״ל כתתם נזר דין שלא לאחת
כיחדיו מלח על. עון לשון הרע שכתיב ויעקוב דבת
הארץ ואומר ויוסיפו הכתיבים מוציאי דבת הארץ כ״כ
הרי״ם בפרק זה:

דבר שבחשאי תתנם על דמיהם הוא מכפר
וקשיות נעניות בהיכל כתיב כתיבי כפ׳
הוציאו לו מוריי׳ חכמי׳ מכאן ולהוזות בדבות הקטרת:
מעשה לשון הרע כתתר בכתר וכנגיעת עוד מכאן
בפרק זה נג ברית לבני חייבי לשון הרע הוא תחד הכתיב
כפרים ק׳ ונ״ל דבי חייבי על כ״ג תכפר ויבוא דבר שכתוב
ויכפר על מיבעי׳ והכתיב בתכלי קשיות מכפרת:

מי רבייעית מים ס״ס כמה שיעור רביעית הלוג
שהוא ביצה וחצי ולוג הוא שיעור שתי ביצים
והוא לו״ב ד בקתי״ו ורש״י ז״ל בפרק ג׳ דנזירין
בתב מרביעי׳ כלי מחזיק רביעית תלת ביצים: נותנין

לידים

וְלִמְאָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִפְחוֹת לְאַחֲרוֹן שֶׁבָּהֶם
מֵרְבִיעִית. מוֹסִיפִין עַל הַשְּׁנִים וְאֵין מוֹסִיפִין עַל הָרִאשׁוֹנִים:
גדה פ״ש הָגוּ רַבָּנָן בְּגַר שֶׁאָבַד בּוֹ כִּלְאֵיִם הֲרֵי זֶה לֹא יִמְכְּרֶנּוּ
לְגוֹיִם וְלֹא יַעֲשֶׂנּוּ מַרְדַּעַת לַחֲמוֹר. אֲבָל עוֹשֶׂה מִמֶּנּוּ
תַּכְרִיכִין לַמֵּת. דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מֵאי דִּכְתִיב בַּמֵּתִים חָפְשִׁי.
בֵּין שֶׁאָדָם מֵת נַעֲשָׂה חָפְשִׁי מִן הַמִּצְוֹת:

ואומר פ׳ העקידה. ופרשת המן וגו׳. ועשרת הדברות. עד הבקשות כמו שמסודר במעמד יום ראשון:

## בקשה ליום חמישי

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתִּתְנַהֵג עִמָּי
בְּמִדַּת חֶסֶד וּבְמִדַּת רַחֲמִים בָּל יְמֵי חַלְדִּי. וְתָנוּחַ לִי
מִמְּגוֹרֵי וְאֵל תֶּאֱסוֹף עִם חַטָּאִים נַפְשִׁי. וְעִם אַנְשֵׁי דָמִים חַיַּי.
וְגַם עַד זִקְנָה וְשֵׂיבָה אַל תַּעַזְבֵנִי וְתִתֵּן חֶלְקִי עִם יִרְאֶיךָ וְיוֹדְעֵי
שְׁמֶךָ וּבֵין רְצוּיֶיךָ הָעוֹשִׂים רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. עִמָּהֶם תְּהֵא
חֶלְקִי וְגוֹרָלִי וְכוֹסִי כִּי אַתָּה תּוֹמִיךְ גּוֹרָלִי. אָנָּא יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי
אֲבוֹתַי אַל תֵּפֶן לְרִשְׁעִי וּלְחַטֹּאתַי וְלַעֲוֹנוֹתַי וְלִפְשָׁעַי
שחטאתי

לירדים לאחד בשבת תתקל"ב רביעית מים ליטול: אף לשנים אם היה בו תתקל"ב רביעית וכל הרוצה לידע ואת"כ הסברי אח"נ דלמה הוי רביעית מים לשבי כי כביצה ו הוצרכו לשבי ושבירי שהרי הם בתים בבלבד שלא יפחות שיהיה בכלי בצנעא שהחסרון מועט ואין רביעית ואין הלכה כרבי יוסי: מוסיפין על השניים כו׳. על מים שניים כתב הכרתנות ז״ל דין כיוצא בזה לעיל בשבת דין הוא גרע ליטול ידיו עד הפרק ולאחר שנטל ידיו בשתים אחת מע״ב בידיו שהוא אם קבל ידיו בשתים ח״מ אם חזר ונטל מים שניים על ידיו שיעורו הם ואם נגע בכתב על תרומה נטילה לכן עושה שתים אחת מים שניים לרוב הוא שהחסרונים שעל גבי ידיו לכן חייב אם נתן מים שניים על ידיו ולא הניעו לפרק יכול להוסיף עליהם ולשפוך עליהם מים בתים אלא אפילו אם תתקל"ב מים אז שהחסרונים שעל גבי ידיו אפילו אם מים הרבה שניים

## שאבד

בו כלאים שמינו ככר החוט של גיר נשנד פסחין כו׳ נראין כו׳ אחת היה מכיר החוט מתוקו׳ כתב: לא זכרנו לבררו אחת יחזור ויזכרנו ליעקב: כרדעת נחש״ה פל״ז קדרים לותן על התיור ומביאים לותן עליו לחיים כלי לחתיכות לחרי לחפי חילת בחקיות תיזו קרירת ליה שהחתור קר בשבת:

## זחלתי

שֶׁחָטָאתִי וְשֶׁעִוִּיתִי וְשֶׁפָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ וּמַה מַּעֲשִׂים הָרָעִים שֶׁעָשִׂיתִי. עֲשֵׂה אַתָּה עִמִּי צְדָקָה לְמַעַן שִׁמֶךָ וּלְמַעַן בְּרִיתְךָ עִם אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ. וּלְמַעַן מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְדָוִד וּשְׁלֹמֹה וְאֵלְיָהוּ. וּלְמַעַן כִּסְאֲךָ כְּבוֹדֶךָ. וּלְמַעַן שְׁכִינָתֶךָ. וְרַחֵם עָלַי כִּי רַחוּם אָתָּה. וּמְכַלְכְּלֵנִי אֵין לִי מִי שֶׁיְּרַחֲמֵנִי וְיִרְאֶה בְּעָנְיִי. כִּי אַתָּה יְיָ אֱלֹהַי: יְיָ שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי. זָחַלְתִּי וְנִבְהַלְתִּי וָאִירָא מֵחַוּוֹת דֵּעִי אוֹתְךָ. כִּי מֵאִתְּךָ הַצֶּדֶק וְהָאֱמוּנָה. וּמִפִּיךָ הַדַּעַת וְהַתְּבוּנָה. יְהוֹרֵנִי שִׁמְעֲךָ תְּפִלָּתִי וְשַׁוְּעָתִי אֵלֶיךָ תָּבֹא: וְהַאֲזִינָה אֶל תַּחֲנוּנַי. בֶּאֱמוּנָתֶךָ עֲנֵנִי וּשְׁמַע תְּפִלָּתִי. כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה. בָּרוּךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

בקשה אחרת מעין יצירת היום על דרך הקבלה

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֻכִּין תָּבֵל בְּכוֹחוֹ. מְקִים עוֹלָם בְּחָזְרָתוֹ. בּוֹרֵא בְּרִיּוֹת חַיִּים בְּתַחְתּוֹנִים בְּיוֹם זֶה לְהַרְאוֹת תִּפְאֶרֶת גְּדֻלָּתוֹ. וְנָתַתָּ בָּהֶם כֹּחַ לְפָרוֹת וְלִרְבּוֹת וְלַהֲפִלְיא לַעֲשׂוֹת אִישׁ עַל עֲבוֹדָתוֹ. אָנָּא יְיָ אֱלֹהַי בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים רַחֵם עַל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ לְבַל תַּפִּיל אֶשֶׁת מִפְרִי בִּטְנָהּ מֵעִמְּךָ יִשְׂרָאֵל. וְאַל יֶחְסַר הַמָּזוֹג לְמֵנִיקוֹתֵיהֶן וְהָכֵן דַּדֵּיהֶן כִּשְׁתֵּי מַעְיָנוֹת לְהַשְׁפִּיעַ חָלָב לְיוֹלְדוֹתֵיהֶן לְמַעַן יִגְדְּלוּן לַעֲבוֹדָתֶךָ כְּרִכְתִּיב כִּי מִפִּי עוֹלְלִים וְיוֹנְקִים יִסַּדְתָּ עֹז וְנִזְכֶּה כֻּלָּנוּ לִרְאוֹת בְּנֶחָמַת צִיּוֹן כְּרִכְתִּיב לְמַעַן תִּינְקוּ וּשְׂבַעְתֶּם מִשֹּׁד תַּנְחֻמֶיהָ לְמַעַן תָּמֻצּוּ וְהִתְעַנַּגְתֶּם מִזִּיז

זחלתי פחדתי: מהוות דעי מהניד דעתי: לבל חפיל וכולי לישנא בתענית פ"ק בחיבי הוי מתענין על יחידות שלא יפילו אניקות שיניקו את בניהם. וכיוצא בזה שלא גרים ועל האניקות שלא יפחתו בניהם:

משוד תנחומיה לשון ודשנות. וכן י' פיהם שלמון שדים. וכתב האכ"ן יפי ויקרלן כן לפי שים שהם לשון ודשנות: תמוצו יניקה ומציצה: מזיז כתו מזון:

מְזֻיָּן בִּכְבוֹדָה: כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה: בָּרוּךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

## מעמדות ליום ששי

תורה **וַיֹּאמֶר** אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ בְּהֵמָה וָרֶמֶשׂ וְחַיְתוֹ־אֶרֶץ לְמִינָהּ וַיְהִי־כֵן: וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־חַיַּת הָאָרֶץ לְמִינָהּ וְאֶת־הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְאֵת כָּל־רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה לְמִינֵהוּ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ וְיִרְדּוּ בִּדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ: וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם: וַיְבָרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת־הָאָרֶץ וְכִבְשֻׁהָ וּרְדוּ בִּדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל־חַיָּה הָרֹמֶשֶׂת עַל־הָאָרֶץ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם אֶת־כָּל־עֵשֶׂב זֹרֵעַ זֶרַע אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וְאֶת־כָּל־הָעֵץ אֲשֶׁר־בּוֹ פְרִי־עֵץ זֹרֵעַ זָרַע לָכֶם יִהְיֶה לְאָכְלָה: וּלְכָל־חַיַּת הָאָרֶץ וּלְכָל־עוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכֹל רוֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־בּוֹ נֶפֶשׁ חַיָּה אֶת־כָּל־יֶרֶק עֵשֶׂב לְאָכְלָה וַיְהִי־כֵן: וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה־טוֹב מְאֹד וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם הַשִּׁשִּׁי:

תורה **וַיְכֻלּוּ** הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר־בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

ישעיה מה כֹּה־אָמַר יְהוָה קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וְיֹצְרוֹ הָאֹתִיּוֹת שְׁאֵלוּנִי עַל־בָּנַי וְעַל־פֹּעַל יָדַי תְּצַוּנִי: אָנֹכִי עָשִׂיתִי אֶרֶץ וְאָדָם

עָלַיָּה בָּרָאתִי אֲנִי יָדַי נָטוּ שָׁמַיִם וְכָל־צְבָאָם צִוִּיתִי׃ אֲנִכִי
הֵעִיר תֵּהוּ בְּצֶדֶק וְכָל־דְּרָכָיו אֲיַשֵּׁר הוּא־יִבְנֶה עִירִי וְגָלוּתַי
יְשַׁלַּח לֹא בִמְחִיר וְלֹא בְשֹׁחַד אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃ כֹּה ׀ אָמַר
יְהוָה יְגִיעַ מִצְרַיִם וְסַחַר־כּוּשׁ וְסַבְאִים אַנְשֵׁי מִדָּה עָלַיִךְ יַעֲבֹרוּ
וְלָךְ יִהְיוּ אַחֲרַיִךְ יֵלְכוּ בְּזִקִים יַעֲבֹרוּ וְאֵלַיִךְ יִשְׁתַּחֲווּ אֵלַיִךְ
יִתְפַּלָּלוּ אַךְ בָּךְ אֵל וְאֵין עוֹד אֶפֶס אֱלֹהִים׃ אָכֵן אַתָּה אֵל
מִסְתַּתֵּר אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעַ׃ בּוֹשׁוּ וְגַם־נִכְלְמוּ כֻּלָּם יַחְדָּו
הָלְכוּ בַכְּלִמָּה חָרָשֵׁי צִירִים׃ יִשְׂרָאֵל נוֹשַׁע בַּיהוָה תְּשׁוּעַת
עוֹלָמִים לֹא־תֵבֹשׁוּ וְלֹא־תִכָּלְמוּ עַד־עוֹלְמֵי עַד׃

תהלים צג יְהוָה מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ יְהוָה עֹז הִתְאַזָּר אַף־
תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל־תִּמּוֹט׃ נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז מֵעוֹלָם אָתָּה׃
נָשְׂאוּ נְהָרוֹת יְהוָה נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיָם׃
מִקֹּלוֹת מַיִם רַבִּים אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי־יָם אַדִּיר בַּמָּרוֹם יְהוָה׃
עֵדֹתֶיךָ נֶאֶמְנוּ מְאֹד לְבֵיתְךָ נַאֲוָה־קֹדֶשׁ יְהוָה לְאֹרֶךְ יָמִים׃

כִּי־ אֶשָּׂא אֶל־שָׁמַיִם יָדִי וְאָמַרְתִּי חַי אָנֹכִי לְעֹלָם׃ אִם־שַׁנּוֹתִי
בָּרָק חַרְבִּי וְתֹאחֵז בְּמִשְׁפָּט יָדִי אָשִׁיב נָקָם לְצָרָי
וְלַמְשַׂנְאַי אֲשַׁלֵּם׃ אַשְׁכִּיר חִצַּי מִדָּם וְחַרְבִּי תֹּאכַל בָּשָׂר מִדַּם
חָלָל וְשִׁבְיָה מֵרֹאשׁ פַּרְעוֹת אוֹיֵב׃ הַרְנִינוּ גוֹיִם עַמּוֹ כִּי־דַם־
עֲבָדָיו יִקּוֹם וְנָקָם יָשִׁיב לְצָרָיו וְכִפֶּר אַדְמָתוֹ עַמּוֹ׃

פרק ו׳ מסכת תמיד הֵהֵלוּ עוֹלִים בְּמַעֲלוֹת הָאוּלָם מִי שֶׁזָּכוּ
בְּדִישׁוּן מִזְבַּח הַפְּנִימִי וְהַמְּנוֹרָה הָיוּ מְקַדְּימִין
לִבְנֵיהֶם׃ מִי שֶׁזָּכוּ בְּדִישׁוּן מִזְבַּח הַפְּנִימִי נִכְנַס וְנָטַל אֶת הַמֶּנִי
וְהִשְׁתַּחֲוָה וְיָצָא׃ מִי שֶׁזָּכָה בְּדִישׁוּן הַמְּנוֹרָה נִכְנַס וְנָטַל שְׁתֵּי

נרות

הֵהֵלוּ לוקחים מזכו נכף מל׳ קשרת וכיוצא בה מוט׳ הכוז ויוצקין הימנו בניקום לתוך מל׳ תיזוזו
נרות עולים בשלוח המעלות: נכנס קטיר: והשתחוה ויצא מיוצא בנתר׳ תלתכתו
וגטל את השני מהניח שם זה מוט׳ השני וזה כתב הלוט״ם ו״ל כל יש מהשלים עבודה וכשתעלה לו
סימן

נְרוֹת מְזָרְחִים דּוֹלְקוֹת מְרַשְּׁן אֶת הַמִּזְרָחִי וּמַנִּיחַ אֶת הַמַּעֲרָבִי דּוֹלֵק שֶׁמִּמֶּנּוּ הָיָה מַדְלִיק אֶת הַמְּנוֹרָה בֵּין הָעַרְבַּיִם׃ מָצְאוּ שֶׁכְּבָה מַרְשְׁנוֹ וּמַדְלִיקוֹ מִמְּזִבַּח הָעוֹלָה׃ נָטַל אֶת הַכּוֹז מִמַּעֲלָה שְׁנִיָּה וְהִשְׁתַּחֲוָה וְיָצָא׃ מִי שֶׁזָּכָה בַּמַּחְתָּה צָבַר אֶת הַגֶּחָלִים עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ וְרָדָן בְּשׁוֹלֵי הַמַּחְתָּה וְהִשְׁתַּחֲוָה וְיָצָא׃ מִי שֶׁזָּכָה בַּקְּטוֹרֶת הָיָה נוֹטֵל הַבָּזִיךְ מִתּוֹךְ הַכַּף וְנוֹתְנוֹ לְאוֹהֲבוֹ אוֹ לְקָרוֹבוֹ׃ נִתְפַּזֵּר מִמֶּנּוּ לְתוֹכֵינוֹתֵינוּ לוֹ בְּחָפְנָיו וּמְלַמְּדִין אוֹתוֹ הֵיאַךְ יִהְיֶה שֶׁל אַתָּחִיל לְפָנֶיךָ שֶׁשָּׁא חֲבָוָה׃ הִתְחִיל מְרַדְּדָן וְיוֹצֵא וְלֹא הָיָה הַמַּקְטֵר מַקְטִיר עַד שֶׁהַמְמוּנֶה אוֹמֵר לוֹ הַקְטֵר׃ וְאִם הָיָה כֹּהֵן גָּדוֹל אוֹמֵר לוֹ הַמְמוּנֶה אִישִׁי כֹּהֵן גָּדוֹל הַקְטֵר׃ פִּרְשׁוּ הָעָם

וְהַקְּטֹרֶת וְהִשְׁתַּחֲוָה וְיָצָא׃ משנה שני פ' חמישי

## השקיפה

לירון יגלת ולתורית לסיכול מלת מהלך לתורני׳ מעט מעט והולך בכתת על כלו על מלת מן הכוזה וכן אכזר מכאל ואכזר מיחל ולוים מהכוכב כן הם יולדים מן הקרקע כאי שפוסע אחר תפלה לתחורית וכל זה לירת מן החקדם׃ מצאו שכבה כגון לחתיית מיתת פישון הנליך אלת היה הכם כמו אבזיגו חמשה כלאים היו ניירו אחר מהם שהיה על מערתי דולק על הערב ולאחר מיתתו פעמים חלק ופעמים הניו דולק׃ ומרליקו מאובת העולה׳ שהן מלהקין כך ר׳ יהודית לשלש אלת מלת שהל ויזכח העולה לכתיב לא תמיד ומוקד על המזבח לא שהיה בה תמיד לכתיב כי לשלשת כך תמיד מהנשמורות ז׳ ז׳ והיו״ב כפ ז׳׳ל כתב לפל שאר הכתות כל כך שכבה והן מלהקין חוך תניהו לכיבה מלהקין יוסך את התמיה על שהיה מלהקין ומחזיקה לפי שהכהנות קנוצים כמותה ואינו יכול להלק בכך אחת יפסוק בזהן׃ ממעלה שנייה שלש׳ מעלות שהיו לפני המזבח׃ והשתחוה ויצא׳ שהיו עתה נאה מיותו׃ צבר את הגחלים שהיתה ר׳ג מוכח הקטרת׃ ורדרן מקלין ומוסיף שלא יהיו תופעים כדי שלא יפול הקטרת מעל הגחלים תרגום ויקלינו הוא ולהלו ומלת ההקטיר היה על המזבח הזהב ולא בזון המחתה אבל בקטרת של ה״כ היה מניח הגחלים בתוך המחתה ועליהם היה מקטיר ולא היה ספ דוד נחלים כי׳׳ה׃ ונותני לאוהבו כתן לו הכף שקורנת שם לשורך כן׃ נתפזר ופס מתפזר מן הקטרת שנבזי לתוך הכף לפי שהבזון היה שלח ובזוק ופעימים נופל ממנו לתוך הכף ולו מתן לוכזני לו מקטרת שנתפזר בתוך הכף כתפניו על מקטרת׃ ומלמדין אותו לפי שלח הקטיר מעולם כתבנן לעול תבשים לקטרת נותן ומפיסו זכו הוזרכו ללמדו שלח תתפול לפניך שיש תכוה והיה שופך הקטרת על הנחלים לפל מעלה ריוח׃ ואם וכשהיה מתפזר לפל עמוד היה מנער כלתחילה ביוחא מנורת כדי שתהא עשנה שוהה לצת וזהו כעוד שיהא מרחק בעצוה׃ כרדר פרש הקטרת של הלם כן פירש הריטב״ם ז״ל׃ ואם היה כהן גדול אומר לו קיבל כס לפיי כהן גדול הקטר כדי שיתנו הכהנים וישרטו מן הכיכל ומכין המולים ולא היה לדם מה על שיגיע זה שהקטיר קטרת׃ אישי מלמי׳ פרשו העם והקטיר על הכהנים היו פורשים מבין בתוך ולאחזה נשנת הקטרת השרת לכתיב וכל אדם לא יהיה באהל מועד לפל בשנת הקטרת קטרת של יום הכפורים לא היו פורשים מלא מן הכיכל כלבד לפי שהקטרת של ה״כ היה לפניו ולפנים בנית קדש הקדשים הילכך לא נרין שיפרשו מבין המולם ולחזקת מלת מן הכיכל׃

## מעמדות ליום ששי

הַשְׁקִיפָה מִמְּעוֹן קָדְשְׁךָ מִן־הַשָּׁמַיִם׃ עָשִׂינוּ מַה שֶּׁגָּזַרְתָּ
עָלֵינוּ אַף אַתָּה עֲשֵׂה עִמָּנוּ מַה שֶּׁהִבְטַחְתָּנוּ ׃
הַשְׁקִיפָה מִמְּעוֹן קָדְשְׁךָ מִן־הַשָּׁמַיִם וּבָרֵךְ אֶת־עַמְּךָ אֶת־
יִשְׂרָאֵל׃ בָּבָנִים וּבָנוֹת ׃ וְאֶת הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה־לָנוּ ׃
בְּטַל כ"ף ובחתפ"ת וּמָטָר וּבְרָכוֹת בְּהֵמָה׃ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ
לַאֲבוֹתֵינוּ אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ׃ כְּרִי שֶׁתִּתֵּן טַעַם טוֹב
בְּפֵרוֹת׃ ברכות פ' הרואה

בֵּן זוֹמָא רָאָה אוֹכְלוֹסָא עַל גַּב מַעֲלָה בְּהַר הַבַּיִת אָמַר
בָּרוּךְ חֲכַם הָרָזִים׃ וּבָרוּךְ שֶׁבָּרָא כָּל אֵלּוּ לְשַׁמְּשֵׁנִי
(ניחמ"ל פ' התפלה נרש בפ"ג' דתפה מוכלוסין ניחמ"לם מוחר בחן שנחת כל מלו לשמשני) הוּא הָיָה
אוֹמֵר כַּמָּה יְגִיעוֹת יָגַע אָדָם הָרִאשׁוֹן עַד שֶׁמָּצָא פַּת לֶאֱכוֹל׃
חָרַשׁ וְזָרַע וְקָצַר וְעָמַר וְדָשׁ וְזָרָה וּבָרַר וְטָחַן וְהִרְקִיד וְלָשׁ
וְאָפָה׃ וְאַחַר כָּךְ אָכַל׃ וַאֲנִי מַשְׁכִּים וּמוֹצֵא כָּל אֵלּוּ
מְתוּקָנִים לְפָנַי׃ וְכַמָּה יְגִיעוֹת יָגַע אָדָם הָרִאשׁוֹן עַד שֶׁמָּצָא
בֶּגֶד לִלְבּוֹשׁ ׃ גֵּזַּז וְלִבֵּן וְנִפֵּץ וְטָוָה וְאָרַג וְצָבַע וְתָפַר׃ וְאַחַר
כָּךְ לָבַשׁ וַאֲנִי מַשְׁכִּים וּמוֹצֵא כָּל אֵלּוּ מְתוּקָנִים לְפָנַי׃

לא

**הַשְׁקִיפָה** לשון הנשה כל השקפה שבתורה לגיבה וזו לשונה ולברכה להלאות כמה גדול כח תפלות ובקשות שהאדם עושה תחת תנו לרחמים: שהתן טעם טוב בפירות פירש הרמ"כם ז"ל שיהיו שיעורן ושובעת לפיהם:

**בֵּן זוֹמָא** כל עוד שלא נפסקו הנהורים קורין עליהם שם מגיפיהם והוא שיהיו שיעורן בזמנם וכתב רש"י ז"ל נקידושין פ"ב בן זומא בן עזאי תלמידי הכמים היו ולא כתב לכל פתיב ולא היו בימיהם כמותם: **אוכלסא** תיל גדול של ס' רבוא: **בהר הבית** כתב הרמ"ג פ' קס"ג והר המוריה כקרקע הר הבית ולמטן ומפנה וכיוצא בזה כי ר"ג זולת קדושת הבית ולא תקח ההר: **חכם הרזים** היודע סתרי הבינה כל מלו: **לישמשני** שהם מוכנים ומוקדמים ומזומנים לתועלתי: **עמר** תלושים ותגולות שלשים בן עיפה ושבעת עומר בשבת היינו תגולות שלשים בן עיפה הנרשמורין מעומר לוקח ועושים תלושים ומנפים על מקום מחת: **רש** מכה בתגולה לפרק השבולת מתוך השבול מלמד שהיה מחובר בו כדי שיהיה נכון לחתילה: **ורה** הערמת השבולת שהיו מעורבת בתבול ולוקח ומניח מחובר"ת ז"ל פי' על פשוטו הכה הוא ז"ה לת גורן השעורים ויש"ר ב"ע ז"ל שזורה לת השיער: **והרקיד** ישיל השבול והשבולת בכברה שם השבולת כיון שעפרורית היא יוצאת מן הכברה ובשאר השבול נשם השבול דק והשבולת עב כיון תנן השבול והשבולת השלר השבולת והרמ"כם ז"ל פי' מקדר הוא הנשאר לת התקח להפריש חיוורנו וניריעלתי נפ' זה נרים יעוד ביכ"ם ויקוק: **ליבן** שלבן הגיר ע"י מים חיים בכהר: **ניפץ** הכתת הגיר לו מיבבל הפפרין מע"י מתפיע והו ניפץ וניריעלתי בפרק זה מובן בכם:

## ובקבלה

תענית פ"ב לֹא נֶאֱמַר בְּאַנְשֵׁי נִינְוֵה · וַיַּרְא הָאֱלֹהִים אֶת שַׂקָּם
וְאֶת תַּעֲנִיתָם · אֶלָּא וַיַּרְא הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם
כִּי שָׁבוּ מִדַּרְכָּם הָרָעָה · וּבְקַבָּלָה הוּא אוֹמֵר וְקִרְעוּ לְבַבְכֶם
וְאַל בִּגְדֵיכֶם וְשׁוּבוּ אֶל יְיָ:

שבת פ' כל כתבי וְאָמַר רַבִּי יוֹסֵי מֵימַי לֹא עָבַרְתִּי עַל דִּבְרֵי חֲבֵרַי
יוֹדֵעַ אֲנִי בְּעַצְמִי שֶׁאֵינִי כֹּהֵן · וְאִם אוֹמְרִים לִי
חֲבֵרַי עֲלֵה לְרוּכָן אֲנִי עוֹלֶה · וְאָמַר רַבִּי יוֹסֵי מֵימַי לֹא אָמַרְתִּי
דָּבָר וְחָזַרְתִּי לַאֲחוֹרַי:

אפכה זו תירגם בפסוקים שלנו ולפי מנהגתיה נשום דפוס כי שם בפסוקים מכתיבת יד לפני הס תיתת יד הכפף ומחק כעלה כמ"ר פרקנים ז"ל:

פוף פ"ג דגדרים רַבִּי אוֹמֵר גְּדוֹלָה מִילָה שֶׁהִיא שְׁקוּלָה כְּנֶגֶד כָּל
הַתּוֹרָה · שֶׁנֶּאֱמַר · הֲגַם רַחַם־הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת
יְיָ עִמָּכֶם עַל כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה:

תַּנְיָא רַבִּי אוֹמֵר גְּדוֹלָה מִילָה שֶׁאֵין לָךְ מִי שֶׁנִּתְעַסֵּק
בְּמִצְוֹת כְּאַבְרָהָם אָבִינוּ · וְלֹא נִקְרָא תָּמִים אֶלָּא עַל
שֵׁם הַמִּילָה · שֶׁנֶּאֱמַר הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה תָמִים · וּכְתִיב
וְאֶתְּנָה בְרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ: דָּבָר אַחֵר גְּדוֹלָה מִילָה שֶׁשְּׁקוּלָה
כְּנֶגֶד כָּל הַמִּצְוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה · שֶׁנֶּאֱמַר כִּי עַל־פִּי ׀ הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה כָּרַתִּי אִתְּךָ בְּרִית וְאֶת־יִשְׂרָאֵל: דָּבָר אַחֵר גְּדוֹלָה
מִילָה

## ובקבלה

הוא אומר כתב הר"י קולון ז"ל בהלכות תעניות וקבלה מקבלת מה שכתבתי תמיה ויתמיד לת ישראל ובפסוק שכתבתי ויראה לת מעשיהם לת יחיד וקבלה תפני שלותן פסוק לת בלבד מוי ותחזרה לת כשפר ויהלך ויכיר מיהו נקרא קבלה עכ"ל · וכן ז"ל בהלכות כתב תורת כהנים תורה לפי שנתנה תורה לזרות ואל כיכיים לת קריין לת קבלה שקבלו תורת הקדם כל כגוזה וכגוזה לפי מיך הסיבה והזכר והיעדה עכ"ל: ופי' הפסוק כך הוא קיימו לנכנס ואל תשברנו לקיים בנדיכם תחית מיניות:

## לרוכן

פירש הערוך · וחזרתי לאחוריי פי' חזרתי לאחוריי לרחות מי יעיזוך לחזרי שלף בפני הנעלים ויהי חזיזה לשון לא ניכנס ניפש מחיזה לשון לחר שלם כתו הנעלים וחזרו לאחוריהם לחזרי כן לפי שכתב כי לולי נעניים הודיתי כתבו ההגהה לחזרי ס"ג בתורת כהנים שם לחזר דבר בפני ג' דוקא ליל ניח שיש לישב ניפש ולו משתתף לינו מוסיף לפרוש לחזרו עוד פי' ר"י והשיבו דבר שנאמר בפני ג' אכול להגיד לי שנאמר עלת עכ"ל · ובפסקי תוספות ערפין וחזרתי לאחוריי בתוכחות בפני אמה:

## מעמדות ליום ששי

מִילָה שֶׁאֲלְמָלֵא מִילָה לֹא נִתְקַיְּמוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ. שֶׁנֶּאֱמַר: אִם־לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וָלָיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שַׂמְתִּי:

נה ולמד בת סבתא פ"ת בתוכחת ו' שהוא סם נקרת שמור לזמן ומסוף עליו:

פנהדרין פ' אחד דיני ממונות לְפִיכָךְ נִבְרָא אָדָם יָחִידִי לְלַמֶּדְךָ שֶׁכָּל הַמְאַבֵּד נֶפֶשׁ אַחַת מִישְׂרָאֵל מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ אִבֵּד עוֹלָם מָלֵא. וְכָל הַמְקַיֵּם נֶפֶשׁ אַחַת מִישְׂרָאֵל מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ קִיֵּם עוֹלָם מָלֵא. וּמִפְּנֵי שְׁלוֹם הַבְּרִיּוֹת שֶׁלֹּא יֹאמַר אָדָם לַחֲבֵירוֹ אַבָּא גָּדוֹל מֵאָבִיךָ וְשֶׁלֹּא יִהְיוּ הַמִּאֲנִין אוֹמְרִים הַרְבֵּה רְשׁוּיוֹת בַּשָּׁמַיִם. וְלַהֲגִיד גְּדֻלָּתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. שֶׁאָדָם טוֹבֵעַ בְּמַה מַּטְבְּעוֹת בְּחוֹתָם אֶחָד וְכֻלָּן דּוֹמִין זֶה לָזֶה. וּמֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא טָבַע כָּל אָדָם בְּחוֹתָמוֹ שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן וְאֵין אֶחָד מֵהֶם דּוֹמֶה לַחֲבֵירוֹ: תָּנוּ רַבָּנָן אָדָם נִבְרָא בְּעֶרֶב שַׁבָּת. וּמִפְּנֵי מָה. שֶׁלֹּא יְהוּ הַמִּאֲנִין אוֹמְרִים שֻׁתָּף הָיָה לוֹ לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. דָּבָר אַחֵר שֶׁאִם תָּזוּחַ דַּעְתּוֹ עָלָיו אוֹמְרִים לוֹ יַתּוּשׁ קְדָמָךְ בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. דָּבָר אַחֵר כְּדֵי שֶׁיְּכֻנַּס לְמִצְוֹה מִיָּד:

פרוש פ"ה לְשַׁבַּת הַגָּזִית שָׁם הָיְתָה סַנְהֶדְרֵי גְּדוֹלָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל יוֹשֶׁבֶת וְדָנָה אֶת הַחֲבוּנָה. וְכֹהֵן שֶׁנִּמְצָא בּוֹ פְּסוּל לוּבש

שם חיחח פיים רס"י ו"ל שסם היו יושבים בשבת הגזית פתיחת פ"ת שחר עד תחיל של בין הערבים ומיתמי את הכהנים והלויים להכניל פסלים מן הירושלים ומן ההוכן ומכל חום פסול וחסקין ובשקר תוכסות בם"ק דסנהדרין תיתת שחר תחיל של בין הערבים היו הולכין סנהדרין לבתיהן והריטב"ם ז"ל כתב וניקוד חעתחה תת דחיל היו יושבים ומיתמי ובן לתיתת בסנהדרין פ"י בשבתות ובי"פ יושבים בתיל יחי' רס"י ו"ל ייתכי שהשם רס ומקום נר להם בשבת לו שלח היו נרחים כיושבים בדין שבשבת הגזית היו יושב שה עיקר עכ"ל. פתיחת בתוספתת דסקלים

שם בפ"ג זתן אין מוסיפין לותו בשבת הגזית שם"ב בעומד דיין בעירו מוסיפין דיין בעירו ומוסיפין לותו בשבת תבית (ויומב שם עד שתת ת' ומל עומה ומעלין זה שם וכל ת' יח לי תעלה זה יומה מיתי"ו ז"ל) יוסם מעלין ומוסיפין לותו בשבת הגזית עכ"ל. ועיין בתוספתת דסנהדרין פ"ו שהות בתוכה קתנו יוסם ומיתמי תת דיין היו יושבים ומיתמי לבבת לתחי הסנורים כתב הריטב"ם ז"ל ומשה לחיות בסנהדרי' גדולה בהיום ולויים שבתחר ובתת של הכהנים הלויים ושם לת תיתה תחילו היו כלם ישראלים הרי זה מותר. ובסקרי זוטא פ' קרח תניא לתרבת תכלן

לוֵיש שְׁחוֹרִים וּמִתְעַטֵּף שְׁחוֹרִים וְיוֹצֵא וְהוֹלֵךְ לוֹ׃ וְשָׁלֹא
נִמְצָא בּוֹ פְּסוּל לוֵיש לְבָנִים וּמִתְעַטֵּף לְבָנִים נִכְנָס וּמְשַׁמֵּשׁ
עִם אֶחָיו הַכֹּהֲנִים׃ וְיוֹם טוֹב הָיוּ עוֹשִׂים שֶׁלֹּא נִמְצָא פְּסוּל
בְּזַרְעוֹ שֶׁל אַהֲרֹן הַכֹּהֵן וְכָךְ הָיוּ אוֹמְרִים בָּרוּךְ הַמָּקוֹם בָּרוּךְ
הוּא שֶׁלֹּא נִמְצָא פְּסוּל בְּזַרְעוֹ שֶׁל אַהֲרֹן וּבָרוּךְ הוּא שֶׁבָּחַר
בְּאַהֲרֹן וּבָנָיו לַעֲמוֹד לְשָׁרֵת לִפְנֵי יְהוָה בְּבֵית קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים׃

פנחות פ׳ התכלת תָּנְיָא אָמַר רַבִּי נָתָן אֵין לְךָ כָּל מִצְוָה קַלָּה
שֶׁבְּתוֹרָה בְּתוֹרָה שֶׁאֵין מַתַּן שְׂכָרָהּ בָּעוֹלָם הַזֶּה
וְלָעוֹלָם הַבָּא אֶלָּא אֵינִי יוֹדֵעַ בְּמָה אַצִּיא וּלְמַד מִמִּצְוַת צִיצִית׃

עיין במדרש הלכות קטנות פ״ט התכלת מצוה זה נתנת סימני לפון קחנו וחפש׃

מַעֲשֶׂה בְּאָדָם אֶחָד שֶׁהָיָה זָהִיר בְּמִצְוַת צִיצִית שָׁמַע שֶׁיֵּשׁ
זוֹנָה בְּכַרְכֵּי הַיָּם שְׁנוֹטֶלֶת אַרְבַּע מֵאוֹת זְהוּבִים
בְּשִׂכָּרָהּ׃ שִׁגֵּר לָהּ אַרְבַּע מֵאוֹת זְהוּבִים וְקָבַע לָהּ זְמַן׃
כְּשֶׁהִגִּיעַ זְמַנּוֹ בָּא וְיָשַׁב עַל הַפֶּתַח׃ נִכְנְסָה שִׂפְחָתָהּ וְאָמְרָה
לָהּ אוֹתוֹ אָדָם שֶׁשִּׁגַּר לִיךְ אַרְבַּע מֵאוֹת זְהוּבִים בָּא וְיָשַׁב עַל
הַפֶּתַח׃ אָמְרָה הִיא יִכָּנֵס׃ נִכְנַס׃ הִצִּיעָה לוֹ שִׁבְעָה מִטּוֹת׃
שֵׁשׁ שֶׁל כֶּסֶף וְאַחַת שֶׁל זָהָב׃ וּבִיזְבֵּל אַחַת וְאַחַת סְלֹם שֶׁל
כֶּסֶף וְעֶלְיוֹנָה שֶׁל זָהָב׃ עָלְתָה וְיָשְׁבָה עַל גַּבֵּי עֶלְיוֹנָה בְּשֶׁהִיא
עֲרֻמָּה׃ וְאַף הוּא עָלָה לֵישֵׁב עִירֹם כְּנֶגְדָּהּ׃ בָּאוּ אַרְבַּע
צִיצִיּוֹתָיו וְטָפְחוּ לוֹ עַל פָּנָיו׃ נִשְׁתַּטְּחוּ וְיָשַׁב לוֹ עַל גַּבֵּי כַּרְכֹּעַ׃
ואף

יכלין למיתן מקום היה לחורי נית הכפרת שמס
מוקים יתוכי כהוכם: סנהדרי גדולה בפסיקתא
פ׳ כהעלותך מהו לומן סנהדרין בתדבר זה תורה
סנתנה מהר סיני׳ הלרין מהסדרין התורה ניתלמדה
ויתיבים ויתירים הכתובים זה עם זה׳ ובלקוטי שלם
מהרי״ל ומלא יד שלכן בקשו סנהדרין יתני שמואל׳
דדרת פנים בדין שנושיהין שלו כך הוה וכן כתוב
בכרעתות פ״ש והתפני מי׳ סנהדרי הוה לומן תקנו

יין ושורין לכפות סנהדרי ואת על דרך שאה יפנו
כפוות לתקפם: יושבת כתב הרמב״ם פ״ו מ״ל מהלכות
סנהדרין מי׳ ס׳ ותלמוד כפנגה בית הדקדם זה כ״ל
הגדול יושב בלשכת הגזית שהיתה בעזרת ישראל
והקהל יושבים סביביו שם הוא היה לדעתי סדין יושבין
בעזרה חלק לימין כדי שיכנסו ויצאו בקלות ובשמאל
מקום לשמאל ולעזרה תלמידים הרואים גלו ושמין לשבריה
ונשמע לו עמוד כ״ל נ״ל: המים שנ״ם סדרו כנין תחיי

סדרין

וְאַף הִיא נִשְׁמְטָה וְיָשְׁבָה עַל גַּבֵּי קַרְקַע. אָמְרָה לוֹ גַּפָּה שֶׁל אֲרַם שֶׁאֵינִי מַנִּיחַ דַּעַת שֶׁתֹּאמַר לִי מַה מּוּם רָאִיתָ בִּי. אָמַר לָהּ הָעֲבוֹדָה שֶׁלֹּא רָאִיתִי אִשָּׁה יָפָה כְּמוֹתָךְ. אֶלָּא מִצְוַת אַחַת צִוָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְצִיצִית שְׁמָהּ וְכָתוּב בָּהּ. אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם שְׁנֵי פְּעָמִים. אֲנִי הוּא שֶׁעָתִיד לְפָרַע וַאֲנִי הוּא שֶׁעָתִיד לְשַׁלֵּם שָׂכָר. וְעַכְשָׁיו נִדְמוּ עָלַי כְּאַרְבָּעָה עֵדִים. אָמְרָה לוֹ אֵינִי מַנִּיחַ דַּעַת שֶׁתֹּאמַר לִי מַה שְּׁמֶךָ וּמַה שֵּׁם עִירֶךָ וּמַה שֵּׁם רַבְּךָ וּמַה שֵּׁם מִדְרָשֶׁךָ שֶׁאַתָּה לוֹמֵד בּוֹ תּוֹרָה. כָּתַב וְנָתַן בְּיָדָהּ. עָמְדָה וְחִלְּקָה בָּל נְכָסֶיהָ שְׁלִישׁ לַמַּלְכוּת. וּשְׁלִישׁ לָעֲנִיִּים. וּשְׁלִישׁ נָטְלָה בְּיָדָהּ. חוּץ מֵאוֹתָן מַצָּעוֹת. וּבָאת לְבֵית מִדְרָשׁוֹ שֶׁל רַבִּי חֲנִיָּא

כתבו התוספו' כף ד"ה דאכתיות כתוספתא נקטי' לכיתי

מדרשו ש"ל רבי מאיר יעיירין משם הפרנס

אָמְרָה לוֹ רַבִּי צִוָּה עָלַי וְיַעֲשׂוּנִי גִּיּוֹרֶת. אָמַר לָהּ בִּתִּי שֶׁמָּא עֵינַיִךְ נָתַתְּ בְּאֶחָד מִן הַתַּלְמִידִים הוֹצִיאָהּ כְּתָב מְזֻרָּה וְנָתְנָה לוֹ. אָמַר לָהּ לְכִי זְכִי בְּמִקְחֵךְ. אוֹתָן מַצָּעוֹת שֶׁהִצִּיעָה לוֹ בְּאִסּוּר הִצִּיעָה לוֹ בְּהֶתֵּר. זֶה מַתָּן שֶׁכָּרוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה. וְלָעוֹלָם הַבָּא אֵינִי יוֹדֵעַ כַּמָּה:

ירים פ"א הַמַּיִם שֶׁנִּפְסְלוּ מִשְּׁתִיַּת הַבְּהֵמָה בְּכֵלִים פְּסוּלִין. וּבְקַרְקָעוֹת כְּשֵׁרִים. נָפַל לְתוֹכָן דְּיוֹ. קוֹמוֹס. וְקַנְקַנְתּוֹם. וְנִשְׁתַּנּוּ מַרְאֵיהֶן פְּסוּלִין. עָשָׂה בָּהֶן מְלָאכָה. אוֹ שֶׁשָּׂרָה בָּהֶן פִּתּוֹ פְּסוּלִין. שִׁמְעוֹן הַתֵּימָנִי אוֹמֵר אֲפִילוּ נָתְבָּן לִשְׁרוֹת בָּזֶה וְנָפַל לַשֵּׁנִי כְּשֵׁרִים:

## דרש

פסחים מב: נפסלו מחשת עיט מפולין נקרקע פסולין: בכלים פסולים ולא תקנו רבנן כשאלה מלמ' דרחמיון לפתיית נהמה: בקרקע כשרים לשאכל כהם הילדים להא יקוה הפ וכל גופו טובל בהם ידיו לא כ"ם: קומוס העמק פיל' גו"מ והכרטומית פירש בפתח מין ענבר ומכינו שחור: קנקנתום ולר"ת לקלי ושהיה כעין זכוכית והעתיק נעבם קנקנתום לו קנקנתום: ששרה בהן פתו שנתן בהם פסולים משום דנפ"ם וכשתנו מיחזיק מיש כתב רש"י ז"ל כף כשלו נתבטל וכל אשרת עובדים נאון כגיעה הוא שיש בהם ולכל יקוה קיבוץ וכל שהוא מחזיק ג' לוגין המחזה הרבה מין שורין דיו וסיכים כויר מצלה פתו כשיש אפילו נתכוון לשרות בזה נתחייב וכי תקיל כתכוון לשתות פתו בקומוס מ' ונפל כשיעור תחר יהיו פסולין

אדה פ׳ תספלת דַּרַשׁ רַב חֲנִינָא בַּר פָּפָּא. מַאי דִּכְתִיב. עֹשֶׂה גְּדֹלוֹת עַד־אֵין חֵקֶר וְנִפְלָאוֹת עַד־אֵין מִסְפָּר: בֹּא וּרְאֵה. שֶׁלֹּא כְּמִדַּת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִדַּת בָּשָׂר וָדָם. בָּשָׂר וָדָם. נוֹתֵן חֵפֶץ בְּחֻמְטָה צְרוּרָה וּפִיהָ לְמַעְלָה סָפֵק מִשְׁתַּמֵּר סָפֵק אֵינוֹ מִשְׁתַּמֵּר. וְאִלּוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא צַר אֶת הָעֹבֶר בְּמֵעֵי אִשָּׁה פְּתוּחָה וּפִיהָ לְמַטָּה וּמִשְׁתַּמֵּר. דָּבָר אַחֵר אָדָם נוֹתֵן חֲפָצָיו לְכַף מֹאזְנַיִם כָּל זְמַן שֶׁמַּכְבִּיד יוֹרֵד לְמַטָּה. וְאִלּוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כָּל זְמַן שֶׁמַּכְבִּיד הַוָּלָד עוֹלֶה לְמַעְלָה:

ואומר פ׳ העקידה. ופרשת הסן וגו׳. ועשרת הדברות. עד תבקשות כמו שכתוב במעמד יום ראשון:

## בקשה ליום ששי

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתְּהֵא תּוֹרָתְךָ אוּמָנוּתִי. וְתִתֶּן לִי לֵב טוֹב וְחֵלֶק טוֹב וְחָבֵר טוֹב וְנֶפֶשׁ שְׁפָלָה וְרוּחַ נְמוּכָה. וְאַל יִתְחַלֵּל שִׁמְךָ בִּי. וְאַל תַּעֲשִׁינִי שִׂיחָה בְּפִי הַבְּרִיּוֹת. וְאַל תְּהִי אַחֲרִיתִי לְהַכְרִית וְתִקְוָתִי לְמַפַּח נֶפֶשׁ. וְאַל תַּצְרִיכֵנִי לִידֵי מַתְּנַת בָּשָׂר וָדָם שֶׁמַּתְּנָתָם מְעוּטָה וְחֶרְפָּתָם מְרֻבָּה. אֶלָּא לְיָדְךָ הַמְּלֵאָה וְהָרְחָבָה וְהַפְּתוּחָה וְהַקְּדוֹשָׁה. וְתִזְכֵּנִי בְּתוֹרָתְךָ עִם עֹשֵׁי רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. וּבְנֵה בֵּיתְךָ וְעִירְךָ וְהֵיכָלְךָ וּמִקְדָּשְׁךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ. וּמַהֵר עֲנֵנִי וּפְדֵנִי מִכָּל גְּזֵירוֹת קָשׁוֹת וְרָעוֹת. והושיעני

שמלין והלא לא כתיבן ולא כשלם אלא ולפי כשהיו הם ויהיו הלוה כמשמעו. כתב רש״י ז״ל ספ״ק דסנהדרין שיעור התחכי תלמיד היה ולא כסתם אלא כת לכלל זקנה: בחמת גלד כמו ותחת חיס: קשורה קשורה פיה אלא תלת הוות ממכה ומה שכתוב: כל זמן שמכביד כל זמן שמתם נותן ליוה לפי

יותר תוך כף ס׳ שהמאזנים מכוונות ויורדת ומעשית על הקרוב כחן הוא לימו כן עולה למעלה כדמיון לשון מחזיקים הולך דר בחדור העליון: מאזנים נפי שהם שתי כפות בקרוים בלשון רבים מתוזים מחזיק בלק שהאדם ז״ל:

וְחוֹשִׁיעֵנִי בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים מִכָּל צָרָה וְצוּקָה. כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה. בָּרוּךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

בקשה אחרת מעין יצירת היום על דרך הקבלה

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ כַּאֲשֶׁר בָּרָאתָנוּ לְכָבוֹדֶךָ כֵּן בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים תְּתַקְּנֵנוּ לַעֲבוֹדָתֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְתִיחֵד לְבָבֵינוּ לְעָבְדְּךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. וְהַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ. וְתַמְלִא כַּוָּנַת מַחְשַׁבְתָּךְ בָּנוּ לְטוֹבָה. בְּבָרְאֲךָ בְיוֹם זֶה בָּעוֹלָמְךָ שֶׁיָּצַרְתָּ אָדָם יָשָׁר לַעֲמוֹד לְפָנֶיךָ לְיַשְּׁרָתְךָ וּלְבָרֵךְ בְּשִׁמְךָ: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁתְּיַשְּׁרֵנוּ לְפָנֶיךָ. וְתָקָרֵב שְׁנַת גְּאֻלָּתֵנוּ. וְתִבְנֶה עִירְךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ. וּבֵית קָדְשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ תָּקוּמֵם. וְתַשְׂרֶה שְׁכִינָתְךָ בֵּינֵינוּ. וְתַחֲזִיר מַלְכוּתְךָ לְקַדְמוּתוֹ. וְנִזְכֶּה אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לֵאוֹר בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ חַיִּים לָנוּ. וְתִבְשְׂרֵנוּ כִּי רָצִיתָנוּ. כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה. בָּרוּךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

## מעמדות ליום השבת

תורה **וַיְכֻלּוּ** הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר־בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

שמות לא וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְאַתָּה דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אַךְ אֶת־שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמֹרוּ כִּי אוֹת הִוא בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם לָדַעַת כִּי אֲנִי יְהוָה מְקַדִּשְׁכֶם:

ושמרתם

וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־הַשַּׁבָּת כִּי־קֹדֶשׁ הִיא לָכֶם מְחַלְלֶיהָ מוֹת יוּמָת
כִּי כָל־הָעֹשֶׂה בָהּ מְלָאכָה וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִקֶּרֶב
עַמֶּיהָ: שֵׁשֶׁת יָמִים יֵעָשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת
שַׁבָּתוֹן קֹדֶשׁ לַיהוָה כָּל־הָעֹשֶׂה מְלָאכָה בְּיוֹם הַשַּׁבָּת מוֹת
יוּמָת: וְשָׁמְרוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת־הַשַּׁבָּת
לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם: בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִוא לְעֹלָם
כִּי־שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ וּבַיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנָּפַשׁ:

שמות לה וַיַּקְהֵל מֹשֶׁה אֶת־כָּל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת אֹתָם: שֵׁשֶׁת
יָמִים תֵּעָשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם קֹדֶשׁ שַׁבַּת
שַׁבָּתוֹן לַיהוָה כָּל־הָעֹשֶׂה בּוֹ מְלָאכָה יוּמָת: לֹא תְבַעֲרוּ אֵשׁ
בְּכֹל מֹשְׁבֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת:

ויקרא כג וְלָקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר כַּפֹּת תְּמָרִים
וַעֲנַף עֵץ־עָבֹת וְעַרְבֵי נָחַל וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
שִׁבְעַת יָמִים: וְחַגֹּתֶם אֹתוֹ חַג לַיהוָה שִׁבְעַת יָמִים בַּשָּׁנָה
חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בַּחodֶשׁ הַשְּׁבִיעִי תָּחֹגּוּ אֹתוֹ: בַּסֻּכֹּת
תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים כָּל־הָאֶזְרָח בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בַּסֻּכֹּת:
לְמַעַן יֵדְעוּ דֹרֹתֵיכֶם כִּי בַסֻּכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּהוֹצִיאִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

במדבר כח וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי־כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי
עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֹלַת
שַׁבַּת בְּשַׁבַּתּוֹ עַל־עֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ:

ישעיה נו כֹּה אָמַר יְהוָה שִׁמְרוּ מִשְׁפָּט וְעֲשׂוּ צְדָקָה כִּי
קְרוֹבָה יְשׁוּעָתִי לָבוֹא וְצִדְקָתִי לְהִגָּלוֹת: אַשְׁרֵי

אֱנוֹשׁ יַעֲשֶׂה־זֹּאת וּבֶן־אָדָם יַחֲזִיק בָּהּ שֹׁמֵר שַׁבָּת מֵחַלְּלוֹ
וְשֹׁמֵר יָדוֹ מֵעֲשׂוֹת כָּל־רָע: וְאַל־יֹאמַר בֶּן־הַנֵּכָר הַנִּלְוָה אֶל־
יְהוָה לֵאמֹר הַבְדֵּל יַבְדִּילַנִי יְהוָה מֵעַל עַמּוֹ וְאַל־יֹאמַר
הַסָּרִיס הֵן אֲנִי עֵץ יָבֵשׁ: כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה לַסָּרִיסִים אֲשֶׁר
יִשְׁמְרוּ אֶת־שַׁבְּתוֹתָי וּבָחֲרוּ בַּאֲשֶׁר חָפַצְתִּי וּמַחֲזִיקִים
בִּבְרִיתִי: וְנָתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחוֹמֹתַי יָד וְשֵׁם טוֹב מִבָּנִים
וּמִבָּנוֹת שֵׁם עוֹלָם אֶתֶּן־לוֹ אֲשֶׁר לֹא יִכָּרֵת: וּבְנֵי הַנֵּכָר הַנִּלְוִים
עַל־יְהוָה לְשָׁרְתוֹ וּלְאַהֲבָה אֶת־שֵׁם יְהוָה לִהְיוֹת לוֹ לַעֲבָדִים
כָּל־שֹׁמֵר שַׁבָּת מֵחַלְּלוֹ וּמַחֲזִיקִים בִּבְרִיתִי: וַהֲבִיאוֹתִים אֶל־
הַר קָדְשִׁי וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי עוֹלֹתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם לְרָצוֹן
עַל־מִזְבְּחִי כִּי בֵיתִי בֵּית־תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל־הָעַמִּים: נְאֻם
אֲדֹנָי יְהוִה מְקַבֵּץ נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד אֲקַבֵּץ עָלָיו לְנִקְבָּצָיו:

ישעיה נ"ח אָז תִּקְרָא וַיהוָה יַעֲנֶה תְּשַׁוַּע וְיֹאמַר הִנֵּנִי אִם־תָּסִיר
מִתּוֹכְךָ מוֹטָה שִׁלַּח אֶצְבַּע וְדֹבֶר־אָוֶן: וְתָפֵק לָרָעֵב
נַפְשֶׁךָ וְנֶפֶשׁ נַעֲנָה תַּשְׂבִּיעַ וְזָרַח בַּחֹשֶׁךְ אוֹרֶךָ וַאֲפֵלָתְךָ
כַּצָּהֳרָיִם: וְנָחֲךָ יְהוָה תָּמִיד וְהִשְׂבִּיעַ בְּצַחְצָחוֹת נַפְשֶׁךָ
וְעַצְמֹתֶיךָ יַחֲלִיץ וְהָיִיתָ כְּגַן רָוֶה וּכְמוֹצָא מַיִם אֲשֶׁר לֹא־יְכַזְּבוּ
מֵימָיו: וּבָנוּ מִמְּךָ חָרְבוֹת עוֹלָם מוֹסְדֵי דוֹר־וָדוֹר תְּקוֹמֵם
וְקָרָא לְךָ גֹּדֵר פֶּרֶץ מְשׁוֹבֵב נְתִיבוֹת לָשָׁבֶת: אִם תָּשִׁיב
מִשַּׁבָּת רַגְלֶךָ עֲשׂוֹת חֲפָצֶיךָ בְּיוֹם קָדְשִׁי וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עֹנֶג
לְקָדוֹשׁ יְהוָה מְכֻבָּד וְכִבַּדְתּוֹ מֵעֲשׂוֹת דְּרָכֶיךָ מִמְּצוֹא חֶפְצְךָ
וְדַבֵּר דָּבָר: אָז תִּתְעַנַּג עַל־יְהוָה וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל־בָּמֳתֵי
אָרֶץ וְהַאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ כִּי פִּי יְהוָה דִּבֵּר:

ירמיה י"ז כֹּה אָמַר יְהוָה הִשָּׁמְרוּ בְנַפְשׁוֹתֵיכֶם וְאַל־תִּשְׂאוּ
מַשָּׂא בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וַהֲבֵאתֶם בִּשַּׁעֲרֵי יְרוּשָׁלִָם: וְלֹא

תוציאו משא מבתיכם ביום השבת וכל מלאכה לא תעשו וקדשתם את יום השבת כאשר צויתי את אבותיכם: ולא שמעו ולא הטו את אזנם ויקשו את ערפם לבלתי שומע ולבלתי קחת מוסר: והיה אם שמע תשמעון אלי נאם יהוה לבלתי הביא משא בשערי העיר הזאת ביום השבת ולקדש את יום השבת לבלתי עשות בה כל מלאכה: ובאו בשערי העיר הזאת מלכים ושרים ישבים על כסא דוד רכבים ברכב ובסוסים המה ושריהם איש יהודה ויושבי ירושלם וישבה העיר הזאת לעולם: ובאו מערי יהודה ומסביבות ירושלים ומארץ בנימן ומן השפלה ומן ההר ומן הנגב מביאים עלה ומנחה ולבונה ומביאי תודה בית יהוה:

תהלים צב מזמור שיר ליום השבת: טוב להודות ליהוה ולזמר לשמך עליון: להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות: עלי עשור ועלי נבל עלי הגיון בכנור: כי שמחתני יהוה בפעלך במעשי ידיך ארנן: מה גדלו מעשיך יהוה מאד עמקו מחשבתיך: איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת: בפרח רשעים כמו עשב ויציצו כל פעלי און להשמדם עדי עד: ואתה מרום לעולם יהוה: כי הנה איביך יהוה כי הנה איביך יאבדו יתפרדו כל פעלי און: ותרם כראים קרני בלתי בשמן רענן: ותבט עיני בשורי בקמים עלי מרעים תשמענה אזני: צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה: שתולים בבית יהוה בחצרות אלהינו יפריחו: עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו: להגיד כי ישר יהוה צורי ולא עולתה בו:

דברים ה׳ שָׁמוֹר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ כַּאֲשֶׁר צִוְּךָ יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ: שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל־מְלַאכְתֶּךָ:
וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא־תַעֲשֶׂה כָל־מְלָאכָה
אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ וַאֲמָתֶךָ וְשׁוֹרְךָ וַחֲמֹרֶךָ וְכָל־
בְּהֶמְתֶּךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ לְמַעַן יָנוּחַ עַבְדְּךָ וַאֲמָתְךָ
כָּמוֹךָ: וְזָכַרְתָּ כִּי־עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיֹּצִאֲךָ יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ מִשָּׁם בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרֹעַ נְטוּיָה עַל־כֵּן צִוְּךָ יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ לַעֲשׂוֹת אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת:

נחמיה י״ג וַיְהִי כַּאֲשֶׁר צִלְּלוּ שַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלַם לִפְנֵי הַשַּׁבָּת וָאֹמְרָה
וַיְסֻגְּרוּ הַדְּלָתוֹת וָאֹמְרָה אֲשֶׁר לֹא יִפָּתְחוּם עַד־אַחַר
הַשַּׁבָּת וּמִנְּעָרַי הֶעֱמַדְתִּי עַל־הַשְּׁעָרִים לֹא־יָבוֹא מַשָּׂא בְּיוֹם
הַשַּׁבָּת: וַיָּלִינוּ הָרֹכְלִים וּמֹכְרֵי כָל־מִמְכָּר מִחוּץ לִירוּשָׁלַם
פַּעַם וּשְׁתַּיִם: וָאָעִידָה בָּהֶם וָאֹמְרָה אֲלֵיהֶם מַדּוּעַ אַתֶּם
לָנִים נֶגֶד חוֹמָה אִם־תְּשַׁנּוּ יָד אֶשְׁלַח בָּכֶם מִן־הָעֵת הַהוּא
לֹא בָאוּ בַּשַּׁבָּת: וָאֹמְרָה לַלְוִיִּם אֲשֶׁר יִהְיוּ מִטַּהֲרִים וּבָאִים
שֹׁמְרִים הַשְּׁעָרִים לְקַדֵּשׁ אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת גַּם־זֹאת זָכְרָה־לִּי
אֱלֹהַי וְחוּסָה עָלַי כְּרֹב חַסְדֶּךָ:

פרק ו׳ ממסכת תמיד בְּזְמַן שֶׁכֹּהֵן גָּדוֹל נִכְנָס לְהִשְׁתַּחֲוֹת שְׁלשָׁה
אוֹחֲזִין בּוֹ אֶחָד בִּימִינוֹ וְאֶחָד בִּשְׂמֹאלוֹ
וְאֶחָד בָּאֲבָנִים טוֹבוֹת וְכֵיוָן שֶׁשָּׁמַע הַמְמוּנֶה אֶת קוֹל
רַגְלָיו שֶׁל כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁהוּא יוֹצֵא הִגְבִּיהַּ לוֹ הַפְרוֹכֶת נִכְנָס
וְהִשְׁתַּחֲוָה וְיָצָא נִמְנְסוּ אֶחָיו הַכֹּהֲנִים וְהִשְׁתַּחֲווּ וְיָצְאוּ בָּאוּ
ועבדו

נכנס להשתחוות כ״כ כתב הסי״ג סי׳ היה נפתחו על מולם לפתוח כשאר הפתחים שבהיכל
ס״ג להמתינו כצ״ל ועוד מלת ממתינו כלומר: נכנס והשתחוה ויצא נכנס
באבנים טובות שע״ל כתבתי התמיד והרי״ש המיוחס: כך כ״ל יומתי פ״ה ויו״ט נעתק ק״ל כ
ז״ל כתב נתכנים שוים שנתמנו מלחוץ: המפיט תרגם ככנס וכתב הנגביה לו את התרומת
הגביה לו את הטרוכת נפתחו על מולם מלת והשתחוה וינתן וכנסו לתוך ההכנים והשתחוו ויצאו
וכ״כ

וְעָמְדוּ עַל מַעֲלוֹת הָאוּלָם עֲמְדוּ הָרִאשׁוֹנִים לְדִרּוֹם אֲחֵיהֶם
הַכֹּהֲנִים: וַחֲמִשָּׁה בַלִּים בְּיָדָם: הַמְנַי בְּיַד אֶחָד: וְהַבּוּז בְּיַד
אֶחָד: וְהַמַּחְתָּה בְּיַד אֶחָד: וְהַבָּזָךְ בְּיַד אֶחָד: וְכַפּוֹתָיו
בְּיַד אֶחָד: וּבֵרְכוּ אֶת הָעָם בְּרָכָה אַחַת: אֶלָּא שֶׁבַּמְּדִינָה
אוֹמְרִים שָׁלשׁ בְּרָכוֹת: וּבַמִּקְדָּשׁ בְּרָכָה אַחַת: בַּמְּקֻדָּשׁ
הָיוּ אוֹמְרִים אֶת הַשֵּׁם כִּכְתָבוֹ: וּבַמְּדִינָה בִּכְנוּיוֹ: בַּמְּדִינָה
הַכֹּהֲנִים נוֹשְׂאִים אֶת יְדֵיהֶם כְּנֶגֶד כְּתֻפּוֹתֵיהֶם: וּבַמִּקְדָּשׁ
עַל גַּבֵּי רָאשֵׁיהֶם: חוּץ מִכֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁאֵינוֹ מַגְבִּיהַּ אֶת יָדָיו
לְמַעְלָה מִן הַחָצִיץ: רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף כֹּהֵן גָּדוֹל מַגְבִּיהַּ
אֶת יָדָיו לְמַעְלָה מִן הַחָצִיץ שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּשָּׂא אַהֲרֹן אֶת יָדָיו אֶל-
הָעָם וַיְבָרְכֵם: בִּזְמַן שֶׁכֹּהֵן גָּדוֹל רוֹצֶה לְהַקְטִיר הָיָה עוֹלֶה
בַּכֶּבֶשׁ אָחֵז הַפָּנָן בִּימִינוֹ: הִגִּיעַ לְמַחֲצִית הַכֶּבֶשׁ אָחֵז הַפָּנָן
בִּימִינוֹ וְהֶעֱלָהוּ וְהוֹשִׁיט לוֹ הָרֹאשׁ וְהָרֶגֶל וְסָמַךְ
עליהם

וכ"כ הרמב"ם ז"ל וכיון שמתני הסדן קול הנליו של כ"ג
מהות תפלת מנחה ולתר שיגיע ככובו מחיו
הכהנים והשתחוו ויפלו ונו"ל כוונה תדניהם
שהיוצרה היה ככבם בתפלת מחיו הכהנים להשתחוות
עכ"ל ויתכיר לפלוג ידי לימוק תובת ככבם כי כל
הכוכבות משתחוה לחיק כ"ש כה' ברוכו ככבם
והשתחוה עיקר: ואו ועמדו לומר שהרכו וקדמו
ויצאו העומדין בתפלות לעיל ולו לימוק המלוה:
עמדו הראשונים חלק מ' הכהנים שנידם ה' כלים:
השני ביד אחד שהו חוזק התפלה שיהי: והבוז
שהו ניזון הקטורת: ברכו את העם ברכה אחת
(יומא ז היחה נם כן בכוזה פרק ג') והם ג' פסוקים
של ברכת כהנים: יברכך: יאר: ישא: וקרי להו
ברכה אחת לפי שלה היו עוסקים בחיכוים חלק בין
פסוק לפסוק כלרך שעוסקין בנטילת עתה: אלא
שבמדינה חוזר לומקדש כשהיו עוסקים בכל
פסוק ופסוק עכ"ל עוכיו לחיכוים לחן ולהיל וכת
לימוק ביתו ביתלת והוא שהכהנים נכוו לומר
ברכת כהנים בתפלה כל יום עיקר לחיכוי הקהל ל"ל
ויפסוק לחיכוי יש שיכין יהי רעון לחן ולחין זה לחן
רלוי לומוק לפי שהכהנים ברכה שנוסלין כפיהם
ליוליים לותו בלבון ברכה שיוליכין ליהרל לכן עיקר
לחיכוים לחן לכל הלשון ניכור לומר מלת

עֲלֵיהֶם וְזַרְקָן׃ חוֹשִׁיט הַשֵּׁנִי לָרִאשׁוֹן שְׁתֵּי הַיָּדִים וְנִתְּנָן לַכֹּהֵן
גָּדוֹל וְסָמַךְ עֲלֵיהֶם וְזַרְקָן׃ נִשְׁמַט הַשֵּׁנִי וְהָלַךְ לוֹ׃ וְכָךְ הָיוּ
מוֹשִׁיטִין לוֹ כָּל שֶׁאָר הָאֲבָרִים וְהוּא סוֹמֵךְ עֲלֵיהֶם וְזַרְקָן׃
וּבְזְמַן שֶׁהוּא רוֹצֶה הוּא סוֹמֵךְ וְאַחֵרִים זוֹרְקִין׃ בָּא לוֹ לְהַקְרִיב
אֶת הַמִּזְבֵּחַ׃ מֵהֵיכָן הוּא מַתְחִיל׃ מִקֶּרֶן דְּרוֹמִית מִזְרָחִית׃
מִזְרָחִית צְפוֹנִית׃ צְפוֹנִית מַעֲרָבִית׃ מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית׃ נָתְנוּ
לוֹ יַיִן לְנַסֵּךְ הַסָּגָן עוֹמֵד עַל הַקֶּרֶן וְהַסּוֹדְרִין בְּיָדוֹ׃ וּשְׁנֵי
כֹהֲנִים עוֹמְדִים עַל שֻׁלְחַן הַחֲלָבִים׃ וּשְׁתֵּי חֲצוֹצְרוֹת בְּיָדָם׃
תָּקְעוּ׃ וְהֵרִיעוּ׃ וְתָקְעוּ׃ בָּאוּ וְעָמְדוּ אֵצֶל בֶּן אַרְזָא אֶחָד
מִיכְמִינוֹ וְאֶחָד מִשְּׂמֹאלוֹ שָׂחָה לְנַסֵּךְ׃ וְהִנִּיף הַסָּגָן בַּסּוֹדְרִין׃
וְהִקִּישׁ בֶּן אַרְזָא בְּצִלְצָל וְדִבְּרוּ הַלְוִיִּם בְּשִׁיר׃ הִגִּיעוּ לַפֶּרֶק׃
תָּקְעוּ׃ וְהִשְׁתַּחֲווּ הָעָם׃ עַל כָּל פֶּרֶק תְּקִיעָה׃ וְעַל כָּל תְּקִיעָה
הִשְׁתַּחֲוָיָה׃ זֶהוּ סֵדֶר הַתָּמִיד לַעֲבוֹדַת בֵּית אֱלֹהֵינוּ׃ יְהִי
רָצוֹן שֶׁיִּבָּנֶה בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ אָמֵן׃

## השיר

תיים הם וכתב שם הכסף משנה בפ״ג מ״ז מהל׳ תמידין ומוסף
ויקרא דכ״ע מהכי מוכח כיון שהקריב הוה מתת לב׳ כנ׳
זורקין על הסיב שהכיוב ס״ז כדדרשינן על פסוק
ויצית עליו את העצים הנמר והסיב הוה דם דזמיקה לקי בסר
דזריקה הוי למיזל מדריגה בין בכב לזיבוח׳ ומפקינן
מ״ו ע״ש ודעמיה שלדך הנמר והסיב הוי לאחר לגל קטן
היה בין הכבש לזיבוח ופי׳ רש״י דמיריחי בין הכבש
לזיבוח לא היה לפי הכבש מחובר לזיבוח אלא מוליך
ומביא בכלים והיסדר הלבנים ועיוד על הכבש זורקין
על המערכת העצים לקיים אמת זריקה דעב׳ וכן בכל
זבחים פ״ו וכתבו שם התוספות לגל קטן וכו׳ כלומר
אחיר כמי היה יכול לקיים אמת זריקה אלא לבד מן
האחיר אע״ג דכן חיבור לזיבוח דעב׳ וכתב הרמב״ם
ז״ל ואחר שזרקן מזבח ועזרה לומש על הסיב שלאחר
ועזרת הכהנים לומש׃ נשמט השני וכו׳ הרמאן
כאלו שם לקבל הלבנים מן המשמשים ואינן לע״ב׃
בא לו להקריב כ״ג שהיה נרתק הכבש אל כ׳ כדמוכח
מקרא דרך יחיין וכו׳ לגל אחר מהכבש כאמצעון ביסוד
היין מולכים דרך שוחל׃ נתנו לו יין לנסך כהן

ס׳ומזיגה לו יין לכבשים לגל כ״ג לא היה מוזג היין
עמיו אמת ויתקלקל היין בזמן המתנה כמזיקין
היזמנין׃ על הקרן קרן הדרומית׃ והסודרין בידו
להניף כמיבואר בהכרן כדי שידעו הלויים מדפרו בשיר
ודיבו ג׳׳כ בן מרום ודיבו בגמרא הם מטפחות
שלבנים שהיו מניפין בהן בעת הנסוך על הבי המזבחות
הנמוכים סדורין׃ על שולחן החלבים ג׳ שלחנות
היו בהיכל כנגב ג׳ על כתף ג׳ על כתף וג׳ על כתף
היו מונחים עליו כלי שרת ועל כל שרת מונחים עליו
הסכינים והלן נקרא שלחן החלבים׃ חצוצרות
כתבו התוספות בזבחים פ״ו בכתב ר״ת חמוצרות של
כהנים על כתף היו ומקרבי כתיב בלבי מיכ׳
חגיעו לפרק לשוף פרי׳׃ כך כתב הרב נרטונאי
ז״ל׃ על כל פרק תקיעה׃ כתב רש״י ז״ל בכתכה
פ׳התוכל לכל תקיעה היתה תרועה בתוכה ושתוכה
לפניה ולאחריה וכ״כ הרמ״כם ז״ל וכל זה רוקעים
בזקוקים ג׳ תקיעות לפניהן ג׳ תרועות ותרועה
ותקיעה זו לתוכה וכו׳ כל שלש התקיעות
נתחברות הן׃

**השיר** שהיו אומרים כתב רס"י ז"ל בסופסים ט' ע"ם המלחני לת תירוסי התחתו מלקים סתרן הלויים לו יהיה סיר הקרבן מלח על הנסכים עכ"ל וכן כתב בתלים קי"ו לרן הלוי לאחר סיר מלח על היין. עוד כתב הרמ"כם ז"ל ואחרי אחור כן לוי סיהה על כל עולות הנכר החיב ועל שלחי עצרת בעת ניסוך היין: לכל עולות כלכה מקריבים הניבור לקרן החזבח זכן הנסכים הנלוים בעבני מרן לרן לוחרים סיהה עליהם ובתב בעל יפה מרלה בנסכים פ"ב הסיר הוה מעה מיבחריי הקרבן ושיניח ישחוק מי יחעלה ולאלו ניתן לו לשוח לאחר שיעה מלקחי הייתי לאחר: עיין שם מה שכתבתי הרב בלחיכה: בסדרש כתב מהרי"ל בהלכות חפלה לאחר מהר"א סגל רמ"ז ז"ל כתב בבית המקדש ותקח גורם כשקדש ולאחר שכן הוה בעבודת הבי"ה בסילוך יום בשקדש עכ"ל: לה' הארץ כל היחודה הין לוחרים. כך פי' רס"ו ז"ל וכיים ר"ם ק"ד בתפלה השיעם ליח יפלו מלו היחודות כרחשון לכל היחיים תבעת ר' יהודה לאחר יחוה סיר עזיבת כרחשון לה' בלרן על שם שקוסם והקיש וליש בעולין: בשני גדול ה' וכו' על שם סיר לוץ מעשיו ולוץ עליהם וכתעלה ויבא בתוכם: בג'

אלהים נצב על שם שנילה לרן בתכחתו והכרן תבל לעולמי: ברביעי אל נקמות על שם שברח תוחה ולבבה ועתיד ליפרע תעובדיהם: בחמישי הרנינו על שם שברח עושות ודנים לבבח לאיש (פי' בפחים רוחה עושות חסוכים זה חוזה בותן זכח לתי שברחם): בששי ה' מלך על שם שנחר חלכחו: בשבעי מזמור שיר ליום השבת שלו שבלו שבת מנחתי שבתת רס"י בחלים ק"ג חזיור סיר על שיים ליום השבת שלחורים מותו בשבתות ויהוה חלך בעבייני העה"ב שלו שבת: לחי העולמים כתב ספר התניח ז"ל סי' י"ו חתלת כשם רבינו שלחה המוחר לחי העולמים לימו חלח שיעה חלח זה עיקר הלשון שהוא חוקח לחי העולמים שהוא מניחה לרבונו על עולם שיעתיד לשנות כמותו יום יום ויום המוחר כלן מזוחר סיר ליום השבת הוח חלף שנים שבת שבת כי חלף שנים בעיניך וזהו יום שבייני שהוא מנוח לחי העולם ועל לותו יום חסר דוד סיהה לבן לרן לוחרי לותו בשבת על שם ב"ה שעתי לשבת במותו עול' ולנות בו כשבת עכ"ל.

וכן חלתרי בספורייו שתי' כן סוה עיקר הלשון:

**שאין** להם שיעור חן התורה חלח שתניחו כתנו כשם שיעור: התאה שתייב לתדם לבניח



**אלו** דברים שאין להם שיעור. הפאה והבכורים והראיון וגמילות חסדים ותלמוד תורה: אלו דברים שאדם אוכל

אוֹכֵל פֵּרוֹתֵיהֶם בָּעוֹלָם הַזֶּה וְהַקֶּרֶן קַיֶּמֶת לוֹ לְעוֹלָם הַבָּא׃
כִּבּוּד אָב וָאֵם וּגְמִילוּת חֲסָדִים וַהֲבָאַת שָׁלוֹם בֵּין אָדָם
לַחֲבֵרוֹ וְתַלְמוּד תּוֹרָה כְּנֶגֶד כֻּלָּם׃

כרכות פרק הזה קורא מַרְגָּלָא בְּפוּמֵיהּ דְּרַבִּי מֵאִיר גְּמוֹר בְּכָל
לִבְּךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ לְדַעַת אֶת דַּרְכֵי
וְלִשְׁקוֹד עַל דַּלְתֵי תוֹרָתִי׃ נְצוֹר תּוֹרָתִי בִּלְבָבֶךָ׃ וְנֶגֶד עֵינֶיךָ
תִּהְיֶה יְרָאָתִי׃ שְׁמוֹר פִּיךָ מִכָּל חֵטְא וְטַהֵר וְקַדֵּשׁ עַצְמְךָ מִכָּל
עָוֹן וְאֶשְׁמָה וַאֲנִי אֶהְיֶה עִמְּךָ בְּכָל מָקוֹם׃

יומא פ' יום הכפורים אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא אַשְׁרֵיכֶם יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי
מִי אַתֶּם מִטַּהֲרִין וּמִי מְטַהֵר אֶתְכֶם אֲבִיכֶם
שֶׁבַּשָּׁמַיִם שֶׁנֶּאֱמַר׃ וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם
מִכֹּל טֻמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל־גִּלּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם׃ וְאוֹמֵר
מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל יְיָ׃ מָה הַמִּקְוֶה מְטַהֵר אֶת הַטְּמֵאִים׃ אַף
הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְטַהֵר אֶת יִשְׂרָאֵל׃

ביצה פרק יום טוב תַּנְיָא אָמְרוּ עָלָיו עַל שַׁמַּאי הַזָּקֵן שֶׁכָּל יָמָיו
הָיָה אוֹכֵל לְכָבוֹד שַׁבָּת׃ מָצָא בְהֵמָה
נָאָה׃ אוֹמֵר זוֹ לְשַׁבָּת׃ מָצָא אַחֶרֶת נָאָה הֵימֶנָּה מַנִּיחַ אֶת
השניה

לחייב בסוף שהוא לעניים כדכתיב לא תכלה פאת
שדך בקציר וכתיבי לחלן מתנות עניים וכתיבי הכא
דכתיב לקצות בכורי לחמתך ותניא ר'
מפקיד כן כתב הרמ"כם בהלכות בכורים פ"ג ויהיה
שם הכסף יפקיד בירושלים ריש פ"ג והכי
איתא בתלמוד ס' לקצות הנז עכ"ל: והראיון
מקיים שם לקצות עניין בעזרה כשם שנאים
לכתיב שם פעמים בשנה יראה כל זכורך ונו' ולא
יראה את פני ריקם ונו' וכתיבי לחלן בתניא בית
שיתוי מוריחים הרקיעה את כסף וכ"ש מוריחים הרקיעה
שיהא כסף שנדיר להניח עולה וזה הפיוט לא פחות
יפה לה פיוט ליוצרות בירושלמי לחלן כיוצא בו
הוא נקרא יוצרות רמיר: וז מיולות חסרים בנוסחו
כגון בקור חולים: ולקבור חיים: וכתיבי שם לחלן
שם פיוט מכלל ר' דבאותו כגון קדיר אכזיב · שהניח

עתותים · ולהפיל את הרעבים · וכאותו שהם יש
להם פיוטי פיוטין בכל פעם שתמנה תמה כזו לילה
תתיישב יון הריוח שבכבסיו ותו לא תתייב שכן תתרע
תאכזבו לא יכזבו יותר מחומש ובזה יתא ידי חובתו:
קרן פי' הערוך לשם תרגום ירושלמי קרן והביא את
שאול בתלמוד כתב התפלא ובעיקר קרן הוא לשון חוזק
ותוקף כמו קרן יפיעי וכן פי' רש"י והשיב את לחמו
כראשו הוא הקרון לשם החיטין: והלמוד תורי דכתי'
והניח בו יומם ולילה: כנגד כלם כי בתלמוד
תורה יוסה למדם לכל זה:

מרגלא בפומיה דר"מ זה היה רבי בפיו
ובכללי התלמוד של הר"י קורא ז"ל
פי' בשם רש"י ז"ל סדור היה הדבר הזה בפיו ולא שמעתי
עכ"ל: לשקוד פי' רש"י ז"ל שהכתם לשון שנינת
הבנאת

הַשֵּׁנִיָּה, וְאוֹכֵל אֶת הָרִאשׁוֹנָה, אֲבָל הַלַּיְלָה הַזֶּה מְדֻיָּק אַחֲרִית הָיְתָה לוֹ, שֶׁכָּל מַעֲשָׂיו הָיוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם. שֶׁנֶּאֱמַר וְהַרְכִּיב מלאכי ג׳

כשבת פרק י״ו גרים ומומר בָּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם יוֹם:

שבת פרק כל כתבי תָּנוּ רַבָּנָן כַּמָּה סְעוּדוֹת חַיָּב אָדָם לֶאֱכוֹל בְּשַׁבָּת. שָׁלֹשׁ. רַבִּי חִדְקָא אוֹמֵר אַרְבַּע. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן וּשְׁנֵיהֶם מִקְרָא אֶחָד דְּרָשׁוּ. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אִכְלֻהוּ הַיּוֹם כִּי־שַׁבָּת הַיּוֹם לַיהוָה הַיּוֹם לֹא תִמְצָאֻהוּ בַּשָּׂדֶה: רַבִּי חִדְקָא סָבַר הַנֵי תְּלָתָא הַיּוֹם. לְבַר מֵאוֹרְתָּא. וְרַבָּנָן סָבְרִי בַּהֲדֵי דְּאוֹרְתָּא:

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן פַּזִּי אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי מִשּׁוּם בַּר קַפָּרָא כָּל הַמְקַיֵּם שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת בְּשַׁבָּת נִצּוֹל מִשָּׁלֹשׁ פּוּרְעָנֻיּוֹת. מֵחֶבְלוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ. וּמִדִּינָה שֶׁל גֵּיהִנֹּם. וּמִמִּלְחֶמֶת גּוֹג וּמָגוֹג. מֵחֶבְלוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ כְּתִיב הָכָא יוֹם. וּכְתִיב הָתָם הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ לָכֶם אֶת אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא לִפְנֵי בּוֹא יוֹם יְיָ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא. מִדִּינָה שֶׁל גֵּיהִנֹּם. כְּתִיב הָכָא יוֹם וּכְתִיב הָתָם יוֹם עֲבָרָה הַיּוֹם הַהוּא: מִמִּלְחֶמֶת גּוֹג וּמָגוֹג. כְּתִיב הָכָא יוֹם וּכְתִיב הָתָם יוֹם. בְּיוֹם בּוֹא גוֹג עַל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל: אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסֵי הרב אלפסי בורסם מר״י תשו׳ ר״י בן זחרח מי שיתעצב ע״מ בשבת כָּל הַמְעַנֵּג אֶת הַשַּׁבָּת נוֹתְנִין לוֹ נַחֲלָה בְּלֹא מְצָרִים. שֶׁנֶּאֱמַר אָז תִּתְעַנַּג עַל יְיָ וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ וְהַאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ: לֹא כְאַבְרָהָם שֶׁכָּתוּב בּוֹ קוּם הִתְהַלֵּךְ בָּאָרֶץ

## לארכה

**לבד** מאורתא חון מסעודת ליל שבת שהסעודה שחייב לאכול ביום הם שלש סעודות ואינו יכול לאכול ביום השבת יעניו בעיעודו של יום ואכעודת ליל שבת תיכה בכלל הב׳ סעודות ואין חלוכה כך׳ מדקתי: בהריא דאורחא עם סעודת הליל הם ג׳ סעודות מ׳ בלילה וב׳ ביום וכן הלכה:

**ואוכל** את הראשונה מתוך מחשבה זו כדי שתהא היסב בשבת להיות לה עם לכילתה של השבוע לכבוד שבת: **לשם שמים** פוטח שתזכון לו בלה לשבת: **יום יום** רש״י ז״ל פשטו כתי׳ לומר היה מכין כל יום לאותו יום והיה פושח כה לומר לו לעת המזון נרכו:

לְאַרְבָּה וּלְרַחְבָּה כִּי לְךָ אֶתְּנֶנָּה׃ וְלֹא כִיצְחָק שֶׁבָּחוּב בּוֹ כִּי־
לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת כָּל־הָאֲרָצֹת הָאֵל׃ אֶלָּא כְּיַעֲקֹב שֶׁבָּחוּב
בּוֹ וּפָרַצְתָּ יָמָּה וָקֵדְמָה וְצָפוֹנָה וָנֶגְבָּה׃ רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק
אוֹמֵר נִצּוֹל מִשֶּׁעָבוּד מַלְכִיּוֹת׃ כְּתִיב הָכָא וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל־
בָּמֳתֵי אָרֶץ׃ וּכְתִיב הָתָם וְאַתָּה עַל בָּמוֹתֵימוֹ תִּדְרֹךְ׃ אָמַר
רַב יְהוּדָה אָמַר רַב כָּל הַמְעַנֵּג אֶת הַשַּׁבָּת נוֹתְנִין לוֹ מִשְׁאֲלוֹת
לִבּוֹ׃ שֶׁנֶּאֱמַר וְהִתְעַנַּג עַל־יְיָ וְיִתֶּן לְךָ מִשְׁאֲלוֹת לִבֶּךָ׃ עוֹנֵג
זֶה אֵינִי יוֹדֵעַ מֵהוּ׃ כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עוֹנֶג׃ הֱוֵי
אוֹמֵר זֶה עוֹנֶג שַׁבָּת׃ שבת ס"א

וְאָמַר רָבָא בַּר מְחַסְיָא אָמַר רַב חָמָא בַּר גּוּרְיָא אָמַר רַב
הַנּוֹתֵן מַתָּנָה לַחֲבֵירוֹ צָרִיךְ לְהוֹדִיעוֹ׃ שֶׁנֶּאֱמַר לַדַּעַת
כִּי אֲנִי יְיָ מְקַדְּשְׁכֶם׃ תַּנְיָא נַמִּי הָכִי לְדַעַת כִּי אֲנִי יְהוָה
מְקַדְּשְׁכֶם׃ אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה מַתָּנָה טוֹבָה
יֶשׁ לִי בְּבֵיתִ גְּנָזַי וְשִׁבַּת שְׁמָהּ וַאֲנִי מְבַקֵּשׁ לִתֵּן לְיִשְׂרָאֵל לֵךְ
וְהוֹדִיעֵם׃ מִכָּאן אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל הַנּוֹתֵן פֵּרוֹת
לְתַיָּנוֹק צָרִיךְ לְהוֹדִיעוֹ לְאִמּוֹ׃

תָּנוּ רַבָּנָן הַנִּכְנָס לְבַקֵּר אֶת הַחוֹלֶה בְּשַׁבָּת אוֹמֵר שַׁבָּת הִיא
מְלִזְעוֹק וּרְפוּאָה קְרוֹבָה לָבֹא׃ וְרַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר
יְכוֹלָה הִיא שֶׁתָּרַחֵם רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הַמָּקוֹם יְרַחֵם עָלֶיךָ וַעַל חוֹלִי יִשְׂרָאֵל׃ רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר
הַמָּקוֹם יְרַחֵם עָלֶיךָ בְּתוֹךְ חוֹלִי יִשְׂרָאֵל׃ שֶׁכָּנָא אִישׁ יְרוּשָׁלַם
בְּכְנִיסָתוֹ אוֹמֵר שָׁלוֹם׃ וּבִיצִיאָתוֹ אוֹמֵר שַׁבָּת הִיא מִלִּזְעוֹק

ורפואה

צריך להודיעו מתן פלו׳ לתן לן והו דרך כבוד לשמש וכנויים נקנה ותנוך כן אתה׳ לתינוק כום וכן כתב בניתו שלח מידיעתו מריך לאודיעו שתינוק בתה לו והוא מהנה: לדעת דייקא: שבת היא מלזעוק מריך להתחיל דשמש אתתחיל שלח יעצר: יכולה היא

וְרִפּוּאָה קְרוֹבָה לָבֹא וְרַחֲמָיו מְרֻבִּין וְשַׁבָּתוֹ בְּשָׁלוֹם:

נדרים פ"ג רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר מֵאוֹסֶר הִיא הָעֲרֵלָה שָׁנִתְגַּנּוּ בָהּ הָרְשָׁעִים שֶׁנֶּאֱמַר כִּי כָל־הַגּוֹיִם עֲרֵלִים וְכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל עַרְלֵי־לֵב: רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר גְּדוֹלָה מִילָה שֶׁנִּכְרְתוּ עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה בְּרִיתוֹת רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר גְּדוֹלָה מִילָה שֶׁדּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת הַחֲמוּרָה: רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָרְחָה אוֹמֵר גְּדוֹלָה מִילָה שֶׁלֹּא נִתְלְתָה לוֹ לְמֹשֶׁה הַצְדִּיק עָלֶיהָ מִלֹּא שָׂעָה: פושה פ' היה נוטל

יֵשׁ זְכוּת תּוֹלֶה שָׁלֹשׁ שָׁנִים: זְכוּת דְּמַאי אֵילִימָא זְכוּת דְּתוֹרָה הָא אֵינָהּ מְצִוָּה וְעוֹשָׂה הִיא אֶלָּא זְכוּת דְּמִצְוָה זְכוּת דְּמִצְוָה מִי מַגְּנָה כְּלֵי הַאי וְהָתַנְיָא אֶת זוֹ דָּרַשׁ רַבִּי מְנַחֵם בַּר רַבִּי יוֹסֵי בְּיֵגֶר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר תָּלָה הַכָּתוּב אֶת הַמִּצְוָה בְּנֵר וְאֶת הַתּוֹרָה בְּאוֹר אֶת הַמִּצְוָה בְּנֵר לוֹמַר לְךָ מַה נֵּר אֵינָהּ מְגִנָּה אֶלָּא לְפִי שָׁעָה אַף מִצְוָה אֵינָהּ מְגִנָּה אֶלָּא לְפִי שָׁעָה וְאֶת הַתּוֹרָה בְּאוֹר לוֹמַר לָךְ מָה אוֹר מֵגִין לְעוֹלָם אַף תּוֹרָה מְגִנָּה לְעוֹלָם וְאוֹמֵר בְּהִתְהַלֶּכְךָ תַּנְחֶה אֹתָךְ בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ וְהָקִיצוֹתָ הִיא תְשִׂיחֶךָ בְּהִתְהַלֶּכְךָ תַּנְחֶה זוֹ מִיתָּה וְהָקִיצוֹתָ הִיא תְשִׂיחֶךָ בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ זוֹ מִיתָּה וְהָקִיצוֹתָ הִיא תְשִׂיחֶךָ לָעָתִיד לָבֹא מָשָׁל לְאַרְם

יש זכות תולה שלש שנים ס"ג שניינו בפשוטה ס"ג ים זכות תולה סנה ר"ש זכות תולה כ' סנים ים זכות תולה ג' סנים וכן תניינו ים זכות תולה לפשוטה לחתר שסג שנה תשיות יתיר: זכות דתורה זכות דמצוה תניינה ר"ש בעלמה: אילמא זכות דתורה סחיבה יעסק בתורה: הא אינה מצוה ועושה דכתיב ושידתם את בניכם ללמד את בתיכם וכתיב למיכה מצוה לין סברת גדול שנעין עליה: אלא זכות דמצוה שים לה לתלות זכות על מנה שנשתה: מי מגנה כולי האי נתתי זכות דתורה תי תגנה על כך: היא תשיחך תלין בעבדך את ומתן: כאי שנן לילא



בין התקוות מפני שהוא ירצע ויקום ההוא וכמדו כלו' כי זה הימים מחר הוא שיהיה המקום ההוא נחית ולשו לקדושתו ורחמיו על הר"ה תרוצי:

ושבתו בשלום מתן שכתוב בשלום:

שלש עשרה בריתות נמחית בפרשת מילה שנתחתה למנרהם תוחתנה בריתי ביני וביניך עד ואת בריתי תקים את יצחק: שרוהורה את השבת דכתיב וביום השמיני ימול בשר ערלתו ותמילו בשבת: מלא שעה תלוי תיל שכתוב על נקם הנתון להודינו שכל זכותיו וסנגוריו ה' וינקם תמיתו:

## מעמדות ליום השבת

לְאָדָם שֶׁהָיָה מְהַלֵּךְ בְּאִישׁוֹן לַיְלָה וַאֲפֵלָה וּמִתְיָרֵא מִן הַקּוֹצִים וּמִן הַפַּחִתִּים וּמִן הַבַּרְקָנִים וּמֵהַיְרָדָנִים וּמִלִּסְטִים ׳ וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ בְּאֵיזוֹ דֶּרֶךְ מְהַלֵּךְ ׳ נִזְדַּמְּנָה לוֹ אֲבוּקָה שֶׁל אוֹר נִצּוֹל מִן הַקּוֹצִים ׳ וּמִן הַפַּחִתִּים ׳ וּמִן הַבַּרְקָנִים ׳ וְעַרְיָן מִתְיָרֵא מֵהַיְרָדָנִים וּמִלִּסְטִים ׳ וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ בְּאֵיזֶה דֶּרֶךְ מְהַלֵּךְ ׳ כֵּיוָן שֶׁעָלָה עַמּוּד הַשַּׁחַר נִצּוֹל מֵהַיְרָדָנִים ׳ וְעַרְיָן אֵינוֹ יוֹדֵעַ בְּאֵיזֶה דֶּרֶךְ מְהַלֵּךְ ׳ הִגִּיעַ לְפַרְשַׁת דְּרָכִים נִצּוֹל מִכֻּלָּם:

דָּבָר אַחֵר עֲבֵרָה מְכַבָּה מִצְוָה וְאֵין עֲבֵרָה מְכַבָּה תּוֹרָה ׳ שֶׁנֶּאֱמַר ׳ מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת־הָאַהֲבָה וְנְהָרוֹת לֹא יִשְׁטְפוּהָ אִם־יִתֵּן אִישׁ אֶת־כָּל־הון בֵּיתוֹ בָּאַהֲבָה בּוֹז יָבוּזוּ לוֹ: אָמַר רַב יוֹסֵף מִצְוָה בְּעִדְנָא דְּעָסִיק בָּהּ ׳ מְגִינָה וּמַצְלָה ׳ בְּעִדְנָא דְּלָא עָסִיק בָּהּ אֲגוּנֵי מְגִינָה אֲצוּלֵי לָא מַצְלָה ׳ תּוֹרָה בֵּין בְּעִדְנָא דְּעָסִיק בָּהּ בֵּין בְּעִדְנָא דְּלָא עָסִיק בָּהּ מְגִינָה וּמַצְלָה:

אבות פ״ב

רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר יְהִי מָמוֹן חֲבֵרְךָ חָבִיב עָלֶיךָ כְּשֶׁלְּךָ ׳ וְהַתְקֵן עַצְמְךָ לִלְמוֹד תּוֹרָה שֶׁאֵינָהּ יְרוּשָׁה לָךְ ׳ וְכָל מַעֲשֶׂיךָ יִהְיוּ לְשֵׁם שָׁמָיִם:

פנחדרין פ׳ חלק

## תניא

לילה בחתית הלילה: פחתים: נוחות: הברקני׳ מין תחיבי הקנים׳: לסטים כת׳ התגבי נגמון מין קוריין לנסטים ועל פ׳ נזקף נימים תלו תתוס ויבזון לסטין ככתוב: נזמנה לו אבוקה זכה נקיים ישרה ניכל מחזקת פוריניות: ועדיין ירא מחיה רעה וכו׳ שדרכן לילך בלילה ויבעבע בו הגיע עמור השחר ופלח כאן שזכה לתורה ניכל מן החשך מן היסורים ועשוך השחר הוא החור המוזן מתלת חזרקוס עלות השחר: ועדיין אינו יודע באיזה דרך שמא יכשל ירגל ניסור ויזוב עליו יפה״ר ופוגעניות: הגיע לפרשה דרכים ופס הכיר לת דרכו ופלח כאן הגיע ליום השיתה ולא פי׳ מן התורה על יום ושמו ניכל מכולן: כתב רש״י ז״ל פרשת דרכים דרך פורשת לכאן ולכאן: עבירה מכבה שבר מצוה ואין עבירה מכבה אבר מי שעוסק בתורה אין לו לחלק מזה ולא מצה מלי לחי: לבטוח

את האחבה זו תורה דכתיב הביאני אל בית היין ודגלו עלי האב: א״ר יוסף לעולם מגינה על היסורי הרבה מלי למיכה מגינה דקתני קרוב מן החטא אלא יתקדמו ני״הר: מצוה בעירנא דעסיק בה והיינו לפי שעה דקתני מגן מן היסורים ומצלת מיד״הר אלא דעסיק בעירנא דלא עסיק בה מצלת ומגינה ולעולם מגינה מן הגוני ומצלת מן הפירעונות אמלי לה מצלת מיגו:

### התקן

עצמך אלא תחזר התקן ותקני חכם ותקני לכי חכם תהא תורה חוזרת לתכסיסיך אלא ותקני נרך לנקד לתוריה: לשם שמים לפי כוונה שתהא עושה בתכילה ושתיה וכדרך בה תתכונן להכנות נופל אלא שתהיה כדיה לעשות הדבן קונך:

### במדה

שאדם מודד אם יודד נקבה לעני אלא תקניו הקב״ה יודד לו כתקניו ומזון לו: בקאמאה המקה כשיעור אל תוסיפו לפני הע״ם

תַּנְיָא רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר בְּמִדָּה שֶׁאָדָם מוֹדֵד מוֹדְדִין לוֹ ׃ שֶׁנֶּאֱמַר בְּסָאסְאָה בְשַׁלְחָהּ תְּרִיבֶנָּה׃ אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה ׃ וְכִי אֶפְשָׁר לוֹמַר כֵּן׃ אָדָם נוֹתֵן מָלֵא עוֹמְסוֹ לָעֲנִי בָּעוֹלָם הַזֶּה ׃ וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נוֹתֵן לוֹ מָלֵא עוֹמְסוֹ לָעוֹלָם הַבָּא ׃ וְהָכְתִיב וְשָׁמַיִם בְּזֶרֶת תִּכֵּן׃ אָמַר לוֹ וְאַתָּה אִי אוֹמֵר כֵּן אֵיזוֹ הִיא מִדָּה מְרֻבָּה מִדַּת טוֹבָה מְרֻבָּה אוֹ מִדַּת פּוּרְעָנוּת מְרֻבָּה ׃ הֱוֵי אוֹמֵר מִדַּת טוֹבָה מְרֻבָּה מִמִּדַּת פּוּרְעָנוּת ׃ בְּמִדָּה טוֹבָה הוּא אוֹמֵר ׃ וַיֵּצֵ֣א שָׁחָק֔וֹם מִמַּעַל וְדַלְתֵי שָׁמַיִם פָּתָח ׃ וַיַּמְטֵר עֲלֵיהֶם מָן לֶאֱכֹל וּדְגַן שָׁמַיִם נָתַן לָמוֹ ׃ וּבְמִדַּת פּוּרְעָנוּת הוּא אוֹמֵר וַאֲרֻבֹּת הַשָּׁמַיִם נִפְתָּחוּ ׃ וַאוֹמֵר ׃ וַיֹּצִאוּ וְרָאוּ בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפֹּשְׁעִים בִּי כִּי תוֹלַעְתָּם לֹא תָמוּת וְאִשָּׁם לֹא תִכְבֶּה וְהָיוּ דֵרָאוֹן לְכָל בָּשָׂר ׃ וְהָלֹא אָדָם מוֹשִׁיט אֶצְבָּעוֹ בָּאוּר בָּעוֹלָם הַזֶּה מִיַּד נִבְרָה׃ אֶלָּא בְּשֵׁם שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נוֹתֵן כֹּחַ בְּרָשָׁעִים לְקַבֵּל פּוּרְעָנוּתָם ׃ כָּךְ נוֹתֵן כֹּחַ בַּצַּדִּיקִים לְקַבֵּל טוֹבָתָם׃

נוסחות פרק התכלת תַּנְיָא הָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר חַיָּב אָדָם לְבָרֵךְ מֵאָה בְּרָכוֹת בְּכָל יוֹם ׃ שֶׁנֶּאֱמַר ׃ וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה יְיָ אֱלֹהֶיךָ שֹׁאֵל מֵעִמָּךְ כִּי אִם לְיִרְאָה ׃ אַל תִּקְרֵי מָרֹ אֶלָּא מֵאָה ׃ רַבִּי חִיָּא בְּרֵיהּ דְּרַב אָוִיָא בְּשַׁבַּתָּא וְכִיוֹמֵי טָבֵי

טורח

לתלות ובחדת פורעות כתיב תרוחת ולא נחל מחמ' דד' תרוחת ים גדלת וכתב הכית ישראל דבריחתו תמרו לגלות תלה טובה מרובה ואינסבירו מין לעמוה הילוך ים נתלם כח לקבל שכר כ"ש שהרי לאחת פורעות נתן הק"ב כח כתלים לקבל כ"ש לקבל תלה טובה: וארובות תלוות ולתב הנפתים תמר כתלו בפתחו הפיוס הרבה תרוחות: דראון תמוסים יהיו לכל בשר תרוחת לוחץ' תחת הלוחצת שכתב כ"ש ושיקר תלת דרחון היה תולעת בגדון רו"ל הלויה וכיוצא שבתוות היינו תולעת שנתעים והוא בפסכת פרה פ"ק ׃

מרד"ק ז"ל:

אלא מאה הערון בעיון תלה כתב בשם ר"ש משקוץ

## מעמדות ליום השבת

מזמור שיר ליום השבת טוב להודות לה' ולזמר לשמך עליון: להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות: עליון שבת ב"ג עליון עליון עליון

וָדֵיעָה וּבִינָה וְהַשְׂכֵּל. וְכֵיוָן שֶׁהִגִּיעַ זְמַנּוֹ לְהִפָּטֵר מִן הָעוֹלָם.
הַקָּבָּה נוֹטֵל חֶלְקוֹ. וְחֵלֶק אָבִיו וְאִמּוֹ מֻנָּח לְפָנֵיהֶם:

(והמעולה מס ז"ל נרים מונח לפניהם נתרן)

עוקצין פ"ג אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי עָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא
לְהַנְחִיל לְכָל צַדִּיק וְצַדִּיק שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְעֶשֶׂר
עוֹלָמוֹת. שֶׁנֶּאֱמַר לְהַנְחִיל אֹהֲבַי יֵשׁ וְאֹצְרֹתֵיהֶם אֲמַלֵּא:

ואומר פ' העקירה. ופ' המן וגו'. וי' הדברות. ער הבקשות כמו שמסודר בפעמר יום א':

## בקשה ליום השבת

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב שֶׁתַּקְשִׁיב לִתְפִלָּתִי. וְתֵנֵנִי לְחֵן
וְלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל רוֹאַי. וְתַסְפִּיק עַל יָדַי
לַעֲשׂוֹת מִצְוֹת וּצְדָקוֹת בְּיִשְׂרָאֵל. וְלִלְמוֹד וְלַלַּמֵּד אֶת תּוֹרָתֶךָ
הַטְּהוֹרָה וְהַקְּדוֹשָׁה וְתַטִּיבֵנִי בְּאַהֲבָה בֵּינִי וּבֵין בְּרִיוֹתֶיךָ.
וְתַחְבְּרֵנִי עִם יְרֵאֶיךָ וְעִם עוֹשֵׂי רְצוֹנֶךָ. וְתֵן לִי אַחֲרִית טוֹב
וְתִקְוָה. וְתֵן לִי שֵׂם טוֹב וְלֵב טוֹב לְיִרְאָתֶךָ. יְיַחֵד לְבָבִי לְאַהֲבָתֶ
וְלִירְאָה אֶת שְׁמֶךָ. וְתַזְכִּיבֵנִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ. וְתִגְזוֹר עָלַי גְּזֵרוֹת
טוֹבוֹת וְתִשְׁמְרֵנִי מִכָּל רָע. כִּי אַתָּה מִשְׁעַנְתִּי. שְׁמוֹר צֵאתִי
וּבוֹאִי. תְּנָה גּוֹרָלִי עִם הַצַּדִּיקִים בְּחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. מִמְּעוֹנֶךָ
עֲנֵנִי בְּצָרָתִי כִּי קְרֹאתִיךָ. וְאַל תַּבִּישֵׁנִי מִשִּׂבְרִי. וְאַל תְּהִי
לְאֹכֶזֶר לִי. חָנֵּנִי וַהֲקִימֵנִי. זַכְּרֵנִי לְרָצוֹן. וְהָאִירָה עֵינַי בְּרָכָה
תּוֹרָתֶךָ. וְשִׂימֵנִי לִבְרָכָה וּלְתִהִלָּה. וְתֵן לִי חֶזְוָחֶסֶד שֶׁתִּהֵא
רוּחַ הַבְּרִיוֹת נוֹחָה הֵימֶנִּי. וְתִהֵא שְׂאֵרִתִי לְפַלָּטָה. וְהַטִּיבָה לִי
בְּכָל דַּרְכֵי. כִּי אַתָּה יְיָ עָזִי וּמָעֻזִּי וּמְנוֹסִי בְּיוֹם צָרָה. יְיָ סַלְעִי
וּמְצוּדָתִי וּמְפַלְטִי אֵלִי צוּרִי אֶחְסֶה בּוֹ מָגִנִּי וְקֶרֶן יִשְׁעִי מִשְׂגַּבִּי.
בָּרוּךְ. יְיָ. עָזִּי וּמָגִנִּי בּוֹ בָּטַח לִבִּי וְנֶעֱזַרְתִּי וַיַּעֲלֹז לִבִּי וּמִשִּׁירִי

אֲהוֹדֶנּוּ׃ יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם׃ יִהְיוּ
לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי׃ כִּי אַתָּה
שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה׃ בָּרוּךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה׃

בקשה אחרת מעין יצירת היום על דרך הקבלה

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתַּנְחִילֵנוּ שַׁבָּת
קָדְשֶׁךָ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן׃ וְלֹא תִהְיֶה צָרָה וְלֹא דְאָגָה וְלֹא
יָגוֹן בְּיוֹם מְנוּחָתֵנוּ׃ כִּי אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כִּלִּיתָ מְלַאכְתְּךָ
בְּשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה וּבַשְּׁבִיעִי שַׁבְתָּ וְנַחְתָּ וְקִדַּשְׁתּוֹ וּבֵרַכְתּוֹ
מִשְּׁאַר יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה וְקָבַעְתָּ אוֹתוֹ יוֹם מְנוּחָה וְעוֹנֶג לְעַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל לְדוֹרוֹתָם בְּרִית עוֹלָם׃ כֵּן יְיָ אֱלֹהֵינוּ תְּזַכֶּה אוֹתָנוּ
וּלְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לָנוּחַ בִּמְנוּחָה שֶׁאֵין לָהּ קֵץ וְתַכְלִית
בָּעוֹלָם הַבָּא שֶׁכֻּלּוֹ טוֹב וְכֻלּוֹ אָרוּךְ וְכֻלּוֹ שַׁבָּת׃ וְתַזְמִין לָנוּ
וּלְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל פַּרְנָסָתֵינוּ כָּל שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה
בְּנַחַת וְלֹא בְצַעַר׃ וּמַלֵּא יָדֵינוּ מִבִּרְכוֹתֶיךָ וּמֵעוֹשֶׁר מַתְּנוֹת
יָדֶיךָ׃ כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ עוֹשֶׁר וְכָבוֹד לְעַנֵּג שַׁבְּתוֹתֶיךָ בִּבְגָדִים
יְקָרִים וּבְמַאֲכָלִים עֲרֵבִים וּבְמַשְׁקִים מְתוּקִים כְּדֵי לְכַבֵּד יוֹם
שַׁבָּת קָדְשֶׁךָ מִשְּׁאַר הַיָּמִים׃ כְּדִכְתִיב׃ אִם־תָּשִׁיב מִשַּׁבָּת
רַגְלֶךָ עֲשׂוֹת חֲפָצֶךָ בְּיוֹם קָדְשִׁי וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עֹנֶג לִקְדוֹשׁ
יְהוָה מְכֻבָּד וְכִבַּדְתּוֹ מֵעֲשׂוֹת דְּרָכֶיךָ מִמְּצוֹא חֶפְצְךָ וְדַבֵּר
דָּבָר׃ אָז תִּתְעַנַּג עַל־יְהוָה וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל־בָּמְתֵי אָרֶץ
וְהַאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ כִּי פִּי יְהוָה דִּבֵּר׃ יִהְיוּ־לְרָצוֹן
אִמְרֵי־פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי׃ כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ
תְּפִלַּת כָּל פֶּה׃ בָּרוּךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה׃

תם ונשלם שבח לאל בורא עולם׃

M.T. AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

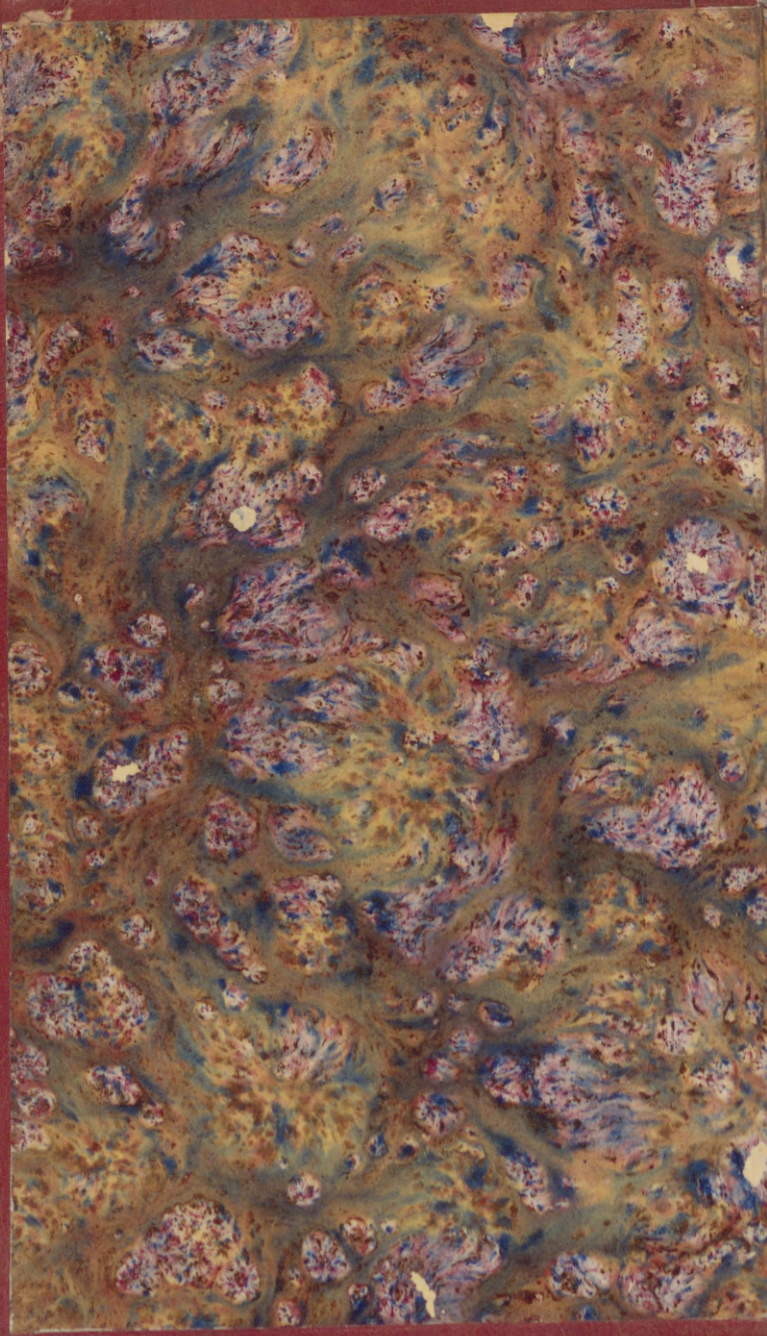

B
86-1.

383
28

שער השמים

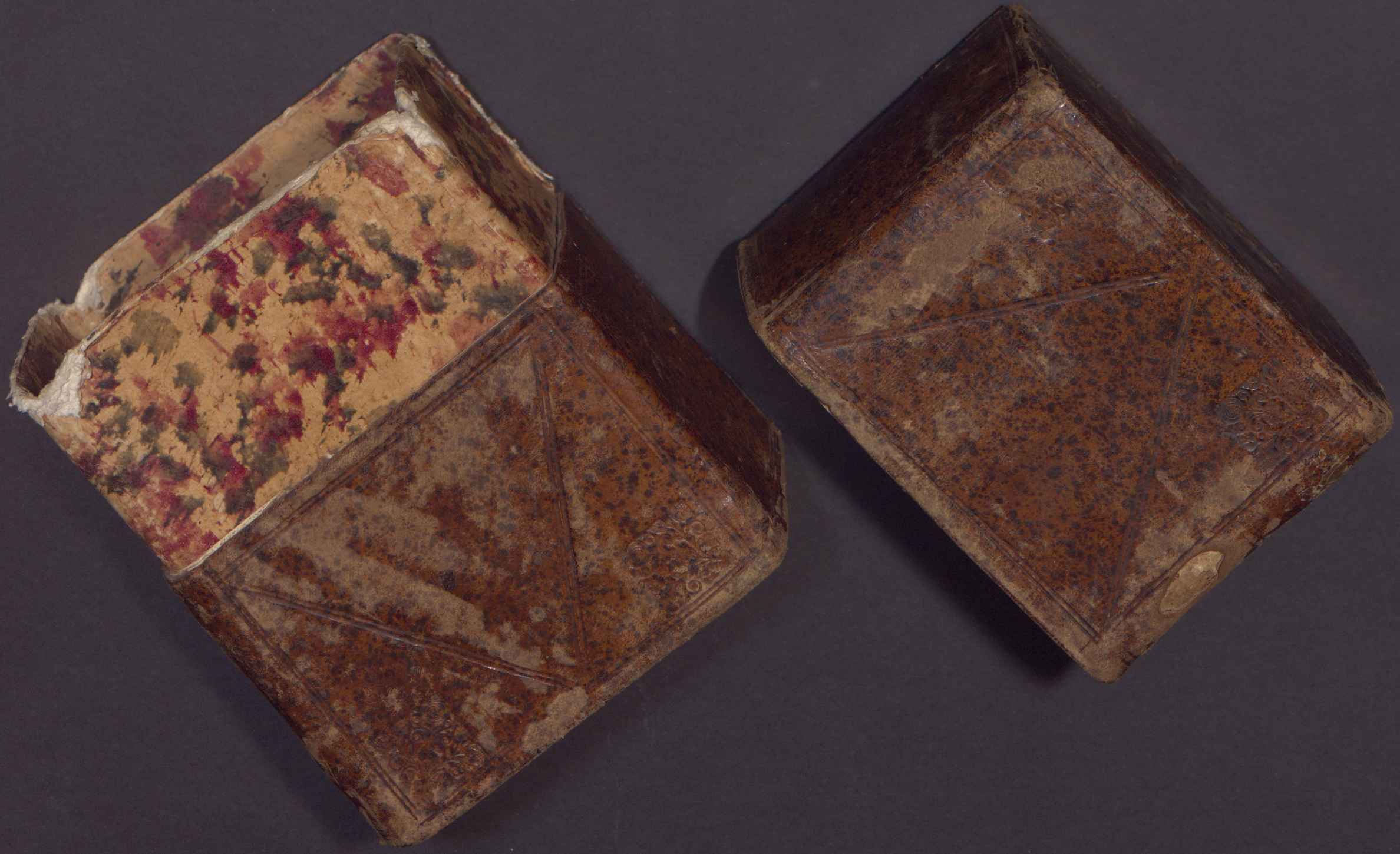

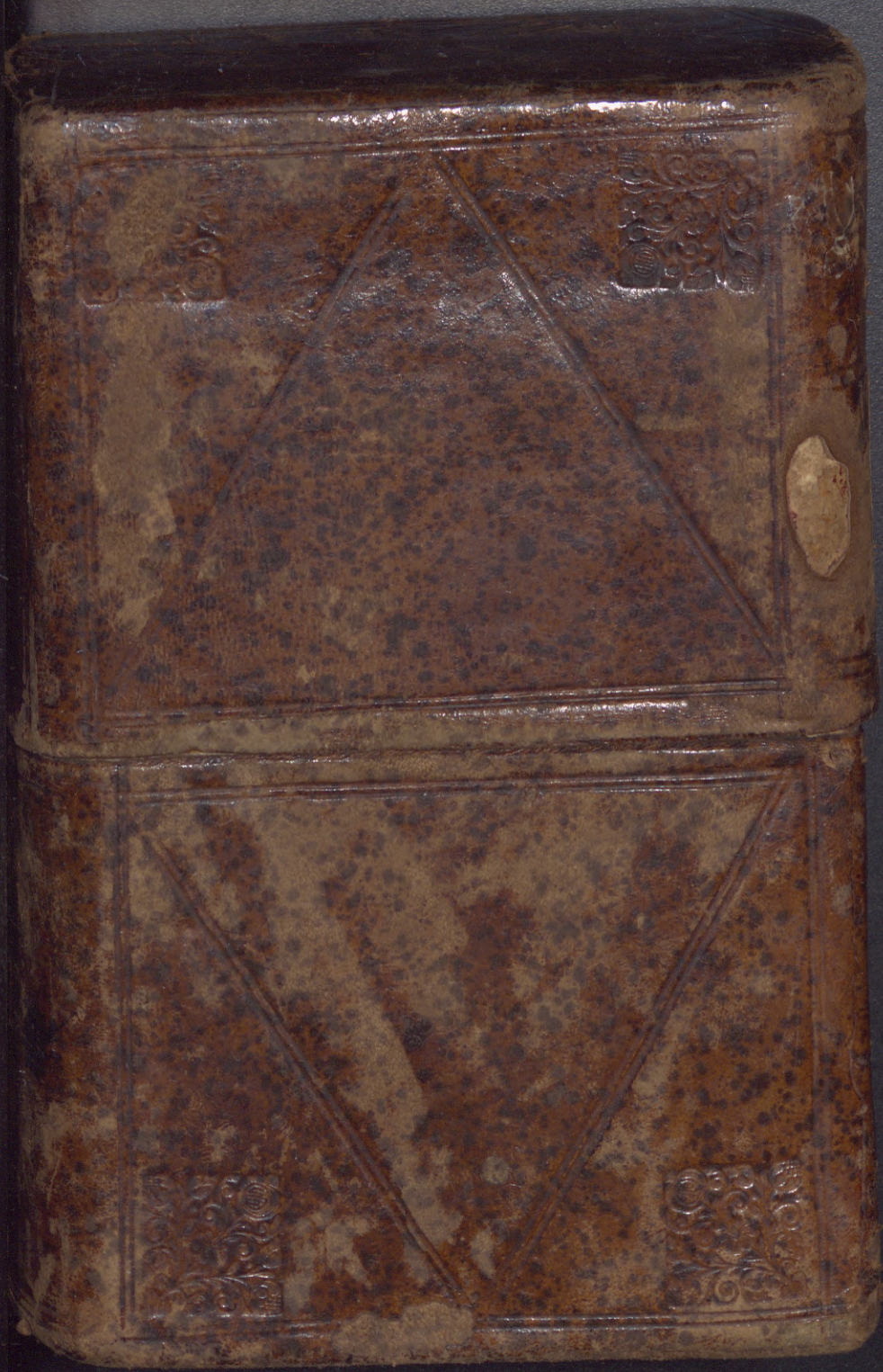

861.



